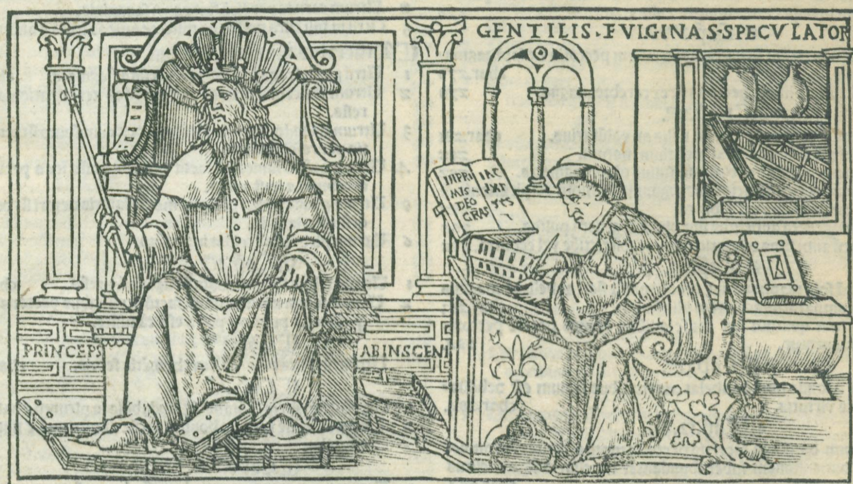

Secunda pars Gentilis super tertio Auic. cum supplementis Iacobi de partibus parisiensis ac Ioãnis Matthei de Gradi mediolanensis vbi Gentilis vel breuiter vel tacite pertransiuit.

Tabula dubioꝝ partis secunde Gentilis

Fen 11ᵃ

Tabula dubiorum secunde partis Genti.

¶ Finis.

Tabula secunde partis Lib. III. Auic.

De infla tione

Fen 14ª.

℄ Tractat⁹ primus de vniu̅l'ib⁹ dispōnib⁹ epatꝭ continens cap.31.

℄ Tractat⁹ scd̄s de debilitate epatis ꝛ oppilatione ei⁹ ex dolorib⁹ ꝛ inflatione ꝯtinens cap.11.

℄ Tractat⁹ tertius de apātib⁹ epatis ꝛ solōne ei⁹ ꝯtinēs cap.21.

℄ Tractat⁹ quartus de humiditatib⁹ qb⁹ accidit cā epatꝭ vt expellanꝭ egrediendo ꝛ coarctenꝭ occultādo ꝯtinens cap.16.

Fen 15ª de felle ꝛ splene ꝛ dispositionibus eoꝝ continens tractat⁹.2.

℄ Tractatus primus de anathomia fellis ꝛ splenis ꝛ ictericia cōtinens cap.7.

℄ Tractat⁹ scd̄s de reliqs dispōnibus splenis ꝯtinēs cap.14.

Tabula secunde partis

Tabula secunde partis

Fen 22ᵃ de egritudinibus in extremitate membroꝝ que est duo tractatus.

FINIS.

¶ Incipit expositio super.10.fen.

¶ Fen.10.de dispositionibus pulmonis ⁊ pectoris: ⁊ sunt tractatus quinque.

¶ Tractatus primus de principijs ⁊ anhelitu.

¶ De anathomia epiglotis ⁊ cãne pulmonis. Cap. p^m.

Anna quidez pulmonis est membrum cõpositum ex cartilaginibus pluribus que sunt circuli ⁊ partes circulorum: quarum alie alijs cõtinuãtur. Que ergo ex eis obuiant meatui cibi qui est posterius ⁊ est mery: facte sunt diminute ⁊ ꝓpinqua semicirculo: ⁊ posita est abscisio earuz mery: ⁊ contingit mery de ea corpus panniculosum non cartilaginosum: imo substantia eius cartilaginosa ad anteriora posita est: ⁊ componuntur he cartilagines ex ligamentis que panniculus tegit: ⁊ comprehẽdit omnia illa itrinsecus pãniculus lenis ad siccitatem ⁊ duritiem declinans aliquantulam: ⁊ similiter exterius etiam ⁊ caput eius superior qḋ sequit̃ os ⁊ epiglotum: ⁊ extremitas eius inferius diuiditur in duas sectiones: deinde diuiditur in sectiones currentes in pulmone vicinantes ramis venarum pulsatilium ⁊ quietarum ⁊ peruenit earum partitio ad orificia valde strictiora ꝙ̃ orificia eorum que similant̃ eis ⁊ currũt cum ipsis.

Xpeditus est Aui. a narratiõe dispõnũz gutturis: hic determinat de dispõnibus mẽbroꝝ spũalium que sunt pulmo ⁊ pectus in quibus intelligit diaphragma. Et p̊ p̃mittit anathomiã. Scḋo exequitur de dispõnibus. ibi (Dicamus.) ¶ Pria in qnqꝫ. Prio determinat de anathomia cãne pulmonis. Scḋo de anathomia epiglotis. ibi (Epiglotis.) Tertio de anathomia pulmõis. ibi (Pulmo ãt.) Quarto de anathomia diaphragmatis. ibi (Pectus quoqꝫ.) Quinto. (Uelamẽ aũt.) ¶ Prima in duas. Prio p̃mittit anathomiã generalẽ notificationẽ cãne. Scḋo d̃clarat specialiter oĩa illa dicta. ibi (Ei⁹ ergo creatio.) ¶ Dicit p̊ cãna ⁊ eius circuli. s. vbi nõ tãgũt mery. Partes circuloꝝ. s. vbi tangit̃ mery: iõ dicunt̃ forme circuli qꝛ ad formã semicirculi: vt dr̃ a Gal. 7. vtilitate particulaꝝ ca. 4. Posset tñ exponi circuli: ⁊ ꝑ. i. ꝑtes vbi ẽ abscissio ⁊ defect⁹ circuli ꝑueniũt eaꝝ. s. venaꝝ pulsatiliũ ⁊ qetaꝝ ad orificia ⁊c. qꝛ rami vltio ramificati ⁊ qcũqꝫ a cãna sũt latiores ꝙ̃ rami arterie ⁊ vene. Et rõ est quã assignat Gal. 5. de iterioribus. 3. cap̃. qꝛ rami maioris trũchi sũt maiores. mõ cãna pulmõis est maior. s. latior ꝙ̃ arteria venalis aut vena arterialis q̃ simul cũ cãna pulmõis ramificãt̃. Et h̃ est qḋ Gal. ibidẽ dicit. diuisiões cãnalium maiores sunt.

¶ Eius igit̃ creatio facta est ex cartilagine vt iueniat̃ in ea aꝑtio p̃dicta ⁊ ne lenitas faceret eã idigere cooꝑtura: ⁊ vt sit durities eius tutamẽ ipsi cuz sit eius situs ad anteriora: ⁊ vt sit durities eius cã ad hoc vt perueniat vox aut adiuuet eam.

¶ Hic iã declarat dcã. Et p̊ qr̃ cãna pulmonis est facta ex cartilaginib⁹. Scḋo q̃re ex plurib⁹ cartilagibus cõiũctis cũ pãniculo. ibi (Et facta est.) Tertio q̃re est facta rotũda. ibi (Et est facta.) Quarto qr̃ eius rotũditas est iperfecta in illo in quo tãgit mery. ibi (Et nõ minuit̃.) Quinto q̃re cooperit̃ pãniculo. ibi (Durities vo.) Sexto q̃re diuidit̃ in duas diuisiones ⁊ simul cũ venis ⁊ arterijs. ibi (Eius ãt.) Septimo quare orificia venaꝝ ⁊ arteriaꝝ fuerũt stricta. ibi (Cõstrictio aũt.) ¶ In p̃ma ꝑte ponit tres cãs ꝑꝑ quas cãna pulmõis est facta ex cartilagine que est corpus durũ. ¶ Pria cã est vt in tali mẽbro sic cartilaginoso duro iueniat̃ apertio predicta in qua intrat aer de qua dixit in p̃mo ca. p̃cedentis fen. Et hoc est qḋ dicit ne lenitas siue mollities corpis cãne. Si. n. nõ eẽt ex cartilagine faceret hic sequi hoc nocumẽtũ: qꝛ ꝓpter molitiẽ partes conciderẽt ⁊ ipedirẽt itroitũ aeris: qꝛ cartilago est corpus durũ: iõ stat latior ⁊ nõ coincidit: ⁊ hoc est qḋ dicit. ne lenitas. i. mollities. Si aũt esset carnea ⁊ nõ cartilaginosa faceret eã. s. cannã pulmonis idigere cooꝑtura idest faceret sequi coopertura3. ¶ Scḋa causa est vt sit defensa ab occurrentibus cũ ipsa sit magis disposita exterioribus rebus ⁊ mery est occultatũ. ¶ Tertia cã est: qꝛ in hac cãna fit vox: sed vox vt hẽtur scḋo de aĩa tex. cõmẽ. 77. est in percussione aeris ad corpus durũ. Dixit aũt preueniat quantũ ad partes principales aut adiuuet quãtum ad partes non principales.

¶ Et facta est eius compositio ex cartilaginibus pluribus ligatis cũ pãniculis vt sit eis possibilis extensio ⁊ coniũctio apud attractionẽ aeris ⁊ respirationẽ: ⁊ nõ doleat ex ꝑcussionibus que accidunt ei desubtus ⁊ supra: ⁊ ex attractionibus q̃ accidunt ei ad extremitates eius: ⁊ vt cum nocumentum accidit nõ dilatetur neqꝫ coangustetur: ⁊ facta est rotunda vt sit securior ⁊ magis incolumis.

¶ Hic inuit in gñe duas cãs ꝑꝑ quas cãna est ex pluribus cartilaginib⁹ ꝯiunctis per pãniculos. Et p̃ma cã est vt sit extẽsibilis apud attractionẽ aeris ⁊ cõstringibilis apud expulsionẽ. ⁊ hoc est qḋ dicit. respirationẽ. Scḋa cã est vt ꝓpter hãc diuersitatẽ ⁊ modũ siue discõtinuationẽ facto nocumẽto in extremitate nõ cõicet toti cãne. ⁊ hoc est qḋ dicit. nõ dilatet̃. i. expãdat̃ nocumẽtũ neqꝫ coangustet̃. i. cõstringat̃ cãna ⁊ retrahat̃ in se in ꝑtib⁹ in qb⁹ dolor ⁊ nocumẽtũ cõicaret̃. ¶ Cõsiderandũ ꝙ cãna pulmonis ꝑ ligamẽta que sunt inter vnã cartilaginẽ ⁊ aliã põt elõgari ⁊ ꝯtrahi sicut apparet i cãna Jacobi carobari. Et ꝓpter id qḋ supplet d̃fectũ circulationis põt dilatari ⁊ ꝯstringi. Uñ Gal. 7. de vtilitate ꝑticulaꝝ. 4. cap̃. dicit ꝙ ad lõgitudinẽ vel breuitatẽ ꝑuẽtio visceꝝ ꝑ partes copulatas cartilagini fiũt: que vo rursuz in amplum additio ⁊ ꝯstrictio a supplentibus qḋ est sicut. C. forme qḋ efforme vniuscuiusqꝫ. Et facta est rotũda: qꝛ figura rotũda est magis icolumis a nocumentis. Unde castellani faciunt rochas rotũdas. ⁊. colliget Auer. c. 8.

¶ Et non minuit̃ ab ea qḋ de ipso tangit mery nisi vt nõ cõprimat bucellaz transeuntẽ ipsuz: imo ꝑtranseat a facie eius cũ extendit̃ mery ad amplitudinez ⁊ fit cõcauitas eius: tũc quasi adiuuans mery cũ icipit mery extendi ad ipsam ⁊ penetrat in ipsum.

¶ Prio oñdit q̃re iste cartilagines nõ fuerũt rotũde ꝑfecte: sed f̃m ꝑtẽ in qua nõ sunt cõplete. circuli aũt ꝯiũcti mery vt cãna. nõ premat bucellã trãseũtẽ ip3. s. mery: imo cedat ⁊ amplificet locũ ipsi: ⁊ h̃ ẽ qḋ dicit. ꝑtrãseat bucella a facie ei⁹. s. mery vel cãne cũ extẽdit̃ mery. i. cũ ãpliat̃ in ꝑte i q̃ vadit bucella. Et ꝯcauitas ei⁹. s. canne q̃ dilatat̃ v̾sus eã. est adiuuãs mery cũ icipit extẽdi. i. dilatari ad ipsa3. i. v̾sus ipsa3 cãna3. Penetrat. i. p̃mat̃ v̾sus illã ꝑtẽ mery.

¶ Et proprie in deglutitione ne coniungat̃ anhelitui.

¶ In hoc vr̃ assignare aliã cãm: ⁊ hoc nõ solũ facit vtilitatẽ trãsglutitioni sed ẽt anhelitui ne simul cũ trãsit bucella ꝯiungat̃. s. deglutio anhelitui. s. ꝯiũctione mala q̃ p̃mat cãnã ⁊ faciat eã dolere. ⁊ h̃ est qḋ dicit. ⁊ ꝓprie. ⁊ supple est vtilitas huius diminutionis cartilagĩs. vel erit ꝓprie supple: qꝛ cãna nõ d3 p̃mẽ bucellã in deglutitiõe ne ꝯiũgat̃ talis p̃ssura siue deglutitio cũ tali p̃ssura anhelitui. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ pars cãne pulmonis que dicit̃ epiglotu3 vbi non est ista diminutio cartilaginis in hora descensus boli ascẽdit sursum: ⁊ ideo ipsa nõ cõprimit̃ a bolo siue a bucella: ⁊ ideo non dolet homo neqꝫ nocet̃ anhelitus: s3 totã cãnã nõ fuit posse supius trahi: ⁊ iõ ne fiat ꝯiunctio boli trãseuntis in actu anhelandi: ⁊ ne pressura fiat in cãna nõ fuerunt perfecte circulationes.

¶ Quoniã deglutitio necessariu3 facit vt cooperiatur cãna pulmonis superius vt non ingrediatur eã cibus transiens super eam ⁊ fit coopertura eius cu3 suppositione cartilaginũ stantium suꝑ meatu3: ⁊ similiter eius que nominatur non habens nomen.

¶ Hic declarat quedam: iā enim dixerat cām differētie diminutionis scilʒ ne deglutitio ⁊ anhelitus sibiinuicē cōcurrāt. Uult p̊ declarare ꝙ hoc nō sufficit ad hoc vt bucella trāsiens nō ledat anhelitū. Scđo q: de cartilaginibus quibusdam fecerat mentionem cōplet quasi sermonem in hoc. ibi (Et creata est.) ¶ Dicit p̊m o ꝙ coopertura eius. s. cāne pulmonis fit: q: qn̄ꝙ deglutitio fit necessariuʒ ⁊c̄. ideo enim cooperit̄ ne cibus ⁊ potus intrent ꝑ cannā pulmonis: ⁊ ista cartilago cooperiēs qn̄ꝙ a Gal'. 7. de vtilitate particularū. ca. 11. noīat̄ epiglotus. Dynus v̊o credit ꝙ illa cartilago que vocatur cymbalaris: tn̄ ꝯm veritatē nō est vt appet ex anathomia. Et lʒ dicat Aui. cartilaginū in numero plurali: dʒ intelligi. i. cartilaginibus q: vna est illa cartilago cooperiēs stans in fine lingue. Et sil'r ei⁹. s. coopꝛtura. Cū hac cartilagine que d̄r nomē nō habens: vel forte intelligit ꝙ illa nomen non hn̄s faciat ad coopꝛturam.

¶ Et cū fit deglutitio ⁊ vomitus eius idigētes cooptura in hoc meatu nō est possibile vt sint cū fit anhelit⁹.

¶ Hec est quedam illatio. sequitur enim ꝙ si meatus aeris cooperitur in hora deglutitionis: ergo non fiunt simul anhelitus ⁊ deglutitio siue vomitus.

¶ Et creata est ꝓpter vociferationeʒ res que noiatur lingua fistule cōstricta apud extremitateʒ cāne: deide dilatat̄ apud epiglotum: quare incipit ex amplitudine perueniens ad ꝯstrictionē: deinde ad spatium ampluʒ sicut est in fistula: quoniam necessarium est voci constrictio vt retineat̄. Et huiusmodi quidem corporis similis lingue fistule ꝓprietas est vt coniungatur ⁊ dilatetur vt fiat per illud percussio vocis.

¶ Hic cōplet sermonē in ꝑtib⁹ cāne oñdēdo qs est modus siue forma huius foraminis sup quo dʒ fieri clausio: ⁊ vult ꝙ si foramē strictū sub ⁊ supra hn̄s latitudineʒ sicut ēt in fistulis siue ʒampognys dictis siue ēt de ʒaramellis. Cā stricture foraminis est ꝑꝑ vocē: vt retineat̄. s. aer vel vox: q: aliter non posset modulatio fieri nec duratio vocis nec esset vox dilatabilis nec cōstringibilis ⁊c̄. ¶ Considerandum ꝙ hec cāna est tā mirabiliter ordinata ꝙ dignum est fistulam artificialem dici ab hac ⁊ non hanc dici fistulam ab illa: vt septimo de vtilitate particularum. 13. ca.

¶ Durities v̊o panniculi q tegit eā interius fuit vt resistat solus catarris ⁊ sputis malis ⁊ vapori fumoso redeunti ex corde: ⁊ vt nō mollificet̄ ꝑcussione vocis.

¶ Assignat cām duritiei pāniculi tangentis totam cannam pulmonis ⁊ dat duas cās quas ponit Gal'. 7. de vtilitate particulaꝝ. 7. ca. Prima cā est vt resisteret nocumentis occurrētibus de catarris. Scđa est vt cum fit percussio ꝓpter vocem nō inueniatur mollis: q: opʒ vt fiat percussio ad rem duram.

¶ Eius aūt diuisio in primis in duas ꝑtes fuit: qm̄ pulmo hʒ duas ꝑtes: sed eius ramificatio cuʒ venis ꝑetis fuit vt ex eis accipiat nutrimentum.

¶ Hic assignat cām diuisionis eius. Considerādū ꝙ vene quiete ramificant̄ cū cāna pulmonis vt nutriat̄ inde. Sed arterie ramificātur in cāna pulmonis vt accipiant ab illis ramis cāne aerem queʒ cordi mandant postq̄ʒ est digestus in cāna pulmonis.

¶ Constrictio aūt orificioꝝ eoꝝ fuit vt mēsuret̄ in eis respiratio arteriaꝝ venientiū ad cor vt nō penetret in eis ad ipsuʒ. Nam si penetraret faceret ꝑuenire sputū sanguinis. Hec est ergo forma cāne pulmonis.

¶ Hic assignat cām ꝯstrictiōis orificioꝝ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ: lʒ de venis nō exprimat sed datur intelligi. Cā aūt quare orificia arteriaꝝ sunt strictissima est cōmēsuratio aeris: q: debite trāsit subtilis. purgat⁹ ⁊ nō penetrat ad ip̄m. s. cor. In eis. s. ex eis ramis cāne ītrātibus ramos arteriarū: q: nō sic situat̄ vel nō penetrat. s. sanguis ad ip̄m. s. cor cāne ꝯm Dynū. Naʒ si penetret. s. aer hoc modo faceret ꝓuenire sputū sanguinis: q: sicut in introitu aer libere ītrat v̊sus cor nō gradat̄ neꝙ cōmensurat̄ in multa strictura orificioruʒ arteriaꝝ: ita in exitu vapoꝝ ⁊ aeris calefacti ab arterys exiret sanguis ⁊ intraret cānā. Hoc ergo est opus vere nature mirabile que fecit in arterys foramina tam parua que sint aeri peruia ⁊ sanguini ⁊ spiritui non peruia. Et hoc sentiebat Gal'. primo de differentys febrium. ca. 1. Et Aui. ista fen. ⁊ Gal'. de vtilitate partium. 8. ca.

¶ Epiglotis aūt est instrumentum ad cōplendā vocē ⁊ vt teneat̄ anhelitus: ⁊ in interiore ꝑte ipsius est corpus simile lingue fistule: ⁊ iam diximus ipsum ⁊ cuʒ eo qđ apponit̄ ipsi ex palato: ⁊ est sil'e additiōi qua clauditur caput fistule ⁊ cōpletur.

¶ Hic ponit anathomiā epiglotis: ⁊ est epiglotis illa que diuidit̄ in tres cartilagines. s. clypealē cymbalarē ⁊ nomen nō habens: ⁊ assignauit sibi duas vtilitates. Prima est ꝓpter vocē. Scđa est vt retineatur ibi anhelitus siue aer: ⁊ quia ille sunt quasi vna vtilitas: iō dixit. ⁊ cum eo. ¶ Considerandū ꝙ palatum est sicut pars lata tubicine vbi resonat aer. vnde Gal'. 7. de vtilitate particu. ca. 5. dicit ꝙ est sicut campana.

¶ Et epiglotis quidem est coarctata cū cāna cōstricta cum mery. Cum ergo mery appetit deglutire ⁊ declinat ad inferiora ꝓpter attractionem bucelle cooperit̄ epiglotis ⁊ eleuat̄ sursum ⁊ coarctat̄ coopertura quarūdam suarum cartilaginum cū alys: quare extendūtur pāniculi ⁊ lacerti. Cūꝙ cibus ꝑtransit meatū mery sunt orificiū epiglotis ⁊ cāne adherētes palato superius: quare nō est possibile vt ingrediatur ip̄m ex eo qđ cōprehensum est apud mery aliqđ quare pertranseunt ipsum cibus ⁊ potus: ita ꝙ non cadit ad cānam aliquid nisi in quibusdam horis in quibus festinat deglutitio anteq̄ʒ compleatur motus iste aut accidat cibo motus ꝓpter mery conturbatuʒ: quare non cessat natura laborare in expulsione eius cum tussi. Et nos quidem iam diximus anathomiam cartilaginum epiglotis ⁊ lacertorum eius in primo libro.

¶ Ostēdit qūo in actu deglutitionis cooperit̄ foramē ⁊ ascēdit sursuʒ. Et si ita nō fiat ītrat aliqđ ex cibo ⁊ potu per cānā: ⁊ ad h̄ expellendū nā non cessat cū tussi. Isti sunt sermones Gal'. 7. de vtilitate ꝑti. ca. 13. ⁊ aliquid in de motibus liquidis. ca. 3. dist. 2. ⁊ in cōmēto afo. 4. parti. afo. 35. Si a febre habito collū cōuertat̄ ⁊c̄.

¶ Pulmo auteʒ est compositus ex partibus: quarum vna est cāna: ⁊ secūda est rami arterie venate: ⁊ tertia est rami proculdubio quos coniungit caro mollis rara aerea creata ex tenuiore sanguīe ⁊ subtiliore: ⁊ illud est etiam nutrimentum eius. Et est plurium meatuuʒ mollis ⁊ rarus ad albedinem declinās proprie in pulmonibus animalium: quorum integra est creatio. Et creatus est rarus vt in ipso accipiatur aer ⁊ digeratur in eo ⁊ expellatur superfluitas eius ab eo sicut creatū est epar cū comparatione ad cibuʒ ⁊ est habēs duas diuisiones: quarū vna tendit ad dextram ⁊ altera ad sinistram. ⁊ sectio quidē sinistra duos hʒ ramos. ⁊ sectio dextra habet tres ramos.

¶ Hic ponit anathomiā in generali primo. Scđo dicta in eo declarat. ibi (Et iuuamētū pulmonis.) Tertio addit quādam partem de qua nō fecerat mētionē. ibi (Et pulmonē quidē cooperit.) ¶ Dicit primo quorū integra est creatio. hoc dixit ad differentiam aīaliuʒ que abhortiunt̄: quorū creatio nō est integra in quibus pulmo apparet satis rubeus: ꝓpterea q: intus in matricē non respirant: vt pʒ fen. 21. ca. de ḡnone embrionis. ⁊. 9. de animalibus. ca. 5. ¶ Cōsirandum ꝙ sicut epar est rarum. i. diuisum in multos ramusculos in suis venis vt bene digerat cibum: ita pulmo vt digerat aerem ꝯm Gal'. 8. de iuuamentis membrorum. ca. 1. ⁊. 7. de vtilitate particularum. 8. ca. ⁊ Aui. hoc voluit.

¶ Et iuuamentum pulmonis omnino est attractio aeris: ⁊ iuuamentuʒ attractionis aeris est preparatio aeris cordis pluris q̄ʒ ipsum quo indiget in pulsu vno: ⁊ iuuamentum huiusmodi p̄parationis est vt sit aīali cū submergitur in aqua: ⁊ quando emittit vocem longaʒ cōtinuā impediētem ip̄m ab acceptiōe aeris: aut cum abhorret eius attractionē ꝑꝑ dispōnes ⁊ causas ducētes ip̄m ad illud ex fetore aut alio: aer p̄paratus quem assumit cor ⁊ iuuamentuʒ hmōi aeris preparati est vt

temperet

temperet sua euentatione caliditatem cordis: ⁊ vt restauret spiritum cũ substãtia que est magis vincens in complexiõe eius p̃ter ꝙ aer solus sicut existimãt quidam conuertatur ⁊ fiat spũs sicut non sola aqua nutrit membrũ. Uerum vnũquodq; eorum: aut est ps nutrimẽti aut est faciẽs penetrare lubricitate. Sed aqua est ad nutrimentũ corporis ⁊ aer est ad nutrimentũ spũs: ⁊ vnũquodq; duorũ.s.nutrimẽtũ corpis ⁊ spũs est corpus compositũ non simplex. Sed iuuamentum extractiõis sup̱fluitatis aduste spũs ⁊ est eius fumositas ⁊ pulmonis est ad ĩtroituȝ aeris frigidi. Iste nãq; attractus iam ꝓculdubio conuersus est ad calefactionem quare non confert in temperando spũm. Ramificatio aũt venarum ⁊ cãne in pulmone fuit: quoniam cãna ⁊ arteria venalis cõmunicant nutriendo in pulmonem ex sanguine digesto claro veniẽte ex corde.

¶ Hic declarat oĩa dicta. Primo qđ est officiũ siue vtilitas pulmonis totius. Scđo q̃re cãna ⁊ arteria ramificant̃.ibi (Ramificatio.) Tertio ponit iuuamentuȝ carnis pulmonis.ibi (Carnis.) Quarto ostẽdit quare est albus.ibi (Eius autẽ albedo.) Quinto q̃re diuidit̃ in duas p̱tes: ⁊ postea dextra in tres ⁊ sinistra in duas.ibi (Eius vo partitio.) Prima in.d. Primo ponit siue declarat iuuamẽtũ pulmonis in attractiõe aeris. Scđo in expulsione.ibi (Sed iuuamentũ.) Prima ĩ duas sicut duo ponit iuuamẽta.ibi (Et vt restauret spũm.) De p̃ma pȝ. De scđa dicit ꝙ scđȝ iuuamẽtũ est aeris vt restauret spũm cordis. Et tũc aũt qñ dicit.cũ suba.dat moduȝ veruȝ ⁊ falsuȝ. Scđo ꝓbat ibi (Sicut nõ.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ hoc modo restaurat: q̃ cuȝ suba que vincit in ea sit suba subtilis: ⁊ cũ cõpl'one quadã frigida respectu caloris nr̃i corporis hoc facit: ⁊ nõ q̃ conuertat̃ in spũm vt estimãt quidã: vt Gal'. nono de iuuamẽtis membroꝝ p̃mo ca. ⁊.7. de vtilitate p̱tulaꝝ.ca.8. ⁊ hoc est qđ dicit ꝙ restaurat spũm cũ substãtia que est magis vincẽs ⁊c̃. q̃ aer sua suba subtili miscet̃ cũ sanguie arteriali ⁊ facit ip̃m aptũ ⁊ tẽperatuȝ vt cõuertat̃ in spũm nõ ita ꝙ ipse aer fiat spũs solus ⁊ transmutet̃ in eũ. Uel aliter posset exponi: siq̃s vellet ꝙ aer mistus vapori faceret vnũ corpus ex quo fieret spũs: ⁊ posset hoc applicari ad textũ sicut ꝓbat. p̃mo sic: sicut se hȝ aqua ad mẽbrum: ita aer ad spũm: sȝ aqua nõ nutrit mẽbra sola exñs. Et iõ subdit ꝙ vnũqđq; eoꝝ.s.aeris ⁊ aque: aut est pars quẽadmodũ sunt p̱tes mistoꝝ: aut faciens inquãtum assumunt̃ pura lubricitate.i.subtilitate. Sȝ aqua ⁊c̃. Et vnũqđq;.arguit sic. nutrimẽtũ est quoddã cõpositũ: ergo aqua nõ nutrit ꝓprie mẽbra neq; aer spũm. ¶ Sed iuuamentũ. Considerãdũ ꝓprie ꝙ extractio sup̱fluitatum fumosaꝝ aeris calefacti est vt iterũ bonus intret: ⁊ isti cedat locum. Et in hoc est duplex vtilitas. Una euẽtatiõis que sequit̃. Scđa est q̃ nõ nocet̃ hõa b illis fumis qui sunt sup̱fluitates spũs ⁊ pulmonis.

¶ Ramificatio ⁊c̃. Dubitat̃ q̃ño cãna pulmonis cõicat in nutriẽdo pulmonẽ. Dđȝ ꝙ cõicatio hec est. nã ad quãcũq; p̱tẽ pulmõis dȝ currere sanguis digestus p̱ arteriã: ad eandẽ dȝ venire aer sĩr: q̃ sanguis pulmonis dȝ eẽ aereꝰ ⁊ spumosus: ⁊ iõ opȝ ꝙ cãna p̱ quaȝ fert̃ aer partiatur ad oẽm p̱teȝ ad quã partit̃ arteria venalis: ⁊ similiter ad quã partit̃ vena arterialis. Modus aũt situationis earũ est ꝙ rami trachee arterie stant in medio: ⁊ ab vno latere v̾sus ante est arteria venalis: ⁊ ab illo versus post est vena arterialis: vt Gal'.7. de vtilitate particularum.8.c. vnde dicit. natura locauit tracheã arteriã mediam lenis.i.arterie venalis ⁊ vene arterialis. Alterutre.n.earum dȝ appropinquare. leni.i.arterie quidem q̃m vtilitatem respirationis prebet trachea cordi p̱ mediã illaȝ: vene aũt propterea ꝙ indiget nutriri ab ea.

¶ Carnis aũt iuuamentum est vt oppilet rimas ⁊ coniungat ramos: sed eiꝰ raritas est vt rectificet attractionem aeris. Non enĩ est vt nõ penetret aer nisi in canna tm̃: immo q̃ñq; euadit ad corpus pulmonis ex eo: ⁊ in hoc est ap̱p̱itio in multiplicatione.

¶ Cõsiderandũ ꝙ rime sunt spatia ĩter ramos vt declarauimꝰ fen 2.c. de thetano. Caro ergo pulmõis oppilat.i.replet illa spatia añ: ⁊ in hoc ꝯiũgit ramos: ⁊ est sustentaculũ oĩum illoꝝ ramoꝝ. ¶ Considerandum ꝙ aer penetrat nõ solum ramos canne imo in poros canne pulmonis extra substantiam ramorum canne: ergo fuit necessariũ eã eẽ spõgiosam vt rarificet q̃ recipiat ⁊ digerat siue adap̱tet. Uñ. G.6. de vtilitate particula.10.c. al'.4. de vtilitate p̱ticularũ ca.15. ⁊.7. đ vtilitate p̱tic.ca. nono dicit ꝙ est velut spuma corpus pulmonis. ¶ Cõsiderandũ ẽt in mõ loquẽdi Aui. q̃ dicit q̃ñq;. Et b̃m hoc ĩnuit ꝙ nõ semp̱. Et in h̃ est ap̱tio in multiplicatiõe. Exposuit aũt Dy.i. iuuamẽtũ in ap̱tione ⁊ dilatatione: q̃.n. pulmo est valde rarus multiplicat̃ ⁊ excrescere põt: ⁊ põt multũ comprimi ⁊ ꝯstrĩgi a pectore dato ꝙ pulmo nullũ motũ hẽat. Aliter põt exponi vt dicat tũc euadit aer cãne in musculos ⁊ ĩtrat suba pulmonis qñ multiplicat̃ multũ: ⁊ ap̱it carnẽ ⁊ illaȝ ĩtrat: ⁊ hoc est qđ dicit. Et in hoc.s.qñ euadit aer ad corpus pulmonis extra eã. nã est ap̱tio ex multiplicatione aeris: q̃ aer intãtũ multiplicat̃ ꝙ ap̱it ⁊ dilatat poros carnis. Uel ap̱p̱itio.i. ap̱p̱et in corp̱e pulmõis carnis. Tertio mõ põt exponi vt det signum ap̱tio: q̃ aer q̃ñq; euadat: q̃ multiplicat̃ caro pulmonis.s. tota tumescit cũ multus aer in pulmone mittit̃: vt qñ sufflamus p̱ cãnã alicuiꝰ aĩalis mortui accipiẽdo eius pulmonẽ: totã.n. carnẽ videmꝰ tumefieri ⁊ impleri: ⁊ hoc eodẽ signo ꝓbat̃ ꝙ aer intrat arterias pulmonis.

¶ Dubitat̃ q̃ videt̃ ꝙ semp̱ aer vadit in carnẽ pulmõis: q̃ caro est media inter ramos cãne ⁊ ramos arterie venalis: ergo nũquã trãsibit aer quin vadat p̱ carnẽ pulmonis. Dđm ꝙ aer nõ semp̱ p̱transit.s. t̃pe diastolis: ẜ nõ semp̱ vadit in carnẽ sed tũc cũ transit. Uel dđm melius ꝙ aer põt transire p̱ carnẽ dupl'r. vel sicut per viã: ⁊ hoc fit semper cũ trãsit. vel sicut per locuȝ in quo ponit̃ ⁊ cõseruat̃ ⁊ digerit̃: ⁊ hoc fit qñ aer sup̱fluit.

Dubm 2m

¶ Et vt adiuuet ẽt in constrictione ad expulsioneȝ: est ergo preparatus duobus motibus: ⁊ propter hoc aperitur pulmo cum sufflatione.

¶ Hic ponit secũdam vtilitatẽ raritatis ⁊ spõgiositatis sue carnis: ⁊ patet. Ap̱it̃.i. dilatat̃ cũ sufflatione.s. in eo facta ꝓpter hoc.s. p̱p̱ raritatem ⁊ spongiositatem sue carnis.

¶ Eius aũt albedo est ꝓpter dominiuȝ aeris sup̱ illud quo nutritur: ⁊ propter plurimã eius friditatem.

¶ Hic assignat duas cãs albedinis. Una est multus aer admistus suo nutrimento. Scđa est plurima frigiditas descendens ad ipsuȝ ex flegmate capitis.

¶ Eius vo partitio in duas p̱tes est vt nõ cesset anhelitus p̱p̱ nocumentũ adueniens vni duarum partiũ: ⁊ omnis ramus eius ramificatur p̱p̱ illud in duos ramos. Quintus auteȝ qui est in latere dextro est lectus substratus vene que nominat̃ concaua ⁊ non est eius iuuamentum in anhelitu plurimum.

¶ Cõsidera p̊ quare pulmo hȝ in p̱te dextra tres p̱tes ⁊ in sinistra duas: ⁊ sup̱ hoc vnã q̃ stat vt culcitra vene magne vt non noceat̃ a diuersis p̱tibꝰ imprimẽtibus ibi existẽtibus: ⁊ iõ illa pars pulmonis nõ est multũ acuta vel aerea: q̃ non est multũ p̱ ro anhelitu.

¶ Et quoniaȝ cor magis fuit decliue parump̱ ad sinistram additur in parte sinistra ꝙ occupet spatium pectoris: ⁊ non est bonuȝ vt pulmoni sit in latere dextro al's sinistro additio existens venis substrata: quoniã iam cecidit necessitas eius.

¶ Uult dicere ꝙ q̃ cor paꝝ declinãdo ad sinistrã implet sinistrã vacuitatẽ pectoris plus q̃ dextrã: iõ nõ est bonum ꝙ pulmo sit additus.i. magnus in p̱te sinistra sic̃ in p̱te dextra: ⁊ h̃ est qđ dicit. Nõ est bonũ ꝙ pulmõi in latere sinistro sit additio. Alia lr̃a hȝ dextro: ⁊ vr̃ ꝯuenientior lr̃a: ⁊ tũc exponat̃ sit additio.i. magnitudo scilȝ q̃ est in latere dextro q̃ est culcitra ⁊c̃. Ex his ergo vult ꝙ p̱s dextra pulmonis est maior in numero partium ⁊ in quãtitate.

¶ Et pulmoneȝ quideȝ coop̱it pãniculus neruosus vt sit b̃m ꝙ sciuisti sensus aliquis aliquo modo. Et si non est ĩtrãs tñ est coop̱iẽs quãuis ipse pulmo sit substratus cordi leniens ip̃m ⁊ eius tutamẽtũ. Pectus quoq; diuisum est in duas ꝯcauitates inter quas distinguit pãniculus ortus ex oppositione mediatiõis thoracis ⁊ nõ est trãsitꝰ ab vna duarũ concauitatuȝ ad alterã: ⁊ iste pãniculus est in v̾itate duo pãniculi: ⁊ est ꝯiũctꝰ in posteriore p̱te sui cũ spõdilibꝰ ⁊ sup̱iꝰ vt defendat ambas furculas. Et itẽtio in creãdo eos fuit vt sit pectꝰ habẽs duos vẽtriculos q̃tenus si eueniat vni eoꝝ

nocumētū sufficiat alter ad faciēdū anhelitū ⁊ ei⁹ intē tionē. Et ex iuuamēto eius est ligatio mery ⁊ pulmōis ⁊ mēbroꝝ pectoris adinuicē. Velamis aūt iam diximus formam ⁊ iuuamētū eius in anathomia lacertorum. Ipsum eni in veritate est vnus lacertorum ⁊ est ex tribus tunicis: quarū media est chorda qua cōplet eius operatio: ⁊ tunica que est supra est sicut fundamē tum ⁊ basis pāniculi pectoris que īterius cooperiunt ipm: ⁊ tunica iterior est sic̄ illa syphac. Et in velamie qdē duo sunt foramina quoꝝ maius est transitus mery ⁊ arterie magne: ⁊ per minus est transitus vene que nominatur albabay ⁊ est vehementis suspensionis cū ea ⁊ incarnationis.

¶ Hic addit ptē aliā .s. pāniculū. ⁊ bm hoc quatuor sunt partes pulmonis: vt Albertus in de aīalibus. lib. 1. tract. 3. Sciuisti. pmo cañ. fen. 1. ca. de mēbris. ⁊ fen. 2. ca. de dolore splenis inuit. ¶ Et si non. Dixit hoc q̄ forsan aliquis sapiēs dixit ꝙ itus vadit. Gal. tñ. 7. de vtilitate pticulaꝝ. 2. ca. dicit. cooperit siue tegit. Quāuis vult dicere ꝙ pulmo est substratus .i. separatus ⁊ diuisus a corde cōtentus suo pāniculo. Sed tñ lenit cor suū calorē temperādo: vel lenit sua actuali humiditate ⁊ mollitie. Et eius tutamētū. Quia sicut epar suis pēnulis cōprehēdit stomachū: ita pulmo suis laminis .i. pēnulis cōprehēdit cor: vt Gal. 7. de vtilitate pticulaꝝ. 10. cap. imo hec fuit vna cā quare habuit diuisionē in pēnulis. Alia cā est vt cū vni pti accidit nocumētū. Alia nō statim ledat: ⁊ ex hoc fit facilior motus pulmonis: vt Gal. ibidē ponit. Pect⁹ quoq3. pz lra. Velamis .i. diaphragmatis. dicit diaphragma: q̄ diaphragma distinguit spūalia a nutrimētis: vt Gal. 5. de vtilitate pticulaꝝ. 15. ca. ⁊ diximus in lib. 1. fen. 1. ¶ Cōsiderādū ꝙ iponit sibi tres tunicas. Una est pars ei⁹ media que est chorda: q̄ bm illā applicat pulmoni. musculi aūt bm chordā applicant mobili membro .s. qd̄ dz moueri. tale aūt est pulmo respectu diaphragmatis: vt cōiter dicit. Scd̄a tunica est pāniculus in quo cōicat pectus: ⁊ hoc est qd̄ dixit. est supra .s. versus pect⁹ que est cert⁹ pāniculus: q̄ ibi terminat: vel ē vnū qd ꝯtinuū alys pāniculis: ⁊ tūc exponat. ⁊ tunica scd̄a .i. pāniculus ⁊c̄. q̄ tunica coopit ipm pāniculū itus .s. v̄sus ptē iteriorē q̄ respicit pect⁹: vt sciuit Halya. 3. theo. 22. c. Et tertia est tunica albabari .i. vena q̄ ascēdit ab epate ad cor que cōtinuet in dextro vētriculo cordis.

Dub^m 2^m ¶ Circa hoc caplm dubitat: vtrū spūs nutriant ex aere. de hac qōne ꝑlixe diximꝰ sup fen p^a pmi. Hic āt solū cōe inuā ꝙ nutriri pōt dupl'r sumi .s. ꝓprie ⁊ ꝓ eo qd̄ est ptes reponere siue generare distincte ⁊ sic nō nutrit qd̄ ꝓbat ex pte spūs: q̄ nō est aīat⁹: ⁊ ex pte aeris: q̄ nō est corpus cōpositū ⁊ tendēs est versus multā simplicitatē. Alio mō iꝓprie ꝓ ꝯferētia vel vtilitate ad spūum gñonē ⁊ sic spūs aere nutrit: q̄ aer facit ad spūum gñonē: q̄ sanguinē in corde ⁊ ei⁹ vaporē tēperat. Spūs āt est vapor sanguis tēpatus: vt 7. de iuuamētis mēbroꝝ. 7. ca. Tñ siqs attēte considerat itrinseca mēs Gal. fuit ꝙ ex aere extrinseco digesto in pulmōe generat spiritus vitalis in corde ⁊ aīalis in cerebro nec sermōes eius possunt occultari: vt appet octauo de iuuamētis mēbroꝝ. 1. ca. ⁊. 7. de vtilitate pticulaꝝ. 8. ca. vbi dicit sic. spūs v̄o .i. aer attractus: q a tracheis arterys extrorsū attrahit in carne qdē pulmonis primum elaboratione accipit. post hoc aūt in corde ⁊ arterys maxie in eis q̄ in rhetiformi plicatura .i. in rhete mirabili. demū postremā ⁊ finalissimā in cerebri vētriculis vbi vtiq3 aīalis certitudinal'r fit p̊. Idē asserit Gal. 12. terap. 5. ca. ⁊ in libello de vtilitate respiratiōis. ca. 2. ⁊ in multis suis libris. ⁊ Haly. 3. theo. ca. de assignatiōe pulmonis. ca. 20. Tamē credo Aui. verius dicere ⁊ Gal. errasse: vt hic innuit Aui. Sil'r Auer. 2. colliget. c. de iuuamētis instroꝝ anhelitus. ca. 16. vbi dicit. aliud iuuamētū anhelit⁹ vt dicūt medici est vt det nutrimētū virtuti intrinsece ex aere q reperit in restauratione ex spū tātū q̄tū resoluit: ⁊ hoc ē falsū: q̄ ipossibile est cō positū nutriri ex simplici: qm̄ tūc iueniret aial simplex ex vno solo elēto.

Dub^m 3^m ¶ Hic aūt scd̄o dubitat: q̄re arteria vadēs a sinistro vētriculo cordis ad pulmonē hz vnā tunicā solā: ⁊ oēs alie nr̄i corpis hn̄t duas tunicas. Et sil'r q̄re vena veniēs a dextro ventriculo cordis ad pulmonē hz duas tunicas: ⁊ oēs alie vene hn̄t vnā. ¶ Rn̄dit Mūdin⁹ famosus anathomista in sua anathomia. ca. de anathomia cordis ⁊ pulmonis. dicēs ꝙ iō arteria hz vel habuit vnā tunicā: q̄ nā non fuit multū sollicita cum ꝑ ipsam trāseat vapor capinosus vel aer quē attrahit cor a pulmōe. De vena v̄o veniēte a dextro vētriculo cordis dicit Mūdin⁹ ꝙ iō habuit duas tunicas: q̄ vadit ad mēbrū .s. pulmonē qd̄ est positū in cōtinuo motu: q̄ portat sanguinē subtilē cholicū: vt q̄ nō euaporet neq3 findat fecit sibi nā duas tunicas. Hec snīa est ꝯ Gal. 6. de vtilitate pti. 10. c. ⁊ i lib. de iuuamētis mēbroꝝ. 7. ca. 2. ¶ Gal. ēt mouet hāc qōnē i lib. d̄ vtilitate pti. 6. c. 10. ⁊ arguit ad eā ex hoc ꝙ in arteria q̄ venit a corde ad pulmonē ꝯtinet spūs ⁊ sanguis subtilis: dz q̄ habere duas tunicas sicut relique arterie corpis: ⁊ q̄ in vena veniēte a corde ad pulmonem ꝯtinet sanguis grossus respectu eius q est in arteria debuit habere vnā tunicā sicut est in alys venis. Un̄ post multa v̄ba dicit hūc sermonē. Cū q̄ nō bm pulmonē subtilē sil'r venā grossā v̄o arteriā creauit. oīno enim hic .s. in arteria. ⁊ spūs quidē subtilis ⁊ leuis est ⁊ in venis sanguis grossus ⁊ grauis .s. in venis pulmonis ⁊c̄. Uult ergo Gal. ibi siqs bn̄ cōsiderat ꝙ sicut in oībus arterys corpis est sanguis subtilis ⁊ spūs in venis autem est grossus sanguis sic ēt in venis ⁊ arterys pulmonis: quare igit ecōtra formauit nā venas ⁊ arterias pulmonis oībus alys mēbris. Etiā septio de vtilitate pticulaꝝ. 8. cap. arguit ꝯ Erasistratē q dicebat ꝙ in hac arteria solus spūs ꝯtinet ⁊ nō sanguis: ⁊ arguit dupl'r. Pmo q̄ trachea arteria nō terminat directe ad cor si nō erat in arteria sanguis. Scd̄o q̄re rami venaꝝ nō ꝑueniūt ad arteriā ad nutriēdū eā sic̄ ad tracheā. Un̄ dicit. si eni ille arterie pulmōis totaliter sunt sine sanguine sic̄ trachea arteria. hoc enī Erasistrates opinat. cur nō mox trachee ad cor terminant. cur aūt venaꝝ germina ꝑua tracheis implātantur. Scd̄m dictū Mūdini est ēt corruptū in hoc qd̄ dicit ꝙ vena in pulmone hz tunicas duas: q̄ ꝯtinet sanguinē subtilē: multo magis arteria pulmōis debuit habere duas tunicas: q̄ sanguinē subtilē cōtinet. Itē ēt dicit ꝙ hz duas tunicas: q̄ pulmo est in cōtinuo motu. Ex h̄ ēt arteria ei⁹ debuit hēre duas tunicas. Dat q̄ Gal. aliā cām. Nā pulmo ꝑꝑ motū pectoris fortiter dilatabat ⁊ ꝯstringebatur. Arteria aūt in ei⁹ pulmōe dispsa debebat obedire leuiter huic dilatationi ⁊ ꝯstrictiōi pulmōis: iō leuē eā esse oportuit ⁊ sic vni⁹ tunice. Uenam aūt non oportebat dilatari ⁊ cōstringi sed nutrimētum tenere. Et q̄ aliquis diceret ꝙ ēt alioꝝ membroꝝ arterie idigēt dilatari ⁊ ꝯstringi. Innuit Gal. solonem huius qd̄ nō est simil'r sic̄ pulmōis. Et q̄ aliqs dicēt vene nō pulsatiles debēt ꝑ ipsaꝝ poros mittere nutrimentum membris: ⁊ ideo fuerunt vnius tunice: quare ergo non illa. Rn̄deo q̄ sanguis subtilis multum qui nutrit pulmonem non prohibetur resudare: q̄uis duas habeat tunicas. Et multa dicit ibi Gal. que per te ipsum vide.

¶ De complexionibus pulmonis ⁊ signis dispositionum eius. Cap. 2^m.

Dicamus itaq3 ꝙ cōplexionē calidam significant amplitudo pectoris ⁊ magnitudo anhelitus: ⁊ quandoq3 duplat exufflatio ⁊ vox ⁊ operatio eius: ⁊ ꝙ parum nocetur ab aere frigido ⁊ ꝙ plurimū a calido: ⁊ ꝙ accidentia sitis sedat aer frigidus absq3 potu multotiēs: ⁊ accidit ei plurimum inflammatio ⁊ tussis.

¶ Posita anathomia determinat de dispōne haꝝ ptiū. Et p̊ pmittit q̄dā q̄ sunt sic̄ pncipia ⁊ gñalia: vt dicit rubrica. Scd̄o exequit spālia de diuersis dispōnib⁹. ibi (Anhelitus cōplet.) Sūt aūt q̄tuor gñalia q̄ pmittit. Primū est noticia pulmōis ⁊ sue cāne q̄tū ad cōplexionē. Scd̄m est diuersitas signoꝝ ⁊ vie qbus cognoscim⁹ dispōnes pulmōis ⁊ pectoris: ⁊ hec duo decl'at in p̊ capl'o. Tertiū est enumeratio egritudinū pulmōis ⁊ hoc in sequēti cap. Quartū est gñales curatiōes haꝝ egritudinū istoꝝ mēbroꝝ: ⁊ h̄ i sequētib⁹ capl'is. ¶ Pria in. 0. Pmo ponit signa compl'onis pulmōis. Scd̄o varias vias dispōnū signoꝝ ei⁹. ibi (Et scias ꝙ.) hoc ēt dicit rubrica huius capl'i. ¶ Pria in duas. Pmo ponit signa cuiuslibet cōpl'onis. Scd̄o distinguēdo modos cōplexionū cōparat iter signa illoꝝ. ibi (Una queq3 aūt.) ¶ Prima in quatuor bm ꝙ sunt quatuor cōplexiones. Primo ergo ponit signa calide cōplexionis pulmonis ⁊c̄.

Dub^m p^m ¶ Dubitat q̄re nō posuit signa cōpl'onū pectoris ⁊ diaphragmatis. ¶ Dōm ꝙ signa cōpl'onū pectoris inquātū pectus est extrinsecum sunt nota ex multis dictis p̊ cañ. fen. 2. ca. de signis cōpl'onum. Signa v̄o diaphragmatis ⁊ pāniculi vel sunt cōiecturabilia vel sequūtur vtplurimū in cōplexione pulmonē ⁊ cor.

Dub^m 2^m ¶ Amplitudo pectoris. Dubitat: q̄re nō dixit nisi sit ex cerebro magno sicut dicimus de corde. ¶ Dōm ꝙ dedit itelligi: vel forsan magnitudo ⁊ ꝑuitas pectoris plus variat ex pulmone replēte pectus q̄ ex corde: dico tñ dubitāter. ¶ Magnitudo anhelitus ꝑꝑ magnā necessitatē euentādi: vn̄ multus trahit aer. Et q̄nq3 duplat. simile ei qd̄ fit in ploratu pueroꝝ vel in odorātibus rosaꝝ vel aliud odorabile. huius cā est multa necessitas iflāmato calore que non statim vnico tractu cōplet. Exufflatio est anhelitus tm̄ ictu ꝙ cū hō sufflet: est q̄ hec sufflatio magna: ⁊ est vox magna ꝑꝑ multam aeris emissionem

[vide?] q̄ infra fol. 327. col. 3^a.

emissionem: ⁊ est vox magna cū calor nō est extraneus deÿciēs calorē nālē ⁊ virtutē. Quō vō vox magna sequat̄ calorē: ⁊ quō nō: habet̄ a Gal. z. thegni vlti. trac. tex. cō. 10. hic nō dicit̄ a me. Et opatio eius. s. cōtinuatio vocis est magna. Uel aliter vt Auicē. itelligat ꝙ Gal. ponit. 4. de iterioribꝫ. 6. ca. ꝙ opatiōes pectoris sunt qnq. s. anhelitus solus. flagmē cū ictu. flagmē sine ictu. vox ⁊ loquela: nō ergo solū vox ⁊ exufflatio q̄ est flagmē cū ictu sunt magna in pulmōe calido: sꝫ oīs opatio alia. Multotiēs: q̄r si calor a pulmōe cōicatus stōcho nō eēt magnꝰ q̄si fixus nō tollit̄ aere frido sitis. Inflāmatio. q̄r sentiūt cauma circa pectꝰ. Tussis. vel a mala cōplōne sicca exasperātes cū caliditas addit̄: vel q̄r calor trahit mās humidas ad pulmonē: vt in afo. 54. 4. pti. Quibus tusses sicce.

Frigidā vō complōnem significant paruitas pectoris ⁊ paruitas anhelitus ⁊ vox ⁊ acuitas amboꝝ: ⁊ ꝙ nocetur ab oī frigido ⁊ multitudo gn̄ationis flegmatis in ipso: ⁊ multotiens quidē duplatur eo anhelitus ⁊ adueniunt ei asma ⁊ tussis.

Et vox. s. parua: q̄r paucū emittūt aerē. ⁊ acuitas amboꝝ. s. vocis ⁊ anhelitus. Cōsiderādū ꝙ vox est acuta q̄ in breui tpe multū sonat: ⁊ iō ē vox velox. fit aūt vt ab vna cā qn̄ qd̄ mouet̄ de aere ē parū: vn̄ cito vincit̄ ⁊ mouet̄ p cānā pulmōis: ex qua cā mulieres hn̄t vocē acutā ⁊ ēt hn̄tibꝰ fridū pulmonē anhelitꝰ dr̄ acutꝰ quasi subtilis trahēs paꝝ de aere: ⁊ q non multū durat in suo motu: lꝫ tn̄ motū nō oporteat eē velocē: q̄r nō ē necessitas festinās: ⁊ talis ēt anhelitꝰ fit ex pulmone frido. Et pꝫ ꝙ quasi equoce dr̄ vox acuta ⁊ anhelitus acutus. Duplat̄ eo anhelitus. Cōtra q̄r hoc est signū calidi pulmonis. Dōꝫ ꝙ sicut pꝫ in cōmē. afo. 54. sexte ptic. In acutis passionibus luctuosa suspiria malū ⁊c̄. ⁊ infra in. c. de anhelitu duplo. anhelitus interfectus per geminationē motus pōt fieri a debilitate virtutꝭ ⁊ a duritie pectoris: ⁊ hoc pōt facere friditas pulmonis cū est preter naturam ⁊ accidētalis aut caliditas: ⁊ hoc mō cadit hic iter signa asma ⁊ tussis ꝓpter materias quas multiplicat.

Cōplexionē aūt humidā significāt multitudo supfluitatū ⁊ raucedo vocis ⁊ stertitio ⁊ ꝓprie cum fuerit cū materia ⁊ fuerit decliuis ad superiora ⁊ defectꝰ ab eleuatione vocis nō pp debilitatē corporis.

Stertitio est sonitus q audit̄ in anhelitu dormiētiū: ⁊ fit ex humiditate circa cānā pulmōis vn̄ aer exit cū sono humiditatꝭ fracte ab eo in exitu: vt. A. inuit p̄ma huiꝰ. c. de somno. Ad supiora. circa epiglotū. tūc. n. sentit̄ eius sonus ⁊ fit ꝓprie nō ꝓpter debilitatē sꝫ ꝓpter multā mollitiē ptiū: vn̄ vox nō pōt eleuari i altū vt sonora appareat q̄r nō fit fortis percussio: ⁊ hoc defectu pp tussim ꝓprie.

Siccā vō cōplexionē significāt paucitas superfluitatū ⁊ asperitas vocis ⁊ similitudo eiꝰ cū voce gruiꝫ. Et qn̄qꝫ est illic disnia ꝓpter vehemētiam spissitudinis.

Disnia. i. anhelitꝰ malitia pp vehemētiā spissitudīs. Exponit Bertutius. i. aeris in attrahēdo ⁊ emittēdo. nihil ē dr̄ie. Alr̄. i. diuersitatis ⁊ coartatiōis pulmōis a sicco: vn̄ nō est obediēs dilatatiōi ⁊ cōstrictioni: ⁊ q̄r nomē disnie ē cōe ad tres modos nocumētoꝝ anhelitꝰ. iō de vtrisqꝫ pōt itelligi. Dr̄. n. disnia sansugium ⁊ ē difficultas i attrahēdo aerē. Et dr̄ ortomia: ⁊ ē difficultas i emittēdo. Dr̄ anhelitꝰ. s. malus ⁊ est difficultas in vtroqꝫ. Et Gerardus ponit i glosis Uiatici lib. 3. p̄ ca. ⁊ cōit̄ salernitāi. Ista tn̄ vocabula iā nō sūt i vsu.

Unaqueqꝫ aūt harum complexionū quandoqꝫ est pulmoni naturalis: ⁊ quādoqꝫ est ei accideatalis ⁊ cōmunicant in aliquo ⁊ differūt in aliquo. Illa autem in quibus cōmunicāt sunt signa predicta nisi illa que excipiemus post. Sed ea in quibus differunt sunt duo. Unum eorum est quoniam cum coplexio est naturalis signum eius est stans s̄m naturam: ⁊ si est accidentalis est ei signum accidentale ⁊ iam aduenit ei nisi sit signū de genere eoꝝ que non accidunt nisi natura tm̄ qm̄ tūc signū est naturale cuius sil̄e est magnitudo pectoris aut paruitas eius.

Cōsiderādū ꝙ cōplō sibi sana pulmoni ⁊ accidētalis cōicāt in signis p̄dictis. v. g. tā in calido nāli q̄ acctāli est sitis ⁊ anhelitꝰ magnus. Nisi illa ⁊c̄. q̄r qdā signa sunt q̄ nō pn̄t seq acctālē vt pectoris cōpositio. Differūt aūt in duobꝰ. Primū est q̄r cōplōnis nālis signa sunt nālia. s. a p̄nº gn̄onis. vel q̄r cū eis est sibi sanꝰ ⁊ acctālia signa sūt cū tpe: q̄r cū eis nō est sibi sanꝰ. Scd̄a dr̄ia est p modū extēsionis ⁊ exceptiōis: q̄r cōplōnis nālis oīa signa pn̄t ex nā siue ex p̄nº generatiōis seq: sed qdā signa cōplōnis calide nō pn̄t sequi accidentalē: q̄r sunt tm̄ a nā vt pectoris magnitudo.

Et scias ꝙ magis proprie significationes eius s̄m dispositiones pectoris ⁊ pulmonis est anhelitus in frigiditate sua ⁊ caliditate sua ⁊ magnitudine eius ⁊ paruitate ipsius ⁊ facilitate ipsius ⁊ eius difficultate ⁊ fetore ⁊ bonitate odoris eius ⁊ reliquis dispositiōibus eius. Et similiter vox etiam in huiusmodi re sicut illud quod significat illa que strangulata est cum nocumentum sit in lacertis dilatantibus ⁊ rauca cum nocumētum sit in lacertis constrictiuis cū nocumentū est in lacertis. Et sil̄r tussis ⁊ sputū ⁊ pulsus.

Hec est scd̄a ps capl̄i in qua ostēdit varietatē signoꝝ in qbus est via ad cognoscēdum dispōnes pulmōis ⁊ pectoris. Et p̄ hec signa ꝓpria enumerat. Scd̄o de eis in gn̄ali exequit̄. ibi (Et iā declarata est.) Tertia ponit quedā signa nō sic ꝓpria. ibi (Et qn̄qꝫ.) Prima in tres. Primo enumerat signa ab anhelitu ꝓferendo illa. Scd̄o a voce. ibi (Et sil̄r vox.) Tertio a tussi sputo ⁊ pulsu. ibi (Et simil̄r tussis.) Cōsiderādū ꝙ varietates anhelitus multū fiūt ex varietate dispōnū pectoris ⁊ pulmōis: ⁊ iō sunt magis ꝓprie significationes eius. Et sil̄r vox. supple est fortis vel ꝓpria significatio in hac re. i. in dispōnibus pectoris ⁊ pulmonis: q̄r ex illis pōt multū diuersificari. Cōsiderādū s̄m Aui. p̄ma p̄mi. c. de anathomia musculorum pectoris. qdam sunt dilatātes: ⁊ qn̄ isti nō pn̄t dilatare pectꝰ fit modus p̄focatiōis vel suffocatiōis ⁊ vox est talis modi ⁊ quasi vox statim deficiēs sicut nō existēte copia aeris. Quidā sunt lacerti pectus ꝯstringētes: ⁊ tūc qn̄ deficiūt in opatione nō pōt aer pelli ad epiglotū vel ibi ꝯtineri ⁊ modulare: ⁊ iō fit vox cōfusa quam hic vocat raucā: ⁊ ista nō est ꝓprie rauca. sed nō hēbat. A. aliud nomē ideo dixit cū nocumētū est in lacertis. q. d. non loquor de voce ꝓprie rauca que fit ex multitudine humiditatis: sed de raucedine alterius modi improprie dicta que fit ex defectu lacertorum prementium vel stringentiū pectus. Et similiter tussis ⁊c̄. supple sunt de signis dispōnis pectoris ⁊ pulmonis.

Et iam declarata est tibi qualitas significationum anhelitus ⁊ qualitas significationū vocis ⁊ qualitas significationum tussis ⁊ qualitas significationum sputi. Pulsus autē ⁊ qd̄ ipse significat s̄m complexiones ⁊ egritudines iam sciuisti.

Hic in generali exequit̄. Et p̄mo ostendit hoc non esse declarandū. sermonibꝰ. n. ꝓprijs alibi sunt declarata. Scd̄o illud qd̄ est hic declarandū in gn̄ali declarat. ibi (Et pulmo.) Dicit primo ꝙ q̄litas. i. modus significationū anhelitus iā est declarata. s. hac fen trac. primo. ⁊ qualitas vocis in hac fen tractatu scd̄o. ⁊ tussis tract. tertio. ⁊ sputi tractatu quarto. Pulsus aūt ⁊c̄. sciuisti hoc libro primo fen. z. q. d. nota ea cuius doctrina generalis cadit hic ⁊ que statim dicent̄: de hoc recurre ad loca predicta.

Et pulmo quidem vicinatur cordi ⁊ significationes dispositionū eius sunt sup ipꝫ fortiores: ⁊ pulsus ē magis significatiuus eiꝰ qd̄ sequit̄ ramos neruoꝝ pulmonis. Et tussis ē magis significatiua illiꝰ qd̄ sequit̄ cānā ⁊ carnē pulmonis: ⁊ sensibilitas grauitatis est significatio propria ꝙ materia est in pāniculis ⁊ lacertis. Et cū non spuit̄ nisi cū tussi leui: tūc mā est ꝓpiqua supremo cāne: ⁊ ei qd̄ seqtur ipm. Et si nō spuit̄ nisi cū tussi plurima tūc mā est profunda ⁊ est longiqua. Et qn̄qꝫ associant̄ nocumētis membroꝝ pectoris signa membrorum longiquorum sicut vertigo in apātibus velamis ⁊ sicut rubedo faciei in apātibus pulmonis.

Hic in generali loquit̄ de istis signis quātū pōt ptinere huic capitulo. Et primo de pulsu. Et scd̄o de tussi addēs de dolore quedā. ibi (Et tussis.) Tertio de sputo ⁊ tussi. ibi (Et cū non spuitur.) De voce aūt non hēbat aliud cōe hic ponēdum preter id quod dixerat. Dicit primo ꝙ signa dispositionum eius. s. cordis que signa sumuntur a pulsu ⁊c̄. pꝫ. Ecōtra tn̄ pōt littera exponi: pulsus est magis significatiuus eius qd̄ sequit̄ ramos neruorū. i. arteriaꝝ. Pn̄t

aūt vocari nerui: q₂ sunt corpora alba satis siīa neruis: qūo credit Dynus ꝙ rami venaꝝ epatis dicanť nerui ab Jsaac. s. libro. 3. cap. Ex hoc pꝫ ꝙ Gal. dicit. 4. de iteriorib⁹ in fi. de medico qui cū prauo pulsu nō hēbat anhelitus malitiā: ⁊ materia erat in venis ⁊ arterys pulmōis: nō aūt in ramis canne. Sensibilitas grauitatis. q₂ nō sentireť alibi: ⁊ iō pōt exponi grauitas. i. grauis ⁊ fortis doloris. Et cum non. Cā est nota: ⁊ est sermo Gal. 4. de interioribus. 8. cap. Et qn̄qꝫ. Pꝫ ꝙ ista non sunt accidentia appropriata.

¶ De apatibus accidētibus pulmoni. Cap. 3m.

Pulmoni quandoqꝫ accidunt apostemata appropriata membris partiū similium ⁊ egritudines officiales ⁊ proprie oppilatio in venis suis ⁊ partibus canne ipsius ⁊ proprie in venis grossioribus ⁊ in raritate corporis eius. Et qn̄qꝫ fiunt propter cās oppilatiōis intra ipm vsquequo perueniatur ad coopertūram ⁊ egritudines cōes.

¶ Hic ponit aliud generale qđ stat loco pncipy ⁊ est narratio egritudinū pulmonis. Et pᵒ narrat eas ſm sua genera ⁊ ptes quibus accidūt quedā ex eis. Scđo ponit cās quasdā extrīsecas eaꝝ. ibi (Et qn̄qꝫ.) Tertio narrat egritudies ad q̄s pn̄t pducē egritudines pulmonis ⁊ ēt diaphragmatis. ibi (Et multotiens.) Prīo enumerat tres modos egritudinū. s. apata egritudines officiales ⁊ solōnes ꝯtinuitatis: ⁊ hoc est qđ dicit in vltimo: ⁊ supple accidētes egritudines pulmonis cōes idest solōnes cōtinuitatis generalr. Rubrica dicit de apostematibus ⁊c. Jntelligēdū tn̄ de alys egritudinibus.
¶ Dubitať quare non posuit egritudines cōplōnales. Dōm ꝙ intelliguntť ex precedēti caplō. ¶ Appropriat a mēbris similiū ptiuꝫ. His habes ꝙ apostema est passio cōsimilis mēbri: cuius cōtrariū habeť quarto de accidēti scđo caplō. Et ꝓprie oppilatio. Est enim pulmo membrū expositū multis humiditatibus ad eū veniētibus: ex qbus frequēter oppilať: tn̄ alie egritudines officiales scilꝫ quātitatis numeri partiū ⁊ superficiei possunt in eo fieri. Et ꝓprie in venis grossioribus. Pōt duplr exponi. Uno modo ꝙ ꝓprie oppilať pulmo in maioribus venis large sumēdo venā pro qualibet trium viaꝝ scilꝫ arterie vene ⁊ cāne: ⁊ tūc nō diciť hic ꝙ frequētius hoc ꝯtingit cū celerius ⁊ facilius sit oppilari meatus paruos pulmōis q̄ꝫ magnos: sꝫ dixit ꝙ oppilatio meatuū magnoꝝ est magis notabilis ⁊ manifestius ledēs anhelitū. Scđo modo pōt ītelligi ꝙ p venas grossiores ītelligat ramos canne: ⁊ isti frequētius oppilanť q̄ꝫ rami arteriarū vel venarū: q₂ cāna pulmōis ꝯtinue exposita est catarris ex capite. Jn raritate. i. in porositatibus carnis pulmonis. Ad coopertūrā. i. tātū augētur quādoqꝫ oppilationes īter pulmonē ꝙ fit. i. accidit ex hoc ꝙ homo perueniat ad cooptūrā idest pfectā clausionē: ⁊ tūc accidit suffocatio ⁊ est expositio Dyni. Utitur Aui. hoc vocabulo coopertura in duplici extraneo significato. Aliqn̄ enim per coopertūrā intelligit nocumēta siue ipressiōes quas hō in somno pcipit qūo vtiť supra ca. de subeth. cū dicit. cū multiplicať cooptura somni idicat egritudines. Aliqn̄ per cooptūrā intelligit nocumētū cōicatū vni mēbro a suo socio: sicut supra cuꝫ dixit ꝙ ꝓfocatio accidit ex apostemate aut cooptura. ⁊ hoc scđo mō vtiť hoc vocabulo hic Aui. cū dicit. pp cās oppilatiōis ītra ipm. i. in carnositate pulmonis. perueniať ad cooptūrā. i. ad nocumētum in venis ⁊ arterys pulmōis que coartať a socio oppilato. Et egritudines cōes. pōt ītelligi vt diximus: ⁊ pōt ītelligi ꝙ oppilationes pducunt ad solōnes continuitatis. ⁊ modum dedit Aui. prima fen huius ca. de qualitate accidenti soda ex materys.

¶ Et quādoqꝫ multiplicanť egritudines pulmonis in hyeme ⁊ autūno ꝓpter multitudinē catarri: ⁊ proprie in autūno pluuioso post estatem siccā septētrionalē: ⁊ aer fridus nociuus est pulmoni nisi sit a calore lesus vehemēti. Et multotiens qdem pducunt egritudines pulmonis ad egritudines epatis sicut pducunt vehementia friditatis eius ⁊ vehemētia caliditatis eius ad hydropisim ⁊ similiter velaminis.

¶ Hyems sui frigiditate multiplicat catarros. Autūnus etiā ex frigiditate: q₂ mouet ītra hūores motos ab estate extra: vt tertia particula illo afo. 14. Autūnus vo ⁊c. ⁊ ꝓprie est pars illius aforismi. Si vo estas. ¶ Sed tu dices. ipse dicit ꝙ egritudines pulmonis. s. tussis catarri ptisis ⁊c. multiplicanť in autūno. Cōtra q₂ Hip. dicit ibi ꝙ multiplicanť in hyeme post autūnuꝫ. Dōm ꝙ si humiditas in illo autūno sit multa nō expectat hyemē sed in ea fiūt catarri ⁊ tusses ⁊c. ¶ Aer frigidus. Cōtra: q₂ pulmo cōiter poniť mēbrū calide ⁊ humide cōplexionis: sed īmoderata discrasia iuuať a ꝯrio. Dōm ꝙ pulmo est mēbruꝫ calidū ⁊ rarū: ⁊ q₂ frigidū est mortificās ⁊ ꝯrium calori īnato: ideo valde ab eo noceť. Ad ꝯrium dicēdū ꝙ īmoderata discrasia iuuatur a ꝯrio moderato vsu. hic vo est sermo de frigido superfluo ⁊ multotiēs vehemens caliditas pulmōis vel friditas ⁊ alie egritudies pn̄t cōitate ledere epar. Et velamis. i. diaphragmatꝭ egritudies ⁊c. Dubiū est cuius cōitate lediť plus epar an diaphragmatꝭ an pulmonis. apparet ꝙ īmediate diaphragmatꝭ cui magꝭ appropinquat. mediate āt magꝭ lediť alio mēbro: vt cor plus lediť a pulmōe cui⁹ lesiōe plus lediť epar fortasse.

¶ De cura pulmonis. Cap. 4m.

Attende qđ diciť in caplō asmatis ⁊ anhelit⁹ ⁊ permutetur ad illud ex eo quod cōicat ei in causis egritudinum.

¶ Hic ponit aliud generale premittendū qđ stat loco pncipy ⁊ est generalis cura pulmōis. Et pᵒ ponit canones. Scđo medicinas. ibi (Medicine pectoris.) Prima in duas. Primo ponit can̄. curatiuos magis generales. Scđo minus gn̄ales. ibi (Materie q.) Prima in quatuor. Primo ponit generalē can̄. curationis acceptuꝫ ex egritudinibus pulmōis. Scđo addit aliū can̄. ibi (Et qn̄qꝫ.) Tertio ponit can̄. in forma medicinaꝝ. ibi (Et administratiōi.) Quarto ponit can̄. sumptuꝫ ex parte societatis siue cōitatis pulmonis. ibi (Et ꝓpinquior.) ¶ Considerandū ꝙ nō fuit leue Aui. ponere vnū can̄. curatiuū generalē in passiōibus pulmonis ⁊ pectoris: q₂ fuisset nimis lōgū: ideo remisit ibi illū canonē colligas in ca. de cura asmatis. ⁊ in. c. de cura modoꝝ mali anhelit⁹. ⁊ accipe ibi qđ ei. i. illi ca. cōicat in causis egritudinū. v. g. mā frigida est cā cōis asmati ⁊ tali malo anhelitui. v. g. raro ⁊ tardo: ⁊ intentio cōis est digestio ⁊ eūo illius: hoc ergo modo facis can̄. generalem.

¶ Et qn̄qꝫ exercitať pulmo cū eo quod est sicut eleuatio vocis: ⁊ sicut anhelitus exufflationis vt subtilietur per illud superfluitates eius.

¶ Considerādū ꝙ eleuatio vocis est violēter velle facere vnā vocē subtilē eleuatā: ⁊ in hoc pulmo ⁊ pect⁹ multū laborāt: ⁊ silr in forti sufflatiōe. in hoc eniꝫ exercitio māe subtiliari possent.

¶ Et administrationi qdem medicinaꝝ pectoris inest ꝓpria forma. Opꝫ eni vt admistrentur facte pillule ⁊ electuaria in pluribus retinēdo ea in ore ⁊ deglutiēdo qđ resoluitur ex eis paulatim vt prolongetur spatium in ore earum in pertranseundo cānam ⁊ reiterentur ⁊ perueniat ad cānam ⁊ pulmonem: ⁊ proprie cuꝫ dormit resupinus ⁊ humectet lacertos omnes q sequūtur pulmonem ⁊ cānam eius.

¶ Hic dat formā medicinaꝝ. s. ꝙ sint pillule. s. late vt lupini tenende sub lingua vt ibi ꝯseruate paulatim dissoluanť: ⁊ sint electuaria dicta looch a lambēdo paulatim enim ptranseunt ⁊ vadit aliqua pars ad pulmonē p cānā ꝓprie cū dormit supinus: q₂ tunc melius obuiat pti cāne que tāgit mery: ⁊ q₂ tardius ⁊ morosius īcedit. Un̄ sicut aqua qn̄qꝫ adheret parietibus cursim eūdo p illos ita elābendo aliquid de huiusmodi medicinis vadit per cānam. Auenzoar tn̄ pmo libro teisir trac. 11. ca. 2. imaginať ꝙ fiat per modum trapellatiōis sicut trapellat aqua a vasis recētibus qn̄ impleť aqua. ⁊ si quis considerat intentio Auenzoar ibi redit ad intētionē nostraꝫ. Et humectet. i. alteret. ⁊ dixit humectet: q₂ oīs medicia q̄ hoc mō īprimit siue sit exiccatiua siue humectatiua aut alia venit cū hoc mō humectatiōis ⁊ eliquatiōis in suba medicine. Lacertos. ⁊ p. i. cānam. vel per lacertos ītellige ptes alias sub canna: ⁊ si non sint vere lacerti: vel ītellige lacertos epigloti.

¶ Et propinqor modus declinatiōis superfluitatū pulmonis est latus qđ mery seqtur: quapropter iuuať vomitu plurimū cū non est ibi quod prohibeat.

¶ Considerandum ꝙ sicut propinquior via perueniendi medicine ad pulmonē est p cānam eius cū cōicat mery: ⁊ longior via est per venas epatis cū medicine vadūt ad stomachum: ⁊ ab eo ad epar ⁊ ab epate ad cor ⁊ ad partes adiacētes: ita ēt ꝓpinquior eductiōis materierū est per latus qđ sequiť mery. s. per cānā: ⁊ hoc fit cuꝫ tussi: ⁊ hoc tacuit Aui. q₂ notū est. Sed q₂ minus videbať de vomitu: iō dixit iuuať vomitu cū nō est ibi qđ ꝓhibeat. v. g. ruptura vene.
¶ Considerandum ꝙ impetu vomitus materie q̄ stant circa cannā pulmonis possunt agitari ⁊ eliquari vt fluant versus os simul cum materys que vomunť: ⁊ ideo ꝯfert vomitus in tussi puerorū: vt Aui.

vt Aui.tertia primi.ca.de egritudinibus infantium:q2 eoꝝ materie sunt facilis mobiles ꝛc.

¶ De materijs siccis aliter sitis in pulmone ꝛ iudicijs earuz in curatione. Cap.5m.

Materie que continenẗ in pulmone qn̄q3 sunt ex genere sanguis:ꝛ qn̄q3 sunt ex genere humiditatis:ꝛ qn̄q3 sunt ex genere saniei ꝛ sunt mãe calide ꝛ subtiles. Et mãs qdem siccas in pulmone qn̄q3 est difficile spuere:quare nõ adheret ei ventositas expellens eas cũ tussi:imo rumpiẗ humiditas sup ventositatẽ:q̄re aduenit ei ventositas nõ eradicans. S3 ad vehementiã multitudinis eius cuz sunt humores pectoris grossi nõ ꝑuenias ad vltimũ in exiccãdo:imo sis occupatus cũ lenificatiõe ꝛ incisione cũ resol'one materiei. Et sit itentio maior duaꝝ rerũ tibi incisio aut sit studiuz cũ incisione plus q̄3 sit cũ resolutione:ꝛ administra in oibus illis medicinis aquã mellis.est eniz faciẽs eas penetrare ꝛ lenificat ꝛ abstergit.

¶ Hic ponit cañ.generales:tñ sunt minus gñales q̄3 ꝓmissi: q2 isti cañ.sunt determinati ad mãs siccas.i.grossas difficilis motus. Un̄ rubrica dicit.de materijs siccis.i.grossis dnris ꝛ difficilis motus:ꝛ iudicijs.q2 dabiẗ sup eas iudiciũ hoc ꝙ difficile expuũtur ꝛ dabiẗ modus. Primo ergo enumerat diuersas mãs aggregabiles in pulmone. Scd̄o dat iudiciũ in materijs siccis.ibi(Et mãs.) Tertio ponit cañ.curatiõis.ibi(S3 ad vehementiã.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in hoc enumerat oẽs modos possibiles iueniri in pulmõe:q2 mãe pectoris ꝛ pulmonis diuersificanẗ:vel ex ꝑte geneꝝ humoꝝ:q2 quedam sunt sanguinee:quedã flegmatice:quedã mel'ice:ꝛ q̄dam chol'ice.ꝛ has ꝓ enumerat cũ dicit.ex genere sanguis ꝛ humiditatꝭ.i.flegmatꝭ ꝛ ille plus repiunẗin pulmõe:ꝛ iõ eas exp̄ssit dãs itelligẽ de mel'ia ꝛ chol'a. Uel diuersificanẗ ex ꝑte mãe corruptiõis:q2 quedã sunt saniate ꝛ q̄dã nõ:ꝛ tetigit eas cũ dixit.ex genere saniei. Uel diuersificanẗ ex ꝑte qualitatis:q2 q̄dã sunt calide q̄dã fride.ꝛ tetigit eas cũ dixit.ꝛ sunt mãe calide. Diuersificanẗ ẽt ex ꝑte subẽ:q2 quedã sũt grosse quedã subtiles:ꝛ itellexit hoc cũ dixit:ꝛ subtiles. Et mãs.q.dã dicũt ꝙ d3 dicere.ꝛ nãs qdẽ siccas.i.mãs subtiles aquosas que nõ p̄nt ab aere colligi nisi diuidanẗ ꝛ erũpanẗ:vt Gal'.i libro de accidẽti.5.ca.4. Aliter exponit Dynus. Alij imaginanẗ quoddã pol'e lõginquũ ꝙ mãe sũt sicce puluerizabiles:vñ nõ p̄nt colligi ab aere s3 ad vehemẽtiã. ¶ S3 ꝯsiderãdũ ꝙ medicie exiccatiue fortes vt suffumigatio sulphuris cũ auripigmẽto qñq3 ꝓcedunẗ in passionibus pulmonis. Uult ergo Auicẽ.ꝙ in vsu medicinaꝝ ꝛ alioꝝ fortis exiccatiõis nõ sis ausus in mã multa ꝛ grossa:q2 talia resoluendo subtilia magis igrossant. Et ꝑꝑ hanc cãm vt infra diceẗ ꝓhibẽtur diuretica fortia quãdoq3 in passionibus pulmonis. Intende ergo mollificationi materiei ꝛ eius diuisioni ẜm ꝙ docet ẜm ꝙ est grossa vel viscosa. Et si resoluis sit minor intentio vt non fiat iduratio. Et admistra in oibus illis medicinis aquam mellis:q2 facit penetrare dulcedine ꝛ lauat ꝛ abstergit.

¶ De medicinis pectoris singularibus ꝛ cõpositis ꝛ de forma administrationis eaꝝ. Cap.6m.

Medicine pectoris sunt medicine que mundificant pectus ꝛ sunt ẜm ordines. Ordo primus est sicut farina fabaꝝ ꝛ aque mellis ꝛ semen lini assum ꝛ amigdale ꝛ vinũ dulce. Nã ipm vehementer aperit oppilationẽ pulmõis sicut ipm vehemẽter generat oppilationẽ epatis queadmoduz scies in cap'o epatis. Et ex frigidis semẽ cucumeris ꝛ batheche ꝛ cucurbite. Butyri v̄o cum solum administratur maturatio est plus q̄3 eius mundificatio. Si aũt deglutiatur cum melle ꝛ amigdalis amaris est eius maturatio minor ꝛ mũdificatio ei⁹ maior. Et forti⁹ illo ẽ glutinũ albotin ꝛ amigdale amare ꝛ oxymel sq̄lliticũ ꝛ fenugrecũ ꝛ olybanũ ꝛ dactyli heirõ h̄nt fortitudinẽ i hac itẽtiõe. Et fortiora illis sũt cyminũ ꝛ pip ꝛ herb⁹ ꝛ radix lilij ꝛ radix opoponaci ꝛ castoreuz cũ melle ꝛ sq̄lla assata cõtrita ꝛ cõfecta cum melle ꝛ cẽtaurea maior ꝛ aristolochia rotũda ꝛ nigella ꝛ v̄mis q est sub vrceis cũ desiccatur sup testaz super prunas aut in furno donec albescat ꝛ cõmisceatur cuz melle. Et similiter enula quando ponitur in medicinis ꝛ aqua eius est vehementis iuuamẽti. Et alreumed est ex summa eoꝝ que faciunt facile sputum. Et siseleos est valde iuuatiuuz ꝛ proprie crudum:ꝛ post ipsum illud quod non est elixatum nisi elixatura vna. Et crocus confortat instrumenta anhelitus ꝛ facile efficit sputum valde. Et medicine qdem iste sunt conuenientes ebibite ꝛ sunt ꝯuenientes vt emplastrum superposite.

¶ Hic ponit medicias singulares. Scd̄o cõpositas.ibi(Ex medicinis.) Tertio addit cañ.ibi(Et scias.) Pria in tres. Prio ꝓmittendo ꝙ iste medicie sunt ẜm ordinẽ ꝓ ponit p̄m ordinẽ. Scd̄o 2m.ibi (Et forti⁹ illo.) Tertio 3m.ibi(Et fortiora.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ oẽs ille medicie sũt mũdificatiue ꝑtiũ pulmõis ꝛ pectoris:ꝛ ille sunt in ꝓ gradu q̄ sunt in hoc leuiores:sed in scd̄o sunt fortiores in hoc:ꝛ in tertio sunt adhuc potẽtiores vt scias eis gradatim vti cũ expedit. Semẽ lini assuz.q2 remoueẗ ex h sua iflãmatio. In ca.epatꝭ.i. fen.14.trac.ꝓ.ca.de causis nociuis epatꝭ.ibi ꝗ legaẗ.ꝛ a Gal'.3° regiminis acutoꝝ 2° cõmẽto. Batheca est melon. Glutinũ albotin.i. terbẽtina. Dactyli heriõ.i.maturi vel illius speciei. Alreumed nec reumes alicubi iuenio. Siseleos qñq3 est siler mõtanus:ꝛ qñq3 est radix aniuden vt fen.14..de cura hydropisis in fine.ꝛ Rasis in suo antidotario ca.de medicinis ad caput.

¶ Ex medicinis autem compositis sunt pillule Platonis ꝛ sunt pillule de storace ꝛ syrupus de hyssopo cuz descriptionibus diuersis ꝛ medicamen Andromachi ꝛ medicamen Asclepiadis ꝛ medicamen Galeni ꝛ syrupi de papauere cum descriptionibus ꝛ medicamen mammius ꝛ medicamen anacardi cum myrabol'. Et ex eis que faciunt spuere humores grossos ꝛ saniem est medicamen quod. ℞.serapini ꝛ myrre amborum añ.auẗ.j.cordumeni aur.ij opij ꝛ castorei amborũ añ. auẗ.j.conficiantur cum vino dulci:cuius potio est medietas aur. Et ex eis que expta sunt est medicamẽ qd̄ ℞.olibani.iiij.myrre.ij.cum tribus vnc.rob.coquantur cuz melle ꝛ deglutianẗ:aut succus caulis cũ equali pondere mellis aut decoctio eius: decoquãtur ambo donec coagulenẗ ꝛ sit ignis carbonum. Et ẽt myrrha ꝛ piper ꝛ semen vrtice ꝛ serapinũ ꝛ synapis sumantur ꝛ fiant ex eis pillule:ꝛ detur in potu ex eis mane ꝛ vespere apud somnuz. Et etiã synapis.ʒ.j.baurach.ix. kirat:succi cucumeris asinini kirat.j.ꝛ.s.ꝛ sunt potio vna educens superfluitates plurimas ꝛ mundificat sine lesione. Et ex medicinis fortibus est vt sumantur nasturtiũ ꝛ synapis ꝛ semen vrtice ꝛ succus cucumeris asinini ꝛ anisum coniungatur totum illud cum melle ꝛ conficiantur cũ eo. Et ex cõmistis declinãtibus ad caliditatẽ est vt sumantur fenugreci vnc.j.semis lini vnc. j.ꝛ.s.herbi vnc.j.eius quod est inter grana cotti vnc. s.succi liquiritie vnc.ij.inuoluantur omnia oleo amigdalino ꝛ coniungãtur cum melle. Et iterũ sebesten ꝛ fic⁹ albe ꝛ passe enucleate ꝛ radix lilij ꝛ capillus vene. decoquantur in aqua vehemẽter ꝛ detur ex ea ad potandum.ꝛ si in hac aqua decoquantur polypodium ꝛ turbith erit iuuatiuum valde.

¶ Primo ponit nomina:ꝛ tu recurre ad antidotariũ:tamẽ multas medicinas cõpositas Aui.nominat quas in quinto nõ iuenies saltẽ sub illo nomine. Scd̄o quarũdam ponit descriptiones .ibi(Et ex eis.) Et hec pars h3 octo sicut octo medicinaꝝ ponit cõpl'ones.

¶ Considerandū ꝙ in multis medicinis pectoralibus ponit opiuꝫ aut ꝓpter medicinarū fermētationē si debēt fermētari: aut vt catarros sistat aut vt faciat qescere medicinas aut vt infrigidet iflāmatas ptes. ⁊ fen.3. plixe dixim⁹ de opio qđ hic potest adduci. Tu aūt in his medicinis cōsiderare debes posse illarū ⁊ assumere varietates dispōnis pectoris ⁊ pulmonis vt scias vti eis.

¶ Et scias ꝙ multotiēs retinet aliqd in pectore ⁊ ē recipiēs vt expuat nisi virtus eius ab eo debilitet: ⁊ tūc qdem oportet vt adiuuetur cum sternutatione.

¶ Cōsidera ꝙ mā in pectore retēta qñqꝫ de se est apta ad expulsionē: ⁊ hoc est qđ dicit. recipiēs vt expuat nisi virtus debilitet. i. pigritet: qꝛ stat quasi sopita: ⁊ tūc iuuet cū sternutatione qꝛ excitat mēbroꝝ iferioꝝ expulsiuā: vt.5. de accidēti.5.ca. ⁊.4. cōtinētis.1.c. ⁊ oēs medicine simplices ēt multo plures ibi ponuntur.

¶ Sermo vniuersalis de anhelitu. Cap.7m.

Anhelitus complet duob⁹ motibus: iter quos sunt due more ꝯm ꝙ res se habet in pulsu nisi qꝛ motus anhelitus est volūtarius qui pōt alterari cū volūtate a cursu nāli ⁊ pulsus est naturalis purus. Et intentio quideꝫ in anhelitu est vt ipleat pulmonē aere frigido donec ꝑparet ꝑparatio cordis: ⁊ non cesset cor sumere ex eo aerem frigiduꝫ ⁊ reddat ipsi vaporem fumosuꝫ ad hoc vt accidant illi attractioni due res: quarum vna est conuersio ipsius a frigiditate cū calefactiōe eius quod ei vicinat ⁊ eius qđ ei cōmiscetur: ⁊ altera est cōuersio ipsius a claritate sua ꝓpterea ꝙ admiscet ei vapor fumosus: tunc enī remouet ab eo intentio qua sit cōueniēs ad hoc vt extendatur pulsus ab eo: quare necessaria fit eius eductio ⁊ ꝑmutatio ipsius. Et inter duas res sunt due more: ⁊ eius quidem introitus ⁊ est attractio aeris fit cuꝫ dilatatione pulsus pulmonis sequens motum corporum quibus circundatur.

¶ Postquā ꝑmisit ea q̄ sunt sic ꝑncipia ad spālē sciaꝫ dispōnū pulmonis ⁊ pectoris: hic exequit. Et ꝑ determinat de dispōnib⁹ horuꝫ mēbroꝝ q̄ isunt eis vt sunt organa anhelitus. Scđo ꝯm ꝙ sunt organa vocis. ibi in ꝑn° scđi tractatus (Uocis factor.) Tertio de dispōnibus vel accidētibus qbusdā hoꝝ mēbroꝝ que accidentia sunt tussis ⁊ sputū sanguis. ibi in ꝑn° tractat⁹ tertij (Tussis est.) Quarto determinat de apatib⁹ eoꝝ. ibi in ꝑn° q̄rti tractatus ibi (Qñqꝫ accidūt.) Qualis vo ordo essentialis sit in h̄ dicet in singulis tractatib⁹ sequētibus. ¶ Pria in.d. Prio determinat de anhelitu sermōe generali. Scđo in spāli. ibi (Anhelitus magnus.) ¶ Pria in quatuor. Prio notificat anhelitū quātū ad sui ptes ⁊ causas: ex hoc derelinquēdo notā sui dispōnē cōsimilem diuisiōi pulsus. Scđo notificat anhelitū quātū ad sui noiationē. ibi (Et anhelit⁹ qdē apud.) Tertio quātū ad eius diuersitates. ibi (Et mot⁹ anhelit⁹.) Quarto ex dict̄ ifert efficaciā anhelit⁹ in significādo. ibi (Et tu qdē. ¶ In ꝑma pte ꝑ inuit q̄tuor ptes anhelitus. s. duos motus ⁊ duas qetes q̄ ꝫ eo ꝓbant scđa ꝑmi sic de pulsu. Scđo cōparādo ad pulsum ostēdit cās anhelitus. Et ꝑ cām efficiētē in qua differt a pulsu: qꝛ anhelitus est motus volūtarius: qđ ꝓbat: qꝛ qđ pōt alterari ꝯm volūtatē opꝫ ꝙ eius ꝑn^m efficiēs sit virtus aīalis estimatiua siue electiua: ⁊ instr̄m sui ꝓpinquū ⁊ efficiēs sunt musculi ⁊ nerui. Ostēdit ēt cām finaleꝫ duplicē ꝓpinquā: ⁊ est iplere pulmonē aere ⁊ extraducere illuꝫ. Et ꝑncipalē ⁊ est tēperamētū caloris cordis. Hoc aūt tēperamētū siue vtilitas quā hꝫ cor est tēperamētū eius ⁊ aduētus aeris ꝑparati sibi a pulmōe: ⁊ mūdificatio ei⁹ ꝑ exclusionē vapoꝝ. Accidūt eniꝫ aeri huic attracto due res. Una qꝛ ꝑmutat a sua frigiditate que tēperat calorē cordis ⁊ calefit a corꝑibus calidis qbus vicinat ⁊ sunt ptes cordis: ⁊ a fumis calidis qb⁹ ēt miscet. Scđa res est qꝛ fit turbidus ⁊ ꝑdit suā claritatē. Tertio nō est ampli⁹ ea vtilitas: nec pulsus cordis plus extēdi siue ꝑdurare pōt ex illo aere sicut pēdet res ex fine quesito: opꝫ ergo ꝙ ꝯstrīgat pectus vt aer pellat. Apparet ergo cā finalis anhelitus ⁊ appet in hoc anhelitus cōponi quasi ex duobus motibus. Ex quo statim ifert Aui. ꝙ sint ibi due qetes. Est aūt differētia: qꝛ quies ante dilatationē videt eē maior q̄ꝫ quies añ cōstrictionē vt sumitur in libro de disnia caplo ꝑmo. ⁊ tertio cōtinētis caplo de anhelitu caplo qnto. Cōsiderandū ꝙ scđm rei veritatē anhelitus ⁊ ēt pulsus hꝫ duos motus ⁊ vnā qetē iter illos: qꝛ alia est quies media inter motū vnius anhelitus ⁊ motū anhelitus sequētis. ita Rab 3° ꝯtinētis de anhelitu in fine ca.5. Et sic appet cā finalis qꝛ est talis cōpositio ex his ptibus. Causa autē materialis apud medicos large accipiēdo materiam est aer cum ꝯm veritatē sit finis ꝓpinquus in aere: ergo sunt partes in quibus fundant hi motus ⁊ quies. Pulsus pulmōis. Improprie sumit hic pulsus. s. ꝓ motu pulmonis. Et sequēs. supple est pulmo in hoc motu motū corpoꝝ. i. motū pectoris ⁊ diaphragmat̄: ⁊ in hoc voluit ꝙ pulmo de se nullū habeat motū: sed sequat motū membroꝝ dictoꝝ.

¶ Et anhelitus quidē apud cōmunitatem est illud qđ educitur ⁊ apud medicos: ⁊ in positiōe que est iter eos quādoqꝫ est illud quod educitur sicut est apud cōmunitatem. Et quandoqꝫ est hoc totū sicut pulsus apud cōitatē est motus dilatatiuus: ⁊ apud medicos in ipso est positio propria ꝯm speciem notam.

¶ Uult ꝙ hoc nomē anhelitus apud vulgares significet expirationē siue extraductionē: ⁊ forsan ꝙ est apud vulgares in ptib⁹. A. Et apud medicos. s. aliquos: ⁊ h̄ appet ex eo qđ subdit. ⁊ in pōne nois scꝫ anhelitus q est iter eos. s. medicos: qꝛ iter se nō ꝯcordāt. Qñqꝫ est illud qđ educit qꝛ iuenit a qbusdā medicis hoc dictū: vel iuenitur qñqꝫ dictū. Et qñqꝫ. Hoc totū. s. eductio ⁊ attractio nominant anhelitus apud medicos: sed pulsus apud vulgares in ipso pulsu est ꝓpria ꝓportio nois: qꝛ iponit duobus motib⁹ ⁊ duabus qetib⁹ cordis ⁊ arteriaꝝ: ⁊ hoc est qđ dicit. ꝯm spēm notam. i. ꝯm specificationem: vt scđa primi. ca. de pulsu.

¶ Et motus anhelitus equalis naturalis vacui a nocumento complet motu velaminis. Si aūt indiget additione fortitudinis ꝓpter illud qđ nō ingredit nisi cum labore aut vt cōfortet anhelitus ad extrahēdū isufflationem cōicat velamini in hoc adiutoriuꝫ lacertoꝝ pectoris oiuꝫ ita ꝙ supremoꝝ eius aut saltem quorūdaꝫ inferioꝝ eius tantū. Si aūt est necessariū vt secet litteras aut generet ex eo locutio nō est excusatio qn administratio sit lacertoꝝ lingue: ⁊ qñqꝫ est necessarium in eis administrare lacertos labiorum.

¶ Hic vult ponere diuersitates que accidūt in anhelitu siue distinctiones. Sunt aūt in gñe tres. Una gñalis multuꝫ qua dicimus ꝙ anhelitus qdā est nālis qdā inaturalis. Et hanc ꝑ ponit ostēdēs qbus ꝑncipijs cōplet nālis. Scđa diuersitas est distinctio ei⁹ in sua genera siue spēs qua dicimus ꝙ alius est velox alius tardus ⁊c. ⁊ hanc scđam ponit ibi (Et queadmodū.) Tertia diuersitas est minus gñalis qua dicim⁹ ꝙ anhelit⁹ inaturalis hꝫ duas cās qbus fit inaturalis vel appropriatas istrumētis anhelitus vel ꝑ cōitateꝫ: ⁊ hāc ponit ibi (Et nocumēta q̄ accidūt.) ¶ Pria in.d. Primo ponit qūo cōplet anhelit⁹ nālis. Scđo declarat quedā dicta. ibi (Si āt.)

¶ Ex eo qđ dicit Aui. relinquit notū ꝙ est ēt qdā anhelit⁹ ad queꝫ cōcurrit actio nō solū diaphragmatis sed ēt alioꝝ mēbroꝝ. In hoc aūt dicto stamus snie auctoris ꝙ si hō sit sanus vacuus nocumēto sufficit solus motus diaphragmat̄ ad dilatādū ⁊ ꝯstringēdū pect⁹ ⁊ pulmonē: ⁊ forsan ꝙ hic hō est tēpat⁹: ⁊ multi hoīes ēt sint sani. videm⁹ enī in nobis cōiter sanis qetatis nobis ꝙ nō appet nobis manifest⁹ mot⁹ nisi in fine pectoris circa stomachū: ⁊ hoc est signū ꝙ diaphragma ibi stās facit illū motū. Si aūt idiget additione ⁊c. qꝛ dixit ꝙ anhelitus nō idiget nisi motu velaminis declarat ꝙ nō accidit qn in anhelitu ꝯcurrat qñqꝫ mot⁹ alioꝝ lacertorū: ⁊ hoc est qñ homo idiget forti motu ad attrahēdū vel cōplendū aerē vt qñ homo vult facere exufflationeꝫ. vñ lacert̄ pectoris ⁊ costaꝝ qñqꝫ cōcurrunt aut saltem quorūdam: qꝛ in forti exufflatiōe sufficit fortis cōpressio ⁊ constrictio lacertorum pectoris.

¶ Et queadmodum in pulsu est magnus ⁊ paruus ⁊ lōgus ⁊ breuis ⁊ velox ⁊ tardus ⁊ calidus ⁊ fridus ⁊ frequēs ⁊ rarus ⁊ fortis ⁊ debilis ⁊ intercisus ⁊ cōtinuus ⁊ spasmosus ⁊ tremulus ⁊ parue repletionis venarum ⁊ multe earum ⁊ reruꝫ illaudabilium ⁊ oibus illis sunt cause ⁊ oibus illis sunt significationes ꝯm res suas. Et est ex eis diuersitas ꝯm complexiones etates ⁊ genera ⁊ accidentia corporea ⁊ aīalia. Simil'r anhelitui sunt iste res numerate ⁊ q̄ sunt eis similia: ⁊ vnaqueqꝫ res eaꝝ hꝫ cām: ⁊ ois res ex eis hꝫ significationē. Anheli-

tus igitur alius est magnus ⁊ alius est paruus ⁊ alius est longus ⁊ alius est breuis ⁊ alius est velox et alius est tardus ⁊ alius est rarus ⁊ alius est frequēs ⁊ alius est strictus ⁊ alius est latus et alius est facilis et alius est difficilis ⁊ alius est fortis ⁊ alius est debilis ⁊ alius est calidus ⁊ alius est fridus ⁊ alius est equalis ⁊ aliꝰ est diuersus. Et ex speciebus quidem anhelitus sunt que habent nomina ꝓpria sicut anhelitus intercisus ⁊ preparatus ⁊ anhelitus duplus ⁊ anhelitus suffocatus ⁊ anhelitus violētus: ⁊ habens fetirat vel fetorez sicut est in apoplexia ⁊ similibus.

¶ Hic inuestigat spēs anhelitꝰ ex simili diuisione que fit in pulsu ⁊ tangit oīa quatuor genera. Innuit tñ diuersitatē ex parte cāꝝ tā rerū naturaliū: ac etiā annexarū: q̄ etiā nō naturaliū vt accidētiū aīe: ⁊ in hoc inuit cibū ⁊ potū ⁊ similia. Rerum laudabiliū ⁊c̄. i. boni pōderis ⁊ mali pōderis. Uel forsan īnuit in hoc ꝙ ex eis spēbꝰ pulsus: quedā sunt laudabiles ⁊ nāles: quedā innāles. eodē mō est de anhelitu. vnde subdit: anhelitus ⁊c. ¶ Considerandū ꝙ per hoc qđ dicit. facilis ⁊ difficilis. pōt sumi ꝙ in anhelitu est vnuz genus plus q̄ in pulsu. Facilitas enī ⁊ difficultas in pulsu noīant velocitas ⁊ tarditas: ⁊ hoc q2 pulsus est motꝰ nālis: sed cū anhelitus possit per voluntatē fieri dicit facilis ille qui faciliter ⁊ sine dolore fit ⁊ sine fatigatione: sed difficilis qui fit cū fatigatione: ergo pōt esse anhelitꝰ facilis ⁊ tardus: q2 nō est necessitas euētādi: ⁊ posset esse difficilis ⁊ velox per conatū virtutis: ⁊ tu cōsidera hic. Preparatus. i. in quo homo seipm̄ p̄parat ⁊ stat rectus. Fetirat. i. hꝫ interpositionē. ¶ Sed tu dices in quo differt ab anhelitu intrinseco. ℣ Dicendū ꝙ esse intercisum est nomē generale ad anhelitū intercisum siue per motum cum expectabat quies ⁊ venit motꝰ: ⁊ hic dicit duplus. siue per quietē ⁊ expectabat motꝰ ⁊ venit quies sic est in apoplexia ⁊ dicit fetirat vel al's fecerat. ⁊ iste est intercisus cū magna quiete sicut quādoq̄ pꝫ in apoplexia.

¶ Et nocumenta que accidunt sunt in mēbris anhelitus ⁊ in pricipijs eoꝝ ⁊ in eis que cōicant eis cū vicinitate. Et mēbra qdem anhelitꝰ sunt epiglotis ⁊ pulmo ⁊ cāna ⁊ vene nō pulsatiles ⁊ arterie ⁊ velamen et lacerti pectoris ⁊ pectꝰ ipsum. Nam nocumentū quādoq̄ fit in ip̄o pectore cū est dbile ⁊ paruū: ⁊ aduenit ei ꝓpter illud in anhelitu nocumentum.

¶ Hic ponit diuersitatem in anhelitu nocitiuo que excipit ex h̄ ꝙ nocumētū est ex mēbris appropriatis vel cōicantibꝰ. Et p̄ p̄mittit diuisionez. Scđo exequit. ibi (Et mēbra.) ℣ Prima adhuc in tres. Primo determinat que sunt mēbra anhelitꝰ qbꝰ sicut organis fit anhelitꝰ. Scđo que sunt mēbra que sūt origo ⁊ p̄ncipiū in hoc. ibi (Eoꝝ aūt.) Tertio que sunt cōicātia istis. ibi (Mēbra aūt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ enumerādo mēbra anhelitꝰ ponit oīa illa in qbꝰ vt in subiecto ꝓpinquo recipit iste motꝰ: ac a qbꝰ īmediate fit ex qbꝰ īmediate pōt lesio fieri in hoc motu: ⁊ iō enumerat venas nō pulsatiles ⁊ pectꝰ ipm̄: accipiēdo pectꝰ pro ip̄a corpulentia ſm ꝙ est qdā paries ⁊ qd motū circūscriptis musculis mouētibꝰ. vnde pectori sic accepto pōt inesse ꝑuitas: vñ nocet anhelitꝰ. Et pꝫ ꝙ hic ſmo nō solū est de nocumētis accidētalibꝰ: sed et nālibꝰ: ⁊ ex h̄ ꝙ dixit ꝑuitas: q2 illud pēdet ex creatiōe nisi velles ītelligē ꝑuitatē extenuationē ⁊ ꝯsumptionē ex febribꝰ ⁊ alijs causis ꝯ nām. ¶ Cū est debile. Dices que debilitas pōt sibi inesse si excludant lacerti. ℣ Dōm ꝙ tūc cū dixit est debile: sumit pectus pro cōiuncto simul cū lacertis. vel si sumat pectus vt dicit clibanū qđdā sine lacertis erit debilitas. i. ineptitudo ad motū ꝓpter duritiem.

¶ Eoꝝ aūt principia sunt cerebrū ipsum ⁊ nucha etiā: qm̄ ipsa est origo velaminis. Nascit enī plurimū eius ex pari quarto neruoꝝ nuche ⁊ ꝯtinuant ei rami qnti ⁊ sexti ⁊ nerui ad ipsum venientes.

¶ Probat ꝙ nucha ⁊ cerebruꝫ sunt p̄ncipia ꝓpinqua: q2 a quarta spondili ⁊ qnta ꝑueniūt nerui ad diaphragma: ⁊ in h̄ est ei origo. Nascit. n. plurimū eiꝰ. s. nerui diaphragmatꝭ ex pari ⁊c̄. Idē ponit Gal. 4. de īteriorībꝰ. 6. ca. ⁊ in lib. de voce. ⁊ q2 cerebrū est p̄ncipiū nuche sequit ꝙ sit p̄ncipiū diaphragmatis ⁊ sic motꝰ anhelitus. Pōt tñ dici ꝙ Aui. ꝓbat ꝙ cerebrū sit p̄nm̄ eoꝝ. s. mēbroꝝ anhelitus: q2 a sexto pari neruorū venit aliqd ad diaphragma: vt sumit p̄ᵃ p̄mi ca. de anathomia neruoꝝ. ⁊ h̄ inuit Aui. cū dicit. ⁊ nerui veniētes ad ipꝫ diaphragma a cerebro ꝯtinuant ipsi diaphragmati.

¶ Membra aūt cōicantia cū vicinitate sunt sicut stomachus ⁊ epar ⁊ matrix ⁊ itestina ⁊ reliqua viscera.

¶ Primo enumerat illa mēbra. Scđo moduꝫ nocumētoꝝ in eis in qbus ledāt anhelitū cōitate. ibi (Et illa nocumēta.) ¶ Cōsiderādū ꝙ vicinitas pōt sumi hic pro vicinitate situs ⁊ ꝓ vicinitate societatis: ⁊ hoc cōparādo illa mēbra iter se: q2 cōparādo ea ad mēbra extrinseca. s. manus ⁊ pedes: oīa possunt dici vicina per sitū ꝓpinquū. Reliqua viscera. vt splen renes ⁊ vesica ⁊ alia.

¶ Et illa nocumēta aut sunt malitia cōplexionis succedēs calida aut frigida aut humida aut sicca quecūq̄ earū sit pura aut cū mā humoris retenti vel effusi ad ip̄m plurimi aut viscosi aut grossi. Et sanies ⁊ pus sūt ex sūma eius aut vētositate aut vapore aut egritudo officialis ex paralysi et spasmo aut resol'o singularis ex scissione aut putrefactiōe aut vlceratiōe aut corrosione aut ex apate frigido aut calido aut duro aut ex dolore. Et tu qdē sciuisti per illud qđ narraui tibi ꝙ anhelitꝰ est fortis significatus ⁊ currit cursu pulsus.

¶ Innuit ꝙ nocumēta in mēbris vicinantibꝰ que cōmunicāt mēbris anhelitus sunt aūt egritudines aut accidentia vt dolores: ⁊ si egritudines aut mala cōplexio aut mala cōpositio aut solutio cōtinuitatis aut apostema: ⁊ tunc est fortis significatio sumpta ab operatione ⁊ pendet ex membris p̄ncipalibꝰ ⁊ nobilibꝰ. ¶ Considerandū ꝙ anhelitus currit cursu pulsus nō in numero motuum ſm eādē partē cōparatis: q2 corde diastolato pluribꝰ vicibꝰ anhelitus quiescit qñq̄: sed currit cursu eiꝰ quātuꝫ ad finē cōmunē qui est tēperies caloris: ⁊ quātū ad cās permutantes. Eisdē enī causis qbus permutat pulsus: fit etiā tunc permutatio in anhelitu ⁊ ad easdē differētias. Exercitiū enī ⁊ vltra motū situs velocitat pulsum sicut anhelitum ⁊ sic de oībus alijs causis. Unde in libello de disnia sūma. 3. 3. cap̄. postq̄ induxit in multis causis alterationem fieri in pulsu ⁊ in anhelitu subdit. Sicut enī in etatibꝰ ita in horis ⁊ regionibꝰ ⁊ ꝯtinētis nos aeris ꝯstitutionibꝰ īspirationes. i. anhelitus ꝓportionabiliter pulsibꝰ se habēt. In calidis qdē ad velocitatē ⁊ spissitudinē ⁊ magnitudinē ꝯuerse. In frigidis aūt ad ꝯtrarium. Et ideo in sequenti cap̄. ꝯcludit. Proportionabiliter enī sic se habere videt in oībꝰ alijs respiratio ⁊ pulsus. Idē etiā ponit in libello de vtilitate pulsus. 1. cap̄. Et vide instātiā quā facit de permutatione pulsus ⁊ anhelitꝰ a cibo sumpto: q2 pulsus ab eo magnificat ⁊ ꝙ anhelitꝰ paruus fit: ⁊c. currit cursu pulsus in iudicio.

¶ Postq̄ tu obſuas in eo ꝯsuetudinē sicut necesse est tibi vt obserues rē nālem consuetā in pulsu etiam.

¶ Quia debes ꝯsiderare anhelitū homini naturalē sicut tu obseruas rem naturalē in pulsu cōsuetā: ⁊ ꝓprie pulsum hoīs sibi sani: q2 quorūdā hominū pulsus ex natura sunt diuersi ſm Auicē. libro p̄mo fen scđa. ita etiā pōt ꝯtingere in anhelitu. Cū ergo ꝯsideras anhelitū in hoc hoīe: ⁊ cās eiꝰ ⁊ iudicia eoꝝ: obseruas in memoria qualis fuit anhelitꝰ sibi ꝯsuetꝰ ⁊ nālis: ⁊ ꝑ id scies distātiā a nāli.

¶ Dubitat p̄mo an motus anhelitꝰ sit nālis an volūtarius. ℣ Et primo est opi. Aristo. quā vide in q̄one Plusquācōmē. vnde super capitulo de signis cordis in thegni. 2. cōmē. 35. sequens hanc sententiam dicit ꝙ calidū quidē qđ est in pulmone nō fuit tantū quantū est calidū qđ fuit in corde: sed infra id: ideo tumefactio ⁊ eleuatio pulmonis nō fuit ita frequens sicut eleuatio cordis. Et post multa verba dicit ꝙ huic motui pulmonis est ꝯiūctus motus pectoris ⁊ diaphragmatis voluntarius vt motus anhelitus sit cōpositus al's cōmistus ex naturali ⁊ volūtario: nō simpliciter voluntario cū voluntas nō pōt talē motū simpliciter mutare nec ꝓhibere: sed solū volūtas ad tempus pōt coercere ⁊ tēperare anhelitū ꝓpter nocumēta vitāda: vt cū quis submergitur in aqua vel trāsit per loca fetida. Alexan. v°o in libro de motu cordis eandē sententiā inuit cap̄. 7. lꝫ obscuris verbis hanc opi. fuisse Aristo. senserit. Dauid. 13. distin. sue p̄hie q̄onem ibi remouēs dicit solū sic. Dico ꝙ spūs in corde facit eleuationē: nō q2 maior sit sanguis a quo generatꝰ est: sed q2 nitit supmoueri: ⁊ intellige moueri per virtutem aīe. Hanc opi. recitauimus cū locuti fuimus de motu cordis cū ꝓcessimus. 12. rōnibus que nobis vise sunt satis sufficiētes ad ꝓbādū ꝙ motus cordis nō fiat ꝓpter taleꝫ ebullitionē. ℣ Qđ aūt motꝰ anhelitus nō fiat ex ebullitiōe ꝓbat Dynus duabus rōnibꝰ. Prima si ebullitio caloris ī corde eēt cā motꝰ pulmonis: sequeretur ꝙ aut motꝰ arteriarū que sunt in pulmone nō habebūt motū

Dubᵐ p̄ᵐ opi. Auer.

Dauid

equalē in tēpore cū motu aliarū arteriarū: aut ꝙ mot⁹ anhelitus
erit eq̄lis in tēpore motui pulsus. Plusquācōmē. innuit ꝙ sic solua
tur: dicēdo ꝙ mot⁹ arteriarū pulmonis nō eq̄parat̄ motui cordis
nec aliarū arteriarū: q̄z mot⁹ in eis fit ſm nāz sui calidi: q̄z paucior
est ⁊ minus ebulliēs q̄ꝫ calidū cordis. Al'r posset solui q̄z ēt ſm p̄n-
cipia tenētiū ꝙ mot⁹ pulmonis fit ab aīa ⁊ nō ab ebullitione opꝫ
tenere ꝙ dilatatio ⁊ ꝯstrictio arteriarū dispersaꝝ per pulmonē
aliq̄ sic que nō fit eodē tēpore cū dilatatione ⁊ ꝯstrictiōe cordis ⁊
aliarū arteriaꝝ: q̄z ille arterie sequunt̄ dilatationē ⁊ ꝯstrictionē
pulmonis: ⁊ iō oportuit illas eē molles ⁊ vnius tunice: vt innuit. G.
6. de vtilitate ꝑticulaꝝ. 10. cap̄. Hic ḡ opꝫ speculari an in arterijs
pulmonis sit duplex mot⁹. Vn⁹ sequēs nām cordis sicut est in arte-
rijs dispersis ꝑ alia mēbra. Alius vō sequēs motū pulmonis dila-
tati ⁊ ꝯstricti. hoc alijs dimitto. ¶ Scd̄a rō Dy. est: q̄z tūc dilatato
corde dilataret̄ arteria illa ⁊ ꝯstricto ꝯstringeret̄: qd̄ tñ dicit eē fal
suꝫ. Ista rō posset solui ꝯcesso h̄: ⁊ q̄ꝫuis nō posset forsitan ꝯ̄triū cō-
tra Aristo. in hoc demr̄ari: tñ ꝯtra cuꝫ fortius ⁊ ꝓbabilius arguit̄
q̄ꝫ sui sequaces possint. Dico ḡ ꝙ mirabile est ꝙ mot⁹ p̄mus cor-
poris dignior quo stat vita fiat ꝯtingenter ⁊ nō fiat a virtute aīe.
Amplius in sanguie grosso ⁊ viscoso plus durabit diastoles ⁊ ma
ior fieret q̄ꝫ in sanguine calidiori. plus. n. ampliat̄ cū tumescit.

Opi. Dy.

¶ Alius modus est quē tꝫ Dy. ⁊ nos tenuimus istā viā in tractatu
de corde. s. ꝙ mot⁹ anhelit⁹ sit volūtarius. Et Dy. sequēs phanta-
siam Gal. in de motib⁹ liq̄dis vult ꝙ mot⁹ q̄dā est simpl'r nālis: q̄-
dā volūtarius: ⁊ q̄dā medius simpl'r volūtarius est q̄ fit volūtate
īperāte ꝑ deliberationē ⁊ ꝯsiliū ab estimatiua. fit ēt ꝑ organa vo-
lūtaria vt lacertos ⁊ neruos ⁊ per calorē datū a cerebro. fit ēt ad
finē volūtariū. s. nō solū ad alimētū vel nutrimētū: sꝫ ad alia sicut
est mot⁹ cursus ⁊ manuū. Quidā aūt mot⁹ est simpl'r nālis: nō di-
co q̄ est grauiū ⁊ leuiū: sꝫ qui est ab aīa cui⁹ p̄n^m est virt⁹ aīe agēs
absq̄ꝫ deliberatiōe: ⁊ ei⁹ īstr̄m est ꝓprius calor illius mēbri nō ca-
lor dat⁹ a cerebro ⁊ est tātū ad nutrimētū sicut est mot⁹ stōchi ⁊ ma
tricis. Quidā vō mot⁹ est dict⁹ volūtarius nō simpl'r: sꝫ dī ſm itē-
tionē secūdā. Et de istis motib⁹ Dy. conat̄ ostendē ꝙ pōt fieri sine
app̄hēsione ⁊ deliberatōe sensata: imo sine aliq̄ app̄hēsione ⁊ de-
liberatiōe: ⁊ tñ in h̄ dī volūtarius cuiusmodi est motus palpebre.
Innuit aūt Dy. sup h̄ tres rōnes. ¶ Pria est: mot⁹ m̄ricis est nālis
q̄z sine deliberatiōe: ⁊ tñ nō tollit̄ q̄n sit aīalis: q̄z fiat cū aliq̄ appre
hēsiōe sensata: ⁊ ēt nō tollit̄ q̄n sit volūtarius. an̄s declarat̄ ꝙ mo
tus m̄ricis vel stōchi est nālis: ⁊ tñ fit cū aliq̄ app̄hēsione sensata.
h̄ ꝓbat̄ q̄z in istis mēbris nō fit iste mot⁹ nisi rōne app̄hēsionis ali
cuius iuuatiui vel nocitiui. al'r. n. stōch⁹ ⁊ matrix nunq̄ꝫ attrahe-
rent vel repellerēt. Scd̄o q̄z nos videm⁹ ꝙ in plātis in q̄b⁹ nō est
sensus sunt isti mot⁹ locales tūc nutrimētū trahētibus. Si ḡ sunt
in aīalib⁹ erūt ꝑꝑ aliq̄ꝫ app̄hēsionē sensitiuā: ⁊ tñ illi mot⁹ sūt nā-
les. Sequit̄ ḡ ꝙ mot⁹ volūtarius q̄ꝫdiu fuerit sine app̄hēsione erit
nālis: tñ hi mot⁹ dicent̄ volūtarij: q̄z dicunt̄ ꝑ organa volūtaria et
calorē datū a cerebro ⁊ ad finē volūtariū. s. ad nutricationē. ¶ Se-
cūda rō quā Dy. innuit est ꝙ mot⁹ ꝯchilioꝝ ⁊ aīaliū īperfectoꝝ di-
latatiuus ⁊ ꝯstrictiuus est volūtarius mot⁹: ⁊ tñ nō fit cū app̄hen-
sione sensata ⁊ deliberatione. ¶ Tertia rō est: si isti mot⁹ volunta-
rij dicti de ītētione scd̄a vt mot⁹ palpebre eēnt nāles. s. facti a ca-
lore nāli: tūc tales motus possent fieri dato ꝙ neruus incideret̄. s.
neruus motiuus. h̄ aūt est falsuꝫ. Vidim⁹. n. ꝙ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ sit necessi-
tas agēs ad motū palpebre aut pectoris: si tñ neruus motiuus sit
īcisus nō p̄nt moueri illa. s. mēbra. Apparet igit̄ ꝙ mot⁹ taliū mē-
broꝝ sunt volūtarij ⁊ nō sunt nāles: similant̄ tñ nālib⁹: q̄z nō p̄ce-
dit semꝑ deliberatio ⁊ ꝯsiliū salteꝫ sensata. Scd̄o Dynus ꝓbat q̄z
in hmōi motib⁹ nō p̄cedit aliq̄ apprehēsio nō sensata. Et ēt īde nō
dicunt̄ nāles: ⁊ h̄ est per viā assuefactionis: vñ fit sicut q̄dā habit⁹
ex ꝯtinuo vsu ⁊ ꝑꝑ necessitatē finis: ⁊ iō sine aliq̄ app̄hēsione p̄ce-
dente fit mot⁹ sicut cū aliq̄s est assuet⁹ mouē aliqd̄ mēbruꝫ. mo-
uet q̄nq̄ꝫ simili motu sine aliq̄ deliberatione: īmo nō posset cessare
ab illo nisi deliberaret cessare: h̄ aūt fit q̄z ex illo motu frequēta-
to acq̄rit̄ modus q̄dā caloris in mēbro simul cū calore dato a ce-
rebro. Et iō nō existēte app̄hēsione ille calor pōt mouē mēbruꝫ: q̄z
est similis illi calori: q̄ in actu app̄hēsionis mouebat app̄hēsionē.
Et sicut in actu app̄hēsionis calor nō mouet: nisi existēte spū a ce-
rebro: ita ⁊ iste calor q̄ sui app̄hēsione mouet nō mouebit sine spū
a cerebro: q̄z est acq̄sit⁹ in mēbro cū illo spiritu a cerebro veniēte.
Iste ḡ mot⁹ fact⁹ sine deliberatione dī volūtarius a Gal. ſm ītē-
tionē scd̄am. His ḡ p̄missis dicit ꝙ mot⁹ anhelit⁹ est mot⁹ volū-
tarius ſm ītētionē scd̄am: q̄z fit ꝑ organa volūtaria. s. neruos ⁊ la-
certos: ⁊ a calore descēdēte a cerebro: nō tñ fit cuꝫ deliberatione:
sed fit a virtute coacta ⁊ ꝯtinue necessitāte: vñ fit sicut q̄dā hitus.
Et similis calor q̄ mouet q̄ñ fit ab app̄hensione mouet ēt mō sine
app̄hensione: ⁊ ideo in appolexia maior est oppilatio per quā ca-
lor iste nō posset descēdere ad musculos q̄re cessat oīs hic anheli-

tus. Stante vō calore q̄ꝫuis nō sit deliberatio ⁊ volūtas ꝑꝑ neces-
sitatē cogentē: ille calor mouet. ⁊ h̄ ītellexit Gal. in cōmē. illi⁹ afor.
42. Soluere apoplexiaꝫ fortē ⁊c̄. vbi ſm trāslationē grecā dicit.
Videt̄ aūt fieri ꝑꝑ necessitatē respirationis erigētē ipsam que est
nālis virtutē ad actū. Ex q̄bus infert Dynus ꝙ est iste mot⁹ cū fa-
tigatione: q̄z virt⁹ motiua mouet istos lacertos: vt facta nālis ip-
sis. Tunc Dynus soluit rōnē cōem cū dicit̄. mot⁹ ille nō est volūta
rius sed nālis qui fit sine aliqua deliberatione ⁊ app̄hēsione. Dic̄
p̄mo ꝙ hoc est falsum: q̄z vt appꝫ nō est negādū ꝙ mot⁹ sit volū
tarius ex hoc ꝙ sit sine app̄hensione. Nec pōt sustineri ꝙ sit na-
turalis: q̄z fiat sine app̄hēsione: q̄z etiā nālis mot⁹ sequit̄ app̄hen-
sionē. Scd̄o dicit ꝙ rō solū arguit ꝙ nō sit motus volūtarius ſm
p̄mā intētionē: sed tñ est volūtarius ſm scd̄aꝫ ītētionē: sicut anhe
litus qui fit sine aliqua deliberatione: vt in somno. dicit in somno
exemplariter: q̄z ēt quedā tales app̄hēsiones fiūt in vigilia vt apo
plexia in qua calor non venit a cerebro: ⁊ sicut si membra sint stu-
pida: sicut si alicuius brachiū agitet̄ in somno ⁊ excitare t̄. Simi-
liter etiā in somno pōt fieri aliq̄ app̄hensio ꝑꝑ vehemētē necessi-
tatē in aliquo mēbro. Sed illa app̄hēsio est occulta valde que nos
latet. Et hoc dicit voluisse Aui. 19. fen cap̄. de mictu in lecto. cū di-
cit. pueros adiuuat ad illud ꝓfunditas somni. cū ḡ mouent̄. s. cum
vrina ad nocumentū ingerendū expellit eā nā ⁊ occulta voluntas
similis volūtati aīe ante ipsoꝝ dormitionem. Ecce ḡ q̄uo ponit ꝙ
ꝑꝑ necessitatē aliq̄ꝫ īpellētē poſe est ꝙ in somno fiat īpressio aliq̄
sensibilis occulta in organo sensitiuo: ⁊ tñ al'r nō euigilabit̄. Et sic
possum⁹ dicē de anhelitu in somno ꝙ in organo sensitiuo fit aliq̄
īpressio sensitiua occulta ꝑ quā fit mot⁹ lacertoꝝ pectoris: nō aūt
alioꝝ lacertoꝝ qui in corpore sunt: q̄z nō est in eis illa necessitas.

¶ Alius modus est Auer. 2° colliget cap̄. 16. de iuuamēto instrumē-
toꝝ anhelit⁹. ⁊ nō est op̄io sua sicut cōiter credit̄. s. ꝙ pulmo mo-
ueat̄ naturaliter ⁊ pect⁹ volūtarie: ⁊ sic sit cōpositus motus: īmo
vult ꝙ mot⁹ anhelit⁹ etiā inquātū in eo mouet̄ pectus ⁊ diaphra-
gma sit motus cōpositus ex nāli ⁊ volūtario. In hac aūt opinione
Auer. in toto suo cap̄. 16. nitit̄ vti his ꝓpōnibus vt notis. s. Mot⁹
volūtarius nō fit nisi cū cognitione ⁊ volūtate. Secunda ꝓpositio
est ꝙ mot⁹ nālis fit absq̄ꝫ cognitione. Et nunq̄ꝫ Auer. vidit ꝙ īter
hos duos motus esset dare mediū: nec per viā cōpositionis ⁊ adu
nationis motoris voluntarij ⁊ motoris naturalis sup̄ vno mobili
sicut diceremus ꝙ motus quo aliq̄s deorsum saltat esset volūta-
rius ⁊ nālis. i. a voluntate ⁊ inclinatione elemēti domināt̄is: vt 8°
physicoꝝ. 27. cōmē. Fundans ergo Auer. super hoc primo arguit
cōtra Gal. qui dicit ꝙ motus anhelitus est volūtarius. Nam nos
anhelamus quādo dormimus: ergo anhelit⁹ nō est volūtarius: q̄z
operatio volūtaria fit cū cognitione. Scd̄o etiaꝫ q̄z vigilantibus
nobis improuise anhelamus sicut īprouise pulsant arterie. Tādē
Auer. auctoritate alioꝝ probat ꝙ hic motus est cōpositus ex vir-
tute naturali ⁊ volūtaria. Et p̄mo dat in hoc exemplū sicut in mo-
tu palpebre ⁊ oculi: ⁊ in motu trāsglutitionis. Et ꝯfirmat hāc opi-
nioneꝫ dearticulādo eam: q̄z opinio eius qui dicit ꝙ anhelitus est
mot⁹ nālis est fortior: q̄z anhelit⁹ lꝫ sit naturalis ⁊ voluntarius est
tamē plus naturalis q̄ꝫ volūtarius. Et ꝙ hec sit mens Auer. appa
ret: q̄z ipse nō ꝓbat ꝙ sit pure naturalis: sed ꝙ sit plus naturalis
q̄ꝫ volūtarius. Et ratio eius prima est: q̄z plures anhelit⁹ quos fa-
cimus in sanitate ⁊ egritudine sunt sine cognitione ⁊ deliberatio-
ne: ⁊ ex hoc īfert ꝙ anhelit⁹ significat de corde: q̄z nālis motor est
cor vt declarabit̄. Scd̄a rō est: q̄z suspiria que vident̄ quidā modi
anhelandi ꝓpter vacationē ab anhelitu fiunt absq̄ꝫ cognitione: et
p̄meditatione. Tertia rō est: q̄z virtus naturaliter motiua vincit
in hoc virtutē voluntariā: vnde nolentibus nobis cogimur anhe-
lare in q̄busdā casibus: vt in tussi. Apparet ergo ꝙ in motu anhe-
litus p̄ncipaliter est virtus nālis mouens sine cognitione. Tandē
Auer. p̄supponēs notū ad sensum ⁊ ex dictis ab eo ꝙ in anhelitu
currit virtus volūtaria: ostēdit cām quare hoc fit: q̄z ꝑꝑ necessita
tem superuenietē. v. g. virtus nāliter motiua pectoris non sufficit
tātū dilatare quātū cor exigit: iuuat ḡ eā virtus volūtaria. Tandē
ad rōnem Gal. soluit Auer. ⁊ approbabit̄ mens Auer. cū soluētur
rōnes Dyni. Ratiocinatione ergo dicamus ꝙ Auer. imaginat̄ pe-
ctus moueri duplici virtute. s. naturali mouente sine cognitione ⁊
virtute voluntaria: ⁊ ꝙ in hoc motu simpliciter vincit virtus na-
turalis: lꝫ ad tēpus quādoq̄ꝫ vincat virtus voluntaria: vt cuꝫ quis
tenet anhelitū vsq̄ꝫ ad suffocationē fere. Sed cōtra per tex. Auer.
in eodē cap̄. vbi dicit: cōplet̄ hic motus. s. anhelitus per duos mo-
tus: videlicet per naturalē ⁊ volūtariū: ergo melius qd̄ dicere pos
sumus ex his est vt sint sicut duo primi mobiles. s. ꝙ musculus sit
primus in motu volūtario: ⁊ cor ⁊ pulmo primi in motu naturali.
Ergo vult Auer. ꝙ motus pectoris qui est motus per lacertuꝫ sit
voluntarius: sed motus pulmonis sit naturalis: ⁊ ex hoc motus
anhelitus sit motus compositus. Credo ꝙ iste tex. decipit omnes

Auer. opi.

qui tenēt ꝙ motus anhelit⁹ apud Auer. sit mot⁹ cōpositus ex nā-
li ⁊ volūtario: q2 est ex motu pulmonis ⁊ motu pectoris volunta-
rio: tñ si ꝯsideref mens Auer. ipse voluit ꝙ mot⁹ pectoris sit cōpo
sit⁹ ex nāli ⁊ volūtario. Et pꝫ hoc exēplo qd̄ iducit de oculo ⁊ pal-
pebra: ⁊ de trāsglutitiōe: ⁊ appet ꝙ rōnes sue ꝯcludūt de pectore
qd̄ videmus moueri pluri tēpore sine cognitione: hoc ēt appet in
soloñe rōnis Gal. qñ vult ꝙ aliqs motus nerui nō sit volūtarius.
Quid ẜ voluit Auer.? Dōm ꝙ Auer. vidit ꝙ per motū volūtariuꝫ
mouef pect⁹: ⁊ ꝯtigit in hoc moueri pulmonē ⁊ variari motū cor-
dis in fortib⁹ conatib⁹ anhelit⁹. Uidit ēt ꝙ cor suo motu nāli mo-
uef ⁊ pulmo ⁊ pect⁹ mouenf motu nāli vt iam apparuit. Uoluit ẜ
īuenire p̄mū subm̄ mot⁹ volūtarij ⁊ est musculus: ⁊ iō pect⁹ sicut
a motore volūtario mouef a musculo: vt a p̄mo motore: nō tñ ꝙ
musculus nō possit ēt moueri motu alio: sed tñ volūtarius est sibi
ꝓprius: tñ nō excludit aliū motū anhelit⁹. s. nālē. Si ẜ ꝓpriuꝫ sub-
iectū mot⁹ volūtarij est musculus: quecūqꝫ ptes in anhelitu mo-
uenf per virtutē musculi p̄mā mouenf motu volūtario: sed cum
tales partes mouenf per musculū: ⁊ sit p̄mū motiuū nāle in anhe
litu cor ⁊ pulmo: ẜ pect⁹ ēt nāliter mouef: sed nō pōt moueri nāl'r
nisi per virtutē datā sibi a corde ⁊ pulmone vl' a corde solo qd̄ nō
curo mō. Ex his ẜ nō excludif ꝙ pect⁹ nō moueaf nāliter: sed per
virtutē p̄mā musculi. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ diuersimode tribuif mot⁹ nā-
lis musculis pectoris: vel qbuscūqꝫ villis in eis existentib⁹ ⁊ mot⁹
volūtarius pulmoni. Nā musculi pectoris suscipiunt virtutē mo-
tiuā subiectiue: ⁊ per illā mouenf sicut per p̄ncipiū intrinsecū: sed
pulmo recipit solū motū volūtariū extrinsece: q2 nō hꝫ musculos
in se qb⁹ possit recipere virtutē motiuā. Et iō Auer. in ꝓcessu ca-
pituli dic̄ ꝙ nō appet ꝙ neru⁹ veniat ad pulmonē per quē posset
moueri. ¶ Cōtra p̄dicta est rō Dyni quā reputat esse difficilē: ⁊ ꝓ-
bat ꝙ in motu anhelit⁹ nō ꝯcurrit mot⁹ nālis: q2 vel eēt pectoris
vel pulmonis. Nō pulmonis: ⁊ hoc hic omittif: q2 dicef in sequē-
ti qōne. Probat ꝙ non pectoris: q2 ille est per lacertos: sed tales
mouenf volūtarie ⁊ nō nāliter. Ampli⁹ mot⁹ nāles sunt mot⁹ vir-
tutis nutritiue vel vitalis: sꝫ mot⁹ pectoris nō est a virtute nutri-
tiua: q2 nō est circa alimētū: nec mot⁹ virtutis vitalis: q2 ille est q
dilatat cor ⁊ arterias ⁊ ꝯstrigit: ẜ mot⁹ pectoris nō est nālis.

¶ Propter soloñē taliū argumētoꝝ est sciendū ꝙ q vult sustētare
opionē Auer. opꝫ ꝙ neget multas ꝓpōnes Gal. qs Gal. nō posset
ꝓbare. Et sicut pꝫ ꝓpōnes eius sunt defectuose. Et vna ex illis est
ꝙ ois mot⁹ fact⁹ per musculos est volūtarius. Est eni ꝓpō falsa:
lꝫ eni sit verū ꝙ ois musculus moueaf volūtarie: tñ Auer. nō ꝯce
dit sibi illā ꝙ ois mot⁹ fact⁹ a musculo sit voluntarius: q2 muscu-
lus pōt moueri per virtutē nālē nō cognoscitiuā cui cōpetit sicut
subm̄ nō adequatū: q2 est in musculis per arteriā dataꝫ a corde ⁊
spiritū ei⁹: ⁊ ex h̄ cessat p̄mū argumētū. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ mot⁹ dr̄
nālis: q2 sine cognitōe fit. tu aūt reducas ad q̄cūqꝫ aīe potētiā vis.
Et si vis reducē ad vitalē que est q̄dā nālis: dicemus ꝙ ei⁹ virtute
fit illa dilatatio pulmonis ⁊ pectoris īquātū sunt mot⁹ nāles. Hic
aūt nolo mihi cauillari per argumēta logicalia qb⁹ dicef hic mo-
tus. nō sequif. aīal īquātū aīal vel īquātū vegetabile: sed seqf aīal
īquātū talis modi aīal. s. hñs dextrū vētriculū cordis qd̄ est signū
talis forme nālis a qua fit mot⁹ siue p̄meditatione ⁊ cognitione.

¶ Expedit vt veniā ad fundamēta opionis Gal. quā Dynus sustē
tat ⁊ soluit rōnē Auer. Et ante soloñē rectam p̄mitto ꝙ Auer. nō
potuit videre ꝙ mot⁹ q fit sine volūtate eēt volūtarius nec appa
ruit sibi vñ diceref volūtarius: nec mot⁹ q fit cū volūtate in pariē-
te diceref nālis ⁊ nō diceref volūtarius: imo videref ꝯdictio. Luꝫ
ẜ dicit Dynus mot⁹ volūtarius de ītētione scd̄a pōt fieri sine deli
beratione sensata nego illā. dū eni est volūtarius necesse est ꝙ fit
cū apprehēsiōe sensata. Nec tu vales dicere ꝙ lapis cadēs ab al-
to moueref volūtarie: q2 aliqñ fuit mot⁹ vt portatus voluntarie.
¶ Ad exēplū de palpebra dico ꝙ motus palpebre est nālis ⁊ volū
tarius: sed fortius est nālis sicut dcm̄ est de anhelitu.

¶ Ad rōnē que est pulchra p̄° soluaf logyce: q2 īsufficiēter arguit: ⁊
nō tenet ꝯña: q2 motui nāli si addaf voluntarius adhuc saluaf nā-
lis: sed si a motu volūtario āmoueaf volūtas nō pōt saluari rō vo
lūtarij mot⁹: ⁊ iō nō sequif mot⁹ matricis fit volūtate ⁊ est nālis:
scꝫ mot⁹ cui volūtas ꝯiungif: q2 adhuc est mot⁹ nālis sub illo vo-
lūtario: ⁊ hoc est verū. Nō tñ sequif: ẜ si a volūtario āmoueaf vo-
luntas est volūtarius. Exēplū si dealbabili addaf illuminatio: nihi
lominus pōt dici ꝙ dealbaf. Non tamē sequif ergo si ab illumi-
nabili remoueaf illuminatio ꝙ illuminef. ¶ Aliter physice ꝙ mo
tus dicif volūtarius qui fit īperio volūtatis: tal'r ꝙ existēte noti-
tia si nō sit volūtas nō fit mot⁹ ⁊ cū voluntas p̄cipit fit mot⁹: itaqꝫ
talis mot⁹ volūtarius est liber īperio volūtatis. Motus aūt loca-
les qui sequunf app̄hensiones: nō ꝓpterea dicunf volūtarij: īmo
sunt nāles sequētes ex ordine tales app̄hēsiones sicut mot⁹ mem
broꝝ sentiētiū ad ꝯtrahendū se sunt mot⁹ nāles: q2 nō sunt ab īpe

rio volūtatis: ⁊ ideo facta punctione ⁊ dolore mēbrū seip̄m ꝯtra-
hit velis nolis. ista tamē ꝯtractio motus nālis dicif. Aliter pōt di
ci ꝙ motus matricis ⁊ stomachi ad expellendū nō est semꝑ īmo
raro cū actuali cognitione: ⁊ ideo vt plurimuꝫ motus eoꝝ est nā-
lis: ⁊ sic cōmuniter tenef: sed qñ ꝯiungif actus separationis: tunc
est aliquo mō ⁊ īproprie volūtarius. ¶ Et cuꝫ dicif ꝙ istis mēbris
datus fuit sensus. Dōm ꝙ nō ꝓpter operationes eoꝝ frequēter:
īmo a quadā ꝓprietate sine notitia inclinaf in obiectū fundus sto
machi ⁊ intestina ⁊ vene epatis ⁊ mēbroꝝ. ¶ Et cū dicif ꝙ illa mē
bra nō mouenf ad apprehensionē iuuatiui ⁊ nocitiui. Dōm ꝙ ve-
rum est ad apprehensionē nālez nō aūt ad cognitiuā notitiā. ¶ Et
cū addif in plantis nō sunt isti motus locales: q2 nō est in eis sen-
sus. dico ꝙ hoc qd̄ est nō habere sensum est signū: nō tñ est cā ꝑꝑ
quā nō mouenf localiter: sed cā est: q2 hñt talē formā nālē que nō
meref motū: ⁊ ideo stomachū ⁊ matricē moueri localiter nō est:
q2 sentiāt: sed q2 sunt talia entia nālia. ¶ Ad scd̄am rōnē cū dr̄ mo
tus aīaliū īperfectoꝝ est volūtarius. Dōm ꝙ verū est: ⁊ cū dicitur
ꝙ nō fit cū apprehensione statim: nego: sed sicut illa aīalia habēt
phantasias indeterminatas: ita ille mot⁹ est volūtarius nō perfe
ctus ⁊ nō fit per musculos: sicut esse dicim⁹ de partibus decisoruꝫ
aīaliū que mouenf: ⁊ pꝫ 2° de aīa cōmē. 20. ¶ Sed tu dices taleꝫ
dicā motū anhelitū qualis est aīaliū īperfectoꝝ qui mot⁹ est vo-
luntarius cuꝫ īperfecta phantasia ⁊ imaginatione. ¶ Dōm ꝙ hoc
nō est possibile: q2 illa aīalia ex eoꝝ nā seqf talis indistincta phan
tasia: vt sit q̄si ꝯiuncta sensui tact⁹ in nobis: ⁊ in aīalib⁹ perfectis
nō videf ꝙ illa phantasia inde articulata reperiaf: qua fiant eoꝝ
mot⁹ volūtarij. ¶ Sed dices dicaꝫ ꝙ reperif saltē talis qualis in
motu matricis vel stomachi quādo mouef cū tristitia vel delitia.
¶ Dōm ꝙ illi motus sunt etiā s̄m illos qui tenent opi. Gal. nāles.
Et tunc dicemus ꝙ motus anhelitus est nālis cui ꝯiungi pōt qñqꝫ
sensitiuus: ⁊ rediret ad opinionē Auer. ¶ Ad tertiā rōnem que est
ratio Gal. soluemus sicut ēt Auer. soluit: ⁊ p̄mo ordinabimus ꝓ-
positiones sic. Existēte neruo in pectore est voluntarius motus: ⁊
hoc inuit Auer. cū dicit. Inciso neruo est īcisuꝫ instr̄m voluntarij
mot⁹. i. neruo existēte est voluntarius mot⁹ in mēbro: ⁊ īciso ner-
uo cessat voluntarius mot⁹. Et tunc īnuit per syllogizationē: ẜ cuꝫ
pect⁹ moueaf per neruos euidēter: ẜ mouetur voluntario motu.
Primo Auer. rñdet logice ⁊ sic. Quādo aliq̄ res tenet aliqd̄ p̄dica
tum per aliqd̄ subm̄ ꝓpōnis alicui⁹: nō sequif ꝙ si a re moueatur
subm̄ ꝙ ꝓpterea remoueaf p̄dicatum. Exēpluꝫ logicale. Hō aīal
nō homo nō aīal. Ita in ꝓposito hoc p̄dicatuꝫ moueri voluntarie
vel nō moueri in ꝓpōne affirmatiua vel negatiua tenef ab illa re
que est pectus mouere mediāte hoc subto ꝓpōnis affirmatiue vl'
negatiue qd̄ est neruus. Uñ dicim⁹ pect⁹ mouef neruo existēte ⁊
cessat mot⁹ neruo īciso. Si ẜ inferaf: ẜ neruus est ꝓpriū p̄ncipiuꝫ
in hac re: ⁊ pectus nō hꝫ in se p̄ncipiū motus: sed totū est a virtu-
te volūtaria que est in neruo. Illa ꝯñtia est falsa apud Auer. q2 a
pectore vel musculo remouēs hoc p̄dicatuꝫ esse motiuū vel p̄nci-
piū motus est per remotionē subiecti. s. nerui in p̄dictis ꝓpōnib⁹
quo subiecto affirmabas motū de pectore. Modo talis ꝯñtia nō
tꝫ: q2 dato opposito ꝯñtis nō interimif añs. v. g. ꝯñs Gal. est pect⁹
nō mouef nisi per virtuteꝫ in neruo: ita ꝙ neruus est p̄ma cā in h̄.
Oppositū huius est. pectus mouef per virtutē p̄mā que nō est in
neruo vel a neruo. Ista ꝓpō īterimit illā. pectus mouef existēte
neruo. nō illā que dicit. pectus mouef īciso neruo. Stant. n. simul
pect⁹ moueri per virtutē ꝓpriā que est in neruo: ⁊ tñ nō moueri
īciso neruo. Multa eni hñt in se p̄ncipiū mot⁹ que nō mouenf nisi
aliq̊ extrinseco ꝯcurrēte: qd̄ tñ extrinsecū nō est p̄ncipiū ꝓpriuꝫ:
vel p̄ncipiū in illo motu. Et siqs ꝯsiderat quodāmō tenēꝫ viā Gal.
ex opposito ꝯñtis iducit suā ꝯñam. Et in sūma in argumēto. h̄. est
fallacia ꝯñtis. ¶ Alius modus posset dari ad ītroducēdū modum
Auer. ⁊ tu ꝯsidera. Tādē Auer. soluit physice sic. si īcidanf vene in
collo aut dormitaref: vel sic̄ in apopletico cessat a toto corꝑe mo
tus volūtarius: nō ẜ sequif: isti nerui ⁊ vene sunt p̄nᵐ ois volūta-
rij mot⁹ in toto corꝑe. Cōsequētia ẜ Gal. est falsa. Alia solo decla-
rās totū est: q2 neruus dat aliqꝫ rē: q2. v. g. aliquē calorē quo cōple
tur. i. iuuaf hec oꝑatio. ⁊ qñ ledif neruus: ledif hec oꝑatio. non tñ
sequif. ẜ neruus est p̄ma cā in illa. Tertia solo est. ꝯcesso ꝙ īpedi-
to motu voluntario: īpediaf motus anhelitus. nō sequif. ergo ois
motus qui est in neruo est voluntarius: īmo accidit motui nāli ꝙ
fit volūtarius: q2 ꝯiunctus voluntario. ⁊ hoc apparet in musculo
palpebre cuius nō ois mot⁹ est volūtarius. Et cū dicit Auer. nihil
lucraf: vult dicere ꝙ ꝯcesso ꝙ musculus moueaf solo motu volū
tario: non habet Gal. propositum: q2 motus musculi voluntarius
apud Auer. non est a neruo: immo a corde: sicut patet in precedē-
ti cap. 15. 2. colliget. ¶ Ad illam rationem Dyni que dixit ꝙ potest
fieri motus voluntarius per assuefactionem: sicut anhelitus na-
turalis. Dicēdū ꝙ habitus isti regrunt multos actus p̄cedentes.

⁋ Quid ergo dicem⁹ de īfante q post exitū ab vtero anhelat dormiēdo. ⁋ Ad aliud cū dicit ꝙ hō mouet mēbrū aliqđ nō ꝑcogitās. Dicendū ꝙ ille motus est nālis: vt cōdistinguit volūtario nō vt cō distinguit violēto. de quo datur exēplū. portatio lapidis a manu est volūtarius motus. si ḡ manus det lapidi vnā formā ꝙ remota manu ēt remoueat lapis nō diceret ꝓprie lapis moueri voluntarie: imo moueri ꝑꝑ aliq̄ꝫ formā nālez. ⁋ Ad 2^{m} de puero q mingit in lecto. Dōm ꝙ si nō sit lubricitas aque: imo volūtaria expssio ibi est volūtas manifesta: lꝫ nō sic sic in vigilia: vñ ipse imaginat locū in q̊ sit bonū mingere. hec declarabunt si deus voluerit ibidē. accipe de his opiōnē quā vis. ⁋ Tamen puto ꝙ ꝯcordia sit pōis: qm̄ Gal. in lib. de disnia illo cap. scriptū aūt est manifeste. s. ca. 2. sūme 2. doctri. 2. Uult ꝙ virt⁹ vitalis sit cā efficiēs anhelitū: ⁊ ēt virtus volūtaria. Dicemus ḡ ꝙ Gal. vidit q̄dā mēbra moueri motu: q̊ nō īdiget cerebro vt sic moueant sicut matrix stōch⁹ cor ⁊ arterie: ⁊ illa mēbra dixit moueri motu nāli. Uidit etiā q̄dā mēbra nō posse moueri per calorē vel virtutē nālē in eis: nisi ꝯiūgat tēperamēto cerebri sic pect⁹. Nā qñ in somno mouet: aut qñ nō cogitam⁹: iste mot⁹ nō fit nisi cū aliq̊ tēperamēto dato a cerebro iūcto tēpamēto dato a corde: ⁊ q̄re hoc: q2 sunt talia entia. Nō ḡ fuit ita fatuus Gal. ꝙ crederet motū anhelitus in maiori ꝑte esse a volūtate: nec ꝙ crederet fieri solo tēperamēto cerebri. Sed q2 vidit ꝙ ꝯcurrit tēperamētū cerebri ꝙ cerebrū est ꝑncipiū aīalis motus apud eū: ideo dixit esse motū nālē ⁊ sic volūtariū. Cōsidera ibi.

Dub^{m} 2^{m} Opi. Gal. ⁋ Scđa dubitatio est: vtꝝ pulmo hēat motū ꝓpriū vel solū sequatur motū pectoris sicut vna spongia clausa in manu. ⁋ Et in h̄ est opio Gal. ꝙ pulmo nullū ꝓpriū hꝫ motū sed in vacuitate dilatat qñ pect⁹ dilatat. Fecit aūt Gal. de hoc libellū q dr̄ de motu thoracis ⁊ pulmonis. Et p̊ ostēdit ꝙ pulmo īdiget thorace in sui motu: ⁊ arguit sic. Nō iuenit ꝙ thorace exñte īmobili moueat pulmo: īmo in qbusdā casib⁹ cū perit mot⁹ thoracis: perit mot⁹ pulmonis: sed pereūtib⁹ motib⁹ pulmonis nō ꝓpterea perit mot⁹ thoracis: ḡ pulmo īdiget thorace in sui motu: ⁊ thorax erit ꝑn^{m} motus ipsi pulmoni. Scđo Gal. vult declarare quō est ꝑn^{m} illi⁹ motus. Nā pulmo nō appet ligat⁹ vndiq̄ꝫ thoraci ligatura qua thorax vtēs possit vndiq̄ꝫ dilatare pulmonē: īmo sūt absoluti: ⁊ pulmo pēdet in thorace sic in q̊dā ꝯtinente. Difficile ḡ vr̄ excogitare cām mot⁹: ⁊ tūc dicit Gal. ꝙ h̄ fit: q2 dilatato pectore pulmo dilatat vi vacui ꝑ q̄ꝫdā ꝯñtiaꝫ sic cū fistula suggēdo cū ore trahit aq̄ ꝑ lōgū spatiū sursuꝫ ꝯ aque nām. Magna. n. est potētia a vacuo tractionis. Hoc aūt declarat signo: q2 si vulneret pect⁹ ita ꝙ aer intret ⁊ stet in medio pulmonis ⁊ thoracis: tunc pulmo nō mouet: quō. n. poterit moueri cū sibi deficiat cā ꝑ quā mouebat. Erat aūt talis cā: q2 nihil poneret in medio īter thoracē ⁊ pulmonē vt thoracis motū pulmo assequeret. Si ḡ ītrat aer: pulmo gescit ⁊ non dilatabit. Hāc eādē sniāꝫ ponit. 4. de īteriorib⁹. 3. c. ⁊. 6. de vtilitate ꝑticulaꝝ. c. 10. ⁊ Halya. seq̄t eū. 3. theo. c. de assignatiōe pulmonis. c. 20. Dyn⁹ v̊o sequēs in h̄ Gal. nōdū viderat illū libellū de motu thoracis: iō conat alijs rōnib⁹ fundare illā opiōnē: ⁊ arguit sic. Si pulmo hꝫ ꝓpriū motuꝫ aut eēt volūtarius: ⁊ h̄ nō q2 talis est q fit ꝑ neruos ⁊ musculos q nō sūt in pulmone. aut est nālis: ⁊ h̄ nō q2 tales mot⁹ sunt circa alimētū ⁊ spirituū gnōnē vt cordis mot⁹. Amplius qđ nō hꝫ villos nō hꝫ ꝓpriū motū localē: q2 oīs mot⁹ localis fit per villos lōgitudinales latitudinales ⁊ transuersales: vt Gal. 3° de virtutib⁹ nālib⁹ cap. 8. ⁊ Aui. ꝑma fen ꝑmi. c. de neruis. In pulmone aūt nō sunt villi: ḡ pulmo nō mouet motu ꝓprio sed assequēs motū pectoris. vnde Aui. hic pulmo est sequēs motū eorum qb⁹ circūdat.

Opi. Auer. ⁋ Alia est opio Auer. 2. collꝫ cap. de iuuamēto instrumētoꝝ anhelit⁹ ca. 16. vbi dicit ꝙ tam pulmo q̄ꝫ pectus hñt ꝓprios motus per virtutē aīe in eisdē: sed isti duo mot⁹ sunt ordinati ⁊ ꝯiuncti sic ꝙ vnus sine altero nō mouet: ⁊ cuꝫ cessat motus vnius cessat motus alterius: nō tñ ꝙ mot⁹ vnius sit cā mot⁹ alterius: īmo quilibet hꝫ ꝙ moueat a sua virtute alio motu. Et in hoc Auer. nō adducit alias rōnes nisi ꝙ in ꝓcessu declarādo īnuit hāc rōnē ꝙ si mot⁹ pulmonis eēt sicut dicit Gal. tūc esset ei⁹ mot⁹ per violentiā: ⁊ sicut mot⁹ artificialiū: q2 esset per ꝑncipiuꝫ ex̄ qđ violentiā īfert: ⁊ iō vult ꝙ mot⁹ in ipso anhelitu est per viā que est in corporib⁹ nālib⁹. s. per v̊tutē datā in eis datā a corde. s. per v̊tutē nālē datā pulmoni: ⁊ per virtutē volūtariā datā musculo: lꝫ ēt cū hoc det musculo motiua nālis vt supra dixim⁹. in 2° de aīa cōmē. 89. Innuit Auer. aliā rōnē. pulmo desiderat extrahere aerē calidū: ḡ mouet per virtutē in se ⁊ nō solo pectore. ꝯsequētiā ītelligit Auer. notā: q2 sicut nā ꝓuidit mēbro de notitia finis: ita ēt de possibilitate ꝓsecutione finis. ⁋ Soluit aūt Auer. rōnes Gal. Cuꝫ enī dicit ꝙ moto pectore mouet pulmo: ⁊ pectore nō moto quiescit q̄ñq̄ꝫ pulmo. Innuit Auer. ꝙ hec ꝯñtia nō est bona: q2 siqs argueret ꝙ pulmo sit ꝑncipiū mot⁹ pectoris ex hoc ꝙ pulmone nō moto nō mouet pect⁹: nō diceremus ꝙ illa esset bona ꝯñtia posito ꝙ sic eēt: q2 poße est ꝙ nō moto vno nō moueat aliud: ⁊ tñ vnum nō sit cā mot⁹ alterius: ⁊ in hoc perdidit Gal. mouent ḡ ambo simul sic in vno globo: ⁊ tñ vnū nō est cā alterius. Ei v̊o ꝙ vulnerato pectore cessat mot⁹ pulmonis. Rñdet Auer. ⁊ multi alij ꝙ posset h̄ esse: q2 īfrīdat pulmo. Hāc solōnē conatur Cōciliator remouere drīa. 99. dicēs ꝙ nō statim īfrīdat pulmo vulnerati. Auer. aūt respōderet ꝙ ꝫm gradū īfrīdationis ⁊ nocumēti ei⁹ est ḡdus cessationis ei⁹ a motu. Et q2 aliqs posset dicere ꝙ si pulmo hꝫ ꝑncipiū motus: q̄re ḡ inciso neruo veniēte ad pect⁹ cessat mot⁹ pulmonis. Respondet ꝙ per incisionē nerui acquiritur pectori mala cōplexio que pōt cōmunicari pulmoni per colligantiā quā hꝫ pulmo cū pectore. Una enī rerū ꝓpter quā mēbra egrotant est colligantia. ⁋ Soluit aūt Auer. ad rōnē Dyni dicēdo ꝙ mot⁹ pulmonis est naturalis sine deliberatione: ⁊ dat sibi illa virtus ⁊ calor quo mouet a corde: ⁊ ꝙ finis eius est temperantia caloris in corde: ⁊ dicitur ꝙ non omnis motus fit per villos: aut q2 ibi sunt villi arteriarū ⁊ venarum in quibus sunt principiū horuꝫ motuum. Tu autē tene in hac questione partē quā vis.

⁋ Tertia aūt questio est an mot⁹ anhelitus sit solius diaphragmatis. Et videt ꝙ nō: q2 velox ⁊ fortꝭ est alicui homini naturalis: sed tamē nō fit solo diaphragmate: vt īnuit Auicē. ⁋ In ꝯtrarium est Auicē. hic ⁊ Gal. 4. de īterioribus. tertio ⁊ septimo cap. ⁋ Hanc dubitationeꝫ soluit Gal. in libro de causis respirationis: ⁊ vult ꝙ respiratio quedā est violenta ⁊ quedā non violēta: ⁊ ista est nālis apud Auicē. ⁊ equalis: ⁊ q2 respiratio aut est inspiratio aut est expiratio ꝫm hoc sunt quatuor partes respirationis. Respiratio. n. significat inspirationē. i. dilatationē ⁊ expirationē. i. ꝯstrictioneꝫ. Inspiratio ḡ aut est violenta: ⁊ ista nō fit solo diaphragmate: īmo iuuat musculis. s. pectoris superiorib⁹ dilatatiuis. Aut est nālis nō violenta: ⁊ illa fit solo diaphragmate ⁊ experit in nobis ꝙ quādo quiescimus ⁊ bene disponimur nō apparet aliquis motus manifeste nisi circa loca diaphragmatis. Expiratio aūt aut nō est violenta sed naturalis: ⁊ vult Gal. ꝙ fiat per musculos qui sunt ꝫm epiglotū. i. ventrē qui sunt ad reducendū pectus dilatatuꝫ. Aut est violenta: ⁊ talis etiā fit a musculis costarū: quarū operatio est cōstrictio. Ista sunt dicta a Gal. ⁊ tu accipe ea si placet: sunt enī dicta per experientiam inuenta. ⁋ Ad ꝯria dōm ꝙ sermo est de homine temperato: vel in hominibus habentibus sanitatem valde ꝓpinquā morbis: vnde anhelitus velox ⁊ fortis qui nō sit multuꝫ excedens posset fieri a solo diaphragmate.

Dub^{m} 3^{m}

⁋ Quarta dubitatio est qđ sit ꝑncipalius organū in motu respirationis an pulmo an diaphragma. ⁋ In hac q̄ōne opꝫ redire ad secundā q̄ōnē: q2 ꝫm opi. Gal. qui tenet pectus esse ꝑncipiuꝫ motus pulmonis pectus. s. ⁊ diaphragma sunt organū ꝑncipalius. Secūdum v̊o Auer. pulmo q2 statim recipit aerem ⁊ preparat illū cordi ⁊ expellit fumos est organū principalius. pectus autē erit sicut locus in quo hoc fit: ⁊ conseruat cor ⁊ pulmonem.

Dub^{m} 4^{m}

⁋ Quinta questio est vtruꝫ genera anhelitus sint plura q̄ꝫ genera pulsus. ⁋ Uidet ꝙ nō: q2 Gal. in lib. de disnia: eodē mō distinguit differētias ⁊ causas pulsus ⁊ anhelitus sūma. 2. ⁊ sūma. 3. cap. 3. ⁊ 4. Amplius totidē cōponunt partibus ⁊ ad eundē sunt finē. ⁋ In ꝯtrariū est Auicē. q2 supra de differētijs anhelitus posuit facilē ⁊ difficilē que diuersitas nō ponit in differētijs pulsuū. ⁋ Dicenduꝫ vt declaraui in expositione tex. illius ꝙ probabiliter pōt teneri ꝙ anhelitui addit vnū genus anhelitus qđ nō reperit in pulsu. s. facilis ⁊ difficilis: q2 iste nō est tardus ⁊ velox: lꝫ multū ꝯcurrat. Inest aūt anhelitui: q2 est motus qui pōt per volūtatē alterari: ⁊ pōt cū bona ⁊ mala sensatione fieri qđ nō ꝯtingit in pulsu. ⁋ Ad Gal. dōm ꝙ Gal. nō negaret hoc. Ad scđm patet solutio.

Dub^{m} 5^{m}

⁋ Sexta dubitatio est quis motus est prior in anhelitu an dilatatio an cōstrictio. ⁋ Cōmunis aūt modus dicēdi est: ꝙ dilatatio sit prior. declarat aūt ex signo suffocatoꝝ in aqua qui prius querunt attractionē aeris. Scđo q2 ꝯstrictio nō est nisi ad expellēdū prius tractum. Tertio q2 attractio est ꝓpter cor: sicut cōstrictio ꝓpter pulmonē: sed motus ꝓpter cor est ꝑor. Et illa est ratio Auer. 2. de aīa cōmē. 89. Iaꝫ aūt ad ꝯtrariā partē seu rationē difficilē supponendo ꝙ in principio generationis cor generet cuꝫ spiritu debito debite tēperato: aut ꝙ in eo sperma ponat partē aeris vel vaporis tēperati. primū ergo ad qđ cōuertet est ad distāperamentum ꝓpter fumos: q2 cor est in tali dispositione in quali est quādo diastolatū: sed a diastolato ꝯuertit ad dispositionē necessitātē ad systolē: ergo primus motus cordis erit systoles: ⁊ sic pōt probari de anhelitu. hic omittant illa. ⁋ Sunt v̊o ꝑter has q̄ōnes alie: vt cuius motus in vita sit magis necessarius: ⁊ cuius significatio sit certior an pulsus an anhelitus: quas hic omittimus. ⁋ Questionem v̊o an tēperies calidi cordis ab aere tracto sit per infrigidationeꝫ positiuā: an quō. hic omittemus etiaꝫ: q2 de ea diffuse scripsimus supra scđa ꝑmi libri ⁊ in tractatu nr̄o de ꝯseruatione sanitatis ⁊c̄.

Dub^{m} 6^{m}

¶ De anhelitu magno ⁊ paruo ⁊ causis ⁊ significationibus eius. Cap̄.8m.

Anhelitus magnus est anhelitꝰ q recipit aerē valde plurimū sup͛a eq̄lē: ⁊ est ille cū quo dilatanꝭ mēbra anhelitꝰ in ꝑtibꝰ oībꝰ supabūdāter ꝑꝑ magnitudinē eiꝰ qđ attrahiꝭ. Parui aūt ⁊ stricti dispō est in hoc ꝯ͛rio ꝑꝑ paruitatē eius qđ attrahiꝭ: ⁊ simil͛r in ꝑte exctionis. Cause v͛o anhelitus magni sunt cause pulsus magni. s. tres ꝓdicte.

¶ Jam ꝓcessit sermo gñalis in anhelitu: hic in spāli exequiꝭ. Et ꝓ° determinat de oībus gñibꝰ anhelitus ⁊ causis: ⁊ q̄nq̄ȝ signis ⁊ diuersitatibꝰ eoꝝ ꝫm etates cōplexiones ⁊ alia. Scđo determinat de quodā spāli malo anhelitu qui dr̄ asma. ⁋ Pria in duas. Prio determinat de oībꝰ diuersitatibꝰ anhelitꝰ ꝫm suas drīas. Scđo de diuersitatibꝰ ꝫm cās. s. cōplones etates ⁊c̄. ibi (Pueri qdē.) ⁋ Prima in duas. Nā gña ⁊ diuersitates anhelitus q̄dā sunt que pn̄t reperiri in sanis ⁊ egris vt magnus ⁊ paruus. ⁊ q̄dā sunt que vt plꝫm reperiunꭍ in egris. Primo ℥ determinat de ꝓmis differētijs anhelitus. Scđo de secūdis. ibi (Malitia anhelitꝰ.) ⁋ Prima pars hȝ partes tot quot sunt illa gña siue drīe anhelitꝰ. ⁋ Primo ℥ determinat de magno ⁊ ꝑuo. Prio ponēdo qs est talis ⁊ cās eiꝰ. Scđo signa ꝫm diuersitates cārū. ibi (Signa qbꝰ.) ⁋ Pria in duas. Prio ostēdit qs anhelitꝰ ꝓp͛ie dr̄ magnꝰ: ⁊ ponit eiꝰ cās. Scđo q͛ sepe vsus fuerat hac ꝓpōne. mēbra oīa pectoꝝ ⁊ vicina siue oēs lacerti pectoris q̄nq̄ȝ mouenꭍ. inuestigat cās eiꝰ. ibi (Et cāe in h̄.) ⁋ Pria in duas. Prio declarat qs est anhelitꝰ magnus ꝓp͛ie: ⁊ qs nō: ⁊ illius cās. Scđo declarat hoc q̄tuȝ ad spāles ꝑtes. s. systolē tm̄ vel tm̄ diastolē. ibi (Et q̄nq̄ȝ non diuersificaꭍ.) ⁋ Prima in tres. Prio ꝓmittit qd est ꝓp͛ie anhelitꝰ paruus ⁊ magnus. Scđo ponit cās. ibi (Cause v͛o.) Tertio alioꝝ errorem remouet. ibi (Et estimatur.)

¶ Cōsiderandū ꝙ ꝫm Gal. in libro de disnia in ꝓncipio drīe anhelitus sunt ꝫm modū differētiarū pulsus: vt ēt sup͛a dixit Aui. sicut ēt pulsus magnus est in quo ꝫm oēm dimēsionē distrahiꭍ arteria sup͛a equalē: vñ multū ꝯtingit aerē trahi ita in anhelitu: ℥ magnitudo anhelitus est ex hoc qđ trahiꭍ valde plurimus aer: ⁊ in quo mēbra oīa anhelitꝰ ꝫm oēm dimēsionē supabūdātē distrahunꭍ. s. ꝫm lōgū latū ⁊ ꝓfundū siue altuȝ. Et finis in hoc est ꝓpter magnitudinē eiꝰ qđ trahiꭍ. s. ꝓpter multū aerē: ℥ anhelitꝰ ꝑuus est ecōtra. Ex hoc enī ꝓp͛ie dr̄ ꝙ sit magnus. vnde Gal. in libello de disnia ca. illo. Qual͛r aūt ⁊c̄. c.9. sūme.3. dicit (ꝙ sicut ꝑꝑ tumorē ventris nos nō ꝯiecturamur de multitudine cibi: sed ex ciboꝝ q̄titate.) ita per respirationis q̄titatē nō debes iudicare q̄titatē. s. motiuoꝝ mēbroꝝ: sed ex multitudine q̄titatꝭ aeris emissa. Et q͛ Aui. appropriauerat anhelitui magno in motu dilatationis: iđ dixit ꝙ simil͛r est in parte attractionis. i. in systole: q͛ magnus est anhelitus qui expellit aerē valde plurimū sup͛a equalē. Et cuȝ h̄ ꝯstringunꭍ mebra anhelitꝰ in oībꝰ ꝑtibꝰ supabūdātibꝰ ꝑꝑ magnitudinē eius qđ exhiꭍ. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ h̄ eq̄le ad qđ ista referunꭍ est eq̄le. s. in spē tēperati hoīs anhelitꝰ ⁊ eq̄le ꝓp͛iū huic. Cāe v͛o oēs ꝓdicte in ca. de causis pulsuū lib.1. sunt fortitudo virtutꝭ: obedientia instr̄i: ⁊ necessitas addita: qñ enī ista sunt magnus fit pulsus et fit anhelitꝰ magnus. cū aūt illa varianꭍ in anhelitu sicut in pulsu ⁊ oīs difficultas que ibi cadit: hic posset adduci: ⁊ sic eēt ꝫmo ꝓlixꝰ.

alr. Neqȝ eniȝ vētris tumiditatibus ꝯiecturamus qd de multitudine ciboꝝ: sed sufficit ⁊ hic multitudinē cōsiderare eorū q̄ comeduntur.

¶ Et existimatur a quibusdā ꝙ paruus est ille qui cōpletur motu velaminis tm̄.

¶ Primo ꝓmittit errorē. Scđo remouet. ibi (Et illud nō est.) Tertio infert quis est anhelitus vere magnus: ⁊ quis nō vere. ibi (Uerum opȝ.) Qui fuerūt isti viri nō inuenio. Nā Gal. nō fuit: q͛ est illius opinionis cuius est Auicē. Rasis tamē dicit hoc esse dictū de tertio secūdi libri epidimiarū: vnde dicit.3. ꝯtinē. ca.5. de anhelitu in ꝓncipio. de tertio secundi libri epidimiarum dixit ꝙ in magno anhelitu moueꭍ pectus in toto: sed in ꝑuo nō moueꭍ nisi diaphragma solūmō. ⁊ forsan ꝙ fuit Gal. qui tunc errauit: tamē rectificauit se: vt ex.4. de īteriorībꝰ.7. cap̄. intelligi pōt.

¶ Et illud nō est verū absolute. Nā quāuis quādoqȝ sit ille qui completur motu solius velaminis paruus: q̄nqȝ tm̄ est ille equalis. Equalis enim non eget motu nisi velaminis cū velamē est fortis virtutis.

¶ Inducit circa hāc opinionē tres rōnes. Prima est motꝰ qui cōpleꭍ solo diaphragmate: q̄nq̄ȝ est paruus: ⁊ q̄nq̄ȝ est equalis: ergo nō absolute. i. vniuersaliter est veruȝ ꝙ paruus est ille qui cōpleꭍ motu velaminis tm̄: quia anhelitus equalis nō indiget nisi motu velaminis. i. diaphragmatis ⁊c̄. Primo ergo ponit ꝯsequētiā. Secūdo aāns. Tertio ꝓbat aāns: q͛ anhelitus eq̄lis nō indiget nisi motu diaphragmatis qñ diaphragma est forte in virtute: ⁊ sic per eiꝰ debilitatē pōt fieri anhelitus paruus. Presupponit aūt notum ꝙ diaphragma forte in virtute possit facere anhelitū equaleȝ ex dicto superius. s. ꝙ anhelitus nālis equalis vacui a nocumēto motus cōpleꭍ motu velaminis: ⁊ videꭍ hoc sensibile nec al͛r ꝓbabile.

¶ Et quandoqȝ est anhelitus paruus quāuis mēbra pectoris omnia moueanꭍ cuȝ sunt omnia debilia: nō enim sufficit velamen solum ad anhelitum qui est necessarius neqȝ si necessarius est equalis: imo est necessarium vt omnia ei associentur.

¶ Hec est 2a rō. ⁊ arguit sic: si anhelitꝰ eēt ꝑuus q͛ eē factus a solo diaphragmate: ℥ ab oībꝰ mēbris pectoris factꝰ. s. diaphragmate ⁊ alijs musculis eēt anhelitꝰ magnus. ꝯña est nō: ⁊ tūc Aui. destruit ꝯñs. Et ꝓ ponit eiꝰ destructionē. Scđo ꝓbat. ibi (Cū sunt.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ anhelitꝰ factꝰ a motu oīuȝ mēbroꝝ pectoris est ꝑuus aliqñ: ⁊ hoc est qñ oīa mēbra pectoris sunt debilia in mouēdo. Et in h̄ innuit. A. rōnē hāc. Nā motꝰ anhelitus nō dȝ dici magnꝰ qñ oīa mēbra mouētia sunt debilia: sed q̄nq̄ȝ. hoc est ꝙ oīa mēbra pectoris moueanꭍ: oīa tm̄ sunt debilia in virtute. Et cū dicit nō enī. Inducit scđaȝ rōnē ad ꝓbationē oppositi ꝯñtis sic ad destruēdū ꝯñs ⁊ arguit sic. ad anhelitū q est hoīs necessarius: q̄nq̄ȝ nō sufficit solū velamē: imo est necessariū vt oīa mēbra pectoris velamini associentur in h̄ anhelitu ꝑficiēdo: sed talis anhelitꝰ q̄uis sit necessarius: nō tm̄ est eq̄lis: imo est ineq̄lis: ꝑuus est ℥ anhelitꝰ q̄uis oīa membra pectoris moueanꭍ. ¶ Cōsiderādum ꝙ Aui. ꝓpōnes sensibiles nō curauit ꝓbare sicut fuit illa. Neq̄ȝ si necessarius est anhelitꝰ est eq̄lis: imo est tātū euidēs ꝙ Aui. ꝓuenit in ꝓbatione eiꝰ ⁊ scriptura festinus ad eā: debuit enī sic scribi. Q̄nq̄ȝ nō sufficit velamē solū ad anhelitū q est necessarius: imo est necessariuȝ vt oīa ei associenꭍ. s. q̄nq̄ȝ in hoc anhelitu necessario: nō tm̄ si est necessarius est equalis: imo pōt esse infra equalē. Exemplū sensibile huius est h̄. sit magnus anhelitus in cōplēdo necessitatē in q̄titate. a. eq̄lis. b. paruus. c. Sit aūt. c. huic homini necessariū per q̄titatē sui caloris: ⁊ virtꝰ diaphragmatis nō possit tātū trahere aerē ꝙ cōpleat c. Juueꭍ igiꭍ in hoc ab oībꝰ mēbris pectoris: ℥ velamē cū societate oīum mēbroꝝ faceret anhelitū. c. qui est paruus.

¶ Amplius non est omnibꝰ sufficientia in attractione aeris ⁊ eius eductione accidēs omnibꝰ ꝙ sit simile ei qđ est a velamine solo si est incolume ⁊ sanum ⁊ forte quoniā nō est neqȝ vnū ex illis membris sufficiens ad dilatationē integrā neqȝ illius quātitatis: vt quando illi aggregaꭍ adiutoriū alterius ꝓueniat ex omnibus dilatatio pulmonis equalis sufficiens.

¶ Hec est tertia rō q̄ ꝓbat ꝙ lȝ oīa mēbra pectoris moueanꭍ non ꝑꝑ h̄ anhelitus est magnus: ⁊ in h̄ Aui. arguit ad ꝓncipale: ⁊ ꝓbat qđ dixit de destructiōe ꝯñtis in 2a rōne: ⁊ arguit sic. oībus mēbris anhelitꝰ motis q̄nq̄ȝ nō est tāta sufficiētia ad attrahēdū ⁊ emittēdū aerē q̄ta est a solo diaphragmate existēte īcolumi sano ⁊ forti: ℥ āhelitꝰ ab oībꝰ mēbris pectoris factꝰ nō est magnꝰ. Et q͛ aāns est euidēs: iđ Aui. nō ꝓbauit sed firmauit dicēs. Q̄m non est. Et q͛ ꝓteruus disputator diceret ne dū oīa mēbra pectoris: imo soluȝ vnū mēbrū pectoris ab alio auxiliatū facit magnū anhelituȝ: ideo Aui. abijcit eū dicēs ꝙ neq̄ȝ ēt vnū mēbruȝ pectoris q̄nq̄ȝ pōt facē dilatationē īegrā. i. eq̄lē: neq̄ȝ magnā. h̄ est qđ dicit neq̄ȝ illius q̄titatis. vel legaꭍ simul neq̄ȝ illius quātitatis. Ut quādo ⁊c̄.

¶ Et illud est ꝑꝑ debilitatē virtutū aut ꝯstrictionem meatuū sicut accidit in peripleumonia. Uerū opȝ vt sit magnitudo anhelitꝰ cōparata cū q̄titate eiꝰ qđ de aere in ipso exerceꭍ recepto ⁊ eo q reddit: ⁊ nō cōpleꭍ illđ nisi motu oīuȝ lacertoꝝ pectoris: ⁊ eoꝝ q̄ sequuntur eos: deide nō ꝯuertiꭍ donec sit motus oīum illoꝝ que in ipso mouenꭍ motus oīum lacertoꝝ. Ipse. n. est anhelitꝰ magnus: imo nō est nisi qñ ad ipm mouenꭍ oēs motu q est vltimꝰ in dilatatiōe ⁊ ꝯstrictiōe operādo in aere plurimo. Et ꝑuus est ꝫm oppōnē eius.

¶ Probat per rōnē. Penituit enī Aui. arrogāter dixisse q̄m nō est. Et ideo dixit ꝙ cā ꝑꝑ quā oīa mēbra pectoris nō faciunꭍ q̄nq̄ȝ sufficienter anhelitū: sicut pōt facere solū diaphragma sanuȝ: simil͛r

nec vnũ ex illis mẽbris cũ auxilio alterius: est duplex. Una est debilitas virtutꝭ: qꝛ ꝯtigit qñq; oĩa esse debiliora solo diaphragmate. Alia cã est ꝯstrictio viarũ pulmonis: vñ lꝫ mẽbra sint fortia ad dilatãdũ tñ pulmo nõ põt recipe aerẽ necessariũ ꝓ euentatione: ⁊ tũc ĩducit exẽplũ de ꝑipleumonia in q̃ ꝯtingit qñq; oĩa mẽbra pectoris moueri: ⁊ anhelit⁹ nõ est ita magn⁹: sicꝫ qñ fit a solo diaphragmate sano ⁊ ĩcolumi. Et multiplicauit Aui. v̾ba: vt oñderet bonã dispõnẽ diaphragmatꝭ in oĩbus iõ dixit ĩcolume sanũ forte. Uerũ opꝫ si anhelitus ꝑuus nõ est q fit solo diaphragmate: nec magnus ꝓprie est in q̃ oĩa mẽbra pectoris mouent̾: opꝫ d̾terminare q̃s sit anhelit⁹ magn⁹ vere ⁊ vere ꝑu⁹. Et p̄ facit h̾. Scd̃o qd̃dã dcm̃ plu ries assumptum declarat. ibi (Et qñq; cõsequit̾.) ¶ De p̄ dicit ꝙ anhelit⁹ est magnus in q̃ multa q̃ntitas aeris attrahit̾ ⁊ expellit̾: ⁊ h̾ fit cũ motu oĩum lacertoꝝ pectoris ⁊ mẽbroꝝ oĩum que sequũtur. s. lacertoꝝ vẽtris ⁊ spatulaꝝ. ⁊ nõ ꝯuertit̾. est mot⁹ oĩuꝫ lacertoꝝ: q̃ est magn⁹ ãhelit⁹: imo nõ ẽ magn⁹ nisi hñs has ꝯditões. s. ꝙ oẽs lacerti moueant̾ motu vltĩe dilatatiõis ⁊ vltĩe ꝯstrictiõis: ⁊ ꝙ trahat̾ plĩm⁹ aer: ⁊ ꝑu⁹ est illi opposit⁹. qũo sit opposit⁹ dicet̾ ĩfra.

¶ Et qñq; ꝯsequit̾ ex vehemẽtia motus membrorum anhelitus ad attrahẽdũ aerẽ vt fiat mot⁹ dilatãdo in anteriorib⁹ vsq; ad furculas: ⁊ posterius vsq; ad os duarũ spatularũ: ⁊ in lateribus vsq; ad maximã partem carnis spatule: ⁊ qñq; iuuant̾ naribus: imo iuuãtur eis vtrisq; in pluribus dispõnibus.

¶ Quia sepe dixerat oẽs lacertos pectoris ⁊ eoꝝ que sequunt̾ moueri: declarat hoc ponẽdo terminos. ¶ Et ꝯsidera ꝙ dixit dilatãdo qd̃ manifestius appꝫ nobis in dilatatione q̃ꝫ in ꝯstrictione: tñ in vtrisq; ꝯtingit ꝙ ex vehemẽti motu ⁊ forti conatu appꝫuit moueri ꝑtes q̃s Aui. ponit. Ad furculas. s. superiorẽ ⁊ ĩferiorẽ: vl̾ sunt due. s. duaꝝ spatulaꝝ. Narib⁹. Dilatãt .n. foramina naris credẽtes ẽt se iuuari ĩde. Et sũt s̾mones Gal. 4. de interiorib⁹. 4. ⁊. 7. cap̄. ⁊ Rasis. 3. ꝯtinẽ. cap̄. 5. de anhelitu. ¶ Cõsiderãdũ etiaꝫ ꝙ in magno anhelitu est dare gradus. Cũ .n. oẽs lacerti pectoris ⁊ vicinãtium mẽbroꝝ mouent̾ ⁊ mult⁹ aer attrahit̾ in vltimo multitudinis: tũc est vltime magnus: sꝫ q est ĩfra h̾ in q̃ntitate aeris ⁊ lacertoꝝ motu. s. q̃uis nõ oẽs moueant̾ lacerti spatulaꝝ adhuc ãhelit⁹ põt dici magn⁹ respcũ eq̃lis: ⁊ sic tollit̾ q̃dã ꝯ̃dictio que v̾r cadere ĩter Aui. ⁊ Gal. 4. de ĩteriorib⁹. 4. cap̄. vbi anhelitũ magnũ in quo multus aer attrahit̾ dixi fieri absq; motu lacertoꝝ spatularũ qñq;.

Dubm pm ¶ Sed est dubitatio: vtrũ solo diaphragmatꝭ motu possit fieri ãhelitus magnus cõparat⁹ ad aerẽ plurimũ. s. qꝛ mult⁹ aer attrahat̾. ¶ Dõm ꝙ nõ v̾r ꝙ ꝓhibeat̾ solo diaphragmate conãte ad attrahẽdũ ꝙ fiat attractio aerꝭ multi aut plurimi suꝑ eq̃lẽ. Eo tñ sano forti ⁊ ĩcolumi nõ conãte v̾r ꝙ faciat eq̃lẽ. Si tñ solũ diaphragma põt facẽ conatũ poterit facẽ anhelitũ magnũ. s. in aliquo manẽte equali: sꝫ diaphragmatis conatus necessario est cũ motu aliquoꝝ alioꝝ musculoꝝ: ⁊ tũc ñ poterit solũ diaphragma facẽ ãhelitũ magnũ. In h̾ aũt nõ põt adduci rõ cogẽs ad alterã partiũ vt credo.

¶ Quãdoq; v̾o diuersificat̾ dispositio in cõstrictione ⁊ dilatatiõe ex ꝑte magnitudinis ⁊ ꝑuitatis: qñq; eni est dilatatio maior: ⁊ qñq; ꝯstrictio: ⁊ mot⁹ qñq; s̾m quãcũq; qualitatẽ que maiorẽ hꝫ necessitatem equationis cũ introitu ⁊ dilatatione est additus.

¶ Declarat cãꝫ magnitudĩs ⁊ ꝑuitatꝭ tm̃ in diastole vl̾ tm̃ in systole. Et p̄ facit h̾. Scd̃o ponit signũ anhelit⁹ parui in attractiõe ⁊ magni ĩ expulsiõe. ibi (Et qñ.) ¶ Pria ĩ tres. Prio ꝑmittit diuersitatẽ ĩter magnitudinẽ ⁊ ꝑuitatẽ. Scd̃o gñalizãdo ad alias dr̃ias mot⁹ dat cãm gñalẽ. ibi (Et motus.) Tertio applicat ad magnitudinẽ ⁊ ꝑuitatẽ. ibi (Et q̃litas.) ¶ De 2a ꝑte dicit ꝙ mot⁹ q est additus s̾m q̃cũq; q̃litatẽ q̃ maiorẽ hꝫ necessitatẽ equatiõis. i. tẽperãtie calorꝭ.

¶ Et qualitas que ĩdiget equatione cũ ĩtroitu ⁊ dilatatione ex ꝑte magnitudinis ⁊ ꝑuitatis ⁊ fortasse est dilatatio quecũq; eaꝝ est magis necĩa est mot⁹ q tenet eã magis addit⁹. Nã si est necessitas expulsionis vaporis fumosi plurima ꝑꝑ multitudineꝫ q̃ntitatꝭ ei⁹ aut acuitatẽ q̃litatis ipsius est ꝯstrictio exufflatiua: ⁊ si est necĩtas extinguẽdi ignẽ ĩflãmatũ ẽ dilatatio magna.

¶ Hic spãliter loq̃tur de magno ⁊ ꝑuo: ⁊ sumit mõ q̃litatẽ Aui. ꝓ partib⁹ anhelit⁹ q̃ ꝑtes sũt duo mot⁹: ⁊ dicit ꝙ pars mot⁹ magis necessaria est fortasse dilatatio cui⁹ necessitas est cũ ĩtroitu: ⁊ ĩtelligit ꝙ fortasse est cũ exitu ex ꝯstrictione: iõ dixit fortasse. q̃cũq; q̃ eaꝝ q̃litatũ mot⁹. s. suaꝝ ꝑtiuꝫ mot⁹ est mag̃ necĩa ipsa est maior. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ lꝫ s̾m q̃cũq; q̃litatẽ. i. dr̃iam mot⁹: vel s̾m q̃cũq; q̃litatẽ. s. anhelit⁹ fiat maior necessitas s̾m illã fit additio dr̃ie s̾m partẽ ãhelit⁹ sicut in pulsu ordinate adueniũt. Unde stãte virtute ⁊ obedientia instrĩ. s. partiũ pectoris ꝑmũ qd̃ aduenit addita necessitate est magnitudo. Scd̃o velocitas. Tertio frequẽtia. Et quecũq; dicunt̾ de pulsu in hoc pñt hic affirmari.

¶ Et qñ ꝯtingit in hoĩe vt non sit magne attractionis aeris: imo parue: deĩde sit magne extractionis spirit⁹ vel anhelitus est illud significatio ꝙ caliditas innata est diminuta: ⁊ extranea intrans est addita.

¶ Cõsidera hic subtilẽ modũ loquẽdi Aui. cũ nõ fuit ꝯtentus dicere ex̃nea caliditas est addita: qꝛ s̾mo suus fuisset falsus. Nã qñ cal̾itas ex̃nea est g̃dual̾r addita ⁊ nõ pẽdet ab humore: lꝫ nãlis sit diminuta vt in ethica secũde spẽi: adhuc per se anhelit⁹ est maioris dilatatiõis q̃ꝫ ꝯstrictiõis: sꝫ qñ cal̾itas nãlis ẽ diminuta: ⁊ s̾m g̃duꝫ ei⁹ diminuta est accidẽtalis: ⁊ calor accidẽtalis nõ est factus: imo fiens ⁊ pẽdẽs ab humore putrido a quo multi vapores mali ꝯsurgunt: tũc est necessitas magne ꝯstrictionis vt fumi pellant̾: nõ tñ reqrit̾ fortis ĩfrĩdatio: qꝛ sunt in calore diminuti: ⁊ iõ nõ attrahũt multũ aerẽ. Et h̾ pꝫ in fe. putridis malignis in q̃b⁹ ad tactũ nõ apparet caliditas fortis acuta. Et totũ hoc Aui. ĩnuit cũ dixit. ĩtus. i. fiens. Et isti sunt s̾mones Haly. in thegni trac. 3. cõmẽ. 76. suꝑ illo verbo ⁊ qñ vincit suꝑ cor humiditas. al̾r cõmẽ. 10. trac. de corde.

¶ Et cause in hoc ꝙ hec omnia mẽbra laborioso motu affliguntur sunt quatuor.

¶ Quia iam dixerat in ãhelitu magno oẽs lacertos moueri: ⁊ qñq; oẽs mouent̾: ⁊ tñ nõ est magn⁹: voluit hic dare cãm ꝑꝑ quã hõ laborat ⁊ conat̾ ad mouẽdũ oẽs lacertos quos oẽs mouẽs qñq; facꝫ anhelitũ magnuꝫ cũ ꝯiungit̾ illis motis multus aer: qñq; v̾o facit eũ paruũ vel nõ magnũ qñ paucus trahit̾ aer. Et ꝑmo ꝑmittit numerum causarum in hoc. Secundo declarat. ibi (Ipsa enim.) Affliguntur. s. qꝛ conantur omnia mouere.

¶ Ipsa enim aut sunt ita propter causam magne necessitatis que est propter inflãmationeꝫ caliditatis in partibus cordis ⁊ pulmonis.

¶ Hec hꝫ q̃tuor s̾m ꝙ quatuor in genere sunt cãe. Scd̃a ibi (Aut ꝑꝑ cãm debilitatis.) Tertia ibi (Aut ꝑꝑ ꝯstrictionẽ.) Quarta ibi (Aut ꝑꝑ negligẽtiã.) Pria cã est magna necessitas ex magna flãma: vnde totus ⁊ cũ oĩbus membris laborat vt euentet̾.

¶ Aut ꝓpter causam debilitatis in ipsis lacertis motiuis. Aut ꝓpter cõmunitatẽ principiorum sicut est in fine ethice ⁊ ꝑtisis ⁊ in collectione materiei: qm̃ ipsa debilitat virtutẽ. Aut propter egritudinẽ instrumenti ei ꝓpriam. Aut propter cõmunitatẽ eius predictaꝫ in eo qd̃ preterijt ex spasmo accidẽte ei: aut malitia cõplexionis: aut apate: aut dolore: aut alia re. Aut propter ꝓhibitioneꝫ in lacerto accidentem a dilatatione sicut est repletio in stomacho a cibis: aut ventositas cũ pertrãsit terminũ: quoniã separat ĩter velamẽ ⁊ dilatationẽ: quare nõ dilatat ipsum solũ.

¶ Hec est cã 2a. s. debilitas siue defect⁹ lacertoꝝ mouẽtiũ pectus. vñ nõ põt ꝑ vnũ dilatatio cõpleri vl̾ ꝯstrictio: sꝫ oẽs sil̾ associant̾. Ista aũt d̾bilitas lacertoꝝ: aut ẽ ꝑꝑ cõitatẽ: aut ꝑꝑ egritudinẽ appropatã ipsismet musculis. Et de h̾ Aui. nõ ꝓseq̃t d̾clarãdo sꝫ declarat illã q̃ ẽ ꝑꝑ cõitatẽ: ⁊ dicꝫ ꝙ illa cõitas ẽ vl̾ in ꝑn°. s. ĩ ip̄o corde: qꝛ d̾bilitant̾ ꝑꝑ d̾fectũ cordis vt ĩ fine ethice v̾sus mortẽ ⁊ ꝑtisim ⁊ collectiõe mãe. s. ĩ spũalib⁹: qꝛ talis collectio d̾bilitat v̾tuteꝫ cordis: ⁊ h̾ qñ fit qꝛ ĩ gnõne saniei augent̾ dolores: vt. 3. ꝑti. afoꝛ. afoꝛ. 47. Et qñ apit̾: qꝛ ex ruptura apatis fit animi defectio: vt. 7. ꝑti. afoꝛ. afoꝛ. 8. ⁊ suꝑ lib. 1. fen. 3. d̾ cãis d̾bilitãtib⁹. Aut ista cõitas ẽ ad alia mẽbra cõicãtia mẽbrꝭ ãhelit⁹ q̃ cõitas dicta ẽ ĩ ꝓcedẽti. c. Est .n. ex egritudib⁹ officialib⁹ vt spasmo: vl̾ mala cõpl̾one: vl̾ apate: vl̾ sol̾one ꝯtiuitatꝭ: aut alia re ⁊c. Et tũc Aui. quẽdã spãlẽ modũ explicat siue cõitatẽ ad stõchũ. Aut supple ẽ d̾bilitas lacertoꝝ ꝑꝑ cõitatẽ: ꝑꝑ ꝓhibitioneꝫ. i. qꝛ ꝓhibet̾ dilatari sicꝫ repletio a stõcho ex aere: aut vẽtositate cũ ꝑtrãsit terminũ. s. in multitudine: vnde coartat loca diaphragmatꝭ. Et seꝑat ĩter. i. nõ ꝑmittit velamẽ dilatari: qꝛ virt⁹ ip̄m solũ nõ dilatat: sꝫ iuuat se cũ oĩb⁹ alijs lacertꝭ.

¶ Aut propter constrictionem meatuum qui sunt epi-

glotis ⁊ rami cāne ⁊ arterie ⁊ q ꝯtinuant eis ex meatibus anhelitus sicut raritas que est in pulmone: qm̄ ipse iplet humorib⁹: aut multiplicant in ipso oppilationes: aut accidit in ipō apostema. Et isti qdē sūt sic patiētes asma ⁊ habētes saniē ⁊ peripleumonici.

¶ Hec est tertia cā ꝑꝑ quā oīa mēbra hic affligunt conatu ad motū: ⁊ est ꝯstrictio viarū. v.g. epiglotis vel ramoꝝ cāne ⁊ arterie: et ēt carnis pulmonis. Stātib⁹. n. oppilationib⁹ nō pōt hō libere recipere aerē. Uirtus ꝫ oī conatu quo pōt conat credēs in h multiplicare aerē: sed decipit: q2 vie sunt clause. Juuat tn̄ qnq3 ex ipetu aeris dilatantis viā. ¶ Sed tu dices qd facit oppilatio in arteria cū nō faciat malū anhelitū: vnde homo conat. ⁋ Dōm ꝙ imo facit. Primo ꝑꝑ additionē in calore: ⁊ hoc forte rediret ad ꝑmam cām. Uel scđo ꝑꝑ cōitatē ⁊ excessuz māe pōt oppilare ramos cāne. Tertio q2 arterie sunt vie aeris. ¶ Cōsiderādū ꝙ ſmo q dicit: aut multiplicant ⁊c. pōt referri ad statiz dicta: vt dicat ꝙ ex mēbris in pulmone fiunt oppilationes vel apostemata ⁊c. ⁊ ex h virtus conat cū oībus mēbris ad motum. vel pōt esse sermo ꝯtinuus vt dicat cū pulmo iplet humorib⁹ vel cū fiunt apostemata vel oppilationes: tūc ꝯstrictis meatibus virtus conat vt oēs musculos moueat: ⁊ isti qbus hoc accidit sunt patientes asma ⁊c.

¶ Aut propter negligētiam cū necessitate aut paucitate necessitatis: ita vt ꝓlonget spatiū inter duos anhelitus ⁊ sit necessitas anhelit⁹ magni restaurantis illud qđ accidit ex negligētia sicut est pulsus habētis permistionē rationū cum nō habet vehementem cordis frigiditatē: quoniā impedit ab eo: deinde vltimat in ipso. Et ex sūma hmōi necessitatꝫ est magnitudo anhelitus: quoniā multiplicant in ipso vapores fumosi ꝓculdubio ⁊ negligit anhelitū a volūtate extractionis: anhelitus vsquequo multiplicat cum ipso necessitas quare egreditur proculdubio magnus.

¶ Hec est quarta cā: ⁊ est negligētia ⁊ occupatio virtutꝫ in alio. G. ꝰo ꝑmo lib. de disnia. s. cap̄. sūme. 3. ponit in hoc curiosuz exēpluz de hoīe qui per viā ambulās ꝑꝑ aliquē finē retrahit ꝑꝑ aliq3 cogitationē: vnde obliuiscit velociter ambulare ⁊ fit tardus. cū aūt reuertit in mēte finis in quē intēdebat velocitat tunc in motu. sic ēt in freneticis ⁊ ꝑmistis mēte accidit in motu anhelit⁹ qui volūtati subycit: ita ēt accidit eis in vrinando bibēdo ⁊c. Dixit aūt aut paucitate: q2 l3 sit pauca necessitas: dūmō nō sit mult⁹ defectus in calore: pōt tn̄ si negligat mot⁹ anhelit⁹ tātū ex hoc iflāmari ꝙ op3 facere anhelitū magnū: sicut est pulsus. i. anhelit⁹ hn̄tis ꝑmistionē ⁊c. vt in frenesi: iō h cadit supra in signis frenesis. Et ex sūma. i. ex hac necessitate assūmata ⁊ collecta fit magnitudo anhelit⁹: qm̄ multiplicat in ipō. s. q h3 ꝑmistionē rōnis tꝑe q̊ negligit vapores.

¶ Et similiter est pulsus cōplexio cordis cuius nō est cum illo calore recipientis anhelitum: quare expellit ad horam necessitatis ⁊ restaurat cum magnitudine qđ deficit cum expulsione.

¶ Declarat hoc in hoīb⁹ ēt si nō sint alienati in qb⁹ calor cordis nō sufficiēter euētat aere recepto vna vice vel duabus: postponit ꝫ qdā magnus anhelit⁹ vsquequo est adunata necessitas ex postpositione: ⁊ tūc restaurat cū magnitudīe defectū in postponēdo adunata: ⁊ hoc est qđ dixit. Et similiter est pulsus. i. anhelit⁹ qnq3 magnus: cōplexio cordis cui⁹ nō est cū illo calore. s. ꝓportionabili aeri attracto cordis: dico recipiētis anhelitū. i. aerē tractū per anhelitū: q̄re expellit. i. postponit anhelit⁹ magnus ad horā necessitatis. i. cū euētatione: ⁊ restaurat cū magnitudine āhelit⁹ qđ deficit cu3 expulsione. i. postpositione. ¶ Sed tu diceres: q̄re iste a ꝑncipio nō facit anhelitū ꝯuenientem sibi. ⁋ Dōm ꝙ pōt esse negligētia q̄uis nō sit alienat⁹: vel q2 pulmo nō est ꝓportionat⁹ in sua nā: vt operet dilatationē sufficiētē: nisi conatus adueniāt. ¶ Aliter pōt exponi: vt dicat ꝙ postq3 A. ondit quō ꝑ negligētiā fit talis anhelitus magnus in quo oīa mēbra pectoris mouent: ⁊ h qn̄ est negligētia cū necessitate: hic declarat hoc idē qn̄ est pauca necessitas. hoc enī supra ꝑmisit: aut ꝑꝑ negligētiā cū necessitate: aut paucitate. Et dicit ⁊ simil'r est pulsus. i. anhelit⁹ ei⁹ cui⁹ cōplexio cordis nō est cū illo calore. s. qui iam dictus est q facit necessitatē magnā: vt in freneticis: sed est calor infra illum: ⁊ sic est pauca necessitas.

Dub.ᵐ 2ᵐ ¶ Sed dubitat: q2 ponit quatuor cās ꝑꝑ quas oīa mēbra pectoris mouent: sed Gal. 4. de iterioꝛib⁹. 4. cap̄. ponit tres cās dicēs. Si infirm⁹ totū pect⁹ mouet cū anhelitu adeo ꝙ mot⁹ vsq3 ad furculā ascēdit: ⁊ lateral'r vsq3 ad grossam carnē spatulaꝝ: ⁊ retro vsq3 ad ossa spatularū: dicamus hūc anhelitū tres passiones ostēdere. Una est nimi⁹ calor ⁊ pulmonis ⁊ cordis icēsio. Altera nimia āgustia i istris spūs. Tertia defect⁹ virtutꝫ mouētis lacertos pectorꝫ. ⁋ Dōm ꝙ cāe sunt q̄tuor: vt. A. enumerat. G. aūt cōpleuit ſmonez suū in. 4. de interiorib⁹. 7. cap̄. ⁊ in lib. de disnia. s. cap̄. sūme. 3.

¶ De signis anhelitus. Cap̄. 9ᵐ.

Signa qb⁹ discernit iter cās mot⁹ pectoris totius sunt: qm̄ si illud fuerit cā necitatis ⁊ virtus fuerit fortis erit anhelit⁹ plurim⁹ in itroitu ipsi⁹ ⁊ ex insufflatione ei⁹ ⁊ erit tact⁹ anhelitus calidus inflāmatus ēt magnus significās caliditatē ⁊ erūt signa iflāmationis repta in pectore ⁊ facie ⁊ oculis ⁊ lingua i colore suo ⁊ aspitate sua ⁊ i reliqs.

¶ Hic ponit signa causarū qb⁹ totū pect⁹ mouet. Et q2 in hoc ꝯtingit qnq3 multū aerē trahi ⁊ vndiq3 pect⁹ dilatari vehemēter: ⁊ dr anhelit⁹ magnus. Et aliqn̄ paucū ꝯtingit trahi aerē ⁊ parū eleuari pect⁹. Un̄ ēt est qdā anhelit⁹ paruus: iō pōt dici ꝙ hic ponit signa anhelit⁹ magni ⁊ parui. Et ꝑmo ponit signa ſm gn̄alē diuisionē dictaꝝ cāꝝ. Scđo ponit signa q̄dā appropriata cuidā spāli cāe. ibi (Et qnq3 ꝯstrictio.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit signa mot⁹ pectoris totius qn̄ cā est ei⁹ inflāmatio: siue calor in spūalib⁹. Secūdo qn̄ cā ei⁹ est ꝯstrictio meatuū. ibi (Si autē nō fuerit.) Tertio qn̄ cā est debilitas in ipsis lacertis per se vel per cōitatez. ibi (Si aūt mēbra.) Nō dixit aūt de quarta cā. s. negligētia virtutꝫ: q2 erat nō. ¶ Dicit ꝑ: cā necessitatꝫ. s. addire ꝑꝑ multū calorē. Uirt⁹ fuerit fortꝫ. Quia si eēt debilis nō posset multū dilatare nec multū ꝯstringere pect⁹: vn̄ nō trahit multus aer. Calore al's colore ⁊ reliqs: q2 ex rubedine faciei ifirmus dicit se cōburi: vt. 4. de iteriorib⁹. 4. c.

¶ Si aūt nō fuerit ita ⁊ virt⁹ fuerit nō deiecta ⁊ quasi nō fuerit possibilis ei dilatatio integra: tūc cā constrictionis erit in re ⁊ re eoꝝ que numerauimus.

¶ Hic ponit signa mot⁹ totius pectoris ꝑꝑ ꝯstrictionē meatuū. Si aūt nō fuerit ita q2 nō sunt signa iflāmatiōis ⁊ caloris: ⁊ nō appet ꝙ virtus sit debilis. Et cū hoc vides ꝙ homo nō pōt itegre dilatare pect⁹ q̄uis totū pectus moueat: tūc erit. s. mot⁹ totius pectoris cā. i. ꝑꝑ cām ꝯstrictionis. in re ⁊ re. i. in alia ⁊ alia parte: q2 in gutture vel ramis cāne pulmonis. vel cā cōstrictionis. i. cā que facit ꝯstrictionē: a qua cōstrictione fit talis anhelit⁹. erit in re ⁊ re. ⁊ in idē redit. ⁊ p3 ꝙ q legerūt nō bene intellexerūt hoc verbuz huius capituli. Dicunt enī ꝙ cā est ꝯstrictio facta a stōcho vel diaphragmate: ⁊ hoc est dicere in re ⁊ re. sed hoc apparet esse falsum: q2 ꝯstrictio a stomacho cadebat inter cās debilitatis virtutis ⁊c.

¶ Si autez membra oīa laborauerint: aut moueantur postea nō fuerint mota motu de quo sit curādū neq3 extenduntur dilatatione integra: sicut cū conat aliqs illud qđ nō est ⁊ innitit omni nixu super ambas nares ⁊ non fuerit illic apud reditum exufflatio: tunc virtus motiua que est in lacertis erit lesa.

¶ Nūc ponit signa qb⁹ cognoscim⁹ totū pect⁹ moueri ꝑꝑ debilitatē ꝟtutis motiue lacertoꝝ pectoris. Et ꝑmū signū est ꝙ oīa membra pectoris conant moueri: nō tn̄ appet ꝙ moueant motu notabili: sicut accidit hoī q conat ad id qđ nō est. s. ei poſe: ⁊ ex h signo appet ꝙ nō est ꝑꝑ iflāmationē ꝓprie: nec ꝑꝑ ꝯstrictionē meatuū. Scđm signū est ꝙ homo ex h anhelitu facit multū conatū in narib⁹. Tertiū signū est ꝙ in systole nō est exufflatio: q2 non pōt debilis virt⁹ fortiter cōprimē nec subito qđ reqrit ad exufflationē.

Dubium ¶ Dubitat quare qn̄ hō anhelat cū narib⁹ est signū debilitatis virtutis ſm Aui. hic ⁊ Gal. 4. de iteriorib⁹. 7. cap̄. vbi in translatione greca dicit. imbecillitate ꝟo virtutis sine exufflatione que per os exitū spūs per nasuz soluz. Et in trāslatione arabica dicit. videbis pulpas nariū ꝯstringi ⁊ dilatari qđ est magnū signū in defectione virtutis. Etiā est snīa Rasis. 3. ꝯti. cap̄. de anhelitu. 5. ⁋ Dōm ꝙ dilatatio ⁊ ꝯstrictio nariū nō est signū ita appropriatū virtuti deficienti: quin ēt alys causis sine quibus totum pectus mouet possit reperiri: imo reperit cū eis sicut in forti iflāmatione. videmus ꝙ hoīes ⁊ aīalia bruta vt eq laborāt vt per nares trahāt aerē: ⁊ sil'r qn̄ talis anhelit⁹ fit per ꝯstrictionē. vnde Aui. supra dixit. iuuatur vtrisq3 narib⁹ in plurib⁹ dispōnibus. Sed hoc signū. s. nariū dilatatio plus appropriat malo anhelitui ex defectu virtutꝫ q3 ex alys

tribus causis: ⁊ hoc pp duo. Primo qr in tali anhelitu facto a debilitate virtutis lacertoꝝ oīs mot⁹ tā pectoris q̄ partiū adiacentiū sunt debiles ⁊ nō apparētes: ⁊ sic nō appet motus exufflationis: ⁊ ideo mot⁹ folioꝝ nariū videt magis manifestus: sed in anhelitu in quo oīa membra pectoris laborāt facto a calore forti sunt multi mot⁹ magni ⁊ apparētes: ⁊ ideo nariū mot⁹ nō sic noīatur. Simil'r itelligit de anhelitu facto pp ꝯstrictionē viaꝝ pulmonis: ⁊ si exufflatio nō sit sicut in illis qui habēt fortē calorē ⁊ icendiū: vt. 4. de iteriorib⁹. 7. ca. est tñ manifestior mot⁹ partiū pectoris: ⁊ ideo nō sic est notabilis mot⁹ nariū. Scđa cā est: qr virt⁹ debilis nō pōt ipulsione forti mouē aerem vt veniat ad os: imo debiliter motus aer puenit ad ptes colatoꝝ ⁊ exit per nares: ⁊ facilius est debili virtuti trahere per nares si nō sint oppilate q̄ per os. proprie enī foramina nariū sunt ad anhelitū ⁊ nō os. vnde Gal. 11. lib. de vtilitate particulaꝝ. 11. cap. Nasus qdē respiratiuoꝝ organoꝝ est pus. os vō nullaten⁹ respirat nulla passione cogēte aīalis. v. g. oppil'one nariū. Existēte ḡ debili vtute fit per partē faciliorē sibi: ⁊ iuuat se cū nariū dilatatione. vñ Gal. in lib. de disnia. z. c. doct. z. sūme. 4. dicit. qñ thorax ibecillius decēte mouet fm ispirationes qdē coadiuuāt ipetus spūs ale nasi ꝯhētes aliquātulū aerē extrinsecū fm modū quo ⁊ p. os attrahet qđ eligētes colligimus labiꝫ.

¶ Et quādoqꝫ constrictio est ex humiditate in cāna ⁊ que sequunt ipm est cuꝫ signis in anhelitu sonus ei⁹ q stertit ⁊ est necessitas excreationis ⁊ est additio signi sup signū ꝯstrictionis totale: q si illud non fuerit erit cā magis inobediēs hac. Cum ergo aduenit ꝯstrictio stertilis subito: tūc iam currit ad pulmonem mā ex catarro: aut currit ad pulmonē prius: deinde ad cannā: scđo sanies ⁊ pus ex aliquo membroꝝ subito.

¶ Hic ponit signa pdicti modi anhelitus appropriata cuidā spāli cāe que est ꝯstrictio siue oppilatio cāne ⁊ viarū pulmonis ex mēbris humidis vt flegmate vel sanie. Et fecit hoc: qr istud sepe accidit ⁊ dicit q cū signis talis anhelit⁹ est sonus ei⁹ q stertit qr humiditas illa diuisa ab aere sonat ⁊ necessitas excreationis: qr necessitat ad expellēdū: ⁊ additio signi. s. hui⁹ ꝯstrictiōis: ⁊ necessitas exhendi: supple est signū ꝯstrictiōis totale: qr mā addita poterit totaliter oppilatio cōpleri: ⁊ iō sollicitādū in cura. Qr si illud nō fuerit. s. q ꝯstrictio nō sit pp mām oppilātē erit cā mag iobediēs: qr pp apoplexiā prauā. Potest tñ aliter exponi: vt dicat. Et si illđ nō fuerit. s. q cū tali malo anhelitu ꝯstrictionis in quo mēbra pectoris mouent nō erit stertor erit cā magis inobediens: qr apostema ortū in pulmone nōdū maturū: vt Gal. 4. de interioribus. s. cap. in prin. Cum ergo. pꝫ: ⁊ sunt sermones Gal. ibidē ⁊c.

¶ De anhelitu vehementi. Cap. 10m.

Est ille ex cuius magnitudine virtus laborat illic superflua coartatione ad introituꝫ ⁊ ad exufflandum cum exitu: quare est cū magnitudine fortitudo.

¶ Hic determiat de āhelitu vehemēti. i. forti. Cōsiderādū q anhelitū notificat fortē ex duob⁹. Prīo ex vna dīa cui ꝯiūgit: sīc magnitudo. Est. n. magnitudo anhelit⁹ dīa multū māifesta ⁊ manifestās fortitudinē vtut. Et anhelit⁹ vere magn⁹ nō pōt eē qn sit fortis saltē pncipal'r: sicut ēt dicim⁹ de pulsu: vt declarauim⁹ sup ca. de pulsu. Scđo notificat fortē anhelitū ex mō q ꝯiūgit cū anhelitu magno: ⁊ h ex forti conatu vtut faciētis magnitudinē que toto posse conat pp sup̄fluā necessitatē in attrahēdo ⁊ expellēdo: ⁊ iō fit anhelit⁹ cū magnitudine fort. ꝯrelinqt aūt ex h notū q fort est q in sua dilatatiōe tactui resistit. Illic. i. in faciēdo magnitudinem: superflua coartatiōe. i. pp necessitatē sup̄fluā coartātē eā.

Dubium ¶ Dubitat q̄re nō posuit signa. Dōm q sūt sensata manifesta. s. signa fort virtut nec̄itat addite. s. multū ⁊ obediētie instrumenti.

¶ De anhelitu alto ⁊ subtili. Cap. 11m.

Est spēs anhelitus magni in quo necessarius est motus superioꝝ lacertoꝝ pectoris ⁊ nō peruenit necessitas in ipso ad mouēdū velamen ⁊ iferiores lacertos pectoris. Et iste qdem anhelit⁹ sepius accidit in febrib⁹ pestilētialibus.

¶ Determinat de āhelitu alto: ⁊ dicit q est spēs magni. ¶ Cōsiderādū q iproprie dr est spēs: qr est qdā magnitudo. s. fm vnā dimēsionē tm̄: ⁊ iō dr subtilis vel sublimis: sicut ēt dicim⁹ q pulsus altus est qdā pulsus magn⁹. Et ex h Auic. vult ēt q sunt qdā alie magnitudines. s. lōgus fm dimēsiones pectoris ⁊ altus: quelibet enī pōt dici spēs anhelitus magni. ¶ In quo ꝯsiderāduꝫ q al'r possumus imaginari q anhelit⁹ dicet altus ex hoc q altas siue supiores ptes pectoris mouet: ⁊ h vr ꝯsonū multuꝫ ei qđ dicit. In q est necessarius mot⁹ supioꝝ lacertoꝝ. Et non puenit necessitas ⁊c. Et pectoris. s. iferioris. In pestilētialib⁹ febrib⁹ fit icēdiuꝫ in partib⁹ cordis ⁊ supiorib⁹: vñ versus epar quasi nō appet alteratio ad calorē manifeste: quapp mingūt vrinas laudabiles: ⁊ iō multū insurgit necessitas mouēdi supiores lacertos plus q̄ iferiores. Nō posuit signa qr sunt nota. Uniuersal'r. n. sūt signa pestilētialis febris ⁊ oīs disponis necessitatis ad motū superioꝝ musculoꝝ.

¶ De anhelitu paruo. Cap. 12m.

Cognitio cārū ei⁹ est pp cognitionē cārū magni fm semitā oppositionis: qm separat dolor iter mēbra anhelitus ⁊ iter motus coꝝ: ⁊ qñqꝫ minorat anhelitus cā doloris.

¶ Hic est sermo de anhelitu paruo: lꝫ enī supra de eo dixit fuit tm̄ sermo gñalis fm viā cōparatiōis ad magnū. Prīo ḡ notificat nobis paruū anhelituꝫ: ⁊ ponit cās. Scđo signa, ibi (Signa.) ¶ Prīo dicit q cognitio cārū parui anhelit⁹ est q tu ꝯgreges cās magni: ⁊ fm semitā cōparationis: qr fm oppositas cās est anhelitus paruus. ¶ Cōsiderādum q hec cōparatio in causis nō est: qr sicut ad anhelitū magnū reqrit mot⁹ oīum partiū pectoris: ⁊ q mult⁹ trahit aer: ita per oppositum oēs cās ꝯrias oporteat esse in anhelitu paruo: sufficit. n. destructio alterius cārū: sicut ad destructionē totius itegralis. Erit ḡ puus si pua q̄titas aeris attrahet: lꝫ oīa mēbra pectoris moueant. Et q̄uis nō oēs ptes pectoris moueant nō ppterea est paruus. pōt enī solo diaphragmate fieri eq̄lis: sed cōtingit q qbusdā solis lacertis magni sit mot⁹ paruus: qr debilitato diaphragmate ⁊ diminuta necessitate eo solo motu est paru⁹.

Dubium ¶ Dubitat vtrū oībus lacertis pectoris motis fortiter fm oēm dimensionē superabūdāter nec̄io sit anhelitus magnus. Uidet q sic: qr nec̄io tūc trahit multa q̄titas aeris. In ꝯriū: qr nō fuisset necessariū Aui. exp̄mē q anhelit⁹ magnus est q recipit aerē plurimū. Dōm q nō: qr clausis vijs pulmonis ⁊ adhuc stante virtute forti: pos'e est pect⁹ vndiqꝫ fortiter moueri: lꝫ nō tātū q̄tuꝫ si nō esset oppilatio: cū pp oppilationeꝫ nō possit trahi multus aer nec expelli. Ad ꝯriū dōm q traheret nisi esset oppilatio. ¶ Sed tu diceres qūo ḡ repleret spatiū pectoris. Dōm q vaporib⁹ q sunt iterius: qr rarefiunt partes: iste tamē anhelitus nō perdurat quin cito permutetur ad mortem: vel aliter ⁊c.

¶ Et quādoqꝫ minorat anhelitus ppter ꝯstrictioneꝫ. Et quādo associat ei raritas significat mortificationē: quādo associat ei frequētia significat dolorem in mēbris anhelitus ⁊ que sequunt ea ex stōcho ⁊ ei similib⁹ sicut vlcera coꝝ ⁊ apostemata ipsoꝝ.

¶ Hic incipit in spāli ponere cās ⁊ signa per adiunctionē ad anhelitū paruū rarū vel frequenteꝫ: ⁊ ponit duas cās. Prima est dolor siue sit in partib⁹ spūalib⁹ siue in alijs q ēt pp motū auget: ⁊ tunc homo cessat a multa dilatatione pectoris: ⁊ ideo separat ⁊c. qr nō pmittit ea operari. Scđa cā est ꝯstrictio. i. oppilatio: vnde mult⁹ aer nō pōt itrare. Tertiā cām. s. ex defectu virtutis tanq̄ notā derelinqt: qr hoc statim dixit q anhelitus est paruus ⁊ rarus ⁊ significat multā infrigidationeꝫ: ⁊ sic mortificationē: vnde pauco aere ⁊ raro eget. ¶ Frequentia significat dolorē. Dolor enī cū nō permittat multū dilatari partes pectoris necessitat ad restauranduꝫ per frequentiā. Ex alio tñ q̄ dolore posset fieri paruus ⁊ frequēs: vt necessitate addita ⁊ inobedientia instrumēti: tñ vtplurimū inobediētia pectoris est pp dolorē vel ꝯiuncta dolorī.

¶ Signa causarū anhelitus parui oppositaruꝫ causis anhelitus magni nota sunt fm oppositionem.

¶ Primo ponit signa in generali: ⁊ sunt nota. si enim est a defectu virtutis signa sunt defectu virtutis.

¶ Ipm aūt cuius paruitas est ppter dolorē nō ppter ꝯstrictionē significat inuentio doloris: ⁊ q habēs dolorē si tolerat dolorē ⁊ expectat sup ipm possibile est ei vt magnificet anhelitū suū: ⁊ cū hoc quādoqꝫ accidit iter separationes anhelitus ei⁹ anhelitus magnus ad quā necessitas adducit ad tolerandū dolorem: aut adducit necessitas in ipso negligentiā doloris. Et factus a ꝯstrictione est econtrario illius totius.

¶ Dicit

¶ Dicit in spāli. Et p̄ ponit signa parui anhelitus propter dolorem. Scdo pp oppilationē. ibi (Et factus.) ¶ Cōsiderandū vt pz ex p̄ libro de disnia. cap. 5. summe. 3. dolor. v̄. g. ex apāte spūalium sic disponit anhelitū. Nā qꝛ hō in actu motus sentit magnificari dolorē nō facit magnū anhelitū: si ergo hō nō tolerat dolorē. s. magnificatū ex motu: sed expectat sup ipm dolorē quē hʒ fugiēs augmētū: ⁊ ſm hoc diminuit de anhelitu: tūc possibile est ꝙ postea magnificet anhelitū ⁊ ꝙ faciat aliquos anhelitus magnos inter paruos: ⁊ hoc est pp duo. Uel qꝛ necessitas multa vincit: vñ velit nolit cogit tolerare dolorē: ⁊ facit vnū anhelitū magnū. Uel qꝛ ipe pōt tolerare illum dolorem: ita eligit hoc ꝓpter necessitatem quā cognoscit ⁊ negligit dolorē. Alia littera dicit nō tolerat. i. vult stare cū illo tāto dolore quē habet dubitās de pluri. Et factus ⁊c. econtrario illiꝰ totius qꝛ non sentitur dolor si est ex sola oppilatione nec vnq̄ꝫ facit anhelitum magnum oppilatione stante.

¶ De anhelitu longo. Cap. 13m.

Est ille in quo prolongatur spatiū motus aeris in attractione ipsius ⁊ eius reditu vt possit virtus operari in aere plurimo.

¶ Iste anhelitus nō est nisi quando longo tempore durat dilatatio vel constrictio pectoris vt in tempore longo operetur in multi aeris attractionem vel emissionem.

¶ Et qñqꝫ prohibet magnū ⁊ velocem dolor aut strictio: ⁊ ponit longus in cōplemēto eius vt cōsequat qδ attractum est ſm quantitatem magni ⁊ velocis.

¶ Cās eius ponit. s. dolorē aut oppilationē in via sicut in squinātia: ⁊ hoc est qδ dicit: aut strictio: ex qbus deficiēte magnitudine recōpensat p lōgitudinē vt in hoc tātū trahat de aere in lōgo tpe quātū trahet per magnū ⁊ velocē anhelitū. ¶ Cōsiderandū aūt ꝙ dixit quandoqꝫ prohibet: vt īnuat ꝙ anhelitus iste longus pōt fieri quandoqꝫ cōiunctus magnitudini ⁊ velocitati. hoc tñ est addita multum necessitate cū alijs causis. Magni anhelitus signa nō ponit: qꝛ sunt dolores ⁊ signa prefocationum.

¶ De anhelitu breui. Cap. 14m.

Anhelitus breuis diuersus est a lōgo: ⁊ quando associatur ei frequentia est causa eius dolor in instrumento anhelitus: ⁊ que sequuntur ipsum.

¶ Qui in breui tpe complet expulsionem ⁊ attractionem aeris.

¶ Et quando associatur ei raritas significat mortificationem innati caloris.

Dubium ¶ Dubitat qūo dolor est cā anhelitus longi ⁊ breuis. ¶ Dōm ꝙ sic colligit ex dictis Gal'. in libro de disnia: summa tertia caplō gnto. varietas in anhelitu ꝓpter dolorē est ſm electionē siue volūtatē patiētis eligētis motū sui pectoris ſm ꝙ minus credit ab eo dolore. nō sic autē est in pulsu: qꝛ arterie nō mouent ſm voluntatē: ⁊ iō in motibus eorū quandoqꝫ precipimus magnos dolores: ꝙ si esset in potestate nostra faceremus cessare a motu. Ille ergo qui dolet motu pectoris ꝓmū qδ facit est: qꝛ paꝝ facit anhelitū: qꝛ pectus plus dolet ex magna motiōe q̄ꝫ ex veloci: ⁊ iō p̄mū a quo cessat est magnitudo: sicut pz primo libro de disnia illo ca. scriptū est aūt. ca. 2. summe. 2. doctrine. 2. vt dixit. Sʒ qꝛ necessariū est anhelare: tūc eo inchoāte anhelitū paruū: vel īuenit dolorē quē debite pōt sustinere: ⁊ tūc ꝯtinuat motū illū paruū: ⁊ facit illū longuʒ. vel precipit dolorē adhuc fortē nō patienter tolerabilē: ⁊ tūc statim cū īchoauit querit quietē: qꝛ īuenit sibi quietē solatiū esse doloris: ⁊ tūc facit motū breuē ⁊ restaurat cū frequētia: qꝛ cogit ad anhelādū: ⁊ iō dixit cā eius est dolor ⁊c. Si ḡ quis breui tēpore operat in attrahēdo aerē ⁊ raro significat necessitatē euētādi remissaʒ: ⁊ ſm gradū huius est gradus frigoris ⁊ extractionis caloris p cōgelationē vel resolutionem. Signa aūt nō ponit qꝛ sunt nota.

¶ De anhelitu veloci. Cap. 15m.

Anhelitus velox est ille in quo est motꝰ in spatio breui cum consecutione necessitatis nō sicut breuis ⁊ paruus. Et cā in ipso est vehementia necessitatis cū nō cōsequit in ipso sufficiētia magnitudis: aut qm̄ necessitas est supra illud qδ magnitudo ad ipsam cōprehēdit: aut qm̄ magnitudo separat sicut dictuʒ est in pulsu in illa separatione: aut in instrō: aut in virtute: ⁊ qñqꝫ est velocitas in vno duorum motuum plus q̄ꝫ in alio pp similitudinē cause predicte in anhelitu magno.

¶ Primo notificat illū anhelituʒ qui est: cuius motus fit tpe breui cogēte necessitate euētatiōis calidi. Esse eniʒ in breui tpe absolute nō est esse velox: qꝛ motus aliqs pōt fieri in breui tpe ⁊ eē tardus: sʒ qñ tempus in motu est breue pp necitatē cogētem in mouendo tunc est velox: nec ēt anhelitus velox est anhelitus paruus: sed in quo paucus attrahit aer: vel spatio paruo dilatat pectus: qꝛ tam paruo tpe aerē trahēdo vel expellēdo q̄ꝫ dilatādo vel cōstringēdo ad paruū spatiū pñt fieri cū pigritia motionis ⁊ sic cū tarditate: nō ergo est pulsuʒ eē velocē eē paruū in tēpore vel paruū in spatio: sʒ vt sic loquar festinare in motu cogēte necessitate. Et sic vel fit taʒ anhelitus velox in breui tpe q̄ꝫ tardus sup eodē spatio equali: vel fit in tpe eq̄li anhelitui tardo: sed sup maiori magnitudine: vt notū est ex nālibus p̄ncipijs. Et cā est vehemētia necessitatꝭ cuʒ ipso qδ est necessariū qñ nō ꝯsequit sufficiētia magnitudis. i. ex magnitudīe: tūc. n. opʒ vt fiat velox. Nō cōsequit. Hoc fit dupl'r: qꝛ quāuis anhelitꝰ sit magnus: est tñ ita addita necessitas ꝙ est supra id qδ cōprehēdit magnitudo: qꝛ nō sufficit magnitudo: ⁊ hoc est qδ dicit. aut qm̄ necessitas ⁊c. vel hoc est qꝛ anhelitus nō est magnus: ⁊ hoc est qδ dicit. magnitudo separatur. que separatio est: aut pp instr̄m qꝛ est inobediēs: aut qꝛ virtus est defecta. stāte ergo necessitate fit velox: sicut pz ēt de pulsu in vno duoꝝ. s. dilatatōis ⁊ ꝯstrictōis: qꝛ pōt systoles eē maior q̄ꝫ dyastoles: ⁊ ecōuerso: vt supra in caplō de anhelitu magno. Nō posuit signa qꝛ sunt nota.

¶ De anhelitu tardo. Cap. 16m.

Est cōtrarius veloci: ⁊ cause eius sunt ꝯtrarie causis ipsius: ⁊ qñqꝫ tardat pp dolorem qm̄ necesse est vt membrū anhelitus moueat cuʒ facilitate ⁊ spatiositate.

¶ Jam apparet qūo est cōtrarius. Etenim cause sunt ꝯtrarie: qꝛ diminutio necessitatis: vel qꝛ completur per magnitudinem solam. Et quādoqꝫ. Hoc est quādo dolēs experit: ꝙ si cessat a velocitate ⁊ spissitudine ⁊ mouet cum tarditate: minus dolet ⁊c.

¶ De anhelitu frequenti. Cap. 17m.

Est anhelitus inter quē ⁊ inter illuʒ qui est ante ipsum abbreuiatur tēpus.

¶ Primo notificat anhelitū frequētē. Scdo ponit eiꝰ causas ibi (Et ex causis.) Tertio ponit distictionē. ibi (Et tu qdē.) Quarto ponit sñiam Hip. ibi (Et anhelitus.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ſm Gal'. p̄ lib. de disnia cap. 1. doctri. 1. sicut dicimꝰ nuces aut ficus aut alias plātas frequētes iter quas paruū spatiū iterponit: ita motꝰ sunt frequētes inter quos paruum temporis spatium est.

¶ Et ex causis eius est vehementia necessitatis cū nō sufficit magnitudo ⁊ velocitas: qm̄ ipsa est maior q̄ꝫ sit illud qδ cōprehēsum est ad ipsam cū eis: qm̄ minor ea est ꝓhibitio ex dolore: aut apāte: aut cōstrictione pp mās plurimas: aut coartatiōeʒ aut effusionē puris in spatio pectoris: aut aliquā causaꝝ cōstrictiōis. Et tu quidē discernes inter illum qui accidit causa necessitatis ⁊ illum q accidit causa doloris ⁊ aliorum ex eis que preterita sunt tibi in capitulo magnitudinis. Et anhelitus frequens ſm ꝙ testat de eo Hip. facit sequi nocumentum pp exiccationem pulmonis ⁊ destructionē instrumēti ⁊ anhelitus in eis que ipsum sequuntur.

¶ Ponit duas causas in genere. Una est addita necessitas intantuʒ ꝙ nec velocitas nec magnitudo pōt eam cōplere: qꝛ est maius q̄ꝫ sit id quod cōprehensuʒ est ad illū anhelitū. Cū eis. s. in magnitudine ⁊ velocitate. Qm̄. Hic īnuit scdāʒ cāʒ cū est necessitas minor p̄dicta: sʒ qꝛ nō pōt fieri magnꝰ anhelitꝰ: qꝛ ē ꝓhibēs: vt dolor ⁊c. opʒ ꝙ fiat frequens anhelitus: vt testatur Hip. 1. regi. acu. tex. cōmē. 32. pōt sumi ꝙ frequens anhelitus ingrossat sputum ⁊ fit ex hoc anhelitus difficilior ⁊ nocetur ex hoc instrumentum anhelitus de quo habet infra cap. de pleuresi.

¶ De anhelitu frigido. Cap. 18m.

Significat mortificationē virtutis ⁊ extictionem caliditatis innate ⁊ conuersionē complexionis cordis ad frigiditatē. Et est deteriꝰ si-

gnuz in egritudinibus acutis: ⁊ ꝓprie quando cum eo est raritas in substantia. Nā tūc cōpletur significatio eius super resolutionem innati caloris.

¶ Multiplicat hic Aui. vba cū dixit mortificationē ⁊ extictionē ⁊c. ꝑꝑ diuersos modos quibus ꝯtingit in nobis frigiditatē acqri.

¶ De anhelitu fetido. Cap.19m.

Est itrans in fetore oris: sed sepatur a reliqs speciebus fetoris oris: quoniaz in illis speciebus quandoqz euentatur fetor in dispositiōe que nō est anhelitus ⁊ significat humores putrefactos in mēbris anhelitus. s. aut cāna: aut pulmone cū in eis putresit humor: aut materia.

¶ Uult dicere ꝙ fetor oris ꝑꝑ cām in ore appet qñqꝫ nō existēte anhelitu. Et hͦ ē qđ dicit. in illis spēb⁹ fetoris oris qñqꝫ euentatur. i. ꝑcipit: vel appet fetor ⁊c. sꝫ fetor oris q est ꝑꝑ cām in pulmone appet maxīe tpe anhelit⁹. Et significat. s. anhelitus fetidus ⁊c. Humor. i. mā sub forma humorali. Aut mā. s. alia: vt pars membri.

¶ De permutationibus que currunt inter anhelitū magnum ⁊ anhelitū velocē ⁊ anhelitū frequentem ⁊ contrarios eoꝝ. Cap.20m.

Iam sciuisti ꝙ quando necessitas additur magnificat anhelitus. Sꝫ si additur plus fit velocior: ꝙ si addit plus fit freqūs. Si autē recedat necessitas minuitur prius frequētia: deinde velocitas postea magnitudo.

¶ Hoc caplm est difficile in quo Auic. vult cōparare anhelitū magnū ⁊ velocē ⁊ frequētē: ⁊ ꝯtrarios adinuicē in ꝑmutatiōe de vno in alium: vt dicit rubrica. Et p̊ cōparat anhelitū quātū ad tempora motus. Scđo quātū ad tempora qetis. ibi (Cū enim.) Pria in. d. Primo determinat de hmōi ꝑmutationibus ꝯsiderando absolute anhelitū. s. totū quātū ad duos motus. Scđo ꝯsiderādo ptē vnā. s. dyastolē cōparādo illā systoli ⁊ ecōuerso. ibi (Et si tu.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ ꝑmutatiōes anhelitus in his differētijs magno ⁊ veloci ⁊ frequēti ⁊ ꝯ̄rijs nō sunt n. si ꝑꝑ ꝑmutationes factas in causis a qbus depēdent he diuersitates sue dr̄ie. Cause aūt tres sunt: necessitas euētandi calidū ⁊ virtus ⁊ istrm̄. bm eni ꝙ iste cāe aliter ⁊ aliter disponunꝰ fit diuersitas in anhelitu in esse magnum velocē ⁊ frequētē: aut paruū tardū ⁊ rarū bm ꝙ pꝫ ꝑ Gal. in. 1. lib. de disnia in pluribus caplis. Rō est qꝛ qđ est variabile atqꝫ depen dēs a cā variaꝰ bm ꝙ cā variaꝰ. Primo ergo. A. ostēdit variationē anhelitus in differētijs dictis ⁊ ꝑmutatiōe de vna ad aliā variatione facta in necessitate euentandi. Scđo variatiōe facta in virtute ⁊ instrumēto. ibi (Et similiter.) ¶ Dicit primo ꝙ quādo necessitas addiꝰ fit magnus anhelitus: ⁊ si plus fit velox: ⁊ si plus fit freqūs.

¶ Cōsiderādū ꝙ illas additiones opꝫ cōparare ad equalē necessitatē ꝯiūctā forti virtuti ⁊ obediētie instr̄i siue illa sint in corpore optime sano siue sibi sano. Fingam⁹ ergo ꝓ exēplo optīe sanū corpus in quo pūctualis sit necessitas sibi debita cū sua sanitate ⁊ virtutꝭ fortitudine ⁊ obediētia instr̄i. Si ğ addiꝰ calor ei⁹: vn̄ addiꝰ necessitas euentādi stāte virtute forti ⁊ obediētia instr̄i fit anhelitus magnus: si plus addiꝰ fit velox cū magnitudine: si adhuc plus erit freqūs: ğ poterit argui: iste anhelit⁹ est frequens: ğ est magnus ⁊ velox: sꝫ nō licet arguē. est magnus: ğ est velox vel freqūs: prius. n. in eo erat magnitudo q̄ꝫ velocitas. ¶ Scđo ꝯsiderādū ꝙ ista diuersificatio necessitatis ꝑ additionē pōt intelligi in latitudine sanitatis: ita ꝙ remaneat iste sanus: ⁊ pōt intelligi extra latitudinem sanitatis. Ratio qꝛ calor iste additus sit febrilis.

Dubm p̄m ¶ Sꝫ tūc dubitaꝰ qūo ğ poterit saluari fortis virt⁹ ⁊ obediētia istr̄i: si est īfirmus hō hic tēperatus q p̊ erat sanus. ℟ Dōm ꝙ virt⁹ est fortis cū quadā latitudine ⁊ cōparatiōe ad debilitatē quā faceret quidā ali⁹ calor febrilis. v̊. g. habēs effimerā est fortis respectu habētis putridā malā. ¶ Sꝫ tu diceres iste tēperat⁹ hō qui est ꝑmutatus ad febrilē calorē dꝫ hēre anhelitū magnū ⁊ velocē respectu eius q erat qñ erat sanus. Qūo ğ virtus que debilis est ex febre faciet anhelitū maiorē illo q erat in sanitate. ℟ Dōm ꝙ cōmouente necessitate appet lucide in sano tēꝑato ꝙ gradualis additio necessitatis faciat ꝑmutationē ad magnū ad velocē ad frequētē. Si āt recedat a gradu necessitatis ad quam ꝑuenit: ⁊ redeat ad primā a qua icepit: ⁊ est hoc dicere recedat necessitas: tunc id qđ p̊ minuiꝰ ab illo anhelitu est illud qđ vltimo venit. s. frequētia: remanebit ğ anhelitus magnus ⁊ velox nō tñ freqūs: ⁊ si alter gradus necessitatis recedat remanebit magnus: non tñ velox nec frequens: ⁊ si alter recedet magnitudo remanebit sicut prius.

Dubm 2m ¶ Sꝫ dubitaꝰ q̄re p̄mū qđ facit virtus qñ addiꝰ sibi necessitas euētādi est magnitudo: scđm est velocitas: tertiuz frequētia: ⁊ q̄re nō fit frequētia p̊. ℟ Dōm ꝙ virt⁹ p̊ dꝫ facere id quo magis ⁊ citius cōsequiꝰ suū finē. finis āt anhelit⁹ est hēre aerē sufficiētē euētātē. surgēte ğ necessitate ad augmētū ꝑ nullū modū mouēdi hꝫ virtus maiorē copiā aeris q̄ꝫ per magnitudinē vndiqꝫ dilatādo pectus: ⁊ vehemēter. s. ad magnas distātias. Si aūt ista copia nō sufficiat conaꝰ quātū pōt ꝙ calor tēpereꝰ citius q̄ꝫ possibile sit: vt nō lōgo tpe moretur incendium caloris: ⁊ hoc facit cū motu veloci: ꝙ si non sufficiat abbreuiat tēpus quietis ⁊ frequentat.

Dubm 3m ¶ Dubitaꝰ scđo Aui. ostēdit modū ꝑmutationis in magno veloci ⁊ frequēti ⁊ ꝯ̄rijs sua variata necessitate ꝑ additiōez ⁊ variata ꝑ reditū a gradu ad quē adijt: sꝫ ego q̄ro de ꝑmutatiōe in istis differentijs facta ꝑmutatiōe a necessitate a gradu nāli eq̄li versus diminutionē ⁊ defectū. v̊. g. adueniat hoī optīe sano friditas remittēs de sua necessitate quātū ex alia pte calor addebat: vn̄ fiebat magnus anhelitus: deīde plus remittēs quātum addebat calor vn̄ fiebat velox: deinde plus quantum addebat calor vnde fiebat freqūs: quero ergo q̄lis ꝑmutatio erit in istis differentijs facta diminutione ab eq̄li. ¶ Nō iueni istā qōnē esse motā ab aliquo: dicā ğ qđ mihi appet. Et fingo hoiez tēperatū hn̄tē anhelitū tēperatū inter magnū ⁊ paruū velocē ⁊ tardū frequētē ⁊ raꝝ. Si ğ stante virtute forti ⁊ obediētia instr̄i adueniat sibi p̄mus gradus frigoris: ꝯuertiꝰ anhelitus ad raritatē: vt p̄m qđ ꝑdat sit sua eq̄litas īter rarū ⁊ freqūs: vt dicam⁹ dimittē suā frequētiā tēperatā ⁊ ꝑmutaꝰ ad raritatē: deīde si plus addiꝰ frig⁹ ꝑmutaꝰ ad tarditatē: vltīo si plus fit paru⁹: sequiꝰ ğ anhelit⁹ est paruus ꝑꝑ nectatē diminutā: ğ est tardus ⁊ rarus: sꝫ nō seqꝰ ē tardus ⁊ rar⁹: ğ paru⁹. Id aūt qđ me mouet est p̊ quedā auctoritas Aui. scđa p̄mi cap. de causis pulsus: vbi dicit ꝙ virt⁹ cū diminutiōe necessitatis nō mutat multuz de pulsu equali in magnitudine si instrm̄ nō sit ꝓhibēs ad dilatatiōez. Idez Gal. in libro de disnia illo ca. his ğ oīno. vbi postq̄ꝫ ostēdit ꝙ bꝫ additiōez necessitatis deueniꝰ ad anhelitū magnū ⁊ velocē ⁊ frequētē: vult ostēdere qūo bm diminutiōis necessitatē fiat talis ꝑmutatio. Et dicit si minorata fuerit que bꝫ nām caliditas alijs causis nō ꝑmutatis manētib⁹ adhuc ⁊ ꝑuā ⁊ tardā ⁊ rarā necessariū est fieri īspiratiōez: sed parū ei que bm nām. s. ꝑmutata caliditate minorē: multū v̊o tardiorē: plurimū v̊o rariorē. Uult ğ Gal. in hoc sermōe ꝙ talis anhelitus est minor q̄ꝫ pri⁹: sꝫ est plus tardus ⁊ multo plus rarus q̄ꝫ sit paruus. Et hoc declarat sermo quē subdit. Remota. n. necessitate virtute existēte robusta nō ꝯtingit multo minorē fieri dyastolē. q. d. si ꝯtingat eā fieri tardiorē ⁊ adhuc plus raram nō tñ multo plus paruā. Amplius mēs Gal. ⁊ Auic. est ꝙ necessitate existēte diminuta: nō multū diminuiꝰ anhelitus ab equali: aut ğ ītelligūt ꝙ tātuz minuiꝰ quātū ē gradus necessitatꝭ: ⁊ tūc nihil eēt dicere: aut ꝙ minus q̄ꝫ sit gradus determinatus necessitati: ğ quātitas talis pulsus superat suā necessitatē: ğiddeꝰ raritas. Et qꝛ tex. ille Gal. posset ab hoīe exercitato in suis modis loquēdi ꝯuerti ad cōtrariū sensum nr̄e ꝯclusionis: ideo ꝓbo ꝑ rōnē fundatā in p̄ncipijs Gal. ⁊ Aui. semꝑ virtus suā necessitatē euitādi cōplet cū dr̄ia mot⁹ p̄ma. s. cū magnitudine ⁊ p̄supponiꝰ ꝙ virtus sit fortis ⁊ instrm̄ sibi obediat ⁊ ꝙ sit remissa nectas: ğ illa tātā necitatē que sibi inest cōplebit cū dilatatiōe pectoris vel motu pectoris quā facere poterit qñ anhelitus est parū minor q̄ꝫ eq̄lis. sꝫ qñ virtus cōplet necessitatē in magnitudīe: tūc remittiꝰ frequētia plus: ğ iste anhelitus erit magis tardus q̄ꝫ paruus. Sꝫ tūc est rō fortis ꝯ̄. ꝑ quācūqꝫ vnā rōnē ꝯ̄riū vnū cōparaꝰ ad vnū mediū: ꝑ rōnē oppositā ꝯ̄riū aliud cōparabiꝰ ad idē mediū. sed p̄mus gradus caloris additus eq̄li faciet anhelitū magnū: ⁊ hoc est p̄mū qđ facit: ğ ꝑ oppositā p̄m⁹ gradus frigoris illi eq̄li adueniēs p̄mū qđ faciet erit anhelit⁹ paruus. Dōz ꝙ credo ꝙ frigidū ex pte rei siue nā rei ꝑuificat: nō tñ concedo ꝙ plus ꝑuificet q̄ꝫ rarificet anhelitū. ℟ Cōtra. calor additus plus magnificat q̄ꝫ velocitet: ğ frigus ꝑ oppositum plus paruificat q̄ꝫ rarificet. Dimitto solōnē alijs: ⁊ cui videꝰ hec rō soluat rōnez ꝯ̄riā. Qui v̊o voluit hāc rōnē soluere: ꝯsideret ꝙ ꝓpositio supra accepta verificaꝰ de ꝯ̄rijs respectu ei⁹ qđ īmediate ⁊ ꝑ se causat: vt albū ⁊ nigrū i ꝯgregādo ⁊ disgregādo respectu medij. Cōsideret ēt ꝙ fridū de quo loqmur semꝑ stat sub forma caloris: īmo est diminutus calor: ⁊ necessitat euētationē bm sui gradū. Cōsideret ēt ꝙ qñ dicim⁹ ꝙ additus calor p̊ addit magnitudinē: ītelligo ꝙ plus addit in magnitudine q̄ꝫ in velocitate ⁊ frequētia: sed tñ in oībus aliqd addit. Et cū dico frigus adueniēs diminuit p̊ frequētiā: ītelligo ꝙ plus diminuit in frequentia: lꝫ in oībus aliqd diminuat. Et cū dico frigus adueniēs diminuit velocitatē ⁊ magnitudinē: dico ꝙ verū est: sed ꝙ plus diminuit frequētiā: ⁊ ꝙ plus facit opari raritatē q̄ꝫ paruitatē ⁊ tarditatē ita imaginor. ℟ Scđo aliter arguit qs ꝯ̄. mulieres

habēt

habēt ĩfra viros gradū necessitatis diminutā: ⁊ tñ habēt pulsum: ⁊ sic anhelitū paruū ⁊ minus tardū ⁊ minus rarꝫ. Dōm ꝙ hoc est ꝑꝑ duo. Prio ꝓpter defectū virtutis ⁊ inobedientiā organi: vñ nō pōt virtus facere magnitudinē. Hic aūt cōparam⁹ eidē corpori. v.g. viro tēpato stāte fortitudine virtutis eadē ⁊ obediētia instr̄i.

¶ Et similiter aliter vt prius quando minuuntur desiderium ⁊ probibitio.

¶ Hic ostēdit ꝑmutationē in his differētijs ꝯsiderata virtute ⁊ instrumēto. Et ꝑ̄ facit hoc. Scđo infert quoddā. ibi (Quare est egritudo.) ¶ Prima in duas. Primo ostēdit qūo fit permutatio in his differētijs qñ virtus diminuēdo ꝓcedit: ⁊ instr̄m inobediendo siue resistēdo siue ꝓhibēdo ꝓcedit. Scđo qñ stat ⁊ nō fit reditus a casu virtutis versus fortitudinē: nec ab inobediētia instr̄i sine resistētia ad obediētiā. ibi (Et qñ deficit.) ¶ Cōsiderandū ꝫm Dynū: ⁊ bñ ꝙ per desideriū ĩtelligit virtutē motiuā spūaliū factricē anhelitus que mouet desiderās aerē: sicut ēt Gal'. ponit in cōmento afo. 42. ꝑticu. 2. s. apoplexiā ⁊c. ⁊ qñ ipsa debilitat: tūc debilitat desideriū in mouēdo pectus: sed ꝑ ꝓhibitionē ĩtelligimus instr̄m qđ mouet ⁊ vocat ꝓhibitio inquātū omne mobile nāle resistit aliquo modo mouēti. Dicit ergo Aui. ꝙ qñ diminuit desideriū. i. virtus: silr̄ supple fit ꝑmutatio aliqua ꝫm has dr̄ias anhelitus. Primuꝫ qđ fit ex defectu virtut' est paruitas: ⁊ si plus debilitat fit tarditas: ⁊ si plus fit raritas: si ergo vltimū qđ ꝑdituꝫ est: est frequētia poterit anhelitus esse freqūēs tardus ⁊ paruus sicut dicimus de pulsu formicāte. Et ꝓhibitio. i. instr̄ꝫ cū diminuit: q2 fit inobediēs. Primū qđ deficit est magnitudo: q2 nō pōt ĩstr̄m dilatari: postea si plus fiat inobediēs nō poterit ēt velociter moueri: ⁊ sic deficiet velocitas: ⁊ sic de istis ꝑmutationibus. ¶ Cōsidera circa ꝑ̄dicta ad exercitanduꝫ mentes ꝙ quedā de his ꝑmutationibus factis de facto sunt possibiles ⁊ clare: sed in qbusdā latet ambiguitas possibilitatis. Clarum enim est possibile eē ꝙ stāte virtute forti ⁊ sic remanēte cū quadā latitudine ⁊ stāte obediētia instr̄i pōt addi necessitas gradualiter intantū ꝙ fiet anhelitus magnus velox ⁊ spissus ⁊ poterit fieri reditus. Clarū ēt est ꝙ stāte virtute forti ⁊ obedientia instr̄i poterit gradatim diminui necessitas ꝑ aduētū frigoris q̄ fiet anhelitus rarus tardus ⁊ paruus: lꝫ hoc ita nō sit clarꝫ in frigore sicut in calore q2 fortitudo virtutis plus stat cū caliditate q̄ꝫ cū frigore. Claruꝫ ēt est ꝙ pōt fieri reditus recedēdo a frigore diminuta necessitate veniēdo versus calorē: sꝫ nō est ita clarū ⁊ de facto possibile ꝙ stante necessitate ⁊ obediētia ĩstrumēti possit ita gradualiter deficere virt⁹ ꝙ veniat anhelitus ad raritatē. Qꝛ eni stet calor iducēs necessitatē ⁊ virtus deficiat: vñ fiat anhelitus ꝑuus velox ⁊ freqūēs: aut stāte necessitate adhuc plus deficiat virtus: vñ fiat anhelitus paruus ⁊ tardus ⁊ freqūēs hoc satis appꝫet. sed ꝙ adhuc plus deficiat virtus: ita ꝙ cesset frequētia ⁊ fiat rarus: hoc est difficile imaginari: dico stāte necessitate: q2 iste videt iā venisse ad frigiditatē ⁊ cōgelationē per resolōnez hmōi calidi: ꝫ cessauit tota latitudo addite caliditatis q̄ excludit a tota latitudine diminute necessitatis. Similiter nō est clarum ꝙ virtus stet fortis ⁊ necessitas quibus stat anhelitus hoīs tēperati equalis: ⁊ ꝙ instr̄m variet intātū ꝙ variētur oēs tres differētie. Est enim clarū ꝙ stāte virtute forti cuꝫ sua necessitate vel cū addita necessitate si fiat instr̄m inobediēs nō poterit magnus anhelitus fieri: sed fiet paruus velox ⁊ freqūēs. sꝫ nō est clarū qñ remanēte virtute forti ⁊ necessitate addita ĩstr̄m. s. pectus possit ita ĩdurari: vel vt dicā lapidē fieri ꝙ nō possit velociter ⁊ multo plus frequēter moueri: nō videt possibile remanēte virtute forti saltē cū mensura caloris. de hmōi possibilitatibus ⁊ ipossibilitatibus fecit nos perpendere Haly. 2. trac. thegni. 74. cōmen. al's trac. de corde. cōmen. 8. vbi sufficiēter loqūēs de his solū de ꝑmutatione triū differētiaꝝ dat exēplū in variatiōe necessitatis: sꝫ quādo loquit de virtute dat exemplū de ꝑmutatione magnitudis ad paruitatē: ⁊ de velocitate ad ꝑuitatē ⁊ tarditatē remanēte frequētia: sed loqūēs de ꝑmutatiōe instr̄i dat exemplū de ꝑmutatione magnitudinis in paruitatē qñ fit instr̄m inobediens. Et cū dicit Haly. accidit loco eius pulsus magni qui est factus ꝑmutatus in motu ⁊ quiete: q2 fit loco eius velox: ⁊ sic in motu fit permutatio ⁊ freqūēs: ⁊ sic in quiete: ita dꝫ ĩtelligi hic: ꝫ siue vera siue ficta incitāt futuros. Alia exercitatio est. Ecce cū qs est in vltimo gradu diminute necessitatis: ⁊ reuertat qđ ꝑ̄ resumit de differētijs anhelitus ꝑditi. Amplius aliqs est in vltimo debilitatus refortificat virtus qd ꝑ̄mo resumet. Tertio aliqs est in vltimo obediētie qd ꝑ̄ resumet. Omitto illa quāuis ex dict' multa appareāt. ¶ Cōsiderādū vlterius ꝙ lr̄a que dicit minuit desideriuꝫ posset aliter exponi: vt dicatur minuit desiderium. i. necessitas euentandi: ⁊ ꝑ hoc additio frigoris gradatim oppositi calori addito. Et ꝫm hoc Auic. solueret questionē quā supra moui: ⁊ dixit nō esse motam ab alio. Et dicit Aui. quādo minuit necessitas euentandi ⁊ fit probibitio. s. aduentus aeris: ⁊ hoc qñ est necessarius. vel fit ꝓhibitio caloris: ⁊ idem est dicere. similiter supple ꝑmutātur differētie anhelitus: sicut statim dictū est: dixerat aūt statim ꝙ si fiat reditus ab addita necessitate: prius minuit frequētia deinde velocitas: ita hic addito frigore ꝑ̄mo prius diminuit frequentia ⁊ fiet anhelitus rarior q̄ꝫ prius: deinde tardior. ⁊ ista expositio videt ad mentē Aui. per hoc qđ dicit similiter: q2 alicui statim dicto ista ꝑmutatio assimilat: ⁊ cōsona est ēt hec expositio cū eo qđ statim dicet in expositiōe illius vocabuli ꝓhibitio: q2 tñ sermo Auicē. videt cōtinuus in hoc qđ dicit minuit desideriū ⁊ ꝓhibitio: ideo videt velle ꝙ minuat desideriuꝫ ⁊ minuat probibitio: ideo ad saluandam nostrā expositionē scđaꝫ dicemus ꝙ Aui. per desideriū intelligit necessitatē tēperādi calorē per attractionē aeris: ⁊ recte vocat desideriū: q2 est prior ⁊ ꝑ̄ncipalior pars anhelitus. sꝫ ꝑ ꝓhibitionē ĩtelligi necessitatē mūdificādi fumos ⁊ aerē calefactū: ⁊ hoc fit ꝑ actū systolis ⁊ ꝯstrictionē pectoris: ⁊ vocat ꝓhibitio: q2 rōne finis ꝯstrictio est ꝓhibere nocumentū ex illis vaporibus ⁊ fumis: ⁊ educere eos extra: nec hoc est principale desideriū: imo ꝑ̄ncipale desideriū est in anhelitu trahere aerē. vnde supra. 1. caꝑ̄. huius fen dixit. iuuamentū pulmonis oīno est attractio aeris. hoc ergo est qđ pulmo ꝑ̄mo desiderat ⁊ ꝑ se dico inquantū est organum seruiens cordi. Secundo aūt desiderat probibitionem ⁊ expulsionē illorum vapoꝝ: ⁊ ideo dicitur ꝓhibitio. Dicit ergo cum minuitur desideriū idest necessitas attrahēdi aerem frigidum. Et cuꝫ minuit probibitio idest necessitas expellendi. similiter fit vt prius. Dicit pri⁹ q2 mag' minuit frequētia: deinde minuit velocitas: deinde magnitudo. Si aūt vis tenere ꝯtrarium opinionis in hac questione: tunc expone textum istum similiter supple primum qđ mutatur est magnitudo: sicut enim addita necessitas primo mutabit magnitudinem q2 faciet pulsum maiorem postea magis ⁊ magis addita mutabit pulsum ad velocitatem ⁊ frequētiam: ita ex opposita diminuta necessitate primū qđ mutabitur erit magnitudo ad paruitatem: deinde si plus diminuit ad tarditatem: tertio ad raritatem.

¶ Et quando deficit reditio in itentionibus primis tribus iuenitur raritas plus: deīde tarditas postea magnitudo: quare est egritudo a naturali ad paruum minus q̄ꝫ ad tardum: ⁊ ad ambo minus q̄ꝫ ad rarum. Et si tu experieris ista in dilatatione ⁊ constrictione simul ꝫm diuersitatem duarum necessitatum predictarū declarabit tibi diuersitas in additione ⁊ diminutione.

¶ Hic ostēdit quid de istis differētijs anhelitus quādo iam deuentum est ad vltimū gradū diminute necessitatis addite: itaq ibi statur ⁊ nō reditur: ⁊ dicit ꝙ quādo deficit reditus in tribus gradibus diminute necessitatis: ita ꝙ statur in vltimo ad qđ deuentum est: tūc differētia anhelitus que plus est scilꝫ magis addita est raritas deinde post illam est tarditas: deinde post illam paruitas. ¶ Cōsiderandū primo ꝙ sicut imaginamur tres gradus addite necessitatis sup equalem necessitatē hominis temperati: vñ fiunt tres differētie anhelitus scilꝫ magnus velox ⁊ freqūēs: ita imaginari oportet tres gradus diminute necessitatis quibus sunt tres opposite differētie. s. paruus tardus ⁊ rarus: ⁊ q2 necessitas est finis vel mouens ad finem ⁊ finis erat intētio: ideo Auic. tres necessitates vocauit tres intētiones. Hoc habito videt intentio Aui. ꝫm hāc opinionē ꝙ quādo stat ⁊ iam deuentū est ad terminū scilꝫ ad tertium gradū diminute necessitatis: raritas anhelitus est plus exiens ab equalitate tēperati hominis ⁊ postea tarditas ⁊ postea paruitas quā Auicē. vocat magnitudinē hanc. Sed ad verificādū illa semꝑ oportet ꝑ̄supponere ꝙ virtus nō variet nec instr̄m sed sit virtus fortis ⁊ obediētia instr̄i: tunc ergo sit homo tēperatus habēs anhelitū equalē inter magnū ⁊ paruū ⁊ velocē ⁊ tardū ⁊ frequētē ⁊ rarū. Adueniat ergo sibi primus gradus frigoris ⁊ parū diminuat necessitas: statim anhelitus illius ꝑmutat ⁊ fit ineq̄lis: ⁊ lꝫ simul fiat paruus ⁊ rarus: dico inquantū simul possunt fieri: tamen ille anhelitus est magis rarus q̄ꝫ paruus. nā virtus fortis cū obediētia ĩstrumēti parū minuit ab equali in magnitudine. Et si adueniat secundus gradus diminute necessitatis: tūc anhelitus fit tardus: sed cū hoc est rarior q̄ꝫ sit tardus: ex hoc ꝙ in ꝑ̄ma dr̄ia. s. paruitate non multū recedēte ab equali cōpellit necessitas: vñ per scđm graduꝫ frigoris adhuc fit pulsus ĩpressio in raritate. s. q2 maiorē raritateꝫ facit q̄ꝫ paruitatē vel tarditatē. Et si adueniat tertius gradus adhuc ꝑmutat anhelitū versus raritatē simili modo quo dictū est: ꝫ cū sumus in tertio gradu harū necessitatū diminutaꝝ differentia anhelitus que est maior respectu anhelitus equalis ⁊ magis recedens ab equalitate est raritas: deinde tarditas: tertio paruitas: ꝫ iste anhelitus respectu tēperati est paruus tardus ⁊ rarus: ⁊ stan-

tibus actu istis tribus differētijs ita ꝙ nō fiat reditus ille anheli-
litus est plus rarus respectu tēperamēti sui vel eq̄lis q̄ sit tardus
respectu sui eq̄lis: ⁊ est plus tardus q̄ sit paruꝰ respectu sui eq̄lis:
ꝫ īmediate īferunt q̄ exitꝰ illius anhelitꝰ ab anhelitu eq̄lis homi-
nis tēperati ad paruitatē est minor exitus q̄ ad tarditatē: ⁊ ad tar
ditatē est minor q̄ ad raritatē: ⁊ sic maior exitus est ad raꝝ: minor
est ad tardū: ⁊ adhuc minor est ad paruū. Et cōsidera ꝙ nō ītelligo
maiorē exitū solū per maiorē gradū frigoris faciētis diminutā ne-
cessitatē: q꞉ hoc satis erat notū: nec oportebat in hoc multū labo-
rare Aui. sed ītelligo maiorē exituꝫ ab anhelitu nāli per maiorem
quātitatē distātie exitus versus totū hoc qđ est raritas. v̄.g. sit ho
minis tēꝑati anhelitus medius inter magnū ⁊ paruū. a. sit medius
īter velocē ⁊ tardū. b. sit medius īter frequētēꝫ ⁊ rarum. c. Dico ꝙ
anhelitus hoīs qui venit ad tertiū gradū diminute necessitatis est
recedēs a predictis medijs: ⁊ est paruus tardus ⁊ rarus: sꝫ parui-
tas recedit ab. a. ꝑ vnā mensurā vt ꝑ vnum cubiumt. v̄.g. tarditas
recedit ab ipso. b. per duas mensuras vt ꝑ duos cubitos: raritas
v̄o recedit ab ipso. c. per tres mensuras vt per tres cubitos. Et
hoc videt̄ velle Auicen. in manifestiori suo sermone. Ex quo pꝫ ꝙ
littera que dicit postea magnitudo: pōt dicere postea paruitas sic̄
īueni in. A. hebraico. Et hꝫ ꝙ appet ista ꝑuitas anhelitus respectu
anhelitus equalis in. a. dicit̄ ꝑuitas: sed respectu tarditatis ⁊ rari-
tatis: respectu quarū nō ita excedit a suo. a. sicut ille recedūt a suo
b. ⁊ a suo. c. pōt vocari magnitudo. Et credo ꝙ in hebraico erat vo
cabulū qđ poterat īclinari ad significādū magnum ⁊ paruuꝫ. Sed
Judeꝰ assumpsit ex eo ꝑuitatē: q꞉ est sermo manifestior: sꝫ trāsla-
tor sumpsit ex eo magnitudinē. Et cōsidera ꝙ Aui. nō dixit sermo
nē similē si staret in tribus necessitatibꝰ additis: q꞉ ille anhelitꝰ est
magnꝰ velox ⁊ frequēs: nec forsan ē freq̄ntior q̄ maior nec ecōuer
so: ⁊ iō tacuit. Apparet ꝫ ꝫm hāc nr̄am expōnē ꝙ totus sermo est
ꝯtinuus ab ista pte. Si aūt redeat necessitas. Et eiꝰ cōmētatio est
ista. si ab vltima additiōe necessitatꝭ cū qua anhelitꝰ erat magnꝰ ve
lox ⁊ frequēs fiat reuisio ad necessitatē equalē: prius diminuit̄ fre
quētia que vltimo euenit: sc̄do diminuit̄ velocitas: tertio magni-
tudo: ⁊ tunc factus est anhelitus equalis a quo īcepit. Et simili mo
do qn̄ diminuit̄ necessitas attrahēdi aerē: ⁊ necessitas educēdi fu-
mos ⁊ ꝓhibēdi eos: ꝑmū qđ diminuit̄. s. qđ magis diminuit̄ est fre
quētia anhelitus tēperati: postea velocitas: postea magnitudo: ita
ꝙ qn̄ est tertius gradus diminute necessitatis cū quo est anhelitꝰ
rarus tardus paruus: īuenit̄ maior raritas respectu temperati: q꞉
semꝑ a ꝑncipio aduētus frigoris incepit addi raritas: ꝫ cū stat̄ in
vltimo diminute necessitatis erit maior raritas q̄ tarditas: ⁊ tar-
ditas maior q̄ paruitas: quare sequit̄ ꝙ egressio ab equali anheli
tu quādo est in termino vltimo termini diminute necessitatꝭ: plus
est ad rarū minus ad tardū ⁊ minus ad paruū: q꞉ paruus pōt ma-
gnus dici ꝫm modū dictū. Sc̄m v̄o aliā opinionē superius positā
sic exponeret̄: q꞉ aduenientibus gradibus friditatis: ꝑmū qđ tollit̄
est magnitudo ⁊ fiet anhelitus paruus: sc̄m est velocitas ⁊ fit tar
dus: ⁊ ꝑ aduentū vltimi gradus diminute necessitatis tollit̄ frequē
tia ⁊ fit rarus: ꝫ qn̄ ibi stat̄ ⁊ nō fit reditio: īuenit̄ raritas plus. s. cuꝫ
pluri frigore vel cū pluri diminuta nec̄itate: deīde tarditas postea
magnitudo. s. talis que est quedā ꝑuitas: ꝫ sequit̄ ꝙ anhelitus ra-
rus plus erit a nāli q̄ tardus ⁊ q̄ paruꝰ: ⁊ sic paruꝰ magꝭ appropin
quat nāli. ¶ Sed tu dices quō ꝫm ꝑmā opionē quaꝫ magis defen-
dis saluare poteris ꝙ egressio a nāli ad anhelitū paruū fit minꝰ q̄
ad tardū ⁊ raꝝ: imo est totū oppositū: q꞉ ꝑma ꝑmutatio que appa
ret ex ꝑ̊ gradu frigoris ⁊ diminute necessitatꝭ est ꝑmutatio in rari-
tate: ⁊ vltīa mutatio est ꝑmutatio ī ꝑuitate q̄ fit a tertio gradu fri
goris ⁊ diminute necessitatis: ergo egressio a naturali ad paruum
est maior egressio. ⁊ Jam apparet solutio ex dictis. Nam par-
uitas in anhelitu minus recedit a naturali anhelitu vocato. a. q̄
recedat raritas a suo. c. ⁊ ēt raritas paruitati cōiuncta ꝑ vltimum
gradū frigori plus recedit q̄ ꝑuitas ꝯiūcta raritati in ꝑ̊ gradu fri-
goris ⁊ diminute necessitatꝭ. ¶ Alia expō huiꝰ passus est ꝙ ꝑ tres
ītētiones ītelligit tres cās anhelitus. s. virtutē nec̄itatē ⁊ instr̄m: a
q̄bus cū fit recessus versus extrema se adiuuātia vt ꝙ virtus de-
bilitet̄: necessitas minuat̄: ⁊ instr̄m fiat inobediēs: tūc vltimū qđ ī-
uenit̄ est raritas: ⁊ post illā. s. versus ante est tarditas: ⁊ postea ma
gnitudo. s. q̄ dicit̄ paruitas sibi: ꝫ raritas que fit cū maiori permu-
tatione ⁊ dispōne sana magis distat a naturali. Si placet hec expo
sitio accipe eā: sed mihi nō placet: lꝫ sit in ea subtilitas.

Dubm 4m ¶ Est aūt dubitatio: q̄re nō fingimꝰ gradū fortificatiōis virtutꝭ ⁊ obe
diētie instr̄i sicut facimꝰ gradus defectus virtutꝭ ⁊ inobediētieꝫ sic̄
facimꝰ in addita ⁊ diminuta nec̄itate. Et ꝯsidera ꝙ mansiones siue
gradus notabiliores ī fortitudīe virtutꝭ ⁊ obediētia īstr̄i nō sūt pos-
sibiles suꝑ eq̄litatē hoīs tēperati. ⁊ hoc dimitto alijs. Sꝫ tu cōsi-
dera: ⁊ si ꝯsideres diastolē anhelitꝰ ⁊ cōpares ad systolē: ⁊ ꝯside-
res quō diuersificat̄ vna ab alia in duabꝰ necessitatibꝰ ꝑdictis. s. in
nec̄itate addita ⁊ diminuta erit tibi clara diuersitas diastolis ad
systolē in additione dr̄iaruꝫ dictaꝝ vel diminutione ab eis. v̄.g. sit
nec̄itas attrahēdi aerē maiō q̄ nec̄itas exhēdi fumos: tūc fiet dia
stoleꝫ maior q̄ systoles: ⁊ si adhuc sit maior erit velocior: ⁊ si maior
erit frequētior. Quecunq̄ dicta sunt supius possent hic adaptari.
Et ꝯsidera ꝙ vt al's ꝓcessimꝰ ꝯ Gal'. vere nō pōt systoles eē frequē
tior diastole nec ecōtra: ponēdo frequētiā ampliorē numeꝝ mo-
tuū sibiipsis magꝭ appropīquari. ⁊ ꝑ breues q̄etes: quot. n. sūt dia-
stoles tot sūt systoles ⁊ ecōtra. erit ꝫ vel ꝑ frequētatōes ī vna dia
stole: vel ī vna systole. vel vocabit̄ systoles frequēs īter quā ⁊ dia
stolē alteriꝰ breuiꝰ īteruenīat tp̄s q̄ īter diastolē ⁊ systolē alteriꝰ: ⁊
iō forsan Aui. dixit absolute in additiōe ⁊ diminutiōe. Et cū dixit.

¶ Cū eni causa est magis ducens in dilatatiōe ad ad-
ditionē est tēpus qđ est ante dilatationē breuius. Et
qn̄ similis illi cause in constrictione est tēpus quietis q̄
est ante constrictionem breuius.

¶ Uult ostēdere cām diuersitatꝭ spatij q̄etis. Et vult ꝙ oīs motus
cuiꝰ maior est necessitas: quies aūt est breuior: ⁊ hoc est qđ dicit.
cū causa est magis ducens in dilatatione. i. in diastole ad additio-
nem. s. necessitatis est tempus ⁊c̄. Et qn̄ est similis illi cause in con
strictione: q꞉ ducat systolē ad necessitatem maiorem ⁊c̄. sicut nūc
in superiori parte satis declaratum est.

¶ Et anhelitus frequēs vel sequit̄ apostema calidum
aut constrictionem ab oppilatione.

¶ Hic est q̄dā cān. additꝰ: ⁊ vult ꝙ anhelitꝰ velox ⁊ frequēs. i. seq̄ns
dictas frequētias sequit̄ apā calidū. s. sp̄ūalium: ⁊ hoc ꝑꝑ nec̄itatē
additā multū ⁊ ꝯstrictionē anhelitus ab oppilatione in pulmone:
vnde q꞉ non potest fieri magnus fit frequens.

¶ De anhelitu motiuo. s. mouēte pulmonē. Cap. 21m.

Ste anhelitus significat debilitateꝫ virtutis
aut constrictionem vehementem prefocati-
uā in decollatione: aut collectioneꝫ materiei
aut effusionem humoris.

¶ Intelligit Dynus ꝑ hūc anhelitū illū qui dicit̄ cōcussiuus siue tre-
mulus: ⁊ hoc est sicut illud qđ de pulsu diximus. Quidā v̄o boñ. di
xit ꝙ est anhelitus in quo mouent̄ pectus ⁊ nares. Sermo quideꝫ
Dyni apud me habet ītellectū siquis cōsiderat causas tremuli pul
sus īter quas pōt eē debilitas virtutꝭ: lꝫ Aui. hic non explicet: tamē
aliunde ītelligitur. Sermo boñ. nō hꝫ ītellectū. ¶ Credo ꝙ ꝑ anhe
litū motiuū possumus ītelligere illū in quo hō ꝑcipit ac si intus in
pulmone sit motus quē ꝑcipiebat. vn̄ rubrica dicit. motiuus. s. mo-
uēs pulmonē: simile ei qđ dixit Gal'. 4. de īteriorībꝰ. 4. ca. de illo q
defectionē sui diaphragmatꝭ patiētis al's patiēter sustinebat. Fit
aūt hic anhelitus motiuꝰ ex debilitate virtutis. s. mouentꝭ clybanū
pectoris. Un̄ pulmo īterius nō motꝰ q̄si quādā agitationē ex īcen-
dio facit se sensatū: ⁊ in hoc anhelitu dilatant̄ nares multū. Unde
vna lr̄a dicit anhelitus motiuꝰ ex naribꝰ. s. mouēs pulmonē. Con-
strictio ēt fortis vt squinātia ⁊ collectiones māe apoīe vel subite
effusiones materierū vt in catarris vel alijs ꝓpter subitā ⁊ multā
ꝓhibitionē anhelitus sunt causa huius agitationis in pulmōe: qđ
leue est intelligere si pulmo habet ꝓprium motū: ⁊ si nō: ēt cōpre-
hendi pōt si cōsideres motū quē calores ⁊ vapores in pulmone in-
clusi possunt facere in pulmone ⁊c̄.

¶ Sermo vniuersalis de malitia anhelitus. Cap. 22m.

Alitia anhelitus cōmunicat dispositionibus
egrediētibus a natura in anhelitu quaꝫ non
cōsequuntur accidentia sana: imo accidentia
egra īpediētia: ⁊ illa sunt sic̄ difficultas anhe
litus ⁊ cōstrictio anhelitus: duplatio anhelitus ⁊ iter-
cisio anhelitus ⁊ anhelitus preparatus. Et quando q̄
accidit propter sp̄ēs malitie complexionis repletiona
lis aut ꝓpter oppilationē ⁊ vicinitatem coartationis
apostematū ⁊ dolores a motu prohibentes: ⁊ ꝑꝑ vlce
ra in velamine ⁊ partibus pectoris: ⁊ ꝓpter casuꝫ vir
tutis ex egritudinibus attritum faciētibus ⁊ febribus
acutis ⁊ pestilentialibus ⁊ venenis ebibitis. Et omnis
quidē malitia anhelitus aut ipsius cōstrictio aut dif-
ficultas eius propter materiam additur apud resupi-
nationem

nationem: ⁊ est media apud dormitionem super latus ⁊ alleuiatur cum super ventrem iacet aliquis ⁊ in ꝑfocatiuo intrinseco ꝓhibet apud resupinationē oīno.

¶ Iā determinauit de differētijs anhelit⁹ quaꝝ plurie possunt reperiri cū dispositione sana: lꝫ ēt possint reperiri in egris: imo q̄daꝫ diuersitas in dictis videt solū reperiri in egris sicut est anhelitus motiuus: hic determinat de modis siue differētijs siue diuersitatibus anhelitus que reperiūt plus in dispōne egra: ⁊ eis est vnū cōe nocumētū. s. anhelitus malitia. Et pōt dici ꝙ species anhelitus de quibus iā dixim⁹ plurime sunt simplices: sed plurime dicēde sunt cōposite. Primo ꝗ ostendit qd sit anhelitus malitia ⁊ ponit eius species ⁊ causas in generali. Scḋo i spāli exequit. ibi (Cōstrictio.) ⁋ Prima in tres. Prio ponit eius spēs cōes ostēdēs qd sit. Scḋo eius cās. ibi (Qñqꝫ) Tertio canones. ibi (Et oīs.) ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ dixit egra. i. egrotatiua: qꝛ ista vel sunt cū actuali egritudine vel cū ꝓpinqua dispōne ad illā. ¶ Cōsiderādū circa scḋaꝫ ptē ꝙ in summa sex ponit cās. Attritū. i. attritionē ⁊ casuꝫ virtut] vt pestilētiales ⁊ alie febres male. Causa cañ. vltimo positi est: quia quando iacet homo supinus partes pectoris concidunt sup alias: vt Gal. 4. de iterioribus. 7. ca. Quādo homo iacet sup ventrē magis stāt dilatate ⁊ minus oppresse. Qñ aūt iacet sup vno latere medio modo se hꝫ: ⁊ ideo anhelitus malitia in illo situ se hꝫ medio modo.

¶ Sꝫ dices si pectoris partes hoīe iacēte sup ventrē stant dilatate: tunc ꝯstrictio erit sibi difficilior. ⁋ Dōm ꝙ nō opꝫ. In illa enim dilatatione est libertas maior mouēdi: qꝛ mēbra nō se grauāt: ⁊ similiter māe nō sic cōstringūt mēbra iteriora: ⁊ iō dixit. ꝓpter materiā. ⁊ ꝓpter hoc etiā in prefocatiuo anhelitu itrinseco ⁊ a repletione itrinseca sibi circa ptes pulmonis prohibet anhelitus oīno apud resupinationeꝫ: qꝛ māe ille multe coartate a mēbris magis coartant: vel posset oīno cōponi cum resupinatione ⁊c̄.

¶ De constrictione anhelitus. Cap. 23[m].

Constrictio anhelitus est vt nō iueniat aer in quo exercitatio sit cum anhelitu meatum in parte sui motus nisi strictum in quo non penetret nisi paulatim.

¶ Hic exēplificat de his diꝫs siue spēb⁹ ⁊ hꝫ tot ptes quot sunt he species. Primo ergo determinat de constrictione anhelitus ⁊ de anhelitu ꝯstricto. Et primo ostēdit qd sit. Scḋo ponit cās eius. ibi (Et eius.) Tertio signa. ibi (Apostematum.)

¶ Et eius cause aut sunt apostemata in illis meatibus que sunt epiglotis ⁊ canna ⁊ rami eius ⁊ arterie in ipsa raritate pulmonis ⁊ corpore ipsius. Et de apātibus eius qḋ vehementius oppilat anhelitū est illud qḋ est durū: ⁊ humores plurimi in ipso aut grossi aut' viscosi aut aquosi aggregati in pulmōe aut cooptura accñs ei ex coartatiōe vicia ex apāte in epate aut stōcho aut splene: aut humores effusi in spatio ꝓpter hydropisiꝫ aut alia sicut fit ex aptionibus apostematuꝫ in ventre inferiore non permittentibus fieri dilatationem. Aut spissitudo ex siccitate aut stipticitate aut frigore adueniente pulmoni ⁊ velamini: aut a siccitate in neruis ⁊ velamine: ⁊ est melius vt noiet difficultas anhelitus: aut a vaporibus fumosis cōstringentibus itrinsecus anhelitum in locis strictis. Et quādoqꝫ est causa eius constrictio pectoris: ⁊ vt non inueniant membra dilatantia anhelitum vbi expandent. Et quādoqꝫ fit causa crisis: ⁊ signum eius quādo declinant medicine vel materie ad superiora. Et qñqꝫ fit difficultas anhelit⁹ ⁊ constrictio eius propter cursum materierum ab apostematibus itrinsecis permutatis ad partes capitis: ⁊ indicat apostemata post aures si res fuerit magis icolumis aut in cerebro si fuerit prauior.

¶ Cause aūt ei⁹ possunt assignari sex. s. apostemata: humores effusi: mala cōplexio cōstringēs: aut vapores: aut cōstrictio pectoris: aut motus cretici. Et plures possunt numerari ꝫm aliū modū ⁊ etiam pauciores. ¶ Et arterie. Cōsiderandū sicut supra dicebat ꝙ arterie oppilate maxime sunt causa stricture sensate qñ mā cōmunicat canne: ⁊ qñ sunt in arterijs est imaginanduꝫ hoc ꝙ cōstringat anhelitus: qꝛ non est aeri via: sed quando sunt in venis non ꝓprie hoc facit: vt patet in exēplo Galeni quarto de interioribus in fine. Coopertura vt supra est clausio ꝓpter nocumētuꝫ ibi in vicino: ex hydropisi ⁊ apātibus inferioribus ventris pōt superius resudare materia. Spissitudo idest spissatio ⁊ sic ꝯstrictio pectoris sine mā vt fuit in puero quem Gal. curauit libro de ingenio sanitatis in fine ꝫm translationem antiquā. ⁊ septimo caplo ꝫm nouam. Uel cōstrictio ex accidenti vt ligatura vel alia causa.

¶ De signis. Cap. 24[m].

Apostematū prefocatiuoruꝫ rememoratio iā preterijt tibi. Signum vō apostematis qḋ fit in pulmone ipso est dolor grauis ⁊ in lacertis ⁊ in velaminibus pectoris est dolor pungitiuus itrinsecus ⁊ est fortior ⁊ vehementior ⁊ exteri⁹ est debilior ⁊ in cartilaginibus pulmonis est dolor in quo est cōstrictio. Et quādoqꝫ perducit ad tussim ⁊ si fuerit calidum febris. Et signa ꝑfocatiui nota sunt ꝙ fit vehemētius apud resupinationem. Signa aūt humorum si sunt in canna sunt sputum ⁊ desiderium tussiendi ⁊ iuuare ea cuꝫ manatione rei cum aliquantula tussi ⁊ cū stertitione. Et si sunt in pulmone est illa dispositio similiter nisi qꝛ tussis icipit a loco magis ꝓfundo: ⁊ non est stertitio nisi ꝫm quantitatem eius qḋ manat ex eo quod expuitur: ⁊ si sunt in spatio tunc iaꝫ ꝑmutatur ex latere ad latus cū alteratione iacēdi: deinde egrediunt cū sputo ⁊ non est in ipso cū cōstrictione anhelitus tussis de qua sit curandum.

¶ Hic ponit signa ⁊ solū ponit signa duoꝝ modorum causarum scilicet ex apostematibus ⁊ humoribus effusis. ibi (Signa autem.) Omisit signa constrictionis facte a mala cōplexione qꝛ sunt nota si sunt a causa extrinseca: ⁊ si intrinseca iā sunt posita supra caplo de signis pulmonis. etiā qꝛ talis constrictio a siccitate neruoꝝ ⁊ velaminū dignius vocat difficultas anhelitus ꝙ̄ cōstrictio: qꝛ nō iuenit aliqd in via qḋ claudit. Omisit signa facte a vaporibus: qꝛ sunt nota ex causis febrium vaporosarum. Signa autē parui pectoris vel constricti sunt visibilia. Signa vō crisis bone vel male scies ex quarto libro fen secunda. ¶ Apātū prefocatiuoꝝ scilꝫ squinātiarū est dolor grauis idest pōderosus quasi esset ibi aliquid graue qꝛ pulmo sentit per pāniculū vt dictū est supra. Et exterius scilꝫ versus cutē. Debilior. qꝛ nō est locus sic sensibilis. Et in cartilaginibus scilꝫ si sit apostema. Et ꝯstrictio. s. anhelitus: qꝛ oppilat via: ⁊ quādoqꝫ perducit ad tussim. ¶ Sed tu dices imo semp. ⁋ Dōm qꝛ forte vult tussim humidaꝫ. ⁋ Signa prefocationis scilicet magni apostematis scilꝫ intrinseci in spiritualibus. vel prefocatiua: qꝛ cadūt hec signa inter signa prefocationis materialis vt supra dixit. Et cū sunt cum manatione semper iuuātur: qꝛ diminuitur ex hoc materia ⁊ mouetur ⁊ tunc seqtur tussis: ⁊ possibile est ꝙ aliquid spuat. Uel signa sputū ⁊ desiderium ⁊c̄. ⁊ cū stertitione. In spatio scilicet pectoris. Permutat. non debeat intelligi ꝙ transeat: sed sentitur materia agitari in vno latere si est in vno latere tm̄: ⁊ modo versus vnam parteꝫ: modo versus aliā cū alteratione siue ꝑmutatione situs iacendi. Nō est tussis ⁊c̄. qꝛ non nisi cū materia applicatur cannulis pulmonis vt stimulet ad tussim.

¶ De diuersitate anhelitus. Cap. 25[m].

Anhelitus diuersus fit cū causis que sūt sicut cause diuersitatis pulsus ⁊ est ei⁹ diuersitas ordinata ⁊ inordinata.

¶ Dubitatur quare Aui. non posuit hunc anhelitum cum narrauit species anhelitus mali. ⁋ Dicendum ꝙ dedit intelligi ⁊ forsan ꝙ anhelitus diuersus non cōsequit vtplurimum vel super dispositionem egram: sed pōt hominibus sibi sanis accidere: ⁊ ideo non dixit: causa aūt pulsus diuersi: vt est scriptū primo cañ. fen. 2. sunt materie aggrauantes replōnes. s. humorales vel cibales ⁊ pugna nāe ⁊ egritudines ⁊ accidētia anime: ita in anhelitu: ⁊ ꝓprie aīe accidētia. s. cogitatio in aliquo multū facit inequalitatem in anhelitu: vt primo de disnia ca. 2. sūme. 2. doctrine. 2. ordinatio ⁊ inordinatio fit ꝫm virtutis potentiam ⁊ impotentiam ⁊c̄.

De anhelitu duplo. Cap.26m.

Est ex specieb9 diuersi 7 est anhelitus in quo cōpletur dilatatio aut cōstrictio duobus mo/tib9 iter quos ambos est mora sicut est anhe/litus pueri qñ plorat. Nam fit in eo cōpressio quando dilatatur 7 mutatio qñ constringitur.

Hic determinat de anhelitu duplo: 7 in hoc cōprehēdit anhelitū itercisum de quo supra dixit iter quos ambos est mora. s. vel par/ua: 7 potius est quedā iterruptio motus: 7 hic ppꝛie dicit anhelit9 duplus q2 similat pulsui bis pulsanti. vel mora ista est longa: vñ cū expectat motus nō venit sed aduenit quies: 7 ille dicet anhelit9 in/terfectus per quietē: 7 iste forsan est quem vocauit intercisum. Anhelitus autem pueri cū plorat est duplus: q2 videmus eos gemi nare motū suspiriose: 7 sicut qui rē placidam vehementer odorat. geminat. n. tractū 7 ante hūc precessit intercisus. neglexit. n. anhe/lare: vnde cogit motum duplicare.

Dubium

Sed dubitat quare pueris plus hoc suspiriuz accidit. Dōm q suspiria sunt cōtraria pueris 7 alijs hoibus sicut eis sunt cōtraria ppter aliquā attētionē fixā negligētia anhelitus: vñ postea cū ve/hemētia 7 multitudine alr cū vehementi magnitudine cogunt re/staurare. Sicut enim Alber. ponit in libro de motu cordis. 7. ca. 7 Plusquācōmen. in thegni scdo cōmen. 35. in de signis cordis. suspi/riū est haustus aeris a mēte defixa omissa cū multitudine restau/rationis. Quibuscunq3 aūt hec mētis defixio accidit vt anhelitum negligāt eis accidit suspiriū. pueris aūt q2 vehemēter distrahunt ad plāctū iō negligunt anhelitū 7 fit eis suspiriū. s3 plus qñq3 qñ ge uerint planctu stātes mente defixa ad cām que fecit eos plorare. Nōdū. n. exercitati in mūdanis euenietibus 7 quasi oibus eis visis nouis 7 admirādis fixe diuertūt mentē 7 cessant ab anhelitu. Ho/minibus vō puectis q2 est virtus consiliatiua in eis: 7 varia in eis occurrūt diuertētia: mō ad vnū: modo ad aliud nō sic fixe ad vna3 rem abstrahuntur als distrahunt tota mente. Et ppter hoc acci/dit q pueri l3 sint humidi fortiter: tamē tenēt q2 memorantur ali/quoru3: vt Auicen. 6. de naturalibus parte quarta tertio capitulo. Compressio. quando dilatatur. i. quando fit diastoles fit intercisio quia fit compressio 7 systoles. Et mutatio quādo stringit in systo/lem: 7 etiam in systole fit quandoq3 mutatio.

Dub^m 2^m

Dubitatur quare suspiriu3 plus accidit in diastole. Dōm q ne/gligentia anhelandi inducit plus necessitatem frigidi aeris. Pe/ctus. n. quasi seipso concidit: 7 expirationes aliquando fiunt tem/pore quo homo negligit anhelitum.

Et eius causa aut est caliditas multa qua non iuua/tur eo quod attrahit: imo eius extēsio als extinctio fa cit necessitatem in additione.

Ponit in summa sex causas: l3 possint reduci ad alium numerū. Extinctio. i. vt extinguat. vel. i. vt infrigidet. Et ideo qd non potest vno anhelitu complere stati3 conat cū duobus in additione. s. mo tus ad motum. exemplum de eo qui vult incidere lignum vt Auic. secunda primi. c. de causis pulsuum.

Aut est debilitas in instrumento anhelitus noto fa/ciens necessitatem quietis in anhelitu.

Secūda cā ista est debilitas instrumenti vocis. i. diaphragmatis 7 pectoris. Pōt dupliciter facere malū anhelitū: vel q2 ichoat mo tus 7 nō pōt illum continuare: sed statim deficit 7 statim resumit: 7 hic dicit duplus. Uel q2 deficit in faciēdo vnam totam diastole3 vel vnā totam systolem: 7 iste vocat intercisus per quietē vbi mo tus expectabatur: siue dicit cadens in medio.

Aut est malitia complexionis deijciens virtutē: aut exiccans aut idurans istrumentū 7 est plurimum.

Tertia cā. differt hec causa a secunda: q2 ista est complonalis: s3 secunda est debilitas diaphragmatis a quacunq3 causa debilitan/te. Et est plurimum. q2 vtplurimum mala complo exiccando vel indurando ledit vt calor 7 siccitas 7 frigus.

Aut est dolor in ipso aut in vicinis eius apostema. Et vicini sunt sicut velamen 7 epar 7 splen. Sed epar est vehementioris cōmunicationis q3 splen.

Quarta causa.

Aut est egritudo officialis ex eis que iam numerate sunt multis vicibus.

Quinta causa.

Aut est multitudo spasmi preteriti aut futuri.

Sexta causa sicut spasmus: 7 forsan mollificatio 7 forsan addit ad huiusmodi oppilationem. Et subdit de spasmo preterito a quo remansit defectus aliquis in partibus pectoris aut futuro quem preueniunt accidentia nocumenti horum musculoru3. Et de spas/mo actu existente non dixit: q2 erat notus. Et intellexit de eo cum dixit. egritudo officialis.

Et iste anhelitus est signum malu3 in egritudinibus acutis 7 febribus. Cum aūt accidit ex frigore: tunc ipe est ex eis que sanat febris.

Est aforismus. 54. sexte particule. In acutis passionibus luctuo/sa suspiria malū. Dicit in acutis. s. cū apostemate. Et cā est: q2 talis anhelitus nō pōt esse a mala complone frigida: q2 cessaret ppter febrem. Est ergo ppter casum virtutis vel spasmu3 7c. hanc cām ibi Cōmentator ponit 7 Aui. inuit hic.

De anhelitu pauco. Cap.27m.

Est vt sit nocumentū in medietate pulmonis 7 sit medietas altera icolumis: quare ē anhe/litus medietas anhelitus icolumis.

Hic determinat de anhelitu pauco. Sed dubitatur vbi Aui. enu/merat hanc speciē. Dōm q non posuit sed dedit intelligi ibi enu merando: vel cum dixit intercisus per mediū vt q medietas pul/monis operetur: 7 ideo vocatur anhelitus separatus vel paucus.

Dubium

De anhelitu difficili. Cap.28m.

Est vt sit exercitatio in aere labor siue sit stri/ctura siue sit non strictura.

Hic Auicē. de anhelitu difficili determinat. Et pmo ostendit quid est: quia est laboriosus non quidem propter cōstri/ctionem solūmodo: q2 sic diceretur anhelitus cōstrictus: sed pro/pter quācunq3 causam.

Et causa in ipso est nocumentū membroꝝ anhelit9 fm q dictū est in alijs. Et quandoq3 est ppter inflā/mationē igneam dominantē cordi. Et fit propter fri/gus mortificans virtutem motiuam aut impediens eā sicut accidit cū est frigus velaminis: sic frigus ex aere aut frigus ex emplastro posito super ipm ppter cau/sam in ipsomet: aut ppter cām in stomacho 7 epate 7 cadit ipsum in vicinitate illius emplastri 7 ifrigidatur: quare non fit bona eius dilatatio.

Ponit causas in generali. Scdo in spāli ibi (Et qñq3.) Et tunc po nit quatuor causas. s. malas cōplones egritudines officiales apo/stemata 7 causas extrinsecas.

Et quādoq3 fit ppter oppilatione3 apud quam reti netur pulmo attrahens aere3 7 indiget labore donec ifletur: 7 iste est diuersus ppter cōstrictione3. Et qñq3 est oppilatio apostema. Et quādoq3 fit ppter medici nam solutiuam mouentem 7 nō soluentē aut propter clystere acutu3 nō soluēs. Et silr quādo flobothomia in pleuresi non conseqtur necessitatem. Et op3 qdem vt legatur illud quod scripsimus in fine sermonis no/stri in constrictione anhelitus hic etiam.

Facit te recordari infirmū descriptum. 7. terapen. cap. 8. qui re/spirabat. similiter gementibus ex frigido emplastro 7c. Est diuer/sus. i. malus ppter constrictionem: q2 est de caplo anhelitus con stricti. Considerandum q in agitationibus materierum a medi cinis solutiuis tam propter materias q3 ppter vapores eoꝝ: 7 per medicinas contingit nocere instrumenta anhelitus: vnde fit diffi/cilis res earum: 7 propter materias conuenit eis vt non cōsequa/tur necessitatem: q2 non est necessitas vnde malignātur humores apostemantes in fine sermonis nostri: q2 ille cause cadunt hic: q2 posite in pncipio sermonis iam sunt dicte 7c.

De preparatione anhelitus. Cap.29m.

Preparatio anhelitus est anhelitus qui non aduenit habenti ipsum nisi preparat 7 eque/tur 7 extendat collum suum extensione ten/dente ad superiora: quare aperitur propter

illud

Illud meatus ⁊ non potest declinare collum suum: qm̄
constringitur super ipsum anhelitus sicut constringi-
tur super trahentem collum suuz ad posteriora. Et si-
militer non pōt declinare pectus ⁊ dorsum ad poste-
riora. Et quādoqz remouetur hec preparatio: ⁊ pro-
prie quando resupinatur accidit ei vt cooperiātur ex
ipsa partes pulmonis. s. quedam earum cum quibusdā
quare oppilant meatum: quoniā ipse in initio in hm̄oi
est oppilatus in pluribus ⁊ in ipso non est apertio nisi
parua quā destruit declinatio partium quarūdam sup
alias: quare oppilantur meatus. Et quandoqꝫ fit illa
oppilatio accidens in febribus ⁊ similibus ꝓpter va-
pores declinantes ⁊ humiditates resolutas. Et quan-
doqꝫ fit in veritate ꝓpter humores iplentes ⁊ oppilā-
tes ⁊ apostemata: aut quoniā lacerti sunt mollificati.
Cum ergo nō descendunt ad partē peduz: imo descē-
dūt ad partem dorsi ⁊ pectoris coartant.

¶ Multū laborauit Aui. in ostendendo formam illius anhelitus. ⁊
patet quod dicit. ¶ Scd̄m Dynum dicit anhelitus orthome ab or
thos quod est rectum. Causam autem ponit oppilationem in fe-
bribus materialibus ⁊ similibus: vt alijs morbis in quibus potest
fieri oppilatio. Cum ergo nō descendūt. s. humores ⁊ vapores: imo
vadunt ad superiora spiritualia mebra que coartant. Et in hoc pꝫ
ꝙ fricationes cum non descendunt sunt laudabiles in huiusmodi
febribus. ¶ Considerandum ꝙ Auicen. in caplo de constrictione
anhelitus nō posuit signa alicuius cause: q2 oīa intelligunt ex suis
capitulis. v̄. g. si causa alicuius mali anhelitus sit apostematio sto-
machi: scies signa ex suo caplo. ⁊ sic de alijs. ¶ Considerandū qdē
cōe est oībus precedentibus capitulis ꝙ Auic. omisit in pluribus
eoꝝ signa ponere: ⁊ hoc q2 erant intellecta ex aliquo caplo huius
tractatus. v̄. g. signa anhelitus preparatiōis ꝓpter apostemata in
pulmone ⁊ materias oppilantes sunt nota ex caplo de signis con-
strictionis anhelitus. Vel sunt intellecta ex aliquo loco. v̄. g. signa
mali anhelit⁹ ex apostemate stomachi: sciunt ex signis apostema-
tuz stomachi. Et signa anhelitus p̄parationis pp vapores in febri-
bus sunt nota ex signis febrium vaporosaꝝ ⁊c̄.

¶ Sermo vniuersalis de anhelitu naturalium disposi
tionum: al's de dispositionibus anhelitus.

¶ De anhelitu etatum. Cap. 30m.

Pueri quidez idigent eductione superfluita-
tum fumosaꝝ necessitate vehementi: quoniā
digestio in eis est plurima ⁊ magis assidua ⁊
non est vehemens valde: quoniam ipsi non
sunt cōpleti in suis corporibus ⁊ suis virtutibus: qua-
re necessarium est vt cadant in anhelitibus ipsoꝝ fre-
quentia ⁊ velocitas vehemens cum magnitudine ali-
qua non ente cum illa vehementia.

¶ Jam expediuit se a narratione dr̄iaꝝ anhelitus: hic narrat quo-
modo accidit ei diuersitas ꝑm etates que annectitur cōplexioni: ⁊
ꝑm quasdā res nō naturales ⁊ ꝯtra nām. Et primo ꝑm etates dans
intelligere de cōplexione. Et de cōplexione dixit supra in signis cō
plexionum pulmonis. Primo vult ꝙ anhelitus puerorum non est
multū fortis. ⁊ hoc dicit. non est vehemens valde. i. fortis: q2 non
sunt cōpleti in virtute motiua pectoris nec in quātitate pectoris:
est ergo anhelitus eoꝝ velox ⁊ frequens: nō tamē magnus sed ve-
lox ⁊ frequēs: ⁊ hoc dicit. nō ente cū illa vehementia. i. intēsione. s.
in magnitudine sicut in velocitate ⁊ frequentia.

¶ Juuenum autem anhelitus sunt maiores: sed mino-
ris velocitatis ⁊ frequentie ⁊ necessitas consequitur in
eis cum magnitudine.

¶ Quid dicit de iuuenibus pꝫ.

¶ Senum v̄o anhelitus sunt minores in itentionibus
additionis q̄z anhelitus iuuenum ⁊ non sunt in parui-
tate anhelitus decrepitorum.

¶ Jn itentionibus additionis. i. in differētijs que sunt ꝑ intensionē
caloris plus sicut magnitudo velocitas ⁊ frequētia.

¶ Sꝫ decrepitoꝝ anhelitus sunt minores ⁊ tardiores
⁊ vehemētius rari propter id qd̄ tibi nō occultatur.

¶ Reliqua sunt nota ⁊ patent scd̄a primi. ca. de pulsu etatum.

¶ De anhelitu repleti ex cibis aut ex pregnatione aut
hydropisi ⁊ similibus. Cap. 31m.

Horuz anhelitus declinant ad paruitatez: qm̄
velamen est coartatū a motu dilatatiuo ⁊ ꝓ-
pterea ꝙ minoratur eoꝝ anhelitus nō est ex-
cusatio a velocitate ⁊ frequētia si est sufficiēs
virtus aut frequētia sola si est virtus debilitata.

¶ Hic ponit qūo diuersificat anhelitus ꝑm rem nō naturalez que
est cibus ⁊ potus. Et postea qūo ex balneo ⁊ quomodo ex somno:
vt sit loco aliarū rerum nō naturalium: ⁊ sit nobis memoria istoꝝ
de dictis ⁊ causis pulsus. Annectit aūt hic de hydropisi ⁊ ipregna-
tione qbus cōicat coartatio diaphragmatis sicut repletioni ex ci-
bo: ⁊ ideo si non esset repletio non contingeret hoc. Fit ergo in oī-
bus anhelitus paruus. Jn alijs aūt differentijs est iudicium ꝑm ꝙ
virtus est debilis vel fortis. An impregnatio sit dispositio natura-
lis vel cōtra naturam diffuse tractauimus libro primo.

¶ De anhelitu balneati. Cap. 32m.

Anhelitus quidem balneati aqua calida ma-
gnificat pp necessitatem: ⁊ propter lenitatez
instrī: ⁊ fit velox ⁊ frequens pp necessitatem.
Balnei v̄o frigida res est econuerso.

¶ Recurre pro virtute huius ad caplm de pulsu balneati: quia hic
valde breuiter dicit. Contingit enim ex balneo in frigida aqua for-
tificato calore in quibusdam magnificari anhelitum: ⁊ ex balneo
calido in vltimo paruificari ⁊c̄.

¶ De anhelitu dormientis. Cap. 33m.

Cum virtus in ipso est fortis: tunc eius anhe-
litus magnificat ⁊ fit rarus propter causam
predictam in capitulo pulsus ⁊ est eius cōstri
ctio maior ⁊ velocior q̄z ipsius dilatatio: qm̄
digestio in ipso est plurima.

¶ Cū dormiēs est debilis virtutis calor debilitat. Si aūt est fortis
⁊ iuenit mām augmētat se ab ea. Vn̄ 3° continētis. c. 5. de anhelitu
emissio anhelitus dormiētis maior fit maxie post assumptionē ci-
bi. sꝫ q2 calor in somno nō est acutus sicut est in vigilia: iō fit rarus
nec velox multū: qm̄ digō plurima fit: vn̄ sunt vapores multi.

¶ De anhelitu dolētis i mēbris pectoris. Cap. 34m.

Est sicut sciuisti in eis que preterierunt tibi ex
me: ipse. n. declinat ad paruitatē ⁊ breuitatē:
⁊ quādoqꝫ debilitat: ⁊ quādoqz est difficilis
⁊ quādoqz tardatur quādo non est inflāma-
tio ⁊ fit frequēs sicut sciuisti: ⁊ sunt paruitas eius ⁊ bre-
uitas ipsius plus q̄z eius tarditas: qm̄ ducens ipsum
ad retentionē ⁊ paruitatez dilatationis est plus q̄z du-
cens ipsum ad facilitatem: ⁊ vt noceatur cuz magnitu-
dine dilatationis vehemētius q̄z vt noceatur cuz ve-
locitate. Nā inflammatio cordis ⁊ calefactio non ex-
cusant ex velocitate quāuis ledatur eis.

¶ Vult ꝙ anhelitus hn̄tiū dolorē declinet qn̄qꝫ ad breuitatē ⁊ non
semp: q2 supra declaratū fuit ꝙ qn̄ declinat ad longitudinē debili-
tant sicut debilitat virtus. Quādoqꝫ est difficilis vltra id qd̄ est ꝯ
tolerātia doloris. Tardat cū nō est iflāmatio: q2 nō est cā nec̄itatꝭ
ad velocitatē. Cū maiori ꝯ ꝯstrictiōe pōt frequētiā facere vt appa-
ruit supra. c. ꝯ anhelitu breui. Eodē mō Aui. vult ꝙ anhelitus isto-
rū sit minor q̄z tardior ꝓprie existēte calore in curādo euētationē.
Nā isti plus ledunt ab anhelitu magno q̄z cū veloci: ꝯ plus dimit-
tēt magnitudinē q̄z velocitatē: ⁊ iō dixit. Qm̄ ducens. i. ilico ducit
ad retētionē. ⁊ ꝑ. i. paruitatē. Est plus. Cā aūt q̄re plus ledūt a ma-
gnitudine anhelitus est: q2 pectus mag̃ distrahit in illa: ⁊ iō pres
dolētes magis mouent ⁊ ꝯcutiunt. Vn̄ Gal. lib. de disnia ca. 2. sū-
me. 2. doctrine. 2. illo. c. scriptū est aūt. dicit. Omnia. n. hec sunt eis
auxilia. iā maxime quidē magnitudo: secūdo v̄o velocitas: iaꝫ aūt
⁊ spissitudo. tristabilius est. n. eis q dolent ꝑ plurimū tēpus moue-

ri ꝗ̃ per paucū: ⁊ ꝓpterea de magnitudine q̄dē auferūt multū: de velocitate aūt minimū: de spissitudine aūt nō auferūt sed ēt addūt aliq̄d ei q̄d ꝯm nām inopiā que ex paruitate existit corrigētes. Ex his pꝫ ꝙ magis leduntur ex magnitudine. Cā est ergo calor: cū nō sufficit frequētia: coguntur facere velocē anhelitū sicut etiā quandoq̄ magnum anhelitum coguntur facere vt supra patuit ⁊c̄.

De anhelitu eiꝰ cuius anhelitꝰ ꝯstringitur ꝑꝑ quācūq̄ cām: ⁊ de anhelitu hn̄tis asma. Cap. 35m.

Oportet vt succurratur ei qui fit cū ꝯstrictiōe ex parte velocitatis ⁊ frequentie in plurimo rei quare fit anhelitus eius paruus strictus frequens: ⁊ anhelitus habentis asma est ex eis q̄ veloces sunt capl'o suo.

¶ Hic Aui. quodam generali sermone vult ostēdere qualis paruitas fiat in anhelitu a causis ꝯstringētibus quibuscūq̄ siue cōstringens causa sit naturalis huic homini vt pectus a natura ꝯstrictū: siue sit preter nām: ⁊ ille cause sunt note ex premissis capitulis: ⁊ h̄ est quod dicit. propter quācunq̄ causam. ⁊ subdit. anhelitus hominis habentis asma. i. equalis est anhelitus illis qui hn̄t asma. ⁊ dicit hoc q̄r est anhelitus talis qualis a causa ꝯstringente fit. Expressit aūt de hoc specialiter: q̄r asma est noīata passio. Et q̄r Auic. iam festinabat ad scientiā de asmate. Dicit ergo ꝙ anhelitus a causis cōstringentibus est velox frequens paruus: ⁊ cōstrictioni oportet ꝙ succurratur cum velocitate ⁊ frequentia in plurimo rei nisi sit vltimatus casus ⁊ resolutio caloris innati ⁊ aduētus proximus ꝑditioni q̄r fiet rarus strictus: q̄r non solū fiet paruus. s. in dimēsione hac: q̄r strictus. s. cū sit ꝯm latus cōstringētis. ¶ Sꝫ tu. d. hic: supra est habitum de anhelitu stricto. ¶ Dōm ꝙ forsan hic ītelligit stricturā in tempore. i. breuē. Uel si vis phantasiari strictū ⁊ latuꝫ in pectore ⁊ longum ⁊ breuē ⁊ altū ⁊ ꝓfundū: tu habes omnes has differētias ex dictis in capitulo de pulsu: ⁊ ex hoc quod dicit in capitulo de anhelitu alto subtili. Anhelitus habētis asma est velox in suo capitulo sciłꝫ anhelituum constrictorum in quibus opꝫ ꝙ succurratur cōstrictioni cū velocitate ⁊ frequentia ⁊c̄.

De anhelitu habentium saniē. Cap. 36m.

Quandoq̄ laborāt in dilatatiōe pectoris totiꝰ cū caliditate ⁊ exufflatiōe ⁊ nō est illic caliditas: neq̄ q̄d adiuuet virtutē qm̄ hn̄s hanc egritudineꝫ iā debilitatꝰ est in vltimitate. Sꝫ virtus in hn̄tibꝰ peripleumoniā ⁊ asma est remanēs.

¶ Anhelitus habentiū saniē in pectore est difficilis: ⁊ hoc est q̄d dicit. laborāt. ⁊ conantur dilatare totū pectus cuꝫ caliditate sciłꝫ ꝑter nām quā habēt a sanie. Et exufflatione. q̄r satis hn̄t de aere: ⁊ hn̄t vapores malos ex sanie quare exufflādo anhelant. Et non est. Dynus exponit ⁊ quādoq̄ nō est caliditas illic. s. in mā̄ saniosa: ⁊ ideo nō sic necessitat ad extrahendū aerē ⁊ sufflādū. Aliter posset exponi vt Aui. velit cōparare hn̄tē saniē in pectore ad asmaticū ⁊ peripleumonicū. Et ītelligit h̄ hn̄tē saniē egritudīe lōga vt ptisi vel apertura aꝑatis. Iste. n. est debilior in virtute ꝗ̃ peripleumonicus vel asmaticus: ꝗ hn̄s saniē in pectore. v. g. ptisicus vel empicus verus ex ꝑte cal'itatis accidētalis in sanie cogitur dilatare pectus ⁊ exufflare: ⁊ sic ex hoc faceret anhelitū magnū velocē ⁊ frequētē: sꝫ ex alia ꝑte nō est cal'itas nālis: nec aliud q̄d virtutē iuuet in dilatando q̄r est vltimatus ex debilitate: ꝗ nō poterit dilatare multū nec velocitare. Peripleumonicus aūt ⁊ asmaticus cū sint fortiores in virtute potuerūt facere anhelitū maiorē ⁊ velociorē ꝗ̃ hn̄tes saniē ⁊c̄.

De anhelitu habētiū decollationē ⁊ suffocationem ⁊ que eis sunt similia. Cap. 37m.

Est cum dilatatione magna ⁊ cum velocitate ⁊ frequentia propter necessitatem ⁊ submersionem materiei: ⁊ non est ex eis exufflatio asmatis.

¶ Ponit anhelitū hn̄tiū decollationeꝫ ⁊ aꝑa in gutture in quo hoīe vr̄ ꝙ decolletur exufflatiōe ⁊ similia: ⁊ in quacūq̄ spē sq̄nātie anhelitꝰ est cū magna dilatatiōe: q̄r totū pectꝰ mouetur ⁊ oēs musculi: nō tn̄ ꝓprie est magnꝰ eo ꝙ nō multꝰ aer trahatur: vn̄ coguntur velocitare ⁊ frequētare anhelitū ꝑꝑ nec̄itatē euētatiōis cū nō pōt satisfieri ꝑ multū aerē vna vice. Et submersionē mā̄e. s. quā mā̄ facit que submergit calidū nāle: ⁊ q̄r paucū trahūt aerē iō nō est anhelitꝰ sufflatiuꝰ in asmate existēte libera canna pulmōis plus ꝗ̃ in sq̄nātia pōt cū pluri aere fieri exufflatio plus ꝗ̃ in spēbus squinantie.

De asmate. Cap. 38m.

Asma est egritudo pulmōis cū q̄ patiēs nō inuenit excusationē ab anhelitu frequēti sic̄ est anhelitus quo laborat ꝓ̄focatus ⁊ festinatꝰ.

¶ Expeditus a narratōe diꝗ̃ anhelitus ⁊ causaꝝ ⁊ signoꝝ ⁊ diuersitatū eius ꝯm etates ⁊ alia: hic determinat in spāli de quodā malo anhelitu qui dicitur asma. est. n. multuꝫ nominata passio. Et ꝓ̄ ponit eius diuersitates ⁊ q̄d est. Scđo signa. ibi (Si fuerint.) Tertio curā. ibi (In facto.) ¶ Prima in. d. Primo ostendit quid est. Scđo ponit diuersitatem eius. ibi (Et hec egritudo.)

¶ Dubitatur de diffinitiōe cū dr̄ est egritudo cū videatur accn̄s. s. malitia anhelitꝰ. Itē pulmonis q̄r qn̄q̄ vr̄ solū pectoris ⁊ ēt solum diaphragmatis cū fit a cōpressiōe a stōcho. Ampliꝰ ꝑipleumonia est talis egritudo: ꝗ peripleumonia est asma. ¶ Cōsiderandū ꝙ asma qn̄q̄ est nomē gn̄ale ad oēm ꝯstrictiōeꝫ anhelitus: siue sit cū febre siue nō: siue cū mā̄ siue nō: siue apostemās siue nō: quō qn̄q̄ sumitur 4. ꝯtinētis. c. 1. Alio mō sumitur asma ꝓ difficultate anhelitꝰ: siue sit cōstrictio anhelitus siue nō: facta a causis mālibus nō apostemosis: siue ꝯiungatur febris siue nō: vel a causis nō mālibus. Et hoc mō videtur ītelligi sermo Aui. in toto cap̄ q̄d pꝫ: q̄r loquitur de malo anhelitu a malis cōpl'onibꝰ ēt exiccatiuis: ⁊ a nocumēto in neruis. Ista aūt lꝫ possint cadere in cap̄ ꝯstrictiōis anhelitꝰ: priꝰ tn̄ sunt de cap̄ difficultatꝭ supra de ꝯstrictiōe anhelitꝰ. Tertio mō sumitur asma ꝓ malitia anhelitꝰ facta a mā̄ebus grossis ⁊ viscosis existentibus in pulmone: vn̄. 4. ꝯtinētis ꝓ̄ ca. asma veraciter est q̄d in ꝑtibꝰ cānalis pulmōis hꝫ humiditates multas viscosas ꝓhibētes ex viscositate ipsaꝝ ne trahatur ꝗ̃titas aeris opportuna. Et lꝫ. A. gn̄al'r posset sumere asma ꝓ̄ ⁊ 2° mō: ꝓ̄ncipal'r tn̄ in h̄ ca. exequitur in cura asmatis tertio modo. ¶ Ad ꝯ̄ria dōm ꝙ asma est egritudo ⁊ est accidēs vt notū. ¶ Ad 2m dōm ꝙ veꝝ asma est egritudo in pulmōe: ⁊ hūc ꝓ̄ncipaliter diffinit: Nō veꝝ aūt est ēt pectoris egritudo: sed ꝑ cōitatē ab aliꝭ causis. Uel dōm ꝙ cū dixit pulmōis ītellexit ēt pectoris: sꝫ q̄r pulmo ē ꝓ̄ncipaliꝰ saltē cordi īmediatū organū anhelitus dixit pulmōis. ¶ Ad 3m dōm ꝙ ꝑipleumonia est modus asmatis: vel ꝙ nō est sermo ꝺ hac malitia anhelitꝰ aꝑosa. ¶ Cum qua patiēs ⁊c̄. Ex hoc pꝫ ꝙ malitia anhelitꝰ vocatur asma: q̄r est illa in q̄ patiēs frequēter anhelat cū labore sic̄ accidit ꝓ̄focato absq̄ festinātia aut festinatio ī itinere: imo ꝓprie h̄ nomē asma sumitur a malo anhelitu hoīs festinati in via: vt Pau. ponit. c. de asmate cū dic̄. oīs malus anhelitꝰ ex̄ sanitatē ꝗ̃si coarctatꝰ frequēs aut q̄ ē difficilis frequēs ⁊ ꝑ ꝯ̄n̄s cadit anhelitꝰ ꝓ̄parātiōis nō est alius ꝗ̃ asma difficile. Et sic vr̄ mens Pau. ⁊. A. in ꝓcessu: ⁊ sic pn̄t vocari asma sq̄nātie ꝑipleumonie ⁊ multe aliaꝝ egritudinū q̄rū nō rememoratur q̄r pēdēt illa asmata ab illis causis ꝓlixe discussis. ¶ Ex q̄bꝰ apparet ꝙ Aui. nō dixit ab anhelitu veloci: sꝫ dixit frequēti: q̄r anhelitus frequēs frequēter cōicat cū asmate sꝫ velocitas nō: q̄r ꝯm diuersitatē virtutū pn̄t fieri tardi ⁊ veloces. ¶ Sꝫ ꝯ̄ q̄r supra dixit ꝙ anhelitus hn̄tis asma est ex eis q̄ sūt veloces. ¶ Dōm dupl'r. Prio ꝙ forsan ibi non assumpsit asma gn̄al'r. Uel aliter ⁊ melius ꝙ oīs asmaticus nō hꝫ anhelitū velocē inquātū oportuit defectui magnitudinis subuenire ꝑ velocitatem ita ꝙ in sui rōne esset velox: sed hoc nō semper ꝯtingit ꝓpter defectū virtutis. ¶ Cōtra supra dicit ꝙ in habentibus asma virtus est remanens. ¶ Dōm ꝙ loquitur respectu illorum qui habent in pectore saniem. ¶ Sicut est anhelitus ⁊c̄. Simile exemplū ponitur in cōmen. afo. 25. tertie particule. Senioribus ꝟo factis perithimia.

¶ Et hec egritudo cū accidit decrepitis nō forsitan sanatur neq̄ maturatur: qn̄o. n. cum ipsa in iuuenibus etiā difficilis sit ꝯm plurimū. Et augmētatur apud resupinationē. Et hec quidē egritudo est ex egritudinibus longis habens cum hoc paroxismos acutos ꝯm similitudinem paroxismoꝝ epilepsie ⁊ spasmi.

¶ Hic primo ponit diuersitatem quādā ex etate. Scđo ex causis ⁊ modis eaꝝ. ibi (Et qn̄q̄ fit.) Tertio ex gradu eiꝰ. ibi (Et qn̄q̄ asma fit.) Quarto ex ꝑmutatiōe. ibi (Et multotiēs.) ¶ Pria in duas. Primo facit q̄d dictū est. Scđo addit duos can̄. ibi (Et augmentatur.) ¶ Causa ꝓ̄mi est defectus virtutꝭ: ⁊ q̄r cōtinue catarrizāt: vn̄ Branchi ⁊ corize in valde senibꝰ nō maturantur scđa ꝑticu. afo. 40. ¶ Sꝫ tu dices: q̄re Mesue dicit ꝙ mulieribꝰ vel senibꝰ nō sepe accidit. ¶ Dōꝫ ꝙ forsan vult dicere ꝙ sepe accidit aut comparat decrepitis: aut nō sepe ex hoc ꝙ humores sunt quieti in eis. Citius aūt sanatur mulier: q̄r accidit a parua causa: ⁊ dicit ꝙ hꝫ paroxismos acutos. s. quādo est a materia similes in breuitate epilepsie ⁊ spasmo. ¶ Cōtra Mesue dicit in hoc ca. si periodus nō declinauerit vsq̄ ad. 40.

Dubium

ad.40.dies. ⁋ Dõm ꝙ paroxismoꝝ asmatis qdã est cõis de anno in annũ: ⁊ ille põt durare.40.dieb⁹ ⁊ vltra: ⁊ hꝫ paroxismos particulares.s.plures. Alius est paroxismus particularis: ⁊ ille oꝫ ꝙ sit breuis: qꝛ cũ tãta anhelitus malitia nõ diu põt stare vita.

¶ Et quãdoqꝫ fit ꝓpter nocumentũ in ipso pulmone ⁊ in eis que ipsi ꝯtinuant̃ ꝓpter inuiscationẽ humoꝝ grossoꝝ in arterijs ⁊ ramis earũ breuib⁹ ⁊ suctoribus earũ. Et quãdoqꝫ est in cãna pulmonis. Et quãdoqꝫ est in raritate pulmonis ⁊ locis vacuis. Et iste humiditates quãdoqꝫ sunt ad ipm effuse ex capite: ⁊ ꝓprie in regionib⁹ meridianis. Et quãdoqꝫ sunt expulse ad ipm ex alijs locis. Et qñqꝫ est cã generationis eaꝝ in ipso friditas eius ⁊ rorificat paulatim paulatim.

¶ Hic ponit cãs ⁊ hꝫ partes octo sicut octo cãs põit. Scđa ibi (Et qñqꝫ.) Prima cã est mã viscosa grossa in partib⁹ pulmonis vel circa. Ponit aũt circa hanc diuersitates tres. ⁋ Prima ex parte loci: qꝛ est in pulmone vel in arterijs pulmonis vel in cannulis ꝑuis trachee que terminantur ad superiora pulmonis ⁊ sunt suctores mãerũ vel in cãna vel in corpore carnis pulmonis que est caro rara spõgiosa: quasi res vacua vel in locis vacuis ⁊ spatio pectoris. ⁋ Scđa diuersitas est: qꝛ ille mãe vel veniũt ab alijs mẽbris vt capite in regionib⁹ meridionalib⁹: qꝛ aggregãt multas humiditates in capite aut alio mẽbro aggregatas ex malitia pulmonis. v.g. mala cõplexio frida debilitãdo digõnẽ pulmonis est cã ꝙ in modum cuiusdã rorationis multiplicent̃ humiditates: qꝛ multiplicant̃ ꝫ oẽm porũ sicut ros: ⁊ ideo dicit. rorificat. Si aũt humores nõ sint in pulmone: sed in stomacho. ⁊ pꝫ. ⁋ Tertia diuersitas est ꝙ etiaꝫ nocẽt multitudine. Et qñqꝫ q̃litate. s. grossitie ꝓprie ⁊ viscositate.

¶ Et quãdoqꝫ fit ꝓpter humorẽ nõ existenteꝫ in pulmone ⁊ arterijs eius: imo in stomacho effusum ex capite aut ex epate aut generatũ in stomacho: ⁊ ꝓhibitio anhelitus adueniens cuꝫ ascensus sit est ꝓpterea ꝙ stomachus cõprimit velamen ⁊ velamen cõprimit pulmonẽ: ⁊ epar quãdo infrigidat̃ aut igrossat̃ quãdoqꝫ adiuuat ad faciẽdũ asma. Et isti qdẽ humores quandoqꝫ nocent sua qualitate: ⁊ quãdoqꝫ nocẽt sua quantitate ⁊ multitudine. Et quãdoqꝫ fit sed raro ex exiccatione pulmonis ⁊ siccitate ei⁹ propter corrugationem aggregationis eius ad seipsum.

¶ Siccitas cõplexionalis pulmonis dicit̃ hec siccitas: sed ex ꝯsumptione humidi dicit̃ exiccatio. Raro autẽ tanta siccitas fit in pulmone ꝙ ex hoc ꝯgreget̃ ⁊ fiat asma: vt Rasis.4.ꝯtinẽ.cap.1.

¶ Et quandoqꝫ fit ex frigiditate eius.

¶ Hec est tertia cã: ⁊ intelligit̃ frigiditas constringens: qꝛ de frigiditate generante materiã in pulmone iam dixit.

¶ Et quandoqꝫ fit propter nocumentum perueniens ad membra anhelit⁹ ex neruis ⁊ nucha ⁊ cerebro aut catarro expulso ad ipsam ex eis.

¶ Quarta cã est nocumẽtũ cõmunicatũ a neruis: differt hec cã inquãtũ est ꝯfectio pectoris ex nocumẽto neruoꝝ per cõitatẽ. Ista cã est distincta a superiorib⁹. Inquãtũ vo dicit de catarro expulso ad ipm pulmonẽ ex ipsis mẽbris: illa cã dicta est supra in pª cã.

¶ Et quãdoqꝫ fit propter cõmunitatẽ membroꝝ vicinoꝝ cõprimentiũ membra anhelit⁹: quare nõ dilatantur: sed est stomachus plenus quãdo cõprimit velamen. Et quãdoqꝫ accidit propter multitudinẽ vaporis fumosi quãdo coartat̃ in pulmone ⁊ ꝑuenit ad eũ. Et quãdoqꝫ fit propter vẽtositatẽ coartatã in membris anhelitus cõprimentẽ anhelituꝫ. Et quãdoqꝫ fit propter paruitatẽ pectoris: quare non sequit̃ ipm necessitas ex anhelitu ⁊ fit illud nocumentũ naturale in anhelitu sicut accidit in cibo ex paruitate stõchi. Et quãdoqꝫ asma fit vehemẽs ⁊ fit anhelitus ꝑparationis. Et multotiẽs permutat̃ ad peripleumoniã.

¶ Quinta cã est stõchi repletio: ⁊ tũc inquãtũ esset repletio cibalis differt a cã scđa. Inquantũ vo hic esset sermo de repletione mãli ab humorib⁹ fridis in eo vel in pectore iaꝫ dcm̃ est hoc in ꝑma cã asmatis: ⁊ forsan ꝙ differt hec cã a pª: qꝛ humores stõchi ⁊ epatis fridi pñt ledere vel penetrãdo vel resudãdo ad spũalia: ⁊ sic dixit de eis in ꝑma cã: lꝫ ⁊ dixerat de cõpressione vl' de cõprimẽdo: ⁊ sic ꝑncipal'r dixit. Hic g̃ collige ꝙ epar ⁊ stomachus possunt facere asma cõprimẽdo vel alterãdo diaphragma: ⁊ cũ infrigidat̃ epar ⁊ etiã stomachus vel cõicando mãm. Reliqua sunt nota.

¶ De signis asmatis. Cap.39m.

Si fuerint cã asmatis hummores aut humiditates in cãna ipsa erit illic ꝯstrictio in ꝑncipio anhelit⁹ cũ excreatione ⁊ oscitatione ⁊ retẽtione mãei stãtis ⁊ grauitas cũ sputo rei ex loco ꝓpiquo. Et si fuerint humores ex catarro erit subito: ⁊ si nõ: erit paulatim. Et si fuerint in venis duris ꝑseuerabit diũsitas pulsus tremulosa: ⁊ qñqꝫ adducit ad tremorẽ cordis ꝯfirmatũ ⁊ iterficit. Et plurimũ pulsus habẽtiũ asma est tremulosus. Si aũt fuerit extra spatiũ quocũqꝫ modo sit nõ erit tussis.

¶ Hic ponit signa ⁊ solũ ꝫm q̃tuor cãs. Primo ei⁹ qđ fit ab humoribus grossis ⁊ viscosis: ⁊ fuit ꝑma cã. Scđo ei⁹ qđ fit a siccitate: ⁊ fuit cã scđa. ibi (Et si fuerit a siccitate.) Tertio ei⁹ qđ fit a vẽtositate: ⁊ fuit tertia cã. ibi (Et si fuerit ꝑꝑ vẽtositatẽ.) Quarto ei⁹ qđ fit a friditate pulmonis: ⁊ fuit quarta cã. ibi (Et si fuerit ꝑꝑ frig⁹.) Dõ nõ posuit signa aliaꝝ cãrũ: qꝛ aliũde intelligunt̃. Signa facti ꝑꝑ nocumẽtũ a nucha ⁊ cerebro itelligunt̃ ex signis egritudinũ cerebri fen ꝑª. ⁊ nuche fen 2ª. Signa ꝑꝑ cõitatẽ vicinoꝝ vt stõchi ⁊ epatis itelligunt̃ ex fen.13.⁊.14. Signa ei⁹ qđ fit a vaporib⁹ fumosis sunt sicut signa ei⁹ qđ fit a vẽtositate multa cũ signis febriũ faciẽtiũ hos vapores. Paruitas vo pectoris est res sensibilis. ⁋ Prima in tres. Prĩo ponit signa qñ mã est in spũalibus. Scđo qñ est ꝑꝑ cõitatẽ. ibi (Et si fuerit.) Tertio qñ est sanies per eruptionem. ibi (Et si fuerit ab eruptione.) ⁋ Prima in tres. Prĩo ponit signa qñ mã est in cãna pulmonis ⁊ ramis ei⁹. Scđo qñ in venis. ibi (Et si fuerit in venis.) Tertio qñ est in spatio pectoris. ibi (Si aũt fuerit extra.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa ei⁹ in se. Scđo vt venit aliũde vel nõ. ibi (Et si fuerit humores ex catarro.) ¶ Dixit humiditates aut ꝑꝑ mãs que multũ recedunt a forma humorali: aut ꝑꝑ mãs quas pulmo per se aggregat rarificãdo ꝑꝑ malã cõplexionẽ fridã. Ponit aũt ꝑmũ signũ ⁊ est ꝯstrictio anhelit⁹ in ꝑncipio. i. loco ꝑncipij circa ꝑncipiũ pectoris: vel in ꝑncipio q̃tuꝫ ad tꝑs: qꝛ stati cũ icipit appet strictura. Scđm signũ est excreatio. i. volũtas excreãdi: ⁊ labor in hoc: ⁊ iõ dixit. oscitatiõe ⁊ excreatione. Tertiũ signũ est mã stans ⁊ retẽtio mãei stãtis. ⁊ vult in hoc ꝙ semꝑ videt̃ ꝙ mã stat ⁊ retineat̃ in vijs: ita ꝙ qñ actu expuũt credunt expuere totũ qđ oppilat: ⁊ cũ expuerint vr̃ eis nihil fecisse: qꝛ vr̃ eis adhuc mã retẽta: ⁊ hoc ꝓpter mãeꝝ multitudinẽ ⁊ grossitiẽ: ⁊ hoc est anteq̃ꝫ declinet paroxismus. Quartũ signũ est grauitas sensata in partib⁹ spũalib⁹. Quintũ signũ est ꝙ sputũ percipiet̃ ex ꝓpinquo venire. Uel posset exponi grauitas. i. difficultas expuẽdi q̃uis sputũ ex ꝓpinquo veniat. Et si nõ: qꝛ adunet̃ ꝓpter debilitateꝫ virtutis digestiue pulmonis. Et si fuerit in venis. Per venas duras itelligimus. s. arterias: ⁊ est notũ: tñ vene dure sunt vene nõ pulsatiles pulmonis. Nã Gal'.6.⁊.7. de vtilitate particularũ volẽs diffinire arterias pulmonis vocat eas suctores: ⁊ tunc dicem⁹ ꝙ mã in venis qetis pulmonis de se nõ facit malũ anhelitum: vt apparuit in Anchinitõe medico 4º de iteriorib⁹: sed hoc erit qñ mã illa cõicat̃ cãniꝫ pulmonis: ⁊ qꝛ vena cõicat cordi: ideo põt facere tremorẽ ⁊ syncopim ⁊ multo mag̃ si fuerit in arterijs. Est aũt pulsus diuersus ꝓpter virtutis aggrauationeꝫ ⁊ est valde frequẽs nisi iam sit defect⁹ ꝓpinquus morti. ⁊ Gal'. in cõmẽto pulsuũ ca. de pulsu orthomie. cõmẽ.33. Tremulosus. cum est tremor cordis qui põt iterficere. Dicit tñ ꝙ plurimuꝫ est tremulosus: hoc erit qñ stat virtus que ꝓpter necessitatẽ fortiter ꝯcutit arteriã: ⁊ nõ est hic pulsus tremulus sequẽs tremorẽ cordis de q̊ est dictuꝫ. Si aũt. i. si mã est in spatio pectoris nõ facit tussiꝫ nisi cõicet pulmoni: ⁊ iõ saluat̃ lr̃a affirmatiua ⁊ negatiua. Si aũt nõ fuerit ex̃ spatiũ. s. pectoris: ⁊ ꝯcordat cũ dictis sup̃ in signis ꝯstricti anhelitus.

¶ Et si fuerit cum cõmunitate principioꝝ significabit ipsum illud qđ preterijt. Et si fuerit cum cõmunitate vicinoꝝ significat ipsuꝫ additio ipsius ꝓpter excitationem materie ipsoꝝ aut repletionẽ accidentẽ in eis.

Et si fuerit a catarro significabit ipm dispositio eius. Et si fuerit ab eruptione saniei subito ad mēbra anhelitus significabit ipsum illud qđ ꝑcessit de apostemate ⁊ collectione: deinde qđ ꝑuenit ex eruptione.

¶ Hic ponit signa māe aliūde venientis ⁊ alibi existētis: ⁊ lꝫ dixerit signa eiꝰ qđ fit a catarro, dixit id ſm ꝙ significat modū quo adunaꝛ mā. s. subito. Hic aūt ponit signa ſm ꝙ vocat mēbra a qbꝰ vł in qbꝰ est mā vel venit qua cōmunicatiōe leduntꝛ spūalia: ⁊ iō hic ſmo nō est ille. Pricipioꝝ. i. mēbroꝝ. s. cerebri ⁊ nuche a qbus pōt venire mā: ⁊ ſm hoc cadit in ꝑma cā asmatis. Si aūt exponaꝛ ꝑncipioꝝ. i. cerebri ⁊ nuche: ex qbꝰ pōt ledi anhelitꝰ ꝑ cōitatē solius male cōplexionis ⁊ per viā debilitatis: tūc hec signa erunt quarte cāe: que qcqd sit ꝑterit in ꝑma fen ⁊ scđa huius tertij. Uicinorum epatꝭ ⁊ stōchi. A catarro. s. ſm ꝙ ab ipso cerebro dispō catarri dicta quinta huius. ¶ Et si fuerit ab eruptione saniei. Sed tu dices supra nō est facta mentio de saniosa mā. ℣ Dōm ꝙ dedit intelligi supra cū dixerat mās istaꝫ grossas qñqꝫ effundi a capite: ⁊ qñqꝫ ex locis alijs: vt per loca alia itelligamus oēm partē a qua pōt venire mā ⁊ descēdere ad pulmonē ⁊ pectꝰ ſm quēcūqꝫ modū veniat vel per fluxū vel per eruptionē apatis. Etiā Auic. multas cās dat itelligē sicut notas ex dictis. Jā enī in caplīs sup̄ dixerat de sanie ꝙ pōt ꝯstringere anhelitū: ⁊ ſm hāc viam in fine caplī de asmate ponit curā eius qđ fit a caliditate: ⁊ tñ in causis asmatis nō posuit caliditatē dans itelligere ꝙ si asma nō accipiꝛ ita stricte: sed pro malitia anhelitꝰ que est difficultas q̃uis nō sit ꝯstrictū eē qđ pōt fieri a calore ⁊ ab oībꝰ causis difficultatis anhelitꝰ supra dictis.

¶ Et si fuerit a siccitate significabit ipsum sitis ⁊ priuatio sputi omnino: ⁊ ꝙ spuit cum recipit qđ humectat ⁊ administratur qđ humectat.

¶ Administratur. s. extra inungendo.

¶ Et si fuerit propter ventositatē significabit ipm leuitas partium pectoris cum cōstrictione que diuersificātur ſm acceptionē eius qđ inflatiuū est: ⁊ eius qđ nō est inflatiuū. Et si fuerit ꝓpter frigus complexionis pulmonis ⁊ sicut fit in decrepitis: tūc ipsum paulatim incipiet ⁊ cōfirmabiꝛ.

¶ Quia nō est mā humoralis. Et si frigus poterit facere asma in cōstringēdo ēt: ⁊ hoc pōt facere subito cū est ex cā extrinseca vt ambulatione in frigido aere. Et pōt facere aggregādo mās fridas: et tūc ipm asma fit paulatim sicut decrepitis accidit. Et ſm hoc illa nō est tertia cā dicta supra posita: imo claudiꝛ ꝑma sed dat itelligere illā per hoc oppositū qꝛ pōt fieri subito.

¶ De cura asmatis ⁊ constrictionis anhelitus ⁊ preparatione eius. Cap. 40m.

In facto quidē ab humiditatibꝰ cura ⁊ eius modus est vt perueniatur ad finiendum humiditates que sunt in pulmonibus eorum cū facilitate ⁊ equalitate. Et si scíueris ꝙ nocumentuꝫ accidens in eis est propter multitudinem: tūc euacuabis corpus ꝓculdubio cum solutiuo. Sintqꝫ medicine solutiue subtiliatiue maturatiue absqꝫ calefactione vehementi perducentes ad exiccationē materiei ⁊ subtiliationem eius.

¶ Hic ponit curā asmatis: ⁊ qꝛ in hoc posuerūt curā multarū spērū mali anhelitꝰ: iō ponit scđo curā reliquarū spēꝝ mali anhelitꝰ. ibi (Si fuerit.) ℣ Prima in octo. Prīo ponit curā facti ab humoribꝰ grossis viscosis stātibꝰ ī pulmone: siue sint ibi ꝯgesti siue aliūde venerit. Scđo facti per vapores. Tertio facti per ventositatē. Quarto per catarrū a cerebro. Quinto per cōitatē a cerebro ⁊ nucha per neruos. Sexto ꝑ siccitatē. Septimo ꝑ caliditatē. Octauo per friditatē. Scđa ibi (In asmate aūt a ꝯstrictiōe.) Alie sequunꝛ statim per ordinē. Nō posuit aūt Aui. curā asmatꝭ facti a cōpressione stōchi vel epatꝭ: qꝛ itelligiꝛ de cura repletionū stōchi ⁊ epatꝭ ex fen. 13. ⁊. 14. Nec ponit curā facti a ꝑuitate pectoris: qꝛ cura est cura mēbri macrefacti ⁊ extenuati que inuiꝛ ꝑ̊ lib. fen. 3. ⁊. 4. li. fen 7. ¶ Ad ꝑmi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ sic iacet in mēte. A. cura asmatis de materijs grossis viscosis in pulmone ſm plīm cōpleꝛ sex itētionibꝰ: lꝫ a Mesue dicanꝛ. 5. tñ ⁊ sextā inuit sigs ꝯsiderat. Pria itētio. A. est eq̃tio māei. Scđa eūatio cū medicīa eūatiua siue solutiua cū expedit. Tertia ē rectificatio vite patiētis. Quarta diuersio māe ad oppositū. Quīta fortꝭ exiccatio ⁊ diminutio ⁊ aptio cū fortibus eductiuis per sputū qđ semꝑ fit post digōnē: ⁊ qñqꝫ post euacuationē ꝙ ante nō poteramꝰ facere. Sexta est correctio accidentiū. ℣ Primo ergo. A. ponit curā asmatis quo ad intentionē que est equatio ⁊ euacuatio eius. Scđo quo ad intentionē rectificationis regiminis. ibi (Et ex regimine bono.) Tertio diuertendo mām. ibi (Et opꝫ vt obseruetꝛ.) Quarto fortius exiccādo ⁊ aperiēdo ⁊ subtiliando. ibi (Distinctio vō medicinarū.) Quinto resistēdo accidētibꝰ. ibi (Et apud vehemētiā.) ℣ Pria in tres. Nā ꝑmo ponit cañ. gñalē in equatione ⁊ ꝑparatione māe. Scđo infert qđdā. ibi (Et ꝑꝑ hoc antiq.) Tertio ponit cañ. spāles. ibi (Et ꝑꝑ hoc opꝫ vt assidue fiat.) ¶ In facto ab humiditatibꝰ grossis. i. flegmaticis viscosis: qꝛ sic est ſm plurimū ſm Mesue. Ad finiendū. i. ꝯsumendum cū facilitate ⁊ equatione: ⁊ intelligiꝛ de finitione siue per medicinas solutiuas siue ꝑparatiuas ad soluenduꝫ siue per dissolutiuas. Totū. n. dꝫ fieri suauiter nō cū forti cōmotione quātū est possibile. Et si ꝓpter multitudinē. s. flegmatis non solū in pectore sed in mēbris alijs. Uel ēt ꝙ in pectore sit multū ꝙ nō itelligit multitudinē. s. sanguinis vel humoꝝ: qꝛ tūc cōpeteret cū flōmia vt reliqui auctores ponūt. Ad exiccationē. i. ꝯsumptionē māei.

¶ Et ꝓpter hoc antiq nō apposuerūt in ꝯfectionibus cure asmatis opiū neqꝫ iusquiamuꝫ neqꝫ mādragorā nisi itētio sit per illđ ꝓhibitio catarri qñ multiplicaꝛ: imo neqꝫ psiliū nisi ꝙ deꝰ vult gloriosus ⁊ excelsus.

¶ Cōsiderādū ꝙ in asmate medicine opiate ꝯgelātes mām nō sūt ꝯueniētes nisi velimus sistere catarrū sicut vtimur qñqꝫ pillulis de storace ⁊ arnoglossa. ¶ Sed tu dices vnde sequiꝛ hoc ex ꝑdictis. ℣ Ad hoc dōm ꝑmo ꝙ sicut nō vtimur medicinis multuꝫ calidis resolutiuis: ita nec multū frigidis. Scđo ꝙ iste sunt medicine multū efficaces: ⁊ lꝫ sint tales nō tamē vtimur eis. ⁊ psilio etiā non possumus vti qđ est minus fridū opio. Nisi ꝙ deus vult. q. d. nisi habeant in hoc aliquā ꝓprietatem.

¶ Et ꝓpter hoc opꝫ vt assidue fiat humectatio māei ⁊ maturatio eiꝰ cū est grossa ⁊ viscosa. Et nō sis ꝯtentus subtiliatione aut icisione pura. Et qñqꝫ adducūt labor eiꝰ ⁊ inobedientia materiei ad vlcus in pulmone. Et similiter quoniā omnia que prouocant nocent huic egritudini inquantū prouocāt. Propterea quia extrahūt subtile ab humiditate tūc cū sentis cū asmate grossitiē in epate opꝫ vt permisceas cum medicinis pectoris medicinas ex genere eupatorij ⁊ absinthij: ⁊ illud qđ ꝯiungit inter duas res simul vehementer est sicut rubea tinctoꝝ ⁊ aristologia etiam. Et cū ille qui curatur est puer oportet vt permisceatur tunc cū medicinis lac matris eius: ⁊ dentur ei sufficientes medicine equales sicut feniculū humidū cū lacte.

¶ Hic in spāli ponit hos cañ. Et ꝑ̊ in medicinis ꝑparantibꝰ mām pulmonis ponēs quasdā illarum. Scđo in medicinis eūatiuis. ibi (Et si mā est plurima.) ℣ Prima in duas. Primo ponit cañ. Secūdo medicinas. ibi (Et ex eis.) ℣ Primus cañ. hꝫ. iiij. ꝑcepta. ¶ Primū ꝙ mā grossa digeraꝛ assuefaciēdo: qꝛ paulatim agēdo ⁊ humectādo. ¶ Cōsiderādū ꝙ illa est humectatio que potius dꝛ mollificatio ꝑparās ad debitā resolōnē māe vt que fit cū decoctione camomille passularū ⁊ ficuū: ⁊ si expedit cū parū fortioribꝰ ſm māꝫ. Res. n. que in mā grossiori esset mollificatiua. v̊. g. decoctio ruthe vel calamēti in mā parū grossiori esset fortiter resolutiua ⁊ exiccatiua. Cōsidera ergo bene ⁊ videbis quare auctores multi diuersificanꝛ in ponēdo has medicinas qbus icipimus ⁊ ꝓcedimus in cura asmatis. ¶ Scđm ꝑceptū est ꝙ qñ tu ꝑparas mām als medicinā nō vtaris puro icisiuo vel subtiliatiuo: vnde nō incipias cū puro succo squille vel cum medicamine de synapi aut de semine vrtice vel ruthe: qꝛ labor exiens ex eis ⁊ inobedientia māe: qꝛ ꝑꝑ grossitiē nō ē apta vniformiter resolui faciūt vlcera pulmonis qꝛ mā exacuiꝛ ꝓpter inflāmationē ⁊ exiccationē: vnde plus vlceraꝛ pulmo. Etiā ille medicīe valde exiccāt pulmonē vel labor ī difficili tussi q̃ ꝯsequiꝛ. ¶ Tertiū ꝑceptū est ꝙ tu nō vtaris ꝓuocatiuis.

¶ Dubitatur de hoc qꝛ statim docet vti rubea tinctorum ⁊ aristo. Item infra docet vti calamēto. Item. 4. ꝯtinē. ca. 1. Rasis docet vti seminibus citrullorum. Item syrupi fiunt a Mesue in quibus ponitur radix apij ⁊ feniculi: ⁊ omnia ista dicta vrinam ꝓuocant.

Dubm ꝑm

¶ In 2ᵒ iuū est. A. hic ⁊ Rasis. 4. ↄtinē. 1. ca. frequēter. n. repetit canonē istū. ¶ Dōm ꝙ māe faciētes asma si sunt in pectore ⁊ debēt ꝑparari ad expulsionē ⁊ expelli: ⁊ sunt grosse ⁊ viscose vt supponitur: nō cōpetūt diuretica īquātū hmōi. Rō hui⁹. A. est: qꝛ ꝓuocantia educūt ꝑtes aquosas per vias vrine ⁊ dimittunt grossas. Nā si mā asmatis dꝫ euāri ↄueniētius euāꝛ per sputū q̄ꝫ per vrinā: ⁊ si ꝑ aliā ꝑtē q̄ꝫ per sputū oporteat euāre eas: melius fit cū medicinis solutiuis q̄ totā mām educūt vt cū agarico ⁊ collogntida. ¶ Sciēdū tñ ꝙ. A. signāter dixit īquātū ꝓuocāt. Prīo qꝛ medicine ꝓuocatiue pñt hēre virtutē aliā potētiorē ꝑꝑ quā eēnt vtiles vt prassium: lꝫ sit diureticū vt capil. ve. tñ īest eis virt⁹ pectoralis exuberātior. Scđo ēt qꝛ medicīe alique pñt eē ꝓuocatiue in mēbꝛis stātib⁹ circa epar ⁊ renes: que tñ nō attingerēt cū v̄tute ꝓuocatiua ad partes pectoris. Tertio qꝛ posset vti vna medicina que in dosi multa ⁊ sola ꝓuocaret: sed in ꝑua q̄ꝫtitate ⁊ mista cū alijs reb⁹ ducētib⁹ eā ad pect⁹ eēt diuisiua ⁊ subtiliatiua. Ex qb⁹ si intelligꝫ cessant oēs instātie. Cōcedit aūt hic. A. rubeā tinctoꝝ ꝑꝑ alterū triū. Uel qꝛ mā asmatis hꝫ minerā suā in epate cui⁹ signū est grossities in epate: ⁊ ꝑꝑ eius ↄfortationē cū hac daꝛ absinthiū ⁊ euaporatoriū. Ul' qꝛ ꝓuocatiua qb⁹ īcōueniēter fuisti vsus ꝑcipitauerūt materias sup̄fluas in epate: cui⁹ signū est grossities ⁊ nō potuerūt illas cōplete educē: ⁊ iō ꝓ cōplemēto eductionis dam⁹ diuretica: lꝫ sit aliq̄s error: tñ error p̄cedēs cogit ad illuꝫ ꝑꝑ min⁹ malū. Uel qꝛ illa ꝓuocatiua simul ↄferūt ⁊ epati ⁊ pectori: siue ī epate sit minera māe: siue sit nouiter lesuꝫ a diureticis qb⁹ vsus fuisti īcōueniēter. Et h̄ vꝫ dicē cū dixit. Cōiungit īter duas res. i. īter duo iuuamēta. s. pectori ⁊ epati in quo est grossities ex materijs. ¶ Quartuꝫ p̄ceptū est ꝙ sit puer ⁊c̄. pꝫ. ⁊ forsan vult ꝙ rectificeꝛ lac m̄ricis.

¶ Et ex eis que iuuant ad maturationem est ius galli decrepiti. Et ex regimine iuuatiuo eis est vt administreꝛ fricatio pectoris ⁊ que sequunꝛ ipm cū manib⁹ ⁊ mādili aspero ꝓprie si fuerit illic anhelitus p̄parationis. Sitqꝫ fricatio equalis sicca absq̄ꝫ vnguento nisi accidat lassitudo: tūc eni administraꝛ vnguētū: ⁊ opꝫ vt administres in quibusdam horis abrotanū ⁊ nitrū ⁊ fiat cum eis fricatio vehemens.

¶ Hic ponit res p̄parātes mās: ⁊ tu accipe alias medicinas q̄ ponenꝛ statiꝫ īfra vt decoctione ficuū ⁊c̄. Absq̄ꝫ vnguēto ne oppilet poros nisi accidat lassitudo ex fricatione: qꝛ tūc ad remouēdū nocumētū lassitudinis inūgim⁹ cū aliq̄ vnguēto vt cuꝫ hyssopi cerōto vel cū oleo de lilio. ¶ Sed tu dices q̄ūo est ꝙ auctores conanꝛ multū ad vnctiones pectoris. ¶ Dōꝫ ꝙ si tu ītēdas cū fricatiōe ad resolōnē ⁊ aꝑtionē poroꝝ nō opꝫ inūgere: vel forsan Aui. ītellexit per vnguētū oleū dulce q̄ vtimur ad lassitudinē post fricationem q̄ñq̄ꝫ. Et h̄mo accept⁹ est a Serapione trac. 2. ca. de asmate. c. 24. Nec ēt vnctiōes que fiūt ad resolōnē harū māerū debēt cū oīmoda oleoꝝ remanētia sꝫ abstergēdo: vt Serapio īnuit abrotanū ⁊c̄. q̄ñ vis fortiter exiccare ⁊ resoluere: ideo dixit in q̄busdā horis.

¶ Et si materia est plurima: tūc necessaria est purgatio eius cuꝫ solutiuo facto ex eis que sunt sicut semen vrtice ⁊ polypodiū ⁊ cucumer asininus ⁊ pulpa colloquintide. Et ex regimine in hoc post purgationē ⁊ vomitū est administratio vocis cū eleuatione gradatim ad fortitudinē ⁊ lōgitudinē. Et ex regimine in illa mūdificatione est administratio vomitus ↄtinui: ⁊ ꝓprie post admīstrationē raffani aut post purgationē. iiij. ℨ. baurach cū pōdere. v. ℨ. syrupi de melle. Et illud q̄dē q̄ñ fortis sit virt⁹ ⁊ debilitanꝛ res. Et elleborus albus valde iuuatiuus est: ⁊ est in egritudinib⁹ pectoris securus ⁊ absqꝫ timore. Et recti⁹ q̄dē est vt sumanꝛ frusta ellebori ⁊ figanꝛ in raffano ⁊ dimittantur sic die ⁊ nocte: deīde extrahanꝛ ab ipso ⁊ comedaꝛ ille raffanus: ⁊ ēt sumanꝛ synapis ⁊ salis: amboruꝫ añ. ℨ. j. baurach armeni. ℨ. ß. nitri danich. j. ⁊ denꝛ ī potu in. v. sextarijs aque ⁊ mellis. ⁊ q̄ꝫtitas mellis in ipsa sit. ℨ. j.

¶ Hic p̄mo ponit q̄ñ ⁊ cū q̄bus dꝫ purgatio fieri. Scđo q̄d fienduꝫ post purgationē. ibi (Et ex regimīe.) Tertio ponit medicīas q̄sdā ↄueniētes. ibi (Et elleborus.) ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ medicina solutiua dꝫ dari in asmate: obseruatis trib⁹ ↄditionibus spāliter. ¶ Una ꝙ mā sit apta eductioni: qꝛ enī est viscosa grossa ⁊ trahiꝛ a medicīa per vias angustas multū req̄riꝛ ꝙ sit digesta. ⁊ hāc ↄditionē Aui. ītelligit ex cañ. p̄mi libri fen. 4. ⁊ ex eo q̄đ statiꝫ supra dixit. ¶ Secūda ↄditio ꝙ mā sit plurima: ⁊ in hoc est diligēter attendēdū: qꝛ si mā que iacet in pectore sit talis mēsure ꝙ medicus credat eaꝫ per sputū euacuare nō esset ↄueniēs vti pharmacia: vt notuꝫ est. Si aūt sit amplior: vel cū hoc sit in locis extra pectus sua minera cogimur ad medicinas solutiuas. ¶ Tertia est ꝙ nō deꝛ medicīa stante actuali ꝑoxismo: qꝛ timor est de virtute infirmi: ita p̄cipit Mesue vt īfra declarabiꝛ. ¶ In illa mūdificatione. i. facta mūdificatione: qꝛ securius vtimur vomitu post medicinā solutiuā q̄ꝫ añ lꝫ q̄ñq̄ꝫ ante possim⁹. Et d̄bilitaꝛ res. i. egritudo: qꝛ q̄ñ est materia multa timeꝛ ne per vomitū moueaꝛ versus pect⁹ amplius. Et elleborus absq̄ꝫ timore ↄcediꝛ cū decenter p̄paratur.

¶ Dubitaꝛ: qꝛ supra docuit finire humiditates cū facilitate ⁊ eq̄litate: sed elleborus ⁊ collogntida nō sunt hmōi nec aliq̄ medicinarum solutiuarū q̄bus vtimur ad mās grossas pectorales. ¶ Dōm p̄mo ꝙ facilitas ⁊ eq̄litas que ꝑcipiebanꝛ in medicinis asmatis erāt ad digerēdū ⁊ euacuādum per sputuꝫ: sed medicine que per solutionē vētris debēt euacuare nō possunt esse faciles in pectoralib⁹ materijs grossis. Et pōt dici cū hoc ꝙ medicīe solutiue q̄b⁹ vtimur in hmōi mēbꝛis: q̄ꝫuis in earum nā sint difficiles: qꝛ mās grossas ⁊ lōginquas euāant: tamen opꝫ ꝙ modis ↄsolationis ⁊ dosi remissa fiant faciles. Danich est pōduꝫ octo granoꝝ ordei. Sextarium aūt maius est lib. 2. ⁊ 5. ⁊ inueniꝛ pro. ℨ. vj. ⁊ duobus danich. Dynus dixit ꝙ poniꝛ tanta quātitas ad ꝓuocandū vomitū.

Dub. 2.

¶ Et ex regimine bono in hoc est assiduatio lenificationis nature ⁊ adiuuat eos ad illud receptio capparis saliti ante cibuꝫ ⁊ ouoꝝ taracoꝝ antiquoꝝ ⁊ iuris galli decrepiti cū medulla cartami ⁊ volubilis ⁊ sicle. Qꝫ si per illa nō fit lenificatio detur in potu aqua ordei in qua vehementer decoctū est parū euforbij. Et epithimū quidē est vehemētis iuuaminis in hac egritudine. Nam si sumatur ex aqua in qua decoquaꝛ epithimum cum melle est vehementis iuuamenti. Et similiter si sumanꝛ ex eo auř. j. cum rob.

¶ Hic pōt dici ꝙ īcipiat pars in qua ponit curā asmatis quātum ad intētionē tertiā que est rectificatio regiminis. Et p̄mo quātuꝫ ad vētris lenificationē quā multū oēs collaudāt: ⁊ ad hoc multa ponit Aui. vt cappares ⁊c̄. Ouoꝝ taracoꝝ. Hic est sermo Serapionis ⁊ Mesue. Synonyma cōia exponūt ꝙ sunt oua pisciū vel pisces exiccati vel saliti. ⁊ ↄcordat cū Rasi. 4. ↄtinē. 1. ca. ⁊ Haly. 6. prac. ca. 8. ⁊ cū alijs qui docēt dare hos pisces ad soluēdū acuitatē ⁊ exiccādū. Et volubilis. Hoc est q̄đ dꝛ lublep. vide Simonē. Aureus ē q̄ñq̄ꝫ. ℨ. j. q̄ñq̄ꝫ minus ⁊ q̄ñq̄ꝫ plus. Et rob. i. sapa.

¶ Et similiter decoctio ficuum ⁊ calamenti ⁊ ruthe in aqua sumanꝛ ex ea cū melle ⁊ etiā decoctio fenugreci cum ficubus pinguibus cum melle plurimo administretur ante cibum tempore longo ⁊ reitereꝛ al's reuertetur post ipsum. Et similiter decoctio passularuꝫ ⁊ fenugreci cuꝫ aqua pluuiali.

¶ Hic accipit medicinas equales ad preparandum materias.

¶ Et ex regimine in hoc est exercitiū in quo gradatio fiat ex tarditate ad velocitatē vt non faciat accidere eis festinatio prefocationeꝫ: propterea quia ipsa mouet materiam laboriose.

¶ Hic ēt posset incipere pars in qua ponit curā asmatis q̄ꝫtuꝫ ad rectificationē regiminis cū illud q̄đ p̄cessit sit medicinale regimē.

¶ In cibis v̄o eoruꝫ oportet vt sit gradatio similis ei quā prediximus in exercitio. Et sit eorū panis: panis coctus habens semina vt cyminum anisum ⁊ similia ex massa fermentata: ⁊ sint eoꝝ nuclei subtiliatiui: aliter micla subtiliatiua in quibus ponuntur semen arasede ⁊ hyssopū ⁊ origanū ⁊ calamentū ⁊ pinguedines. Et cibi eoꝝ sint de adipibus leporum ⁊ cerui ⁊ gazel ⁊ ꝓprie vulpis ⁊ precipue eorum pulmones. Pulmo enim vulpis est medicamē huiusmodi egritudinis cū

Dub. 4.

exiccat̃ ⁊ dat̃ ex eo in potu pōdus.ij.ʒ.⁊ simil'r pulmo ericij campestris. Eoꝝ v̄o carnes sunt sicut pisces petrosi fluuiales nō lacunales ⁊ sicut ꝑue aues ⁊ starne ⁊ perdices ⁊ ius galloꝝ ꝯfert eis. Et qn̄q3 ponit̃ lingua arietis in cibis habētiū asma. Sed eoꝝ vina sint odorifera antiq̄ subtilia ꝑue quātitatis. Et qn̄ volūtas est vt multiplicet̃ maturatio ⁊ iuuamētū ad spuēdū accipiat̃ ex eo subtile valde. Et syrup⁹ de melle cōfert eis ēt ⁊ in vinis dulcib⁹ adiut3 cū aliquo subtiliatiuo adiuncto eis est iuuamētū ipsis ꝓpter illud qđ in eis est ex abstersione ⁊ lenificatiōe ⁊ calefactione eq̄li. Et op3 vt elōgent̃ inter cibū ⁊ potū ⁊ nō satient̃ ex aqua subito: imo plurib⁹ vicib⁹. Ex reb⁹ aūt quas o3 eos vitare est balneū quātu3 possunt: ⁊ ꝓprie post cibū. Et somnus plurim⁹ ⁊ ꝓprie somnus diei: ⁊ somn⁹ post cibū est res nocibilior eis nisi adueniat eis spatium vehemēs ⁊ lassitudo ⁊ caliditas: tūc nāq3 dormiat paꝝ. Et op3 vt vitēt oē granū in quo est iflatio: ⁊ vt vitent potare post cibū siue sit aqua siue vinū.

¶ Hic apparēter incipit curā asmatis per dietā. Et ꝑmo hoc. Scđo describit quasdā medicinas. ibi (Medicine.) ¶ Similis ei. quā ꝑ'diximus in exercitio: q2 sicut de paruo exercitio itur ad plus: ita de cibo. Nuclei. i. illa qb⁹ hoīes vtunt̃ post cibū siue in scđa mēsa que al'r dr̃ tragemata. Arasede. i. nasturtij. Hazel est aīal simile caprioli. Sup pulmone vulpis oēs ꝯueniūt. Starne coturnices ꝑdices que sic cōiter vocant̃: vide que scripsim⁹ 2° cañ. ca. de coturnice. Lingua arietis ē arnoglossa ad aliq3 ꝯfortationē cū siccitate. Uina antiq̄ ⁊c̃. totū h̄ fit ad mãerū subtiliationē ⁊ resolōnē.

De ys nihil ab eo ibidem

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Sed dubitat̃ de quātitate vini: q2 Rasis. 4. ꝯtinē. 1. ca. dicit. vinū tenue ⁊ subtile ⁊ facit ad hmōi passionē si in potu accipiat̃ in multa q̄̃titate. R̸ Dōm ꝙ forsan in loco cibi d3 esse in quantitate pauca: ⁊ cū mã est plurima: sed loco medicine ⁊ cū est digesta pōt dari multa quātitas: ⁊ op3 in hoc ꝯsiderare nām mãe ⁊ ꝯsuetudinis: ⁊ alia ex qbus pōt iudicari multa aut pauca quantitas dari: ⁊ hoc forsan īnuit Aui. cū dixit. Et qn̄ volūtas ⁊c̃. Inter cibu3 ⁊ potū: q2 posset cū iam est hora transitus cibi a stōcho ex aq̄ vel ex aliquo potu grauari stomach⁹ ⁊ diaphragma. Balneū. mã cruda ⁊ multa existente ⁊ cōmuniter eliquat̃ mã asmatis per balneum: & ⁊c̃. Somnus. dicit Serapio. 2. tracta. cap̄. 24. ⁊ Rasis 4° ꝯtinē. ca. ꝑmo ꝙ in sanis hominib⁹ somnus facit asma: ⁊ ideo debet valde caueri in eis. s. sup̄fluus: ⁊ ideo melius est ꝙ declinet ad vigilādū q̄3 ad dormiendū. Spatiū. s. inter cibū ⁊ somnū. Et lassitudo ⁊ caliditas. s. ex vigilia. Sunt enim qui post cibum lassantur ⁊ inflāmātur si nō dormiūt: ⁊ hic cās dicere esset prolixū. Sed ꝯsidera vnā precipuā. s. ex ꝯsuetudine dormiendi post cibum. Potare post cibum. s. anteq3 sit digestus: vt Gal'. 7. terapē. ca. 6.

¶ Medicine v̄o solutiue fortes que eis ꝯueniunt sunt sicut si in potu sumāt ex opoponacis ⁊ pulpe collogntide: amboꝝ an̄. ʒ. ß. cū aqua mellis aut castoreu3 cum āmoniaco ⁊ pillulis de agarico necessarium est vti in mense bis qn̄ cā sit fortis. Quarū descriptio. ℞. agarici tres partes radicis lilij prassij: amboꝝ an̄. partē. j. turbith ꝑtes. v. hierapigre. iiij. pulpe collogntide sarcocolle: amboꝝ an̄. ʒ. j. ꝯficiant̃ cū rob: ⁊ sit potio eaꝝ ij. ʒ. ⁊ etiā pulpe collogntide medietas aur̃. anisi sex aurei: ꝯficiant̃ cū aqua ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ admistrentur post administrationē clysteris puri ante ipsas per diē: ⁊ fit ex eis que sunt sicut aqua sicle ⁊ oleū sisaminū ⁊ baurach ⁊ que cursu eoꝝ ꝓcedunt. Et iterū pulpe collogntide danich. ij. semis vrtice. ʒ. j. epithimi. ʒ. ß. ꝯficiant̃ cū aqua mellis ⁊ sunt potio. j. ⁊ expectentur sup ea3 tres hore: deide potent̃. ij. ʒ. aut. iij. ex aq̄ mellis. Aut etiā pulpe collogntide ⁊ sceba equaliter baurach medietas partis radicis lilij opoponacis: āboꝝ an̄. pars j. fiant ex eis pillule. Sitq3 potio earū ex. ʒ. j. ⁊ ß. vsq3 ad. ij. ʒ. ⁊ expectet̃ hora. ʒ. j. ⁊ detur in potu post eas media cottila aque mellis. Et etiam synapis aur̃. j. salis cōmunis qui in pane ponitur. ß. aur̃. succi cucumeris asinini. ß. aur̃. fiant ex eis. viij. trocisci ⁊ bibatur trociscus. j. ex eis vna die: ⁊ die altera non: ⁊ potio sit cum aqua mellis. Ista enim leniunt naturam ⁊ faciūt spuere cum facilitate.

¶ Hic describit multas medicīas solutiuas: ⁊ sunt septē: ⁊ vltimo ponit vnū canonē in vsu medicinaꝝ. ibi (In reliq̄s v̄o.) ¶ Nō hic pillulas de agarico qb⁹ pōt vti bis in mēse: ⁊ ꝯsidera in eis medicinas euãntes ⁊ ꝯsolidātes qđ hic nō scribo. Credit v̄o Albert⁹ ⁊ Bertutius eē dosi3 sup̄fluā. ʒ. ij. s3 vide Mesue in ātidotario q tm̄ ꝯcedit: ⁊ illa dosis nō ē magna si ꝯsideres. Et. s. clystē fit ex eis que s't sic aq̄. Sceba ⁊c̃. ⁊ exponit̃ sticados vl' abrotanū. Cottila ē. ℥. ix.

¶ In reliq̄s v̄o medicinis op3 vt permutatio fiat ⁊ nō ꝯtinuet̃ cū vna medicina ex eis assidue ⁊ amplectatur eā natura. Et iterū inter medicinas ⁊ corpora sunt ꝓportiones que nō cōprehēdunt̃ nisi cum experimēto. Cū ergo experieris ꝯsequeris qđ magis sit iuuatiuū.

¶ Iste cañ. apud Rasim. 4. ꝯtinē. 1. ca. est gn̄alis ⁊ ꝯsimil'r innuit̃ a Serap̄. 2° lib. ca. de asmate: sed ꝯm Aui. videt̃ esse spālis in alijs medicinis q̄3 sint medicine fortes de qbus dixit: ⁊ l3 de oībus medicinis possit ītelligi ille canon: tamē de medicinis alteratiuis videt̃ magis verus quātū ad ꝑmā cāni quā dat Aui. Nam medicine solutiue fortes nō viderent̃ nobis ita posse assuefieri sicut medicine alteratiue: q2 medicine solutiue sunt nobis magis extranee: ⁊ in vsu nō sic sunt frequēti: ⁊ iō per operationē ⁊ vsum cū eis videt̃ ꝙ nō debeāt operari in nobis: ⁊ hoc est qđ dicit. Nō cōtinuet̃ vna medicina. Et amplectat̃ eā nā. s. q2 fiet nobis cōsueta: ⁊ ab eo qđ ꝯsuetū est res nō patit̃. s. tantū quantū ab eo qđ nō ꝯsuetu3 est quarta ꝑmi ꝑmo cap̄. Scđa cā quā assignat Aui. est cōmunis medicinis tam solutiuis q̄3 alteratiuis. s. ꝓprietas que currit īter medicinā ⁊ corpora. Si ergo multas medicīas experieris ꝯsequeris que magis ꝓdest. Et ꝯsideret subtilis Speculator ꝙ illa cā etiam plus appropriat̃ medicinis que operant̃ a q̄litate q̄3 solutiuis medicinis: ⁊ iō dixit in reliq̄s: sed declarare hoc esset ꝓlixū.

¶ Et oportet vt obseruetur pars effusionis materie. Nam si fuerit ex capite: rege caput curatione catarri cū regimine mundificationis humoris. Et quandoq3 ponuntur in eo narcotica ⁊ lutū armenum est mirabile in prohibendo catarru3.

¶ Hic ponit curā asmatis quantū ad intētionē quartā que est materierū diuersio ⁊ ꝓhibitio cursus: ⁊ vtit̃ exemplo in catarro: q2 si asma est ex catarro cura catarrū vt sciuisti fen q̄nta ⁊ ꝑcipue intende euacuationē mãe catarri: ⁊ dat ibi intelligere oīa que sunt diuertētia de fricationib⁹ ⁊ ventosis ⁊ medicinis rubificatiuis supra caput: que omnia vult ꝙ tu habeas mēti ex cap̄l'o de cura catarri. Et sic ītelligit si mã esset ab epate vel stōcho eo ꝙ intendas ad illa. Et qn̄q3 ꝓhibemus cursum mãerū cū stupefactiuis vel stipticis: ⁊ ideo subdit. Et qn̄q3 ponunt̃ in eo. s. medicine ad catarru3 narcotice vt opiū ⁊ iusquiamū. Lutum autē armenū laudat̃ q2 nō est narcoticū vt opiū: ⁊ h3 virtutē figendi ⁊ sistendi fluxum materie ad pectus. Usus autem illoꝝ esset vel tenēdo in ore vel gargarizando vel formando pillulas ⁊ transglutiendo illas vel faciēdo suffumigiū: ⁊ etiā odorando ꝯm ꝙ medico videt̃.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Sed dices ꝙ illa narcotica nō vident̃ ꝯueniētia in hoc asmate: q2 materia est frīda grossa vt supra ponit̃. Amplius materias frigidas grossas possumus sistere cū reb⁹ calidis stipticis vt myrra spica ⁊ olibano ⁊ silib⁹ vt Mesue inuit. R̸ Dōm ꝙ ꝯmo. A. hic forsan refert̃ ad calidas mãs subtiles vt sit ꝯmo incidens: vel forsan refert̃ ad calidas mã3 ⁊ frīdas: que cū sint in actu casus a cerebro possibile est ꝙ sint subtiles. s. fluide. Cū aūt iam in pectore q̄escūt ꝯgelant̃ ⁊ īgrossant̃: ⁊ ideo eis actu quiescētib⁹ nō vtimur sistentibus catarrū. s. narcoticis ⁊ similib⁹: sed in illis que fluunt ⁊ ꝓprie facta euōne. ⁊ narcotica qbus in frigidis morbis vtimur sunt narcotica mista cum calidis medicinis: vt cōmuniter tyriaca noua ⁊ pillule filij Zacharie descriptione Mesue cap̄. de catarro. ⁊ sic ēt frigida lutū sigillatū cōmiscemus cu3 spica ⁊ olibano ⁊ similibus. Ista tamē materia querat̃ ex capitulo de catarro. s. quādo debemus vti opiatis ⁊ quibus necessitatib⁹ ad illa mouemur.

¶ Distinctio vo mediciaꝝ est sicut medicamē diasco-
ridis ⁊ sicut aristo.ro. Sumanť ide in potu oi die.ʒ.ʒ.
cū aqua: ⁊ sicut serapinū cū vino ⁊ semē iuniperi ⁊ nux
cupressi ⁊ alfesir ⁊ etiā alfesirestē.iiij.danich ⁊.ʒ.cū aq̄
radicis: ⁊ ēt acetū in quo infusum est de semine vrtice
multotiēs pōdus.ʒ.ij. ⁊ semē nasturtij suꝑ qđ distilla-
tū est oleū amigdalinū dulce ⁊ radicis rubee medie-
tas ⁊ quarta.ʒ.vnius cū oxymelle squillitico. Oxymel
eni squillliticū iuuatiuū est valde ⁊ squilla assata ipsa-
met: ⁊ ꝓprie cuꝫ melle ⁊ aristol'.ro. ⁊ duo calamēta et
sceba ⁊ liliū ēt ⁊ camepitheos ⁊ castoreū ⁊ ēt dcoctio
cētauree. Et cētauree due species iuuatiue sunt eis in
duab⁹ dispōnib⁹: grossa apud motū in ꝑncipio et mi-
nuta apud quietē in postremo fiat electuariū cū mel-
le ⁊ ēt glutē alimbat solū aut cum pauco pyretro ⁊ aq̄
ro. Et opoponacuꝫ fortiter iuuat ēt hanc egritudinē.
Verūtamē est ex eis quoꝝ maxima malitia timenda
est in neruis. Et medicamē sulphuris ē eis vehemens
iuuamē: ⁊ ēt sumanť nasturtij ⁊ sisami: āboꝝ añ.ʒ.xxx.
⁊ hyssopi sicci.ʒ.vij. ⁊ sit potio ei⁹ ꝯm quātitatē testifi-
catā: ⁊ ēt pulmonis sicci vulpis ꝑtes.v.calamēti mon
tani.iiij.semis apij folij idi: amboꝝ añ.viij.āmoniaci
piperis: amboꝝ añ.iiij.semis iusqami.ij.aut sume suc-
cum squille cū melle equalis mēsure cui⁹ spuma ꝓij-
ciať ⁊ coaguleť suꝑ prunas ⁊ deť ex eo in potu mestrō
al's misticū etiā ante cibū et tantūdē post ipm. Et etiā
calamentū ⁊ asse ⁊ ireos ⁊ anisuꝫ ⁊ piper cōficianť cū
melle ⁊ administrenť ex eis quantitas vnius auellane
mane ⁊ sero: ⁊ ēt polij al's folij ⁊ sceba armeni ⁊ came
pitheos ⁊ castorei ⁊ olibani ⁊ hyssopi: oium añ.auř.j.
sumať ⁊ cū melle misceať ⁊ est potiōes due. Aut bau-
rach.iiij.piperis albi.ij.aniudē.iij.āmoniaci.ij.ꝯfician
tur cū rob ⁊ sit potio ei⁹ quātitas fabe vnius cū aqua
mellis. Aut castorei ⁊ aristol'.ro.āmoniaci: oium añ.
auř.j.piperis.g.x.misceanť cuꝫ rob vue ⁊ potio ex eis
sit quantitas fabe.j.cū oxymelle. Et etiā prasij ⁊ costi
⁊ storacis ⁊ granoꝝ pini: oium añ.auř.j.polij ⁊ casto-
rei: āboꝝ añ.auř.j.piperi albi succi cucumeris asini-
ni: oium añ.auř.ʒ.ꝯficianť cum melle ⁊ sit potio faba
vna cū aq̄ mellis calefacta. Et ēt synapis ⁊ baurach:
amboꝝ añ.ꝑtes.ij.calamēti fluuialis succi cucumeris
asinini: amboꝝ añ partes.j.ꝯficianť cū aceto squilli-
tico: ⁊ sit potio ei⁹ quātitas herbi i aqua mellis crudi
in ieiunio. Aut sceba ⁊ absinthiū ⁊ rutha ꝯficianť cuꝫ
melle: aut coagulenť cuꝫ decoctione mellis: ⁊ melius
est sumere in potu cū oxymelle: aut decoctiōe calamē
ti cū ficub⁹: ⁊ ꝓprie cū fuerit illic caliditas. Et scias ꝙ
enula ⁊ aqua ei⁹ vehemēter iuuant hāc egritudinē: ⁊
ex medicis fortib⁹ est arsenicū cum gūma pini ex quo
fiant pillule ad asma: ⁊ deť in potu arsenicū cuꝫ aqua
mellis ⁊ sulphur cū ouis mollibus coctis in aqua. Et
ex medicis bonis ꝓpinqs eq̄litati est cyminū cū aceto
cōmisto ⁊ est iuuatiuū valde ad anhelitum ꝑparatio-
nis: ⁊ etiā mucilago synapis albe cum equali mēsura
mellis decoquať vt electuariū ⁊ administreť.

¶ Hic ponit curā asmatis quantū ad quintā intentionē: que lꝫ ꝓ-
ferať vna generali intētione: hꝫ tamē sub se particulares intētio-
nes. Hec aūt quinta intentio est finitio seu ꝯsumptio māerū: ⁊ in
hoc est intētio in exiccatione illarū ⁊ resolutione: ⁊ per sputū eua
cuatio: ⁊ talis euacuatio fit diuidēdo eas fortiter ⁊ facilitādo eas
⁊ vias earū ampliando: ⁊ totū hoc fit per medicinas fortes quaꝝ
vsus est post digestionē materierū cuꝫ medicinis superius dictis
leuib⁹. Et ēt post euōnē cū medicinis solutiuis si mā fuerit multa.
Ergo apparet ꝙ vsus istarū medicinarū que hic ponunť nō cōpe-
tit in ꝑncipio ꝑꝑ cām dictā sepe. Apparet ēt ꝙ aliqñ ante eas da-
mus medicinā solutiuā vt cum mā fuerit plurima vt voluit supra
Aui. cū ait: ⁊ si mā est plurima. Apparet ēt ꝙ aliqñ nō damus eaꝫ:
q2 mā digesta existēte ⁊ nō multa finiť per medicias sputationis
⁊ exiccationis ⁊ resolutiōis māerū: ⁊ ita inuit sermo Mes. aucto-
ritate filij Zacharie in hoc caplo: ⁊ si datis medicinis facientibus
spuere postq̄ꝫ digesta est mā ⁊ nō ꝯsequaris finē: signuꝫ est ꝙ mā
est amplior q̄ꝫ per sputū possit euari: ⁊ iō poteris tertio loco dare
medicinā solutiuā: vt ꝑcipit filius Zacharie Isaac nō curare dare
solutiuū postq̄ꝫ dedit digestiuū: ⁊ anteq̄ꝫ daret medicinā sputati-
uam forte credēs mām esse multā. ¶ Ex qbus pꝫ solutio ad qōnē
qua queri posset an cū cessamus a digōne māe asmatis.v̄.g.cum
decoctione ficuū liquiritie capil.ve.⁊c̄. debeamus dare medicinā
solutiuam.v̄.g pillulas de agarico: an medicamē faciens fortiter
spuere.v̄.g.loch de pino: aut de semine vrtice aut de squilla. Qui-
dā antiq ꝓcesserunt vna via ⁊ quidā alia vt.4.ꝯti.ca.1. ⁊ Mesue
¶ Cōsiderādū aūt ꝙ ex medicis que hic ponunť: quedā sunt que
a ꝓprietate ꝯfortāt pulmonē vt pulmo vulpis ⁊ ei⁹ vsus pōt fieri
ēt in ꝑncipio ⁊ in ꝓcessu asmatis: vnde ponebať in regimine vite
patiētis asma. Vtiť aūt Aui. eo nūc vt pulmo ōfendať ab ipressio-
ne nociua que posset fieri a fortibus medicis ad quas nūc ꝓcedit
Aui. Quedā aūt sunt que sputū mouēt diuidēdo mām ⁊ amplian-
do viā fortiter sicut squilla opoponacū ⁊ armoniacum ⁊ rob.s.sa-
pa ⁊ similia: ⁊ illarū medicinaꝝ vsus est post ꝑparationē māe: sed
si māe essent multū fride viscose: iste eedē medicine eēnt medicie
digestiue ⁊ possemus ante digōnē eis vti. ꝯsidera hic. Quedā autē
sunt que fortius mūdificant sicut sunt medicine eiusdē nāe: sꝫ sūt
fortiores vt semē vrtice ⁊ similia: ⁊ istis vtimur post purgationē.
Quedā aūt sūt fortis exiccationis sicut medicamē de synapi ⁊ de
sulphure. Et suffumigatio cū arsenico: ⁊ illa ꝑsupponūt mās dige-
stas ⁊ paucas factas. ¶ Cōsidera tñ ꝙ iste medicie pñt reduci ad
ordinē vt dicať qdā sunt ꝯfortatiue a ꝓprietate: quedā dilatatiue
viaꝝ: qdā diuisiue māerū: qdā exiccatiue fortiter. ꝑme tres iuuant
ad expuendū: sed quarta nō est medicina sputatiua: imo fere illis
ꝯria: q2 medicina sputatiua nō dꝫ esse fortis exiccationis respectu
māe: vt Gal'.5. de simp. medi. ca.1. distin.3. Differt aūt medicina di-
latatiua a diuisiua: q2 dilatatiua qñq̄ꝫ facit lenificationē vt peni-
die ⁊ diadragagātū ⁊ sl'ia: ⁊ illa sūt leuia ⁊ a ꝑncipio vti possum⁹.
Quedā dilatāt diuisione ⁊ separatione māerū a partib⁹ cānalium
vt squilla: ⁊ iste sunt ille eedē que sunt diuisiue māerū a partibus
cānaliū ⁊ videnť eē fortiores q̊ dāmō q̄ꝫ ille que dicunť elargatiue:
⁊ tu ꝯsideres hoc. Et hoc est qđ Aui. hic itelligit qñ dicit: distictio
vo medicinarū.s.facilitantiū sputuꝫ elargantiū vias exiccantiū ⁊
exhentiū mās ⁊ ꝯfortantiū pulmonē est medicamen Diascoridis
qđ poniť a Mesue cū dicit de duab⁹ cētaureis est dcm̄ Rasis.4.
ꝯti.ca.1. Et forsan hoc voluit Aui. in ca. de sudore. dū dixit. altera-
tio vo magne: ⁊ aliūde ꝑue.s.malitie anhelit⁹ fit cū cētaurea ma-
iore ⁊ minore. ⁊ esset ꝯmo valde incidēs ⁊ extraneus ibi. Cōcediť
aūt maior cētaurea a ꝑncipio: q2 opatio ei⁹ est debilior. Timenda
est neruis. Forsan dubitatū fuit de hoc dicto: ⁊ iō posita fuit alia
lr̄a que dicit cassia fistula que mollificādo nocet neruis: tñ.2.cañ.
caꝑ. de opoponaco. poniť ꝙ nocet neruis sanis non humectatis.
Mestron est nomē pōderis triū.ʒ. Rasis.4.ꝯti.c.1. ponit istud me
dicamē ⁊ nō ponit dosim: sed statim in sequēti medicamine ⁊ sl'r
hic poniť ꝙ deť ad modū auellane post cibū non imediate: ⁊ vult
ex h̄ ꝙ frequēter fiat ei⁹ assumptio. Asse.i.hyssop⁹. Sceba dicūt ꝙ
est sandonicū: alij sticados: alij abrotanū. Camedreos.i.quercula:
qđ tñ nō placet Simoni. Quāuis sit illic cal'itas. ¶ Cōsiderādū ꝙ
lꝫ sit aliq̄ distēperātia i calore Aui. tñ ñ timet res cal'as nō multū.
¶ Arsenicū. Dubitať qūo vtiť hoc cū sit corrosiuū ⁊ putrefactiuū: Dubm 5m
vt 2° cañ. Dōm ꝙ si ipm gescat supra mēbrū putrefacit ⁊ corrū-
pit: sed datū ⁊ mistū cū alijs nō facit hoc: sicut dr̄ ꝙ cepe exterius
vlcerat: ⁊ interius sumptū nō: vt Gal'.3. de cōplexionib⁹. ⁊ Auic̄.2.
primi. Securior tñ modus vsus est per suffumigium ꝯm ꝙ docet
Mesue ⁊ collaudat: ⁊ ego iam vidi vtilitatem magnā. Oēs medi-
cine cōnumerando simplices ⁊ cōposite sunt circa.38.

¶ Et apud vehementiā prefocationis ⁊ cōstrictioneꝫ
anhelitus sumanť baurach.ʒ.iiij.cū.ʒ.ij.nasturtij in.v.
ʒ aque mellis. Conferunt enim ei qui hanc patiť egri-
tudinē statim ⁊ sunt iuuatiua sciatice. Et olea que di-

stillant in potib⁹ eoꝝ ⁊ ꝓprie sunt oleū amigdalinum dulce ⁊ amarū ⁊ oleū de pineis. Et inūctiões sūt sicut oleū de lilio ⁊ oleū laurinū ⁊ ex eis ꝯfricādo inungat pectus. Et simil'r oleū anbetinū. Suffumigatio aūt sit sicut arsenicū ⁊ sulphur ex qb⁹ fiat suffumigatio cum adipe renū: ⁊ etiā myrra ⁊ costus ⁊ cassia et crocus et aristol'. ⁊ etiā storax ⁊ galbanū ⁊ aloe scotrense: ⁊ etiā arsenicuȝ ⁊ aristol'. lon. terant ⁊ conficiant cum adipe vaccino ⁊ fiant ex eis auellane ⁊ suffumiget ex eis cuȝ ʒ. j. decem diebus fiat ⁊ omni die ter.

¶ Hic ponit curā asmatis itēdēdo ad accidēs. s. ipsaȝ ꝑfocationē. ¶ Cōsiderādū ꝙ per horā vehemētie nos possumus itelligē paroxismū. s. cū actu est asma: ⁊ tunc cōnumerat hic sex intentiones quas ponit Mesue que oēs sunt intellecte ex ꝑdictis canonib⁹: ⁊ possumus itelligere ipsam vehementiā suffocationis in quacūq; hora paroxismi ꝯtigat siue in ꝑncipio siue augmēto siue in statu. Et Aui. intēdit ad curā cū elargātib⁹ vias ⁊ statim educētib⁹ mās per sputū ⁊ cū reb⁹ exiccatiuis fortib⁹. Et ꝯsidera mentē ei⁹: q2 ponit tibi tres res qbus nō posses vti nisi digesta mā ⁊ eūonib⁹ premissis si sunt necessarie. Et suffumigationes cuȝ arsenico: ⁊ ponit tres res securas in oī tēpore vt vnctiones ⁊ mistiones: ⁊ res que ponunt in cibis: ⁊ res qbus vti potes post aliq̄ maturationem. s. baurach ⁊ nasturtiū ⁊ reliqua medicamina que ponit post. s. myrra crocus cassia. s. lignea: quāuis quedā sint ita leues ꝙ etiā ante maturationē vti possumus ad lenificandū ⁊ ampliandū vias: vt crocus ter in die mane meridie ⁊ sero: ⁊ sit hora a cibo distans. Laudat aūt. G. 6. de simp. medi. 78. ca. suffumigationē factā ex folijs farfarelle que vocatur vngula caballina.

¶ In asmate autē ⁊ constrictione anhelitus factis ꝑp vapores fumosos dominantes in corde ⁊ ab humoribus existētib⁹ in arterijs cordis ꝯfert flobotbomia. Et melior est illa que fit in latere sinistro.

¶ Hic ponit: patet: ⁊ dicetur fen. 11.

¶ In cura autem factorū ꝓpter ventositatem intentio est due res. Quaꝝ vna est resolutio vētositatis cū facilitate ꝙ fit cū subtiliatiuis notis. Et scđa est apertio oppilationis vt iueniat qđ inobediēs est ex ea ad dissoluēdū meatū. Et ex eis que conferunt ad hoc est inunctio etiā cū oleo de nereidē ⁊ oleo laurino ⁊ oleo ruthaceo. Et ex emplastris iuuatiuis ē ābetū ⁊ camomilla ⁊ sansucus decoquant ⁊ vaporent ex eis pectus ⁊ ambo latera. Et ex eis que in potione sumūtur sunt ex saggenea ⁊ homorusia ⁊ cochiuȝ ⁊ serapinū ⁊ opoponacum. Et sit potio cuiuslibet eoꝝ aur. In asmate aūt ⁊ constrictione anhelitus factis ꝓpter catarrum oportet vt laboretur cū cura ꝓhibente catarruȝ ⁊ faciente spuere quod aggregatum est.

¶ Cochiū videt ꝙ sit nomē ꝯfectionis dicte ferugine: q2 Rasis 4° ꝯtinētis numerās ꝯfectiones in hac cura numerat sagzeneā ⁊ homorusiā. ⁊ alij dicunt ꝙ est piscis marinus qui dr̄ vitulus.

Dubm̄ 6m ¶ In asmate. Dubitat ad qd hic reperit curā asmatis a catarro cū supra posita sit. ⁊ Dōm ꝙ illa cura fit ibi icidēs: q2 ꝓprie Aui. intēdebat supra ad curā asmatis a mā frigida viscosa in pectore: ⁊ q2 intētio in hac cura erat diuersio: iō posuit iter locutionē iterponēdo curā catarri ad sciendū diuertere si inde currit mā. Hic vō ex ꝑncipali intētione ponit curā asmatis a catarro: q2 catarrus pōt esse calidus vel frigidus. Et in sūma vertit intētionē suā ad duo. s. ad mām in pectore: ⁊ ad illā que pōt descendere.

¶ Sed illius qđ existimatuȝ est ex ꝯstrictione anhelit⁹ esse ꝓpter neruos: ⁊ est ꝑm veritatē species difficultatis anhelitus ⁊ ex malitia anhelit⁹ ⁊ nō ex caplo ꝯstrictionis anhelitus iam diximus curā in capitulo difficultatis anhelitus. Factis vō a siccitate ⁊ exiccatione cōfert pot⁹ lactis asinini ⁊ caprini ⁊ succi frigidi ⁊ humidi ⁊ oleum amigdalinū ⁊ sorbitiones ⁊ vinū subtile habens admista ex humectantib⁹ ⁊ fugere calefacientia cum potentia ⁊ resoluentia ⁊ exiccātia que sunt ex eis que sciuisti: ⁊ cōueniunt eis epithimata humectantia ⁊ emplastra ⁊ vnguenta tenera.

¶ Hoc asma nō debet ꝓprie vocari asma: q2 ibi nō est ꝯstrictio in via: sed solū ꝓpter neruos est nocumentū in anhelando: ⁊ hoc cōmunitate cerebri vel nuche. Curā aūt dicit in caplo de difficultate anhelit⁹ in fine capl'i. Jam diximus q2 statiȝ scribet hic. Fact⁹ vō. s. nocumētis anhelitus. Unguēta tenera. s. facientia tenerum molle: vt ex mucilaginibus seminū cydonioꝝ ⁊ oleo violato.

¶ In ꝯstrictione vō anhelitus facta ꝓpter caliditatē cū qua iuenit inflāmatio opȝ vt administrent emplastra infrigidantia ⁊ cerotaria infrigidantia ⁊ est in veritate spēs malitie anhelitus nō cōstrictio anhelitus: ⁊ potio violati cōditi ⁊ aqua ordei cōferunt valde in ea. In facta vō a frigore calefacientia bibita ⁊ illinita ⁊ decoctio fenugreci cum passis cōferunt eis.

¶ Ex quadā consequentia sermonis hic Auic. ponit qđ dixerat de nocumēto anhelitus a siccitate: ⁊ de nocumēto anhelit⁹ a frigiditate que larga nominatione pñt dici asma. Uult ergo loq de nocumento anhelitus a caliditate: lȝ supra nō posuerit in causis asmatis: tñ posuit in causis difficultatis anhelitus ⁊c̄.

¶ De cura aliqrū spērū anhelit⁹. Cap. 41m.

Si fuerit causa in malitia āhelitus caliditas cordis administra medicinas ifrigidatiuas bibitas ⁊ linitas.

¶ Expedita cura asmatis in qua cōprehēdebat cura multoꝝ modoꝝ malitie anhelitus: hic ponit curā reliquarū specierū anhelitus mali. Et ꝑmo multarū ex eis. Scđo in spāli ponit curaȝ anhelitus difficilis. ibi (Si est illud.) ⁊ Prima in duas. Primo facit h. Secundo annectit cañ. ibi (Et scias.) ⁊ Prima in. xij. sicut. xij. sunt cause ꝑm quas diuersificat curam diuersorum anhelituū. Secunda ibi (Et si fuerit causa.) ⁊ Pria causa fuit posita in cap. de anhelitu magno. ⁊ cap. de anhelitu duplo ⁊ difficili.

¶ Et si fuerit causa multitudo vapoꝝ qui sunt in ipso corde aut in pulmone venientium ad ipsum ex locis alijs flobotboma basilicā: ⁊ administra euacuationē cum aqua casei accepta cū oxymelle cā hierapi. ⁊ administra fricationem manuum ⁊ pedum.

¶ Hec est scđa cā posita in cap. de ꝯstrictione anhelitus. cū dicebat. aut ex vaporib⁹ fumosis malis ꝯstringētib⁹ intrinsecis.

¶ Et si fuerit cā humiditas subtilis administra qđ tēperet substantiā eius cū ingrossatione.

¶ Tertia causa. s. anhelitus subtilis fuit posita cap. de constrictione anhelitus. cum dicebat. aut aquosi.

¶ Et si fuerit cā humiditas equalis: verū ipsa erit oppilatiua administra qđ abstergit sicut sūt grana pini ⁊ nuces ⁊ passe ⁊ ꝯferūt malitie anhelit⁹ humidi sacrasati ex aqua albedarungi humidi aut aqua ruthe.

¶ Hec est 4a cā ⁊ fuit itellecta sup̄ in cap. de ꝯstrictiōe anhelit⁹ cū nominabat māni grossaȝ vel aquosaȝ. i. subtilē: in q dabat itelligē equalē ⁊ mediā q ēt pōt oppilare. Ingrossantia aūt māȝ vult ꝙ tu itelligas ex dictꝭ sup̄. c. de cura catarri. ⁊ ifra cap. de pleuresi.

¶ Si autem fuerit humiditas grossa administra mundificantia predicta fortis abstersionis sicut est squilla ⁊ hyssopus ⁊ similia eis ⁊ redi ad illud qđ dictū est in caplo asmatis ⁊ que numerant in pectoralib⁹.

¶ Hec est quinta causa. ⁊ patet.

¶ Et si fuerint vapores ⁊ humiditates veniētes ex locis alijs cura cerebrales ex eis curatiōe catarri ⁊ mūdificatiōe capitꝭ nisi sit catarrus ex debilitate subē cerebri: qm̄ curationē nō hȝ: ⁊ cura qđ aduenit ei ex locis alijs cū attractione māei ad partē alterā post flobothomiā ⁊ eūonē: ⁊ icipe ꝯfortare pectus cū eis que sūt sic aristol'. ⁊ succudriū ⁊ sticados ⁊ aldeiacur purū

⁊ ꝯfortatū cōfert valde in mūdificatione capitis.

¶ Hec est sexta cā. ¶ Sȝ tu dices in quo differt hec cā a scđa. ⁊ Dicendū ꝙ illi sunt vapores ⁊ isti sūt humiditates ⁊ vapores. ⁊ Uel dōm ꝙ illi vapores veniūt ex locis. s. ipsis ꝓpinqs ꝑtib⁹ spūalib⁹. Isti aūt veniūt ex alio vt a cerebro vel aliūde. Ista cā ponebaꝫ in ca. de anhelitu ꝑfocatiōis. cū dicebat. ⁊ qñq₃ fit illa oppilatio in febrib⁹ acutis ⁊ similib⁹ ꝑꝑ vapores ⁊ humiditates ⁊c. ¶ Cōsiderādū ꝙ debilitas substātie cerebri est qñ cerebrū in sua suba iā defectū est ꝯfirmate sicut accidit in fine quarūdā egritudinū cū homo iā morti ꝓpīquat. Et iā videm⁹ quosdā lōgo tp̄e viuētes cū catarris īcurabilib⁹ ꝑꝑ malitias ꝯfirmatas ī cerebro: ⁊ isti sūt de hmōi. Diacur. i. diacodiō qđ pōt ita ꝯfortari ꝙ ēt dissolueret mā₃ capitꝭ.

¶ Et si fuerit causa nerui administrabis ea que ipsos confortent ⁊ confortent spirituȝ in eis ⁊ viuificent ipsum sicut sunt olea bene redolentia.

¶ Et si fuerit cā nerui. s. debilitati: vt pectus moueri nō possit. Hec est septima cā que ponebaꝫ in caplo de asmate. ⁊ postponebatur ibidē. Et ītelligebaꝫ hec ēt cā in caplo de anhelitu magno.

¶ Et si fuerit ꝓpter apostema in meatib⁹ aut malitia cōplexionis cura cū ipso qđ dictū est in suo capitulo.

¶ Hec est octaua causa: ⁊ ponebaꝫ supra de malitia cōplexionis in suo capitulo de cura apostematū partiū spiritualiū. ⁊ in capitulo cure asmatis a mala complexione.

¶ Et si fuerit cū cōmunitate stōchi ꝯforta stōchū ⁊ cōforta ipm̄ cū eo qđ dicit in capitulo suo.

¶ Hec est nona causa que ponebatur supra de difficultate anhelitus in suo cap̄. ⁊ fen. 13.

¶ Et si fuerit ex frigore administra ea que sunt sicut sagzenea ⁊ homorusia ⁊ alinkirdea.

¶ Hec est cā. 10. ⁊ ponebaꝫ supra cap̄. anhelitus. Alberendina vel alinkirdea est nomen alicuius de magnis ꝯfectionibus.

¶ Et si fuerit ex siccitate administra que sunt sicut penide cū lacte mulcto ⁊ que dicunꝫ in capitulis alijs.

¶ Hec est 11ª cā que ponebaꝫ supra in cap̄. de ꝯstrictione anhelit⁹ huius. in capitulis alijs: ⁊ vbicūq₃ tractatur de cura male cōplexionis sicce stomachi ⁊ cura ethice ⁊ similiū.

¶ Et si fuerit ex vētositatibus administra vaporationes ꝑdictas in asmate ⁊ emplastra ⁊ alia Et scias ꝙ crocus est ex sūma medicinarū ꝯferētiū valde malitie anhelitus ⁊ difficultati ipsius: ꝓpterea q₂ ꝯfortat instrumentū anhelitus ⁊ facilē ipsum efficit.

¶ Hec est duodecima causa que ponebaꝫ supra capitulo de anhelitu magno: ⁊ in cap̄. de asmate.

¶ De cura difficultatꝭ anhelit⁹ ex hac sūma. Ca. 42m.

SI est illud ex humiditate. G. ꝑcipit dari medicamē ꝯfectū cum melle in oī mēse bis ⁊ sit potio eius. xxxvj. kirat. Et in die in quo eger ipm̄ sumit nō loquaꝫ neq₃ moueaꝫ ante illū diē duob⁹ dieb⁹. Et in hora septima recipiat panē cū vino cōmisto. Et ī sero vitellū oui cū medulla panis. Et in mane hēat pullū paruū de quo sumat ius ⁊ balneeꝫ in sero illius diei. Si aūt cū hoc nō remoueꝫ administreꝫ ablutio capitis ꝯfectio adscind ⁊ medicamē andromachi ꝓprie qñ ꝓlongaꝫ egritudo.

¶ Hic spāliter ponit curaȝ difficultatis anhelitus siue ꝑueniat ad asma siue nō. Et ꝑmo eius que fit a mā humida ꝯtenta in pectore. Scđo ei⁹ que fit a caliditate. ibi (Si vo.) Tertio ei⁹ que fit ꝓpter neruoꝝ đbilitatē qui mouēt pect⁹. ibi (Si aūt.) ⁊ Prima in duas. Primo intēdit ad mām que est in pectore. Scđo vt venit aliūde: scȝ a cerebro. ibi (Si aūt a cerebro.) ¶ Pria cā difficultatis anhelitus fuit posita in cap̄. de anhelitu difficili cum dixit: qñq₃ ꝓpter oppilationē a qua retineꝫ. Gal. nōdū habem⁹ vbi diciꝫ istud. Sed videꝫ satis forte medicamē vbi facit ꝑparationē cuȝ requie sicut ꝑparamus corpus ad elleboꝝ: ⁊ post ēt facit regimē: qđ tu ꝯsidera. In hora septima. iam forte fecit suā operationem. Adscind est nomē ꝯfectionis Andromachi. forte intellige tyriacā.

¶ Et si egritudo fuerit ex capite administreꝫ ablutio capitꝭ oī hebdomada bis cū sapone ⁊ baurach ⁊ vtatur sternutatorijs ⁊ gargarizet rob de moris cuȝ aloe ⁊ myrra: ⁊ vtaꝫ exercitio inūctionis cū fricatione sup̱ dorsum: ⁊ vtaꝫ ligatione cruriū īcipiēdo a superioribus ⁊ ꝑueniēdo ad īferiora: ⁊ administrenꝫ mūdificatiua ꝑdicta ⁊ pillule hmōi: sceba ramoꝝ ruthe ⁊ herbe absinthij sumanꝫ partes eq̄les ⁊ oī die formenꝫ ex eis. ij. pillule ad modū ciceris ⁊ sumanꝫ ⁊ post eas oxymel ⁊ ꝓprie squilliticū. Et iterū alie. ℞. castorei sceba: amboꝝ añ. partē. j. absinthij amigdalarū amararum: amboꝝ añ. parteȝ. ß. fiant pillule sicut ciceres. Et electuariū de caulib⁹ est bonū eis ⁊ ēt calx sanguisugaꝝ q̄ sunt sub vrceis cū adurunꝫ in testa donec fiat cinis ⁊ cōmisceāꝫ cū melle ⁊ admistreꝫ ex eis oī die coclea riū vnū: ⁊ oēs isti modi ꝯferūt cū cā est neruosa.

¶ Quia māe iste flegmatice vtplurimuȝ sunt in capite: iō dixit ⁊c. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ ex his medicinis quedā diuertūt in ꝯtrariū: vt ablutio capitis sternutationes ligationes ⁊ fricationes: ⁊ cum hoc de mā capitis eūant vel ꝯsumūt: quedā ꝯstringūt mām ⁊ ꝓhibent fluxū: vt rob de moris. ⁊ quedā eūant eā que est in loco vt pillule ⁊ electuaria. Calx. i. cinis: q₂ debēt coqui. s. assari in vase figuli. s. quousq₃ albescat: vt Rasis 4° ꝯtinētis ꝑmo cap̄. Et vocaꝫ iste vermis apud eū faborola. Cū cā est neruosa. s. de mā per illos veniente: vel etiā q₂ illa dicta neruos ꝯfortant.

¶ Si vō est ex caliditate tūc trocisci iuuāt valde q. ℞. rosarū. ʒ. vj. radicis lilij. ʒ. xiiij. almirberis. ʒ. ij. lacce aristol. masticis succi eupatorij succi absinthij spice anisi semis feniculi: oiuȝ añ. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. semis citrul ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ melonis: oiuȝ añ. ʒ. j. gūmi dragaganti succi ligritie: oiuȝ añ. ʒ. j. ⁊ opȝ vt administreꝫ euacuatio cū eo qđ educit humores calidos.

¶ Hic ponit curā qñ est ex caliditate. s. cū mā. Et videꝫ ꝙ Aui. intelligat nō eē purā: sed admistā flegmati: ⁊ h̄ sepius ꝯtingit: ⁊ iō vtiꝫ frigidis medicinis admistis cū calidis. De pura eni satis dixerat.

¶ Si aūt fuerit ꝑꝑ debilitatē aduenietē neruis aut nocumētū oportebit vt cureꝫ cū eo qđ ꝯfortet spirituȝ q est in neruis ex oleis calidis odoriferis sicut est oleuȝ narcisinū ⁊ de lilio ⁊ sambac. ⁊ oleū factū cū spēbus ⁊ pipere ⁊ cinamomo ⁊ similib⁹ ⁊ ceratatia facta ex illis oleis ⁊ oleū de croco: ⁊ crocus ipse est vltim⁹ in iuuamēto ipsi⁹. Et si fuerit cā ꝑcussio aduenies origini illoꝝ neruoꝝ cureꝫ cū eo qđ opȝ ex locis ap̄atis.

¶ Ponit curā qñ est a neruis. Sed tu dices in cap̄. de cura difficultatis anhelitus nō ponebaꝫ ꝙ fieret a neruis. ⁊ Dōm est ꝙ q₂ notū erat ⁊ scitū ex anhelitu magno: iō nō curauit ibi ponere. Nerui aūt veniētes a cerebro vel nucha possunt ledi: aut q₂ sūt đbilitati ꝑꝑ malitiā male cōplexionis fride ꝯm plurimū: ⁊ tūc cōpetit ꝯfortatio eoꝝ cuȝ oleis que ponit. Sambac. Azarauius in cap̄. de cura hemorroidarū dicit sicut oleū sambacinū. alibi īueni ꝙ est gūma que īueniꝫ sup̱ fructū pini. Aut ledunꝫ ꝑcussione: ⁊ tūc curanꝫ cura ap̄atū mēbroꝝ a cā ꝑmitiua: ⁊ ītelligiꝫ ex fen. 3. ⁊ 4. quarti lib. ¶ Expedit videre quō sit satisfactū oīb⁹ spēb⁹ anhelituū in cura. Et ꝑmo vide caplm̄ de anhelitu magno. s. de anhelitu quo oīa mēbra pectoris laborioso motu mouētur: ⁊ fiebat a q̄tuor causis. s. a calore forti: ⁊ posita est cura in cap̄. de asmate. ꝟsus finē. ⁊ in ꝑncipio ꝑcedentis capituli. Secunda cā erat debilitas virtutis: ⁊ hec erat vel ꝑꝑ cām ꝓpriā in neruis ⁊ lacertis: ⁊ posita est cura dū docuit eos ꝯfortari: ⁊ hoc est in caplo ꝑcedēti. vel ꝑꝑ cōitatē ad cor sicut in ethica ⁊ ptisi. ⁊ cura intelligiꝫ ex cura ethice ⁊ pleuresis ⁊ similiū. aut cōitas ad cerebrū ex spasmo vel ap̄ate totū pendet ex cura illius mēbri. vnde venit cōitas. vel ꝑꝑ cōitatē ad stōchum vt repletio stōchi ex cibis: ⁊ cura est per vomituȝ nota ex fen. 13. vel ventositate posita est supra caplo de asmate versus finē. Tertia cā erat oppilatio in gutture ⁊ sciꝫ in caplo de squinātia. vel in pulmone ⁊ partib⁹ eius ⁊ sciꝫ ex caplo de asmate. ⁊ cap̄. de peripleumonia. Quarta cā est negligentia virtutis ꝑꝑ alienationē mentis: ⁊ sciꝫ cura ex caplo de frenesi. ⁊ similib⁹ caplis. vide cap̄. de anhe-

litu vehemēti ⁊ forti. Et non indiget cura: vide caplm̄ de anhelitu alto. ⁊ cura scit̄ ex caplo febris pestilētialis. vide caplm̄ de anhelitu paruo. Et cā eiꝰ erat dolor: ⁊ scit̄ cura cap̄. de cura doloris pectoris. si est ille. Si autē est dolor stōchi vel alterius mēbri scit̄ ex suo cap̄. Scōa cā erat constrictio in epigloto vel in gutture vel in pulmone ex mēbris cōprimētibꝰ ⁊ totū hoc est notū vñ sciat̄. vide caplm̄ de anhelitu lōgo. ⁊ scit̄ cura eiꝰ ex caplis in qbꝰ curat̄ squinantia ꝯstringēs viā: vide caplm̄ de anhelitu breui. ⁊ scis curā eiꝰ qñ scis curā doloris. ⁊ qñ scis subuenire mortificationi caloris innati si est in pulmone: vide caplm̄ de anhelitu veloci. Et fiebat a vehemēti necessitate que nō poterat cōpleri per magnitudinē: ⁊ cura scit̄ ex cura anhelitꝰ magni ꝑꝑ fortē calorē que posita est in ꝑncipio ꝑcedētis capli. Scōo fiebat ex ꝑuitate: qꝛ nō poterat necessitas cōpleri: ⁊ cura eiꝰ scit̄ ex cura parui anhelitꝰ: vide caplm̄ de anhelitu paruo. Et ille qui ex eo īdiget: cura scit̄ ex cura frigoris spūaliū: ⁊ ex cura doloris: vide caplm̄ de anhelitu frequenti: ⁊ fiebat vel ex magna necessitate. s. forti calore: ⁊ iam apparet cura vnde scit̄. vel fiebat ex ꝑuitate ex causis ꝓhibētibus magnificari anhelitū: ⁊ sunt dolores apāta sanies in pectore. Et oīa ista curantur in caplis suis: vide caplm̄ de anhelitu frīdo. ⁊ cura habetur ex cura male cōplexionis frīde cordis. Circa vō anhelitū fetiduz vel est cura fetoris oris vel cura māerū corruptaruz in pectore: ⁊ scit̄ ex caplo de asmate. ⁊ ex multis caplis īfra qbus docet̄ mā pectoris mūdificari ⁊ rectificari: vide caplm̄ de anhelitu ꝑuo. Et eiꝰ cā erat debilitas virtutis: ⁊ scit̄ cura si est ꝓpter neruos debiles ex illo caplo ⁊ ꝑcedēti. Scōa cā erat decolatio: ⁊ scit̄ ex cap̄. de squināntia. Tertia causa erat collectio sanici in pulmone vel effusio ad ſpm: ⁊ scit̄ cura ex caplo de cura asmatis. Post hoc vide gñale capitulū de malo anhelitu. Et vide ꝙ spēs male cōplexionis curantur ex caplo de asmate. ⁊ postea in mēbris vicinis vt epate ⁊ stomacho: ⁊ ēt dolores curant̄ in suis caplis. Ulcera in velamine et pectore curant̄ in hac fen trac. 5. Casus virtutis a febribꝰ curat̄ cura febriū fen. 11. huiꝰ. Uenena curant̄ fen. 6. quarti. vide caplm̄ de ꝯstrictione anhelitꝰ. Apāta curant̄ in caplis suis. Humores in pectore. c. de asmate. ⁊ ca. de cura spērū anhelitꝰ. Sed ꝑuitas pectoris septima quarti. c. de īgrossatione ⁊ extenuatione. Accidentia cretica debēt ītelligi scōa quarti: vide anhelitū diuersuz. Et si est v̄. g. cā eiꝰ aggrauatio virtutis si mā est multa: scit̄ ex caplo de cura asmatis. ⁊ ex ca. post id. Si aūt cā est debilitas instrumēti. v̄. g. nerui: scit̄ ex caplis istis duobꝰ. Et si cā est mala cōplexio sicca: vl̄ alia notū est. Et scit̄ cura doloꝝ ⁊ apātum ⁊ spasmoꝝ: vide caplm̄ de anhelitu pauco. ⁊ scit̄ cura eius cap̄. de cura ptisis ⁊ saniei in ꝑte vna pectoris ⁊ nō in alia: vide caplm̄ de anhelitu difficili ⁊ fecit illi caplm̄ cure. Sed si est a caliditate cū mā posuit curā. Si sit ꝑꝑ frigus: scit̄ ex cap̄. de cura asmatis. in fine: ⁊ ex cap̄. post id. Si aūt sit ex mā oppilāte nō apostemosa: scit̄ ex ca. de cura asmatis. Si sit apostemosa: scit̄ ex cura apātū pulmonis ⁊ pectoris. Sed si sit a medicina vel clystere mouēte ⁊ nō educēte: scit̄ quarta ꝑmi. Si tūc errat̄ ex flōmia in pleuresi: vade ad caplm̄ pleuresis. vide caplm̄ de anhelitu ꝑparationis. Et si sit a vaporibꝰ vel humiditatibꝰ: cura est in ca. cure reliquarū spērū anhelitꝰ. Si aūt sint hūores īplentes: scit̄ ex cap̄. cure asmatis. Apāta vō curant̄ in suis capitulis: vide post hoc diuersitatē in anhelitu ꝫm etates ⁊ nō indigent cura. Regimē aūt ꝑgnātis ⁊ repleti cibo est notū ex fen. 21. ⁊ 13. ⁊ 14. Balneatoꝝ ⁊ dormiētiū possunt anhelitꝰ rectificari si est male ꝑmutatꝰ cū cāe cessant: si dolor permutat anhelitū: cura est cura doloris. Cura aūt causarū ꝯstringentiuz ⁊ saniei in pectore ⁊ squināntiarū nota est vnde habeant̄: nihil ꝗ omisit. A. ad curā oīuz premissarū specierū anhelitus que cura indigent ⁊c̄.

¶ Tractatus Secūdus.

¶ De voce. Cap̄. ꝑm.

Ocis factor est lacertꝰ qui est apud epiglotum cuz mensuratione apertionis ⁊ expulsione aeris egrediētis ⁊ percussione eius ⁊ eius instrumentum est epiglotis ⁊ corpꝰ simile lingue fistule ⁊ est instrumentum primum in veritate: ⁊ reliqua instrumēta sunt īnitentia al̄s mittentia ⁊ adiuuātia: ⁊ emittēs mām eiꝰ ē velamē ⁊ lacerti pectoris afferūt allationē aeris velamini q inūdat apͩ epiglotū.

¶ Jam determinauimus de dispōnibꝰ hoꝝ mēbroꝝ que insunt eis ꝫm ꝙ sunt īstrumēta anhelitꝰ: hic ꝫm ꝙ sunt īstrumēta vocis. Et ꝑmo ostēdit cās factiuas vocis: ⁊ modos illius: ⁊ diuersitates accidētes in voce. Scōo in spāli exequit̄ de cura ⁊ diuersitatibꝰ illius. ibi (Cura abscissionis vocis.) ¶ Prima in tres. Prīo pōit cās factiuas vocis. Scōo cās permutationis vocis: ⁊ illi nocētes. ibi (Cūq₃ sit.) Tertio addit cañ. ibi (Et varices.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cuz vox sit sonus ab aīali: ⁊ vox significatiua sit cum dearticulatione multa de qua voce hic maxime est ꝫmo: siue sit loquētis: siue cantantis: siue sit clamātis: nos ꝯsideramꝰ in ea tres cās q̄s Aui. tangit. s. cām mālē: ⁊ illa est aer motꝰ: ⁊ cām formalē que est talis vl̄ talis dearticulatio: ⁊ cām efficientē: ⁊ finalē. s. explicationē cōceptꝰ. Aui. nō curauit hic ponē. Mēbra ꝗ faciētia vocē q̄dā ꝑbēt formā: ⁊ ista sunt duo in gñe. vnū est motor: ⁊ aliud motū. s. ꝑcutiens ⁊ ꝑcussum. Motor qdē est musculus. i. multi musculi qui sunt circa epiglotū: vnde singulare ponit̄ pro plurali: vt lr̄a ex̄ dicit. Motū vō ab hoc est epiglotus. s. cōpositꝰ ex tribꝰ cartilaginibꝰ. Non enī musculi erāt id ad qͦ fiebat ꝑcussio: sed mouent cartilagines que ꝑcutiunt̄. Modus aūt motus est ꝫm ꝙ homo indiget partiri vocē a voce: aut exaltare aut abbreuiare aut al̄r modulare: ⁊ ꝫm hoc lacertꝰ dilatat aut ꝯstringit epiglotū: ⁊ hoc est qͦ dicit: vocis factor ⁊c̄. Ergo lacertus est ꝑmū mouēs ⁊ faciēs vocē: sed cartilago est ꝑmū. s. mediatū al̄s motuz ad qͦ sit ꝑcussio. Ita sepe ponit Gal. 7. de vtilitate particularū cap̄. 5. ⁊ 6. ⁊ 11. Istis ꝗ mēsurat̄ aptio cāne fistule ⁊ mēsurat̄ expulsio aeris ⁊ mēsurat̄ ꝑcussio instrī. Primū. s. mediatū aeris. Et reliq̄. s. relique: īmediatū: ⁊ ꝑtes oris: vt villi: ⁊ circūstātes ꝑtes sunt īnitētia. i. īnitunt̄ ⁊ ānectunt̄ istis. Quedā aūt sunt mēbra dātia mām: vt velamē. i. diaphragma: ⁊ lacerti pectoris iuuāt: ⁊ hoc est qͦ dicit. allationē. i. portationē aeris. Uelamini. i. diaphragmati qꝛ iuuāt in copia tractꝰ aeris: ⁊ in copia expulsionis qui aer inūdat: qꝛ q̄si cū qbusdā vndis ⁊ īpulsionibꝰ mouet̄ versus epiglotū cū sit vox. Tu aūt imagineris vocem sonantē vbi est pectꝰ brachiū premētis sit diaphragma: sui forma sit cāna pulmonis: tot foramīa sint cāna fistule: s₃ digitꝰ sit lacertꝰ cū epigloti: modulās ꝯcauū lōgū cāne sit palatū in quo resonet.

¶ Cumq₃ ita sit tūc nocumentū accidit ei: aut ex causis efficientibꝰ aut ꝓpter cām mittentē mām. Et eius quidez nocumentū aut est destructio: aut diminutio: aut alteratio ꝓpter raucedinē: aut acuitatē: aut grauitatem: aut asperitatē: aut tremorem: aut aliud. Et vnaqueq₃ haꝝ cārū nō facit egritudinē nisi cū malitia cōplexionis singularis: aut cū mā ⁊ proprie ex catarro ⁊ lesione accidēte epigloti: aut ꝑꝑ illud qͦ accidit ei ex solōne singularis ⁊ īcisione: aut apostemate: aut dolore: aut ꝑcussione: aut casu. Et qñq₃ est nocumētū in ipsa eadē. Et qñq₃ est cū cōitate ꝑncipij propinq neruis qui dilatat̄ ad illos lacertos ⁊ ꝑncipia eoꝝ ⁊ longinqui sicut est cerebrū. Et qñq₃ est cū cōitate mēbri vicini qͦ est ex mēbris nutrimēti: aut ex mēbris anhelitus: aut ꝯtinētis ambo que sunt ventris et pectoris: aut ꝯtinui cū ambobus ꝙ est ex dispositionibꝰ spine: īmo ex palato. Nam si alterat̄ ad humiditatez: aut ad siccitatē ⁊ asperitatē: tunc iam alterat̄ vox. Et ex hoc genere est incisio vue ⁊ duarū amigdalarū. Nam habes eam cū vocē emittit sentit quasi cōmotionē fortē facientē esse necessariā rascationē. Et quādoq₃ oppilant̄ guttura eoꝝ apud oēm vociferationē.

¶ Hic determinat de nocumētis vocis. Et ꝑmo ꝑmittit diuersitates que cadūt in nocumētis vocis. Scōo declarat. ibi (Ex ꝑte aūt ledētis.) Prima in quatuor: sicut quatuor diuersitates premittit. ¶ Prīa est illa: oē nocumētū vocis: aut est ex causis efficientibꝰ. s. lacertis epiglotis ⁊ epigloti: aut ex causis mittentibꝰ mām. s. diaphragmate pulmone ⁊ pectore. ¶ Scōa distinctio est: oē nocumētuz vocis vel est diminutio vel corruptio vel ablatio. s. mutatio a d̄bita forma: sicut est vox rauca ⁊c̄. ⁊ hoc est qͦ dixit. Alteratio. i. corruptio siue ꝑmutatio ꝑꝑ raucedinē. i. sicut vox rauci. Et ꝯsidera ꝙ solū posuit exēplū de corruptiōe vocis. Cū aūt dixit aut aliͦ. ītelligit alia gñā nocumētoꝝ: vt ablationē ⁊ diminutionē: vel aliͦ nocumētū qͦ pōt dici alteratio. ¶ Tertia diuisio est ꝙ a quacūq₃ cā fiat lesio. s. vel ab efficiēte vel dāte mām erit lesio: aut ꝑꝑ malā cōplexionē vl̄ solōnē ꝯtinuitatꝭ vel apostema. Et ꝯsidera ꝙ dedit ītelligi de egritudinibꝰ cōpōnis. s. oppilatione. Et vnaqueq₃ haruz cārū. s. efficiētiū aut mittētiū māz vel haꝝ cārū qbꝰ. s. vox destruit̄ diminuit̄ vel alterat̄ ꝓpe cū catarro: qꝛ sepius accidit. ¶ Quarta

diuisio

diuiſio eſt ꝙ nocumentū qñqꝫ eſt in ipſa eadē.ſ.voce.i.in mēbris principalibus.i.muſculis ⁊ epigloti: vel in ipſa eadē.ſ.lingua fiſtule ⁊ muſculis: ⁊ qñqꝫ eſt per cōmunitatē: ⁊ illa cōitas vel eſt ad ꝑ̄n cipia vel ad vicina. Si ad ꝑ̄ncipia vel eſt ad propinquū ꝑ̄n: ⁊ eſt neruus deſcēdēs a ſexto pari neruoꝝ a quo fiunt nerui reuerſiui: vt ꝑ̄ma primi: ⁊ Gal.in libro de voce. Uel ad ꝑ̄n longinquū ſicut cerebrū. Si aūt ſit ad vicina: tunc iſta ſunt mēbra nutrimenti mēbra anhelitus mēbra contentiua: vt palatum ⁊ vuula ⁊ due amigdale. ¶ Cōſiderādū ꝙ per ꝑ̄ncipia ꝓpinqua poſſumus itelligere qđ dictū eſt: ⁊ nō poſſumus itelligere per hoc nuchā cū ab ea nō veniāt nerui vocis: vt Gal.in libro de voce. ⁊ Auic.1.cañ.c.de anathomia neruoꝝ. Et poſſumus intelligere partes circa quas fit fixio neruorū deſcēdētiū a ſexto pari: ⁊ circa illas fit reflexio ſurſum: vñ dicūtur reuerſiui. Nā hñs eā.ſ.icīſionē vuule vel duaꝝ amigdalaꝝ ſētit cōmotionē fortē.ſ.ex ꝑcuſſiōe locoꝝ in qbꝰ facta fuit icīſio q̄ loca ſunt debilia ꝑꝑ carētiā partis nālis: ex quo nocumento hō excitat ad ſcreandum quāuis nihil ſit excreabile. Et qñqꝫ ēt circa illa loca ſunt mãe: ⁊ ad illa currūt que ꝯſueuerūt teneri ab vuula ⁊ duabus amigdalis: ⁊ tūc fit excreatio illaꝝ materieꝝ: ⁊ cū mãe que ꝯſueuerunt in illis recipi ad eaſdē ꝑtes currūt: ⁊ forte alie plures ꝑꝑ ꝑteꝫ debilitatā nō habētes vñ recipiant oppilant guttur illoꝝ.

¶ Ex parte autem ledentis fit quoniaꝫ vox alteratur propter vehementiam caliditatis pulmonis: aut frigiditatis eius: aut humiditatis ipſius propter curſum ſaniei ad ipſuꝫ ex apoſtematibus: aut propter curſuꝫ catarri ad ipſum: aut ſatietateꝫ ipſius. Caliditas aūt magnificat vocem ⁊ frigiditas acuit eam ⁊ minorat eaꝫ: ⁊ ſiccitas exaſperat eam ⁊ facit eam ſimilem vocibus gruum: ⁊ humiditas facit eā raucā ⁊ planitudo equat eam ⁊ facit ipſam planā. Et quando repletur pulmo humiditate ⁊ canna nō eſt munda non eſt poſſibile huiuſmodi emittere vocem altam neqꝫ claraꝫ: quoniam illud eſt cū quantitate claritatis pulmonis ⁊ epiglotis ⁊ econtrario claritatis amborum.

¶ Hic declarat predictas diuerſitates ſeu diuiſiones. Et ꝑ̄ declarat diuiſionē nocumētoꝝ vocis tertiā que eſt ex ꝑte cauſaꝝ cuꝫ qbus fit leſio.ſ.egritudinū vel accidētiū. Scđo declarat diuiſionē ex ꝑte nocumēti modoꝝ.ſ.ſm ꝙ eſt ablatio diminutio vel alteratio. ibi (Et qñ fortia.) Nō aūt diſtinctim declarat diuiſionē que eſt ex ꝑte ꝑ̄ncipioꝝ vocis ſiue cauſaꝝ efficiētiū vel mittētiū mãm: qꝛ vt apparet cadit ex quadā cōſequentia hic in ſermone. Nec declarauit diuerſitatē ex ꝑte modi egritudinū cauſantiū.ſ.ſi ſint ꝑ cōitatē vel ꝑ̄ncipaliter in ipſo eodē inſtrō vocis: qꝛ ponēdo illā diuiſioneꝫ declarauerat eā. ⁋ Prima in duas. Prima declarat qūo cā ledens q̄ eſt cōplo ſm pulmonū diuerſitatē diuerſum facit nocumētū in voce. Scđo qūo cā que eſt cōſtrictio vel dilatatio. ibi (Et qñqꝫ diuerſificat.) Omiſit aūt ponere nocumēta vocis a ſolōne ꝯtinuitatis: qꝛ in declarādo diuiſionē illā ex ꝯſequentia ſermonis: declarat illud qđ omiſit ēt ð apate: qꝛ ꝑmutat vocē vel ꝓpter oppilationē ⁊ malā cōplōnē vtplurimū: ⁊ iā eſt hoc hic declaratum: ⁊ aliqd dixit de apate: ⁊ de dolore qūo permutet vocē erat notū: qꝛ vel in ſe vel vt debilitās virtutē vel ſua cā: ⁊ hec eſt mala cōplexio vel ſolutio cōtinuitatis. ⁋ Prima pars adhuc pōt diuidi in q̄tuor: ſicut quatuor ſunt modi malaꝝ complexionū. ¶ Cōſiderādū ꝙ ex hoc habemꝰ qūo etiā diſpoſitio organica q̄ eſt ſupficies mutet vocē ſm ꝙ plana vel ꝑ oppoſitū eſt aſpera. ¶ Cōſiderandū ꝙ Dynus hꝫ litteraꝫ que dicit ex ꝑte mittētis. ⁊ credit ꝙ cauſe narrate ſunt ex ꝑte efficientis: ⁊ ille ſunt ex ꝑte mittētis: ⁊ ſi littera habet vt ipſe hꝫ vera eſt ſua itroductio. In illa enim parte ⁊c. Et qñqꝫ eſt nocumētuꝫ in ipſa eadē. poſuit ipedimēta vocis que ſunt in mēbris que ſunt organa vocis ꝑ̄ncipalia ſiue nocumēta illa ſiue ipedimēta ſint hic ꝑ ſe ſiue ꝑ cōitatē. Hic ponit ipedimēta que impediūt vocem factā in membris que materiam mittunt.ſ.pulmoni: ⁊ ſic intelligit de diaphragmate: ſed qꝛ cōmuniter habetur ex parte aūt ledētis ⁊c. ideo aliter introduxi particulam.

Du. ꝑ.

¶ Dubitat an caliditas faciat magnā vocē. ⁋ Uidet ꝙ nō per Gal. 2.thegni.tex.cōmē.10.trac.de ventre. vbi.d.nō vo magnitudo vocis a caliditate fit quēadmodū nec ꝑuitas a frigiditate. ¶ Ampliꝰ dubitat q̄ ſit caliditas de qua hic loquit: an ſit nālis ⁊ hoc mō non: qꝛ vocat has cās ledētes magnas aut paruas voces. an accidētalis: ⁊ preter nām: hoc mō nō: qꝛ febricitantes hñt paruas voces ⁊ debiles: ⁊ faciūt acutā vocē ⁊ paruā vt pōt itelligi ab Ariſt.11.particula ꝓblema.21.⁊.22.ꝓble.⁊.5.de gnōne aialium.cap.10.alś.7.

⁋ Dōm ꝙ vox magna eſt que multū mouet auditū: parua aūt que paꝝ mouet: aut magna qꝛ multū mouet aer: ⁊ parua qꝛ parum: vt habet.5.de gnōne aialiū. Ad hoc aūt facit imediate amplitudo vie recipiētis multū aerē: ⁊ volūtas volens multū mouere: ⁊ econtra paruitas. Dicemus ğ ꝙ caliditas nō eſt imediata cā magne vocis ſed dupl'r facit ad magnā vocē. Primo qꝛ eius eſt dilatare. Scđo qꝛ neceſſitat pulmoni ad multā quātitatē aeris trahēdā ⁊ mittendā. Et ecōtra frigiditas. Et apparet ꝙ ſi hic ſit ſermo de calliditate naturali recedente ab optima ſanitate ꝙ caliditas ꝓpter duas predictas cās facit ad vocē magnā. ſed ſi hic ſit ſermo de caliditate ⁊ frigiditate accidētalibus: ex qbus fit corpus egrū nūc: tunc lꝫ caliditas nō facit magnā vocē: qꝛ dilatet cānas pulmonis.ſ.qꝛ facit tracheā earū ampliorē: qꝛ hoc eſt nāle: tñ facit ad hoc ponēdo neceſſitatē multi aeris vñ homo mouebit multū aerē: ⁊ hoc ſi virtus nō ſit debilis ex illa magnitudine multū. Frigiditas aūt ecōtra facit. Et ꝯſidera ꝙ forſan frigiditas accidētalis pōt facere ad paruā vocē nō ſolū ponēdo neceſſitatē parui aeris: ſed ēt cōſtringēdo quodāmodo vias reſpectu eius qđ erat in ſanitate huius hoīs: ⁊ ꝓprie vas arterie venalis que ſunt magis ꝯſtringibiles: ⁊ forſan eas dilataret calor: vt ex hoc in pulmōe eſſet amplior copia aeris ꝑꝑ calorē aut minor ꝑꝑ frigus. Et poſſe eſt ꝙ Aui.ēt hos ſermōes applicauerit ad pulmonē: ꝑꝑ hoc qꝛ cāna eius que eſt in collo nō eſt dilatabilis ⁊ cōſtringibilis a frigore egritudinali nūc: vt fiat ex hoc magna vox aut parua. Et ſi hoc nō placet tibi dicas ꝙ ꝑ pulmonē dedit itelligi de ſua cāna ⁊ ꝓprie de gutture qđ pōt accidentaliter dilatari ⁊ ꝯſtringi. ⁋ Ad ꝯ̄ria pꝫ ſolō: qꝛ Gal. loquit ibi de caliditate ⁊ friditate pulmōis. vel al'r ꝙ imediate nō facit hoc calor aut frigus. ⁋ Ad ſcđaꝫ iā eſt ſolutū. ⁋ Cōſidera ꝙ variatio vocis ꝑ actū volūtatꝭ poſſet in h̄ eē cā deceptōis. Hñs eni pulmonē calidū pōt volūtarie trahē parū aeris: lꝫ ad multū ſtimulet: ⁊ iō dixit. A. calitas magnificat vocē: ⁊ nō dixit vox magna ſignificat calitatē.

¶ Et quandoqꝫ diuerſificat vox in grauitate ⁊ acuitate ſua ſm dilatationem canne pulmonis ⁊ epiglotis ⁊ conſtrictionem earum.

¶ Cōſiderādū ꝙ vox grauis idē eſt ꝙ tarda: ⁊ fit tardo motu aeris: ſꝫ acuta fit vox cito moto aere.ſ.velociter: vt qnto de gnōne ani. ca.10.alś.7.⁊.11.ꝑticula ꝓblematū: ꝓblemate.6.⁊ in pluribus. Qñ q̄t aer eſt multus: nō ſic aptus eſt moueri velociter: mouebit ğ tarde: ſed paucus velociter reſpectu eiuſdē motoris mouētis eq̄li conatu. ⁊ iō recipiētes paucū aerē vt mulieres hñt acutas voces ⁊ viri graues. Et ꝑꝑ hoc ēt iuuenilia.ſ.in ꝑ̄ma etate hñt voces acutiores ꝑ̄ter vitulos q grauiꝰ vociferāt ꝑfectis.i.bobꝰ: vt.11. ꝓblema. proble.24. Et ꝑꝑ hoc aqua calida grauiꝰ ſonat q̄ꝫ frigida.11.ꝓble. proble.10. Dilatatio ergo cāne ꝑꝑ multū aerē motū facit ad grauitatē: ſed conſtrictio ꝑꝑ paucū aerē facit ad acuitatē.

¶ Et quando fortia fiunt nocumenta predicta in membris mittētibꝰ ⁊ adducētibꝰ deſtruit vox ⁊ nō opꝫ vt deſtruat locutio. Locutio nāqꝫ qñqꝫ cōplet cū anhelitu equali ſicut faciebat hō neruo reuerſiuo cuiꝰ accidit frigus cū eēt neceſſariū vt diſcooꝑiret cū ferro quare deſtructa eſt vox eius: ⁊ fuit aliꝰ qui cū curaret a ſcrophulis inciſus eſt ei vnus duoꝝ neruoꝝ reuerſiuoruꝫ quare abſciſſa eſt medietas vocis duoꝝ lacertoꝝ.

¶ Hic ꝓcedit ad declarandū diuiſionē nocumētoꝝ vocis: qꝛ dicebat ꝙ nocumētū quoddā eſt ablatio vocis: quoddā diminutio: quoddā alteratio: ⁊ declarare hoc eſt iueſtigare cās nocumētoꝝ. Et primo hoꝝ triū cās iueſtigat ſm diuerſitatē membroꝝ vocis. Scđo ſpāliter iueſtigat cauſas raucedinis. ibi (Raucedo igit.) ⁋ Prima in duas. Primo iueſtigat cauſas diuerſoꝝ nocumētoꝝ ex ꝑte membroꝝ mittentiū ⁊ adducentiū materias vocis. Scđo ex ꝑte membroꝝ que ſunt iſtrumēta vocis. ibi (Et cū nocumētum.)

¶ Dubitat de primo dicto qꝛ ſm Gal.4.de iterioribus.ca.6. iſta ſe habēt per ordinē anhelitus: flamē ſine ictu: flamē cū ictu: vox ⁊ loquela. Itaqꝫ loquela eſt vltimū: ergo ſequit ꝙ deſtructa ꝑ̄ori operatione vocis neceſſario opꝫ ꝙ deſtruat poſterior.ſ.loquela ⁊ nō ecōuerſo: videmus eni quoſdā nō potētes loqui vociferare poſſe. ⁋ Dynus imaginat iſtā lr̄am corruptā eē: ⁊ ꝙ voluerit dicere deſtruit locutio ⁊ nō ðſtruit vox: neqꝫ cōplet anhelitu equali: nec qd ex hoc ꝓbat: niſi velit dicere eq̄li.i.minori q̄ꝫ locutio. Al'r āt ſaluari pōt ꝙ ꝑ vocē itelligit vociferationē: ⁊ ꝑ locutionē itelligit quālibet vocem dearticulatā ſignificatiuā: ⁊ tūc multotiens cōtingit ꝙ homo nō poſſit vociferare voce ſonora: qꝛ requirit multū aerem ⁊ fortiter motum: ⁊ tamen poteſt loqui taliter ꝙ exprimit ſuam intētioneꝫ: ⁊ hoc eſt qđ dicit Aui. locutio complet anhelitu.i.aere

equali.i.nõ multo respectu eius quo ĩdiget vociferatio.⁊ forsan ꝙ multũ verificatᷣ hoc apud Auic.q꞉ saraceni formãt locutiões multas in gula: vbi forsan nõ egent multo aere quãto egent ad vociferationem: sicut hec exẽpla a Gal.ponuntᷣ primo de interioribus.6.caplo. ¶Sed tu dices quid ad ꝓpositũ de hmõi exẽplis cũ debeamus loqui de nocumentis vocis predictis.s.mala cõplone apostemate ⁊c̃.⁊ ex pte mẽbroꝝ mittentiũ. ⁋Dicendum ꝙ Auicen. etiaꝫ dicit: ⁊ adducẽtibus: ⁊ per adducẽtes intelligit neruos ꝓpinquos epiglotti.s.reuersiuos. vel aliter ꝑ adducẽtes ĩtelligit musculos costaꝝ ⁊ tũc illa exẽpla nõ sunt ad declarãdũ mẽbra lesa: sꝫ modũ lesionis: ⁊ forsan Aui. vult ꝙ illa vociferatio eẽt destructa: sed tñ locutio non: quãuis ista ita nõ possint haberi a Gal. ibidem.

¶Et cum nocumentũ est in lacerto dilatatiuo fit vox rauca: ⁊ qñ est in lacerto motiuo dilatatiuo est vox ꝑ̃focatiua: imo qñqꝫ accidit ex eo ꝑ̃focatio. Et qñ est in lacerto mouẽte cõstringente est vox sufflatiua.

¶Hic ostẽdit nocumẽta que fiunt in voce ex mẽbris que sunt istrumẽta vocis factiua. ¶Considerandũ ꝙ per lacertum dilatatiuũ possumus intelligere lacertos expansos iter costas qui faciũt ad vocem iuuando in dilatatione materie.i.dilatãdo ⁊ cõstringendo: vt ꝑ̃mo cañ.ca.de musculis pectoris. vñ nocumentũ in illis nocet voci: vt.3.conti.ca.4.de voce.⁊ Gal. in lib.de voce. Si enim nõ afferatᷣ aer cũ allatione ⁊ inundatione que reqritᷣ fit vox idistincta: ⁊ hãc vocant ramuta. Uel ꝑ lacertũ dilatatiuum possumus ĩtelligere lacertos extrinsecos epiglotis qbus adueniat dilatatio ⁊ expansio ꝑꝑ humiditatẽ: vñ fit percussio aeris ad corpora mollia ⁊ fit vox rauca. Et quãdo est in lacerto dilatatiuo.s.epiglotis: q꞉ nõ dilatat: tunc videtᷣ ꝙ vox prefocetᷣ clauso aere. Et quando est in lacerto cõstringente ⁊ mouẽte: supple q꞉ non cõstringit sufflationẽ: q꞉ exit aer multus a loco alto ⁊ nõ constrictio: ⁊ ideo fit sufflatiua vox: quasi quodam impetu sufflaretᷣ aer. ¶Sꝫ tu.d.supra in.2.ca. huius fen dixit ꝙ si fiat nocumẽtũ in lacertis cõstringentibus vox fit rauca: ⁊ hic dicit q꞉ fit sufflatiua. ⁋Dõꝫ ꝙ ibi loquebatᷣ de lacertis pectoris: hic ṽo de lacertis epiglotis. Uel dõm ꝙ nõ est inconueniens in vna voce esse plures differentias male vocis.

¶Et quando destruitur eius operatio destruitur vox. Et qñ accidit in ipso mollificatio nõ ĩtegra ⁊ dispositio eius est similis tremori tremit vox. Et qñ non ꝑuenit humiditas ad hoc vt mollificet raucescit vox.

¶Et quando destruitur eius operatio scilꝫ lacerti constringentis destruitur vox: q꞉ nulla fit ibi coartatio in cãna: vt fiat aeris repcussio: vnde homo solum potest sufflare sed non vociferare. Non integra. vt sit minor dispositio ꝙ̃ mollificatio vltima particula. sicut tremor. vt mollificet lacertos.

¶Raucedo igitur cum accidit ab humiditate accidit ab humiditate pauca: ⁊ cum multiplicatur parumper tremit: ⁊ si multiplicatur plurimum destruitur: ⁊ quandoqꝫ raucescit vox propter dilatationem instrumenti vociferationis: quare accidit propter eam lassitudo: aut apertio: aut tensio. Et deterior est ea q̃ est post cibum. Et quandoqꝫ raucescit propter frigus difficile ⁊ calorẽ superfluum cum eo quod extenditur ex complexione: ⁊ similiter vigilie ⁊ cibi asperi. Et raucescit propter multitudinem clamoris: ⁊ attractioneꝫ humorositatis causa eius ad tunicam cooperientem guttur ⁊ epiglotim. Et raucedo que accidit decrepitis nõ sanatur. Et cũ fuerit estas septẽtrionalis sicca ⁊ eius autumnus meridionalis pluuialis: tunc raucedo multiplicabitᷣ in ipso: ⁊ varices cum apparent sunt plurimũ causarum conuenientium voci.

¶Hic in speciali sermone ĩuestigat cãs raucedinis: ⁊ hꝫ tot partes quot causas ponit. Et primo cõparãdo ad tremorẽ ⁊ õstructionẽ: humiditas enim si solũ remollit suꝑficiem ad quã fit ꝑcussio: ⁊ nõ impedit motũ lacertoꝝ: tũc fit vox rauca. Si aũt fit plus ⁊ ĩpediat parũ: tũc musculi cũ tremore opantᷣ ⁊ fit vox tremula. Si aũt plus vt tollatur operatio sicut in membro paralytico sic destruitᷣ vox. Et quandoqꝫ raucescit vox ꝑꝑ dilatationẽ.s.ex multa vociferatione vel sufflatione vt tubicinatoribus. Lassitudo sicut in alijs membris superflue fatigatis. Apertio ex attractione materierum. Tensio.i.quedam expansio ex materia illuc mota.

¶Dubitatur q꞉ Rasis 3° continentis.caplo.4.de voce reprehendit hoc dictum: ⁊ dicit ꝙ est dictuꝫ Gal. in libro de voce. Dico nõne cogitandum est ꝙ peccauit Gal. dicens ꝙ raucedo fit ex incordatione als spissitudine musculi eo ꝙ apparet ꝙ vox bona procedit ex spissitudine instrumẽti ⁊ raucitas ab humiditate. ⁋Dicendũ ꝙ hoc nomen raucedo est nomen multũ generale apud Auicen.⁊ apud Mesue: vnde omnis vox cõfusa põt vocari rauca: ⁊ hãc põt facere tẽsio cordosa musculi: ⁊ ex hoc cessat dictũ Rasis. ⁋Cũ aũt dicit ꝙ vox bona fit a spissitudine musculi. Dicendũ veꝝ est a spissitudine debita nõ aũt superflua spasmosa. ¶Et deterior. Primo exponitᷣ sic: deterior est raucedo a tẽsione ea.i.ꝙ̃ ea raucedo. Post cibũ ⁊ pater. Uel ea magna vociferatio est deterior post cibuꝫ: q꞉ statim trahit mãs. Et quãdoqꝫ ꝓpter frigus extenditᷣ.i.cum effectu qui derelinquitur ex complexione calida vel frigida que sunt effectus dilatationis vel ꝯstrictiõis vel expirationis vel ostenditᷣ. Uigilie. exiccando ⁊ raucescit. ¶Sed tu dices iam dixerat hec. ⁋Dicendum ꝙ ille sermo fuit cõis clamãtibus ⁊ sufflantibus: hic aũt declamantibus: vnde corrumpitur vox clamãtiũ post cibũ: vt Ari.11.particula problebatũ.22.problemate.⁊ sermo ille fuit dãs cãs spãles de lassitudine ⁊ apostemate decrepitis ꝑꝑ continuũ catarrũ. Si aũt senes possent se preseruare a catarro fierent voces eoꝝ acutiores ꝓpter siccitatẽ. vt.3.continen.cap̃.4.⁊ sic viderentᷣ meliorari in voce. ⁋Et cũ estas in ipa.s.hyeme frida: ⁊ sic erit sñia afo.14.tertie particule. Si estas sicca ⁊c̃. Uel in ipso.i.autumno: ⁊ hoc erit quando multa est humiditas: ⁊ exposuimus supra. Et varices: q꞉ significant permutationem materieruꝫ ad ĩferiora simile ei qδ dr̃.6.ꝑticula afo. Quicunqꝫ calui ⁊c̃.afo.34.

¶Et scias ꝙ cõualescentes ⁊ debiles religiosi ⁊ similes cum debilitate sua eis propter paucitatem virtutum eoruꝫ sunt quasi deficientes ab operatione in aere plurimo: quare angustatᷣ eoꝝ epiglotis ita vt acuatur eoꝝ vox. Et quãdo nititᷣ debilis vt dilatet epiglotim suã ⁊ grauetᷣ vox eius non auditᷣ oĩo.

¶Uocat religiosos homines multe cõtinentie ⁊ ieiunij qui ex hoc debilitantur: ⁊ similes sunt conualescentibus ⁊ alijs debilibus ex natura. Isti eniꝫ q꞉ debiliũ virtutũ sunt nõ possunt mouere multũ aerem: ⁊ ideo habent voces paruas acutas: ⁊ si conãtur dilatare epiglotũ: vnde multũ moueatᷣ aer: fit vox grauis ⁊ non auditur: q꞉ non pñt multũ aerem mouere nisi valde tarde ⁊ nõ fit vox sonora. ¶Sed dices quomodo si fit vox grauis non auditᷣ. Uidetᷣ enim cõtradicere. ⁋Dicendum ꝙ est ita grauis ⁊ obtusa ꝙ fere non auditur. Uel dicendum ꝙ grauatur.i.disponitur sicut si deberet fieri grauis: ⁊ postea non fit vox. ¶Sed tu dices vnde sequitur istud. ⁋Dicendũ ꝙ est modus loquẽdi Auicẽ. q꞉ ponitur quare pro q꞉. ⁋Uel dõm ꝙ istis ex multa debilitate accidit ꝙ non pñt exercere mẽbra vocis: vñ ipsa ꝑꝑ quietem exiccantᷣ ⁊ coartantᷣ: sicut cõe est omnibus mẽbris cũ nõ exercitantᷣ exiccantᷣ: vt ꝑ̃mo de iterioribus ca.vltimo.⁊ vltimo cõmento sexte ꝑticule.

¶De cura. Cap.2ᵐ.

Cura abscissionis vocis est vt si fuerit ꝓpter malitiam cõplexionis in quibusdam lacertis aut nocumentũ curetur cum eo qδ opꝫ in capitulo suo qδ sit ex eis q̃ sciuisti. Et ille qdem qui sentit initium abscissionis vocis oportet vt icipiat ad curandum anteꝙ̃ fortis fiat. Accipiat ergo vitellũ oui elixati ⁊ sisami excorticati ⁊ lactis boni omniũ añ. coclearium.j.⁊ sumat in potu cum aqua omni die tribus diebus. Et opꝫ vt sorbeat quod decoquatᷣ in interiore parte granati melisia dulcis decocti sepulti in cinere calido ⁊ assumpti ab eo cũ lenitur: ⁊ eradicetᷣ qδ in eo superius est ⁊ radatur qδ in ipso est cũ spatula ⁊ effundatᷣ in ipsum parum aqua zucchari ⁊ bibatur.

¶Hic in speciali ponẽdo curas determinat de huiusmodi nocumẽtis. Et primo de nocumẽto qδ est ablatio vocis. Secũdo de nocumẽtis q̃ sũt corruptio siue alteratio siue diminutio. ibi (Iã sciuisti.)

¶Dubitatur vbi sunt signa cãrum abscissionis vocis. ⁋Dicendũ ꝙ cause abscissionis vocis sunt vel in mẽbris mittentibꝰ vt diaphragmate pectore vel pulmone: ⁊ iste sciuntᷣ cap̃.de asmate.⁊ ẽt ex capitulis infra tractatu.4.vel in mẽbris faciẽtibus: vt gutture: ⁊ vt patet. Sunt aũt iste cause male cõplexiones apostemata solutiones cõtinuitatis dolores ⁊ oppilationes, Apostemata oppilationes dolores

nes dolores

nes dolores sciunť ex ca. de sqnātia. Solones ꝯtinuitatis. s. vlcera sciunť supra fen. 6. ca. de vlceribus oris ⁊ lingue. Hec oia itellexit Aui. cū dixit. Nocumētū cū eo qd̄ opʒ in ca. suo. Hic ꝑ ponit curaʒ abscissionis vocis a mala cōplone ꝑprie humida que frequētius accidit: ⁊ ēt sicca cuius signa sunt sensibilia: iō nō expressit. Prio ꝑ pmittit cañ. generalē. Scd̄o exequiť. ibi (Et ille qdē.) Hec pars hʒ duas. Primo ponit curā itendendo ad cōfortationē instri vocalis. Scd̄o itēdēdo ad cāʒ. ibi (Et si fuerit.) Prio ponit duo remedia ex qbus vř itendi ad cōfortationē vocalis istri. ¶ Considerandū ꝙ rasis tertio ꝯtinētis ca. 4. ponit istud medicamē de granato in cura asperitatis vocis a cā frigida: ⁊ frequēti organizatiōe: sed loco zucchari hic positi ponit ibi mel. ¶ Et ꝯsidera ꝙ hec duo remedia pñt applicari ad diuersas causas. Melisña. i. sine granis: qꝛ sunt aliqua granata dulcia que modicū habent de ossibus.

¶ Et si fuerit ex humiditate in lacerto propinquo epigloti: aut epigloti perueniēte ad finem in mollificatione: ⁊ nō sit illic dolor ⁊ sint illic ꝯturbatio ⁊ grauitas: oportebit tunc vt sumanť ficus sicce ⁊ calamētuʒ ēt ⁊ decoquanť: deinde misceanť cū gummi arabico contrito cū decoctione sua donec fiat sicut mel ⁊ deglutiātur. Aut sumanť myrra ⁊ crocus cum coagulato vue: aut sumanť croci. ʒ. iij. ß. myrre succi liquiritie thuris oium añ. ʒ. j. aggreganť cuʒ rob vue: ⁊ coagulenť. Aut sumantur croci. ʒ. j. ⁊ ase fetide medietas ⁊ mellis. iij. decoquātur donec coagulētur ⁊ fiant ex eis pillule: ⁊ teneanť sub lingua. Et electuariū de caulibus cōfert eis ēt ⁊ masticatio ramorū caulium humidorum ⁊ sorbitio aque eius paulatim paulatim est iuuatiua. Et quando nō cōfert electuariū de caulibus ponať super ipsuʒ parum ase fetide ⁊ farina herbi ⁊ fenugreci ⁊ porrorum de sceni ⁊ anabati ⁊ cepe ⁊ succ⁹ ei⁹ ⁊ allia ⁊ pbistici ⁊ vua dulcis hyemalis: ⁊ etiā sumať. ʒʒ. conditū cum lacte vltimū in nutritiōe: ⁊ teratur donec fiat simile medulle: ⁊ probijciatur super ipsum medietas ipsius de longo pipere cōtrito sicut alcohol ⁊ quarta eius de croco similiter ⁊ quātum est totum de amilo: ⁊ conteranť cuʒ tabarzet resoluto ⁊ pparato: aut cū melle quod sit purū valde. Et ex cibis illis qui confortant sensuʒ sunt sicut pedes ⁊ extrema ⁊ proprie pedes vaccarū: ex quib⁹ comedat. Et opʒ in eo qd̄ est a siccitate neruorum tm̄: ⁊ proprie cū cōmunitate mery: ⁊ eius signū est vt non sit cū raucedine magna imo parua: ⁊ acuitate ⁊ claritate quadā que est cuʒ asperitate ⁊ dolore vt sumat in hora dormiendi ex oleo viola. recenti dulci cocleariū vnū cū zuccharo tabarzet: ⁊ ꝯfert ei mucilago seminis psilij cū aqua zucchari plurimi ⁊ cibi humectatiui ⁊ ius galline factū in issideget ⁊ ius olerum notorum.

¶ Primo ponit curā qñ est ab humiditate. Scd̄o qñ a siccitate. ibi (Et oportet.) Prima in tot quot ponit medicamina. Et vltimo ponit cibū nutritiuū sine dolore: qꝛ humiditas nō facit dolorē ꝑprie. Cōturbatio ⁊ grauitas vocis: qꝛ lʒ graueť vox: aut lʒ dicať vox abscissa: nō tñ est perdita oino: sed est modica multū ⁊ illa est turbata ⁊ grauis pp humiditatē. Uel ꝯturbatio. s. stōchi pp cōitatē mery cū est humida mā. Et grauitas. s. sensata in gula ꝑpter materiam flegmaticā. ¶ Considerandū pmo ꝙ Auic. intelligit si est repletio debere euacuare corpus ſm canonē generalē supra ⁊ ſm ꝙ itellectū est in caplo de asmate. Coagulatio vue. i. sapa de expssiōe vuarū maturarū. Porrū de sceni. i. de illa ꝯtrata: ⁊ est porrū qd̄ comedimus qd̄ cōfert voci: vñ perdicibus cōfert: vt Ari. 11. proble. problema. 39. Ultimū in nutricatiōe. i. est ꝙ nutriēs multū simile medulle. i. intātū cōmisceanť ꝙ fiat quoddā corpus pingue ⁊ ex cibis. Iste sermo est Rasis. 3. ꝯti. ca. 4. ⁊ cā est proprietas. Et opʒ ꝑprie cū cōitate mery: qꝛ multū sibi cōicat: vt pʒ in febribus exiccatiuis. ¶ Cōsiderādū hic ꝙ ſm ꝙ hic apparet p abscissionē non itelligit ꝙ vox sit ex toto amputata: lʒ possit eē: sʒ qñ est multū diminuta: ⁊ vocať ab Aui. ascissio. s. ad tempus: qꝛ quando nihil pōt proferre ⁊ comprehēdere signa eius que ex humiditate: qꝛ illa est vere rauca: sed que est a siccitate improprie diciť rauca: ⁊ iō dř pauca raucedo cū est acuta pp cōstrictionē cāne pp siccitatē ⁊ dolorē: qꝛ sicca facit dolorē quē nō faciebat humida. Indiget modus cibi sicut ficus. Notorū sicut atriplicis ⁊ spinachie ⁊ similium.

¶ Et ficus sunt iuuatiue ad abscissionem vocis: siue sit ex humiditate siue sit ex siccitate: ⁊ medicamē ficuū factū cū calamēto ꝯfert debilitati vocis ⁊ raucedini ei⁹.

¶ Isti sunt cañ. appositi. Et credendū est ꝙ ficus ⁊ medicamen de calamento conferunt in ea que est ab humiditate: lʒ ficus sicce pingues forsan possunt cōferre in ea que est ex siccitate: ⁊ non est longius qd̄ cōferat ei medicamen de calamento primū scriptum hic qñ poneret multum de gummi arabico ⁊c̄.

¶ Cura raucedinis vocis ⁊ aspitatis eius. Cap. 3m.

Iam sciuisti causas raucedis. Et scias ꝙ ille cuius vox raucescit opʒ vt alienet a se oē acetosum ⁊ salsum asperū ⁊ calidū acutū nisi velit per hoc curā ⁊ icisionem: ⁊ tunc enim vtať eis permistis cū medicinis lenificatiuis.

¶ Hic descēdit ad alia nocumēta vocis. Et hʒ tot partes quot sunt capitula: ⁊ modi nocumētorum vocis. Prima in duas. Prio ponit curā raucedinis. Scd̄o copiā multarum medicinarum ⁊ cōferētiū vocali organo ⁊ pectori. ibi (Sūt fabe.) ¶ Ad primi euidētiā cōsiderādū ꝙ cura raucedinis cōpleť duabus itentionibus. Pria est intentio ad ipsam raucedinē. s. applanationē ⁊ remotionē asperitatis ⁊ cōfortationē vocalis organi. Secūda intētio est abscissio cāe. Primo facit pmū. Scd̄o scd̄m. ibi (Si aūt raucedo.) Tertio ponit quasdā medicinas voci cōferētes vel cōueniētes. ibi (Et ex eis que clarificāt.) Curā ⁊ incisionē. i. curā verā que est ad cām que fit qñqʒ per incisionē vt si est materia viscosa. Nec tñ acuta incisiua solū conferunt: qꝛ quāuis icidant mām: faciūt tñ nocumentū exasperādo: ergo opʒ miscere ex lenificatiuis. Asperitati enim vt asperitas est a qua fit vox inequalis rauca nō cōferunt acuta incisiua.

¶ Si aūt raucedo accidat ex multitudine vociferationis assumat ficuum ⁊ mēthe ⁊ aloes partes equales ⁊ conficiat ea cuʒ rob ⁊ sorbeat ex medulla tritici ⁊ kist ordei ⁊ oleo amigdalio ⁊ croco ⁊ vtať cū vino vue. Et cōfert illud qd̄ diciť in icisione vocis: ⁊ ꝑprie medicamē de asa fetida cū croco. Et si est illic caliditas tunc detur ius de atriplicibus ⁊ maluis ⁊ aqua ordei ⁊ grana cucumeris ⁊ amilum ⁊ amigdale. Et si fuerit cā frigus iuuanť ēt cum medicis de asa fetida ⁊ croco pdictis: ⁊ vt sumanť synapis assati. ʒ. iij. piperis. ʒ. j. myrre. ʒ. vj. storac. etiā calamite ⁊ galbani amborum añ. ʒ. iij. fiant ex eis pillule ⁊ teneanť sub lingua: aut sumantur myrre pondus. ʒ. ij. olibani. ʒ. x. coniunganť cum vino. Et si fuerit ex vociferatione ⁊ lassitudine cōfert ei balneum sicut cōfert reliquis speciebus lassitudinis: ⁊ cōferunt ei cibi mollificatiui ⁊ conglutinatiui sicut lac ⁊ vitelli ouorum sorbiliū sine sale ⁊ tri. ⁊ sorbitiones note ⁊ ius de atriplicibus ⁊ maluis ⁊ que sunt illis similia ⁊ pillule facte ex amilo ⁊ dragaganto ⁊ succo liquiritie ⁊ gūmi ⁊ pillule lenitiue digestiue. Si aūt fuerit ex apostemate resoluať cum eo: ⁊ similiter gargarismata ⁊ cōfectiōes molles que lābi possent lenificatiue q̄ sunt ex summa eorum quibus curať synantia calida Et similiter sorbitiones q̄ aggregāt ad cōglutinationē ⁊ abstersionem absqʒ mordicatione sicut facte ex farina fabarū ⁊ semine lini: ⁊ fortius hoc est gūmi albotin. Et cōuenit habēti hanc raucedinē vt abhorreat vinū penitus: ⁊ ꝑprie in pricipio. Et quādo fuerit ex apostemate calido bibat vinū dulce ⁊ raffanū decoctū ⁊ almumuri cōfert eis. Et quādo est ex humiditate tunc non est excusatio qn̄ sint necessaria pdicta in icisiōe vocis

Et oẽs medicie ille cõferũt ei ⁊ sorbitões facte ex fari na fabaꝝ. Et ex eis ẽ decoctio herbi q̃ est iuuatiua i h̃ caplõ: ⁊ res que sunt in primo gradu abstersionis: ⁊ similiter tri: ⁊ lac: deinde myrra ⁊ squilla ⁊ que procedũt cursu eaꝝ. Et si fuerit hec raucedo humida ex catarro dẽtur habẽti eã papauer ⁊ rob eius. Et ex eis q̃ clarificant vocem asperã ⁊ turbidaꝫ est masticatio cubebe. Et ex medicis remouẽtibus raucedinẽ est aqua granati feruens in aqua: postea distilleť oleuꝫ viola. ⁊ preparetur: deĩde butyrũ ⁊ cõgelatuꝫ vue ⁊ radix lilij ⁊ rob eius: deinde fabe cum melle ⁊ decoctio ficuum.

¶ Hec pars hꝫ. 7. sicut a. 7. modis causarũ variat curam: lꝫ posset ad pauciores reduci. Prima raucedo est ex multitudine vociferationis trahẽtis humiditates. Scd̃a cũ docet curare est si est caliditas exiccãs. Tertia est si fuerit causa frigus predicta p̃cedenti ca. pillule lenitiue digestiue: sicut que fiunt ex gumini arabico dragagãto croco ⁊ similibus. Resolueť cum eo: quasi dicat: cura apostema q꞉ curabiť malitia vocis. Et sil'r supple conferũt raucedini ab apostemate. Hanc raucedinẽ. s. ab apostemate. Abhorreat vinuꝫ: q꞉ mouet materias: ⁊ facit magis fluere ad locũ. Et quando fuerit ex apãte calido. s. existente in declinatione. Ista sunt dicta Rasis tertio cõtinẽtis ca. 4. s. cap̃. de voce ⁊c̃. Papauer ⁊c̃. si ĩtendis inspissare vel si materia est subtilis. ¶ Et ex eis. Ista iuuant ĩstrumẽta vocis: tu tñ distingue ꝺm causas.

¶ De medicinis cõseruantibus lenitatẽ pectoris ⁊ que bona sunt ei. Cap̃. 4m.

Sunt fabe grana pini ⁊ passe ⁊ ficus ⁊ gũmi ⁊ fenugrecũ ⁊ semen lini ⁊ dactyli ⁊ radix lilij ⁊ amigdale ⁊ ꝓprie amare ⁊ cãne zucchari ⁊ sebesten ⁊ syrupus de melle ⁊ rob p̃dictũ post. Et ex medicis calidis sunt myrra ⁊ asa fetida ⁊ piper ⁊ galbanũ ⁊ olybanũ ⁊ gluten albotin ⁊ calamẽtũ ⁊ gũmi pini ⁊ storax calamita ⁊ acetũ squilliticũ quãdo nõ est ex caliditate ⁊ siccitate ⁊ radices opoponaci. Et ex medicis fridis sunt semina cucurbite cucumeris ⁊ amilum ⁊ dragagantuꝫ ⁊ gummi ⁊ mucilago psilij ⁊ iulep ⁊ succus liquiritie. Et vitelli ouorum sunt ex conueniẽtibus medicinis ad hoc vt cum eis componantur reli que medicine: ⁊ similiter lac nouiter mulctum.

¶ Ista est numeratio medicinarum ⁊c̃.

¶ De voce aspera ⁊ eius cura. Cap̃. 5m.

Accidit asperitas vocis ex frigiditate ⁊ ex tensione lacerti pectoris ⁊ ex dispositiõe eius q̃ est sicut spasmus ⁊ ex coitu ⁊ exvigilijs. Et cura eius est abstinẽtia a rebus quas diximꝰ iã ⁊ dimissio somni post cibũ ⁊ dimissio cãtilene cũ delectatiõe: ⁊ vt recipiat lenificãtia predicta in caplõ raucedis ⁊ ficus humidas ⁊ siccas: ⁊ passe ⁊ proprie ĩfuse in oleo amigdalio sunt maximi iuuamẽti. Et illis qbꝰ accidit ex ĩcisiõe vue raucedo rectius est vt decoquãt coagulatũ vue cum equali quantitate mellis ꝺm quãtitatem qua remoueri possit ex eo spuma: deinde cõmisceatur cum aqua calida ⁊ fiat cum eo gargarisma ⁊ in potu patiens ex eo sumat: ⁊ antiquum eius est magis iuuatiuum q̃ꝫ recens.

¶ Ista vox aspera est specialis raucedo: ⁊ fit ex soliditate siue duritie pectoris ẽt. Judicant aũt cause exasperãtes: vt coitus vigilie: ⁊ incisio vuule põt ad id facere: q꞉ partes fiunt inequales cuꝫ sint cõsolidate: vel q꞉ mãe multe moueñ ad illa loca: ⁊ illa est vera raucedo: ⁊ ytriq꞉ cõfert medicamẽ qđ ponit: quod magis laudat si est antiquũ: q꞉ melius misceť: ⁊ est sermo Rasis in ca. 4. tertij cõmẽti: imo dicit ꝙ cõfert ad oẽm dolorẽ oris: ⁊ vocẽ fatigatam. Dimissio cantilene cũ delectatione. i. in qua delecteť: q꞉ al's posset exiccare ⁊c̃. Et ficus siccas. s. pingues ⁊c̃.

¶ De voce breui ⁊ cura eius. Cap̃. 6m.

Causa breuitatis vocis est breuitas anhelitus ⁊ opꝫ vt gradeť in ꝓlõgatione anhelitus: ita vt ꝯsuescat cõprehensionẽ anhelitꝰ ⁊ gradeť in exercitio ⁊ ascẽsione ⁊ descẽsiõe in collibꝰ ⁊ gradibus: ⁊ cursuꝫ faciẽtẽ necẽitatẽ anhelitꝰ vt gradeť ad ꝓlõgãdũ anhelitũ ⁊ ꝓlõget morã in balneo calido ⁊ in oi qđ adducit anhelitũ ⁊ festinat ipm̃ ⁊ cõtineat anhelitũ suũ ⁊ faciat illud totuꝫ ⁊ exerceať ⁊ balneeť. Et post exitũ de balneo opꝫ vt bibat vinũ: nã vinũ est magis nutritiuũ spũs: ⁊ sil'r post cibũ ⁊ stet plurimũ cũ anhelitu vno ⁊ somnus confert eis.

¶ Quod dicit est notũ. Et tota sua intẽtio est ꝙ hõ assuescat ꝓlõgare anhelitũ: ⁊ faciat qđ ĩducit ad hoc. Et sil'r post cibuꝫ. s. bibat vinum: ⁊ hoc ꝺm distãtiã q̃ sibi videbiť. Et somnus cõfert: q꞉ necessitat ad anhelitũ longũ: q꞉ anhelitus fit difficilis in somno.

¶ De voce grossa ⁊ eius cura. Cap̃. 7m.

Quãdoq꞉ accidit ex causis nimie repletionis stõchi faciẽtis fastidiũ mollificãtis ⁊ dilatantis meatꝰ: ⁊ accidit ex mľtitudie vociferationis: ⁊ eiꝰ cura ẽ magis praua. Et qñq꞉ accidit ei q studet ĩ exufflatiõe pľima ĩ fistulis ⁊ in buccis ꝓprie ꝑꝑ illđ qđ accidit ex ĩcisiõe anhelitꝰ eoꝝ ⁊ retẽtione eius in pulmone: quare dilatať meatus anhelitus.

¶ Ista vox grossa nõ vꝛ aliud q̃ꝫ vox magna grauis: faciũt ergo eaꝫ cãe dilatãtes vt in sufflatiõibꝰ in buccinis ꝑꝑ id qđ accidit ex incisiõe anhelitus eoꝝ. i. diuisiõe ⁊ ĩtersecatõe. Uehemẽter enĩ tũc trahũt aerẽ ⁊ postea cũ conatu expellũt. Curã nõ ponit hic q꞉ nota ẽ. Si. n. tracta est mã ad locũ ĩdiget ꝯsumptiõe ⁊ vti ꝯstrictiuis.

¶ De voce subtili ⁊ eius cura. Cap̃. 8m.

Hec est ꝯ̃ria ꝯturbate: ⁊ cãe eiꝰ sunt ꝯ̃rie illis ex vigilijs ⁊ lassitudie ⁊ somno ꝓprie post cibuꝫ ⁊ exercitio laborioso ⁊ eũonibꝰ. Et cura eiꝰ est vt dimittat voceꝫ ⁊ adhereat exercitio equali faciẽte tenerũ ⁊ cibis ⁊ tẽperatis ⁊ ĩtroitu balnei omni mane: ⁊ fugiat stiptica ⁊ exiccatiua ⁊ coitum.

¶ Per vocẽ ꝯturbatã possumꝰ ĩtelligere grossaꝫ cui ꝯ̃riať vox subtilis que est vox parua acuta: ⁊ sicut illa grossa fit ex causis dilatãtibꝰ mollificantibus ⁊ replentibus: ita ista subtilis fit ex causis cõprimẽtibus ⁊ exiccãtibus: ⁊ iõ faciunt illã vigilie ⁊ lassitudo. i. debilitas ex multo exercitio ⁊ somno.

¶ Dubitať qualiter ex somno hoc fiat: cũ iã sit dictũ ꝙ fiat ex vigilijs. ⁊ Dynus dixit ex somno post cibuꝫ tp̃e longo iuuat ⁊ exiccat. ⁊ Uel aliter ꝙ cãe repletiõales pñt facere vocẽ grossam: ⁊ nõ est incõueniens ꝙ ipse eedẽ tunc faciant subtilẽ vocẽ debilitãdo virtutẽ ꝑ viam suffocationis. ⁊ Uel dõm ꝙ ille tex. sit corruptus ꝺm lr̃am Rasis. 3. cõti. c. 4. de voce. vbi dixit ꝙ vox subtilis accidit ex vigilatione ⁊ ĩsomnietate. tñ scd̃a solõ est ad ĩtellectuꝫ Rasis siq꞉ cõsiderat ea que sequuñ ibideꝫ. ¶ Exercitatio laboriosa. ¶ Sed tu diceres ad qđ repetit de exercitio cum iam dixit. ⁊ lassitudine. ⁊ Dõm ꝙ multiplicauit sermonẽ ꝑꝑ multos modos exercitiorũ: vel ꝯtinuať sermo cum eo qđ dixit post cibum.

Dubm pm

¶ Dubitať qũo fugit coitũ: cũ coitus vocẽ ĩgrosset: vt Ari. 7. de hystorijs aĩaliũ. 1. ca. ⁊ Dõm ꝙ coitus primus quo hõ permutat etatẽ circa. 14. annũ est q vocẽ ꝑmutat in viris ⁊ mulieribus de quo loqtur Ari. ibidẽ ⁊ Aui. 9. de aĩalibus. c. 1. sed coitus suꝑfluus exiccãdo ⁊ debilitando põt subtiliare vocẽ de quo hic loquiť. Per vocẽ ẽt cõturbatã possemus intelligere vocem tenebrosam.

Dubm 2m

¶ De voce tenebrosa ⁊ cura eius. Cap̃. 9m.

Est illa q̃ similať voci plũbi qñ fricať vnũ cũ alio ⁊ eiꝰ cã est hũiditas grossa valde: ⁊ cõferũt ei exercitiũ ⁊ luctamẽ ⁊ ꝯtinere anhelituꝫ ⁊ fricatio sicca cuꝫ pãno lineo: ⁊ ĩgressio balnei ⁊ administratio medicinarum subtiliantium ⁊ ĩcidentium sicut pisces saliti ⁊ vinum antiquum.

¶ Non

¶ Non expedit hic ponere signa cāe nec in alijs: qꝛ vel ipse modus vocū significat suaʒ cām: sicut ista vox tenebrosa. Vel signa causarū sunt nota ex predictis in ca. de asmate ⁊ multis locis: vt ibi diximus ca. de abscissione vocis. Cura est nota ꝛc.

¶ De voce tremula ⁊ eius cura. Cap. 10m.

Precipiatur patienti eam vt non clamet neqʒ eleuet vocem suam spatio mensis ⁊ minoret locutionē quantū potest ⁊ risum suū ⁊ motuʒ ⁊ saltū ⁊ ascēsionē ⁊ descensionē ⁊ iram: ⁊ dimittat quantum potest extensionem manuum ⁊ faciat eas quiescere: deinde resupinet̄ ⁊ laboret vt loquat̄ cū iam grauauerit pectus suuʒ cū eo qḋ sit sicut plumbuʒ in frusto quodam super pectus suum ſm quantitatem qua toleret ipsum ⁊ patiatur. Et cibi meliores ei sunt illi q cōfortāt sensum eius ⁊ sunt pedes ⁊ extremitates lacerti ⁊ ea in qbus sunt cōglutinatio ⁊ stipticitas.

¶ Vox tremula fit a mollificatione minori q̄ꝫ fit illa que facit vocis abscissionē: ⁊ plus q̄ꝫ illa que facit vocis raucedinē. Tamen credo ꝙ de mēte Aui. fuit ꝙ debilitas virtutis possit eē cā in hoc ꝙ lacerti epiglotis in motu possunt tremere. Et ille cause apparent generaliter supra ca. de tremore fen. 2. In hoc ergo Aui. vertit itentionē suam principaliter ad ipsum motū tremulū musculoꝝ: ⁊ hoc cū eis q ꝯfortāt eos ꝺbilitatos faciēdo eos qescere ab oī dolore tā ꝓprio eis q̄ꝫ cōi cū alijs: ⁊ iō vult ꝙ nō saltet vel alios mot⁹ laboriosos faciat: ita ꝙ dimittat irā q debilitat neruos: vn̄ qdā irati statiʒ tremūt. Quod aūt plus dixit vsuʒ suū itelligit artē suā vel vsuʒ vocis ⁊ locutiōis. Et itelligit Aui. ꝙ cū istis facias reliqua regimina cōfortatiua: ⁊ cū hoc fecisti vel facis hoc resupinetur.

Dubium ¶ Dubitatur ad qd ponit̄ ista lamina sup pectus. ℣ Rn̄det Dynus ꝙ ex aggrauatōe facta ex plūbo fit fixio lacerti tremētis ⁊ recitat de quodā cui tremebat caput qui portabat loricā vt figeret̄ in motu ⁊ cōferebat sibi ⁊ figebat̄ eius caput ⁊ nō sic tremebat: ⁊ illa nō est cura ad cāʒ: sed quo ad accidēs qḋ est tremor ⁊ mollificatio lacerti: qꝛ figere lacerū in suo motu est cā vt nō sic tremat. Rasis ꝟo tertio cōtinētis ca. 4. ponit istā curā auctoritate Actamidis. Et videtur Rasis velle ꝙ ideo fit talis impositio plūbi⁹: vt ipse nō tēteet aliquā vocē: quoniā nō bn̄ posset. vn̄ sic dicit. Ingeniū est patiētib⁹ tremorē vocis: ꝙ nō emittāt frequēter vocē: nec cantēt: nec sublime emittant eloquiū: nec multū loquant̄. Deīde iniungēdū est eis vt cantent anteq̄ꝫ dormiāt iacēdo in cubiculo eorū: apposito prius coopertorio super pectus tabella de plūbo facta iuxta parilitateʒ eorūdem vt euitent voces in quibus fiunt emissiones vehemētes: deinde vt informent se⁹ ad cantandum. Ratio ꝟo Dyni⁹ potest verificari pulchrius ſm dicta naturalia. Sensum. i. neruos ⁊ lacertos. Et ista sufficiunt pro tractatu scḋo ꝛc.

¶ Tractat⁹ tertius de tussi ⁊ sputo sanguis. Cap. pm.

Tussis est ex motibus quibus expellit natura noncumentum a membro aliquo: ⁊ hoc membrum in tussi est pulmo: ⁊ mēbra que ei ꝯtinuant̄ ⁊ cōmunicantia.

¶ Supius. A. determinauit de dispōnibus mēbroꝝ spāliū que sunt dispōnes anhelitus ⁊ vocis que sunt actiōes voluntarie: hic determinat de dispōnibus q sunt tussis ⁊ sanguinis sputū que sunt accidētia annexa virtuti nāli expulsiue. Et primo de tussi. Scḋo de sputo sanguinis. ibi (Sanguis egredit̄.) ℣ Prima in tres. Primo ostēdit qd est tussis ponit eius causas. Scḋo signa. ibi (Signa.) Tertio curaʒ. ibi (Cura.) ℣ Prima in. 2. Prio ostēdit qd est tussis. Scḋo ponit cās eius. ibi (Et tussis.) ¶ Dicit pͦ ꝙ tussis est ex motibus. s. localibus quibus expellit nā. Et ex hoc apparet ꝙ est accidēs virtutꝭ naturalis: ⁊ hoc membrū a quo expellere conatur natura est pulmo ⁊ membra que continantur ei vt trachea arteria: ⁊ cōmunicātia vt diaphragma ⁊ pectus ⁊ stomachus ⁊ ꝑtes nutritiue a qbus quandoqꝫ per cōmunitatē causatur tussis ⁊ a quibus qn̄qꝫ per agitationem cōtingit aliquas materias pelli in tussi.

¶ Et tussis quideʒ pectori est sicut sternutatio cerebro ⁊ completur cum dilatatione pectoris ⁊ constrictione eius ⁊ motu velaminis.

¶ Declaratur per simile quomodo expellitur nocumentuʒ: sicut in sternutatione ꝛc. Similiter sicut in vomitu: vt ponit Gal. quinto de accidenti caplo. 3. Declaratur etiā quibus membris fit ista expulsio ⁊ motus: quia pectore.

Dubium ¶ Dubitatur vtrum tussis sit accidēs virtutꝭ nālis: vel voluntarie. ℣ Vr̄ ꝙ volūtarie: qꝛ est actio motui pectoris ⁊ pulmōis: sʒ istaꝝ motus sunt voluntarij ſm Gal. Amplius cū actio ſm naturā ꝓuenit ab aliqua virtute: illa actio si fiat preter naturā reducit̄ ad eandē virtutē preter nām vt accidens: sed motus pectus dilatando ⁊ cōstringendo quādo est ſm naturā est opatio musculoꝝ: ergo malus motus qui est in tussi est operatio illoꝝ lesa: ⁊ sic accidens virtuti musculoꝝ. Amplius Auicen. libro pͦmo fen. 2. capitulo. 1. de accidētibus doctrine. 3. vult ꝙ tussis est motus cōpositus ex naturali ⁊ voluntario. ℣ In ꝯrium est vsus modus loquēdi Auic. cū dixit natura. ⁊ Gal. quinto de accidenti cap. 4. dicit ꝙ motus tussis est motus virtutis nālis. Ratio pͦma qꝛ est motus quo fit nocitiui expulsio: sed illa est vere operatio virtutis nālis que est vna de quatuor virtutibus. Secūda ratio est qꝛ motus qui fit sine deliberatione imo coacte est naturalis: sed tussis est hmōi. Has duas rōnes innuit Gal. quinto de accidēti. Dicit̄ tamē ꝙ lʒ tussis sit motus naturalis virtutꝭ ⁊ eius actio. pōt tamē cōcurrere volūtas: ⁊ hoc qn̄ homo vult tussire ⁊ semper cōcurrit pͦncipiū motus voluntarij. s. musculi qbus pectus mouet̄. Ergo tussis ex parte modi prouētus est motus naturalis. s. illa que fit sine volūtate. Sʒ ex ꝑte pͦncipiorū ibi cōcurrit voluntarius motus: ⁊ sic cessant ꝯria apud oēs. Tu aūt speculeris hic qm̄ cū ſm principia Gal. in pulmone nō fit motus: nec virtus motiua. s. dilatatiua ⁊ cōstrictiua: qꝛ qn̄ in pulmone est res nocēs pulmo ꝑ suā virtuteʒ nō pͦmit se vt illā expellat aut dilatat vt trahat aerē sibi auxiliantē: sed pectus seruit sibi in hoc: ergo vide an illi musculi ⁊ illi villi eoꝝ ⁊ pāniculoꝝ q dilatant̄ ⁊ cōstrigunt̄ in anhelitu sint illi q hoc faciūt in tussi. Nō eniʒ vr̄ eē alia necessitas ponēda: ⁊ Ras sentit hoc. 4. ꝯti. c. 3. vbi vult ꝙ sputo digesto si nō fiat expulsio sit defectus virtutis aīalis. s. eius que mouet pect⁹: ⁊ nō sit defectus virtutꝭ nālis: qꝛ iā virtus nālis fecit totū qḋ debuit. s. digōnē: ergo Ras vult ꝙ nō sit in hoc alia nālis virtus nisi digestiua de qua dicetur infra trac. 4. pͦmo cap. ꝛc.

¶ Et est aut ꝑꝑ cām ꝓpriaʒ pulmoni: aut ſm semitam cōmunicationis. Et cā adducens tussim aut est primitiua aut coniuncta aut est antecedens.

¶ Hic vult iuestigare cās tussis. Et pͦmo ponit formā diuisiuā. Secūdo ponēdo adiūgit canones qb⁹ cōplet sciaʒ cārum tussis. ibi (Et scias.) Ponit aūt Aui. triplicē diuisionē tussis. Et pͦma est ꝙ tussis alia est ꝑꝑ cām in pulmone. s. ⁊ pectore: alia ꝑꝑ cōitatē. Scḋa est ꝙ cārum tussis alia est pͦmitiua ꝛc. Tertia est ꝙ tussis est qdaʒ sicca: ⁊ quedā humida. Prio ergo iuestigat cās tussis ſm pͦmas duas diuisiones. Scḋo ſm tertiā. ibi (Et tussis qdē.) ℣ Prima in. 2. Primo pͦmittit diuisionē. Scḋo exequit̄. ibi (Et cāe tussis.) ¶ Dicit pͦ. ꝓpriā pulmōi. ⁊ tūc sic solū itelligēdo oīs cā q est a pectore vel diaphragmate eēt ꝑ cōitatē. Si aūt exponatur pulmoni supple ⁊ pectori ⁊ diaphragmati: tunc cāe ſm semitam cōmunitatis essent ab alijs mēbris vt epate splene cerebro ⁊ similibus.

¶ Et cause tussis primitiue sunt ex causis primitiuis ponentibus membra pectoris lesa in complexione sua: aut forma eorum sicut frigus adueniēs pulmoni ⁊ lacertis qui sunt in pectore aut reliquis: quare mouetur natura ad expellendū nocumentum: aut ex aliqua causarum primitiuarum aduenientium ⁊ calefacientium ea: aut aliqua re exiccante: aut exasperante sicut est fumus: aut puluis: aut sapor cibi acetosi: aut pōtici: aut acuti: aut re extranea cadente in meatu qui nō recipit difficultatem anhelitus sicut accidit ex tussi ꝑꝑ casum alicuius rei ex cibo aut potu in illo meatu propter negligentiam ⁊ occupationem cū sermone.

¶ Primo iuestigat cās ſm diuisionē secundā in quo etiam inuestigat causas ſm modum prime diuisionis. Scḋo cōplet inuestigare causas ſm modū diuisionis prime. ibi (Et tussis qdē sacta.) ℣ Prima in tres. Primo inuestigat causas primitiuas. Secūdo ꝯiūctas. ibi (Cū aūt tussis.) Tertio antecedentes. ibi (Cāe aūt an̄cedentes.)

¶ In prima parte enumerat eas que sunt ex causis primitiuis. i. de numero causarum primitiuaꝝ que sunt res infrigidātes: aut calefacientes: aut exiccantes: aut exasperantes ꝛc. nō dixit humida: quia non sic ledit. Forma. i. cōpositiōe sicut situ partium: vt frigus exasperat. Nō recipit difficultateʒ ꝓpter difficultateʒ anhelitus: qꝛ impedit illum vel difficultat.

¶ Cause autem tussis coniuncte sunt sicut ea que acci-

dunt ex causis corporeis calefaciētibus complexionē: aut infrigidantibus: aut humetantibus: aut exiccantibus absq₃ materia: aut cū materia sanguinea: aut cholerica: aut flegmatica subtili: aut grossa: aut melancholica ⁊ illud est raro. Si autē materia fuerit effusa ex superioribus: tunc ipsa permanet discurrens super cānā sicut discurrit aliquid super parietē non excitaẗ plurimū tussis. Cu₃ aūt vult vt fundaẗ in spatio cāne cōmouet tussim. Et similiter quādo mordicat: ⁊ similiter qñ mansiua fit in pulmone ⁊ vult natura expellere ipsam: aut expulsa ex stomacho: aut epate: aut ex aliquibus membris pectoris que impellunt eā: aut ex quibus generatur. Et quādoq₃ fit ꝑpter resolutionē singularis ⁊ propter apostemata ⁊ oppilatiōes in velamine: aut ī pulmōe: aut in gutture ⁊ omnibus locis recipiētibus has materias ⁊ nocumēta ex pulmone ⁊ velamine distinguente qꝺ est inter cor ⁊ pulmonem. Cause aūt antecedentes sunt repletio ⁊ antecessio causarum corporearum ad causas coniunctas predictas.

¶Cause autē tussis ꝯiuncte .i. ꝯtinue. Et illud .s. a materia melācholica est raro. ¶Considerandū ꝙ ex gratia sermonis determinat cās tussis quantū ad diuisionē primā qua dicebaẗ: aut propter causam ꝑpriā: aut ꝺm semitam cōitatis. Et innuit ꝙ materia cōicata: aut est a superioribus .s. cerebro: aut stomacho epate ⁊c. que membra impellunt: q₂ recipiunt eā aliunde: ⁊ quandoq₃ pellunt ad pulmonē. Aut ex quibus generatur .i. q₂ generāt istā mām in seipsis ⁊ postea pellunt illam. Cause autem. p₃.

¶Et tussis quidem facta cum cōmunitate est sicut illa que fit cum cōmunitate corporis totius in febribus: ⁊ proprie cum feb. adustiua: aut febre vnius diei laboriosa ⁊ similibus aut pestilentiali: aut propter cōmunitatem corporis absq₃ feb.

¶Quia non sufficienter declarauerat modos communitatis: quia non ad totū corpus: ideo complet generationem. Febre vnius diei laboriosa. Pōt esse effimera vel tertiana vnius paroxismi in quibus pōt esse tantus calor ꝙ pulmo malitia cōplexionis ledatur vñ fit tussis. Absq₃ febre sicut in hydropisi.

¶Et tussis qde₃ alia est sicca ⁊ alia est humida. Sicca est illa cū qua nō amittiẗ sputū ⁊ fit aut ꝑpter malitiā complexionis calide aut frigide aut humide aut sicce singulariter. Et quādoq₃ fit in principio aduētus apostematū calidorū in partib⁹ pectoris vsquequo maturentur. Et quādoq₃ fit cū apostemate duro tussis sicca valde: ⁊ fit ꝑpter apostemata epatis ⁊ partes suspēsionis: ⁊ in quibusda₃ horis fit ꝑpter apostemata splenis. Et qñq₃ fit propter saniē replētem spatium pectoris que non expellitur nisi cum tussi.

¶Declarat cās tussis sicce: q₂ humide est nota cā. Partes suspēsionis .i. ꝑpter apostemata vel alia nocumēta circa ꝑtes quibus suspendiẗ epar costis ⁊ diaphragma. In quibusdam horis. vt quādo est apostema magnū vt fen. 15. c. 4. de apostematibus splenis. que non expelliẗ nisi cū tussi .s. difficili: ita ꝙ frequenter cōtingit qꝺ nō expellitur: ⁊ tunc est sicca tussis.

¶Et scias ꝙ quādoq₃ egrediẗ cu₃ tussi res petrosa similis ciceri aut grandini: ⁊ cā eius est humor grossus quē in ipso caliditas in lapidē ꝯuertit. Et Alex. quidē testificaẗ hoc: ⁊ testificaẗ ipsum Paulus ⁊ dixerunt ꝙ exiuit ex hac specie ī sputo: ⁊ nos ēt testificamur illud. Et tussis frequens plerūq₃ ꝑducit ad sputū sanguinis.

¶Hic ponit cañ. plures. Primū dictū est ꝙ qñq₃ in partib⁹ pulmonis generaẗ lapis: ⁊ ponit causas eius materialem ⁊ efficientem ⁊ quātitatē q₂ similis ciceri ⁊c. q₂ non pōt fieri magne quātitatis in illis cānulis ⁊ locis pulmonis que nō sunt spatiosa: ⁊ si fieret magnus lapis nō exiret: ⁊ l₃ nō alleget Gal. Gal. tñ ponit. 4. de interioribus vltimo cap̄. Alex. ēt ponit. c. de tussi. ⁊ facit de hoc hystoriā. Et Paulus ēt in cap̄. de tussi. dicit ꝙ cum sputo sanguinis vidit lapidem. Reliqua dicta sunt nota.

¶Et quādoq₃ multiplicaẗ tussis in hyeme ⁊ vere hyemali. Et qñq₃ multiplicaẗ in vere eq̄li ⁊ multiplicaẗ cū flat septētrionalis vētus. Et cū estas est septentrionalis pax pluuiosa: ⁊ est autūnus meridionalis pluuiosus multiplicatur tussis in hyeme.

¶Et vltimū dictum est afo. 14. tertie particu. Si ṽo estas sicca ⁊c. Considerandū ꝙ preter has cās tussis q̄dā est alia multū extranea quā ponit Azarauius. c. de tussi .s. vermes adherentes pulmoni: vñ dicit hoc ca. Uel fit tussis ex aīalibus generatis in cāna pulmonis ⁊ locis vacuis que aīalia minora sunt muscilionibus: ⁊ transferuntur de loco sue originis ⁊ resultat tussis ex illoꝝ motu: ⁊ qñ q̄escūt in suo loco quiescit tussis. Hāc cā₃ nec Gal. nec Aui. nec Alexāder nec Pau. ponit nec alius de his quos legi.

¶De signis. Cap. 2[m].

Signa quidē in tussi frigida sunt additio eius ex frigore ⁊ diminutio ipsius cu₃ diminutiōe frigoris ⁊ cū calore ⁊ plumbitas faciei ⁊ paruitas sitis. Et qñq₃ est cu₃ frigore catarrus ⁊ sentiẗ quoddā descendere ad pectus: ⁊ extēsio eius in gutture ⁊ grauitas cum attractiōe materiei ad nasum ⁊ ꝓijcit illud qꝺ descēdit ad nasum cu₃ rascatione. Et uidētur signa catarri in cōmotiōe in vijs catarri ⁊ extensio in eis que sequuntur frontē ⁊ oppilatiōes in naribus ⁊ reliquis ⁊ ꝙ nō expuit in principio rascationis. Deinde expuit quoddā flegmaticū aut declinās ad citrinitatē aut ad viriditatē: ⁊ quādoq₃ est cū hoc feb.

¶Primo ponit signa ꝺm diuersitatē materieꝝ. Scđo ꝺm diuersitatē modoꝝ: q₂ dicimus quedā humida ⁊ q̄dā sicca. ibi (Et plurimū sicce.) Tertio ꝺm diuersitatē q₂ dicimus quedā ꝑpria pulmoni ⁊ q̄dā ꝑ cōitatē. ibi (Et signū.) Quarto addit cañ. q̄bus cōtinuat se ad curā. ibi (Et scias.) ¶Ponit aūt signa tussis quo ad cās cōiūctas: q₂ signa ei⁹ q̄ fit a cā ꝑmitiua sūt nota: q₂ cāe ꝑmitiue sūt note. Et si īpresserit malitiā cōplōnis iā cognoscūẗ ille male cōplōnes ex istis signis. S₃ signa caꝝ añcedētiū .s. repletionaliū ꝑueniētiū ēt sūt nota: ꝯ maxime ponebat signa cārū ꝯiūctaꝝ. Et ꝑ tussis a mala complexione. Scđo ab apāte. ibi (E signū eius.) Tertio a solutione cōtinuitatis. ibi (Et signa eius que fit.) Nō ponit signa eius que fit ab oppilationibus viaꝝ pulmonis q₂ sunt nota ex ca. de asmate. ⁊. c. de cōstrictione anhelitus. ⁋ Pria in duas. Primo absolute ponit signa haꝝ complōnū. Scđo vt diuersificanẗ per eē sine mā vel cu₃ mā. ibi (Et signa pure.) ⁋ Prima in q̄tuor sicut quatuor sunt modi malaꝝ cōplōnum. Prio ergo ponit signa tussis a frigiditate quādo est catarrus qñ frigus iuenit caput plenū vel debilitauit cerebrū. Extensio eius in gutture ⁊c. i. sentiẗ aggrauatio. ⁊ ꝙ mā extenditur ad ꝑtes gutturis: vel ꝙ illa loca tenduntẗ a repletione in vijs catarri vt colatorio ⁊ naribus. Nō expuit in principio rascationis ꝑꝑ multā mām crudā difficilē in motu. Ad citrinitatem ⁊c. ⁊ qñq₃ illis morbis accidit putredo. Citrinitas tñ ⁊ viriditas large qñq₃ sumiẗ ab Auic. vt declarauim⁹ fen. 3. ca. de viriditate oculoꝝ: ⁊ qñ est febris ꝑpter oppilationē siue densitatē a frigore: vñ fit effimera. vel si materie ille mote putrefiunt fit putrida.

¶Et signa calide sunt iflammatio ⁊ sitis ⁊ sedatio ab aere frigido maior est q̄₃ sedatio eius ab aqua ⁊ rubedo faciei ⁊ magnitudo pulsus.

¶Sedatio .s. sitis vel tussis.

¶Et signa humide sunt humiditas substantie pulmonis ⁊ ꝙ ipsa accidit decrepitis ⁊ humectat₃: ⁊ multitudo stertitionis ⁊ proprie in somno ⁊ post cibum.

¶Et signa humide sunt humiditas substātie pulmonis .i. signa quibus significamus humiditatem substātie pulmonis. In somno q₂ constringitur materia ⁊c.

¶Et signa sicce sunt augmentum eius cum motu ⁊ fame ⁊ lenitas ipsius cū sunt quies ⁊ repletio ⁊ apud balneum ⁊ potum humectatum.

¶Signa sicce sunt nota.

¶ Et signa pure in oibus illis sunt vt nō sit sputū oino. Et signū ei⁹ que est cū materia est sputū. Et gen⁹ qdē materiei signat genus eius qđ spuitur.

¶ Et signa pure.i.sine mā. In oib⁹ illis.s.cōplexionib⁹.⁊ qꝛ de illis est mala cōplō hūida: appet ꝙ pōt facere tussim ēt si sit sine mā. Ista tñ qđ est silis ei qua dicim⁹ an hūiditas sine mā possit facere dolorē. Et posses dicere in oibus.i.in pluribus. Genus eius qđ expuitur: qꝛ citrinū significat choleram ⁊c̄.

¶ Et signum eius que fit ab apatibus ⁊ silibus est inuētio signoꝝ pleuresis ⁊ peripleumonie calidaꝝ ⁊ fridarū ⁊ alioꝝ que dicemus in capitulo suo.

¶ Et signū ab apatib⁹.s.veris magnis. Et silib⁹.i.nō veris vt bothoꝛ ⁊ pustulis puis ⁊ alioꝝ.ca.de bothoꝛ.vel silib⁹.s.sanie in pectore.

¶ Et signa ei⁹ q̄ fit ex iflatiōe sunt signa iflationis que dicemus: ⁊ doloꝛ ⁊ siccitas: ⁊ multotiēs fit humida.

¶ Et signa eius q̄ ex iflatione exponit a qbusdā.i.ventositate. Alr.i.ab oppilatiōe. Sꝫ vr̄ mihi ꝙ Aui.ponit signa ab apatib⁹ siue de tumorib⁹ in epate vel splene vel stomacho. Jā eni posuerat signa ei⁹ que fit ab apatib⁹ in pulmone ⁊ pectore. Et illa apata siue tumores vt hydropisis faciūt tussim in iflādo ⁊ cōprimēdo. Jō dixit ex iflatione sunt signa iflatiōis.i.tumoris vel apationis que dicemus in cap̄.de hydropisi ⁊ de apatib⁹ epatꝭ vel splenis. Et doloꝛ: qꝛ ɔseqꝛ illa apata: qꝛ nō ꝑmittit dilatari vel moueri mēbra pectoris nisi cū dolore. Et siccitas.s.tussis.qꝛ non expuunt: lꝫ aliqñ possit aliqd de mā resudare vel alia mā īueniri in pulmone ⁊ fiet tussis humida.

¶ Et signa eius que fit ex vlceribus sunt signa que dicentur in caplō vlceꝝ pulmonis ex sputo crustaꝝ aut puris aut frustoꝝ coroporis pulmōis aut ānuloꝝ cannę: ⁊ eius esse est post catarrū mordicatiuū ⁊ post sputum sanguinis ⁊ apostema.

¶ Patet.

¶ Et plurimum sicce fit cum est illic materia propter debilitatem expulsionis aut propter anhelitum sicut scies in capitulo suo.

¶ Nō expediebat ponere signa humide: qꝛ ipsa ꝓm sensum sunt nota: ⁊ ēt sciūt ex opposito sicce: ⁊ dādo cās sicce tussis ītelligit signa hūide. Sūt aūt cāe ei⁹ due. Una đbilitas expulsiue ⁊ hꝫ signa nota q̄ sūt signa debilitatꝭ virtutꝭ mouētꝭ pect⁹. Alia cā ē debilitas anhelit⁹: qꝛ cū ē debilitas anhelit⁹: tūc nō pōt fieri īpetuosus mot⁹ q̄ mā expellat. Et h̄ vr̄ redire in ꝑmā cām nisi illa eēt debilitas v̄tutꝭ nālis vel vitalꝭ: ⁊ ita eēt debilitas aīalis v̄tutꝭ mouētis lacertos. Posset tñ exponi ꝑꝑ anhelit⁹ freqntes ex qb⁹ malitia addit ī sputo: vñ nō facilr̄ educit sic̄ scies ca.de pleuresi ⁊ ca.de sanie in pectore.

¶ Et signū eius que fit cū cōitate.s.cōitate qdeꝫ stomachi est cuꝫ eo qđ cognoscit de significatiōibus egritudinū stomachi ⁊ additione tussis cū additiōe dispōnis faciētis eā necessariā in stōcho siue sit repletio siue sit vacuitas ⁊ ꝓm cibos. Et plurimuꝫ eius excitat apud repletionem ⁊ apud digestionem.

¶ Ponit signa tussis q̄ est ꝑ cōitatē. Et ꝑ̄ ad stōchuꝫ. Scđo ad epar ibi (Et fcā.) Et sic dat signa ītelligē facte cū cōitate ad totū corp⁹.s.in febrib⁹ ⁊ silib⁹ ꝑ signa febriū ⁊ aliaꝝ egritudinū ⁊ ꝓuatiōeꝫ alioꝝ signoꝝ. Siue sit repletio ⁊c̄.qꝛ qdā dispōnes stōchi augētur tꝑe repletiōis: qdā tꝑe vacuitatis: vt declarauimus supra ca.de significatiōe mēbri cui⁹ cōitate cerebrū patit.⁊ ca.de vlib⁹ signis fode. Cū ḡ vides augeri tussim sic̄ auget dispō mala stōchi h̄ facit necariū eē tussim in stōcho.i.a stōcho. Ꝑimū qꝛ plurime egritudines stōchi ꝓprie ad quas sequit tussis excitant cū replet ⁊ fit digestio.

¶ Et facta cum cōitate epatis scitur per signa apatis epatis. Et cū apa est caliduꝫ nō est excusatio ex febre. Et si nō est caliduꝫ nō est excusatio a grauitate: deinde attende reliquas consideratiōes quas sciuisti.

¶ Reliquas considerationes.vt si auget cum auget apostema.

¶ Et scias ꝙ res calide subtiliāt materiaꝫ ⁊ nō expuit ⁊ res frigide sicut syrup⁹ de papauere ⁊ pultes aggregant materiā ad expellēdum. verūtñ cū ipse supfluunt cōgelāt. Et syrupus hyssopi nō est ɔueniēs nisi cū qrit abstersio cōgregati grossi. Ipse nāqꝫ est abstersoꝛ bonus. Cū autem illic non fuerit sputū neqꝫ subtile neqꝫ grossum: tunc egritudo est asperitas pectoris. Et cura sunt electuaria mollia que lambunt.

¶ Hic adiūgit cañ.subtiliāt māꝫ ⁊ nō expuit: qꝛ ꝑꝑ subtilitatē: ⁊ in hoc īnuit ꝙ nō vtaris calidis medicis. v̄.g. syrupo de hyssopo vel de prassio cū mā est subtilis: īmo syrupo de papauere ⁊ hoc ītātuꝫ ꝙ colligas mām: ⁊ ideo post laudat syrupū de hyssopo ad abstergēdū. Hoꝝ syrupoꝝ descriptiones sunt famose scite. Cuꝫ aūt illic nō fuerit.s.⁊ si ꝑseuerat ⁊ qsi non sit saliua significat siccitatē exasperātē. Mollia.i.molliētia.sic̄ de prunis vel oleo amigdalaꝝ dulcium dragaganto gummi arabico ⁊ consimilibus.

¶ Et qñqꝫ accidit febrientibus tussis ⁊ nisi sedet tussis redibit febris ad initiū: ⁊ stiptica valde ɔstringūt mea t⁹ sputi. Aqua v̄o ordei est bona ad aggregādū sputū. Cū ergo retinet sputū ⁊ febrit hō: tūc iā putrefit mā ⁊ facit cadere in febrem putridam aut ethicam.

¶ Hoc ē sile ei qđ dr̄ de dolore capitꝭ in febrib⁹: vt ponit Aui.ꝑ⁹ q̄rti ca.de cura putridaꝝ in gn̄ali. vñ sic̄ doloꝛ capitꝭ facit qñqꝫ redire febrē sic tussis: qꝛ significat residuū māerū in pectore: ⁊ est cā debilitatꝭ ɔualescētie ⁊ malitie digōnis sup eo. Et stiptica.⁊ iō ꝓhibēda cū volum⁹ sputationē māe. qñqꝫ tñ stiptica medicia vtimur qñ volum⁹ ɔfortationē pulmōis ne recipiat māꝫ sic̄ electuariū đ pulmōe vulpis cuꝫ rob myrtio. Aq̄ ordei.s.ptisana: vel aq̄ q̄ sic cōiter noiat. ⁊ Ad aggregādū sputū.i.ad facilitādū sputuꝫ: qꝛ abstergit ⁊ ɔfortat sputū: vt Ras.4.ɔtinē.versus finē ꝑ duas chartas.

¶ De cura. Cap. 3m.

Cura qdē cōplōnis fride ē: qm̄ si ē leuis ꝑuētionis ad vltimū ⁊ ē ex cā frida extrinseca rectificat eā cōplō anhelit⁹. Ipse eniꝫ calefacit pulmonē cū facilitate in momēto. Et si ē necessaria cura fortioꝛ ad h̄ aut ad illud cōplōnis fride: tūc ex cura ei⁹ ē vt teneat sub ligua auellanā ex myrra aut storace factā cū melle: aut sumat ex fece alkitrā coclearīū vnū aut ex glutino albotin cū melle aut bibat ex oleo balsami cū serapio vsqꝫ ad aur̄.j.⁊ silr̄ sulphur cū ouis sorbilib⁹ ⁊ electuaria q̄ lābunt facta ex mucilagib⁹ calidis ⁊ herbis cū melle ⁊ cū aqua granati dulcis ꝑparata sup quā ꝓijciant mel aut penithi ⁊ administret. Et inūctiones sup pect⁹ sint sic̄ oleuꝫ de lilio ⁊ oleū narciscinū cū cera rubea ⁊ dragagāto ⁊ ɔfert melro. cū aqua ficuū ⁊ passulaꝝ ⁊ radicis liliꝗ ⁊ capilli veneris ⁊ oleū amigdalinū cū aureo vno colyrꝗ dissoluti in ipō ⁊ ɔfert in ipō decoctio hyssopi ⁊ assari cū ficubus ⁊ aliꝗs. Et cibi eius sint sorbitiones frumētales cū fenugreco ⁊ butyro ⁊ ficus ⁊ dactyli ⁊ radix porri de sceni: ⁊ olea sint sic̄ oleū phisticinū ⁊ grana pini ⁊ tri cū penithi conferūt eis. Carnes aūt sint carnes pullorum ⁊ galloꝝ ⁊ alesfidabegi ⁊ caro agnoꝝ annualiū. Et in scđis mensis vtat phisticis ⁊ granis pini ⁊ passis cum fenugreco ⁊ cānis zucchari ⁊ ficub⁹ ⁊ chrysomilꝭ ⁊ mulsa alꝭs musa. Et cōmestio ficuum siccarū cum amigdalis ⁊ nucibus abscindit illam que antiqua est ⁊ vinum odoriferum subtile antiquum ⁊ aqua mellꝭ.

¶ Ponit curaꝫ tussis. Ꝑrio a mala cōplōne. Scđo a catarro.ibi (Et si fuerit.) Tertio ab apate ⁊ vlcerib⁹.ibi (In cura āt.) Quarto ponit q̄sdā medicias ad tussiꝫ.ibi (Et ad tussiꝫ.) Quīto ponit curā tussis ꝑ cōitatē.ibi (Sꝫ tussis facte.) ⁊ Ꝑria in.d. Ꝑrio ponit curā tussis a malis cōplōnibus gn̄alr̄ vel absolute. Scđo a mā.ibi (Et si est illic mā.) Dixim⁹ aūt absolute: qꝛ lꝫ ponat curā malaꝝ cōplōnū sine mā: qñqꝫ tñ īnuit curā ⁊ si sit ibi mā: postea se declinat ad curā qñ est ibi mā qñ dicit.⁊ si est illic mā. ⁊ Ꝑria in.d. Ꝑrio ponit curā cōplexionū simpliciū. Scđo cōpositaꝝ.ibi (Et si est cōplō.) ⁊ Ꝑria in q̄tuoꝛ. Ꝑrio ponit curā a cōplōne frida. Scđo a calida. Tertio hūida. Quarto sicca. Partes patēt. ¶ Cōsiderandū ꝙ Auic.in forma

ꝓcessus cure satisfecit cure tussis fm oēȝ modū diuisiōis cāꝝ. Nā tu scies ex isto ca. curā tussis appropriate pulmoni ⁊ tussis ꝓꝓ cōitatē: ⁊ scies curā humide ⁊ sicce: ⁊ scies curā si ꝓuenit ex cā primitiua calefaciēte vel infrigidante ⁊c. ⁊ iō dixit hic est leuis ꝓuētiōis. Et si friditas est pauca ⁊ ab aere frido curat eā cōprehēsio. i. retentio anhelitus. in momēto. i. subito vel cito. Ista dicta sūt. G. de accidē. c. 4. de causis tussis. Ad h. i. tussiȝ a cā ꝓmitiua. Aut ad illud. i. ad tussiȝ a friditate vl' ab alia cā. Et ꝯsidera ꝙ ꝓ pōit medicias oēs calefacientes ad itra approximatas ⁊ ex̄ ⁊ postea ponit rectificatione regimīs ibi ⁊ cibi. Alchitrā. i. pix ligda. Glutē albotin ē terbētia cū aureo colyrȳ. s. alicui⁹ colyrȳ qđ ponit̄ i oculo vt colyriū de thure aut de myrra: qdā hn̄t loco colyrȳ keliȝ: ⁊ exponunt. i. croci ortēsis. Tri. i. cib⁹ de pasta vt fila. Alesfidabegi. i. modus ꝑparationis cibi sic dicim⁹ tafea. Musa vel mulsa. i. aq̄ mellis. Musa v̄o est nomē cōfectiōis. Cōsidera ꝓportionē inter nuces ⁊ ficus ⁊c.

¶ Cura aūt tussis cal'e est cū extiguētibus nosȝ q̄ sūt ex succis ⁊ oleis ⁊ linimētis ⁊ vnctionib⁹. Et suppositoria ēt ꝯferūt eis ⁊ sumē i potu aldiecur mane ⁊ sero fȝ descriptionē quā dicem⁹: ⁊ silr' el'iuȝ de papauē. Descriptio electuarȳ de papauē bona. ℞. capita. xv. papaueris nō valde recētia q̄ ifundant̄ in chist aq̄ fontiū aut aq̄ pluuialis qđ ē meli⁹ die ⁊ nocte: deide dissoluant̄ cū decoctiōe ⁊ colent̄ ⁊ ꝓijciant̄ sup oēȝ ptē colature media ps mell' aut zucchari ⁊ ispisset̄ coq̄ndo vt el'iū: ⁊ potio ei⁹ sit cocleariū vnū i mane ⁊ cocleariū vnū in sero. Et ex eis q̄ ꝯferūt istis ē aq̄ ordei cū sebestē ⁊ syrup⁹ viol'. ⁊ violatū nutritū ⁊ decoctio hyssopi frida ⁊ ꝓprie qn̄ maturat̄ aut i fine ei⁹ ⁊ aq̄ granatoꝝ ispissata sup quā ꝓijciūt̄ zucchaꝝ tabarzet ⁊ cāne zucchari ēt. Et el'ia eoꝝ q̄ lābēdo sumunt̄ sint ex mucilagie psilȳ ⁊ granoꝝ cydonioꝝ ⁊ amilo ⁊ gūmi arabico ⁊ grana ⁊ medulle q̄ dicem⁹ in capl'o pillulaꝝ tussis: ⁊ qn̄qȝ ponūt̄ i eis narcotica. Et cibi eoꝝ sint ex olerib⁹ fridis ⁊ medull' sic cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ citrullis cū oleo amigdalio ⁊ fabe ꝯfracte dissolute i decoctiōe cū oleo amigdalio ⁊ oleo cucurbitio ⁊ aq̄ ordei ⁊ sorbitōes facte. Et si mā fuerit decliuis ad resol'onē: tc̄ adhibeāt̄ sauich ordei cū zucchаro ⁊ tri. Et si vehemēs fit res tūc aq̄ ordei cū cācris ablatȝ extremitatib⁹ ablutȝ cū aq̄ cineris salsa. Descriptio medicamīs deiacur fridi. Cōterat̄ semē papaneris viridis cū cortice suo ⁊ dissoluatur decoq̄ndo in aq̄ ⁊ colet̄ ⁊ ꝓijciat̄ sup ipsaȝ zuccharū: ⁊ decoquat̄ ispissādo ad ispissationē iulep. Et si nō fuerit humidū ifundat̄ semē succi cōtriti in aqua die ⁊ nocte: deide decoquat̄ in aqua. Si aūt necessariū fuerit qđ est fortius tūc aggreget̄ cū eo cortex ⁊ ꝓprie nigri. Et si res fortior fiat ponat̄ cū eo modicū de semine iusquiami aut dissoluatur in eo parum opȳ.

¶ Prio ponit curā tussis a mala compl'one calida: ⁊ h ꝑ medicias. Scđo ꝑ regimē. ibi (Et cibi.) Tertio describit quādā medicinā. ibi (Descriptio.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑ medicias in hac tussi itētio ē ifrigidatio. Et si est ibi mā adaptatio ei⁹: ⁊ h fit ꝑ medicias ifrigidantes. Et abstersio siue mūdificatio ei⁹: ⁊ hoc fit per decoctionem de hyssopo fridā. ¶ Attēde. n. ꝙ auctores faciūt syrupos ⁊ decoctiones de hyssopo calidas ⁊ fridas in qb⁹ vincūt fride medicie. Uide Mes in h. c. Et suppositoria. s. si calor cōicat̄ intestis. Et electuaria opiata iducūt qn̄qȝ somnū: aut iulep qđ est meli⁹ fȝ ꝙ ifridat̄ in aq̄ pluuiali: qr sua subtilitate mag̃ penetrat ad mēbra pectoris. Chist lib. z. 5. Uiolatū nutritū ē zucchaꝝ vbi viole nutriūt̄ i zuccharo: nō sic fit i syrupo viol'. Aq̄ granatoꝝ. i. succ⁹ siue vinū ⁊ ꝓprie dulciū si ē ibi aliq̄ mā. Resol'onē. i. sol'onē fm cōem glosaȝ. vel. i. qr corp⁹ parat̄ resol'oni ⁊ arefactiōi. Sauich fit de ordeo imaturo torrefacto parum. Et ꝯfert fluxui vētris ⁊ resol'oni etiam a forti calore. Si vehemens fit res. i. si fortis fiat exiccatio tali calore. Aqua ordei. est que datur ethicis prima quarti. Descriptio anathari. i. illius viri vel est nomen ꝯfectionis al's deiacur.

¶ Cura aūt compl'onis humide ⁊ humiditatis in ipso pulmōe est cū exiccatiuis exiccātibus cōmistis cū abstersiuis ex quibus est cōpositū fm hūc modū. ℞. boli armeni dragagāti gūmi arabi. oium an̄. pteȝ. j. calamēti hyssopi basce cinamomi ireos capilli veneris oium an̄. ptem. 5. ꝯficiatur ⁊ administretur.

¶ Cura aūt cōpl'onis hūide sine mā ⁊ hūiditatis. i. alicui⁹ hūiditatis cū ea q̄ sit ita ꝑua ꝙ leui abstersiōe possit remoueri. Si eniȝ hūiditas eēt multa opȝ redire ad ca. de asmate ⁊ ad id qđ statim dicet̄.

¶ Cura aūt cōpl'onis sicce hec est. Impossibile eni est qn aut sit febris aut nō sit febris. Si āt nō fuerit febris tūc ꝯueniētior reꝝ eis ē lac asininū ⁊ caprinū ⁊ aliorū cū aliquo regimie. Et si fuerit feb. administrentur res humectatiue ebibite: ⁊ administrent̄ ceratatia ifrigidatiua nota: ⁊ administrent̄ aqua ordei ⁊ humectatio peduȝ semper cū oleis: ⁊ sorbeant sorbitiones amigdalinas humectatiuas: ⁊ si est complexio composita tūc componatur regimen.

¶ Considera ꝙ timet lac si est febris. Et si. pȝ.

¶ Et si est illic mā subtilis matura eā cum deiacur simplici ⁊ similib⁹ ⁊ electuarȳs de papauere ⁊ mucilaginibus de quibus aliqd dicemus in antidotario. Si autē fuerit grossa resolue eā ⁊ absterge ipsam fm cōditiones predictas in eis que ꝓterierūt ita vt nō calefacias nisi cū equalitate: imo stude in hoc vt lenias ⁊ icidas ⁊ lubricū facias: ⁊ administra mundificatiua predicta: ⁊ ex eis que sunt magis ꝓpria huic loco est glutinū alimbat cū melle: aut semen croci hortensis cuȝ melle: aut cyperi cū equali mensura sui de melle: aut succi liquiritie ⁊ dragagāti vnc. j. ⁊ amigdalaꝝ dulciū equaliter. Et aloes quādoqȝ tenet̄ in ore cū melle ⁊ confert valde. Aut sumant̄ tria oua integra ⁊ duplū eoꝝ mellis ⁊ medietas ipsoruȝ de butyro: ⁊ sumant̄ piperis. xl. grana cōterant̄ ⁊ misceant̄ omnia illa ⁊ coagulent̄ absqȝ decoctione ⁊ lambatur ex eis mane ⁊ sero. Et ēt sumātur capita semptē porri de sceni: ⁊ decoquantur in tribus lib. aque donec remaneat tertia ⁊ colet̄ ⁊ permisceat̄ cū residuo succi corticis eius ⁊ melle ⁊ decoquat̄. Et ēt sumant̄ rose humide grana. viȳ. pini vnū: gūmi albotin vnū: passularū. iȳȳ. mellis quantuȝ sufficit fiat ex eis electuariū. Medicamē bonū. ℞. calamenti fluuialis. v. vnc. granoꝝ pini ⁊ seminis vrtice omniū an̄. vnc. j. seminis lini piperis oium an̄. vnc. iȳ. cōficiant̄ cū melle ⁊ administrent̄. Aut sumant̄ dactyloꝝ carnosorū v. ptes nigelle. viȳȳ. partes croci ⁊ piperis amboruȝ an̄. partes. ȳ. herbi. xx. partes cōficiant̄ cū melle dispumato: aut sumāt̄ croci spice aromatice amboꝝ an̄. ptē j. prassȳ ⁊ hyssopi amborū an̄. tres partes: myrre ⁊ liȳ amboꝝ an̄. duas partes cōficiant̄ cū melle colato. Et ad antiquā detur in potu alchitran cū melle factū electuariū. Aut costi idi cū aqua anheti decocti quātitas sacraiati cū coclearío olei sisamini: ⁊ ēt semē lini frixū cū melle soluȝ: aut cū piperis mēsura vna pro oibus. x. aut calamēti. Et ēt lābēdo sumāt mel storacis calamite cū melle apū ⁊ opoponacū ēt: ⁊ synapi ⁊ amigdalas amaras ⁊ ēt metridatū. Et pueris quideȝ sufficiunt sorbitiones decocte cū lacte nutricis donec sint in essentia mellis: aut cū aqua feniculi humidi.

¶ Hic spāliter ponit curā tussis a mala cōplexione cū mā. Et p̄mo qñ mā est subtilis quā docet ingrossare: q꞉ hec est sua maturatio cū deiacur simplici nō cōposito cū myrra croco ⁊ silibꝰ vt in antidotario trac. 6. de syrupis p̄ma sūma. Scḋo qñ mā est grossa. ibi (Si aūt fuerit.) ¶ Hic ḡ ponit curā tussis a mā grossa. Scḋo ponit spālē cañ. in cura tussis puerorum. ibi (Et pueris.) ¶ Consideradū q̄ hec tussis est de mā flegmatica cū sub̄a grossa ƀm plurimū. Intentio aūt in ea est sex res lꝫ Mesue ponat. 5. sicut ēt est in asmate cū est ab hmōi mā. ¶ Prima sit regimē in vita patiētis ⁊ est scitū ex ca. de asmate. ¶ Scḋa est digestio ⁊ p̄paratio māerū ad eūonē cū rebꝰ equalibꝰ que nō igrossant mām. Et hanc intētionē īnuit cum dicit. ita vt nō calefacias nisi cū equalitate. Et cum dicit. resolue ⁊ absterge. i. p̄para ad resolutionē ⁊ abstersionē. ¶ Tertia ītētio est eūatio māe ⁊ diuersio cū eūonibꝰ cōibꝰ: ⁊ hoc fit cū medicinis solutiuis vt pillulis de agarico. Et hāc intētionē vult sciri ex cap̄. de asmate. ¶ Quarta intētio est eductio māerū a pectore eductione ꝓpria. i. per sputū ⁊ illiꝰ māe exiccatio ⁊ resolꝰo cū illis medicinis. Et in hac intentione. s. in medicinis ad illā intētionē se ꝓlongat cū dicit. administra mūdificatiua p̄dicta. s. cap̄. de asmate. Qḋ aūt dicit. lenias ⁊ lubricū facias. posset referri ad ventrē: ⁊ posset referri ad medicinas p̄paratiuas ad expuendū ⁊ eūandū mās: ⁊ posset referri ad ipsas medicinas que faciūt expuere: que ēt hoc faciūt aperiēdo vias ⁊ leniēdo ⁊ diuidēdo vt diximus cap̄. de asmate. Et ex eis que magis sunt ꝓpria huic loco. s. ad mūdificādū pectꝰ: ⁊ ꝑ p̄ñs qbꝰ debes vti post p̄parationē ⁊ equationē māe. ¶ Quīta intētio est diuersio ad ꝑtē oppositā: ⁊ hāc statiꝫ īnuet cū loquet᷑ de cura tussis a catarro facte. ¶ Sexta est correctio accidētiū: ⁊ hoc fit cū medicinis elargātibꝰ pectꝰ: ⁊ cū sedatiuis tussis quarū copiā ponit ⁊ posuit cap̄. de asmate. Et si sint vigilie cū facietibꝰ dormire ƀm q̄ scitū est in suo cap̄. Ponit aūt ad iuuandū per sputū materias grossas. 5. medicinas p̄ter quedā simplicia que vltimo ponit ⁊ preter metridatū. ¶ Slutē alimbat vel albotin. i. terbentina. Absq̧ decoctione: q꞉ sola cōquassatione. nā nimiū īduraret᷑ in decoctione. Sui corticis. i. reliqui corporis. Pini vnū. s. granū ⁊ potes addere ad mēsurā. Hic ponunt᷑ rose humide: q꞉ lenitiue sunt cū pauca siccitate: ⁊ si forsan timeres aliquē calorē: sorbitiones. s. in forma ptisane liquide que pñt fieri de carnibꝰ ficuū de penidijs vel amigdalis: ⁊ si expedit fortius cū succo feniculi.

¶ Et si cā fuerit ī ea catarrꝰ curet᷑ catarrꝰ. Et si fuerit necc̄ia in ꝓhibitiōe illiꝰ administratio empl̄i de ficubꝰ administret᷑ suꝑ caput ⁊ teneat᷑ sub ligua oī hora. Et in nocte ꝓp̄e granū vnū amili ⁊ fiat gargarisma cū stipticis q̄ nō hn̄t saporē acetosum neq̧ saporē pōticū ⁊ cū deiacur simplici si fuerit cal̄itas aut cū myrra ⁊ croco ⁊ alijs si fuerit friditas. In cura aūt fcē ab apatibꝰ ⁊ vlceribꝰ ī pl̄mōe ⁊ pectore fiat reu̇sio ad illḋ qḋ dicemꝰ ī ca. pleuresis ⁊ ꝑipleumonie ⁊ apatꝭ epatꝭ ⁊ ptisis.

¶ Considera q̄ curā tussis catarralis īnuit primo generaliter cum dixit. curet᷑ catarrus vel curet᷑ cū catarri medicinis. ⁊ ideo recurratur ad capl̄m de catarro. Scḋo ponit curam specialem: ⁊ soluꝫ quantū ad tres intētiones. Una est diuersio ponēdo super caput ficus ⁊ pōt addi synapis aut fiat cauteriū si expedit. Scḋa intētio est lenificatio viarū vt qḋ cecidit educat᷑: ⁊ hoc īnuit cuꝫ dicit. teneatur sub lingua. Tertia intentio est inspissatio catarri: ⁊ hoc fit cum stipticis nō acetosis ne incitetur plus ad tussim. In cura. pꝫ.

¶ Et ad tussim qdē fiunt pillule que tenent᷑ in ore. Et ex eis nāq̧ sunt pillule ad tussim calidā que in ore tenent᷑ de quibus sunt pillule bichichie note. Et ex illis sunt pillule cōposite ex succo liqritie ⁊ gūmi ⁊ dragaganto ⁊ amilo ⁊ mucilagine psilij ⁊ granis cydoniorum ⁊ medulla granorum. s. granorum cucumeris ⁊ ꝯde ⁊ cucurbite ⁊ citrulli ⁊ ex spodio ⁊ granis papaueris ⁊ silibꝰ.

¶ Hic describit multas medicinas: quarū ītētio est tussis sedatio: ⁊ hoc fit vel per medicinas lenientes pectus ⁊ partes pulmonis. vel per stupefactiuas ⁊ ponit eas ibi: ⁊ de illis sunt pillule de quibus queritur stupefactio. vel sunt subito ⁊ vehemēter exiccantes materias vt arsenicum ⁊ exponuntur ibi.

¶ Et qñq̧ fiunt ƀm hūc modū: amilū ⁊ dragagantū ⁊ succꝰ liqritie formant᷑ in pill'as cuꝫ succo lactuce: ⁊ de illis sūt pill'e ad tussiꝫ fridā facte ex succo liqritie ⁊ tamarindis mundatis ⁊ medulla tritici ⁊ croco ⁊ draganto ⁊ granis pini ⁊ granis cotti ⁊ granis myrti ⁊ semine papaueris ⁊ cortice ipsiꝰ ⁊ aniso ⁊ anheto ⁊ myrra ⁊ croco ⁊ penidijs.

¶ Prime aūt medicine sunt quatuor. Prima est pillule bichichie note ex oībꝰ fere antidotarijs ⁊ multas medicinas ponit Mesue ⁊ Aui. etiā ponit descriptionē 5° cañ. sūma. 2. Dicuntur aūt pillule bichichie. i. in tussi iuuatiue: q꞉ cū tussi iuuāt ad mūdificādū pectꝰ: vt. 11. terapē. añpen. c. s. ca. 19. Forma earū est forma lupini teneātur sub lingua: q꞉ calore illarū venaruꝫ ⁊ humiditate saliuali que ibi resudat eliquant᷑ ⁊ paulatim transeūt adherēdo per cānā pulmonis ⁊ similibꝰ frigidis ⁊ humidis lenitiuis. Et ꝯsidera q̄ in his pillulis bichichijs ad tussim frigidam ponit cū calidis medicinis quasdam frigidas vt sit in eis lenitio ⁊ sedatio.

¶ Et de illis sunt pillule qbꝰ querit᷑ stupefactio ⁊ dormitio ⁊ est ītētio in eis narcotica ⁊ admiscent᷑ eis medicine bezabartice cal'e. Nā ex pill'is exꝑtis ad illud ⁊ sunt sedātes tussim antiq̄ nociuā ⁊ sūt pill'e de storace note. Et iteruꝫ sumant᷑ storacis ⁊ castorei ⁊ assari ⁊ opij ꝑtes eq̄les ⁊ fiāt ex eis pill'e ⁊ teneant᷑ in ore: ⁊ ēt seis iusqami. vj. granorum pini. iij. croci. j. ꝯficiant᷑ cum rob ⁊ īforment᷑ pill'e: ⁊ ēt storacis ⁊ myrre ⁊ opij: oīuꝫ añ. ℨ. 5. olei de balsamo croci: oīuꝫ añ. darkimet. ij. fiāt pill'e ad modū herbi. Et qñq̧ administrant᷑ in tussi antiq̄ humida suffumigatōes p̄dicte in capl'o asmatꝭ. Et cū hūiditas est ꝑueniēs ad q̄ꝫtitatē administra suffumigationē ex arsenico ru. ⁊ stercore leporis ⁊ farina ordei ⁊ corticibꝰ phisticorum ꝯfectꝭ cū vitellis ouorum ⁊ troc. formatꝭ ex eis q̄rū q̄lq̧ sit. ℨ. j. ⁊ exiccent᷑ in sole: ⁊ suffumigatio fiat cū eo tribꝰ vicibꝰ: ⁊ ēt aristo. ⁊ storacis ⁊ galbani eq̄les sumant᷑ ꝑtes arsenici ƀm q̄ꝫtitatē oīum cōficiant᷑ cū melle ⁊ butyro vaccino ⁊ fiant inde similitudines auellane ⁊ fiat suffumigatio ex eis. Sed tussis facte in febribus iam singulare ordinauimus regimen apud febrium accidentia.

¶ Usus opiatarū pillularuꝫ fit qñ querit᷑ inspissatio māe vel inductio somni per vehemētiā vigiliarum. Bezabartice. i. tyriacales. Pillule de storace note. s. 5ª sūma: al's sūma 2ª trac. 5. Darkimet 27. grana ordei. Et qñ administrant᷑. q꞉ factis eūonibꝰ cōibꝰ ⁊ ꝓprijs. Suffumigationes p̄dicte. s. ex arsenico ⁊ auripigmēto. Et cū hūiditas est ꝑueniēs ad q̄ꝫtitatē: exponūt Albertꝰ ⁊ Bertutius. i. ad quātitatē superfluā: hoc est ꝯtra veritatē ⁊ cōtra Mesue vbi loquens de illis dicit sic. administranda sunt medicina exiccatiua post administrationē mundificantiū cōmuniū ⁊ ꝓpriorum qñ cū iterationibꝰ cōuenientibꝰ precesserunt. ⁊ cām īnuit: q꞉ si mā est multa cruda ingrossant illā ⁊ sunt cā p̄focationis sicut in quartana febre ⁊ similibus. Nō vtimur medicinis de sulphure aut de synapi nisi postq̄ mā est facta pauca: ⁊ ideo exponit᷑ cū humiditas est ꝑueniēs ad quātitatē. s. paucā: vnde pōt per siccationē finiri. ¶ Cōsiderandū tñ q̄ si esset aliqua mā humida rorida quasi madida. ⁊ si esset multa sic q̄ ex multitudine timeres suffocationem posses vti hmōi exiccatiuis: ⁊ forsan hunc intellectū habuerunt illi duo viri. ¶ Sed tussis. posuit p̄ma quarti: ⁊ hoc cū premissis quibusdam est excusatus a cura tussi per cōmunitatē ⁊c̄.

¶ De sputo sanguinis. Cap. 4m.

Sanguis qñq̧ egredit᷑ spuēdo ⁊ est ex partibus oris. Et qñq̧ egreditur rascādo ⁊ est ex partibꝰ gutturis. Et qñq̧ egredit᷑ cū vehementiore rascatione ⁊ est ex canna. Et qñq̧ egredit᷑ vomēdo ⁊ est ex mery ⁊ ex ore stōchi ⁊ ex stomacho ⁊ epate. Et qñq̧ egredit᷑ tussiēdo ⁊ est ex partibꝰ pectoris ⁊ pulmonis. Et in illo qdeꝫ qḋ est ex pectore nō est tātū timoris quātū est in eo qḋ est ex pulmone. Illud eni qḋ est ex pectore sanat᷑ velociter: ⁊ si nō sanat᷑ nō hꝫ malitiā vlcerū pl̄monis. Et multotiēs fit vlcus fistulosuꝫ rediēs oī hora cū sputo sanguis.

¶ Supius determiauit de tussi: hic determiat de sputo sanguīs.i. exitu sanguis ab ore. Et p̄ ponit diuersitates ⁊ cās. Scd̄o signa. ibi (Propinquus sputo.) Tertio curā. ibi (In exposito sputo.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit loca diuersa a qb⁹ sanguis p̱ os exiēs venit. Scd̄o ponit cās. ibi (Et cāe ꝓpinque.) Tertio ponit q̄dā iudicia. ibi (Et ille cui.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex p̄ᵃ p̱te accipimus duo loca in gn̄e a qb⁹ p̱ os exiēs sanguis venit. Scd̄o ponit cōparationem īter sanguinē a pectore ⁊ pulmone: ⁊ est ꝙ ille q̱ est a pectore non est cū tāto timore cū q̄to est ille qui est a pulmone. cām assignat. Prima sanat̄ velociter respcū ei⁹ q̱ exit a pulmone. hui⁹ cā est q̈druplex. Prima est: qꝛ est mēbrū dēsum ⁊ solide carnositatis nō spōgiosuꝫ vt pulmo: ⁊ sic nō ībibit mās malas ꝓhibētes ꝯsolidationē. Scd̄a: qꝛ nō hꝫ venas ⁊ arterias magnas vt pulmo: ⁊ iō nō sic difficulter ꝯsolidat̄. Tertia: qꝛ mag̃ cadit mā ad spatiū pectoris q̄ pulmonis: lꝫ posset h̄ reduci in p̄mā cām. Quarta qꝛ non sic exponit̄ nocumentis catarroꝝ sic̄ pulmo. Et p̄n̄t sumi he cāe. 5. de īgenio sanitat̄. Sed exitus sanguīs a pulmone nō sanat̄ velociter p̱p̱ cās q̄tuor: lꝫ Mesue ponat. 5. cū in p̄ᵃ cā quā ponit cōicet pect⁹ scꝫ in motōe: lꝫ forsan nō sic moueat̄ sic̄ pulmo. Pria tn̄ cā pulmoni ꝓpria est: qꝛ māe in corp̱e pulmonis spōgioso cōcludunt̄. Scd̄a que cū sol'one ꝯtinuitat̄ in eo nō fit officiuꝫ ei⁹: vn̄ ꝯcludunt̄ in eo vapores mali q̱ ad malitiā addūt. Tertia cā est: qꝛ caro pulmonis putrescibilis est. Quarta cā est: qꝛ exponit̄ nocumētis catarroꝝ. ¶ Scd̄o Auic̄. assignat cām maior̄ periculi siue timor̄ vt in vlceribus ⁊ sputo sanguīs a pulmone si nō sanet̄ vlcus pulmonis: qꝛ vlcus pulmonis p̱ducit ad ptisim: īmo statiꝫ cū est saniosuꝫ hō est ptisicus. Sed vlcera pectoris p̄n̄t diu durare absq̄ h̄ ꝙ cōuertat̄ hō ad ptisim: īmo pectus sustinet ꝙ fiat fistula: ⁊ qn̄q̄ occultet̄ ⁊ qn̄q̄ appeat: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. rediēs oī hora. i. de t̄p̱e ad t̄ps. ¶ Sꝫ tu. d. ēt pulmonis vlcera h̄ tolerāt. s. ꝙ cū spatio aliq̄ quiescāt faciēdo crustā: ⁊ postea reuertant̄ īfra habemus. ⁋ Dōm ꝙ nō sicut vlcera pectoris: qm̄ t̄p̱e quo sunt tecta homo app̱et manifeste sanus: sed tectis vlcerib⁹ pulmonis adhuc apparēt accidētia nō bona vel nō sic app̱et san⁹ hō: vt tactū est. ¶ Cōsiderandū ꝙ lr̄a que dicit. multotiēs fit vlcus fistulosuꝫ. pōt referri ad vlcera pectoris vt dxim⁹: ⁊ pōt referri ad vlcera pulmonis vt velit dicē ꝙ non fit sanatio ab vlcere pulmonis. Sed qn̄ app̱et ꝙ hō sit sanus factus: tūc vlcera nō sunt vere ꝯsolidata: sed tecta fistulosa redientia.

¶ Et cāe ꝓpinque oīb⁹ illis sunt vulnus p̱p̱ cām p̄mitiuā ex p̱cussione aut casu sup̱ pect⁹ aut sup̱ epar ⁊ velamē aut rem īcisiuā aut tussiꝫ frequētē aut vociferationē aut acuitatē vocis sine gradatione aut rixā. Et ꝓpter hoc multiplicat̄ in demoniacis ⁊ in illis q̱ rixāˀtur ab oī re. Et qn̄q̄ ꝓcedit ex vomitu laborioso p̄p̱e in p̄paratis. Et qn̄qꝫ ꝓcedit ex assumptiōe solutiuoꝝ acutoꝝ aut ciboꝝ cal'oꝝ sicut allioꝝ ⁊ ceparū: aut timore ⁊ āgustia acuēte sanguinē aut dormitōe nō sup̱ stratū: aut sanguisuga adherēte gutturi ⁊ radici eius.

¶ Hic ponit cās sputi sanguīs. Et p̄ ponit cām ei⁹ īmediatā ⁊ iuuestigat plurimas cās p̄mitiuas: lꝫ cū hoc ponat quasdā antecedētes. Scd̄o ponit cās mediatas. ibi (Et harū cārū.) ⁋ Pria in duas. Prio ponit cām īmediatā cōem in oī sputo sanguinis iuestigādo cās p̄mitiuas que sunt cāe illius ēt īmediate. Scd̄o illā cām diuidit siue diuersificat b̄m loca. ibi (Et illud aūt est in venis.) Primuꝫ dcm̄ est ꝙ cā ꝓpinqua. s. ꝯiuncta cū suo sputo sanguīs est vulnus. ¶ Cōsiderādū ꝙ vulnus accipit̄ dupl'r. Uno mō ꝓp̱rie pro sol'one ꝯtinuitatis cū manifesta partiū distātia: ⁊ hoc mō nō accipit̄ hic: qꝛ fit sputū sanguīs a resudatione. Alio mō pro oī distātia partiuꝫ īnāli facta in vase ꝯtinēte sanguinē siue sit distātia manifesta siue occulta vnde sanguis elabat̄: ⁊ hoc mō accipit̄ hic. In oī. n. exitu sanguīs a suo loco nāli: īmediata cā est ap̱tio p̱tiū vasis vn̄ nō ꝯtinet̄. Propter cām p̄mitiuā. Hic ꝓcedit ad cām p̄mitiuā hui⁹ cāe ꝯiūcte ⁊ ponit. 13. cās: lꝫ possint al'r numerari ⁊ pl'es ⁊ pauciores.

¶ Et illud aut est in venis aut aliȷ̈s.

¶ Prio p̄mittit diuisionēꝫ. Scd̄o exequit̄. ibi (Et id.) Tertio addit quādā cām corp̱alē que est cā in sputo sanguīs. ibi (Et qn̄q̄ est ab ap̄ate.) Quarto omnes p̄dictas cās applicat ad pulmonē. ibi (Et qn̄q̄.) ¶ Dicit p̄ ꝙ illud. i. illa cā ꝓpinq̄ in sputo sanguis q̄ est vulnus. Aut est in venis. s. nō pulsatilib⁹ vel pulsatilib⁹. Aut aliȷ̈s. s. in carne. ¶ Sꝫ dices qḏ facit ad sputū sanguīs sol'o cōtinuitat̄: si nō est in venis cū in eis sanguis ꝯtineat̄. ⁋ Dōm ꝙ p̱ venas ītelligit venas māifestas ⁊ ramos cōes. Et cū h̄ pōt ītelligē ramos p̱uos: sꝫ p̱ subam mēbri ītelligit ip̄aꝫ subam cū venis appropriatis iam sub̄e mēbri. Aliter posset solui: sed rediremus ad p̄ncipia.

¶ Et id qd̄ est ī venis aut ē īcisio aut p̱foratio aut ap̱tio dilatata ab acuitate aut mollificatio aut corrosio p̱p̱ acuitatē hūoris: aut p̱p̱ raritatē resudatiuā: ⁊ multotiēs dilatant̄ meat⁹ q̱ sūt īter p̱tes cāne ⁊ arterias sup̱ra illā q̄ ē in nā q̄re resudat sanguis ad cānā. Et illud qd̄ nō ē ī venis aut ē vuln⁹ aut vlc⁹ a vulnē aut a cōrosiōe aut putrefactōe cū eradicat̄ ex mēbro aliq̄d.

¶ Primo declarat vnū mēbrū. Scd̄o aliud. ibi (Et illud qd̄ nō est.) ⁋ Prio ponit noīa sol'onis ꝯtinuitatū venaꝝ. Incisio a re īcidēte. Perforatio a re p̱forante. Ap̱tio dilatata. i. que est dilatatio orificioꝝ venarū siue poroꝝ. Et h̄ fit ab acuitate. i. h̄ fit p̱p̱ acuitatē humoris. vel qꝛ vena est remollita vel corrosa vel rara: vn̄ multū dilatat̄ ⁊c̄. Supra illā. i. plus q̄ debeat b̄m nām vt app̱uit p̄ can̄. hui⁹ fen ⁊. 4. ꝯti. 2. c. de sputo sanguīs. dicit Raſ. vene pulsiue. i. pulsatiue que sūt in pulmone ad p̱tes cānaliū pulmonis hn̄t meat⁹ q̊s penetrat spūs ⁊ nō sanguis dū corp⁹ fuit in nāli dispōne: sic aūt intm̄ dilatant̄ ꝙ eos penetrat sanguis ad partes cānaliū: vn̄ excitat̄ tussis ⁊ sputū sāguīs. ⁊ ē snia. G. 7. de vtilitate p̱ticl'aꝝ. 7. c. ⁊ id pꝫ.

¶ Et qn̄q̄ ē ab ap̄ate sanguīeo in pulmone ex q̄ resudat sanguis: ⁊ hm̄oi q̱dē ap̄a ē icolume: qm̄ ē sanguineū: ⁊ qm̄ resudat mā nō ꝓhibita neq̄ ingrossata.

¶ Scilicet sputuꝫ sanguīs ab ap̄ate sanguineo in oī pulmone sup̱. vel in pectore. Et incolume. i. magis saluū. Qm̄ est sanguineū. i. qꝛ mā est sanguis. q. d. relique māe sunt prauiores. Et qm̄ ⁊c̄.

¶ Et quandoqꝫ inueniuntur omnes iste cause in pulmone nisi sanguinee.

¶ Discurre p̱ eas ⁊ sic īuenies. Qd̄ sanguis nō vadat ad pulmonē: ⁊ si vadit nō possit permanere q̱n pellat̄ vel moueat̄ a calore p̱tis.

¶ Et harū cāruꝫ ꝯiunctarū sunt cāe magis antecedētes: ⁊ sūt aut multitudo materiei aut multitudo ciborū ⁊ dimissio exercitiȷ̈: aut qꝛ ip̄e sūt sup̱fluitates a p̄paratiōe nāe sicut accidit illi de quo locuti fuimus in libro vl'ium apud dimissionē exercitiȷ̈: aut retētioneꝫ mēstruoꝝ aut sanguis hemorroidarū aut abscissionē mēbri: aut p̱p̱ acuitatē suā: aut p̱p̱ vehemētiā motus sui: aut p̱p̱ vētositatē in venis faciētē eas laboriosas: ⁊ ꝓp̱rie in alatis: qm̄ illud multiplicat̄ in eis.

¶ Hic ponit cās mediatas. Et p̄ cās que vere sunt efficiētes lꝫ mediate. Scd̄o cās p̄parātes siue disponentes: lꝫ ēt cū his ponat cās q̄sdā vere efficiētes. ibi (Preparationes aūt.) Tertio d̄clarat qd̄dā dcm̄. ibi (Cū g̃ accidit.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cā ꝯiūcta sup̄ noīabat̄ vno noīe. s. vuln⁹: sꝫ qn̄ diuisit loca īposuit noīa pl'ima. s. īcisio p̱foratio dilatatio ⁊c̄. Et iō dixit hic. Haꝝ cārū ꝯiūctaꝝ. s. īcisionis p̱forationis ⁊c̄. vulneris corrosionis ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ volēdo ponē ordinē illaꝝ cārū mediataꝝ. A. vī velle ꝙ sit aut multitudo māe aut acuitas aut vehemēs mot⁹ per se aut vētositas. Ex oīb⁹ aūt his pōt fieri venaꝝ sol'o ꝯtinuitat̄. Repletio aūt est aut a multa mā. s. sanguīea: aut mult̄ cibis ⁊ sic mā est ab extra. Hō aūt hꝫ sup̱fluū sanguinē: vel qꝛ sup̱flue comedit. Aut est ista repletio p̱p̱ amissionē exercitiȷ̈. Uel posset dici: aut multitudo māe. s. cui⁹ cā ē aut multitudo ciboꝝ. Aut illa repletio est de mā quā ꝯsueuit nā p̄parare ad eūonē: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. a p̄paratiōe nāe. Accidit aūt nō eūari eā: aut qꝛ ē sopita virt⁹: aut calor dimissiōe exercitiȷ̈: aut qꝛ retinet̄ cursus hemorroidalis: ⁊ ēt p̱p̱ cās notas in cap̄l'is suis in lib. vl'iuꝫ fen. 2. c. d̄ causis fastidiȷ̈. ⁊ fen. 3. c. de exercitio. vbi ponit̄ ꝙ dimissio exercitiȷ̈ ē cā repletōis. Eas. s. venas laboriosas. i. laborātes ⁊ laxas p̱p̱ suū motū: vl' qꝛ tēdit eas vl' p̄parat ad fracturā: ⁊ tūc b̄m Dy. vētositas h̄ mō esset īter cās p̄parātes. Illud. s. sputū sanguīs multiplicat̄ ī alatis. i. ī hn̄tib⁹ pect⁹ strictū ⁊ hn̄e humeros eleuatos ex̄ ꝓpulsos ac si vellēt volare: vt dic̄ Rasis. 4. ꝯti. c. 2. Uel illud. s. vētositas: ⁊ h̄ p̱p̱ debilitatē calor̄ nālis in spūalib⁹. ¶ Sꝫ dubitat̄ qūo repletio ciboꝝ ē cā an̄s: ⁊ adde vt al's declarauim⁹. ⁋ Cā an̄s sumit̄ qn̄q̄ ꝓ oī cā mediata siue sit corp̱alis: ⁊ tūc est vera an̄s. siue sit p̄mitiua: ⁊ h̄ mō sumit̄ hic an̄s. i. mediate.

¶ Preparationes aūt ꝯtinētes materiā sunt ꝓpter frigus ꝯstringēs eam ⁊ faciens dilatationē eius difficilem: quare nō obedit virtuti laborāti al's virt⁹ laborans in illo cū dilatatione: imo cū attractione: aut ꝓpter caliditatem extrinsecā aut intrinsecam: aut sicci-

ratē que iam preparauit eam ad illud qđ est cū inspis-
satione ⁊ exiccatione. s. ad scissionē a q̄libet cā: aut pp
hūiditatē mollificātē eā q̄re dilatanť pori ei⁹: aut ob-
uiationē cal'i aut corrosiui aut icisiui aut putrefactiui.

℄ Hic p̄mo ponit cās p̄parātes. Scđo pōit cās efficiētes. ibi (Aut pp humiditatē.) Dicit p̄parationes. i. cāe p̄paratiue. Continentes mām. i. venā: vel est modus loquēdi vulgariū. Mām. i. dispōnem effectiuā. Unde lr̄a exterior hȝ attrahētes mām. Cōstringēs. i. iduras. Laborās. i. ⁊ laborat virt⁹: vnde exterior lr̄a laborāti. Jmmo cū attractiōe. i. ꝯstrictione siue retētione. Caliditatē. s. exiccantē. Aut ꝓpter humiditatē. Hoc est ꝯtinuādo cās efficiētes sol'onē cōtinuitatis. Et sic ꝯtinuabimus cās facientes sol'onē ꝯtinuitatis: ⁊ sunt cāe antecedētes que faciūt eas. Et fiūt p̄mo ꝓpter multitudinem māe. Scđo ꝓpter acuitatē. Tertio ꝓpter motū. Quarto pp vētositatē. Quinto pp humiditatē mollificātē. Sexto pp obuiatione calidi icisiui vt cibi tales. Septimo corrosiui. Octauo putrefactiui. Nec coincidit scđa cā que est humoralis cū sexta que est extrinseca. Et si cogimur dicē ꝙ vtraqꝫ est corpalis. s. humoralis. p̄ dixit acuitatē suā. i. p̄paratiuā pforādo vt cholere. Hic dicit icisiui vt est hūor acetosus. Uñ lr̄a extrinseca loco calidi dixit acuti. Intermiscuit aūt cās p̄parātes pp id qđ dixit de vētositate. Jnquātū. n. rūpit venas motu est cā agēs. Jnquātū v̄o extēdit eas ⁊ idisponit dilatatiōi ⁊ ꝯstrictioni est cā p̄parās. Ut ḡ cōpleat sermonē in alijs causis p̄parātib⁹ statiȝ subdit. p̄parātes aūt. postea recōtinuat s̄monē cū dixit. aut pp humiditatē. Et si cā q̄ est pp humiditatē eēt cā solū p̄parās ⁊ nō agēs: ⁊ tūc dicem⁹ ꝙ cāe sūt septē: ⁊ icipiemus ibi recōtinuare aut obuiationē calidi incisiui.

℄ Cum ergo accidit repletio sanguinea incipit natura expellere mām ad quācūqꝫ partē possibilē est ei cū sit vehementius preparata: aut sit ꝓpinquior loco superfluitatis quare expellit eam cuȝ sputo: aut solutione ex hemorroidibus aut in mēstruis aut in fluxu sanguinis nariū: ꝙ si vene fuerint fortes que nō resoluūtur a sanguine accidit mors subito ꝓpter effusionem sanguinis ad cōcauitatem venarum.

℄ Hic declarat dictū. s. quō repletio est in cā sputi sanguis. Alie. n. 7. cāe sunt note: ⁊ vult ꝙ supfluū sanguinē nā mouet vt pellat ad partē mag̃ paratā vel ꝓpinquā: ⁊ tūc si nō pōt exire tunc accidit mors pp effusionē. i. q̄ effundiť ⁊ dilatať in ꝯcauitatib⁹ venarū a qb⁹ dȝ expelli. Innuit ḡ subtiliter Aui. quō q̄titas hūc facit effectū: q̄ per motū localē factū a virtute pellente: q̄uis eni s̄m se nō est de potētijs actiuis: vt Auer. 4° physicoꝝ cōmē. 84. ℄ Considerandū ꝙ loquiť de multitudine sanguis in toto vbi sit magna repletio. si. n. nō eēt magna posset pelli ad mēbrū ⁊ nō exire extra: nec sequereť mors: sed apostema vel mors illius mēbri.

℄ Et ille cui accidit sputum sanguinis est p̄parat⁹ vt adueniat ei vlcus pulmonis. Nam sputum sanguinis s̄m plurimū fit a vulnere ⁊ vulnus declinat ad hoc vt vlcus fiat. Et qñ succedit sputo sanguis retēti sputuȝ sanguinis timeť ei ꝙ sit hoc s̄m accidēs ab vlcere ad qđ ꝯuersum est vulnus primū. Et multotiens est sanguis qui expuiť ex naribus currens ex capite ad pulmonē. Cūqꝫ sputū sanguinis est ex partib⁹ pulmonis comitanť ipsuȝ duo timores. s. timor supfluitatis eius ⁊ timor vulneris ne fiat vlcus: ⁊ nō est omne sputum sanguinis timorosum: imo illud quod non retinetur aut qđ est cum febre. Et multotiens quidē est sputuȝ sanguinis cā sanitatis apatis in epate aut splene.

℄ Hic ponit cañ. iudiciales ⁊ sunt sex. Et qđ p̄ dicit pōt referri ēt ad sputū sanguis a pectore: q̄ ex illi⁹ sanie posset pulmo corrodi: sed referendo ad pulmonē pōt verificari plus. nā sputū sanguis a pulmone s̄m pl'm fit a vulnē. s. ꝓprie dicto in quo est priū manifesta separatio: sed vulnera sunt ꝓmpta vt sanienť ⁊ fiant vlcera: ⁊ tūc est ptisicus. Et iō dixit s̄m pl'm q̄ qñqꝫ fit pp dilatationē orificioꝝ ⁊ q̄dā rarefactionē: ⁊ sic nō est periculū: vt ponit 4° cañ. Si lr̄a dicit qñ succedit sputo sanguis sputū saniei est notū ⁊ est afor. 15. 7ᵉ pti. Si aūt dicit sputū sanguis tūc h̄ est: q̄ aliqñ retētio sputi sanguis facta est: ⁊ post tp̄s reuertiť sputū sanguis. signū est ꝙ nō fuit facta vera ꝯsolidatio: ⁊ p ꝯn̄s ꝙ est vlcuȝ: q̄ cā q̄re nō fuit facta vera ꝯsolidatio nō est nisi aliq̄ malitia q̄litatꝫ vel māe: q̄uis ergo ille nō expuat sanguinem nihilominus pōt dici ꝙ hȝ vlcus ⁊ non vulnus simpl'r. ℄ Tertius cañ. dicit ꝙ est vnus modus sputi sanguis in quo nulla pars pectoris vl' pulmonis est lesa. ℄ Circa quartū cañ. ꝯsiderādū ꝙ timor de supfluo fluxu ꝓprie est qñ sputū sanguis fit a venis vel arterijs pulmonis ruptis ⁊ est timor de vlcere q̄ nō sunt ꝯsolidabiles: nedum in pulmone: sed nec in alijs mēbris: sȝ qñ ꝓcedit sputū sanguis a sub̄a pulmōis nō timeť tātū de sanguis fluxu q̄tū timeť de vlcere. ℄ Circa 5° cañ. scias ꝙ duo ponit signa timorosi sputi sanguis. Primuȝ est ꝙ fluxus nō cesset q̄ sigñat magnā sol'onē ꝯtinuitatis: ⁊ saluať dupl'r lr̄a nō retineť. al'r qđ retineť. i. quē homo secū retinet. Et 2ᵐ signuȝ est febris q̄ sigñat mās malas corruptas: vnde vulnus est factū vlcus. ℄ Considerādū tñ ꝙ lȝ febris sit malū signū: nō tñ p̄uatio febris est securū signū: vt i cōmē. afor. 38. 7. pti. Quicūqꝫ sanguinē vomūt. ℄ Cōsiderādū ēt ꝙ aliqñ aptis vel rarefactis orificijs venaruȝ pulmonis ꝯtingit expui sanguinē ⁊ multū: nō tñ est periculū: cū leuib⁹. n. stipticis curať. vnde Rasis. 4. ꝯtinē. ca. 2. nō est estimādū ita ḡue ꝙ difficile sit ad curādū sputū cū tussi: qm̄ passio pōt esse ex apertione venaꝝ sicut aperiunť hemorroides. vidi curatū a sputo sanguinis a pulmone cū succo arnoglosse: ⁊ nunqꝫ recidiuauit iā ānis 12. credidi cām fuisse aptionē orificioꝝ vel rarefactionē orificiorū venarū. ℄ Sextū cañ. ꝯfirmat nō oē sputū sanguinis esse timēdum. pōt eni cretice fieri: vt Rasis. 14. ꝯtinen. in hoc cap. dicit se vidisse casum illū in quadam muliere. ℄ Sed tu dices Hippo. 4. parti. afor. 25. Dicit. sanguis sursum qualitercunqꝫ exiret malus. ⁋ Dicendum illud dixit q̄ vtplurimum est malus.

℄ De signis. Cap. 5ᵐ.

PRopinquus sputo est cuȝ tuissi pua ⁊ longinquus est cū tussi plurima: ⁊ q̄to plus longinquus est expuiť cū tussi vehemētiore.

℄ Hic ponit signa sputi sanguinis. Et p̄mo ponit diuersitateȝ partiū a qbus venit sanguis. Scđo 2ᵐ diuersitatē modoꝝ cārum. ibi (Et signū facti ex icisione.) Prima in duas. Primo ponit signa in gñali. Scđo in sp̄āli. ibi (Et opȝ.) ℄ Dicit p̄mo ꝓpinquus sputo. i. partibus sputi. Ratio est: q̄ q̄to venit magis a longinquo tanto cū maiori difficultate expelliť per sputuȝ: ergo tussis difficilior: q̄ cū ea sit expulsio ⁊ saltim difficultas sit maior duribilitate.

℄ Et quando dormit super latus in quo est egritudo additur excreatio eius qđ expuitur.

℄ Ratio est duplex. Prima q̄ plus dolet: ⁊ dolor incitat ad tussiȝ. Secunda ratio: q̄ comprimiť magis pulmo super illa materia: ⁊ ideo magis imbibit illam.

℄ Et opȝ vt cōsidereť in primis ne sit illud qđ expuiť sanguis ex naribus. Et conditio illius est cum ꝯsuetudine fluxus sanguinis nariū ⁊ eius euētu. Et cuȝ alleuiatione accidente capiti post grauitatem.

℄ Primo ponit signa quando sanguis qui expuitur venit a capite. Scđo quādo a pulmone. ibi (Signa sanguinis.) Tertio quando a pectore. ibi (Et signa excreati.) Quod dicit primo patet.

℄ Et signa fluxus sanguinis narium sunt sicut rubedo faciei ⁊ oculi ⁊ splēdor corā oculis ⁊ vt nō sit spuma ⁊ sit subito. Signa sanguis excreati ex substantia carnis pulmonis ex vulnere aut vlcere sunt vt sit spumosus: ⁊ sit abscissus cū quo nō sit dolor: ⁊ est mioris quātitatis q̄ȝ venalis ⁊ maioris malitie ⁊ deterioris finis.

℄ Primo ponit signa sanguinis veniētis a carne pulmonis. Scđo ex venis. ibi (Et qñqꝫ.) ⁋ Primū signū est ꝙ sit spumosum. ⁋ Secundū ꝙ sit abscissus. i. nō ꝯtinuus s̄m Dynū. Uel abscissus. i. paucus. ēt s̄m Dynū. Albert⁹ exposuit ꝯtinuādo sermonē abscissus. i. eñatus. Cū quo ⁊c̄. i. sine dolore eñatus. Uel pōt dici vt mihi vꝫ ꝙ est abscissus. s. in seipso partitus: q̄ paulatim nō veniat: sȝ subito: q̄ ꝓpinqu⁹ ramis cāne: ⁊ hec fuit sn̄ia Rasis. 14. ꝯtinē. in 5° cap. Uel abscissus. i. nō fluidus. ⁋ Tertiū signum est: q̄ nō est dolor. cā est quā Gal. ponit. 4. de iterioꝛib⁹. 5. ca. ꝙ pulmo ītus in sub̄a sua nō sentit. ⁋ Quartū signū est mior q̄titas. ⁊ pȝ. ⁋ Quintū est ꝙ tēdit ad maiorē ⁊ maiorē malitiā: q̄ mag̃ timeť de putrefactione ⁊ saniatōe qñ caro pulmonis est vulnerata q̄ȝ qñ vene vl' alie ptes.

℄ Dubitať ergo qđ vulnus difficilius cōsolidatur: an venarum: an arteriarum: an substantie carnose pulmonis. ⁋ Dōm vt Auicen. innuit ꝙ difficilius cōsolidatur ⁊ magis timetur de vulnere carnis. ⁊ Ratio est: q̄ in motu cōuenit cum venis ⁊ arterijs: ⁊ supple

Dubᵐ p̄ᵐ

hec substãtia carnis pulmonis est imbibens materias ⁊ putrefaciens illas: qđ nõ sic ɔtigit de vena vel arteria. ¶ Sed tu. d. aer venit ad substãtiã pulmonis ⁊ sic euentabit mãs illas. ¶ Dõm ꝙ aer simul cũ materiebus cõculcat ⁊ suffocat ꝓpter loci spongiositatẽ qđ nõ sic fit in locis latis arteriarũ ⁊ venarũ.

¶ Et qñq; expellũt spumosuz pleuretici ⁊ ꝑipleumoniaci cũ in pulmonib⁹ eoꝝ est caliditas ignea feruẽs. Et qñq; est spumosus ex cãna pulmonis: ħ est veniẽs cũ rascatione ⁊ tussi pauca: ⁊ est illud qđ egredit paꝝ ẽt. Et est ibi sensus qdã cuz dolore. Et ille qui expuit ex venis ei⁹ nõ est spumosus. Et est rarior ⁊ vehemẽtioris spissitudis ꝙ̃ ille q est in pulmone: ⁊ similior sanguini ꝙ̃uis nõ sit in grossitudine ei⁹ q est ex pectore.

¶ Quia dixerat ꝙ sanguis pulmonis est spumosus: vult ostẽdẽ ꝙ nõ sit ꝓpriũ signũ: q2 accidit qñq; in sputo pleureticoꝝ ⁊c. Silr ex cãna pulmonis qñq; appet spumosus: ⁊ tunc. A. cõplet signũ qñ ħ signũ est a cãna pulmonis: q2 est ibi rascatio ⁊ pauca tussis: q2 locus est ꝓpinqu⁹: ⁊ qđ egredit est parũ: q2 mẽbrũ exãgue cartilaginosuz ⁊ pãniculosuz: ⁊ est sensatio cũ aliq dolore pp aliquẽ sensuz illius pãniculi tegẽtis: de quo. s. supra est habitũ. i. ca. huius fen.

Dubm 2m ¶ Dubitat: vtrũ sanguinẽ esse spumosuz sit signũ sufficiẽs ꝙ a substantia pulmonis veniat. ¶ Et vĩ ꝙ sic ex afor. 14. 5. pti. Quicũq; sanguinẽ spumosuz expuũt: his a pulmone eductio fit. Ampli⁹. 4. ɔtinẽ. in hoc cap. in fine. c. 2. vlcus existẽs in carne pulmonis solũmõ facit emitti sanguinẽ spumosuz. Et añ per duas chartas dicit. sanguis spumosus de pulmone exit ⁊ nõ đ alijs locis: qm̃ sanguis spumosus nõ procedit nisi ex vlcere in carne pulmonis. Et Haly trac. 2. thegni sup illo. §. Et ſm tracheã ⁊c. cõmẽ. 29. trac. de ventre. dicit. sputũ spumosuz ⁊c. ꝓprium est pulmoni qđ est q2 ex eo exspuit ex pectore aut cãnalib⁹ ei⁹ nõ est aliqd spumosuz. Eiusdez snie vr̃ Azarauius ca. de sputo sanguis. ⁊ Haly. 9. theo. 20. c. ⁊ Serapio trac. c. 25. de sputo sanguis. ⁊ fere oẽs in hoc ɔcordãt. ¶ In ɔ̃riũ est Aui. hic. ⁊ Rasis. 4. ɔti. in hoc cap. s. ca. 2. vult ꝙ sanguis spumosus põt fieri a pectore venis ⁊ cãna. ħ declarat rõne Auic. hic. Sufficiẽs cã spume est fortis caliditas: q2 spuma fit a calore ⁊ ẽt motu: s; cũ sputo sanguis a pectore vel alijs ꝑtib⁹ põt ɔiungi calor igneus feruẽs: q̃re sanguis appet spumosus. ¶ Dõm ꝙ oĩs sanguis ab ore exiens põt esse spumosus. Pᵒ illo ille q venit a partib⁹ oris per cõmistionẽ saliue põt apparere spumosus: ⁊ hoc pp duas cãs. Una est cõmistio aeris secũ. nõ. n. põt ab illis ꝑtib⁹ euenire nisi aeri associet cui⁹ ĩpetu ab extra educit. aer aũt mistus diuisus ad ꝑtes puas facit spumã. Scđa cã est: q2 põt ɔiũgi fort; calor in spũalib⁹ qñ sanguis spuit in pleuresi ⁊ peripleumonia cui⁹ ebullitiõe fit spuma sic qñ fit viride spumosuz: vt. 2. ꝓnosti. cõmẽ. 47. ¶ Dõm 2ᵒ ꝙ sanguis a suba pulmonis necessario est spumosus. Rõ est: q2 sanguis ille est ſm dispõnem sube pulmonis: ğ erit spumosus vt ille. sicut enĩ in suba pulmonis aer ⁊ vapores iacent ad minima diuisi in minimis anfractib⁹ spõgiose carnis pulmonis: ita sanguis diuidit in suba pulmonis ⁊ spumificat. ⁊ iõ Gal. subam pulmonis dicit esse vt quãdã spumã. vnde Gal. 6. de vtilitate particularuz. 10. ca. dicit. lene cauernosuz ⁊ velut spuma aliq̃ sanguinea coagulata est suba pulmonis. si ğ sanguis pulmonis disponit ɔformiter sue carni. s. pulmonis d; esse necãrio spumosus. ¶ Dico tertio ꝙ sanguis ab alijs partib⁹ nõ est nec̃io spumosus l; ɔtingat esse spumosuz ⁊ frequẽter sit. Rõ q2 cãe spume nõ nec̃io semp ɔcurrũt vt cã que est calor igneus raro ɔcurrit: sed associatio cũ aere nõ facit illũ semp necessario esse spumosum: q2 possibile est ꝙ sanguis sit viscosus grossus nõ diuisibilis ab aere qui secũ associat: ⁊ ideo non spumabit: ⁊ iõ qñ pauco spatio associabit sibi ɔtingẽtius est esse spumosuz ⁊ nõ esse sicut qñ exit a ꝑtib⁹ cãne late pulmonis: ⁊ ideo cautius dixit Aui. ⁊ qñq; ẽ spumosus ex cãna pulmonis: sed sanguis q venit a pectore lõgo spatio associat aeri: ⁊ ideo frequẽtius ɔtingit eum esse spumosuz: ⁊ rarius est ꝙ nõ h; aliq; spumã: ⁊ iõ Aui. de eo absolute dixit. est cũ spumositate q̃dã ⁊ spuma. ¶ Dico quarto ꝙ multũ differt spumositas in sanguine a carne pulmonis a spumositate ĩ sanguĩe veniẽte a qbusdã alijs partib⁹. Et ꝑmo ex ꝑte forme spume: q2 spuma in sanguine a suba pulmonis est minuta ꝓfunda in tota suba sanguis vt quasi totuz videat q̃dã spuma. Scđo ex ꝑte coloris: qm̃ tendit ad q̃dã albedinẽ pp duo. Primo q2 iam recedit aliqualr̃ a forma sanguis ⁊ vadit ad formã humiditatis. Scđo q2 aer ꝓfundus mistus sibi reddit eũ mag̃ clarũ. hoc enĩ est de rõne aeris: vt declarauim⁹ supra fen. 3. Unde Azara. in ħ ca. signũ sanguis a pulmone est q2 exit cuz tussi ⁊ est subtilis cũ spuma nõ fortis rubor; declinãs ad albedinẽ. Si aũt sanguis ab alijs ꝑtib⁹ sit nõ est sic spumosus nec sic ꝓfunde: nec est sic minuta spuma nec sic est spumosus: q2 nõ sic cõdiuiditur aer in vapores ibi sicut ei qui est in carne pulmonis: vt p;. Scias tamẽ ꝙ raro poterit ĩueniri sputũ sanguinis de carne pulmonis quin sit secũ sanguis de vena soluta in cõtinuitate nec ecõtra: l; forsan estimatiuo iudicio cõuersa sit plus ɔtigẽs. s. sanguis a vena sine carnis solutione. Ex qbus patent solutiones cõtradictionũ iter auctoritates ꝑdictas. ¶ Et ille qui expuit ex venis. Accipit venas ꝓ venis ⁊ arterijs. Nõ est spumosus. s. necessario sed cõtingere põt. vel nõ est spumosus. s. sicut ille qui est a carne pulmonis. Et est rarior. Exponit hoc Albertus. i. rarius euenit ꝙ̃ ille qui venit ꝓpter solutiones ɔtinuitatis in substantia pulmonis. i. q2 hoĩes rarius incidũt in illã passionẽ. Nõ video cãm hui⁹ euentus rarioris: imo plus appet ɔtrariũ. Dynus exposuit rarior. i. habens maiora interualla. ⁊ intelligunt ĩterualla postq̃ est facta cõglutinatio vel ɔsolidatio. forsan verificat: q2 firmi⁹ ɔglutinat vena ꝙ̃ partes carnis pulmonis: vt supra dixi: ⁊ ideo sputũ a carne pulmonis postq̃ medose sedatũ est citius parat ad reditũ ꝙ̃ si fit a venis. Si aũt per interualla intelligit inter vnũ sputuz vno ictu transeũdo ad aliud sputũ forsan nõ verificat. abũdãtia enĩ sanguinis a vena facit accelerare sputũ post sputũ. Aliã expõnẽ possum⁹ dare. rarior. i. laxior siue cursiuior. nã ꝓfundatio spumificationis facit illũ sanguinẽ ɔstare ⁊ nõ sic fluere: ⁊ iõ iste sanguis pulmonis stat in se quasi nõ fluidus: ⁊ hoc est qđ ẽt supra dixit. Abscissus. Et videbis ꝙ qñ expuit sanguis a vena simul cũ carne pulmonis ꝙ pars vna sanguinis est fluida rubea non sic spumosa supple ⁊ est pars que venit a vena ⁊ est amplior pars. Et videbis quedaz frusta spumosa stantia albiora ⁊ cõstantiora nõ fluida: ⁊ illa est pars que venit a pulmone. Iaz aũt declarauimus 2ᵒ cañ. 3. ca. qũo spumositas in rebus est causa alicuius constantie opposite raritati ⁊ cursibilitati ⁊ vehementioris spissitudinis.

¶ Dubitat quis sanguis sit spissior: an ille qui venit a carne pulmonis: an ille qui venit a venis pulsatilib⁹ vel nõ pulsatilib⁹. ¶ Et videtur ꝙ ille qui venit a carne pulmonis: q2 sanguis q̃to mag̃ appropinquat ad formã mẽbri tãto est magis grossus ⁊ spissus: sed sanguis a carne pulmonis veniẽs est hmõi. ¶ In ɔtrariũ est Aui. ¶ Hic est multiplex modus dicẽdi fere estimatiuis. Et ꝑᵒ ꝙ sanguis a substãtia pulmonis veniens intrinsece ⁊ per se est grossior ꝙ̃ ille qui est a vena: sed apparet subtilior ꝓpter multã cõmistionem aeris. Scđo ꝙ non imaginemur ꝙ humiditas pulmonis dicta cãbiũ exeat cũ sputo sanguineo: q2 illa est in semita recõdendi ⁊ paucũ esset in vno pauco vlcere: sed humiditas que exit sit roralis ⁊ humiditas que est in extremitatib⁹ paruaꝝ venarũ: ⁊ subtilior sanguis qui resudat ad partẽ vulneratã: ita ꝙ totũ hoc exit ⁊ exꝑmit: ⁊ totũ hoc est subtilius ꝙ̃ sanguis venaruz. s. ꝙ̃ sanguis ɔtẽtus in venis magnis vel manifestis: qui sanguis est ꝓ nutrimẽto corporis vene ⁊ corporis ramoꝝ canne: subtilior ğ pars est illa que vadit ad carnẽ pulmonis: ⁊ que resudat ad partes vlceratas in modũ roris: sicut etiã videmus fieri in exteriorib⁹ vulneribus. ¶ Ad ɔ̃riũ soluit ſm vtrãq; viã. ¶ Similior sanguini. s. vero q2 rubicũdior. Quãuis q2 dixerat ꝙ erat grossior ꝙ̃ ille q est a suba pulmonis. Uult ꝙ nõ credas ꝙ sit spissior. i. grossior ꝙ̃ ille q est a partib⁹ pector;: imo est subtilior illo. Rõ est: q2 adhuc sanguis q est in venis pulmonis est subtilior ꝙ̃ ille q ẽ in venis pector; vt notũ ẽ.

Dubm 3m

¶ Et signa excreati ex pectore sũt nigredo coloris ei⁹ ⁊ grossitudo ipsius ⁊ coagulatio eius propter lõgitudinem spatij cum spumositate quadã: ⁊ spuma cũ dolore in pectore signante locum egritudinis: ⁊ additio eius in somno est certius signum eius. Et causa illius doloris est ventositas membroruz pectoris ⁊ est eius sputum paulatim nõ exuberans: ⁊ est sputũ eius cum tussi vehementi donecc expuatur.

¶ Nigredo coloris. q2 est sanguis grossior ⁊ terrestrior: ⁊ q2 in via longa perdit de colore naturali vnde erat pulchrior.

Dubm 4m ¶ Dubitat vbi fit illa coagulatio vel antequã ĩtret pulmonẽ: ⁊ hoc nõ videt possibile: q2 tũc nõ posset ĩtrare. vel postq̃ est ĩtus: ⁊ hoc nõ cũ nõ sit sibi via lõgior ꝙ̃ ei qui venit a cãna pulmonis vel a venis. ¶ Dõm ꝙ ad sensum appet ꝙ sanguis qui a pectore venit est coagulatus qñq; intm̃ ꝙ assimilat vni sanguisuge. Unde Haly. 9. theo. 20. ca. dicit ꝙ est hyrundini simile. s. sanguisuge in rubedine obscura. Istã aũt coagulationẽ h; q2 grossus: ⁊ q2 per longam transit viã: vnde in mora de suo deperdit calido nãli quo tenebatur magis liquidũ ⁊ lucidũ. fit aũt ista coagulatio in spatio qđ est ĩter pect⁹ ⁊ pulmonẽ: ⁊ l; sit coagulat⁹ tñ diuidit in minimas partes ⁊ intra pulmonez: ⁊ quelibet pars est per se coagulata: ⁊ tunc cum obuiat sibi in loco cãne reunitur simul: ⁊ siquis vellet posset

dicere ꝙ in spatio pectorꝫ lꝫ nō coaguletˀ: acq̄rit tñ dispōnē ꝑ quā postea in locis amplis pulmonis coagulabitˀ. Si ṫ ex aliq̄ cā subito exspuatˀ sicut est in ruptura venarū pectoris. s. qꝛ parū moretˀ: poſſe est expui nō coagulatū cū spumositate quadā pua. ¶ Et spuma. Hoc dicit: qꝛ sanguis ille nō est ꝓprie in sua suba spumosus: sed hꝫ spumā supnatātē aliq̄ ⁊ supficialē: ⁊ hoc est ex aere secū associato. Cū dolore. Nisi hoc eēt a resudatione: qꝛ credo rarissime ꝯtingē posse pectori. Et additio in somno. Alber. ⁊ Bertutius assignant cām qꝛ sanguis ille nō pōt igredi pulmonē: qꝛ grossus nisi cū difficultate. In somno aūt. qꝛ virtˀ ꝯfortatˀ ⁊ calor multiplicatˀ: iō sanguis subtiliatˀ: ⁊ pōt igredi pulmonē. Dy. vō dicit. Additio in somno. i. post somnū: qꝛ in somno fit peior anhelitˀ ⁊ difficilior q̄ in vigilia: vñ magꝭ laboriose pectˀ mouetˀ. cām vō Dy. credo verā. ¶ Sed tu. d. sicut laboriose mouetˀ pectˀ sic pulmo. ¶ Dōm ꝙ nō est verū: laborāt. n. pectoris partes sicut lacerti costarū in somno qui nō laborāt in vigilijs nālibˀ. ¶ Et cā illius doloris aut caloris: ⁊ tūc exponatˀ ꝓꝑ friditatē neruosoꝝ ⁊ eius sputū. Paulatim ⁊c. ꝓpter puitatē venarū ⁊c. ⁊ sic ꝓꝑ paucitatē sanguis: ⁊ ꝓꝑ distantiā a vijs. Et cū tussi vehemēti ꝓpter lōgitudinē vie ⁊ ꝓpter grossitiem materie que euacuari siue moueri debet ⁊c.

¶ Et signū facti ex icisione venarū est exuberātia sanguinis. Et signū corrosionis est antecessio cārū corrosionis ex acceptione rerū acutarū ⁊ descensu catarri acuti ⁊ vt sit febris ⁊ sputū saniei aut corticis aut ptis pulmonis: ⁊ est sputū simile aque carnis: ⁊ icipit sputū sanguinis paulatiꝫ. Deide quādoq̄ fluit subito ⁊ expuitˀ res mala ⁊ color eius est malus. Et signum eius qđ est ex apertione orificioꝝ venarū est ex repletione ⁊ nō sit omnino dolor ⁊ inuenitˀ requies ⁊ suauitas: ⁊ egreditur in primis minus q̄ illud qđ egreditˀ ꝓpter incisionē ⁊ scissionem in principio rei: ⁊ est plus eo qđ egreditur a corrosione in pluribus horis.

¶ Hic ponit signū ſm diuersitatē cārū. Cā aūt cōis erat vulnus: ⁊ cāe huiˀ erāt ꝑmitiue satis note. vel cāe antecedētes. s. mediate: ⁊ erāt octo vel septē. s. mlˀta mā vel acuta vel motˀ vlˀ vētositas ⁊c. ⁊ oia erāt nō ex ꝑ lib. fen. 2. de signis repletionis in q̄to ⁊ quali. ⁊ signa mollificatiōis erāt nota ex caplˀo de signis tussis hūide. Signa frigoris ꝯgelātis vel caliditatis ēt erāt nota ⁊ reliq̄. Remāserūt ṫ Aui. signa spērū siue modoꝝ solˀonis ꝯtinuitatis. oēs. n. solˀones ꝯtinuitatis reducebantˀ in hoc ꝙ faciebāt icisionē vel corrosionē vel aptionē vel resudationē. Hi enī sunt modi solˀonis cōtinuitatꝭ siue vulneris qđ ponebatur cā cōis: ⁊ ſm hoc q̄tuor facit. Primo ponit signa sputi ex icisione vene. i. fissura ⁊ signāt ſ abundantia sanguinis: vnde vena rumpitˀ. Signa dominij sanguis sūt nota scđa ꝑmi. ¶ Et signū corrosionis. Ponit signa corrosionis. Et ꝑmo ponit signa que sunt cāe ⁊ sunt note. Scđo ponit accidentia febris ꝓpter malitiā māei corrosiue. Sputū saniei. Quia fit saniatio in tali corrosione ꝓpter humiditates malas multas. Aut corticis. i. qꝛ cortex aliq̄s factˀ in modū escare exit q̄nq̄: ⁊ q̄nq̄ pars pulmonis. Simile aque carnis: qꝛ ad partē corrosaꝫ redūdat humiditas subtilis aquosa que simul cū sanguine facit tincturā non vere rubeā paulatim sicut paulatim icipit corrosio. Postq̄ tamē ꝑuenit corrosio ad venas magnas subito expuitˀ q̄nq̄ magna q̄titas. Et color eiˀ siue sit q̄titas multa siue pauca est malus: qꝛ miscetˀ mā corrosiua: ⁊ plus apꝑet eiˀ malitia in colore q̄ñ paruꝫ expuitˀ vt notū est. ¶ Et signū. Cōsiderādū ꝙ mā multa repletionalis pōt scindere seu rūpere: ⁊ tūc qđ exit est multū: ⁊ poſſe est ꝙ ibi sit aliq̄s malus sensus. pōt ēt aperire ⁊ dilatare orificia venarū: ⁊ tūc nō est tāte quātitatis qđ egreditˀ nec sensus malus siue dolor: ⁊ alleuiatˀ homo qꝛ fit ꝑ expulsionē nature. Et est plus ⁊c. qꝛ plus adhuc ab orificijs apertis exit q̄ a corrosione nisi ꝑueniat ad magnas partes corrosio: ⁊ ideo dixit in similibˀ horis.

¶ Et signa resudationis ab ap̄ate sunt puitas eius: et ꝓprie signa peripleumonie ⁊ reliquoꝝ.

¶ Hic ponit signa vulneris qđ est rarificatio. s. quedā poroꝝ dilatatio: ⁊ hoc accidit multū in ap̄atibˀ lꝫ sine ap̄ate possit accidē: qꝛ tñ ex ap̄atibus erat melius explicabile: posuit signa eius q̄ñ fit ab ap̄ate. Paruitas eius. s. sputi qꝛ resudādo parū exit. plus enī exit a vena incisa vel aperta in orificijs extremis q̄ si resudat per poros. Et ꝓpria signa peripleumonie: qꝛ ex eo accidit multū illa resudatio. Et si eēt pleuresis esset signū eius lꝫ nō sic ꝯtigat in ea: ⁊ si eēt resudatio sine ap̄ate eēnt signa per ꝓuationē aliarū cārū.

¶ De cura. Cap. 6m.

In exposito sputo sanguis oī hora oꝫ vt attēdatˀ solutio repletiōis eiˀ: ⁊ quotiēscūq̄ sentitˀ in eo repletio succurratˀ cū flōmia: ⁊ ꝓpē cū pectˀ eiˀ in creatiōe fuerit strictū: ⁊ fuerit tussis in ipso frequēs: ⁊ rectius est vt inclinetˀ sanguis eoꝝ ad partē iferiorē cū flōmia saphene: ⁊ post ipsaꝫ cū flōmia basilice: ⁊ per ꝓuocationē menstruoꝝ mulierū in hora sua ⁊ ſꝫ ꝙ sufficit remouetˀ sputū sanguinis earū sicut accidit in eis retentione eoꝝ. Et opꝫ vt custodiantˀ ab oibˀ causis mouētibˀ sanguinē sic sunt cibi calefacientes ⁊ sicut sunt saltus ⁊ clamor ⁊ rixa ⁊ coitˀ ⁊ anhelitˀ altus ⁊ locutio plurima ⁊ itueri res rubeas ⁊ potˀ vini plurimi ⁊ multitudo balneatiōis. Et vitēt apꝑitiua que sunt ex medicinis sicut apiū ⁊ aloes ⁊ sysamū ⁊ rutha ⁊ caseus āntiquˀ: qm̄ est nociuus eis. Recēs vō ꝯfert eis. Et cibi ꝯueniētes eis sunt oē glutinatiuū ⁊ oppilatiuū etiā omne ꝯsolidatiuū ⁊ oē ifrigidatiuū sanguis ꝓhibēs feruorē eius: ⁊ ex eis est lac decoctū ꝓpter illud qđ in ipso est de glutinatione: et lac vaccinū de quo butyrū est extractū ꝓpter illđ qđ in ipso est de stipticitate: ⁊ butyrū ⁊ caseus recēs ꝑter salitū: ⁊ fructus stiptici ⁊ quedā spēs prunoꝝ paruoꝝ in qbˀ est stipticitas ⁊ oleū onfancinū recētis exꝓssionis. Et q̄ñq̄ cōfert in eo ipinguatio ciboꝝ eorum. Et aque luminose vehementer ꝯferunt eis.

¶ Curatio sputi sanguis est duplex. Una anteq̄ eueniat ⁊ vocatˀ ꝓuisio: ⁊ hāc ꝑ ponit. Alia cura ꝓpria cū accidit ⁊ ponit curā. ibi (In eo vō qđ factū.) Omni hora. i. sepe. Solˀo. i. euāatio cum flōmia. Et vult ꝙ si fuerit alia repletio ex hūore acuto qđ si expedit succurre cū mūdificatiōe vt. v. g. cū aq̄ fructuū vt docet Mesue. Prope cuꝫ pectˀ. qꝛ in eo valde timetˀ de ruptura vene: qꝛ. s. cito sibi euenit ⁊ a pua cā. Scđm ꝙ sufficit. i. sufficiēter. s. fiat. Intueri rubeas res est cā motˀ in sanguine. ¶ Cōsiderādū ꝙ siquis attēdit oēs q̄tuor itentiones gñales quas Mesue ponit in cura sputi sanguis: Aui. cōprehēdit in hac cura ꝓuisiua. Et dicemus ꝙ Aui. hꝫ hic sex itētiōes. Una est rectificatio vite parati ad sputū. Scđa est eq̄tio sanguis ne sui acuitate rūpat. Tertia est mūdificatio. s. euāatio cuꝫ flōmia siue pharmacia si expedit. Quarta est diuersio ad partem oppositā. Quinta corrigit accidētia. Et itentio quā Mesue vocat accidētiū correctionē que apud eū est quarta: nō est aliud nisi ꝓuētio ne accidat fluxˀ. Sexta est stipticatio ⁊ ꝯsolidatio ꝑtis vñ posset fluē qđ facit aq̄ alumiosa: ⁊ iō ſm vitatē q̄nq̄ itētiōes solū sūt.

¶ In eo vō qđ factum est ab ipso corpore pulmonis oportet vt patienti in potu dentur medicine icarnatiue ⁊ sicce sicut lutū ⁊ emathites cū aqua arnoglosse ⁊ acetum mistum cum aqua.

¶ Hic ponit curā sputi sanguis actu existētis. Hꝫ aūt medicˀ in ſ tres itētiōes. Una est variare curā ſm varietatē māerū sputi sanguinis. Scđa est ipa ꝯstrictio vel cessatio sanguis exeūtis cū medicinis ꝯstrictiuis qbusdā cōibˀ a q̄cūq̄ cā sit. ibi (Et ex medicinis cōibˀ.) Tertia itētio est ꝓhibitio accidētiū post ꝯstrictionē euenire potētiū ⁊ ꝯsolidatio ꝑtis. ibi (Et cū sanguis retinetˀ.) ¶ Variatˀ sputū sanguis variatiōe q̄ variatˀ cura vel ex ꝑte ꝑtiū a qbˀ vlˀ ex ꝑte modoꝝ cārū. Miscuit ṫ Aui. curas ſ mō: qꝛ nunc descēdit ad curā sputi sanguis determinati ex parte a qua venit: nunc vō determinati ad cām a qua venit: nunc determinati ex parte mēbri.

¶ Cura vō eiˀ a regimine cibi eius est vt succurratˀ ad flōmādū basilicā ꝑtis in qua existimatˀ esse solˀo singularis subtilē faciēdo flōmiā: ⁊ accipiatˀ sanguis in expulsionibˀ iter quas sint tres hore quasi ipse sit cū cōseruatiōe virtutꝭ. Flobothomia enī attrahit sanguinē ad vacuū ⁊ ꝓhibet ēt aduētū ap̄atis in vulnē. Et fricentˀ eoꝝ extremitates ⁊ ligentˀ icipiēdo a supioribus

ad īferiora ⁊ īterdicanť eis res ꝑdicte ⁊ tēperenť eoꝝ acres ⁊ sint eoꝝ somni sup latꝰ ⁊ fm formā q̄ est sicut ꝑparatio vt nō cadāt aliq̄ ptes pectoris sup alias. Et q̄nq3 est eis ꝯueniēs vt in potu sumāt acetū mistū cū aq̄. Ip̄m enī ꝓhibet sanguis cursu3 ⁊ mūdificat ptes pectoris ⁊ pulmonis ex sanguīe si retinenť in ip̄o: q̄re nō ꝯgelať. Et sumāt in potu medicīas fridas glutinatiuas. Nā glutinatio hic est meliꝰ q̄ occupari op3. Et q̄n reperiť cū glutinatione mūdificatio est vltimū eiꝰ q̄d queriť: ⁊ ꝯsiliū est iuuatiuū cū īfridatiōe sua: ⁊ vbi est sitis est vehemētis iuuamēti. Et q̄nq3 est necīum vt cū eo misceanť narcotica ꝓpter duas res. Quarū vna est sedatio sanguis ⁊ ēt subtiliatio eiꝰ. Et scd̄a est dormitio ⁊ remotio motꝰ: ⁊ ego dicā medicinas cōes spēbus sputi sanguinis in fine huius capituli.

¶ Primo ponit curā sputi sanguinis q̄n fit a carne pulmonis. Secundo q̄n fit a catarro: ⁊ hoc facit: q2 multū accidit catarrus cu3 illo sputo sanguinis: ⁊ etiā multotiens fit a catarro. Tertio ponit curā facti a fissura vel incisione vene. Quarto ex apertione venarum. Quinto facti ex resudatione. Sexto facti ex corrosione. Septimo ex pectore. Octauo facti ex mollificatione ⁊ humido relaxante. Nono a casu super epar. Scd̄a ibi (Cum ergo accidit ex catarro.) Et possunt fieri partes .11. vt dicať. Octauo ponit curā facti a frigore. Nono ab humiditate. Decimo a siccitate. Undecimo a casu super epar. Relique partes patebūt. ¶ In cura sputi sanguinis a pulmone h3 Aui. 7. intētiones. Pria est īcarnatio ne fiat vlcus: ⁊ iō statim festinat ad hec Aui. ⁋ Scd̄a est rectificatio diete ⁊ est nota: ⁊ ideo solū induxit tibi memoriā eiꝰ cū dixit. in regimine. i. post regimē q̄d iam sciuisti. ⁋ Tertia intentio est diuersio sanguinis a parte vulnerata: ⁊ hoc fit cū flōmia fricationibꝰ ⁊ ligaturis ⁊ ꝓhibitione nocitiuarū rerū ꝑdictarū ⁊ tēperando aerē ne sit nimis fridus ꝑmēs mās ad pulmonē nec nimis calidus agitās ipsas. Et ad hāc ītētionē ꝑcipiť forma iacendo sup latus. s. sanū si ad aliq̄d vult declinare: melius tñ est q̄ rectus stet. ⁋ Cōsiderādū q̄ flōmia ex eadē parte fit: q2 ꝓpinque diuertit ⁊ accipit ab ipso loco mām. Tu tñ redi ad cañ. vl'e3 in hoc: q2 si mā esset multa ⁊ in toto repletio d3 ex opposita parte fieri. De his scripsimus ꝓlixe ꝑma ⁊ tertia huius. Subtilē. i. minutā ⁊ paruā. Inter quas ⁊c. sūt tres hore vt ꝯseruet virtꝰ: q2 si plus expedit ponere de tēpore inter secūdationē ⁊ secundationē fiat vt he tres hore sit exēplū. Ad vacuū. i. ad loca que euāť. Si ergo euacuas loca ꝓpinqua parti vulnerate recedit sangui3 a parte vulnerata ⁊ ibit ad loca vacua. ⁋ Quarta intentio est sedatio agitationis ⁊ mobilitatis in sanguine: ⁊ hoc fit nūc cū rebꝰ glutinosis viscosis nūc cū fridis nūc cū stupefactiuis. ⁋ Quinta intētio est eductio sanguis alicuiꝰ si cōgeleť in loco ⁊ fit cū aceto. ⁋ Sexta est si nō est possibilis īcarnatio fiat saltē aliqua clausio vel oppilatio cū glutinosis vt faciūt oīa viscosa. ⁋ Septima est ipsiꝰ fluxus ꝓhibitio q̄d fit cu3 medicinis quas ipse dicet: ⁊ l3 intētiones sint multe: vna tñ medicina pōt multas de eis ꝑficere. ⁋ De aceto: scias q̄ nisi timeať ex eo tussis est bonū ꝓpter cās quas ponit ⁊ dicet postea. Una est sedatio. i. quietatio ⁊ subtiliatio. i. ꝓhibitio subtiliationis fm Dynu3. Uel dōm q̄ narcotica ꝯueniēter cōposita cū hoc q̄ quietāt per opiū subtiliāt ⁊ sanguinē diuidūt per calidas medicinas. vnde infra vlti. ca. fen 19. dicit q̄ tyriaca cū hoc q̄ stupefacit cōminuit lapidē.

¶ Cum ergo accidit sputū sanguis ex catarro ⁊ nō est catarrus acutus pungitiuus valde cholericus flobothomeť homo statim ⁊ assidueť ligatio extremitatum eius descēdēdo a superiorib͛ ad īferiora: ⁊ fricenť cū oleo de oliuis calido aut cu3 vnguēto calido sicut est oleū cucumeris asinini ⁊ similia ei ⁊ nō īnūgať caput oīno. Et sint cibi eoꝝ triticū cu3 aliquo ponticoꝝ fm semitā sorbitionis. Sintq3 pontica ista ex fructibus et que eis similanť: ⁊ apud debilitatē cibenť pane infuso in aceto misto cū aqua frigida. Et administreť in eis clystere acutū ad attrahendū mām a partibꝰ capitis: cū nō fuerit flōmia ꝓpter ꝓhibitionē. Et op3 vt studiū ipendať in infrigidando caput quantum possibile est ⁊ nō ipendať plurimū studiū in humectando ip̄m. Et ex eis que cōferunt ei est tribuere ipsi in potu trociscos de charabe. Cūq3 nō valēt ea que diximus nō est excusatio cure catarri ⁊ retētionis eius cū eis que sunt sicut abrasio capitis: ⁊ admistratio emplastri facti ex stercore colūbino q̄d more emplastri superponatur ⁊ remoueatur fm necessitatem.

¶ Hic ergo ponit curā sputi sanguis a catarro. Et ꝑmo facit hoc. Scd̄o ꝯfirmat per sñiam Gal'. ibi (Et Gal'.) ¶ Cōsiderādū q̄ sputum sanguinis accidit ex catarro acuto vlcerāte ⁊ accidit a catarro etiā īquantū forte inducit tussim. Habet aūt Auic. in hac cura duas gñales ītētiones. Una est ad ip̄m sputū sanguinis: vnde dat trociscos de charabe. Alia est ad catarrū: ⁊ in hoc est triplex intētio. Una diuersio materierū ad oppositū tam materierū catarrosarum a capite ad pulmonē q̄3 materierū que trahunť aliunde ad pulmonē que vulnerāt: ⁊ vnde fluit sanguis. Hec aūt diuersio fit per flobothomia3 nisi sit valde pura acuitas. vnde magis flueret materia: fit etiā per fricationes extremitatū cum oleis calidis ad attrahendū ⁊ per clysteria acuta. Scd̄a intētio est sedatio ipsius cursus. s. īfrigidando ⁊ inspissando ipsam mām: ⁊ hoc fit cū apozimate de fructibꝰ ⁊ cydonijs ⁊ que eis similanť vt granis ⁊ papauer vel berberis: fit etiā hoc infrigidādo caput nō humectādo: fit aūt īfrigidatio cū appositione aque rosate vel papaueris. Tertia intētio est subuenire casui virtutis si accidit cū cibo. s. cum pane ⁊ aceto. Et ꝯsidera q̄ Auic. timet multiplicationē sanguinis in istis ⁊ agitationē: q2 l3 comedat panē: vult tñ q̄ reprimať cū aceto aq̄tico. Et tu scies q̄ si esset debilitas syncopalis cogeremur ad vinū ⁊ ad carnes. Et administreť: q2 vbi nec diuersiones cōes nec sedationes sufficiāt: op3 facere diuersionē appropriatiorē cū caustico: īmo q̄nq3 facimꝰ cū ferro. ¶ Cōsiderādū q̄ id q̄d dicit pp ꝓhibitionē pōt exponi dupl'r. Primo si nō fuit facta flōmia ꝓpter ꝓhibitionē. i. q2 aliqua cā ꝓhibuit eā: tūc loco flōmie fiat clystere acutum. Alio mō q̄ velit dicere q̄ facta flōmia nō debes facere eadē die vel cito post eam clystere acutu3: q2 ꝓhibet hoc flōmia. Non impendatur plurimū studiū in humectādo: q2 humectatio addit ad fluxibilitate3. prolixus hoc declarauimus fen tertia huius. vbi de inunctionibus capitis quesiuimus.

¶ Sed tu dices infrigidatio capitis premit materias. ⁋ Ad hoc dicendum q̄ factis euōnibus cū diuersionibus si est pauca materia inspissať ⁊ quietať a frigido. ⁊ in hoc Auic. cōfidit: q2 calor ⁊ acuitas materie facit illam fluere: de qua hic est sermo. Cūq3 nō valēt ea que diximus: permuta curam ad cauterium.

Dum pm

¶ Et Gal'. q̄dē dixit q̄ mulieri sputū sanguinis aduenit ex catarro quā clysterizauit clysteri acuto: ⁊ ꝓprie q2 nō erat possibile flobothomare eā q2 iam remāserat quatuor diebus ⁊ fuerat debilitata ⁊ cibauit eam pultibꝰ ⁊ fructibꝰ in q̄bus etiā erat stipticitas: q̄m spatiu3 eiꝰ cū cibo longinquū erat. Et curauit caput eius cū medicamine colūbini stercoris: ⁊ ꝑcepit eā ingredi balneū ꝓpter medicamē ⁊ nō īnūxit caput eius vt nō humectareť ⁊ dedit ei in potu tyriacā recentē vt faceret eā dormire. Nā hec tyriaca fortis opū est vt dormire faciat ⁊ ꝓhibet cōmotionē tussis ⁊ sedat cursum materiei cum ingrossatione. In die v̄o secūdo huius medicaminis nō peruenit ad mouendū eā: imo dimisit eā quietā trāquillā: cū tamē necessaria foret ei mūdificatio pulmonis. Et plurimū quo eam rexit fuit q̄ fricauit extremitates eius ⁊ dedit ei in potu q̄ātitatē fabe de tyriaca recēte minus q̄3 heri: ⁊ fuit intētio eiꝰ vt gradatim duceret eā ad mel vt mūdificareť cū eo pulmo: deīde dimisit eā quietā: deīde fricuit extremitates eius ⁊ dedit ei post illud aquā ordei cum pauco pane vt viuificareť virtꝰ. Et in die quarto dedit ei tyriacā antiq̄3 cū melle plurimo vt mūdificaret pulmonē eiꝰ vehemēter. Et cibauit eā in reliq̄s diebꝰ fm q̄ oportuit ⁊ rexit eā regimine ꝯualescētiū: ⁊ cū h̄ iā po-

fuerat super caput eius hora post horā ex ceratario
gūme ruthe syluestris ⁊ ibibuit ei balneū: ⁊ hoc regi-
men est bonū. Et opꝫ vt sit tyriaca inter duos men-
ses vsqꝫ ad quatuor. Ipsa naqꝫ dormire facit ⁊ reti-
net catarrū. Et nō approximent capiti istoꝝ olea. Et
necessaria est abrasio capitis ad administrādum ista
rubificātia: ⁊ si nō alijs saltē mulieribus. Et necessa-
ria est ventris solutio cū eis que sunt sicut pillule co-
chie: si est illic multitudo: ⁊ post illud flōmia: deinde
adhibeantur medicine rubificantes.

¶ Et Gal. s. qnto de ingenio sanitatis. 13. ca. Primo ponit curā illā. Scdo laudādo eā ⁊ declarādo cōplet curam. ibi (Et hoc regimē.) ¶ Cōsiderādū ꝙ in tota cura hui' mulieris Gal. habuit q̄tuor itē-tiones. Pria erat diuersio catarri. Scda rectificatio vite. Tertia sedatio cursus cū tyriaca noua. Quarta eductio ei' qđ in pectore retinet. Post hec oia rexit eā vt ꝯualescentē. ¶ Cōsiderādū ꝙ cā q̄re omisit flōmiā pōt poni duplex. s. q2 steterat q̄tuor dieb': vnde Gal. supectus fuit ne mā fuerit sepata nimis a sanguine. Scda cā erat: q2 erat debilitata ex abstinētia: sed ꝫm sufficiē v̄boꝝ Gal. solū fuit vna cā. s. ꝙ steterat q̄tuor dieb' cū dieta tenui: ⁊ iō erat nimis debilis: vn̄ dicit qnto de īgenio. Nō p̄cepi vt minueret: q2 pp catarrū. Quarto die. i. vsqꝫ ad quartū diē nō comederat nisi puissimū cibū: ⁊ ꝫm h̄ si ꝯstasset virt' flōmasset. Quarto die p̄cepit eā īgredi balneū pp medicamē. i. q2 balneū sibi medicamē fuit ad diuersiones catarri. vel pp medicamē. s. quo fuerat inūcta vt lauaret ⁊ abstergeret ab eo. Aquā ordei. i. ptisanā: vn̄ ibi Gal. dedit ei ptisanā cū paucissimo panis in die quarto. Jam remāserat supra Gal. ītentio maior ad mām que erat in pectore: q2 iam in magna parte cessauerat catarrus: ⁊ iō cessauit a tyriaca noua ⁊ dedit antiquā. Inhibuit ei balneū. Exponit Dy. i. ꝯcessit ei balneū: q2 ita fecit Gal. ꝙ die quarto misit eā in balneo. Al'r dōꝫ ꝙ Aui. refert ad regimē ei' qn̄ erat ꝯualescēs: ⁊ iaꝫ ex toto cessauerat catarrus in quarta die. adhuc. G. aliqual'r ītēdit ad diuersionē cū medicamie cauterizatiuo sup caput ⁊ p balneū: sed postq̄ cessauit cessauit a balneo: ⁊ iō subdit Gal. illud iā qđ hic Aui. dicit ꝙ regimen ei' fuit a balneis abstinēdo: q2 nō īdigebat eo amplius: q2 calefaciēdo sanguinē posset excitare sputū: vn̄ sup̄ dixit ꝙ opꝫ caueri a multitudine balneatiōis. Et h̄. vide qđ scripsim' de tyriaca in. c. de tyriaca. Saltē mulierib' q2 aptiores sunt ad catarrū. Si est illic multitudo. s. alioꝝ humoꝝ a sanguine. Et ꝯcordat in h̄ Auēzoar. Et post id scꝫ facta euōne superabūdantis humoris fiat flōmia. Et cōsidera ꝙ in tota cura nō ꝯcessit carnes. est eni morb' acutus valde.

¶ Et in eo qđ est ex scissura vene aut incisione eius et
est causa eius repletio opꝫ vt nō cibet eger q̄tū possi-
bile est: imo ieiunet trib' dieb' in quo sufficiat oi die
cib' paucus ex aliquo viscoso. Et quādo nō apparet
casus virtutis: tunc expellat a cibatione quantū plus
possibile est vsqꝫ ad quartā: ⁊ si timet casus virtutꝭ ti-
more necessario cibet eo a quo generat humor eq̄lis
aut declinis ad frigus: ⁊ in quo sit glutinatio aut inui-
scatio ⁊ tenacitas ⁊ stipticitas: ⁊ ꝓprie igrossatio san-
guinis sicut alketisati cuꝫ extremitatib': ⁊ sicut capita
⁊ sicut oua sorbilia: ⁊ sicut tri ꝓprie qđ decoquit cuꝫ
lentib' ⁊ sicut lētes ⁊ iuiube: ⁊ q̄tū possibile est vt nō
comedat illud qđ fortē faciat: ⁊ sit ꝯtētus aqua ordei
⁊ ꝓprie decocta cū lentib' aut iuiubis aut cydonijs: ⁊
pane infuso in aqua frigida cū aliquo acetoso: siue sit
sulcitū siue nō sulcitū: ⁊ totū sit īfrigidatū actu. Et lac
vaccinū de quo butyrū est extractū quādo ꝓlogatur
egritudo est iuuatiuū ꝑpter stipticitatē ⁊ frigiditateꝫ
suā ⁊ lac ꝯsuetū ꝑpter glutinationē suā ⁊ suā inuisca-
tionē. Si aūt nō sufficit ⁊ addit in sanguine fiat flobo-
thomia: ⁊ pisces aradrati sunt vehementis iuuamenti
eis: ⁊ opꝫ vt sint cibi istoꝝ ⁊ eoꝝ qui precesserunt eos
fridi actu. Et caseus recēs nō salitus valde iuuat eos.
Et quādo cibant isti ⁊ similes eis carne eligāt ex car-
nibus ille que sunt pauci sanguis sicce leues sicut sūt
carnes colūbarū agrestiū ⁊ turturū ⁊ perdicū d̄cocte
in stipticis ⁊ ponticis. Et ex reb' expertis in abscindē-
do iterationeꝫ sputi sanguinis est masticatio portula-
ce ⁊ deglutitio aque eius quādo eni statim retinet. Et
ex fructib' cydonia ⁊ poma que ambo sunt stiptica: ⁊
iuiube humide ⁊ grana myrti ⁊ xylocaracte de sceni: ⁊
que hoc cursu ꝓcedunt. Et quandoqꝫ sit eis quo vtit
in secunda mensa aliquid ex luto sigillato armeno cū
gūmi arabico ⁊ panca camphora.

¶ Hic ponit curā qn̄ est ex fissura ⁊ icisione. i. a solōne ꝯtinuitatis manifesta in ipso corpore vene. Et p̄ qn̄ h̄ fit a multitudine sanguinis. Scdo qn̄ fit ab acuitate. ibi (Et si fuerit.) ⁋ Pria in duas. Primo ponit curā qn̄ sanguis expuit. Scdo post cessationē. ibi (Cūqꝫ retinet.) ¶ Cōsiderandū ꝙ ītētio Aui. in hac cura est ad tria. s. ad sanguis paucificationē: ⁊ h̄ cū paucitate nutrimēti ⁊ cuꝫ flōmia si expedit. Scda ītētio est getatio sanguis cū fridis ⁊ viscosis. Tertia ītētio est vene icise ꝯsolidatio: ⁊ h̄ fit cuꝫ reb' stipticis ⁊ glutinosis. Nō comedat qđ fortē facit. i. multiplicet nutrimētū ⁊ fortificet ex h̄: imo ītētio est paucitas nutrimēti ⁊ debilitatio in hoc. Alia lr̄a hꝫ qđ est forte ⁊ exponitur ab alijs in digōne: q2 nō sit res difficilis digōnis. Acetosum sulcitū est qđ est factū in modū sulci. Nā sulcitū est ponē aliqđ aceti in cibo sine alia decoctione vel artificio. Lac qn̄ ꝓlongat: q2 tūc reqrit aliqua copiosior nutricatio. Lac ꝯsuetū. s. q̄uis nō sit extractū butyrū. s. qn̄ indiges pluri nutricatione. vel ꝯsuetū. i. caprinū. Nō sufficit. s. illa cura per dietā subtilē. Pisces aradrati. i. petrosi iuuāt q2 getāt sanguinē faciēdo illū frigidiorē. Frigidi actu. vt nō agitēt sanguinē sed quietēt.

¶ Dubitat q̄uo dicit carnes ꝓdicū eē pauci sanguis cū ipe sint multi nutrimēti: vn̄ 4° cañ. fen 7° trac. 4. 2° cañ. Caro alcubugi ponitur īpinguatiua. ⁊ 2° cañ. ca. de alcubugi. carnes turturū ēt laudātur. 5. coll'ꝫ cap̄. 32. 2° cañ. si turtur est dura. ⁋ Dōm dupl'r. Primo ꝙ hoc est qn̄ coquunt cū stipticis ⁊ acetosis. Uel dōm ꝙ sanguis ab eis est paucus. s. ꝙ nō abūdat aquosus: sꝫ mag' sicc' q̄ ex hedo vel agno ānuali: qb' plus vtunt sarraceni vel q̄ pullus gallinarū.

Dub^m 2^m

¶ Cūqꝫ retinet sanguis ⁊ ꝑuenit ad quartū diē opꝫ vt
nutriat ⁊ ꝯfortet ⁊ icipiat ab eis que sunt sicut panis
īfusus ī aq̄: deide alkereis ⁊ extremitates ⁊ cerebella.

¶ Patet.

¶ Et si fuerit fissura ⁊ incisio cā acuitatis sanguis fiat
illud qđ opꝫ de declinatione sanguis ad īferiora ⁊ ad
diuersitatē partis: euacuet ergo cholera: deide fiat ī-
frigidatio cū fortitudine ⁊ fiat humectatio ⁊ admini-
strent stiptica ēt glutinatiua ⁊ aqua ordei ⁊ cācri ⁊ cu-
curbita ⁊ medicamē Andromachi ⁊ medicamē Gal.

¶ Intēdit Aui. ad tria. Prio ad diuersionē ad īferiora: ⁊ ad diuersionē spālē si expedit ligādo vel fricādo ad īferiora. Scdo ad eq̄tionē sanguis: qđ fit euāndo cholerā ⁊ īfridādo. Tertio ad ꝯsolidationē vene. Medicamē Andromachi: pōit 5° cañ. sūma. 2. tra. 5. ⁊ cōponit ex fridis ⁊ stipticis. Et medicamē Gal. Forte est illud qđ laudat qnto de ingenio sanitatis cap̄. 9. aut cap̄. 13.

¶ In facto aūt ex apertione venarum medicine quas
opꝫ administrare sint stiptice pontice conglutinatiue
sicut sunt medicine que necessarie sunt in eis que p̄te-
rierunt: ⁊ sunt glutinatiue incarnatiue cū stipticitate:
⁊ iste sunt sicut balaustie ⁊ capita granatoꝝ ⁊ sumach
⁊ succus teratit ⁊ succus ramoꝝ vitis ⁊ glandes ⁊ fo-
lia rubi ⁊ karabe ⁊ achacia ⁊ lyciū ⁊ succus virge pa-
storis ⁊ suchaba ⁊ succus acreste ⁊ enifistides ⁊ qn̄qꝫ
ꝯfortant ista. Et que ex eis sunt cū alumine ⁊ gallis ⁊
aloe ⁊ absinthio. Et fiunt ex eis medicie composite et
troc. ꝑparati ad hoc cap̄. iam compositi ex medicinis
predictis. Et qn̄qꝫ decoquunt iste medicine in aquis
puris: aut in quibusdā succis ⁊ bibitur decoctio eorū.
Et qn̄qꝫ fiūt ex eis emplastra. Et qn̄qꝫ admiscent eis
⁊ aggregant medicine cordis predicte ⁊ medicie pe-

ctoris ꝓdicte sint apiū ⁊ ameos ⁊ anisum ⁊ spica ⁊ ramacha. Et qn̄qꝫ miscent̄ cū eis narcotica que sunt sicͣ cortices radicis mādragore ⁊ iusquiami ⁊ papaueris. Et qn̄qꝫ ꝑmiscent̄ eis glutinatiua sicut gūmi ⁊ cortices thuris ⁊ stella semi⁹ ⁊ spodiū ⁊ semē arnoglosse et mucilago psilij ⁊ semē eius: ⁊ succus portulace ⁊ mucilago granoruꝫ cydonioꝝ. Sed cum est resudatio ex apate: tūc cura ei⁹ est flōmia ⁊ eūatio: deide maturatio ⁊ nō curet̄ cū stipticis. Illud eni attrahit nocumētū magnū: imo opꝫ vt curet̄ cura peripleumonie.

¶ Hic ponit curā sputi sanguis facti ex apertione orificioꝝ venarū ⁊ ꝓcedit solū cū duab⁹ itentionib⁹: cuꝫ vna explicite. s. cū clausione orificioꝝ venarū stipticādo ⁊ ꝯglutinādo: ꝓcedit ēt cū sedatione fluxus in sanguine quietādo ipm. Iaꝫ eni vult ꝙ tu hēas in mente ex ꝓmissis itentiones diuersionis ⁊ rectificatiōis regimis. Primo per medicinas simplices. Scdo ꝑ cōpositas. ibi (Et fiūt.)

Dub^m 3^m ¶ Dubitat̄ quō qn̄qꝫ miscem⁹ ameos ⁊ spicā ⁊ anisuꝫ: cū sint aperitiua ⁊ faciētia magꝭ fluere ⁊ sint ꝓhibita in ꝑn. cap. Dōm ꝙ medicine subtiliatiue pn̄t cadere in cura sputi ꝑꝑ tres intentiones. Una est qn̄ volum⁹ vti opiatis in qb⁹ itrāt subtiliatiua vt bezoar opij. Scda qn̄ volum⁹ aliquē sanguinē coagulatū diuidē ⁊ abstergere. vn̄ Gal. dedit illi mulieri tyriacā antiqꝫ. Tertia qn̄ volumus dare penetrationē medicinis grossis stipticis: de qb⁹ nō ꝯsideremus ꝙ ad locū ꝑuenirēt nisi cū auxilio medicinarū subtiliātiū: vt ponit Aui. in cura sputi sanguinis a pectore. vnde Rasis. 4. ꝯtinē. in ca. z. dicit sic. Medicie subtiles ꝯrie sunt in fine. i. in vltimo huius passioni cū tn̄ apte sint admiscendū vt dicāt alias ad locū in q̄ passio fit: qm̄ res stiptice ⁊ viscose ipediūt meat⁹. ⁊ hoc est qd̄ dicit Aui. ⁊ qn̄qꝫ aggregant̄ medicine cordis ꝓdicte. s. fen. 11. s. medicine calide. vt spica crocus ⁊c̄. allas sputi sanguinis. Et qn̄qꝫ miscent̄ eis narcotica. s. cuꝫ nō sufficiunt ꝓdicta. Et qn̄qꝫ. s. qn̄ ꝓdicta stiptica nō sufficiūt: tunc vtimur stipticis glutinosis. Stella seminis est talk. Sed cū pꝫ. Maturatio supple tu: vel resolutio conueniens. Iam aūt sepe declaraui ꝙ Auicē. nō cessat in apostemate a repercussione: ⁊ vtitur moderata resolutione siue apertione siue mollitione: ⁊ vocat id qn̄qꝫ maturatiuū: qꝛ eius oꝑatio est resolutio si pōt: ⁊ si nō maturat: nō tn̄ cū stipticis qꝛ mā significat̄ multa nō grossa que resudat: stiptica aūt illa cōpingerent.

¶ Factū aūt ex corrosione est parue cure ⁊ difficilis ⁊ est quasi sicut illud de quo desperat̄. Flō. n. sanat̄ aut nō ꝯsolidat̄ nisi cuꝫ remotione malitie cōplexionis: ⁊ istud nō fit nisi in spatio in cui⁹ simili aut indurat̄ vlc⁹ aut putresit. Ueꝝ qn̄qꝫ ꝯfert vt nō ꝑmittat̄ corrosio ꝯfirmari expellēdo humorem acutū. Et qn̄qꝫ solōne educunt̄ cholera ⁊ grossum simul cum eo qd̄ est sicut pillule de agarico. Et si idigueris itētione ꝯfortationis ꝯforta ⁊ igenia vt sedes cōmotionē tussis cū medicamine de seminib⁹. Sperat̄ n. ex eo ꝙ aliqd̄ cōferat iuuamētū. Et ad sūmum cura eoꝝ est mundificatio ⁊ eūatio cū flōmia ⁊ alijs ⁊ cibi boni chimi. Et ex eis qdeꝫ que sanāt corrosionē sunt thus ⁊ myrra ⁊ sanguis draconis ⁊ semē portulace ⁊ radix malue ⁊ troc. stelle in qbus addit̄ opij medietas ꝑtis. Et medicine cōposite quas dixit Paulus ⁊ nos dicemus in ātidotario. Et eoꝝ medicine ad hoc iuuatiue sunt ille in qbus ponunt̄ scedenigi ⁊ sanguis dracōis ⁊ charabe ⁊ sandaraca ⁊ lutū sigillatū ⁊ ad vltimū omne exiccatiuū mūdificatiuū inuiscatiuū consolidatiuū.

¶ Premittēdo ipoſſem vel difficilē eē curā ⁊ cām: in h̄ ꝓcedit Aui. cū q̄tuor intētionib⁹. Primo cū eūone māe corrosiue eūando subtile ⁊ grossuꝫ corrodēs que māe corrosiue habēt de grossitie: ⁊ associat̄ eis subtile resudādo. Scdo cū sedatione agitationis vt nō laceret̄ ꝑs corrosa. Tertio cū rectificatione regimis. Quarto cuꝫ remotione corrosionis ꝯsolidādo ⁊ mūdificādo: ⁊ istā itētionē diuersionis itellexit ex ꝓmissis: ⁊ aliqd sup̄ dixit de flōmia. Medicamē de semib⁹ pōt eē illō qd̄ fit de semib⁹ f[r]idis: supra ca. de tussi. vbi dicit ꝯfirmatiōis vl̄ ꝯfortatōis. Scedenigi. i. lapis emathites.

¶ Factum autē a pectore curat̄ cum emplastris ⁊ medicinis in qbus est substātia subtilis que admiste sunt eis: ⁊ sunt ille quas diximus vt ꝑueniat ad pect⁹. Albedarūgi vō in seipso ꝯiungit iter duas res cū existimat̄ ꝙ cā sputi sanguis sit ruptura. Et medicine ꝓdicte oēs sunt ꝯueniētes ad hoc. Et cuꝫ existimat̄ ꝙ cā sit frigus faciēs euenire sputū sanguis ſm modū ꝓdictū: tūc cura ei⁹ est sicut dixit. G. illud. n. accidit cuidā adolescēti ⁊ curauit eū. Flobothomauit nāqꝫ eum in die ꝑmo: ⁊ secūdauit ⁊ fricuit extremitates ei⁹ ⁊ ligauit stringēdo eas ſm ꝙ opꝫ in oi retētione sputi sanguinis ⁊ cibauit eū sorbitionib⁹ ⁊ posuit sup̄ pect⁹ suū ceratariuꝫ de gūma rubhe ⁊ remouit ipm ab eo hora noctis vt nō adderet calefactionē ei⁹ ſm quātitatem quesitā: ⁊ cibauit eū cū sorbitionib⁹ ⁊ dedit ei in potu medicamē de seminibus. Et postqꝫ dies tertia affuit visus est sup̄ pect⁹ ei⁹ illo ceratario trib⁹ horis. Deinde remouit ipm: ⁊ cibauit ipm aqua ordei tafeata cuꝫ carne anatis. Postqꝫ igit̄ tēperata est cōplexio pulmonis ei⁹ ⁊ sublatus est timor aduēt⁹ apatis mundificauit pulmonē ei⁹ cū tyriaca antiqua cōpleta. Et gradauit eū ad bibendū lac asininū ⁊ ad reliquū regimen sputi sanguis. Et dixit. G. ꝙ ois quē ex istis ꝯsequitur sputū sanguinis in die primo sanat̄: sed alioꝝ diuersificantur dispositiones: ⁊ nos iam testificati sumus de istis quem iuuit hec via similis ei.

¶ Primo ponit curā in gn̄ali magis. Scdo qn̄ est ex frigore. ibi (Et cū estimat̄.) Albedarūgi. i. basilicon. Duas res. s. subtilitatē ⁊ stipticitatē. Et cū estimat̄. Hec ꝑs posset poni octaua in q̄ ponit curaꝫ sputi sanguis: qn̄ est cā friditas: ⁊ pōt esse pars ꝑtis ꝓcedētis qꝛ a frigore ꝯtingit rumpi venas pectoris: nō sic aūt pulmonis vel raro. In cura aūt quā Gal. facit. 5. de igenio sanitatis. c. 13. habuit intentiones. 5. Prima fuit diuersio: vnde flōmauit nō obstāte ꝙ frigus fuit cā. Scda est remotio friditatis male a pectore: vnde posuit cerotū calidū ⁊ nō ꝑmisit multū stare: vt nō adderet in calefactione ei⁹ ſm ⁊c̄. i. vltra ad id qd̄ querebat̄. vn̄ Gal. ibidē vespere id abstuli ne vltra modū calefieret. Tertia itētio fuit rectificatio diete. Quarta mundificatio sanguis ꝯgelati in pectore si ibi erat. Quinta cū fuit ꝯualescēs restaurare eū cū lacte. Intētionē ꝯsolidationis vene itellexit notā ex ꝓmissis. De semib⁹. s. calidis: si itēdis resolōnē sic ad h̄ dabat̄ tyriaca antiq: hic sūt trocisci de spermatib⁹. i. de semib⁹ que dn̄r diaspermatō a Gal. 5. de igenio sani. c. 9. ⁊ a Dyno hic ponunt̄. ℞. se. anisi feniculi ameos papauerꝭ albi an̄. ʒ. j. iusqami. ʒ. iiij. apij ꝑus ifusi in aq̄. ʒ. j. informent̄ trocisci. ʒ. j.

¶ Et qn̄ existimatur ꝙ cā est humiditas ⁊ mollificatio administra illud in quo sunt exiccatio ⁊ calefactio et stipticitas sicut est radix squinanti ⁊ mastix ⁊ cyminū torrefactum ⁊ calamentum montanum ⁊ calcadis et castoreū ⁊ crocus ⁊ albrengi: ⁊ quādoqꝫ admiscētur eis stiptica equalia sicut castanee: ⁊ quādoqꝫ fiunt ex istis cōposite que dicent̄ in antidotario.

¶ Hec est ꝑs. 8. vel. 9. in q̄ pōit curā sputi sanguis si est ab hūiditate mollificāte ⁊ relaxāte: vn̄ pori venarū apiunt̄. Et ꝯsidera ꝙ hic nō posuit signa: qꝛ sūt nō ex cap. de signis tussis ab hūiditate mollificāte: ⁊ silr̄ signa ei⁹ qn̄ fit a siccitate: ide sunt nō. Calcadis dr̄ eē spēs vitreoli: lꝫ apud Simonē sit flos eris cui⁹ vsus nō placet hic. Albrengi qdā granū laxatiuū quo caremus ſm Simonē.

¶ Et quādoqꝫ existimat̄ ꝙ causa sit siccitas ⁊ illud est in principio administra humectantes notas que sunt ex lactib⁹ ⁊ oleis ⁊ succis post regimē cōmune de declinatione materie ad cōtrarietatē partis. Uerum ea que pertinēt huic loco ex flobothomia ⁊ alijs minora sunt ⁊ debiliora eis que pertinent alijs.

¶ Hec est. 9. pars vel. 10. hic considera ꝙ quādo siccitas est in ꝓncipio

cipio

cipio Aui. ad diuersionē cōcedit flōmiam: lȝ minorē: quia si in processu esset manifesta exiccatio nō oporteret hmōi flobothomia ⁊ alijs euacuationibus vel fricationibus vti.

¶ Et quando est casus super epar tunc cura eius est cū isto suffuf. ℞. reubarbari. x. lacce. v. luti armeni. v. sitiqȝ dosis eius cōtriti. ʒ. j. ⁊ ʒ.

¶ Hec est alia pars in qua solum intendit concussioni epatis. Regimen enim p flobothomiaȝ ⁊ alia vult tibi esse nota quarto cañ. fen quarta ⁊ quarta primi.

¶ Ex medicinis vō cōmunib⁹ ille que singulares sunt scripte sunt in libro secundo in areolis notis. Et illa q̄ ex eis pertinent huic loco est emathites: naȝ cum terit̄ vehemēter sicut puluis ⁊ bibitur ex eo aur̄. j. in qbusdaȝ stipticis aut succis iuuat nobili iuuamine. Et qn̄qȝ masticatur portulaca ⁊ deglutit̄ aqua eius tūc qn̄qȝ retinet̄ statim: ⁊ aqua citrulli ⁊ succus eius ⁊ ꝓprie cū qbusdā glutinatiuis stipticis valde cū paulatiȝ traijcit̄. Et cornu cerui adusti quando permiscetur medicinis est plurimi iuuamēti. Et silr̄ aqua menthe: ⁊ ēt succus algarab pōdere. ij. ʒ. Et ēt illud qd̄ est supius in coriādro cū aqua frigida pōdere. iij. ʒ. mane ⁊ sero. Et ēt corallus: qm̄ est plurimi iuuamēti ⁊ lutū semiū. Et existimauerūt qdam ꝙ nominat̄ grece stella terre: ⁊ noiat̄ nominibus pluribus: ⁊ vr̄ ꝙ sit nomē altak: ⁊ ēt sumatur sanguis hedi anteq̄ȝ cōgelet̄ ⁊ sumatur ex eo in potu medietas vnc. tribus diebus: ⁊ ēt de granis myrti ⁊ semine arnoglosse pō. ij. ʒ. in aqua plantaginis aut succo rose: qm̄ est vltimū: ⁊ cydonia ēt iuuāt ⁊ ꝓprie assata: ⁊ ēt coagulū leporis cū aqua rof. aut aliud ex coagulis cū decoctōe pōtica aut cū aqua albedarūgi ⁊ ꝓprie in eo qd̄ est ex pectore ⁊ lutū sigillatū: ⁊ loco eius lutū semiū cū aliquāto aceto: ⁊ ēt succutū ⁊ est sempuiua. Et dixit vir ī qbusdā q̄ aggregauit ꝙ est spēs calamēti nascēs īter lapides que terit̄ ⁊ comedit̄ cū sale: ⁊ nominat̄ nimusil albura syuestre: ⁊ in hoc est consideratio ⁊ hmōi medicina sumit̄ in potu cū equali mensura amili. Et iteruȝ ex illis que iuuāt ipsum est vt detur in potu ex alumine iameni: ⁊ ꝓprie in vitellis ouorum tepefactis nō coagulatis oino: ⁊ ēt glutē pisciū cōfert qn̄ bibitur ex eo. Et qn̄ prauior fit res tūc qn̄q̄ȝ datur in potu pon. quarte. ʒ. j. de semine iusqami cū aqua mellis. Et opȝ vt dētur in potu medicine ꝯstringētes sputum sanguinis cū vino pontico vt penetrēt nisi sit feb. Tūc. n. sumant̄ in potu cū succo alio ⁊ ad antiquā ⁊ veterē seminis porri nabatie ⁊ granoꝝ myrti ptes sumāt̄ eq̄les ⁊ potet̄ ex eis vsqȝ ad. ij. ʒ. cuȝ aqua virge pastoris: aut sumatur succi porri de sceni vnc. j. ⁊ aceti media vnc. potet̄ in mane: ⁊ det̄ in potu adustū spōgie cū aliquāto vini de passis. Et Gal. qdem curauit sputuȝ sanguinis cum tyriaca ⁊ metridato ⁊ medicinis boni odoris: qm̄ ipse ꝯfortant nām ad hoc vt sit auara sanguis ⁊ cōsol dat vulnera. Et similr̄ troc. stelle ⁊ medicamen Andromachi ⁊ cētaurea aggregat ad retētionem sputi sanguinis ⁊ mundificationeȝ: quare in potu sumāt ex ea febricitantes cū aq̄ ⁊ alij cū vino. Et sclaui qdē curāt cū decoctione radicis cētauree maioris. Et ex potibus est ille qui. ℞. succi arnoglosse pondus ʒ. ij. succi buglosse pōdus. ʒ. j. succi portulace ⁊ succi ramorum recentis rof. vnc. terantur sine roratione aque super eos ⁊ colentur ⁊ non decoquātur: imo dissoluatur in eis aliquid de luto armeno ⁊ potetur: aut sumatur succus ramorum rose ⁊ dissoluant̄ in eo succus hypoquistidos ⁊ endiuia ⁊ cornu ceruinum adustū ⁊ potetur. Et ex trociscis troc. huiusmodi. ℞. achacie balaustie rof. rubeaꝝ succi barbe hyrcine corticū glādiū corticū thuris ptes equales: ⁊ iterum arsenicū corticū radicis mādragore luti de albohera thus achacia semē portulace semē albedarungi balaustie cāphora sumant̄ ⁊ fiant ex eis troc. ⁊ sit potio eoꝝ pondus. ʒ. ij. cū media vnc. aque aut vini pontici aut aque albedarungi. Et ēt semen papaueris lutuȝ sigillatuȝ ⁊ enifistides thus cāphora dent̄ in potu cū aqua albedarungi. Et iterū trociscus quem dixit eben serapion: ⁊ est ille qui factus est cum gūma amigdali. ⁊ ex oleis administrat̄ super pectus: in estate quidem est oleuȝ de cydonijs ⁊ in hyeme est oleū nardinū. Trociscus bonus. ℞. luti de albohera ⁊ coralli ⁊ stelle semi⁹ rose sicce oium añ. partes. ij. karabe ⁊ gūmi ⁊ amili omniū añ. partem. j. terātur ⁊ fiant inde troc. ⁊ potio eius sit. iiij. aur. febricitātibus in succo stiptico ⁊ nō febricitantibus in vino ⁊ ꝓprie stiptico. Et ex emplastris cōmunib⁹ est farina ordei ⁊ farina herbi ⁊ achacia cū albumine oui.

¶ Hic ponit curā sputi sanguinis quātū ad itentionē q̄ est sanguis ꝯstrictio: ⁊ hoc nō est aliud facere q̄ȝ ponere medicias sanguis cōstrictiuas cōes a q̄cūq̄ȝ cā fiat: ⁊ hȝ tot ptes quot sunt medicine: ⁊ sunt circa. 37. vel plures enumeratis simplicibus ⁊ cōpositis itrinsecis ⁊ extrīsecis applicādis. Succutū fȝ Simonē nō ē sempuiua: imo est ꝯsolida maior. Cū vino pōtico vt penetrēt: lȝ vinū pōticuȝ sit tardū respectu subtil' nō pōtici: tñ ad penetrationē addit stipticis medicis quā de se nō hn̄t. Porri nabati. i. de nabatia regione. Qūo cētaurea ꝯfert in sputo sanguis lege a Mef ca. de cētaurea. hȝ. n. ptes diuersas p q̄s pōt apire vt amaras: ⁊ stipticas p q̄s pōt ꝯstringere. Amara aūt resoluunt̄ pp lōgas vias pectoris ⁊ remanēt stiptice: qn̄q̄ȝ tñ amare pigrescūt: ⁊ post longū tp̄s pōt appere eaꝝ opatio: pigrescūt āt ī locis obtusi calidi: vt itestinis: ⁊ sic pȝ ītētio Mef. Cōfert ēt cētaurea euacuando acutos humores.

¶ Cūqȝ sanguis retinetur tūc perueni ad cōsolidandū vulnus ⁊ ad prohibendum apostema. Et cōsolidatio vulneris est cū eo qd̄ sciuisti ex glutinatiuis stipticis: ⁊ prohibititio apostematis est cū prohibitione cibi ⁊ attractione materierum ad extrema ⁊ infrigidatione pectoris. Et oportet vt sorbeat acetū mistū multotiēs: ⁊ oportet vt se custodiat post retentionē ⁊ peruētioneȝ ēt super res predictas. Aqua autem quaȝ potat oportet vt sit aqua pluuialis aut aqua in qua ponunt̄ lutuȝ armenum ⁊ rose: ⁊ aqua ferri ⁊ in qua extinguitur ferrum est iuuatiua propter suā stipticitatē. Et quādo timetur cōgelatio sanguis in pulmone: oportet vt in potu detur in principio acetū mistum cū aqua nisi tussis adsit: tunc enim oportet vt caueatur acetum: ⁊ quandoqȝ sanat sanguinem congelatū medietas. ʒ. j. diacurcume cum aliquantulo de aqua porri ⁊ coclea rio oxymellis. Et ex cōpositis ad hoc est illud quod. ℞. fenugreci decocti. ʒ. ij. aristol. ʒ. j. myrre. ʒ. iij. olei de lilio. ʒ. j. piperis. ʒ. j. iusquiami. ʒ. j. rof. ʒ. ij. fiant ex eis trocis. ⁊ exiccentur in vmbra ⁊ sumantur in potu cum aqua feniculi ⁊ apij. Et etiā coagulū leporis ⁊ aqua cineris ligni fici cum hasce. aut origanum cuȝ melle: aut soluatur vēter cum eo quod euacuat. Et medicinas quideȝ singulares diximus in lib. ij. ⁊ compositas dicemus in

antidotario: ꝛ tu lege sermonez nostrum de resolõne sanguinis congelati in libro quarto.

¶ Hic ostẽdit quid faciẽdũ sanguine cõstricto. ¶ Sed dices si sanguis est ꝯstrictus: nõne facta est ꝯsolidatio. Dõm ꝙ qñq nõ: sed quedã cõglutinatio: vel itelligit per ꝯsolidationẽ quendã modum cauterizatiõis siue fixiõis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ꝓhibitio apatis est intẽtio que currit in tota cura: imo maxima in pñº. Sz ne tu credas ꝙ cõstricto sanguine nõ oporteat adhuc intẽdere ad ꝓhibitionez apostemat: iõ h sollicitus fuit de hoc exprimere: de quo minus videbat: quatuor hic intendit Aui. Primo ꝯsolidationẽ. Scdo ꝓhibitionem apostematis. Tertio rectificationem vite cauẽdo a predictis in pncipio capituli. Quarto remouet sanguinis congelationem: nisi tussis adsit scilicet fortis.

¶ Tractatus quartus de principijs speculatiuis sciẽtie apostematũ membrorũ partiuz pectoris ꝛ exiturarum eorum preterq̃ cordis.

¶ Sermo vniuersalis de doloribus partium pectoris ꝛ lateris.

¶ De pleuresi. Cap. pᵐ.

Quãdoq accidũt in velaminibus ꝛ tunicis ꝛ lacertis que sunt in pectore ꝛ costis ꝛ partibus eoꝝ apostemata ledentia valde dolorosa que nominant sosati ꝛ birsen ꝛ pleuresis. Et qñq fiunt ẽt dolores in istis membris nõ ex apostemate: sed ex vẽtositate: quare errãt qdã ꝛ existimãt ꝙ sit ex hac egritudine. Veꝝ nõ est pleuresis nisi apostema calidũ in partibus pectoris: aut in lacertis itrinsecis: ꝛ in velamine cooperiẽte pectus: aut in velamine distiguẽte ꝛ est illud qđ est purũ: aut in lacerto appente extriseco: aut velamie extriseco cũ cõitate cutis: aut absq cõmunitate: ꝛ maius istis ꝛ terribilius est illud qđ est in ipso velamine distinguẽte ꝛ est prauius eis.

¶ Determinãdo superius Auic. de dispõnibus mẽbroꝝ spũalium. s. pectoris ꝛ pulmõis sm ꝙ sunt instra anhelitus ꝛ vocis ꝛ sm ꝙ eis accidit tussis ꝛ sanguis sputũ est excusatus a determinatiõe malarũ cõplonũ ꝛ malaꝝ cõpositionũ q̃rũ plurime sunt oppilationes: deinceps ipse determinat de apatibus ꝛ solone ꝯtinuitatis. Et primo speculatiue seu theorice magis. Scdo curatiue. ibi (In pñº quĩti tractatus.) Et hoc est qđ dicit rubrica. De pncipijs ꝛc. Exituraꝝ. in hoc inuit de solone ꝯtinuitatis: qꝛ multotiẽs accidit in partibꝰ pectoris. Preterq̃ cordis. in hoc innuit de sanie cordis: qꝛ de hoc erit sermo fen. ii. Prima in. d. Primo determinat de apatibus ꝛ doloribus harũ partiũ. Scdo de solone cõtinuitatis. ibi (Hec vlcera.) Prima in. d. Primo determiat de his apatibꝰ. Scdo qꝛ terminatio eoꝝ est qñq per saniationẽ determinat de sanie in pectore. ibi (Pus.) Prima in duas. Prio determinat de apatibus partiũ pectoris ꝛ anneroꝝ. Scdo de apatibus pulmõis. ibi (Peripleumonia est.) Prima in. d. Primo determinat de pleuresi quãtũ ad oẽm diuersitatẽ que cadit in ea ex pte causaruz ꝛ locoꝝ ꝛ modoꝝ terminatiõis. Scdo determinat de ea quãtũ ad moduz signorũ. ibi (Pleuresis pure.) Prima in tres. Primo determinat de pleuresi quãtũ ad diuersitates preditas. Scdo cõparat pleuresim ad q̃sdã passiones alioꝝ. ibi (Et pleuresis qdẽ.) Tertio addit cañ. cõpletiuos sciẽtie. ibi (Et scias.) vel ibi (Et multotiens. Prima in tres. Prio facit qđ dictũ est. Scdo questionẽ mouet ꝛ soluit. ibi (Querit aũt.) Tertio ponit quasdã causas pleuresis mediatas ꝛ quasdã extrĩsecas ꝛ alias. ibi (Et qñq facit.) Prima in tres. Prio determinat de pleuresi sm ꝙ diuersificat ex pte locoꝝ aliqd tangẽs in generali de materia. Scdo vt diuersificat ex mã causante. ibi (Et mã.) Tertio vt diuersificat ex pte terminatiõis. ibi (Et ꝓpterea.)

¶ Cõsiderãdũ ꝙ accipimus ex Aui. pº loca. s. velamen pãniculos ꝛ lacertos. Scdo accipimus in genere cãs: qꝛ mã apatis vel est humoralis vel vẽtositas. Tertio accipimꝰ diuisionẽ: qꝛ quedã est vera qdã nõ vera. Vera est apostema calidũ. s. cholericũ vel sanguineũ in lacertis itrinsecis vel pãniculo itriseco. s. tegẽte costas. vel in diaphragmate ꝛ illud est purũ. i. illud apa est verũ: ꝛ purum apa dictum pleuresis. Sed nõ vera pleuresis est in lacertis extrinsecis scilz versus cutiz ꝛ in pãniculis extrinsecis vsq ad cutim qñq. Et dz intelligi ꝙ tunc non est verũ ꝓprie: qñ materia cũ hoc est frigida. Si ergo extra est apa calidũ ꝛ itra frigidũ: vtrũq põt dici pleuresis non vera vel nõ pura quodãmodo. Quarto accipimus ꝙ sit prauius quando apostema est in diaphragmate. Et ratio est Mes qꝛ cõmunicat cerebro in magno neruo.

¶ Et materia quidẽ huius apatis sm plurimũ est calida aut sanguis cholericus: qm̃ in mẽbris tunicosis nõ penetrat nisi subtilis cholericus deide sanguis purus ꝛ ꝓp hoc sunt paroxismi vehemẽtie febriũ eiꝰ tertiani sm plurimuz: ꝛ ꝓpter hoc raro accidit ei qui eructuat sm plurimuz acetose quoniã est flegmatice cõplonis. Et cũ hoc qñq fit sepe ex sanguine adusto. Et quandoq fit ex flegmate putrido. Et quandoq fit sed raro ex melancholia putrefacta inflammata.

¶ Prio facit hoc. Scdo remouet errorẽ. ibi (Et nos.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ cõprehẽdimus ordinẽ fiendi ex materiebus. qꝛ primo a cholera. scdo a sanguie. tertio a flegmate. ꝛ quarto a melia. Et vide ꝓ hoc afo. 33. cũ cõmẽto in. 6. particula. Acidũ eructuãtes.

¶ Dubitat qꝛ posset reperiri flegma subtile aquosum vel salsuz: vñ posset pleuresis fieri frequẽter. Amplius pãniculus est mẽbrũ fridũ: q̃re frida passio frequẽtius fiet in eo sm sñiaz Gal. z. de iterioribus. 7. ca. Dõm ꝙ raro accidit pleuresis ex humoribus fridis ꝓp cãm quã Aui. ponit: ꝛ iõ raro accidit eructuãtibus acetose sm plurimũ: ꝛ dixit sm plurimũ: qꝛ multuz ꝛ cõtinuatim eructuet sic. Ad pmum dõm ꝙ illa flegmata raro reperiũtur. Ad scdm dicendum ꝙ frigida passio facta per penetrationẽ materierũ rarius accidit pãniculis ꝛ frigidis membris q̃ calida.

Dubᵐ pᵐ

¶ Et nos iã ostẽdimus in libris vlibus ꝙ nõ est ex cõditione apatis calidi vt nõ sit ex flegmate ꝛ ex melia: imo qñq fit ex flegmate ꝛ melia: sm modũ tñ vt nõ sit acutum nisi qñ est ex cholera aut sanguine. Naz si est ex alijs ab his duobus est chronicũ: ꝛ hec est res quaz plures hominum nõ comprehenderunt.

¶ Quia iã dixerat ꝙ pleuresis est apa calidũ: ꝛ postea dixit ꝙ fieri põt qñq ex flegmate: videret alicui nõ eẽ bñ dictũ: qꝛ apa flegmaticũ est apa fridũ ꝛ nõ calidũ. Rñdet ꝙ apa calidũ põt fieri ex humoribus frigidis quando putrescunt: vt. i. cañ. fen. z. ca. de egritudinibus compositis. sed est dña: qꝛ apa hoc factum ex humoribꝰ calidis est acutior morbus: sed ex frigidis est chronicus.

Dub

¶ Et propterea ꝙ omne apostema aut resoluit: aut iduratur: aut collectionez facit: ꝛ tũc similiter est dispositio pleuresis. Verũ induratio in pleuresi est ex eis q̃ minorant. Ipsum. n. aut resoluit: aut collectionẽ facit in dominatione dispositionum.

¶ Hic determinat de pleuresi quãtũ ad modũ terminationis. Et pº pmittit illos abijciẽdo ex illis qdã. Scdo exequit. ibi (Et pleuresis qdẽ cũ resoluit.) Tertio oñdit qũo accidẽtia qdã pleuresiz augmẽtãt sese. ibi (Et qñq accidit ex vehementia febris.)

¶ Dubitat qꝛ Aui. vr isufficiẽs: qꝛ est modus terminationis p corruptionẽ mẽbri vt in lib. de malitia cõplonis diuerse. cap. 4. Itẽ põt terminari apa p pmutationẽ. Ad pᵐ dõm ꝙ ille modus terminatiõis nõ est verus modus terminationis sic nec febris terminat p mortẽ. Ad zᵐ dõm ꝙ Aui. supplebit ifra. Vel dõm ꝙ dedit itelligi p h qđ dixit resolõnẽ: accipit. n. eã valde large ad recessum mãei post collectiõez ad saniẽ. Induratio minorat. Rõ ẽ: qꝛ mãe vtplimũ sũt sbtiles nõ apte idurari. In dñatõe dispõnũ. i. vtplimũ.

Dubᵐ zᵐ

¶ Et pleuresis quidẽ cũ resoluit recipit pulmo sm plurimũ illud qđ resoluit ex ea ꝛ exuccat ipm ꝛ extra cducit illud. Et quandoq resoluitur ad partẽ alterã.

¶ Prio declarat in sermõe cõi has terminatiões. Scdo in sermõe spãliori. ibi (Et multotiẽs.) Prio determinat modũ terminatiõis p resolõnẽ. Scdo p collectionẽ. ibi (Et qñ colligit.)

¶ Dubitat vtrũ qñ mã pleuresis exit cũ sputo sit terminatio p resolutionẽ. Vr ꝙ nõ: qꝛ talis est sensibilis euõ: sed resolo est euõ insensibilis. Dicit Albertus ꝙ respectu cãne pulmõis ꝛ ptiũ a qbꝰ imediate venit nõ est p resolõnẽ: qꝛ est sensibilis: sed respectu loci in q̊ est pleuresis est p resolõnẽ: qꝛ est isensibilis. Cõtra qꝛ sic est isensibilis si erũpat exitura q̃ nõ appeat nobis. Amplĩꝰ mã q̃ resudat erit vt sudor: sz talis dr euõ sensibilis. i. nõ p euaporationem. Dõz ꝙ apostemata itrĩsecoꝝ mẽbroꝝ tripliciter pñt dici regulariter

Dubᵐ 3ᵐ

lariter

lariter terminari ꝑ resolōnē. Uno mō per ꝯuersionē mãerũ in vaporē ⁊ exitũ ĩsensibilē: ⁊ in hoc cõicant apãta extrinseca ⁊ itrinseca: ⁊ de hac nõ loquit̃ Aui. quãdo dicit: ⁊ extra educit. Scđo mō dr̃ apã itrinsecũ terminari per resolōnē. i. ꝑ quãdã resudationē materieꝝ per pellē tenuē ꝑter ꝙ ipsa colligat̃ in cupuꝫ ⁊ saniē: ⁊ hoc modo resolōnis nõ possunt terminari apãta extrinseca sub cute: sed apãta oculi ⁊ oris sic resolui possunt: ⁊ de hac resolōne loqtur hic Aui. ⁊ Gal. in ꝑ afo. afo. 12. p̃e pti. ibi. Paroxismos. Tertio iuenit̃ qñqꝫ ab Aui. dictũ apã itrĩsecũ resolui: qꝛ mã recedit apte siue ꝑ ꝑmutationē siue ꝑ reꝑcussionē q̃uo qñqꝫ sumit hic Aui. vñ dicit qñqꝫ resoluit̃. i. ꝑmutat̃ mã ad ꝑtē aliaꝫ. i. ad aliud membrũ. silr̃ tñ posset exponi ad partē aliã: qꝛ insensibiliter euaporet.

¶ Et qñ colligit̃ sanies idiget necessario maturatione vt rũpat̃. Et qñqꝫ recipit pulmo saniem. Et qñqꝫ recipit eã vena ꝯcaua ⁊ egredit̃ ad vrinã. Et qñqꝫ effundit̃ ad meatũ fecis ⁊ euacuat̃ cũ solutione ventris.

¶ Hic determinat modũ terminationis ꝑ collectionē. Et ꝑ declarat ꝑtes ad quas collectio ꝑmutat̃. Scđo accñtia collectiōis erupte de suffocatiōe vel libera expuitiōe. ibi (Et qñqꝫ.) Tertio signa q̃bus cognoscim⁹ collectionē futurã ⁊ eruptionē. ibi (Et qñqꝫ nõ.) Quarto declarat quedam. ibi (Quandoqꝫ accidit.) ¶ Considerandum vt rumpat̃. i. laudabiliter potest rumpi.

¶ Et multotiens cadit ad loca vacua ⁊ carnes glandosas: ⁊ facit euenire apostemata in eis q̃ sunt sicut duo iguina ⁊ almagabeni ⁊ post ambas aures. Et multotiens expellit̃ materia ad cerebrum ⁊ mẽbra alia sicut dicemus: ⁊ accidit timor ⁊ interficit.

¶ Hec pars vt iaꝫ appꝫ põt duplr̃ ĩtroduci. Primo ꝙ hic in spãli declarat hos modos terminatiōis. Et ꝑ illũ qui est per resolōnē q̃ est ꝑmutatio mãe apostemat̃ ad parte aliã. Scđo illũ qui est per collectionē. ibi (Et qñqꝫ ꝑfocat.) Tertio qꝛ satis diminute locutus erat de ꝑmutatione ꝑficit sermonem. ibi (Et qñqꝫ accidit.) Alio mō põt ĩtroduci ꝙ hec pars sit ꝯtinua ꝑmissis: ⁊ sit sermo ꝙ facta collectione ad saniē aliqñ erũpit ad pulmonē: aliqñ ad vias vrine: aliqñ ad ĩtestina: aliqñ ad ĩguia: aliqñ ad fauces: aliqñ ad cerebrũ.

Dubm 4m ¶ Sed dubitat̃ q̃uo postqꝫ sanies est facta ⁊ erupta põt ire a pectore ad cerebrũ ⁊ loca post aures. Amplius si cõcedit̃ ꝙ vadat ⁊ apostemet: id apã erit de materia saniosa actu qđ vr̃ mirabile ⁊ nũqꝫ visum. Dõm ꝙ volẽdo sequi formã diuisionis dataꝫ. s. ꝙ hic. A. ĩcipiat in spãli sermone loqui de his terminationibus: iã appꝫ solutio: qꝛ nõ est hic sermo de ꝑmutatione materierũ saniataꝝ: sed anteqꝫ fiat collectio de mã saniosa qñ iã erupit ⁊ anteqꝫ erumpat põt trãsire ad cerebrũ a parte ad ꝑtē: nec hoc est ĩpossibile: lꝫ sit rarũ qꝛ difficile est. ¶ Cũ dr̃ ergo fiet aliqđ apã qđ statim ĩchoabit a mã saniosa. Dõm ꝑ ꝙ hoc accidit in exituris ruptis vel nõ ruptis: cũ nõdũ sunt maturate: vñ humores stãt sub forma humorali: ⁊ nõ sub forma saniei adhuc. Uel dõm ꝙ illa sanies recõmiscet̃ cum alijs humoribus cum quibus fluit: qui trahunt̃ ad parteꝫ que apostemat̃: ⁊ ideo nõ appꝫ sanies distincta: lꝫ sit ibi.

¶ Et qñqꝫ ꝑfocat mã pulmonē multitudine sua in prefocãdo meatuꝫ anhelitus. Et qñqꝫ eius multitudo nõ est hec multitudo ⁊ nõ est mã vnde sanies siue sputuꝫ sit simile saniei: sed virtutes sunt ꝓstrate: q̃re deficiunt a sputo: ⁊ ꝓꝑ hoc opꝫ vt ꝯfortet̃ virt⁹ in hac hora: ita vt sit fortis ad faciẽdã ꝯstrictionē vehemẽtē ad tussiꝫ sputi: hoc nãqꝫ sputũ est oꝑatio que cõplet̃ duab⁹ virtutib⁹: quarũ vna est nãlis maturatiua ⁊ expulsiua ẽt: ⁊ altera est volũtaria expulsiua. Et qñ nõ ꝯfortãt̃ ambe polē est vt deficiãt a mũdificãdo. Et scias ꝙ difficultas spuendi nõ est nisi ex virtute qñ est debilis: aut ex instrumẽto qñ istrumẽtũ est lesum motu suiipsius: aut ex motu vicini sui: aut est ex materia cum est subtilis valde aut valde grossa aut viscosa. Et in huiusmodi quidẽ dispõnibus quãdoqꝫ accidit in pulmõe sicut ebullitio propter cõmistionē aeris cũ materia inobediente effusa ad pulmonem ⁊ ad cannam.

¶ Hic ostẽdit quid sequit̃ ad eruptionē quando qꝫ de suffocatione vel nõ. Et nõ est materia sanies. i. ⁊ si materia nõ sit saniata vel sit saniata: ⁊ iõ subdit. Siue sputũ simile saniei. s. sit siue nõ sit. Sꝫ virtutes. s. expulsiua ⁊ naturalis. Cõsiderandũ ꝙ per illã expulsiuam naturalē ego itelligo illã que pectus dilatat ⁊ cõstringit: inquatuꝫ sine cognitione agit: ⁊ eandē voco volũtariã vt ibi quãdoqꝫ est iperiũ volũtatis. Si aũt preter hãc sit virtus naturalis: vel erit illa q̃ constringit ⁊ dilatat pulmonē ꝭm Auerroim: vel erit virtus nãlis expulsiua propria alicui mẽbro qua fit expulsio propriaꝝ superfluitatũ: que ẽt põt iuuare in motione materieꝝ sputi. Cõstrictionem ad tussim. Quia in actu ꝯstrictiōis itrat materia in pulmonē: vt ĩfra declarabit Aui. In huiusmodi dispõnib⁹. s. retẽtionis materie. Accidit ebullitio. i. sonus: sicut si aliquid ebulliret̃ ⁊ est quidam sonus. Cõmistionē. Quãdo est ꝓprie a cãna. Et est sermo secũdi pronosti. tex. cõmē. 49. Si in pulmone coherens sonuerit ⁊c̃.

¶ Et quãdo nõ mundificat̃ cuꝫ sputo in pleuresi vsqꝫ ad. xiiij. dies tunc iam facit collectionem.

¶ Isti sunt tres canones. Primus est signũ collectōis. Et est nonus afo. q̃nte partic. Quicunqꝫ pleuretici facti. Cõtra qđ dictuꝫ istatur de anxio: qui nõ habuit crisim in. xiiij. ⁊ tñ nõ fuit mã conuersa ad collectionē. Dõm primo ꝙ sermo est de vera pleuresi calida que est acutus morbus: sed morbi acuti cõtinui a principio nõ trãseunt. xiiij. dies quin terminent̃ primo ⁊ ꝓprio termino qui est ꝑ resolutionē. si ergo transeant: signũ est ꝙ mã coadunat̃ in cupum: hoc tñ diuersificat̃ ꝭm complōnes etates ⁊ alia.

¶ Et qñ nõ mundificat̃ virus post. xl. dies tũc iam cadit in peripleumoniam ⁊ ptisim.

¶ Secundus cañ. est ꝙ qui nõ est mũdificatus post. xl. dies. s. a die rupture. Et est afor. 16. quinte particule. Quicunqꝫ ex pleuretide. Et causa est: qꝛ materia corrosiua corrodit pulmonem: ⁊ ideo fiũt ptisici ⁊ peripleumonici. In hac eniꝫ vlceratione pulmo repletur a sanie: ⁊ fit quasi apostemosus. Et quãdo virus. i. virulentia ⁊ materia mala que expuitur als̃ venenum. Et non sumitur vt Haly accipit tractatu. 3. 145. cõmento. ¶ Considerandum ꝙ sicut ponit Cõmentator in cõmento. predicti afor. terminus pleuresis est in. 14. diebus: sed in epimate in. 40. ⁊ suasio in hoc est: lꝫ nõ ponat ibi Cõmentator: sed innuit ꝙ terminus. 14. diei est in morbis acutis: ⁊ talis est pleuresis. Sꝫ terminus. 40. est in chronicis siue acutis tropicis de quibus est empima. est enim morbus satis quietus non acutus fortis sicut est pleuresis.

¶ Et quandoqꝫ erumpit virus in. vij. Sed in pluribus est in. xx. ⁊. xl. ⁊ in. lx.

¶ Tertius canon est mensura rupture: ⁊ dꝫ intelligi a die collectionis in cupũ: vt Cõmentator ĩnuit. 2. ꝓnostico. cõmen. 57. in quo nõ oĩno cũ Gal. concordat. In pluribus. i. in. 20. qꝛ ex quo transiuit in saniem: signuꝫ fuit ꝙ materia est grossa nõ parata resolutioni vt plurimũ: ideo ꝓcessit ad diem. 20. vel vltra.

¶ Et quandoqꝫ accidit ruptura ante maturationem: propterea quia natura expellit materiaꝫ nocẽteꝫ propter suam multitudinem: aut acuitatē suam: aut ꝓpter caliditateꝫ complexionis etatis ⁊ temporis ⁊ regionis ⁊ receptionem facientium eruptionem ex ebibitis ante horam ex parte erroris medici: ⁊ ego dicam erũpentia post: aut ex motu egri suꝑfluo ⁊ maximo sicut casu aut tussi: aut vociferatione: ⁊ illud est timorosum.

¶ Quia dixerat supra ꝙ quãdo colligitur indiget maturatiōe: vult ergo declarare quomodo aliquando ante maturationē potest rũpi: ⁊ ponit causas. ⁊ pꝫ.

¶ Et quãdoqꝫ accidit vt permutetur pleuresis ad peripleumoniam ita vt recipiat pulmo materiam apostematis: deinde non est bonum sputum eius ⁊ retinetur in ipso quare apostematur. Et quãdoqꝫ accidit vt ꝑmutetur pleuresis ad ptisim: quandoqꝫ mediante peripleumonia ꝭm modum quem dicturi sumus: ⁊ quandoqꝫ absqꝫ mediatione peripleumonie: immo vt vlceret materia aut sanies resoluta ab ea substantiam pulmonis acuitate ⁊ malitia sua. Et quandoqꝫ accidit vt permutetur ad spasmũ ⁊ alcuzeꝫ: ita vt expellatur materia ad neruos coniũctos membro in quo est apostema. Nã membrũ est neruosum: ⁊ hec permutatio per-

nitiosa est: deinde non sequuntur cuȝ ea reliqua signa bona. Et quādoqȝ succedit pleuresi ⁊ peripleumonie quasi stupor in postremo adiutorij patiētis: ⁊ in domestico brachij eius vsqȝ ad extrema digitoruȝ. Et qñqȝ pertransit ad partem cordis: ⁊ accidit tremor cordis quē seqtur syncopis: ⁊ ad latus cerebri: etiaȝ in dispositione resolutionis ante collectioneȝ ⁊ in dispositione collectionis. Et quādoqȝ permutat̄ materia ad membra apparētia ⁊ fiunt exiutre. Et quādoqȝ fit ꝑmutatio eius hec cum penetratione ipsius in substātias neruorum ⁊ chordaruȝ: immo ossium. Et quando declinat ad loca īferiora: deinde aperiūtur ⁊ fiūt fistule est illud ex causis euasiōis: ⁊ nō sūt fistule maligne nocitiue. Et si declinat ad iūcturas ⁊ fiunt fistule euadit īfirmus etiam. Sed quandoqȝ antiquatur membruȝ ⁊ ꝓprie cum non est illic euacuatio alia cum stercore aut vrina grossa plurimi sediminis: aut propter sputū plurime maturitatis. Nam si fuerit aliquod horum erit salubrius. Illud enim signat paucitatem materiei facientis exituras: ⁊ possibilis est rectificatio eius cuȝ maturatione. Et exiture iste quando occultant̄ ⁊ ꝓfundantur signat nocumentum ⁊ multiplicant̄ proprie quando redit materia ad pulmonem.

¶ Hic determinat de particularibus modis terminationis per ꝑmutationē: ⁊ hȝ tot partes quot hȝ modos: ⁊ possunt signari nouē ⁊ pauciores. Nō est bonum sputuȝ. i. nō bene spuit vel nō est boni coloris. Quē dicturi sumus. s. cap. de peripleumonia. Nō sequuntur cuȝ ea. s. ꝑmutatione reliqua signa ⁊c. i. sunt cū ea signa mala. vnde littera extra iam vt ly deinde: non dicat ibi ordinē in tꝑe. Et ad latus cerebri. supple. Et quando transit in dispositione resolōnū. i. ꝑmutatiōis. Uel. i. tꝑe quo deberet resolui anteq̄ colligat̄ ⁊c. Ad mēbra apparētia extra. vt manus vel pedes. Inferiora. v̄. g. pedes. Fiunt fistule. Nō opȝ ꝙ fistula sumat̄ hic pro vlcere cauernoso: vt. 2. ꝓnosti. 64. cōmē. sed pro vlcere sanioso ꝓfundo: quale est in hac materia ꝑꝑ grossitiem materie ⁊ retētionē in ꝓfundo. Nō sunt maligne. Quia nō sunt cū magno vel ꝓprio nocumēto ꝑtis sicut alie fistule ꝓprie dicte. Antiquatur mēbrū. s. cū egritudine. Et possibilis est rectificatio eius. s. materie fistulose: q2 est in cute. Et multiplicantur supple ille occultationes.

¶ Et quandoqȝ accidit ex vehementia febris frequentia anhelitus: ⁊ ex frequentia anhelitus viscositas sputi. Sputū. n. exiccatur cā anhelitus frequentis: ⁊ quandoqȝ accidit ex viscositate sputi vehementia laboris ⁊ additio inflāmationis: ⁊ ex additione inflāmatiōis frequentia anhelitus: ⁊ ex frequētia anhelitus viscositas ⁊ nō cessant ambe iuuare se suꝑ malitiam.

¶ Hic sermo similis est illi Hip. p̄ regi. acu. tex. cōmē. 38. Exiccatur cā anhelitus frequētis: ⁊ hoc ꝑꝑ reiterationē motuū ⁊ ꝑꝑ residuū caloris cuius euētatio nō pōt cōpleri in anhelitu frequēti. Hec āt exiccatio facit viscosum sputū. s. magis grossum ⁊ nō lubricuȝ. Uehemētia laboris. s. anhelitus. Ambe. s. viscositas sputi ⁊ frequētia anhelitus: īmo aꝑꝑet ꝙ viscositas addat ad viscositatem.

¶ Queritur autem que species peripleumonie ⁊ pleuresis sint deteriores an illa que est in latere sinistro vicina cordi: an illa que est in latere dextro. Quidā eniȝ ponunt hanc esse deteriorem: ⁊ qdam ponunt illam deteriorem esse. Uerū veritas est ꝙ propinqua parti sinistre est deterior. Sed est ꝯueniētior ad hoc vt maturetur ⁊ recipiat resolutionem: si fuerit de proprietate eius vt suscipiat illud. Et illa q̄ remotior est a parte sinistra est salubrior. Uerum ipsa est ex parte resolutionis ⁊ maturitatis magis inobediens.

Dubm 5m ¶ Dubitat̄ ergo de hoc. Et videt̄ ꝙ pleuresis vel peripleumonia lateris dextri sit deterior. Primo q2 ampliorez congregat mām: cuȝ epar situetur in dextra. Scđo q2 dextra pars nobilior est sinistra. Tertio q2 est pars magis mota: vt in libro de ꝓgressu aīaliū. Motus aūt difficultat aꝑa: ⁊ addit ad grauitatē: q2 ad dolorē ⁊ ad accidētia mala. Quarto q2 est pars sensibilior cuȝ sit ꝑfectioris cōplōnis. ¶ In cōtrariū est Aui. Itē simile videt̄ de his ⁊ de alijs passionibus materialibus: vt in tremore qui est peior a latere sinistro īchoans: vt supra fen scđa huius caplo de tremore. ¶ Istā questionē mouet Rasis. 4. cōtinentis. ca. 3. ⁊ nō soluit. Cōciliator vō differētia. 99. tenet ꝙ pleuresis lateris sinistri sit prauior materia loco synthomate ⁊ euacuatōe. Primo est prauior ex parte mãe: q2 materia ibi exacuit̄ calore partis sinistre: que ꝑꝑ situm cordis est calidior. Scđo est prauior ex loco: q2 ꝑs sinistra est nobilior q̄ dextra ꝓpter partē cordis sinistrā esse nobiliorē. dico ꝫm Gal. 7. de iuuamētis ca. 2. ꝓpter diuersitatē que est īter eum ⁊ Aristotelē in hoc vt declarabit̄ fen. 11. Tertio est prauior accidēte: q2 sequunt̄ accidētia prauiora ꝓpter ꝓpinquitatē ad cor. Quarto est prauior euacuatione: q2 nō sic euacuat̄ materia a parte sinistra sicut a dextra: q2 vie sunt magis arcte: ⁊ q2 nō sic est pars sensibilis: vñ nō sic cito stimulat̄ ad expulsionē. Pleuresis vō lateris dextri pōt poni prauior quātitate mãe: q2 magꝭ suffocat. Hec est eius solō: lȝ vacillet Cōciliator quā accipe si placet. Multa. n. cōtra euȝ induci possunt ex dictis suis met. ¶ Dicamus aūt cum Aui. ꝙ hec apostemata sinistri deteriora sunt siue mortaliora: sȝ lateris dextri sūt salubriora. Scđo ꝙ hec apostemata lateris sinistri sunt aptiora maturationi ⁊ resolōni: sȝ lateris dextri sunt ineptiora ⁊ magis inobediētia resolutioni ⁊ maturatiōi. Ratio primi: q2 aꝑata sinistre partis sunt cordi ꝓpinquiora. Cor enim magis locatur in sinistro: lȝ enim stet in medio: tamē ad sinistrā declinat: vt fen. 11. cap. 1. ergo ꝓpter maiorē ꝓpinquitatē aꝑatū ad id erūt ꝑiculosiora: ⁊ magꝭ suspecta ad mortē. Ecōtra vō apostemata partis dextre. Syncopis ergo ⁊ malitia pulsus ⁊ similia plus cōsequūtur apostemata sinistre partis: ⁊ hoc est qđ Auicē. dixit ꝓpinquior parti sinistre est deterior: ⁊ hoc est ꝓpter propinquitatē cordis: vnde alia littera ꝓpinquior cordi. Ratio secundi pōt assignari duplex: ⁊ quelibet hȝ difficultatē. Prima apostemata sunt aptiora maturationi ⁊ resolutioni in locis calidis magis: vt ait Cōmentator scđo ꝓnosticoꝝ cōmento 57. sed pars sinistra est calidior ꝓpter situȝ cordis. Secūda causa est paucitas materie: q2 pars sinistra nō est sic humida: cū non sit ibi fons humiditatis. pauca āt mā est resolubilior ⁊ maturabilior q̄ multa ¶ Cōtra predicta p̄mo videt̄ cōtradictio dicere hoc apostema lateris sinistri est periculosius ⁊ mortalius: ⁊ dicere est conueniētius vt maturetur ⁊ recipiat resolutionē. Hec eniȝ sunt due species melioris terminatiōis apostematū. ¶ Secūdo videt̄ ponere hec snia ꝙ latus sinistrū sit dextro calidius: cuȝ tñ pars dextra ponatur calidior: cui tamē signum est motus: īmo inter aīalia homo habet frigidiora sinistra: vt tertio de partibus animaliuȝ ca. 7. alꝭ ca. 4. ¶ Tertio dicit ꝙ apostema in dextra parte est de pluri materia: in sinistra de minori. Cōtra: q2 ad partem sinistrā dirigit̄ ramus vnius vene qui nō vadit ad dextrā vt prima p̄mi ca. de anathomia vene ascendentis. ergo plus habet de sanguine. ¶ Ad primū dōm ꝙ nulla est cōtradictio sermonū: q2 Aui. dixit. apostema enim lateris sinistri est periculosius: tamen si sit de salubribus est aptū terminari per resolutionē ⁊ maturationeȝ. vñ dicit: si fuerit de ꝓprietate eius vt suscipiat illud: ⁊ est simile: sicut si diceremus apostemata spūaliū sunt mortaliora q̄ aꝑata myrach vētris: ⁊ tñ sunt aptiora resolutioni q̄ ista. ¶ Ad scđm dōm vt dicit Conciliator ꝙ lȝ totū latus sinistrū sit frigidius dextro: tamen aliqua pars sinistri: vt que est prope cor: est calidior quadaȝ ꝑte dextra. Aliter etiā soluit ꝙ caliditate quātitatiua pars dextra est calidior: sed caliditate qualitatiue acuta pars sinistra. Et forsan vult Conciliator ꝙ calore spirituoso ꝓ operationibus anime pars dextra est calidior: q2 illam cor influit vt in radice: sed quadā caliditate vaporosa: vel per ꝯtactū nō pro operationibus: vel quasi ꝯsequēter pars sinistra est calidior: ⁊ illa caliditas facit ad resolutionē ⁊ maturationē mãe ꝑ plus q̄ faciat caliditas illa mēsurata lateris dextri: ⁊ hic esset locus speculationis. ¶ Ad reliquū dōm ꝙ plus facit ad multiplicationē materierū epar in dextra parte q̄ illa vena in sinistra. ¶ Ad rationes predictas dicendum. ¶ Ad p̄mam p̄mo ꝯcedēdo: sed materia illa lȝ sit amplior: nō tamē ita cordi ꝓpinquat. Sȝ si velles tenere ꝙ pars sinistra plus aggregat de mā tene ꝑ tertiā instātiā supra factā de ramo illo vene eūte ad sinistrā. ¶ Ad scđm dōm ꝙ lȝ id sit nobilior in esse p̄mm motus est ignobilior in hoc ꝙ nō est locare cor. ¶ Ad tertiū dōm vt Cōciliator ꝙ infirmi debent quiescere ⁊ nō moueri: vel ꝙ ex hoc aliquid tñ plus habēt de malitia. ¶ Ad quartū dōm ꝙ non est in hoc magna diuersitas. ¶ Uel dōm ꝙ sensibilitas incitat ad expulsionem citiorem.

¶ Et quandoqȝ facit cadere in pleuresim repletio humorum

Dub

moꝝ quando accidit in parte capitis: aut in parte pectoris: aut in quibusdam venis coniunctis partibus pectoris: ⁊ quãdoqꝫ facit ipsam possidere multitudo potus aque frigide cõstringentis materias ⁊ frigus additum quemadmodum facit ipsam euenire caliditas vehemens ⁊ potus vini puri mouẽtis humores quos ebullire facit. Et raro quidẽ permutatur peripleumonia ad pleuresim. Verum res est econtrario: ⁊ cum hoc illud quandoqꝫ est: ⁊ alleuiatur cum eo cõstrictio anhelitus alleuiatione aliqua.

¶ Hic ponit quasdã cãs pleuresis mediatas ⁊ quasdã primitiuas. Et primo quasdã antecedentes. Scdo ponit quãdam cõparatiões. ibi (Et raro.) Tertio quasdã pmitiuas. ibi (Et pleuresis.) Prĩa pꝫ. ¶ Cã eius qd dicit in scda pte est quã ponit Gal. in cõmẽto afor. 11.7. pticule. In pleuresi peripleumonia. qꝛ qñ materie peripleumonie multiplicant suffocant vtplurimũ anteqꝫ accidat pleuresis põt tamen accidere quandoqꝫ: ⁊ alleuiatur cũ eo: s. cũ tali permutatione peripleumonie ad pleuresim. Constrictio anhelitus: qꝛ cũ materia nõ oppilat pulmonẽ nõ sic aggrauat anhelitũ cum transit ad pleurã alleuiatione aliqua: qꝛ facta pleuresi ex pte doloris est grauioꝛ anhelitus: nõ tñ ex parte oppilationis.

¶ Et pleuresis quidem plurimum accidit in autumno ⁊ hyeme ⁊ proprie post ver hyemale: ⁊ multiplicatur in vere hyemali ⁊ exufflatione septentrionis propter multitudinem superfluitatum: aut ppter coartationem superfluitatum: ⁊ multiplicantur cũ eo dolores laterum ⁊ costarum ⁊ pprie successione meridiei: ⁊ in estate cũ exufflat meridies minoratur valde. Uerum cum est estas austrina pluuiosa ⁊ similiter autũnus multiplicatur in fine autũni in habẽtibus choleram pleuresis: sm formam vo aliam ab hac pleuresis minorat in aeribus ⁊ regionibus ⁊ ventis meridianis. Et minoratur etiam in mulieribus que menstruantur: quoniam complexiones eaꝝ declinant ad humiditatem absqꝫ cholera. Et quãdo accidit pregnantibus est pnitiosum: ⁊ minorat in decrepitis: nã si accidat interficit pp debilitatẽ virtutum ipsoꝝ in spuẽdo ⁊ mũdificando.

¶ Ponit hic quasdã causas primitiuas. s. tempora anni ⁊ alias causas vt sexum etatem ⁊ pregnationem.

Dubm 6m ¶ Dubitat quõ accidat pleuresis in autũno: cum tũc cholera nõ sit plus imo melia. Dõm qꝫ lꝫ cholera sit plus in estate: tñ in autũno est plus ab estate reseruata que cõstricta ⁊ phibita a resolõne facit pleuresim. Simile ei qd dr tertia parti. afo. illo afo. 23. Autũno vo. ⁊ hyeme. 24. hec est pleuresis flegmatica plus ppter eius multiplicationẽ ⁊ expssionẽ ⁊ lesionẽ spũaliũ a frigore. Et pprie fit pleuresis post ver hyemale pp expressionẽ ⁊ catarros. Et multiplicat ẽt pleuresis in vere hyemali pp catarros ⁊ lesionẽ spũalium: ⁊ iõ subdit. Multiplicat cũ eo. s. vere hyemali doloꝛ laterũ ⁊c. pprie successiõe meridiei. i. pprie qñ succedit ver hyemale tẽpore preterito hyemali humectatiuo ⁊ ab hyemali grosso aut expressiuo: Et in estate: qꝛ iã dixit qꝫ in autũno ⁊ hyeme multiplicant. Cũ ẽt dixit de vere: dicit nũc de estate qꝫ minoratur aduẽtus pleuresis i estate: ⁊ cũ sufflat meridies: qꝛ estate ⁊ cõstitutiõe meridiõali nõ pmũtur mãe itus: imo extra mouent: ⁊ iõ in fine autũni cũ icipit venire frigus comprimens multiplicat pleuresis in hñtibus choleram supfluã. ¶ Sꝫ diceres quare estas nõ facit venire pleuresim qñ iã sit dictũ qꝫ potus vini ⁊ caliditas vehemẽs facit illã venire. Dõꝫ qꝫ vtrũqꝫ põt ꝯtingere: tñ hyems ⁊ autũnus plus faciunt pleuresim qꝫ estas. Secũdũ vo formã aliam ab hac que statim dicta est: ⁊ hec qꝛ fit pure meridionalis ꝯstitutio vel dispositio: ⁊ non seqtur frigus post sicut dicebat de fine autũni: minoratur ⁊c.

¶ Et pleuresis quidẽ quandoqꝫ assimilat apostemati epatis. Nã suspẽsoria cũ extẽdunt pp apã epatis puenit illud ad velamẽ ⁊ pãniculũ ⁊ sentitur in ipso doloꝛ ⁊ puenit ad ꝯstrictionẽ anhelitus: quare necessariũ est tibi vt cognoscas drĩam iter ea vtraqꝫ. Et qñqꝫ assimilatur sirsen. Et pleuresis quãdoqꝫ iterficit pp magnitudinẽ accidentiũ eius. Et qñqꝫ iterficit ppter pfocationẽ. Et qñqꝫ iterficit cũ pmutatione ad peripleumoniã ⁊ ptisim aut syncopim aut aliud ex eis q dicta sunt. Et scias qꝫ pleuresis qñ associat ei sputũ sanguinis est similis hydropisi cui associat febris. Indiget ergo primum ⁊ est pleuresis cura stiptica sputũ sanguis ledẽte sm pleuresim: sicut scdm idiget cura calefaciẽte ⁊ exiccãte: aut exiccante equali sm hydropisim ⁊ humectãte infrigidante propter febrem.

¶ Hic p cõparat pleuresim ad apã epatis. Scdo ad frenesim. Tertio ad accidẽtia qdã q sequunt. Quarto ad hydropisim: lꝫ sit meliꝰ dicere qꝫ ponit multos cañ. Scda ibi (Et qñqꝫ.) Drĩam apatis epatis ⁊ pleuresis ifra scies. Et qñqꝫ similat sirsen. i. frenesi. Propter magnitudinẽ accñtiũ eiꝰ. vt syncopis vehemẽtia feb. fluxus vẽtris ⁊ siti'a. Indiget primũ ⁊ est pleuresis. s. cũ sputo sanguis. Ledẽte als leniẽte. Scdm pleuresim. Quia stiptica nocẽt in pleuresi: ⁊ ideo dixit ledente. Uel qꝛ pleuresis idiget leniẽte. s. facilitante sputum: iõ dicit alia littera leniente. Hydropisis. s. cum febre. Et sunt dicta. G. in cõmento afo. Humide diete. afo. 16. 1. pticu.

¶ Et multotiens est cã pleuresis ⁊ pipleumonie assumptio ciboꝛum grossi nutrimenti ingrossantis nutrimentum sicut alcãnabit: quare expellitur ad ptes mamille ⁊ lateris: ⁊ cura quidẽ materie subtilis est cũ balneo: ⁊ exeũti ex eo detur oxymel velociter ⁊ alienet inũctionem que fit fricando cum oleo qm est attractiua. Et qñqꝫ excusatur per hoc a flobothomia.

¶ Hic cõplet sm quosdã cañ. lꝫ vltimus sit curatiuus: ⁊ posuit eum vt faceret rememorari qꝫ post cañ. gñales alicuius passionis ꝯsueuit ponere cañ. cure: hoc tñ postposuit ad tractatũ qui seqtur. Alcãnabit sunt caules quasi albi grossi: de qbꝰ ponit Aui. 2. cañ. ca. de caule. ⁊ dicit ibidẽ idẽ qd hic dicit. Et cura subtil' materie. s. ⁊ pauce: qꝛ põt p illã resolui. Oxymel. s. multe acetositatꝭ: vt sedet calorẽ: siqs est iductus a balneo: ⁊ iuuet ad expuitionẽ ⁊ abstersionẽ si qua mã est in pectore. Inũctionẽ. s. circa pectus: qꝛ motus attrahit calefactione. ¶ Sed tu diceres ita facit balneũ. Dõm qꝫ balneũ distrahit ad diuersas ptes. Per hoc. s. balneũ excusat a flobothomia: sic qñqꝫ excusat fomẽtatio. Et illa erit qdam nõ vera vel oĩmoda modica pleuresis q balneo recedit sine alia euõne.

¶ Dubium esset in qua parte frequentius accidat pleuresis. Rab. n. sensit. 4. cõtinentis ca. 3. qꝫ in sinistro. Sed omittit hic ⁊c.

¶ De signis pleuresis. Cap. 2m.

Pleuresis pure signa sunt manifesta ⁊ sunt febris inseparabilis pp vicinitatem cordis. Et scdm est doloꝛ pungitiuus sub costis: qm mẽbrũ est pãniculosum: ⁊ multotiẽs nõ apparẽs nisi apud anhelitum: ⁊ qñqꝫ est cum punctura tensio: ⁊ qñqꝫ est plurimũ: ⁊ tensio qdem signat multitudinem: ⁊ punctura fortitudinẽ in penetratione ⁊ mordicatione. Et tertiũ est cõstrictio anhelitus pp coartationem factã ab apate ⁊ paruitas ⁊ frequẽtia eius. Et quartũ est pulsus serrinus cuius qdẽ diuersitas augmentat ⁊ egredit ab ordine apud statum pp debilitatẽ virtutis ⁊ multitudinẽ materiei. Et qntũ est tussis: qñqꝫ. n. accidit in principio huius egritudinis tussis sicca: deinde cum sputo. Et qñqꝫ est hec tussis in pncipio rei cũ sputo ⁊ est laudabile valde. Et tussis qdem nõ accidit nisi ppterea qꝫ pulmo leditur ex vicinitate. Amplius resudat ad ipsum id qd resudat ex mã egritudinis: quare idiget sputo eius. qꝫ si resoluatur tota ⁊ resudet: tũc iam mundificatur illud quod collectum erat.

¶ Iam posuit sciẽtiã pleuresis ⁊ diuersitatẽ eius: hic ponit signa correspõdentia predictis in ca. antecedẽti. Et primo ponit signa vere pleuresis: ⁊ qbus distiguit ab alijs: ⁊ qbꝰ cõicat. Scdo ponit signa qꝫtũ ad oẽs diuersitates q in pleuresi accidũt. ibi (Cũ nõ est.) Prima in duas. Primo ponit signa vere pleuresis q significãt ipsam eẽ.

Scđo ponit signa: quibus cognoscimus dr̄iam inter eam ⁊ passiones quibus similatur. ibi (Amplius quoniam.)

Dub^m p^m ¶ Circa primū signū pōt dubitari de anxio qui pleureticꝰ fuit: ⁊ tñ stetit aliqͥbus diebus sine febre. ⁊ Dōm ꝙ tūc nō fuit vera pleuresis ꝑꝑ grossitiē materiei a qua vaporatio fuit facta: ⁊ exeūte subtili cessauit ebullitio fortis: ⁊ in hoc iā ꝓtelauimus sermonē in commē. afo. 12. Paroxismos. Et qñq3 est plurimū. i. plurima est tensio: vt sentiat tēsionē vsq3 ad furculā supiorē pectoris. Qñq3 multitudine. qꝛ qñq3 posset fieri a vētositate ꝑꝑ paucū aerē motū: l3 multe ꝑtes pectoris laborēt: ⁊ iō restaurat cū frequētia. De pulsu sermonē diximus cañ. p^o fen. 2. ꝙ est quidā pulsus durus cū diuersitate. Apud statū. s. quo ad accidētia: nō quo ad digestionez materie. In principio rei idest in primis diebus tribus.

Dub^m 2^m ¶ Cū sputo. Dubitat vtrū solū nocumētū factū in paribus pectoris preter hoc ꝙ cōicet mā vel nocumētū a pectore ipsi pulmoni possit eē cā tussis. ⁊ Videt ꝙ sic: qꝛ tussis est passio qua virtus expulsiua pectoris ⁊ pulmonis conat aliqͩ a se repellē: vt. 5. de accidenti c. 4. s3 virtꝰ expulsiua ꝑncipal'r est in pectore. s. dilatatiua ⁊ ꝯstrictiua: ergo solo pectore leso excitabit virtꝰ eiꝰ ad expellēdū cu3 ipetu: ⁊ h est tussis. ⁊ Ampliꝰ. A. supra ponēs cās tussis ꝑmitiuas: posuit cās ifrigidātes pectꝰ ⁊ lacertos eiꝰ. ⁊ Ampliꝰ apa epat̄ iducit tussim: qꝛ accidit ei q h3 id mordicatio: vt Cōmētator. 2. ꝓnosti. 3. S3 ista mordicatio ⁊ malus sensus videt iduci statim in diaphragmate nō in pulmone: ergo solus malus sensus partiū spūaliu3 preter pulmonē pōt causare tussi3. ⁊ Amplius cōiter auctores ponūt ꝙ signa sputi sanguinis a pectore est difficultas tussis maior ⁊ amplior q̄ quādo est a pulmōe: tūc arguitur. aut sanguis a pectore facit tussim prius q̄ itret pulmonē solū stās iter pectus ⁊ pulmonez ⁊ habet ꝓpositū. aut facit tussim qñ iā est in pulmone: ⁊ tūc ex hac cā tussis nō eēt maior neq3 ꝓlixior qñ est a pectore q̄ qñ est a pulmone: qꝛ ad quācunq3 partē pulmonis ille sanguis peruenit in eadē pōt fieri vlceratio ⁊ erit sanguis a pulmone: ⁊ sic fiet equaliter ꝓpinquus sanguis a pulmōe ⁊ a pectore: ⁊ ꝑ cōsequēs tussis equalis in fortitudine ⁊ ꝑduratione. S3 dices ille sanguis a pectore est grossior: ergo tussis fortior. Dōm ꝙ id nō vadit proprie ad mentez Aui. supra nec alioꝝ auctoꝝ: qꝛ ex tussi ꝓlixa volūt arguere de maiori distātia a qua venit sputū sanguinis: ⁊ nolūt arguere grossitiez sanguis: imo grossities est de signis sensibilibus: qͥbus ēt arguimꝰ locū. ⁊ Ampliꝰ diaphragma est ꝑncipale mouēs i anhelitu: s3 leso eo solo virtus sua motiua ꝯhetur: ⁊ ipetuose mouebit vt expellat ⁊ i hoc erit tussis. ⁊ Amplius Haly. 9. theo. 21. c. assignās cām tussis in pleuresi dicit ꝙ est ꝓpter motū expellētis virtutis ad rē nocēte: ⁊ dicit absolute ⁊ nō dicit pulmonis. Solū ergo nocumentu3 pectoris ꝑter pulmonē pōt facere tussim: ⁊ sil'r mā in pectore stās ꝑter ꝙ penetret i pulmonē. ¶ In oppositū sūt oēs auctores. Primo Auer. 3. colliget. c. de accidē. expulsiue in pulmōe: al's. c. 31. dicit ꝙ tussis est motus expulsiue in pulmone. ⁊ 4. colliget. c. 52. s. de signis in egritudinibus pulmonis dicit ꝙ ꝓpria egritudo pulmonis est tussis. Idē Gal'. 2. de crisi. 10. ca. vbi volēs assignare cām tussis in pleuresi dicit ꝙ hoc fit: qꝛ pulmo recepit partē eius qđ exit de pāniculo. Et Ras. 4. ꝯti. c. 3. ⁊ Gal'. 2. de iterioribus. vlti. ca. dicit ꝙ si nō tussit pos'e est pleuresim hēre sed ipa nōdū maturatū est ⁊ mā est clausa ⁊ durissima vt nihil madoris emittat. Ecce ꝙ vult ꝙ mā stās in pectore nisi cōmunicet pulmōi nō facit tussi3: ⁊ hec est mēs Aui. supra ca. de ꝯstrictiōe anhelitꝰ. vbi dicit ꝙ si mā sit in spatio pectoris nō est tussis de qua sit curādū. Idē in ca. de signis asmat̄. vbi dicit. si mā nō fuerit extra spatiū: ⁊ nō fuerit ⁊c̄. i. si mā nō fuerit in spatio pectoris nō erit tussis: quocūq3 mō fuerit. Et in hoc loco volēs assignare cām tussis in pleuresi: assignat duas cās. s. nocumētū ex vicinitate: ⁊ est nocumētū sine cōitatate māe: ⁊ nocumentū ꝑ resudationē māe: ergo vult ꝙ nisi nocumētū vel mā ad pulmonē attingat nō fiat tussis. Hoc declarat signo: cū eni clysterizamꝰ vulnera cassalia pectoris nō ꝓuocat tussis ex h quāuis mā ipleat spatiū pectoris: nisi ex h pulmo ꝯstringat ⁊ mordeatur. ⁊ Hanc questionem dimitto alys. Dico tñ pro sol'one eius vnū fundamētu3 ꝙ nocumentum qđ excitat expulsiuā pectoris ⁊ pulmonis ad tussiēdū: op3 ꝙ sit in parte ad qua3 aer tractus ⁊ ipulsus possit ꝑuenire adiuuās vel q̄si coadiuuās in expulsione nocumenti illius: siue nā iuuetur siue eo iuuari credat. Et si ista propositio est vera: tūc nulla res facit tussim nisi nocumētū ꝑtingat ad ꝑtes pulmonis. s. ad cānulas ⁊ ramos eius: qꝛ ad illos attigit aer motꝰ motu ipulsionis ⁊ expulsiōis: ⁊ si attigat aer ad pectꝰ nō ꝓprio suo ipulsu pōt mām colligere vt faciat illā sputari: h3 eni mā igressū in pulmonē: nō qꝛ aer spaty pectoris illā deferat s3 vadit ꝑ viā aeris: imo pos'e eēt ꝙ aer ille ipediret coherētiā pectoris ⁊ pulmōis. Propositio aūt ꝑmissa q̄ ē vt fūdamētū ꝓbat signo: qꝛ hñs rascationē i gutture: excitat ad tussi3: qꝛ illuc pōt ꝑtigere aer q est istrm in actu tussis quo fit expulsio: ⁊ tñ i magno vlcere pectoris. v. g. in vlcē ex v̄sus cutiz nulla fit tussis: qꝛ ñ ē auxiliū i expl'siōe eiꝰ cū aere ꝑ tussi3 ipulso. Et sic rō difficil' soluet ꝙ sāguis in pectore neq3 alia mā i spatio facit tussi3 nisi cōicet nocumētū cānulis pulmōis. s. nocumētū cū mā vl' sine mā: ⁊ iō icipe pōt tussis a mā spaty ꝑꝑ nocumētū sine mā.

¶ Et cū ea quidē q̄ pura est nō est pulsatio qm̄ mēbru3 est priuatum multitudine arteriaꝝ.

¶ Hoc est sextū signum. Pura est que est in pāniculo intrinseco de materia calida: cui omnia ista sex signa adaptantur. Nō est pulsatio. i. dolor pulsatiuus. Causa est vt sumit. 2. de iterioribꝰ. c. 3. ⁊ 4. cōtinētis. c. 3. qꝛ in illo panniculo nō est arteria: vt dicit Auic. Et iō si apostema est in musculis costaꝝ qꝛ ibi sunt plurime arterie posset fieri pulsatio: vt. 4. conti. ponit Rasis. c. 3.

¶ Amplius qm̄ pleuresis est similis apostemati epatis ꝑꝑ tussim ⁊ febrē ⁊ constrictionē anhelitus ⁊ propter tēsionē suspēsorioꝝ ⁊ expulsionē doloris ad pāniculū cooperiētē: op3 vt distinguat inter vtraq3: ⁊ iteru3 similat ꝑipleumonie propter illud ⁊ ꝓpter sputū: quare oportet vt distinguat iter ipsam ⁊ illam.

¶ Prio ponit distictiua signa iter pleuresi3 ⁊ apa epat̄. Scđo iter pleuresi3 ⁊ ꝑipleumoniā. ibi (Et dr̄ia iter ea.) Tertio iter pleuresi3 ⁊ frenesi3. ibi (Et qm̄ cum pleuresi.) Quarto addit cañ. in signis. ibi (Et pleuresis.) ⁊ Pria in. d. Prio ostēdit cōitatē signoꝝ apat̄ epatis ⁊ pleuresis ⁊ ēt ꝑipleumonie: ex quo sequit necessariū eē ponere signa distinguētia. Scđo ponit signa distinguētia. ibi (Et iterū.)

¶ Ponit aūt ꝙ cōicāt apata epat̄ ⁊ pleuresis in q̄tuor signis. s. tussi ⁊ fe. ⁊ malitia anhelitꝰ: ⁊ i dolore circa costas i pāniculo. Propt tēsionē suspēsorioꝝ. s. epat̄ ad costas ⁊ diaphragma. Et expulsiōe3 i. ꝑuētionē doloris ad pāniculū ꝑꝑ istā colligātiā. dolor tñ i costis nō cōicat tm̄ apati epat̄: qꝛ epar nō in oībꝰ est ꝯiūctū cū costis: vt 5. de iterioribus. 7. ca. Et iteꝝ similat peripleumonie ꝑꝑ illud. i. ꝑꝑ signa quatuor. Et ꝑꝑ sputū. qꝛ ꝑmutat sputū in peripleumonia. Distinguat inter ipsam peripleumoniā ⁊ illā. s. pleuresim.

¶ Et iterum differētia inter apa epat̄ ⁊ pleuresim est: qm̄ pulsus in apate epatis est vndosus ⁊ dolor est grauatiuꝰ nō ꝑūgitiuus: ⁊ facies est cōuersa ad citrinitatē malā: ⁊ tussis est absq3 sputo: imo tussis ē sicca tarda: ⁊ qñq3 denigrat lingua eius ꝑꝑ citrinitatē: ⁊ vrina est grossa hydropica: ⁊ egestio est epatica: ⁊ sentit grauitas in latere dextro ⁊ nō cōprehēdit ipsum tactus cu3 dolore. Et qñq3 est in apate epatis solutio similis loture carnis recētis ꝑꝑ debilitatē virtutis.

¶ Prio ponit signa distiguētia iter apa epat̄ ⁊ pleuresim. Et qꝛ ista signa sūt declarata fen. 14. iō breuiter trāsit h. Ad citrinitatē. s. ꝑꝑ icēdiū chol'e in epate. Tussis absq3 sputo. Et h signo solo nō est ꝯfidendū: qꝛ vt dicit Alexander pleuresis qñq3 h3 tussim absq3 sputo. Quandoq3 denigrat ꝑꝑ vltimitatē caloris. Et hoc ēt pōt ꝯtingere in pleuresi: ⁊ iō illa signa sunt simul iūgenda. Hydropica: sicut apparet quandoq3 in hydropisi: ⁊ hoc in apate gibbi. Egestio epatica: vt lotura carnis ꝓprie: qñ est in ꝯcauo. Nō comprehēdit. s. qñ est in ꝯcauo epatis: sed quando est in gibbo cōprehendit. Et qñq3. Hoc dixit: vt declaret ꝙ nō semꝑ est egestio epatica: s3 qñ est defectus fortis in digestiua. Et sunt iam numerata signa.

¶ Et cū apa est in gibbositate sentit in carne plurimū: ⁊ si est in cōcauitate detegit ab eo anhelitus iobediēs cū significet rem grauē suspēsam: ⁊ ꝯstrictio anhelitꝰ in apate epat̄ est sil'is in horis nō vehemēs valde.

¶ Incipit ponē signa apatū epat̄ h3 ꝙ sūt i gibbo vel ꝯcauo. Sētit s. tactu. In carne. i. myrach vētris. Et si ē i ꝯcauitate apa epat̄ detegit ab eo. i. fit in ipo anhelitꝰ inobediēs. i. difficil'. q. d. l3 nō possit tactu cōprehēdi: tñ manifestat ꝑ anhelitū difficilē i quo hō sentit: sic si hēret quoddā pōdus suggestū costis ⁊ pectori pōderās iferiꝰ: ⁊ quāuis hoc signū sit apat̄ ꝯcaui: tñ plus est in apate gibbi: vt apparet fen. 14. Et cōstrictio anhelitus est similis. i. satis vniformis stās: qꝛ q̄libet ꝑua nouitas circa apa epat̄ nō inouat modū anhelitus. Nō vehemens: qꝛ nō sic ex eo ledit vt ab apate pectoris.

¶ Pleuretici v̄o tussis est cu3 sputo ⁊ dolor eius est ꝑūgitiuus ⁊ eius vrina est bone substātie ⁊ color eius est optimus ⁊ cōstrictio anhelitus eius est vehemēs: ⁊ est ꝑueniens ad additionem plurimam.

¶ Positis

¶ Positis signis a͞patis epatis: ponit signa pleuresis: q̄bus ab illis distinguit: ⁊ sunt signa quatuor vel quinq̄. Cum sputo nō semꝑ vt dixit Alexāder. Dolor ⁊c. s3 in a͞pate epatis grauatiuus. Urina bone substantie vtplurimu3: ⁊ ꝓprie in principio. Sed in apostemate epatis statim in principio est mala.

¶ Et differētia inter ea ambo ⁊ inter peripleumoniam etiā est qm̄ pulsus peripleumonie est vndosus ⁊ dolor eius est grauatiuus ⁊ strictura anhelitus eius est vehemēs ⁊ anhelitus eius est calefactus ⁊ signa alia.

¶ Et dr̄ia inter ea ambo scil3 a͞pa epatis ⁊ a͞pa lateris ex vna pte ⁊ peripleumonie ex alia est. ¶ Pulsus vndosus. S3 tu diceres in h̄ nō differt ab a͞pate epat̄: q2 ēt est vndosus. ⁋ Dōm dupl'r. Primo q2 Aui. nō vult ꝙ quolibet illoꝝ signoꝝ differat ab a͞pate epatis ⁊ pleuresi: sed aliquo ab vno: ⁊ aliquo ab alio. ⁋ Uel dicendum ꝙ in a͞pate pulmonis pulsus est vndosus vel vndosior q̄3 in a͞pate epat̄: q2 pulmo est mēbrum accidentaliter mollis: ⁊ cū mollitie propinquius cerebro ⁊ arterijs brachioꝝ. Dolor eius est grauatiuus: ⁊ ꝑ h̄ differt a pleuresi. Et cā hui⁹ doloris est: q2 pulmo ītrinsece nō sentit. Strictura anhelitus vehemēs in hoc differt a pleuresi: ⁊ a͞pate epat̄: l3 respectu pleuresis sit strictura vehemēs vehemētia quadam: vt supra dixi. Anhelitus calefactus ꝑꝑ calefactū pulmone3. Et in hoc differt ab apostemate epatis ƀm quedā modu3. Et signa alia. s. dicenda cap̄. de peripleumonia.

¶ Et qm̄ cū pleuresi qn̄q3 accidūt accidētia sirsen horrenda sicut ꝑmistio ītellectus ⁊ alienatio ⁊ frequentia anhelitus ⁊ tremor cordis ⁊ syncopis ⁊ que sunt minora illis ⁊ prauitas angustie ⁊ multitudo rixe ⁊ vehemētia sitis ⁊ alteratio coloris faciei ad colores diuersos ⁊ vehemētia febris ⁊ vomitus chol'e. Et cā in istis accidētib⁹ est cōitas pectoris cū principalibus mēbris ⁊ vicinitas eoꝝ op3 vt distinguat̄ īter vtrasq3 res. s. sirsen ⁊ birsen. Et dr̄ia igit̄ est ꝙ ꝑmistio ītellectus accidit in sirsen in p̄mis. Deide vehemētia fiūt in ip̄o reliqua accidētia ⁊ est anhelitus in eo sanior: ⁊ postponit̄ corruptio anhelitus a ꝑmistione: ⁊ sūt cū eo accidētia ipsi⁹ ꝓpria sicut est rubedo oculoꝝ ⁊ attractio eoꝝ ad supiora. In birsen v̄o postponit̄ ꝑmistio intellectus: ⁊ ⁊ qn̄q3 nō est nisi iuxta mortē: imo est ratio eius īcolumis. Uerꝝ in ipso p̄cedit alteratio anhelitus ⁊ ei⁹ malitia: ⁊ est in principio tensio in myrach ad supiora ac si trahat̄ ad a͞pa ⁊ dolor pūgitiuus. Et ei⁹ dr̄ia in hoc ē ꝙ pulsus in sirsen est magnus declinās ad raritatē: ⁊ in pleuresi paruus ad frequētia3 vt succurrat̄ ꝑuitati.

¶ Primo ponit cōitatē signoꝝ pleuresis ⁊ frenesis. Scd̄o ponit differētiā. ibi (Et differētia.) Et que. s. accidētia sunt minora: q2 nō sūt fortiora vt syncopis. Anhelitus sanior. Quia nō ꝑ se ⁊ īmediate ledit̄ instr̄m eius in frenesi sicut in pleuresi. Postponit̄ corruptio. i. ꝑmutatio anhelitus. A ꝑmistione. i. alienatione q2 fit post alienationē. Attractio. i. ꝯctio: vel ꝯcauitas iuxta morte3: ꝑꝑ vapores ad caput motos. Rō ei⁹ īcolumis. Quia mouent̄ humores versus pectus. Pulsus fit magnus in sirsen. i. in frenesi: q2 non sic indurat̄ arteria: vel q2 sic nō ledit̄ corr̄iō in pulsu magno cōplet̄ ita necītas ꝙ nō fit frequens sed rarus respectu pleuresis in qua pleuresi est paruus ꝓpter nocumētū cordis: iō op3 ꝙ fiat frequens.

¶ Et pleuresis quando fit vehementior vehemētiora fiunt accidentia predicta cum ea ⁊ siccatur lingua cu3 ea ⁊ exasperatur. Cū ergo augmētatur accidit rubedo in facie ⁊ oculis ⁊ inquietudo vehemens ⁊ corruptio anhelitus ⁊ ꝑmistio intellectus ⁊ sudor intersectus: ⁊ qn̄q3 ꝑducit ad fluxum ventris malum.

¶ Patet.

¶ De signis eius q̄ est pura ⁊ nō pura. Cap̄. 3m.

Cum non est pleuresis pura: imo est in pāniculo velāte costas ⁊ lacerto extrinseco habēt signa. ⁊ sunt dolor in ea ⁊ nocumentū ad terminum. Illam nāq3 que fit in panniculo extrinseco cōprehendit tactus: ⁊ quandoq3 cōicat ei cutis ⁊ apparet visui: ⁊ quādoq3 rumpitur exterius ⁊ nō facit sputū: ⁊ hec eruptio quandoq3 fit natura: ⁊ quandoq3 fit arte: ⁊ cu3 illa que fit in lacerto extrinseco est pulsatio. Nā si sentitur cū attractione aeris est in lacerto dilatāte: ⁊ si sentitur in reditu est in lacerto cōstringēte: ⁊ iā ostēdimus quoniā ambo inueniunt̄ in duabus tunicis simul. s. itrinseca ⁊ extrinseca. Et cōprehensio al's compressio etiā comprehēdit hūc modū pleuresis q̄ nō est pura. Et in hac q̄dem nō pura non est ex dolore pūgitiuo ⁊ ex cōstrictione anhelitus ⁊ tussi ⁊ ex duritie pulsus: ⁊ serrinitate eius: ⁊ vehementia febris ⁊ accidentium eius: q̄d est in pura: ⁊ quandoq3 est pulsus lenis. Et quādoq3 est fe. ꝑꝑ apostemata in alijs locis a predictis: aut propter cām aliam sicut sputum saniosum: aut aliud: ⁊ nō est pleuresis cū nō sunt illic dolor pūgitiuus ⁊ pulsus serrinus ⁊ reliqua. Et in nō vera existit subtus pectinem plante dolor.

¶ Superius posuit signa q̄bus cognoscimus pleuresim eē: ⁊ quib⁹ differt ab alijs passionibus sibi similibus: hic ponit signa ƀm ei⁹ diuersitates. Sūt aūt diuersitates in ea qnq̄. Prima q̄dā est pura: q̄dā nō pura. Scd̄a q̄dā est pleuresis mala quedā salua. ibi (Significāt.) Tertia q̄dā est in p̄n°: q̄dā in augmēto ⁊c. ibi (Cū nō est sputū.) Quarta q̄dā cholerica q̄dā sanguinea. ibi (Et res.) Quinta q̄dā terminat̄ ꝑ ꝑmutationē quedā ꝑ resol'onē ⁊c. ibi (Qn̄.) h3 hoc qnq̄ facit. ⁋ Prima in. d. Prio ponit signa nō pure seu nō v̄e pleuresis. Scd̄o signa vere. ibi (Et in pura.) ¶ Nocumētū ad terminū. Quia nō ita est ītensa sicut qn̄ est in lacertis ⁊ pāniculis ītrinsecis: q2 forsan nobiliores ⁊ sensibiliores sunt ꝑtes ille: l3 in hoc posset esse aliqualis hesitatio. ⁊ forsan vult dicere ad terminū. i. quodāmodo: ⁊ hoc satis ꝯclarat cū dicit. Illā nāq̄. Et fit apud tactū dolor maior. ⁊ sic d3 ītelligi Ras. 4. ꝯti. c. 3. cū dicit. ꝙ est maior dolor in pleuresi: qn̄ est in lacerto extrīseco. Pulsatio. ꝑꝑ arterias: vt supra dixi. Nā pro sed. Ambo. s. lacerti tā dilatātes q̄3 ꝯstringētes. Inueniuntur in duabus tunicis. i. in duabus partibus versus tunicas. s. ītrinseca ⁊ extrīseca. Et iā ostēdimus p̄ can̄. fen. 1. de anathomia lacertoꝝ pectoris. Et cōpressio. i. qn̄ p̄mit̄ locus: al's cōprehēsio: ⁊ est sensus. q. d. nō difficile cōprehēdit eā. Pulsus lenis. Qn̄ ē in carnosiorib⁹ ꝑtibus pectoris. Et qn̄q̄ est fe. Uult in hoc Aui. ꝙ illa accidentia p̄nt fieri ꝑꝑ aliā cām q̄3 ꝑꝑ pleuresim. v̄. g. q̄dā febrit ꝑꝑ a͞pa alibi q̄3 in pectore: vel ꝑꝑ aliā cām: ⁊ h3 sputū saniosu3 cū hac feb. ꝑꝑ aliā cām q̄3 ꝑꝑ pleuresim: q2 h3 vnū catarrū ꝯtentū diu in pectore. Aut aliud. i. h3 aliud signū. v̄. g. pulsu3 durū ꝑꝑ aliā cām q̄3 ꝑꝑ pleuresim: nō op3 iudicare ꝙ ille sit pleuretic⁹: nisi sit ibi dolor pungitiu⁹ ⁊c. Plāte. s. man⁹: ⁊ h̄ ꝑꝑ cōitatē. s. musculoꝝ extrīsecoꝝ cum neruis q̄ dirigunt̄ ad man⁹: h̄ tn̄ dictū est satis extraneū apud me.

¶ Et in pura que est in velamine distinguēte est dolor declinās ad ossa pectoris: ⁊ est permistio rōnis in ipsa ⁊ fiūt vehemētiora accn̄tia ⁊ dolor ⁊ difficultas anhelit⁹: ⁊ nō est vehemētia febris ⁊ velocitas sicut in alijs: imo qn̄q3 postponit̄ vsquequo putrefiat supfluitas ⁊ fit fortis feb. valde. Et si est in pāniculo tegēte pectus dolor est vsq3 ad furculas. Et diuersificat̄ dolor ꝑꝑ diuersitatē tractus partiū pāniculi furcularū ⁊ ꝑꝑ diuersitatē partiū in sensu: ⁊ nō est cū ea pulsatio oino: ⁊ dolor declinans ad partes thoracis est ꝑꝑ apostema in velamine distinguēte. Et qn̄q3 est ꝑꝑ euētū apostematis in instrumētis membroꝝ carnosoꝝ que sunt in costis ⁊ non est in eo multus timor.

¶ Hic ponit signa vere pleuresis. Et p̄ eius q̄ fit in panniculo distinguente. Scd̄o eius q̄ fit in pāniculo tegēte costas. ibi (Et si ē.) Tertio resumit de ea que fit in pāniculo distinguēte. ibi (Et dolor.) ¶ Cōsiderandū ꝙ ꝑ pāniculū distinguentē possumus ītelligere vel diaphragma vel mediastinū. Et tūc p3 q̄re dolor est ad ossa: q2 fortiter illi colligant̄ illis ⁊ ꝓprie mediastin⁹ thoraci. Permistio. ꝑꝑ cōitatē multā in cerebro. Uehemētiora accidētia de malitia anhelitus ⁊ dolore clamoso. Et iō subdit: ⁊ pro. i. dolor.

Dub^m ¶ Sed dubitatur de eo quod dicit ⁊ nõ est vehemētia febris. Quia videtur hec febris prauior ⁊ acutior quāto membrū est nobilius. ¶ Dõm ꝙ semꝑ mēs Aui. fuit ꝙ in mēbris carnosis fiāt febres ex illoꝝ apatibus maioris caloris in quāto: ⁊ velocioris motus in calore: qꝛ citius māe in illis putrescūt: ſ; in neruis l; febris ſit maior ⁊ prauior ex ꝑte accidētiū: vt dolor ⁊ vigiliaꝝ alienatiõis ⁊ ſiliū: tñ ex ꝑte itēſionis forme caloris nõ: vt. 4. cañ. c. de febrib⁹ apatū. Uerū febris q̄ est in mēbris carnoſis est vehemētior: ⁊ in mēbris neruoſis debilior: qꝛ ꝫ pāniculus mediaſtin⁹ nõ est carnosus: nec diaphragma: ſed in medio: iõ febris illoꝝ apatū nõ ſunt valde in gradu multo nec multo vapore. ¶ S; tu diceres nec pāniculus cooperiēs est carnosus. ¶ Dõ; ꝙ ſtati; tegit ⁊ adiacet ꝑtib⁹ carnoſis iter coſtas: ⁊ iõ ei⁹ febris eleuaꝫ ad maiorē calorē ⁊ veloci⁹. ꝫm enī ꝙ mēbrū est calidū in nā: ꝫm ꝫ māe ꝓcedūt i putrediē ⁊ i calore citi⁹: ⁊ magꝫ eleuanꝫ ad furculā. ſ. ad ſuꝑiorē ⁊ iferiorē. ¶ Et diuerſificaꝫ: qꝛ ſi in pāniculo iferi⁹ trahiꝫ iferior furcula: ⁊ ſi ſuꝑi⁹ trahiꝫ ſuperior: vt Raſ. 4. ꝯti. c. 3. ⁊ hoc est qꝺ dicit ꝑꝑ diuerſitatē tractus ꝑtiū pāniculi furculaꝝ. ſ. ꝑs ſuꝑior pāniculi trahit ꝑtē pāniculi furcule ſuꝑioris. Et ꝑꝑ diuerſitatem ꝑtiū in ſenſu: qꝛ ꝑs vna pāniculi põt alia magis ſentire: vt forſan ꝑtes v̾ſus diaphragma ſunt aliȷs ſenſibiliores. Et ſermo hic est poſit⁹ 2ᵃ ꝓmi doc. 2. 20. ca. de ſpēbus doloris. Et ibi qñq; q̄ſiuim⁹ q̄ ꝑs pāniculi tegētis est ſenſibilior: an ſuꝑior: an iferior: an q̄ tegit carnē: an q̄ est iter coſtā ⁊ coſtā. Et tu ꝯſidera. Et qñq; ē. ſ. dolor declinās ad ꝑtē thoracis: ꝑꝑ euētū apatis in iſtrumētis ⁊c̄. In carne iter coſtas. ſ. in lacertꝭ. Nõ est timor ſcil; ſicut quādo hoc ſit ꝑꝑ apa in pāniculo diſtinguente.

¶ De ſignis malis ⁊ ſignis ſaluis. Cap. 4^m.

S Ignificant ſalutē eius ſputū facile velox maturū ⁊ est albū planū equale: ⁊ pulſus q nõ est vehemētis duritiei ⁊ ſerrinitatis ⁊ paucitas doloris ⁊ reliq̄ accidētia ⁊ icolumitas ſomni ⁊ anhelit⁹ ⁊ receptio cure ⁊ ꝙ eger tolerat illud qꝺ patiꝫ ⁊ equalitas caliditatis in corpore cū eq̄litate ⁊ paruitas ſitis ⁊ triſtitie. Et ſil̾r ſudor ⁊ vrina ⁊ egeſtio ꝫ diſpõnē laudabilē. Et digeſtio vrine est ſignū bonum in ipſa: ſicut eius malitia est ſignū malū valde.

¶ Hic ꝓ ponit ſigna bona. Scđo ſigna mala. ibi (Et malitia.) Tertio addit cañ. ibi (Et ſcias.) ¶ Diciꝫ. ſputu; velox. qꝛ cito appet in ꝓn°. Dꝫ. facile. qꝛ ſine difficultate. Appet de ꝫ ſcđo ꝓno. 43. cõmē. Albū. ſ. per digõnē: nõ albū ꝑ viā exuberātie flegmatis puri: ⁊ iõ ꝓmiſit maturū. Et reliqua accidētia. ſ. moderata. vt tuſſis ⁊ febris. Receptio cure. i. ꝙ iuuaꝫ auxilio medici. Tolerat ⁊c̄. qꝛ nõ multu; anguſtiaꝫ. Equalitas. quātū ad totū corpus. Cū eq̄litate. qꝛ nõ cum multo exceſſu febris. Est ſignū malū valde: qꝛ ꝫ est gñale in oibus paſſiõib⁹ mēbroꝝ remotoꝝ a viȷs vrine: ꝙ bonitas vrine l; ſit bonū abſolute: qꝛ nõ est valde bonū: tñ vrina mala ē peſſima vt ponit Iſaac 3° vrinaꝝ in ꝓn°. Et cā ē: qꝛ cū ē mala ſignificat vehemētia; paſſiõis q̄ cõicaꝫ epati. Et idē diceꝫ iferi⁹ fen. 16. c. de iliaca paſſiõe.

¶ Et malitia egeſtionis ⁊ fetor eius ⁊ vehemētia citrinitatis eius est ſignū malū. Et apertio fluxus ſanguinis nariū est ex ſignis bonis vltimis in pleureſi. Et malū est vt ſint accidentia eius ⁊ ſignificatiões ipſius vehementia ⁊ fortia: ⁊ ſputū retentū aut tardum ⁊ nõ est digeſtū: aut rubeum pure: aut plūbeum: aut nigrum: aut additur viſcoſitas eius ⁊ difficultas ⁊ cõſtrictio ⁊ est ꝫm cõtrariū reliquorū que numerauimus in bono. Et ex ſignis malis est vt ſit illic vrina feculēta nõ eq̄lis ⁊ est ſanguinea ſignificans inflāmationem cõmiſſurarū cerebri. Et ex ſignis malis est vt ſit illic caliditas vehemens ⁊ ꝓprie qñ est cu; frigiditate in extremitatibus. Et dolor tēdens ad poſteriora. Et additio doloris qñ eger dormit ſuper latus. Cum ergo accidit ei aut pleuretico diuerſitas in fine ei⁹ ſignificat ꝙ epar iā debilitatū est ⁊ est malū valde ⁊ est in ꝓncipio ſui ſignum bonum: immo est res iuuans. Diuerſitas autem que venit poſt illud ⁊ non remouentur cum ea difficultas anhelit⁹ ⁊ triſtitia fortaſſe iterficit in quarto aut ante ipm. Et tremor qui est ſub thorace in pleureſi multotiens ſignificat cõmiſtionem rationis cum cõitate velaminis: ⁊ quādoq; fit iſte motus ex materiȷs velaminis: ⁊ motus eius ꝫ plurimū in hmõi egritudine est motus aſcēdēs: ⁊ ex ſignis malis est vt profundeꝫ exiture ꝓcedētes a pleureſi abſq; ſedatiõe febris ⁊ nõ ſit ſputū bonū. Nā illud ſignificat mortē ꝓpter illud qꝺ est in eo proculdubio de reditione materiei ad profundū. De ſignis v̾o bonis ⁊ malis que ſunt poſt ſuppurationē ſingulare faciemus capitulum.

¶ Hic l; ponanꝫ ſigna mala: aliqꝺ tñ bonum miſcet. ſ. de fluxu ſanguinis nariū dicens ꝙ est bonū ſignū: intelligēdo qñ fit in die creticꝫ co: ⁊ cū aliȷs ꝯditionib⁹ dictis fen. 2. 4. cañ. H; aūt hec ꝑs tot ꝑtes quot mala ſigna ponit. Et vꝫ ꝙ ſint. 9. l; poſſint poni plura. Primū est egeſtio citrina mala fetida: ⁊ p;. Quartū ſignū est vrina feculēta q̄ ſignificat fortē ebullitionē in ſanguine cuius feruore inflāmantur cõmiſſure ⁊ anfractus cerebri. Quõ ſumiꝫ cõmiſſura ſupra p; 2. c. ꝓme fen. Additio ⁊c̄. Quia ſignificat multā mām que in tali ſitu dormiēdi ꝓcipitaꝫ ſuper latus egru; qñ ſuper eo dormit: ⁊ hoc dicit littera extra quando dormit ſuper latus egrum.

Dub^m 2^m ¶ Dubitaꝫ vtrū fluxus vētris ſpontaneus ſit laudabilis in pleureſi qñ apparet in ꝓn°. ¶ Videꝫ ꝙ nõ: qꝛ dum morbus est in ꝓn°: nulla euacuatio est ꝫm nā;: vt in cõ. aſo. 22. 4. ꝑticu. Egritudinibus quibuſcūq; incipiētibus. ¶ In contrarium est Aui. ¶ Iſtud vocabulū diuerſitas. i. fluxus ventris: est acceptu; quarto libro continentis verſus finē. Cauſa vocabuli apud nos poteſt plus fingi q̄ȝ vera aſſignari. ¶ Hanc difficultate; ſoluit Meſue. c. de cura pleureſis. ⁊ vult ꝙ fluxus vētris in pleureſi in ꝓncipio ⁊ in fine põt eſſe bonus ⁊ põt eē malus. Nā in ꝓn° pleureſis fit vel a multitudine māe regulate a natura qꝺ cognoſcis ꝑ alleuiationē iſirmi: ⁊ tunc fluxus est bonus. vel fit a multitudine regurgitāte ⁊ ſtimulāte ꝓter qꝺ a nā reguletur: ⁊ cognoſcitur qꝛ fit accidentiū malitia: ⁊ hoc est malu;. Si aūt fieret in fine. ſ. in proceſſu pleureſis: tūc fit vel virtute vincēte ⁊ expellēte cretice mām ⁊ est bonū. vel fit ꝑꝑ nocumētū communicatū epati: vñ deficit ꝯtētiua eius: ⁊ ſūt ſigna praua: ⁊ hoc est prauū: ⁊ vt ſic dixit Hip. 6. ꝑticu. aſo. 16. aſo. A pleureſi habito peripleumonia ⁊ diaria malū. Et tūc applicādo ad mentē Auic. dicemus quibus fluxus in principio. i. nõ ex vehementia paſſionis: ita ꝙ ꝑ principiū nõ itelligit principiu; temporale: qꝛ in principio temporali põt eſſe bonus ⁊ malus fluxus: ſed in ꝓncipio. i. nõ vehemētia paſſionis. ⁊ ſic itelligaꝫ in fine. i. in vltimitate paſſionis: ⁊ ideo põt decidere cito. ſ. in quarto vel ante. ⁊ hāc expoſitione; ſenſit ēt Dynus. ¶ S; tu diceres ego bñ video ꝙ aliqs fluxus in ꝓn° pleureſis est iuuās. i. bonus ꝑ viā cauſe: ſed quomodo põt dici bonus per viā ſigni. ¶ Dõm ꝙ oĩs fluxus a principio pleureſis abſolute ꝑ viā ſigni est malus: qꝛ ſignificat multitudinē māe vt intellexit Meſue: ſed reſpectu fluxus qui fit in ꝓncipio abſq; regulatione nāe est bonū ſignū. ¶ Ad auctoritatē dõm ꝙ nulla euacuatio facta a ꝓncipio morbi est ꝫm curſum nāe: ſicut illa q̄ fit in ſtatu per via; ſigni poſt ſigna digeſtiõis perfecte: est tñ ꝫm curſum nāe reſpectu illius q̄ fit abſq; regulatiõe nāe. ¶ Lr̄a v̾o q̄ dicit. Cū ꝫ accidit ei. a quibuſda; ſic exponiꝫ: ei. ſ. pleuretico. cuius mā nõ redit ad caput: al̾r ab eiſdē. Ei aut pro. i. Uerūtñ videꝫ ꝙ Aui. ꝯtinuet ſermonē ad illu; cui⁹ dolor addiꝫ ex dormitione ſuꝑ latus in quo est mā multa: ⁊ iõ paratus est accidere flux⁹ vētris: ⁊ iõ dicit. cū ꝫ accidit ei. ſ. pleuretico: cuius dolor tēdit ad poſteriora: aut pleuretico ꝗcūq; ſit dolor. Et tremor. Per tremorē põt itelligi ſenſus cuiuſdā ebullitiõis ſub thorace. i. in fine thoracis circa coſtas vbi termiaꝫ diaphagma: vl̾ ꝑ tremorē malū motū q̄ſi tremulū: vl̾ ſpaſmoſu; diaphragmatꝭ ex multo nocumēto ſibi cõicato: l; poſſet fieri ex materiȷs ſibi ꝓpriȷs ſcil; ex apate in eo ꝓter ꝙ fiat ꝑ cõitatē ad apata lateris. Et mot⁹ eius. ſ. pleureſis in hmõi egritudine in qua ſentiꝫ tremor ⁊ paſſio in diaphragmate. Est ꝫm plurimū aſcendens. ſ. ad caput: ⁊ fit alienatio vel freneſis: ⁊ hoc dixit ꝫm plurimū: qꝛ poſſet mā declinare ad fluxū. Et ex ſignis. p;. Signis v̾o q̄ſi per hoc Auic. velit ꝙ plura ſigna predicta ſunt in pleureſi. Que non ſuppuraꝫ. i. ſaniaꝫ: l; ad illam poſſet applicari: tñ ꝓpria ſigna eius q̄ ſuppuraꝫ diceꝫ: cū ponenꝫ ſigna exiture ⁊ eruptiõis: ⁊ ſigna ex ſputo: ⁊ alia poſt.

¶ Et ſcias ꝙ pleureſis cū nõ est in ea ſputū: tūc est aut debilis valde aut mala fraudulēta. Nā aut nõ est cū ea multitudo materiei de q̄ ſit curandū: aut est inobediēs ad ſpuēdū maligna. Inquit Hip. multotiens est ſputum bonum facile ⁊ ſimiliter anhelitus ⁊ ſunt illic

alia

alia signa mala mortalia.s.spēs in qua ē dolor ad posteriora: ⁊ est quasi sit dorsuȝ patiētis eā dorsuȝ verberati: ⁊ est vrina eiꝰ sanguinea saniosa ⁊ raro fit beatus: imo morit̃ inter quartū ⁊ septimū: ⁊ raro ꝓtendit̃ vsqȝ ad.xiiij. ⁊ in pluribus cū ptransit.vij.sanatur. Et multotiēs apparet inter humeros patientis ipsaȝ rubedo ⁊ calefit spatula eius ⁊ nō pōt quiescere. Si aūt calefiat venter eius ⁊ egrediatur ex eo egestio citrina morit̃ nisi pertranseat.vij. Et quādo ad ipsuȝ festinat sputū pluriū specierū ⁊ diuersoꝝ coloꝝ ⁊ deide vehementior fit dolor moritur in tertio: ⁊ si nō sanatur. Et species alia est cū qua sentit̃ pulsatio extēsa a furculis vsqȝ ad crura: ⁊ est in ipsa vrina aquosa cū qua nō est sedimen ⁊ sputū ⁊ est mortalis ꝓpter declinationem materiei ad caput. Si aūt pertransit.vij.sanat̃.

¶ Hic cañ.subiungit. Primus cañ.est notꝰ ⁊ bonus. Secūdus cañ. est lōga auctoritas Hippo.nō tñ vidi librū in hoc qui hoc expresse poneret. Ponit Aui.duas spēs pleuresis auctoritate Hippo.⁊ dat iudiciū in eis. Rasis tamē quarto ꝯtinētis vltimo cap̄.ponit hec dicta auctoritate Hippo.in lib.de regimine sanitatis.

Dubm 2m ¶ Sed dubitat̃ quō pōt eē sputū bonū facile ⁊ anhelitꝰ: ⁊ ꝙ sint ibi signa mortalia. ⁊ Dōm ꝙ textꝰ hic si fuit acceptꝰ a Rasi ibidē est corruptꝰ. Rasis.n.nō dicit ꝙ sit bonū sputū: sed ꝙ sputū erat statim a p̄n°. Et subito emittit̃ anhelitꝰ.i.cū q̄dā subtiliatiōe ⁊ violētia. ⁊ Alr̄ pōt dici ꝙ illa pleuresis vƺ de mā venenosa vel illi simili per quā nō ꝓhibet̃ sputū nec coartat̃ anhelitꝰ: ⁊ id q̄ꝺ expuitur est de mãebꝰ alijs a mā faciēte pleuresim in q̄ntitate parua: sȝ maligna: ⁊ iō est malus pulsus: ⁊ dorsum est mali coloris ⁊ vrina. Et raro fit beatus.i.raro euadit ⁊ cū tāta malitia nō pōt morbꝰ ꝓlongari. Cū ptransit septimuȝ sanat̃.i.sanari possibile est q̄ꝛ signat̃ ꝙ nō est malitia tāta in mā quāta videbit̃ apparere: q̄ꝛ si fuisset iam esset mortuus circa septimū. ⁊ Et multotiēs ⁊c̃. q̄ꝛ pars mãe iflāmata ascēdit. Sed si calefit vēter: tendit ad ventrē. Stantibꝰ ḡ p̄dictis malis signis morit̃ nisi pertranseat septimū: q̄ꝛ si pertrāsit possibile est ꝙ liberet̃. Et quādo ad ip̄m.s.pleureticū de quo diximus ꝙ est dorsum sicut verberati ⁊c̃. Festinat ⁊c̃. q̄ꝛ signat mãs multas malas modo se manifestare: iō citius morit̃ ⁊ nō expectabit septimū: imo morit̃ in tertio. Et si nō. supple tu fit dolor vehementior. Sanat̃.i.sanari possibile est: q̄ꝛ pōt diuersitas mãeruȝ significare virtute conantē expellere. Rasis tamē īuit ꝑallegato cap̄.ꝙ si nō morit̃.s.in tertio. Sanat̃.i.sanari pōt. ⁊ Et est spēs. Hic ponit secundā spēm auctoritate Hippo.⁊ dictū intellige. Cōsiderandū ꝙ in illa pleuresi mā videret̃ tendere ad loca vene que est in inguine: ⁊ ideo apparet ibi pulsatio. Et videt̃ ꝙ calor nālis suffocet̃: ⁊ ideo vrina est aquosa q̄ꝛ illarū partiuȝ inflāmatio facit vrinā aquosam per modū diabetis. Et sputū supple est crudū purum est mortalis. Propter declinationē.i.q̄ꝛ mā iam per illas venas ad caput rapit. ⁊ Si aūt ⁊c̃. Sanat̃.i.possibile est ꝙ sanet̃. Et ille etiā est sermo Rasis quarto ꝯtinentis vlti.cap̄.in hac forma. Sed alia species pleuresis habebit sputū purū ⁊ vrinā sicut aquā fluxibilem. Sed pulsatio doloris tendens erit de furcula ad myrach ⁊ vehementior erit. Sed si huiusmodi patiens euadere poterit vsqȝ ad septimū nō morietur inde.

¶ De signis horarū eius. Cap̄.5m.

Cum nō est sputū: aut adest sputū subtile aut paruū aut illud q̄ꝺ nominat̃ saliua ꝺm ꝙ dicturi sumus est in principio.

¶ Hic ponit signa tempoꝝ. Et primo principij. Secundo augmenti.ibi (Et cum augmentatur.) Tertio status.ibi (Amplius.) Quarto declinationis.ibi (Deinde.) ¶ Considerandum ꝙ tempus p̄ncipij est latum: ⁊ ideo potest in eo apparere cruditas sicut quādo nihil expuit: vel solum naturalem saliuā ⁊ nihil de materia morbi: ⁊ tunc est in principio. Uel potest expuere aliquod subtile. Et parum.i.modicum quid: ⁊ idem est subtile crudum q̄ꝺ resudat ⁊ est in fine principij: q̄ꝛ est digestio occulta debilis valde: vt ponit Gal.primo de crisi.18.cap̄.

¶ Et cum augmentant̃ accidentia ⁊ augmentat̃ sputū ⁊ incipit remoueri a subtilitate ⁊ addit̃ inspissatione ⁊ in facilitate: ⁊ incipit remoueri a rubedine ad albedinem: ⁊ si est materia decliuis ad citrinitatem ⁊ est ꝓportionalis rubedini est in augmento.

Dubm pm ¶ Hic ponit signa augmēti vbi dubitat̃ an tēpore augmēti pleuresis.s.cū sputū augmētat̃ accidētia augeant̃. ⁊ Et videt̃ ꝙ nō: q̄ꝛ ita in statu accidētia erūt in vltimo: sed hoc est falsuȝ q̄ꝛ in statu alleuiat̃ dolor: vt statim ponit Aui.⁊.G.p̄ de crisi. ¶ Cōsiderādū ꝙ in morbis apostemosis.s.in ap̄atibꝰ īteriorib͛ a q̄bꝰ mā resudat: tp̄s morbi ex parte alteratiōis mãe nō ꝯcurrit simul cū tēporibꝰ morbi ex parte accidētiū: imo sicut mā īcipit digeri: q̄ꝛ īcipit eūari: sic accidētia īcipiūt remitti. ⁊ Et sup̄ h̄ fundamento Dynus exponit istū passum: dicit ꝙ accidētia cū q̄bꝰ fit pleuresis.v̄.g.dolor ⁊ feb. ⁊ illa nō augmentant̃ q̄ñ augmentat̃ sputū: imo diminuunt̃. Et iō per accidētia que hic Aui.dicit augmētari: opȝ ītelligi accidentia sputi.i.dispōnes in sputo: q̄ꝛ augent̃ sua accidentia.s.digō ⁊ facilitas expuēdi ⁊ festināntia ⁊ hmōi: ⁊ iō ponit augmētant̃ accidētia: ⁊ pro.i.augmētat̃ sputū ⁊c̃. Alr̄ exponit ēt tex.ꝙ Aui.hic īnuat duplicē distinctionē tēpoꝝ morbi.s.pleuresis: vnā ex p̄te accidētiuȝ: aliā ex p̄te alteratiōis mãe: tñ de distinctiōe ipsiꝰ morbi ex parte accidētiū nō ꝓseq̄t: sȝ solū de distōne tempoꝝ ex p̄te alterationis mãe. Et iō exponit: ⁊ q̄ñ augmētant̃ accidētia. supple est augmentū. ⁊ ꝑ vel cū augmētat̃ sputū. supple est augmētū. nō tñ ītelligit ꝙ illa simul ꝯcurrāt. ¶ Mihi aūt videt̃ ꝙ ꝓbabilr̄ posset dici ꝙ in augmēto pleuresis q̄ntū ad sputū pōt ꝯcurrē augmētū difficultat anhelitꝰ vel accidētiū. Rō huius est: q̄ꝛ tunc augmētant̃ accidētia pleuresis q̄ñ mā mag̃ fluit ad particulā: sȝ q̄ñ sputū īcipit appere digestibilius: pōt tūc mā mag̃ eē in fluxu q̄ȝ in p̄n°: vt notū est: ⁊ iō illō sputū digestibilius erit de aliq̄ p̄te mãe que aptior est eūari: ⁊ ex h̄ nō seq̄t tāta alleuiatio q̄ntа seq̄t aggrauatio ⁊ additio accidētiū ex mā que est in fluxu adhuc. Et dico de facto me vidisse pleureticos q̄ īceperūt aliq̄d expuē: ⁊ tñ additio facta fuit in dolore lateris ⁊ febre ⁊ malitia anhelitus ⁊ tussi. Ergo dictum cōmune q̄ꝺ absolute profertur ꝙ non potest coincidere augmentum pleuresis quo ad accidentia ⁊ quo ad materie digestionem aliquā nō est dictum verūnecessarium: sed vtrūqȝ contingit cōcurrere vt imaginor. Et si est decliuis ad citrinitatem.i.nō est pura in citrinitate: sed tendit ad remissaȝ citrinitatē versus albedinē ꝓportionabilr̄ sicut dicebat̃ de rubedine: q̄ꝛ significat̃ aliqua digestio: potuit in principio apparere aliquid subtilius nō prius citrinum.

¶ Amplius cum eger expuit sputum facile maturū ꝺm ꝙ diximus de maturitate ⁊ est plurimum ⁊ dolor est leuis: tunc istud est status ⁊ hora euentus maturitatis integre. Deinde cum sputum incipit minui cū substantia illa aut illa facilitate ⁊ cum priuatione doloris ⁊ diminutione accidentiū: tunc iaȝ declinat. Cūqȝ retinetur sputum post remotionem illorum accidentium omnino: tunc iam completur declinatio.

Dubm 2m ¶ Sed dubitat̃: vtrum in statu quo ad digestionem materie possit concurrere accidentium difficultas in pleuresi. ⁊ Dicendū ꝙ nō: nisi forte per accidens. Ratio est: q̄ꝛ tunc materia est vniformiter digesta cum cessat fluxus materie que duo nō sunt in augmento. Ex hoc autem ꝙ est digesta resudat ⁊ exit per pāniculum virtute expellente: ⁊ ideo accidentia diminuuntur.

Dubm 3m ¶ Dubitat̃: cū mā inchoās pleuresim sit subtilior q̄ȝ q̄ñ est digesta: quare ab ipso principio ⁊ antequam sit digesta nō resudat extra. ⁊ Dōm hic breuiter: q̄ꝛ longus requireret̃ hic sermo ꝙ debet cōsiderari ordo virtutū naturaliū. Primo digerentiū. Scdō expellentium. Et cōsidera ꝙ materie in principio sunt conculcate non propulse ad extrema poroꝝ. Et considera hic multa.

¶ De signis specierū eius ꝺm cās ipsius. Cap̄.6m.

Res quibus significat̃ causa efficiens pleuresim sunt sputum ⁊ color eius cum est simplicis coloris aut permisti coloris. Et ex loco doloris ⁊ ex febre ⁊ vehementia eiꝰ ⁊ paroxismo ipsius. Sputum nāqȝ cum est rubeum significat sanguinem. Et cum est ad citrinitatem decliue significat choleram. Et flauum significat congregationem amborum. Et quando est ad albedinem decliue ⁊ non est maturuȝ significat flegma. Et quando est tendens ad nigredinem ⁊ plumbeitatem ⁊ non est propter tincturam exterius ex fumo aut similibus il-

lis significat melācholiam. Et iterū dolor in flegmatica ⁊ melācholica ſm plurimū est descēdēs ad lenitatē tēdēs. Et in aliȷs duob⁹ est ascensus inflāmat⁹. Et rursus si fuerit febris fortis vehemēs erit ex materȷs calidis. Et si fuerit nō vehemēs erit ex materȷs declinibus ad frigus quātūcūqꝫ fuerit. Et quādoqꝫ significat per paroxismos significationē bonā.

❡ Hic ponit signa sperū ſm cās. Et ꝓ ꝑmittit signa ex qbus cognoscim⁹. Scdo exeqt. ibi (Sputū nāqꝫ.) Sputuꝫ. s. color sputi. Et hic ꝓ docet ex sputo cognoscere illas spēs. Scdo ex dolore. ibi (Et iterū.) Tertio ex febre. ibi (Et rursus.) Et flauū. i. color medius iter rubeū ⁊ citrinū. Et nō est maturū. i. talis albedo nō fit per maturationē: ſ3 solū ex albedine flegmatis. Quātūcūqꝫ fuerit. i. q̄ta sit febris. Vel q̄tūcūqꝫ fuerit. s. gradus leuitatis febris: vel additiōis in calore māe ⁊ frigore. Paroxismos: q2 tertiani cholerā ⁊c̄.

❡ De signis ꝑmutatiōis ei⁹. Cap. 7^m.

Quando non expuit sputum laudabile velox ⁊ non mundificatur in. xiiȷ. diebus: tunc iam permutatur ad collectionem.

❡ Hic ponit signa crisiū pleuresis. Et ꝓ ponit signa sperum crisis. Scdo tēpoꝝ. ibi (Qñ spuit.) ⁋ Pria in. d. Prio facit qđ dictū est. Scdo q2 sputū est signū quo sign̄am⁹ maxie in pleuresi ponit sermonē vnū aggregatū i sputo. ibi (Laudabilius.) ⁋ Crises aūt pleuresis siue terminatiōes sunt ad salutē vel ad mortē siue ad collectionē ⁊ eruptionē siue per ꝑmutationē ad aliud membrū. Signa crisis per resolōnē. s. ꝑ sputū siue collectionē Aui. nō ponit: q2 iam sunt itellecta ex cap. tēpoꝝ. Pleuresis illa eni que ꝓcedit cū sputo ſm ꝙ dcm̄ est: est illa que resoluit. Hic ꝗ ꝓ ponit signa crisis ꝑ collectionē in cupū ⁊ saniationē: ⁊ per ꝯn̄s eruptionē. Scdo ꝓponēdo signa laudabilia ⁊ illaudabilia. s. mortalia: ponit signa crisis per permutationē ad aliud membꝝ. ibi (Et oīs pleuresis.) Et hoc est qđ rubrica inuit signa ꝑmutationis. s. siue sit ad collectionem siue ad aliud ꝑmutat̄ mā. totū eni pōt vocari ꝑmutatio. ⁋ Prima in q̄tuor. Prio ponit signa collectiōis absolute ⁊ p̄ncipȷ eius ⁊ ꝓcessus. Scdo iaꝫ facte collectionis. ibi (Et qñ collectionē.) Tertio eruptiōis. ibi (Cūqꝫ rumpit̄.) Quarto ponit cañ. ibi (Cunqꝫ rūpit̄.) ⁋ Prima in. d. Primo ponit signa collectiōis absolute. 2° p̄ncipȷ ei⁹ ⁊ ꝓcessus. ibi 2°. (Et sign̄at initiū.) ❡ Cōsiderādum ꝙ sicut qñ pleureticus expuit sputū laudabile ⁊ velox: tūc ꝓcedit resoluēdo: ita ēt qñ. s. in statu digesta mā nō sunt accidētia remissa: q2 mā fit melioris q̄litatis: q2 illud nō facit sign̄at̄ ꝙ mā in cupum colligit̄ ⁊ fiet exitura: itelligēdo si nō apparēt alia signa mortis vel ꝑmutationis ad aliud mēbrū. ❡ Cōsiderādū 2° ꝙ lr̄a que dicit. Iā ꝑmutat̄. ſm Dynū debuit exponi. i. est de illis que permutant̄ ad collectionē: nō tñ ꝙ Aui. velit ꝙ p̄n^m collectiōis icipiat in. 14. die: sed tūc est p̄n^m collectionis qñ apparent signa que dicet statim.

❡ Et significat initiū ei⁹ in ascēsione vehemētia doloris prius ⁊ difficultas anhelit⁹ ⁊ ꝯstrictio ei⁹ ⁊ duplicitas ipsius apud dilatationē cū ꝑuitate ⁊ vehemētia febris ⁊ asꝑitate lingue ꝓprie ⁊ siccitate tussis ꝑꝑ viscositatē materiei ⁊ spissitudinē velaminis ⁊ dbilitatē virtutis ⁊ casus appetitus ⁊ ꝑmistio rōnis ⁊ vigilie ⁊ grauitas que sentit̄ in loco illo.

❡ Posset tñ lr̄a saluari vt iacet. Nā plurima terminatio pleuresis pure est in. 14. die. ⁊ iō si iterim nō terminet̄ ex tūc pōt dici ꝙ tendit in collectionē: l3 qñqꝫ ante. 14. tēdere possit: l3 rarius. Initium in ascēsione. exponit̄ dupl'r. Prio a Dyno. i. p̄n^m in permutatione ad collectionē. Scdo videt̄ ꝙ Aui. velit ponē signa p̄ncipȷ collectionis ⁊ augmēti: ⁊ oīa illa sunt signa gn̄ōnis saniei ⁊ ebullitiōis ⁊ feruoris ⁊ mot⁹ ad faciēdū cupū: vñ scindit̄ mēbrū. Ex qb⁹ apparet qūo intēdunt̄ accidētia: ⁊ iō dolor valde auget̄. Prius. q. d. est ꝓmū accidēs qđ augeri appet. s. exteri⁹ itēdit̄. Vel prius. s. existētis. Duplicitas. s. anhelit⁹ duplus. Spissitudine velaminis. i. pāniculi in quo est apostema. ⁋ Sed tu dices: vñ est ipsa spissitudo. Dicendū ꝙ pōt esse ex nā hoīs. Vel dōm ꝙ pōt esse ꝑꝑ vsum medicinarū ifrigidātiū ⁊ stipticātiū ꝑꝑ ignorātiā vel coacte exhibitaꝝ ⁊ pāniculus est ispissatus: vnde nō pōt resudare mā.

❡ Et quādo collectionē facit ⁊ cōplet̄ collectio qescūt dolor ⁊ febris ⁊ augmentat̄ grauitas.

❡ Et qñ collectionē facit. ⁊ pro. i. cōplet̄. s. q2 mā fit saniata. Quiescunt ⁊c̄. q2 facta sanie febris qescit. ❡ Cōsiderādū ꝓ ſm Dynū ꝙ ſm Gal. ꝓ de crisi. illo cap. acutarū. ca. 17. ⁊c̄. Sic est in aꝑatib⁹ que saniant̄ sicut est in febrib⁹. In febrib⁹ aūt iam statiꝫ cōpleta digōne cessant accidētia: ⁊ h̄ in fine status: ⁊ vñ fit cōplemētū digōnis. ⁋ Circa p̄ncipium aūt status ⁊ in statu sunt accidētia difficillima. Et ideo est dōm ꝙ in statu etiā nō fit cōpleta digestio: q2 nā laborat in cōplēdo illā: vt apparet in cōmēto illius afor. 7. ꝑ^e pti. Vbi ergo ſm acumen. ⁊ in cōmento illius afor. 8. ꝑ^e pti. Quādo in statu est egritudo. Quādo ergo dicit̄ ꝙ digō est cōpleta in statu d3 intelligi vel in fine status: vel. i. digō tēdit ad cōplemētū. Et qñ digō est in via cōplemēti in aꝑatib⁹ ⁊ ēt in febrib⁹: tūc sunt accidētia difficillima. Sed qñ est iam digō cōpleta vt qñ est sanies in aꝑatib⁹: tūc est declinatio ⁊ finis status. Et dicit Dynus qđdā qđ est ꝯsonū mee opinioni ꝙ in statu digesta mā nō sunt accidentia remissa: q2 mā fit melioris qualitatis: q2 cū in augmēto etiā fit melioris qualitatis: tunc in augmēto accidētia erūt remissiora: sed sunt remissa: q2 nā perfecit digōnē ⁊ mā ꝑfecte digesta incipit expelli in febrib⁹ ⁊ aꝑatib⁹ ēt: q2 expellit̄ qđ est adunatū ad cubū. Hec mā discussa est in qōne nostra de magnitudine morbi in statu. ❡ Considerandū scdo ꝙ ꝓcessus pleuresis ad resolutionē per sputū ⁊ ꝓcessus ad collectionē in cupū differūt. Primo ex parte situs māe: q2 mā que resoluit̄ iacet quasi sparsa per poros: ⁊ sicut adaptat̄ a digestiua: ita resudat ⁊ expirat. Sed illa que collectionē facit adunat̄ in cupū ⁊ lacerat ⁊ scindit manifeste iter ꝯtinuitatē mēbri vt sibi mā locū capiat. ⁋ Sed dices: quē locū pōt capere mā in pāniculo tam subtili. Dōm ꝙ adhuc pōt ibi in medio dilatationē ⁊ cupum facere. Vel dōm ꝙ facit cupū versus carnē costaꝝ. ⁋ Scdo differūt in mō tēpoꝝ: q2 in pleuresi que resoluitur digestio in mā nō ꝯcurrit cū difficultate accidentiū: q2 sicut incipit digeri vel expelli: ita icipit alleuiari dolor ⁊ alia accidētia nisi cū hoc addat̄ influxu māerū: vt supra dixim⁹. Sed qñ pleuresis terminat̄ per collectionē sicut icipit digestio ⁊ collectio: ita incipiūt accidētia difficiliora fieri. Similiter ei qđ fit in febrib⁹ ꝯtinuis sine apostemate. ⁋ Sed tu dices: cū in pleuresi que resoluit̄ mā digerat̄: q̄re in ei⁹ digestiōe nō auget̄ dolor ⁊ febris. Dōm ꝙ nō digerit̄ cū forti ebullitione ⁊ disruptione in ꝓfundo mēbri sicut fit quādo colligitur in cupū ⁊ fit exitura. Alie etiā differētie possunt assignari.

❡ Cūqꝫ rumpit̄ accidit tremor diuersus ⁊ dilatat̄ pulsus cū diuersitate sui ⁊ cadit virt⁹ ⁊ debilitat̄ anhelit⁹: ⁊ multotiēs accidit febris vehemēs: ꝓpterea q2 materia mordicat mēbra ⁊ mordicat apostema.

❡ Tremor diuersus. i. hn̄s diuersitatē in motu i mēbris: q2 accidit eruptioni mordicatio: vnde fit tremor. Et est expositio Dyni. Al'r diuersus. s. ab eo qui fit: quādo mā colligit̄: q2 etiā quādo mā colligit̄ fit aliquis tremor siue rigor aliquis: ⁊ cū erumpit fit etiaꝫ rigor siue tremor. De ꝓmo loquit̄ Gal. 2° ꝓnosti. cōmē. 58. diuersus est ergo ille ab illo tēpore qui ꝓcedit etiā in sensatione circa loca quādo in lato spatio sentit mordicationeꝫ qñ fit tremor a ruptura. Vel dōm diuersus. s. ab eo: qui fit in paroxismo febriū iterpolatarū: q2 in tremore. v. g. tertiane sentit in qbusdā partibus punctionē: sed ille sentit punctionē. s. in loco aꝑatis. ❡ Dilatatur pulsus. s. cessat punctio ⁊ tēsio ⁊ mollescit. Vel dilatat̄. i. appet latior: vt Gal. ponit in cōmen. pulsuū cōmē. 23. cap. de pulsu empimatis vel empicoꝝ. Vbi innuit ꝙ erupto vel scisso aꝑate cessat eleuatio in altū: iō apparet latior. Mordicat apostema. i. locū aꝑatū.

❡ Dubitat̄ vtrū sit semꝑ necessariū apostema collectuꝫ ad saniem erumpi. ⁋ Et videt̄ ꝙ sic: q2 Aui. post collectionē ponit rupturaꝫ. ⁋ In ꝯtrariū: q2 Gal. 13. de ingenio ca. 3. nō ꝯsentit aperturā inguinis qñ est ibi pus: imo tentat resoluere. Si ergo apostema in inguine in quo est pus pōt curari per resolutionē: ergo multomagis apostemata intrinseca. ⁋ Dōm ꝙ vtplurimū post collectionē fit eruptio: q2 mā illa est satis grossa ⁊ mordax ⁊ aggregata in vnuꝫ ideo scindit: quādoqꝫ tamen possibile est ꝙ transpirer.

Dub^m p^m

❡ Cūqꝫ rumpit̄ deinde nō mūdificatur a die rupture vsqꝫ ad. xl. dies perducit ad ptisim. Et ruptura saniosi in die. vȷ. est ex eis que nominant̄ in raro: ⁊ plurimū eius post illud vsqꝫ ad. xx. ⁊. xl. ⁊. lx. Et q̄to plus fiunt accidentia collectionis vehemētiora erit eruptio velocior. Et quāto plus fuerint leuiora erit eruptio tardior: ⁊ ꝓprie febris existēs de sūma accidentiū.

❡ Addit cañ. de ꝓmo supra diximus in ꝓmo cap. huius tractatus. Materia. n. acuta rūpit pulmonē ⁊ fit hō ptisic⁹ in spatio. 40. dierū: pōt tñ est ꝙ ante hoc tp̄s fieret: ⁊ ēt post ſm diuersitateꝫ corpoꝝ ⁊ materierū. Secūdus cañ. est ꝙ raro accidit ruptura saniei

die septima. Et pōt dupl'r exponi. s. septima a pmo die apatis: qr raro est q mā tā subito sanief r erūpat. Uel a septima die. s. collectionis. talis. n. mā est calida que pmptior est ad resolōnē q ad saniem. Dixit autē saniosi: qr nō saniosi posset accelerare ruptura multitudine vel acuitate mãe vel alijs causis supradictis. ¶ Eruptio velocior. qr signat mā calā ppe febris: qr ipa p sui itēsionē vl' remissionē idicat de feruore r acuitate mãe r remissionē feruorl.

¶ Et qñq3 apparēt signa timorosa: r tu iā testificatus es significationē laudabilē in sputo r alijs: tunc nihil timeas: qm eor euēt⁹ ē cā collectiōis nō pp cām aliā.

¶ Hic pōt poni tertius cañ. r pōt poni pncipium sequētis partis. ¶ Cōsiderādū q signa timorosa sunt accidētia addita ex qbus significat generatio saniei r pcessus ad collectionē. Si ergo vidisti pus signa bona: nō timeas qr hoc totū est pp collectionē mãei.

Dubm 2m ¶ Sed dubitaf vtrū anteq3 fiat collectio possit apparere signū laudabile in sputo ex quo signam⁹ collectionē fieri in sputo. ¶ Et vī q nō: qr supra dixit qñ nō expuūt sputū laudabile. ¶ In 9riū est Aui. ¶ Dōm q in pleuretico cū pleuresis debeat pmutari ad collectionē bonā: pcedit ante collectionē sputū laudabile respcū ei⁹ in quo d3 accidere mors sine collectione: vel in q d3 fieri collectio mala. Et alia signa ēt bona pcedūt de pulsu r de alijs: r sic loquif hic. S3 illō sputū r illa signa nō sunt laudabilia sicut illa cui⁹ pleuresis d3 terminari per resolōnē: r sic loquif in pncipio capituli.

¶ Et ois pleuresis cui⁹ dolor nō quiescit p sputū neq3 minutionē neq3 per alia: tūc spera ex ea saniositatem aut mortē ante ipsam fm reliquas significationes.

¶ Hic ponit signa pmutatiōis ad aliud mēbrū ponēdo signa laudabilia r mortalia. Et p facit hoc in gñali. Scdo in spāli. ibi (Et cum viderl.) Cā pmi dicti est: qr significat exuberās mā: r iō saniaf vel suffocaf ifirmus: r suffocatio erit vel cū pmutatione ad aliud mēbrū vel absq3: r totū hoc inuit Aui. Uel dico q hic est alius canō: r q in parte sequēti Aui. icipit ponere signa permutationis.

¶ Et cum videris pulsus tensionem vehementē fieri: r proprie quando eius frequentia fortior fiet: tunc illud iudicabit mortem si virtus fuerit debilis: r si virtus fuerit fortis tunc ipsa permutabitur ad peripleumoniam r empima r ptisim.

¶ Hic in spāli determinat dcm iam 9fusum. Et primo ponit signa mortis vel saniationis vel pmutationis ad peripleumoniā. Scdo ponit signa pmutationis ad cor. ibi (Et scias.) Tertio ponit signa pmutatiōis ad cerebrū r neruos. ibi (Et si est frequētia.) Quarto ponit signa pmutationis ad supiora vel iferiora. ibi (Et qñ vides egritudinē.) ¶ Prima in duas. Primo pmittit. Scdo declarat. ibi (Ad sūmū.) ¶ Causa pmi dicti est: qr tensio pulsus significat mām multā: r nō terminari per sputū rc. ita q hic canon sit 9tinuus pcedenti. Materia aūt multa si cōiungaf virtuti debili statim suffocat: sed si virt⁹ sit fortis poterit pellere illā materiā ad pulmonem vel ad cupū r fiet empima: vnde poterit fieri ptisis.

Dubm 3m ¶ S3 dubitaf p ponit q tēsio pulsus signat pmutationē ad pipleumoniā: cui⁹ 9riū est habitū supra fen 9a cap. de squinātia. ¶ Dōm q ista tensio est pueniēs anteq3 mā permutef: sed cū iam permutatur r incipit occupare pulmonē: tunc incipit mollificari pulsus.

Dubm 4m ¶ Scdo dubitaf: qr distinguit pmutari in peripleumoniā r ptisim 9tra pmutari ad mortē. Hoc videf falsum. in pleuresi eni pipleumonia signat mortē. simil'r ptisis est passio mortalis. ¶ Dynus ppendit de hac instātia: r ideo exposuit ad peripleumoniā r empima. i. pmutabif ad collectionem saniei ex quo poterit transire in ptisim sicut transit in peripleumoniā qñ ad saniem 9uertif. Expō violēta est. ¶ Dōm g q multa stante mā pleuresis significata per signa statim dicta vel virtus est debilis: r tunc statim suffocat pter q trāseat in aliquā egritudinē pdictarū. s. peripleumonie empimatis aut ptisis: r hoc est qō dicit. indicat mortē. Uel virtus est fortis: r tūc nō statim suffocat sed poterit 9uerti ad alterā istarū dispōnū ex qbusdā quarū possibile est q euadat. s. ab empimate r forsan a peripleumonia: l3 sit longinquū sed a ptisi morief.

¶ Et ad summū cū illic est significatio virtutis r incolumitat3: deide nō quiescit dolor cū sputo aut solōne ventris r flōmia r euaporatione: tunc ipsa est magis decliuis ad empima.

¶ Hic declarat. Et p ponit signa pmutationis ad empima. Scdo signa mortis absq3 empimate. ibi (Sed si nō.) Tertio cōuersionis ad peripleumoniā3. ibi (Et rubedo.) Quarto signa rupture. ibi (Et qñ rūpif.) ¶ Empima sumif hic p collectione saniei in apate que est dispositio melior que possit esse ex quo nō resoluitur: r ideo fit cū forti virtute vitali. Et incolumitate. s. bonitate alior signorum: ex quibus vides q ille non moritur pro nunc.

¶ Sed si non fuerit significatio incolumitatis fixionis virtutis r fixionis appetit⁹ r alior: tunc illud significabit q est mortalis r indicabit syncopi3 prius q3uis appetitus cadat fm plurimū apud rupturā.

¶ Supple cū predictis signis qr nō quiescit dolor cū sputo nec cu3 flōmia. Et syncopim. q. d. iudicabis q ille statim morief qñ vides syncopizare stantib⁹ signis mortalib⁹. Quāuis. enumerat pstrationē appetit⁹ iter signa praua: r vult ostendē tps in quo maxime accidit qr tēpore eruptionis: r tunc nō est ita prauū signū sicut qñ accidit pter casum virtutis a resolōne: r per cōmunitatē fetide qlitatis ad partes stōchi: qr sanies expandif circa loca illa.

¶ Et rubedo maxillarū ambarū est pter illud qō ad eas ascēdit ex vapore r calefiūt digiti pter illud ēt.

¶ Possumus dicere q ponit signa peripleumonie: ex qbus cognoscis qñ mā ista permutaf in peripleumoniā. Uel possumus dicere q ab illa parte q3uis incipiat ponere signa eruptionis apostematis: vnde homo fit empicus. i. h3 ex hac ruptura saniē in 9cauo pectoris. Et quāuis in pncipio posuerit signa: ista sunt addita illis vt p3. Et pmū signū est casus appetitus. Scdm rubedo maxillarum. Tertium calefactio digitorum. Et concordat cum dictis Hippo. secundo pronosticorum cōmen. 60.

¶ Et quādo rumpif ad amplitudinē pectoris facit meditari alleuiationē aliqb⁹ dieb⁹: deide malifica dispositionē eius. Cū ergo rumpif vides pulsu3 fm q indicauimus iam debilitatū r tardatū r rarificatu3 pter resolutionē virtutis cū eūone r extinctiōe caliditatis inate: r accidit etiā sicut diximus tremor quē sequif febris cā mordicatiōis humor. Si g fuerit mā appitionis plurima r virt⁹ debilis pducit ad pernitiē.

¶ Potest hic esse sermo continuus statim pcedēti vt appet: r pōt esse sermo per se in quo ponit signa rupture: r signa rupture mortalis. Cōsiderandū q post rupturā: qr cessat grauitas mēbri: r accidētia que erāt in actu rupture de tremore cessant vel quiescunt ideo videf infirmo se bene habere. Et tu fac estimare sic eē p tūc: sed pnosticando dicas q male habebit: qr posterius laborabit in expulsione saniei. Et si nō mūdificabif fiet ptisic⁹. Et si id apa fuerit peripleumonia: qr ipse est actu ptisic⁹: pulmo vlcerat⁹ est.

¶ Et scias q qñ virt⁹ est debilis r tēsio r frequētia vehemētiores fiūt: tūc istō sic sciuisti portēdit syncopim.

¶ Hic ponit signa pmutatiōis ad cor: r sumif hic pmutatio large pro cōmunicatione mãe q3uis passio nō dimittat locū suu3. Uehementiores. q fm nām pleuresis: r mãe esse debeat qr tensio significat mām multā: r frequētia significat necessarium cordis: vnde portendit. i. significat syncopim. Sciuisti statim supra.

¶ Et si est frequentia minor illa r minor ea quam fecit ipsa pleuresis: tunc quādoq3 indicat subeth r spasmū aut tarditatem maturationis.

¶ Primo premittit. Secundo declarat. ibi (Et subeth.) Considerādum q etiam hic sumitur permutatio large.

¶ Et subeth quidē nō accidit nisi pterea q cerebrū recipit vapores humidos qui sunt pculdubio nō cu3 acuitate illa neq3 frequētia pulsus in ea est valde. Et cerebrū quidē recipit eos pter debilitatē suā ab expulsione eor in neruis. Et significat tarditatē suppurationis pter grossitudinē mãei. Et qñ ipsa nō permutaf: tunc cerebrū r nerui fortes nō recipiunt ipsa3. Et qñq3 indicat spasmū. Et illud qñ 9strictio anhelitus vehemēter fit fortis r febris nō est fortis.

¶ Prio dclarat qō dixit d subeth. Scdo qō dixit de tarditate suppuratiōis. ibi (Signat tarditatē.) Tertio de spasmo. ibi (Et qñq3.) ¶ Propter debilitatē. q. d. si fuisset forte nō recepisset vl' pulsisset ad neruos. Et qñ ipa. i. mā grossa venit ad suppuratione r non pmutaf ad cerebrū r neruos: qr pñt mēbra illa esse fortia r nō recipient illas materias: r qñq3 minoratur frequētia pulsus r signifi-

eat mãm flegmaticā idicat spasmū. Et illō q̄ñ. Hoc dixit ꝑꝑ duo. Primo q̄ꝛ significat ex hoc mãm aptā ad spasmū. s. flegmaticam. Scđo q̄ꝛ ex forti febre ⁊ icēdio posset videri anhelitus difficilis quasi ꝯstrictio esset in eo ⁊ nō esset ꝑꝑ spasmū: ſ3 ꝑꝑ febris icēdiū.

¶ Et q̄ñ vides egritudinē iaʒ sedatā parūper ⁊ occultatā ⁊ nō est illic sputuʒ: tunc fortasse minuit̄ mã cum vrina aut cū egestione aut apparitione solōnis ventris cholerice subtilis aut appitione vrine grosse. Si aūt illō nō fuerit tūc apparebit exitura. Nā si videris tensionē ad myrach ⁊ hypocūdria ⁊ cutē ⁊ grauitatē indicabit illud exitura apud inguina ⁊ crura. Declinatio eius ad ambo crura est vehemēs sigñatio ad icolumitatē. Et in hmōi q̄dē p̄cepit Hippo. solōnē ventris fieri cū elleboro. Q2 si videris cū hoc difficultateʒ anhelit⁹ ⁊ ꝯstrictionē pectoris ⁊ soda ⁊ grauitatem in furculis ⁊ mamillis ⁊ brachio ⁊ caliditatē ad supiora portēdet illud declinationē mãei ad ꝑtes auriū ⁊ capitis. Et si fuerit dispositio hec ⁊ nō appuerit apostema neq3 exitura in his partib⁹: tūc mã declinabit ad cerebrū ipm: ⁊ iterficit plurimū in secūdo ⁊ tertio.

¶ Hic ponit signa ꝑmutatiōis ad iferiora vl' ad supiora. ⁊. pʒ. Cholerice subtilis: q̄ꝛ talis hūoꝛ vtplurimū facit pleuresiʒ: q̄ꝛ in egōne iudicat̄ subtilis: sed si eūat̄ cū vrina facit ipsaʒ grossam. Precepit Hippo. s. 2° regi. acu. tex. cōmē. 11. Et vide plurima hoꝝ dictoꝝ 2° ꝓnosti. ⁊ p̄cipue a tex. cōmē. 43. ad. 57.

¶ Sermo aggregatus ex sputo. Cap. 8ᵐ.

Laudabilius est sputū qđ est facilius ⁊ velocius ⁊ plurimū ⁊ magis maturū qđ est albuʒ planū equale i quo nō est viscositas: imo est equalis sub̄e. Aut qđ est ꝓpinquū huic maturationi ⁊ cū quo nō est ꝑmistio itellect⁹ ⁊ nō fuerint ante ipsum vigilie aut accidens aliud malum.

¶ Quia sputū est res ex qua p̄ncipal'r sigñam⁹ de dispōnib⁹ ꝑtiū pectoris ⁊ pulmonis: iō ponit s̄monē. Et p̄ ponit qđ sit bonū ⁊ qđ sit malū. Scđo ponit q̄đdā sigñatū sputi cuiusdā notificādo noīa. ibi (Et ex ꝯsuetudīe.) Tertio assūmat modos q̄b⁹ per sputū sigñam⁹ addēs cañ. ibi (Et ad vltimū.) ⁋ Prima in duas. Prio ponit q̄d est sputū laudabile. Scđo q̄d ē sputū illaudabile. ibi (Et seq̄t̄ sputuʒ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ illa signa q̄dā sigñant sanitatē digestiue: q̄dā bonitatē expulsiue tā nālis q̄ȝ volūtarie: q̄dā sanitatē v̄tutū mēbroꝝ q̄b⁹ colligant̄ spūalia: ⁊ h̄ itellexerit cū dixit. nō est ꝑmutatio itellect⁹. ⁊ forsan itellexerit per h̄: q̄ꝛ istud sputū nō fiat cū collectione ad exiturā: ſ3 ꝙ fiat i pleuresi vl' ꝑipleumonia q̄ t̄minant̄ ꝑ resolōnē.

¶ Et sequit̄ sputū illud qđ est decliue in primis dieb⁹ ad rubedinē ⁊ decliue ad citrinitatē ⁊ post id ad spumosum Et spumositas q̄dē cā est vt sit res parua humoris subtilis cui admiscet̄ aer plurimus: ⁊ sit ei⁹ cōmistio vehemens valde q̄ȝuis spumosum nō sit illius bonitatis: imo est decliue ad malitiam.

¶ Hic ponit sputa nō laudabilia. Et p̄ facit h̄ ponēdo gradū ⁊ ordinem. Scđo cōparat iter q̄dā ex illis. ibi (Et citrinū.) Tertio cōplet s̄monē in sputꝭ malis. ibi (Et viride.) ⁋ Pria in tot q̄t sunt ordines ⁊ g̃dus sputi deficiētis a laudabili sputo. ¶ Et qđ in p̄mis diebus declinat ad rubedinē ⁊c̃. Cōsiderādū ꝙ istō sputū est laudabile in quātū in p̄mis dieb⁹ appet: q̄ꝛ sic hʒ vnā bonā ꝯditionē sputi. s. ꝙ sit velox s̄m p̄mos tres dies. Sed est illaudabile iquātū nō hʒ colorē albū per digōnē cōpletā: sed est decliue ad citrinū vel rubeū. ¶ Et post id. Cōsiderādū ꝙ l̄ra q̄ dicit ad spumosum. s. decliue: pōt dupl'r itelligi. Prio ꝙ sit s̄mo de istis iā dictis. s. decliuib⁹ sputꝭ. vʒ. ad rubedinē ⁊ citrinū: q̄ cū h̄ ꝙ sūt rubea vl' citrina sint ēt spumosa est malū: q̄ꝛ sigñant inflāmationē faciētē ebullitionē ⁊ spumā. Alio mō ꝙ h̄ sit q̄đdā sputū ꝑ se qđ sit spumosuʒ nō rubeū nec citrinū: ſ3 albū: ⁊ sic sigñaret de flegmate cui accideret ebullitio.

Dubᵐ p̄ᵐ ¶ Et esset tūc dubiū: an eēt peius q̄ȝ citrinū qđ sigñat cholerā. ⁋ Et pōt dici ꝙ pleuresis cholerica in qua in p̄mis dieb⁹ appet sputuʒ ꝯclive ad citrinitatē nō est ita praua sicut flegmatica in q̄ est ebullitio: vñ appet sputū spumosuʒ: q̄ꝛ sigñat̄ mã cruda: ⁊ morbus ꝑꝑ calorē ebullitiuū est satꝭ acut⁹. ¶ Cōsiderādū ꝙ tāgit mãs spume humorē subtilē ⁊ aerē. i. vētositatē vel vaporē. Dixit aūt subtilis: q̄ꝛ humiditates grosse multe nō sunt dilatabiles a vētositate: vñ fiat spuma. Tāgit ēt cāʒ efficiētē. s. cōmistionē: q̄ꝛ sic fit spuma. Cōmiscēs aūt est mot⁹ siue caloꝛ: tñ in nobis ꝓprie fit a calore talis spuma sicut ponit̄ 2° ꝓno. cōmē. 47. Et q̄ꝛ aliq̄s crederet ex h̄ ꝙ in spumoso ⁊ cōmisto eēt bonū sputū: iō dixit ꝙ nō est illius bonitatis. s. cui⁹ est sputū laudabile dcm̄ vel decliue ad rubeū vel ad citrinū cito apparēs: videlʒ in p̄n° pleuresis in p̄mis dieb⁹: imo est declinās ad malitiā: sigñat eni mãs crudas a q̄b⁹ agēte calore eleuat̄ vētositas grossa: ⁊ h̄ si spumositas remāeat. ¶ Cōsiderādū ꝙ aliꝭ sic exponūt ꝙ Aui. ponit duas cās spume. s. motū ꝑ h̄ qđ dicit. admiscet̄ aer. ⁊ calorē ꝑ h̄ qđ dicit. fit cōmistio ei⁹ vehemēs. s. a calore. ⁊ est decliue ad malitiā. s. illud qđ est factū a calore ebulliēte q̄ꝛ est peius q̄ȝ illud qđ est ex motu. Ista expositio nihil ad ꝓpositū. Lʒ eniʒ spuma sputatoꝝ in catarris possit fieri ex p̄mo motu: tamē spuma facta in pleuresi ⁊ peripleumonia fit a calore non a motu solo: vt inuit Gal'. 2° ꝓnosti. cōmē. 47.

¶ Et deterius eo in principio est rubeum purum ⁊ citrinum purum igneum. Et ex malis valde est albū viscosum rotundum. Et deterius omnium est nigrum ⁊ proprie illud qđ est fetidum ex eo.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Cōtra: q̄ꝛ rubeū sigñat sanguinē q̄ est melioꝛ humoꝝ: sed spumosum sigñat flegma. ⁋ Dōm ꝙ rubeū sputū pōt cōparari albo flegmatico ⁊ citrino ⁊ nigro ⁊ sic rubeū melius est. Alio mō pōt cōparari rubeū purū. s. intēsum ad rubeū remissuʒ ⁊ citrinū remissum: ⁊ sic est deterius ⁊ sic exponit̄. Et deterius eo. s. decliui ad rubedinē est rubeū purū: q̄ꝛ sigñat sanguinē crudū apparenteʒ. Sed decliue ad rubedinē sigñat digōnē aliq̄ȝ in eo itātū iquātū est in rubedine remissum. Et sic appet ꝙ nō cōparat ad albū spumosum. Uel al'r ꝙ rubeū purū pōt poni peius albo spumoso qđ sigñaret flegma subtile: q̄ꝛ adhuc pleuresis de hoc flegmate pōt dici periculi mioris q̄ȝ sanguinea in qua appet sputū rubeū purū. Et ex malis ⁊c̃. q̄ꝛ significat flegma grossum: ⁊ deterius oībus est nigrū.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat̄: vtrū sputū nigrū sit oīb⁹ prauius. ⁋ Uidet̄ ꝙ nō: q̄ꝛ vrina nigra q̄ñq̄ȝ est bona. Ampli⁹ p̄ de crisi. c. 5. Gal'. dicit. q̄ñq̄ȝ sigñat ꝑditionē ⁊ sic nō vult ꝙ semꝑ sit malū. ⁋ Dōm ꝙ sputū nigrū pōt accidē in p̄n°. Et sic vel vt signū mãe mel'ice a qua inchoat pleuresis: ⁊ sic est malum in q̄cūq̄ȝ illa pleuresi mel'ica est mala. Cōtingit aūt q̄ñq̄ȝ ab ea euadē: ⁊ q̄ñq̄ȝ mori ⁊ querunt̄ alia ⁊ alia signa. Uel fit per ꝯgelationē vel adustionē ⁊ sic est mortale: vt est notum. Si aūt ꝓcedente pleuresi appeat: vt pl'm est mortale: q̄ꝛ vtpl'm fit ab vltimata adustione: qđ sigñat̄: q̄ꝛ appet fetidū: q̄ñq̄ȝ tñ posset esse crisis eūonū mãerū melicarū ꝯtentarum in ꝑte pectoris que post digōnem eūent̄. Thadeus v̄o in glosis afoꝛ. 33. 56. ꝑti. Acidum eructuantes. absolute tenet ꝙ sputū nigrū est mortale. Rōnes tñ sue nō ꝯcludunt necessario: sed satis suadent: ad summū tñ malitia in nigris exeuntib⁹ a ꝑtib⁹ spūalibus per sputū est maioꝛ q̄ȝ per egestionē: q̄ꝛ spiritualia nō tolerant tantā malitiā q̄ȝtam nutritiua.

¶ Et citrinū est melius nigro ⁊ grosso gradato vel rotundo. Et rotūdū est meli⁹ nō rotūdo. Et si fuerit malū tunc erit significatio grossitudinis mãei ⁊ dominij caliditatis: ⁊ significat cū longitudine egritudinis qđ ꝯuertit̄ ad ꝑtisim. Et rubeū est melius citrino: q̄m sanguis nālis ipse ⁊ flegma equales sunt leuioris lateris q̄ȝ cholera adustiua corrosiua. Et viride sigñat ꝯgelationē ⁊ adustionē vehemētē. Et remouet iudicium malitie sputi in sub̄a sua facilitas exitus ei⁹. Et fetidū q̄dē est malū. Et expuere hmōi malū est ꝓpter multitudinē nō ꝓpter maturationē. Et oē sputū cū quo nō quiescit nocumentū est nō bonū. Et ex ꝯsuetudine q̄deʒ eoꝝ est vt nominēt purū cui nihil extraneū admiscet̄ maturū aut nihil sanguinis aut nihil cholere aut melācholie saliuā ⁊ nō nomināt ipm sputuʒ. Et hmōi q̄ñ ꝑseuerat ⁊ nō ꝑmiscet̄ ei aliq̄d neq3 accidit ei dispositio que significet ꝙ hūoꝛ est habens maturationē: tūc significat lōgitudinē egritudinis. Et q̄ñ est cū priuatione maturatiōis malū significat pernitiē.

¶ Hic comparat citrinum ad nigrum ⁊ nō rotundū ad rotunduʒ. Scđo rubeum ad citrinum. ¶ Considerandum ꝙ duplex reperi-

tur lr̃a. Una que dicit. nõ rotundum est melius rotundo: q2 rotundum significat materiã grossaꝫ valde quasi seipsa stante ⁊ terminata. Alia lr̃a hꝫ. rotundum est melius nõ rotundo. q. d. non consideres in sputo rotũdo multũ. Q̃dã eni rotũdũ est melius ⁊ q̃dã peius: q2 põt esse rotũditas per digõnẽ ⁊ per grossitiẽ sine digõne. Et iõ subdit si fuerit malũ. i. si cũ rotũditate fuerit malitia coloris vel subẽ vel signa alia erit sig͞natio ꝙ caliditas ĩgrossat mãm que facta corrosiua poterit vlcerare pulmonẽ ꝓpe: q2 sui grossitie diu morat̃ anteq̃ꝫ expellat̃. Et rubeuꝫ. Leuioris lateris. i. sunt leuiora. Et sic ĩnuit ꝙ aliq̃d albũ sit meli⁹ citrino q̃dã. Et viride. q̃n est per ꝯgelationẽ tẽdit ad nigredinẽ ⁊ fuscedinẽ: sed ꝑꝑ adustionẽ tẽdit ad citrinitatẽ ⁊ claritatẽ. Et remouet. Hic reperit̃ lr̃a vna ꝙ facilitas exit⁹ sputi remouet malitiã sputi: ⁊ h̃ ẽ q̃d dicit Rab. 4. ꝯti. ca. 3. q2 positis duob⁹ sput̃ malis min⁹ malũ ẽ si facil̃r exit q̃ꝫ si cũ difficultate. Alia lr̃a nõ remouet malitiã facilitas exit⁹. s. nõ ex toto remouet. Cõsidera ꝫ alia signa. Alia lr̃a dicit. nõ remouet facilitas ⁊c̃. s. malitia ãhelit⁹. vel malitia exit⁹: ⁊ est clarũ hoc q̃d addit.

Dub^m 4^m ¶ Sed est dubiũ q̃d sit peius: an sputũ malũ eũare: an digestũ retinere. ⁋ Et videt̃ ꝯsentire Cõmen. ꝙ minus malũ sit digestũ sputũ nõ eũari: vt apparet 2° ꝓnosti. cõmen. 67. lꝫ ibi ẽt varia reperiat̃ lr̃a. Scd̃m v̓o lr̃am ꝙ minus malũ sit retinere digestũ q̃ꝫ eũari indigestũ. vtrũq̃ꝫ tñ põt esse mortale: ⁊ non sunt forsan cõparabilia. Et tu ꝯsidera in h̃. ⁋ Et ex ꝯsuetudine. vult ꝙ saliua non nominet̃ sputũ in ꝯsuetudine: sꝫ id cui neq̃ꝫ ꝙ maturũ vel nõ maturũ admiscet̃ dr̃ saliua. Et hmõi. s. saliua q̃n ꝑseuerat ⁊ nõ ꝑmiscet̃ ei aliq̃d. ⁋ Sed tu dices que dispositio esse põt preter permistioneꝫ. Dd̃m ꝙ est tinctura cum permistione pauca. i. cuꝫ pauco colore ita tingente. Uel est sine saliua aliquid in mã apparẽs que spuitur. ⁋ Et quãdo. Hic est q̃dã canon per se q̃n sputũ est malũ ꝑuatione maturationis. v̓. g. nigrũ vel viride significat pernitiẽ: ⁊ apparet.

¶ Et ad vltimũ sputum significat suo colore: ⁊ sig͞nat substãtia sua ex grossitudine ⁊ subtilitate sua: ⁊ significat sua figura in rotũditate sua ⁊ nõ rotũditate sua: ⁊ significat sua quãtitate in multitudie ⁊ paucitate sua. Et sputũ q̃dẽ salsum significat catarrũ corrosiuũ.

¶ Hec est assũmatio: ⁊ deinde ponit duos cañ. Primus est de sputo salso. ⁊ patet.

¶ Et sputũ humoris grossi: imo puris q̃n̄q̃ꝫ fit nõ ꝑꝑ cãm vlcerũ pulmonis: imo ꝑꝑ cãꝫ humiditatũ pectoraliũ dominãtiũ in corporib⁹ eoꝝ q ꝑtrãseũt. xxx. vsq̃ꝫ ad. xl. ⁊ dimittunt exercitiũ quare aggregant̃ in spatio pectoris ⁊ ꝓcedunt ⁊ accidit eis hydropisis in spatio xl. dierũ vsq̃ꝫ ad. lx. ⁊ nõ est in ea plurimũ mali.

¶ Secũdus cañ. est ꝙ sputũ saniosum põt fieri absq̃ꝫ vlcere in hominib⁹ qui circa. xl. vel. l. ãnos dimittũt exercitia: vñ humores ingrossati in eis ꝓpter etatẽ ⁊ quietẽ ducti in partib⁹ pectoris ꝯuertunt̃ in mãm similẽ saniei: sicut ex eadẽ cã q̃daꝫ mingunt saniẽ vt super libro p̃mo fen. 2. ca. de signis subẽ vrine. Et põt ĩtelligi a. H. in cõmẽ. 37. secũdi ꝓnosti. Et ꝓcedunt. s. cũ sputo. Et accidit eis. s. habentib⁹ tale sputũ hydropisis vel ptisis. Cũ hydropisis ẽt possit accidere: ⁊ incipiet quedã cacesia in spatio q̃d dicit: ⁊ possibile est ꝙ tardius. Male enim dispõnes pulmonis possunt perducere ad hanc dispõnem hydropicã: vt apparet fen. 14. ca. de cacesia. Nõ est cũ ea. s. sanie sic apparente. Plurimũ mali: q2 nõ est ab vlcere. Uel cũ ea. s. hydropisi: q2 erat a causa frigida. s. per modũ quasi cõculcationis caloris a mã retenta propter priuationem exercitij.

¶ Cadunt hic due dubitationes quas reperies in fine istius fen.

¶ De crisibus pleuresis. Cap. 9^m.

Quando spuit in die primo aliq̃d subtile non maturum tũc sperat̃ vt maturet̃ in quarto ⁊ descendat in. vij. Si aũt nõ maturat̃ vsq̃ꝫ ad quartũ: aut initiũ sputi nõ est ex die p̃mo: tũc crisis ei⁹ erit in. xj. aut. xiiij. Si aũt non expuit nisi post quartũ: deinde expuit ⁊ in ipso est maturitas aliqua: tũc res est media. Et si non est in ipso maturitas tunc egritudo ꝓlõgat̃ cũ fiducia ⁊ ꝓprie cũ sunt illic signa bona virtutis ⁊ appetitus ⁊ etatis.

¶ Hic docet cognoscẽ dies crisis: ⁊ iõ exponat̃ de crisi. i. de diebus in q̃b⁹ fit crisis. Et p̊ vsq̃ꝫ ad. 14. diẽ. Scd̃o vsq̃ꝫ ad. 7. ibi (Et q̃n nõ spuit.) Tertio addit cañ. ibi (Et prorsus lõgior.) ¶ Cã p̃mi dicti in p̃ma parte est: q2 si in p̃ma die expuit aliq̃d q̃ꝫuis subtile: tñ significat̃ ꝙ mã incipit aliqual̃r remoueri a cruditate: ⁊ hoc signũ fit digestionis occulte inchoãtis: ⁊ q2 inchoat in p̃ma die: credibile est ꝙ in quarta die sit mã cõplere maturata: sed quarta ĩdicat. 7. in q̃ fiet cõplemẽtũ crisis. Descẽdat. i. declinabit. ⁋ Cã secundi dicti est q2 si mã sit grossior vel ĩeptior q̃ꝫ vi2ita ꝙ lꝫ p̃ma die aliq̃d subtile expuerit: nõ tñ maturat̃ cõplete ĩ q̃rta tardabit̃ crisis ad diẽ post 7. vel. 11. vel. 14. ⁊ hoc erit q2 si cõpleat̃ in. 7. sperat̃ ꝙ crisis erit in 11. vel. 14. ⁊ si initiũ sputi non est ex die p̊: eodẽ mõ põt apparere: iudicãdũ est ꝙ f̃m ꝙ appet in die scd̃o vel alio vsq̃ꝫ ad. 4. ⁋ Res est media. Dupl̃r exponit̃. Primo media positiue: q2 crisis erit in 9. que est media inter. 7. ⁊. 11. ⁊ hoc q̃n expuit in. 4. rem maturã: ⁊ egritudo est velocis mot⁹. ⁊ iõ exponit̃. deinde. s. in. 4. expuit. Secũdo mã põt dici media negatiue: q2 nõ erit in aliquo illoꝝ dierũ: nec in. 7. nec in. 11. nec in. 14. sed post. 14. s. in. 17. vel. 20. ⁊ hoc erit q̃n sputũ apparere ĩcipit post. 4. diẽ vt q̃nta vel sexta ⁊ tarde ꝓducit̃ maturatio. Res est media. s. ꝙ terminabit̃ post. 14. Et ideo exponat̃. deĩde. i. post quartũ. Et in ipso est maturitas aliq̃. s. ĩperfecta in dieb⁹ post vt in. 7. vel. 11. ⁊c̃. Et si nõ est in ipso. s. sputo q̃d inchoat post quartã maturitas. s. aliqua vel parua multotiẽs est signũ ꝓlõgationis: sed cũ spe q2 eo ipso ꝙ incipit expuere post. 4. aliquã dat spem: sed firmiorẽ si virtus est fortis.

¶ Et quãdo nõ spuit vsq̃ꝫ ad septimũ: aut expuit sputũ mundũ sine maturatione penit⁹: ĩmo nõ est nisi humor purus: tunc si ĩueneris virtutẽ debilẽ scias ꝙ nõ maturabit̃ nisi post tp̃s: tũc si ipse deficit al̓s debilitatur ante illud egritudo nõ ꝑtrãsibit. xiiij. Et q̃n̄q̃ꝫ interficit añ ip̃m: q̃m crisis eoꝝ q̃ sũt hmõi ẽ vsq̃ꝫ ad. xl. aut. lx. ⁊ nãe debilis ĩcolumitas nõ ꝓtẽdit̃ vsq̃ꝫ ad illã horã. Qr̃ si virtutẽ ĩueneris fortẽ ⁊ videris duo desideria equalia laudabilia ⁊ videris somnũ ⁊ anhelitũ f̃m ꝙ opꝫ ⁊ videris vrinã maturã bonã: sperabis ꝙ pertranseat. xiiij. deĩde moriatur f̃m plurimum post ip̃m. Et totũ h̃ cũ mã que egritudinẽ facit fuerit acuta.

¶ Põt dici ꝙ post q̃ꝫ docuit significare diẽ crisis in pleuresi in qua sputũ apparere incipit a p̃ma die vel secũda post quartã ⁊ etiam ante septimã: docet hic preuidere diem crisis vsq̃ꝫ ad. 14. dies ⁊ a 14. post: lꝫ ẽt de. 14. ⁊ de ante. 14. aliq̃d dicat. ⁋ Uel post q̃ꝫ docuit preuidere diem crisis ad salutem vel spem vel fiduciaꝫ: hic docet preuidere diem crisis vsq̃ꝫ ad mortẽ: ⁊ eadem sñia manet etiam. Primo dat iudiciũ suũ quãdo virtus est debilis. Scd̃o quãdo virtus est fortis. ibi (Qr̃ si virtutẽ.) Prima in duas. Primo ponit iudiciũ. Scd̃o dat cãm. ibi (Quoniã.) ⁋ Tertiũ dictũ est ꝙ q̃n ĩcipit apparere sputũ per oĩa crudũ post septimũ: ⁊ si virtus est debilis moritur homo circa. 14. vel ante q̃n̄q̃ꝫ. ¶ Sed tu diceres nõ plus ꝓbat de nono q̃ꝫ de decimoquarto. Dd̃m ꝙ quãdo dixit debilem virtutẽ debet ĩtelligi ꝙ sit multuꝫ debilis: ⁊ ideo dixit ꝙ si virtus inuenit̃ fortis. i. nõ ita debilis. ¶ Sed tu dices q̃uõ ille morit̃ si hꝫ tot signa bona. Dd̃m ꝙ q̃daꝫ habent lr̃am que dicit minorat̃. Uel aliter dd̃m ꝙ illa signa dant̃ intelligi cõparatiue bona. s. respectu eoꝝ cũ q̃bus significat̃ mors ante decimãquartaꝫ. ¶ Duo desideria. s. naturale ⁊ aĩale: vel. i. cibi ⁊ potus: vel. i. appetitus ⁊ imaginatiue. Urinam maturam. s. aliqua maturitate. Fuerit acuta. i. vt nunc in superiori questione ⁊ in sequenti clarius patebit.

¶ Et prorsus lõgior crisis ei⁹ q̃ facilis ẽ est. xiiij. dies: ⁊ q̃n̄q̃ꝫ extẽdit̃ vsq̃ꝫ ad. xx. Et Gal̃. q̃dẽ dixit ꝙ q̃n̄q̃ꝫ mũdificat̃ cum sputo vsq̃ꝫ ad xxx. dies: aut inuenit cuꝫ eo crisim integram: ⁊ nos iam diximus ꝙ sputuꝫ simplex q̃d est ex saliua significat lõgitudinẽ egritudinis.

¶ Hic ponit quartum cañ. ꝙ pleuresis facilis ⁊c̃. ⁋ Sed tu dices pleuresis que nõ pertrãsit decimũquartũ est morb⁹ acut⁹: sꝫ morbus acutus nõ est facilis. Dd̃m ꝙ est facilis. i. de facili mã nõ grossa cruda. Et Gal̃. innuit h̃ in cõmẽ. afor̃. 12. p̊ ꝑti. Paroxismos ⁊c̃. Et p̃mo de crisi. 18. ca. Et nos diximus. s. in cap. p̃cedẽti.

¶ Et q̃n̄q̃ꝫ ꝯtingit vt speret̃ crisis in hora ⁊ accidat significatio que ponat ipaꝫ ꝓpinq̃orẽ: aut sig͞natio que ponat ipsam lõginq̃orẽ. Sicut cũ sputũ ⁊ dispõnes significãt ꝙ crisis erit in. xiiij. ⁊ appet post septẽ sputuꝫ nigrũ ⁊ ꝓprie in die malo sicut octauo. Ip̃m nãq̃ꝫ significat ꝙ crisis mala p̃cedet: ⁊ si appareat loco eius

significatio bona significãs maturationẽ laudabilem significabit ꝙ crisis mala postponet̃ ⁊ bona ꝑcedet.

¶ Et qñqꝫ ꝯtigit vt speret̃ crisis in hora.s.aliq̃ ⁊c̃. Sicut cũ sputũ.s. tale signat ꝙ crisis erit in decimoquarto.s.ad mortẽ. Et apparet. Precedet.i.festinabit: q᷑ morief̃ ante decimũquartũ: ⁊ h᷑ q᷑ signa mortalia festinãt vt sputũ nigruꝫ in.8. Et si supple in egritudine in qua significasti salutẽ in ꝺcimaquarta. Appareat loco eiꝰ.i.in die in quo apparuit sputũ nigrũ in octaua mala. Postponet̃.s.nõ fiet. Et bona precedet.s.ante diẽ quartũdecimũ ⁊c̃.

¶ De peripleumonia. Cap.10m.

PEripleumonia est apostema calidũ in pulmone: ⁊ ipsa qñqꝫ accidit ĩcipiẽdo: ⁊ qñqꝫ sequit̃ euentũ catarri descẽdẽtis ad pulmoneꝫ aut ꝑfocationes resolutas ad pulmonẽ: aut pleuresim ꝯuersaꝫ ad peripleumoniã ⁊ hmõi ĩterficit vsqꝫ ad.vij. Et si nã ꝯfortet̃ ad expuendã materiam: tunc ipsa fm plurimũ facit cadere in ptisim.

¶ Jaꝫ determinauit de aꝑatibꝰ partiũ pectoris ⁊ diaphragmatis: hic determinat de aꝑatibus pulmonis. Et ꝑ de aꝑatibus corporis eius. Scõo cãne.ibi (Signa illius.) Prima in qnqꝫ sicut qnqꝫ sũt differẽtie illoꝝ aꝑatũ.ibi (Qñqꝫ accidit ⁊c̃.) Prima in duas. Primo ostẽdit qd sit peripleumonia ⁊ eius diuersitates. Scõo ponit signa.ibi (Signa.) Prima in q̃tuor. Primo ostẽdit qd sit. Scõo ostẽdit diuersum modũ euẽtus eiꝰ.ibi (Et ipsa qñqꝫ.) Tertio cãs. ibi (Et peripleumonia.) Quarto modos terminationis.ibi (Et peripleumonia.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ peripleumonia est apostema calidũ.s.siue per se siue per accidẽs: q᷑ mã flegmatica vtplurimũ facit peripleumoniã que per putrefactioneꝫ calefit. Dicit̃ aũt peripleumonia a pulmone: vnde vocat̃ pulmonaria fm Cõciliatorem differẽtia.100. Et ipsa fit aliqñ incipiẽdo.i.nõ ĩcipiẽte alia egritudine: sed de sui nutrimẽto vel supfluo eiꝰ vt Mesue ponit. Prefocationes.i.squinãtias. Et hmõi.s.peripleumonia que fit: sequens alias egritudines terminat̃ vsqꝫ ad septimũ: q᷑ aduenit ṽtuti defecte ex alio morbo. Et si.i.q̃uis nã ꝯfortet̃ facit cadere in ptisiꝫ: q᷑ vtplurimũ ꝯuertit̃ in saniẽ mã que euenit cũ virtute debili. Uirtꝰ eñi debilis nõ põt resoluẽ sed ꝑmutat ad collectionẽ saniei. Et sic iacet afoꝛ.11.5e ꝑti. Quicũqꝫ squinantiã effugiunt ⁊c̃.

¶ Et peripleumonia qdẽ fit ab oĩ humore. Uerũ pl'in eiꝰ fit a flegmate: qm̃ in mẽbro raro: raro ꝯtinet̃ hũoꝛ subtilis sic pl'in pleuresis ẽ cholicũ ecõtrario hmõi itẽ tiõis: qm̃ mẽbꝝ ẽ pãniculosuꝫ spissuꝫ strictũ ĩ qd raro penetrat nisi subtilis acutꝰ: q̃uis qñqꝫ fiat ex sanguine: ⁊ qñqꝫ fit ex gñe cholẽ rubee ⁊ ẽ iterficiẽs fm pl'in sua acuitate: ⁊ q᷑ vicina ẽ cordi: ⁊ q᷑ parũ iuuabit̃ ab eo qd bibit̃ ⁊ qd loco empl'i supponit̃. Illd.n.qd bibit̃ nõ ꝑuenit ad ipaꝫ dũ ꝯseruat ex virtute ĩfrĩdatõis sue illd qd ei opponit̃. Et illd qd loco empl'i supponit̃ nõ ꝑducit ad ipsam infrigidationẽ equalẽ ei.

Dubm ꝑm ¶ Dubitatur: q᷑ soluꝫ enumerat tres humores in causa: quare nõ dixit de melancholia. Dõm ꝙ dicet in sequẽti caplo. Raro eniꝫ melãcholia facit hoc apostema: lꝫ rarius faciat pleuresim.

Dubm 2m ¶ Dubitat̃ que peripleumonia sit verioꝛ: an cholerica an flegmatica. Respõdet Mesue ꝙ in pulmone ꝯsideramus nutrimentũ qd est sanguis cholericꝰ: ⁊ q̃tuꝫ ad hoc peripleumonia cholerica est verioꝛ. Scõo ꝯsideramus superfluitatẽ nutrimenti: ⁊ sic peripleumonia flegmatica est verioꝛ. Et sicut dicit: credit̃ Gal'.4. interioꝝ dicẽti ꝙ vera peripleumonia est ex flegmate sicut ex superfluo. Et credit̃ alijs dicẽtibꝰ ꝙ vera peripleumonia fit ex cholera sicut ex nutrimẽto cui accidit corruptio. Cõciliatoꝛ ṽo differentia.100. redarguit Mesue dupl'r. Primo q᷑ dicit superfluitatẽ nutrimẽti pulmonis esse flegmaticã: hoc est falsum: q᷑ cũ nutrimentum pulmonis sit sanguis cholericus: eius supfluitas est qd cholericũ: q᷑ supfluitas attestat̃ ei cuiꝰ est supfluitas. Scõo Mesue tãgit solũ apostema pulmonis qd gñat̃ per viã ꝯgestiõis ⁊ nõ tangit qd gñat̃ per viã defluxus: tñ dicta Mesue possunt saluari. Nã per nutrimẽtũ pulmonis ipse intelligit sanguinẽ cholericũ bonuꝫ vel malũ ex eius supfluitate decisuꝫ per actũ digõnis. Sed per superfluitatẽ nutrimẽti ĩtelligit hũorẽ q accidit pulmoni ab extra ⁊ qui nõ nutrit sicut est flegma. Et oĩs mã que vtplurimum apostemat est altera illarũ duarũ: ⁊ ideo etiã illa que nõ nutrit: ⁊ hoc est apostema factũ per viã defluxus: ⁊ ideo stant vera dicta Mesue.

¶ Dubitat̃ tertio que peripleumonia sit ꝺterioꝛ: an flegmatica an cholerica. Uidet̃ ꝙ flegmatica: q᷑ est morbꝰ dissimilis nãli cõplexioni pulmonis. Amplius est mã grossioꝛ. In ꝯ̃riũ est Auicẽ. Mesue ⁊ oẽs. Dõꝫ ꝙ chol'a est periculosioꝛ. Rõ est duplex quã Aui. ĩuuit. Prima q᷑ morbꝰ ille est periculosioꝛ qui est ꝓpinquioꝛ cordi ⁊ acutioꝛ ⁊ fortioris flãme: sed peripleumonia cholerica est hmõi. Et ꝯsidera ꝙ.A. per h᷑ qd dicit: q᷑ vicina est cordi: non vult ponere cãm per se distinctã ad hoc qd dixit. ĩterficiẽs sui acuitate: q᷑ ita dꝫ poni ꝓpinquũ apostema flegmaticũ sicut cholericuꝫ: sed dixit hoc: q᷑ cholera est magis apta aꝑare partes superiores cordis. Scõa rõ est: q᷑ peripleumonia cholerica minus iuuat̃ a medicinis. Et ꝑmo nõ a bibitis: q᷑ tales medicine debẽt esse frigide que transeũdo fortiter calefiunt ⁊ inflãmant̃ ab aꝑatiꝫ doloꝛe: ⁊ ĩõ nõ ꝯseruãt virtutẽ frigidoꝝ equalẽ: ⁊ simil'r oppilãt ibi vias. Scõo per easdẽ cãs nõ ab empl'is: sed in flegmatica egemus medicinis calidis ⁊ nõ est inflãmatio tanta in pulmone: ideo cũ efficacioꝛi virtute tam intus q̃ꝫ extra possunt pertingere. Ad ꝯ̃riuꝫ dõm ꝙ etiã peripleumonia flegmatica est similis cõplexioni pulmonis accidẽtali que est sibi facta nãlis. Uel dõm ꝙ lꝫ per illam cãm peripleumonia cholerica sit minꝰ mala: tñ ex alijs causis est peioꝛ. Ad 2m dõm est ꝙ arguit peripleumoniã longioreꝫ.

¶ Et peripleumonia qdẽ qñqꝫ remouet̃ cũ resol'one: ⁊ qñqꝫ ꝯuertit̃ ad empima: ⁊ qñqꝫ indurat̃: ⁊ qñqꝫ ꝑmutat̃ ad exituras: ⁊ qñqꝫ ꝑmutat̃ ad charabitꝰ ⁊ est malũ: ⁊ qñqꝫ ꝑmutat̃ ad pleuresiꝫ ⁊ est hoc parũ ⁊ rarum: ⁊ qñqꝫ facit succedere stuporẽ sicut ꝑdictũ est in pleuresi. Et est plurimũ eoꝝ que succedũt ei. Et fluxꝰ sanguis nariũ nõ ꝯfert in peripleumonia sicut ꝯfert in pleuresi ꝓpter diuersitatẽ duarũ materierum. Et qm̃ attractio pulmonis longinquioꝛ est q̃ꝫ sit velaminis ⁊ pãniculi pectoris ⁊ lacertoꝝ eius.

¶ Ista pẽdent ⁊ patẽt ex ca. de pleuresi. Duarũ mãerũ: q᷑ mã peripleumonie vtplurimũ est flegmatica que nõ apte euãt̃ ꝑ sanguinẽ nariũ. Alias attractio pulmonis lõgingoꝛ. per lõgiorẽ distãtiã trahit̃ aliqd a pulmone ꝑ venas nariũ: q᷑ vene nariũ cõicãt statiꝫ venis que sunt in ꝑnº costarũ.s. que ramificant̃ ad nutriẽdum costas: vt appꝫ in anathomia. ¶ Sed tu dices: plus distat velamẽ ⁊ diaphragma q̃ꝫ pulmo. Dõm ꝙ forsan ĩtelligit de velamine distinguẽte pectꝰ ꝑ mediũ: ⁊ hoc q̃tũ ad supremã eiꝰ partẽ. Uel dicendũ ꝙ lꝫ pulmo distet minus fm sitũ: tñ fm societatẽ ⁊ colligantiã distat magis: q᷑ vena pulmonis venit a corde: sed vena trãsiẽs per costas: cuiꝰ rami ꝓcedũt vsqꝫ ad diaphragma ramificat̃ a venis ascẽdẽtibꝰ per collũ: q̃rũ ẽt rami vadũt ad nariũ foramina.

¶ De signis peripleumonie. Cap.11m.

SIgna peripleumonie oĩa sunt febris acuta: qm̃ est apostema calidũ in viscéribꝰ. Et cõstrictio anhelitꝰ vehemẽs sicut ꝑfocatio accidens anhelanti ꝓpter apostema ⁊ ꝙ ipsuꝫ coartat vias. Et caliditas in ipso vehemẽs. Et grauitas ꝓpter multitudinẽ mãei in membro nõ sensibilis substãtie ⁊ sensibile ꝓpter pãniculũ in quo inuoluit̃. Et extẽsio in pectore toto propter illud. Et doloꝛ tensius ex pectore ⁊ ex ꝓfundo ad partes thoracis ⁊ dorsum. Et quãdoqꝫ sentitur doloꝛ inter ambas spatulas. Et quãdoqꝫ sentitur pulsatio sub spatula ⁊ furcula ⁊ mamillis aut cõtinuus aut apud tussim. Et nõ tolerat vt dormiat nisi sup colluꝫ: sed sup latus prefocat̃. Et peripleumonici qdẽ lingua rubescit prius: deinde nigrescit: ⁊ est lingua eius ita ꝙ adheret ei manus qñ tangit eam cum grossitudine. Et quãdoqꝫ cõmunicat ei in extensione ⁊ repletione faciei totius: ⁊ apparent in vtrisqꝫ maxillis rubedo ⁊ inflatio ꝓpter illud qd ascẽdit ad eas ex vapore ꝓpter carnositatẽ earũ ⁊ raritatem ipsarum ⁊ nõ sunt sicut frons in cute sua. Et qñqꝫ vehemẽs fit rubedo adeo dõec similet̃ ticto Et qñqꝫ sentit̃ ascẽsio vaporis quasi ipẽ sit ignis subito suspẽ-

ſus ⁊ apparet īflatio vehemēs ⁊ anhelitꝰ altus velox ꝓpter febris magnitudinē ⁊ nocumētū eius ⁊ inflatio oculoꝝ ⁊ grauitas motꝰ eoꝝ ⁊ repletio venarū eoꝝ ⁊ grauitas palpebrarū. Et cā in eo ēt eſt vapor ⁊ apparet i cornea ſimilitudo apatiōis ⁊ i pupilla ſimilitudo exitꝰ cū īpinguatione ⁊ vnctuoſitate ⁊ īgroſſat collū. Et qñq3 aduenit ſudor ꝓpter multitudinem vaporis humidi. Et qñq3 eſt cū ea frigus extremitatū.

℄ Primo ponit ſigna ſpecierū peripleumonie. Scḋo ſigna ꝑmutationis. ibi (Et ſigna ꝑmutationis.) ⁊ Primo ponit ſigna flegmatice ⁊ cholerice: ſ3 plus appropriant flegmatice. Scḋo ſpāliter ponit ſigna cholerice. ibi (Cū peripleumonia.) ⁊ Prima in qnq3. Primo ponit ſignoꝝ ſūmā. Scḋo ſigna ſumpta a lingua ⁊ partibꝰ faciei. ibi (Et peripleumonici.) Tertio a pulſu. ibi (Pulſus.) Quarto addit cañ. ibi (Et Hippo.) Quinto ponit ſigna ſumpta a ſputo. ibi (Et ſputa.) ⁊ Nō ſenſibilis ſube. i. nō eſt ſenſibilis per ſe rōne ſue mēbri: ſ3 rōne pāniculi īuoluētis. Cōtinuus. ſ. dolor. Adheret manus ꝑꝑ viſcoſitatē. Totius faciei. i. tota facies eſt plena ⁊ tēſa. Et in hoc cōmunicat ei. ſ. lingue. Uel ei. ſ. peripleumonie. Nō ſunt. ſ. maxille ſicut frons in cute ſua: qꝛ cutis frontis nō h3 copiā carnis rare: vñ poſſet repleri vaporibꝰ ⁊ facē apparere colorē rubeū ad ſenſu3. Suſpēſus. i. rei ſuſpenſe. i. ſtantis ſuſpenſe. In cornea ſimilitudo apoſtemat̃ ꝓpter multos vapores ⁊ rubeſcūt oculi ⁊ videt̃ hēre qſi obthalmiā. Et ſic ꝑꝑ multos vapores pellunt̃ oculi ⁊ cornea vt acuat̃ oculus ſicut accidit in ꝓncipijs exitus vuee. Cū īpinguatione ⁊ vnctuoſitate. i. cū humoroſitate ꝓpter groſſitudine3 ⁊ multitudinē materierū que trahuntur illuc.

℄ Pulſus autē eſt vndoſus lenis: qm̄ apoſtema eſt in mēbro leni ⁊ materia eſt humida. Et vndoſus quide3 diuerſus eſt proculdubio in dilatatione vna. Et qñq3 illud eſt ſm dilatatiōes plurimas. Et qñq3 accidit in dilatationibꝰ plurimis viciſſitudo. Et qñq3 accidit in eis cadēs in medio: ⁊ eiꝰ pulſus ſm plurimū ē magnꝰ ꝓpter vehemētiā neceſſitatis ⁊ lenitatē īſtrumēti niſi debilitet̃ virtꝰ valde. Frequētia vō vehemēs fit ⁊ minorat̃ ſm febrē ⁊ neceſſitatē ⁊ ſm qꝫ virtus ſufficit illi magnitudini aut deficit ab ea. Et Hippo. qđē dixit qꝫ qñ eis accidūt exiture apḋ mamillas aut ea que ſequūtur eas ⁊ aperiunt̃ fiſtule euadunt ⁊ illud eſt note cāe. Et ſilr̄ qñ accidūt exiture in crure ſunt ſigna laudabilia. Et qñ ꝑmutat̃ ad pleureſi3 raro alleuiat̃ ꝯſtrictio ⁊ anhelitꝰ ⁊ aduenit punctio. Et ſputa eoꝝ ſunt ēt tūc ſm colores ſimiles coloribꝰ pleureſis ⁊ plurimū eoꝝ eſt flegmaticū. Cu3 peripleumonia aūt que eſt ex gñe cholere rubee aut trahit ad cholerā rubeā ſunt ꝯſtrictio anhelitus ⁊ grauitas ſenſibilis in pectore minus. Sed inflāmatio eſt in vltimo vehemētie.

℄ Uiciſſitudo. i. vndoſus: vl̄ qꝛ viciſſi3 ſe ꝯſequunt̃ ⁊ poſtea īterſecat̃: vñ diē poſtea. Et qñq3 accidit cadēs. Et cā diuerſitat̃ huiꝰ ē aggrauatio ꝟtut̃ a mā: vt pōit Gal. in cōmē. pulſuū. ca. de pulſu peripleumonicoꝝ cōmē. 26. ⁊ Hippo. ſ. 2° ꝓnoſti. tex. cōmē. 7. ⁊ p3.

℄ Et ſigna permutationis eius ad empima ꝓxima ſūt ſignis pleureſis in hmōi: ⁊ ſunt vt febris nō minoret̃ neq3 dolor ⁊ neq3 videat̃ diminutio de qua ſit curandū in ſputo aut vrina groſſa habente ſedimē aut egeſtionē. Si aūt videris egrū cū iſtis ſignis incolumem fortem: tunc ipſa cōuertitur ad empima aut ad exituram aut ſuperius aut inferius ſm ſigna ꝑdicta in pleureſi. Et ſi illic non fuerit virtus ⁊ incolumitas tunc time mortem. Et quādo fit ſaliuoſum dulce iam: tūc fit empima. Et ſi mūdificat̃ in. xl. diebꝰ eſt bonū. Et ſi nō ꝓlongat̃ tempꝰ ⁊ qñ ꝓlongat̃ tēpus cū peripleumonia facit incurrere egrū inflationē pedū ꝑꝑ debilitatē nutritiue ꝓprie in extremitatibꝰ. Et qñ declinat materia ad veſicam facit ſanitatem neceſſario.

℄ Saliuoſum dulce. i. qꝛ ſaliua ponit̃ dulcis: qꝛ ſignificat accumulationem materie ad cupum. Si mundificatur. i. terminatur per reſolutionem peripleumonia.

℄ De apoſtemate duro in pulmone. Cap. 12m.

Quandoq3 accidit in pulmone apoſtema duru3 ⁊ ſignificat ipm ꝯſtrictio anhelitus cū hoc qꝫ ipſum augmētat̃ cu3 diebus: ⁊ eſt cū grauitate ⁊ paucitate ſputi ⁊ vehementi ſiccitate tuſſis ⁊ frequentia eius. Et qñq3 alleuiat̃ in qbuſdam horis cum paruitate caloris in pectore.

℄ Hic ponit ſigna duri apat̃. Augmētat̃ cū diebus. i. in lōgo tpe fit iſtud apa durū: ⁊ iō in lōgo tpe ꝓcedit addēdo in malitia anhelitꝰ. Alleuiat̃. ſ. tuſſis ⁊ grauitas apatis: qꝛ aliquid de mā qñq3 minuit̃. Cum paruitate caloris. i. eſt in pectore paruus calor.

℄ De apoſtemate molli in pulmone. Cap. 13m.

Quādoq3 accidit in pulmone apoſtema molle: ⁊ ſignificat ipſum conſtrictio anhelitus cū ſaliua plurima: ⁊ humiditate i pectore abſq3 caliditate plurima: ⁊ in facie non eſt rubedo immo plumbeitas.

℄ Hic ponit ſigna apoſtemat̃ mollis. Abſq3 caliditate. ſ. in pectore. Plumbeitas. i. calor fuſcus qꝛ eſt materia melancholica: ſiue incipiendo ſiue permutando ab apoſtemate ſanguineo.

℄ De bothor in pulmone. Cap. 14m.

Quandoq3 accidit i pulmone bothor ⁊ ſigna earū ſunt vt grauitas ſentiat̃ ⁊ ꝯſtrictio ābelitus cū velocitate ⁊ frequētia ⁊ caliditas in pectore ⁊ inflāmatio abſq3 febre cōmuni.

℄ Bothor eſt apoſtema paruu3 calidum: ⁊ ideo ſigna eius ſunt ſigna apoſtematis calidi tamen remiſſa: ⁊ ideo febris nō eſt ita magna ⁊ terribilis ſicut ſi apoſtema eſſet magnum.

℄ De aggregatione aque in pulmone. Cap. 15m.

Quandoq3 aggregat̃ in pulmone aquoſitas ⁊ ſignificāt in ipſa cōmotio de latere ad latꝰ ⁊ febris leuis ⁊ apoſtema extremitatū ⁊ malitia anhelitus ⁊ ſputū ſubtile aquoſu3 ⁊ diſpoſitio que eſt ſicut diſpoſitio hydropiſis.

℄ Hic ponit ſigna aggregationis aque in pulmone. Febris lenis: qꝛ caleſit ⁊ euaporat illa aqua. Apoſtemata extremitatū. i. tumor quia ſanguis inficitur ab illa aqua.

℄ De apoſtematibus aut vulnere accidētibus canne pulmonis. Cap. 16m.

Signa illiꝰ ſūt febris debilis ⁊ pulſatio i medio dorſi ⁊ dolor. Cāna eni nō ē ſicut pulmo i hoc qꝫ ipe nō ſentit. Uerū eſt dolor leuis ⁊ accidūt cū hac pruritꝰ in corpe ⁊ raucedo vocis: ⁊ ſi vlcerat̃ erit oris eiꝰ odor fetidus ⁊ ſputū paucū.

℄ In hoc qꝫ nō ſentit: vñ ſentit ꝑ pāniculū tegētē vbi adunat̃ mā apatis ⁊ vbi fit vlceratio. Pruritꝰ in corpe. ſ. valde ꝯtingēs: ⁊ hoc ꝑꝑ vapores aliquos extra pulſos. S3 tñ videas qꝫ hec ſignatio nō appropriat̃ huic apati: ⁊ iō melior lr̄a eſt in cōſtrictione. i. in foraminibꝰ nariū qbꝰ cāna pulmonis ſatis appropīquat. Odor. ſ. hōis. Sputū paucū: qꝛ mēbrū durū nō colligit in ſe multā mām.

℄ De pure ⁊ ſanie que eſt empima. Cap. 17m.

Pus in locutione medicoꝝ venit ſup duas intentiones quarū vna eſt vſitata in oī loco qꝫ apoſtema colligit ſaniē ⁊ eſt collectio ſaniei apatis. Et ſcḋa eſt qua vtunt̃ ꝓprie in egritudinibꝰ pectoris ⁊ volunt per illud repletionē ſpatij qḋ eſt iter pectꝰ ⁊ pulmonē ex pure erumpente ad ipſum: aut in ambobꝰ lateribꝰ ſimul aut in latere vno.

¶ Quia ad hec a̅pata ⁊ loca multũ ꝯsequit̃ sanies ⁊ pus: iõ de his determinat. Et p̃ oñdit qd sit. Scd̃o cãs. ibi (Et cãe.) Tertio diuersitates. ibi (Et est illud.) Quarto signa. ibi (Et nos.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ pus ⁊ sanies pñt dici synonyma. ⁊ pñt dici differre. Ut pus sit qd nõ maturũ. Et sanies sit qd digestũ. Uel pus sit nomẽ gñale ad oẽm putredinẽ. Sȝ sanies sit solũ ad saniẽ a̅patũ ⁊ vlcerũ. Jn locutione medicoꝝ. s. H. i cõmẽ. afoꝝ. 16. pti. 5. s. Quicũqȝ ex pleuretide.

¶ Et cãe hm̃oi repletionis: aut sũt catarrus effundẽs mãm subito: aut vlcera in pulmone ex quibus currit sanies ⁊ virus ⁊ fit empima post. xx. dies ẜm plurimũ: deide expuitur: aut eruptio apostematis in partibus pectoris ⁊ est plurimũ.

¶ Assignat tres causas in genere. Et fit empima. s. saniosum.

¶ Et est illd̃ aut sanies matura aut res que est sic̃ fex.

¶ Hic ponit in illis saniationibus diuersitatem.

¶ Et dispõnes illius sunt quatuor: aut eni p̃focat multitudine ⁊ iterficit: ⁊ apparitio illi⁹ est vt icipiat anhelitus ei⁹ ꝯstringi ⁊ nõ expuat: aut putrefit pulmo ⁊ facit cadere in ptisim: aut mũdificat̃ cũ sputo succurrente facili: aut mũdificat̃ cũ expulsione ex via vene magne ⁊ arterie magne ad vesicã cũ vrina grossa. Et est cursus eius prius ex vena ad epar: deinde ad renes: ⁊ qñqȝ ad intestina cũ egestione: ⁊ sunt ambe laudabiles: ⁊ iã preterijt a nobis in rememoratione saniei eruptionis: ⁊ cognitio illius est ẜm fortitudinẽ signoꝝ et etatis ⁊ tẽporis ⁊ cõplexionis. Et decrepiti qdeȝ moriunt̃ ex empimate plus q̃ȝ iuuenes ꝑꝑ debilitatẽ partiũ cordiũ ipsoꝝ: ⁊ iuuenes moriunt̃ in dolorib⁹ plus quã decrepiti ꝑꝑ vehemẽtiã sensuũ eoꝝ.

¶ Hic põt incipere pars in qua incipit ponere signa: põt eẽ ꝑs cõsequẽs p̃cedẽtẽ in qua q̃tuor ponit. Ambe laudabiles. s. q: quedaȝ euadũt. Et cognitio illius. s. debẽtis euadere: vel debẽtis mori est ẜm formã signoꝝ in bonitate ⁊ malitia. Et etates: q: iuuenes melius euadũt ab empimate. Et tẽporis: q: tẽpore veris ⁊ estatis forsan melius mundificat̃ q̃ȝ tp̃e hyemis. Et cõplexionis q: in cõplexione calida forte melius mũdificat̃ q̃ȝ in frigida debili.

¶ Et nos iaȝ diximus signa empimatis in capitulo signorum permutationum pleuresis ⁊ similiter signoꝝ eruptionis. Signa autem repletionis spatij pectoris ⁊ puris sunt grauitas ⁊ tussis sicca cũ ꝓuatione anhelitus ⁊ dolor. Et quandoqȝ est in pluribus eoꝝ tussis humida faciens imaginari lenitatem cum sputo ⁊ est eoꝝ anhelit⁹ ꝯñs: ⁊ ꝓpter h̃ est ẜmo eoꝝ velox: ⁊ frequẽtes fiunt nares ipsoꝝ ad coartãdũ apud anhelitũ ⁊ comitat̃ febris minuta ducẽs ad hydropisim.

¶ Primo excusat se a signis puris ⁊ saniei: vt est collectio a̅patis. Scd̃o ponit signa ei⁹: vt est collectio saniei in spatio pectoris. ibi (Signa aũt.) Et hec in sex. Prĩo ponit signa saniei pectoris. Scd̃o signa partis in q̃ est sanies. ibi (Signa aũt loci.) Tertio signa eruptionis icolumis vel male. ibi (Signa aũt eruptionis.) Quarto signa iter saniẽ ⁊ flegma. ibi (Signa aũt dr̃ie.) Quĩto ponit q̃ñtitatẽ que qñqȝ emittit̃ cũ sputo. ibi (Et qñqȝ emittit̃.) Sexto põit signa trãsitus in ptisim ⁊ vlcerationẽ pulmonis. ibi (Signa ṽo ꝑmutationis.) ¶ Dicit p̃ signa ⁊c̃. Puris. i. saniei in pectore. Tussis sicca scȝ qñqȝ vt statim in p̃n° anteq̃ȝ mã icipiat itrare pulmonẽ. Et dolor cũ illa g̃uitate: q: sanies ledit pãniculos costaruȝ ⁊ pulmonis. Lenitatẽ. i. alleuiationeȝ. vel. i. rem lenem: q: sanies est res lenis. Consequens ei. i. frequens. Ad coartanduȝ. s. ⁊ dilatandũ: q: laborant cũ eis ad anhelandũ ꝓpter coartationẽ anhelitus ad hydropisim ꝓpter lesionem epatis.

2do pronost. 59.

¶ Signa aũt loci in quo est sanies cognoscunt̃ vt dormiat eger qñqȝ sup lat⁹ vnũ ⁊ qñqȝ sup latus aliud: ⁊ tũc latus sup qd̃ pẽdet grauitas coartãs est latus oppositũ loco saniei ⁊ cõmotio ei⁹ ⁊ sonitus eius qui in cõmotione audit̃. Et hominũ sunt quidam qui ponũt super pectus ⁊ latera eius filum lineum infusum in luto rubeo dissoluto in aqua ⁊ considerant locum qui prius exiccatur: quoniam ipse est locus puris.

a gal. in co. 59.

¶ Ponit tria signa. Primũ q: latus oppositũ lateri sup quo pẽdet grauitas est latus saniei. v̓. g. si hõ hȝ saniẽ in parte dextra ⁊ vertit se sup sinistrũ sentit põderare sup sinistrũ. ℣ Sȝ tu dices: ꝙ melius dormit sup parte in qua est sanies: q: tũc nõ sentit põdus cuius ꝯ̃riũ experimur. Dõm ꝙ qñ iacet sup latus saniei: tũc magis tussit per coartationẽ pulmonis ad saniẽ: ⁊ tussis plus ipedit somnũ q̃ȝ perceptio illius grauitatis. Alia signa sunt nota.

¶ Signa aũt eruptionis icolumis sunt vt succedãt rupture: sedatio febris ⁊ augmẽtũ appetitus ⁊ facilitas sputi ⁊ anhelitus: aut eueniãt cũ ea exiture in latere ⁊ partibus eius que fiant fistule: ⁊ simil̓r illa que est ex eis media. nã egredit̃ ex eis sanies alba mũda. Signa v̓o mala sunt vt appareant signa p̃focationis aut syncopis aut sputi mali aut ptisis: ⁊ cum coquit̃ aut prefocatur egreditur sanies cenosa fetida.

¶ Jn latere ⁊ pro. i. in partib⁹ ei⁹. s. supiorib⁹ ⁊ iferiorib⁹. Et sil̓r illa. s. exitura. Que ex eis ẽ media. i. i ꝑtib⁹ medianis. s. circa costas.

¶ Signa aũt differẽtie iter saniẽ ⁊ iter flegma in sputo sunt descensus saniei sputi in aqua ⁊ fetor ipsi⁹ sup ignẽ: ⁊ flegma natat in aq̃ nõ fetẽs sup ignẽ: q̃ȝuis sanies qñqȝ expuat̃ in egritudine que non est ptisis ẜm ꝙ ostẽdim⁹ in loco p̃cedẽte. Et qñqȝ emittit̃ cũ sputo pus plurimũ valde. Et ego iam vidi qui expuit in hora vna circiter duas eminas ꝑuas aut eminã magnã vnã ⁊ plus medietate emine. Et. H. testificat̃ ꝙ qdaȝ empicus expuebat oĩ die circiter. l. ℥. ⁊ sunt fere. ix. cotile. Et iam feci te scire differẽtiã iter saniẽ ⁊ iter humiditates. Nã sanies discernit̃ fetore apud sputũ. Et cũ ꝓijcit̃ super ignẽ ⁊ submergit̃ ⁊ nõ natat.

¶ Dubitat̃ q̃re dicit ꝙ sanies descẽdit ⁊ flegma nõ sed natat. ℣ Dicendũ ꝙ flegma sui viscositate stat superius nõ diuidẽs aquã. sanies aũt põt diuidẽ. Jtẽ sanies ẽt est supfluitas digesta. Et de rõne digestoꝝ est ꝙ igrossent̃ ⁊ fiãt terrea sicut supfluitates ⁊ sic fiunt grauia. Unde. 2. trac. cãticoꝝ. 2. ca. de suba vrine. cõmen. 2. al̓s in theorica cãticoꝝ cõmẽ. 310. dicit. De nã supfluitatis iquãtũ superfluitas est ꝙ nõ remaneat in ea nisi pars terrea. De nã eni partiũ terrestriũ est ꝙ descẽdant ad fundũ. Et in sũma supfluitas cocta ⁊ digesta grauis est ⁊ indigesta leuis sicut apparet in catarris. Reliq̃ patẽt in loco p̃terito illo cap̃. Laudabilius. Et qñqȝ emina magna est. ℥. xx. parua. xvj. Et Gal̓. s. qnto de interioribus cap̃. 3. ⁊. 2. ꝓno. cõmẽ. 16. dicit sex vel. 8. cotilas. Cotila est. ℥. ix. vel. x.

Dubium

¶ Signa v̓o ꝑmutatõis empimat̃ ad ptisiȝ sũt plũbeitas coloris ⁊ tẽsio ãboꝝ laterũ ⁊ colli ⁊ calefactio digitoꝝ oiuȝ tãta q̃ nõ sepat̃ ẽt in illo cui⁹ extrema ifrigidari ꝯsueuerũt i febrib⁹. Et febris q̃ addit̃ in nocte ꝑꝑ cibũ ⁊ curuitas vnguiũ ꝑꝑ dissolutionẽ carniũ sub eis ⁊ ipinguatio oculoꝝ cũ declinatiõe ad albedinẽ ⁊ citrinitatẽ: ⁊ signa alia que dicta sunt in capl̓o ptisis.

¶ Ponit sex signa trãsitus in ptisim ⁊ vlcerationẽ quã stati sequit̃ ethica ꝑꝑ itẽsionẽ caloris: iõ fit color fuscus ꝑꝑ defectũ calor̃ nãlis cordis ⁊ exiccationẽ. Fit tẽsio. i. induratio ꝑꝑ siccitatẽ. Calefactio ꝑꝑ vapores calidos in pulmone multiplicatos ꝯ̃fectu euẽtatiõis. Jnpiguatio. Cõtra: q: 2° ꝓno. cõmẽ. 60. dr̃. inter signa ꝓfundatio oculoꝝ. Dõm ꝙ forsan hec mẽbra dicunt̃ ipinguari ⁊ inflãmari ꝑꝑ malos vapores: ⁊ cũ h̃ sũt ꝯcauati ꝑꝑ ꝯsumptionẽ bone carnis. Citrinitatẽ ꝑꝑ adustionẽ. Moduȝ aũt q̃ sanies itrat pl̓monẽ de q̃ est ꝓmissum hic dicẽ: est scitũ a Gal̓. 5. de interiorib⁹. 3. ca.

¶ De vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ex eis est ptisis. Cap̃. 18m.

Hec vlcera aut sunt in pectore aut in velamine: aut sũt i pulmone: ⁊ ẽ diuisio postrema: ⁊ est ptisis aut sunt in cãna vt diximus ea.

¶ Jam

⁋ Jam declarauit de apostematibus: hic determinat de soľone cõtinuitatis. Et p̊ ponit loca ⁊ diuersitates cõmunes. Scđo cãs. ibi (Cãe.) Tertio signa. ibi (Isti sunt. ⁋ Pria in tres. Prio ponit loca. Scđo exequit. ibi (Et magis.) Tertio ponit quosdã cañ. ibi (Et homis mag.) Diuisio postrema. i. vltima de qua hic itendit. Et est. s. principiũ ptisis. Diximus. s. supra illo caplo. Signa illius.

⁋ Et magis sana hoꝝ vlcerũ sunt vlcera pectoris. Et illud ideo qm̃ vene pectoris sũt minores. Et ptes pectoris sunt duriores: quare nõ magnificat in ipso malitia. Et qm̃ virus nõ remanet in eis: imo currit ad spatium pectoris ⁊ non est ita dispositio pulmonis: ⁊ qm̃ mot⁹ eius nõ est fortiter sensibilis sicut motus pulmonis: imo fortasse est quietus. Et qm̃ ipꝫ carnosuꝫ est: ⁊ carnosuꝫ est magis susceptibile ꝯsolidatiõis. Et multotiẽs accidit ꝓpter vlcera pectoris facta a vulnerib⁹ putrefactiuis vt corrũpant ossa ita vt indigeãt sectiõe eius qđ putrefactũ est in eis vt saluet illud qđ vicinat eis. Et quãdoqꝫ ꝑuenit putrefactio ad illud quod sequit ipsum in pãniculo. Illa aũt vlcera velaminis que penetrant nõ consolidant: ⁊ nõ penetrãtia aut cadunt in partibus neruosis ⁊ nõ ꝯsolidant: aut cadũt in partibus carnosis ⁊ consolidant si succurratur eis in principio ⁊ non dimittant apostemari. Nam cũ apostemãtur ⁊ chronica fiunt non sanantur.

⁋ Prio exequit de vlcerib⁹ pectoris. Scđo diaphragmatꝭ. ibi (Illa aũt vlcera.) Tertio pulmõis. ibi (In vlcerib⁹ aũt.) Quarto cãne. ibi (Et hec qdẽ ifirmitas.) ⁋ In pma pte ponit qnqꝫ cãs. Circa q̃rtaꝫ cãm diceret aliqs ita est fortis motus pulmõis sic pectoris. ⁋ Dõꝫ ꝙ ꝓfundi⁹ ꝭm oẽm ptẽ dilatat ⁊ ꝯstringit pulmo: ⁊ hoc est quod dicit sensibilis. i. manifestus in se vel de se. Et illa rõ est: q: intantũ leditur anhelitus ex solutione cõtinuitatis penetrare ꝙ prius moritur homo q̃ consolidatio compleatur.

⁋ In vlceribus auteꝫ pulmonis diuersificati sunt medici in hoc ꝙ ipsa sanant. Dicunt enim quidã ꝙ nõ sanantur oĩo: qm̃ consolidatio indiget quiete ⁊ illic nõ est quies. Sꝫ Gal. diuersificat ab eis: ⁊ existimauit ꝙ solus motus non ꝓhibet consolidationẽ nisi adiungãtur sibi reliqua ꝓhibentia. Et significatio illi⁹ est ꝙ velamen ẽt mouet. Et qñqꝫ sanant vlcera eius. Sꝫ Galeni ipsius sermo in vlceribus pulmonis est ꝙ si accidãt a soľone singularis nõ ab apostemate neqꝫ corrosione humoris corrosiui imo ꝓpter egritudinẽ aliam: tunc dũ ꝑmanẽt vlcera ⁊ non fiũt adhuc saniosa neqꝫ apostemant recipiũt sanitatem. Et silr illa q̃ sunt ex vlceribus in qbus aduenit sputum ⁊ nõ sunt saniosa.

⁋ Primo ponit sñiaꝫ alioꝝ ⁊ illã remouet. Scđo ponit sñiam Gal. ibi (Sed Gal.) s. qnto de igenio. ca. 8. ⁋ Et hec in duas. Prio ponit. Scđo ꝓbat. ibi (Immo ꝑꝑ egritudinẽ aliam). s. ex qua fit simplex vulnus. verbi gratia casum vel ꝑcussionẽ. Et silr illa ⁊c. sputũ. s. sanguinis: vnde fiet ꝓpter sanguinis ebullitionem.

⁋ Sed que sunt ab apostemate aut corrosione nõ recipiunt sanitatem: quoniam vlcus saniosum tunc non est possibile vt sanet nisi cũ mũdificatiõe saniei: ⁊ illud fit cũ tussi ⁊ tussis augmentũ efficit in dilatatione vlceris ⁊ disruptiõe ei⁹. Et cõmotio facta in ea addit in dolore ⁊ dolor addit in attractiõe materiei ad parteꝫ. Et medicine exiccatiue sunt ꝓhibẽtes sputum ⁊ mundificatiue sunt lenificantes vlcus.

⁋ Prio ꝓbat in gñali. Scđo in spãli. ibi (Et facta.) Pria in tres sic tres rõnes adducit. Scđa ibi (Et cõmotio.) Tertia ibi (Et medicine.) Rõnes patẽt. ⁋ Circa scđm diceret qs vbi est hic dolor. ⁋ Dicendum ꝙ in superficie pulmonis rõne pãniculi.

⁋ Et facta ab humore corrosiuo nõ sanat absqꝫ rectificatiõe eius: ⁊ illud nõ peruenit nisi in spatio in cuius simili opꝫ aut vlcus vlceret ⁊ fiat fistula que nõ ꝯsolidat oĩo: aut dilatet adeo donec corrodat totũ corp⁹ pulmonis. Et in factis post apostema qñqꝫ aggregentur iste intentiones. Et ex adiuuantibus ad prauitateꝫ consolidationis est motus. Et etiã essentia venaꝝ que sunt in pulmone magnaꝝ amplarum durarum. Illud nãqꝫ est ex eis que difficile faciunt consolidationeꝫ rupture. Et iterum longitudo spatij inter introitum medicie bibite ⁊ iter pulmonẽ. Et necessitates debilitatis virtutis eius ad hoc vt perueniãt iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibus ad hoc. Et medicine frigide sunt tarde nõ penetrantes. Et que sunt calide addunt in febre que comitant vlcera pulmonis. Et exiccatiue sunt nociue ethice que comitant ea. Et humectatiue ꝓhibent consolidationẽ vlcerum. Nam cura vlceruꝫ omniũ est exiccatio: ⁊ ꝓprie huiusmodi vlceꝝ ad que veniũt humiditates desuꝑ ⁊ desubtus. Et hec quidẽ infirmitas recipit oẽm curaꝫ cum est in principio ⁊ est super panniculum tegentẽ cãnam intrinsecus ⁊ in substantia pulmonis carnosa non est facile suscipiens: in cartilaginibus võ ipsis non recipit.

⁋ Primo facit hoc. Scđo ponit cãs adiuuãtes ad ꝓhibẽdũ ꝯsolidationẽ. ibi (Et ex adiuuãtib⁹.) Tertio põit diuersitatẽ cãꝝ ex pte medinaꝝ vt ꝑfectius illã declaret. ibi (Et medicine frigide ⁊c). ⁋ Hic sermo põt appropriari solũ ad vlcera cãne. s. ꝙ cũ sunt in pricipio facilter curant ꝑꝑ cãm notã: ⁊ si sint suꝑficialia facilius q̃ si sunt ꝓfunda: ⁊ hoc est qđ dicit. nõ recipit. s. curã facileꝫ: vel qñqꝫ nullo modo. põt ẽt applicari ad oĩa vlcera q̃ in principio recipiunt oẽm curã ⁊ faciliter obediunt cure respectu eoꝝ que antiquant.

⁋ Et hoĩes magis susceptibiles cure ptisis sũt ifantes.

⁋ Hic ad cõplemẽtũ scientie vlceꝝ hoꝝ addit cañ. quinqꝫ.

⁋ De primo dubitat: an ifans magis curet ab vlceribus pulmonis ⁊ ptisi. ⁋ Et videt ꝙ nõ: q: hꝫ pectora plena hũiditatibus: vt Auic. p̊ cañ. ca. de etatib⁹. Amplius in ptisi est cõsumptio: sed ꝯsumptio que est exiccatio magis distat a natura pueri. ⁋ Dõm ꝙ ĩfantes. s. gñalr pueri vsqꝫ ad. xiiij. annũ: vel vsqꝫ ad iuuẽtutẽ facilius curant ꝑꝑ tria. Prio q: hñt fortiores nãles virtutes: quarũ opatio est ꝯsolidatio ⁊ restauratio. Scđo q: mẽbra eoꝝ sũt molliora ⁊ sic cõsolidabiliora magis. Tertio q: resolutio est in eis conformior: ⁊ quia sunt euaporabiles est restauratio possibilior ⁊ facilior. ⁋ Ad pmũ in cõtrarium dõm ꝙ alie cause illam vincũt. ⁋ Ad scđm dõm ꝭm Dyn. ꝙ ptisi nõ est principalr suspitio propter arefactionem que est accidens sed propter vlcerationem. ⁋ Uel dõm ꝭm eũ ⁊ bñ ꝙ arefactio. s. per viam resolutionis est cõformior nãe puerorum: q: sunt corꝑa rara ⁊ molli resolubilia plus q̃ iuuenes.

Dubm pm

⁋ Et vlcera pulmõis magis salua sunt illa que sunt ex genere cruste cũ nõ est illic cã in cõpľone ⁊ ipso humore que faciat vlcus siccũ ĩpetiginosum.

⁋ Circa scđm cañ. ꝯsiderandũ ꝙ crusta põt fieri in vlcerib⁹ duobus modis. Uno mõ ꝑ viã igrossatiõis humiditatis resudãtis a labijs vulneris: ⁊ ista crusta est bona: ⁊ ꝓhibet ꝓcessuꝫ vlceratiõis ⁊ fluxum sanguinis: ⁊ stat aliquo tpe ⁊ postea cadit: ⁊ hoc est melius q̃ si ꝯtinue exiret sanguis ⁊ hũiditas ab vlcere. Alio mõ põt fieri crusta ꝓpter humorẽ melicũ acutũ adustũ ꝑ adustionẽ vel ꝑ aliquam humiditatẽ acutã sibi mistã: vñ corrodit ⁊ cõburit ⁊ cõburẽdo fac crustã: vel cõburit ⁊ facit crustaꝫ sicut facit ĩpetigo siue saphati: ⁊ talis crusta est mala: q: significat malã saniẽ ⁊ malũ humorẽ.

⁋ Et quãdoqꝫ accidit ptisico vt ꝓtendat cum eo ptisis ꝓducẽs eũ spatio tẽporis: ⁊ silr extendit a iuuentute vsqꝫ ad senectutem: ⁊ ego iã vidi mulierez vixisse in ptisi circiter. xxiij. annos aut plus parum.

⁋ Circa tertiũ cañ. dubitat cũ ptisis sit vlcus pulmõis ⁊ ethica feb. quõ põt durare. 23. ãnis. ⁋ Rñdet Dy. ꝙ hͦ nõ ẽ verũ de vero ptisico qui hꝫ vlcus pulmonis ⁊ febrẽ ethicã: sꝫ de ptisico de quo dicet statim cũ dicit. ⁊ nomẽ quidẽ. de quo dixit supra in fi. capli. Laudabili⁹ posset teneri ꝙ cũ ptisi que est cũ vlcere pulmõis ꝑuo faciẽte crustã oĩ ãno renouabilẽ aut alia mẽsura tpis rõnabilr posset hõ viuẽ lõgo tpe. Et ego iã vidi mulierẽ in hac ciuitate q: vixit vltra

Dubm 2m

duodecim ãnos cū vlcere pulmōis: ꝛ oī anno reuertebať sputum sanguis. Et accidit hec ꝓlongatio plus in eis: qꝛ vlcera in eis non sic sunt apta fieri corrosiua ꝛ pulmones eaꝝ nō sic cōmouenť fortiter vt viroꝝ. ⁋ Sꝫ tu dices Meſ dicit ꝙ in mulieribus occultať sed parū. Dōm ꝙ loquiť in mulieribus aptis ad ptisim in qbꝰlꝫ occulteť tū paꝝ. Uel dōm ꝙ lꝫ ex pte friditatis cōplōnis: vñ sunt catarrose: magꝭ ꝯtingit ꝙ plus detegiť ptisis: ſꝫ ex pte minoris acuitatꝭ ꝛ maioris qetis mā plus occultať: ꝫ plus dabiť iudiciū vincendi ex his causis. Et contrariū posset teneri ꝙ cū illis vlceribus nō est semꝑ ethica qꝛ facta illa crusta ꝛ cessante sanie tunc cum auxilio artis tolliť ethica. Uel dōm ꝙ nō oēm pulmonis vlcerationeꝫ sequiť ethica: ſꝫ cū est magna vel parua ꝛ saniosa.

Et hñtes vlcera pulmōis ledunť valde ab autūno. Et qñ eē ptisis est occultū detegit ipsaꝫ in patiēte eaꝫ ītroitus autūni suꝑ ipm: ꝛ nomē qdē ptisis qñqꝫ ꝯcediť alie egritudini cū qua nō est feb. Sꝫ pulmo est suscipiēs humores grossos viscosos ex catarro qui effundunť ad ipm semꝑ ꝛ ꝯstringit meatꝰ eius: q̄re patiētes cadūt in ꝯstrictionē anhelitus ꝛ tussim frequētē q̄ ꝑducit ad debilitatē virtutꝭ eoꝝ ꝛ corpoꝝ ꝛ sunt v̄e ꝓcedētes cursu asmaticorū: tūc si fuerit motus paruus oportebit vt admisceať curis eoꝝ aliquid cure asmaticoꝝ.

Dubm 3m

Circa q̄rtuꝫ. cañ. dubitať an autūnns noceat ptisicis. ⁋ Uř ꝙ nō: qꝛ aer siccus in ptisi laudať a Gal. 5. de igenio sani. c. 12. ſꝫ autūnus est tēpus siccū ꝛc. ⁋ Dōm ꝙ nocenť ptisici ab autūno: vt hip. tertia pti. afo. 11. Et cā est inequalitas aeris: modo ad calorē modo ad frigus: vñ pulmo q statim recepit aerē valde alterať ꝛ ꝑmutať: ꝛ iō autūnus ptisim occultaꝫ detegit. ⁋ Sꝫ tu diceres quō occultať ptisis. Dōm ꝙ vel ꝑnm est paruuꝫ debile: vel aliqua crusta facta in pulmone. ⁋ Ad 2ṁ dōm ꝙ plus nocet aer autūni cū diuersitate in calore ꝛ frigore ꝙ̄ iuuet siccitas in ꝯsolidatiōe. ⁋ Et quidē nomē. s. qꝛ tussis ꝯstrictio ꝛ vigilia est ꝯsequēs illā debilē virtuteꝫ. Et arefactionē. i. macredinē. Si fuerit motus paruus. Exponiť motꝰ corpoꝝ. s. exercitiū ꝛ motꝰ catarri. Dynus v̄o exponit. motus paruus. i. anhelitus paruus ꝑꝑ cōstrictionē. Uel posset exponi motus paruus. s. sputi qꝛ sputum retineať. Et est sentētia Rasis. 4. cōtinētis. c. 2. vbi poniť ad litteraꝫ hic sermo cuꝫ dicit. Et est alia species ptisis accidens sine febre. Et infra subdit studēdū est vt multum fit sputū ꝛc. qꝛ mors sequitur cū sputum non emittitur.

De causis vlcerū pulmonis. Cap. 19m.

Cause vlceꝝ pulmonis sunt catarrus mordicatiuus corrosiuꝰ aut putrefactiuus ꝑꝑ suā vicinitatē cū qua pulmo nō sanať vsquequo matureť: aut sanies hmōi generis currēs ad pulmonē ex mēbro alio ꝛ añcessio ꝑipleumonie q̄ iā cōputruit ꝛ iā vlcerata ē: aut saniositas pleuresis rupte aut aliq̄ cārū sputi sanguis ꝑdictaꝝ aꝑiens venā aut incidēs eā aut scindēs ipsaꝫ siue sit cā ītriseca sic̄ ebullitio sanguis aut aliud de his q̄ dicta sunt: siue extriseca sic̄ casus aut ꝑcussio. Et qñqꝫ sunt ex causis eoꝝ putrefactio ꝛ corrosio ꝑcedēs in substātia ipsiꝰ pulmōis sic̄ accidit mēbris. Et qñqꝫ multiplicať ptisis qñ estati boreali sicce succedit autūnus pluuiosus.

Prio ponit cās ptisis effectiuas. Scōo dispositiuas. ibi (Isti sūt.) ⁋ Pria in. d. Prio ponit cās itrinsecas: lꝫ ponēdo eas ponat q̄sdaꝫ extrisecas. Scōo ponit extrisecas. ibi (Et qñq̄.) Et est aforiſ. 14. 3. pti. Si v̄o estas ꝛc. Alia pꝫ nisi hoc qꝺ dicit. ꝛ qñq̄ sunt. Uř eniꝫ ꝙ velit ꝙ cā vlceris pulmōis qñq̄ sit putrefactio ꝑcedens. Et itellexit ex hoc putrefactioneꝫ ex ꝓpria malitia nutrimenti pulmonis defectu caloris ipsius preter ꝙ ab extra aliud sibi cōmunicatur.

De preparatis ad ptisim in figura ꝛ forma ꝛ etate ꝛ regione ꝛ cōplexione. Cap. 20m.

p̄ · p̄ · epid · 10 ·
2° · 3 · ij epid · 4 ·

Isti sunt alati habētes pectus strictum habētes spatulas nudas carne ꝛ ꝓprie posteriꝰ habētes spatulas decliues ad anteriora icedēdo ꝛ quasi vnicuiq̄ eorū sunt due ale ꝛ quasi spatule eius sunt abscisse ab adiutorio ꝛ ante ꝛ retro. Et habētes colla longa ꝛ inclinātes ea ad anteriora. Et qñqꝫ precedunt guttura ipsoꝝ ꝛ eminent.

Primo ponit corpora apta. Scōo statiꝫ festinat ad eoꝝ regimē. ibi (Oportet vt isti. ⁋ Prima in quatuor. Primo ponit signa dispositoꝝ ad ptisim sumpta ex forma determinatorū membroꝝ. Secūdo ex forma totius. ibi (Et forme.) Tertio ex complōne ꝛ etate. ibi (Et cōplexio.) Quarto ex regimine ꝛ tempore. ibi (Et ipsa.) Dic̄ primo ꝙ colla longa. i. subtilia: precedūt ꝛ pro. i. eminēt.

Et in pectoribꝰ qdē istoꝝ ꝛ q̄ sequunť ea multiplicāť vētositates ꝛ iflatio est in eis ꝑꝑ d̄bilitatē pectoꝝ eorū. Si āt cū hoc est debilitas cerebroꝝ recipiētiū superfluitates: ꝛ cū hoc nō digerunť cibi: tūc iā cōplenť cōditiones ꝛ ꝓprie si fuerint humores eoꝝ cholerici.

Et in hoc dat cām quare isti parati sūt ad ptisim: qꝛ sunt debiliū virtutū in spūalibꝰ: vñ defectu caloris multiplicať vētositas in eis ꝛ ꝑtibus ꝯsequētibꝰ. Uētositas aūt ꝛ relique māe possunt esse cāe vt pulmo vlceretur. Recipiētium. s. ab alijs membris: que postea cadūt a cerebro ad pectꝰ. Cholerici q misti flegmaticis fiūt flegma salsum: vel qꝛ isti sunt causa catarrorum acutorum corrosoꝝ.

Et forme quidem susceptibiles ptisis velociter cum alatione predicta sunt lenes albe declinātes ad subalbedinē: ꝛ ēt corpora dura spissa ꝓpter illud qꝺ accidit eis de eruptione venarum.

Hic ꝯsidera ꝙ 2ṙie habitudines sunt parate ad ptisim. s. corpora lenia. i. mollia ꝛ subtiliū venaꝝ: ꝛ corpa dura dēsaꝝ venaꝝ: qꝛ ambo sunt parata rupturis venaꝝ: ſꝫ lenia corpora ꝑꝑ debilitatē venaꝝ ꝛ tenuitatē: ꝛ pariter dura corpa expſſa ꝑꝑ duritiē ꝛ inobediētiā ad motū: vt supra itelligebať caplō de sputo sanguinis.

Et complexio susceptibilis illius est eius cuius complexio est frigidior. Et etas in qua multiplicatur ptisis est illa que est inter octauum ꝛ decimum annū vsqꝫ ad aduentum. xxx. annorum.

Cōplō frigidior qꝛ multiplicat catarros. Sꝫ tu dices quare supra dixit: cuiꝰ humores sunt cholici. ⁋ Dōm duplr. Prio ꝙ tā cholerici ꝙ̄ flegmatici diuersimode sunt parati ad ptisiꝫ. Uel dōm ꝙ tā cholici ꝙ̄ flegmatici in habitudine ꝛ hoīe hñte cerebruꝫ debile cū abūdātia aliq̄ cholere in epate q̄ reperat ab epate ad caput sūt multū parati ad h̄. Et etas. Iste est afo. 10. 5. ꝑtic. ptisis fit maxie a xviij. āno vsq̄ ad. xxxv. Cā est duplex. Prima qꝛ inordinate fortibꝰ motibus mouenť saltando: pōdera eleuādo: vt itelligať tertia particula afo. afo. 30. illo afo. Adolescentibus v̄o sputū sanguinis. Secunda causa est qꝛ hꝫ catarros acutos vlcerantes.

Et ipsa in regione frida est plus ꝑꝑ illud qꝺ accidit in ea de ruptura venaꝝ ꝛ sputo sanguis plurimo.

In regione frigida accidit ruptura venarum ꝑꝑ viscosos humores ꝛ ꝑꝑ tusses ꝛ catarros ꝛ venarum duritiem.

Et tempus in quo multiplicať illud est autūnus.

Autūnus: ꝑꝑ inordinationē sui ꝓprie. Gal. 5. parti. afo. preallegato afo. s. afo. 10. inter hec signa ponit crura torta: qꝛ significat defectū cerebri si est a neruis: vel defectū īformatiue totius.

De rebus a qbus opꝫ vt isti custodianť. Cap. 21m.

Oportet vt isti custodianť ab omnibus cibis ꝛ medicinis acutꝭ mordicatiuis ꝛ omnibus que extendunt membra pectoris ex clamore aut rixa aut saltu.

Patet qꝛ omnia ista disrumpunt venas.

De signis ptisis. Cap. 22m.

Sunt vt consideretur sputum saniei cū signis saniei fm ꝙ exposuimus in forma sua ꝛ colore ꝛ inspissatione ꝛ in alijs.

Hic ponit signa ptisis. Et p̄ signa eiꝰ absolute qbus significamus ptisim. Scōo signa eius deteriora: cū hoc ponēs quedā alia signa. ibi (Et ille qdē.) Tertio signa ptisis pure: ꝛ ꝓprie mortalis. ibi (Et qñq̄ fluit.) Quarto addit vnū ꝑnosticū experimētale. ibi (Et ex ve loci morte.) Melius tñ esset nō diuidere caplm: nisi ꝙ tot hꝫ ptes quot hꝫ signa. Diceret aūt qs: lꝫ cognoscať ꝙ sit sanies ex sua ispissatōe. i. grossitie: vñ descēdit: ꝛ ex alijs: nō tñ sequiť ꝫ est ptisis. ⁋ Dōm ꝙ hoc signū nō dꝫ per se sumi: sed cū alijs sequētibus. Uel

dicit

dicit̃ ꝙ ītelligit̃ post sputū sanguinis a pulmōe: vel ꝙ lꝫ non sit signum certū ptisis: est tñ indicatio suspitionis de ea.

Et febris minuta inseparabilis ꝓpter vicinitatē cordis cū loco egritudīs que fit vehemens cuꝫ cibo in nocte ſm partem cum sit vehemēs febris ethica propter humectationem corporis ex cibo ſm ꝙ dicemus in loco suo: quāuis quandoqꝫ descendant cū ethica in ipo febres alie. s. tertiana ⁊ quartana ⁊ quintana.

Exponit̃ ab Alberto. i. minuta subtilis syncopalis. De qua Auic. 4. cañ. fen. 1. Istud non meretur reprehendi: tñ est falsa expositio. Dynus dixit ⁊ bñ. fe. minuta. s. sicca ītelligit nō vaporosa sicut vna febris sanguinea vel alia.

Dubium — Dubitat̃ que fe. sit illa an ethica an putrida. Dōm ꝙ vtraqꝫ: qꝛ pōt esse ethica ꝑ inflāmationē cordis in suba ex defectu euētationis. Et putrida ꝑꝑ vapores saniei putridos. Qñqꝫ tñ isti habēt febres aliquas superuenīētes vitio humorū vt cholere flegmatis vel melie: vt apparebit. Dubium esset vtrū habens vlcus pulmōis necessario febrit. De quo forsan in caplo cure dicemus.

Et deterior eaꝝ est quintana: deinde media est tertiana: deinde quotidiana.

Lā ponit̃ ab Aui. q̄rto cañ. c. de q̄ntana ⁊ sextana. Deīde tertiana est media. s. in malitia: qꝛ nō ē sic praua sicꝫ q̄ntana q̄ significat mēbrū multū exiccatū ⁊ ꝯsumptū: vñ sūt īcinerati hūores. Nec significat ita paucā ꝯsūptionē ⁊ exiccationē ⁊ iflāmationē sicꝫ i q̄tidiana.

Et cum accidit ptisis apparent etiā significationes quas numerauimus in fine capituli empimatis: ⁊ superfluunt vene eoꝝ omni hora: quoniā virtutes eoꝝ debilitant̃ a retentione nutrimēti ⁊ regimine eius ⁊ caliditas resoluit ⁊ liquefacit. Si autē in sputo sunt cruste ⁊ non remanet dubietas ⁊ ꝑcipue cū cause perducentes ad ptisim predicte iā ꝑterierunt. Nā cū corpus icipit arefieri ⁊ extremitates icuruari ⁊ capilli cadere ꝓpter priuationē nutrimēti ⁊ corruptionē superfluitatū: tūc iā vera est. Et quādoqꝫ plūbinus fit color in principio. Verū ipse rubescit cū ascendūt vapores ⁊ extendūt collū: ⁊ duo cornua frontis ⁊ proprie quādo confirmat̃: ⁊ inflantur extremitates eoꝝ ⁊ proprie pedes eoꝝ in fine dieꝝ. Et apostemant̃ propter corruptionē humoꝝ ⁊ mortificationē innati caloris extremitatum propter malitiā cōplexionis. Et illi q̄dem ptisici quoꝝ causa est humor corrosiuus expuūt saliuā que hꝫ saporē aque marine salsam valde. Et pulsus eoꝝ est fixus equalis cuꝫ velocitate paruus. Et quādoqꝫ accidit ei inclinatio ad ambo latera. Deinde accidit post illud in ventre rugitus ⁊ trahuntur hypocūdria ad superiora ⁊ vehemēs fit tussis ⁊ destruitur appetitus cibi ꝓpter debilitatem virtutū naturaliū. Et quādoqꝫ fluit venter eius propter casum virtutis ⁊ quādoqꝫ expuit anulos ⁊ corpora venaꝝ ad illud cum appropinquat mors. Et illud quod expuit̃ de venis si est magnuꝫ est ex pulmone: ⁊ si est paruū est ex cāna: ⁊ multotiens expuunt lapillos ⁊ expuunt anulos ex cāna: ⁊ nō est ex h̄ etiā nisi ex vlcere magno: ⁊ in fine eius igrossant̃ sputū ⁊ saliua: deinde itersecat̃ propter debilitatē virtutꝫ. Et quandoqꝫ prefocati moriunt̃: ⁊ quādoqꝫ nō postponit̃ huiusmodi sputū: imo cadit in principio cū ptisis est ex genere malo facta ex materijs grossis que nō digeruntur. Et quādo itersecat̃ sputum in fine ptisis: tūc quādoqꝫ nō addit super quartū diē. Et quandoqꝫ est itersectio sputi propter debilitatē virtutis: ⁊ tunc fortasse constringitur anhelitus eorum vsquequo fiat quasi non sensibilis. Et multotiens quidem tussis in eis fit vehemens: ⁊ perducit ad sputum sanguinis cōtinuum: ⁊ si curetur tussis eorum cuꝫ prohibitiuis sputi moriuntur cum lenitate adueniente eis. Si autem dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguineꝫ. Et ex veloci morte est ꝙ siquis hꝫ ptisim ⁊ apparet sup spatulas eius granum sicut faba moritur post quinquaginta duos dies.

Superfluūt vene. i. apparent supra cutim eminētes: ⁊ hoc ꝓpter cōsumptionē. Et tūc assignat causas cōsumptionis. Vel ſm Dynū superfluūt vene. i. habēt euacuationē superfluā. Et considera ꝙ ex h̄ accidit membris eorū sudor in fine diei: qꝛ expāso nutrimento ad extra membra quasi id nō cōtinēt: ⁊ hoc signuꝫ est sputū cū accidit paratis ad ptisim. Veꝝ rubescit. Auic. rectificat in hoc sermonem quē supra dixit in fine capl'i de empimate ⁊ colore plūbino. Extendunt collū. i. hñt collū tensum ꝑꝑ siccitatē. Et duo cornua ⁊c̃. s. hñt tēsa. i. ꝓminētia ꝑꝑ siccitatē carnis timpoꝝ. Vel extēdūt. s. cū humectant̃ ⁊ anhelāt: vt lr̃a extra. Pulsus fixus. i. durus. Equalis. s. si nō sit sanies multū aggrauās. Vel equalis. i. equaliter durus ꝑꝑ vniuersalē siccitatē. Inclinatio ad ambo latera. i. cōtractio ⁊ iduratio ꝓpter siccitatē. Rugitus. ꝓpter vētositatē ex debilitate caloris factā. Ingrossat̃ sputum. ꝓpter exiccationē multaꝫ. Quandoqꝫ nō postponit̃ huiusmodi sputū. s. quo appet suffocatio. Moriunt̃ cū lenitate. i. cū fluxu vētris ꝓpter exuberātem mām cōstrictā. Vel cū lenitate ſm Dynū. i. cū defectiōe anhelitus ꝑꝑ coartationē māe: lꝫ videatur alleuiari ex egritudīe. Et ex veloci morte. i. ex libro q̄ ititulatur de morte veloci. istud nō potest verificari nisi ꝯfuse ꝙ granū illud potest significare māꝫ aliquā prauā ⁊ sic mortē: sed ꝙ in tali die. s. 52. nō potest declarari a me ⁊c̃.

Tractatus quintus de principijs operatiuis.

De cura cōmuni apostematum partium pectoris ⁊ pulmonis. Cap. pᵐ.

Ex rebus cōibus est flobothomia.

Postq̄ȝ determinauit de principijs speculatiuis sciētie hoꝝ apostematū ⁊ solutione cōtinuitatis: hic d̃terminat de principijs operatiuis. s. de cura. Et p̄mo de cura apostematis. Secundo saniei siue empimatis. ibi (Quādo appet.) Tertio de cura vlcerum siue ptisis. ibi (Lum vlcus.) Prima in. d. Pr̄io in generali ponit curā horū apostematū. Scd̄o in sp̄ali. ibi (Oportet vt ꝓhibeas.) Prima in duas. Primo ponit curā qñ procedūt via resol'onis. s. qñ nō colligūtur ad saniē. Secundo ponit curā quando terminant̃ per viam saniationis. ibi (Eis aūt.) Prima in duas. Primo ponit curā ꝑ medicinas. Scd̄o per cibos ⁊ potus. ibi (Libi aūt.) Prima in duas. Pr̄io ponit medicias diuertētes ⁊ euacuātes. Scd̄o alterātes. ibi (Et oportet.) Prima in tres. Nam medicine euacuātes sunt flobothomia pharmacia ⁊ vētose. Primo ergo ponit curaꝫ per flobothomiā. Scd̄o ꝑ vētosas. ibi (Et qñqꝫ.) Tertio per pharmaciaꝫ. ibi (Inquit.) Ex rebus cōmunibus. Quia cōmuniter cōpetit in qualibet pleuresi: quando materia est sanguini mista: ⁊ qꝛ flōmia est cōmunis humorum euacuatio.

Sed in principio ex latere diuerso magis festina de saphena opposita in longitudine ⁊ post ipsam de basilica opposita in latitudine.

Potest dupliciter exponi. Primo flobothomia lꝫ sit cōis euacuatio speciebus pleuresis cōueniēs: hoc est in principio pleuresis: qꝛ in processu facta depuratiōe cholere flegmatis aut melācholie nō sic competeret. Quomodo autem debet intelligi cañ. Auicē. libro primo fen quarta cap̄. de flobothomia: cum dixit in eorum principio penitus flobothomia dimittatur. iam ibi diximus ⁊ supra fen 9. cap̄. de apostematum partium gutturis. Scd̄o potest exponi ꝙ in p̄cipio fiat flobothomia ex latere opposito: quia post aliquot dies de latere eodē. Magis festina. s. ad succurrendū. Nam per diuersionē humores diuertunt̃ ad longinquū ⁊ faciliter ad inferiora qꝛ trahere sanguinē inferius leuius est q̄ȝ superius cū de se sit grauis. Opposita in longitudine. v̄. g. si pleuresis inchoat a dextro fiat flobothomia de saphena pedis dextri.

Dubᵐ pᵐ — Sed ꝯtra: qꝛ Mesue precipit flōmiam de saphena de latere opposito. Respōdetur ab alijs ꝙ pleuresis vel est in principio principiante: ⁊ tūc cōpetit flobothomia de latere opposito. s. de saphena oppositi lateris: vt dicit Mesue qꝛ ista magis diuertit: ⁊ tūc est intentio diuersionis. vel nō est in principio principiāte: ⁊ tūc de saphena eiusdē lateris: vt aliq̄d euacuet̃ diuertendo. Aliter dōm

credo ꝙ vel in partibus iferioribus ⁊ toto corpore est multa repletio in via ascensus superius: ⁊ tūc debet flobothomari saphena lateris oppositi. Ratio qꝛ flobothomia saphene eiusdē partis cum hoc ꝙ diuertit agitat multā materiaꝫ in corpore sic pleno ⁊ facit eā declinare versus easdē partes ex quo pōt eē suspitio ne moueatur ad locū pleuresis. Sed si de latere opposito fiat flōmia nō accidit hic timor. ¶ Sed tu dices hoc est ꝯtra canonē generalē. Caue ne in duas dyametros diuersioneꝫ facias. ¶ Dōm ꝙ materie actu fluētis nō pōt fieri diuersio in duas dyametros: sꝫ mā de qua suspicari potes ꝙ fluat pōt diuerti in duas diametros respectu ꝑtꝭ in q̄ est egritudo: sꝫ nō fit oīno vł totaliter in duas diametros respectu loci materieꝝ de qbus suspicamur ꝙ possent fluere. Si aūt nō fit repletio tāta tūc de saphena eiusdē ꝑtis possumus facere.

¶ Et post ipsam de nigra opposita in latitudine.

¶ Cōsiderādū ꝙ ly post: nō dicit ordinē necessarie oꝑatiōis: qꝛ ꝑus oporteat facere flōmiā de saphena: ⁊ post de basilica: sꝫ dicit ordinē festini iuuamēti: tūc eniꝫ magis est diuersio a flōmia saphene: Sꝫ post saphenā de bonitate ichoamus flōmiā de basilica: ⁊ post ipsaꝫ de nigra. i. de cōmuni: qꝛ si nō iueniremus basilicā flōmamus cōem: nō tñ ita appropriaꝛ diuersiōi: sicut appropriate diuertit basilica: vt appꝫ ꝑ anathomiā. Et ponit Cōmētator. z. regi. acut. 10. cōmento. ¶ Et finaliter ꝯsidera quātū currāt auctoritates de flobothomia: qꝛ volūt ꝙ fiat de cephalica cū nō iueniꝛ alia. Et est sententia Gal. z. regi. acu. 10. cōmē. Et ꝯfidit Gal. qꝛ pōt dici ꝙ quelibet vena euacuat a toto ꝙ ſm hoc hec flōmia cephalice diuertit ēt a loco apostematis minorando totius repletionem.

¶ Si autem non appareat: tunc non oportet vt dimittatur flobothomia cephalice quāuis sit eius iuuamētum minus ⁊ tardius. Deinde post aliquot dies ex latere conueniente in latitudine. Et quandoqꝫ ponuntur ventose super pectus cum scarificatione etiam ita vt attrahaꝛ materia ad exteriora ⁊ minoreꝛ: ⁊ proprie cum ꝑmissa fuerit flobothomia.

¶ Si aūt nō appꝫ. s. hec vena basilica: ⁊ appꝫ vena q̄ venit ex ꝑte spatule. s. cephalica opꝫ vt flobothomeꝛ ea. Postqꝫ scis ꝙ euacuatio a quibuscunqꝫ locis fuerit a corꝑe toto trahit aīalis: veꝝ illud nō fit velociter nec equaliter ex oībus venis. Deīde: qꝛ cū cessauit fluxus ad ꝑtē. Et eodē mō itelligiꝛ ꝙ vētose nō debēt poni nisi existēte pauca mā ⁊ precedētibus alijs euacuationibus: ⁊ sine dubio idiget medico exercitato bone estimationis. Si eniꝫ cadat in hoc error est valde magnus. Et iō dixit Meß hoc deberet fieri cū itellexerimus mām posse reuocari ad cutim.

¶ Inquit Gal. si febris fuerit vehemēs valde: tunc time solutiuuꝫ ⁊ sis ꝯtētus flobothomia. In ipsa nāqꝫ nō est timor: aut timor eius est minor. In solutiuo est timor magnus. Ipsum enim quādoqꝫ mouet: ⁊ quandoqꝫ nō soluit: ⁊ quandoqꝫ suꝑfluit.

¶ Inqt. G. z. regimi. acuto. 11. cōmē. Cōsiderandū ꝙ solutiua pharmaca cū calida sint ⁊ sicca sunt suspecta qñ febris est fortis: ⁊ h̃ ex ꝑte qua fortis: ⁊ iō securius est vti flōmia si alia ꝯsentiūt. Nā timetur in vsu pharmacoꝝ: qꝛ qñqꝫ mouet māꝫ ⁊ nihil soluit: qñqꝫ nō soluit ꝑfecte: qñqꝫ suꝑfluit: qꝛ nō possumus ea regulare vt volumꝰ ⁊ ēt nescimus naturas ꝑticulares hominū.

¶ Et oportet quidem ne narcotica eis approximes inquantū potes. Ipsa enī ꝓhibēt maturationeꝫ ⁊ sputū.

¶ Hic ponit curā cū alteratiuis ꝓhibens nos a narcoticis quātuꝫ potest: qꝛ aliquādo sunt necessaria rōne catarri acuti subtilis: vel rōne vigiliarum vel doloris vt post apparebit.

¶ Cibi autem sint aqua ordei ⁊ aqua tritici ⁊ aqua decoctionis maluaruꝫ ⁊ blitorū aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aqua fabaꝝ ⁊ alkesmes cū nō fuerit caliditas suꝑflua: ⁊ passe in postremis proprie.

¶ Prīo ponit cibos cibales plus. Scdo medicinales. ibi (Et ex eis.) Kesmes. i. passulaꝝ maneries. Et passe in postremis: qꝛ abstergūt ⁊ facilitāt ⁊ cū hoc nutriūt qd nō requiriꝛ a principio.

¶ Et ex eis que cursu medicinarum procedunt sunt omnia que mūdificant ⁊ remouent asperitatē ⁊ leniūt in gradu primo sicut aqua iuiubaꝝ ⁊ viole ⁊ papaueris ⁊ radix lilij ⁊ medulla citrulli ⁊ cucumeris ⁊ allia ⁊ semē endiuie ⁊ sebesten: ⁊ quādoqꝫ ponunꝛ in eis mucilago seminis cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ dragagāti ⁊ semē papaueris: hec oīa ante eruptionē. Et melius abstergentium mundificantiū est aqua mellis si nō est apostema in reliquis visceribus. Si autē fuerit apostema opꝫ vt administretur postqꝫ fit sicut aqua cum multa cōmistione. Sꝫ iulep ⁊ aqua zucchari sunt conuenientiores ei ⁊ postea aqua ordei.

¶ Prīo ponit res lenitiuas. Scdo abstersiuas. ibi (Et melius.) Tertio icisiuas. ibi (Et post.) Quarto ponit diuersitatē potus ſm tēpora. ibi (Uex.) vel ibi (Potus aūt.) Quīto addit canonē in aqua frigida. ibi (Aqua vō.) Si nō est apostema supple vel oppilatio in reliqs visceribus. s. in epate vel splene: qꝛ dulcia nocēt eis oppilādo.

¶ Et post ipsaꝫ vinū dulce: ⁊ est melius vinū hñtibus hanc egritudinē ⁊ ꝓprie illud qd est albū: nā illud est magis adiuuās ad expuendū. Ueruꝫ nō opꝫ vt bibaꝛ in pleuresi ⁊ in peripleumonia nisi post maturationē: quāuis ſm ꝙ dicitur sit calefaciens ⁊ faciens sitim qbus vtrisqꝫ iā succurriꝛ. Et non oportet vt in potu sumat illud ille cuius epar aut splen est infirmum.

¶ Quibꝰ vtrisqꝫ. s. calefactiōi ⁊ siti. Succurriꝛ. s. cū cōmistiōe aque cū eo vel cū potu oxymellis. Et nō opꝫ vt in potu sumat. s. hoc vinū dulce. Cuius epar ⁊c. est infirmū. i. oppilatū.

¶ Et post vinum dulce est vinum aquosum ⁊ ipsuꝫ est confortans virtutē plus qꝫ aqua: ⁊ in potu ipō sunt icisio ⁊ subtiliatio. Potus autē oxymellis facti ex melle ⁊ zucharo ⁊ pauco aceto quādo misceꝛ cum aqua est aggregās duas itentiones. s. extinctionis ⁊ mundificatiōis. Nā si valde acetosum est tuuc ipm aut facit multū spuere aut ifrigidat ⁊ iuiscat valde ⁊ fit adeo malignū donec illud qd icidit quādoqꝫ idigeat virtute forti ad hoc vt expuatur. ꝙ si acetositas necessaria fuerit tūc oportebit vt potetur tepidū aut mistuꝫ cū aqua calida paulatim. Ex illo vō qd temperatā habet acetositatē succurratur hec malitia ⁊ est ꝓhibēs nocumentū dulcedinis ⁊ sitis ⁊ ebullitionē cholere rubee ⁊ eiꝰ generationeꝫ. Et aqua mellis est magis vltima in humectādo: ⁊ aqua ordei in cōfortando: ⁊ qñqꝫ est necessarium in equatione nature tribuere acetosa cum oleo amigdalio. Aqua vō que eis in potu tribuiꝛ in hyeme qdem sit aqua calida ⁊ aqua zucchari ⁊ aqua mellis subtilis ⁊ in estate aqua temperata: ⁊ interdicatur eis aqua frigida. Et si tussis vehemens fiat detur eis in potu parum ex ea commista cum iulep ⁊ oxymelle infrigidatis. Nam oxymel facit eaꝫ penetrare velociter ⁊ expellit nocumentum eius. Et apud declinationem detur eis in potu rob. Eis autē q̄ necessaria sunt apud collectionem ⁊ maturationē ⁊ eruptionem ⁊ post eas opꝫ vt singulare capitulum faciamus.

¶ Primo vinū ponit: qd ēt icidit. Scdo oxymel. ibi (Potus autē.) Hec in duas. Primo facit hoc. Scdo cōparat inter quosdā potꝰ. ibi (Et aqua mellis.) ¶ Ad itellectū prime partis cōsidera ꝙ vt sumitur tertio regi. acu. cōmen. 28. ⁊ cōmē. 29. Oxymel multū acetosum est medicina multū fortis: ⁊ ideo sua oꝑatio non est media: qꝛ aut multū prodest aut multū nocet. Si enim iuenit virtutē fortem cōmouēdo multā mām: iuuat ad expuendū per incisionem ⁊ ꝯiunctionē illius: ⁊ hoc est qd dicit: facit valde multū spuere. Sed si iuenit mām multam vltra qꝫ possit virtus: tūc nō expelliꝛ: quare remanet virtus aceti ⁊ ifrigidat ⁊ suffocat calidū ⁊ addit ad malum anhelitum ⁊ inuiscat: ⁊ hoc est qd dicit. Aut ifrigidat ⁊ iuiscat. Et si. i. si idiges oxymelle acetoso remittitur malitia aceti dādo tepidū: ne actuali frigiditate cōgelet. Mistum cū aqua: vt frāgat acuitatem qua mordicat. Paulatim. s. gradatim dādo primo parū secundo

cũdo modicũ plus: vt quasi experiamur eius effectũ. Oxymel aũt pauce acuitatꝭ põt secure dari ⁊c̃. Et sunt hec omnia dicta 3° regi. acuto.a.26.ad.33. Et aqua mellis in humectãdo.s.sputuȝ.i.faciẽdo spuere. Et aqua ordei.i.ptisana. In equatione nature idest vẽtris: vt sit equaliter ⁊ debite fluxibile.

[Dubᵐ 2ᵐ] ¶ Dubitatur quare in tussi vehementi datur aqua frigida. ¶ Dicendum primo ꝙ littera dicit.siti vehementi. Et ita iacet ille textus quarto continẽ.cap̃.3. Et si fuerit sitis vehemens ⁊c̃. Vel dicendũ ꝙ per tussim vehementem intelligit eã que a forti caumate fit. ¶ Nocumẽtuȝ eius.s.quod sequitur ex tarditate incessus. Rob.i. sapa: quia potens est in mundificãdo materias pectoris: nec timetur ab ea inflãmatio: cum est in declinatione. Eis autẽ ⁊c̃. q̃r dicet in capitulo de empimate ⁊c̃.

¶ De cura pleuresis. Cap̃.2ᵐ.

Portet vt prohibeas materiam venientem ad apostema cum euacuatione ⁊ attractione ad ꝯtrariuȝ: ⁊ lege illud quod narrauimus in capitulo qđ est ante hoc: ⁊ fortasse dicemus illud iterũ. Dicamus ergo ꝙ cura eius est flobothomia si sanguis fuerit vincens s̃m modũ predictum in capitulo qđ est ante ipsum ⁊ extrahat̃ donec alteretur color eius. Significat enim ꝙ nocibilior sanguis iam euacuatus est. Et scias ꝙ sanguis corporis vehementioris nigredinis est ille qui est ꝓpinquus huiusmodi apostemati: quãuis obseruatio virtutis in hoc necessaria sit. Et qñ q̃ non concedit virtus extractionem sanguinis fieri vsq̃ ad hunc terminum.

¶ Jam posuit canones generales ⁊ cõmunes curatiõis horum apostematũ: hic ponit curã cuiuscunq̃ illoꝝ apostematũ. Et primo vt terminetur per resolutionẽ. Secundo per sanationẽ.ibi (Quando apparent.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curaȝ apostematis pectoris. Scđo pulmonis.ibi (Aque vo ꝯgregate.) ¶ Pria in tres. Primo ponit curã horum apostematũ in generali. Scđo magis in speciali.ibi (Non cures.) ¶ Ad primi euidentiã considerãdũ ꝙ cura pleuresis que tendit ad resolonem: cõpletur quatuor ĩtentionibus. Prima est diuersio materiei. Secunda euacuatio ⁊ substractio cõmunis. Tertia euacuatio propria ꝑ sputũ. Quarta rectificatio vite patiẽtis. Primo ergo ponit curã quãtũ ad ĩtentionẽ euacuationis materie ⁊ diuersionis ⁊ substractionis cõis simul. Scđo cũ ꝓpria euone q̃ est ꝑ sputũ.ibi (Cũ ergo euacuauerꝭ.) Tertio rectificat vitã.ibi (Et mẽsura nutrimẽtũ.) Quarto addit cañ.ibi (Et qñq̃ accidit.) ¶ Prima in tres. Primo facit qđ dictum est. Scđo oñdit casum in quo qñq̃ nõ competit flobothomia.ibi (Et ad vltimũ.) Tertio ostẽdit casuȝ in quo cõpetit pharmacia.ibi (Et Hip.) ¶ Prima in tres. Primo ponit curã predictã. Scđo ponit signum quo cognoscimus nos ĩdigere illa cura.ibi (Et ex eis.) Tertio addit cañ.circa hunc modũ cure.ibi (Cũq̃ flobothomas.) ¶ Pria in duas. Primo p̃mittit. Scđo exequit̃.ibi (Dicamus.) ¶ Hec ĩ tres. Nã diuersio substractio ⁊ euacuatio fit cũ flõmia. Et de hac p̃mo ponit. Scđo cũ pharmacia: ⁊ de hac scđo ponit.ibi (Et si est.) Tertio cõparat.ibi (Quidã vo sapientũ.) ¶ Considerandũ ꝙ mãm venientẽ Aui. nõ ꝓhibet cũ reꝑcussiuis sed cũ euacuatione. Dubitat̃ ergo vtrũ in principio pleuresis cõpetãt repercussiua. De hoc dicet in sequẽti capitulo. ¶ Considerandũ scđo ꝙ flobothomia vel fit de eadẽ ꝑte: ⁊ tũc põt euacuari vsq̃ ad mutationem coloris sanguinis: q̃r talis flobothomia ꝓprie ex loco apostemoso euacuat. vel fit a ꝑte opposita ad diuertendũ: ⁊ tũc nõ sic opȝ expectare mutationẽ coloris: q̃r nõ sic euacuat ex locis ꝓpinquis apostematis: lȝ ẽt qñq̃ ꝯtingat ꝑ flobothomiã partis opposite ꝑmutari coloreȝ in sanguine ꝑꝑ cãs q̃ sunt note. Et sic saluat̃ lr̃a exterior negatiua q̃ dicit. ⁊ nõ extrahat̃ ⁊c̃. ¶ Considerãdũ tertio ꝙ ꝑ nigredinẽ ĩtelligere opȝ malitiã coloris: ꝯtingit eñi mutari nõ solũ ad nigredinẽ sed ẽt ad alios malos colores: vt ponit̃ in cõmẽto scđi regi.acu.cõmẽ.10. sed sanguine corporis existẽte rubeo ille qui est iuxta apa ꝑꝑ adustionẽ denigrat̃ ⁊ obscurat̃ vt Cõmentator ibi ponit: ⁊ hoc est vtplurimũ. Et iđ dixit.sanguis vehemẽtioris nigredĩs. Quid sit aũt illud albũ qđ qñq̃ videt̃ vt sanies: iã diximꝰ sup̃ ꝑ cañ.fen.4. ca.de flõmia. ¶ Cõsiderandũ quarto ꝙ si virtus est debilis: Auic. nõ vult ꝙ ꝑducas cũ flobothomia ad ꝑmutationẽ coloris sȝ ipsaȝ festines prius cõstringere: vt ĩnuit Cõmentator ibidem.

¶ Et si est humor alius euacua non cuȝ eis que sunt sicut mirabol̃. neq̃ in quo est stipticitas: imo cum eis in quibus est cũ solutione lenificatio sicut res facte cũ violis ⁊ syracost ⁊tereniabin ⁊ zuccharꝝ albaizeȝ ⁊ soluãtur in nocte. Quidã vo sapiẽtuȝ dixerũt ꝙ rectius est quãtũ possibile est vt euacuet̃ cũ flõmia timẽdo ingetudinẽ quam quãdoq̃ cadere facit solutiuuȝ. Et nos iã diximus istud ⁊ proprie quãdo sputũ est cholericuȝ valde ⁊ proprie s̃m ꝙ dixit. G. quãdo febris est vehemens valde. Et. G. q̃dem precepit eos custodiri a scamonea ⁊ nõ p̃cepit eos custodiri a hiera ⁊ elleboro simul: ⁊ laudauit oꝑationẽ aque ordei post administrationem solutiui ⁊ separationẽ ex eo. Cũ ipsa vo abscindit oꝑationẽ eius: quãuis oporteat vt seruet̃ pars declinationis doloris ⁊ lesionis. Naȝ si declinatio fuerit ascẽdens ad furculã ⁊ thoracẽ ⁊ qđ est super eã: tunc flobothomia est melior. Et si dolor declinat ad partẽ hypocũdrioꝝ: tunc necessaria est solutio sola aut cum flobothomia s̃m ꝙ necessariũ facit illud qđ testificat̃. Et illud iđ quoniam flobothomia sola ex basilica nõ trahit de hoc loco aliq̃d de quo sit curandum.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ stiptica ꝓhibẽdo sputũ nocẽt. Jđ lenitiua cõcedit ⁊ nõ trãsit gradũ eoꝝ regulariter oꝑando. Coacti enim furiositate mãe aut multitudine cũ solutiuis fortioribus agimus: vt declarauimus ꝑ̊ libro fen.4.ca.de cura apatũ. Et forsan hoc innuit hic Aui. cũ dixit.violis.s.res facte cũ violis: q̃r ẽt reliqua solutiua que euacuãt exoluendo debẽt misceri cũ lenitiuis. Syracost ⁊ tereniabin sunt spẽs mãne. Zuccharum albaizeȝ.credit̃ ꝙ sit zuccharum rubeũ. Soluant̃ in nocte: q̃r suꝑflua ad interiora mouent̃. Quidaȝ.s. Gal̃.in cõmen.2.regi.acu.cõmen.11.

[Dubᵐ 3ᵐ] ¶ Tu dices ꝯ: nã qñ est sputũ cholericũ valde: tũc videt̃ ꝙ maxime solutiuũ ꝯueniat: q̃r ex flõmia timet̃ tũc plus de ebullitione ⁊ ingetudine: q̃r flõmia depurat cholerã: ⁊ facit eã furere. ¶ In oppositũ est Aui. hic ⁊ Gal̃. loco dicto. ¶ Dõm ꝙ qñ sputũ ẽ cholicũ valde significãs fortẽ febrẽ timet̃ ĩflãmatio ꝑꝑ solutiuũ: q̃r calidũ ẽ ⁊ siccũ. Jđ dic̃ qñ febris est vehemẽs. sȝ ꝙ dicit Gal̃.2.regi.acu.cõ.11. ¶ Ad ꝯriũ est dõm ꝙ mã q̃ sputat̃ cholerica valde cũ erat in venis nõ erat sic.s.ita cholerica ⁊ ĩtensa: sed resudans est intensa ⁊ acuta fcã. ¶ Et Gal̃.s.2° regi.acu.11.cõmẽ. Et quasi videt̃ ꝙ de hoc miret̃ Aui. cũ nõ videat̃ minor timor in dãdo elleboꝝ q̃ scamoneã. Nos aũt hodie cũ leuioribꝰ trãsimus q̃ cũ scamonea vel cũ elleboro vt cũ agarico vel colatura reubarbari. Aqua ordei poterit dari statiȝ post potũ medicine: q̃r lauat medicinã. Et h̊ est qđ dicit.post administrationẽ. Põt ẽt dari loco cibi.s.ptisana finita oꝑatiõe solutiue medicine. Et h̊ est qđ dicit. ⁊ seꝑationẽ. Jđ subdit. Cũ ipso vo.s.potu aque ordei abscindit oꝑationeȝ eius.s.pharmacie: q̃r dat̃ in fine post operationẽ eius. Vide scđo regi.acuto.12.cõmen. Quãuis.pȝ. De hoc loco.s.inferiori: pȝ hoc in anathomia.

¶ Et ex eis que significant tibi vehementiã necessitatis euacuatiõis est ꝙ ĩuenis vaporationẽ ⁊ emplastrationẽ non sedare doloreȝ: aut inuenis eas ex eis q̃ augmẽtant ipsuȝ. Et significat illud repletionẽ in corpore toto quare necessaria est euacuatio ⁊ ꝓprie cuȝ flobothomia. Cunq̃ flõmas ⁊ euacuas ⁊ non sedant̃ accidẽtia: tunc scias ꝙ ꝓhibitio collectiõis quaȝ queris difficilis est. Nõ ergo iteres flõmiã vt non congeletur materia que habitura est collectionem. Et illud est ex eis ꝓpter q̃ defectus maturatiõis sanguinee cuȝ diminutione virtutis nõ digerit materiam.

[Dubᵐ 2ᵐ] ¶ Dubitat̃ vtrũ quãdo collectio fit: cõpetat flõmia. ¶ Videt̃ ꝙ sic: q̃r Aui.4.cañ.fen.3.ca.de cura exituraꝝ precipit absolute euacuationẽ: sȝ ꝑ euonẽ absolute ꝓlatã ĩtelligimus flõmiã. Amplius fen 13.ca.de cura adubelet in stõcho p̃cipit flõmiã. Amplius tũc est dolor ⁊ calor vehementior: ⁊ timor magnus de tractu materierum suꝑfluentiũ. ¶ In ꝯriũ est Aui. ¶ Dõm ꝙ qñ exitura fit si prius non copiose flobothomasti ⁊ vides ꝯstantiã virtutis potes iteꝝ flobothomare. si aũt tu flobothomasti multũ nõ expedit iterare ampliꝰ q̃r tũc ꝑꝑ diminutioneȝ caloris nãlis cõgelat̃ mã que habitura est collectionẽ: ⁊ si hoc accidit in pleuresi sanguinea: multo magis in

alijs. Et hoc ē qđ dicit. Et illud. s. iteratio flōmie. Est ex eis. supple propter que fit defectus maturatiōis sanguinee pleuresis: ꝙ multo magis in alijs. Cum diminutione virtutis. supple que non digerit materias. ⁋ Ad cōtraria patet solutio.

¶ Cum ergo maturat̄ opꝫ vt ꝓhibeas eaꝫ fieri saniē: ⁊ studeas vt mundifices ante illud cū sputo.

¶ Hic videtur vnus cañ. per se: vt ītendat Auic. in hoc ꝙ studium nostruꝫ sit in prohibēdo saniē in cupuꝫ colligi. Cum ergo maturatur. i. digeritur ⁊c̄. Fieri saniē. s. in cupū: ⁊ hoc fit studendo ꝙ ante collectionē in cupuꝫ mundifices materiā cuꝫ sputo: qꝛ vtaris medicinis facilitantibus sputum.

¶ Et ad vltimuꝫ cum nō fit flobothomia ⁊ maturatur ⁊ emittit̄ sputum sufficiēter: deinde vides debilitatem in virtute: tūc nō flobothomes oīno. Dispositio nāqꝫ debilitatis virtutis nō est que tolerare possit flobothomiam ⁊ sol'onez: necessariuꝫ est tunc vti clysterib⁹ medijs ⁊ acutis ꝼm ꝙ necessariuꝫ fuit illud qđ testificat̄ hoc ⁊ proprie cū dolor est decliuis ad hypocūdria. Et Hip. quidez innuit in cura peripleumonie in qua non sentitur dolor: veruꝫ est vehemētis declinationis ad hypocūdria vt euacuet̄ cū elleboro nigro aut cū alkakile ⁊ in alio libro cū herba syluestri q̄ est similis portulace ⁊ hꝫ lac ⁊ est de genere lacticiniorum.

¶ Hic cañ. est: quo ostēdit̄ quādo est: ꝙ lꝫ flōmia a principio nō sit facta: nō tñ dꝫ fieri post: ⁊ hoc est qñ īfirmus sufficienter expuit: ⁊ virtus tñ ei⁹ debilis est: ita ꝙ flōmiā nō tolerat. Et sol'onē. i. multiplicationē sputi. Vel ⁊ sol'onē. s. vētris quā te opꝫ facē saltē cū clysterijs. Littera extrīseca īnuit: ꝙ debilitas ꝓhibet flōmiā: ⁊ ēt solutionē cuꝫ pharmacijs: ⁊ tūc opꝫ vti clysterijs medijs vel acutis: ꝼm ꝙ dispositio īdicat. i. ꝼm ꝙ est maior vel minor debilitas: ⁊ ꝓprie: supple est necessariū vti clysterijs. Et Hip. scđo regi. acu. cōmē. 10. Peripleumonie. i. pleuresis: lꝫ ēt de peripleumonia verificet̄. Nō sentit̄ dolor. s. acutus ascendens. Kakile. i. fellichino: ⁊ est vna spēs lacticinij. Nos aūt nō vtimur eis qꝛ copiā habemus solutiuoꝝ ꝯuenientiū que tempore Hip. non erant in copia.

¶ Cum ergo euacuaueris ⁊ inueneris dolorem leuiorem sis ꝯtentus aqua zucchari ⁊ aqua ordei decocti cuius ordeū sit excorticatū in aqua plurima decoctiōe vehemēti ⁊ aqua alcandarusij si īdiges ꝯfortatione ⁊ melonibus īdis ⁊ aqua iuiube ⁊ aqua sebesten ⁊ violis nutritis ⁊ semine papaueris. Et oleū qdē qđ administrat̄ cū aliquo hoꝝ est oleū amigdalaꝝ dulciū. Quidā aūt ꝓhibuerūt granata ꝑꝑ īfrigidationē eoꝝ. Sed apud me in eis que dulcia sunt nō est malū. Et quandoqꝫ fit ex istis medicinis decoctio que administrat̄ ad mundificandū. Et est hec. ℞. ordeū excorticatum ⁊ iuiubas ⁊ sebesten ⁊ violas ⁊ semē papaueris ⁊ syrupū viol'. ⁊ syrupū nenufaris: qm̄ ambo sunt meliores iulep. Et Gale. qdē precepit in principio vtendū eē speciebus deiacur: qm̄ ꝓhibent māꝫ ⁊ maturāt ⁊ cōfortāt. Et dico ꝙ necessarie sunt cū nō est excusatio propter vehemētiā vigiliaꝝ. Et si nō fuerit illud tunc fortasse congelat papauer māꝫ ⁊ probibet sputū: nisi zuccharū qđ cū eo ponitur probibeat nocumētū eius. Et videt̄ ꝙ semen est cōueniētius q̄ꝫ cortex tunc. Et opꝫ vt euacuet̄ illud qđ retinet̄ cum sputo.

¶ Hic ponit curā quantū ad intentionē que est euacuatio ꝓprie ꝑ sputū ⁊ rectificat cū hoc qualitatē materie. Et pͥmo facit hoc. Secūdo ponit sniam Gal'. ibi (Et Gal'.) ¶ Cōsiderandū ꝙ oīa q̄ ponit sunt habilitātia ad sputū mās calidas ⁊ subtiles. ⁊ pꝫ. Candaru vel cādarusiū est maneries tritici. Sꝫ Sera. caplo de peripleumonia 23. dicit ꝙ est ordeū cui nō est cortex. Et Gal'. quidē nōduꝫ vidi vbi dicat hoc. Deiacur. i. de papauere: ꝓhibēt currē māꝫ rectificādo cōpl'onē. Cōfortāt: qꝛ ꝯstrīgūt mēbra ne recipiāt māꝫ. ¶ Cōsiderādū ꝙ deiacur ab Aui. ꝯcedit̄ cū qbusdā ꝯditionibus. Et pͥma est ad sedādū accñtia vt vigilias: ēt si catarrus eēt acut⁹ mordicatiu⁹ valde. Scđa ꝯditio ē ꝙ nō sit simplex: sꝫ hēat mistas res remouētes ꝯgelationē quā fac̄ papauer sic̄ ē zucchaꝝ ⁊ mel: qꝛ remouēt aliqliter nocumētū ei⁹. Et ī hͦ īnuit ꝙ pōt fieri deiacur cui cōmiscet̄ crocus ⁊ alia q̄ rectificāt malitiaꝫ papauerꝭ. Tertia ꝯditio ē ꝙ sit fctm̄ d̄ semīe papauerꝭ: qꝛ nō sic ꝯpingit māꝫ sic̄ cortex. Quarta ꝯditio est ꝙ si vides ab eo retineri sputū subito ītēdas ad facilitādū illud.

¶ Et mensura nutrimentū ⁊ nō multiplices: imo subtilies ꝼm ꝙ necessariū facit multitudo acuitatis egritudinis ⁊ paruitatis eius ⁊ accidētiū illius. Nā si ipsa fuerit quieta leuis facilis cibabis ipsum aqua ordei excorticati decocti valde. Ipsa nāqꝫ expuere facit īcisiua ⁊ ꝯfortatiua. Et si volueris dulcorare ipaꝫ dulcorabis eā cū zuccharo aut melle. Et si fuerit inquieta sis ꝯtētus aqua ordei vsquequo declaret̄ tibi dispō ⁊ ꝓprie ꝼm sputū. Nā cū multiplicat̄ securus es de multitudie materiei ⁊ scis necessariā esse virtutē. Nutrias ergo cū aqua ordei excorticati ⁊ ꝯforta: ⁊ si retinet̄ subtilia regimē ⁊ sis ꝯtētus aqua ordei ⁊ syrupo quantū potes.

¶ Hic ponit curā quātū ad ītentionē quartā q̄ est rectificatio diete. ⁊ pꝫ. Cū multiplicat̄. s. sputū. Securus es ꝓprie de multitudine māe. s. q̄ euacuat̄ ꝑ sputū. Et scis necessariā esse virtutē. s. fortez in hoc. Nutrias ⁊c̄. Et est dictū Hip. pͦ. regi. acu. tex. cōmen. 25. Cum plus sputi fuerit plus rectificationis adhibendum est.

¶ Et quandoqꝫ accidit in pleuresi solutio vētris ⁊ fuerit pleuresis succedens decollationi resolute ad latus probibe istud cū cura flobothomie ⁊ lenificationis nature: ⁊ sit regimen eius cū sufficiētia sauich ordei.

¶ Hic addit cañ. Et pͥsens canon pōt dupl'r exponi. Et pͦ ꝼm Dy. ꝙ qñ pleuresis fit ex ꝑmutatiōe sq̄nātie: ⁊ accidit in ea fluxus vētris: ⁊ medicus ꝓhibuit id. s. squinātia cū cura: qꝛ fecit flobothomari: ⁊ ēt purgauit hūc qñ habebat sq̄nātiā: sit regimē ei⁹. i. nō flobothomes eū neqꝫ purges: sꝫ sustēta virtutē cū ptisana ordei ⁊ similibus. Aliter pōt exponi ꝙ si homo hꝫ pleuresim ꝑ ꝑmutationē a squinātia: si cū hoc hꝫ fluxū vētris nō dꝫ flōmari ꝑꝑ defectū virtutꝭ. Et innuit in hoc Aui. ꝙ si talis pleureticus nō habeat fluxū vētris: ⁊ sit fortis pōt flobothomari quāuis in precedēti egritudine fuerit flobothomatus. Et hoc est qđ dicit. ꝓhibe id. s. illum infirmum.

¶ Si autem indiges flobothomia necessario in speciebus pleuresis ⁊ non est maturatio: tunc rectius est vt sis ꝯtētus quātitate. xxx. pondeꝝ: ⁊ prepara ad secundationē cū sale ⁊ oleo super vulnus.

¶ Hic est scđs cañ. ⁊ pōt exponi ēt dupl'r. Pͥo ꝼm Dynū ꝙ flōmia est duplex. Una q̄ fit in pͥn° mā nō digesta q̄ fit ad eūonē ⁊ diuersionē totius: ⁊ in hac nō opꝫ expectare mutationē coloris sanguinis: qꝛ nō q̄rit̄ ꝑ illā flōmiā eūo māe ꝯtēte in apate: sed vt euacuet̄ mā replēs totū: ⁊ iō trahit̄ sanguis vsqꝫ ad aliqꝫ mēsurā. v. g. 30. pōderū: nō ꝙ hͦ sit vnū pōdus determinatū: qꝛ diuersificat̄ ꝼm corpora. s. ꝼꝫ tolerātiā virtutꝭ. Alia aūt flōmia fit in ꝓcessu ⁊ expectat̄ in illa mutatio coloris. ⁋ Scđo mō pͭ exponi ꝑꝑ qđ sciēdū ꝙ pleuresis q̄dā ē ex sanguīe: ⁊ ī hac in pͥn° possum⁹ copiosaꝫ facē flōmiā vice vna. Alia ē pleuresis de māeb⁹ nō maturis: qꝛ de māeb⁹ alijs a sanguine: ⁊ tūc si iudices in his spēb⁹ flōmiā opꝫ ꝙ nō subito euacues multū: sed opꝫ secūdationē facere: pͦ trahēdo drag. xxx. ⁊c̄. iō ne vulnus cito ꝯsolidetur ponit̄ oleū ⁊ sal. Secūdationē. i. scđam eūonē. Vel sedationē. i. cū vis sedare euacuationē liga venam.

¶ Et multotiens quidē excusat solutio vētris oī die semel aut bis a flobothomia.

¶ Diceret aliquis qūo fluxus excusat flōmiā. ⁋ Dōm ꝙ excusat: qꝛ ꝓhibet ēt māe sanguinee etiaꝫ in forma sanguinis ⁊ in forma aliorū humoꝝ cum transmutatur in illos possunt euacuari per vētrē: vnde non erit opus flobothomia.

¶ Et si flobothomie alicui⁹ succedit syncopis aut vehementia difficultatis ⁊ constrictio in anhelitu: tūc illud est significatio ꝙ flōmia nō euacuat māꝫ egritudinis: ⁊ melius est vt tunc liniatur natura.

¶ Cōsiderandū ꝙ hec accidentia possunt euenire ex malitia flobothomie: qua nō indigebat: vñ bon⁹ sanguis euacuat⁹ est: ⁊ mali humores exercuerūt ⁊ hoc est malū. Et si virtus sit facta multū debilis nō ītendas ad fluxū: ꝙ si ꝯstat lenias ventrē: ⁊ iō vtraqꝫ lr̄a saluatur.

natur. Alio modo pñt accidere nõ ex malitia flõmie: sz qr pleuresis est in via exiture quã nõ potuisti ꝓhibere. Et hoc maxime declarat accidẽs syncopis: qr nõ sequit syncopis: aut si est syncopis: nõ est ꝑ euõnẽ sup̄fluã: sz ꝑ sensibilitatẽ vel motũ cholere ad stomachũ in fortificatiõe doloris: ꝛ tũc talis flobothomia nõ dz vituperari: lz accidentia videantur augmẽtata.

¶ Sermo ꝯtinuus de cura doloꝝ ꝛ pectoris. Cap. 3m.

NOn cures in principio nisi cuz eo qđ lene est ex clysteribus ꝛ suppositoriis.

¶ Debiliter cõprehenderũt mentẽ Aui. qui dixerũt ꝙ hic ponit curã pleuresis: intẽdẽdo ad accidẽs. s. ad dolorẽ: imo itentio eius in hoc cap. est ad ipsam egritudinẽ principaliter. Sz postq̃ hoc fecit in generali: facit hoc in speciali. Ideo sermo est ꝯtinu⁹ đ cura doloris pectoris. i. pleuresis: siue vere siue nõ vere: specialiter distinguẽdo curam vtriusq;. Et p̄ pleuresis vere. Scđo nõ vere. ibi (Si aũt nõ est.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curã qñ tendit ad resolõnẽ ꝑ sputũ. Scđo qñ ad collectionem. ibi (Qz si apa fiat inobediẽs.) ¶ Pria in tres. Primo ponit curaz vsq; ad quartũ diẽ. Scđo post quartũ. ibi (Lũq; sputũ.) Tertio in declinatione. ibi (Et post declinationẽ.) ¶ Prio ponit curã itẽdẽdo ad cãm ꝛ accñtia. Scđo rectificãdo regimẽ. ibi (Et si idiges.) ¶ Pria in tot quot sunt canones: lz possez aliter laborare in diuidendo.

¶ Dicit primo ꝙ non cures. i. non purges: nisi ꝛc. ꝛ hoc nisi coacti multitudine vel furiositate materie.

¶ Et maximi quidẽ erroris est in potu tribuere infrigidantia vehementia nisi in factis ex cholera ꝛ nõ denť in potu ifrigidantia stiptica ꝛ cibi eoꝝ sint sicut lẽtes cũ acetositate ꝛ similib⁹. Et scias ꝙ dare in potu aquã frigidaz est incõueniẽs huic egritudini ꝛ oibus apatibus intrinsecis: minora ergo ipsam quãtum potes.

Dub. 3m ¶ Dubitať in scđo cañ. qr vr̃ ꝯdicere. p̄ enim ꝓhibet stiptica postea ꝓcedit lentes que sunt stiptice terrestres in earuz suba. ¶ Dõm ꝙ nõ sunt vere stiptice ꝓprie cã acetositatis q̄ est in eis: q̄ facit in eis incisionẽ ꝛ cõpetũt in mã acuta multa: vtplurimũ tñ nõ cõceduntť vt sumiť in cõmẽ. 26. primi regi. acut. Aqua frigida. ꝓhibet materias que resudant ab apatibus intrinsecis: iõ nocet.

¶ Qz si tussis fiat inobediẽs ꝑmisce eam cum oxymelle vt frãgat fortitudinẽ aque: ꝛ vt minoret morã ei⁹ ꝛ fixionẽ ipsi⁹: imo vt faciat currere ꝛ penetret in corpe ꝛ adiuuet cũ icisione oxymellis ꝛ subtiliatiõe ipsius.

¶ Hic canon supra declaratus est.

¶ Et scias ꝙ qñ in pleuresi multiplicatur inflãmatio ꝛ requirit infrigidationẽ tunc nõ infrigideť nisi cũ eo in quo sunt abstersio ꝛ humectatio sic̃ aq̃ citrulli ꝛ aq̃ melonis indi. Aqua vo cucurbite quãuis ab vna ꝑte conferat qñq; tñ nocet ꝛ debilitat cũ ꝓuocatiõe. Ea vo a quibus est abstinẽdũ sunt sicut portulaca ꝛ aqua endiuie ꝛ oia in quibus est infrigidatio ꝛ inspissatio.

¶ Hic est quartus cañ. vbi ꝓhibet infrigidantia absq; abstersiõe ꝛ ẽt aquã cucurbite: qr debilitat cũ ꝓuocatione. i. est debilis ꝓuocatiõis. Et est sermo Raf. 4. ꝯtinẽtis ca. 3. Aqua cucurbite nõ est dãda eo ꝙ nõ ꝓuocat vrinã: ꝛ hoc ꝯstringit. Sz si tñ queriť infrigidatio ꝛ humectatio: posset dari: sed fit hoc in estimatiua medici. vñ Mesue cũ sua estimatiua ꝯcedit cucurbitaz. Aqua endiuie. Credit Dynus ꝙ debeat dicere aqua lactuce: ꝛ est sermo ꝯformis sermoni Mesue. Endiuia enim hz de abstersione.

¶ Et opz vt sit tua magnifica intẽtio ad hoc vt sputũ facile sit. Et ex eis qdẽ que multiplicãt sputũ est dormire sup̄ latus ifirmũ. Et qñq; est necessaria cõmotio parua: ꝛ vt in potu deť aqua que ad caliditatẽ đclinis est sorbẽdo ꝯtinue qm̃ ꝯfert ei valde. Et qñq; necessariũ facit eẽ retẽtio sputi ꝯstringẽtis anhelitũ vt lãbendo sumat coceariũ de flore eris ꝛ melle. Et qñq; fac̃ eẽ necessariũ vehemẽtia doloris vt in potu tribuať faba vna de asa fetida cũ melle ꝛ aceto ꝛ aqua rosata: ꝛ illud cũ ẽ vehemẽtia doloris vociferare faciẽtis. Cũq; ad vltimũ ꝑuenit inobediẽtia anhelitus coartati oregmõ assumat de nitro assato cũ sũma triũ digitoꝝ ꝛ đ flore eris quãtitatẽ vnius fabe ꝛ paꝝ olei ꝛ aquã tepidã ꝛ mellis parũ. Si aũt nõ valent addať eis illud qđ est sup̄i⁹ vitĳ cũ pipẽ ꝛ aceto ꝛ sint oia tepida aut hyssopus ꝛ synapis ꝛ nasturtiũ cuz aq̃ mellis tepida: ꝛ h̄ est forti⁹ illo. Et sorbeat cũ spuit vitellũ oui vt remoueať malitia ei⁹. Et si idiges in pleureticis cibo fortiori da pisces alradradra ꝛ illud cũ facta est febris. Et similiter panẽ cũ zucchаro ꝛ butyꝝ: qm̃ adiuuat ad maturationẽ ꝛ ad sputũ: ꝛ pisces elixatos cũ porris ꝛ anheto ꝛ sale. Et stude vt alleuies partes ventris vt non comprimãt partes pectoris: ꝛ illud fit cũ lenificatõe nature ꝛ attractione fecis si retineť cũ clysteribus lenibus sicut aqua kist ordei cũ pauca aqua sicle: ꝛ oportet vt prohibeas iflationẽ. Et scias ꝙ fumus fecis ꝛ eius iflatio nociui sunt valde in hac egritudine. Et ex eis q̄ sollicite sunt attendẽda est vt succurras cũ maturatione egritudinis ante ꝛ absq; necessitate saniei. Si autẽ fiat sanies opz vt succurras cũ mũdificatione eius antequ corrodat: ꝛ scias ꝙ nec̃aria est humectatio: quare stude vt facile fiat sputũ ꝛ velox.

¶ Quitus cañ. correctiuus accñtiũ. s. retẽtiõis sputi doloris ꝛ malitie anhelitus. Ad retẽtionẽ sputi docet lãbere coceariũ mellis cũ flore eris. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ hec remedia sunt multũ verenda: ꝛ sunt sumpta in ꝓpria forma a Rasi. 4. ꝯti. ca. 3. ¶ Dynus aũt imaginať in hoc modũ quendã: ꝛ est ꝙ sicut in apatibus exterioribus qñq; añ maturationẽ facimus ruptionẽ dubitãtes de suffocatiõe caloris sub mã añ maturationẽ ita in apatibus iterioribus qñ mã est multa: ꝛ dubitať ẽt ne virtus deficiat: ꝓcedim⁹ ẽt cũ eruptione ꝛ euõne mãe añq; sit digesta: ꝛ sicut illa oꝑatio in apatib⁹ exterioribus est coacta ꝛ irregularis: ita ista est oꝑatio coacta ꝛ raro fit.

¶ Ali⁹ modus quẽ imaginor est ꝙ ista deť ad diuidendũ mãs subito q̄ sũt inepte subtiliari: ꝛ nõ deť p̄ncipaľr sub itẽtiõe eruptiõis apatis añ maturationẽ: lz h̄ possint facere: ꝛ h̄ faciũt oia q̄ ipe ponit. sz asa fetida cum sit fortiter resolutiua si iuenit mãs faciẽtes grossas vẽtositates: vñ fiũt dolores vociferare facientes plus vr̃ ꝯferre. ¶ Oregmõ est sonitus a mã viscosa. Supius vitĳ: forsan itelligit vitis albe. Malitia ei⁹. s. medicamis: qr acuitate eius ificit ꝑtis oris ꝛ gule. Et si idiges panẽ cũ zucchаro. Uide Mes qr panẽ nõ ꝯcedit añ aptiõis tp̃s. Et pisces. est sermo Gal. in cõmẽ. 27. primi re. acu. Necessaria est humectatio q̃re. i. ꝑ quã. ¶ Cõtra cum exiccatiuis vt flore eris ꝛc. facilitauit supra sputũ. ¶ Dõm ꝙ illud fuit erũpendo vel diuidẽdo mãm: hic aũt leniendo vias.

¶ Cunq; sputũ icipit in ascẽsione ꝛ ꝑtrãsit quartũ conforta hãc decoctionẽ cũ radice lilĳ ꝛ capillo veneris. Et cuz materia est grossa ꝛ virtus est fortis ꝛ nõ est in neruis nocumẽtũ nõ est malũ tribuere in potu oxymel ꝑmistũ vt icidat. Et si lenieris nãm cũ eis que sunt sicut cassia fistula cuz zucchаro ꝛ tereniabin ꝛ syracost erit rectũ. Et qñq; iuuať ẽt cũ emplastris ꝛ vnguẽtis.

¶ Hic p̄ ponit curã post q̃rtũ diẽ ascẽdẽte sputo. Scđo iteꝝ ponit curã a p̄n° vsq; a septimũ. ibi (Et p̄m.) Tertio post a septimo vsq; ad. 14. ibi (Cũ ꝗ ꝑtrãsit septimũ.) ¶ Hanc decoctionẽ. s. positã supra p̄cedẽti caplo ibi. Et qñq; fit ex istis medicinis decoctio. ¶ Sz tu dices quare procedente sputo fortificat decoctionem. ¶ Dõm ꝙ cruda existẽte materia nõ debemus eã agitare cũ fortibus: sed cũ icipit digeri possumus fortioribus vti.

¶ Et primũ qđ opz admĩstrari est ceratũ factũ ex oleo viol. ꝛ cera colata. Deide gradatiz ꝑueniať ad adipes ꝛ mucilagines ꝛ puluerẽ molẽdini. Deide gradatiz ad illud quod est fortius sicut emplastrũ de camomilla ꝛ radicibus euisci ꝛ radicibus lilĳ ꝛ violis: ꝛ decoctiõe ẽt malue hortulane. Et si est necessariũ qđ est fortius administra emplastrum factũ ex caulibus elixatis ꝛ feniculo elixato. Et iteꝝ emplastrum factũ ex absinthio

⁊ radice lilij cū aliquātulo mellis ⁊ oleo nardino.

¶ Quia dixerat ꝙ qn̄q₃ sunt vtilia vnctiones emplastra ⁊ vnguēta ꝛm diuersas mās ⁊ tēpora: iō reuertit̄ ad curā a pn° pleuresis vsq₃ ad septimū. Pₐio cū vnguētis. Scḋo cū emplastris. ibi (Deide gradatim.) Tertio cū euaporationibus. ibi (Et qn̄q₃ iuuant̄.) Quarto cū electuarijs. ibi (Et qn̄q₃ iuuant̄.) Quinto cū vētosis. ibi (Et quādoq₃ reditur.) ¶ Cōsiderandū ꝙ gradus in vnguētis ⁊ emplastris est ꝛ₃ materias magis subtiles ⁊ calidas: magis frigidas ⁊ grossas ⁊ ꝛm tempora pleuresis: vt p₃.

¶ Et scias ꝙ si materia est multa: tunc emplastra ⁊ epithimata frigida nociua sunt: ⁊ si est pauca non nocēt. Et similiter si apostema iā resoluitur ⁊ descēdit materia cu₃ quātitate. Et quando accidit vt euacuatio ex flobothomia sit iuuatiua cōceditur etiā vt fiat delinitio. Descriptio emplastri alterius boni. ℞. folioꝝ violaꝝ ⁊ maluauisci amboꝝ an̄. ptē vnā radicis lilij ptes ij. farine ordei farine fabaꝝ amboꝝ an̄. ptē. i. ʒ. camomille dragagāti an̄. ptes. ij. Et si mā est grossa ⁊ idiget additione resolutiōis addat̄ in eo semen lini ⁊ fiat eis ꝯfectio ex rob cū cera ⁊ oleo vio. Et si est calitas mior ponat̄ loco olei violacei oleū de lilio aut oleū narcisinū. Et si calitas est fortꝭ ponāt̄ loco additoꝝ calidoꝝ q̄ descriptiōi addidim⁹ folia nenufaris ⁊ rose ⁊ cucurbite. Descriptio vnguenti boni. ℞. cerā adipē anatꝭ ⁊ galline ⁊ butyꝝ ouinū hyssopū humidā fiat ex eis vnguētū qđ̄ est bonū valde. Et ex emplastris q̄ ad maturationē aggregāt sedationē doloris est emplastrū factū ex farina ordei ⁊ mellilo⁊ ⁊ cortice papaueris.

Dub.m 2m ¶ Hic soluit̄ questio an ī pn° pleuresis cōpetāt frigida repcussiua: q₂ ꝛm Aui. si mā est multa nō cōpetūt: sed si est pauca cōpetūt: ⁊ h̄ est qn̄ est pn^m pncipians ⁊ facte sunt euacuationes. Et est sermo Mesue cap. de pleuresi. ⁋ Et silr. Hec lr̄a dupliciter exponit̄. Primo ꝛm Dy. vt sit cōtinua supiori lr̄e: ⁊ itendat Aui. ponere tres cōditiōes q̄ reqrunt̄ ad hoc vt vtamur fridis repcussiuis in pn° pleuresis. Pₐia ꝯditio est ꝙ materia sit pauca: ⁊ hāc ponit cū dicit. Et si est pauca. Scḋa ꝯditio est ꝙ apostema sit in pncipio pncipiāte: ⁊ hāc tāgit cū dicit. Et silr si apostema iā resoluit̄. i. adhuc nō cōfirmatur: imo pōt ex loco euanescere. Et descēdit cu₃ quātitate. i. in descēsu cū quātitate qua pōt euanescere. Tertia ꝯditio est ꝙ precedit euacuatio: ⁊ hāc tāgit cū dicit. Et qn̄q₃ accidit. Cōcedit̄ delinitio. i. cū fridis. ⁋ Aliter pōt exponi: vt sit littera p se: ⁊ tūc sic exponit̄. Cōcedit̄ delinitio. i. emplastra ⁊ vnguēta lenitiua. i. mollificatiua ⁊ resolutiua. si apa resoluit̄ ⁊ descēdit mā ⁊c. expuit̄ copiose. Et qn̄ accidit. i. qn̄ facta fuerit flōmia: ⁊ cōtulerit op₃ vti maturatione: q₂ apa vadit tunc ad exituram. Reliqua sunt nota.

¶ Et quandoq₃ adiuuat̄ etiā in eis cum emplastris humidis ⁊ siccis. Et humida quidē sunt cōueniētiora ei q̄ trahit ad rubedinem: ⁊ sicca ei qui trahit ad flegmatis ꝓprietatē: verum humida cū nō iuuant nō nocēt: ⁊ sicca si nocēt nocent magnifice: ⁊ melius est vt antecedat spōgia infusa aqua calida: ⁊ fortior ea est aqua maris ⁊ aqua salsa. Deinde pertrāsi illud si necessariū tibi ⁊ fac euaporationē cū vapore aut cū oleo ⁊ aq̄ calidis: ⁊ fortius illo est illud quod fit cu₃ aceto ⁊ herbo ⁊ caulibus sup lanā imbibita₃ oleo. Et ex siccis subtiliatiuis est furfur deide grana milij deinde sal. Et vaporatio quidē resoluit omnē dolorem altum aut infirmum cū non est prohibitio ex repletione quā attrahat vaporatio. Flobothomia v̊o plus ꝯfert dolorib⁹ vincentibus. Cunq₃ emplastrū facis aut vaporas tunc stude vt retineas eius vaporē a facie egri ne eo excitētur tristitia ⁊ ꝯstrictio anhelitus.

¶ Hic ponit curā p euaporatoria. Et p̊ ponit eam in gn̄ali. Scḋo in spāli. ibi (Et melius.) Tertio dat canonē in vsu. ibi (Cūq₃ emplm̄.) ¶ Dicit p̊ in eis. s. dolorib⁹ pectoris. Cū emplastris. i. cū fomētationib⁹ siue vaporatiōibus humidis vt factis cū aqua. Ad rubedinē. s. clarā cholericā. Nocēt magnifice: q₂ mordicāt ⁊ cōstringūt mās. Et vide hos sermōes scḋo regi. acu. a tex. cōmē. primi vsq₃ ad. 10. Doloribus vincētibus. i. fortibus cū multa materia.

¶ Et quādoq₃ est egritudo vehemētis siccitatꝭ ⁊ confert vapor emplastri ⁊ vaporationes humidorū temperatoꝝ qn̄ pcutit facie₃ ⁊ peruenit in attractione aeris. Et qn̄q₃ adiuuatur cu₃ electuarijs q̄bus vtuntur. Et cōueniētius eorum calefactis est cera alba colata abluta cum oleo violaceo ⁊ proprie quādo est dolor vehemēs. Et quādoq₃ reditur ad vētosas post mūdificationē corporis cū flōmia ⁊ alijs ⁊ fiducia ꝙ ipsum ia₃ sit mundificatū. Et ex ventosis enim cum ponunt̄ sup locū doloroſu₃ apparet iuuamētū maximū: ⁊ quādoq₃ sedat̄ dolor omnino: ⁊ qn̄q₃ trahit̄ ad partes extrinsecas: ⁊ emplastrū de synapi si administret̄ in hoc loco efficit operationē ventosoꝝ in attrahēdo.

¶ Hic īnuit qn̄ est bonū ꝙ vapor pueniat ad facie₃. Et peruenit in attractione aeris: supple ⁊ ꝯfert. Cum electuarijs ⁊ vnguētis. s. diuersis ꝛm mām ⁊ tēpora. Dolor vehemēs. s. acut⁹a cholera. Quod dicit de ventosis supra apparuit.

¶ Cum ergo pertransit septimum preceperunt antiqui dari electuariū factum ex amigdalis ⁊ granis alcurat ⁊ melle ⁊ butyro ⁊ visco albotin. Et quādoq₃ administrabāt ꝯfectiones magnas sicut est athanasia. Et est via bona qua incedere pn̄t q̄ artē verificauerūt ꝯfidētes in seipsis cū meditatione iuestigatrice al's iuestigatiōe vt succurrāt si hoc regimen dederit vt possit eger tolerare illud quare cū ea consequunt̄ finem mundificationis sufficienter. Noui autē timorosi nō cōfidentes in seipsis in hoc timēt mel ⁊ ponunt loco eius zuccharū. Et antiq̄ etiam iuuebant vtendum esse medicinis fortis mundificationis preparatis cum melle. s. pillulis que tenentur in ore sub lingua. Et iuuebāt in hac hora vtendum esse medicinis ⁊ emplastris que nominantur habētes odorem factis cum sansuco ⁊ emplastro asedebi. Et ad summū ille qui procedit hac via q̄ est antiquorum: oportet vt incedat ea cū cautela ⁊ obseruatiōe ⁊ timore ꝙ rumpat apostemata aut exiccet calorē plurimū. Deinde attinet ei vt cōfidat post illud de iuuamēto festino. Si autē egritudo remanet vsq₃ ad quartūdecimū diē nō est excusatio a vētosis ⁊ subtiliatione regiminis tunc. Et cū vigilie fiunt in eis vehementes: tūc necessarius est syrupus de papauere: ⁊ quando fit anhelitus in eis frequens: tunc nō succurritur illi nocumento nisi cū humectatione cum eis que sunt sicut mucilago psilij sorbēdo ex ea aliq̄d post aliquid ⁊ sicut iulep. Quandoq₃ aute₃ confert embrocatio lateris cū aqua tepida vt alleuiet̄ dolor ⁊ minoret̄ frequentia anhelitus: quoniā est nociua ꝛm ꝙ iam sciuisti: ⁊ post declinationē manifestam administra balneum ⁊ aliena īfrigidationē nisi in eis que sunt de genere cholere rubee. Et silr aliena regimen ingrossatiuum ⁊ administra subtiliatiuū ⁊ decoquant̄ in aquis ⁊ syrupis predictis caules ⁊ calamentum in fine eius ⁊ lambant semen alcurat cum melle. Q₂ si apostema fiat inobediēs ⁊ vadat versus collectionē regātur cu₃ regimie quod dicit̄ in capitulo illius ꝓprie. Et oportet vt caueant̄ in cōualescētibus pleureticoꝝ salsa ⁊ acuta

ta ⁊ saturitas ⁊ repletio saturitatꝫ faciētis nauseā ⁊ vētositas ⁊ fum⁹ ⁊ vox alta ⁊ saniositas ⁊ coit⁹. Nā si recidiuāt moriunť. Ꝉ dicimus si pleuresis est cal'a pura.

¶ Primo ponit curā post. 7. Scđo post. 14. ibi (Si aūt.) Tertio ponit curā intēdēdo ad quedā accidētia. ibi (Et cū vigilie.) ¶ Cōsiderandū ꝙ cū ptransit septimū: ītelligo absqꝫ copioso accessu sputi. Scđo ꝙ per medicos antiquos ītelligo ꝓuectos in arte cū scia ⁊ vsu experimēti q̄ sunt securiores in operādo. Noui aūt sūt oppositi istis. Est ḡ diuersitas in illis: q̄r noui medici ī istis dubitāt ⁊ nō vtunť nisi leuiorib⁹ sputatiuis timētes īflāmationē ⁊ rupturā añ maturationē. Antiq aūt vtunť fortiorib⁹ vt medicamie in quo est semē vrtice ⁊ sil'ia cū q̄b⁹ diuidūt mās. ⁊ faciūt eas sputari cū q̄dā violētia. Et lꝫ in hoc sit timor de exiccatione caloris: aut ruptura ab eis ante maturationē: tñ q̄r ꝯfidūt in bona estimatione vel estimatiua ꝙ ista nō eueniēt: ⁊ si eueniāt ꝯfidūt de festino iuuamento qđ faciūt ad ista si eueniūt: iō hac via īcedūt ⁊ prius volunt hoc q̄ꝫ collectionē ad saniē vel mortē. Et attēde oīa ista: q̄r sūt vtilia valde. ⁋ Ut succurrat. s. egro. Quare cū ea. s. via. Timēt mel nedum athanasiā. Alcurat. i. semē vrtice. Habētes odorē: q̄r sunt de reb⁹ calidis fortiter dissolutiuis. Asedebi est nomē illius viri. Qđ rumpat apostema. s. añ maturationē. De iuuamēto festino. i. festine: et in breui tp̄e iuuat faciēdo expuē mām vel ꝯfidit festine posse succurrere nocumētis que eueniēt. Si aūt ⁊c̄. A vētosis: q̄r iā eēt facta eūatio mãerū. Subtiliatione. i. cū reb⁹ subtiliatiuis ⁊ īcisiuis: q̄r signať ꝙ mā est grossa. Uel subtiliatiōe regimīs. i. subtili dieta. Tūc. i. in. 14. Uel tunc. i. qñ ponis ventosas super loco vt nō multiplicet materia. Et cū. pꝫ. Sciuisti. 1. cap̄. trac. 4. Et post declinationē ⁊c̄. Regimē ingrossatiuū. i. cū rebus grossis. Et intendit Aui. ad cōplementū mundificationis per sputum. Moriunť. s. frequenter: q̄r pars debilis multā recipit materiā.

¶ Si aūt nō est ita: īmo nō est pura ⁊ nō est vehementis caliditatꝫ: tūc in te est vt frices ⁊ empl'm facias cuꝫ eis que sunt sicut fenugrecū ⁊ pix ⁊ vt vētosas apponas. Et empl'm valēs ad illud. ℞. cineres radicis cauliū qui ꝯficianť cū adipe ⁊ fiat cū eo empl'm.

¶ Hic ponit curā pleuresiꝫ nō vere. Et p̊ in gñali. Scđo in spāli. ibi (Et in cura q̄dē.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑ nō purā intelligit illā q̄ est de flegmate vel mel'ia sepata a sanguie. Sꝫ purā intelligit calidā nō solū chol'icā vel sanguineā: sꝫ ēt flegmaticā ⁊ mel'icā de his mistis cū sanguie. Prīo ḡ ponit curā cōeꝫ cū localib⁹ resolutiuis mãe.

¶ Et in cura q̄dē flegmatici īcipiať a clysterib⁹ acutis ⁊ sol'one vētris. Et nō fiat flōmia ⁊ admīstrenť resolutiua que sint ex empl'is ⁊ vaporationib⁹ p̄dictꝫ in q̄b⁹ est virt⁹. Et cibenť sicla ⁊ aqua cauliū ⁊ aqua ciceris ⁊ oleo de oliuis aut oleo đ amigdalis dulcib⁹ ⁊ amaris ⁊ admīstrenť empl'a ⁊ vaporatiōes calide p̄dicta. Et deť in potu decoctio Joseph vigilatoris quā in potu dam⁹ cū oleo de kerua. Jn melācholico v̄o īcipiať a sorbitionib⁹ factꝫ ex tritico fracto cū melle ⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ electuarijs lenificātib⁹ calidis. Et sorbeanť olea lenificātia sicut oleū amigdalinum dulce. Et sorbitiones facte ex fabis ⁊ pauco fenugreco ⁊ lac mulctū ⁊ ꝓprie asininū: q̄m ip̄m est iuuatiuū eis. Et ex eis que ꝯferunt in eo est vt sumanť costi pōdus. ʒ. j. ⁊ deť in potu in aqua decoctionis anheti: ⁊ oleū balsami aut syrupus mellis: ⁊ hoc ēt ꝯfert tussi male.

¶ Hic ponit curā spālē. Prīo flegmatice. Scđo mel'ice. ibi (Jn melācholica.) ¶ Jn p̄ma soluiť qđ: an in pleuresi flegmatica cōpetat flōmia: q̄r si est pura flegmatica nō cōpetit: cū īcrudet mām. Decoctionē Joseph vigilatoris perquire 5° cañ. Modus dādi oleuꝫ de kerua poniť in fen. 16. Jn melācholico. s. dolore pectoris vel pleuresi. Et intēdit hic ad resoluētia ⁊ dat lac: ⁊ nō timet q̄r non est febris: aut est debilis. Tussi male. i. difficili de mā grossa.

¶ Aque v̄o congregate in pulmone cura est leuior eis que dicemus in cura empicorum: et quandoqꝫ indiget perforatione.

¶ Primo ponit curam aque. Scđo peripleumonie. ibi (Jn cura.) ¶ Curā hothor ītelligit ex cura pleuresis. Curā v̄o apatis mollis ⁊ duri ītelligit ex simili cura pleuresis flegmatice ⁊ mel'ice. Et est leuior eis. i. fit cū mūdificatis leuiorib⁹. Perforatiōe. s. pectorꝫ ⁊c̄.

¶ De cura peripleumonie. Cap̄. 4m.

In cura peripleumōie curriť cursu pleuresis nisi q̄r opꝫ vt empl'a ipsi⁹ sint fortiora ⁊ vt ponanť in eis que sunt ꝓfundātia. Et opꝫ vt sit sollicitudo ad mūdificādū cum sputo magis vehemēs ⁊ sit in ea loco iacēdi suꝑ partē spuēdi resupinatio decliuis versus illā partē. Cūqꝫ nā in ipsa fuerit restricta opꝫ vt in potu sumāt oī die semel de Ꝉ syrupo. ℞. cassie fistule ⁊ passularū enucleatarꝫ: amborꝫ añ. sextaria. iij. ⁊ ꝓijcianť suꝑ ea. iiij. sacraiati aque que decoquať vsqꝫ ad medietatē que sumať ⁊ suꝑ ipsaꝫ ꝓijciať sacraiati aque solatri. Et Ꝉ est illud qđ in potu forti dať ⁊ debili medietas eius. Et si nā lenitatē habuerit ⁊ debilitatem deť in potu rob myrti ⁊ cydonia dulcia assata ⁊ granata dulcia. Et illius que est ex genere almesir ⁊ cholere rubee cura est sicut narrauim⁹ difficilis. Nā si aliqđ ꝯfert est extinctio vltima cū succis vehemētis frigiditatis sicut olerū ⁊ herbarū ⁊ fructuū. Et deniť infrigidātia lenificātia sicut succus endiuie ⁊ similia illi. Qr si euacueť cholera cū eis que sūt sicut siracost ⁊ tamaridi ⁊ tereniabin ⁊ similia illis est bonū. Et similiter quādoqꝫ est necessariū in ipsa facere flobothomiā si fuerit illic repletio.

¶ Primo ponit curā peripleumonie vere. Scđo cholerice. ibi (Et illius.) ⁋ Prima in duas. Primo intendit ad egritudinē. Scđo ad accidens. ibi (Cūqꝫ natura ⁊c̄.) ¶ Emplastra fortiora: q̄r mā ꝓfundior. Profundantia fortasse acetū. vel crocus vel myrra si times acetuꝫ. Magis vehemens: q̄r mā grossior que oppilat vias aeris. Resupinatio. s. cū erectione: vt cū anhelitus ꝑparatione fere decliuis. Sextariū est. ʒ. vj. vel. vij. Sacraiati est sextaria sex. Lenitateꝫ. s. fluxibilitatē. ⁊ debilitatē. s. ex hoc. Almesir. i. apostematis calidi inflāmati. Repletio. s. de sanguine ⁊c̄.

¶ De empimate. Cap̄. 5m.

Quando apparēt in apatib⁹ pleuresis ⁊ peripleumonie signa collectionis p̄dicta ⁊ ascendunt: tūc necessariū est vt iuuamentū fiat ad maturādū post mundificationē corporis qđ fit cuꝫ emplastris ⁊ vaporationib⁹ sicut illud qđ fit ex farina ordei ⁊ visco alimbat ⁊ vino albo ⁊ dulci ⁊ ficubus humidis ⁊ ficub⁹ siccis. Et fortius illo est illđ cū quo ponunť stercus colūbinū ⁊ nitrū ⁊ est ꝯueniēs in fine ēt apud eruptionē. Et opꝫ vt dormiat ante horā eruptiōis suꝑ latus īfirmū: adiuuat. n. ad spuēdū ⁊ ad rūpendū. Si aūt caliditas fuerit plurima deť in potu aqua mellis in aqua ordei: aut aqua mellis subtilis sola. Et si caliditas est non fortis ⁊ virtus est fortis opꝫ vt in potu tribuať decoctio hyssopi in qua cū hyssopo decocta sunt asse ⁊ prassium ⁊ ficus ⁊ mel. Et in potu sumat aquā ordei decocti cū radicib⁹ lilij. Et qñqꝫ indiges eis que sunt sicut metridatū ⁊ tyriaca ad maturandū. Et cōuenientiores hore ad potandū ipsa sunt post maturatiōne integram vt erumpať fm cōseruationē innati. Et dactyli quideꝫ sunt vltimi in hac hora ⁊ post ipsaꝫ. Et syrup⁹ de prassio est vltimus. Trociscus maturatiuus. ℞. semen altee ⁊ citrulli ⁊ malue melonis ⁊ cucurbite ⁊ succū ligritie ⁊ florē melliloti ⁊ violas vel dragagāti fiant troc. ⁊ multotiēs q̄dē fiunt trocisci cuꝫ mucilagine semis lini ⁊ danť in potu cum

aqua ficuum. Eorum aūt cibi in ascensione sint panis infusus aqua: aut cū aqua ⁊ melle ⁊ oua sorbilia ⁊ que sunt illis similia. Et ea qb⁹ vtunt in secunda mēsa sint grana pini maioris ⁊ minoris ⁊ amigdale dulces ⁊ sorbitiones subtiles facte ex farina ordei ⁊ ciceris ⁊ fabarū cū oleo amigdalino ⁊ zucchero cū melle. Cūqz ptrāsit hora eruptiōis ⁊ cōplet maturatio opz vt iuuamētū fiat ad erūpēdū. Nā dimissio ipsi⁹ efficit egrum prauū ⁊ male ꝓprietatis. Et suffumigent guttura ipsoꝝ cū storace calamita. Et det in potu syrup⁹ hyssopi forꝰ quē diximꝰ. Et apponant fortiora emplastra que diximus. Et dare in potu metridatū ⁊ tyriacā in hac hora est iuuamētū al's iuuatiuū si nō fuerit febris neqz debilitas neqz extenuatio. Et in cibo dētur pisces saliti: ⁊ sumat i ore suo cū vadit dormitū pillulas factas ex hiera ⁊ pulpa collognitide. Et pillule ēt cochie in potu sumant in hora dormiēdi ⁊ suffumigent guttura eoꝝ cū storace calamita. Et qñqz ꝯfert ei mouere sedē super quā sedet hoie tenēte eū per spatulas. Et ꝯfert ei sumē in potu synapim cū aqua mellis ⁊ potare asam fetidā in lacte: ⁊ ꝯfert ei iacē sup lat⁹ sanuz qñ vult eruptionē ⁊ ꝑcipit vt vomit⁹ fiat post cenā in hmōi horis. Verū illud est timorosum: qñqz eni facit possidere eruptionē magnā vice vna: ⁊ qñqz ꝑfocat. Cum aūt erumpit necessariuz est vt cauterizet: deide consideretur. Nam si exiuerit sanies alba munda spes habenda est: ⁊ si nō: nō est spes habenda.

¶ Superius posuit curā hoꝝ aꝑatū qñ terminant per resolutionē ad saniē: ⁊ dr̄ esse empima: iō ponit hic cura empimatꝭ ꝑꝑ qd̄ dupliciter pōt introduci hec pars: ⁊ ex dictis appet. In cura aūt empimatis qd̄ tēdit ad exiturā siue saniē est quadruplex itētio. Una est maturatio. Scd̄a eruptio. ibi (Cūqz ptrāsit.) Tertia mūdificatio ⁊ abstersio. ibi (Cūqz erūpit.) Quarta ꝯsolidatio vel icarnatio. ibi (Cūqz mūdificata fuerit.) Et ꝭm hoc quatuor facit. ℣ Prima in duas. Primo ponit medicinas ꝯferētes ad maturationez. Scd̄o ponit cibaria ꝯueniētia in hac hora. ibi (Eoꝝ aūt cibi.) ¶ Et ascēdunt. i. augent accidētia post mūdificationē. Cōsiderandū ꝙ Aui. vult te esse certū ꝙ corpus nō sit plenū: qꝛ emplastra maturantia in corꝑe pleno attrahūt. Qd̄. i. que maturatio fit cū ⁊c̄. Uiso alimbat. i. terbētina. In fine. i. qñ alia nō valēt. Hasce. i. thimus. Scd̄z ꝯseruationē inati. i. cū hoc ꝯfortat ⁊ ꝯseruat calidū inatū ꝭm Aui. opiōnē ꝭm ꝙ declarauimus in qōnib⁹ nostris de tyriaca. Uel pōt exponi ꝭm ꝯseruationē inati. i. ꝯseruādo. Et ꝯsidera ꝙ calidū maturatiuū nō sit multū debile. In ascēsione. s. collectionis. Panis ifusus in aqua: qꝛ lot⁹ vt nō festinet eruptionē. Et si vis eā festinare sit nō lotus: qꝛ virtute fermēti hʒ virtutē ruptiuaz. Cūqz ptrāsit hora eruptionis: qꝛ non facit eā nā: ⁊ ideo cogimur eā facere nos. Dimissio ipsius. s. saniei. Prauū. s. male dispositū: qꝛ corrūpit mēbrū. ¶ Cōsiderādū ꝙ in dādo metridatū ⁊ tyriacā. s. fermētatam: Aui. ꝯsiderat tres ꝯditiones. Prima qꝛ non fuerit febris. s. fortis: qꝛ timet inflāmationē. Scd̄a si nō fuerit debilitas. Cōtra: qꝛ supra dixit ꝙ ꝯseruat calidū innatū. Dōm ꝙ lʒ ꝓprietate ꝯseruet: tñ est fortis opōnis a qualitate quā debiles virtutes nō tolerāt. Tertia ꝯditio est ꝙ nō sit extenuatio: qꝛ exiccat. Hic cōsidera ꝙ dosis illarū pillularū nō dʒ esse itegra ad soluēdū: qꝛ hoc nō querit in eis: sed dʒ dari vna pillula vel due vt tibi appet vt acuitate medicinarū. v. g. collognitide rūpat. Jacere sup lat⁹ sanū. Cōtra qꝛ sup̄ dixit iacere sup latus ifirmū. Dōm ꝙ iacere sup lat⁹ sanū iuuat ad rūpēdū: qꝛ mā grauat pāniculū: ⁊ ꝓprie cū repēte se voluit sup lat⁹ sanū. Jacere sup ifirmo iuuat ad eruptionē siue rūpēdū ꝑꝑ compressionē ptiū pectoris ⁊ pulmonis. Sup apostema iuuat etiaz ad spuēdū. Uomit⁹ qꝛ est magn⁹ mot⁹. Si exierit ⁊c̄. Et est afo. 46. 7. pti. Quicūqz empici ⁊c̄. In h̄ aūt attēde qnqz signa q̄ pōit Mes. ex qb⁹ sūt signa rupture salue. Primū ē lenitas. Scd̄z qes. Tertiū iocūditas. Quartū desideriū cibi. Quintū leuitas aliaꝝ opōnū.

¶ Cūqz erūpit sanies ⁊ currit ⁊ existimas ꝙ pauca sit ⁊ equalis: ita ꝙ possibile sit vt mundificet cum sputo vsqz ad. xl. dies: tūc oʒ vt admistrent post eā abstersiua lauatiua mūdificatiua dādo ea in potu cū icipit expui illud qd̄ erumpit Et illa sunt sicut decoctio hyssopi cū radice liliꝫ celestis cū syrupo d̄ melle ⁊ caules ⁊ sorbitiōes ꝑdicte facte ex faria ciceris ⁊ similib⁹ que sūt ex medicinis: ⁊ ponat in eis etiā faria horobi ⁊ ꝯfert etiā electuarium de squilla. Medicine vo singulares que sunt matres hmōi rei sunt sicut farina herbi ⁊ sauich liliꝫ ⁊ radix eius: ⁊ aristolo. vtraqz ⁊ pipera tria ⁊ synapis: ⁊ nasturtiuz ⁊ vsqz ad opoponacū etiā ⁊ costus ⁊ cassia lignea ⁊ spica. Et qñqz est necesse vt admisceat eis aliqd ex narcoticis cū mēsura. Et ex istis medicinis est scordeon. Ipm nāqz est vehemētis iuuamēti in hoc capitulo. Et iste medicine sunt matres medicinarū in hac hora iuuātiū ex qbus fiunt potiones ⁊ ēplastra ⁊ embroce cū spongijs ⁊ olea. Et qñqz fit oleū ad qd̄ virtutes earū permutant sicut oleū de lilio ⁊ narcisciuū ⁊ camomillinū ⁊ de alcāna ⁊ nardinū ⁊ sicut oleū laurinū ⁊ ꝓprie cū adest declinatio. Et qñqz ponit qd̄ est sicut oleū viol' ꝭm dispōnē ⁊ horā. Et qñqz ponunt in hmōi oleis ea que sunt sicut gumma pini ⁊ adeps ⁊ galbanū ⁊ flos squināti ⁊ hyssopus humida ⁊ fenugrecū ⁊ folia lauri ⁊ bdelliū ⁊ silia illis. Et cū febris est fortis nō sup̄fluas in calefaciēdo: qm̄ debilitat virt⁹ ꝑꝑ malitiā cōplonis ⁊ deficit a spuendo. Et opʒ vt succurrat ad regimē extractionis saniei post eruptionē ad pect⁹ in dieb⁹ in qb⁹ imaginat eger alleuiationē. Cum aūt existimaueris in pleuresi mām plurimaz ⁊ nō mūdificat. xl. dieb⁹ neqz in paucioribꝰ: imo facit cadere in ptisim tūc necessariū est cauterium fieri cū cauterio minuto quo ꝑforet pectus vt exiccet mā ⁊ trahat paulatim ⁊ abluat cū aqua mellis: ⁊ adiuuet ad extractionem eius ad exteriora.

¶ Hic ponit curā per abstergētia ⁊ mūdificātia que ꝑficiūt intentionē tertiā. Et ꝑmo qñ mā nō est sup̄flua: vñ estimat ꝙ cū medicinis possit fieri. Scd̄o qñ mā est sup̄flua. ibi (Cū aūt estimauer.) ℣ Prima in duas. Prio ponit qñ febris nō est fortis. Scd̄o qñ est fortis. ibi (Et cū febris.) ¶ Quadraginta dies: qꝛ post h̄ timet casus in ptisim. In his aūt mūdificātib⁹ pect⁹ ⁊ pulmonē per sputū attēde illa tria que ponit Mes. s. ꝙ sint abstersiua lauatiua ⁊ confortatiua partiū pectoris ⁊ pulmonis: ⁊ ꝙ sint expulsiua sup̄fluitatū per illā partē quas oēs. A. ponit siue inuit. Sauich lily. i. succus vel pulmētū ex eo factū. Imaginat eger alleuiationē: qꝛ facta eruptione eger imaginat se bene habere: ⁊ tūc opʒ facilitare sputuz: qꝛ dispō ei⁹ posterius fiet mala si nō mūdificet. Reliqua patēt.

¶ Cūqz mūdificata fuerit ꝯueni ad ꝯsolidādū. Et opʒ vt cognoscas ptē in qua est pus ex modis ꝑdictis de voce saniei ⁊ sonitu ei⁹ ⁊ hoc qd̄ iduit pect⁹ cū filo tincto luto rubeo. Et ꝯsideret qs locus exiccet veloci⁹: qm̄ ipe est loc⁹ saniei. Signū ḡ sup ipm fiat ⁊ cauterizet ⁊ ꝑforet illic. Nāqz qñqz nō cauterizat: imo ꝑforat lat⁹ cū flōmo: ⁊ ponit ꝑparatio talr ꝙ cū ea egredit sanies de qua accipiat oi die parū absqz extractione plīma subito. Et in hmōi qdē hora necia est ꝯsuatio v̄tutis cū carne ⁊ cibo tēpato: ⁊ nō ꝯsideres febrē: qm̄ ipa nō sanat dū sanies ꝑseuerat remanēs. Cū aūt expuit eradicat: ⁊ cū ꝯfortat eger ad expuēdū saniē aut ad illd̄ quo curat ex cauterio remouet febris ꝑculdubio: ⁊ multotiēs accidit vt apa erūpat añ maturatōez ⁊ est illd̄ qd̄ erūpit ab eo sanguis q̄re necaria est tunc flōmia ⁊ administratio emploꝝ ⁊ expelletiū ⁊ cōicantium. Empl'in eis ꝯueniēs caules ⁊ aqua mellis super

ꝺſcriptionē Aaron ponaꝶ. Et emplr̃m hmõi. ℞. piper capillũ veneris hyſſopũ ſiccã vꝛticã ariſtologiam rotundam fiat ex eis emplaſtrum cum melle.

¶ Hic ponit curã qͣtũ ad itētionē quartã que eſt ꝯſolidatio ⁊ icarnatio. Et pͥmo facit hoc. Scõo docet cognoſcere partē in qua ſanies eſt docēdo facē cauteriuꝫ vel apertionē ⁊ regimen in hoc. ibi (Et opꝫ.) Tertio oſtēdit qd fiēdũ qñ apoſtema erumpiꝶ ante maturationē. ibi (Et multotiens.) ¶ Cõſiderãdum ꝙ has medicinas habes in cap̃. de ſputo ſanguinis. Et lege a Meſue in h ca. ¶ Cõſiderandũ ꝙ qdã cauterizanꝶ qdã flobothomo aperiunꝶ. Cã diuerſitatis in hoc eſt diuerſitas hominũ in volũtate ⁊ imaginatione: ⁊ timoꝛ maioꝛ vel minoꝛ de alicuius vene inciſione. Cauterizamus aũt venã ſi timemꝰ ne fluat ſãguis. Et nõ ꝯſideres. i. nõ timeas ⁊c̃. Aut ad illud. i. ad malitiã. Quo. i. ꝓpter qꝺ curaꝶ. Et multotiens. Cõſiderãduꝫ ꝙ nõ fit flõmia ne multum ſanguinis ad partē fluat. Expellentiũ ⁊ cõmunicantiũ. Exponit Dynus dupl̃r. Primo. i. ſtipticoꝝ ⁊ ꝯſtringētiũ. Scõo expellentiũ. ſ. mãm de pectore ad cannam pulmonis verſus os. Et cõmunicantiũ. ſ. hanc mãm trachee arterie in quã tracheã arteriaꝫ dꝫ mã ingredi ad hoc vt expellaꝶ ſiue expuaꝶ. Aliter credo ꝙ. A. intelligat. Cuꝫ enī apoſtema rũpiꝶ ante maturationē: eſt ibi intētio duplex. Una eſt reſtringere ſanguinē ſanũ ⁊ bonũ exeuntē a membꝛo dilatato icõueniēter: ⁊ hoc fit cũ ſtipticis. Aliã eſt abſtergere ⁊ facilitare ad ſpuēdũ id qꝺ eſt ibi de mã mala. v̾. g. cũ farina ſeminis lini ⁊ oꝛdei ⁊ ſimiliuꝫ. Ergo dꝫ fieri adminiſtratio emplaſtroꝝ expellentiũ quãtũ ad pͥmã itētionē: cõmunicantiũ. ſ. in virtute cũ reliqͣs emplaſtris pleureticorum: qꝛ reſoluentiũ ⁊ ſputũ facilitantiũ: emplaſtruꝫ ꝯueniens eis ſm̄ Dynũ in qbus queriꝶ mundificatio vel eruptio ⁊ nõ eis qbus fit eruptio ante maturationē. Poſſet tamē intelligi vt videꝶ ſentire tex. eis. ſ. qbus erumpiꝶ. ſ. apoſtema ante maturationē: ⁊ tũc id qꝺ dicit ſuper deſcriptione Aaron: eſt deſcriptio alicuius emplaſtri ſtiptici: ⁊ foꝛſan qꝺ eſt hypoquiſtidos cui adiungiꝶ emplaſtrũ de caulibus ⁊ aqua mellis ⁊c̃. vel piper capil. vene. ⁊ totũ hoc erit expellēs v̾tute emplaſtri Aaron: ⁊ cõicãs ꝑꝑ adiũcta ſibi ⁊c̃.

¶ De cura vlcerũ pectoꝛis ⁊ cura ptiſis. Cap̃. 6m.

Cum vlcus qdē ē in cãna pulmonis: tũc medicamē ad ipm velociter vadit: ⁊ opꝫ vt facias doꝛmire egrũ ſuꝑ collũ ſuũ ⁊ teneat medicamē in oꝛe ſuo: ⁊ deglutiat ſaliuã eiꝰ paulatiꝫ: ita ꝙ nõ mittat plurimũ ſubito ⁊ excitet tuſſim: ⁊ opꝫ vt ipſe mollificet lacertũ gutturis ſui: ita vt deſcēdat ad guttur ipſiꝰ abſqꝫ excitatione ſode. Et medicine ſũt glutinatiua ⁊ exiccatiua quas dicemꝰ ēt in ptiſi.

¶ Cũ poſuit curã apoſtematũ dictoꝝ mēbꝛoꝝ in qua poſuit curaꝫ ſaniei in pectore ⁊ in pulmone: ſiue fuerit in exitura: ſiue in ꝯcauo pectoꝛis: hic ponit curã ſol'onis ꝯtinuitatis. Et pͥmo eiꝰ que eſt in cãna. Scõo eiꝰ que eſt in pectoꝛe. ibi (Ulcera v̾o.) Tertio eiꝰ que eſt in pulmone. ibi (Ulceris aũt pulmonis.) Dedit aũt intelligi curam vlcerũ diaphꝛagmatis: ⁊ foꝛſan lr̃a que dicit vlcera que ſunt in pulmone ⁊ in pectoꝛe: vult dicere que ſũt in pectoꝛe ⁊ diaphꝛagmate. ¶ Dicit pꝛimo ⁊c̃. Excitet tuſſim. ſ. ex hoc ꝙ caueat vt excitet tuſſim. Mollificet lacertum. ſ. gutturis: qꝛ relaxat ipſuꝫ ⁊ nõ laboꝛet: vnde fiat doloꝛ: ⁊ hoc eſt quod dicit abſqꝫ excitatione ſoda. i. doloꝛe pꝛopter laboꝛem.

¶ Ulcera v̾o que ſunt in pectoꝛe ⁊ pulmone que dixímus indigent vt iniciãꝶ in eis medicine lauatiue abſterſiue: ⁊ p̃cipiꝶ egro vt iaceat ſuꝑ latus ĩfirmũ ⁊ tuſſiat ⁊ cõmoueaꝶ aliquo motu. Et qñqꝫ egreditur pus ex eis poſt miſſionē aque mellis in vlcere cũ iſtrumēto attrahēdi poſt. Cũqꝫ mũdificaꝶ ſanies ⁊ ſperamus ꝙ nõ remanſit ex ea aliqͩ: tũc adminiſtrenꝶ medicine ꝯſolidatiue. Et nõ eſt in mũdificatiuis abſterſiuis in hmõi aliqͩ ſicut mel. Ipſum enī eſt mundificatiuuꝫ ⁊ cibus dilectus a natura ⁊ nõ nocet vlceribꝰ.

¶ Intēdit Aui. pͥmo ad lauãdũ ⁊ abſtergendũ. Scõo ad ꝯſolidãdũ. Et videꝶ ꝙ ad lauandũ intēdit nõ ſolũ in vlceribꝰ occultis pectoris cum quibus nõ eſt in pectoꝛe extra apertura: ſed etiam qñ eſt cũ apertione pectoꝛis: cũ dicit cũ inſtrumēto attrahendi pus. Cliſterizamus etiã quãdoqꝫ vlcera pectoꝛis manifeſte apparētia.

¶ Ulceris aũt pulmonis regimē eſt due res quarum vna eſt cura vera ⁊ altera eſt blandiēs. Cura qdē vera non eſt poſſibilis niſi qñ egritudo eſt ſuſceptibilis cure: ⁊ nos iam narrauimus eã. Et illud eſt cũ mũdificatione vlceris ⁊ exiccatione ipſius ⁊ expulſione materierum ab eo ⁊ pꝛohibitione catarri ⁊ adiutoꝛio ipſius ad conſolidandum.

¶ Hic ponit curã vlceris pulmonis: ⁊ hec eſt cura ptiſis. Et pͥmo p̄mittit. Scõo exequiꝶ. ibi (Cura qdē vera.) Et hec in duas. Pꝛio in generali ponit has curas. Scõo in ſpãli. ibi (Ulceris aũt mundificatio.) ⁋ Pꝛima in duas. Pꝛimo ponit curã verã. Scõo blãditiuã. ibi (Blandiētia.) ⁋ Pꝛima in duas. Pꝛimo p̄mittit qnqꝫ intētiones. Scõo ꝯfuſe declarat illas. ibi (Et iam p̄teryt.) ¶ Iaꝫ narrauimus: qꝛ vulnus pulmonis anteqͣ̃ fiat ſanioſuꝫ ⁊ apoſtemoſuꝫ põt curari vt dixit ſupꝛa trac. 4. cap̃. de vlceribus pectoꝛis ⁊ pulmonis. Et illud. ſ. cura vera eſt cũ quinqꝫ intētionibꝰ. ſ. mundificatione exiccatione ⁊ expulſione materierũ ab ipſo cuꝫ pharmaco ſolutiuo vel flobothomia ꝓhibitione catarri ⁊ adiutoꝛio ipſiꝰ ad ꝯſolidandum. Et poſſunt he intentiones fieri paucioꝛes: ⁊ poſſunt addi alie vt apparebit in particulari ſermone.

¶ Et iaꝫ p̄teryt illud in regimine ꝓhibitionis catarri ⁊ eſt radix tibi in hac cura. Et ſũma eiꝰ eſt mũdificatio coꝛꝑis ⁊ attractio mãei a capite ad ĩferioꝛa ⁊ ꝯfoꝛtatio capitis vt nõ multiplicenꝶ ſuꝑfluitates in ipo: ⁊ ꝓhibitio eiꝰ qꝺ effundiꝶ ex capite ad pulmonē ⁊ attractio illius ad aliã partē. Et opꝫ vt ſit mundificatio cũ flõmia ⁊ medicinis extrahētibꝰ ſuꝑfluitates diuerſas ſicut pillulis cochÿs ⁊ ꝓpꝛie cũ bdellio ⁊ gũmi addit̃ in eis: ⁊ foꝛtaſſe nec̃ia ſunt ea que educũt hũoꝛes melãcholicos ſicut epithimũ ⁊ ſimilia: ⁊ qñqꝫ idiges iterationibꝰ in eũone vt minoꝛenꝶ ſuperfluitates in ipſo. Euacua ergo cũ flõmia ⁊ medicina: deinde cuꝫ ſubtiliatione ⁊ ꝓpꝛie in coꝛpoꝛibꝰ foꝛtibꝰ. Et ex rebꝰ iuuãtibus in expellendo nocumentũ catarri eſt deiacur et ꝓpꝛie illud qꝺ eſt ex papauere: ⁊ cũ eis que dicemus in antidotario ⁊ reliqua. Et ex eis que iuuant ad hoc vt natura ſuſcipiat regimē eſt vt fiat ꝑmutatio ad regiones in qbus eſt aer exiccans ⁊ cureꝶ: ⁊ deꝶ in potu lac in eis. Et opꝫ vt ſit penetratio eius ſm̄ plurimũ ea que eſt p̄parati habēs collũ tēſum ad anterioꝛa ⁊ ad ſuperioꝛa vt equeꝶ caſus partium pulmonis pectoꝛis adinuicē ⁊ nõ remoueanꝶ partes vlceris a coopertura ⁊ poſitione nãli: ⁊ opꝫ vt nõ frequēteꝶ in ipſo ſedatio tuſſis cũ ꝓhibitione ſputi. Nã in ipſo eſt timoꝛ magnus quãuis meditari faciat lenitatem.

¶ Hic determinat has intētiones in ꝯfuſo: lꝫ aliquid in ſpãli declaret: ⁊ addit regimen vite patiētis. Et pͥmo declarat curã quãtũ ad intētionē eũonis ⁊ ꝓhibitionis catarri. Scõo regulãdo vitã ĩnuit curã quãtum ad intentionē que eſt mundificatio vlceris ⁊ exiccatio: ⁊ etiã ꝯſolidatio ſiue incarnatio quãdo docet dare lac. ibi (Ex eis que iuuant.) ¶ Iam preteryt. fen quinta. Hic ergo accipe ꝙ ptiſicos quãdoqꝫ flobothomamus ⁊ quãdoqꝫ purgamus: ⁊ omnia ſunt nota. Ex eis que iuuant ad hoc vt natura ſuſcipiat regimē. ſ. ſuper vlcus ꝯſolidando illud. Aer exiccans. qꝛ rõne aeris cõfert. Ita fecit Gal'. quinto de ingenio ſanitatis ca. 12. Preparatio. i. ſituatio. Sedatio tuſſis ⁊c̃. vt cum deiacur vel cuꝫ ſyrupo de papauere ſimplici meditari faciat: qꝛ enim ſedat tuſſim ideo ſe credit melius habere: ſed intentione ſputi eſt periculum.

¶ Blandientia v̾o ſunt regimen in indurãdo ea ⁊ exiccando ea: ita vt nõ fiat ꝯcauitas in eis neqꝫ dilatenꝶ lꝫ in eo nõ ſperenꝶ incarnatio ⁊ conſolidatio: ⁊ in hoc eſt ſpes in tēpoꝛe patiētis ea: quãuis vita eius ſit non dilecta ⁊ lediꝶ quolibet erroꝛe. Et iſta quidē exiccatiua conſtringunt pulmonē ⁊ exiccant eum ⁊ claudunt vlcus qͣ̃uis nõ conſolident ipſum. Et ſi hac via pro-

ceſſerit nõ oportebit vt adminiſtret̃ lac oĩno: ⁊ mel eſt vehiculũ medicinis ptiſis ⁊ ipm̃ nõ nocet vlcerib⁹.

¶ Hanc curam blanditiuaꝫ nunquam vidi fieri nec tentaui. Et eſt cura in qua fit cruſta ⁊ induratio vlceris cum rebus exiccatiuis: ⁊ ideo qui vult eam non debet vti rebus mollificatiuis actu vt eſt lac: ſed debet vti rebus exiccatiuis fortib⁹ vt eſt ſuffumigatio cũ arſenico: ⁊ facta hac induratione vlcus nõ ꝓcedit dilatando: ſed ſtat coopertum illa eſcara ⁊ parte dura: ⁊ nõ eſt vera incarnatio ideo vita eius eſt tedioſa. Et patent reliqua.

¶ Ulceris aũt mundificatio fit cũ medicinis predictis mundificãtibus: ⁊ cũ decoctione hyſſopi predicta ad ptiſim in antidotario. Et fortius illo eſt electuariũ de herbo cum granis cotti dictũ in antidotario. Et fortius illo eſt electuariũ de ſquilla cuꝫ lacte aſinino. Et quandoqꝫ eſt neceſſariũ vt aggregent̃ in eis viſcoſitatem facientia glutinatiua. Et quãdoqꝫ adiuuat̃ cum narcoticis vt prohibeat̃ tuſſis ⁊ adiuuãt medicinã in operatione ſua: ⁊ tunc neceſſariũ eſt regimẽ viuificabile: ⁊ iam diximus tibi hec mundificantia in capitulorum principio: ⁊ diximus etiã ea in capitulo empimatis. Et vſitata ex eis ſunt ſorbitiones facte ex herbo: ⁊ ſorbitiones in quibus ponit̃ porrũ de ſceni facte ex farina ciceris ⁊ alcandaros: ⁊ hoc ipſum porrũ elixatum ⁊ aqua mellis in quibus coquunt̃ mundificatiua incarnatiua: ⁊ omnia illa iam preterierũt tibi. Et cõfectiões exiccatiue ſicut diacyminũ ⁊ athanaſia ⁊ electuariũ de ſemine lini. Uerũ metridatũ ⁊ tyriaca cum adminiſtrant̃ in quibuſdaꝫ horis ⁊ ꝓprie in principio ⁊ vbi nõ eſt debilitas vehemẽs ſunt iuuatiua: ⁊ vbi nõ eſt febris iam perueniẽs ad vltimũ in arefactione. Et lutũ quidẽ ſigillatum eſt res magis iuuatiua in oĩ hora. Et lutũ armenũ ⁊ ſimiliter omnia que diximus ex emplaſtris ⁊ vaporationib⁹ ⁊ vnguẽtis mũdificatiuis. Cũqꝫ putreſiunt vlcera in pectore ⁊ in pulmone ꝯfert facere vt eger lambat coclearũ paruuꝫ de chitran in mane ſolo: aut cũ melle aut cũ aliquãtulo galbani liquefacto cũ melle. Si aũt illic fuerit caliditas ⁊ timent̃ mũdificãtia calida ⁊ nõ ꝯferũt frida: tũc ſumãtur pulmo vulpis ⁊ ſemẽ feniculi ⁊ ſucc⁹ capilli vene. aggregent̃ cũ aq̃ zucchari igroſſata: qm̃ eſt vltimum.

¶ Jam in ſermone generali poſuit curã vlcerũ pulmonis que eſt cura ptiſis: ⁊ in hoc cõprehẽdit tres generales intentiones quas poſuit Meſue. Hic in ſpãli ponit curã hanc. In cura aũt vlceruꝫ pulmonis ſunt ſex intẽtiones ſpãliter ⁊ perfecte colligendo illas. Prima eſt mũdificatio ⁊ abſterſio vlcerũ: ⁊ hanc p̃mo ponit. Secunda eſt ꝓhibitio mãerũ ad ipm̃: ⁊ hanc ſupra poſuit. Tertia eſt exiccatio fortis finitiua mãerũ ⁊ induratiua: ⁊ in hoc eſt cura blãditiua: ⁊ hanc ſecũdo ponit ſpãlius ponẽdo medicĩas ad hoc. ſup̃ eni generaliter poſuit. Quarta eſt incarnatio ⁊ cõſolidatio: ⁊ hãc p̃mo ponit. Quinta rectificatio vite patiẽtis: ⁊ hanc tertio ponit. Sexta eſt correctio accidentiũ: ⁊ hanc quarto ponit ⁊ vltimo. 2ª ibi (Et quãdoqꝫ admĩſtrant̃.) 3ª ibi (Cibi aũt eorum.) 4ª ibi (Et ptiſicis quidem multotiens accidit.) ¶ In toto p̃mo ſermone intẽdit ad mundificandum cum ſputo ⁊ abſtergendum ⁊ exiccandũ ⁊ cõſolidandum ⁊ incarnandũ: ⁊ ſi eſt putrefactio excedens qδ ſignificatur per fetorẽ: tunc cõcedit que hoc rectificant vt kitran. ¶ Cõſiderandũ aũt hoc medicamẽ laudabile factũ de pulmone vulpis ẽt ꝯfortat pulmonẽ ne recipiat materias. id qδ p̃mo dixit ꝙ narcotica iuuant medicinas ꝺpatione ſua eſt per viã fixionis earuꝫ ⁊ ꝓhibitione a reſolutione ſicut declarauimus fen tertia huius.

¶ Et quãdoqꝫ adminiſtrant̃ in hac egritudine genera ſuffumigationũ ⁊ exiccãtiũ ⁊ mũdificantiũ q̃bus fit ſuffumigatio cũ traiectorio. Et ex eis ſunt illa que. ℞. arſenicũ ⁊ piper fiãt ex eis ſimilitudines auellane cuꝫ albumine oui. Et ex eis ẽ illa que. ℞. foliorum oliue dulcis ⁊ ſtercoris vaccarum p̃gnatarum ⁊ adipis renũ hirci ⁊ arſenici ⁊ ſtercoris leporis ꝑtes eq̃les. Et ex eis eſt illa que. ℞. cortices nabac ⁊ arſenicũ ⁊ adipẽ renũ hirci. Et ex illis eſt que. ℞. arſenicũ ⁊ butyrum de ouib⁹. Et ex illis eſt illa que. ℞. arſenici ⁊ ariſto. ⁊ corticis radicis capparis ꝑtes equales aggregent̃ cũ melle ⁊ butyro ⁊ etiã pinea in qua eſt fex alkitrã ⁊ ẽt arſenicũ. ſ. citrinũ cũ ſiſamino oleo. Et quotiẽs caleſit cõplexio eius ſup̃flue curet̃ cũ trociſcis de camphora aliquib⁹ diebus ⁊ redeatur poſt eos ad exiccandum.

¶ Primo facit hoc. Secũdo ponit particulare regimen in vita. ibi (Cibi aũt.) Tertio redit ad ponendum quaſdam res quibus ꝓcedit in cura ptiſis cuꝫ quibus cõplet̃ tota. ibi (Et ex eis.) Primo ponit medicinas fortis exiccationis. Scδo canonẽ in remouẽdo ſuperfluã calefactionẽ. ibi (Et quotiens.) He medicine inquantũ induratiue ſunt blanditiue curãtes: inquãtũ vero finiunt materias malas cadunt in rectis ⁊ veris intentionib⁹ curatiuis. Et nos iaꝫ diximus ſupra de his in cura aſmatis. Lege a Meſue in hoc.

¶ Cibi aũt ſint ex perdicibus decoctis cũ ſeminibus ⁊ ſpeciebus ⁊ nõ ꝓhibeat̃ vinũ album purum in principio ſui ⁊ olfaciat ſuper odorifera ⁊ adhereat ſomno ⁊ requiei ⁊ quieti: ⁊ dimittat iram ⁊ rixam ⁊ non perueniat ad ipſum illud quod contriſtat.

¶ Jſta videtur ordinatio diete etiam cuꝫ intentione exiccationis quãtum ad cibaria ⁊ confortationis ⁊ intentione conſolidationis per quietem corpoream ⁊ quietem animalem.

¶ Et ex eis que ego multotiens ſum expert⁹ in corporib⁹ diuerſis ⁊ regionib⁹ diuerſis eſt vt vtat̃ patiens zucchar ro. recenti ſui ãni omni die q̃ꝫtum põt q̃ꝫuis multũ ſit: ita etiã vt cũ pane. Deide attẽdat̃ eſſe eius: tũc ſi ꝯſtringat̃ anhelit⁹ ei⁹ ꝓpter exiccationẽ roſarũ det̃ in potu ſyrup⁹ de hyſſopo ſm̃ q̃ꝫtitatẽ neceſſitatꝭ. Et ſi inflãmat̃ febris dent̃ in potu trociſci de cãphora ⁊ nõ itermittat̃ hec cura in ipſo: qm̃ ſanat. Et ſi nõ timerẽ dici mẽdax narrarẽ in hac itẽtione mirabilia ⁊ referrẽ ſũmã qua vſa eſt mulier ptiſica: ꝑuenit res ei⁹ ad hoc vt egritudo cũ ea ꝓlongaret̃ adeo donec ꝑueniret ad mortẽ ⁊ vocaret̃ ad ipaꝫ qui p̃pararet ea que morti ſunt neceſſaria. Tunc q̃dam frater eius ſurrexit ad eã ⁊ curauit eã hac cura tẽpore lõgo ⁊ reuixit ⁊ ſanata eſt ⁊ impinguata eſt: ⁊ nõ eſt mihi poſſibile vt dicaꝫ ſummã eius qδ comedit de zuccharo roſaceo.

¶ Hic ponit curã per vſuꝫ zucchari roſati ⁊ lactis q̃b⁹ perficit̃ oĩs intẽtio fere. ſ. abſterſio mũdificatio ⁊ ꝯſolidatio ⁊ ꝓhibitio fluxus mãerũ ꝯfortãdo pulmonẽ. Et p̃° per vſum zucchari roſati. Scδo per vſuꝫ lactis. ibi (Et qñqꝫ egẽt.) ¶ Dubitat̃ circa p̃mã partem: quare dꝫ eſſe recens zuccharũ ro. ¶ Dδm ꝙ plus abſtergit ⁊ neqꝫ ita ꝯſtringit materias. ¶ Dubitat̃ etiam quare inflãmat febrem. ¶ Dδm ꝙ põt dupliciter ꝯtingere. Uno modo per accidẽs: q2 inflãmat̃ cũ fit dulce vnde addit quãdoqꝫ in ſiti: vt colligit̃ a Raſi. 3. Almã. ca. 27. lꝫ credat̃ textus eius ibidẽ eſſe corruptus. Scδo mõ vt dicit Meſue ꝓpter exiccationẽ quã facit: vnde calor acuit̃: ſimile ei qδ dicit Auicẽ. audiui a viro fideli de quodam ptiſico qui ſtetit menſibus quatuor in ſolo pane ⁊ zuccharo roſato.

¶ Et qñqꝫ egẽt ſiccitas ⁊ arefactio adminiſtratiõe lactis ⁊ aldoch: ⁊ in h̃ eſt cibatio ⁊ equatio: ⁊ humectatio humoris corrupti ⁊ ꝯglutiatio vlceris cũ caſeitate ⁊ mũdificatio cũ abſterſione aque lactis virus ⁊ ſaniei: imo multotiẽs ſanat hoc regimẽ vlcera pulmonis cũ nõ intendit̃ in regimine eorum vt indurent̃.

¶ Hic ponit curã cũ lacte nõ acetoſo ⁊ acetoſo ⁊ dat regulã in vſu lactis. Primo nõ acetoſi. Scδo acetoſi. ibi (Aldoch aũt eſt neceſſariũ.) ¶ Prima in q̃nqꝫ. Primo ponit diſpõnẽ in qua cõuenit lac

⁊ cãs ꝓpter quas ꝯuenit. Scḋo docet eligere lac. ibi (Et de lactibus.) Tertio docet regẽ aĩal a quo dꝫ sumi lac. ibi (Et opꝫ.) Quarto docet regimẽ hoĩs debẽtis sumere lac. ibi (Et ille.) Quinto modum exhibitionis. ibi (Quidã aũt.) ¶ In ꝑma parte Auicen. inuit hanc rõnẽ: qḋ est cibus ptisicis ⁊ humectat eoꝝ ariditatẽ ⁊ equat humores corruptos ⁊ ꝯglutinat ⁊ abstergit ab eis virus ⁊ saniem cõperit ptisicis: sed lac est hmõi. ergo. Aldoch. i. lac acetosum.

¶ Et de lactibus magis cõueniens est lac mulieris suctum ex mamilla. Deinde lac asinarum ⁊ lac caprinũ ꝓprie ꝓpter stipticitatem que est in lacte caprino. Et lac equinum etiã est ex eis que mundificant ⁊ faciunt sputum facile. Verũ nõ est ei conglutinatio ſm ꝙ existimo. In lacte aũt ouino ⁊ vaccino est grossitudo: ⁊ si posset suggi ex vbere esset magis cõueniens.

¶ Docet hic eligere lac ſm aĩalia magis ꝑferens alijs humanum: qꝛ magis conforme nobis docens suggere ex mamilla vt nõ corrumpaꝛ ex mora: vt Gal. ponit. 7. terapẽ. cap. 6.

¶ Et opꝫ vt aĩalia ex quibus mulgeꝛ pascant plantas quaruꝫ operatio est necessaria. Ad incarnationẽ quidem sicut virga pastoris ⁊ hausigi ⁊ cõctre. i. pirus: ⁊ que sunt illis similia. Sed mundificãtia faciẽtia spuere sicut albasce ⁊ alandachocha ⁊ nidus apis: immo sicut lacticiniuꝫ. Et ille qui vtitur potu lactis: opꝫ vt obseruet reliquum regimen. Nam si errauerit in aliquo fortasse reducet super eum malitiam.

¶ Docet regere animalia: ⁊ si vis ex lacte magis incarnationem. s. exiccationem ⁊ stipticitateꝫ: tunc elige ex animalibꝰ cuius lac est magis caseale sicut capre ⁊ oues: ⁊ nutries ex rebus incarnatiuis sicut virga pastoris ⁊ hausigi. i. rumno ⁊ est rubi species. Et si vis lac mundificatiuuꝫ. s. lac abstersiuũ qḋ faciliter sputũ ⁊ abstergat alas animalia cum rebus ad hoc vtilibus. Andacocha. i. trifoliuꝫ. Mucilago apis. i. nidus vel ludus apis. Immo sicut lacticinium debile qḋ vocaꝛ lubleb quando velles forteꝫ abstersionẽ. Immo ventris solutionem. Et ille. Malitiam: qꝛ lac corrumpeꝛ.

¶ Quidam aũt medicoꝝ qui medicinaꝫ cõprehenderunt iam narrauerunt sufficientiaꝫ dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuiꝰ intẽtio est cũ ꝓposito nostro. s. quoniã opꝫ vt ex asinabꝰ eliganꝛ ille que a partu elõgate sunt quatuor mẽsibus aut quinqꝫ mensibꝰ ⁊ vadant ad vas in quo lac mulgeꝛ ⁊ abluaꝛ cuꝫ aqua. Et si lac fuerit mulctũ in eo ante laueꝛ cuꝫ aqua calida ⁊ fundaꝛ in ea aqua calida ⁊ dimittaꝛ donec dissoluaꝛ aliquid si fuerit in eo aqua. Deinde abluaꝛ cum aqua calida ⁊ frigida: deinde ponaꝛ vas in quo mulgeꝛ lac in aqua calida ⁊ mulgeatur in eo medietas sacraiati: ⁊ est quãtitas eius qḋ in potu daꝛ in die primo si egritudo fuerit salua. Et si nõ tunc plus illo dabis ſm ꝙ putaueris ⁊ existimaueris. Et sumat in potu in secundo die duplum illius mulctũ in illa mulsione.

¶ Hic ponit modum dandi lac. Et primo eligendo tempus lactis docet modum dandi etiam quãtitatẽ. Secundo docet modũ dãdi cõsiderando accidẽtia quedã. ibi (Et si natura fuerit iam restricta.) V Quatuor aut quinqꝫ mensibus: qꝛ nimis ꝓpinquuꝫ partui est infectũ superfluitatibus menstrualibus: nimis etiã distans nõ est sic laudabile. Sacraiati. i. ℥. iiij. ʒ. Si fuerit egritudo salua. i. nõ seua in accidẽtibus: qꝛ si fuerit ardens febris putrida non poterit dari lac. Et si nõ. exponit Dynus. s. quãtitas sufficiens: tunc dabis plus illo. Aliter potest exponi ꝙ in ptisico vel nõ est multa ꝯsumptio ⁊ extenuatio: ⁊ tunc detur parua quãtitas. vel est multa extenuatio: ⁊ tunc detur maior quãtitas: ⁊ hoc est qḋ dicit. medietas sacraiati. s. ℥. ij. ⁊ ʒ. ij. Dantur in potu in prima die si fuerit egritudo. s. nõ cum multa extenuatione. Etsi non fuerit egritudo salua: imo fuerit extenuatio multa: plus illo dabis.

¶ Et si natura iam fuerit restricta in die prima ponaꝛ in eo qḋ bibiꝛ in die secũdo aliquid zucchari ⁊ fac in tertio sicut fecisti in die primo. Qꝛ si nã nõ lenificaꝛ in scḋo ⁊ ꝓprie cũ nõ lenificaꝛ vsqꝫ ad tertiũ: tunc in potu da duo sacraiati lactis cũ duobꝰ danich salis indi ⁊ de amilo põdus. ʒ. s. vsqꝫ ad. ʒ. j. s. ⁊ nõ cesses dare in potu oĩ die põdus medietatis sacraiati. Qꝛ si ꝑuenerit sextus ⁊ nõ respõdet nã accipe ex lacte tres sacraiati ⁊ cũ eis cõmisce zuccharũ ⁊ salẽ ⁊ oleuꝫ amigdalinũ ⁊ polypodiũ. Si aũt respõdet vltra tres sellas: tũc non admisceas post illḋ ex lacte aliqd: aut minue ex lacte. Et oĩno opꝫ vt nõ addat nã in die ⁊ nocte super tres neqꝫ minuat ex duabꝰ: tunc si iuuaꝛ cum hoc da ei in potu tribꝰ hebdomadis. Et iam dixerunt qdã cõprehẽdẽtes ꝙ melius lac in potu sumẽdũ illḋ est qḋ est aĩalis pascentis loca in quibus sunt herbe subtiliatiue mundificatiue cum stipticitate ⁊ exiccatione sicut absinthiũ ⁊ allia sceba ⁊ abrotanũ ⁊ polium ⁊ rubus. In lacte aũt caprino rectius est vt misceaꝛ cum recenter mulctũ est aliqd aque ⁊ igniantꝛ lapides ⁊ ꝓijciantꝛ super ipsum multotiens donec coquatur ⁊ auferatur eius aquositas: ⁊ hec est melior decoctio ꝙ̃ decoctio sup ignẽ. Et attẽde ẽt lenificationẽ nãe nisi sit diaria: tunc eniꝫ opꝫ vt ponas in eo hypoquistidos. Aut tussis plurima: quare tũc opꝫ vt ponas in eo dragagãti põdus. ʒ. j. Et si fuerit stomachꝰ debilis ponanꝛ in eo cyminũ ⁊ carui. Et lac quidẽ coctũ cum digerit ipsum ptisicus est ei cibus sufficiens: ⁊ quando post ipsuꝫ febrit ptisicus: tunc oportet vt abscindatur.

¶ Hic docet modũ exhibitionis lactis intendendo ad accidentia. Et ꝑmo ad vẽtris siccitatẽ. Scḋo ad lubricitatẽ. ibi (Et attende.) Tertio ad tussim. ibi (Aut tussis.) Quarto ad debilitatẽ stomachi. ibi (Et si fuerit.) Quinto ad febrẽ. ibi (Et qñ.) ¶ Qḋ ꝑmo dicit est notum. Ex lacte. i. cum lacte. Super tres. s. sellas. Decoctio autem lactis quãdo docet facere est ſm doctrinã Mesue ⁊ est ſm quam partes lactis bene attinguntur a calore resoluente aquositatem. Reliqua patent. De debilitate stomachi intelligit si est ex defectu caloris: vnde ponit cyminũ ⁊ carui.

¶ Aldoch aũt est necessariũ cum vehementia est feb. ⁊ cum est solutio ventris ⁊ est eis iuuatiuuꝫ valde. Et melius est si dimittaꝛ lac acetosuꝫ nocte vna post acceptionẽ butyri totius in loco temperato: deĩde moueatur in mane vehemẽter donec adinuicẽ vehemẽter misceaꝛ: deinde sumantur trocisci de farina tritici que sit simila boni panis adeo perforati donec sint illi qui nominanꝛ berẽgẽ persice ⁊ ꝓijcianꝛ super pondus. ʒ. x. ex eis pondus. xxx. ʒ. de aldoch ⁊ accipiaꝛ ⁊ in die secũdo adde de aldoch decimã sui ⁊ minue de pane pondus. ʒ. j fac illud assidue donec remaneat solũ lac acetosum: deinde conuerte cũ nõ indiget aldoch: ⁊ apparet sanitas ⁊ declinat egritudo. Non ergo cesses minuere ex aldoch ⁊ addere in trociscis dõec abscindatur lac. Qꝛ si aliqui eorum habeãt diariam ꝓijcere ferrum ignitũ in aldoch multotiens nõ est malũ: ⁊ redi hic ad illud qḋ dicit in antidotario.

¶ Hic ponit cañ. in vsu lactis acetosi: ⁊ docet miscere trociscos de farina tritici quos Mesue vocat tortellas: ⁊ venit diminuẽdo ad purum lac quando indigemus extinctione febris: ⁊ cum cessauerit ⁊ indigemus viuificatione ⁊ restauratione reuertitur gradatiꝫ ad primas tortellas. Vide in hoc Mesue.

¶ Cibi aũt ipsorum sint ea que glutinationem faciunt sicut panis de simila ⁊ tri. et que fiunt de milijs. ⁊ rizi etiã mundificat ⁊ facit nasci carnẽ. ⁊ kisth ordei bene decocta est glutinatiua mundificatiua: ⁊ est cõueniẽs

apud vehementiam febris ⁊ ꝓprie cū cancris quorū extrema sunt ablata quorum ablutio est iterata cum aqua ⁊ cinere: ⁊ ꝓprie cum oleribus frigidis ⁊ lentes etiā. Et ea que accipiuntur cū cucumerib⁹ ⁊ citrullis ⁊ melonibus efficiunt sputū facile. Si autē febris est leuis: tunc nō est aliquid sicut caules ⁊ asparagi ⁊ ea que spuere faciūt. Pisces autē saliti cū comedunt̄ semel aut bis cōferunt in mundificādo: ⁊ cum vlcus est malignū tūc aliena illud ⁊ omne salsum. Et si eos carne cibaueris: tunc sint cum eis que sunt sicut caro althaigi ⁊ galline ⁊ perdicis ⁊ alcanabir ⁊ minutarum auiū: ⁊ omnes sint nō impinguate: ⁊ melius est vt comedant eas assatas vt sint vehementioris exiccationis ⁊ incarnationis. Et extremitates etiam sunt bone ꝓpter viscositatē earum ⁊ pisces in furno decocti. Et quando desiderant iura: tunc permisce ea cum melle. Et quandoq̧ conceditur vt ipsi ingrediantur balneū ante cibū: ⁊ post ipsum cū non est in epatibus ipsoꝝ oppilatio. Ipsum enī impinguat eos ⁊ ꝯfortat ipsos. Aque v̄o ipsorū quas ipsi potant sint aque pluuie.

¶ Hic ponit curam quātum ad intentionem que est diete rectificatio. Chist ordei vt ptisana ⁊c̄. Cōtra: quia sunt stiptice. Dōm ꝙ forsan loquitur de aqua eorum que habent stipticitatem abstersiuam. Uel loquitur in materiebus calidis subtilibus que indigēt aliqua inspissatione. Malignum .i. corrosiuum.

¶ Et ptisicis quidē multotiens accidit sputū sanguinis s̄m ꝙ p̄terijt eius rememoratio. Et ex troc. bonis ad illō sunt trocisci qui. ℞. luti sigillati. ʒ. iij. amili luti armeni rosarū rubearū: oīum an̄. ʒ. iiij. charabe: granoꝝ myrti: amboꝝ an̄. ʒ. vj. cācroꝝ adustoꝝ: seminis portulace: amboꝝ an̄. ʒ. xv. coralli dragaganti spodij sedine: oīum an̄. ʒ. xv. gūmi feniculi succi ligritie: oīum ana. ʒ. vij. conficiant̄ cū succo portulace et aqua rosa. recentium ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ bibantur cum aqua cucumeris aut cum aqua pluuiali.

¶ Hic ponit curam intendendo ad accidentia ⁊ sunt duo. s. sputū sanguinis ⁊ casus vue. Sedine .i. emathitis.

¶ Et multotiens quidem accidit ptisico casus vue et cadit in laborē ⁊ prefocationē propter ip̄m. Et quādoq̧ indiget abscissione eius.

¶ Et quāuis ptisicis possint accidere plura accidentia alia: tamen vel sunt intellecta ex hoc capitulo vel alijs capitulis huius tertij cañ. vel quarti ⁊c̄.

¶ Gentilis fulginatis expositio super ii^a fen tertij.

Uibus cōditionibus externa satagebat oratio diuino fulciti subsidio condigne ad medicinalē theoricā venimus in ea tertij canonis parte nostra inuestigatiuam expositionē ponentes a fen ii^a post ⁊c̄. Totus autem tertius canō diuiditur in quinq̧ partes. Huius enim libri tractatio est de egritudinibus singularibus appropriatis membris. Membra autē sunt quedā animata superiora ⁊ eis ānexa. Et quedam spiritualia post ⁊ que adiacent. Quedam nutritiua que sub diaconate vel sub diaphragmate. Quedā generatiua vtriusq̧ pricipij. Quedā extrema magis de quorum membrorū dispositionibus vt patet determinat. Nunc ergo ad presens in hac ii^a fen post declarationē dispōnum pulmonis ⁊ pectoris de dispositione cordis determinat. Non est autē hic ordo determinationis sumptus ex membroꝝ nobilitate. Hec enim fen prior ordinaret̄ in hoc libro: sed potius attenditur ordo situationis ⁊ prius occurrentis membri descēsione gradata ab his membris que superius sita ad ea que post sunt. Quia ergo medico qui vult egritudines regere que in membris existūt occultis necessaria est anathomia vt scd̄a fen p̄mi cañ. doctrina tertia p̄mo capitulo: ideo p̄mo anathomiam cordis ponit: deinde eius dispositiones vt in sequenti capitulo. Sic enī seip̄m Aui. vniuer-

sali prohemio ordinare voluit dicens. Prius incipiā ab anathomia illius membri ⁊ eius iuuamento.

¶ Fen ii^a de dispositinibus cordis.

¶ Tractat⁹ p̄mus eius de p̄ncipijs ⁊ radicib⁹ ad illō.

¶ De anathomia cordis. Cap. p̄^m.

Or quidem creatū est ex carne forti vt sit lōginquū a nocumētis in quo ꝯteste sunt species villoꝝ fortiū vehementis diuersitatis. s. longitudinaliū attractiuorum: latitudinalium expulsiuorum: ⁊ transuersalium retentiuorum vt sint ei species motuum.

Rimo ergo Auicenna anathomica decisione demonstrat cordis substantiam ⁊ compositionē ex villis. Secundo formā ⁊ quātitatem sui anathomizans capsulam. ibi (Et mensurata.) Tertio sui ostendit ventres. ibi (Et in ipso sunt ventres.) Quarto locū. ibi (Et cor quidem positum est.) Quinto ponit diuersitatem morum quorūdam animaliū ex diuersitate cordis alia addens. ibi (Et si aliqua animalia.) ¶ Alia diuisio ⁊ cōtinuatio est ꝙ octo sunt que debēt videri de corde per eius anathomiā. s. substantia: quātitas: figura: numerus: partium: locus: colligātia: complexio: ⁊ vtilitas siue iuuamentū. Primo ponit tria. Ultima omittit que patent ex his que hic dicunt̄ vel alibi dicta sunt. Primo ergo manifestat anathomiā illam cordis. Secūdo ostēdit diuersos mores fieri in animalib⁹ ex diuersitate cordis. ibi (Et si aliqua animalia.) ▽ Prima in quinq̧. Primo demonstrat cordis substantiā. Scd̄o quātitatē. ibi (Et mensurata.) Tertio figuram. ibi (Et gradatā.) Quarto numerum partium. ibi (Et positū.) Quinto situm. ibi (Et cor quidē.) ¶ Considerandum ꝙ partes cordis quedam sunt circūdantes ⁊ quedā essentiales ⁊ cōponentes. Prime sunt due. s. capsula cordis ⁊ membrum quoddam cartilaginosum circa qd̄ sicut circa fixum mouet̄ cor. Essentiales sunt duplices: extrinsece ⁊ itrinsece. Extrinse est pinguedo additamenta siue auricule cordis: ⁊ orta a carne. s. vene due: ⁊ arterie due. s. arteria adorti ⁊ arteria venalis. Primo ergo facit hoc. Secundo dat modū nutricationis cordis. ibi (Et cor.) ▽ Prima in duas. Primo ostendit partes circunstantes. Scd̄o essentiales. ibi (Et in ipso.) ▽ Et hec in duas. Primo enī ponit partes intrinsecas. Secūdo extrinsecas. ibi (Et vene.) ▽ Et ista in duas. Primo ostēdit orta. Scd̄o additamēta. ibi (Et sunt ei duo additamenta.) ▽ Prima in duas. Primo hoc. Scd̄o ostendit modum cōpositionis partiū cordis docendo euitare errorem qui posset ꝯtingere. ibi (Et origo arteriarū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cum cor sit vite p̄ncipiū ⁊ primū viuens: vt hic ⁊. 21. fen. 2. ca. ⁊ vltimū moriens: vt in fine huius capl̄i. ⁊ similiter Aristo. 2° de gn̄one aīaliū ca. 12. al's ca. 4. nō solū ex situ ⁊ forma ⁊ ꝯtinente ip̄m oportuit ponere a nocumēto longinquū verū etiā ex ꝓprie sub̄e cōstructione qd̄ est dū ꝯstat ex carne forti: nec hoc a receptione aīe ꝓhibet.

¶ Quereret aūt aliquis quis sit modus carnis cordis. ▽ Sciendū aūt carnem cordis posse veram carnē vocari vt est ea que in animali inter cutem ⁊ os cōtinet̄: cui quidē vt ad sensum apparet similis est nō parum. Potest etiam nō imerito vocari caro cōfusa. Hac nūcupatione vocat̄ caro cōfusa: q2 cōfunditur s̄m cōplexionem membri nullam sibi appropians. Caro enim de se calida est ⁊ humida. Que aūt cordis calida est ⁊ sicca cū cor in numero siccoꝝ ponatur: vt Auicē. p̄mo cañ. fen prima cap̄. de cōplexionibus membroꝝ. Lꝫ aduersatur Auer. 2° colliget ca. 3. Non est aūt caro cordis simplex: ⁊ si possit aliq̄ nuncupatione vocari cōfusa. Hanc enim simplicem carnē constituit sola sanguinis inspissatio absq̧ diuersa villorum formatione vt caro epatis. Caro autē cordis diuersa villorum formatione formatur. vnde Gal'. 2° de complexionibus. 3. cap̄. Caro que est in epate ⁊ que est in splene ⁊ que est in pulmone ⁊ que est in renibus: in natura sua est simplex sicut que circūdat̄ arterijs ⁊ neruis que in vnoquoq̧ sunt viscerū. Carnis autē que est in corde nō est forma simplex: sed sicut est in lacerto villus quo ꝯtinet̄ caro ipsi⁹: simil'r est in corde.

Dub^m p̄^m

¶ Secundo dubitat̄: an sit necessariū cor cōponi ex carne villosa. ▽ Arguit̄ ꝙ non: q2 illud qd̄ ponit̄ p̄ncipiū nō vnū: sed multiplex oīno a ratione principij debet excludi. Ideo enī cor ⁊ merito p̄ncipium ponunt: q2 in aggregata multitudine ad vnū primū deuenire est. Illud aūt maxime vnum esse oportet. Posita autē multiplicitate in eo: adhuc ad aliud prius deuenire opꝫ. Cor aūt est p̄n-

Dub^m 2^m

cipium ꝑncipij aut nullum desuper: vt quinto de gñóne aīalium
penul. ca. Villoꝝ aūt diuersitas in eo ponit multiplicitatē. Amplꝰ
hec villoꝝ distīctio in corde nō est ꝑꝑ aliud nisi ꝑꝑ actꝰ attractio-
nis receptiōis ⁊ expulsionis. Videntˀ aūt hi actꝰ ꝓprij ⁊ cōes absq;
villoꝝ distōne fieri vt in ꝯsimilibꝰ mēbris ⁊ epate. Cōueniētius ꝙ
suffīcet ex vna carne vnius cōpactionis ꝯficere coꝛ. ¶ Huiꝰ oppo-
sitū vult hic Aui. ⁊ Gal. 7° de iuuamētis mēbroꝝ. c. z. de iuuamēto
cordis. Et de aīalibꝰ Aui. 13. 3. ca. Et Haly. z. tra. thegni. 146. cōmē.
alˀs cōmē. 30. trac. vētris lib. 6. de vtilitate pticu. ca. de suba cordis
ca. 8. ¶ Dōm coꝛ fuisse compositū necessario ex diuersis villis: qꝛ
membrū qꝺ est diuersoꝝ motuū localiū subm opꝫ habere diuer-
sas partes qbꝰ perficiantˀ. Apparet enī ꝙ membrū si sit motū di-
uersis motibꝰ localibꝰ ⁊ volūtarijs etiā diuersis perficitˀ muscu-
lis. Sic etiā ⁊ de membro naturaliter moto diuersis motibꝰ loca-
libus vt est coꝛ. ¶ Sciendū enī ꝙ ex operationibꝰ que sunt in mē
bris quedā sunt eis appropriate: ⁊ iste diuerse existētes absq; vil-
loꝝ diuersitate fiunt: sed ꝓprio calido. Quedā aūt sunt cōmunes
magis qbus ⁊ operātis mēbri motus requiritˀ: ⁊ ille egent villoꝝ
diuersitate sicut est operatio matricis vesice ⁊ stōchi. Lꝫ aūt vil-
loꝝ diuersitas sit imediatius ꝓpter qꝺ operationes cōmunes re-
tentiue ⁊ expulsiue ⁊ attractiue diuersificantˀ: attamen he opera-
tiones reducuntˀ radicaliter in qualitatū vel cōplexionis diuersi-
tatē cuꝫ ꝯsimiliū radicaliter sit opatio: vt tertia afoꝛ. illo afoꝛ. 18.
Quotidiane. ⁊ per ꝑus cōplexioni ꝯtingit: vt ꝑmo de accidenti ⁊
moꝛbo cap̄. 5. ¶ Ex quo opposite rōnes soluuntˀ. Et cuꝫ ꝑmo dicitˀ
ꝙ illi villi faciunt in ꝑncipio multiplicitatē. Dōm ꝙ non est tota-
lis multiplicitas. saluatˀ enī in eis oībꝰ ratio vna cōpositionis cō-
munis per quā eis ꝑmo inest aīa respectu alioꝝ membroꝝ. nec il-
la partiū diuersitas ponit totū diuersum cum sint oīno in actu et
vnite simul: vnde mēbrū figure ⁊ forme vnius ꝯstituāt vt coꝛ. Vel
aliter soluitˀ ꝙ partes ille villose ꝑncipaliter reducantˀ ex eis in
eos villos qui cordi sunt magis ꝑncipales vt sunt longitudinales:
vt infra patebit. ¶ Ad scđam pꝫ solˀo. Membroꝝ enī ꝯsimiliū nō
sunt operationes cōmunes. Epar aūt ⁊ si operationes cōmunes
exerceat nō eget vt ip̄m localiter moueatˀ cū ꝑncipaliter sit ꝑnci-
piū virtutis sanguifice que ꝑncipaliter alteratione cōpletˀ: vel foꝛ
san quo ad venarū villos hꝫ diuersitatē.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitatˀ tertio que maneries villoꝝ magis ad partē interiorem
cordis accedat. ¶ Et videtur ꝙ villi latitudinales: qm̄ supponēdo
ad p̄sens his perficitˀ expulsionis actus. Hoc aūt videtˀ cordi ma-
gis inesse vt ꝑncipale membꝝ. est enī coꝛ ꝑncipale: qꝛ oībus dans
⁊ tribuens vitā ⁊ a nullo recipiens. Unde ꝑma ꝑmi caplˀo de mē-
bris dixit ꝙ membrū tribuens ⁊ nō suscipiēs est coꝛ. per actū aūt
ꝯstrictionis qui villis latitudinalibus perficitˀ coꝛ est tribuens. hi
ergo in sui ꝓfundo magis situabuntˀ. ¶ Videtˀ secūdo ꝙ transuer-
sales: hi enī vt nunc ꝯceditˀ ad retinēdū sunt facti. Retentio auteꝫ
magis appropriatˀ cordi ꝙ̄ aliquis alioꝝ motuū: cū nullo tempoꝛe
coꝛ ab actu retētionis oīno vacet: imo in tabefactis ⁊ ex ea moꝛ-
tuis in eo sanguis reperitˀ: vt in libro de tabe cap̄. 5. vel in decisis:
vt de partibꝰ aīaliū ꝑmo in fine. ¶ Videtˀ tertio ꝙ lōgitudinales:
qm̄ hic motus ꝑncipalioꝛ ⁊ dignioꝛ videtˀ. Unde Gal. de iuuamen
tis mēbroꝝ. 7. cap̄. 3. ponebat cordis expansionē foꝛe ꝑncipiū mo-
tuū. ¶ Dōm ꝙ in corde villi per diuersas tunicas nō situantur vt
duas cordi tunicas: ita esse ponamus sicut in stomacho ⁊ intesti-
nis foꝛsan ⁊ in vesica: ⁊ hoc sensus māifestat: ⁊ etiā qꝛ melius fuit
vt nō īpeditis operationibꝰ cordis coꝛ magis homogeneū fiat: qꝺ
fit nō facta in tunicis distinctione: sed villoꝝ adinuicē in vnū coꝛ-
pulentia ⁊ textura. vnde ⁊ hoc Auicē. inuere voluit dicens. in quo
cōtexte sunt villoꝝ sp̄es foꝛtiū. Neq; hoc īpedit membrū a diuer-
sa operatione: qm̄ vene ex vna tunica sunt villoꝝ ꝯtexturā habē-
tes. Etiā hi modi attractionis saltem ꝓprij ex vna foꝛmali parte
fieri possunt solū ex modo cōpositionis habētes latitudinē. Sicut
⁊ Auicē. voluit in his mēbris villos esse cōtextos dicens. mēbroꝝ
que vnā habent tunicā tres villoꝝ sunt adinuicē species cōtexte.
ꝑma ꝑmi cap̄. de membris. Si aūt quis oꝛdo ꝓpinquationis hoꝝ
villoꝝ ad interius sit: erit qꝛ villi longitudinales erunt interioꝛes
magis. qꝺ ꝑmo monstratˀ ex operatione que eis completˀ ⁊ est at-
tractio. Unde Auicē. longitudinaliū attractiuoꝝ. Attractio aūt in
corde ꝑoꝛ ⁊ ꝑncipalioꝛ motus est ꝙ̄ alioꝝ aliquis. opꝫ eniꝫ ꝙ ꝑus
aliquid attrahatˀ ꝙ̄ expellatˀ aut retineatˀ. Sicut ergo oꝛdo est in
his operationibꝰ ita ⁊ in villis. Sicut enī Auicē. 13. tertij situat in
stomacho villos dicens in ꝑmo cap̄. nō positi sunt villi expulsiui
extrinseci: nisi qꝛ attractio est ꝑma operationū eius. Si ergo ali-
quis oꝛdo est: hic est qui dictus est. Et etiā Gal. sensit in cap̄. de iu-
uamento auricularū cordis cap̄. 4. ꝙ attractio ꝑncipalioꝛ motus
sit. dicens ꝙ virtus motus expansiui in corde addit supꝛa virtutē
motus cōtractionis. Amplius ꝯueniēs nō est ponendo oꝛdinē: ex-
pulsiuos simul ⁊ attractiuos vocari. Unde Auicē. caplˀo de mem-
bris. sen ꝑma sic dicit. nō creati fuerunt nisi ne attrahēdi ⁊ expel-
lendi simul villi existāt: opꝫ ergo hac cōtextura si aliquis oꝛdo est
transuersales magis ad mediū tendere. Tendēt ergo latitudina-
les aut ad interius magis aut ad exterius. nō inquā interius cum
expulsiue deseruiant que post operatˀ: ergo magis exterius tēdet
quapꝛopter longitudinales magis ponetˀ interius. Adhuc cōceditˀ
ad presens ꝙ arteria hꝫ interius villos latitudinales: ex Auer. z°
colliget cap̄. 5. lꝫ in hoc multa discoꝛdia accidat. Si ergo illud est
opꝫ ecōtra in corde situari villos ponendo villos illi cōtrarios in-
terius magis vt lōgitudinales: qꝛ semꝑ motus cordis motui arte-
rie opponitˀ cū eo dilatato ꝯstringantˀ vt fere plurimoꝝ sentit mo-
dernoꝝ opīo. ¶ Diceret aūt quis: nōne cōcessum est expansionis
motū prioꝛē esse eo qui expulsionis: sic ergo in arterijs precedit: ꝙ
in eius attractione sunt tractus qui longis perficiuntˀ villis: vnde
hi magis situabuntˀ iterius: si ergo huius ꝯtrariū poni opꝫ in coꝛ-
de in eo interius ponentˀ latitudinales magis: cuius ostensum est
cōtrariū. ¶ Dōm ꝯueniētius foꝛe motū arteriarū oꝛdinari ad mo
tum cordis ꝙ̄ motū cordis diuersificari ex motu arteriaruꝫ sicut
naturaliter videtˀ cōgruū ꝑncipiatū moueri ad motum ꝑncipij ꝙ̄
ecōtra. Arterie aūt a corde nascuntˀ: quapꝛopter opꝫ motuꝫ arte-
riarū ꝯsequi motū cordis nō aūt motus cordis cōsequi motū ar-
teriarū: ꝙ̄ꝙ̄ in arterijs aliqua ꝓpria virtus sit qꝛ ipse mouentˀ: vt
sentire videtˀ Auicē. de pulsu cōplexionū: que etiā de sanis coꝛpo-
ribus in sui motu motuꝫ assequuntˀ cordis nō aūt ecōtra. Si ergo
prioꝛ motus cordis est attractio: opꝫ ꝙ in arterijs post respōdeat
expulsio que villis latis perficitˀ: ergo si qua sit hec diuersitas erit
ꝙ villi latitudinales in corde erunt exterius magis: longitudina-
les aūt magis interius. Et hoc assentire videtˀ Gal. 7. de iuuamen-
tis membroꝝ caplˀo de iuuamēto cordis cap̄. z. dicēs. Substātia
aūt coꝛpoꝛis cordis ex carne ⁊ villis diuersis ꝯstituitˀ: qm̄ amplifi-
catˀ ⁊ expanditˀ per fila in lōgitudine cordis ⁊ cōtrahitˀ per fila cur-
rentia ꝺm latitudinē in circuitu ⁊ cōtinet illud qꝺ cōtinet per fila
diagonalia. i. trāsuersalia. Et adiuuatˀ in ista dispōne a ligamentis
extensis in interioꝛi cordis. Ecce ergo Gal. ligamēta extensa que
sunt longitudinales villi interius ponit in corde. Fila aūt curren-
tia in latitudine in circuitu ponit qui locus exterioꝛ dicitˀ. ¶ Ad op
posita pꝫ solutio. Cū ergo ꝑmo ꝓbatˀ ꝙ actus expulsionis sit ꝑoꝛ:
qꝛ per hunc coꝛ oībus tribuit. Dōm ꝙ coꝛ alijs tribuere non pōt
nisi id prius attrahat: vt notū est. ¶ Ad scđm dōm ꝙ cuꝫ nihil re-
tineri possit nisi attrahatˀ adhuc attractio peruenit. Etiā villi lon-
gitudinales nō impediunt trāsuersales qui sunt post eos in actu
retentionis: imo cuꝫ transuersales se cōtrahunt vt retineāt etiaꝫ
simul cū eis villos ꝯtrahunt longitudinales ⁊ quasi nō impedian-
tur ab eis: sed inuenitˀ magis: vt sentit Gal. in iam allegata aucto-
ritate. Villi tamen transuersales nullo modo ad actuꝫ attractio-
nis possunt iuuare. ¶ Tertia ratio conceditur.

¶ Et mensurata est eius creatio cum quantitate suffi-
cienti vt non sint superfluitas ⁊ grauitas ⁊ magnitu-
do: quoniam ex ipso est oꝛigo arteriarum et suspen-
sio ligamentoꝛum.

¶ Dicit postea Auicē. ꝙ eius sufficiens est quantitas.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitatˀ cur coꝛ nō fuerit maius in quātitate ꝙ̄ alia mēbra ꝑnci
palia cū sit ꝑncipalius oībus: imo ꝑncipiuꝫ oīum virtutum. ¶ Di-
cenduꝫ ꝙ in relatione ad alia ꝑncipalia est parue quātitatis: hoc
enī videtˀ inesse ꝑncipio ꝙ minimū sit ꝙ̄titatꝭ meta. 4. tex. cōmē.
8. lꝫ magnū sit virtute. Hoc enī Auicē. suadet: cū enī coꝛ multaruꝫ
arteriariū sit ꝑncipiū grauaretˀ magne quantitatis existens ⁊ sua
saluata virtute ⁊ calido magis a nocumētis ⁊ tactu ossiū cōserua-
tur in parua quātitate ꝙ̄ in magna siue multa ⁊ facilius suo mo-
tu locali mouetˀ. Cerebrū enī cū sit manifestatiuū multarū opera-
tionū diuersarū que diuersis egent ventribꝰ ⁊ multiplici neruoꝝ
oꝛtu ⁊ nuche: ⁊ in diuersis partibꝰ opoꝛtuit ip̄m esse magne quā-
titatis: ⁊ cū toto hoc qꝛ debet caliditatē cordis sua frigiditate re-
mittere. Epar etiā qꝛ debuit ꝯtinere chilum ⁊ cōtangere ip̄m ꝺm
minimas venas vt in sanguis ꝯuertatˀ foꝛmā opoꝛtuit esse multe
ꝙ̄titatis sicut multū est ꝙ simul digeritˀ. Soluitˀ ergo qꝺ est in cō-
trariū dcm̄. Nō enī qꝛ ꝑncipale est iō est in ꝙ̄titate magnum: imo
foꝛsan ꝯtrariuꝫ: qꝛ ꝙ̄titate paruū virtute tn̄ magnum: qꝺ ad rōnē
ꝑncipij sufficit: vt dicitˀ ꝑmo de celo ⁊ mundo tex. cōmē. 33.

¶ Et dilatatū est vt sit in oꝛigine sufficientia cū eo qꝺ
oꝛitur. Et posita est hec pars eius altioꝛ duaꝝ partiū
ipsius vt sit lōginqua ab appodiatione super ossa pe-
ctoꝛis ⁊ nō ledat eam tactus coꝝ. Et subtiliata est eiꝰ
altera extremitas sicut illud quod aggregatuꝫ est ad

punctū vnū vt sit illud qđ ledit tactu ossiū minor partiū eiꝰ. Et facta est dura illa ps eiꝰ supflue vt sit illud qđ paratū est ledi illa obuiatione melius factum. Et gradata est figura ad pineā vt igeniosa fabricatio iferior ⁊ superior sit bona: ⁊ nō sit in ea superfluitas.

¶ Dixit post Aui. ꝙ est dilatatū vt sit in origine sufficiētia. Et vult dicere ꝙ qꝛ vena magna ⁊ arterialis ex dextro ⁊ arteria adorti ⁊ arteria venalis ex sinistro oriunt ex corde opꝫ ꝙ cor ƀm sui partē supiorē eēt dilatatū ⁊ amplū vt eēt sufficiēs ꝓncipiū originis haꝝ venarū. Et hec pars est posita alta sicut cuspis eiꝰ ꝯpressa: qꝛ hec pars nobilior est: ⁊ qꝛ ex hoc separat a ꝯtactu ossiū mag̃. Magis eni videt ꝯstringi clibanū pectoris in pte inferiori cū ꝯtrahit diaphragma ꝙ̃ in superiori. Dixit postea ꝙ altera eiꝰ extremitas est subtiliata sicut id qđ ꝯgregat ad punctū. Et vult per hoc intelligē ꝙ cordis figura ex sua basi ampla venit ad formā acutaꝫ: ⁊ hec figura est pyramidalis. Unde dixit Gal'. c. de iuuamēto cordis. ca. z. septimi. ꝙ cor nō est figure bene rotūde: sed sibi ꝓpinque. icipit ꝫ ex basi lata ⁊ tēdit ad figurā pyramidis paulatim: ⁊ hoc fuit cōuenientius ꝙ̃ si figure rotūde fuisset: qꝛ sicut ibidē ex dicto Gal'. assumit: caro cordis que est in cuspide eius cōparat ventriculis sicut scutū: qꝛ vētriculi ex carne illa dura que tēdit in cuspidem cordis habēt defensionē ⁊ nō occurrūt tactui ossiū partiū: ꝫ cordis nobilior est superior lata: minus aūt nobilis est eiꝰ cuspis: ⁊ media aūt medio modo se hꝫ. Pars aūt cordis que est cuspis est durior propter occursum ad ossa pectoris in hora cōstrictionis qua cor elongatur. Hoc voluit Auicē. cū dixit. facta est dura illa pars. est enim facta acuta ad punctum propter illud qđ Auicē. ponit.

¶ Et positū est in pāniculo solido valde subtili q ꝙ̃uis sit ex genere pāniculorum: tamen nō iuenit pāniculus compar ei in spissitudie vt sit ei clypeus ⁊ tutamen. Et separatū est corpus eius ab illo pāniculo cuꝫ quātitate quadā nisi apud radicē eiꝰ ⁊ vbi oriunt arterie: ⁊ est ei vt dilatet in ipso absqꝫ ꝓfocatione.

¶ Dixit post ꝙ positū est in pāniculo solido valde. Sed siquis contrariū arguit ex Gal'. snia de iuuamētis. 7. ca. de iuuamēto capsule cordis cap̄. 6. vbi dicit ꝙ huiꝰ pāniculi durities ⁊ spissitudo est tēperata. Hic aūt dicit Aui. ꝙ est solidū valde. ¶ Dōm est qꝛ pāniculus est multū cōpositꝰ ex filis neruosis factꝰ ad ꝯseruationē mēbri cui circūiacet: sicut cor qđ pre alijs eget custodia: sic ēt pāniculuꝫ extra positū solidissime ⁊ nobilioris opꝫ esse texture cōparādo ad pāniculos reliquos. Sciēdū tñ illū pāniculū esse mediū iter duritiē ossiuꝫ pectoris ⁊ pulmonis mollitiem: qm̄ eis vtrisqꝫ occurrit. Unde Gal'. ibidē. sic nō nocet ex vicinitate ossiū: nec pulmo ex vicinitate ad ipm̄. Hoc voluit Gal'. ꝙ lꝫ durior sit hic pāniculus reliquis pāniculis: tñ tēperatā hꝫ duritiē ad dicta mēbra. Hic autē pāniculus separat a corde aliq̄ distātia nisi apud cordis basiꝫ vbi sibi adiūgit: ⁊ circa cuspidē etiā tāgit ipm̄. Utruꝫ aūt sit in hac capsula semꝑ aquositas hꝫ dubitationē de qua forsan al's dicet.

¶ Et apud radicē eiꝰ est mēbrū sicut fundamentū simile cartilagini paruum vt sit basis fixa firma.

¶ Dicit postea ꝙ apud radicē. s. superius suꝑ vētriculos est mēbꝝ sicut fundamētū. Cā est: opꝫ eni ꝙ motꝰ fiat suꝑ aliquo fixo. cuꝫ ꝫ cor semꝑ dilatet ⁊ ꝯstringat opꝫ poni aliquā parteꝫ fixam: nō aūt potuit hec pars poni in vētriculis nec super eoꝝ substātiā cū impediret ad motuꝫ. oportuit ergo in hoc loco cōmuni poni vt post vētriculos in radice cordis ⁊ basi: ⁊ hec pars assimilat cartilagini in qbusdā aīalibus ⁊ in qbusdā est os vt post patebit. Dicit aūt similis: qꝛ cartilago vt plus in ossium extremitatibus est.

¶ Et in ipso sūt tres vētres. s. duo vētres magni: ⁊ vēter quasi medius quē Gal'. nomīauit foueā aut meatum nō ventrē vt sit ei receptaculū nutrimēti quo nutrit spissuꝫ forte simile substātie ipsius: ⁊ minera spūs gñati in ipso a sanguine subtili: ⁊ iter ambos sunt vie: ⁊ ille vie dilatant i ipo cū dilatat cor ⁊ coartant apđ lōgitudinē eiꝰ: ⁊ basis qdem ventris sinistri altior est basi ventris dextri descendit multum.

¶ Dicit post Aui. ꝙ in ipo sūt tres vētres q̊ꝝ. s. dexter mag̃ sanguinē ꝯtiet: sinister aūt spūꝫ: mediꝰ aūt est trāsitꝰ a dextro in sinistrū.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Instabit qs dicēs qm̄ Almāsor noīat solū duos ꝑ trac. ca. 14. de forma cordis. dicēs duos ꝓterea magnos hꝫ vētres. Itē Arist. de partibꝰ aīaliū. 3. ca. de corde ca. 9. al's. ca. 4. dicit. ꝑꝑ qđ sola maxima aīaliū tres hñt vētres in corde: nō ꝫ cor absolute hꝫ tres ventres. ¶ Dōm cor tres vētres hēre. ipm̄ eni fuit ꝓnᵐ venarū ⁊ arteriarū ⁊ sanguis ⁊ spūs mag̃ sicut vite ⁊ oīs motꝰ vt ibidē Aristo. nō potuerūt hec oīa ab vna nasci ꝯcauitate. Oportuit ꝫ duas fore: dextra. s. in qua sanguis cōtinet ex qua vena magna nascit. Et sinistra in qua mag̃ est spūs vt Auic̄. ponit in lr̄a: ⁊ ex qua arteria adorti hꝫ originē. His ꝫ duobꝰ existētibꝰ vētriculis opꝫ ⁊ tertium esse qui est tanqꝫ via ⁊ trāsitꝰ sanguis a parte dextra in sinistram. ¶ Sciēdū tñ ꝙ duo. s. dexter ⁊ sinister ꝓprie vētres vocant. Medius aūt dicit mag̃ via vt Aui. ponit auc̄te Gal'. 3. de virtutibꝰ nālibꝰ in fine. c. 14. ⁊. 7. de iuuamēto mēbroꝝ cap̄. 7. Et iō Rasis solū duos magnos vētres posuit esse: qꝛ post de tertio mentionē facit dicēs. Inter dextrū aūt ⁊ sinistrū vētriculū q̄dā reperiunt foramina ⁊c̄. ¶ Propter aliud est sciēdū ꝙ nō in oībꝰ aīalibꝰ: sed in magnis reperiunt vētres tres distincti: in alijs aūt ⁊ imperfectis forsan apparēter nō reperiunt: lꝫ oporteat aliq̄ꝫ distictionē hēre. In iperfectis aūt aut ꝑuis ⁊ ꝑfectis nō sic apparēter sunt distincti: ⁊ maxime medius: cū ēt in hoīe vix appeat. ¶ Ulterius aūt nō imaginādū est in dextro vētriculo solū sanguinē cōtineri sine spū ⁊ in sinistro solū spūm: sed sicut in venis sanguis est ⁊ spūs ita ēt in arterijs spūs ⁊ sanguis nō solū spūs vt Erasistratꝰ opinat: sic ⁊ in vētriculis cordis. vñ de iuuamētis mēbroꝝ ꝑallegato ca. s. cap̄. z. 7'. In venis pulsatilibꝰ ⁊ nō pulsatilibꝰ iuenit sanguis ⁊ spūs: sed qđ iuenit in venis pulsatilibꝰ de sanguine est parū: ⁊ id qđ inuenit in venis nō pulsatilibꝰ de spiritu est parū ⁊ nebulosum.

¶ Dubitat aūt ⁊ merito que partium cordis sit nobilior an dextra an sinistra. ¶ Et ꝓ̊ videt nobilior media: qꝛ sic est de cerebro. ¶ Uidet aūt ꝙ dextra sit nobilior. Primo per Aui. de aīalibꝰ. 13. ca. 3. de corde vbi sic dicit. Melior ⁊ nobilior duaꝝ ꝑtiū cordis est dextra: ⁊ ab illa multū emanat de spū. Scđo Ari. in de ꝑtibꝰ aīaliū. 3. cap̄. 12. al's. c. 5. sic dicit. Quāto aūt honorabilius ⁊ ꝓncipalius āterius posteriori tanto ⁊ magna vena ea que adorti: sed magna vena est ex dextro: adorti aūt ex sinistro: q̄re dextra ps sinistra ꝑte est nobilior. ¶ Oppositū aūt vult Gal'. de iuuamentis mēbroꝝ. 7. cap̄. de iuuamēto cordis. c. z. vbi ad lr̄am sic dicit. Sed nobilissima oīum ꝑtiū est cuiꝰ vtilitas est custodire vitā. vꝫ. orificia duarū venarum pulsatiliū pertrāseuntiū ad vētriculū sinistrū. Et post subdit. Due aūt vie que sunt in vētriculo dextro que dicunt a medicis sanguinis radix minoris sunt nobilitatis. Et siquis post hec dicta respiciat v̊ba Gal'. in dextro vētriculo ignobilitatē multā ponit dicēs. Et dico ꝙ vētriculus dexter cordis nō fuit creatꝰ nisi ꝑꝑ pulmonē. ¶ Quidā modernoꝝ absolute tenē conant ꝙ ꝑs dextra cordis simplr̄ nobilior sit: qđ ꝓbāt qꝛ cor iudicat ꝓncipiū corꝑis ⁊ nobilius: qꝛ in eo ꝓ̄mo repitur motꝰ ⁊ vita. Eadē. n. est rō totius ⁊ ꝑtis vt ꝓ̄mo de hystorijs. c. 1. ꝑs ꝫ ex q̈ posterius cessat motꝰ ⁊ vita illa nobilior erit: hec aūt erit ꝑs dextra: cū aūt aīal viuit ⁊ scindit motu cessante in sinistro vētriculo per breue tp̄s sentit in dextro: ⁊ ħ visu asserit. Alio aūt asserit signo: qꝛ q̄nta pars pulmonis dextre parti cordis quasi vt culcitra est facta in sui tutamē: nō aūt ħ factū fuit sinistre. Itē ex alio. cū. n. deficit aīal ex morbo ꝓpe mortē notabilr̄ pulsus appet in dextro deficiēte iā sinistro vel cessante. Ex alio suadet: qm̄ aīali suffocato oīs sanguis ⁊ spūs iuenit in venis: nō aūt in arterijs. Qđ nō accidit nisi qꝛ nā cū sanguie ⁊ spū ad nobiliorē tēdit partē. Hec aūt opi. nō placet lꝫ satis teneri possit. ¶ Aliā igit opi. vigoremꝰ ad pn̄s dicētes cū Gal'. ꝑtē sinistram esse nobiliorē dextra: qđ mōstrat qꝛ spūs vitalis est nobilior sanguie: qđ pꝫ ꝓ̊: qꝛ sibi cōparat vt forma māe. Fit. n. spūs ex humoꝝ subtilitate: vt. A. in de virtutibꝰ cordis. c. 1. Etiā qꝛ mēbris sanguis cōparat vt mā: spūs aūt vt forma: vñ subm̄ ꝓpinquū sanitat ⁊ egritudinis ponit mēbrū ⁊ spūs: ēt spūs virtutū aīe est delatiuus nō aūt sanguis cū eius solū sit pati. Sꝫ vētriculus cordis sinister est fons spūs vt Gal'. ꝑalle. c. ⁊ nō solū fons sed minera ipsiꝰ ⁊ eiꝰ armariū. Dexter aūt vētriculus est fons sanguis vt ibidem. G. sic sinister: ꝫ vētriculus dextro nobilior est. ¶ Sed istā rōnē volētes effugē dicūt ꝙ dexter vētriculus plus hꝫ de spū ꝙ̃ sinister: ⁊ in eo est sic̄ est in radice: sꝫ in sinistro est solū spūs excedēs ⁊ superfluēs: ⁊ seruit dextro vētriculo in ħ: qꝛ expandit ad mēbra spūm: ⁊ ħ dixit. A. 13. de aīalibꝰ. c. 3. vbi dicit ꝙ est sicut de hoīe q qđ capit manu ꝺxtra cōplet cū sinistra. Hec aūt sunt nō vera: qꝛ imaginari faciūt ꝙ spiritus in dextra cordis ꝑte gñet. Qđ vꝫ falsuꝫ: qꝛ. A. posuit sinistrū vētrē minerā gnōnis spūs: nō aūt dixit ħ de dextro: vnde creauit deus ex ꝯcauitatibꝰ cordis sinistrā ⁊c̄. Hoc ēt ꝺclarat. nā via que trāsit a dextro vētriculo in sinistrū est stricta vt oēs ꝯcedūt: ⁊ nō est nisi qꝛ sanguis q in spūm dꝫ ꝯuerti: trāsit per ħ medium vñ ibi subtiliationē ğdatam recipit. si. n. purus spūs a dextro ad sinistrū trāsiret ꝺbuit facē nā foramina eque stricta sic̄ sunt cū igrediunt vētriculū sinistrū. Declarat adhuc: qm̄ si plus de spū eēt in vētriculo dextro:

Dubᵐ 6ᵐ

culo dextro:q2 ibi generaret:ergo plus in venis q2 ipsi concedunt venas in dextra pte cordis nasci:sicut igit cor distribuit sanguinē mediāte hac pte sic ⁊ spūȝ.Cui⁹ cōtrariū Gal.sensit q in venis paucū spūm posuit ⁊ nebulosuȝ sicut supra patuit.ca.z.septimi.¶ Adhuc sicut dextra pars cordis plus haberet de spiritu ſm eos ⁊ ibi est radicaliter.Si cor per partē illā distribuere debuit toti nec fuerit qδ ꝓhiberet:nō ergo debuit sibi sinistrū aggenerare vētriculū cū solo dextro hec cōplere potuerit.Uolūtas enim fuit creatoris vt insti a eēnt q̃to plus foret possibile pauciora:vt Aui.ꝑma primi ca.de anathomia musculoꝝ palpebre.c.5.¶ Adhuc cōparādo eos spūs ventriculi dextri ad spūm sinistri cōparat sicut arteriaꝝ spiritus ad spūm venaꝝ:sed ꝑ eos spūs dextri vētriculi amplior est ⁊ maioris quātitatis aut caliditatis in quāto:spūs aūt sinistre ptis minor est:ẽ a pari ⁊ spūs arterialis minor erit venali:cui⁹ oppositū oēs sentiūt ⁊ merito.Oportuisset enim facere arterias qetas ⁊ venas mobiles aut ambas mobiles.Preterea nā fecit auriculā in sinistra pte q̄ colligit supfluū sanguinē ⁊ spūs.Si ẽ in sinistro vētriculo eēt spūs supfluus nā fecisset in eo aliā auriculā.Et ēt oēs auctores ponūt arteriā ex duab⁹ cōstare tunicis:q2 vt spūs in eis ꝯtineat.Nō aūt hoc dicūt de venis.¶ Adhuc ꝯ eos si ꝑncipal'r ⁊ plus ꝯtinet spūs in dextro q̃ȝ in sinistro debuit nā grossaȝ facere carnositatē dextri vētriculi nō aūt sinistri:⁊ plus debuit ītēdere ad spūs ꝯseruationē q̃ȝ ad eq̄lē pōderationē cordis.Illud aūt qδ dicūt de Aui.locutio exēplaris est:⁊ si deducat ꝯ eos facit.qδ īducit enim cōplemētū in re capta nobili⁹ est capiēte.Dexter ẽ vētriculus cordis sanguinē capit.cōplementū aūt forme spūs ps sinistra īducit.Probat.qm̄ arterie sunt corpora venis nobiliora:sed sicut ex dextro vene oriunt sic ex sinistro arterie.Itē ipsi ꝯcedūt apā dextre ptis nō sic cito iterficere sicut sinistre.¶ Sciēdū tn̄ pp fortiter in ꝯtrariuȝ dicta q2 cordis ps dextra pōt dici nobilior sinistra ex pte loci:q2 in pte dextra magis collocata.Hec aūt pars sinistra est nobilior:vt Ari.in de celo ⁊ mūdo.z.tex.cōmē.15.Ex pte aūt opatiōis sinistra est nobilior.¶ Tūc ergo ad ea que in oppositū dicebant.¶ Ad primū q2 media pars sit nobilior:q2 sic est de cerebro.Dōȝ nō fore simile:q2 enim cerebri media pars est locus nobilioris opationis ⁊ virtutis vt cogitatiue:iō nobilior est.pars v̄o cordis media solum via ⁊ paries est.¶ Ad Aui.13.de aīalibus dōm q2 vult hāc partē eē nobiliorē ex pte loci:⁊ qδ post dixit saluat:nō enī dixit q2 ad extra plus de spū emanat:sed q2 multū emanat.¶ Ad auctoritatē Arist.dōm q2 solū illā nobilitatē magne vene attribuit ex pte situs non ex pte ꝓprie opatiōis.Solū enim dixit q2 q̃to honorabili⁹ est anterius posteriori tāto nec vena arteria adorti.nihil aūt de nobilitate ex pte opatiōis tetigit.Sed cā quare hec pars in latere dextro ⁊ nobiliori fuit posita ⁊ nō in sinistro fuit recti⁹ aspectus ad epar:q2 hec vena īmediate ex corde descendit in epar.Ne ergo in ortu huius vene esset obliquatio nā fecit dextrū vētriculū.i.vētriculuȝ sanguinis in dextra parte:⁊ q2 nō potuit nā ponere ventriculum spūs in dextra parte quantū potuit:hoc recōpensauit subleuādo basim vētriculi sinistri supra basim vētriculi dextri:vt Aui.in l'ra.⁊ quātū acquirit nobilitat⁹ vētriculus dexter supra sinistrū ex pte dr̄ie loci ſm dextrū ⁊ sinistrū:tātū recōpēsando acqrat nobilitatis sinistrū supra dextꝝ ex pte differētie que est ſm sursuȝ ⁊ deorsuȝ.¶ Ad aliud aūt qδ dicit ab his qui hoꝝ ꝯtraria tenent.Dōm q2 pars in qua vltimo vita reperit nobilior eē dici pōt.¶ Sȝ cum dr̄ q2 in dextro vētriculo est hoc volēdo eoꝝ experimento ꝯsentire.Dōm q2 lȝ motus vltimo appareat in pte dextra:tn̄ radicaliter vita est in parte sinistra cordis.Pars enim dextra cū sit subtilioris carnositat⁹ magis apta est moueri vita stāte q̃ȝ pars sinistra:q2 est grosse carnositatis.durāte ergo vita ⁊ aīa in parte sinistra que non est apta ad motū cōplet ⁊ restaurat motus ex dextra pte que est magis apta moueri.ēt arterie partis dextre non mouent nisi virtute vētriculi sinistri nō dextri:q2 nō ꝓueniunt inde.Sȝ istis nō placet ista solutio:qm̄ vt Ari.4.de ptibus aīaliū.ca.zz.al's ca.9.Fistulator nō est ꝓpter fistulā sȝ fistula ꝓpter fistulatorē.Si ergo nā cordis ꝓpter vitā ⁊ animaȝ ptem ordinauit in nobiliori pte ordinare debuit organū in quo diuti⁹ possit remanere cū aduenit corruptio.Dōm q2 nā ex ꝯtingētibus semp facit qδ melius est.scδo de generatione ⁊ corruptione.tex.cōmenti.59.Melius aūt est facere sinistrū ventriculū cordis grossum ad spūum generationem vel ꝯseruationē pro tota vita q̃ȝ facere ipsum cū subtili carnositate aptuȝ resolutioni spūs ⁊ motui vltimo in mora parua in qua mori cōtingit.Cū ēt vt dictū sit possit eē finalis recessus vite a parte sinistra:lȝ nō tunc in vltimo moueat.Stāt enim hec simul:nec videtur ꝓhibitū q2 in fine vite stat anima in sinistro:lȝ cesset a motu qui est in dextro.Cū ergo dexter vētriculus cessabit a motu:tunc statim ⁊ simul a dextro ⁊ sinistra cessabit vita.¶ Ad aliud aūt signū dōm q2 sinistra pars cordis culcitra pulmonis nō indiguit cuȝ sit altior ⁊ habeat quasi pro sua culcitra dextram cordis partē.¶ Ad aliud signum quid sit dōm patet cōtra eos qui sentiunt ⁊ concedunt q2 apostema cordis sinistre partis ⁊ vulnus citius interficiunt vulnere ⁊ apostemate dextre partis.¶ Ad aliud cū dicitur q2 suffocato animali oīs sanguis ⁊ spiritus reperiuntur in corde ⁊ in venis.Dicendū q2 hora suffocationis fit ꝑmo calidi inflāmatio ex incendio vn̄ sanguis ⁊ spūs q2 subtilis resoluitur ⁊ quasi qδ remanet post mortē in cōgelationē ⁊ aquositatē conuertit.Uel aliter q2 cum refluunt sanguis arterialis ⁊ sanguis venalis ad cor facilius sanguis ⁊ spiritus arterie pōt venas ingredi cum sit subtilis q̃ȝ sanguis venalis arterias intret.¶ Ulterius considerandū q2 quidam ex hac littera que dicit q2 ille vie dilatantur in ipso cum dilatatur cor:voluerunt arguere q2 corde dilatato arterie dilatant ⁊ econtra:sicut in his viis accidit:qδ tamē est manifeste falsuȝ.Illa enim foramina nō sunt facta ad delegādū aliqd a toto corde ad aliud extra cor:sed sunt vie qbus transitus fit ex dextro in sinistrum ventriculum cordis de cordis suba exeūtē:opȝ ergo q2 cū expandit q2 ipse oīno expandant:⁊ cū ꝯstringitur q2 constringant:⁊ sic accidit de poris carnis q2 dilatata carne dilatent ⁊ densata densent.

¶ **Et vene pulsatiles sunt arterie create ⁊ sunt nisi vna caruȝ habentes duas tunicas.Et durior eaꝝ est itrinseca cuȝ ipsa sit obuians percussioni ⁊ motui substātie spūs forti cuius intendat conseruatio ⁊ custodia ⁊ fortitudo.Et origo arteriarū est ex ventre sinistro qui est vnus duoꝝ ventriuȝ pectoris:qm̄ dexter est ꝓpinquior epati:quare opȝ vt sit occupatus in attractione nutrimenti ⁊ administratione eius.**

¶ Ponit anathomiā quarūdā partiū ortaꝝ in corde.Et ꝑmo ponit arteriaꝝ.Scδo auricularum cordis.ibi(Et sunt.)¶ Pria in duas.Primo facit hoc.Scδo resumit anathomiā vētriculorum cordis ostendendo modum compositionis eorum.ibi(Et quia venter.) ¶ Notandū q2 Auic.notificat arterias penes duo.Primo penes earū substātiā:q2 habēt duas tunicas preter vnam.s.preter arteriā venalem que nō hȝ nisi vnā tunicaȝ.Cuius causa nō est illa quā Mundinus imaginat:q2 ipsa portet ⁊ trahat solū aerē ad pulmonem ⁊ nō fuerit cōtentiua spūs:⁊ propterea no eguit duplici tunica:⁊ ideo vocat arteria venalis.Nam sermo hic nō est verus:q2 etiā ꝯtinet spūm ⁊ sanguinē:vt declarauimus fen.10.1.cap.Sed cā est quā assignāt ibidē vt sit mollior:⁊ per ꝯsequēs magis obediēs motui pulmonis.vide ibi.Dixit aūt Aui.cōseruatio q̃tum ad eius quātitatē ⁊ fortitudo quātum ad eius qualitatē calidam:⁊ ex hoc pōt accipi q2 falsum dicūt qui ponūt q2 arteria venalis semp stat aperta ⁊ nunq̃ȝ ꝯstringit:q2 hic Auic.si bene inspicit ponit ipsam inter arterias pulsatiles.¶ Scδo notificat ipsas penes ipsaꝝ ortum:q2 oriuntur a sinistro vētriculo ⁊c̄.¶ Ubi aduertēdū q2 Auic.explicans ortū arteriarū cauit sibi explicare ortum venaꝝ a ventre dextro volēs mediare iter Galenū ⁊ Aristo.tamē sicut est dare arteriā venaleȝ sic venā arterialē vt illa que oritur a dextro vētriculo vadēs ad nutriēdū pulmonē que cū deferat sanguinē subtilē eguit duabus tunicis.defert aūt sanguinē subtilem:q2 taleȝ quo nutrit pulmonē.Unde Aui.de cōplexionibus mēbroꝝ dicit q2 pulmo nutrit ex sanguine calidissimo subtili admisto multe cholere.¶ Considerandū vlterius q2 ſm Aui.vene que a sinistro oriuntur sunt pulsatiles vel vocat sic eas:ex quo pȝ statim falsam esse illoꝝ opinionē qui tenent q2 dilatato corde non omnes arterie cōstringunt ⁊ econtra.Hoc enim verificant de arteria venali dicentes semper eam dilatatam remanere:cū aut portet a pulmone aereȝ aut a corde fumum.Si enim hec arteria est pulsatilis:de mente Aui.opȝ q2 habeat dilatationem ⁊ constrictionem sicut alie.si aūt semper aperta remaneret nō esset pulsatilis.

¶ **Et quia venter dexter cordis comprehēdit grossum graue ⁊ sinister comprehendit subtile leue temperata sunt ambo latera cum confirmatione ventris qui comprehendit grossum:⁊ ꝓprie quādo sequit resolutio cū resudatione aut exiccatione ꝓpter grossitudinē meatuū ⁊ ingrossando ventreȝ qui comprehendit subtile:īmo positum est vas subtilioris strictius.**

¶ Dicit aūt nūc q2 q2 ventriculus dexter comprehēdit grossuȝ graue sinister subtile leue sunt ambo latera temperata ⁊ adlibrata cōfirmādo ventrē dextrū ⁊ solidādo eū ⁊ ponēdo securū id qδ cōtinetur in eo a resolutione ⁊ resudatione ⁊ exiccatione que solēt accidere ꝓpter grossitiem meatuū.¶ Notādū vt sumitur a Gal.in cap'lo de diuersitate partiū cordis.ca.5.7.de iuuamētis.q2 q2 venter dexter cōtinet sanguinem qui est grauior spiritu qui cōtinetur

in sinistro: oportet ꝙ adequetur grauitas dextri ĩgrossationi ven-
tris sinistri: ⁊ ex hoc cõfirmatur vẽter dexter ne nimis diuidat. vñ
Aui. dicit. cum confirmatione vẽtris. Fuit ergo ex hoc creatus vẽ-
ter dexter subtilis ⁊ rarus ne nimis põderaret: ⁊ vt eius concaui-
tas esset maior ⁊ nõ eẽt minor de amplitudine sue ↄcauitatis ⁊ ra-
ritatis suoꝝ meatuũ cuȝ non dubitetur ꝙ resoluatur aut resudet
⁊ exiccetur qḋ in eo cõtinetur: ⁊ ideo dicit Auic. ⁊ proprie quando
sequunẗ resolutio ⁊c̃. Fuit autẽ venter sinister grossior ⁊ dẽsior vt
cõtraponderaret grauitati dextri lateris. Nõ solum aũt ex hoc: ſȝ
quia in ipso continebaẗ res apta euaporari vt spiritus. Ac etiã qꝛ
in eo generantur spiritus: quia fiunt a calido forti acuto: qꝛ quan-
to est grossior ⁊ densior tanto in eo plus conseruatur de caliditate
acuta. Et sic appet ꝙ littera que dicit. strictius põt exponi dupli-
citer. i. densius vel in minori concauitate.

¶ Et temperatior sanguis eius est in medio.

Dub^m 7^m ¶ Dubitaẗ: an in dextra pte cordis vel sinistra sit sanguis calidior.
¶ Et videẗ ꝙ in sinistra ex Gal'. z. de cõplexionibus. 3. cap̃. sic dicẽ-
te. Et hic quidem sermo est eoꝝ que maxime sensu tactus in ana-
thomia cõprehẽdere poteris cum aperieris thoracẽ pectoris ⁊ ĩ-
tromiseris digitos ⁊ tetigeris sinistrũ vẽtriculũ cordis. Et istud iḋ
quoniam inuenis hunc locũ calidiorem alys non parũ. Et in libro
de malitia complexionis diuerse ca. 5. illo cap'o. Velocius aũt. al's
illo ca. Cũqȝ calor. vbi ponens qũo in sanguine abundat caliditas.
Dicit ꝙ hoc maxime est in eo qui est in visceribꝫ: ⁊ maxime in eo
qui est in corde: ⁊ maxime in eo qui est in sinistro vẽtriculo. Nã si
ad hunc vẽtriculũ veneris ⁊c̃. sicut est narratuȝ in libro de media-
tione anathomie senties siue ĩuenies fortiorẽ caliditatẽ. Amplius
ꝓbaẗ rõne. Calidius qḋ est in corpore est spũs: vt Auic. p̃ma primi
de cõplexionibus mẽbroꝝ. Huius aũt mineram fore ventriculum
sinistrũ est monstratũ. ¶ Oppositũ vult Arist. 3. de ꝑtibus aĩaliuȝ
ca. 9. al's. c. 4. de corde vbi cõcludit sic. ꝓpter qḋ maxima. s. aĩaliuȝ
tres hñt solũ vẽtriculos. hoꝝ aũt plurimũ quidẽ sanguineȝ ⁊ cali-
dissimũ hȝ dextra ꝓpter qḋ partiũ calidior dextra: minimuȝ aũt ⁊
frigidiorẽ sinistra: mediũ aũt media multitudine ⁊ caliditate. ¶ Di-
cendũ est vt sumiẗ ex cõmẽ. illius afo. Qui crescũt ⁊c̃. s. cõmẽ. 14.
p̃me. Calidũ põt dici maius alio: aut quãtitatiue rõne subiecti aut
qualitatiue ex ꝑte intẽsionis ⁊ remissionis. Et hec diuisio põt acci-
dere alys accidẽtalibus formis. Si ergo loquamur de maiori vel
minori caliditate quãtitatiue: dico ꝙ maior est cordis caliditas in
ꝑte dextra ꝙ̃ sinistra. Nam ibi extẽsiue est maior caliditas vbi est
plus de suo subiecto: sed hoc est in parte dextra. Nã subiectum in
quo ꝓprie accẽdiẗ calidũ est humidũ vnctuosum. Tale aũt humi-
dũ est humidũ sanguinis de quo est plus in ꝑte dextra ꝙ̃ sinistra.
Et declaraẗ ex alio. vbi est maior concauitas ibi est plus de humi-
do: vbi minor minus: posito has cõcauitates fore plenas: ſȝ dextri
vẽtriculi est maior ↄcauitas sinistri minor. de mẽte Ari. de hysto-
rys aĩalium p̃mo vltimo ca. al'. ca. 17. vbi sic dicit. Hȝ aũt cor tres
vẽtriculos quẽadmodũ dictũ est: maximũ aũt eũ qui est in dextro
minimũ aũt eũ qui est in sinistro. Et Aui. hic loquens de vẽtriculo
sinistro dicebat: ĩmo positũ est vas subtilioris strictius. Si aũt lo-
quamur de caliditate maiori aut minori in gradu intẽsiue: sic dico
ꝙ maior caliditas est in ventriculo sinistro ꝙ̃ in dextro: ⁊ sanguis
eius est calidior. Quod mõstraẗ: nã sanguis in quẽ egit magis cali-
ditas eũ subtiliãs cũ ampliori motu est calidior: sed ille sanguis est
ꝑtis sinistre. Iste. n. sanguis in ꝑte dextra recipit coctionẽ suã: trã-
siens aũt ꝑ ꝑtem mediã mag̃ coctus est ex caliditate ⁊ motu. Sil'r
aũt in ꝑte sinistra ĩmo ĩtantũ ꝙ tẽdit ad nãm vaporis ⁊ ignis q hȝ
caliditatẽ fundatã ĩ suba aerea. Appet ergo qũo vterqȝ sanguis ca-
lidior diciẗ. ¶ Sed in ↄ̃riũ quis diceret. nã caliditas recepta in re
dura acutior videẗ ꝙ̃ recepta in re aerea. Manifestũ ãt est ꝙ san-
guis dextri vẽtriculi grossior ⁊ terrestrior ẽ eo q sinistri: erit ꝙ̃ eiꝰ
magis acuta caliditas. ¶ Dõm ꝙ si eadẽ caliditas p̃cise eẽt in his:
rõ verũ argueret: qꝛ veꝝ est ꝙ actio hȝ ĩseq multitudinẽ forme ce-
teris paribus: sed qꝛ illi sanguini q trãsiuit in sinistrũ vẽtriculũ est
additus alius gradus caliditatis: ideo est acutior: ideo forsan si eq̃-
lis gradus caliditatis adueniet sanguini grosso: ⁊ subtili: acutior re-
perieẗ in grosso ꝙ̃ in subtili: sed hoc nõ est hic. Ideo ex p̃dictꝭ licet
ↄcludere ꝙ in sinistro vẽtriculo mox ad tactũ caliditas fortior sen-
tiẗ ꝙ̃ in dextro: qꝛ ĩ hoc est acutior caliditas sicut in illo maior ex-
tensiue. Nõ sensus tactus de caliditate ĩmediate iudicat formali
fortiori magis vel minus: sed de quãtitate cũ sibi insit ex ꝑte subie-
cti nõ iudicat nisi mediate. Calidũ enim ⁊ fridũ sunt per se: ⁊ ime-
diatũ obiectũ sensus tactus: quãtitas aũt ⁊ extẽsio mediatũ mag̃.
Itẽ illa quãtitas aut extẽsio est sensibile cõe. Qualitas aũt intensa
est sensibile ꝓpriũ scḋo de aĩa tex. cõmẽ. 115. Etiã ꝑꝑ aliud. nã cali-
ditas existẽs in humido subtili vaporoso facilius ĩprimit in sensuȝ
tactus ꝙ̃ existens in humido sicco grosso: vñ in tertianarys citius
ad cutẽ repñtaẗ caliditas magis ꝙ̃ in sanguineis ⁊ in flegmati-
cis febribus ꝑꝑ caliditatẽ illã esse magis vaporosam subtilẽ. Unde
Gal'. de febribus p̃°. Humida caliditas nõ ꝑuo aliquo sicca acutio-
rẽ hȝ v̓tutẽ: humida in re humida vaporosa fundata vt q̃ spũs sic-
ca in re grossa vt q̃ grossi sanguis. ¶ Opposita soluunẗ. nã Gal'. au-
ctoritas ĩtelligit sinistri sanguinẽ eẽ calidiorẽ qꝛ acutior: vñ fortio-
rẽ dicit. Arist. aũt ĩtelligit calidiorẽ: qꝛ quãtitatiue magis calidum
dextrũ. Vñ ⁊ ipse. sanguinẽ plurimũ dicit se referẽs ad quãtitatẽ.
¶ Notãdũ tñ ꝙ sanguis vtriusqȝ ꝑtis cordis dũ stat in corde se hȝ
vt dictũ est: ſȝ cũ vterqȝ sanguis exit cor sanguinis ꝑtis dextre ser-
uaẗ caliditas: qꝛ ꝑs dextra est calidior cũ habeat epar: ſȝ ꝑtis sini-
stre caliditas remittiẗ ꝑꝑ splenẽ: ⁊ iḋ pars dextra sinistra est cali-
dior. Nõ solũ aũt ꝑꝑ hoc est veꝝ ẽt qꝛ lȝ cordis ꝑs sinistra multuȝ
in sinistris situeẗ: ipsa tñ respicit multũ dextrã ꝑtem insufflãs ca-
liditatẽ in ipsam: ⁊ pro tanto hinc est principium motus.

Dub^m 8^m ¶ Ulterius aũt dubitari põt. Aui. ponit ⁊ videẗ snĩa Arist. 3° de par-
tibus aĩalium p̃allegato cap'o ꝙ in medio vẽtre temperatior san-
guis sit. Cuius videẗ oppositũ. sanguis enim nõ dr̃ tẽperatus mag̃
vel minus nisi in relatione ad corporis sanitatẽ ⁊ operationẽ que
dicitur tẽperantia ad iustitiã. Hoc enim est equale de quo medici
in suis inq̃sitionibus tractãt vt Aui. p̃ cañ. ca. de complexionibus.
¶ Dõm ꝙ duplex est equalitas. Una est in relatione ad oꝑatiões:
⁊ hac tẽperantia sanguis medy vẽtriculi nõ est tẽperatior. Cuius
rõ est. nã aut hoc eẽt in relatiõe ad oꝑationes proprias cordis aut
ad cões. Nõ ꝓprias: qꝛ hec est nutritio. nã sanguis nullaȝ hȝ tẽpe-
riẽ in relatione ad hanc oꝑationẽ nisi inquantuȝ est aptus pati vel
ↄuerti in cor: sed iste sanguis in cor nõ ↄuertiẗ: ſȝ ille qui est in de-
xtro vẽtriculo cordis: vt dictũ est supra. Nõ aũt in relatione ad cõ-
munes: qꝛ talis operatio nõ fit cũ hoc sanguine: sed cũ spũ qui reci-
pit ꝑfectionẽ suã in parte sinistra. Illa enim oꝑatio est dilatatio
⁊ cõstrictio que ĩmediatius fit ꝑ spiritum ꝙ̃ per sanguinẽ cũ spũs
sit delatiuus virtutũ ⁊ nõ sanguis. Est alia temperãtia absoluta in
sanguine in relatione ad extrema: ⁊ hac tẽperãtia sanguis qui est
in media ꝑte cordis est magis tempatus. nã est medius oĩno inter
sanguinẽ dextri vẽtriculi ⁊ sinistri. Primo q̇dẽ est medius in sub-
stãtia. nã sanguis dextri vẽtriculi est grossior: sinistri aũt subtilior:
quare medius medio modo se hȝ. Secundo est medius in qualita-
te qꝛ sanguis dextri minoris est acuitatis ꝙ̃ sinistri: ergo est inter
illos medius medio modo se habẽs. Ex hoc aũt soluiẗ qḋ in cõtra-
rium dicebaẗ. Nõ enim vult Aui. hunc sanguinẽ fore tẽperatioreȝ
ad iustitiam sed alio modo.

Dubium ¶ Sed dubitaẗ quis sanguinũ in cõparatione ad oꝑationes sit tem-
peratior dextri aut sinistri. ¶ Dõȝ ꝙ sic in illis sanguinibus erit tẽ-
peries sicut ad nutricationẽ. Ordinaẗ aũt sic ꝙ sanguis dextre ꝑ-
tis quasi vt materialis: sinistri aũt vt formalis: sic ergo in eis diuer-
sa erit tẽperies. Ratione enim spũs in hoc sinistro compleẗ sicut
in cerebro. Uidemus enim spiritus nõ compleri in parte anterio-
ri ĩmo transeũtes mediam in parte posteriori complẽtur vt Aui.
supra fen prima secundo ca. Dixit post.

¶ Et sunt ei duo additamẽta super duo orificia introi-
tus duarum materierum scilicet sanguinis ⁊ aeris at-
tracti ad cor sicut due aures neruosa que sunt rugosa
mollificatiua dum cor permanet constrictum. Et cum
dilatatur tensa ⁊ adiuuantia ad constringenduȝ illud
comprehenditur ad ĩteriora. Sunt ergo sicut due ar-
ce recipientes a vasibus: deinde mittẽtes illud ad cor
cuȝ mẽsura: ⁊ subtiliatiua sunt vt sint magis compre-
hendentia ⁊ melius obediẽtia ↄstrictioni: ⁊ facta sunt
dura vt sint longinquiora a passione.

¶ Et hic docet ꝑ anathomiã cognoscere alias ꝑtes cordis addens
alia. Et primo facit hoc. Scḋo ostẽdit modũ nutricationis cordis.
ibi (Et cor q̇dẽ nutriẗ.) Tertio ostẽdit ipsius locuȝ. ibi (Et cor q̇dẽ.)
Quarto determinat de quibusdã moribus ⁊ affectiõibus que cor-
dis diuersitatẽ insequunẗ. ibi (Et si aliqua aĩalia.) ¶ Notãdum ꝙ
Aui. ĩtelligit ꝑ hoc duas aures cordis que non dicunẗ aures vt eis
audiat: sed qꝛ illis simulanẗ. ẽt qꝛ sicut in capite aures ponunẗ in la-
tere sic iste cordi circũiacẽt: vt. G. determinat de iuuamẽtis mem-
broꝝ. 7. ca. de iuuamẽto auricularum cordis ca. 4.

Dub^m 9^m ¶ Dubitaẗ aũt qꝛ Aui. ponit ꝙ illa duo corpora sunt rugosa ⁊ mol-
lificata dũ cor ↄstringiẗ ⁊ tensa dũ dilataẗ. Hoc aũt videẗ ↄtra mẽ-
tẽ Gal'. ibidẽ. dũ cor cõstringiẗ iste aures recipiũt: ſȝ qñ recipiũt nõ
sunt mollificate ĩmo plene tẽse. Itẽ dũ cor dilataẗ expellũt ad cor:
sed qñ expellũt nõ sunt tẽse ĩmo vacue ⁊ mollificate. ¶ Hoꝝ autẽ
ↄ̃riũ Aui. ponit. ¶ Dõm cũ Auic. ꝙ ille aures in cordis dilatatione

tendunẗ

tendunt ⁊ mollificant in cõstrictione. Rõ est. iste. n. aures sunt q̃dã corpa carnosa ⁊ rugosa q̃ sup cordis orificia sunt situata sicut coopertoriũ aliquod super aliquo foramine. Manifestũ aũt est ꝙ existēte aliquo cooptorio sup aliqua re vacua vel cõcaua: opꝫ ꝙ quãdo parietes illius rei amplient: ꝙ ẽt cooptoriũ amplieẽ ⁊ tendat. Si aũt cooptoriũ parietis rei cõstringat opꝫ ꝙ coopertoriũ in seipso adunet ⁊ mollificet. Sic ẽt est de istis auribus. nã qñ cor expãdit opꝫ ꝙ ipse tendant: ⁊ tũc repellũt id qd̃ est in eis ad cor imo quasi cor nõ fatigat in attrahẽdo: vt Gal. ibidẽ dicit. Si aũt cor constringat ille aures in se ꝯtrahunt ⁊ nihilomin⁹ recipiũt: tñ qd̃ recipiũt nõ est tãtũ qd̃ tẽdat eas: q2 ipse de se sunt rugose apte recipere: ẽt q2 hñt plus de spatio cũ non sint distracte ꝑ dilatationẽ: ⁊ illud qd̃ ad istas aures venit nõ est multa q̃titas sꝫ mẽsurata: vñ ⁊ cũ mẽsura repellũt ad cor vt Aui. sic enim cor gradatim recedit a ꝯstrictiõe tẽdẽs ad dilatationẽ: sic he aures gradatim expellũt ad cor ⁊ sic cũ mẽsura. Et sic. G. ⁊. A. saluat snĩa. Dicit postea.

¶ Et cor quidez nutritur cum virtutibus suis naturalibus cum dilatatione quare attrahit sanguis ad interiora eius sicut attrahitur aer.

¶ Et cor qdẽ nutrit cũ suis virtutib⁹ nãlib⁹ attrahẽs cũ dilatatiõe.

Dub.m 10m ¶ Dubitat cur Aui. posuit cor in dilatatiõe nutriri. Nõne alij actus ad hoc iuuant vt retentio ⁊ expulsio ⁊ digestio vt Aui. primo cañ. cap. de virtutibus ministrantibus. ¶ Dõm hic ꝙ sine dubio alij actus nutritiue deseruiũt. Aui. autem magis explicauit de cordis dilatatione: q2 ille est prior actus.

Dub.m 11m ¶ Dubitat scd̃o q2 in corde est ꝓpria virtus nutritiua ⁊ ꝓpria virtus attractiua. Si ergo cor dilatatiõe nutrit: g̃ nutrit retẽtiõe digestione ⁊ expulsiõe que sunt post dilatationẽ. hoc aũt est falsum: q2 in nutritiõe sube cordis nõ requirit dilatatio ⁊ ꝯstrictio sed appropriate opatiões que fiũt sine his. ¶ Dõz ꝙ dilatatio ⁊ ꝯstrictio cordis nõ ordinant imediate in cordis nutricationez: sed mediate: q2 mediante attractiua retẽtiua digestiua ⁊ expulsiua ꝓpria: tñ dico ꝙ lꝫ nõ imediate: tñ pncipaliter in cordis ꝯseruationez ⁊ nutritionẽ ordinant. Quod declarat. nã actiones mẽbroꝝ quãtũcunq̃ sint cões: attamẽ principaliter sunt ꝓpter ꝓpriam vtilitatem. Unde Gal. in de motibus liquidis caplo tertio distinctionis scd̃e. Unũquodq̃ mẽbruz itẽdit suo cõmodo ⁊ refectiõi. Et qd̃ hoc affirmat ⁊ asserit est ꝙ stomachus nequaquã cibaria digerit: vt ꝑ hoc itendat oĩa membra aĩalis reparare. Nec quoq̃ epar cibũ altera hac itentione. Silr̃ quoq̃ cordis pulsus nõ ꝓcedit ab eo pro alio membro sed pro sui cõmodo. Dicit ergo ex mẽte Gal. cor pncipaliter nõ dilatat nisi ꝓpter suũ cõmodũ. Cordi. n. inest duplex necessitas. s. necessitas restaurãdi suã subam que resoluit: ⁊ necessitas euentãdi calidũ suũ ne igniat. Per dilatationẽ aũt has duas hꝫ cõmoditates. Prio pmã: q2 ꝑ dilatationẽ attrahit sangninẽ ex quo nutrit ⁊ ex quo fit spũs. Scd̃o scd̃az: q2 per dilatationez attrahit aerem qui ipsum euentat ⁊ ſm quosdã qui in spũm cõuertit. Hoc aũt hꝫ videri fen decima: ⁊ ideo Aui. has duas cõmoditates tangit in littera dicẽs ꝙ cũ dilatatiõe attrahit sanguis ad eius interiora sicut ⁊ aer. Uolens ergo ostendere ꝙ dilatatio ⁊ motus cordis principaliter in suo cõmodo ordinatur dixit ꝙ cor nutrit ⁊c̃. lꝫ tñ hoc ita sit: tñ secũdario hoc est in vtilitatem oĩum membroꝝ.

¶ Et cor quidem positum est in medio medij pectoris quoniam est temperatior locus.

Du.m 12m ¶ Dubitat: an cordi fuisset necessariũ poni in medio pectoris. ¶ Et videt ꝙ nõ: q2 vbicunq̃ esset cor faceret suas operatiões: vt sexto de interioribus in fine. Itẽ videt ꝙ debuerit esse supius: qm̃ hic videt esse locus nobilior: vnde ipsum damus dijs. ¶ In oppositum est Auic. ¶ Dõm ꝙ cor debuit situari in medio: vt Arist. in. 3. de ptibus aĩaliũ ca. 5. al's ca. 4. Cor enim est pn.m ⁊ radix oĩum motuũ q̃ in extremis fiunt. Locus aũt medius est a quo facilius ptingit ad extrema: vt ibidẽ Ari. Alia rõ est. nã cor est sicut fornax calida vñ stat in corpora ad modũ clibani ignis: vt Auer. 2. colliget. cap. 3. de cõplexionibus mẽbroꝝ officialiũ. Locus aũt medius est: ex quo caliditas ad exteriora facilius expandit: ⁊ iõ in medio eẽ debuit: vñ scd̃o colliget. c. 6. Et fuit locus ei⁹ in medio: q2 hic est locus melior ad hoc vt sit resumptiuus suis differentijs vt melius custodiat: ⁊ q2 talis est locus regis ad hoc vt regnũ suũ sit equaliter ꝓportionatũ oĩbus. Alia ratio est. nã opatiões cerebri ⁊ epatis sicut in pncipijs multũ differũt: cor aũt cũ eis cõicat: vñ spũs cordis est tanq̃ medius: debuit ergo cor esse in medio vt alia membra separaret. ¶ Ad primũ ergo qd̃ in ꝯrium dicit ꝙ cor potuit suã facere operationẽ absq̃ hoc. Dõm ꝙ verũ est ꝓpriã non cõem. ¶ Uel aliter magis ad Gal. mẽtẽ qd̃ est contra eos qui actionũ pncipia ponebant positiones membroꝝ ⁊ nõ ꝓprias cõplõnes ⁊ naturas. Uult g̃ dicere Gal. ꝙ pncipalr̃ per se cordis operatio a sua virtute ꝓcedit: coadiuuatiue aũt magis a positione. ¶ Ad aliã dõm ꝙ in vniuerso simpliciter nobilius est sursum q̃ deorsuz: in aliquo tñ nõ est incõueniẽs ꝙ medius locus melior ⁊ nobilior sit: vñ dicebat Aui. hunc locũ temperatiorem. s. ad hoc opus.

¶ Et declinat magis paruz ad sinistrum vt elongetur ab epate ⁊ habeat epar locum ampluz. Splen v̊o descendens est ab eo cũ elõgatione: ⁊ in descẽsione eius est iuuamẽtũ qd̃ ego dicã. Et vt cor amplificet locuz epati meli⁹ est q̃ amplificet ipm spleni qm̃ epar est sublimi⁹. Et ex eis q̃ itendunt in declinatione cordis ab epate est vt nõ aggreget calor tot⁹ in pte vna: ⁊ vt tẽperet in latus sinistrũ cũ splen ipse sit non calidus valde: ⁊ vt ipsum minus comprimat venam concauã venientem ad ipsum preparando ei quendam locum.

¶ Et posuit in hoc tres cãs. Pria cã est: vt cedat locuz epati qd̃ est mẽbrũ nobile. Scd̃a cã est: vt tẽperet friditatẽ sinistre ptis. Tertia cã est: vt nõ cõprimat venã ascendẽtẽ. ¶ Notandũ tñ ꝙ si cor declinat ad ptẽ sinistrã hoc est veꝝ in oĩbus. In alijs aũt aĩalibus magis in medio ponit: vt Ari. ꝑallegato ca. 5. al's. ca. 4. Cã in hoc est: q2 homo hꝫ ptẽ sinistrã magis frigidã q̃ alia aĩalia. Uñ ibi Ari. ca. 7. al's ca. 4. maxime aũt alioꝝ aĩaliuz homo hꝫ fridissimã sinistrã. vt ergo cõtemperet debuit magis in eo declinare ad sinistraz respectiue: q2 hꝫ splenẽ valde magnuz vt oẽs ꝯsentiũt. ¶ Nota ẽt ꝙ cor magis anterius q̃ posteri⁹ collocat ne anteriora remaneãt frigida. Posteriora aũt de se sunt magis calida: vñ in eis calidũ saluat magis: vt Arist. de partibus. 2. ca. 8. al's ca. 7.

¶ Et si aliqua animalia sunt magni cordis ⁊ sunt cum hoc pauida ⁊ timida sicut lepores ⁊ cerui: tunc causa in eo est: quoniam calor eorum est paruus ⁊ exiccatur ex eo res plurima: quare non calefacit integre. Et illa que sunt parui cordis ⁊ cũ hoc sunt audacia: ideo sunt quoniam caliditas in ipso est plurima ⁊ coartatur ⁊ fit vehemens. Ueruz illa que sunt plurimũ audacia sunt ea que sunt magni cordis.

¶ Et hec pars hꝫ tres. Ostẽdit eni pmo mores ⁊c̃. Scd̃o comparat mẽbra ad alia in tolerãtia passiõis. ibi (Et cor qdẽ nõ tolerat.) Tertio quoddã dictũ supius declarat. ibi (Et qñq̃ iuenit.) ¶ Dicit p̊ ꝙ si aliqua aĩalia sunt magni cordis: ⁊ cũ hoc sunt timida: cã in h̃ est paucitas calidi ⁊ spũs vt ceruo ⁊ lepori accidit. aĩalibus aũt q̃ hñt cor paruũ ⁊ sunt audacia: accidit hoc q2 hñt multũ calidũ ⁊ spũm vt cani ⁊ accipitri accidit. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ timor ⁊ audacia letitia ⁊ tristitia sunt passiones ꝯsequẽtes dispões spũs vitalis cordis: vt sumit ab Aui. in de viribus cordis. trac. 1. capl'is plurimis. Dico aũt passiones vel dispositiones: q2 nõ potẽtiã. spũs eni ex se potentia est idifferẽs ad has passiones. sed ꝙ magis ad tristitiã disponant q̃ ad audaciã: hoc inest ex dispõne. differt ãt dispositio a potẽtia. opꝫ ergo has passiões seq cordis dispões. Cor g̃ magnũ cuz pauco spiritu est dispositum ad timorẽ: q2 adueniẽte terribili circũtrahit spũs ⁊ cor ifrigidat multũ. Si aũt spũs sit multus ⁊ calor ⁊ cor puũ: tũc cor semp est in multa caliditate. Simile enim est de calido existẽte in paruo corde ⁊ magno sicut de igne q̃ accẽdit in seruaculo vel domo magna ⁊ ⁊ parua. eq̃lis enim existẽs nõ silr̃ calefacit. Ari. in de ptibus aĩaliũ. 3. ca. 9. al's. cap. 4. Sic ⁊ calidũ in magno ⁊ paruo corde nõ calefacit aliq̃liter: opꝫ g̃ ꝙ adueniẽte re terribili mag̃ aĩal terreat magni q̃ parui cordis. ¶ Sciẽdũ tñ ꝙ iste passiones lꝫ recipiant passiue in spũ vitali: tñ eaꝝ pncipia ⁊ motores sunt spẽs recepte in v̊tute aĩali a cerebro: vt Aui. p̊ cañ. fen. 1. de v̊tute aĩali i fine. ¶ Sciẽdũ ẽt ꝙ lꝫ aliq̃ aĩalia magni cordis sint timida: tñ in audacibus q̃to cor est maius tãto audaciora sunt.

¶ Et cor quidem non tolerat nocumentum dolorum neq̃ apostema: ⁊ propter hoc non decollatur animal in cuius corde inuenitur ex nocumẽtis illud quod inuenitur in reliquis membris.

¶ Dicit post ꝙ cor non tolerat nocumenta doloruz que sequuntur apostema: ⁊ de hoc queretur.

¶ Et quandoq̃ inuenitur in quibusdam animalibus magni corporis os magnuz: ⁊ proprie in bobus: ⁊ hoc os est decliue ad cartilaginẽ: ⁊ illud quod est plus ⁊

maius cum additione ꝛ duritie est illud quod inueni-tur in corde elephantis.

¶ Notandū ꝙ vt dictū est: opꝫ ꝙ in motu sit aliquod fixū. istud aūt est os. Hoc aūt os tēdit ad nāꝫ cartilagīs ne sua duritie ledat cor: tñ in pⁿᵒ generationis hoc os magis est cartilaginosum. in ꝓces-su enim induraꝶ ꝛ fit magis ossuosuꝫ. Et causa est: qꝛ in pⁿᵒ cor est molle: in processu aūt īduraꝶ ꝛ fit magis ossuosum illud qꝺ primo erat cartilaginosum. Nō differt aūt ab osse cartilago nisi ꝫm magꝭ ꝛ minus: vt Arist. 3. de hystorijs. ca. 8. Dixit autē quandoqꝫ: qꝛ raro reperiꝶ ꝛ non in oībus animalibus: vt Arist. 3. de partibus. c. 8. al's ca. 4. ꝛ. 2. de hystorijs. ca. 15. Dicit post ꝙ illud qꝺ plus repiꝶ est in elephante. Cā est: qꝛ hoc animal est magni cordis ꝛ multum comedit ꝛ ēt diu viuit: vt quidam dicant eos viuere circa ducentos an-nos: vt Arist. de hystorijs. 8. ca. 9.

¶ Et iam repertum est cor cuiusdaꝫ symū habēs duo capita ꝛ ex virtute vite cordis est: qm̄ quādo aufertur ab animali inueniꝶ pulsari vsqꝫ ad horā. Jā aūt erra-uit qui existimauit ꝙ cor sit lacertus: quāuis sit simi-liū reꝝ in eo. Verū motus eius nō est voluntarius.

¶ Per caput cordis potestis ītelligere aut cuspidē: ꝛ de hoc nō eēt magnū dubiū: aut radicē ꝛ hoc hēret dubitationē: vtruꝫ cor possit hēre duo capita: qꝛ quatuor vel sex vētriculos exñte vno epate: ꝛ hoc nō pōt fieri si tñ esset qnid mōstruosum magnū erit sicut raro apparēt magna mōstra. Posito aūt ꝙ possit fieri: qꝛ mōstra fie-ri possunt: qꝛ multa mēbra simul nascunꝶ: vt Arist. de generatione aīalium. 4. c. de mōstris ꝛ hermofroditis: tñ dubiū esset: vtruꝫ eēt vnū animal vel duo: qꝛ de mēte Arist. ibidē: qꝺ vnuꝫ hꝫ cor vnum animal est: qꝺ aūt duo sunt aut plura cognoscunꝶ ꝓpter fetus cō-iunctionē. Dixit post ꝙ ex virtute vite cordis est. Causa huius est: qꝛ cor pꝰmo viuit ꝛ vltio moriꝶ: vt tertio de partibus. ca. 5. al's cap. 4. aliter scꝺo de gene. ani. ca. 12. al's. c. 4. ergo vltimo ab eo motꝰ ꝛ vita discedit. Dixit ꝙ errauit qui estimauit cor eē lacertuꝫ: est tñ ei si'le. Probaꝶ ꝙ nō sit lacertꝰ: qꝛ motꝰ eiꝰ nō est volūtariꝰ. lacertꝰ enī motus volūtarij est instꝛm: vt de interioribus ꝑ. vlti. ca. Et ꝓ-supponit hoc Aui. ex prima fen primi. ca. de virtute motiua.

[Dubᵐ 13ᵐ] ¶ Cordis autem esse voluntariū sufficienti diuisiōe mōstraꝶ: qꝛ aut volūtarius aut naturalis aut violentus. Nō violētus: qꝛ tunc esset preter naturā. nā opponiꝶ ei qꝺ est ꝫm naturā vt scꝺo de genera-tione ꝛ corruptione tex. cōmenti. 43. Nec esse videꝶ nālis. Primo qꝛ omnis motus nālis est cōtinuus: vt quinto de accidenti ꝛ mor-bo. sed motus cordis nō est cōtinuus: qꝛ qetibus ītercisus cū neces-sario iter cōtrarios motus qes sit media: vt Aui. fen secūda pꝰmo caplo. Jtē si esset naturalis fieret a nāli virtute: aut ergo a nutriti-ua aut alijs. a nullo aūt istaꝝ fit cū iste sunt in plantis in qbꝰ cordis motꝰ aut ꝓportionabile ei nō est. Jtē ꝓbaꝶ qꝺ nō fit a nāli virtute qꝛ motus nobilior opꝫ ꝙ a nobiliori cā fiat. motus aūt cordis no-bilior est: qꝛ assimilaꝶ motui circulari. in motu aūt dilatatiōis ꝛ cō-strictionis opꝫ manere aliquid sicut in circulo ꝛ hinc īcipere mo-tū: vt tertio ꝺ aīa Ari. ꝛ Cōmentator. Jtē arguiꝶ ex rōne quadam que sumiꝶ ex Arist. auctoritate septimo sue methaphysice. tex. 31. vbi volēs ꝓbare illū motū nō eē nālē fūdabat se sup̱ hoc. Natura-lis res que p̱ naturā moueꝶ ad aliquā dispositioneꝫ moueꝶ ꝓpter aliquā dispositionē naturalē que sibi deficit tēdēs ad illaꝫ sicut aq̄ nāliter a caliditate ad frigiditatē moueꝶ ꝛ lapis sursum ꝛ deorsuꝫ ꝛ īfirmus ad sanitatē de egritudine ꝛ sic in alijs ꝑdictis. cū aūt hec res in illā dispōnē p̱uenerit quiescit. Si ergo cor se dilatādo natu-raliter moueaꝶ: hoc fuit ꝓpter fugā a cōstrictiōe: sed fuga ab ali-quo naturalis nō pōt eē causa reditus nālis ad illud: sicut qꝛ aqua nāli fuga fugit a calido ad frigidū est īpossibile ꝙ naturaliter p̱ illā fugā ad calidū moueaꝶ. Pone ergo ꝙ cor fugiēs a cōstrictiōe mo-ueaꝶ ad dilatationē: nō est ergo possibile ꝙ nāliter redeat ad con-strictionē sꝫ ibi qescit. Amplius oīs nālis motus ꝺrīe distīcte sunt sursum ꝛ deorsum ꝛ loca media: nulla aūt harum differētiaꝝ mo-tus cor moueꝶ seu moueri dicitur. ⁋ Jn ꝯriuꝫ est Aui. qui dicit cor-dis motū nō esse volūtariū. Cū ergo nō sit violētus restat ꝙ sit na-turalis. ¶ Jmponiꝶ Ari. superficial'r in de morte ꝛ vita: ebullitio-

[Opinio Trusiani] nē cordis ex nutrimēto adueniēte eē cām dilatatiōis cordis: ꝛ con-strictionē fieri ex aduētu frigidi aeris vñ inflāmatio cessat. Et hec opi. fuit ēt īposita sibi antiqtus a Dauid philosopho. 13. distinctio-ne sue philosophie vt dicit Arist. auctoritate. Motus cordis nō fit a natura nec ab aīa sed ex accidēti. sanguis. n. qui est in corde calo-re suo ꝯtinue spūm resoluit. Hunc aūt spūm dixit Arist. maiorē lo-cū occupare qꝫ pꝛiꝰ: ꝛ ꝓpter hāc cām accidit cor dilatari ꝛ postmo-dū sui grauitate ꝯstringi. Hec aūt opi. que Arist. non fuit est falsa: quoniā cū hec ebullitio cōis sit cordi ꝛ arterijs simul corde dilata-to dilatarenꝶ arterie: ꝛ illo cōstricto cōstringunꝶ: qꝺ nō est veruꝫ. Adhuc tunc in corde villi frustra fuissent. Videmus enī ꝙ pulmo qꝛ pⁿᵐ motus nō hꝫ sed motū pectoris sequiꝶ: iō villis caruit. Cuiꝰ oppositū forsan Auer. teneret scꝺo sui colliget. c. de iuuamētis mē-broꝝ anhelitꝰ. c. 16.

[Joannis Grāmatici] ¶ Est alia opinio que est antiq expositoris sui tractatu de motu cordis vbi dicit loquēs de motu cordis: nec opꝫ ꝙ causenꝶ ex apprehēsione appetitus quāuis causenꝶ a sensitiua aīa per opationē suā: sed inquantū forma ꝛ natura talis corporis. Et cōfirmaꝶ hec opi. ex Auer. secūdo colliget. c. de iuuamētis mē-broꝝ motus volūtarij. c. 15. vbi dicit. Virtus prima regitiua in hu-iusmodi motu. s. locali volūtario: ꝛ illud qꝺ mēsurat quātitatē ca-loris de necessitate est in corde: vt Gal'. ꝛ oēs medici fatenꝶ ꝙ vir-tus volūtaria est in corde: ꝛ dicit ꝙ declaratū est ꝙ motus vniuscuiusqꝫ corporis fit p̱ motū volūtariū īfixum in mēbro cōi qꝺ cōi-cat toti: sed in corpe nō est membrū qꝺ toti corpi cōmunicet nisi cor: ergo virtus volūtaria cōis est in corde: hoc est in musculo qui est in corde: ꝛ ꝙ virtutes particulares sunt in musculo particula-ri. Et declaraꝶ rōne sua sumpta tertio de anima cōmē. 55. nā in oī multitudine motuū opꝫ ad vnū pⁿᵐ deuenire: cū ꝫ motus in corpe sunt multi dilatatiui ꝛ ꝯstrictiui erit dare vnū pⁿᵐ. hoc āt erit mo-tus dilatationis ꝛ cōstrictionis cordis. sed cū isti motus sint in vno animali: debēt in hoc cōuenire ꝙ vnus sit pꝰmus ꝛ alter sit poste-rius vel secūdus. Sed istā positionē credo nō esse verā. nā ille mo-tus nō fit ab aīa sensitiua qui fit absqꝫ apprehēsione. sed motꝰ cor-dis est hmōi. Jtē motus cordis est actio: sed virtus sensitiua passio est cū sensus sit pati. Si ergo virtuti sensitiue coniūgiꝶ actio nō est nisi inquātū estimationi ꝛ deliberationi cōiungiꝶ: ibi aūt nulla est deliberatio vt est notū. Nec valet qꝺ diciꝶ ꝙ nō ꝓcedit ab aīa sen-sitiua vt sensitiua est sed vt forma. nā manifestū est ꝙ in motu pul-sus opꝫ dare aliqd qꝺ sit mouēs aut forma mouēdi. ꝫ aūt est sensi-tiua aīa. aut erit pⁿᵐ huius motus mediāte sensitiua potentia aut mediāte vegetatiua: cū aīa mediātibus potētijs sit pⁿᵐ actionis: īmo plus ꝫm eū differūt potētia ab aīa. Nō pōt aūt esse pⁿᵐ motꝰ huius per potētiā vegetatiuā vt ꝓcedunt: nec per potētiā sensitiuā qꝛ hmōi est apprehēdere. ⁋ Sed tu dices ego dicā ꝙ a pⁿᵒ genera-tionis apprehēsio facta per sensitiuā virtuteꝫ fuit firme delibera-tionis ꝙ motus cordis semp̱ fieret cū semp̱ insit necessitas: ꝛ pro tanto videtur esse naturalis nō subiacens nostre voluntati sicut multos actus volūtarie facimus nō pꝰmeditantes. ⁋ Dico ꝙ istud nō valet cū iudiciū sensitiue virtutis erret aliquando vt in multis poterit tūc errare in mouere cor: qꝺ est falsuꝫ. Nec valet qꝺ dici-tur ꝙ fiūt multi volūtarij motus absqꝫ pꝰmeditatione. nā illos mo-tus pꝰcedit dispō: qꝺ nō ꝯtingit de corde cū nunqꝫ fuerit volūtarie motū. ⁋ Ad rōnes cū diciꝶ. Jn motibus opꝫ dare vnū pⁿᵐ. verum est īmobile: ꝛ hoc est cerebrū: vñ cor lꝫ sit pⁿᵐ volūtarij motus: nō est qꝛ ipsum voluntarie moueaꝶ sed qꝛ in eo fit deliberatio iudicij quo fit pꝰceptū musculi que moueanꝶ ꝫm iudicij vel ꝯsilij delibera-tionē. Nō enim sequiꝶ. oēs motus voluntarij reducunꝶ in motum cordis: ergo motus cordis est volūtarius: sꝫ seqtur ergo fit delibe-ratio ꝛ cōsiliū qbus fiunt isti motus. Et hoc voluit Auic. ītelligere ꝙ in corde est virtus volūtaria scilꝫ pꝰcipiēs: ꝛ in musculis corpo-ris est virtus obediēs qua fit motus.

[Opinio Gentilis] ¶ Dico ergo hos motꝰ fieri ab aīa pꝰmo vel eius virtute. Nā illius motus pⁿᵐ est aīa qui diuer-sificaꝶ ꝫm diuersaꝫ dispositionē virtutis fortis vel debilis: sed pul-sus est hmōi vt in crisibus pꝫ. ⁋ Jteꝫ rōne Thome. Jlle motus est ab aīa qui diuersificaꝶ ꝫm diuersas aīe affectiōes: sed motus cor-dis est hmōi qꝛ diuersificaꝶ ꝫm gaudiū ꝛ letitiā. Jtē talis motus ꝫꝫ aliū modū est causa diuersarū affectionuꝫ aīe vt gaudij ꝛ tristitie. Adhuc ille motꝰ fit ab aīa qui est ordinatꝰ in aīe salutē ꝛ custodiā. sed motus cordis est huiusmodi vt Ari. in de morte ꝛ vita. ⁋ Ad ī-telligendū tñ quō est naturalis ꝛ quomodo est volūtarius est sciē-dū ꝙ motus possunt tripliciter variari. Nā quidā est simpl'r natu-ralis. qdā simpl'r volūtarius. qdā medius īter hos. Est aūt motus simpl'r volūtarius q fit ad oēm differētiā positiōis cū deliberatio-ne ꝛ ꝯsilio. Motus aūt simpl'r nālis est qui fit ab aīa cuius est vir-tus agēs absqꝫ deliberatione ꝛ ꝯsilio: ꝛ eius instꝛm est ꝓprius ca-lor illius mēbri nō calor datus a cerebro: intēdēs tm̄ ad mēbri con-structionē mediātibus potētijs nālibus: vt attractiua retētiua di-gestiua expulsiua ꝛ ita de virtutibus ministratis. Dicimꝰ ꝫ ꝙ mo-tus cordis nullū hoꝝ est vt pꝫ. Dico ēt ꝙ sunt motus qdā medij: ꝛ ex eis quidā sunt qui multū cōueniūt cū motibus volūtarijs dictī volūtarij de ītētione secūda vt motus palpebraꝝ ꝛ diaphragma-tis. Sic aūt vocātur a Gal'. in de motibus liqdis ca. 8. Vocanꝶ aūt sic: qꝛ nō simpl'r volūtarij sunt: cū nolētibus nobis fiant. Nec sim-pliciter nāles: cū ēt ꝫm nostrā possint diuersificari volūtatē. Qui-dam. n. vsqꝫ ad suffocationē anhelitū ꝯtinent: vt Gal'. in lib. de vti-litate anhelitus. Sunt qdā alij motꝰ nāles dicti nō simpliciter: sꝫ qꝛ sine apꝑhensione sensuū: vel sine deliberatione fiunt: sicut mo-tus nāles

tus nāles

tus nāles virtutis matricis stōchi ꝛ intestinoꝝ ꝛ similiū. Et istoꝝ motuū qdā sunt: in qb⁹ mouēs ꝛ motū per se mouent: sicut in motu stōchi. Quidā sunt in qb⁹ solū mobile vel obm mouet: sicut mot⁹ nutrimēti ad mēbrū. Mot⁹ aūt cordis nō pōt esse voluntarius de ītētione scd̄a. Restat ḡ dicē ꝙ pōt dici mot⁹ nālis nō simpl'r: sꝫ accipiēdo motū nālē scd̄o mō. Dico ḡ ꝙ medici qn̄ loquunt de nāli virtute ꝛ suo motu ītelligūt de motu nāli scd̄o mō dicto: q̄ fit a nāli virtute attractiua retētiua digestiua ꝛ expulsiua: siue isti mot⁹ sint cōes obto ꝛ mouēti siue sint mot⁹ solū obti. Hoc ḡ p̄misso dico ꝙ mot⁹ cordis est nālis fact⁹ a nāli virtute aīe: quā medici nālem vocāt. Qd̄ p̄mo declarat auctē. G.7. de iuuamentis mēbroꝝ in fine. vbi dicit: ꝙ cor nō eguit neruis: qꝛ mot⁹ ei⁹ est nālis. Et hoc videt sentire Aui. p̄° can̄. fen. 2. ca. de causis spērū pulsus. vbi dic: ꝙ cāe ꝯtētiue pulsus sunt tres. Virt⁹ vitalis que est in corde mouens pulsum: ꝛ tu iam sciuisti eam in cap̄. de virtutib⁹ nālib⁹: sed ex cap̄. de virtutib⁹ nālib⁹ illa virt⁹ vitalis est virt⁹ nālis: ḡ virtus mouēs pulsum est virt⁹ nālis: ꝛ per ꝯn̄s mot⁹ voluntarius nō est: sed nālis. Itē rōne ostendit. Ille mot⁹ est nālis qui in nāles virtutes ordinat: sed mot⁹ cordis est talis. est eni īmediate pp̄ nutricationē: vn̄ ꝛ Aui. dicebat. ꝛ cor nutrit cū suis virtutib⁹ nālib⁹ cū dilatatione ꝛc. Hoc ēt vꝫ sentire Auer. 2° collꝫ cap̄. de actionibus ꝛ passionib⁹ mēbroꝝ officialiū cap̄. 4. vbi loquēs de virtute vitali pulsatiua dicit. Sed virtus vitalis est de necessitate cibatiua virtus ꝛ diuisiua ꝛ p̄nceps: qꝛ ipsa dat calorē alijs mēbris: ꝛ est sicut seruiēs virtuti cibatiue p̄ncipali. Et post subdit. ꝛ est virt⁹ aīe nutritiue: sicut alie virtutes gnaꝫ. s. attractiua retentiua digestiua ꝛ expulsiua ꝛ discretiua. Et hoc idē sic monstrat. Ille mot⁹ est nālis fact⁹ a virtute nāli q̄ fit per organa nālia ꝛ nāli mō: sed mot⁹ cordis est talis. Primo qdē fit per organa nālia: qꝛ per villos lōgitudinales latitudinales ꝛ trāsuersales: vt supra Aui. isti aūt villi sūt instrumēta nāliū operationū. Qd̄ mōstrat ex mente Gal. 2. de cōplexionib⁹ cap̄. 3. vbi volēs ostēdere motū villi qui est in corde: dicebat est in corde villus quo ꝯtinet caro sua sicut ē in lacerto villus quo ꝯtinetur caro sua: nisi qꝛ genus villi qui est in corde nō est ex gn̄e villi qui est in lacerto. Villus eni q̄ est in lacerto: nō est nisi pars nerui ꝛ ligamētoꝝ. Sed villus q̄ est in corde est ei proprius: queādmodū villus q̄ est in corpore arteriaꝝ est ei ꝓprius: ꝛ villus corporis venarū est ei ꝓprius: ꝛ villus corpis itestinoꝝ itestinis: ꝛ villus stōchi stōcho: ꝛ villus mr̄icis matrici. Ecce ḡ ꝙ Gal. vult ꝙ villus quo fit attractio ꝛ expulsio cordis vocat villus approꝑatus virtutib⁹ nālib⁹ ꝓprijs nō virtutib⁹ motiuis app̄hēsiuis. Dico ēt ꝙ iste mot⁹ fit nāli mō: qꝛ sine app̄hēsione sensitiua. Mot⁹ eni nostri corpis nāles absqꝫ sensitiua app̄hēsione fiūt: vt mot⁹ expulsionis cibi a stōcho: ꝛ mot⁹ nutrimenti ad mēbra. Silr̄ aūt fit cordis mot⁹: vn̄ q̄si in exēplū dicēdo: oēs q̄si ꝓcedunt motū q̊ matrix dilatat vt attrahat semē: ꝛ motū quo stōchus in p̄te sui post merij mouet ꝛ dilatat vt attrahat cibū esse mot⁹ nāles. Nō fiunt aūt isti mot⁹ eo tp̄e quo fiunt: nisi per nālē inclinationeꝫ virtutis eoꝝ ad suos actus: ꝛ ideo matrix attrahit: qꝛ tali tēpore p̄sente existēte obto ex nāli īclinatione ad illud mouet. Similr̄ ēt cū stōch⁹ attrahit aut expellit cibū: vt Auer. 2. collꝫ cap̄. 6. de iuuamēto membroꝝ officialiū. Cū ḡ videmus aliqn̄ hos motus fieri ex nāli īclinatione possibile est dicere ꝙ si aliqd̄ mēbrū semp̄ hꝫ id ad qd̄ tanqꝫ ad finē nāliter inclinat ꝛ hꝫ instrumēta mot⁹ ꝙ semp̄ stāte ꝓportiōe ad suos fines mouebit. Eadē ḡ rōne qua matrix mō attrahit: eadē rōne semp̄ mouet existēte obto p̄sente ꝛ tēpore īclinatiōis: opꝫ eni scire nām que vnicuiqꝫ organoꝝ nō soluꝫ virtutē īposuit: sed tēp⁹ operationis vel quietis ꝛ motū ꝓcurauit. Cū ḡ cor semp̄ hēat duo ad que nāliter inclinet. s. necessitatē īfrigidationis ꝛ necessitatē eductionis fumi: ḡ semp̄ illos ꝓcurabit mot⁹ nāliter se dilatando ꝛ ꝯstringēdo: ꝛ fuit hoc melius qꝫ si cor voluntarie vel sensitiua app̄hensione ad illos mot⁹ inclinaret: nā in q̄libet dilatatione ꝛ ꝯstrictione oporteret renouare appetituꝫ sensitiuū: ꝛ in h̄ esset ꝯtinua passio. ¶ Ad p̄mā in ꝯ̄riū soluit cū dꝛ ꝙ ois mot⁹ nālis est ꝯtinuus. verū est vnus: cū tn̄ duo ꝯtrarij ꝯiūgunt: opꝫ qetē esse mediā: nihilominus tn̄ vsqꝫ ad finē vite durat. ⁋ Ad scd̄aꝫ cū dicit nō fieri a nutritiua que est in plātis. Dico ꝙ in plantis nō est cū tanto calido: ꝛ ideo planta nō eguit aliquo mēbro vel p̄te que moueat vt fiat euētatio: sed sufficit refrigeriū per alimentū: vt de morte ꝛ vita. ⁋ Ad tertiā. mot⁹ nobilior fit a nobiliori virtute. verum est: ꝛ ideo fit a virtute aīe que nobilior est qꝫ forma elemētaris: ꝛ ideo qꝛ anima oīno elemēta continet: vt scd̄o de aīa cōmēto 14. motus cordis fiat in potētia ꝯtinens oēs motus: vt est mot⁹ circularis: eius eni motus motui circulari est similis: vt Aristo. 3° de aīa tex. cōmē. 55. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ Auic. loquit de motu pure nāli: sicut est mot⁹ aque calide ad frigiditatē. iste aūt est fact⁹ ab aīa: vn̄ b̄m diuersos appetitus nāles opꝫ ꝙ diuersificent: cum eni cor est ꝯstrictū: nālis eius appetitus est dilatari vt fridū aerē trahat. dū aūt est dilatatū fit in eo nālis appetit⁹ vt statim aggreget ꝛ īpellat: ꝛ tūc ad ꝯstrictionē mouet: sic matrix p̄n̄te semine dilatat vt colligat cōpleto fetu ꝯstringit vt expellat. Neqꝫ hoc vr̄ differre ab illo: nisi qꝛ mr̄icis motus ītercisus est pp̄ finē. Cordis aūt mot⁹ ꝯtinuus est nō qescēs nisi vt motus ꝯ̄rios mediet ꝛc.

¶ De egritudinibus cordis. Cap̄. 2m.

Quādoqꝫ accidūt cordi in sua ꝓprietate spēs egritudinū oēs sicut spēs malitie cōpl'onū q̄ qn̄qꝫ sunt māles: ꝛ qn̄qꝫ sunt pure. Et materiales qn̄qꝫ sunt in venis eius: ꝛ qn̄qꝫ sunt in eo qd̄ est iter panniculū eius ꝛ corpus ipsius ꝛ ꝓprie humiditas. Multotiēs enim īueniunt in eis locis humiditates. Et scitum est ꝙ quādo multiplicātur coartant cor a dilatatione: quare interficiunt.

¶ Supius Aui. p̄ anathomiā docuit cognoscere corpis subam p̄tes ipsius: ipsius annexa orta ꝛ oꝑationes: hic determinat de dispōnib⁹ suis ꝛ curatione. Et p̊ in cōi magis determinat de passionib⁹ cordis vel dispōnibus cordis: signis: causis: ꝛ curatiōe. Scd̄o in spāli magis determinat de qbusdā passiōibus p̄ter nām. ibi (Tremor.) ⁋ Prima in duas. Quia primo determinat de dispōnibus cordis. Secundo de canonibus in ipsis egritudinibus cordis. ibi (Nos qdē fecim⁹.) ⁋ Prima in tres. Quia p̄mo determinat de dispōnib⁹ cordis ꝛ causis eaꝝ. Scd̄o determinat de signis qbus cordis dispositiōes noscunt. ibi (Modi ex qbus.) Tertio de causis remotis magis. ibi (Causaꝝ in corpe īprimētiū ꝛc.) ⁋ Prima in duas. Prio p̄supponēdo hāc diuisionē ꝙ egritudinū cordis qdā ex se sunt īherētes: qdā p̄ cōitatē. Prio ostēdit q̄ egritudines p̄ se cordi īsunt. Secūdo p̄ cōitatē. ibi (Et qn̄qꝫ accn̄t egritudiēs.) ⁋ Pria ī duas. Prio oñdit diuersas dispōnes cordis euenientes. Scd̄o illas cōparat. ibi (Cūqꝫ ꝯfirmat.) ⁋ Pria in tres. Quia p̊ aut egritudines cordis fiūt in nā ꝯsili: aut officiali vt ap̄ata: aut cōi vt solutio ꝯtinuitatis: ꝛ b̄ꝫ hoc tria facit. Scd̄a ibi (Et qn̄qꝫ accidunt.) Tertia ibi (Et solutio.) ¶ Notādū p̊ ꝙ hic dubitari ꝯtingit pp̄ qd de ꝯseruatione sanitat̄ cordis Aui. nō fecit capl'm cū de alijs qbusdā fecerit. ⁋ Dōꝫ ꝙ fuit aut qꝛ excusauit eū ab hoc liber de cordialib⁹: aut liber de ꝯferētib⁹ ꝛ nocētib⁹ si suus est: aut h̄ fuit qꝛ determinatū est supra. 1. can̄. fen. 3. qūo toti⁹ corporis sanitas ꝯseruet p̄ cibū ꝛ potū ꝛ aeris rectificationē. Cor aūt p̄mū sanitatis est subiectū. ¶ Sed tu dices sic ēt de nullo mēbro in hoc tertio caplꝫ de ꝯseruatiōe sanitat̄ debuit facere. ⁋ Dōm ꝙ alia mēbra in eoꝝ ꝯseruatiōe forsan eguerūt aliquibus q̄ ad ꝯseruationē sanitat̄ simpl'r nō reqrūtur vt radix titimali in ablutōe dētiū: nihil aūt est qd̄ faciat ad cordis ꝯseruatiōeꝫ nocēs corpori. ¶ Scd̄o notādū Aui. dixit in ꝓprietate. Hoc aūt dixit: aut ad dr̄iam egritudinū q̄ ex cōitate accidūt: aut dixit ꝙ lꝫ q̄dā mēbra possint īpediri in oꝑatiōib⁹ absqꝫ h̄ ꝙ eoꝝ nā vel ꝓprietas ledat sicut mēbrū nō sentiēs ex nerui oppilatione. Cor aūt sic ledi nō pōt qn̄ sua patiat nā: vel ꝓprietas. i. nā ꝯsimilis vel officialis. Hoc nō est verū ex nā rei: qꝛ pōt oppilatio fieri īter cor ꝛ mēbruꝫ qd̄ recipit. Dixit aūt ꝓprietas: qꝛ meli⁹ dr̄ ꝓprietas qꝫ nā: qꝛ nā est p̄n^m motus ꝛ qetis: ꝛ dr̄ de mā ꝛ forma ꝛ cōposito. nulla aūt ꝓprietas dr̄ de mā: qꝛ mā de se aliqd̄ cōe dicit: nō quantū: aut quale: aut aliquā dr̄iam: vt p̊ de gn̄ōne tex. cōmē. 31. ꝛ iō ois ꝓprietas est nā sꝫ nō ecōtra. vn̄ dr̄ ab Aui. ꝙ differūt sic ꝓpriū a cōi ī de virib⁹ cordis. ca. 10. ¶ Sciēdū aūt in corde p̄n̄t fieri oēs spēs egritudinū. s. simul vt in ap̄ate ꝛ diuisim. Et est rō: qꝛ si p̄ oēm nām cor oꝑationeꝫ facit: ergo in omni nā cor pōt ledi: cuius enim temperies est sanitas: eius ītemperies est morbus. ¶ Sciēdū ꝙ mala compl'o mālis in corde fit ex mā ꝯtēta ī venis: aut ī spatio qd̄ ē ītra cor ꝛ panniculū: ꝛ ēt ītelligit: aut in porositatib⁹ mēbri. Nō aūt exp̄ssit hoc Aui. qꝛ dū mā ad poros fluit maxime est cā ap̄at̄: vn̄ de ap̄ate mētionē facit īfra. ¶ Ulteri⁹ sciēdū de intētione quorūdā fore ꝙ naturaliter in capsula cordis sit q̄dā aquositas ibi posita ad humectādū cor ne ex nimio motu exiccet. Ista aūt aquositas aut exiccat ꝛ fit tabes ꝛ marasmus: aut augmentat ꝛ fit cā tremoris vel iectigationis cordis: aut plus augmētat ꝛ fit cā suffocatiōis. ¶ Et sciēdū ꝙ sicut adeps que est in corde nō est nisi pp̄ finem: vt videatur ex hoc habere aliam naturam ab alijs: sic ꝛ aquositas cum sit ꝓpter finem non erit sicut illa que vadit ad vesicā.

¶ Et quandoqꝫ accidūt ei ap̄ata ꝛ oppilatio. Et qn̄qꝫ accidit ei aliqd de egritudinibus situs ēt: sicut aliqd qd̄ accidit ei de coartatione in humiditate compressiua ꝓhibente ipm a dilatatiōe: quare interficit.

¶ Hic dicit ꝙ accidunt ei apostemata ꝛ oppilationes: ꝛ est notuꝫ:

⁊ ꝙ accidunt ei egritudines situs.

Dubᵐ pᵐ ¶ Sed dubitaŧ cū alij sint morbi in nā cōpositionali vt morbus superficiei ⁊ receptaculoꝝ q̄ possunt cordi ꝑter nām contingere cur nō loquiŧ de eis Aui. ¶ Dōm p̄ ꝙ de mēte Aui. est loq̄ de eis de q̄bus ꝑ medici actū subueniŧ. Figure aūt cordis si peccet nō succurriŧ. Aut forsan quasdā haꝝ passionū dedit ītelligi tanq̄ ꝯsequētes. Nam supꝑficiei asperitas ad compl'onalē sequitur morbū. De receptaculorum ꝟo curatione infra dicetur.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Quereret postea aliq̄s ꝑꝑ illud q̄ð dicit Auicē. q̄ð accidit ei de coartatiōe ⁊c. q̄uō coartatio cordis in humiditate est egritudo in situ. ¶ Dōm ꝙ vt sumiŧ ex Auer. 3. de aīa. In oī q̄dez motu dilatationis ⁊ ꝯstrictiōis opꝫ imaginari duos terminos. Unū extrinsecū a ꝑte gibbosa ad quē finiŧ dilatatio: ⁊ a quo īcipit ꝯstrictio. Alium ītrinsecū in ꝑte ꝯcaua ad quē finiŧ ꝯstrictio ⁊ a quo īcipit dilatatio sicut in circulo est pūctus circa quē fit motꝰ. si ḡ ita est cor nāliter q̄escit in pūcto ad quē dilataŧ ⁊ in pūcto ad quē ꝯstrigiŧ ⁊ ad vtrūq̄ nāliter moueŧ vt supra. si ḡ humiditas crescat: ita ꝙ nō ꝑmittat cor moueri vel dilatari ad sitū suū: tunc est morbus in situ a societate: sicut si aliq̄d impediret cor vt nō posset ꝯstringi. ¶ Sed tu dices ergo cū manus nāliter nō pōt moueri q̄uō vult eēt morbꝰ in situ. ¶ Dōm cōcedēdo: vel ꝙ motus manuū nō est nālis sed volūtarius. vbi aūt volūtarius est: ibi nō ꝯtingit morbus in situ.

¶ Et solutio singularis que accidit aut in ipso aut in panniculo eius.

¶ Sciendū ꝙ Aui. sol'onē cōtinui vocat singularis solutionē: q̄r singularis notat mihi vnitatem: lꝫ tn̄ vnitas indiuisibil'r sit ex forma: vnitas tn̄ diuisibilis est in continuo.

¶ Cunq̄ꝫ ꝯfirmatur in corde malitia complexionis nō recipit curam. Et cum non est confirmata non est facilis susceptibilis cure.

¶ Hic cōparat. Et p̄ compat egritudīes factas in nā ꝯsili. Scd̄o factas in officiali. ibi (Et apā.) Tertio factas ī nā cōi. ibi (Et cū illic.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cū ꝯfirmaŧ malitia cōplexionis nō curatur.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Sꝫ ꝯ. ethica est mala cōpl'o ꝯfirmata in corde cū sit facta ⁊ tn̄ curaŧ in aliq̄ spē saltē. ¶ Dōm ꝙ aliq̄s morbꝰ pōt dici ꝯfirmatꝰ q̄tuor modis. Uno mō ex ꝑte tp̄is morbi: vt ē statꝰ ⁊c. sic apā est ꝯfirmatū: q̄n tota fluxit mā: aut collectionē fecit: sic h̄ mō apā cerebri cōfirmatū dr̄ a Meß. sic ēt isto mō morbi māles dn̄r ꝯfirmati cū sunt in statu. Scd̄o mō dr̄ morbꝰ ꝯfirmatꝰ ex ꝑte depēdētie ex sua cā: sic h̄ mō morbꝰ q̄ remanet sua cā recedēte dr̄ ꝯfirmatꝰ: q̄ āt nō remanet nō dr̄ ꝯfirmatꝰ. Tertio mō dr̄ morbꝰ ꝯfirmatꝰ ex ꝑte modi iherēdi ad subm̄: sic hoc mō mala cōpl'o eq̄lis est ꝯfirmata: ⁊ diuersa nō ꝯfirmata. Quarto mō ex ꝑte malitie vt illa cōpl'o dicaŧ ꝯfirmata q̄ est cū vltia malitia in lesiōe opationū: q̄ aūt nō: nō est ꝯfirmata. Dico ḡ ꝙ mala cōpl'o in corde ꝯfirmata p̄ mō nō est īcurabilis de necitate. Nā aliq̄ mala cōpl'o in corde pōt eē ꝯfirmata: q̄r sit in statu: vt febris aliq̄ putrida: ⁊ tn̄ nō est mortalis. Nec scd̄o mō. nā aliq̄ mala cōpl'o leuis diuersa pōt dici ꝯfirmata. Nec tertio modo mala cōpl'o cordis ꝯfirmata est mortalis ex ꝑte modi īherendi ad subm̄. Nā sic argutū est: febris ethica est ꝯfirmata: nō tn̄ ē mortalis. Sꝫ si in corde ꝯfirmaŧ mala cōpl'o q̄rto mō: q̄r in malitie vltimitatē deueniat est īcurabilis. Et iō Aui. dixit cū ꝯfirmaŧ in corde malitia cōpl'onis: ⁊ nō dixit mala cōpl'o. ¶ Sꝫ tu dices sic ēt in oī mēbro ē īcurabilis. ¶ Dōm vno mō ꝙ lꝫ h̄ sit veꝝ ꝑncipalibꝰ tn̄ cordi est h̄: q̄r est mēbrū mag̃ ꝑncipale. Uel al'r cū alia mēbra hn̄t vltimatā cōpl'onis malitiā pn̄t sanari ꝑ auxiliū q̄ð pn̄t a ꝑncipialibus recipe. Cor aūt a nullo pōt subsidiū habere: vt Ari. 3. de ꝑtibꝰ ani. c. 11. al's ca. 4. Et iō videmus ꝙ epar durat diu cū sua mala cōpl'one: ⁊ cū multo errore in suo actu: vt in hydropisi ⁊ tn̄ curaŧ. cor āt nō est sic. ¶ Et cū nō est ꝯfirmata. Causa est: q̄r cor multa īdiget cautela in sui curatione: vt Aui. ponit infra.

¶ Et apostema quidem calidū est interficiens statiꝫ. Et frigidum est ex eis que sunt difficilia.

¶ Hic compat egritudines in nā officiali. Et p̄ apata īter se. Scd̄o pāniculū cordis: ⁊ cor penes euētū apatū duri vl' mollis: ⁊ ēt penes citā ⁊ tardā mortē ab eis veniētē. ibi (Et raro.) Tertio ex dictꝭ infert q̄ðdā. ibi (Cūq̄ꝫ cor.) ¶ Notādū circa p̄mā ꝑtē ꝙ difficilia sūt dupl'r. s. cū euētu: ⁊ h̄ est veꝝ: q̄r in corde nō aggregaŧ mā cū ipꝫ sit fortis caloris. Itē ⁊ frida apata sūt tardi motꝰ. i. difficilia. s. ad iterficiēdū. ⁊ hoc est veꝝ: q̄r tardius interficiunt.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sꝫ statiꝫ cadit dubitatio q̄ð apā citiꝰ īterficiat an calidū an fridū. ¶ Et vr̄ ꝙ fridū: q̄r friditas mag̃ ꝯriaŧ: nā cal'itas plus attinet sanitati q̄ friditas: sic poniŧ p̄ᵃ p̄mi ca. de cōpl'onibꝰ. Itē morbus sil'is cōpl'oni est minꝰ ꝑiculosus: q̄r in morbis minꝰ ꝑiclitanŧ egrotātes ⁊c. sed apā calidū est sil'e cōpl'oni cordis. ¶ Oppositū vult. A. hic. ¶ Dōm ꝙ apā calidū citiꝰ īterficit: q̄r ad ipm̄ cōseq̄tur aut cōsequunŧ difficiliora accn̄tia: vt dolor vehemēs febris acuta q̄ non sunt ita vehemētia in frido. Scd̄o q̄r eiꝰ mā citiꝰ in subām cordis penetrat. ¶ Ad ꝯria pꝫ sol'o: q̄r ꝓcederēt reliq̄s existētibus paribꝰ: q̄r ad apā calidū est maior motus q̄ ad frigidum.

¶ Et raro eueniūt durities ⁊ mollities in corde. Sed plurimū illius est in pāniculo cordis. Q̄ð si ꝯtingat vt in ipso eueniat: tunc ipsum non interficit in momento īterfectionis apostematis calidi: verūtamē cū hoc est interficiēs. Et quādoq̄ꝫ prolongatur durū q̄ð accidit panniculo ex humore grosso: ⁊ non durum ex humore aquoso distillando in spatium.

¶ Hic cōparat capsulā cordis ad cor: penes euētū apatū duri ⁊ mollis: ⁊ penes citū ⁊ tardū euentū mortꝭ ab eis. Et p̄ hoc. Scd̄o ponit dispōnē in apate. ibi (Sicut dispō.) ¶ Notandū ꝙ sic sumiŧ ab. A. scd̄a p̄mi ca. de egritudinibꝰ cōpositis. apā durū accidit: aut ex ꝑmutatiōe calidi apatꝭ: aut accidit īcipiēdo. Duꝝ. n. apā in corde ex ꝑmutatiōe calidi apatis fieri nō pōt: cū ipm̄ statim īterficiat. neq̄ pōt fieri incipiēdo q̄r tales humores grossi in corde nō aggreganŧ. Similiter ēt mollities nō fit in corde: q̄r apā molle accidit ex mā aquosa ⁊ fluida que in corde nō aggregaŧ. essentialiter aūt plus in capsula: q̄r in ea ꝯtineŧ ista mā aquosa vt dictum est. Itē ipsa pōt melius tolerare dura apostemata q̄ cor.

¶ Sicut dispō in apate q̄ð fuit in pāniculo cordis symij q̄ð narrauit Gal'. vixerat ille symiꝰ lesus. Sꝫ postq̄ anathomizatus est post mortē suā cognituꝫ est q̄d passus ē in vita sua. Fuerat eni dbilitas ⁊ extenuatio.

¶ Quod dixerat declarat. s. ꝙ apostemate existēte in pāniculo cordis siue duro siue molli: cū eo pōt ꝓlongari vita. Et hec declarat in exēplo: q̄ð narrat Gal'. 5. de interioribus. 2. ca.

¶ Cunq̄ꝫ cor ipsum nō toleret vt apostemeŧ: q̄uō ergo tolerabit vt collectio ⁊ saniositas in ipso fiant.

¶ Pōt dici ꝙ īfert ex dictis ⁊c. Notādū ꝙ istud intulit Aui. hic: ad ostēdendū q̄ð supra dixerat. s. ꝙ in corde nō causaŧ durities: q̄r. s. ipm̄ nō tolerat ꝙ apostemeŧ: nec ꝙ ꝯuertaŧ in saniē apostema: ḡ minus tolerat ꝙ conuertatur in duritiē.

¶ Et cum illic acciderint vlcera tolerabilia bothoralia: tunc ipsa interficiunt post fluxum sanguinis nigri ex naribꝰ ſm̄ ꝙ dicitur: ⁊ q̄n̄q̄ꝫ accidit in neruis cordis oppilatio nocēs opationibus cordis.

¶ Hic cōpat egritudines q̄ fiūt in nā cōi cordis. Et p̄ eas īter se. Secūdo cōpat solutā ꝯtinuitatē apatꝭ. ibi (Cor aūt lōgingus.) ¶ Notandū ꝙ credo ꝙ istud sit ex dictis Hip. in suo de secretis. Cuiꝰ rō pōt eē. nā ꝑdurāte dolore in corde ex attractiōe currit ad cor multus sanguis qui exuberans venas replet subeticas: vn̄ cōtingit ex multa repletione ex naribus fluere sanguinē nigrū: maxime autē ꝓpe mortē cū humores tunc nāe nō subiaceant. Est igiŧ niger iste sanguis: q̄r priuatus admistione spūs ex cordis debilitate.

¶ Cor autem longinquius est ab hoc vt toleret solutionem singularis q̄ apostema. Et quandoq̄ꝫ accidit corpori ipsius ⁊ penetrat vsq̄ꝫ ad vētres ⁊ īterficit statim: ⁊ si nō est penetrans: tūc fortasse postponiŧ eius interfectio vsq̄ꝫ ad diem secundum.

¶ Hic cōparat sol'onem continui in corde ad apostema in ipso.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitaŧ an cor lōginquiꝰ sit a tolerantia sol'onis ꝯtinui q̄ apatꝭ. ¶ Ur̄ ꝙ nō. nā in apate ē sol'o ꝯtinui ⁊ duo alia gn̄a morboꝝ: ḡ cor difficiliꝰ tolerat apā q̄ sol'onē singularē. Est aūt apā morbꝰ cōpositus ex soluta ꝯtinuitate mala cōpl'one ⁊ mala cōpōne: vt Auic. de cōpositꝭ morbis. Ampliꝰ sol'o ꝯtinui in corde īterficit mediāte apate: vt a Gal'. sumiŧ. 5. de īteriorībꝰ. 2. ca. nō ḡ difficiliꝰ sol'onē ꝯtinui cor patiŧ. ¶ Dōm ꝙ sol'o ꝯtinui aut est ꝑforās vsq̄ ad vētrē ⁊ illaꝫ minꝰ cor tolerat apate aliq̄ cū statiꝫ īterficiat. Aut sol'o ē supꝑficialis n̄ ꝑforās: ⁊ tūc aut cōpamꝰ hāc ad apā fridū: aut ad apā calidū. Si ad apā fridū citiꝰ īterficit: q̄r lꝫ fridū apā cū sit tardi motꝰ ⁊ leuiū accn̄tiū: ⁊ ex h̄ īterficit tardius: sol'o tn̄ hec ꝑꝑ dolorē ⁊ spūum resol'onē ⁊ īpedimētū motus citius īterficit. Sꝫ si cōpareŧ ad calidū apā: nō est īcōueniēs ꝙ cor toleret eā plus q̄ calidū apā cū id. s. calidū apā īterficiat cito sicut arguebaŧ de mēte Gal'. ¶ Ad illud ḡ q̄ð in ꝯriū dicebaŧ ꝙ apā est triplex morbꝰ. Dōꝫ al'r eē sol'onē ꝯtinuitatꝭ in apate: ⁊ al'r q̄n̄ cor sciditŧ cū ferro: nā h̄ ē sol'o ꝑ distinctionē: ⁊ ibi

nē:⁊ ibi est mã oppilãs pñs ꝓhibēs exitũ spũuz sic sanies in empi cis: vt in cōmento illius afo.27.6.particule.Quicunq₃ empici.

¶ Et quandoq₃ accidũt cordi egritudines propter cō munitatem panniculi sui: ⁊ cōmunitatē cerebri: ⁊ lateris ⁊ pulmonis: ⁊ epatis ⁊ intestinoꝝ ⁊ reliquorum viscerum ⁊ proprie stomachi.

¶ Ostēdit egritudines que cordi īsunt ꝑ cōpassionē.Et p̄ enumerat membra quibus cor comparaᷓ. Secundo declarat ea.ibi(Et qñ est ꝑꝑ cōitatem.)Tertio pōt dici ꝙ infert quoddam.ibi(Ergo cōmunitates.)Quid dicat in prima parte p₃.

¶ Et quãdoq₃ est propter cōmunitatē alioꝝ membrorum ⁊ corporis cōmuniter sicut est in febribus: ita vt verificeᷓ per paroxismos suos ⁊ crises suas: ⁊ propter cōmunitatem alioꝝ mēbroꝝ. Quandoq₃ sunt ꝓpter ea que abscinduntᷓ ex eis sicut cōmunitate epatis quãdo debilitatur in transmittēdo nutrimētũ ad ipsum: ⁊ cerebri qñ debilitaᷓ: ⁊ debilitaᷓ lacertus faciēs anhelitũ ab anhelitu. Et quãdoq₃ sunt ꝓpter ea que ex eis ad ipm veniũt ex cerebro quidem sicut quãdo in ipso multiplicaᷓ humor melancholicus ⁊ penetrat in substantia cerebri quare penetrat in via arteriaꝝ vsq₃ ad cor excitans tremorem cordis ⁊ casum virtutis ⁊ tristitiã cũ extractione malitie cogitationis ⁊ angustie: ⁊ sicut illud quod ex eo ꝑuenit ad ipm ex humore humido per hãc viã ⁊ facit accidere obliuionē ⁊ pigritiaz ⁊ casuz festinationis. S₃ ex epate sicut illud qđ ipm mãdat ex sanguine malo calido ⁊ frigido aut grosso. Et quãdoq₃ sunt ꝑꝑ cōmunitatē in nocumento ꝭm semitã vicinitatis sicut ꝓpter nocumentum eius quod est propter apostema calidum ⁊ frigidum existens in pãniculo continente ipsum proprie ⁊ reliquorum viscerum communiter ⁊ nocumentum eius qđ est propter nocumentuz oris stomachi: ⁊ stomachi ab humore viscoso: aut mordicatiuo: aut vermibus ⁊ ascaridibus: aut vomitu mordicatiuo: quare euenit ex eis tremor cordis. Et quãdoq₃ fit ꝓpter cōmunitatem in dolore quãdo vehemens fit ⁊ peruenit ad ipsum ⁊ multotiēs interficit. Et quandoq₃ sunt ꝓpter mutationem materiei sicut ex squinãtia: aut pleuresi: aut peripleumonia: quare declinat materia ad cor ⁊ ꝓfocat ⁊ īterficit. Ergo communitates que cadunt inter cor ⁊ panniculum eius non oportet vt consequantur pernitiem. Et si est apostema dum nō est calidũ ipsum enim est pernitiosuz. Et quandoq₃ accidit in ipso ore stomachi tremor ⁊ nocet cordi.

¶ Hec in duas. Q̃m p̄ ostendit qũo cor cōpatiᷓ toti corpori. Scđo ꝗbusdã mēbris.ibi(Et ꝑꝑ cōitatē.) ¶ Et hec in tres. Primo enumerat egritudines que veniũt cordi a diuersis mēbris remanēte egritudine in ipsis cōicata mã ipsi cordi. Scđo qñ nō cōicaᷓ mã.ibi(Et qñq₃ sunt ꝑꝑ cōitatem.)Tertio ostēdit permutationez materiei a mēbris ad ipsuz cor.ibi(Et qñq₃ sunt ꝑꝑ mutationē.) ¶ Cōsiderãdũ ꝙ tripliciter a mēbris cordi pōt cōicari nocumentum. Primo qñ ab ipsis mittitur aliqua mã que non d₃ remanente ēt in eis de materia. Scđo q̄ cōicaᷓ sibi simplex nocumētũ absq₃ trãsmissiōe alicuius materie. Tertio q̄ ꝑmutaᷓ materia ab ipsis membris ad ipsum cor. Et ꝭm hoc facit illa capitula vt supra.

¶ De signis dispōnum cordis. Cap.3m.

Modi autem ex quibus significantur dispositiones cordis sunt octo: pulsus ⁊ anhelitus: ⁊ creatura pectoris: ⁊ ea que nascuntur super pectus: ⁊ tactus corporis: ⁊ quod accidit in ipso: ⁊ mores: ⁊ virtutes corporis: ⁊ debilitas eius: ⁊ meditationes eius.

¶ Supius Aui.enumerauit egritudines cordi euenientes: hic enumerat signa. Primo in generali magis. Secundo in speciali in sequenti cap̄. ¶ Prima in duas. Primo ponit numerum hoꝝ signorum. Secundo exequiᷓ.ibi (Pulsus.)

¶ Pulsus quidem: quoniaz velocitas eius ⁊ magnitudo ⁊ frequentia ipsius significant caliditatem eius: ⁊ eorum contraria significant frigiditatē eius: ⁊ eius lenitas significat humiditatez: ⁊ eius durities significat siccitatez ipsius: ⁊ fortitudo eius ⁊ equalitas ⁊ ordinatio significant sanitatem eius: ⁊ eorũ contraria significant contrarium sanitatis ipsius.

¶ Hec h₃ octo ꝑtes: sicut octo sunt signa hec que cordis dispōnem significãt. ¶ Cōsiderãdũ ꝙ signa que cordis dispōnē significãt sumunᷓ aut ab effectibus vel ab opatiōibꝰ ⁊ a subaliter inherētibus aut a casibus. Siquidē ab effectibus vel opationibus large hic sumendo opationē ꝓ omni motu: tũc vt sumiᷓ a Gal.12.tera.5.cap̄. ꝗdã ex his motibꝰ sunt ꝗ īsunt corpori ꝑ se: aīe aũt ꝑ accidēs. Quidã sunt ꝗ aīe ꝑ̄us q̄ corpori īsunt: vt vl'r oēs locales motus. Hi ꝗ motus ⁊ opationes aut ꝓueniũt a corde tanq̄ cã īmediata: aut reliquo corpori īsunt. Si p̄mo mō: aut cor in hoc motu est cã īmediata efficiēs: ⁊ sic est motus pulsus. aut finalis: ⁊ sic est motus anhelitꝰ: ⁊ sic duo eoꝝ signa. Si aũt he opatiōes īsunt toti corpori ꝑ se: ⁊ sic est eiꝰ fortitudo ⁊ debilitas: ⁊ sic septimũ genus. Si aũt hi motus p̄ncipal'r īsunt aīe: ⁊ tũc aut vt eius habitꝰ ⁊ ꝑfectiōes: ⁊ sic est sextũ genus. aut vt eiꝰ accidētia: ⁊ sic est octauũ genus. Si aũt illa signa sumunᷓ a substãtialiter īherētibꝰ ꝯsimiliuz vt est cōplo: ⁊ sic est ꝗntũ genus: aut substãtialiter īherētibꝰ organicoꝝ vt est plasmatio: ⁊ sic est tertiũ genus. Si aũt hec signa sunt sumpta a casibꝰ ⁊ sic est q̄rtũ genus sumptũ ex pilis. ¶ Ulteriꝰ ꝯsiderãdũ ꝙ Aui. in enumerãdo hec signa prius enumerat signũ sũptũ ex pulsu ⁊ anhelitu: q̄ ista signa sunt fixa: ⁊ p̄ncipal'r cordis dispōnē significantia. P̄ncipalius tñ pulsus q̄ anhelitꝰ cũ īmediatius pulsus a corde ꝓueniat. postposuit signũ a creatura: q̄ pectoris creatura multum ex dispōne cordis ꝓcedit. Alia aũt signa: q̄ sunt multuz variabilia: iō ea enarrabit posteriꝰ. ¶ Sciēdũ circa scđaz ꝑtē ꝙ cũ genera pulsuũ sint decē: Aui. tria omisit. s. genus sumptũ ex qualitate tactus calidi vel fridi. genus sumptũ ex eo qđ cōtineᷓ vt plenus ⁊ vacuꝰ. ⁊ genus sumptũ ex pōdere. Enumerauit aũt.7. Genus aũt ex eo qđ ꝯtineᷓ in durum ⁊ molle reduci pōt. Genus autez ex calido ⁊ frido est fallēs multũ. Genus aũt ex pōdere attēdiᷓ penes ordinationez ⁊ inordinationē. Aut est genꝰ remotũ in dãdo cognitionē. ¶ Sciēdũ post ꝙ de corde nos querimus: aut eius cōpl'onē calidã frigidã siccã vel humidã: aut eius soliditatē vel ꝯtrariũ. per hec eniz signa hoc cognoscimus. corde enī existēte calido fit pulsus magnus: deīde velox: post spissus. Hec aũt pulsus d'rie simul ⁊ diuisim cordis caliditatē significãt: nã corde existēte calido ⁊ fortitudine virtutis fit pulsus magnꝰ. si aũt caliditas augeaᷓ fit velox. si aũt plus fit frequēs. S₃ si virtus deficiat stãte necessitate: p̄mũ qđ deꝑdiᷓ est magnitudo: deinde velocitas postea frequētia. Si aũt stante virtute deesset necessitas magna: primũ qđ recedit si remittaᷓ necessitas est frequentia: deinde velocitas: tertio magnitudo.

¶ Ulterius notandũ ꝙ pulsus fortis significat sanitatē. ¶ S₃ tu dices qũo pōt eē equalis ⁊ fortꝭ: q̄ fortis est extremũ. ¶ Dōm ꝙ extremum in aliquo genere pulsuũ est equale vt in forti ⁊ debili: vt Aui. de pulsu eq̄li ⁊ nãli: sicut ēt de ꝗbusdã operationibꝰ videmus. Nam equalis visus est qui ex multa virture in omni dispositione est medius equalis non supfluus in bonitate visus. Iste enim est equalis ordinatus: vt Aui. supra tertia fen.2.ca. Dubm 6m

¶ Scđo dubitaᷓ qũo possit esse pulsus equalis ⁊ ordinatus cũ ordo sit īter diuersa. ¶ Dōm ꝙ d₃ intelligi diuisim: q̄ eq̄lis simpl'r ⁊ ordinatus simpl'r. ¶ Uel dōm ꝙ nullus est pulsus in quo nō sit ꝑs post ꝑtē: ⁊ ꝭm suas d'rias pōt ordinari. v.g. pone ꝙ diastoles sit in oībus eq̄lis: ⁊ ꝗes ⁊ systoles: ⁊ notũ ē ꝙ in eis existit ordo: si semꝑ diastoles rñdet systoli in oībus differētijs: ⁊ sic pulsus equalis. Cũ ergo d'r īter eq̄lia nō est ordo. veꝝ est cũ sunt oīno eq̄lia: vt petrus ⁊ sortes in homine: sed tñ aliqñ sunt eq̄lia subsequēter se hñtia: in ꝗbus ordo seruari pōt. ¶ Sciēdũ post ꝙ ordinatio significat sanitatem cordis: non tamen est necessarium inordinationez infirmitatem significare cordis. Nam plurimorum hominum in sanitate pulsus naturaliter sunt diuersi mali absq₃ egritudine: q̄re oportet vt scias illud: vt Auicen. primo cañ. fen.2. cap'lo de signis sumptis ex parte pulsus. Dubm 7m

¶ Et anhelitus quidem magnus ⁊ frequens ⁊ velox ⁊

calidus significant caliditatem eius: ⁊ contraria eorū significant frigiditatem eius.

¶ Notandum ꝙ Aui. inter signa ab anhelitu sumpta ſm caliditatē eius numerauit: qꝛ multum significat anhelitus per caliditatem ⁊ frigiditatem plus ꝙ̄ arteria super cor.

¶ Et pectus amplum latum si non est propter multitudinē cerebri quā significat capitis magnitudo faciēs multitudinem cerebri facientem magnitudinē nuche facientem magnitudinem spondilium facientē magnitudinē costaꝝ ortaꝝ ex eis: imo est illic paruitas capitꝭ aut eius mediatio: ⁊ fortitudo pulsus significat caliditatē ipsius: ⁊ contrarium illius si non facit ipm paruitas capitis significat ipm friditatem eius.

Dubm 8m

¶ Dubitatur a quo magꝭ depēdeat magnitudo pectoris: an a cerebro an a corde. ⁋ Uidetur ꝙ a cerebro qꝛ ipsum est pn^m motus ipsius. ⁋ Uidetur ꝙ a corde: qꝛ cor est locatū in ipso: sed locus diuersificatur ad diuersitatē locati. ⁋ Dōm ꝙ magnitudo pectoris dependet a corde: qꝛ cor se hꝫ ad pectus: sicut cā finalis ⁊ efficiēs. Finalis qꝛ cor magnum magna eget dilatatione: cui opꝫ esse pectus amplum ⁊ econtra. Non enim est factum pectus nisi vt cor ꝯtineatur ⁊ defendatur: ⁊ motus pectoris in eum sicut in finem ordinatur. Est etiaꝫ cor causa efficiens: qꝛ oīa membra facit vel complet: ⁊ hoc supponatur ad presens. Cerebrum aūt in materiali causa ⁊ consecutiua magis trahit: iō cum est cerebruꝫ magnū: magnū fit pectus: qꝛ nuchā hꝫ magnam: ⁊ exinde spondiles: ⁊ ex inde costas.

¶ Et pili plurimi orti super pectus ⁊ proprie illi q̄ sunt crispi significant caliditatem ipsius: ⁊ nuditas pectoris ⁊ paucitas pilorum significant frigiditatem ipsius ꝓpter priuationem agentis fumū aut siccitateꝫ ꝓpter priuationeꝫ materiei fumi. Et si non contradicit humiditas complexionis corporis valde ⁊ consuetudo aeris ⁊ regionis ⁊ etatis.

¶ Sciēdū cām piloꝝ mālē fore fumū siccū. Cām efficiētē caliditatē eleuantē fumū. Cām receptiuā cutim. Cū ḡ cor est calidū fumat: ⁊ fit piloꝝ multitudo ⁊ ꝓprie crispi. Nā vna cā crispitudis est caliditas q̄ corrugat: sicut corrigie igni corrugantur. Alia cā crispitudis pōt eē tortura foraminū. Multitudo ḡ piloꝝ in pectore ⁊ proprie crispoꝝ nō ꝑꝑ poros significat caliditateꝫ: ꝯriū aūt frigiditatē: nisi hoc fit ꝑꝑ morā in regione frigida ⁊ humida: ⁊ in aere frigido ⁊ humido: aut ꝑꝑ etatē in qua est piloꝝ paucitas vt est etas pueritie. Agentis fumum cū habeat mām vapor cuius pōt dici fumus. Aut siccitatem cum non habeat cām. s. humidam.

¶ Et caliditas corporis totius significat caliditatem eius si non resistunt splen ⁊ epar frigida cum frigiditate sua: ⁊ frigiditas corporis significat frigiditateꝫ eius si non resistit epar aliquo modo: ⁊ lenitas eius significat humiditatem eius si non resistit epar aliquo modo resistendi: ⁊ durities eius significat siccitatem ipsius si non resistit epar: ⁊ febres putride cū sanitate epatis significant caliditatem eius ⁊ humiditatem eius.

¶ Dixit post ꝙ caliditas corporis ⁊c. Sciendū ꝙ cor pōt habere resistētiā ab epate: aut in se: aut in toto. Hic aūt de resistētia in toto dī ꝙ tactus caliditatis in corpore significat caliditatē in corde nisi resistat splen ⁊ epar. Dixit aūt splen ⁊ epar: qm̄ cuꝫ cor sit calidius qđ est in corpore in sua nāli cōplone: qn̄ ergo erit qđ in caliditate excedat: opꝫ ḡ ꝙ si caliditas quaꝫ cor ad mēbra mittit debeat ſm aliquid remitti qđ plura habeat resistētia vt splen ⁊ epar. ⁋ Sciēdū est ꝙ de resistētia epatis calidi ad cor fridū ⁊ epatꝭ sicci ad cor humidū: alius modus est a me īuētus ſm oꝑationē: ⁊ alius est tactus corꝑis si cordi frido cōiungatur epar calidū: alius si tēꝑatū: aliꝰ si frigidū. Dixit aūt si nō resistat epar aliquo mō. Cā est: nā epar calidū ſꝫ veritatē ⁊ absolute nō pōt resistere cordi frido: qꝛ frigidius cor est calidius calidissimo epate. quātūcunqꝫ ergo epar sit calidū nō pōt resistere cordi frigido cū sit ipso calidius. Si ergo resistit h̄ est illo mō: nā epar calidū gn̄at sanguinē calidū vel calidiorem ꝙ̄ epar frigidū vel tēꝑatū: ḡ iste sanguis ꝑueniēs ad cor erit aptus calefieri magis: ⁊ sic vadens ad mēbra reddet ea calidiora: ⁊ hoc mō resistit caliditas epatis frigiditati cordis: sed frigiditas epatis absolute pōt resistere cordis caliditati. Alius modus resistēdi est inuētus ſm oꝑationē. Aliꝰ. n. est tactꝰ corꝑis: si cordi frido coniungitur epar calidū: alius si tēperatū: alius si fridū. Silr̄ ēt aliquo mō ⁊ nō oīno epar siccū resistit humiditati cordis: supponēdo ꝙ siccꝰ epar sit humidius humidissimo corde: generatur ḡ in epate sicco paꝝ sanguinis ⁊ paꝝ humiditatꝭ q̄ vadēs ad cor humiduꝫ nō sic erit aptus ad humiditatē ꝯuerti ⁊ multiplicari: ⁊ sic totiꝰ corꝑis habitudo sicca reddetur. sed nō sic de siccitate cordis: qꝛ sicut cor est fons caloris sic epar fons humiditatꝭ. mō sic̄ cor pōt epatis friditatē remittere: ita epar cordis siccitatē. ⁊ iste sūt potius phātasticatiōes ꝙ̄ aliud.

¶ Notandū ꝙ si epar ⁊ cor nō resistūt inter se: neqꝫ in extremis: qꝛ quātū pōt sanguis cordis in corde: ⁊ sanguis epatis in epate respectu vniꝰ ad aliud: tātū pōt sanguis cordis ī extremis ⁊ sanguis epatis respectu vnius ad alterū. Signū sumptū a febre pōt reduci ad signū sumptū a tactu: qꝛ due dr̄ie substantiales febris per tactum comprehenduntur: vt Gal. primo de febribus ca. 7. ⁊ ad signuꝫ sumptum a modo motus: ⁊ a quantitate caloris.

¶ Ex via aūt moꝝum qm̄ ira nālis que non est ex consuetudine ⁊ audacia ⁊ furiositas ⁊ leuitas motuum significant caliditatem eius. Ex eoꝝ cōtraria si non est acquisita ex meditationibus ⁊ ꝯsuetudinibꝰ significāt frigiditatē ipsius. Corporis autem fortitudo significat ipsius fortitudinē ⁊ eius debilitas si nō fuerit nocumētuꝫ ex cerebro ⁊ neruis debilitatē ipsius. Et debilitas eius significat malitiam complexionis in ipso. Et fortitudo eius significat cōplexionis eius naturalis equalitateꝫ. Et est qꝛ essentia caloris īnati ⁊ sanguis ⁊ spūs vitalis plurima est in ipo non īflammata fumosa: imo splendida pura. Sed accidentalem ex caliditate significāt vehemētia inflāmationis ⁊ rixa anime. Et qn̄qꝫ perducit nocumentum in anhelitu. Meditationes vo que declinant ad gaudiuꝫ sicut fiducia ⁊ bonitas spei significant fortitudinem ipsius ⁊ equalitatē ipsius que sequuntur in caliditate ⁊ humiditate ipsius. Et decliues ad inq̄sitionem solitudinis ⁊ disiunctiones significāt caliditatem eius. Et decliues ad timoreꝫ ⁊ tristitiā significant frigiditatem ⁊ siccitatem eius.

¶ Ira naturalis est feruor sanguinis circa cor ſcđo regiminis sanitatis: merito ḡ caliditatē significat. audacia est eniꝫ promptitudo ad exequēdū qđ opꝫ: ⁊ vbi. fit āt ex multa caliditate existēte circa cor ⁊ alia mēbra. cū enī est pauca caliditas ⁊ homo imaginatur ad excedū: tūc redit calor ad cor: ⁊ qꝛ est paucus remanēt exteriora depaupata: ⁊ hō nō fit audax ſꝫ timidus. Furiositas fit ex magno furore. Et leuitas motuū. pꝫ. Dixit aūt. nō ex cōsuetudinibꝰ: qm̄ sunt aliq̄ hoīes ex longinq̄s cōsuetudibꝰ moꝝ ꝯrioꝝ ꝙ̄ ꝯueniat a nā: vt recitat Haly in thegni trac. z. de signis cordis cō. z. trac. de corde.

¶ Notādū ꝙ corꝑis fortitudo absolute absqꝫ rixa abūdātiā calorꝭ cū eq̄litate sign̄at: qꝛ cū isto calore fit fortitudo oꝑationū: sed si hō sit fortꝭ ⁊ robustꝰ ⁊ acutꝰ cū caliitate fumosa aut acuta cū fortitudie ē ꝯiūcta rixa ⁊ ira: ⁊ iō isti multotiēs īcurrūt nocumētū anhelitꝰ: ⁊ hoc qꝛ acuta caliditas est cā exiccationis humiditatis pectoris. Aut etiā qꝛ ex ira ⁊ furia mouentur ad laborandū plus ꝙ̄ possunt sustinere: vn̄ etiam anhelitus habent malitiaꝫ. ¶ Notandū est post ꝙ quādo homo in suis meditationibus declinat ad bonam speꝫ ⁊ ad gaudiū ⁊ ad fiduciā: tūc hoc est: qꝛ spiritus cordis eius sunt ꝑuꝫ clari tendētes ad nām lucis: ⁊ ideo res q̄ in eis recipiūtur ad modū rei delectātis recipiuntur: vn̄ ponunt gaudiū ⁊ bonam speꝫ. Ponunt quidē gaudiū inquātū presentialiter delectāt. Ponūt aūt bonā spem: inquātū cū presenti delectatione sunt cā futuri boni imaginati de quo homo sperat. Si aūt querat solitudinē ⁊ disiunctionē: hoc nō accidit ei: nisi qꝛ multe ⁊ diuerse species ⁊ imaginationes currunt per menteꝫ eius: ⁊ nō potest de eis ferre iudiciū ⁊ deliberationē: ⁊ ideo semꝑ querit esse solitarius credens deliberare de illis. Si aūt hominis meditatio ad timorem tendat ⁊ tristitiam significat frigiditatem ⁊ siccitatē: qꝛ dum homo in meditatione timet ⁊ tristatur est signū pauci spūs ⁊ grossi qui rediēs ad īteriora in exterioribus paucus relinquitur calor vnde timet. Si autem tristetur significat ꝙ species illa remanet in eo quod retinetur ⁊ hoc est propter siccitatē: vel est qꝛ timor ⁊ tristitia ex spū melico grosso fiunt in quo species semꝑ recipiuntur vt terentes.

¶ Et dispositiones que sequuntur in ipso corde sicut

inflāmatio

inflāmatio accidens in ipso ⁊ sicut tremor qui sentitur ex ipso: alie significant per seipsas complexionez eius sicut inflāmatio: ⁊ quedam non significant nisi per cōparem suum sicut tremor cordis.

¶ Hic ponit signa egritudinū cordis ex dispōnib⁹ que in corde sentiunt. Et p̄ ponit diuisiões quasdā. Scđo ꝓbat. ibi (Tremor.) Ponit Aui. quedā signa que signant cordis ꝓprias passiones: ⁊ ītēdit ꝙ quedā dispōnes que in ipso corde sentiunt significāt rez in corde singularē: ⁊ significāt per seipsas absq̄ alia significatione adiūcta sicut qn̄ homo sentit in corde iflāmationē pōt ex hoc significari ꝙ in corde est mala cōplexio calida: ⁊ nō īdiget medicus ad dādum hanc sniam nisi hoc signo. Sed quedā sunt dispōnes cordis que nō significant nisi cū alio signo cōpare sicut tremor cordis: qr nō licet arguē: est tremor cordis: ergo mala cōplexio calida vl' frigida: qr possunt esse alie cause. Uel nō significant nisi comparem idest causam sibi parem a qua procedit ⁊ non aliam.

¶ Tremor nāq̄ cordis sequit omnes spēs debilitatis cordis ⁊ malitie cōplexionis ipsius ⁊ nō significat rez puram in ipso. Et quādoq̄ plurimū tremoris cordis est ꝓpter fortitudinē sensus cordis: quare accidit tremor cordis ex qualibet meditatione: aut vapore: aut similibus illis ex eis que perueniunt ad ip̄m. Et qn̄q̄ sunt egritudines cordis cū cōmunitate alioꝝ: ⁊ ꝓprie capitis ⁊ oris stomachi. Et nō euacuant egritudines cerebri melācholice ⁊ epileptice a cōitate cordis. Et quandoq̄ ꝑmutant ad cor materie expulse ex eis que sunt sicut pleuresis ⁊ pipleumonia ⁊ sunt cause timoris magni ⁊ mortis subite. Et quādo accidit humoribus diminutio ex quantitate necessaria primuz nocumentuz illius est in corde: quare alteratur complexio eius: ⁊ quando peruenit calor purus aut frigus purū ad cor moritur ille cuius est.

¶ Hic ꝓbat: ⁊ h̄ ꝓbat dupl'r. 2ª ibi (Et qn̄q̄.) Et arguit p̄ hac rōne si tremor cordis pōt fieri ab oī cā debilitante cor: ⁊ ab oī mala cōplexione nō licet arguē: est tremor cordis: ḡ hmōi vel illa mala cōplexio: sed sic est. Simil'r arguit in scđa rōne supponēs ꝙ multa sensibilitas pōt esse cā tremoris cordis ex aduētu cuiusq̄ rei. Et h̄ est verū sicut h̄ videmus in oculo qui imaginationes pōt pati ex acuitate nimia visus: vt supra tertia fen trac. 4. de imaginationibus. Dicit postea si accidat in humorib⁹ diminutio a quātitate necessaria: p̄mū nocumētū est in corde. ¶ Cōtra: imo p̄mū nocumentū est in parte per quā fit eūatio vel a qua fit eūatio. ¶ Dōm ꝙ diminutio in quantitate est duplex. Una necessaria toti: ⁊ de hac est ſmo. Diminutio aūt a q̄titate necessaria toti pōt fieri per eūonez a toto: vel per partē vt flōmia. ¶ Notāduz aūt aliqd dici posse p̄mū. i. īmediate: ⁊ hoc mō nō est p̄mū nocumētū diminutionis humoꝝ in corde: sed in parte vel mēbro a quo fit eūatio. Alio mō p̄mū. i. p̄ncipale: ⁊ h̄ mō p̄ncipale nocumētū est in corde: qr ſm veritatē ⁊ ſm Arist. 2. de partib⁹ cap. 1. Cor est p̄ᵐ mēbrū sanguinis in quo p̄ncipal'r est sanguis sicut in radice: vt ēt habet a Gal'. p̄mo de cōplexionib⁹. in fine. Cū ḡ humores diminuunt a q̄titate necessaria: opz ꝙ p̄ncipaliter ⁊ p̄mo cor ledat. Nos eni ponimus ꝙ p̄mum subm febris est cor: qr est p̄mū subm caloris: sicut etiaz hic. Dixit aūt signanter diminutio: qr ꝓprie hoc sanguini attribuit sic purgatio attribuit humorib⁹ ⁊ alijs: mō cor maxime patit ex diminutione humoꝝ facta ex sanguinis eūone. Alia cā est: qr humores sunt cā spūs vel mā qui fit in corde: cū ergo eoꝝ mā diminuit: opz ꝙ cor debilitet ꝓpter suā diminutionē qui deberēt ſm quālibet cibi receptionē regenerari: vt Gal'. 11. terapen. in p̄ncipio. Aut pōt dici ꝙ est p̄ncipale: qr nocumētuz īmediate ex eūone sanguis per venas aliquas fit in corde: naz si ꝑ venā flōmatā sanguis euacuat: opz ꝙ alia pars sanguinis sibi succedat loco illius: ⁊ post illam alia: ⁊ hoc fit per venas donec reditio fiat vsq̄ ad p̄ncipium venarū vt ad cor: nisi tu velles dicere ꝙ in hac eūone ꝯcomitatur spūs ⁊ īgredit aer: tūc si spūs eūat: opz etiā p̄mū nocumētum fieri in corde cuz in eo sit sicut in radice. ¶ Post scias ꝙ calor purus ⁊ frigidū purū pōt ꝓuenire ab intrinseco ⁊ ab extrinseco. Ab intrinseco ꝓuenit calor purus qn̄ ad eū ꝓuenit calor puri humoris tendentis ad dominiū elemēti: vt calor cholere ꝯinarie: ⁊ tūc accidit mors. Frigus purū vt qn̄ ꝓuenit frigiditas alicui⁹ partis flegmatis frigidi viscosi moti per putredinē sicut fit in febrib⁹ syncopalibus: vt Aui. 4° cañ. fen p̄ª de febre syncopali humorosa. vnde ibi Auicē. accidit in inceptione sui vt effundat ad cor res frigida faciens accidere syncopiz: ⁊ hoc vtplurimū mortale est. Quomodo aūt possit esse a causis extrinsecis pz. Post dicit.

¶ Et iam vidi congelatum loqui ⁊ iam moriebat cum sudore ⁊ sine sudore.

¶ Notādū ꝙ ꝯgelatio q̄dā est dicta sucos in q̄ hō stat oculis apertis sine sensu ⁊ motu. Quedā que est idē ꝙ thetanus: vt supra fen p̄ª illo cap. p̄nª ⁊c. ⁊ infra fen. 9. cap. de ꝯstrictione deglutorij: ⁊ de istis nō est ſmo hic. Quedā ab īteriori frigore: vt defectu nālis caloris in corde: vnde exteriora infrigidant: ⁊ de hac est sermo: sicut hō multe humiditatis rare texture sudat hora mortis ex debilitate ꝯtētiue: si pauce nō sudat: he eni cāe sudorē multiplicāt ⁊ diminuūt: vt Aui. 4. cañ. fen. 2. ca. de causis multiplicatiōis sudoris ⁊c.

¶ De signis cōplexionū cordis nāliū. Cap. 4ᵐ.

Complexionē quidē calidam naturalē significāt amplitudo pectoris in creatiōe sua nisi resistat cerebrum. Et magnitudo pulsus naturalis ⁊ declinatio ipsius ad frequentiam ⁊ velocitatē. Et magnitudo anhelit⁹ naturalis ⁊ declinatio ipsius ad frequentiā ⁊ violentiā. Et exuberatio piloꝝ super pectus ⁊ proprie super sinistrum parūper si nō repugnet humiditas membri alterius ꝯtrarietate vehemēti valde aut regio ⁊ aer. Et vehementiā ire ⁊ furiositatem ⁊ bonitatem credulitatis ⁊ spatiositatē spei significat magnitudo pectoris cuz non est ꝓpter cerebrum ſm ꝙ dictum est.

¶ Superius Auic. in ḡnali magis determinauit de signis discrasie cordis: hic determinat in sp̄ali. Et p̄° determinat de signis cōplexionū cordis nāliū. Scđo de signis discrasiarū cordis non nāliū. s. egritudinaliū. ibi (De illis sunt.) ¶ Prima in duas. nā cordis cōplexiones nāles quedā sunt simplices: quedā cōposite. Primo ḡ ostēdit signa cōplexionū cordis simpliciū. Scđo cōpositarū. ibi (Calidaz aūt ⁊ siccā.) ¶ Prima in q̄tuor. Et lr̄a pz. ¶ Cōsiderādū ꝙ merito adiacet hic id qđ dicit Gal'. in thegni cap. de signis cōplexionū cordis tex. cōmē. 1. trac. de corde. ⁊ est ꝙ determinatio de complexione cordis fit in cōparatione ad suā nālē cōplexionē: nō aūt cōparādo cordis cōplexionē ad aliđ mēbrū. Et hac rōne: qr extrema cognoscunt in relatione ad mediū. Si ḡ cordiū diuersas complexiones scire volumus: opz cōparationē facere ad cor tēperatū: sicut qn̄ volumus scire in ḡñe cōplexionem cordis in relatione ad alia mēbra: tunc sumimus ea cōparādo cor ad cutim. Querere eni cōplexionē cordis in ḡñe mēbroꝝ est querē eā in cōparatione ad mediū in ḡñe mēbroꝝ. hoc aūt est cutis sicut querere cōplexiones cordis determinatas est querere in relatione ad mediū ꝓpe spēi. hoc aūt est tēperatū cor. Dixit ḡ ꝙ signuz cōplexionis calide cordis est amplitudo pectoris in creatione nisi cerebrū resistat: qr vt supra dixi: pōt magnitudo cerebri eē cā magnitudinis nuche facientis magnitudinē spondiliū facientiū magnitudinē costaruz ⁊ pectoris. Et paruitas cerebri pōt facere paruitatē pectoris: ⁊ stabit pect⁹ paruū ⁊ cor calidūz. Dixit aūt in creatione. i. in creatura. Est aūt creatura a nā mēbroꝝ officialiū de qb⁹ est pect⁹: ⁊ cōprehendit in creatione formā vel figurā viā receptaculū ⁊ sufficiēz: vt Aui. p̄° cañ. fen. 2. 3. ca. Debet ḡ hoc pect⁹ significans cor calidū esse amplū in creatura. s. quātū ad p̄ma tria que cōprehendit. Uel hoc pect⁹ sit in figura amplū: sicut in via ⁊ receptaculo spatiosuz. Uel posset aliter dici in creatione sua: qr h̄ sit ex gnōne vel creationis p̄ncipijs. Posset eni pectus existēs in generatione paruuz cū frigido corde ampliari aliq̄ ꝓcuratione: vt. G. facit 2° de regi. sani. in fine. Magnitudo pulsus nālis: qm̄ caliditas aucta in corde ⁊ arterijs ponit necessitatē magnā euētationis. s. attractionis aeris frigidi ⁊ exp̄ssionis fumi. hoc aūt cū forti virtute est cā magni pulsus nālis: qm̄ si hmōi cōplexio calida nālis est cordi huic ⁊ talis pulsus esset cū tanta magnitudine in homine frigide cōplexionis īnaturalis esset. Dixit ꝙ declinat ad frequētiam ⁊ velocitatē: ⁊ hoc qr necessitas addita ex caliditate post magnitudinem facit velocitatē ⁊ spissitudinē pulsus. Et magnitudo anhelitus ordinatus in euentationē cordis: sicut ergo qr cor est calidū facit pulsuz magnū: ita etiā prouenit anhelitus magnitudo naturalis. ¶ Sed tu dices declinat ne ad velocem ⁊ spissum. Dicendū ꝙ sic: quoniaz anhelitus est proportionalis illi sicut pulsus: ⁊ ideo non expres-

fit hoc Aui. qꝛ nõ ſic cito eſt nocumentũ ſemꝑ: qꝛ cũ anhelitus dependeat ex cerebꝛi virtute poterit ſm eiꝰ mutationẽ mutari. pulſus aũt imediate cordis diſpõnẽ ſequit. ¶ Sciendũ aũt ꝙ anhelitus magnꝰ in corde calido põt dupl'r dici magnꝰ. ſ. ex ꝑte mobilis vt pectoris: cũ eiꝰ q̃titas magna ponat. ⁊ ex ꝑte modi motus: vt multe vel magne eleuationis in pectore: cũ ibi ſit magna neceſſitas. ¶ Dicit ꝙ caliditatẽ cordis ſignat exuberãtia piloꝝ. Cã eſt: qꝛ pilus a caliditate effectiue plus fit: vt 2° de cõpl'onibꝰ. 5. ca. Proprie parũper ſuꝑ ſiniſtruꝫ: qm̃ caliditas ꝑtis ſiniſtre eſt caliditas fumoſa vaporoſa. hec aũt eſt apta magis ad piloꝝ gnõnẽ. eſt aũt huius partis caliditas vaporoſa ꝑꝑ ſiniſtrũ vẽtriculũ cordis in q̊ vt ſupra ꝓbatũ fuit eſt caliditas acuta vaporoſa mag̃. Dixit autẽ parũper: qm̃ h̄ eſt maxime ẽt iuxta dextrã parteꝫ vñ eſt in ea ꝑte que eſt iuxta dextrã nõ multũ ab ea diſtãs. Dič ſi nõ repugnat humiditas mẽbꝛi alterius: vt epat᷒ ad ꝑtiũ pulmonis ⁊ pectoris.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat q̃re Aui. de reſiſtẽtia facta ad cor iſtud calide cõplexionis nãliter dixit: ꝙ fiat per humiditatẽ alterius mẽbꝛi. humidum enĩ ꝓprie ſicco cordi reſiſtit nõ calido: ſed frigidũ calido: debuit ꝰ dicere niſi frigiditas alterius mẽbꝛi repugnet. Amplius h̄ cor ponit in paſſiuis tẽperatũ: ad qd ꝰ eſt ſmo de reſiſtẽtia facta ab humido. ¶ Dõm ꝙ. A. voluit dearticulare hoc ſignũ ſumptuꝫ a pilis volẽs oñdere ꝙ pili ſuꝑ pectꝰ multiplicati ſignificãt ſuꝑ caliditatẽ cordis: ⁊ ꝙ cordis caliditas eſt eoꝝ cã: tñ illoꝝ gnõ poterit ĩpediri ab humiditate multa: nõ ꝰ vult Aui. dicere ꝙ humiditas mẽbꝛi remittat caliditatẽ cordis: ſꝫ ꝙ mẽbꝛũ multũ humidũ ꝓhibet piloꝝ gnõnẽ in pectore: lꝫ cor ſit calidũ. ¶ Sed tu dices nõne epatis frigiditas põt ꝓhibere piloꝝ gnõnẽ in pectore: lꝫ cor ſit calidũ: manifeſtũ eſt ꝙ ſic: quare ergo magis de humiditate ꝓhibẽte piloꝝ gnõnẽ facit mentionẽ: ⁊ nõ de frĩditate. ¶ Dõm ꝙ ĩter ea que magis ꝓhibent pilos gñari eſt humiditas: lꝫ cã mediata piloꝝ ſit caliditas: cũ tñ cã ĩmediata ſit vapor qui frigide ⁊ ſicce cõplexionis eſt. humidũ ergo magis diſtat a cã ĩmediata piloꝝ q̃ frĩditas: forſan ergo qꝛ humiditas eſt maxime cã ꝓhibitionis eius ex quo pilus ĩmediate ꝓuenit potius de repugnãtia ab humido q̃ a frigido facit mẽtionẽ. ¶ Uel põt al'r dici ꝑꝑ qȯ ꝯſiderandũ ꝙ alio mõ reſiſtit frigiditas epatis gnõni piloꝝ que fieri dꝫ a cordis caliditate q̃ reſiſtat illi gnõni humiditas. Cor enĩ cũ ſit calidũ membꝛũ: ⁊ epar ſui cõparatione poſſit dici frigiduꝫ: epar ſui frĩditate poſſet caliditatẽ cordis ꝑmutare vel ad ꝯ̃riũ deducere: vñ illud cor lꝫ nãliter poſſit eẽ calidũ: tñ frigiditas epat᷒ poterit ſibi ĩtãtũ reſiſtere ꝙ illud cor poneret in gñe vel in ſpẽ cordiũ frĩdoꝝ: caliditas eniꝫ epatis nunq̃ poſſet ſic frĩditateꝫ cordis remittẽ ⁊ facere cor poni in ſpecie cordiũ calidoꝝ: qꝛ vt dicebat ſupra cor q̃tũcũq̃ frĩdũ eſt calidius epate calidiſſimo: ſed humiditas epatis vel alterius mẽbꝛi põt ꝓhibere piloꝝ gnõneꝫ in pectore abſq̃ hoc ꝙ cordis caliditas ꝑmutet: qꝛ humiditas epatis nõ remittit cordis caliditatẽ. vult ꝰ Aui. dicere ꝙ caliditatẽ cõplexionis cordis ſignificat pilus pectoris: ⁊ per ꝯñs ꝙ in cordis calida cõplexione pili multiplicãtur in pectore niſi humiditas alterius mẽbꝛi repugnet: qꝛ tũc remanẽte corde calido pectus nõ erit piloſum: ⁊ per ꝯñs pilus non erit ſignũ in hoc corde calido: ſed ſi caliditati cõplexionis cordis repugnat per epatis frigiditatẽ: ex hoc nõ fiũt pili in pectore: tũc cor nõ remanet in numero cordiũ calidoꝝ: ĩmo pilus ẽt ſi nõ aſſiſtit ſupra cordis frĩditatẽ recte iudicabit: ſꝫ qñ reſiſtit humiditas ⁊ nõ ſũt pili nõ licet iudicare: ꝰ cor eſt frigidũ: qꝛ remanet calidũ. ¶ Ulterius aũt ꝯſiderandũ ꝙ Aui. dixit. niſi repugnet humiditas ꝯ̃rietate vehemẽti valde. Cã eſt: nã hec reſiſtẽtia nõ fit ad aliquaꝫ cordis q̃litatẽ per ſe: cũ cor iſtud ſit calidũ ⁊ tẽperatuꝫ in paſſiuis: erit ꝰ hec reſiſtẽtia que ꝓhibet pilos: qꝛ hec humiditas ꝑꝑ multã humectationẽ ꝓhibet fumi ſicci euaporationẽ: aut etiã cutis partem nimiũ humectat: vt ſi velles dicere calidũ cordis obtũdit: ſed illud nõ poſſet facere aliud mẽbꝛũ niſi vehemẽter reſiſteret: cum humiditas inter paſſiuas ſit mag̃ paſſiua. Dixit ꝙ magnitudo pectoris ſignificat vehementiã ire ⁊ alia. ſ. mediante calido corde: ⁊ dixit hoc vt oſtenderet qũo vnũ ſignũ ſignificat alia mediãte cã ⁊ accepit pectoris magnitudinẽ: qꝛ eſt ſignũ valde manifeſtuꝫ. Ira ṽo ⁊ furioſitas caliditati atteſtat vt ſupra. Bonitatem credulitatis. i. qꝛ oĩa quaſi ſub bona credulitate recipiunt. Et eſt cã: qꝛ ſunt multi ⁊ calidi ſpũs: vt oĩa ſub ſpe ⁊ certitudine recipiant: ⁊ iõ hñt bonã ſpem ex credulitate. Uel bonitate credulitatis. i. ꝙ oĩbꝰ credũt vt exterior lr̃a. ⁊ hoc eſt. nã iſti ſatis cito recipiũt ſpẽs ⁊ imaginationes: ⁊ cito ferũt ſuper illas iudiciuꝫ: ⁊ ſicut homo perſuadet eis ſic credunt ꝓpter eoꝝ ſpiritus eſſe calidos ⁊ aptos plus ſub ſpecie delectabili recipere: credunt ergo.

¶ Cõplexionẽ ṽo frigidã naturalẽ ſignificat ꝯſtrictio pectoris niſi ꝓpter ꝯditiones p̃dictas ⁊ paruitas pulſus naturalis ⁊ declinatio eius ad raritatẽ aut tarditatẽ: niſi ſit illic cã faciẽs velocitatẽ: ⁊ ꝯſtrictio anhelitus naturalis: ⁊ declinatio eius ad tarditatẽ ⁊ raritatem: ⁊ debilitas ⁊ pigritia: ⁊ patientia nõ acquiſita ex ꝯſuetudine ⁊ exercitio: ⁊ mores ſimiles moribus mulierũ: ⁊ erubeſcẽtia cũ timore: ⁊ heſitatio: ⁊ obliuio: ⁊ paſſio a minimis rebus: ⁊ frigus corporis.

¶ Dicit poſtea ꝙ de ſignis frĩditatis cordis eſt paruitas pulſus illi nãlis qui tẽdit ad paruitatẽ ⁊ raritatẽ. Et qꝛ Gal'. in thegni. 2. tra. de vẽtre. tex. cõmen. 4. in hac cõplexione dixit pulſus ſunt minores: nõ tñ ex neceſſitate tardiores ⁊ rariores: iõ dicit Auicẽ. niſi ſit addita cã vt neceſſitas que facit velocitatẽ ⁊ frequẽtiã: vt ſit ideꝫ ſermo eius ⁊ Gal'. qꝛ nõ ex neceſſitate ſunt tardi ⁊ rari.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Inſtat aũt qm̃ ſi pulſus nõ eſt magnus: nec ꝰ frequẽs nec velox. Pꝛia enĩ dĩa que aduenit in pulſu eſt magnitudo: vltima eſt frequẽtia: licet ꝰ arguẽ: ẽ frequẽtia: ꝰ magnitudo: ꝰ a deſtructiõe ꝯſequẽtis nõ ẽ magnitudo: ꝰ nõ ẽ frequẽtia: licet ꝰ arguẽ: in cõpl'one cordis frĩdi pulſus ſunt ꝑui: ꝰ oĩno vel ſemꝑ tardi ⁊ rari. ¶ Dõm eſt has dĩas pulſus poſſe cõparari ad oẽs cãs ſuas ſimul vel diuiſim: que cãe ſunt tres. ſ. fortitudo virtutis addita neceſſitas ⁊ obedientia inſtrumẽti: exiſtẽte ꝰ forti virtute ⁊ duabus alijs: p̃mũ qȯ aduenit ẽ magnitudo: deĩde velocitas: vltĩo frequentia: ⁊ iõ licet arguẽ: pulſus eſt frequens: ꝰ velox ⁊ magnus: ⁊ nõ eſt magnus: ꝰ nec velox nec frequẽs: ⁊ nõ licet arguẽ: nõ ẽ frequẽs: ꝰ nõ ẽ velox ⁊ magnus: qꝛ ſtãte virtute ꝑ̃us recedit ſpiſſitudo ſtãtibꝰ dico illis cauſis. Si aũt diuiſim ad cãs referunt vt ꝙ virtꝰ nõ ſit fortis: hũc ordinẽ nõ ſequunt ſed ꝯ̃riũ. Si enĩ virtuti debili ⁊ ineptitudini inſtrumẽti ſuperuenerit neceſſitas: p̃mũ qȯ aduenit eſt frequẽtia: ſcȯꝫ velocitas: tertiũ magnitudo: ⁊ iõ licet arguẽ: eſt magnitudo: ꝰ relique due: ⁊ nõ eſt ſpiſſitudo: ꝰ nec alie. dico tñ forſan cuꝫ ſuãt hũc ꝓceſſum. nõ tñ poſſumus dicẽ nõ eſt magnus: ꝰ nõ eſt velox ⁊ ſpiſſus: ⁊ hoc in frĩda cõplexione cordis Auič. ⁊ Gal'. ſentit: voluerunt enĩ ꝙ in ea eſt virtus nõ fortis: ⁊ inſtr̃m ex humoꝝ cruditate inobediẽs: ſi ꝰ aliq̃ cã addat euẽtãdi neceſſitas pulſum nõ põt facere magnũ: facit ꝰ velocẽ ⁊ ſpiſſum. Cõſtrictio anhelitꝰ. i. paruitas ex parte modi motꝰ ⁊ mobilis ⁊ ꝯuerſe ſuꝑ erubeſcẽtiã cũ timore ⁊ reliq̃ ſigna ex pauco calido. Eſt aũt erubeſcẽtia. i. verecũdia: que eſt cũ timore ĩfrĩdatiuo: ⁊ maxime in oculis: vt Ariſto. de ꝓblematibꝰ. 31. ꝑti. 3. ꝓble. ⁊. 32. ꝓble. 8. ⁊. 12. ꝓble. De his que circa aures. hoc aũt fit pauco calido. cũ heſitant qui timẽt obliuiſcũtur: nõ qꝛ frĩditas ſit cã huiꝰ per ſe: ſed ꝑꝑ frĩditatis ſpẽm appꝛhẽſam meditari nõ pñt: nec ſunt lõge retentionis: obliuiſcunt igit: ⁊ alia cã eſt timor. Patiunt a minimis rebꝰ. ſ. imaginatis ⁊ occurrẽtibꝰ ꝑꝑ paucũ calidũ ⁊ frigidi corporis niſi epar ꝯtra operet.

¶ Humidam ṽo complexionẽ ſignificant lenitas pulſus ⁊ velocitas patiendi a ſuperueniẽtibꝰ iram facientibus ⁊ lenificantibꝰ ſuꝑueniẽtibꝰ ⁊ velocitas remouẽdi ab eis ⁊ humiditas cutis ſi nõ reſiſtit epar.

¶ Dixit ꝙ ſunt ſigna humide cõplexionis cordis lenitas pulſus ꝑꝑ arterie mollitiẽ: ⁊ velociter patiẽdi a faciẽtibꝰ iram. ¶ Sed ꝯtra eſt: qꝛ ira eſt feruor ſanguinis. ¶ Dõm ꝙ in ira duo ꝯſideramꝰ. ſ. aliqd formale vt ebullitio: ⁊ acuitas ſanguinis: ⁊ hoc mõ hi nõ faciliter patiunt cũ ſint temperati in calore. Conſideramus ſcȯo in ira rei illate apprehenſionẽ: ⁊ ita eſt cauſa mouens ⁊ hoc mõ faciliter patiunt ꝓpter humiditateꝫ. Humiditas enim impreſſioni eſt apta ⁊ dimiſſioni: vnde faciliter remouent ⁊ velociter.

¶ Sed complexionem ſiccaꝫ ſignificant durities pulſus ⁊ tarditas agendi ⁊ tarditas patiendi et tarditas quieſcendi ⁊ lupinoſitas morum et ſiccitas corporis ſi non reſiſtit epar.

¶ Hec pars eſt clara.

¶ Calidam auteꝫ ⁊ ſiccam complexionem ſignificant pulſus magnus cuꝫ menſura. Et illud ideo quoniam magnitudo eius eſt propter neceſſitateꝫ: ⁊ diminutio ipſius propter ſiccitatẽ inſtrumẽti: ⁊ velox proprie ad conſtrictionẽ ⁊ frequẽs: ⁊ anhelitus magnus velox ⁊ ꝓprie cum ipſe extrahit aerẽ frequẽs: ⁊ perfidia morum ⁊ ĩuerecundia ⁊ leuitas in motionibus ⁊ blandities: ⁊ velocitas ire ꝓpter caliditateꝫ ⁊ tarditas pacificandi ꝓpter ſiccitatẽ ⁊ multitudo piloꝛuꝫ pectoris ⁊

ſpiſſitudo ipſoꝝ ꝓpter ſiccitatē materiei ipſoꝝ ⁊ criſpitudo ipſoꝝ ⁊ caliditas tactus ⁊ ſiccitas ipſius.

¶ Poſuit poſt ſigna calide ⁊ ſicce: ⁊ dixit ꝙ in hac cōplexione pulſus eſt magnus cū quadaꝫ menſura: ⁊ eſt velox ꝓprie in ſiſtole. ſimiliter etiam anhelitus in cōſtrictione eſt velox.

Dubm 3m ¶ Dubitaꝛ an in cōplexione cordis calida ⁊ ſicca pulſus ⁊ anhelitꝰ ſint veloces. ¶ Et videꝛ ꝙ nō: qm̄ diaſtoles eſt ꝓpter frigidi aeris attractionē: ſyſtoles eſt ꝓpter fumi capinoſi expulſionē: vt in cōpendio pulſuū cap. 2. Maior aūt eſt neceſſitas attractionis aeris frigidi in cōplexione calida ⁊ ſicca cordis ꝗ̄ expulſionis fumi: ſic enī eſt caliditas in hac cōplexione: ſicut caliditas effimē vel ethice: ⁊ ſic caliditas calidi ⁊ humidi cordis ſicut caliditas putride: vt notū eſt: ſed in ethicis ⁊ effimeris maior eſt diaſtoles ꝗ̄ ſyſtoles: ſicut in putridis ecōtra: vt p̄mo de febribꝰ illo ca. Febres aūt que ex putredine. cap. 7. ¶ Oppoſitū huius ponit Auicē. ¶ Dōm ꝙ in pulſu ⁊ anhelitu calide ⁊ ſicce cōplexionis cordis ſyſtoles eſt diaſtole velocior: vt Aui. infra. Cuius rō eſt: nā in illo pulſu eſt maxime ſyſtolis velocitas in quo eſt maxima neceſſitas diaſtolis: ⁊ ſi cōpleri nō pōt: opꝫ vt ſyſtoles velocitetur ⁊ cito redeat diaſtoles. Hec enī eſt vna cā velocitatis ſyſtolis: vt ſupra Aui. de anhelitu. He aūt ꝯditiones ſunt in hoc pulſu. nā p̄mo eſt magna neceſſitas attractionis aeris: ſed qꝛ inſtrm̄ eſt aridū nō pōt ꝑfecte arteria dilatari: opꝫ ergo ſtatim quāto plus poſſibile eſt vt velocitet motū ſyſtoles vt ſtatim redeat ad diaſtoleꝫ: ⁊ ex hoc apparet cā quare eſt frequēs: qꝛ due quietes multū breuianꝛ. naꝫ p̄mo abbreuiatur quies poſt diaſtolē vt cito adueniat ſyſtoles: ⁊ cito abbreuiaꝛ qes poſt ſyſtolē ante diaſtoleꝫ vt cito noua diaſtoles veniat ⁊c. ¶ Ad argumenta in oppoſitū pꝫ ſolo. Cuꝫ enim diciꝛ in his corporibus fore neceſſitatē maiorē attractionis frigidi aeris ꝗ̄ expulſionis. Dōm ꝙ verū eſt: ⁊ ideo forſan maior eſt in iſtis diaſtoles ꝗ̄ ſyſtoles: nō tamē ſequiꝛ ergo velocior cū in ſyſtole ſit addita alia cā velocitatis. Aliter ꝙ ratio in oppoſitū arguit: qꝛ enī diaſtoles eſt neceſſaria magis: ⁊ nō pōt cōpleri: opꝫ ꝙ cito veniat ſyſtoles ⁊ cito cōpleatur: vt cito alia veniat diaſtoles.

Dubm 4m ¶ Dubitaꝛ an ſyſtoles in pulſu cordis calidi ⁊ humidi ſit velocior. ¶ Et videꝛ ꝙ nō per locuꝫ ab oppoſitis. ¶ Cōtra Gal. in thegni 2° tex. cōmē. 10. trac. de corde. de ſignis cordis calidi ⁊ humidi. ¶ Dicēdū ꝙ ſyſtoles eſt velocior ꝓpter multā neceſſitatē velocis eductionis ſuꝑfluitatꝫ que in hoc corde generaꝛ: ⁊ minorē attractionem fieri aeris etiā: qꝛ nō eſt inſtrm̄ inobediēs: vt ſyſtoles nō poſſit bene cōpleri neqꝫ oporteat diaſtolē velocitari vel ecōtra: vnde remanet amplior in ſyſtole neceſſitas. ¶ Ad id qđ diciꝛ per locuꝫ ab oppoſitis dōm ꝙ nō per eandē cām in calida ⁊ ſicca cōplexione pulſus eſt quo ad ſyſtoleꝫ velocior ⁊ in calida ⁊ humida. ¶ Sꝫ tu dices: ego dicā ꝙ diaſtoles eſt velocior: nā ſicut arteria eſt dura ad dilatandū: ſic ad ꝯſtringendū: cuꝫ ergo magna ſyſtoles fieri nō poſſit: opꝫ ꝙ velociteꝛ diaſtoles vt cito reuertaꝛ ſyſtoles. ¶ Dicendū ꝙ hoc nō valet: nā abſolute motꝰ diaſtoles in pulſu eſt magis neceſſarius ꝗ̄ ſyſtoles cuꝫ declaratū ſit nobis ꝙ diaſtoles ſyſtole ſit nobilior. vn̄ dicebaꝛ in lib. de vtilitate pulſus ꝙ ſyſtoles ſit neceſſitate māe ēt in hac cōplexione vt concediꝛ: diaſtoles eſt magis neceſſaria ſyſtoli. Cōueniētius ergo eſt ꝙ ſyſtoles feſtinet vt motꝰ diaſtolis cōpleaꝛ ꝗ̄ ꝙ diaſtoles feſtinet vt motꝰ ſyſtoles perficiaꝛ. Sed ꝯtra hoc. ꝓpter qđ vnūqđqꝫ ⁊ illud magis: ſi ergo ſyſtoles velocitaꝛ ꝓpter diaſtolē: ergo diaſtoles velocior. Item tunc in effimera ſyſtoles erit velocior. Et perfidia morū: eſt moꝝ perfidoꝝ ⁊ inuerecūdus ꝓpter errorem in iudicio vt error qui eſt corruptio: caliditas enī ledit has operationes cogitationis ⁊ imaginationis ⁊ leſionē facit que eſt corruptio vt Aui. ſupra fen. 1. 5. c. Leuitas in motionibꝰ. ſ. vel corporeis: ꝓpter caliditatē muſculorū vel aīalibꝰ qđ notat paucitatē ſenſus ⁊ feruor: ⁊ motꝰ a qualibet cā indiſcrete. Blāditiesſ. in alios vel in ſe. In alios ſunt eniꝫ hoīes qui multa habēt pre manibꝰ ⁊ audaceꝫ nām ⁊ falſa dicunt: ex qbus inſipientes cōmouenꝛ. Hi enī abundāt multū in diuerſis locutionibꝰ ⁊ audacter dicūt cū credūt dicē verū. Blādiunꝛ ēt eis: qꝛ ꝓprie blādicies in malū ſonat: tūc ḡ homo ſibi blādiꝛ qn̄ ſuas falſas imaginatiōes veras credit ⁊ eis aſſentit: ⁊ cū eis ꝑmanet. Hi aūt tales ſūt q tarde pacificanꝛ ꝑꝑ multā retētionē ex ſicco.

¶ In calida autem ⁊ humida ſunt pili pauciores ⁊ pectus eſt latum ⁊ magnū ⁊ pulſus eſt magnus: verū eſt lenior. Et velocitas ⁊ frequentia eius ſunt infra illas que ſunt in complexione ſicca cum equātur in caliditate ⁊ eſt ira in ea velox nō vehemēs ⁊ tactus corporis eſt calidus ⁊ humidus ſi nō repugnat epar in vehemēti friditate ⁊ humiditate ſi fuerit infra vehemētiā ⁊ multiplicanꝛ egritudines putride.

¶ Quia tactꝰ corporis eſt calidus ⁊ humidus niſi reſiſtat epar vehemēter frigidū: ⁊ hoc eſt qm̄ cū cor ſit fons caloris: opꝫ ꝙ dū eſt in cōplexione adhuc calidiori ſi dꝫ remitti eiꝰ caliditas ꝙ fiat per vehementē epatis frigiditatē. Dixit poſt ſi nō repugnat epar humiditate. ſ. ſi fuerint infra vehementiam: vel humiditate ſi fuerit infra vehementiā frigiditatis. Epar ergo humidū multum ⁊ parū frigidum ſuffocando infrigidabat cor.

¶ De quo dubitaꝛ: hic eſt. n. ſermo de reſiſtētia que ſit ad cor calidū ⁊ humidū. Fit aūt hoc per frigiditatē epatis ⁊ per ſiccitatē eiꝰ ⁊ nō per humiditatē cuius poniꝛ ꝯtrariū. ¶ Dōm forſan hāc lr̄am debere referri ad id qđ dixit de corde calido ⁊ ſicco: vt pꝫ. nam in fine de reſiſtētia nihil dixit. ¶ Uel aliter vt ſuꝑ tactū eſt. Et videꝛ hec mens manifeſte Aui. ꝙ aliter epar frigidū reſiſtit calido cordi: ⁊ aliter epar ſiccū cordi humido. Epar enī frigidū alterādo poſitiue ſua frigida cōplexione ⁊ generādo frigidū ſanguinē reꝑmit cordis caliditatē: ſed epar ſiccū hoc nō facit. Sicut enī dicebaꝛ nū ꝗ̄ epar ad tantā ſiccitatē naturalem peruenit ꝙ nō ſit humidius corde humido. Si ḡ epar ſiccū cordi reſiſtat humido: ſemꝑ tamē eſt in gradu maioris humiditatis ꝗ̄ ſit cor humidū. Aui. ꝯſiderās ꝙ epar ſiccū reſiſtēs cordi humido: eſt ſub actu maioris humiditatis ꝗ̄ cor: ⁊ volens oſtendere ꝙ epar ſiccū ſibi nō reſiſtit poſitiue alterādo ad humiditatē ſed ꝓuatiue vel diminutione iquātū. ſ. minus generat de ſanguine ⁊ minus humidū: dicit ſi nō repugnat epar humiditate ſi fuerit ifra vehemētiā. ſ. humiditatꝫ: qꝛ. ſ. epar reſiſtit per aliquē gradū humiditatꝫ diminute reſpectu ſue vehementis humiditatis. Et multiplicanꝛ egritudines putride: oīa. n. putrefiūt in hac hūida ⁊ calīa cōplōne: vt. 1. de cōplexionibꝰ. 4. ca.

¶ Frigidā aūt ⁊ humidā ſignificat pulſus cum nō eſt magnus: imo eſt decliuis ad paruitatē: ⁊ eſt lenis nō velox neqꝫ frequēs: imo eſt decliuis ad ꝯtraria eorū ſm illud ad qđ in vltimo ꝑuenit cōplexio: ⁊ eſt habēs eā piger timidus tardus mortue feſtinationis nudus a pilis nō retinēs malū neqꝫ iraſcibilis: ⁊ eſt corpꝰ frigidū ⁊ humidū ſi nō reſiſtit ei epar cum calefactione plurima ⁊ exiccatione quāuis nō ſit plurima.

¶ Poſtponit ſigna fride ⁊ humide cōplexionis cordis: ⁊ dicit poſt ꝙ eſt timidus tardus mortue feſtinationis. i. audacie: et hec fiunt ꝓpter paucitatē calidi. Nō retinēs malū. i. ſpēm mali. Et corpꝰ eſt frigidū ſi nō reſiſtat ei epar cū multa calefactione: opꝫ. n. multum calidū eſſe qꝫ cordis frigiditatē remittat: cū ſic dcm̄ eſt epar per calītatē poſitiue cordis friditatē remittē nō pōt eo ꝙ cor frigiduꝫ eſt calidius calido epate: opꝫ ergo multā in epate eſſe caliditatē: vnde humores generantur calidi valde apti in corde calefieri. Et exiccatione. ꝗ̄uis nō ſit plurima: lꝫ enī ꝓuatiue ſiccitas epatis remittat cordis humiditatē: tamē qꝛ fons eſt humiditatis: cum ſiccanꝛ humores minuunꝛ. ex pauca aūt humoꝝ circa epar diminutione cor ⁊ totuꝫ corpus reddiꝛ ſiccius. ¶ Sed tu. d. quare hic ſiccitatē que ſit in corde ab epate ſicco Aui. nō exꝑſſit ſub gradu humiditatis ſicut fecit in particula ſtatim poſita. ¶ Dōm hoc fuiſſe ne aliqs crederet ꝙ ſiccitas epatis nō exiccaret vere humiditatē cordis: lꝫ epar ſiccius videaꝛ eſſe humidius humido corde: tamen qꝛ ſiccitas epatis per priuationeꝫ pōt vere exiccare cor: ideo ſub nomine exiccationis hic explicauit. ¶ Uel dixit hoc: qꝛ calor epatis iuuat etiā ad exiccandū: ⁊ ideo lꝫ ſiccitas non ſit multa: tamen cū calore pōt reddere corpus calidū ⁊ ſiccū.

¶ Frigidā vō ⁊ ſiccam habentis pulſus nō eſt cum illa tarditate tota: ⁊ habens eam eſt tarde ire: fixe retinens malum: lenis ſine pilis: frigiduꝫ habens corpus ⁊ ſiccum ſi non reſiſtat epar cuꝫ calefactione plurima ⁊ humiditate quāuis pauca.

¶ Poſuit poſt ſigna frigide complexionis cordis ⁊ ſicce: ⁊ dicit ꝙ pulſus nō eſt cū tarditate illa: qꝛ durities inſtrumēti nō permittit quātū ſufficit euētationis fieri vnico motu: opꝫ ergo ꝙ aliq̄ velocitate recōpenſeꝛ. Eſt tarde ire: ꝑꝑ ſiccitatē. Fixe retinēs malū. i. ſpēm mali: ꝑꝑ ſiccū qđ retentū coadiuuat. Lenis. i. ſine pilis. Frigidū habēs corpus: ſi nō reſiſtat epar plurima caliditate ⁊ humiditate ꝗ̄uis pauca. Cuꝫ enī ſit fons humiditatis epar: vt Haly de ſignis epatis cōmē. 7. tra. de epate. Pauca humiditas addita pōt multam cordis vincere ſiccitatem: ſicut pauca in corde caliditas multam epatis frigiditatem vincit ⁊c.

Dubm 5m

¶ De signis egritudinũ cordis. Cap. 5m.

De illis sunt significatiões cõplexionũ nõ naturaliũ. Et qñq3 significãt malitiã cõplexionis cordis dbilitas ⁊ resolutio virtut; liquefactio nõ pertinẽtes ad cãm primitiuam aut antecedẽtẽ aut cõmunitatẽ membri. Cũ si tremor cordis adiuuat in his significationib9 tunc iam cõpletur significatio: ⁊ quãdo perducit ad syncopim: tunc iam ꝯfirmata est res. Et quãdo in corde fortis sit malitia complexionis frigide aut calide aut sicce sine materia incipit corp9 procedere in via ptisis ⁊ liquefactionis. Est ergo illa que ẽ calida ex illa ethica absoluta. Frigida species ergo ethice comparat̃ ad senes ⁊ decrepitos ⁊ sicca species ptisis.

¶ Superius Auicẽ. in spãli determinauit de signis dispõnũ cordis nãliũ: hic determinat de signis discrasiarũ cordis egritudinaliũ. Et pmo ponit quedã. Scdo exequit̃. ibi (Signũ aũt.) ¶ Prima in duas. Primo ostẽdit quedã cõia magis. Scdo enumerat quasdã cordis dispões ponẽs dñiam iter illas. ibi (Et qñ.) ¶ Primo has dispões enumerat. Scdo ponit dubiũ. ibi (Et ethica.) ¶ Aduertendũ in toto corpore posse fieri debilitatẽ quo ad virtutis aĩalis resolutionẽ: quo ad nãlis ⁊ vitalis liquefactionẽ: quo ad corporis humiditatẽ absq3 hoc q in corde sit pncipalis egritudo. Et h põt fieri: aut a cã pmitiua: vt labore vigilijs ⁊ sic de alijs. Aut a cã añcedẽte aliq: vt aliq in venis oppilatione. Aut mẽbroꝝ alicui9 cõitate sup totũ: vt cũ stõchus patit̃. Vult g Auicẽ. dicere q his causis nõ existẽtib9 ⁊ adueniẽte resolutione ⁊ liquefactione q hoc fit pp malã cordis dispõnẽ. Et tunc maxime h ꝯfirmat̃ qñ adest tremor cordis ⁊ syncopis. Quãdo enĩ syncopis adest iudiciũ est ꝯfirmatũ: vt mala cõplexio epatis: aut alterius membri que toti corpori cõicat̃ dum extenuat̃. Aut ẽt a cõitate alicuius membri ad cor: vt capsule vel alterius membri. ¶ Dixit post: q qñ in corde fit fortis malitia cõplexionis. ¶ Diceret quis quare Aui. de humida nõ fecit mentionẽ. ¶ Dõm q Aui. volebat ponere dispões cordis que toti cõicãt liquefactionẽ ⁊ exiccationẽ. per se aũt humiditas cordis hoc nõ facit. ¶ Post intelligendũ q a corde possunt cõmunicari toti exiccatio ⁊ ꝯsumptio: aut pp dispões in corde cõfirmatas: aut nõ ꝯfirmatas: vt est caliditas febriũ colliquatiuarũ. Differunt aũt ꝓprie dispões cordis a nõ ꝓprijs: qr ꝓprie sunt ĩmãles: vt ethica. Scda autẽ materialis dispositio est dependens a mã. Loquens ergo Auicen. de dispositionib9 cordis que a materia nõ dependent: dixit sine materia.

¶ Et ethica qdẽ diuersificat̃ in toto illo a ptisi facta a pulmone. Pulmo enim in hac nõ est lesus in seipso: ⁊ habẽs eã nõ h3 tussim. Et diuersificat̃ ab ea ethica cũ caliditate ꝓpter priuationẽ caliditatis.

¶ Ponit inter alias dispões dñiam. Et ꝯsiderandum vt sumit̃ ex cõmen. illius afo. ii. 3e pti. Autũnus ptisicis malus. ptisis põt accipi dupl'r. Uno mõ pro omni nãli corporis exiccatione. Alio mõ ꝓ febre fixa que est cũ vlcere pulmonis. Vult g inter hos duos modos ptisis ⁊ ethicã absolutã ponere dñiam. Et p° inter ptisim pro vlcere pulmonis ⁊ ethicã. Nam in ethica pmo ⁊ per se pulmo nõ patit̃: sed in ptisi patit̃: secũdo qr in ethica nõ est tussis: sed in ptisi est tussis. Scdo ponit dñiam inter ptisim: vt notat ꝯsumptionẽ: ⁊ ethicã absolutã que est ethica calida: ⁊ hoc ꝓpter puationẽ caliditatis que est in ptisi: nã in ptisi vt notat inde ꝯsumptionẽ factã a sicco nõ est de necessitate caliditas: sed siccitas. In ethica autẽ absoluta calida est discrasia. Vel posset dici q hic ponit differentiã iter ethicã senectutis in qua est puatio calidi ⁊ ethicã calidã.

¶ Signũ aũt malitie cõplexionis cordis calide est augmentũ pulsus in velocitate ⁊ frequẽtia nõ naturali ⁊ egressio anhelitus ad magnitudinẽ ⁊ velocitatẽ ⁊ frequentiã nõ naturalẽ ⁊ vehemẽtia sitis que sedat̃ cum aere frigido ⁊ suauitas in frigore ⁊ cõmunitas ⁊ extenuationis ⁊ liquefactionis absq3 causa alia ⁊ tristitia ⁊ ꝯturbatio permista inflãmationi.

¶ Hic Aui. exequit̃. Et p determinat de signis egritudinũ cordis cõplexionaliũ. Scdo de signis apatũ. ibi (De signationibus.) Tertio de signis solute ꝯtinuitatis. ibi (Singularis aũt.) ¶ Pria in qtuor: sic sunt qtuor modi male cõplexionis. 2° ibi (Signa ⁊c.) ¶ In p parte ponit signa calide cõplexionis nõ nãlis: ⁊ dicit q fit pulsus magnus velox ⁊ ẽt frequẽs: ⁊ h pp multã nẽcitatẽ q in his differẽtijs addit: ⁊ vehemẽtia sitis q nõ sedat̃ potu: sed tractu fridi aeris q venit ad cor ⁊ ad pl'monẽ: ⁊ sentiũt sanitatẽ ĩ frigore vl' suauitatẽ.

¶ Signa aũt malitie cõplexionis fride sunt declinatio pulsus ad paruitatẽ ⁊ tarditatẽ ⁊ raritatẽ nõ naturalem nisi cadat virtus: ⁊ sit necessaria frequẽtia vt succurrat̃ cũ eo qd appropinquat necessitati cu3 alijs ab eis duab9: ⁊ est cũ debilitate anhelit9 ⁊ resol'one virtutis ⁊ tranquillitate ad illud qd calefacit ex speciebus eoꝝ que tangit ⁊ olfacit ⁊ gustat ⁊ timiditas ⁊ nõ audacia ⁊ superfluitas in pietate ⁊ misericordia.

¶ Ponit post signa frigide cõplexionis ⁊ dicit q fit pulsus paruus ad tarditatẽ ⁊ raritatẽ nisi fit necessaria frequentia. Et ꝓbat q fit necessaria frequẽtia. nã cadẽte virtute: op3 q succurrat̃ cũ eo qd iter dñias pulsus mag ꝓpiquat necessitati cũ alijs differẽtijs stãtib9 cũ vtute debili: s3 qñ virt9 est debilis cũ addit̃ aliq nẽcitas saltem ea que ꝯtẽperat̃ per magnitudinẽ cũ nõ possit mõ fieri qr deficit virt9: op3 q cũ ea dñia succurrat̃ que appropinquat nẽcitati stãte vtute debili: sed hmõi dñia est frequẽtia: qr dcm̃ est sepe defecta virtute ⁊ necessitate adueniente: p° dñia que aduenit est frequẽtia post velocitas. dixit nisi fit nẽcia frequẽtia: vt succurratur ab illis duab9. s. differẽtijs pulsus: vt frequentia ⁊ velocitate. ⁊ ex illis cũ ea succurrat̃ q cũ alijs. s. ꝯditionib9 hic positis mag appropinquat necessitati: hoc aũt est frequẽtia: ⁊ ideo bene dixit nisi fit nẽcia frequẽtia. ille aũt ꝯditiones erãt debilitas virtutis stãte necessitate. vel cũ alijs. s. differentijs pulsus: vt paruitas ⁊ tarditas. stant. n. simul tarditas puitas ⁊ frequẽtia: ⁊ frequẽtia qñ cũ puitate ⁊ tarditate mag appropinquat necessitati attractionis aeris ⁊c.

¶ Signa aũt malitie cõplexionis cordis humide sunt inclinatio pulsus ad lenitatẽ nõ naturalẽ ⁊ velocitas patiẽdi ab iprimẽtib9 in aĩa cũ velocitate remotionis eoꝝ ⁊ multitudo euẽtus febriũ putridarũ.

¶ Hec pars est clara.

¶ Sed signa malitie complexionis sicce sunt declinatio pulsus ad siccitatem non naturalem ⁊ difficultas passionum cum fixione earum siue sint fortes siue debiles ⁊ liquefactio corporis.

¶ Hec pars etiam patet.

¶ De significationib9 aũt apatuũ sunt significationes apostematũ calidoꝝ. Ipsa eni3 in pncipio sui faciunt apparere in pulsu diuersitatẽ mirabile3 nõ ꝯsuetam ⁊ magnificãt inflãmationẽ in corpore ⁊ ꝓprie in partibus membroꝝ anhelitus. Et anhelãs qñuis attrahit maximũ aerẽ ⁊ frigidissimũ: tamen est quasi priuatus anhelitu: deinde sequit̃ ipm syncopis successiua.

¶ Hic ponit signa cõplexionũ cõpõnaliũ vt apatũ. Et pmo facit h. Scdo remouet errorẽ. ibi (Et nõ op3.) Dixit q qñuis attrahat aerem maximũ ⁊ frigidũ: tamẽ est priuatus anhelitu. nõ enĩ est priuatus anhelitu: nisi qr nõ põt euẽtari per aerẽ attractu3. modo sic accidit in illis. cũ enĩ apostema colligat̃ in corde quãtũcũq3 sit frigidus aer: aut multus nõ põt cõtemperare eoꝝ ardorem.

¶ Et nõ op3 vt expectet̃ in cognitione dispõnis apostematũ calidoꝝ cordis illud qd est ex duritie instrumenti sm q currit cõsuetudo de expectatione eius in alijs que sunt similia eis. Apostema eni3 nõ ita aduenit cordi vt per ipm induret̃ pulsus: imo iterficit ante illud. Singularis aũt resolutio scit̃ ex causis primitiuis. Et dixerunt qdã q quãdo accidit in corde vlcus ⁊ currit ex nare sinistra sanguis morit̃ patiens. Et signũ eius est dolor in loco sinistro mamillari.

¶ Remouet errorẽ q posset ꝯtingẽ in cognitione apatũ cordis per pulsum durũ. ¶ Notandũ q durities in pulsu põt diuersificari in pulsu apatũ cordis: aut penes diuersa3 apostematis spẽm: aut penes diuersa tempora apostematis: aut penes diuersitate3 quãti-

tatis: aut mēbroꝝ. Ex apostemate ergo cordis nō debes expectare diuersitatē in duritie penes diuersitatē materiei: nā calidū apostema in corde ad durum permutari nō pōt: vt fiat pulsus durus. Nec penes tempus: nā dum apostema venit ad augmentū durities ⁊ serrinitas tūc venit in pulsu: sed apostema cordis calidū nō expectat vt augmētū ingrediat: bene tñ potes expectare in apostemate calido cordis diuersitatē duritiei penes q̄titatē: q̄ apostema diuerse q̄titatis in corde possit fieri. Etiā potes expectare diuersitatez ex parte mēbri: q̄ statim pulsus apostematis cordis durus est in relatiōe ad pulsuz apostematis pulmonis. Dixit post ꝙ qñ accidit in corde vlcus: currit ex nare sinistra sanguis: ⁊ hoc est qñ vlcus est in parte sinistra: nā tūc trahit mā ⁊ apostemat faciens in sinistra mamilla dolorē: sanguis ergo ibi multiplicat⁹ caliditate subtiliat⁹ fluit ex sinistra nare. sic ēt posset ex dextra fluē existente vlcere magis in dextra parte: vt ibi fieret apostema.

Dub. 6m. ¶ Cor posse apari sapit Aui. sñia q calidū ⁊ frigidū cordi aduenire posuit: lꝫ fridū nō iterficiat in momēto iterfectionis calidi apatis. Idē sensit Rasis in diuisionib⁹ ca. 58. de egritudinib⁹ cordis. q nō ꝯfirmat apa cordis facilis curatiōis. Idē facit Sera. tra. z. z8. ca. vbi egritudines instrales que accidūt in ipso sunt sicut almesire. i. apa cholericū. ⁊ flegmon. i. sanguineū. Idē ponit. 5. de iteriorib⁹. z. ca. Qd rōne monstrat. mēbrū qd recipit nutrimētū pōt ēt supfluitates recipere: vt apa colligat. Et hac rōne ꝓbat Aui. dentes posse apari ꝑ cañ. fen z^a ca. de egritudinib⁹ cōpositis. Et hoc ꝑ cañ. fen. 7. 1. ca. cor vō nutriri nullus dubitat. Adhuc cor solōnē cōtinui patit ⁊ malā cōplexionē: ⁊ in officiali nā morbū: qd ꝫ myrū si cōpositū. Rursus cor vehemētiorē vel maiorē morbum oī morbo patit vt febrē: hec. n. magꝫ nos ad se ꝯuertit: vt. 8. terapē. in fine: ꝫ ⁊ apostema pati poterit. ¶ Huius ꝯtrariū sensit Arist. in de partib⁹ aīaliū. 3. ca. de corde. 11. al's cap. 4. vbi solū viscerū ⁊ earū que in corpore partiū cor grauē nullaz passionē patit: ⁊ hoc rōnabil'r. corrupto. n. ꝑncipio nō est vt fiat auxiliū alijs ex hoc ortis. Item Aui. 1. ca. huius fen. cor nō tolerat nocumētū doloris neqꝫ apostema. Idē Mesue z^a pti. de appropriatꝭ ca. de egritudinib⁹ cordis. solōnē singularē aut apationē in corde fieri virt⁹ nō patit. Idem Auer. 3. collꝫ de accidētibus cordis ca. z6. vbi dicit. sed apa nō pōt tolerari eo ꝙ īfirm⁹ ꝑus morit. ¶ Ad hāc qōnē dōm ꝙ cor posse apari itelligit dupl'r. Uno mō ꝙ apetur apate ꝯfirmato. Alio mō nō ꝯfirmato. Primo qdē mō cor apari nō pōt. Illud eni membrū apatis ꝯfirmationē nō patit: qd nō tolerat vehemētiā nocumentoꝝ: cor aūt est tale. ꝫ. Apparet ꝑmo ꝓpositio: qm̄ dū apa est ꝯfirmatū ꝑuenit ad vehementiā doloris: ⁊ solōnē ꝯtinuitatis: ⁊ collectionē mãei īpediētis dilatationez cordis: cum ista pati nō possit: neqꝫ ēt patit apatis collectionē. Cor. n. nō pōt pati vehemētiā nocumētoꝝ: vt Ari. asserit. nā existēte vehemēti nocumento in ipso ꝑncipio nō est vñ corpus hēat aliud subsidiū: opꝫ ꝫ ꝙ mors adueniat. Hoc est ēt ꝑꝑ aliud: nā cū apa ꝯfirmat augent accidētia doloris ⁊ febris. Uehemētia aūt dolorꝭ ꝑꝑ vehemētiā sensus in apostemate sunt īrolerabiles: vt Aui. 6. de nālib⁹ in fine. Credēdum tñ est cor pati posse apa qd nōdū ꝯfirmatum est ꝑꝑ id qd apostema dum est in sui ꝑncipio nō est vehemētiū accidētiū ⁊ nocumētoꝝ: qn cor ꝫm breue tꝑs possit illa sustinere. ¶ Ex qbus duo apparēt. ꝑmo qd apostema ꝑus interficiat an calidū an frigidū. nā cū apostema calidū citius ad augmētū ꝑperet: friduꝫ aūt tardius ꝓpter oppositā cām citius interficiet calidū q̄ frigidum. ¶ Sed diceret aliquis cū possibile sit stare apostema plurib⁹ dieb⁹ anteq̄ ad statū ꝑueniat: poterit homo in ꝑncipio huius apatis diu viuere: cuius oppositū oēs doctores sentiūt breuissimū ponētes tꝑs in ꝑditione ab apatibus cordis. ¶ Dōm ꝙ lꝫ apostema in alijs membris qñqꝫ tarde forsan ad augmentū deueniat in corde tñ ꝓpter maximū calorē ⁊ ꝯtinuū motū cordis celeriter ad augmentū peruenit: ⁊ ideo citius interficit. ¶ Sed dices pōt ne esse mā faciēs apostema cordis veniēs ab extrinseco vel aliunde vel in seipso paulatine cōgesta. ¶ Dōm ꝙ vtroqꝫ mō mā apatis cordi pōt inesse ⁊ per viam defluxus ⁊ cōgestionis: vnde videmus in apatuꝫ ꝑmutationib⁹ ex raptu eoꝝ ad cor fieri suffocationē: nō est aūt incōueniens ꝙ illa mā pōt apari. pōt ēt in corde aggregari mā apostemans ꝑꝑ illud qd cū ipm nutriat supfluitates nutrimētales hꝫ: ab oī enim qd digerit cadit supfluitas: vt Auer. 4. sui collꝫ al's. 4. metheoro. cōmē. 17. ⁊ Aui. ꝑmo cañ. fen. 3. ca. de exercitio. Illa aūt supfluitas qñqꝫ ex debilitate virtutis expulsiue retēta poterit apostematis esse cā. ¶ Apparet ēt ex ꝑus dictis: cui⁹ partis cordis apostema citius interficiat: q̄ pars sinistra cū illa sit nobilior vt supra ꝓbatū est. Sicut aūt cor cōfirmationē apatis nō tollerat: sic nec solutionis ꝯtinuitatē: cū eni est perforatū iterficit ilico. Sicut nō ꝑforans dat spatiū ad mortē: lꝫ breue: sic etiā intelligenduꝫ ꝙ sinistri ventriculi vulneratio citius interficiat: vt de iuuamētis. 7. z. cap. ¶ Ex qb⁹ auctoritates soluant: vtreqꝫ. n. cū diuersis iterꝑtatiōib⁹ saluant. Ratio aūt que ꝓbat cor posse apari: q̄ pōt pati febrē nō ꝯcludit: nō eni absolute peior morbus dicit febris: sed molestus ⁊ extensiue maior: cū totū corpus occupet ⁊c.

¶ De causis imprimentib⁹ in corde. Cap. 6m.

Causarū in corde īprimentiū alie sunt que sūt ei ꝓprie: ⁊ alie sunt que ei cōes ⁊ alijs: sicut cāe efficiētes cōplexiones ⁊ cause efficiētes apostemata ⁊ efficiētes solutionē singularis ⁊ relique similes eis que sunt ex eis quas numeraui tibi in libris vniuersalibus.

¶ Superius Auicē. determinauit de dispositionib⁹ naturalib⁹ cordis ⁊ preter naturā: hic determinat de quibusdā causis extrinsecis cor permutantib⁹. Et ꝑmo ponit quasdam causas cōes cordi ⁊ alijs. Scdo ponit ꝓprias cās īprimētes in cor. ibi (Uerum cor.) ¶ In libris vniuersalibus. s. ꝑmo cañ. fen. z. sūma. z.

¶ Uerū cordi appropriant cause antecedētes ꝓpter anhelitū ⁊ cāe antecedētes ꝓpter passiones aīales.

¶ Hec pars hꝫ duas. Nā ꝑmo enumerat cās imprimētes in cor: ⁊ que cordi appropriant. Scdo eas declarat. ibi (Propter ānhelitū.) ¶ Sed tu dices nōne appropriant cāe cordi que sūt venena. ¶ Uidetur ꝙ sic: eo ꝙ ꝑmū nocumentū ⁊ ꝑmus occursus videt esse ad cor cū etiā eoꝝ curatio cum cordialibus bezaharticis fiat medicinis. ¶ Dōm ꝙ lꝫ venena multū imprimant in cor: hic tamē de eis obticuit: q̄ in quarto libro fen sexta plenā intēdebat reddere notitiā. ¶ Uel aliter ꝙ lꝫ venena vt vltimo interficiunt ledāt cor: tñ eoꝝ occursu quedā membra anhelitus magis nocent vt plumbū vstum: quedā venena partibus epatis magis nocent vt venenum rabidi canis: ⁊ quedā diuersimode nocent ⁊c.

¶ Propter anhelitū qdē: qm̄ quādo ꝯstringit aut calesit valde: aut infrigidat valde: sequit ex eo vt accipiat cor nocumentuꝫ. In passionib⁹ aūt aīalibus opꝫ vt redeat ad ea que diximus in vniuersalibus: ⁊ iam ostendimus īpressionē earū in corde mediāte spiritu: ⁊ cuiusqꝫ earū que superfluit īpressione prefocationis spiritus īnati ad interiora: aut sparsionis ei⁹ ad exteriora. Et quādoqꝫ cōsequit vt faciant peruenire syncopim: imo consequit vt interficiant. Et ira que est ex sūma earū est minor omnibus illis in hoc. Ira eni raro interficit. Uigilie vō ⁊ exercitium ⁊ similia illis debilitant cor cum resolutione.

¶ Hic exequit. Et ꝑmo ostēdit qūo cāe antecedētes ꝑꝑ anhelituꝫ cordi noceāt. Scdo ostēdit qūo faciāt hoc cāe que sunt accidētia aīe vel passiones. ibi (In passionib⁹.) ¶ Et hec scda hꝫ duas. Quia ꝑmo in cōi magꝫ ostēdit modū ꝫm quē passiones aīe debilitēt cor. Scdo ostēdit hoc in spāli. ibi (Et ira.) ¶ Ira est mior illis. s. timore ⁊ gaudio: nō forsan minor verecūdia. Ira raro īterficit: q̄ virt⁹ in ea nō debilitat ⁊ calor nō resoluit sed inflāmat. Dixit aūt raro: q̄ forsan īterficit qñqꝫ vt dū ꝯiungunt tristitie aut furori vt spūs multū inflāment ⁊ resoluant qñ realiter nō pōt assequi vindictā. Ex hoc soluit qō an ex ira ꝯtingat mori: q̄ nō nisi raro 5° de accidēti ⁊ morbo. c. 5. dꝫ ꝙ ex ira nō morit aliquis. Uigilie ⁊ exercitiū numerant īter passiones aīales: nō ꝙ sint aīe accidētia: sed vidētur potius animalium virtutum passiones.

¶ De canonib⁹ vlib⁹ in curatione cordis. Cap. 7m.

Nos qdē fecimus de medicinis cordialib⁹ tractatū singularē quo cū homo cōiunxerit iter sciaꝫ suā in medicina ⁊ cognitionē suā in ꝑncipijs que sunt magis cōmunia q̄ medicina iuuabit. Hic vō inuimus ad illud qd opꝫ dici in libris medicinalib⁹ puris ꝓpterea ꝙ cor est membrū principale prius oī principali ⁊ sublimius eo: opꝫ vt sit velox studiū in curatione eius cū medicinis: ita vt adiuuet absqꝫ errore vltime siue velimus ex eo euacuare humorē siue permutare ei cōplexionē.

¶ Superius Aui. determinauit de dispōnib⁹ cordis nālibus: ⁊ preter nām ⁊ de signis earū: hic determinat de curatione dispositio-

num cordis ꝓter nām: ⁊ hoc in cōi mag̃. Et p̄mo circa hoc dat canonē. Scđo cōnumerat medicinas que in cura diſpōnū cordis intrant. ibi (Medicine.) ⁋ Prima in duas. Primo oſtēdēdo ſe de h̄ aliū librū feciſſe: ponit gn̄alē intentionē in cura diſpōnum cordis. Scđo in ſpāli exequit̃. ibi (In curatione aūt.) ❡ Notanduꝫ tn̄ ex mente Aui. fore ꝙ ille qui vult iuuari ex libro de cordialibꝰ: opꝫ ꝙ ꝯiungat eo mediāte iter ſciaꝫ medicine aliqua dicta in nāli phia. ⁊ cā eſt. nā in libro de virtutibꝰ cordis quātū ad p̄mū tractatū determinat de diſpōnibꝰ cordis: ⁊ modo gn̄onis ſpūs: ⁊ mō emanationis virtutū a corde ⁊ de diuerſis ip̄reſſionibus cordis: vnde de potentia ⁊ de diſpoſitione tractat: ⁊ de ꝓprietate ⁊ nā. Iſta auteꝫ multū dependet ex naturali phia. Et pro tanto Aui. in ſexto de naturalibꝰ. 4. pti. Eadē que dicit in illo tracta. i. etiaꝫ dicit ibi: ⁊ pro tanto etiā opꝫ ꝙ illo libro fiat copulatio inter medicinaꝫ ⁊ cognitionē in p̄ncipijs que ſunt mag̃ cōia vt ſunt dicta nālis phie: ſiqs vult illo libro iuuari. ❡ Scđo aūt ſciēdū eſt ꝙ cor eſt p̄ncipalius ⁊ prius oī p̄ncipali: ⁊ qꝛ in hoc p̄mo aīa reperit̃: ⁊ ab eo ad totum corpus emanat: quo ergo ad p̄ncipatuꝫ via gn̄onis dicit̃ p̄us: quo aūt ad p̄ncipatū via nobilitatis dixit ſublimius.

❡ In euacuatione autē que procedet curſu flobothomie ita ſtudioſe feſtinamꝰ ne oporteat nos permiſcere eam cum alio regimine mundificatiuo.

❡ Conſiderādū ꝙ canon circa flōmiā ⁊ pharmaciā ſunt duoꝝ modoꝝ. Quidā generales: ⁊ illos Aui. poſuit ſupra libro p̄mo fen 4ª. Quidā ſūt ſpāles ſm ꝙ eis cor euacuat̃: ⁊ iſti erūt hic ponēdi. Hi aūt cano. ꝯſequēter oſtendunt̃ declarādo: quomodo flōmia liberat a paſſionibꝰ cordis: ⁊ quomō pharmacia. Hic ergo Auicē. exequit̃ de canonibꝰ curationis egritudinū cordis. Et p̄º oſtēdit modum curationis diſpoſitionis egritudinū cordis per euacuationē. Scđo per alterationem. ibi (Permutatio aūt.) ⁋ Prima in duas. Nam p̄mo oſtēdit intētionē flōmie in egritudinibus cordis oſtēdens ſm quē modū liberat ab egritudinibus cordis. Scđo oſtendit modū curationis facte cum pharmacijs. ibi (In reliquis aūt.) ⁋ Prima in duas. Nā p̄mo oſtendit qūo flōmia ſtudioſe facta in egritudinibꝰ cordis liberat ab eis. Scđo qđ dixerat declarat ⁊ ꝓbat. ibi (Immo plurimū.) Quia ſic ſtudioſe feſtinamꝰ in curatione facta per flōmiā: ꝙ nō opꝫ eā miſceri alteri regimini curatiuo ⁊ mūdificatiuo in curatione cordis: dixit ergo Auicē. feſtinamus. ⁊ nō dixit feſtinemus. vt velit dicere ꝙ euacuatio ſanguinis ipſa per ſe liberat ab egritudinibus cordis abſq̧ alia curatione vt alio nō ſit opus qđ nō ꝯtingit de purgatione cū pharmacia.

❡ Immo plurimuꝫ qđ in ipſa obſeruamus eſt ne ſupfluat ⁊ cadat virtus ⁊ vt viuificemus virtutē ſi debilitat̃ parūper cū rebꝰ viuificātibꝰ virtutē qn̄ debilitat̃ ꝓpter cōplexionē fridā aut calidā. Et hec res nō appropriat̃ egreſſioni ſanguinis tm̄: imo omnibus euacuationibus: quāuis ſit extractio ſanguinis vehementis neceſſitatis ad hoc ſubſidium.

❡ Modo declarat ⁊ ꝓbat qđ dixerat: ⁊ hꝫ duas ptes. Prīo oſtendit cui alteri regimini abſolute flōmia ꝯiungat̃. Scđo oſtēdit qūo nō permiſcet̃ cū regimine mūdificatiuo. ibi (Cā aūt.) ❡ Ex Auicē. habet̃ cui regimini ꝑmiſcet̃ flōmia: qꝛ regimini ꝯfortationis virtutis ꝓhibēdo ne cadat ſupflua flōmia: ⁊ ſubleuādo ne deficiat cū accidit debilitas in flōmia per cōem eūonē factā frigidam. ſ. ex nimia euacuatione que infrigidant. Unde infra Auicē. cap. de ſyncopi. dicit ꝙ flōmia fit cauſa ſyncopis que fit ꝓpter infrigidationem: aut calidā que fit aut ex aliqua ebullitione cholere que ꝯtingit ex flōmia: aut ꝓpter caliditatē derelictā ex feruore ſanguinis. Subdit poſtea Aui. ꝙ virtutis ꝯfortatio nō appropriat̃ egreſſioni ſanguis tm̄ ſed oī euacuatiōi. Et cauſa eſt: qꝛ omnis euacuatio virtutē debilitat: vt ſumit̃ ex cōmen. 57. 5ᵉ ptic. ſuper illo afoꝛ. In fluxu muliebri. Dicit tamē Auicē. ꝙ extractio ſanguinis eſt vehementioris neceſſitatis ad hoc ſubſidiū. ſ. ꝯfortationis virtutis. Et cauſa eſt: qꝛ per eam euacuat̃ ſanguis qui eſt magis nature amicus ex cuius euacuatione maior debilitas ſequit̃.

Dubm pm ❡ Dubiū tamē eēt ex qua eūone cor mag̃ debilitat̃: an ex ea que fit per flōmiaꝫ: an ex ea que fit ex pharmacia de q̃ forſan poſt dicet̃. ⁋ Conſideramꝰ. n. eūonē: aut ſm ſe ⁊ ſic mag̃ debilitat flōmia: aut rōne rei āнexe ⁊ ſic magis pharmacia: qꝛ fit cū re venenoſa.

❡ Cauſa aūt cum qua excuſamur a ſtudio ſpecieꝝ regiminis alterius eſt: qꝛ egreſſio ſanguinis nō eſt medicamen perueniēs ad cor: ⁊ ꝙ plurimū repletionū cordis nō ſunt niſi ex ſanguie ⁊ vapore a nocumēto quorum duoꝝ ſimul liberat̃ flōmia. Et repletio qdē ſanguinea remouet̃ flōmia baſilice dextre. Sed repletio vaporoſa flōmia baſilice ſiniſtre.

❡ Probat hic Aui. ꝙ flōmia nō permiſcet̃ alteri mūdificatiuo regimini: vel alteri regimini p̄ter regimē ꝯfortationis p̄dictū. Et arguit ſic. illā eūonē nō opꝫ permiſcere alteri regimini aut regimini mūdificatiuo que nō euacuat perueniēdo ad cor: que etiā eſt ſufficiens ad remouendū ſimul ⁊ ſemel cordis repletionē: ſed talis eſt flōmia. Maior ꝓpoſitio vera eſt ex hoc. alicui eīn eūoni ꝑmiſcet̃ aliud regimē a p̄dicto: aut qꝛ illud cū quo ipſa fit peruenit formaliter ad cor ſicut ſūt pharmacie ſolutiue: que qn̄ a corde euacuāt opꝫ ꝙ earū vapor ⁊ infectio vſq̧ ad cor perueniat: ne ergo vapor ille noceat permiſcent̃ ſibi alie medicine. Aut permiſcetur eūoni aliud regimē a p̄dicto ꝯfortatiuo: qꝛ ipſa per ſe vel ſimul non pōt cōplere euacuationē: vnde aliā euacuationē facimus. Minorē ꝓpoſitionē ꝓbat Auicē. in lr̄a: hꝫ aūt minor duas partes. Una pars erat illa ꝙ flōmia non eſt medicina que formaliter vadit ad cor ſicut vadūt ſolutiue medicine. Scđa pars eſt ꝙ flōmia ſimul cōplet cordis euacuationē ⁊ liberat cor a repletione que ſibi nocet. Primo ergo ponit p̄mā. Scđo ſcđaꝫ. ibi (Et ꝙ plurimū.) ❡ Dicit ergo ꝙ flōmia nō eſt medicina perueniēs ad cor formaliter ſicut pharmacie perueniūt. Hec quidē nō intelligentes āmouerūt nō putantes Auicē. ſibi cōtradicere: cū ſupra dixit ꝙ p̄mū nocumentum diminutionis humoꝝ eſt in corde. Sed nō ſic intellexit Auic. ſed vult dicere ꝙ nō formaliter peruenit ad cor flōmia ſicut pharmacia cū flōmia in apertione vene ꝯſiſtat. Et ſm aliū modū flobothomia peruenit ad cor. Nā ſi ſuperfluus ſanguis cordis euacuetur: hoc eſt per quādam cōſequentiā ſanguinis cordis ad ſanguinem qui euacuat̃. Sed ſi per pharmaciaꝫ a corpore euacuet̃: hoc eſt electiue veniens ad cor ⁊ inducēs moleſtiā: ⁊ ideo pharmacie opꝫ aliud permiſcere vt cor nō ledat: hoc aūt flōmia non indiget. Nec Auicē. ꝯtradicit ſibi. nā ſupra Aui. loquebat̃ de diminutione humoꝝ a neceſſaria quātitate: hic aūt loquit̃ de diminutione eoꝝ a ſuperflua quātitate. Dixit poſt ꝙ plurimum repletionis cordis eſt ex ſanguine ⁊ vapore. Et cauſa eſt. nā membrū ſm plurimū aggregat materiā que ineſt ſibi naturaliter: vnde cerebruꝫ vtplurimum flegma multiplicat. Sic ergo cum cor naturaliter aggreget ſanguinē ⁊ vaporē: ideo vt multū repletio erit ex his. A repletione aūt horuꝫ ſimul: qꝛ vna vice ſola liberat flōmia abſq̧ alia euacuatione: flōmia baſilice dextre vene a repletiōe ſanguinea: qꝛ in dextra parte mag̃ ſanguis aggregat̃ vt magis ⁊ in ſiniſtra vapor ⁊ ſpūs: iō flōmia ſiniſtra a fumoſa euaporatione liberat. ❡ Eſſet auteꝫ dubitatio: vtrū plures repletiones cordis eſſent ſanguinee vel vaporoſe. de qua al's dicemus.

❡ In reliquis aūt euacuationibꝰ que fiunt cū medicis opꝫ vt miſceant̃ medicine cū regimine p̄dicto ⁊ regimine alio. Et illđ eſt: qm̄ plures medicie eūatiue ſunt cōtrarie corpori: quare opꝫ vt eis aſſocient̃ medicine cordiales. Et ipſe medicine que efficiunt in corde fortitudinē cū ꝓprietate que eſt in eis: ita vt ſint cū medicamine adminiſtrato in euacuatiōe humoris cordialis ſociate medicie tyriacales beꝫahartice pertinētes cordi. Et plures quidem harū medicinaꝝ conferunt: imo plures earū cōferunt ei ex alia parte. Et illud eſt: quoniaꝫ ipſe etiam faciunt penetrare medicinas euacuatiuas ad cor remouendo eas ab alijs locis.

❡ Oſtendit canones curationis que fit euacuatiōe cū pharmacia. Et p̄mo p̄mittit. Scđo ꝓbat. ibi (Et illud.) Auicen. intendit iſtam rationē. Illi euacuationi opꝫ admiſcere aliud regimē a regimine dicto ꝯfortatiuo que fit per medicamē venenoſum qđ peruenit vſq̧ ad cor: ſed euacuatio per pharmaciā eſt hmōi: ergo opꝫ ſibi permiſceri aliud regimē. Maior eſt nota ex hoc ꝙ cū cor ſit p̄ncipalius omni mēbro opꝫ ꝙ cū aliqua res ad ip̄m peruenit ſic corrigat̃ ꝙ ſui venenoſitate nocere nō poſſit: ſic etiā ꝯſolet̃ vt ſuam eūonē faciat a partibꝰ a quibus intēdimus euacuare ⁊ nō figat ſe in alijs membris. hoc aūt eſt aliud regimē. Minorē ꝓpoſitionem ponit Auicē. in lr̄a: oſtendens quomodo in euacuatione que fit cū pharmaco opꝫ adiūgere aliud regimē: ꝓpter dictas cauſas. ſ. regimē ꝯſolatiōis ne pharmacia noceat: ⁊ regimē ꝯſolidationis ne alibi figat̃. Dicit ergo ꝙ medicine adminiſtrate in eūone humoris cordis dꝫ eſſe admiſtio medicine tyriacalis ⁊ beꝫahartice. ſūt aūt iſte medicine liberatiue ⁊ cuſtoditiue ſpūs. Nomē aūt tyriacalis

medicīe cadit ꝓpꝛie sup res que opponunt̄ sicut nomen bezahar sup minerali liberatiua ⁊ ꝯfoꝛtatiua coꝛdis: vt Auic. 2° cañ. trac. 1.4.ca. Hoc aūt nomē bezahar vel albezahar est nomē persicum qđ tātū valet sicut expellēs nocumētū: ⁊ cadit hoc nomē gñaliter sup oī medicina que venenoꝝ nocumēta expellit: sed ꝓpꝛie eius nomē cadit sup lapide liberāte qui lapis ꝯfert oībus venenis: vt Serap. trac. 6. al's in sermone secūde partis. de lapide albezahar. Dixit aūt Auicē. ꝙ plures medicine euacuatiue sunt coꝛdi ꝯ̄rie: qꝛ nō oēs medicine: qꝛ nō medicine benedicte vt viola māna tamarindi ⁊ iste nō ꝯtrariant̄ coꝛdi. Alie aūt que a ꝓpꝛietate euacuant sunt cōtrarie coꝛdi: qꝛ nature vim inferunt: vt Mesue in de consolatione medicinarum ventrem soluentium.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitare aūt ꝯtingit: an flōmia in repletione coꝛdis ꝓrogatiuā hēat sup pharmaciā ⁊ nō debeat admisceri cū alio regimine mūdificatiuo. ¶ Et videt̄ ꝙ nō: qꝛ Aui. solū ꝓbat ꝙ medicine solutiue debeat adiūgi regimē ad ꝯsolidādū ei' malitiā. nō aūt ꝓbat ꝙ sibi debeat adiūgi oē regimē: vt pꝫ in lr̄a. ¶ Uidet̄ aūt ꝙ aliud regimē nō debeat adiūgi: qꝛ pōt eūatio fieri cū medicis benedictis. ¶ Itē videt̄ ꝙ flōmia in remouēdo repletionē coꝛdis debeat adiūgi cuꝫ alio regimine mūdificatiuo. Nā aliđ regimē mūdificatiuū est aut eūatio cū pharmacia aut cū iterata flōmia aut cū clysteri. Sꝫ eūo coꝛdis per flōmiā dꝫ adiūgi alicui eūoni per pharmaciā. nā existēte in coꝛde repletione ex sanguine putrido nō est incōueniēs ꝙ simul cū sanguīe alius humoꝛ peccet qui facta flōmia īdicat eūonē. P̄terea nos videm' in febꝛib' putridis maxime in pestilētialibus in qb' coꝛ maxime repletū est ꝙ dato ꝙ faciamus flōmiā damus postea pharmaciā. Scđo pōt iungi cū iterata flōmia. vñ Auicē. in de cura putridaꝝ in gñali. ⁊ multiplicatio numeri melioꝛ est multiplicatione q̄ttitatꝭ. ꝙ aūt clysteri possit iungi flōmia nulli dubiū est. ¶ In ꝯ̄riū est Aui. ¶ Ad hui' ītellectū opꝫ scire ꝙ repletio idicans de flōmia ⁊ pharmacia est duplex. Quedā est simplex vt repletio que simpl'r ⁊ pure īdicat sanguinis eūonē a partib' coꝛdis. Quedā est cōposita vt que simul ⁊ semel indicat de eis. s. flōmia ⁊ pharmacia: sic ēt īdicatio de eūone per pharmaciaꝫ. differt tamē dispō īdicās sanguīs puri eūonē ab ea que īdicat alteri' humoꝛis: eo ꝙ existēte coꝛde sanguine pleno: tūc virt' est foꝛtis: ⁊ si est debilis solū per aggrauationē est debilis. purus eniꝫ sanguis in multa q̄ttitate nō augmētat̄ nisi foꝛti existēte virtute ⁊ robusto coꝛpoꝛe. vñ Gal'. 9. terapē. 3. ca. loquēs de febꝛib' putridis synochis in qb' multitudo sanguīs est putridi. dicebat ꝙ neutra in macro ⁊ frīdo coꝛpe amat existere q̄ multū aūt in multū sanguinē ⁊ multas carnes habētib' est gñatio earū. Sed dispō īdicās alterius humoꝛis a sanguine eūonē multiplicat̄ in q̄ttitate an q̄litate: qꝛ coꝛrūpunt̄ virtutes ex resolōne debilitant̄: vt 2° de īgenio sanitatis p̄mo ca. Dico ḡ ꝙ p̄mo Auicē. cū cōparata eūonē per flōmiā ad eā que per pharmaciam est de eis qñ sunt simplices īdicationes nō sibiipsis cōmiste. ¶ Ad ītelligēdū ḡ quā p̄rogatiuā flōmia hēat sup eūoneꝫ que fit per pharmaciā existēte repletione in coꝛde est ītelligendū ꝙ in eūonib' ꝓpter sex ītētiones aliud regimē ꝯiungit̄. Una intētio est p̄paratio māe. i. per digōnē ⁊ alterationē. Scđa intētio est ꝯsolatio medicine eūantis: ⁊ hoc aut ꝓpter regimē ad remouēdū nocumētū venenositatis ab ea qđ posset īducere: ⁊ hoc fit aut resistendo sue acuitati sicut īfundimus mezereon in aceto: aut ꝯfoꝛtādo p̄ncipalia mēbꝛa sicut admiscem' solutiuis ꝯfoꝛtātia aromatica. Scđo fit ꝯsolatio medicine admiscēdo sibi qđ eam ducat ad mēbꝛū a quo eūare intēdimus sicut medicinis pectoꝛis hyssopuꝫ: medicinis capitis sticados: medicinis coꝛdis crocū. Tertia intentio est qua aliud regimē admisceat̄ eūoni est partitio euacuatiōis in plures vices timētes de virtutis dissolutione si fieret vice vna. Quarta intentio est virtus ꝯfoꝛtatio cū debilitat̄ ex eūone. Quinta intētio est remotio accidētiū maloꝝ que sequunt̄ eūonē vt foꝛtis syncopis vehemētia sitis ⁊ doloꝛ. Sexta intētio est regimē cōueniēs qđ in eūone oꝛdinari dꝫ. ¶ His ḡ habitis dico ꝙ in coꝛdis repletione eūatio facta per flōmiā indicata a pura sanguīs repletione hꝫ p̄erogatiuaꝫ sup eūone indicata a pura repletione alterius humoꝛis: qꝛ ipsa nō ꝯiungit̄ ꝓpꝛie cū alio regimine. ¶ Primo nō ꝯiungit̄ cū regimine: cui' intētio est digestio māe: qꝛ in flōmia qñ est intētio sanguis nō expectat̄ digestio: vt Auic. 4° cañ. fen. 1. ca. de cura putridaꝝ in gñali: sed in eūone māe cū pharmacia opꝫ disponere mām vt oēs clamant nisi esset furiosa mā qđ raro est. ¶ Scđo nō ꝯiungit̄ flōmie regimē cui' est intētio ꝯsolatio: ⁊ cā est quā assignat Auicē. flōmia eni nō est medicamē perueniēs ad coꝛ: sed medicinis que eūant debēt admisceri res ꝯsolātes: vt Auicē. ꝓbauit. ¶ Tertio flōmie nō ꝯiungit̄ regimē qđ partiat̄ eūonē. nā vt dcm̄ est intētio Auicē. est de eūone per flōmiā quā īdicat pura repletio sanguīs cū qua repletione stat foꝛtitudo virtutis. Si aūt virt' est debilis hoc est ex aggrauatione. in hmōi aūt repletionib' ex sanguine secure possum' simul in vna vice eūare fere totā māꝫ aut tātū saltē ꝙ cessat statim egritudo repletionalis a coꝛde. Uñ in sinochys puris inflāmatiuis vsq; ad syncopim ducimus eūonē per quā subito liberant̄ īfirmi. Et h̄ est qđ voluit dicē Auic. ꝙ repletiones coꝛdis sunt ex sanguine ⁊ vapoꝛe a nocumēto quoꝝ simul: qꝛ in vna vice liberat flōmia: sed in eūone cū pharmaco non possum' simul in vna vice totā māꝫ ducere. Qđ pꝫ p̄mo gñaliter: qꝛ residuū māei dimittere melius est vel minus malū q̄ totū euacuare. Scđo spāliter de coꝛde. nā cū coꝛ sit nobile membꝛū opꝫ ꝙ de sui virtute magis curet̄. Cū ḡ in eūonib' cū pharmacys fiat resolutio ⁊ debilitas coꝛdis: si vna vice tota mā coꝛdis eūet̄ coꝛ pati nō posset. Unde auctoꝛes dicētes eūare a coꝛde: hoc faciūt cū magnis ꝯfectionib' ⁊ paulatim. Uñ Aui. īfra de cura tremoꝛis coꝛdis calidi parū de reubarbaro quaq; die docet assumere volēs partiri coꝛdis eūonē in plures vices. Et qs erit qui totā māꝫ coꝛdis semel eūabit: vnde vile mēbꝛū hoc pati non posset. Est aūt ⁊ alia cā. nā cū sanguis a venis per flōmiā eūet̄ pōt a coꝛde remoueri repletio posito ꝙ maxima q̄ttitas sanguīs nō eūet̄: qꝛ venis existentib' inanitis opꝫ ꝙ a coꝛde qđ supfluū est trahant. illud aūt lꝫ sit coꝛdi supfluū in venis: tñ nāle erit cū solū in q̄tto peccet. pharmacia aūt nō pōt per illū modū eūare a coꝛde cū eūet electiue. ¶ Quarto vt Aui. ꝯfitet̄ flōmia bene pōt ꝯiungi regimini ꝯfoꝛtatiuo: ⁊ hoc ꝓcurando ne supfluat: sed faciēdo eā ꝯueniēter qđ de pharmacia facere nō possum': imo semp opꝫ ad parū declinare ēt ꝓcurādo cōfoꝛtari virtutē: huic tñ regimini oīs eūatio ꝯiungit̄ ne virtutē debilitet cū oīs eūatio virtutē debilitet. ¶ Quinto flōmia nō ꝯiungitur ꝓpꝛie regimini coꝛrectiuo accidētiū. nā illa flōmia cū sanguīs pura repletione īdicat nullū malū accidēs seq nisi foꝛte per accidens ex debilitate alicuius mēbꝛi: sed per pharmacū quocūq; mō eūatio sit īdicata dubiū est de malis accidētib' cū pharmacia saltem quo ad vapoꝛes ⁊ īfectionē vsq; ad coꝛ vadat. Et pꝛo tāto videmus ꝙ cū eūam' a coꝛde aut a spūalib' mām per fluxū vētris: multotiens seq̄t̄ syncopis ꝑꝑ cōmotionē māei circa ꝑtes coꝛdis: qđ ḡ est qñ mā erit in coꝛde. ¶ Sexto tñ regimini quelibet ꝯiungi pōt cū illud cōicet oībus mēbꝛis tā mālib' q̄ īmālib'. ¶ Ex his ḡ ad argumētū in ꝯ̄riū dōm ꝙ lꝫ Aui. nō explicet ꝙ eūoni coꝛdis nō debeat ꝯiūgi alia eūatio: dedit tñ ītelligi per id qđ dixit. in quo casu. s. ꝙ melius est dimittē residuū. vel dedit ītelligi ꝙ per id qđ dixit ꝙ flōmia simul liberat: qꝛ si voluisset ꝙ eūatio simul fieret materie cōtente in coꝛde: dixisset etiam ꝙ euacuatio simul liberat. s. facta per medicinas. ¶ Ad aliud cuꝫ dicit̄ ꝙ pōt mā coꝛdis eūari cū medicinis benedictis: foꝛsan verū est sed raro. s. cum est valde pauca. Uel dōm illud nō esse verū: qꝛ illarū medicinarū virtus nō ꝑtransit epar: īmo educūt solū mās qbus obuiāt: vt Mesue in de ꝯsolatione medicinarū. 2. ca. ¶ Ad aliud cū dicit̄ ꝙ existēte repletione sanguinis ⁊ alterius humoꝛis simul. Dōm ꝙ īdicatio nō est simplex sed cōposita. De hac aūt nō loquit̄ Auicē. cū nō cōparent̄ adinuicē. ¶ Simil'r respōdendū ad istud qđ dicit̄ de febꝛib' pestilentialib' ⁊c̄. ¶ Ad aliud qđ dr̄ ꝙ multiplicatio numeri ⁊c̄. Dōm ꝙ indicatio illa cōposita est ex indicatione eūonis ⁊ ꝯtrary sui. s. repletionis ꝓpter virtutis debilitatē que fit cum mā est putrida. ¶ Ad aliud de clysteri pꝫ solutio qꝛ est regimē valde cōmune ⁊c̄.

¶ Permutatio aūt cōplexionis aut est qꝛ ꝯuertit̄ regimen ad permutationē frigidi aut permutationē calidi aut permutationē humidi aut permutationē sicci. Cū ergo volumus permutare cōplexionē frigidā audaces sumus ad illud cum medicinis calidis cōmistis cū medicinis coꝛdialib' calidis cū custodia nostra ne accidat ex eis motus laboꝛiosus humoꝛis coꝛdis: ita vt extendat̄ coꝛpus coꝛdis cū eo qđ gradatim facit illud: aut extendat̄ materia apostemosa ⁊ reliqua.

¶ Hic ponit cañ. attēdētes in curatiōe coꝛdis que fit ab alteratione ꝑmutādi cōplexionē ei'. Et p̊ ponit diuersas ītētiones in ꝑmutando sumptas ex diuersitate cōplexionū. Scđo exequit̄. ibi (Cuꝫ ergo volumus.) Et hec secūda habet duas partes: qꝛ p̄mo ostēdit curā malarum cōplexionū coꝛdis simpliciū. Scđo cōpositarū. ibi (Frigide vo.) ¶ Prima in q̄tuoꝛ. Primo ostendit cañ. curationis male cōplexionis frīde. Scđo calide. ibi (Cū ergo volumus.) Tertio sicce. ibi (In cura aūt.) Quarto humide. ibi (Cura aūt. ¶ Uult ergo. A. ꝙ in cura male cōplexionis frigide dꝫ caueri erroꝛ q possetꝯtingere ex calefactoꝝ appꝛopinq̄tione. nā mala cōplexio frigida coꝛdis siue sit cū māte siue sine lꝫ calefaciētibus remittat̄: tñ q̄dā calida sunt que causando ebullitionē p̄nt in carne coꝛdis cāre extēsionē ⁊ laxitatē ⁊ grauedinē faciēdo mām ampliari. sunt aūt ista calida vt anacardus pyretrū eufoꝛbiū ⁊ similia.

¶ Cū ꝗ volum⁹ ꝑmutare cōplexionē calidā nō sumus ausi esse ɔtēti in īfrigidatiuis. Nā suba ꝓpter quā cor creatū est ⁊ est spūs effusus in ipo est suba calida.s.caliditate inata nō caliditatib⁹ nociuis corpori. Et accidit ei ex malitia cōplexionis cordis qñ est cal'a vt minoret ⁊ resoluat: ⁊ vt ɔuertat in fumū ⁊ ɔturbet. Cū ꝗ supuenit corpori cordis qđ extinguat ipsā ⁊ nō est ꝑmistū cū medicis calidis: quarū ꝓprietas est vt ɔfortent calorē inatū nō totū illud ꝓpter caliditatē earū: imo cū ꝓprietate ipsarū associata caliditati earū pol'e est vt noceat radici.i.spiritui q̄uis ramo ɔferat ⁊ est corp⁹ cordis ꝓpterea q᷑ iuuat ad tēperādū caliditatē cordis cū sentit cū eo caliditas spiritus.

¶ Ponit cañ. male cōplexionis calidi cordis. Et pmo facit h̄. Scđo ostēdit medicinas qb⁹ curat mala cōplexio frida cordis. ibi (Cura aūt.) Prima in duas. Primo ōndit curā hui⁹ cōplexionis qñ est sine mā. Scđo cū mā. ibi (Et si cā fuerit.) Pria in duas. Nā p̊ ponit qđ itēdit. Scđo ꝓbat. ibi (Nā suba.) Et hec in q̄tuor. Nā p̊ h̄ ꝓbat ꝑ rōnē. Scđo per āntiquoꝝ auctoritatē. ibi (Quapropter nō iuenimus.) Tertio per rōnē aliā. ibi (Et qñq̄.) Quarto enumerat medicīas qb⁹ fit curatio. ibi (Ampli⁹ aūt.) ¶ Sciēdū tñ ꝙ cor pōt capi dupl'r. Uno mō ꝓ q̊dā toto cōposito ex carne ⁊ spū sibi appropriato vt ēt suas faciat opōnes: vt est ɔstrictio ⁊ dilatatio trāsmittēdo mēbris vitā: ⁊ illo mō nullus eoꝝ respcū alterius pōt dici ramus vere vel radix cū sint q̊dāmō vnū: s᷑ simul pñt dici radix respectu spūs q̄ vadit ad mēbra l᷑ ꝺm quedā modū posset dici radix: q᷑ h᷑ locū forme. Alio mō pōt ɔsiderari cor ꝓ sua suba corpulēta vt est subm cōplexionis distinctū ɔtra aiā ⁊ spiritū: ⁊ sic pōt dici q̄dā corp⁹ existens aie īstrm: ⁊ h̄ mō spūs pōt dici radix. Prio q᷑ est illud per qđ aīa cordi fuit īducta. Scđo q᷑ est illđ ꝑ qđ aīa appēsa tenet cordi: vñ ēt dr̄ appēdiculū ab eodē de virtutib⁹ cordis ca.1. Sic ꝗ q᷑ cor est subm cōplexionis q̄ fit aie retētio: que qdem cōplexio ⁊ aīa ꝑmanet medicante spū: iō spūs pōt dici radix. L᷑ ꝗ pura frida in cura male cōplexionis calide cordis ɔferāt ramo: q᷑ corpulētie que est cōpl'onis subm tñ radici.s.spūi nocet q᷑ eū debilitat cū in hac cōplexione fit multū resolut⁹ ⁊ distēperatus ⁊c.

¶ Quapropter nō iuenim⁹ sapiētes āntiquos euacuasse curationē malitie cōplexionis calide que est in corde: ⁊ ei⁹ qđ accidit ei a ꝑmistione medicinarū fridarū cū cordialib⁹ calidis. Cōfidentes ꝙ nā si fuerit fortis discernet iter īfrigidatiuū ⁊ calefactiuū ⁊ afferunt īfrigidatiuū cordi ⁊ afferūt calidū cordiale spūi ⁊ temperabit illud ⁊ qñq̄ istud. Et si nō iueniunt medicamen equale faciēs ɔfortationē spūs cū ꝓprietate: aut ꝓximū equalitati sicut buglossam vigorāt ⁊ adiuuāt se cū ea. Sed si nā fuerit debilis nō ɔfert regimē. Et qñq̄ cogit eos administrare medicinas calidas cordiales illud qđ ipsi sciūt de grauitate sube plurimū medicinarū fridarū cordialiū ⁊ paucitate penetrationis earum ⁊ declinatione ipsarū cū nā ad fixionē ⁊ non ad penetrationē: quare cogit eos illud ad hoc vt permisceāt medicinas cordiales calidas qb⁹ penetrēt vt nā adiuuet ad deferēdū illas cordi sicut permiscēt crocū reliquis ꝑmistis trociscoꝝ cāphore. Reliqua eni᷑ ꝑmista discurrūt cū eo ad cor: deide virtuti nāli inest vt ꝓcedat a corde: aut inflāmet ipm cū spū cordis ⁊ adiuuet cū īfrigidatiuis ad tēperandā cōplexionem: hoc nāq̄ melius est eis q̄ vt vtant īfridatiuis puris que figunt in pncipio meatuū ⁊ nolūt penetrare. Et isti q̄ abstulerunt crocū ex trociscis cāphore ⁊ blasfemauerūt p̊mos fecerūt trociscos cāphore pauci iuuamēti q̄uis ipsi ignorēt. Amplius cōplexio calida curat dādo in potu rob de fructib⁹ ⁊ ꝓprie aquā pomoꝝ de sceni et cydonioꝝ. Est eni bonū medicamē cū eis que sibi sūt similia de his que dicturi sumus ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplastris que sunt extinctis ꝑmistis cū ɔfortātibus cor. Et si cā fuerit mā euacuet. Cura aūt malitie cōplexionis fride est cū ɔfectionib⁹ vel ɔfortātib⁹ magnis quas dicemus ⁊ cū vino odorifero ⁊ cū exercitijs temperatꝭ ⁊ cū empl'is ⁊ linimētis calidis aromaticis cordialib⁹ ⁊ cibis calidis cū q̄titate qua digerant. Et si cā fuerit mā eūet. In cura aūt malitie cōpl'onis sicce necessarius est cib⁹ plurimus humectatiu⁹ ⁊ itroitus balnei post ipm ⁊ admistratio tine cū custodia ipsi⁹ ⁊ paucitas mot⁹ ⁊ trāqllitas ⁊ sumē in potu aquā fridā. Et si fuerit illic frigus alienent ab aqua frida que est vehemētis frigoris ⁊ cibent cibis ⁊ potib⁹ ⁊ multiplicet somnus post cibū calidū. Et si cā fuerit mā eūet. Et tu qdē scies distinctionem illius vbi loquemur de cura ethice ⁊ arefactiōis. Cura aūt malitie cōplexionis humide est subtiliatio ciboꝝ ⁊ admistratio medicinarū exiccatiuarū ⁊ exercitia tēperata cū frequētia ⁊ multitudine. Et si cā fuerit mā eūet. Fride vō ⁊ humide cōpl'onis cura ē multitudo exercitij ⁊ balnei añ cibū p̄cipue thermarū ⁊ summersio plurima in aqua calida ⁊ admistratio solutiuoꝝ ⁊ diureticoꝝ ⁊ vsus vini fortis resol'onis odoriferi ⁊ admistratio ciboꝝ laudabilis chimi cū quātitate nō plurima. ꝙ si illic fuerit caliditas vitent balneū ⁊ vtant coitu. Et si fuerit mā calida ⁊ humida aut humida euacuet.

¶ Cōfirmat hic auc̄te antiquoꝝ ⁊ rōne. Prio facit h̄. Scđo remouet dubiū. ibi (Sed si nā.) ¶ Uirtutē posse facē in medicinis hanc opōnē Aui. ɔfirmat 2° cañ. 4. ca. in fine. ⁊ 4° cañ. de cura emitritei ⁊ in multis locis. Et Mesue in de ɔsolatione medicinarū intentione scđa ca.1. cañ.3. vbi dicit. Fecit deus benedict⁹ vt ꝺm assumpturā rerū ꝓprietatē nā lineet ⁊ distinguat ⁊c. v.g. porrigit q̄dratus ⁊ linearis lapis artifici: sed q̄dratū ad angulū linearē ad rectū deputat. Uerisimiliter qdē de nā ɔsidim⁹: q᷑ ꝺm nec̄itatꝭ rei administrate exigentiā porrigit his vel illis. L᷑ Auer. 5° coll'᷑ cap̄. 53. de modis cōpōnis medicinarū ⁊ cibarioꝝ derisorie dicat h̄ his medicis reuelatū fuisse in somno: cū tñ ipse in h̄ īsufficiēter ponēs modū potuerit ponē meli⁹ hāc opiōnē: q᷑ qntā virtutē discretiuā asseruit vt 3° sui coll'᷑ cap̄. 16. de accidētib⁹ virtuti nutritiue. Sed si. Remouet dubiū: ⁊ est q᷑ dixerat v̄tutē separe īter has medicīas. ¶ Diceret qs ⁊ si virt⁹ nō posset qd fieret. Rñdet q᷑ tūc nō val᷑ curatio. Ampli⁹ poma de sceni sūt poma de illa ɔ̄ta: vñ dr̄ Rauedsceni. ⁊ ita poma dulcia redolētia. Almāsor capl'o de malis posuit de malis vocatis apijs. In cura malitie complexionis sicce docet Aui. potare aquā frigidā: q᷑ t᷑ magꝭ cibū coagulatū nō exponēs eū sic cito resol'oni. Et si fuerit illic. Uitent balneū. q᷑ balneū.s. termarū ponit in anhelitu frequētiā ⁊ velocitatē: vñ in corde auget caliditas. Utant coitu: q᷑ eūando īfridat ⁊ exiccat: ēt q᷑ isti multiplicāt multū semē. Nō loqt aūt Aui. de malitia cōpl'onis frigide ⁊ sicce simul: ⁊ cal'e ⁊ sicce siml': q᷑ spectat ad 3m trac. p̊e fen 4e cañ.

¶ De medicinis cordialibus. Cap. 7m.

Medicine qdē cordiales cū totalitate sua op᷑ vt colligant ex areolis medicinarū singulariū ⁊ ex areolis membroꝝ anhelit⁹. Sed ꝺm necessitatē in hac hora nos dicemus de eis illas que sunt sicut capita ⁊ radices.

¶ Superius posuit Aui. canones cōes curationis dispōnū cordis: hic enumerat medicinas cordiales que perfecte colligunt in secūdo libro in areolis membroꝝ anhelitus. Et pmo ostēdit qđ intēdit. Scđo exequit. ibi (Dicamus ergo.) Hec habet tres partes. Primo nāq̄ medicine cordiales quedā sunt equales quedā calide quedā frigide. Primo ergo enumerat pmas medicinas. Scđo scđas. ibi (Calide vō.) Tertio tertias. ibi (Frigide vō.)

¶ Dicamus ergo illę quidem que ex eis sunt proxime

eq̄litati

equalitati ſunt hyacintus ⁊ albelengeſif ⁊ alferuzegi ⁊ aurum ⁊ argentum ⁊ bugloſſa.

¶ Proxime equalitati nõ tñ equales ⁊c. ¶ Hyacitus lapis eſt a ꝓprietate ꝯfortans. Auic. de viribus cordis neq; de hoc ꝓprie indiget trãſmutatiõe niſi ſm vbi ⁊ qualitatẽ aliquã vt qꝛ calefiat: ſm vbi qdẽ qꝛ approximet. Albelengeſif lapis ẽt eſt ꝯtra venena. Aut ſm aliũ eſt ozimũ cũ floribus: tñ ozimũ nõ poſſet dici equale. Uide in lr̃a. b. Et videt̃ ibi ꝙ ſit meliſſa aut bñ ꝓpinq̃ cũ ponat̃ calida ⁊ ſicca in ſcõo: vt Serap. in ca. de ozimo. Alferuzegi eſt ſmaragdus lapis liberãs a veneno ſine nocumẽto ſi detur ſtatim ⁊ nõ permittit ſcoriari neq; cadere capillos. Aurũ tendit ad calidũ: argentũ ad frigidũ ⁊ ſiccũ: ⁊ bugloſſa ad calidum ⁊ humidum.

¶ Calide vero ſũt doronigi ⁊ zedoaria ⁊ muſc⁹ ⁊ ambra ⁊ zurumbet ⁊ ſeta ꝓprie ⁊ crocus ⁊ ambo beẽ ſunt velocis iuuamẽti ⁊ gariofili ſũt valde mirabiles ⁊ xyloaloes crudũ ⁊ meliſſa ⁊ ſemẽ eius ⁊ alſcebebrã ⁊ ſemen ei⁹ ⁊ cardamomũ ⁊ cubebe ⁊ alfelemenuſcb ⁊ acetoſa ⁊ ſemẽ ei⁹ ⁊ folia citri ⁊ foliũ indũ ⁊ enula ẽ mirabilis.

¶ Zurumbet. i. zedoaria: tñ Aui. ſentire videt̃ inter illa dr̃iam cum diuerſa faciat capl'a. Serap. ꝓ eodẽ ẽt in eodẽ capl'o de zedoaria ⁊ zurũbet dicẽs ꝙ idẽ ſunt. Uñ eadẽ iuuamẽta que Auic. ponit de ea erãt ꝙ remouet fetorẽ vini. ponit Serap. ca. de zedoaria. tamẽ Serap. de zurumbet facit capl'm ſpãle. ⁊ vr̃ ẽt ſentire ꝙ differãt. Seta ⁊ crocus. Ambo been. ſ. al. ⁊ ru. que ſunt quedã radices: ⁊ nõ vult dicere ben: cũ granũ ben ſit vomitiuũ ⁊ paruum ex eo ſit malignũ: vt Meſue ca. de ben. acetoſa. ¶ Cõtra qꝛ frida. Dõm ꝙ ſm Simonẽ itelligit de ea lapatiũ qḋ calidũ eſt ⁊ ſiccũ ſꝫ. Circaiſtãs.

¶ Frigide vero ſunt margarite ⁊ karabe ⁊ cãphora ⁊ corallus ⁊ ſandali ⁊ roſa ⁊ ſpodiũ ⁊ lutũ ſigillatũ ⁊ poma. Et ex eis eſt coriandrum ſiccũ ⁊ humidum.

Dubium

¶ Dubitat̃: an coriãdrũ ponat̃ in numero mediciaꝝ cordialiũ. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ: qꝛ qḋ eſt venenũ nõ ponit̃ in numero medicinaꝝ cordialiũ. tale aũt eſt coriãdrũ: ergo. Primo enim ex mẽte Sera. cap. de coriandro albo. auctoritate Albugeter. vbi coriãdrũ eſt fridum narcoticũ iducẽs ſtuporẽ ⁊ eſt toxicũ. Itẽ Raſis in libro venenorũ qñ bibunt̃. ʒ. iiij. occidit. Itẽ Aui. albũ coriandrũ recẽs eſt mortificatiuũ ⁊ cõgelatiuũ. Itẽ Aui. 4. cañ. fen. 6. ponit coriãdrũ in numero venenoꝝ. Amplius medicina que ponit̃ excedẽs calida vel excedẽs frigida nõ ponit̃ cordialis. hoc aũt eſt coriandrũ: ergo. Nam qdã ponunt ipſum multe caliditatis vt reſoluat ſcrophulas: qdaꝫ frigidũ vt ſtuporẽ iducẽdo occidat. ¶ Huius aũt oppoſitum ſentit Aui. hic. ⁊ in libro de viribus cordialibus. trac. 2. ca. de coriandro.

¶ Cõſiderandũ ꝙ medicine poſſunt dici cordiales dupl'r. Uno modo qꝛ abſolute ⁊ per ſe cor iuuẽt ⁊ ꝯfortent. Et illaꝝ quedam ſunt que faciũt hoc qualitatibus primis: quedã ſcd̃is qualitatibus: qdã tertijs: quedã quartis. Sunt quedã medicine cordiales in primis qualitatibus vt medicine in eis tẽperate aut tẽdentes ad caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ aliquã: iſte aũt plus cõfortant cor: vt Auer. 5. colliget ca. 19. de medicinis ꝯfortatiuis mẽbroꝝ. Quedã aũt ſunt medicine cordiales ſcd̃is virtutibus. voco aũt ſecũdas vt virtutẽ ſtipticaꝫ ⁊ amarã aut odorẽ. ⁊ iſte medicine que ſunt lenis ſtipticitatis ꝯfortãt cor vt roſa ⁊ ſandalus: ⁊ que ſunt odorifere vt muſcus. Quedã aũt hoc faciũt per tertias virtutes. voco has virtutes tertias oẽꝫ qualitatẽ ꝓpriã alicui mẽbro: ⁊ iſto modo crocus ⁊ ſpica ꝯfortant cor: lꝫ ẽt hoc faciãt cũ caliditate: hec tñ plus appropriant̃ cordi ꝙ̃ epati. Quedã aũt ſunt medicine cordiales que hoc faciũt ꝑ virtutes quartas que parũ a tertijs differũt vt ſunt medicine que a forma ſpecifica ꝯfortãt cor vt eſt hyacitus q ꝑ nullã qualitatẽ hoc facit nec idiget tranſmutatiõe niſi ſm vbi: ſed hoc facit ꝑ ſuã ſpecificã formã. ¶ Scd̃o modo dicunt̃ cordiales medicine: qꝛ remouent nocumẽtũ venenoꝝ aliaꝝ medicinaꝝ que pñt in cor iprimere: ⁊ illarũ quedã faciũt hoc alterãdo: qdã coadiuuãdo alias medicinas alterãdo: quedã euacuãdo: quedã in nocumẽto venenoꝝ adiuuando alias medicinas. Alterãdo qdẽ faciũt aut ſm calidũ frigidũ humidũ aut ſiccũ: vt ſi venenũ eſt calidũ medicina cordialis eſt frigida valde: aut ſtipticãdo aut icidẽdo ſicut lutũ ſigillatuꝫ qḋ ꝓhibet ſui ſtipticitate vaporis eleuationẽ ⁊ ſtipticat cor ſicut ẽt lutuꝫ armenũ: vñ dat̃ in peſtilẽtia incidẽdo ſicut ſi venenuꝫ ſui viſcoſitate in ſtomacho ſuffocaret: tũc dant̃ fortiter iciſiua vt icidat̃ ⁊ educat̃ ſicut in fungis dat̃ aqua raffani ⁊ ſtercus galline que fortiter incidũt. Euacuãdo aũt ſicut quedã que ſunt cordiales ex hoc qꝛ venenũ euacuãt ⁊ expellũt ſicut tyriaca ſicut ẽt lutũ ſigillatũ qḋ nõ ceſſat facere vomitũ quouſq; expellerit venenuꝫ vt ẽt ſunt euacuatiue aliaꝝ medicinaꝝ corruptaꝝ admiſtaruꝫ cordi vel ſubẽ ſpũs vt agaricus myrabolani lapis lazuli. Intelligẽdo tñ ꝙ lꝫ medicie liberẽt a venenis alterãdo vel reſiſtendo vel euacuãdo: tñ ſemꝑ eſt in eis aliqua ꝓprietas ꝯfortandi cor ſicut in tyriaca. Medicine autẽ que iuuãt cor in nocumẽto venenoꝝ adiuuando alias medicinas: quedã faciũt hoc portãdo illas ad cor ſicut ponit̃ tyriaca pulegiuꝫ ⁊ ſticados ⁊ ſimilia. Quedã faciũt hoc cuſtodiẽdo alias medicinas a corruptiõe in mã ne qñ ad cor ꝑueniũt cito corrũpant̃ vt opiuꝫ. Quedã faciũt hoc ꝯſolidãdo vt medicine que ponunt̃ in trociſcis tyri que ponunt̃ ad reprimendũ carnis tyri malitiã. ¶ Ex qbus iaꝫ dictis apꝑet p̃mo que ſint medicine vere cordiales: qꝛ ille que de ſe cor ꝯfortãt. ¶ Apparet ſcd̃o que ſunt medicine que vere cordiales nõ dicuntur ſed tyriacales: qꝛ ille ꝓprie que liberãt cor a nocumẽtis venenoꝝ aliquo mõ liberatiõis ꝑdicto. ¶ Appet 3° in q̃ differũt: qꝛ quaſi ſic magis vl'e ⁊ min⁹ vl'e. nã oĩs medicina cordialis ꝓprie eſt tyriacalis. Oĩs medicina enĩ que vere ꝯfortat cor eſt cordialis ⁊ tyriacalis: ſꝫ nõ oĩs tyriacalis eſt vere cordialis: qꝛ ꝓprie ⁊ abſolute cor ꝯfortat qꝛ res multũ frigida eſt tyriacalis: nõ tñ eſt cordialis vt lactuca. ¶ Apparet q̈rto que eſt nã medicinaꝝ cordialiũ vere: qꝛ ille ſunt equalis cõpl'onis vel paꝝ excedẽtis: ſunt etiaꝫ appropriate ⁊ abſolute cõfortãtes. ¶ Apꝑet ẽt que eſt nã medicinaꝝ cordialiũ tyriacaliũ: qꝛ ille poſſunt eẽ excedentis qualitatis ⁊ oꝑationis: ⁊ ꝙ nõ abſolute cor ꝯfortãt: ſed maxime cũ eſt in diſpõne p̃ter nãm vñ ipſe nocẽt cordi ⁊ iuuãt. Nocẽt enim ſi afferantur ſano corꝑi: vt pꝫ diſcurrẽdo ꝑ illas. Res enĩ multũ calide ⁊ frigide ſano corꝑi nocent. Res ẽt multũ ſtiptice vt bolus ar. Res ẽt multũ iciſiue vt raffanus. Res euacuatiue ẽt vt agaricus lapis lazuli. Et ideo cõparate ſane diſpõni corꝑis dicunt̃ quaſi venena. Sꝫ ipẽ iuuãt ⁊ ꝯfortãt qñ corpus nõ eſt in diſpõne nãli vt qñ corpus eſt venenatũ. nã ꝑ eaꝝ excedẽtes qualitates reſiſtũt veneno. ¶ Ex qbus apꝑet ꝙ ipſe medicine ponunt̃ medie iter corpus ⁊ venena. naꝫ ſi referant̃ ad corpus ſimpl'r ſanũ ſunt ei nocẽtes: ſed ſi referant̃ ad corpus venenatũ ſunt iuuãtes. Et hoc eſt qḋ vult Gal. 5. de ſimplici medicina. ca. 4. diſt. 4. ⁊ Serap. in ca. de medicinis cuſtodiẽtibus vel liberãtibus. Dicebat eniꝫ ꝙ iſte medicine cordiales que liberãt a veneno ſunt medie inter nãm corꝑis ⁊ venenũ. Illud eniꝫ põt iter aliqua duo dici mediũ qḋ ad vtrũq; relatũ obtinet virtutẽ extremi. Fuſcũ enim relatũ ad albũ põt dici nigrũ ⁊ relatum ad nigrũ põt dici albũ. Medicine aũt a venenis liberãtes ſic cõparantur ad corpus abſolute ſunt nocẽtes. ſi aũt cõparant̃ venenis ipugnãt al's repugnãt eis. ¶ Auer. aũt ſtimulator ⁊ ꝯtrarius noſtroꝝ auctoꝝ precedẽtiũ: ipſe aũt inexpertus medicine vt ipſe de ſeipſo fatet̃: cõtradicit Gal. 7. colliget. c. 6. ⁊ alijs medicis. de hoc ꝙ medicina liberãs a veneno nõ eſt media inter corpus ⁊ venenũ. Et conatur tali rõne ꝓbare. mediũ eſt eiuſdẽ generis cũ extremis. medicina aũt liberãs nõ eſt talis ſicut ẽt dicit. 5. colliget. c. 24. de medicis operãtibus ꝯ venenũ. Ipſe aũt deceptus eſt fallacia equocatiõis: nõ enĩ voluit dicere Gal. ꝙ talis medicina eſt media ꝑ cõmiſtionẽ vel ꝑ formalẽ ꝑticipationẽ vtriuſq; extremi. Nõ enĩ fuerũt ſic iſani. A. Gal. ⁊ Sera. ꝙ crederẽt tyriacã hẽre medietatẽ aĩe humane ⁊ medietatẽ forẽ veneni: ſꝫ dr̃ hec medicia media cõꝑatione vt dictũ fuit: aut aliq̃ ꝑticipatiõe. Participat ãt tyriaca hũana ꝓportione effectiue ſic oẽs medicie dñr ſane effectiue. Participat aũt tyriaca ꝓportione veneni formal'r. Et qꝛ aliquo virtual'r ⁊ aliquo alio formal'r nõ põt ponere mediũ ſicut ſanitas ꝑticipata ab vna medicia ⁊ hoĩe nõ reponit̃ ſub eodẽ genere: ⁊ ideo ẽt talis medicina nõ põt ſub eodem genere reponi: lꝫ mõ aliquo ſit medium. Dõm ergo de coriãdro ꝙ apud auctores eſt diuerſitas. Quidã enĩ ponũt coriãdrũ fride cõpl'onis ſicut Aui. in ca. de coriãdro. ⁊ Dia. ⁊ Raſis trac. 3. c. 17. ⁊ Halya. in ſua practica. 2. ca. 34. Quidam aũt ponũt coriãdrũ iter medicinas calidas ⁊ ſiccas ſicut Sera. 2. trac. de medicis calidis ⁊ ſiccis. ſicut Auer. 5. ſui colliget. ca. 42. ⁊ ſicut Gal. 7. de ſimplicibus. c. 41. vt ponit Iſaac de dietis ꝑticularibus. ca. de coriãdro. ⁊ oẽs ſunt moti certis ſignis. Quidã enim ponunt ipꝫ calide ⁊ ſicce cõpl'onis ⁊ faciũt hoc qꝛ ſentiũt in eo amaritudinẽ ⁊ aromaticitatẽ. Qui aũt ponũt eũ fridũ: faciũt hoc qꝛ ſentiunt in eo friditatem. Põt ergo poni coriandrũ calide ⁊ ſicce cõpl'onis quo ad ꝑtes ſubtiles. Frigide aũt ⁊ ſicce cõpl'onis quo ad partes groſſas. Que aũt ꝑs ꝑualet difficile eẽt põderare. ¶ Sciẽduꝫ tñ ꝙ coriãdrũ exteri⁹ approximatũ calefacit qñq;: ⁊ qñq; infridat. Naꝫ ſi in cuti eſt aliq̃ diſpõ frida q̃ poros oppilet ⁊ iteri⁹ ſit mã groſſa ſi coriãdrũ approximet̃ penetrãt ei⁹ ꝑtes ſubtiles interius ⁊ partes groſſe ꝑꝑ dẽſitatẽ cutis remanẽt ⁊ ꝓhibent̃ a penetratõe: ⁊ iõ iſte ꝑtes calefaciũt ⁊ reſoluũt: ⁊ iſto mõ coriãdrũ reſoluit ſcrophulas: vt aſſerit Aui. ſoluẽdo rõne Gal. Aliqñ tñ coriãdrũ exteri⁹ approximatũ ifridat ſicut ſi eẽt apa cal'm. nã tũc ꝑꝑ cutis caliditatẽ penetrat iteri⁹ cũ ſua ꝑte ſubtili ⁊ cũ ꝑte ſua groſſa. ꝑs aũt ſubtilis de ſe eſt apta reſolui ex forti cal'itate. remanet g̃ ꝑs groſſa: ⁊ ifridat: ⁊ ⁊ iõ empl'atũ in heriſipila infridat ⁊ ꝑcipue ꝯiunctũ cũ alijs rebus

fridis. Sȝ coriādrū sumptū iteri⁹ infridat: qꝛ ptes grosse nō ꝓhibē tur a penetratōe: sȝ penetrāt sil'r cū subtilib⁹: vñ subtiles resoluunt citi⁹ q̄ȝ grosse remanētes: iō grosse ifridāt: iō Auicē. loquēs hic de coriādro qd̄ assumit: posuit ipm in numero medicinaꝝ īfrigidatiuaꝝ. Appet ḡ quō auctoꝝ snīe soluant. ⁋ Ex qbus oibus pȝ qd dōȝ ad qōnē. Nā ꝓ coriandrū pōt dici medicīa cordial': qꝛ de se ꝯfortat cor si sumat in pua q̄ȝtitate. Et rō est q̄ sumit ab. A. in ḋ virib⁹ cordis. c. de coriādro. na illa medicīa pōt dici cordialis q̄ hȝ caliditatē subtilē aromaticā ⁊ quādā stipticitatē: hoc aūt est coriādruȝ. Dico tñ ꝙ in multa quātitate nō est cordialis medicina sed dici pōt tyriacalis. nā si offerat sano corpi occidit: sed si offerat nō sano vt in eo in quo multi fumi generant: pōt dici cordialis qꝛ ꝓhibet vapores ascēdere ad spūalia ⁊ ad caput vt auctores ponūt. ⁋ Tūc ḡ ad ea q̄ in ꝯ̄rium dicunt: ꝓ cū dr̄ ꝙ est venenū nō est cordiale. Dico ꝙ veꝝ est: sȝ medicina cordialis ēt in multa quātitate pōt medicina dici tyriacalis que nām veneni participat: ⁊ iō coriandrū iter venena q̄ñq̄ȝ ponit sicut lactuce succus. ⁋ Ad aliud cum dicit ꝙ est summe calidum ⁊ frigidū ⁊c̄. Dōm ꝙ res multū calida vel multuȝ frigida ponitur inter medicinas cordiales tyriacales que non dicuntur ꝓprie cordiales: etiam in pauca quantitate pōt dici cordialis: ⁊ coriādro cū pauca quātitate inest stipticitas ⁊ aromaticitas ⁊ leuis caliditas: vnde cordialis dici pōt ⁊c̄.

ℭ Tractatus secundus de particularibus distinctis.

ℭ De tremore cordis ⁊ causis eius. Cap̄. p̄m.

TRemor cordis est motus tremulus accidens cordi.

ℭ Sapius. A. in gn̄ali mag̃ determinauit de dispōnib⁹ cordis ⁊ curatiōe illaꝝ: hic determinat ḋ qbusdā spālib⁹ dispōnib⁹ cordis. Sūt āt iste dispōnes: tremor: syncopis: casus virtutis: ⁊ apa. Quatuor ḡ facit. Pmo tractat ḋ tremore. Scd̄o de syncopi. ibi (Syncopis.) Tertio de casu virtutis. ibi (Hoc plurimū.) Quarto de apate. ibi (Apa.) ⁋ Pma in tres. Quia ꝓ ostēdit quid sit tremor ⁊ sue cause cordis. Scd̄o ostēdit de signis eius. ibi (Tremorē cordis.) Tertio de curatiōe. ibi (In materiali.) ⁋ Pma in. ḋ. Primo ponit diffinitionē. Scd̄o cās. ibi (Et cā.) ℭ Considerādum ꝙ in tremore cordis consideramus perceptionem nocumenti: ⁊ hoc mō est accidēs virtutis sensitiue. Et consideram⁹ malitiaȝ motus: ⁊ hoc modo est accidens virtutis aīalis motiue.

ℭ Et cā eius est oē qd̄ ledit cor ex eis que sunt in ipso aut in pāniculo eius: aut cōtinuant ei ex mēbris vicis cōicātibus ei. Et q̄ñq̄ȝ fit a mā humorosa. Et q̄ñq̄ȝ fit a malitia cōplexionis pure. Et q̄ñq̄ȝ fit ab apate. Et q̄ñq̄ȝ fit a resol'one singularis: ⁊ fit a cā extranea. Et q̄ñq̄ȝ fit a morsu venenosoꝝ aīaliū. Et q̄ñq̄ȝ fit a serpētibus qui fiūt in ventre. Et q̄ñq̄ȝ fit a sensu vehemēti. Et mā humorosa quandoq̄ȝ est sanguinea: ⁊ q̄ñq̄ȝ est humiditas: ⁊ q̄ñq̄ȝ est mel'ica: ⁊ q̄ñq̄ȝ est chol'ica: ⁊ q̄ñq̄ȝ est vētosa: ⁊ est leuior ⁊ facilior eaꝝ. Et ille q̄ est a malitia cōpl'onis pure: iō est qꝛ ois cōpl'o domināns facit debilitatē: ⁊ ois debilitas efficit in corde dū pseuerat in ipso residuū virtutis agitationē quādā quasi ipsum expellat a seipso aliquod nocumentum.

ℭ Hic exequit. Et ꝓ ponit modos cāruȝ qb⁹ tremor cordis accidit. Scd̄o declarat. ibi (Et mā.) Hec pars hȝ duas. Pmo determinat de tremore cordis facto a diuersis causis intrinsecis vel extrinsecis. Scd̄o declarat de tremore cordis facto a cōitate. ibi (Factus autem cū cōmunitate.) ⁋ Prima in septem sicut septē sunt modi causaꝝ: quos declarat ostendēdo quomodo faciunt tremorē cordis. Scd̄a ibi (Et ille.) Tertia ibi (Apostema vō.) Quarta ibi (Et sil'r.) Quīta ibi (Fact⁹ aūt.) Sexta ibi (Et factus.) Septima ibi (Factus aūt.) ℭ Dicit pmo ꝙ mā ventosa est leuior ⁊ facilior eaꝝ. leuior qꝛ nō grauat. facilior. s. ad resolutionē. ⁋ Sȝ ꝯ̄ vehemētiores dolores pueniūt a vētositate q̄ȝ ab humorositate: ⁊ ventositas est mag̃ pter nām. ⁋ Dōm ꝙ vētositas est duplex: quedam vaporosa subtilis cui nō est cōiūcta cā a qua eleuat: ⁊ illa est leuior oī mā qꝛ statim resoluit. Quedā aūt est grossa cui cōmista est cā a qua eleuat: ⁊ illa est difficilior plurib⁹ causis humoralib⁹: qꝛ nō est de facili resolubilis: ⁊ ista causat fortes dolores sicut in colica ⁊ iliaca.

ℭ Cōsiderādū post ꝙ si ī mala cōpl'one cordis nō eēt residuū virtutis: qꝛ. s. alique ptes cordis eēnt fortes nō oīno ꝑmutate aliq̄ autez egrotātes: tūc nō posset fieri tremor cordis. Nō. n. fit tremor cordis nisi qꝛ virtus pcipit nocumētū: nō pōt aūt pcipere nocumentū nisi alique ei⁹ ptes sint sane vbi ipsa sit fortis: nō. n. fit sensatio doloris in mala cōpl'one diuersa nisi p aliud residuū bone cōpl'onis vt Auer. ȝ. colliget. c. de accidētibus sensus tactus. cū ergo cor p virtutē sentit nocumētū mouet se vt illud expellat motu tremulo inordinato ꝓpter virtutis debilitatē. Utrū aūt mala cōpl'o equalis possit facere cordis tremorē habet dubium.

ℭ Et tremor quidē cordis qñ supfluit ꝑmutat ad syncopiȝ: ⁊ qñ magis supfluit ꝑmutat ad mortē. Et vnaqueq̄ȝ cōpl'onuȝ simpliciū facit illud. Apa vō caliduȝ in pncipio pseuerans facit apparere tremorē cordis: deide syncopim: postea mortē. Et frigidū est ꝓpinquū dispōni eius. Et q̄ñq̄ȝ interponit spatium aliquātulū: ⁊ similiter resolutio singularis.

ℭ Tremor cordis qñ supfluit ꝑmutat in syncopim. nā qñ residuuȝ virtutꝭ cadit: ⁊ tūc fit syncopis ⁊ postea mors. Et vnaqueq̄ȝ cōpl'onū. qꝛ ex vnaquaq̄ȝ pōt debilitari virt⁹ ⁊ fieri in corde mala cōpl'o diuersa vt notū est. Sȝ q̄ñq̄ȝ iterponit. s. apa frigidū spatiū. s. mag⁹ q̄ȝ calidū: qꝛ nō sic cito iterficit: vel iterponit spatiū. s. iter tremorē ⁊ syncopim ⁊ mortē: qꝛ virt⁹ in ħ apate nō tātuȝ exterret q̄ȝtū in calido vt aliqñ existēte tremore resumat virtus ⁊ cesset tremor ⁊ non fit syncopis: lȝ forte hoc sit breue nocumentum.

ℭ Et sil'r oppilatio exn̄s in cursibus sangnis ⁊ spūs in corde ⁊ que sequunt ipm ⁊ in venis sensibilibus ptiuȝ pulmōis. Fact⁹ aūt a cā extranea est sicut factus a doloribus cōstrictiuis ⁊ ꝑmutationibus māeruȝ apatuȝ vicinoꝝ p̄dictoꝝ a potu venenoꝝ. Et factus a morsibus serpētū. Et fact⁹ a serpētib⁹ q̄ accidūt in vētre ⁊ ꝓprie qñ ascēdūt ad supiora myrach in cibo ⁊ fece. Fact⁹ āt a subtilitate sensus cordis ē qm̄ hñti illū accidit tremor cordis ex q̄libet vētositate generata in spatio qd̄ est iter ipm ⁊ iter pāniculū ei⁹: aut ī corpe pāniculi ei⁹ aut ī vena ei⁹: ⁊ ex qualibet qualitate frida aut calida adueniēte ei: ita ꝙ succedit potui aque pter ꝙ pducat illud ad debilitatē in opationibus suis.

ℭ Adiūgit cās que sunt oppilatiōes: vñ ꝯsiderādū ꝙ Auic. p venas sensibiles ītell'it arterias nō tñ ītelligit cānales q̄ sūt rami trachee arterie. pñt aūt vocari sensibiles qꝛ sūt pulsatiles: al's qꝛ ꝯtinēt sanguinē ītelligēdo de venis. cū ḡ mā ꝯtinet in his arterijs facit tremorē pp motū q̄ cordi cōicat: ⁊ ponit pulsum diuersuȝ ⁊ nō faciūt nocumētū in anhelitu sicut appuit medico īfirmo de quo tractat Gal'. 4. de īteriorib⁹ in fi. Aliqñ aūt ista mā ꝯtinet magis in cānulis: ⁊ tūc facit asma magis: lȝ posset facere cordis tremorē.

ℭ Fact⁹ aūt cū cōitate: aut est cū cōitate corpis toti⁹ sic accidit in febrib⁹ ⁊ ꝓprie in febrib⁹ pestilētialib⁹. Aut cū cōitate pāniculi sui ita vt accidat in ipso apa molle aut durū sicut accidit symio aut gallo predictꝭ. Aut cū cōitate stomachi qm̄ in ipso est humor viscosus vitreus aut mordicatiuus cholericus: aut corrumpit in eo cibus: aut cū cōitate oium mēbroꝝ que dolent vehemēter. Et q̄ñq̄ȝ multiplicat cū cōitate stomachi pp humorē qui est in eo: aut bothor in ore eius: aut attractionē succedētē labori ita vt forsitā nō discernat iter ipȝ ⁊ iter cordialē. Et q̄ñq̄ȝ accidit pp tremorē in ore stomachi ⁊ cōtinuat illi: ⁊ est similior res tremori cordiali. Et q̄ñq̄ȝ fit cū cōitate pulmōis qñ multiplicat in eo oppilatio in parte illa q̄ obuiat cordi ⁊ nō penetrat anhelitus fm̄ modos suos: ⁊ illud idicat ꝯstrictionem anhelitus nō securā. Et q̄ñq̄ȝ fit cā crisis ⁊ motuū accidētiū humoribus ad crisim: ⁊ ego exponā illud in loco suo. Et siqs ꝯquerit de tremore cordis post egritudines: ⁊ hȝ nauseā ⁊ euomit cholerā plurimā ⁊ nō remouet nausea est malū: ⁊ idicat spasmū in stomacho.

ℭ Ponit

¶ Ponit cās tremoris cordis facti a cōitate. Et pmo enumerat diuersos. Scd̄o ponit q̄dā significationē sumptā ex tremore cordis post egritudines. ibi (Et siquis.) ¶ Ubi considerandū ꝙ in nausea duo cōsideramus. s. repletionē stomachi quo ad sui villos ⁊ eoruz debilitatē: ⁊ hoc pōt dici spasmus nō ꝙ in stomacho fiat spasmus cū nō sit mēbrū musculosuz: vt. H. 6. d̄ accidēti. c. z. Dī aūt dispō similis spasmo pp multā repletionez: ⁊ ꝯsideramus ipsam ſm se vt est quedā abominatio p̄ueniens vomitū. Uult ḡ dicere. A. ꝙ nausea q̄ est abominatio q̄daz. s. aduenit cū tremore cordis post egritudines: ⁊ cum ꝯiūgiť talis abomīatio vomitiui est malū: q2 significat spasmū. s. p̄ mō sumptū: q2 significat maximā stōchi ⁊ villoꝝ debilitatē: ⁊ repletionē pp egritudinē p̄cedētē: ex q̄ repletiōe tremor cordis accidit cū cōitate ad stōchum: que ēt repletio est multa pp multā debilitatē stomachi factam ex egritudine precedenti.

¶ De signis. Cap. 2m.

T Remorē cordis oēm significat pulsus diuersus transiens terminū in diuersitate sensu p̄cepta in magnitudine ⁊ paruitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate ⁊ raritate ⁊ frequētia: ⁊ multotiēs assimilatur pulsui habētiū asma. Et significāt illū qui est humidus vehemētia lenitatis pulsus ⁊ sensibilitas bn̄tes eā quasi cor eius sit positū in humiditate. Et significāt illū qui sanguineus est signa caliditatis ⁊ inflāmationis ⁊ velocitas pulsus ⁊ magnitudo eius in alia hora q̄ȝ tremoris cordis: ⁊ iuuanť coitu: ⁊ in frigido est ecōtrario. Et significāt illū q cholericus est ⁊ est raro egritudines cholerice seq̄ntes ip̄m ⁊ durities q̄dā in pulsu ⁊ vehemētia iflāmatiōis: ⁊ significāt illū qui melācholicus est tristitia ⁊ sollicitudo ⁊ durities in pulsu. Et ventosuz q̄dē purū significat velocitas resolutiōis eius ⁊ leuitas laboris ei⁹: ⁊ ēt paucitas diuersitatis in pulsu eius: ⁊ significāt apostemosuz in substātia ipsius aut pāniculi eius signa duorum apostematū predictoꝝ: ⁊ illum q est ex resolōne cōtinuitatis cā sua. Et factū a venenis ⁊ morsibus cause sue cū ꝓprietate reliquaꝝ causaꝝ. Et similiter factū a vermibus.

¶ Diuidiť in duas. Prīo determinat in generali de signis. Scd̄o in spāli de ꝓprijs signis. ibi (Et significāt.) ¶ Hec in duas. Prīo determinat de signis tremoris ſm diuersas cās. Scd̄o de signis ei⁹ q fit a cōitate. ibi (Factus aūt.) ¶ Prima pars hȝ octo sicut octo ponit distinctiones p signa tremoris cordis facti penes diuersitatē octo causaꝝ p̄dictaꝝ. Primo determinat de diuersitate tremoris cordis facti a mā. Scd̄o ab apate. Tertio a solōne ꝯtinuitatis. Quarto a causis extrinsecis vel venenis. Quinto a vermibus. Sexto a malitia cōplōnis. Septimo ab oppilatōe. Octaua a subtilitate spiritus. Scd̄a ibi (Significāt apostemosum.) Partes patent. ¶ Prima in qnq3 sicut qnq3 fuerūt māe quas enumerat. ¶ Notandum tn̄ ꝙ Aui. dixit tremorem cordis oēm: aut quo ad oēm cām: aut q2 tremor cordis est duplex. quidā q diciť pulsus cordis. quidā q proprie diciť tremor. ⁊ habent quasi eadē signa sed remissiora sunt in pulsu cordis ⁊ minus cōtinua. ¶ Cōsiderandum scd̄o ꝙ in asmate ꝓpter ipedimētū anhelitus est maior velocitas ⁊ frequentia pulsus. in tremore ergo cordis aliqn̄ ad hoc deueniť: vt cū fit ab apate aut alia mala cōplōne calida forti. ¶ Cōsiderādū ꝙ tales humores pn̄t aggregari in corde aut a se ⁊ sic plus aggregatur sangnis ⁊ aquositas ⁊ vētus vel fum⁹: raro aūt melīa ⁊ cholera. Aut aliūde: ⁊ tūc cōiter fit a cholera cū cholera mobilior sit sepius aggregať q̄ȝ melīa vel flegma. Si aūt eēt a determiato mēbro: tūc a cerebro plus melīa ⁊ flegma: q2 isti plus aggreganť ⁊ sunt apti descēdere: ab epate aūt recipit euz q magis ibi aggregať. ¶ Nota ꝙ tremor cordis diciť nomen cōe ad motū pulsatiuuz cordis quo fugit cor a nocumēto ⁊ ipellit ⁊ fit a causis nociuis sensatis ꝓprie a mala cōplexiōe diuersa si subito ⁊ vehemēter fit iprimēs a soluta cōtinuitate apate ⁊ similibus ad motū tremulū: q2 fit a causis debilitantibus. ¶ Nota ꝙ in tremore cordis sanguineo est in pulsu inflāmatio velocitas ⁊ magnitudo: ēt in hora in qua fit tremor nō adest cū ibi sit repletio ⁊ caliditas. Juuantur a coitu ꝓpter multum semē qd̄ in eis aggregatur: etiā q2 coitus euacuat. sed in frigido non sic se habent: q2 a coitu noceňť: ⁊ cū cessat tremor non habent pulsuz frequentem sed tardum rarum ⁊ paruum.

¶ Et factū a cōplexione singulari calida ⁊ inflāmatiōe vehemēti absq3 sensibilitate humiditatꝭ in qua natet cor velocitas pulsus ⁊ frequētia ei⁹ quāuis sit nō hora cōmotiōis ei⁹ ⁊ qd̄ est post cās spasmaticas sine mā ⁊ in ethica ⁊ silib⁹. Et silr̄ factū a frigore puro significāt cāe sue ex eūonibus extinguētibus calorē inatū: ⁊ egritudines infrigidatiue ⁊ aeres ⁊ alia ⁊ pulsus tardus rarus non in hora tremoris cordis.

¶ Uelocitas pulsus ⁊ frequētia ꝓpter additaz caliditatez ⁊c̄. Quāuis sit: q2 etiā cessante tremore q2 stat caliditas habēt velocē ⁊ frequētem pulsum. Et est post causas spasmaticas. Sunt autez cause spasmatice labores vehemētes vigilie ⁊ huiusmodi ex quibus ꝓuenit caliditas in membris.

¶ Factuz aūt ab oppilatione significat diuersitas pulsus in paruitate ⁊ magnitudine ⁊ debilitate ⁊ fortitudine cum priuatione signoꝝ repletionis.

¶ Notandum ꝙ diuersitas in pulsu prouenire potest a multuz debilibus virtutibus: ⁊ in hoc nō est diuersitas inter magnū ⁊ paruū ⁊ forte ⁊ debile: q2 virtus debilis pulsum magnū ⁊ fortē non facit: ꝓuenit etiaz in pulsu diuersitas ex grauamine materie in corde: ⁊ hāc excludit Aui. cū dicit. cū priuatione signoꝝ repletionis: relinqtur ergo ꝙ hec diuersitas fit ab oppilatione.

¶ Factus autem a subtilitate sensus cordis ⁊ a qualibet ventositate generata ex nocumento adueniente ei cognoscitur ex fortitudine pulsus ⁊ sanitate anhelitus ⁊ incolumitate reliquoꝝ mēbroꝝ. Et fortitudo pulsus ⁊ magnitudo ipsius sunt significationes prime significantes ipsum: ⁊ certificat ipsum si fuerit corpus cuz frequētia huiusmodi tremoris cordis incolume: ⁊ virtus conseruata ⁊ cōsuetudo in operationibns sana. Et illi quibus plurimū accidit iste sunt super quoꝝ facies apparent vestigia passionum animalium q̄ȝuis parū: sicut ire aut gaudij aut tristie aut aliaꝝ.

¶ Notandū ꝙ cor multe sensibilitatis ponit corporis operationes icolumes. Multa eni sensibilitas cordis nō ꝓuenit ex defectu aliquo in eo existēte: sȝ potius est signuz bone dispōnis in eo existētis: ⁊ ideo pulsus est sanus ⁊ fortis ⁊ anhelit⁹ nisi aliud mēbrū ipediat ⁊ hn̄t oꝑationes ꝯsuetas. Si ergo his existētibus in hoīe faciliter tremor cordis appet est signū ꝙ a subtilitate sensus cordis ꝓcedit. Jlli aūt q hn̄t sensus cordi subtilitatē sunt illi in faciebus quoꝝ semp apparēt vestigia accidētiū anime. nūq3 eni facies eoꝝ est sine aliquo signo aīaliū passionū. s. letitie vel tristitie vel alioꝝ: q2 leuissima causa eos ad vtrūq3 mouet. Et h̄ ē qd̄ Aui. dixit. quāuis sit parum. s. illud qd̄ imprimit in eis accidens anime.

¶ Factus aūt cum cōitate corporis totius in febribus manifestus est ⁊ similiter creticus.

¶ Hec pars est clara.

¶ Et factum causa stomachi significant significatiōes dispositionuz stomachi ⁊ appetitus ⁊ qd̄ ab ipso expellitur: ⁊ imaginationes ⁊ nausea ⁊ punctio ⁊ qd̄ alleuiatur in tempore vacuitatis nisi sit a cā cholerica effusa ad os stomachi in tēpore vacuitatis: ⁊ ꝙ fit vehemēs in hora in qua cibus incipit digeri.

¶ Et factū a cā stomachi significāt diuersiones vel significatiōes diuersaꝝ dispōnū stomachi que dicunť fen. 13. stomachus enim ſm diuersas dispōnes inducit cordis tremorē. Signa v̄o illaꝝ dispōnū factiua sunt causaꝝ tremoris cordis facti a stomacho. Et appetitus. nā itensus significat cās diuersas appetitus canini qbus cor cōpati pōt stomacho. ⁊ ꝓstratus appetitus vel corrupt⁹ significat alias diuersas dispōnes stomachi dicēdas fen. 13. quibus ēt dispōnibus cor cōpati pōt. Et qd̄ expelliť. s. per vomitū. nam a mā que a stomacho vomitu expelliť ostēdit qualis sit stomachi dispō que tremorē causat: an flegmatica vel cholerica ⁊c̄. Jmaginationes. s. ad diuersos cibos calidos vel frigidos icisiuos vel vnctuosos. oēs enim significāt cōtrariā dispōnē in stomacho vt appetit⁹ vel imaginatio ad cibū vel potū frigidū actu significat in stomacho dispositionē calidaz. Et nausea ⁊ punctio sunt signa diuersaꝝ stomachi

passionũ ⁊ tremoris cordis. Stomachus alleuiat̃. s. tempore eua-cuatiõis stomachi a cibo ⁊ ieiuno stomacho: qꝛ tũc stomachus minus a cibo grauat̃ nisi passio stomachi que est cã tremoris cordis sit pp cholerã effusam ad os stomachi: qꝛ talis tremor cordis tpe vacuitatis stomachi a cibo auget̃: cũ in talibꝰ cholera magis fluat hoc tpe ꝓpter ebullitionẽ ⁊ caliditatẽ. Et de signis tremoris cordis a stomacho est ꝙ fit vehemens in hora qua cibus icipit digeri: tunc enĩ cum cibus cõmoueat̃ stomachus lesus existens magis debilitat̃ ⁊ grauat̃ vnde tremor cordis tunc additur.

¶ Et ille qui fit cum cõitate pulmonis est: qm̃ habens eum est preparatus asmati reptis in ipso signis significantibus humiditatem pulmonis ⁊ oppilationẽ viarum in eo quas dicemus in suo caplo.

¶ Et ille qui fit cum cõmunitate pulmonis habet signa talia: qꝛ habẽs tremorẽ hunc cordis est ꝑparatus asmati ꝓpter nocumentũ materierũ que sunt in pulmone cũ crescunt ⁊ oppilant: ⁊ iõ in illis sunt signa humoris pulmonis ⁊ oppilationis viaꝝ eius: quas diximꝰ supra fen. 10. capitulo de asmate. Hic tamẽ cõmunis est error in libro Aui. qꝛ alius habet dicemꝰ capitulo de asmate. alius habet dicetur in ca. de signis ⁊ causis syncopis. sed conueniẽtior littera eẽt. s. quas diximus supra fen decima capitulo de asmate. Hic tñ est cõmunis error in libro Aui. qꝛ aliqñ dicemus stat pro diximus ⁊ econtra: vt in pluribus ptibus totius Auic. apparet.

¶ Factuz aũt ꝓpter febres significant significationes supradicte in capitulo suo.

¶ Diceret quis nõne hoc ꝑdixit esse notũ. statim enim dixit factus cũ cõitate corporis totius in fe. vt manifestuz est. ad quid ergo repetyt Aui. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ febrilis caliditas põt esse cã tremoris cordis aut ꝓpter nocumentũ qꝺ mẽbris ifert que membra lesa a multa caliditate feb. ipsa postea cor ledũt: ⁊ hanc cõmunitatẽ tetigit Auic. prius. Aut febrilis caliditas totius corpis est cã tremoris cordis: qꝛ ipsa formaliter nõ mediãte mẽbroꝝ nocumẽto: sed per se cor ledit ⁊ amplius inflãmat: ⁊ de hac loquit̃ hic ⁊ dixit ꝙ hunc tremorẽ cordis significãt significationes dicte in suo caplo. Aliqd huius dixit supra caplo de egritudinibꝰ cordis dicens. vt verificet̃ per paroxismos suos ⁊ per crises suas.

¶ Et ex eis que significant ipsum sunt saliua currens ⁊ dolor sicut qui fit a constrictione vnguiũ ⁊ puncture euenientes subito in ore stomachi.

¶ Dicit hic ꝙ ex eis que significant ipm: ⁊ itellexit ꝑ hoc tremorez cordis stomaticũ q a pũctura stõchi ꝓuenit. Accidit ẽt qñqꝫ vehemẽs pũctura in stomacho sicut eẽt ibi acus vel manus vnguibus pũgens: ⁊ currit saliua ab ore stomachi per os: ⁊ tunc significatur tremor cordis duz perseuerat: ⁊ ista sunt signa manifesta que vidimus accidere in mordicatione stomachi.

Dubium ¶ Dubitat̃ aũt an tremor cordis possit fieri a mala cõplone facta in eo. ℣ Habitũ enĩ ẽ supra ꝙ nõ. Jõ. n. ꝓuenit tremor a mala cõplone ꝙ virtꝰ debilitat̃: ex qua debilitatiõe cũ nõ ꝑuenit̃ ad vltimum fit in corde agitatio quasi aliqꝺ nocumẽtũ expellat: sed talis nociui expulsio nõ fit nisi dũ ꝑcipit̃: sꝫ in mala cõplone facta vel equali nõ est ꝑceptio neqꝫ sensus. Ethicus. n. ꝓpriã caliditatẽ nõ sentit: ⁊ lꝫ sit maior q̃ꝫ ꝯueniat: vt Aui. ꝑ cau. fen. 2. cap. de causis doloris. Jtẽ semꝑ ea stante eẽt tremor cordis. ℣ Oppositũ sentit hic Aui. dicẽs ꝙ est post cãs spasmaticas sine mã vt in ethica ⁊ similibus. loquit̃ aũt ꝺ tremore cordis facto a mala cõplone calida sine mãtalis aũt aut ethica est equalis. ¶ Cõsideranduz tñ ꝙ cum tremor sit motꝰ tremulentus: opꝫ vt fiat a tot modis causaꝝ quot modis põt tremulãter moueri. Põt aũt cor tremulãter moueri: aut qꝛ ꝑcipit aliqꝺ nocumẽtuz qꝺ tẽtat expellere: aut qꝛ debilitat̃: vñ villos nãlr dilatare ⁊ ꝯstringere nõ põt sꝫ tanqꝫ debile existẽs cũ motu tremulo illud facit. Uidemꝰ tñ hos duos modos causaꝝ in alijs mẽbris tremorẽ cãre ⁊ maxie ex debilitate ꝟtutꝭ motiue mẽbroꝝ: ideoqꝫ qñqꝫ tremit qꝛ virtus motiua debilis est: vñ tẽtans motũ suũ nõ põt facẽ nisi cũ tremore sicͤ videmꝰ de manu debili: que si gescẽt ⁊ nõ tẽtaret motũ nõ tremeret. Silr videmꝰ ꝺ stõcho q qñqꝫ debilis exñs cũ q̃dã titillatione ⁊ tremore suꝑ cibo se ꝯhit: ⁊ hꝺ non nisi a ꝟtutꝭ ꝺbilitate ꝓcedit. Tremor ģ a ꝟtute debili absolute fieri põt absqꝫ ꝑceptiõe sensata nocumẽti. Differũt aũt hi duo modi tremoris. nã vnꝰ tremor est accñs aĩalis virtutis vt ille q fit ĩ mẽbro moto motu volũtario. Sꝫ aliꝰ tremor vt stõchi ẽ accñs virtutꝭ nãlis: sicut stomachi motus est naturalis: sic ģ in corde põt fieri tremor: aut qꝛ rẽ nociuã ꝑcipiat: aut ex debilitate virtutꝭ dilatatiue ⁊ cõstrictiue: tũc ģ fiet tremor cordis ex ꝑceptiõe rei nociue: qñ fiet ex dolore vel aꝑate aut solone ꝯtinuitatꝭ aut mala cõplone diuersa: tũc aũt fiet tremor a debilitate virtutis qñ virtꝰ cordis dilatatiua ⁊ ꝯstrictiua ex debilitate cor nãli motu moueri nõ põt: põt ģ mouẽ motu tremulo: ex quo aꝑꝑet ꝙ mala cõplo facta põt eẽ cã tremoris cordis: nõ qꝛ ꝑcipiat̃ sꝫ pp debilitatẽ quã ponit in virtute dilatatiua ⁊ ꝯstrictiua cordis. Et differũt hi modi tremoris cordis qꝛ tremor q icipit cũ ꝑceptiõe icipit a ꝑceptione nocumenti: ⁊ exinde fit motꝰ tremulus qꝛ cor tẽtat illud qꝺ ꝑcipit tanqꝫ nociuũ expellere: vñ fit tremor. sed aliꝰ tremor cordis fit vel icipit a virtute debili tẽtante facẽ suũ motũ: quẽ cũ nõ possit fit vel põt fieri tremor sicͤ in manu debili tẽtãte aliqd cõstringere cũ nõ possit ⁊ dato ꝙ ibi nullus sit sensus. Differũt scꝺo qꝛ vnꝰ ex his tremoribꝰ ẽ accidẽs virtutꝭ nãlis solius vt ille q fit a pura debilitate. Sꝫ aliꝰ tremor cordis est accñs nãlis motiue ⁊ aĩalis sensitiue saltẽ ꝑ ichoatione. ¶ Sꝫ tu diceres cur nõ i ethica fit tremor cordis cũ sꝑ stet mala cõplo equalr. ℣ Dõm ꝙ ẽt in mala cõplone diuersa nõ fit semꝑ tremor cordis: sꝫ cũ ipa addit̃ vt ꝑcipiat̃ vñ ⁊ hꝫ ꝑiodos: silr ⁊ in ethica: tũc fiet ꝟm ꝙ virtꝰ debilis magis vel minꝰ aggrauabit̃. Stãte ģ vno mõ debilitatꝭ virtutꝭ in ethico aliqñ cor eget maiori vel minori dilatatione pp diuersas cãs: tũc ģ fiet cordis tremor.

¶ Sꝫ tu dices iste tremor cordis habebit ꝓ sua cã rem nouã que aduenit: nõ aũt malã cõplonẽ equalẽ. ℣ Dõm hoc nõ habere veritatẽ. nã si ille cãe sint icitatiue: ꝑncipalis tñ cã huiꝰ mali motꝰ ẽ virtutꝭ defectꝰ a mala cõplone: sicͤ nõ eẽt credẽdũ ꝙ si adueniẽte cibo stomacho debili stomachus ꝯctiue moueretur motu titillatiuo cã illiꝰ nõ cibꝰ sed stõchi debilitas: sic nõ est credibile ꝙ existente corde debili in virtute dilatatiõis ⁊ ꝯstrictiõis pp malã cõplonez factã ꝙ adueniẽte cã ponẽte eũ in maiori necitate dilatatiõis ⁊ cõstrictiõis: vñ motus fit tremulus: ꝙ illiꝰ cã sit res adueniẽs: sꝫ virtutis debilitas erit cã q̃ ex cõplone facta eq̃li põt eẽ. ℣ Ad aliud ãt qꝺ dĩ de auctoritate Aui. dõꝫ ꝙ loquit̃ de tremore vbi fit ꝑceptio rei nociue. Uel dõm ꝙ in mala cõplone eq̃li est virtutꝭ residuũ: qꝛ adhuc est sic fortis ꝙ cor mouet dilatatiue ⁊ ꝯstrictiue: adueniẽte ergo causa noua que causa eã ad dilatãdũ cogat ipa mouet cor q̃si expellat nocumẽtũ: nõ quasi idest ꝙ: sꝫ q̃si idest sicut vel similiter. Cor autem cum nocumentum vult expellere cum tremore mouetur sicut etiam fit ibi. si enim adueniente noua causa cessaret a motu vel succumberet fieret syncopis post deĩde mors: cũ ergo tẽtat mouere fit illud male ⁊ cum tremore.

¶ De curationibꝰ vlibꝰ tremoris cordis. Cap. 3[m].

In mãli oĩ fert̃ auxiliũ cũ euacuatiuis. Jn sanguineo quidem cũ flõmia ⁊ extractione sanguis vltia ⁊ tẽꝑamẽto cibi in quãtitate ⁊ q̃litate: ⁊ si est illi paroxismus aut tẽpus in quo cõmoueat̃ plurimũ sicut verbi gratia ver: tunc necessarium est vt ꝑcedant ante paroxismũ flobothomia ⁊ subtiliatio cibi ⁊ acceptio eius qꝺ cõfortet cor.

¶ Positis causis ⁊ signis tremoris ponit Aui. curã. Et ꝑ in generali mag̃. Scꝺo in spãli. ibi (Si iste tremor cordis.) ¶ Uocant̃ aũt isti cañ. h traditi idicationes mag̃ qꝛ simul cõprehẽdũt curã diuersorũ tremoꝝ cordis: ⁊ ẽt qꝛ ꝑ alterationẽ ⁊ eũonẽ tradit̃ curatio sub quodã cõi mõ curatiõis sicͤ in caplis sequẽtibus tradit̃ cura tremoris ꝑticularis magis postponẽdo tremorẽ calidũ vel frigidũ soluz. Primo ģ solũ in hoc caplo ponit cañ. curatiõis diuersoꝝ tremoꝝ cordis ꝑ eũonẽ ⁊ alterationẽ. Scꝺo determinat de curatiõe cuiusdã spãlis tremoris cordis de quo supra dixerat ibi. sigs cõquerit̃. ibi (Habẽs tremorẽ cordis.) ℣ Pria in. d. nã cañ. curatiui hic positi ab Aui. sunt cañ. curatiõis tremoris cordis mãlis magis: qa isti plus eueniũt q̃ꝫ apostemosi aut facti a solone ꝯtinuitatis: ⁊ qꝛ curatio hoꝝ tremoꝝ cordis fit mag̃ per eũonẽ ⁊ alterationẽ cõplonis ⁊ ꝯfortationẽ cordis. Primo ostẽdit qũo tremor cordis eũone curat̃. Scꝺo ponit curã eius ꝑ alterationẽ. ibi (Deinde.) Tertio ꝑ ꝯfortationẽ. ibi (Et quẽadmodũ. ℣ Prima in duas. nã tremores ⁊ dolores cordis quidã sunt ꝓpter cordis passionẽ inherẽtẽ: quidaz sunt magis per cõitatẽ. Jdeo Aui. ꝑmo ponit curã ꝑmi. Scꝺo secũdi. ibi (Jlle ꝟo q est ⁊c.) ℣ Prima in tres. Prio ostẽdit curã sanguinei. Scꝺo flegmatici. ibi (Jn facto aũt.) Tertio melici. ibi (Facti aũt.) ¶ Nota ꝙ Auic. dicit flobothomia ⁊ eũone sanguis scilꝫ ꝑ vẽtosas ⁊ scarificatiõem. ⁊ pro. i. vltima: qꝛ vt supra dictum fuit vna vice possumꝰ ãmouere per flõmiã cordis repletionẽ qꝺ nõ cõtingit per pharmaciã. ¶ Scꝺo ꝯsiderãdũ flõmiã ꝑseruare a veris egritudinibus vt sumit̃ ex cõmento. 46. illius afo. sexte particule. Quibuscũqꝫ flõmia aut pharmacia. Maxime ãt flõmia hoc tẽpore facta a tremore cordis sanguineõ ꝑseruat: qꝛ plus hoc tempore sanguis multiplicatur. Subtiliatio etiam cibi: qꝛ hec etiam est cã minorationis sanguis. Jdeo Aui. ꝑmo cañ. fen. 2. ca. 6. s. de naturis tẽporũ anni. dicebat ꝙ nihil est qꝺ nos magis tueat̃ ab egritudinibus veris

bus veris q̄ flobothomia ⁊ diminutio comedendi.

¶ In facto aūt ꝓpter humorē flegmaticū opʒ vt fiat euacuatio cum medicinis quarum impressio ꝯseqtur cor. Et illarum cōuenientiores sunt hiere magne euacuantes humiditates viscosas.

¶ Opʒ q̄ in h̄ fiat eūatio cū medicis q̄rū virt⁹ ad cor ꝑuenit. sunt. n. multa q̄ flegma eūant: nō tñ īde vt turbith hermodactylus ⁊c̄. Jlla aūt que flegma euacuāt sunt hiere magne vt hiera hermetis cui⁹ dosis fit. ʒ. ij. ⁊ ex hieris sunt hiere cōitati: vt hiera Gal. ⁊ hiera Cōstātini. ⁊ istaꝝ opatio nō trāsit vltra epar ⁊ caput: ⁊ illas hieras vocauit Aui. hieras cognitas cōmunitati. 5. cañ. trac. z. ⁊ iste nō cōferūt: qa istaꝝ operatio nō cōsequit̄ ipressionē in cor. Quedam sunt hiere magne vt sunt hiera hermetis hiera logodiō ⁊ hiera ruffi ⁊ hiera archigenis: ⁊ de istis est sermo.

¶ Sed dubitat̄: quare nō ꝑmisit digōnē mā̄e. ⁋ Dōm q̄ dʒ intelligi ex canonib⁹ vlib⁹ siue gn̄alibus: aut q2 mā̄ cordis apta est ad euacuationē. nō eniʒ pōt mā̄ in corde tantū deprauari stāte vita.

¶ Adhuc dubitat̄ q̄re nō ponit curā tremoris cordis facti a nimia sensibilitate. ⁋ Dōm q̄ Aui. dedit itelligi ex similibus curis factis in capite stōcho ⁊ mēbris sensibilibus: aut q2 hāc curā nō licet facere. aut q2 fieret cū medicis stupefactiuis: ⁊ in hoc eēt terror vel parū ꝑduraret: ⁊ hec eēt cura iutilis. meli⁹ ḡ est vt dimittat̄ cū nullū faciat ipedimētū in opatiōibus. Vñ supra Auic. fen. 3. de imaginationibus. iste sunt res que nō parant̄ ad nocumentū.

¶ Facti aūt ꝓpter sanguinē melicū loci lōginqui cura est flōmia ⁊ tēperātia epatis ita vt nō generet meliam cū eo qd̄ dicitur in caplo suo. Si aūt est nudus humor melicus: tunc cura est in ipso euacuatio cū eis que sūt sicut hiera ruffi ⁊ logodion ⁊ oīa que euacuant humorem melancholicuʒ ex locis longinqs: deide remanet post illud equatio complexionis: frigide quidem cum calefacientibus: ⁊ calide cuʒ infrigidantibus: ⁊ ꝓprie cum eis que ex eis sunt medicine cordiales.

¶ Opʒ q̄ in h̄ itendat̄ ad curaʒ loci lōginq. i. epatꝭ in quo fit generatio mā̄ei: ⁊ hoc flobothomādo venas capitis in brachio: aut venas manus si virtus fuerit debilis. Et tēperātia epatis. s. cū cōfortātibus que dicent̄. s. fen. 14. de regimine cōplexionis epatis frigide ⁊ sicce: aut in cura debilitatis epatis. Sʒ si humor melicus fuerit purus fiat eūatio cū hiera ruffi posita qnto cañ. trac. z. cui⁹ dosꝭ est. ʒ. iiij. ⁊ sufficiūt. iij. vel. ij. iterādo eius dosiʒ. Et hiera logodion cuius descriptio ibi ponit̄ cuius dosis est ʒ. 5. vel minus: ⁊ pn̄t dari vel cū aqua vel cū vino vel mistis simul. Aui. dosat hiera logodiō ꝑmo dosis aur̄. iiij. i. ʒ. iiij. vel. ʒ. 6. q2 aureus aliqñ iportat. ʒ. j. aliqñ ʒ. j. 5. ⁊ docet dare cū aqua calida ⁊ melle: ⁊ idē quo ad hoc de hiera ruffina. Nō posuit aūt Aui. curā tremoris cordis facti a cholera: aut q2 raro euenit: aut q2 eius curā postponit ad curā tremoris cordis calidi vbi purgari docet cū reubarbaro.

¶ Jlle v̄o qui est cū cōmunitate stomachi si est ex humore grosso curetur vomitu post cibū ⁊ post acceptionē subtiliantiū notoꝝ sicut acceptionē succi raffani in oxymelle. Et solutio vētris fiat post ipʒ cuʒ hieris magnis sicut logodion ⁊ theodoricon ⁊ hierapigra cōfortata cum pulpa collogntide aut agarico ⁊ epithimo. Et si fuerit propter cholerā mordicatiuā curet̄ ꝯfortādo stomachū cum robub fructuuʒ odoriferoꝝ sicut pomoruʒ odoriferoꝝ ꝓprie ⁊ cydonioꝝ ⁊ ꝓprie post cibū ⁊ piroꝝ ⁊ eoꝝ que sunt illis similia: ⁊ cū declinatione nature ad lenitatē ⁊ alienationē eius qd̄ ꝯuertit̄ ad humorē cholericū ⁊ regimine tēperāte stomachū. Et similiter quādo cibus in ipso corrūpitur opʒ vt regatur cum eo qd̄ confortat digestionem eius qd̄ corrumpitur cum eo quod dicet̄ in capitulo stomachi.

¶ Ponit Aui. curā tremoris cordis facti a cōitate ⁊ marie stōchi: q2 vtplurimū ab h̄ fit. Vult ḡ q̄ vomit⁹ fiat post cibū: q2 leuior est. ⁊ post acceptionē reꝝ q̄ ad vomitū ꝑparāt vt sunt icisiua vt raffanus ⁊c̄. Et vult q̄ fiat solō vētris post cū hieris ꝑdictꝭ ⁊ cū theodoricō: cuius descriptio ponit̄ ab Aui. 5. cañ. trac. z. cui⁹ dosis ad plus est. ʒ. iiij. cū d̄coctiōe epithimi aut cū hiera cōi ꝯfortata cū collogntida ⁊c̄. Cū eni hec nō iueniunt̄ recurram⁹ ad has hieras cōes ⁊ cōfortem⁹ eas cū agarico magis aut epithimo: raro aūt cū collogntida. ⁊ Ponit post. A. regimen tremoris cordis ex cholerico humore facti aut ex corruptiōe cibi in stomacho. nō aūt dixit de eo q̄ fit a pustula in ore stomachi ⁊ vermibus: q2 hoꝝ erit cura ꝓpria.

¶ Et quemadmodum tu abscindis causam cū hoc regimine: similiter oportet q̄ cōfortet̄ patiens quod est cor: ita vt nō recipiat ipressionē: ⁊ nō sis contentus in abscindendo causam absq3 cōfortatione patiētis: imo oportet vt cū hoc itendas ad cor cū medicinis cordialibus. Et ex eis quoꝝ iuuamētū magnificat̄ in tremore cordis est potare pōdus mediȷ̈ aurei de buglossa in tempore somni noctibus continuis. Et ex eis quibus iuuatur habens tremorē cordis ⁊ que ad ipsum exꝑta sunt est potare quātitatem pōderis nuclei de gariofilo masculo in. xij. aure. lactis dulcis in ieiuno: aut potare aure. de sansuco sicco in aqua frigida si fuerit illic caliditas: aut in vino si nō fuerit caliditas in dieb⁹ cōtinuis. Et ex eis quibus iuuat̄ habens tremorē cordis est vt secū semper sit aromaticū aliquod ex genere eorum qui ei cōueniūt: ⁊ assidue vtatur suffumigatione cū eo facta ⁊ vtat̄ odoramētis eius ⁊ vt sint in aromatico eius qui habet tremorē cordis caliduʒ vincentia rosa ⁊ cāphora ⁊ sandalū ⁊ olea frida cum parua permistione medicinaꝝ aliarum subtilis caliditatis sicut parum musci ⁊ croci gariofili nisi metam transgrediatur res: tunc enim sis contentus fridis. Et si est cōplexio frigida: tūc admisce muscum ⁊ ambram ⁊ oleuʒ de ben ⁊ oleum de citro ⁊ aquam cāphoratam ⁊ algaliā ⁊ que sunt similia illis ⁊ ꝓpinqua eis ex speciebus suffumigationis ⁊ rorificationis conuenientibus s̄m cōplexionē. Et ego quidē nō multiplico tibi sermonē in numerādo medicinas cordiales calidas ⁊ fridas. Tu nāq3 iuenies eas omnes scriptas in tabulis mēbroꝝ anhelitus in medicis singularibus: ⁊ ad vltimum oīs medicia odorifera est cordialis. Et cū hoc nos iā diximus que haꝝ medicinaꝝ sunt antecedētes in hac itentione. Habēs tremorē cordis cū nausea cuius tremorē cordis diximus esse malū: cura eius ꝓprie si fuerit illic relique febris i potu sumat sauich ordei ablutū cuʒ aqua calida detur ifrigidatū cū pondere. x. ʒ. zucchari quāuis eni ipsum euomat etiā tamē iuuat̄ eo. Or si ipse abhorret zuccharū ꝓpter additioneʒ quam efficit in nausea: accipiant̄ loco eius grana mali granati ⁊ stringant̄ ambo crura ⁊ olfaciat cāphorā ⁊ que similant̄ ei cū aceto: ⁊ ponat suꝑ pectus pānus ifusus aqua duorum sandaloꝝ ⁊ camphore ⁊ alioꝝ. Et multotiens q̄dem excitatur tremor cordis: deinde expellit̄ aliquid ad inferiora a dextra ⁊ sinistra ⁊ sedat̄ tremor cordis.

¶ Hic ponit curā tremoris cordis ꝑ cordis ꝯfortātia. Et p̊ pōit cañ. z° medicias. ibi (Et ex eis.) ⁋ Et hec z^a i. d. Quia p̊ enumerat has medicias. Scd̄o se excusat. ibi (Et ego.) ⁋ Pria i q̄tuor h̄ʒ q̄ q̄tuor cañ. medicinarum cordis ponit. Secūda ibi (Et ex eis.) Tertia ibi (Aut potare.) Quarta ibi (Et ex eis.) ¶ Aureus est pōdus. ʒ. j. 5. Et lʒ buglossa semꝑ ꝯferat q2 ꝯfortat: tñ post eūonē plus siue ꝑcesserit mā̄ flegmatica siue melia: q2 buglossa nō multū excedit sʒ quasi equalis est. Tēpore somni vt in eā agat virtus. Potare de gariofilo masculo q̄ est nigrior. Pōdus nuclei auellane vel amigdale. Cuʒ lacte: q2 cito attrahit ⁊ penetrat marie si mā̄ ꝑcesserit sanguinea: vñ corroborat potētiā cōiter: vt Sera. c. de gariofilo aut de sansuco ⁊ est maiorana que sua aromaticitate confortat viscera oīa: vt Serapio caplo de maiorana. Et detur cū aqua frigida: q2 remittit

caliditatem maiorane in cõplexione calida. Et cũ vino si fuerit mala cõplexio frigida in corde. Dixit post ꝙ habẽs cordis caliditatez iuuat͛ si semꝑ secũ habeat de aromaticitate ⁊ suffumigationibus eius. Et si tremor cordis est male cõplõnis calide vtatur in odoramẽtis ⁊ alijs sandalis ⁊ cõmisceat͛ cũ rebus subtilis ⁊ leuis caliditatis ſm cañ. superius datum: vnde permisceat͛ cum illis parum musci nisi malitia complexionis calide in corde excedat in vltimo sicut in causone accidit: quia tunc frigidis nõ debemus admiscere calida. Et ex hoc debetis accipere ꝙ cañ. superius positus ab Auicen. scilicet ꝙ in cura male cõplõnis cordis calide debemus semper admiscere calida cũ frigidis. Habet veritatẽ regulariter: q᷑ quãdo in corde excedit malitia cõplõnis calide in vltimo vt in causone ⁊ in alijs vehemẽtibus ĩcisionibus possumus pura frigida administrare in epithimatibus ⁊ odoribus ⁊ ẽt in his q̃ sumuntur: vñ aquã damus purã frigidã quãdoqꝫ: ⁊ aliqñ res puras acetosas ĩfrigidatas. hoc tñ haberet ꝯsideratiõẽ de se. Dixit post ꝙ si cũ passione cordis que facit tremorẽ fuerit mala cõplexio frigida debes admiscere ambrã cũ musco que ambo calida sunt ⁊ aquam camphoratã. ⁊ nõ dixit Aui. camphorã purã cũ sit frigida: sꝫ aquã cãphoratã. Erit aũt aqua cãphorata accipere res aliquas aromaticas vt ozimũ gariofilatũ spicã cinnamomũ ⁊ similia ⁊ coquere ⁊ in fine addere paꝝ cãphore ⁊ hec erit aqua cãphorata. Ponit͛ aũt cãphora: q᷑ remittit de caliditate medicinaꝝ illaꝝ: lꝫ enim in cura male cõplõnis frigide cordis tute accedamus cũ calidis: debemus tñ cauere ab his que faciũt ebullitionẽ ⁊ extẽsionẽ in corpore cordis: vñ cõueniẽter his calidis quãdoqꝫ parum camphore admisceatur. Algaliã. i. galiaꝫ muscatã: ita in synonymis Mũdini. Oleuꝫ de citro. s. corticũ ⁊ fit oleũ de citrãgulis a Mes in antidotario ⁊ stat loco ei⁹. sed ab Aui. 5° cañ. trac. 2° ponitur oleũ de citro qđ est calidũ vt eius operatio in descriptione pꝫ. Dicit ꝙ ipse non multiplicat locutionẽ: sed ad summũ oĩs medicina odorifera est cordialis.

Dubium ¶ Considerãdum Conciliatorẽ dĩa. 155. sentire ꝙ odor sumptus ꝓ fumali euaporatione aut pro quadã subtili substantia vere nutrit spũs motus ad hoc signis minus sufficiẽtibus: cũ videam⁹ animalia in aqua ⁊ in igne viuere que corpora aliquo mõ simplicia sunt: nõ tñ vere pura sꝫ cõmista sicut partes elẽtoꝝ que circa nos. Sic ergo lꝫ res simplex ⁊ pura nõ nutriat: vapor tñ ⁊ subtilis substãtia in qua fundat͛ res pura spũm vere nutrire poterit. Et hoc videtur sentire Gal. in cõmẽto illius afo. 19. scđe particule Facilius est repleri potu. ſm trãslationẽ grecã. ⁊ Arist. sentire videt͛ in libello de pomo. Et rõne monstrat͛. nã aer attractus per cãnaꝫ pulmonis alteratur ⁊ in spiritũ cõuertit͛: vt Gal. 8. de iuuamẽtis mẽbroꝝ. ca. 1. multo ergo magis vapor. Sentit ẽt hoc Gal. 12. terapen. 5. ca. vbi animalis spũs fontẽ ostẽdimus esse cerebrũ: irrigati ⁊ nutriti per inspirationẽ. i. per aerẽ attractũ per ĩspirationẽ. Post subdit coti ci. i. vitalis aũt spũs ⁊c. non ĩsuasibile aũt ipsum ſm cor ⁊ arterias cõtineri nutrimẽtũ: ⁊ ipsum ex respiratione maxime. s. quantũ ad aeris attractionẽ. Respiratio aũt importat duos motus. s. inspirationẽ ⁊ expirationẽ. Hoc aũt Damascenus ꝯfirmat dicẽs. olfatus marie si saliat in capite fumus cholericus q̃ꝫ qđ imbibit͛ iuuat. videmus etiã multos ex odoribus viuere ⁊ subito ꝯfortare. ¶ Hoꝝ aũt oppositũ satis apparet: q᷑ aer nõ affert nostris spiritibus iuuamẽtũ qđ sit nutritio: sed iuuamentũ qđ sit euẽtatio ⁊ mundificatio vt Aui. ꝑmo cañ. fen. 2. de aere. 1. ca. imo dũ aer attractus conuertit͛ ad qualitatẽ spũs: q᷑ ad calitatẽ destruitur eius iuuamẽtũ ⁊ spiritus non ĩdiget eo sed expellit illũ ⁊ est necessarius nouus aer: vt Aui. ibidẽ: nõ ergo nutrit vt isti sentiunt: similiter etiã nec vapor: vñ ipsi hoc ꝓbãt. ¶ Dico ergo ꝙ cũ nutritio duo importet. s. verã restaurationẽ eius qđ deperdit͛ fiendã per virtutes aĩe attractiue retẽtiue digestiue ⁊ expulsiue administrãtes ⁊ ꝑ assimilatiuam ⁊ alias quibus perficit͛ nutricatio ministratas: ⁊ hoc modo nõ debetur nutritio spiritui saltem vt nõ appropriatur substantie cordis: sed vt est spiritus communis fluens ad membra: quia hic spiritus formaliter animatus nõ est: si qua igitur nutricatio spiritui debetur non est nisi per ipsorum continuam regenerationem: quemadmodum accidit humoribus. Nõ enim humores seipsos nutriũt: sed generationẽ habẽt continuã sicut ⁊ spũs. Et hoc quidẽ probat͛: qm̃ si spũs cõis in corde cõtentus seipsum nutriret eẽt formaliter animatus: cui⁹ cõtrariũ oẽs sentiũt: ⁊ semꝑ a ꝑn° vsqꝫ ad finẽ spiritus maneret vnus numero cuius ẽt tenet͛ oppositũ. Vñ Gal. 11. terapentice. ca. 1. vult ꝙ ſm quãlibet cibi assumptionẽ fiat spiritus ⁊ minor ⁊ amplior. Arist. tñ dubitat de hoc in libello de cã motus animalium in fine dicẽs. vtruꝫ aliqđ idẽ est spũs semꝑ aut fit alter. Sermo aũt tenẽs narratiue opinionẽ tenet ꝙ spũs ĩfluẽs semꝑ regeneret͛ nõ ꝑmanens idẽ in tota vita: lꝫ de ĩnato cõtrariũ sentiat: q᷑ igitur spiritus hic vnus numero maneat nutricatõe nõ indiguit sed regeneratione potius. si enim nutriretur nõ indigeret regeneratiõe. ¶ Hoc ergo premisso patet ꝙ si vapor vel alia specialis substantia debeat regenerare spũm aut restaurare: oportet ꝙ sibi vt materia regeneratiõis subijciat͛. hoc autẽ cõueniens videtur. nam nõ fit quodlibet ex quolibet: sed determinatũ ex determinato: vt ꝑmo physicoꝝ. tex. ⁊ cõmẽto. 37. cũ ergo spiritus tanqꝫ mãm sibi appropriet subtilitatẽ humoꝝ: vt Aui. fen. prima ꝑmi capitulo de virtute vitali. ⁊ libro de virtutibus cordialibus ca. 1. ⁊ Galenus septimo de iuuamẽtis membroꝝ. ca. vltimo. dicit ꝙ est vapor sanguinis tẽperatus: nõ ergo poterit pro sui mã subijci vapor extrinsecus vel aer. Adhuc cuiuscũqꝫ forme ĩtroductio presupponit sibi determinatã mãm quã semꝑ preesse opꝫ sue ĩtroductioni. Nõ enim forma hominis ĩmediate ex pane vel carne generat͛ nec ĩmediate in elemẽta ĩducit͛ neqꝫ in cibũ sed in sanguinẽ: neqꝫ caro aut quelibet pars nisi ex sanguine ĩmediate generat͛ ⁊ auget͛. non autẽ ex pane ĩmediate: vt pꝫ. Sic ⁊ spũs suã generationez habebit per sue forme introductionẽ in mãm determinataꝫ: hoc ergo aut est sanguis vaporosus aut aer aut vapor exterius. nõ enim simul possunt esse eius spũs mã. Unius eniꝫ forme vna debet esse appropriata mã: alioquin quodlibet fieret ex quolibet ⁊ vni plura eẽnt ĩmediate cõtraria cũ motus fiat de cõtrario in cõtrariũ. Si ergo ponit materiam spũs vaporẽ extrinsecum nõ poterit ex sanguine fieri. Si aũt ponit sanguinem eius mãm nõ poterit mã eius vapor exterior esse vel aer: ⁊ hoc est satis cõueniens: siue in materia vnã formã ponamus siue plures: oẽs tñ ꝯcedunt ꝙ sub quodaꝫ ordine veniũt ad generationẽ ⁊ corruptionẽ nec ĩmediate due forme diuerse speciei in mã inequali gradu veniunt ad corruptionẽ vt alia forma generet͛ vt ꝙ ĩmediate aliq̃ forma ĩtroduci posset in duabus materieb⁹ diuersis. opꝫ ergo dare ordinẽ sicut dat͛ ordo ciborũ ad sanguinẽ in generatiõe hoĩs. prius enim cibus fit sanguis q̃ꝫ attingat formã hoĩs: nec ambo ad hoc equal͛r venire pñt. Ponẽdo igit͛ ordinẽ erit iste: aut ꝙ sanguis q cũ eo fit spiritus transit in mãm exteriorẽ qđ nullus sentit: aut aer aut vapor exterior transit in mãm sanguinis: qđ ẽt ĩpossibile est cũ aer ⁊ fumalis euaporatio ꝓprie digestionẽ pati nõ possint vt sumit͛ ex quarto metheoroꝝ: aut simul ambo in mãm ẽt refrangunt͛ ex qua fit spũs: ⁊ hoc incõueniens est qm̃ sanguis absqꝫ hoc ꝙ aerem in se habeat est per se sufficiẽs mã spũs: ẽt q᷑ inequaliter distãt ab illa mã cõi sanguis ⁊ aer: tñ deberẽt statim ⁊ ĩmediate in eã trãsmutari. sanguis eñi tẽdit ad nãm magis grossam ⁊ cõpositã: vapor aũt ⁊ aer tẽdũt ad naturã simplicẽ ⁊ elementarẽ magis. ¶ Diceret aũt quis ꝙ spiritus generat͛ ĩmediate ex vna cõi mã que est quedã substãtia vaporosa subtilis alia a nã sanguis ⁊ nõ sanguis: ⁊ a natura aeris exterioris ⁊ spũs vaporosi ⁊ odorabilis. cũ ergo ex sanguine solo fiat spiritus in illã cõuertet͛ prius: ⁊ cũ ex aere solo vel fumo odorabili fiet spũs: etiã prius ꝯuertet͛ in illã. illa enim erit ĩmediatum subiectũ ⁊ materia spũuꝫ: quẽadmodũ nos videmus ꝙ si forma carnis debeat ĩduci in sanguinẽ: opꝫ in alia mãm prius sanguinẽ cõuerti: ⁊ simil͛r si forma sanguĩs dꝫ ĩduci in materias diuersas opꝫ in aliã mãm prius ipsas ꝯuerti. ille. n. pñt eẽ diuerse materie. Nã ex pane fit sanguis ex carnibus ⁊ herbis ⁊ vino mistim simul ⁊ diuisim: q᷑ prius fit chilus. Si ḡ ex spũ ⁊ ex fumo ⁊ ex aere exteriori fieret aliqua mã ex qua fieret spũs: et ã in sanguĩe illa eadẽ mã fieri posset vñ aer exterior ⁊ odorabil͛ vapor ⁊ sanguis poterũt ſꝫ dictũ modũ spũm nutrire ⁊ restaurare. Et hãc rõnem putaui alias veridicam credẽs cum supficie verboꝝ Gal. tenere. hec aũt imaginatio propter multa apparẽtia dicta rõnabil͛r deficit. Nã non est credendũ ꝙ inter nãm sanguinis ⁊ nãm vapoꝝ qui sunt formal͛r spũs sit res media differẽs substãtial͛r a nã cuiuslibet. s. sanguĩs ⁊ spũs: sed sanguis vaporosus statim amittẽs formã sanguĩs ĩduit formã spũuꝫ de sanguine dico qui fit spũs ⁊ est satis ꝯueniens. Sil͛r ẽt videt͛ de nutritiõe mẽbroꝝ vt ẽt illa rõ asseruit: ⁊ ẽt de spũs nutricatiõe large sumẽdo nutricationẽ. Sic ergo est ꝙ mẽbra ex sanguine nutriũtur absqꝫ hoc ꝙ sanguis in mãm illã transeat que hẽat aliam formã substãtialẽ: lꝫ. n. humiditates sint alie ab humoribus ſm modũ substãtie: ipse tñ aut actu sunt sub formis substãtialibus humoꝝ: aut sub formis substãtialibus mẽbroꝝ: vñ oẽs cõcedũt in eis fieri aut putridã febrẽ vt cũ hñt humoꝝ formas: aut ethicã vt cũ habẽt formã mẽbroꝝ nullã ponẽtes mediã formã substãtialeꝫ. Sanguis ergo amittẽs ĩmediate formã substãtialẽ sanguĩs: acq̃rit ĩmediate mẽbroꝝ formas: ⁊ lꝫ prius habeat alium modũ substãtie: nõ tñ aliã formã: sic ergo ꝯueniẽs erit ꝙ cũ sanguis subtilis amittit formã humoris ꝙ acq̃rit spũm formã absqꝫ hoc ꝙ prius transeat in aliã nãm: ⁊ hoc roborat͛. Nã nõ plus distat sanguis subtilis q conuertit͛ in spũm a nã spũs q̃ꝫ sanguis grossus a nã mẽbroꝝ: imo eq̃liter ab eis distãt cũ spũs ⁊ membra ex eis ĩmediate fiãt: ⁊ iõ cõis mã eius equal͛r ab eis distabit: ĩmo si erit aliq̃ diuersitas erit hec: q᷑ sanguis grossus plus distat a nã mẽbroꝝ q̃ꝫ sãguis subtilis a nã spũum. mẽbra. n. generant͛ ⁊ nutriunt͛ ex sanguine ꝑ quãdã inspissationẽ ⁊ ĩuiscationẽ: sꝫ spũs ꝑ solã euaporationẽ ⁊ subtiliationez.

Cõtra chilus ĩmediate fit ex diuersis materiebus.

manifestũ

manifestũ aũt est ꝙ facili⁹ est a calido cordis sanguinẽ subtiliari ⁊
euaporari ꝗ̃ a calido mẽbroꝝ sanguinẽ ĩspissari ⁊ iuiscari vt notũ
est. Si ergo in trãsitu sanguis in mẽbra nõ fit acq̃sitio alterius for
me subalis: ſ; post formas humoꝝ inducit forma mẽbroꝝ sic dcm̃
est: g̃ ĩcõueniẽtius est vt nõ fiat trãsit⁹ subtilis ꝑtis humoꝝ in aliã
formã subalez prius ꝗ̃ spũs fiãt: ſ; cũ subtilis ⁊ vaporosa pars san
guinis amittit humoris formã ĩduit spũs formã. nõ g̃ aliã mãm po
nere opʒ q̃ differat ab alijs subaliter. ¶ Adhuc autẽ huic mãe cõi
opʒ dare locũ distinctũ a spũ in quo ꝯtineat. hec enim mã assimila
tur chilo in quẽ prius mãe diuerse ſm spẽm trãsmutant: nõ enim
hec mã spũum põt assimilari sanguini: qm̃ sanguis ꝓ sui mã vnicã
solã mãm hʒ. mã aũt illa cões ꝑtes diuersas hʒ vt sanguinẽ ⁊ aerẽ.
sicut g̃ nã ꝓpriũ chilo fecit vas in quo diuerse mãe trãsmutant in
vnã cõem formã siue simul siue diuisim adueniant: sic ⁊ huic mãe
ꝓprie vnũ vas facere debuit aliud a loco in quo ꝯtinetur spũs: nul
lum autem est tale. ¶ Sʒ tu dices nã fecit pulmonẽ locum cõem
mãe in quã trãsmutat vapor ⁊ aer: sed vẽtrẽ dextrũ aut mediũ po
suit locũ cõis mãe in quaʒ transit sanguis. ¶ Dõm ꝙ hoc est qð in
errorẽ ĩcidit: sicut enĩ alia forma vel ꝓpria complo. i. modus sube
pulmonis est alia a cõplone ⁊ modo sube cordis: sic mã illa cõis q̃
in dextra parte cordis cõtinetur alia est oĩno a mã cõi que ꝯtinet
in pulmone: q̃ sicut stõchus alius ab epate: iõ differũt in eis gene
rata. erũt ergo ille due mãe cões ĩmediate sumẽtes spũs formã. h
aũt esse falsum mõstratũ est prius. ¶ Rursus aũt ad ꝑncipale. si va
por aliq̃s exterior aut aer põt restaurare spũm ad q̃d nã eguit illũ
restaurare ex sanguine: cũ maiorẽ copiaʒ aeris ꝗ̃ sanguis habere
possit. Amplius eadẽ est mã generationis ⁊ nutricationis: vt Ari.
scðo de gnõne ca.12. al's. ca.4. generat aũt spũs ex sanguine: g̃ ab
illo restaurabit ⁊ generabit. ⁊ hãc opi. Aui. sensit supra fen.10. vbi
cõparat aerẽ ad nutrimẽtũ spũs: sicut aquã ad nutrimẽtũ mẽbro
rũ. sicut. n. aqua nõ ꝓprie nutrit: vt oẽs ꝯcedũt sic aer. vñ Aui. sub
dẽs ibi cãm dicit: vnũq̃ðꝗ̃ enim duoꝝ. s. nutrimẽtũ spũs ⁊ corpo
ris est corpus cõpositũ ⁊ nõ simplex. Et Gal. ẽt tenet ꝑ de elñtis q̃
corpus simplex nõ nutrit nec restaurat spũs. ¶ Ex q̃bus iaʒ dictis
pʒ ꝙ odor sumẽdo eũ ꝓ subtili suba quadã: silr ẽt aer ⁊ odor non
nutriũt nec restaurãt spũm: q̃ de odore vt notat spẽm ĩtentiona
lẽ nullus dubitat. ¶ Uiso g̃ ꝙ odor ꝓꝑe spũs nutrire nõ põt: neq̃
ẽt spũs põt ex eis ĩmediate generari: restat ostẽdere q̃ño odor cõ
fortat cor: vñ ponit oĩs medicina odorifera cordialis. ¶ Dico g̃ ꝑ
ꝙ odor ꝑncipalr ꝯfortat sensitiuã virtutẽ q̃ est virtus odoratus: ⁊
exinde sensum cõem: ⁊ alias virtutes sensitiuas alligatas: cui⁹ sen
sus cõis ſm rei veritatẽ ꝑmũ subm est cor: vt Ari. in plurib⁹ locis
sensit. cũ g̃ odor est ĩmediatũ obm sensitiue virtutis: circa eã ĩme
diate causat delitia qñ odor ꝯueniẽs erit vt qñ medicĩa est odori
fera: sic tristitia qñ erit ĩcõueniẽs vt fetor: ex delitia g̃ ꝑus in sensi
tiua virtute fiet ꝯfortatio. vñ Ari. de pomo. aĩa sensitiua in qua cõ
municamus cũ brutis odore bono fouet. Alius aũt modus ⁊ mag̃
ꝓprius ꝯfortandi ⁊ est ex ꝯueniẽtia: nã odor suba subtilis est sicut
spũs: lʒ ẽt qualitate ꝯueniat vt supponit: nulla enĩ medicina feri
da sed odorifera cordialis est. Ex hac g̃ ꝯueniẽtia spũm ꝯfortat: ⁊
dato ꝙ in spũʒ nõ ꝯuertat: sicut videmus hyacintũ absq̃ ꝯuersio
ne ꝯfortare cor. Alius aũt est modus ꝓprius magis: ꝓpter qð ꝯsi
derãdũ ꝙ vapor rei odorabilis attractus ad cor miscet spiritibus
ad ꝑuas ꝑtes: q̃ sibi est ꝯformis: cũ g̃ in spũ est mala dispõ resol
uẽs spũm obijcit se vapor mãliter illi resoloni: ⁊ tũc ex spiritu nõ
fit tãta resolo. Et si cã vel dispõ nocẽs spiritui est calida: si odoren
tur odorifera frigida: ꝑ ipsa obstãt mãliter resoloni spũum: q̃ spi
ritui miscent. Scðo cũ q̃litate frida cũ qua sũt admista minimis
ꝑtibus spũs alterant caliditatẽ fundatã in spũ resoluentẽ eũ. Silr
si dispõ ledẽs spũs fit frida ꝓhibẽs eoꝝ motũ ⁊ subtilitatẽ: si odo
rant odorifera calida: ꝑ q̃dẽ admista spiritibus reddũt eos mobi
les ⁊ equales magis vt oꝑa vite ꝑficiãt. Scðo caliditate alterãt ⁊
resistũt frigiditati nocẽti spiritib⁹: ⁊ hoc nõ est: q̃ odor mãliter cõ
uertat ⁊ fiat spũs. Sicut nos videmus ꝙ aliq̃s debilitatus subito
ex aliqua cõplone calida mẽbroꝝ vel stõchi: si sumat aquã fridaʒ
subito cõfortat: ⁊ hoc nõ est: ꝙ aqua subito stomachũ nutriat vel
mẽbrũ: sed q̃ resistit caliditati resoluẽti: multo g̃ magis erit simi
le in hoc. ¶ Sʒ tu dices hoc idẽ posset facere aer calidus vel frigi
dus resistendo caliditati vel frigiditati spũum. ¶ Dõm ꝑ ꝙ aer ẽt
hoc facit sed magis nos ꝯfortat res odorifera ꝓpter ꝯuenientiaʒ
⁊ ꝓprietatẽ q̃ ĩ odore est ⁊ nõ in aere: vñ vapor rei odorifere facit
hanc ꝯfortationẽ inquãtũ delectabilis ⁊ inquãtũ calidus vel frigi
dus. ꝓpoportio aũt rei odorabilis cõuenientis ad animã per vir
tutẽ odoratiuã est sic ꝓportio obiectoꝝ ad alias sensitiuas virtu
tes: cũ eis ꝯueniũt. illi aũt ꝓportiones cũ sint ꝓprietates occulte
sunt. ¶ Secundo dõm aliter ꝙ vapor cũ sit quid simile nature cõ
positi ex quatuor elementis magis cõforme est vt mala qualitas
existẽs in spiritu possit agere in eũ compositũ ꝗ̃ aer. compositum
enim plus agit in cõpositum ꝗ̃ in simplex: vt sumi põt ab Isaac ꝑ
elemẽtoꝝ ꝑ cap. aut etiã põt remanere admistus spiritui vsq̃ ad
minimas partes cũ ad cor simul cũ aere attrahit: aer aũt attrahi
tur ⁊ compellitur: cum sit propter euentationem calidi: ⁊ non for
san est necessarium vt minimis partibus cordis misceat: sed va
por ex cõueniẽtia quadam simul cũ aere trahitur: ⁊ ideo spiritus
mistus simul cũ eo remanere potest ⁊ recipere eius actionez resi
stẽdo actioni cõtrarie qualitatis: aer aũt sui simplicitate hoc non
patit: aut statim disponit malitia qualitatꝭ que spiritui nocẽt ⁊c̃.
¶ Ad obiecta in ꝯtrium dõm ꝙ vbicunq̃ Aui. ⁊ Gale. dicũt spiritũ
nutriri ex aere vel vapore intelligũt de nutricatiõe impropria sa
tis. hec enim admistio vaporis vel aeris cũ spũ nutritioni similat.
ꝓpter quid autem confortantur ⁊ viuunt ex odoribus pʒ sicut q̃
dam viuũt ⁊ ꝯfortant ex potu aque frigide ⁊c̃.

¶ De cura tremoris calidi. Cap.4m.

Si iste tremor cordis est cũ mã ⁊ euacuas eaʒ
⁊ remanet vestigiũ ei⁹: aut est tremor cordis
calidus sine materia: tũc opʒ vt cibetur bñs
eũ cum eo quod paruʒ est ⁊ confert sicut est
panis ĩfusus in aqua ros. in qua est parum vini odori
feri ⁊ panis cũ syrupo de pomis: ⁊ ius pomoruʒ ⁊ lac
acetosum sine butyro qð est tẽporis propinqui cõmo
tioni aut nõ acetosum valde ⁊ cucurbita ⁊ blitis ⁊ fru
ctus fridi. Si aũt tolerat carnẽ tũc vtat alcares ⁊ ba
lusen ⁊ pulloꝝ ⁊ alcubugi ꝓprie. Habet enim ꝓprie
tatẽ in hac re ꝑꝑ frigiditatẽ cõplexionis ⁊ species ace
tosoꝝ que oẽs facte sunt cũ succis fructuum ⁊ acresta
⁊ pomis acetosis ⁊ aceto acuto super quod sparsa sit
aqua ros. ⁊ aqua salicis. Si autem fuerit acetositas ci
tri ⁊ lymonis erit res magis iuuatiua.

¶ Hic Aui. magis in spãli determinat de cura tremoris cordis. Et
ꝑ calidi. Scðo fridi. ibi (Euacuãtia.) ¶ Pria in duas. Nã ꝑmo enu
merat simplices medicinas magis. Scðo cõpositas. ibi (Composi
ta vo.) ¶ Pria in duas. Quia ꝑ ponit curã tremoris cordis calidi
qñ caliditas nõ est in vltimo vehemẽtie. Scðo qñ est in vltio. ibi
(Qr si res fiat vehemẽs.) ¶ Dic̃ g̃ ꝙ si tremor cordis calidus fiat
a mã calida q̃ fuit euacuata aut quã euacuamus: tñ remanet im
pressio caloris. Aut est sine mã: ⁊ opʒ ꝙ sit cib⁹ eius pauce quãtita
tis vt nõ virtutẽ aggrauet multitudine ⁊ multi nutrimenti ⁊ citi:
vñ multũ ꝯferat vt est panis ĩfusus in aqua rosata in qua est paꝝ
vini odoriferi. s. ad defendẽdũ ⁊ ꝯfortãdũ spũm ſm cañ. supra da
tũ. Et panis in syrupo de pomis ⁊ fructib⁹ cuius descriptionẽ Aui.
ponit. 5. cañ. trac. 6. Et ius. i. aqua decoctiõis. Uel fruct⁹ pomoꝝ. s.
asceni vel macianoꝝ q̃ nõ habem⁹: ponamus ergo succuʒ grana
toꝝ aranty vel acreste. Et lac acetosuʒ: q̃ ĩfrigidat ⁊ resistit male
cõploni calide cordis sicut ꝑdicta faciũt. Sine butyro: q̃ cito buty
rũ ĩflãmat. Qð est ꝓpinq̃ tꝑis cõmotioni. i. qð est pauci tꝑis ex q̃
fuit cõmotũ ad acetositatẽ. Aut. exponit se. Aut nõ acetosuʒ valde
ꝑꝑ nimiã friditatẽ: aut q̃ tũc ad corruptionẽ tẽdit. Cucurbita: q̃
frida oĩa ista nõ tñ oẽs spẽs blitis: ſʒ illa q̃ nitrosa nõ ẽ. nitrosa. n.
ponit cal'a. nã Aui. põit eã. 2. cañ. calidã ⁊ siccã ⁊c̃. Sera. ãt fridã ⁊
humidã loquẽtes de diuersis spẽb⁹. Dixit post ꝙ si tolerat carneʒ
vtat alcares ⁊ halusen pulloꝝ. Ista sũt cibaria vel modi cibarioꝝ
cũ aceto q̃ tusci sulsuʒ vel ꝯgelatinã vocãt: sic ẽt almosos est hui⁹
gñis. de q̃b⁹ ẽt loq̃tur Aui. 4. cañ. fen. 1. c. de cura febris pestilẽtia
lis. Dʒ ẽt eẽ ex pullis nõ ex extremitatib⁹ agni sic ꝓpriũ nomẽ alca
res sonat in arabia: q̃ pulli digerunt faciliter: ⁊ ex hoc põt habe
ri ꝙ panis infusus in vino cũ aqua rosata facilius digerit ꝗ̃ caro
pulloꝝ: q̃ Auic. subdit. si aũt tolerat carnẽ. Et cibet ex alcubugi. i.
perdice vel starna: q̃ hʒ ꝓprietatẽ in hoc. naʒ caro eius abstergit
cor: vt Aui. 2. cañ. c. de cubugi. ⁊ ꝯfert h̊ ꝑꝑ friditatẽ cõplonis. naʒ
caro starne vel ꝑdicis: lʒ sit tẽperata: tñ parũ ad frigiditatẽ decli
nat: vt Isaac de dietis vniuersalibus. c. de speciebus volatilium.
in principio. ⁊ dixit ꝙ conferunt reliqua acetosa.

¶ Qr si res fiat vehemens ⁊ inflammatio da ei ad bi
bendũ aquã frigidã ⁊ aquã niuis mistã cum aqua ros.
dando sorbitionem post sorbitionẽ: ⁊ da ei ad sorbẽ
dũ syrupũ de fructibus ⁊ syrupũ de malis asceni ⁊ que
sunt sil'ia illis dãdo aliq̃d post aliq̃d. Et si tibi necessa
riũ fuerit vt dissoluas in eo cãphorã fac. Et qñq̃ʒ est

tibi necessariũ vt sis cõtẽtus in eo dãdũ ipsi lac acetosum in potu ab vna lib. vsqȝ ad. ij. lib. ⁊ perueniet ei cibus. Or si tibi necessarium fuerit vt cõfortes eum cum aliquãtulo ex medulla panis ⁊ tortellarũ fac.

¶ Hic põit curã tremoris cordis calidi qñ calitas est vehemẽs. Et p̊ facit hoc. Scd̃o numerat quasdaȝ medicinas simplices in ƀ. ibi (Sup buglossaȝ.) ⁊ Pria in. d. Pr̃io põit curã q̃ se v̍tit ad dispõnẽ. Scd̃o ea cuius ĩdicatio sumit a virtute. ibi (Si autem inueneris.) ¶ Dicit p̊ q̶ caliditati vltime dȝ dari res multũ. s. actu frigida: vt aqua frigida ⁊ aqua niuis: ⁊ det paulatine ne calorẽ nãlẽ suffocet: ⁊ qñq; damus lac acetosum qđ est cibus ⁊ medicina.

¶ Si autem iuenieris virtutem debilem ⁊ timueris extinctionem non erit excusatio quin permisceas cũ hoc ⁊ cum eis que via eius incedunt ex cubebe ⁊ cardamomo ⁊ folijs citri ⁊ etiam ex coriandro ⁊ camphora cũ ros. ⁊ spodio vt temperent ea.

¶ Ex quo sumitur q̶ non in omni cura male cõplõnis calide cordis oportet frigidis admisceri calida: sed tunc tãtuȝ quando caliditas nõ est vltimata: ex hoc hȝ dubium per se. Dixit postea q̶ si virtus esset debilis: opȝ q̶ illa frigida tẽperent cũ aliquibus calidis. nam illa frigida virtutẽ extinguerẽt que debilis est.

¶ Sup buglossaȝ v̊o sis audax vt nõ timeas malitiam eius: ⁊ vtere ea cum omni qđ in potu tribuis ⁊ in cibo das. Etenim iam cucurrit consuetudo vt in potu tribuatur ⁊ silr̃ aque eius distillate.

¶ Determinat spãliter quedã remedia. Et p̊ q̃dã que p os sumunt. Scd̃o q̃daȝ que exterius applicant. ibi (Et stude.) ⁊ Pria in duas ƀm q̶ duo enumerat. Scd̃a ibi (Et qñq; ɔfert.) ¶ Dic̃ g̊ p̊ q̶ sis audax in dãdo buglossam ƀm oẽm modũ administrãdi. est enim tãti iuuamẽti q̶ iã currit consuetudo eius in vsu: ⁊ hoc videt buglosse inesse a ꝓprietate cũ ipa ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ paꝝ decliner: vt Aui. de viribus cordialibus. c. de lingua bouis.

¶ Et qñqȝ ɔfert ei potare pondus. ʒ. j. de reubarbaro sceni in aqua frida dieb⁹ ɔtinuis. Et stude vt sit aer infrigidatus vltia ĩfrigidatiõe: ⁊ vt sint roratiões ⁊ odoramẽta aromatizata cãphorata ⁊ ex sandaloꝝ pñtia: ⁊ nõ ẽ malũ vt roret sup ea aliq̃d vini cũ tãta q̃ztitate q̃ penetrare faciat aromaticitatẽ eoꝝ ad cor. Et ex eis q̃bus iuuat hñs tremorẽ cordis calidũ est ꝑmutatio ab aere suo ad aerẽ fridũ. Illud. n. reducit ad sanitatẽ. Et nõ opȝ vt obliuiscaris emplastra ĩfrigidantia sup cor facta ex sandalis ⁊ aqua ros. ⁊ aqua ferrarioꝝ ⁊ cãphora ⁊ ros. ⁊ spodio ⁊ lentibus emplastretur cum eis os stomachi: ⁊ proprie in febribus.

¶ Dixit q̶ ɔfert qñq;. q̶ qñ est mã que euõne indiget sumere dȝ de reubarbaro omni die. ʒ. j. cũ aqua frigida. Reubarbarũ enĩ nauseatiuũ v̄r: vñ cuȝ aqua frigida melius ɔtinet: ⁊ q̶ actualis frigiditas aque calide complexioni male resistit. Ex quo apparet verũ eẽ qđ supra dicebat Auic. velle q̶ a corde paulatim ⁊ in multis vicibus euacuetur mã illa: ⁊ illa fit maior dosis cõtinuando: q̶ minor dari posset. Postponit alia remedia in alterãdo ipsum ⁊ patet.

¶ Cõposita v̊o iuuatiua in hoc sunt vt in potu dentur trocisci de cãphora cũ croco cũ syrupo acetositatis citri. Et qñqȝ ponunt in eo folia citri ⁊ diamuscũ dulce ⁊ letificãs ĩfrigidatiuũ. Descriptio exꝑta ad illũ q̶ non est ex caliditate vehemẽti spodij ꝑtes. iiij. xyloaloes idi gallie muscate amboꝝ añ. ʒ. j. cardamomi gariofiloꝝ amboꝝ añ. ʒ. j. cãphore. ʒ. ß. dragagãti. ʒ. iij. fiãt trocisci cũ aqua de tereniabin. Sitqȝ vnusq̃sqȝ trociscus ponderis medietatis vnius. ʒ. Descriptio alia. ℞. doronigi ꝑtem. j. cãphore quartã ꝑtis: sandaloꝝ tertiã partis margaritaꝝ karabe coralli xyloaloes spodij ros. oiuȝ añ. medietatẽ ꝑtis: buglosse ꝑtes due: conficiant cum aqua maloꝝ: ⁊ fiãt inde trocisci. Et qđ ex eis in potu sumit sit põdus. ʒ. j. vsqȝ ad aur. Medicamẽ forti⁹ illo in extinguendo. ℞. seminis lactucaꝝ seminis endiuie spodij rosaꝝ sandali seminis portulace buglosse coriãdri sicci coralli karabe margaritaꝝ: oiuȝ añ. ꝑtes due: cãphore q̃rtã ꝑtis. Sitqȝ qđ ex eo in potu sumit pondus. ij. ʒ. Descriptio alia. ℞. amili karabe margaritaꝝ melisse felẽgemisk aluminis iameni frixi: oium añ. partes. iij. luti armeni rubei coriãdri: amboꝝ añ. partes. v. Sitqȝ qđ ex eo in potu sumit põdus aur. cũ aqua melisse. Or si supfluat res ⁊ augmẽtat ĩflãmatio ⁊ timet q̶ sit vestigiũ apatis: tũc fortasse est tibi necessariũ vt in potu des semẽ mãdragore ⁊ opiũ. Et melius q̃dem est vt in potu tribuas de semie mãdragore põdus q̃rte. ʒ. j. ⁊ de opio vsqȝ ad medietatẽ. ʒ. j. ꝑmistis cũ medicamine aromatizato ex musco ⁊ xyloaloe crudo ⁊ cãphora ⁊ croco ƀm virtutẽ ⁊ horam necessitatis.

¶ Hic enumerat medicinas cõpositas. Et p̊ q̃sdaȝ quaꝝ descriptio aliunde sumit. Scd̃o quasdã quarũ hic ponunt descriptiones. ibi (Descriptio.) ¶ Dicit ergo q̶ medicine q̃ iuuant in tremore cordis sunt. s. vt dent in potu cũ aqua buglosse vel alia re acetosa trocisci de cãphora cũ croco. cãm assignat supra Auic. ⁊ eoꝝ ponit descriptionẽ q̃nto cañ. trac. s. ⁊ sufficit dare. ʒ. j. ex eis vt vnũ trociscum. eandẽ descriptionẽ ponit Mesue. s. distinctione. Et qñq; ꝑꝑ virtutis debilitatẽ timẽtes ĩfrigidationẽ nimiã miscemus cũ potu hoꝝ trocis. diamuscũ dulce: cuius descriptio ponit. 5. cañ. tract. 1. Dixit aũt dulce: q̶ hoc est cõueniens habentibus cõplexionem calidam nãlẽ: sicut amaꝝ ɔfert hñtibus cõplõnẽ tẽperatã: vt Auicẽ. in suo de virtutib⁹ cordialibus penul. c. Et letificãs ĩfrigidatiuũ. hui⁹ descriptio nõ v̄r poni in q̃nto: ſȝ vide in de virib⁹ cordialibus in fine. Ponit post Aui. exꝑtã descriptionẽ in cura tremoris cordis qñ cõplexio calida mala nõ est vehemẽs: in qua si cõpenset: ingrediunt dracme septẽ cũ dimidia reꝝ fridaꝝ ⁊. iiij. reꝝ calidaꝝ: ⁊ iõ ad frigiditatẽ tẽdit: ſȝ nõ cõpeteret. si mala cõplõ calida eẽt vehemens. Scd̃a v̊o descriptio est q̃si eq̃lis ĩtentionis. Tertiũ medicamẽ est forte: q̶ non ingredit aliqua medicina q̃ habeat calefacere. Quarta descriptio est multe infrigidationis: ſȝ recipiat felengemisk. i. ozimũ gariofilatũ ƀm Simonẽ ia. ⁊ Mũdinũ. Alias iameni frixi. i. cõbusti. melior spẽs aluminis iameni vt Sera. hȝ aũt stipticitatẽ cuȝ caliditate q̃daȝ ⁊ acuitatẽ adustio remouet ab eo. illud ẽt sue subeꝑbet subtilitatẽ. Modus aũt adustionis est vt q̶ nõ ꝑuenit ad rubeũ colorẽ ƀm Sera. ⁊ Seruitorẽ sicut modus cõbustionis calcãti vel colcotar: cuius est talis assatio: accipiat ⁊ ponatur in testa olle noue: ⁊ ponat sup prunas: ⁊ dimittat donec colorem mutet. Dixit post q̶ si caliditas ⁊ ĩflãmatio auget in corde: ⁊ timet ꝑꝑ caliditatẽ de ĩflãmatiõe vel ebullitiõe ⁊ apate: detur mandragora ⁊ opiuȝ sub quãtitate minori: quasi dicat tutius ꝓcedendo: ⁊ hoc voluit ĩferre q̶ fiat ƀm virtutẽ ⁊ temporis necessitatem.

¶ Dubitat aũt nam Aui. de mãdragora p̃cepit dare q̃rtam partem ʒ. vnius: ⁊ de opio ɔcedit vsq; ad mediũ vni⁹. ʒ. q̶ cõcedit. ʒ. ß. que est dupla ad quartam ꝑtem. ʒ. vnius. ⁊ Huius aũt ɔtrium ponit. z. cañ. ca. de opio. vbi dosim opij ad plus vult eẽ duo danich qđ est põdus. viij. ʒ. vnius siue. viij. granoꝝ ordei. Et post vult q̶ quãtitas q̃ de eo dat: sit q̃ztitas lenticule magne. Et q̶ plus est ɔ̃ hoc ꝓ vna dosi opij precipit duplũ mãdragore. ¶ Sciendũ q̶ opium est multiplex. Unũ qđ colligit per resudationem: ⁊ huius dosis est parua minor dosi mãdragore. Aliud est dictũ opium miconis factũ ꝑ expressionẽ capitum papaueris: ⁊ illud est magis debile q̶ primum. Tertiũ est qđ fit de succo lactuce: ⁊ illud est debile: ⁊ põt esse debilius mãdragora: ⁊ de hoc forsan est sermo Auicẽ. ¶ Aliter forsan rñdetur ⁊ subtilius: ꝑꝑ qđ ɔsiderãdũ q̶ medicine solutiue hñt doses determinatas quas transire non cõuenit vt agarici. ʒ. j. ß. vel. ij. sed medicine alteratiue vt alteratiue nõ ꝓprie determinant ad dosim: vñ auctores eaꝝ doses nõ ponũt sed ꝓprie sumunt ƀm gradũ dispõnis p̃ter nãm quã alterare volumus siue ĩtendimus: sic̃ de lactuca cõiter dam⁹ ponẽdo exẽplũ. ℥. iij. ſȝ si expedit multũ infridare damus lib. j. silr̃ de aqua frida damus cyatũ. ſȝ ĩdicatõe sumpta a dispõne: damus qñq; quãtũ vult ĩfirm⁹: ⁊ qñq; ꝑmutam⁹ medicinas de gradu in gradus. Sȝ p̃dict⁹ ƀmo ĩcludit difficultatẽ. an. s. lactuca: aut alia medicina ascẽdẽs in quãtitate ascẽdit in gradu.

Dubium

¶ Scd̃o ɔsiderandũ q̶ opiũ mãdragora ⁊ silr̃ia frigida ⁊ euforbiũ pyretrũ ⁊ anacardus ⁊ silr̃ia calida: qñq; dant vt operent ꝑ v̍tutes primas vt opiũ vt infrigidet: silr̃ mandragora ⁊ euforbiũ q̶ calefaciãt. Qñq; dant q̶ q̃rim⁹ alias oꝑatiões ex eis: ⁊ nõ dant ꝓprie ad alterãdũ discrasiã calidã vel aliã sic̃ dam⁹ opiũ vt stupefaciam⁹ eũ

in quo

in quo volumus secare apa: aut dam⁹ ipm vt iducam⁹ somnū in forti dolore: aut vt stringat mā subtilē vt in fluxu vētris catarro ⁊ tussi: aut vt ꝯsolet qñq₃ medicias alias vt in tyriaca. Silr eufor biū qñq₃ dam⁹ vt societ aliqs medicias ⁊ frāgat earū ꝟtutes: mō differt dosis opij qñ daꝛ ad alterādū: ⁊ qñ daꝛ ad stupefaciendū ⁊ iducēdū somnū ⁊c. nā qñ daꝛ vt somnū iducat vel vt strīgat catar rū ⁊c. tūc dam⁹ in ꝑua q̄titate: q₂ nō q̄rim⁹ ex eo ifridationē ꝑ se: ſ₃ q̄rim⁹ stuporē vel cōpressionē: ſ₃ qñ daꝛ ad ifrīdādū: op₃ ꝙ deꝛ parū vel multū ſm ꝙ mala cōplexio excedit. Et absolute plus daꝛ de opio qñ daꝛ ad ifrīdādū vbi est mala cōplexio calida que resistit friditati opij: ſ₃ qñ daꝛ ad ꝯstringēdū nō est neciū ꝙ sit mala cōplexio calida. Silr de eusorbio qñ dam⁹ vt ꝯsolet paꝝ de eo venit ꝓ dose: ſ₃ qñ dam⁹ vltime friditati dam⁹ multū. Silr de anacardo vt in paralysi vel apoplexia vel epilepsia ⁊ cōgelatione: vt appꝫ ēt de opio qñ est multa iflāmatio pōt multū dari ſm ḡdū ifrīdationis ⁊ iflāmatiōis. ⁊ qñq₃ daꝛ paꝝ: ⁊ h̄ Aui. ꝯsiderās nō posuit vnā dosim opij sed plures: vt in ca. de opio. ¶ Cōsiderādū ꝙ mos est auctorib⁹ qñ docēt exhiberi fortia medicamina ꝙ ꝑus a debiliorib⁹ īcipiūt ⁊ exinde ad fortiora: ⁊ qñq₃ fortiora docēt scđo dari in maiori q̄titate q̄ debiliora. v̇.g. siqs patiaꝛ fortē caliditatē in epate dicēt da sibi. ℥.j. syrupi rosati: ⁊ si nō ꝯfert da sibi. ℥.ij. syrupi de papauere. nolo tñ ꝙ syrupi de papauere sit maior dosis q̄ syrupi ro. q₂ de se est minor: tñ in isto casu q₂ si nō ꝯtulerit syrupus ro. est signū multe iflāmatiōis: ḡ de alio fortiori syrupo d₃ dari dosis magna. Dictū ḡ Aui. faciebat difficultates duas. Prīo qūo de opio daꝛ tāta dosis cū ei⁹ dosis sit lēticula: q₂ ei⁹ dosis terminatur vt alteret malā discrasiā ⁊ ſm discrasiā dam⁹: ⁊ q₂ in corde ꝓsuponiꝛ iflāmatio ⁊ apa: iō dam⁹ de opio magnā dosim. Scđam difficultatē faciebat qūo de mādragora min⁹ ⁊ de opio plus q₂ nō vult Aui. ꝙ dosis opij sit maior absolute q̄ dosis mādragore: sed vult ꝙ data mādragora si nō ꝯfert ꝙ deꝛ maior dosis opij vt. ʒ.ß. nō.n. tūc ē loc⁹ pigritie qñ cor apaꝛ: docet tñ ꝯsolari: vt dicit Aui. de cura tertiane nō pure. vbi pōit duas receptas. ⁊ de 2ª magnū vꝫ dare ḡdū de pª. ʒ.ij. cū 2ª nō sit multū fortis medicina.

¶ De cura tremoris frigidi. Cap. 5m.

Euacuantia quidē si fuerit illic materia sint ſm semitam quā tibi exposui.

¶ Hic ponit curā tremoris cordis frīdi. Et p̊ ponit curā ꝑ euōnē. Scđo ꝑ alterationē. ibi (Medicie āt ꝑmutātes.) ⁋ Prima in .ᴅ. Nā p̊ ꝑmittit. Scđo exequiꝛ. ibi (Et ex eis.)

¶ Et ex eis que expta sunt ad flegmaticū humidū de illis siue sint in partib⁹ cordis ⁊ in stōcho: est vt sumatur agarici pōdus medietatis. ʒ.j. ⁊ pulpe collogntide pondus. j. danich: ⁊ turbith pondus ʒ.j. ⁊ bdellij pondus danich: ⁊ musci ⁊ croci: amborum ana taxaugi: ⁊ xyloaloes indi pondus danich: ⁊ salis naptici pōdus quarte. ʒ.j. ⁊ est dosis vna.

¶ Hec in duas. Primo ostēdit medicamē euātiuū qñ mā est frida flegmatica. Scđo qñ est melīa. ibi (Et ex eis.) ⁋ Ponit medicamē ⁊ dicit ꝙ assumaꝛ agarici. ʒ.ß. ⁊ hec q̄titas est minus q̄ medietas vni⁹ dosis: pulpe collogntide pōdus vni⁹ danich. Est aūt danich .s. paruū pōdus octo ḡnoꝝ ordei: ⁊ est octaua ꝑs vnius. ʒ. ⁊ hec est q₂ est min⁹ q̄ 3ª ꝑs dosis collogntide: q₂ d̄ ea pōt daria. vj. kirat vsq₃ ad. x. ſm Mes. Est aūt chirat ſm Simo. pōdus. iiij. ḡnoꝝ ordei. vñ dicit ꝙ danich ꝯtinet duo chirat. ſm alios est pōdus. iij. ḡnoꝝ frumēti. Turbith. ʒ.j. posset in dosi cōpleta dari de eo. ʒ.ij. sic etiā illa tria solutiua simul accepta sub diminuta dosi faciūt vnā cōpletā dosim. nā. ʒ.ß. agarici ⁊. ʒ.j. turbith ⁊. viij. gra. de collogntida in pōdere simul iuncta sunt vna solutiua medicina: ⁊ est satis fort̃. Ponit postea Auicē. quasdā medicinas ꝯsolātes: ⁊ ex eis quedā sunt ad ꝯsolationē collogntide sicut bdelliū: nā timeꝛ ex collogntida excoriatio itestinoꝝ ꝑꝑ sui serositatē. bdelliū aūt sui acuitatē remittit ⁊ acqrit sibi glutinositatē: vt sumiꝛ ex Mesue ca. de collogntida. Quedā ex eis sunt ꝯsolatiue cōes ꝯfortādo ꝑncipalia: ⁊ faciēdo venire virtutes harū medicinarū ad cor: sicut muscus ⁊ crocus añ. taxaugi. Taxaugi aūt pōdus est triū granoꝝ ordei. Ad hāc ḡ itētionē xyloaloes poniꝛ: q₂ cor ꝯfortat cū calefactione: nō sicut ꝑdicta calefaciūt: ⁊ h̄ queriꝛ in hac mā frigida. Sal napticū iuuat agaricū ⁊ turbith ēt ꝑꝑ illud qđ incidit mām ⁊ ꝑparat eā expulsioni. sunt enim turbith ⁊ agaricus tarde solōnis. Et est dosis vna q₂ totū in suba est. ʒ.ij. ⁊ danich. j. ⁊ duo taxaugi. i. sex granoꝝ ordei. verū est tñ ꝙ sine colloquintida esset sufficiēs dosis: vnde posset āmoueri bdelliū ⁊ colloquintida ⁊ poni minus de musco ⁊ croco: q₂ de musco sufficerent grana duo ⁊. j. ß. croci ⁊ addere parum zinziberis ꝑpter turbith: ⁊ erit optima medicina.

¶ Et ex eis que experta sunt ad melācholicū est vt sumaꝛ myrabolanoꝝ nigroꝝ ⁊ chebuloꝝ: amboꝝ ana pōdus. ʒ.j. epithimi medietas. ʒ. ⁊ lapidis armeni pondus quarte partis ʒ.j. diamusci amari: pōdus. ʒ.iij. sumaꝛ in potu cū tāta q̄titate vini odoriferi in qua dissoluaꝛ. Et qñq₃ sufficit assiduare administrationē hiere pigre in pōdere auř. j. cū pondere danich de epithimo dādo ipsam in potu cū oxymelle ⁊ ꝯtinueꝛ.

¶ Post Aui. ponit medicamē ad mām melicā euandā ⁊ fit ex myrabolanis nigris vel indis ⁊ kebulis ana. ʒ.j. ⁊ illa est parua dosis: nā de eis pōt dari a. ʒ.ij. vsq₃ ad. iiij. Epithimi pōdus. ʒ.ß. ⁊ hec est ꝑua q̄titas: nā de ea pōt dari q̄druplū. Lapidis armeni. s. loti ſm cañ. Mesue: q₂ si nō tūc moleste opaꝛ pōdus q̄rte partis. ʒ.j. ⁊ hec est ꝑuissima q̄titas: q₂ posset dari. ʒ.j. diamusci amari: q₂ amarū ꝯfert ifrīdatis: vt Aui. de virib⁹ cordis penuľ. cap̄. ⁊ poniꝛ ad ꝯfortationē cordis: cū oīs medicie solutiue sit cōe debilitare cor. ʒ.iij. ⁊ sumaꝛ. s. totū vna vice cum vino odorifero q₂ cordiale: ⁊ defert virtutē harū medicinarū ad cor: ⁊ est in sūma tota suba medicine ʒ.vj. ⁊ quarta. ʒ.j. ⁊ in sūma solutiua sunt. ʒ.iij. ⁊ vnū quartū. ʒ. ⁊ est cōis dosis. Dixit post ꝙ qñq₃. s. qñ volumus vt dcm̄ fortiter euare sufficit dare in potu plurib⁹ vicib⁹ ⁊ ꝯtinuare illud vt de tertio in tertiū diē vel de quarto in quartū vel plus vel minus vt videbiꝛ hierepigre. s. Haľ. aureus vnus ⁊ est. ʒ.j.ß. ſ₃ inueniaꝛ ꝙ aureus est qñq₃ minus q̄. ʒ. ⁊ qñq₃. ʒ.j. iportat. vel posset dici ꝙ hiere. s. logodion ⁊ addē sibi. xj. danich ⁊ est quarta ꝑs dracme de epithimo: ſ₃ danich hic sumiꝛ pro danich magno qđ est. ʒ.ij.ß. ſm quosdā vľ. j. ſm alios: ⁊ h̄ si vis euare meľiam: aut si velles euare flegma adde aliqđ de agarico ⁊ turbith ⁊ deꝛ cū oxymelle. s. cōposito. dr̄ aūt cū oxymelle cōposito: q₂ oxymel cōpositū iuuat ꝑpter icisionē.

¶ Medicine aūt ꝑmutātes cōplexionē fridā sūt tyriaca ⁊ metridatū ⁊ diamuscū dulce ⁊ amarū ⁊ medicamē cesaris ⁊ scelithe ⁊ miliū ambre ⁊ diacādū ⁊ letificās magnū ⁊ ꝯfectio anabibab ⁊ trocisci de musco.

¶ Hic ponit medicinas ꝑmutātes ⁊ posuit euantes ⁊ merito: op₃ enī ꝑus vniuscuiusq₃ dispōnis cām abscidere: deide venire ad eā que facta est egritudinē. Et p̊ enumerat plures modos medicinarū. Scđo ponit vnius d̄scriptionē. ibi (Ex cōpositis.) ¶ Dicit ḡ ꝙ ex medicinis que ꝑmutāt cōplexionē fridā sunt tyriaca fermētata ⁊ dari pōt de ea. ʒ.j. metridatū diamuscū dulce ⁊ amarū. harū descriptiones habenꝛ. 5. cañ. trac. 1. ¶ Cōsiderādū. n. ꝙ diamuscū amarū multo plus calefacit q̄ dulce. ¶ Sed diceret qs Aui. in ꝑcedēti ca. ponebat ad alterādū calidā cōplexionē: hic aūt i ꝯria. s. in frida docet exhibē. ⁋ Dōm ꝙ supra ponebaꝛ vt medicina ꝯsolans ⁊ remittēs friditatē trociscoꝝ cāphore datoꝝ cū syrupo acetositatis citri: hic aūt daꝛ ad calefaciēdū per se. ⁋ Uel dōm ꝙ cū diamuscū dulce sit potius medicīa eq̄lis q̄ excedēs tā calefact̃ q̄ ifrīdatis diuersimode ꝓdest. Et medicamē Cesaris cui⁹ d̄scriptio poniꝛ. 5. cañ. trac. 1. cui⁹ dosis q̄titas est q̄titas ciceris: vt ibi Aui. ponit. Et scelithe est alia ꝯfectio calida que ꝯficiꝛ cū vino odorifero: cui⁹ dosim Aui. nō ponit. pōt aūt de ea dari. ʒ.j. ⁊ plus siqs inspiciat. Uel scelim ⁊ est ꝯfectio quā ponit Aui. trac. 1. ⁊ incipit in hac medicina fideiussione affirmare. Et miliū ambre pōt itelligi. i. q̄titas vnius grani milij: q₂ cū sit multū aromatica ⁊ calida paꝝ de ea dari d₃. Uel miliū. i. quātitas ḡni milij de ꝯfectione ambre quā Aui. ponit. 5. cañ. trac. 3. vbi Aui. nō se astringit ad miliū: ſ₃ velit dicere ꝙ deꝛ q̄titas ꝑui grani. Uel miliū ambre. i. pomū de ambra. Mesue tñ posuit descriptionē diambre distōne ꝑma sui antidotarij: ⁊ vult ꝙ dosis ei⁹ sit. ʒ.j. Uel posset dici ꝙ h̄ sit nomē electuarij de ambra. Diacandū. suā nequiui reꝑire receptā neq₃ in antidotario Aui. neq₃ in Nicolao: neq₃ in Sera. neq₃ in antidotario fratris Haly. neq₃ in plurib⁹ alijs. Letificās magnū. Eiusdē d̄scriptio poniꝛ ab Aui. 5. cañ. trac. 1. ⁊ vocat eā suā ꝯfectionē quā expert⁹ fuit in regib⁹. Cōfectio anabibab. pōt dici illa que interꝑtaꝛ succurēs ab Aui. in eodē tractatu sed dubito. Trocisci de musco. quoꝝ descriptio credo ꝙ sit descriptio ꝯfectiōis gallie muscate que poniꝛ a Mesue in antidotario. s. distin. q₂. 5. cañ. s. tractatu nō poniꝛ.

¶ Et quādo frigus fit forte indiges eis que sunt sicut cordumeni ⁊ dare ex eo in potu. Et qñq₃ cōfert ei sumere acetositatis istagar al's istringar. xxx. auř. cū vino in quo iam infusa fuit buglossa.

¶ Ponit hic ꝙ si mala cōplexio frida vltimef multū opꝫ dari de cordumeni.i.carui acreste:qꝛ est calidū ⁊ siccū in tertio gradu ſm Serapionē.vñ vētositates dissoluit ⁊ sui calefactione cōfert cardiace.s.fride vt Serap.aucte Rasis daf de carui q̄rtū capit trib⁹ digitis sicut de cymino: ⁊ daf cū vino.Et dicit ꝙ ꝯfert sumē acetositatē instringar.Dicūt synonyma Serapionis ꝙ fiunt ex radice keisim ⁊ aceto.i.ex leuistici radice ⁊ aceto:⁊ iō dico ꝙ modus secaniabin de keisim esset vtilis:quē ponit Mesue distōne sexta. Dixit aūt qñq3:vt qñ esset mā viscosa grossa difficilis eradicationis que indigeret īcisione.hoc eni acetū est incisiuū ⁊ calefactiuū pp leusticū:dosis cui⁹ est.30.aurei:accipiēdo ꝓ aureo magno eēt valde magna dosis:accipiendo auf.pro.ʒ.erit dosis.℥.iij.⁊.ʒ.vj.⁊ datur cum vino in quo steterit buglossa:qꝛ remittit aceti frigiditatem ⁊ confortat coꝛ.

¶ Et cibetur aqua ciceris ⁊ pullis columbarum ⁊ carnibus paruarum auium ⁊ alcanabir.

¶ Dicit hic ꝙ cibetur aqua cicerū que aperitiua est vt Mesue in de appropriatis cap̄.de pleuresi.pullis columbarum ⁊ carnibus auium paruarum ⁊ alcubugi.i.perdicis.

¶ Et ex cōpositis alijs est medicamen expertū.℞.buglosse.ʒ.j.zurūbet doronigi:amboꝝ añ.ʒ.iiij.dosis ei⁹ sit pondus.ʒ.j.in ṗncipio mēsis ⁊ in medio ei⁹ ⁊ in fine ipsius:⁊ opꝫ vt sit in vino odorifero.Aliud.℞.charabe castorei:amboꝝ añ.ʒ.j.alfelēgemisk gariofili gallie:amboꝝ añ.ptē.j.dosis ei⁹ sit medietas.ʒ.cū succo almufera nō colato neq3 bullito:⁊ hic sunt medicine bone vltime ꝓlixaꝝ descriptionū dicte in ātidotario.

¶ Ponit hic Aui.medicamē exptū ⁊ cōpositū:⁊ vult ꝙ def in ṗn° medio ⁊ fine mensis: ꝓpterea qꝛ hoc tēpore luna causat maiores īpressiones siue mutationes ⁊ maxime in mā frida cui daf:vt igif illi resistat:maxime hoc tēpore ꝯuenit:postponit aliā descriptionē ꝯtra friditatē in mala cōplexione frida cordis faciēte tremorē ⁊ vult ꝙ def cū succo almufere.Hec synonyma nec Simon nec Mundinus nec Aui.nec Serapio ponit:ꝯiecturo tñ ex alijs synonymis ꝙ sit enula:def ḡ succus eius.nā ipsa de se cordialis est ⁊ calida.nō dꝫ aūt succ⁹ ei⁹ colari:qꝛ qñ pistanf trāseūt alique partes grosse de subā enule que colatione posset retineri ⁊ minus calefacere neq3 bulliri:qꝛ decoctio nō meliorat in ea dispōnē de qua timeaf:ēt qꝛ per ebullitionē aquea pars resoluef:vnde minus penetratiua esset.ipsa aūt de se tāte calefactiōis est:vt Aui.z.cañ.c. de enula.⁊ iō imaginaf ꝙ ipsa plus calefacit cū suis ptib⁹ grossis cū reducif ad actū q̄3 cū partib⁹ subtilib⁹ aqueis:⁊ ideo nō debet bulliri:qꝛ grosse sepanf ⁊ aquee:⁊ ideo minus calefaceret.

¶ De speciebus syncopis ⁊ causis ipsius:⁊ causa mortis subite. Cap̄.6m.

Syncopis est destructio maioris partis pluriū virtutū motiue ⁊ sensibilis ꝓpter debilitatē cordis ⁊ aggregationē spūs totius ad ipm pp cām mouētem eū ad iteriora:aut pp cām ṗfocantē ipm interius:quare nō inuenit spiraculum:aut ꝓpter paruitatē:aut subtilitatē suā:quare nō superfluit super illū qui inuenitur in minera.

¶ Supius Auicē.determinauit de tremore cordis:hic de syncopi. Prīo de causis ei⁹.Scōo de signis.ibi(Signa.)Tertio de cura.ibi (Illa que fortis.)⁋ Pria in tres.Prīo pōit diffinitionē syncopis. Scōo ei⁹ cās.ibi(Et tu qdē scies.)Tertio ponit cañ.spāles de syncopi.ibi(Et scias ꝙ syncopis.)¶ Cōsiderādū ꝙ de syncopi danf diffōnes plures.Una est Gal.12.tera.c.5.vt est acuta.i.subita virtutis ꝯcisio.i.casus:⁊ ista diffinitio est cōis ad oēm modū debilitatis subito factum siue sit ꝓprie syncopis siue large.Alia diffinitio daf ab Isaac.4.lib.c.de syncopi.Syncopis est cordis defectio ⁊ totius virtutꝫ in se coadunatio ⁊ furiose emissionis ablatio.s.per anhelitū:qꝛ q̄si vi cessare.Aui.tñ verā de syncopi posuit diffōnē.

¶ Propter qđ ꝯsiderādū ꝙ syncopis pōt dupl'r accipi.Uno mō qdē large ꝓ q̄cūq3 v̄tutis ex sol'one vel debilitate sub quo mō lippotomia ꝯtinef.Est.n.lippotomia defect⁹ animositatis dicta a lipi qđ est d̄fect⁹:⁊ thimos anim⁹ seu furor:vñ lippotomia defect⁹ animositatꝫ:⁊ isto mō diffinitio que hic ponif de syncopi:ṗ lippotomie nō cōpetit pp id qđ in lippotomia nō est destructio maioris ptis virtutis sensibilis ⁊ motiue:imo potius minoris ptis ⁊ est leue īpedimētū vt nō ꝓprie dicaf destructio opōnū virtutū:ſ3 poti⁹ defect⁹ qdā seu diminutio animositatꝫ ad op⁹ sensus ⁊ mot⁹.Alio mō pōt accipi syncopis ꝓprie vt dicit virtutꝫ casū:nō solū casū animositatꝫ:ſ3 casū ab opōne vt sit syncopis simul capiēs q̄si mediū iter viuū ⁊ mortuū.cessant.n.v̄tutes motiue ⁊ sensibiles pl'es eaꝝ ab opōne pp cordis īpedimētū:est tñ ī eis potētia vt ad actū ṗm redeāt remoto ꝓhibēte.si.n.qđ ꝓhibet remoueri nō pōt:nihil aliud est syncopis ꝙ mors.Hāc ḡ syncopiꝫ Aui.hic diffinit dicēs ꝙ est destructio maioris ptis pluriū v̄tutū.¶ Propter qđ ꝯsiderādū v̄tutes duas vl'r hēre ptes.Unā que notat v̄tutꝫ eēntiā.Aliā que dicit nisi exitū in opōnē.Destruif ḡ maior ps v̄tutis motiue ⁊ sensibilis:qꝛ destruif exit⁹ in opōnē.opōnes aūt sūt maior ps saltē q̊ ad nos:qꝛ magꝭ note sūt nobis opōnes q̄3 v̄tutes:vt Auer.z.sui coll'ꝫ.c.3.s.de cōpl'one mēbroꝝ officialiū.Dixit ēt pluriū v̄tutū motiue ⁊ sensibilis.nā nō oēs v̄tutes motiue destruunf:ſ3 pl'es nuō: vt oēs v̄tutes motiue volūtarie:⁊ iō cessat ab opōne:sed motiue nāles vt cordis lꝫ īpedianf:nō tñ destruif motiua in eo:qꝛ statim eēt mors.ēt virt⁹ motiua diaphragmatꝫ nō ex toto vacat a motu nisi cū syncopis ad multā deuenerit malitiā.¶ Cōsiderādū aūt z° ꝙ Aui.nō posuit in sua diffōne subito.nā vult ꝙ de rōne formali syncopis nō sit fieri subito:ſ3 siue subito siue paulatine hec adueniat:qꝛ v̄tutes sensibiles ⁊ motiue d̄struanf in suis actib⁹ illa pōt dici syncopis.subito.n.in dictꝫ medicoꝝ īportat sine manifesta cā: aut subito in tpe nō pcepto.De rōne aūt syncopis nō est fieri subito.i.sine cā extrīseca:qꝛ ab extrīseca cā fieri pōt:nec ēt de rōne ei⁹ est ꝙ in tpe momētaneo fiat:pōt ēt infirm⁹ paulatine resolui vt tādē cesset ab opōne sensus ⁊ mot⁹:ista tñ syncopis dici poterit. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ vtpl'm syncopis aduenit subito:⁊ subito appꝫ fieri:qꝛ lꝫ cāe resoluētes paulatine possint destructionē facē opōnū:tñ illđ q̄si in īstāti cōplef.quousq3.n.patiēs nō puenit ad casū opōnū nō dꝛ syncopat⁹:sed tm̄ cū cadūt.illud aūt lꝫ a cā paulatine vel aggregatiōe resoluēte fieri poterit:tñ nobis appet euenire subito.¶ Cōsiderandū ꝙ dixit pp agitationē spūs in corde ⁊ hꝫ in oī syncopi euenit:tñ ista agitatio fit aut p repletionē ⁊ cōpressionē ⁊ adunationē spūs in corde:sicut oēs cāe replētes adunātes ⁊ suffocātes spūs.aut fit pp eūonē ⁊ resol'onē ⁊ dispōnē spūs ⁊ hꝫ fit a reb⁹ eūantib⁹ dilatātib⁹ ⁊ resoluētib⁹.vtrobiq3 aūt ē agitatio.Est.n. agitatio mot⁹ nō fixus:ſ3 ad diuersas ptes iordinate tētat⁹:sic aq3 dicim⁹ agitari.Cū ḡ coꝛ pp suffocātes ⁊ adunātes cās nimiū sentit repletionē ⁊ mēbra d̄ferta spū mouef vt spm̄ repellat a se.cāe aūt ꝯstrigētes mouēt ad ꝯ̄riū ei⁹ qđ coꝛ vult vel tētat mouē.Sil'r qñ syncopis fit ex spūs resol'one coꝛ tētat ad seipm retrahē.cāe aūt resoluētes ⁊ dilatātes ad ꝯ̄riū mouēt:⁊ isti sf recte mot⁹ agitatiui.

¶ Et tu qdē scies ex his que verificasti vsq3 ad hanc horā ꝙ cause illius nō eūanf qn aut sit repletio māei ṗfocātis sua multitudine aut oppilatione:aut eūatio resoluēs spiritū:aut ṗuatio restaurationis ei⁹ qđ resoluif ⁊ fames vehemēs.Et debiliores qdē hoies ad tolerādū ipsā sunt cōparati ad hoc vt neq3 sint infirmi neq3 sani sicut īfantes ⁊ q sunt eis ꝓximi ⁊ decrepiti ⁊ ꝯualescētes.Sed in etate ꝓueniētes tolerāt ipsā.Et ei⁹ tolerātia ē in hyeme plurima q̄3 in estate.Aut malitia cōplexionis iā ꝯfirmata:aut accidēs ei⁹ magnū subito:aut dolor vehemēs:aut debilitas virtutū principioꝝ regaliū ⁊ ꝓp̄e cordis:deide cerebri deide epatis:aut debilitas cōicantis sicut oris stōchi cū corde: aut debilitas corpis toti⁹ ⁊ macies ⁊ extenuatio:aut dominiū accidētiū aialiū ſ3 ꝙ diximus tibi ī loco alio: ⁊ plurimū eius est decrepitꝫ ⁊ debilib⁹ ⁊ ꝯualescētib⁹: aut applicatio virtutꝫ ꝯ̄rie substātialiter complexioni cordis ⁊ spūs.s.āboꝝ sicut est ex olfatu fetoris puteorū ⁊ pestilētia aeris ⁊ sicut accidit in febrib⁹ pestilentialib⁹ ⁊ ex cadauerib⁹ ⁊ ex penetratione virtutū venenōꝝ ad coꝛ:⁊ qñq3 est pp arterias.Ex illis est illđ qđ accidit cā vermiū que ascēdūt ad os stomachi.

¶ Hic determinat de causis eius.Et primo in ꝯfuso magis.Scōo magis in speciali cās syncopis declarat.ibi(Et opꝫ.)Ad ṗmi euidentiā ꝯsiderandū ꝙ Aui.in diffinitione syncopis tetigit tres modos enarratos syncopis.s.debilitatē cordis:⁊ agitationē spūs pp cās ṗfocātes:⁊ agitationē ēt pp spūs resol'onē ⁊ paucitatē.Auic. igif ponit modos causarū potētiū hoc facere in coꝛ.Primo ergo

ponit cauſas ſ̃focãtes ⁊ ſuffocãtes ſpũs. Scḋo ponit cãs reſoluẽtes. ibi (Aut euãtio.) Tertio ponit cãs debilitãtes coꝛ. ibi (Aut malitia cõplexionis.) Non eſt aũt imaginãdum ꝙ oẽs iſte cãe coꝛ nõ debilitent: vt velit diſtinguere cauſas reſoluentes a cauſis debilitantibꝰ: aut cãs ſ̃focãtes etiã a cauſis debilitatis cordis: ſed oẽs cauſe ſiue reſoluẽtes ſiue ſ̃focãtes coꝛ debilitãt: quedã tñ faciunt reſoluẽdo: quedã ſ̃focãdo: quedã ꝓprie coꝛ ꝑmutãdo: ⁊ iſte ſunt cauſe debilitãtes. Scḋa pars hꝫ duas. Pꝛio oſtẽdit cauſas reſoluentes ⁊ minorãtes ſpiritũ. Scḋo dubitationi rñdet. ibi (Et debilioꝛes.) ¶ Quia dixerat famẽ vehemẽtẽ reſoluere ſpiritũ: dubitaret aliqs que coꝛpoꝛa magis debilitant̃ ⁊ reſoluuntur ex fame: ex quo etiã tẽpoꝛe. Dices ꝙ coꝛpoꝛa debilia magis ad tolerandã famez ſunt coꝛpoꝛa neutra vt pueroꝝ. Uult enĩ Aui. ꝙ pueroꝝ coꝛpoꝛa ſint neutra: vt hic ⁊ ſupꝛa cañ. ꝑmo fen. 2. 2. cap. in fine. ſic ꝫ Aui. textus reducat̃ ad afoꝛ. 13. Hippo. ꝑ. ꝑtic. In etate ꝓuenientes. i. ꝯſiſtentes ſupple ⁊ ꝑmi ſenes tolerant ipſam. ſ. famẽ. vnde Hippo. ſenes. i. ꝑmi facile ferunt ieiuniũ. ſcḋo ꝯſiſtẽtes facilius. ſ. poſt ſenes. ⁊ debilioꝛes ad tolerandũ ipſam. ſ. famẽ ſunt ⁊c. ſicut ĩfantes ⁊ qui ſunt ei ꝓximi. i. pueri. vnde Hippo. minus vo pueri oĩum ⁊ maxime ſupple difficulter ferunt famẽ ĩfantes. Addit aũt Auic. hic ⁊ decrepiti. ſ. ſunt debiles ad tolerandũ famẽ: ⁊ hoc addit ex Cõmentatoꝛe in cõmẽto in fine. diſputare aũt de his longũ eſſet. Dixit poſt Auicẽ. ꝙ tolerantia famis in hyeme eſt plus ꝙ̃ in eſtate. Sed ꝯtra tunc minus tolerat̃ fames quãdo plus eſt neceſſariũ de cibo: ſed coꝛpoꝛa pluri cibo egent in hyeme ꝙ̃ in eſtate: vt illo afoꝛ. 15. Uentres hyeme ⁊c. ⁊ illo. 18. Eſtate ⁊ autũno. Opꝫ autẽ videre hic quomõ in eſtate minus toleret̃ cibꝰ ꝙ̃ in hyeme.

¶ Propter qḋ ꝯſiderandũ cibũ poſſe dici plus aut in quantitate ꝯtinua: vt q2 in multa quãtitate offerat̃: aut in quãtitate diſcreta: vt q2 multis vicibus offerat̃: vt ergo ibidez declarari hꝫ in eſtate requirit̃ minus de cibo ꝙ̃ in hyeme quo ad quãtitatẽ ꝯtinuã: ſed requirit̃ plus de cibo in ea quo ad diſcretã quãtitatẽ: ſed in hyeme expetit̃ plus cibi quo ad quantitatẽ ꝯtinuã: minus aũt quo ad diſcretã quãtitatẽ. ex oppoſito igit̃ minus tolerat̃ fames in hyeme vt fames notat mihi ꝑuationẽ multi cibi in quãtitate diſcreta: q2 homo tolerat ſine nocumento ꝙ paucis cibet̃ vicibꝰ: ſed in eſtate homo nõ tolerat: ⁊ hoc modo Auicẽ. intelligit. maius tñ eſt nocumentum famis in hyeme: ⁊ per ꝯñs minus tolerat̃ vt fames ĩpoꝛtat ꝑuationẽ multe quãtitatis cibi oblati. magis. n. nocet minimus aut nullus cibus in hyeme datus ꝙ̃ in eſtate. Et aliter reſponderi poſſet ſm plures imaginationes. Dixit poſt ꝙ de cauſis ſyncopis ſunt malitia cõplexionis cuiuſcũqꝫ. ſ. ⁊ accidens magnũ ex mala cõplexione vt doloꝛ vehemẽs: aut foꝛtis caliditas vel frigiditas: aut doloꝛ vbicũqꝫ ſit: ⁊ ꝺbilitas virtutũ mẽbꝛoꝝ regaliũ. ſ. ꝑmo cordis: q2 ꝑmũ ꝑncipale: demũ poſt coꝛ cerebꝛi ꝙ̃ epatis pp id qḋ ex nocumẽto cerebꝛi fit ĩpedimẽtũ in anhelitu ⁊ motu diaphꝛagmatis. Et ponit poſt plures cãs dicẽs ꝙ qñqꝫ eſt ꝓpter arterias. ſ. deferẽtes vapoꝛes frauduletos vel venenoſos.

¶ Et opꝫ vt diſtinguamus poſt hoc diſtinctiones plurimas. Dicamus ergo materie qḋẽ faciũt euenire ſyncopim: aut pp multitudinẽ ſuã ⁊ oppilationẽ viarum ſpũs: ⁊ q2 cõpꝛehẽdũt ipm totũ in coꝛde: ita vt foꝛſitã ſ̃focet̃: ⁊ huiuſmodi qḋẽ generis ſunt effuſiones humoꝝ plurimoꝝ: aut ſanguis plurimi ad ſtomachuz ⁊ pectus ⁊ ad ambo: aut ꝑmutatio materiei apoſtematis ſynantie ⁊ pleureſis ⁊ peripleumonie ad ꝑtes cordis ſubito. Aut ꝓpter viſcoſitatẽ earũ in poꝛis: quare oppilant meatus ⁊ ꝓpꝛie in mẽbꝛis anhelitus: ⁊ qñqꝫ eſt cõis in oĩbus venis coꝛpoꝛis ꝙ̃uis nõ faciũt illud ſua multitudine. Aut ꝓpter vehemẽtiã ſui nocumẽti cuꝫ qualitate frigida valde: aut moꝛdicatiua valde ⁊ aduſtiua valde. Et ſyncopis qḋẽ que accidit in initio paroxiſmi febꝛis eſt hmõi generis: ⁊ eiꝰ cã ſunt humores groſſi valde: aut viſcoſi: aut moꝛdicatiui: aut aduſtiui. Et qñqꝫ fit illud pp ꝓpinqtatẽ coꝛdis. Et qñqꝫ eſt in mẽbꝛis aliis cõicantibꝰ ei ſicut cerebꝛo. Nã cuꝫ in eo accidit oppilatio integra ⁊ eſt apoplexia fit ſyncopis ꝓculdubio. Et qñqꝫ eſt in ſtõcho pp cãm antiquã: aut pp debilitatẽ accidẽtẽ ꝓpter quã fit recipiẽs attractionẽ mãerũ ad os ſuũ ſiue ſint frigide ſiue calide. Et qñqꝫ fit cã multitudinis oppilationis in venis coꝛpoꝛis vbicũqꝫ ſunt. Et iſte mãe pernitioſe multotiens accidũt ex ſuꝑfluitate comeſtionis ⁊ potꝰ ⁊ frequẽtia faſtidii ꝓpter malitiã digõnis: ita vt ex ea ſpargat̃ in coꝛpoꝛe qḋ repleat venas ⁊ oppilet meatꝰ ãhelitus Et iſte qḋẽ mãe pp ſuã multitudinẽ qñqꝫ adiuuant ad ſyncopim faciẽdã ex parte qua pꝛiuant coꝛpꝰ nutrimẽto: qm̃ oppilãt viã nutrimẽti boni ⁊ nõ ꝯuertunt̃ per ſeipſas ad nutrimẽtũ: qm̃ ipſe ꝓpter ſuã multitudinẽ ꝯfoꝛtant̃ ſuꝑ nãm: quare nõ patiunt̃ ab ea: et cuꝫ hoc cõplexio coꝛpoꝛis coꝛrumpit̃ per eas. Et iſte qḋẽ mãe que faciũt ſyncopiꝫ ſua multitudine aut malitia ſua ſunt que faciunt triſtitiã ⁊ nauſeã qñ in ſtomacho cadũt ⁊ ſunt minoꝛis ꝙ̃titatis aut malitie.

¶ Hic Aui. de his cauſis ſpãliter exequit̃ eas declarãs in gñe. Aut ꝓpter ſex modos cauſarũ cõfuſe narratarũ põt accidẽ ſyncopis: ſcꝫ aut ꝓpter mãs replentes: aut pp euonẽ: aut pp doloꝛẽ: aut pp accidentia aĩe: aut pp apoſtema: aut ex cõitate ad quedã mẽbꝛa. Pꝛio ꝫ oſtẽdit qũo mãe faciũt euenire ſyncopim. Scḋo qũo euones. ibi (Facta aũt cã euonis.) Tertio qũo doloꝛes. ibi (Doloꝛ ãt.) Quarto qũo accidẽtia aĩe. ibi (De accidẽtibꝰ.) Quĩto qũo apata. ibi (Apoſtema aũt.) Sexto qũo qḋã ꝑ cõitatẽ ſunt cã ſyncopis. ibi (Sed ⁊ ſtõchꝰ.) Siqs aũt bene ꝯſideret oẽs cãe quas Aui. cõfuſe enumerauit: hic declarant̃ ⁊ quedã plures. ¶ Pꝛima in q̃tuoꝛ: nã mãe replẽtes vel ſuꝑflue pñt eẽ cã ſyncopis: aut ꝓpter diſpõnes ⁊ qualitates modoꝝ: ⁊ vt q2 multa oppilãs viſcoſa frigida vel calida vel mala: aut ꝓpter locũ in quo ꝯtinet̃ mã ſicut in ſtõcho cerebꝛo ⁊ venis: aut ꝓpter diſpoſitionẽ aliã que eis annectit̃. Pꝛimo ergo oſtendit qũo materie diuerſe in diſpoſitionibꝰ ſunt cãe ſyncopis. Scḋo quomõ diuerſificate ex parte membꝛoꝝ in qbus ꝯtinet̃. ibi (Et qñqꝫ fit illud ꝓpter ꝓpinquitatẽ ⁊c.) Tertio qũo faciunt vel iuuant ad faciẽdũ ex parte rei ꝯſequẽtis. ibi (Et iſte qḋẽ mãe ꝓpter ſuã multitudinẽ.) ¶ Scḋa pars hꝫ duas. Pꝛimo oſtendit qũo mãe in diuerſis mẽbꝛis ſunt cauſe ſyncopis. Scḋo declarat quedã. ibi (Et iſte mãe.) Illud aũt declaratũ eſt qũo iſte materie male in coꝛpoꝛe generant̃. ¶ Circa illã partez ⁊ ſyncopis que accidit ⁊c. ꝯſidera ꝙ Aui. tetigit duos modos febꝛis ſyncopalis. ſ. febꝛẽ ſyncopalẽ humoꝛoſaꝝ cuius paroxiſmi ſunt oĩ die cũ dixit. eius cauſe ſunt humoꝛes groſſi valde aut viſcoſi. Tetigit etiaꝫ febꝛẽ ſyncopalẽ quã nominat minutã ſubtilẽ cuius ſunt paroxiſmi tertiane: q2 fit ex mã calida venenoſa: cum dixit aut moꝛdicatiui aut aduſtiui. Hi. n. ſunt duo modi ſyncopalis febꝛis: vt. A. 4. cañ. fen. 1. ¶ Cõſiderandũ poſt ꝙ iſte materie cadẽtes in ſtomacho faciunt ꝯturbationẽ ⁊ nauſeã: vt notuꝫ eſt: ⁊ ſunt minoꝛis malitie ⁊ minoꝛis quãtitatis ꝙ̃ qñ cadunt in venis coꝛpoꝛis. naꝫ exiſtentes in ſtomacho: q2 ſtomachus eſt locus ꝓpinquus euacuationi faciliter expellunt̃: vnde earũ minoꝛat̃ malitia ⁊ quãtitas.

¶ Facta aũt cã euonis ſuperflue non eſt niſi q2 ſequit̃ ipſam ſpũs euacuatus cuꝫ ea vſqꝫ ad hoc vt reſoluat̃ maioꝛ ꝑs eiꝰ. Et illud eſt aut ſolutio ventris cum diaria: aut eſt ſolutio vẽtris ꝯtinua: aut lubꝛicitas ſtomachi ⁊ ĩteſtinoꝝ: aut raſura: aut vomitus plurimꝰ: aut fluxus ſanguinis nariũ: aut fluxus ſanguinis ex membꝛo alio ſicut oꝛificiis venaruꝫ ani: aut pp vulnꝰ: aut pp deſcẽſuꝫ aque hydꝛopiſis: aut pp aꝑtionẽ dubellati ꝓpterea q2 currit ex eo res plurima ſubito: aut pp fluxꝰ mẽſtruoꝝ ⁊ partꝰ: aut pp multitudinẽ exercitii: aut moꝛã in balneo calido vehemẽtis ſudoꝛis: aut pp aliquã cauſarũ ſudoꝛis foꝛtis ⁊ ſuperflui accidẽtis: aut q2 facit ſudoꝛẽ per ſeipſaꝫ ſicut caliditas: aut ꝑpa rationez ſicut raritas coꝛpoꝛis ſuꝑflua: aut ſubtilitas humoꝝ in ſubſtãtiis ſuis ⁊ naturis ſuis.

¶ Superiꝰ Aui. dixit cãs ſyncopis ꝓueniẽtis a mã: hic oſtẽdit cãs ſyncopis ꝓueniẽtis ab euone. Et ꝑmo enumerat diuerſas euones oſtẽdẽs qũo euãtio fit cã ſyncopis. Scḋo ponit quẽdã ſpecialem cañ. de quadaꝫ ſyncopi ſuccedẽte flobothomie. ibi (Et quãdoqꝫ.) ¶ Cõſiderãdũ aũt ex mente Aui. ſumi cãm quare euõ debilitat: ⁊

.6. Sept. 27.

est qm̃ eis associaꝛ spũs eũo:cum enim ipse sit leuis vaporosus et subtilis faciliter motui ⁊ eũationi cuiuslibet associatur humoris: ⁊ ideo nunq̃ tãte corruptiõis põt eũari mã:qn eũonẽ aliq̃ sequaꝛ debilitas. Sũt ℥ he eũones aut sol'o vẽtris cũ diaria: ⁊ ĩtelligit per eã sol'onẽ vẽtris humoralẽ hñtẽ periodũ. Aut ꝯtinuã: ⁊ intelligit ꝑ eã sol'onẽ vẽtris sine periodo. Aut lubricitas ⁊ ĩtelligit ꝑ h̃ liẽteriã. Aut rasurã ⁊ ĩtelligit ꝑ h̃ dissinteriã. Aut ꝑꝑ aliq̃ cãrũ sudoris fortis accidẽtis: ⁊ tũc subdit h̃ dicẽdo ꝙ iste cãe fortis sudoris que hoc mõ pñt esse cã syncopis: sunt aũt fortis caliditas que est ꝑ se cã sudoris.s.efficiẽs. calidũ enĩ mãm subtiliat euaporãdo ⁊ dilatat ⁊ aperit: ⁊ iõ per se est cã sudoris. raritas aũt ⁊ subtilitas sunt cãe ꝓparantes. raritas aũt preparatio corporis vt facile sudet. subtilitas aũt est preparatio materie vt cito euaporet.

Dubᵐ pᵐ ¶ Diceret aũt qs videnꝛ iste cãe esse mag̃ per se ⁊ ĩmediate sudoris q̃ caliditas: qꝛ caliditas nõ est cã sudoris nisi subtiliãdo mãz ⁊ rarificãdo: ℥ raritas ⁊ subtilitas mag̃ erũt ꝑ se cãe. ⁋ Dõz caliditatẽ saltẽ extrinsecã vt balnei vel aeris al'r esse cãm sudoris q̃ raritas: qꝛ ĩmediatꝰ h̃ facit ꝑ attractionẽ ⁊ motũ. raritas aũt ⁊ subtilitas nõ sunt cã sudoris nisi mãe motui attractionis vel expulsionis ad extra iunganꝛ. hoc aũt accidẽs met per se põt facẽ caliditas. ⁋ Uel dõm ꝙ duplex est raritas corporis vel poroꝝ vel mãe subtiliatio. q̃dã actualis actu ꝯiuncta sudori. q̃dã aũt accidẽtalis ⁊ disponẽs vt ẽ nãlis corpis raritas ⁊ nãlis hũoꝝ subtilitas. ¶ Sermo ℥ Aui. cũ dicit raritatẽ eẽ cãz ꝓparãtẽ ĩtelligit vt est de raritate que nõ est actu ꝯiũcta sudori: sꝫ est dispõ ad sudorẽ: ⁊ hec corporis raritas est que ponit corpꝰ rarũ facile euaporabile ⁊ ponit cutis ꝯstrictionẽ si non excedit a raritate. sic.n. illa corpa Gal'. ponit siue vocat auc̃te antiquoꝝ quorũdã 2° de regi. sani.

¶ Et qñq3 accidit syncopis ab eũone humoꝝ virtute vitali adhuc forti non est adhuc timendum: ⁊ illa est sicut syncopis que accidit post flobothomiam.

¶ Dicit aũt hic Aui. ꝙ qñ accidit ab eũone ꝙ virtꝰ vitalis remãet fortis ꝙ cognosciꝛ ex bonitate pulsus: tũc nõ d̃bemꝰ adhuc timẽ ⁊ illa ẽ syncopis que accidit qñq̃ in flõmia vel post flõmiã. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ si Auer. hũc respexisset cañ. nequaq̃ sup̃stitiose locutꝰ fuisset ꝯtra Gal'. ⁊ oẽs medicos septimo sui colliget ca.8.s. de cura febriũ arsiuaꝝ. vbi timeꝛ lippotomie casus in quo timore Aui. nos ꝯfortat: motꝰ ẽt rõnibꝰ minus sufficiẽtibꝰ dic̃ ꝙ Gal'. ĩtelligit ꝙ qñ nã est fortis fiat vsq̃ ad lippotomiã. Ego aũt dico ꝙ hec q̃titas eũonis artificialis artificial'r nõ existit: ĩmo valde erronea: ⁊ conaꝛ h̃ triplici rõne vili ꝓbare. Pria qm̃ ars imitaꝛ nãm. videmus aũt ꝙ nã nunq̃ ad h̃ ducit. Scõo qꝛ ĩtẽtio eũonis est sup̃flui eũatio: sed qñ lippotomia fit: bonũ eũaꝛ. Tertio in h̃ corp̃e sũt humiditates alique putrefactioni parate: cuz ℥ debilitaꝛ nãlis calor ex flõmia putrefactioni succũbẽt: nõ ℥ licet flõmare vsq̃ ad lippotomiã. In fine dic̃: nõ est q huiꝰ erroris faciat correctionẽ: põt ĩtelligi ꝙ sit pars rõnis: nõ erit.s. in corpore qd̃ faciat correctionẽ huius erroris: vnde fit putrefactio. Dico ℥ ꝙ iste tẽtans corrigẽ corrumpit veritatẽ: queadmodũ ex Aui. hic põt assumi: nõ enĩ est timẽda syncopis que fit ĩ virtute tali forti. talis aũt est que in synochis febribꝰ ꝑcipiꝛ ex flõmia ĩduci: ⁊ hoc Auic̃. gñal'r ꝓcipiebat pᵒ cañ. fen.4.3.ca. dicẽs. qñq̃ plus eligimꝰ alicuiꝰ virtutis debilitatẽ q̃ ĩpedimẽtũ relinquẽdi eũonẽ: et h̃ in virtutibꝰ sensibilibꝰ ⁊ motiuis: ⁊ ista est lippotomia.s. debilitas sensitiuarũ ⁊ motiuarũ virtutũ vitali remanẽte forti. ⁋ Quidã aũt q medicinã docẽt sicut docenꝛ fabule mulierũ nõ exercitati in opere artis: sed medicinã q̃si somnio cognoscẽtes moliunꝛ Auer. ꝯcordare cũ medicis dicẽtes p̃mo ꝙ Auer. de electiua flõmia loquiꝛ: medici v̊o de coacta. Isti mag̃ errãt q̃ ipse: qm̃ ꝺm rei veritatem nulla flõmia dꝛ electa nisi que fit tẽpore veris ad p̃seruationẽ oibꝰ ꝯcurrentibꝰ ꝯditionibꝰ. Si ℥ in plenitudine sanguis in synocha fe. flõmia electa vel nõ electa diceꝛ hoc erit in relatione ad indicationes ⁊ dispõnes nãliter ꝯiũctas febri synoche que regulariter ⁊ nãliter ꝑ se ꝯiunguntꝛ que sunt vltima plenitudo virtut̃ fortitudo ⁊ bona hitudo corꝑis: nõ enĩ amat in macro existẽ: vt Gal'.9. tera.c.3. etas ꝯueniẽs tps anni in quo marie sanguis multiplicaꝛ: ⁊ regio ⁊ oĩa ista simul indicãt vltimatã flõmiã que ad syncopim ducit. hec.n. flõmia in fe. synocha electiua est: sed qñ aliq̃ dispõnũ p̃dictaꝝ nõ cõplicaꝛ fe. synoche: h̃ est ꝯ rõnẽ febris synoche. si ℥ illõ cogat ꝙ flõmiã nõ ducamꝰ ad syncopiz timẽtes eã: tũc illa flõmia erit nõ electa: sꝫ coacta ex cõplicatiõe ꝯrie ĩdicatiõis. huiꝰ aũt isti sentiũt ꝯriũ. ⁋ Scõo cõcordare tẽtãt dicẽtes medicos nõ velle timẽ syncopim in flõmia: sꝫ qñq̃ ad eãdẽ ducẽ exclusiue. Auer. aũt vult illã timeri ⁊ nõ d̃duci ad eã ĩclusiue. Hi aũt nõ ĩspexerũt ad dicta auctoꝝ: qꝛ auctores nr̃i volũt ꝙ vsq̃ ad syncopim qñq̃ ducamꝰ ꝑ flõmiã ĩducẽdo syncopim: ita ꝙ ĩfirmꝰ actu syncopizet. Hoc ℥ p̃ vult Gal'.9. tera.4.c. aufero ℥ ei tãtũ ex studio vt lippotomia fiat. Et Auic̃.4. cañ. fen 1.c. de cura synoche. dicit. ⁊ nõ cesses flõmare donec eger incipiat approximare syncopi ⁊ cadat in syncopim: si corpus fuerit forte. syncopis nãq̃ ĩfrigidat cõplexionẽ fortẽ.s. calidã. Rõ aũt Auer. soluta est ex dictis suis. in alterãdo est maior timor vl' eq̃lis sicut in eũando: vt ipe ꝯ Gal'. in.c. de cura male cõplexionis: sed vltimatã alterationẽ ꝓcedit vt aquã frigidã anguric: vt in.c. de cura causonis.c.12. ⁊ Serap̃. trac.6. sue practi.12.c. de febre sanguis. ⁊ si adiuuat virtꝰ eũamꝰ vsquequo sup̃ueniat ei syncopis. Et Isaac.4. li. fe. iussit aũt adeo sanguinẽ minui vsq̃ ad defectionez: ⁊ recitat ibi Isaac de quodã iuuene quẽ Gal'. vsq̃ ad d̃fectionẽ flõmare iussit: quẽ sui ꝯsanguinei vidẽtes eũ defectũ ceperũt dicẽ Gal'. occidisti hũc hoiez. paulo aũt eis ꝑmanẽtibꝰ fe. mitigata ẽ ⁊ euasit ĩfirmꝰ. oẽs ℥ nr̃i auctores volũt syncopim in flõmia induci. ⁋ Tertio isti ignorãtes ꝯcordare nitunꝛ dicẽtes Auer. nolle vsq̃ ad fortẽ defectionẽ ducẽ ex flõmia: sꝫ vsq̃ ad debilẽ syncopim posse d̃duci. Isti aũt Auer. l'ram nõ ĩspexerũt q lippotomiã excludũt. nulla aũt syncopis lippotomia est leuior. Mallẽ aũt Auer. febre egrotasse synocha q̃ suis podagris: sui erroris in seipso videret certitudinẽ: queadmodũ ille vidit q hoiez moriturũ negabat: vt recitat. G. in lib. de tabe.c.2. Ex p̃dictis aũt multe pñt colligi rõnes affirmãtes medicoꝝ põnẽ. ¶ Rõnes aũt Auer. soluunꝛ. ⁋ Cũ p̃ dicit ars imitaꝛ nãm. Dõm ꝙ ipsa ars qñq̃ cõplet eiꝰ defectũ. sunt.n. q̃dã que nã inchoat ⁊ ars cõplet vt artificiata quoꝝ p̃bet mãm vt arborũ regimẽ. q̃dã aũt que ars ĩchoat vt nã cõpleat: vt in tyriace p̃paratione pꝫ. Cũ ℥ nã curare nõ põt medicꝰ curat: vt cũ in vola manus caro gñaꝛ sup̃flua: illã nõ abscidit nã: sꝫ potius medicus. Uel al'r sibi ꝯcedẽdo total'r. videmꝰ aũt nãz hemorrosagiã qñq̃ multã faciẽtẽ: vt Gal'.9. terap̃. videmus enĩ qñq̃ tãtã q̃titatẽ ꝯtinue eũari sanguis vt syncopis sup̃ueniat. ⁋ Ad 2ᵐ pꝫ sol'o. Uel al'r nã cũ nã eũat electiue absq̃ syncopi totã põt eũare mãz. ars aũt ꝑ flobothomiã eũare nõ põt: mag̃ ℥ eligimꝰ leuẽ defectionẽ que lippotomia vocaꝛ virtute vitali stante forti q̃ relinquere eũonẽ. ⁋ Ad 3ᵐ pꝫ qd dõm: qꝛ lꝫ alique sup̃fluitates sint putrefactioni parate: alleuiata nã statim illas sudoribꝰ vomitibꝰ fluxibꝰ vẽtris educit: vt Gal'. ibidẽ ⁊ Aui. allegato. ⁋ Et si diceꝛ ꝙ iuuamẽtũ flõmie ad syncopim est per accidẽs. Dõm ꝙ iuuamẽtũ per accidens põt p̃eligi iuuamẽto per se qñ q̃: sicut iuuamẽtũ aque fride balnei: de q̊ ipse Gal'. dicit.c.4.9. tera. al's.c.10. decimi tera. aut.c.9.11. tera. ꝙ illius est iuuamẽtũ ꝑ se: qꝛ eũo respcũ repletõis ⁊ syncopis ẽ solũ signũ.

¶ Dolor aũt facit ꝯtingere syncopim: ꝓpterea qꝛ sup̃flue resoluit spiritũ sicut fit in iliaca ⁊ colica ⁊ in mordicatione sup̃flua accidẽte in mẽbris sensibilibꝰ.s. oris stõchi ⁊ ĩtestinoꝝ ⁊ eis similiũ. Et sicut in dolore motuũ neruoꝝ ⁊ vlcerũ eoꝝ ⁊ morsionũ eis accidẽtiũ sicut scorpionis ⁊ vespe: ⁊ in vlceribꝰ ĩiũcturarũ p̃paratarũ fricationi ⁊ percussioni que sequunꝛ eas ꝑꝑ effusionẽ mãerũ nocentiũ. Et sicut dolores vlcerũ ambulatiuoꝝ vehemẽtia doloꝝ quoꝝ facit syncopiz ꝓpter suã acuitatẽ ⁊ corrosionẽ ipsoꝝ. Et ꝓuenit ex eis corruptio membroꝝ donec ꝑducit ad mortẽ. Ipsa nãq̃ faciũt syncopim in p̃mis ꝓpter dolorẽ ⁊ in fine ꝑꝑ vehementiã infridationis cordis: aut allationẽ vaporis venenosi corrupti ad cor sequẽtis ipm exiccatiõe mẽbri ⁊ ꝯuersione eius ad ꝯtrariũ cõplexionis ꝓportionalis hoibus. De accidẽtibꝰ v̊o aie iaꝫ locuti fuimus: ⁊ sciuisti in extenuatione cãm ⁊ oppressione quã cordi faciũt. Apostema aũt facit euenire syncopim: aut ꝓpt̃ magnitudinẽ suã vbicũq̃ sit apparẽs: aut occultum corrũpẽs cõplexionẽ cordis mediãte allatõe arteriarũ: aut ꝑꝑ mẽbrũ in quo est cũ ẽ sicut pãniculus cordis: aut est mẽbrũ ꝓximũ cordi: in quo ẽt si nõ est apostema magnũ valde: ipm tñ facit illud qd̃ efficit maximũ lõginquũ: aut ꝑꝑ dolorẽ qñ vehemẽs fit cũ eo.

¶ Dicit Auic̃. ꝙ dolor facit accidere syncopim ꝓpter resolutionẽ spirituũ in dolore: sed cum omne quod mouetur habeat motorẽ: dubitatur quid sit immediata causa resolutionis facte ex dolore: dolor enim formaliter nõ videtur resoluere. ⁋ Dicendũ ꝙ dolor formaliter contradicit vel cõtrariatur naturali ꝓportioni membri: ⁊ ideo etiã spiritui ꝯtrariaꝛ: vnde opꝫ ꝙ diminuat de eo. Etiã

ꝯueniētius dolor calefacit nō ꝯgruū motū ponēs in spiritib⁹ ⁊ humoribus. hec aūt sunt resolutionis cā. ¶ Enumerauit post Auicē. plures modos doloꝝ vt dolores qui fiunt in motib⁹ nō nālib⁹ neruoꝝ vt ex spasmo ⁊ attractione: ⁊ dolores q fiunt ex fricationib⁹ marginū iuncturarū: qñ inter eas sunt male mãe vt collectiones mãerū vt in podagra. Et dixit ꝙ dolores vlceꝝ ambulatiuoꝝ herpes estiomenus faciūt syncopim ⁊ in p̄mis ex vehemētia doloris calefaciūt: in fine tñ infrigidāt pp id qđ virtutes vincit vt p̄ cañ. fen.z.ca. de his que ꝓueniūt ex dolore. Inducunt ēt syncopim: qꝛ ab his vlcerib⁹ putridis malignis portat cordi vapor venenosus corruptiu⁹ mēbri ⁊ corruptiu⁹ mãe q vapor insequit ipm cor vel ipm mēbrū. Inducūt ēt syncopim: qꝛ exiccāt mēbrū in quo sunt ⁊ mortificāt illud ⁊ pducūt ipm ad cōplexionē ꝯriā vite hoīs: vt est cōplexio hoīs mortificati ⁊ corrupti. Dixit post se iam fuisse locutū de accñtib⁹ aīe q̄liter cōprimēdo spiritū ⁊ dilatādo nocent cordi: ⁊ hoc dixit p̄ cañ. fen.z. doctri.z.ca.14. ⁊ supra hac fen cap̄. de causis imprimētib⁹ cor. Dixit post q̄uo apa facit syncopim ⁊ pꝫ.

¶ Sed ⁊ stomach⁹ qualiter fit causa syncopis. Scias itaqꝫ ꝙ stomachus est membrum propinquum loco cordis ⁊ est cum hoc vehementis sensus. Et est minera collectionis humoꝝ diuersoꝝ: quare ipse facit euenire syncopim: aut qꝛ infrigidat ipsum valde sicut in bolismo: aut qꝛ calefacit valde: aut qꝛ dolē facit valde: aut qm̄ ex ipso est materia grossa mala frigida aut mordicatiua acuta ⁊ vlcera ⁊ bothor in ore eius.

Dub^m 2^m ¶ Querit Aui. q̄uo stōchus sit cā syncopis: deinde querit q̄uo alia mēbra sunt cā syncopis. ibi (Sed ⁊ reliq.) ¶ Dicit ꝑ rñdēs ꝙ stomachus pp tres cās īducit syncopiꝫ. Pria qꝛ est mēbrū ꝓpinquū loco cordis: est enī iuxta venā ascēdētē. Scđa qꝛ est vehementis sensus q̄tū ad os: vt. H.4. de accidenti ⁊ morbo.7.cap̄. Tertia qꝛ stōchus est minera collectionis diuersoꝝ humoꝝ: ⁊ cā est qꝛ stomachus de se multā aggregat supfluitatē ⁊ flegmaticā. vñ Auic. īfra fen.13. de egritudinib⁹ stōchi. plīmū qđ inuenit in stōcho aut gñat in ipo est flegma: ⁊ iō prassina chola hi in ipo gnōnē: vt z° de cōplexionib⁹ in fine. stōch⁹ enī aliūde recipit supfluitatē: vñ ē minera collectiōis diuersoꝝ humoꝝ: vt Hal. in cōmē.z. ꝓnosti. cap̄. de egestione p̄ cōmē. al's. cōmē.13.z. ꝓnosti.

¶ Sed ⁊ reliqua mēbra qualiter fiunt causa syncopis. Scias ꝙ mēbra alia sunt causa syncopis: aut pp dolorem ꝯtinuatū ex eis cordi: aut pp vaporē venenosum quem ipsa mittunt cordi sicut est illud qđ accidit in p̄focatione matricis: aut pp euonez accidentem in eis resolutionē spiritū cordis sicut đbilitas vehemēs in ore stomachi: aut ꝓpter oppilationē faciētē ꝯstrictionem viarum spiritus ⁊ in eis que sunt in circuitu meatuū cordis: aut pp cōplexiones corruptas malas fortes dominātes eis sicut fit in febribus adurentib⁹ ⁊ pestilentialibus. Et illud est ex eis que fiunt cū communitate omnium membrorum.

¶ Dicit post ꝙ reliq̄ mēbra sunt cā syncopis: aut pp dolorē q cordi cōicat: aut pp malū vaporē quē cordi mittūt: sicut accidit in p̄focatione mr̄icis. Ex quo pꝫ ꝙ in p̄focatione mr̄icis nō est motus mr̄icis vel saltus mr̄icis ad supiora: sed qꝛ matrix nō pōt per inferiora mãs ⁊ vapores emittere: nisi in seipsa cōstringat ⁊ claudat: vñ vapores supius ad cor ⁊ stōchū mouent qñqꝫ: ⁊ iō istis accidit qñqꝫ singult⁹ ⁊ eructuatio qñ actu hñt p̄focationē. ista aūt declarabunt īfra de mēte Hal.6. de īteriorib⁹ cap̄.4.

¶ Et scias ꝙ syncopis ꝯfirmata curationē nō hꝫ: ⁊ ꝓprie qñ perducit ad viriditatē faciei ⁊ ꝯuersionē colli: fortasse enī non erigitur. Et ille cuius res ꝑuenit ad hoc: tunc cū caput eleuat suum moritur.

¶ Ponit quosdā cañ. ⁊ sunt sex. Dicit ꝙ syncopis ꝯfirmata nō curat: ⁊ h̄ sumit ex canone dicto sup̄: qm̄ malitia cōplexionis in corde ꝯfirmata nō curat: ꝑ ⁊ syncopis ꝯfirmata cū nō fiat nisi a mala dispōne ꝯfirmata nō curat. ¶ Cōsidera tñ syncopim posse eē ꝯfirmatā aut ex parte cāe: vt qꝛ est mala egritudo in corde ꝯfirmata: q̄uo dictum fuit supra: ⁊ ista syncopis lꝫ nō curet: qꝛ sua cā nō curat: tñ in vnica vice nō de necessitate īterficit: videm⁹ enī habentes marasmū īcurabilē qñqꝫ pluries actu syncopizare anteqꝫ interficiantur: vñ ipsi plures syncopes ex malitia morbi qñqꝫ sustinent. Scđo pōt dici syncopis in se ꝯfirmata formal'r: qꝛ actu existente syncopi ita sunt destructe operationes sensus ⁊ mot⁹ ⁊ ita cor est impeditum ⁊ debilitatū ꝙ nō pōt vllo modo aliqđ resumē de suis operationib⁹: ⁊ ista syncopis ꝯfirmata est que actu interficit anteqꝫ infirmus erigat. Et hui⁹ syncopis signa sunt viriditas faciei ex mortificatione caloris ⁊ suffocatione: ⁊ cōuersio colli ad partē nō naturalē: vt qꝛ cadat caput post: vel torquet ad dextruꝫ vel sinistꝝ: ⁊ hoc ꝯtingit ex omnimoda cerebri vel neruoꝝ debilitate. Et ideo.7. conti.1.ca. ponit ista aucto. Auicē. si in passionibus cordis accidat syncopis vehemens ⁊ virescit facies ⁊ declinabit caput mors sequit cū erigit suū caput. Istis aūt signis annectunt casus pulsus ⁊ frigiditas corporis. Dixit aūt Auicē. fortasse ꝓpter casus raro ꝯtingentes: ille ergo cuius hec est syncopis cōfirmata peruenit ad hec signa que dicta sunt: vel ad hec ꝙ tunc morit qñ eleuat caput suū. Causa huius est. nã vltimus motus quē facit cor est dilatatio: ⁊ isto vltimo recedit sicut p̄mo aduenit. recedit autē per superueniētē restrictionē cordis ⁊ pectoris que forsan cōstrictio fit potius absqꝫ debilitate nãe: ⁊ ideo videmus hoīes qñ moriunt in fine trahere aerē: ⁊ cū ꝯstrictiōe pectoris moriunt: ita ꝙ tūc statim vident mori: ⁊ qñ lacerti pectoris eleuant pectus constringit: ⁊ nō amplius resumūt aerē: finiūt aūt in actu cōstrictiōis vel finire vident. cū ꝑ homo est in subita syncopi ⁊ ꝓpe mortem conat cor ⁊ pectus in vltimo vite toto eoꝝ posse attrahere aliqđ de aere: ⁊ tūc vt attractio fiat homo erigit caput ⁊ colluꝫ extēdit vt fiat bona p̄paratio ad attractionē illā: ⁊ attracto illo aere moriunt: vnde videmus quosdā in hora mortꝭ subito quasi meliorari ⁊ etiā subito post mori: vt etiā sumit ab Aui.4. cañ.c. de signis diuersoꝝ generū maloꝝ. Et cā illius est ꝓpter illud qđ nã vltimo conamine mouet ad suū vltimū op⁹: sicut in scītilla apparet fieri dū extinguit vt vulgariū sermo in exemplū adaptat.

¶ Et scias ꝙ in corpore ipsius qui flobothomat propter necessitatē ⁊ syncopizat super ipsam nō propter multitudinē euōnis: neqꝫ ꝓpter ꝯsuetudinē in flobothomia assuetā est egritudo: aut in stomacho eius est debilitas per se: aut ꝓpter effusionē rei ad ipsum.

¶ Dicit ꝙ egritudo est in corpore illius qui flōmat pp necessitatē repletionis pñtis ⁊ syncopizat: ⁊ hec egritudo que signat ex hac syncopi est vt stōchi debilitas in se: vñ statim debilitat ex flōmia ⁊ fit syncopis. Aut hec egritudo est effusio cholere ad stōchū: ⁊ h̄ est verū si illa syncopis nō adueniat in flōmia ꝓpter nimiā euōnē. nec adueniat: qꝛ homo sit ꝯsuetus flōmari: ⁊ semp ex flōmia pati syncopim. Ista tñ lr̄a: nō ꝓpter ꝯsuetudinē in flōmia assuetā: lꝫ superficial'r videt sonare qđ dcm̄ est: aliđ tñ sonat occulte. ¶ Propter qđ sciēdū est ꝙ homo pōt cū flōmat syncopizare ꝓpter necessitatē repletionis: aut qꝛ nimis euat: ⁊ illā cām excludit Aui. cū dixit. nō ꝓpter multitudinē euōnis: aut pp flōmiā sibi nō esse consuetā: vt illa sit p̄ma vice qua flōmat⁹ est: ⁊ homo tūc syncopizat: qꝛ h̄ est de ꝯsuetudine flōmie: qꝛ ipsa semp in p̄ma vice facit syncopizare: ⁊ hoc. A. exclusit cuꝫ dixit. neqꝫ pp ꝯsuetudinē assuetā in flōmia. s. p̄ma: hec. n. est ꝯsuetudo sumpta a flōmia: qꝛ ipsa prima vice facit syncopizare. Si ꝑ homo in flōmia syncopizat nō pp has duas cās tūc hoc fit: aut pp stōchi debilitatē: aut pp fluxū cholere ad eū. ¶ Et ꝯsiderādū ꝙ syncopis ex flōmia cū nō ꝯsueta sit fit statim cū homo flōmat: sed illa que fit pp multā euōnē fit post. Et simil'r illa que fit ex debilitate stōchi: lꝫ citius fiat: verū qñqꝫ fit in medio ꝯm magis ⁊ minus stōchū esse debilē: vnde euato sanguine qꝛ ipm est neruosum mēbrū ⁊ debile inducit debilitas maior ⁊ fit syncopis. de sensibilitate aūt stōchi cōprehēdit Aui. sensuꝫ stōchi subtilitatē: qꝛ hic pōt esse cā syncopis: vt Aui. ca. de flōmia.1. cañ. fen.4. ponit aūt acuitatē sensus stōchi cōprehēdi sub debilitate: ꝓpterea qꝛ acuitas sensus semp stōchū debilē ponit.

¶ Et qñ materia decrepiti febriētis resoluit ad stomachum suum facit accidere syncopim.

¶ Dixit post ꝙ qñ mã febriētis decrepiti resoluit ad stōchū pp caliditatē febrilē eliquantē humores accidit sibi syncopis. ¶ Dices tu nōne hoc accidit oībus habentibus febres ꝙ quando materia currit ad stomachū faciat syncopim. ¶ Dicendum ꝙ forsan nō sic euenit in alijs corporibus existētibus in alijs etatib⁹: qꝛ habēt stomachū magis fortē: decrepiti aūt debiliores sunt. Aut dicendū ꝙ hoc accidit magis senibus decrepitis: qꝛ materie febriles eorum sunt magis apte resolui ⁊ moueri ad interiora q̄ꝫ ad exteriora: qꝛ febres eoꝝ sunt magis sepulte: vt Aui.4° cañ. fen.1.ca. de sermone rigoris. pōt aūt materia illa facere syncopim aut sua frigiditate: qꝛ mota in fine: aut sui actuali caliditate putrida: vt pꝫ.

¶ Et cā quare aliquis syncopim patitur in prima flobothomia sua: est q2 subitū est quod nō consueuit. Et multotiēs qdē accidit syncopis in crisib⁹ ꝓpter expulsionē materiei calide ad stomachū.

¶ Dicit ꝙ aliqs patiꝩ syncopim in ꝑma flōmia: q2 est subita mutatio nō ꝯsueta. Subite aūt mutatiōes in sanguīe sūt cāe subite mutationis in corde. ex illa aūt cordis mutatiōe fit spūs agitatio. hoc aūt dictū est esse syncopim. Dixit ꝙ in egritudinibus fit syncopis ꝓpter effusionē materie calide ad stomachū: ⁊ hoc quādo debet fieri crisis fluxu ventris vel vomitu.

¶ Et multotiens fit flobothomia causa syncopis propter infrigidationem.

¶ Dicit ēt ꝙ flōmia fit cā syncopis multotiēs ꝑꝑ infrigidationē. fit aūt īfridatio in syncopi: aut ꝑuatiue ꝑꝑ euōnē sanguis: cui⁹ ꝑn̄tia corp⁹ dr̄ calidū: vt. 3. de cōplōnib⁹. ⁊ illa syncopis marīe fit qñ supfluit flōmia. aut fit īfridatio ꝑꝑ flōmiā ꝑꝑ id qd̄ trahiꝩ aer ad locū vñ egrediꝩ sanguis. aer dico q circūstat q ē fridus nr̄i corꝑis cōparatiōe: vt Aui. 1. cañ. fen. 2. c. de aere. qūocūqȝ aūt flōmia īfridet fit cā cōmotiōis in corde: vñ ex illa cōmotione sequiꝩ syncopis ⁊c̄.

¶ De signis. Cap. 7m.

Signa significantia cām syncopis ⁊ dolores eius ꝓportionalia sunt signis ꝑdictis tremoris cordis. nā si ipsa sunt debilia sunt tremoris cordis ⁊ qñ sūt fortia sunt syncopis: ⁊ qūto plus fiunt vehemētiora sunt mortis subite. Et pulsus qdē est significatio significātior illius. Significat eni sua cōpressione cū fixione virtutis māȝ cōpressiuā ⁊ sua diuersitate vehemēti cū vicissitudinib⁹ ⁊ ꝑuitate maxima resolutionē virtutis. Reliquas aūt significationes suas ꝭm reliquas dispōnes iam sciuisti.

¶ Ponit signa syncopis. Et ꝑ ostēdit eā esse notā ex signis tremorꝭ cordis ostēdēs qd̄ signū de syncopi magꝭ signat. Scd̄o ostēdit q̄dā cōia signa de aduētu syncopis. ibi (Et ad sūmū.) Tertio ponit differētiā inter syncopim cordialē ⁊ stomaticā. ibi (Et qñ syncopis.) ¶ Dicit ꝙ pulsus est significantior: q2 statiȝ sup cordis dispōnē significat: cui⁹ cordis syncopis est passio: vñ pulsus dr̄ res ꝑpēdicularis ab Aui. 4. cañ. fen. 2. ca. de signis bonis. al's. ca. 20. s. de signis significantib⁹ crisim bonā. Si ḡ sit cōpressus paruus ⁊ ꝓfundus: ⁊ virt⁹ sit aliqual'r fortꝭ signat māȝ ꝑfocātē. Et cā est: nā mā ꝑfocās nō statim deicit ꝟtutē. Etiā pōt esse pulsus ꝓfundus debilis ⁊ sigt nālē casuȝ ⁊ mortē ꝑꝑ q̄cūqȝ cāȝ. Si aūt pulsus sit debilis ⁊ diuersus sigt resolōnē vbi virtus defecta est. Resolō eni iō debilitat q2 resoluit organū ⁊ sustētaculū virtutis vt spiritū: sȝ suffocatiua mā potius coadunat ⁊ ꝯstringit ⁊ multiplicat in corde spirituȝ: ⁊ ideo in suffocatione apparet fortis pulsus: ⁊ in resolōne debilis: ⁊ hoc multotiēs decipit indicātes infirmos qui suffocanꝩ euadere.

¶ Et ad summū cū syncopis nō fit subito: tūc ad ipsaȝ minoraꝩ pulsus in primis: deinde sanguis incipit occultari ad interiora ⁊ ꝯuertiꝩ color a dispōne sua. Et fortasse palpebre nō eleuanꝩ ⁊ apparet in oculis debilitas mot⁹ ⁊ alteratio coloris ⁊ visui apparēt imaginationes extra inuentionē ⁊ infrigidanꝩ extrema ⁊ apparet ei roritas in corpore frida. Et qñqȝ accidit nausea: ⁊ qñqȝ infrigidaꝩ totum corpus.

¶ Et ad sūmū qñ subito nō fit syncopis ꝑus minoraꝩ pulsus ꝑꝑ redditū caloris ad īteriora: fit. n. ꝑus reuocatio in ea caloris ad īteriora: vñ. A. diffinit eā vt sup̄ pȝ. Occultaꝩ sāguis sequēs motū spūs: q2 mutaꝩ color: q2 color stat cū spū ⁊ sanguine: vt in cōmē. afoꝝ. 18. 5. pti. sciꝫ. Fridū vō spasmos. Nō aperit oculos fortasse. naȝ si nō est magna syncopis eos aperit. Et sunt debilis mot⁹ ꝑꝑ debilitatē virtutū motiuaꝝ. Et apparēt imaginatiōes ex̄ q nō pn̄t figurari: ⁊ h̄ ꝑꝑ motū humoꝝ. Et appet in corpe roratio frida: ⁊ h̄ ꝑꝑ debilitatē ꝟtutꝭ ꝯtētiue mēbroꝝ: vñ humiditates subtiles que sūt circa cutē emanant ex̄: ⁊ sunt fride q2 calor eas dimisit. Et qñqȝ accidit nausea: ⁊ h̄ accidit qñ est stomatica: aut q2 ꝯfluūt humiditates ad stōchū. Et qñqȝ q2 est magna syncopis infrigidaꝩ totū corp⁹.

¶ Cuȝ igiꝩ incipit aliquid hoꝝ signoꝝ post flōmiā aut solutionē ventris aut assiduationeȝ rei necessario facientis lesionē abstineaꝩ ab ea ⁊ remoueaꝩ causa: qm̄ iam perducet ad syncopim si nō abscindaꝩ.

¶ Constringatur euacuatio: q2 iam producit ad syncopim malam.

¶ Et qñ syncopis nō hȝ cām manifestā ꝑmitiuā ⁊ antecedentē ⁊ est cū tremore cordis frequēte ⁊ nō est illud qd̄ est in ore stōchi cā faciēs ipsaȝ necessariā ⁊ generans eā tunc ea est cordialis ꝯfirmata. Illa vō cuȝ qua est nausea ⁊ ꝯturbatio est stomachalis.

¶ Post Aui. ponit signa syncopis cordialis ex ꝑuatione cārū aliaꝝ q2 syncopis dr̄ cordialis: q2 fit ꝑꝑ malas dispōnes existētes ī corde nō aliūde sibi cōicatas. Alie aūt syncopes sunt cordiales q hn̄t: aut cās ꝑmitiuas: aut accidētia aīe: aut morsus venenoꝝ ⁊ hmōi: aut antecedētes vt repletiōes humoꝝ: ⁊ oppilōnes ī alijs mēbrꝭ. Si ḡ syncopis nō fiat a causis ꝑmitiuis aut añcedētib⁹ signū est ꝙ est cordialis: sȝ illa in qua est ꝯturbatio ⁊ nausea est stōchalis.

¶ Et quādo cōtinuaꝩ syncopis ⁊ vehemens fit ⁊ non est causa manifesta faciens eam imo est cordialis: tūc habens eam moritur subito.

¶ Deide ponit afoꝝ. Hippo. 41. 2e pti. Qui exoluunꝩ fortiter ⁊ frequēter ⁊ siue manifesta cā ⁊ occasione repēte moriunꝩ. Et cā ē: q2 signaꝩ vehemētia male dispōnis in corde ex q subito accidit morȝ ꝓpter iteratā reuersionē syncopis: lȝ eniȝ ab vno paroxismo aut plurib⁹ effugiāt qñqȝ: tn̄ cū syncopi moriunꝩ: ⁊ ideo subito.

¶ De cura. Cap. 8m.

Illa que fortis est ⁊ facta ꝓpter malitiā cōplexionis ꝯfirmate curationē nō hȝ. Et illa que nō est ita: imo est leuior aut sequēs causas extrinsecas a corde curatur.

¶ Postqȝ Aui. determinauit de causis syncopis ⁊ ei⁹ signis: hic determinat de ei⁹ curatiōe. ¶ Propter qd̄ ꝯsiderādū ꝙ cū syncopis sit accidēs sibi ꝓprie ⁊ ꝑ se cura nō debeꝩ: qm̄ accidētiū nō est curatio. 12. terap̄. c. 1. vera. n. curatio syncopis depēdet a cura morboꝝ: ⁊ ꝓ tāto Aui. ꝓsequēs curā syncopis nō determinat de cura ei⁹ ꝑticulariter ꝭm vnāquāqȝ cām superi⁹ noiatā: q2 cāe ille ꝑticulariter sūt diuersi modi repletiōis euōnis dolorꝭ ⁊c̄. hoꝝ aūt curatio Aui. ex toto hȝ ꝭm idē: q2 accidētib⁹ cōpetit curatio nō ꝓpa: h̄ est qñ augēt dispōnē: aut qñ succūbūt: ⁊ syncopis sit accidēs maxime ꝟtutē ꝓsternēs: iō syncopi īter alia accn̄tia ꝭm se aliqs modus curatiōis debeꝩ sic̄ dolori: vñ qñ ꝯiūgiꝩ febri ipa ē dignior curatiōe qȝ fe. vt. A. 4. cañ. de syncopi. Et iō in h̄ cap. maxime ponit curā syncopis q sibi magꝭ ꝭm se tribuiꝩ nō ꝯdescēdēdo oīno ꝑticulariter ad oēs cās supius dictas. s. remouēdo vnāquāqȝ cām: q2 h̄ spectat ad alios libros: sȝ ad illas magꝭ in cōi descēdit. Et ꝑ ponit qūdā diuisionē syncopis. s. curabilis ⁊ īcurabilis. Scd̄o de syncopi curabili exequiꝩ. ibi (Et patiēs qdē syncopiȝ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ egritudo magna triplici magnitudīe opȝ ꝙ sit mortalis. talis aūt est syncopis ꝯfirmata. Primo ipa est magna rōne dignitatis lese actiōis: q2 maiorē actionē ledit vt cordis. Scd̄o ē magna rōne sue eēntie. eēntia aūt q accn̄ti attribuiꝩ est eēntia sue cāe. illa aūt ī sui eēntia est magna cū sit ꝯfirmata. Tertio ē ēt magna rōne lesionis ꝟtutꝭ dispēsantꝭ totū: q2 syncopis ē ipa lesio foral'r: ⁊ iō mortaliȝ ē.

¶ Et patiens quidem syncopim quandoqȝ est in syncopi: ⁊ quandoqȝ est in eo qd̄ est inter syncopim ⁊ sanitatem: ⁊ quādoqȝ est in leui paroxismo syncopis.

¶ Exequiꝩ ⁊ ꝑmo ꝑmittit quandā diuisionē patiētis syncopim curabilē. Scd̄o de eius curatione exequiꝩ. ibi (Cum ergo.) patet.

¶ Cū ḡ est in dispōne syncopis non est semꝑ possibile nobis vt laboremus in abscissione cāe: imo nobis necessariū est vt opponam⁹ accidēti qd̄ accidit cū eo qd̄ ipsi ꝑtinet de cura. Et qñqȝ aggregantur nobis due necessitates ꝯtrarie ꝭm duas ꝑtes diuersas. Indigemus eni in qbusdā mēbris diminutiōe ⁊ euōne ei⁹ qd̄ in eis est ex humorib⁹: ⁊ in spiritib⁹ additiōe nutrimēti ⁊ restauratiōe ei⁹ qd̄ in eis accidit de resolutione.

¶ Exequiꝩ ⁊ ꝑmo in cōi magꝭ ponit diuersos cañ. curationis syncopis qñ hō est in actu syncopis. Scd̄o in spāli magꝭ ponit curā syncopis ꝭm diuersas cās syncopis: qñ hō ē actu ī syncopi siue nō. ibi (Et opȝ in syncopi q fit ex euōne.) ¶ Pria in. d. Primo ostēdit que sit gn̄alis ītētio in curatiōe syncopis qñ actu adest: ondēs ꝙ aliqñ

cõplicant̃ dispõnes ↄ̃rie in eius cura. Scḋo exequit̃. ibi (In plurimo.) ¶ Cõplicant̃ ergo dispõnes syncopis ↄ̃rie in ipsiꝰ cura sicut quãdo existente syncopi ex repletione crudoꝝ humoꝝ aliqd dare cogimur laborãtibꝰ ꝓpter id qḋ mox periculũ aduertẽtes sũt nõ dispõnes sanãtes: vt Gal. 12. terapẽ. 2. cap.

¶ Et in plimo qdẽ qḋ accidit ex syncopi opʒ vt icipiatur 7 laboret̃ cũ eo qḋ nutrit spiritũ ex odoribꝰ bonis nisi in ꝑfocatione matricis. In syncopi nãqꝫ facta ex ea opʒ vt approximent̃ naribꝰ earũ odores fetidi 7 ꝓprie ↄuenientes cũ hoc ori stomachi. Et odoramẽto qdẽ calli. al's calami est ꝓprietas in ea experta 7 proprie in cura calide cholerice: 7 similiter gipso: imo curat̃ dando in potu ad sorbẽdum ex viuificantibꝰ virtutẽ. Et qñ fuerit illic vacuitas 7 fames: tũc nõ approximet̃ eis vinuʒ purũ: imo opʒ vt misceat̃ cum aqua carnis multa 7 cõmisceat̃ cum aqua: 7 si nõ: tunc fortasse accidẽt ex eo cõmistio rationis 7 spasmus. Et ex eis que necessaria sunt in pluribꝰ spẽbus syncopis est ĩspissatio corporis exterius vt comprimatur spiritus resolutus nisi sit solutio vẽtris fortis valde: aut sit cã frigus vehemẽs. Et cũ nõ est illic causa frigoris manifesta prohibens rorationẽ aque frigide 7 euẽtationem 7 sorbitionem aque frigide 7 aque ros. proprie: 7 indiges que odore sandalorũ infecta sunt cũ odoramento odorum frigidoruʒ. Multotiens enim sanant̃ cũ istis. Et si est fortior hac 7 nõ fit successione rei resoluentis calide valde: tũc oportet vt insuffletur muscus in nares eiꝰ 7 olfaciat algalliã 7 suffumiget̃ cum necesse est 7 sorbeat diamuscũ si possibile est.

¶ Exequit̃ de his canonibꝰ. Et ꝑ̊ de diuersis cañ. cõpetẽtibꝰ in regimine curationis syncopis ꝫm se. Scḋo postponit vnuʒ canonẽ in curatione vel remotiõe syncopis ↄiũcte cuidã alteri accidẽti. ibi (Et si fuerit illic singultꝰ.) ¶ Pria in qnqꝫ sicut põit qnqꝫ canones gñales in curatione syncopis cuʒ adest. 2ª ibi (Et ex eis.) 3ª ibi (Et cũ nõ est.) 4ª ibi (Et si cã fuerit caliditas.) 5ª ibi (Et opʒ cum hoc.) ¶ Vult g̃. A. ꝙ ꝓncipiũ cure cũ tñ hõ actu syncopizat sit cũ ↄfortãtibꝰ spiritũ vt vino 7 bonis odoribus nisi cã syncopis sit ꝑfocatio mr̃icis: qꝛ tũc apponimus naribꝰ fetida vt calamũ vstũ 7 gipsuʒ: 7 ꝓprie qñ est cã cholerica: qꝛ ista frida sunt. Vinũ nõ dat̃ purũ in syncopi vbi est fames: qꝛ cito ꝑfocãs facit alienationẽ 7 spasmuʒ. Dicit post ꝙ in fortiori syncopi cũ nõ sit a cã calefaciẽte insufflet̃ muscus in nares: qm̃ cerebrũ 7 cor ↄfortat. Et olfaciat algalliaʒ. i. galliã muscatã. Et suffumiget̃ cũ nede vel nere. ꝫm Simonẽ est cõfectio aromatica ad suffumigãdũ ↄfecta que affert̃ ad nos in forma quadrãgulari. Aliȷ exponũt nere. i. nepita. Aliȷ. i. sisimbriũ.

¶ Et si cã fuerit caliditas tũc odorifera frigida administrent̃ 7 roret̃ aqua frigida sup faciẽ eius in primis. Et nõ est malũ vt ꝑmisceat̃ paruʒ musci de eo qḋ administrat̃ de illis cũ victoria ex illis que sunt sicut cãphora 7 sandali 7 qḋ est fortis ifrigidationis 7 sit frigidũ ↄtra calidũ ipediẽs 7 muscus vt ↄfortet calorẽ vitalẽ. Et vt sorbeant aquã fridã: ꝙ si tolerat dispõ vt sit mista cũ vino ifrigidato subtili tenui: tũc est meliꝰ. Et opʒ cũ hoc vt fricet̃ os stõchi frequẽter. Et necessariuʒ est vt sit lectus eius in aere frido. Et simil'r opʒ vt sint lecti oĩum habẽtiũ syncopim cũ nõ est ex cã frigida 7 ꝓprie in syncopi habentiũ ethicã. Et opʒ vt assiduet̃ embrocatio extremitatũ 7 partiũ mẽbroꝝ iporũ regaliũ cũ aqua ro. 7 succis fridis cognitis: 7 necessariũ est vinũ ifrigidatũ qḋ ipsi in potu sumãt.

¶ Dicit si cã fuerit caliditas: opʒ administrare odorifera frida 7 rorare faciẽ cũ aqua frigida: hec eni roratio virtutẽ ↄfortat: vt Aui. ꝑ cañ. fen. 2. ca. in arena sepeliri. Et nõ est malũ vt cũ ꝑdictis rebꝰ fridis ꝑmisceat̃ parũ musci: 7 lʒ cã syncopis sit calida: tñ victoria sit in medicis fridis: qꝛ ponat̃ plus de eis: vt plus de cãphora cuʒ sandalo: 7 tũc in hac ꝑmistione frigidũ qḋ est in medicina resistit male cõplexioni calide: 7 calidũ vt muscꝰ ↄfortabit cor cuʒ adhuc est melius. si dispõ tolerat ꝙ frigidis admisceant̃ calida: 7 ꝙ illa administrent̃ cũ pauco vini subtilis: 7 hoc qꝛ vinũ operat̃ a mã et a virtute: muscus aũt a mã nõ ꝓprie operat̃ vt ↄuertat̃ in spiritũ. Dicit post ↄfricent̃ frequẽter circa os stõchi: 7 hoc fit ad excitandũ eos 7 ad ↄfortãdũ ex fricatione calidũ nãle: 7 oĩa illa que dicit Aui. de emplastris frigidis intelligit qñ syncopis est cũ caliditate forti: vt in febribꝰ ardẽtibꝰ vel in alio nimio calore.

¶ Et si fuerit illic singultus et nausea: tunc oportebit vt viuificet̃ caliditas infirmi 7 adiuuet̃ natura eiꝰ cõmouendo guttur cuʒ penna excitante vomitũ 7 commouendo spiritũ ad exteriora. Et opʒ vt assidues ista 7 attractionẽ super eũ 7 q̃ʒ maximum clamorẽ 7 sternutationẽ: 7 si sit cum condisi. Cunqꝫ illa nõ valent 7 nõ sternutat tunc eger moritur.

¶ Ponit curam syncopis qñ ↄiungit̃ alteri accidẽti vt singultui 7 nausee: 7 dicit ꝙ viuificet̃ caliditas ifirmi 7 h̾ fit cõmouẽdo guttur cũ pẽna que facit vomitũ: qꝛ ex hac cõmotione spũs excitant̃ ad exteriora: 7 opʒ ꝙ illa ↄtinuent̃. Et fiat cũ eis attractio: qꝛ. s. capiat̃ aliqḋ mẽbrũ vel particula 7 trahat̃ 7 fricet̃ 7 clamet̃ sup eũ: qꝛ ista virtutẽ excitãt: 7 facẽ sternutationẽ cũ ↄdisi: 7 si nõ sternutat morit̃. Et cã est: nã est signũ vltime debilitat̾ in cerebro: vñ nõ sentit mordicationẽ ↄdisi: aut alteriꝰ rei faciẽtis sternutare: 7 dato ꝙ sentiat sig̃t ita debilẽ virtutẽ expulsiuã ꝙ nõ põt moueri ad expellẽdũ. h̾ aũt est signũ mort̾. 7 ꝓ tãto appropiquãtes morti nõ pñt sternutare: vt sumit̃ ex Aui. sup̾ fen. 5. ca. de sternutatione.

¶ Et opʒ etiã ꝓprie in syncopi que fit ex euõne vt appropinques ei odoresciboꝝ desideratoꝝ nisi in habentibꝰ nauseã 7 syncopim accidẽtem cã humoris in ore stõchi. Nõ eni opʒ tũc vt illud approximet̃ eis. Et opʒ vt vtant̃ vino 7 sorbeant aquã frigidã aut calefactã ꝫʒ duas dispõnes notas. Sitqꝫ vinũ magis penetrabilis res 7 subtilior 7 melioris saporis ex eo in quo est residuũ stipticitatis: q̃uis sit virtus fortis in eo qḋ recẽs est ad aggregãdũ spiritũ 7 ↄfortanduʒ ipm. Et opʒ vt nõ sit in ipso amaritudo fortis 7 abhorreat ipsum natura neqꝫ grossitudo: quare nõ penetret in ipo cũ velocitate. Et opʒ vt sit color eius citrinus.

¶ Hic Aui. magis in spãli docet curare syncopim ꝫm diuersitateʒ cãrũ a qbus depẽdet. Et ꝑmo facit hoc. Scḋo resumit curã syncopis. ibi (Et opʒ vt dicamus.) ¶ Prima ps hʒ octo ꝫm ꝙ sunt octo modi cãrũ superius dictarũ. Primo ostẽdit curã syncopis ꝑsent̾ 7 qñ non est ꝑsens qñ cã est euãtio. Scḋo qñ cã est repletio resumens de euõne. ibi (Et si est syncopis.) Tertio qñ est a doloribꝰ: 7 qꝛ sub doloribꝰ nominauit venena ponit distinctã curã. ibi (Si fuerit cã doloris.) Quarto ponit curã syncopis a venenis. ibi (Et si venena.) Quinto ponit curã eiꝰ que fit ab apatibꝰ 7 febribꝰ. ibi (Facte vo in ꝓncipio febriũ.) Sexto eiꝰ que fit ab accidẽtibus aie. ibi (Syncopi aũt facte ab accidẽtibꝰ.) Septimo eiꝰ que fit a stõcho. ibi (Et si syncopis est ex ↄtinuatione.) Octauo eiꝰ que fit ꝑꝑ flobothomiã. ibi (Et plurimum qdẽ syncopis que accidit.) ¶ Prima in quatuor ꝫm ꝙ quatuor ponit. Nam ꝑmo ostendit cañ. curationis syncopis ab euõne. Scḋo põit exceptionẽ. ibi (Nisi sit syncopis.) Tertio resumit curã. ibi (Et qñqꝫ ponimus.) Quarto qḋdã qḋ dixerat declarat. ibi (Et hoies.) ¶ Vult Aui. ꝙ habẽtibꝰ syncopim ab euõne debemus dare desiderata cibaria nisi fuerit nausea: qꝛ tũc ista desiderata cibaria nõ debent dari: ꝓpterea qꝛ ista desiderata cibaria retinent̃ in stõcho. sed si habemus nauseam debent eos ꝓuocare ad vomitũ vt ꝑcipit supra Aui. statiʒ nõ debẽt g̃ ista cibaria dari. 7 debẽt vti vino 7 sorbere illud cũ aqua frida vel calida ꝫm dispõnes duas notas. s. caliditatẽ 7 frigiditateʒ: qꝛ si cum euõne est caliditas sorbeant cũ frida: 7 si friditas sorbeãt cũ calida. 7 cum vinũ sit res penetrabilior. i. sit magis penetrabile: vinuʒ qḋ sibi põt dari sit subtile: 7 habeat stipticitatẽ ad aggregandum spiritũ: 7 hoc est vinũ antiquũ: tamẽ in nouo est virtus fortis etiã ad aggregandũ spiritũ: qꝛ est magis stipticum 7 debet intelligi de nouo 7 non de musto in comparatione ad antiquũ: 7 istud est magis aggregatiuũ spiritus: qꝛ grossius 7 confortat. etiam antiquum facit illud melius scilʒ velocius: qꝛ est subtilius 7 magis penetra-

tiuum: ⁊ tunc circũscribit illud Auicẽ. per saporẽ: q2 dꝫ esse delectabile non amaruꝫ per substantiã: q2 debet esse mediocre ⁊ subtile: ⁊ per colorẽ q2 debet esse citrinũ. i. aureum.

¶ Nisi sit syncopis ab euacuatione: ⁊ ꝓprie ẜm poros propter raritatẽ coꝝ ⁊ reliqua: tunc enĩ diligit̃ vinuꝫ nigrum grossuꝫ. Ipsum enim est nutribilius ⁊ magis faciens declinare humores ad cõtrarium eius quo fit resolutio ⁊ reducens spiritũ in essentia sua. Illi autem qui nõ habet egritudinem hanc vinum cõuenientius est illud qđ est velocioris penetrationis. Et tibi qdeꝫ possibile est vt ipm̃ experiaris ita vt gustes ex ipso parum. Cũqꝫ videris ipsum penetrare ad calefaciendũ cum velocitate cum bonitate substantie ⁊ odoris: tũc illud est conueniens. s. illud qđ querit̃.

¶ Dicit ꝙ vinũ hoc subtile nõ cõpetit vbi syncopis est ab eũone. s. facta per poros ꝓpter eoꝝ raritatẽ ⁊ ꝑꝑ reliquas dispõnes subtilitatis humoꝝ: sed in hac syncopi cõpetit vinũ grossum rubeũ: q2 magis nutritiuũ: ⁊ igrossando spũs diuertit eos a resol'one: subtilitas enĩ spirituum ponit spũs resolubiles ⁊ docet illud experiri. Scias aũt ꝙ ꝯditiones tradite sunt a Gal'. 12. terap̃. ca. 4. ⁊ ad succurrẽdũ subite resol'oni nihil est mag̃ efficax eo: vt Auer. 7. coll'ꝫ ca. 16. lꝫ saracenis nõ sit licitũ bibere vinũ: bibere tñ vinũ hoc loco ita licitũ est: queãdmodũ licitũ est comedere carnes mortuas que per se moriunt̃ vel suffocant̃ in habẽtibus necessitatem.

¶ Et qñqꝫ ponim⁹ in ipõ de musco circiter. s. duo grana: aut de diamusco q̃titatẽ dosis vnius: aut medietatis eius: aut tertie ipsi⁹: ⁊ illud qdẽ in syncopi vehemẽti: ⁊ simil'r trociscos muscatos dictos in antidotario. Et ꝯueniẽtius vinũ in hmõi est illud qđ est calefactũ. Ipm̃ enĩ in eo cuius syncopis nõ est ex caliditate est magis penetratiuũ. Et qñ ꝯfortat̃ fortitudine panis est magis lõginquũ ab h̃ vt exiccet. Et ex eis q̃ cõferũt eis ẽ miua appropꝛiata syncopi dcã ĩ ãtidotario.

¶ Dixit post Aui. cõplens curã ꝙ qñqꝫ ponit̃ de musco in hoc vino minus q̃ duo gra. aut diamusco dosis. i. aut media. dosis aũt est. 3. j. ⁊ hoc qñ syncopis est vehemẽs. ei⁹ aũt dosis distincta est 5° cañ. trac. 2. ẜm diuersas descriptiões. dat̃ aũt dosis. 3. 5. vel tertia ẜꝫ ꝙ est maior vel minor necessitas vel inflãmatio maior vel mior. vbi enĩ sit fortis caliditas paruꝫ det̃ de ea ẽt re frida mista. Etiã dant̃ qñqꝫ trocisci muscati dicti in antidotario. necubi aũt in trac. 8. iueniunt̃: sꝫ iuenit̃ ibi quedã ꝯfectio trociscoꝝ quã Aui. intitulat ꝑmistio trociscoꝝ in qb⁹ muscus reperit̃. Dicit ad sũmũ ꝙ ꝯueniẽtius est vinũ nisi sit ꝓhibẽs: est. n. vinũ calefactiuũ ⁊ ꝯcordat dicto. G. 12. terapẽ. 3. cap̃. in fine: vbi sic. in tota cura ⁊c̃. melius est calidum vinũ digõnib⁹ crudoꝝ cooperãs: lꝫ loquat̃ in syncopi ex repletione. ⁊ si potus vini ꝯfortet̃ ponẽdo aliqd panis: tũc est lõginquius ab exiccatione ⁊ magis humectat. Naꝫ vinũ ex pane in eo posito est minoris acuitatis: ⁊ iõ minus exiccat. Et simile hẽtur ab Auic. fen. 3. 1. ca. de regimine aq̃ ⁊ vini. Et ꝯfert miua dicta trac. 6. 5. cap̃.

¶ Et homines qb⁹ necessariũ est magis potare vinuꝫ calefactũ sunt illi quoꝝ tardior est cessatio. Non eniꝫ opꝫ vt isti sumãt in potu frigidũ: ⁊ simil'r ille cui⁹ infrigidat̃ totũ corp⁹. Et isti sunt illi qui indigẽt ipso ⁊ inũctiõe extremitatũ ⁊ stõchi cũ oleis cal'is aromatizat̃.

¶ Declarat que dispõ in syncopi ꝓprie eget vino calefacto: ⁊ sunt illi q habẽt syncopes longas in qbus significat̃ calidi nãlis paucitas: ⁊ iõ potu calido indigẽt nõ frigido ne extinguant̃. Et ꝑꝑ eãdeꝫ cãm opꝫ ꝙ inungant̃ oleis calidis aromaticis.

¶ Et si est syncopis cã materiei: tunc si est possibile vt expellatur materia cuꝫ vomitu cuius sperat̃ facilitas: aut cum clysteri aut flobothomia fiat illud.

¶ Ponit curã syncopis a mã. Et p̊ facit h̃. Scđo resumit curã syncopis facte ab eũone. ibi (Et si est ꝑꝑ eũonẽ.) Si ğ fiat mot⁹ in syncopi stomatica sperat̃ facilitas syncopis: q2 leuis erit ⁊ cito recedet: ⁊ similiter in flobothomia ⁊ clysteri cuꝫ syncopis esset ꝓpter materias aptas euacuari per hos modos euacuationis.

¶ Et si est ꝓpter eũonẽ ex partib⁹ itrinsecis calefiant extremitates ⁊ fricent̃ ⁊ inungant̃ cũ oleis calidis aromatizatis. Et qñqꝫ est necessariũ stringere ea: ⁊ sumatur in oĩ gñe eũonis illud qđ dicit̃ in cap'lo suo ⁊ ꝓpꝛia in viuificatione nãe illud qđ scis. Et ꝯueniẽtius est habẽti illã que ex hoc cap'lo fit successione cholerice passionis vt sumat galliã muscatã in vino ⁊ succo cydonioꝝ cum aqua carnis fortis in vino: ⁊ ꝯfert ei masticatio thuris ⁊ luti alsambiori nutriti cũ camphora. Et si est ꝓpter eũonẽ ex partibus extrinsecis sicut est sudor ⁊ que similant̃ illis infrigida extremitates ⁊ pulueriza super cutẽ myrtũ ⁊ lutum chimoleã ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ reliqua stiptica ⁊ nõ extrahes materiam ad exteriora oĩno: ⁊ nõ administres huiusmodi pulueri zationeꝫ in syncopi ab euacuatione intrinseca: imo opꝫ vt ꝯfortes virtutẽ in omni euacuatione precipue approximando odores ciborum desideratorũ ⁊ similia eis de his que dicta sunt.

¶ Quia eũatio fieri põt aut per intrinseca loca vt per ventrẽ ⁊ vomitũ: aut per extrĩseca vt sudorẽ. Primo Aui. ostẽdit regimẽ syncopis facte per eũonẽ ĩtrinsecã. Scđo extrĩsecã. ibi (Et si est ꝑꝑ.)

¶ Uult ğ Aui. ꝙ syncopi facte ꝑꝑ eũonẽ intrinsecã vt sol'one vel vomitu calefiant ⁊ fricent̃ extrema ⁊ remittit ad fen. 16. ⁊ ad capitula curationũ fluxus vẽtris ⁊ ad curationẽ vomit⁹ fen. 13. q2 posset in cholerica passione fieri nõ ꝓpter eũonẽ: ⁊ ꝯtingit ei q hꝫ syncopim huius cap'li. i. syncopiꝫ ab eũone facta in cholerica passione fieri nõ ꝓpter eũonẽ vt sumat galliã ⁊c̃. cũ aqua fortĩ carnis vt pulli maioris: q2 est magis grossa stiptica. Et luti alsambiori. i. illi⁹ cõtrate. Utimur luto sigillato ⁊ approximãdo odores.

¶ Querit̃ circa vomitũ an sit ꝓuocãdũ ĩ syncopi ẽt si stomatica sit. ¶ Auer. sentit ꝯ. G. 7. coll'ꝫ. ca. 17. s. de cura syncopis ꝑꝑ stõchũ. Et rõ sua est qm̃ medicine que ꝓuocãt vomitũ de sui nã est stimulare virtutẽ plus eo qđ facit humor faciẽs syncopim ⁊ addit in egritudĩe: ⁊ iõ nõ est ꝓuocãdus vomit⁹: sed stipticis iubet emplastrare stomachũ vt mastice spica ⁊ hmõi. Et ꝯfirmat̃ qm̃ regimẽ cõe in syncopi est fricatio: qm̃ fricatiões virtutẽ ꝯfortãt: sed fricatio vomitũ distrahit ⁊ nõ ꝓuocat vt oẽs sentiũt: nõ est ğ ĩ aliq̃ syncopi ꝓuocãdus. ¶ Huius ꝯriũ sensit Gal'. 12. terapẽ. c. vlti. ⁊ hic Aui. ⁊ in pluribus alijs locis dicẽs ꝙ ex vomitu sperat̃ facilitas. ¶ In ꝯriũ est Serap̃. trac. 6. cap̃. 19. vbi ⁊ pẽnas docet ad vomitũ ꝓuocandũ in os ĩtromittere ⁊ si nõ oleũ. Et Halya. trac. 6. prac. 18. ca. de syncopi. Et Isaac quarto febriũ cap̃. de syncopi. ¶ Dõm cũ itẽtione nostroꝝ auctoꝝ ꝙ in actu syncopis stomatice. i. facte ꝓpter stomachi repletionẽ ex malis humorib⁹ vomitũ fore ꝓuocanduꝫ qm̃ tunc cessant accidẽtia qñ cessat cã faciẽs illa: vt in cõmẽ. afor. 2. 4ᵉ ꝑtic. In pharmacijs. Cessat aũt cã syncopis dum illa mã per vomitũ a stõcho educit̃ nec fit magna cõmotio. Primo q2 mã de se est in motu. Scđo q2 est in mẽbro ꝓpinquo loco eũonis: lꝫ eniꝫ vomit⁹ sit mot⁹ fortis: tñ ĩquãtũ mot⁹ est cã excitationis ⁊ expergefactionis. Unde Aui. Et adiuuet̃ nã ei⁹ cũ pẽna excitãte vomitũ ⁊ cõmouẽte spiritũ ad exteriora. Et ita excitatio ⁊ mot⁹ ꝯferũt oĩ syncopi nisi qñ est a sudore: ⁊ ĩquãtũ ẽt per vomitũ fit eũatio mãe que cã est syncopis est curãs. Adhuc aũt in cura hui⁹ syncopis ꝓcedes cũ vomitu statim ꝓuocato: aut cuꝫ epithimate suꝑ stõcho cũ reb⁹ stipticis ꝯfortãtib⁹. vt Auer. sensit. Dico ꝙ si ꝓcedis cum reb⁹ stipticis ꝯfortãtibus: ꝯstringis illã mãm in stõcho syncopis mag̃ ꝓlõgat̃ ⁊ ĩpedies nãe motũ volẽtis eũare: qm̃ nã retinebit illam mãm ꝑꝑ nausee ꝓhibitionẽ. istud aũt nõ est auxiliuꝫ nãe: sed ꝯtraoperari. ⁊ iõ Serap̃. trac. 6. ca. 19. de syncopi. ⁊ nõ opꝫ vt administrem⁹ in ꝓ̃ncipio vnctiones ꝯstringẽtes: sed post eũonẽ maloꝝ humoꝝ. ⁊ iõ Aui. dicebat ꝙ cũ vomitu sperat̃ facilitas. Adhuc ꝯtra Auer. ex suis dictis ars imitat̃ nãm. Hãc enĩ sumpsisti ꝓbationẽ ꝯtra Gal'. vt supra: sed nã in actu syncopis qñ mouet statim cessat syncopis ⁊ accidẽtia: ğ medicus aliqñ mouere dꝫ. Adhuc in actu syncopis qñqꝫ ꝓ̃cipit̃ flõmia: ğ multo magis põt ꝓuocari vomitus. est. n. vomit⁹ minor eũatio flõmia ⁊ minus cõmouẽs: sicut ğ suo casu mot⁹ per flõmiã ꝯcedit̃ sic ⁊ vomit⁹. Qđ aũt flõmia debeat ꝯcedi ꝓbat̃ p̊. nã apopleticus est actu syncopizans: vt supra Aui. ⁊ appꝫ ex diffinitione syncopis: sed in aliq̃ apoplexia statiꝫ dꝫ fieri flõmia. nã q̃dã apoplexia est que fit ex sanguine vel oppilatione arteriarũ: vt ipse ponit 3° coll'ꝫ vlti. ca. aucte Hippo. s. 4° regiminis acutoꝝ. tex. cõmen. 24. sed in illa apoplexia statim fit flõmia:

Dub^m p^m

flõmia: vt Gal. in cõmẽto ⁊ Aui. supra fen.1.ca. de cura apoplexie ĩ pn°. ⁊ ipe Auer. ibidẽ. ⁊ hic Aui. dicebat cõpellat mãm aut cũ pharmaco aut cũ flõmia. ¶ Cõsiderandũ ꝙ vomitus ꝓuocatio aut est difficilis: ⁊ hoc mõ nõ dꝫ ꝓuocari. aut est facilis: ⁊ tũc ꝓuocari dꝫ. ⁊ forsan p° mõ ĩtelligit Auer. lꝫ ipse pauce exñs exercitatiõis ⁊ experiẽtie in hac arte vt ipse de se loquit 7° collꝫ. c.6. de cura effimeraꝝ. multa ꝑtulit a qb⁹ desistere potuit. Rõ aũt quã adducit ĩsufficiẽs est cũ dicit ꝙ medicĩe ꝓuocãtes vomitũ stimulãt mãm. Dico ꝙ stimulãt ad id qđ est corpis salus: vt ad extractionẽ mãe grauãtis vel pũgẽtis. nec ẽt tales medicĩe stimulãt. nõ eni ꝑcipit vomitus cũ elleboro aut mezereon: sed cũ pẽna aut digito aut oleo.

¶ Et si fuerit causa doloris stupefac illũ dolorẽ si nõ est possibilis abscissio cause eius sicut curatur colica cum philonio ⁊ similibus ei.

¶ Ut ĝ ꝯditionauit illo. ĝ. ⁊ opꝫ ꝓprie si fuerit cã dolor. vera doloris curatio nõ fit p stupefaciẽtia ĩmo ẽ in illis piculũ. Et qñqꝫ ꝑuenit ex stupefactiõe ad malã habitudinẽ toti⁹ corpis vt multo tpe mala patiẽs moriat: vt.12. tera.8.c. In casu tñ ꝓcedunt sic ⁊ ipe cõcessi philoniũ do. Petro neapo. timore syncopis ex colico dolore.

¶ Et si venena fuerit cã da ad sorbẽdũ albezahar expta ⁊ diamuscũ ⁊ medicias dictas in libro de venenis.

¶ Ponit curã syncopis a venenis. Et p° facit ħ. Scđo qꝛ ꝑdicte oẽs cure videbant eẽ syncopis pñtis: ponit curã qñ syncopis recedit. ibi (Qꝛ si. ⁊c̃.) ¶ Da. s. patiẽtib⁹ syncopim ex veneno albezahar. i. medicinas liberantes tyriacales. Et cõsiderandũ ꝙ hoc hꝫ verum qualr̃cũqꝫ sit venenosa syncopis siue a cã extrĩseca siue a veneno generato intus. possibile. n. est venenosam mãm in corpore aggregari vt tertio ca.6. ⁊ sexto de interioribus. c.4.

¶ Qꝛ si fuerit in cessatione ⁊ iã sanat aliquãtulum: tũc sit regimẽ eius ẽt simile regimini p°mo cum additione cuius possibilitas sit in hmõi dispositione.

¶ Hic resumit vnũ mẽbrũ diuisiõis supra posite cũ dixit ꝙ hõ hñs syncopim aut est in actu syncopis aut in leui passione vel dispõne media: vsqꝫ huc ĝ magr̃ oñdit curã syncopis qñ est in actu: hic ponit eius curã qñ recedit: ⁊ p ꝯñs hõ est in leui passione aut dispõne media. Et p°mo oñdit qũo huius syncopis cura est similis ⁊ addẽs supra curã syncopis qñ est in actu. Scđo probat. ibi (Et exemplũ.) Uult ergo ꝙ cũ syncopis cessat aliquãtulũ: regimen similatur regimini predicte syncopis q̃ est in actu: ⁊ addit aliud supra illud regimen de additiõe possibili ꝯm dispõnem.

¶ Et exẽplum eius in quo ambe cõicant est qñ verbi gratia opꝫ vt ad sorbendũ dent medicine iuuatiue ꝯꝫ dispõnẽ de illis que sciuntur: ⁊ dicte sunt in caplõ de tremore cordis ⁊ festinetur in hoc.

¶ Prĩo Aui. oñdit qũo hoc regimẽ est illi silr̃. Scđo oñdit qũo addit supra id ⁊ quãtũ. ibi (Et illud.) Illud ĝ in quo ꝯueniunt ambo. s. cura syncopis cũ est in actu ⁊ cũ hõ sanat de ea est dare medicias cordiales ꝯm dispõnẽ. s. ꝯm dispõnẽ calidã ⁊ fridã ⁊ de ꝯfectionib⁹ dictis supra. In frigida aũt damus diamuscũ amaꝝ: vt supra in cura tremoris cordis. ⁊ in calida damus letificans ĩfrigidatiuum.

¶ Et illud in quo possibilitas est additiõis est sic̃ si sit illic repletio oris stomachi studendũ est vt euomat illud qñ sanat. Et silr̃ si sit illic repletio opꝫ vt fames adhibeat ⁊ minoret cibus ei⁹ ⁊ vtat exercitio tolerabili equali ab hmõi ⁊ fricatio adhibeat oĩbus mẽbris vsqꝫ stomacho ⁊ vesice: ⁊ neqꝫ cogat ipsum sumere cibum nisi vinũ ꝑdictũ in dispositione syncopis qđ necessariũ est. Et plures qdem stultorum medicoꝝ student in cibãdo cum existimãtes ꝙ sit ei cõueniens vt viuificet virtutem eius. Ipsi ergo suffocãt caliditatẽ eius ĩnatam ⁊ interficiunt ipsum.

¶ Prĩo ĝ ostẽdit illud in quo põt fieri additio in cura syncopis qñ hõ iã sanat. i. in cura ei⁹ qñ actu syncopizat. Scđo subdit quorũdã medicoꝝ errorẽ. ibi (Plures qdẽ stultoꝝ medicoꝝ.) Tertio resumit curã ostẽdẽs ea q̃ ꝯueniũt in cura syncopis qñ hõ sanat a paroxismo syncopis. ibi (Et isti qdẽ adiuuant.) ¶ Dicit ĝ p° si affuerit aliqua repletio illud in quo põt eẽ additio est vomit⁹. ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ in vomitu fit additio: non aũt ꝙ in hoc casu debeat fieri: qꝛ cũ hõ actu syncopizat nõ dꝫ fieri: qꝛ hoc ꝯdiceret dictis supra ⁊ dictis Aui. sꝫ fiat additio: qꝛ forti⁹ põt ꝓuocari ⁊ securius ⁊ addere in vomitu. sꝫ qñ syncopis est actu leuiter ꝓuocari dꝫ: ⁊ si est difficilis desinere: sꝫ qñ hõ sanat a paroxismo syncopis fortius possum⁹ tẽtare vomitũ: ⁊ hoc mõ fit additio. Silr̃ eni si in reliquo corpore sit repletio: opꝫ vt adhibeat fames ⁊ vtat exercitio: ⁊ in his fit additio: qꝛ ẽt in syncopi cũ multa plenitudine qñ actu ẽ: opꝫ aliqd dare id qđ mox piculũ aduertẽtes nõ dispõnẽ sanãtes: vt Gal. 12. tera. c.2. sꝫ ea cessante adhibet fames addit ẽt in fricatione: qꝛ magr̃ põt adhiberi fricatio ea cessãte cũ magr̃ toleret: vñ ꝯm totuꝫ corp⁹ hic Aui. ꝑcipit fricatiõeꝫ silr̃ ⁊ exercitiũ. nã actu syncopizans exercitari nõ põt. Deĩde vult ꝙ ĩ dispõne hac vt qñ exurgit nõ grauet cibo nisi vino ꝑdcõ. Et plures qdẽ medici cũ patiẽtes syncopiꝫ repletionalẽ a ꝑoxismo syncopis exurgũt conant eos cibare: cuꝫ tñ Aui. famẽ ꝑcipiat: ipsi ergo suffocando virtutẽ interficiũt eos.

¶ Et isti quidẽ iuuant syrupo acetoso ⁊ ꝓprie illo qui coquit cum aqua in qua sunt subtiliatio ⁊ incisio sicut hyssopus ⁊ silr̃a. Et si fuerit cã oppilatio in mẽbris spiritualib⁹ ⁊ que sunt coram eis da ad sorbendum oxymel ⁊ frica crura eius ⁊ adiutoria ei⁹ ⁊ labora in hmõi ad ꝓuocandã vrinaꝫ eius: ⁊ da ei in potu de vino qđ subtile est: ⁊ illud si est illic caliditas.

¶ Hic ponit curã spãlr̃. Et p° qñ syncopis q̃ recedit est a repletiõe. Scđo qñ ẽ ab euõne. ibi (Si aũt est ab euõne.) Uult ꝙ in syncopi a repletõe qñ hõ sanat a ꝑoxismo det oxymel vel syrup⁹ acetosus cõposit⁹ vel simplex vbi coquant subtiliatiua. vñ Gal. aptũ est his oxymel decocto in ipso hyssopo ad digõnẽ crudoꝝ humoꝝ cooperãs: vt.12. tera.3.c. ⁊ Sera. trac.6.c.19. s. de syncopi. dam⁹ ei aquaꝫ mellis in qua decocta sit hyssopus. Oẽs ĝ vna itẽtione loquunt. s. ad digõnẽ mãe. ⁊ ꝯferũt hec ad oppilationẽ ĩ spũalib⁹. s. oxymel cõpositũ. digerit eni ⁊ ĩcidit grossos humores ẽt si sint in pectore vel pulmone vt fricatio fiat ⁊ ꝓuocet vrina: qꝛ ꝓuocatio fit p medicinas subtiles apitiuas ⁊ det vinũ subtile: ⁊ si sit ibi caliditas cõfert vinũ in subtiliatiõe mãe in digõne ⁊ ꝯfortatione virtutis.

¶ Si aũt est ab euacuatione ⁊ debilitate ad sorbenduꝫ det aqua carnis aromatizata ⁊ fiat vt suggat panẽ ĩfusum in vino odorifero cui aqua ros. sit admista. Et qñqꝫ iuuat si sumat in potu lac acetosum absqꝫ butyro ĩfrigidatũ. Et illud si fuerit illic cũ euacuatione caliditas. Et silr̃ aqua acreste: ⁊ melius illo est rob acetositatis citri. Et qñqꝫ ponunt in ipso folia eius.

¶ Ponit curã syncopis ab euõne qñ iã a ꝑoxismo sanat ĩfirm⁹. Et p° in cõi magr̃. Scđo in spãli. ibi (Et ad summũ.) Uult ĝ ꝙ si cũ euõne fuerit caliditas dent acetosa actu frida ⁊ ꝯueniẽtior res ẽ acetositas citri: ⁊ hoc qꝛ magis est cordialis: ⁊ qñqꝫ ponimus folia ei⁹ querentes subtilẽ caliditatem cum infrigidatione.

¶ Et ad summũ illi qui cũ syncopi hꝫ conturbationeꝫ ⁊ inflãmationẽ aut accidit a sudore vehemẽti opꝫ vt detur illud quod datur infrigidatum. Et si sit etiã res in qua queritur calefactio. Et ex eis que eis conferũt est vt in potu sumat aquam carnis fortis decoctiõis cui admista sit decia sui de vino odorifero ⁊ aliqd de vitello oui ⁊ aliqd de succo maloꝝ dulciũ aut muzoꝝ aut acetosoꝝ ꝯꝫ ꝙ exigit dispõ. Si aũt tu fueris cauẽs in ipso calefactionẽ neqꝫ fueris ausus dare in potu vinũ da ei ad potandum lac acetosum ĩfrigidatũ in quo sit ꝯtritus panis de simila: ⁊ da ei in cibis species acetosoꝝ factoꝝ cum succis fructuum.

¶ Ponit curã magis in spãli. Et p° qñ cũ euõne ⁊ sua syncopi sentit caliditas. Scđo qñ friditas. ibi (Qꝛ si.) Uult ꝙ hñti syncopim cuꝫ inflãmatiõe ⁊ resolõne vt cũ fit a sudore: opꝫ ꝙ illud qđ dat detur actu fridũ: ẽt si tu das rẽ a q̃ tu vis caliditatẽ. multotiẽs eni in syncopi lꝫ sit cũ inflãmatiõe damus aliq̃ calida pp virtutẽ nõ eẽ oĩno resolutã ⁊ spũm simile ei qđ dixit Aui. supra de cura tremoris cordis calidi. Si aũt ĩueneris virtutẽ debilẽ: ꝙꝙ ĝ sit ĩflãmatio ⁊ caliditas: si tu vis pp virtutẽ dare aliqua qb⁹ vis calefactiõeꝫ vt vinũ: silr̃ debes dare illud actu frigidũ vt lꝫ potentiali caliditate confortet: actuali tñ frigiditate infrigidat qđ queritur.

¶ Qꝛ si habens syncopim iuenit frigus cuꝫ ea aut post eã aut cũ in potu sumit infrigidantia ⁊ ꝓprie in visce-

ribus dabis ei ad potandū cardamomū ⁊ piper ipm ⁊ absinthium. Et qñqȝ datur in potu vinum.

¶ Hic ponit curā syncopis qñ.s. ꝯiungitur friditas. Et p̄ facit hoc. Scḋo ponit quendā canonē gn̄alem in euōne. ibi (Et qñ curatio.) ¶ Dicit ꝙ quando fuerit aut ex caloris debilitate aut ex frigidis humoribus: tunc calida conueniunt.

¶ Et quando curatio facit necessarium vt fiat mundificatio ⁊ times nocumentū eius opȝ vt tu cōfortes stomachū: ⁊ incipe in hoc cum eo quod est sicut syrupus de absinthio decoctus cuȝ melle ⁊ administra emplastra cōfortantia stomachū predicta ⁊ ad bibendū da vinū odoriferū post illud ⁊ ciba cibo laudabili.

¶ Dicit ꝙ in cura syncopis opȝ medicū itēdere ad mūdificādū ⁊ timere nocumētū euōnis: qꝛ timet debilitatē stomachi cuȝ syrupis ⁊ potu vini odoriferi ⁊ cōmestione cum subtili cibo.

¶ Facte vō in principio febrium ⁊ causa apostematuȝ curam dicemus vbi dicemus curā accidentiū febriū. Et penitus oportet vt frices extremitates eius ⁊ calefacias ⁊ stringas vt non submergat̄ v̄tus ex materia ⁊ prohibeatur a comestione cibi ⁊ vino ⁊ interdicatur somnus nisi sit ꝙ in principio sui nō accidat nisi propter debilitatē. Et quicunqȝ eorum qui syncopim patiunt̄ indiget cibo oportet vt detur ante paroxismum duabus horis aut tribus cib⁹: ⁊ sit cibus sauich de ordeo infrigidatū ⁊ panis cū aliquo qḋ hēat paruā acetositatem: ⁊ naribus attrahat odorem bonum.

¶ Ponit curā syncopis facte a feb. ⁊ apāte: ⁊ dicit ꝙ fricent̄ extrema ⁊ iterdicat̄ somnus ne mā̄ suffocet calidū nisi syncopis sit pp resolōnē ⁊ v̄tut̄ debilitatē: qꝛ in febrib⁹ syncopalib⁹ accidūt pp resolōnē debilitat̄: ⁊ tūc dato aliq̄ cibo pōt somn⁹ iduci ⁊ ꝯfert. Et gcūqꝫ eoꝝ. s. hoium q idigēt cibo an̄ paroxismū sunt hoies sicce cōplexiōis ita ꝙ in p̄ncipijs paroxismoꝝ syncopiȝant de qb⁹ exēplariter loquit̄ Gal. 10. terapen. 3. ca. cuius reminiscit̄. 12. ca. 6.

¶ Et si fuerit illic cōstrictio ventris sumat̄ prius cibus q lenificat sic̄ sunt thafeate ⁊ similia eis: ⁊ syrupus de malis cū oxymelle est iuuatiuū in huiusmodi. Qz si necessariū fuerit vti cibis subtiliatiuis sint sicut aqua carnis ⁊ vitellus oui ⁊ sorbitiones cū medulla panis ⁊ in aqua carnis. Et qñqȝ necessarium est vt misceat̄ cū aliquātulo vino. Si aūt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc vt ꝯfortet̄ stomachus tūc oportebit vt misceant̄ cū eis robub ⁊ succi fructuū odoriferoꝝ in qbus sit stipticitas. Sed in hora paroxismi necessarium est vinum.

¶ Et si fuerit ꝯstrictio vētris dant̄ thafeata. thafea ꝓprie: vt Auer. 5. colliget. c. 35. s. de ouis. est cibus factus ex carnib⁹ frustatiȝ icisis ⁊ positis in oleo ⁊ cepe decoctus addēdo parū ⁊ paulatine d̄ aqua calida donec sint cocte. Est aūt duplex thafea: alba vt que sine alia mistione fit: ⁊ viridis in qua ponit̄ aliquis succus herbe vel herba ipsa. Per thafeata ergo Aui. itelligit aliqua cibaria lubrica silis p̄parationis nō ꝓprie qꝛ thafea det̄ eis. Et si fuerit necessariū ꝯfortare stomachuȝ. s. ne recipiat mām̄ misceat̄ predictis rebus aliqd rob sȝ in hora ꝑoxismi dȝ sumere vinū ad cōfortandum.

¶ Syncopi aūt facte ab accidētib⁹ aīalibus succurrit̄ ēt cū eo qḋ ante dictū est ex odoribus bonis ⁊ strictione nasi ⁊ vomitu ⁊ fricatiōe extremitatū ⁊ stomachi ⁊ cibatione eius cū aqua carnis. Et sint in ea tortelle in vino infridato calefacto ꝺm ꝙ scis.

¶ Syncopi facte ab accidētib⁹ aīe succurret̄ odoribus bonis ꝯstrictiōe nasi: ⁊ hoc fieri dȝ qꝛ diuertit eū ab imaginatiōe: siue sit tristitia siue res q̄ alia accn̄tia aīe iducat. Uex tn̄ videt̄ ꝙ Sera. allega. ca. vꝛ̄ ꝑ cōstrictiōes nasi itelligere anhelit⁹ retētionē: ⁊ si est ex vehemētia tristitie aut ire aut timoris aut hesitationis aut delectatiōis ꝯforta eos cū odoramētis ⁊ retine anhelitū. Cā aūt posset eē illa q̄ dicta est ab Aui. aut alia. nā̄ nullū accidētiuȝ aīe iducit syncopiȝ nisi finalr̄ ꝑ resolōnē aut ꝯstrictionē depauperādo cor calido ⁊ ifrigidādo id. In hoc aūt anhelitus retētio ꝯfert calefaciēdo cor ⁊ pulmonē. Un̄ Ari. 33. ꝓblematū. 5. ⁊ 13. ꝓble. de his que circa nasum. querēs pp qd si qs nō anhelat singultus soluit̄. Dicit qꝛ hoc qdē. s. singult⁹ ab ifrigidatiōe soluit̄ ꝑ retētionē spūs. retētio aūt spiritus calefacit iteriorē locū. Uomitū ēt ad excitādū eos: aut qꝛ in aliqbus accidētibus aīe vt in tristitia humores ad stōchū ꝯfluūt: silr̄ ⁊ ex ira qbusdā hoib⁹. Et cibent̄ ꝺȝ qḋ scis: qꝛ si sentis in corde calefactionē da frigidum: si infrigidationem da calidum.

¶ Et si syncopis est ex ꝯtinuatiōe cholere citrine opȝ vt sit vinū ꝑmistū. Et silr̄ syncopi ex dolore. Et nos qdē dicemus illud qḋ ꝓpriū est colice in caplo suo.

¶ Dicit ꝙ qñ syncopis fit ex ꝯtinuatione fluxus cholere ad stōchū opȝ ꝙ det̄ vinū lymphatū sup. ⁊ ꝓuocet̄ vomit⁹: ⁊ ipse docet de h fen. 13. cū ipse docet curare pluries stomachū ad quē cholera fluit.

¶ Et plurimū quideȝ syncopis que accidit successione flōmie accidit stomaticis ⁊ habētibus venas subtiles ⁊ stomachū debilē: aut corpora in qbus dominat̄ cholera citrina: ⁊ ei qui non ꝯsueuit vti flōmia. Et opȝ vt isti ante flōmiam sumant in potu aliquid de robub cōfortantibus stomachū ⁊ cor. Et quādo cadunt in syncopim fiat illud quod diximus ⁊ sumāt in potu vinum mistū ifrigidatum cōfortans stomachos eoꝝ ⁊ conseruans eos ⁊ proprie cum succo alio.

¶ Et plurimū accidit syncopis successione flōmie stomaticis: qꝛ hȝ malitiā in stomacho vt nimias sensibilitates. Et hn̄tib⁹ malas venas subtiles: qꝛ sunt pauci sanguis. Et hn̄tibus stomachū debileȝ. Et illis ad quoꝝ stomachū cholera defluit dominās in eis. Et isuetis flōmie. anteq̄ꝫ g̊ flobothoment̄ sumāt ꝯfortantia stomachū. Et qñ actu syncopiȝāt regant̄ vt dictū est supra in p̄n° capli. s. odoriferis ꝯfortant̄ cibis ⁊ ꝯfortationibus ⁊ asꝑsione aque sup faciē ⁊ sumāt vinū. Cuȝ succo alio vt acresta vel granatoꝝ: ⁊ hoꝝ p̄seruatio tradita est cōplete primo can̄. fen. 4. ca. de flobothomia.

¶ Et oportet vt dicamus denuo ꝙ quandoqꝫ eget curatio in syncopi stipticis vt ꝓhibeant euacuationes ⁊ confortent membra mollificata adiuuantia ad resoluēdum: ⁊ vt stringatur os stomachi ante ⁊ non recipiat illud quod peruenit ad ipsum. Et eget virtute penetrāte velocis penetrationis ad nutriendum spirituȝ sicut est vinum ⁊ ambo sunt prohibentia operationes. Oportet ergo vt discernatur inter administrationem vtrarumqȝ dispositionum.

¶ Supi⁹ posuit Aui. curationē syncopis ꝺm diuersos sui modos ⁊ cās eius: hic itēdit resumē curā illā. stat aūt resumptio ⁊ cōpletio huius cure in hoc ꝙ dearticulat declarat ⁊ cōplet q̄dā supius dicta addēdo quosdā can̄. spāles. Primo g̊ Auic. quedā superius dicta dearticulat ⁊ declarat. Scḋo quosdā spāles can̄. addit. ibi (Et balneū.) ꝟ Prima in duas. Pōo reassumēdo mouet vnā difficultatē assumptā de ꝯrietate itētionū in cura syncopis. Scḋo ponit q̄sdā declaratiōes. ibi (Et qñqꝫ necitas.) ꝟ Pōa in. d. Primo mouet difficultatē. Scḋo resoluit. ibi (Administrent̄ itaqꝫ.) ¶ Dicit g̊ Aui. ꝙ qñqꝫ in cura syncopis egem⁹ duob⁹ ꝯrijs. s. stipticis ⁊ reb⁹ subtilibus penetrātibus ad ꝯfortandū ⁊ nutriēdū spūm. Egem⁹ stipticis pp tres cās. Primo ad ꝓhibēdū euōnes qñqꝫ: qñqꝫ ad ꝯfortandū ⁊ aggregandū mēbra lassa: que pp raritatē ⁊ caliditatē iuuant ad resoluēdū. Tertio ad ꝯfortandū ⁊ stipticādū qñqꝫ os stōchi ne recipiat mām̄ fluentē ad eū. Egemus rebus velocis penetrationis vt vinū ad nutriendū spūm. Iste aūt opationes sunt cōtrarie ⁊ ꝓhibent se: ⁊ ideo opȝ ꝙ hoc discernatur.

¶ Administrentur itaqȝ stiptica in hora sanatiōis: aut postq̄ꝫ administraueris aliud icipiendo ad hoc vt viuifices virtutem cū ipsa iaȝ ipressionem in eo fecerit ⁊ fuerit viuificata. Et administra scḋm in hora necessitat̄ velocis ad viuificādū virtutē ⁊ nō p̄mittas stipticū super illud ⁊ ꝓhibeat penetrationē eius.

¶ Hic soluit ⁊ p̄mo ostendit qua hora debēt administrari stiptica. Scḋo qua hora debēt administrari vinū. ibi (Et administra.) ¶ Dicit g̊ ꝙ stiptica debēt administrari hora sanationis syncopis a paroxismo: ⁊ postq̄ꝫ dederis vinū aut rē ꝯfortātē spūm icipiendū ad hoc. s. vinū vt viuifices virtutē. Administrent̄ itaqꝫ mō dicto cum ipsa. s.

ipſa.ſ.virtutis ĩpreſſione quã in eo fecerit ſcilʒ vino ⁊ fuerit viuifi cata.Et admiſtra 2ᵐ.i.vinũ in hora velocis neceſſitatꝭ ⁊ eſt hec hora paroxiſmi.Nõ p̃mittas ſtipticũ ſup illud.i.ante illud.ſ.vinum. Aut aliã rẽ.ſ.cordialẽ.Qd̃.ſ.ſtipticũ ꝓhibet penetrationẽ eius.Dixit aũt ꝙ prohibeat:qꝛ aliqua ſtipticitas nõ prohibet penetrationẽ ſicut ſtipticitas vino naturaliter coniuncta:vnde ſupra docuit dare vinum in quo ſit reſiduum ſtipticitatis.

Dubᵐ 2ᵐ ¶Dubitaꝛ an in ſyncopi ſemꝑ debeamus p̃mittere penetratiua ⁊ nutritiua ſpũs anteq̃ ſtiptica.⸿Et videꝛ ꝙ qñq3 ſtiptica debemꝰ p̃mittere.nã qñ tota cauſa ſyncopis eſt reſolõ vel euacuatio nulla videꝛ melior ⁊ potior cura q̃ ſtipticatio.ſicut ecõtra qñ eius cã eſt repletio vt in ſuffocationibus nihil p̃mittimus euacuationi.ſicut ergo euacuatio ſe hʒ in repletione:ſic ⁊ ſtipticitas in reſolõne ⁊ euacuatione:ſed repletioni nihil premittimus:imo ſtatim flobothomamus qñ fit:ſic ergo ⁊ qñq3 ſtipticabimus nihil aliud p̃mittẽdo.Amplius Aui.ſupra dicebat ⁊ qñ curatio facit neceſſarium ⁊c̃. incipe cũ eo qd̃ eſt ſic̃ ſyrupus de abſinthio ⁊ admiſtra empl̃a ⁊c̃. ⁊ da vinũ odoriferũ poſt illud:prius ĝ Aui.cõcedit ſtiptica q̃ vinũ. ⸿Oppoſitũ aũt vult Aui.hic.¶Cõſiderandũ ꝙ ille qui hʒ ſyncopim:aut eſt in actu ſyncopis aut nõ eſt in actu ſyncopis.Intẽtiones aũt curatiue iſtoꝝ diuerſe ſunt.nã cũ ſyncopis eſt in actu oẽm ad ſe trahit curã vt ad ipſam ſolã ĩtẽdamus:qñ aũt nõ eſt in actu ĩtẽdimus ꝓhibere ne eueniat:⁊ hoc rõnabil̃r.nã cũ ſyncopis eſt in actu cadit virtus actu.Virtutis aũt intentio eſt maior ⁊ nobilior: ĩmo huius gratia fiũt omnia que circa laborãtes:vt Gal̃.9.terap. 7.c.¶Si ergo queriꝛ qd debeat premitti in cura ſyncopis qñ eſt in actu:an res viuificãs velocis penetrationis:an res ſtipticas aggregãs.Dico ꝙ res velocis penetrationis.Et ratio ſumitur de mẽte Aui.nã id dʒ p̃mitti cuius eſt velocior ⁊ maior neceſſitas.ſed rei cõfortantis ⁊ reſtaurantis eſt maior neceſſitas.nã cũ ſyncopis eſt actu ab euõne ⁊ reſolõne:illud qd̃ prius actu ĩdicatur eſt ĩmediate viuificatio ⁊ reſtauratio ſpũs reſoluti:hoc aũt fit per res cõfortantes penetrãtes ⁊ nõ per res ſtipticas.Alia rõ ſumiꝛ ab Aui.naʒ illud dʒ p̃mitti in actu ſyncopis:ſed poſtponi qd̃ ꝓhibet virtutis releuationẽ.hmõi aũt ſunt ſtiptica ſi premittanꝛ.Maior ꝓpoſitio eſt nota ex dictis.nã in ſyncopi actu exiſtẽte tota ĩtentio eſt virtutis ſubleuatio.Minor eſt nota ꝑ.A.nã ſtiptica ſi premittanꝛ ꝓhibẽt penetrationẽ reꝝ ſubtiliũ virtutẽ viuificantiũ:ſi aũt denꝛ poſt ⁊ illa p̃us hoc nõ fit.¶Si aũt queraꝛ qd debeat premitti qñ ſyncopis nõ eſt in actu.Dico ꝙ ſtiptica p̃mittere poſſumus.nã qñ ſyncopis nõ eſt in actu:ſed põt aduenire ⁊ eſt ĩdicatio rei ſtipticitantꝭ ⁊ rei penetrãtis:tũc id dʒ p̃mitti qd̃ maxĩe remouet cãʒ ſyncopis poſſibilis euenire.hoc aũt qñq3 eſt res ſtiptica.¶Propter qd̃ cõſiderãdũ ꝙ res ſtiptica ĩdicaꝛ in ſyncopi qñ nõ eſt in actu ꝑꝑ duo: aut ꝑꝑ aliquã euõnẽ aut fortẽ reſolõnẽ que addire pñt ĩducere ſyncopim:aut ꝑꝑ ꝯfortationẽ ⁊ ꝯgregationẽ faciẽdã in ſtomacho aliquo debili a quo volumus euacuare mãm.Siquidẽ ſtiptica ĩdicãtur in ſyncopi que põt euenire ꝑꝑ fluxũ vẽtris vel reſolõnẽ nõ eſt dubiũ ꝙ ſtiptica poſſunt p̃mitti.nã tota ĩdicatio que eſt ĩ hac diſpõne eſt ad cãm que põt ĩducere ſyncopim nõ derelinquẽdo virtutẽ:nõ tñ prius ĩtendẽdo ad eius reſolõnẽ cũ nõdũ cadat:tota ĝ vel p̃ncipalis ĩtentio ſi vis ꝓhibere ſyncopim eſt remouere euõneʒ ⁊ reſolõnẽ:⁊ hoc fit cũ ſtipticis.Sil̃r ẽt ſi ſtiptica indicenꝛ ad ſtomachũ roborandũ ꝓpter euõnẽ fiendã ꝯueniẽter ſtiptica pñt p̃mitti: qꝛ tũc nõ eſt ſubita neceſſitas ſubleuatiõis virtutꝭ cadẽtis:ſed neceſſitas p̃paratiõis mẽbroꝝ lapſoꝝ ad euõnẽ:⁊ hoc fit p̃parãdo illa mẽbra ad euõnẽ ſicut opʒ ꝑ adunãtia ⁊ ꝯfortãtia:⁊ iõ p̃cipimus premitti ſyrupũ de abſinthio vt ſtomachũ roboret ⁊ facimus emplaſtra exterius:⁊ tũc ſtomacho aggregato damus cibũ ſubtilẽ:qꝛ tũc melius in eo digeriꝛ ⁊ fortificaꝛ.Et ex hoc ſoluunꝛ obiecta.Tamẽ circa p̃mã rõnẽ aduertẽdũ ꝙ res euacuãs ⁊ res ſtipticãs non ꝓprie ꝯ̃dicunt vel ꝯ̃rianꝛ:vt ſumiꝛ a Gal̃.3ᵒ de ſimplici medicina.c. 2.illo ca.Nõ eſt nobis ꝯueniẽs.¶Propter qd̃ cõſiderãduʒ ꝙ qñ ſyncopis fit a mã replẽte vt a mã ſanguinea ſuffocãte nõ fit tunc diminutio ſpũs:ſed illius cõſtrictio ⁊ ſuffocatio:qꝛ ĩmediate fit a cã ꝯſtrigẽte ⁊ ſuffocãte:⁊ iõ cũ talis ſyncopis fit:nulla re alia p̃us egemus flõmia niſi forſan fricatione vt ſanguis melius egrediaꝛ: vt in cõmẽto q̃rti regi.acu 24.cõmẽ.ibi.Et opʒ hos tales.Sʒ qñ ſyncopis fit ab euõne ⁊ reſolõne illud qd̃ eſt ĩmediata cã ſyncopis eſt reſolõ ſpũum:cui tñ ſtipticitas nõ ꝯ̃riatur.nã lʒ fiat ſtipticatio nõ tñ fit ſpũum reſolutoꝝ reparatio.cũ aũt ſyncopis illa ĩmediate ꝯueniat a ſpũum reſolõne:opʒ ĩmediatiꝰ ſpiritibus reſolutꝭ ĩtẽdere q̃ ſtipticare.Si.n.ſtipticatio ſit cã remouẽs cãʒ ſyncopis a repletione nihil p̃mittaꝛ ante ſtipticãtia ſic̃ forſan nihil ante aliquaʒ euõnẽ premittiꝛ.Dico aũt forſan:qꝛ in omni ſyncopi in quacunq3 repletiõe fit ſit bonũ aliqd ante euõnẽ premittere vt ſaltẽ odores aromaticos ꝯ̃riantes qualitati humoris peccãtis replẽtis.in qbuſdã tñ repletionibꝰ in actu ſyncopis confortationẽ premittimus ⁊ nõ ante euacuamus vt cuʒ fit ex humoribus flegmaticis viſcoſis. Vtrũ aũt ſit aliqs modus ſyncopis in quo nihil ante euõnẽ p̃mittere debeamus exiſtente ſyncopi actu hʒ dubium.

¶Et quandoq3 neceſſitas perducit ad illud quod eſt fortioris nutrimenti q̃ vinuʒ ⁊ proprie cum ſyncopis eſt a fame aut reſolutione plurima.Et quãdo ſit vt cũ vinum purum ſuperuenit corporibus eoꝝ multiplicat in eis ⁊ facit poſſidere cõmiſtionẽ ĩtellectus ⁊ ſpaſmũ: tunc non eſt eis aliquid ita conueniens vt aqua carnis predicta permiſta cum vino puro ⁊ ſucco pomoꝝ aut acetoſoꝝ aut dulcium ſm̃ duas res.Et cuʒ non eſt qd̃ prohibeat:tunc melius eſt vt ponãtur in ipſa que ſunt ſicut gariofili ⁊ muſcus.Nã ſtomachus eſt magis recipiens eam ⁊ virtus ſtomachi cum ea vehementius iuuaꝛ ⁊ cor magis attrahit ipſam.Et qñq3 tibi neceſſariuʒ eſt vt diſſoluas paneʒ ſimilagineuʒ in eo qd̃ facis ipſum ſorbere cum ſpatium a cibo longinquum eſt.

¶Hic Aui.ponit quoſdã canones declaratiõis canonũ ſupradictorũ.Canones aũt qui tradebanꝛ ſupra in curatiõe ſyncopis:qdam erãt circa cibationẽ ⁊ ꝯfortationẽ ⁊ ꝓuocationem vomitus ⁊ vnctiões.Primo ĝ ponit cañ.correctiõis quorũdã que dixerat circa cibationẽ ⁊ ꝯfortationẽ.Scd̃o quorũdã que dixerat circa fricationẽ.ibi(Et fricatio.)¶Cõſiderãdũ ꝙ ſupra pluries Aui.dixerat fore vinũ cõcedendũ in ſyncopi ⁊ ab eo ĩcipiẽdũ:⁊ iõ vl̃r declaraꝛ ꝙ nõ ſolũ vinum ſed quandoq3 aliquid aliud in ſyncopi concedatur. ¶Scd̃o qꝛ Aui.pluries vinum purum cõceſſerat vt aliqñ ĩducat accidẽtia mala:vult oſtendere quomodo illis ſit ſuccurrendũ vel ꝓhibendũ ne eueniat:⁊ dicit ꝙ qñ vinũ purũ ſuꝑuenit corporibus eoꝝ.ſ.habentiũ ſyncopim ex fame aut reſolõne multiplicat in eis caliditatẽ.nõ eſt aũt ita cõueniẽs ſicut aqua carnis p̃dicta cũ vino puro.ſ.in decima parte.⁊ ne cõtradicat ei qd̃ dixit in p̃nᵒ capl̃i de cura ſyncopis cũ dixit ꝙ opʒ ꝙ miſceaꝛ cuʒ aqua carnis multa ⁊ miſceatur cũ aqua:vult ꝙ nõ ſit puꝝ iſtud vinuʒ:qn miſceaꝛ cum ſucco pomoꝝ acetoſoꝝ vel dulciũ ſm̃ duas diſpõnes:ꝙ ſi eſt ibi caliditas cũ ſucco acetoſoꝝ:ſi eſt ibi frigiditas cũ ſucco dulcium:⁊ ſi nõ ſit ibi ꝓhibẽs vt fortis caliditas ponaꝛ gariofilus.¶Et ſubdit ipſe canonẽ tertiũ:qꝛ ſtatim dixerat ꝙ quãdoq3 neceſſitas perducit ad id qd̃ eſt fortioris nutrimẽti q̃ vinũ:vult oſtẽdere quid ſit illud ⁊ quõ:dicẽs ꝙ qñ a ſyncopi ad horã cibationis eſt tẽpus longum ꝑꝑ quãcũq3 cãm ſit:tunc nos damus aliqd de pane ſimilagineo.ſ.de flore farine diſſoluẽdo eum in eo qd̃ ſorbent:qꝛ hoc magꝭ nutriet cum ſimile ſit in eo qui ſyncopizat ex fame:qꝛ pluris cõfortationis cibo eget q̃ ſit vinum ſolum.

¶Et fricatio extremitatum ⁊ conſtrictio eaꝝ:⁊ ſimil̃r excitatio vomitus conferunt omni ſyncopi niſi cuʒ eſt a ſudore ⁊ ſimilibꝰ eius ꝓpter que moueꝛ ſpũs ad exteriora.Iſti enim ſedatione magis indigent:⁊ nõ opʒ vt moueanꝛ aut vomant aut ligentur.Et ex eis que faciunt eos vomere eſt aqua tepida cum vnguento aut cum oleo aut miſta cũ vino:⁊ oportet vt calefacias ſtomachum:⁊ que ſequunꝛ ipſum ante fricationem extremitatum etiam vt facilis fiat vomitus.

¶Hic Aui ponit aſſummatiue cañ.d̃ articulatiuos in fricatiõe oſtẽdẽs in qbus ſyncopibus vomitus ⁊ fricatio cõueniũt ⁊ in qbꝰ nõ. Et p̊ facit hoc.Scd̃o declarat quoddã.ibi(Et ex eis.)Tertio reſumit ꝓpoſitũ.ibi(Et ſcias.)Illud qd̃ p̊ declarat Aui.eſt qd ſit illud quo vomitus prouocaꝛ cum expedit ⁊ ponit res leues.

¶Et ſcias ꝙ fricatio extremitatũ ⁊ calefactio earum ⁊ aromatizatio ipſaꝝ cũ vnguẽtis ⁊ aromatizatio oris ſtomachi cum vnctionibus boni odoris ſicut eſt oleũ nardinũ ⁊ calefacientia ſicut ſynapis ⁊ pyretrũ conuenientia ſunt valde ei cuius ſyncopizatio eſt ab euacuatione ſanguis aut humoris aut repletione:imo pluribus qbus adeſt ſyncopis cum non eſt motus humoꝝ ad exteriora:⁊ oportet vt ligenꝛ crura eoꝝ ⁊ adiutoria ipſorum vicibus continuis ⁊ fricenꝛ.

¶ Et scias ꝙ fricatio extremitatum ⁊ calefacientia sicut synapis ⁊ pyretrū.s.exterius posita conuenientia sunt ei cuius syncopis est ab euacuatione sanguinis.s.per ventrē:⁊ humoris.s.alterius:aut repletione.s.materiei suffocantis ⁊ aggrauātis:q2 omnia ista trahunt ad exteriora:imo pluribus quibus cum adest syncopis cōferunt illa cum motus humoꝝ non est ad exteriora neq3 per sudorē neq3 per resolutionem aut aliter.

¶ Et ꝓpara illud cū eo qđ necessariū sit oppositū parti euōnis. Et isti qdē iuuant constrictione ascellaꝝ ⁊ roratione aque frigide ⁊ fricatione oris stomachi.

¶ Nā si euacuet per ventrē supiora ligare debemus.si aūt per vomitū inferiora.⁊ ita vult Sera.cap.de cura syncopis.⁊ isti qui habēt syncopim ab euōne sanguinis aut alterius humoris iuuant cō strictione ascellaꝝ ⁊ brachioꝝ ⁊ roratione super faciem.

¶ Et similiter oīs syncopis que est ab euacuatione ⁊ cum vino cōmisto nisi aliqđ ꝓhibeat a vino sicut apostema aut humor imaturus aut solutio ventris aut soda. Et si in aliquo magnificatur necessitas ꝯfortandi ipsum da ei in potu vinum etiam ⁊ non cures. Et illud quidem in syncopi debili.

¶ Et silr oīs syncopis ab euōne.s.ad itrinseca iuuat illis. Aliter ab euacuatione.s.omni ad intus vel ad extra iuuatur.s.cū his ꝑdictis duobus.s.lenificatione stomachi ⁊ roratione.s.fride aque:nō aūt omnis iuuatur ligatura:q2 non illa que fit a resolone. Jam enim dixit supra ꝙ nō opȝ ꝙ moueant aut ligent.⁊ iuuant isti qui syncopizant ab euōne sanguinis vel humoris vel repletione cū vino misto.s.cū aqua carniū vel aqua succi pomoꝝ:vt supra dixit:nisi aliđ ꝓhibeat a vino vt apostema in iterioribus ꝓhibet ꝫm se vini exhibitionē:ꝓpterea q2 vinū est mouēs materias:vñ addit in apostema. Aut humor nō maturatus.nā vinū dilatat ⁊ mouet crudos humores:ideo nō cōcedit sed solū postq̄ maturati sunt:vt Aui.primo cañ.fen.3.c.de cura spērū lassitudinis in fine. Aut solutio ventris.s.cū multa vacuitate vel inanitione.solutio enim vētris vinū de se nō prohibet:sed cū est multa vacuitas:q2 vinū perforās statiȝ percutit neruos ⁊ cerebrū: Aut soda.i.dolor capitis.ēt si mā sit frigida ⁊ indicatio.vnde Aui.supra ca.de canonibus curationis cerebri.⁊ omnis qui cōqueritur de frigida egritudine nocet a vino ⁊ mora in balneo:tñ si superuenit syncopis ⁊ intendit necessitas cōfortādi ipm pōt dari in potu ēt vinū. Et videt Aui.per illud qđ dixit ēt vinū itelligere purū s3 siue purū:siue nō purū nō est vis.⁊ nō cures de aꝑate humoris cruditate vacuitate ⁊ soda. Et illđ qdē in syncopi.s.facē potes ita ꝙ supueniēte debili syncopi pōt dari vinū:multomagꝭ ꝫ in forti syncopi.⁊ hmōi concordat cū dicto supra cū dicebat:s3 in hora porismi necessariū est vinū:in hora porismi s.syncopis:loquēs absolute đ syncopi. Uel posset alr exponi:vt dicat da ēt vinū i potu.s.puꝝ.⁊ hoc cū magnificat nečitas ex magna syncopi. Et illud qdē.s.vinum mistū in syncopi debili.⁊ p3.

¶ Et balneū quidem conueniens est ei cui accidit syncopis ex diaria ⁊ cholirica passiōe. Et si accidit syncopis ꝓpter fluxum sanguinis est nociuum valde. Et similiter si accidat ꝓpter sudorem plurimuȝ. Et balneū etiam est cōueniens ei qui inuenit ex vomitibus inflāmationem in ore stomachi. Si aūt est ꝓpter debilitatē oris stomachi:tūc oportet vt administrentur sup eum emplastra cōfortatiua sicut illud qđ fit ex mastice ⁊ cydonijs ⁊ sandalis ⁊ croco ⁊ lilio cum vino:quāuis valde conferant fricatio extremitatum ⁊ constrictio eaꝝ.

¶ Adiūgit hic.A.quosdā spāles cañ. Et p̊ ponit de balneo ondēs in qbus dispōnibus syncopalibus cōpetat:⁊ in qbus nō. Scđo ponit alios cañ.ibi(Et syncopim.) ¶ Balneū.s.aque dulcis. Jta.n.vr.G. itelligere cū absolute ꝓfert vt.11.terap.9.ca. Et ꝯueniēs ei cui accidit syncopis ⁊ diaria.i.fluxus vētris. Et cholirica passiōe in qua simul est vomitus ⁊ fluxus noiata arabice almasen:vt Auer.est cōueniēs balneū:q2 ad oppositū mām diuertit. Silr ēt cōmēdatur a Sera.ca.ꝑdicto.ca.19.sexti. Auer.tñ 7° colliget.c.9.s.de cura syncopis ab euōne dicit.s3 q2 plus supfluū h3 resoluere ⁊ euare:iđ cuȝ timore caloris in balneo sunt ponendi:⁊ hoc remanet in arbitrio medici:tñ nō est imaginādū ꝙ ꝓprie in actu syncopis sint balneādi:s3 ꝯueniētius est in tpe medio iter porismos syncopis.iđ Auic. dicit cū accidit. Dicit post ꝙ balneū nocet hñtib⁹ syncopim pp fluxū sanguis.s.p nares:⁊ hñtibus syncopim pp sudorē.⁊ cā est.naȝ in his euōnibus mot⁹ sanguis ꝓprie est ad exteriora.balneū autē sanguinē subtiliat ⁊ calefacit ⁊ orificia venaꝝ nasi magꝭ aperit. Jn istis aūt idigem⁹ ifrigidatiōe ⁊ igrossatiōe priuȝ extrinsecaꝝ. Et iđ Serap.volēs hoc verificare dicebat.balneatio est ꝯria valde.s.habētib⁹ exitū sanguinis p nares:qm̄ nečitas vocat ad ifrigidationē ⁊ ꝯstrictionē nō ad mollificationē.s.sič fit p balneū.⁊ Auer.7.colliȝ c.2.s.de syncopi ex fluxu sanguis dicebat ꝙ ꝓpināda sūt stiptica q̄ hñt stringē orificia venaꝝ.balneū.n.cōpetit cui actu syncopis supuenit ⁊ inuenit ex vomitu iflāmationē in ore stomachi:⁊ iste est q in stōcho cholerā h3 rubeā fluētē ad eū q̄ p balneū a stōcho suo diuertit.⁊ sic cā in fluxu hui⁹ cholere sit debilitas oris stōchi recipiētis nō sufficit balneū:s3 opȝ ꝙ fiat emplm ex mastice. Crocus maxime ponit ad ꝯfortationē spūum aialiū qbus nocumentū cōicat ex stomacho:cui⁹ signū ē q2 facit syncopiȝ. Liliū hic ponit in pua quātitate ad penetrationē:q2 de se stomacho nocet.

¶ Et syncopim quidem factam ex fame quandoq3 sedat pondus.3.panis.

¶ Ponit alios cañ.spāles:⁊ h3 tres ptes sič tres cañ.ponit vel q̄tuor:⁊ dič ꝙ syncopim factā ex fame qñq3 sedat pot⁹.3.j.de pane. ¶ Cōsiderādū ꝙ ex fame pōt accidere syncopis:aut propter mordicationē ⁊ contractionē oris stomachi:⁊ hanc pōt sedare.3.j.panis.aut propter resolutionem tori cōicataȝ:⁊ hanc.3.j.panis non sedat:⁊ ideo Aui.dixit.quandoq3.

¶ Ex paroxismo syncopis siccitatis aut siccitatis nature oportet vt succurratur cum bucellis panis in aqua granatorum aut syrupo de malis. Et quandoq3 necessariuȝ est in egritudinibus acutis propter syncopiȝ dare in potu vinum ⁊ magis conueniens est insipidū. Et patientes quidem syncopim precipiuntur vigilare ⁊ dimittere locutionem.

¶ Cōsiderādū ꝙ pp duplicē siccitatē vel ariditatē pōt febricitātib⁹ accidere syncopis. Aut pp siccitatē ex febribus que qdeȝ sunt feb. aride vel statim arefaciētes:⁊ has febres ex earū siccitate cōsequtur syncopis. Cōtingit qñq3 febricitātib⁹ syncopis pp nām cōplonis eoꝝ.sunt.n.qdā sicce ⁊ aride cōplonis:vt canis de quo exēplū ponit.10.terap.3.ca. Aut siccitate ꝑter nām:⁊ isti ēt syncopim icurrūt. Hos ꝫ duos modos Aui.tetigit:⁊ ꝑmā qdeȝ siccitatē itellexit cū dixit.ex paroxismo syncopis.dixit siccitatis.s.febrilis:aut ꝑter nām.aut.s.ex paroxismo syncopis siccitatꝭ nāe.i.cōplonis. opȝ vt succurrat cū bucellis ⁊č.nā ista ꝓhibēt arefieri cū supuenit febris. Uel ex porismo syncopis siccitatꝭ.i.ariditatꝭ:aut siccitatis nāe.i. stipticitatꝭ vētris:q2 ei qñq3 ꝯiungunt:vñ supra de hac syncopi dicebat ꝙ si fuerit ꝯstrictio vētris illic sumat ꝑus cibus q lenificat. Uult ꝫ hic.A.ꝙ qñq3 nō curamus de lenificatōe:s3 damus pure.s. resistētia siccitati ⁊ ariditati febrili vt syrupus de malis ⁊č. Dixit ꝙ qñq3 est necessariū in egritudinib⁹ acutis pp syncopim dare vinū. ¶ Cōsiderādū ꝙ egritudines acutas vocat aut acutas in summo vt q̄ ꝑma septimana terminant:aut absolute acutas q̄ terminātur in.14.⁊ iste sunt egritudines acute:q2 sunt cū fortibus accidētibus.cū ꝫ supuenit syncopis ⁊ cogimur dare vinū melius est isipidū.datur aūt hoc vt nō possit aliq̄ q̄litate nocere:vñ ꝓprie vinū insipiduȝ est qđ Gal.circūscribit tertio de regimine acutoꝝ.10. cōmē.vocans illud vinū aquosum dicens.ꝯueniētius vinuȝ ei q h3 egritudinē acutā.s.cū expedit dare vinū pp aliqđ accidēs:q2 acute inquantū acuta vinū nō cōpetit:⁊ si cōpetit est vinū cuius color est albus suba subtilis:⁊ nō ostēdit in ea aliq̄ ex q̄litatibus que iuenit in religs vinis nō stipticitas nō pōticitas nō aspitas neq3 dulcedo nec amaritudo:⁊ hoc est qđ Gal.ꝯcedit Hip.auctoritate nō solū in effimeris sed ēt in egritudinibus acutis vt p3.s.terap.3.ca. ⁊ de hoc ꝯueniēter est sermo Aui. Hoc h3 ēt dubiū vtrū aliq̄ dispositio possit ꝯiungi syncopi actuali que vinū ꝓhibeat.dicet post. Dixit post Aui.ꝙ patiētes syncopim ꝑcipiunt vigilare ⁊ dimittere locutionē:q2 fatigatiōe locutionis citius syncopizāt. Est.n.in locutione labor nō solū motus spūaliū sed ēt cogitationis:vñ infirmos ex locutiōe videmus manifeste debilitari:ergo patiētes syncopiȝ cū nō actu syncopizāt precipiunt dimittere locutionē:sed qñ sunt in actu syncopis eos loq ꝑcipimus vt exercitent l3 parū:vñ si loq multū iubeat est ēt bonū in actu syncopis.

¶ Ur vigilias nō debere ꝑcipi patiētib⁹ syncopiȝ in actu syncopis. Dub. 3. mōstrat ex iuuamēto somni.nā cū somno succurrit đbilitati q accidit ex spēb⁹ resolonis:vt Aui.p̊ cañ.fen.3.c.đ somno ⁊ vigilia.tali āt succursu idigem⁹ in syncopi:vñ corpis ispissationē ꝑcipiebat Aui.vt reprimeret spūs resolutio. Adhuc ex vigilijs ⁊ euōnib⁹ syncopis fieri pōt.in his aūt dispōnib⁹ cōfert somnus.vñ Auer.7.colliget

liget.c.21.de syncopi ex vigilia.dicebat subueniem⁹ cū cibis quorū ꝓprietas est inducere somnū.ēt somnus syncopi ex euōne cōfert cū euōni obuiet.⁊ iā dicebat Aui.ꝙ illi qui syncopizāt ex resolōne sedatione magis idigent.i.quiete.somnus aūt vehementer quieti similis est:vt Aui.p̊ cap̄.fen.2.Adhuc ex dolore pōt fieri syncopis. somnus aūt dolorē sedat vt penultimo ca.primi.Amplius ex labore pōt fieri syncopis.somnus aūt laboris debilitatē aufert:vñ multū fatigati somnū appetūt:vt.4.de accidēti ⁊ morbo.c.vlti.⁊ supra fen.1.trac.4.p̄mo ca.Et Auer.2.colliget.c.2.de opatione dormientis.dicebat ꝙ somnus aduenit post laborē:q2 reuertit calor nālis ⁊ spūs ad locū sui p̄ncipij ⁊ thesauri.s.pp diminutionē qualitatis factā in labore:⁊ est sīle ei qd̄ accidit in exercitu i q̊ facto piculo grādi gaudētes reuertunt hoīes ad capitaneū. Amplius non magis vetat somnus q̄ȝ vigilie in syncopi ex viscosis humoribus: vt Gal.12.terap.tertio ca. Oppositū vult Aui. Considerandū ꝙ patiens syncopim aut est in actu syncopis ⁊ in paroxismo forti vel leui aut nō actu syncopizat sed timet de syncopi sup eo:⁊ tunc aut dispō potens syncopiȝ iducere est repletio:aut euacuatio ⁊ resolutio ⁊ alie cāe vt dolores ⁊ accidētia aīe.Siquideȝ dispō illa sit repletionalis:hoc pōt eē vtplurimū dupl'r.aut enī mā̄ sua venenositate nocet vt mā̄ carbūculoꝝ ⁊ antracis ⁊ mā̄ febris syncopalis facte ex humoribus venenosis.aut mā̄ nocet sua aggrauatione viscositate ⁊ exuberantia vt in febre syncopali flegmatica ex crudis viscosis idigestis humoribus facta:de qua loquit.G.12.terap.tertio ca.⁊ Aui.4.cañ.fen.prima.c.de febre syncopali humorosa. Si ergo mā̄ que pōt syncopim iducere sit venenosa:tūc oīno precipitur vigilare p̄mo.nā ex somno nullū habet iuuamētū.iuuamentuȝ aūt eius est digestio.hic aūt nō intēdimus ad materie digōnem:q2 cū sit venenosa nō idigemus digōne sȝ euōne ⁊ resolōne ad extra. hoc aūt fit per vigilias.Unde Aui.ifra fen.13.cap̄.de cura nauseatiue satietatis tractatu scd̄o.dicit ꝙ somnus nocet vbi idigemus superfluitatis expulsione:ēt somnus nocet ex parte alia.Nā in venenosis morbis illud de quo maxime dubitamus est reditus mā̄e venenose ad cor ⁊ partes itrinsecas:sed in somno humores ⁊ supfluitates ad cor ⁊ ad iteriora trahunt sicut calor in somno ad cor: vt Auer.scd̄o colliget.c.20.⁊ Aui.3.de aīalibus in ca.3.s.de lacte ⁊ sanguine vbi dicit ꝙ sanguis in somno ꝯuertit ad iteriora.⁊ signū est:q2 si scindit cutis nō exibit sanguis sicut in vigilante.Et Auic.p̊ cañ.fen.4.cap̄.de flōmia.dicit ꝙ superfluitates in somno ad corporis profundū trahunt.de tali aūt cursu humorū ad fundū maxime timet:q2 tunc fit syncopis ⁊ casus virtutis.⁊ iō patiētes carbūculos oīno vigilare precipit vulgus.Et forsan Aui.ad hāc itentionē loquēs p̄mo cañ.fen.3.ca.de somno ⁊ vigilia dicebat.hō p̄terea multotiēs vigilare cogit ⁊ somnū a se remouere timore syncopis ⁊ casus virtutis. In dispōne aūt casus in syncopim ꝓpter secūdā cām mālem vt ꝓpter grossitieȝ ⁊ viscositatē flegmatici humoris ⁊ crudi somnus ⁊ vigilia equaliter precipiunt ⁊ ꝓhibent.totū enim tēpus istoꝝ in duo equalia partiri dȝ inter tēpus somni ⁊ tēpus vigilie ⁊ fricatiōis:vt Auer.4.cañ.fen.p̄ma ca.de cura febris syncopalis.⁊ Auer.7.colliget de febre flegmatica.ca.13.⁊ supra fatetur hoc a Gal.12.terap.ca.3.vnde si forte aliqua dispō altero.s. somno ⁊ vigilia idiget moderate ita fiat hic.Et cā est vt ab eodem sumit.nā in illis egemus digōne crudoꝝ humoꝝ:⁊ egemus etiam vaporatione que ꝯtinuo fit ex motu ⁊ calefactione.Somnus ergo peramplius moderate factus resolutionē ꝓhibet lȝ digerat vñ fit cā syncopis ⁊ suffocatiōis.Uigilie aūt amplius decēter facte iuuamen faciūt.s.resolutionē ⁊ nocumētū.s.cruditatē humoris.nā digerit somnus ⁊ euaporat vigilia vt ibidē a Gal.iō opȝ somno equaliter ⁊ vigilie itendere. Si aūt syncopis sit parata venire ꝓpter euōnē per vētrē vel vomitū:⁊ huius mā̄e euōnis sint euōnes sudatiue.Si ergo equaliter aliqs paratus sit syncopizare ꝓpter euōnes ventris ⁊ similes somnus nō prohibet:imo si cū alijs auxilijs credit medicus sedare euōnes cū somno:somnus est iducendus ⁊ nō vigilie:ꝓpterea ꝙ somnus materias euōnis ⁊ retinet ⁊ cōstringendo ventrē siue solōnem syncopim ꝓhibet. Utrū aūt somnus omnino iuuet in cōstrictione ventris dubiū habet de quo ēt dicet. Si aūt euacuatio que syncopim pōt iducere sit ꝓpter sudorem fluentē ⁊ multiplicatū de quo timeat:tunc aut sudor fit ꝓpter exuberantiā humoꝝ in iterioribus:aut ꝓpter poroꝝ apertionē ⁊ subtiliū humoꝝ euaporationē.Si ergo euacuatio sudoris ex qua syncopis timet fiat ꝓpter multitudinē repletiōis in iteriorib⁹:vigilie tūc sunt p̄cipiēde:ꝓpterea q2 somnus hūc sudorē multiplicat pp cās que sumunt ab Auic.4.cañ.fen.2.caplo de diuersitate dispōnū in sudādo:vñ somnus plus facit sudare q̄ȝ vigilia.Si aūt super quo timet syncopis fiat ex poroꝝ apertione ⁊ subtiliū humiditatū resolōne ꝯtinua:tūc somnus dȝ iduci ꝓpterea q2 claudit poros ⁊ virtutē nālē ꝯfortat vt resolōni humiditatū mēbroꝝ resistat:sȝ vigilie hūc sudorē multiplicāt faciēdo apire poros ⁊ faciēdo euaporationē.Uñ.A.p̊ cañ.fen.2.ca.de opationibus somni ⁊ vigilie.Uigilie v̊o plus hoc faciūt loquēdo de sudore ⁊ euaporatiōe materie que iuxta cutim est.de somno aūt dicit.sudor qui efficit ex somno est s̄m modū exuberādi mā̄m. Cōsiderandū ꝙ non solo somno aut vigilijs dȝ qñqȝ medicus itēdere ad mā̄e retētionē ⁊ ꝓhibitionē euōnis vel resolōnis:sed alijs remedijs subueniētibus euōnib⁹ supfluis que accipiunt ab auctoribus in ꝓprijs caplis. Si v̊o alie ex istis sint cāe ex qbus timet syncopis vt dolores ⁊ accidētia animi:tunc sicut somnus ⁊ vigilie ꝯferūt in amouēdo has cās sic ꝯferūt ad ꝓhibēdū syncopim ne accidat.Si g̊ dolor sit vehemēs qui possit eē cā syncopis nullū dubiū est qn somnus nō debeat vetari sȝ p̄cipi cū somnus sit sedatiuus doloris.Si aūt ille cāe sint accidētia aīe:tūc illis mitigatis cū verbis ⁊ cibis:credo somnū conferre pp id qd̄ obliuiōi tradit res que sunt cāe accidētiū aīe.Si aūt cāe sint labor ⁊ fames ꝯfortato ifirmo aliquo cibo somnus ꝯdecēs est vt patebit:ante aūt est ꝓhibēdus.vñ Rab in diuisionibus.ca.59.s. de egritudinibus stomachi in fine loquēs de fame que fit ex labore ad quā syncopis sequit:ꝓhibeat.s.somnū ante comestioneȝ ne statim fieret syncopis. Postq̄ȝ ergo visuȝ est quō se hȝ somnus ⁊ vigilia in iuuādo vel nocēdo cū syncopis nō est actu:sed potens euenire:ostēdere restat qualiter se habeat cuȝ syncopis actu est.

Propter qd̄ cōsiderāduȝ ꝙ si syncopis actu sit pp replētē mā̄m: que cū sit nulli dubiū est ꝙ in syncopi p̄cipit vigilare ne calor ⁊ mā̄ simul cōculcent.Si aūt syncopis sit actu pp mā̄e euōnem vel resolutionē:tunc eo actu quo homo sine sensu ⁊ motu iacet credo melius esse eū excitari ⁊ vigilare.in syncopi enim ⁊ si sit in euōne a q̄cūqȝ cā est facta euacuatio ⁊ humoꝝ diminutio ⁊ vacuitas somn⁹ sup hoc statim ꝓuocatus est cā debilitatis ⁊ resolōnis.vñ Aui.tertia fen p̄mi cañ.Amplius sup vacuitatē dormire est malū ⁊ virtutē deijciēs.Et hoc nō est ꝓpter aliud:nisi q2 calido iterius reuocato existēte inanitione ⁊ euōne seipsum ꝯsumit ⁊ resoluit.⁊ Aui.fen 2.ca.12.s.de pulsu somni.cū somnus euōnem iuenerit nec iuenerit aliqd ad digerēdū:tūc declinabit cōplōnē ad ptē ifrigidādi ⁊ pseuerabit puitas ⁊ raritas in pulsu ⁊ icessanter augmētabit.s.paruitas.Ecce ergo ex mēte Aui.ꝙ somnus sup vacuitatem debilitat magis:⁊ ideo in syncopi ab euōne quacūqȝ cū ipsa est in actu dȝ ꝓuocari vigilia ⁊ cibato post ifirmo somnus cōpetit.Si aūt syncopis fit ab alijs causis vt dolore vigilijs ⁊c̄.sil'r in actu syncopis cōfert euigilare ifirmū:q2 lȝ in syncopi ex istis causis aliqs spūs sit in corde ꝯstrictus:tñ eius cōstrictio ⁊ reductio ad cor est non nālis:⁊ iō opȝ ꝙ p̄us excitent ab actu syncopis:deide pmittant dormire maxie eis cibatꝭ ⁊ añ nō.Quis enī sciret eos dormire vel syncopizare nisi prius excitent ⁊ malus motus spūs sedet:⁊ tūc redeunte pulsu si pducant ad somnuȝ in quo est nālis motus caloris ⁊ spūs ad cor:hoc est ꝯueniēs.Si aūt syncopis actu sit pp laborē vel famē:dico ēt ꝙ in actu syncopis dȝ vigilia precipi ⁊ cibari ⁊ postea somnū iducere.fames aūt ⁊ labor nō iducūt syncopim nisi resoluēdo:⁊ ideo somnus sup hac dispōne erit icōueniens.Si aūt cibent: tunc ꝓfundius dormiunt ⁊ calor reductus hȝ in qd̄ agat vt fiat restauratio eius qd̄ ex fame ⁊ labore resolutū est. Cōsiderās auteȝ Aui.ꝙ in actu syncopis semp est fiēda excitatio:iō dicit ꝙ patientes syncopim p̄cipiunt vigilare.Sil'r p̄cipiunt dimittere locutionē:lȝ enim ꝯueniat eos excitari:tñ nō ꝯuenit vt loquant aut parū solū prebētes rñsum.est enim eis valde onerosum loqui:⁊ iō in eo absqȝ ꝓficuo fatigant. Ad obiecta oīa pȝ solutio.Nā lȝ somnus succurrat debilitati que fit ex resolōne:nō tñ oīs d̄bilitas est syncopis.nā si debilitas nō sit supflua succurrit illi.Si aūt sit supflua debilitas que erit syncopis sibi nō succurrit cum est in actu syncopis:sed eam auget ⁊ fit in hoc somno similis motus motui syncopis:lȝ enim syncopis ex resolutione fiat:aliqs tamen motus spiritus ad cor est vt succurrat debilitati eius:⁊ quāuis in extremis sit resolutio:si ergo per somnum debeat huic syncopi subueniri:opȝ prius aliqd cibi offerri vt reuocatus calor materiam inueniat in quā agat:aliogn plus d̄bilitaret.Quō somnus cōferat syncopi ex vigilijs ⁊ euōnibus visum est:⁊ quō ei que sit ex dolore.ēt visuȝ est quō somnus remouet nocumētū laboris. Ad vltimuȝ dōm ꝙ si syncopis est actu:⁊ si fiat ex viscosis humoribus vigilia precipit: sed ad ꝓhibendū eā somnus ⁊ vigilia equal'r conuenit:vt notum est.Gal.aūt ibi loquit de cura syncopis que pōt aduenire:non aūt que actu est vt ibidem ex eo cōcipitur ⁊c̄.

De casu virtutis subito. Cap̄.9[m].

Hoc plurimū contingit vbi nō est dolor neqȝ solutio ventris neqȝ apostema magnuȝ neqȝ euacuatio magna.

Supi⁹ Aui.determinauit de syncopi:hic determinat de casu virtutis.Et p̊ determiat de suis causis.Scd̄o d̄ cura.ibi(Cura istoꝝ.)

¶ Considerandũ p̃mo ꝙ casus virtutis ẜm se non notat aliqd oĩno distinctũ a syncopi. nã ⁊ maneries eius est: ſʒ differt a syncopi per quẽdã moduʒ: ⁊ primo q꞉ in syncopi fit destructio maioris partis plurium virtutũ sensibilis ⁊ motiue ꝓpter aggregationeʒ spũs in corde. Sed in casu virtutis omni vt qui est infra syncopim: nõ opʒ tantã fieri destructionẽ: imo sola destructio virtut̃ a neruis vt lacertis mẽbroꝝ apparẽtiũ absq꞉ nocumẽto magno in corde est casus virtut̃: ⁊ iõ casus ṽtutis est qdã modus syncopis: differt tñ in alio casus ṽtut̃ subito a syncopi. nã subito in dict̃ medicoꝝ vt sup̃ dicebat̃ significat aut sine manifesta cã: aut subito in. i. paruo ⁊ nõ precepto tẽpore. he autẽ due significationes huius dictionis subito diuidũt casum virtutis subito a syncopi. Nã p̃ syncopis non fit subito. i. sine manifesta cã: q꞉ vt supra a manifesta syncopis põt fieri vt ab apãte forti dolore ⁊c̃. sed casus virtut̃ subito est sine hoc. Scd̃o syncpis nõ fit subito quantũ ad tẽpus: q꞉ supra dicebatur ꝙ euenire subito nõ est de rõne syncopis: vñ. A. ponebat syncopiʒ nõ fieri subito ĩ capl'o de signis syncopis. nec ẽt ponebat subito in descriptione syncopis. videmus enĩ quosdã impediri subito in actu sensus ⁊ motus sine manifesta cã ⁊ absq꞉ manifesto cordis nocumẽto: sed in qbusdã saltẽ tãto quãto est in syncopi ⁊ isti habent casum virtutis. Sʒ Albertus dicit ꝙ casus virtutis subito est lippothomia: q꞉ Aui. dicet ꝙ qñ est in casu virtutis cadet virtus ĩtegre. Sic ergo Auic. ꝓcedit: q꞉ p̃mo notificat casum virtutis subito ex parte suaꝝ causaꝝ. Scd̃o cõparat casum virtutis ad syncopiʒ ⁊ ẜʒ se. ibi (Et scias.) Tertio annectit causam de qua nõ dixerat. ibi (Et multotiens.) Quarto iteruʒ notificat casum virtutis subito ẜm se siue ex parte nocumenti operationũ qd̃ cõtingit in eis. ibi (Et istorũ qñq꞉.) ⁋ Prima in duas. Primo ostẽdit a qbus causis ꝓuenit. Scd̃o a qbus nõ ꝓuenit. ibi (Et nõ est.) ¶ Dicit primo ꝙ casus virtutis subito plurimum contingit vbi nõ est cã manifesta vt dolor. Ex his accipe ꝙ de rõne casus virtutis est fieri subito. i. sine manifesta cã. syncopis aũt a manifesta cã fieri põt.

¶ Et nõ est quidem nisi ꝓpter humores cõcurrentes. Et raro qdem ꝯtingit vt sint illi humores sanguinei.

¶ Hic ostendit a qua cã multuʒ ꝓueniat. Et p̃mo postponit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Sãguis.) Et ex hoc põt haberi ꝙ casus virtutis fit subito quo ad tẽpus euẽtus. nã cursus humoꝝ subito ⁊ in nõ precepto tempore nocumentum inducit.

¶ Sanguis enim dum nõ facit accidere prius aliquod accidens ⁊ nõ succurrit̃ cũ extractione eius facit accidere casum virtutis subito.

¶ Hic ꝓbat qd̃ dixit. Et p̃ ꝓbat scd̃m. Scd̃o p̃muʒ. ibi (Illud aũt.) ¶ In p̃ma parte arguit sic. si sanguis exuberãs qui nõ euacuatur per flobothomiam nõ facit accidere aliud accidens: ergo rarius facit accidere casum virtutis: sed non facit accidere aliud accidens: ergo nec casuʒ virtutis. ¶ Considerandũ autem ꝙ sanguis multiplicatus currẽs in venis põt esse cã suffocationis aut febris sanguinee aut alue ⁊ palpitatiõis aut replẽdo aut oppilãdo venas ⁊ arterias põt ꝓhibere transitũ virtutis vel spũs vitalis ad membra vñ fit casus virtutis: aut cũ egredit̃ venas apostemat. Si aũt bñ ꝯsideremus rarius qdẽ qd̃ aduenit a sanguine replẽte cuʒ non euacuat̃ flõmia est casus virtutis. nã ex eo fit suffocatio: ⁊ iste non est ṽtutis casus de quo hic est sermo: lʒ forsan añcedat: sil'r si multiplicet̃ ⁊ est cã febris sanguinee aut palpitatiõis ⁊ alue cũ ip̃e cholericꝰ est: vt supra Aui. fen. 1. ca. de alue ⁊ palpitatiõe. Si aũt fluat ad mẽbrũ apostemat: vel si fluat ad pectꝰ facit sputuʒ sanguis vel apã. Si ãt ad stõchũ facit vomitũ sanguis vel apã. Raro aũt ꝯtingit ꝙ oppilãs venas ⁊ arterias ꝓhibeat transitũ spũs ⁊ anhelitũ: vñ ṽtutis casus fiat. Sil'r raro ꝯtingit ꝙ stõchũ oppilet ⁊ grauet: sil'r pectus vt ꝯstringat vias spũum ⁊ anhelitꝰ: vñ virtutis casus fiat. sanguis enĩ nõ est aptus ꝓhibere trãsituʒ spũs ad mẽbra: imo minus q̃ aliqs humoꝝ: ⁊ cũ ipse magis spumosus fit ⁊ magis tendat ad nãm spũs. Sic ergo arguit Aui. ex cursu sanguis ad venas vel pectus ⁊ stõchuʒ subito pñt ꝓuenire multa accñtia: q̃ oĩa si nõ ꝓueniũt fit ex cursu sanguinis casus virtutis: sʒ illa accidẽtia sunt apta ab eo ꝓuenire magis: ergo raro ab eo fit casus virtutis: non tñ qn aliqñ possit fieri vt cũ sui multitudine vias aliquas oppilet ꝓhibens transitũ spũs ad membra: ⁊ hoc raro est.

¶ Illud autẽ qd̃ sepius est: est vt sit cã humores grossi in stomacho aut in venis oppilantes vias anhelitus.

¶ Hic ꝓbat primũ qd̃ dixit: ⁊ dicit ꝙ illud qd̃ sepius ex cursu facit accidere casuʒ virtut̃ est humor flegmaticꝰ grossus viscosus fluẽs ad stõchũ ⁊ ad venas alias: vñ oppilant̃ vie anhelitꝰ ⁊ fit ꝓhibitio anhelitꝰ nisi sint vene deferẽtes spũʒ. ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ. A. nõ fecit mẽtionẽ de fluxu cholere: q꞉ lʒ cholera sit apta fluere: nõ tamẽ apta est facere oppilationẽ ⁊ maxĩe in mẽbris latis vt stomacho ⁊ pectore ⁊ venis manifestis: ⁊ ideo nõ põt ẜm illũ modũ facere casum ṽtut̃. ¶ Sʒ tu. d. nõ vr̃ ꝙ fl'atici humores grossi sint cã casus ṽtut̃ subito: q꞉ isti hũores sunt tardi motꝰ: ⁊ iõ hoc subito facẽ nõ poterunt. Dd̃m ꝙ humores flegmatici ex se sunt tardi motus: tñ colliquati subito mouent̃ vt in catarris videmus ⁊ in generatione apoplexie ⁊ epilepsie qñq꞉. ⁊ iõ Gal'. 3. de ĩterioribus. 7. ca. dicebat ꝙ oppilatio subito veniẽs est ex grossis ⁊ viscosis humoribus: cũ ẜ flegma eliquat̃ currit ad stõchũ vel vias anhelitꝰ aut venas oppilãs ꝓhibet mẽbra a receptione spũs vitalis: ⁊ tũc est casus virtutis subito: ⁊ hoc si illud flegma soluʒ oppilet ⁊ nõ apostemet: q꞉ tũc nõ eẽt ꝓp̃ie casus virtutis sed syncopis vt supra patuit. ¶ Sʒ tu dices isti humores currẽtes pñt ne eẽ mel'ici. Dd̃m ꝙ forsan nõ puri: q꞉ tardi cursus ⁊ morꝰ sunt: ⁊ hoc ꝑꝑ siccitatẽ sibi admistã: sʒ tñ oppilãdo mel'icus humor ⁊ oĩs alius in gossitudine põt facere casum virtutis. vnde Aui. humores grossi ⁊c̃.

¶ Et scias ꝙ casus virtutis quãdoqʒ sequit̃ syncopiʒ. Et quandoqʒ est infra syncopim vbi virtus non destruitur nisi a neruis aut lacertis ipsius existẽtibus ab ea vacuis. quare homo fit nõ motus neqʒ remouetur a suo situ ⁊ dormitione sua nisi cũ labore. Et cã illius est accidens eius quod diximus.

¶ Hic notificat casuʒ ṽtutis in cõparatiõe ad syncopim. Et p̃ facit hoc. Scd̃o ꝓbat qd̃ dixerat. ibi (Nã cũ vehemẽs.) Prĩa ĩ. d. Prio ꝓponit. Scd̃o declarat. ibi. (Ubi.) ¶ Dicit ꝙ casus ṽtut̃ qñq꞉ sequit̃ syncopim. s. in sua magnitudine: q꞉ ad syncopim ꝑducit. qñq꞉ aũt est minor q̃ syncopis. vbi declarat qũo sit minor q̃ syncopis. vbi virtus nõ destruit̃ oĩno vt in syncopi sʒ destruit̃ a neruis ⁊ lacertis: q꞉ sunt vacui a ṽtute. s. ꝓhibita delatione spũs ad eos: ⁊ iõ nõ remouet̃ hõ ab vno loco ⁊ stat q̃si eẽt cũ graui somno ⁊ nõ põt excitari. ⁊ huius cã est accñs qd̃ diximus de fluxu grossoꝝ flegmaticoꝝ humoꝝ. ¶ Sʒ tu dices q̃re Aui. determinauit de casu virtut̃ subito: cũ hoc videat̃ eẽ accidẽs neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ: ⁊ accidẽs ꝯtingẽs ꝑꝑ defectũ aĩalis spũs. ⁋ Dd̃m ꝙ a neruis ⁊ lacertis põt ꝓhiberi aĩalis spũs ⁊ vitalis vñ careant mẽbra sensu ⁊ motu: aut ꝑꝑ ꝓhibitionẽ trãsitus spũs vitalis aut spũs aĩalis. Et p̃ mõ est accidẽs maxĩe aĩalis ṽtut̃. Scd̃o mõ lʒ formal'r aĩalis ṽtut̃ sit accñs: tñ eiꝰ cã est defectus in vitali spũ cuiꝰ subm̃ est cor. hec rõ in ca. de egritudinibus cordis hʒ delectari. ¶ Sʒ tu diceres ẜ nõ solũ a neruis ⁊ lacertis sʒ ab alijs: q꞉ ĩpedimẽtũ fit in spũ vitali ⁊ in venis ⁊ vijs anhelitus. ⁋ Dd̃m ꝙ destruit̃ manifeste a neruis ⁊ lacertis ⁊ plus sʒ ab alijs nõ sic manifeste: nec illa destructio a neruis sic est multa: vnde nõ ꝓhibetur operatio sed cum labore.

¶ Nam cum vehemens fit facit cadere virtutem integre: ⁊ si non fit vehemens facit cadere virtutem neruorum ⁊ lacertorum.

¶ Hic ꝓbat qd̃ dixerat. Dixerat aũt ꝙ casus ṽtutis fit subito: ⁊ aliqñ ꝯsequit̃ in magnitudĩe syncopim: aliqñ aũt est minor: hoc autẽ ꝓbat sic. Illa dispõ aliqñ ꝯsequit̃ syncopim: ⁊ aliqñ est minor in q̃ aliqñ ĩtegre cadit virtus: ⁊ aliqñ nõ cadit ĩtegre sed aliqual'r a neruis ⁊ lacertis: sed casus virtutis est hmõi: ẜ maior est nota: q꞉ cuʒ cadit virtus ĩtegre: tũc cõsequit̃ syncopim: cũ in syncopi ꝓp̃ie cadat ĩtegre virtus absq꞉ oĩbus mẽbris: sed qñqʒ nõ fit iste casus virtutis ĩtegre: ⁊ tũc erit minor q̃ syncopis proprie dicta.

¶ Et multotiens quidẽ fit ꝓpter subtilitatem humoꝝ in substantia sua: ⁊ quia ipsi recipiunt resolutionem ⁊ proprie in febribus.

¶ Hic adiũgit quãdã cãm ⁊ dicit ꝙ qñq꞉ fit casus ṽtutis subito ꝑꝑ humoꝝ subtilitatẽ. ¶ Et cõsiderãdũ ꝙ sicut casus virtutis subito factus ꝓpter casum humoꝝ: qñq꞉ cõsequit̃ syncopim: qñq꞉ nõ: ita ẽt fit iste casus ṽtutis. ¶ Sʒ tu diceres. iste nõ dʒ dici casus virtutis subito: q꞉ fit a cã manifesta vt a febre. ⁋ Dd̃m ꝙ iste casus virtutis subito lʒ hẽat febrẽ pro sua cã: tamẽ nõ est cã eiꝰ: sed eius cã est humoꝝ subtilitas: ⁊ febris aliqua lenta leuis de qua nõ crederetur ꝙ faceret casum virtutis: facit qñq꞉ casum virtutis: ⁊ hoc ꝑꝑ subtilitatem humoꝝ que cã occulta est.

¶ Et istoruʒ quandoqʒ operationes sensibiles sunt nõ lese: quanuis non sint tolerabiles quando multiplicãtur ⁊ iterantur.

¶ Notificat casum virtutis ex ꝑte nocumẽti operationũ. Dixerat enĩ ꝙ qñq꞉ destruunt̃ siue destruit̃ virtus a neruis ⁊ lacertis ⁊c̃. ⁊ nõ declarauerat de qua virtute ĩtelligebat: ⁊ dicit ꝙ qñq꞉ lʒ cadat virtus sensibilis ⁊ motiua: aliqñ tñ ṽtutes sensibiles illoꝝ nõ sunt lese. s. sicut motiue: tñ si homo vellet multũ suas sensitiuas exercere nõ

re nõ posset ꝓpter nocumentum ex quo cessauit virtus sensitiua. ¶ Uel posset aliter exponi ꝙ aliqñ in habentibus casum virtutis operationes sensibiles .i. exteriores sensus ⁊ motus nõ sunt lese .s. multū: nõ tñ pñt tolerari in actu eoꝝ qñ iste homo vellet multiplicare motū membroꝝ ⁊ iterare sicut qñ erat sanus. ¶ Tertio põt exponi ꝙ hic ponat signū hõis subtiliū humoꝝ resolubiliū: qꝛ lꝫ sit sanus: nõ tñ põt continuare opera sensibilia .s. motus ⁊c̃. ¶ Propter ꝑmã expositionē cõsiderãdū ꝙ sentire in mēbris minori virtute perficit: mouere autē maiori ⁊ pluri vt Gal'. 4. de accidenti ⁊ morbo ca. 5. s. de accidētibus sensus tactus. ⁊ iõ in virtutis casu virtutes motiue possent ledi remanētibus virtutibus sensitiuis: lꝫ ēt noceant sensitiue virtutes eo ꝙ nõ sunt tolerabiles qñ multiplicant ⁊ iterant nõ tñ nocent tm̃ quecūq; motiue ⁊c̃.

¶ De cura. Cap. 10m.

Cura istoꝝ proxima est cure patientiū syncopim. Eius nãqꝫ cura que est ex repletiõe sanguinea est flobothomia. In ea vº que est cã alicuius alterius humoꝝ grossoꝝ opꝫ vt succurratur patiēti ipsam in hora cessationis eūone cum eis que sunt sicut hiere. Et quandoqꝫ sufficit hiera pigra cum qua composita sunt turbith ⁊ sal indus ⁊ agaricū ⁊ epithimū ⁊ que sunt similia eis.

¶ Positis causis ponit curã nõ aũt signa: qꝛ eius signa nota sunt ex signis syncopis facte ex cõitate stõchi ⁊ oppilationē viaꝝ anhelitꝰ ⁊ ipsemet cãe sunt signa. Signa aũt repletiõis sanguis nota sũt. Primo ergo oñdit curã eiꝰ q̃ fit ex sanguine. Scõo eiꝰ q̃ fit ab humoribꝰ grossis. ibi (In ea vº.) Tertio ponit quedã cañ. generalē. ibi (Et scias.) Pria pꝫ. ¶ Scõa in .d. Prio ostēdit curã ꝑ medicias ⁊ fricatiões. Scõo ꝑ cibū. ibi (Cibus vº.) ¶ Pria ĩ tres. Prio ostēdit curã ꝑ medicinas eūantes. Scõo ꝑ ꝯfortãtes. ibi (Et assidues.) Tertio ꝑ fricatões. ibi (Et fricatio.) ¶ Dicit ꝑº ꝙ in hora cessatiõis a paroxismo casus virtutis opꝫ ꝙ succurras cū eūonibus ⁊ merito. nã in hora porismi ꝑꝑ v̾tutis casum eūare nõ possumꝰ: fiat ḡ cū hierꝗ ⁊ cū hiera logodiõ: ⁊ qñqꝫ sufficit hierapigra cõis in qua posita sint turbith ⁊ sal nitrū ⁊ agaricus ⁊ epithimum ⁊ que similia sunt .s. aut diuisim aut simul fm doses notas.

¶ Et quandoq; medicas eū cum scamonea. Scamonea nãqꝫ est ex eis q̃ coadiuuãt medicinas alias.

¶ Considerandū ꝙ nõ dꝫ medicari cū scamonea principali ĩtētione sed cū scamonea .s. ad cõsolandū alias medicinas qꝛ eas acuit: vñ in magnis medicinis q̄bus flegmatis eūonem ĩtēdimus ponimus scamoneã nõ ꝙ velimus cholerã eūare sꝫ qꝛ alias medicinas acuit: vñ ⁊ in hieris magnis scamoneã ponit potius ad acuēdū q̃ ad eūandum: ⁊ hoc mõ Aui. loquebatur.

¶ Et oportet quidem vt administres in ea vomitum post solutionem ⁊ assidues receptionem confortantiū cor ⁊ odoramentum eorum.

¶ Considerandū ꝙ hec littera dupl'r põt exponi. Uno mõ sic. opꝫ vt administres vomitū post sol'onē .s. post vomitū. Alio mõ opꝫ ꝙ administres vomitū post sol'onē .s. precedentē: ⁊ vtraq; expositio verificat. ¶ Propter qd̃ cõsiderãdū ꝙ in casu virtutꝪ aut est multa stomachi repletio ⁊ nõ multa in mēbris aliꝭ: ⁊ tūc dꝫ vomitus ꝑcedere: qꝛ mãm stomachi eūat. sed si in stõcho est mã multa flegmatica apta eūari vomitu: ꝑº fac vomitū: deĩde facias sol'onē vt supra de curis tremoris cordis: si in ĩtestinis est mã parata seq̄ stomachū. sed si in stomacho est humor nõ aptus educi vomitu. ꝑmo sol'onem fac: ⁊ hoc ꝯcordat cū eo qd̃ supra dixi ca. de canonibꝰ vlibus curatiõis tremoris cordis: vt ibi pꝫ. Aut est multa repletio flegmatis in mēbris .s. neruis ⁊ lacertis ⁊ venis ⁊ aliꝭ locis remotis a locis cõmunis expulsiõis: ⁊ tūc prius administret sol'o ventris facta materie digestione: ⁊ hoc vt materia minoret deĩde fiat vomitus: qꝛ mã minorata adiuuat suo motu ad expulsionē residue materiei: ⁊ ideo ꝑcipit in egritudinibus neruorum quãdoq;. ¶ Et cõsidera ꝙ hic est sermo de vomitu facto absq; medicina vomitiua sed de vomitu simplici.

¶ Et fricatio quidem extremitatū est ex eis que viuificant calorem inatū fm ꝙ iterauimus eius rememorationem ⁊ vtat post illud exercitio tēperato.

¶ Et fricatio viuificat inatū calorē sicut iterauit pluries ca. de cura syncopis. ⁊ fen tertia primi ca. de fricatione. ⁊ cã quare fricatio viuificat calorē inatū est que sumitur ab Arist. libro de ꝓblematibꝰ vltima ꝑmo ꝓblemate. Primo qꝛ fricatio de se auget calidū rõne sui motus. Scõo qꝛ facit ad nutrimēti attractionē ad mēbra propter id qd̃ rarificat. rarior enim facta caro magis põt recipere vt spõgia. Tertio qꝛ propter raritatē facit corpus trãspirabile ⁊ euētabile. opꝫ enim ad sanitatem carnē rarificare: qꝛ fit corpus magꝭ sanum propter transpirationē quãdam queadmodū ⁊ magna ciuitas est sana que est transpirabilis: ⁊ propter transpirationem expellit sup̄fluū qd̃ est actu corruptū: ⁊ põt putrefieri ⁊ facere collectionē: ita sumit ab Ari. ibidē. Utat post illd̃ exercitio tēperato qꝛ virtus debilis exercitium forte nõ sustinet. dꝫ aũt fieri post fricationē: qꝛ fricatio ad exercitiū ꝑparat sicut quidam reducunt: sed de hoc non est loqui ad presens.

¶ Cibus vº sit ille qui subtiliat ⁊ ĩcidit sicut aqua ciceris cum synapi ⁊ oleum de oliuis ⁊ oleū amigdalinū. Et de vino quidem vtatur subtili ⁊ veteri. Et vtatur balneo post euacuationē ⁊ inungatur oleis viuificãtibus calorē inatū subtiliãtibus. Deinde vtat post balneū vino puro ⁊ syrupo de melle ⁊ syrupo d̾ absinthio ⁊ similibus illis. Cūqꝫ incipit viuificari opꝫ vt ꝑparet cibus cõfortatiuus velocis digõnis. Et tu quidē scis illud ex eis que dicta sunt tibi.

¶ Cibus autem sit qui subtiliat ⁊ incidit: ⁊ hoc propter flegma qd̃ grossum est ⁊ viscosum: ⁊ omnia sunt de hac intentione: tamen cū vult cibare cibet cū cibis subtilibus dictis scilꝫ aqua carnis sepe dicta supra cum vino.

¶ Et scias ꝙ virtus augmētat cibo ⁊ vino subtili ꝯuenientibus ⁊ odoribꝰ bonis ⁊ trãquillitate ⁊ gaudio ⁊ dimissione eoꝝ que cõtristant ⁊ rixari faciūt ⁊ rememoratione rerū amabiliū ⁊ habitatiõe cū dilectis.

¶ Et scias ꝙ virtus amicat cibo ⁊ vino subtilibus cõuenientibus: ⁊ illa amicatio virtutis est ex augmētatione subiecti scilꝫ spiritus: sed boni odores improprie augent scilꝫ cõfortando vt supra visum fuit. tranquillitas ⁊ gaudium augent virtutem ꝓpter delectationem: quoniam species intellectuales sunt causa realium motuū: vt Auic. 10. metaphysice cap̃. primo: ⁊ in pluribus locis quarta sexti naturalium ca. quarto. s. de aĩalibus ca. scõo. sicut clare pꝫ de re que per somnum mouet ⁊ pꝫ.

¶ De regimine eius in quo apparent signa aduentus apostematis calidi in corde. Cap. 11m.

Apostema quidē quãdo fit apostema: tūc iã interficit aut interficiet. Ante illud vº quando apparent tremor cordis magnus ⁊ inflãmatio vehemens ⁊ signa predicta: tūc est fm inceptionem pernitiei.

¶ Ponit Auicen. curam apostematis cordis calidi non autem frigidi: quia forsan in substantia cordis raro fit apostema frigidum vt supra. Et dicit ꝙ apostema quandoqꝫ fit idest cõfirmatur apostema: ⁊ tunc occidit propter causas supra dictas: sed anteq; incipiat apparet tremor cordis ⁊c̃. quia est signum ꝙ materia mouetur ad apostemandū: tunc est fm inceptionem pernitiei: qꝛ intendit occidere non ꝙ actu occidat.

¶ Qꝛ si aliquid iuuat ipsum tunc est flobothomia basilice. Et speratur quãdoqꝫ in eius euasione cū flobothomia arterie ⁊ iferioribus corporis ⁊ in ifrigidatiõe pectoris eius cum niue ⁊ camphora super apostema.

¶ Et ꝙ si aliquid iuuat tunc est flobothomia vene brachiꝭ ⁊ iuuatur quandoq; cum flobothomia arterie inferius scilꝫ in pede: vt multum distrahatur materia: quia forsan flobothomare eum in brachio non esset conueniens: quia posset multum educere spiritū ⁊ infrigidare pectus cum niue vt sedetur ebullitio. Hec est cura coacta in qua potius est desperatio q̃ salutis spes. Et ex hoc habetur ꝙ super principalia possumus ponere actu frigida: quod est contra Auer. 7. colliget. caplo. 7. s. de cura fluxus ventris. hoc tamen habet per se dubium. ¶ Considerandum ꝙ de cura solutionis continuitatis non facit mentionem: quia in ea nulla salus speratur .s. in solutione continuitatis cordis. Similiter non ponit curam casus virtutis facti a resolutione: qꝛ habetur ex cura syncopis facte a resolutione que fit per infrigidantia. vnde Auicen. cura eorum est proxima.

¶ Incipit expositio super .xij. fen tertij can.

¶ Fen .xij. de mamilla ⁊ dispositionibus eius: ⁊ est tractatus vnicus.

¶ De anathomia mamille. Cap. pᵐ.

Mamilla est membrum creatum ad generandum lac vt nutriatur cum eo nouiter natus in introitu sue natiuitatis ⁊ vsquequo confirmetur ⁊ crescat eius virtus ⁊ fiat conueniens ad digerendū cibum fortem solidum.

In precedenti fen determinauit Auic. de egritudinibus membroꝝ spūalium principalium .s. cordis ⁊ coadiuuantiū vt pulmonis ⁊ trachee arterie vsqꝫ ad superiora epiglotis ⁊ cōtinentiū vt pectoris. Est ergo ītētio hic determinare de egritudinibus mēbroꝝ circūadiacentiū membris spūalibus vt mamillaꝝ. Et primo ponit anathomiam mamillarum. Scdo exequitur de passionibus earum. ibi (Scias.) Quod aūt de mamillis maxime scire querimus est earum operatio: eaꝝ substantia: modus operationis: ptes eaꝝ ⁊ alligātia forme mamillaꝝ: numerus ⁊ situs nota sunt. Primo ergo Aui. per anathomiaꝫ ostēdit finē ⁊ vtilitatē mamillaꝝ. Scdo ostēdit modū cōpositiōis eaꝝ ostendens per hoc eaꝝ substātiā. ibi (Et ipse est corpus.) Tertio modum opationis eaꝝ per similitudinē ad epar. ibi (Et ꝓpter suaꝫ albedinē.) Quarto ostendit modum partium eaꝝ. ibi (Et vene quidem.) Quinto ostendit colligantiā. ibi (Cōmunitas autem.)

¶ Dicit primo ꝙ mamilla est mēbrū creatum ad generanduꝫ lac: vt nutriat̃ ex isto lacte fetus in principio sue natiuitat̃ vsqꝫ ad cōplementum donec possit assumere cibū durum. ¶ Consideranduꝫ ꝙ Aui. duas ponit vtilitates mamillarum. Una vt generet lac. nā proprie membruꝫ generatiōis lactis est mamilla. Alia vtilitas est finis vltimus vt ex lacte nutriat̃ fetus. ¶ Propter qd̄ considerandū ꝙ ex aīalibus quedam sunt in matrice alentia siue alitantia: ⁊ ista sola sunt habētia lac. quedam sunt ouificātia ⁊ ista nō habent lac. animalia enim ouificātia sunt imperfectiora. sed aīalia que generant̃ in matrice sunt perfecta magis: ⁊ qꝛ sunt magis perfecta nō potuerunt oīno in matrice perfici: qꝛ tunc in ortu semꝑ contingeret matreꝫ mori. sed aīalia ouificantia: qꝛ statim sunt ꝑfeccta: ⁊ ideo aīalia que in matrice generant̃ eguerūt nutrimēto ad cōplementū cōsimile ei qd̄ habent in matrice. cū enim adhuc sunt īperfecta nō potuissent res duras sumere. ⁊ nutrimētū magis eni simile ei qd̄ habebāt in matrice est lac cū sit factū ex sanguine: imo ex parte sanguinis deriuati a matrice. cū aūt extra vteruꝫ per assumptionē lactis magis perfecta fuerint cibant̃ durioribus cibis. alia vō aīalia generata per ouificationeꝫ quasi statim sunt ꝑfecta: ⁊ iō statim cibantur ex grani cibis. ⁊ iō inter aīalia generata in matrice adhuc est ordo. nā illa q̄ sunt īperfectiora cuꝫ egrediunt̃ a mr̄ice cū nō multū desit eis de ꝑfectione pauco tp̄e lacte egentia sicut agnus hedus egēt lacte qꝛ nondū sunt ꝑfecta vt possint res duras comedere: ⁊ qꝛ diu erāt nutrite sanguine in matrice: vñ nō possent subito ad rē nō habentē multā ꝓportionē cū sanguine ꝑmutari: ⁊ ideo lacte eguerūt sꝫ pauco tp̄e. homo aūt qꝛ est aīal summe perfectionis nō pōt tantū cōplementuꝫ in matrice habere: ⁊ ideo extra matricem vel vterum pluri tempore lacte eguit. ¶ Ex qbus dictis apparet ꝙ anathomia mamillarū quā Auic. ponit est anathomia mamillarū mulieris. Uiris enim lꝫ sint mamille: nō tamē ad hanc ītentionē cū ꝓprie nō habeāt lac: vt īfra declarabitur. Si aūt viri habeant mamillas: vt sumit̃ ex mēte Gal. penul. lib. de iuuament̃. al's lib. 8. de iuuamētis mēbroꝝ. ca. vlti. hoc est maxime ꝑꝑ calefactionē ⁊ defensionē partiū cordis. Et videt̃ ēt facere ad ornationē. multa enim natura ad ornatum ordinat. ¶ Ex quo ēt pꝫ: quare hominibus mamille situant̃ in pectore: alijs autē aīalibus posterius a pectore. Huius enim cā sumit̃ a Gal. ibidē. ⁊ ab Ari. 4. de partibus aīaliū. ca. 23. al's. c. 9. de vsu manꝰ ⁊ pedis. nā aīalia hñtia vbera alia ab hoīe cum incedunt inclinata mouent multū pedes anteriores strictos: vñ strictus locus est circa pectus: ⁊ ꝓpter motum anteriorū pedū vbera ibi situata motū impedirēt. homo aūt cum sit recti capitis motus manus nō artat locū pectoris: ⁊ ideo cōueniēter ibi situari potuerūt. ¶ Alia cā est ꝫ Ari. qꝛ ꝓtegi opꝫ ea que circa cor: ꝓtegit̃ aūt ex appositione mamillaꝝ vñ cōseruat̃ calidū in pectore sicut vestis que calefacta est calefacit: vt sumit̃ a Gal. ibidē. Etiā qꝛ ex calore cordis fit melior lactis decoctio. Quia ergo viroꝝ mamille nō ꝑñt morbos pati ex diuersa lactis dispositione cū ꝓprie ad lac generādū nō ordinantur: ideo Aui. de eis mentionē nō fecit nec aliqd de viroꝝ mamillis dicit. Mamille aūt mulieruꝫ sunt ordinate ad lac generandū ex quo nutriri dꝫ fetus. vñ Aristo. 4. de generatione aīaliū. c. 10. al's ca. 8. de lacte. alimenti enim gratia ipsum lac facit natura: ideo de eis hic sermo est.

¶ Et ipsa est corpus compostuꝫ ex venis ⁊ arterijs ⁊ neruis iter que existit vacuitas quaꝫ caro replet glandosa cui nō est sensus albi coloris: ⁊ ꝓpter suam albedinem quando assimilat̃ ei sanguis albificat̃ illud qd̄ nutrit ipsaꝫ ⁊ albificat̃ illud qd̄ supfluit ab ea ⁊ fit lac. Et eius qdem cōparatio ad lac generatū ex sanguine est cōparatio epatis ad sanguinē generatū ex chilo: in hoc ꝙ vnūqdq̄ꝫ cōuertit humiditatē ad similitudineꝫ suā in natura ⁊ colore. Nam epar rubificat chilum album ⁊ facit ipsum sanguinē. Et mamilla albificat sanguinem rubeum ⁊ facit ipsum lac.

¶ Dicit hic ꝙ ipa mamilla est cōposita ex venis ⁊ arterijs: ⁊ inter hec existit vacuitas repleta carne glādosa vt caro testiculoꝝ ⁊ nō est ibi sensus. nā lꝫ nerui veniāt ad mamillā: nō tñ diuidunt̃ ad carnē glandosam: ⁊ ideo ipsa nō sentit. Contrariū sumit̃ ab Auicē. 4. cañ. fen. 3. c. de altoim. Dixit ēt ꝙ ꝓpter albedinē assimilat̃ sibi sanguis vñ fit albus sicut chilus assimilat̃ epati ⁊ fit rubeus.

Dubm pm

¶ Ex mēte Aui. pōt hic manifeste haberi ꝙ mamille nutriunt̃ ex lacte. nā sic se hꝫ sanguis ad epar sic lac ad mamillas: sꝫ sanguis proprie nutrit epar: g̃ lac ꝓprie nutrit mamillas ⁊ nō sanguis: imo sanguis cōparat̃ mamillis sic chilus epati. chilus aūt non nutrit epar sꝫ sanguis: g̃ sanguis nō nutrit mamillas ꝫm lac. Et ꝯfirmat̃: qꝛ qd̄ est simile ⁊ ꝓportinatū vltia ꝓportione mamillis videt̃ forte eaꝝ cōueniēs nutrimētū cū nutritio ꝑ assimilationē fiat. tale aūt est lac cū vltimo assimilatū sit mamillis. ¶ Oppositū arguit̃. nā lac est sic supfluitas mamillaꝝ: vt ex mēte. A. hic sumit̃. supfluitas āt ꝓprie nō nutrit illud cuiꝰ est supfluitas. ¶ Considerandū aūt ꝙ vnūqdq̄ꝫ agēs assimilat sibi patiēs q̄ñtū possibile est nō solū ꝫm subam sꝫ ꝫm accñtia: imo prius tp̄e assimilat sibi patiēs ꝫm accñtia q̄ꝫ ꝫ subaꝫ: cū accñtia saltē īterminata ꝑcedāt subales formas in mā. sanguis ergo ꝑueniēs ad mamillas ꝑmutat̃ in albedinē ꝑꝑ mamillaꝝ carnes albas esse sicut chilus ad epar veniēs mutat̃ ad rubedineꝫ ꝑꝑ carnē epatis rubeā eē ⁊ ꝑus tp̄e appet in sanguie albedo q̄ꝫ fit lac ⁊ in chilo ꝑus rubedo q̄ꝫ fit sanguis siue q̄ꝫ appareat forma substātialis eius que ignota est nobis: vñ in meseraicis chilus rubedinē accipit: nō tñ formā subaleꝫ. Mamillas aūt nutriri ex lacte duplicē hꝫ ītellectū. aut ex lacte hñte iā formā lactis separato existente actu a suba mamillaꝝ. aut ex lacte .i. ex quadam suba simili lacti. Primo mō lac mamillas nō nutrit qd̄ qdē declarat̃. Sil'r enim similat̃ lac mamillis sicut sperma testiculis ꝫm Cōmēta. in illo afo. 39. 5. ptic. Si mulier que neqꝫ ꝑgnās ⁊c̃. sperma aūt nō nutrit testiculos. Adhuc simil'r est de ꝑncipio generatiuo ⁊ nutritiuo: sed ꝑncipiū generatiuū est factū ad generādū aliqd extra: intus vō nihil generat vt semen. Sic ergo ꝑnm nutritionis est factū ad nutriendū aliqd extra: ītus aūt nihil nutrit. tale auteꝫ est lac: ergo. Adhuc vna est mā cōis nutricatiōis vt sanguis: lac ergo separatū existēs ⁊ cōpletū a mamillis nutrire nō poterit illas cū iā amiserit formā sanguīs ⁊ nō sit aliqua humiditatū. Amplius cum nō est lac adhuc nutriunt̃ mamille. Si aūt lac accipiamus māliter magis pro q̄daꝫ suba alba simili lacti sic nutrire poterit sicut nos diceremꝰ ꝙ sperma nutrit .i. quedā substātia alba sil'is spermati que in mēbris reperit̃ ꝫm Gal. in cōmento primi ꝓnosticoꝝ in fine. Aliud ergo est eē lactis vt est qd sepatū hñs gnōnē a mamillis ⁊ eē eiꝰ vt mamillas nutrit. sāguis eni mamillas nutrit: lꝫ dealbet̃: nō tñ suscipit formā ꝓpriā lactis sꝫ suscipit ꝓpriā ⁊ determinatā formā huius ꝑtis siue mēbri: sꝫ lac recipit formā distinctā cōem magis ꝑ quā aptuꝫ est ꝯuerti in mēbra fetus: nō g̃ qd̄ nutrit mamillas prius fit formaliter lac sed ꝫm sil'itudinē: nec est īcōueniēs ꝙ vnū agens diuersas tribuat formas ꝑ diuersas virtutes. Cor enim ꝓprio nutrimento ꝓpriā dat formā diuersam ꝑ quā agere pōt: nec opꝫ ꝙ cor plus illud nutrimentuꝫ cōuertat in sperma sed similat̃: sic g̃ ēt mamille dāt aliā formā sanguini vt nutriat: aliā vt lac fit: lꝫ multū similet̃: nō tñ credo fore necessariū ꝙ nutrimentū prius fiat lac. ¶ Aduertendū tñ ꝓpter solōnē prime rōnis fortis: qꝛ si epar debeat nutriri opꝫ de necessitate ꝙ suū nutrimētū prius recipiat formam sanguinis q̄ꝫ fiat epar actu siue q̄ꝫ actu nutriat epar. Et hec est ratio: quia formaꝫ sanguinis in materia non precedit forma aliqua que sit apta subyci pro nutrimento epatis nisi fiat sanguis. sanguinem enim precedit chilus qui īmediate non pōt nutrire epar nisi prius

fiat

fiat sanguis.opꝫ ḡ ꝙ illud qđ nutrit epar ꝓ̄us fiat sanguis.non sic aūt est de mamillis.nā formā lactis ꝓuenit forma sanguis qui sanguis pōt subyci īmediate ꝑ mā mamillarꝫ:qꝛ mamille nō ex lacte:sꝫ ex sanguine sunt ḡnate.non ḡ opꝫ sanguinē ꝓ̄us fieri lac ꝺm subāꝫ:sꝫ ꝺm similitudinē cū nutrit mamillas:⁊ ex hoc soluit̄ pª rō. ⁋Ad scđam dōm ꝙ nō oīs similitudo facit rē eē nutritiuā:sꝫ passiua similitudo.Urina.n.vesice similat̄ nō tñ eā nutrit.istđ aūt qđ passiue similat̄ mamillis est illud qđ in eoꝝ subam trāsit.Lac aūt ḡnatū ē tanq̄ aliqđ diuisuꝫ ab eis īcludēs ītrīsecū a mamillis finē.

Dubᵐ 2ᵐ ⁋Dubitat̄ vtꝝ cū epar chilū in sanguinē ꝯuertit ⁊ mamille sanguinē in lac:an ꝑ caliditatē ꝟ mamille faciāt.⁋Et vr̄ ꝙ nō:qꝛ ei⁹ terminatio est ad fridū.lac.n.fride cōplexionis ponit̄:ḡ ⁊ alteratio a frido fit cū mot⁹ sit idē cū termino ad quē:vt 3° physi.Adhuc mamille que sunt mēbꝛū fridū faciūt istā alterationē:ḡ fit a frigido. ⁋Oppositū qm̄ que dissoluunt̄ a frido sunt coagulata a calido vt 4° metheo.tex.cōmē.36.Lac aūt a frido liquefit a calido aūt coagulat̄ vt.3.de aīalib⁹ Aui.c.3.⁋Dōm ꝙ mamille lac ꝯuertūt per alterationē factā a calido.nā illa cōuersio a calido fit que fit a ꝓprio calore mēbri ⁊ nō a ꝓprio frigore.ꝯuersio tñ sanguis in lac fit a ꝓprio calore nō q̄ ab extrinseco:qꝛ illud est corrūpēs:vt.11.tera.c.8.nō ēt a frido:qꝛ fridū nō appropriat̄ mēbro in actiōe sꝫ solū calidū.ꝙ aūt fiat a ꝓprio calido pꝫ:qꝛ fit per ꝟtutē mamillarꝫ assimilatiuā:hoc aūt cū calido operat̄ nō cū frido cū ipm̄ nō ꝓportionet̄ ⁊ cōparat̄ datori formarū vt.A.ꝑ̄ cañ.fen.2.c.de signis cōplexionis. ⁋Cōsiderādū aūt ꝙ si ꝯuersio sanguis ad formā lact̄ fiat a calido:nō tñ quocūq̄ sꝫ a calido diminuto ⁊ dearticulato:nō ꝙ frigidū sit rō agēdi:sed calidū hoc tal'r determinatū:lꝫ aūt calidꝫ determinatū sit:tñ in cōparatione ad obm̄ vt illud trāsmutet est potēs.fit aūt hec ꝯuersio a calido diminuto:qꝛ fit a calido mamillarū.mamille aūt mēbꝛū fridū sunt.⁊ est simile qꝛ nos videm⁹ ꝙ os lꝫ sit fridū mēbꝛū:tñ per digōnē a calido appropriato cōuertit sanguinē in sui nām.sic ēt mamille faciūt per digōnē a ꝓprio calido lꝫ sit calidū diminutū:⁊ iō illud qđ ḡnatū est per hanc digōneꝫ diminute caliditatis est vt lac.Et iō Gal'.5.de simplici.medi.ca.2.distin.6.lac ponit mediū iter nām sanguis ⁊ nām flegmatis:qꝛ ad frigiditateꝫ declinat.Et hoc sentiebat.A.2.cañ.cap.de lacte in areola opōnū.cū dicebat ꝙ lac est ḡnatū ex sanguine q̄ est in sūmo digōnis cui supuenit digō q̄dā alia:q̄uis sit ex mēbꝛo qđ ad frigus ꝯclinat.Uult ḡ Aui.ꝙ ꝑ digōnē sit factū:digō aūt oīs a calido fit:vt 4° metheo.ca.14.⁊ 4° de gnōne aīaliū Aristo.ꝯ Empe.c.1.lac aūt digestiuoꝝ est.⁋Ad obta aūt soluit̄ ꝙ lꝫ lac ad friditatē tēdat ꝑ digōnē:ꝑ digōnē aūt ḡnari pōt:nō.n.lact̄ gnō ad fridū absolute terminat̄ sed ad diminutū calidū.⁋Ad 2ᵐ pꝫ q̄d sit dōm.

Dubᵐ 3ᵐ ⁋Dubitat̄ cur fuerit necessariū sanguinē ꝯuerti in lac vt fetuꝫ nutriret.⁋Dōm ꝙ nutrimentū fetus extra vteruꝫ recipit̄ per os vt in stomacho ⁊ epate alteret̄.Si ḡ purus sanguis fuisset in stō cho assumpt⁹ per alterationē factaꝫ a calido facil'r fuisset inflāmat⁹ ⁊ in amaritudinē ꝯuersus vt est de rōne rerū calidarū dulciuꝫ ⁊ vnctuosarū.fuit ḡ ꝯueniēs sanguinē ꝯuerti in lac qđ ad frigus declinet ne in stōcho īflāmaret̄ ⁊ fieret amarū vnde nutrire nō posset. ⁋Sed tu diceres sicut in vtero īflāmabit̄ ita in epate.⁋Dōm ꝙ epar nō hꝫ tātū calorē actualē faciētē ad digōnē q̄tū hꝫ stomach⁹ a mēbꝛis adiacētib⁹ q̄ est in stomacho accidentalis calor.sanguis aūt in fetu per vmbilicū vadit ꝟsus gibbū epatis vt non acquirat nouā formā:sed statim labit̄ ab epate ⁊ acqrit quādā appropriationē vel ꝓprietatē:sed in stomacho si intrasset stetisset.

Dubᵐ 4ᵐ ⁋Dubitaret aūt post aliq̄s:cur in mamillis lac ī diuersis tēporib⁹ ḡnat̄ in specie hūana:in alys aūt aīalib⁹ ꝺm tp̄s determinatū.

Dubᵐ 5ᵐ ⁋Et que diuersitas in bonitate lactis.⁋Dōm q̄dē ad ꝓ̄mū ꝙ inter oīa aīalia homo hꝫ tp̄s partus diuersum:⁊ ideo tp̄s gnōnis lactis cū lac in partū ordinet̄:⁊ hec est rñsio Ari.4.de gnōne aīaliꝫ ca.10.al's.c.8.⁋Ad scđam aūt.q.dōm ꝙ lac ꝓpinquū tēporis partus est laudabilius q̄ lac ꝓueniēs.Unde Arist.ibidē ꝑꝑ qđ ante septimū mēsem lac inutile mulierib⁹ ⁊ iam sit vtile.⁊ declarat̄ hoc ex mā fine ⁊ signo.Ex mā q̄dē qm̄ mā ex qua ḡnat̄ lac in ꝓ̄mis mēsibus est mā supfluitatis.nā.n.de sanguine ibi trāsmisso intēdit generare ⁊ augere fetū:⁊ iō accipit de sanguine qđ melius est ⁊ magis digestū.reliquꝫ aūt est necesse fieri salsum ⁊ mali saporis vt ibidē Arist.Jstud aūt reliquū est ex quo fit lac:sed cū fetus est formatus ⁊ plasmatus habēs que ipsius.i.que sibi ꝑtinēt vt ibi Aris.nā plus de sanguine digesto ⁊ bono mittit ad mamillas vt ḡnetur lac ꝑꝑ fetū q̄ exitui appropinquat.ad fetuꝫ aūt dirigit sanguinem supfluū magis tanq̄ nō curās de eo plus sed de eius nutrimento exteriori:lꝫ illud tñ ex quo tūc nutrit̄ sit amplius:vt in cōmē.illius afoꝛ.30.Mulier flōmata.vnde qđ ad mamillas vadit est min⁹ in q̄to:⁊ per ꝯñs melius digerit̄ ⁊ patit̄ a mamillis.⁊ hec est vna cā q̄re etiā est melius.Unde aduertēdū ꝙ lac qđ prius ḡnat̄ pōt generari ex sanguīe āplioris q̄titat̄:qꝛ tūc fet⁹ eget pauciori sanguine in q̄to:sed ille sanguis est pauce bonitatis cū sit supfluitas salsa:sed lac qđ ḡnat̄ post septimū fit ex sanguine minori in q̄to:qꝛ tūc fetus eget plurimo nutrimēto:sed fit ex sanguine maioris bonitatis:qꝛ nā nō curat bonū sanguinē trāsmittē ad fetū.Ex fine ēt declarat̄ qꝛ lac ḡnatū in ꝓ̄ncipio distat a fine suo qui est fetū nutrire.lac aūt post ḡnatū illi fini magis appropinquat.vnūqđq̄ auteꝫ mag̃ ꝑfectū cū suo fine attingit.Signo aūt declarat̄:qm̄ lac ꝓ̄mū est flegmaticū aqueū.lac aūt posterius factū est dulce ⁊ digestū.

⁋Et vene q̄dē ⁊ arterie ⁊ nerui positi in substātia mamille ramificant̄ in ea vsq̄ ad ꝑtes villosas ⁊ habent in ea reuolutiones ⁊ circuitiones plurimas.

⁋Dicit ꝙ vene ⁊ arterie habēt circūuolutiōes ⁊ reuolutiōes plurimas.Et hui⁹ cā est:vt sanguis maiorē recipiat alterationeꝫ ⁊ ꝑfectionē per plurimū ꝯtactū a carne mamillarū.ꝯtangit̄.n.plus qñ per plures reuolutiones trāsit:sicut pꝫ de chilo trāseunte ad intestina per venas epatis.nerui aūt diuidunt̄ ad partes villosas.non aūt ad fila minima dispartita per carnē mamillarum:qꝛ caro illa sensum nō hꝫ:ergo mamilla sensum hꝫ quo ad partes venales ⁊ arteriales:nō aūt quo ad carneas ꝑtes:qꝛ vene ⁊ arterie cuꝫ neruis sunt diuise ad minimas ꝑtes:tota ḡ mamilla sentire videt̄.

⁋Cōmunitas aūt mamille cū mr̄ice in venis inter eas ꝯtextis est res quā tu iā sciuisti in anathomia venarū.

⁋Est nota cap̄.de venis ꝑ̄° cañ.fen.1.ca.vlti.de anathomia.⁋Cōsideranduꝫ tñ venas que alligant mamillas matrici oriri a venis matricem intrantibus:⁊ he sunt que mām lactis portant.Uene aūt que mamillas nutriunt oriunt̄ superius a vena ascēdēte ⁊c̄.

⁋De exuberatione lactis. Cap̄.2ᵐ.

SCias ꝙ lac multiplicat̄ multiplicatione sanguinis boni.

⁋Posita anathomia mamillarū:exequit̄ de ei⁹ passionib⁹.nō aūt ponit signa cōplexionū nāliꝫ mamille:qꝛ ipse variant̄ ꝺm corporis cōplexionē nec variant ipse corp⁹ sic facit cor ⁊ alia nobilia mēbꝛa ꝓ̄ncipalia.Egritudines aūt que mamillas sequunt̄ q̄dā sequunt̄ eas ex ꝑte q̄ lactis sunt ḡnatiue:q̄dā ex ꝑte ipsaꝝ ꝺm se.Prio ḡ determinat de ꝓ̄mis egritudinib⁹.Secundo de secūdis.ibi(Jn ꝓ̄ncipio q̄dē.)Dispōnes q̄dē egritudinales que mamillā sequunt̄ ex parte qua lactis est ḡnatiua sunt lact̄ paucitas:vñ querit̄ ei⁹ multiplicatio:lactis multitudo vñ querit̄ ei⁹ minoratio:lactis caseatio ⁊ ꝯgelatio ⁊ putrefactio.⁋Primo ḡ determinat de lact̄ minoratiōe.Scđo de lact̄ multiplicatione.ibi (Lac qñ supfluit.)Tertio de caseatiōe.ibi(Qñq̄ lac.)Quarto de putrefactiōe ⁊ ꝯgelatiōe.ibi(Sumat̄.)⁋Pria i.d.Prio oñdit cās minoratiuas lact̄.Scđo pōit curā.ibi(Et postq̄.)⁋Pria in.d.Primo ponit in ḡñe que cā sit multiplicationis lactis.Scđo ex opposito īuestigat cās minoratiōis ei⁹.ibi(Et qñ minorat̄.)⁋Lac multiplicat̄.si est a mā.s.multitudine boni sanguinis trāseūtis ad mamillas.⁋Notādū ꝙ rubrica dicit de exuberatiōe lactis supple ⁊ ꝓhibititione minorationis ei⁹:qꝛ ad hoc intendit illud capituluꝫ.

⁋Et qñ minorat̄ tunc cā eius est diminutio cāruꝫ sanguinis:aut penuria bonitatis eius.

⁋Hic inuestigat causas minorationis lactis que mag̃ sunt cā minorationis sanguinis boni.Et ꝓ̄mo ꝑmittit diuisionē causarū minorantiū lac.Scđo exequit̄ subdiuidēdo.ibi(Et cā in paruitate.) ⁋Dicit ꝙ qñ mīorat̄ lac:cā ei⁹ est diminutio sanguinis vel cāruꝫ sanguinis:⁊ tūc supple per oppositū ḡ multiplicatio cārū minorātium sanguinē aut est penuria aut defect⁹ in sanguine bono.

⁋Et cā in paruitate sanguinis:aut est ex ꝑte mā̄ei aut ex parte cōplexionis.Et illa que est ex cā mā̄ei est:qm̄ est cibus paucus aut est ꝯ̄rius generationi sanguinis ab eo ꝑꝑ siccitatē suā ⁊ frigiditatē supfluā:aut est iaꝫ ꝯuersus ad partē aliaꝫ.s.fluxus sanguinis aut apostematis aut alioꝝ.Ex parte ꝟo cōplexionis:qm̄ est cōplexio corporis aut mamille exiccans humiditatē cuius passione nō generat̄ ex ea sanguis:aut ꝓpter supfluitatē aquositatis eius ⁊ elongationē eius ab equalitate cōueniente sanguinea aut aliud.

⁋Exequitur.Et ꝓ̄mo declarat causas minorationis lactis que minorant sanguinem.Secundo causas que minorant bonitatē sanguinis.ibi(Sed causa que ꝯsumit.)⁋Prima in duas.Primo ponit subdiuisionem.Scđo exequitur.ibi(Et illa que est.)Et patet. ⁋Ex parte ꝟo complexionis intellige complexionem corporis ⁊

ſanguinis.cõplexionẽ qdez corporis:qꝛ ſicca ⁊c̃.⁊ ſanguis qꝛ ſit in eo aquoſitas ſuꝑflua aut aliud qꝛ alius malus humor.Dixit autẽ Auic̃.aliud ⁊ omiſit declarare:qꝛ declarať ex declaratione ſecũdi mẽbri ꝑncipalis:vñ iſta diuiſio q̃ſi in h̔ mẽbro coincidat:⁊ cã mio rationis lacť ex mioratiõe ſanguis ꝑꝑ malitiã cõplõnis ⁊ cã mio- rationis lacť ꝑꝑ paucitatẽ boni ſanguis:qꝺ mẽboꝝ ſtati declarať.

¶ Sed cã que ꝯſumit ſubſtãtiã ſanguinis ⁊ corrumpit illud qꝺ generať ex ea quare nõ eſt cõueniens vt ge- nereť ex ea ſanguis lacť cũ lac nõ genereť niſi ex ſan- guine bono eſt dominiũ vnius humoꝝ triũ:cholere: aut flegmatis:aut melancholie.

¶ Primo ponit cãs ꝑꝑ quas ſanguis ⁊ ſubſtãtia ei⁹ corrũpiť:vnde bonitatis ſanguis eſt penuria:oſtẽdens qũo lac inde minorať po- nẽs tres fore has cãs.ſ.cholerã flegma ⁊ melancholiã.Scꝺo per ſigna docet cognoſcẽ qñ iſti humores ſanguinẽ faciẽtes nõ bonũ ſunt cã mioratiõis lacť.ibi(Et declaratio.)¶ Dicit ꝙ cã ꝯſumẽs bonitatẽ ſanguinis eſt multiplicatio hoꝝ triũ humoꝝ.

¶ Et declaratio qdẽ cholere eſt in citrinitate coloris lactis ⁊ ſubtilitate ei⁹ acuitate ipſi⁹.Et flegma decla- rať in vehemẽtia albedinis ei⁹ ⁊ aquoſitať ipſi⁹ ⁊ de- clinatione ei⁹ad acetoſitatẽ in odore ⁊ ſapore ſuo.Et melia in vehemẽtia ſpiſſitudinis ei⁹ ⁊ paucitate ipſi⁹.

¶ Primo declarat per ſigna dñiuz vniuſcuiuſqꜫ humoꝝ cãtiũ la- ctis diminutionẽ.Scꝺo oñdit ꝙ ſanguis in ſe multiplicat⁹ põt eẽ cã diminutiõis in lacte.ibi(Et multitudo fortitudinis.)¶ Pria in tres.pȝ.¶ Cõſiderãdũ ꝙ flegma facit declinare lac ad acetoſita- tẽ ꝑꝑ diminutã ꝯcoctionẽ in mã aquea.calidũ.n.diminutũ eſt cã acetoſitať:lȝ aũt melie debilitas calidũ ꝯiungat:tñ ei⁹ mã per di- minutã decoctionẽ nõ eſt apta acetoſari qꝛ ĩſpiſſať:ſubſtãtia aũt ſpiſſa nõ eſt ꝯueniẽs ſubiectũ acetoſitatis.

¶ Et multitudo fortitudinis ei⁹ nõ elõgať qn ſit:ideo ꝙ ſanguis ꝓpter vehementiã multitudinis ſue inobe dit operationi nãe:qꝛ nõ patiť ab ea ⁊ accidit nãe de- fectus in ꝯuertẽdo illũ ꝓpter coartationem quã fecit ipſi:⁊ hoc eſt ex eis quoꝝ ſigna nõ ſunt defecta.

¶ Hic Aui.oñdit qꝺ nocumẽtũ põit in lacte exuberãtia multi ſan- guinis.Et ꝑ̊ facit h̔.Scꝺo ponit qꝺdã ſpãle nocumẽtũ qꝺ ponit in lacte vel ſpãlẽ diſpõnẽ que lacti aduenit ⁊ ſꝑmati.ibi(Et qñqꜫ ac- cidit.)¶ Cõſiderãdũ aũt ꝙ per multitudinẽ fortitudinis poſſum⁹ ĩtelligẽ:aut multitudinẽ fortitudinis.i.fetoris:⁊ h̔ põt eſſe:qꝛ ſan- guis multiplicatus in mamillis nõ potẽs in lac ꝯuerti corrumpiť: vnde lac hȝ multitudinẽ fortitudinis.Aut ĩtelligẽdũ ꝙ lac dr̃ mul- te fortitudinis qñ ipm̃ exiſtẽs multũ nõ eſt bene alteratũ ad nãm lactis:ſed mult⁹ exiſtẽs in q̃titate tȝ de veſtigijs ſanguis.Dixit ẜ multe fortitudinis:qꝛ fortis eſt ⁊ reſiſtẽs actioni mamillaꝝ:⁊ hãc credo ĩtẽtionẽ Aui.⁊ iſtud nocumẽtũ in lacte dr̃ ꝯueniẽtius mino ratio q̃ multiplicatio:qꝛ lȝ lac multũ ſit tñ malũ ⁊ incõpletũ eſt:⁊ iõ ꝯueniẽter mioratũ põt dici.Jn h̔.n.cap̃.nõ ſolũ ponunť cãe mi- norationis lacť vt mioratio ꝓꝑe q̃titatẽ notat ꝓꝑriã:ſȝ ẽt ponunť cãe corruptiõis lacť.flegma.n.⁊ melia ⁊ chola minorãdo lac cor- rũpũt illud vt pȝ:⁊ hui⁹ ſigna nõ ſunt tecta:ſȝ mãifeſtata:qꝛ ſigna repletiõis ſanguis:qꝛ ẽt in multo lacte rubedo apparebit.

¶ Et quãdoqꜫ accidit ex exiccatione lactis ⁊ ſperma- tis vt egredianť ſm̃ filuz:quare ſit ſanguis quãuis ſit exuberans nõ laudabilis ſubſtãtie:neqȝ cõueniẽs ad hoc vt genereť ex eo lac naturale.Et eſt illud qꝺ ge- neratur ex eo de lacte illaudabile.

¶ Notandũ ꝙ qñqꜫ lȝ de ſe ſanguis ſit bonus:ſit tñ male ſubſtãtie ꝓpter fortẽ ſiccitatẽ mamillarum ⁊ teſticuloꝝ:vnde ꝯgelať ⁊ ſit ſperma ⁊ lac filoſum.ſ.denſum nõ filoſum aquoſum.

Dub^m p^m ¶ Dubitať cũ cãe minorationis lactis ſunt plures vt oppilatio ve- narũ ad mamillas:debilitas attractiue mamillaꝝ:⁊ alij modi ma le cõplexionis:cur Aui.mẽtionez de eis nõ fecit.¶ Dõm ꝙ forſan qꝛ ſupra lib.1.fen.2.ſufficiẽter de hoc locut⁹ fuerat:aut qꝛ dedit ĩ- telligi oppilõnis cãs per id qꝺ dixerat de admiſtione flegmať et melie cũ ſanguie:qꝛ iſti hũores maxime oppilãt.Si aũt oppilõ in alijs mẽbris poſſet eẽ cã:tũc ilico dedit ĩtelligi per modũ male cõ plexionis ſicce q̃ exiccãdo cãe ẽ ĩ mẽbris oppilõnis.cãm aũt mio- ratõis lacť q̃ ẽ ex ꝺbili attractiua ꝟtute:ex cãis poſiť ꝺdit ĩtelligi.

Dub^m 2^m ¶ Dubitať nã Aui.ponẽs cãs minoratiõis lactis poſuit ſigna ſigni- ficãtia cãs penurie bonitatis ſanguis:non aũt poſuit ſigna diſtin- guentia cãs paucitatis lactis ſumptas ex cauſis diminuẽtib⁹ ſan- guinẽ:cur ẜ Aui.h̔ fecit.¶ Rñdeť ꝙ ſigna illaꝝ cãrũ ꝑ ſe ſũt nota. erãt.n.ille cãe ſumpte ex ꝑte mãe ⁊ ex ꝑte cõplõnis.Cãe ſũpte ex ꝑte mãe ſũt paucitas cibi vel ſanguis:⁊ hec ſignatio nõ ẽ ad ocu- lũ.aut ẽt nimia ſiccitas vl̃ friditas ſanguis vl̃ cibi q comediť:⁊ h̔ ẽt pȝ.aut ꝯuerſio ei⁹ ad ꝑtẽ aliã:⁊ h̔ viſus oñdit.Cãe.n.ſumpte ex ꝑte cõplexionis ſunt ſiccitas corꝑis ⁊ mamillaꝝ:⁊ note ſunt.Si- gna aũt admiſtionis cũ ſanguie aut alterius humoris ponit Auic̃. vñ dicebať ꝙ illla coincidebãt.⁊ hoc iõ Aui.omiſit dicẽs.aut aliꝺ.

¶ Et poſtq̃ iam ſciuiſti cauſam:tunc tu ꝓuidus es in modis abſcindẽdi eam.Et ſcias qꝺ oẽ qꝺ exuberare facit ſperma exuberare facit in pluribus corporib⁹lac ſicut ſemen lactuce ⁊ ſemen papaueris ⁊ vber capre ⁊ ouis ⁊ ſimilia:quẽadmodũ illud quod exiccat ſperma ⁊ minorat ipſuȝ ⁊ prohibet generationẽ eius minorat lac etiã ſicut ſemen canabis.

¶ Hic ponit curã.Et ꝑ̊ in gñali ponit cañ.Scꝺo in ſpãli.ibi(Et cuȝ cã.)¶ Dicit oẽ qꝺ exuberare facit ſꝑma exuberare facit ⁊ lac ĩtel ligẽdo de his que a mã opanť:qꝛ q̃dã a q̃litate facere pñt exube- rare ſperma ⁊ nõ lac:⁊ ecõuerſo ſm̃ diuerſas cãs ⁊ diſpõnes:⁊ oẽ qꝺ exiccat ſperma ⁊ lac.¶ Sed ꝯriũ hui⁹ ponit 2° cañ.de agno ca ſto:vbi Aui.dicit ꝙ eſt ex eis que multiplicãt lac minorãdo ſper- ma.¶ Dõm ꝙ vt dicit Serapio de ſimplicib⁹ ꝑ̊ trac.q̃dã q̃ multi- plicant ſperma ⁊ lac faciunt hoc a mã:vt qꝛ eſt ꝯueniẽtis ⁊ multi nutrimẽti ſicut piſces parui ⁊ hmõi.q̃dã faciunt hoc a qualitate:⁊ tunc medicine que a qualitate multiplicãt lac faciũt hoc aut a ca liditate aut a frigiditate ⁊c̃.ſm̃ oppoſitũ ad cãm que prohibet lac multiplicari:aut faciunt hoc a virtute leuis apertionis:qꝛ medi- cine que ꝓuocant lac qñqꜫ faciũt hoc cũ virtute leuis apertionis ꝑducẽdo ſanguinẽ ad mamillas ſicut ſemen anheti ⁊ eruce recẽs ⁊ hmõi:iõ quecũqꜫ medicine a mã operãtes multiplicãt lac etiã ⁊ ſperma multiplicãt:qꝛ medicina vel res operãs a mã nõ multipli cat lac cũ tẽperata calitate ⁊ hũiditate:niſi qꝛ ſanguinẽ benignuȝ multiplicat.ſanguis aũt benign⁹ apt⁹eſt multiplicare lac ⁊ ſꝑma: ſȝ nõ quecũqꜫ medicĩa multiplicat lac:a q̃litate multiplicat ſper- ma:nã medicĩa aperitiua in aliq̃ diſpõne aperiẽdo põt lac multi- plicare:que tñ exiccãdo ſꝑma minorauit:ſicut h̔ mõ agnus caſtus q in pauca q̃titate aſſumpt⁹ vt in.3.y.per ſubtilẽ aꝑtionẽ põt lac multiplicare:ipſe tñ de ſe eſt ſpermatis exiccatiu⁹:vñ agn⁹ caſt⁹ dr̃ in ꝑ̊ alimẽtoꝝ ca.30.Ubera videnť hẽe ꝓꝑetatẽ ĩ multiplicãdo lac:ſicut vnũqꝺqꜫ mẽbꝝ ſuꝑ vnoquoqꜫ ad nutriẽdũ ⁊ ꝯfortãdũ:vt ab Auer.ſumiť 5° collȝ ca.de medicinis ꝯfortatiuis mẽbroꝝ auc̃te quorũdã.⁊ infra habemus ꝙ pellicula ſtomachi ſtomacho ꝯfert: ⁊ inteſtinũ inteſtino:⁊ epar epati:⁊ ren reni.

¶ Et cũ cã in paucitate lacť eſt paucitas cibi multipli ca cibũ ⁊ fac delectari in ipõ:⁊ fac vt ipẽ ſit ex gñe ca lidi ⁊ hũidi laudabilis chimi.Et qñ ẽ cã corruptio ci- bi rectifica ipm̃ ⁊ reduc eũ ad gen⁹ ꝑ̃dictũ.Et qñ cã ẽ multitudo exercitij minora ipſuȝ ⁊ fac delectari.Et ſi eã in ipõ eſt paucitas ſanguis ꝑꝑ fluxũ ſanguis ⁊ ſimi lia retine ipm̃.Et ſi ipſi⁹ flux⁹ eſt in ĩferiorib⁹ ad ſupe riora:⁊ ſi eſt ei⁹ flux⁹ in ſuꝑiorib⁹ ad ĩferiora.Qꝫ ſi ei⁹ cã eſt corruptio cõplexionis pure pone cibos oppoſi tos illi cõplexioni cũ eẽntia exuberationis chimi.

¶ Hic in ſpãli deſcẽdit ad ponẽdũ curã minorationis lactis.Et ꝑ̊ facit hoc ſm̃ diuerſas cãs dictas ꝑus.Scꝺo ponit quedã remedia cõia ad lac multiplicãdũ.ibi(Et ex medicinis qdem.)¶ Prima in duas.nã cãe minorationis lactis quedã erãt cãe minoratiõis ſan- guinis:q̃dã erant cãe corruptionis benignitať ipſi⁹.Prĩo ergo do cet curã minoratiõis lactis qñ eſt a cauſis primis.Scꝺo qñ eſt a cauſis ſecundis.ibi(Et ſi fuerit cã.)¶ Prima in duas:qꝛ ille cauſe erant ex ꝑte mãe ⁊ cõplexionis:ꝑ̊mo oſtẽdit qñ eſt a ꝑ̊mis cauſis. Scꝺo qñ a ſecũdis.ſ.cõplexionib⁹.ibi(Qꝫ ſi eius cã.)¶ Prima in tres.nã cãe ex parte mãe erant aut paucitas ſanguinis ex pauci- tate cibi:aut corruptione aut a fluxu:ideo tria facit.⁊ pȝ.¶ Dicit ꝙ qñ eſt cã multitudo exercitij.ſ.vnde ſit humoꝝ exiccatio mino ra exercitiuȝ:⁊ fac ipm̃ delectari in exercitio:tunc aut delectabiť qñ erit tẽperatũ:vel fac delectari.ſ.in cõmeſtione ⁊ quiete.

¶ Et ſi fuerit cã humor corruptus dominans euacua cũ eo qꝺ opȝ in omni humore.Et pone cibũ mulieruȝ cholerice cõplexionis illud qꝺ declinat ad friditatẽ ⁊

humiditatẽ. Et ex eis q̃ ꝯferũt eis est aqua ordei cum iulep ⁊ ẽt semĩs citrulloꝝ pugillus: ⁊ semẽ cucumeris ⁊ acceptio cerebelloꝝ: ⁊ pot⁹ lactis vaccini ⁊ capñi et pisces aradradri ⁊ caro hedina ⁊ gallinacea ĩpiguata: ⁊ sorbitiões facte ex kisch ordei cũ lacte ⁊ ius mal uarum hortulanaꝝ. Et pone regimẽ eaꝝ q̃ sunt fl'atice cõpl'onis ex cibis ⁊ medicinis in qb⁹ est calefactio in ꝓmo ⁊ scdo cũ humectatiõe aut pauca exiccatiõe. Et ex hoc qdẽ gñe sunt panis ⁊ baucie ⁊ feniculus ⁊ ãhetuz ⁊ apium humidum ⁊ macis ⁊ ꝓprie humidũ absq3 sicco: qm̃ est calefactiuum ⁊ exiccatiuum: ⁊ sorbitiões facte ex farina tritici cum fenugreco ⁊ feniculo.

¶ Ponit curã paucitatis lactis qñ est pp sanguis corruptionẽ. Et ꝓmo ostẽdit curã spãlis nocumẽti lactis: de quo supra dixerat qñ corrupt⁹ est a cholera. Scdo qñ flegma. ibi (Et pone.) Tertio qñ melia. ibi (Et qñ lac egredit.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in regimie flegmatice est ĩtẽtio calefatiõis: ⁊ illa est ꝓor: sicut flegma ꝓncipal'r ẽ frigidũ. Scda ĩtẽtio est duplex. s. ĩtẽtio humiditat' subalis ⁊ bone: vt bonus gñet sanguis: ⁊ ĩtẽtio exiccationis supfluitatũ humiditat' flegmatice: ⁊ illa exiccatio dz esse pauca: q2 tẽperata: ne exiccatio ꝓueniat ad ĩgrossationẽ flegmatis: ⁊ de hoc dixit Aui. cũ dixit: cũ medicinis in qbus est calefactio: in ꝓ. i. in ꝓncipio cure: vel in ꝓ. s. gradu: ⁊ 2° cũ humectatiõe. s. subali pp multiplicãdum sanguinẽ. Aut pauca exiccatiõe: q2 nõ multa ne bon⁹ sanguis exiccet: ⁊ flegma ĩgrosset a caliditate. Ista cibaria si nõ habent ex nã fiãt artificial'r: sic carnes pulloꝝ cũ spẽb⁹: ẽt bonũ vinũ ẽ hmõi. Et tũc Aui. enumerat dicẽs ꝙ est de h gñe panis. s. tritici. Bautie. i. pastinace ⁊c̃. Macis ꝓpe humidũ recẽs absq3 sicco: qm̃ supple siccuz est calefactiuũ ⁊ exiccatiuũ supple supflue: vñ ñ ꝯueit. Ul' qm̃ supple humidũ est calefactiuũ ⁊ exiccatiuũ. s. ꝯueniẽter: iõ nõ ꝯuenit.

¶ Et qñ lac egredit filosuz pp grossitudinẽ suaz ⁊ siccitatẽ suã: tũc cura est embrocatio cum eo qd humectat valde ⁊ acceptio humectantiũ: ⁊ sil'r in spermate. Et intẽde regimen cõplexionis ꝫ medicinas ⁊ cibos in qbus est superfluitas calefactionis ꝓpinqua ei qd diximus ⁊ humectatio vltima. Et cognoscas etiã genus melancholie dominantis ⁊ rege ꝫm ipsum.

¶ Notãdũ ꝙ ĩ hac dispõne siccitati ꝯiũgit friditas: nã si eẽt caliditas: nõ fieret ꝓprie filus: s3 ad nã3 puluerulẽtã veniret. friditas ãt coagulãdo ⁊ siccitas exiccãdo fac̃ spma ⁊ lac filosuz: ⁊ iõ docet succurrẽ cũ fortiter humectantib⁹ ꝯ siccitatẽ: ⁊ in qb⁹ caliditas excedit sicut in medicis ꝯ friditatẽ: ⁊ cognoscas ẽt genus. ⁊ p3.

¶ Et ex medicinis qdem tẽperatis facien tib⁹ lac exuberare est vt sumant de selel apuz. xxx. ʒ. ⁊ de folijs feniculi. xx. ʒ. ⁊ de fassasa. xv. ʒ. ⁊ de tritico fracto. xxv. ʒ. et de ciceribꝰ excorticatis ⁊ ordeo albo contrito equal'r de vnoquoq3. xviij. ʒ. fic⁹ magne. x. numero: ⁊ oĩa bulliant in. xxx. lib. aque vsquequo redeant ad. viij. lib. et min⁹. Et sit qd inde bibit. v. ℥. cum. 5. ℥. olei amigdalini dulcis: ⁊. ℥. j. ⁊. 5. zucchari scilimiu.

¶ Hic enumerat quasdã medicinas in ꝓuocatione lactis ad mamillas ⁊ exuberãtia: ⁊ dicit accipiat selel apum. ʒ. xxx. ⁊ selel sunt fabrice mellis: q2 tẽperatior ẽ q̃3 mel purũ pp cerã admistã que tẽperata est: ⁊ aliqliter humectat: vt Serap. cap. de cera. qdã tñ dicit ꝙ est spẽs naponis: ⁊ vult dicẽ selel napũ. i. naponũ. Folia feniculi. s. recentia. ʒ. xx. de ꝓ° ponit plus q̃3 de scdo: q2 plus nutrit q̃3 feniculũ. Fassasa. i. portulaca vel herba similis portulace que dat equis ad ĩpinguãdũ: ⁊ similat sceillẽ: vel dĩ sulla: si ꝗ nõ hẽat ꝯueniẽs est portulaca. ʒ. xv. q2 frida est nõ multũ de ea ponit. Uel fussa. i. farfarella vl' vngula caballina: de ea fac̃ capl'm Ser. ⁊ Almã. ʒ. trac. c. zo. ⁊ dicũt ꝙ calida est. Tritici fracti. ʒ. xxv. multũ ponit: q2 nutrit ꝓprie. Cicera excorticata sunt mag' nutritiua q̃3 cũ corticib⁹: q2 cortices saltẽ rõne viscositatis aperiũt mag' de ordeo albo: ⁊ hoc est ordeũ excorticatũ depilatũ attrito nõ fracto eq̃liter ʒ. xviij. Ficus magne. x. q2 ĩpinguatiue ⁊ nutritiue sunt. bulliãt ⁊c̃. ⁊ tũc fiant pultes ⁊ bibant ex ea. ℥. v. cũ. ℥. 5. olei amigdalaruz dulciũ: q2 multũ nutrit cũ zucchari. Salinũ. i. illius loci. ℥. 5. Cõsidera ꝙ medicinas aliqñ in vltimo coquimus in aq̃: sicut qñ sunt medicine multũ tolerãtes decoctionẽ qñq3 parũ vt cũ parũ tolerãt vt sunt flores. res aũt iste multã decoctionẽ tolerãt: maxime ille ex quibus querimus nutrimentũ vt triticũ ordeũ ficus.

¶ Et pisces saliti sunt ex eis q faciũt exuberare lac.

¶ Hic enumerat alias medicinas ⁊ dicit ꝙ pisces saliti faciũt exuberare lac. Simile huic dicit Aui. 1. cañ. fen. 3. doctri. 1. ca. 2. vbi sic dicit. Et simil'r elixatura capitis pisciũ salitoꝝ. Sed nota a me ꝙ in dispõne flegmatica pisces saliti hoc facerẽt potius. Cã dictoꝝ põt esse: q2 pisces saliti. s. leui salitione multũ nutriũt ⁊ sic lac multiplicant. Alia posset esse cã: q2 medicine ꝓuocant lac nõ solum a mã: sed cũ leui apertione. Pisces ergo saliti de se multũ nutriũt: sunt etiã leuis apertionis: vnde lac multiplicant.

¶ Et ex medicis facientib⁹ lac exuberare est vt sumat farina sisami ⁊ dissoluat in vino puro: ⁊ colet ⁊ bibatur colatura eius: ⁊ emplastret ex fece ipsi⁹ mamilla.

¶ Tertia medicia est farina sisami ⁊ sisamũ est semẽ ꝑuũ vnctuosum multũ ⁊ pigue: ⁊ iõ cũ vino penetrãs lac multiplicat: ⁊ simil'r empl'a attrahẽdo ⁊ ĩpiguãdo ⁊ ꝓhibẽdo siccitatẽ si eẽt ĩ mamila.

¶ Et ẽt sumat ex ĩteriorib⁹ melõgie põdus medij chaficij ⁊ elixes in aq̃ vehemẽter: donec ẽt dissoluat: deinde cõmoueat vehemẽter ⁊ colet ⁊ accipiat de colatura ei⁹ ⁊ ponat sup ipsaz. ℥. j. butyri ⁊ bibatur. Aut sumat ĩfusio ciceris: ⁊ bibat in ieiunio diebus continuis: ⁊ ꝓprie sit eius infusio in lacte ⁊ aqua ordei cuz melle aut iulep. Aut sumant semis fassasa ꝑs. j. ⁊ cicerelle ꝑtes due: cui⁹ potio sit chermet vnũ cũ aq̃ cal'a: aut sumant in potu de pill'is nardinis. ʒ. ij. cũ vino.

¶ Quarta medicia est de melõgena que sunt poma mali nutrimẽti cũ sunt cruda: s3 decoctio ea meliorat: vt Serap. ʒ. trac. vñ Aui. 2. cañ. gñat oppilationẽ nisi que cocta est. fortasse. n. que cocta est apit oppil'ones: multiplicat ꝗ lac aperiẽdo vias ⁊ portãdo nutrimẽtuz butyri. cõpeteret aũt maxie in muliere flegmatica: q2 ipm calidũ est ⁊ siccũ. Kaficiũ neq3 Simõ neq3 Mũdinus: s3 qdã dicũt ꝙ est põdus. xv. ʒ. Alij dicũt kaficiũ põdus. ℥. ij. vñ mediũ kaficiuz est. ℥. j. Et h videt verũ: ⁊ ꝯcordat cũ Aui. 3. fen. 1. cañ. cap. 5. ¶ Quĩta medicina est aqua ciceris dz ꝯtinuari: ⁊ hoc det patienti paucitatẽ lactis ex oppilatiõe: ⁊ ꝓprie si infundat: q2 tunc fit nutritiua cũ apertione. ¶ Sexta medicia fassasa pars. j. cicerelle ꝑtes. ij. nutrimẽti potio est kermet ⁊ est põdus. ℥. iiij. ¶ Septima medicina est de pillulis nardinis cũ vino. earũ descriptionẽ nõ ĩueni. dantur in cõplexione flegmatica. det ꝗ spica nardi cũ alijs spẽb⁹.

¶ Et ex medicinis quidem bonis est vt sumatur butyri vaccini. ℥. j. ⁊ vini cadus magnus detur ad bibẽduz in ieiuno: ⁊ rami papaueris ruffi: ⁊ folia eius decocta cum tritura ordei sumpta sorbendo.

¶ Octaua medicina est de butyro vaccino cũ vino: ⁊ ista medicia ꝯfert: q2 multũ facit sanguinis ⁊ lactis. ¶ Nona medicina est de ramis papaueris ruffi: q2 penetrãt magis: vnde dat hec cholerice magis. ¶ Decima medicina est raffanus ⁊ furfur bulliant in vino: q2 aperit ⁊ nutrit: ⁊ iõ in vino dat: ⁊ dat in flegmatica ¶ Undecima medicina est semen papaueris assatũ al's assum. Cõsidera hanc medicinã cõuenire qñ paucitas lactis esset a mã cholerica cum sauich ordei: assat papauer: q2 mag' fit spissuz: ⁊ inde sanguis magis spissat: ⁊ h3 ꝙ in cholerica ꝯfert: q2 cum oxymelle quãdo esset cholera grossa magis: aut rob ⁊c̃. ¶ Duodecima medicia est nigella: ⁊ hoc qñ esset multa materie frigiditas.

¶ Aut sumatur raffanus ⁊ furfur ⁊ bulliant in vino ⁊ coletur vinum illud ⁊ bibatur: aut sumatur semen papaueris assum cum sauich equalibus partib⁹ cũ oxymelle: aut rob post q̃3 infusa fuerit in quolibet eoꝝ tribus diebus: nam illud est melius. Et quãdo q̃3 in potu detur nigella cum aqua mellis: aut sumatur semis anheti: ⁊ seminis porri: ⁊ semis andacoche: oium añ. ℥. j. ⁊ seminis fenugreci: ⁊ seminis fassasa partes equales: misceantur cum succo feniculi ⁊ bibantur: ⁊ si misceantur cum melle ⁊ butyro est melius.

¶ Tertiadecima medicia est vt sumat ⁊c̃. ãdacocha est spẽs trifolij. vnde Simon ian. dicit ꝙ cuz quereret a quadã sarracena herbularia andacocham ostendit sibi trifolium.

Dub^m 3^m ¶ Feniculū bauciā anhetū ꝛ que talia nō ꝓuocare lac mōstraꝛ: qm̄ medicine ꝓuocātes mēstrua minorāt lac: cū .n. mēstruū multiplicaꝛ lac minoraꝛ ꝛ ecōuerso: vt Sera. ca. de medicinis mēstruoꝝ. ꝛ Ari. 4. de gnōne aīaliū cap̄. 10. al's ca. 8. de lacte. Nō fiunt aūt in lactātib⁹ purificatiōes ꝟm nām: neq̨ ꝯcipiūt lactātes: ꝛ si ꝯcipiūt extinguiꝛ lac pp̄ eādē esse mām lactis ꝛ mēstruoꝝ. nā aūt non pōt multū fundere sic ꝙ ambob⁹ tribuat. ꝙ si altera fiat segregatio: nec̄e ē ad alterā reficere. al's. s3 si alterutrā ī ptē secerniꝛ in alterā ꝟfit nec̄e ē: si nō fiat violēter: ꝛ p̄ter h̄ ꝙ frequēter: h̄ aūt p̄ter nā3 ia3. res aūt numerate mēstrua ꝓuocāt: vt oēs ꝯsentiūt. vn̄ Aui. 2. can̄. ca. de feniculo. ꝓuocat vrinā ꝛ mēstrua. ꝛ Sera. de pastinaca. ꝛ tertia virt⁹ ē q̄ ꝓuocat vrinā ꝛ mēstrua. ꝛ de anheto poniꝛ ꝙ ꝓuocat vrinā. res aūt ꝓuocatiua vrine est ꝓuocatiua mēstruoꝝ: vt Auer. 7. coll'3 ca. 4. ¶ In oppo^m est Auicē. ¶ Cōsiderādū ꝙ medicine ꝓuocatiue mēstruoꝝ absolute maioris aptionis debēt esse q̄3 medicine ꝓuocatiue lactis. Et cā est: nā p̄ hoc differt mot⁹ sanguinis ad matricē tp̄e mēstruoꝝ a sanguis motu ad mamillas vt fiat lac. nā sanguis ꝑuenit ad m̄ricē solū ex virtute expulsiua superioꝝ mēbroꝝ. matrix aūt nō attrahiꝛ: s3 sanguis ꝑuenit ad mamillas virtute attractiua mamillarū ꝛ virtute expulsiua mēbroꝝ. ita vult Gal'. 5. de simp. medi. ca. 2. dist. 6. ꝛ Sera. trac. 1. de simplicib⁹ cap̄. de medicinis ꝓuocātib⁹ mēstrua. forsan tn̄ mēstruū pure superfluū virtute matricis ab eadē nō trahiꝛ: sed mēstruū qd̄ d3 subyci ꝓ mā fetus trahiꝛ ēt a virtute attractiua matricis sicut sanguis vadēs ad mamillas debēs subyci pro mā nutrimenti extra vterū. hoc tn̄ aliā dubitationē h3. feniculus ḡ ꝛ hm̄oi medicine ꝓuocatiue sunt mēstruoꝝ ītus matricē nō sunt ꝓuocatiue lactis vt rō arguebat: sed vbi nō ꝓuocarēt mēstrua: possent ex minori aptione ꝓuocare lac. in eade3 ḡ dispōne medicine ꝓuocatiue lactis sunt minoris aptionis q̄3 ꝓuocatiue vrine. v̄. g. feniculus mēstrua ꝓuocat: nō ꝓuocat lac saltē in eadē quātitate: sed vbi siseleos mēstruū ꝓuocat: ibi feniculus lac: ꝛ sic ꝯtraria soluunꝛ.

¶ De minoratione lactis ꝛ prohibitione exuberationis eius superflue. Cap̄. 3^m.

Ac qn̄ supfluit plurimū nocet ꝛ apostemat ꝛ affert etiā egritudines. Et qn̄q̨ aggregatur lac in mamilla absq̨ p̄gnatione: ꝛ ꝓprie qn̄ retinenꝛ menstrua. Conuertiꝛ enim materia que nō inuenit virtute3 expellendi per matricē ꝓpter paruitatē ipsius ꝛ peruenit in vbere ꝛ fit lac.

¶ Superius determinauit de diminutione lact̄ ondēs modū multiplicatiōis ipsi⁹: hic determinat de multiplicatiōe lact̄ docēs minoratiōnē ipsi⁹. Unde rubrica de minoratiōe lact̄ ꝛ ꝓhibitiōe exuberatiōis ei⁹ supflue. Et p̄° ponit nocumēta multiplicatiōis lactis ꝛ cās in cōi. Scđo ponit curā. ibi (Et tu qdē.) ¶ P̄ria in duas. Primo ponit nocumētū supflui lactis ꝛ cām exuberātie. Scđo infert qđdā. ibi (Et qn̄q̨.) ¶ Cōsiderādū ꝙ mā lact̄ ꝛ mēstruoꝝ est cōis mā vt sanguis ad m̄ricē vadēs: vt Aui. fen. 21. ca. 2. cū ḡ mēstruu3 tendit ad matricē: ꝛ nō īuenit virtutē expulsiuā fortē ꝓpter paruitatē matricis vel fortitudinis matricis tēdit ad mamillas ꝛ fit lac: vt Arist. 4. de gnōne aīaliu3 cap̄. 10. al's cap̄. 8. Et ex hoc verificaꝛ afor. 39. parti. quinte. Si mulier que neq̨ pregnans neq̨ generauit: lac h3 in mamillis: menstrua ei defecerunt.

¶ Et qn̄q̨ aggregaꝛ in corporibus viroꝝ ꝛ ꝓprie in puberibus ita vt rotundenꝛ mamille ipsoꝝ.

¶ Ex Aui. vr̄ ꝙ in viris possit fieri lac. hoc aūt vr̄ falsum. illa .n. corpora nō videnꝛ aggregare lac que nō sunt pp̄ fet⁹ nutritionē: hic enī erat finis ꝛ intētio gnōnis lactis vt supra. viri aūt ad h̄ ordinati nō sunt. Preterea ortus venarū deferētiū mām lactis est ex venis portantib⁹ mēstruū. tales aūt nō pn̄t esse in venis ḡ. ¶ In oppositū huius est textus Aui. hic: ꝛ tertio de aīalib⁹ cap̄. 3. vbi dicit in fine. Et viri emittūt ex mamillis suis lac: ꝛ si ꝯtinue de suis mamillis exprimereꝛ lac abundaret multū in eis. ꝛ de quodā recitat masculo q̄ habuit lac: de quo factus est caseus. Idē ponit Ari. de hystoriis aīaliū tertio. antepenul. cap̄. s. 20. ca. ¶ Cōsiderādū lac posse dupl'r sumi. s. vere ꝛ ꝓprie pro sub̄a q̄dā alba ex sanguine facta in mamillis ordinata in finē q̄ est nutritio fetus extra vterū: ꝛ hoc mō est gn̄atio lactis in muliere. Et rō huius est: qm̄ vr̄ cōueniens dare mām gnōnis ꝛ nutricationis cu3 eadē sit mā: vt. 2. de gnōne ꝛ corruptione. tex. cōmen. 50. sed mulier dat gnōnis mām: dat ḡ nutrimentū qđ lac est. Sumiꝛ aūt lac al'r pro quacūq̨ sub̄a dealbata in mamillis: ꝛ si est necessitate mā̄e fiat: ꝛ hoc mō lac in viris gn̄ari pōt. Sunt .n. qda3 viri carnosi q̄ suas mamillas exprimunt: vn̄ q̄dā sub̄a alba egrediꝛ que ꝓprie lac dici nō pōt sicut nec sperma mulieris ꝓprie sperma dr̄. Ex his opposita soluunꝛ faciliter. Sed adhuc rō stat: vnde posset dici ꝙ mamille quorūdā viroꝝ sunt vt menstrua feminarū ꝛ reperiunꝛ hermaphroditi.

¶ Et tu qdē iam sciuisti in his quoꝝ tibi iam preterita est rememoratio cās paruitatis lactis: ꝛ illud qđ in ea plus attendiꝛ est omne qđ exiccat vehemētia sue siccitat̄: aut vehemētia resolutionis sue ꝛ calefactionis: ꝛ omnia que infrigidant etiā ꝛ humectantia que sunt vehementis humectationis etiā minorant sanguine3 flegmaticorum: ꝛ omnes medicine minorantes sperma sunt minorantes lac.

¶ Hic Auic̄. ponit curā. P̄rio in gn̄ali. Scđo in spāli. ibi (Ille aūt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. nō fuit subtiliat⁹ in ponēdo cās multiplicatiōis lactis ꝛ signa: q2 cāe note sūt: nō .n. multiplicaꝛ nisi ex multiplicatiōe sanguis: ꝛ hui⁹ signa sūt nō: vt ex retētiōe mēstruoꝝ: ꝛ h̄ est notū. Dicit ḡ ꝙ tu iā sciuisti cās ꝑuitat̄ lactis: ꝛ iō si vis minorare ꝓcura inducē cās illas: ꝛ illud qđ plus minuit lac est res exiccans fortiter ꝛ resoluēs: ꝛ tūc Aui. q̄si remouet qđdā dubiū ne aliq̄s crederet ꝙ res humectās nō miorat lac ꝛc̄. dicit ꝙ res multū humectās ēt in flegmaticis lac minorat minorādo sanguinē: ꝛ cā est: nā ex multa humiditate in cibo resistit patiēs mā vt nō possit fieri sanguis nec ēt flegma: l3 flegma sit minus decoctū: tn̄ q2 res hūida min⁹ ex resistētia ad miorē ꝯcoctionē ꝑuenit q̄3 sit flegma: ꝛ ēt in flegmaticis ad lact̄ gnōnē reqriꝛ res cal'a iuuās flegma vt ꝯuertaꝛ in sanguinē deīde in lac vt de simp. medi. 5. c. 2. dist. 6. res aūt humide nimis augēt cruditatē: vnde sanguis ꝛ lac minoraꝛ.

¶ Ille aūt que ex eis sunt frigide sunt sicut semē papaueris ꝛ lentes ꝛ alchasil cū aceto. Et ex eis que liniuntur sunt succus arboris psilij ꝛ mucilago ei⁹ que retinent ꝛ stupefaciūt ꝛ farina fabarū cū oleo ro. ꝛ aceto. Calide v̄o sunt sicut rutha ꝛ semē eius ꝛ ꝓprie rutha montana ꝛ sicut alselemenulch ꝛ semē eius. Et dosis ei⁹ vltima est vsq̨ ad. 3. ij. Et illud qđ verius est de re albedarsigi est qđ ip̄m minorat lac: q̄3uis dicūt qdam ꝙ facit exuberare: ꝛ cyminū ꝓprie montanu3 exiccat lac etiā: ꝛ etiā vt ex eo fiat epithima cū aceto.

¶ Hic in spāli ponit curā. Et p̄° enumerat res simplices minorantes. Scđo cōpositas. ibi (Et ex epithimatib⁹.) ¶ P̄ria ī duas. Primo enumerat medicinas fridas. Scđo cal'as. ibi (Calide.) ¶ Uult ꝙ medicine frigide minorātes lac ꝛ sperma sunt sicut semē papaueris lētes a chasil cocte cū aceto: qdā dicūt nenufar: qdā dicunt gallas: qdā dicūt ꝙ est portulaca: ꝛ hoc pōt aliqualiter adaptari Simoni in capl'o l're. h. aucte Stephani. Calide v̄o sūt rutha ꝛc̄. Alfelēgemisch. i. ozimū gariofilatū: l3 ꝯfortet cor: tamē ꝓpter caliditatē ꝛ siccitatē sperma exiccat. Albedarungi. i. ozimū cōmune: est enī in eo ꝯtraria operatio: tamē ꝟm veritatē minorat sperma ꝛ lac ꝓpter duas causas. Primo q2 conuertiꝛ in malū humorem. Scđo q2 exiccat. Et cyminū caliditate ꝛ siccitate.

¶ Et ex epithimatibus calidis est illud qđ fit de āmoniaco ꝛ vino. Epithima bonū sumanꝛ radices caulium ꝛ teranꝛ ꝛ fiat ex eis emplastrū: aut sumaꝛ farina lentiū ꝛ fabarū ꝛ crocus ꝛ nux enden ꝛ sal ꝛ fiat ex eis epithima cū aqua frigida: ꝛ etiā fiat linimentū cu3 succo fenugreci: aut cū lacca ꝛ lythargirio ꝛ oleo ros. Et ex eis que ꝓcedūt cursu ꝓprietatis est vt liniaꝛ mamilla cū cācro marino ꝯtrito aut cū cācro fluuiali adusto.

¶ Ex āmoniaco qđ est gūma: ammoniacū est res stiptica sicut gallia vel hypoqstidos: vt sumiꝛ ex intentione Simonis. Et radices caulis vste sunt fort̄ exiccationis. Epithima aliud ex farina fabarū lentiū. Nux enden. Dicit Mundinus ꝙ ignorat: credo ꝙ ignorat q2 nō est apđ nos: sed ꝟm Serap̄. est stupefactiua: iō poniꝛ cū ea crocus: sed fit cū aqua frigida ne nimiu3 penetret ꝛ sui malitia noceat. Cācer marin⁹ nō solū a q̄litate stiptica: s3 ēt a ꝓpetate ꝛc̄.

¶ De caseatione lactis in mamilla. Cap̄. 4^m.

Uandoq̨ lac caseatur in mamilla ꝓpter caliditatem exiccatiuam: ꝛ quandoq̨ caseatur propter frigiditatem congelatiuā: ꝛ tu qde3

ſcis ex eis quoꝝ rememoratio tibi preterijt ſigna cuiuſqꜫ harum duarum rerum.

¶ Ponit caplm de caſeatione. Et pͦ ponit cās caſeationis lactis in mamillis. Scđo excuſat ſe a ſignis. ibi (Et tu.) Tertio ponit curā. ibi (Medicine aũt.) ¶ Cōſiderandũ ꝙ caſeatio lactis eſt duplex. Quedā nālis ⁊ iſta coagulatio fit per viā caliditatis ſeparātis vel diuidētis ⁊ facietis ꝯſtare res ſimiles ſicut eſt de ꝓꝑetate coaguli: ⁊ res fluxa vicine: ⁊ hec eſt ſua ꝓꝑetas: vt Auer. 5° colłꝫ ca. 44. de lacte. hac ꝗ caſeatione lac a frido nō coagulat: imo eliquat ſꝫ Aui. 3. de aīalibꝰ cap̄. 3. ⁊ ſm Ari. 3. de hyſtorijs ca. 2. Alia eſt caſeatio ip̄ropria que nō eſt aliud ꝙ ipſius igroſſatio ⁊ inſpiſſatio: ⁊ illa pōt a calido ⁊ frigido fieri. a calido aũt reſoluēte ⁊ exiccāte. a frigido aũt coagulāte vt Aui. dicit. Et tu ſcis ſigna caliditatis ⁊ frigiditatꝭ mamille: qꝛ ſcis dominiũ cholere ⁊ melācholie que ꝑducũt finaliter ad caliditatē ⁊ frigiditatē multā: ſcit etiā hoc ex tactu.

¶ Medicine aũt ꝓhibitiue caſeatiōis ſunt linimētũ factũ cũ cera in qbuſdā oleis ſubtiliatiuis ſicut oleũ alkeiri ⁊ oleũ de mētha ⁊ ſimilia: ⁊ epithima cũ mentha trita factũ i modũ panis. Et epithima calidũ factũ ex cerato ⁊ ex mucilaginibꝰ fridis ⁊ oleis frigidis ⁊ cera colata ⁊ coriādrũ humiduꝫ ⁊ portulaca valde iuuatiua ſunt in hoc emplaſtrata. Et ex medicis reſoluentibꝰ caſeationē calidā eſt acetũ vini cōquaſſatũ cũ oleo ro. ⁊ calefactũ linitũ deſuper: aut folia ſolatri cōtrita qbus fiant emplm: aut folia alkekengi ⁊ folia ſolatri ⁊ folia caulis: aut ſuccus eoꝝ ⁊ ꝓprie qñ cũ eis miſcētur myrra ⁊ crocus. Et iterũ acetũ vini ⁊ oleum vio. ⁊ paſſum fenugreci ſumant ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicinis reſoluētibus caſeationem frigidaꝫ eſt aſſiduatio embrocationis cum aqua.

¶ Ponit curā. ītendimꝰ aũt in caſeatiōe lactis in mamillis ad quatuor. ſ. ad caſeationē eliquādā reſiſtēdo male cōplexioni. ad ꝓhibēdũ ſaniationē. ad ꝓhibēdũ apa. ad remouēduꝫ oppilationē que ex eo ꝓuenit. Primo igit ponit curā caſeationis. Scđo ⁊c. ibi (Et ꝓhibēt.) 3ª ibi (Et ex.) 4ª ibi (Et ex eis que.) Pria in tres. Prio ponit curā caſeatiōis que fit a frido. Scđo caſeationis lactis que fit a calido. ibi (Et epithima.) Tertio iterũ que fit a frigido. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Oleũ de alkeiri. i. oleũ de viola ſarracenica que calida ⁊ reſolutiua eſt. Et ſilr mētha ꝯtrita ⁊ malaxata in moduꝫ paſte vel panis. Deinde ponit frigida epithimata ꝯtra calidā. Folia ſolatri. Alkekengi eſt ſpēs ſolatri: ⁊ cauliũ folia ⁊ ſuccus: qꝛ frigida ꝗtũ ad ſuccũ cũ myrra ⁊ croco: qꝛ facit penetrare: ⁊ de ſe penetrat myrra: vt Aui. fen. 9. ꝺ cura ꝑfocationũ. Aſſiduatio embrocationis cũ aqua. ſ. calida iuuat in frigida caſeatione.

¶ Et ꝓhibent eius ſanioſitatem feniculuꝫ ⁊ ſemen feniculi ⁊ omnes ſpēs que ꝓuocāt lac que ſunt de eis in qbus coquit anhetũ ⁊ camomilla ⁊ balſamita ⁊ fenugrecũ ⁊ abrotanũ ⁊ caſtoreũ. Et ex oleis oleũ de lilio ⁊ oleũ narciſcinũ ⁊ oleũ de coſto.

¶ Et ꝓhibēt eiꝰ ſanioſitatē ea q̄ ꝓuocāt lac. Cā ē: nā mā ꝑuenit ad ſaniē cũ calidũ ꝯcludit ſuꝑ mām vñ fit putredo. res aũt ꝓuocātes ſunt apitiue q̄ faciũt reſpirationē: ⁊ iō mā in ſaniē ꝯuerti nō pōt ⁊ ſunt aq̄ in qbꝰ coquunt camomilla balſamita. i. ſiſimbriũ ⁊ mētha aq̄tica. Idē ſꝫ Simonē oleũ de narciſco. narciſcꝰ ē ſilis oīno porro: niſi qꝛ illi flos i gyro ē albꝰ in medio croceꝰ: cala ē ⁊ reſolutiua.

¶ Et ex medicinis tēperatis bonis eſt vt ſumat panis de ſimila ⁊ farina ordei ⁊ eruca ⁊ fenugrecũ ⁊ euiſcus ⁊ ſemen lini ꝯtritũ de vnoquoqꜫ quantuꝫ vna manus clauſa tenet ⁊ fiat ex eis emplaſtrum.

¶ Ex medicinis tēperatꝭ ē panis de ſimila. i. de flore farie: ⁊ dr adamartha: ⁊ h̄ mō fit qꝛ accipit frumētũ ⁊ lauat ⁊ exiccat ⁊ terit ad ꝑtes groſſas: ⁊ expellit furfur: ⁊ reſiduũ fit faria q̄ vocat adamartha vel ſimila. Amilũ ꝓprie ſm Simonē fit ex ſucco frumēti in aq̄ diu macerati ⁊ deſiccati. Et ex h̄ pꝫ ꝙ amilũ pͦ eſt fridius adamartha: qꝛ diutius iacet in aq̄. vñ Aui. ca. de frumēto. 2. cañ. adamartha eſt ꝓxima amilo: ſꝫ eſt eo calidior. Ex q̄ pꝫ expō dicti obſcuri Aui. ibidē. nā farina eſt triplex. qdā fit ex frumēto nō loto nec īfuſo. qdā fit ex frumēto īfuſo vt amilũ ⁊ loto vt ad adamartha vł ſimilia: ⁊ pͣ faria nō hꝫ aliqꜫ viſcoſitatē ꝑ q̄ā iuiſcari ſit apta: aut q̄ ſuas ꝑtēs vniat. Sed duo alij modi farie hñt viſcoſitatē ab arte: ⁊ pͣ farina nō eſt viſcoſa ſic ſcđe: qꝛ pͣ eſt viſcoſa a nā: ⁊ ſcđe ſunt viſcoſe ꝑ artē: qꝛ ꝑ aqꜫ acq̄ſiuerũt viſcoſitatē ⁊ hũiditatē ⁊ ſubtilitatē: vñ pectꝰ leniũt. vñ Aui. ⁊ faria viſcoſa a nā eſt ⁊ nō viſcoſa ab arte: necꜫ eſt viſcoſuꝫ nā ſic viſcoſuꝫ arte. Euiſcus. i. altea.

¶ Et ex eis quidē que ꝯferunt apationi poſt caſeationeꝫ eſt vt ſuperponat ſpongia infuſa aqua ⁊ aceto tepidis: aut myrra cũ pane aggregent cum aqua ⁊ aceto. Et mētha cũ aceto ⁊ pane eſt bona. Et marchaſita ꝯtrita ſicut puluis cũ oleo roſ. ⁊ albumine oui.

¶ Ponit curā caſeatiōis q̄ ꝓhibet apa. ꝑmo ponat ſpōgia īfuſa aq̄ ⁊ aceto ⁊ h̄ cũ caſeatio ꝓceſſit a cā calida. Reliq̄ aũt ꝯferũt ſi fuerit a cā cala ſiue frida: qꝛ oīa illa repellũt mām ⁊ ſtipticitate ꝯfortāt mēbrũ ne recipiat. Marchaſita lapis eſt notꝰ: calidus eſt ⁊ ſiccus: vñ reſoluit ēt māꝫ ex q̄ timet collectio: ſic h̄ ēt facit crocus ⁊ myrra. ponat ꝗ puluis marchaſite cũ oleo roſ. ⁊ albumine oui: qꝛ iſta caliditatē remittũt eiꝰ: ⁊ adherē faciũt marchaſitaꝫ mamille.

¶ Et ex eis que aperiũt oppilationē lactis in mamilla eſt vt liniat cũ carati: aut ex myrra cũ aqua calamēti ⁊ aniſi ⁊ ex farina ciceris ⁊ folijs lauri ⁊ ſemine apij ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cũ aq̄ virge paſtoris: ⁊ ſimilr aqua ſicle ⁊ triticũ cũ nigella ⁊ ēt thus cuꝫ felle bouis: aut ſumat mel ſtoracis calamite ⁊ miſceat cũ oleo viol. ⁊ fricādo inungat ex eo mamilla: qm̄ reſoluuntur cũ eo caſeatio ⁊ apoſtema. Et ſorbeatur aqua cauliũ: quoniā eſt iuuatiuua ad hoc.

¶ Deinde ponit curā qua ītēdit oppilationũ aptio: ⁊ nihilominꝰ iuuamētũ fit in caſeatiōe ⁊ ꝓhibitiōe apatis. fiat ꝗ linitio cũ charatim. i. lũbricis terre. eſtimat Aui. ꝙ ſint calide cōplexionis tñ ſcit ꝙ ſũt apitiui: vñ vrinā ꝓuocāt ⁊ lapidē frangũt ⁊ ꝯferũt icteritie: vt vult Serap̄. Myrra ēt apitiua eſt ⁊ aq̄ calamēti: ⁊ oīa q̄ ponit lac ꝯgelāt. Cũ aq̄ virge paſtoris: qꝛ friditate remittit eoꝝ caliditatē ⁊ aliqꜫ vr hr̄e penetrationē: ⁊ ſupple ꝯſilr ꝯfert in caſeatiōe aq̄ ſicle. Cyminũ nabati maneries eſt cymini: nos tñ nō diſtinguimꝰ. Nigella fel bouis apitiua. Thus ꝯfortat: ꝯfert ꝗ iſtud in caſeatiōe a cā frida. Aut mel ⁊c. Pōt h̄ exponi vno mō diuiſiꝫ mel. ſ. cōe. ſtorax ⁊ calamitā: ⁊ illa ꝯferũt qꝛ calida ſunt vt Mũdinus: ⁊ ꝯfert qꝛ calm ⁊ reſolutiuũ. miſcet cũ oleo vio. vt ſua remittat acuitas. Aq̄ cauliũ. ſ. in pͣ ꝺcoctiōe: qꝛ illa nitroſa ē ⁊ apitiua: vñ ꝯfert ad h̄ ⁊c.

¶ De putrefactiōe lactis in mamilla ⁊ ꝯgelatiōe ⁊ extenſione eiꝰ que accidit ei ex egritudine. Cap̄. 5m.

Sumat ſicla ⁊ decoquat tādiu donec diſſoluat. Deīde ꝯiungat cũ medulla panis ⁊ farina fabarum ⁊ oleo ſiſamino ⁊ ſuꝑponat: aut emplaſtret cũ pane ⁊ herba que nominatur herdichies hũida cũ cera ⁊ oleo ro. aut cera cum aq̄ ⁊ oleo cũ melle ⁊ vino aut rob. Iteret emplm cuꝫ quocũqꜫ fuerit in die bis aut ter: ⁊ ſimilr ſiſamũ cũ melle aut butyro. Et ſi miſceat cũ eo faria tritici cũ furfure aut farina fabaꝝ eſt iuuatiuũ. Et vaporatio cũ aqua calida ⁊ īclinatio mamille ſuꝑ vaporē eiꝰ: ⁊ ꝓprie qñ in ea decoquit ſemē lini ⁊ fenugrecũ ⁊ euiſcus ⁊ ſemē cucumeris ⁊ camomilla ⁊ embrocatio cũ ea eſt iuuatiua ei que nō tolerat grauedinē emplaſtri. Or ſi accidat cũ hoc egritudo iuuat cuꝫ hoc emplaſtro ſumant mes ⁊ iteriora paſſarũ ⁊ ꝯterant ⁊ ꝯficiant cum aqua ſicle ⁊ aqua alhetil. Et qñ caſeat in mamilla ſanguis aſſiduet eiꝰ inũctio cũ oleo vio. deinde fundat ſuper ipſam aqua calida: deinde emplaſtret cuꝫ emplaſtris predictis in principio huiuſmodi capituli.

¶ Ponit curā putrefactiōis ⁊ ꝯgelatiōis lactꝭ in mamillis: ⁊ extenſiōis q̄ accidit mamillis ex lacte ꝯgelato. lac. n. ꝯgelatũ plus occupat ſpatiũ ꝙ idē ſi dꝫ caſeari: ⁊ iō extēdit ſilr putrefactio. Prio facit qđ dcm̄ ē. Scđo ponit curā ꝯgelatiōis ſanguis in mamilla. ibi (Et qñ.) Pria ī tres. Prio pōit curā ꝑ empla. Scđo ꝑ vapores.

ibi(Et vaporatio.)Tertio ꝑ embrocas.ibi(Et ēbrocatio.)¶De-coctio ficle est resolutiua ⁊ apitiua:vt.2.cañ.de ficla ⁊ bliti.Medulla panis qꝛ tēperiē hꝫ.Farina fabarū exiccat.Et oleū sisaminū resoluit.Est ergo in hac medicina resolō confortatio ⁊ exiccatio.Aut fiat empl'm cū pane ⁊ herba dicta berdichies.i.herba paritaria: vñ dicit Simon ꝙ vult dicē ꝑdiclies:qꝛ ē hic corruptū:⁊ vult stare.ꝑ.hoc ergo empl'm resolutiuū est:qꝛ panis empl'm calidius est ꝙ̄ empl'm frumēti:vt.2.cañ.c.de pane.⁊ cā est:qꝛ panis caliditatem hꝫ accidētalē a fermēto ⁊ igne ⁊ rōne ꝑitarie:qꝛ resolutiua ē.Aut cū cera ⁊ melle si ibi est frīditas ⁊ rob si in mamilla est caliditas. ꝙ si accidat aliqñ ex hoc emplō vel euaporatione ꝙ augmētetur tumor:qꝛ hoc empl'm est debilis caliditatis que eliquat māꝫ que supfluit:fiat ergo empl'm qđ recipit mel:qꝛ resolutiuum ⁊ calidū est. Mes.i.faseoli ꝑui q resolutiui ⁊ lenitiui sūt in empl'is ēt.Interiora passarū:qꝛ illa resoluūt ⁊ aliq̄ stipticitate ꝯfortāt.Cum aq̄ ficle qꝛ resolutiua.Et aq̄ alheril.Simon aucte Serapio.dicit ꝙ est arbor similis tamarisco:⁊ iō calida resolutiua:⁊ h empl'm est forti⁹ ꝑmo.Et qñ sanguis ante sui ꝯuersionē in lac coagulaꝛ:signum est fortioris dispōnis ꝑter nām:qꝛ antequaꝫ lac ex sanguine fiat illud coagulaꝛ:opꝫ ergo ꝑus inungere cutim cū oleo violato ad cutim leniendā cū oleū violatū sit plurimū lenitiuū ⁊ ꝯfert siue cā ꝯgelans sanguinē sit caliditas siue frīditas:qꝛ oleū violatū est duplex.qđdam factū cū oleo sisamino:⁊ hoc ꝯfert in cā frīda.qđdā qđ fit cū oleo cōmuni:⁊ hoc ꝯfert in cā calida.Post vnctionē ⁊ lenificationem infundaꝛ super mamilla aqua calida.s.vbi sint cocte res calide vel frigide ꝫm exigentiā dispōnis.Deinde fiāt emplastra predicta exiccatiua.Considera tamen dispositiones.

¶De apostematibus calidis mamille ⁊ doloribus loci mamillarum. Cap.6m.

In principio qdē eoꝝ administrenꝛ reꝑcussiua cognita in hac cura ⁊ misceaꝛ cū eis parū de subtiliatiuis.Et illud qdē est sic vaporatio cū aceto vini cuꝫ aq̄ cal'a aut pauco oleo ro.⁊ faria fabaꝝ cū oxymelle ⁊ folia solatri cū oleo ro.

¶Ponit curā dispōnū mamillaꝝ que eis hꝫ se isunt vt nō gñantes lac:vel vt gñantes lac.Iste aūt egritudines sunt aut apata aut vlcera aut morb⁹ ꝙ̄titatꝫ.Pṁo ergo ponit curā apatū.Scđo vlcerū.ibi (Sumaꝛ.)Tertio ponit ea que mamillā augeri ꝓhibēt.ibi(Et ex eis.)Pṁa in duas.Nā apa aut terminaꝛ ad collectioneꝫ ⁊ vocaꝛ dubellet:aut nō.Pṁo igiꝛ ponit curā apatis mamillarū ꝑº anteq̄ꝫ veniat ad collectionē.Scđo qñ collectionē facit.ibi(Qñ.)¶Prima in tres.Nā ista apata aut sunt calida aut frīda aut nodi ⁊ glādule:facit ergo hec tria in trib⁹ istis capl'is.¶Pṁa ps diuidiꝛ i tres. Pṁo ponit curā apatū qñ sunt in ꝑnº.Scđo qñ in augmēto post ꝑnm.ibi(Et qñ ꝑtrāseūt.)Tertio pōit curā mamillaꝝ cuiusdā specialis apatis facti ex ꝑmutatiōe.ibi(Et multotiens.)¶Nō ponit aūt Aui.signa nec cās qꝛ vult illas esse notas ex.4.cañ.fen.3.đbeꝛ eñi in ꝑncipio reꝑcussio nisi esset per viā crisis:⁊ hoc ꝑº:qꝛ apati debeꝛ reꝑcussio.Etiā qꝛ mamilla nō est membrū emunctoriū:⁊ timeꝛ in ea multū de putrefactione ⁊ cācro:qꝛ est mēbrū spōgiosuꝫ multā aggregās mām.đꝫ tñ ꝑcedere euō:qꝛ corp⁹ plenū existens nō recipit mām que repercutiꝛ.debēt etiā ibi esse subtiliatiua vt ꝓfundet virtutē reꝑcussiuoꝝ:cū mamilla sit mēbrū grossum.

¶Et qñ ꝑtranseunt initiū parūper curenꝛ cū emplastris dictis in capl'o extēsionis ⁊ cōgelatiōis sanguis. Et ex eis que sūt bona vltime est vt sumanꝛ farina fabarū ⁊ mellilotū ꝯtrita ⁊ oleū sisaminū ⁊ fiat ex eis epithima cū aqua dulci.Et iterū panis ꝯtrit⁹ ⁊ farina ordei ⁊ fabarū ⁊ asa fetida ⁊ fenugrecū ⁊ euiscus ⁊ vitellus oui ⁊ crocus ⁊ myrra sumanꝛ ⁊ fiat ex eis empl'm: ⁊ ēt fiat epithima ex semine lini cū aceto.

¶Cureꝛ cū illis emplastris in qbus est resolō ⁊ cōfortatio:qꝛ hec intētio in augmēto est ministrare stiptica cū resolutiuis sicut in illo emplō sunt.Epithima ex ⁊c.fit cū aceto:qñ mā est calidior.

¶Et multotiens qdē resoluiꝛ sirsen ad apa mamillare ⁊ est locus vbi timeꝛ pleuresis:quare igenia vt aggreges psiliū:⁊ pone ipm sup caput apostemosum nō in circuitu ipsius:⁊ pone in circuitu iferioꝝ eius adog ⁊ nō vapores in pꝛicipio doloris:⁊ resoluaꝛ subtile et remaneat grossuꝫ:qm ē error.Et qñ dolet caput mamille fiat flōmia ⁊ embroceꝛ cū eis que sunt sicut sandali ⁊ achacia:ita vt nō accidat cancer.

¶Sirsen est apa capitis.terminaꝛ aūt qñq̄ꝫ ad mamillas:qꝛ caput videꝛ cōicare mamillis saltē:qꝛ oculi hñt cōitatē vt i cōmē.illius afor.54.ꝑti.5e.Quecūq̄ꝫ corrupte sunt fer⁹.Est ergo itētio in h apate cū ꝑuenit ad mamillā:⁊ matureꝛ mā ⁊ nō resoluaꝛ indebite:vel si ponis resolutiua mā ꝓsumiꝛ grossa qꝛ descēdit:vñ ex resolutiuis magis igrossaꝛ.si aūt ponas resolutiua leuia amplieꝛ mā.maturaꝛ aūt per medicinas que maturāt reflectēdo calorē sup māꝫ:vt mucilago psilij ēt sua frīditate remittit caliditateꝫ māe que cal'a pōt esse:lꝫ sit vel ꝓsumaꝛ grossa.iuuaꝛ.n.hec maturatio ponēdo in circuitu lac acetosuꝫ:qꝛ caliditatē excedētē remittit:⁊ h ꝯcordat cū Aui.4.cañ.fen.3.ca.de cura flegmonis in fine vbi sic.de apatibus que idigēt saniositate emplastreꝛ caput cū psilio:⁊ cū extinctiuis in circuitu eius.Alio mō pōt exponi.Propter qđ ꝯsiderāduꝫ ꝙ in hoc apate est duplex intētio qñq̄ꝫ.s.attractio ad extra ⁊ ꝓhibitio ne igrediaꝛ.trahiꝛ eñi extra cū medicinis attractiuis.hoc aūt est psiliū aggregatū.aggregaꝛ aūt psiliū qñ simul teriꝛ:⁊ tūc virt⁹ ei⁹ ꝓfunda calida māifestaꝛ:vñ rubificat:⁊ ponaꝛ in circuitu adog.i. lac acetosum sine butyro:qꝛ cōfortabit mēbra ne postq̄ꝫ fluxa est mā iterū recipiāt eā ne interius reporreꝛ:⁊ tunc ꝓhibeꝛ pleuresis ⁊ ꝓhibeꝛ mā trahi plus vel superflue.si eniꝫ supflue trahereꝛ ꝑꝑ ꝓpinquitatē ad costas:posset facere pleuresim.Et qñ.tunc dolet caput mamille:qñ est multa mā sanguinea:vnde ad extra pelliꝛ: ⁊ ideo flōmia fiat:vnde flōmia facit ne apostema magnificetur:⁊ ponanꝛ sandali ⁊ achacia:vt repellaꝛ materia ne ex magnitudine fiat cancer ꝓpter multā penetrationē.

¶De apatib⁹ frīdis flegmaticis mamille. Cap.7m.

Confert eis vt teratur apiuꝫ ⁊ ponatur super ea aut camomilla.

¶Hic ponit curā apatū frīdoꝝ mamillarum:⁊ pꝫ.In apatibus flegmaticis ꝯfert apiū:vt.2.cañ.qꝛ resoluit apata flegmatica in ꝑnº:⁊ camomilla:qꝛ sunt subtiliatiua ⁊ leuis resolōnis saltē camomilla.Alia tñ cura eget:quā Aui.abbreuiat. Pluries.A.hūc ꝫmonē ꝓtulit.oē qđ lac multiplicat:multiplicat etiā sperma ⁊ ecōtra:⁊ qđ lac diminuit:⁊ sperma ēt:⁊ ecōtra.

¶Unde de hoc dubitaꝛ ꝓlixius ꝙ̄ supra.Pṁo qꝛ agnus castus lac multiplicat minorādo sperma 2º cañ.cap.de agno casto.Adhuc medicine calide ⁊ sicce supra posite multiplicāt lac:vt feniculus ⁊ nigella.tales aūt sperma minorant:cū medicine multiplicatiue spermatꝫ sint calide ⁊ humide:vt.5.de simp.medi.ca.2.dist.6.Medicie ꝓuocātes sperma sunt res que aperiūt:⁊ est in eis caliditas ⁊ nō exiccatio.Iterū medicine frīde vt papauer ⁊ lactuca ⁊ fassa pro qua portulaca poniꝛ sunt ꝓuocatiua lactis ipse tñ minorāt sperma.Primo qꝛ sunt frīde:vnde 2º cañ.ca.de lactuca.semē ei⁹ exiccat sperma:⁊ ꝯfert multitudini pollutiōis:⁊ olera eius minus sunt in illo ꝙ̄ semē.Et añ h dixerat ꝙ augmētū facit h est addit in lacte:⁊ papauer vt semē lac miorat:vt Aui.supra.Et ꝯriū dixerat in alio capl'o ēt portulaca.vñ.2.cañ.ca.de portulaca.abscindit ꝫm plurimū coitū ⁊ diminuit spma.Etiā mētha ꝯfortat sperma ⁊ diminuit lac cū corrūpat sanguinē.¶Cōtrariū aūt Auicē.hic sensit. ¶Rñdeꝛ ꝙ vt sumiꝛ ex mēte Gal'.5.de simpli.medi.ca.allegato. ⁊ Serap.trac.1.de simplicib⁹.ca.de medicinis lactis ⁊ de medicinis spmatis.medicine que lac ⁊ spma multiplicāt hoc faciūt:aut qꝛ operanꝛ a mā:aut a q̄litate:aut ab vtroq̄ꝫ.Operanꝛ qdeꝫ a mā res multi ⁊ boni nutrimenti vt oua pisces ⁊ maxime illi q vocanꝛ multoꝝ pedū ⁊ gñal'r oīa que bonū ⁊ multum gñant sanguinē:⁊ si ēt eos ad hoc adiuuat tēperata caliditas ⁊ humiditas magis h faciūt:⁊ hoc qꝛ magis attestanꝛ nāe ⁊ cōplexioni sanguis:⁊ ꝫm hanc ꝯsiderationē oēs res q̄ lac multiplicāt:multiplicāt ēt semē ⁊ ecōuerso:⁊ h qꝛ res a mā ⁊ tēperata cōplexione q̄litate lac nō multiplicat:nisi qꝛ mā boni sanguis ⁊ multi.sanguis.n.bon⁹ cū multiplicaꝛ sic est mā lactꝫ ꝯueniēs:ita ⁊ semis:⁊ ex opposito oīs res a mā operās sic semē diminuit ita ⁊ lac ⁊ eꝯ.Et iō ē h:qꝛ res que diminuit semē gñat paucū sanguinē ⁊ malū.hic aūt nō est apt⁹ vt neq̄ꝫ in lac neq̄ꝫ in sperma ꝯuertaꝛ.Alius est modus multiplicādi lac a q̄litate ⁊ ꝓuocādi:vt qꝛ calide frīde sicce vel hūide q̄ relate sanis corꝑib⁹ neq̄ꝫ lac neq̄ꝫ semē multiplicāt:sꝫ corꝑib⁹ distēperatꝫ resistēdo causis minoratiōis lactꝫ ⁊ semis lac ⁊ semē ꝑñt multiplicare sic lactuca portulaca ⁊ papauer.ista.n.đ se ifrīdādo ꝯrianꝛ nāli cōplexioni sanguis:sꝫ si sanguis nō ꝯuertereꝛ in lac aut spma ꝑꝑ caliditatē aut acuitatē illaꝝ:illa ꝑ eoꝝ q̄litates frīdas ⁊ humidas lac ⁊ sperma multiplicarēt:⁊ h vadit ad mētē Aui.2.cañ.c.de portulaca.vbi dicit.estimauit fili⁹ Mesaugue ꝙ augmētū facit i coitu.⁊ puto ꝙ illđ sit in cōplexione calida ⁊ sicca:sic dicit in cap.de persicis,⁊ deide dicit ꝙ abscindit ꝫm plurimū coituꝫ:ergo ꝫm mentē

Dubium

Aui. poꝛtulaca ad diuersas cōplexiones relata abscidit ⁊ multipli
cat coitū. s. multiplicādo vel minorādo spma: ⁊ sic ēt erit de mul-
tiplicatione vel minoratione lactis. Sil'r ēt res calide apitiue re-
late corpori tēperato lac ⁊ sperma minorāt pp acutā caliditatē q̄
illud nō eget ⁊ siccitatē: sꝫ relate diuersis corporib⁹ pn̄t lac ⁊ san-
guinē multiplicare ⁊ diminuere. multiplicant qdē in flegmaticis:
qꝛ eliquāt ⁊ calefaciūt flegma. minorāt aūt in calidis: qꝛ adurūt: ⁊
iō Aui. rōne huius ponēs feniculū ⁊ bauciā lac multiplicare dice-
bat: ⁊ h̄ in regimine flegmatice mulieris. ⁊ hoc simil'r ītelligēduꝫ
est ꝙ in eis multiplicāt semē eliquādo sanguinē ⁊ calefaciētes il-
lū. Simil'r ponētes semē citrulli ⁊ cucurbite que frīda sūt multi-
plicare lac: posuerūt hoc in regimine cholerice mulieris: ⁊ simil'r
ēt de multiplicatione seminis. Si aūt res vtroqꝫ mō operenť: tūc
vt a mā operanť semp sunt apte multiplicare vtrūqꝫ. qn̄ tn̄ nō ꝯ-
operať tunc q̄litas sicut h̄ mō lactuca de se multū gn̄at sanguinē:
qꝛ mālıter nisi frīditas sibi resistat pōt in semē ꝯuerti: simil'r eru-
ca ⁊ grana pini que calida sunt. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ siqs p̄dicta ī-
spiciat videbit ꝙ si res que a mā oīno opanť aut cū tēperata cali
ditate ⁊ humiditate ꝯueniūt in multiplicatione lactis ⁊ seis mag̃
tn̄ nāe in multiplicatione seis ꝯueniūt q̄ꝫ lactis. si aūt res que ope
ranť a q̄litate calida aperitiua tēperata frīda aut humida: ⁊ res
que vtroqꝫ mō operanť: ⁊ ꝯueniāt ēt in diuersis dispōnib⁹ ad lac
multiplicādū ⁊ semē: tn̄ plus pn̄t ꝯuenire nāe lactis q̄ꝫ semīs. hec
aūt cā est: qm̄ seis vel spermatis nā est mag̃ eq̄lis tēperata atti-
nens multe spumositati al's spirituositati. vn̄ Serap̄. c. de medici-
nis spermatis dicit: spermatis sub̄a gn̄ať a sup̱fluitate bona ⁊ iu-
uatiua: ⁊ est in seipso calidū hoc spūale volo dicē spiritum multo-
rū. ⁊. 5. de simpli. medi. ca. allegato. spermatis sub̄a nō gn̄ať nisi ex
sub̄a bona ⁊ iuuatiua: sed est in se hoc spūale multi spūs. Lact̃ aūt
nā nō est in tāta eq̄litate ⁊ ꝓportione ⁊ spūositate: īmo ponit q̄si
medie nāe inter flegma ⁊ sanguinē: ⁊ lꝫ ꝓpingus sanguini: vide. 5.
de simpli. medi. vt supra. lac est in caliditate sua īter flegma ⁊ san
guinē: sꝫ nō est lōgitudo sua ab vtrisqꝫ simul eq̄lis: īmo a flegma-
te longingus ⁊ sanguini ꝓpingus. idē Serap̄. de medicinis lactis.
Ex his g̃ pꝫ ꝙ res operātes a mā cū multa eq̄litate mag̃ nāe atti-
nēt spermat̃ q̄ꝫ lactis: lꝫ vtrūqꝫ multiplicent. res aūt que a q̄litate
operanť aut a mā ⁊ q̄litate forti ecōuerso. sunt res. n. fride operā-
tes a q̄litate vel mā ⁊ q̄litate vt lactuca: ⁊ papauer domesticum ⁊
poꝛtulaca gn̄ant sanguinē multū: qui lꝫ frīdus sit nō tn̄ ꝯ̄dicit nāe
lactis tātū quātū ꝯ̄dicit nāe semīs: ⁊ iō pn̄t illa multiplicare lac: lꝫ
semen nō multiplicēt: iō lactuca est multiplicatiua lactis: qꝛ ex ea
multiplicať multus ⁊ bonus sanguis q ad frīditatē tēdit. hic autē
sanguis nō ꝯ̄riať lactis nāe: īmo sibi cōuenit. ꝯ̄riať aūt nāe semīs:
īmo semē extinguit: aut lꝫ ex eo gn̄ať semē: nō tn̄ bonū est cum sit
pauci spūs frīdi ⁊ qeti: ⁊ iō Aui. dicebat de lactuca ꝙ extinguit vl'
sedat desideriū coitus: ⁊ ꝙ semē eius exiccat sperma. facit aūt h̄
plus semen lactuce q̄ꝫ lactuca: qm̄ semina sunt subtilioris sub̄e q̄ꝫ
res quarū sunt sicut sperma subtilius est mēbris: vnde semina ab
auctorib⁹ spermata vocanť. semē. n. lactuce penetrat mag̃ sua fri
giditate: ⁊ minus operať a mā ⁊ plus a q̄litate frīda: ⁊ iō plus ꝯsu
mit ⁊ exiccat ⁊ ꝯsumit sperma plus q̄ꝫ olus lactuce. vnde ⁊ Aui. ⁊
olus eius est minus illo: ꝯsimiliter de poꝛtulaca ⁊ papauere ītelli
gi pōt: ⁊ ideo si vellemus ꝙ illa nō ꝯtradicerēt nāe spermatis sed
eoꝝ sanguis esset aptus in sperma ꝯuerti misceremus cū eis res
calidas: ⁊ iō papauer cū melle sperma augeret qđ nō faceret ip̄m
solū. vn̄ Aui. 2. can̄. c. de papauere. ⁊ semē ei⁹ comestū qđ domesti
cū est cū melle augmētat spma. res aūt calide apitiue ⁊ ꝓuocati-
ue mag̃ de se ꝯueniūt nāe lactis q̄ꝫ semīs: qꝛ res iste sicce sunt vt
feniculū ⁊ āhetū: ⁊ per siccitatē nām destruūt spūs q est tanq̄ꝫ p̄n-
cipale in semine: sed iste res per opōnē sunt subtiliatiue ⁊ aperiti-
ue: vnde lactis ꝓuocationē faciūt subtiliādo sanguinē ⁊ deriuan-
do illđ ad mamillas: ⁊ iō agnus castus cū sit calidus ⁊ siccus ape-
ritiuus est nāe spermat̃ oīno resistēs: qꝛ sub̄am spūs destruit sic-
citate: vn̄ dꝛ agnus castus quasi res casta vel castū faciēs a ꝓprie-
tate sumēs nomē: vt ponit Gal'. p̄ de alimētis cap̄. 3. sꝫ lꝫ spermati
ꝯ̄rienť: tn̄ per apertionē ⁊ ꝓuocationē lac multiplicāt vl' pn̄t mul
tiplicare: qꝛ lac ꝓuocatiua ⁊ aperitiua ⁊ sicca sunt: ⁊ simil'r nigella
se hēre pōt. Si aūt res fuerint calide ⁊ humide operātes a q̄litate
vel mā nō forsan mag̃ lac q̄ꝫ sperma respiciūt vel ecōtra: nisi mo-
dus substātie vel ꝓprietas hoc facit. fride aūt ⁊ sicce oīno nāe la-
ctis ⁊ spermatis ꝯ̄rianť: de qb⁹ nō est sermo. ¶ Cōsiderādū vlte-
rius ꝙ differt medicinas esse multiplicatiuas semīs: ⁊ semīs spu-
mosi: ⁊ multiplicatiuas desideriȷ coitus. nā medicina pōt multū ⁊
nō de necessitate spumosuꝫ gn̄are semē sicut pisces carnes poꝛci-
ne. quedā aūt multiplicāt illud spumosuꝫ: vt vitella ouoꝝ testiculi
galloꝝ ⁊ similia. quedā multiplicāt coitū. s. desideriū coit⁹: vt que
gn̄ant spiritū multū vētosuꝫ ⁊ acutum vt stincus aīalis ⁊ rape ⁊c̃.
¶ Ex his g̃ pꝫ qd dōꝫ ad qōnē: qꝛ oē qđ a mā lac multiplicat: mul-
tiplicat semen ⁊ ecōuerso: ⁊ simil'r a moderata caliditate ⁊ humi-
ditate h̄ fit. Si que aūt a q̄litate operanť mltiplicāt lac ⁊ semē in
relatione ad diuersas dispōnes. que autē vtroqꝫ mō vt a mā ope-
ranť simul ea multiplicāt. vt aūt a qualitate ꝯtradicunt mag̃ nāe
seminis frigide ⁊ humide ⁊ calide ⁊ sicce lꝫ ꝯueniant magis ad la-
ctis multiplicationē. calide aūt ⁊ humide forte eq̄liter ꝯueniunt:
sed diuersificanť sm̄ ꝓprietatē materierū. frigide aūt ⁊ sicce oīno
cōtraoperanť ambobus. ¶ Ad obiecta pꝫ solutio: qꝛ Auic̃. loquiť
de rebus que lac ⁊ sperma multiplicant: vt operanť a mā: nō aūt
vt operanť a qualitate. ¶ Sed tu dices ipse posuit exemplū de la
ctuca ⁊ papauē. ⁋ Dōm ꝙ de eis etiā intellexit vt operanť a mā.
facit aūt medicus operari papauer ⁊ lactucā a mā ⁊ nō a qualita-
te: aut decoquēdo eas: aut admiscēdo res calidas cū eis. cessat. n.
tunc īfrigidatio ab eis: ⁊ remanet nutrimēti multiplicatio: ⁊ ideo
papauer ⁊ lactuca simplices date potius lac ⁊ semē extinguūt ꝓ-
pter frigiditatē ⁊ maxime semē. Et ideo Auicē. illo cap̄. lac ⁊c̃. po-
nens exempluꝫ de medicinis minoratiuis lactis ⁊ seminis posuit
exemplū de papauere. cuius ꝯtrariū supra dixerat. supra enī ītel-
lexit de eo vt operať a mā: hic vt operať a qualitatib⁹. Et qꝛ papa
uer syluestre plus a qualitate frigida operať: de hoc igiť maxime
intellexit. domesticū aūt ⁊ hoꝛtulanū plus operať a mā in cōpara
tione ad id: ⁊ de eo supra intellexit: de quo dixit in scđo ꝙ cū mel-
le sperma augmētat. ¶ Patet etiā quid dōm de agno casto: qꝛ a
qualitate nō a materia operať. eius aūt qualitas aperitiua in ꝓ-
uocatione lactis ꝯuenit: lꝫ nāe spermat̃ resistat. ¶ Et sic pꝫ quid
respondenduꝫ sit ad alia: qꝛ sunt medicine calide ⁊ humide sper-
matis ꝓuocatiue: ⁊ sic lactis. 5. de simpli. medi. cap̄. allega. calide
aūt ⁊ sicce lac ꝓuocant in dispositione nō naturali: ⁊ he magis se-
mini resistunt q̄ꝫ lacti vt supra pꝫ. ¶ Simil'r soluiť id qđ diciť de
poꝛtulaca ⁊ anheto. mētha aūt per se hꝫ aliā qōnē ꝓprie ⁊c̃.

¶ De duritie mamille ⁊ nodis ⁊ glandulis ⁊ quod accidit ei ex circuitione papille maxime apud pubertatem. Cap̄. 8m.

Si aūt declinat apostema apparēs in mamil
la ad duritiē: tūc ex eis que ꝯferunt in p̄nci-
pio est vt emplastreť cū rizi īfuso in vino.

¶ Jam determinauit Aui. de cura ap̄atū in mamillis calidoꝝ ⁊ fri
gidoꝝ: hic determinat de cura duroꝝ. sunt aūt hec tria. s. durities
nodi ⁊ glādule. Nodus aūt hic ꝓprie nō sumiť pro nodositate fa-
cta sup aliquo neruo vel choꝛda: sed nodus accipiť pro ap̄ate fle-
gmatico vel mel'ico: qđ ad nodositatē ꝑuenit. Differt aūt ap̄a du-
rū a nodo ꝓprie dicto: qꝛ mā duritiei est humoꝛ mel'icus nō pro-
prie adustus: qꝛ tūc esset cācer: ⁊ fit istud ap̄a durū successione ma
xime ap̄atū sanguineoꝝ: ⁊ qn̄qꝫ flegmaticoꝝ: ⁊ qn̄qꝫ fit per se inci-
piēs: sed nodi ꝓprie dicti sunt collectiones siue dubellet flegma-
tice: in qbus ex lōga coꝛruptione est trāsmutata mā in reꝫ que est
sicut caro aut mel aut sicut pilus aut sicut gipsum aut sic̃ pus exic
catū aut alia res p̄ter nāꝫ. Jsta ponit. A. 4. can̄. fen. 3. ca. de nodis.
sed dr̄nt ista a glādulis: qꝛ glandule sunt ap̄ata mag̃ flegmatica ⁊
separata. durities aūt ⁊ nodi sunt ap̄ata mēbꝛo mag̃ affixa. ¶ Di
uidiť h̄ ca. in duas partes. Quia p̄mo ponit curā ap̄atū duroꝝ. Se
cūdo nodoꝝ ⁊ glādularū. ibi (Nodoꝝ aūt.) ⁋ Prima in duas. Pri-
mo ponit curā duri ap̄atis cū īcipit durities. Scđo cum est facta
dura. ibi (Q̄ si.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ap̄a apparēs in mamilis decli-
nat ad duritiē: aut qꝛ durū īcipit ex se: aut qꝛ ꝑmutať in duritiem
ex ꝑmutatione ap̄atū sanguineoꝝ: ⁊ hoc est plus: vel flegmatico-
rū ⁊ hoc est minus vel rarius. in sanguineo. n. est pp sanguis coꝛ-
ruptionē: vnde subtile resoluiť: ⁊ grossum remanet: ⁊ in mel'iaꝫ cō
uertiť: tamē pp repercussiones quas in p̄ncipio facim⁹ peruenit
citius ad duritiē q̄ꝫ flegmaticū in quo hec nō sunt. vn̄ Auic̃. 1. can̄.
fen. 2. cap̄. de ap̄atib⁹. durū ap̄a fieri ꝯtingit ꝓprie ex ꝑmutatione
sanguinis: lꝫ qn̄qꝫ accidat ex flegmatis ꝑmutatione. ¶ Cōsideran
duꝫ aūt ꝙ intētio in curatione duri ap̄atis est resol'o ⁊ lenificatio
ne grossuꝫ ex subtilis resol'one remaneat. Diuersificať aūt intētio
resol'onis ex ꝑte tp̄is ap̄at̃: qꝛ in p̄ncipio egem⁹ resolutiuo subti-
lioꝛi siue leuioꝛi: sꝫ in ꝓcessu foꝛtioꝛi. Ex ꝑte qdē mēbꝛi: qꝛ mēbꝛuꝫ
ꝓfundū carnosuꝫ multa eget resol'one: sup̱ficiale autē leuioꝛi: ⁊ iō
in duritie splenis foꝛtioꝛa resolutiua ponimus: exterius aūt vt in
mamillis leuioꝛa. Et sil'r mēbꝛū dēsuꝫ vt neruus ⁊ os foꝛtioꝛi: rarū
aūt vt caro aut mamilla leuioꝛi: lꝫ mamilla cū īdurať inter mēbꝛa
carnosa foꝛtib⁹ qn̄qꝫ eget medicis resolutiuis: ⁊ h̄ qꝛ est mēbꝛum
grossuꝫ ꝓfundū lꝫ rarum sit. ¶ Cōsiderās g̃ Aui. in p̄ncipio ap̄atis
duri mamillarū cōpetē resolutiua cum lenitate ⁊ hec leuia īcipit
aūt a rizo qđ est calidū ⁊ siccū in p̄mo gradu cū vino qđ est ēt leue
resolutiuū ⁊ exiccatiuū. Jnfusio aūt rizi in vino acqrit quādaꝫ vi-
scositatē ⁊ humiditatē per quā nimia ꝓhibeť exiccatio.

¶ Aut cõmisto cuȝ cerato facto ex oleo viol̄. ⁊ vitello oui ⁊ dragaganto. ꝙ si apostema fiat durū liniat̄ cuȝ cerato facto ex oleo ros. ⁊ alchitran ⁊ aqua cāphorata: ⁊ qn̄qȝ ponitur in ipso fel bouis.

¶ Hoc cerotū resolutiuū est ex vitello oui ⁊ dragagāto que caliditatē habēt per dragagātū ⁊ ēt vitellus ⁊ talia leniūt ⁊ humectant mām̄. Istud aūt cerotū cōpetit mag̃ in ꝓncipio duritiei qn̄ fit ex ꝑmutatiōe calidi apat̄. Primū aūt empl̄m est cōe mag̃ q̃ꝫ sit hec medicina. Alchitrā. i. pix liq̄da vel gūma cedri: q̄ꝛ fortioris resolutionis est: q̄ꝛ calida est ⁊ sicca in tertio g̃du ſm Serap̄. Et iō si tanta resol̄o nō sufficeret addimus fel bouis: q̄ꝛ fortiter resoluit. ponit̄ aūt cū ipso: q̄ꝛ solus cū exiccet nocet exiccādo vel īdurādo.

¶ Et qn̄qȝ medicat̄ cū folijs gallarū ⁊ oleo.

¶ Et qn̄qȝ medicat̄ cū folijs gallaꝝ. s. cypressi ⁊ oleo: q̄ꝛ resolutiuuȝ vnguētū vel empl̄m est. ¶ Ubi ꝯsiderādū ꝙ qn̄qȝ medet̄ cū folijs gallaꝝ vt sunt folia quercus: q̄ꝛ stiptica sunt ⁊ frida. hoc aūt si cuȝ duritie fuerit caliditas ⁊ inflāmatio: vn̄ cū medicis resolutiuis ꝑmiscem᷒ folia querc᷒: q̄ꝛ stiptica sunt ⁊ frida: vn̄ stipticitate ꝯfortāt ⁊ friditate remittūt inflāmationē: aut h̄ facim᷒ qn̄ volum᷒ tēperare caliditatē ⁊ acuitatē aliaꝝ mediciarū vtputa fellis. Folia ḡ ista ꝯferūt p̄ᵒ remittēdo medicinarū acuitatē. Scd̄o coadiuuat eas ad ꝓfundationē stipticādo post eaꝝ penetrationē: ⁊ h̄ mō oleiro. stipticitas iuuat vt ꝓfundet̄: vt. 3. ꝺ simpli. medi. c. 5. dist. 3. Tertio q̄ꝛ ꝯtiet v̓tutē haꝝ mediciaꝝ ne exhalet: ⁊ ꝑcipue cū sint subtiles sic̄ fel ⁊ olea q̄dā. qn̄qȝ. n. balsamo cerā virgineā miscem᷒: lȝ sit ei᷒ oꝑōni ꝯ̄riū vt ei᷒ nō resoluat̄ virt᷒: vt Aui. 1. cañ. fen. 4. c. 2.

¶ Et ex eis que conferunt est fex decocti veteris: aut fex aceti ex qua liniatur.

¶ Fex decocti. i. vini veteris: q̄ꝛ plus hȝ de caliditate: q̄ꝛ fex vini caliditatē ⁊ siccitateȝ hȝ: vt Serap̄. ca. de fece maxime que cōbusta. Fex aceti est fortis penetratiōis ⁊ īcisionis: opȝ aūt ꝙ fex aceti ⁊ vl̄r acetū ⁊ oē in quo acetū est cū cautela approximet̄: vt Aui. fen 3. 4. cañ. ca. de apate duro. nā ex eo timet̄ fortis exiccatio cum sit fortis penetrationis. cū ḡ administrat̄: opȝ ꝙ ꝯiungat̄ aut sequat̄ ip̄m res lenificatiua. administrat̄ aūt acetū ⁊ fex ei᷒ in duro apostemate mamillaꝝ qn̄ mā est multū ꝓfunda: ⁊ indiget īcisione ⁊c̄.

¶ Nodoꝝ aūt ⁊ glādularuȝ in ip̄a melius medicamē est vt sumant̄ folia persici humida ⁊ folia ruthe humida ⁊ cōterant̄ simul ⁊ cū eis fiat emplastrū.

¶ Ponit curā nodoꝝ ⁊ glādulaꝝ. Et p̄ᵒ per resol̄onē. Scd̄o per incisionē. ibi (Or si illud.) ¶ Intētio in curatione glādularū ⁊ nodorū cōicat intētioni curationis apatū duroꝝ: q̄ꝛ in cura vtrorūqȝ ꝓcedimus cū resolutiuis habētib᷒ lenitatē ne fiat induratio maior ex forti resolutione: ⁊ ideo emplastrū ex folijs persici dȝ fieri que folia sunt resolutiua: vnde sunt amara. Ex folijs ruthe debēt esse recentia: q̄ꝛ humectāt. rutha. n. īterius exhibita dat̄ ꝯueniētius sicca: ⁊ humida hȝ humiditatē suꝑfluā nō digestā ꝑ quā fit oīno ventosa: vt Gal̄. 4. de regi. sani. ꝯfectione diaspoliti pharmaci. exterius aūt in emplastris cū volum᷒ resol̄onē ꝯgruā absqȝ forti exiccatiōe eā apponim᷒ humidā: sua. n. siccitate humiditatē tēperat.

¶ Or si illud est residuuȝ a circuitione papille pubellaris: aut est accidens post illā ⁊ inobediēs vt medicine resol̄onē faciāt in ip̄o: tūc necessariū est vt ꝑforet̄ tantū donec ꝯsequat̄ piguedo: deīde extrahat̄ ⁊ sumat̄.

¶ Notandū q̄d est circuitio papille puberalis. i. circuitio facta circa papillā in aduētu pubertatis. est aūt aduētus pubertatis qn̄ hō vel femina incipit emittere semē: ⁊ incipit hec etas a scd̄o septenario anni: vt. G. in cōmē. illius octaui afor̄. 5. ꝑti. Epilepsie q̄b᷒ ⁊c̄. eo ḡ tēpore quo īcipit mēstruū ad m̄ricē ꝺscēdere: tūc in muliere īcipit pubertas: ⁊ eo tēpore aliq̄d trahit̄ ad mamillas: vn̄ Ari. 1. ꝺ gn̄one aīaliū. cū. n. duob᷒ digitis eleuata fuerint. s. vbera: tūc fiunt mēstrua plurima. Sanguis aūt ad mamillas tract᷒ nō ꝯuertit̄ in lac cū nō sit īdigētia nec sint vene mamillaruȝ aperte: īdurat̄ ḡ ibi mā per paulatinā ꝯsumptionē ⁊ īplet carnes glādosas mamillarū: ⁊ tūc circūquaque apud papillā fit durities: ⁊ hāc Auicē. vocat duritiē a circuitione papille puberalis: ⁊ illa durities paulatiȝ excedit. Et qn̄qȝ in hora mēstruationis addit̄: ⁊ h̄ est de secretis mulierū: sed oībus sit apertū q̄ꝺ mulierib᷒ est secretū. Uult ḡ Aui. ꝙ si durities que est ī mamillis ex duritiei residuo puberalis: aut q̄ꝛ post illā duritiē fiat: aut sit īobediēs resol̄oni ꝙ tu ꝓcedas cū ferro. Fecit aūt Aui. mētionē de duritie illa que remanet ⁊ nō est resoluta est signū māei fortiter indurate quā virt᷒ resoluere nō potuit: etiā diu stetit ibi: q̄ꝛ nō recedit in totū illa durities puberalis: qn̄qȝ per longū tp̄s vt qn̄qȝ per mensem vel qn̄qȝ per āñuȝ: tunc ḡ perforet̄ ꝓfunde mamilla ⁊ extrahat̄ mā indurata vt sumat̄. Uel posset dici si est residuū in ꝓfunditate a circuitione papille puberalis ⁊ accidens post illā. s. pubertatē: ⁊ q̄ꝺ sit in ꝓfundo mamille post circuitionē papille ⁊ inobediens ⁊c̄.

¶ De dubellati in mamilla. Cap. 9ᵐ.

Quando accidit mamille apostema faciens collectionē: tūc ex medicinis bonis in maturatione ei᷒ est vt sumant̄ seminis lini ⁊ sysami ⁊ radicis lilij ⁊ storacis ⁊ stercoris capri ⁊ stercoris colūbini ⁊ nitri ⁊ gūme pini ꝑtes eq̄les ſm ꝙ necessariū facit testimoniū: ⁊ fiat inde linimētū cuȝ oleo siragi ⁊ oleo de alkeiri ⁊ medulla cruris vaccini: ⁊ si vis pone in ipso rob. ꝙ si indiges ꝑforatione fac.

¶ Cōsiderandū ꝙ dubellati vel exitura est de mā calida. dubellati v̓o ꝓprie de mā frigida: vel dubellat cōiter se hȝ. dubellati ḡ vocatur apud Aui. cū mā colligit̄ in cupū ⁊ fit sanies. cū aūt colligit̄ añ saniationē vocat̄ exitura: sed cū saniat̄ vocat̄ dubellati. hic aūt sumit̄ dubellati vt se hȝ ad exituraȝ cōiter: vult ḡ ꝙ fiat maturatio cū stercorib᷒. ¶ Aduertēdū ꝙ mamilla est fridū mēbrū: ⁊ iō ad saniationē māei egemus mag̃ calidis q̃ꝫ si esset vnū mēbruȝ calidū: in quo sufficeret vnū empl̄m ex anodinis. tū ḡ ex mamille friditate: tum ēt q̄ꝛ mā in ea multa aggregat̄ egem᷒ medicinis fortis caliditatis ad saniē inducendā: lȝ enī in mā leui sola ꝯfortatio calor̄ ⁊ oppilatio poroꝝ possit saniē facē: tñ in multa mā ⁊ mēbro frigido ⁊ multe carnositatis vt mamilla in qua est apatio nō p̄ōt congrue fieri maturatio nisi cū his calidis medicinis. vn̄ Auer. 5. coll̄ȝ cap. 5. s. de maturatiuis medicinis. ⁊ diffinitio quā affirmat. G. de maturatione nō verificat̄ nisi in apatib᷒ que sunt difficilia ad saniandū ꝓpter nimiā debilitatē caloris nālis aut ꝓpter frigiditatem aut ꝓpter aliquā q̃ꝫtitatē. ¶ Habet aūt dubiū: vtrū oīs materiei ꝑ̄ter nām maturatio fiat per medicinas equalis caliditatis caliditati mēbri in quo est mā. de quo nō est ad ꝑ̄sens ſmo. ¶ Secundū q̄ꝺ necessariū facit testimoniū. s. sumptū a caliditate particule: si enī sit nimia īflāmatio minue stercora: ꝙ si nō nō minuas. Fiat linimentū cū oleo siregi. i. cū oleo sisami ⁊ oleo alkeiri. i. oleo de viola sarracenica. ⁊ si vis pone rob ad caliditatē temperandā. ⁊ facta maturatione si indiges perforatione fac. Aliquādo eniȝ lȝ materia colligat̄: resoluit̄ tamē per dictas medicinas antequam maturetur: vnde nō eges perforatione ⁊c̄.

¶ De vlcerib᷒ ⁊ corrosionib᷒ in mamilla. Cap. 10ᵐ.

Sumat̄ vini pontici pōdus. xx. lib. ⁊ ponat̄ in ip̄o de sumach tictoꝝ lib. j. ⁊ de gallis īmaturis lib. s. ⁊ de cassia lignea media lib. de nucibus cupressi lib. j. īfundat̄ in vino ⁊ dimittat̄ xx. dieb᷒: deinde decoquat̄ cū lignis cupressi ⁊ cōmoueant̄ donec minuat̄ medietas: deīde cōmoueant̄ fortiter ⁊ colent̄ ⁊ reducat̄ ad ignem ⁊ calefiat: sitqȝ ille ignis leuis valde ⁊ reseruet̄ in vitriata: ⁊ est bonū oībus vlcerib᷒ que accidūt in mēbris mollib᷒ sicut sunt os ⁊ lingua ⁊ alia ⁊ ꝓhibet corrosionem.

¶ Ponit curā vlcerū in q̄b᷒ intendit̄ fortis exiccatio: lȝ. n. vlcerib᷒ mēbri humidi ex parte nālis cōplexionis cōpetant humida: tñ q̄ꝛ aggregat hoc mēbꝝ vlcera virulēta cōpetūt sicciora ⁊ exiccatiua. talia aūt sunt ista viuū ponticū sumach tinctoꝝ ⁊ corioꝝ ⁊ dr̄ scotanū q̄ꝺ est exiccatiuū: ⁊ galle simil̄r exiccāt: ⁊ cassia lignea: ⁊ nuces cupressi dimittant̄ illa in vino vt vinū ex eis mag̃ inficiat̄: coquat̄ post cuȝ lignis cupressi: q̄ꝛ q̄ꝺ de eo coquit̄ ex lignis q̄bus fit ignis alterat̄. vnde in cōmē. illius afor̄. 41. 3ᵉ ꝑticu. Qui exoluunt̄. Scio quēdā in balneo morantē dissolutū. q̄ꝛ balneuȝ ex lignis sibi nociuis calefactū erat. Cōseruet̄ ⁊ v̄r in vlcerib᷒ oris mamillarū mirabilis exiccatiōis ⁊ ꝓhibitionis ambulationis vlcerū.

¶ Et ex eis que ꝯseruāt mamillā paruā aut coartataȝ ⁊ ꝓhibēt eā a casu ⁊ ꝓhibēt ēt testiculos pueroꝝ magnificari sunt ista. s. vt minoret̄ introitus balnei.

¶ Ponit curā ꝓhibitiuā additionis mamillarū ⁊ testiculoꝝ cuȝ h̄: q̄ꝛ similis est cura. hoc aūt capl̄m pertinet ſm q̄d ad decorationē vt ex additione hoꝝ īepta in toto rep̄sentet̄ figura. ꝑtinet ēt partim ad curationē: q̄ꝛ inde mamillarū qn̄qȝ īpedit̄ opus: vt īde tp̄s accelerat:

accelerat:⁊ iõ hic ⁊.4.cañ.fen.7.diuersis cõsiderationibus tradidit. Cũ aũt testiculi sint nimie carnositatꝭ:qꝛ vtraqꝫ hec membra carnosa sunt cõicant in primis remedijs ꝓhibẽtib' in eis additionẽ cõicare:vñ testiculoꝝ reminiscit hic Aui. Et p̊ ponit Aui. medicinas rõnales que ꝓhibẽt mamillas magnificari ⁊ testiculos. Secundo ponit medicinas que experte dicunt vbi verificant rõnes. ibi(Et ex eis que sine certitudine.) Primo ponit cõmunia. Scõo appropriata localia. ibi(Et similiter.) ¶ Balneum trahẽdo dilatat mamillas ⁊ testiculos:⁊ ideo si nõ vtantur balneo cõseruantur in paruitate:⁊ exhibent a casu.i.descẽsu:qꝛ nõ pẽdent.

¶ Et simil'r pueri sumãt ceruse ⁊ chimolee:amboꝝ añ. pondus.ʒ.ij.cõficiant cum aqua seminis iusqami albi ⁊ misceant cũ aliquantulo oleo masticino ⁊ fiat ex eis linimẽtũ ⁊ assiduet sup ipm pãnus lineus ifusus aqua gallarum infrigidata ⁊ ꝓprie quãdo sunt mollificati. Et iterum experimentũ mulieꝝ liniant super eos lutũ viaꝝ al's lutum purũ ⁊ mel:ꝙ si ponat in ipsa opiũ ⁊ panis cum aceto erit fortius:aut sumat luti puri pondus.ʒ.xx.⁊ iusquiami põdus.ʒ.ij.⁊ fiat ex eis epithima cũ aceto:aut sumant lutum samios ⁊ achacia ⁊ cerusa ⁊ liniant cum succo arboris iusquiami:aut sumatur thus ⁊ coclee marine ⁊ farina ordei ⁊ ꝯficiant cũ forti aceto valde ⁊ liniat cum eis mamilla tribus diebus aut quatuor:aut sumant oua alcubugi ⁊ storax ⁊ chimolea ⁊ liniant cum aqua psilij aut liniant cuꝫ herba iusquiami sicut est terat ⁊ coniungatur cũ aceto ⁊ dimittat tribus diebus:⁊ quando vult vt alleuietur ponatur desuper spongia infusa in aqua ⁊ aceto:aut sumantur succi hypoquistidos ⁊ corticuꝫ granatorum ⁊ plumbi vsti cũ sulphure:oium añ.quasi.ʒ.iij.aluminis iameni:ceruse plũbi:lẽtiũ adustaꝝ:oium añ.ʒ.j.limaciarũ adustaꝝ:abrotani:oium añ.ʒ.iij.conficiant cum aqua plantaginis ⁊ liniant:aut sumat cyminũ al.cũ cepe lilij ⁊ melle ⁊ aqua ⁊ dimittat sup mamillaꝫ tribus dieb':aut sumat ãmoniacũ ⁊ iusqamũ ⁊ ponat sup eã tribus diebus ⁊ iusquiamũ solũ nouem diebus.

¶ Ponit localia ⁊ oia sunt ad stipticãdũ ⁊ ad cõstringendũ ⁊ ad ꝓhibẽdũ tractũ sanguis ad mamillas ⁊ cerusa q̃ frida est ⁊ ꝯglutinatiua vt Sera. Chimolee. Simon multi pro eo accipiũt lutũ qð est sub rota fabri. Lutũ viaꝝ.i.lutũ absolute vel puꝝ:qꝛ oẽ lutũ ifrigidat ⁊ exiccat. Lutũ samios altera luti spẽs. ¶ Consiiderãdũ ꝙ species luti multe sunt q̃ nõ sunt apud nos.nos.n.habemus chimoleã ⁊ lutũ absolute ⁊ lutũ sigillatuꝫ:q̃cũqꝫ spẽs luti sit ẽ bona aut thus. Et coclea.i.ostraca q̃ dñr arabice sadof sicce sunt ꝯstipatiue. Aut sumat succus hypoqstidos.i.barbe hircine. Plũbi adusti cũ sulphure.adurit plũbũ cũ sulphure ⁊ fit faciliter:accipiat lamina plũbi in olla noua ⁊ radit sup ea sulphur:⁊ iteꝝ sup ea ponit alia:⁊ iterũ radit sulphur q̊usqꝫ lamina sint plena olla:deide accẽdit ignis in olla:⁊ cuꝫ est inflãmata dꝫ ꝓmisceri plumbum cũ virga ferrea: donec ꝯuertat in cinerẽ ⁊ nihil remaneat de subã plumbi:⁊ tunc auferat ab igne ⁊ dimitte ifrigidari:⁊ ille q hoc facit coopiat faciẽ suã:nã odor nimis noceret. Seruitoris sunt verba. Comburit sine sulphure:vt ponat in furno ⁊ sufflet sup eo donec comburat:lꝫ fit magnus labor:quando vult liniat mamilla ⁊ lauet ab illis emplastris aqua ⁊ aceto ne ex aqua calida sola fiat attractus mãe.

¶ Et ex eis que sine certitudine experimenti dicuntur in hoc capitulo est vt liniatur cũ sanguine testiculi porcini:aut sanguine eritij:aut sanguine testudinis:aut sumantur oleum ⁊ alumen contrituꝫ sicut alcohol:⁊ ponãtur in mortario de plumbo ⁊ moueãtur tandiu donec in ipso resoluatur plũbũ:⁊ assidue fiat inunctio cũ eo:⁊ similiter lutum alharatum ⁊ galle imature aggregent cũ melle ⁊ liniant cum eis.

¶ Ponit curã que rõne verificari nõ põt. Et scõo reuertit ad ponẽdũ remedia rõnabilia. ibi(Aut sumat.) ¶ Que.n.tunc ponit rõne verificari nõ pñt:⁊ iõ reminiscẽs dicit. aut sumat. Illa aũt que dicta sunt de sanguine:sunt dicta sine certitudine experimẽti:qꝛ ipse forsan exptus nõ fuit cũ rõni nõ videat assentire sicut ⁊ multa q̃ de sanguine dñr:de qb' nõ curat vt Aui.ꝫ.cañ.ca.de sanguine.⁊ Gal. 4.de simplici medicina.ꝫ.trac.⁊c.al's.c.5.distin.3.

¶ Fen.xiij.de mery ⁊ stomacho ⁊ dispõnibus amboꝝ.

¶ Tractatus primus de dispõnibus mery ⁊ stomachi.

¶ De anathomia meri ⁊ stomachi. Cap.pm.

Ery quidem est compositum ex carne ⁊ tunicis pãnicularibus planis villos habentibus longitudinales vt per eos facilis fiat attractio in deglutitiõe. Nã tu scis ꝙ attractio nõ perficitur nisi villis longitudinalibus cum contrahuntur ⁊ tegit ipsum exterius pãniculus villos habens latitudinales:vt per eos facilis fiat expulsio ad illud qð subtus est. Scias.n.ꝙ expulsio nõ peruenit nisi ꝑ villos latitudinales ⁊ in ipso est carnositas manifesta:⁊ opatione quidem duaꝝ tunicaꝝ simul completur deglutitio.s.per id qð attrahit villus eius:⁊ per id quod exprimit villus eius. Quãdoqꝫ aũt difficilis fit deglutitio eius cuius scindit mery in lõgitudine:ita vt priuetur attractio adiuuãs ad vomitum humoris. Et vomitus qdẽ complet cũ tunica extrinseca sola quapropter est difficilis. Et locus qdẽ eius est super spondiles que sunt in collo ꝭm rectitudinẽ in custodia ⁊ tutela:⁊ descẽdit cum eo par neruoꝝ ex cerebro. Et quãdo est in directo spondilis quarte que est ex spondilibus dorsi ꝑtinentibus pectori deide ꝑtransit ipsaꝫ recedit parũper a dextra dilatãdo locũ vene venientis a corde:deinde descẽdit super spõdiles.viij.residuas ita ꝙ qñ peruenit ad velamen ligatur eo ligamine qð subleuat ipꝫ parũper vt nõ cõprimat id qð comitatur ipsum ex vena magna:⁊ vt sit descensus neruorũ cum eo ꝭm gradationẽ securãdo ipsum a nocumento extẽsionis recte apud grauitatẽ aduenientem stomacho. Cumqꝫ pertransit velamen declinat iteꝝ ad sinistram ꝭm ꝙ declinauit ad dextram. Et ille quidẽ reditus ad sinistrã est cũ ꝑtransit spondilẽ.x.vsqꝫ.ad.xj.⁊.xij.deinde dilatatur post penetrationẽ in velamine:⁊ ampliat mediando obuiando ori stomachi.

Expediuit Aui. hucusqꝫ d̾terminationẽ dispõnũ mẽbroꝝ aiatoꝝ ⁊ adiacentiũ:mẽbroꝝ spñaliũ ⁊ adiacentiũ:hic ⁊ est tertia pars:icipit determinare de dispositionib' nutritiuoꝝ mẽbrorum. Membra autem nutritiua sunt in genere duplicia:quedam enim sunt factiua nutrimẽti: quedam mundificatiua illius recipientia ⁊ educẽtia sup̾fluitates: Primo ꝫ determinat de dispõnibus ꝑmoꝝ. Scõo de dispõnibus alioꝝ ibi in ꝑncipio fen.15.(Fel est chistis.) ¶ Prima i duas. Primo enim dicit ꝙ membra factiua nutrimenti sunt duo.s.stõchus ⁊ epur.stõchus quidẽ cõplens digõnẽ primã ⁊ epar secundẽ. Primo ergo de dispõnibus primi mẽbri.s.stõchi determinat. Scõo d̾ dispõnibus secũdi.ibi in fen 14.(Epar ⁊c.) Causa huius ordinis nõ fuit accepta ex nobilitate actionis mẽbri:sed sicut supra dicebat in fen.11.aut qꝛ digestio ꝑma q̃ in stõcho perficit prior est secunda que in epate perficit:vñ illa ꝑma ⁊ hec secũda dicta est. ¶ Prima in duas. Primo determinat de anathomia stõchi. Scõo de dispositionibus eius:sicut se facturuꝫ promisit. ibi(Egritudines mery.) ¶ Prima in duas. Primo ponit stomachi anathomiã. Scõo q̃daꝫ notãda ponit circa stõchi noiationẽ ⁊ nutricationẽ. ibi(Et scias ꝙ stomachus.) ¶ Prima in tres. nã stomachus tres hꝫ partes superiorem que vocatur mery:mediã que vocatur corpus eius:⁊ inferiorem que est via exitus cibi. Primo ergo ponit anathomiam

mery. Secūdo ſtomachi. ibi (Et poſt mery eſt corpus ſtomachi.) Tertio partis inferioris. ibi (Et in iferiori parte.) ¶ Prima in .d. Primo per anathomiam docet cognoſcere ipſius mery compoſitionē ⁊ operationem. Scđo ipſius ſitum ⁊ alligantiam. ibi (Et locus quidem eius. ¶ Prima in tres.) Primo ipſius ſubſtantiā. Secundo ipſius opationē ꝑ quā toti deſeruit. ibi (Qñꝙ aūt ⁊c.) Tertio ſitū. Jllud qđ probat eſt ꝙ deglutitio fiat iuuamēto villorū latitudinalium qui ſunt in tunica extrinſeca.

¶ Et poſt mery eſt corpus ſtomachi contextum ⁊ creata eſt intrinſeca pars mery amplior ⁊ magis ſpiſſa primo inteſtinorum. Quoniam eſt tranſitus durioris: ⁊ intrinſeca pars ſtomachi eſt media. Et illud quod in ipſo eſt leuius eſt apud os ſtomachi. Deinde inteſtino eſt leuius ⁊ non veſtitur interior pars eius panniculo extenſa vſqꝫ ad poſtremum ſtomachi aduenīete ei ex panniculo tegente os niſi vt attractio ſit continua: ⁊ vt adiuuet ad ſubleuandum epiglotum ad ſuperiora cum ſit deglutitio cum extenſione mery ad inferiora. Cūꝫ verificaueris ꝙ mery eſt pars ſtomachi cōtinua ei cum gradatione. Et eius quidem tunice ſunt tunice ſtomachi: quarū magis intrinſeca eſt magis ſimilis pāniculis ⁊ ad longitudineꝫ: ⁊ magis extrinſeca ambarum eſt carnoſa groſſa latitudinales habēs villos: verum eſt plus carnoſa ea que eſt ſtomachi: ſꝫ eſt ex ea vt in ſitu eius ⁊ continuatione ipſius.

¶ Determinat de anathomia ſtomachi. Et ꝑmo per anathomiam docet cognoſcere ſui ſubam ⁊ partes. Scđo ſui formā. ibi (Et rotundaṫ.) Tertio ſui colligātiā. ibi (Et aduenit ei.) Quarto ſui operationē. ibi (Et ſtomachus quidē.) Quinto ſui ſitū. ibi (Epar eniꝫ.) ¶ Prima in duas. Primo facit qđ dictū eſt. Scđo reſpondet tacite dubitationi. ibi (Et nō veſtiṫ.) Dubitatio cui reſpondet eſt quia quereret aliquis que eſt cā ꝙ pellicula īterior ſtomachi cooperit ipſuꝫ mery ⁊ os ⁊ linguā. Reſpōdet huic cū dicit niſi vt. Scđo circa hoc reſpōdet alteri dubitationi. ibi (Primū aūt inteſtinuꝫ.) Dubium qđ remouet eſt: qꝛ ſtatim dixerat ꝙ mery eſt pars ſtomachi ⁊c. crederet aliquis ꝙ ita eſſet pars ſtomachi primū īteſtinuꝫ qđ īmediate ſtomacho coniungiṫ: remouēs hoc dicit ⁊c. ¶ Uel aliter poſſent ītroduci ille ꝑtes ⁊ forſan melius. Quia ꝑmo Aui. premittit anathomiā ſtomachi notificando modū operationis eius. Scđo qꝛ mētionē fecerat de mery ⁊ primo inteſtino cōparat ipſa ad ſtomachum penes ꝯueniētiam ⁊ differētiam. Primo comparat mery. Secundo primum īteſtinum. ibi (Primū aūt inteſtinū.) ¶ Jn ꝑma parte duo vult Aui. Primū eſt: qꝛ aſſignat cauſaꝫ quare vna ⁊ eadē pellicula cooperit ſtomachū ⁊ mery ⁊ os ⁊c. Scđm qđ vult eſt qꝛ oſtēdit ꝯuenientiā mery ad ſtomachū: ⁊ tangit duplicē cōuenientiā. Una qꝛ mery continuatur cū gradatione. ſ. motus: qꝛ īſequiṫ motū ſtomachi: qꝛ qñ ſtomachꝰ attrahit mery attrahit. Scđa cōueniētia eſt qꝛ eius tunice ſunt ſicut tunice ſtomachi: qꝛ ītriſeca hꝫ villos lōgitudinales ſicut tunica ſiue pellicula ītriſeca ſtōchi: ⁊ extriſeca hꝫ villos latitudinales ſicut pellicula ſtōchi extrinſeca: lꝫ ipſa mery ſit carnoſior ꝙ̄ pellicula ītrinſeca ſtōchi.

¶ Primum autem inteſtinum non eſt pars ſtomachi: imo eſt res cōtinua ei ex proximo. Et propter hoc nō gradaṫ ei ꝯſtrictio: neqꝫ tunice eiꝰ ſunt ſicut tunice ſtomachi. Nam ſubſtātia mery ſimilior eſt lacerto: ⁊ ſubſtantia ſtomachi ſimilior eſt neruis.

¶ Et cū dicit ꝑmū aūt īteſtinū compat ponēs dr̄iam primi īteſtini ad ſtomachū in his duobus in quibus cōuenit mery cū ſtomacho. Primo qꝛ nō eſt pars ſtōchi. Scđo differt qꝛ neqꝫ eius tunice ſūt tunice ſtomachi: qꝛ ꝑmū īteſtinū in ambabus tunicis hꝫ villos latitudinales ⁊ nō lōgitudinales ſicut ponit Aui. fen. 16. 1. c. ⁊ iō eius tunice nō ſunt ſicut tunice ſtomachi. Subdit ſtatim Auic. ponens quādā dr̄iam inter mery ⁊ ſtomachū cuꝫ dicit. Nā ſuba mery ⁊c. Et eſt notandū primū quidē inteſtinum. ſ. inferius nō eſt pars ſtomachi: ⁊ cā ē quā aſſignat: qꝛ nō ſequiṫ oīno ſtomachi motū: imo econtra moueṫ. cōſtricto. n. ſtomacho illud dilatatur: ⁊ tunc ſuppleatur ſimiliter ⁊ mery nō oīno eſt pars ſubſtantialis ſtomachi. nam ⁊c. Uel primū īteſtinuꝫ. i. mery. vocat aūt inteſtinū omne qđ eſt via cibi. Unde fen. 16. in fine. ⁊ nō moueṫ aliqđ hoꝝ membroꝝ que ſunt via cibi ꝑ lacertos ⁊c. Et tunc aſſignat duas cauſas. Unā que dicta eſt. Aliā qꝛ ſubſtātia ſtomachi eſt ſimilior neruis: ſubſtātia aūt mery eſt ſimilior lacerto. Uult ergo dicere lꝫ dictū ſit mery eſſe ſubſtantiaꝫ ſtomachi: non tamen oīno illius ſubſtātia eſt. Uel aliter quia Auicē. voluit aſſignare duas differentias inter mery ⁊ ſtomachum: aſſignat ergo vnam cū dicit veꝝ eſt plus carnoſa ⁊c. ⁊ tunc quaſi incidenter poſuit illud. Primū aūt ⁊c. Aliam differentiam aſſignat cū dicit. que tunice eius. ſ. mery.

¶ Et rotundatur pars ſtomachi vbi continuatur cum eo mery ⁊ obuiat velamini ⁊ ampliatur inferius quoniā locus in quo moraṫ cibus eſt iferior: quare oportet vt ſit amplior: ⁊ factus eſt rotundus propter illud quod ſcitur de iuuamento eius dilatatus in poſterioribus ſui vt bona fiat ipſius obuiatio dorſi. Et eſt ex duabus tunicis quarum interior lōgitudinales habet villos propter illud quod ſcitur de neceſſitate attractionis: ⁊ propter hoc contrahitur ſtomachus cum ſit deglutitio ⁊ eleuaṫ epiglotis. Et extrinſeca habet villos latitudinales propter illud quod ſcitur de neceſſitate expulſionis. Et non poſiti ſunt villi expulſiui extrinſeci: niſi quoniam attractio eſt prima operationuꝫ eius ⁊ propinquior ei. Deinde expulſio aduenit poſt illud ⁊ completur propter expulſionem continuam in toto vaſe vt expellatur quod in ipſo eſt ⁊ permiſcētur tunice intrinſece villi tranſuerſales vt adiuuent ad retentionem faciendam ⁊ poſiti ſunt in attractione non in expulſione: quare non cōmiſcentur tunice extrinſece: ⁊ ſeparatus eſt ab eis mery cum non ſit ad retinendū. Et tota tunica eius extrinſeca obuiat corporibus ſpiſſis. Jntrinſece vō pars concaua eſt plus carnoſa ⁊ calidior vt ſit plus digerens: ⁊ os eius eſt neruoſum plus vt ſit vehementius ſenſibile.

¶ Hic per anathomiā docet cognoſcere ſtomachi figurā. Et ꝑmo facit hoc. Scđo reuertitur ad oſtendendū per anathomiam partes ſtomachi ⁊ ordinē illaꝝ ⁊ cām. ibi (Et eſt ex duabus.) ¶ Hec in in quatuor. Quia primo Aui. notificat partes ſtomachi ⁊ ordinem ipſaꝝ. Secūdo aſſignat cām ordinis ipſaꝝ. ibi (Et nō poſiti.) Tertio qꝛ nō fecerat mentionē de ſituatione villoꝝ extrinſecoꝝ: oſtendit in qua tunica ſtomachi ſituanṫ. ibi (Et permiſceṫ.) Quarto annectit qđdā. ibi (Jntrinſece vō.) ¶ Uult ergo Aui. in ſecūda parte ꝙ villi lōgitudinales ſint in parte ſtomachi ⁊ mery in intrinſeca: ⁊ latitudinales in extrinſeca: ⁊ tranſuerſales ſint ēt in extrinſeca: ita ītelligendū ꝙ ſunt in exteriori parte ītrinſece tunice. Nō oportuit aūt mery habere tranſuerſales cū nō fiat in eo ꝓprie retētio: ⁊ ideo dixit Aui. ⁊ ſeparatū eſt ab eis mery. ſ. a villis tranſuerſalibus. ¶ Jntrinſece vō. Cōſideradū ꝙ Aui. ītrinſecā partē nō appellat tunicā interiorē ſtomachi in qua ſunt villi lōgitudinales: qꝛ hoc eſſet contradicere: ſed comparat ad ſe partes eiuſdeꝫ ītrinſece ſtomachi: ⁊ inferiorē vocat ītrinſecā reſpectu ſuꝑioꝝ vt reſpectu oris ſtomachi. vnde. 13. de animalibus. c. 5. Et fundus ſtomachi eſt carnoſus ⁊c. ⁊ eius os eſt magis neruoſum.

¶ Dubitaṫ aūt an in mery ſint villi tranſuerſales. ¶ Et videṫ ꝙ ſic aucto. Auer. primo colliget. c. de forma ſtomachi ⁊ mery. ⁊ eſt alia tunica ipſius ītrinſecus ⁊ eſt neruoſa: ⁊ textura ipſius tēdit in longitudine: ⁊ aliquid ipſius tēdit per diametrū. i. trāſuerſum. Jtem Halya. 3. theo. ca. 24. Jtē tertio de virtutibus. c. 8. poniṫ motus cōpoſitus ex triplici motu. Adhuc Aui. primo cañ. fen. 1. c. de membris motus trāſglutiendi fit villis ꝓprijs per formā. ſ. ſitu longitudinis ⁊ tranſuerſionis: ſed hic motus eſt mery. ¶ Oppoſitum vult Aui. hic vbi dicit. ⁊ ſeparatus eſt ab eis. ſ. villis trāſuerſalibꝰ mery cū non ſit ad retinendū. ⁊. 13. de animalibus. c. 5. ſ. de anathomia ſtōchi ⁊ iſophagi. ¶ Cōſiderandū ꝙ mery pōt ꝯſiderari aut in ſe ⁊ ſine actu: ⁊ ſic oīa genera villoꝝ hꝫ. nā in mery eſt triplex motus ſcilꝫ attractiōis aliqͥlis retētionis ⁊ expulſionis: tñ qꝛ vt apparet retentio eſt quaſi momentanea: iō illi villi retentiui tranſuerſales pauciſſimi ſunt: quaſi. n. iō cibus retineṫ in mery vt medieṫ inter motū attractiōis ⁊ expulſionis q ſunt contrarij motus. Ab illa enī eadē parte mery ad quā cibus ab ore attrahiṫ: ab illa dico eadē ad aliā ꝑtē īferiorē expelliṫ quouſqꝫ ſit in ſtomacho. tranſitus enī nutrimēti ſicut expulſio ſuperfluitatis de mēbro ad membruꝫ

Dubium

ꝑficiṫ

pficiť virtute expulsiua mēbri ipellētis ⁊ attractiua recipiētis: vt Aui. vlti. ca. pme fen pmi canō. Nihil aūt est ibi ipellēs nisi ipemet mery: ⁊ iō quecunq pars mery p villos lōgos attrahit eadez ps p villos latitudinales expellit. Opz aūt in his ɔ̄rijs motib⁹ eē aliquā fixionē eius qd mouet vel pellit: ⁊ hoc fit in horula vel momento villis trāsuersalibus: ⁊ iō ƀm veritatē in mery sunt hmōi villi. Sz si cōparet mery ad stomachū qꝛ stomachi opatio est retinē illud qd mery attrahit: nō aūt ꝓprie in mery est illud retineri nisi q̄tenus melius expellat: iō in relatiōe ad stōchū villos transuersales hēre nō poniť sicut hic de eo loquiť Aui. Et iō auctores cōsiderantes mery opationē pncipalr nō eē retinere: iō in eo villos trāsuersales nō ponūt. Sicut hoc mō Auer. z. colliget. c. 6. cōsiderās mery opationē manifestā ⁊ principalē esse attrahere ⁊ expellere ad stomachū dixit ꝙ isophagus est compositus ex duabus tunicis. vna ƀm lōgitudinalē. alia ƀm latitudinalē. ⁊ nō facit mētionē de transuersali compositione ⁊ sic cōtraria soluunť.

¶ Et aduenit ei ex neruis cerebri ramus acquirere ipz faciēs sensum vt pcipiat famē ⁊ diminutionez. Et illo quidē nō idigent reliqua que sunt post os stomachi ⁊ stomachus nō indiguit sensu nisi qꝛ eget vt excitet ipz qn̄ vacuus est a cibo. Nā cū extremitas prima est sensibilis acgrens nutrimentū sibiipsi ⁊ alijs nō eget illō qd est post ipsam illo: qm̄ illa sufficiēs est ad deferendū onus alterius. Et iste quidez neruus descendit ab alto reuolutus sup mery: ⁊ iuoluiť super ipm vna inuolutione cū est ꝓpinquus stomacho deinde ɔtinuať stomacho. Et loco stomachi vehemētioris gibbositatis supponiť vena magna ꝓcedens in longitudine ipsius ⁊ mādat ei ramos plurimos q cū eo ligant ⁊ diuidunť in ramos subtiles ɔstituti in ordine vno. Et adheret ei arteria silr ⁊ ꝓcedit ex arteria sicut illud: ⁊ innititur vnaqueqz caꝝ super reflexionē syphac: ⁊ cōtexitur ex summa earum zirbus ƀm ꝙ narrabo.

¶ Nūc p anathomiā docet cognoscē colligātiā ⁊ vtilitatē colligātie. Et p̊ qūo alligať cerebro cū neruo: ⁊ q̄ ⁊ q̄lis vtilitas. Scđo qūo alligať epati ⁊ cordi. ibi (Et loco stōchi.) ¶ Cōsiderādū ꝙ neruus venit ad stōchū a sexto pari neruoꝝ ƀm quosdā: lꝫ ƀz alios anathomistas neruus ille veniat ex tertio ⁊ quarto pari neruoꝝ. Fuit aūt ɔueniēs ꝙ stōchus sentiret p toto: qꝛ p toto cibū recipit: vn̄ cella cibi poniť a. H. 4. de accidēti ⁊ morbo. c. 7. Si aūt vnicuiq mem bro inesset appetit⁹ sensitiuus sic̄ in stōcho eēt corp⁹ in passiōe cōtinua: ɔueniēs ergo fuit vt stōchus totius corpis deferat onus.

¶ Et stomachus quidem digerit caliditate que est in carne sua inata ⁊ caliditatibus alijs acq̄sitis a corporibus vicinantibus ei.

¶ Cōsiderādū ꝙ in digōne duo ɔsideram⁹. s. alteratiōez absolute ⁊ alteratōez ad hāc forāz. Ad ɔuertēdū g cibū i chilū q̄ztū ad absolutā trāsmutatōez plus faciūt mēbra alia q̄z stōch⁹. ē. n. stōch⁹ sic̄ olla seu lapiciū positū ad ignē. alia āt mēbra sibi cōpanť vt ignis ⁊ decoquētia q̄ maiorē hn̄t cal'itatē q̄z sit cal'itas ꝓpria stōchi: ⁊ iō in trāsmutatiōe ⁊ alteratione absoluta sil' alia mēbra forsan plus faciūt: sꝫ ad ɔuersiōez cibi ad hāc formā puta chili plus inata ⁊ ꝓpria caliditas facit cū sit organū ꝓprie forme stomachi vel virtus.

¶ Epar enim superponiť dextro eius desuper: ⁊ illud ideo quoniaz illic rotundatur: ⁊ fit eius suppositio bona: ⁊ splen sternitur sub eo a sinistro elongatus parūper a velamine capiēs in ipso. Nam si supponereť ipse ⁊ epar simul vna suppositione grauaret illud sup stomachū. Electuz est igiť vt supponať epar taliter q̄tenus cōprehēdat ipm additiōibus extensis sicut digiti ⁊ substernať splen subtus. Et cū hoc est epar magnuz valde ƀm cōparationē factā ad splenē ꝓpter necessitatē sue magnitudinis ⁊ qūo nō cū splen nō sit recepta culum nisi vnius superfluitatū eius: cōsequēs ergo est vt declinet caput stomachi ad sinistrā amplificando locū epati ⁊ coangustet locum sinistrum. Et declinet eius inferior pars ad spatium qd euacuauit epar subtus ⁊ dilatet etiā locū spleni a sinistra ⁊ desubtus. Posita est ergo nobilior duaꝝ ptiuz ⁊ est supior: ⁊ dextra epati ⁊ vilior eaꝝ opposita eis spleni hoc est.

¶ hic. A. declarādo qd dixit oñdit stōchi locū ⁊ sitū. Et p̊ facit h. z° oñdit colligātiā ⁊ adiacētiā stōchi ad q̄d alia mēbra oñdēs iuuamētū qd hꝫ ab ill' ⁊ modū alligatōis ⁊ cōpōnis illoꝝ. ibi (Et additū.)

¶ Et additum est in eo ab anterioribus zirbum extensum super ipsum ⁊ super omnia intestina hominū proprie ꝓpterea ꝙ sunt magis egētes adiutorio digōnis ꝓpter debilitatem virtutū ipsoꝝ digestiuaꝝ ƀm cōparationē ad alia: ⁊ factum est spissuz vt cōprehendat caliditatem ⁊ subtile vt leuieť eius adeps. Fit ergo cōseruatiuū caliditatis ab anterioribus. Adeps enim eius recipit caliditatem valde ⁊ ɔseruat eam ꝓpter viscositatem suam pinguem.

¶ Et hec pars ad sui diuisionē hꝫ cōsiderationē. nā mēbra qb⁹ stomachus adiacet ⁊ alligať pter ea q̄ dicta sunt: sunt zirbus syphac ⁊ myrach. est aūt myrach totū cōpositū ex musculis pāniculo carnoso pinguedine ⁊ cute. Et p̊ ponit alligātiā stōchi ad zirbuz ⁊ vtilitatē. Scđo ostēdit alligātiā ⁊ sitū ad syphac: oñdēs ēt eius iuuamētū. ibi (Et supra zirbū pāniculare.) Tertio ostēdit adiacētiā ad myrach: ostēdēs myrach iuuamētū. ibi (In tunica extriseca.) Quarto haꝝ oīuz ptiū ostēdit sitū ordinē ⁊ cōe iuuamētū. ibi (Cū g verificaueris.) ¶ Cōsiderādū ꝙ zirbus adipinus vl' omētū qd idē est i hoīe cooperit stōchū ⁊ itestina: in alijs aūt aīalibus stōchū solū: ⁊ hoc vt magis calefaciat stōchū ⁊ itestina simul pp id qd īter aīalia hoīes sunt magis parati debilitari in digestiua saltē quo ad extrisecas cās. Et p̊ qꝛ hō subtilioris cutꝭ est. Scđo qꝛ circa anteriorē ptē vbi ē stōchus ē magꝭ distēperātijs parat⁹ ⁊ exposit⁹ passioni. vn̄ Arist. de ꝓblematibus pticu. 10. ꝓble. 54. hoīum anteriora īfirmiora sūt. Eadē dicta ponit Aui. 13. de aīalib⁹. ca. 5. ⁊ Gal'. 5. de iuuamētꝭ mēbroꝝ. c. z. s. de anathomia stōchi. vbi ⁊ zirb⁹ in hoīe tm̄ īter oīa aīalia extēdiť q̄usq coopiat oīa itestina: ⁊ cā in h ē cū hō sit debilissimū aīal in digerēdo siue digōne: ⁊ cutꝭ ei⁹ ē tenuior inter coria aīalium ⁊ plus p̄uata pilis ⁊ plus recipiens occasionez ex oī pte fuit magis necessariū vt zirbus eius cooperiret oīa itestina.

¶ Et super zirbum pāniculare est syphac noīatuz berbetinē. Et super ipm est myrach ⁊ lacertis ventris pingues omnes. Et iste due tunice cōiuncte sunt in supremo ambarū apud velamen: ⁊ separate ab iferiori pte earū. Et a posterioribus dorsi extendiť vena pulsatilis magnā super ipm calida ꝓpter multitudinē caliditatis sui spūs ⁊ sanguinis sui: ⁊ associatur ei vena magna calida ꝓpter caliditatē multitudinis sui sanguis. Et syphac quidē ex summa hoꝝ est pāniculus pmus q cōprehendit viscera oīa nutritiua. Ipsum enim tegit ea ⁊ declinat ad iteriora ⁊ aggregať apud dorsuz a latere suo ⁊ cōtinuať velamini a superiori parte sui ⁊ cōtinuať inferius vesice ⁊ duobus ilijs ab inferiori parte sui. Et illic adueniūt ei duo foramina apud duo inguina que sunt due vie in qbus penetrāt vene ⁊ suspēsoria: ⁊ cū dilatanť descēdunt per ea itestina. Et iuuamenta quidem eius sunt tutamen illoꝝ visceꝝ: ⁊ distinctio inter intestina ⁊ lacertū myrach vt nō cooperiat ea ⁊ nō conturbentur coꝝ operationes. Et cōicant ei etiam illa que sunt in ventre nota.

¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. zz. vult ꝙ post musculos vētris sit panniculus dictus albeterō q ali⁹ est a syphac: sed pp multā annexionē ad musculos nō distinguiť a qbusdā. qd aūt de h ibi pꝫ. ¶ Et cōicāt. i. alligāť ei. s. syphac illa. s. mēbra alia q̄ nota sūt in vētre vt itestina. vel ⁊ cōicāt ei. s. syphac. alia. s. iuuamēta q̄ sūt in vētre. pter. n. iuuamētū qd hic ponit Aui. hꝫ syphac alia iuuamēta posita a Gal'. 5. de iuuamētis mēbroꝝ ca. z. ⁊ ab Aui. 13. de aīalib⁹. ca. 5. Et p̊ qꝛ oīa illa iteriora alligat dorso vt bn̄ manu teneanť. Scđo qꝛ adiuuat p cōpressionē vt expellať qd ē in itestinis ⁊ stomacho. Tertio qꝛ ꝓphi-

bet intestina a ruptura qñ ipsa inflant a vētositate.

¶ Et in tunica extrinseca q̄ est myrach sunt iuuamēta. Cum enim eis exprimit stomachus per motum lacerti cum eo: ⁊ per hoc ꝙ ipse mouet eum. Extēdit ergo totuȝ sup vasa de qbus sunt corpora quoꝝ ꝓprietas est vt expellant expressione quadā adiuuāte ad expulsionē fecis. Et silr exprimūt vesicā ⁊ adiuuāt ad emittēdā vrinā ⁊ exprimūt ventositates iflatiuas vt exeāt: quare nō deficiunt intestina ⁊ adiuuāt ad pariendū.

¶ Hic ostēdit adiacentiā stomachi ad myrach ponendo vtilitateȝ myrach. Et primo facit hoc. Scđo regredit ad cōplendū vtilitatē syphac ostendēs modū sue originis ⁊ terminatiōis ⁊ alligationis: ⁊ ortꝰ pāniculoꝝ ab ipso. ibi (Et syphac qdē.) Est ergo vtilitas myrach: qꝛ cuȝ musculis iuuat ad exprimendum qđ ꝯtinet in ventre siue sit in stomacho siue in intestinis siue in matrice.

¶ Et syphac qdē ligat oia viscera adinuicē ⁊ cū dorso ⁊ fit eoꝝ aggregatio firma ⁊ est ipe cū dorso sicut res vna. Et qñ ꝯtinuat velamini ⁊ obuiāt due extremitates eius apud dorsuȝ: tunc ligat illic: ⁊ exinde est eius initium. Eius nāqȝ initium est superfluitas descendēs ex velamine ad os stomachi ⁊ obuiat ei supfluitas eiꝰ. Et qđ ex ipso ascendit ad dorsum ⁊ obuiant sibi ⁊ generatur illic syphac. s. corpus pāniculare nō diuisuȝ in villos sensibiles: imo corpus simplex in sensu ⁊ cōprehēdit stōchū posteriꝰ a duabꝰ tunicis que sunt in substātia stomachi ⁊ est tutamē tunice carnose que est ei ⁊ peruenit ad stomachū ⁊ ligat ipsuȝ cū corporibus q̄ sunt a pte dorsi ⁊ sunt ei reflexio ⁊ ascensio ⁊ descēsio. Et illud qđ in ipso est grossius est iferiꝰ eius ⁊ sinistruȝ ipsius ⁊ est ei tunica ex subtiliato lacerto vētris cooperiēs: ⁊ sub ipso vel ipsa est subtile eiꝰ qđ ē recte syphac ⁊ est vehemētis subtilitatꝭ. Et ex eo orit pāniculus tegens pectus ⁊ supfluit ex eius origine syphac supfluitas a duobꝰ lateribus ex qua ⁊ ex ramis duaꝝ venarū scilȝ pulsatilis ⁊ nō pulsatilis extensis sup stomachum texit substātia zirbi q̄ cōtexta est ex duabꝰ tunicis aut ex pluribꝰ tunicis fm loca suppositꝭ pinguibus cooperiens stomachū ⁊ intestina ⁊ splenem ⁊ meseraicas reflexa ad latus subterius. Et h̄ zirbū cū sua separatiōe est suspensum cū eis. s. cū hoc qđ trāsiuit ex stomacho ⁊ ꝯcauitate splenis. Et loca suspēsionis eius sunt glādule que sūt iter venas suggētes que noiant meseraice ⁊ intestinū. xij. digitoꝝ. Verꝝ eius suspensiones sunt parue ⁊ debiles. Et qñqȝ cōtinuant cū epate ⁊ costis dorsi leui ꝯtinuatiōe: ⁊ iste qdem suspensiones sunt fixiones zirbi: ⁊ prima eaꝝ est stomachus ⁊ zirbū istud est sicut saccus in quo si aliqd poneret retineret illud. Cū ergo verificaueris: tūc scias ꝙ cutis ⁊ pāniculus q est post ipsaȝ ⁊ est carnosus ⁊ lacertus positus in tunica que est suprema tunicaꝝ lacerti vētris nota determinata oēs sunt in summa myrach: ⁊ tunica q̄ est ifima tunicaꝝ lacerti vētris cū pāniculo subtili q̄ est fm veritatē syphac est ex sūma syphac: ⁊ zirbū est sicut interior pannus syphac ⁊ sicut exterior stomachi: ⁊ hec qdem corpora omnia sunt adiuuantia in calefactione stomachi quoꝝ adiutoriū est in defensione eius.

¶ Vult hic cōplere vtilitatē syphac ⁊ eiꝰ ortū. ⁊ dicit ꝙ syphac oia viscera alligat dorso ⁊ due eius extremitates dextra ⁊ sinistra ꝯiungunt in dorso ⁊ ide est eiꝰ origo: qꝛ fm veritatē supfluuȝ qđ a diaphragmate residet ad dorsum est illud ex quo fit syphac: ⁊ illđ supfluū hȝ duas ptes. vna q̄ vadit ad stomachū ⁊ exide fit syphac: alia q̄ ascēdit ad dorsuȝ: ⁊ illa q̄ descēdit reflectit se ⁊ obuiat illi q̄ tēdit ad stōchū: ⁊ exide fit syphac: q syphac est corpus simplex pelliculare ⁊ nō est corpus cōpositū: ⁊ illud syphac cōprehēdit stōchū post. s. post ambas tunicas: qꝛ tunica carnosa q̄ est exterior cooperitur a pāniculo facto ex eo ⁊ illi alligat imediate vñ stōchus dorso alligat: ⁊ huic syphac ibi generato fm modū dictū sunt reflexiōes ad dextrum ⁊ sinistrum ⁊ ascensio ad sursuȝ ⁊ descensio deorsum: ⁊ isto mō cōprehēdit oia viscera. ⁊ dicit ꝙ grossior pars est iferiꝰ ⁊ circa sinistrū: ⁊ forsan cā est: qꝛ in dextris ⁊ supius subtiliat: ꝓpterea qꝛ separant ab eo pāniculi: vt pāniculus pectoris ⁊ pāniculus ligās epar. Ad sinistrā āt ptē nō sic multiplicant nec ad iferiꝰ: ⁊ iō grossius remanet: ⁊ ex subtiliori pte huius syphac fit tunica q̄ imediatius adheret lacertꝭ vētris: ⁊ ista tunica vel pāniculus qui stat in medio iter syphac ⁊ subam carnosaȝ muscul[illegible]ꝝ dicit recte syphac ⁊ est beriteron: de quo imaginat Auic. ꝙ sit pn^m syphac ⁊ alioꝝ pāniculoꝝ vt pectoris ⁊ alioꝝ: ⁊ ex origine pāniculi beriterō supfluit ipsi syphac ab vnaquaqȝ pte dextra ⁊ sinistra quidā pāniculus q adinuicē suppositi cū adipe venis ⁊ arterijs faciūt zirbum siue zirbus habeat duas tunicas vel plures ⁊ cooperit zirbus mēbra iteriora vt stōchū [illegible]estina ⁊ splenē ⁊ meseraicas non epar: qꝛ eiꝰ auxilio nō eguit nec potuisset bñ coopire stōchū. Et reflectit. s. iste zirbꝰ: qꝛ extēsus reintrat itestia ⁊ colligit ea sic saccꝰ: vt ponit Aui. Reliquū pȝ: qꝛ ēt alligat illis mēbris cū carnibꝰ glādosis stātibꝰ in medio que sunt facte ad replēdā vacuitateȝ aut sunt facte vt sustētet meseraicas venas aut hȝ alios vt generēt humiditates q̄ humectent intestina vnde dura comedentē mollia qñqȝ egerant.

¶ Et in iferiori pte stōchi ē foramē cui ꝯtinuat itestinū. xij. digitoꝝ. Et hoc qdē foramē noiat portenariꝰ ⁊ ē strictiꝰ foramine superiore: qm̄ ē trāsitus eiꝰ qđ digestū ē ⁊ subtiliatū: ⁊ illud ē trāsitus eius qđ est ꝯtrium ei. Et iste qdeȝ meatus claudit vsquequo cōplet digestio deinde aperit quousqȝ compleat expulsio.

¶ Vult ꝓbare ꝙ os stomachi est amplius q̄ȝ foramen iferius. ⁊ pȝ. Et illud scilȝ foramē superius stomachi est trāsitus eius quod est cōtrariū ei. s. qꝛ est trāsitus grossi idigesti. vel ei. s. stomacho qꝛ est trāsitus cibi idigesti q ei qđ digerit cōtrariat vt. z. de aīa tex. cōmēti. 45. ⁊ iō illud orificiū. s. mery ꝙ cū stomacho ꝯiūgit dȝ eē magis latū. Sume ex lfa sequēti ꝙ stōchus nō apit in expulsione cibi nisi cōtinua aptiōe: ⁊ p ꝯñs ꝙ nō priꝰ apit ⁊ post claudit sic imaginant aliq ꝙ in digōne cibi difformiter priꝰ apit stomachꝰ ⁊ expellit cibū q digestꝰ est: ⁊ tūc reclaudit ⁊ digerit cibū q nōdū erat cōplete digestus. Sȝ videt itētio. A. ꝙ stomachus claudat sup cibo ⁊ vna aptiōe ꝯtinua apiat. hoc tñ hȝ dubiū qꝛ credo illud cuius contrarium supficialr textus sonat: de hoc aūt alꝭ ⁊ post dicet.

¶ Et scias ꝙ stomachus nutrit tribus modis. Unus eoꝝ est eius quo fouet cibo adhuc in eo existente. Et secūdus est eius qđ ad ipsum venit ex nutrimēto in venis ꝑdictis in anathomia venaꝝ: ⁊ tertius est eius qđ ad ipsum effundit in tpe famis vehementis ab epate ex sanguine rubeo puro ⁊ nutrit ipsum.

¶ Ponit quedā notāda. Et ꝑ circa nutricationē stomachi. Secundo circa noiationē. ibi (Et scias.) Ex Aui. hic hētur solutio qōnis q̄ querit. Utrū stomachꝰ nutriat ex chilo: qꝛ Auic. dicit ꝙ fouet. q. d. ꝙ illa ē ipropie nutricatio. s. qdā fomētatio vel refocillatio. Et attestatur Auer. z. colliget. c. 6. s. ca. de iuuamēto mēbroꝝ officialiū. vbi ergo dicimus ꝙ stomachus nutrit ex eo. s. chilo ex modica re que plus attinet qualitati q̄ȝ quātitati. de hoc tñ ifra dicet vbi. A. de hoc fortius loquit. c. de vomitu. Secūdus aūt modus nutricatiōis stomachi est q est ꝓprius factus ex sanguine veniēte ad euȝ ex venis positis in anathomia venarum. s. vene porte vt supra fen prima primi cañ. Tertius modus nutricatiōis est ex sanguie effuso ad eū per venas meseraicas tpe fortis famis.

¶ Et scias ꝙ antiq qñ dicūt os stōchi itelligunt qñqȝ itroituȝ ad stomachū ⁊ est locus strictus in quo nō dilatatur aliqua partiū introitus stomachi que sunt post mery. Et qñqȝ superiorē introitū qui est terminꝰ communis inter mery ⁊ stomachum: ⁊ quidam hoies sunt qui nominant ipsum alphaet ⁊ cor sicut sunt quidā homines qui faciūt currere in sermone suo os stomachi ⁊ inuunt ad cor cōicantes in nomine aut debiles in discernendo.

scernendo. Et isti quidem sunt valde antiqui medicorum. Hip. aūt multotiens dicit fubed ⁊ significat ꝑ id os stomachi ſm suam expōnem.

Antiq aliqñ os stomachi appellāt vltimā partē mery: ⁊ est pars in qua nulla ps stomachi est dilatata. Quandoq appellant os stomachi ptem infra hac ⁊ supra introitū stōchi: ⁊ est pars media inter stomachū ⁊ mery. Et quidā sunt qui noiant os stōchi alfubed ⁊ p.i. cor. ⁊ cā est. nā alfubed est nomē equocuȝ ad cor ⁊ ad os stomachi: aut q: nō pñt distinguere. Cōsiderādū ſȝ Auer. 3. colliȝ. c. 26. s. de accidētibus cordis ꝙ os stōchi cū maxime cōicet cordi vt supra patuit noiat arabice fogadi ⁊ cor nomiat fogadi: ⁊ iō fogadi dr paruū cor. Hoc ḡ vult dicere Aui. ꝙ ꝑpter cōitatē in noie qdaȝ noiant os stomachi cor: aut q: nō possunt distinguere in noie cū ſȝ veritatē nō sit idē nomē. qdā ergo antiquoꝝ sic nomināt sic Hip. 4. particula afo. illo afo. 20: In nō febricitātib⁹ si fiat strophus ⁊ cordis morsus. Ecce quō Hip. appellat os stomachi cor ſm suam expōnem. s. quam facit Gal. in cōmento ⁊c.

[margin: 17.]

De egritudinibus mery. Cap. 2m.

Quandoqȝ accesit mery spēs malitie cōplonis ⁊ debilitant ipsum ab operatione sua que est deglutitio. Et quādoqȝ fiūt in ipso egritudines istrumentals oēs ⁊ cōes: ⁊ quādoqȝ fiūt in ipso apostemata calida ⁊ frida ⁊ dura. Et illud qd plurimū fit in eo de egritudinibus istrumētalibus est oppilatio aut ꝑpter coartationeȝ de foris a spondili remota: aut apate mēbri vicinantis ei: aut propter apostema in ipso aut in lacerto qui retinet ipm. Et sūma qdē egritudinū q̄ accidūt ei sepius ⁊ egritudinib⁹ cōibus est fluxus sanguis ⁊ corruptio eius.

Queādmodū ordine quodā Aui. stomachi anathomiā diuisit ad circūiacentia mēbra: sic de eius dispōnibus tractat. Erant aūt stomachi ptes mery ⁊ suba reliqua ⁊ sibi adiacebāt zirbus syphac ⁊ myrach. Primo ergo Aui. determinat de dispōnibus mery. Scdo de dispōnibus stomachi post mery. ibi (Signa cōplonis calide.) Tertio de qbusdā dispōnibus apparētibus in myrach que vt plurimū dispōneȝ stomachi cōsequunt. ibi ad finē fen (Qñq accidit.) Prima in. d. Quia primo determinat de dispōnib⁹ mery in generali. Scdo in spāli. ibi (Cōstrictio.) Prima in duas. Primo ostēdit egritudines que mery possunt accidere. Scdo vt mery egritudines magis inotescant ostēdit modū operatiōis ipsius mery que operatio deglutitio est. ibi (Scias.) Prima in. d. Primo enumerat egritudines que mery possunt euenire. Scdo ostēdit que sepi⁹ illi accidūt. ibi (Et illud.) Considerndū ꝙ de egritudinibus zirbi Aui. hic nō determinat: q: eius egritudines tradent infra fen. 22. trac. p. ⁊ aliqd dictū est supra ca. de melancholia myrachia. vbi de collectione melie in zirbo tractatum est vnde fit melia myrachia.

Cōsiderandū ꝙ in mery sunt oēs egritudines instrumētales ſȝ genus cōe nō ſm oēm spēm generis vt notū est: q: fiūt in eo egritudines creature vt figure vie ⁊ supficiei: ⁊ egritudines quātitat̄ q: solū ꝑter nām minorari saltē pōt ꝑ icisionē: ⁊ egritudines situs cū distorquet: ⁊ numeri saltē nō nālis vt cū eēt in eo vermis aut lapis vel denarius retētus in trāsglutitōe. Pria in. d. Prio enumerat egritudines q̄ cōicari pñt ipsi mery. Scdo de eis ꝓsequit docens ipsas curare. ibi (Scias) Hec in. d. Prio docet sanare passiōes mery que sunt de gñe accñtis. Scdo eas q̄ sunt de gñe morbi. ibi (Qñq sūt calida.) Pria in. d. Quia Aui. docēs curare difficultatē trāsglutitiōis p̊ ostēdit modū ſm quē fit trāsglutitio. nā opȝ p̄cognoscē habitū ad habēdū cognitionē de priuatiōe. Scdo docet curare difficultatē trāsglutitiōis. ibi (Cōstrictio deglutitionis.) Et illud. Prio oñdit que egritudo ex egritudib⁹ istalib⁹ plus sibi accidit. Scdo oñdit q̄ ex cōibus. ibi (Et ex summa.) Cōsideranduȝ ꝙ cū oppilatio mery sit egritudo in via mēbri exercētis opatiōeȝ cōem: vñ via eius istrumētalis. i. officialis nā est: iō ēt eius oppilatio est officialis egritudo sicut forsan oppilatio facta in via attinēte nāe cōsimilis mēbri poneret egritudo cōsimilis vt cū fieret poroꝝ oppilatio. Et ideo auctores aliquādo ponūt poroꝝ oppilationē instrumētalē egritudinē aliquādo cōsimilem.

De qualitate deglutitiōis. Cap 3m.

Scias ꝙ deglutitio fit per mery cū virtute attractiua attrahēte cibū cū villis lōgitudinalibus quos adiuuāt villi latitudines ꝓpterea ꝙ retinent retro illud qd deglutit ⁊ exprimūt ipm ad iferiora ⁊ vomitus etiam cōplet per mery.

Ostēdit qualitatē. i. modū deglutiēdi ⁊ vomitus. Et p̊mo facit ħ. Scdo cōparat. ibi (Vex ⁊c.) Considerādum ꝙ de transglutitione apud antiquos fuit diuersitas. qdā enim voluerūt cibū trāsglutiri a ꝓpria grauitate: qdā fieri ne sit dare in stomacho vacuū. cuȝ enim singula mēbra attrahant a stomacho: opȝ in stomacho aliqd intrare ex quadā cōsequētia. quidā aūt fuerūt ponētes trangglutionē fieri per actū virtutis attractiue stomachi ⁊ mery expulsiuā expellentē. ⁊ iste fuit Gal. tertio de virtutibus naturalibus illo cap. 8. s. de transglutitione ꝟo cōtra Erasistratuȝ. ⁊ de sequacibus Gal. est Aui. ⁊ ideo hoc hic posuit. Cōsiderandū post ꝙ Auic. retentioneȝ que fit in actu transglutitionis videt imponere villis latitudinalibus: ⁊ hoc forsan nō esset inconueniēs. Cū eni illa sit pauca retentio sufficit ad hoc sola villoꝝ latitudinalium in se ꝯctio: ex qua aliquis modus fixionis in eo qd deglutit fieri posset: tñ ꝑꝑ auctoꝝ cōtradictiones soluēdas teneatur qd supra dictū fuit: sciliȝ ꝙ per villos aliquos paucos non perceptos transuersales ille actus perficiatur. Exponatur ergo Aui. ꝙ retinet scilicet cū auxilio trāsuersaliū paucoꝝ. appropriauit aūt hoc magis latitudinalibus villis Aui. q: ipsi magis transuersalibus similant.

Verum deglutitio est facilior quoniaȝ est motus ſȝ motum naturalem ⁊ fit cum adiutorio duarum tunirum: quarum vna habet longitudinales villos ⁊ altera est cooperiens eam latitudinales habens villos. Vomitus autem motus non ſm cursum naturalem: ⁊ non completur eius operatio nisi per tunicam velatiuam exprimente tantum.

Hic Aui. duas inuit cās ꝙ deglutitio facilior sit prima: q: est naturalis motus. Scda q: fit per duas tunicas.

[margin: Dubium]

Dubitat vtrum ꝑ vnā viā ⁊ vnā tunicā possit fieri motus vomitus ⁊ transglutitionis. Et videt ꝙ nō: q: sunt motus cōtrarij qui cōtrarijs indigent organis. Oppositum vult Aui. Dōm ꝙ motus potest dici contrarius dupliciter. Uno modo vere ⁊ simpliciter sicut motus pure attractiuus ad aliquē motuȝ pure expulsiuū ab eo: ⁊ hoc modo per vnā ⁊ eandē pelliculā motus oppositi fieri nō possunt q: omnino cōtrariant. Unum autem ⁊ ideȝ organū ad omnia cōtraria se habere nō potest: imo nedū ꝑ pelliculaȝ ⁊ villos nec per vnā temperantiā complexionis. in carne enim alius modus cōplexionis est cum quo fit attractio ⁊ alius cum quo fit expulsio q: diuersis egent qualitatibus: vt Aui. fen prima primi cañ. caplo de virtutibus ministrātibus. lȝ tñ attractio omnino expulsioni cōtraria per eosdē villos ⁊ pelliculas fieri non possit: pōt tamē per eūdē fieri porū vel viā sicut apparet in matrice: q: per eādem viam attrahit semē ⁊ expellit fetum. similiter apparet in chisti fellis vt apparet tertio de virtutibus naturalib⁹ illo caplo. Nō tamen neq hoc fieri per eundē ⁊c. Si ergo tranglutitioneȝ consideremus vt ibi est purus attractionis actus circūscripto actu expulsionis: hoc modo opponitur motui vomitus qui est purus expulsionis actus: ⁊ ideo nō fiūt per tunicā vnam sed per diuersas: q: transglutitio pro simplici attractione fit per longitudinales villos: sed vomitus cū sit expulsio per latitudinales solos fit. nō eniȝ potuit vomitus perfici per villos longitudinales: q: illi obediunt appetitui membri desiderātis sibi ab alio aliqd cōiungere ⁊ ad se trahere. hoc autem in vomitu esse nō pōt cum nullū membrum sit superius nec lingua nec palatū appetentes rem que cōtineatur in stomacho sic stōchus appetit rē vt cibū qui masticat in ore: vñ cū villis ad ei⁹ attractionē mouet: q̄q̄ ergo alio ꝑficiat organo possunt tñ per eādē fieri viā vt patuit. Alio mō pñt dici mot⁹ ꝯrij nō ꝓprie ⁊ formaliter: sed solū ex pte eius a quo p̄ncipiū fit vel inceptio motus: sic hoc mō motus ambulationis icipiens a dextra ad sinistrū ꝯriat motui ambulationis icipiēti a sinistra ad dextrū: nō tamē simplr ꝯriantur: q: eadem virtus motiua in lacertis hoc facit: ⁊ idē lacertus in pedibus: ⁊ hoc modo aliqñ ⁊ in aliquibus motus ꝯrij possunt ab eisdē organis vel villis fieri. Jidē eniȝ sunt musculi qui nos mouent a domo ad scholas: ⁊ a scholis ad domum: ⁊ sic in proposito. motus enim tranglutitionis cū sit cōpositus hȝ in se actū expulsionis: expulsio ergo que est in deglutitione nō ꝯtrariat expulsioni que est in vomitu nisi ex parte eius vñ principium motus: vtrobiq enim fit expulsio ⁊ aliquando vnius ⁊ eiusdem vt cibi qui trahit ⁊ statim vomit: cū ergo actus trāglutitionis vt ibi est expulsio nō cōtrariet vomitui vt ibi est expulsio possunt ꝑ eosdē villos fieri isto modo. nā cū latitudinales villi exprimendo expellant eyciendo a se aliqd: tunc fiet trāsglutitio qñ a supiori parte icipit constrictio ꝓcedens inferius: tūc aūt fit vomitus qñ ab

iferiori parte fit cōstrictio ꝓcedens versus superius: ⁊ hoc ꝑ eandē viā fieri pōt cū vtrobiqȝ actus expulsionis saluet. ⁋ Ad 3ⁱᵘᵐ pȝ quid dōm: qꝛ hi motus nō absolute cōtrariantur.

¶ De constrictione deglutitoriȷ ⁊ difficultate deglutitionis. Cap. 4ᵐ.

Constrictio deglutitorȷ aut fit ꝓpter causaȝ in ipso mery: aut fit ꝓpter causaȝ vicini eius. Et causa que est in ipso mery aut est apostema aut siccitas supflua aut exiccatio humiditatis in ipso pp febrē aut aliud: aut est aliqua spērum malitie complexionis supflue aut casus virtutis ⁊ debilitas eius ⁊ ꝓprie in fine egritudinū acutarū malaꝝ timorosaꝝ aliaꝝ. Et cā vicini est constrictio constringentis. s. aut apostematis in lacertis epiglotis sicut fit in synantȷs ⁊ alȷs. Et quandoqȝ est cum constrictiōe anhelitus etiā aut mēbris colli aut est declinatio spōdilis ad interiora aut est ventositas iuoluta in ipso coartans: aut spasmus ⁊ cuȝeȝ qui vult fieri aut iam incepit. Hoc enim sepe antecedit cuȝeȝ ⁊ cōgelationē.

¶ Hic exequit de egritudinibus mery: ⁊ qꝛ ei⁹ egritudines sūt aut difficultas trāsglutitiōis aut apata aut vlcera: qꝛ oēs modi egritudinū eius ad istos reduci possunt: ideo ꝑmo determiat de difficultate trāsglutitionis. Scdo de apatibus mery. ibi (Qnqȝ sunt.) Tertio de vlceribus vel solōne ɔtinuitatis. ibi (Jaȝ sciuisti.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit causas. Scdo signa. ibi (Jn illa.) Tertio curā ibi (Si causa.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit diuisionē. Secundo exequit. ibi (Et cā.) ⁋ Et hec scda hȝ duas. Prio declarat membra diuisiōis sue. Scdo vnū recitat casum in hac dispōne. ibi (Jā aūt.) ⁋ Pria in duas ꝫm qꝫ duo fuerunt mēbra diuisionis que declarat. Scda ibi (Et cā.) Hoc eni. i. difficultas trāsglutiendi sepe antecedit ⁊c. Cā est ꝓ nocumentū qđ fit in lacertis mery. Cōgelatio sumitur hic pro thetano sicut supra fen prima huius. 1. ca.

¶ Jam autem accidit cuidam notorum nostroꝝ difficultas deglutiendi ꝓpter retentionem rei in deglutitorio ignote ⁊ perduxit eum illud ad similitudinem prefocationis ⁊ fecit eum syncopiȝari cum nausea cuȝ qua euomuit vermes plurimos: cum quoruȝ expulsione facilior facta est deglutitio ⁊ ablata est prefocatio. Et scias qꝫ causa fuit retentio eoꝝ illic.

¶ Cōsidera qꝫ lȝ vermes nō generent in stōcho: tn̄ ascēdūt qnqȝ sursuȝ: vt. 4. metheoroꝝ Ari. tex. cō. 28. ⁊ iō qnqȝ ɔglobare possunt in mery ⁊ difficilē facere trāsglutitionē: qđ qnqȝ ego vidi faciūt nimirū anhelit⁹ difficultatē cū sint multi pp cōpressionē trachee.

¶ De signis. Cap. 5ᵐ.

In illa quidem que est ꝓpter spōdiles augmētatur cōstrictio in tempore resupinationis: ⁊ est deglutitio dolorosa apud spōdilem remotā. Et illā que est cā malitie cōplonis debilitātis significat longitudo spatȷ itineris eius quod deglutit. Et est cū lenitate ⁊ paucitate festinatiōis in toto spatio absqȝ dolore: nisi sit illud in parte mery visibiliter ⁊ cōstringat illic ⁊ sentiatur cū retentione eius quod deglutitur apud ipsum.

¶ Causa difficilis transglutitiōis reducit in qtuor. s. ad spōdiliū remotionē: ad malitiā cōplonis debilitātis: ad apata ⁊ ad cās spasmi ⁊ ɔgelatiōis. Quatuor ergo facit sicut qtuor gn̄a signoꝝ ponit. Scda ibi (Et illam.) Tertia ibi (Et in illa.) Quarta ibi (Et illam.) ¶ Cōsiderandū circa scdaȝ ptē qꝫ qn̄ difficultas trāsglutitiōis est pp malā cōplonē debilitātē trāsit cib⁹ ⁊ pot⁹ leuiter absqȝ festinatione: qꝛ in multo tpe mouent attractiui ⁊ expulsiui villi. ¶ Notādū tn̄ qꝫ dixit debilitātē: qꝛ aliqn̄ in febrib⁹ sunt modi male cōplonis in mery qꝛ nō debilitat multū: vn̄ trāsglutitio libere fit. ¶ Cōsidera post qꝫ aliqn̄ accidit ex mala cōplone stōchi ⁊ mery qꝫ hō bn̄ trāsglutit cibū: potū aūt male: sic ego ipse vidi militē q sicca discrasiā stōchi passus est ex q̄ ad ethicā ⁊ mortē deuenit: cū aūt tētabat ipse comedere cibū trāsglutiebat: potū aūt nō poterat. hui⁹ cā disputata fuit iter medicos. ¶ Quidā aūt ponebāt hoc eē ex debilitate virtutȷ motiue villoꝝ latitudinaliū vn̄ ɔstringi nō poterāt sic ēt habitū est: trāsglutitio fit ēt cū tunica extrinseca expellēte. Nō est aūt icōueniēs qꝫ qnqȝ magis debilitet vna tunica q̄ȝ alia membri vni⁹ cū ēt vna ps mēbri qnqȝ egrotet altera remanēte sana. tunica aūt extrīseca opat deglutitionē cōstringēdo. sȝ quanto res q̄ ducit ꝑ mery est subtilior ⁊ mag᷒ dispsa tāto tunica extrīseca opȝ qꝫ magis ɔstringat ⁊ ɔgreget vt illud cōprimendo deponat: sic qn̄ aliqs vellet capere rē minutā digitȷ: opȝ qꝫ eos magis constringat q̄ȝ qn̄ vellet capere res mag᷒ grossas. cibus aūt res grossior est ⁊ magis adunata: potus aūt res dispsa: ⁊ iō cibus meli⁹ ad iferiora expellit. vn̄ ⁊ Aui. dic fen. 16. 1. c. qꝫ aggregatū veloci⁹ expellit q̄ȝ dispartitū. ⁋ Jmpugnabat aūt hic ꝓ qꝛ tūc glibet cibū facilius trāsglutiet q̄ȝ potū. Scdo qꝛ nō vr̄ sufficiēs cā cū ad trāsglutitioneȝ potus iuuet lubricitas ⁊ penetratio. ⁋ Rn̄det ꝓ hāc ꝓ vero. s. qꝫ posito cibo aliquo aggregato lubrico nō duro facili⁹ potu trāsglutit existēte eqlinali appetitu. ⁋ Ad 2ᵐ dicebat qꝫ sic trāsglutitionē potus adiuuat lubricitas vel subtilitas sic trāsglutitiōeȝ cibi iuuat grauitas. vn̄ videmus ifirmos vt meli⁹ trāsglutiāt se erigē ad trāsglutiēdū cibū ⁊ potū. in cibo aūt est maior grauitas. ipedit ēt potus trāsglutitionē ei⁹ ibibito in ptes mery ⁊ adiacētes pp siccitatē vn̄ attrahit ab illis qđ nō ɔtigit de cibo. ⁋ Replicabat 3. cur ꝓpe mortē exn̄tes cibū nō trāsglutiūt meli⁹. Dōm qꝫ hoc ē qꝛ mery sūme coartatū est. ¶ Alȷ assignauerūt aliā cām: qꝛ pp stōchi discrasiā ad fridū ⁊ siccū appetit⁹ plus erat ad cibū q̄ȝ ad potū: vt notū ē: ⁊ iō cū trāsglutitio duab⁹ fiat ṽtutib⁹. s. nāli ⁊ volūtaria: vt. A. 1. can̄. fen. 1. vlt. c. opȝ qꝫ ꝺficiēte appetitu illi⁹ transglutitio sit difficilis. ¶ Alȷ ṽo anathomiste mag᷒ aliā ponebāt cāȝ. s. exiccatiōeȝ cartilagis epiglotalis opientȷ tracheā arteriā: qꝛ pp ei⁹ exiccationeȝ nō bn̄ claudebat tracheā arteriā: ⁊ iō pot⁹ ⁊ res liqde subītrabāt ⁊ ipediebāt trāsglutitionē. res āt grosse vt cib⁹ trāsibāt. Uidebat tn̄ qꝫ nō solū i ꝑn° mery sed ēt in ꝓcessu potus difficulter ꝑueniret ad stōchum.

¶ Et in illa que est cā apatis fit ɔstrictio in ꝓpinquitate ipsius ⁊ fit ibi dolor ⁊ nō euacuat dispositio in pluribus a febre: quāuis plurimū nō sit vehemētis fortitudinis. Et qn̄ apa est calidū significant etiā ipm caliditas ⁊ sitis: ⁊ si non fuerit calidū nō erit febris.

¶ Febris q̄ sequūt apata calida mery nō sunt fortes pp elōgatiōeȝ a corde: ⁊ qꝛ nō ē nobile mēbrū nec ei⁹ apata multā aggregāt mām pp ɔgruā sui duritiē ⁊ dēsitatē adiacētiū ptiū: ⁊ iō si nō est apa calidū nec ꝑ se nec ꝑ accn̄s ex putredine ⁊ nō facit febrē.

¶ Et qnqȝ est exitura nō cū illa caliditate ⁊ est illic dolor paruus cū quo accidunt in qbusdā horis tremor ⁊ febris. Et qnqȝ faciunt collectioneȝ ⁊ rumpit ⁊ emittit saniē ⁊ sedat illud qđ aduenit ex eo ⁊ fit egritudo vlc⁹. Et illā que fit in antecessione cuȝeȝ ⁊ ɔgelatiōis significant cum ea relique significationes.

¶ Et hꝰ ē qn̄ facta est saniatio ⁊ fit eruptio apatȷ vn̄ fit tremor ⁊ febris: qꝛ hec sūt signa eruptiōis: vt ꝓ can̄. fen. 2. c. de signis apatū. cuȝeȝ ē maneries spasmi facti a vētosa mā mag᷒. ɔgelatio ē passio cerebri attinēs friditati ⁊ siccitati: vt sumit ex cōmēto illi⁹ scdi afo. scde pti. Ubi desipiētiā somn⁹ sedat. lȝ attineat mag᷒ pti posteriori: vt. 4. de iterioribus. 2. c. Ad has ꝗ passiōes pp nocumētū qđ in neruis efficiūt ꝑuenit difficultas trāsglutitionis.

¶ De cura. Cap. 6ᵐ.

Si causa fuerit apostema aut remotio: tūc cura eius erit cura illius.

¶ Ponit curā. Et primo eius que fit ab apostemate ⁊ remotiōe spōdilis. Scdo eius q̄ fit a mala cōplone. ibi (Et si.) Cura ei⁹ q̄ fit an̄cessiōe cuȝeȝ ⁊ ɔgelatiōis vult depēdere ex cura illoꝝ tradita supra fen. 2. Si ꝗ cā fuerit apa: cura ei⁹ erit cura illi⁹. s. apatis cura dislocatiōis ⁊ remotiōis spōdilis ponet fen. 5. quarti can̄.

¶ Et si cā fuerit malitia cōplonis: tunc si fuerit inflammatio ⁊ adustio ⁊ caliditas i supficie oris: oportebit vt administres linimenta inter ambas spatulas ex succis ⁊ medicinis frigidis: ⁊ sorbeat qđ sit sicut lac acetosuȝ absqȝ butyro ⁊ que sunt similia illi.

¶ Modi male cōplonis sunt q̄tuor: caliditas friditas humiditas ⁊ siccitas. Hoc ergo ordine q̄tuor facit. Prio ponit curā difficultatis trāsglutitiōis facte a mala cōplone cal'a. Scdo ei⁹ q̄ a frida. ibi (Et si fuerit.) Tertio eius q̄ ab humida, ibi (Qz si.) Quarto ei⁹ que a sicca, ibi

ca. ibi (Et si.) ¶ Dicit ꝙ si cā sit mala cōplō calida ⁊ sicca ⁊ sit inflā matio in sųficie oris ꝑꝑ caliditatē inflāmantē fiat linimētū inter spatulas ex succis frigidis vt succo lactuce portulace semꝑuiue ⁊ hmōi. ¶ Cōsiderandū in egritudinibus mery ꝙ cuʒ vt supra dixit Aui. ⁊ anathomia mōstrat: ipm est positū supra spondiles illas ex parte ante nō possumus ponere emplastrū. ꝓ qꝛ in pectore multuʒ distat a ꝑte anteriori ⁊ supra pectus hʒ obstaculū trachee arterie. Ꝯueniētius aūt in egritudinibus mery emplastramus post spatulas ꝙ̄ in egritudib' oris stomachi. vel stōchi qꝛ os stōchi declinat post mery ad ꝑtē anteriorē: ⁊ ē magis discooptū ab anteriori ꝑte: vñ nā in furcula īferiori facit cartilaginē ad sui defensionē que dr̄ pomū granatū: vt Gal'. 6. de iuuamētis mēbroꝝ illo. c. Debem' mō scire. Sed posterius vr̄ magis distare: nihilominus tū qñ timeremus de epatis calefactiōe volētes calefacere stomachū: aut de īfrigidatione volētes īfrigidare stōchū ponimus posterius emplastra iuxta. 12. spondilē in spondilibus pectoris.

¶ Et si fuerit ex frigore ⁊ est illa que sepius fit oportebit vt curet̃ cū emplastris calefactiuis quibus vteris in curatiōe oris stōchi fridi ⁊ cū oleis ⁊ vnguētis calefaciētib' dictis in ipso ⁊ cū oleo balsami ⁊ oleo raffanino ⁊ oleo muscellio ⁊ sil'ibus: ⁊ cū emplastris factis ex castoreo ⁊ āmoniaco ⁊ myrra ⁊ prassio ⁊ alijs.

¶ Quia materie fride plus a capite distillāt: ⁊ humor qui aggregagatur in stomacho est ẜm plurimū flegma. Oleum raffani. Simō dicit ꝙ est in antidotario Oribasij: ⁊ fit sicut alia olea. Oleum muscellinū. Simō dicit ꝙ ē oleū de musco in antidotario maiori: ⁊ est veꝝ sʒ ei' est maligna descriptio: dicit. n. ꝙ oleū muscellinū sumit̃ qñꝙ̄ ꝓ oleo facto ex humiditate īuenta in tuberositatibus vlmi. Itē muscellinū vocāt multi oleū de ben qd̄ balsaminū dr̄.

¶ Cū si fuerit ꝓpter complexioneʒ humidam mollem valde: ⁊ scit̃ ꝙ ex cōmunitate superficiei oris ⁊ lingue cū eo: tūc curet̃ cum eo in quo sunt stipticitas ⁊ calefactio ex medicinis aromaticis post mundificationē stomachi ⁊ rectificationē eius si eget ea. Et iste quidē medicine sunt sicut anisuʒ assatū ⁊ been duo ⁊ spica celtica ⁊ foliū indū ⁊ thus ⁊ minutum ipsius ⁊ myrra. Et si necessarium est vt misceant̃ cū eis calefacientia fortia cum stipticis fridis vt frangat̃ per calefaciētia frigus stipticoꝝ fridorum ⁊ vehemētis exiccationis sicut rosarū ⁊ balaustiaꝝ ⁊ similiuʒ fiat: ⁊ apud me aniudē est vehementis iuuamenti in hoc.

¶ Significat malam complexionem humidā mery humiditas superficiei oris ⁊ lingue sic̃ eius caliditatē significat adustio. curet̃ ergo cū stipticis post mūdificationē ne stipticā mām īpingant. fiat ꝰ prius euātio si eget̃ ea: qꝛ si nō est humiditas cū mā euōne nō eget. Medicine sunt. thus minutū est thus albū gūmosum qd̄ masculū vulgus appellat: ⁊ istud ꝯueniētioris sube ⁊ mag̃ homogeneū est iuuat apud eū. Et aniudē. i. radix herbe de qua fit asa fetida que calida est ⁊ sicca īcisiua. ītelligat̃ ergo cū ibi est materia.

¶ Et si fuerit cā siccitatis fiat cōtrariū illius ⁊ administra electuaria humectātia equalis cōpl'onis ⁊ oua sorbilia ⁊ adipes ⁊ butyrū ⁊ medullas ⁊ regimē corꝑis ⁊ stōchi. Nā mery in plurib' egritudinibus est sequēs in compl'one sua cōpl'onē oris stomachi.

¶ Mery sequitur vt in pluribus dispōnem oris stomachi qꝛ est ex continuatione eius vt supra.

¶ De apatibus mery. Cap. 7m.

Quandoqʒ sunt calida flegmonica ⁊ pustularia ⁊ frida ⁊ flegmatica ⁊ dura: ⁊ plurimorum difficilis fit maturatio ⁊ tardant̃.

¶ Quia mery apata quedā sunt calida: quedam frida: iō ꝓ̄ premittit hāc diuisionē. Scd̄o ponit signa. ibi (Significat.) Tertio ponit curā. ibi (Medicine.) ⁊ totum patet.

¶ De signis apatuʒ mery. Cap. 8m.

Significat ipsa dolor in hora d̄glutitiōis ⁊ in non deglutitione ꝑuenit ad posteriora spōdiliuʒ colli cū constrictione deglutitorij. Et cū illo qd̄ ex eis est calidum quandoqʒ est febris non vehemēs: ⁊ qñqʒ est veniēs hora post horā quasi ipsa sit febris diei nō vehemēs: ⁊ quādoqʒ est cū eo horripilatio. Verū est cū eo sitis vehemens ⁊ caliditas. Cum ergo maturat̃ remouet̃ horripilatio: ⁊ qñ aperit̃ emittit pus. Cū aūt apostema est nō caliduʒ est cōstrictum ẜm similitudinē ꝯstrictionis apatis calidi. Verum est absqʒ caliditate: ⁊ neqʒ est febris neqʒ sitis.

¶ Ponit signa. Et primo in generali. Scd̄o in spāli. ibi (Et cuʒ illo.) ¶ Et hec in duas. Primo ponit signa apatis calidi. Secundo frigidi. ibi (Cum autem.) ⁊ illa patent.

¶ De cura. Cap. 9m.

Medicine illius alie sunt que bibunt̃ ⁊ alie sūt que exterius apponunt̃. Et oportet vt medicine que exterius apponūtur ponant̃ in loco qui est īter duas spatulas: ⁊ opʒ vt sint medicine reꝑcussiue stiptice facte ex odoriferis ⁊ fructibus ẜʒ operationē que est necessaria in curatiōe apatū stomachi. Deinde addant̃ in eis ea q̄ sunt sicut āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ glutē alimbat ⁊ ficus p̄ter ꝙ euacuata sint a stipticis ex adipib' ēt. Cū si illa nō valēt ⁊ sunt necessaria illa que sunt plurime resolutionis ⁊ apa fuerit in radice durū: tūc oportebit vt misceant̃ cum eis ea q̄ sunt fortis resol'onis sicut grana lauri ⁊ pyretrū ⁊ cordumeni ⁊ ireos ⁊ balsamū ⁊ aristologia. Et qñqʒ est tibi necessariū vt admistres erūpētia emplastrizādo: sic̃ synapis ⁊ gūmi ruthe acrestis ⁊ reliqua q̄ sunt de his que dixim' in dubellati pectoris ⁊ pulmonis quousqʒ perueniatur ad terminum stercoris columbini.

¶ Ponit curā apostematis mery. Et ꝓ̄ calidoꝝ. Scd̄o frigidoꝝ. ibi (Cōsidera qd̄ dicit̃.) ¶ Prima in duas. Primo ꝑmittit diuersitatē medicinaꝝ que cōpetūt in cura apatis calidi. Scd̄o ꝓsequitur. ibi (Opʒ vt medicine.) ¶ Et hec in duas. Primo docet curare apata mery per approximata ad extra. Secūdo ad ītra. ibi (Opʒ auteʒ.) ¶ Pria ī duas. Prīo docet sanare ꝑ approximationē ad extra qñ nō terminat̃ ꝑ saniationē. Scd̄o qñ terminat̃ ꝑ saniationē. ibi (Et qñꝙ̄ est ⁊c̄.) ¶ Pria in tres. Prīo docet ꝑ approximata ad extra curā qñ est in ꝑn°. Scd̄o qñ est in augmento. ibi (Deinde addant̃.) Tertio qñ est in statu. ibi (Qꝛ si illa nō valent.) ¶ Circa illā partē. deinde addant̃. est ꝯsiderandū ꝙ Aui. docet in augmēto apatis calidi ꝑmiscere ista fortia resolutiua cū stipticis sicut āmoniacuʒ ⁊c̄. qꝛ iste medicine debēt ire ad locū longinquum ⁊ debēt trāsire per solida mēbra: ⁊ iō opʒ ꝙ sint potētes in virtute.

¶ Opʒ aūt vt in cura eius qd̄ calidum est sumant̃ medicine que bibunt̃: quarū quedaʒ sunt electuaria quorum incessus super locū sit incessus continuus paulatim paulatim. Et sint in primis electuaria ex eis q̄ sunt sicut lentes ⁊ spodium ⁊ mucilago sicut psilij ⁊ semis portulace ⁊ aqua cucurbite ⁊ similia. Deinde fiat ꝑmutatio ad permistioneʒ ex repercussiuis ⁊ resolutiuis in qua iam positum sit aliquid ex ficubus ⁊ ex aqua feniculi ⁊ camomille. Deinde addant̃ ⁊ ponant̃ in ipsa dactyli ⁊ fenugrecū ⁊ administrent̃ sorbitiones. In primis quideʒ ex repercussiuis sicut facte ex farina ordei ⁊ lentibus ⁊ fiant acetose cum eo qd̄ scis ⁊ nō acetose.

¶ Hec pars diuidit̃ in duas. Primo docet sanare apostema calidū mery per approximata per intra qñ ipsum nō terminat̃ ꝑ saniationē. Secūdo quando per saniationē. ibi (Et cuʒ īcipit.) ¶ Prima in tres. Prīo facit hoc quando est in ꝑn°. Scd̄o qñ est in augmēto ibi (Deinde fiat.) Tertio qñ est in statu resumēs equaliter curam que competeret in ꝑncipio. ibi (Deinde addat̃.)

¶ Et cū īcipit maturari fac sorbitōes ex succo furfuris cū oleo amigdalino ⁊ zucchara. Deide pone in eis ea que sunt sicut semē lini ⁊ similia. Deide pone in eis que

sunt sicut fa ria orobi ⁊ ciceris. Et qñ peruenit ad eru
ptiōem tunc idiges vt accipias in ipo virtutem ex ra-
dice lilij celestis ⁊ amigdalis amaris ⁊ prassio ⁊ ali-
quid ex synapi ⁊ ficubus ⁊ dactylis.

¶ Primo facit qñ apa icipit saniari p medicias saniātes matura-
tiuas. Scđo qñ iā est saniatū p medicias erūpētes. ibi (Et qñ ꝑue
nit.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝑme medicie q debēt dari ⁊ ire ad locū lon-
ginquū ⁊ ad solida mēbra trāsire debēt eē potētes: ⁊ exñte apate
calo cū velles maturationē debes ad āmoniacū ⁊ bdelliū transire
ex ponēdo. ¶ Alio mō exponit ꝙ hic ꝯfūdat curā hoꝝ apatū que
cōicāt i loco pōnis medicaminū: ⁊ cōicāt q2 qñq3 ad itra mām rū-
pimꝰ. ¶ Hec ps. medicie. h3 duas ptes. Prio determinat curā ca
lidoꝝ. Scđo fridoꝝ. ibi (Cōsidera.) Pria in tres. Prio ponit cu-
rā hoꝝ apatū qñ sunt in ꝑn°. Scđo qñ sūt in augmēto. ibi (Deinde
fiat.) Tertio qñ sunt in statu. ibi (Et cū icipit.) Pria i. d. Prio po
nit in ꝯfuso curā q cōicat calo ⁊ frido. 2° i spāli ponit curā cali. ibi
(Op3.) ¶ Cōsiderādū ꝙ itētio in curatiōe apatū calidoꝝ mery in
ꝑn° est cū stipticis ⁊ fridis vt cū rebꝰ sandalaꝝ cāphoraꝝ: succis po
moꝝ ⁊c. S3 itētio a curatiōe fridoꝝ a ꝑn° diuersificat. nā aut sunt
dura aut nō. Si nō sunt dura ponant empla cala stiptica facta ex
bdellio ⁊c. Et glutine alimbat. i. terbētina ⁊ ē idē ꝙ glutē albotin: ⁊
ita vult scribi ⁊ nō albotin. Simō. Si aūt apa iduret trāsimus ad
fortiter resoluētia. Et aliqñ factis euonibꝰ emplastramꝰ cū rubifi
cātibꝰ trahētibus ad ex mām sic in qbusdā alijs apatibꝰ ⁊ p3. Op3.
Ponit curā i spāli ⁊ pōt ꝯ didi ps illa. s. ꝯsidera. Curā quā ꝑ ponit
est p pure repcussiua q cōpetūt in ꝑn°. Deide. s. in augmēto: q2 tūc
est mista itētio repcutiēdi ⁊ resoluēdi. Deinde addant. s. in ꝓcessu
ꝓpe status ꝑnᵐ fiat cū acetosis. s. qñ est iflāmatio cū eo qđ scimꝰ
sic cū lacte acetoso vel rob. ⁊ nō acetoso. s. si ibi nō ē iflāmatio. Et
cū h est qñ statꝰ fit ⁊ dant lenitiua ⁊ abstersiua. virꝰ emanātis a mā
q digerit vel digesta est. pone farinā orobi vel ciceris: q2 iuuabunt
siccitate ad eruptionē. Et si vis facē medicinā ad eruptionem: da
medicamīa vbi sit radix lily ⁊c. q2 rūpūt apata ⁊ leniunt.

¶ De cura apostematū frigidoꝝ. Cap. 10ᵐ.

Considera qđ dicit in apatibꝰ stōchi fridis ⁊
admistra sup ea lenificantia maturatiua. In-
trisecꝰ qdē sic elia ⁊ sorbitiōes q diximus ad
maturādū sic q fiunt de farina ordei ⁊ farina
herbi. Et illa in qbꝰ sunt ablutio ⁊ fortitudo sic radix
lilij celestis ⁊ radix ligritie ⁊ alia. S3 exteriꝰ empla ma
turatiua que diximꝰ de qbus sunt fenugrecū ⁊ camo-
milla ⁊ mellilotū ⁊ bdelliū ⁊ gūmi albotin ⁊ āmonia-
cū ⁊ ireos ⁊ virtus aromaticoꝝ. Qꝫ si declināt ad ma-
turationē ⁊ sedationē fac sic dictū est in caplo primo:
⁊ ꝯsidera in eis illud qđ dicit in caplo stomachi.

¶ Prio pro sufficiēti cura remittit nos ad aliū locum. Scđo docet
aliqualr curare. ibi (Et administra.) Et hec in duas. Prio docet
illa apata sanare añ maturationē. Scđo post. ibi (Qꝫ si declināt.)
Pria i duas. Prio ꝑmittit in gñali qles medicie cōpetūt. Scđo
eas specificat. ibi (Intrinsecus qdē.) Et hec in duas. Prio expli-
cat eas q ab itus. Scđo q ab extra. ibi (S3 exteriꝰ.) Et est notādū
q2 fit p maturantia erumpētia ⁊ exiccātia. ¶ Cōsidera ꝙ qñq3 ad
eruptionē medicie nō sufficiūt: vñ tētā op3 iponere sic ego ipe fie-
ri ꝑcepi hoi apato in mery frido apate sanioso. ruptū eni fuit cu3
tenta plūbea cum medicine non facerent.

¶ De eruptiōe sanguis ex mery. Cap. 11ᵐ.

Iam sciuisti cās eiꝰ ⁊ signa ipsiꝰ in caplo eru-
ptiōis sanguis ex stōcho. Et op3 vt qrant il-
lic. Et ex eis qbꝰ fit dria ē illud qđ dr in cura-
tiōibꝰ eruptiōis sanguis ex stōcho. s. ꝙ medicie i hac
eruptiōe op3 vt sint medicie hñtes viscositatē ⁊ gluti
nositatē vt nō ipellāt ad stōchū subito: imo curāt sup
locū eruptiōis cū lēta mora vt posse sit eis agere in eū
cū illa lēta mora opationē fortē: quāuis redeāt p vias
venaꝝ ⁊ agāt in ipm. Veꝝ cū virtute debili ꝓp lōgitu
dinē viaꝝ ⁊ multitudinē passionis in vijs.

¶ In solone ꝯtinuitatꝫ aut est fluxus sanguis ⁊ vocat eruptio san-
guinis ex mery. aut est sanies ⁊ sunt parua in respectu ⁊ vocāt vl-
cera. Prio ḡ ꝑme dispōnis ponit curam. Scđo scđe. ibi (Qñq3.)

Vlt ꝙ Aui. totū suū librū mēti hēat vel habuerit. qđ eni nōdū ha-
buimꝰ dicit sciuisti. ⁊ hoc est scitū ex fen hac caplo de vomitu. qđ
ergo scire debemus dicit sciuisti. ⁊ hoc multotiēs est in Aui. toto.
Prio ḡ ponit modū medicinaꝝ ⁊ modū exhibitionis. Scđo remo-
uet dubiū. ibi (Quāuis.) ¶ Dubiū qđ remouet ē h. dicit ꝙ non de-
bēt ꝓpelli medicie ad stōchū. Diceret aliqs: imo q2 cū trāsierit
ad stōchū ⁊ post ad epar: ⁊ iteꝝ reuertūt p venas veniētes ab epa
te ad stōchū. Dic ꝙ q̄uis h sit tñ debiles sūt qñ reuertunt ꝓp mul
tā actionē quā mēbra in illas fecerūt ⁊ ꝓp longam viam.

¶ De vlceribus mery. Cap. 12ᵐ.

Quandoq3 accñt vlcera in mery ⁊ scissura ac-
cidente in ipso aut ꝓpter apata que erūpan
tur in eo: aut ꝓpter humores acutos trāseun
tes in ipso cū fit vomitus ⁊ similia ⁊ non elō-
gatur quin eueniant cum est catarrus.

¶ Ponit primo cās vlceꝝ. Scđo signa. ibi (Iā ostēdimus.) Tertio
curam. ibi (Si fuerint.) Patent cause vlcerum.

¶ De signis ipsoꝝ. Cap. 13ᵐ.

Iam ostēdimus in caplo vlcerum stomachi
drīam iter vlcera stōchi ⁊ vlcera mery. Illic
ergo ꝓpedant. Veꝝ significatiōes ꝙ in me-
ry ē vlcus ⁊ nō apa sūt ꝙ deglutitio in apa-
te ipedit cū magnitudie bucelle ⁊ quātitate eiꝰ plus q̄
ipediat cū qlitate ipsiꝰ ex acuitate aut acetositate aut
stipticitate. Veꝝ ſm diuersitatē qlitatꝫ in ea diuersifi-
cat in vlceribꝰ ipedimētu3. Et fortasse manatio eqlis
quātitatꝫ nō ipedit ⁊ parua q h3 qlitatē dñantē ipedit
ita vt nō penetret: ꝓpterea q2 cōprimit ip3 sua quātita
te: s3 affecta qlitate forti ipedit ⁊ dolorē facit. Et illiꝰ
qdē cui accidit vlcus a plaga añcedēte a cura fit diffi
cilis ⁊ est super extremitatem mortis ſm plurimū.

¶ Signa dicit ꝙ posuit. s. post in hac fen. signū tñ distictiuū qđ vult
ponere Aui. est hoc. nā q h3 apa ledit in trāsglutitiōe a re q come-
dit potiꝰ vt quāta q̄ vt qlis vel vt acetosa vel salsa vel acuta ⁊c. s3
hñs vlcus ledit potiꝰ a re vt qlis: q2 vt acuta ⁊c. ⁊ nō vt quāta: imo
res multa ⁊ leuis ptrāsit qñq3 sine nocumēto. Dicit post ꝙ q h3 vl
cus ꝓp plagā que ꝑcessit. s. q2 facta fuit plaga ex icisione cu3 ferro
vel pcussione: tūc est ꝓpe mortē ſm plurimū. ⁊ cā est: q2 penetrat
totū mery cū sit ad extra ⁊ ꝑsumit magna: ⁊ ideo fere mortalis est
cū tollat deglutitiōis actū. si enim deglutit auget ⁊ nō cōsolidatur
plaga. si nō deglutit morit ⁊c. ⁊ iō periculum magnum est.

¶ De cura. Cap. 14ᵐ.

Si fuerit in mery vlcera nō in potu tribuemꝰ
medicinas ꝯsolidatiuas illoꝝ vlcerū subito
sic facimꝰ cū volumꝰ in potu tribuere medici-
nas vlceꝝ stōchi ⁊ alioꝝ: imo idigemꝰ in illis
medicinis vt demꝰ eas ad potādum paulatim: ⁊ vt eli-
gamus eas grossas viscosas aut eis misceamꝰ viscosa
⁊ grossa. Et cā in hoc est: q2 medicine nō morant sup
mery neq3 figunt: imo transeāt ⁊ separant. Cūq3 sepa
rant in potu ⁊ nō potāt subito obuiāt faciēdo obuia-
tionē: qre efficiūt operatiōe3 post opationē. Cū ergo
iuiscant adherēt suo itinere ⁊ figunt ⁊ nō separant su
bito. Illaꝝ vō medicinaꝝ substantias dicemus in ca-
pitulo vlcerū stomachi. ipse enim sunt ille.

¶ Cura eius plana ⁊ excusatio quā ponit Aui. ⁊c.

¶ De signis cōplonū nālium stōchi. Cap. 15ᵐ.

Signa cōplexionis calide nālis in stomacho
sunt ꝙ bñ digerit cibaria fortia sicut carnes
vaccinas ⁊ anserias ⁊ alia: ⁊ ꝙ corrūpunt in
ipso cibi subtiles leues sic caro pulloꝝ ⁊ lac:
⁊ ꝙ ipse recipit cibos qui sunt calide cōplexionis me-
lius: ⁊ ꝙ digestio vincit appetitum.

¶ Determinauit

Determinauit superius Aui. de dispōnibꝰ mery: hic determinat de dispōnibꝰ stōchi. Et p̄ ponit signa nāliū cōplexionū stōchi. Secūdo determinat de dispōnibꝰ eius nō nālibus. ibi (Stomacho.) ⁋ Prima in q̄tuor ſm ꝙ q̄tuor sunt stōchi nāles cōplexiones. Primo ḡ ponit signa calide cōplexionis. Scđo fride. ibi (Signa cōplexionis frigide ⁊c̄.) Tertio sicce. ibi (Et signa cōplexionis sicce ⁊c̄.) Quarto humide. ibi (Et signa cōpl'onis humide ⁊c̄.) Cōsiderandū ꝙ stōchū calidū bene digerere cibaria: pōt itelligi dupl'r. Uno mō bene quo ad digōnis formā: ⁊ h̄ mō eiꝰ nō est bona digō cū talis digō sit stōchi tēperati. Scđo mō pōt intelligi ꝙ bene digerat: q2 sit fortis digōnis: ⁊ h̄ mō est verū: q2 cibaria grossa bene digerit pp̄ forte ⁊ acutā ipsiꝰ caliditatē: ⁊ ideo corrūpit subtilia: q2 ꝯuertunt in fumū pp̄ forte agēs sicut ligna pauca multuz sicca in forti igne: ⁊ recipit cibaria calide cōplexionis melius. ⁊ cā est: nā moderata discrasia nālis ꝯseruat a simili: ⁊ q2 ꝯſuatio fit per res ḡdus eq̄lis: apparet ꝙ ista calida debēt esse in ḡdu eq̄lia. digō vincit appetitū: q2 plus pñt digerē q̄ȝ appetūt. s. de cibo. Considerādū ꝙ fames siue appetitꝰ ad cibū cātur plus a frido q̄ȝ a calido: ⁊ h̄ supponat ad p̄ns. digō aūt a frido nō fit sed a calido: ⁊ iō isti sunt fortꝭ digōnis ⁊ ꝑui appetitꝰ: lȝ. n. in eis multa fit resol'o: tñ resol'o nō est īmediata tota cā famis: sed potius friditas: vñ appetitꝰ mag̃ fit a frido. vñ lȝ ex eis multū resoluat: multū tñ aliūde nutrimētum attrahūt pp̄ caliditatē. Cōsiderādū ꝙ Gal'. in thegni. z. tex. cōmē. 3. trac. de vētre. dicit. in signis huiꝰ cōplexionis ꝙ neq̄ȝ a fridis nocet ſm moderatū vsum. Cā aūt pp̄ quā. A. h̄ non dixit est: q2 volebat ponere signa sumpta magis a calida cōplexione stōchi ſm se vt calida est. calidus aūt stomachus iuuat sibi similibꝰ vt calidis: sed si frigidis iuuet hoc nō est ſm se: sed aut cū volumꝰ ad tēperamentū perducere aut cum volumus lapsum ꝓhibere.

Et signa cōplexionis fride nālis sunt vt nō sit in appetitu diminutio: ⁊ sit in digōne diminutio: q̄re nō digerit nisi cibaria subtilia leuia: ⁊ vt sit melius recipiēs cibaria que sunt frigide complexionis.

Ponit hic Auicē. signa stōchi frigidi ⁊ sunt: q2 appetitꝰ. s. cibi nō est diminutus ⁊ non dixit bonus: vt dixit Gal'. z. thegni tex. cōmē. 4. trac. de vētre: q2 ꝓprie iste appetitꝰ bonus dici nō pōt cū digōni nō ꝓportionet: est ḡ nō diminutꝰ: īmo additus respcū sue digestiue: ⁊ hoc ꝓpter friditatē cōplexionis: ⁊ cibaria leuia digerit et recipit melius: q2 fride cōplexionis sunt. s. sibi in gradu similia. et similiter intelligendum ꝙ a calidis moderatis iuuat.

Et signa cōplexionis sicce nālis sunt ꝙ sitis multiplicat in ꝯsuetudine ⁊ sit ꝯtētus pauca quātitate potus ⁊ aduenit nausea ex q̄ȝtitate plurima ⁊ est stomachus recipiens cibos plurime siccitatis melius.

Ponit hic signa cōpl'onis sicce ⁊ sunt sitiētes: cā est pp̄ siccitatē exiccantē humidū: q2 mag̃ exiccabile est. tale aūt hūidū est subtile. Et ēt alia cā: q2 isti facil'r iflāmant. sunt enim sicci cū tēperātia actiuar: ⁊ iō in eis lima caloris est vt siccitas: vñ facilius sūt apti ab eadē cā iflāmari ſm stōchū q̄ȝ habētes stōchū humidū cū illud calidū qđ habēt sit mag̃ acutū: multiplicat ḡ sitis ꝯsuetudine eis. Sunt tñ isti ꝯtenti pauca potus quātitate: ⁊ hoc q2 a leui cā sitiȝ incurrunt: ⁊ iō leuē potū expetūt: ⁊ lȝ sepe sitiāt sed aduenit eis nausea ex q̄ȝtitate plurima. ⁊ cā est: q2 isti đ se ⁊ eoꝝ nā sicca appetūt. si ḡ appetūt humida hoc est ꝓpter sitim: ⁊ illa fit a leui cā: ⁊ ideo pauca cā humiditatē aut potū appetūt: quātū ḡ superāt illa ītātū grauant ⁊ nauseant. recipit aūt melius siccos cibos: ⁊ hoc ꝓpter naturalē cōplexionē siccaȝ esse. Et cōsideret ꝙ dixit. recipit cibos plurime siccitatis. Et de humido idē dicit. Et de calido ⁊ frido nō dixit. recipit cibos plurime caliditatꝭ aut plurime frigiditatis. Et causa est: q2 iste sūt qualitates passiue: ille aūt actiue: vnde de intentione magis agent qđ de passiuis sic non contingit.

Et signa cōplexionis humide nālis sunt ꝙ sitis est parua cū tolerātia potꝰ plurimi ⁊ securitate a nausea: ⁊ stomachus est recipiēs cibos humidiores melius.

Dixit ꝙ humidi stōchi sitis est parua. s. q2 tardus euētus: ⁊ q2 in se parua: q2 cū ī istis nulla sit cā sitis: q2 nec siccitas nec caliditas tñ obtusa sit ab humido ⁊ pp̄ similitudinē ferūt plurimum potū.

Notandū ꝙ Aui. derelinquit determinare de signis cōpositaꝝ cōplexionū stomachi naturaliū dās hec intelligere ex simplicibꝰ.

Cōsiderandū ꝙ stomachꝰ quātū ad extrinsecā tunicā est calide ⁊ humide cōplexionis magis: sed quātū ad itrinsecā frigide ⁊ sicce cū sit neruosus: ⁊ ideo in sūma eius nālis cōplexio ad frigidū ⁊ siccum declinat: q2 maior eius tunica frigida ⁊ sicca intrinseca est hmōi: vt. 5. de iuuamētis mēbroꝝ a Gal'. dicit. ca. z.

De egritudinibus stomachi. Cap. 16m.

Stomacho accidūt quādoq̄ȝ egritudies malitie cōplexionis. xvj. pure ⁊ facte cū mā sanguinea vel cholerica cū spēbus suis: aut flegmatica vitrea aut subtili natāte aut habēte ebullitionem: aut flegmatica acetosa aut salsa: aut materia melancholica acetosa aut pontica.

Determinatis signis naturaliū cōplexionū stomachi: nūc Auicē. intēdit ꝓsequi de egritudinibꝰ eius. Et p̄mo determinat de egritudinibus stomachi in generali. Scđo in speciali. ibi (Significant ipsam sitis.) ⁋ Prima in duas. Primo determinat de diuersis stomachi egritudinibꝰ ⁊ causis. Scđo de signis dispōnum stomachi. ibi (Res ex q̄bus.) ⁋ Prima in tres. Primo p̄mittit diuersas egritudines que stomacho eueniunt. Scđo de eoꝝ causis exequit. ibi (Et malitia q̄dem cōplexionis.) Tertio ponit quēdā cañ. cōem ad curā stomachi in egritudinibꝰ addēs quedā. ibi (Et scias.) Egritudines que pñt accidere stomacho sicut alijs mēbris organicis sunt tres in gñe. s. egritudines cōplexionales egritudines cōes et egritudines instrumētales facte in nā officiali. Primo ḡ enumerat egritudines cōplexionales ⁊ diuersitates malarū cōplexionuȝ adueniētiū stōcho. Scđo enumerat egritudines cōes. ibi (Et accidunt.) Tertio enumerat factas in instrumentali nā. ibi (Et accidit ei ex egritudinibꝰ.) Cōsiderādū ꝙ. A. dixit. aut cholerica cū speciebꝰ suis. q2 nulla spēs cholere est que ad stōchū nō possit ꝯfluere: īmo quedā spēs cholere in eo ḡnant vt cholera prassina: sȝ ponēs spēs flegmati enumerat modos de q̄bus itelligebat. Omisit aūt aliquē modū flegmatis vt flegma gipseū: q2 hoc in stōcho inuētionē nō hȝ. Simil'r enumerans modos mel'ie posuit duos modos ex saporibꝰ in q̄bꝰ fere oīs melācholie spēs ꝯuenit: q2 melancholia aut est acetosa pura aut acetosa acris aut pontica.

Et accidūt ei apostemata ⁊ accidūt ei vlcera ⁊ resolutio singularis ⁊ que currūt via eoꝝ ex causis intrinsecis ⁊ extrinsecis sicut casu ⁊ percussione. Et q̄ñq̄ȝ tolerat disruptionē ⁊ nō interficit statim: ⁊ q̄ñ peruenit vltime resolutio ad hoc vt disrumpat corpus stomachi: tunc patiens moritur. Inquit Hippo. omnis cuius disrumpitur stomachus moritur. Et quandoq̄ȝ accidit ei raritas texture in villis suis: ⁊ quādoq̄ȝ accidit ei vehementia spissitudinis.

Cōsiderādū ꝙ egritudo pōt dici cōis: aut ex parte nāe in qua fit: ⁊ hoc mō sola solutio ꝯtinuitatis est morbus cōis. Alio mō ex pte aggregatiōis ⁊ cōpōnis pluriū morboꝝ: ⁊ hoc mō apostema morbus cōis dr̄. His ḡ duobꝰ modis accipiēdo morbū cōem determinat de morbo cōmuni. Cōsiderandū ꝙ stomachus aut hȝ solutionē magnā ⁊ statim tūc interficit: q2 membrū nobile est ⁊ principiū digōnis cibi pro toto corpore quo ablato vita stare nō pōt: sȝ si solutio singularis nō sit magna ⁊ tamē perforet adhuc iterficit sed nō sic cito: sed si nō perforet videt sentire Gal'. ꝙ in intrinseca tunica facta cū sit carnosa possit ꝯsolidari in cōmē. illius afor. 18. 6e parti. Uesicam incisam. in quo afor. est auctoritas Hippo. quā Auicē. hic allegat. Dixit aūt disrumpit vt per hoc insinuet magnā fore solutionē ꝯtinui illius. Considerādū post ꝙ villi stomachi nō solū debēt habere ꝯtinuitatē eis ꝓpriā que incedit ſm longitudinē cuiusq̄ȝ villi: sed debēt habere ad fixionē cōtexturā cōgruā vniuscuiusq̄ȝ alterius: ⁊ hoc iter se ⁊ oēs adinuicē: ⁊ forsan ꝙ hec textura est potius pertinens ipsis vt participēt natura officialis membri q̄ȝ vt participent natura mēbri cōsimilis: sed de hoc non est cura. Cum ergo textura illa elargat: tunc fit quidā modus solute ꝯtinuitatꝭ: vnde pōt raritas texture morbꝰ solutionis ꝯtinuitatis dici: lȝ ſm aliā ꝯsiderationē pōt dici morbꝰ situs. sed quādo densat ēt pōt dici morbꝰ solute ꝯtinuitatis iquātū vna pars alterā densando ꝯtinuū soluit sicut facit fridū vt sumit. 4. de simpli. medi. ca. 3. lȝ etiā morbus situs possit dici. fere. n. nullū est cōsimile mēbrū qđ nō sapiat aliq̄d de nā officialis: vt Auer. z. colliget. ca. 3. Cōsiderans ergo Aui. raritatē texture ꝙ possit poni iter morbos solute ꝯtinuitatis stomachi dixit. ⁊ que currunt via eoꝝ. vel dixit hoc ꝓpter excoriationes ⁊ fissuras ⁊ pustulas vlceratiuas.

Et accidit ei ex egritudinibus creationis in quātitate vt sit magnus valde aut paruus valde. Et ex egritudinibus figure vt sit: verbi gratia vehemētis rotūditatis. Et ex egritudinibus asperitatis ⁊ lenitatis vt

fit vehemētis lenitatis lubricus. Et ex nocumēto fit⁹ vt sit situs eius. v.g. vehemētis apparitionis ad exteriora. Et qñqз accidit ei etiā oppilatio in villis suis ꝛ oppilatio in meatib⁹ stōchi ad epar ꝛ ad splenē: ꝛ accidit sanguinolēta egestio si fuerit istud in vijs epatis: ꝛ paruitas appetitus si fuerit istud in vijs splenis. Et quādoqз accidunt in stomacho ventositates ꝛ inflatio causa ciborū ꝛ causa debilitatis sue in seipso ꝛ nos faciemus ad illud caplm singulare.

¶ Cōsiderādū ꝙ iste egritudies pñt dici creatiōis dupliciter. Uno mō creatiōis. i. a gnōne inherētes: ꝛ hoc veritatē hēre pōt ꝓpterea qꝛ saltē q̄titas figura ꝛ situs sūt dispōnes stōchi nāles: qꝛ insunt mag̃ ex ꝑncipijs gnōnis q̄ꝫ ex tpe: cū ꝓprie stōch⁹ ex accidēte non possit fieri maior vel minor alterius figure vel situs q̄ꝫ sit a nā nisi raro. Alio mō pñt dici egritudines creationis. i. cōpōnis vt egritudines facte in nā organica. ¶ Propter qđ ꝯsiderādū ꝙ nā creature pōt duplr̃ accipi. Uno mō ꝓprie: ꝛ sic distinguit̃ ꝯtra naturā q̄titatis numeri ꝛ situs. ꝛ solū ꝯtinet sub se q̄tuor spēs. s. figurā viā receptaculū ꝛ suꝑficiē: ꝛ h̄ mō nā creatiōis nō sumit̃ hic: qꝛ falsus eēt text⁹. A. cū dicit. accidit ei ex egritudinib⁹ creationis in q̄titate ꝛc̃. qꝛ egritudo q̄titatis non est egritudo creationis. Alio mō pōt accipi nā creationis large: vt cōiter se hꝫ ad oēm nām officialē: ꝛ hoc mō sumit̃ hic. vocant̃ aūt nāe officiales nāe creatiōis: ꝛ per ꝯñs egritudines in eis: qꝛ ꝓprie harū nārum pōt dici potius creatio q̄ꝫ per trāsmutationē gnō cū ille nāe sint figura quantitas numerus ꝛ situs. In istis aūt ꝓprie ꝯrietas nō est: aut saltez nō sic̄ in q̄litate ꝛ cōplexione que nā ꝯsimiliū est. ¶ Cōsiderādū ꝙ Auic̄. tacuit numeri egritudines: qꝛ in stōcho morbus in numero addito nāli nō fit cū sit in quātitate situ ꝛ figura. ¶ Cōsiderādū post ꝙ oppilatio fit aut in vijs epatis. i. ab epate ad stōchū: ꝛ tunc fit egestio sanguinis. ꝛ cā est. mamille vene veniūt a ramis venarū porte vt supra p° cañ. fen. 1. cū ḡ fit oppilatio reuertit̃ sanguis ad venas illas ꝛ egredit̃ per intestina: ꝛ fit sanguinis egestio: ꝛ ēt fit stomachi debilitas cū nō hēat nutrimentū. ¶ Apparet. falsitas expositionis Alberti qui dicit ꝙ intelligit̃ de oppilatione venaꝝ gibbi epatis. Et rō est cū dicit: qꝛ oppilatio cōcaui facit egestionē chilosam. Sed sermo hic est corrupt⁹. Ampli⁹ venarū que ab epate ad stōchū portāt nutrimētū. s. sanguinē: ꝛ sunt a ꝯcauo. Aut fit oppilatio in vijs splenis. i. a splene ad stōchuз: qꝛ inter eos est via que portat melācholiā vt excitet appetitū vt supra de humorib⁹ ꝑmo cañ. fen. 1. ꝛ infra fen. 15. Cū ergo fit oppilatio ibi minorat̃ appetitus. fit qñqз inflatio cā amboꝝ. s. epatis ꝛ splenis de quo facit capitulum in quinto tractatu huius fen ꝑmo capitulo.

¶ Et malitia qdem complexionis in stomacho quandoqз fit ex causis extrinsecis: scilз ex calore ꝛ frigore ꝛ aliorum ab ambob⁹. Et quandoqз fit ex causis intrinsecis. Et ex egritudinib⁹ qdē stomachi sunt quedam que cōmouent̃ in calore vehemēti: aut ꝓpterea ꝙ ipse adiuuat eū in attractione materierū malarum ad ipsum: aut qꝛ adiuuat caliditatē eius ad resoluēdā materiaз in ipso malo adiutorio nō naturali resoluēte ipsam ad formam non naturalē.

¶ Exequit̃ Aui. ad declarandū egritudinū causas. ¶ Ad cuius euidentiā ꝯsiderandū ꝙ Auicē. nō ponit causas ꝛ modos egritudinū creature factarū in quantitate figura ꝛ situ: qꝛ ille egritudines vt dicebat̃ habēt causas in ꝑncipijs gñationis: sed exequit̃ de causis malarū cōplexionū: ꝛ qꝛ in hoc tractabat causas male cōplexionis māles vel efficiētes que sunt humores currētes ad stomachū aut in eo gñati: ꝛ ideo simul cū hoc erunt in gñali inuestigate cāe apostematū ꝛ oppilationū: cū iste egritudines ab illis humoribus fiant. Et hoc etiā poterūt haberi cāe egritudinū stomachi factarum in superficie ꝓpter illud qđ diuersus modus male cōplexionis ꝛ diuersa mā pñt esse cā lubricitatis ꝛ asperitatis in stōcho. Exequit̃ etiā Auicē. de causis cuiusdā dispōnis stomachi quā etiā in solutā ꝯtinuitatē ꝫm quid reducebamus. s. de causis relaxationis texture stōchi. Nō aūt exequit̃ de causis alioꝝ modoꝝ solute cōtinuitatis: qꝛ solutiones ꝯtinuitatis facte a causa extrinseca note sunt. facte aūt a cā intrinseca cū habeāt pro cā humores ad stomachū currentes rodentes vel vlcerātes erūt tūc note ex determinatione modoꝝ māerū fluentiū ad stomachū. Primo ḡ Auicē. ꝑmittit q̄dā diuisionē cārū male cōplexionis declarās quasi vnū membrū addēs quedā. Scđo exequit̃. ibi (Et qñ est cū mā.) ¶ Cōsidera tñ ꝙ cū vehemēti calore extrinseco vel itrinseco cōmouētur qñqз egritudies stomachi sicut cū vehemēti frigore cōprimēte ꝛ densante. expressit aūt magis de calore: qꝛ videbat̃ forsan magis alienū ꝙ egritudines stomachi in calore mouerent̃.

¶ Et qñ est cum materia: tunc non euacuat̃ quin aut sit cū materia imbibita in corpore ipsi⁹ submersa aut adherens super corpus eius aut effusa in concauitate ipsius. Et quādoqз est humor inuētus in ipō generatus. Et quandoqз est effusus ex mēbro alio ad ipsum sicut effundit̃ ex cerebro cū catarro calido aut fridor calefit ꝑꝑ ipm cōplexio stomachi aut infrigidat̃ ꝛ declinat ad cōplexionē eius qđ descendit ad ipsum.

¶ Hic exequit̃. Ad cuius euidentiā ꝯsiderādū ꝙ Aui. volēs declarare ꝑdictos modos egritudinū stōchi de qb⁹ explicite exequit̃: hꝫ ꝑmo declarare cās ꝛ modos cārū: hꝫ ēt declarare diuersuз modū lesionis opōnū stōchi a ꝑdictis morbis ꝛ causis. Primo ḡ Aui. declarat diuersitatē cārū dispōnū stōchi ꝑdictaꝝ. Scđo declarat modū diuersuз nocumēti a ꝑdictis morbis: ostendēs qūo diuersimode pōt stōch⁹ in suis operationib⁹ ledi. ibi (Et oīs cōplexio debilitās suꝑflue.) ¶ Prima in tres. Primo declarat modos intrinsecarū cāruз male cōplexionis: ꝛ per ꝯñs morboꝝ alioꝝ q ex illis causis accidere pñt. Scđo ostēdit cās alterius dispōnis stōchi de qua exequit̃. s. raritate texture. ibi (Et qñqз accidit stōcho.) Tertio enumerat modos aliarū cārū extrinsecarū mag̃ que sunt cāe egritudinū stōchi. ibi (Et cā egritudinuз.) ¶ Prima in duas. Prio ponit diuisionē cārū māliū intrinsecarū. Scđo exequit̃. ibi (Sicut effundit̃.) ¶ Ad huius scđe ptis euidētiā notādū ꝙ ex diuisionib⁹ quas ꝑmisit Aui. vna est alia ꝑncipalior vt hec: aut ꝙ mā gñat̃ in stōcho aut effundit̃. ꝛ vtraqз aut est imbibita ꝛc̃. Scđm ergo primā diuisionē ꝑmo ostēdit modos materierū effusarū ad stōchuз ꝛ mēbra a qb⁹ effundit̃ ꝛ cās effusionis. Scđo ostēdit modos materierū in stomacho generatarū cōparās ad modos māerū effusarū. ibi (Et plurimū qđ inuenit̃.) ¶ Cōsiderandū aūt in effusionibus materierū tria. s. mēbra a qbus materie fluunt ad stomachū. Scđo ostendit causas multas in fluxu illarū. ibi (Et qñqз adiuuāt illud.) Tertio ostendit diuersitatē materierū quarūdā effluentiū ꝛ cās. ibi (Et cā in effusionib⁹.) ¶ Mēbra a qb⁹ materia ad stōchū fluere pōt sunt cerebrū fel epar ꝛ splen. Quatuor ergo facit ꝫm ꝙ quatuor sunt hec mēbra. Scđa ibi (Et similr̃.) Tertia ibi (Et qñqз effundit̃ ad ipm ex epate.) Quarta ibi (Et qñqз.)

¶ Et similiter quādoqз effunduntur ad ipsum ex felle humores ad stomachū cholerici: ꝛ illud in quibusdā in quibus creantur vie plures ex felle ad stomachum loco aduent⁹ sui ꝫm plurimū ex felle ad itestina: quare effundit̃ ad stomachū illud qđ opз vt effundat̃ ad intestina. Cūqз ꝓlongant̃ faciunt accidere salsi ꝛ acuti qui sunt ex eis in stomacho vlcera ꝛ frigidi ꝛ isipidi lenitatem ꝛ lubricitatē. Et quādoqз peruenit eoꝝ impressio ad primū intestinum eoꝝ que sequunt̃ ipsum. Sed corruptio appetitus ꝛ alistimbre in ipso est res prima. Sunt enim quidā homines in quibus creatur illud ꝫm contrariū consuetudinis ꝛ ꝫm cōtrarium illius qđ diximus in anathomia ꝛ ꝫm diuersitateз eius qđ est plurimū in creatione venarum venientium ad stomachum ex felle. Et quādoqз effunditur ad ipsuз ex epate ꝛ ex felle in quibusdā in quib⁹ creatur ex felle via magna ad stomachū: quare effunditur in ipsuз illud qđ erat necessarium vt effunderet̃ ad intestina. Et quādoqз effundit̃ ad ipsum melācholia ex splene etiā sicut faciaз te cognoscere. Et plurimū qđ ad ipm effunditur est cholera ex epate.

¶ Ista ꝑs hꝫ duas. Prio ostēdit qūo a felle effundit̃ qñqз materia cholerica. Scđo quedā declarat. ibi (Cum ꝓlongat̃.) ¶ Illa que declarat sunt duo. Primū quid faciunt humores qui fluunt in stomacho per catarrū descendentē a cerebro: ꝛ quam partē stomachi plus ledunt ꝛ quā operationē prius impediunt. Scđo quomō

est ꝙ a felle ad stomachū cholera fluit. ibi (Sunt enī qdā hoīes.)

¶ Humores qdē a capite veniētes in stōchū p̄us corrūpūt appetitū ⁊ alistimbre. i. bonitatē digōnis: q2 p̄us in stōcho in parte superiori occurrūt. Eadē verba Gal. 6. de regi. sani. illo cap̄. Tēpus vere iam. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ lz a capite ad stomachū māe fluāt: raro tamē cholera a capite ad stōchuz venit: vt Gal. 2° de cōplexionib⁹ ca. 6. ¶ Cōsiderādū post ꝙ lz a poro felleo nāliter cholera deriuat̄ ad ieiunū: in qbusdā aūt creat̄ qdā subtilis porus ad fundū stomachi: vt Gal. 2. cōplexionū ca. 6. ⁊ ĭfra. cū ḡ porus ille magnus tēdit ad fundū stomachi aut ille qui ad stomachuz vadit est maior illo qui vadit ad ieiunum: tūc ɔtra nālē ɔsuetudinē cholera ad stomachū trahit̄. ⁋ Cū dicit. Et plurimū qd̄ ad ip̄m effundit̄ ex epate est cholera. ⁊ ille est bonus intellect⁹: q2 ab epate ad stomachū vtplurimū cholera vt quid superfluuz transit: nō aūt aliquis alioꝝ humoꝝ. Sanguis enī qui ex epate vadit ad stomachū vadit ad nutriēdū nō in modū superflue effusionis. Uel posset legi sicut iacet ꝙ id qd̄ plurimū effundit̄ ad stomachū est cholera ex epate plus. s. q̄z aliquis humor ab alijs mēbris. Et causa est p̄mo q2 epar magis aliquo mēbro attingit stomachū cuz suis pēnulis multum cooperiat: humor ergo qui in epate subtilis est faciliter per resudationē ad stomachū ire potuit. facilius dico q̄z multa melācholia ex splene aut q̄z multū flegma ex capite. Scd̄a causa est: q2 mediante felle in quibusdā sibi alligat̄ ⁊ in omnib⁹ mediantib⁹ venis ramificat̄ a vena porte: vtplurimuz ergo humor qui transibit ad stomachū erit ex epate: ⁊ q2 humor q ex epate magis apt⁹ est ad cursum ⁊ motū est cholera: ideo maxime trāsibit cholera.

Dubm 1m ¶ Sed tu. d. imo videt̄ ꝙ a cerebro plus recipiat materiā stomachus: q2 semper videmus illū vtplurimuz aggregare flegma. tale aūt distillat sibi a capite. ⁋ Dōm ꝙ a capite venit plus ad stomachum de flegmate: raro aūt alius humor: sed ꝙ a capite plus recipiat q̄z ab epate: hoc forsan non verificat̄: q2 caput magis a stomacho distat q̄z epar: etiaz q2 lz a capite descendat materia plus recipit̄ in partibus pectoris ⁊ oris q̄z in partibus stomachi cuz illi magis appropinquēt: ⁊ q2 pectoraliū caliditas iuuat ad eliquationem ⁊ attractionē flegmatis descendentis. ⁋ Ad id aūt qd̄ dicitur in ɔtrariū ex Auicē. dico ꝙ nō est necessarium ꝙ id veniat a capite: sed in ipsomet pōt aggregari.

Dubm 2m ¶ Diceret etiā quis cū stōchus a toto corpore possit recipere materiā: cur Auicē. de hoc nō dixit. ⁋ Dōm ꝙ si a reliquo toto corpore stomachus posset materiā recipere: hoc est maxime mediāte epate: vnde ꝓnosti. 2. 13. cōmē. stomachus ɔtinuat̄ cū omnib⁹ mēbris mediante epate ⁊ recipit superfluitates oīum membroꝝ mediante ipso. Et q2 Aui. fecerat mētionē de fluxu materierū ab epate ad stomachū: ideo hoc ĭtelligi dedit: ⁊ per id ēt qd̄ post dicet.

¶ Et quādoq3 adiuuāt ad illud cause que sunt in stomacho sicut dolor vehemens cōpressio ⁊ tarditas cibi ⁊ debilitas virtutis eius expulsiue. Et quādoq3 est causa in eo ira aut tristitia aut passio aīalis ex eis que mouent materiā ⁊ effundūt eam ad stomachū ⁊ facit accidere mordicationē que nō remouet̄ nisi vomitu. Et quādoq3 effundunt̄ ad ipsum cū huiusmodi motibus ⁊ ꝓprie dolore humores virulenti precipue cū fuerint in illis partibus vlcera. Et cum hoc quādoq3 effundit̄ ad ipsum melancholia etiam.

¶ Quomodo dolor sit attractionis causa nihil ad presens: scimus tamē ꝙ attrahit. Et cōpressio. i. cōstrictio. Et tarditas. s. oblationis cibi. Et debilitas. i. paucitas cibi. Et similiter passiones aīales que mouēt ad interiora materiā aut que interius faciūt inflāmationē sicut tristitia cogitatio ⁊ ira. Ex qbus sumit̄ verificatio eius qd̄ supra caplo de cura syncopis facte ab accidētibus aīe dicebatur: cū in eius cura vomitus p̄cipiebat̄. Effundunt̄ autē humores virulenti in fame ꝓpter id qd̄ stōchus vehemēter attrahit a mēbris. Sinunt aūt mēbra potius ab eis ad stōchū trahi superfluos humores q̄z bonos. vnde fen. 3. p̄mi cañ. tolerare famē stomachū putridis replet humorib⁹. Qñq3 aūt effundit̄ ad ip̄m melīa in huiusmodi motib⁹: ⁊ hoc est cū ipsa abundauerit in corpore: sed ꝓpter grossitiē ⁊ congelationē nō mouet̄.

¶ Et cā in effusionib⁹ melīe ad ip̄m est multitudo melācholie aut debilitas stōchi: ⁊ cāe multitudinis melācholie sunt ex eis que tu scis. Et cā effusionis sanguis ad ip̄m est multitudo sanguinis ⁊ cōmotio ei⁹ in mēbro nobiliore eo vicinitate ei⁹ in latē suo sic̄ est epar: aut supra ip̄m sicut est cerebrū: cū ex ip̄o effundit̄ sanguis ad guttur ⁊ mery ⁊ penetrat ad stōchū ⁊ virtutis ipsius expulsiue debilitas adiuuat ad recipienda oīa que effundunt̄ ad ip̄m. Et ex causis fortib⁹ in effusione sanguis ad ip̄m ⁊ ad alia est retentio cursus menstruoꝝ ⁊ sanguis hemorroidaruz aut sanguinolente egestiones aut dimissio exercitij cōsuetiui vel ĭcisio mēbri: q̄re supabūdat illd̄ qd̄ nā p̄parauit ei ex mā ⁊ indiget expulsione Et qñq3 expellit̄ ex via stōchi ⁊ euomitur sanguis. Et scias ꝙ debilitas stōchi est cā fortis in effusione eius qd̄ effundit̄ ad ip̄m.

¶ Hic ostendit diuersas materias fluentes ⁊ causas. habuit autez hic ostēdere de melācholia ⁊ sanguine: q2 de flegmate dixit ꝙ venit a cerebro ⁊ adhuc de eo dicet. De cholera autem multa dixit. Op3 ergo ꝙ ostēdat causas fluxus melācholie. Et scd̄o sanguinis ponens nihilominus causas generales in fluxu materierū ad stomachum. ibi (Et causa effusionis sanguinis.) Qd̄ membri abscisso possit facere sanguinis cursum Gal. sentit. 6. de accidēti ca. 2. ⁊. 7. terapē. 10. ca. ⁊ de interiorib⁹. 5. cap̄. 7. cū enī sanguis qui ad membrum abscissuz cōsueuerat ire in epate superat: op3 vel ad stomachum expelli ⁊ deinde vomitu: vel ad intestina ⁊ eijci per ventrē. Debilitas aūt expulsiue stomachi causa est fluxus superfluitatum ad eum ⁊ aggregationis. Est enī expulsiua virtus in mēbro ad superflua depellenda. ipsa ergo debili existente proprias nō expellit superfluitates ⁊ aliorum recipit: vt Gal. 6. de regimi. sani. in fi. ⁊ secundo de febribus cap̄. 5.

¶ Et plurimuz quidem qd̄ inuenitur in stomacho aut generatur ex ipso ex humoribus est flegma. ⁊ causa in hoc est ꝙ chilus est nature propinque flegmati. Cum ergo non digeritur digestione integra non fiunt sanguis ⁊ cholera ⁊ melancholia.

¶ Jam ostēdidit Auicē. modos materierū effusarū ad stomachū ⁊ causas effusionis illarū: hic ostendit modos materierū que maxime generant̄ in stomacho. Et p̄mo p̄mittit qd̄ intēdit. Scd̄o probat. ibi (Et causa in hoc.) ⁋ Scd̄a pars h3 duas. Prio ꝓbat qd̄ dixit. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Sed cholera nō generat̄.) ⁋ Prima in duas s̄m ꝙ duas rōnes adducit. ibi (Et iterū ⁊c̄.)

Dubm 3m ¶ Dubitat̄. nā chilus nō est nāe ꝓpinque flegmati sed sanguini. Ex chilo enim alterato plus fit sanguis q̄z alter humor. ⁋ Dōm ꝙ in chilo est duplex nā. Potētialis per quā est aptus trāsmutari nāli trāsmutatione in formas ad quas ordinat̄: ⁊ hoc modo chilus est nāe ꝓpinquioris sanguini q̄z alteri humori: ⁊ q2 illa transmutatio chili fit in epate: ideo arguit rō ꝙ cū in epate chilus nāliter transmutat̄ plus generet̄ ex eo de sanguine q̄z de alio humore. Alia est natura chili actualis sicut est ipsius modus substātie: ⁊ hoc modo vt sensus ostēdit magis flegmati assimilat̄. Primo qdē in colore: q2 ad albedinē tendit. Scd̄o in substātia: q2 liquiditatē h3 cuz aliq̄ viscositate vel lubricitate: vnde ptisane similat̄ ita ꝙ qdā chilum ptisanariā massaz vocāt. Similat̄ etiā sibi in cōplexione: q2 est diminute caliditatis: lz enī fiat a forti calido alioꝝ mēbroꝝ: calidum tñ mēbri tribuētis formā chilo est calidū diminutū vt est caliduz stōchi. Similat̄ etiā in alio: q2 sicut flegma per quādā decoctionē ĭperfectā fit flegma: vñ per vlteriorē decoctionē fit sanguis sic ⁊ chilus. Non ꝙ velim dicere chilū ad suū esse nō hēre decoctionē perfectam: q2 h3 sicut ⁊ flegma nāle ad sui esse: sed in relatione ad perfectiorē digestionē diminute digōnis dici pōt. Neq3 volo sanguinē prius fieri flegma q̄z sanguis sicut prius sanguis fit chilus q̄z modo sanguis. Generatio aūt nālis humoꝝ saltē simultanea est. sicut ergo q2 alia forma est flegmatis a forma sanguinis: ideo alie sunt dispōnes ꝓpinque generationi flegmatis ⁊ sanguinis. si ergo simul generant̄: vnū ĭpossibile est fieri p̄us alio: lz aūt hoc aliā habeat discussionē. Cū ergo chilus similet̄ in actu flegmati cōtingit ꝙ cū eius in stomacho non cōplet̄ digestio ꝙ ad nām accedat flegmatis nō aūt cholere sanguinis ⁊ melācholie: ⁊ hoc. A. intēdit.

¶ Et iterū ad stomachū nō effundit̄ in plurimis dispositionibus cholera lauās eū sicut abluit intestina.

¶ Assignat hic Aui. aliā cām ⁊ dicit ꝙ stōch⁹ nō h3 cholerā que lauet ab eo flegma ⁊ crudos humores: s3 ĭtestina habēt illā. ¶ Cōsiderādū ꝙ flegma id qd̄ in stōcho reperit̄ nō est flegma nāle sicut flegma qd̄ ĭ venis reperit̄: s3 est flegma alterius modi q2 est nāle habēs subam mucilaginosam: ⁊ qñq3 aquosam ⁊ vitream.

Dubᵐ 4ᵐ ¶Sed dubitari ꝯtingit, qꝛ Aui. ponit ꝙ ad stōchū nō effundit cholera sicut ad itestina: hoc aūt videt ꝯtrariū eiꝰ qđ ipse ponit infra fen. 15. pᵐo cap̄. vbi loquēs de felle dicit. ⁊ hꝫ orificiuꝫ ⁊ meatꝰ ad partē stōchi. Idē videt sentire Rasis trac. pᵒ Almāsoris ca. 19. de forma chisti fellis. Idē ēt Halyab. theo. 3. c. 30. Idē Auer. pᵐo sui collꝫ cap̄. 29. ¶ Oppositū vult Aui. hic ⁊ pᵒ cañ. fen. 4. ca. de iuuamētis vomitꝰ vbi sic dicit. ipse stōchus nō hꝫ qđ ipm̄ mūdet sicut intestina habēt cholerā. Et est snīa Gal. 6. de iuuamētis mēbꝛoꝝ ca. 30. Et rō sua qꝛ timebat ex cursu cholere ad stōchuꝫ festinatio exitus cibi a stōcho anteꝙ digerat. ¶ Dōm ad hoc dubiuꝫ dupl'r. Primo ꝙ in pluribꝰ a felle ad stōchū nō trāsit porus felleus: sꝫ in qbusdā sic ⁊ hoc in paucis. Et ideo dixit Aui. nō effundit in pluribus dispōnibꝰ ⁊c̄. ¶ Uel aliter respōdendū ꝙ si ad stōchū effundit cholera: ipsa nō effundit nisi ad funduꝫ eius: ipsa etiā ⁊ si effundat est pauca. ꝙ aūt effundat ad fundū anathomia mōstrat. ⁊ est snīa Rasis ⁊ Auer. locis p̄allegatis. ⁊ est etiā pauca: qꝛ porus ille subtilis est in cōparatione ad eū qui vadit ad intestina: imo qñ ille porus est magnus qui ad stōchū vadit ⁊ multa currit cholera fit periodicus vomitus cholere oī die vt dictū fuit auctoritate Gal. 2ᵒ de cōplexionibꝰ cap̄. 6. Causa aūt ꝑꝑ quā illa pauca cholera vadit ꝭm quosdā est vt ꝭm ꝙ ad elaborationē cibi auxiliet: qꝛ ꝗ cholera illa est pauca ⁊ qꝛ vadit ad os stōchi inferius non pōt expurgare stōchū abstergēdo eū a suis superfluitatibꝰ. Causa aūt quare illa pauca cholera tendit ad stomachi fundū. nō aūt superius est multa stōchi sensibilitas in superioribꝰ partibꝰ: vñ ex quocūꝙ cholere fluxu euenisset nocumētuꝫ ēt qꝛ circa iferiora stōchi fit digō vt infra. A. c. de cura corruptionis digōnis: ⁊ hinc cessant obiecta.

Dubᵐ 5ᵐ ¶Dubitat post. nā. A. dicit ꝙ intestina habēt qđ ea lauat: vnde minimū de flegmate in eis reperiri deberet: ad sensum aūt videt apparere ꝯtrariū. Et Rasis ponit lib. pᵐo cap̄. 6. de forma itestinoꝝ. ꝙ reperit in eis viscositas qdā sicut stagnatio. ēt ex multo flegmate eoꝝ videmus in eis gñari vermes quoꝝ mā est flegma. ¶ Respōdendū vno mō ꝙ nō oīa intestina habēt illud qđ ea abstergat: sed habēt illud gracilia vt ieiunū: ⁊ ideo in eis minus reperit flegma: imo semꝑ quasi vacuū est ꝓpter cholerā que ibi currit ideo ieiunū dicit. ¶ Uel aliter ꝙ duplex est flegma in intestinis: qđdam in eis fixū adherēs factū ad vtilitatē ⁊ iuuamētū: ⁊ hoc flegma plus est in intestinis ꝙ̄ in stomacho. est enim in eis tanꝙ̄ stagnatio in vase ꝓpterea qꝛ per itestina currunt multa superflua: ne ꝗ ledātur oportuit eoꝝ suꝑficiē tegē cū re que ad lubꝛicitatē tēdit: ⁊ hec est illa viscositas que est sicut gluten: vnde in p̄ncipijs excoriationis icipit apparere: sed hac defensione ⁊ tutela nō eguit stōchus: imo ipediuisset eius digōnē. Aliud aūt est flegma suꝑfluuꝫ magis factū ex chili corruptione: aut catarroꝝ descensione: ⁊ hoc magis reperit in stomacho ꝙ̄ in intestinis ꝑꝑ dictas causas.

¶Sed cholera nō generat nisi in qbusdā intestinis: ⁊ ꝭm plurimū nō effundit ad ipsum nisi ex epate: ꝙ̄uis ipsa generet in stomacho calido qñ inuenit cibū recipientē ꝯuersionē velociter ad fumositatem.

¶Diceret forsan qs: hec cholera que abstergit intestina vnde venit ad ea an generet in eis. ¶ Respōdet Aui. ꝙ cholera nō gñat in intestinis nisi raro: forsan in qbusdā: sed vtplurimū venit ad intestina ab epate: cholera tñ pōt in stōcho generari. ¶Considerādū ꝙ nec in stomacho nec in intestinis cholera vera gñat: sed modi cholere: ⁊ cholere nō nāles. Cū aūt cā efficiens cuiusꝙ modi cholere sit fortis caliditas: qꝛ cholera calida est ⁊ sicca: non pōt aliqs cholericus humor in intestinis generari: ⁊ hoc ꝓpter eoꝝ frigiditatē. sunt eni frigida de se qꝛ neruosa. ⁊ rōne viscositatū illaꝝ sunt ēt frigidiora: qꝛ remota a fonte caloris: qꝛ a corde. sunt ēt frida: qꝛ nō sunt cōpressa a mēbris multe caliditatis: vt est epar ⁊ alia que stōchū multū calefaciūt: ⁊ iō cholera in eis nullo mō gñari pōt: sꝫ stōchus cū hēat fortē caliditatē adurendo cibū aliquē: gñat ex eo rem calidā ⁊ siccā que ꝑꝑ similitudinē ad cholerā dici pōt cholera. nō solū aūt ex cibi inflāmatione gñat in stōcho cholera: veruꝫ ēt ꝭm alios modos dictos ab Auic̄. supra. 1. cañ. cap̄. de humoribꝰ. Generat eni in stomacho cholera prassina ex adustione cholere vitelline: sicut etiā sensit Gal. scđo ꝓnosti. cap̄. de vomitu. cōmen. 39. ⁊ scđo de cōplexionibꝰ cap̄. 6. Generat etiā in stomacho cholera ꝫinaria ex prassina. Alias autē cōtingit ꝙ in itestinis possit esse sic fortis inflāmatio ⁊ adustio: vt contingit quandoꝙ in herisipila intestinorum: ꝙ in eis posset generari cholera: ⁊ hoc voluit Auic̄. cum dixit. nisi in quibusdam.

¶Et qñꝙ accidit stōcho: aut in creatiōe: aut cū ꝑseuerātia egritudinū aut doloꝝ ⁊ malitia regiminis vt fiat corpus eiꝰ laxe texture rare substātie subtilis cutis: q̄re ꝑducit illud ipm̄ ad debilitatē in oībꝰ operationibus suis: ⁊ est necessariū vt curet cum labore.

¶Inuestigatis causis mālibꝰ egritudinū stōchi que ex fluxus fiūt: inuestigat hic Aui. causas cuiusdā dispōnis stomachi de qua suꝑ dixerat. est aūt illa dispositio raritas texture stomachi. Et pᵒ facit hoc. Scđo reassumit causas egritudinū stomachi addēs quasdaꝫ extrinsecas causas. ibi (Et cause egritudinum.)

¶Et cause egritudinuꝫ stomachi sunt oēs cāe egritudinū p̄dictarū extrinsece ⁊ intrinsece: ⁊ ꝓpꝛe sunt ei vt sint cibi tales q necessario faciūt malitiam digōnis: lꝫ stomachus nō sit nisi ꝭm saniorē dispōnū: ⁊ est dictuꝫ in suo capl'o: aut sint pauci valde ita vt ꝑducāt stomachū sanū ad exiccationē ⁊ adunationē: aut multiplicetur vsus medicinarū ⁊ ꝯsuescat stomachꝰ vti adiutorio medicine in oꝑationibꝰ: aut laboret plurimū vomitu ⁊ sol'one vētris ⁊ ꝓpꝛie vomitu: qm̄ ipse indiget motu laborioso nō nāli: ⁊ accidat vt rarificet textura villoꝝ eius ⁊ extenuet: ⁊ stomachꝰ vehemētis sensus paratus est ledi ⁊ ipediri a qualibet causa.

¶Ex quo habet ꝙ cibi paucitas est cā nocumenti in stōcho: ꝑꝑ id qđ stomachus vehemēter adunat super eo: ⁊ illud exiccat.

¶Et oīs cōplexio debilitans suꝑflue facit accidere in oī oꝑōne diminutionē: ita ꝙ caliditas pura qñꝙ eñi fit cā lubꝛicitatis stōchi ꝑꝑ illud qđ facit accidere de debilitate retētiue. Sed ⁊ caliditas cuꝫ mā sepe est cā illius. Et nocumēta qdē que eueniūt in oꝑōnibꝰ suis: aut eueniūt in virtute appetitiua ⁊ attractiua ⁊ nō appetit oīno: aut minorat appetitꝰ eius: aut multiplicat valde: aut corrūpit eiꝰ appetitꝰ. Et illud aut cibi aut aque. Aut in virtute retētiua ita vt vehemēs fiat eius retētio aut debilitet aut destruat eiꝰ retētio ⁊ natet cibus. Aut in virtute digestiua ita vt destruat eiꝰ digō aut debilitet aut corrūpat ⁊ ꝯuertat rē ad acetositatē ⁊ fumositatē. Aut in virtute expulsiua ita vt vehemēs fiat eiꝰ oꝑō i ipō aut ad viā nālē aut ad suꝑiora: aut đbilitet eiꝰ expulsio aut đstruat. Ex oī nāꝙ re cuius ꝓlōgat mora i stōcho ⁊ tardat accidit vaporatio gñatiua humoꝝ: ⁊ nō ē aliqd ita vaporosuꝫ vt fructꝰ.

¶Pergsitis causis egritudinū maxime cōplexionaliū stōchi: erat ꝯueniēs ostēdere modū ꝭm quē stomachꝰ in suis egritudinibꝰ ledit in suis oꝑōnibus. Et pᵒ facit hoc. Scđo enumerat quosdā alios modos egritudinū vl' accidētiū stomachi. ibi (Et qñꝙ accidūt ei.) ¶ Prima in duas. Primo in gñali ostendit qūo stomachi oꝑōnes ledunt a malitia complexionis. Scđo enumerat modos lesionuꝫ oꝑōnis stomachi. ibi (Et nocumēta.) ¶Cōsiderādū ꝙ mala cōplexio calida ⁊ frigida relate ad operatiōes sic se hñt ꝙ caliditas est cā corruptionis oꝑationis. friditas aūt est cā diminutiōis ⁊ ablationis: ⁊ hoc hꝫ maxime veritatē in operationibus que sunt receptiones vel passiones vt sunt imaginatio memoria ⁊ cerebꝛi virtutes receptiue: lꝫ h̄ possit verificari in virtutibꝰ oꝑatiuis stōchi: vt digestiua: retētiua exēplificādo: ⁊ adhuc nō in his oībꝰ verificatur. Cā aūt huiꝰ est. nā in oꝑōnibꝰ dictis ꝯsideramꝰ oꝑōnē vt oꝑō est. Cōsideramꝰ ēt vt nālis est: tūc ꝗ fit corruptio in oꝑōnibꝰ istis: qñ oꝑatio vt oꝑatio est ꝑmanet vel intēdit: ⁊ vt nālis est nō ꝑmanet. v̇. g. in cibo q in stōcho ad effumationē ꝑuenit: remanet oꝑō ⁊ alteratio: imo itēdit: nō tñ illi alteratiōi ꝯiūcta est nālitas: ⁊ iō vocat cibꝰ corruptꝰ. Sil'r in oꝑōnibꝰ cerebꝛi. v̇. g. q imaginat ea que nō sūt vel iudicat vt nō oꝫ imaginationē vt est absolute imaginatio ⁊ iudiciū vt absolute ē iudiciū hꝫ: sꝫ nō hꝫ has oꝑōnes vt bone sūt. Sꝫ tūc cibꝰ in stōcho ē digestꝰ diminute qñ aliqd hꝫ de alteratiōe ⁊ nālitate: tūc ēt imaginatiua ē diminuta qñ aliqd parū imaginat hō ⁊ bene: aut qñ difficulter fit imagiatio ⁊ bñ: ⁊ sic in alijs. ¶Ulterius ē ꝯsiderāduꝫ ꝙ oꝑō vt oꝑō ē fit a calido mēbꝛi: vt aūt nālis est: fit ab eo vt nāle ⁊ ꝓportionatū. Mēbra ꝗ absolute faciūt oꝑōnes per calidū sed faciūt eas vt nāles per nālitatē ⁊ ꝓportionē: si ꝗ cōparemus calidū ⁊ frigidū illis mēbꝛis: sic erit ꝙ frigiduꝫ ꝯriat calido vt calidū est: ⁊ frigidū illis mēbꝛis: sic erit ꝙ frigiduꝫ

ꝯiaꝶ calido vt calidū est ⁊ calido vt nāle est: ⁊ ꝑ ꝯn̄s diminuiꝶ ope ratio vt oꝑatio est. diminuiꝶ ēt vt nālis est: ⁊ hec est dicta oꝑatio diminuta siue sit trāsmutare aliqd siue sit pati ⁊ recipe stōchus: ꝗ parū ifridat⁹ sicut ꝑdit ḡdū sui caloris sic ⁊ de nālitate ꝑdit. Alterās ꝗ cibū paucā in eo facit trāsmutationē. si aūt plus intēdaꝶ frigus āmouens nālitatē calidi: ⁊ calidū ipm̄ aufert ⁊ oꝑōnē. Si aūt cōparem⁹ calidū istis mēbris calidū ꝯiaꝶ vt nāle: nō aūt vt calidū: ⁊ iō ꝯuenit cū calido vt est faciēs oꝑōnes absolute. nō autē ꝯuenit cū eo vt est nāle: ⁊ iō facit ꝑmanē: aut auget oꝑōnē vt oꝑatio est: sed ledit eā vt nālis est: ⁊ hec est oꝑōnū corruptio: sicut. v.g. calīa cōplexio inālis in stōcho fortiter agit in cibū: sed qꝛ nō est cum eo nālitas: iō nō induciꝶ cū eo forma vel nālitas chili.

Dubm 6m

¶ Sed tu. d. statim: ꝗ in corruptione oꝑōnis semꝑ est nocumētum qꝺ est diminutio: qꝛ virtus ⁊ ꝓportio nō est ablata sed diminuta: lꝫ ergo actio vt actio sit intēsa: tn̄ aliqua est ibi nālitas. ⁋ Dōm ꝙ forsan est verū. Nō enī imaginādū est cū dicim⁹ oꝑationeꝫ corrūpi: qꝛ total'r a nālitate recedit sicut cū dicim⁹ cibū ꝯuerti in fumū nō est ītelligēdū ꝙ totus vel total'r ꝯuertaꝶ in fumū. ⁋ Uel aliter dōm ꝙ cū virt⁹ nō sit īmediatū operans: sed q̄litas siue calidū: qn̄ calidū est excedēs attingit īmediate obm̄: ⁊ ꝑmutat illud vltra id qꝺ reqrit ⁊ aliter q̄ꝫ virtus reqrat: iō nihil de nāli dispōne in obto īduciꝶ: ꝑꝑ illud qꝺ instr̄m nō regulaꝶ a virtute: sed qn̄ calidū est diminutū sicut ipm̄ diminutū est sic virtus est debilitata: vn̄ adhuc subiacet dn̄io virtutis vt sicut ipm̄ diminute alterat mām̄ sic diminuta nālitas induciꝶ qn̄qꝫ. aut oīno debilitaꝶ virtus ⁊ ipm̄ calidū: ⁊ tūc est operatio ablata. qn̄qꝫ aūt taliter debilitaꝶ calidum a frigido: ꝙ lꝫ agat illud: tn̄ qꝺ inducit nō est cōueniens vt disponat ad receptionē nālitatis: ⁊ iō cib⁹ qn̄qꝫ corrūpiꝶ a frido: sicut. v.g. qn̄qꝫ multū est debile calidū nāle ex frigido: vnde nō sic pōt alterare vt aliqua nālitas fiat in cibo: nec sic est debile calidūꝫ nāle vt nihil agat: sed agit. ei⁹ aūt actio qꝛ debilis est erit ebullitio: vnde fit acetositas. Et ad sūmū pōt dici ꝙ actio inquantū est actio intēdiꝶ siue remaneat aliqd nālitatis in cōplexione siue auferaꝶ: aut cū actio aut operatio q̄liscūqꝫ sit cuꝫ est p̄sens siue sit magna siue sit parua ⁊ nō correspondet sibi nālitas actionis vel operationis: tūc est corrupta operatio. Actio enī vel oꝑatio diminuta vt operatio pōt reponi in gn̄e diminutionis: si illi diminutioni correspōdet diminuta nālitas: ⁊ in genere corruptionis si ibi nō correspōdet nālitas. v.g. Aliquis paruꝫ vel debilitē imaginaꝶ: si ergo sibi correspōdet nālitas imaginationis ſm̄ id: vt qꝛ lꝫ paꝝ: tamē bene: tunc est operatio diminuta: sed si male: tūc est corrupta. Et ideo illi qui dicunt calidū facere operationē permutationū ⁊ frigidū diminutionē vel ablationē: qꝛ frigidū est quietās: calidū aūt mouēs: sed permutatio cōparaꝶ motioni ⁊ diminutio ⁊ ablatio quieti nō satisfaciūt cōplete ad intellectū. frigidū enī vt frigidū semꝑ qetat ⁊ plus frigidū plus quietat. Calidū aūt vt calidum semꝑ plus mouet cū addiꝶ: ⁊ ideo calidū nunquā posset esse causa diminutionis operationū nec frigidū causa corruptionis. Oportet ergo causas harū diuersitatū sumere ex diuersitate ⁊ ꝯueniētia que cadit īter virtutē ⁊ suū organū qꝺ est calidū. ¶ Considerandū aūt ea que dicta sunt habere veritatē quādo isti modi nocumētorum fiunt per malitiā cōplexionis pure aduenietis mēbris. nō autē verificaꝶ qn̄ hmōi nocumenta fiunt ꝓpter materias aduenietes virtuti integre sane cū sua caliditate inata. frigida autē mā pōt esse cā nocumēti qꝺ est corruptio quādo aduenit virtuti sane ⁊ caliditati nō ledens eā nec sui organū: vt supra dicebat Auicē. p̄ma fen illo ca. 6. has operationes. Unde ibi. ꝙ si aliqs dixerit vnde phantasia alba ⁊c. ¶ His ergo ꝯsideratis cū virtus retētiua stōchi indiget calido: p̄mo vt virtus aie: scd̄o vt retentiua: qꝛ opꝫ vt moueat trāsuersales villos ſm̄ modū ⁊ formā cōpressionis bene factā: vt Aui. supra capl'o de virtutib⁹ ministrantib⁹. attamē calidū eius est calidū ꝓportionatū: ⁊ ideo debilitando virtuteꝫ pōt inducere nocumentū diminutionis: lꝫ enim tunc sit calidū: tamen qꝛ defecta est virtus nullā pōt facē retentionē. Omnis ergo cōplexio dominās facit nocumentū in omni virtute ⁊ operatione ꝓpter id qꝺ operatio oīs est cuꝫ ꝓportione ⁊ tēperantia: lꝫ vna virtus egeat magis vna qualitate q̄ꝫ alia. Et considera ꝙ dixi mea dicta verificari in operationib⁹ que fiunt per alterationē obti vel receptioneꝫ. ꝙ aūt caliditas cū cholerica mā sit cā diminutionis in retētione nō est dubiū: cū cholera pungēdo an̄ tp̄s cogat expellē. ⁊ dixit post ꝙ ex oī re cui⁹ mora ꝓlōgaꝶ in stōcho: accidit euaporatio. i. ebullitio gn̄atiua hūoꝝ. s. corruptoꝝ ⁊ nō est aliqꝺ ita vaporosuꝫ vt fruct⁹.

Dubm 7m

¶ Dubitabit aūt qs. res vaporose in nr̄o corpore nō sūt nisi res vētose a qbus vapor vētosus generaꝶ. Uidenꝶ aūt res plures vaporosiores q̄ꝫ fruct⁹ sicut fabe. sorbitionē. n. ex fabis factā si trib⁹ coquas dieb⁹ nō est tibi posse vt eius inflationē remoueas. Hippo. al's Gal'. 1. regi. acu. cōmē. 18. ⁊ Aui. infra. 1. cap̄. 5. trac. faseolos ⁊ lētes inter cibaria vaporosa qꝛ inflatiua enumerat. Itē apiuꝫ videꝶ magis vaporosum cū ad caput mouēdo vapores nocumentuꝫ inducat: vnde pōt cōmouere epilepsiā: vt supra p̄ma fen cap̄. de causis mouentib⁹ epilepsiā. ⁋ In oppositū est Auicē. ¶ Cōsiderandū ꝙ aliqd pōt dici vaporosuꝫ dupl'r. Uno mō effectiue: ⁊ hoc modo res calide leuis caliditatis sunt magis vaporose q̄ꝫ fruct⁹ aut alia res. Alio mō pōt dici res vaporosa māliter: ⁊ hoc dupliciter. Naꝫ res diciꝶ vaporosa aut a vapore grosso ⁊ moto vel ꝯcluso sicut h̄ mō fabe faseoli sunt vaporosi. Aut res diciꝶ vaporosa qꝛ absolute apta subyci vaporationi siue vapor eius sit vapor vētosus motus siue nō. Nō ergo vult dicere Aui. ꝙ fruct⁹ sunt magis vaporosi. i. ventosi. differt enī rem esse vētosaꝫ ⁊ vaporosam: cū vētus sit vapor motus: vapor aūt de necessitate nō sit mot⁹. Intelligit ꝗ Aui. ꝙ nihil est adeo vaporosum vt fruct⁹: cū res possit esse apta euaporationi dupl'r. Aut per ebullitionē: ⁊ illa sunt que euaporāt cuꝫ gn̄atione maloꝝ humoꝝ. Aut ꝓpter simplicē ꝯuersionē in fumuꝫ ⁊ vētū: ⁊ illa nō sic euaporāt sicut vinū: qm̄ est vaporosior res que est res apta statim ꝯuerti ⁊ effumare. Uult ergo Aui. ꝙ nihil nāliter per ebullitionē generatiuuꝫ corruptoꝝ humoꝝ vt aptoꝝ putrefactioni est adeo vaporosum vt fructus: ⁊ ideo hoc qꝛ ꝓpter eoꝝ indigestā aquositatē statim ebullitioni subiacēt adueniēte calido stomachi aut calido venaꝝ epatis: si stomachū trāseūt. vnde Isaac in dietis particularib⁹. 4. c. blasphemās eos cito in corruptionē ⁊ putredinē mutanꝶ: ⁊ inflatio ⁊ rugitus ab eis generaꝶ. et Gal'. 2. alimētoꝝ ca. 1. ꝺ eis loquēs. Quecūqꝫ aūt humida ꝯsistēꝫs sunt corrūpunꝶ. ⁊ Aui. 1. can̄. fen. 3. cap̄. de regimine cibi ⁊ potus. loquens de fructib⁹. oīs res que sanguinē aquositate implet que in corpore ebullit: sicut succus fructuū ex: lꝫ ea hora iuuamētū p̄stet ipm̄ tn̄ ad putrefactionē paraꝶ. ⁊ sil'r id qꝺ sanguineꝫ īplet crudo hūore. ⁊ multa ibidē ponit ad hāc sn̄iaꝫ. ⁊. 4. can̄. ca. ꝺ cura putre. in gn̄ali. ⁊ oēs fruct⁹ nocēt febriēti cū ebullitiōe sua ⁊ corruptiōe sua in stōcho. Est ergo Aui. intentio ꝙ nihil est adeo vaporosuꝫ. s. māli ebullitiōe que fit per ebullitionē gn̄atiuā corruptoꝝ humoꝝ vt fructus: ⁊ hec est eius intentio. Inde aūt soluunꝶ ꝯtraria.

¶ Et qn̄qꝫ accidunt ei dolores extēsiui ⁊ mordicatiui ⁊ reliq. Et qn̄qꝫ sequunꝶ debilitatē haꝝ virtutū oiuꝫ: aut quarūdā natatio cibi: ⁊ tarditas descēsionis eius: aut velocitas descēsionis ipsius ⁊ debilitas digōnis: aut destructio ei⁹ ⁊ corruptio. s. casus appetitiue: aut appetit⁹ caninus: aut appetit⁹ corrupt⁹: ⁊ sequunꝶ eā rugitus ⁊ eructuatio ⁊ inflatio ⁊ mordicatio ⁊ alia.

¶ Hic Aui. enumerat quosdā alios modos egritudinū stōcho euenientiū. Et p̄mo enumerat quasdaꝫ egritudines que eis insunt ex causis p̄ter nām̄. Scd̄o enumerat quasdā dispōnes que īsunt sibi ex quadā sibi nāli dispōne que est nimia sensibilitas. ibi (Et stomachus.) ⁋ Prima in duas. Primo enumerat quasdaꝫ egritudines. Scd̄o quasdā alias ex illis ꝯsequētes. ibi (Et qn̄qꝫ perducit.)

¶ Et qn̄qꝫ perducit illud qꝺ euenit ex hoc ad cōitatē mēbroꝝ alioꝝ ⁊ ꝓprie cerebri cū cōitate inter ea per neruos plurimos q̄re accidit epilepsia: aut spasmus: aut melācholia: aut facit cadere in visu nocumētum. Et qn̄qꝫ imaginanꝶ oculo q̄si cimices aut sinifex aut tela aranee aut fum⁹ aut nebula. Et multotiēs cōicat cor stomacho ⁊ accidit syncopis aut ꝑꝑ vehementiā doloris ⁊ ꝓprie in apatib⁹ suis magnis: aut ꝑꝑ q̄litateꝫ supfluā caloris: aut frigoris: aut ꝯuersionis ad venenositatē. Naꝫ debilitas māei ad hoc vt faciat accidere syncopiꝫ facit euenire estuationē ⁊ ꝯturbationē ⁊ saltum ⁊ tremorē. Et hmōi qdeꝫ sunt de qbus diciꝶ Hippo. ꝙ sumere in potu vinū mistū ſꝫ mediū sanat eos ad hoc. Et illud ꝑꝑ illud qꝺ in ipso est de mūdificatione ⁊ ablutione cū confortatione.

¶ Hec 2a hꝫ duas. Nā egritudines que ꝯsequunꝶ hec nocumenta stōchi sūt ꝑ cōitatē. mēbra alia que stōcho plurimū cōicāt sunt cerebrū ⁊ cor. Prio ꝗ on̄dit ad que cerebri nocumēta ꝑducat stōchi passio. Scd̄o ostēdit ad que nocumēta cordis. ibi (Et multotiēs.) ¶ Circa hāc partē ꝯsiderādū ꝙ māꝫ vocat Aui. ꝯuersaꝫ ad venenositatē que nō cal'itate vel friditate nocet: sed alia q̄cūqꝫ q̄litate aut acuitate ⁊ ꝓp̄a malitia. Ista ꝗ mā in stōcho exn̄s: cū ē debilis: qꝛ nō ita fortis ⁊ potēs vt faciat ꝑuenire ad syncopim facē ꝑtingē ad ꝯturbationē ⁊ estuationē ⁊ saltū ⁊ tremorē. s. īfirmū vt nō vno

loco gescat ꝑꝑ mām que existēs in pelliculis stōchi pũgit ⁊ mordicat. vnde fit cā hoꝝ accidētiũ: ⁊ si ipsa existat potētior facit accidere syncopiʒ ⁊ illa accidētia vocantur ab Hippo. 6. ꝑti. afoꝛ. 57. Alices ⁊ oscitationes ⁊ rigores. vt Cōmētatoꝛ dicit. sunt alices infirmis cũ nō in vno statu maneāt iacēdi: sed de vno situ in aliũ mutant. hoc eis iō ꝯtingit: qꝛ quosdā humores nociuos hñt in ore stomachi. vult ꝙ Cōmētatoꝛ ⁊ hic Aui. ꝙ Hippo. per alices que pōit ītelligat estuationē ⁊ ꝯturbationē factā ex humoꝛib⁹ collectis in ore stōchi vel pelliculis ei⁹ nō potētib⁹ facere syncopim: sed hec accidētia in quoꝝ remotiōe vinũ ad mediũ mistuʒ iuuat ꝯfoꝛtādo abstergēdo ⁊ lauādo stōchũ. ⁊ hec fit expō illius dicti Gal. ibideʒ: qꝛ nullus ītelligit cōmentũ illud nisi Aui. Cōtra: qꝛ vinũ cōmistũ debilitat stomachũ: ꝙ ⁊c. de regimi. acutoꝝ. cōmē. 28. ⁊ 35. Dōm ꝙ cōmistũ cũ suꝑflua aq̄ est verũ: vel est ibi ꝫmo spālis alius ab h.

Et stomachus quidē quādoq̃ ꝑparat cā vehemētie sui sensus passioni a cā parua ⁊ ꝑducit illud ad epilepsiā ⁊ spasmũ: ⁊ iste homo ledit qualibet ira ⁊ ieiunio ⁊ tristitia ⁊ cā mouēte humores. Nā cuʒ effundit ad ipm ex eis ꝓpter illud humoꝛ choleric⁹ moꝛdicatiuus ad os stomachi ledit eo ꝓpter vehementiā sensus sui: quare patit epilepsiā ⁊ syncopis suꝑuenit ei et spasmus ꝑꝑ cōitatē cerebri cũ ore stomachi.

Patet totum vsq̃ ibi.

Et huic qdē homini accidit sicut est illud qđ accidit ex debilitate oris stōchi ex hoc ꝙ qñq̃ vsq̃ ad fastidiuʒ replet cibo: aut superfluit in potu vini: aut coitu spasmat: aut incurrit epilepsiā: ⁊ multotiēs qdē accidit vt euadat hmōi vomitu poꝛrino aut viridi vt erugo eris. Et qñq̃ plurima repletio fac eos pati subeth ꝓlixā perdurantē vsquequo voment ⁊ excitent ⁊ surgant: ⁊ quandoq̃ est illud cā ad cadendũ in melācholiā cholericā ⁊ in cogitationes ⁊ somnia coꝛrupta.

Cōsiderādũ ꝙ hoies hñt os stōchi debile: qꝛ sensibile: aut qꝛ resolubile. Illi ꝙ q hñt os stōchi resolubile ex nimia repletiōe grauantur: vñ virt⁹ fatigata resoluit: aut qꝛ nimio replet vino: aut nimio vtit coitu: vñ ēt resoluunt: qꝛ coit⁹ debilitat stōchũ multũ: ⁊ maxime qñ os stōchi resolubile est: vt sumi pōt a Gal. 5. de regi. sani. in fine. Istius dico ꝑꝑ stōchi debilitatē: vñ cerebꝝ cōpatit epilepsiā ⁊ spasmũ incurrere pñt. Et silr illi q hñt stōchũ nimis sensibilē: qꝛ ex leui aggrauatiōe multũ sentiũt: vñ patiunt ⁊ resoluunt cũ sensu ⁊ dolore sic illi resolui pñt sine dolore: ⁊ iō eadē nocumenta pñt īcurrē: ⁊ isti euadũt multotiēs vomitu: qꝛ mā illa attrahit ꝑꝑ vehemētiā doloris: aut illi q hñt ita sensibile os stōchi sicut cholerici excarnati in qb⁹ nerui sunt multũ discooperti ⁊ mũdari ab humiditatib⁹ eos tegētib⁹: ⁊ iō qꝛ ꝯtīue ꝑꝑ multā sensibilitatē attrahit ad stōchũ coꝛrupt⁹ humoꝛ q ꝯuertit qñq̃ in cholerā prassinā: ⁊ qñq̃ post id in eruginosam que mota in stōcho facit spasmũ ꝙ si vomāt cessat spasmus ⁊ epilepsia: vt ēt ponit Gal. 12. terapē. in fine. ⁊ in cōmen. illius afoꝛ. 5. ꝑti. Et qñq̃ multa repletio. Cā est: qꝛ ꝑꝑ caliditatē stomachi in multa repletione fit euapoꝛatio ad caput: ⁊ caput cōpatiens stōcho recipit: ⁊ ideo subeth patiunt: ⁊ sic cadũt qñq̃ in melīā cholericā: ⁊ h qñ illi vapores sunt acuti moꝛdicatiui de genere cholere q in capite retinent: ⁊ iō nocēt oꝑōnibus ei⁹: ⁊ fit melācholia cholerica: ⁊ qñq̃ fiunt somnia coꝛrupta.

Et scias ꝙ egritudines stomachi quādo ꝓlongant perducunt ad raritatem texture villoꝝ eius ⁊ fit difficile succurrere ⁊ medicari.

Ponit duos cañ. Cōsiderādũ aũt ꝙ in ꝓlixis stōchi egritudinib⁹ ꝑꝑ mltos mot⁹ vomit⁹ ⁊ solōnes q̄ ibi accidũt: ⁊ ꝑꝑ extenuationē villoꝝ stōchi ⁊ ꝯfectu vl malitia nutrimēti ꝯtigit villos stōchi laxari: sicut qñq̃ id ꝯtingit ꝑꝑ tractũ multarũ māerũ ad stōchũ.

Et ex nocumētis malis in creatione est vt sit caput fridũ ꝑparatum euentui catarri ⁊ sit stōchus calidus quare nō tolerat ea que mũdificāt illum catarrũ sicut sunt diapipereon ⁊ diacalamētũ ⁊ diacyminũ.

Ponēs Aui. malā stōchi ꝯstitutionē dicit ꝙ ex nocumētis malis in creatione est vt sit caput frigidũ paratũ euētui catarri ⁊ stomachus calidus. Nō autē fecit mētionē de ꝯstitutione ꝯriā stōchi in qua caput est calidũ ⁊ stomachus frigidus aptus recipere reuma calidum: vnde ⁊ cum infrigidantibus medicari nō patit.

Dubm 6m

Dubitat ꝙ que stōchi ꝯstitutio deterioꝛ est. An illa in qua est stomachus calidus ⁊ recipit fridũ reuma. An illa in qua stōchus est fridus ⁊ recipit caliduʒ reuma. Et vi ꝙ vtriusq̃ sit eq̄lis malitia. Ad eandē eni dispōnē q̄litatiuā per quā oꝑō ledit vi ꝙ veniat stōchus calidus remissus a reumate frido: ⁊ stōch⁹ fridus remissus a reumate calido: sicut idē est mediũ mot⁹ fridi ad calidũ ⁊ calidi ad fridũ: sic ꝙ eadē mala cōplexio acgrit: ꝙ vi ꝙ idem sit modus lesionis oꝑōnis ⁊ eq̄le nocumētũ. Ampli⁹ queādmodũ stōch⁹ calidus recipiēs fridũ reuma nō patit medicari per diacalamētũ diapipereon diacyminũ: sic stōchus fridus recipiēs calidũ reuma nō patit medicari cũ reb⁹ īfridātib⁹. Videt ꝙ dispō in q̄ calidus hũoꝛ recipit in fridũ vētrē sit deterioꝛ: qꝛ nocumētũ coꝛruptionis digōnis cibi in stōcho vi eē deterius q̄ nocumētũ diminutionis: sed cholera cadens in stōchũ: ꝑ coꝛrũpit digōnē: qꝛ caliduʒ ꝑ facit nocumētũ qđ est coꝛruptio. flegma aũt ꝑ facit diminutionē: qꝛ frigidũ est. friditas aũt ꝑ diminuit digōnē vt declaratũ est sup. In ꝯriũ vi. A. q nocumētũ mala enumerās solũ de illo facit mētionē sicut de peioꝛi ostēdēs cure difficultatē ⁊c. In ꝯriũ est Gal. 6. de regi. sani. ꝑ cap. tps vo trāsire ⁊c. vbi dicit. hoꝝ dominiũ vtroꝛũq̃ expert⁹ sum semꝑ difficilius tētabili existēte altera ꝫm quā in vētrē calidũ fridi ⁊ flegmatici humores ferunt. Dōm ꝙ dispō aliq̄ altera deterioꝛ pōt dici: aut ex ꝑte actualis nocumēti oꝑōnũ: aut pol̄itate vel ipol̄itate curationis. dīnt aũt hi modi malitie dispōnũ: qꝛ reꝑit moꝛb⁹ actu vehemētius ledēs oꝑōnes ⁊ curā melius poꝛtat: ⁊ moꝛb⁹ minus actu ledēs ⁊ curā peius recipit. Queādmodũ exēplũ pōt sumi ab Aui. supra. 1. cañ. ca. de humoꝛib⁹. ꝙ melīa facta per adustionē subtilis ꝑtis melīe peioꝛ est in ledēdo ⁊ dissipādo mēbra. si tñ auxiliũ ꝑsto fuerit cito medicationē recipit: sed que fuerit per adustionē melīe grosse tardius ledit ⁊ difficilius curationē recipit: ⁊ plurima circa hoc possent hēri exēpla. Dico ꝙ ꝙ si has dispōnes cōparemus in nocumēto oꝑōnũ: tũc ponamus ꝙ oꝑatio que est digestio stōchi pōt ledi aut per qualitateʒ aut per coꝛpulētiā ⁊ subaʒ māerũ effusarũ ad stōchũ qñ se cōmiscēt cibo. Sigdē loq̄mur in ꝑ nocumēto: tunc per rōnē ꝑdictā posset teneri ꝙ dispō vtriusq̃ esset eq̄lis malitie: qꝛ ad eq̄lē malā q̄litatē adueniũt reliq̄s stātib⁹ parib⁹. Si aũt eēt aliq̄ diuersitas in aliq̄ eēt imaginabilis trib⁹ vijs. Una via siq̄s mēte cōpꝛehēderet ꝙ stōch⁹ fridus plus alterat a cholerico humore q̄ stōchus calidus a flegmatico. Et h ꝑ ꝑ rōnē cōem calidi ⁊ fridi: qꝛ calidũ est plus actiuũ q̄ fridũ: vt. 6. de accidēti ⁊ moꝛbo antepenul. ca. s. ca. 3. lʒ medicus ꝯsiderādo ꝑparationē quā facit in stōcho frido calidũ actiuũ que ꝑparatio est rarefactio sicut fridũ idisponit ꝯdēsando: dicat ꝙ calefactiōis ⁊ īfridatiōis tps est vnũ: vt Aui. 1. cañ. fen. 4. c. 5. ⁊ G. 7. tera. ca. 5. Scđo ex rōne ꝓpꝛia hoꝝ humoꝝ. nā chol̄a aptioꝛ est ad penetrādũ ⁊ ꝑmutādũ stōchũ q̄ sit flegma qđ sui viscositate adheret. Scđa via eēt ꝯsideratio absoluta stōchi calidi: lʒ sit in eo flegma: ⁊ stōchi fridi lʒ sit in eo cholera: si. n. pñtia hoꝝ humoꝝ nō trahit ad dispōnē ꝯriā ꝑter nām: sʒ nocumētũ qđ ꝓuenit circũscript coꝛpoꝛib⁹ humoꝝ sit in stōcho frido habēte choleraʒ per friditatē: lʒ foꝛsan nō sit tāta friditas q̄ta si cholera nō esset: ⁊ nocumētũ digōnis sit a stōcho calido ꝑ caliditatē: lʒ tāta nō sit caliditas quāta si flegma nō esset: tũc sicut fridũ in stōcho est dispō deterioꝛ ꝓ digōne q̄ calidũ: ⁊ si vtrũq̃ ponat stōchũ egrũ simplr: sic eodē mō stōchi fridi in quo est reuma calidũ dispō deterioꝛ est q̄ stōchi calidi in quo est reuma fridũ. Tertia via est ꝯsideratio q̄litatis humoꝝ in qb⁹ īmediate cib⁹ ꝯtāgit vt in stōcho calido ꝑdicto ꝯtangēs cibũ īmediate est flegma sui friditate: sic in stōcho frido ꝑdicto ꝯtangēs est cholera. Cōsiderata ꝙ hac alteratione q̄litatiua nō ꝯsiderādo īmistionē humoꝝ eēt dōm ꝙ stōchi calidi dispō eēt deterioꝛ: qꝛ in eo flegma cibũ ifridat: sed in stōcho frido ⁊ melioꝛ: qꝛ in eo cholera calida calefacit. absolute aũt ⁊ cōi iudicio vi ꝙ in frigidatio cibi plus digōni ꝯdicat q̄ calefactio: dico in cōi vel vl̄i. Si aũt has dispōnes cōparem⁹ in nocumēto ꝓueniēte a coꝛpulētia humoꝝ: tũc absolute pōt dici ꝙ he dispōnes sunt eq̄liter male: qꝛ vterq̃ hoꝝ humoꝝ coꝛrũpit cibũ ⁊ facit nocumētuʒ vnũ qđ est coꝛruptio. Sed spālr dicēdo dicam⁹ ꝙ flegma coꝛrũpit coꝛruptiōe q̄ est ad acetosuʒ vl isipidũ. Sʒ chol̄a coꝛrũpit coꝛruptiōe q̄ ē ad adustionē ⁊ fumositatē: ⁊ tũc redibit iudiciũ qd peius sit stōcho: an ꝙ cib⁹ sit acetosus vl isipidus aut adust⁹ vel fumosus fact⁹: ⁊ erit iudiciũ ad h ꝫ accñtia ꝯñtia i qb⁹ eēt lōgũ loq. Tñ ꝯsidera ꝙ i stāte misto cibo posset q̄s imaginari nocumētũ diminutiōis digōnis qđ min⁹ malũ eēt q̄ nocumētũ coꝛruptiōis a chol̄a. Si aũt queraꝫ que haꝝ dispōnũ sit peioꝛ ex ꝑte curationis. Dōm ꝙ illa in q̄ est stōch⁹ calidus: ⁊ recipit flegma fridũ. nā si illud flegma ībibit vel applicat vētri eget foꝛtib⁹ medicinis: vt diatriompi. ⁊c. que nō ꝯueniunt stōcho calido. Silr si nō sit sic silr affixũ eget re que educat per ventrē: sed cholera in stōcho frido

ſi ſit ibibita vel adherēs:pōt curari cū hiera ꝑ aloe vel abſinthiū ſi nō figaꝝ q̄ ꝯferūt fride diſcraſie:ſil'r ſi nō adhereat pōt educi leui vomitu:vt cū aq̄ calida. Facilius ꝗ̄ hec diſpō curari pōt.

Ⅽ De modis ſignificationū diſpōnū ſtōchi. Cap.17ᵐ.

Res ex qbus ſignificanꝝ diſpōnes ſtōchi ſunt ex diſpōnibꝰ cibi in hoc ꝙ ſtomachꝰ tolerat eū ⁊ priuaꝝ tolerātia eius:⁊ ex hoc ꝙ digerit ipm ⁊ ex hoc ꝙ expellit eum:⁊ ex hoc ꝙ ipſa appetit cibū ⁊ potū. Et ex motibꝰ eius ⁊ cōmotionibꝰ ipſiꝰ ſicut tremor ſtomachalis ⁊ ſingultꝰ:⁊ ex diſpōne oris ⁊ lingue in ſapore ſuo ⁊ infuſione ſua ⁊ exiccatione ſua ⁊ aſperitate eius ⁊ lenitate ipſius ⁊ odore eius. Et ex eis que egrediunꝝ ex ſtōcho cū vomitu:aut egeſtione ⁊ vētoſitate dſcēdēte cū ſonitu:aut ſine ſonitu:aut aſcendente que eſt eructuatio:⁊ retēta que eſt rugitus:aut ex colore faciei:aut interioris partis oris:aut ex doloribus ⁊ impedimentis ex cōitate eius cuꝫ mēbris alijs ex parte eius qđ ꝯuenit ei:aut ledit ipſuꝫ ex eis que comedunꝝ ⁊ bibunꝝ ⁊ medicinis.

Ⅽ Superius Aui.in gñali determinauit de egritudinibus ſtōchi ⁊ cauſis eiꝰ. Jntēdit hic in gñali ponē ſigna qbꝰ cognoſcimus diſpōnes ſtōchi. Et p̊ illa gñā ſignoꝝ enumerat. Scđo de eis exeqꝝ.ibi (Significationes aūt.) Ⅽ Oia aūt gñā harū ſignificationū reducūtur in ſigna ſumpta ab actione mutata:q̄litate mutata:⁊ exeunte mutato:vt ſatis pꝫ.⁊ Aui.nō enumerauit ſignū ſumptū ab hoc exeunte qđ eſt vrina:qꝛ ſuper eius diſpōne nō ſignificat. Si aūt aliqd ſignāt dixit.A.1.cañ.fen.2.cū loquiꝝ de hypoſtaſi ſimili fruſtis frumēti in aqua reſoluti:⁊ infra qñqꝫ in hac fen de ea loquiꝝ.

Ⅽ Significationes aūt ex tolerantia cibi ⁊ priuatione tolerātie eiꝰ ſunt:qm̄ ſi ſtomachus nō tolerat niſi paucū qui ſit īfra ꝯſuetū:tūc in eo eſt debilitas ꝑꝑ aliquā cāꝝ debilitatis:⁊ ſi tolerat tūc virtꝰ ipſiꝰ eſt remanēs. Verū ſignationes ex egeſtiōe ⁊ eis que egrediunꝝ ex vētre ſunt ex egeſtione qdē:qm̄ eq̄lis tēperate tincture ⁊ fetoris ſignāt bonitatē digōnis:⁊ bonitas digeſtionis ſignāt fortitudinē ſtōchi ⁊ equalitatē cōplexionis. Sed ille qui nō digeriꝝ ex ipſo ſignāt debilitatē ſtōchi ⁊ malitiā cōplexionis cū ipſo. Amplius tinctura ſignificat mām que eſt in ipſo. Or ſi fuerit illic lenitas ⁊ fetor ſignificat ꝙ deſcēdit a ſtōcho ante horā ſuā:ꝓpterea ꝙ ſtomachus male cōprehēdit eum ꝑꝑ debilitatē virtutis retētiue:⁊ ſi nō eſt lenitas nō ſignificat illud:imo ſignificat debilitatem digeſtiue.

Ⅽ Cōſiderādū ꝙ aliū ordinē.A.ſeruauit in enumerādo ⁊ aliū in exequēdo. Enumerat aūt Aui.hec ſigna reducēdo ea in gñe ad noueꝫ. Signa.n.diſpōnis ſtōchi aut ſumunꝝ ex diſpōne cibi. Et h̊ aut qꝛ tolerat cibū vel nō tolerat:⁊ h̊ eſt p̄mū genus ſignoꝝ. Aut ex h̊ ꝙ digerit cibū ⁊ expellit ꝯueniēter:aut non digerit ⁊ expellit:⁊ h̊ eſt ſcđm. Aut ex appetitu ad cibū:ꝓ appetitu cuiuſqꝫ rei ſiue ſit cibalis ꝓprie vel īproprie:⁊ h̊ eſt tertiū genus. Aut ex appetitu ad potū q appetitus ꝓprie dꝛ ſitis:⁊ h̊ eſt quartū genus. ⸿ Scđo in gñe ſumiꝝ ſignātio ſtōchi ex motibꝰ ⁊ cōmotiōibꝰ eiꝰ ſicut eſt tremor cordis ſtomachalis q dꝛ caphacan a Serap̄.⁊ ſingultus:⁊ de hoc ſolo ſigno ſumpto ex cōmotiōe q eſt ſingultꝰ Aui.ꝓſequiꝝ.nō aūt de cōmotiōe caphacan:qꝛ ſatꝭ ſupra locutꝰ eſt de tremore cordis:⁊ hoc eſt qntuꝫ genus. ⸿ Tertio in gñe ſumunꝝ he ſignātiones ex diſpōne oris ⁊ lingue:⁊ h̊ aut in ſapore ſuo:⁊ h̊ eſt ſextū genꝰ. Aut īfuſione.i.humectatiōe lingue:⁊ exiccatiōe ⁊ aſperitate:⁊ leuitate:⁊ ſic eſt ſeptimū genus. Aut ex odore:⁊ de hoc nō facit.A.ſpāle genus:⁊ reducit ad genus ſumptū ab eructuatiōe:qꝛ ab odore qui in ea ſentiꝝ docebit ſignāre. ⸿ Quarto in gñe ſumunꝝ ſignātiones ſtōchi ex his que ab eo egrediunꝝ:⁊ qꝛ illud qđ egrediꝝ pōt eē aut vētoſitas aut alia mā groſſior. Si egrediꝝ alia mā a vētoſitate:tūc aut egrediꝝ ſuꝑius cū vomitu:⁊ ſic eſt octauū genꝰ. Aut īferius cū egeſtione:⁊ ſic eſt nonū genus. Et tūc ſuppleaꝝ:aut ibi egrediꝝ illa mā per ſuꝑius ⁊ ſine motu:⁊ cū ſputo ⁊ limoſitate:⁊ ſic eſt dcimū genus. Si aūt hec mā ſit vētoſa:aut egrediꝝ per inferius:⁊ ſic eſt vndecimū genus. Aut per ſuperiꝰ:⁊ ſic eſt duodecimū genus. Aut ipſa retineꝝ ⁊ facit rugitū:⁊ ſic eſt tertiūdecimū genus. ⸿ Quinto in gñe ſumunꝝ ſignātiones ſtōchi ex colore faciei ⁊ oris:et ſic eſt 14ᵐ genus. Verū eſt tñ ꝙ aliqd de iſto ſigno tāgiꝝ in ſigno de lingua qđ ponebaꝝ.7.genus. ⸿ Sexto in gñe ſumunꝝ ſignificationes ſtōchi ex doloribus:⁊ ſic eſt 15ᵐ genus. Et hoc genus eſt illud qđ Aui.in executione appellat genus ſumptū ex ſenſu ſtōchi vt ſenſu grauitatis vel mordicationis. ⸿ Septimo ſumunꝝ ex īpedimētis:⁊ ſic eſt 16ᵐ genus. Et illud eſt qđ Aui.exequēdo appellat genꝰ ſumptū ex ſenſu ſtōchi:vt ſenſum mordicationis vel grauitatis. ⸿ Octauo ſumunꝝ ſigna ſtōchi ex cōitate eiꝰ cū mēbris alijs:⁊ ſic eſt 17ᵐ genus. ⸿ Nono ſumunꝝ ſigna ſtōchi ex parte eiꝰ qđ ei ꝯuenit:aut qđ ipm ledit:⁊ ſic eſt 18ᵐ genus. Ⅽ Licet aūt hoc ordine ſignoꝝ.A.cōnumeret al'r cū de eis exequiꝝ. Primo eniꝫ exequiꝝ de ſignis ſtōchi ſumptis ex tolerantia cibi ⁊ ꝑuatione tolerātie. Secūdo ⁊c̄.ſicut pꝫ extra. Jncipit ꝗ̄ a p̄mo ſigno:qꝛ eſt cōe ſignū.ſi.n.ſtōchus tolerat cibū:tūc in oī ſua virtute eſt bonitas:⁊ ſi nō tolerat vnicuiqꝫ virtuti pōt attribui. Ⅽ Verū ſignificationes. Cōſiderāduꝫ ꝙ naturalis egeſtio debet eſſe equalis quo ad ſubam. Eſt aūt equalis illa que hꝫ vniformitatē in partibꝰ:ita ꝙ vna pars nō eſt aquoſa ⁊ alia dura:ſed ſimul eſt vnius modi ſube. Et ideo hoc qđ dicit equale ſignat ꝙ ſit ꝯtinua lenis:⁊ iō nō oportuit ꝙ Auic̄. diceret equalis lenis ⁊ ꝯtinua:ſicut rōnatur Gal'.1.de criſi.11.cap̄. Egeſtionis aūt equalitas per ſe ſignificat bonitatē ⁊ vniformitatem digōnis. Significat etiā ex ꝯſequēti bonitatē attractionis cibi ad epar:vt ibidē Gal'. Debet ꝗ̄ eſſe tēperate tincture:qꝛ dꝫ ad citrinū trahere:vt Aui.1.cañ.fen.2.in fine.⁊ Gal'.1.de criſi.ca.11.trahit aūt eiꝰ color ad citrinū tinctū magꝭ q̄ vrina.vñ ibidē Aui.eius color nālis eſt igneus ⁊ leuis exiſtēs igneitatis.cā eſt qꝛ egeſtioni miſceꝝ cholera pura vadēs ad chiſtim fellis:ſꝫ vrine miſceꝝ cholera ſanguini miſta:ēt cholera miſceꝝ egeſtioni que eſt corpus durū magis vnde fortius coloraꝝ a cholera.cholera aūt miſceꝝ vrine que eſt corpus aquoſuꝫ:⁊ ideo eius citrinitas magis diſpergiꝝ.

Ⅽ Sed dubitaꝝ quō egeſtio equalis ⁊ tēperate tincture ſignificat ſuꝑ ſtōchi ſanitatē.tinctura enī non daꝝ egeſtioni in ſtōcho:imo in inteſtinis:nō ergo ſignificat ſuꝑ ſtōchi diſpoſitionē. Cōfirmaꝝ ex Gal'.1.de criſi.11.ca.vbi ſic.nō dixit Hippo.colorē egeſtionis:qꝛ color nō eſt neceſſarius in cognitione diſpōnuꝫ ventris.i.ſtōchi. ⸿ Jn oppoſituꝫ eſt Aui. ⸿ Dōm ꝙ egeſtionis color īmediate non ſignificat de diſpōne ſtōchi ꝓpter cām dictaꝫ:ſed mediate:⁊ hoc aut per ꝑuationē:qꝛ cū nālis color eſt in egeſtione nō ſunt in ea īnaturales colores qui poſſunt malitiā ſtōchi ſignificare. Aut propter ꝯiecturationē vl' cōmunicationē cū alijs ſignis bone egeſtionis:⁊ ſic ceſſant obta. Debet tertio eſſe alicuius fetoris ꝓpter id:qꝛ eſt pura ſuperfluitas que ꝓpter moram in inteſtinis aliqualeꝫ putredinē caloris acquiſiuit:vnde fit aliqualiter fetida. Oportuit aūt ipſam morari in inteſtinis maxime in monoculo:vt ibi aggregareꝝ:⁊ nō eſſet ꝯtīua neceſſitas ſurgēdi ad aſcellā ⁊ ꝑꝑ alias cās quas fen.16.ponit Aui. Ⅽ Conſiderādū poſt ꝙ Aui.nō dixit ꝙ incōueniēs ſuba malus color ⁊ fetor nimis egeſtionis ſignificarent malitiā digeſtionis:qꝛ egeſtio pōt acquirere malitiā in partibus poſt ſtomachū.vnde ſtōcho in culpa nō exiſtente pōt egredi egeſtio dura aut multū liquida aut ſm aliā innāleꝫ diſpōnē:⁊ hoc ꝑꝑ malitiā īferioꝝ mēbroꝝ alioꝝ a ſtōcho:vt.G.1.de criſi. Sed dixit ꝙ cibꝰ q nō digeriꝝ ſignificat debilitatē:qꝛ ſi cibꝰ appareat nō digeſtus:licet arguē ꝗ̄ in ſtōcho eſt debilitas:⁊ hoc ſuppoſito ꝙ nō ſit ꝑꝑ cibi malitiā:⁊ pꝫ aliud leuitas fit ex digeſtione.

Dubᵐ pᵐ

Ⅽ Significationes aūt ex ſonitu ſunt:qm̄ iam dictum eſt in eis que tu ſcis ꝙ deſcēſus eius ſignificat fortitudinē ſtomachi. Et magnitudo ſonitꝰ eiꝰ ſignificat bonitatē digōnis ⁊ fortitudinē ⁊ ſil'r ꝑuitas fetoris eius. Et rectiꝰ qdē in hoc eſt ꝙ deſcēſus eiꝰ nō ſignāt fortitudinē:imo ſignāt debilitatē quādā:ſed eſt dbilitas que eſt īfra illā que facit accidere eructuationē. Veꝝ eſſentia magnitudinis ſonitꝰ ſi eſt ꝑꝑ ſubam eiꝰ tūc eſt ꝑꝑ groſſitudinē ſuā. Et ſi eſt cā eiꝰ virtꝰ expulſiua tūc illud ſignāt fortitudinem aliquā. Subtilis aūt tenuis cui nō eſt ſonitus magis ſignificat fortitudinē q̄ ſpiſſa clamoſa ⁊ proprie illa cuius ſonitus non eſt in voluntate miſſa. Sonitus autem exiens ex ſeipſo ſignificat permiſtionem ſenſus:verum paruitas fetoris ſignificat proculdubio bonitatem digeſtionis. Et ve-

hementia fetoris significat corruptionē eius. Et si nō est fetor oīno significat cruditatē ei⁹. Significatiōes v̄o ex via singultus sunt: qm̄ si hn̄s cū sentit mordicationē: tunc illic est humor acetosus aut acut⁹ aut amarus. Et si sentit cū eo extēsionē: tūc illic est vētositas: ⁊ si nō sentit illḋ neqꝫ sitit: tūc illic est humor flegmatic⁹: ⁊ si est post eūones ⁊ febres: tūc illic ē siccitas.

¶ Primo ponit significationē sumptā ex sonitu. Scḋo declarat illā ⁊ exponit. ibi (Rectius.) ¶ Et hec hꝫ tres ſm ꝙ tria que dixerat declarat. 2ª ibi (Verū essentia.) 3ª ibi (Verū paruitas.) ¶ Dixerat aūt tria. Primo ꝙ descēsus significat fortitudinē stomachi. Vult ergo ꝙ tu intelligas ꝙ nō simpl'r significat fortitudinē: sed in relatione ad exitū vētositatis per superius: absolute enī ventositas ⁊ eius mot⁹ q̄dā calidi debilitatē sign̄ant: cū vētositas nō fiat nisi a calido debili vt infra: 7.6. de accidēti cap̄. 2. si ḡ adsit vētositas ⁊ per iferius expellat: fortitudinē stōchi sign̄at mag̃ q̄ꝫ si per superius: cū nō sit pars superior deputata expulsioni. ¶ Dixerat autez scḋo ꝙ magnitudo sonitus in se sign̄at bonitatē digōnis ⁊ fortitudinē. s. expulsiue. Vult hic dearticulare ꝙ sonus pōt hēre magnitudinē ꝑꝑ grossam vētositatē: ⁊ tūc nō opꝫ ꝙ fortē virtutē significet: sed si sonus sit fortis ꝑꝑ virtutē expulsiuā: tūc pōt sign̄are fortitudinē virtutis aliq̄ꝫ. s. fortitudine expulsiue expellētis ⁊ digestiue calefaciētis ⁊ subtiliātis vētositatē vt habilius expellat. Et addit ꝙ egestio subtilis tenuis. s. vētositas sine sono sign̄at mag̃ ⁊c. ⁊ ꝓprie illa ⁊c. q̄ꝛ posset subtilis vētositas sibi venire cuꝫ sono facto a volūtate: ⁊ tū̄ nō esset mala. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ grossa vētositas fit ex maiori debilitate digōnis q̄ꝫ subtilis: ⁊ ideo magis vituperat vētositas exiens cū sonitu: q̄ꝛ ille sonitus si nō fit a volūtate grossam sign̄at vētositatē ⁊ coartationē viarū: vt in cōmē. 24. 2. ꝓmo. suꝑ illo v̄bo. Vētositas sine sonitu. Subdit ex mēte Hippo. ibidē ꝙ vētositas cū sonitu inuolūtarie eueniēs sign̄at amentiam aut fortē dolorē. ¶ Cōsiderandū vt dicit Cōmentator ꝙ q̄dā sunt assueti ventositatē emittere p̄ter qḋ nō verecūdent: q̄dā aūt non: īmo prius eligerent mortē: si ergo ab eo qui est assuetus vētositatem cū sonitu emittere egrediat cū sonitu absq̄ꝫ voluntate nō est malū: sed si sonitus a se egrediat in alijs significat ꝙ ille est amēs: vnde nō recordat aut fortē hꝫ dolorē cogentē ad hoc. Fortis eniꝫ dolor incitat ad expressionē: vnde accidit tunc fieri sonitū quasi a se veniētē. ¶ Dixit tertio Aui. ꝙ similiter paruitas fetoris significat bonitatē digestionis: hoc etiā declarat ⁊ pꝫ. ¶ Significatiōes v̄o. Postponat ad capitulum de singultu.

¶ Significatiōes aūt ex siti sunt: qm̄ sitis sign̄at cōplexionē calidā: ⁊ si est cū nausea significat mām̄ cholericā aut salsaꝫ flegmaticā. Nā si sedat potu aque calide tunc materia in plurib⁹ dispōnib⁹ est flegmatica aut mā̄ nitrosa: ⁊ si augmētat tūc mā̄ est cholerica.

¶ Cōsiderādū ꝙ cū sitis sit appetitus fridi ⁊ humidi 2° de aīa tex. cōmē. 28. ipsa cātur calido ⁊ sicco resoluēte humidum subtile. si ḡ cū siti est nausea: sign̄at mām̄ que īcitat stōchū ad expulsionē: sed sitis a mā̄ flegmatica aut salsa remouetur potu aque calide: q̄ꝛ lauat abstergit ⁊ humectat: sed in cholerica mā̄ addit: cum cholera sit magis apta inflāmari ꝓpter calidū aque: etiā q̄ꝛ leuigat ex potu aque. Et ideo q̄n̄qꝫ auget aq̄ calida sitim que fit a flegmate salso subtili per cholere admistionē: q̄ꝛ tūc ēt leuigat ⁊ ascēdit ⁊ calefacit ex potu aque calide: ⁊ iō Aui. dixit in plurib⁹ dispōnib⁹.

¶ Verū significationes ex dispōnib⁹ oris ⁊ lingue sūt qm̄ qn̄ lingua in dolorib⁹ stōchi est vehemētis asperitatis ⁊ rubedinis: tunc significat dominiū sanguinis aut apostema calidū in ipso sanguineū. ⁊ si ad citrinitatē: tūc nocumētū est cholericū. ⁊ si ad nigredinē: tūc cā̄ est mel'ica. Qꝛ si ad albedinē ⁊ lenitatē: tūc cā̄ ē humiditas. ⁊ si est siccitas sup̄flua: tūc cā̄ est siccitas.

¶ Cū pellicula oris sit ꝯtinua pellicule stōchi: vt supra. A. opꝫ ꝙ lingua in suis colorib⁹ ⁊ dispōnib⁹ muteȝ mutatione stōchi.

¶ Sed significationes ex via digōnis sūt: qm̄ digestio bona nō fit nisi qn̄ post cibū cōprehensum nō accidat grauitas in ore stōchi neqꝫ rugitus neqꝫ iflatio neqꝫ eructuatio neqꝫ sapor fumosus aut acetosus neqꝫ singultus ⁊ tensio ⁊ vt sit spatiū more cibi in stōcho spatiū equale ⁊ descēsus eius ab eo in hora qua opꝫ non ante ipsam neqꝫ post eā: ⁊ sit somnus tēperatus ⁊ expergefactio velox leuis ⁊ in oculo nō sit apostema et in capite nō sit grauitas ⁊ obedientia nāe sit facilis ⁊ sint iferiora vētris ante egestionē iflata. hoc enī significat bonitatē iuolutionis stōchi suꝑ cibū: ⁊ ꝙ ipse bene cōprehēdit ip̄m ⁊ illḋ significat fortitudinē stomachi ⁊ ꝯuenientiā cibi in qualitate ⁊ quātitate. Cū ergo stomachus nō cōprehendit cibū bona cōprehēsione neqꝫ fit digestio bona accidunt rugitus ⁊ frequentia eructuationis ⁊ remanet cibus in stomacho spatio lōgo: aut descendit ante horam necessariā.

¶ Ponit hic signū septimū sumptū ex digōne cibi ⁊ egressione cibi a stomacho. Et p̄mo facit hoc. Scḋo ostēdit q̄uo humores se hn̄t in nocendo digōni. ibi (Et cholere.) Tertio addit quēdā canoneꝫ. ibi (Et scias.) ¶ Prima in duas. Primo ōn̄dit signa bone digōnis. Scḋo male digōnis. ibi (Cū stomachus.) ¶ Somnus tēperat⁹ fit ex debita reductione calidi super cibū ⁊ ex debita euaporatione: ⁊ ideo fit leuis expergefactio. Nec est in oculo apostema. i. collectio quecūqꝫ sit illa siue sit humoralis siue lippitudo: cū illa fiat ex mā̄ mala ascendente caput ⁊c. vnde. 1. ꝓnosti. 13. cōmen. lippitudo est superfluitas cibi cuius digestio nō rectificat. Et obedientia nature ⁊c. s. ad opera sensus ⁊ motus: ⁊ sint inferiora vētris inflata ante egestionē: q̄ꝛ illud significat bonā cōprehensionē ⁊ inuolutionem stomachi super cibū: cū. n. stōchus super cibū se adunat inferiora vētris p̄mit. vñ inflat. ⁊ illud. s. somnus tēperat⁹ ⁊c. pꝫ.

¶ Et cholere q̄dē ꝓprietas nō est vt ꝓhibeat digōnē ꝓhibitione destructoria aut diminutiua aut faciente cruditatē: imo qn̄qꝫ corrūpit eā. Sed melācholie ꝓprietas est vt ꝓhibeat digōnē ⁊ corrūpat eaꝫ simul ⁊ flegma decliuius est ipsa ad corrumpendū.

¶ Cholera fluens ad stomachū nō ꝓhibet digōneꝫ oīno nec diminuit nec crudū facit cū calida sit: sed admista cibo corrūpit illū: sꝫ mel'ia frigiditate ⁊ siccitate bene digōni ꝯriat: ḡ digōnē ꝓhibet ⁊ corrūpit per admistionē cū cibo: sed flegma declinat mag̃ ad corrūpendū q̄ꝫ melancholia: aut q̄ꝛ flegma plus reperit in stomacho q̄ꝫ melācholia: aut q̄ꝛ sui humiditate est magis aptū cibis misceri. melācholia aūt q̄ꝛ terrestris nō sic ꝯmiscet vt eos corrumpat.

¶ Et scias ꝙ qn̄ in stōcho nō est apostema neqꝫ vlc⁹ ⁊ in cibo nō est corruptio: deide digō nō fit bona: tūc cā̄ est malitia cōplexionis. Et plurimū ei⁹ est ex fridita te ⁊ humiditate ⁊ post eas calida ⁊ post eas sicca.

¶ Hic ponit vnū cañ. q̄ tꝫ ex sufficiēti diuisione dicēs ꝙ si digō nō fit bona a mala cōplexione plurimuꝫ est a friditate ⁊ hūiditate: ⁊ cā̄ est q̄ꝛ plurimū in stōcho repit vel gn̄at hūor fridus ⁊ hūidus: ⁊ post frigiditatē ⁊ humiditateꝫ est mala cōplexio calida ⁊ post est mala cōplexio sicca: q̄ꝛ ad hoc caliditas est magis apta supuenire stōco vt digōnē īpediat q̄ꝫ siccitas: cū siccitas sit q̄litas passiua ⁊c.

¶ Veruꝫ sign̄ationes ex stōchi dolorib⁹ sunt: qm̄. v̄. g. dolor extēsiuus sign̄at vētositatē ⁊ grauatiuus significat repletioneꝫ ⁊ mordicatiuus significat humorem acetosum aut acutū aut ponticuꝫ aut amarū.

¶ Ponit signum octauus ⁊ patet.

¶ Quis humor ad stōchū magis ꝯfluat ex p̄cedentib⁹ inuestigare remāsit. ¶ Et videtur p̄mo ꝙ melācholia ꝑꝑ id qḋ melācholia in oībus trāsmittit ad os stōchi vt excitet appetitum sicut sentiunt oēs. vnde. A. infra fen. 15. loquēs de melācholia trāseunte ad splenem ⁊ de splene ad stōchū dicit. ⁊ mādat eā. s. melācholiā ad ip̄m stomachū in vena magna. ⁊ Raƀ. 1. trac. ca. 18. s. de forma splenis: ab eo oriunt duo rami: quoꝝ vnus ad os stomachi alter ad epaꝝ tendit ꝯcauitatē. Idē Auer. 1. coll'ꝫ. ca. 28. Si ergo melācholia naturaliter oībus fluit ad os stomachi illa addita nocebit. ¶ Videt ꝙ sanguis fluat magis: q̄ꝛ cū sanguis in nutrimētū tendat stomachi a venis ramificatis a porta: vt Aui. 1. cañ. ca. de anathomia vene porte. si sanguis etiā addet parū: sic nāliter fluit: sic additus in quāto vel quali nocebit. ¶ Videt ꝙ cholera minus ad stomachū fluat ne eius operationes īpediat: q̄ꝛ cholera nō trāsit ex epate ad stōchū nisi ꝑꝑ magnā ⁊ fortē cām̄: vt ꝑꝑ calidissimū apostema. h̄ aūt est raro. ꝙ aūt cholera nō nisi ex magna cā̄ ad stōchū fluat ex epate sentit.

Dub^m 2^m

epate sentit Gal. in cōmē. illius afo. 17. pti. 7. In flegmone epatis singultus malū. vbi sic dicit. stomaticus ex epate nō patit nisi apa magnū sit ⁊ pessimū: ꝙ si calidissimū facit cholerā rubeā prius cur rētē ad itestinū: cū tñ ascēdit ad stōchū pungēs os ei⁹ facit singultū. Idē. A. īfra fen. 14. trac. 3. z. ca. cū ergo fluxus hui⁹ cholere non fit nisi ꝓꝑ apa magnū: ⁊ cū toto hoc fit ꝑ distātē viā: rarissime ꝗ ad stōchū fluit cholera. melia aūt ⁊ sanguis sepius cū nāliter fluāt ad stōchū. humores aūt nālr repti plus in mēbro sunt cā egritudinuz pluriū ꝗ̄ alij: sic cereboꝝ plus flegmatica: splen vō melica egritudine laborāt. ¶ Videt q̄rto ꝙ plus oībus flegma. ꝓ qꝛ stomach⁹ maxime est flegmatic⁹: cū qdā eū flegmatꝭ receptaculū ponūt: ⁊ ideo flegma magꝭ alo humore ad stōchum iclinabit. Silr ēt qꝛ stōchus subiacet capiti. a cerebro aūt ad stōchū marie hūoꝛ descēdit flaticus: ⁊ multiplicat in eo: ⁊ qꝛ flegma sua grauitate maxie aptuz est descēdere. ¶ Hoꝝ aūt oppositū oīum Aui. dicebat supra ꝫm vnaz expositionez. ⁊ plurimū qd̄ ad ipm stōchū effundit est cholera ex ex epate. ¶ Cōsiderādū ꝙ stōchū in fluxu humoꝝ ad ipz possum⁹ cōparare: aut ad determinata mēbra: aut ad hūores ipsos sibiinuicē cōparatos. Sigdē stōchū ad diuersa mēbra referam⁹: erit dōm ꝙ a cerebro magis recipit flegma: ab epate ⁊ chisti fellis cholerā magis: a splene aūt meliaz. Rō aūt hoꝝ similis est: qꝛ in his membris magis aggregant hi hūores apti ad cursuz. Si aūt stōchuz referam⁹ ad diuersos humores īter se: tūc erit dōm ꝙ cholera īter alios hūores magis ad stōchū fluit īnāliter: qm̄ ille humoꝛ magis ad stōchū fluit q īter humores est magis aptus ad cursuz. talis āt est humoꝛ cholericus sua caliditate ⁊ subtilitate q̄ eū ad motū ꝑparāt. Alij aūt humores inepti sūt ad motū: qdā grossitie ⁊ terrestri siccitate vt melia: qdā viscositate vt flegma. sanguis aūt lz ꝯuenīēti quātitate ⁊ suba ad motū sit aptus: tñ ad motū nō nālez sub sua forma manēs raro disponit: cū sit maxie dilect⁹ ⁊ amicus nāe: vñ eū īnālr currere nō ꝑmittit: ⁊ qꝛ chola maxie ī chisti felis ⁊ epate repit: iō absolute pōt dici ꝙ ad stōchū cholera est magꝭ apta fluere ꝗ̄ ali⁹ humoꝛ: ⁊ ab epate magꝭ ꝗ̄ ab alio mēbro: ⁊ hoc qꝛ ibi cōgregat ⁊ epar sibi magis appropinquat: ⁊ iō ex acutꝭ humoꝛib⁹ aut īnāliter motis marie cholera mouebit: ⁊ h̄ ab epate magꝭ ꝓꝑ cāz hic ⁊ supi⁹ dictas: vñ. A. absolute dicit ꝙ hūoꝛ q magis vel plīmuz effundit ad stōchū est cholera ex epate. ¶ Ad rōnes ī ꝯriū dōz ꝙ lz melia nāliter vadat ad stōchū: illa tñ est pauca: ⁊ iō adhuc facilius cholera sui motu pōt ad stōchū fluere ꝗ̄ melia a splene multiplicata ad stomachū fluat: posito eqli eoꝝ dominio vñ fluāt. ¶ Ad scōm dōm ꝙ lz sanguis semꝑ ꝫm veritatē currat ad stōchum: ille vadit nutricatiōis grā ⁊ nāe: iō eū īnāliter currere nō ꝑmittit. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ aliud est cholerā ad stōchū fluere vt singultū causet ⁊ aliud est eā fluere ad stōchū vt ei⁹ ledat opatiōes absolute. nam debēs singultū causare opz ꝙ supius vsqꝫ ad os ei⁹ ascēdat: cū singult⁹ sit ꝓpria passio oris stomachi: ⁊ si debeat ledere stōchū suffic ꝙ ad aliquā eius ptē currat īrnisecā aut extrīsecā. hoc aūt facile est vt dictū fuit. ꝓ ꝗ mō itellexit Cōmētatoꝛ expōnēs afoꝛismum Hip. ¶ Ad q̄rtū dōm ꝙ lz fla in stōcho plīmū repiat: h̄ nō ē ꝓꝑ ꝯfluxū aliūde: sz poti⁹ qꝛ ī eo gñat: vt Aui. ꝓbauit: ⁊ ēt qñ ad stōchū vadit cū sit viscosuz sibi adheret: nec stōch⁹ hz aliqd qd̄ ipm ab eo lauet. Si aūt capiti ⁊ cerebro subiacet: tñ alia mēbra supra stōchū apti⁹ recipiūt hāc mām: vñ. 6. de re. sani. illo ca. tꝑs vō iā trāsire. dicebat. G. paucissima qdē ē ea q̄ ad os ⁊ nares allatio supfluitatuz.

¶ Significatiōes aūt ex appetitu sunt qm̄ significāt ex eo aut ꝓꝑ additionem eius aut ꝓꝑ diminutionē eius ⁊ ipsius destructionez aut spēz ad quā ipse declinat: sic est ꝙ ipse qñqz est sitiens ⁊ appetit frigida.

¶ Supius Aui. ex 8. generibus significationū docuit significare suꝑ dispōnib⁹ stōchi. Hic docet significare ex nono gñe sumpto ex appetitu: lz āt supra ex siti docuerit significare: illa tñ significatio fuit magis singularis sumpta ex ꝓprio mō significatiōis quā hz sic rōne diuersoꝝ vt supra pz. hec aūt est significatio sumpta ex appetitu absolute magis ad cibū nālem vel ad res alias. Et ꝓ de appetitu stōchi docet significatiōes assumere. Scōo assignat quādā diuersitatē ⁊ ꝯriam in appetitu penes hoc qd̄ est eē nāle vel aīale ⁊ addit q̄dā. ibi (Et scias.) ¶ Prima in duas. Primo oñdit quot modis de appetitu significare ꝯtingit. Scōo declarat. ibi (Sicut est.) vel ibi (Et qñqꝫ cibū appetit acetosum.) ¶ Cōsiderādū ꝙ in appetitu pōt fieri lesio aut in sui forma: ⁊ sic vocat appetit⁹ corruptus. aut ī quātitate ⁊ tūc aut destruit aut aufert aut diminuit aut ītēdit. sz appetit⁹ ītēsus sigdē ītēdat multū vt spēm trāsmutet: dr̄ appetit⁹ ꝓprie corrupt⁹ sic est appetit⁹ canis: sic. n. aīaliū spēs diuersificate sūt: sic ⁊ appetit⁹. 4. de simp. me. G. c. 1. dist. 3. Cū ꝗ human⁹ appetitus ita ītēdit vt modū appetit⁹ humane nāe cōmutet ⁊ obseruet appetitū aīaliū īsatiabiliuz vt sunt canes dr̄ ꝓprie appetit⁹ corruptus. Cū aūt spēm nō trāsmutat dr̄ appetitus absolute addit⁹: qui lz additus sit cū deficit a nāli ꝓportiōe pōt dici diminutus.

¶ Et qñqz appetit acetosuz ⁊ qñqz appetit exiccantia salsa ⁊ acuta ⁊ qñqz aggregat appetit⁹ acutoꝝ ⁊ salsorū ⁊ acetosoꝝ simul. Et ex modo ꝙ ista sint cōia in faciēdo lucrari icisionē humoris nocitiui: quare sunt significātia debilitatem stomachi.

¶ Hic exequit maxie tñ ostēdit qd significet appetitus ꝑmutatio in forma ⁊ quātitate addita: nō aūt exequit de appetitu diminuto aut ablato dās eos itelligere ex istis causis. ipse. n. cū ītendunt destruūt appetitū sic nō tātuz intēse diminuūt. Prio ergo de stōcho docet significare ex appetitu ꝑmutato. Scōo ex appetitu addito. ibi (Et mordicatio qdē.) ¶ Pria in duas. Prio facit hoc in cōi magis. Scōo in spāli. ibi (Et qñqꝫ est appetit⁹.) ¶ Pria in. d. Prio ostēdit in cōi qd significet ꝑmutatio appetitus ad quedaz. Scōo illud ꝓbat. ibi (Stomachus.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ sic ꝑmutat spēs appetit⁹: qꝛ qñqꝫ appetit acetosa: qñqꝫ salsa: ⁊ qñqꝫ simul appetit acutū salsuz ⁊ acetosum: ⁊ hoc qꝛ ista simul ꝯueniūt in icisiōe: ⁊ iō stomach⁹ simul ex eis lucrat icisionē humoꝝ nociuoꝝ existētiū in ipso: ⁊ egētis incisiōe ⁊ appetit⁹ ad talia significat debilitatē stomachi.

¶ Stomachus enim fortis declinat ad pinguia.

¶ Probat ⁊ arguit sic: illud significat stomachi debilitatē qd̄ appetit a stōcho existēte in dispōne debilitatis: sed appetere salsa acuta ⁊c. est hmōi: igit. ꝓbat: qꝛ stomachus fortis declinat ad pinguia ⁊ vnctuosa nō ad salsa ⁊ acetosa ⁊c.

¶ Et qñqz est appetit⁹ decliuis ad res malas quas refugit natura sicut appetit carbones ⁊ aluesuē: ⁊ alia: ⁊ causa in hoc est humoꝛ corruptus extraneus nō pertinens humoꝛibus laudabilibus.

¶ Hic in spāli hoc declarat. Et ꝓ facit hoc. Scōo qd̄dā qd̄ dixit declarat. ibi (Cū aūt.) Tertio resumit ꝓpositū. ibi (Qñqꝫ declinat.) ¶ Dicit ꝙ qñqꝫ declinat appetit⁹ ad res malas quas nā refugit cū nāliter se hēat. Aut nā. s. mēbroꝝ sicut appetitus ad carbones ⁊ aluesuē. i. spēs luti vel vsnē qd̄ repit apud arbores q̄rcus. pōt sumi ex Simone ꝙ sit modus cinerū: ⁊ ab eodē ꝙ ē idē ꝙ alguasen. Est autem alguasen herba similis lilio vt dicit.

¶ Cum aūt bonitas adest gustus ⁊ est sanus non elegit appetitus saporem supra dulcem.

¶ Declarat quoddā qꝛ dixerat ꝙ stomachus fortis declinat ad pinguia: dicit ꝙ est qñ gustus est bonus ⁊ san⁹: tūc. n. nāli existēte appetitu nō appetit saporē supra dulcē. Cōsiderādū ꝙ lingua siue gust⁹ est positus ad iudicādū de saporibus ꝯueniētibus ⁊ icōueniētibus aīali ad sui cibationē: est ergo hec virtus iudicatiua circa sapores ciboꝝ: ⁊ iō appetitui stōchi deseruit. vñ Gal. 4. de acidē. ⁊ morbo c. 6. post stōchū discernēs ⁊ diiudicās erit lingua. si ꝗ sic est: opz ꝙ sui indiciū ⁊ gustus ꝓportionent appetitui. si ꝗ stōchus nāliter se hēat vt ꝓbabit appetit dulcia: ipse aūt de eis nō iudicat: lingua ergo sibi in hoc deseruiet cū nāliter se hēret. Si. n. īnāliter se haberet gustus ea que sunt dulcia iudicaret amara qñqꝫ: vt. 4. de accidēti. c. 4. ⁊. z. de aīa tex. cōmen. 101.

¶ Quādoqz dclinat appetitus versus aliū ⁊ abhorret illū: tūc illic est nocumentum. Nam si appetit pinguia tūc illic est stipticitas ⁊ spissitudo ⁊ siccitas. Et si natura abhorret cibos calefacientes ⁊ declinat ad fridos ꝓpter friditatem ipsorum: tunc est illic caliditas. Et si appetit calefacientes tūc illic est friditas. Et si appetit icisiua ⁊ acetosa ⁊ acuta: tunc illic est humoꝛ viscosus. Et appetitus qdez in stomacho calido aque plus est ꝗ̄ cibi: ⁊ qñqz fit vehementia caliditatis ꝓꝑ resolutionē ⁊ inquisitionem restaurationis.

¶ Resumit ꝓpositū: ⁊ vult ostendere spāliter ⁊ gñaliter qd significet diuersitas inaturalis appetit⁹: qꝛ significat semꝑ ꝯriū eius qd̄ appetit: vt si stōch⁹ appetit acetosa significat in ea viscositas ⁊c. In stomacho calido cū fiat resolutio humidi subtilis fit maxie sitis: ⁊ iō plus aquā appetit ꝗ̄ cibū: ⁊ aliter stomachus inflāmat in seipso ꝓꝑ resolōnem: vñ querēs restaurationē reuertit se suꝑ sui humidum inflāmans illud vnde fit sitis.

¶ Sed circa ꝑdicta dubitare cōtingit. An. s. stomachus fortis declinet in appetitu. s. ad dulcia ⁊ pinguia. ¶ Et vr̄ ꝙ nō: qꝛ stomachus fortis est stomachus sanus: nā fortitudo virtutis stat cū sanitate

Dubᵐ 3ᵐ

⁊ tẽpamẽto: ꝫ stõch⁹ san⁹ in q̊ appetit⁹ san⁹ ẽ nõ appetit saporẽ supra dulce. sapor ãt vnctuosus ali⁹ ẽ a dulci. Ampli⁹ stõch⁹ nõ appetitit nisi appetitu q ẽ fames: ꝫ fames ẽ appetit⁹ calidi ⁊ sicci: vt. 2. de aïa tex. cõmen. 28. dulcia aũt ⁊ pinguia humida sunt seu equalis caloris. Rursus Aui. cõtrariat̃ sibi. Primo enim dicit ꝙ stomachus fortꝭ declinat ad pinguia vel vnctuosa. Et post subdit ꝙ si declinet appetitus versus aliuꝫ saporẽ ꝙ̃ versus illũ. s. dulcem est ibi nocumentũ ⁊ exemplificat: q̄ꝛ si appetit pinguia est ibi stipticitas ⁊ spissitudo ⁊ siccitas. Uult ergo Aui. ꝙ stomachus appetens pinguia nõ sit fortis sed existens in mala dispositione. Huius aũt contrariũ posuit ipse Aui. hic ⁊ Gal'. 4. de simplici medicina. illo ca. 1. disti. 3. Omnis aũt res dulcis. ⁊ 4. de accidẽti ⁊ morbo. c. 7. ¶ Ad ĩtellectũ hoꝝ est cõsiderandũ ꝙ in corpore humano duplex est appetitus ad cibũ. s. appetitus nãlis ⁊ appetit⁹ sensitiuus. Et cã est q̄ꝛ appetitus est ĩclinatio rei ad formam apprehensam: vñ fit postea motus. Põt aũt forma apprehendi apphensione naturali sine sensatione ⁊ apprehensione sensitiua: ⁊ hic duplex modus apphẽsionis est manifestus. apphẽsio. n. calidi ⁊ frigidi a sensu tactus est apprehẽsio sensitiua. apphẽsio v̓o magnetis a ferro vel ecõuerso est apphẽsio nãlis. mẽbra ergo que nutrimẽtũ attrahũt ⁊ apprehendũt id sine sensatione sicut caro os ⁊ reliqua habẽt appetitũ nãlẽ. Membrũ aũt qđ apprehẽdit cibũ cũ sensatione hꝫ appetitũ sensitiuũ magis: ⁊ hoc solũ est stomachus: vt ponit Aui. Cõueniũt aũt ⁊ differũt isti appetitus. Cõueniũt qdẽ q̄ꝛ vterqꝫ fit rõne alicuius carentie saltẽ rei que appetit̃. Dato. n. ꝙ nõ eẽt carẽtia nõ fieret motus in appetitu: cũ habitib⁹ existẽtibus in mã cesset motus: vt p̊ de generatiõe tex. cõ. 55. si ergo qđ appetit̃ nõ careret̃ nõ fieret mot⁹ appetitus ex quo priuatio est cã appetitus p̊ physi. tex. cõ. 81. cũ finis habitus qdã sit: vt ibidẽ Ari. Cõueniũt ẽt q̄ꝛ appetitus tã nãlis ꝙ̃ aïalis sensitiuus pñt simul eẽ in eodẽ. v̓. g. in stomacho. Sꝫ differũt q̄ꝛ in appetitu nãli fit apprehẽsio finis forme absqꝫ sensata ꝑceptiõe: lꝫ ibi fit ꝑceptio nãlis regulata tñ a supioribus ex quarum regulatione agunt nãlia: vt. 12. metaphysi. Cõmentator cõmen. 18. Sꝫ in appetitu sensitiuo est ꝑceptio sensata: ⁊ ille appetitus ad cibũ est solũ in ore stomachi: nõ aũt in alijs mẽbris. Causa aũt ꝓpter quã fuit in ore stomachi ille appetitus: nõ aũt fuit in alio membro seu alijs mẽbris. s. epate corde vel cerebro est: q̄ꝛ attractio membroꝝ appetẽtiũ cibũ est ab ĩtrinseco: ita ꝙ mẽbra ab epate trahũt q̄ꝛ est collectio cibi totius corporis vt sanguĩs. Epar aũt reqrit al's exquirit mediãtibus venis a stomacho. stõchus aũt est vltimũ ad qđ ꝑuenit hec resolutio ⁊ reqsitio al's exqsitio: ⁊ iõ ibi sensuꝫ quo fiat talis appetitus oportuit ponere. Licet aũt stomachus exqrat ab ore: nõ fuisset ꝯueniẽs hũc appetitũ ponẽ in ore. Primo ꝑꝑ gustũ qui egebat seꝑatione ab eo ne vnũ obfuscaret reliquũ. Scđo q̄ꝛ ille appetit⁹ fit cũ multa sensibilitate que ĩdiguit tutela ⁊ custodia. hãc aũt nõ habuisset in ore: ⁊ plĩme sup̱ h̓ cãe patẽt. ¶ Cõsiderandũ ãt ꝙ in stõcho cõsideram⁹ duplicẽ appetitũ. s. appetitũ ꝓpꝛiũ ⁊ appetitũ cõem. vocat̃ aũt ꝓprius appetit⁹ q fit ꝓprie respectu ꝓprij nutrimẽti. appetit⁹ aũt cõis est qui est respectu nutrimẽti toti⁹ corpis. fit aũt cõis ꝑꝑ resolõnem cõem que ab epate ꝓuenit ad stõchũ: vñ isto appetitu stõchus ab extra querit cibũ: nõ eniꝫ põt querere ab ĩtra cum oïa querant ab eo: querit ḡ ab extra nisi forte qñ in forti fame ab ĩtra suscipiat: ꝫ appetitu ꝓprio stõchus q̃rit ab epate: vñ ĩcipit iste appetit⁹ ex resolõne facta in stomacho quãtũ ad ꝓpriũ nutrimẽtũ. hoc autẽ nutrimẽtũ dat̃ stomacho ab epate mediãtibus venis: q̃ret ḡ hunc cibũ ab epate a quo cõsueuit accipe: sic totum corpus q̃rit̃ ab epate: ⁊ epar a stõcho a q̊ accipe ꝯsueuit. Differũt ẽt isti appetitus ex ꝑte eius a quo causant̃ vt pꝫ. vñ Auer. 3. colliget ca. 32. s. de accidẽtibus virtutis sensibilis. mot⁹ attractiõis in stomacho ꝑ motũ appetit⁹ sensus est ꝯtrarius motui attractiõis q fit ꝑ motũ nutrimẽti solũ: qđ ẽ: q̄ꝛ ille q fit ꝑ nutrimẽtũ est attractio oris stomachi ab epate: ꝫ attractio a qua ꝓuenit mot⁹ desiderij in stõcho ẽ attractio epatꝭ ab ore stõchi. Et cuꝫ hoc appet alius modus dicẽdi: q̄ꝛ appetit⁹ cõis in stomacho ẽ sensitiuus: ꝫ appetit⁹ ꝓprius est nãlis sine sensu: vñ in tꝑe in quo hõ famescit appetit stomachus appetitu ꝓprio ⁊ nãli: ⁊ exq̃rit epar ꝓ suo nutrimẽto. Ex quo ẽt pꝫ ꝙ in nullo mẽbro corꝑis est appetitus ꝓprij nutrimenti q sit appetit⁹ sensitiuus: q̄ꝛ ẽt appetit⁹ in stomacho respectu ꝓprij nutrimẽti ẽt nõ est sensitiuus. Etiaꝫ in alijs mẽbris pꝫ: ⁊ cã hui⁹ fuit: q̄ꝛ mẽbra semꝑ sunt in hoc appetitu cum semꝑ digerãt ⁊ expellãt nunq̃ cessantia forsan ab actu nutricationis: semꝑ ḡ in sensatione fuissent q̊ est fames: ⁊ hec fuisset cõtinua passio cũ in fame sit modus male cõplõnis diuerse. Sꝫ appetitus cõis qui est in stõcho est appetit⁹ cõposit⁹: q̄ꝛ ibi est appetit⁹ nãlis cõis ⁊ sensitiuus ẽt cõis: q̄ꝛ ꝓ toto. Quod aũt in stõcho sit nãlis appetit⁹ cõis declarat̃: q̄ꝛ in eo ẽ v̓t⁹ attractiõis nãlis deseruiẽs digestiue ⁊ retẽtiue. cũ aũt attractiua attrahit nõ attrahit sine nãli appetitu: quẽadmodũ. n. organũ sẽsitiuũ subijcit̃ appetitui sẽsitiuo vt nervus vel musculus: sic organũ nãle vt lõgitudinalis villus in suo motu subijcit̃ imediate appetitui nãli: vñ ĩuenit̃ ꝙ instrm volũtariũ vt musculis aliqs subijcit̃ appetitui sili nãli: sic in motu pectoris. ꝫ ꝙ organũ pure nãle oïno ⁊ imediate obediat appetitui volũtario nullus v̓r posuisse: opꝫ ḡ in stõcho duplicẽ eẽ appetitũ cibi q est appetit⁹ cõis. Unũ nãlẽ quo stõchus appetit cibũ vt cibus ẽ restauratiu⁹ ⁊ nutritiu⁹ oïuꝫ mẽbroꝝ ⁊ suiipsius. Aliũ aũt sensitiuũ factũ ex sensata vel ex sensu ꝑcepta inanitiõe. Totũ ḡ cõpositũ ex h̓ duplici appetitu cõi dr̃ fames: ꝫ formaliter fames plus attribuit̃ a qbusdã appetitui sensitiuo ꝙ̃ nãli. Ex q̊ pꝫ ꝙ cũ fames siue appetit⁹ ad cibũ sit appetit⁹ cõposit⁹ ex fame: duo appetẽt̃: sic vnusqsqꝫ appetit⁹ hꝫ ꝓpriũ obm. si. n. eẽt idẽ obm eẽt idẽ act⁹: ⁊ si idẽ act⁹ eadẽ v̓t⁹: qđ mõstratũ ẽ eẽ falsuꝫ. Appetit̃ ḡ ex fame q est duplex appetitus: sed vnus cõpositus cibus hñs rõnẽ duplicis obti: ⁊ vnũ tñ est in se. Cibũ eni ꝯsideram⁹ vt est nutritiuus ⁊ restauratiuus: ⁊ vt sic appetit̃ ex virtute nãli appetitiua: ⁊ vt sic in fame q̃rit̃ cibus vt fames dicit nãlẽ appetitũ. est eni nãlis appetit⁹ ad cibũ vt cibus ẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs nutritiu⁹ ⁊ restauratiu⁹: q̄ꝛ vt sic circa illud opat̃ ordinate ad nutricationẽ. Cõsideramus scđo cibũ vt q̃lis est: q̄ꝛ vt calidus vel frigidus ⁊c̃. ⁊ isto mõ appetit̃ cibus in fame vt fames est appetit⁹ sensitiu⁹. Et rõ ẽ: nã sensitiu⁹ appetit⁹ sensus tact⁹ hꝫ ĩmediate ꝑ se ꝓpria obta q̃litate p̱mas ⁊ ꝯsil'es. eẽ aũt nutritiuũ vel nõ nutritiuũ ꝑ se ⁊ ĩmediate nõ põt apprehẽdi a v̓tute sensitiua tactiua: sic ẽ sensus oris stõchi: nã qdã tactus: vt. 3. coll'ꝫ. c. 32. Apprehẽdit̃ ḡ cibus ab appetitu sensitiuo stomachi sub rõne frigidi vel calidi vel alia ꝓpria q̃litate: ⁊ hoc est ꝺm modũ ꝯ̃riũ rei que ẽ actualiter in organo sensus tact⁹ stõchi. cũ ãt fit resol'o ⁊ inanitio stõchi stõch⁹ p̱ncipaliter ĩfrigidat̃ ⁊ exiccat̃ ꝑ sitiꝫ: ḡ sensus tactus patit̃ a friditate ꝑ humidi grossi resol'onẽ: appetit̃ ḡ hui⁹ ꝯ̃rium. ꝯ̃riuꝫ ãt fridi est calidũ. ꝯ̃riuꝫ ãt sicci facti ꝑ exiccationẽ humidi grossi est humidũ grossum qđ dr̃ humidũ siccũ ꝑ cõparationẽ ad humidũ fluiduꝫ nõ qm̃ ipm formaliter sit siccũ: opꝫ ergo ꝙ in fame vt est appetit⁹ sensitiu⁹ appetat̃ calidũ in humido grosso qđ dr̃ humidũ siccũ: ⁊ iõ fames ẽ appetit⁹ calidi ⁊ sicci. i. calidi in humido grosso q̄ꝛ formaliter est appetit⁹ humidi. posuit ãt id ꝑꝑ humidũ qđ in siti appetit̃ qđ absolute põt dici humidũ cũ sit humidũ fluidũ. appet ḡ manifeste ꝙ in fame vt est appetit⁹ sensitiu⁹ nõ appetit̃ cibus vt est nutritiuus ꝫ vt q̃lificat⁹. si aũt hoc appetitu cib⁹ appetat̃ talis: hoc est q̄ꝛ sensatio est dearticulata ad hoc mẽbrũ cũ v̓tute hac nãli appetitiua. ¶ His aũt oïb⁹ p̱missis exequẽdo de appetitu cõi stõchi q ẽ appetit⁹ cõpositus ex nãli ⁊ sensitiuo: dico ꝙ hic appetitus põt in stõcho eẽ aut accidẽtaliter aut nãliter ⁊ p̱ter nãm. Inest autem stõcho nãliter appetit⁹ qñ exñs in sua fortitudine ⁊ bonitate appetit cibũ ꝓ toto. Inest ãt sibi appetit⁹ inãlis qñ exñs in mala dispõne appetit excedẽtia vt salsa vel acuta. Differũt ãt hi duo modi appetitus: q̄ꝛ ex appetitu nãli p̱ncipal'r appetunt̃ sil'ia: ꝫ appetitu ĩnãli p̱ncipal'r appetunt̃ ꝯ̃ria: rõ ãt est: q̄ꝛ cũ corpus ẽ in nãli dispõne nõ appetit nisi ꝯseruationẽ: cũ vnũqđqꝫ nãliter exñs appetat cõseruari ⁊ eẽ: nõ ãt appetit corruptionẽ: cũ nihil ꝑ se appetat suiipsius corruptionẽ. Cõseruatio ãt fit ꝑ sil'ia: ⁊ iõ in nãli appetitu similia appetunt̃. Sꝫ appetit⁹ inãlis ẽ ad ꝯ̃ria: q̄ꝛ corpus exñs in dispõne ĩnãli appetit remotionẽ ab illa: remouet̃ ãt ꝑ ꝯ̃ria. ¶ Ex qb⁹ appet p̊ q̃re stõchus san⁹ ⁊ fortꝭ appetit dulcia ⁊ pinguia. nã stõch⁹ san⁹ ⁊ fortis appetit cibũ ꝯseruatiuũ toti⁹ corꝑis ⁊ sui. talis ãt ẽ cibus nutritiu⁹ cũ cib⁹ corpus ꝯseruet ꝑ restaurationẽ ⁊ nutricationẽ. est. n. ĩuẽtus cib⁹ ad dissoluta recuꝑanda vt in cõmẽ. illius afo. 15. 1. ꝑticule. Uẽtres vere hyeme. Cib⁹ ãt maxime nutritiuus est cibus dulcis ⁊ pinguis. oẽ. n. qđ nutrit ꝺm medicos: opꝫ hr̃e aliquaꝫ dulcedinẽ ⁊ vnctuositatẽ: vt Aui. 2. cañ. 3. c. ⁊ iõ sanguis est maxie nutritiu⁹: ⁊ iste cib⁹ dulcis ⁊ vnctuosus est ꝯueniẽs obm vtriqꝫ appetitui sensitiuo ⁊ nãli. Nã res dulcis ẽ cal'a. 4. de simplici medicina. c. 1. distin. 3. Est ãt sicca ea siccitate q̃ reqrit̃ in appetitu q est fames: q̄ꝛ res dulcis est humida ⁊ grossa: vñ dulcedo est sapor fundat⁹ in suba grossa cũ tẽꝑamẽto calidi: vt Aui. 2. cañ. 3. c. Et iõ q̄ꝛ calida cũ grossa humiditate desiderant̃ ab appetitu sensitiuo qui ẽ in fame: sil'r ẽt res dulcis vnctuosa vel pinguis ꝯueniẽs est obm appetitiue nãlis: q̄ꝛ vt dulcis ⁊ pinguis est nutritiua: ⁊ ꝑ ꝯñs hꝫ rõnẽ cibi magis. hoc aũt ponebat̃ obm appetitiue nãlis. Cõcludit̃ ḡ ꝙ stomachus fortis ⁊ sanus appetit dulcia ⁊ vnctuosa vt ponebat Aui. ¶ Est tñ ꝯsiderãdũ ꝙ res vnctuosa est duplex. qdã cui⁹ vnctuositas est ꝯueniẽs ⁊ delectabilis sicut vnctuositas carnis: ⁊ hãc rẽ vnctuosaꝫ appetit fortis ⁊ san⁹ stomachus vt ꝓbatũ est: ⁊ iõ Gal'. 4. de simplici medici. ꝑ alle. ca. dicebat. famelici desiderãt res dulces ⁊ pingues: ⁊ desiderãt satiari ex eis: ⁊ res pinguis iteꝝ est delectabilis dulcis. ⁊ Aui. 2. cañ. 3. ca. vnctuosuꝫ cõparatũ est dulci: vt. 4. de accidẽti ⁊ morbo. c. 6. dico hũc sensum. s. gustũ deseruiẽtẽ in cibo si ꝺm cursuꝫ nãe extiterit oïa dulcia delectare ⁊ vnctuosa. Alia ẽ res vnctuosa vnctuositate: abominabili sic eẽt vnctuositas bu-

tyrl antiq: aut extranei sepi: ⁊ hāc rē vnctuosaꝫ nō appetit stōch⁹ san⁹ sꝫ stōchus exn̄s in dispōne mala ⁊ in forti corrugatiōe stipticitate ⁊ spissitudie q̄ ē apta abyci p has res. ℂ Cōsideratū ꝙ stōch⁹ qdā est fortis fortitudie q̄ ꝯsistit in q̄dā ꝓportiōe: ⁊ ille stōchus appetit dulcia ⁊ leuiter vnctuosa. qdā āt est stōchus nō absolute fortis: sꝫ fortꝭ qꝛ in eo ē fortꝭ cal'itas fortit eliquās cibū ⁊ resoluēs: qꝛ ī istis fit ex forti cal'itate q̄dā ī stōcho ariditas ⁊ aspitas: iō isti fortes exn̄tes appetūt dulcia m'tū vnctuosa sicͤ sūt theotonici. Ex forti. n. cal'itate fit in stōchis eoꝝ tpe famis aspitas ⁊ vehemētia appetit⁹. Res āt vnctuosa magꝭ cū dulcedie lenit aspitatē: ⁊ vehemēti⁹ vl' vberi⁹ reficit. ℂ Ex p̄dictꝭ appet z° q̄re ī appetitu ināli ꝯsiderāt ꝯ̄ria: nā tūc ē inālis appetit⁹ qn̄ fit p dispōnē nō nālē exn̄tē q̄ remotionem sui īdicat. si ḡ in stōcho fit humor viscosus appetit acetosa q̄ sunt īcisiua viscositatꝭ: ⁊ sic de alys. ℂ Sꝫ tu dices cur ḡ īdigem⁹ medicis in curatiōe. ⁋ Dōꝫ ꝙ lꝫ appetit⁹ inālis sit ad ꝯ̄ria nō tn̄ ē ad ꝯ̄ria determiata vt ꝓportionata reliquo corpori. Curatio aūt nō fit p quecūq; ꝯ̄ria: sꝫ p hec vel illa sicͤ hn̄s febrē flegmaticā appetit ex siti aquā fridā. aqua aūt frigida nō est curatiua dispōnis illius sed potius calida ſm veritatē curationis.

Dub^m 4^m ℂ Dubitat āt circa p̄dicta: qꝛ vꝫ ꝙ in appetitu nāli q est fames vel sitis nālis debeat appeti ꝯ̄riū. nā oīs appetit⁹ fit rōne carētie. non carēt āt mēbra re quā appetūt: nisi qꝛ in eis ē aliqd ipaꝫ rē p̄uās. h̄ āt est ꝯ̄riuꝫ. Et appet ex alio: qꝛ in siti quātūcunqꝫ nāli appetit fridū ⁊ humiduꝫ pp īflāmationē: ⁊ in fame cal'm ⁊ siccū pp resolōnē ⁊ ꝯsumptionē. hec aūt ꝯ̄riant p̄exn̄tibus dispōnib⁹ vt ēt dictum est de fame. ⁋ Dōm ꝙ sine dubio in oī appetitu ſm quēdā moduꝫ appetit ꝯ̄riuꝫ siue formal'r vel v̄tual'r: sꝫ differunt ſꝫ moduꝫ. nā in appetitu ināli formal'r ⁊ p se appetit ꝯ̄rium vt stōchus p̄ter nām calidus formaliter appetit fridum ⁊ econuerso: sicͤ stōchus subiacēs actu viscositati p̄ncipal'r appetit acetosuꝫ: sꝫ in nāli appetitu p̄ncipal'r vt dicebat appetit sil'e pp finē q ē ꝯseruatio: ⁊ hoc maxime dico in appetitu nāli nālis virtutꝭ q̄ nāliter appetit silia pp cōseruationē. Cā āt appetitus ē carētia: ⁊ iō ī virtute nāli appetitiua nāliter appetēte solū est ꝯ̄rietas in h̄ ꝙ est eē pn̄s ⁊ nō pn̄s: nō ſm veritatē sit ꝯ̄riuꝫ imo sil'e cū debeat nutrire: ⁊ iō cū nutrimētū adueniēs sit p̄sens cessat appetitus attractiue pp nō eē ibi carētiaꝫ. In appetitu aūt sensitiuo q est fames sine dubio ꝯ̄riuꝫ appetit: qꝛ organuꝫ sensus est in dispōne nō nāli: qꝛ in dispōne frida ⁊ sicca vt in fame vel in calida ⁊ sicca vt in siti. Et iō sensus appetitus appetit ꝯ̄ria vt cesset illa dispō inālis in suo organo. Et h̄ ꝯsiderās. G. in 4. de simpli. medi. c. 1. dist. 3. dicebat. ⁊ nos nō cogimur ad appetendū cibuꝫ: vel assumēduꝫ exn̄tes ſm dispōnē nālē vere. Et istud ꝯ̄riū est ꝯ̄riuꝫ formal'r magꝭ q̄ illud ꝯ̄rium qd̄ erat in nāli appetitu: sic ḡ ſm rei veritatē oīs appetit⁹ fit a re ꝯ̄ria: sꝫ appetit⁹ nāl'r fact⁹ ad cibū vel ad potū: lꝫ imediate sit ad ꝯ̄ria: tn̄ p̄ncipal'r ⁊ final'r est ad similia: sꝫ appetit⁹ p̄ter nām est p̄ncipal'r ad ꝯ̄ria ⁊ p se. ⁋ Cōsideranduꝫ ꝙ ⁊ si appetit⁹ nāliter in sano corpe fact⁹ nō sit simpl'r nālis: sicͤ ē nālitas gn̄ōnis vel nutricatiōis aut augmēti ꝓpterea ꝙ in fame vel siti quātūcunq; nāli est aliq̄ inālis dispō: tn̄ ſm qd est nālis qꝛ fiunt a p̄n° itriseco: ⁊ ordinant in finē nālē. ⁋ Ad obta sic soluitur. P̄rio cū dr̄ stōchus est san⁹. ꝯcedat. sanus āt nō appetit supra dulcē. veꝝ est: sꝫ bn̄ appetit īfra dulcē aut dulcē: qꝛ vnctuositas dulcedo quedā est: aut īfra illā saltē in mō sube. ⁋ Ad z^m pꝫ solō. naꝫ in in appetitu appetit cal'm ⁊ siccuꝫ vt in fame inquantuꝫ est ibi appetit⁹ sensitiuus: vt patuit: ⁊ tale caliduꝫ ⁊ siccum repit in dulci re que est sicca respectu vnctuositatis sup̄flue. ⁋ Ad ꝯ̄dictionē pꝫ solutio. qꝛ aliter vtrobiqꝫ sumitur pingue.

Dub^m 5^m ℂ Dubitat scd̄o: nā vapor īsipidus est medi⁹ iter saporē vnctuosum ⁊ piguē ⁊ est iter saporē dulcē. suba. n. ferēs saporē aut grossa aut ē subtilis aut media: vt. z. can̄. 3. c. dulcis sapor fundat in suba grossa magis cū tēpata cal'iditate: ⁊ cū eadē cal'iditate vel tēpantia inter cal'm ⁊ fridū ⁊ mediocri suba stat sapor īsipidus: cū subtili aūt ⁊ tēperato ēt cal'o stat vnctuosus maxime: ḡ stōchus tēpatus deberet īsipidū appetere. ⁋ Dōm ꝙ Aui. saporē īsipidū cōprehendit sub istis: cū sit medi⁹. ⁋ Uel dōm ꝙ appetit⁹ cū fiat ex sensu stōchi ꝓportionato ad gustū: ille cib⁹ marie appetit q potēs nutrire gustū delectat. talis āt ē sapor vnctuosus vel dulcis. Isti eni duo sapores sunt marie humane nāe ꝯsimiles: vt. 4. de accidēti ca. 6. ⁊ iō forsan nālis virtus de se magꝭ appeteret nutriēs īsipidū: qꝛ istud ē nutriēs dictū hūidū marie aptū restaurare qd̄ resoluit tanq; exn̄s in medio. vꝫ Aui. in. 1. can̄. fen. 3. c. de regimine cibi ⁊ potus: ⁊ illum cui⁹ corpus ad resoluēdū facile fuerit: nutri humido qd̄ veloci⁹ digerat. Gal'. ingt humidū nutriēs ē qd̄ ab oībus q̄litatibus est separatū: ⁊ est quasi īsipidū: qm̄ neq; dulce neq; acetosum. Ecce ḡ ꝙ ex Aui. nutriēs īsipidū aptū est maxime restaurare: ⁊ iō virtus appetitiua nālis de se hūc marie eligeret saporē: sed ꝯiuncta sensitiue tactiue ⁊ gustatiue eligit dulcem qui parum est supra illud: qꝛ eni sensum delectat magis fit illius amplexio.

ℂ Dubitat tertio an in corrupto appetitu sit humor corrupt⁹ in stomacho. ⁋ Et vꝫ ꝙ nō: qꝛ hic ē inālis: sꝫ ī appetitu ināli ē in stōcho dispō ꝯ̄ria ei qd̄ appetit. cū ḡ stōch⁹ iste appetit cibos putridos vt putridi sūt: qꝛ nō vt acetosi vel acuti: erūt ḡ ī stōcho humores ꝯ̄ryreb⁹ corruptis. hic aūt sunt humores marie nāles. ⁋ In ꝯ̄riū ē. A. cū dixit: ⁊ cā in hoc est humor corrupt⁹ nō p̄tinēs ⁊c. ⁋ Dōm ꝙ in tali stōcho est humor corrupt⁹ exn̄e⁹: ⁊ cā est. nā humor oīno nālis nō pōt eē cā rei simpl'r p̄ter nām: cuiusmodi ē appetit⁹ corruptio. Opꝫ ḡ cām huius fore humorē malū: ⁊ simpl'r p̄ter nām. hic āt corrupt⁹ dꝛ ⁊c. ℂ Cōsiderādū tn̄ ꝙ in appetitu corrupto nō fit appetit⁹ ad corrupta vt corrupta sūt: qꝛ sic ꝓcederet rō: sꝫ ē appetit⁹ ad hec vel illa corrupta: ⁊ quēadmodū gn̄ata diuersa sibiīuicē ꝯ̄riant: nō vt gn̄ata: sꝫ vt hec vel illa spē dr̄ia: sic ⁊ corrupta nō ꝯ̄riant absolute: sed hec res corrupta illi. sicͤ. n. gn̄ata spē dr̄unt: sic ⁊ corrupta. Si ḡ aliqs appetat hāc rē corruptā q̄ ē carbo: in stōcho suo ē humor corrupt⁹ opposit⁹ corruptiōi carbōis: lꝫ sit nobis ignota ꝓportio illa: sꝫ vt exēplificem⁹ corruptio carbonis est vel suū eē ē cū ariditate ⁊ duritie: ille ergo q carbones appetit hꝫ humorē in stomacho corruptū q lubricat ⁊ madefacit. Et pꝫ solō ad obiecta.

Dub^m 6^m

ℂ Et mordicatio qdē excitat famē vehemētē ⁊ est species famis que nullo mō tolerat ⁊ associat ei syncopis ꝓprie qn̄ tardat cibus. Et appetit⁹ in stōcho ad quem effundunt mel'ia ⁊ flegma acetosuꝫ multiplicat qn̄ est eoꝝ quātitas infra quātitatē vocātē ad expulsioneꝫ ⁊ nō multiplicat in eo appetit⁹ ⁊ fit caninus nisi pp illud qd̄ dicturi sumus in caplō appetitus canini.

ℂ Ostēdit qd significet: ⁊ vn̄ fiat appetit⁹ itensus: ista ꝓportionant ad īferiora calida: dicit ꝙ si mel'ia ⁊ fl'a effusa ad stōchū sint infra q̄titatē q̄ nō ē ad expulsionē faciūt famē: qꝛ aliqn̄ ītātū m'tiplicāt ꝙ excitāt os stōchi sp ad expellēdū ⁊ nō ad attrahēdū: ⁊ iō nō sūt cā famis: imo faciūt casuꝫ appetit⁹ vt īfra habebit ca. d̄ bolismo. ℂ Sꝫ tu dices ꝯ̄: humor mordicās facit fastidiū: vt in cōmēto illi⁹ afo. 17. quarte p̄ticule. Nō febricitantibus. ⁋ Dōm ꝙ humor mordicās aut ībibit: ⁊ sic facit fastidium. Aut solum extra existens pūgit ⁊ mordet faciēs attractionem: ⁊ sic est cā famis.

ℂ Et scias ꝙ appetit⁹ nutrimēti cōicat mēbris oībus. Uerū illa cōitas est nālis ⁊ facta ex suspēsione vocatiōis virtutis nutritiue cū attractiua. Amplius appropriat stomacho appetit⁹ aīalis ⁊ sentit cū eo. Et qn̄qꝫ cōuenit qbusdā hoībus vt esuriāt plurimū ⁊ comedāt pl'imuꝫ: ⁊ neqꝫ aduenit eis saturitas fastidiosa: ⁊ neqꝫ egredit ī egestiōe eoꝝ fex plurima: ⁊ neqꝫ cū hoc corpora eorum impinguant. Et causa quidem huiusmodi dispositionis est resolutio plurimū velox cum sanitate digestiue ⁊ attractiue ⁊ appetitiue.

ℂ Appetit⁹ nutrimēti cōicat oībus coīb⁹ mēbris cōitate nāli nō sensitiua: ⁊ illa cōitas ē ex suspēsiōe ⁊ alligatiōe adinuicē nutritiue virtutꝭ mēbroꝝ cū virtute attractiua. s. stōchi: ⁊ qꝛ nutritiuā vocat attractiuā stōchi. Et hoc voluit dicere Auer. 3. coll'ꝫ. ca. 3z. ꝙ inter os stomachi ⁊ alia mēbra est similitudo ⁊ societas subaliter nō p accidēs: ⁊ hoc ē q̄si hoc mēbrū sit spēs oīum mēbroꝝ quo ipsa debēt sentire hāc resolōnē: sicut nos videmus ꝙ mēbra sentiūt per neruum ēt in locis q̄ nō sunt neruosa: ⁊ sicͤ discernit lingua cibos ꝯuenientes ab īcōueniētibus toti corpori. Uult ergo Auer. ꝙ iste appetitus sit cōicatus oībus mēbris: sicut dicit ⁊ Aui.

ℂ Ueꝝ significationes ex via saporis oꝛis sunt ꝙ amarus significat caliditatem ⁊ choleram. Et acetosus significat frigus stomachi: sed minus frigore cum quo non digeritur cibus omnino.

ℂ Ponit genus decimum: ⁊ ꝯsidera ꝙ acetositas pōt fieri a frido: nō tn̄ tāto ꝙ auferat opationē: vn̄ fridū paucū ē cā diminutiōis digestiōis cibi. multū v̄o ē cā ablatōis: sꝫ mediū pōt eē cā corruptionis ⁊ acetositatꝭ. Et h̄ pp ebullitionē quā facit: vt post declarabit.

ℂ Et qn̄qꝫ significat calorē debilē cum humiditate faciente ebullire humiditatem paruꝫ qui postea separatur ab ea deficiens in digerendo: quare accidit acetositas sicut fit in musto. Acescit. n. quādo infrigidatur ⁊ acescit quādo feruet a caliditate debili. Et est ace-

toſitas que fit ex effuſiõe materiei acetoſe ex ſplene ad ſtomachum ⁊ facta quidem cauſa ſplenis mutat appetitum neceſſario ⁊ multiplicat inflationem ⁊ rugitum ⁊ malitiam digeſtionis ⁊ facit eructuationẽ acidã. Et ille qui ex ſaporibus oris eſt iſipidus ſignificat humoris iſipidi ſaporẽ. Et ſalſus ſignificat ſaporem humoris ſalſi: ⁊ ſapores extranei horribiles ſignificãt humores extraneos putridos malos.

¶ Conſiderandũ ꝙ calor põt dici debilis ex reſolõne: ⁊ hoc itelligit hic Aui. ꝑ frigidi ſupuẽtũ: ⁊ hoc vocaꝛ friduʒ: ꝙ ſi addaꝛ facit ablationẽ opatiõis. ſi aũt nõ tantũ addaꝛ facit vel facere põt corruptionẽ vt acetoſitatẽ faciendo ebullitionẽ. vtrũqʒ. n. dĩ calidũ debile: lʒ vnuʒ poſitiue magis ⁊ aliud priuatiue. Sʒ declaraꝛ in pulchro exẽplo ꝙ fiat acetoſitas a debili calido.

¶ Sed ſignificationes ex vomitu ſunt ꝙ ſi eſt nauſea tm̃: tunc materia eſt viſcoſa imbibita. Et ſi eſt vomitus facilis ſignificat ꝙ ipſa eſt effuſa in cõcauitate. Et ſi ſunt vomitus ⁊ nauſea ⁊ non ſeparantur ſignificant aggregationem vtriuſqʒ rei aut viſcoſitateʒ humoris ⁊ non eſt nauſea facta ex materia imbibita. Et quando eſt plurime mordicans os ſtomachi aut eſt pauca confortatur quando ipſa cum cibo ꝑmiſcetur ⁊ aſcendit ex profundo ſtomachi ad os ſtomachi ⁊ mordicat ipſum. Quapropter facilis fit qñqʒ expulſio humoruʒ poſt cibum ⁊ non fit facilis ante ipſum niſi ſint multi. Verũ quãdo eſt aduentus cõturbationis ⁊ nauſee a ꝓuocatiõe: tũc mã eſt effuſa: ſi v̊o eſt currẽs: tunc mã eſt generata in ſtomacho ſm ꝯtinuationem.

¶ Cõſiderãdũ ꝙ nauſea eſt mot⁹ in quo in expulſiõe nihil ꝯſũgiꝛ qḋ expellaꝛ. in vomitu aũt fit expulſio: ⁊ pʒ. Dicit poſt. Si a ꝓuocatione vomitus fiat multa ꝯturbatio ⁊ nauſea: eſt ſignificatio ꝙ mã ẽ effuſa ad ſtõchũ a mẽbro alio: ⁊ iõ facit fortiora accñtia tãqʒ magꝭ icõſueta: ⁊ iõ ꝓuenit vomitũ nauſea ⁊ ꝯturbatio. Sʒ ſi vomit⁹ currat qꝛ. ſ. faciliter fiat: ⁊ q̃ſi nõ fiat ꝯturbatio tãta ⁊ nauſea ẽ ſignuʒ ꝙ mã colligiꝛ in ſtõcho ſʒ ꝯtinuationẽ: vñ q̃ſi ꝯſueta nõ ſic iducit cõturbationẽ: ⁊ hoc dʒ itelligi reliquis ꝯditiõibus paribus.

¶ Et vomitus ẽt ſignificat per colorem eius qḋ ingreditur in ipſo materiam: ſignificat ergo choleraʒ ⁊ melancholiam per colorẽ ⁊ flegma vitreum per colorem ⁊ flegma acetoſum ⁊ ſalſum per colorem ⁊ ſaporem ⁊ flegma deſcẽdẽs ex capite per colorẽ muſcoſuʒ quos aſſociatur ei ex deſcenſu ⁊ membra alia: ⁊ ex hoĩbus eſt qui cũ recipit cibũ aliquẽ ſentit ex ſeipſo ꝙ ſi moueretur ſuꝑfluo motu euomeret cibũ ſuũ: ⁊ illud quidem ſignificat humiditatem in ſtomacho aut debilitatem ſtomachi. Sʒ illud qḋ eſt ex humiditate accidit ẽt cuʒ vacuitas adeſt: ⁊ illud qḋ eſt ex debilitate non accidit niſi ſm repletionem tm̃.

¶ Docet ſignificare ex vomitu per colorẽ: ⁊ totum pʒ.

¶ Sed ſignificationes ex via coloris corporis ſunt: quoniam color eſt vehemens ſignificatio diſpoſitionis ſtomachi ⁊ epatis ſm plurimuʒ: plurime eniʒ egritudines ſtomachi ſunt frigide ⁊ color ſtomaticorum eſt plũbinus. Et ſi ineſt eis citrinitas eſt citrinitas decliuis ad albedinem.

¶ Ponit ſignũ. 12. ¶ Cõſideranduʒ tñ ꝙ cũ iſta mẽbra ſint ꝓn⁹ nutrimẽti: opʒ ꝙ totũ corpus ex mutatiõe quã faciunt in nutrimẽto imuteꝛ: ⁊ iõ ponit Aui. fen. 14. trac. 2. c. 2. ꝙ medic⁹ bon⁹ ⁊ expertus cognoſcit ſtõticũ ⁊ epaticũ oẽm ꝑ colorẽ ſuũ. ⁊ Gal. 5. de interiorib⁹. 7. c. Cum ḡ plurime ſtõtice egritudines ſint fride: opʒ ꝙ cibus muteꝛ ad friditatẽ ⁊ humiditatẽ: ⁊ per ꝯñs ad flegmaticitatẽ. talis autẽ cibus ꝑueniẽs ad epar ẽt crudus ꝑtranſit ⁊ flegmaticus: ſicut enim cibus male coctus extra male in ſtõcho coquiꝛ: vt ſumiꝛ ex quarto de regi. ſani. in fine. ſic cibus male coctus in ſtõcho male coquiꝛ in epate: ⁊ deinde in venis. cũ ergo hic cibus ad nõm cruditatꝭ tẽdat ⁊ flegmaticitatꝭ faciet colorẽ plũbeũ qui ex crudo fit humore ⁊ flegmatico: aliqñ tñ vt hʒ quedã lr̃a tẽdit ad citrinitatẽ ſimul cuʒ albedine: ⁊ hoc poſſet eẽ qñ ſanguis iſte flegmaticus oppilaret venas vt nõ poſſit ad mẽbra niſi aliqḋ ſubtiliſſimum de eo trãſire: q ibi exñs a calido mẽbroꝝ inanitoꝝ aduriꝛ quaſi ad aliquã citrinitatẽ tẽdit ipſo exñte albo: ⁊ iõ tendit eoꝝ color ad citrinũ albuʒ qñqʒ. vñ Aui. ꝓ can̄. fen. 2. c. de ſignis oppilationuʒ. pl'imi oppilatiõeʒ in venis hñtes colorẽ hñt citrinũ cuʒ ꝑ foramia ſua ad cutis ſuꝑficiẽ nõ accedat ſangnis: itellige ꝯueniẽs ſʒ ſubtilis magꝭ: ⁊ forſan hec eſt cã q̃re citrinaꝛ faciens dormire nõ potentium: vt Auer. 2. collʒ. ca. 20. de ſomno. In eo eni q dormire nõ põt remanet calidũ in extremis ⁊ ibi inflãmaꝛ vñ inflãmat ſubtiles circa cutim humiditates que inflãmate ad citrinuʒ tendunt.

¶ Significationes autem ex via rugitus ſunt qm̃ rugitus ſignificat debilitatem ſtomachi ⁊ ꝙ ipſe male cõprehendit cibũ ⁊ egeſtionem humidam.

¶ Ponit. 13. ſignuʒ ſumptuʒ ex rugitu. Conſiderandum ꝙ vt appʒ ex Gal. 6. de accidẽti ⁊ morbo. c. 2. Rugitus fit ex vẽtoſitate miſta alicui humiditati ſicut ẽt ſumiꝛ ex cõmẽto illius afo. 73. 4. partic. Quibus hypocũdria iflata. ſignificat ḡ ſtomachũ male cõprehendiſſe cibuʒ vñ vẽtoſitatẽ aggenerat ⁊ ſignificat egeſtionẽ futuram humidam. ſ. ex cibi idigeſtione. maxime aũt hoc hʒ virtuteʒ ſi non multum vrine fluxerit vt ex eodẽ aforiſmo ſumitur.

¶ Verum ſignificationes ex ſputo ſunt quoniam multitudo eius ⁊ ſpumoſitas ipſius ſignificant humiditatem ſtomachi mittentis aquoſitatem ⁊ mucilaginoſitatẽ. Exiccatio oris ⁊ paucitas ſaliue ſignificant ſiccitatẽ ſtomachi ⁊ caliditatẽ. Et ſi fuerit illic ſignificationes alie adiuuabũt illam ſignificationes caliditatis.

¶ Ponit ſignificationem. 14. Et ꝓ̊ facit hoc. Sc̃do quedã declarat. ibi (Et ſcias.) ¶ Multitudo ḡ ſputi ſignificat multam humiditatẽ in ſtomacho veniẽtẽ ad os ⁊ ſiccitas oris ⁊ pauca ſaliua ſignificat caliditatem ⁊ ſiccitatem.

¶ Et ſcias ꝙ ſiccitas oris ẽ a ſiccitate cõpl'onis duobus modis. Unus eoruʒ eſt ſiccitas vera ⁊ eſt vt nõ ſit ſaliua: ⁊ ſecũdus eſt mẽdoſa: ⁊ eſt vt ſit ſaliua exuberans viſcoſa: ſed ſit exiccata cã cal'itatꝭ vaporoſe venientꝭ ad ipſum: quare opʒ vt diſtinguaꝛ iter ſiccitatẽ ⁊ exiccationem ſputi viſcoſi ſm os: nam illa ſignificat ſiccitatem ⁊ humiditatem viſcoſam aut procedentem a ſtomacho aut deſcendentem a capite.

¶ Declarat duplicẽ ſiccitatẽ oris. Unã que diciꝛ vera ſiccitas ex ꝓ̃uatione ſaliue oĩno. Aliã que diciꝛ potius ſiccitas ſputi: ſicut pʒ in viſcoſis ſputis factꝭ in febrib⁹ flegmaticis cũ flegmate groſſo calefacto aut in ſimilibus diſpõnib⁹ in q̄bus nõ eſt ꝓprie oris ſiccitas ſed potius viſcoſi ſputi exiccatio.

Dub^m 7^m

¶ Sputũ v̊o ſignificare ſuꝑ ſtomachi diſpõnẽ monſtraꝛ qḋ nõ: qm̃ ſuꝑfluitas ſignificat ex diſpõne mẽbri in quo fit ⁊ ꝑ qḋ trãſit ſicut vrina. ſaliua aũt fit in radice lingue: vt ſupra Aui. fen. 6. ꝓ̊. c. Adhuc ſputũ poniꝛ ſignũ ſignificãs ſuꝑ diſpõnib⁹ pectoris vt oẽs ſentiũt: ⁊ maxiẽ Gal. ꝓ̊. de criſi. c. 7. Amplius ſputũ nõ ſignificat ſuꝑ membro a quo venire nõ poteſt. hoc aũt eſt ſtomachus. de ſtõcho enĩʒ nõ egrediꝛ aliqḋ ſine nocumẽto vel faſtidio vt in cõmẽ. illius afo. 43. ſc̃de parti. Strangulatoꝝ. ¶ Oppoſitũ vult Aui. ⁊ Gal. in thegni. 2. tex. cõ. 28. trac. de vẽtre illo ca. Ita v̊o. vbi dicit. Adhuc eoꝝ que expuunꝛ dr̃iaʒ cognoſcere. ¶ Cõſiderandũ ꝙ ſputũ põt tripl'r ſumi. Uno mõ ꝓ vera ſaliua formata in carnib⁹ glãdoſis que habenꝛ in radice lingue ⁊ illa imediate ꝑ ſui pñtiam nõ ſignificãt de diſpõnibus ſtomachi. Alio mõ põt accipi ſputũ ꝓ eo qḋ egreditur cũ raſcatiõe vel tuſſi: ⁊ hoc ẽt nõ ſignificat de diſpõnib⁹ ſtomachi: qꝛ hoc nõ ꝓuenit ab eo: ſʒ ſignificat de diſpõnib⁹ pectoris ⁊ pulmonis ⁊ cãne ipſius: qꝛ ab ipſis ſeparaꝛ. Tertio põt accipi ꝓ quacũqʒ humiditate aquoſa multiplicata in ore: vel ẽt viſcoſa ſiue habeat formã ſaliue ſiue nõ: ſed habeat formã limoſitatis: ⁊ hoc ſputum põt ſignificare ſuꝑ diſpõneʒ ſtõchi. Et rõ eſt: qꝛ qḋ multiplicaꝛ ad multã ſtomachi humectatiõeʒ ⁊ deſiccaꝛ ⁊ minoraꝛ ad exiccationẽ illius ⁊ minorationẽ põt ſignificare ſuꝑ ſtõchi diſpõnẽ. hoc aũt eſt ſputũ. nã dũ in ſtõcho eſt caliditas ⁊ ſiccitas ipſa cõicaꝛ ori: vñ nõ põt apparere circa os nec ſaliua nec ſputũ. Sil'r cũ ſtomachus humectaꝛ paulatine aſcẽdit humiditas ꝑ mery: cũ ſit vna ſuꝑficie ⁊ redditur os humidum ⁊ ſaliuoſum ſeu bauoſum. ¶ Et ex his

obiecta

obiecta soluunť. ¶ Ad tertiū cū dr̄ a stomacho nihil egrediť: nisi cū vomitu: itelligi dʒ q̄ nihil subito ⁊ in multa quātitate: sed paulatine pōt egredi sicut in sputo ⁊ bauositate ɔtingit.

¶ Sed significatiōes ex eructuatiōe sunt qn̄ eructuatio qn̄qʒ ē acetosa ⁊ qn̄qʒ ē fetida aut fumosa aut rancida aut lutosa aut putrida aut limosa aut similis cibo quē recipit eructuans aut pura in qua nō est qualitas alia ⁊ est sanior eructuatio.

¶ Expediuit iā Aui.14.genera signoꝝ in dispōnibus stōchi: hic exequiť de.15.Et p̄ ponit modū multiplicē diuisionis eructuationis. Scd̄o exequiť.ibi(Nā si est fumosa.) ¶ Considerandū q̄ differt eructuatio fumosa ab eructuatiōe pura: qꝛ eructuatio est pura qn̄ purus vapor egrediť nullā hn̄s nām in qualitatibus vel sapore ꝑceptā: ⁊ hoc significat bonitatē caloris alterātis ⁊ digerētis. Sed tunc dr̄ fumosa qn̄ de natura fumi participat.fumus aūt caliditatē ⁊ siccitatē hʒ.vn̄ Ari.z.de gn̄ōne tex.cō.28.dicebat fumū eē ex aere ⁊ terra: ⁊ iō fumū ꝓprie calidis ⁊ cholericis mēbris attribuim⁹ sic vētus fridis.vn̄.30.pti.ꝓble.1.ꝓble.Ari.dicit q̄ humor ⁊ cōplexio cholere nigre est vētosa: vn̄ ex ea fiunt vētose passiones: sʒ de flegmate nō est dubiū qn vētosuʒ sit ⁊ vaporosum: qꝛ vētositas colicas ex eo fieri videmus. In quibus aūt relique differentie differant: pʒ a differentia reꝝ a q̄bus notificatio sumitur.

¶ Nam si est fumosa ⁊ causa in hac non est substantia cibi que sit velocis conuersionis ad fumositatem sicut vitelli ouorum in patella ⁊ raffanus aut cibus cui in artificio suo ⁊ cum fit associatur qualitas fumosa sicut dulce cui superuenit ignis dominium ⁊ alia: tunc causa in ea est igneitas stomachi propter materiā aut malitiam complexionis pure.

¶ Exequiť.Et p̄ de fumosa eructuatiōe oñdens q̄d ipsa significet ⁊ ⁊ ei⁹ cām. Scd̄o de acetosa.ibi(Qꝛ si est eructuatio acetosa.) Tertio de fetida.ibi(Et eructuatio fetida.) Quarto d̄ lutosa putrida.i. cenosa ⁊ limosa.ibi(Et lutosa.) Quīto de rācida.ibi(Et illa que est vt erugo.) Sexto de ea q̄ est similis cibo.ibi(Si autē eructuatio.) ¶ Nō exequiť de ea q̄ est pura: qꝛ iā dixit q̄ est sanior eructuatio: dās ex hoc itelligere suā cām: qꝛ fortitudinē caloris agētis. ¶ Prima in duas. Quia p̄ p̄mittit cās a q̄bus eructuatio fumosa pōt euenire. Scd̄o de eis exequiť.ibi(Si āt.) ¶ Dicit p̄ q̄ si appareat eructuatio fumosa: ⁊ nō fit ꝑꝑ cām in cibo: tūc est ꝑꝑ igneitatē stomachi cū mā vel absq̄ mā. ¶ Cōsiderandū q̄ oua que in patella sunt frixa acquirūt siccitatē quandā que ɔiuncta subtili sub̄e ouoꝝ est apta mā fumi. Raffanus calidus est: ⁊ hʒ ꝑtē acutā subtilē q̄ actiue ⁊ passiue effumat: ⁊ hʒ partē humidā crudā que passiue magis est apta ꝓ vento subyci. vn̄ decoctio aufert ab eo partē medicialē: qꝛ ꝑtē subtilē calidā acutā: vt Aui.z.cañ.c.de raffano. Cū ergo sumiť raffanus nō coctus maxime effumationē facit ꝑ illam duplicē partem: sicut ēt coctus ꝑꝑ sui humiditatem inflammare est aptus. ¶ Cōsiderandū q̄ dulce cū amplius coq̄tur trāsit in amaꝝ: vt Gal.4.de simplici.c.z.distin.4. Amara aūt conueniēs mā sunt fumi cum sint calida ⁊ sicca: ⁊ iō dulcia maxime ad ignē sunt apta fumū capere ⁊ alia similia vt vnctuosa.pʒ.

¶ Si autem est cum materia: tunc est s̄m vnum duorum modorum predictorum. Et plurimum quidē est illud ex materia cholerica effusa ad stomachum ex felle s̄m modum cuius preterita est rememoratio aut ex catarro calido ex capite: ⁊ proprie cum homo non est cholericus in complexione sua.

¶ Hic exequiť de his causis fumose eructuationis. Et p̄mo notificat vnū mēbrū. Scd̄o ostēdit signa q̄bus cognoscim⁹ cāʒ eructuatiōis fore cibū vel igneā cōplōnē cū mā vel sine.ibi(Et significať.) ¶ Dicit q̄ si est mala cōplō cū mā: tūc ɔtingit s̄m vnū p̄dictoꝝ modoꝝ: qꝛ.s.effundiť ad stōchū ab alio mēbro vel generať in eo. Aut q̄ est ībibita vel nō ībibita: ⁊ s̄m plurimū est ex mā cholerica effusa ad stomachū ex felle sicut supra dictū fuit. Aut a capite: ⁊ ꝓprie cū homo nō est cholericus in complexione. ¶ Sʒ tu.d.Ꝯ: īmo maxime in cholerico effundiť cholera cū in eo superet. ¶ Dōm q̄.A. nō voluit dicere q̄ in cholerico nō effundať cholā: sʒ vult q̄ si hō nō sit cholicus in cōplone: ⁊ maxie s̄m stōchū: ⁊ in eo corrūpať cib⁹ ad fumū ꝑꝑ mām cholericā: h̄ maxie signať q̄ mā est effusa ab alio mēbro: qꝛ ipse de se nō aggregat eā cū supponať eē flegmatice cōplonis. Sʒ in homine cholerico posset cibus in fumū cōuerti dato q̄ nō aliunde susciperet mām: sed eam in se generaret.

¶ Et significatur etiā q̄ causa caliditatis est materialis aut pura ex isto modo q̄ cibus qui sumptus fuit lōginquus est a fumositate sicut est panis ordei. Nā cū huiusmodi eructuat fumose: tūc causa est caliditas stomachi. Et similiter attēde egestionē an est cholerica. Nā si est cholerica significat q̄ cā est caliditas stomachi. Et si egestio non est cholerica nō est necessariū vt causa sit caliditas stomachi. Quādoqʒ enim est malitia complexionis singularis: ⁊ vomitus etiā est significatio magis significans per illud qd̄ egrediť in ipso. Et quādoqʒ significat eructuatio acetosa ⁊ fumosa vigilias cū q̄bus nō inuenit stomachus vacuationē sufficientem digestioni ⁊ inflāmať ⁊ calefit.

¶ Hic docet iter has cās fumose eructuatiōis distiguē. Et p̄ docet cognoscē qn̄ fit a cā cibi. Scd̄o qn̄ fit a cā māe vel cōplōnis pure. ibi(Et silr̄.) ¶ Dicit p̄ q̄ si vis cognoscē an cā sit cibus: an mala cōplexio cū mā vel sine mā da sibi panē remotū ab effumatiōe sic est panis ordei. ⁊ si eructuāt fumose est signū q̄ cā est in stōcho. Silr̄ attēde si egestio est cholerica: tūc significat calitatē stōchi cū mā. si aūt nō est cholerica significat malitiā cōplonis.s.sine mā. Et hec dicta sunt Gal.p̄ de īterioribus.4.c.⁊ pʒ totum.

¶ Qꝛ si est eructuatio acetosa non a cibo acetoso neqʒ a cibo qui cum superflue sumitur mutatur ad acetositatē: tunc illud est ꝓpter frigus stomachi ⁊ ꝓprie cū accidit a cibis elongatis ad hoc vt acetosi fiāt sicut est mel. Nam si īuenis eos acetosos fieri: tūc iudica q̄ cā in hoc est frigus stomachi sine materia aut cum materia: ⁊ associať ei q̄ est cū materia grauitas in ore stomachi semꝑ. Et plurimū accidit illud habētibus cholerā nigrā ⁊ spleneticam. Et illi ad cuius stomachum descēdit catarrus frigidus. Quandoq̄ aūt acescit eructuatio a caliditate cum inuenit materiam dulcē ⁊ facit eam ebullire ⁊ facit ipsam acetosam: ⁊ significat illud vt sit eructuatio acetosa cū signis caliditatꝭ ⁊ īflāmationis ⁊ amaritudine oris ⁊ siti ⁊ iuuamento cū eis que īfrigidant. Et ex eis q̄dem quibus significatur q̄ caliditas plurima superflua quandoqʒ acescere facit cibū ⁊ eructuationē est q̄ caliditas qn̄qʒ facit acescere lac veloci⁹ q̄ ip̄ʒ facit acescere friditas. Et qn̄qʒ significatur per vomitū ēt materia.

¶ Docet significare ex eructuatiōe acetosa. Et p̄ ostendit q̄d ipsa significet. Scd̄o remouet dubiū.ibi(Qn̄q̄ aūt.) Dubiū āt qd̄ remouet ē: qꝛ posuerat acetosā eructuationē significare friditatē: crederet aliquis q̄ semꝑ acetositas a frigido fieret: hoc aūt remouet ⁊ dicit q̄ qn̄q̄ fit a caliditate faciente ebullitionē: ⁊ pʒ.

Dub^m 9^m

¶ Circa quā ꝑtem est dubiū vtrū cibi acetosatio ⁊ per ɔn̄s eructuatio acetosa possit fieri a calido. ¶ Et videť q̄ nō p̄ auctoritate Gal. p̄mo de īterioribus ca.4. vbi absolute ponit q̄ si cibi in acetositatē mutenť cā hoc agēs est frigida. Adhuc calidū si faceret acetositatē hoc maxie eēt ꝑ ebullitionē ⁊ putrefactionē quā īducit. sed si hoc mō fieret tūc oīs cibus a calido posset acetosari: qꝛ nullus cibus est qui nō posset calefieri caliditate forti ⁊ ꝑ ɔn̄s putrefieri vt sexto de accidēti ⁊ morbo p̄ ca.in fine. Preterea qd̄ est friduʒ non pōt fieri īmediate a calido: sed acetositas est res frigida vt oēs ponūt: quare ⁊c̄. ¶ In oppositū est Aui.hic ⁊ exēplū qd̄ ipse ponit. nā lac nō minus acescit a caliditate q̄ friditate. Et Gal.4.de simpli. medi.c.z.distin.3.s.in illo.c. Et nos.dicit. vbi īuenimus lac ⁊ ptisanā ordei ⁊ oē qd̄ est illis simile acescere in estate velocius q̄ acescat in hyeme. vt Auer.3.colliget.c.16.auctoritate Alex. ¶ Considerandū q̄ res pōt duplr̄ acescere. Uno mō ex diminuta decoctione siue putredine. Alio mō per putrefactionē. Exēplū p̄mi est acetositas q̄ apparet in fructib⁹ ante maturationē. fit.n.ibi acetositas ex diminuta decoctiōe nō potēte ꝑmiscere humidū aqueū cū sicco: ⁊ iō cū fit post ꝑmistio appet in eis sapor stipticus vel pōticus deinde fit dulcis. Exēplū secūdi est acetositas que fit in vino post eius

cōplemētū qñ putrescit ⁊ acescit. Et differūt hi duo modi acetosi-
tatꝭ: qꝛ ꝑ' ei⁹ acetositas est acetositas pura sic̄ acetositas acreste q̄
absolute fride cōplōnis ponit. Sꝫ secūda acetositas est coniuncta
acuitati: vñ in tali re acetosa aliq̄ ptes sunt calide derelicte a ca
lido putredinali: ⁊ iō acetū vini nō ex toto ponit fridū. ⁋ His ꝫ vi-
sis dico ꝙ addita caliditas in stomacho pōt eē causa acetositatis
cibi: ⁊ ꝑ ꝯñs in eructuatione. Quod enim pōt esse cā putrefactio-
nis in cibo: pōt eē cā acetosationis cū vnus modus acetositatꝭ fiat
a putrefactiōe: sed calidū stōchi additū pōt eē cā putrefactiōis fa-
ciēdo ebullitionē in cibo in qua fit extraneū calidū inatum ⁊ fit pu
tredo vñ pōt acetositas fieri. ⁋ Cōsiderandū tñ ꝙ caliditas stōchi
est duplex siue eius mala cōplō calida. q̄dā est caliditas fortis acu
ta ⁊ illa nō est cā putrefactiōis sꝫ adustiōis. q̄dā aūt est calitas q̄ lꝫ
in se sit excedēs respectu calidi nālis ī stomacho: tñ respectu obti
vt cibi nō est multū vt subitā faciat euaporationē sꝫ facit ebullitio
nē vñ fit putredo ⁊ acetositas: ⁊ ista caliditas in stomacho pōt eē
cā acetositatis cibi in stōcho. ⁊ iō Aui. dicebat cū facit eā ebullire:
⁊ nō dixit cū facit euaporare ⁊ effumare ꝑ adustionē. ⁋ Ex quo pꝫ
in quo stomacho mala cōplō calida exuberās est maxime apta cō
uertere cibū in acetositatē: qꝛ hoc est in stomacho calido cū calidi
tate vaporosa: aut in stomacho nāliter frido ⁊ accidētalr̄ calido.
naꝫ in hoc duplici stomacho lꝫ sit mala cōplō calida: ipsa tñ nō est
in tāta acuitate ꝙ faciat adustionē sed facit potius ebullitionē vñ
fit acetositas. ⁋ Ex quo pꝫ q̄uo in īfantibus causonizātibus lac cō-
uertit in acetositatē vt. A. 4. cañ. fen ꝑma. c. de signis causonis. nā
lꝫ in infantibus fiat causon: vñ stomachus eoꝝ vertat ad calidita-
tē: tñ illa caliditas nō est multū sicca sꝫ vaporosa: ⁊ ideo nō adurit
lac sed potius facit ebullire. Si aūt stomachus eēt nāliter ⁊ acci-
dētaliter īflāmat⁹ vt stomachus cholerici habētis causonē fortē:
lac in stomacho vel alius cibus nō verteret in acetositatē sꝫ in fu-
mū ꝓꝑ fortē adustionē factā a calido sicco. calidum ergo qꝺ est cā
acetosationis est calidūꝫ faciēs putrefactionē ⁊ ebullitionē: ⁊ ideo
est ꝙ lac qñq̄ velocius acescit in calore q̄ꝫ in frigore vt Aui. ponit.
Nā sicut ponit Gal'. 4. de simplici medicina ꝯ eos qui ponūt soluꝫ
calidūꝫ putrescere. Et res que est debilis patit ⁊ corrūpit a calido
⁊ a frigido. Et iō lac cū sit alterabile qñq̄ velocius alterat ⁊ corrū-
pit a caliditate q̄ꝫ a friditate: ⁊ hoc ē qñ caliditas eēt fortis faciēs
ebullitionē. friditas aūt eēt debilis. si aūt frigiditas eēt fortis non
minus q̄ꝫ caliditas corrūperet lac. ⁋ Ex his obta soluunt. Cū ꝑmo
dī auctoritate Gal'. dico ꝙ nō ītelligit illud absolute: qꝛ nullo mo-
do fit a calido. Uel aliter ꝙ cā agens acetositatē est frida in rela-
tione ad eā que facit effumationē cibi: qꝛ est mitior caliditas illa ⁊
nō sit vincens obm: imo potius est aliquo modo debilis caliditas
in relatione ad obm cū in eo causet ebullitionē ⁊c̄. ⁋ Ad scōm dico
ꝙ facit acetositatē per ebullitionē vñ calidū īnatū exhalat ⁊ infri
gidat mā ebulliens ipsa remanēte humida cū calore accidētali. Ꝥ
aūt est eē acetosi. dico ēt ꝙ facit hoc per putrefactionē ꝫm modū
dictū. Cōsiderādū ꝙ lꝫ oīs cibus possit putrefieri vel ebullire a for
ti calido vel a mala coplōne calida: nō tñ oīs cibus est apt⁹ cōuer-
ti in acetositatē. nā acetositas fundat in substātia subtili aquea cō
iuncta frigiditati ex priuatiōe calidi nālis. Si ergo cibus grossus ⁊
durus possit putrefieri: nō tñ sequit ꝙ in acetositatē cōuertat cuꝫ
nō sit subm aptū sapori acetoso. ⁋ Ad tertiū cū dicit qꝺ est frigidū
nō fit a calido. dico ꝙ veꝝ est ꝑ se: ꝑ accñs tñ pōt fieri: vñ aceto-
sitas in cibo que fit a mala cōplōne calida stomachi est facta per
resolōnem ⁊ euanescētiam propꝛij calidi: sed habet accidentalem
caliditatem sicut acetū acutum factum ex vino. Et ideo Auicē. po
nens signa huius acetosationis dicebat ꝙ est cum signis inflāma-
tionis ⁊ caliditatis ⁊ amaritudine in ore ⁊c̄.

Dubiū 9ᵐ

⁋ Scōo dubitat: vtruꝫ acetosatio cibi in stōcho possit fieri a frida
cōplōne stomachi. ⁋ Et arguit ꝙ nō: ꝑmo qꝛ qꝺ fit a calido nō pōt
fieri a frido. ꝓbatū est aūt cibū in stōcho acetosari a calido. Am-
plius aut fieret a mala cōplexiōe frida stomachi sine mā: qꝛ de ea
que est cū mā nō est dubiū cū sit flegma aliqꝺ acetosum aut melīa
acetosa que posset esse in stomacho: aut ergo fieret per viā putre-
factionis ⁊ ebullitionis aut per viā diminute decoctiōis. nō ꝑ viaꝫ
ebullitionis ⁊ putrefactiōis: qꝛ frigidū nō putrefacit: īmo putredo
nō accidit nisi per calorē extraneū: vt supra ꝑmo cañ. de eo qꝺ co-
medit ⁊ bibit. nec ēt ꝑ viā diminute decoctionis: qꝛ in omni digō-
ne tūc esset acetositas quātūcūq̄ homo eēt sanus: qꝛ cibus in ꝑnº
digōnis acetosaret: qꝛ ibi est in ꝑncipio digestio tendens ad perfe
ctionē: sicut ergo īpossibile est fieri vinuꝫ nisi prius fiat acresta in
qua est diminuta decoctio: sic est īpossibile fieri ꝑfectā digōnē nisi
ꝑcedat īperfecta: si ꝫ illa est cā acetositatis: ergo in oī ꝑfecta cibi
digōne ꝑcederet acetositas: hoc aūt est falsum ⁊c̄. ⁋ In oppositūꝫ
est Aui. hic ⁊ supra Gal'. 6. de accidēti ⁊ morbo. c. 2. ⁋ Dōꝫ ꝙ cibus
pōt acetosari a mala cōplōne frida stomachi ꝑsupponēdo ꝙ sit ci
bus qui possit eē subm acetosi saporis: vñ Aui. dicebat cum īuenit
mām dulcē. ⁋ Propter ꝙ ꝯsiderandū ꝙ stomachus pōt dici seu
fieri fridus duplr̄. Uno mō per resolōneꝫ calidi nālis ⁊ spūs. Alio
modo positiue magis per aduentū positiue frigiditatis vt humo-
ris frigidi vel alterius rei extrinsece. Dico ergo ꝙ stomachi frigi-
ditas ꝑ caliditatis resolōnem vñ stomachus dicit habens calidi-
tatē debilē pōt esse cā acetosationis cibi. Et rō est: qꝛ pōt eē cā ace
tosationis ⁊ ebullitionis debilis ⁊ putrefactionis. Hoc aūt posito
pōt fieri acetositas: vñ videt ꝙ mustū valde aquosum: qꝛ eius est
debilis caliditas ebulliens ab ea vertit in acetūꝫ: vt. 4. de simplici
medicina. c. 3. distin. 3. Qꝛ aūt debile calidū possit esse cā acetositatꝭ
⁊ ebullitionis: notū est: vt supra posuit Aui. Et quādoq̄ sapor acē-
tosus significat calorē debilē cū humiditate faciēte ebullire humi-
ditatē paꝝ qui postea separat ab ea deficiens in digerendo quare
accidit acetositas sicut fit in musto: acescit eniꝫ: quare ⁊c̄. Et qñq̄
feruet debili caliditate. si ergo stomachus debilis caliditatis fue-
rit faciet ebullitionē in toto cibo debilem ⁊ fiet cā acetosationis.
⁋ Dicit scōo ꝙ stomachus frigidus frigiditate positiua pōt eē cā
acetosatiōis in cibo. Cōsiderādū ergo ꝙ stōchus pōt esse fridus a
multa frigiditate priuāte opatiōes aut pauca diminuente aut me
dia: ⁊ ista est que corrūpit cibū in acetositatē: vñ supra Aui. volēs
loqui de hac friditate dicebat. acetosus sapor significat frigus sto
machi. sed minus frigore est quo nō digerit oīno cibus: ⁊ sic ītelli-
gat de stomacho frido ꝑ resolōnem. Iste ergo fridus stomachus
est cā acetosationis cibi: qꝛ qꝺ est cā oīno imperfecte digōnis siue
decoctōis est cā acetosatiōis: sed friditas stomachi est hmōi: ꝫ ⁊c̄.
pꝫ maior. nā ꝑdictū est vnā cām acetositatis eē diminutā ⁊ imper
fectā oīno decoctionē. vñ Gal'. 4. de simplici medicīa illo ca. ⁊ nos
f. 3. dist. 3. dicebat ꝙ acidus ructus ⁊ per ꝯñs acetosatio cibi nō fit
nisi cū cibus nō digerit digōne ꝑfecta: ⁊ calidū non pōt sup id. s. ꝓꝑ
debilitatē sui siue fit ex resolōne siue ex infrigidatione positiua. ꝙ
aūt stomachus frigidus sit cā decoctionis īperfecte nō opꝫ decla-
rare. ⁋ Ex q̄bus pꝫ ꝙ stomachus frigidus siue sit ꝑ resolōneꝫ siue
ꝑ frigiditatē positiuā est cā acetosationis cibi īmediate ꝓpter di-
minutā decoctionē quā facit. vñ Gal'. 6. de accidēti ⁊ morbo. ca. 1. si
cibus fuerit mediocriter digestus in ore quasi acetositatē sentiūt.
⁊ ideo ꝯ quosdā imaginor ꝙ ī diuturnis liēterijs oxyremia supue
niēs est bonū signum cū nō fiat per putredinē cibi sed per diminu-
tā decoctionē que reincipit. ⁋ Ad dissolutionē autē sophysmatis
illius qꝺ multos ligat credētes cibos nō posse acetosari a diminu
ta decoctione qꝺ mōstratū est eē ꝯtra Gal'. 4. de simplici medici-
na. ꝙ decoctio diminuta est duplex. Quedā est ꝑs decoctiōis ꝑfe-
cte īmediate in illā ordinata sicut est in impfecta decoctiōe in ꝑnº
decoctionis cibi. Quedam aūt est in īperfecta decoctiōe que ex-
cludit oīno ꝫm totū ꝑfectā decoctiōem. Et ꝙ ista sit bona diuisio
declarat in simili. nā īperfecta decoctio sanguis est duplex. Que-
dā est ꝑs ꝑfecte decoctiōis que est via ad decoctiōeꝫ ꝑfectā q̄ tunc
fit. Quedā aūt est īperfecta decoctio q̄ est excludēs oīno eē sangui
nis sic̄ est īpfecta decoctio flegmatis ⁊ differūt in cibo q̄ est in sto
macho illi duo modi īpfecte decoctiōis: qꝛ ꝑma īpfecta decoctio
q̄ est ꝑs decoctōis ꝑfecte fit ab eodē agēte sic̄ decoctio ꝑfecta: nec
excludit ꝑfectā decoctionē īmo est īmediate via in illā ⁊ ipsius ꝑs
cū mot⁹ ad vnū nō differat a termīo suo: vt. 3. phy. tex. cō. 4. Et si il
la decoctio est īpfecta nō est ex defectu agētis simplr̄: sꝫ est qꝛ ī oī
actiōe reqrit tps: vt. 4. collꝫ. c. alr̄. 4. phy. tex. cō. 129. vñ agēs nō
pōt in īstāti ꝓducē ꝑfectionē. Sꝫ decoctio īpfecta q̄ oīno excludit
eē decoctiōis ꝑfecte fit a calido in se debili: ⁊ hec decoctio nō est
ꝑs decoctiōis ꝑfecte: īmo illā excludit: ⁊ iō ille cibus acetosus nō ē
ꝑs ꝑfecte decoctiōis. ⁋ Tūc ad rōnes ī oppositū. ꝑº cū dicebat. aut
fieret ꝑ viā putredis aut diminute decoctiōis. dico ꝑ viā diminute
decoctiōis. Et dī tūc in oī digōne eēt acetositas: qꝛ ꝑº cib⁹ est dige-
stus in ꝑfecta digōne. dico ꝙ ibi est equocatio: ⁊ ꝑ ꝯñs qꝛ cib⁹ nō ē
ꝑus digestus digōne īpfecta q̄ ē cā acetositatꝭ: sꝫ digōne īpfecta q̄
est ꝑs ꝑfecte digōnis: sic̄. v. g. sanguis anteq̄ꝫ sit ꝑfecte digest⁹ est di
gestus īpfecte: nō tñ sequit: ꝫ est fl'a. ⁋ Ad sile qꝺ adducit ꝙ vinuꝫ
ꝑus est acresta q̄ꝫ vinū. dico ꝙ in vino ē ꝯsiderare adhuc aliā īpfe-
ctā decoctiōeꝫ vt illā quā hꝫ qñ ꝑficit eo exeūte musto: ⁊ illa nō fac̄
vinū eē acetosuꝫ: lꝫ dicat īpfecta digō: sꝫ illa q̄ facit vinū acetosuꝫ ē
illa q̄ ꝑuenit qñ est acresta. ⁋ Sꝫ tu. d. illud nō tollit ꝙ vinū ñ opor
teat ꝑus eē acetosuꝫ trāsiēs ꝑ īpfectā digōnē: vt cū ē acresta. Dōꝫ
ꝙ cibaria q̄ nobis offerunt hñt in se ꝑfectionē cū sint mista: vt plā
te ⁊ aīalia: ⁊ iō nō trā smutant ꝑ tot trāsmutatiōes vt oporteat ea
fieri acetosa ⁊ pontica cuꝫ ꝑus opꝫ fieri vinū cū in vite ꝯstituat ex
aqueis ꝑtib⁹ ⁊ terreis simul cū solari calō ⁊ ꝓprio recepto ī eo sic̄
scintilla: vt. 4. ꝺ simp. med. c. 1. dist. 3. auc̄te Theophrasti. Et possu
m⁹ dicē ꝙ calidū debile est cā acetositatꝭ ꝑ viā ebullitiōis ⁊ putre-
factiōis. ⁋ Cū āt dī ꝙ putrefactio nō fit a frido. Dōꝫ ꝙ veꝝ est im-
mediate: qꝛ fit a calō nāli facto ex̄neo: sꝫ mediate pōt vt a frido ꝺ-
bilitāte calidū vñ extrīsecū fridū pōt eē cā putrefactiōis: vt. 3. col-
liget. c.

liget.c.3.⁊.4.metheoroꝝ.tex.cō.6.⁊ Ad pmā rōnez dōm ꝙ nō est icōueniēs vnū ⁊ eūdē effectū ꝓuenire a diuersis causis ſꝫ diuersos modos. Acetositas ꝗ fit ꝑ se a frido sine debili calo͛:sed a forti calo͛ fit ꝑ viā putrefactiōis ⁊ mag͛ mediate:⁊ iō Auer.3.collꝫ.de accñtibꝰ.1.ca.al's.c.16.loquēs de acetositate dicebat. Apparet ꝙ fit vna actio accñtalis q̄ substātialiter fit a simili.i.frigore ⁊ accidētaliter a cōtrario sicut in pluribus perscrutari pōt ⁊ inueniri.

¶ Et qñ eructuatio est fetida tunc quādoqꝫ significat putrefactionē in stomacho significatiōe fetoris oris. Et qñqꝫ significat vlcera stomachi.

¶ Modo ponit signū fetide eructuatiōis:dicēs ꝙ significat putrefactionē in stōcho significatiōe fetoris.fetor eniꝫ oris:vt ponit supra Aui.fen.6.ca.de fetore oris pōt fieri a putridis humoribus in stōcho ⁊ in ore sicut ēt eructuatio fetida.vñ si nō fit ꝑꝑ cāꝫ oris significat putredinē in stōcho:⁊ qñqꝫ vlcera.s.cū sanie.

¶ Et lutosa ⁊ cenosa ⁊ limosa significant humiditatem putrefactam.

¶ Pꝫ q͛ humor in stōcho pōt putrefieri putrefactiōe q͛ fetebit vt lutū vel vt cenū vel vt limū ⁊ similis res putrida.

¶ Et illa que est vt erugo eris significat acuitatē ⁊ caliditatem cum putrefactione ⁊ est vehemētior significatio caliditatis q̄ꝫ fumosa.

¶ Ostēdit qd significat eructuatio quaꝫ supra dixit rancidā:⁊ dixit ꝙ significat acutā caliditatē cū putrefactiōe:tūc eniꝫ res fit rancida ⁊ eruginosa vt erugo eris qñ eius putredo est cū acuta caliditate.Et dicit q͛ significat maiorē calitatē q̄ꝫ fumosa:⁊ ē notū sic͂ cholera pura est minoris caliditatis:⁊ similiter simplex mala cōplo͛ q̄ꝫ fit caliditas cholere que tendit ad eruginositatem.

¶ Si aūt eructuatio nō est fumosa neqꝫ acetosa sed est afferens saporē cibi post spatiū eueniēs ſꝫ acceptiōeꝫ cibi:tūc significat debilitatē stōchi in ꝯuertēdo cibuꝫ.

¶ Hic oñdit qūo eructuatio significat debilitatem stomachi:nō tñ tantā q̄ꝫta est in stōcho frido ꝯuertēre cibū ad acetosum ſm acceptionē quo tꝑe post acceptionē in quo debuit eē digestus.

¶ Veꝝ significatiōes ex eis q̄ sūt ꝯueniētia aut fugientia aut ipediētia sūt vt ꝯsiderer an res ifridātes sūt cōueniētes ei aut res calefaciētes exiccātes ꝯueniāt aut humectātes postq̄ꝫ ꝯsiderat res vna.sepe eni accidit error cā dimissiōis eiꝰ cū nō attēdit:⁊ ē ꝙ res ifrigidantes multotiēs frāgunt ebullitionem humoris subtilis aquosi humidi aut salsedinē humoris flegmatici:⁊ existimat ꝙ cum eis iā ꝓuenit iuuamentū quāuis illic sit caliditas ⁊ res calefaciētes multotiēs expellūt humorē calidū ⁊ resoluūt eū:⁊ existimat ꝙ cū eis iaꝫ accidit iuuamentū quāuis illic sit friditas:imo oportet vt cōsiderent cū his duabus relique significationes.

¶ Hic Aui.vul dicere ꝙ significatio sumpta ex iuuātibus ⁊ nocētibus aliqñ decipit.v̄.g.aliqñ in stōcho nāl'r calo͛ ē aliqs hūor ebulliēs:⁊ tūc iuuat a frido:tñ ſꝫ v̄itatē ex nāli cōpl'one opꝫ iuuari a calido:sic͂ aliqñ in stōcho frido est humor calidus:⁊ tūc res calida vt scamonea iuuat illū purgādo illū humorē:cum tñ deberet iuuari a rebus fridis.Debēt ꝗ exgri alie significatiōes supradicte in caplo͛ de signis nālis cōpl'onis stomachi:⁊ alie significatiōes ostēdentes stomachū esse in dispōne nāli vel nō naturali ⁊c̃.

¶ Significatiōes aūt eoꝝ in qbus iuenit sensus stōchi sunt qm̄ si nō sentit mordicationē imo grauitatē:tunc mā est flegmatica vitrea:⁊ si sentit mordicationē cū iflāmatione tūc mā est amara vl' salsa.aut mordicationē sine iflāmatiōe:tūc mā est acetosa.⁊ si est illic mordicatio cū lenitate:tūc mā est subtilis aut pauca.⁊ si ē cum grauitate:tunc materia est grossa aut multa.

¶ Ponit signum.17.⁊ differt hoc a signo sumpto ex dolore:q͛ illud erat signū sumptū ex vero ⁊ forti dolore:h͛ aūt est sumptuꝫ ex aggrauatiōe quacūqꝫ ⁊ modo aggregationis:vñ in ꝓncipio ca.Auicē.vocabat hoc signū sumptū ab ipedimentis.

¶ Significationes aūt cum dispōnibus cōmunicantibus sunt qm̄ ꝯsiderat verbi gratia an cerebrum patiatur a causis catarri ⁊ mittat ad stomachum descensiones:aut epar an sit generatiuū cholere ⁊ mittat ipsaꝫ:aut splen deficiat in expellendo mel'iaꝫ ⁊ sit apostemosus plurime mel'ie:⁊ hec est cognitio cause.

¶ Ponit.18.signū:⁊ est vltimū qd̄ sumit ex dispōnibus ihērētibus stōcho ꝑ cōitatē ad alia mēbra.Cōsideramus āt in significatione sumpta ex cōitate cās ⁊ mās q̄s stōchus recipit ab alijs mēbris ⁊ accñtia ꝯsequētia ad has cōitates.Pↄ͛o ꝗ oñdit qūo ꝑ signa sūpta ex mēbris cōicātibus stomacho cognoscimus cās passiōis stōchi. Scd̄o qūo cognoscimus accñtia vel que sint accidētia.s.que ꝓueniūt in mēbris ꝑ cōitatē ad stōchū.ibi(Et ꝯsiderat.)¶ Dicit ꝓmo ꝙ cū mēbra cōicātia sint cerebrū fel epar ⁊ splen:debemus ꝯsiderare an ista mēbra sint infirma:vñ ēt stomachus patiatur.⁊ pꝫ:⁊ hec est cognitio qua cognoscimus cām dispōnum stomachi factā ex cōitate:q͛ si patit epar ⁊ fel credimus cholerā ⁊c̃.

¶ Et ꝯsideratur an imaginent corā oculis res non cōsuete ⁊ non fixe:⁊ an accidant soda aut estuatio cū repletione ⁊ minorentur cuꝫ euacuatione ⁊ similiter vertigo ꝓprie:an iueniatur tremor cordis post repletionē an ſm vacuitateꝫ:aut accidat syncopis aut spasmꝰ:⁊ hec est cognitio accidentis.

¶ Hic oñdit qūo accñtia ꝯñtia ꝑ cōitatē in egritudinibus stōchi significāt stomachi dispōnes.Et ꝓ q̄ sūt accñtia facta ꝑ cōitatē enumerat.Scd̄o q͛ illa accidētia in dispōnibꝰ stomachi aliqñ fiūt tꝑe repletiōis ⁊ eūonis stōchi:iō oñdit qd significēt ſꝫ diuersa tꝑa euētus ⁊ qd significēt cū eueniūt tꝑe repletiōs:⁊ qd cū eueniūt tēpore eūonis stōchi.ibi(Nā si.)¶ Dicit ꝓ ꝙ ex signis cōitatꝭ ex qbꝰ significamꝰ dispōnes stōchi sunt ꝯsiderare accñtia q̄dā:vt.v̄.g.si homo hꝫ imaginatiōes corā oculis nō fixas:⁊ si hꝫ dolorem capitꝭ ⁊ extenuationē post repletionē:q͛ illa accñtia significāt egritudines stomachi.Dixit aūt nō fixas:q͛ imaginatiōes corā oculis fixe sunt ꝓpter cām in cerebro vel in oculis nō ꝓpter vaporē stomachi.Dixit ēt post repletionē:q͛ si eēt eq̄liter tꝑe repletionis ⁊ tꝑe vacuitatis nō eēt a stomacho vt sumit.4.de iterioribus ca.2.

¶ Nam si repletio fecerit accidere imaginationes ⁊ soda:aut inquietudinē ⁊ visiones diuersas:aut tremorē cordis ēt:aut subeth maximā:tunc stōchus erit plenus aut debilis:aut in ipso est malitia cōpl'onis.

¶ Quia hec accñtia sigñantia stōchi dispōnes ꝑ cōitatē:aliqñ eueniūt tꝑe repletiōis:aliqñ tꝑe eūonis oñdit qd significēt diuersimode.Et ꝓ qd significēt cū eueniūt tꝑe repletiōis.Scd̄o qd significēt cū eueniūt tꝑe eūonis.ibi(Qꝫ si.)Tertio ꝑdicta accñtia enumerādo reducit ad ordinē.ibi(Et accñtia.)¶ Dicit ꝓ ꝙ si repletio.s.cibi fecerit accidere ꝑdicta accñtia sigt͂ plenitudinē stōchi ex humoribꝰ aut debilitatē aut malā cōpl'onē.s.ꝑꝑ quas cibū assumptū stomachus tolerare nō pōt sed fit cā accidentium ꝑdictoꝝ.

¶ Qꝫ si tremor cordis ⁊ soda ⁊ syncopis ⁊ estuatio accidāt in dispōne vacuitatꝭ:tūc ipe ē hñs receptionē cholere aut humoris mordicatiui veniētis ad os eius cuꝫ est vacuitas:aut humoris mel'ici ⁊ cognoscit supfluitas in hoc cum reliqs signis que tibi dedimus:aut humoris frigidi aut eius que est ex istis causis in iferiori parte stomachi. Nam nō magnificat illic qd̄ ex eo generatur ex soda ⁊ epilepsia ⁊ syncopi ⁊ spasmo.

¶ Oñdit qd significēt hec accñtia cū eueniūt tꝑe vacuitatꝭ stōchi:⁊ dicit ꝙ significāt ꝙ stōchus recipit hūorē chol'icū mordicatiuū veniētē ad os stōchi tꝑe vacuitatꝭ.Aut ꝙ recipit hūorē mel'icū ⁊ cognoscit mā supflua.Aut q̄ plus fluit cū signis dictꝭ in ꝑcedētibꝰ capitulis.Aut sigt͂ ꝙ stōchꝰ recipit hūoreꝫ fridum.Aut stōchꝰ hꝫ receptionē eiꝰ.i.alicuiꝰ supple cāe q̄ est ex illis causis.s.nālibus vt ex illis humoribꝰ.Hꝫ dico receptionē in iferiori ꝑte stōchi.nam pro sed non magnificat id quod ex eo generat.s.de nocumento ⁊c̃.Et cā pꝫ:q͛ humor in fundo stomachi nō tantū ledit vt sodaꝫ spasmū vel similia accidentia inducat:quātum ledit cū est in ore stomachi vbi multa est sensibilitas.Et ꝯsidera ꝙ Aui.inter accidētia q̄ fiunt tꝑe eūonis stomachi nō enumerat imaginationes.Et cā est.naꝫ lꝫ spasmus ⁊ syncopis estuatio.i.ingetudo ⁊ sil'ia pñt accidere in repletione ⁊ eūone stomachi:imaginatiōes tñ coraꝫ oculis maxie ⁊ ex stomacho repleto ex cibo fiūt ꝓpter maiorē tūc eē vapoꝝ ad caput ascēsionē:vt.4.de iterioribus sumit.c.2.⁊ supra fen.3.

¶ Et accidētia significātia dispōnes eius cum cōitate alia sunt cerebralia sicut pmistio sensus ꝛ subeth ꝛ cōgelatio ꝛ estuatio: ꝛ alia sunt cordialia sicut syncopis ꝛ tremor cordis ꝛ malitia pulsus: ꝛ alia sunt cōia sicut destructio anhelitus ꝛ difficultas eius ꝛ malitia.

¶ Reducit hic accidētia ad ordinē: ꝛ dicit ꝙ quedā sunt accidentia facta per cōitatē ad stōchū que sunt cerebralia sicut pmistio sensus ꝛc. ꝛ estuatio.i.inquietudo que saltē per neruoꝝ ꝛ musculoꝝ passionē est accñs cerebrale: quedā sunt cordialia ꝛc. quedā cōmunia vt destructio anhelitus ꝛc. Anhelitus.n.est operatio cōis effectiue ꝛ organice pcedens a cerebro: a corde aūt sicut a fonte.

¶ De signis male cōplōnis calide stōchi. Cap. 18m.

Significāt ipsā sitis nisi superfluat ꝛ deiiciat virtutē ꝛ eructuatio fumosa ꝛ lutositas ꝛ saliue ꝛ iuuari ab eis que īfrigidant ꝯm cōditiones pmissas in significatiōibus: ꝛ adustio ciboꝝ subtiliū quoꝝ similes nō adurunt in dispōne naturali: ꝛ ꝙ grossi digerunt plus ꝗ͂ digerant in illa nisi supfluat ꝛ deiiciat virtutē. Et multitudo sitis ꝛ paruitas appetitus cibi ꝯm plurimū ꝛ pprie qñ malitia cōplexionis est cū mā calida cholerica faciūt cadere virtutem oino: verum digō est fortis nisi superfluat malitia complōnis vsq₃ ad hoc vt debilitet virtutes. Et qñq₃ associat huic complōni febris ethica.

¶ Supius Aui. in generali magis dterminauit de dispōnib⁹ stōchi: hic determinat de eis magis in spāli. Et p̄ determinat de egritudinibus cōplōnalibus ꝛ qbusdā nō cōplōnalib⁹. Scdo de alijs singularibus egritudinib⁹ stōchi. ibi in trac. 2° (Dolor ꝛc.) ¶ Pria in. d. Quia p̄ ponit signa. Scdo curā. ibi (Curat stomachus.) ¶ Prima pars in duas. Prio ponit signa malaꝝ cōplōnū. Scdo ponit signa quarūdā aliaꝝ malaꝝ dispōnū. ibi (Significatiōes qdē magnitudinis.) ¶ Pria in duas. Prio ponit signa malaꝝ cōplōnū stomachi sine mā. Scdo eaꝝ que sunt cū mā. ibi (Cōplōnē.) Pria in quatuor. Prio ponit signa male cōplōnis egritudinalis calide. Scdo frigide. Tertio sicce. Quarto hūide. Partes patēt. ¶ Pria in tres. Primo ponit signa sumpta ex dispōnib⁹ stōchi. Scdo declarat quedā. ibi (Et qñq₃.) Tertio ponit quoddā aliud signū sumptū ex habitudine venaꝝ. ibi (Et scias.) ¶ Dic̄ p̄ ꝙ malā cōplōnē calidā stōchi significat sitis nisi cal'itas in cōplōne supfluat ꝛ resoluat: vñ fit resolutio nālis ꝛ resoluat virtutē: ꝛ p ɔñs fiat accidētalis cal'itatis eructuatio fumosa ꝛ lutositas saliue qꝛ calidū istud aliqñ est cā putrefactiōis humiditatꝭ: vñ in lutosā trāsit saliuā. Iuuari ab eis q̄ īfrigidat ꝯm ɔditiōes p̄dictas in precedēti caplō. Illud aūt est ɔsiderare dispōnē ānexam: vñ fit accñtalis īpressio. ¶ Propter qđ ɔsiderandū ꝙ stōchus in nāli cōplōne calida vel frida sicca vel humida iuuat a sibi silib⁹ vt supra ponit Aui. ca. de signis cōplōnū nāliū stōchi: s₃ stōchus hñs ināle cōplōnē ꝛ egritudinalem iuuat a ɔ̄rijs cū idigeat curatione. sic̄ ꝫ in stōcho sano poterat cadere deceptio ex rebus iuuātibus: qꝛ aliqñ stōcho frido nāliter ɔferūt calida: qꝛ aliquē humorē calidū exñtē in eo accidētaliter euāant: sic ēt in stomacho calido p̄ter nām pōt ɔtingere deceptio: qꝛ iuuabit a rebus calidis: vt cū eēt ibi aliquis humor cholericus ꝛ darem⁹ reubarbarū: iuuaret p euonē: nō tñ licet dicere ꝫ stōchi cōplō p̄ter nā₃ ē frigida: qꝛ iuuamētū in eo factū a cal'a medicia est p accñs. i. pp euonē. Et iō. A. supra p̄ cañ. fen. 4. 2. c. 1. dicebat. ꝛ caue ne tibi decipiat īpressio q̄ erit accñtal'. Hec āt accñtal' īpressio facit errorē nō solū in cognitiōe cōplōnū s₃ ēt in cognitiōe medicinaꝝ. s. an sint cal'e an fride vt. 2. cañ. 2. c. 23° de cōplōnib⁹. c. 5. 23° thegni tex. cō. 87. adustio ciboꝝ subtiliū q nō adurebāt añ in cōplōne nāli siue fuisset calida siue frida: ꝛ ꝙ grossi digerunt plus ꝗ͂ in nāli. ¶ S₃ tu. d. ɔ̄ positū est supra calidū est cā corruptiōis opatiōis: hic aūt dicit ꝙ grossi cibi digerunt. ¶ Dō₃ ꝙ Aui. nō dixit digerunt plus qꝛ plus elaborant: ꝛ iō subdit. veꝝ digō est fortis nō tñ bñ: l₃ ꝫ ꝯ₃ veritatē corrūpant: tñ aliq̄lis ē ibi digō. vt. n. sup̄ dicebat nō ē imaginādū cū dicim⁹ cibū i stōcho corrūpi ad fumositatē nō dꝫ qꝛ tot⁹ corrūpat: imo aliq̄lis est ibi digō l₃ mala: ꝛ sic est in stōcho cal'o nisi deijciat v̊tutē: qꝛ tūc digō nō fit. ¶ Et multitudo sitis ꝛ puitas appetit⁹ faciunt cadere v̊tutē. ꝛ cā est. nā solū bibūt nō āt comedūt: vñ plus debilitant sp: ꝛ pp defectū cibi ꝛ laborē in digerēdo vel elaborando post in potū: vñ grauāt. Ueꝝ digō est fortis supple nō tñ bona. Et qñq₃ associat huic ethica: ꝛ hoc est quando perueniunt ad vltimam inflāmationē ꝛ exiccationem que cordi cōmunicata est.

Dubium

¶ Sed circa p̄dicta dubitare cōtingit ppter qd calida cōplexio p̄ter nām vel nālis auget appetitū ad potū diminuēdo appetitū ad cibū: ꝛ ppter qd frigida cōplō ecōtra auget appetitū cibi nō autē potus sed potius potus appetitū diminuit vt sepe supra habitum est: ꝛ hoc ēt in sequēti caplō sumit ꝛ sensus ostendit. ¶ Et videt ꝙ calida cōplō vel caliditas maxime augeat appetitū: qm̄ est maxia cā resolōnis mēbroꝝ ꝛ stomachi. resolōnis aūt cā fit fames ꝛ appetitus: vnde cōtingit ꝙ mēbra resoluta ꝛ nutritiua virtus vocāt stomachū ad attrahendū vt supra dicebat. maxime autē stomachus ad attrahēdū vocabit a mēbris ꝛ a se qñ in eis est fortis cal'itas. ¶ Videt scdo ꝙ frigiditas fit cā sitis: qꝛ frigidū est magꝭ exp̄ssiuū: vñ qdā ponūt ꝙ sit cā appetitus: sed expressione magis exprimitur subtile humidū ꝗ͂ grossum: ex illius aūt expressione fit sitis. ¶ In oppositū est Aui. supra. ¶ Rñdent qdā ꝛ dicūt ad hoc ꝙ frigidū ideo fit cā famis qꝛ est humidi expressiuū: calidū ideo appetitū remouet qꝛ attrahit ad stomachū. Sed hec responsio est insufficiēs. Primo qꝛ tūc fridum semp esset cā sitis cū exprimat magis humidū subtile. Scdm ēt est falsū: qꝛ remoto appetitu per attractionē remouet sitis: qꝛ calidum citius attrahit subtiles humiditates ꝗ͂ grossas: qꝛ attractio a calido reducitur forsan ad eā que est a vacuo: sed hac attractione citius subtile ꝗ͂ grossum attrahit existēte p̄nte vtroq₃ ꝛ plura incōueniētia alia sequūtur. ¶ Rñdēt alij ꝙ hoc fit: qꝛ fridum est incitans os stōchi ꝛ virtutē attractiuā ipsius: qđ apparet qꝛ fridū est mordicatiuū: vt. 4. de simplici medicina. 3. ca. Est ēt hec respōsio īsufficiēs: qꝛ ex mordicatiōe illa nō declarat magis cibū ꝗ͂ potū stomachū querere. ¶ Respondēt alij ꝙ humor mel'icus est magis ille q appetitum excitat: ꝛ iō frida qꝛ humori mel'ico ɔueniūt cū sit humor frigidus maxime acuerēt appetitū. si ergo fridū hoc faciet erit fridum ɔiunctū acetositati: qꝛ fridū nō inquātū fridū appetitū excitat: s₃ inquantū acetosū. ꝛ iō Auer. ca. 32. 3. colliger. ibi dicit. Opinant. s. medici ꝙ friditas est cā ppinqua dandi appetitū plus ꝗ͂ auferēdi: ppterea qꝛ hec opatio que est in mēbro iuuat ꝛ cōplet p friditatē: hoc aūt est p acetositatē q̄ sibi trāsmittit a splene ꝛc. Nec est dōm ꝙ acetositas inquātū frida adminiculet huic opatiōi: sed inqꝫtū acetositas stimulās ad bonū. S₃ ista nō est sufficiēs rō: qꝛ adhuc nō total'r satisfacit q̄sito. nō eni assignat cā quare calidū deijcit appetitū: ꝛ q̄ri pōt q̄re acetositas magis īcitat vt querat cibus ꝗ͂ potus: ēt quare frida nō acetosa aut flegma fridū aliqđ pōt eē cā appetitus: cū ēt sapor acetosus vt acetosus nō pcipiat a sensu stomachi s₃ a sua virtute gustatiua que est lingua: sil'r aliqua calida per resolōnem. ¶ Quarto respondent alij ꝛ dicūt ꝙ fridum adueniēs stōcho phibet in ea restaurari humidū nutrimētale grossū ex cuius defectu fit fames ꝛ addit p indigestionē in humido aqueo ex cuius p̄ntia sitis cessat: ꝛ iō frigidum appetitū facit ad cibū ꝛ deijcit appetitū potus: sed hec inuestigatio satis rōnabilis est quo ad hāc ptē: tñ totā qōnis difficultatē nō soluit cū relinquat aliqđ mēbrū vt cur calidū facit ecōtra.

¶ Ad inuestigandū ergo veritatē qōnis huius p̄mo sciendū ne sermo in equoco currat ꝙ appetitus absolute platus intelligit de eo qđ est ad cibū q est fames: qꝛ hic pprie appetitus est magis ad cōseruationē aialis. cū aūt aliquid absolute pfert intelligitur de eo in meliori eē: vt. 2. alimētoꝝ. c. 3. Regula ergo sic intelligitur in toto meo sermone. Cōcedendū ergo ꝙ in stōcho ꝛ cōsil'r in toto corpore: s₃ ad p̄ns solum rōcinet de stōcho est repire duplex humidū. Quoddā est humidū aqueū roridū magis exñs in eo ad irrorādū calidū ne igneat ꝛ inflāmet. Aliud est humidū grossum nutrimentale magꝭ exñs in eo tanꝗ͂ calidi subm ne cal'm īnatū resoluatur. Oēs aūt ɔcedūt ꝙ vtrūq₃ ɔsumit: s₃ cū ɔsumit humiditas rorida q̄ fit in stōcho: fit īflāmatio ex p̄uatiōe humidi roridi: ꝫ ad recuperādū hūc defectū erit vel ɔsurget tūc duplex desideriū. s. desideriū sensitiuū ꝙ appetet rē fridā hūidā: qꝛ in stōcho pcipit īflāmationē. cōsurget ēt desideriū nāle: qꝛ desiderabit hoc humidū ꝛ fridum restauratiuū vt restauratiuū est: ꝛ iō ɔ̄siderabit h̄ ꝛ non illud: fiet ꝫ tūc sitis. sed qñ aduenit ɔsumptio in humido nutrimētali ꝛ supuenit stomacho friditas mel'ie exprimētis: tūc qdē fit in stōcho īfrigidatio ex priuatiōe nutrimēti: ɔsurget ergo duplex appetit⁹. Un⁹ sensitiu⁹ q friditatē apprehēdit ꝛ appetit calidū ꝛ humidū: ꝛ ɔsurget appetitus nālis ꝛ appetet rē vt nutritiuā ꝛ restauratiuā illius humidi grossi resoluti. hoc aūt erit humidū grossum. vñ res habēs illud grossum humidū sicca dici pōt: fiet ergo ex hoc duplici appetitu fames. Ex quo p̄mo appet ꝙ in siti dominat plus appetitus sensitiuus ꝗ͂ nālis. nā res q̄ in siti querit nō est pprie nutritiua sed roratiua. Est aūt pprie alteratiue inflāmationis: sed vt alteratiua est querit a sensitiuo sine desiderio. In fame aūt forsan ecōtra est.

¶ Cōsiderādū tñ ꝙ si sensitiuū desideriū qđ est in fame aut siti qñ nāl'r se habēt ɔiūcta sint simul cū nāli ɔ̄siderio: sensitiu⁹ appetitus in siti nō appetit fridū ꝛ humidū absolute: sed in hac mā potabili.

Simil'r

Simil'r ẽt appetit⁹ nãlis in siti nõ appetit qð cũq; hũidũ rorativũ
sʒ ɔiũctũ friditati. Sil'r in fame nãli appetit⁹ sensitiu⁹ nõ appetit
cal'm absolute in q̃cũq; mã sʒ in hac.s.nutrimẽtali. Sil'r appetit⁹
nãlis nõ appetit nutribile ex̃ terminos caliditatis ꝛ saporositatis
ꝑꝑ gustũ: ꝛ iõ dicebat insipidũ nõ appeti: ꝛ rõ hoꝶ est talis. Nã ap-
petit⁹ sensitiu⁹ q est in stõcho est dearticulat⁹ ꝛ determinat⁹ ꝑ ap
petitũ nãlẽ tanq̃ ꝑꝑ finẽ p̃ncipalẽ. Sil'r appetitus nãlis stõchi est
dearticulat⁹ per appetitũ sensitiuũ stõchi tanq̃ ꝑꝑ finẽ ₰m alium
modũ seu tanq̃ ꝑꝑ id qð excitet volũtatẽ cuʒ vellet vt excitet ꝑꝑ
sensitiuũ appetitũ: ꝛ iõ stõch⁹ cũ nãl'r se hʒ appetit⁹ sensitiu⁹ nõ ap
petit aliqd ex̃ rõnẽ nutrimẽtalẽ vt rorativã. Sil'r appetitus nãlis
nõ appetit aliqd vbi nõ saluet rõ appetibilis sensitiui. ¶ Cõside-
rãdũ post q̃ i appetitu sensitiuo ad cibũ eo mõ appetit cal'm q̃uo
suũ ɔ̃riũ qð est fridũ in organo sensus. Est aũt ibi fridũ nõ actu. fri
giduʒ.n. qð fit ex hũidi grossi resol'one: ꝛ friditas que fit ex supuẽ-
tu mel'ie nõ actualis est friditas sed potẽtialis mag': ꝛ iõ cal'm qð
appetit in cibo erit mag' cal'm potẽtiale: sʒ in siti appetit appeti-
tu sensitiuo fridũ mag' in actu: q2 cal'm in actu est faciẽs sitim. Ex
quo etiã pʒ que fuit cã missionis mel'ie ad stõchũ vt fieret fames:
non aũt missa fuerit cholera ad stõchũ vt fieret sitis. nã in stõcho
põt eẽ nãl'r acuta ꝛ actualis caliditas per ɔsumptionẽ humidi ro
ridi: vñ sensu ꝑcepta erit cã appetit⁹ fridi actualis: sʒ ꝑ ɔsumptio-
nẽ humidi grossi nãl'r nõ potuisset fieri tãta friditas q̃ sensus ta-
ct⁹ illã ꝑcepisset. h̃ enĩ nõ fieret nisi cũ vltima ĩnãli resol'one: opor
tuit ğ ad h̃ vt sensus tact⁹ stõchi excitaret ꝛ nõ sufficeret friditas
ĩducta per resol'onẽ q̃ iret mel'ia ad stõchũ vt aliquẽ modũ fridi-
tatis ĩduceret lʒ nõ actualis: fuit aũt ɔuenientius q̃ iret mel'ia: q2
aggregat: qð nõ facit flegma. ¶ Sed tu. d. q̃re huic resol'oni humi
di grossi vnde fit nãlis appetit⁹ cibi nã qñ fit fames ɔiunxit fridi-
tatẽ vt sensus tact⁹ per friditatẽ excitaret ad appetẽdũ rẽ cal'am:
nõ aũt ɔiũxit illi resol'oni decursum calidi humoris vt sensus ap-
peteret rẽ fridã: vnde appeteret restauratiua cibaria cũ fridita-
te. ⁋ Dõm hoc eẽ notũ: q2 cũ humido nutrimẽtali qð resolutũ est
in fame stat ɔueniẽtius q̃ sit cal'm q̃ q̃ sit actu friduʒ vel potẽtia
cũ istud humidũ hẽat stare vt subm calidi: sed cũ humido rorati-
uo stat mag' esse fridũ ad ꝓhibẽdũ ĩflãmationẽ calidi: appetitui ğ
ad cibũ vt cib⁹ est ɔiungit sensitiu⁹ appetit⁹ vt in eo appetat cali-
ditatẽ potẽtialẽ: ꝛ tũc fames est appetit⁹ humidi nutrimẽtalis cũ
caliditate: sed sitis est appetit⁹ humidi roralis cũ friditate: q2 re-
sol'oni humidi nutrimẽtalis est ɔiuncta infridatio ꝛ resol'oni hu-
midi roralis est ɔiuncta ĩflãmatio. ¶ Sed tu. d. iterũ ğ nunq̃ in fa
me fieret appetit⁹ cibi fridi. ⁋ Dõm q̃ h̃ est veruʒ in fame simpl'r
₰m nãm. vnde ꝓbatũ est supra stõchũ nãli fame appetere dulcia
ꝛ vnctuosa: vel lʒ aliqñ cib⁹ est fridus calorẽ tñ auget: vt.3. de cõ-
plexionib⁹.c.4. ¶ His ğ visis appet q̃re cal'm deijcit appetitum
sensitiuũ ad cibũ ꝛ auget eũ ad potũ. nã dictũ est ideo fieri appeti-
tũ sensitiuũ ad cibũ: q2 ꝑcipit friditas vnde appetit cibũ vt cal'm:
cũ ğ caliditas est in ore stõchi appetit⁹ sensitiuus cessat: q2 iam hʒ
de se qð appeteret cũ sit in eo cal'itas: ꝛ q2 cal'itas excitat sensiti-
uũ appetituʒ qui est sitis: iõ auget sitim. Appet ğ q̃uo friditas au-
get appetitũ sensitiuũ ad cibũ ꝛ diminuit appetitũ sensitiuũ ad po
tuʒ. nã q̃litas que excitat sensitiuũ appetitũ q est in fame est fridi-
tas: si ğ augeat friditas excitabit hũc appetituʒ: ꝛ q2 friditas erat
remouẽs cãʒ que ĩcitabat appetitũ sensitiuũ ad potũ: iõ diminuit
sitim. ¶ Sed tu. d. ğ nunq̃ hõ poterit simul sitire ꝛ famescẽ: q2 cã
sensitiui appetit⁹ ad sitim tollit sensitiuũ appetitũ ad famẽ ꝛ ecõ-
tra. ⁋ Dõm q̃ forsan sub eẽ ĩtenso nõ se cõpatiunt: ꝛ iõ vides ve-
hemẽter sitiẽtes vt febricitãtes nõ famescere ꝛ vehemẽter fame
scẽtes fame p̃ter nãm vt quosdã habẽtes modos q̃si canini appe
titus nõ vehemẽter sitire. vel al'r q̃ ẽt fames ꝛ sitis se cõpatiunt
vt sunt sensitiui appetit⁹. nã fridũ qð est cã sensitiui appetit⁹ in fa
me est fridũ per p̃uationẽ ꝛ per ɔ̃bilẽ ꝛ potẽtialẽ mel'ie friditatẽ.
sed cal'm qð est cã sensitiui appetit⁹ sitis est cal'm ꝑ ĩflãmationeʒ
actualẽ. ista aũt se cõpati p̃nt saltẽ sub esse nõ intẽso. ¶ Sed tu. d.
veꝶ esset posito q̃ lʒ isti sint duo appetit⁹: vnus tñ nõ appetit ali-
qð in quo nõ possit saluari appetibile alterius. dicã ğ q̃ cũ calidi-
tas supuenit stõcho illa nõ deberet tollere appetitũ sensitiuuʒ ad
cibũ. nã appetit⁹ sensitiuus ad cibũ nõ appetit cal'm in quo nõ sal-
uet rõ cibi vt supra dicebat. sic ğ nõ cessabit ab appetitu si nõ hẽat
caliditatẽ que hẽat rõneʒ cibi: sed mala cõplexio calida que est in
stõcho rõnẽ cibi nõ hʒ: ğ sensitiuus appetit⁹ ad cibũ nõ cessabit: ꝛ
sic põt argui de siti. ⁋ Dõm q̃ si bene ĩspiciat supra. i. veruʒ qñ isti
appetit⁹ nãl'r se habẽt. qñ aũt excedũt a nãlitate: vnũ nõ saluat to
tã alterius rõnẽ: ĩmo q̃to mag' sensitiuus a nãlitate recedit tanto
minus in appetitu suo saluat rõneʒ appetibilis ab appetitu nãli: ꝛ
iõ videm⁹ quosdã in vehemẽti siti appetere niuẽ vbi nõ saluat rõ
appetit⁹ nãlis qui est in siti cũ nix nõ sit res potabilis nec potens
irrorare. Simil'r in appetitu canino videmus quosdã appetere di
uersa nõ apta nutrire ꝛ quosdã appetere qð est oĩno extra rõneʒ
cibi sicut lutũ ꝛ carbones: ꝛ hoc ꝑpter diuersas ꝑportiones cor-
ruptoꝶ humoꝶ perceptoꝶ a stõcho sub rõne p̃marũ qualitatuʒ.
¶ Ex his ergo obiecta soluunt. Cum enim dicit p̃mo q̃ calidum
est cã resolutionis: ꝛ ideo maxime erit cã famis: verũ est vt in fa-
me est nãlis appetitus. vt aũt ibi est appetitus sensitiuus cuʒ fiat
per fridũ: vt supra pʒ cũ dicit resolutio mẽbroꝶ siue virtus nutri-
tiua ꝑpter nocumẽtũ resolutionis vocat: dico q̃ lʒ vocet si ibi nõ
esset sensatio nõ respondet vnde nõ fit appetitus sensitiuus. ⁋ Ad
scðam pʒ solutio: q2 fridũ nõ per solã expressionẽ fit cã famis.

¶ Et quandoq; hec cõplexio ꝑpter suã superfluitateʒ
anteq̃ deijciat virtutẽ cõmouet famẽ vehemẽtẽ per
id qð resoluit ꝛ qð attrahit sua mordicatione: ꝛ q2 mo
uet materias ad resolutionẽ sicut fit suctione. Et hec
q̃dem fames qñq; est syncopalis quãdo tardat cũ ea
cibus aut facit cadere in syncopim. Et cum ꝓlongat
spatiũ eius parũper destruit appetitus oĩno. Et quã-
doq; multiplicat etiã ꝑpter cursum sputi ₰m famem
ꝛ multiplicat ₰m saturitatem caliditas resoluens sto-
machum: q̃ si inuenerit humiditatem erit illud plus:
ꝛ hoc quidem sedant cibi grossi.

¶ Hic declarat quedã q2 dixerat q̃ hec cõplexio facit paruitateʒ
appetitus ₰m plurimũ dans ĩtelligere q̃ qñq; possit esse cã appe-
tit⁹. ꝛ dicit q̃ calida stõchi cõplexio qñq; est cã appetit⁹. s. famis
q2 exiccat humiditatẽ: ꝛ hoc facit anteq̃ ɔ̃iciat virtutẽ. s. vltime
ꝛ pʒ. ¶ Sʒ tu. d. ₰m illũ modũ nunq̃ a mala cõplexione calida fiet
fames q2 semꝑ erit ibi caliditas remouẽs sensitiuum appetitum.
⁋ Dõm q̃ ĩmo lʒ semꝑ sit ibi caliditas: inducere tñ põt frigiditatẽ
p̃uatiue per humidi resolutionẽ. Et iõ. A. dixit q̃ fit suctiõe: ꝛ hoc
marie fit qñ caliditas est in reliquo corꝑe stõchi. sil'r ẽt fit ista fa-
mes ꝑpter mordicationẽ quã tact⁹ stõchi ꝑcipit: ꝛ iõ queret cibũ
forsan nõ sub rõne qua cib⁹: sed rõne qua lenitiu⁹ ꝛ sedatiu⁹ mor-
dicatiõis. facit ğ caliditas p̃mo mõ famẽ anteq̃ deijciat virtutẽ. s.
vltime ex resol'one: vnde si nõ statim det cibus ꝑpter debilitateʒ
fit syncopis que debilitati vel mordicationi attestatur: sed de his
mag' dicet ĩfra. Et cũ ꝓlõgat. Dicit ẽt q̃ iste appetit⁹ cũ ꝓlõgat q̃
cib⁹ nõ det tũc destruit: q2 cal'm oĩno deficit aliqñ lʒ lõgo stet tꝑe
tñ nõ destruit: ĩmo multiplicat: ꝛ h̃ ꝑꝑ cursuʒ alicuius humiditat'
subtilis ad stõchũ sicut currit qñq; ₰m famẽ nãlẽ: ꝛ tũc cal'm cum
illa humiditate sustentat ꝛ nõ deficit: ꝛ iõ ẽt appetitus nõ deficit:
sed cal'm magis resoluẽs mag' facit appetitũ: ꝛ iõ ẽt ɔtingit q̃ tẽ-
pore saturitatis in illis ẽt ĩflãmat caliditas in stõcho ꝛ marie cuʒ
ĩueniunt rẽ humidã. Et iõ ad cessandũ illã inflãmationẽ debẽt da-
ri cibi grossi vt nõ inflãmet: sed de hoc etiã infra dicet.

¶ Et scias q̃ illius cuius stõchus est igneus sanguis
est malus paucus acutus fetidus quẽ abhorrẽt mem-
bra diuersa ei in cõplexione radicali quare nõ nutriũ
tur eo: fit ğ ille pauce carnis ꝛ sunt vene ei⁹ exuberã-
tes: qm̃ sanguis ei⁹ ĩclusus est in eis quo nõ vtit nã: ꝛ
flõmia extrahit ex ipso sanguinẽ malũ.

¶ Sed tu. d. debet ne flõmari. ⁋ Dõm q̃ forsan qñq; sic: ꝛ paulatiʒ
postea reficere ꝛc. Hoc aũt aliã hʒ longiorẽ q̃onem.

¶ De signis malitie cõpl'onis fride stõchi. Cap.19m.

Significat friditatem stõchi tarditas muta-
tionis cibi ita vt nõ descẽdat sed expellatur
vomitu post spatiũ qðdã ꝛ nõ mutet muta-
tione que valeat: q̃ si superfluat nõ alterat
propter ipsam cibus omnino ꝛ non digerit. Et quan-
doq; significãt ipsaʒ multitudo appetitus ꝛ paucitas
sitis ꝛ eructuatio acetosa absq; causa in cibo ₰ʒ q̃ di
ximus: ꝛ hec significant malitiam complexionis eius
fride. Et ex significationib⁹ significantib⁹ illud est vt
nõ sit alistimbre nisi ei⁹ qð est leue ex cibis siue gros-
sis: quoniam iam ante digeruntur.

¶ Hic ponit signa cõplexionis innãlis stõchi frigide. Et primo po-
nit signa sumpta ab operationibus. Secundo ab accidẽtibus cõ-
sequẽtib⁹. ibi (Et qñq; ꝑuenit.) Tertio põit signũ sumptũ ex colo-

re.ibi(Et sup colorē.)Quarto ponit q̄ōdā esse valde iuuatiuuȝ in dispōne illa stōchi.ibi(Et est.)Quinto ponit q̄dā signa que per cō munitatē sequunt̄.ibi(Et qn̄q;.) ⁋Dicit p̄mo ꝙ fridā cōplexionē stōchi sign̄at tarditas mutationis cibi:ita ꝙ nō descendit ⁊c̄.Et h̄ itellige cū retētiua est fortis:qꝛ ipsa cū seruiat digestiue retinet il lū diu cū ipsa in digerēdo sit debilis ⁊ ꝓpellit̄ per sup̱ius nō semp̱ sed maxime cū acetosat̄:vn̄ os stōchi pūgit̄ ⁊ pȝ.Ex sign̄ationibꝰ significātibꝰ hāc cōplexionē frigidā est vt nō sit alistimbre.i.dige stiue bonitas nisi sit cibus subtilioꝛ ⁊ leuioꝛ ⁊ nō sit cibus grossus qui digerit̄.Jam ante.i.tēpore sanitatis.

⁋Et qn̄qȝ ꝑuenit malitia cōplexionis fride in stōcho ad hoc vt accidāt ex cibo comesto post horas plurimas extēsio ⁊ doloꝛ magnus qui nō sedat̄ nisi cuȝ expulsione humiditatis acetose oī die.Et qn̄qȝ ꝑducit ad hydropisim ⁊ iliacam.al'r chiliacam.

⁋Ut fiat doloꝛ magnus ⁊ extēsio.s.in stōcho ⁊ vētre:⁊ hoc est per gnōnē humiditatis acetose que post plurimas horas gn̄at̄ ⁊ non statim sumpto cibo.illa aūt pūgēs ⁊ mota hos facit doloꝛes.vnde si in ileon descēdit facit iliacā.si aūt nocumētū aliq̄ mō ad epar ꝑueniat facit hydropisim.Que aūt sit hydrops sequēs stōchi vitiū īfra dicet̄.Jsta forsan posset esse asclites:lȝ stomachū plus sequatur tympanitas:sed nō hic de hoc.

⁋Et super colorē habētis stomachū fridum apparēt citrinitas ⁊ albedo ⁊ nō occultant̄ experienti.

⁋Causa q̄re fit citrinitas supꝛa apparuit.Nō occultant̄ experiēti. ista.n.qꝛ est ōbilis citrinitas ꝑmista albedini:iō īexꝑtis occultat̄. Tu aūt idē ip̄e vidisti hūc colorē in iuuene patiēte appetitꝰ corruptionē:vn̄ comedebat carnes bouinas hn̄s cū h̄ flegmaticā febrē.

⁋Et est ille ex melioꝛibus curis cuius est ameos.

Dubᵐ p̄ᵐ ⁋Sed dubitat̄ an in habēte colorē albuȝ declinātē ad aliq̄lē citrinitatē ꝑꝑ stōchi malā cōpl'onē frigidā cōpetat ameos.⁋Et videt̄ ꝙ nō:qm̄ aut in potu daret̄ aut liniret̄ extra supꝛa stōchuȝ cū isti duo modi medicinaꝝ maxime in stōcho operent̄:ſȝ vtroq; modo augēt dispōnē hāc aucte.A.z.can̄.c.de ameos vbi sic.Eius potꝰ ⁊ linimētū ex eo factū ꝯuertūt colorē in citrinitatē.hūc ꝗ h̄nt colorē ⁊ per ꝯn̄s cām augmētabit.Cā aūt ponit̄ stōchi malitia cum sit eiꝰ signū.⁋Jn oppositū est Aui.⁋Dōm ꝙ ameos maxime in ista dispōne cōpetit.Est aūt ameos semē ꝑuū simile cymino ethiopie: sed minus eo:ēt est medicina nota.Qꝛ aūt cōpetat ꝓbat̄.itētio.n. in hac curatiōe est calefactio stōchi ⁊ exiccatio extraneaꝝ humiditatū que sunt in eo aggregate per indigōnē:⁊ aꝑtio oppilationū venaruȝ ex qua oppil'one coloꝛ parūper ad citrinitatē declinat vt supꝛa dicebat̄:sed ameos hec oīa facit.ip̄m.n.calide ⁊ sicce cōplexionis ponit̄ in 3° ḡdu ab Aui.⁊ Sera.per caliditatē ꝗ ꝯfert frigiditati cōpl'onis:per siccitatē exiccabit eiꝰ hūiditates.Unde Serap̄. ameos desiccat humiditates stōchi.Et Aui.z.can̄.c.de ameos.cōfert madefactioni stōchi ⁊c̄.⁊ est bonū epati ⁊ stōcho fridis.Sil'r aperit oppil'ones sua subtili caliditate.Un̄ Aui.ibidē.aꝑit oppilationes.Unde Sera.ponit ꝙ vrinā ꝓuocat ⁊ abstergit.hec aūt est ītētio cōpleta in curatione illoꝝ.Debet aūt dari ameos illis habētibꝰ stōchū fridū.Aut in decoctione vt ꝙ solū decoquat̄.Aut cuȝ aliȷs calidis medicis vt spica cinamomo ⁊c̄.Aut dare ō eo in mane quātū tres digiti capiūt cū vino.⁋Cōsiderādū tn̄ ꝙ ameos ex̄ applicatū ⁊ ad ītra per se colorē citrinat.Et idē facit cyminū:⁊ h̄ qꝛ sui subtili caliditate ⁊ siccitate humiditates inflāmant̄.Unde Serap̄.ibidē.eiꝰ virtꝰ est calefactiua ⁊ iflāmatiua coꝛpis.iflāmādo aūt ꝑducit coloꝛes ad citrinū ꝑꝑ nām cholere.Et iō hippocrite q̄ volūt demoliri videri ī facie cymino vtunt̄ ⁊ sup̱ eo doꝛmiūt: ⁊ idē facit ameos:sed tn̄ nō est icōueniēs ꝙ in citrinitate coloꝛeȝ āmoueāt per accidēs aperiēdo oppil'ones que sūt cā citrini coloris sicut h̄ mō ꝓrassiū aperiēdo epar ifridat ⁊ ꝯfert icteritie.ip̄m aūt de se calefaciēdo posset eā aggn̄are de nouo:⁊ pȝ ⁊c̄.

⁋Et qn̄q; cōmunicat cerebꝛuȝ in cōplexione habētibus s̄m hanc cōplexionē quare fiunt soda ventosa ⁊ tinitus ⁊ similia.Et qn̄ ꝯuenit malitia cōplexionis frigide cū cōplexione radicali calida multiplicant̄ rugitus ⁊ iflatio ⁊ exiccatio ⁊ sitis ⁊ augmentat̄ coꝛruptio quotiēs idiget flōmia qm̄ exiccat eū ⁊ ꝑducit ad ethicā.Et eius q̄dē medicina est vt sumat parum vini s̄m quātitatē qua ifundit̄ ante cibū:aut sint cibi eius exiccantia ⁊ caro rubea sine iure pingui cum micis.

Dubᵐ zᵐ ⁋Et qn̄q; cerebꝝ qn̄ fridū factū est ⁊ ōbile recipit mās ⁊ vapores a stōcho frido:⁊ iō fiūt doloꝛ capit̄ ⁊ tinitus auriū ex motu vētositatis.⁋Sed tu.d.si caput eēt cal'm nōne h̄ ēt fieret.⁋Dōm ꝙ sic ⁊ spāl'r si eēt caliditas multa que eēt iuuās ad attractionē:tn̄ non tm̄ ꝑduceret sonitꝰ qꝛ resolueret̄ mā.Cuȝ mala cōpl'o frida accidētalis ꝯiungit̄ cōpl'oni calide nāli:tūc marie gn̄ant̄ vētositates qꝛ est ibi q̄dā obtusa caliditas:⁊ iō ꝓpꝛie nō est gn̄atiua acetositatis cū fiat a maioꝛi frido.gn̄abit ꝗ vētositatē que aliq; hȝ acuitatē: ⁊ iō fit exiccatio oꝛis ⁊ sitis:⁊ si aliqn̄ idiget flōmia ꝑꝑ cursuȝ materierū ad mēbꝝ vn̄ timet̄ aꝑa vel ꝑꝑ aliā cām:qꝛ vene apparent plene sanguine quē mēbꝛa volūt:tūc in eis auget̄ coꝛruptio.i.malitia dispōnis ⁊ debilitas ducēs in coꝛruptionē.Et cā est qꝛ ipsi debilitant̄ ⁊ stomachus nō pōt coꝛrigere debilitatē restaurādo cum digōne:qꝛ cū sit infridatus valde distat a sua nālitate:⁊ iō ꝯsumūtur ⁊ fiunt ethici.Coꝝ ꝗ cura est dare parū de vino q̄tū os infundat̄ ante cibū s̄m vnā lrām:aut cuȝ cibo s̄m exterioꝛē lrām.Et cā est.nā eis nō pōt dari multū vinū ꝑꝑ calidā cōplexionē radicalē: vnde fit eius effumatio ad caput.dat̄ aūt aliq̄d de vino ꝓpter frigiditatē accidētalē ⁊ ꝯfert si det̄ ante cibū:qꝛ calidū foꝛtificat:vn̄ cibū aduenientē melius digerit.simil'r etiā in oī cibo:qꝛ simul iuuat vt digerat̄.aut dent̄ cibi exiccatiui.s.cū leui exiccatione vt eēt caro perdicis:⁊ caro rubea.i.caro sine pinguedine:qꝛ illa sola est rubea sine iure pingui.⁊ cā est qꝛ pinguedo oīs inflāmaret̄ in stomacho cū micis qꝛ magis cōfoꝛtant.

⁋De signis cōplexionis sicce stōchi. Cap̄.20ᵐ.

Significāt ip̄aȝ sitis vehemens exiccatio lingue sup̱flua s̄ȝ ꝯditōes ꝑdictas i capl'o significationū ⁊ attenuatio coꝛꝑis ⁊ arefactio ipsiꝰ supꝛa factā nā ⁊ iuuamtū cū cibis hūidis.

⁋Ponit signa cōplexionis sicce.Et dicit ꝙ hāc sign̄at siccitas lingue s̄m ꝯditiones dictas supꝛa:qꝛ dȝ eē siccitas ex ꝑuatione humiditatis:nō aūt siccitas exiccatiōe sputi viscosi:⁊ extenuatio coꝛpoꝛis sup̱ id qō nāl'r s̄m nālē siccitatē ōberet extenuari:⁊ totū pȝ ⁊c̄.

⁋De signis malitie cōpl'onis humide. Cap̄.21ᵐ.

Significāt ip̄am ꝑuitas sitis ⁊ terreri a cibis humidis ⁊ ipediri ab eis ⁊ iuuamētū cū minoꝛatione cibi ⁊ cū eis q̄ sicci sunt.Et significant ipsam multitudo sputi ⁊ salıue:⁊ si sunt s̄m famē sign̄ant caliditatē cū hūiditate s̄m plurimū. Et qn̄q; sunt ex caliditate sola.Et multotiēs q̄dē est sup̱ os stōchi hoīs humiditas ifusiua:⁊ quotiēs hn̄s eā comedit aliq̄d meditat̄ ꝙ si moueret̄ vomeret.Et qn̄q; fit illō ēt ex debilitate stōchi ꝗ associant̄ ei significationes debilitatis ꝑdicte:⁊ fit h̄ s̄m vacuitatē etiā q̄uis nō comedat:sed illud est apud comestionē tm̄.

⁋Ponit signa hūide cōplexionis ⁊ sunt paucitas sitis ⁊ noceri ab humidis ⁊ iuuari a pauco cibo:qꝛ ieiuniū exiccat:vt.z.cōmen.4. parti.Multitudo sputi pꝛo quacūq; humiditate ⁊ saliua que pꝛopꝛie est saliua.⁋Cōsiderādū ꝙ saliua multiplicat̄ hoꝛa famiȝ aut ꝓpter caliditatē ⁊ humiditatem:vnde est ibi cā eliquās ⁊ mā.aut ꝓpter solā caliditatē attrahentē humidā māȝ ad os:⁊ pȝ.qō subdit iterum supꝛa posuit:⁊ inferius ponet̄ forsan tanquā aliq̄d vtile multū.opȝ eni ꝙ res vtiles reiterent̄:vt.1.de crisi cap̄.s.differt tamē hoc dcm̄ a dicto supꝛa:qꝛ hic dicit supꝛa os stomachi est humiditas infusiua.quod non dixit supꝛa.

⁋De signis complexionum stomachi que sunt cum materia. Cap̄.22ᵐ.

A.1. De signis māerū cōplexionuȝ ⁊ que sunt cum eis.

Omplexionē que est cū mā sign̄ant vomitꝰ ⁊ eructuatio ⁊ amaritudo pꝛopꝛie comitans ip̄m:⁊ ꝑꝑ illud qō ipsi admiscet̄ ⁊ cōmiscet̄ vꝛine nisi sit ꝑꝑ necītatē trāseuntē terminū.

⁋Hic ponit signa cōplexionū māliū siue cōplexiones sint cāe materierū siue māe sint cause cōplexionū malaruȝ vt rubꝛica notat. Et p̄ ponit signa in gn̄ali ⁊ in ꝯfuso.Scd̄o in sp̄ali.ibi(Et subtileȝ.) ⁋Dixit p̄mo ꝙ malā cōplexionē stōchi cū mā sign̄at vomitus et eructuatio.s.nō sumpto cibo.⁊ amaritudo oꝛis supple que sign̄at cholerā ⁊ ꝓpꝛie amaritudo oꝛis cōicās.i.sequēs vomitū:qꝛ posset esse amaritudo in oꝛe absq; mā in stōcho:sed cū post vomitum fit amaritudo in oꝛe est signū ꝙ mā venit a stōcho ⁊ vomitꝰ sig̃t materiā stōchi per id qō ipsi vomitui admiscet̄ supple de cholera vl' alia mā:⁊ supple sign̄atur materia stōchi per id qō admiscet̄ vri-

ne.s.de mā: q₂ aliqñ est tāte exuberantie ꝙ ex stōcho ad epar venit ⁊ vrine admiscet nisi supple alteratio vrine ad diuersuʒ colorē fit ꝑꝑ necessitatē supple male cōplexionis pure sine mā: trāseūteʒ terminū.s.in sui magnitudine: supple vnde vrina tingit ⁊ ꝑmutat absq₃ admistionē māe: ⁊ iō de māli dispōne stōchi non signat. Uel nisi supple sit dispō mālis stōchi ꝑꝑ hūiditatē trāseūtē terminum sup.in grossitie ⁊ viscositate vñ vrine admisceri nō pōt: ⁊ iō vrina de stōchi dispōne nō signabit. Uel vbi sit talis admistio māe cum vrīa ꝑꝑ nec̄itatē.s.multitudis ⁊ exuberatiōis māe trāseūtis terminū.s.ī multitudie: ⁊ iō admiscet vrīe ⁊ de māli dispōne stōchi sigt.

¶ Et subtilē qdē calidā virulētā sigñant cum lenitate stōchi nausea ⁊ mordicatio ⁊ sitis ⁊ iflāmatio ⁊ qñ recipit cibū grossum patit cū eo nauseā: ⁊ ad sūmū si est plurima cum ea est semper nausea: ⁊ si est pauca nausea apud cibū: ⁊ simil'r si nō est imbibita: sed est cōprehēsa in fundo stōchi q̄re nō facit nauseā. Cūq₃ miscet cū cibo corrūpit in stōcho ⁊ spargit ⁊ ꝑuenit vsq₃ ad os eiꝰ ⁊ facit nauseā. Et qñq₃ sigñat illa que effusa est in spatio stōchi que nō ibibit: ꝙ qñ recipit bñs eā aliqd abstersiuū sic aquā mellis ⁊ zucchari ducit ipʒ ad eructuationē. Et ibibita nō cognoscit ex parte eiꝰ qđ exit cū vomitu ⁊ egōne: imo ex reliqs sigñatiōibꝰ ꝑdictis: ⁊ eiꝰ radix est nausea: qm̄ sigñat māʒ ꝑculdubio. Nā si est ꝯturbatio tm̄: tunc sunt illic adherētia ⁊ ibibitio māei. Et sigñat genꝰ māei sitis: ⁊ sitis sigñat aut caliditatē eiꝰ aut salsedinē eiꝰ aut nitrositatē eiꝰ. Naʒ si sedat cū cal'a tūc est flegma salsum: ⁊ si nō sedat ea: tūc est mā cholica. Et cognoscit ēt sapore oris aut cū eo qđ expellit vomitu. Q₃ si aggregent nausea ⁊ sitis sigñant illđ: ⁊ si nō ē sitis sigñat ꝙ mā est frida. Et ex sigñatiōibꝰ aggregatiōis māe flegmatice pl'ime viscose est vt cadat appetitꝰ ⁊ nō dilatet pectꝰ ꝑꝑ cibū plurimi nutrimēti: imo declinet ad illđ in q̄ sūt acuitas ⁊ mordicatio. Cuʒ ḡ accipit illū appet iflatio ⁊ extēsio ⁊ nausea ⁊ nō qescit nisi cū eructuatiōe. Et ex sigñatiōibus aggregatiōis māe male in stōcho ⁊ que sequunt ipm est saltꝰ myrach: ⁊ qñq₃ ꝑducit ad epilepsiā ⁊ melācholiā. Et ex sigñatiōibꝰ ꝙ mā effusa sit mel'ica est appetitꝰ plurimꝰ cū debilitate digōnis ⁊ cū multitudine iflatiōis ⁊ cū guescegue sce ⁊ sollicitudie. Et ex significationibꝰ ꝙ mā est fort' est sol'o vētris ⁊ vertigo cū multitudine ex capite descēsus ad os stōchi: ⁊ ēt illud qđ egredit ī vomitu ⁊ egōne ex hūore mucoso. Et ex sigñatiōibꝰ ꝙ mā est hūida nocēs sua ebullitōe est sitis vehemēs cū ꝺfectu amaritudis aut salsedinis in ore ⁊ sensibilitas rei q̄si ascēdētis ⁊ descēdētis cū humiditate suꝑflua in ore ⁊ capite stōchi ⁊ inflāmatio.

¶ Hic in spāli ꝓsequit. Et p̊ ponit signa māe subtilis exuberātis in stōcho. Scđo ponit signa flegmatice.ibi(Et ex sigñatiōibꝰ.) Tertio mel'ice.ibi(Ex sigñationibꝰ ꝙ mā effusa sit mel'ica.) ¶ Dicit p̊ ꝙ mām subtilē sigñat nausea ⁊c̄. ⁊ h̄ cū sumit cibū grossuʒ: q₂ subtilis effumat: sed grossus recipit mistionē māe: ⁊ iō īcitat nauseaʒ ⁊ vomitū. Et si est plurima facit nauseaʒ: sed pauco sumpto cibo: q₂ ab eo subleuat. Et dicit ꝙ sigñat eā que est in spatio vētris non ībibita eructuatio que fit post sumptionē abstersiui.post.s.statiʒ. ⁊ hoc q₂ illa mā nō ībibita statim illi miscet ⁊ nō ꝑmittit penetrare vñ euaporās fit eructuatio: sed cū est ībibita ꝑtrāsit id absq₃ h̄ ꝙ mā sibi īmisceat. Jmbibita ḡ mā nō cognoscit vomitu ⁊ egōne: q₂ nō eūat cū illis: ſʒ radix in cognoscēdo eā est nausa ⁊ pʒ. ⁊ significat plurimā mām viscosaʒ casus appetitꝰ. ¶ Sed tu.d.cū ibi sit friditas semꝑ dʒ esse appetitꝰ sensitiuus ad cibū. ꝟ Dōm ꝙ oīs imoderata friditas deijcit actuʒ sensationis: ſʒ moderata sentiat. ꝟ Uel al'r ꝙ ſʒ ibi ex ꝑte q̄litatis māe deberet fieri appetitꝰ: tñ eiꝰ ībibitio vocat ad exꝑssionē ⁊ expulsionē nō attractionē: plus ḡ facit deficē appetitū replēdo vnde cogit expellere q̄₃ infrigidando.

¶ Nō dilatat pectꝰ. Nota ꝙ pectꝰ dilatat ex cibo sicut pulsus: cū ḡ hō sumit cibū ꝯueniētē eq̄lē multi nutrimenti dilatat pulsus ex fortitudine virtutis: vt scđa fen ꝑmi.ca.de pulsu cibi ⁊ potꝰ. sic ēt dʒ anhelitꝰ dilatari in isto: ḡ nō dilatat: q₂ nō ꝯuertit nec virtꝰ eo resumit. Appetit ḡ iste stōchus acuta ⁊ mordicatiua que cū susceperit fit inflatio ⁊ extēsio: q₂ illā mām cū sit multa dilatāt ⁊ cōmouent: vñ in ventū resoluit: ⁊ iō nō qescūt nisi cū eructuatiōe. Saltꝰ myrach sigñat ibi malā mām que in ventū grossuʒ resoluit. vñ fit epilepsia ex ascensu fumoꝝ corruptoꝝ ad caput. mel'ia myrachia ſm diuersuʒ modū nocumēti vt scis ex p̊a fen huiꝰ. Et ex sigñationibꝰ ꝙ mā sit sigt appetitꝰ ⁊ guescegue sce.i.loq secū. ⁊ ingetudo.s.mel'ica. ⁊ ꝙ mā sit fortis.s.ꝑꝑ putredinē vl' corruptionē aliā. ⁊ est sol'o vētris: q₂ ipaʒ multā corruptā nā expellit. Et vertigo ex ascēsu vapoꝝ corruptoꝝ ad caput cū multo fluxu reumatꝭ a capite ad os stōchi: q₂ fumi illi ꝯdensant ⁊ reuertunt: vt supra fen.5.caꝑ.de catarro in exēplo de alembico. Et id qđ egredit de humore mucoso corrupto sic̄ muci nasi. Et ꝙ mā sit ebulliēs sigñat ex siti ⁊c̄. Et sentit res ascēdēs vt fumꝰ ⁊ descēdēs vt hūiditas coagulata ex fumo ⁊c̄. ⁊ īflatio.s.ex vētꝯ gñato vel īflatio ex actu ebullitiōis ⁊c̄.

¶ De sinignificationibus nocumētorum stomachi nō complexionalium. Cap.23m.

Significatiōes qdē magnitudis stōchi sūt vt sit stōchꝰ tolerās cibū pl'm: ⁊ cū replet sentit tūc adherē viscera ⁊ cōprimi adinuicē: ⁊ cuʒ eūat minuit ⁊ dimittit viscera quasi suspēsa. Paruitas v̊o sigñatiōis sūt vt pl'm nō toleret cibū q̄si saturitatē. Et sigñationes qdē oppil'onū cadētiū iter epar ⁊ stōchū sūt humiditas egōnis ⁊ multitudo ipsiꝰ ⁊ sitis ⁊ ꝑuitas sanguis ⁊ alteratio coloris ad hydropicalē ⁊ iceptio malitie dispōnis cuiꝰ fortasse notiꝰ nomen est malitia cōpl'onis aut malitia habitudinis. Et sigñatiōes oppil'onū cadētiū iter stōchū ⁊ splenē sunt paucitas appetitꝰ cū magnitudie splenis. Ue₂ significatiōes oppil'onū cadētiū iter stōchū ⁊ itestina sunt accñtia ileos ⁊ colice. Et sigñatiōes oppil'onū cadentiū iter stōchū ⁊ cerebrū sunt paucitas appetitꝰ cū rectificatiōe cōpl'onis ⁊ remanētia digōnis cū dispōne sua si nō fuerit aliud qđ ꝓhibeat: ⁊ ꝑuitas sentiēdi deglutita mordicatiua acuta valde ⁊ nō accidat singultus post potū diapipereon ⁊ potū vini in ieiunio. Uētositatis v̊o sigñationes sunt extēsio in stōcho ⁊ lateribꝰ ⁊ sub hypocūdrijs ⁊ natatio cibi ⁊ multitudo vētositatis descendentis ⁊ eructuabilis.

¶ Superius. A. posuit signa malaꝝ cōpl'onū stōchi māliū ⁊ īmāliū: hic ponit signa q̄rūdā aliaꝝ dispōnū stōchi. sunt aūt he dispōnes tres.s.magnitudo ⁊ ꝑuitas stōchi oppil'ones ⁊ ventositates eius. P̊rio ḡ ponit signa magnitudis ⁊ ꝑuitatꝭ. Scđo pōit signa oppilationū.ibi(Et significatiōes.) Tertio vētositatū.ibi(Uētositates.) Quarto addit cañ.vnū.ibi(Et scias.)pʒ. Et sigñationes oppil'onū oppilātes ꝑñt eē aut iter stōchū ⁊ epar: q₂ ī venis meseraicis. aut iter stōchū ⁊ splenē aut iter stōchū ⁊ itestina aut iter stōchū ⁊ cerebꝝ. q̄tuor ḡ facit ⁊ pʒ. ¶ Dicit p̊ ꝙ signa huiꝰ oppil'onis sunt humiditas egōnis ⁊ multiplicatio eiꝰ: q₂ paꝝ trahit ab epate: ⁊ iō fit sitis ⁊ paucitas sanguis ⁊ habitudo hydropicalis que ꝯueniētius vocat mala habitudo ⁊ est illa que vocat cacesia: vt ifra. ¶ Cōsiderādū post ꝙ vt ponit Sera.3.prac.1.ca. ⁊ ifra. A. os stōchi maxime deputat appetitui sicut ꝑs iferior digōni. ⁊ idē. H. in cōmē.18. ꝑmi re.acu. ⁊ in pluribꝰ locis. deputat aūt appetitui ꝑꝑ neruū descēdētē a cerebro: ⁊ iō cū fit oppil'o nō sentit os stōchi: ſʒ digō fiat nisi sit alia cā īpediēs nec fit singultꝰ ex pipe nec diatrionpipereō ⁊ vino.s.simul: q₂ vinū dat sibi penetrationeʒ. sicut.n.ponit Gal'.6. de acci. ⁊ mor.c.2. ⁊.3. de īteriorib.7.c.in fine. piper sumptū in ieiunio ꝓuocat singultū ⁊ maxīe si terat ⁊ ꝓfundet: ⁊ h̄ iō fit q₂ stōm pūgit. cuʒ ḡ ē oppil'o: tūc sensus in stōcho nō est ꝑcipiēs pūctionē.

¶ Et scias ꝙ quando inuenit sentiens iter stomachuʒ ⁊ epar duritiem cum gracilitate: tunc illud est significatio indicans resolutionem nature.

¶ Cõsiderandũ ꝙ aliqñ in stõcho qꝛ in sui subã ꝯgregaꝫ aliq̃ mã: ⁊ lꝫ nõ apostemet que ex lõga ibidẽ mora ⁊ pauca resolõne induratꝫ ⁊ stõchꝰ macrescit ex paulatina exiccatiõe. iste ꝗ est q iter epar ⁊ stõchũ sentit duritiẽ cũ ꝗcilitate. s. stõchi ⁊ vẽtris: qꝛ in ventre ex̃ nõ iueniꝫ tumor. Indicat hic resolõnẽ. i. paulatinã ꝯsumptionem nãe. i. virtutis. ex illa. n. duritie stõchus paulatim resoluiꝫ.

¶ De modis vl̃ibus curationũ. Cap. 24m.

Curaꝫ stomachus cũ eis que bibunꝫ ⁊ cũ epithimatibus ⁊ embrocis cũ aquis in qbꝰ decoquunꝫ medicine: ⁊ linimẽtis ⁊ vnctionibꝰ ex oleis ⁊ emplastris factis cũ ceris decoctꝭ in aquis in quibus decoquũtur medicine: sed epithimata ⁊ emplastra sunt meliora embrocis. embroce. n. sunt debilis impressionis.

¶ Ponit curã ꝑdictaꝝ dispõnũ. Prio ponit cañ. gñales in curatione dispõnũ stõchi. Scdo spãlr exeqꝫ de curis ꝑdictaruꝫ dispõnũ. ibi (Et cũ illic.) ¶ Pria in. d. Prio ꝓmittit ea cũ qbꝰ ꝑficiꝫ curatio dispõnũ cõparãs stõchi iter illa. Scdo exeqꝫ de cañ. curatiõis. ibi (Et scias ꝙ.) Quid epithima sit: qd emplr̃m: qd vnctio notũ est.

Dubm pm ¶ Sed est dubitatio qs modus medicaminũ sit melior in egritudinibꝰ stõchi an epithima an emplr̃a ⁊ que bibunꝫ an embroce. ¶ Et vr̃ ꝙ embroce: qm̃ eaꝝ virtꝰ vt oẽs ponũt vehemẽtiꝰ ad ꝓfunduꝫ ꝑuenit: vñ embrocas facimꝰ capiti vt mediciaꝝ virtꝰ ꝓfundeꝫ. Et sic ꝑcipit. A. supius fen. 1. ca. de cañ. curatiõis capitꝭ vl̃ibꝰ. ⁊ ꝓbaꝫ qm̃ medicia que cũ motu ⁊ ipulsione venit ad mẽbꝝ vehemẽtius suã ṽtutẽ iprimit ea que sine motu ꝑuenit: ⁊ appꝫ ad sensuꝫ: qꝛ si calida aq̃ vt lisciuiũ ab alto suꝑ caput effundaꝫ vehemẽtiꝰ calefacit q̃ si leuiter suꝑ eo ponaꝫ. Embroca aũt est medicamẽ cũ ipulsione aduenĩẽs. ¶ In oppositũ est. A. q ponit embrocas eẽ debilis ĩpressiõis: vñ epithimata ⁊ emplr̃a vult eẽ meliora. ¶ Liceret qdẽ cũ fuga sic rñdere ꝙ embroca qñq3 fit cũ aq̃ ab alto ĩfusa: ⁊ de hac A. nõ ĩtelligit. Qñq3 fit embroca cũ aq̃ applicata mẽbro absq3 hꝰ ꝙ ab alto cadat: ⁊ de hac. A. intelligit: ⁊ illa est debilis ĩpressionis: qꝛ solũ est ibi virtꝰ mediciaꝝ sine eaꝝ corpulẽtia: ꝗ debiliter ĩprimit. Et differt hic modus embroce ab epithimate: qꝛ in epithimatibꝰ poniꝫ simul corpꝰ medicinaꝝ ⁊ ĩfusio. in hac aũt embrocatione sola aq̃ opponiꝫ cũ pecijs: ⁊ hꝰ fieret qñ quererẽmꝰ leuiter resolõnẽ. hec ꝗ embrocatio est ᵭbilis ĩpressiõis. H. aũt fit dare hũc duplicẽ modũ embroce notaꝫ pº cañ. c. de embrocis in lr̃a Gerardi extrinseca. Unde ibi embroca. i. ĩfusio fit duobꝰ modis. Cũ aq̃ vel liquor ab alto effundiꝫ suꝑ mẽbꝝ in q̊ necia ẽ: vel pãnus ĩfusus ĩ eis suꝑponiꝫ iterãdo sepe. ¶ Alr̃ aũt dõm ꝙ ex medicis querimꝰ fortẽ ĩpressionẽ aut qꝛ citã ⁊ velocẽ factã in breui tꝑe: aut q̃rimꝰ fortẽ ĩpressionẽ qꝛ ꝑdurãtẽ. embroce ꝗ facte ab alto in egritudinibꝰ stomachi sunt fortꝭ ĩpressionis ex ꝑte velocitatis tẽporis in ĩprimendo: qꝛ velociter ad ꝓfundũ vadit: sꝫ sunt debilioris ĩpressionis epithimatibꝰ ⁊ emplr̃is ex ꝑte tẽporꝭ ꝑduratiõis virtutꝭ eaꝝ: ⁊ sic Aui. ĩtelligit. ¶ Sꝫ tu. d. sic ꝗ dicã in capite sic in stõcho. ¶ Dõm ꝙ embroce ĩ capite plus ꝑdurãt q̃tũ ad virtutes eaꝝ q̃ embroce facte in stõcho. Et rõ est. nã caput cũ sit os ibi recipit duriter aque embrocate virtutẽ: ⁊ qꝛ cũ duritie ⁊ difficultate recipit: iõ cũ duritia ⁊ difficultate ab eo sepaꝫ: sꝫ embroce ad stõchũ cito ꝑforant: ⁊ sic cito eaꝝ virtꝰ exoluiꝫ ꝑꝑ carnositatẽ ⁊ raritatẽ loci: ⁊ iõ qꝛ locꝰ supra stõchũ est carnosus nõ egemꝰ vt fiant stõcho embroce: qꝛ ṽtꝰ epithimatũ nõ ꝓhibeꝫ penetrare ad ꝓfundũ sic ꝓhibeꝫ in capite ꝑꝑ os. facimꝰ ꝗ stõcho epithimata ⁊ emplr̃a: qꝛ cito penetrãt: ⁊ qꝛ eaꝝ virtꝰ durat: sꝫ capiti in acutꝭ morbis ⁊ in alijs facimꝰ embrocas: qꝛ lꝫ virtꝰ epithimatũ diu retineret: tñ tardissime penetraret. embroce aũt virtꝰ penetrat ⁊ retineꝫ ꝑꝑ duritiẽ. nõ solũ aũt ꝑꝑ hꝰ facimus stõcho epithimata nõ aũt embrocas: sed qꝛ stomachus nõ est in ꝑte extrema embrocalis: lꝫ aũt epithimata ⁊ emplastra plus embrocis imprimãt in stomacho ꝭm dictuꝫ modũ: ea tñ que transglutiunꝫ plus oĩbus illis operanꝫ cũ ĩmediatius attingãt stomachũ. Ex his obꝛa soluunꝫ duplici via ⁊ pꝫ.

¶ Et scias ꝙ cura malitie cõplexionis que accidit stomacho in vtrisq3 qualitatibꝰ actiuis facillima est ꝓpterea qꝛ facile inuenimus medicinas ꝯtrarias eis vehementis virtutis. Ueruꝫ cura que accidit ei malitia cõplexionis in vtrisq3 qualitatibꝰ passiuis est difficillima ⁊ ꝓprie cõplexionis sicce. Nã oppositio cuiusq3 earũ est cũ virtute debilis ĩpressionis. Et scias ꝙ spatiũ qdẽ calefaciẽdi fridũ est sicut spatiũ ĩfrigidãdi calidũ. Sed timor in infrigidando maior est ꝑcipue cuꝫ quedã mẽbra vicinantia stomacho habeant malitiaꝫ cõplexionis frigide aut debilitatem. Uerum timor in humectando ⁊ exiccando est similis: quãuis spatium humectandi sit longius.

¶ Hic exequiꝫ. Et pº ponit cañ. gñales curatiõis egritudinũ stõchi. Scdo ponit curã cuiusdã dispõnis de qua supra fecerat mẽtionẽ. ibi (Et ille q iuenit durũ.) Tertio curã reassumit. ibi (Et opꝫ vt administrenꝫ.) ¶ Pria in. d. Prio cõꝑat curationẽ malaꝝ cõplr̃onuꝫ stõchi ĩmãliũ: vel vt ĩmãles sunt penes tꝑs curationis ⁊ timorẽ q in eis ꝯtigit. Scdo ponit cañ. curatiõis malaꝝ dispõnũ mãliuꝫ. ibi (Et scias.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ mala cõplr̃o frida ⁊ calr̃a sũt facilis curatiõis: qꝛ curanꝫ cũ actiuis dispõnibꝰ siue q̃litatibꝰ vt calr̃a cũ frigidis ⁊ ecõuerso. ¶ Sꝫ ꝯ̃ ĩ discrasijs passiuis est difficilis ⁊ maxie cura male cõplr̃onis sicce: qꝛ illa curaꝫ cũ hũido. hũiditas ãt adhuc ẽ magꝭ passiua q̃litas q̃ siccitas. Dic post ꝙ spatiũ calefaciẽdi fridũ ẽ eq̃le spatio ĩfridãdi calr̃m: ⁊ hꝰ idẽ dixit suꝑ fen. 4. 1. cañ. c. 2.

Dubm 2m ¶ Sed diceret qs ꝯ̃: qꝛ calr̃m est q̃litas magꝭ actiua q̃ friduꝫ. Uñ. 6. de accidẽti ⁊ morbo antepenulr̃. c. s. c. 3. nulla actiua q̃litas rẽ visiuã adeo vicinã ĩmutat sicut calor. ¶ Dõm ꝙ tꝑs eq̃le dici põt qꝛ caliduꝫ ꝑparat frido vt recipiat fridi ĩpressionẽ ꝑꝑ illud qꝺ rarificat: sed friduꝫ dẽsando subꝭm ĩdisponit id vt recipiat calidi ĩpressionẽ: q̃to ꝗ calr̃m est magꝭ actiuũ de se q̃ friduꝫ: tãto fridũ magꝭ resistit calido ꝑꝑ subꝛi dẽsitatẽ: ⁊ quãto fridũ minus actiuũ ẽ calido tãto calr̃m magꝭ patiꝫ ꝑꝑ sꝭti rarificationẽ. Uñ. A. suꝑ de naturꝭ tẽpoꝝ. si tu calefeceris aquã ⁊ volueris ꝯgelare ipsam citius cõgelabiꝫ q̃ frida. ⁊. 7. tera. c. 7. s. de cura discrasie sicce dicebat. Rarificãtia qdẽ fridis que extrorsuꝫ ĩcidũt facile captabiles ꝑparãt ꝑticulas. Dicit post ꝙ ĩfridãdo est maior timor. ⁊ cã est qꝛ friditas magꝭ ꝯ̃riaꝫ nobis q̃ caliditas vt oẽs clamãt. ⁊ ꝑcipue est maior timor ⁊c̃. cuꝫ mẽbꝝ aliqꝺ vicinuꝫ est fridũ aut debile. Uñ. H. 5. c. 7. tera. nisi fortia fuerint que in circuitu corꝑa ꝑiculũ eis ab ĩfridãtibꝰ nõ ꝑua ꝑcuti ꝑcussiõe. Dicit post ꝙ timor ĩ exiccãdo ⁊ humectãdo ẽ sil̃is.

Dubm 3m ¶ Sed ꝯ̃ qꝛ vita magꝭ stat cuꝫ humiditate q̃ siccitate sic magꝭ stat cũ caliditate q̃ friditate. vñ. 4. cañ. fen. 7. tra. 4. ꝑ̊. c. vita in humiditate ꝯsistit. ¶ Ad oppositum est. A. ⁊. H. 7. tera. 5. ca. vbi hꝰ poniꝫ. ¶ Dõm ꝙ punctualr̃ nõ est eq̃lis timor humectãdi ⁊ exiccãdi sed sub latitudine q̃dã. vtraq3. n. curatio fit cuꝫ q̃litatibꝰ passiuis: qꝛ leuis sunt ĩpressionis ⁊ debilis: ⁊ iõ in actu curatiõis cũ vtraq3 q̃litate q̃si dubium nõ est: lꝫ q̃tum ad illud qꝺ in mẽbris dereliquiꝫ ex vtrisq3 magꝭ fit dubiuꝫ de exiccatione q̃ de humectatione ꝑꝑ dictã cãm. spatium humectãdi est lõgius: qꝛ qualis senectꝰ est in sanis talis discrasia in egrotantibꝰ: vt. 7. terapẽ. 6. ca. Intelligẽdum autẽ ꝙ humectare est difficilius ⁊ longius tꝑs reqrit loquẽdo de humectatione ꝯuenienti ⁊ nãli: sed humectatio mala ⁊ ꝑter nãm facilius fit q̃ exiccatio: vnde repletiõalis spasmus breuior fit tꝑe q̃ spasmꝰ siccus vt. 3. de ĩteriorĩbꝰ. c. 7. ⁊ oẽs auctores sentiunt.

¶ Et scias ꝙ cũ egritudines stõchi sunt ex mã: deinde ambigua fit mã: tũc nõ est qꝺ magis ꝯferat ei q̃ hiera: qm̃ ipsa est magis adiuuãs virtutes medicinarum ad rectificãdũ stõchũ ⁊ cõplendas oꝑationes eiꝰ ipsi ꝓprias. Sed opꝫ vt nõ cures de ea qñ est malitia cõplexionis sine materia: qm̃ ipsa nocet in calido ⁊ sicco ⁊ iueniꝫ in frigidis qꝺ est fortius ea.

¶ Ponit cañ. curationis malaruꝫ dispõnuꝫ mãliuꝫ: hoc autẽ ꝑficiꝫ regimine eũonis ⁊ regimine ꝯfortationis post eũoneꝫ. Prio ꝗ ponit cañ. in ꝑ̊ regimine. Scdo in 2º. ibi (Cũq3 eũaueris.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ hiera est ꝯueniẽs in morbis stõchi vbi est mã: sed vbi nõ est nõ ꝯfert: qm̃ si est mala cõplexio calida ⁊ sicca nocet cũ calefacit ⁊ exiccet: sed si est mala cõplexio frigida iueniꝫ qꝺ magꝭ ꝯfert vt diacalamẽtuꝫ diapipereon: ⁊ sil̃ia que etiã magꝭ delectãt.

¶ Cũq3 eũaueris stõchuꝫ ex humore effuso ad ipm ab alio ꝯforta ipm post illud vt nõ recipiat illũ humoreꝫ ⁊ ꝯstrictio extremitatũ ⁊ calefactio ipsaruꝫ adiuuat in retinẽdo illud qꝺ effundiꝫ ad ipm ab eis. Et syrupꝰ de papauere est vehemẽtis iuuamẽti ad effusionẽ mãeꝝ calidarũ. Ga si humor est fridus tũc ꝯfortãtia que necessaria sunt post ipsaꝫ sunt sicut mastix ⁊ tro. de rosis minores ⁊ mentha sicca ⁊ xyloaloes ⁊ gariofili ⁊ que sũt illis similia. Et si humor est calidus: tũc arobub ⁊

tro.fridi facti ex rosis ⁊ spodio ⁊ que sunt similia illis.
¶ Facta euõne ꝯforta stōchū ne recipiat ⁊ ne gn̄et: ⁊ ꝯstrictio ⁊ calefactio ꝯferūt: ⁊ h̄ q̄ꝛ diuertūt mām a parte fluxus. Et syrup⁹ de papauere.s.vbi nō est mel sed aliqd de rob cui⁹ descriptio ponit̃ ab Aui.5° cañ.tra.7.⁊ h̄ si est humoꝛ calidus. Sed si est fridus tūc post euationē3 det̃ mastix: trocisci de rosis minoꝛes positi.5.cañ.trac.8.⁊ est scd̄a descriptio nō autē p̄ma cum illi trocisci infrigident. Mentha sicca: q̄ꝛ humida hꝫ cruditatē: ⁊ totum pꝫ.

¶ Et ille q̄ iuenit durū ⁊ gracile illō qd̄ est iter stōchū ⁊ epar ſm ꝙ diximus ponat cibos suos ⁊ medicias suas aquā oꝛdei ⁊ gradiat̃ in bibēdo ipsam quacꝫ die a.x. vsqꝫ ad.xx. ⁊ vsqꝫ ad cētū sꝫ lōgitudinē diei sui vsque quo sit potēs in bibēdo ipā3 vice vna aut duab⁹: ⁊ nō approximet̃ medicina euatiua neqꝫ flōmia.

¶ Cōsiderādū3 ꝙ sicut supꝛa dicebat̃ ꝙ stōchi dispō est talis: q̄ꝛ in eo est aggregata pauca mā non apans que ex paulatina resolōne ꝑꝑ accidētalē caliditatē quā imaginoꝛ sibi ꝯiunctā deuenit in duritiē: vn̄ suba stōchi aliqualr̄ idurata est: ⁊ q̄ꝛ nō apostemat est ibi gracilitas: ēt ꝑꝑ paulatinā ꝯsumptionē ⁊ exiccationē sube stōchi. Intētio ḡ in curatiōe isti⁹ est ad q̄tuoꝛ.s.ad lenificationē duritiei: ad abstersionē māei idurate: ad ifridationē aliq̄lē: ⁊ ad ꝯfortationē: ⁊ ad aꝑtionē oppilōnis. Has aūt q̄tuoꝛ itētiones aggregat aq̄ oꝛdei.s.ſm modū quē p̄° docet Mesue in p̄ de appropꝛiatis in sermone de aq̄ oꝛdei.s.ſm modu3 quē ponit.A.p̄ᵃ fen quarti cañ.ca. de aq̄ oꝛ.⁊ syrupo acetoso.nā illa aq̄ est p̄° lauatiua ⁊ humectatiua.est abstersiua rōne virtutis abstersiue que est in oꝛdeo: vt ibidē Mes.est ifridatiua ⁊ ꝯfortatiua: vt notū est. Cōuenienter ḡ huius dispōnis cura ꝑficit̃ per hmōi aquā oꝛdei: sꝫ cū isti sūt debiles nec pn̄t stati potare a p̄n° totū qd̄ exigit dispō aq̄ oꝛdei. Opꝫ ḡ ꝙ ḡdatī3 de ꝑua dosi aq̄ oꝛdei eat̃ ad magnā sic̄.v̄.g.bibat q̄cūcꝫ die a.x.s.ʒ.⁊ est q̄rtū plus q̄ꝫ.℥.vsqꝫ ad.xx.ʒ.⁊ est.℥.ij.⁊.5.⁊ a.xx.gradet potū vsqꝫ ad.c.ʒ.⁊ est lib.j.⁊.℥.5. Debet ḡ gradare q̄cūcꝫ die quousqꝫ veniat ad h̄ ꝙ vna die potet lib.j.⁊.℥.5.⁊ h̄ fit ſm lōgitudinē sui diei.
¶ Quidā dicūt ꝙ Aui.vult ꝙ toto āno h̄ faciat a.x.s.dieb⁹ ad.xx.⁊ vsqꝫ ad.c.supple dies. Sed hec expō nō est ad mentē Aui.nō eni opꝫ eū foꝛsan.c.dieb⁹ sumē aquā oꝛdei: foꝛsan sufficeret sumē.xxx.dieb⁹. Sed Aui.vult dicē ꝙ fiat gradatio a pondē.x.vsqꝫ ad.xx.vt dcm̄ est. Et ſm silem modu3.A.dicebat iferius gradare potū lactis in hydropicis: vult ḡ ꝙ fiat ſm lōgitudinē diei sui. ¶ Propter qd̄ ꝯsiderādū ꝙ curā icipim⁹ in illo tꝑe lōge diei sic̄ ⁊ tꝑe estatis aut tꝑe diei breuis sicut tꝑe hyemis.mō ſm lōgitudinē diei possumus ꝑuenire a.x.vsqꝫ ad.xx.citius in estate.nā in estate possum⁹ ter dare aquā oꝛdei aut quater: ⁊ possum⁹ foꝛsan dare ampli⁹ q̄ꝛ ꝯstitutio aeris calida idicat: sꝫ in dieb⁹ breuib⁹ nō possum⁹ cito ad h̄ deuenire. Et ex h̄ appet q̄re Aui.ponit numerū ideterminatū dicēs x.xx.⁊.c.⁊ non dixit a.x.ʒ.vel a.x.medijs.ʒ.vel.x.q̄rt.℥.⁊ sunt.ʒ.ij.4ᵃ ꝑs.℥.vni⁹. Cā q̄re nō se d̄terminauit fuit hec: q̄ꝛ determinatio pōderum a quo potes icipere diuersimode pōt sumi ſm diuersitatē ꝯditionū ānexaꝝ.v̄.g.si illa dispō est cum virtute debili: ⁊ tꝑe hyemis tu icipies a.ʒ.x.vel medijs.ʒ.⁊ tēdes ad.xx.⁊ postea ad.c. Sed si eadē dispō est cu3 foꝛti virtute: ⁊ in estate tu incipies a.x.s. quartis.℥.q̄ꝛ a.xx.ʒ.⁊ sic deinceps ꝑueniēs ad.c.s.ʒ.que sunt lib.j.⁊.℥.5. Et incipies tūc dare sibi aut vna vice aut in duab⁹ ſm virtutis tolerantiā. Subdit Aui.ꝙ nō approximet̃ euatio necꝫ flōmia. euō.s.cu3 medicinis que.s.exoluēdo euacuāt: ⁊ hoc ꝑꝑ siccitatē et materiei duritiē: necꝫ flobothomia ꝓpter eādem cām.

¶ Trocisc⁹ dict⁹ ad illō. ℞.masticis ⁊ troc.diarodon: āboꝝ an̄.ʒ.iij.karabe ⁊ mēthe sicce ⁊ marmacoꝛi ⁊ xyloaloes crudi: oium an̄.ʒ.ij.det̃ in potu cum vino antiquo aut miua.

¶ Cōsiderādū ꝙ iste trociscus posset referri ad dispōnē de qua immediate dixit: ⁊ h̄ ꝯueniēter.nā in cura per aquā oꝛdei facta est in stōcho abstersio humectatio ⁊ ꝯfortatio ꝑ viā nutricatiōis: nōdū aūt facta est in eo ꝯfortatio ꝑ viā aggregatiōis ⁊ stipticitatis: ⁊ iō post abstersionē factā cū aq̄ oꝛdei ꝯueniēs est ꝯfortare stōchū cū illo trocisco facto ex mastice. Trocis.diarodon. Cuius descriptio ponit̃ in.5.cañ.tra.8.⁊ a Mes.optīma d̄scriptio disti.s. Marmeū lr̄a extrinseca duplex. Una maru mōtanū.i.marubiū: q̄ꝛ maru marubiū est: ⁊ illud nō ponit̃ nisi ad aliq̄lē calefactionē ⁊ resolōnē illius māei si remāsit: ⁊ h̄ est ad mētē Serapionis vt post appebit. Alia lr̄a hꝫ.i.moꝝ mōtanū.i.moꝛa rubi: que stiptica sūt ꝯstrictiua ⁊ aggregatiua laxitatis stōchi: ⁊ iō si vis in illo stōcho calefactionē pone maru: si vis plus stipticitatē pone moꝝ mōtanū. Alio mō pōt exponi marmeū.i.herba silis ozimo hn̄s odoꝛē citri: ⁊ est foꝛsan melissa: aut ꝓ ea ponit̃ melissa.⁊ Stephan⁹ ꝓ eo marinauru3 scripsit. Simon. Et talis herba cōpetit: q̄ꝛ multū ē ꝯfortatiua coꝛdis ⁊ stōchi. Karabe ⁊c̄.pꝫ dat̃ cū vīo si vis ampli⁹ calefacē vl̄ miua si vis āpli⁹ stipticare. Pōt referri ille trocisc⁹ ꝯueniēti⁹ ad id qd̄ sup̄ dixit.s.de ꝯfortatione stōchi post euōnē. Si ḡ mā est frigida ꝯueniēter post euōnē cu3 hoc trocisco pōt ꝯfortari: ⁊ silr̄ si mā nō esset frigida sed calida: lꝫ nō multum. Dubitationē autē haberet: vtrum simul res stipticas ⁊ euantes possum⁹ miscere in egritudinibus stomachi materialib⁹: de quo foꝛsan infra dicet̃.

¶ Et opꝫ vt administrent̃ in mūdificatiōe stōchi ⁊ ei⁹ qd̄ aggregat̃ in vacuitate ei⁹ aut adheret aut ibibitur medicine nō ꝑtranseūtes stomachum ⁊ vias ꝓximas stomacho absqꝫ venis longinquis ab eo.

¶ Hic resumit curā ⁊ ponit q̄tuoꝛ cañ. Prim⁹ cañ.ē ꝙ in mūdificatiōe stōchi nō debēt dari medicie ꝑtrāseuntes stōchū ⁊ vias ꝓximas.i.itestina ⁊ meseraycas absqꝫ lōgings venis.i.venis remotis post epar: vt velit dicē ꝙ medicie stōchi debēt euare a stōcho et itestinis ⁊ alijs vijs sibi ꝓpings vt meseraicis: nō aūt a longings venis: ⁊ h̄ est qd̄ dicit.absqꝫ lōgings venis. Uel alr̄ ꝙ he medicie nō ꝑtrāseāt stōchū ⁊ vias ꝓximas.i.intestina ⁊c̄.i.exceptis mēbꝛis que nō debēt ꝑtrāsire vt venis meseraicis que pn̄t dici lōginque: q̄ꝛ ēt ad venas illas ꝑuenire p̄t.vn̄ Gal.7.tera.illo.c.s.11. Reliquū ḡ nō p̄cedat virt⁹ eoꝝ altius q̄ꝫ regiōes q̄ ſm vētrē ⁊ ſm itestina: aut si foꝛsan ꝓcedat vltra cū eis tāgat vasa q̄ ſm mesenteriū.i.venas meseraicas. Et cā est.nā mā p̄supponit̃ eē in stōcho ⁊ adiacētib⁹ vijs: ⁊ iō nō egem⁹ vltra stōchū euare: sꝫ si mā nō eēt in stōcho sꝫ i epate vl̄ alio mēbꝛo: ⁊ itēdam⁹ ad p̄suationē possem⁹ dare medicinas euantes a lōginq̄: de h̄ aūt mō p̄seruatiōis nō itelligit Aui. qd̄ appet cū dicit ꝙ aggregat̃ aut adheret: aut ibibit̃.s.actu.

¶ Si aūt nō valet vice vna iteret̃ illud: est eni melius q̄ꝫ euacuatio cū nō sit necessaria euacuatio.

¶ Dicit hic ꝙ si facta vna mundificatiōe nō curat̃: itera euōne3: q̄ꝛ melius est q̄ꝫ euō.s.facta vna vice ⁊ sil̄ cū nō sit neccia sup.imo ipediēs euō.s.sil̄ ⁊ semel facta: q̄ꝛ cā est: q̄ꝛ stōch⁹ est mēbꝛū nobile ⁊ exolubile: ⁊ iō nō d̄bem⁹ nisi paulatī ⁊ plurib⁹ vicib⁹ euare ab eo.

¶ Et opꝫ vt attendas esse egestionis ⁊ vꝛine in egritudinibus stomachi. Cūqꝫ videris eas ia3 icipere rectificari: tunc iam incipit stomachus rectificari.

¶ Notādū ꝙ Aui.dicit.cū videris eā icipere rectificari ⁊ nō dixit. cū est laudabilis.nā vꝛīa posset esse laudabilis ⁊ malitia in stōcho remaneret: sed qn̄ in egritudinib⁹ stōchi vꝛīa ꝑmutat̃ ad malu3: tūc si in eadē egritudine post malitiā tēdit ad bonū: h̄ est bonu3 signū. Urina.n.sui malitia pōt sup malitiā ventris ⁊ stōchi sign̄are sed ꝑ sui bonitatē ſm se nō sign̄at: vt declaratu3 fuit ꝓlixe p̄° cañ. fen.2.de vꝛinis.⁊ ex mente Isaac sicut ēt infra declarabit̃ fen.16. Sed egestio absolute de cibi bonitate ⁊ malitia significat.

¶ Et opꝫ vt nō afferas in curationib⁹ stōchi aut caliditatis eius aliqd vehemētis ifridationis sicut aqua3 vehemētis frigoꝛis ⁊ ꝓpꝛie in eo q̄ nō ꝯsuetus est ea. Et non euacues medicinas solutiuas ꝓpter illud qd̄ in ipso est ex superfluitatibus a stipticis cōseruātibus virtutem ꝓpter illud qd̄ scis.

¶ Sermo Aui.hꝫ veritatē in cura electa: q̄ꝛ in coacta aquā frigidā damus vt in foꝛti iflāmatiōe: vn̄ in curatiōe male cōplōnis stōchi calide ponit ꝙ ex reb⁹ curātib⁹ est aq̄ frida: ⁊ qn̄qꝫ dicit ꝙ curat̃: q̄ꝛ emplat̃ vesica plena aq̄ frida in ꝯsuetis. Et vide Gal.in libꝛo de v̄tute ꝯsuetudinis.vbi ēt narrat quēdā moꝛtuū ex potu aque frigide ⁊c̄. Et nō dꝫ euari medicina resolutiua a stipticitate ꝓpter id qd̄ scis: q̄ꝛ stipticū remouet resolutiui vel subtiliatiui grauamen: vt supꝛa p̄mo cañ.fen.4.ca.de cura oppilationū.

¶ De cura malitie complexionis frigide ⁊ humide in stomacho. Cap.25ᵐ.

Et cū illic est mā: tūc euacua ſm ꝙ sciuisti in canone. Et si nō est multitudo māei: tūc experimētatoꝛes hn̄t viā in eo notā. In curatione qdē cū mā nō est: tūc cibāt illū cu3 eis in q̄bus est stipticitas ⁊ amaritudo vt exiccēt cū stipticitate sua ⁊ calefaciāt cū amaritudie sua. Et hui⁹ qdē ḡn̄is est vinu3 ponticū. Et ex medicinis que bibuntur

medicine absinthiales ⁊ syrupꝰ absinthij ipsius ⁊ medicine facte cũ cydonijs. Sed ex emplis ⁊ epithimatibus ⁊ vnctionibꝰ empla in qbꝰ ponunt medicine stiptice sicut amomũ ⁊ calamꝰ aromaticꝰ ⁊ spica ⁊ foliũ ⁊ laudanũ ⁊ bdelliũ ⁊ radix lilij ⁊ balsamũ ⁊ oleũ eiꝰ ⁊ grana ipsius ⁊ storax. Vnguēta aũt sunt cerata facta ex oleo masticino ⁊ oleo ď oliuis ⁊ oleo de cydonijs. Si aũt nõ ꝯfert hec sũma admistra empla rubificātia ⁊ medicamen de gũmi ruthe syluestris. Et ex emplis ꝯfortātibꝰ est vt sumant croci ⁊ spice sire ⁊ masticis ⁊ olei balsami: oiuз aã. ps. j. ⁊ mellis partes. iij. ⁊ myrre asportate a ciuitate atrusulon ptes. iij. gũmi albotin ps. j. ⁊. ʒ. euforbij ps. j. fiat ex eis ēplm ⁊ vt bibat ex eis parũ ptrāsit. Et iterũ aliud. ℞. storacis ptes. iiij. cere ptē. iij. medulle ceruie ptes. ij. gũmi albotin ptē. j. olei balsami ptē. j. ʒ. olei nardini ptes. ij. Et iteruз storacis tertiā: medulle ceruie. iij. aloes rubei. iij. masti. ptes. ij. oli nardini. viij. oli balsami. iij. cere. v. fiat ex eis ceratũ

¶ Hic Aui. exequit curā in spāli. Et p̄ ponit curā malaruз cōplonũ stõchi. Scđo ponit q̃rũdā aliaꝝ dispõnũ regimē: q̃rũ signa posuerat. ibi (Cũ supfluit.) ⁊ Prima in duas. Primo ponit curā malaꝝ cõplexionũ nõ depēdētiũ a mã: lз possint eē cũ mã. Scđo ponit curā malaꝝ cõplexionũ que sunt cũ mã vel a mã. ibi (Opз ꝙ cognoscas dispõnē.) ⁊ Pria in tres. Prio ponit curā male cõplonis fri gide ⁊ humide. Scđo ponit malaꝝ dispõnũ vel cõplexionũ stõchi simpliciũ curā. ibi (Inflāmatiõi.) Tertio resumit curā cõpositaꝝ cõplonũ. ibi (Q. si cõplio.) Incipit aũt a frida ⁊ hũida: qꝛ multuз aduenit vt sup̄ Aui. ⁊ Pria in. d. Prio põit curā q̃rũdā empericorũ. Scđo ponit curā rõnabiliũ. ibi (Illi vo.) ¶ Cõsiderādũ ꝙ aliđ est cõplonē eē cũ mã: ⁊ aliđ eē a mã: tũc. n. est a mã qñ ab ea depēdet: sз posset eē cũ mã a q̃ nõ depēdet nisi in ꝯuari vt ē mã q̃ post existētiā male cõplexionis gñat. ¶ Et ꝯsidera ꝙ illoꝝ cura nõ pp aliđ ponit icõueniēs: nisi qꝛ nõ pcedebãt gdatiз: sз stati icipit hec cura a medicis stipticis ⁊ amaris cũ debeamus icipere a leuioribꝰ vt a leui cibo ⁊ exercitio. oia patēt. Spice sire ē spēs spice: vt Aui. z. cañ. c. de spica. aucte Diasco. ⁊ posset dici ꝙ est spica nardi.

¶ Illi vo q rõcinatiõe vtunt icipiũt in p̄mis cũ exercitio tēperato ⁊ admistrãt cibũ boni chimi facilis digõnis eq̃lis q̃ztitatꝫ ad puitatē aliq̃з declinantē ẜm mensurā qua digerat: deide gradiat in hoc admistrādas medicias p̄dictas ⁊ que cursu eaꝝ pcedũt ex electuarijs aromaticis calidis cũ equalitate gdē ẜm ꝙ exigit oppositio egritudis: ita vt cõmēsuret cõplexio. Et ex istis electuarijs sunt diapipereon ⁊ diacyminũ.

¶ Hic ponit curā rõnabiliũ que ꝯuenit cum pcedat a leuioribus ⁊ gradatim ad maiora pcedat: vnde damus q̃nq̃з omorusiā ⁊ atanasiam quarũ descriptiones sunt in quinto trac. p̄mo.

¶ Medicamē bonũ. ℞. granoꝝ iunipi ⁊ gũmi albotin ⁊ pipis: oium aã. ptē. j. ⁊ myrre asportate a ciuitate atrusulõ. ⁊ existimo ꝙ oз vt sint cũ ea storax ⁊ spica celtica: oiuз aã. ptē. ij. petrosillini. ʒ. se. apij mõtani ⁊ keisin: āboꝝ aã. medietatē ptis: ꝯficiant cũ q̃ztitate sufficiēte mellis. Et qñ frigꝰ ē vehemētiꝰ illo tũc opз vt in potu tribuant omorusia ⁊ sagзenea. Et ex medicinis bonis ad oēs egritudines mãles humidas ⁊ grassas humidas est syrupꝰ sqlliticꝰ ⁊ eiꝰ ꝯfectio. ℞. sqlle mũdate incise tres eminas pijciant in vase de vitro ⁊ orificiũ cooperiat vasis ⁊ dimittat sex mēsibus.

¶ Et medicamē bonũ ad mãs hũidas: qꝛ eas icidit ⁊ educit ē syrupus sqlliticꝰ: q ē. ℞. sqlle eminas tres. emina elaxãdrina ē ponđ. ix. ℥. sз alia emina ē. xij. ℥. ⁊. ʒ. vel. xiij. Ponat ğ in vase ď vitro. s. cũ aq̃ vl' sine: deide extrahat ⁊ syrupizet. sз si festinet necitas tũc fiat sic ipe docet sup̄ fen. i. huiꝰ ca. de cura epilepsie vbi sic dicit. Si hora festinat coquat squilla in aq̃ ⁊ aceto: ⁊ sic possumꝰ hoc facē ⁊c.

¶ De cura malitie cõplonis calide. Cap. 26m.

Inflāmatiõi stõchi ꝯfert i potu sumē lac acetosuз ⁊ acetũ pp̄rie cũ coriãdro ⁊ lac acetosuз vaccinũ ⁊ medullā citrulli ⁊ pisces recentes pp̄rie sedãt inflāmationē in stõcho ⁊ aq̃ frida ⁊ fructꝰ recētes ⁊ endiuia ⁊ cucumeres ⁊ psica q̃ nõ sunt vehemētis aquositatis q̃re ꝯuertant ad cholerā ⁊ lactuce ⁊ lētes ⁊ coriãdrũ hũidũ ⁊ acetũ ⁊ cucurbita ⁊ que sũt silia illis mista cũ cãphora ⁊ sandalis ⁊ rosis si illa necia sũt. Et dant eis in potu ēt tro. de spodio ⁊ pp̄rie cũ est illic sol'o vētris cholica ⁊ oua cocta in aceto ⁊ lētes cũ ꝯdimēto granatoꝝ ⁊ cũ sumachia ⁊ ꝯdimēto de acresta. Et carnes que eis ꝯcedunt sũt caro atahauic ⁊ daragi ⁊ pulloꝝ. Qꝛ si eoꝝ calitas nõ ꝯseqt mortificationē virtutꝫ: tũc ciba eos fridis grossis sic ifridatꝫ piscibꝰ recētibꝰ ⁊ ifridatis vētribꝰ ⁊ oibꝰ in qbꝰ est stipticitas ēt ⁊ rob de papauere ⁊ syrupꝰ eiꝰ ꝯferũt ad h̄ valde. Et ex eis que ꝯferũt eis est vaporatio cũ ifridatiuis. Et q̃nq̃з emplant eoꝝ stõchi cuз vesica iflata iã ipleta ex aq̃ frida. Cũq̃з ēplas stõchuз ex emplis ifridatiuis caue tũc ne velamē ex eis ifridet aut epar tali ifridatiõe qua eoꝝ opõnes nãles ledantur. Multotiēs. n. accidit inde nocumētũ in anhelitu ⁊ frigus in epate. Qꝛ si pceperis aliqd hoꝝ tũc succurre ei cũ oleo calefacto effuso sup locũ ⁊ emplastra ipsum cũ eo ⁊ pone loco emplastroꝝ ea que bibunt.

¶ Hic ponit curā simpliciũ discrasiaruз. Et p̄ calide. Scđo frigide. Atahauic ⁊ daragi sũt spēs auiũ vt oēs ponũt ⁊ pulloꝝ: ⁊ qꝛ illas aues nõ hēmꝰ sufficiũt pulli. s. p̄parati cũ rebꝰ acetosis. ⁊ si calitas stõchi nõ puenit ad vltimũ vt mortificet virtutē stõchi potes dare cibaria frida grossa vt resistãt iflāmatiõi sic pisces infridati. s. cocti ⁊ ifridati cũ aceto ⁊ acresta vel arãcys: ⁊ vētres. s. aĩaliũ qꝛ sunt digõnis dure ⁊c. Cũq̃з emplas. iste error sepe ꝯtingit ⁊ ab eo sibi cauet. H. 7. tera. illo. c. 8. Misceat. vbi de h̄ exemplũ recitat.

¶ De cura malitie cõplexionis frigide. Cap. 27m.

Si fuerit hec malitia cõplexionis leuis sis cõtentꝰ in curatiõe eiꝰ trociscis rosatis in qbus sunt absinthiũ ⁊ cinamomũ cũ decoctiõe cymini ⁊ ameos decoctoꝝ in vase vitri mũdo. ⁊ ameos qdē est vehemētis iuuamēti i h̄. Et cũ ē fortior illa: tũc necessariũ est vti ꝯfectiõibꝰ calidis fortibus ⁊ semibꝰ calidis ⁊ diapipereon ⁊ tyriaca magna ⁊ metridato cũ vino ⁊ sagзenea ⁊ diacymino ⁊ omorusia ⁊ alchadicon ⁊ diamusco amaro ⁊ ꝯfectionibꝰ de stomaticõ. Et diaolibanũ iuuatiuũ ē ad h̄ vbi nã ē leuis. ⁊ opз vt ad bibēdũ dent hmõi in decoctiõe spice ⁊ masticis ⁊ squinãti ⁊ eoꝝ que sunt similia illis: ⁊ зinзiber ꝯditũ est iuuatiuũ eis ⁊ etiã trocisci rosacei cum eq̃li mēsura xyloaloes. Et iterũ diapipereon cũ vino. nã ipm vehemēter calefacit stõchuз ⁊ significat vltimitas sue ipressionis per singultũ: ⁊ opз vt vtant assa ⁊ pipe in cibis suis. ipsa. n. sunt plurimi iuuamēti in h̄. Et allia ēt sunt ex rebꝰ que magis ꝯferũt eis.

¶ Superius Aui. posuit curā male cõplexionis cal'e stõchi: hic ponit curā male cõplexionis fride. Et p̄ ponit curā per ea que sumũtur per os. Scđo per ea que vngunt. ibi (Et ex oleis.) ¶ Oia olea que ponit sunt nota. Diapipereon ponit. ʒ. cañ. tra. ʒ. ⁊ diacyminũ simil'r. Alchadicõ est ꝯfectio que põt hēri eodē tractatu. vnde ibi. Electuariũ alkedicon vadēs ad dolores stomachi ⁊ epatis frigidi. Cõfectionibus de stomaticon. s. calidis quarũ descriptiones note sunt. ⁊ ponunt in antidotario Nicolai. Diaolibanum est cõfectio de thure posita 5° cañ. tracta. 3. que stiptica est. ⁊ ideo cõuenit vbi

nõ est vẽtrĩ stipticitas. Uult ꝙ hmõi electuaria denť in ꝯcoctione rerũ que de se stõchũ ꝯfortãt. Zinziber ꝯditũ est notũ. Dicit ꝙ significať ꝙ diapipereon iam ĩpressit per singultũ: qꝛ est signuȝ ꝙ ad stõchi subam penetrauerit: ⁊ pungens singultũ inducit.

¶ Et ex oleis iuuatiuis inũgẽdo stõchũ sũt oleũ camomillinũ ⁊ oleũ de alcãna ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleũ masticinũ posito in ipsis adipe galline: ⁊ si ĩdiget supfluitate virtutis ponanť in ipsis ãmoniacũ ⁊ bdelliũ. Et si sũt necessaria fortiora istis: tũc admistrenť oleũ costinuȝ ⁊ oleũ de ben ⁊ oleũ sambacinũ. Et ex eis que inũguntur vel iunguntur sunt sicut syrupꝰ de lilio cũ xyloaloes ⁊ musco ⁊ ambra. Et ex semibꝰ sunt fenugrecũ ⁊ semẽ apĳ mõtani ⁊ altee. Et qñqȝ positio vẽtosaꝝ sup stomachũ in dolóribꝰ fridis maxime affert iuuamẽtũ.

¶ Ponitur in his oleis adeps galline qñqȝ: qꝛ ẽt calefacit ⁊ lenificat. si indigemus forti virtute ponimꝰ ibi aromaticũ. s. qđ est gũmi calidũ: ⁊ est medicina stiptica vt balaustia: ⁊ ꝓferimus nos per. r. lȝ fine. r. scribať. de ea. A. loquiť. Olea ista sunt notaꝝ descriptionũ. Oleũ sambacinũ fit ex floribꝰ sambac. est aut sambac herba que iesaminũ dr̃. eiꝰ descriptio poniť a Mes. ii. dist. Appositio ventosaꝝ qñqȝ affert iuuamentũ: ⁊ hoc qñ dolores frigidi stõchi sint ex vẽtosa mã. si apponanť vẽtose. s. sine scarificatione statiȝ dolores alleuianť: ⁊ ꝑcipue qñ nõ est ꝯiuncta mãe aqua eleueť. vnde Gal. 12. tera. in fine. dolor ꝑ spũȝ vẽtosuȝ ꝑcipuã sanationẽ hȝ: si sicia. i. vẽtosa est multotiẽs apposita cũ copiosa flãma ⁊c̃. Si vo nõ fuerit solũ spũs vẽtosus: sȝ humor ex quo generať: ꝯfestim gdẽ dolorosi fiunt. Rursus aũt eis per superuenientẽ noctẽ: vel ſm posteriorem diem: vel per tertiam similes ꝯtingunt dolores.

¶ Et scias ꝙ calefactio extremitatũ perducit ad calefactionem stomachi ex proximo.

¶ Causa est: nã oĩa mẽbra cõem hñt trãspirationẽ ẽt qꝛ stõchꝰ sensibilissimũ mẽbꝛũ est: ⁊ iõ statĩ calefit ⁊ alterať ex calefactiõe extremitatũ: ⁊ ex hͦ vult hĩc Aui. ꝙ in discrasia frida stõchi debemꝰ extrema calefacẽ: qꝛ hͦ ad stõchi caliditatẽ ꝑducit. ¶ Sed tu dices extremitatũ ĩfridatio ꝑducit ne ad ĩfrigidationẽ stõchi. ℣ Dõȝ ꝙ in gbusdã sic: ⁊ in gbusdã nõ. nã in hominibꝰ excarnatis habẽtibꝰ stõchũ valde sensibilẽ vel frigidũ statim ex extremoꝝ ĩfrigidatione infrigidať stomachꝰ: ⁊ ideo quosdã ex hoc valde ꝯtingit noceri: sed gdã ꝑ accñs pñt ad calefactionẽ ꝑuenire: ⁊ hͦ ꝑꝑ ꝯclusionẽ caloris ad itus. hoc aũt raro ⁊ in paucis. ꝑmũ aũt sepe ꝯtingit ꝑꝑ id ẽt ꝙ stõchi sensibilitas ex ꝑcepta friditate extremoꝝ noceť.

¶ De cura male cõplexionis humide. Cap. 28m.

Curať cũ exiccatiuis ⁊ ĩcisiuis ⁊ eis in gbꝰ sũt caliditas ⁊ amaritudo postq̃ȝ eis admisceñť res põtice: ⁊ oȝ vt vtanť vino forti parũper. Et sint cibi exiccatiui sicut illi qui sunt in patella: ⁊ assati ⁊ minoreť potus aque: ⁊ trocisci rosacei cũ roſ. recẽtibꝰ ꝯferũt cõplexioni humide in stõcho.

¶ Ponit curã cõplexionis humide: ⁊ dicit ꝙ curať cũ exiccatiuis ⁊ incisiuis. s. si est ibi aliqua materia que incisione indigeat. vtplurimũ aũt humida cõplexio stomachi sibi associat materiã: admiscẽnť pontica vt ꝯfortent ⁊ adiuuent stõchuȝ. Utanť vino forti. i. potente ⁊ puro parũper: qꝛ multũ nimis exiccaret. Et ꝑꝑ ĩtentionem exiccationis danť assata. Notãdũ ꝙ trociſ. cũ rosis humidis magis sunt abstersiui q̃ȝ cũ rosis siccis ⁊c̃.

¶ Et ex eis gdẽ que remouẽt humiditatẽ stõchi est vt bullianť. ʒ. j. anisi. ⁊. ʒ. j. seminis feniculi in aqua ⁊ colentur sup. v. ʒ. zucchari roſ. dissoluti digitis.

¶ Hoc medicamen cõfert qꝛ anisum ⁊ feniculum exiccãt stõchũ ⁊ ꝯfortant. zuccharũ rosatũ vel mel ẽt abstergit: lȝ magis abstergat mel rosatũ: ⁊ iõ hoc medicamẽ ꝯfert humiditati stomachĩ.

¶ De cura male cõplexionis sicce. Cap. 29m.

Horũ curatio curationi ethice ꝓxima existit. Hec. n. egritudo est q̃dã ethica stõchi. Cũ g̃ ꝯfirmať curationẽ oĩno nõ suscipit: ⁊ neqȝ ẽ poſſe vt occupatio sit ad humectãdũ ipm solũmõ: imo hũectatio eiꝰ nõ fit nisi cũ cõitate corpis.

¶ Ponit curã sicce discrasie stõchi. Et ꝑͦ in gñali ostẽdit que sit intẽtio istoꝝ in curatiõe. Scđo exequiť. ibi (Ex humectatiõe.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ hoꝝ curatio est ꝓxima curationi ethice: nõ tñ sic illa. nã in cura ethice ẽt ꝑncipaľr ĩtendiť ad ĩfridationẽ: sed hic nõ ĩtẽdiť ad infridationẽ per se: sed per humectationẽ. Et iõ dixit ꝓxima: qꝛ in ĩtẽtione hũectationis ꝯueniũt. Est. n. stõchi siccitas q̃dã ethica stõchi: cũ sit stõchi ꝯsumptio: ⁊ iõ sicut ethica vniuersalis cũ ꝯfirmať curationẽ nõ recipit: sic ⁊ ethica stomachi cũ ꝯfirmatur: aut cum iam substantialis finitur humiditas.

¶ Sȝ dubitať qꝛ dixit ꝙ illoꝝ humectatio nõ fit nisi cũ hũectatiõe corpis. ℣ Sȝ ꝯ: nã corpꝰ hũectať ꝑ exteriꝰ approximata vt balnea ⁊ vnctiões: vt statĩ põit. A. sȝ illa nõ hũectãt stõchũ. iã. n. seq̃reť ꝙ aliqđ ab ex̃ approximatũ possit nutrire stõchũ qđ tñ est falsuȝ cũ id qđ nutrit debeat trãsire ꝑ tres digõnes: vt. 3. de cõplõnibꝰ. c. z. ℣ In oppositũ est Aui. ℣ Dõm ꝙ curatio sicce cõplõnis stõchi ꝑficiť ꝑ hũectationẽ stõchi ⁊ corpis: ⁊ cã ẽ. nã in hac dispõne nõ solũ ẽ in stõcho siccitas: sȝ ẽt mẽbrĩ cõicata. stõchꝰ. n. ẽ sic cella cibi: vt. 4. de accidẽti ⁊ mor. illo ca. 7. s. Et qꝛ de eis disputaui. oȝ ꝙ in eo existẽte inanitiõe ⁊ siccitate toti corpi cõiceť: ⁊ iõ totũ corpꝰ siľ cũ eo ĩdiget humectatiõe. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ hãc humectationẽ corpis totius ⁊ stõchi Aui. nõ vult fieri ex solo balneo: sȝ cibis humectatiuis stõchi ⁊ totius corpis sic̃ sũt cibi multi ⁊ facilis nutrimẽti q stõchũ ⁊ singula mẽbra hũectẽt. Nihilominꝰ tñ ⁊ balneuȝ in stõchi hũectatione ꝯfert: lȝ. n. balnei hũectatio stõchũ nõ attingat: tñ humectando membra ꝓhibet ea ne siccitate eoꝝ corporis intrinsecas humiditates exiccent: gbus exiccatis stomacho communicať siccitas: ⁊ ideo eis ꝯseruatis stomachi ꝯseruať humiditas. ℣ Et sic pȝ solutio ad id qđ in ꝯriũ dicebať.

Dubm 2m

¶ Et ex hũectatõe igiť istoꝝ est eoꝝ balneatio ⁊ sessio ipsoꝝ in tina ⁊ eoꝝ iteratio ad balneũ ſm sũmã siccitatꝭ. Et qñqȝ necẽiuȝ fac̃ supfluitas siccitatꝭ q̃ est in eis vt nõ cõcedať eis ambulatio ad balneũ ⁊ recessus ab eo: imo deferanť ad ipm ⁊ ab eo sup aliqd qđ ꝯseruet ne resoluat eos motꝰ ⁊ ne resudet illud qđ sumpserũt ex tina. Et qm̃ balneũ est mollificatiuũ virtutis: tunc oȝ ne approximet ei qđ resoluat ⁊ dupliceť illud. Et oȝ vt sit balneatio eoꝝ sũmersio ipsoꝝ in tina ⁊ nõ ẽ ei necessarius aer balnei. Et oȝ vt sit aq̃ tine tẽperata. s. iter illã ex qua fit horripilatio ⁊ ĩter mordicãtẽ.

¶ Hic exeq̃ť. Et ꝑͦ ponit regimẽ illoꝝ qñ sunt in dispõne hac ꝑternãm. Scđo põit eoꝝ regimẽ qñ iã melioranť. ibi (Cũqȝ melioraẽť.) ¶ Ad ꝑmi euidẽtiã ꝯsiderãdũ ꝙ illoꝝ curatio q̃ ẽ hũectatio ꝑficiť ꝑ balneationẽ cibationẽ ⁊ potũ ꝯueniẽtẽ. Prĩo g̃ põit regimẽ eoꝝ ꝑ balneũ. Scđo ꝑ cibũ. s. cũ balneũ egrediunť. ibi (Et oȝ vt cũ balneũ egrediť.) Tertio ꝑ potũ. ibi (Necessariũ ẽ in potu.) ℣ Pria in tres. Prĩo oñdit q̃ sit ĩtẽtio balneatiõis q̃lr fieri dẽat ꝓbãs qđ dixit. Scđo oñdit cuiꝰ q̃litatꝭ dẽat eẽ aq̃ balnei. ibi (Et oȝ vt sit aq̃ tine tẽpata.) Tertio oñdit q̃to tpe dẽat ĩ balneo ĩmorari. ibi (Et oȝ vt spatiũ.) ¶ Dic̃ ꝑͦ ꝙ id q̃ isti hũectanť ẽ balneatio ⁊ sedẽ in tina balnei vbi ẽ aq̃: ⁊ iterare balneationẽ ſm sũmã siccitatꝭ: qꝛ si siccitas ẽ magna sepe itereť balneatio. si aũt ẽ ꝑua nõ eget tãta iteratiõe. ⁊ qñqȝ ꝑꝑ multã siccitatẽ oȝ vt ꝯferanť ad balneũ: ⁊ apportẽtur ab eo. s. cũ cultra vel pãno. ⁊ ꝓbat hͦ Aui. qꝛ balneũ ẽ mollificatiuũ. i. debilitatiuũ vtutꝭ: ⁊ iõ nõ oȝ sibi ꝯiũgi aliđ qđ magꝭ ꝯbilitet vt motꝰ. vñ Gal. 7. tera. 6. ca. habitaculũ ꝯstruxi ꝓximũ balneo. ⁊ ꝯñdit ꝙ ẽ necẽia aq̃ ñ aer cũ q̃ramꝰ hũectationẽ qđ aer ñ fac̃: sȝ resoluit potius. vñ ibidẽ Gal. nõ. n. in his que ita hñt aere indigemꝰ.

¶ Et ad vltimũ oȝ vt non patiať ab eo: imo delectet ⁊ humectet ipsum ⁊ amplificet poros.

¶ Uult Aui. ꝙ hec aqua sit tẽperata nõ sicut illa aq̃ q̃ fit horripilatio que est q̃si frida: neqȝ illa qua fit mordicatio que est multũ calida: ⁊ iõ oȝ esse media ⁊ tẽꝑata. vñ Gal. ibidẽ. delectabilissima existẽs ꝓuocat nãm expãdi ⁊ extẽdi vsqȝ ad iocũdũ humidũ.

¶ Et oportet vt sit spatiuȝ balneationis eius vsqȝ dũ perseuerat ⁊ inflatur ⁊ augmentatur corpus eius anteq̃ȝ incipiat detumescere.

¶ Uult ꝙ tantũ moreť in balneo ꝙ corpꝰ in tumorẽ eleueť: ⁊ extrahatur anteq̃ȝ detumescere ĩcipiat: qꝛ illud est signũ attracte hũiditatis ad mẽbra. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ nõ est expectãdũ ĩ illo ꝙ tumor mẽbroꝝ magnꝰ appeat: qꝛ nõ põt ille deuenire ad illũ tumorẽ ad quẽ deueniret sanus aliqs: sȝ cum aliqs tumor in eo appet ſm sui habitudinẽ: tũc extrahẽdus est de tina. vnde Gal. ibidẽ. tumefieri ſm vnũquodqȝ corpoꝝ ꝓpriũ est. nõ enĩ possibile est eum qui huic

dispositioni preiacet in tumorem deuenire similem sano.

Dub^m 2° ¶ Sed circa p̄dicta dubitare ↄtingit. An balneū cõpetat in regimine hoīs habētis stōchū siccū. ⁋ Et videt̄ ꝙ nõ: qꝛ balneū resolutiuū est virtutis ⁊ virtutis debilitatiuū: vt ipsemet. A. ponit. Item qd̄ exiccat nõ cõpetit. hoc aūt est balneū: qꝛ resoluit vt est notuꝫ. resoluētia aūt sunt exiccãtia. vnde in sequēti. c. Aliena que addūt siccitatē pp̄ resolutionē suā. Rursus aqua nec interius assumpta: neqꝫ exterius approximata humectat: vt in cõmē. illius afo. 3. 4. p̄ti. Ad elleboros. Iterū qd̄ distrahit a stōcho humiditates nõ est in eius cura ↄueniēs. tale aūt est balneū calide aque. qd̄ apparet: qꝛ corpus in tumorē eleuat. ⁋ Hui⁹ oppositū vult Aui. hic ⁊ Gal. 7. terapē. ca. 6. ⁊ Auer. 7. collꝫ. c. 23. s. de cura sicce discrasie stōchi. ⁋ Dōm balneū aque calide cõpetere in curatione siccitat̄ stōchi. ¶ Propter qd̄ ↄsiderãdū ꝙ in curatione siccitatis stōchi ad duo intendimus. s. ad siccitatē stōchi p̄priā: ⁊ ad siccitatē mēbrorū. naꝫ lꝫ siccitas mēbrorū depēdeat a siccitate stōchi: tñ ipsa est cã additionis siccitatis stōchi per siccationē humiditatū: ⁊ ideo cū membra in hac discrasia humectant̄ nõ exiccant̄ humiditates corporis: ⁊ inde stōchi humiditas conseruat̄ magis: ⁊ ex cibo assumpto magis humectat̄: illud ergo ↄfert in regimine siccitatis stōchi qd̄ est mēbra humectãs. Sed balneū calide aque est membra humectans duplici humiditate. s. accidētali: ⁊ hoc facit per se. Aqua. n. cū sit humida transiens in poris mēbrorū mēbra madefacit: ⁊ hec humectatio lꝫ sit accidētalis: tñ ↄfert qꝛ subycit̄ resolutioni: ⁊ qꝛ diminuit acuitatē siccitatis mēbrorū vt p̄priã humiditatē nõ exiccent: ⁊ ideo balneū aque calide hac humectatiõe humectat. vnde Aui. p̄mo cañ. fen. 2. cap̄. de his que accidūt ex balneo. neqꝫ attendenda sunt verba illius qui dicit ꝙ aqua nõ humectat mēbra interiora cū bibit̄: aut ei obuiat. s. extra per balneū. Loquit̄ aūt Aui. de accidentali humectatione que ↄfert s̄m modū dcm̄. humectat etiã balneū istud humectatione substãtifica per accidēs: qꝛ humiditates nutritiuas ad mēbra trahit: nec trahit forti attractiõe vt distrahat a stōcho: sed leui tractu: qd̄ fit quasi per quãdã ampliationē humiditatū que ex siccitate remanebãt imobiles ⁊ indurate: vnde mēbra eas recusabant. Cū ergo balneum hoc duplici mõ humectat ↄuenit dispõni p̄senti ex qb⁹ apparet quale debeat esse hoc balneū: qꝛ aque nõ aeris. vnde Aui. nõ est eis necessarius aer balnei. ⁊ cã est. nam ex balneo nos querimus humectationē. hoc aūt fit ab aqua nõ ab aere. vnde Aui. p̄^o cañ. p̄alle. ca. Debes scire ꝙ operatio nãlis balnei est calefacere suo aere: ⁊ humectare sua aq̄. ⁊ Gal. 10. tera. penul. cap̄. humectationē appropriat 2^e p̄ticule balnei: que est balneū calide aque. ¶ Apparet etiã qualis debeat esse in qualitate: qꝛ aqua tēperate calida nõ frigida vt cõdenset ⁊ tristet: nõ calida vt mordicet: sed tēperate vt delectet queãdmodū hic Auicē. ⁊ Gal. 7. terapē. 6. ca. ponit. ¶ Ex his aūt obta soluūtur. Luꝫ. n. p̄mo dicit̄ ꝙ debilitat. Dōm ꝙ pauca est debilitas illa cū ↄgruo ⁊ nõ sup̄fluo morat̄ tēpore: plus. n. attractione ⁊ humectatione ↄfortat. vnde Aui. nõ dixit ꝙ p̄prie debilitaret: sed dixit ꝙ est mollificatiuū virtutis. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ parū resoluit: aer. n. p̄prie resoluit: sed aqua balnei quodãmõ resolõni per oppilationē ⁊ humectationē resistit. ⁋ Ad 3^m dōm ꝙ aqua per se nec interius nec exterius approximata humectat substãtifica humiditate: sed humiditate madefactiua per se humectat sicut substantiali humiditate per accidens vt supra patuit. ⁋ Ad 4^m dicendū ꝙ nõ distrahit distractione qua curetur cum statim post balneum cibus assumatur. illa autem distractio leuis est.

¶ Et opꝫ vt cū de balneo egredit̄ quiescat paululum: deinde in potu sumat ex lactib⁹ subtilib⁹ aut lac muliebre aut lac asininū aut lac caprinum ⁊ qd̄ de eo est melius: ⁊ melius ex eo est suctuꝫ ex mamilla: afferatur lac hora qua mulget̄ ⁊ bibat ip̄m antequaꝫ patiat̄ ab aere omnino. Et vt sit illud cui⁹ lac bibit̄ iam cibatuꝫ tanta quãtitate quantum digerat ⁊ sit vsum exercitio ante ipsum equali ⁊ vt nõ sit suctū. Et si est aial preter hoiem cognoscit̄ bonitas digestionis eius aut malitia ipsius per fetorē stercoris ei⁹ aut priuationeꝫ ipsi⁹ a fetore ⁊ equalitatē eius aut humiditatē ipsi⁹ aut ipsius exiccationem aut eius sup̄fluitateꝫ in vna earum aut per eius equalitatē aut eius inflationē p̄pter vētositatē in ipso. Et vt fricet̄ cū istrumēto ⁊ abstergat̄ exercitãdo ip̄m. Deinde expectet̄ in infirmo digestio eius qd̄ bibit̄ de lacte aut aqua ordei: ⁊ scitur illud ex eructuatione eius ⁊ lenitate viscerum.

¶ Ponit regimē cibationis post exitū de balneo. Cibatio aūt post balneū fit ex lacte aut ex aqua ordei aut ex alijs cibis. Prio ḡ docet cibationē post balneū factaꝫ ex lacte. Scd̄o ex aqua ordei docēs modū ↄstructiõis ei⁹: ⁊ ēt ex alijs cibis. ibi (Q̄ si declinat ⁊c̄.) ⁋ Prima in tres. Primo ostēdit modū sumptionis lact̄ post balneationē p̄mã. Scd̄o ostēdit modū regiminis aialis a quo lac sumit̄. ibi (Et vt sit illud cuius bibit̄.) Tertio ostēdit modū ⁊ t̄ps iterationis cibationis ex lacte ⁊ balneationis. ibi (Deide expectet̄.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ quiescat paululū cū egredit̄ qꝛ nõ dꝫ dari hora illius cõmotionis: ⁊ enumerat Aui. genera lactis subtilia vt mulieris: asine vel capre: qꝛ isti modi lactis sunt ↄuenientiores. de lacte qdē humano nõ est dubiū pp̄ ↄueniētiã ⁊ p̄portionē. lac aūt asininū post humanū ponit̄ ↄueniētius: ⁊ hoc qꝛ hꝫ subtilitatē ↄueniētē: ⁊ nõ caseat̄ pp̄ sui subtilitatē. vñ Gal. 7. tera. 6. cap̄. hoc enim. s. lac asininū aliorū oīum optimū in p̄sentē dispõnē: subtilissimū enī existēs ⁊ minime caseatū cito p̄transit vbiqꝫ. ⁊ Auer. 5. collꝫ. c. 34. de lacte. ⁊ melius est lac femininū: ⁊ post illud asine: ⁊ post illd̄ lac capre. ⁊ Isaac in dietis p̄ticularib⁹ ca. de lacte. aucte Gal. lac subtile aquosum sicut lac asine ⁊c̄. ⁊ Rasis trac. 3. Almãsoris cap̄. 15. s. de lacte. asininū enī lac subtilius. ⁊ Aui. 2° cañ. eadeꝫ dicit. Appet ergo ꝙ lac asine multã bonitatē hꝫ. Inuestigare aūt hoc ad p̄senꝫ esset lõgū ⁊ difficile. Dicit post ꝙ melius est vt sit suctū ex mamilla. ⁊ cã est: nã celeriter imutat̄ ab extriseco aere sicut sperma: vt Gal. 7. tera. ca. 6. hoc ↄfirmans duorū aucte p̄hoꝝ. ⁊ afferat̄ ⁊c̄. s. si nõ suggit̄. vnde Gal. nõ sustinētib⁹ hoc. s. suggere plurimū melius est q̄citissime calidū trãsferre ex papillis in ventrē laborantis: ⁊ vt sit illud. s. aial. ¶ Et nõ sit suctuꝫ. Sed tu. d. ipse ↄdicit: qꝛ supra dicit ꝙ sit suctū. ⁋ Dōm ꝙ suctū vno mõ sit nomē equocuꝫ ad suctū ore: ⁊ sic supra itellexit: ⁊ manu: ⁊ sic itellexit hic ꝙ nõ suggat̄ manu. ⁋ Uel al̄r ꝙ Aui. vult ꝙ ab aiali exercitato statiꝫ post exercitiū nõ suggat̄ lac ore: qꝛ est calidū accidētali caliditate: sed post mulgeat̄: ⁊ post det̄: qꝛ in aere cessat accidentalis caliditas. vnde Aui. supra p̄mo cañ. fen. 3. de regimine ifantis dicebat. p̄us mulgē lac mali odoris ꝙ daret̄. ⁊ sic põt dici de lacte qd̄ acq̄siuit accidētalē cal̄itatē ab exercitio aialis. ⁊ h̄ forsan Aui. itellexit. totū pꝫ.

¶ Deide redeat̄ post quatuor aut q̄nque horas ⁊ balneet̄: postea inungant̄ membra eius cum facilitate vt exiccetur aquositas effusa in eis. Si aūt fuerit cõsuetus balneo balneetur vice tertia.

¶ Inūgant̄ mēbra ei⁹ cū facilitate. s. cū oleo violato vel cõmuni: vt Auer. 7. collꝫ. ca. 23. vt exiccet̄ aquositas effusa in eis. s. membris. ¶ Sed diceres: imo ad ↄtrariã intētionē docet Gal. 7. ca. 6. ne. s. exiccet̄ ⁊ resoluat̄ aquositas effusa. ⁋ Dōm vno mõ ꝙ hic multi habēt lr̄aꝫ negatiuã que dicit ne exiccet̄. ⁋ Uel etiã aliter per expositionē vt exiccet̄. s. a membris: ⁊ non ab aere humiditas.

¶ Et si fuerit rectius vt sit ↄtentus duab⁹ vicibus addat̄ in horis iterpositis inter duas balneationes eius s̄m ꝙ dicta est eius expositio vt sit quies itegra. Q̄ si declinat ad lac det̄ ei in potu scd̄o: ⁊ si nõ det̄ ei in potu aqua ordei cuius artificiuꝫ est bonū ⁊ sapiens ⁊ est illa cuius aqua multiplicat̄: deinde decoquat̄ tandiu donec minoret̄ aqua eius ⁊ cibet̄ pane furni facto ex fermento ⁊ sale bene cocto ⁊ piscib⁹ aradrada ⁊ alijs volucrū leuiū carniū molliū ⁊ testiculis gallorū leuiuꝫ carnium impinguatorū cum lacte: ⁊ p̄hibe ei viscosa ⁊ dura ⁊ grossa: ⁊ si fuerint multi nutrimenti elige ex eis que cum multitudine sui nutrimenti sunt velocis digestionis facilis chimi ⁊ humidi: ⁊ sūma sit tãte quantitatis que nõ grauet neqꝫ extensionē faciat plurimã. Uerū minoratio necessaria est in huiusmodi.

¶ Uult dicere ꝙ si ille nõ dꝫ balneari nisi bis: tunc addat̄ in spatio inter balneationē ⁊ balneationē: qꝛ nõ solum põt differre. 5. horis sed plurib⁹ vt quies sit integra: qꝛ nõ sit parua quies iter p̄ncipiū secūde balneationis ⁊ finem p̄me in vna die ⁊ maxima quies iter finē secūde balneatiõis ⁊ p̄ncipiū tertie in scd̄a die. Q̄ si declinat artificiū faciēdi aquã ordei ponitur. 4. cañ. fen. 1. Panis furni: ad d̄riam panis cinerity. Cum sale. s. pauco qd̄ facit ad digestionem calefaciendo ⁊ exiccando humiditates viscosas paste. Uult post ꝙ eligant̄ ea que sunt multi nutrimēti ⁊ facilis digõnis: ⁊ ↄueniētius est declinare ad paruã quãtitatē q̄ꝫ ad multã: qꝛ melius digeritur: ⁊

ritur: ⁊

ritur: ⁊ hoc eſt qđ dicit. vñ minoratio neceſſario eſt in hoc.

¶ Et neceſſariū eſt in potu tribuere ei vinū ſubtile decliue ad ſtipticitatē parū tolerans cōmiſtionem propter aquoſitatem ſuā. Ipſum.n. facit penetrare cibū ⁊ viuificat virtutē ⁊ excuſat a potu aque frigide faciētis iraſci vel triſtari ſuo frigore: ⁊ ſit eius ſumma tanta ne natet ſup ſtomachū ⁊ ne faciat rugitū. Et ſit eius cibatio ſecunda cū iā primus integre digeſtus eſt: ⁊ ſepareť eius cibus quantū poſſibile eſt: ⁊ ſit cibus leuis vt nō ꝯſequatur cibus eius cibum indgieſtum. Sitqȝ hoc regimen eius aliquibus diebus.

¶ Uinū ꝯueniēs ē ſubtile aquoſū nō potēs: qꝛ reſoluēdo exiccat: ⁊ hoc vinū aquoſū excuſat a potu aq̄ q̄ potata facit iraſci vel triſtari infirmū: qꝛ ꝑcutit ſiccū ſtōchū ſui friditate. vult ꝙ poſt ſepeť cibus eius. ſ. digeſtus ab oī idigeſto: ne vnū ſup alio ponať ⁊c̄.

¶ Cūqȝ melioratur parūper addatur in exercitio ⁊ fricatione ⁊ cibo. Cū autē ſanitati approximat abſcindatur kiſt ordei ⁊ ponanť loco ordei vno die aut duobꝰ ſorbitiones facte ex cādaruſio: ⁊ addať eis cibꝰ ex eis quibus vti conſueuit ⁊ incipiať a pedibus ⁊ extremitatibus ⁊ carnibus auiū mollibus.

¶ Uult ꝙ qñ icipit ſe bñ hr̄e ꝑmuteť dieta ad groſſiora: ⁊ iō cū iā approximat ſanitati: deнť ſorbitiōes ex cādaruſo. i. farre: qꝛ magis hūectat ⁊ ē ſolidior nutrimēti: ⁊ icipiat ab extremitatibꝰ. ſ. porci: vt 7. tera. c. 6. ⁊ carnibꝰ auiū mollibꝰ. ſ. faſianoꝝ caponū ⁊ ſiliū ⁊c̄.

¶ De cura fride ⁊ ſicce cōplonis. Cap. 30m.

[Q]uod ſi complexio eſt frigida ⁊ ſicca: tūc rege frigidā ſicut regis ſiccā: ⁊ quoniam eius regimen nō eſt ei niſi cū calefaciētibus: tūc aliena in ea que addunt in ſiccitate ꝓpter reſolōnē ſuā: aut propter ſtipticitatem fortem in ipſis. Et euaporationes qdem oēs nocent ⁊ nō conferunt ipſi. Et opȝ vt alienetur calefactio fortis velox: qm̄ illud exiccat ⁊ addit in ſiccitate: imo opȝ vt calefiat paulatim ⁊ humecteť in eo quod eſt inter illud ⁊ addat in ſubſtātia caloris inati non igneitate.

¶ Redit Aui. ad ponēdū curā malaꝝ cōplonū ſtomachi cōpoſitaꝝ. Et pmo ponit curā frigide ⁊ ſicce. Scđo calide ⁊ ſicce. ⁊ pȝ. Prima in duas. Prio enumerat itētiones curatiōis male cōplonis frigide ⁊ ſicce. Scđo ponit res cū qbus ꝑficiť curatio. ibi (Et ex eis.)

¶ Primo dicit ꝙ exiſtēte cōplone frigida ⁊ ſicca regēdo malam cōplonē frigidā debes regere ⁊ ſiccā: ⁊ hoc eſt qđ dicit. Sicut nō. ſicut. i. ſimilitudinarie. ſed ſicut. i. qꝛ ſimul regēdo ſiccā regas fridā ⁊ ecōuerſo: qꝛ ſi itenderes ad fridā cū rebus calidis augeres ſiccitatē: ⁊ iō ſubdit: qm̄ eius regimen: qꝛ.n. ſupra dixerat reſolutiua ⁊ calida nō eē euacuāda a ſtipticitate: ideo lȝ tu dares calida ⁊ ſtiptica: tñ calitate ⁊ ſtipticitate poſſent exiccare: ⁊ iō vaporatiōes nocēt qꝛ reſoluēdo exiccāt: ⁊ iō nō fiat fortis calefactio ſȝ paulatim: ⁊ hoc iter medio tꝑe q̄ calefacis humecta cum eo qđ addit in ſuba caloris. ſ. māliter ꝑ ꝯuerſionē in nutrimentū: ⁊ nō cū eo qđ addit in igneitatē. ſ. addendo calorē vel humectādo: ſicut ſunt vnctuoſa: que lȝ humectēt cū tñ igniunť vel ſicut caſtoreū ⁊ piper.

¶ Et ex eis que faciūt illud eſt vinū parue cōmiſtionis ⁊ lac: ⁊ aqua ordei ꝑmiſta cū pauco melle ablata ſpuma eius vt multipliceť ipſius nutrimentum ⁊ minoreť eius ſuꝑfluitas eſt bona eis. Et inūgať ſtomachus ex oleis aromaticis que magis humectāt q̄ȝ calefaciāt: verbi gratia ſicut oleum de ſpica: ⁊ ſpica celtica ⁊ oleū de maſtice eſt bonū eis. Et qñqȝ miſceť cū eo oleū de balſamo qm̄ eſt iuuatiuū. Et melius qdē eſt vt miſceatur cū eis parū cere vt ſit mora eoꝝ ſup ſtōchū. Et ex eis que forte afferunt iuuamentū eſt vt calefiat maſtix ⁊ miſceať cū oleo neridē ⁊ ponať ſuper ſtomachū ⁊ eligatur ex maſtice illud qđ eſt pinguis.

¶ Tres modos medicaminū docet. Scđa ibi (Ꝑ ſi.) Tertia ibi (Et ex eis q̄.) ¶ Omnia olea q̄ enumerat ſunt ꝯfortātia ⁊ calefaciētia ſtōchū ⁊ aliq̄liter humectātia. Uñ cerā docet admiſcere ⁊ oleū balſami aut maſticē pinguē vt magis humectet.

¶ Et ſi frigus vehementius fiat non eſt excuſatio qñ liniať ſtomachus cū eo qđ eſt ſicut pix faciendo vt ipſa adhereat ei oī die ⁊ remoueať anteq̄ȝ infrideť: ⁊ qñq̄ȝ admiſtrať illud in die bis. Ipſa eni attrahit ad ſtōchū ſāguinē nutritiuū. Et opȝ vt tu cognoſcas formā adminiſtrationis picis ex eis q̄ dicta ſunt in caplo picis.

¶ Modus actiōis picis habeť tertia fen pmi cañ. doctrina. 4. ca. đ incraſſatione macri. ⁊ ſcđo cañ. de pice: in areola decorationis: ⁊ fen. 7. 4. ca. de regimine impinguationis.

¶ Et ex eis que maximū afferūt iuuamētū ē amplexari iſantem carnoſū ſane complonis: qm̄ ipſe facit ſtomachū acqrere caliditatē inatā digerentē cibū vehemēter. Si aūt nō fuerit iſans: tūc ſit catulus canis pinguis aut cattus maſculus pinguis aut qđ procedit via eoꝝ. Et opȝ qdē vt non ſudet iſans amplexatus ⁊ infrigidetur ſudor: ⁊ poſſibile eſt vt liniať vēter eius cū eis que prohibent ſudorē: ⁊ opȝ vt ne eis ſuꝑflue deť aqua frigida qm̄ ipſa eſt res magis nociua eis.

¶ Cōſiderādū ſicut ſumiť ex Gal. 5. de ſimplici medicina. ca. 4. diſt. 2. đ medicinis digeſtiuis. Caliditas que iuuat ad digōnē eſt caliditas que caliditati noſtri corporis ſimilať: ⁊ eā ꝯfortat. nulla āt caliditas ſimilať nobis magis q̄ȝ noſtra: ⁊ ideo ſi manus ponereť ſuꝑ aꝑa qđ idiget maturatione melius maturaret quacūq̄ȝ alia re. Et ꝑꝑ eandē cām iſans amplexatus iuuat ſtōchū ad digōnē: qꝛ cū tēperata calitate ꝯfortat ſtōchū. vñ Aui. facit acqrere ſtōchū inatā caliditatē. ¶ Sed tu dices nōne faceret ſic iuuenis. Dōm ꝙ nō: qꝛ iuuenis caliditas eſt acuta mordicatiua. Si aūt nō habereť infans habeať cattus vel catulus: qꝛ iſti ēt caliditatem iprimunt in ſtomacho: ſaltē reꝑcutiēdo ⁊ reuerberādo. Eadē v̄ba ponit Gal. quinto de ſimplici medi. c. 2. diſtin. 2. ⁊ 7. tera. ca. 7. ⁊ Aui. ifra pluries. Si aūt iſans ſudet pōt vngi cū eo qđ ſudorē ꝓhibet vt oleum roſatū: ⁊ miſcere cū pauco oleo maſticino: qꝛ ambo cutē ꝯdēſant. Et in fine vetat aquā fridā ſuꝑflue datā: qꝛ qñ moderate data vt cū vino ꝑꝑ idicatiōes ſumptas a tꝑe vel aliter nō nocet ⁊c̄.

¶ De cura cōplonis ſicce cū caliditate. Cap. 31m.

[C]ura huius eſt vt aggregeť iter duo regimēta q̄ diximus ꝙ ſi caliditas fuerit parua ſufficit vt adhibeať regimen habentiū ſiccitatē ⁊ ponať vinū eoꝝ recētis tēporis. Et opȝ vt ipm in potu ſumant ifrigidatū in eſtate tepidū in hyeme: ⁊ ſimiliter ſint reliqui cibi eoꝝ: ⁊ ſit inūctio ſtomachoꝝ eoꝝ ex oleo de cydonijs ⁊ ex oleo onfacino. Et qñqȝ ſanantur integre ex potu plurime aque frigide ⁊ ꝓprie qñ non eſt ſiccitas ſuperflua.

¶ Aggregetur inter duo regimenta. ſ. inter regimen calide ⁊ habebis regimen calide ⁊ ſicce ſimul: tamē ſi pauca eſt caliditas ſufficit regimē ſicce cōplonis ſtomachi dictū ſupra: qꝛ illud regimē tēdit ad aliqualē ifrigidationē: vt pȝ. Sumat potum frigidū in eſtate ⁊ tepidum hyeme propter indicationem ſumptam a tempore: vngatur oleo de cydonijs ⁊ onfacino ideſt facto ex oliuis immaturis: qꝛ illa infrigidant: ⁊ quoquo modo humectant. Et quādoq̄ȝ ſanatur ex potu aque frigide: qꝛ infrigidat ⁊ humectat: ⁊ hoc quando ſiccitas non eſt ſuꝑflua: qꝛ ſi eſſet multa ſiccitas ꝑcuteret aque frigiditas ſiccas ſtomachi partes.

¶ De cura complonis calide ⁊ humide. Cap. 32m.

[C]onferunt ei frigida exiccātia ⁊ aggrega iter duo regimina malitie complexionis calide ⁊ humide: ⁊ ꝯferūt ei tro. roſ. facti cū roſ. recētibus. Et qñ illic eſt ſolutio ventris adminiſtra ceratum factum cum oleo de cydonijs.

¶ Patet q̄ño trociſci de roſis recētibus ꝯferāt: pȝ ſupra. Et qñ eſt ſolutio vētris cerotum factum ex oleo de cydonijs: ⁊ cū nō habeť accipe carnes cydoniorum vt ſcis.

Dubium ¶Ex ca. de cura sicce cōplōnis stōchi remāsit iuestigarē an tp̄s q̄tuor vel q̄nq̄ horaꝝ qđ est ad scđaꝫ balneationē debeat cōputari ab hora balnei p̄cedētis vel ab hora qua p̄ceptū est ex eructuatione ꝙ cibus iā descēdit de stōcho vel ꝙ iā digestus est. ⸿Et videt̄ ꝙ debeat cōputari ab hora qua cibus digestus est. Prio ex mente Aui. q̄ dicit. expectet̄ in ifirmo digō ei⁹ qđ bibit de lacte: deide redeat̄ post. 4. vel. 5. horas vt balneet̄. Et p̄bat̄ rōne. nā itētio in istis est humectatio: nō āt aggregatio idigestionū ⁊ oppilationuꝫ. Sꝫ si iter p̄mum balneum ⁊ scđm. 4. vel. 5. hore iterponerentur: cibus qui assumptus est post p̄mam balneationem aut corrumpet̄: aut idigestus attrahet̄ ad venas causans oppilatiōes: q2 nōdū digest⁹ eē potuit. ⸿Vr̄ ꝙ sufficiant due hore vel paꝝ plus: q2 sil'e vr̄ de lacte ⁊ aqua ordei: sꝫ post balneū ꝑ duas horas dat̄ aq̄ ordei: vt Aui. 4. cañ. c. de cura ethice. ⁊ Rasis. 10. Almāso. c. 3. Itē vr̄ ꝙ longius tp̄s q̄. 4. horaꝝ regrat̄: q2 balneū dꝫ fieri digesto cibo in stōcho ⁊ ep̄e: vt Auic. fen. 3. 1. cañ. sꝫ nō vr̄ ꝙ tota hec digō posset fieri in. 4. vel. 5. horis. ⸿In 2riū est Gal'. 7. tera. c. 6. q̄ vult ꝙ spatiuꝫ. 4. vel. 5. horaꝝ sit iter balneationē ⁊ balneationē. ⸿Dōm ꝙ de balneatione quātū ad tp̄s corpoꝝ exiccatoꝝ iuenit̄ sermo idistinctus ⁊ sermo determinat⁹. Sermo idistinctus est Gal'. in libro de tabe. vlti. ca. vbi vult ꝙ fiat balneatio digesto cibo. vñ ibi Gal'. vsus v̓o balnei optimus ad alia p̄dicta: ⁊ ad retributionē cibi optimū auxiliū. suscipe v̓o ip̄m digesto iā cibo ⁊ nō sup̄ idigētiā lōgiorē. Et sup̄ hoc dicto pōt cadere demōstratio: q2 eo tp̄e dꝫ fieri balneū quo ei⁹ habet̄ vtilitas. hoc autē est cibo digesto. añ. n. hoc traheret̄ digestus. Sermo aūt determinat⁹ est Gal'. 7. terap. q̄ dicit ꝙ cadunt. 4. vel 5. hore iter balneū ⁊ balneū. ⁊ idē Auer. 7. coll'3. c. 23. ⁊ Haly. 3. prac. c. 26. ⁊ Isaac. 3. ⸿Sciēdū tñ ꝙ hoc tp̄s balneationis scđe supra p̄mā puto h̄re duos termios. Vnuꝫ añ circa quē nō licet anticipare. Aliū post vltra quē nō licet postponē: ⁊ iter hos termios ē spatiū. Primū tp̄s ē digesto cibo in stōcho. si. n. añ fieret idigestus attraheret̄. ⁊ hoc tp̄s determinatū est quatuor horaꝝ vel q̄nq̄: ab exitu p̄mi balnei ad p̄nᵐ scđi: ⁊ in hoc nō h̄ꝛ demōstratio: sed estimatiuo iudicio credimus vel experientie: ⁊ auc̄te antiquorum. Cōsisti eni sūt auctores ꝙ in hoc spatio cibus. s. lac in stōcho digestus sit.

¶Tu dices esto ꝙ digestus sit in stomacho: nō tñ in epate traheret̄ ergo idigestus. ⸿Dōm ꝙ cū lac est cibus facile digestibile forsan cōpleri poterit digō eius duplex in. 4. horis. ⸿Vel dōꝫ ⁊ melius ꝙ cū epar semp̄ sanguinē habeat: vñ repitur in eo in mortuis fame: vt Gal'. in lib. de tabe. c. 5. qñ stomachus mādat sibi aliq̄d digestū qđ pōt stare pro suo obito p̄mittit ꝙ mēbra trahāt ab eo sanguinē nec balneū diuellet lac ab epate ante digōnē. Aut dōꝫ ꝙ forsan nō curat̄ si lac idigestū in epate trahat̄ ad mēbra: q2 humiditate madefaciēte humectabunt̄. nō permittimus aūt hoc fieri a stomacho: q2 cū sit radix egritudinis nolumus in eo tātā facere commotionē. ⸿Aliud v̓o est tp̄s balneationis postremū: qđ est qñ facta est digō in epate distribuit̄ mēbris nutrimentū. cū āt distributū est ⁊ iā 2sumptū vt necessitas sit alterius nō est tēpus balnei. Et hoc tēpus nō est determinatuꝫ ab aliquo auctore. Videt̄ tñ dicere Auer. 6. colliget in fine: ꝙ spatio sex horaꝝ cōpleta est digō in mēbris: ⁊ inter hoc vltimū tp̄s vltra qđ nō licet balneare cuius signū est fames: ⁊ primū tp̄s ante qđ nō licet anticipare cū balneo est latitudo: q2 totū tēpus qđ est ab hora descēsionis lactis vel cibi digesti vsq̄ ad horā 2sumptionis nutrimēti in mēbris. Est ergo hoc tēpus tp̄s transitus per itestina ⁊ meseraicas ⁊ tēpus peruentus ad epar ⁊ digōnis in eo: ⁊ est tēpus trāsportationis in membris. Et q2 hoc posset eē. 4. vel. 5. vel. 2. horaꝝ vel plus vel minus: iō posset dici ꝙ. 4. horaꝝ post digōnem cibi in stomacho pōt conuenire balneū: ⁊ sic saluat̄ littera Aui. Licet posset exponi. deinde. i. post balneū. ⸿Ad aliud argumentum dōm ꝙ aqua ordei est res medicinalior lacte: vnde sufficit sibi alteratio duaruꝫ horaruꝫ vt possit trāssumi in membra.

¶De cura malitie cōplexionis stomachi cū materia ⁊ causa oppilationis. Cap. 33ᵐ.

Oportet vt cognoscas dispōnē materiei in stomacho an sit exuccās sicut exuccat spongia aquā: aut sit imbibita summersa sicut ibibitur pānus tinctura viscosa summersa in ipso: aut adherens aut effusa in 2cauitate q̄ noiat̄ apud quosdā natans ⁊ vt cognoscas eius initium ⁊ locū generationis eius ⁊ partem effusionis ipsius.

¶Superius Aui. posuit curā malaꝝ cōplōnū stomachi que principaliter nō depēdēt a mā: hic ponit curā malaꝝ cōplōnū stomachi que p̄ncipaliter a mā dependēt: ⁊ quarūdā aliaꝝ dispōnum stomachi vt est oppilatio: raritas texture ⁊c̄. Primo ergo ponit curam dispōnū māliū. Scđo curā quarūdā aliaꝝ dispōnū que q̄nq̄ mālibus dispōnibus annectunt̄. ibi (In raritatis stōchi.) ⸿Pria in. d. q2 mā aut nō est ap̄ans aut ap̄ans. Prio ponit curā qñ nō ē apostemās. Scđo qñ est apostemās excusando se. ibi (Curationi autem ap̄atū.) ⸿Ad primi euidentiā notandū ꝙ cura malaꝝ cōplōnū materialiū depēdet ex remotiōe materieꝝ. Primo ergo premittit diuersitatē materieꝝ malaꝝ stōcho nocētiū. Scđo exequit̄. ibi (Or si fuerit.) ¶Vult ergo ꝙ cognoscas an materia exuccet̄ a stomacho sicut spōgia exuccat aquā: ita ꝙ minimis partibus stomachi admiscetur: aut imbibatur a stomacho sicut pānus imbibit̄ tinctura viscosa: que lꝫ non ad oēs minimas p̄tes penetret sicut in mā que exuccat̄: tñ quaslibet p̄tes interficit tinctura: ⁊ pꝫ.

¶Or si fuerit eius generatio in ipso: intentio in curando est intentio eius: ⁊ rectifica in ipso causaꝫ generantem ipsam.

¶Hic exequit̄ ad cuius euidētiā aduertēdū ꝙ vt supra patuit materie nocētes stomacho p̄nt recip̄e diuersitatē: aut ex p̄te mēbrorū a q̄bus fluūt vel q2 g̃nant̄ in stōcho: aut māe sumūt diuersitatē f̄m se: q2 dicimus ꝙ q̄dā est subtilis ibibita: quedā grossa ibibita: ⁊ q̄dā est cōposita ex 2rijs mēbris. Prio ḡ ponit curā māliū dispōnū stōchi vt mā diuersificat̄ ex p̄te mēbri i quo generat̄: vel mēbrorū a quibus fluit. Scđo ponit curā vt māe sumunt diuersitatē f̄m se magis. ibi (Et tu quidē.) ⸿Prima in duas. nā mā sumit diuersitatē hanc ex parte mēbroꝝ: aut q2 generat̄ intus in stōcho: aut q2 ab alijs mēbris fluit. Prio ḡ ponit curā egritudinū māliū stomachi qñ mā generat̄ in stomacho. Scđo ponit curā quādo mā aliunde effundit̄. ibi (Et si fuerit veniēs.) ¶In generali ḡ ponit curā: dicēs ꝙ euacues mām: ⁊ corrigas cām generationis: nā si mā est calida: ⁊ generationis ipsius cā sit inflāmatio stomachi euacua choleraꝫ ⁊ seda inflāmationē cū eo qđ scis ex superioribus capitulis.

¶Et si fuerit veniēs ad ipsum ex mēbro alio sicut cerebro aut felle aut epate aut splene euacua illud qđ p̄uenit ⁊ rectifica mēbrū mandās mām ad ipsum ⁊ conforta stōchū vt nō recipiat illud qđ effundit̄ ad ipsuꝫ. Et q̄nq̄ est effusio eius in hora famis apud motū virtutꝭ attractiue stōchi ⁊ q̄etē expulsiue quare recipit ex materijs illud qđ nō recipit in hora alia: ⁊ isti sūt illi q̄ nō tolerant famē. Et q̄nqꝫ superuenit ei syncopis cū ipsa adest opꝫ vt p̄ueniat effusio materierū cū comestione cibi ⁊ sint cibi 2fortātes stōchū. Et q̄nqꝫ 2tigit ꝙ mā nō effundit̄ nisi cū adsunt passiones aialis sicut ira vehemēs aut tristitia aut alie ⁊ nō sedat̄ mordicatio accidēs eis nisi cū vomitu. Et illi q̄dē q̄ descendit a cerebro 2ferūt piper al. 2tritū cū aqua ⁊ absinthiū: ⁊ aloes debilis iuuamenti in ipsa est: sꝫ hiera fortꝭ fit ad illud p̄p̄ illud qđ ē in ipsa de medicis fortis resolōnis ⁊ abstersionis. Et iā p̄terijt a nobis qđ ex oppositione difficilis cure est vt sit stomachus calidus ⁊ caput fridū: facit enim necessariū illud qđ descēdit ex capite vt administrent̄ ea que sunt sicut diapipereon ⁊ diacyminū ⁊ illa q̄dem nocent substantie stomachi.

¶Hic ponit curā qñ materia effunditur. Et p̄ in generali. Scđo in spāli. ibi (Et illi quidē que dscēdit a cerebro.) ⁊ pꝫ. Hec scđa pars hꝫ tres partes. nā membra a quibus effundit̄ sunt epar cerebrum splen. Primo ergo ponit curā ipsius que effundit̄ a cerebro. Scđo eius que effunditur ab epate: ⁊ itelligas ēt de felle. ibi (Et eius cura.) Tertio eius que a splene. ibi (Illa autem.)

Dubᵐ pᵐ ¶Circa p̄mā p̄tē est primo dubitatio. Vtrū potio de absinthio cōpetat in remotiōe māe descēdentis a capite ad stōchum. ⸿Et vꝫ ꝙ sic. nā materia que fluit aut est calida aut frigida flegmatica. si calida absinthiū illam euacuat. Absinthiū enim soluit choleraꝫ vt Aui. 2. cañ. c. de absinthio. ⁊ Mesue educit cholerā a stōcho ⁊ itestinis. ⁊ Gal'. 6. de regimine sanitatis. in hac dispōne stōchi docet exhibere. Si aūt mā sit flegmatica: videt̄ etiā 2ferre primo sui caliditate: vñ diuidit ⁊ calefacit flegmaticā. secundo etiam sua purgatiua virtute in qua purgat. vnde Mesue auctoritate Hebēgesis ponit ꝙ solutione educit flegma. ⁊ Rasis tracta. 3. Almansoris ca. 28. ponit ꝙ auxiliatur fe. lōgi tēporis. tales aūt sunt de mā frigida maxime flegmatica. Itē Haly. theorice. 3. al's practice secūdo. ca.

54.ponit absolute ꝙ purgat humores a stomacho ⁊ a mery. ⁋ In opposituꝫ est Aui. ℭ Considerandum ꝙ ad stomachũ a capite põt fluere aut humor cholericus ⁊ hoc est raro vt Gal.ponit scõo de cõplexionibus caplo.6.aut humor flegmaticus:⁊ hoc est sepe. Dico ergo si a cerebro ad stomachũ cholericus humor currat ⁊ maxime si nõ imbibat:dico ꝙ absinthy potio ꝯfert.⁊ ratio est assignata:nã absinthium educens cholerã deponet illã a stõcho:⁊ de hac materia Aui.nõ loquit.nã Aui.in hac dispõne docet dare piper albũ.hoc aũt calefactiuũ ⁊ desiccatiuũ est ⁊ nõ cõpetere in mã cholerica calida.intelligit ergo qñ mã q̃ fluit ad stomachuꝫ est flegmatica frigida:⁊ maxime quãdo in stomacho nõ est alia dispositio inaturalis calida:de qua faciet mẽtionẽ. ℭ In hac aũt dispõne dico primo ꝙ nõ ꝯfert absinthiũ:⁊ rõ est:nã illud nõ ꝯfert qd mãm frigidã flegmaticã nõ euacuans emplastrat ⁊ adherere facit sube stõchi:sed absinthiũ est tale.nã in absinthio est stipticitas cũ calefactione.adueniẽs ergo flegmatice mãe stipticãdo facit eã adherere stõcho:qꝛ eius nõ est tãta stipticitas q̃ possit cõprimere ⁊ euacuare viscosam mãm:sed penetrãs sui caliditate ⁊ stiptica qualitate ꝯstringit illã mãm in stõcho. vnde Gal.de regimine sanitatis sexto absinthy potio ꝯstrĩgit q sic dispositi sunt:adherere.n.facit eoꝝ vẽtri flegmaticũ humorẽ:⁊ nõ habẽs vtiqꝫ in seipso digna rõne virtutẽ expurgatiuã. Loquit aũt Gal.hic de dispõne in qua humor flegmaticus ad stõchũ iuit.⁊ Serap.trac.2.c.de absinthio.⁊ qñ in stõcho est flegma inclusum non iuuat in hoc ꝑꝑ victoriã sue stipticitatis. Dico tñ ꝙ piper his ꝯfert:qꝛ piꝑ in sui caliditate est forte tẽdẽs ad quartũ gradũ:⁊ iõ calefaciẽdo eliquat illud flegma:vnde ad euacuationẽ parat ipm nec hꝫ stipticã virtutem qua illud vẽtri adherere faciat.vñ Gal.ante dicta verba. Si frigidi humores a capite in vẽtrẽ defluxerit ⁊c.sed piꝑ diligẽter tritũ aquã miscentẽ bibere licet. ℭ Sed tu dices quare debet esse albũ. ⁋ Dõm ꝙ piper nigrũ iã est exiccatum ⁊ ceciditvirtus acuitatis eius ⁊ remãsit in albo:vt.2.cañ.aucto.quorũdaꝫ:⁊.4.de regimine sanitatꝭ piper albuꝫ est confortãs stomachũ super alia pipera.⁊.5.cañ.tra.3.diacyminuꝫ ⁊ piper album.⁊ illud ideo qꝛ ipm ꝯfortat stomachũ plus q̃ꝫ alie due spẽs.⁊ ideo.S.eodẽ caplo melius aũt ⁊ eustomachius piper albuꝫ.oꝫ autẽ dari cũ aqua.s.calida. ℭ Ad obiecta sic soluatur. ⁋ Dõm ꝙ Auic.loquẽs absolute ĩtelligit de descensu flegmatice materie ad stomachum:qꝛ hoc sepe ⁊ multotiẽs accidit. ⁋ Cum ergo probatur qꝛ absinthiũ cõfert sui caliditate. Dõm ꝙ non solum calefactio requiritur sed eliquatio ⁊ solutio. Absinthiũ aũt sui stipticitate mãm flegmaticã adherere facit:vnde plus sui stipticitate nocet q̃ꝫ sui acuitate ꝯferat:cũ absinthiũ sit plus stipticũ q̃ꝫ amarum:vt Aui.2.cañ.c.de absinthio. ⁋ Cũ dicit post ꝙ purgat flegma. Dõm ꝙ fm nostros auctores famosos flegma nõ purgat:vnde Gal.nõ hꝫ in se virtutẽ expurgatiuã:vt supra. Et Aui.2.cañ.cap.de absinthio.soluit choleram neqꝫ ꝑ ipm fit iuuamentuꝫ in flegmate:neqꝫ ẽt in eo qd est stãs in ĩtestinis. ⁋ Ad id aũt qd dr a Mesue. Dõm ꝙ sui auctoritate nõ loqtur. Uñ statim subdit opinionẽ ꝯriã dicens.dixerũt aly nõ imprimit oꝑationeꝫ in flegmate de qua fit curandũ. Uel dicendum ꝙ si eẽt aliquod flegma subtile aquosum qd per expressionẽ posset euacuari forsan ꝙ illud exprimẽdo educeret. vnde Mesue mundificat venas ab humore cholerico ⁊ aquoso subtili.⁊ idẽ ponit.A.2.cañ. ⁋ Ad auctoritateꝫ Raf dõm ꝙ iuuat in febribus longis:non qꝛ flegma grossum euacuet:sed qꝛ mẽbra laxa stipticat:⁊ sui amaritudĩe ad mãe digõnẽ iuuat Et ideo nõ dat in principio cũ est multa mã:sed in ꝓcessu:vt Aui.4.cañ.fen.4.trac.4.de cura emitritei.cum festinas cũ absinthio mouet humores ⁊ nõ euacuat eos. ⁋ Ad auctoritatem Halya.dicẽdum ꝙ debet ĩtelligi de humoribus cholericis. ℭ Sed tu dices cũ absinthium semꝑ hꝫ stipticã virtutem cur ita nõ emplastrat ⁊ cõstringit humores cholericos sicut flegmaticos. ⁋ Dõm p̃mo ꝙ ideo:qꝛ illos a ꝓprietate euacuat. Scõo qꝛ stipticitas ꝑ expressionẽ melius educit humores subtiles q̃ꝫ viscosos adherẽtes.nã subtiles sunt apti exprimi ⁊ moueri.viscosi autẽ ꝑ expssionẽ membro adherent magis:⁊ ideo egent incisione.

Dubm 2m

ℭ Scõa dubitatio. Utruꝫ aloe competat in p̃dicta materia. ⁋ Et videtur ꝙ sic. Nã ad euacuanduꝫ illã mãm competit hiera simplex vt Aui.ĩsinuat:sed in ea non ingredit aliqd quod soluat ꝓprie nisi aloe ⁊ de eo ponitur in magno põdere:ergo aloe solũ ẽt cõpetit. Amplius intentio in hoc nõ est nisi euacuatio humoris flegmatici a stõcho:aut simul a stõcho ⁊ capite flegma:sꝫ aloe a stõcho aut simul a stõcho ⁊ a capite flegma euacuat.vñ Mes in.ca.de aloe.educit cholerã ⁊ flegma ⁊ mũdificat ab eis stõchũ ⁊ caput.⁊ Aui.2.cañ.ca.de aloe.mũdificat supfluitates cholicas ⁊ flegmaticas q̃ sunt in stomacho. ℭ Oppositũ vult Aui.hic. ⁋ Dicendũ ꝙ flegmaticus humor exñs in stõcho põt eẽ aut subtilis ducibilis:aut grossus ⁊ viscosus. Si ergo sit humor flegmaticus subtilis:aloe põt illũ educere si det cum aqua calida vt aqua decoctiõis alicuius rei calide. Et rõ est.nã aloe lꝫ sit stipticũ:hꝫ tñ amaritudinẽ ⁊ acuitatẽ ⁊ virtutẽ ꝯfortãdi stõchuꝫ.humor aũt flegmaticus subtilis cũ parua calefactione ⁊ ꝯfortatione stõchi educi põt.aloe.n.per se calefaciẽdo ⁊ stipticãdo exprimit illud.similiter ẽt stomachũ roborando erit cã vt euacuet. Si ãt humor q fluit fuerit flegmaticus viscosus ⁊ grossus: dõm ꝙ aloe nõ ꝯfert.⁊ rõ est.nã ille humor indiget multa ĩcisione ⁊ calefactiõe.ꝓprie aũt nõ ĩdiget stipticatione. aloe aũt solã stipticitatẽ hꝫ ꝑꝑ qd nõ est aptũ illos humores educere.vñ Gal.ibidẽ.neqꝫ aloes his talibus ꝓdest attractiuã habẽs virtutẽ cholerici humoris. ℭ Ex qbus iã dictis pꝫ p̃mo solutio ad ꝯdictiones q̃ sunt inter auctores de posse aloes.nã Gal.vult ꝙ hꝫ expurgatiuã v̾tutẽ cholerici humoris.i.p̃ncipaliter. Si aũt auctores dicãt ꝙ flegma purget verificat de flegmate subtili corrupto nõ aũt de flegmate viscoso grosso:qꝛ propter sui stipticitatẽ non põt diuidere. ⁋ Ad obiecta in ꝯ̃rium dõm ꝙ lꝫ in hiera nõ ponat aliud solutiuũ q̃ꝫ aloes:tñ alie medicine iuuãt ad exoluẽdũ:⁊ acqrũt sibi virtutẽ solutiuã eius qd nõ posset de se educere.nã in alys medicis est virtꝰ calefactiua ⁊ ĩcisiua:vñ ĩcidũt humores flegmaticos:⁊ si sint grossi q postea ex hiera virtute aloes aut cõi virtute educũt.vñ.S.ibidẽ in hac dispõne dicebat.ꝓpterea bñ excogitata est ea que vocat pigra acredine eoꝝ q̃ miscent ⁊ caliditate incidẽs ⁊ expurgãs grossos ⁊ viscosos humores. ⁋ Ad scõm dõm ꝙ si ĩtentio eẽt cõposita ꝙ vellemus euacuare a stomacho ⁊ a capite:aloe solũ nõ posset euacuare:qꝛ eius virtus vix vltra epar extẽdit.si aũt aloe euacuat a capite hoc est qñ miscet medicinis deferẽtibus ipsum:sicut fit quando ponitur in hiera. ℭ Considerandũ tamen ad predicta ꝙ lꝫ aloe ⁊ absinthium sola in flegmatica mã non conferant:saltem aloe non nocet sed parũ iuuat.vnde Auicẽ. debilis iuuamenti sunt in ea. ℭ Sed tu dices iaꝫ probatum est ꝙ nocet absinthium:quomodo ergo erit debilis iuuamẽti. ⁋ Dõꝫ ꝙ nocet qñ mã est grossa viscosa:sꝫ qñ mã eẽt flegmatica subtilis nõ noceret:sed eẽt pauci iuuamẽti in cõparatione ad hieram.

ℭ Et eius cura que ab epate effunditur ĩdiget eis que leniunt naturam ⁊ euacuant humoreꝫ subtilem cholericuꝫ sicut aqua casei cũ myrabolanis ⁊ scamonea. Et quãdoqꝫ declinat ipsuꝫ ab vtroqꝫ eoruꝫ simul per intentionẽ ad illud quod confortat stomachum:⁊ oportet vt premittas lenificãtia in cibo ⁊ facias sequi stiptica fm ꝙ dicturi sumus in loco sibi proprio. Illa auteꝫ que effunditur a splene curatur cum eis que dicemus in caplo appetitus canini.

ℭ Ponit curã egritudinis mãlis stomachi quãdo mã fluit ab epate:ĩtelligẽdo ⁊ a felle:qꝛ cõiter ab eis cholera fluit:⁊ vult ꝙ ꝓcedat cuꝫ lenitiuis ⁊ eũatiuis:sic̃ aq̃ casei ⁊ scamonea supple qñqꝫ ⁊ raro:vt ĩfra:⁊ qñqꝫ decliat stõchꝰ ab vtroqꝫ illoꝝ.s.lenitiuo ⁊ eũatiuo ꝑ rẽ quẽ hꝫ ĩtẽtionẽ ꝯfortãdi stõchũ ⁊ stipticitãdi : ita ꝙ aliq̃ sola stiptica reprimẽdo ꝯfortãdo ⁊ educẽdo ꝑ cõpressioneꝫ nõ excusant nos ab hoc:qꝛ nõ opꝫ dare lenitiua nec euacuatiua que ꝓprie a ꝓprietate euacuant:sicut est scamonea:⁊ pꝫ totum.

ℭ Et tu quidem iam sciuisti ꝙ quandoqꝫ effunduntur ad os stomachi humores acuti mordicatiui ⁊ faciunt euenire syncopim ⁊ spasmum. Et quandoqꝫ perducit eoꝝ effusio ad destructionẽ pulsus:⁊ quandoqꝫ sunt melãcholici:⁊ est tibi necessariuꝫ vt ꝯfortes os stõchi ne recipiat mãs attractas ad ipsum cum emplastris in qbus sunt stipticitas ⁊ aromaticitas. Et frida qdeꝫ in dispõne curatiõis caliditatꝭ in febribus sunt alcasbu ⁊ cydonia ⁊ gallia ⁊ succus acreste ⁊ rami albaulalic ⁊ olea sicut oleũ ros. Calida v̾o ex his sunt habẽtia dispõnem ꝯ̃riam predictis sicut myrra ⁊ crocus ⁊ aloes mastix ⁊ absinthiũ ⁊ olibanũ ⁊ zinziber ⁊ spica:sꝫ olea sunt sicut neridẽ ⁊ oleuꝫ de lilio. Et multotiens qdem est cã aggregationis materiei in stõcho retẽtio eũonꝭ mundificãtiũ ipsum nõ effusio ad ipm. Et in hmõi qdẽ opꝫ vt euacues illud qd aggregatũ est ⁊ apias partem cursus eius ⁊ facias ipsum declinare a stõcho ad ipsam ⁊ neqꝫ educat ex stõcho humor nisi ad partem declinationis ipsius in euacuatione. Si autem ambi-

gua fit:educ natantem qui sequitur os cum vomitu ⁊ illum qui est ei contrarius cum solutione.

¶ Ponit hic Auic. curationē malaꝝ cōplonū: vt mā ſm se sumit diuersitatē penes hoc qđ est eā esse calidā subtilē aut grossam ⁊c. Et pmo facit hoc in ꝯfuso. Scđo magis in speciali. ibi(Qꝛ si humor ē ibibit⁹.) ¶ Ponit ḡ empla vel medicamia q̄ sunt frida. alcasbu. i. rosa sylueſtris. Gallia nō sola sed istis mista: qꝛ ipsa calida est. ponit tn̄ ad ꝯfortandū. vel pōt dici ꝙ gallia sumit hic ꝓ ramich q̄ est ꝯfectio q̄dā de gallis ⁊ passulis frida ⁊ sicca. Rami alhaulalic. i. rami spinaꝝ. s. albaꝝ q̄ frigide sunt. alia sunt nota. ⁊ qđ sequit pꝫ.

¶ Qꝛ si humor est ibibitus itrās ⁊ nō est nisi subtilis in essentia sua: tūc melius quo curat est aloes ⁊ ablutum rectius est ad confortādū ⁊ non ablutū ad purgandū. Nam cū abluit debilitat eius euacuatio ⁊ mundificatio ipsius. Et hiera cōueniētior est ambobus ꝑꝑ illud qđ in ipsa est de spēbus rectificantibus ⁊ adiuuātibus ⁊ ꝓhibentibus ⁊ nocentibus: ⁊ ꝓprie pura nō ꝑmista cū melle. Cōmista eni cū melle quāuis sit plurime solutionis ex modis diuersis: quoniā est plurimuꝫ remanēs in stomacho tn̄ eius cōfortatio est minor: qm̄ mel frangit de fortitudine aliquid in cōfortando ⁊ purgando que ambo simul perquirunt. Et oportet vt quādo bibitur vt intētio sit post ipsam ambulare: ⁊ nō opꝫ vt alteret ꝓpter ipsam regimen suū. Et qn̄qꝫ remouetur egritudo potione vna ex hiera.

¶ Ponit curā magis in spāli. Et p̊ qn̄ humor est subtilis. Scđo qn̄ est grossus. ibi(Si aūt humor est grossus.) Tertio qn̄ est cōposit⁹. ibi(Et qn̄qꝫ aggregāt.) ⁊ Pria in duas. Prio oñdit q̄ sunt medicamina ꝯueniētia ad hāc curā: ⁊ ponit cām vtilitatis ⁊ diuersitateꝫ. Scđo ponit descriptionē diuersoꝝ medicaminuꝫ. ibi(Descriptio hiere.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ablutio ab omni medicina remouet acuitate ⁊ igneitatē: vt scđo cañ. 5. cap. Si ḡ aloes abluat remouent ab eo ꝑtes subtiles iuuātes ad solonem ⁊ remanēt partes stiptice ⁊ grossiores q̄ ꝯfortāt: ⁊ iō aloe lotū magis ꝯfortat ⁊ minus soluit: nō lotū vō ecōuerso: vt Gal. 7. terap. c. 11. ⁊ Auic. hic ⁊ oēs auctores h̊ sentiūt: lꝫ āt aloe ꝯferat in hmōi subtili mā ⁊ lotū ⁊ nō lotū: tn̄ plus ꝯfert hiera: qꝛ hꝫ auxiliū a medicis ꝯfortātib⁹ stōchū ⁊ rectificātib⁹ eū: ⁊ maxie hiera pura nō ꝑmista cū melle: ⁊ opꝫ vt post ipsam ambulet: ⁊ h̊ vt descēdat. rōne. n. calaꝝ medicinaꝝ q̄ in ea sunt est apta leuigari ad os stōchi vt possit mordicationem facē. Opꝫ ḡ vt post ipsam ambulet ad h̊ vt ab ore stōchi descendat. Et nō opꝫ vt ꝑꝑ ipsaꝫ alteret regimē suū. s. multa alteratiōe: qꝛ ē solutiuū leue ⁊ diuinū: qꝛ bn̄dictū: vn̄ Haly. 4. theo. alr. 10. practice. c. 7. hiera dicta ē q̄si diuina. ⁊ Auicē. 5. cañ. trac. 2. hiere iterpretatio ⁊ expō est medicina diuina: lꝫ forsan ad aliā intentionē Aui. hoc dicit ibidem.

¶ Et si fuerit illic casus appetitus aut nausea ponant loco croci in hiera rose rubee.

¶ A ꝯfectiōe hiere remoueat crocus ⁊ ponant rose rubee. cā hui⁹ ē. nā ſꝫ Aui. 2. cañ. c. de croco. Crocus facit nauseā ⁊ deijcit appetitū: ꝓpterea qꝛ opposit⁹ ē acetositati q̄ ē in stōcho ex q̄ fit appetit⁹.

¶ Et quando inuenitur caliditas inflāmata non administretur hiera: quoniā ipsa quādoqꝫ addit in malitia cōplexionis: ⁊ proprie quando existimat ꝙ sit illic materia. Et si nō fuerit illic mā oino: tūc hiera est medicina magis ꝯferēs humoribus cholericis in stomacho: ⁊ proprie cum decoctione absinthij.

¶ Dicit post ꝙ si iuenit iflāmatio stōchi nō det hiera: qꝛ cū sit calida magis iflāmat: ⁊ ꝓprie si estimat ꝙ ibi sit mā. s. inflāmans ¶ Cōsiderādū ꝙ iflāmatio stōchi sine oī mā nūqꝫ est in tāto excessu in quāto ē cū ē mā iflāmata calida cholica. nā iflāmatio stomachi sine mā nō pōt durare qn̄ sibi mām associet. cū ḡ ibi est iflāmatio ⁊ ꝓprie cū mā iflāmante: tūc hiera maxime nocet: qꝛ illos humores magis inflāmat ⁊ adurit nec eos euacuat: qꝛ ipsi subtiliati ⁊ inflāmati refugiūt eius ipressionē. Et iō pōt dici ad mētē Aui. ꝙ addat hiera in malitia cōplonis plus qn̄ ibi est mā inflāmās qꝫ qn̄ nō est ibi mā inflāmans: qꝛ qn̄ est ibi mā duplicat iflāmatio: qꝛ inflāmat mā ⁊ mēbrū: sꝫ qn̄ nō est mā solū inflāmatio fit in mēbris. ¶ Sed tu dices hiera saltē euacuabit de illa materia. ⁊ Dōm ꝙ forsan non euacuat illā cū sui inflāmatione non patiat ab ea sicut

esset cholera eruginosa. ⁊ pꝫ. Uel posset dici ꝙ id qđ Auic. dicit. Et ꝓprie nō intelligit absolute sicut iacet: sed velit dicere ꝙ ēt dū est mā inflāmata nocet hiera nō ꝓprie. i. magis. ⁊ si nō fuerit mā. s. inflāmata oino sꝫ supple fuerit alia mā non multū inflāmans: hiera est magis cōferens humoribus cholericis ⁊c. qꝛ aloe ꝓprie humores cholericos educit: ⁊ ēt absinthiū vt supra.

¶ Descriptio hiere ad hūc modū leuis. ℞. floris squinanti ⁊ xylobalsami ⁊ assari ⁊ cinamomi: oium añ. ꝑtē j. ⁊ aloes partes vj. ⁊ quando nō querit in ipsa fortitudo euacuatiōis: imo mūdificatio equalis ponat pondus omnis medicine pars. j. ⁊. 5.

¶ Enumerat medicinas: ⁊ p̊ᵃ medicina est hiera de qua sicut iacet in puluere possem⁹ dare. ʒ. ij. si cū melle fieret possem⁹ dare. ℥. 5.

¶ Et ex pillulis expertis iuuantibus in hoc est vt sumatur aloes. ʒ. j. ⁊ myrabolanoꝝ citrinoruꝫ ⁊ rosaruꝫ medietas. ʒ. ⁊ conficiantur cum succo endiuie: ⁊ diacydoniten solutiuum: factum ex cydonijs ⁊ zucchraro ⁊ scamonea. Et quādoqꝫ sufficit vt in potu det danich scamonee in tribus vnc. lactis acetosi colati a butyro suo dimissi vna hora donec bona fiat eoꝝ cōmistio: ⁊ geleniabin solutiuuꝫ est maximi iuuamenti in hoc: ⁊ similiter fumusterre ⁊ ꝓprie ad cholericā: ⁊ dcoctio absinthij ⁊ prunorum ⁊ tamarindoꝝ: ⁊ syrupus rosaceus solutiuus ⁊ proprie in estate: ⁊ similiter aqua casei cū myrabolanis ⁊ scamonea pauca: aut aloe si ē volūtas vt euacuet materiam cholericam Medicamen. G. bonū ℞. absinthij romani. ʒ. v. ⁊ ros. rubeaꝝ suaruꝫ. ʒ. xx. decoquant in lib. duabus aque donec remaneat medietas lib. deinde potet sicut est aut cū zucchraro pauco. Et aloes quidem est cōueniēs in euacuationibus stomachi: ⁊ scamonea est nociua stomacho ⁊ inimica ei. Nō ergo audeas dare ipsam nisi cū necessitas adest: ⁊ in hmōi quidam materijs confert flobothomia quando illic est repletio vt moueat humor ad venas ⁊ extremitates: ⁊ sint in humoribus qui sunt in stomacho meatus in quibus expellantur. Et iam q̄dem expertū est sumere in potu hierā cū decoctione absinthij quoniam est vltima. Et expertū est diacydonitē huiusmodi. ℞. cydoniorum assatoꝝ in massa quantitatē trium vnc. ⁊ croci ⁊ absinthij: amboꝝ añ. ʒ. ij. ⁊. 5. ⁊ olei arboris masticis ⁊ olei de cydonijs. viij. darkimet: conficiantur cum vino odorifero ⁊ administrentur: confortant. n. stomachum qui est cum hoc modo ⁊ prohibet ipsum recipere humores calidos.

¶ Ista tota est vna dosis. Diacydonitē solutiuum. eius descriptio ⁊ dosis est in. 5. trac. 3. Et qn̄qꝫ dat. Danich ē pōdus. viij. grana: ordei dosis tn̄ eius pōt eē ad. xij. gra. vt ponit Mes. Diuersificat tn̄ in regionibus: adeo ꝙ ego vidi in q̄busdā libris medicoꝝ dosim ei⁹ plurimi ponderis. Geleniabin est mel rosatū. eius descriptio est in. 5. cañ. trac. 7. Scamonea est inimica stōcho: cū sit de effrene soluēti b⁹. Et cōsidera ꝙ aliqn̄ mā cholerica est in venis stomachi: nec penetrat ad cōcauitatē eius: vn̄ forsan ꝑ subām stomachi trahi non pōt: existente ergo in reliquo corpore plenitudine sanguinis cōpetit flobotomia: vt illa cholera habeat vias ꝑ quas posset educi. Erat. n. ante timor educere eā ꝑ venas ꝑꝑ sanguinis multitudinē. Et expertū ⁊ pꝫ. Darkimet est pōdus. j. aur. ſm quosdā: ⁊ ſm alios est pondus sex oboloꝝ: vt Sera. ⁊ obolus est pondus triū kirat: ⁊ kirat est pondus. 4. granoꝝ ordei: ergo obolus est pōdus. xij. gra. ordei: sex oboli erunt. 72. grana.

¶ Et ex eis que experta sunt ēt est. vt sumant absinthij ʒ. x. cinnamomi. ʒ. v. xylobalsami spice: amborum añ. ʒ. iij. foliorū ros. recētiū. ʒ. iij. xyloaloes masticis: amboꝝ añ. ʒ. j coquantur in aqua multa vsquequo redeat ad

paruitatē

parũitatẽ.ſ.ad quãtitatẽ libꝛe.j.aut minus ꝛ coletur:ꝛ infundaꝛ in ipſa aloes cuius potio ſit quãtitas vnc.j. omni die vſquequo appareat ſanitas.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Infundatur aloes.poteſt infundi.ʒ.j.vel.ʒ.j.ſ.

¶ Dubitare ↄtigit ex p̃cedẽtibꝰ. Utrũ hiera cũ melle ſit magꝭ ſolutiua q̃ ſimpl'r data ſine melle. Et vꝛ p̊ ꝙ cũ melle ſit magꝭ in vͤtute ſolutiõis.p̊ qꝛ ĩ oĩbꝰ modernis practicis ꝛ ĩ oĩbꝰ ãtidotarijs cũ melle vꝛ cõfecta: vt in antidotario Nicolai maioꝛi: ꝛ ĩ antidotario Nicolai ꝛ Meſ. ꝛ Haly.10.prac.a.7.ꝛ Sera. Et ↄfirmaꝛ rõne Aui. Illud facit hierã eẽ magis ſolutiuã qꝺ facit eã magꝭ remanere ĩ ſtõcho: ſed mel eſt hmõi ꝑꝑ adherẽtiã: vñ Aui.cõmiſta cum melle quãuis ſit plurime ſolõnis ex modis diuerſis: qm̃ eſt plurimum remanẽs in ſtõcho. ꝛ ↄfirmaꝛ.nã aloe addiꝛ in ſua ſolõne ſi ↄfoꝛteꝛ ꝑ medicinas calidas cũ eo miſtas: ſ3 mel eſt calida medicĩa ꝛ abſterſiua: ergo iuuabit hiere ſolõnẽ. ⁋ Oppoſitũ arguiꝛ ex mẽte Aui.hic vbi mel frãgit de foꝛtitudine eius aliq̃d in purgãdo ꝛ ↄfoꝛtãdo.adhuc oẽs ↄcoꝛdãt ꝙ p̃ncipale ſolutiuũ ĩ hiera eſt aloes: ſed mel frangit vͤtutẽ aloes.vñ.2.cañ.ca.de aloe.miſtio eiꝰ cũ melle minuit vͤtutẽ eius: adeo foꝛſan nõ ſoluat attrahẽdo. Idẽ Meſue.ca.de aloe.vbi ſic.ꝛ miſtũ cũ melle eſt minoꝛis ſolõnis ꝛ minoꝛis attractiõis. Idẽ Gal.7.terap.illo ca.reliquũ.ſ.ca.11.& q̃dã recondũt hoc foꝛmatum reſumẽtes ſpumato melle: ꝛ ſit quidẽ ita ꝑmanẽtius: nõ tñ ſil'r demũ ad ſuppoſitas p̃ſentes diſpõnes optimũ: minꝰ enĩ roboꝛat vẽtrẽ ꝛ magis ſubducit. ¶ Ad huius ĩtellectũ eſt ↄſiderandũ ꝙ hiera h3 ſolutiuã vͤtutẽ ab aloe qꝺ ſoluit a ꝓpꝛietate: ꝛ h3 virtutẽ ſolutiuã a medicĩs miſtis ſibi q̃ ſoluũt acuitate diuidẽdo ꝛ abſtergendo ꝛ ↄfoꝛtãdo ſtõchũ: l3 enim foꝛſan medicĩe ſimplices nõ ſolutiue cũ cõponanꝛ nõ faciũt medicinã ſolutiuã a ſpecifica foꝛma cum illa inſit a nã ꝛ ſpecie: põt tñ eã facere ſolutiuã a q̃litate ꝛ per accidẽs.aloe aũt ſi ſoluat maxime in hoc iuuaꝛ a ꝑtibꝰ ſubtilibꝰ calidis acutꝭ q̃s ablutio ꝛ lotio ſeparat. ¶ Cõſiderãdũ ẽt ꝙ vna medicina põt dici magꝭ ſolutiua alia q̃drupl'r. Uno mõ vere qꝛ plus euacuet de humoꝛe ꝛ foꝛtiꝰ: ſic̃ hoc mõ agaricus foꝛtius ſoluit q̃ reubarbaꝝ. Alio mõ põt dici medicina magis ſolutiua qꝛ pluri tꝑe eiꝰ ꝑduret ĩpꝛeſſio in coꝛpoꝛe: aut qꝛ pluribꝰ ꝛ diuerſis modis ſoluit. Scꝺo mõ hiera in gñe põt dici plus ſolutiua q̃ agaricus: qꝛ aliq̃ñ poſt duos dies aliq̃d mouet: ſicut ẽt hoc mõ pulpa caſſie que tenet duobꝰ diebus vẽtrẽ lubꝛicũ poſſit dici magis ſolutiua q̃ reubarbarũ: qꝺ vna die cõplet ſuã operationẽ. Tertio mõ myrabolani citrini dicenꝛ magis ſolutiui q̃ reubarbarũ: qꝛ ẽt myrabolani euacuãt duobus modis.ſ.a ꝓpꝛietate ꝛ cõpꝛimẽdo: ꝛ reubarbaꝝ ſolũ reſoluẽdo educit. Quarto mõ dꝛ medicina magꝭ ſolutiua: qꝛ plures humoꝛes educit vt agaricus plus q̃ turbith: qꝛ agaricꝰ euacuat cholerã ꝛ flegma: ſed turbith ſolũ flegma. ¶ His habitis dõm ꝙ hiera cũ melle eſt magis ſolutiua q̃ ſine ſcꝺo ꝛ tertio mõ.eſt q̃dẽ magis ſolutiua: qꝛ diutius remanet eius operatio vt ꝓbat rõ Aui.qꝛ mel ſui viſcoſitate facit eã adherere: ẽt qꝛ mellis dulcedine magis retineꝛ in ſtomacho.eſt ẽt magis ſolutiua tertio mõ: qꝛ ſoluit tũc dupl'r.ſ.a ꝓpꝛietate q̃ eſt in aloe: ꝛ ꝑꝑ abſterſionẽ q̃ eſt in melle: l3 ꝓpꝛietas eius ſolutiua obtũdaꝛ: vt declarabiꝛ. vñ Meſ in cap̃.de aloe miſtũ cũ melle eſt maioꝛis abſterſiõis ꝑtiũ ꝑ quas eſt illi trãſitus.ſ3 ea q̃ eſt ſine melle nõ ſoluit ꝑ abſterſionẽ. Et hoc ↄſiderãs Aui.dixit ꝙ hiera cũ melle eſt magꝭ ſolutiua ꝛ modis diuerſis.i.diuerſimode. Dico tñ ꝙ hiera ſine melle eſt magꝭ ſolutiua p̊ mõ.ꝛ cã eſt: nã ꝑtes acute aloes q̃ñ nõ admiſcenꝛ melli ſunt magꝭ in eoꝛu3 actu puro: ꝛ magis tẽdũt ad eaꝝ acuitatẽ: ſed q̃ñ melli admiſcenꝛ ꝑꝑ mellis tenacitatẽ ꝑtes ille obtundunꝛ ꝛ ĩuiſcanꝛ ſimul cũ melle: vñ nõ pñt ꝓpꝛiã acuitate3 hẽre: hoc.n.eſt de rõne rei viſcoſe ꝙ diminuit acuitatẽ reꝝ acutaꝝ: vñ paſſule ponunꝛ in ſyrupo de ſticados: ſic & q̃ñ hiera miſceꝛ melli ſit tũc q̃dã res viſcoſa: vt ad ſenſum appet in qua cõfundunꝛ ꝑtes acute medicinarũ: q̃bus maxĩe agũt: ꝛ iõ nõ ſolũ ſoluit minus hec hiera: ſed minus ↄfoꝛtat: qꝛ etiã alie medicine in ſuis acuitatibus nõ ſoluanꝛ. Eſt ẽt in h̄ alia cã: nã aloes ꝛ ſil'r alie medicine q̃ ponunꝛ in hiera minus ↄfoꝛtãt: qꝛ alie medicĩe q̃ ponunꝛ in hiera nõ ſuſtinẽt multã trãſmutationẽ: ꝛ maxime aloe. q̃ñ aũt melli miſcenꝛ: tũc calidũ foꝛtiter agit in illas ꝑꝑ ↄueniẽtiã mellis ad ſtõchũ: ꝛ iõ eaꝝ virtus ex foꝛti actiõe reſoluiꝛ.

¶ Sed tu dices mel h3 caliditatẽ ſicut alie medicine: ꝛ ideo eã iuuabit ſicut alie medicine. ⁋ Dõm ꝙ mel cũ caliditate h3 tenacitatẽ: vñ ſit aliaꝝ medicinaꝝ ↄfuſio: ꝛ iõ q̃ñ mel daꝛ cũ hiera ſub actu nõ viſcoſo ↄfert: ſ3 q̃ñ hiera daꝛ cu3 aqua mellis: tũc mel iuuat: qꝛ tũc nõ eſt cã inuiſcationis medicinaꝝ: ꝛ maxĩe aloes: igiꝛ. A.5.cañ.tra.7.ↄſiderãs hierã ꝑdere de virtute bone ſolõnis ex admiſtiõe mellis dabat eã in foꝛma trociſcoꝝ ĩfoꝛmatoꝝ cũ aqua bdellij: qꝛ ẽt bdelliu3 ſui caliditate in ſoluẽdo iuuat. ⁋ Ad obta in ↄ̃riu3 dõm ꝙ moderni hierã ſimplicẽ G.non oẽs cum melle cõponũt. Et qui componũt nõ faciunt qꝛ ſit magis ſolutiuũ: ſ3 ad ↄſeruationẽ: mel enim ↄſeruat: vt Gal.3.de ſimplici medicina.diſt.3.c.2.iõ Aui.non ↄficiebat eã cũ melle. ⁋ Ad auctoꝛitatem dõm ꝙ ſubducit magis: qꝛ longioꝛi tꝑe perdurat ſua ſolutio.ꝛ p3.

¶ Et ſi humoꝛ eſt effuſus nõ adherẽs ei neq3 groſſus iuuatur vomitu facto aqua raffani ꝛ oxymelle ꝛ aqua mellis ꝛ aqua oꝛdei ꝑmiſta cũ oxymelle calido ꝛ q̃ ꝓcedunt curſu eoꝝ ex eis que faciũt vomere leuibus: ꝛ q̃ñq3 ſufficit aqua calida ſola: aut cũ oleo calido ſolo aut cũ oxymelle cũ aqua calida ſola: ꝛ aqua q̃dẽ calida cũ melle pauco lauat mãm: ꝛ quãdoq3 expellit ea3 natura cũ vomitu: ꝛ quandoq3 deducit eam ad ĩferioꝛa: ꝛ quandoq3 curaꝛ huiuſmodi materia cu3 ſolutione ventris etiã cum eis que diximus ſi ex vomitu non ꝓuenit illud quod q̃ritur: aut eſt ad pꝛofundum ſtomachi magis decliuis. Et q̃ñ volueris ſoluere ventrẽ cũ hiera in huiuſmodi materia dabis in potu poſt balneum in die antecedente aquam oꝛdei.

¶ In p̃cedenti ꝑte determinauit Aui.de cura male diſpõnis ſtomachi q̃ñ mã ẽ ſubtilis ĩbibita. Hic ponit curã q̃ñ mã hmõi nõ ẽ ĩbibita. ¶ Cõſiderãdũ ãt ꝙ mã hmõi ſubtilis nõ ĩbibita põt eẽ cal'acholica: ꝛ tũc maxĩe ꝓuoceꝛ vomitꝰ cũ oxymelle. Aut põt eſſe mã fl'atica: ꝛ tũc maxime ↄuenit ꝓuocare vomitũ cũ aqua raffani.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Dubitaꝛ de eo ꝙ ↄcedit eis balneũ añ purgationẽ.nõ.n.vꝛ ↄueniẽs.p̊mo qꝛ balneũ opationi ſiẽde ꝑ pharmacũ ↄ̃operaꝛ.balneu3 enim aque calide repugnat ſolõni: vt in cõmẽto illius afo.5.4.ꝑticule. Sub cane ꝛ añ. Adhuc ꝓpter q̃d magis iſtis q̃ in cura p̃cedẽtis diſpõnis ↄcediꝛ balneũ. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ eſt balneu3 triplex.ſ. añ purgationẽ p̃parans in purgatiõe ſtringẽs vel reſiſtẽs ſolõni: ꝛ poſt purgationẽ cõplẽs q̃ñq3. Cũ aũt balneum ꝓferꝛ abſolute de balneo calide aque ĩtelligiꝛ: vt Gal.11.terap.9.c. Eſt autẽ balneum añ purgationẽ p̃paratiuũ: qꝛ humectat ꝛ diſpõit humoꝛes ad curſum apiẽdo vias. vñ.A.1.cañ.fen.4.5.c.balneũ ĩgredi añq3 vẽtris ſolutio ſiat aliquãtis diebꝰ eſt ex eis q̃ bñ p̃parãt. vñ Raſis.4.Almãſo.c.18.ſ.de regimine coꝛpis ꝑ balneũ.balneũ malis humoꝛibꝰ occaſionẽ cito deſcẽdi tribuit.ꝛ Aui.fen.4.1.cañ.c.de flõmia.dicit ꝙ ſi humoꝛes groſſi fuerint antiq̃ p̃cipiebãt vt balneenꝛ.ſ.añ flobothomiã. Eſt aliud balneu3 qꝺ q̃ñq3 ſit hoꝛa euõnis q̃ñ medicina ſupflue ſoluit vt eius opatio debiliteꝛ. vñ Aui.4.fen.1.c.de ſuccurrẽdo ei in quo ſuperfluit vẽtris ſolõ ꝛ ſi poteris fac ip̃m ſudare in balneo. ꝛ Meſue in de ↄſolatiõe medicinaꝝ.ĩtẽtiõe.3.c.3.cañ.3.cõuertimus mãs ad ↄ̃riu3 fluxus vẽtris cũ balneis. Eſt tertiũ balneũ cõpletiuũ euõnis.q̃ñq3.n.medicina extremas ꝑtes euãre nõ põt: ꝛ tũc reſiduũ qꝺ remanet ꝑ balneũ euacuamꝰ. vñ Aui.1.cañ.fen.4.5.c. Ille q̃ medicinã bibit.ſ.ſolutiuã: ſcꝺo die balneũ ẽ ĩtraturus: ꝛ ſi ex humoꝛibus ſuis fuerit aliq̃d derelictũ balneũ ip̃m mundificare poterit. Uerũ tñ eſt ꝙ q̃ñq3 balneũ ↄcediꝛ ſtati3 vt poſt q̃nq3 vel octo hoꝛas poſt ſumptionẽ medicine vt in cura doloꝛis iũcturaꝝ: cuius quidẽ verificatio ibi patebit ſi deus voluerit. His ergo p̃habitis dico ꝙ in iſtis die añcedẽte p̃mittimꝰ balneũ vt mãm cõmoueat ꝛ faciat eã aptã ad motũ.nõ.n.ſolũ cõmouet humoꝛes circa cutim: ſ3 ẽt in ĩterioꝛibus; cuius ſignũ eſt qꝛ nauſeã ẽt cõmouet: vt Raſis q̃rto Almãſoꝛis. Dixit.n.in die antecedẽte: qꝛ ĩter balneũ p̃paratiuũ ꝛ hauſtũ medicine paꝝ d3 ĩteruenire tẽpus: vt Aui.q̃rta fen p̊mi cañ.q̃nto ca. Daꝛ ẽt aqua oꝛdei poſt balneũ: qꝛ ipſa lenificatiua virtute ad euacuationẽ p̃parat ꝛ remittit caliditatẽ ſiqua per balneũ foꝛte eſt ĩducta. ¶ Cõſiderãdũ aũt ꝙ hũoꝛ ille q̃ ad ſtomachũ effundiꝛ: aut eſt cholericus ſubtilis acutus: ꝛ in hoc nõ egemus vt p̃mittamus balneũ.poſſet enim eſſe cã furioſitatis ipſius. Aut eſt humoꝛ flegmaticus: ꝛ in hoc poſſumus pꝛemittere balneũ vñ in mã flegmatica ẽt groſſa hoc Auicẽ.poſt p̃cipiet: ꝛ ſi cholera eẽt groſſa nõ ĩcõueniret. ⁋ Ad obiecta in ↄ̃rium dõm p̊mo ꝙ balneũ p̃ueniẽs purgationẽ nõ ĩpedit opationẽ pharmaci cũ ſibi non ↄiungaꝛ: ĩmo ad hoc pꝛeparat. ⁋ Ad ſcõm dõm ꝙ in diſpõne ſtomachi q̃ p̃ceſſit erat humoꝛ cholericus ſubtilis in ſubſtãtia ſtomachi. vñ ſupꝛa Aui.ſi humoꝛ eſt ĩbibitus intrãs ꝛ nõ eſt niſi ſubtilis in eẽntia ſua ꝛc̃. in h̊ hũoꝛe balneũ noceret: qꝛ faceret ip̃m furere.

¶ Et quandoq3 eſt humoꝛ hic moꝛdicatiuus paucus: ꝛ eſt tunc adminiſtratio ſauich oꝛdei cum aqua granatoꝛum auferens ipſm ꝓpter exuccationem ſauich ꝛ exiccationem eius: ꝛ quia confoꝛtat aqua granatoꝛu3 os ſtomachi quare nõ recipit ipſum.

¶ Cõsiderandũ ꝙ sauich.i.farinellũ ordei ĩbibit in se humorẽ cholericũ exuccãdo illũ: ⁊ iõ exuccat stõchũ.s.ab eo: ⁊ aqua granatoꝝ ꝯfortat stõchũ: ⁊ iõ Gal'.12.terap.pen.ca.iuuenẽ lesum in intestinis ex assumptione scamonee cibauit cõdro addito vino granatorum vnde tota nocte dormiuit.

¶ Si aũt humor est grossus tunc rectius est vt incidat ⁊ subtilieť cum potionibus incisiuis ⁊ subtiliatiuis. Et medicine qdẽ incisiue sunt sicut oxymel ⁊ alcagauic ⁊ synapis ⁊ cappari ⁊ oliue ⁊ cũ emplastris subtiliatiuis.

¶ Ponit curã qñ mã est grossa. P̃rio ḡ ostẽdit quid in hac mã fiendũ. Scõo ponit descriptionẽ q̃rũdã medicinaꝝ ad intẽtiões quas posuit. ibi (Et medicine qdẽ solutiue.) Intẽtio in curatiõe istoꝝ est ĩcisio: euacuatio: ⁊ regimẽ post euacuationẽ. P̃imo ergo ponit p̃mũ ⁊ res cũ qbus ꝑficiť. Scõo ponit scõm ⁊ medicamen cũ quo ꝑficiť. ibi (Deĩde.) Tertio ponit tertiũ. ibi (Et qñq3 mundificatur.) Quarto resumit. ibi (Et qñ vis soluere.) ¶ Medicine ĩcisiue sunt oxymel ⁊ maxime de radicibus vel simplex. Alcagauic est nomen gñale ad oĩa q̃ sale ⁊ aceto ꝯdita sũt vt cappares oliue synapis ⁊c. oĩa ista hñt ĩcisionẽ ⁊ exiccationẽ saltẽ acq̃sitã ex sale ⁊ aceto: sed oliue minus ĩcidũt: q2 de se potius stipticãt: vñ acuunt appetitum vt Gal'. scõo alimentoꝝ ca.25.⁊.2.cañ.caplo de oliuis.

¶ Deinde educať solutione vẽtris cũ eis que educuntur hmõi. Or si administretur vomitus: deinde ventris solutio erit rectius. Et si est inobediens qn nõ eradiceť: tũc op3 vt facias vomere cũ eis que sunt fortiora sic decoctio nucis vomice ⁊ synapis ⁊ piperis. Medicamẽ faciẽs vomere flegma: mucilago cartami dissoluať cũ aqua anheti ꝯtriti ⁊ proijciať sup ipsu3 oleũ laurinũ ⁊ detur in potu infirmo ⁊ mittať in ore ipsius pẽna ⁊ euomat cũ ea. Et qñ mũdificať stomachus tũc administrenť ea q̃ equãt cõpl'onez ⁊ calefaciunt ipsu3 cũ subtilitate: vt non generetur vice alia.

¶ Cõsiderandũ vt supra patuit ꝙ exñte multa repletione in stõcho simũl ⁊ in corpore: prius vomitũ facere debem⁹: vt medicina solutiua post amplius habeat spatiũ in eductiõe nõ inueniens stomachũ oĩno repletũ: ⁊ qñ id qõ tunc ꝯuenit est diacydonitẽ cũ melle ⁊ spẽbus eius infra ponet descriptionem.

¶ Et qñ vis soluẽ vẽtrẽ in hmõi mã dabis ei ad potãdũ vno die ante ipsa3 post balneũ aquã ciceris: ⁊ op3 vt administres eis illd multotiẽs: ⁊ balneatio in aq̃s thermaticis ⁊ deãbulatiões ⁊ motus iuuãt eos.

¶ Appet hic ꝙ .A. marie ꝯcedit balneũ añ purgationẽ in hmõi mã s.flegmatica grossa: ⁊ hoc q2 balneũ preparat ad motũ illius: vnde post balneũ datur aqua cicerũ vt illã diuidat ⁊ calefaciat: ⁊ ponat mag̃ aptã ad eductionẽ cũ pharmaco: vñ multotiẽs põt ꝯcedi balneũ: ⁊ iõ balneať ĩ aq̃s thermaticis que sũt aque nãliter calide: vt aqua balneoꝝ calidoꝝ nãliter: ⁊ moueãť ⁊ ambulẽt. Cõfert q2 illã mãm subtiliant ⁊ calefaciunt ⁊ diuertunt a cursu ad stomachum.

¶ Et multotiẽs est de cõsuetudine hominis vt cõgregeť in stõcho ipsius flegma plurimũ: tunc ergo administrenť porri cũ aceto ⁊ synapi: qm̃ sanať ꝓpterea ꝙ illa ĩcidunt corpus humoris: ⁊ ꝑꝑ sol'onẽ accidentem hñti ĩpm. Et si flegma est acetosum deť in potu hiera cũ oxymelle ⁊ vtať medicamine diacalamenti.

¶ Quãdoq3 ĩ illis aggregať aliqõ flegma grossu3 viscosu3: ⁊ tũc administrenť porri crudi cũ aceto ⁊ synapi: q2 ista ĩcidũt: vñ humor ĩcisus expelliť: ⁊ accidit illi vẽtris sol'o. vñ Gal'. alimẽtoꝝ p̊.p̊ cap̃. Uidi ego quẽdã querulantẽ ea que circa os vẽtris rõcinat⁹ ex his q̃ narrabat ꝙ flegma aliqõ ꝭm ipsu3 collectũ erat: ꝯsului ꝙ vteretur cũ synapi porris ⁊ bletj: ĩcisoq3 ab ipsis fl'ate purgauit plurimũ vẽtrẽ: ⁊ est ab oĩb⁹ synthomatib⁹ liberat⁹. Et si fl'a est acetosu3 deť diacalamẽtũ cũ oxymelle: q2 calefacit ⁊ subtiliat ⁊ ĩcidit. ⁊ diacalamenti descriptio nota est ex q̃nto trac.3.⁊.4. de regi.sani.

¶ Et medicine quidem solutiue rectificãtes humores grossos que sunt hmõi sunt pillule alcfeniati ⁊ pillule aloetice magne: ⁊ pillule stomatice: ⁊ aloes in syrupo acetoso cũ seminib⁹ fortia habẽte semina facto cũ melle ⁊ hiera ad illu3 q grossus est. ℞. seminis apij par.vi. ⁊ extremitatum absinthij anisi seminis feniculi: omniu3 añ.par.iij. piperis al. ⁊ assari: amborum añ.partem.j. ⁊ mediam: costi ⁊ spice inde keisim: omnium añ.partes ij. masticis croci: amboꝝ añ.partem.j. aloes ꝑtes.viij. conficiantur ⁊ fiant ex eis trocisci: ⁊ bibatur omni die tro.ponde.auř.j. quoniam mundificat stomachum cũ facilitate. Et quandoq3 necessarium est vti hieris magnis. Et ex eis que conferunt proprie post potionem precedentẽ sunt myrabolani kebuli ꝯditi: ⁊ syrupus d absinthio: ⁊ zinziber conditum.

¶ Enumerat hic Aui. medicinas. Et p̊ enumerat quasdã. Scõo oñdit cibaria istis ꝯueniẽtia. ibi (Et cibi.) Tertio iteꝝ resumit medicinas ꝯuenientes penes descriptionẽ quarũdam. ibi (Et oxymel.)

¶ Pillule alfeniati sunt pillule de aromatib⁹: q̃rũ descriptio optima poniť a Mes.10.dist.antidotarij. Pill'e aloetice.i. de aloe ⁊ stomatice: vt ibi Mes. Et aloes ĩ syrupo ⁊c. q2 de se eẽt pauci iuuamẽti: vt supra patuit: s3 ꝯiũctũ ĩcisiuis ⁊ subtiliatiuis ⁊ calefactiuis cõfert: ⁊ iõ dať cũ syrupo acetoso mellino hñte semia fortia: vt sunt semĩa spagi brusci leuistici. Keisim.i.leuistici.p3. Fiãt trocisci cu3 aliq̃ gũma vt cũ bdellio dissoluto in aqua vel vino. bibať.s.cũ syrupo p̃dicto vel vino trocis. põdere aurei vni⁹: ⁊ ẽ pondus cõiter.3.j.5. s3 in solutiuis sumiť ꝓ.3.j. Et qñq3.s.qñ mã est ĩfixa ⁊ antiq̃ta est neĉariũ vti hierj magnis vt hiera logodiõ ⁊c. Et ꝓprie post potionẽ.s.factã ꝯferũt chebuli ꝯditi: q2 chebuli sol'one educunt flegma: mũdificãt ergo residuũ flegmatis ⁊ stipticãt stõchũ ⁊ ꝯfortãt coꝝ modus in ꝯdiẽdo poniť ab Aui.5.cañ.trac.7. Et syrupus de absinthio: q2 facta eũone confert. Et zinziber conditum. ⁊ p3.

¶ Et cibi conuenientiores eis sunt iura alchanabir ⁊ paruarũ auium ⁊ ius columbe pulloꝝ. Corpora.n. pullorum columbinoꝝ sunt tarde digestionis ⁊ lõge more in stomacho. Et scias ꝙ saban al's sabanac est exiccatiua stomachi exiccatiua supfluitatũ oĩu3 humidaꝝ. Et aqua ferri mineralis aut in qua extinguiť ferrũ minerale aut in qua extinguiť ferrũ ignitum multotiens est iuuatiua stomachi humidioris. Et oxymel squilliticũ est vehementis iuuamẽti: ⁊ diacydoniten purũ est bonum materijs calidis: ⁊ illud quod est cu3 pipere ⁊ zinzibere materijs grossis frigidis: ⁊ eius descriptio ℞. succi cydonioꝝ aquosorum parũ ponticoꝝ parte3 j. mellis ad infrigidatũ ⁊ zucchari ad calefactu3 partẽ j. ⁊ aceti boni fortis.s.aceti vini partẽ mediã: prepareť super ignem lentu3 ⁊ reponatur. ꝙ si volũtas adest vt sit maioris fortitudinis ad infrigidatũ ponanť in ipso zinziber ⁊ piper. Et ex eis que cõferunt ad resoluendũ materias grossas ex stomacho est amplexari infantẽ q nõ polluiť: sed est ꝓximus ad hoc sine velamine.

¶ Cibaria ꝯgrua istis sunt cibaria ꝯueniẽtj ꝯfortatiõis ⁊ exiccationis ⁊ calefactõis. talia sũt iura alchanabir.i. auis ꝑue frãgẽtj ossa: q2 imaginãdũ est ꝙ sicce carnis sit. Et ꝑuaꝝ auiũ vt passeꝝ. Et ius pulloꝝ colũbe: ⁊ tũc assignat cã3 q̃ tũc põt eẽ gñalis: q2 ius illaꝝ carniũ facilioris digõnis ẽ q̃ caro ipsa: ⁊ iõ dať ius. H' ãt maxie cõpetit in pullis colũbaꝝ: q2 ipẽ sunt tarde digõnis ⁊ lõge more in stõcho. Jus ãt h3 ꝯsimilẽ v̊tutẽ carnib⁹ in calefaciẽdo ⁊ gñando nutrimentũ siccũ magis ⁊ nõ grossu3 viscosu3 flegmaticũ. Qõ ãt iura carnib⁹ q̃ decoquũť similẽ v̊tutẽ assumũt: p3 ex Gal'. p̊ alimẽtoꝝ.c.1. Oĩbus nãq3 coctis in humido accidit trãsmutare simul v̊tutẽ illius ⁊ trahẽ ipsa3 q̃ sũt ipsoꝝ: ⁊ hoc ꝯtinue fieri ⁊ in elixoꝝ iurib⁹ te licet addiscere. Cõsiderãdũ aũt ꝙ pulli colũbaꝝ q sunt parui colũbi nõdũ hñtes pẽnas firmas sunt tardioris ⁊ difficilioris digõnis q̃ colũbi q pñt volare: ⁊ hoc ꝑꝑ supfluã humiditatẽ q̃ est in eis. vñ Aui. 2.cañ.c. de colũbis. In pullis q volare nõ pñt est caliditas ⁊ humiditas supflua: s3 illi q volãt sunt faciliores ad digerẽdũ ⁊ leuiores: q2 sunt minoris humiditatj. Et subdit ꝙ in pullis est grossitudo.s. nutrimẽti ꝑꝑ humiditatẽ supfluã. Uñ in dietis ꝑticularib⁹ Isaac. Pulli colũbi calidi sunt ⁊ copiose humiditatis quãobre3 grossum dant nutrimẽtũ. Ex oĩbus ḡ his potes ꝯcipere ꝙ pulli colũbarum

sunt tarde digōnis: ⁊ iō sunt lōge more in stōcho: vn̄ nō cōueniunt in hn̄tib⁹ humores fridos in stōcho cū egeāt re leuis digōnis ⁊ facilis ⁊ cite pp stōchi debilitatē. Et iō iura hoꝝ pulloꝝ dant. Eēt tn̄ difficultas de nutrimēto hoꝝ colūboꝝ: qꝛ Aui. in scōo can̄. ⁊ Isaac sentiūt ꝙ sunt grossi nutrimēti: sed supra Aui. c. de cura sode facte ab ebrietate dicit Gal'. inqt si cibas illos pullis colūbaꝝ non erras. Et vr̄ ꝙ cā sit subtilitas sanguinis ex eis generati. Huiusmodi aūt inquisitio aliā perscrutationē hȝ. Sabanach est salsamentū qđ fit ex piscibus paruis salitis ⁊ nucibus ⁊ aliquibus spēbus ⁊ oleo vt Simon ponit. hec aūt comestio exiccatiua est.

¶ Et quandoqȝ aggregant in stomacho duo humores ꝯtrarij ⁊ est ille q est ibibitus: vbi gratia ex subtili cholerico ⁊ effusus in ꝯcauitate ex grosso: opȝ ergo vt intentio sit in eo q est maioris nocumenti.

¶ Ponit curam dispositionis stomachi materialis quando materia est mista. Et primo facit hoc. Secundo regreditur ad ponendū curam quarūdam specialium materialium dispositionum stomachi. ibi (Et quandoqȝ humor.)

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Sed tu dices qualitercūqȝ sit semp videt ꝙ sit ꝑus attendēdū ad humorē effusum in ꝯcauitate ꝙ̄ ad ibibitū: qꝛ humor ibibitus non pōt euacuari nisi ille q est effusus euacuaret cū ille iaceat in cōcauitate stōhi. ⸿ Dōm vno mō ꝙ intentio in his dispōnibus est duplex. Quedā ꝑncipaliter ⁊ euacuatiua: ⁊ in hac itentione opȝ ꝑus euacuare humorē effusum in cōcauitatē ꝙ̄ illū q imbibit in substātia. Alia itentio est ad accidētia. verbi gratia. Effusus inducit grauedinē vel dolorē pp ꝯuersionē in ventositatē. imbibitus aūt iducit pūctionē ⁊ mordicationē. Si ḡ mordicatio sit amplior dolore illo vētoso: tūc itēdimus cū fridis q̄ remittāt mordicationē: lȝ augeant vel retineāt vētositatē. ⸿ Uel aliter dōm ꝙ aliqn̄ p eūonē possumus prius euacuare humorē ibibitū ꝙ̄ effusa: qꝛ effusus pōt eē aliqs humor flegmaticus adherēs in fundo stōchi: sȝ ibibit⁹ pōt eē in reliquo corpore stomachi existens calidus subtilis. Cū ergo ille multū stimularet: euacuaremus eū cū hiera simplici prius ꝙ̄ daremus icisiua ad ꝑparandū humorē fridū flegmaticū grossuȝ. ⁊ eꝰ si grossus flegmaticus magis infestaret: nō tn̄ derelinquētes oīno reliquū vt in ꝯtrarijs iudicationibus precipitur vbiqȝ.

¶ Et qn̄ humor impediēs est calidus mordicatiuus ex quo accidunt syncopis ⁊ spasmus tunc rege ipsuȝ cum eo qđ dixim⁹ in caplo syncopis. Et primuȝ quo opȝ vt ei succurras est facere ipm sorbere aquā tepidā. Nam cum ipsi p eum euomūt humores suos sedat illud qđ habent. Et si humor nocens effusus est melācholicus tunc cōferūt ei decoctio calamēti cū melle ⁊ decoctio epithimi ⁊ calamēti campestris. Et ex eis que valent ad hoc est vt ꝯficiant alumen ⁊ calcadis ⁊ es vstū cū melle ⁊ ponant sup stomachū. Et opȝ vt ponat super stomachos eoꝝ in horis prauitatis egritudinis spongia infusa in aceto calido valde.

¶ Resumit hic Aui. curā diuersarū mālium dispōnū stōchi. Et p̊ qn̄ mā est cholerica. Scđo qn̄ est mel'ica. ibi (Et si humor.) Tertio qn̄ est flegmatica. ibi (Cunqȝ humor.) Primū pȝ. ¶ Circa ptē scđaȝ cōsiderādū ꝙ Aui. docet succurrere effusioni mel'ie ad stōchū cū reb⁹ vere curatiuis: vt decoctio calamēti cū melle: ⁊ decoctio epithimi: qꝛ illa mām mel'icā calefaciūt ⁊ educūt. Docet ēt succurrē cuȝ empl'is duplicib⁹. Uno quo itēdimus magꝭ ad cām vt factū ex alumie calcadis: qđ est atramētū ⁊ es vstū: ⁊ oīa illa sūt cal'a ⁊ sicca fortiter q̄ eoꝝ cal'itate resistunt friditati mel'ie ⁊ siccitati eoꝝ q̄ est ꝯiuncta stipticitati ꝯfortāt ⁊ iuuāt stōchū ne recipiat mām. Aliud docet empl'm quo succurrit accidenti vt forti dolori in effusione mel'ie: ⁊ hoc fit cū aceto actu calido: qꝛ sui actuali caliditate ꝯiuncta sbtilitati stōchū penetrat vsqȝ ad ꝓfūdū: ⁊ tūc sedat illđ accn̄s.

¶ Cunqȝ humor fuerit frigidus ⁊ humidus: tūc sis cōtentus calefacientibus resolutiuis ⁊ nō facias ingredi in eis ea que exiccant cum stipticitate: qm̄ error est maximus siue sit cibus siue medicia. Et qn̄qȝ mā impedit multitudine sua nō sua corruptiōe: ⁊ in succurrēdo nocumēto administrent medicine ⁊ cibi stiptici absqȝ spe malitie. Curatiōi aūt apostematū stomachi singularia posterius faciemus capitula: ⁊ similiter curationi ventositatum ⁊ inflationis.

¶ Cūqȝ hūor: si est flaticus. s. ibibit⁹ vel adherēs: tūc nō debent dari stiptica. s. p os: qꝛ illā mām magis faciūt adherere stōcho. Si autē mā sola sui multitudine noceat: qꝛ nō sit grossa adherēs nec itrās aut iuiscata sed solū sit multa nullā habens malā corruptionē vel q̄litatē: tūc stiptica ꝯferūt: qꝛ ꝯfortāt ⁊ exprimūt illā mām cū non sit apta ibibi vel iuiscari: ⁊ ista sūt verba Sera. 7. ca. 9. de iuuamētis hiere facte cū aloe. vbi sic. Et opȝ ꝙ hn̄tes egritudines accidentes in stōcho ⁊ vētre pp humores malos iuuent cū medicinis factis ex aloe. Res aūt stiptice. s. pure nō multū: siue sint cibi siue potus siue medicie nocēt eis nocumēto magno. Qn̄ aūt in mēbro leso est humiditas multa: ⁊ est in eo res sil'is mollitiei: ⁊ illud non ledit nisi quātitate sua tm̄ preter ꝙ illic sit malitia in humorib⁹ ⁊ humiditas iā posuit os stōchi q̄si sit res ifusa humectata: tūc administratio ciboꝝ ⁊ potuū ⁊ medicinaꝝ stipticaꝝ est ex magꝭ iuuatiuis reb⁹: qđ est: qꝛ mēbrū ifirmū est in illa hora mollificatū: sicut iūcture mollificate quas nō rectificāt ⁊ redire faciūt nisi medicie stiptice. Ex his ḡ verbis Serap. habemus eādē sn̄iam cū ea quaȝ ponit hic Aui. ¶ Curationi. excusat se a determinatiōe curatiōis māliuȝ dispōnum qn̄ mā apostemat postponens hoc alias.

¶ In raritatis vō stomachi cura administrent medicine calefaciētes stiptice quas diximus ⁊ ꝓprie aromatica in qb⁹ est ꝯueniētia cordi ⁊ spiritui: ⁊ administrētur electuaria aromatica stiptica sic̄ de nuce muscata ⁊ electuariū de cardamomo ⁊ similia que sunt ex eis q̄ dicemus ⁊ q̄ diximus in curatiōe frigoris stōchi ⁊ humiditatis eius. Et opȝ vt exiccent cibi ⁊ subtilient ⁊ sumant in pluribus vicibus ⁊ nō grauabūt stomachum ⁊ nō impleat vino subito: neqȝ moueat post cibum ⁊ potum: neqȝ bibat sup cibū: ⁊ sit illud qđ bibit vinum forte vetus aliquantulaȝ declinans stipticitateȝ: ⁊ assumant ipsum paulatim paulatim.

¶ Hic determinat de cura q̄rūdā aliaꝝ dispōnū. Sūt āt ille dispōnes raritas texture: oppilatiōes stōchi nocumentū factū ex offensiōe vel casu fcō sup stōchū. tria ḡ fm h̄ facit. Scđa ibi (Cura qdeȝ oppilationū.) Tertia ibi (Ueꝝ de curationibus.) ¶ In 5° nō ponit el'iuȝ de cardamomo: sȝ pōt fieri habitis reliqs spēbus quas volumus ponere ⁊ addere in cardamomo. docet aūt cū calidis hoc facere: qꝛ lassitas q̄si semp frigiditati ꝯiūgit: cū lassitas accidat post lōgos morbos stōchi. hi aūt plus sunt frigidi. si aūt cū raritate texture eēt aliqs modus male cōpl'onis calide: tunc stipticitati possumus admiscere aliq̄ frida. vn̄ Rasis in diuisionibus. c. 59. s. in cura debilitatꝭ digōnis facte p debilitatē corporis stōchi: ⁊ id est ꝓpter raritatē texture: vt al's ibidē exposui. docet dare stiptica ca. ⁊ frigida diuersimode: tn̄ vt ibidē exponebatur ⁊c̄.

¶ Cura autem oppilationū euenientium in meatibus propinqs stomachi qui sunt ad ipsum aut in ipso sicut meat⁹ q sunt ex ipso ad splenez aut ex ipso ad epar est adhibere aperitiua sicut hierā ⁊ absinthium.

¶ Abbreuiat curam: quia satis ex superioribus haberi potest: ⁊ infra de his dicetur.

¶ Ueruȝ de curationibus obuiationis ⁊ percussionis ⁊ casus super stomachū sunt trocisci dicti in antidotario in qbus sunt charabe ⁊ mellilotū. Emplastrū iuuatiuum ad hoc. ℞. pomoꝝ de scemi coctoꝝ dissolutoꝝ in decoctione ꝯtritoꝝ valde pondus. ʒ. j. conficiātur cū decima sui de laudano ⁊ rosˀ. ʒ. viij. ⁊ aloes. ʒ. vj. conficiantur oīa cū duobus succis. s. buglosse ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ misceat cum eo oleum de lilio ⁊ tepidetur ⁊ ligetur super stomachū diebus aliquibus.

¶ Cōsiderādū ꝙ cura casus ⁊ offensionis facte sup stomachum est duplex. quedā spālis: ⁊ hec tradit hic: vbi stomachi tradunt egritudines. quedā aūt est cōis magis stomacho visceribus ⁊ alijs mēbris: ⁊ sub hac generali intentione tradit infra. 4. can̄. fen. 4. tra. 2. c. 6. s. de offensione super ventrē ⁊ viscera. vn̄ ibidē Auic. iā diximus de hoc in lib. 3. Cōsiderāndū post ꝙ intētio in curatiōe huius est ꝯfortatio stomachi ⁊ ꝓhibitio fluxus materieꝝ ad ipm: ⁊ ideo dant trocisci de charabe: qꝛ stiptici sunt. idē ēt intēdit empl'm factū de cydonijs qb⁹ vtimur loco pomoꝝ illoꝝ. ḡ in his do. iiij. grana mūmie cū succo plātaginis vel vino vt coniector.

¶ De cura eius que leditur fortitudine sensus sui stomachi. Cap. 34m.

Cum superfluit illud nõ est excusatio qñ administrentur narcotica cum facilitate. Et oportet vt sint cibi eius illi qui ingrossant sanguinez sicut illi qui fiunt de frumento cocto cum multa aqua: ⁊ carnes vaccine vsquequo necessarium sit vti narcoticis. Et si illud quod nocet fuerit calidũ: tunc oportebit vt partes stomachi mundificentur cuz hiera multotiens ⁊ vt non tardetur cibus eius: immo oportet in huiusmodi vt cibentur in principio famis ipsorum pane cum robub fructuuz: aut infuso in aqua frigida ⁊ aqua rosꝫ. ⁊ quandoqꝫ infunditur in vino misto infrigidato: illud enim cõfortat os stomachi etiaz. Et si illud quod ledit fuerit frigidũ: tunc plurimuz qꝺ eis accidet non accidet nisi tremor ⁊ spasmus: quare oportebit vt eorum stomachi ꝯfortentur cuz vino stiptico ⁊ cum medicinis aromaticis stipticis subtiliatiuis ⁊ euacuetur humor qui est in eis.

¶ Ponit curam quarundã malarũ dispositionũ: quarum supra posuit signa. Et facit ꝓ hoc. Scõ ponit quoddã generale capitulũ ad precedentia. ibi (Scias.) ⁋ Primo ponit curaz eius qui leditur in fortitudine sensus stomachi. Scõ ponit regimen eius cuius stomachus est paruus. ibi (Oportet.) ⁋ Prima in duas. Primo docet curare istam dispõnem in se. Secundo quo ad qualitatem humorꝫ a qua leditur. ibi (Et si illud.) ⁋ Et hec in duo. Primo facit quando ille humor est calidus. Scõ qñ est frigidus. ibi (Et si illud.) ¶ Considerãdũ ꝙ fortitudo sensus potest poni egritudo. nõ. n. quecunqꝫ sensus acuitas est laudabilis: sꝫ acuitas sensus ꝯiũcta iudicio. hoc autem fit quando sensus recipit spẽm sine materia quantum sibi possibile est: ⁊ tunc sensus tactus quanto velocius hãc speciez recipit tanto sanior ⁊ melior iudicatur: sed pati statim ⁊ materialiter magis hoc est egritudo: qꝛ non fit nisi propter materialẽ dispositionem in organo tactus: ⁊ propter nimiã excarnationẽ ⁊ discoopertionẽ neruii: aut ꝓpter nimiam raritatem: vñ ĩnaturalis dispositio põt dici: absolute tñ acuitas sensus tactus ponitur magis egritudo q̃ꝫ acuitas sensus visus: qꝛ illa proprie egritudo non ponitur: qꝛ sensus tactus magis materialiter recipit: vnde in veloci perceptione ⁊ passiõe ab omni re fit dolor: sed sensus visus magis ĩmaterialiter recipit: vnde id in eo nocumẽtũ proprie nõ facit: sicut fit nocumentũ in corpore ex acuitate sensus tactus: lꝫ illud aliquod faciat nocumẽtũ vt imaginationes: vt supra tertia fen. Uult ergo Aui. ꝙ cũ supfluit ꝑceptio sensibiliũ aduenientiũ stomacho ꝙ quãdoqꝫ stupefaciamus cuz leuitate. Et si illud qꝺ stomacho aduenit: vnde stomachus perceptionẽ patitur est calidus humor euacuetur cuz hiera ⁊c̃. Si aũt frigidus: ⁊ ille facit tremorẽ ⁊ spasmũ propter cõitatẽ ad cerebrũ sicut calidus humor facit syncopim magis: tũc curetur cũ rebus stipticis calefacientibus.

¶ De regimie eius cuiꝰ stõchus ꝑuus est. Cap. 35m.

Oportet vt sit cibus eius ex eis que sunt in pauca quãtitate multi nutrimenti ⁊ sint ex rebus cõuenietibus stomacho. Cibi aũt magis cõuenietes ei sunt illi in quibus sunt stipticitas ⁊ amaritudo sine acuitate ⁊ mordicatione.

¶ Superius. A. posuit curationez eius q leditur a fortitudine sensus stõchi: hic ponit regimẽ eiꝰ q hꝫ stomachũ ꝑuũ. Et ꝓmo facit hoc. Scõ generalizat que dixit ad regimẽ stomachi sani. ibi (Et sani.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ cibi istoꝝ sunt pauce quãtitatis: ⁊ hoc ꝑꝑ paruitatez stomachi: ⁊ multi nutrimenti ꝓpter reliquũ corpis: ⁊ debẽt eẽ cõuenietes stomacho. hmõi ꝫ cibi q istis hñtibus stõchuz ꝑuum conueniũt: sunt in qbꝰ est stipticitas. s. cõueniẽs qꝛ acuit appetitũ: vñ stomachus magis cibuz amplexatur. Et amaritudo. s. leuis: qꝛ iuuat ad digõnẽ sine acuitate ⁊ mordicatione: ⁊ hoc ne cibus expellatur añ digestionem siue horam digestionis. ¶ Considerandum autem ꝙ Auicẽ. dixit regimen ⁊ non curam: qꝛ proprie stomachi paruitas curari nõ põt ita ꝙ ad nãlem magnitudinem redeat: põt tamẽ regi. Regimen aũt erit vt cibetur cibis qui lꝫ sint pauce quantitatis: sint tñ multi nutrimenti ⁊ facilis digõnis ⁊ confortent stomachũ: ⁊ si non habentur naturaliter fiant artificialr.

¶ Et sani quidẽ iuuantur in cõfortatione suorum stomachorum cum stipticis. In febrientibus ṽo nõ oportet vt superfluat in hoc cum eis in quibus est stipticitas vehemens: quoniam illud exiccat ora stomachorum suorũ exiccatione nociua: quare opꝫ vt in eis cũ facilitate administrentur qm̃ necessaria sunt.

¶ Generalizat ad regimẽ sanoꝝ. Et ꝓ oñdit qũo cibaria hñtia aliqꝫ stipticitatẽ ꝯueniãt sanis ⁊ nõ febrietibus. Scõ ponit qdã alia q̃ stõchũ iuuãt. ibi (Et ex cibis.) ¶ Uult ꝓ ꝙ sani ẽt iuuantur cũ aliqbꝰ stipticis: ⁊ h̃ qñ aggregãt ⁊ ꝯfortãt stõchũ sic sũt vina stiptica grana myrti qñqꝫ oliue ⁊ cappares ꝯdite. In febrietibꝰ ṽo nõ dentur illa stiptica: qꝛ exiccãt ora stomachoꝝ eoꝝ. Et iõ si opꝫ qñqꝫ ea dare dentur cũ facilitate qm̃ necaria sunt. s. ad stõchi ꝯfortationez: vel qm̃ necessaria sunt. i. debent cũ facilitate dari: qꝛ de necessitate accidit eis exiccatio oris ꝓpter febres vt hꝫ exterior lra.

¶ Et ex cibis qdem cõuenientibus stõcho iuuantibus ad debilitatẽ ipsius fm ꝙ testatur. G. sunt pelles intrinsece ventriũ gallinaꝝ: ⁊ dimissio coitus ꝯfert eis in cõfortando stomachum valde.

¶ Enumerat qdã alia Et ꝓ hec. 2o alia. ibi (Et ex regimine.) ¶ Notãdũ ꝙ iueni a. G. h̃ ṽbũ positũ. 11. de simpli. medi. c. 8. s. de ventre. ¶ Notãdũ tñ ꝙ mẽbra videntur hr̃e quãdã ꝓprietatẽ ĩ ꝯfortãdo se vt Auer. 5. collꝫ. c. 19. s. de medicis ꝯfortãtibꝰ mẽbra auctate q̊rũdã. Et iõ cerebra ꝯferũt cerebro vt supra. c. de soda ex ꝑcussiõe. Et pulmo pulmõi vt supra de asmate. Ubera vberibꝰ vt suꝑ de exuberatiõe lactis. Epar epati vt ĩfra de cura debilitatꝭ epatꝭ. Et ĩtestinũ ĩtestino vt ĩfra de medicinis ꝯferẽtibus colice. Et ren reni vt ĩfra de debilitate renũ. Sumuntur ãt iste tunice ⁊ exiccantur ⁊ pulueriʒãtur vel ꝯdiuntur cũ ʒuccharo sic fiũt reliq̃ ꝯdita. Et dimissio coitus. ⁊ cã est. nã stõchꝰ est mẽbrũ resolubile: ⁊ iõ ex resolõne ⁊ euõne facta ĩ coitu multũ nocetur. plus. n. debilitatur hõ ex euõne spermatꝭ cũ supfluit q̃ꝫ si q̃dragesies tãtus exiret sanguis: vt. A. 3. de ani. circa vltimũ ca. s. 3. c. Utrũ aũt cõferat ⁊ qñ apparebit fen. 20.

¶ Et ex regimine ꝯueniẽti plurimis stomachis est vti vomitu in mẽse bis ita vt non cõgregetur in stomacho humor flegmaticus: ⁊ facilior vomitus est ille qui fit cũ raffano ⁊ piscibus comestis expectãdo donec sit sitis valde ⁊ bibẽdo post ipsam syrupũ acetosum mellinum aut ʒuccharinũ cũ aqua calida ⁊ euomẽdo: ⁊ nõ oportet vt supra illud addatur: quoniã consuescet natura eijcere superfluitates ad stomachuz. Et scias ꝙ vomitus facilis leuis sine labore ⁊ non frequens in hora necessitatis est maximi iuuamenti.

¶ Prio ostẽdit que euones ꝯferũt stomacho ⁊ qualiter. Scõ qũo qdã alia. ibi (Et qñqꝫ.) ⁋ Pria in. d. Prio ostẽdit qũo euõ ꝑ vomitũ sibi ꝯferat. Scõ qũo per vẽtrẽ. ibi (De solutiuis.) Ista sunt dicta ꝓ cañ. fen. 4. illo ca. Hip. precepit. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ vomitus est duplex. Quidã fit ad sanitatis ꝯseruationẽ ⁊ ille fit cũ re leui vt cũ aqua calida vel aceto vel vino: aut comestione piscium ⁊ raffani vt hic Aui. ponit. ⁊ potare põt syrupũ mellinũ si nõ timemꝰ de calefactiõe: aut ʒuccharinũ si de ea timemꝰ. Quidã ãt est vomitus factus ad ꝑ̃seruationẽ vl' curationẽ: ⁊ ille fit cũ rebus medicinalibꝰ vomitiuis vt cũ medulla cartami aut cuꝫ agarico dato cuꝫ sua suba. Primus qdẽ vomitus est facilis leuis factus sine labore ⁊ cũ re leui: ⁊ ille põt fieri bis q̊libet mẽse ⁊ duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis. Dꝫ qdẽ fieri nõ plus q̃ꝫ bis ne stomachus fiat lacuna superfluitatũ. Dꝫ fieri duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis: vt in scõa die emẽdetur id qꝺ in ꝓa fuit difficile. Dꝫ ẽt fieri ille vomitꝰ ad sanitatẽ ⁊ totiꝰ corpis ꝯseruationez ad hoc vt stomachus mũdetur a supfluitatibus suis. nõ enim hꝫ qꝺ ipsum mundet sicut ĩtestina habent cholerã vt ibidẽ Aui. Sꝫ scõs vomitus est violẽtus magꝭ: ⁊ ille nõ dꝫ fieri quolibet mẽse cũ hyẽs ab h̃ vomitu ꝓhibeat. vñ Hip. 4. ꝑti. afo. 4. Purgatur estate supiora. hyeme ṽo ĩferiora. sed dꝫ fieri tꝑe quo euones ad ꝑ̃seruationez cõpetũt: vñ vere ⁊ autũno: lꝫ qdã retulerit ꝙ vomitꝰ nõ dꝫ fieri in autũno: vt Aui. q̃rta ꝓmi. ⁋ Quo aũt tꝑe magis cõpetat ille vomitus: an vere an in autũno nõ est ad ꝑ̃sens. Uomitus aũt factus curationis gratia expedit qñ casus incumbit: reliquis medicationibus stantibus aut non multum aduersantibus.

¶ Et ex regimine ꝯueniẽte pluribus stõchis est vt sint ꝯtenti cibo vna vice preter qꝺ repleantur in illa vice.

¶ Dicit

¶ Dicit hic ꝙ plurimis confert ꝙ sint contenti cibis vice vna. Isti aūt quibus hoc confert sunt illi qui tardant ciborū assumptorum digestionem: ⁊ in quorum stomacho cibus multū morat. Hi autē plurimi sunt. Quid aūt de hoc posterius.

¶ De solutiuis vō conuenientiora eis sunt aloes ⁊ absinthij herba nō succus eius: quoniam succus separatus est a stipticitate retenta in herba.

¶ Cōsiderādū ꝙ de ꝓprietate solutiuoꝝ est debilitare nobilia mēbra de qbꝰ est stōchꝰ. debilitati aūt eo succurrit cū stipticis aggregādo eoꝝ subam. cū ḡ aliq̄ medicina simul cū virtute solutiua hꝫ stipticitatē ⁊ ꝯfortatiuā vel aggregatiuā virtutē: ista ꝯueniēs est. vn̄ Auer. 5. collꝫ. c. 4z. s. de reubarbaro. cōmēdat reubarbarū ꝑꝑ stipticitatē que est in eo dicēs ꝙ frenū eiꝰ est cū eo. Aloe aūt ⁊ absinthiū stipticitatē hn̄t ⁊ ꝯfortationē simul cū solutiua v̓tute. Vn̄ mesue. c. de aloe. q̄q̄ intētio solutiui ſm plurimū sit d̄bilitare virtutes ⁊ mēbra que sunt minera virtutū ⁊ afferre eis nocumētum ꝑꝑ id qd̄ diximꝰ. s. ante. itētione scd̄a. c. 1. ⁊. z. can̄. cadit hec itētio ab aloe. nō. n. solū nō nocet: imo iuenit ad ꝯfortationē mēbrorum debiliū addere ⁊ ad reductionē eoꝝ in ꝓprias virtutes ꝯferre. Et Circainstās in sui laudes dicit ꝙ lꝫ ori sit amara: est tn̄ stōcho dulcis ⁊ ꝯueniēs: ⁊ ꝑꝑ eādē cām absinthiū stōcho ꝯfert. purgatiuā. n. hꝫ virtutē ⁊ stipticā vt oīs medicoꝝ secta docet. Vn̄ Mesue. absinthiū ē cōpositū ex suba cal'a dāte sibi amaritudinē ⁊ nitrositatē faciēte ipm̄ apitiuū oppil'onū ⁊ solutiuū nāe ⁊ ex sba trea stiptica ꝑ quā acq̄rit ei vt sit mēbroꝝ ꝯfortatiuū ⁊ ꝑtiū laxaꝝ ꝯgregatiuū.

Dubium

¶ Sed dubitat: an herba absinthij mag̃ stōcho ꝯfert an eiꝰ succꝰ. ⁋ Et videt ꝙ succus mag̃: q2 citius operat ⁊ ad actū deducit. Itē tūc syrupi de absinthio stōcho nō ꝯferrēt cū i eis separata sit absinthij virtꝰ a corporea suba eius. ⁋ In ꝯ̄riuꝫ est Aui. ⁋ Dōm ꝙ in regimine corporis sani itēdentis ad ꝯseruationē vel ꝓ̄seruationē: herba absinthij ꝯfert: nō aūt succus. ¶ Propter qd̄ ꝯsiderādū ꝙ cū absinthiū duplices hēat ptes. s. partē subtilē nitrosaꝫ ⁊ amarā per quā est solutiuū ⁊ aperitiuū: ⁊ partē stipticā per quā est ꝯfortatiuū vt supra: pars nitrosa est supficialis ⁊ subtilis mag̃: ps aūt stiptica est pars corpulēta grossa ⁊ mag̃ remanēs in suba herbe. cū ḡ absinthij succꝰ exp̄mit trāsit in succū pars subtilis amara nitrosa ⁊ calida. remanet aūt pars amara stiptica: ⁊ iō succus absinthij est calidus acutꝰ solutiuus sine ꝯfortatione. hic aūt stōcho intendēti ꝯseruari nō cōpetit: imo ledit calefaciēdo ⁊ soluendo sine ꝯfortatione: ⁊ aptꝰ ꝑꝑ caliditatē ⁊ euaporationē capit̄ facē dolorem: ⁊ iō absinthij succꝰ ponit ab Aui. similis succo prassij. vnde ⁊ Mesue dicebat. succus eiꝰ nocet stōcho ꝑ bauracitatē. i. nitrositatē ⁊ acuitatē suā. s. sine stipticitate. ⁊ Aui. hic. succꝰ eiꝰ est separatꝰ a stipticitate retēta in herba: ⁊ iō stōcho nō ꝯfert. ⁊. z. can̄. c. de absinthio. succꝰ eiꝰ est malus stōcho. ⁊ Serap̄. ca. de absinthio. virtꝰ succi absinthij est sicut virtꝰ ipsiꝰ absinthij: nisi q2 nō ꝯuenit vsus eiꝰ in potionibꝰ: q2 est malus stōcho: vt faciat dolorē capit̄. Ex quo appet ꝙ herba mag̃ ꝯfert: q2 ꝯfortationē ⁊ stipticitatem simul hꝫ cū solutiua virtute. Dixit aūt signāter in regimine corporis sani: q2 in regimine alicuius corporis egri in quo mag̃ queremus sol'onē ⁊ absterfionē nō curātes tūc de ꝯfortatione per absinthiū possumꝰ ꝯueniēter dare succū: cū succꝰ calidior ⁊ acutior sit. vnde Serap̄. succꝰ eiꝰ calidior est satis q̄ȝ herba ipsa. ⁊ Aui. z. can̄. eiꝰ succꝰ est fortior folijs ipsiꝰ. ¶ Ex his obta soluunt. Ad ꝑ̄mū. n. dōm ꝙ in corpore indigente ꝯseruatione per absterfionē superfluitatū de stōcho nō querimus velocē operationē: sed diligimus magis virtutis ꝯfortationē cū absterfione ⁊ mūdificatione. ⁋ Ad alia dōm ꝙ virtus nitrosa absinthij ex decoctiōe resoluit: ⁊ iō nō sic est acutū. ⁋ Vel dōm ꝙ huic syrupꝰ de absinthio nō ꝯfert.

¶ Et qn̄q3 iuuat stomachus ex acceptione passularū in secūda mēsa ꝓpter illd̄ qd̄ in eis est de absterfione equali. Et ipse qdē sunt ex eis que sedant mordicationē paruā que accidit stōcho sua absterfione. Magna vō mordicatio idiget fortiori illis. Et grana myrti cōferūt stōcho ⁊ capparis preparata etiā: ⁊ ex oleribꝰ lactuca stomacho qui ad caliditatē est decliuis. Et similiter fumusterre ⁊ apiū est cōis iuuamēti: ⁊ simil'r mētha ⁊ enula ꝯdita cū aceto. Et ex eis que ꝯueniūt stomacho sua ꝓprietate ⁊ ꝯferūt mery etiā est lapis q dicit corallus cū suspēdit vt approximet stōcho aut sumitur ex eo suspensoriū. Qualiter ergo ingreditur in confectionibus aut bibit ex eo medietas. ʒ. j.

¶ Enumerat quedā alia ⁊ patet. Grana myrti cōferunt: q2 stipticitatē habent: ⁊ similiter cappares condite ⁊ lactuca etiā: ⁊ fumusterre: q2 hꝫ cōpositā virtutē sicut absinthiū ⁊ apiū. ¶ Considerādum ꝙ apiū quādoq3 sumit pro petrosillino sicut hic: est ergo cōmunis iuuamenti: ⁊ forsan in omni dispositione cōferret: vt in frigida ⁊ calida. in ipso enim nō est magnus excessus. ⁋ Vel aliter dicendū ꝙ est cōmunis iuuamēti: q2 omnis eiꝰ species cōfert. vnde scd̄o can̄. ca. de apio. auctoritate quorūdā: lꝫ Ruffus in hoc cōtradicat. ⁊ mētha etiā cōfert: q2 stiptica ⁊ calida. Et enula cōdita cū aceto vt sua grossa ⁊ acuta cruditas exiccetur ⁊ diuidat. Et ex his que cōueniunt est corallus: ⁊ ideo mulieres experte corallū ad collum pueroꝝ suspendunt: vt. z. can̄. cap̄. de corallo. Quid ergo erit cum per os sumit: certe multo magis operabit ⁊c̄.

¶ De rebus quarum vsu nocentur stomachus ⁊ intestina. Cap̄. 36m.

Scias ꝙ plures egritudines in stōcho sequūtur satietatē nauseatiuā. Aliena ḡ eaꝫ ⁊ aliena cām eius ex cibis in quātitate eoꝝ ⁊ qualitate eoꝝ ⁊ qui sunt incōsueti ⁊ ex aeribus ⁊ ex aquis ꝓhibentibus digestionem bonam.

¶ Hoc est quoddaꝫ generale capl'm in quo enumerant que iuuāt ⁊ que nocēt stōcho ⁊ intestinis: ⁊ ſm veritatē maior pars ꝓ̄cedentis est pars huius. Et ꝑ̄mo in cōmuni magis enumerat res stomacho nocētes ⁊ intestinis ⁊ modū nocumēti. Scd̄o in sp̄ali. ibi (Et scias ꝙ omne qd̄ stipticitatē.) ⁋ Prima in duas. Primo ostendit quomodo ea que assumunt sunt stomacho nociua. Scd̄o quomō ea que retinent. ibi (Et scias ꝙ cibus.) ¶ Satietas nauseatiua fit ex idigestione stomachi vnde cruditas ⁊ corruptio cibi remanet in eo: ⁊ iō debet tolli hec satietas: ⁊ omne qd̄ pōt esse cā eius sicut nimia quātitas ciboꝝ ⁊ malitia qualitat̄ eoꝝ vt nimia grossities vel aquositas: vel alia mala qualitas: ⁊ tollant incōsueta: q2 etiaꝫ cōsueta cibaria melius digerunt cū sint magis ꝯformia: ⁊ aeris ⁊ aque que sunt cause corruptionis. vnde fen. 3. c. de regimine cibi. grossities aeris ⁊ aque est ex eis que cibum corrumpunt.

¶ Et ex rebus magis inimicis stōcho est repletio ⁊ ꝑꝑ illud nō auget corpꝰ gulosi: qm̄ cibus nō digerit: q̄re nō crescit ex eo corpus. Ille autem qui a cibo abstinet dum in ipso remanet adhuc aliqd appetitꝰ auget: qm̄ stomachus eius bene digerit cibuꝫ. Et scias ꝙ cibus qui est incōueniēs stōcho in seipso nō cā aggregationis sue cū alio: aut est incōueniēs ei ꝓpter suā quātitatem: aut ꝑꝑ qualitatē sui: ⁊ vnaqueq3 eaꝝ si est ad leuitatē decliuior natat ⁊ req̄rit expulsionē cū vomitu: ⁊ si ad grauitatē residet ⁊ req̄rit expelli fluxu ventris. Et qn̄q3 accidit vt natet pars eiꝰ ⁊ resideat ps eiꝰ ꝑꝑ suā diuersitatem in leuitate ⁊ grauedine ⁊ diuersitate motuū vētositatū euenietiū in ipso ⁊ req̄rit vomitū ⁊ solutionē vētris simul. Et scias ꝙ ꝓhibitio fecis ⁊ vētositat̄ est maximi nocumēti. Qn̄q3 eni ascēdit ꝓpter illud fex ex reuolutione ad reuolutionē ad superiora donec redit ad stomachū ⁊ impedit nocumēto maximo ⁊ mouent ex eo ea que sunt sicut ileos ⁊ accidunt ꝯturbatio ⁊ casus appetitꝰ. Et vētositas ēt qn̄q3 ascēdit ad stōchū ⁊ eleuat vapor ipsiꝰ ad cerebrū ⁊ nocet vehemēter ⁊ corrūpit illud qd̄ in stomacho est.

¶ Dicit ꝙ res inimica stomacho est repletio: ⁊ ideo nō crescit corpus gulosi: ⁊ cōcordat cū dicto supra fen. 3. ꝑ̄mi can̄. vbi sic. Ex cibo nullus ita replēdus est vt nō sit ibi locus superfluus: sed ab eo est retinendus reliquijs desiderij in aīa adhuc remanentibus. ¶ Cōsiderandum post ꝙ cibus pōt habere malitiā in se aut per malaꝫ compositionē cū alio ⁊c̄. Experimētatores nāq3 indi ⁊ alij iam dixerunt ꝙ lac cum rebus acetosis comedendū nō est. Si ergo cibaria ex cōpositione nō habeant malitiā: hoc erit ꝓpter malā qualitatē ⁊c̄. ⁊ patet. ⁋ Et scias ꝙ prohibitio. idem habes a Gal'. in de regi. sani. 6. ⁊. 6. de accidenti ⁊ morbo cap̄. z.

¶ Et scias ꝙ oē qd̄ stipticitatē non hꝫ ex succis ꝓprie ⁊ ex alijs cōiter ē malū stōcho. Et oīa olea mollificāt

stõchũ. Et q̃d ex eis est magis ꝯueniẽs ⁊ magis sanũ est oleũ de oliuis ⁊ oleũ de nucibꝰ ⁊ oleũ de phisticis. Et ex medicinis ⁊ cibis stõcho magis nociuis ẜm plurimũ sunt grana pini ⁊ selk ⁊ albedarogi ⁊ napi nõ dissoluti in decoctione ⁊ acetosa ⁊ atriplices ⁊ bliti nisi cũ aceto ⁊ almuri ⁊ oleo. Et ex istis sunt fenugrecuꝫ ⁊ sisamũ: q̃m ambo debilitant stomachũ: ⁊ lac est nociuum stomacho: ⁊ similiter medulle ⁊ cerebella.

¶ Et scias ꝙ oẽs succi cũ sint multe penetratiõis si nõ habẽt stipticitatẽ ꝓprie nocẽt: ⁊ iõ olea mollificãt stõchũ: que tñ minꝰ mollificant sunt sicut oleũ nucũ ⁊ onfancinũ: q̃ aliq̃ h̃ñt stipticitatẽ ⁊c̃. ⁊ sup. oleũ de amigdalis: q̃ ista ẽt ꝯferũt neruis: vt Aui. supra fen 2ª dicit ꝙ ex medicinis nocentibꝰ sunt grana pini. ¶ Sed contra Aui. 2° cañ. ꝯtra Diascoridẽ. inquit Diasco. est malũ stõcho. Sed videt̃ ꝙ nõ sit ita nisi q̃ñ aduritur vel rancidat̃. Itẽ ipe docet facere emplm̃ sup stõchũ ex granis pini ⁊ absinthio. Itẽ ꝯfert neruoꝝ mollificationi ⁊ debilitati corporis comestuꝫ. A. ⁊ Serap. ¶ Dõm ꝙ grana pini sũt duplicia. s. magna ⁊ parua. de magnis currit hic sermo. Habẽt aũt hec grana quãdã vnctuositatẽ ⁊ terrestreitatẽ vnde sunt difficilis digõnis: ⁊ ꝓpter quasdam partes subtiles aereas ⁊ siccas terreas sunt mordicatiua. Si ergo grana pini pura dantur sine aliqua p̃paratione nocent stõcho ꝙ sunt difficilis digestionis. Unde Serap. est dure digõnis. ⁊ A. ipsuꝫ est difficilis digestionis ⁊ leniens cibũ. ⁊ hoc mõ hic Aui. intellexit q̃d hꝫ veritatem ẜm plurimũ vt ipse dicit: q̃ in aliquo corpore habẽte fortem stõchũ nõ nocẽt. Si aũt grana pini sumunt̃ p̃parata vt ĩfusa: vnde remouet̃ eoꝝ mordicatio ⁊ composita cuꝫ zuccharo tabarzet aut melle vt Aui. distinguit ibi ⁊ in ca. de gelone. ipsa p̃ñt stõcho ꝯuenire ꝓpterea ꝙ p̃paratio acq̃rit eis subtilitatẽ sube ⁊ facilitateꝫ digõnis. Et hinc cessant ꝯ̃ria. ¶ Ad oppositũ dõm p̃mo ꝙ quedaꝫ res sunt que exterius posite iuuant: interius aũt sumpte nocẽt vt Aui. fen. 2. p̃mi cañ. c. de causis nõ necessario p̃mutãtibꝰ. ⁊ G. 3. de cõplexionibꝰ. c. 3. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ ꝯferũt debilibꝰ si cõdiant̃. ¶ Ad 3ᵐ dõm ꝙ q̃ñ Aui. dicit ꝙ ꝯferunt neruis: intelligit de neruis remotis: q̃ tũc grana pini perueniunt alterata ⁊ digesta cuꝫ equali caliditate que neruos ꝯfortat ⁊ pꝫ. ¶ Selk ⁊ albedarogi. vna lr̃a hꝫ selli: ⁊ Simon hꝫ ꝙ est sp̃ẽs basiliconis: vnde ⁊ statim albedarogi subiũgit. alibi inuenit̃ ꝙ selli. i. apiũ. Hic ꝯ̃diceret sibi nisi traheret̃ ad aliquã speciem apij. Sed verior lr̃a est selk per k q̃d ẜm Serap. ⁊ Simo. est sicla. i. bleta que mala est stõcho. Unde Auic. 2° cañ. totũ elixatũ est mali chimi ⁊ generat inflationẽ ⁊ rugitum ⁊ dolorẽ vẽtris. Unde Serap. selk. i. bleta. albedarogi. i. ozimũ cõmune q̃d mali nutrimẽti est vt oẽs ponũt. Napi. i. napones de q̃bus Serap. in ca. de rapa. determinat ⁊ sunt dure digõnis: ⁊ ideo volũt dissolui in aqua. s. per decoctionem. Et acetosa ⁊ atriplices. q̃ oĩa illa sunt aquosa dure digõnis. Et bliti quãtum ad aliã sp̃ẽm eius: q̃ duas hꝫ sp̃ẽs sicut ⁊ diuisim noĩat eas p̃mo cañ. 3. doctri. 5. nisi cũ aceto ad incidẽdũ. Almuri est modus salsamẽti ad exiccandum harũ humiditatẽ sup̃fluã. Et oleo ad leniẽdũ vt cito descendant. Et sic oẽs has herbas comedebãt antiq vt sepe recitat Gal. alimẽtoꝝ. 2. vt capl'is. 49. 51. 52. 55. ⁊ 59. Et fenugrecũ ⁊ sisamũ: q̃ faciũt abominationẽ. Et lac est nociuũ stõcho: nulla põt assignari cã: nisi q̃ aut cito corrũpit̃ aut p̃mutat̃: aut q̃ venas meseraicas oppilat. Unde. A. 2. cañ. ca. de lacte. Alia tñ multa bona iuuamẽta includit existẽs multi ⁊ boni nutrimẽti. ⁊ silr̃ cerebella ⁊ medulla. vñ. 3. alimẽtoꝝ. c. 7. cerebrũ magis flegmaticũ grossi chimi ⁊ mali meatꝰ ⁊ in digõne tardi: nõ minime aũt oẽ cerebrum malũ est ⁊c̃. existens cũ alijs nauseatiuũ. Et de medulla dicit ca. 8. tertij alimẽtoꝝ. est aũt nauseatiuus cibus. ¶ Cõsideranduꝫ aũt dicta. G. ibidẽ verificari maxime de cerebris quadrupedũ: q̃ gallinarũ ⁊ auium cerebra nõ sunt tante blasphemie cõdigna.

¶ Ex potibus qui est grossus nouus. Et ex medicinis grana iuniperi ⁊ grana alfagd.

¶ Et potus nouus vt mustũ ⁊ pꝫ. Grana iuniperi sunt multarũ specierũ vt recitat Serap. c. de iunipero. ⁊ ille tamẽ qui dulcis est cũ pauca amaritudine est bonus stomacho vt ibidẽ Serap. sed qui est acutus mordicatiuus ⁊ amarus nocet stomacho ꝓpter multã calefactionẽ quã inducit. Grana alfagd. i. agni casti q̃ sua caliditate ⁊ siccitate nocet: sed Simon scribit sic alfegdi.

¶ Et scias ꝙ oẽs medicie solutiue ⁊ omnia que abominationẽ faciunt sunt mala stomacho.

¶ Omnia solutiua. s. fortia: q̃ iam supra ꝯcessit aloe. Uerũ est tñ ꝙ stomacho sano ẜm se nullũ solutiuũ cõpetit in hoĩe vtente vita libera: q̃ nulla eget medicinarũ euãtione: sed in alijs corporibꝰ ad preseruationem cõseruationi admistam confert etiã vt supra.

¶ Et coitus est ex rebꝰ magis nociuis stomacho ⁊ dimissio eius est ex rebus magis cõferentibꝰ ei: ⁊ vomitus laboriosus quãuis iuuatiuus ex parte purgationis: nocet tñ plurimũ cũ debilitatione.

¶ Quõ coitus noceat supra apparuit ⁊ posterius fen. 20. magis.

Dubium

¶ Sed dubitat̃ ex p̃cedẽti cap. an ꝯueniẽtius sit vna vice comedẽ an pluribꝰ. ¶ Et videt̃ ꝙ vna vice comedere in die sufficiat ex mẽte Auicẽ. hic. Ex regimine ꝯuenienti pluribꝰ stomachis est vt sint ꝯtenti cibo vna vice. Amplius hõ nõ dꝫ comedere nisi post desideriũ: vt p̃mo cañ. fen. 3. c. de regimine comestionis. Sed nãlr̃ desideriũ nõ dꝫ inesse nisi semel in die. Q ꝓbat̃. nã appetitꝰ nãlis ⁊ verꝰ nõ fit nisi epar req̃rat stõchũ ꝓpter inanitionẽ. In stõcho aũt cibus morat̃ ab eo q̃d est a. 12. horas vsq̃ ad. 22. vt ĩfra. hoc aũt est 10. hore: sed opꝫ aliquo tẽpore morari in epate antequã digerat̃ ⁊ trãsmittat̃ a mẽbris. ponat̃ g ꝙ sint quinque hore ⁊ sic erunt. 15. ⁊ ẽt aliquo tẽpore in mẽbris morat̃ post anteq̃ mẽbra epar exquirant: ⁊ si sic semp post. 15. horaꝫ ab hora sumptionis cibi fiet nãlr̃ appetitꝰ. hoc aũt transit in scõm diẽ saltẽ in equinoctialibus: aut in magnã partẽ noctis in qua nõ est comedendũ sed quiescenduꝫ. ¶ Uidet̃ post ꝙ bis sit comedendũ: q̃m sicut a Gal. addiscimus in de regi. sani. ca. 6. Itẽ bis hoĩes appetunt. Itẽ videt̃ ꝙ ꝯtinue q̃m resol'oni necessaria est ꝯtinua restauratio: ꝯtinue aũt resoluimur. ¶ Quo ad istã. q. est ꝯsiderãdum ꝙ oĩum sarracenoꝝ fuit opi. ꝙ homo vna die semel comedat ⁊ alia bis. Et sic. A. hic exponat̃ ex regimine ꝯueniẽte pluribus stomachis est vt sint ꝯtenti vice vna scꝫ vna die supple ⁊ alia bis: ⁊ hoc ideꝫ supra fen. 3. de re. cibi. ⁊ vicibus satiatiuis comestiuis melius est vt homo vna die semel ⁊ altera mane ⁊ vespere comedat. Et Almãsor. 4. trac. cap. 4. in de regimine cibi. tẽperatius est vt ĩter duos dies ter reficiant̃. Iteꝫ Halya. tracta. p̃mo. Et cã est vt in die qua semel comedit alleuiet̃ stomachꝰ ⁊ corpꝰ super cibo assumpto bis in die p̃cedẽte. Tamẽ forte credo ꝙ sit respõdẽdũ ẜm auctoꝝ istoꝝ ⁊ alioꝝ vniuersales cañ. ꝙ cibaria aut semel aut bis aut ter aut amplius opꝫ ꝙ assumat̃ ex cõsuetudine etate habitudine regione ⁊ extrinsecus accidentibus: queãdmodũ in cibatione egrotantium. hoc assumit̃ ex Hippo. p̃ᵃ pti. afor. afor. 17. Ex ꝯsuetudine quidẽ: q̃ qui semel cõsuetus est comedere semel comedat: ⁊ qui bis bis. ⁊ etiã p̃ regimi. acu. tex. cõmẽ. 20. ⁊ A. p̃° cañ. fen. 3. adiũgit p̃allegato sermoni. in hoc vehemẽter vsus est seruandus. Etas aũt pueritie bis ter aut amplius cibationẽ requirit: ⁊ ideo ꝯueniẽtius est stomachis eoꝝ in die pluries cibare. Similr̃ etiã hoc cõuenit vltimo decrepitis. p̃mi aũt senes ⁊ eis ꝓpinq possunt vna cibatione stare. Artes etiã quedã pluribus vicibus cibuꝫ offerri indicãt. Similr̃ habitudines regiones ⁊ tẽpus: sed absolute loquẽdo ⁊ assumẽdo existẽte corpore carnoso ⁊ pingui habẽte rerũ copiã ⁊ vitã gerẽte liberã conuenientius est in die vna vice comedere: ⁊ hoc q̃ vna vice põt sumere q̃d cibi cõuenit ⁊ bene digerẽ: ⁊ si vellet amplius comedere erit ꝯuenientius vna die semel ⁊ alia die bis. Unde Alman. ibidẽ. bis in die refici corpora habẽtibus grossa ⁊ pinguia nocet. Si aũt homo sit macer ⁊ rarus aut deditus secularibꝰ negocijs artibus ⁊ occupationibus melius est bis in die comedere quãtitateꝫ quã possit digerere: ⁊ hoc hodie gens obseruat: q̃ nullus est qui multis occupationibus ⁊ resolutionibus nõ tradat̃. Auicẽ. tñ ⁊ Almã. verba illa absolute ꝓtulerũt in regimine corporis ociosi ⁊ delicati vt eoꝝ forsan reges ⁊ ipsemet fuerũt: vnde ipsimet ꝯsuetudinẽ ⁊ alias cõditiones fore considerandas voluerunt. ¶ Ad obiectum primũ dicendum ꝙ Auicen. loquit̃ de regimine corporis delitiose viuentis vtẽtis bono ⁊ laudabili ⁊ multo cibo: cui melius est vna die semel ⁊ alia bis comedere more sarracenorũ. Uel aliter ꝙ debent esse contenti cibo vice vna. s. cõtinua nõ intercisa. ¶ Ad scõꝫ dicenduꝫ ꝙ tempus illud more cibi in stomacho est tempus maius ⁊ latum. Nam in quibusdã cibus nõ morat̃. 5. horis vt sensus ostendit: similiter etiã aliquis cibus cito transit: ⁊ ideo homini in quo cibꝰ tãto tẽpore morat̃ cõueniẽtius esset semel in die comedere. ¶ Ad ꝯtraria pꝫ quid dõm. nã. G. ẜm suã cõplexioneꝫ forsan ⁊ vt sue occupationes requirebant bis vtebatur cibo in die. ¶ Ad aliud etiaꝫ dõm ꝙ homo assuetus bis cibari hoc appetit: ⁊ hic in cõseruatione sanitatis sui stomachi ⁊ corporis bis in die comedẽ debet. qui aũt semel appetit semel assuetus cibari semel cibabit̃. ¶ Ad aliud dicẽdũ ꝙ reliqua aĩalia ꝓpter gulositatẽ semp comedunt. nec quicquid comedunt in alimentũ cõuertunt: ĩmo q̃ñq̃ vt est in multis indigestũ egredit̃. cogunt̃ aũt semp comedere q̃ fortuitu ⁊ inuestigatione escas inueniunt nõ habẽtes p̃parationes: ⁊ ideo sicut inueniunt comedunt: sicut etiã quidã hoĩes faciũt.

¶ Tractatus secundus huius fen.

¶ De regimine doloris stomachi ⁊ d͠bilitate ei⁹ ⁊ dispositione appetitus eius. Cap. p͠m.

Dolor stomachi accidit aut propter malitiã cõplexionis absqꝫ mã. Aut ꝑꝑ malitiã cõplexionis cum mã ⁊ ꝓprie acuta mordicatiua. Aut ꝓpter solonẽ ꝯtinuitatis ex cã vẽtosa extẽsiua aut mordicatiua adustiua aut aggregatiua ambarũ rerũ simul sicut est in apostematib⁹ calidis. Et quãdoqꝫ fit ex vlceribus corrosiuis.

¶ Nõ al'r diuidat deiceps hec fen nisi sicut diuidit eã Aui. Postqꝫ ẽ superius in gñali magis determinauit de dispõnibus stõchi: est hic intẽtio ei⁹ determinare spãl'r de alijs stõchi dispõnib⁹ preter nãm. Primo ẽ determinat de egritudinib⁹ large hic sumẽdo egritudines que fiunt in virtute sensitiua ipsius vt est dolor: ⁊ in eius essentia magis vt est eius debilitas ⁊ in virtute appetitiua eius. Scõo determinat de accidẽtibus que fiunt in virtute digestiua ⁊ etiã retẽtiua. ibi in p̃ncipio tertij tractat⁹ (Nocumẽta digõnis.) Tertio determinat de egritudinib⁹ cõmunib⁹ ei⁹ vt est apostema ⁊ solo ꝯtinuitatis. ibi in p̃ncipio quarti tractat⁹ (Stomacho accidũt ⁊c.) Quarto de accidẽtib⁹ que fiunt in stõcho quãtũ ad id ꝙ in eo retinet: aut ꝙ ab eo egredit sicut est vomit⁹ ⁊ inflatio ⁊c. ibi in p̃ncipio quinti tractat⁹ (Quãdoqꝫ fit ꝓpter cibũ.) ꝟ Prima in tres. Primo determinat de doloribus stõchi. Scõo de debilitate eius. ibi (Debilitas stomachi.) Tertio de dispositionib⁹ appetitus eius. ibi (Qñqꝫ cã eius est caliditas.) ꝟ Prima in tres. Primo determinat de causis doloris stomachi ⁊ modis ei⁹. Scõo de signis. ibi (Signa cõplexionũ.) Tertio de cura. ibi (Cura qdẽ.) ꝟ Pria in tres. Primo inuestigat in gñe cãs doloris stomachi. Scõo in speciali inuestigat diuersos modos ⁊ etiã cãs. ibi (Et ex hoib⁹.) Tertio ponit quedã signa ꝓnostica in doloribus stõchi. ibi (Et in libro qdẽ mortis.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ dolor stõchi accidit: aut ꝓpter malam cõplexionẽ sine mã: aut ꝓpter malã cõplexionẽ cũ mã ⁊ proprie mordicatiua adustiua: aut accidit ꝓpter solonez ꝯtinuitatis que fit ex vẽtositate que ꝓprie vocat fumositas supple aut a mã adustiua mordicatiua: aut supple fit dolor stõchi a mã aggregatiua ambarũ rerũ. s. extẽsionis ⁊ mordicationis sicut est in a͞patib⁹ calidis in quib⁹ mã replendo extendit ⁊ acuitate mordicat. ¶ Et qñqꝫ fit ⁊ pꝫ. Cõsiderandũ hic ꝯ eos q ponũt nõ posse eẽ cõplexionem malã diuersam que nõ dependeat a cã intrinseca. Dolor aũt fit a mala cõplexione diuersa ⁊ nõ ab equali vt oẽs sentiũt: sꝫ mala cõplexio faciẽs dolorẽ põt esse depẽdens nõ a mã vt hic. A. Cogunt aũt ponere illud: qꝛ volũt malã cõplexionẽ diuersam esse in oibus partib⁹ formalibus. ⁊ qꝛ pars que sentit vnde fit dolor est pars formalis ⁊ illa nõ dꝫ habere caliditatẽ real'r cũ sensitiuũ recipiat spẽs sine mã: iõ dicũt ꝙ ꝑcipiũt dolorẽ ꝑꝑ cãm agentẽ ⁊ imprimẽtẽ nõ ꝑꝑ caliditatẽ receptã: ⁊ iõ remota agente cã cessat diuersa mala cõplexio. Quid aũt de hoc nõ ad pñs. ¶ Sed tu dices: q̃re dixit absqꝫ mã ⁊ ꝓprie acuta: nonne sufficeret dicẽ absqꝫ mã. ꝟ Dõm ꝙ mala cõplexio faciẽs dolorẽ qñqꝫ est cũ mã mordicatiua: ⁊ tũc maxime facit dolorẽ vt mã mordicat: nõ forsan ꝓprie vt ibi est mala cõplexio. aliqñ tñ ẽ mala cõplexio cũ mã aliq̃ leui nõ excedẽte nec mordicãte: ⁊ tũc dolor ille maxie fit a mala cõpl'one: ⁊ mala cõplexio est nõ vt mãlis: qꝛ mã illa nõ facit dolorẽ vt mordicãs: sꝫ vt est ibi mala cõpl'o. dolor ẽ fit a mala cõpl'one sine mã: ⁊ ꝓprie sine mã mordicatiua: qꝛ lꝫ possit esse mã: tñ nõ fit dolor vt ibi est mã: sed magis vbi est mala cõplexio.

¶ Et ex hominibus quidez sunt aliqui quibus accidit dolor stomachi cum comedunt ⁊ sedatur post digestionem. Et eorũ plurimi sunt melancholici ⁊ patientes melancholiam myrachiam.

¶ Descẽdit Aui. sub magna ꝯfusione ad diuersos modos dolorum stõchi quoꝝ cã est itrinseca. Scõo ostẽdit modos doloꝝ quoꝝ cã est extriseca mag̃. ibi (Et qñqꝫ ꝓuenit.) Tertio ostẽdit ꝙ ad dolorẽ stomachi qñqꝫ alie sequunt egritudines. ibi (Et qñqꝫ descẽdit.) ꝟ Prima in tres. Nã dolores stõchi qdã sunt q accidũt ex comestione vel in hora digõnis ⁊ sedant hora vacuitatꝭ. Quidã aũt sũt q accidũt añ comestionẽ ⁊ sedant in hora comestionis. Quidã aũt q idifferẽter se hñt. Prĩo ẽ ostẽdit p̃mos modos doloris ⁊ cãs ⁊ diuersitates que in eis ꝯtingũt. Scõo ostẽdit secũdos modos doloris stõchi. ibi (Et est ex hoib⁹.) Tertio tertios. ibi (Et ex hoib⁹.)

ꝟ Pria in tres. Nã p̃mo ponit vnã diuisionẽ doloꝝ q fiunt in comestione vel post. Scõo ponit quasdã diuersitates que in illis dolorib⁹ ꝯtingũt. ibi (Ex qb⁹ sunt qdã.) Tertio assignat cãs illoꝝ doloꝝ. ibi (Et cã qdẽ.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ qdã sũt mel'ici ꝑꝑ mel'iaꝫ q̃ trãsmittit a splene ad stõchũ quos Auic. vocat mel'icos: qdã sunt mel'ici ꝑꝑ mel'iã aggregatã in myrach: ⁊ ista vocat mel'ia myrachia: lꝫ multa diuersitas sit in cã illi⁹ passionis: vt. 3. de iterioribus ca. 7. isti ẽ q hñt has passiones nõ dolẽt añ cibũ: qꝛ mã iacet qeta nõ mota: cũ ẽ comedũt: vt ponet Aui. cõmouet ⁊ ledit. Res eñi nociue dũ mouent maius iducũt nocumẽtũ. Est ẽt alia cã q̃re isti in comestione dolẽt. Nam cal'm stõchoꝝ eoꝝ est debile declinãs ad friditatẽ: ⁊ iõ assumpto cibo agit in illũ ex quo eleuat ventositatẽ aut ex debili actiõe ꝯuertit illũ i acetositatẽ: ⁊ iõ stãte cibo dolẽt: cũ aũt descẽderit cessat dolor cũ cesset vẽtositas illa ⁊ acetositas. ⁊ iõ ẽt Gal'. 3° de iterioꝝ. 7. c. dicebat ꝙ dolor illoꝝ qescit duꝫ cib⁹ est digest⁹. ⁊ iõ Aui. sup̃ fen. 1. cap̃. de mel'ia. ponit hec signa iter signa mel'ie myrachie ⁊ stõchalis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ dolor q fit in ꝓcessu comestionis posset fieri ex chol'a rubea que est cã corruptionis cibi nõ statim cũ sumit sed post: siue mel'ia q̃ est cã corruptionis cibi ad acetosuꝫ: ⁊ iõ post facit dolorẽ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ nõ est icõueniẽs ꝙ cib⁹ ita acetoset in stõcho ꝙ faciat tm̃ dolorẽ tẽdẽs in terrã faciat ebulitionẽ: qꝛ ad rẽ vere acetosaꝫ cib⁹ i stõcho acetosari põt. Sil'r illa acetositas qñqꝫ est cã icidẽs humiditates stomachi ⁊ p̃parãs stõchũ ad appetitũ ⁊ facit aceti opõnes: vt ẽt declarabit fen. 16. nõ ẽ est icõueniẽs ꝙ sup terrã ebulliat.

¶ Et sunt ex hominibus quibus accidit dolor in fine spatij comprehensionis cibi in stomacho ⁊ apud horam decimã ⁊ que sequuntur eã.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ Auic. ponit ꝙ cã hui⁹ est cholere effusio semꝑ ad stõchũ ab epate. Cholera aũt que ꝯtinue effundit est chol'a nãlis: ⁊ sic itelligat. cadit ẽ hec chol'a in p̃n° sui euẽtus ad stõchũ in fundo stõchi ibi qescẽs: ⁊ ꝑꝑ stõchũ ibi eẽ pauce sensibilitatꝭ nõ facit dolorẽ: cũ ẽ cib⁹ est assumpt⁹ ⁊ stõch⁹ est strict⁹ sup eo fit dolor. ⁊ hic est finis spatij cõprehẽsionis. fit ẽt hora decima dolor: qꝛ tunc icipit stõch⁹ moueri ⁊ agitari: vñ cholerã illã percipit: ⁊ iõ dolor fit. Ex quo appet ꝙ hoc ꝙ Aui. dicit. ⁊ apud decimã horã. hꝫ duplicẽ itellectũ. Unũ ꝙ dolor ille a mã cholerica aduen:at qñ iam sumpto cibo sup eo ꝯcludit ꝑꝑ cãm dictã: ⁊ cũ ꝯclusus est stõch⁹ põt cessare dolor: qꝛ iaꝫ stõch⁹ stati qescit: ⁊ iaꝫ cholera illa mista ẽ cibo: ⁊ iõ ex qete stõchi aliqual'r dolor põt cessare: deĩde fit post apud horã. 10. qꝛ tunc iterũ stõch⁹ mouet vt expellat in quo motu actu fit dolor. Aliũ itellectũ hẽ põt ꝙ dolor fit in stõcho sumpto cibo: ⁊ ẽt ꝯtinuat vsqꝫ ad. 10. horã: ⁊ tũc ẽt fit dolor: ⁊ fit etiã dolor apõ horã que seq̃t eã: qꝛ potuit illa chol'a fore retẽta ꝙ remãsit i stõcho in ꝑte supiori subleuata a cibo: ⁊ iõ dato ꝙ cibus egrediat illa remanẽre faciet dolorẽ in hora que est post. 10. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ hec. 10. hora ponit ꝓ vltima ⁊ maiori hora qua fit descensio cibi a stomacho: qꝛ aliquis põt fieri in q̃nta vel quarta ẽm diuersitatem temporꝫ more cibi in stomacho.

¶ Sed dubitat: qꝛ iste modus doloris nõ videt differre a p̃°: qꝛ qñ mã mel'ica myrachia aut stõtica dꝫ facẽ dolorez faciet illũ in hora app̃hẽsionis cibi a stõcho ⁊ apud horã. 10. ⁊ sil'r post ꝑꝑ easdez cãs quas tu dixisti. ꝟ Dõm ꝙ existẽte mã mel'ica in stõcho vndecũqꝫ veniat: illa statiꝫ cũ hõ comedit põt iducere dolorẽ: qꝛ statim assumpta aliq̃ ꝑte cibi stõch⁹ agit in illã: vñ eleuat aliq̃ grossa vẽtositas que põt facẽ dolorẽ: ⁊ illa ꝑꝑ sui grossitiẽ non est apta eructuatu expelli: sꝫ qñ cholera est in fundo stõchi qeta ipsa nõ facit dolorẽ: qꝛ cib⁹ assumpt⁹ ꝯuertat in vẽtũ: sꝫ qꝛ ip̃a ascẽdit cũ cibo: cũ ẽ in p̃n° cib⁹ nõ sit tant⁹ ꝙ eã ascẽdere faciat nõ faciet dolorẽ: sed ascẽdit ⁊ euãbit eructuatione. Simil'r dolor fact⁹ ex effusione cholere põt fieri post. 10. horã: qꝛ de cholera põt remanere ibibita in ore stõchi: sed mel'ia nõ est apta imbibi.

Dub.m p.m

¶ De quibus sunt quidam quoꝝ dolor non sedat donec euomant quoddaꝫ ꝙ est sicut acetũ ex quo ebullit terra: deinde sedatur dolor eorum. Et ex eis sunt quorum dolor sedatur cum descensione cibi non cuꝫ vomitu. Et de duabus sectis sunt qui remanent ẽm tolerantiam suam longo tempore.

¶ Subdiuidit. Et p̊ põit vnã subdiuisionẽ. Scõo aliã. ibi (Et d̃ duabus sectis.) ¶ Dicit p̊ d̃ qb⁹. s. dictis qb⁹ accidit dolor stõchi in hora comestionis aut in hora spatij cõprehẽsionis cibi a stõcho apõ 10. horã ⁊c. sunt qdã q̊rũ dolor sedat vomitu rei acetose sup. ⁊ qdã quoꝝ dolor sedat vomitu cholere rubee ⁊ sunt illi qb⁹ accidit dolor in fine spatij ⁊ apud horã. 10. ⁊ qdã ex oib⁹ istis sũt quoꝝ dolor

nō ſedaꝛ vomitu ſꝫ deſcenſione cibi: qꝛ aliqñ nec cholera nec melācholia acetoſa vomitu expelliꝛ ſed deſcēdit ſimul cū cibo. Et de duab' ſectis. ſ. ꝑdictis: qbus accidit dolor in fine ſpatij ⁊c. qdā ſūt qui remanēt ſm tolerātiā ſuā. ſ. doloris lōgo tēpore: ſupple ⁊ qdā paruo: ⁊ hoc ſm magnitudinē cauſe imprimētis.

Et cauſa quidē primi eſt effuſio melācholie ex ſplene ad ſtomachum.

Hic aſſignat cām illoꝝ doloꝝ. Et ꝑ aſſignat cāꝫ ꝑmi. Scdo ſcdi. ibi (Et cā.) Tertio rñdet dubitationi. ibi (Qm̄ ambe.) Dicit ꝑ° ꝙ cā ꝑmi doloris qui accidit cum homo comedit ⁊ ſedaꝛ poſt comeſtionem eſt effuſio melancholie que fluit ex ſplene ad ſtomachum: ſupple aut exiſtens in ſtomacho.

Et cauſa ſecundi eſt effuſio cholere ad ipm ex epate ſemper que ambe nō ledunt in principio rei.

Et cā ſcdi. i. doloris facti in hora cōprehēſionis cibi: ⁊ apud horā x. eſt effuſio ⁊c. Semp. Et ꝯſidera ꝙ dicit ſemp ex quo ſumiꝛ ꝙ illa ex cholera rubea nālis ſupfluēs ſolū in ꝗto: ⁊ ideo nō facit dolorē cū venit ad ſtōchū: ſed cum admiſceꝛ cibo: qꝛ ſi eſſet cholera acuta mordicatiua ex nō nāli qualitate: tūc ēt ante comeſtionē faceret dolorē. Cōſiderandū ēt ꝙ h̄ qđ dicit. ⁊ cā ſcdi pōt referri ad aliud. Unde ſciēdū ꝙ ſupra Aui. tetigit in gn̄e vnū modū doloris ſtōchi ſicut cū dolor qui fit in tꝑe quo cib' eſt aſſumpt': ⁊ iſte in gn̄e eſt duplex. Quidā fit in tꝑe comeſtionis ⁊ ſedaꝛ poſt comeſtionē ⁊ fit ex melīa expulſa a ſplene ad ſtōchū: vl' ex melīa exiſtēte in ſtōcho que cōmoueꝛ in aſſumptione cibi: vt ſupra patuit. Et qdā ēt eſt dolor q nō fit cū hō comedit: ſed cū iam ſtōch' cōprehēdit cibū: ⁊ ꝑ. i. apud horā. 10. qꝛ hec hora eſt finis ſpatij cōprehenſionis: qꝛ finis comprehēſionis eſt digō. digō aūt facta ad plus eſt circa. 10. horā. Et cā illius eſt ꝯuerſio cibi in acetoſitatē ꝑꝑ malaꝫ cōplexionē frigidā ſtōchi que eſt ex melīa ibi exiſtēte trāſmiſſa a ſplene. Et cā quare ille dolor fit circa. 10. horā ē: qꝛ hic dolor fit ex ꝯuerſione cibi in acetoſitatē: qꝛ ſi fieret ex melīa acetoſa cum ipa ſit multe acuitatis fieret ēt ante comeſtionē: vel poſſet fieri ſicut ēt ſumiꝛ ex Aui. poſt: ſed ſicut cib' ad digōnē bonaꝫ reqrit tꝑs: ſic ēt vt ꝯuertaꝛ in acetoſitatē reqrit tꝑs: fiet ḡ dolor ex ꝯuerſione cibi in acetoſitatē in fine ſpatij comprehēſionis. i. in fine digōnis: lꝫ male ⁊ apud. 10. horā. ⁊ hec eſt lōgior hora: qꝛ etiaꝫ ante fieri pōt ⁊ que ſunt poſt: qꝛ aliqñ remanet de mā illa acetoſa ⁊ faciet dolorē recedēte cibo. Reſumaꝛ ḡ ſic textus. Ex hoīb' ſunt aliq qb' accidit dolor in ſtōcho cū comedūt. i. hora comeſtionis: ⁊ cū cibus eſt in ſtōcho ⁊ ſedaꝛ poſt digōnē ⁊ eoꝝ plurimi ſunt ⁊c. qꝛ in illis melācholia fundiꝛ ad ſtōchū que tꝑe vacuitatis nō ledit cū nō ſit mota: ſed ſumpto cibo moueꝛ ⁊ aſcēdit ⁊ facit dolorē. Silr etiā ſit cā gn̄onis vētoſitatis ex cibo: vñ īfra. 5. trac. multitudo melīe poniꝛ cā vētoſitatis cibi in ſtōcho ſup. ⁊ de iſtis ſunt habētes effuſionē cholere ad fundū ſtōchi que cholera ēt iacet quieta ⁊ nō aſcēdit. Et ſunt ex hoīb' qb' accidit dolor ⁊ iſti ſunt ēt qbus accidit dolor ex ꝯuerſione melīe in acetoſitatē que nō cōuertiꝛ ſtatim ſumpto cibo: ſed poſt in cōplemēto digōnis: lꝫ ſit mala: qꝛ tūc facta eſt acetoſitas: ⁊ iſte eſt dolor de quo Raſis in diuiſionib'. c. 59. ⁊ ſit dolor poſt comeſtionē ⁊ neqꝫ ſedaꝛ niſi vomitu. ſ. vtplurimū. De qb'. ſ. ſtatim dictis qb' accidit dolor poſt cibuꝫ ſunt qdā quoꝝ dolor nō ſedaꝛ niſi euomāt qđdā qđ eſt ſicut acetoſum: ⁊ iſti ſunt illi qbus accidit dolor in fine cōprehēſionis. vñ ex vomitu cibi qñ ꝯgelationem in dentib' ꝑcipiūt: vt ſupra Aui. cap̄. de melīa. Et ex eis ſunt quoꝝ dolor ſedaꝛ cū deſcenſione cibi nō cū vomitu: ⁊ iſti pñt eſſe qui habēt dolorē ſtōchi ſumpto cibo ꝓpter melīaꝫ que eſt cā doloris: lꝫ cib' nō ꝯuertaꝛ in acetoſitatē: ſed gn̄at vētoſitatē. Uel alr dicēdo ſupple vt ſi ſedaꝛ vomitu eſt vomit' cholericus: ⁊ iſti ſunt qui dolorē habēt in hora comeſtionis ꝓpter cholerā que fluit ab epate ad ſtōchū: quoꝝ dolor nō ſedaꝛ cū vomitu: ſed cholera pungens incitat vt expellaꝛ per inferius: ⁊ maxime cū ad inferius ſtomachi cholera ꝑmo deſcēdit: illa ḡ que aſcēdit facit dolorē: ⁊ illa que eſt in fundo ſtimulat ad exitū per īferius: qꝛ ſi in hac diſpōne ſiat vomit' erit vomit' cholericus ſicut ponet in ſignis Aui. ⁊ nō acetoſus. Et de duab' ſectis. pꝫ. Cauſa qdē ꝑmi. ſ. doloris facti hora comeſtionis aut hora finis cōprehēſionis cibi ⁊ finis digōnis q nō ſedaꝛ niſi vomitu acetoſo eſt effuſio melancholie a ſplene: ⁊ iō facit dolorē: aut ſtatim ꝓpter eleuationē vētoſitatis a cibo. i. aſcēſionē illius melācholie: aut etiā apud finē digōnis ꝓpter ꝯuerſionem cibi in acetoſitatē ex frigiditate melācholie. Et cā ſcdi. i. doloris qui fit in hora comeſtionis ⁊ nō ſedaꝛ vomitu: ſed ⁊ ſi ſedaꝛ vomitu eſt vomit' choleric' ⁊ eſt effuſio cholere ab epate ſemꝑ. Ex quo pꝫ ꝙ illa cholera eſt nālis cum ſemper effundaꝛ: ⁊ ideo nō facit punctionē in fundo ſtomachi: ſed cū aſcendit.

Quoniā ambe cadūt i ꝓfundū. Cūqꝫ cib' ꝯmiſceat eas cōmouenꝛ cū cibo ⁊ aſcēdunt ad os ſtomachi.

Remouet dubiuꝫ. Diceret aliqs quare iſti humores. ſ. cholera ⁊ melancholia nō faciunt dolorem dato ꝙ nō ſumatur cibus. Dicit qꝛ deſcendunt ⁊ cadunt in fundum: ⁊ ideo nō faciunt dolorem niſi cum cibus ſubleuat eas ⁊ patet.

Dubm 2m

Sed dubitaꝛ: qꝛ omnes ponunt melācholiā venientē ad ſtomachū venire ad os ſtomachi ⁊ nō ad fundū. Dōm vno modo ꝙ loquiꝛ de melācholia myrachia ⁊ nō de ea que prouenit ex ſplene. Uel dōm ꝙ illa melācholia que venit a ſplene quādo venit ad os qꝛ eſt quaſi naturalis ⁊ fluit paulatine non ledit ſed cadens ad fundū ſtomachi poſtea aggregaꝛ ⁊ acquirit quādā īnaturalitatē. Adueniēte ergo cibo tota ſubleuaꝛ ⁊ inducit dolorē ꝓpter multitudinē ⁊ extraneationē: ⁊ ideo ſi a ſplene flueret ad os ſtomachi melācholia aliqua ꝑter nām multā nō interdū incōueniret ꝙ tēpore quo flueret ⁊ exiſtente ſtomacho vacuo faceret dolorem. Et iſtud pōt ſumi ſupra in cap̄. de diſpoſitionibus ſignificationū ſtomachi vbi vult ꝙ accidētia veniunt aliquādo ex melācholie fluxu ad ſtomachū tēpore vacuitatis.

Et ē ex hoib' ſtōcho cui' ꝓuenit dolor aut aduſtio vehemens ⁊ cuꝫ comedit ſedaꝛ: ⁊ eius qdē cā eſt effuſio materierū mordicatiuarū ad ſtōchum qñ vacuus eſt a cibo: aut acetoſaruꝫ melācholicarū ⁊ ſunt raro: aut acutarum cholericaruꝫ que ſunt ſepe.

Ponit modū doloris qui fit in ſtomacho ieiuno ⁊ patet.

Dubm 3m

Sed tu. d. ille materie mordicatiue etiā ſumpto cibo deberēt facere dolorē qꝛ aſcendūt: vnde ſupra qñ docebat ſignificare ex vomitu in. 11. ſigno: ⁊ qñ mā eſt plurime mordicatiōis circa os ſtōchi aut eſt pauca: cōfortaꝛ. ſ. mordicatione qñ iā cū cibo miſceꝛ ⁊ aſcēdit. Dōm ꝙ mā mordicatiua que tꝑe vacuitatis inducit mordicationeꝫ intelligiꝛ ſui acuitate mordere ⁊ eē paucā: ⁊ ꝙ iam de ſe aſcendit ad os ſtōchi nō egens ſubleuāte: ⁊ ideo adueniēte cibo ⁊ maxime humido reprimit eius acuitatē: ⁊ ipſa imbibiꝛ in cibū illū vñ ceſſat mordicatio. Et ideo ſupra dixit Aui. in ca. de cura malitie cōplexiōis ſtōchi cū mā. ⁊ qñ eſt hic humor paucus mordicatiuus ⁊c. eſt tūc admiſtratio ſauich ordei aqua granatoꝝ auferēs ipſum ⁊c. Dicatur ergo ꝙ mā que vacuū ſtōchū mordicat: aut eſt multa ⁊ iſta mordicatio cibo non remouetur. Aut pauca ⁊ illa ſi ſit in ore ſtomachi aſſumpto cibo. ſ. groſſo ⁊ frido ceſſat. Si aūt ſit in fundo ſtomachi poteſt confortari in mordicatione per cibum aſſumptum ſicut ſi imbiberetur a cibo poſſet ceſſare.

Et ex hominibus eſt cui accidit ꝓpter multitudineꝫ comeſtionis ⁊ iterationis eius nō ſꝫ veritatē famis ⁊ ꝑꝑ repletionem corporis eius ex ſatietate nauſeatiua aduſtio in ſtōcho ipſius intolerabilis. Et qñqꝫ ſit dolor ſtōchi ex ventoſitate. ſ. aut dolor fortis aut dolor pūgitiu'. Et ex hoib' ē cui' vehemētia ſenſus ſtomachi. Et qdē accñtia ei' qđ diximꝰ de humoribꝰ cholericis q effunduntꝛ ad ipſuꝫ ſunt cā doloris maximi accidentis ſtōcho ei' ītolerabilis. Et qñqꝫ facit accidere ſyncopiꝫ. Et quādoqꝫ ꝓuenit ex potu aque frigide dolor in ſtōcho eſtuoſus clamoſus. Et qñqꝫ moritur ſubito ꝓpter aduētū doloris ad cor. Et quādoqꝫ deſcendit dolor ⁊ facit prouenire colicam.

Determinat de qbuſdā alijs modis doloris. Et conſiderandū ꝙ hoies q comedūt multū ⁊ ſepe nō expectātes verū appetitū patiunꝛ nauſeatiuā ſatietatē ⁊ corruptiōes multas i ſtōcho: ⁊ iō icurrūt fortiſſimos dolores i ſtōcho ⁊ aduſtiuos: ⁊ qñqꝫ qñ aduriꝛ mā in eo ex caliditate accñtali vel acqſita ex putrefactione mā ⁊ pꝫ.

Et timetur quidē in illo in quo ꝓlongaꝛ dolor ſtomachi ꝙ attrahat apoſtema ſtomachi ⁊ portendit in pregnantibꝰ prefocationē matricis quāuis dolor ſtomachi multipliceꝛ in pregnantibus.

Et timeꝛ qdē ⁊c. qꝛ dolor attrahit. Cōſiderādū etiā ꝙ pregnātes aggregant multos corruptoꝝ hūores in ſtōcho ⁊ maxie vſqꝫ ad quartū mēſem: vt. H. de accidēti ⁊ morbo. 4. cap̄. 7. Et iō dolor ſtōchi ⁊ etiā alia accidētia ſtomatica multū cōcomitātur eas vt īfra fen. 21. trac. 2. c. 2. Opꝫ vt vehemēs ſit ſtudiū in ſtōchis eaꝝ.

Et in libro quidem mortis feſtine dicitur ꝙ quādo apparet cum dolore ſtomachi ſuper pedem dextrum

qͦdā simile vesice: tūc patiēs eū morit̃ in.27.dieb⁹: ꝛ ex signis illius est ꝙ ipse appetit res dulces. Et si hꝫ dolorē vētris ꝛ apparet in supcilio ei⁹ vestigiū ꝛ bothor niger similis fabe: deinde fit vlcus tunc ipse morietur: ꝛ huic quidē accidunt subeth ꝛ multitudo somni ꝑpter frigus sue egritudinis.

¶ Iste est liber de experimētis Hippo. quē librū sepe Aui. allegat. verificare aūt cām hui⁹ eēt fere itellectui humano ipole: sed sub quodā ꝯfuso aliqd dici pōt. Propter qͦ sciēdū ꝙ morboꝝ chronicoꝝ mortaliū terminus est.24. dies ſm eoꝝ nām. Itē qdā est terminus: his qdē ad salutē: his vͦo ad mortē. hic dolor cū istis signis de frida ꝛ grossa mā ponit̃: qͦ ꝑ declarat de vesica in pede. Uesica illa.s. flegmatica ostēdit mām illā eē flegmaticā. Simil'r iquantū apostema est sigñat nãe debilitatē ꝛ mãe grossitiē: ꝛ sigñat ꝙ nã tētauit ꝑmutationis crisim: nō autē crisim euonis. crisis aūt ꝑmutationis grossā ꝛ frigidā sigñat mām. Sil'r appetit⁹ ad dulcia ostēdit ꝙ mā que dolorē facit stōchi est mā acetosa frida vnde ꝛ dulcia appetit: itelligēdo dulcia multa dulcedine. Si ǧ his signis ꝯiungant̃ reliq̃ signa mortalia: qꝛ sic debet itelligi moriet̃ in dieb⁹ mortis chronicoꝝ morboꝝ vt post.14. vel.20. dies ꝛ sic in.27. poterit mori ꝛ post ꝛ ante. Scōm ēt poterit verificari qꝛ ei⁹ doloris cā est mā frida vt ipemet Aui. ponit: iō accidit eis subeth ꝛ maxīe cū aliqd de mā expellit̃ ad caput qͦ ostēdit bothor sil'is fabe ꝛ pꝫ.

Dub. 4. ¶ Sed ex ꝑdictis dubitat̃ an dolor q fit in fine spatij cōprehensionis cibi possit fieri ab alia cā ꝙ̃ a mel'ia. Dōm ꝙ sic. nā ille dolor iō fit qꝛ cib⁹ in acetū ꝯuertit̃ itelligēdo ſm aliq̄ partē. oē ǧ qͦ pōt esse cā ꝯuersionis cibi in acetositatē pōt esse huius doloris causa: sed humor etiā flegmaticus infrigidās stomachum pōt esse causa qua cibus assumptus in acetositatē ꝯuertat̃: qꝛ pōt esse causa ifrigidationis stōchi: ꝛ iō si aliqñ a cerebro fluat ad stōchū aliqͦ frigidū flegma pōt esse cā infrigidatiua stōchi: vnde cib⁹ in acetositatē ꝯuertet̃ ꝛ fiet dolor post comestionē: qꝛ in hora cōplete digōnis cibi lꝫ sit cōpleta ad malū. Et iō Rasis in diuisionib⁹ in ca.59.s. de egritudinib⁹ stōchi. In hoc dolore stōchi ꝑcipit fieri cauteriū longū in capite: ꝛ hoc nō est nisi cū ista acetositas fit ex flegmate descēdente a capite. Simil'r ēt pōt fieri iste dolor ex aliquo modo male cōplexionis calide stōchi ex qua pōt cib⁹ in acetositatē cōuerti: qꝛ ēt caliditas stōchi pōt q̄nq̄ esse cā acetositatis: vt suꝑ posuit Aui. Attamē mag̃ videt̃ sensisse Auic. hoc fieri a mel'ia: qꝛ ſm veritatē magis ꝯuertit̃ cib⁹ in acetositatē ex frigiditate melācholie ꝙ̃ flegmatis: qꝛ etiā melancholia de se ad acetositatē declinat. acetositas aūt a caliditate in stomacho raro fit ꝛc̃.

¶ De signis. Cap.2m.

Signa cōplexionū puraꝝ sunt signa ꝑdicta: ꝛ signa cōplexionū que sunt cū materijs sūt signa ꝑdicta etiā. Et mordicatio qdē cū inflāmatione est significatio mãe calide ꝑpter qualitatē acutā aut salsam. Si aūt mordicatio est non stabilis imo renouat̃: significat effusionē mãei cholerice ex epate. Et quādoq̄ facit incurrere mordicatio stomachi febrē effimerā ꝛ mordicatio stabilis. Quādoq̄ facit incurrere febrem tertianā inseparabilē ꝛ dolorem in latere dextro: ꝛ significat cōmunitatē pāniculi velātis epar. Et quādo sedat̃ febris ꝛ remanet mordicatio: tūc illud est ꝑpter effusionē materiei ex superfluitatib⁹ epatis: aut malitiā cōplexionis calide: aut humorē viscosum in stomacho: ꝛ absq̄ inflāmatione significat materiam acetosam.

¶ Primo ponit signa quedā narrata. Scōo de alijs exequitur. ibi (Et mordicatio.) Et hec diuidit̃ in quatuor. Primo ostendit signa mãeꝝ calidaꝝ que sunt cā doloris stōchi. Scōo ponit signa materierū frigidaꝝ. ibi (Et absq̄ inflāmatione.) Tertio ponit signa que significāt diuersos modos doloris supra positos. ibi (Et signū eius.) Quarto ponit signa vētositatis. ibi (Et signa ei⁹.) ¶ Prima pars pꝫ. Sed cū dicit. ꝛ quādo sedat̃ febris ꝛ remanet mordicatio scꝫ in stōcho: illud est ꝑpter effusionē mãe ꝛc̃.s. que est tāta ꝙ pōt facere mordicationē: nō tamē est tanta ꝙ posset facē febrire. Aut malitiā cōplexionis calide.s. attrahētis mām ꝛc̃. Aut humorē viscosū.s. inflāmat qui ex inflāmatione mordicat: ꝛ nō est tātus ꝙ possit facere febrē. Uel aut humorē viscosum.s. qui retinet aliquā partē cholerici humoris: ꝛ nō ꝑmittit ipm euacuari: ꝛ iō fit mordicatio ꝛ nō febris cū nō sit tātus. Et absq̄ iflāmatione supple nisi acetositas fiat a calido: vnde supra de signis significantibus illud. Est eructuatio acetosa cum signis caliditatis ꝛ inflāmationis ꝛc̃. hoc autem vt supra dicebatur raro contingit.

¶ Et signum eius quod est ex summa illius in quo est doloris euentus post horas super cibum causa melācholie est vt accidat vomitus aceti acetosi ꝛ sedat̃ eo dolor ꝛ vt splen sit lesus ꝛ digestio mala.

¶ Primo ponit signū doloris qui fit post horas aliquas post comestionē vt est dolor qui fit in fine spatij cōprehēsionis ꝛc̃. Cā melancholie supple infrigidantis stōchū vnde cibus in acetositatē conuertit̃ est vt accidat vomitus aceti. ¶ Cōsidera ꝙ Aui. dixit post horas indeterminate vt rectificaret illud qͦ supra dixit apud decimā horā: qꝛ nō est intelligendū ꝙ in oībus fiat apud.10. horā: qꝛ pōt in qbusdā fieri apud.4.ꝛ.5.ꝛ ante vel post ſm ꝙ cib⁹ tarde vl' cito in acetū ꝯuertit̃. Et ideo Auicē. hoc dixit absolute post horas indeterminate. Sed ex hoc appet ꝙ ꝑma expositio que supra dabat̃ est falsa cū dicebat̃ ꝙ esset mens Aui. ꝙ ille dolor qui fit apͦ 10. horā fieret ex fluxu cholere rubee cū ipsa nō possit esse cā ꝯuersionis cibi in acetū: ꝛ ideo scōam expōnē meā ꝯfirmo. ¶ Cōsiderādū post ꝙ Aui. explicans hūc modū doloris nō dixit vt accidat vomitus melācholie acetose. ꝛ cā est: qꝛ vt dicebat̃ iste dolor non fit ex fluxu melācholie acetose: qꝛ quacūq̄ hora flueret ad stōchū faceret dolorē: sed ille dolor fit ex cōuersione cibi in acetositatem que acetositas non pōt dici mel'ia acetosa nec ꝑprie flegma: sꝫ est sicut qͦdā acetū.s. acetosum: qꝛ duplex est acetū.s. acetosū. ꝛ istͦ fit maxime a frigiditate sicut est acetositas acreste: ꝛ hoc acetum est frigidū. Aliud est acetū acutū sicut est acetū vini qͦ fit per putrefactionē ꝛ istud acetū hꝫ aliqd caliditatis: qꝛ ǧ ꝯuersio cibi ad acetositatē in stōcho isto fiebat pꝑ friditatē mel'ie: vñ illud acetū est fridū vt q̄nq̄ ꝯgelet dētes: iō Aui. dixit aceti acetosi. vñ ēt suꝑ. qͦdā qͦ est sicut acetū ꝛ fit digō mala. i. corruptio ad acetositatē.

¶ Et signū ei⁹ qui est ex illo cā cholere est vt nō accidat vomit⁹ aceti: imo si fuerit erit cholericus: ꝛ vt nō sit digō diminuta. Et sint signa cholere manifesta et epar cal'm iflāmatū. Et signa ei⁹ qui est ex vētositate sunt eructuatio ꝛ rugit⁹ ꝛ extēsio in hypocūdrijs.

¶ Hic Auicē. ponit signū doloris qui fit in hora comestionis causa cholere. vnde exponat̃. ꝛ signū qͦ est ex illo.s. dolore qui fit in hora comestionis cā cholere vt nō accidit vomitus aceti ꝛc̃. Et ex h̃ appet ꝙ suppletio facta supra est bona cū dicebat̃. Et ex eis sunt quoꝝ dolor sedat̃ cū descensione cibi nō cū vomitu. supple ꝛ si cū vomitu sedat̃ cū vomitu cholerico. Nam isti sunt qui habēt dolorem stōchi ꝑpter cholerā que fluit ad fundū stōchi. vnde in ꝑncipio comestionis subleuat̃ ꝛ facit dolorem. istoꝝ ǧ dolor remanēs cū cibus est in stōcho nō recedit nisi cibus descendat: aut si vomatur erit vomitus cholere citrine cum cibo. Et vt nō sit digestio diminuta supple sed corrupta: qꝛ cholera cibū corrūpit vt supra allegabat̃. Alia lr̃a. Et vt sit digestio diminuta: qꝛ q̄nq̄ stimulat ad expulsionē parū post sumpto cibo: vnde cibus aliquā alterationē hꝫ: lꝫ diminutam. Reliqua patent.

¶ De cura. Cap.3m.

Cura quidē eius qui est ex malitia cōplexionis calide est in potu sumē lac acetosū vaccinū: ꝛ lac de quo extractū est butyrū acetosum ꝛ aquā frigidā: ꝛ in cibo sumere pullos ꝛ alcubugi ꝛ duragi cucumeres cucurbitā ꝛ portulacā ꝛ pisces paruos elixatos cū aceto: ꝛ ex syrupis syrupū acetosū ꝛ rob acreste: ꝛ ex medicinis trocisci de spodio: ꝛ administrare emplastra infrigidantia. Et si videris extenuationē ꝛ arefactionē administrabis tinas ꝛ potabis ipm vino subtili misto ꝛ facies eis sorbitiones calefacientes subtiles temperatas.

¶ Primo ponit curā doloris stōchi imālis. Scōo mālis. ibi (Et cū dolor.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ dꝫ curari cū lacte acetoso ꝛc̃. Alcubugi. i. perdix. Aduragi est spēs perdicis. Cum mes. i. faseolis paruis qui resistūt aliqualiter illi inflāmationi. Uel ꝛ cucumeres ꝛ est melior lr̃a. Et trocisci de spodio: quoꝝ descriptio ponit̃.5. cañ. tra.8. ¶ Et si videris extenuationem. Considerandū ꝙ aliquando lꝫ fit in stomacho mala complexio calida: quia tamen ipsa perducit ad con-

sumptionē ⁊ extenuationē: ⁊ ad quēdam modū frigiditatis ꝓpter resolōnē calidi nālis: iō opꝫ qn̄qꝫ ad succurrēdū virtuti dare aliq̄ que hn̄t leuē ⁊ subtilē caliditatē ⁊ spirituificā: ⁊ h̄ facimꝰ ad subleuādā virtutē sic sup̄ de cura tremoris calidi Auic̄. dicebat. Et iō ēt in dolore stōchi lꝫ fit a mala cōplōne calīa: cum tn̄ ipa ꝑdurerit ad extenuationē ꝯforta cū leuiter ⁊ subtiliter calidis: ⁊ cū rebꝰ ꝓhibētibꝰ extenuationē ⁊ exiccationē sicut sunt tine. s. aque tēperate.

¶ Et cū dolor fuerit ex humore cholerico calido euacuabis ⁊ administrabis syrupū acetosum cuꝫ aceto in quo fuit infusum absinthiū spatio longo.

¶ Hic ponit curā doloꝝ māliū mag̃. Et p̊ ponit curā eoꝝ vt diuersificant penes cās. Scd̄o vt diuersificant penes modos. ibi (Et cura doloris.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curā doloꝝ facti a mā cholerica. Scd̄o ponit curā doloris facti a vētositate. ibi (Et dolores qdē.) Tertio ponit curā doloris facti a melīa. ibi (Et si dolor.) ¶ Cōsidera ꝙ Aui. nō posuit curā doloris facti a mala cōplexione frida: qꝛ dedit intelligi ex suo ꝯtrario: aut qꝛ dedit itelligere ex cura male complexionis fride quā supra posuit. Dicit ḡ ꝙ habēti dolorē stōchi cholericū debemus dare euacuatiuū cholere ⁊ syrupū acetosuꝫ cū aceto in quo diu fuerit absinthiū: qꝛ ēt absinthium eūabit residuū cholere ⁊ ꝯfortabit stipticādo: ⁊ ideo dicit ꝙ diu illud absinthiū dꝫ iacere in aceto vt nō solū virtꝰ subtilis absinthij in acetū penetret: sed ⁊ virtus grossa stiptica ꝯfortatiua.

¶ Et dolores qdē stōchi fridos ⁊ vētosos si sunt leues sedat vaporatio cū milijs ⁊ vētose cū igne ⁊ ꝓprie qn̄ ponit̄ ex eis vētosa magna sup̄ locum myrach vētris mediū ita vt cōprehēdat vmbilicuꝫ ab oī latere ⁊ dimittit̄ sic hora vna absqꝫ icisione. ipsa eni dolorē ilico sedat mirabilr̄. ⁊ sumere in potu vinū purū ⁊ inūgi ex oleis calefacientibus: ⁊ hoc ēt sedat dolores paruos. Et aristologia lōga est maximi iuuamēti in sedando dolores vehemētes vētosos. Et silr̄ castoreū qn̄ bibitur cū aceto cōmisto aut vaporat̄ ex eo vēter exterius cū oleo antiquo. Et vētositatē qdē resoluūt potus vini puri ⁊ allia ⁊ exercitiū s̄m vacuitateꝫ ⁊ administratio eoꝝ que diximꝰ in caplō inflationis: si vehemens fuerit necessitas adhibere fortiores medicinaꝝ. Et si dolor est ex vētositate ꝓfocata in stōcho aut eis que sequunt̄ eū ꝯferūt ei grana lauri ⁊ cyminū assatū.

¶ Cōsidera ꝙ tūc dicent̄ stōchi dolores frigidi ventosi leues qn̄ nō ꝯiungunt̄ mā̄e a quā ꝯtinue eleuet̄ vētositas: sꝫ est pura vētositas que facit dolorē quā trahēs vētosa ⁊ calefaciēs locuꝫ sedat dolorem: vt supra patuit. Est aūt melius si cōprehēdat vmbilicū: qꝛ facilius per venas illas que ad vmbilicū terminant̄ educit̄ ventositas sicut videmꝰ illas in hydropicis multū ꝯuenire qn̄qꝫ. Et aristologia. Castoreū bibitū cū aceto misto. s. vino vel aq̄. ponit̄ aūt cum castoreo acetuꝫ: qꝛ est nimie caliditatꝭ: ⁊ iō reꝑmit. pꝫ. Et si dolor ē ex vētositate ꝓfocata. i. iclusa itus. s. i porositates stōchi ⁊ adiacētiū ꝑtiū dant̄ ḡna lauri ⁊c̄. qꝛ illa sūt fortꝭ resolōnis ⁊ exiccatiōis.

¶ Et si ē dolor ex melīa iflatiua: tūc opꝫ vt vaporatio fiat cā aliquātulo alumie ⁊ dragagāto ꝯtritꝭ cū aceto acetoso. Et vt vaporet̄ ēt cū ramis anheti ꝯtritꝭ. Et si fuerit dolor ex apate: tunc cura eiꝰ erit cura quā dicemꝰ i cap̄. apatū stōchi. ꝙ si dolor nō cessauerit mollificabis cū adipibꝰ ⁊ embrocis factꝭ ex āheto ⁊ silibꝰ.

¶ Ponit curā doloris facti ex mā melīca: ⁊ docet curare hūc dolorē cū rebꝰ calefactiuis ꝯiūctis penetratiuis rebꝰ sicut ēt supra docuit: ⁊ tūc icidēter addit de cura doloꝝ factoꝝ a mā apante: ⁊ postea regredit̄ dicēs. ꝙ si dolor. s. factꝰ a mā melīca nō cessauerit. s. ex ꝑdicto emplō ⁊ vaporatiōe curabis ⁊c̄. qꝛ est signum ꝙ mā est sicca que eget mollificatione ⁊ humectatione ꝑus.

¶ Et cura doloris q excitat̄ post spatiū lōgū faciēs necessariū vt euomat̄ mā acetosa est ꝯfortatio stōchi cū calefactiōe ⁊ emplīs calīs cū vino ⁊ vino puro ⁊ ꝯfectionibꝰ magnis: ⁊ cibari ex eis q̄ in patellis ꝑparant̄ ⁊ quoꝝ ꝓꝑetas est vt suffumigationē faciāt in stōcho calido sic oua assata ⁊ mel. Et cura eiꝰ cui accidit dolor vsquequo comedat est eūo cholere: aut eiꝰ extictio si est ex cholera: aut eūo melīe si est ex melīa: aut dclinare vtrūqꝫ humorē ad partē que nō sit stōchi ꝑꝑ illud qꝺ diximꝰ in caplō canonis. ⁊ vt ꝯfortet̄ os stomachi. ⁊ opꝫ post illud vt diuidant cibū ⁊ vt cibent̄ ambo cibo pauco in quātitate: multo i nutriēdo: ⁊ nō bibant aquā super ipsum nisi sorbendo: ⁊ expectēt vsqꝫ ad horā famis ⁊ cū cōplet̄ bibant tunc.

¶ Modi doloꝝ diuersificant̄: qꝛ qdā sunt q fiunt cū cibꝰ est in stomacho. qdā fiunt in vacuitate stōchi q dolores dicunt̄ mag̃ mordicatiores. Primo ḡ pōit curā ꝑmoꝝ. Scd̄o pōit modū scd̄oꝝ. ibi (Et plurimū.) Prīo ponit curā doloris q fit in fine spatij cōprehēsionis cibi. Scd̄o ponit curā eiꝰ q fit in ꝑncipio comestionis vl̄ in ꝑncipio cuꝫ cibꝰ est in stōcho. ibi (Et cura eiꝰ.) Tertio reuertit̄ ad ponēdū curā doloris q fit i fine spatij cōprehēsionis cibi a stōcho ⁊ est dolor q sedat̄ vomitu acetoso. ibi (Dolor aūt.) ¶ Primi ōbēt cibari calidis vt resistāt friditati que facit cibuꝫ ꝯuerti in acetū ⁊ cibari eis ⁊c̄. qꝛ nō sunt apta acetosari cū sint sicca ⁊ calida: ⁊ cura eiꝰ cui accidit dolor vsquequo comedat. i. in hora comestionis: qꝛ qn̄ nō accidit sibi aut est eūo cholē aut extinctio si est cholera aut melīe si est melīa. Ex q̄ appet ꝙ dolor q fit in ꝑn̊ comestiōis pōt fieri ex melīa ⁊ cholīa: ⁊ iō bn̄ supplebat̄ sup̄ cuꝫ dicebat̄. ⁊ plīm qdā sunt melīci ⁊ patiētes melīaꝫ myrachiā: sup. ⁊ sūt qdā ad quoꝝ stōchū fluit ab epate cholera q̄si nālis. ⁊ declinare ꝑꝑ id. i. ꝑꝑ id in cap̄. can̄. ꝑmi. i. de canonibꝰ curationis stōchi vbi docet diuertere fricationibus ⁊c̄. Libent̄ cibo pauco ne subleuent cholerā. Nō bibāt ⁊c̄. qꝛ paucū bibāt expectēt vsqꝫ ad horā famis ne vnꝰ cibꝰ iueniēs aliū in stōcho illā cholerā mag̃ subleuet. ⁊ cū cōplet̄. s. digō bibant vt cibꝰ egrediat̄ stōchū simul cū istis māebus.

¶ Dolor aūt q accidit post cibū ⁊ nō sedat̄ nisi vomitu est dolor malus. Et rectiꝰ qdē est vt in potu sumāt oī die aliqd mellis an̄ cibū: ⁊ vt ꝯsideres cāꝫ illiꝰ ex caplō vomitus. Et euacua illꝺ qꝺ opꝫ eūari ex ifusione aloes ⁊ silibꝰ: deide admīstra tro. stelle. Et ex eis q̄ cōferunt ad h̄ est vt sumāt olibani ⁊ masticis ⁊ nigelle ⁊ ameos ⁊ corticū phisticoꝝ viridiuꝫ ⁊ xyloaloes crudi partes equales: terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ ꝯficiant̄ cū melle emblicoꝝ: ⁊ sumat̄ ex eo an̄ cibū q̄ntitas duaꝝ. ʒ. vsqꝫ ad duos aur̄. Et ꝯferūt ei admīstratio coriādri ⁊ syrupus granatoꝝ cū mētha ⁊ reliq̄ q̄ dicunt̄ i ca. vomitꝰ. Et ex eis q̄ ꝯferūt doloribꝰ stōchi cū ꝓprietate s̄m ꝙ testificat̄ Gal. sunt cutes itrinsece stōchoꝝ gallinarū.

¶ Cōsiderādum ꝙ in hoc dolore intendit̄ ad cām: ⁊ hoc fit cū euacuationibus ⁊ lambificationibꝰ ante cibū: qꝛ calefaciūt stomachū infrigidatū: ⁊ intendit̄ post eūonē ad ꝯfortationē cuꝫ calidis ⁊ stipticantibꝰ stomachū sicut cū electuarijs factis ex melle emblicorum: qꝺ pꝫ esse multe efficacie in hoc can̄. ꝓpter id qꝺ stomachū purgādo ꝯfortat sicut ⁊ hoc fit etiā cū coriandro ⁊c̄.

¶ Et plurimuꝫ qdem mordicationis stomachi sedant res frigide sicut lac acetosum ⁊ similia.

¶ Patet ꝙ nō quicūqꝫ cibꝰ sedat mordicationē: sed maxime cū est fridus. Dixit plurimū ꝑꝑ mordicationeꝫ que fit a mā acetosa que raro fit ⁊ nō curat̄ frigidis sed calidis magis sicut dolor factus ex acetositate cibi in stomacho ⁊c̄.

¶ De debilitate stōchi. Cap̄. 4m.

Debilitas stōchi ē nomē dispōnis stōchi qn̄ nō bene digerit ⁊ ꝯturbat cū cibꝰ vehementer absqꝫ cā que sit in cibo ex causis ꝑdictis in caplō principioꝝ digōnis: ⁊ multotiēs. n. associant̄ ei defectꝰ in appetitu ⁊ paruitas. Verū illud nō est semꝑ: imo quādoqꝫ est appetitꝰ plurimꝰ ⁊ digō pauca: ⁊ nō significat illud fortitudinē stomachi.

¶ Hic Auic̄. determinat de debilitate stōchi. Et p̊ facit hoc. Scd̄o determinat de quadā dispōne stōchi que debilitati ipsius ānecti pōt vt est nauseatiua satietas: lꝫ istud caplm̄ posset alr̄ introduci vt post apparebit. Primo ḡ notificat nobis debilitatē stomachi. Scd̄o ponit curā. ibi (Et experimētatores.) Tertio ōclarat qꝺdā

qđ dixerat. ibi in fine (Et scias ꝙ.) ⁋ Prima in tres. Primo notificat debilitatē stōchi in gn̄ali. Scđo docet ipsā curare per viā experimētoꝝ illā ip̄robās. Tertio notificat debilitatē stōchi: deide ponit curā ⁊ vlterius declarat qđ dixerat. ⁋ Pria in tres. Primo notificat debilitatē stōchi ꝺm se mag̃. Scđo notificat eā q̄ꝫtuꝫ ad accidētia. ibi (Et qn̄.) Tertio q̄ꝫtuꝫ ad cās. ibi (Et cāe qdē.) ℭ Cōsiderādū p̊ ꝙ debilitas digōnis est q̄dā dispō ei⁹ que pōt fieri ab oībus egritudinib⁹ ei⁹: sicut. v̊. g. stōch⁹ pōt debilitari ab oī mala cōplexione: ab oī apate: ab oī soluta ꝯtiuitate: ita ꝙ d̄bilitas stōchi nō determinaꝭ solū ad vnā cām: sicut ēt videmus de visu ꝙ visus debilitaꝭ nō solū pp malā cōplexionē aut pp apa solū: sed pp oēꝫ egritudinē ⁊ defectū qui oculo pōt accidere. Silr̄ debilitas stōchi dicit mihi aliud q̄ꝫ nocumētū stōchi ꝯiunctū causis illis: ⁊ qn̄qꝫ remanet sine causis illis. nā videm⁹ ꝙ post admotionē cārū egritudinaliū vt male cōplexionis apatis vel alterius morbi stōch⁹ remanet debilis pp resolōnē factā in ꝓprio calido ⁊ ꝓpria suba sic̄ videm⁹ hoīem esse debilē oīno āmota febre. Silr̄ debilitas stōchi nō dicit nocumētū in sola virtute digestiua: vt qꝛ dicaꝭ ꝙ stōchi debilitas nō est aliud q̄ꝫ debilitas digestiue. nā debilitas stōchi dicit debilitatē q̄si cōicatā cōiter toti stōcho ⁊ in oī v̊tute lꝫ ꝺm magis ⁊ minus. Et iō. A. īfra de debilitate v̊tutis digestiue faciet aliđ caplm̄: ⁊ h̄ ēt manifeste īnuit ꝙ debilitas stōchi nō sit solū debilitas digestiue cū dic̄. nō digerit ⁊ ꝯturbat eū cib⁹ vehemēter: aliqs enī pōt eē debilis digestiue: ⁊ tn̄ nō ꝯturbaꝭ a cibo vehemēter.

ℭ Et qn̄ cā ei⁹ in fortitudine augeꝭ sunt illic rugitus ⁊ eructuatio alterata ⁊ nausea: ⁊ ꝓprie sup cibuꝫ ita ꝙ quotiēs sumit cibū nō pōt moueri donec ipꝫ euomat ⁊ sunt mordicatio ⁊ dolor iter ābas spatulas. Qꝛ si cā in fortitudine valde addaꝭ nō erit eructuatio: aut nō facilius erit exit⁹ stercoris: aut nō erit ei mora ⁊ lubrificabiꝭ velociter ⁊ erit patiēs deiecti pulsus velox ad syncopim. Et q̄rit cibū. Cūqꝫ approximaꝭ ei terreꝭ ex eo aut sumit rē modicā. Aut accidit ei febris ꝓ q̄libet cā ⁊ apparēt in eo accidētia melācholie myrachie.

ℭ Notificat per accidētia ⁊ dicit ꝙ qn̄ debilitas stōchi augetur in fortitudine sunt cū cibo assumpto rugitus ⁊ grauitas in stōcho: ⁊ hoc pp debilē actionē stōchi in cibū: vnde fit aggn̄atio vētositatꝭ alicuius. Et est eructuatio alterata. s. vel ad fumositatem si est ibi caliditas vel ad aliū modū. Et nausea ⁊ ꝓprie sup cibū qꝛ sumpto cibo: ⁊ quotiēs sumit cibū ⁊c̄. qꝛ grauat stōchū. Et sūt mordicatio ⁊ dolor ⁊c̄. qꝛ aliqs fumus corrupt⁹ ascēdit per mery: aut qꝛ grauitas ⁊ ꝯturbatio stōchi est cā defectionis mery qđ alligaꝭ spatulis ⁊ spōdilib⁹: aut iter ābas spatulas. s. īferius circa. 12. spōdilem: aut iter ābas. s. spōdiles vbi correspondet os stōchi: vn̄ ex dolore ꝑcipiꝭ ibi dolor. ℭ Et. A. si cā valde addaꝭ in fortitudine: qꝛ fit vltima stōchi debilitas nō erit eructuatio: qꝛ cū stōch⁹ nō agit in cibū nō pōt ex eo leuare aliquē vaporē vt eructuatio fiat. ℭ Aut nō facilius erit. Cōsiderādū ꝙ huic debilitati aut ꝯiūgiꝭ oīmoda expulsiue debilitas: ⁊ tunc nō erit facilis exit⁹ egestionis: aut ꝯiungitur debilitas retētiue ⁊ tūc fiet lubricitas: ita ponit Auicē. erit deiecti pulsus velox ad syncopim pp inutricationē ⁊ debilitatē: qꝛ cibuꝫ in suba mēbroꝝ nō trāsducit. Et q̄rit cibū. ℭ Cōsiderandū ꝙ tripli ci appetitu ab aliq̊ hoīe īfirmo cib⁹ appetiꝭ: qꝛ queriꝭ aliqn̄ pp appetitū verū qui est fames: ⁊ cū hoc appetitu appetiꝭ cib⁹ assumiꝭ ⁊ trāsglutiꝭ. aliqn̄ appetiꝭ aliq̊ appetitu imaginatiuo cui non correspōdet stōchi appetit⁹ ꝺm veritatē sicut sunt īfirmi deiecti appetit⁹ oīno: ⁊ debilitati ꝺm stōchū qui circūuoluit per vētrē varia ⁊ diuersa gn̄a ciboꝝ: ⁊ qn̄qꝫ imaginatio se figit sup vno illorū: aut qꝛ aliqn̄ delectauit aut qꝛ audiuit collaudari: vel qꝛ sciuit vel recordaꝭ aliquē nobilē eē vsum cibo illo. ⁊ stat sup̄ credulitatē q̄daꝫ ⁊ forsan stōch⁹ illū accipiet cibū: vn̄ ipsimet infirmi dicūt: portes talē cibū: qꝛ forsan comedā de eo. cū ꝫ portaꝭ qꝛ cibus ille nō fuit desiderat⁹ ex appetitu stōchi: sꝫ solū ex q̄dā imaginatione abhorrent statim illū: aut statim cū apposuerint vnū bolū in os eoꝝ: qꝛ ꝑcipiūt ꝙ stōchi appetit⁹ nō corrn̄det illi cibo. Tertio mō aliq appetūt cibū appetitu quodā rōnali mag̃: sic̄. v̊. g. sunt q̄dā hoīes qui sunt oīno deiecti appetit⁹ sꝫ sentiūt ꝓpriū defectū: ⁊ vidēt ꝙ moriunꝭ cibo nō suscepto: ⁊ iō syllogizant ex rōnabili industria ꝙ bonū est comedere: ⁊ iō cibū portari faciūt: ⁊ conanꝭ q̄ꝫtū pn̄t comedere ⁊ nō potētes dolēt ⁊ anxianꝭ. Sic ꝫ isti in ꝓposito q sūt oīno debilitari ꝺm stōchū q a cibo grauanꝭ qn̄ cibū assumūt: qn̄qꝫ appetitu sensitiuo stōchi appetūt cibū tn̄ cū apportaꝭ nolunt comedē: qꝛ recordanꝭ ꝙ cib⁹ eos ledit: ⁊ iō qn̄qꝫ icipiūt ⁊ comedūt vnū bolū: ⁊ qꝛ stati cadēte cibo in stōcho facit eis dolorē: iō statiꝫ renuūt cibū ⁊ est silr̄. Videm⁹. n. q̊sdā hn̄tes vlcera in vesica ⁊ virga q nolūt mingē qꝛ sentiūt ⁊ recordanꝭ ꝙ vrina trāsiens ꝑ virgā eos ledit aut ꝑus an̄ plorāt q̄ꝫ mingāt: sed cū nō pn̄t aliud mingūt. Aliqn̄ tn̄ est ꝙ isti qn̄ sūt multū debilitati nihil appetūt appetitu stōchi: sed aut appetitu q̊dā imaginatiuo aut rōnabili: ⁊ iō cuꝫ portaꝭ eis cib⁹ renuūt illū: qꝛ nō corrn̄det eis appetit⁹ stōchi quo fit tract⁹ ⁊ ipulsio cibi ad stōchū. Silr̄ ēt renuūt illū cibū qꝛ recordanꝭ dolorꝭ quē cib⁹ eis īfert. Aut accidunt ⁊ qꝛ sunt corꝑa valde debilia: ⁊ iō sunt apta statim alterari. Et apparēt accn̄tia melie. sunt aūt accidentia melie myrachie nausea corruptio digōnis dolor cū cib⁹ est sumpt⁹ ⁊ silia que ponunꝭ supra fen. 1. ⁊ a. S. 3. de iteriorib⁹. c. 7.

ℭ Et scias ꝙ d̄bilitas stōchi fortasse ē cā oīuꝫ egritudinū corꝑis. Et hec qdē d̄bilitas qn̄qꝫ ē in suꝑiorib⁹ stōchi: ⁊ qn̄qꝫ est in īferiorib⁹ ei⁹: ⁊ qn̄qꝫ ē i vtrisqꝫ ipsius. Cūqꝫ est in suꝑiorib⁹ stōchi est nocumētū ei⁹ qđ comediꝭ in ꝑ̄ncipio cū comediꝭ q̄ꝫdiu ē i ꝑtib⁹ suꝑiorib⁹ stōchi. Et si est in īferiorib⁹ stōchi est nocumētū cū reqescit cib⁹ ⁊ appet ei⁹ vestigiū in egestione.

ℭ Quia nō digesto cibo ⁊ corrupto ledit oīa alia mēbra cum sit stomachus sicut cella cibi. sicut. n. cibaria deficiēter cocta vel assata exterius vēter nō pōt bene digerere sic que ꝺm vētreꝫ male digerunꝭ ⁊ in scđa coctione que est in venis male coquunꝭ: ⁊ silr̄ in decoctione que ꝺm carnem est: silr̄ male digerunꝭ: ⁊ tunc necesse est fieri multitudinē suꝑfluitatū in corꝑe vt. 4. de regi. sani.

ℭ Et cā qdē debilitatis stomachi sunt egritudines venientes in eo predicte ⁊ nauseatiua satietas continua: ⁊ qn̄qꝫ facit ea plurimus vsus vomitus.

ℭ Notificat nobis cās hui⁹ dispōnis: ⁊ dicit ꝙ sunt ei⁹ cāe oēs ꝑ̄dicte egritudines. s. male cōplōnes cū mā ⁊ sine ⁊ nauseatiua satietas. Et qn̄qꝫ. dicit notāter qn̄qꝫ qꝛ plurim⁹ vsus vomit⁹ facit in stomacho ꝑ̄ncipalr̄ debilitatē ꝯtētiue: ita ꝙ nō de necessitate cōicat toti stōcho: vn̄ aliq sunt q sunt multi vomit⁹ nō tn̄ digestiuā debilē hn̄t. qn̄qꝫ ꝫ facit h̄ vt qn̄ toti corꝑi stōchi inde fit debilitas.

ℭ Et exꝑimētatores qdē in cura ꝯtēti sunt exiccatiōe ⁊ desiccatiōe ꝺm ꝙ īuimus ad illud in ca. succurrēdi cōplexioni frigide ⁊ humide que accidit stōcho.

ℭ Ponit curā. Et p̊ ponit curā antiquoꝝ illā ipugnās. Scđo regrediꝭ ad notificandū spālr̄ debilitatē stōchi. ibi (Et scias ꝙ.) Tertio iterum resumit curā. ibi (Et scias ꝙ qn̄ stōch⁹.) ⁋ Prima in tres. Prio ponit curā antiquoꝝ. Scđo illā iprobat. ibi (Sed veritas.) Tertio addit quādā cām debilitatis stōchi. ibi (Et solo ventris.) ℭ Cōsiderādū aūt p̊ ꝙ. A. descēdit ad curā nō ponens signa. Et cā est: qꝛ debilitas stōchi cōis pōt ꝓuenire ab oīb⁹ egritudinib⁹ que stōcho pn̄t accidere. ⁊ ideo signa cārū debilitatꝭ stōchi sunt signa egritudinū ꝑ̄dictaꝝ ⁊ dicēdarū īferius. verū est tn̄ ꝙ. A. in hoc ca. aliqd ponit de signis spāliū debilitatū ⁊ debilitatis attractiue ⁊c̄. ℭ Cōsiderādū post ꝙ experimētatores sicut hodie cōiter accidit curabāt oēm stōchi debilitatē cū rebus calidis ⁊ siccis. ⁊ cā poterat esse: qꝛ vtplurimū stōcho accidit debilitas cuꝫ friditate ⁊ humiditate vt supra. A. in. c. sign̄ationū dispōnum stōchi: ⁊ iō in eoꝝ experimētis ꝓcedētes cū calidis ⁊ siccis iueniebāt iuuamētuꝫ sepe sicut sepe ex friditate ⁊ humiditate stōcho d̄bilitas accidit. Et iō ēt videm⁹ hodie vulgares statim in debilitatib⁹ stōchi succurrere cū electuarijs calidis ⁊ vinis ⁊ similib⁹. Isti. n. experimētatores fallunꝭ: qꝛ qui solis exꝑimētis sine rōne vtunꝭ nō pn̄t cognoscere que raro ꝯtingūt sicut eoꝝ mēti nihil accōmodat vt. 5. de interiorib⁹ penulꝭ. ca. ⁊. A. de cura putridaꝝ in gn̄ali. ℭ Cōsiderāduꝫ ēt ꝙ exiccatio est duplx̄: q̄dā que fit a sicca q̄litate: q̄dā q̄ fit ꝑ hūidi resolōnē a calido: vt. 2. de cōplōnib⁹. c. 1. isti ꝫ antiq curabāt debilitatē cōem stōchi credētes ꝙ semꝑ esset friditas ⁊ hūiditas cū reb⁹ siccis ⁊ calidis: ⁊ h̄ est qđ. A. dicit ꝯtēti sūt. s. in curatiōe exiccatiōe. s. q̄ fit a sicca q̄litate vl̄ stiptica: ⁊ desiccatione q̄ fit a calo ꝑ hūidi resolōnē: vt dic̄ sup̄ d̄ cura male cōplōnis stōi fride ⁊ hūide.

ℭ Sed veritas est ꝙ debilitas stomachi sequitur oēm malitiaꝫ cōplexionis: quare opꝫ vt cognoscaꝭ cōplexio: deinde apponatur cum cura.

ℭ Hic ipugnat. Et p̊ rōne gn̄ali. Scđo rōnib⁹ spālib⁹. ibi (Et qn̄qꝫ ē d̄bilitas.) Prio arguit sic. si d̄bilitas stōchi pōt fieri ab oī mala cōplexiōe i cura debilitatꝭ stōchi nō debem⁹ eē ꝯtēti calidis ⁊ siccis sꝫ ēt reb⁹ q̄ stōm ꝯfortāt ⁊ repugnāt cāe: sꝫ stōchi d̄bilitas pōt fieri ab oī mala cōplōne: nō ꝫ oēꝫ stōchi d̄bilitatē cū calis ⁊ siccis curare debem⁹ sꝫ cū reb⁹ q̄ approprianꝭ cāe. ista aūt pn̄t eē aliqn̄ frida

aliqñ hũida ⁊c. Hui⁹ rõnis põit. A. miorẽ. Scõo pclonẽ. ibi (Quare opꝫ.) ¶ Aduertẽdũ p̄ ꝙ stõchi nãlitas stat cũ ꝓportione oium q̃tuor q̃litatũ. s. cũ ꝓportione relata ad iustitiã: lꝫ q̃daꝫ opõnes sue magis declinẽt ad vnã qualitatẽ q̃ꝫ ad aliã vt post ipse põet: si ḡ in gñe ad stõchi sanitatẽ reqrit ꝓportio ẽt tẽperãtia in oĩb⁹ q̃litatibus: ḡ oĩs q̃litatis intẽperies poterit eẽ cã debilitatis stõchi. cui⁹ eñi tẽperies est sanitas ei⁹ ĩtẽperies est morb⁹: vt p̄ de accidẽti ⁊ morbo. c. z. ⁊ iõ dĩ ꝙ oĩs q̃litas addita deycit actũ ꝓprie v̄tutis.

¶ Et qñqꝫ est debilitas ꝑ siccitateꝫ stõchi. si ḡ curet cura p̄dicta q̄ ɔtẽti sũt expimẽtatores erit cã mortis.

¶ Hic spãl'r empericoꝝ curã ĩfringit. Prĩo ḡ ɔ̄ eos ostẽdit qũo aliquãdo stõchi debilitas curat cum rebus humidis. Scõo qũo curat aliqñ cũ rebus frigidis. ibi (Et qñqꝫ.) Primũ pꝫ.

¶ Et quandoqꝫ est sanitas eius in potando ipm aqua frigida aut potatione lactis acetosi vaccini super niuem ⁊ administratione fructuũ frigidoꝝ.

¶ Scõa ps hꝫ tres. Prĩo oñdit qũo aliqñ stõchi debilitas curatur cũ rebus frigidis puris. Scõo qũo simul cũ calidis opꝫ dare qñqꝫ frigida. ibi (Et qñqꝫ vehementia.) Tertio occulto quesito satisfacit. ibi (Et quãdoqꝫ expellit.) Primũ pꝫ: q꞉ existente quãdoqꝫ fortissima inflãmatione damus pure frigida.

¶ Et qñqꝫ vehementia debilitatis stomachi curatur cũ calefacientib⁹ ⁊ dominat ei sitis: sed obuiat ei cuꝫ eis que sunt sicut aqua frigida ⁊ sanat ilico.

¶ Ostẽdit qũo simul curãdo cũ calidis dam⁹ qñqꝫ frida: ⁊ dicit ꝙ aliqñ stõchi friditas vltima ⁊ resolutio curat cũ medicinis calefacientib⁹ in qua curatione accidit sitis dominiũ: ⁊ tũc obuiamus illi siti dando in potu parũ. s. de aq̃ frida ⁊ statiꝫ sanant a siti: ḡ aliquãdo debemus miscere ⁊c. ¶ Sed tu. d. nõne esset melius ꝙ abstinerent a potu. ℞ Dõm ꝙ nõ: q꞉ isti supponunt esse multuꝫ debiles ⁊ resoluti: ⁊ ideo lederent ex tolerantia sitis.

¶ Et qñqꝫ expellit statim ꝓpter repletionem aque illud qd̓ est illic ex humore nociuo ⁊ egredit cũ solutione ventris ⁊ euadit eger cum eo.

¶ Diceret aliqs si stõchi debilitas vbi dat aq̃ frida esset cũ mã daret ne aq̃ frida. ℞ Rñdẽt ꝙ sic: q꞉ aliqñ ex potu aque fride: ⁊ lꝫ sit ibi mã expellit ille humor q ibi est ⁊ saluat eger: ⁊ h̄ est qd̓ dicit. Et qñqꝫ expellit statim ꝑ resolõnẽ aque. i. ꝑ resolõnẽ que accidental'r fit a stõcho: vel ꝑ resolõnẽ ab aq̃. ¶ Cõsiderandũ aũt ꝙ simile est de mã inflãmatiua cholerica inflãmante in stõcho existente ⁊ in venis. videmus aũt ꝙ qñqꝫ aqua frida data in febrib⁹ curat. Confortat eñi natura ⁊ expellit mãm cum sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu ventris ⁊ est sanitas: vt. A. 4. cañ. cap. de cura putridarũ in gñali. idẽ Gal. 9. terapẽ. 5. ca. sic etiã existẽte cholera inflãmatiua in stomacho ex potu aque frigide ⁊ repletione ex ea ɔfortabit nã ⁊ educet mãm solõne ventris vel aliter. ⁊ fiet sanitas.

¶ Et solutio ventris est ex eis que debilitant eum ⁊ fit cum ea soda.

¶ Et solõ vẽtris fit cã debilitat̃ stõchi cũ soda aut ꝑ cerebri exicatione aut ꝑ stõchi debilitatẽ: vñ fit cã euaporãdi ad caput.

¶ Et scias ꝙ fortitudo stõchi fixa ẽ cũ fortitudie oĩuꝫ virtutũ q̃tuor: q̃cũqꝫ ḡ eaꝝ d̓bilitet debilitat stõchũ. Verũ hoies iaꝫ ɔsueuerũt vt dicat illd̓ fm digestiuã.

¶ Hic regredit ad notificãdũ stõchi debilitatẽ ⁊ notificat eã spãl'r mag̃ q̃ꝫtũ ad debilitatẽ spãliũ virtutũ stõchi vt attractiue retẽtiue ⁊c. Et p̄ ostendit qũo debilitas in stõcho põt fieri ex debilitate cuiusqꝫ v̄tutis in eo. Scõo ostẽdit a qb⁹ causis vnaquecꝫ virt⁹ stomachi ɔfortat: ⁊ a qb⁹ debilitat. ibi (Et vnaquecꝫ.) Tertio ostẽdit spãles modos debilitatũ vel nocumẽtoꝝ aduenĩẽtiũ vnicuiqꝫ illarũ virtutũ. ibi (Et nocumẽtũ.) ¶ Dic̄ p̄ ꝙ fortitudo stõchi ⁊c. quecũqꝫ ḡ earũ debilitata debilitat stõchũ. s. de debilitate spãli nõ ꝓprie debilitate stõchi que est cõis q̃ꝫtũ ad oẽm ei⁹ virtutẽ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ stõchi officiũ vĩ digõ: iõ cũ in digestiua cadit debilitas: maxie dĩ stõch⁹ debilis: ⁊ tũc dĩ ꝓprie stõch⁹ debilitat⁹ vl' stõchi d̓bilitas de q̄ fit caplm: ⁊ ẽt qñ d̓fect⁹ in his v̄tutib⁹ ẽ valde addit⁹.

¶ Et vnaqueqꝫ ipsaꝝ virtutũ debilitat ꝑ oẽm malitiã cõplõnis. Verũ attractiua debilitat frigore ⁊ humiditate fm pl'm q̃propter opꝫ vt ɔseruet cũ medicis calidis ⁊ siccis nisi sit debilitas ei⁹ ꝑ cãm aliã.

¶ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ hic maxime est sermo de his virtutibus vt pro toto operant. ¶ Prĩo facit hoc. Scõo addit qd̓daꝫ. ibi (Et scias.)

Causa p̄mi est. nã lꝫ virtutes inequal'r egeant ꝓportionib⁹ calidi ⁊ frigidi humidi ⁊ sicci: tñ vnaquecꝫ illarũ qualitatũ ꝓportione ⁊ tẽperantia eget: ergo vnaquecꝫ virtus debilitat ex ĩproportione cuiusqꝫ illarũ qualitatũ: verũ attractiua debilitat frigiditate ⁊ humiditate. ⁊ cã est: q꞉ ipsa ɔfortat ⁊ stat plus eius operatio cũ calido ⁊ sicco: vt Aui. 1. cañ. ca. de virtutib⁹ ministrãtib⁹: ⁊ ideo saluatur eius operatio cũ calido ⁊ sicco nisi debilitas eis sit ꝓpter aliã cãm. s. q̃ꝫ ꝑ frigidũ ⁊ humidũ: q꞉ etiã caliditas ⁊ siccitas simul vl' diuisim intense possent esse cause debilitatis attractiue.

¶ Et retẽtiua opꝫ vt ɔfuet fm pl'm cũ siccitate cũ declinatiõe ad friditatẽ. Et expulsiua cũ humiditate cuꝫ frigiditate. Et digestiua per siccitatẽ cũ caliditate.

¶ Quia retẽtiua indiget fixione que fit per siccũ ⁊ quietẽ que fit ꝑ fridũ magis: ⁊ ideo his qualitatib⁹ ɔfortat fm plurimũ: q꞉ ab his ĩtẽsis posset noceri. Et expulsiua. pꝫ. Et digestiua sup. ɔseruat per siccitatẽ cũ caliditate. ¶ Cõsiderandũ ꝙ digestiuã iuuari siccitate põt dupl'r ĩtelligi. Uno mõ ꝙ iuuet sicco absolute intẽso: ⁊ hoc verũ nõ hꝫ cũ supra p̄mo cañ. Aui. dixerit digestiuã iuuari ab humido. Alio mõ iuuet sicco. i. humido quodaꝫ remisso: q꞉ nõ sit tm̃ humidũ ꝙ cal'm obrũdet ⁊ illud humidũ siccũ dici põt. lꝫ. n. qñqꝫ media nũcupari noibus extremoꝝ vt in cõmen. illius afor̃. 76. s. Quibus vrina grossa. qũo aũt he virtutes his q̃litatibus operent esset longũ narrare: nec spectat oĩno ad p̄sens sed ad p̄mũ cañ. ¶ Cõsiderandum etiã ꝙ q̃dã simpl'r iudicãtes sumpserunt ex illa lr̃a ꝙ friditas est per se igrediẽs opus nãe istarũ virtutum. s. retẽtiue ⁊ expulsiue: dicentes. A. nõ seruasse ꝓprie legislationẽ quã dedit p̄⁹ cañ. ca. de virtutib⁹ ministrãtib⁹. vbi voluit frigidũ opus haꝝ virtutũ nõ ingredi qbus ĩpugnandũ ꝙ lꝫ he virtutes frigido operentur illud ꝓprie nõ dicit frigidum sed diminute calidum inclusum intra latitudinem caliditatis nõ intra frigiditatis latitudinẽ. sicut autẽ lꝫ quẽdam modum humidi vocari siccuꝫ vt hic Aui. fecit: sic modus diminute caliditatis existẽtis inter latitudinẽ põt fridum vocari. huius tñ difficultatis inuestigatio nõ est ad presens.

¶ Et scias ꝙ deterior debilitas stõchi est illa q̄ ɔtigit in rarificatione texture villoꝝ ei⁹: ⁊ signat illd̓. s. h̄ qd̓ nõ inuenit illic signũ malitie cõplõnis neqꝫ ap̄a neqꝫ ɔfert reuolutio ciboꝝ illic: scias ḡ ꝙ stõch⁹ iã atterit.

¶ Et scias deterior stõchi debilitas est illa que ɔtingit ex raritate ⁊ texture: q꞉ est cum solõne cõtinui ⁊ distractione villoꝝ a ꝓprio situ insequens longas vel laboriosas stõchi egritudines: ⁊ hec debilitas significat: q꞉ nõ inuenit in stõcho signum alicuius alterius egritudinis: necꝫ ɔfert illi reuolutio ciboꝝ. s. permutando de calido ad frigidũ vel humido ad siccuꝫ vel de multo ad paucũ. Scias ergo ꝙ stomachus iam atterit ⁊ ɔsumit ex raritate texture.

¶ Et nocumentũ q̃dẽ ingredit sup virtutẽ retẽtiuã vt nõ iuoluat stõch⁹ sup cibũ oĩno aut mala inolutione ipꝫ cõprehẽdat. s. tremula: aut cũ tremore cordis aut spasmosa. Ex ea igit ẽ illd̓ qd̓ sentit eger mãifesto sensu sicut spasm⁹ ⁊ tremor cordis. Tremorẽ v̄o qñqꝫ nõ manifeste ꝑcipit: verũ significat illud cũ eo qd̓ sentit de labore stõchi ⁊ desiderio ei⁹ deponẽdi cibũ a se p̄ter ꝙ sint vocãtes ad illd̓ rugit⁹ ⁊ extensio ⁊ ĩflatio. ꝙ si supfluat horripilatio fit tremor magnus ⁊ sentit ex eo sicut sentit ex tremore reliquoꝝ mẽbroꝝ.

¶ Hic declarat modos nocumẽtoꝝ accidẽtiũ in virtute retẽtiua. Scõo d̓clarat modos nocumẽtoꝝ accidẽtiũ in attractiua. ibi (Et igredit.) Tertio aliqual'r ostẽdit modũ nocumẽti in digestiua stomachi. ibi (Et debilitas q̃dẽ.) ℞ Nõ posuit Aui. nocumẽta expulsiue: q꞉ ex opposito dedit intelligi: ⁊ q꞉ infra aliqd de hoc dicet vbi erit sermo de tarditate descensus cibi. Tangit ergo duos primos modos nocumẽti in retẽtiua stõchi. s. ablationẽ ⁊ corruptionẽ: q꞉ isti sunt maiores modi nocumẽti in stomacho penes receptionẽ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in stõcho ex mala cõprehẽsione cibi põt fieri tremor aut in solo stõcho aut ĩ stõcho cõicato cordi vnde fiat cordis tremor. Primus tremor qñ paucus est nõ sentit ⁊ tetigit eũ cũ dixit. tremula. Scõs tremor ꝑcipit: ĩmo qñqꝫ addit p̄mo vel forsan posset in toto fieri q̃dã tremor similis horripilationi ex fuga calidi ad ĩtuꝫ ꝑ sensibilitatẽ extremoꝝ: ⁊ hũc modũ tremoris tetigit cũ dixit. ⁊ tremor cordis. Lꝫ aũt p̄mus tremor qñqꝫ nõ sentiat: tñ significat ꝙ stõchus male cõprehẽdit cibuꝫ cũ quodã tremore: q꞉ sentit in stõcho q̃dã labor ⁊ desideriũ deponẽdi a se cibum p̄terq̃ꝫ

sit ibi

fit ibi aliud accidẽs cui possit ĩputari labor ⁊ voluntas depositiõis cibi: erit ꝗ illud soluꝫ ex mala cõprehensione cibi a stomacho.

¶ Et ingredit̃ super attractiuam: vt nõ attrahat oĩno. Et quidam noĩant hoc mollificationem stomachi aut attrahit cũ pena sicut fit in initio egritudinis que nominat̃ mollificatio stomachi: aut est eius attractio varia quasi sit spasmosa aut tremula.

¶ Patet.

¶ Et debilitas quideꝫ virtutis alteratiue perducit ad hydropisim carneam.

¶ Quomodo debilitas virtutꝭ digestiue stomachi perdurat ad carneã hydropisim.i.hydropicam ad fen.14.postponatur.

¶ Et scias ꝙ qñ stõchꝰ taliter debilitat̃ ꝙ cibũ mutare non põt oĩno absꝗ cã excepta debilitate stomachi est cã quã distinguũt experimẽtatores intẽdentes succurrere ei ita vt nõ ꝑcipiãt: ⁊ silr̃ iuuãt cũ regimine electo apud eos ꝭm plĩm. Et opꝫ vt empl̃a ⁊ vnguẽta ꝑdicta qñ volũt ex eis ꝯfortationẽ stõchi calefiãt vehementer: tepida nãꝗ ꝭm eos mollificãt os stõchi.

¶ Hic resumit curã debilitatꝭ stõchi. Et ꝓ oñdit qũo debilitas stomachi curat̃ cura ꝑdicta ab antiqs. Scd̃o oñdit q̃dã remedia data a Gal.ibi (Et Gal.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ qñ stõchus totalr̃ debilitat̃ ꝙ nõ põt digerere absꝗ oĩ cã q̃ appeat ꝑterꝗ stõchi debilitas: tũc cã in hoc est illa quã expimẽtatores distinguũt.s.q̃dã debilitas acq̃sita a debilitate nãlis calidi: ⁊ q̃dã in stõcho laxitas: tũc ipsi ĩtẽdunt succurrere ꝑcedẽti debilitati absꝗ hoc ꝙ ꝑcipiant ipsi q̃ sit ꝓprie cã: ⁊ iõ iuuant̃ vtplĩm cũ regimĩe electo apud eos.s.cũ calefactiuis ⁊ stipticis exiccatiuis q̃ calefaciũt ⁊ aggregãt subaꝫ stõchi. Et volũt isti ꝙ ꝑdicta emplastra ⁊ vnguẽta facta ad cõfortationẽ stõchi lassati resoluti ⁊ debilitati sint fortiter calida: q: supra tepidũ. naꝫ tepidũ mollificat os stomachi ꝭm eos ibi. ⁊ ꝭm .G.8.terap.5.c.⁊ ꝭꝫ A.4.cañ.fen.1.c.26.s.de febre effi.ꝓueniẽte ex euacuacuatione. nã cã est q: tepidum subintrat cum sui humiditate. silr̃ attrahit ⁊ nõ resoluit ĩmo dilatat: ⁊ ideo mollificat. sed plus calidum corrugat ⁊ coadunat partes: ⁊ ideo calefaciendo roborat.

¶ Et Gal. q̃dẽ vsus fuit in hoc ca. cerato ꝭm hũc modũ. ℞. cere aur̃. viij. olei de neridẽ. vnc.j. ⁊ misceat̃ cuꝫ vtrisꝗ si stõchus fuerit vehementis debilitatis ita vt nõ retineat cibũ: ⁊ aloes ⁊ masticis: amboꝝ añ. aur̃.j.⁊ ℥.aut aur̃.j.⁊ succi acreste aur̃.j.⁊ ponat̃ sup stõchum. Et.G.ẽt affirmauit ꝙ egritudines stõchi cũ q̃bus nõ est caliditas vehemẽs aut siccitas vehemẽs sanantur cũ diacydonitẽ ꝭm hũc modũ. ℞. succi cydonioꝝ lib. ij.⁊ aceti fortꝭ lib.j.⁊ mellis q̃ꝫtũ sufficit: decoquat̃ donec fiat in eẽntia mellis ⁊ puluerizet̃ sup illd̃.ʒʒ.vnc.j. ⁊ tertia aut.ij.vnc.⁊ administrent̃. Medicamen aliud proximũ illi. ℞. cydonioꝝ acetosoꝝ lib.iij.⁊ mellis lib. iij. permisceantur ambo ⁊ proijciant̃ super ea piperis ꝭij.vnc.⁊ seminis apij montani.vnc.j. Et ex eis qui conferunt stomacho debili est administratio vociferationum ⁊ omnium que mouent syphac.

¶ Hic enumerat q̃dã remedia Gal.⁊ alia ⁊ hꝫ.8.ꝑtes ꝭc.8.põit modos medicaminũ ad stõchi lassitatẽ ⁊ debilitatẽ. Et dicit ꝓ ꝙ in h̃ c.s.in debilitate stõchi.s.qñ nõ ẽ ibi cã manifesta nisi stõchi debilitas.G.fuit vsus hoc ceroto posito ab eo.7.c.7.⁊.8.tera.c.5.⁊ istud cerotũ absꝗ acresta est cõueniẽtis cal̃itatis ⁊ stipticitatis: ⁊ si addãt acresta tẽdit ad quãdã eq̃litatẽ mag̃.⁊.G.affirmauit.6.de regi.sa.in fi. Dicit post ꝙ stõcho debili ꝯfert vociferare ⁊ q̃ mouent syphac.s.motu ꝯueniẽti calefactiuo: q: hoc est sicut quoddã exercitiũ tẽperatum respectu stomachi: ⁊ iõ illũ ꝯfortat.

¶ Et ex medicis bonis stõcho debili mollificato est trifera: ⁊ medicamẽ ꝑsarũ: ⁊ eiꝰ modus est vt sumant̃ myrab. nigroꝝ assatoꝝ cũ butyro vaccino.ʒ.x.⁊ nasturtij assati ʒ.v.⁊ ameos ⁊ origani ꝑsici: amboꝝ añ.ʒ.iij.scorie ferri.ʒ.x.dos̃ eiꝰ sit.ʒ.ij cũ vino forti. Descriptio emplastri boni ad debilitatẽ stõchi cũ duritie sua. ℞. cassie lig. medietatẽ vnc.j. lilij karm̃t. viij. floris squinanti karm̃t.vj.iunipi kar.xviij. bdellij karm̃t.xxij. spice celtice vnc.vj.aut gũme rutbe syl.vnc.j.aloes vnc.j.olei balsami vnc.ij.cinami grossi vnc.j.⁊ potare gra.myr.ẽ valde iuuatiuũ eis. ⁊ ĩ mẽtha est iuuamẽtũ manifestũ. Et supiora feniculi sũt ex eis q̃ ꝯferũt ĩ empl̃is stõchi fridi ⁊ calidi. Et pix est ex emplastris stõchi fridi.

¶ Medicamẽ ꝑsarũ ⁊c̃. eius descriptio ponit̃ hic. Descriptio. istud emplꝫ ꝯfert stõcho debili vbi ẽ aliq̃ durities q: ẽ resolutiuũ. Karmet ꝭꝫ Simo. est põdus sex kirat. kirat ẽ põdus.4.granoꝝ ordei. ẽ ꝗ karmet põdus.24.granoꝝ ordei: vel karmet ꝭꝫ eũdẽ ẽ põdus vniꝰ aurei ⁊.4.granoꝝ. Et grana myrti. q: sunt multuꝫ ꝯfortatiua stõchi ⁊ silr̃ mẽtha. Et supiora.i.cime vel flores feniculi: q: hñt q̃si eq̃lẽ cal̃itatẽ ꝯfortatiuã: ⁊ iõ ꝯfert in empl̃is stõchi fridi ad calefaciẽdũ: sed in empl̃is stomachi cal̃i ad penetrandũ ⁊ cõfortandum.

¶ Et scias ꝙ debilitas qñqꝫ est cã tarditatꝭ descẽsiõis cibi cũ expulsiua est debilis: q̃re opꝫ vt sit panis cõfectus istis plurimũ habẽs fermenti. Et quãdoqꝫ est cã velocis descensionis cibi ꝑꝑ suã infusionẽ lubricitãtẽ ꝑꝑ debilitatẽ sue virtutis retẽtiue: quare opꝫ vt sit panis ꝯfectus istis ad azimũ decliuis aliquãtulũ.

¶ Declarat hic Auicẽ. qd̃ supra dixit. Dixerat ãt in ꝑnº capl̃i ꝙ si cã debilitatꝭ stõchi addat̃: aut nõ erit facilis exitus egestiõis: aut non erit ei mora. Vult ꝗ declarare qũo vtrũꝗ põt eẽ poñe: addẽs aliud in curatiõe: ⁊ dicit ꝙ stõchi debilitas aliqñ est cã tardi descẽsus cibi ꝑꝑ expulsiue debilitatẽ: ⁊ iõ opꝫ ꝙ panis istoꝝ sit multũ fermẽtatꝰ: ⁊ hoc q: faciliter digerit̃ ⁊ ꝑ ꝯñs citius egredit̃: ⁊ cuꝫ minore expulsiue labore. Aliquando aũt est cã velocis exitus ꝓpter contentiue debilitateꝫ: ⁊ ideo detur panis paꝝ declinans ad azimum: q: sui stipticitate cõtentiuã confortat. Dixit parũ vel aliquantulũ: q: multũ azimus panis aggregando expellitur citius ⁊c̃.

¶ De signis nauseatiue satietatis ⁊ destructionis digestiue. Cap.5m.

De signis illius sunt apostema faciei ⁊ constrictio anhelitus ⁊ grauitas capitꝭ ⁊ dolor ĩ stomacho ⁊ singultus ⁊ pigritia ⁊ tarditas motuum ⁊ citrinitas coloris ⁊ ĩflatio in ventre ⁊ in intestinis ⁊ hypocundrijs ⁊ eructuatio acetosa aut acuta fumosa fetida ⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ lubricatio superflua aut retentio superflua.

¶ Hic determinat de q̃dam dispõne q̃ vocat̃ satietas nauseatiua: ⁊ ista dispõ põt annecti debilitati stõchi: q: in hac dispõne digestiua debilitat̃. Et silr̃ reliq̃ stõchi ṽtutes: ⁊ h̃ ꝑꝑ multã ciboꝝ corruptionẽ in stõcho factã ex ĩcõueniẽti inordinata comestione. Et iõ post debilitatẽ digestiue stõchi determinauit de nauseatiua satietate. Posset tñ dici ꝙ hic ĩcipit determinare de nocumẽtꝭ appetitus stõchi. Est ãt nauseatiua satietas q̃dã modus egritudĩs stõchi appetẽtꝭ vomitũ: cui ẽt qñꝗ ꝯiũgit̃ q: ꝓprie stõchus oĩa nauseat̃: ⁊ ẽt nauseatiua satietas nomẽ cõpositum est ex satietate ⁊ nauseatiõe. est aũt satietas in stõcho ꝑꝑ multos malos humores aggregatos ex ĩdigestionibꝰ: vñ stõchus q̃si in satietate ꝑmanet nihil appetẽs. est ẽt ibi nauseatio q: cuꝫ toto hoc ꝙ nihil appetit. est ẽt in ꝯtinua nauseatõe ciboꝝ: ⁊ h̃ ꝑꝑ corruptos ⁊ malos hũores exñtes in stõcho aggregatos ex ĩdigõnibꝰ. Pˀio ꝗ ponit signa huiꝰ dispõnis. Scd̃o curã. ibi (Opꝫ vt administret̃.) ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ.A. nõ posuit cãs nauseatiue satietatis q: vult eẽ notas ex dictis. De eni qd̃ est cã ĩdigestiõis ⁊ corruptiõis cibi in stõcho põt eẽ cã huiꝰ dispõnis ⁊ maxie qñ h̃ est ex ꝑte ciboꝝ. Qũo aũt cibi sint cã corruptiõis digõnis: ⁊ reliq̃ mala regimĩa sup cibo Aui. dixit in fine ꝑmi trac.ꝓ.cañ.fen.3. dixit ꝗ ꝙ ex signis eiꝰ est apa faciei.i.tumor sic̃ cacesia: ⁊ hoc ꝑꝑ humoꝝ malitiã. Cõstrictio anhelitus ⁊ hoc ꝑꝑ compressionẽ q̃ fit in diaphragmate ex repletiõe stõchi. Grauitas capitis ꝑꝑ fumorum corruptoꝝ ascẽsum ad caput. Dolor in stõcho ex malis hũoribus ibi exñtibus: ⁊ ille dolor põt silr̃ esse añ comestionẽ ⁊ post cũ semꝑ adsit cã dolorosa. Singultꝰ: q: aliq̃ grossa vẽtositas in suba stomachi ꝯcludit̃ q̃ ad expulsionem ĩcitat. Pigritia ⁊ tarditas motuũ: ⁊ hoc ꝑꝑ stõchi aggregationẽ. Citrinitas coloris ꝑꝑ supius dictã cãm. Inflatio ⁊c̃. ⁊ hoc ꝑꝑ vẽtositates aggñatas

sibi reclusas. Eructuatio acetosa ⁊c. ⁊ hoc ſm diuersum modū corruptiōis ad quē cibus corrūpit. Et nausea vomit⁹ ⁊ lubricatio sup ple si est ꝯtētiue debilitas: aut retentio si est debilitas expulsiue.

¶ De cura. Cap. 6m.

Oportet vt administretur vomitus ⁊ leniatur natura cum solutione ventris: ⁊ ieiunet ⁊ dimittat cibum quantum potest: ⁊ vt sit contentus minoratione quando non pōt: ⁊ exercitiū ⁊ balneū ⁊ vt sudet faciēda sunt cū nō est repletio cuius motus timeatur cum motu: ꝙ si timeatur administretur quies ⁊ somnus prolixus deinde gradatiꝫ perueniant ad cibum ⁊ balneum ⁊ experire de cibo cuius digestio bona sit ⁊ experire signa bonitatis digestiōis predicta in capitulo suo.

¶ Primo ponit in genere curaꝫ nauseatiue satietatis. Scđo ponit quosdā spāles modos huius dispōnis. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Dicit pmo ꝙ administret vomitus ad hoc. s. vt humores corrupti expellant. ¶ Sꝫ tu dices dꝫ ne leniri vēter qñ cā nauseatiue satietatis est lubricitas. ⁊ Dōm ꝙ ad cause abscissionē pōt leniri vēter: qꝛ solo vētris solone curat qñqꝫ: vt ibi Aui. ¶ Dicit post ꝙ dimittāt cibum: qꝛ exiccant illi corrupti humores: aut si nō possunt cibuꝫ dimittere minorēt cibū. Silr fiet balneū ⁊ exercitiū nisi sit aliqs humor de cuius timeat motu p balneū: vt si sit supflua repletio: ⁊ iō tunc dꝫ administrari somnus plixus ⁊ qes. s. ad digestionē ⁊ maturationē absqꝫ timore fluxus illoꝝ. Et experire ⁊c. qꝛ si cibas dꝫ inspici egestio qualiter cibus datus est digestus.

¶ Et quando est nauseatiua satietas propter multitudinem somni ⁊ quietis. nam somnus quāuis conferat inquantum digerit: tamen motus confert inquantum expellit superfluitates expulsione: ⁊ somnus quidē nocet vbi egent superfluitates expulsione: ⁊ vigilie nocēt vbi indiget materia digestione.

¶ Considerandū ꝙ aliquando causa nauseatiue satietatis est multitudo somni: qꝛ est causa retentionis superfluitatū: lꝫ eni somnus digerat: tamē motus ⁊ vigilie expellunt supfluitates. digerit eniꝫ somnus: ⁊ euaporat vigiliatio: vt. 12. terap. ca. 3. ⁊ supra fuit declaratum perfecte cap. de cura syncopis.

¶ Et quandoqꝫ perducūt nauseatiua satietas ⁊ comestio non ſm veritatem famis ad hoc vt accidāt stomacho adustio ⁊ acuitas intolerabiles. Et isti iuuant in curatione nauseatiue satietatis cū aliqua quātitate cōfectionis sotire. Et isti qñqꝫ incipiunt vomitu expellere illud quod comederunt.

¶ Hoc fuit ibi declaratū: ⁊ isti iuuant cuꝫ aliq̄ quātitate sotire que dꝫ dari eis in pua quātitate: nā ipsa est cōfectio calida: ⁊ iō iflāmationē augeret: sed data in parua quātitate vt in quantitate medie auellane resoluit humores illos corruptos ⁊ stomachū confortat. ponit huius descriptio. 5. cañ. trac. 1. ⁊ a Nicolao: ⁊ ista sotira dat istis: qꝛ oībus patientibus nauseatiuam satietatem dari potest. ⁊ isti. s. habentes nauseam propter comestionem ⁊c. quandoqꝫ incipiunt expellere vomitu: ⁊ hoc est quando stomachus confortatur quandoqꝫ ⁊ per superiora cibum expellit.

¶ De destructiōe appetit⁹ ⁊ debilitate eius. Cap. 7m.

Quandoqꝫ est causa eius caliditas pura aut cum materia ⁊ appetit humidum ⁊ frigidum quod est potus: absqꝫ calido ⁊ sicco quod est cibus ⁊ qđ est consuetū vehemētius ⁊ magis destruit appetitū. Et frigus quidē vehemētius pertinet appetitui: ⁊ propter hoc inueniunt septentrion ex ventis ⁊ hyems ex temporibus vehemētiores ad excitandum appetitū: ⁊ qui iter peragit in niue vehementioris appetitus est valde.

¶ Hec est tertia pars huius scđi tractat⁹ in qua determinat de nocumētis appetitus. Est aūt appetitus duplex. s. ad cibū ꝓprie absolute dictus appetitus: ⁊ ad potū dict⁹ sitis. Prio ḡ determinat de nocumētis appetitus ad cibū. Scđo de nocumētis appetit⁹ ad potū. ibi (Multitudo sitis.) ¶ Ad pmi euidentiā ꝯsiderādū ꝙ nocumēta appetit⁹ ad cibū in gñe sunt duoꝝ modoꝝ. qdā simplicia magis: vt cū dicimus ꝙ stomachus nihil appetit: aut paꝝ: aut corrupte. qdā aūt sunt nocumēta stōchi cōposita magis ⁊ aliꝭ dispōnibus ꝯiūcta sicut syncopi ⁊ aliꝭ: vt ifra patebit. Prio ḡ determiat de modis nocumētoꝝ simpliciū magis. Scđo determinat de modis nocumētoꝝ aliꝭ accidētibus seu dispōnibus cōplicatorum. ibi (Est q̄ noiat fames vaccina.) ¶ Ad pmi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ appetitus tripliciter ledi pōt: aut qꝛ aufert vel diminuit: aut qꝛ corrūpit: vel qꝛ itendit. Prio ḡ determinat de ablatiōe. i. destructiōe ⁊ diminutiōe. Scđo ꝯ corruptiōe. ibi (Qñ in stōcho aggregat.) Tertio de augmēto. ibi (Multotiēs excitat.) Quō aūt additus appetitus posset reduci ad corruptū declarabit ifra. ⁊ Pria in tres. Primo determinat de causis destructionis ⁊ debilitatis appetitus. Scđo determinat de signis. ibi (Signa.) Tertio de curatione. ibi (Et ex curatione.) ⁊ Prima in tres. Prio iuestigat cās destructionis appetitus. Scđo cām cuiusdā apparētis circa appetitus prostrationē. ibi (Et qñqꝫ erit appetit⁹ ꝓstratus ⁊ qñ homo icipit comedere.) Tertio ostēdit qd significat appetitus ꝓstratio in qbusdā morbis. ibi (Et casus quidē.) ⁊ Pria in duas. Prio in confuso ⁊ gñali magis iuestigat cās destructionis appetitus. Scđo in spāli. ibi (Et qñqꝫ est cā eius flegma plurimū.) ⁊ Pria ī duas. Prio ostēdit q̄ qualitas magis appetitū deijciat ⁊ q̄ eum ꝯfortet. Scđo assignat huius cām. ibi (Et cā in hoc.) ¶ Dicit pmo ꝙ cā destructionis appetitus est caliditas pura sine mā vel cuꝫ mā: vnde fit appetit⁹ fridi ⁊ humidi: qđ est potus. ⁊ nō calidi ⁊ sicci. i. humidi grossi qđ est fames: ⁊ qđ est cōsuetū vehemētius. ¶ Sꝫ ꝯtra: cibaria cōsueta magis ꝯfortāt virtutē ⁊ ꝯseruāt: ḡ magis appetitū augmentabūt. ⁊ Dōm ꝙ in corpore optimo existēte sano appetitus ꝯseruat per sua ꝯsueta ⁊ nālia cibaria ⁊ icōsueta ꝓsternēt appetitū: qꝛ iducent dispōnē inaturalē: sꝫ in corpore parato cadere ſm appetitū ꝯsueta cibaria ⁊ alie res vehemētius appetitū deijciūt: qꝛ nō iducūt illā delitiā pp ꝯsuetudinē: sed icōsueta cibaria iducētia delitiā augebūt appetitū: vt pꝫ. ⁊ Vñ notādū ꝙ semp in organo dꝫ esse ꝯtria dispō eius qđ appetit. res aūt consueta iā mutauit organū ad sui nām. Silr in appetitu est actualis sensatio: mō iconsueta magis mouēt ad sensationē q̄ ꝯsueta: vñ magis sumus sensitiui ipsi⁹ extranei q̄ ꝓpinq̄ vel ꝓprij: vt Ari. 3. ꝑticu. ꝓblema. ꝓble. 8.

¶ Et causa in hoc est ꝙ caliditas est mollificatiua faciens currere materias ⁊ replens locum eis ⁊ frigiditas est econtrario: quāuis quandoqꝫ sit causa magis nocens appetitui malitia complexionis frigide singularis quando mortificat duas virtutes. s. sensibilem ⁊ attractiuam: quare debilitatur appetitus ⁊ hoc est raro. Uerum qnādoqꝫ est causa eius omnis complexio superfluens. ꝙ si confirmetur malitia complexionis debilitabit omnes virtutes.

¶ Hic assignat cām q̄re calidū destruit appetitū ad cibū ⁊ fridū auget: ⁊ dicit ꝙ cā est: qꝛ calm est mollificatiuū ⁊ facit currē mām.

Dubium

¶ Sꝫ tu dices iā supra iprobasti opinionē illoꝝ q dicebāt ꝙ friduꝫ est cā appetitus exprimēdo: ⁊ calidū est cā diectiua appetit⁹ attrahēdo. ⁊ Et hec vr mēs Aui. ⁊ Gal. 4. de accidēti ⁊ morbo. c. 7. Idē videt ponere isto ca. ⁊ qꝛ de his disputaui. ⁊ Dōm ꝙ mēs Aui. nō vadit ꝯ pdicta. Prio ꝙ hic Aui. solū iuestigat quō fridū auget appetitū ad cibū: ⁊ calidū diminuit appetitū ad cibū: qꝛ h fit pp quēdā expssionis modū factū a frido. vñ inuit. Et moduꝫ attractionis factū a calido vñ fiat. Sed supra q̄rebat quō ⁊ quare fridū augendo cibi appetitū diminuit appetitū potus ⁊ calidū eꝯ. Illi aūt assignabāt cām huius eē expssionem ⁊ attractionē. hoc āt nō est sufficiens vt supra dicebat. si enim frigidum solum qꝛ exprimens humidum augeret appetitum ad cibum: ergo ēt augebit appetitum ad potum: qꝛ ēt humidum subtile exprimit ecōuerso de calido. sola ergo expssio fcā a frido: lꝫ sit cā appetit⁹ ad cibū: vt dicit Aui. nō tñ est cā q̄re deijcit appetitū potus. nec hoc dicit. A. est ḡ alia cā supradicta. Silr ēt calidū lꝫ attrahēdo sit cā deiectiōis appetitus ad cibū: vt dixit. A. nō tñ est cā q̄re sitis itendit. silr ēt sola attractio a calido nō est sufficiēs cā deiectiōis appetit⁹: nec sola expssio est cā sufficiēs appetit⁹: sꝫ ad appetitū coadiuuāt. cū. n. in appetitu ad cibū sit duplex appetit⁹ vt supra expssum est maxima cā appetit⁹ vt nālis est: est priuādo humidū nutrimētale: sꝫ friditas ſm se est cā appetit⁹ vt sensitiu⁹ est: ⁊ iō ēt Gal. loco palle. nō dixit ꝙ hꝫ hūc modū eēt tota cā: sꝫ dixit ꝙ iuuat ad appetitū friditas ꝯdēsando ⁊ exprimēdo ⁊c. Subdit post. A. ꝙ friditas qñqꝫ deijcit: ⁊ hoc mortificādo ṽtutē q̄ est pncipalr appetēs. h autē raro est. s. ꝙ friditas ad hanc intentionē ꝑueniat; cū ipsa nobis maxime ꝯriet. ⁊ pꝫ.

¶ Et deijciatur

¶ Et deijciatur appetitus in febribus propter maliciam complexionis ⁊ dominium sitis ⁊ repletionez humorum maiorum excitabiliu₃. Et quãto vehemẽtius cadit appetitus in febribus pestilẽtialibus.

¶ Dicit post ꝙ in febrib⁹ deijcit appetitus pp tria. Prio pp dñium male cõplõnis: q₂ calide ⁊ sicce: q₂ caliitas vt dcm̃ est deijcit appetitũ. Scdo pp sui dñiũ sitis: q₂ fortis sitis appetitũ obtũdit. Ex hoc appet ver₂ eẽ qd supra dicebat. s. ꝙ sitis vehemẽs obtũdit famẽ ⁊ ecõuerso. Tertio in febribus cadit appetitus pp repletionẽ malorũ humor₂ excitabiliũ. i. aptor₂ excitari ⁊ fluere ad os stõchi: vñ replẽdo illud cesset appetitus: vel pp repletionẽ humor₂ excitabiliũ s. a virtute stomachi ⁊ mẽbror₂ expulsiua ⁊ resolutiua ⁊ digestiua: vñ mẽbra ⁊ stõchus attractionẽ recusant ⁊ nõ intendũt nisi expulsioni ⁊ resolutioni malor₂ humor₂: ⁊ iõ vehemẽtius cadit appetit⁹ in pestilẽtialibus. nã in illis nõ solu₃ est mala cõplexio calida sicut in alijs febribus: sed est in mã venenositas: vñ virtutem maxime prosternit ⁊ incitat ad expulsionem maxime.

¶ Et qñ superfluit solutio ventris vehemẽs fit appetitus cum superfluitate.

¶ S₃ ꝯ Gal. s. terap. 5. ca. dicit ꝙ casus appetitus fit in diarijs. i. fluxibus vẽtris. ẽt cõiter hñtes fluxũ vẽtris videmus eẽ deiecti appetit⁹. ita ẽt ponit in cõmẽ. afo. 4. 6. pti. illo afo. In diuturnis dissinterijs ⁊c. ¶ Cõsiderandũ ꝙ fluxus vẽtris aut est cũ cursu humore ad stõchũ: ⁊ tũc deijcit appetitũ q₂ humores illi replẽtes stõchum fastidiũt eũ: aut est fluxus simpl'r a mẽbris ⁊ corpore mediãte epate ⁊ meseraicis venis: ita ꝙ isti humores fluẽtes ad stõchũ nõ veniũt: ⁊ tũc fluxus vẽtris est cã appetit⁹: q₂ est cã inanitõis mẽbror₂: ⁊ hoc est ver₂ nisi fluxus vẽtris ĩtãtũ addat ꝙ ṽtutẽ mẽbror₂ deijciat: tũc eñi cessat oĩno appetit⁹. vñ ponit Auic. ꝙ cadit appetitus post multã sanguinis euacuationẽ. tñ si fluxus vẽtris sit cibalis factus ex corruptõe cibor₂ i stõcho: iste vtpl'imũ deijcit appetitũ: q₂ gñat ibi fastidiũ seu nauseatiua satietas: ⁊ de hoc loquit. G. ibidẽ.

¶ Et appetitus quidẽ cadit in apostematibus stomachi ⁊ epatis cum vehementia.

¶ Et cã est: q₂ stomachus multũ replet corruptis humoribus siue in eo sit apa siue in epate: ⁊ ideo omnino intendit expulsioni nõ attractioni. sil'r qñ apa est in epate: epar intendit ad expellendum: non aũt ad attrahendũ a stomacho: ⁊ ideo non fit appetitus: imo oĩno seu vehemẽter cadit ⁊ vniuersaliter pp multum nocumẽtu₃ qd ingredit in virtutibus stomachi pp hoc apostema.

¶ Et cũ appetitus cõualescentiũ nõ est bonus ⁊ cadit significat recidiuationẽ nisi sit pp paucitatẽ san. ⁊ debilitatem corporis considera ergo illud.

¶ Cõsiderandũ ꝙ cõualescentes possunt habere casum appetitus: aut pp humores corruptos qui remãserũt ex febre: aut pp sanguinis paucitatẽ in mẽbris: vñ mẽbror₂ virtutes sunt debiles nõ potẽtes attrahere nec resoluere: ⁊ iõ nõ fit appetit⁹. Primus casus appetitus sigt recidiuã: q₂ q̃ reliquunt in morbis post crisim ⁊c. Sed scds casus appetitus nõ significat recidiuã. ¶ S₃ tu dices in quo differũt isti duo casus. ⁊ Dõm ꝙ casus appetitus in ꝯualescẽtib⁹ qui significat recidiuã semp procedit addẽdo q₂ omni die minus appetũt: s₃ ille q fiet ex sanguis paucitate semp tendit ad melius: q₂ sicut cibus q omni die sumitur auget sanguinẽ: sic appetitus oĩ die ĩtendit ⁊ meliorat. Cõsidera ergo ꝙ si casus appetitus est pp reliquias humor₂ ĩdigẽt euõne: nõ aũt egent illa si esset ꝓpter sanguinis paucitatem: imo esset causa mortis forsan. ¶ Considerandum ꝙ non solum casus appetitus sed intensio eius significat recidiuam vt p₃ ex cõmento illius afo. 3z. Plerunq₃ male habentes. de hoc autem nihil ad presens.

¶ Et qñq₃ est eius cã flegma plurimũ viscosum comprehẽsum in ore stomachi quare natura refugit a cibo nisi in quo sunt caliditas ⁊ acuitas: deinde accidũt ex acceptiõe illius ẽt iflatio ⁊ extensio ⁊ nausea ⁊ non gescit nisi cũ eructuatiõe. Et qñq₃ fit pp assiduationẽ catarri descẽdẽtis ex capite ad stomachũ: ⁊ qñq₃ fit pp repletionẽ corporis ⁊ paucitatẽ resolutionis ⁊ administrationis nature in rectificãdo humorẽ malum.

¶ Hic Auic. in spãli ĩuestigat causas destructionis appetitus. Et p̃ ĩuestigat quasda₃ causas eius q̃ sunt magis ĩtrinsece. Scdo ĩuestigat cãs extrĩsecas mag. ibi (Et qñq₃ est cã eius supfluitas caloris ser). ⁊ Pris in. d. Prio ĩuestigat q̃sdã spãles cãs destructiõis appetitus. Scdo ĩuestigat q̃sdã alias que sunt sumpte ex cõpassione stõchi ad determiata mẽbra. ibi (Et qñq₃ fit pp abscissionẽ melie.) ⁊ Pria in q̃tuor sicut q̃tuor modos causar₂ ĩuestigat. Scda ibi (Et qñq₃.) Patẽt ptes. p̃mũ p₃. ⁊ scdm ẽt. q₂ catarrus descẽdẽs a capite est cã repletiõis stõchi ⁊ fastidij in ipso. ⁊ Tertia pars h₃ duas. Prio ꝓponit qd ĩtẽdit. Scdo ꝓbat. ibi (Sic fit.) ¶ Dicit p̃ ꝙ qñq₃ fit casus appetit⁹ siue destructio pp repletionẽ corpis ex malis humorib⁹: ⁊ pp paucitatẽ resolõnis humor₂: ⁊ pp ĩtẽtionẽ nãe administrãtis cũ sua operatione in rectificãdo humorẽ malu₃ supple ⁊ expellendo ipsum quandoq₃ si non põt rectificare.

¶ Sicut fit in febribus in qbus toleratur dimissio cibi tẽpore extenso qm̃ natura nõ suggit ex venis neq₃ vene ex stomacho ꝓpterea q₂ natura laborat ad expellẽdũ ⁊ refugit ab attractione.

¶ Hic declarat p̃mo p exempla. Scdo p rõnẽ. ibi (Et ad vltimum.) ⁊ Pria in duas sicut duo adducit exẽpla. Prio ergo ponit vnũ exẽplũ in quo ostẽdit qñ intẽtio nãe ad digerẽdũ ⁊ expellẽdũ humorem malum qui est in membris est cã vnde appetitus destruitur. Scdo ponit aliud exẽplũ in quo ostẽdit qñ ĩtentio nãe in digõne humor₂ ⁊ paucitas resolõnis a corpore sunt cã vt nõ fiat appetit⁹. ibi (Et sicut abstinet vrsus.) ¶ Ex p̃ma pte soluit qd qua cõsueuit q̃ri q̃re febricitãtes lõgiori tpe viuũt sine cibo q̃₃ hoies sani: cũ tñ sint debiliores. Nã hoies moriunt ex fame non solũ pp nutrimẽti defectũ s₃ pp syncopim q̃ ꝯsequit ex attractiõe facta in ore stõchi pp sensu₃ q fit in appetitu ad cibũ. febricitantes aũt hoc appetitu sensitiuo carẽt. ⁊ cã est quã ponit Aui. q₂ nã in febrib⁹ nõ ĩtẽdit ad attractionẽ s₃ ad expulsionẽ: ⁊ iõ vene nõ suggũt ab epate: vñ appetit⁹ nõ fit. maxie ãt cadit appetit⁹ cũ mag ad expellendũ laborant. Hoc ãt ẽ in statu: vix eñi supest hora qn nã vincat vel vincat vt ĩ cõmẽ. illius afo. s. 1. parti. Quãdo in statu fuerit egritudo.

¶ Et sicut abstineret vrsus ⁊ eriti⁹ ⁊ plurima animalia a cibo in hyeme tempore extenso quonia₃ occupatur natura in rectificando illud quod est in corporibus ex eor₂ humoribus crudis ⁊ digerẽdo ipm ⁊ administrãdo ipsum loco eius quod resoluitur.

¶ Hic declarat qñ paucitas resolõnis tollit appetitũ: ⁊ dicit ꝙ h̃ appet in vrso ⁊ eritio. Cõsiderãdũ ꝙ ex h̃ põt hẽri cã quare q̃dam aialia in hyeme diu viuũt sine cibo: ⁊ cã est q₂ q̃dã sunt aialia voracia q̃ in estate multũ comedũt vt vrsus: ⁊ aggregãt multas flegmaticas supfluitates: adueniẽte ĝ hyeme ẽ pauci cal'i ⁊ ẽt suũ calidu₃ mag remittit: ⁊ sic in eo est pauca resol'o: ⁊ iõ paucus cib⁹ appetit. Sil'r est ibi qddã flegma nãle qd aptũ ẽ vt fiat sanguis ⁊ nutriat: ⁊ iõ sine cibo viuit vrsus plurib⁹ dieb⁹ in hyeme: ⁊ sil'r qddã gen⁹ muriũ ⁊ eritior₂: vt Aui. s. de ani. c. z. ⁊ hec est cã quã ibi assignat Aui. ⁊ pp sil'e₃ cã₃ serpẽtes in hyeme viuũt sine cibo extrĩseco: q₂ in eis ẽ valde pauca cal'itas: imo sic pauca ꝙ p motũ cordis ⁊ pulsu₃ cõseruari pñt: vt Gal. 6. de iterioribus. pen. ca. ⁊ iõ pauca in eis fit resolutio: ⁊ p ꝯñs pauca necessitas expetẽdi cibũ extrĩsecum.

¶ Ex his põt solui qd qua querit. Utrũ hõ plurib⁹ dieb⁹ possit viuere illesus sine comestione. ⁊ Quia sic: pol'e. n. est ꝙ vetula aliq̃ sit q̃ aggregauit multas flegmaticas humiditates q̃ ꝺbilis exñs calidi nõ reqrit aliũ cibũ extrĩsecũ: q₂ h₃ flegmaticos humores pñtes qbus nutriri põt. quãto ãt tpe hõ posset viuere sine comestiõe nõ ẽ determinatũ nec determinari põt. Auic. tñ supra fen. 3. p̃mi cañ. de regimine iter agẽtiũ ponit ꝙ qdã hõ. x. dieb⁹ comedere nõ desiderabat: q₂ sumpsit. j. lib. olei violati cũ adipe. ⁊ Dynus ãt pistoriensis refert se a fide dignis scire ꝙ in frãcia in ciuitate q̃ vocat Alũma fuit q̃dã vetula q̃. 7. ãnis vixit sine cibo. ⁊ Albert⁹ ẽt in qbusdã qõnib⁹ de aĩa recitat quãdã vetulã in lõbardia in ciuitate que dicit Padua vixisse. 40. dieb⁹ sine cibo. ⁊ Hec tñ in hoie difficillia sunt apud me: deberẽt eñi illi humores putrefieri carẽtes regimie humani ⁊ nãlis calidi: s₃ de his nõ est ad pñs disputatio.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Et ad vltimu₃ necessitas cibi est vt suppleat locum eius quod resoluitur. Cum ergo non est resolutio aut est resol'o parua nõ est necessarius cibus extrinsecus.

¶ Hic ꝓbat p rõnẽ ⁊ vult ꝓbare ꝙ destructio vel debilitas appetit⁹ ad cibũ possit fieri p paucitatẽ resolõnis humoris ⁊ repletionem ⁊ arguit sic. Cibi extrinseci necessitas ⁊ appetitus ad eum nõ fit nisi vt suppleatur loco eius qd resoluit de humoribus vel humiditatibus a mẽbris: sed in qbusda₃ aialibus predictis resol'o nõ fit aut pauca: ⁊ si fit nõ sic fit. s. sensu ꝑcepta: ergo istis aialibus nõ erit necessarius extrinsecus cibus. hãc rõnẽ fere totã ponit Auic. in l'a p̃supponẽs maiorẽ notã ex dictis Gal. in cõmento illius afo.

15.prime p̄ticule. Uentres hyeme ꝛ vere.

¶ Et quãdoqꝫ est causa in ea ꝙ venis in carne ꝛ lacertis ꝛ reliquis mēbris quandoqꝫ accidit tãtũ debilitatis vt non suggant ꝛ non peruenit suctio ſm semitam expulsionis ad os stomachi: quare non sufficiēter accipiat stomachus cibũ sicut cũ accidit ei abstinentia a restauratione eius qđ resoluitur: quare nõ ꝑuenit suctio venarum ad os stomachi.

¶ Hec est q̃rta pars. dicit ꝙ quãdoqꝫ in ea. s. paucitate attractiõis cibi a stomacho. vel ea. i. destructione appetitus. cã est quidem: qꝛ in venis supple existētibus in carne accidit debilitas vt nõ suggãt ꝛ nõ ꝑuenit suctio ſm semitam expulsionis. s. vnius suctionis post aliã de parte ad partem: quare stomachus non accipit cibuꝫ sufficiēter supple aut oı̄no. sicut cum accidit ei. s. stomacho abstinētia supple a cibo: ꝛ per consequens defectus appetitus a restauratione. i. ꝓpter restaurationem eius ꝛc̃. Uult ergo Aui. ꝙ sicut deficit appetitus in stomacho: qꝛ in membris restauratᷣ illud quod resoluitur propter materiam ibi existentem absqꝫ hoc ꝙ nouus cibus petatᷣ sicut fit in vrso ꝛ eritio: sic etiam fit casus ꝛ destructio appetitus quando membra siue vene que sunt in membris sunt ita debiles ꝙ nõ suggũt ab epate: nec epar a stomacho ꝛc̃.

¶ Et quandoqꝫ fit propter abscissionem melancholie effuse ſm assiduationē ex splene ad os stomachi quare non mouet spiritum ad appetendum ꝛ non expellit aliq̃d ab ipso mundificando. Cũqꝫ remanet supra superficiē stomachi res extranea: tũc si est pauca est sic abstinēs a materia ꝛ mouēs ad expellēdũ nõ sicut appetens ipsam mouens ad attrahendum.

¶ Hic Aui. declarat causas destructionis appetitus q̃ sunt ex compassiõe stõchi ad mēbra alia. Sũt aũt mēbra determinata ex quorũ cã appetitus destrui põt vt splen aut cerebrũ aut epar aut itestina aut matrix. Pͥo ğ oñdit qũo appetitꝰ põt ďstrui ex cã splenis. Scđo qũo ex cã cerebri. ibi (Et qñqꝫ est cã destructio v̄tutꝭ sensibilis.) Tertio qũo ex epate. ibi (Et qñqꝫ.) Quarto itestinoꝝ. ibi (Et qñqꝫ eius cã est vermes.) Quīto mr̄icis. ibi (Et qñqꝫ accidit destructio.) Pͥa in duas. Primo oñdit qũo appetitus põt destrui ꝑꝑ stomachũ nõ recipere meľiam a splene. Scđo declarat quoddaꝫ. ibi (Cunqꝫ remanet.) ¶ Illud aũt qđ declarat est. dixerat enim ꝙ cũ meľia nõ vadit ad stõchũ nõ expellitᷣ aliq̃d a stõcho ꝑ mũdificationē. Uult ğ declarare qũo hoc possit eē cã destructõis appetitꝰ: ꝛ dicit ꝙ qñ nõ aduenit ad stõchũ meľia tũc remanet suꝑ stomachi suꝑficie res ex̃nea. s. q̃ debebat ꝑ expressionē meľie expurgari: ꝛ tũc ista res ēt si sit pauca est supple stomachus sic̃ abstinēs a mã supple cibali: ꝛ ꝓ qꝛ mouetᷣ ad expellēdũ supple illam mãm corruptã q̃ remãsit nõ mouēs supple se stõchus ad attrahēdũ supple cibũ sicut appetēs ipsam: supple cibalem mãm qꝛ nõ est facta exꝑ̄ssio. Dixit aũt pauca: qꝛ de ea minus vr̄ qꝛ de multa nõ est dubium: vnde multa meľia qñqꝫ deycit appetitũ: vt pꝫ.

¶ Et qñqꝫ est cã eius destructio virtutis sensibilis in ore stomachi: quare nõ sentit suctionē venarũ ex ipso quãuis suggant. Et qñqꝫ est illud causa ꝓprietatꝭ stomachi ꝛ qñqꝫ est cuꝫ cõitate cerebri: ꝛ qñqꝫ cũ cõitate nerui sexti solum. Et qñqꝫ fit cã eius debilitas epatis: q̄re debilitatᷣ virtus appetitiua: imo qñqꝫ fit cã eius mors virtutis appetitiue ꝛ attractiue totius corporis sicut fit post egestionē san. plurimi: ꝛ h̄ est malũ ꝛ difficilis cure: ꝛ ꝑducit illud ad hoc vt cognoscat cibos: ꝛ appetat ex eis aliquid ꝛ ponantᷣ ante ipsum ꝛ refugiat ab eis: ꝛ deterius hoc est vt nihil appetat: ꝛ nõ debilitatᷣ virtus appetitiua post euacuationē tm̃: imo apud omnem malitiam complexionis superflue.

¶ Dicit ꝙ qñqꝫ cã destructiõis appetitꝰ est destructio virtutis sensibilis in ore stomachi: vñ non ꝑcipit: ꝛ hec isensibilitas stomachi qñqꝫ est cã ꝓprietatis stomachi. s. qꝛ nãliter est obtusi sensus: vel ꝓprietas stomachi. i. ꝑꝑ ꝓpriã cãm stõchi: ꝛ nõ ꝑꝑ cõpassionē. Et qñqꝫ est ꝑꝑ cõitateꝫ ad cerebrũ ꝑꝑ mãm currēteꝫ ab eo ad stomachũ. Et qñqꝫ est cõitas ꝑ neruuꝫ descendentem. Et dicit ꝙ qñqꝫ cã destructionis appetitus est debilitas epatis: ꝛ pꝫ.

¶ Et quandoqꝫ causa eius est vermes quando nocēt intestinis ꝛ communicat ei stomachus ꝛ non ledunt stomachum nisi ascendendo ad ipsum. Et quandoqꝫ est causa eius malitia multa ledens stomachum mouens eum ad mouendum ꝛ ad expellendum nõ ad comedendum ꝛ attrahendum.

¶ Quomodo vermes sunt cã destructionis appetitus patet: qꝛ ledunt stomachũ ascendendo ad eum. qũo aũt possint esse cã intensi appetitus dicetur post.

¶ Et quandoqꝫ accidit destructio appetitus propter pregnationem ꝛ retētionem menstruoꝝ in principio pregnationis. Uerum illud qđ plurimũ accidit eis est corruptio digestionis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ in p̄nᵒ ipregnatiõis cũ nõ sit tãta necessitas humoris fetui: multa pars mēstruoꝝ suꝑfluit: ꝛ iõ fit in p̄nᵒ appetitꝰ destructio: sꝫ qđ plurimũ fit est corruptio digõnis: supple ꝓpter corruptionē appetitus: qꝛ plurimũ eis accidit vt infra patebit.

¶ Et quandoqꝫ est causa eius superfluitas caloris aeris aut frigiditatis eius ita vt resoluat virtutē sua caliditate aut stupefaciat eam sua friditate aut prohibeat resolutionem ꝛ vehemētem faciat caliditatem stomachi similiter. Et similiter qui consuetus est bibere vinum ꝛ dimittit illud. Et quãdoqꝫ alteratur dispositio appetitus ꝛ debilitatur ꝓpter malitiam dispositionis somni. Et quandoqꝫ fit casus appetitus ꝓpter paruitatē san. quaꝫ sequitur debilitas virtutum sicut accidit conualescētibus cum conualescentia. Hic nãqꝫ appetitus redit cũ viuificatione ꝛ reditione san. paulatim.

¶ Hic iuestigat quasdã extrīsecas cãs destructiõis appetitꝰ. Et hꝫ 4. ꝑtes sic̃. 4. modos causaꝝ extrīsecaꝝ ponit. Scđa ibi (Et exercitiũ.) Tertia ibi (Et potus.) Quarta ibi (Et qñqꝫ sunt cã eius ꝛc̃.) ¶ Dicit p̊ ꝙ qñqꝫ cã destructionis appetitꝰ est suꝑfluus calor: aut suꝑfluens frigiditas ꝛc̃. ꝛ similiter si aliquis consuetus est bibere vinũ ꝛ dimittit illud supple icurrit destructionē appetitus: qꝛ iflãmatur in stomacho caliditas: ꝛ fiet ibi mala cõpľo calida: vñ deycitᷣ appetitus: vel qꝛ potius ꝯsueuit lauare stõchũ eoꝝ. Subdit. A. ꝙ tu nõ debes credere ꝙ solũ ꝑꝑ predictas cãs extrīsecas stõchi appetitus destruatᷣ: sed qñqꝫ ꝑꝑ ꝓpriã malam cõpľonem stomachi: ꝛ qñqꝫ fit ꝓpter paucitatem sanguinis.

¶ Et exercitium abscindit appetitum cibi.

¶ Supple qñqꝫ: ꝛ hoc qñ suꝑfluit aut qñ eliquat aliquos humores existētes in stomacho: ꝛ facit eos dilatari ꝛ replere stomachum.

¶ Et potus aque plurime.

¶ Supple ēt destruit appetitũ: ꝛ hoc debilitando virtutes ꝛ diminuendo calidum nãle: vnde pauca fit resolutio ꝛc̃.

¶ Et quandoqꝫ est cã eius tristitia ꝛ timor ꝛ ira ꝛ que sunt similia his.

¶ Considerãdũ ꝙ aı̄e accidētia sunt causa destructionis appetitus qꝛ distrahũt animã: ꝛ hoc qñ sunt intensa: ꝛ iõ dixit qñqꝫ: ēt qꝛ mouent malos humores ad stomachum.

¶ Et quandoqꝫ est appetitus prostratus ꝛ quando incipit homo comedere excitatᷣ.

¶ Hic assignat cãm cuiusdã apꝑentie circa appetitũ. Est aũt h̄ apparēs istud. videmus eniꝫ quosdã q̃ añ comestionē vel assumptionem alicuius rei nullũ hꝫ appetitũ: ꝛ postqꝫ incipiunt comedere ꝛ bibere redit appetitus ad eos. Uult ergo hic declarare. Et p̄mo h̄ proponit. Scđo declarat. ibi (Et cã in hoc.)

¶ Et causa in hoc est: aut quia cibus excitat virtutem attractiuam.

¶ Hec scđa pars habet tres. Quia p̊ ponit vnam cãm. Secundo aliã ꝛ illã declarat. ibi (Aut qꝛ qualitas.) Tertio aliã. ibi (Aut aggregatur ex eo actu. ¶ Dicit p̄mo ꝙ p̄ma cã est qꝛ aliquando attractiua stomachi est pigra. ꝛ iõ cibus cum incipit sumi excitat illam sicut obiectum excitat suam potentiam.

¶ Aut quia qualitas inuenta in ipso actu alterat complexionem destruentem appetitum.

¶ Ponit scđam rõnem. Et primo ponit eam. Scđo eam declarat. ibi

ibi (Et similiter.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ hoc ēt pōt eē: qꝛ in stōcho est aliqua qualitas q̄ prohibet appetitū: sed res que assumit est ꝯrie qualitatꝭ actu illi male complexioni stomachi: ꝛ iō cū talis res incipit sumi remouet illam malam cōplexionem ꝛ incitat appetitum.

¶ Sicut si sit cōplō illa calida ꝛ igrediat cibꝰ q sit fridus actu cū cōparatiōe ad illā cōplōnem ꝛ sedat.

¶ Hic declarat. Propter qȝ cōsiderandū ꝙ duplex qualitas est posita q̄ pōt eē cā deiectiōis appetitꝰ. s. friditas: ꝛ h̄ raro. ꝛ caliditas. Primo ḡ oñdit qūo exñte mala cōplōne calida in stōcho q̄ deycit appetitū si assumat frida statim appetitꝰ ille reuocat. Scdo declarat qūo si in stōcho sit mala q̄litas frida ꝛ assumat cibus calidus ꝙ statiȝ reuocat appetitus. ibi (Et silr si est ille destructor.) vel ibi (Et qñ accidit ebrietas.) ∇ Pria in duas. Primo oñdit ꝙ ex cibo vel re frida assumpta appetitus prostratus statim ꝓuocat. Scdo ex exemplis declarat. ibi (Et silr qñq bibit in ieiunio.) ∇ Pria pȝ.

¶ Et silr qñqȝ bibitur in ieiunio aqua frigida ꝛ excitat appetitū. Et febricitanti qdem redit appetitus eius cū receptione panis infusi in aqua frigida.

¶ Hec scda hȝ duas. Prio ad ꝓpositū adducit duo exempla. Secundo addit quoddā quasi ad remotionē dubitationis. ibi (Et quādo accidit ebrietas.) ∇ In pmo ꝛ scdo exēplo pȝ qūo res que assumit pōt eē cā excitationis appetitus statim excitari qui prius erat ꝓstratus: sicut pȝ de aqua frigida bibita in ieiunio: ꝛ de pane infuso in frigida aqua qui facit redire appetitum febricitāti remouendo iflāmationem ab ore stomachi que deyciebat appetitū.

¶ Et qñ accidit ebrietas ex vino ebibito suꝑ humoreȝ cōmotiuū excitat appetitū ad sorbēdū als absorbiget.

¶ Possemꝰ dicere ꝯueniētius ꝙ hic declarat qūo cala res assumpta pōt excitare appetitū. Et ꝑ qūo hoc ꝑ accñs facit qñq. Scdo qūo hoc facit qñq ꝑ se. ibi (Et silr.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ qñ aliqs inebriat suꝑ humore cōmotiuo. i. apto ad mouendū appetitū: talis inebriatio excitat appetitū. ¶ Considerādū ꝙ aliquis hȝ aliqñ aliquē humorē flegmaticum cum acetositate qui propter sui quietē ꝛ quia stat imobilis nō excitat appetitum. Cum ergo inebriatur cōmouetur humor ꝛ excitat appetituȝ. Absorbiget est genus cibary arabū habēs ex salso ꝛ acuto sapore: quidā habēt absorbitiones. i. comestiones sorbiles: ꝛ est simile: qꝛ aliqñ aliquod flegma quietum non infrigidat: ꝛ tñ motum a calore infrigidat: ꝛ sic de isto.

¶ Et similiter si est ille destructor appetitus frigiditas ꝛ ingreditur cibus calidus actu.

¶ Ostendit quomodo calidum per se excitat appetitum ꝛ pȝ.

¶ Hic iuestigat tertiam causam: ꝛ est ꝙ aliquando stomachus ex sui raritate ꝛ lassitate nō appetit. Cū ergo assumit cibum stipticuȝ suscitat appetitū: qꝛ aggregatur stomachus ex illo cibo. Continuetur ergo textus supra sic. Causa in hoc est: aut qꝛ cibus excitat ꝛc. Aut qꝛ qualitas iuenta in ipso cibo actu alterat complexionē destruentem appetitum. Aut supple qꝛ ex eo. s. cibo aggregatur actu s. stomachus supple: qꝛ cibus habet stipticitatem.

¶ Aut aggregat ex eo actu. Et casus qdē appetitus in egritudibus chronicis est significatio valde mala.

¶ Hic ostēdit qd significat appetitus prostratio in qbusdam morbis: ꝛ est pars illius afo. 6. septime particule. In egritudine diuturna abstinētia malū. est quidē malū per viaȝ signi: qꝛ significat multā virtutū debilitatē. est ēt malū ꝑ viā cāe: qꝛ est cā deiectionis virtutis cū cibari nō possint: ꝛ ipsi maxime cibari indigent.

¶ Et scias ꝙ cause destructionis appetitus sunt ipse eedem cause debilitatis appetitus cum sunt minores ꝛ debiliores.

¶ Patet ꝛc.

¶ De signis. Cap. 8m.

Signa eius qȝ propter complexiones sunt ea que sciuisti.

Superius Auic. determinauit de causis destructionis appetitus: hic determinat de signis. Et totuȝ hoc cap. diuiditur in partes. 14. sicut. 14. genera ponit ſm. 14. modus causaꝝ. Scda ibi (Et signa.) Tertia ibi (Et signa.) Et prima pars pȝ.

¶ Et signa eius que fit ꝑꝑ paruitatē resolutionis sunt spissitudo cutis ꝛ regimē delitiosum de his quoꝝ preterijt rememoratio ꝛ multitudo egestionis ꝛ conualescētia appetitus pauca post exercitiū ꝛ eūonem.

¶ Signa destructiōis appetitꝰ facti ꝑ paucitatē resolōnis sunt densitas cutis siue sit nālis densitas siue accidētalis. Et regimē delitiosuȝ. s. ex quo multe suꝑfluitates flegmatice generant: sicut in regimine impinguatiuo cuius preterijt rememoratio. s. in. 3. fen primi canō. qꝛ satis pōt īde colligi. Et ꝯualescētia pauca. i. aliqualis. exercitiū ꝛc. qꝛ sunt cā resolōnis. Multitudo egestiōis. s. respectu eius qȝ de cibo sumit: ꝛ hoc iō qꝛ cū parua fiat resolutio paꝝ de assumpto cibo trahitur ad membra.

¶ Et signa eius que fit ex debilitate oris stomachi sūt ea que diximus in capitulo debilitatꝭ: ꝛ ex eis sunt euacuationes plurime.

¶ Sȝ tu dices vbi supra Aui. fecit mētionē de destructiōe appetitꝰ ꝑꝑ oris stōchi debilitatē. ∇ Dōm ꝙ dedit supra ītelligi cuȝ dixit ꝙ si ꝯfirmet malitia cōplōnis debilitabit oēs virtutes aut forsan nō fecit de hoc mētionē explicite cū videat esse notum.

¶ Et signum eius cuius cā est aer est illud qȝ scitur de dispositione egri in eis q̄ sunt preterita. s. an obuiauit aeri vehementis frigoris aut vehementis caloris.

¶ Quarta pars pȝ.

¶ Et signa eius que est ex vlceribus sunt dolor dictus in caplō vlcerū: ꝛ ꝙ egredit aliqd ex eis in egestione ꝛ mollificatio nāe ꝛ ꝑuitas in ore cibi in stōcho ꝛ mordicatio eiꝰ qȝ hȝ q̄litatē acetosaȝ aut acutā aut amaraȝ.

¶ Circa qntā ꝑtē dubitat qꝛ Aui. supra nō posuit ꝙ vlcera eēnt cā destructiōis appetitus. ∇ Dōm ꝙ ēt reliqt hoc vt notū: aut dedit ītelligi ꝑ q̄daȝ supius dicta. nā vlcera fiunt qñq post stōchi aꝑata. fiunt ēt post catarros descendentes a capite: vt infra tractatu. 4. ponet. de his aūt supra loquutus erat.

¶ Et signū eius q̄ accidit pregnantibus est pregnatio.

¶ Et signa humoris putridi sūt nausea ꝛ subuersio aie ꝛ fetor oris in qbusdā horis ꝛ egestio mala.

¶ Circa. 7. partem considerānduȝ ꝙ etiam Aui. superius non fecit mentionē de destructione appetitus facta a putridis humoribus: ꝛ reliquit hoc vt notum: aut dedit intelligi generaliter propter illud qȝ dixit ꝛ qñq causa eiꝰ est caliditas pura: aut cū mā: vel per id cūqȝ remanet supra superficiē stomachi res extranea.

¶ Et signum eius que fit ex abscissione melie effuse ex splene ad stomachū est ꝙ qñ iste homo sumit acetosa ꝛ cōmouēt stomachū eius ꝛ expellit redit ad appetitū ac si ipsa faciant operationem cause abscisse si non eēt abscissa: ꝛ facit credere hāc significatiōeȝ magnitudo splenis ꝑꝑ retentionem eius qȝ opȝ vt effundat.

¶ Circa. 8. partē ꝯsiderandū ꝙ melia excitat appetitū qꝛ acetosa: ꝛ qꝛ exprimit ab ore stomachi: ꝛ ideo qñ quis hȝ destructioneȝ appetitus si acetosa sumunt reuertit appetitꝰ: qꝛ illa acetosa faciūt quasi oꝑationē cāe abscisse. i. melie que faciebat appetitum.

¶ Et signa eius q̄ fit ex melia plurima effusa ledēte stomachū est vomitus melie ꝛ sapor acetosus ꝛ ingetudo ꝛ alteratio coloris hoīs ad nigredinem.

¶ Et signa eiꝰ que fit cā vermiuȝ sunt signa exitus vermium ꝛ cōualescētia huiusmodi appetitus qñ administratur aloes in syrupo malorum loco emplastri: nam descendunt vermes a superioribus ventris.

¶ Et signuȝ eius que fit ꝓpter paruitatē san. est vt accidat cōualescētibus aut q euacuat eūone plurima.

¶ Et signū eius que fit ꝑꝑ somnū: est ex malitia dispōnis somni cū priuatiōe reliquorum signorum.

¶ Circa. 12. ꝑtē hic dat nobis ītelligere ꝙ supior extrīseca lr̄a melior est vbi dicebat: ꝛ qñqȝ alterat dispō appetitꝰ: ꝛ debilitat malitia dispōnis somni. nā somnus suꝑfluꝰ qꝛ obtūdit calidū ꝛ retinet suꝑfluitates pōt eē cā nocumēti in appetitu.

¶ Et signa eius in qua est cā mortificatio appetitꝰ: sūt signa malitie cōplexionis cōfirmate: aut eūones ꝑteri te debilitantes totuȝ corpus: ꝛ vt eger talis fiat ꝙ qñ appetit aliqd ꝛ afferatur ante ipsum refugiat ab ipso ꝛ abhorreat: ꝛ maius ipso est vt non appetat oino.

¶ Scilȝ destructionis appetitus in qua est appetitus mortificatio

s.in toto ⁊ in epate. Qꝫ aūt sit maior casus appetitus cū nihil appe rit ꝙ qñ aliqd desiderat: ⁊ illud vituperat nō est dubiuz: cū.n.nihil appetit: ablatus est tūc appetitus oīno. ⁊ hoc ēt non soluz accidit in cibo sed in potu qñqꝫ: vt Serap.trac.3.9.cap.

¶ Et signa eius que fit pp destructionē sensus stomachi ⁊ debilitatē eius sunt vt sint relqua signa sana: ⁊ vt res acute nō mordicationē faciant neqꝫ nauseā neqꝫ faciant euenire singultum sicut diapipereon qñ sumit in ieiunio ⁊ bibitur post ipsum.

¶ Decimaquarta pꝫ.

¶ De cura. Cap.9m.

A.l.nausea.

De curatione bona ei qui nō appetit cibuz nō propter caliditatem dominantez est vt ꝓhibeat cibus spatio longo: ⁊ minoret ei donec viuificetur virtus eius ⁊ digeratur congiatā oīno ⁊ vt patiatur famē donec rectificet stomachus eius ⁊ appetat cibum sicut accidit vigilātibus: quoniā cum ipsi prohibentur a somno tēpore longo fiūt dormientes ⁊ ꝓfundantur in somno.

¶ Ponit curā destructionis appetitus ⁊ debilitatis ipsius. Et ꝑmo ponit curā ꝯm se magis siue ex ꝑte causaꝝ. Scđo ponit curā eius vt ꝯiūgit alteri accidēti. ibi (Et qñ.) ⁊ Pria in duas. Prio ponit curā ꝙdā ꝯsusaz mag. Scđo spāliter exequit de cura. ibi (Et ex eis.) ⁊ Prio vult ꝙ si aliqs hꝫ casum appetit⁹ nō pp caliditatē supple: sed pp īdigestiōes multas ꝑcedētes: ex qbus multiplicati sunt in stōcho hūores crudi: ⁊ vt pp alias repletiōes ex humorib⁹ crudis: opꝫ tūc ꝙ iste abstineat a cibo diu: aut minoret cibus quousqꝫ digerat. Cōgiatā.i.satietas nauseatiua: vt exterior lr̄a.i.qđ relictum est ex īdigestiōe faciēs nauseatiuā satietatē. Et fastidiū ⁊c. sic accidit vigilātib⁹. ¶ Cōsiderādū ꝙ aliqñ nō potētib⁹ dormire ēt iniungunt vigilie ⁊ excitant sup eo voces vt fatigent amplius: ⁊ tedeat cā vociferatiōis ⁊ vigilatōis: vñ qrat somnū: ⁊ iō Aui.4.cañ.fen.1.c.de ingetudīe q accidit febricitātibus.s.q nō pñt dormire ꝑcepit vt multiplicent cādele accēse.s.in manib⁹ ei⁹: ⁊ ꝙ eleuent voces ⁊ ligent cū īstitis: deīde soluant qꝛ dormiēt. hoc aūt nō est pp aliud nisi qꝛ fatigati ex ꝑdictis querūt somnū. Silr̄ hñtes casum appetitus pp istos crudos humores debēt a cibo abstinere vt digerant illi humores: ⁊ stōchus de se post appetet cibū. Dixit aūt nō pp caliditatē: qꝛ abstinētia a cibo auget inflāmationem.

¶ Et ex eis que conferunt illis quorum appetitus prostratus est propter debilitatem sicut conualescentiuz: aut propter materiam humidam viscosaz est vt comedant oliuas aque ⁊ aliquid ex piscibus salitis: ⁊ vt sorbeant acetum squilliticum paulatim: ⁊ oportet vt alienetur in cibarijs eorum crocus omnino. Uerum salita consueta sunt plus prouocatiua appetitus: ⁊ ex ꝓuocantibus appetitū sunt cappares preparate ⁊ mentha ⁊ cepe ⁊ oliue ⁊ piper ⁊ gariofilus ⁊ galanga ⁊ acetum ⁊ acetosa ⁊ acetum eorum ⁊ almuri etiam ⁊ allia ⁊ cepe ⁊ parum opoponaci ⁊ mel ⁊ piper album ⁊.33. ⁊ assa ⁊ belseueich etiam prouocat appetitū ⁊ mundificat cum hoc os stomachi.

¶ Hic spāliter magis ꝓsequit de cura ꝯm ꝑdictos modos cārū. nō exequit aūt de oībus: qꝛ curā casus appetit⁹ facti pp vlcera stōchi postponit ad caplm̄ de curatiōe vlceꝝ stōchi: qꝛ cura eius est cura illoꝝ. Silr̄ curā illoꝝ qui habēt destructionē appetit⁹ a calitate vel friditate aeris: ipse nō ponit explicite saltē vt in hac cura sumit aliq̄ ītētio a cā ītrinseca: qꝛ nō est vt fit cura cū nō fit aliud ꝙ remotio aeris calidi vel fridi. Nec ponit curā destructiōis appetit⁹ facti pp v̊mes: qꝛ illi⁹ cura ē cura vermiū: ⁊ qꝛ supra aliqd in signis de cura dixit. Nec ēt ponit curā casus appetit⁹ facti pp malā dispositionē somni: qꝛ illi⁹ cura est somni abscissio. De alijs aūt exequit. Et ꝑmo exeqt de destructione ⁊ debilitate appetit⁹ q̄ fiūt ex causis que maxie sunt in stōcho. Scđo exeqt de cura eoꝝ que fiūt ex causis maxie ꝑ cōitatē. ibi (In ea v̊o q̄ facta ē ꝑ cōitatē.) ⁊ Pria in q̄tuor. Prio determiat de cura destructiōis appetit⁹ ⁊ debilitatꝭ factaꝝ ex debilitate aut viscosa mā. Scđo determiat de eis qñ sūt a mala cōplexione. ibi (Et ex medicis.) Tertio qñ a mā flegmatica. ibi (Facte v̊o cā flatis.) Quarto qñ a mā cholerica. ibi (In ea v̊o.)

¶ Ista que enumerat cōiter valēt cōualescētib⁹ ⁊ habētib⁹ flegma grossuz: qꝛ ista de se incitāt appetitū: sꝫ tñ acetū sqlliticū maxie cōfert cū in ore stōchi sunt humores grossi. Croc⁹ dꝫ ab eo āmoueri: qꝛ deijcit appetitū vt supra patuit: veꝝ salita cōsueta sunt plus.

¶ Sed dicet aliqs hui⁹ ꝯriū dixit supra i gñali. ⁊ Rñde ꝙ Aui. ꝑ salita ꝯsueta nō intelligit salita ꝯsueta ei cui⁹ appetit⁹ cadit. Sꝫ salita ꝯsueta.i.ea que cōiter sunt in vsu sicut sūt cappares ⁊ oliue salite: nō synapis ⁊ anhetū vel anisuz salitū: qa illa sūt mag stiptica. ⁊ Ul aliter dōm ꝙ aliqua res magis incitat appetitum alia duplr̄. Uno mō excitādo vtutē nālē ad actū attractionis: ⁊ hoc mō ꝯsueta magis appetitū excitāt qꝛ ꝯsueta salita cibaria mag diligunt a nā pp ꝯformitatē acqsitā ex cōsuetudīe. Letant enim nāe in assuetudinibus: vt Hip. ꝑ manifestissima ꝓbauit. Et Gal. in fine.s.tera. cōsueta cibaria ergo siue salita siue nō salita: qꝛ sunt mag ꝯsimilia obtra magis icitāt virtutē ad actū vt sic. Alio mō aliq̄ magis ꝓuocāt appetitū abscindēdo cām que appetitui nocet: ⁊ alterādo: ⁊ hoc mō icōsueta magis ꝓuocāt qꝛ magis agūt: ab eo eni qđ cōsuetū est nō fit passio. ¶ Almuri est spēs salsamēti ⁊ fit vno mō sic. Accipiant de farina ordei ꝑtes.ij. de sale ps.j. ꝯficiant cū aqua ⁊ fiant focacie azime ⁊ ponant in furno donec ītus ⁊ extra cōburant: deinde diuidit vnaqueqꝫ in.3.vel.4.ꝑtes: ⁊ ponūt in olla mūda ⁊ magna ⁊ cooperit cū aqua: ⁊ ponit in furno a prima nocte vsqꝫ mane ⁊c. ⁊ ꝯm Seruitorē sunt alij modi ei⁹. Paꝝ opoponaci.s.cū esset ibi humor fridus: quē vellemus calefacere ⁊ eliquare. Assa.s.nō fetida: lꝫ eni dicat. A. ꝙ assa nocet epati ⁊ stōcho ītelligēduꝫ de asa fetida. vel de assa data in dispōne sanitatis. Belseueich.i.macis: ⁊ patet. vel apud quosdā est corallus. alij dicunt ꝙ est balsamus.

¶ Et ex medicinis disrumpētibus appetitum eius qui hꝫ malitiā cōplexionis calide aut frigide est electuarium diacydoniten. Et ex medicinis disrūpētibus appetitū est medicamen factū ex succo cydonioꝝ factuz cum pomis dictū in antidotario: ⁊ ex eis que iuuāt appetitū ⁊ prohibēt subuersionē stomachi eius q nō recipit cibū est rob menthe ꝯm hūc modū. Terant granata acetosa cū corticibus suis ⁊ sumant de succo eoꝝ pars vna ⁊ succi mēthe ps.5. ⁊ mellis boni aut zucchari pars.5. deinde preparent cū facilitate sup ignē: ⁊ sit dosis eius in ieiuno coclear.j.

¶ Ponit curaz ꝓstrati appetitus qñ cā est mala cōplo. Et ꝑ̊ qñ est mala cōplexio calida. Scđo qñ est mala cōplo frida. ibi (Patientibus aūt.) ¶ Dicit ꝑ̊ ꝙ ex medicis disrūpētibus appetitū.i. ꝓuocātibus. hūc enim modū loquēdi seruat ēt in scđo cañ. Et ex medicinis. Medicamē factū ex succo cydonioꝝ supple aut cū pomis.i. carne: ⁊ est diacydoniten. ponit.3.tra. qđ si sit sine spēbus datur in mala cōplone calida. si aūt cū spēbus ꝯm modū datū ibi ab Aui. dari pōt in frigida cōplexione. Et ex eis. Rob istud quasi ad equalitatē tendit: ⁊ iō in subuersione stomachi pōt dari ēt si sit ibi caliditas vel leuis frigiditas. dosis eius est coclear vnū.s. paruuz qꝛ aureus vnus: magnū enim coclear est.iij.aureorum.

¶ Factum aūt cā caliditatis qñqꝫ rectificat pot⁹ aque frigide in quātitate qua nō mortificet innatuz calorez ⁊ cōferunt ei vti robub acetosis. Et ex eis que experta sunt in ea est sumere in potu aquā granatoꝝ cuꝫ oleo ro. ⁊ proprie qñ est illic mā: aut dñium sitis ⁊ succi granatoꝝ frigidorū cum robub infrigidatis ⁊ emplastra infrigidata. Et si fuerit illic materia euacuabis eam in primis. Et de sūma istoꝝ sunt ꝯualescētes exeuntes a febrib⁹ ⁊ est cū eis remanētia acuitatis ⁊ eoꝝ cura est hec cura. Uerū ipsi nō vtant aqua frigida plurima vt nō deijciant virtutes stomachoꝝ eoꝝ. Et necessariuꝫ est vt in potu sumant h̊ medicamē. R̸.ros.ʒ.x. sumach ʒ.ij. cardamomi.ʒ.j. fiant ex eis tro. ⁊ sit dosis.ʒ.ij. Ipm eniꝫ facit appetitū ⁊ incidit sitim. Et ex eis que faciunt eos appetere est sauich ablutū cū aqua ⁊ aceto: ⁊ confert eis vomere īmissis digitis mouet enim virtutem.

¶ Totū pꝫ. Incitari ad vomitū cū digitis mouet.i.incitat virtutez. Nō enim dꝫ fieri cū aqua aut alio liquore: qꝛ non querimus euacuationem sed incitationem.

¶ Patientibus

¶ Patiētibus aūt factam propter frigus confert decoctio specieruȝ que est vt piper ⁊ cinnamomū ⁊ similia: ⁊ similiter vinum vetus ⁊ diapipereon ⁊ tyriaca ꝓprie ⁊ allia sunt iuuamēti maximi in hoc ⁊ diacalamētum plurimū confert eis ⁊ oīa electuaria calida ⁊ silr̄ citra condita ⁊ myrabolani conditi ⁊ secacul conditi ⁊.ȝȝ. conditum ⁊ conferunt eis vaporationes cū milio qm̄ ipsum est magis iuuatiuum q̄ȝ sal.

¶ Patiētibus cōfert decoctio spērum calidarū: vt cinamomi piperis ciperi ⁊ similiuȝ: ⁊ electuaria calida: citra ꝯdita. eoꝝ descriptio ponit̄.5.cañ.trac.7.myrabolani.secacul.ibi supra eodē ſeptio. est aūt secacul apud quosdā sigillū sancte Marie. apud alios hyringi. Et cōferunt vaporationes cū milio: qm̄ est magis iuuatiuū q̄ȝ sal: ⁊ cā est que sumit̄ ex Gal.12.terapen.vltimo ca. qꝛ eius calefactio ⁊ exiccatio est sine mordicatione.

¶ Facte v̄o causa flegmatis plurimi viscosi cōfert vomitus fact⁹ cū raffano comesto sup̄ quē bibit̄ syrupus acetosus de melle singulariter ſm q̄ꝫ exposuim⁹ in capitulo cure vniuersalis. Et ex eis que cōferunt ipsi est syrupus acetosus cū seminibus melonis al's mellinus al's cōibus in quo ponit̄ ſm oēm eminā mellis que in ipso ponit̄ aloes.iij.vnc. ⁊ sumunt̄ in potu oī die ex eo tria coclearia ⁊ ēt oliue de aqua cū aniso ⁊ cappares in aceto cū melle. Et qñq̄ȝ cōferunt ei vti aquis thermarum ⁊ deambulatio ⁊ motus. Et curat̄ post mūdificationē cū eis que diximus in capitulo de casu appetitus causa frigoris. In ea aūt que fit cā humoris cholerici aut humoris subtilis fiat euacuatio cū eis q̄ scis ex myrabolanis. Et syrupus acetosus cū aloe est melior syrupo acetoso cū scamonea. Scamonea nāq̄ȝ inimica est stōcho. Et curet̄ ēt cū vomitu q̄ educit humores subtiles ⁊ decoctiōe absinthij ēt qm̄ est vltima.

¶ Hic Aui. quasi resumit curā ꝓstrati appetit⁹ p̄p flegmaticos humores: qꝛ supra sigs īspiciat īpfecte eā posuerat: ⁊ dicit q̄ꝫ dȝ fieri vomitus ⁊c̄. ſm q̄ꝫ exposuim⁹. Et mag̃ exposuit de regimine eius cui⁹ stōchus est paru⁹: ⁊ ꝯfert syrupus acetosus cū semib⁹. s. cōib⁹ s. anisi ⁊ feniculi ⁊c̄. mellinus. i. fact⁹ cū melle al's cū seminibus melonis ⁊c̄. qꝛ illa aliqualr̄ frida tēperant caliditatē aloes ⁊ ſm oēm eminā: qꝛ ſm oēs.xiij.ℨ.5.vel.ix.vel.xx. ſm quosdā: ſȝ ſm oēs.xij. Credo q̄ꝫ ꝯuenietius ponit̄.ℨ.iij.aloes: ⁊ si p̄tiātur.iij.ℨ.in.xiij.capit q̄libet.ℨ.j.mellis minus q̄ȝ.ʒ.ij.aloes. Dosis ei⁹ quolibet die. s. in mane erit coclearia tria. s. p̄ua q̄ sūt.iij.aur. ⁊ sunt.ℨ.5.⁊.ʒ.5.que capit de aloe.ʒ.j.vel paꝝ plus: ⁊ si coclear esset aur.j.⁊.ʒ.caperent.iij. coclearia fere.ℨ.j.⁊ sic.ʒ.ij.aloes que dari pōt. Verūtn̄ ē q̄ꝫ ista.iij. coclearia possent partiri in trib⁹ vicibus. s. mane sero ⁊ media nocte. Primam tn̄ expositionem credo meliorem.

¶ In ea v̄o que facta est cū cōitate neruoꝝ afferentiū sensus aut cū cōitate cerebri ipsius opȝ vt tendat̄ versus curā cerebri ⁊ ꝯfortationis eius: sed in facta ꝓpter spissitudinē ⁊ paruitatē suctionis venaꝝ ex epate opȝ vt rarificet̄ corpus cū balneo ⁊ exercitio equali ⁊ ꝓuocatione sudoris cuȝ aperitiuis. In ea v̄o q̄ facta est cā melācholie opȝ vt euacuet̄ melancholia deinde administrent̄ alcauguamich. ⁊ icisiua vt icidat̄ illud q̄ð remāsit ex ea deinde admistrent̄ cibi boni chimi odoriferi. Eius v̄o que facta est ab abscisiōe melācholie cura est cura splenis ⁊ ei⁹ ꝯfortatio ⁊ aptio viarū q̄ sunt iter splenē ⁊ stōchū cū medicis quaruȝ est mouere ad partē splenis sic̄ est epithimi ⁊ radices corticū capparoꝝ cū syrupo acetoso: ⁊ silr̄ cappares cū aceto ꝯdito.

¶ Ponit hic curā destructiōis appetitus facti mag̃ p̄ cōitatē. Et p̄ facit h̄. Scd̄o ponit q̄dā cōia ad subleuādū appetitū. ibi (Et ex eis q̄dē.) ¶ Pria h̄ȝ.7.ſȝ q̄ꝫ.7.modos curationū ponit ſȝ.7.modos casus appetitus: lȝ septimus modus sit recapitulatio p̄mi. Scd̄a ibi (Sȝ ibi.) Tertia ibi (In ea.) Quarta ibi (Eius.) Quīta ibi (Pregnātiū.) Sexta ibi (Et in ea.) Septia ibi (In facta.) ¶ Pria ⁊ scd̄a pars patēt. ¶ In tertia dicit q̄ꝫ euacuata melia approximet̄: alcauguamich. i. ꝯdita cū sale ⁊ aceto vt cappares conditi ⁊ oliue patent.

¶ Pregnātium aūt appetitus quandoq̄ȝ acescit quandoq̄ȝ cadit: ⁊ cura ei⁹ est cū eis que sunt sicut īcessio tēperata ⁊ exercitiū ⁊ tēperatū ⁊ icessio in cōmestis ⁊ bibitis ⁊ vinū vetus odoriferū ꝯfortatiuū virtutis expulsiue ⁊ resolutiuū materiei male ⁊ rep̄sentatio ciboꝝ saporosoꝝ ⁊ ea in q̄bus est caliditas ⁊ incisio.

¶ Qñq̄ȝ cadit: qñq̄ȝ acescit. s. ad corrupta cibaria. supple ⁊ tūc curatur cum eis ⁊c̄. Dixit hoc Aui. qꝛ ꝓprie illis medicinis fortibus solutiuis non curantur.

¶ Et in ea q̄dē q̄ facta est p̄p casum virtutis opȝ vt icipiat̄ a rectificatiōe cōplexiōis deijciētis eā q̄cūq̄ȝ complexio fit ⁊ ꝯuersiōe ipsius ad ꝯ̄triuȝ sui. Et silr̄ si fuerit post euacuationes ⁊ rasuraȝ: tunc illud erit p̄p mortificationē virtutis. Veꝝ in facta p̄p debilitatē virtutis eoꝝ opȝ vt motus fiant vomitu cū digitis. ipsi nāq̄ȝ lȝ nō vomāt iueniūt tn̄ augmentum virtutis appetitiue. Et qñq̄ȝ fit ex eis necessariū potare tyriacā in quibusdaȝ syrupis stomaticis sicut est syrupus de absinthio aut syrupus de seminibus mistis ſm q̄ꝫ conuenit.

¶ In ea q̄dē q̄ fcā p̄p casum virtutis. s. in stōcho vel in corpore icipiat̄ ⁊c̄. ⁊ silr̄ si fuerit post eūonē ⁊ rasurā. i. excoriationem erit p̄p mortificationē v̄tut̄. s. ex resol'one absq̄ȝ hoc q̄ꝫ mala cōpl'o sit cā p̄ se. Sȝ si destructio vel ꝓstratio appetitus sit facta p̄p debilitateȝ v̄tutis eoꝝ. s. p̄ter h̄ q̄ꝫ ibi sit manifesta mortificatio v̄tutis: opȝ vt motus fiat vomitu: ⁊ cā fuit supra dicta. ⁊ qñq̄ȝ est necessariū potare tyriacā. s. ad subleuādū virtutē vel ad calefaciēdū cū syrupo de absinthio. ⁊ hoc cū querimus calefactionē. aut de seminibus cum querimus ēt infrigidationem. vel mistis istis. s. syrupis cū alijs rebus calidis vel frigidis: sicut expedit in casu.

¶ In facta v̄o ꝓpter debilitatem sensus stomachi opȝ vt curet̄ cerebrum ⁊ auferat̄ cā que intromittit nocumentum in op̄atione eius. Et scias q̄ꝫ vomitus mundificās cū facilitate est medicamen mirabile ei cuius appetitus prostratur in dulcibus ⁊ vnctuosis ⁊ est contētus in appetendo acetosa ⁊ acuta.

¶ Quia imperfecte videbat̄ posuisse curā: hic ideo resumit addēs q̄ꝫ vomitus mundificans cū facilitate: qꝛ nō cū multa violentia: cōfert ēt qꝛ illi hn̄t humores viscosos flegmaticos in stomacho qui sunt cā illius appetitus vt supra patuit.

¶ Et ex eis quidē que cōferūt plurimū habētibus destructionē appetitus sūt olibanū ⁊ mastix ⁊ xyloaloes ⁊ gallia ⁊ calamus aro. ⁊ balaustie ⁊ aqua cydonioruȝ cum vino odorifero qñ ex ea fit emplastrū cū nō est exsiccitate. Et ex eis que cōferunt est syrupus de absinthio ⁊ vt assumat in oī die pondus.ʒ.j.de radicibus squinanti ⁊ medietaƚ.ʒ.de spica bibant̄ cū aqua in ieiunio. Et illa confectio que comparata est filio abel dicta in antidotario est iuuatiua etiam.

¶ Hic ponit quedā cōia que cōferunt ad ꝓuocandū appetitū: ⁊ maxime ꝯferūt qñ appetitus deficit p̄p lassitatē stōchi: ⁊ cōferūt siue ibi sit leuis caliditas siue frigiditas nō exn̄te siccitate qꝛ ista exiccāt ⁊c̄. Cōfectio cōparata filio. hec nō vr̄ eē in antidotario sub hoc titulo. multe tamen sunt cōueniētes ⁊ vtiles.

¶ Et dicit̄ q̄ꝫ ex herbo cōtrito cū sumit̄ aur̄. cum aqua granati muzi est conferens in exiccādo appetitū.

¶ Considerādū q̄ꝫ herbū h̄ȝ virtutē calidā ⁊ siccā abstersiuā: ⁊ ideo posset hoc facere qñ eēt in stōcho flegma prohibēs appetitū. dat̄ aūt cū granatis muzis: qꝛ remittūt caliditatē ⁊ acuitatē ei⁹. sui enī acuitate quādoq̄ȝ facit mingere sanguinē vt Serap.

¶ Et qñ casus appetitus perducit ad syncopim tūc cura est approximatio odoramētoꝝ delectabilium exci

bis ad infirmū sicut sunt carnes ⁊ hedus lactēs ⁊ gallina assata ⁊ alia: ⁊ ꝓhibeat̄ ei somnus: ⁊ cibet̄ cū ꝯuale scit pane ĩfuso in vino ⁊ sumant sorbitiões velocis nutrimēti. Et scias ꝙ oĩa olea ⁊ ꝓprie butyrū ⁊ vnctuosa ꝓsternūt appetitū aut debilitāt ipsum ꝑ hoc ꝙ mollificant ⁊ ꝑ hoc ꝙ corrūpūt orificia venarū. Et illud q̄d ex eis cõuenietiꝰ est: est illud in quo est stipticitas aliq̄ sicut oleū onfancinū ⁊ oleū nucinū ⁊ oleū phisticinū.

¶ Hic ponit curā casus appetitus q̄n ꝯiūgit̄ syncopi: ⁊ pȝ. Addens ꝙ oĩa olea ꝓsternūt appetitū ꝓp h̄ ꝙ mollificāt stomachū: ⁊ corrumpunt orificia venarū. ¶ Considerandū ꝙ olea possunt corrūpere orificia venarū dupl'r. Uno mō q̄r illa nimis mollificāt ex qua nimia mollificatione exponuntur leuiter passioni ⁊ per cõsequēs corruptioni. Scḋo q̄r oleū est res maxime apta inflāmari ⁊ vri. cū ergo sumit̄ aptū existens inflāmationi leuiter inflāmat̄ in corpore. ex inflāmatione aūt ⁊ cõbustione oleū tendit ad sulphureitatē vt Auer. 5. coll'ȝ. ca. 35. s. de ouis in fine. Uel possemus dicere ꝙ cū sermones sint exquirēdi ꝫm subiectā mām corruptio orificiorū venarū que fit ab oleo nō erit quecūq;: sed corruptio dispõnis earum ꝑ quam faciunt appetitum. faciunt autem appetitum per suctionē. oleū aūt corrūpit orificia venarū q̄ntū ad hoc: q̄r remouet illā suctionē replendo ⁊ fastidiēdo venas. Conueniētius ergo est oleum oliuarū onfancinū ⁊ myrtinū ⁊ phisticinū: q̄r hn̄t aliquā stipticitatē: ⁊ post ista amigdalinū: lȝ ponat̄ ab Aui. ꝙ stomachū grauat: ⁊ h̄ 2. can. ca. de oleis. hoc tñ omni oleo cõmune est.

¶ De corruptione appetitus. Cap. 10m.

Quando in stomacho aggregat̄ humor malus diuersus a cõsueto in qualitate sua natura tūc req̄rit aliquid ei contrarium.

¶ Superius Aui. determinauit de nocumēto appetitꝰ q̄d est destructio ⁊ debilitas: hic determinat de nocumēto appetitus q̄d est corruptio. Et p̄ īuestigat sui causas. Scḋo ponit curā. ibi (Opȝ vt.) ¶ Pria in duas. Prio gn̄ali īuestigatiõe demonstrat q̄uo appetitus fiat ad corruptas res. Scḋo inuestigat hoc spāliter ꝫm q̄dā corpora. ibi (Et q̄nq; accidit pregnātibus.) ¶ Primo Auic. arguit sic. q̄n in stōcho est humor malus īcõsuetus in sui q̄litate nā stōchi appetit tūc rē ꝯriā illi humori: sed res ꝯria illi humori diuersa ēt a ꝯsueta est res habēs diuersam q̄litatē vt res non cõsueta: ergo existētibꝰ illis humoribus corruptis ⁊ innālibꝰ īcõsuetis in stōcho fiet appetitus rerū ꝯriarū īcõsuetarū. tales sūt aūt vt lutū ⁊ carbones ⁊ similia. ¶ Huius rõnis Aui. p̄ ponit p̄mā ꝓpositionē que est maior. Scḋo scḋā. ibi (Et ꝯriū diuersū.) Tertio cõclusionem. ibi (Quapropter.) ¶ Dicit p̄ ꝙ q̄n in stomacho aggregat̄ humor malus diuersus a ꝯsueto ⁊c. ¶ Cõsiderandū ꝙ hec ꝓpositio ab Auic. p̄supponit̄ vt nota ex supradictis. nā dictū est supra ꝙ nālis appetitus ad similia est. sed appetitus nō nālis est ad ꝯria: cū ille appetitus sit ad curationē que ꝑ ꝯria fit: ergo existēte in stomacho humore malo corrupto stomachus appetit rē que sibi ꝯriet̄ quātū possibile est. ¶ Scḋo ꝯsiderādū ꝙ humor aliq̄s pōt dici malus quātū ad p̄mas qualitates: aut quātū ad secūdas vel occultas ꝓprietates. malus ergo humor in stōcho exn̄s q̄ facit appetitū corruptū ē malus nō solū quātū ad qualitates p̄mas: q̄r fridus vel calidus: sed quantū ad alias q̄litates occultas: ⁊ iõ fit appetitus corruptus nō solū ad rē siccā: sed ita ad hāc ꝙ nō aliā: vt ita ad carbones q̄nq; ꝙ non ad lutum: ⁊ hoc ꝓpter occultas qualitates existentes in corrupto humore qui est in stomacho. ⁊ iõ Auic. volens dare intelligere hāc duplicē malitiam dixit malus ⁊ diuersus.

¶ Et ꝯtrariū diuersum a cõsueto diuersum est nō consuetū: fugātia nāq; sunt extrema ⁊ ecõtrario.

¶ Hic ponit minorē. Et p̄ ponit eam. Scḋo ꝓbat. ibi (Fugantia.) ¶ Dicit p̄ ꝙ ꝯriū diuersum a ꝯsueto est diuersum aliud nō cõsuetū. Et hoc ꝓbat sic. Illud est ꝯriū humori corrupto exn̄ti in stōcho q̄d est fugās illud ⁊ extraneū respectu illius: sed res q̄ appetit̄ diuersa a ꝯsueto ē sic fugās humorē illū corruptū: est ēt extraneū respectu illiꝰ: ergo diuersū nō ꝯsuetū q̄d appetit̄ est illi ꝯriū. maior est nota. nā hoc vr̄ de rõne ꝯriorū ꝙ sint fugātia: ⁊ ꝙ sint sua extrema. Et ponit hāc declarationē dicēs ꝙ q̄cūq; sunt extrema fugant sese: ⁊ q̄cūq; fugāt sese sunt extrema. ¶ Cõsiderādū aūt ꝙ rō Aui. fundat̄ super hoc. de rõne eni ꝯriorū est ꝙ sint sese fugātia ⁊ repellētia se ab eodē subto: ⁊ ꝙ sint sub eodē gn̄e: vt Gal. 11. terap. c. 12. humor ergo qui in stōcho est ꝯriat̄ directe ei q̄d appetit̄. Prio q̄r ē ei sic extraneū ⁊ fugās illū. nō. n. ꝓp aliud illū nā appetit: nisi q̄r est vltimo sibi extremū aptū humorē corruptū in stōcho pellere ⁊ ꝯriari sibi. Sil'r ēt sunt sub eodē gn̄e: q̄r ambo sunt sub gn̄e rerū īcõsuetarū ⁊ corruptarū. Ex quo appet q̄re iste humor corruptus stōchi nō facit ꝯsuetas res appetere ⁊ nāles: cū ille ꝯrient̄ ⁊ opponant̄ illi humori. nā res ꝯsueta est res ꝯueniēs. vn̄ extrinseca lr̄a Gerardi. ꝯsuetū est cõueniēs. modo res ꝯueniēs nō est ꝓprie abiectiua illiꝰ corrupti humoris: q̄r sibi formaliter nō ꝯriat̄: sed ꝯriat̄ magis sic mediū extremis. v̄. g. existēte forti caliditate in stōcho fit appetitꝰ ad fortia frigida q̄ īcõsueta sunt ⁊ nō ad tepida vel tēperata cõsueta: q̄r ista ꝓprie calido nō ꝯriant̄. Sil'r ēt ꝫm aliū modū hoc accidit ꝓp aliam cām. nā res nālis ꝯsueta ꝓprie nō ꝯriat̄ rei corrupte nō ꝯsuete. nā ꝓprie ꝯria sūt sub eodē genere ꝓpinquo vt albū ⁊ nigrū sub colore: ⁊ cal'm friduȝ sub q̄litate p̄a actiua: sed res nālis ⁊ res corrupta in genere ꝓpinquo nō ꝯueniūt sed vt remoto magis sicut forsan albū ⁊ odor. Est etiā in hoc alia cā: q̄r ꝯsueta nō sunt actiua. hic āt appetitus ꝯria actiua querit ꝓpter abiectionē corrupti humoris.

Dubium

¶ Sed tūc dubitare ꝯtingit. nā sequeret̄ ꝙ illis nō debet̄ cura sed dare eis solū que appetūt: q̄r illa ꝫm oēm modū cõtraria sunt cāe corruptiõis appetitus. ¶ Dōm vno mō ꝙ quandoq; ꝯcedit̄ eis de luto vt infra: tñ ꝫm rei veritatē: lȝ illa que appetunt sint oĩno ꝯria cause: tñ ꝯcedi nō debēt: q̄r cura eorū pōt fieri cū rebus que lȝ formaliter nō ꝯrient̄ illi corrupto humori: ꝯtrariant̄ tñ virtualiter ⁊ effectiue magis cām abscindēdo: cū mā magis ꝯueniēti nr̄o corpori q̄ sit lutū vel carbones vt sunt medicie īcisiue ⁊ eductiue illorū corruptorū humorū: sicut in exēplo habēs malā cõplexionē calidā stomachi cū materia flegmatica putrida appetit frigidā aquā: q̄ lȝ ꝯrietur illi male qualitati recepte in organo sensus: plus tñ contrariatur agaricus ⁊ turbith educendo eam.

¶ Quapropter accidit quibusdam appetitus luti: imo carbonū ⁊ terre ⁊ gipsi ⁊ rerū huius generis propter qualitatem que in eis est exiccantem aut īcidentē ꝯtrariam qualitati humorum.

¶ Ponit conclusionem ⁊c.

¶ Et quandoq; accidit pregnantibus ꝓpter retentionem menstruorum appetitus corruptus plus q̄ȝ accidat eis destructio appetitus. ⁊ cā in hoc est illud quod diximus: ⁊ illud est vsq; ꝓpe duos menses aut tres. Et illud quidē est quoniam earum menstrua retinentur ad nutrimentū embrionis: ⁊ quoniam quando currūt timetur in eis ꝙ abortum faciant. Amplius embrion in initio conceptionis nō plurimo indiget nutrimento ꝓpter paruitatē sui corporis: quare sup̄fluit quod de menstruis retinetur quantum ad necessitatē: corrumpuntur ergo ⁊ multiplicantur superfluitates in matrice ⁊ in stomacho. Cūq; embrion fit īdigens superfluo nutrimento ⁊ illud est apud. iiij. menses: minorant̄ superfluitates iste ⁊ minorat̄ hic appetitus ⁊ est ille qui nominat̄ periculum ⁊ discrimen.

¶ Hic spāliter exequit̄ de corrupto appetitu. Et p̄mo ostendit q̄uo iste appetitus fit in pregnantibus: ⁊ quo tēpore magis. Scḋo comparat iter modos corrupti appetitus. ibi (Et rectius.) Tertio ostēdit quomodo etiam hic appetitus fit in viris. ibi (Et quandoq; accidit.) ¶ Cõsiderandum circa primam partem ꝙ due sunt cause quare superfluitates mēstruales que retinent̄ in p̄ncipio ꝯceptionis nō veniūt omnes ad matricē in p̄mo ⁊ secūdo mēse: sed retinētur in reliquo corpore: vn̄ ⁊ stomachus de illis sup̄fluitatibus accipit. Pria cā est: q̄r si totū mēstruū q̄d retinet̄ flueret ad matricem in p̄nꝰ cõceptionis timeret̄ abortus. Scḋa cā est: q̄r embrio in p̄nꝰ non indiget multa materia: quare superfluit illud quod de menstruis retinet̄ quantum ad necessitatem. i. super id quod est necessariū: ergo corrumpit̄. Similia his dicta sunt quarto de accidenti ⁊ morbo ca. 7. ⁊ Sera. trac. 3. c. 12. Et tūc Auicē. ponit nomē huic corrupto appetitui: ⁊ dicit ꝙ vocat̄ periculū: vel ꝫm lr̄aȝ extrinsecā alguani: vel ꝫm Serap. cartata: vel kita ꝫm Gal. 4. de accidenti ca. 7. alia multa nomina de eo inueniuntur.

¶ Et rectius ad q̄d alterat̄ iste appetitus est vt sit decliuis ad acetosum ⁊ acutū: ⁊ illud quod est magis corruptum est vt sit decliuis ad exiccatum ⁊ siccum sicut est lutum ⁊ carbones ⁊ teste.

¶ Considerandū ꝙ appetitus corruptus quāto appetit minus īcõsueta ⁊ cõtraria nature nostre tāto est minus malus: vt pȝ.

¶ Et q̄nq;

¶ Et qñq; accidit hoibus simile huic ꝓp supfluitates.
¶ Et quandoq; accidit.i.viris propter predictas causas ⁊c̃.

¶ De cura corruptionis appetitus. Cap.ii[m].

Oportet vt euacuet humor faciẽs corruptionẽ cũ medicinis quas diximꝰ qbꝰ opꝫ vti. Et ex regimine experto ad hoc est vt sumat pisces salitos ⁊ raffanũ ĩfusũ in oxymelle ⁊ comedat vtrosq;: deĩde bibat post ipsos aquã in qua faseoli rubei decoquunt ⁊ anhetũ ⁊ nasturtium ⁊ semẽ eruce que in potu sumatur: ⁊ quando in ipsa ponitur luti inuenti in croco quãtitas.ʒ.iij.⁊ fiat vomitus cuꝫ ea in mense semel vel bis.

¶ Hic Aui.ponit curã. Et ꝯsiderandũ ꝙ nõ ponit signa: qꝛ signa nota sunt ⁊ sensibilia. Et p̃mo ponit curã appetitus q̃ est vere corruptus ad res extraneas. Scd̃o excusat se a cura appetitꝰ corrupti ad acetosa ⁊ acuta.ibi (Et nos.) ⁋ Prima in duas. Prĩo ponit curã ꝓpriã. Scd̃o ponit ea que dicunt alioꝝ auctoritate.ibi (Et iam estimauerũt.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã in cõi magis. Scd̃o magis in spãli.ibi (In cura aũt.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curã per res eũantes ⁊ desiccãtes mãs. Scd̃o ponit descriptiones q̃rũdã medicinarũ.ibi (Et ex medicinis cõpositis.) ¶ Dicit p̃ꝰ ꝙ euacuet mã sicut ipse docet. Et regimen expertũ ad euacuãdũ.s.vomitu est p̃mo sumere pisces ⁊c̃. bibere aquã decoctionis faseoloꝝ ⁊c̃. qꝛ etiã faseoli aperitiui sunt: ⁊ humiditate remittunt acuitatẽ synapis ⁊ nasturtij: ⁊ ponit in hoc vomitiuo lutum croci: qd̃ vomitũ facit: ⁊ ꝯfectio de myrabolanis cũ nuce enden. ponit.5.cañ.trac.3.⁊ est ꝯfectio quã vocat de scoria.

¶ Deinde administret ꝯfectio de myrabolanis cũ nuce enden. Et ex eis que ꝯferũt ad hoc sũt cyminũ carmeniũ ⁊ ameos masticata in ieiuno: ⁊ post cibũ ⁊ comedant sumpta semel in puluere hausto post ip̃m liquore: aut sumat.ʒ.j.de cardamomo minore ⁊ tantũdem de cubebis ⁊ quantum totũ de zuccharo tabarzet ⁊ sumatur in omni die.

¶ Dixit aũt.deinde.qꝛ facta eũone.ista enĩ ꝯfectio cũ habeat stipticitatẽ emplastraret mãm illã si esset multa nõ minorata vomitu. dicit ꝙ ꝯfert cyminũ ⁊ ameos masticata in ieiuno ⁊ post cibuꝫ: ⁊ comedant etiã in masticatione: ita tamẽ comedant ꝙ sumant semel in puluere: quo sumpto potest post liquor.i.aut vinũ aut decoctio illarũ rerũ: aut sumant.s.post ip̃m cibũ: ⁊ pꝫ.

¶ Et ex medicinis cõpositis cũ cuppulis glandiũ vehemẽtis iuuamẽti sunt ea que sunt sicut medicamẽ cuius hec est descriptio. cuppularũ glãdiuꝫ.ʒ.viij. aloes ʒ.xvj. herbe eupatorij.ʒ.vj. radicũ squinãti.ʒ.iiij. myrre.ʒ.ij. ꝯterant oĩa ⁊ decoquant in duabꝰ lib. aque donec remaneat medietas ⁊ sumat in potu oĩ die tertia lib. tribꝰ diebꝰ ꝯtinuis. Et iterũ cuppularũ glandium ʒ.ij. myrabola. nigroꝝ belliricoꝝ emblicoruꝫ polypodij: oium añ.ʒ.v. scorie ferri infuse in aceto forti multotiens post qd̃ oĩ vice assat sup patellã.ʒ.x. decoquãtur in.viij.ʒ. vini põtici ⁊.viij.ʒ. aque donec ad medietatem perueniant ⁊ dentur in ieiunio.vij.ʒ.

¶ Ponit descriptionẽ quarũdã medicinaruꝫ: ⁊ sunt due. Scd̃a ibi (Et iterum.) ¶ Et iste sunt medicine quas ponit ad lr̃am Serap. tracta.3.ca.12. Iste tamẽ ꝯfectiones quas ponit ꝯueniẽter dant: premissa aliqua euacuatione: lꝫ enim ipse sint euacuatiue ⁊ resolutiue: sunt tamen cũ hoc fortiter stiptice ⁊ adunatiue: ⁊ si multos inuenirent humores eos emplastrarent in stomacho.

¶ In cura aũt appetitus luti opꝫ vt eũet humor req̃rens illud cũ vomitu noto ad suũ simile sicut ille q̃ fit post comestionẽ pisciũ salitoꝝ cũ aq̃ faseoloꝝ ⁊ anheti ⁊ raffani ⁊ ex eis que fortiter agũt fortiora istis. Et si necessaria est solo vẽtris etiã fiat. Et ex eis est eũatio cũ turbith ⁊ granis citri ⁊ sale naptico: qm̃ est iuuatiua ⁊ ꝓprie si fuerint illic vermes: ⁊ administrent post illud medicine quas dabit hora ⁊ alie dicte in antidotario. Et opꝫ vt fiat ex ameos ⁊ mastice ⁊ cymino gluten ⁊ masticet ⁊ vt sumat ex duobus cardamomis ana.ʒ.ij. de zucchաro tabarzet quãtũ est totũ in ieiunio ⁊ sorbeat sup ea aqua tepida multotiẽs paulatim. Et ex eis que experta sunt eis est hec cõfectio. ℞. myrabolanos ⁊ emblicos nucẽ enden ⁊ masticẽ ⁊ cardamomũ maius ameos zinziber: ꝯficiant cuꝫ melle ⁊ sumat ex eis ante cibũ ⁊ post cibũ quãtitas nucis. Et ex regimine bono in hoc est vt mũdificet patiẽs eam stõchũ suũ ⁊ rectificet cõplexionẽ suã. Amplius sumatur lutũ album ⁊ dissoluat in aqua ⁊ ponant in ip̃a medicine vomitiue que nõ habẽt saporẽ maximũ: deide ponant in ipsa ex sale qd̃ ipsam bonã efficiat: deinde exiccet in sole ⁊ p̃cipiat appetẽti lutuꝫ vt sumat ex eo aliquid in quo sit de medicamine qd̃ nõ addat supra dosim.j. aut dosim.j.⁊.5. qm̃ faciet ip̃m euomere illud qd̃ comedit: ⁊ ꝓprie si fuerit res cõmouẽs vomitũ sicut caules ⁊ similia ⁊ faciat abhorrere lutũ.

¶ Hic in spãli magis põit curã ⁊ fieret hic ꝯueniẽtius diuisio que fiebat in p̃ncipio capituli. Et p̃mo ponit intentioneꝫ curationis ⁊ quedaꝫ remedia. Scd̃o ponit quandã cõfectionẽ addens quosdã cañ.ibi (Et ex eis que experta.) patet.

¶ Et iam existimauerũt quidã ꝙ iuuãtius qd̃ administrat ad expellẽdũ appetitũ luti est vt cibet patiẽs dũ est ieiunus pullis colũbarũ assatis ⁊ vtat eis in secũda mẽsa post cibũ paulatiꝫ. Et in secũda mẽsa vti ameos est valde mirabile ⁊ similiter amigdalis amaris.

¶ Et iam estimauerũt.s. Rasis in diuisionibꝰ ca.59.s. de egritudinibus stõchi. in fine. Et Auicẽ. nõ impugnat nec affirmat hãc s̃niaꝫ: qꝛ illa ꝓprie cura nõ est cũ nõ euacuet: ꝯfert tñ exiccando.

¶ Et dixerũt quidã ꝙ potare sacraiati de sisamo abscindit ip̃m. Et oportet vt loquamur in hoc s̃m experimentum nõ s̃m ratiocinationem.

¶ Sacraiati est pondus.iiij.ℨ.5. vel s̃m alios est põdus.iiij.ℨ.⁊.3.ij.5. Isti ergo debẽt s̃m experientiã loqui nõ s̃m rationẽ: qꝛ oleũ sisaminũ est lenitiuũ ⁊ impinguatiuũ: ita ꝙ solũ fastidiẽdo posset abijcere illũ appetitũ: sed cũ nõ habeat virtutem incisiuam ꝓprie nõ educit de materia: ⁊ ideo s̃m rõnem nõ curat.

¶ Et ex illis que ꝯferunt eis quãuis sit ex lutis est nux enden ⁊ suctio salsoꝝ ⁊ si sint ex lapide. Et iã expertuꝫ est amilũ de tritico ⁊ ꝓprie cũ sale. Et experta sũt eis vt sumant vini pontici.ℨ.viij.⁊ coquant donec remaneat.5 lib.⁊ ad bibẽdũ det in ieiuno per hebdomadã vnã. Et ex illis q̃bus opꝫ eos vti in secũda mẽsa sunt phistici ⁊ passule ⁊ castanee ⁊ chrysomila. Et in q̃busdã eoꝝ exp̃tũ est vt sumãt azebegi ⁊ sint in ipso pisces parui ⁊ cepe ⁊ carui ⁊ oleũ ablutũ: ⁊ spẽs sint pip ⁊.ʒʒ. Et iam dictũ est ꝙ rutha est maximi iuuamenti.

¶ Et cõfert nux enden: quãuis ex lutis: qꝛ s̃m Auicẽ. scd̃o cañ. sunt grana terre parua: ⁊ cõfert forte a proprietate. ⁊ suctio salsoꝝ ⁊ si sint ex lapide.i.si suggat sal masse seu sal minerale: ⁊ hoc qꝛ incidit ⁊ exiccat illos humores. Et amilũ ⁊c̃. qꝛ etiã exiccat: ⁊ hoc premissa prius aliqua euacuatione. Et ex eis que etiã per hebdomadam.s. dando omni mane.5.lib. vel dando omni mane partẽ.viij. illius medie lib. sed hoc credo ꝯueniẽtius in scd̃a mẽsa vtat his fructibꝰ: qꝛ abstergũt quedã ⁊ quedã exiccãt ⁊ stipticãt: ⁊ in q̃busdam est expertũ. Azebegi.i. genus cibarij. in quo ⁊c̃. vel aliter.i. butyrum. Et rutha dicta est maximi iuuamenti.s. exiccando.

¶ Et nos quidẽ iam diximus regimen eius qui appetit acetosum ⁊ acutum absq; dulci ⁊ vnctuoso.

¶ Et nos iam diximus.s. supra precedenti capitulo.

¶ De fame ⁊ vehementia eius ⁊ expulsione appetitus canini. Cap.12^m^.

Multotiens excitat̃ hic appetit⁹ caninus post meũones ⁊ febres ꝓlixas resoluẽtes. Et qñqꝫ accidit ex debilitate virtutis retẽtiue in corpore: q̃re assidue fit resol'o sup̃flua ⁊ assidue fit appetit⁹ vehemẽtis restauratiõis ei⁹. Et qñqꝫ accidit appetit⁹ canin⁹ pp caliditatẽ sup̃fluã in ore stõchi resoluẽtẽ ⁊ regrẽtẽ restauratiõnẽ: quare est os stõchi semp̃ q̃si sit famelicũ. Et hoc ꝭm plurimũ facit sitim ⁊ in q̃busdã dispõnib⁹ facit famẽ cũ sup̃fluit eius resolutio. Fames aũt ꝭm plurimuꝫ est a sup̃fluitate caloris in corpore toto ⁊ in extremitatib⁹ ei⁹. Caliditas eñi lꝫ cũ approximat̃ ori stõchi faciat appetere aquã ⁊ currentia humida: tñ ipsa cũ dominat̃ corpori resoluit ⁊ cogit venas vti suctione post suctionẽ donec ꝑueniat ad os stõchi capiẽdo qđ aggregatũ est.

¶ Superius. A. determinauit de nocumẽtis destructionis ⁊ debilitatis ⁊ corruptionis appetit⁹: hic determinat de nocumẽto appetitus qđ est eius intẽsio. Cõsiderandũ ꝙ appetit⁹ põt dici corruptus ꝑpter id qđ in eo fit trãsmutatio appetitus ꝭm spẽm. nã ꝙ fiat appetit⁹ ita ꝙ nunqꝫ videat̃ esse satietas: hoc nõ est pertinẽs ad humanã spẽm: sed potius ad caninã: ⁊ ideo appetitus caninus dicit̃. Est ergo hic appetit⁹ corrupt⁹ ex parte forme vel spẽi ꝑmutate. vnde Gal'.4. de accidẽti ⁊ morbo cap̃.7. illo ca. Et q: de eis. corruptionẽ appetit⁹ vocabat cũ vltime cibũ ⁊ potũ homo desiderat. ¶ Primo ergo Auicẽ. canini appetitus vel famis vehemẽtis ponit causas. Scđo signa. ibi (Signũ.) Tertio curã. ibi (Et illa quidem.) ¶ Prima in duas. Primo ponit cãs famis vehemẽtis. Secundo ostẽdit ad que ipsa ꝑducat. ibi (Et scias.) ¶ Prima in duas. Primo inuestigat quasdã cãs que sunt magis cõmunes corpori. Scđo quasdã alias que sunt stõcho appropriate: ⁊ etiaꝫ alias. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Prima in duas. Primo ponit vnã cãm. Scđo aliã. ibi (Et qñqꝫ accidit.) ¶ Hec hꝫ tres. Prio ponit vnã cãm. Scđo ostẽdit qũo illa causa põt ab extrinseco venire. ibi (Et qñqꝫ caliditas.) Tertio inuestigat alias cãs. ibi (Et qñqꝫ accidit ex catarro.) ¶ Ex quo habet̃ ꝙ caliditas stõchi ⁊ precipue oris eius nõ causat appetitũ caninũ sed potius appetitũ ad currẽtia humida qui appetit⁹ est sitis: sed tunc caliditas stõchi põt facere famẽ qñ tantũ resolueret ꝙ ibi acquireret̃ frigiditas per accidens ex priuatione humidi grossi: ⁊ ideo Auicẽ. dicebat in q̃busdã dispõnib⁹ facit famẽ aut caliditas facit famẽ qñ est in reliq̊ corpore stõchi ⁊ non in ore stõchi. remanẽte eñi caliditate ⁊ inflãmatiõe in ore stõchi ꝓprie nõ fit fames pp cãs superius dictas. ad famẽ aũt cõcurrere debet frigiditas: ⁊ ideo Serapio.3. tracta.10. cap̃. loquẽs de appetitu canino facto a caliditate dicebat ꝙ hec caliditas non est in ore stomachi: imo in reliquo corpore: ⁊ hoc roborat imaginationem superius factam ⁊ roboratam.

¶ Et qñqꝫ est hec caliditas veniẽs ꝺ foris p̃cipue pp dominiũ aeris calidi in corpore cum occurrit raritati ei⁹ ⁊ obediẽtie ipsius ad resolutionẽ ⁊ necessitati recte ad restaurationeꝫ. Et qñqꝫ sup̃fluitas resol'onis corporis sola est in hoc causa cũ est illic caliditas ĩtrinseca digestiua resolutiua ⁊ precipue si fuerit illic caliditas extrinseca aut adiutoriũ debilitatis retentiue.

¶ Hec caliditas faciens appetitũ caninũ per resolutionẽ quãdoqꝫ est extrinseca occurrens raritati ⁊ resolutioni corporis: ⁊ necessitati recte restaurationis. i. in hora recte famis: q: nõ fit fames ꝑpter humores frigidos: q: ista caliditas occurrens posset deycere illum appetitum: ⁊ patet.

¶ Et quandoqꝫ accidit etiam ex catarro in capite ⁊ illud est raro.

¶ Hic inuestigat alias causas appetit⁹ canini. ⁊ habet q̃tuor sicut alias.4. cãs inuestigat. Scđa ibi (Et qñqꝫ.) Tertia ibi (Et qñqꝫ.) Quarta ibi (Et ex causis.)

Dubium ¶ Dubitatur q: dicit ꝙ fit ex catarro: superius autem dixit ꝙ catarrus deycit appetitũ. ¶ Dicendũ ꝙ materia catarralis aut imbibitur ⁊ replet stomachũ: ⁊ sic deycit appetitũ. Aut soluꝫ infrigidat non replendo: ⁊ sic põt excitare appetitum: ⁊ q: plus est quod replet: ideo ꝭm raro est.

¶ Et qñqꝫ fit pp vermes ⁊ serpẽtes magnos cũ subito incipiũt venire ad comesta ⁊ appropinquant eis ⁊ dimittunt corpus ⁊ stomachũ famelica.

¶ Quia vermes possunt esse causa canini appetitus: aut depascendo cibum aut pungẽdo: vnde faciũt cibũ exire ⁊ nouũ exquiri: sed qñ sua corruptione ⁊ mala lesione corrumpũt stõchi cõplexioneꝫ destrunt appetitũ. vnde supra positũ est ꝙ destruũt appetitũ.

¶ Et qñqꝫ est pp humorẽ acetosuꝫ. s. melãcholicã aut flegma acetosuꝫ cõmouẽtẽ os stõchi ⁊ facit in ipso illud qđ facit suctio venarũ capiẽtiũ cibuꝫ ⁊ comitatur ip̃m vt inspisset̃ cũ eo sanguis ⁊ contrahat̃ ⁊ sentiat̃ in orificijs venarũ sicut abstergens suggens. Et est cum acetosum sua incisione expulsione remouet humores viscosos si sunt in ore stomachi qui sunt ꝯtrariũ appetitus: qm̃ motus cũ est cũ cõprehẽsione hoꝝ humorũ est ad expellendũ vehemẽtius q̃ꝫ sit ad attrahẽdũ. Et iterum villoruꝫ stomachi motus vehemens fit ad inspissandũ ⁊ constringendum cuius simile accidit cum est motus suctionis venarum ⁊ motus virtutis attractiue. Et illđ quod accidit ex canina fame peregre ꝓficiscentibus in frigore vehementi possibile est vt sit propter hanc causam ⁊ similia. Et ex causis quidẽ cõmouentibus famẽ ⁊ appetitũ vehementẽ sunt vigilie superflue ꝓpterea: q: resoluunt ⁊ extrahũt humiditates ad exteriora sequentes dilatationẽ caliditatis ad exteriora. Et scias ꝙ appetit⁹ caninus multotiẽs perducit ad bolismũ ⁊ subeth ⁊ mortem.

¶ Ostẽdit qũo humor acetosus qñqꝫ facit caninũ appetitũ. Et primo facit hoc. Scđo ĩfert ex hoc qđdã. ibi (Et id qđ accidit.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ humor acetosus est qñqꝫ cã huius appetitus: q: ĩcitat appetitũ: ⁊ q: abstergit nãles humiditates a stõcho: ⁊ q: ꝯstrĩgit eas ⁊ inspissat: vnde nõ sunt ita apti attrahi a venis: vnde nõ sunt ꝯueniẽs obm̃ calidi: ⁊ pꝫ. Peregre ꝓficiscentib⁹ accidit caninus appetitus pp has cãs: q: frigidũ exprimit ⁊ inanit. pꝫ totũ.

¶ De signis. Cap.13^m^.

Signũ eius que fit post euacuationes ⁊ egritudines resolutiuas est antecessio earuꝫ ⁊ vt non sit natura soluta ꝭm plurimum: quoniã corpus attrahit humectationem cibi ad seipsum quare exiccatur fex.

¶ Determĩat Aui. de signis canini appetit⁹: ⁊ habet hec pars octo partes ꝭm ꝙ. 8. genera signoꝝ ponit ꝭm. 8. modos causarũ predictarum. Scđa ibi (Et signa eius ⁊c̃.) ¶ Dicit primo ꝙ signa famis vehementis que fit post euacuationes sunt ⁊c̃. ⁊ non vt fit natura resoluta. i. non fit venter fluxibilis. ⁊ patet. Dixit ꝭm plurimuꝫ: q: posset esse quandoqꝫ debilitas in intestinis.

¶ Et signa eius que fit ex frigore sunt paruitas sitis ⁊ multitudo fecis ⁊ ĩflatio ⁊ reliq̃ signa hm̃õi cõplexionis: ⁊ ex illis est friditas hui⁹ aeris circũdantis.

¶ Signa eius que fit ex frigore stomachi sunt paruitas sitis ⁊ inflatio propter ventositatem aggeneratam.

¶ Et signa eius que fit ex caliditate sũt fortitudo sitis ⁊ non est vomitus acetosus ⁊ est natura ꝭm plurimuꝫ cõstricta ⁊ reliqua signa eius huiusmodi complexionis. Et signa eius que fit ex debilitate virtutis retentiue in toto corpore ⁊ in stomacho sunt multitudo exitus egestionis crude ⁊ perductio dispositionis ad sanguinolentã egestionem ⁊ reliqua signa proportionalia nota. Et signa ei⁹ que est ex multitudine resolutionis sunt cause resolutionis p̃dicte in libro vniuersali quarum rememoratio preterijt ⁊ vt nõ sit in digestione nocumentum. Et ex summa signoꝝ casualium sunt

calíditas aeris circũdãtis ⁊ vigilie ⁊ similia. Et signa ei⁹ que fit ex humore acetoso aut mel'ico sũt paucitas appetit⁹ aque ⁊ acetositas eructuationis ⁊ reliqua signa ꝓportionata nota. Et signa catarri ex capite sunt ea que dixim⁹ in capl'o suo. Et signa vermium sunt ea que sequunt̃ in loco suo ⁊ que dicemus in capl'o suo.

¶ Signa ei⁹ que fit ex caliditate stõchi ⁊ corporis nõ est vomitus acetosus: qꝛ hoc fit maxime a frida cõplexione vt sup̃: ⁊ est nã cõstricta. i. venter. Dixit ẜm plurimũ: qꝛ in hoc corpore posset gñari plurima cholera que purgaret intestina: lꝫ plus superet vt plurimũ caliditas corporis ⁊ epatis in faciẽdo ventrẽ stipticũ q̃ȝ cholera ibi gñata pũgẽdo: vt declarari habet̃ sup illo afo2. 20. 2ᵉ ꝑticu. Quibuscunq̄ȝ iuuenib⁹ ⁊c̃. Et ei⁹ que est ex multitudine resol'onis. signa sunt cãe resol'onis p̃dicte in libro vl'i: qꝛ p̃ cañ. fen. 1. illo cap̃. Nutriẽs masticatione. ⁊ fen. 2. ca. de causis debilitatis mẽbroꝝ. ⁊ cap̃. de causis dilatationũ foraminũ. ⁊ de signis casualibus. i. habentib⁹ simul rõnem cause ⁊ signi. Signa catarri sunt dicta supra fen. 5. Signa vermiũ infra fen. 16.

¶ De cura. Cap. 14ᵐ.

Illa q̃dem que est ex frigore ⁊ ex sup̃fluitate flegmatica opꝫ vt curet̃ cũ mũdificatiõe nota cuꝫ calefactiuis p̃dictis ⁊ vino plurimo in quo nõ sint põticitas neq̄ȝ acetositas omnino. Ip̃m eni sanat ab ea sumptũ in potu calefactuꝫ in ieiuno. Ipsum nãq̄ȝ est curatio magis cõferens eis.

¶ Hic exequit̃ de cura appetit⁹ canini: nõ aũt exequit̃ de cura canini appetit⁹ facti a catarro: qꝛ ei⁹ cura est cura catarri posita supra fen. 5. Hꝫ aũt hoc capl'm ꝑtes septẽ: qꝛ septẽ sunt reliq̃ modi appetit⁹ canini: de quoꝝ cura exequit̃. Primo ẜ exequit̃ de cura ei⁹ qui fit a mala cõplexione frida stõchi cũ mã vel sine mã. Scõo de cura appetit⁹ canini qui fit ex debilitate virtutis retentiue. ibi (Illis aũt.) Tertio de cura ei⁹ q̃ fit ex eũonib⁹ fortib⁹. ibi (Uerũ illos.) Quarto de cura ei⁹ qui fit ꝑꝑ resol'onẽ plurimã. ibi (Et similiter est cura.) Quĩto de cura ei⁹ q̃ fit ꝑꝑ vermes. ibi (In illa aũt.) Sexto de cura eius qui fit ꝑꝑ mel'iaꝫ vel flegma acetosuꝫ. ibi (In ea aũt cui⁹.) Septimo de cura eius qui fit ꝓpter caliditatẽ aeris. ibi (Species vo.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit curã. Scõo excipit. ibi (Nisi ipsis assit.) Tertio resumit curam. ibi (Et opꝫ vt sint.)

¶ Dicit p̃mo q̄ appetit⁹ caninus fact⁹ ex frigore. s. stõchi sine mã ⁊ sup̃fluitate flegmatica. i. ex friditate cũ mã dꝫ curari cũ mũdificatione nota. s. ex hieris supradictis. s. si ibi est mã: aut cũ vomitiuis dictis in p̃cedẽti capl'o. dꝫ ẽt curari cũ plurimo vino in quo nõ sint ⁊c̃. Ip̃m nãq̄ȝ est curatio magis ꝯferẽs eis. vñ Hippo. 2ᵃ ꝑti. afo2. afo2. 21. Potus. i. vinũ indigentiã soluit. i. famẽ caninã curat. sic etiã Serap̃. tracta. 3. 10. cap̃. allegat hunc afo2.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Sed dubitat̃ an istõ vinũ debeat dari ieiuno: an post comestionẽ. ⁋ Et videt̃ q̄ debeat dari stõcho ieiuno: qꝛ ante aliã comestionem ex mẽte Aui. hic. Et arguit̃ rõne sic. eo t̃pe dꝫ dari vinũ in canino appetitu in quo cõplet maxime suã opõnẽ quã querim⁹: sed h̃ est in ieiuno: qꝛ tũc cũ ĩuenit stõchũ mag̃ mũdificatũ mag̃ in eũ agit. ⁋ In oppositũ est Gal'. in cõmẽ. illius afo2. Potus ĩdigentiã. vbi sic dicit. Libaria aũt ordinent̃ in p̃mis piguia vnctuosa: que si non hẽant̃ nãliter artificial'r machinent̃ post cibos humidos. hec vina supradicta opꝫ dari. Ideꝫ ꝯfirmat̃ ex mẽte Serap̃. 3. trac. 10. ca. vbi si necesse est sumat in ĩceptiõe cibos pingues grossos deinde p̃cipiamus ei bibere vinũ. Hoc idẽ ꝯfirmat̃ Uiatici auc̃te libᵒ 4. post cibũ dandũ est q̃õ p̃cipim⁹ vinũ. ¶ Cõsiderãdũ q̄ vinũ datur in canino appetitu ꝓpter duas cãs. aut. n. dat̃ ꝑꝑ calefactionẽ stõchi ⁊ remotionẽ a mala cõpl'one frida ⁊ forte resol'onẽ materie: aut dat̃ ꝓpter intẽtionẽ ad accidẽs vt ad satisfaciẽdũ appetitui illi: ĩmo ad causandũ abominationẽ. Siquidẽ det̃ vinum ꝓpter p̃mã intẽtionẽ ꝯuenientior hora est q̄ det̃ stõcho ieiuno. ⁊ rõ est p̃dicta: qꝛ attingẽs stõchũ ĩmediatius illũ calefacit ⁊ resoluit ab eo flegma. Si aũt vinũ det̃ vt cũ toto hoc generet̃ abominatio in eo ⁊ q̃õdã fastidiũ: vnde tñ appetere recusent cõuenientior hora est post repletionẽ ex cibo: qꝛ stõchus est iam saturat⁹ ⁊ quasi fastiditus ex p̃dictis cibis. Si ẜ amplius sibi iniungat̃ q̄ vinũ potet amplius fastidit̃ ⁊ maxime cũ ẽt vinũ illud post sumptũ cõmotionẽ facit in stõcho rerũ vnctuosarũ que precesserunt: ⁊ qꝛ simul his duab⁹ intẽtionib⁹ damus vinũ in appetitu canino: ideo dari põt vinũ ⁊ ante comestionẽ in ieiuno ⁊ post comestionẽ. Uñ Uiaticus p̃dictus p̃cipiebat plurib⁹ vicib⁹ dari vinũ. Et Gal'. in cõmẽto p̃dicto dicebat q̄ vinũ solũ est cura huius passionis: ⁊ iõ nõ ĩtelligat̃ ab eo nec a Serap̃. q̄ hoc vinũ solũ det̃ post comestionẽ sed dat̃ ẽt ante: ⁊ iõ ĩtelligat̃ ab eis q̄ dari posset lꝫ nõ exp̃mẽt.

¶ Nisi ipsis assit vẽtris solutio: tũc. n. opꝫ vt oẽ vinnuꝫ vitent. Stipticũ nãq̄ȝ augmẽtũ facit in canino appetitu ipsoꝝ ⁊ amarũ addit in solutione vẽtris ipsoꝝ.

¶ Hic ponit exceptionẽ in qua vult q̄ si habentes caninum appetitum ex frigiditate stomachi habent fluxum ventris debent vitare omnino vinum: ⁊ probat ⁊ patet.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sed dubitat̃ de eo q̃õ Auic. dicit q̄ si sit solutio nature nõ cõpetit vinũ aliq̃õ. ⁋ Sed cõtra in omni appetitu canino facto ex frigiditate stomachi est fluxus vẽtris superflu⁹: ergo in nullo cõpetit vinũ. p̃missum est verũ auctoritate Serap̃. loco p̃allegato vbi sic. Sequit̃ appetitũ caninũ qui fit ex malitia cõplexionis frigide in stõcho: aut humore. s. flegmatico retẽto in eo solutio nãe sup̃flua. ⁋ Itẽ Auicẽ. ponẽs signa huius dicebat. paruitas sitis ⁊ multitudo fecis. ⁊ ꝓbat̃. tũc fit nãe solutio qñ stomach⁹ plus de cibo sumit q̃ȝ mẽbra possunt attrahere: sed in appetitu canino ꝓpter dictas causas hoc cõtingit: q̃re ⁊c̃. ⁋ Preterea ipse ꝓhibet omne vinũ: sed nõ ꝓbat q̄ vinũ dulce nõ cõpetat: saltẽ ergo vinũ dulce dabit̃. ⁋ Adhuc in istis fit solutio vẽtris: aut ꝓpter debilitatẽ cõtentiue ex nimia frigiditate ⁊ humiditate: aut ꝓpter fortitudineꝫ expulsiue etiã ex frigiditate ⁊ humiditate: sed vinũ curabit istã solutionẽ calefaciendo ⁊ exiccando. ⁋ In ꝯtrariũ est solus Auicen.

¶ Considerandũ p̃mo q̄ vinũ curat appetitũ caninũ factũ a frigiditate stomachi: ⁊ hoc ideo qꝛ illã abijcit calefaciẽdo ⁊ resoluendo: sed tamẽ potus iste vini debet ꝯditionari cõditionib⁹ q̃busdã que se tenẽt ex parte vini: ⁊ q̃busdã que se tenẽt ex parte corporis patiẽtis appetitũ caninũ. Cõditiones quidẽ que se tenẽt ex parte vini sunt p̃mo q̄ vinũ debeat eẽ nõ q̃õcũq̄ȝ sed vinũ rubeũ roseũ: vt Serap̃. ꝯcedit: ⁊ hoc qꝛ in isto est mãifesta ⁊ maior calefactio. debet esse in multa quantitate vt subito satisfaciat appetitui. Ex quo pꝫ q̄ lꝫ istud vinũ debeat esse rubeũ ⁊ calefactiuuꝫ nõ debeat esse excedentis calefactionis vt vernaciũ: qꝛ de eo multũ dari nõ posset: sed vinũ q̃õdã mediocre magis. etiã debet esse actu calidũ vt actu resistat frigiditati stomachi. Conditio aũt que se tenet ex parte patiẽtis est vt nõ hẽat vẽtris fluxũ. ⁊ cã est. nam vẽtris fluxus ideo istis accidit: qꝛ cib⁹ statim de stõcho ad intestina descendit. fit aũt hoc eis maxima cã additionis appetitus: vnde nãe retẽtio erit maxima cã in appetitu canino facto ex debilitate cõtentiue vt Aui. ponit. Q̃õ ergo maxime intendimus in curatione appetitus huius est oĩno cauere ab his que augent appetitũ: ⁊ dato q̄ cãe iuuẽt qꝛ possumus cũ alijs curare. In his ẜ qui habẽt appetitum caninũ ex frigore simul cũ fluxu vẽtris: etiã si nõ esset fluxus nõ cõpetit vinũ stipticũ: qꝛ istud auget appetitũ. Posito ẜ q̄ hoc vinũ sui caliditate posset ꝯferre cause que est frigiditas tñ statim nocet accidẽti: ad cuius obtusionẽ maxime intẽdimus: ⁊ etiã lꝫ h̃ vinũ cõferat solutioni: tamen plus nocet augendo appetitũ. Dico etiã q̄ istis nõ cõperit vinũ amarũ. nã amarũ addit statim in solutionẽ. Primo qꝛ amarũ qꝛ est abstersiuũ vt scõo cañ. 3ᵒ cap̃. Similiter etiã qꝛ pungit: lꝫ ergo vinũ amarũ qꝛ calidũ cõferat huic fluxui remouẽdo malã cõplexionẽ frigidã ⁊ humidam que debilitat cõtentiuã: tamẽ in p̃mo occurrsu auget fluxũ vẽtris. cũ ergo de se sit superfluus ⁊ cũ hoc magis addat̃ vehemẽtius addet̃ appetit⁹: hoc aũt maxime debem⁹ effugere. ⁋ Sed de vino dulci q̃d dõm: qꝛ Aui. nõ exp̃mit: credo etiã q̄ nõ cõpetat: vnde. A. dixit omne. ⁊ cã est eadẽ qua vinũ amarũ ꝓhibet̃: qꝛ ẽt vinũ dulce in p̃mo occursu lenificãdo addit in fluxũ vẽtris: vnde ⁊ dulce lenificatiuum ponit̃ ab. A. scõo cañ. 3ᵒ cap̃. Est tamẽ alia cã gñalis ꝓpter quã in appetitu canino vinũ cũ superfluo fluxu vetat̃. nã istud vinum q̃õ dat̃ in isto appetitu nõ dat̃ nisi in multa quãtitate ⁊ purũ. Cũ autẽ in corpore est vehemẽs solutio vinum tamẽ quãdoq̄ȝ perducit ad spasmũ ⁊ amentiã vt supra de cura syncopis. ¶ Considerandum tamẽ ꝓpter rõnem p̃mã qꝛ alijs pꝫ q̃d dõm q̄ fluxus in appetitu canino est duplex: q̃dã sibi debitus ⁊ iste nõ ꝓhibet vinũ: q̃dã exuberans ⁊ excedens ⁊ iste ꝓhibet vinũ ꝓpter dictas causas. ¶ Cõsiderandũ etiã q̄ si fluxus ille ꝓhibeat vinũ: hoc maxime est verũ q̄ ꝓhibet in maxima quãtitate qũo dat̃ ad curã hui⁹ appetit⁹. in parua aũt quãtitate ⁊ hora comestionis forsan nõ noceret.

¶ Et opꝫ vt sint ea q̃bus cibant̃ pinguia calide cõplexionis sicut ea que ĩpinguant̃ cũ cibo camelli. ⁊ oleuꝫ est eis iuuatiuũ cũ in ipso nõ sunt põticitas ⁊ acetositas. Et aliudabet ꝯferunt eis. Et ex eis q̃bus oportet cibari eos ẽ vitellus oui assat⁹ valde post cibũ: ⁊ opꝫ vt elõgent̃ ab acetoso ⁊ pontico. Et administrent̃ eis

2ᵃ ꝑte. 21.

electuaria odorifera sicut alcãzi ⁊ electuariũ vermisch ꝓprie cũ fuerit illis solutio vẽtris. Et ex vnctionibus abstergẽdo factis eis que ꝯferunt sunt muscus ⁊ laudanũ. Et ex eis qdẽ que experta sunt sunt grana alcadra in ieiuno aliquibus diebus.

¶ Reassumit. Et pmo per cibos. Scdo per medicias. ibi (Et administrent.) ¶ Primo dicit q debẽt esse pinguia vt satisfaciãt subito illi appetitui: calida vt resistãt cãe. Oleũ in quo nõ est ponticitas est oleũ qd nõ ẽ onfancinũ. Aliud habet vno mõ exponit iulep. Est aũt iulep syrup⁹ simplex: ⁊ tũc itelligat syrup⁹ fact⁹ de melle. Alibi tñ iuenio sine al ⁊ est pise legumẽ: vt sumit ex Simone. Electuariũ alcãzi ponit .5. cañ. trac. 3. ⁊ est elm qd facit ad digõnẽ ⁊ frigiditatẽ stõchi vt ibi. Electuariũ vermisch. Credo q sit id qd nominat electuariũ ambre ꝓprie cũ fuerit solo: qr alcãzi ẽ aliqualr stipticũ ⁊ 2ᵐ est multũ ꝯfortatiuũ. Et ex vnctiõib⁹ abstergẽdo ⁊c. qr simul post fricationẽ dz fieri abstersio ne remaneat corp⁹ musci ⁊ laudani: qr sunt stiptica ⁊ maxime laudanũ: qr augerẽt appetitũ. vel abstergẽdo. i. stipticãdo. s. vt penetret vt⁹. Grana alcadra sunt grana nigroꝝ. i. piper nigroꝝ. ⁊ sunt grana calida qdaz ⁊ pinguia vnde calefaciũt ⁊ appetitũ obtũdũt ⁊ nõ sunt apud nos.

¶ Illis aũt qui patiunt eã ex debilitate virtutis retentiue. naz ipsa lz sm plurimũ debilitet ꝓpter frigus: tñ debilitat qñqz ipsa ⁊ ois virt⁹ ꝓpter oẽm malitiã cõplexionis. ⁊ nõ attẽdas sermonẽ ipsoꝝ qui negãt illd ⁊ dimittũt: imo opz vt tu cognoscas cõplexionẽ ⁊ opponas cũ ꝯrietate cure: ⁊ sit magis vincẽs illd qd est cũ hũiditate. ꝯfert panis de armacha valde. Qz si coꝝ nãe fuerint vehemẽtis mollificationis tũc retine eas. nã in retẽtione eaꝝ est cura fortis huius egritudinis. Verũ illos qb⁹ accidit h post febres fortes ⁊ eũones opz cibari ex vnctuosis que mundificãt os stõchi que nõ sunt male subẽ sicut est oleũ amigdalaꝝ cũ zuccharo ⁊ vt inspisset qd de corpore ipsoꝝ est apparens.

¶ Littera suspẽsa sit vsqz ibi. Cõfert panis de armacha. i. flore farine factus: vt supra dcm̃ est fen. 11. ca. de caseatione lactis. hic panis exiccationẽ hz ⁊ ꝯfortat ꝯtentiuã deiectã ab humiditate. Alia lr̃a hz alcanzi ⁊ est confectio predicta.

¶ Et silr est cura ei⁹ que accidit pp resolõnẽ plurimã: ⁊ opz ne patiẽtes hãc spẽz famis canine ad calefaciẽtia ꝑueniãt ⁊ syrupos: imo nutriant ex cibis frigidis ⁊ liniant extrinsecus ex eis que oppilant poros sicut est oleũ myrtinũ: ⁊ ꝓprie i cerato ⁊ sicut alumẽ dissolutũ in aceto: ⁊ vt abluant aqua frida nisi sit qd ꝓhibeat. Et opz vt sint cibaria eoꝝ frida viscosa grossa sicut sũt vẽtres ⁊ acida ⁊ acetosa ⁊ ꝯgelata ⁊ panis azim⁹. Et cũ iuenit aliqs eoꝝ iuuamẽtũ ex h regimine cõuenit ei vt abhorreat ipm paulatim ⁊ succurrat malitie ipsius: ⁊ similr ille cã famis cui⁹ est raritas corporis.

¶ Dicit tñ q cuz aliqs eoꝝ inuenit iuuamentũ ex hoc regimine dz ipm abhorrere paulatim: qr hoc regimẽ ꝑduceret ad oppilões ⁊ alias egritudines: ⁊ nõ solũ ille cui⁹ cã est plima resolo: verũ ille cuius cã est raritas corporis dz hoc facere: vñ dicit sm vnã lr̃am. Et silr ille. supple hoc dz facere cã famis cuius est raritas corporis. Vel aliter. Et similr ille. supple res que dicte sunt desunt. supple in hac curatione in corpore causa famis cuius ⁊c.

¶ In illa aũt cui⁹ cã sunt vermes ⁊ serpẽtes opz vt interficiant ⁊ educant cũ eis q̃ dixim⁹ in ca. vermiũ: ⁊ vt cibent ex cibis grossis fridis ⁊ pane ifuso in aq̃ frida ⁊ aq̃ ro. ⁊ eo qd dissoluit in decoctiõe ex carnib⁹ galloꝝ ⁊ gallinaꝝ ⁊ pisciũ ⁊ vtant fructib⁹ stipticis.

¶ Diximus. i. dicemus.

¶ In ea aũt cui⁹ cã est ex flegmate acetoso: opz vt patiẽtes ipaz sumãt cũ aliquo in quo cadũt origanũ ⁊ synapis ⁊ pip ⁊ vt cõedant mel ⁊ allia ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuosa ⁊ adipes sicut sunt adipes gallinaꝝ ⁊ siliũ. Et itẽtio qdẽ in qbusdã eoꝝ ẽ calefactio ⁊ illaꝝ q̃dã sũt medicie calide ꝑdicte ⁊ in qbusdã earuz est eq̃tio acetositatis. Et illa qdẽ sunt cibi vnctuosi ꝑdicti. Et ille qdẽ qui fortis est tolerãs solutionẽ ventris soluat post administrationem hoꝝ subtiliatiuoꝝ cũ pigra ꝯfortata eis: deide dent ei vnctuosa. In pueris vo cũ subtiliant cũ eis que sunt sicut cepe ⁊ allia ⁊ cibi subtiliatiui assiduet tribuere eis in potu aquã calidã post regimẽ cũ subtiliatiuis. illud enĩ lauat humores eoꝝ. Illa aũt que est pp meliã effusaz semꝑ qñqz idiget flõmia basilice sinistre si est san. in eis plurimus cã melie plurime ⁊ si est splen apatus: tunc laboret in eũando eos cũ illis que scripta sunt in canone ⁊ alienent ab acetosis ⁊ stipticis. Et qñqz ꝯferũt eis vẽtose sup splenẽ. Spẽs vo que fit ex caliditate curat cum eo qd scis ⁊ dent cibaria subtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ similia ⁊ vitet aer calidus.

¶ Hic põit curã appetit⁹ canini qñ cã ei⁹ est mã acetosa vl melica. Et p qñ cã ẽ flegma acetosuz. Scdo qñ cã est melia. ibi (Illa aũt.) ¶ Cõsiderãdũ circa pmã partẽ q Aui. nõ vult q pueris dent illa solutiua fortiora sz leuiora: nec q post eũent cũ hiera ꝑdicta sz q det aq̃ calida: qr facta subtiliatiõe lauat mãm illã. Reliq̃ patẽt ⁊c.

¶ De fame que vocat bolismus. Cap. 15ᵐ.

Est que noiat fames vaccina. Et ipsam qdẽ antecedũt plerũqz fames canina ⁊ destruit appetit⁹ post ipaz. Et qñqz nõ imo destruit appetit⁹ oino incipiẽdo ⁊ est fames mẽbroꝝ cũ satietate stõchi: sunt g mẽbra famelica valde ⁊ idigẽtia nutrimẽto ⁊ stõchus respuẽs ipm. Et qñqz ꝑuenit res in ipso ad syncopim. Et vene qdez sunt vacue sed stomachus respuit cibũ abhorrens ipm.

¶ Determinat hic de nocumẽto appetit⁹ cõposito. Cõponit aũt q² vel casus appetit⁹ in stõcho est cũ fame mẽbroꝝ ⁊ sic est bolism⁹: aut cõponit fames i stõcho cũ syncopi pñti vel apta euenire ⁊ sic est fames syncopalis. Primo g determinat de p mõ nocumẽti. Secũdo de 2°. ibi (Est vt sint.) Pria in tres. Primo ponit cãs. Scdo signa. ibi (Et tu.) Tertio curã. ibi (Est cura.) Pria in .d. Primo notificat nobis qd sit fames ⁊ ẽt qualr accidit. Scdo iuestigat eius cãs. ibi (Et multotiẽs.) ¶ Cõsiderãdũ q bolism⁹ est dictio cõposita ex bo ⁊ lism⁹. lism⁹ aũt idez est q fames. bo. i. magna vel vehemens vt sumit a Serap. 3. tra. c. 11. s. de bolismo. Dicit aũt bolism⁹ magna fames ex ꝑte subti: qr est in mẽbris oib⁹ lz stõch⁹ refugiat: vñ vlis fames dr sicut appetitus caninus ꝑticularis dr fames: vt sumit ex cõmẽ. illius afoz. 2. ꝑti. Potus indigentiã soluit.

¶ Et multotiẽs qdem accidit iter agẽtib⁹ in frigore ⁊ ꝯgelatis quoꝝ stõchi ex frigore vehementi ispissant. Et cã ei⁹ est malitia cõplexionis mordicãs als mortificãs virtutẽ sensibilẽ ⁊ virtutẽ attractiuã.

¶ Hz hec pars duas sicut duos modos cãrũ inuestigat. ibi (Et fit.) ¶ Cõsiderãdum q duplex iuenit hec lr̃a. Una que dr mordicãs ⁊ saluat: qr frig⁹ mordicãs icitat ad repulsionẽ nociui nõ ad attractionẽ: aut mordicãs. s. ad attractionẽ: vñ in ꝑncipio est cã appetitus ex mordicatiõe si est pauca. in ꝓcessu vo deiicit appetitũ. Alia lr̃a hz mortificãs. ⁊ pz. dz aũt itelligi q mortificet virtutẽ sensitiuã in stõcho nõ aũt mortificat in toto corpe: tũc eniz esset cã mortis. moriunt enĩ isti morte eoꝝ q opiũ biberũt ⁊ mãdragoraz: vt Aui. fen. 3. pmi cañ. de regimine iter agentiũ in frigore.

¶ Et fit ex humorib⁹ regentibus os stomachi cooperientib⁹ ipsum ⁊ sparsis in villis eius mouentibus ad expellendum ⁊ refugientibus attractionẽ.

¶ Considerandũ q Aui. dixit duo. s. regentib⁹. ⁊ dixit sparsis in villis. humores enĩ ꝑcipue frigidi si solũ tegerẽt os stõchi ⁊ nõ ibiberent in villis essent cã appetit⁹ canini. cũ aũt itus spargunt in villis qr mouẽt ad explsionẽ ⁊ faciũt effugẽ attractionẽ sũt cã casus

appetitus in stõcho.si ꝗ ꝯiungaꝛ illi fames mēbroꝝ fit bolismus. nõ enī sufficit ad bolismū casus appetitꝰ in stõcho:sed opꝫ ꝙ sibi ꝯiungaꝛ fames mēbroꝝ:⁊ ideo Arist.8.ꝑti.ꝓble.7.ꝓble.Mouēs istud sub forma ꝓblematis maxime inuestigat quõ frigus possit esse cã famis membroꝝ.videꝛ enī ponere ꝙ bolismus sit indigentia cibi sicci.i.fames.s.membroꝝ.frigidū aũt est cã cõsumptionis cibi in mēbris:vnde mēbra maxime cibū appetũt.est gdeꝫ maxime cã frigidū cõsumptionis cibi:qꝛ illud coadunat calidū suꝑ eo vnde statim in membris ꝯsumiꝛ.⁊ ideo Arist.ponit hunc sermonem.Bolismus fit ꝓpter indigentiā sicci cibi.i.ꝓpter membroꝝ famē.In frigore aũt ⁊ hyeme ꝯtracto existente calido in interiori hunc.s.cibū vel humidū suū velocius derelinquit.i.ꝯsumit.hoc aũt facto bolismū merito est fieri.

¶ De signis. Cap.16m.

Et tu gdem cognosces signa cuꝫ eis que iterata ⁊ dicta sunt tibi in canone.

¶ Ponit.A.signa ⁊ dicit ꝙ tu potes hãc passionē cognoscere ex signis dictis in cañ.s.supra de signis dispõnuꝫ stõchi vbi docuit cognoscere.A.malā cõplexionē frigidā stõchi cum mã vel sine vt supra.s.de destructione appetitus:ita tñ ꝙ non sufficit ad cognoscēdū hanc passionē scire solū cãm casus appetitus:sed opꝫ scire si in membris est inanitio.sciꝛ aũt hoc ex debilitate que accidit vel ex corporis habitudine vt si est cholericus imaginãdū est ꝙ membra appetunt:⁊ si stomachus nõ appetat:⁊ si est iuuenis vel puer in quoꝝ membris virtus nãlis est fortis.

¶ De cura. Cap.17m.

Est cura casus appetitꝰ oĩno.Et penitꝰ oꝫ vt odoreꝛ cibi ꝓuocantes appetitū habentes spēs ⁊ fructꝰ odoriferos ⁊ aromatica odorabilia in qbꝰ est stipticitas vt ꝯgregeꝛ virtus quare nõ resoluaꝛ.Et deglutiãt panē īfusum in vino odorifero ⁊ sumãt in potu aut sorbeãt ex vino odorifero ⁊ ꝓprie si ꝑmisceaꝛ ei cãphora in calida cõplõne aut xyloaloes ⁊ gallia in alijs.Et ꝯfert ei syrupꝰ de lilio si nõ fuerit cã eiꝰ caliditas:⁊ opꝫ vt ligenꝛ manus ⁊ pedes ipsoꝝ vehemēter ⁊ ꝓhibeanꝛ a somno:⁊ opꝫ vt doleãt puncti aliqua re pūgente ⁊ vnguibus constricti ⁊ percussi virga subtili molli vt dolorē faciat et nõ disrumpat nisi fuerit cã eius caliditas.

¶ Hic ponit curã.Et ꝑ ponit curã bolismi que magis se vertit ad accidēs.Scdo ponit curã que magis respicit cãm.ibi(Et si fuerit in stõchis eoꝝ.)¶ Ad ꝑmi euidētiã ꝯsiderãdū ꝙ accidēs qõ intēdiꝛ in bolismo est syncopis ex resolõne virtutis.Regimē aũt syncopis est aut ad ꝓhibēdū eã ne veniat:aut ad remouēduꝫ eã cum adest:aut ad ꝯfortãdū corpꝰ cum a syncopi resurgit.Tria ꝗ facit. Primo ponit regimē in bolismo qõ est ꝓhibitiuuꝫ future syncopis:qõ est ēt appetitꝰ stõchi subleuatiuū.Scdo ponit regimē qõ cõpetit in actu syncopis.ibi(Et cū superuenit.)Tertio ponit regimē cū a syncopi euadũt.ibi(Et cū euadũt.)¶ Circa ꝑmã partē notãdū ꝙ cū liliū ꝓferꝛ absolute videꝛ ꝙ ītelligaꝛ maxime de ortulano:qꝛ cū auctores volũt loq de lilio celesti cõditionãt:lꝫ illud de vtroqꝫ ītelligi possit.¶ Descriptio syrupi illius nõ est in qnto.Tñ sciēdū ꝙ cū fit ille syrupꝰ de lilio īponēdo.s.flores:qꝛ sunt magis aromatici:debēt simul poni cū illis res ꝯfortãtes stõchū:qꝛ liliuꝫ de se stõcho nocet.¶ Cõsiderãdū ꝑmo ꝙ isti debēt pūgi ⁊ ꝯstringi vnguibus ⁊ ꝑcuti ad hoc vt ꝓhibeanꝛ a somno ⁊ syncopi.Dicit tñ ꝙ si eiꝰ cã sit frigiditas ita ꝑcutiaꝛ ꝙ nõ disrumpaꝛ caro.Et cã põt esse qꝛ isti sunt magis debiles:vnde ex carnis disruptione magis lederenꝛ.Si aũt eius cã sit caliditas qꝛ nõ sic sunt debilitati:⁊ qꝛ isti ex somno vehementius ledi pñt:ideo in percussione posset fieri disruptio.Uel posset referri ad totū qõ dixit.vt dicaꝛ ꝙ debent pūgi ⁊ stringi ⁊ percuti vt nõ sit disruptio nisi cū fuerit caliditas:qꝛ tũc nõ debent pungi nec percuti nec ꝯstringi:ꝓpterea qꝛ dolor in ꝑncipio inflãmat:⁊ hãc credo meliorē expõnē.

¶ Et ex eis que ꝯferunt eis est vt sumanꝛ tortelle ⁊ digitis ꝯteranꝛ in mesus aut ī vdeac odoriferis:⁊ ex eis emplm̃ fiat stomacho ⁊ ꝓprie in dispõne syncopis.Et fiat eis emplastrū etiã cuꝫ emplastris odoriferis sicut sunt emplastrū pineale ⁊ emplastrum almarub frigidi alrs almarudsum.Et qñqꝫ ꝯfert vt administrenꝛ suꝑ stomachos eoꝝ medicine facte ex medicinis cordialibus boni odoris ⁊ vt vaporenꝛ ex fumigijs factis ex ambra ⁊ fiat emplastrū iuncturis ipsoꝝ ex emplastro facto ex aqua ro.⁊ aqua myrti ⁊ almesus ⁊ cãphora ⁊ musco ⁊ croco ⁊ xyloaloes ⁊ gallia ⁊ ro.⁊ fiat ꝑparatio in calefaciēdo corpora eoꝝ si causa est frigꝰ:⁊ īfrigidando ipsa si causa est calor.

¶ Tortelle est panis arabū bis coctꝰ ꝑ qbꝰ vtimur pane assato.panis vo assatus cõiter a medicis magis daꝛ ad ꝯfortationē ꝙ̃ purꝰ panis:qꝛ ex assatione acqrit aliquã stipticitateꝫ ⁊ actualē euaporationē per quã simul cuꝫ vino magis aromatiꝫat:vnde velocius aromaticitate ꝯfortat ⁊ sua stipticitate etiã appetitū subleuat:nõ aũt solū ꝯfert si sumaꝛ:verū etiã si in emplastro ponaꝛ vt hic Auinos docet ponere hunc panē.In mesus aut in vdeac odoriferis. Isti sunt qdã liquores acetosi qui apud nos nõ sunt possumus tñ facere loco eoꝝ sic.Accipe vinū granatoꝝ aut cydonioꝝ parū acetosoꝝ ⁊ adde aliqua aromatica calida vt spicã vel masticē vel cinamomū vel galliã:⁊ iste erit liquor aromaticus acetosus.Fiat ꝗ emplm̃ in dispõne syncopis.i.cū iam ad syncopim videꝛ ꝑuenire: nihilominus ꝯfert in actu syncopis lꝫ syncopiꝫantes minus emplastrū tolerent.Et emplm̃ pineale ⁊ emplm̃ almarudsum alrs almarub ⁊ sunt emplra ꝯfortãtia que hoc noīe nõ inueniunꝛ in antidotario nec sūma ꝑa trac.11.nec sūma 2a tract.6.plura tñ sunt ibi emplra vtilia.Fiũt ēt emplra ad iũcturas.i.ad ex̃mitates vt mēbra ꝯfortenꝛ:⁊ remoueaꝛ mala cõplõ frida si adest aut alia si adest.

¶ Et cū suꝑuenit eis syncopis fiat ipsis illud qõ diximus etiã in dispõne syncopis ⁊ spargaꝛ suꝑ facies ipsoꝝ aqua frida ⁊ stringanꝛ manus ⁊ pedes ipsoꝝ ⁊ pūganꝛ plãte pedū eoꝝ ⁊ extendanꝛ capilli ⁊ nasi ipsoꝝ. Cūqꝫ euadũt cibenꝛ pane infuso in vino odorifero.

¶ Fiat quod diximus.s.statim supra vt fen.11.

¶ Et si fuerit in stomachis eoꝝ humor cholericus aut subtilis sumãt in potu quantitatē.ij.cocleariū de oxymelle cuꝫ auꝛ.j.de hiera aut minus si fuerint debiles. Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacam ⁊ sagzeneam ⁊ diamarte ⁊ cõfectionē stomaticõ ⁊ electuarium diaspermaton.

¶ Coclearium paruum est auꝛ.j.aut aureus.j.5.Relique cõfectiones quas ponit ⁊ earuꝫ descriptiones sunt in quinto ⁊ in alijs antidotarijs ⁊c̃.

¶ De fame syncopali. Cap.18m.

Est vt sint patientes famem non tolerantes seipsos cuꝫ famelici sunt.Cūqꝫ tardatur eis cibus superuenit eis syncopis ⁊ casus virtutis.Et causa eius est caliditas fortis ⁊ debilitas in stomacho.

¶ Determinat de fame syncopali.Et ꝑmo ponit cãm eius vnde signa haberi possunt.Scdo ponit curã.ibi(Huius.)¶ Cõsiderandum ꝙ causa est caliditas.s.corporis stomachi ⁊ membroꝝ:vnde fortis fit resolutio ⁊ mordicatio.Et debilitas stomachi nõ potentis illã resolutionē ⁊ mordicationē portare.

¶ De cura. Cap.19m.

Huius egritudinis proxima cura est cure bolismi:⁊ iam preterit maior pars canonis regiminis ipsiꝰ in doloribꝰ stõchi ⁊ bolismo:⁊ ad summū cura ipsoꝝ diuidiꝛ ad curandum patientes ipsam in dispositione syncopis ⁊ est iam dictum in capitulo syncopis.Et ad curandū ipsos quãdo euadunt ⁊ est vt cibentur pane infuso in vino ⁊ syrupo de fructibus:deinde cum alio regimine infrigidante predicto in bolismo ⁊ eo quo curenꝛ ante illud: ⁊ est vt prohibeanꝛ a somno plurimo ⁊ nõ tardeꝛ eis cibus ⁊ vt cibenꝛ frigidis actu:⁊ vt fiant illis ea que dicunꝛ in doloribus stomachi.

¶ Hic ponit curã. Cõsiderandũ ꝙ cura famis syncopalis partim ꝑtinet cure bolismi vt iquãtũ timet̃ de syncopi futura vel p̃nti: et partim ꝑtinet curationi doloꝝ stõchi inquãtũ est ibi mordicatio de qua dictũ est supra ca. de cura doloꝝ stõchi. ⁊ iõ dicit. fiant eis ea que dicunt̃ in doloribꝰ stomachi.

¶ De siti. Cap. 20ᵐ.

Multitudo sitis ⁊ eius vehemẽtia qñq3 fit ꝓpter stomachũ. s. aut ꝓpter caliditatẽ cõplexionis eius ⁊ ꝓprie oris eius. Et qñq3 accidit illa caliditas inflãmationi febrium ita vt quidam eorum nõ cessent bibere ⁊ non satientur donec moriantur inde in proximo.

¶ Dicebat̃ supius ꝙ in stõcho ẽ duplex appetitꝰ. s. ad cibũ ⁊ ad potũ. Postq̃3 ꝗ determinauit de nocumẽtis que accidũt in appetitu ad cibũ: nũc determinat de nocumẽtis que accidũt in appetitu ad potũ. Hoc aũt nocumẽtũ maxime est additio appetitꝰ. Et vehemẽtia que põt dici appetitꝰ additꝰ ad potũ. Et põt dici appetitus corruptꝰ: q2 appetit fridiora q̃3 nãe humane ꝯueniũt: ⁊ hic appetitus vocat̃ vehemẽtia ⁊ multitudo sitis. Prĩo ꝗ inuestigat cãs vehemẽtis sitis ⁊ multitudinis eiꝰ. Scõo ponit signa. ibi (Signa q̃dẽ.) Tertio curã. ibi (Ois cura.) Quarto recapitulat q̃dã qð dixerat sup̃. ibi (Empl'm.) ¶ Ad p̃mi euidẽtiã ꝯsiderãdũ ꝙ sitis aut fit ꝑꝑ cã3 in stõcho: siue sit ab itra siue ab extra eueniẽs. aut fit ꝑꝑ cõitatẽ ad mẽbra alia. Prĩo ꝗ enumerat p̃mas cãs. Scõo scdas. ibi (Et qñq3 fit cũ cõitate.) Tertio addit q̃sdã cãs ex̃neas vel extrĩsecas que sitim faciũt. ibi (Et ex eis que cõmouẽt.) Quarto docet ꝑ siti3 ꝓnosticari in febre. ibi (Et qñ aggregant̃.) ⁋ Prĩa in. d. Na3 cũ sitis fiat a mala cõpl'one stõchi: qñq3 fit a mala cõplexione sine mã humorali: qñq3 fit a mala cõpl'one cũ mã humorali. Prĩo põit cãs p̃mas. Scõo scdas. ibi (Et qñq3 fit ꝑꝑ flegma salsu3.) ⁋ Prĩa in. d. Nã sitis fit a mala cõpl'one stõchi cal'a ꝑncipal'r: aut a mala cõpl'one sicca. Prĩo ponit p̃mã cãm. Scõo scdã3 cãm. ibi (Aut ꝑꝑ siccitatẽ stõchi.) ⁋ Prĩa i. d. Prĩo põit siti3 fieri a cal'itate stõchi: ⁊ oñdit vnã cã3 itrinsecã illiꝰ caliditat̃. Scõo oñdit cãs p̃mitiuas extrĩsecas. ibi (Et qñq3 accidit ꝑꝑ potũ.) ¶ Circa p̃mã ꝑtẽ cõsiderãdũ ꝙ. A. duo dixit. s. multitudo: ⁊ h̃ ex ꝑte eiꝰ qð appetit̃ de potu in multa q̃ntitate. ⁊ dixit vehemẽtia: ⁊ h̃ ex ꝑte eius qð appetit̃ in multa accidẽtali friditate. ¶ Sed diceret qs cũ in appetitu ad potũ possit accidẽ nocumẽtũ ex ꝑte eiꝰ qð nõ appetit̃ potꝰ: cur. A. de h̃ nõ facit capl'm. ⁋ Dõm ꝙ nõ appetẽ potũ est ꝑuũ nocumẽtũ ꝯstãte appetitu ad cibũ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ febriẽtes q moriunt̃ semper sitiẽtes sunt: q2 hñt febres ex mãebus idigestis grossis multe iflãmationis ⁊ putredinis: l3 enĩ bibat̃ aqua: nõ tñ illa mã digerit̃ nec expellit̃ ꝓpter grossitiẽ remanente3: ergo putrida caliditate semper sitiunt: ⁊ hoc multũ est videre in pestilentialibus febribꝰ. vnde. G. 4. de accidenti in fine ca. 7. scio quẽdam acutissima febre teneri qui in statu febris multã aquã bibit.

¶ Et qñq3 accidit illa caliditas ꝓpter potũ vini fortis veteris valde plurimi aut cibũ calidũ valde actu vel potẽtia sicut ẽ assa ⁊ allia ⁊ similia. Et multotiẽs morit̃ homo ex potu vini veteris inflãmatꝰ ⁊ cõturbatus ⁊ sitiens. Et qñq3 accidit illa caliditas ex potu aquaꝝ salsarũ ⁊ aquarũ aliarũ. Et aqua maris qñq3 efficit in siti additionẽ cui nõ succurrit̃.

¶ Hic enumerat extrinsecas cãs inducẽtes caliditatẽ illã. Et p̃mo quasdã. Scõo quasdã alias. ibi (Et qñq3 fit ꝑꝑ medicinas.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ potus vini veteris iterficit qñq3 cũ siti: q2 vinum illud existẽs multe caliditatis inflãmat cerebru3 ⁊ cor: ⁊ ideo fit febris alienatio ⁊ sitis ⁊ tandẽ mors: ⁊ iõ Aui. dixit inflãmatꝰ. s. ex febre. ꝯturbatꝰ. i. alienatꝰ. ⁊ sitiens ꝑꝑ multã inflãmationẽ. vñ 2° de iteriorībꝰ in fine Gal'. fuit cuiusdã notarij seruꝰ: q2 domi remãsit ⁊c. q multũ sitiens ⁊ aquã nõ iueniẽs vinũ vetustissimũ ⁊ multe q̃ntitat̃ bibit: vñ ab illa hora ꝑmansit ꝑuigil eiq3 ex nimijs vigilijs febris accidit q alienatiõe sequẽte mortuꝰ ẽ. nõ aũt dixit de siti: q2 nõ h3 dubitationẽ: q2 ex iflãmatiõe sitiebat. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ aqua salsa iducit siti3 ⁊ ꝑducit ad mortẽ: vñ Aui. cui nõ succurrit̃. ⁊ cã est que sumit̃. 4. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 7. q2 aq̃ salsa multa potata sicut naute ð͛fectu fecerũt iducit pũctionẽ ⁊ excoriationẽ cũ siti: ⁊ iõ ad mortẽ qñq3 ꝑducit. vñ Gal'. ibidẽ. Naute q̃dẽ nõ tãtũ hñtes de aq̃ ꝙ sufficeret aquã marinã potauerũt: vñ maiorẽ nõ bibẽtibꝰ sitim habuerũt: sol'onẽ quoq3 ⁊ pũctionẽ habẽtes per eã periere.

¶ Et qñq3 fit ꝓpter medicinas ⁊ ꝓpter cibos sitim facientes que faciũt sitim cũ ablutiõe aut cursu. Et ablutione q̃dẽ sicut res salite quas nã abluere querit cũ lauatiõe aut icisione ⁊ cursu sicut viscosa que nã querit subtiliare valde ita vt penetrent ⁊ non adhereant. Et qñq3 facit sitim res grossa: propterea q2 venit ad eam caliditas. Et pisces quidem saliti aggregant hec omnia. Aut ꝓpter siccitatẽ stomachi.

¶ Exponat̃ sic. que. s. cibi vel medicine faciũt sitim. cũ ablutione. i. sitim cũ qua appetit̃ res potabilis vt ablutiua ⁊ lauatiua ad hoc vt lauent. Aut faciunt sitim cursu. i. sitim cũ qua desiderat̃ res potabilis cursiua ⁊ penetratiua: ita ꝙ non debet intelligi ꝙ iste res faciant sitim cũ cursu ⁊ ablutione: ita ꝙ ablutio ⁊ cursus sit causa sitis effectiua: ĩmo est aliud qð appetit̃ vt finale: ⁊ hoc declarat̃ vt ipse statim subdit declarãdo. ⁊ reliqua oĩa patent.

Dub

¶ Et quandoq3 fit propter flegma salsum in ipso aut dulce aut choleram amaram. Et quandoq3 fit ꝓpter humiditates feruentes.

¶ Et quãdoq3 fit aut propter flegma salsum aut dulce: q2 dulce flegma est aptum inflãmari ⁊ ebullire.

¶ Et qñq3 fit cũ cõitate mẽbroꝝ alioꝝ sicut fit in diabete ⁊ est de egritudinibꝰ renũ: ⁊ dicemus ipsu3 in capitulo renũ. Et qñq3 fit sitis huius capl'i ꝓpter oppilationẽ existentẽ inter stomachũ ⁊ epar ⁊ separat̃ iter aquã ⁊ penetrationẽ ipsius ad corpus quare nõ sedat̃ sitis quãuis bibat̃ aqua plurima: ⁊ hoc est sicut illud qð accidit in hydropisi ⁊ in colica. Et qñq3 fit ꝓpter cõmunitatẽ epat̃ cũ febricitat aut apostemat̃ aut vehemẽs fit frigus eiꝰ: quare nõ attrahit. Et per cõmunitatẽ pulmonis cũ calescit ⁊ cordis etiã cũ calescit et itestini ieiuni etiã ⁊ merij ⁊ alcaiasim ⁊ que sequuntur ip̃m qñ exiccant̃ in ipso hũiditates ⁊ minuũt. Et qñq3 calescit vehemẽter. Et qñq3 ꝓpter egritudines cerebri ex sirsen calida ⁊ mania ⁊ alcutub.

Dub

¶ Hic determinat de cã sitis que fit cũ cõitate. Fit aũt cu3 cõitate ad ð͛terminata mẽbra aut cũ cõitate ad totũ corpꝰ. 2ᵃ ibi (Et qñq3 fit cũ cõitate corpis.) ⁋ Prĩa in. d. Prĩo oñdit diuersos modos sitis facte per cõitatẽ ad mẽbra diuersa. Scõo cõparat illa. ibi (Et vehemẽtior.) ⁋ Prĩa in q̃tuor. Prĩo oñdit modũ sitis que fit cũ cõitate ad renes. Scõo eiꝰ que fit cu3 cõitate ad epar. ibi (Et qñq3 fit sitis huiꝰ capl'i.) Tertio eius que fit cũ cõitate ad pulmonẽ ⁊ cor ⁊ ẽt q̃dã alia mẽbra. ibi (Et ꝑ cõitatẽ pulmonis.) Quarto eiꝰ que fit cũ cõitate ad cerebrũ. ibi (Et qñq3 fit.) Modũ p̃me sitis postponit vsq3 ad fen. 18. ¶ Circa 2ᵃᵐ ꝑtẽ nõ q̃re hydropici multũ bibentes ẽt multũ sitiũt q2 in eis est oppilatio in venis. remanet enĩ humiditas multa in ꝑtibꝰ epat̃ ⁊ ab eiꝰ venis grossu3 ⁊ aquosu3 resudat in vẽtrẽ ⁊ nõ trãsit ad mẽbra aq̊sitas: ⁊ iõ semꝑ bibentes semꝑ sitiũt. Sil'r colicis h̃ accidit. facta. n. repletiõe multa in itestino colon oppilant̃ orificia venaru3 meseraicaꝝ que ibi sunt ⁊ que sunt in intestino recto que sunt multe vnde aqua nõ transit ad mẽbra. Sil'r ẽt sicut appet ad sensu3 colon cũ sit suꝑ itestina gracilia ⁊ venas meseraicas que tẽdunt̃ ab epate ad itestina ⁊ reliquũ ventrẽ ex quarũ cõpressione fit ẽt oppilatio: ⁊ iõ Aui. ifra fen. 16. 3. tra. ca. de signis colice. nõ satiat̃ hñs eã l3 bibat plurimũ: q̃m qð bibit nõ penetrat ad epar ꝑꝑ oppil'ones accidentes in orificijs meseraice que sequunt̃ ventrẽ. Dicit post ꝙ fit ẽt cu3 febricitat. i. cũ hẽat cõplexionẽ calidã ⁊ siccã. ⁊ nota ꝙ frigus epatis est cã sitis.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Sed de h̃ dubitat̃. positũ. n. est ꝙ caliditas epat̃ facit sitim: ꝗ nõ friditas ex ꝯ͛rio. Itẽ epar ifridatũ ifridat stõchũ cu3 illi supiacet. friditas aũt stõchi siti3 ꝓhibet. ⁋ Dõm ꝙ friditas põt eẽ cã sitis si p̃m epar existat. Cã aũt est que sumit̃ ex Aui. nã friditas epatis põt ita debilitare attractiuã eiꝰ vt nõ attrahat: vñ epar ⁊ mẽbra exiccant̃ que siccitas stõcho cõicata est cã sitis. ⁋ Cõsiderãdu3 tñ ꝙ epati põt aduenire friditas aut positiua ex re ifridãte aut p̃uatiua per calidi resol'onẽ ⁊ debilitatẽ: l3 ꝗ vtraq3 posset esse cã sitis: magꝭ tñ est cã sitis friditas que est in epate ꝑꝑ calidi resol'onem. ⁋ Ad id qð d͛ p̃mo in ꝯ͛riũ. Dõm ꝙ nõ est incõueniẽs ꝙ a duobus ꝯ͛rijs idẽ ꝓueniat effectus diuersimode. ⁋ Ad 2ᵐ dõm p̃mo ꝙ maxime hoc h3 verũ de friditate que est resolutio ⁊ debilitatio epatis. ex illa aũt nõ est necessariũ stomachum multum infrigidari.

⁋ Uel dõm ꝙ plus põt siccitas epatis ⁊ mẽbroꝝ nõ habentiũ humiditatẽ in causando sitim q̃ possit friditas stõchi in ꝓhibẽdo illam. ⁋ Uel dõm ꝙ epar si sit fridũ ĩfrigidat stõchũ ſm fundũ non aũt q̃tũ ad os eius cũ os stõchi nõ cõprehendat. ⁋ Qd̃ dixit huiꝰ capituli intelligit sitis facte per cõitatẽ ⁊ per alcaiasim.i.faringã ⁊ laringã. Et qñq3 ⁊c. Alcutub est spẽs melãe cholerice.

❡ Et vehemẽtioꝛ qdẽ sitis ẽ illa q̃ facta est cã hoꝝ mẽbroꝝ ⁊ p cõitatẽ illã que cõmouet ab oꝛe stõchi: deide que cõmouet a mery: postea q̃ cõmouet a ꝓfundo stõchi: deide que est cũ cõitate pulmonis: deide q̃ est cũ cõitate epatꝭ: deide q̃ est cũ cõitate ĩtestini ieiuni.

❡ Hic cõparat ⁊ dicit vehemẽtioꝛ sitis facta p cõitatẽ est illa que fit per cõitatẽ ad p̃dicta mẽbra: ĩter illas tñ que fiunt per cõitatẽ est vehementioꝛ illa que fit per cõitatẽ ad os stõchi: l3 sint alia ad que per cõitatẽ possit fieri vt ĩtestina grossa ⁊ vesica.

Dubm 2m ❡ Sed tu dices sitis que fit ab oꝛe stomachi nõ fit per cõmunitatẽ cum sitis sit passio eius. sitis enim est appetitus. appetitus enĩ est oꝛis stomachi: vt infra Auicen. ⁋ Dicendum ꝙ Auicẽ. accipit hic large os stomachi nõ pꝛo oꝛe eius pꝛopꝛie: sed pꝛo fine mery. Uel posset dici per supplementũ lr̃e vt dicat vehementioꝛ sitis est illa que est facta cã hoꝝ membroꝝ ⁊ pꝛo.i. per cõitatez ad illa mẽbra supple est. vehemẽtioꝛ tñ sitis est illa que cõmouetur ⁊c. ita ꝙ nõ velit dicẽ ꝙ illa fiat per cõitatẽ: sed ꝙ illa est absolute vehementioꝛ: ⁊ hec est sñia Sera. lib. 3. ca. 13. vbi sic. os stõchi facit accidere sitim plus q̃ reliqua membꝛa: ⁊ post ipsum venter: ⁊ post ipsum pulmo: ⁊ post ip̃m epar: ⁊ post ip̃m intestinũ ieiunũ.

Dubm 3m ❡ Deinde ꝯsidera ꝙ Aui. vult vehemẽtioꝛẽ foꝛe sitim que fit a pulmone q̃ q̃ fit ab epate. ❡ S3 ꝯ: q2 epar ĩmediate coopit stõchũ: ḡ vehemẽtioꝛẽ sitim cãbit. ⁋ Dõm ꝙ cũ sitis sit accidẽs oꝛis stõchi adhuc magꝭ appꝛopinquat oꝛi stõchi pulmo q̃ epar. stõchꝰ aũt f3 sui os nõ coopit ab epate vt anathomia ostẽdit: s3 effugit illud appꝛopinquans diaphꝛagmati. Diaphꝛagma aũt statim alligat pulmoni. ⁋ Uel dõm ꝙ maioꝛ accidit inflammatio in pulmone q̃ in epate ꝓpter pulmonẽ esse cholericuz. Similiter eius inflãmatio potu qui appetitur minus sedabilis est. ❡ Considerandũ post ꝙ sub intestino ieiuno duodenũ cõpꝛehendit.

❡ Et qñq3 fit cũ cõitate coꝛpoꝛis totius sicut in febꝛibus ⁊ sitis cretica ⁊ que est in fine ethice ⁊ ptisi.

❡ Hic determinat de siti facta cũ cõitate ad totũ coꝛpꝰ. Et p̊ facit hoc. Scd̃o qd̃dã qd̃ dixerat declarat. ibi (Et bibẽti qdẽ.) ❡ Dicit p̊ ꝙ qñq3 fit sitis ꝓpter cõitatẽ ad totũ coꝛpus sicut in febꝛibꝰ ⁊ sicut sitis cretica. nã ex signis crisis est sitis. vnde Aui. scd̃a fen. 4. ca. 2. in p̃nº enumerãs signa crisis dicit sicut inquietudo ⁊c. ⁊ pulsus coꝛdis ⁊ nausea ⁊ sitis ⁊c. Fit autẽ sitis maxime qñ mã ad vomitũ ꝓperat aut quãdo mouet materia vnde coꝛpus inflãmatur magis ex foꝛti motu materie ⁊ virtutum.

❡ Et sicut accidit ꝓpter pũcturã viperarũ sitim faciẽtiũ. nã cũ ipse pungũt nõ cessat punctꝰ bibere ⁊ nõ satiat donec moꝛiat: ⁊ similiter a potu vini in quo moꝛtue sunt vipere aut a cibo. Et si accidit post eũonẽ cũ solutiuo ⁊ egestione sanguinolenta superflua.

❡ Qd̃ venenũ vipere faciat sitim ponit similiter Gal. 4. de accidẽti ⁊ moꝛbo ca. 7. Aut a cibo.s. in quo est aliqd de veneno vipere. ⁊ sicut accidit. ⁊ egestione sanguinolenta superflua. supple vñ epar debilitat vt nõ possit attrahere ⁊ mẽbꝛa exiccant.

❡ Et bibẽti qdẽ medicinã solutiuã ſm plurimũ accidit cũ operat medicina sitis cuiꝰ defectꝰ in pluribꝰ hoꝛis sigñat ꝙ medicina adhuc est in opatiõe. Et qñq3 accidit vt tardet ab hoꝛa sua aut antecedat ⁊ festinet ante operationẽ medicine. Uerũ eiꝰ antecessio fit aut ꝓpter caliditatẽ medicine aut ꝓpter caliditatẽ stomachi ⁊ eius siccitatẽ: ⁊ tardat ꝓpter ꝯtrarium illoꝝ. Et ꝓpter illud sitis in eo cuius stõchꝰ est calidus ⁊ siccꝰ ⁊ bibit medicinã calidã nõ significat ꝙ medicina fecerit opationẽ suã iam dudũ: ⁊ in eo q̃ est ei ꝯtrarius significat ꝙ ipsa efficit operationẽ suã iam dudũ.

❡ Hic declarat qd̃dã qd̃ dixerat. Dixerat enĩ ꝙ medicina eũatiua facit sitim: vñ post soꝛonẽ sitis accidit. Uult ḡ oñdẽ quõ sitis qñq3 añ ꝑfectã opõnẽ medicĩe appet vt ĩ stõcho calido ⁊ sicco ex pharmacia calꝭa ⁊ sicca. quõ ẽt aliqñ post supfluã eũonez accidit: vnde sigñat iã cõpletã eẽ eũonẽ vt in ꝯrio. Ex quo appet verificatio illiꝰ afoꝛ. 15. 4e parti. In pharmacijs qcũq3 nõ sitiũt ⁊c. Nã cũ triplex sit sitis p̃occupãs sufficiẽti eũoni subsequẽs sufficiẽti eũoni ⁊ sequẽs ad superfluã veritatẽ h3 de siti sequente ad sufficientẽ euacuationẽ. Pꝛo his ṽo regrant qd̃ alꝭ diximꝰ sup illo afoꝛ.

❡ Et ex eis que cõmouẽt sitiz sunt multitudo locutionis ⁊ exercitij ⁊ laboꝛis ⁊ somnꝰ sup cibos calidos: s3 cũ nõ est sup cibos calidos tunc somnꝰ sedat sitim. Et qñ aggregant in egritudinibꝰ acutis sitis vehemẽs ⁊ siccitas vehemẽs: tũc illud est malũ valde.

❡ Considerandũ ꝙ somnus sup cibos calidos ⁊ acutos est cã sitis. Pꝛĩo q2 illos cõmouet cũ calidũ reducat ad ĩteriꝰ: ⁊ iõ magꝭ calefaciũt. Scd̃o q2 vapoꝛes ab illis eleuati retinent ⁊ nõ resoluunt: ⁊ iõ sitim ĩducunt ⁊c. In vigilijs aũt cũ isti vapoꝛes possint melius exhalare nõ sic ĩducũt sitim saltẽ in p̃ncipio: ⁊ iõ qñ sitis est pp̱ cibos aliquos nõ calidos sed viscosos ⁊ ĩdigestos: tũc somnus illã sedat q2 illa cibaria digerit. vñ A. 4. cañ. fen. 1. c. de siti supflua febꝛicitãtiũ. dicit. Et qñq3 fit sitis a frigoꝛe ⁊ abscindit eã somnus. A frigoꝛe.s. cibi crudi ⁊ ĩdigesti. Unde tertia p̃mi. Et siti mẽdosa ĩpeditꝰ scire d3 ꝙ doꝛmire ⁊ sitim tolerare ipsam abscindit. Est autẽ sitis mẽdosa que fit pp̱ crapulã ⁊ ĩdigestionẽ ciboꝝ: qui cũ indigesti sint frigidi dici pñt. Et qñq3 aggregant notũ est ⁊c.

❡ De signis. Cap. 21m.

Signa qdẽ facte ꝓpter cõplexiones sciuntur ex eis que dicta sunt in capitulis aggregatis siue sit cu3 mã siue absq3 mã: ⁊ sit mã amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut ĩpediens sua ebullitione. Et signum facte causa oppilationis est: quoniam significat ipsa3 quãdoq3 lenitas nature. Et signum facte cã diabetis est vt sit sitis vehemẽs quã nõ sedat potus aque: imo cu3 bibitur aqua fit necessitas extractionis ipsius cun vꝛina ⁊ redit sitis q̃re sunt sitis ⁊ pꝛouocatio vꝛine sese cõmunicantes ⁊ equales. Signũ ṽo facte ꝓpter causas facientes sitim p̃dictas est antecessio illarum causarum.

❡ Hic ponit signa. Et p̊ põit signa sitis que fit pp̱ stõchi cõplexionẽ cũ mã vel sine: ⁊ dicit eẽ narrata. Scd̃o ponit signa sitis que fit pp̱ cõitatẽ. ibi (Et signũ facte cã oppilationis.) ⁋ Pꝛima signa sũt dicta supꝛa ca. de signis dispõnũ stõchi. Scd̃a h3 tres. Pꝛimo ponit signa sitis facte pp̱ oppilationẽ ĩter stõchũ ⁊ epar ⁊ facte pꝛopter renes. Scd̃o põit signa sitis facte pp̱ cãs extrĩsecas. ibi (Signũ ṽo.) Tertio resumit signa sitis facte pp̱ cõitatez. ibi (Et signa eius.) ⁋ Lenitas vẽtris sequit ad p̃dictã oppilationẽ: ⁊ q2 cu3 nutrimentũ nõ possit trahi ad epar reuertit ad intestina ⁊ ventrem. Dixit qñq3 q2 aliqñ oppilatio ꝓhibet illud sicut in colica.

❡ Et signa eius que fit cũ cõmunitate.s. illius quidem que fit cũ cõmunitate pulmonis ⁊ coꝛdis sũt ꝙ sedat eam attractio aeris fridi ⁊ vigilie cõferũt ei ⁊ somnus addit in ea. Et qñq3 fit suctio aque paulati3 magis vltima in sedãdo ipsam q̃ soꝛbere ipsam plurimũ: imo qñq3 soꝛbitio eius subito ꝯgelat superfluitatẽ: deide calefacit eã: quare addit sitis in duplo.

❡ Hec h3 tres. Pꝛimo ponit signa sitis que fit cũ cõitate coꝛdis et pulmonis. Scd̃o ponit signa eius que fit cũ cõitate mery. ibi (Et illa que fit.) Tertio iterũ signa eiꝰ que fit cũ cõitate epatꝭ. ibi (Et factã ⁊c.) Uigilie illã sitim sedant q2 sunt cã euapoꝛationis. Somnꝰ addit: q2 est cã calefactionis partiũ pulmonis ⁊ partiũ pectoꝛis.

❡ Et expulsoꝛ sitis addit in siti quare nõ iuuat ab eis quibus iuuabatur in pꝛincipio.

❡ Et expulsoꝛ sitis.i. qui conat multũ tolerare siti3 vt illã expellat. Addit in siti q2 ꝯfirmat mala cõplexio calꝭa ⁊ sicca: ⁊ h̃ si sitis fuerit ex caliditate ⁊ siccitate stõchi: q2 si sitis fuerit mẽdosa tolerare eã illã sedat vt sup̃. Si sitis fuerit ex calꝭitate ⁊ siccitate stõchi tolerare eã addit in eã. vñ. 4. de accñti ⁊ moꝛbo. ca. 7. Nõnulli ṽo siti3 tolerare volẽtes ĩ eã ĩciderũt sitim q̃ nunquã valuit extingui.

❡ Et illa q̃ fit ex exiccatiõe mery est parua debilis q̃re confert ei somnus pꝛopterea ꝙ humectat ventrem ⁊

quies ⁊ dimissio locutionis: ⁊ si est ex calore tūc vigilie ꝯferunt ei. Et factā cū cōmunitate epatꝭ signat cognitio dispōnis epatꝭ in cōplexione sua calida ⁊ sicca ⁊ apostema suū calidū ⁊ nō calidū.

¶ Sed diceret aliqs Aui. sibi ꝯtradicit: qꝛ supra dixit ꝙ vehementior sitis est que fit ab ore stōchi: deinde que fit a mery. hic aūt dicit ꝙ est parua debilis. ℟ Dōm ꝙ sitis pōt dici vehemens: aut ſm se aut ex parte modi curationis. Sitis ℥ facta ꝓpter mery ſm se fortis est cū mery sit ꝯtinuū ori stōchi: sed ex parte curationis est facilis. Jsta aūt stant simul. nā caliditas tertiane vehemētior est caliditate quotidiane: ⁊ hoc ſm se: sed ex parte curationis vehementior est caliditas quotidiane. Dicit si est ex calore. s. in interiorib⁹: aut ex calore. i. cibo calido acuto vt cōcordet dicto superius. Et. A. 4. cañ. fen. 1. vbi sic dicit. Et quandoqꝫ fit ex calore sitis ⁊ abscindunt eam vigilie ⁊c̄.

¶ De cura. Cap. 22m.

Omnis sitis facta ex causis cōplexionalibus curatur cum contrario: ⁊ sitis pulmonis curatur cum aere attracto.

¶ Hic ponit curā. Et ꝯsiderandū ꝙ Aui. curā abbreuiat. Naꝫ ꝑmo nō ponit curā sitis que fit ꝑꝑ cās extrinsecas qꝛ nota est. cura enī āmotio est illarū. Ponit ℥ ꝑmo curā sitis que fit ꝑꝑ malaꝫ stōchi cōplexionē. Scđo eius que fit ꝑꝑ cōitatē. ibi (Et sitis pulmonis.)

¶ Ad secūdi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ Aui. nō ponit curā sitis que fit cū cōitate mery: qꝛ dixit de ea supra. Nec ponit curā sitis cū communitate renū: qꝛ reseruat post vsqꝫ ad fen. 18. Nec explicite ponit curā eius que fit cū cōmunitate epatis: qꝛ ħ ponet fen. 14. Ponit ergo curaꝫ ei⁹ que fit cū cōitate pulmonis ⁊ addit quosdā cañ. ꝙ sic curetur sitis pulmonis: ⁊ est sentētia. G. in thegni de signis tex. cōmen. s. tracta. de ventre.

¶ Et multotiens quidē curatur sitis mandando aquā frigidam super linguam.

¶ Hic ponit curā qñ sitis fit ꝓpter exiccationē ⁊ calefactionē faucū ⁊ partiū oris ⁊ ēt pulmonis: vñ paulatine alterādo ꝑuenit.

¶ Et ille q timet sitiꝫ in ieiunio ꝑmittat loco aq̄ fabaꝝ ⁊ ciceris acetū cū oleo: ⁊ abhorreat aquā fabaꝝ ⁊ ciceris: qm̄ ambo sunt faciētia sitiꝫ. Et euat⁹ expectet sup sitiꝫ quā acqsiuit ei eūatio vsquequo ꝯfortet ei⁹ digō ⁊ nō bibat sitiēs aliqd plimū subito neqꝫ aquā fridaꝫ valde ⁊ mortificet caliditatē quā debilitauit sitis.

¶ Cōsiderādū ꝙ ex lege sarracenoꝝ ēt ieiuniū ꝑcipit sicut apparet ex Aui. 10. meta. 3. c. Jn ieiunio ℥ cum sit cōsuetudo comedere sine carnib⁹ comedūt legumina cicera ⁊ fabas. Jlle ℥ q ieiunat ꝑmittit in sua comestione acetū ⁊ oleū qꝛ acetū infrigidat ⁊ facit penetrare oleū ⁊ oleū humectat: ⁊ iō ꝑseruat a siti. Et abhorreat aquā fabarū ⁊ cicerū qꝛ sunt faciētes sitim. Aqua qdē cicerū ꝓpter caliditatē ⁊ acuitatē ⁊ nitrositatem quā sibi attribuit Mesue in suo de appropriatꝭ cap. de aqua ciceris. Aqua v̄o fabarū qꝛ sunt grosse ⁊ vaporose sitim inducunt vt sensus ostendit.

¶ Et vomit⁹ qñqꝫ facit sitim: ⁊ sedat eā syrup⁹ de pomis cū aqua rosarū. Et in stōcho qdem calido ⁊ sicco addit aqua frida sitim: ⁊ simil'r in stōcho salsi humoris: ⁊ aqua calida sedat sitim eius multotiens.

¶ Facit sitim inflāmando ⁊ laxādo stōchū. aut qꝛ aliq humores calidi ex vomitu trahunt ad stōchū: ⁊ iō syrupus de pomis cū aqua ro. vel frigida qꝛ infrigidat ⁊ cōfortat sedat illā sitim. ¶ Cōsiderādū post ꝙ aqua frigida in stōcho cholerico addit qñqꝫ in sitim: qꝛ illā cholerā in stōcho cōstringit: aut qꝛ aqua frigida inflāmat ꝑꝑ cholerā illā: ⁊ hoc est qđ vult dicē. Jn stōcho calido ⁊ sicco. i. cholerico ⁊ simil'r in stōcho salsi humoris. Sed aqua calida qꝛ abstergit cholerā illā: ⁊ illud flegma salsum sedat sitim illā multotiens.

¶ Sed tu dices. A. supra posuit in ca. de signis dispōnū stōchi ꝙ si sitis augeat ex calida aqua tūc mā est cholerica. ℟ Dōm ꝙ sitis ex mā cholerica pōt augeri ⁊ sedari ex calida aqua. nam si calida aqua sit potens lauare illā choleraꝫ sedat eam: ⁊ sic intelligit hic. si aūt ꝓpter grossitiē cholere ⁊ infixionē nō posset illā lauare: tūc addit in sitim: ⁊ sic intelligebat supra.

¶ Et quando fit vehemens sitis ⁊ non febris: tunc misceatur cum aqua parum iulep vt perueniat aqua ad extrema membrorum.

¶ Cōsiderādū ꝙ illa vehemēs sitis fit ꝓpter oppilationē aut membroꝝ siccitatē: ⁊ tūc cū aq̄ miscet iulep facit aquam penetrare ad mēbra. nā aq̄ de se trāsire morat: iulep v̄o ꝓpter zucchaꝝ qđ acqrit sibi aliquā caliditatē magis facit penetrare. simil'r etiaꝫ ꝓpter dulcedinē. ¶ Sed tu dices q̄re dixit ⁊ nō est feb. ℟ Dōm ꝙ si feb. adesset requireret fortius extinctiuū q̄ꝫ iulep simplex qđ fit ex aq̄ ⁊ zuccharo qđ ponit. 5. cañ. tracta. 6. Jn forti eniꝫ inflāmatione illud iulep in sitim addet: ⁊ hoc si inflāmaret a caliditate: de se enī sitim sedat vt Alman. tracta. 3. ⁊c̄. ca. 6.

¶ De cura percussionis obuiationis ⁊ casu super stomachum. Cap. 23m.

Emplastrū ꝯferēs ad ħ. ℞. poma scenia decocta cū đcoctiōe boni odoris donec dissoluant in decoctione: deīde terant bene: deinde sumat ex eis pondus qnquaginta. ʒ. ⁊ misceat cū. x. laudani ⁊. viij. rosis ⁊. vj. aloes ⁊ aggregent oia cū duobus succis. s. arnoglosse ⁊ folioꝝ cupressi ⁊ misceat cū eis oleū de lilio ⁊ fiat tepidū ⁊ liget sup vētrē ⁊ vbi est stōchus aliquib⁹ dieb⁹.

¶ Jstud. c. iterū fuit positū supra in ꝓpria forma in ca. de cura male cōplexionis stomachi cū mā in fine cap. Aut ℥ fuit error trāsferentis aut tanq̄ꝫ vtile nō dubitauit. A. hic repetere ⁊c̄.

¶ Tractatus tertius. de nocumētis digōnis. Cap. ꝑm.

Nocumenta digestionis sequunt nocumenta in inferioribus stomachi aut ꝓpter causam in cibo aut ꝓpter causam in dispositione quietis corporis ⁊ motus stomachi.

¶ Jn tractatu qui est ante istuꝫ determinauit Auicē. de dispositionib⁹ stomachi preter nām euenientib⁹ in virtute ipsius appetitiua ⁊ in tota ipsi⁹ eētia: hic determinat de nocumētis accidētib⁹ in virtute ipsi⁹ digestiua. Et ꝑmo determinat de nocumētis digestiue stōchi. Scđo determinat de qbusdam nocumētis que ad illā sequunt aut ad eā generandam iuuant. ibi (Et qñqꝫ remanet in stōcho.) Uel aliter ꝙ scđo determinat de nocumētis que magis ꝑtinēt retētiue vel expulsiue stōchi. ibi (Ubi est dictū.) ℟ Prima in duas. Primo determinat de nocumētis digestiue in gñali. Scđo in spāli. ibi (Cib⁹ corrūpit.) ℟ Prima in tres. Primo ꝑmittit diuersas cās nocumēti in digōne. Scđo declarat. ibi (Et factū.) Tertio cōparat nocumēta digōnis adinuicē. ibi (Et scias.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ nocumēta digōnis sequunt nocumenta in inferiori parte stōchi. s. ꝓpter cām in stōcho aut ꝑꝑ ⁊c̄. Et cā illi⁹ est. nā digestio est fundi stōchi ⁊ appetit⁹ est oris eius.

¶ Et factū cā rei stōchi est malitia cōpl'onis aut calide aut fride: ⁊ fortior earū est frida ⁊ debilior earū est calida. Frigida enī vehementius nocet digōni q̄ꝫ ca. Uerū sicca ⁊ humida nō ꝑueniūt ad ħ ſm plurimū vt appeat ex eis solū cū equalitate ambarū aliarū qualitatum nocumentuꝫ digōnis nisi iam fecerint euenire. Sicca qdē arefactionē ⁊ humida hydropisim.

¶ Habet duas. Primo declarat mēbra ꝑdicta. Scđo ostēdit aliq̄ nocumēta que sequunt nocumentū digōnis in stōcho. ibi (Et cib⁹ qdē.) vel ibi (Et cā illius.) ℟ Prima in tres ſm ꝙ tres erāt cāe nocumēti digōnis quas ꝑmisit ⁊ quas hic declarat. 2a ibi (Uerū dispositio.) 3a ibi (Et cibus quidem grauis.) ¶ Considerandū ꝑmo ꝙ cū digō fit a calido ipsa magis nocet a frigido.

Dubium

¶ Sed dubitat: an siccitas ⁊ humiditas possint ledere digestiuam absqꝫ aliarū excessu. ℟ Et videt ꝙ sic. nā siccitas cū frigido ledit ⁊ cū calido: ergo cū equali. qđ enī stat cū extremis stare pōt cū medio. lesio aūt a siccitate ⁊ humiditate facta cū extremis reperit ℥ cū medio. hoc enī mō Gal. simplices cōplexiones inuestigat ꝑmo de cōplexionib⁹. 8. ca. ℟ Dōm ꝙ qualitates passiue nō faciunt nocumentū multū in digōne qñ est equalitas in actiuis. ¶ Propter qđ ꝯsiderādū ꝙ digō est oꝑatio que magis prouenit a ꝓportione inter actiuas qualitates. magis enī perficit digō a calido q̄ꝫ ab humido: ⁊ iō si passiua q̄litas nocere dꝫ: opꝫ ꝙ multū excedat. vt plurimū aūt vel frequēter nō excedit passiua qualitas multuꝫ nisi sit cū actiua: ⁊ hoc qꝛ de se est pauce actiuitatis: ⁊ iō aliq̄ oꝑatio ꝓuenit magis a ꝓportione iter passiuas q̄litates q̄ꝫ iter actiuas: sicut v̄. g. retētio que est quedā oꝑatio pōt fieri nocumētū in hac operatione

ratione ex simplici humiditate absq̃ calido vel frigido: ꝫ hoc aliā haberet ꝑscrutationē. ¶ Cōsiderandū tñ ꝙ siccitas ⁊ humiditas est duplex. Quedā q̄litatiua ⁊ vera. Quedaꝫ aūt siccitas ꝑ humidi resolōnē ⁊ humiditas per humiditatꝭ accidētalis acq̄sitionē. Uult ergo dicere Aui. ꝙ siccitas ⁊ humiditas qualitatiue nō faciunt nocumētū in digestiua qñ est in actiuis eq̄litas: nisi ita sit ꝙ sit siccitas ꝑ humidi ꝯsumptionē aut sit humiditas ꝑ humiditatis madefaciētis positioneꝫ sicut p̄mū accidit in arefactiōe vbi est mala cōplexio sicca ꝑ humidi resolōnē: nec est necessarium ꝙ sit ibi mala cōplō calida vel frida. vñ supra. A. ꝑ se fecit caplm̄ de mala cōplōne sicca stōchi solum ⁊ de sicca cū friditate ⁊ de sicca cū caliditate: nō tñ ista siccitas diu stat qn sibi friditatē associet ꝑꝑ inutricationē: vñ Gal. 7. tera. c. 7. siccitatē solidoꝝ ꝓlixa friditas ex necessitate ꝯsequit. Scōm v̄o accidit in hydropisi. s. ex pñtia multe materie aquose in vētre vbi ꝑ cōitatē ad stōchū fit humiditas: ⁊ ledit digōnē: ibi tñ nō est necessariū esse frigiditatē vel caliditatē aut sicut fit in hydropisi hyposarcha. ¶ Posset tñ ista lr̄a alr̄ deduci cōtrario mō vt illud nō sit exceptio sꝫ ꝓbatio eius qđ dixit, vt dicat ꝙ siccitas ⁊ humiditas nō faciūt nocumētū digōnis cū equalitate actiuaꝝ: ⁊ hoc ꝓbat: q2 siccitas nō nocet digōni nisi faciēdo arefactionē: sed arefactioni est ꝯiuncta caliditas vel friditas vt in ethica. Silr̄ humiditas nocet digōni faciēdo accidere hydropisim: sed in ea est aliquis modus frigiditatis vel caliditatꝭ ꝺm diuersos modos hydropū. ¶ Ad rōnes dōm ꝙ qualitates passiue sunt ꝑfectiue opationū cū ꝓportiōe ⁊ tēparātia: ⁊ iō pōt cōplō nālis eē humida aut sicca absq̃ excessu in actiuis: sꝫ si passiue q̄litates ledāt opationē nō est nisi cū excedūt ⁊ debēt multū excedere cū sint pauce actiuitatis: sed nō multū excedūt nisi sint actiuis ꝯiūcte. Gal. v̄o inuestigat ibi nāles cōplōnes q̄uis sup hoc sint aliter dubia. ¶ Considerādū ꝓpter ꝯdictionē que est in duplici expōne ꝙ siccitas ꝑꝑ resolōnē ⁊ humiditas ꝑꝑ hūiditates flegmaticas nō statim sibi associāt caliditatē vel friditatē sed in ꝓcessu magis. Uel posset alr̄ dici ꝙ siccitas ⁊ humiditas ꝑ se nō faciūt nocumentū digōnis. s. magnū ꝙ nocumētū est ablatio digōnis aut corruptio: ⁊ iō Aui. in sequēti caplō dicet ꝙ siccū ⁊ humidum nō ꝑueniūt ambo ad hoc vt destruāt: ⁊ iō ad ꝓhibitionē subdit ꝙ humidū vltime nocet digōni qñ facit accidere hydropisiꝫ ⁊ siccū arefactionē. Sꝫ in istis passionibus nō est destructio digōnis sed fit digō nō cōpleta: ⁊ hoc videt velle Serap. lib. 3. ca. 14. vbi sic inquit. De ꝓprietate humide ⁊ sicce nō est vt cū eis sit lesio silr̄. i. ita velociter sicut a calido ⁊ frigido donec destruat eius opatio absq̃ tp̄e longo. Sꝫ in hmōi humiditate accidit hydropisis ⁊ in siccitate marasmus ⁊c. ⁊ in oībus istis egritudinibus que accidūt in eo ⁊c. nō ꝓhibet virtus digestiua nisi a complemento operationum.

¶ Uerū dispositio iter quietē ⁊ somnū ⁊ eoꝝ cōtraria ⁊ qđ sequit ea de iudicijs cibi in hoc est ꝙ cibus indiget quiete ⁊ somno vsquequo bona fiat digō: quando in loco amboꝝ motus ⁊ vigilie nō complet digestio. Et cibus quidem grauis remanet in stōcho prolixe ⁊ digerit aut remanet īdigestus aut est parue digōnis: sed leuis cibus cū nō digeritur non ꝓlongat spatium remanentie eius nō digesti: imo qñ nō est in stomacho qui digerat ipsum corrūpitur velociter.

¶ Cōsidera ꝙ somnus fit qñq̃ ꝑꝑ digōnē cibi in stōcho: ⁊ ille ē grauis ⁊ ꝓfundus ꝑꝑ grossos vapores caput ascēdētes: ⁊ ꝓpterea ꝙ multū illi digōni nā laborat fit somnus ꝑꝑ digōnē in corde ⁊ cerebro: vt in nostra q̄ōne declarauimus cōtra quosdā: ⁊ talis somnus leuior est ꝓpter leuiorē eē euaporationē. Et cibus. Nō est ītelligēdū de cibo graui ⁊ leui quo ad digestionem.

¶ Et cibus quidem aut cōuertitur ad illud qđ necessario facit digōnē integrā: aut ꝯuertit ad illud qđ necessariā facit ꝯuersionē aliquā ⁊ digeritur digōne aliqua nō integra: quare nō attrahit corpus ex quātitate cibi quā possibile est ip̄m sumere quātitatē qua indiget ex cibo ⁊ fit ibi extenuatio aut nō digerit oino. Et illud ē ꝺm duos modos. nam ip̄e tūc aut remanet cū dispōne sua: aut cōuertit ad substantiā extraneā corruptaꝫ. Et qñq̃ fit illud in oī digōne ⁊ vsq̃ in tertia ⁊ quarta: ⁊ cā illi⁹ accidūt hydropisis ⁊ cācer ⁊ formica ⁊ herisipila ⁊ morphea ⁊ baras ⁊ scabies: ⁊ illud ideo qm̄ sanguis nō est digestus digōne ꝯueniēti nature: quare mēbra nō attrahuut ipsum ita vt ipso nutriant ⁊ putrefit ⁊ fetet ⁊ nō fit nutrimentū ex eo ⁊ non fit bona assimilatio eius cū eis. Et si fuerit illic vincētia fex ⁊ caliditas denigrat: ⁊ quādoq̃ fit nigredo eius similis pici.

¶ Hic p̄ p̄mittit diuersum modū de dispōnibus cibi ex īdigestione aut nocumētis digōnis: ostēdēs q̄d ex hoc sequit ad nocumētum digōnis in se. Scđa ibi (Et stōchus ēt qñq̃.) Ponit triplicē moduꝫ dispōnis cibi: aut digesti perfecte: aut diminute: aut oino nō digesti ⁊c. Ex q̄bus sumit ꝙ digestio mala facta in stōcho est cā male dispōnis in mēbris: sicut idē vult Gal. 4. de regi. sa. in fine. ⁊ Isaac de vrinis ⁊ de alimētis. ⁊ Gal. in quāpluribus locis. ⁊ A. in de regimine cibi ⁊ potus. fen. 3. primi cañ. ⁊ Gal. 6. de accidēti ⁊ morbo. c. 1. Hoc tñ dubium hꝫ nō possibile discuti nuper.

¶ Et stōchus ēt qñ nō digerit oino ꝑuenit res ad lubricitateꝫ intestinoꝝ aut ad hydropisim. Uerūtamē non cōuertit nisi ad hydropisiꝫ tympanitē: cū stomachus in ipsa habet impressionē tante quātitatis qua facit vaporationem cibi ⁊ non qua digerat.

¶ Cōsiderādū ꝙ cib⁹ nō digerit in stōcho cū itestina refugiāt attractionē seu epar mediātib⁹ venis meseraicis ⁊ itestinis: tūc fit lubricitas vētris: sic 6° de accidēti ⁊ morbo. ca. 1. ⁊ 3. idē ponit. G. ca. 4. ¶ Sed tu. d. A. ponit ad nocumēta digōnis stōchi seq tympanitē: sꝫ supi⁹ de ꝺbilitate stōchi ponit ꝙ ꝑducit ad hyposarchaꝫ. vbi sic. ⁊ debilitas q̄dē virtutꝭ alteratiue ꝑducit ad hydropisiꝫ carneā. ¶ In ꝯriū est hic Auic. ⁊ Gal. 6. de accidēti ⁊ morbo. c. 1. vbi sic loquit de digestiua stōchi. ⁊ si ex defectu virtutꝭ ꝯtigerit sequit vehemētissima lienteria ⁊ tympania. ¶ Dōm ꝙ virtus digestiua stōchi deficit aut defectu quo cibū in vētū ⁊ vaporē ꝯuertit vel disponit ꝙ invētū ꝯuertat: ⁊ h̄ ex debili calitate: ⁊ tūc sequit tympania hydrops. vñ. A. nō ꝯuertit ad hydropisim tympanitē nisi cū stōcus in ip̄a hꝫ ipressionē tāte quātitatis qua facit vaporationē cibi ⁊ nō qua digerit. aut deficit defectu q̄ cibū in aliā malaꝫ formā trāsducit ꝙ ēt in epate male digerit: deinde mēbra respuunt illius appositionē aut vnionē cibi: ⁊ q̄q̄ alterent illud. Et exinde soluunt ꝯria.

¶ Et scias ꝙ corruptio digōnis ⁊ debilitas eius ⁊ ad vltimū nocumētū eius cū accidit ex qualibet materia est facilius ad curādū q̄ꝫ sit cū accidit ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ malitiam cōplōnis confirmatā.

¶ Cōsiderādū ꝙ mā nocet aut sui corpulētia: vñ cib⁹ miscet: vel q2 facit malā cōplōnē q̄ est in fieri: aut q2 simul cū h̄ in subam stōchi ipressit. Siq̄dē p̄ mō noceat facilius curat q̄ꝫ sola mala cōplō ꝯfirmata: q2 solū eūone leui educit. Si aūt scđo mō tūc ei⁹ est mai⁹ nocumētū: q2 post curā male cōplōnis addit intētionē eūonis: ⁊ si sit mala cōplō frida est peior. Ad excludendū ḡ oīa hec Aui. dixit cōfirmatā. Cōplexio eni que a mā depēdet confirmata nō est facilis eūonis. ¶ Cōsiderādū vt supra ꝙ in corpore sano si cibus male digerat in stōcho male digerit post cū vna digō alteri ꝑparet: ⁊ hoc si mala digestio p̄ma sit manifeste malitie. Si aūt paucus eēt defectus posset deiceps corrigi. Uidem⁹ eni ꝙ monoculū itestinū supplet defectū alicuius ꝑtis cibi que in stōcho ꝑfecte digesta nō fuit. Uñ. A. fen. 16. p̄ cap̄. itestinum monoculū supplet defectū alicuius ꝑtis cibi que in stōcho ꝑfecta digōne nō fuit digesta. Uñ. A. ibideꝫ. Et itestinū q̄dē monoculū est itestinū in quo cōplet digō ei⁹ qđ fuit iobediēs in stōcho. Silr̄ ꝯtigit in corpore egro ꝙ exñte multo defectu ꝺm p̄mā digōnē in alijs corrigi: nō pōt. Dico tñ ꝙ pauca exñte malitia qñq̃ pōt corrigi vt si paꝝ cib⁹ in stōcho a digōne defecerit ꝓpter frigiditatē. si esset v̄o in epate sufficiens caliditas posset corrigi: ꝫ cōtinuando finalr̄ ad multā deueniret malitiam ⁊c.

¶ De corruptiōe digōnis. Cap. 2m.

Cibus corrūpit in stōcho ꝓpter cās que sunt ꝯrie causis rectificationis eius ⁊ ad summuꝫ. cā in hoc aut est in cibo aut in receptore cibi aut in reb⁹ accidētibus suꝑueniētibus eis.

¶ Supius. A. in generali determinauit de nocumētis digōnis: hic determinat de eis in sp̄āli. Et p̄ de causis nocumētoꝝ digōnis. Secūdo de signis ⁊ cura. ibi (Illā quidē.) ¶ Ad p̄mi euidētiā cōsiderādū ꝙ nocumētū digōni adueniens est aut illius corruptio aut diminutio vel ablatio. Prio ergo determinat de causis corruptionis digōnis. Scđo de causis debilitatis ad qđ reducit ēt ablatio digōnis. Eedē eni cāe q̄ sunt cāe debilitatis cū intēdunt possunt esse cā

Dubium

ablatiõis.ibi(Cā debilitatis.)⁋ Prima in tres.Primo ꝓponit cās corruptionis digõnis.Scđo illas declarat.ibi(Et cibus.)Tertio ostendit nocumēta que ad corruptionē digõnis sequuntur.ibi(Et scias.)Digestionis receptorē vocat stomachū.

¶ Et cibus qdē corrumpit in stomacho:aut propter quātitatē suā:aut ꝓpter qualitatē suā.Propter quātitatem qdem quoniā est plus ꝙ opꝫ:quare patit de digestione infra quā opꝫ.Aut est minꝰ ꝙ opꝫ ⁊ patit de digõne supra quā opꝫ:quare aduritur ⁊ in cinerē conuertit.Et ex ꝓximo huic corrumpit cibus subtilis in stomacho igneo calido.Sꝫ ꝓpter qualitatē quoniam est i seipso velociter suscipiēs corruptionē sicut lac recēter mulctū ⁊ melones ⁊ persica.Aut tarde recipiens rectificationē sicut sunt tubera ⁊ caro bubali.Aut est superflue qualitatis ꝓpter suā caliditatē sicut mel:aut est ꝓpter frigiditatē suāꝫ sicut cucurbita.Aut est ꝓhibēs appetitū cibi cū ꝓprietate que in ipso:aut in comedēte sicut ille cuius refugit natura a cibo aliquo quāuis sit laudabilis:aut sit appetēdus ab aliquo.Aut pꝑ horam sue receptionis ⁊ illud est quando sumitur ⁊ in stomacho est repletio aut remanentia alterius:aut sumit ante exercitiū consuetū post expulsionem cibi primi ⁊ egressionem eius.Aut pꝑ errorem in ordine suo ita vt ordinet qui est velocis digõnis supra illū qui est tarde digõnis ⁊ remaneat natans supra ipsum:quare corrūpitur ⁊ corrūpit illū q cōmiscet ei.Et necessariꝫ qdem est in ordine vt premittat leuis supra grauem:⁊ leuis supra stipticum:nisi sit aliqd vocans egrum faciens necessariꝫ vt p̄mittat stipticus ad retinendam nām.Aut pꝑ multitudinē spērum eius ⁊ misceant alij cū alijs:quare cōmiscet ille qui est velocis digõnis ⁊ ille qui est tarde digestionis.

¶ Hec pars hꝫ duas.Prio declarat p̄dictas cās corruptiõis digõnis.Scđo declarat modos corruptiõis reptos in cibo qui ex corruptiõe digõnis corrūpit.ibi(Et cibus corrūpit.)⁋ Prima in tres sicut tres fuerūt cāe ille.Primo ḡ ostēdit qūo ex cā cibi digõ corrūpit.Scđo qūo ex cā receptoris.i.stomachi.ibi(Facta aūt cā receptoris.)Tertio qūo ex cā reꝝ supueniētiū.ibi(Facta aūt pꝑ cās.) ¶ Considerandū ꝙ he sunt cāe ex parte cibi que cibū corrumpūt vel que sunt cā corruptiõis digõnis.Prio ꝙtitas cibi.s.multa vel pauca.Scđo q̄litas:⁊ h̄ qꝛ aut faciliter alterabilis:aut qꝛ calidus vel fridus:aut qꝛ tarde corrigit eius malitia:aut qꝛ hꝫ q̄litatē qua ꝓhibet appetitū siue ꝓprietatē:vñ stomachus illuꝫ abominatur.Tertio pꝑ horā receptiõis hoc ꝯtingit.Quarto pꝑ ordinē.Quinto ꝓpter diuersitatē. ¶ Cōsidera secūdo ꝙ Aui.dixit ex proximo huic ⁊ nō dixit ex hoc.naꝫ si cibus subtilis corrumpatur in stōcho igneo:hoc nō est ex pauca quātitate sꝫ ex ꝓximo huic:qꝛ cibꝰ pauce quātitatis ideo corrūpit ꝙ obtinet ⁊ superat a calido oīno vñ adurit:sed cibus subtilis sic ēt corrūpit qꝛ obtinet. ¶ Considerandū post ꝙ.A.dixit lac recēter mulctū nō ad drīam eius ꝙ parum steterit:qꝛ illud ēt corrūpit velociter:: sed ad drīam lactis acetosi qđ nō corrumpit sed alterat fortiter:vñ febricitātibus dat qñꝙ ⁊ hñtibus discrasiā stomachi calidam vt supra.

Dubm pm ¶ Diceret quis Auic.ponit mel propter qualitatē supfluā corrūpi.⁋ Sed cōtra.nā mel est māna:hoc aūt ponit temperatū.Iteꝝ mel est dulce:sapor aūt dulcis stat cū equali caliditate vt.4.de simpli.medi.c.1.⁊.5.distin.3.⁊ scđo cañ.3.ca.⁋ Dōm ꝙ mel corrūpit.cā est qꝛ est calidū ⁊ siccuꝫ vt scđo cañ.A.⁊ qꝛ hꝫ subām passibilē.silr cucurbita est frida in scđo gradu vt Aui.⁋ Cōsiderādū ꝙ mel est duplex.s.mel apū ⁊ cāne qđ dr̄ zuccharū.mel quidē cāne tēdit ad minorē caliditatem vel ad equalitatē:vñ sapor eius est dulcis purus magis.sed mel apū tēdit ad caliditatē:cuius signū est qꝛ hꝫ acuitatē cū dulcedine:⁊ iō rō sup hoc lꝫ.n.sit māna tñ apes id ꝑmutauerūt pꝑ decoctionē.Vñ.A.2.cañ.c.de melle.Et estimo ꝙ apū labor hꝫ in ipso aliquā ipressionē.⁋ Cōtraria v̓o ex his soluunt.Cū p̄mo dicit ꝙ est māna.Dōm ꝙ nō est māna nisi collectum ab apibus q impressionē in eo faciūt.⁋ Ad scđm dōꝫ ꝙ mellis sapor dulcis est acuitati mistus que caliditatem significat. ¶ Considerandū post ex mente.A.ꝙ cibaria facilis digõnis debent p̄cedere cibaria difficilis digõnis:de hoc v̓o posterius.

Dubm 2m ¶ Ex p̄misso aūt dubitare ꝯtingit an in ordine cibationis subtilis ⁊ leuis cibus premitti debeat grosso.⁋ Et videt ꝙ duriora ⁊ grossiora premitti debeāt qꝛ digestio est fundi stomachi:vt.A.ponit.Melius aūt digerunt si in fundo grossiora ⁊ duriora cibaria ponantur.Vñ Haly.p̄ prac.c.6.s.de ordine cibi.cibus stipticus ⁊ ad digerendū durus det añ subtilē ⁊ facilē sic porcina añ volatilia ⁊ vaccina añ porcinā:qm̄ iferiora stōchi sunt calidiora supiorib⁹:vñ grossus cibus nō cito digestibilis p̄cedere dꝫ cito digestibilē.

Dubm 3m ¶ Amplius cibus labilis:subtilis dici pōt respectu grossi ⁊ duri:sꝫ labilis cito grosso premitti nō dꝫ.Vñ Auic.fen.3.p̄mo cañ.iste non dꝫ comedere cibū ita vt post cibū labilē fortem ⁊ durū cibū sumat qm̄ cū ipso labet ⁊c̄.⁋ Oppositū huius p̄mo vult Aui.hic ⁊ in precedēti ca.vbi sic necessariꝫ est in ordine vt premittat leuis supra grauē.Et fen.3.p̄mi cañ.vbi sic.Nutriētia preterea ordinem in sua receptione habent in quo sanitatis ꝯseruator sollicitus esse dꝫ ne id qđ subtile est ⁊ cito digerit post forte nutriens qđ sit eo durius in cibo sumat.⁋ Oppositꝫ scđi ab oībus fere reperit auctoribus q cibaria lubrica ante alia p̄ponūt sic ipsemet scđo cañ.c.de moris docet.⁊ scđo alimētoꝝ.G.c.20.⁊ in ꝙpluribus locis.⁋ Considerādū ꝙ cibarioꝝ q̄dā sunt lubrica facile descēdētia a stomacho vt blitis:malua:pruna damascena matura.Et quedā tarde nō celeriter descēdētia cōparata ad illa vt stiptica vel non stiptica sicut panis qui tardius descēdit bliti.Etiā cibaria aliter diuidunt.nā ex eis quedā sunt subtilis sub̄e dicta facilis digõnis vt auiū paruarū carnes ⁊ ꝓportionalia.Quedā v̓o sunt grosse sub̄e difficilioris digõnis sicut carnes porcine ⁊ vaccine:⁊ refert iter hos modos.Est enī repire cibaria difficilis digõnis ⁊ tñ velocis descēsus vt ceruorū caro:lꝫ.n.sit grosse sub̄e vñ difficilis digõnis dici pōt tñ festinat in exitu.vñ.A.2.cañ.c.de carnibus.Et carnes ceruoꝝ cuꝫ grossitie sua sunt velocis descēsionis:silr olera difficilis digõnis dici pñt:cito tñ subeūt pꝑ lubricitatē:vt ex eis quedā ꝓpter nitrositateꝫ.Est ēt dare cibū facilis digõnis nō lubricū sicut carnes ꝑdicis.vñ Auic.scđo cañ.c.de alcubugi.Caro eaꝝ est leuis ⁊ stringit.⁋ His ḡ premissis dōm ꝙ in ordine cibationis si cōparamus cibuꝫ labilē cibo nō labili:labilis cibus ⁊ cito descēdēs dꝫ premitti nō aūt postponi ne prius cibū sumptū lubricādo ad secessum ꝓuocet:ne ēt illuꝫ sui lubricitate corrūpat.⁋ Tñ si p̄mitti debeat nō dꝫ imediate añ premitti:sꝫ dꝫ iter vnū ⁊ reliquū aliqđ iteruenire tempus.si enim statim post labilē cibū alius cibus sumeret:cibus labilis esset cā descensionis cibi post sumpti ante digõnem.Et hoc est qđ Aui.loco in cōtrariū adducto dicebat:volens itelligere ꝙ cibus labilis imediate ante aliū cibū nō preueniat:⁊ ideo predictam cām subdēs dicebat.qm̄ cū labetur ad itestina penetrabit eo nōdum itegre digesto quātū debebat.Debet ergo labilis cibus ante aliū cibuꝫ sumi ꝑ aliquod tp̄s vt vnius vel duaꝝ horaꝝ vt p̄us labat a stōcho ꝙ secūdus cibus adueniat ne simul cū eo labat.Et hoc ꝯsiderans Gal.scđo alimētoꝝ ca.29.de prunis dicebat.Et iterrūpere aliqđ tēpus ⁊ nō post ipsam mox prādere:sed ⁊ hoc cōe omni q laxāt vētreꝫ in memoria habeat.Hec v̓o que dicta sunt regulr̄ cibādo his diuersis cibarijs veritatē hñt.Cogimur.n.aliqñ stiptica p̄mittere alijs vt cū volumus vētrē stringere.Vñ Aui.supra p̄cedenti ca.Necessariū est in ordine vt p̄mittat leuis supra stipticū nisi sit aliqd vetās faciēs necessariū vt p̄mittat stipticū ad retinendū nām.⁊ p̄mo cañ.fen.3.p̄dicto cap̄.Hoium preterea sunt qdam quibus cōceditur comedere illud in quo sit virtus stiptica antequā suū comedāt cibuꝫ:⁊ isti sunt qdā stomachi lassitatē hñtes.⁋ Si v̓o cibū facilis digõnis cibo cōparemus difficilis digõnis:tunc aut in eis parua diuersitas cadit sicut ē diuersitas q̄ ē iter carnes pullinas ⁊ hedinas aut porcinā ⁊ vitulinā.⁋ Et tūc si adest parua diuersitas ꝯuenientius est cibū difficilis digõnis p̄mittere cibo facilis digõnis:qꝛ eq̄liter digerunt cū pauca sit ex eis diuersitas.Et siquidē in duriori cibo premisso est difficilior digestio supplebit ꝑ fundi stomachi caliditatē.⁊ hoc mō saluet Haly.itētio:vñ vaccinā ante porcinā vult dari:qꝛ iter eas pauca est diuersitas ⁊ porcinā ante volatilia itelligēdo de volatilibus magnis.Aut multa diuersitas est iter ea sicut est diuersitas que cadit iter pullinā ⁊ vaccinā.⁋ Et tūc in vna cibatione cibus subtilis facilis digõnis premitti dꝫ ⁊ nō postponi.si.n.postponeret cū eiꝰ digõ multū acceleret qꝛ icōparabiliter est subtilior eo q p̄cessit ex vlteriori actione corrumpet nō hñs viā:⁊ corrūpet eū q est secū:⁊ ideo Aui.ponēs supra cām corruptiõis digõnis ex ꝑte ordinis dicebat:aut pꝑ errorē in ordine suo:ita vt ordinet qui est velocioris digõnis supra illū q est tarde digõnis:⁊ remanet natās sup ipꝫ:quare corrūpit:⁊ corrūpit eū qui miscet ei.⁊ fen 3.p̄mi post predicta in oppositū verba.Et sup illū natabit nō hñs viam que penetret putrefit ḡ ⁊ corrumpit:⁊ corrumpet illud qđ miscet ei:opꝫ ḡ ꝙ p̄ponant in ordine qꝛ digesta prius poterūt habere

In oppm

pa pclo

2a

3a

4a

bere viā. ¶ Sed tu dices ſi illis digeſtis pars īferioꝛ ſtōchi apie-
tur: ꝗ expellet ēt cibus nō digeſtus groſſus vel difficilis digeſtiōis.
¶ Dōm ꝙ lꝫ aperiat eius tn̄ apertio tāta eſt ꝙ ſufficit expulſioni
illius cibi ſubtilis: nō aūt ſufficeret expulſioni alterius qui nōdum
digeſtus eſt. ille enim maioꝛi aptione egeret. Siſr ēt virtus ſtōchi
retētiua retinet illū quouſqꝫ digeſt' ſit. quouſqꝫ. n. cōplete digeſtus
nō eſt: nō eſt onerosus ſtōcho: ſꝫ ſubtilis q ꝑceſſit: qa digeſtus eſt
eſt factus onerosus ſtōcho. Et qꝛ ille eſt in parte īferioꝛi pōt nā re
tinere cibū nōdū digeſtū gradatim expellēdo ſubtilē qui digeſtus
eſt: ⁊ cū expulſus eſt claudere īferius os ſtomachi. Si enim cibus
ſubtilis q ab auctoꝛibus precipit ꝑmitti nō expelleret: eque malū
fuiſſet illū ꝑmittere ſicut illū poſtponere. Vult aūt Aui. ꝙ ꝑmiſſus
cū eſt digeſtus expellat: qꝺ pꝫ ex modo loquēdi ſuo. Dicit enim ꝙ
ſi poſtponat natabit. ſ. poſt digōnē non hn̄s viā qua penetret: ꝗ ſi
ꝑmittat habebit viā qua expellet ipſe retento illo q digeſtus non
eſt. Ex qbus pꝫ ꝙ in digōne cibarioꝝ diuerſoꝝ non fit oīno miſtio
adinuicem: ſicut qdam imaginant: nunqꝫ enim eſſet neceſſarium
oꝛdinem ponere in cibatione ſi oīa in ſtomacho ſimul miſceren-
tur: ſicut imaginant de aqua feruēti: ſed aliter eſt quādo enīꝫ ſunt
diuerſa cibaria. ſ. groſſus ⁊ ſubtilis: vnuſquiſqꝫ hꝫ ꝓpꝛiā digōnem
nō miſtā digōni alterius: niſi foꝛte ſꝫ extremitates in qb' ſe tāgūt:
ſicut extremū aeris miſcet extremo ignis: ⁊ iō auctoꝛes hoc conſi
derātes oꝛdinē poſuerūt in aſſumptione ciboꝝ. ¶ Sed tu dices ea
dē rōne dicā ꝙ cibus labilis pōt īmediate ſumi ante cibaria alia:
qꝛ lꝫ ille deſcēdat natura aliū cibū ꝯtinere poterit. ¶ Dōm ꝙ ciba
ria lubꝛica nō cito deſcendūt qꝛ cito digerant vt diximus de cibis
ſubtilibus: ſed cito deſcēdūt qꝛ lubꝛicāt: ⁊ iō ſimul faciūt ꝑcipitare
cibaria alia ſi ſtatim poſt ſumant. cibaria aūt ſubtilia dictā lubꝛici
tatē nō hn̄t: ſed ideo expellunt qꝛ digeſta ſunt remanentibus alijs
cibis in ſtomacho: q digeſti non ſunt quouſqꝫ cōplete digerantur.
¶ Cōſiderandūꝫ vo ꝙ ea que dicta ſunt veritatē ēt hn̄t regulari-
ter in coꝛpoꝛe ſano. Aliqn̄ enim ꝯtingit ꝙ in aliquo coꝛpoꝛe ꝑꝑ ali
quā diſpōnē cogimur pꝛius dare groſſa cibaria qꝫ ſubtilia. Si enīꝫ
eſſet aliqs multū inanitus ⁊ vacuus ſtomacho remanente foꝛti: ſi
tu īciperes ſibi dare ſubtilia cibaria ſtomachus inanitus foꝛtiter
cōuerteret ſe ſuꝑ iſta cibaria: ⁊ ſtatiꝫ ſuꝑ illa cōſtringeret: ⁊ ſi poſt
tu velles dare cibaria groſſa recuſabit illa: ⁊ ſi ſumat qꝛ ea abo-
minat ea nō digeret: ⁊ illud qꝺ ſumpſit de ſubtili cibo ꝑꝑ foꝛtē cō-
pꝛeſſionē foꝛſan aduret ⁊ coꝛrumpet in eo: ⁊ iō melius eſt ꝙ in tali
ſtōcho ꝑ det cibus groſſus: qꝛ ſtōchus nō poterit ſe ſic ſuꝑ illo cō-
uertere ⁊ ꝯſtringere: ⁊ iō ſi vis poſtea dare ſubtilē cibū nō recuſa-
bit eū: ⁊ hec ſunt verba Aui. ꝑ can̄. fen. 3. ca. de regimīe cibi ⁊ pot'.
vbi ſic īquit. Qui aūt ſtomachū hꝫ vacuū: cū rē comedit ſubtilē ſto
machus poſt ipſam ꝯſtringit: ⁊ ſi poſtea voluerit comedere rem
groſſam refugiet ab ea ſtomachus neqꝫ eā digeret: quare coꝛrum-
pit: niſi īter ea poſitū fuerit tēpus. ſ. ꝙ pꝛius cibus ille ſubtilis edu
cat a ſtomacho: ⁊ in huiuſmodi qdem diſpōne melius eſt vt groſ-
ſus cibus paulatiꝫ pꝛemittat: qꝛ ſtōchus tūc a ſubtili nō terrebit:
lꝫ aliter alibi iſtā auctoꝛitatē expoſuerimus. His ergo oībus exq-
ſite cōſideratis: hic inde adducta ſoluunt cōtraria.

¶ Facta autem cā receptoꝛis aut eſt in ſubſtantia eius
aut eſt cauſa alterius ⁊ eoꝝ que circūdant ipm ⁊ acci-
dunt in ipſo. Et illud qꝺ eſt in ſubſtātia eius eſt ſicut ſi
ſit in ſtōcho malitia cōplōnis cū materia aut ſine ma-
teria ⁊ debilitet in digerendo aut pertranſeat digōnē
ſicut iam ſciuiſti in calido ⁊ frigido: aut ſit ſubſtantia
eius ſpiſſa ⁊ zirbum ipſius ſubtile: aut ſit compꝛehen-
ſio ipſius ſuper ipſum nō ſimilis ⁊ nō bona aut ſit bo-
na. Vel grauitas eius ſit impediēs ſtomachuꝫ: qua-
re ipſe appetit deponere qꝺ in ipſo eſt quāuis non eue
niāt rugitus ⁊ inflatio: ⁊ iſta duo ſunt ex cauſis debili-
tatis ſtomachi ⁊ deſtructionis eius. Sꝫ illa que eſt cā
alterius eſt ſicut ſi ſit in ſtomacho ventoſitas ſeparās
inter ipſum ⁊ iter cōpꝛehenſionē vltimam ſuper cibū.
Et qn̄ dicitur ꝙ multitudo eructuationis eſt ex cau-
ſis coꝛruptionis digōnis non eſt inquātū eſt eructua-
tio ſed inquātum eſt ventoſitas: quare extendit ſtoma
chū ⁊ facit natare cibū. Nō ergo fit bona compꝛehen
ſio fundi ſtomachi ſuper cibum. Et omne qdeꝫ faciēs
natare cibū eſt ꝓhibens digōnem. Et ſicut ſi ad ſto-
machū currat ex capite aut epate aut ſplene aut reliqs
membꝛis qꝺ coꝛrūpat cibū ꝓpter ſuaꝫ cōmunitatem ⁊
non poſſit ſtomachus regere ipm. Et multotiēs qdeꝫ
effundit ad ipm poſt digōnē ⁊ multotiēs effundit an̄
ipſam. Et ex illis eſt vt ſit illud qꝺ circundat ipſum ex
epate ⁊ ſplene fridum aut male complōnis.
¶ Hic īueſtigat cās coꝛruptiōis digōnis que ſumunt ex parte ſto-
machi. Et ꝑ ꝓponit. Scđo declarat. ibi (Et illꝺ.) ¶ Et hec hꝫ tres.
Pꝛio oſtendit qūo diſpoſitio que eſt in ſtomacho ſm ſe ſiue in ſui
ſubſtantia ſit cā coꝛruptiōis digōnis. Scđo qūo diſpoſitio que eſt
cā alterius. ibi (Sed illa que eſt cā alterius.) Tertio qūo diſpoſitio
circūadiacentiū. ibi (Et ex illis) alſ (Ex eis. ¶ Expone pertranſeat
digōnem. i. agat vltra id qꝺ digō reqrit. ¶ Circa ſcđam partem cō
ſidera ꝙ ad ſtomachū aliqn̄ effundit humoꝛ ante digōnem vt cuꝫ
ſtōchus eſt multū parat' pati ⁊ mēbꝛū mādās eſt paratū trāſmit-
tere aliqn̄ poſt digōnē vt cū in epate eſt humoꝛ ſuꝑfluens: tn̄ epar
nō expellit eū niſi ꝑus reficiat a chilo veniēte a ſtōcho. Cū ꝗ facta
digōne ꝑ cibū aſſumit humoꝛē illuꝫ tanqꝫ ſuꝑfluuꝫ ad ſtomachum
expellit: ante aūt ꝓpter inanitionē nō expellebat.
¶ Facta aūt ꝓpter cās recenter ſuperuenientes cibo ⁊
receptoꝛi eſt ſicut cū deficit cibo illud quo indiget de
ſomno digōnis. aut cū īuenit motus ſuper ipꝫ quo nō
īdiget ⁊ cōmouet ipm ⁊ coꝛrūpitur: aut qꝛ accidit po-
tus ſuper ipſum plus qꝫ ſit neceſſarium aut minus. aut
accidit coitus ſuper euꝫ: aut multiplicātur cibaria ſu-
per naturaꝫ digeſtiuā: aut balneuꝫ aut obuiatio aeris
vehemētis frigoꝛis aut male ſubſtātie. Et vētoſitates
retente in ventre ꝓhibent digōnem ⁊ coꝛrūpunt eam
qꝛ cōmouent cibos ⁊ mouent in eis.
¶ Hoc eſt mēbꝛū tertiū ꝑncipalis diuiſionis ⁊ pꝫ.
¶ Et cibus qdeꝫ coꝛrūpitur in ſtomacho: aut qꝛ putre
ſcit: aut qꝛ adurit: aut qꝛ aceſcit: aut qꝛ acqrit qualita-
tem non ꝓpoꝛtionalē ad aliquā qualitatū cōſuetaruꝫ.
Et totū illud eſt: aut qꝛ cibus cōuertit ad illud: aut qꝛ
humoꝛ ſm illā foꝛmā ꝑmiſcet cibo ⁊ coꝛrūpit ipm. Et
qn̄qꝫ eſt iſte humoꝛ natans: ⁊ qn̄qꝫ eſt paru̇ reſidens
ad īferioꝛa ſtomachi: qre nō dilatat neqꝫ peruenit ad
os ſtomachi. Et quotiēs addit cib' aceſcit ⁊ aſcendit
ad os ſtomachi: ⁊ ꝑmiſcet cum toto cibo. Et qn̄qꝫ eſt
hmōi humoꝛ penetrās in venis: deinde reuertit ſubi-
to cū opponit ei oppilatio ſubito in facie meatuū cum
qb' nō ꝑparat penetratio. Et cuꝫ ſtōchus eſt calidus
abſqꝫ mā aut cū materia cholerica effuſa ex epate ad
ipm ꝑꝑ multitudinē generatiōis eius in ipſo per viam
fellis pꝛedictam coꝛrumpuntur in ipſo cibi leues ⁊ di-
geruntur foꝛtes groſſi ſicut caro vaccina. Et ſplen eſt
cauſa coꝛruptionis cibi.
¶ Hic Auic. oſtēdit diuerſos modos coꝛruptionis ciboꝝ: ⁊ dicit ꝙ
coꝛrūpit: aut qꝛ putreſit ⁊c. aut qꝛ acquirit qualitatē nō ꝓpoꝛtio-
nalem ad aliquā qualitatū ꝯſuetarū. ſ. humane nature: vt qꝛ ꝯuer-
tit ad qualitatē ſimilē luto vel limo. totuꝫ pꝫ. Et eſt ſimile eius qꝺ
dicit de ſtomacho igneo calido. ſcđo de cōplōnibus in fine.
¶ Et ſcias ꝙ coꝛruptio digeſtionis quādoqꝫ adducit
ad egritudines plurimas malignas ſicut epilepſiam ⁊
melācholiam ⁊ ſimilia: imo eſt mater egritudinū ⁊ oꝛi
go chꝛonicarum infirmitatum.
¶ Cōſiderandū ꝙ ex coꝛruptiōe digeſtionis poſſunt fumi ſalire ca-
put aut humoꝛes flegmatici crudi ⁊ facere epilepſiaꝫ. Siſr ex hoc
pōt fieri putrefactio cōicata venis meſenterij: vn̄ fiat melīa myra
chia ⁊ ſimiles paſſiōes vt ſcothomia ꝟtigo ⁊c. imo eſt mater egri-
tudinū tribuēs illis mām coꝛruptā ⁊c. ⁊ oꝛigo chꝛonicaꝝ infirmita
tū ꝓpter humoꝛes groſſos flegmaticos aut melīcos q ab epate ge
nerant cū cibus in ſtomacho coꝛruptus eſt.
¶ Et qn̄qꝫ coꝛrūpit digeſtio ꝯualeſcētibus ⁊ generat

acetositas ⁊ idicat recidiuationē ꝓpter illud qđ timet de putrefactione. Et multotiens qdem facit accidere corruptio digōnis pruritum.

¶ In ꝯualescentibus cibus ꝯuertit in acetositatē aut ꝓpter debilitatē calidi nālis stomachi: ⁊ hoc poterit esse cā putrefactionis: aut ꝓpter reliquias materieꝝ: vñ et cibus nō digeritur ſ3 ex debili digestione in acetositatē cōuertit: ⁊ hoc ēt ad putredinē ꝑparat: vt in cōmento illius afo.11.ꝑticu.2. Que relinquunt in morbis ⁊c. ⁊ illius afo.9.parti.2. Nō pura corpora. ¶ Cōsiderandū tñ ꝙ nō solū si ꝯuertāt in acetositatē cibi in cōualescētibus significat recidiuā ꝓpter timorē putrefactionis: verū et si ꝯuertant in aliā malā q̄litatē. Dixit aūt Aui. magis de ꝯuersione in acetositatē: q2 forsan alicui minꝰ videt cū acetositas de se putrefactiōi resistat. Corruptio digōnis facit accidere pruritū aut ꝑ humores corruptos ex cibis ad mēbra cōpulsos q retinēt i cuti. aut ꝑ hūores corruptos gñatos ex cibis corruptis q cū refutent a mēbris retinent circa cutim faciētes pruritū ⁊ sic possunt facere scabiē ⁊ alias passiones ⁊c.

¶ De debilitate digestionis. Cap. 3m.

Ause debilitatis digōnis sunt omnes cause quas diximus in corruptiōe digōnis: ⁊ signa eaꝝ sunt illa signa. Veꝝ effusio cholere ex illa summa nō debilitat digōnē ſ3 qñqꝫ corrūpit eā. Effusio aūt melīe qñqꝫ aggregat ambas res ⁊ silr̄ et siccū ⁊ humidū ex hac summa nō ꝑueniūt ambo sola ad hoc vt destruāt. nā3 humidū ꝑducit ad hydropisim ⁊ siccitas perducit ad arefactionem.

¶ Et ipse eedē sunt cause ablationis. Et ꝓ comparat ad causas corruptionis digōnis assignās aliquā dr̄iam. Scđo inuestigat causas ꝓprias debilitatis digōnis. ibi (Et ex causis.) ¶ Ex ꝓma parte pōt haberi ꝙ expositio supra data cum dicebatur nisi iam fecerit euenire est melior illa que dicit. nisi cum redditione cause. nam Auic. repetens illud pro nisi ponit nam.

¶ Et ex causis debilitatis digōnis est raritas myrach ⁊ paruitas carnis eius. Et quādoqꝫ est causa in debilitate digōnis velocitas descensionis cibi: aut ꝓpter lubricitatem stomachi ex eis que scis in capitulo lubricitatis stomachi. Et nō est illud ex causis corruptiōis digōnis ⁊ nō ingredit in eis: imo ingreditur in causis debilitatis stomachi. Et hic qdē3 descēsus ante horā qñqꝫ fit ex bonitate cōpressionis stomachi sup cibum qñ festinat expulsiua motu suo ⁊ est fortis.

¶ Hec hꝫ tres. Primo īuestigat quādā causam. Scđo alias. ibi (Et qñqꝫ est cā.) Tertio ponit vnū signum ꝓnosti. auctoritate Hip. ibi (Et in hoc libro qdem velocis mortis.) ¶ Scđa pars hꝫ tres. Primo īuestigat ⁊ declarat vnā cām. Scđo ostēdit quedā3 accidentia que qñqꝫ ꝯsequūt debilitatē digōnis. ibi (Et qñqꝫ ꝑducūt.) Tertio ponit duas alias cās simul. ibi (Et quandoqꝫ fit debilitas.) ¶ Pria in duas. Primo ōndit quō velocitas descēsus cibi a stomacho est cā debilitatis digestionis ponēs vnā cām velocis descēsus que cā est lubricitas. Scđo ponit alias cās velocis descensus. ibi (Et hic qdē descēsus.) ¶ Et hec scđa pars hꝫ tres. Primo ꝓponit quō bonitas cōprehensionis stomachi sup cibū est cā velocis descensus. Scđo ponit alias cās. ibi (Et qñqꝫ fit.) Tertio resumit quō bonitas cōprehensionis stomachi sup cibū est cā velocis descensus. ibi (Et id qđ est cā.) ¶ Considerandū ꝙ bonitas cōprehensionis stomachi sup cibū ⁊ ꝯstrictionis est duplex. Quedā est bonitas absoluta ⁊ illa pōt eē cā velocis exitus cibi a stōcho ⁊ debilis digōnis. Quedā est bonitas in relatione ad digōnē ⁊ nō vt cōprehensio est: ⁊ illa nunqꝫ pōt eē illius cā. De ꝓma ergo itelligit qñqꝫ eni stōchus ita fortiter ⁊ auide sup cibo se stringit ꝙ illū cōprimendo expellit sicut aliqñ matrix ita fortiter ad expellendū mouet ꝙ cū3 fetu expellit ad extra: vt.3. de virtutibus naturalibus.3.ca.

¶ Et qñq3 fit ꝓpter debilitatē retentiue: quare nō retinet ⁊ non comprehendit sicut opꝫ donec digerat integre. Et qñqꝫ est ꝓpter apostemata calida aut flegmatica aut melīca ⁊ vlcera ⁊ similia: quare nō fit bona cōprehensio. Et qñq3 non fit bona cōprehēsio cā cibi cū est grauis: aut mordicatiuꝰ cholīcus: aut est calidus: aut stomachus hꝫ cōplexionē calidā3 aut in potu sumit hñs ipsum: ⁊ cū ipso est cōplexio calida habēs bonitatē digōnis aliqd calidū ꝓhibēs digestionē3 ⁊ ſm plurimū corrumpit ipsam ⁊ non ꝓhibet ipsam tm̄. Et huiusmodi qdem hoiem sicut scis qñqꝫ sanat ⁊ temperat digōnem eius potus aque frigide. Et silr̄ qñqꝫ in stomacho sunt humores mali ⁊ proprie mordicatiui distinguētes inter ipsū3 ⁊ inter cibos: quare non fiunt bone comprehensiones ⁊ retētiones: ⁊ est desiderium expellendi vehementius.

¶ Hec ꝑs hꝫ tres sicut alias tres cās īuestigat in gñe. Scđa ibi (Et qñ est.) Tertia ibi (Et qñqꝫ nō fit.) ¶ Hic ꝯsidera ꝙ cibus calidus aliqñ debilitat retētiuā: q2 retētiua friditate iuuat: ⁊ maxime hoc ꝯtingit si hoc habens sumit in potu aliqđ calidum.

¶ Et illud qđ est cā bonitatis digestionis est propter bonitatē comprensionis. cōprehensio enim stomachi super cibum cum est integra ⁊ est non impediens digerit qđ sibi ꝑtinet. Et si est integra sed est grauatiua ⁊ stomachus retinet cibū retentione eius qui habet tremorem ꝓpter quādam grauedinem ⁊ est appetens vt separet ipsum est digestio infra illā ⁊ non sunt eructuatio ⁊ rugitus. Et si non est comprehensio est debilitas digestionis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio.

¶ Hec lr̄a pōt vno modo sic exponi: vt sit sermo separatus: ⁊ id qđ est cā bonitatis digōnis. s. illud quod est cā ꝙ bona sit digestio est ꝓpter bonitatē3 comprehensionis. i. bonitas cōprehensionis cibi est a stomacho ⁊ declarat. Cōprehensio eni3 ⁊c. ⁊ postea remouet dubiū: q2 crederet aliquis ꝙ semꝑ quādo est itegra cōprehēsio cibi a stomacho fieret bona digestio. hoc aūt remouēs dicit ꝙ si digestio est integra. s. ex parte temporis. sed est grauatiua ⁊c. est digestio infra illā. s. in bonitate. ⁊ sunt eructuationes ⁊c. Concordat dicto supius ꝓcedentis capituli. vbi aūt fit bona digestio. veꝝ grauitas eius ⁊c. Et cā quare nō sunt hec accidētia est: q2 ibi nō est ꝓprie defectus in digestiua ex parte virtutis siue stomachi: sed ōis defectus est ex grauitate cibi. Predicta aūt accidentia sunt quando digestiua deficit ⁊ est cibꝰ subtilis aquosus ⁊ vētosus: q2 illa rugitū faciūt vnde subdit: ⁊ si nō est cōprehēsio ⁊c. ¶ Alio modo pōt exponi vt verificet vel resumat qđ supra dixit ꝙ bonitas cōprehensionis facit festinare expulsiuā. ¶ Propter qđ ꝯsiderandū ꝙ bonitas cōprehēsionis fit ꝓpter digōnem: ⁊ ideo digestio cōprehēsio appellari pōt: q2 cōprehēsio in illā īmediate ordinat. vult ergo dicere. ⁊ illud scil3 descensus cibi ante horā ꝙ cā est. i. ꝓpter cām. ⁊ ex cā bonitatis digestionis. s. que intēdit tanqꝫ finis est ꝓpter bonitatē cōprehensionis. s. cibi. cōprehensionis dico vt comprehēsio est: sicut ergo bonitas digōnis quam intendit virtus comprehensiua. Aliqñ est cā velocis exitus cibi: q2 virtus cōprehensiua vt digerat cibus: velocius ⁊ fortius cōprehēdit cibū qꝫ requirat ad digōnē: ⁊ ideo credēs facere bonū facit malū: q2 exprimit cibū3. Et declarat hic Aui. ex opposito. comprehēsio enim stomachi ⁊c. cū3 est itegra ⁊ nō est impediēs scil3 ex forti cōstrictiōe digerit ⁊c. Ex hoc apparet diuisio supra posita ꝙ bonitas cōprehensionis cibi a stomacho est duplex. s. absoluta cōprehēsio ⁊ hec nocet. Alia ordinata in digōnem illi proportionatam ⁊ hec iuuat.

¶ Et quandoqꝫ perducunt debilitas digestionis ⁊ cōuersio cibi ad flegma ad tremorē ⁊ frigus extremitatū ⁊ cōmotionem paroxismi febris. Verū pulsus non est pulsus factus in initio paroxismi febris.

¶ Et qñqꝫ ꝑducunt. q2 flegma id ifrigidās est cā reuocationis caloris ad intra: ⁊ ideo facit accidētia sicut illa que sunt in ꝓnº paroxismi: sed pulsus nō est subtilis oīno: q2 in ꝓnº febriū3 credo ꝙ sit cū3 maiori ꝓfunditate ꝓpter mām esse in venis ⁊ expandi ad mēbra. Similr̄ ille pulsus in febribus incipit tēdere ad velocitatē propter caliditatem febrilem que accendit ⁊ alia posset assignari.

¶ Et qñqꝫ fit debilitas digestionis ꝓpter nauseatiuā3 satietatem ⁊ repletionem antecedentem.

¶ Patet.

¶ Et in libro qdem mortis velocis dicitur ꝙ si super oculos eius qui hꝫ nauseatiuam satietatem ⁊ tarditatē

digestiōis

digestiõis bothoꝛ nigra apparet similis ciceri ⁊ rubet pars eius ⁊ viridis fit pars alia: tunc ipse incipit cũ diminutione rationis ⁊ moꝛitur in septima decima.

¶ Hec pars hʒ duas. Primo facit qđ dictũ fuit. Scđo addit extrinsecas causas que sunt accidẽtia anime in nocumẽtis vel iuuamentis digõnis. ibi (Et ex causis.) ¶ Dicit pmo ꝙ in libro de experimẽtis Hip. dr̃. ⁊c̃. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in libro experimẽtoꝝ Hip. ẽ multa diuersitas. Nunꝗ̃ eniʒ vidi aliquos duos libellos ex eis ꝯcoꝛdari nisi in ꝓhemio: ⁊ ideo qñꝗ̃ dicta que inde allegat Aui. apud nos nõ inueniunť. hoc autem dictum verificare sicut alia dicta illius libelli est impossibile fere: sed tñ de hoc hec pustula significat mãm coꝛruptam ⁊ vẽtosam ad caput expulsam ⁊ in coꝛpoꝛe dominantẽ que materia qꝛ grossa est de natura chꝛonici moꝛbi moꝛtalem crisim parat. hoc aũt eẽt in secũdo vel post: sed qꝛ venenositas est in materia accelerat moꝛtem vnde fit in. 17.

¶ Et ex causis coꝛruptionis digestionis ⁊ destructionis eius est tristitia sicut ex causis bonitatis digestionis est gaudium.

¶ Considerandũ ꝙ tristitia est cã coꝛruptionis digõnis infrigidãdo ⁊ cõmouẽdo coꝛruptos humoꝛes ad stomachũ: sʒ gaudiũ qꝛ vigoꝛat ad naturale calidũ ad digõnem iuuat.

¶ De signis debilitatis digõnis. Ca. 4m.

Illam quidem que leuis est significat grauitas ⁊ extensio ⁊ remanentia cibi in stomacho longioꝛ consueta.

¶ Superius Aui. determinauit de causis coꝛruptionis digestionis ⁊ debilitatis ipsius: hic determinat de signis ⁊ curatione. Et pmo determinat de signis ⁊ cura debilitatis digõnis sub qua cõpꝛehendit curã digõnis ablate. Scđo determinat de signis ⁊ curatõe coꝛruptionis digõnis. ibi (Significatiões qdeʒ.) ⁋ Pꝛia in duas. Primo ponit signa debilitatis. Scđo curã. ibi (Cum fuerit debilitas.) ⁋ Pꝛia in duas. Pꝛio ponit signa debilitatis digõnis ꝺm diuersitatẽ in foꝛtitudĩe ⁊ debilitate. Scđo ponit signa ꝺm diuersitatẽ cãꝝ. ibi (Et signa eiꝰ q̃ fit ꝑꝑ cõplõnem.) ¶ Dicit p̃ ꝙ debilitate digõnis debilẽ significat grauitas. s. in stõcho ⁊c̃. ⁊ hoc qꝛ cibus cũ nõ digeriť grauat. Et extensio ꝑꝑ ventositatem generatam.

¶ Foꝛtem autem signat eructuatio adducens sapoꝛem cibi post quinꝗ̃ hoꝛas ⁊ rugitus ⁊ nausea ⁊ extensio ⁊ estuatio anhelitus: sed vltimam signat ꝙ cibus nõ alteratur alteratione de qua sit curandum penitus sicut si sit frigiditas superflua valde: ⁊ cibus quando nõ digeritur nisi tarde descendit tarde nisi sit pꝛopter motũ virtutis expulsiue ex moꝛdicatione aut qualitate alia contraria aut grauitate.

¶ Foꝛtẽ vͦ debilitatẽ significat eructuatio educẽs sapoꝛẽ cibi post qnꝗ̃ hoꝛas. ¶ Consideradũ ꝙ hic nõ poniť tẽpus. 5. hoꝛaꝝ vt terminus punctualis. qdã enim sunt q ante qntã hoꝛã suoꝝ ciboꝛum nãliter digõnem cõplent. quidã vͦ complẽt in qnta hoꝛa. qdam in sexta. quidã in alio tẽpoꝛe post. vñ vsꝗ̃ ad. x. hoꝛas Aui. ponit latitudinẽ tẽpoꝛis moꝛe cibi in stomacho. si ergo homo ꝯsueuit digessisse in qnta hoꝛa: ⁊ tũc iuenit eructuationem afferentẽ cibi sapoꝛem: significat ꝙ digestio eius est debilis: nõ tñ tantã debilitatem significat in eo q ꝯsueuit cõplere digõnem suam in septima hoꝛa ⁊ nõ ante: lʒ eructuatio de se debilitatẽ digestionis significet. posuit tamẽ Aui. tẽpus qnꝗ̃ hoꝛaꝝ: qꝛ in hoc tẽpoꝛe homines sani plurimum digestionem compleuerũt vt sensus ostendit. Subdit ꝙ si cibus non digeritur nisi tarde: tarde descendit nisi fit ꝑꝑ alias cãs. ⁊ cã huius est: qꝛ retentiua digestiue ministrat.

¶ Et signa eius que fit pꝛopter complexionem sunt ea que iã sciuisti ⁊ ꝙ est compꝛehensio tremula absꝗ̃ foꝛti appetitu descẽsionis cibi: ⁊ est desideriũ eructuandi absqʒ euẽtu rugitus ⁊ eructuatiõis frequẽtis ⁊ singultus ⁊ iflatio petẽtes illud aut sicut si eueniat post.

¶ Hec ꝑs hʒ qnꝗ̃: ꝺm ꝙ qnꝗ̃ modos signoꝝ ponit ꝺʒ qnꝗ̃ modos causaꝝ debilitatꝭ digõnis. Scđa ibi (Et signa.) Tertia ibi (Et significationes.) Quarta ibi (Et illã.) Quinta ibi (Et illa.) ¶ Dicit pmo ꝙ signa debilitatis digestionis ꝑꝑ malitiam complexionis sunt scita ex capitulis de signis male complexionis. ⁊ signum eius scilicet si est mala cõplexio frida: est cõpꝛehensio eius tremula ꝑꝑ debilitatẽ virtutis: vñ cũ tremoꝛe cõpꝛehendit absꝗ̃ foꝛti appetitu depositionis cibi: qꝛ cibus de se nõ est coꝛruptus nec stomachus est multũ lesus: lʒ sit debilis: ⁊ iõ nõ multũ affectat deponere eũ sed digerere si põt: ⁊ iõ nõ est rugitus ⁊c̃. qꝛ ꝓsumiť nõ multa lesio: sʒ qꝛ aliqua vẽtositas debilis generať ꝑꝑ debilẽ digõnẽ: ideo est voluntas eructuandi absꝗ̃ hoc ꝙ ꝯsequať: ⁊ videť hoĩ ꝙ debeat eructuare ⁊ nõ eructuat: ⁊ hoc qꝛ est pauca ⁊ leuis vẽtositas: si. n. eẽt magnũ nocumentũ digõnis cũ multo vẽto bene eructuaret. ¶ Nota ꝙ h̃ põt referri ad malã cõplõnẽ calidã vel frigidã. In vtrisꝗ̃ enĩ põt stomachus in comedendo debilitari: sed non multa generata ventositate nõ accidit rugitus ⁊c̃. frequentius: lʒ accidant cum interuallo ⁊ debiles: ⁊ ideo aliquando videtur ꝙ homo velit eructuare ⁊ non potest. Cum autem in pꝛecedenti ca. dixit si non est compꝛehensio est debilitas digestionis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio: ⁊ intelligebat ꝙ illa accidentia fiebant in foꝛtioꝛi debilitate stomachi q̃ȝ sit illa debilitas de qua hic loquitur.

¶ Et signa eius in qua est causa descẽsus cibi ante hoꝛam sunt lenitas egestionis ⁊ fetoꝛ eius: ⁊ paucitas mundificationis epatis ⁊ coꝛpoꝛis ab ea: ⁊ quandoqʒ accidunt cum ea moꝛdicatio ⁊ inflatio. Et significationes quideʒ eius que est ab humoꝛibus calidis sunt sitis ⁊ paruitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fumosa. Et illam que fit ex humoꝛibus frigidis sigñat illud quod egreditur ex eis cũ vomitu ⁊ acetositas ⁊ casus appetitus cũ significationibus frigoꝛis ⁊ materiei pꝛedictoꝛum in tractatu pꝛimo. Et illa que est ab apostematibus ⁊ similibus sigñant signa eoꝛum.

¶ Paucitas mundificationis epatis ⁊ coꝛpoꝛis ab ea scilʒ egestione: quia lʒ sit egestio liquida: epar tamen ⁊ coꝛpus non mundificatur ⁊ euacuatur quia non est humoꝛalis: immo est chilosa. vel mũdificationis ab ea: idest ꝙ non mundificat illam egestionem. Reliqua patent ⁊c̃.

¶ De cura. Cap. 5m.

Cum fuerit debilitas digestionis accidens a causa leui aut repletione antecedente nõ plurima: tunc sufficient in ea longitudo somni ⁊ dimissio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei ⁊ administratio vomitus cum aqua tepida ⁊ subtiliatio regiminis.

¶ Ponit curam. Et pꝛimo vt debilitas digestionis diuersificať penes magis ⁊ minus. Secũdo vt diuersificatur ex parte cãe. ibi (In debilitate.) ⁋ Pꝛima in tres. Pꝛimo ponit curaʒ debilitatis digestionis quando est leuis. Secundo quando est foꝛtis. ibi (Et quando.) Tertio ponit quedam que in digerendo stomachum iuuant. ibi (Piper.)

¶ Dubitatur. in pma parte dicitur ꝙ dimissio vociferationis iuuat in debili digestione: sed supꝛa de cura debilitatis stomachi dixit. ⁊ ex eis que conferunt stomacho debili est administratio vociferationum. ⁋ Dicendũ ꝙ hic debet intelligi dimissio vociferationũ. s. sumpto cibo: sed ante ꝯferre põt ꝑꝑ superius dictã cãm.

¶ Et quãdo est plus illa ⁊ maioꝛ ⁊ sunt post acceptionem cibi moꝛdicatio ⁊ nausea ⁊ eructuatio perueniẽs ad sapoꝛem cibi opoꝛtet vt sumatur in potu aqua tepida multotiens ⁊ non cesset iterare donec euomatur totum illud quod coꝛruptũ est: deinde effundatur super caput eius oleum aliquod ⁊ vapoꝛetur venter eius ⁊ viscera cum panno calefacto ⁊ fricentur extremitates eius cuʒ oleo de oliuis ⁊ oleo rosa. ⁊ effundatur super ipsam aqua tepida ⁊ describatur ei pꝛolixitas somni ⁊ pꝛohibeatur ei cibus in die illa. Qꝛ si in mane surrexerit letus ⁊ foꝛtis ingrediatur balneum: ⁊ si non: redeat ad somnum ⁊ regimen subtiliatiuum ⁊ doꝛmitationeʒ paucam ⁊ leueʒ tribus diebus continuis vsquequo cõ

..ar stomachus eius ad dispositionē suaȝ. ⁊ quā-
doqȝ indiget solutione ventris.

¶ Circa secundam partem considera ꝙ effusiones oleorum supra caput ⁊ membrorum fricationes ⁊ inunctiones fiunt ad resolutionem malorum vaporum ꝙ caput ⁊ membra occupant ex non digesto cibo eleuati.

¶ Et piper quidem est ex medicinis magis iuuatiuis ad digestionē. Et somnus omnis iuuat digestionem. verum somnus super sinistrum est plurimi iuuamenti in hoc propter compressionem al's comprehensioneȝ epatis super stomachum. sed somnus super dextruȝ est causa velocitatis descensionis cibi: quoniam preparatio stomachi facit illud necessarium. Et scias ꝙ amplexari infantem propinquū ad hoc vt polluatur ſm longitudinem noctis est ex rebus magis iuuatiuis ad digestionem: ⁊ oportet ne superueniat ei sudor. Sudor enim infrigidat ⁊ prohibet iuuamentum calefactionis cum caliditate sua īnata: ⁊ oportet vt nō sit cum eo de anhelitu estuatio. Estuatio enī ⁊ motus appetitus variant motus virtutum nutritiuarum: ⁊ sunt quidā homines qui amplexantur catulum canis aut cattuȝ masculum nigrum.

¶ Hic enumerat tria que ad digestionem iuuant. Secunda ibi (Et somnus.) Tertia ibi (Et scias.) ¶ Quod dicit de pipere apud oēs famosum est. somnus autem super sinistrum iuuat multum ad digestionem: q2 tunc epar maxime stomachū comprehēdit. somnus super dextrum cum maxime relaxet epar ⁊ faciat declinare cibū ad inferius stomachi est cā velocis descensus. Reliqua omnia dicta sunt supra. Addit tamen ꝙ infans nō debet esse desiderans coitum: q2 appetitus ille variat motus nutritiuaꝝ virtutū in vtroqȝ. Una enim virtute intensa aliam remitti oportet: vt sexto de naturalibus particula. 5. cap. 2.

¶ In debilitate autem digestionis facta propter caliditatem cum materia ex eis que conferunt sunt oxyporium diacydoniten: ⁊ cibi acetosi stiptici almuiati ⁊ cōgelati: ⁊ qui sunt similes illis ex frigidis: ⁊ ꝯfert ei pondus. ij. ʒ. suffuf facti ex decē roſ. spodij tribus coriandri sicci. v. sumantur in potu cum aqua granatoruȝ aut oxyporion diacydoniten.

¶ Ponit causam ſm diuersitatem cause. maxime auteȝ ponit curā debilis digestionis quando causa est caliditas cum materia: quia quomodo debeat curari quando causa est frigiditas satis ex predictis haberi potest ⁊ in sequenti capitulo. Oxyporium diacydoniten. i. diacydoniten acetosum cuius descriptio nota est. 2. 5. cañ. 2. 6. de regimine sanitatis in fine. Almuiati cibaria sunt acetosa. quod describit patet.

¶ De signis corruptionis digestionis. Cap. 6m.

Significationes quideȝ eius ex quibus cognoscitur corruptio digōnis manifeste sunt. Uerum significationes que quandoqȝ sociantur ⁊ quandoqȝ non associātur sunt rugitus eructuatio ⁊ mordicatio.

¶ Hic primo determinat de signis corruptionis digestiōis. Secūdo de cura. ibi (Principiuȝ.) ⁊ Prima in duas. Primo ponit quedam signa corruptionis digestionis que quandoqȝ consequuntur ⁊ quandoqȝ non. Secundo ponit specialia signa ſm diuersitatem causarum. ibi (Et significationes.) ¶ Considerandum ꝙ fit rugitus quando cibus corrumpitur in aquositatem ⁊ ventositatem: fit eructuatio quando conuertitur in fumum vel ventum superiora ascendentem: fit mordicatio quando ꝯuertitur cibus propter corruptionē in rem mordicantem: sed q2 non semper est necessariuȝ ꝙ cibus sic corrumpatur: sed alijs diuersis modis: ideo illa accidētia quandoqȝ sequuntur quandoqȝ non.

¶ Et significationes eius que fit propter dispositiones ciborum predictas sunt cognitio dispositionum ⁊ mot⁹ eoꝝ an sint multi aut susceptibiles putrefactionis aut sit erratum in ordine eorum aut hra ipsorum: ⁊ motus quidem super ipsos est genus erroris propter illud cuius rememoratio precessit: ⁊ vt quotiens fecerit illud accidat corruptio digestionis ⁊ quotiens cauet ⁊ abstinet rectificatur digestio. Signa autem accidentia propter complexioneȝ stomachi ⁊ egritudines eius cognoscuntur ex signis predictis in capitulo aggregante. ⁊ quando materia corrupta est in stomacho in ipso sunt nausea ⁊ accidentia que sunt cum corruptione digestionis frequentia non habentia vicissitudines: ⁊ si sunt illic vicissitudines tūc materie sunt aduenientes effuse.

¶ Hec habet duas. Primo ponit signa corruptionis digestionis facte propter dispositiones ciborum. Secundo facte propter stomachi passiones. ibi (Signa autem.) ⁊ Hec pars hȝ. 4. ſm ꝙ. 4. ponit genera vel modos significationū ſm. 4. modos causarum corruptionis digestionis. Secunda ibi (In facta.) Tertia ibi (Factā.) Quarta ibi (Et significationes.) ¶ Primo dicit ꝙ signa dicta sunt in capitulo aggregationis ⁊ est capitulum de signis dispositionuȝ stomachi vel modis dispositionum stomachi. Subdit ꝙ si materia est corrupta aggregata in stōcho accidentia consequentia nō habent interpollutiones siue intercisiones: sed si aliquid fluāt sicut fluit: sic accidentia habent vicissitudines.

¶ In facta autem propter raritatem stomachi ⁊ attenuationem texture villorum eius ⁊ accidentia dispositionis ad ipsum sicut vetustatis signa sunt prolongatio dolorum stomachi ⁊ egritudinum eius ⁊ debilitas digestionis cuȝ debilitate appetitus ⁊ attenuatio corporis. Et ex istis quidem quandoqȝ acccidunt debilitas digōnis ⁊ destructio eius sine corruptione ipsius. Facta autem propter ventositates significant significationes ventositatum predicte. Sed significationes effusionis ex membris communibus sunt ex eis que diximus in locis suis vt consideres dispositionem illius membri in seipso: ⁊ vt cognoscas an multiplicentur in ipso effusiones ad membra alia in vijs alijs: sicut vt cognoscas an ille cuius stomachus existimatur ledi a catarris habeat catarrum descendenteȝ ad guttur ad pulmonem ⁊ alia. Et signū casus corruptionis digestionis propter effusionem cholere est vt sit complexio non cum illa cholerica: deinde inueniantur in stomacho mordicatio ⁊ natatio cibi.

¶ Considera ꝙ supra in cap. de causis corruptionis digestionis nō posuit hanc causam: aut quia de ea multum supra dixerat: aut q2 ex raritate texture ꝓprie nō ꝓuenit nocumentū corruptionis: sed diminutionis ⁊ destructionis. in hac autem dispositione accidunt cordi ⁊ stomacho accidentia sicut vetustatis propter cōsumptionem ⁊ exiccationem. Quod dicit vltimo expositum fuit supra tractatu primo caplo de modis significationum dispositionis stomachi in quinto signo ⁊c̄.

¶ De cura eius. Cap. 7m.

Principium illius est vt egrediatur qđ est corruptum in stomacho ex cibo vsqȝ ad finē sui cum vomitu aut solutione ventris: ⁊ vt rectificetur regimē eius quod comeditur ⁊ bibitur ⁊ reducatur in omnibus dispositiōibus ad illud quod necessarium est vt expellatur cum cibo donec verificetur eius bonitas: quare mundificetur stomachus

prius

prius cum potu aque ros.

¶ Hic Auicenna ponit curam. Et primo facit hoc. Secundo addit quedam. ibi (Et signa.) ¶ Prima in tres. Primo ponit regimen commune in corruptione digestionis. Secundo ponit regimen proprium vel curam sm diuersitatē causarum. ibi (Si autem fuerit.) Tertio assumit quid est ꝙ cibum corruptum vel digestionis corruptionem maxime rectificat. ibi (Et ex eis.) ¶ Primo dicit ꝙ cura est educere quod corruptum est. ⁊ ideʒ Gal. 6. de regimine sanitatis. ⁊ primo alimentoꝝ. c. 3. s. de frumento elixo. Et fiat regimē per cibaria conuenientia. vt expellatur. s. digestionis corruptio. Cum cibo. s. conueniente in quantitate ⁊ qualitate ⁊ mundificet. Aqua ros. q2 simul confortat.

¶ Si autem fuerit corruptio digestionis propter caliditatem stomachi aut propter choleram effusam ad ipsum ingrossa cibos eorum: ⁊ declina cum eis ad frigus adeo donec sint sicut caro vaccina cum aceto cōdita: ⁊ non ponas frigida subtilia quoniā subtilia corrumpuntur in stomachis eorum velociter. Et oportet vt ille qui ex eis cholericus est euomat ante cibum. Et si fuerit illud propter frigus curetur illud frigus cum eis que diximus in capitulo suo. Et si fuerit causa raritatis stomachi curetur cum medicinis odoriferis stipticis predictis ⁊ cū cibis boni chimi velocis digestionis qūi sint facti decliues ad exiccationem ⁊ stipticitatem arte ⁊ cum seminibus ⁊ reliquis que diximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptione digestionis cuius causa est effusio cholere ex cursu predicto eueniens raro oportet vt consuescat vomere ante cibum multotiens. Qz si melioretur post illud ⁊ sumat cibum abscindat hanc consuetudinem vt non debilitetur stōchus ipsius. Et cuʒ hoc oportet vt post vomitum sumat robub confortantes stomachum repellentes quod effunditur ad ipsum. ⁊ assidue fiat emplastrū stomacho ipsius cum eis que confortant ipsum ad expellendum quod ad ipsum effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus euomat ante cibum sm ratiocinationem predictam. In illis vo quorum stomachi cibum acescere faciūt si fuerit acetositas parua accidentalis fit iuuamentum cuʒ suctione pomoruʒ dulcium ⁊ iuuantur coriandro cum bibunt ipsum ante cibum cum aqua: ⁊ similiter mastix cuʒ in potu sumitur ex eo. Si autem fuerit fortis: tunc ex eis que conferunt ad hoc fortiter magnifice vltime sunt summitates squinanti cū carui: ⁊ silr omnia electuaria calida ⁊ electuarium alchabiti: ⁊ quandoqʒ iuuantur cum geleniabin infuso in aqua calida. Et ex illis que ipsis cōferunt est vt sumant ad mansionem hoc medicamen. ℞. cymini seminis anbeti: amborum añ. partem vnam. ros. rub. ablatis capitibus partes duas: cribellentur post contritioneʒ cuʒ orali cuius dosis sit medietas. ℥. i. cuʒ vino commisto. Si vo indigēt eis que sunt fortiora: hoc oportet vt vtantur vomitu post commestionem salsi ⁊ acetosi ⁊ acuti sicut foca: expectent itaqʒ postea vna hora: deinde euomant cuʒ syrupo acetoso mellino calefacto ⁊ succo raffani ⁊ cū eis que cursu eorum incedunt ⁊ ex aqua mellis ⁊ similibus: deinde medicentur cum trocis. ro. maioribus ⁊ cum trisera.

¶ Hec pars habet quinqʒ. Primo ponit curam corruptionis digestionis quando fit propter caliditatem stomachi. Secundo quando fit propter frigiditatem. ibi (Et si fuerit.) Tertio quādo fit propter raritatem texture. ibi (Et si fuerit.) Quarto quando fit propter effusionem cholere ad stomachum. ibi (Et ille.) Quinto specialiter ponit curam corruptionis digestionis ad acetositatem. ibi (In illis vo.) ¶ Hec quinta pars habet tres. Primo ponit curam huius corruptionis digestionis cibi quādo est leuis. Secūdo quādo est fortis. ibi (Si autem fuerit fortis.) Tertio remouet dubium. ibi (Et multotiens.) ¶ Electuarium alchabiti ponitur in quinto trac. de electuarijs. Geleniabin exponit. i. mel ros. Foca est aqua ordei facta. sicut notatur supra fen prima huius de canonibus curationis cerebri. ex littera Gerardi ex qua acuitatem ⁊ acetositatem habet: ⁊ salsedinem ex salis additione acquirit. ¶ Et considera ordinem cure Aui. q2 primo vult fieri vomitum cum incisiuo. deinde cum incisiuo abstersiuo ⁊ calefactiuo. tertio vult ꝙ materia euacuata stomachus confortetur ⁊ aggregetur cuʒ stipticis vt trocis. de ro. ⁊ trisera. s. vbi est de scoria.

¶ Et multotiens quidem non est necessarius in ea vomitus quando est causa in ipsa frigiditas sine materia propter quaʒ acescit cibus: ⁊ quando cibus acescit pure tunc est maior corruptio. Et oportet vt habens eā dimittat cibaria cum micis ⁊ iura ⁊ cibetur exiccantibus ⁊ frixis ⁊ eis que in patellis coquuntur ⁊ carne rubea. Et oportet vt corporum eoruʒ complexio permutetur tm̄. Et ex eis que verificant omneʒ cibum corruptum in stomacho est vt expellatur. Qz si natura sufficiens fuerit facere illud: tunc sufficiat ipsa: ⁊ si natura non est sufficiens ad illud sumat diacyminuʒ sm quātitatem necessitatis. si autem non sufficit adiuuetur cū reliquis electuarijs solutiuis de quibus sumatur quātitas pauca sm mensuraʒ qua educatur fex. ⁊ diacydoniten est ex summa eoꝝ que eligunt ex eis.

¶ Quia Auicen. posuerat in hac corruptione fieri vomitum predictum: ⁊ ideo quereret aliquis: an semp in corruptione cibi ad acetositatem sit necessarius vomitus. Respondetur ꝙ non: quia potest fieri ex sola stomachi frigiditate: hic vo vomitus nō est necessarius scilʒ ad eductionem humoris corrupti qui sit huius cap. sed est necessarius ad cibi corrupti eductionem quandoqʒ quando per ventrem educi non potest. ¶ Et considera quomodo expositio secunda superius data capitulo de doloribus stomachi. ibat ad mentem Auicen. cum dicebatur ꝙ in stomacho cibus ad acetositatē conuerti est absqʒ hoc ꝙ veniat aliunde acetosus humor: sed ex mala complexione: ⁊ ideo melancholia infrigidando stomachū potest esse causa conuersionis cibi ad acetositatem: imo hūc modum corruptionis Auicen. vocat maioreʒ hoc. s. quando fit ex malitia complexionis ⁊ pʒ. ¶ Et ex eis. quod dicit patet. Sed reperitur duplex littera. Una que dicit ꝙ si natura fuerit sufficiens sumat diacyminum. s. ad alterandum ⁊ confortandum. Alia. ⁊ si natura non fuerit ⁊c. ⁊ tunc sumitur diacyminum ad euacuanduʒ: q2 diacyminum euacuat quando medicine non sint multum trite. vt Auicen. 5. cañ. trac. 3. homini querenti ⁊ clamanti mōstrauit in descriptione diacyminum. vult ergo Auicen. hic ꝙ dentur electuaria solutiua que stomachum ⁊ intestina non transeunt cuʒ dixit. sumatur quantitas pauca sm mensuram qua educatur fex. vnde Gal. 6. de regimine sanitatis. de hoc loquens. qui vo non subducūtur per ea que sine tristitia producunt prouocandi sunt.

¶ Et signa quidem bonitatis comprehensionis stomachi super cibum ⁊ bonitas digestionis que est in vltimo ⁊ contraria eorum sunt ea que diximus in capitulo significationum. Qz si res ille predicte non fuerint: sed sentiuntur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ desiderium minuendi grauitatem cum constrictione accidente: tunc scias ꝙ stomachus est vehementis comprehensionis sed est abhorrens summā cibi in quantitate sua. Et scias ꝙ digestio est fundi stomachi: ⁊ appetitus ori stomachi.

¶ Vult hic Auicenna ꝙ signum bone comprehensionis est bonitas digestionis. Et signum male comprehensionis est contrarium. Et

signa male digestionis dicta sunt supra capitulo de signis dispositionum stomachi septimo signo: tamen si ille res predicte. s. que significant digestionis malitiam propter malam stomachi dispositionem non fuerint &c. quia hoc est solum ex defectu cibi. Quod ultimo dicit est famosum apud omnes. et est causa: quia os stomachi est sensibilissimum effugiens coartationem sub epate. fundus autem epati magis submittitur &c.

De tarditate descensus cibi ex stomacho et velocitate descensionis eius. Cap. 8m.

Quandoque remanet in stomacho aliquid de cibo usque circiter. xv. horas in dispositione sanitatis. et. xii. horas: et illud est secundum cibum in levitate sua: et signat illud inventio saporis eius in ore et in eructuatione. Retentio namque cibi in stomacho non est nisi propter tarditatem digestionis usquequo digeratur: et expulsio eius est propter expulsionem expulsive cum completur digestio aut propter motionem moventem expulsivam: sicut mordicatio cholere: aut melie acetose aut alicuius eorum que dicemus.

Postquam Avicen. determinavit de nocumentis digestionis: hic determinat de quibusdam nocumentis stomachi que diversam digestionis dispositionem sequuntur vel antecedunt. Vel hic determinat de accidentibus evenientibus in virtute stomachi expulsiva et retentiva. Predicta vero accidentia sunt tarditas descensus cibi a stomacho et velocitas et eructuatio et durities in stomacho que non est apostemans. Eructuatio enim quantum ad dispositionem ventositatis accidens digestive dici potest. quantum vero ad id quod est ibi de malitia motus potest dici accidens expulsive. Primo ergo determinat de velocitate et tarditate descensus cibi a stomacho. Secundo de duritie et eructuatione. ibi (Quandoque.) Prima in tres. Primo investigat causas horum accidentium. Secundo excusat se a signis. ibi (Et tibi quidem.) Tertio ponit curam. ibi (Ex cura.) Prima in duas. Primo ponit causam tardi et velocis exitus cibi a stomacho: et tempus quo in quibusdam remanere potest. Secundo circa hoc quosdam impugnat. ibi (Et non est.) Considerandum quod non est inconveniens quod in aliquo homine dum est sanus remaneat cibus in stomacho eius quandoque prope. xv. vel. xii. horas. sunt enim multi debilissime digestionis. multis etiam quandoque videmus hoc fieri. Et accidit hoc secundum cibi diversitatem in levitate sua. s. quantum ad digestionem: quia ille cito descendit. aut gravitate scilicet quantum ad digestionem unde in stomacho debili quandoque. xv. horis moratur: et hoc sensus in quibusdam demonstrat. ut enim ponet cibus retinetur usque ad complementum digestionis. Si ergo aliquis sit debilis digestive cibus gravis in eo diu morabitur ad digerendum.

Et non est sicut existimaverunt quidam quod omnis causa in retentione eius est strictura meatus inferioris. Nam si esset illud non esset possibilis exitus denarii et auri deglutitorum et vinum et lac non remanerent in stomacho et ambo non natarent in stomacho debili et facerent rugitum et inflationem: imo causa in descensione cibi naturalis est digestio et virtus stomachi ad expellendum cui non est convenientia magna cum alio in dispositione cibi cum non accidit stomacho nocumentum donec digeratur cibus. Stomachus enim sanus comprehendit ipsum et constringitur super ipsum meatus suus inferior vehementer: cumque adest hora expellendi dilatatur et expellit stomachus quod in ipso est cum villis suis latitudinalibus: et quotiens festinat digestio festinat descensus et si tardatur tardat: nisi accidat aliqua causarum facientium descendere cibum a stomacho cum nondum sit digestus ex eis quas iam scivisti.

Hanc impugnationem ad litteram ponit. G. 3. de virtutibus naturalibus. s. ca. 4. illo. c. In ventre. Primo ergo facit hoc. Secundo resumit causam naturalis egressus cibi a stomacho. ibi. (Immo.) Et hec habet tres. Primo facit hoc. Secundo removet dubium. ibi (Et quantitas.) Tertio specialiter assignat causam velocis exitus cibi a stomacho. ibi (Et cibus.) Dicit primo quod causa naturalis in egressione cibi. s. post digestionem est digestio. s. completa: et virtus stomachi ad expellendum. s. consurgens facta digestione cibi. s. in stomacho cui non est convenientia magna in dispositione cibi cum alio. s. aliquo: et ideo expellit eum tanquam onerosum ut. G. ponit 3° de virtutibus naturalibus. c. 4. et in locis multis. Et tunc resumatur. dico quod causa est digestio cum non accidit stomacho nocumentum. et reliquum patet.

Et quantitas quidem equalis remanentie cibi in stomacho et egressionis eius est illud quod est inter. xii. horas usque ad. xxii. horas. Et cibus quidem plurimus cum non digeritur propter suam multitudinem: et ille cuius qualitas est mala etiam tunc nullus eorum remanet in stomacho sano fortis expulsionis: imo expellitur ad inferiora velociter. Et quandoque succedunt ei fluxus ventris et cholirica passio: et quando fuerit stomachus debilis quem cibus gravat: aut ulcerosus habens bothor: aut fuerit in eo humor viscosus lubricus: non morabitur in ipso cibus nisi parum: et fit hoc: sive sit debilis retentiva sive digestiva. Et tibi quidem possibile est ut cognoscas signa que oportet te cognoscere ex causis horum ex eis que tibi preterierunt in capitulis predictis.

Quereret aliquis ab Avicen. est ne aliquod tempus mensurans tempus more cibi in stomacho. Et dicit quod sic: quia illud est inter xii. horas. et. xxii.

Dubium primum

Sed circa hanc partem dubitatur primo quantum sit hoc tempus. Quidam dicunt ad hoc quod est tempus. xvi. horarum: et aiunt quod est mens A. quia primo can. fen. 3. precipit in duobus diebus esse ter comedendum. duo autem dies sunt. xlviii. hore. si partiatur in tres partes secundum quod tres cibationes fieri debentes erit quelibet pars. xvi. horarum: quia ter. xvi. sunt. xlviii. hoc ergo est tempus more cibi in stomacho antequam non licet cibare. et hanc expositionem videtur sentire Conciliator in quadam sui questione. s. differentia. 120. ubi de hoc in argumentis adducit et consentit: quia in fine non solvit. Sed hoc est falsum. Quia primo est contra sensum. Secundo quia equaliter posset dicere quod illud tempus est tempus. xx. horarum trahendo unam ante: et unam post. Tertio est contra Avi. hic qui ponit quod illud est inter. xii. usque ad. xxii. sed inter hoc tempus non sunt. xvi. hore. Hoc etiam est contra illud ubi adducunt. nam Avi. vult ibi quod in una die homo cibetur bis: et in alia semel: sed quando cibatur bis in die non moratur cibus. xvi. horis: et ideo dico quod hoc tempus est. x. horarum. tempus enim quo moratur cibus in stomacho ut digeratur et expellatur capit. x. horas ut declarabitur: et hoc apparet: quia tempus quod est a. xii. usque ad. xxii. est. x.

Dubium 2m

Sed dubitatur quare Avi. impediverit se in his verbis: absolute enim potuit dicere quod tempus remanentie cibi in stomacho est. x. horarum. Respondendum propter quod considerandum quod assuete homines duo habent cibationis tempora. s. in mane et dicitur prandium: et in sero et dicitur cena. ut vero alias diximus: cena ad regendum sanitatem copiosior debet esse prandio: nisi catarrus aut reuma oculorum aut alia causa eam impediant. comestio enim que in cena fit multa est: et proprie ad multam nutricationem datur. in prandio vero cibus quasi ad refocillationem et sustentationem datur. unde Gal. 6. de regimine sanitatis et sine potu parum in mane comedat. quia vero cene cibus multus est: amplius in stomacho moratur quam cibus paucus datus de mane in prandio: imo ille cito descendit. si ergo cibus moretur in stomacho. x. horis sicut Avi. dicit hoc habet virtutem de cibo qui multus est sumptus proprie ad nutricationem multam sicut est cibus in cena sumptus. Cene autem tempus absolute et equaliter est circa. xii. diei horam aut circa. x. Prandii autem circa quartam: nisi eorum prolixitas aut brevitas impediat. Volens ergo Avi. excludere quod cibus prandii vel mane sumptus non est de quo loquitur: sed cibus sumptus in cena cuius hora est circa. xii. horam diei dixit est illud quod est inter. xii. horas usque ad. xxii. et considera hic inauditam solutionem.

Dubium 3m

Dubitatur secundo quid per hoc tempus intelligatur: an tempus quo cibus digeritur vel post digestionem educitur. Respondent quidam incidenter hoc allegantes: quod tempus de quo Avi. hic loquitur est tempus digestionis cibi in stomacho. Dicunt enim quod cum tempus

generationis

generationis sanguinis in epate determinatuꝫ non fit: tempus tn̄ generationis chili determinatum videt̄ ab Auic. hic. Sed istud dictum quod etiam est Conciliatoris verificari ⁊ dānari pōt vt post apparebit. ¶ Dico ergo ꝑꝑ huius dicti expositionē ꝙ cibus in stomacho duplex hꝫ tēpus. Unum ab hora comprehēsionis a stomacho vsqꝫ ad principium apertionis pileron. i. oris fundi stomachi. Aliud tempus habet a principio apertionis vsqꝫ ad finem totalis egressionis. Per hoc ergo tempus. x. horarum Aui. nō intelligit tēpus qđ est a principio cōprehensionis vsqꝫ ad principiuꝫ apertionis stomachi. qđ quidē tēpus potest dici tempus digestionis. ⁊ cā est: qꝛ non est imaginandum ꝙ hoc tempus sit ita longū tempus: sed per hoc tempus Aui. intelligit totum tēpus quod est a principio comprehensionis vsqꝫ ad principium apertionis stomachi ⁊ a principio apertionis vsqꝫ ad finem totalis eductionis cibi a stomacho: ⁊ ideo Aui. dixit tempus equalis remanentie quātum ad tempus quod est a principio comprehēsionis vsqꝫ ad principium apertionis: ⁊ hoc potest dici tempus remanentie: qꝛ tunc cibus totus remanet: ⁊ egressionis quantum ad tempus qđ est a principio apertionis vsqꝫ ad totalē eductionē cibi a stomacho: ⁊ in toto illo tempore pōt dici ꝙ fiat digestio: qꝛ ēt in expulsione cibi vt declarabo aliqualis digestio fit: ⁊ sic illorum potest saluari intētio. vnde Rasis quinto continentis cap. i. videtur sentire auctoritate Judei ⁊ postea auctoritate Tabri ꝙ sit tempus digestionis ⁊ egestionis cibi assumpti. s. totalis expulsionis vnde iam facta est fex vt possit expelli. ¶ Ad huius ergo declarationem considerāduꝫ ꝙ stomachus de necessitate apitur ꝑus q̄ꝫ totus cibus qui in eo est sit perfecte digestus: ⁊ hec sit mea ⁊ noua opinio. Cibus enim qui in stomacho assumit̄ aut est vniformis aut difformis. Sigdē est difformis vt supra opꝫ ꝙ premittat̄ subtilis grosso. cū ꝗ subtilis prius digerat̄ opꝫ ꝙ stōchus illa digō apiat̄: aliter eni corrūpet̄. sed tūc superior cibus grossior exn̄s adhuc digestus nō est. cū ꝗ eductus erit cibus subtilis digestus: iterū claudit̄ os īferius: vt alius cibus digerat̄ ꝑfecte: al's eni ordo ille nō valuisset. Si auteꝫ cibus q sumit̄ sit vniformis: ⁊ sit in sufficiēti q̄ꝫtitate qua stōch' ꝯueniēter repleat̄: qꝛ de h̄ est sermo: dico ꝙ de nec̄itate oportet ꝙ cū pars huius cibi q̄ tēdit magis ad fundū est ꝑfecte digesta ⁊ supior huius cibi ps lꝫ digesta sit non tn̄ perfecte sicut infima: non eniꝫ imaginor ꝙ ꝺm sub ⁊ supra fiat reuolutio ciboꝝ in stomacho: vt supra declaraui: opꝫ ergo ꝙ stomachus ꝺm inferius aperiatur: ne ex actione vlteriori ille cibus corrūpatur: sed ne pars superior nō perfecte cocta cū ea simul egrediat̄ ⁊ precipitetur virtus retētiua stomachi gradat retentionē: gradatim. s. retinendo superiorem partem cibi: ita ꝙ gradatim transeundo a parte supiori in qua erat vsqꝫ ad fundū compleatur eius digestio: vnde nō recludit̄ inferius stomachi: sicut quando cibus erat difformis: sufficit enim ꝙ gradatim descendat: ⁊ in gradata descensione trāsitu cōpletur in eius digestio: ⁊ si reclauditur nō ꝓpterea est contra hanc expositionē: ⁊ ideo si virtus retētiua stomachi nō faceret hāc gradationem: sed simul cum eo qđ est in fundo ꝓcipitaret illud qđ est in supremo apparet egestio que partim esset digesta: ⁊ partim īdigesta: ⁊ hec noua opinio est mens Aui. ca. de fluxu ventris oīum modoꝝ in ꝑn°: vbi volens ostēdere fluxū vētris factum a stomacho ꝑꝑ debilitatem contentiue nō potentis gradare delationē cibi vsqꝫ ad ꝑfectam digestionem: dicit ꝙ nō est totus īdigestus. Et dixit Aui. totus ⁊ nō totaliter referēs se ad ꝑtes quātitatiuas: qꝛ superius nō est digestus cibus sicut in fundo stōchi. Quantūcunqꝫ. n. cibus sit vniformis: opꝫ ꝙ meli' digerat̄ ps eius īferior q̄ꝫ supior: ꝓpterea ꝙ digestio melior ⁊ maior sit in fundo stōchi. Si ergo virtus retētiua nō retinet gradādo cibum qui est in supremo: tunc fit fluxus in quo apparet cibus digestus: vt ille qui erat in fundo ⁊ nō cōplete digestus: vt ille qui erat in supremo: ⁊ hoc est qđ Auicē. ibi dicit. factus autem a stomacho tn̄ non est totus indigestus: sed ꝺm parteꝫ est digestus: ⁊ partim nō: ⁊ cā illius est debilitas virtutis retentiue: quare non sustinet delationem cibi. s. in stomacho nisi vsqꝫ ad tempus in quo iam digeritur scilicet pars eius que est in supremo vel superius. hoc autem tempus vsqꝫ ad quod sustinet delationem cibi est a ꝑncipio clausionis vsqꝫ ad principium apertionis: tunc. n. cibus iā digeritur vt qui est in fundo: ⁊ iam non digeritur vt qui est superius magis: sed a principio aꝑtionis non potest gradatim retinere relaxando. s. primo partem superiorem stomachi: deinde vnam post aliam vsquequo gradatim descendendo egrediatur: ⁊ gradata descensione accipiat actionis complementū: ⁊ ideo non potens hoc facere sicut cibus inferior expellitur digestus sic superior stomacho expellitur indigestus: ⁊ ideo apparet fluxus partim digestus ⁊ partim non digestus. Concludo ergo hanc opinionem ⁊ dico ꝙ stomachus aperit̄ inferius anteq̄ꝫ cibus qui in eo ꝺm omnem sui partē sit digestus de cibo sumpto in sufficiēti quātitate. Si v̄o aliqua auctoritas dicat ꝙ porta stomachi inferior non aperiat̄ vsqꝫ ad ꝑfectam cibi decoctionem: vt pōt hic sumi: ⁊ supra primo cap. huius fen. ⁊ a. ß. in pluribus locis intelligat̄ ꝙ non aperitur vsqꝫ ad perfectā digōnem. s. cibi qui maxime fundum attingit. vel vsqꝫ ad ꝑfectam digōnem totius cibi. s. quantū ad substantialem trāsmutationē. forsan. n. qn̄ cibus est vniformis stōchus non aperitur ante substantialē informationē totius cibi: sed lꝫ totus cibus tunc sit substantialiter transmutatus: tn̄ vltimo perfectus aliqbus accidētalibus dispōnibus nō est. s. quantū ad superiorē ꝑtem: ⁊ hoc dico in vniformi cibo: qꝛ in cibo difformi ante apit̄ vt subtilis egrediat̄ q̄ꝫ grossus aliā subalem acquisiuerit formā. Ex qbus oībus apparet ꝙ tp̄s equalis remanentie cibi in stōcho ⁊ egressionis eius ab eo Aui. intelligit totū tēpus qđ est a ꝑn° comprehensionis cibi vsqꝫ ad fineꝫ totius sui exitus. Hoc aūt tempus cōiter ⁊ equaliter est. x. horarum: vt etiam ad sensum manifeste apparet.

¶ De cura eius a cuius stomacho tardat̄ descensus cibi aut in cuius stōcho natat cibus. Cap. 9.

Ex cura illius est somnus super dextruꝫ. Adiuuat enim ad hoc vt velociter descēdat cib' a stomacho quāuis sit debilis adiutoriꝫ ad digerendum: ⁊ adiuuant ad hoc deambulatio subtilis: ⁊ fricatio pedum ⁊ confractio ventositatis cū eo quod scitur in capitulo eius.

¶ Hic ponit curā. Et ꝑmo ponit curā tardi descensus cibi a stomacho. Scđo ponit curā descensus velocis. ibi (Quidam antiquoꝝ.) ¶ Quod dicit de somno supra declaratum fuit. Deambulatio v̄o subtilis. i. leuis iuuat: qꝛ mouet ad inferiora. Et ꝯfractio al's confricatio. i. cōtritio ⁊ resolutio ventositatis cum eo quod scitur. s. post Et refert̄ hoc ad id quod dixit in rubrica. Aut super cuius stomacho natat cibus. hoc enim fit a ventositate: maxime ergo eius curatio erit contritio ⁊ resolutio.

¶ De cura eius a cuius stomacho festinat descensus cibi. Cap. 10m.

Quidam antiquoruꝫ fuerūt qui nominauerūt istos stomaticos: sed postremo cecidit nomē stomachi super aliud.

¶ Primo ponit quedam remedia. Scđo alia. ibi (Et ex eis.) Tertio alia. ibi (Et oportet.) ¶ Considerandum ꝙ illi antiqui nō īmerito poterant vocare os stomaticos: tunc. n. oīs stomachi virtus proprie in suo lederetur actu saltem in tempore operationis. sed saltem ꝺm rei veritatem stomatici sunt de quibus superius. z. trac. singulare fecit capitulum. illa que primo exhibere docet: qꝛ habēt anodinam caliditatem stomachum confortant.

¶ Et ex eis que experta sunt illis est vt administret̄ eis emplastrum ex farina fenugreci ⁊ semis lini ⁊ melle: ⁊ in potu sumant ex eo ēt. Et ex eis est vt sumant̄ vitelli oui assati ⁊ coclearīū mellis ⁊ duo danicb masticis cōtriti ꝯiungant̄ oia in cortice oui ⁊ assent̄ suꝑ cinerē calidū ⁊ sine ītermissione moueant̄ donec ꝓparata sint ⁊ comedant̄: ⁊ administret̄ hoc tribus diebus. Et opꝫ vt administret̄ ante cibū aliquid ex stipticis frigidis si fuerit illic cōplexio calida: aut permistū cum calidis si fuerit cōplexio decliuis ad frigiditatē: ⁊ tu iam sciuisti oēs has medicinas. Et opꝫ vt dormiant suꝑ cibum ⁊ nō moueant̄ neqꝫ excitent̄ al's exercitentur oino: ⁊ vt stringantur extremitates superiores.

¶ Hoc medicamen vt apparet stomachi cōstrictiuuꝫ est ⁊ aggregatiuum ipsius: ⁊ debet dari ante comestionem. quid vel quantuꝫ sit danich supra sepe patuit ⁊c̄.

¶ De eructuatiōe ⁊ stōchi ⁊ duritie ei'. Cap. 11m.

Quandoqꝫ aduenit durities in stōcho similis apostemati: ⁊ tamē non est apostema ⁊ est cā eius frigus inspissans aut melancholia igrossans intrans sine apostematione.

¶ Hic reperitur duplex rubrica. Una que dicit eruptio stomachi ⁊c. ⁊ tunc exponatur eruptio. i. eminentia ad extra ex iduratione. Aliter eructuatio stomachi ⁊c. ⁊ tunc illa rubrica erit cōmunis huic capitulo ⁊ sequēti. Primo ergo Aui. determinat de stomachi duritie. Secundo de eructuatione. ibi (Cum in stomacho.) Prima in tres. Primo ponit causas. Scdo signa. ibi (Sunt.) Tertio curā. ibi (Fiat.) Totum patet.

¶ De signis. Cap. 12m

Unt vt cognoscatur causa eius ⁊ nō eueniat signum apostematis.

¶ Capitulum hoc de signis est satis notum.

¶ De cura. Cap. 13m.

Iat emplastrum ei cū melliloto ⁊ croco ⁊ mastice ⁊ balsamo ⁊ thure ⁊ bdellio ⁊ spica ⁊ cordumeni ⁊ mugath ⁊ cera ⁊ oleo rosarum. Et similiter omnes curationes dicte ad apostemata dura ⁊ proprie ea que dicta sunt in capitulo debilitatis stomachi propter duritiē. Descriptio alia bona ad hanc itentionem. ℞. cere vnc. viij. glutinis alimbat vnc. iiij. zinziberis opoponaci: amborum añ. vnc. ij. aloes ⁊ galbani añ ambo℞ vnc. iij. olei de lilio eminam. j. fiat ex eis emplastrum.

¶ Mugath. Auicen. impugnat eos qui dicūt q̄r si radix granati sylvestris: sed Simon dicit q̄ inuenit in antiquorū libris q̄ est radix granati acrestis. alibi inueni q̄ est radix herbe de qua fit asa fetida vel dulcis. Tamen mugath non potest hic conuenienter exponi sicut Simon exponit. primo q̄ est cōtra Auic. secundo q̄ nō competeret hic. alia ḡ expositio melior est q̄ sit gluten alimbat. Quantum pondus sit emina supra patuit notanter.

¶ De eis que cōmouēt eructuationē. Cap. 14m.

Um in stomacho accidit vētositas ⁊ non remouetur ⁊ est retenta in ore stomachi ⁊ impedit oportet vt euacuetur cum eructuatione sicut euacuantur superfluitates natantes cū vomitu ⁊ si nō erūpit digestionem ⁊ natat cum cibo.

¶ Considerandum q̄ medicus intendit mouere quandoq̄ eructuationē: vt quando est in stōcho aliqua ventositas s̄m os ipsius quā vult per superius educere: ⁊ ideo eructuationem mouet. Quandoq̄ v̄o superfluam eructuationem ammouere intendit. Primo ergo Aui. facit capitulum de eructuatione quantum ad primam itentionem. Secundo quantum ad secundam. ibi (Causas.) Prima in tres. Primo ostendit quomodo quandoq̄ oportet materiā ventosam moueri per eructuationem. Secundo ponit exceptionem. ibi (Nisi accidit.) Tertio ponit curam. ibi (Et ex eis quidem.) ¶ Dicit primo q̄ si in ore stomachi sit ventositas d3 euacuari per eructuationem. s. cum medicinis illam ꝓuocantibus: sicut euacuatur mā humoralis natans cū vomitu: ⁊ si nō euacuaret ⁊c.

¶ Nisi accidat multitudo humiditatum ⁊ flegmatum preparatorum ad hoc vt conuertantur in ventositatem tunc enim necessarium est vt sit superfluitas in cōmotione eructuationis ex eis que mouent rem prauā. Et ex eis quidem que mouent eructuationē sunt origanum ⁊ folia ruthe ⁊ anisum ⁊ carui ⁊ calamentum ⁊ mentha ⁊ ameos ⁊ gariofili ⁊ mastix ⁊ thus masticatum ⁊ haustum.

¶ Hic excipit ⁊ nō d3 referri ad illud quod statim dixit Auicē. sed quia dixerat ventositatem stomachi per eructuationem debere educi: ⁊ hoc fit per medicinas mouentes vētositatem ad eructuationem. s. subtiliantes illam ⁊ mouentes: ⁊ ne crederet aliquis q̄ semper istud sufficeret: remouet vel excipit dicens q̄ hoc est verum nisi simul cum illa ventositate sit multitudo humiditatum ⁊ flegmatum aptorum conuerti in ventum. Si. n. tu dares solum cōmouentia ventositatem noceres magis: q̄ generarent magis ventositatem: ⁊ ideo tunc oportet vt superfluas in medicinis mouentibus ventositatem ⁊ eructuationē: quia. s. superaddas eis: ⁊ hoc fit cum medicinis que mouent illam rem prauam: a qua ventositas est apta eleuari. In hoc ergo debet eē illa superfluitas superaddendo medicinis mouentibus eructuationem: medicinas mouentes illum prauum humorem: vel cōmouentes rem prauam. i. ventositatem nō solum generatā: sed ēt aptā generari. Illa v̄o q̄ post enumerat oīa sunt calida ⁊ cōfortantia stomachum.

¶ De cura eructuationis superflue. Cap. 15m.

Ausas quidem eructuationis ⁊ significationes eius super dispositiones iam diximus in capitulo significationū. In acetosa quidem conferunt patienti eā potare diapipercon cū vino: ⁊ quandoq̄ iuuantur si in potu sumāt ante prandium suum ⁊ cenam suam coriandri sicci pondus aur̄. deinde bibant post ipsum vinum purū. Et ex eis que sedant eam s̄m q̄ dixerunt quidam est vt liniat̄ stomachus cū stercore galline ⁊ calce.

¶ Hoc est capitulū in quo docetur cura superflue eructuationis. Et primo Auicē. se excusat ab inuestigatione causarum superflue eructuationis: quia eas dixit supra in capitulo signorū stomachi xv. signo. Secundo ponit curam. ibi (In acetosa.) Et hec habet duo. Primo ponit curam eructuationis acetose. Secundo fumose. ibi (In fumosa quidem.) ¶ Sub his ergo modis eructuationis alios modos comprehendit: hos ergo magis specificauit: q̄ plus accidunt vt sensus ostendit. Confert quidem diapipereon: q̄ confectio calida stomachalis cōferens frigiditati stomachi a qua acetositas maxime prouenit: ⁊ ideo cum vino detur. similiter coriandri vidētur conferre in acidis ructibus vt ponunt auctores: ⁊ hoc q̄ l3 frigidum possit poni: partes tamen calidas habet ⁊ stipticas: vnde vnit stomachum ad sui frigiditatem remouendam: cum vino datur puro. Illud v̄o quod aliorum auctoritate dici potest verificari: q̄ illa stomachum calefaciunt: non tamen affirmat q̄ vlcerare possent: ⁊ res leuior istis inuenitur.

¶ In fumosa v̄o si est a materia conferunt absinthium ⁊ hiera. Si v̄o est sine materia ea que infrigidant ⁊ extinguunt: ⁊ forte faciunt sicut sunt robub fructuum frigidorum ⁊ cibi frigidi.

¶ In fumosa cum materia hiera ⁊ absinthium: q̄ euacuant cholerā: sed sine mā ea que infrigidant ⁊ extinguunt ⁊ forte faciūt. i. fortificant stomachum: vel ⁊ forte aduerbiū dubitādi faciūt. s. hec sicut rob. Dixit aūt forte: q̄ qn̄q̄ validiora frigida requirunt̄ ⁊c.

¶ Tractatus. iiij. de egritudinibus instrumentalibus ⁊ cōibus accidentibus stomacho.

¶ De apostematibus calidis stomachi. Cap. pm.

Tomacho accidunt apostemata calida propter causas cognitas que faciunt accidere apostemata calida. Et ex illis causis sunt dolores prolōgati. Et quandoq̄ sunt apāta eius calida sanguinea: ⁊ qn̄q̄ sunt cholerica.

¶ Quid Aui. in precedētibus tractatibus fecerit ex predictis est notum. Est autem eius intentio in hoc quarto tractatu determinare de egritudinibus stomachi communibus. Potest v̄o morbus dici cōmunis: aut ex parte compositionis ⁊ aggregationis diuersorū morborum vt apostema: aut ex parte nature vt continuitatis solutio. Primo ergo de morbo cōmuni stomachi determinat quod est apostema. Secundo de solutione cōtinuitatis. ibi (Stomacho quandoq̄.) ¶ Ad primi euidentiam considerandum q̄ apostemata stomachi quedam sunt que non sunt exiture vel dubeller. Quedam sunt que actu ad exiturā ⁊ saniationem venerunt. Primo ḡ determinat de primis. Secundo de secundis. ibi (Multoti ns errant.) Prima in duas. nam predicta apostemata quedam sunt calida quedam frigida. Primo ergo determinat de apostematibus stomachi calidis. Secundo de frigidis. ibi (Ista apostemata.) Prima in tres. Primo ponit causas illorum apostematum. Scdo signa. ibi (Quandoq̄ prolongat̄.) Tertio curam. ibi (Quandoq̄ autumatur.) ¶ Prima pars est satis clara.

¶ De signis

¶ De signis. Cap.2m.

Uando ꝓlongaṫ in stomacho dolor qui nõ remoueṫ quãuis regimẽ bonũ fiat: tũc existima ꝙ illic est apostema. Illõ aũt apostema qđ est calidũ significant cum hoc inflãmatio vehemens ⁊ adustio fortis ⁊ sitis ⁊ fe.inseparabilis: ⁊ dolor pungitiuus ⁊ augmentum qđ quandoqȝ sentiṫ: ⁊ quãdoqȝ perducit ad permistionẽ sensus ⁊ ad sirsen ⁊ ad melancholiam. Cũqȝ extenuaṫ corpus ⁊ profundanṫ oculi ⁊ resoluitur natura ⁊ multiplicatur fluxus ventris ⁊ vomitus ⁊ separatur febris ⁊ minoraṫ vrina ⁊ stomachus comprimitur sub digitis: vbi ꝓpter duritiem nõ cõprimebaṫ sub digitis: tũc iam fit exitura: ⁊ quando accidit cum dolore in stomacho frigus extremitatũ tũc illud est signum malũ.

¶ Circa hanc partem considera ꝙ circa generationem saniei dolores ⁊ febres accidunt magis ꝙ̃ facta sanie. cum autem iam actu est sanies remittũtur accidentia febris scilicet inflammatio ⁊ dolor: lȝ accidant alia accidentia vel saltem manifestentur. existente ergo in stomacho apostemate cum scilicet statiȝ fit exitura: qr scilicet iam actu in cupum materia est collecta ⁊ saniata separatur scilicet a corpore febris: quia febris remittitur: lȝ fluxus ⁊ vomitus multiplicentur propter mãm esse collectam in loco vno.

¶ De cura. Cap.3m.

Uando autumatur ꝙ apostema calidũ apparet: aut apparebit propter vehementiam adustionis ⁊ inflammationis: tũc melius est in principio vt incipiatur a repercussiuis et inungatur stomachus cum eis que sunt sicut oleuȝ de cydonijs: ⁊ fiat ei emplastrum cum cydonijs ⁊ corticibus cucurbite ⁊ portulaca ⁊ farina ordei ⁊ que currunt hac via: quãuis abstinẽtia ⁊ subtiliatio cibi ⁊ regiminis magis iuuatiua sint eis.

¶ Hic ponit curam. Et primo ponit curam generalem apostematum calidorum ⁊ maxime sanguineorum. Secũdo specialiter ponit curam cholericorum. ibi (Cum võ apostema est cholericum.) ¶ Prima in duas. nam apostema calidum aut peruenit cuȝ curatione ad resolutionem: aut ad saniationeȝ. Primo ergo ponit curam primorum apostematum calidorum. Secũdo ostendit ꝙ de cura illorum que ad saniem perueniunt propriuȝ faciet capitulũ. ibi (Cum aũt apostema.) ¶ Prima in duas. Primo ponit cañ. curationis horum apostematum calidoruȝ. Secundo ponit quasdã speciales descriptiones emplastroruȝ. ibi (Confectio emplastri.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curaȝ dum hec apostemata sunt in principio augmento ⁊ statu. Secundo ponit curam eorum duȝ sunt in fine status ⁊ in declinatione. ibi (Cũ sedatur ĩflatio.) ¶ Ad primi euidentiam considerandũ ꝙ intentio in curatione apostematum calidorum stomachi a principio vsqȝ ad statũ est quatuor res. Prima repulsio vel repercussio materie. Secunda est illius minoratio ⁊ diuersio. Tertia est sedatio accidentium. Quarta est ordinatio vite patientis. Primo ergo ponit curaȝ qua intenditur repercussio. Secundo eam qua intenditur materiei minoratio ⁊ alteratio simul. ibi (Cum medicaris.) Tertio eam qua intenditur accidentium sedatio. ibi (Et si dolor.) Quarto ponit curam qua ordinatur vita ⁊ regimen patientis. ibi (Et sit cibus.) ¶ Circa primã partẽ est cõsiderandum ꝙ apostema calidum stomachi est morbus acutus ex parte materie accidentium ⁊ ipsiusmet loci: ⁊ ideo ꝯueniet subtiliatio cibi. ꝯuenit etiã qr sumpt⁹ cib⁹ perueniens ad eũ inalteratus statim eum grauat. similr̃ etiã qr in eo corrupta cibaria cacochimiã augent vt Gal. 11. tera. penul. cap. al's. 15. cap.

¶ Cũqȝ medicaris apata stomachi calida: tũc caue ne in potu tribuas solutiuũ forte: aut qđ vomere faciat: nam administratio vomitus error est. Flobothomia aũt necessaria est in plurib⁹ horis ⁊ aliena solutioneȝ laboriosam ⁊ vomitũ ⁊ sis ꝯtẽtus cibis lenitiuis ⁊ medicinis sicut aqua ordei ⁊ almes ⁊ atriplicibus ⁊ cucurbita. Et multiplicare medicias lenificatiuas sicut cassia fistu. nõ est malũ: ⁊ vt euacuatio fiat cum cassia fistu. qm̃ ꝯfert apostemati ⁊ exiccat materiã.

¶ Primo ostendit euacuantia conuenientia ⁊ non conuenientia. Secundo alioꝝ curam ponit. ibi (Et quandoqȝ.) ¶ Considera primo ꝙ in principio apostematum stomachi cogimur quãdoqȝ ꝓpter multitudinẽ materie aliquid minorare: non tamen hoc agẽdum cũ fortibus medicinis que exoluendo forte euacuant: sed solum que minorant ⁊ leniunt. vnde Hippo. afor. 2a afor. 29. s. Inchoantibus morbis si quid mouẽdum videṫ moue. Medicine võ fortes dilatãt materiã indigestam: in febribus que minus sunt periculose a principio sola lenificatione vtimur. vnde Auicẽ. prima quarti de cura putridaruȝ in generali fit vltimitas lenificatio ⁊c. nõ fluxus ventris: non solutio laboriosa: multo ergo magis in principio apostematũ stomachi calidoꝝ solũ lenificare debemus.

¶ Sed dubitatur an in principio apostematũ calidorum stomachi cõpetat vomitus. ¶ Et videṫ ꝙ sic ex mẽte Rasis in diuisionibus cap. 59. s. de egritudinib⁹ stomachi. vbi loquẽs de cura apostematum calidorum stomachi ait. cura est flobothomia: deinde vomitus. Amplius vomitus euacuat de materia illa. Amplius ab apostematibus intrinsecis semper aliqđ virus resudat: vt quinto de interiorib⁹. 7. cap. Id aũt cũ subtile sit vomitu euacuaṫ. ¶ Oppositũ vult Auicen. ¶ Dicendũ ꝙ vomitus duplex est. s. laboriosus: ⁊ hic nunqȝ in apostematibus stomachi competit: qr materiã attrahit: imo qñqȝ apostemat stomachũ: ⁊ si apostema prius nõ fuerit: vnde in principio febrium flegmaticarum ab hoc prohibeṫ: vt 4. cañ. fen ꝑma. cap. de cura flegmatice feb. Alius est vomitus leuis: ⁊ ille cõpetit facta diuersione per flobothomiaȝ ⁊ fricationem: ⁊ hoc modo ĩtelligit Rasis. vnde vomitũ post flobothomiã iniungit: sed ante. s. ante diuersionem qualiscũqȝ vomitus sit non cõpetit: qr cõmouet ⁊ facit fluere materiam: ⁊ hoc modo Auicen. dicebat ꝙ administratio vomitus error est. Credo võ ꝙ semper melius esset si ad inferius potest duci materia ꝙ nullo modo ducatur cum vomitu: cum nunqȝ sic possit esse leuis quin multam in stomacho cõmotionẽ faciat. Obiecta soluuntur faciliter. ¶ Et cõsidera primo ꝙ flobothomia est necessaria ad diuertendum materiam. fiat autem de basilica opposita loco doloris. ¶ Dixit autẽ in pluribus horis: qr quandoqȝ ab ea prohibet etas virtus timor de ebullitione materie. Almes ſm Simonem sunt pise quas hic conuenire nõ credo ꝓpterea qr Gal. alimentoꝝ primo cap. 16. eas nõ multũ collaudat. Ideȝ Simon sunt robilie: ⁊ hoc forsan posset esse: ⁊ vocantur ab Auicẽ. in scđo mesce. que tẽperate sunt. debẽt võ dari in principio excorticate: vt ponet infra Aui. ⁊ hoc qr sunt magis lubrificatiue. in cortice enim ei⁹ est ponticitas: vt. A. 2. cañ. ca. de mesce. ¶ Considera post ꝙ cassia fistula cõfert apati: qr sue inflãmationi: ⁊ exiccat materiã. s. lenificãdo. vnde magis Aui. cõmẽdat cassiã ꝙ̃ si deṫ cũ hiera vel aloe: ⁊ hoc qr est leue solutiuuȝ.

¶ Et qñqȝ admisceṫ ei ex hiera ⁊ aloes pondus duoꝝ danich vsqȝ ad. 5. ȝ. ⁊ melius hoc est vt in potu tribuatur cassia fistu. cuȝ aqua endiuie: ⁊ qñqȝ poniṫ in ipsa absinthij parũ: qm̃ est iuuatiuũ cũ sua stipticitate.

¶ Et quandoqȝ cum admiscetur cassia hiera ⁊ aloe: ⁊ hoc quando multa esset materia egens euacuatione super lenificationem. Et quandoqȝ ponitur absinthium. s. post principium aut in principio: tamen mistum rebus frigidis vt aqua ordei vel cucurbite.

¶ Et qñqȝ vtunṫ in ea qdaȝ myrabolanis: ego võ nõ declino ad eos nisi sint apostemata in via dubitationis ⁊ ego abhorreo h. Et qñ apparent nõ opȝ vt administrenṫ. Et qñ dant eis in potu scamoneã cũ syrupo acetoso: ⁊ ego abhorreo eã. Et quãdo apparent ⁊ nõ est ex hmõi excusatio: tunc detur aloes auṙ. j cũ syrupo acetoso quãuis dimittere ipsuȝ sit melius. Et ex solutiuis iuuatiuis in principio est vt sumanṫ aque solatri ⁊ aque endiuie. ℥. ij. ⁊ medulle cassie fist. ℥. iij. ⁊ olei de cucurbita ⁊ olei amigdalini: amboꝝ ana. ℥. ij. ⁊ detur in potu ⁊ sine cessatione lenificeṫ natura cum hoc si fuerit siccitas vsqȝ ad diem. vij.

¶ Sed dubitaṫ an myrabolani citrini: qr est de eis sermo cõferant

Dubm pm

Dubm 2m

in p̄ncipio apostematū calidoꝝ stomachi.¶Et videt̄ ꝙ sic:qꝛ maxime stōchū ꝯfortant:vt Mesue cap̄.de myrabolanis.Amplius intentio in principio apostematū istoꝝ est īfrigidatio ⁊ leuis subductio.Myrabolani aūt frigidi sunt ⁊ cholerā subducūt.Rursus Serap̄.tracta.3.4.cap̄.vtet̄ in p̄mis ēt aliquo de aromaticis stipticitatē facientib⁹ ⁊ infrigidantibus.que aūt stipticitatē faciunt sunt myrabolani qui in fluxu vētris exhibent̄.Amplius myrabolani ꝯcedunt̄ qñ apostemata sunt in via dubitationis:sed semper sunt in hac via ꝓpter membri dignitatē ⁊ alligantiā.¶Oppositū vult Auicēna.¶Dōm ꝙ apostemata stomachi calida aut sunt ex materia nō furiosa aut sunt ex cholerica ⁊ furiosa materia large sumendo materiā ad multa valde.Et hec duo apostemata habēt diuersas curationes siue curatiuas intētiones.Nam in principio apostematū que nō sunt de furiosa materia intendimus ad solaꝫ lenificationē vt cū cassia aqua ordei ⁊ similibus.nō aūt in minoratione debemus intēdere cū medicinis que exoluendo euacuāt:qꝛ ille medicine materiā illā dilatāt:⁊ cōmouent cū sit indigesta.Similiter etiā nō egemus illa euacuatione:qꝛ cū materia illa non sit furiosa dat medico spatiū vt operet̄ circa eā repercutiendo resoluendo ⁊ maturādo ⁊ faciēdo operationes alias.Hoc etiā pōt ꝓbari ex simili superius inducto.in febrib⁹ enī putridis p̄cipit̄ ꝙ a p̄ncipio intentio sit lenificatio nō fluxus vētris cū medicinis que exoluendo euacuant:ergo multo magis hoc erit in apostematibus calidis stomachi in quibus supra febrem putridā est apostema.Et ex hoc apparet ꝙ in illis apostematib⁹ stomachi a principio nō cōpetunt myrabolani dati in ea sed cassia vel alia res.naꝫ myrabolani lꝫ euacuent cōprimendo:tamē simul cū hoc exoluendo a ꝓprietate euacuant:qꝛ ita euacuāt cholerā ꝙ nō aliū humorem:⁊ ideo myrabolani nō sunt inter medicinas leues:īmo inter fortes:ꝓpterea qꝛ exoluendo educunt.vnde Auicē.inter solutiua fortia enumerat hos myrabolanos.4.cañ.fen.1.c.de cura tertiane pure.vbi sic.Et tu nō auscultes sermonē illius qui ꝯcedit in p̄ncipio solutiua fortia ⁊ myrabolanos:⁊ siquidē ibi bene ꝯsideret̄ a gradu lenificatiuarū ⁊ leuiū medicinarū que in p̄ncipijs cōpetunt excludunt̄.Si aūt materia istoꝝ apostematuꝫ sit furiosa:tunc illa apostemata sunt que sunt in via dubitationis:qꝛ dubiū est de subita morte ex raptu mobilis ⁊ furiose māe.Et in istis apostematib⁹ in p̄ncipio cōpetūt myrabolani.nā quādo materia est furiosa debemus eā educere nō cū medicina lenitiua:qꝛ illa sufficiēs nō est:sed cū medicina que a ꝓprietate exoluendo illā educat.talis eniꝫ furiosa materia nō dat spatiū medico vt aliter circa eā operetur.Et ideo opꝫ ꝙ a p̄ncipio illā euacuet cū medicina illā educente.tales autē sunt myrabolani.Q̄ v̄o materia furiosa possit sic curari habet̄ illo afoꝛ.22.1.particu.s.Digesta medicari:⁊ illo afoꝛ.10.4.parti.Medicari in valde acutis.⁊.4.cañ.fen.1.ca.de cura putridarū in generali.Aui.ergo loquens ad hanc intentionē dicebat ꝙ ipse nō declinet ad myrabolanos nisi apostemata sint in via dubitationis.s.ꝓpter furiositatē materie:qꝛ tunc declinare pōt ad myrabolanos.⁊ nō solū intellige de myrabola.sed intellige de raued ⁊ aloe.Et tutus seu prompt⁹ operatoꝛ si videret aut crederet myrabolanos raued aut aloe aut hierā materiā illā nō posse educere declinaret ad scamoneā cū syrupo acetoso.Et qꝛ raro sunt hmōi materie furiose:ideo Auicē.est magis ꝯtētus in hmōi apostematibus puris lenificatiuis:⁊ ideo subdit.⁊ qñqꝫ apparet.i.qñ sunt in p̄ncipio huiusmodi calida apostemata stomachi nō opꝫ vt administrent̄.s.myrabola.nec aliqua medicina que habeat virtutem vltra lenificatiuā:⁊ hoc modo regulariter loquendo.Sed qꝛ aliquando predicte medicine que sunt in gradu lenificationis nō suf ficiunt:⁊ hoc quando mā̄ est furiosa ⁊ multa:ideo opꝫ ad alias ire medicinas in p̄ncipio illoꝝ apostematū sicut est aloes:sicut etiaꝫ possunt esse myrabolani admisti cū rebus humectantibus:⁊ sicut etiā reubarbarū:⁊ ideo Aui.subdit dearticulādo.⁊ qñ apparent.i.sunt in p̄ncipio ⁊ nō est excusatio ex hmōi.s.medicinis fortib⁹ euacuatiuis fortioribus q̄ꝫ sint medicine lenitiue tunc det̄ aloes.¶Ad ꝯtraria dōm ꝙ lꝫ ꝯfortent:nocent tamē stomacho calido apostemato ꝓpter dictā cām.nec est hoc inconueniens.vinū enī cordiale ⁊ ꝯfortatiuū est:tamē plus nocumēti quibusdā febrib⁹ affert q̄ꝫ ꝯfortando prosit.¶Ad scōm dōm ꝙ subductio cōueniens non fit per myrabola.sed per medicinas lubrificatiuas nisi in p̄dicto casu.¶Ad tertium dicendum ꝙ Serap̄.vult esse procedendum cuꝫ stipticis ⁊ constringentibus.i.repercutientibus materiam:⁊ hoc cum applicatis exterius:quia stiptica interius applicari non debent:sed potius lenitiua:nisi forte fuerit sup̄fluus fluxus ventris.Q̄uis aūt stiptica nō debeāt approximari interius:tamen frigida interius dant̄.Differt aūt medicinā esse frigidā ⁊ stipticā.

¶Et oportet ne sint ausi potare aquam frigidam plurimam neqꝫ calidam:īmo frangant eam cū iulep:aut robub fructuum.Et abstinentia quidem a cibo est ex illis que eos valde iuuant.

¶Considera post ꝙ isti nō debent potare aquā frigidam plurimā:quia constipat ⁊ mordicat materiam.nec plurimam calidā:qꝛ calefacit ⁊ materiā agitat:⁊ ideo frangat̄ aqua miscendo iulep.

¶Et si doloꝛ vehemēs valde fiat dabis ei in potu pōdus.ʒ.iij.de semine cucumeris cum aqua frigida:aut aqua albela ⁊ sumant in potu aquam tabarzet etiam:quoniam est iuuatiua valde ⁊ aquam taraxacon etiā ⁊ emplastra facta ex bella ⁊ capparibus ⁊ balaustijs:⁊ alenifestides sunt iuuatiua valde:⁊ absinthium cum ex eo fit emplastrum confert apostemati prohibens ne imbibatur in omnibus partib⁹ stomachi.Et quādiu caliditas permanet ⁊ si sit post.vij.non abscindas aquam endiuie ⁊ aquā solatri ⁊ aquā kekengi ⁊ aquā atarazacon ⁊ permisce cum illis cum transierit septima troci.de rosa.ʒ.3.⁊ aliquid de succo absinthij ⁊ de mastice et permisce cum eis etiam aquam feniculi et aquam apij.Et sit cibus vsqꝫ ad.vij.ex mes excorticatis cum atriplicibus ⁊ blitis ⁊ cucurbita cum oleo amigdalino aut oleo onfancino.Et sint illa que in potu sumunt iulep ⁊ aqua prunorum ⁊ succus endiuie et atarazacon ⁊ in fine eius permisceantur cum mastice ⁊ succo absinthij post.vij.aut misceantur cum eis que abstergunt ⁊ maturāt parumper sicut sicla ⁊ alubleb:⁊ detur in potu eis tunc syrupus acetosus:⁊ quādoqꝫ sumūt eū in potu añ illud aliquot diebus:⁊ quādoqꝫ sumunt ipm in potu cū violis nutritis si nō fuerit nausea vehemēs īpediens:⁊ illud quidem vsqꝫ ad.xiiij.

¶Ista que hic dantur sunt frigida:quia quasi stupefaciendo ⁊ sedando inflāmationem sedant dolorem:⁊ prohibent materiā plus fluere:vt semen cucumeris ⁊c̄.de bella.i.de floribus palme:quia frigidi ⁊ stiptici sunt.Tabarzet.i.zuccharo:quia lenit ⁊ cōfert inflammationi.Taraxacon.i.endiuia syluestris:vt Auicen.tertio cañ.⁊ Serapio que frigida est.Et emplastrum quod fit ex bella.i.floribus palme:⁊ ex capparibus.ponuntur cappares ad penetrādum:aut confortandum:aut ad resolutionem faciendum eius q̄d fluxit:aut ad temperandum excessum frigiditatis predictarum ⁊ dicendarum rerum:aut possemus intelligere de capparibus conditis cum aceto.Balaustys.i.floribus granatorum.Hipoquistidos est succus herbe hircine.Nota ꝙ dicit de absinthio:⁊ facit h̄ propter stipticitatem coniunctam subtili aromaticitati substantie penetranti.¶Considera tamen si in corpore est inflammatio vel non:quia si est debet alijs medicinis frigidis misceri:⁊ maxime si vis eis vti in principio.Dicit postea ꝙ stante inflammatione des aquas ex medicinis frigidis:sicut endiuie.Kekengi est species solatri:sed post.vij.permisce ⁊c̄.quia tunc debet intendi ad resolutionem aliquam simul cum confortatione.Et sit cibus.per mes intellige almes dictū supra.Alubleb.i.mercurialis b̄m quosdam:sed apud Simonem ⁊ Serap̄.est modus volubilis.¶Considera ꝙ syrupum acetosum quandoqꝫ damus in potu ante has res abstersiuas:⁊ hoc vt ad illas preparet:⁊ quandoqꝫ etiaꝫ post:vt etiam remittat inflammationem:⁊ disponat materiā ad alias euacuationes que postea fieri debent:⁊ quandoqꝫ datur syrupus acetosus cum aqua infusionis viole:ad hoc vt leniat:⁊ vt acuitatem siqua est in aceto remittat:quia ex eo consueuit timeri casus in rasuram:vt quarto cañ.fen prima.fiat autem hoc nisi sit nausea:quia viole nauseatiue sunt:⁊ hoc est quod dicit:⁊ quādoqꝫ sumunt in potu ipsum cum violis nutritis.

¶Cunqꝫ sedatur inflatio ⁊ lenificatur apostema:tunc est hora resolutionis:cū ergo declinat parūper introducant̄ in emplastris ea que sunt sicut mastix ⁊ absinthiuꝫ ⁊ ponat̄ potus ex syrupo acetoso absqꝫ timore.

¶ Hec est hora decimationis in qua possumus in emplastris ponere masticem ⁊c. ⁊ hoc ad resolutionem: ⁊ securius dare possumus syrupum acetosum: qr diuidendo educet.

¶ Et quãdoq₃ sufficit sumere in potu cassiam fistu. in aquafeniculi ⁊ apij ⁊ oleũ amigdalinũ dulce vsq₃ ad finem eius. Et rectius tibi est quãdo ad sũmũ peruenit cura hora mollificationis ⁊ resolutionis vt nõ audeas super vtrasq₃ audacia nuda cuiuslibet earũ: imo permisce medicinas mollificatiuas cũ stipticis. nam in hoc vt sis ꝯtentus mollificatiuis est error magnus: ⁊ quandoq₃ perducit patientẽ ad mortẽ siue sint medicine que bibant̃ aut posite super ipsum extrinsecus: ⁊ stomachus quidem dignior est hoc ꝙ̃ epar. Et stiptica ꝯuenientia ad hanc rem sunt illa in quibus est aromaticitas sicut mastix ⁊ rose ⁊ galle ⁊ gallia ⁊ balaustie ⁊ extremitates arborũ. Et ex oleis oleũ de cydonijs ⁊ oleum de mastice ⁊ oleum de malis ⁊ oleum de neriden ⁊ oleum onfancinum: imo op₃ in estate ⁊ in principio vt administres in emplastris amborũ oleũ ros. ⁊ oleũ onfancinũ ⁊ oleũ de cydonijs ⁊ oleũ de malis. Et in hyeme ⁊ in horis resolutionis oleu₃ de neriden ⁊ oleum anbetinum ⁊ oleum camomillinum ⁊ oleum de lilio ⁊ oleum de mastice temperate.

¶ Et qñq₃. s. cũ materia est pauca sufficit cassia fistu. ¶ Deinde ponit cañ. approximationis mollificatiuorũ ⁊ resolutiuoru₃. ¶ Circa qđ ꝯsidera ꝙ in mollificatione ⁊ resolutione apostematũ calidorum stomachi debemus admiscere magis stiptica ꝙ̃ in epate: de quo dubitat̃ infra de apostematibꝯ epatis. Extremitates arboru₃ vt myrtillorũ ⁊c. In principio oleum ros. p₃. In horis resolutionis vt in declinatione. Oleũ de neriden. i. de spica. Oleũ de mastice tẽperate. dixit temperate: qr adhuc debẽt esse resolutiua magis ꝙ̃ stiptica cũ sit tp̃s plus resoluẽdi ꝙ̃ stipticãdi: l₃ debeãt misceri.

¶ Confectio emplastri boni in principio ⁊ augmento ⁊ statu. ℞. farinam ordei ⁊ fausel ⁊ nenufar: omnium ana. ℥ ß. ros. ℨ. j. ⁊ ß. croci ℨ. ß. violarũ. xij. dragaganti. v. altee: camomille: omnium ana. x. sandali. xv. masticis achacie: balaustie: omnium ana. xv. cere ⁊ olei ros. cu₃ quibus conficiantur.

¶ Hic Auicẽ. ponit descriptiones quarũdã medicinarũ. Et primo facit hoc. Scđo resumit curã. ibi (Q₂ si cã.) ¶ Prima in duas. Primo ponit emplastrũ qđ cõpetit in tribꝯ tẽporibus. Scđo ponit illud qđ cõpetit in statu vsq₃ ad ꝺ̃clinationẽ. ibi (Et ex emplastris.) ¶ Considerandũ ꝙ istud emplastrũ ꝯfert in principio si medicine frigide addantur super calidas: ꝯfert in augmento ⁊ statu si econtra fiat. Et ideo Auicẽ. cũ incipit nominare medicinas inter quas ponunt̃ calide medicine nõ determinauit eis nomen ponderis ad hoc vt in arbitrio medici remaneat addẽ vel minuere ſm ꝙ vult in diuersis temporibus. Fausel est auellana indica.

¶ Et ex emplastris bonis in principio apostematum sunt radix lilij mellilotũ cera ⁊ oleum violaceũ. Et nõ op₃ vt emplastrũ fiat cum lubricitate vehemẽti ventris: imo tẽperet̃ vẽter in primis: deide administrent̃ emplastra. Et ex emplastris bonis in hora statꝰ vsq₃ ad declinationẽ est illud qđ. ℞. cymas sequinãti ⁊ camomillam ⁊ mellilotũ ⁊ absinthiũ romanũ ⁊ spicã ⁊ radicem altee ⁊ sandalu₃ ⁊ fausel ⁊ croci ⁊ grana lauri ⁊ que sunt similia illis. Addat̃ in stipticis in principijs ⁊ in resolutiuis in postremis. Et ex medicinis bonis in maturando apostema calidũ cuius querit̃ maturatio ⁊ almesire est vt sumantur extremitatũ ros. ⁊ extremitatũ absinthij ⁊ extremitatũ semperuiue ⁊ corticu₃ citri exteriorũ ⁊ masticis ⁊ thuris: omniũ ana pars. j. ⁊ ß. ⁊ cydoniorũ ⁊ dactylorũ immaturorũ ⁊ croci ⁊ aloes et myrre: omniu₃ ana pars. j. ⁊ cere ⁊ olei camomillini ⁊ olei de neriden: omnium ana partes. x.

¶ Et ex emplastris bonis est radix lilij. i. cõfert in principio posita in emplastris: ⁊ maxime in apostematibꝯ frigidis. Aut debet poni in paruissima quãtitate: qr facit ad penetrationem. Et nõ debet intelligi in principio principiante: sed in p̃ncipio perueniente iam ad augmentũ: qr tunc etiã aliqua leuia resolutiua debent poni in emplastris. Sumantur ergo sic: lilij. ℥. ß. mellis. ℥. j. olei viol. ℥. iij. cere quãtũ sufficit. Et nõ op₃. ⁊ causa est qr emplastrũ aggregando debilitat plus. ¶ Emplastra que fiunt hoc tẽpore sunt ad resolutionẽ: ⁊ est primũ emplastrũ qđ ponit Auicen. ad maturatione₃ si resolutio nõ est possibilis: ⁊ est scđm emplastrũ in quo sunt medicine maturatiue ⁊ extinctiue inflãmationis. Almesire est apostema cholericum vehemens: cuius etiam maturatio fit cu₃ medicinis aliqualiter infrigidantibus.

¶ Q₂ si causa in euentu apostematis fuerit dolor antecedens de veritate cuius est vt curetur cum subtiliatiuis: tunc cum peruenit ad apostema: tũc op₃ vt abscindas subtiliatiua ab eo ⁊ sis ꝯtentus sedatiuis dolorum sicut est adeps anatis ⁊ galline.

¶ Hic Auicen. resumit curã. Et p̃mo intentione sumpta a quoda₃ accidente qđ est dolor. Scđo a dispositione acquisita ex tempore longo. ibi (Et quãdo antiquat̃.) ¶ Considera ꝙ aliquãdo aliquis dolor est fixus ex materia ⁊ inde ĩcipit apostema. De veritate cuius. i. de vera curatione illius doloris est vt curet̃ cum medicinis que resoluunt ⁊ subtiliant ⁊ euaporare faciunt materiam que est causa doloris: tamẽ propter apostema qđ incipit: debes has medicinas dimittere ⁊ intendere ad sedationem doloris cum leuioribus sicut sunt adipes: qr si intenderes cu₃ fortioribus statim cõflueret materia amplius.

¶ Et qñ antiquat̃ apostema tũc da in potu troc. de spica ⁊ fac emplastrũ ex emplastro de bdellio cũ granis de ben dicto in antidotario. Et ex eis que ꝯferunt ad hoc est ceratũ cũ oleo de balsamo ⁊ aloe ⁊ cera alba: ⁊ op₃ vt administret̃ ceratũ. S. p̃dictũ in caplo debilitatis stõchi: ⁊ emplm̃ de mellilloto est ad hoc iuuatiuũ valde: ⁊ ex illis sunt camomilla ⁊ balaustie ⁊ semẽ lini ⁊ mellilotũ ⁊ altea ex quibꝰ fit emplm̃: ⁊ fiat ex eis vaporatio ⁊ embroca fiat cũ decoctione ipsorũ. Et ex eis que sanant illud est illud qđ. ℞. ros. ℨ. x. xyloaloes ℨ. ij. masticis seminis endiuie cuscute: omniũ ana. ℨ. iij. sumantur in apostemate inflãmato cum camphora in potu: aut sumantur tria sextaria cassie fistu. que decoquant̃ in lib. j. aque donec remaneat medietas: deinde coletur ⁊ proijciatur super ipsam de aqua solatri ⁊ aqua kekengi sacraiati ⁊ bulliat ⁊ proijciatur sup ipsam. ℨ. ß. hierepi. ⁊ sumat in potu ex ea ille qui fortis est totã integre ⁊ debilis medietatẽ eiꝰ: ⁊ si idiget fortiori in hoc addant̃ ex semine apij ⁊ semie caulis ⁊ ãmoniacum ⁊ medulla cerui ⁊ adeps galline.

¶ Primo facit hoc. Scđo quedã addit. ibi (Q₂ si fuerit.) ¶ Considera ꝙ quãdo hec apostemata stõchi prolongant̃ acquirit̃ in eis aliqua durities vel grossities in mã ⁊ laxitas in stõcho: ergo intẽtio in curatione illorũ est cũ medicinis resoluentibus ⁊ cõfortantibus ⁊ aggregantibus stõchi substãtiã: ne multũ debilitet̃: ⁊ si bene cõsideres omnia hec emplastra que hic ab Auicen. ponunt̃ ⁊ medicine quecũq₃ sunt ad has intentiones. Sextariũ paruũ est pondus. ℨ. vj. ß. vel. ℨ. vj. ⁊. ij. danich. vel aur. iiij. ß. ⁊ de altero istorũ sextariorũ est sermo. Sed sextariu₃ magnũ est põdus. ij. lib. vel. ij. lib. ⁊. ß. vel. iij. lib. vel. ij. lib. ⁊. ℥. viij. Kekengi est species solatri. Et nota ꝙ. A. non dixit ante: quia vult de ambabus simul sumatur. Sacraiati. qđ est pondus. ℥. iiij. Et si indiget fortiori. s. resolutiuo addatur ⁊c. supple ⁊ fiat emplastrum qr nõ credo ꝙ debemus dare ista per os: ⁊ si vellemus dare nõ incũberet periculum.

¶ Et quandoq₃ indiget emplastro bolismi ⁊ empla-

stro citrino:⁊ in hac hora quandoq; necessarium est vt in potu denf troci. de bdellio. Et ex emplastris iuuantibus in hoc cap. est emplastrum huiusmodi. ℞. cere et olei de neriden: amborum ana vnc. j. masticis ⁊ cyperi ⁊ squinanti et aloes: omnium ana aure. j. et bdellij. ʒ. iij. soluatur in vino et aggregetur inter has medicinas fm acceptionem emplastri. Et si fuerit illic solutio ventris quandoq; erit necessarium vt ponas cum istis succum acreste aut succu3 absinthij aut aggreges inter vtrūq3.

¶ Ut cum volumus confortare emplastro bolismi. i. dicto in capitulo de bolismo: quia emplastris cordialibus ⁊ aromaticis quib⁹ resistimus syncopi future in bolismo ⁊ citrino nō inuenio in quinto: ⁊ in hac hora: scilicet quādo apostema plus prolongatur causa patet. Et ex emplastris iuuantibus in hoc capitulo. i. quando apostemata stomachi prolongantur. Omnes autem he medicine resolutiue ⁊ cōfortatiue sunt ⁊ aggregatiue laxitatis stomachi. Secundum acceptionem emplastri. i. fiat emplastrum. Et si fuerit. quandoq; succus acreste: si ibi est inflammatio: aut succus absinthy: si non est inflammatio: aut aggreges inter vtrūq;: quia dare de vtroq; quando de alterutro dubitas.

¶ Et de errore maximo est vt prolōgetur tempus tolerantie apostematis ⁊ cessanter fiat curatio cum infrigidantibus ⁊ sit apostema in via vt fiat exitura et prohibeatur a maturatione: oportet ergo vt consideres hoc. Et iam dictum est ꝙ suspensorium factum ex lapide beselis cum suspenditur: ita vt tangat stomachum erit iuuamentum eius magnum in doloribus eius ⁊ apostematib⁹ ei⁹. Cū aūt apostema fit dubellati ⁊ exitura nos iam singulare capitulū fecimus ei.

¶ Considera ꝙ medici solliciti a principio horum cum repercutientibus intendunt: sed errantes quidem posterius semper cum illis insistunt: ⁊ neq; materia3 resoluunt: nec eam saniari permittunt. hic autem error est. Beselis. i. corallus de quo supra. Cum autem. patet.

¶ Cum v͂o apostema est cholericum oportet in principio vt infrigidetur valde cum emplastris infrigidatiuis notis permistis cum sandalis ⁊ camphora ⁊ rosis ⁊ similibus ⁊ detur in potu aqua ordei cum aqua granati muzi ⁊ decocti cu3 cancris: deinde post illud per aliquot dies administra aquā solatri ⁊ aquā endiuie: ⁊ post illud cū appropinquat status misceaᷓ cum aqua solatri ⁊ aqua endiuie parūper aque feniculi.

¶ Hic ponit curā specialiter cholerici apostematis ⁊ vult ꝙ procedatur in eo cum infrigidantibus ⁊c. aqua ordei cum aqua granati muzi: quia infrigidat ⁊ abstergit magis. ⁊ decocti scilicet ordei cum cancris: quia etiam confortant ⁊ temperant stomachu3 vnde ethicis hic datur potus: vt Auicen. quarto cañ. fen. 1. tracta. 3. capitulo de cura ethice. Et post illud: quia tūc est intentio ad aliqualem resolutionem.

¶ De apostematib⁹ frigidis flegmaticis. Cap. 4m.

Ista apostemata generantur ex humiditate ⁊ malitia digestionis ⁊ paruitate exercitij: et ex reliqs causis generantib⁹ materias chronicas coartantibus eas in vasis ⁊ in visceribus quaru3 cognitio preterijt.

¶ In precedenti capituli determinauit Auicen. de calidis apostematib⁹ stomachi: hic determinat de frigidis. Et quia ex istis quedam sunt flegmatica queda3 melancholica dicta apostemata dura: primo determinat de apostematibus flegmaticis. Secundo de duris. ibi (Quandoq;.) ¶ Prima in tres. Primo ponit causas. Secundo signa. ibi (Quando.) Tertio curam. ibi (De cañ.) ¶ Quod primo dicit patet. nam omnes cause que flegma multiplicant et coartant in stomacho sunt cause generationis horum apostematum. cognitio autem illarum causarum preterijt supra de rebus in quarum vsu stomachus nocetur: ⁊ de egritudinibus stomachi: ⁊ nocumentis digestionis ⁊c.

¶ De signis. Cap. 5m.

Quando inueneris signum apostematis cum dolore iquietudo in omni dispositione ⁊ augmento ⁊ non est febris neq; inflammatio neq; inquietudo: sed est humiditas lubrica ⁊ claritas coloris ⁊ paucitas sitis ⁊ malitia digestionis ⁊ paruitas appetitus: tūc illud est apostema flegmaticu3: ⁊ tu significabis cum reliquis significationibus predictis de humiditate cōplexionis stomachi.

¶ Cōsidera ꝙ differt dolor factus ex materia que iam apostemat ⁊ ex materia non apostemosa. Nam dolor factus ex non apostemante materia potest dici in aliqua dispositione quietus: quia aliquando minuitur sicut minuitur materia: sed cū materia sit apostemans cum illa semper sit firma est dolor quietus. i. non quiescens in aliqua dispositione scilicet infirmi aliter quietus scilicet in comparatione ad dolorem factum in calidis apostematibus ⁊ augmento scilicet doloris: quia sicut apostema additur: ita ⁊ dolor. ¶ Et non est febris. Considera ꝙ non debet intelligi ꝙ non sit febris omnino: quia hoc est falsum cum ad apostemata interiorum membrorum necessario consequatur febris: sed non est febris fortis sed lenta. Unde subdit ad hunc intellectum inflammatio: quia hec maxime fit cum materia apostemās est calida. vnde Rasis in diuisionib⁹ cap. 59. scilicet de passionibus stomachi. Signa apostematis flegmatici sunt febris leuis. Subdit Auicē. neq; inquietudo. ¶ Sed tu dices ipse sibi contradicit. iam enim dixit in dolore: cum dolore autem est inquietudo. ¶ Dicendum ꝙ per hoc quod dicit neq; inquietudo se refert ad accidentia febris: qa enim illius febris non est multa inflammatio: ideo non est cu3 ea inquietudo scilicet sequens accidentia febris que vocatur angustia: sed est inquietudo quo ad dolorem qui nunquā quiescit. Sed est humiditas scilicet per os lubrica. i. fluens: quia est multitudo sputi. ⁊ claritas. i. albedo coloris scilicet humiditatis exeuntis vel corporis: ⁊ hoc propter flegmatis dominium. Paucitas sitis propter flegmatis frigiditatem: ⁊ exinde fit mala digestio. Paruitas appetitus propter repletionem ex flegmate. Dixit paruitas: quia non est necesse ꝙ omnino cadat quandoq;: ⁊ hoc quia frigiditas iuuat appetitum plurimum: inde tamen multum cadit: quia materia illa incitat ad expulsionem nō ad attractionem. vnde Rasis cum casu appetitus. Reliquum patet.

Dubium

¶ Sed dubitatur quod apostema magis accidit stomacho an flegmaticum an calidum. ¶ Et videtur ꝙ flegmaticum: quia flegma plus omni humore reperitur in stomacho exuberās: vt supra posuit. Morbi autem plus accidunt membris ex dominante humore in eis sicut videm⁹ de cerebro cui plus frigide egritudines eueniunt: vnde Gal. scđo de interioribus. 7. cap. sic arguit. quia pellicule sanguinem non habent: ⁊ ipse sunt frigide: frigide passiones ad eas festinanter eueniunt. ¶ Huius oppositum sentit Rasis in diuisionibus cap. 59. vbi sic. ⁊ fit scilicet dolor stomachi propter apostema flegmaticum: ⁊ o ꝙ parum accidit in eo. ¶ Respondendum primo ꝙ apostema generatur in stomacho: aut per via3 defluxus: ⁊ hoc modo accidit plus in eo apostema calidum ꝙ frigidum. monstratum enim est supra ꝙ iste materie amplius alijs ad stomachum fluunt. Aut fit in eo apostema per viam paulatine cōgestionis: ⁊ sic plus in eo generatur apostema flegmaticum cum per congestionem plus omni humore flegma congregetur in eo: ⁊ sic argumenta suis vijs incedunt. ¶ Uel dicendum absolute ꝙ plus accidit stomacho apostema calidum ꝙ frigidum: quoniam ipsum quātum ad partem intrinsecam neruosum membrum est. membra autem neruosa non sunt apta penetrari a grossa materia sicut est mā flegmatica: sed magis a materia subtili sicut est materia cholerica sanguinea. hoc enim modo auctores probant pleuresim plus accidere a cholera. Cum ergo flegma quod multiplicaᷓ in stomacho occurrit interiori tunice stomachi que neruosa est: ⁊ in eam: l3 multiplicetur: penetrare tamen non poterit: citius ergo cholera penetrabit in illam: aut sanguis: quāuis flegma plus ibi continue multiplicetur. ¶ Ad illud quod in contrarium dicitur. Dicendum ꝙ membru3 est paratum incurrere amplius immateriales morbos vt complexionales aut materiales factos ex non penetrante materia simili sue complexioni aut do-

minanti humori: sed ea incurrere morbos apostemosos non est necessarium propter predictam causam ⁊c.

De cura. Cap. 6m.

De canone in hoc etiam est vt non euacues resolutiua a stipticis. Resolutiua enim quibus indiges in hoc sunt fortis resolutionis.

Primo ponit intentionem generalem curationis per medicinas. Secundo exequitur. ibi (Incipe.) Tertio ponit regimen eorum per cibos. ibi (Et conferunt etiam asparagi.) Quod dicit primo tenet ex canonibus vniuersalibus quarte fen. 1. cañ. ⁊ ex dictis Gal. in thegni de causis. tex. commen. 170. ⁊ vndecimo terapent. capitulo. 16. Et probat ipse ꝙ resolutiua quibus hic egemus debent esse fortia propter grossitiem ⁊ viscositatem materie. Talia autem cum exoluant virtutem non sine stipticis ⁊ confortantibus approximari debent.

Incipe ergo in cura istorum: ita vt des eis in potu aquam apij ⁊ aquam feniculi: amborum ana vnc. ij. baurach. ʒ. iij. de oleo amigdalino dulci quantum sufficit: deinde post illud sumant in potu. ʒ. ij. olei de kerua cum tribus. ʒ. olei amigdalini dulcis ⁊ decoctione melliloti. Et eius confectio est hec. Recipe melliloti ʒ. x. radicis feniculi. x. aque lib. iiij. decoquantur donec remaneat lib. j. ⁊ da in potu ex ea vnc. iiij. ⁊ cōfert istis decoctio hyssopi in qua decoquitur mellilotum: ⁊ ponantur super potionē eius. ʒ. iij. olei de kerua. ʒ. ij. olei amigdalini dulcis. Ex vnguentis autem ⁊ emplastris est medicamē expertum: quod Recipe polij melliloti ⁊ amomi ⁊ camomille ⁊ anbeti: omnium ana. ʒ. x. et absinthij ⁊ spice: amborum ana. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. masticis. ʒ. x. thuris. ʒ. vj. radicum altee. ʒ. xv. ammoniaci ⁊ opoponaci: storacis: omnium ana. ʒ. x. adipis anseris ⁊ adipis galline: omnium ana vnc. ij. cere rubee. s. lib. Et quod ex vnguentis est melius est oleum de neriden ⁊ oleum de spica in quo iam posita fuerint myrra ⁊ cordumeni.

Primo ponit medicinas que per os sumūtur. Secundo eas que exterius approximantur. ibi (Et ex vnguentis.) Dicit incipe: quia hoc est incipere a medicinis preparantibus materiam euacuationi ⁊ lenificantibus. ⁊ ideo post scilicet facta preparatione hac: docet dare oleum de kerua ⁊c. que euacuat ⁊ educit quod iam preparatum est. Qd̄ sequitur patet.

Et conferunt etiam asparagi et alubleb cum oleo amigdalino dulci ⁊ sicla ⁊ caulis cum oleo oliue ⁊ ea que siccant sanguinem ex cibis quorum digestio est facilis: ⁊ oportet vt alienēt vomitum omnino: nam ipse in huiusmodi est malus.

Nota attente ꝙ Auicē. dixit. ⁊ cibis. vt olera que nominauit sicut sicla ⁊ caulis vt excludat per illam copulatiuam et a numero ciborum vere cibalium quorum digestio est facilis. Et oportet vt alienent vomitum. Et causa est: quia flegma non potest ex parte hac educi specialiter cum apostemat. ipsum enim apostemans non bene educitur vomitu. Unde Rasis in predicto cap. abhorreat vomitum ⁊c.

De apostematibus duris ⁊ grossis. Cap. 7m.

Quandoqꝫ fiunt icipiendo: ⁊ quādoqꝫ fiunt a permutatione ex apostematib⁹ calidis sm̄ ꝙ iam sciuisti in principijs. Et quādoqꝫ fiunt sed raro ab apostemate flegmatico cui accidit vt indurescat: ⁊ significant ipsum cum significationibus apostematum durities tactus ⁊ multitudo varietatis ⁊ extenuatio corporis.

Auicen. determinans hic de duris apostematibus stomachi primo ponit eorum modos euentus inferens simul signa. Secundo ponit eorum curam. ibi (Cañ. in his.) Quomodo fiunt apostemata dura ex permutatione scitum est supra primo cañ. fen. 2. ca. de egritudinib⁹ cōpositis. ⁊ quarto cañ. fen tertia. Raro vō fiunt ex flegmatico apostemate: quia flegma cū sit viscosum raro peruenit ad resolutionem ex qua durities relinquatur: immo vel totum simul manet permutatum in putredinem vel totum simul resoluitur vel educitur. Signa autem huius duri apostematis sunt ⁊c. Durities tactus ⁊ multitudo varietatis. i. varietas in duritie que cadit sub tactu multa: quia sicut materia indurata non est vnigenea sic ad tactum diuersa apparet durities ⁊ multitudo varietatis. s. duritiei huius apostematis ab apostematibus alijs: quia in omni apostemate aliqua apparet ad tactum durities: sed in hoc est multitudo varietatis in duritie ab alijs. Extenuatio corporis propter longam. i. malam digestionem.

De cura. Cap. 8m.

Canon in his ēt est vt nō euacues medicinas resolutiuas a stipticis ⁊ omnes medicie que sunt vehemētis resolōnis in fine apostematū calidoꝝ sunt iuuatiue hic: ⁊ opꝫ vt in potu sumāt lac camellarū fetarū assidue. Et ex illis que eis ꝯferunt est vt sumāt tres aureos ex oleo de kerua cū decoctione cassie fistu. que sit submersa in aqua radicū: ⁊ si idiget eis que sunt fortiora ponatur in aqua radicum sūmitatum squinanti ⁊ masticis ⁊ capilli veneris cum reliquis medicinis: omnium ana pars. j. et quando ponitur cum oleo de kerua olei de spica quātitas. ʒ. j. olei amigdalini dulcis quātitas. ʒ. ij. est iuuatiuum: ⁊ similiter quando in potu sumuntur olea ista cum aqua mellis.

Primo ponit curam apostematis duri facti ex precedentibus calidis apostematibus. Secundo ponit curam eius quod fit propter apostema flegmaticum. ibi (Et quando accidit id quod raro ꝯuenit.) Tertio ponit regimen cibationis. ibi (Sintqꝫ cibi eorum.) Sed tu dices nonne apostema durum fit ex melancholia. Dicendum ꝙ sic: sed aut q2 raro fit de eo non loquitur: aut si fiat sub istorum signis ⁊ curatione comprehendit. Prima in duas. Primo ponit curam per medicinas que intus suscipiuntur. Secūdo per ea que emplastrātur. ibi (Et oportet vt administretur.) Cōsiderandum ꝙ intentio in istis est resolutio duritiei ⁊ mollificatio vt non fiat lapis non tamen debent hec euacuari a stipticis propter causam superius dictam. Datur lac q2 mollificat ⁊ lenit duritiem. Et confortat lac camellarum fetarum. i. propinquarum partui. Post vt q2 iam incipiunt ambulare aut parum ante partum. hi enim sunt meliores modi lactis vt supra fen. 9. hoc enim lac cōfert duritiebus intrinsecis vt Auicen. 2. cañ. capitulo de lacte in areola membrorum nutrimenti.

Et oportet vt administretur in emplastris eoꝝ medulla ossium cerui ⁊ medulla cruris vaccini ⁊ piguedo gibbi camelli.

Primo in genere ostēdit medicinas quas in emplastris ponere debemus. Secundo ponit emplastra. ibi (Et ex medicinis.) Causa primi est: q2 in illis est resolutio ⁊ mollificatio.

Et ex medicinis conferentibus ad hoc ⁊ in dubellati est illud quod. ℞. melliloti ⁊ fenugre. ⁊ camomille ⁊ baccarum lauri ⁊ altee ⁊ absinthij: omnium ana partem. j. ammoniaci thuris: amborum ana. ij. tertias partes: resoluantur gumme iste in decoctione ficuum. xij. cum vino cum melle: deinde coniunge cum eis has medicinas ⁊ fac ex eis emplastrum est enim mirabile. Emplastrum aliud. ℞. sordium vecei par. vij. storacis partes. ij. masticis partem. j. glutinis alimbat partem mediam: fecis olei de neriden quātitatem qua conficiantur medicine. Emplastrum aliud. ℞. ammoniaci viij. melliloti. xij. cere. viij. croci myrre bdellij iudaici: omnium ana. vij. olei de balsamo lib. j. Et ex eis que

valde innatiua sunt eis est oleum de succo vitis. Et ex eis que conferunt eis valde sunt decoctio ireos cum cassia fistu. & emplastrum quod diximus in ca. debilitatis stomachi cum duritie. Descriptio emplastri boni. ℞. masticis thuris absinthij: omnium ana partem. j. ammoniaci croci: amborum ana partes. ij. cyperi. iij. fac ceratum cum oleo de neriden tante quantitatis qua lenitas fiat. Et quando accidit illud quod raro cõuenit. s. ex permutatione apostematis flegmatici ad apostema durum: tunc conuenientior cura est ei emplastrum huiusmodi descriptionis. ℞. ãmoniacum bdelliuz semen caulis amigdalas amaras storacem liquidam masticem spicam squinantuz cyperum: gũme dissoluantur & alia terantur & fac ex eis emplastrum: sintq cibi eorũ sicut asparagi & alubleb & oleũ amigdalinum dulce & proprie eius quod permutatuz est ab apostemate calido.

¶ Hec pars habet quinqz sicut quinqz ponit modos emplastrorum. partes patent. ¶ Primum emplastrum confert in duris apostematibus ad resoluendum: confert in dubellet ad complendum maturationem & ad disponenduz apostema eruptioni mollificando. ¶ Considera post ꝙ per lutuz vrcei intelligit lutum vrcei vbi olea friguntur. vnde Serap. cap. de sorditie. sordities que reperitur in vasis quibus oleum aduritur resoluit multum. ¶ Considera post ꝙ descriptio olei de vitis succo non inuenitur in antidotarijs. attamen sicut dicit Simon ian. in. c. littere. o. nemo põt diuersitates oleorum numerare cuz quilibet fere de qualibet medicina oleum facere posset: credo tamen ꝙ per oleuz de succo vitis possemus intelligere oleuz de musto factum scilicet ex musto & oleo antiquo: qr hoc oleum est calefactiuum & resolutiuũ. vnde Auicen. scdo cañ. cap. de viti. & oleum quidem musti est sedatiuuz & calefactiuum. Aut possemus intelligere per oleum de succo vitis oleum de succo vitis acrestis vel syluestris: qr ad caliditatem declinat: vnde succus radicis syluestris solutione educit aquam: non tamen credo ꝙ intelligatur de facto ex vite vel succo vitis domestice: quia infrigidare habet: vt ibi ex Auicen. sumitur. Reliqua patent.

¶ De adubellati in stõcho. Cap. 9m.

Multotiens errant medici in regimine apostematis in stomacho: & permutãdo fit exitura: & multotiens incipiendo fit.

¶ Quid sit exitura quid dubellati supra fen. 12. diximus. Hic ergo de dubellati siue exitura stõchi determinat. Et primo ostẽdit modum euentus eius. Secundo signa. ibi (Jam diximus.) Tertio curam. ibi (Oportet.) ¶ Cõsidera primo ꝙ error qui hic ponitur est superius dictus. ex cõtinua enim repercutiendi approximatione dum expediret resoluere materia ad vnum locum colligitur & fit sanies aut colligi incipit. quandoq vo ex se incipit materia colligi absq hoc ꝙ ibi sit error: & tunc dicitur fieri incipiendo. vel contingit quandoq ꝙ per viam congestionis adunatur materia in vnuz & fit exitura siue dubellati absq hoc ꝙ ibi sit defluxus: & tũc fit incipiendo vt patuit supra: & generaliter primo canone fen. 2. cap. de signis & iudicijs exiturarum.

¶ De signis. Cap. 10m.

Jam diximus signa initij ei9 in capitulo apostematum calidorum stomachi.

¶ Pro signis recurre ad illam partem.

¶ De cura. Cap. 11m.

Oportet vt icipiat a flõmia & a regimie stõchi apati apate calido extrinseco cũ quo sit pos'e vt ꝓhibeat fieri dubellati.

¶ Hic ponit curam. Et primo ponit curam antequam dubellet sanietur: & hoc est cum incipit. Secundo ponit curam cuz saniatur. ibi (Et si.) Tertio ponit regimen per cibos. ibi (Cibi autem.) ¶ Dicit primo ꝙ in principio dubellet debet fieri regimen sicut in apostematibus calidis: & hoc ne colligatur in vnum materia & fiat sanies si possibile est. regimen dico intrinsecum cum predictis lenificatiuis & extrinsecis repercussiuis: ad hoc vt probibeatur fieri dubellet & adunatio materie.

¶ Nam si fit dubellati & incipit esse in via maturationis: oportet tunc vt sit res leuis.

¶ Si autem hoc non est possibile & incipit maturatio: oportet vt res sit leuis. s. in approximatione rerum predictarum in illis apostematibus: qr si frigida aliqua approximantur illa debẽt esse leuia: nec iteretur flobothomia ne exquo collecta est materia prohibeatur a saniatione & eruptione: immo postq collecta est non est alia intentio nisi complementum maturationis & eruptionis: & ideo cũ re leui Auicẽ. incipit vt cum lacte.

¶ Et si autumas maturationem propinquam: oportet vt in potu tribuas lac recenter mulctuz vice vna post aliam cum aqua calida: & tangas duritiem & consideres an comprimatur & attendas commotionem & tremorem & compressionem apostematis. nam si nõ cõprimitur illud: oportet vt in potu sumat habẽs ipsum taraxaconem siccam cum aqua fenugre. & tribulorũ & oleo amigdalino amaro.

¶ Hic ponit curam cum iam dubellet incipit maturari. Et primo ponit intentionem curationis cum signis directiuis. Secundo ponit quedam que ad predictam intentionem perducunt. ibi (Et ex eis.) Tertio ostendit que sit intẽtio communis omnibus medicinis predictis ostendens modum ẽm quem de vna in aliaz venire debemus. ibi (Et quod.) ¶ Dicit primo ꝙ si tu autumas maturationem propinquam. i. ꝙ iam sit maturum. sup. oportet vt in potu &c. & hoc fit vt apostema mollificetur & incipiat erumpi: & ideo tangas duritiem. i. eminentiam apostematis. Et considera an cõprimatur. i. cedat sub digitis. Et attende si cõmouetur: scilicet ex commotione saniei. Et attende tremorem scilz subsequentem ad eruptionem: qr tremor sequitur: vt supra primo cañ. fen. 2. cap. de signis apostematum. Et compressionem. i. si potest fieri super eum compressio: & hoc qr sanies iaz educitur: quia si illud. i. per id apostemaa. vel si id. i. propter id quod factum est non comprimitur: qr non sit eruptum nec perfecte saniatum: oportet vt in potu sumat &c. taraxaconem siccam &c. quia tunc est eruptiua propter acuitatem quã habet ex siccitate & nitrositatem de se hz. Et aqua fenugreci: qr mitigat eruptionis dolorẽ & cõplet saniationem.

¶ Quod si indiget fortiori hoc & est inceptio in via maturationis iam addens super primam ponat in eis oleũ de kerua. Et ex eis que experta sunt in hoc est vt sumat in potu habens eam taraxaconis sicce quãtitatẽ ʒ. j. & ʒ. seminis almarui & fenugre. ʒ. j. teratur illud & bibatur cum quibusdaz lactibus recenter mulctis calidis sicut est lac asine & caprarum: & quãtitas lactis sit triũ ℥. & misceat cũ eo ex gallia pondus. ʒ. iij. eius.

¶ Quod si indiget fortiori hoc. s. ad eruptionẽ. & est inceptio ad viam maturationis: iam addens super ipsam. s. dubellet. vel sup ꝑmaz maturationẽ: qr ita addit ꝙ iaz oĩno maturat. ponat in eis. s. ꝑdictis oleũ de kerua vel resina: qr fortius erũpet: sed ante ꝑfectã vl additã maturationẽ nõ daret ita forte eruptiuũ.

¶ Et ex eis que exꝑta sunt etiam est vt sumatur taraxaconis sicce. ʒ. j. & feniculi. ℥. ij. & seminis malue. ℥. iiij. terantur & cribellentur & conficiantur cum lacte caprino & oleo sisamino et fiat ex eis emplastruz super dubellati. Et oportet vt fiat balneum cum aqua tepida & vt ponatur emplastrum aliquid super dubellati factum ex ficubus & camomilla & fenugreco decoctis & sit in eo absinthium vt confortet. Et quod queritur ex omnibus illis est maturatio apostematis & eruptio. Cũq existimaueris maturationem postq iam administraueris balneationez predictam & emplastra predicta & successeris cum emplastro ficuũ predicto sub-

sterne ei stramēta duplicia vt in culcitris ⁊ in calefacientibus: ⁊ precipe ei vt iaceat super ea verso ventre iferius donec rumpatur sub compressione apostema eius. Et tu quidem cognosces ꝙ iam ruptum est per detumitionem ⁊ attenuationem ⁊ per illud qḋ expuitur aut cum solutione ventris egredit̃ ex sanie aut ex sanguine: ⁊ oportet vt in potu tribuas tunc aloem cū aqua endiuie. Cūq3 erumpitur da in potu incarnatiua: quāuis ille qui euomit saniem ex stomacho suo sit ad desperationez propinquior q̄3 ad spem. Cūq3 existimaueris in stomacho saniem extrahe ipsam cuz solutione ventris et non moueas ipsam ad vomitum. Cūq3 non valent huiusmodi res administra medicinas predictas in cap̄. apostematum durorū. Cibi aūt conuenientes ei in principio rei sunt sorbitiones facte ex amilo ⁊ ordeo excorticato ⁊ vitello oui. Et in fine eius illi in quibus ponuntur anhetum ⁊ fenugrecum ſm mensuram.

¶ Ponit medicinas que cōplent maturationē ⁊ erūpunt. Et p3 totum qḋ sequit̃. Sed qḋ dicit. cū erumpit̃. expone. i. per eruptionē iam perfecte mundificat̃. Da incarnatiua ⁊c̃.

¶ De vlceribus in stomacho. Cap. 12^m.

Stomacho quandoq3 accidunt vlcera ⁊ bothor propter acuitatem humorum qui imbibunt corpus ipsius ⁊ qui obuiant ei ex ipsis. Et multotiēs fiunt propter illud quod peruenit ad ipsum ex alijs. Multotiens enim vlceratur stomachus ex catarro descendente ad illud ex capite calido mordicatiuo aut corrosiuo propter suam putrefactionez: quare putrescit ⁊ corroditur stomachus cum prolongatur catarrus.

¶ Determinat hic Aui. de egritudinib⁹ cōib⁹ stōchi que sunt cōes ex parte nature vt sol'o ꝯtinuitatis: q2 ꝯtinuitatis sol'o quedaz est sine sanie ⁊ vocat̃ absolute ruptura. quedā v̄o cū mā vel sanie aut alia corrupta mā siue illa faciat pustulas ⁊ bothor siue nō ⁊ vocā tur vlcera pustule vel bothor. Jdeo p̄mo determinat de vlcerib⁹ stōchi pustulis vel bothor. Secundo determinat de ruptura. ibi (Quoꝝ stomachus.) ⁋ Prima in tres. Primo determinat de causis. Scḋo de signis. ibi (Multotiēs.) Tertio de cura. ibi (Plaga.)

¶ De signis ꝯueniētie ⁊ differētie. Cap. 13^m.

Multotiens perducunt vlcera stomachi ⁊ ꝓprie in inferioribus al's in superioribus eius ad minorationem anhelitus ⁊ prouocationem sudoris ⁊ syncopim et infrigidationem extremitatum. Et quandoq3 significant vlcera in stomacho fetor eructuationis ⁊ eleuatio vaporis faciēs incurrere siccitatem lingue ⁊ exiccationez ipsius ⁊ est syncopis plurima: ⁊ quādo sunt in stomacho bothor multiplicat̃ eructuatio valde.

¶ Hic ponit signa. Et hec ps h3 duas. Prīo ponit q̄daz signa cōia. Scḋo ponit signa distinctiua. ibi (Et iam.) ¶ Sed dubitat̃: q2 Aui. dicit ꝙ ꝓprie vlcera in supiorib⁹ stōchi ꝑducūt ad minorationez anhelit⁹. ⁋ Sed ꝯtra: imo mag̃ vlcera ꝓprie in iferiorib⁹ cū mag̃ appropinquēt diaphragmati. ⁋ Dōm ꝙ per vlcera in supioribus stōchi itelligit vlcera mery: sed ꝑ vlcera in iferiorib⁹ stōchi itelligit vlcera oris stōchi que pn̄t dici iferiora respcū eoꝝ que sunt in mery. vlcera aūt oris stōchi ꝓprie ad minorationē anhelit⁹ ꝑducūt ꝑꝑ maiorē ei⁹ sensibilitatē. Os. n. stōchi sensibili⁹ est mery: vt pōt sumi ex Gal'. 5. de iteriorib⁹. 6. ca. ⁋ Uel posset rn̄deri al'r ꝙ vlcera in iferiorib⁹ stōchi ꝓp̄e ꝑducāt ad minorationē: q2 ibi mag̃ cib⁹ morat̃. in supiori aūt ꝑte stōchi vt in ore nō morat̃ sed trāsit. ¶ Cōsiderādum post ꝙ in bothor stomachi multiplicat̃ eructuatio: q2 in illis est inflāmatio aliqua: ⁊ caliditas ꝯiuncta cū materia cibali quādo aduenit: aut humorali q2 in eis est: ⁊ q2 forsan magis virtutē digestiuam debilitant: vnde fit fumosa euaporatio.

¶ Et iam distinguitur inter vlcus factuz in mery: ⁊ inter factum in stomacho: quoniam in illo quod factuz est in mery sentitur dolor in ipso vsq3 ad posterius inter duas spatulas: ⁊ in collo vsq3 ad initia pectoris: ⁊ verificat dispositionem eius trāsitus deglutiti: quoniam significat locum dolorosum cum presentia eius: ⁊ quando pertransit hunc locū parumper. Facta aūt in stomachi ore significat ꝙ dolor est in inferioribus pectoris ⁊ supremis ventris ⁊ est vehementior: ⁊ deglutitum significat ipsum cum pertransitione pectoris: ⁊ plurimum eius declinat ad myrach ⁊ minoratur ex eo anhelitus ⁊ infrigidatur corpus et perducit ad syncopim plurimum. Uerum facta in fundo stomachi significat exitus corticis vlceris eius in egestione absq3 excoriatione in itestinis ⁊ inuentio doloris post quietem eius quod sumitur inferioribus stomachi: ex fit dolor paruus.

¶ Hic ponit signa distinctiua ⁊ ꝓpria. Et p̄ ponit signa distinctiua iter vlcera mery ⁊ stōchi. Scḋo ponit signa vlcerū oris stōchi. ibi (Facta aūt.) Tertio ponit signa vlcerū factoꝝ in fundo stōchi. ibi (Uerū facta.) Quarto ponit signa distinguētia iter vlcus stōchi ⁊ itestinoꝝ. ibi (Et distinguit̃.) ¶ Dicit p̄ ꝙ in vlceribus mery sentit̃ dolor iter duas spatulas. Jn collo vsq3 ad initia pectoris. s. cū collo: ⁊ h̄ circa. 7. vel. 8. spondilē: q2 ibi maxime mery alligat̃ stōcho. Sil'r ēt sic̄ sensus ostēdit nerui qui veniūt ad stōchū ante ꝑncipiū pectoris stāt iuxta arterias ⁊ venas subethicas. cū aūt in introitu pectoris sunt appropinquāt mag̃ mery: ⁊ iō mag̃ forsan ibi sensibile est. Sētit̃ ēt dolor in trāsitu suꝑ loco illo ⁊ parū post: ⁊ h̄ ꝑꝑ illud qḋ relinquit̃ ex dolore l3 trāsiuerit cib⁹. Facta. p3 ex dict̄ in p̄ ꝑte. Uerū facta. p3 ēt. Et dolor est ꝑu⁹: q2 est ꝑs minus sensibilis.

¶ Et distinguitur inter vlcus in stomacho ⁊ vlcus in intestinis per locum doloris cum ingreditur cibus in corpus ⁊ est exitus corticis qui egreditur in egestione rarus ⁊ est cortex ei⁹ subtilis sc3 ex genere eius quod egreditur ex intestinis superioribus. Et signat ꝙ est ex stomacho ꝙ dolor non est in partibus viscerum imo supra. Uerum multotiens appropinquat ⁊ assimilatur dissinterie. Jn eis autem que fiunt in intestinis superioribus oportet vt tu valde itendas. Jn vomitu autem cum cortex egreditur non est vlcus nisi in mery aut stomacho. Et oportet vt cum tu volueris experiri illud vt cibes egrum ex aliquo in quo sint synapis ⁊ acetum.

¶ Dicit ꝙ dr̄ia iter vlcus stōchi ⁊ itestinoꝝ distiguit̃ ꝑ locū doloris cū qb⁹ igredit̃ corp⁹ supple q2 cū igredit̃ facit dolorē si sūt vlcera in stōcho: s3 cū egredit̃ facit dolorē si sunt in itestinis. Et cortex q egredit̃ ab vlcerib⁹ stōchi est rarus subtilis sic̄ ille q egredit̃ ab vlcerib⁹ graciliū itestinoꝝ: ⁊ h̄ est qḋ dicit. Ex gn̄e ei⁹ qḋ egredit̃ in itestinis suꝑiorib⁹. s. gracilib⁹ que sunt supiora in via ortus: l3 sint iferiora ſm situ saltē hyleon: ⁊ ēt ieiunū respcū colon vt sensus in anathomia ostēdit. Signat̃ ēt h̄ ex loco doloris: q2 in vlcerib⁹ stomachi dolor est supra nō in ꝑtib⁹ itestinoꝝ: ⁊ h̄ est qḋ dicit viscerū: s3 multotiēs dolor stōchi appropinquat ꝑtib⁹ viscerū: ⁊ h̄ si vlcus sit satis iuxta fundū stōchi vbi stat colon. Et assimilat̃ dissinterie: q2 est ibi excoriatio. Et appet dolor in loco itestinoꝝ aut colon aut saltē duodeni. Et iō subdit ꝙ in eis vlcerib⁹ stōchi ⁊ que fiunt in itestinis superiorib⁹. i. gracilib⁹ debes eē valde sollicit⁹ in distinguēdo cū difficile sit: s3 qn̄ in mery est vlcus cortex egredit̃ vomitu. Et si vis vlcera mery expiri: ciba egrū cū re in qua sit synapis ⁊ acetū q2 ostēdit locū doloris vt supra p̄mo trac. Aui.

¶ De cura vlcerū stōchi. Cap. 14^m.

Plaga recēs que fit in ipso op3 vt curet̃ cuz medicis stipticis ⁊ dent̃ cibi velocis digōnis ⁊ vitentur medicine vlcerose in quibus po-

nunt flos eris ꝛ cerusa ꝛ lythargiriũ ꝛ thutia ꝛ silia.

¶ Hic Aui. p̊ ponit curã vlcerũ stõchi. Scđo bothoꝛ. ibi (Cõfert.) ∥ Prima in duas. Primo ponit curã vlcerũ in q̄b⁹ nõ est itẽtio in mũdificatiõe sꝫ ꝯsolidatõe: ꝛ pñt dici vlcera seu plage. Scđo põit curã vlcerũ in q̄b⁹ itẽtio est mũdificatio ꝛ icarnatio. ibi (Immo.) Opꝫ ꝙ curet cũ stipticis: qꝛ solũ itẽdit ad ꝯsolidationẽ qꝛ recẽs.

¶ Immo opꝫ vt curent vlcera stõchi ꝛ coꝛrosio in ipso in p̄mis cũ mũdificatiõe cũ eis que sunt sicut aqua mellis ꝛ iulep. Et nõ opꝫ ẽt vt sit in purgatoꝛio foꝛtitudo purgationis ꝛ ledat vlcera plus q̄ꝫ opꝫ. Et opꝫ vt sit eoꝝ abstersio ꝛ ablutio ad iferioꝛa. Qꝛ si fuerit illic coꝛrosio ꝛ caro moꝛtua opꝫ vt medicet cũ medicamine mũdificãte carnẽ moꝛtuã ꝛ icarnãte ꝛ faciẽte nasci carnẽ. Et o q̄ꝫ cõueniẽs ẽ hierapigra ad illud: ꝛ cũ mũdificat opꝫ vt in potu dent lac acetosum vaccinũ a quo ablatũ est butyrũ ꝛ syrupus de cydonijs ꝛ granatis ꝛ similib⁹: ꝛ dent ẽt aqua oꝛdei cũ granatis ꝛ syrupi de fructib⁹ stipticis. Et est qñqꝫ necessariũ vt cibent vẽtrib⁹ vituloꝝ ꝛ hedoꝝ cõditoꝝ cuꝫ aceto. Et scias ꝙ q̄ꝫdiu nõ mundificat soꝛdes tota nõ est iuuamentũ cure alterius neqꝫ admistratiõis ꝯsolidatiuorũ. Et cũ admistras icarnatiua ꝛ egritudo est in partib⁹ mery ꝛ oꝛe stõchi: tũc pone in eis ex glutinatiuis aliq̄d magnũ sicut est gũmi ꝛ dragagãtũ. Et qñqꝫ cõfert vlcerib⁹ stõchi philoniũ ꝛ ꝯferũt ẽt troc. de karabe p̄cipue si fuerit illic vomit⁹ sang. ꝛ ꝯferunt eis oĩa rob fructuũ. Et qñqꝫ ꝯfert rob eupatoꝛij ꝛ rob absinthij. Et qñqꝫ sunt in stõcho vlcera: ꝛ nõ est excusatio solõnis vẽtris ꝑpter aliq̄d vocatiũ ad hoc: tunc opꝫ vt soluas ventrem cum eis que sunt sicut cassia fistu. Qꝛ si accidat ex vlceribus solutio ventris curet cum troci. de spodio ꝛ robub stipticis cuꝫ aqua sauich decocti. Et si fuerit illic coꝛrosio curetur cũ eis que diximus in cura sputi sanguinis.

¶ Hec hꝫ tres. Primo ponit curã vlcerũ stõchi per mũdificationem ꝛ icarnationẽ: ostẽdens circa hoc plures cañ. per eũonẽ qua qñqꝫ egemus. Scđa ibi (Et qñqꝫ.) Tertio docet accidẽti succurrere. ibi (Q. si accidat.) Totũ q̄d dicit pꝫ. Philoniũ ꝯfert qñ eẽt inflãmatio ꝛ doloꝛ ex moꝛdicatione intolerabilis.

¶ De bothoꝛ in stomacho. Cap. 15[m].

Confert eis mũdificatio cũ solõne eoꝝ q̄bus ꝯcessum est fieri solõneꝫ vẽtris in vlceribus stõchi ꝛ cibari cũ granis granati cũ passis et lacte decocto cum ferro ignito.

¶ Q̄d sequitur in cap. cure botoꝛ pater.

¶ De ruptura stõchi. Cap. 16[m].

Quoꝛuꝫ stomachus disrumpitur foꝛtasse nõ euadunt nisi pauci a ruptura parua.

¶ Patet afoꝛ. 6. p̄ti. afoꝛ. 18. Uesicã icisam aut vẽtrẽ. i. stõchũ moꝛtale. Si ṽo sit ruptura p̄ua ꝛ nõ penetrãs: sꝫ in extrinseca tunica stõchi: possibile foꝛsan esset ꝙ liberaret. Sup his ṽo illius afoꝛ. latius dicta super cõmento requiras ꝛc.

¶ Tractatus quintus de dispõnib⁹ stõchi ex parte ei⁹ q̄d ipse cõpꝛehendit ꝛ egredit ab eo ꝛ aliq̄bus dispõnibus myrach ꝛ que sequunt ip̄m.

¶ Inflatio stomachi. Cap. p̄[m].

Quandoqꝫ fit propter cibum cũ in ipso est humiditas extranea que cõuertitur in ventositatem ꝛ non est possibile caliditati si est equalis vt resoluat eam: ita ꝙ non resoluat ipsam ad ventositatẽ.

¶ Quid in superioꝛib⁹ tractatib⁹ Aui. determinauit pꝫ ex diuisione facta in p̄ncipio tractat⁹ scđi. Intẽtio ṽo ei⁹ in h̄ tractatu est determinare de accidẽtib⁹ stõcho euenientib⁹ ex p̄te ei⁹ q̄d ipse cõpꝛehẽdit: aut ab eo expellit vel tẽtat vt expellat. Primo ḡ determinat de accidẽtib⁹ stõcho eueniẽtib⁹ ex p̄te ei⁹ q̄d ipse cõpꝛehẽdit. Scđo de accidẽtib⁹ eueniẽtib⁹ ex p̄te ei⁹ q̄d expellit vel educit ab eo: aut tẽtat expellere. ibi (Qñqꝫ est cã ei⁹ ꝛc.) Tertio de dispositionib⁹ myrach in ca. vlti. ¶ Ad p̄mi euidẽtiã ꝯsiderãdũ ꝙ in stõcho põt cõpꝛehẽdi cib⁹ humoꝛ vel vẽtus. q̄lis aũt sit ei⁹ dispositio ex cõpꝛehẽsione cibi ꝛ ex humoꝛib⁹ ex superioꝛib⁹ patuit. Sed qꝛ vẽtositas in eo cõpꝛehẽsa inflationẽ ḡñat ꝛ rugitũ: de q̄b⁹ sufficiẽter dictũ nondũ videbat: de his nũc determinat. Uẽtositas ṽo aut manet ꝯstricta vel quieta in stõcho ꝛ sic facit inflationeꝫ: aut mouet ꝛ facit rugitũ. Primo ergo determinat de iflatione. Scđo de rugitu. ibi (Oẽs cãe.) ∥ Prima in tres. Primo determinat de causis inflationis stõchi. Scđo de signis. ibi (Illaꝫ.) Tertio de cura. ibi (Si cã est.) ∥ Prima in duas. Prĩo in ḡñe iuestigat causas inflationis. Scđo inuestigat cãs cuiusdã sp̄alis inflationis. ibi (Et egritudinis almyrachiati.) ¶ Ad p̄mi euidẽtiã ꝯsiderãdũ ꝙ inuestigatio cãrũ inflationis nõ est nisi inuestigare cãs ḡñõnis vẽtositatis cibi: ꝛ per ꝯñs inflationis que accidit ex cibis tẽpoꝛe repletionis. Primo ergo inuestigat causas generationis vẽtositatis tẽpoꝛe repletionis ex debilitate calidi. Scđo iuestigat causas inflationis que accidit tẽpoꝛe vacuitatis. ibi (Et qñqꝫ sunt inflatio ꝛ rugitus ꝑpter vacuitatẽ.) ∥ Prima in duas. Primo p̄mittit quãdã diuisionẽ cãrũ vẽtositatis ꝛ inflationis. Scđo declarãdo exequit. ibi (Cib⁹ eñi.) ∥ Hec pars hꝫ duas. Primo declarat qũo debilitas virtutis per se est cã generationis vẽtositatis ꝛ inflationis. Scđo qũo cib⁹. ibi (Et qñqꝫ est cõplexio cibi.) ∥ Prima in duas. Primo ostẽdit qũo virtutis debilitas per se est cã inflationis ꝛ vẽtositatis. Scđo qũo aliqñ per accidens hoc ꝯtingit. ibi (Et qñqꝫ est caliditas.) ∥ Prima in duas. Primo d̄clarat ꝙ caloꝛis ꝛ virtutis debilitas est cã vẽtositatis ꝛ inflationis. Scđo q̄d dixerat declarat. ibi (Et oẽ a quo nõ accidit.) ¶ Illud aũt q̄d declarat est hoc. Dixerat eñi ꝙ si caliditas p̄uet. s. ꝙ nõ agat in mãm non fit inflatio: ꝛ si cib⁹ de se sit inflatiuus. Hic ergo declarãs dicit ꝙ si ab aliqua re nõ fit inflatio: hoc est aut qꝛ res illa de se nõ est apta ꝯuerti in vẽtositatẽ aut ꝑpter duas cãs p̄ter hoc. Prima est foꝛtis caliditas. Alia est foꝛtis frigiditas. ¶ Cõsiderandũ ꝙ sicut sumit ex Gal. 6. de accidẽti ꝛ moꝛbo cap. z. ꝛ ab Auer. 3. coll'ꝫ ca. de accidẽtib⁹. 1. c. ꝛ est. 16. cap'lm. vẽtositas nec in foꝛti caloꝛe nec in foꝛti frigoꝛe generat. vnde Auic. infra fen. zo. ca. de causis diminutionis coitus. Caliditas ꝛ frigiditas sunt ꝯtraria ventositati: ꝛ apparet in exemplo Gal. ibidẽ. nebula eñi in aere nõ apparet nec in feruenti estate nec in ferueñti hyeme: sic etiã in nostro coꝛpoꝛe nec in vehemẽti caliditate nec in vehemẽti friditate generabit nebula ꝛ vapoꝛ qui moti sunt ventositas: ꝛ hoc. A. vult dicere.

¶ Et qñqꝫ fit ꝑpter caliditatẽ digestiuã cũ ẽ debilis. Cibus nãqꝫ q̄ꝫuis sit nõ inflatiu⁹ in nã sua: tñ cũ debilitat in ipso caliditas euapoꝛat ꝛ facit accidere vẽtositatẽ. Materia nãqꝫ in sua suba si nõ est vẽtositatꝭ plurime nõ facit in vẽtrib⁹ euenire inflationẽ nisi sit caliditas minoꝛata ꝛ moueat ꝛ nõ digerat sicut si p̄iuet caliditas oĩno nõ associat ei iflatio: ꝛ si sit ex iflatiuis. Et oẽ a quo nõ accidit iflatio nõ accidit ab eo iflatio nisi aut ꝑpter seip̄m. s. ab illo in sua suba: aut ꝑp duas res p̄ter ip̄m: quarũ vna est ꝯñiuꝫ caliditatis sup ipꝫ ꝛ altera frigus q̄d nõ mouet aliq̄d. Et qñqꝫ est caliditas apta ad digerẽdũ ꝛ mã obediẽs ei ꝛ mouet per illud q̄d eã retrahit ab ip̄a ex potu aque plurime sup ipsam aut motu cõmouẽte ipsam. Et qñqꝫ est cõplexio cibi iflatiua sicut fasceoloꝝ ꝛ lentiũ ꝛ siliuꝫ: ꝛ nõ ꝯferũt foꝛtitudo virtutꝭ ꝛ alienatio locoꝝ digõnis nisi sit caliditas foꝛtꝭ vehemẽtis virtutꝭ ꝛ mã vehemẽtis humectationis. Et ex medicinis inflatiuis est vinũ grossum ꝛ dulce ꝑpter grossitiẽ eius nisi sit dulcedo subtilis ꝛ ḡñat ab eo vẽtositas subtilis. Et qñqꝫ est cã iflatiõis essentia cibi calidi in nã sua. nã cũ ipse iuenit dispõnẽ que calefacit cũ fit digõ ꝛ egredit ex hoc q̄d ip̄e est calidus potẽtia ad hoc vt sit calidus actu mãm fridam

humidā resoluit ipm ⁊ facit ipm vaporare.

¶ Hic iuestigat cās iflatiōis que se tenēt ex ꝑte cibi. ⁋ Et hꝫ duas. Prio ostēdit modū ſm quē qdā cibi sunt inflatiui. Scđo qūo qdā alij. ibi (Et qn̄qꝫ est cā.) ¶ Dicit pmo ꝙ aliqn̄ cibꝰ de se est iflatiuꝰ ⁊ nō ꝯfert neqꝫ virtꝰ stōchi fortis neqꝫ ꝑmutatio de loco digōnis ab vno loco ad aliū: vt d̄ stōcho ad itestina ⁊ de itestinis ad epar. Dico ꝓ ꝙ nō ꝯfert fortꝭ virtꝰ nisi sit vehemēs valde caliditas que oēm cibū iflatiuū ⁊ aptū ꝯuerti in vaporē subtiliat ⁊ resoluit: sed caliᷓtas ista que est media iter resolutiuū ⁊ nō agētē vľ agit ad formā cibi nālis vel inālis ad bonas formas: si ḡ vaporat facit vaporationē ⁊ pōt eē sup ḡdū nālis caliditatꝭ. Dico ēt ꝙ nō ꝯfert ꝑmutatio locoꝝ digōnis: nisi mā. i. cibꝰ iste sit vehemētis humectationis. i. lubricitatꝭ: qꝛ statim descendit: ⁊ tūc ꝯfert ꝑmutatio. Et qn̄qꝫ cā iflationis est eēntia cibi calidi. i. qꝛ cibꝰ est calidus in nā. i. in cōplexione. nā cū ipe iuenit dispōnē que calefacit eū ⁊ fac̄ ipm euaporare: supple fit ex eo vētositas: supple ⁊ cum fit digō ⁊c̄. ita vult ꝯstrui. Ponit ḡ duplicē modū quo cibꝰ calide cōplōnis facit ventositatē aut actiue aut passiue. ⁊ pꝫ. tn̄ si deberēt magꝭ facē actiue ꝙ̄ passiue. Rō pmi sit. illud qđ in fine dixit facit eū euaporare.

¶ Et qn̄qꝫ sunt iflatio ⁊ rugitus ꝑꝑ vacuitatē ventris cū humiditate cruda vitrea in stōcho. Ipa. n. cū occupaṫ caliditas nālis ab ea cū cibis est qeta: ⁊ qn̄ caliditas expedita ꝑuenit ad eam resoluiṫ in vētositatē. Et qn̄qꝫ est cā in hoc ꝙ nā qn̄ iuenit vacuitatē ⁊ mouenṫ virtutes moueṫ aer effusus in spatijs ⁊ moueṫ cuꝫ eo residuū vapoꝝ humiditatis ⁊ est sicut ventositas.

¶ Hic iuestigat cās vētositatis ⁊ iflationis que fit a vētre vacuo. Et ꝓ facit ħ. Scđo ponit quādā aliā cām iflationis ⁊ vētositatꝭ. ibi (Et multotiēs fit frigꝰ.) ⁋ Pria in tres sicut tres ostēdit dispōnes in qbꝰ euenire pōt iflatio. 2ª ibi (Et qn̄qꝫ.) 3ª ibi (Et qn̄ multiplicatur.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ qn̄qꝫ iflatio ⁊ rugitꝰ sunt ꝑꝑ vacuitatē vētris a cibo: ⁊ eni cū caliditas nālis cā est qeta cibis. s. tꝑe repletionis occupaṫ: supple in cibis ab. i. absqꝫ ea. s. humiditate: ⁊ iō dimittit eaꝫ ⁊ nō agit in illā ꝑꝑ cibos. ⁊ qn̄qꝫ caliditas expedita. s. a cibis: ⁊ hoc est tꝑe vacuitatꝭ ꝑuenit ad eā. s. humiditatē. ipsa. s. humiditas resoluiṫ in vētositatē. Et qn̄qꝫ est cā in hoc. iuestigat aliū modū ⁊ dicit ꝙ aliqn̄ cā rugitꝰ ⁊ inflatiōis tꝑe vacuitatis est: qꝛ nā ⁊ virtus iterioꝝ mēbroꝝ ꝑꝑ vacuitatē moueṫ. s. vt attrahat vel digerat ⁊ cōmoueat aliā māꝫ a cibo cū cibꝰ nō sit pn̄s: sed in ħ motu moueṫ aer iclusus in mēbris: ⁊ tūc moueṫ cū eo residuū qđ in mēbris est de humiditate apta ꝯuerti in vaporē ⁊ fit vētositas. ¶ Cōsiderandū ꝙ per aerē possimꝰ itelligē spūm: vt velit Aui. dicē ꝙ ad motū virtutis sequunṫ motus spirituū ⁊ exinde moueṫ humiditas. Uel possumꝰ itelligē extrinsecū aerē q de necessitate nr̄a subitrat corpora ⁊ in vacuitatibꝰ mēbroꝝ ꝯtineṫ: ⁊ maxime cū mēbra eūanṫ a cibis. Ad motū aūt virtutis sequiṫ motꝰ aeris ⁊ illius humiditatꝭ vnde fit inflatio ⁊ rugitꝰ. Dixit aūt residuū humiditatis ⁊ vapoꝝ: qꝛ lꝫ mēbra eūenṫ a cibis semꝑ: tn̄ in eis manet aliqd qđ pōt dici residuū. Nō eni est repire vētrē aliq̄ hora vacuū oīno: vt 3ᵒ de virtutibꝰ ca. 13. ⁊ similr̄ itestina. Dixit ēt ⁊ est sicut. qꝛ ꝓprie nō est vētositas: sed est aer motꝰ simul cū leui ⁊ pauca humiditate aut pauca euaporatiōe facta ex illa hūiditate. ista aūt nō est vētositas sic̄ illa q̄ fit ex vētoso cibo vel hūore: sed ē sil'is: ⁊ iō dicit sic̄ vētositas.

¶ Et quandoqꝫ sunt causa in ea multitudo melācholie ⁊ egritudines splenis.

¶ Cōsiderādū ꝙ mel'ia ⁊ egritudines splenis pn̄t esse cā vētositatꝭ ⁊ inflationis tꝑe repletionis: qꝛ debilitāt ⁊ infrigidant stomachū. possunt etiā esse cā vētositatis tēpore vacuitatis: qꝛ mel'ia in ventositatē resoluiṫ. est eni apta vt ex ea fiat vētositas. vnde Arist. eā ventosam ponit. 30. parti. ꝓble. ꝓble. 1. ⁊ mel'icos ventosos dicit: vt. 4. ꝑti. de ꝓble. ꝓble. 30. versus finem.

¶ Et multotiēs fit frigꝰ superueniēs corpi exterius cā iflatiōis ⁊ vētositatis ex qua repleṫ corpꝰ: ꝓpterea qꝛ debilitat caliditatē operātē in mā ⁊ facit opōnē eius mediā opōnē: ⁊ eiꝰ opō est digō humiditatū ⁊ medietas opōnis est vaporatio: ⁊ qn̄ multiplicaṫ inflatio in ventribꝰ ꝯualescentiū indicat ꝯuersionē.

¶ Hic ꝯsideraṫ ꝙ operatio que est euaporatio nō dꝫ intelligi ꝙ sit medietas opōnis ꝑfecte tanq̄ꝫ pars eiꝰ: tūc eniꝫ sequereṫ ꝙ oēm decoctionē ꝑfectā ꝓcederent vaporatio ⁊ vētositas: sꝫ est medietas per ipotentiā ⁊ ꝓuationē ꝑfectionis actu sicut de flegmate dr̄ ꝙ est sanguis diminute decoctus. Ista aūt declarata sunt superiꝰ hac fen. Addit ꝙ inflatio in ꝯualescentibus ⁊c̄. Cā est: qꝛ signū est debilitatis digestiue: vnde noua reaggregari pōt corruptio.

¶ Et egritudinis almyrachiati pl'm fit ꝑꝑ vehemētiā caliditatꝭ stōchi ⁊ oppil'ones viaꝝ cibi ad corpꝰ: q̄re redit ⁊ retineṫ in ꝑtibꝰ stōchi ⁊ facit acetosaꝫ eructuationē ⁊ accidit vomitꝰ stupefaciēs dētes ꝓcipue si cōicat splen ⁊ ē egestio hūida ⁊ igrossaṫ san. Et qn̄qꝫ est illic apa faciēs vaporē mel'icū ⁊ facit euenire mel'iaꝫ.

¶ Hic Aui. iuestigat cām cuiusdā determinate inflationis ponens simul signa. Est aūt hec inflatio illa que dr̄ myrachia: vn̄ dr̄ mel'ia inflatiua vel myrachia vel hypocūdrialis: vt ēt sumi pōt. 3. de iteriorib'. c. 7. Dicit ḡ ꝙ cā iflationis in egritudine almyrachia. i. melācholia myrachia vtplurimū fit a vehemētia caliditatꝭ stōchi. s. ex apatibꝰ: vn̄ ēt cibū in fumū ⁊ vaporē ꝯuertit: ⁊ supple fit ꝑꝑ oppilationes ⁊c̄. ¶ Cōsiderāduꝫ ꝙ sicut sumiṫ ex Gal'. 3. de iteriorib' ca. 7. melācholia myrachia pōt fieri ꝓpter calida apata in fundo stōchi ⁊ in inferioribꝰ partibus. vnde cibaria aduruntṫ ⁊ corrupti vapores eleuanṫ ad caput ⁊ sanguis inspissaṫ. Et isti iuuanṫ si frigida sumant vt ibidē auctoritate Theophili. Et in ista melancholia qūo fiat inflatio pꝫ: qꝛ caliditas illa ex apatibꝰ cibū ꝯuertit in fumū: ⁊ similr̄ eleuat fumū ex humoribꝰ quos ingrossat. Fit etiā hec melācholia ꝓpter oppilationē existentē in venis meseraicis. s. ex sanguine melācholico grosso vel ex apatibꝰ: ⁊ tūc cū debiliteṫ stomachus ⁊ epar gn̄anṫ in illis vētositates. Similr̄ etiā humores illi grossi sunt apti vt in ventū vertanṫ: ⁊ etiā cibi cuꝫ assumunṫ ꝓpter debilē caliditatem euaporant. In illis v̄o fit vomitus acetosus ⁊c̄. que aūt sit cā hoꝝ accidentiū nō est ꝓ̄sentis speculationis. Utrū etiā possit fieri vomitus acetosus in myrachia melācholica facta ex calidis apatibus etiā dubium hꝫ. ⁊ pꝫ.

¶ De signis. Cap. 2m.

Illā in qua est cā gn̄atio vētositatis ⁊ inflatio substātie cibi sign̄ant reditꝰ ad cognoscēdum substantiā eius qđ sumiṫ: ⁊ ꝙ iflatio nō est plurima valde neqꝫ i horis bonitatꝭ cibi: ⁊ ꝙ eructuatio qn̄ iteraṫ bis aut ter sedaṫ eiꝰ malitia.

¶ Hic ponit Aui. signa. Et pmo inflationis facte ex cibis. Scđo facte ex humore. ibi (Et similr̄.) Tertio ponit signa inflationis facte ex debilitate digestiue. ibi (Assumptio aque.) Quarto ponit differentiā iter duos modos inflationū. ibi (Et differētia.) Quinto generaliter ꝯcludit signa iflationis facte a quacūqꝫ alia cā. ibi (Et facte.) ¶ Dicit pmo inflationē factā per gnōnes ventositatis: supple ꝓpter cibū. ⁊ declarat hoc. Et ꝙ inflatio. ⁊ pꝫ. hoc idem ponit Serap. 3. tracta. 8. cap̄. Et cā est: qꝛ nō existente defectu in virtute que semper generet ventū vētositas nō est multa: ⁊ ideo inflatio est pauca ⁊ remouebiṫ cū eructuabit bis vel ter.

¶ Et sil'r qn̄ cā in ipsa est humor significant eā assumptio aque ⁊ cōmotio sonans: ⁊ ad summuꝫ qđ accidit virtuti digestiue. oīa. n. cognoscunṫ per iuentionē cāe ⁊ remotionē iflationis cum alteratione regiminis. Et differētia quidem inter inflationē melācholicā ⁊ illaꝫ que est ex humoribꝰ malis crudis est ꝙ inflatio melācholie est cū siccitate ⁊ alia est cū humiditatibꝰ. Et facte ex causis alijs signū est iuētio aliarū causarū.

¶ Et similr̄ sup. dicta signa significant eā. s. inflationē qn̄ cā in ea. s. inflatione est humor. pōt intelligi humor. i. humiditas in cibo extranea de qua dixit in pncipio capl'i. vel humor. s. aliquis aptꝰ cōuerti in ventū nō existente debili virtute: ita ꝙ tota cā in generatione vētositatis est humor ⁊ nō ꝓprie defectꝰ virtutis: ⁊ tūc sicut quādo ex cibo generaṫ inflatio ꝓpter cām in cibo ⁊ nō ꝓpter aliquā cām in virtute: inflatio est pauca ⁊ eructuatio illā sedat sicut quādo tota cā est per se in humore nō in defectu virtutis inflatio nō est multa ⁊ sedaṫ cū eructuatiōe: ⁊ ideo significāt hec signa eā. ⁋ Assumptio. Supra apparuit ꝙ digestiua debilitaṫ per accidens ex potu aque frigide: aut ex cōmotione superueniente: aut per se cū ipsa de se est defecta: vnde nō existente cibo inflatiuo generaṫ inflatio ⁊ ventus. Assumit ergo Auicē. hec signa ⁊ dicit assumptio aque. s. sup cibū vnde digestiua debilitaṫ. Et cōmotio sonās. s. sup cibo facta. Dixit aūt sonans: qꝛ ꝓdixerat mō qn̄ fit potus aque. Et cōmotio super cibū est sonans. i. faciens sonitū. Et ad summuꝫ qđ accidit virtuti digestiue. s. de causis impedientibꝰ digestionē ⁊ facientibus inflationem. omnia enim noscunṫ ⁊c̄.

¶ De cura. Cap. 3m.

Si est cā inflāmationis cibꝰ dimitte ipm̄ tendens ad aliū: ⁊ meliora regimē futurū vt nō ledat̃ digō: ⁊ vsquequo fit illud opꝫ vt dormiat habēs cā sup ventrē suū supra puluinare plenū eis q calefaciūt sicut est cottū. Et si est cā eiꝰ friditas stōchi ⁊ debilitas eiꝰ curet̃ cū eis que opꝫ ex illis quedicta sunt in cap. eius. Et vngat̃ cū oleo aliq in quo decocta sunt subtiliatiua disrumpētia ventositatē sicut ameos ⁊ keisim ⁊ cyminū. Et si indiget fortiorībꝰ illis: tūc sint rutha ⁊ semen eius grana lauri ⁊ alaniuden ⁊ siseleos. Et sit oleū eius oleū laurinum ⁊ oleū de kerua ⁊ que sunt similia illis. Et qñq3 sufficit īnūgere mēbrū ex oleo aliquo cū quo pmiscet̃ anbetū ⁊ que currūt cursu eius: deide cū emplastris fortis resolutionis sicut emplastrū factū cū hyssopo ⁊ anbeto ⁊ aqua cineris ⁊ similibꝰ. Et qñq3 sunt necessaria clysteria cū hmōi oleis. Et qñq3 ponit̃ in eis piper. Et si fuerit frigus ex mā grossa nō dabimꝰ in potu istas medicinas. Qñq3 enī ipse addūt in cōmotione vētositatū: imo opꝫ vt purgemus mām in pmis: deide demus eas in potu. Et si frigus fuerit purū ⁊ fuerit mā pauca nō curabimꝰ de hoc: imo dabimus eas in potu. Et ex eis que in potu dabimꝰ ⁊ magnificat̃ eoꝝ iuuamentū est manipulus poly decoctꝰ in aqua vehemēter: deinde sumat̃ ex ea in potu aut misceat̃ decoctio calamenti fluuialis cū melle ⁊ sumat̃ ex ea in potu: ⁊ decoctio galāge iuuatiua est valde: ⁊ galāge sicut est ⁊ galāge ꝯfectū cū syrupo acetoso factū pillule pue sicut cicer: ⁊ sit dosis eiꝰ aur̃. j. cū aqua calida: ⁊ ē ex eis que solēne educūt vētositatē plurimā ⁊ humiditatem paucaꝫ. Et ex eis que sunt maximi iuuamēti in inflatione accidente est castoreū qñ bibit̃ cū aceto pmisto cū aqua ⁊ rob cū oleo antiquo ⁊ pprie aceto alāiuden aut squilitico. Et dicit̃ ꝙ calcaneus porci adustus est bonus ad h̄. Et qñq3 sufficit in ea que leuis est vt in potu sumat̃ vinū purū parūper bibat illō: deide dormiat sup ipm̄ ⁊ surget sanus ab egritudine sua. Vnguētū cōferens ei decoquant̃ nigelle ⁊ grana lauri ⁊ rutha in vino vehemēter ⁊ colet̃: deide coquat̃ ex oleo medietas illius vini cū ipso donec remaneat oleum: deinde fiat īnunctio ex ipsa: ⁊ simil'r oleū de lilio. Dixerunt qdam aloes al's alkerua est iuuatiua valde infantibꝰ quoꝝ inflant̃ vētres. Et inflatio inseparabilis melācholica curat̃ cū eis que sunt vt sagzenea ⁊ alcadicō ⁊ ameos. Et si indiget euacuatione forti administra pillulas fetidas ⁊ pone sup spongiam infusam in aceto forti valde: ⁊ melius est acetum alaniuden.

¶ Ponit curā. Et pmo ponit curā inflationis facte ppter cibos: ⁊ ītelligat̃ etiā ppter alia nocumēta extrinseca. Scd̄o facte ppter digestiue d̄bilitatē. ibi (Et si est.) Tertio facte in melācholicis passionibꝰ vel ex melia. ibi (Et inflatio.) ⁋ Scd̄a pars h3 duas. nā digestiua debilitat̃ vtplurimuꝫ ex frigore. frigiditas aūt stōchi qñq3 est sine mā qñq3 cū mā. Primo ḡ ponit curā inflationis stōchi: cuius cā est debilitas stōchi ppter frigiditatē sine mā. Scd̄o ponit curā eiꝰ cuiꝰ cā est debilitas stōchi pp frigiditatē cū mā. ibi (Et si fuerit frigus.) Primū ⁊ 2m patēt. ¶ Cōsidera tamen ꝙ existente mala cōplexione frigida ꝯiuncta māe a qua est apta leuari vētositas: accidit ꝙ ex p̄dictis causis vētositas addit̃ ppter māe dissolutionē: ⁊ ideo mā d3 p̄us purgari. ¶ Cōsidera post ꝙ cū castoreū sit multe acuitatis timet̃ de eo: ⁊ ideo dat̃ cū aceto: q2 acetū est tyriaca eiꝰ. Squilliticū. i. acetū vt 2o can. cap. de castoreo. Rob etiā eiꝰ acuitatē remittit ⁊ stōchū ꝯfortat ⁊ vnit. Oleū vō antiquū ad resoluēdū iuuat. Et dī. Qđ vō dicit de calcaneo porci: si verū esset esset ppter ppzietatē. attamē in vngulis adustis de qbꝰ est calcaneus porci est resol'o: vnde quedā ꝯferūt emplastrate vt Serap. ca. de vngulis. Al. nullibi īuenire possumus sed qdā habēt sic. al. ⁊ iportat aloes per abbreuiationē: ⁊ ꝯfert infantibꝰ cuꝫ hn̄t inflationē: q2 plurimū inflationis in illis est cū mā lubricosa in q̄ aloes pdest cū eas eyciat: vt Serap. cap. de aloe. Posset tñ dici ꝙ aloe nocet. Alaniuden vt scriptor abbreuiare voluerit. Cōfectiones q̄s vltimo posuit scribunt̃ in qnto ⁊ ꝯferunt multis passionibꝰ. Spōgia infusa in aceto. s. vbi bullierit polium vt a Serap. tracta. 3. ca. 8. sumit̃. ⁊ ipse dat hoc intelligi per hoc qđ dicit alaniuden. hoc. n. acetū cū sui calefactione virtutē h3 penetratiuā ⁊c̃.

¶ De rugitu. Cap. 4m.

Omnes cāe inflationis sunt ipse cedeꝫ cāe rugitus cū accidūt ille cāe inflationis ⁊ nititur nā eas expellere ⁊ nō pōt: ⁊ nō expellit̃ ad superiora neq3 ad inferiora: imo mouet̃ in vasis intestinoꝝ: tunc est rugitus ⁊ pp̄ie cū est in intestinis subtilibꝰ strictoꝝ meatuuꝫ. Cūq3 permutat̃ ab eis ad ampla intestina. s. grossa quiescit ⁊ minorat̃. Verū sonitus eius tunc est grauis cuꝫ hoc ꝙ est minor. In subtilibꝰ vō est acutus cuꝫ hoc ꝙ est plurimus. Cūq3 permiscent̃ ille vētositates cū humiditatibus nō sunt pure: ⁊ qñ iueninnt spatiū ⁊ sunt inflantes cōmouētes sonitū faciunt ꝯuenire sonitū vasis habentibꝰ strictū collum. Et claritas quidē sonitus significat mūdificationē intestinoꝝ aut exiccationē fecis.

¶ Hic determinat de rugitu. Et pmo ostēdit eius causas ⁊ modos volens ex hoc signa fore nota. Secundo ponit curā. ibi (Et cura.) Que dicit nota sunt ⁊ habentur. 6. de accidenti ⁊ mor. cap. 2.

¶ Et cura quidem rugitus proxima est cure inflationis: ⁊ ille q īuenit vētositatē in vētre cuꝫ febre pauca bibat aquā cymini cū tereniabin in loco penidiarū.

¶ Dixit pxima q2 in rugitu proprie est humiditas: vnde in eo p̄ter resol'onē euōne indigemus. ¶ Cōsiderādum ꝙ medicus inueniēs lentā febrē cū vētositate in vētre imaginabit̃ ꝯueniens fore dare penidios. damus enī cōiter in eis zucchaꝝ penidy. Aut ex eo sunt: sed q2 ipsi sunt calidiores ⁊ leniūt existimabit quis ꝯuenieter dari posse: sed tamē loco eoꝝ ꝯuenieter damus aquā cymini cū māna. Penidy. n. grossi sunt aliqual'r ⁊ forsan ex hoc apta ventosari. Aq̄ vō cymini pp̄ie resolutiua est ⁊ tereniabin lenitiua ⁊c̃.

¶ De lenitate stōchi ⁊ lubricitate. Cap. 5m.

Quandoq3 est cā eiꝰ malitia cōplexionis stomachi: ⁊ raro fit ex cōplexione cal'a simplici qñ al's qñ ꝯuenit ad hoc vt mortificet retentiuā. Et qñq3 fit ppter malitiaꝫ cōplexionis frigide cū mā lubricitāte aut absq3 mā. Et qñq3 fit ppter vlcera in stōcho que ledunt̃ ab eis que ad ipa puenīūt quare mouet̃ ad expellendū ea. Et qñq3 est cā eius debilitas adueniēs retentiue. Et qñ accidit post lubricitatē stōchi ⁊ intestinoꝝ ⁊ lenitatē eoꝝ eructuatio acetosa est f̄m dictū Hippo. signū bonū. Significat enī augmentū caliditatis diminute. nā si nō fuerit caliditas nō erit vētositas neq3 eructuatio.

¶ Determinat Aui. hic de accidentibꝰ vel dispōnibꝰ stōchi que fiūt in eo: vel ꝯsiderant̃ quātū ad id qđ expellit̃ per īferius ⁊ vocat̃ lubricitas: aut per superius ⁊ sic sunt quedā alia accidentia. Primo ergo determinat de lubricitate stōchi. Scd̄o de alys accidentibꝰ. ibi (Vomitꝰ.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit cās. Scd̄o signa que dicit tamē nota esse. ibi (Nota.) Tertio ponit curā. ibi (Si fuerit.) ¶ Cōsiderādū pmo ꝙ Aui. dixit simplici: q2 mala cōplexio cū mā pōt facere hāc lubricitatē vt cū mā cholerica pūgit ⁊ stimulat: s3 mala cōplexio simplex nō facit hoc nisi mortificādo. hoc aūt raro accidit. Qđ vō vltimo dicit est verificatio afo. pmi 6e partic. In diuturna lienteria oxyremia superueniēs bonū signū.

¶ De signis. Cap. 6m.

Nota sunt ⁊ non est necessarium iterare ea.

¶ Hic ponit signa que dicit esse nota. Sūt aūt nota ex ca. de signis male cōplexiōis calide cū materia. ⁊ de signis male cōplōnis frigide cum materia ⁊ sine. ⁊ ex ca. de vlceribꝰ stomachi cum debilitate stomachi.

¶ De cura. Cap. 7m.

Si fuerit cā eius malitia cōplexionis calide cū materia: tunc opꝫ vt educaꝛ humor cuꝫ facilitate ⁊ administrenꝛ post illud robub fructuuꝫ stipticoꝝ aut aq̄ sauich ordei decocti cuꝫ milio. Et si ꝓlongaꝛ illud est necessarium bibere ea que sunt sicut lac acetosum vaccinum decoctum: aut in quo extinguunꝛ ferrū ⁊ lapides cum quo sint admiste medicine stiptice sicut spodiū ⁊ rose ⁊ karabe ⁊ balaustie ⁊ alcort ⁊ hypoqdos ⁊ ꝓijcianꝛ super mediam lib. lactis acetosi. ℥. v. de medicinis. Et administrēꝛ super stōchum emplastra dicta in antidotario. Et sit cibus ex lentibus excorticatis ⁊ rizi ⁊ milio cū succis fructuū stipticoꝝ sicut est aqua acreste ⁊ aqua granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aqua cydonioꝝ acetosorum. Qꝫ si non īuenis excusationem quin cibes eos carne cibabis eos illis q̄ sunt ex carne pullorum ⁊ cubugi tabegi assata valde aspsa acetosis predictis. Et sciꝛ ex istis cura eius que est raro ⁊ minus ex casibus hmōi egritudinis propter cōplexionem calidā puraꝫ sine materia ex eis que docui te in ca. cōi. Qꝫ si fuerit ex frigore cum calefactiuis cureꝛ ebibitis. Et emplā eius sint ex eis que iā exposita sunt in loco suo ⁊ fiat cibꝰ eius ex canabir ⁊ minutis auibus assatis ⁊ pullis ēt: qm̄ sunt tarde remanētie in stomacho: ⁊ puluerizenꝛ cū spēbꝰ odoriferis calidis stipticis aut calidis permistis cum stipticis. Et si fuerit illic materia euacueꝛ cum eis quoꝝ p̄terijt declaratio: ⁊ administreꝛ vomitus in omni septimana: ⁊ administretur electuarium alcanzi ⁊ electuarium de granis myrti ⁊ electuariū de scoria ferri: ⁊ detur in potu vinum purum antiquum. Et si fuerit ex vlceribus curabis vlcera sua cura: deinde regimen adhibe confortando stomachum.

¶ Ponit curā. Et p̊ eius q̄ fit a mala cōplōne calā. Scđo eius q̄ fit a mala cōplōne frida. ibi (Qꝫ si fuerit.) Tertio eius q̄ fit ab vlceribꝰ. ibi (Et si fuerit.) Quarto pōit curā qn̄ lubricitas fit ex debili ꝯtētiua. ibi (Facte.) ¶ Cōsidera ꝙ differt lubricitas stōchi a velocitate ꝺscēsus cibi. ꝓp̄e eni dꝛ lubricitas qn̄ cibꝰ in stōcho fere nihil moraꝛ: imo nō alteratus egrediꝛ. ſꝫ dꝛ velocitas descēsus qn̄ cibus lꝫ moreꝛ in stōcho: tn̄ descēdit an̄ tēpus. Alcort. i. achacia. Cubugi. i. ꝑdix. Tabegi est spēs auis nobis ignota. Similr̄ canabir. dicit vo apud quosdam auis frangēs ossa: vt supra diximus.

¶ Facte autē ex debilitate virtutis retētiue cura est vt administrenꝛ syrupi stiptici cū spēbꝰ calefactiuis odoriferis in potu sumpti ⁊ vt emplm̄ suppositi. Et ex eis que ꝯferūt ad illud est electuariū de xylocaractis cum aqua senticū humidaꝝ aut medicamē de sumach cum aqua de xylocaractis aut suffuf de granis granatorū cū robub ꝺ cydonijs acetosis puro: aut alcāzi cū rob de myrto. Et ex illis que ei maximū afferūt iuuamentuꝫ sunt troci. enfistides ⁊ troc. de balaustijs ⁊ emplm̄ de absinthio cū stipticis. Cibi aūt ꝓximi sunt illi quos diximus in caplō cōplexionis calide ⁊ humide ⁊ assata ⁊ frixa: ⁊ ea que in patellis cum robub.

¶ Electuarium de xylocaractis nō inueniꝛ in descriptione Aui. scimus tn̄ ꝙ xylocaracte stipticat: vt Serap. c. suo. Alcanzi. vt supra dictum est. 5. can̄. 3. trac. ponitur.

¶ Et scias ꝙ aqua ordei cuꝫ tamarindis iuuatiua est ad difficultates egritudinum.

¶ Cōsiderādū ꝙ si aliqs hꝫ cholerā subtilē ībibitam in stōcho ⁊ sit multa: in ista pōt dici difficultas. Nā ibi sunt vomitus nausea dolor sitis ⁊ estuatio. ⁊ posle est ꝙ ibi sit siccitas vētris ꝑꝑ fortē caliditatē. Si ḡ tu euacuas aut euacuas cuꝫ forti euacuatiuo ⁊ nocet: addit enim in vomitu ⁊ inflammatione. aut cum leui: ⁊ tunc non sufficit: ⁊ ideo aqua ordei cū tamarindis est iuuatiua: qꝛ paulatine euacuat ⁊ sedat vomitū ⁊ īflāmationeꝫ ⁊ sitim ⁊ soluit ⁊ reaggregat laxitatē stōchi. vn̄ īfra Aui. cū tamarindis docet curare malaꝫ dispōnē stōchi in qua est vomitus ⁊ siccitas nature. i. ventris ⁊c̄.

¶ De vomitu ⁊ subuersione ⁊ nausea ⁊ estuatione stomachi. Cap. 8m.

Vomitus ⁊ subuersio sunt motus stōchi ad expellēdū ex eo aliqd qđ est in eo ꝑ viā oris. Et subuersio qdē vna duoꝝ est motus expulsoris cui nō associatur motus expulsi: ⁊ vomitꝰ qui est vnus ipsoꝝ est vt associeꝛ motui facto ab expulsore motus expellēdi ad exteriora: ⁊ nausea est dispō stōchi que quasi suscipit hos motus: ⁊ est. q. declinatio eius ad hos motus aut multi tp̄is aut ꝑui tp̄is ſm susceptionē materiei. Et iste qdē dispōnes ꝯrie sunt appetitibꝰ ex oibus ꝑtibus. ⁊ subuersio nature dꝛ nausea inseparabilis ⁊ qn̄qꝫ diciꝛ destructio appetitus.

¶ Determinauit Aui. in p̄cedēti ca. de dispōnibus que fiūt in stomacho ex ꝑte eius qđ ab eo ꝑ īferius educiꝛ: hic determinat ꝺ dispōnibus q̄ fiūt in eo ex ꝑte eius qđ ꝑ supius educiꝛ vel tentaꝛ educi. dico aūt vel tentaꝛ educi vt cōprehendaꝛ nausea ⁊ singultus: Primo ergo determiat de vomitu nausea subuersiōe animi ⁊ de qbusdā dispōnibus eis annexis. Scđo determinat de singultu. ibi (Singultus.) ⁊ Pria in. d. Prio determiat de vomitu nausea ⁊ subuersione. Scđo de ānexis qbusdā. ibi (Qn̄qꝫ accidūt.) ⁊ Pria i. d. Primo determinat de diuersis spēbus vomitꝰ ⁊ causis ⁊ signis eius. Scđo de cura. ibi (Sermo qdē.) ⁊ Prima in tres. Prio determinat de vomitu ⁊ nausea ⁊ subuersione quātū ad diuersos modos ⁊ cās ipsiꝰ. Scđo ponit signa. ibi (Sunt nausea.) Tertio derminat de quadā spē vomitꝰ. ibi (Et sanguis.) ⁊ Pria in tres. Prio notificat nobis qd īportaꝛ noīe vomitꝰ nausee ⁊ subuersiōis. Scđo īuestigat eoꝝ cās diuersas ⁊ modus. ibi (Vomitꝰ qdē aliꝰ ē estuosus.) Tertio cōparat adinuicē spēs vomitus. ibi (Et deterior.) ¶ Quod de p̊ dicit pꝫ. Dicit tn̄ ꝙ iste dispōnes oēs sunt ꝯrie appetitui. Naꝫ appetitus ē īclinatio stōchi ad attrahēdū. In istis ꝟo motibꝰ ē īclinatio ad expellēdū: actuali ḡ attractioni cibi ꝯriaꝛ vomitꝰ: motui mery vt attrahat lꝫ nō attrahat ꝯrieꝛ subuersio: sed appetitui ad attrahēdū ꝯriaꝛ nausea q̄ ē vt multi tp̄is aut ꝑui ſm susceptioneꝫ cāe vel māe. i. ſm ꝙ cā suscepta in stōcho est parui vel multi tp̄is. Subuersio aīꝫ dꝛ nausea inseꝑabilis: qꝛ ad īseparabilitateꝫ nausee sequiꝛ. Silr̄ subuersio aīe dꝛ destructio appetitꝰ qꝛ ēt illū subseqꝛ.

¶ Et vomitus qdem alius est acutus estuosus sicut in cholirica passiōe: ⁊ sicut accidit ei q bibit medicinā vomitiuā: ⁊ alius quietus sicut accidit stomaticis.

¶ Prio ponit quādā diuisionē ḡnalē modoꝝ vomitꝰ. Scđo ponit diuersas cās subuersionis ex qbꝰ sunt cāe vomitꝰ: ponēs alios modos spāles vomitꝰ. ibi (Cū ḡ accidit subuersio.) Tertio oñdit iuuamēta vomitꝰ ⁊ horā ꝯuenietē ipsiꝰ. ibi (Et in administratiōe qdem vomitus.) ¶ Cōsiderādū p̊ ꝙ vomitꝰ stomaticoꝝ. i. hn̄tiū stōchū debilē quasi cōnaturalē est getus. vn̄ videmus quosdam leuiter ⁊ ⁊ quasi sine molestia vomere: ⁊ isti sunt stomatici.

¶ Cum ergo accidit subuersio: tūc iā accidit aliqd cōmouēs os stōchi ad expellendū aliqd ad ꝓpinquores vias: ⁊ illud est aut qualitas oꝑatiua aut oꝑatione eiꝰ mā ex qua ip̄e lediꝛ: aut mēbri cōicantis sicut cerebri: aut aduentus ꝑcussionis aut mā grossa ībibita aut infusa in ipso corrūpens cibū aut cholerica aut humiditas mala putrefacta sicut accidit p̄gnātibꝰ: aut hūiditas nō mala ſꝫ tremula debilitans os stōchi absqꝫ ma

litia cause aut humidita s grossa ꝛ adherens aut multa grauãs ꝙuis non sit causa alia.

℃ Prio iuestigat diuersas cãs subuersiõis ꝛ vomitus. Scõo ponit diuersos eiꝰ spãles modos. ibi (Et qdã hoĩes.) ⁋ Prio in. d. Primo facit qꝺ dictũ est. Scõo dubitatiõi rñdet. ibi (Nã ꝙuis.) ℃ Dicit p̊ ꝙ cũ fit subuersio est signũ ꝙ aliqd est vel ꝑuenit ad os stõchi vñ mouet ad expellẽdũ ꝑ ꝓpingorẽ viã. Propingor aũt via est ꝑs superior respectu oris stõchi. Et illud supple mouẽs ad expellẽdũ est aut qualitas opatiua. i. factiua huius cõmotiõis. s. sine mã: aut mã opatiõe eius. s. qualitatis: ꝛ ꝑ ꝯñs q̃litas cũ mã. Dixit aũt Auic. aut mã operatione eius. nã ꝓprie materia nõ agit nisi mediãte qualitate: aut supple est cã mẽbri cõicãtis. ℃ Sed tu. d. possunt ne oẽs iste eẽ cãe vomitus. ⁋ Dõm ꝙ ex istis qdam sunt cause vomitus ꝑ se vt cãe mãles cũ in vomitu debeat motui expulsoris ꝯiũgi motꝰ rei expulse. oẽs tñ sunt vel eẽ pñt cãe subuersiõis. nã in subuersione nõ requirit ꝙ motui stõchi ꝯiungat motus expulsi: sed soluz ꝙ stomachus moueat vt expellat. q̃litas aũt pura ꝛ purus ꝑuentus nocumẽti sine mã põt mouere stõchũ ad expulsionez: ꝛ iõ. A. dicit. cũ ḡ accidit subuersio. ꝛ nõ dixit. cũ ḡ accidit vomitꝰ. qꝛ oẽs iste nõ poterãt eẽ cãe ꝑ se vomitꝰ: sꝫ oẽs pñt eẽ ꝑ se cã subuersionis.

℃ Nam ꝙuis sit ṽbi gratia san. aut flegma dulce speratur tñ ex hmõi ꝙ nutriat corpus ꝛ nutriat ẽt stõchũ. San. n. nutrit stõchum aut flegma dulce nãle ꝯuertit ẽt in san. ꝛ nutrit stõchũ. Verũ ipa nõ nutrit euz quocũqꝫ mõ accidat ꝛ q̃le ꝑuenit ad ipm: sꝫ qñqꝫ nutrit cũ qñ gradat aduẽtus eius ad ipm ex venis alterãtibus sanguinẽ ad cõplexionẽ stomachi ꝛ assimilãtibus ipm ei ex venis p̃dictis in anathomia.

℃ Hic remouet dubiũ ꝑꝑ qꝺ ꝯsiderãdũ ꝙ siqs bene ispiciat Auic. enumerãs cãs vomitꝰ mãles enumerat de oĩbus humoribus. s. de cholera flegmate corrupto ꝛ melña. ꝛ dixit quãuis nõ sit alia cã. s. in faciẽdo vomitũ p̃ter dictas. a dictis aũt causis excludit sanguis ꝛ flegma dulce. ℃ Quereret ergo aliqs: an isti humores pñt facere vomitũ. ⁋ Rñdet ꝙ nõ: qꝛ nutriũt stõchum. ℃ Vel aliter posset itroduci. Aui. dixerat ꝙ aut cã subuersiõis ꝛ vomitus est mã multa ꝛ grauãs: quãuis nõ sit alia cã. s. in malis nisi qꝛ multa ꝛ grauãs mã: ḡ solũ qꝛ grauãs vel multa põt vomitũ iducere ꝛ quãuis non sit a cã alia. ℃ Sed diceret aliqs cũ de sanguine ꝛ flegmate semꝑ in stomacho sit plus aliquo alio humore: vñ est ꝙ vomitũ nõ faciũt. ⁋ Respõdet ꝙ sperat ꝙ ex hmõi nutriat corpus. ℃ Primo ḡ ꝓponit ꝙ flegma ꝛ sanguis nutriũt stõchũ. Scõo hoc determiat. ibi (Verũ.) ⁋ Hec ꝑs hꝫ duas. Duo. n. dixit. A. Prio ꝙ sanguis nutrit stõchũ. Scõo ꝙ flegma nutrit stomachũ. Primo ergo declarat ꝙ flegma nutrit stõchũ ꝛ qñ. Scõo ꝙ sanguis nutrit stõchũ. ibi (Et illi qdẽ.) Pria in. d. Primo ostẽdit ꝙ flegma nutrit stõchuz ꝛ qñ. Scõo remouet dubiũ. ibi (Nisi accidat.) ℃ Considera circa p̃mã ptẽ ꝙ Aui. dixit qñqꝫ. nã si flegma nãle nutrit stõchum nõ nutrit nisi qñqꝫ vt cũ adest aliqua indigentia. Hec. n. est vna necessitas quare flegma cũ sanguine vadit ad hoc. s. cũ ꝓpter aliquã cãm membra nutrimẽtũ amiserint qꝺ est sanguis: virtutes nãles operant in flegmate vt digerant ꝛ nutriant ex eo vt ponit. A. p̊ cañ. c. de humoribus. ꝛ iõ Aui. dixit qñqꝫ. ꝛ hoc fit cũ gradatim peruenit ad stomachuz per venas que ferũt sanguinẽ ad stomachum sicut sunt vene que veniunt a vena porte.

℃ Nisi accidat ꝓpter cãm cũ qua nõ iueniat stomachꝰ nutrimẽtũ oĩno ꝛ nõ afferãt ad ipm vene qꝺ ei conueniat ꝛ libẽter suscipiat ipm ꝛ digerẽdo faciat ipm sanguinẽ sicut multotiẽs effundit ad ipm epar nõ ꝑ viaz venarũ spargẽtiũ sanguinẽ: imo ꝑ viã venarũ ꝑ quas penetrat kilus sanguinẽ bonũ ꝛ cõueniẽtẽ nõ plurimũ grauãtẽ vt nutriat ipm ꝫ semitã qꝺ ipse ex eo exuccat ꝛ cõuertat eũ cũ sua substãtia ad suã similitudinẽ.

℃ Hic. A. remouet dubium. Dixit. n. ꝙ flegma nutrit stomachum quando gradatim peruenit ad eum.

℃ Sed dubitaret aliqs an oporteat semꝑ hoc flegma sic gradatim venire. ⁋ Et rñdet ꝙ nõ: qꝛ si stõchus hꝫ maiorẽ necitatẽ cibi imo nõ iuenit aliquo mõ nutrimẽtũ ꝛ vene nõ portãt stõcho qꝺ sibi cõueniat: tũc stomachus libẽter suscipit hoc flegma ꝛ conuertit ꝛc̃. Ex h̃ apparet ꝙ qꝛ libẽter accipit ꝙ nõ fit ibi gradatio per venas que ferunt sanguinẽ sicut fiebat qñ nõ erat tãtus defectus: sꝫ libẽter stomachus accipit illꝺ flegma sine tãta mora: ꝛ adducit silr qꝛ nos videmus ꝙ stõchus nãlr nutrit ex sanguĩe veniẽte ad eũ per venas suas que portãt nutrimẽtũ sub epate ad stõchum: qñqꝫ tñ in hora fortissime necessitatis epar effundit ad stõchũ sanguinem bonũ nõ ꝑ venas illas imo ꝑ meseraicas q̃ sunt vene deputate ad portanduz a stomacho ꝛ intestinis ad epar.

℃ Sed videbit dubiũ an stomachus possit eẽ in tãta inanitione ꝙ epar trãsmittat ad stomachũ sanguinẽ ꝑ meseraicas. ⁋ Et vr̃ p̊ ꝙ nõ: qꝛ ille vene sunt facte vt portẽt epati ꝛ nõ vt portent ab epate. Amplius ab eadẽ ꝑte epatis orit vena que portat nutrimẽtuz ad ad stõchũ: ꝛ que portat a stõcho ꝛ itestinis ad epar qꝛ a concaua ꝑte. Si ḡ sanguis a ꝯcauo epatis dꝫ venire ad stõchũ: melius poterit ire ꝑ suã nãlẽ viã ꝙ per meseraicas. ⁋ In ꝯ̃riũ est Auic. ꝛ supra primo ca. huius. ⁋ Dõm ꝙ tꝑe magne necitatis stõchus per meseraicas põt recipere. ℃ Propter qꝺ ꝯsiderãdũ ꝙ vt sensus ostẽdit vene meseraice sunt in itestinis ieiuno ꝛ duodeno. Hec aũt itestina sunt stomacho valde ꝓpinqua ẽt ƀm alligãtiã ꝛ ortũ. ℃ Ulterius ꝯsiderandũ vt Aui. ponit fen. 14. ꝙ quãuis in venis meseraicis chilus suscipiat aliquã alterationẽ ꝛ ꝯuersionez in sanguinẽ: ꝛ iõ sensus ostẽdit ꝙ in oĩbus venis meseraicis est sanguis vsqꝫ ad pelliculas itestinoꝝ. exñte ḡ inanitiõe in stõcho plus regret epar ꝑ venas suas ꝛ nõ ꝑ meseraicas cũ nõ sint deputate ad attrahendũ a stõcho: sꝫ ꝑ alias suas venas. Si ḡ epar nõ plus sibi trãsmittit ꝑ vias illas: adhuc faciliꝰ ẽ epati ꝛ stõcho ꝙ ille sanguis q ẽ in meseraicis trahat ad stõchũ cũ sibi appropinquet maxĩe ab itestino ieiuno ꝛ duodeno: ꝙ ꝙ reuertat ad epar tẽdẽs ꝑ aliã viam. ℃ Ad obta in ꝯ̃riũ dꝫ. Ad p̃mũ ꝙ tꝑe necitatis qñqꝫ vna via ꝯ̃rijs motibus seruit: ꝛ vult h̃ Gal. 4. de vtili. ꝑti. penul. ca. in fine. ⁋ Ad scõm dõm ꝙ imaginat venã porte eẽ vnã cũ tñ sint. 5. vel. 6. vel. 7. Et sic alia vena q̃ ad stõchũ tẽdit: ꝛ alia q̃ meseraice ramos cõstituit.

℃ Dubitat scõo an flegma de quo. A. itelligit ibi nisi accidat sit fl̃a veniẽs ab epate: an flegma qꝺ est in stõcho ꝛ qꝺ in in eo repit: de quo dixit supra ꝙ humor q plus repit in stõcho ẽ flegma. ⁋ Dõm ꝙ de vtroqꝫ põt itelligi. solum. n. hic vult dicere. A. ꝙ tꝑe maioris necitat̃ flegma illud nõ venit cũ tãta gradatiõe qꝺcũqꝫ fit illud: nõ tñ credo ꝙ sit sermo de flegmate in stõcho gñato nisi vellet ꝑ fl̃a chilũ q trãsit ꝑ itestina nõdũ ꝑmutatũ ad nãz sanguis. Ex qbꝰ licet accipe ꝙ in stõcho cũ nõ est sufficiẽtia nutrimenti vt sanguis: aut est necitas aliq̃ nutrimẽti: ꝛ tũc gradatim ꝯuertit flegma qꝺ erat admistũ sanguini: ꝛ nutrit ex eo sicut accidit alijs mẽbris. Aut addit magis necessitas: ꝛ tũc sine tãta gradatione ꝯuertit flegma qꝛ subito vndecũqꝫ põt illud flegma accipiẽs. Aut vlterius magis additur: ꝛ tunc accipit sanguinem per meseraicas.

Dubm pm

Dubm 2m

℃ Et illi quidem errauerunt qui existimauerunt ꝙ sanguis non nutrit stomachum ꝛ iudicãt de eo iudicium enuntiatiuum absolutum.

℃ Et illi qdẽ errauerũt. s. Rasis. 5. ꝯtinẽtis. ꝛ Aui. hic absolute cõfirmat ꝙ sanguis nutrit stõchũ: ḡ licet ꝯcludere ꝙ flegma ꝛ sanguis ꝓprie nõ sunt causa vomitus.

℃ Sꝫ tu. d. imo vr̃ ꝙ flegma plus oĩ humore facit vomitũ: qꝛ maxime videmꝰ fl̃a in vomitibꝰ euãri. Amplius. A. ponet ꝙ melior vomitus est q fit ex hũoribus ꝯsuetis sicut flegma ꝛ cholera. ⁋ Dõꝫ ꝙ cũ Aui. declarãdo ꝓcedit flegma nõ eẽ cãm vomitꝰ: itelligit de flegmate nãli dulci vt ipse ꝓposuit. h̃. n. flegma cũ sanguine vadit: ꝛ hoc maxime. A. ꝓbauit: sꝫ flegma qꝺ sepe facit vomitũ ꝛ qꝺ vomitu educit: nõ ẽ h̃ flegma sꝫ ẽ flegma gñatũ in stõcho ꝑ idigestiones aut catarros ex quo nisi tꝑe vehemẽtissime necitat̃ stõchꝰ ẽt nutrit sic est qñ deficit sibi sanguis ꝛ nãle flegma qꝺ cũ eo vadit.

Dubm 3m

℃ Sꝫ hic dubitat an stõchus nutriat ex sanguine. ⁋ Et vr̃ ꝙ non ex cõmẽ. illius afo. 17. ꝑti. 2. Que nntriũt. ꝛ. 4. de regi. sa. ꝛ. 3. de virtutibꝰ nãlibꝰ. c. 7. ⁋ In ꝯ̃riũ est Aui. ℃ In hac. q. est difficultas ꝛ multiplicitas opinionũ. Eis tñ omissis ponã vnaz q̃ tꝫ ꝙ stõchus oĩno ex chilo nutrit: ꝛ hoc ꝯfirmat auctoritatibꝰ ꝛ auctoritate Auer. 2. collꝫ. cap. 6. Et confirmatur rõne qꝛ videmus ꝙ statim sumpto cibo cessat fames: sed hoc nõ est nisi quia ex sumpto cibo nutritur. ẽt videmus ꝙ statim sumpto cibo homo fortificat. Amplius nullũ attrahẽtiũ attrahit ꝑꝑ attrahẽ sꝫ ꝑꝑ voluptuari. voluptuat aũt stõchus in eo cũ ex eo nutrit ꝛc̃. Ampliꝰ tũc seq̃ret ꝙ chilus semꝑ ex stõcho expelleret corruptꝰ. Chilus. n. a stõcho exit: aut qꝛ grauat eũ ꝑ quãtitatẽ: aut qꝛ eũ q̃litate grauat. si qdẽ q̃litate hẽtur ꝓpositũ. si quãtitate ḡ ꝑtez ex eo assnmpsit vniuit apposuit ꝛ assimilauit. Sꝫ illa opi. est falsa qꝺ appet ponẽdo ꝯ̃riã opi. Dico ḡ ꝙ stomachus vera nutricatiõe nutrit ex sanguĩe. Et p̃ma rõ sit cõis. eadẽ est mã nutricatiõis ꝛ gñõnis. Nõ. n. differt gñõ ꝛ nutricatio nisi qꝛ i gñõne itroducit forma q̃ facit diuersuz cõpositũ: sꝫ nutricatio gñõni ꝯiuncta est vt p̊ de gñõne Ari. ꝛ Auer. tex. ꝛ cõ. 39. sꝫ mã generatiõis est sanguis vt oẽs clamãt. Soluit ab eis ista rõ. Prio qꝛ mã nutricatiõis ꝛ gñõnis si sit eadẽ est eadẽ ƀm latitudinẽ. Et alr

Dubm 4m

dicũt

dicūt φ sanguis q generat stōchū nō gñat naliter nisi p͠us de vir-
tute semis ↄuertat in nãz chili. Hec solō nō valet: q2 si mã gñōnis
7 nutricatiōis pōt hēre latitudinē nō pōt eã hēre ꝭm formas suba-
les s3 forsan ꝭm gradus 7 modus cōplōnis 7 sube grosse vel subti-
lis. Chilus aūt aliã a sanguie subam h3. Scōa ēt solō non valet q2
est ↄ pħos. nō. n. imediate vnūq̃dq3 fit ex vnoquoq3 s3 determina-
tū ex determinato. Ex homie. n. fit cadauer 7 nō ecōuerso: sic ēt ex
chilo fit sanguis: 7 nō ecōtra ex sanguine chilus. Et hoc idē ꝓbaſ.
vni⁹ forme vnica est mã appropriata. hoīs aūt vna est forma: ꝗ 7
vna mã. talis aūt erit chilus aut sanguis. nō chilus ꝗ sanguis. forã
ꝗ stōchi est inducta in mã q est sanguis: ꝗ ab eo nutriſ. Soluiſ ista
rō. nã dr̃ φ vna forma pōt itroduci in diuersaz mãm sic forma chi
li in panem 7 carnes. forma auri a nã fit 7 alchimico 7 tñ non hñt
vnã mãm. ēt aĩal p putrefactionē 7 gnōnē verã fit. sic ēt eodē mō
stōmachi forma pōt iduci i sanguinē: 7 hoc tpe gñationis: 7 in chi
lū: 7 h̃ tpe nutricatiōis. Hoc nō valet ꝑ q2 hic sermo est de formis
pfectis sic est forã aĩati. forma aūt aĩati vna nō iduciſ imediate in
diuersis mãeb⁹. Exēpla q̃ adducūt nō valent. Prīo q2 aĩal qđ gñaſ
per putrefactionez differt forsan specie ab aĩali quod generatur
p verã gnōnē: nō aūt differt spē stōchus gñat⁹ ex sanguie a seipso
dū nutriſ ex chilo. Uel ꝭm illos q tenēt φ illa aĩalia nō differãt spē
ab aĩali gñato p putrefactionē ex mã v̓tute calidi celestis in eo in-
clusi. Deduciſ ꝑ ad eãdē dispōnē vel formã quã h3 mã ex q̃ aĩal ge-
neraſ sine putrefactiōe: s3 de sanguie h̃ nō ↄtigit q2 nō p̃t reuerti
vt recipiat formã chili p putrefactionē sic cadauer non redit ime-
diate vt recipiat hoīs formã. Exēplū aūt qđ adducūt φ forma au-
ri ꝛc̃. Dico φ in eandē mãm imediatã forsan nã iducit formã 7 al-
chimista cū opatione nãli. forma. n. auri iducta ab artifice nō ē for
ma artificialis: q2 forma artificialis est forma accñtalis vt Cōmē.
2° phẏsi. cōmē. 13. s3 est forma nãlis ad quã ꝑparauit artificiū. sicut
ꝗ nã iducit formã auri in pte sulphuris non vrentis 7 mercurio: sic
ēt fit ab ope alchimie: 7 sine ptib⁹ illis nã nō posset facere aurū: sic
nō pōt facere hoīez sine mēstruo 7 spmate: 7 hoc mō hñt vnã mãz
tenēdo opīonē Giabbari: s3 tenēdo opīonē Aui. alr̃ oporteat dice-
re in suo de mineralibus. Tertio ꝓbaſ. nã stomachus īfant̃ in vte
ro nutriſ vera nutricatiōe ex sanguine: īmo tūc est optima 7 nãlis
nutricatio: ꝗ semp ex sanguie nutriſ. Dico tñ φ nutricatiōe quadã
nō vera 7 refocillatiua stomachus ex chilo nutriſ. Uñ 3° de virtu-
tib⁹ nãlibus ca. 7. Gal. dicebat φ euaporatiue īponit tunicis suis:
vera āt nutricatio euaporatiue nō fit. Et Auer. 2. coll3. c. 6. dicebat
φ talis nutricatio attinet poti⁹ q̃litati: 7 q2 chilus q irrorat stōchū
nō manet sub chili forma: īmo trãsmutaſ vt irroret 7 iflãmationē
ꝓhibeat: iō dr̃ ibi eē appositio 7 assimilatio nō sic q est in vera nu-
tricatione: s3 sic q̃ sufficit ꝓ refocillatiōe. Et iō Auic. dicebat supra
φ fouēſ ex chilo. fouere aūt ꝓprie nutriri nō est s3 de sanguie dicit
φ nutrit. Et isto mō itelligãſ auctoritates Gal. que dicūt φ stoma
chus nutriſ ex chilo. ¶ Ad ꝑmã rōnē dōm φ est ↄ eos sic ↄ nos: nō
eni statim cū cibus est in stōcho fit chilus: ꝗ cū non statim nutriat
nō statim cessabit fames. ¶ Dōm ꝗ φ cū fames sit appetit⁹ partiz
sensitiu⁹ sumpto cibo cessat sensus: q2 acq̃sita est q̃litas que quere
baſ. hoc appet ex dict̃ supius diffuse de appetitu. ¶ Ad aliud dō3
φ fortificaſ q2 calidū cessat agere in stōchū 7 agit in cibū sic vide-
m⁹ φ pp silem cãm diutius stãt sine cibo febriētes q̃3 sani vt supra
patuit. ¶ Uel dōm φ exñte cibo in stōcho epar pmittit φ mēbra
attrahãt sanguinē 7 est in eo 7 añ pmittebat pp inanitionē q̃ erat
in stōcho: adueniēte vere cibo in eo aliquã refocillationē tunc su-
mūt: s3 i v̓itate nō statiz sūpto cibo hō fortior ē s3 apparēter: īmo ñ
nisi pax post cū cib⁹ aliq̃3 alteratōez recipit. Alie v̓o rōes patēt ꝛc̃.

¶ Et qdam hoīes sunt q hñt periodos in melia cōsue
tos 7 in eis sunt sani. Et qñq3 perducit ad adustionez
in mery 7 gutture īmo vlcus.

¶ Hic ponit diuersos modos vomit⁹ 7 nausee. Et ꝑ quosdã. Scōo
quosdã alios. ibi (Et ille cui⁹ stomachus.) ¶ Prĩa posset diuidi in
septē sigs ↄsiderat. ¶ Dicit ꝑ φ qdã hoīes hñt piodos melīce pas
sionis. 7 in eis. i. ab eis piodis sunt sani. s. pp vomitū: q2 preseruan-
tur. vel in eis. s. vomitibus sunt sani ꝛc̃.

¶ Et ex nausea est q̃ est signū crisis. Et qñq3 est signuz
malū sicut in febribus pestilentialibus.

¶ Nausea est signū crisis post signa digōnis ex mãeb⁹ aptis vomi-
tu educi: s3 in pestilētialib⁹ est malū p viã signi: q2 sigt multū in sto
macho nocumētū. Et cã q2 ꝓhibet a cibi assumptiōe qđ marie ꝑ-
cipiſ in pestilētia. q. n. virilr̃ agūt in comestiōe euadūt: vt Auic. 4.
cañ. fen. 1. trac. 4. c. de cura pestilentialis febris.

¶ Et qñ multiplicaſ in cōualescētibus indicat conuer
sionē. Et de vomitu qdē cretico ē q ↄfert febrib⁹ acu-
tis 7 apatibus epatis que sunt in latere cōcauo. Et est
vomitus qui accidit in accessione febrium.

¶ In ↄualescētib⁹ ꝛc̃. q2 significãt aggregatiōez multox malox hu.
i stōcho. S3 qđ dic̃ i accessiōe febris d3 exponi: 7 ē sup. qdã vomit⁹
q accit ꝛc̃. Ul' p̃t dici φ iste sit vomit⁹ cretic⁹ large sumēdo vomitū
creticū ꝓ oī vomitu alleuiãte sic ē iste. qñq3. n. ꝓhibet accessionē.

¶ Et qñq3 sunt in stōcho 7 in viscerib⁹ iteriorib⁹ apa-
ta 7 ꝓprie calida 7 sūt faciētia venire vomitū ꝓpterea
φ declinãt ad expellēdū: 7 ꝓpterea φ leduntſ ex quo-
libet tactu accidēte eis aut ex quolibet cibo aut medi-
cia aut humore aut mēbro mollificato. Et nausea qdē
qñq3 remanet 7 nō pmutaſ ad vomitū. Et cã est vehe
mētia virtut̃ retētiue aut debilitas q̃litat̃ q̃ facit nau-
seã aut paruitas eius: ita φ qñ sup ipsum fit motus al
leuiatur vomitus imo mouetur vomitus.

¶ Dicit hic φ si sint in iteriorib⁹ apata cal'a faciūt vomitū: q2 ledūſ
ex quolibet humore. aut mēbro mollificato. i. mēbro repleto ex hu
morib⁹: vñ statiz trãsmittit ad mēbrū illđ apatū. vel mollificato. i.
relaxato. q2 si mēbrū aliqđ adiacēs relaxeſ sup eo qđ h3 apata ista
dolet. nausea remanet. s. pura nausea 7 nō pmutaſ ad vomitū. 7 cã
est fort̃ virt⁹ retētiua: supple vñ nihil expelliſ: 7 cū nihil expelliſ
nō fit vomit⁹: vt appet ex notificatiōe habita de eo supra. aut ē d-
bilitas q̃litat̃. s. mãe q̃ facit nauseã: aut puitas. s. quãtitat̃ mãe. Si
aūt fiat vomit⁹ sup illa pauca mã siue sit pauce q̃litatis siue pauce
q̃titat̃ alleuiaſ. i. leuis vel leuiter fit vomitu. Immo ꝛc̃. Et cã ē: q2
ex motu agitaſ mã vñ mag̃ nocēt res nociue dū mouenſ. maius ꝗ
nocumētū iducūt: vt. 5. de accidēti 7 morbo. c. 5. vel accidit ex mo-
tu nō fieri vomitū deposita mã: 7 accidit fieri si magis nocet.

¶ Et illi cui⁹ stōchus est debilis accidit vt syncopizet
ipse 7 nō possit vomere pp vacuitatē stōchi sui aut pp
paruitatē humoris ledētis ipm siue sit imbibitus siue
nō imbibitus si loco hmōi stōchi 7 oris eius esset sto-
macb⁹ fortior 7 os stōchi fortius nō syncopizaret ipse
neq3 pateref ab ipō. Uex pp debilitatē eius patiſ ab
eo: 7 pp debilitatē ei⁹ 7 paucitatē materiei no ē ei pos-
sibile vt euomat ipm. Cūq3 comedit post ipsum cogiſ
euomere pp duas res. Quax vna est: q2 hūor qñq3 est
nocēs ei parū nō mouēs neq3 laborare faciēs: qm̃ est
in fundo stomachi: 7 qñ cibaſ eleuat ipsum cib⁹ 7 mul
tiplicaſ. Et scđa est: q2 adiuuatur cū quãtitate cibi ad
expellendum ipsum 7 vincendum.

¶ Hic ostēdit alios modos vomit⁹. Et ꝑ vnū. Scđo ōñdit modum
quēdã nausee 7 subuersionis. ibi (Et qñq3 subuertiſ.) Primū p3.

¶ Et qñq3 subuertiſ aĩa 7 cōmouēt nauseaz caliditas
7 siccitas accidētes ori stōchi 7 facit q̃litate sua calida
illud qđ facit humor vicinus quãtitate sua cal'a etiaz.

¶ In secundo dicit φ quandoq3 fit subuersio animi: 7 ꝓ q2 ꝛc̃. Et q̃
p3 φ pura mala complexio stimulans ad expulsionem potest face
re nauseam 7 subuersionem.

¶ Et in administratiōe qdem vomitus cū eq̃litate est
iuuamētū maximū. Uex assiduatio eius marie debi-
litat virtutē stomachi 7 facit ipsuz lacunã supfluitatū.
Et vomitus qdem creticus euadere facit spasmuz. Et
multotiēs accidit febricitãti spasmus aut epilepsia aut
sil'e epilepsie subito 7 euomit humorez vt est flos eris
aut indicū 7 euadit. Et qñq3 facit ēt euadē ex subeth 7
ex augmētatiōe repulsionali in febrib⁹ 7 alijs. Et mul-
totiēs vomit⁹ sanat ex singultu clamoso. Et ex admini-
stratiōe vomit⁹ cū equalitate cōseruanſ renes 7 curaſ
eo nocumentū eox 7 nocumētū pedū 7 sanaſ eruptio
venax deferētiū sanguinē 7 arteriax. Et amaſ qdē vt
administretur in mēse bis. Et melior horax vomit⁹ est
illa que est post balneuz 7 postq̃3 comedit post ipm 7

ſimpletur. Et nos quidem iam ſubtiliter perſcrutati fuimus ſermonem de hoc in libro primo.

¶ Hic oſtẽdit diuerſa iuuamẽta vomitus. Et ꝓ facit h̃. Scd̃o oſtendit cõueniẽtẽ horã ipſius. ibi (Et melior.) Tertio iterũ ponit quoſdã alios modos vomitus. ibi (Et ſtomachus.) ¶ Conſiderandũ ꝙ vomitus ille fit cũ equalitate in quo obſeruant̃ quatuor ꝯditiões. Pria ex pte corpis: q2 ſit aptũ ad vomitũ nõ hñs pectus ſtrictuz ⁊ alia q̃ enumerat Aui. pma fen q̃rti cañ. de regulis vomit9. Scd̃a ex pte tpis: vt q2 fiat tpe cõuenienti vt in vere: an vo ꝯueniat mag in eſtate dubiũ ẽ. Tertia ex pte modi fiẽdi: q2 faciliter ⁊ leuiter fiat. Quarta ex pte hore: q2 fiat poſt balneũ ⁊ repletionẽ. Et ſunt plures alie ꝯditiones q̃ tñ ad has reduci pñt. Iſte g̃ vomitus affert iuuamẽtũ ꝑſeruando ab egritudinibus: nõ tñ dz continuari: q2 facit ſtomachũ aſſueſcẽtẽ vt recipiat ſupfluitates: ⁊ iõ facit eũ lacunaz ſupfluitatũ. Quod ãt dicit de vomitu eruginoſo ẽt habet̃ in cõmẽto illius afo. 1. 5. pti. Spaſmus ex elleboro mortale. ⁊ 12. tera. in fine. ⁊ ſupra de egritudinibus ſtõchi ſubdit ꝙ ex dicto vomitu conſeruant̃ renes: q2 prohibet curſum crudoꝝ humoꝝ ad ipſos illos diuertendo ⁊ curant̃ nocumẽta eoꝝ vt vlcera ⁊ lapides vt auctores precipiunt. Et cã eſt: q2 euacuat ⁊ diuertit. vñ infra fen. 18. cap. de cura vlcerum renum. Vomitus eſt melius quo vlcera renũ curant̃ propterea ꝙ mundificat ⁊ euacuat: ⁊ per hoc ꝙ attrahit humores a ꝯ̃rio partis renuz: ⁊ nocumẽta pedũ. i. podagram pp eandẽ cãm: vt fen. 22. ponit̃. ca. de doloribus iũcturaꝝ. in cura. vbi vomitus magis iuuatiuus eſt eis q̃3 ſolo ventris.

Dubᵐ ¶ Eruptio venaꝝ. Sz diceret qs ꝯ̃. cura vlcerũ ⁊ eruptióis eſt qes. vomitus aũt eſt vehemẽs mot9 vñ rupturas magis aperit. ⁋ Dõz ꝙ vomitus ſanare põt ⁊ iuuare in rupturꝭ arteriaꝝ ⁊ venaꝝ. Maxima enĩ ĩtentio in curatiõe illoꝝ eſt ĩgroſſare ſanguinẽ ⁊ ꝓhibere illius ſubtilitatẽ. Prohibet̃ aũt eius ſubtilitas euãdo cholericos humores ⁊ acutos illi miſtos ⁊ diuertẽdo ne ad locũ rupture fluant: hoc aũt facit vomitus: vt notũ eſt. ¶ Conſiderandũ vo ꝙ vene quedã ſunt deferẽtes ſanguinez vt vene que oriunt̃ a gibbo. quedã ſunt deferẽtes chilũ magis ſicut ſunt meſeraice: lz in eis alteret̃ magis ad nãm ſanguis: vt ĩfra Auic. lz ẽt ex illis venis porte quedã ſint deferentes ſanguinẽ vt q̃ vadũt ad ſtõchũ ⁊ ad ſplenez: plures tñ ex eis ſunt meſeraice. Si ergo vomitus ꝯferat rupturis venaꝝ nõ ꝯfert rupturis venaꝝ meſeraicaꝝ: q2 ex vomitu forſan in illis fit magna ꝯpũctio: q2 ſtõchus ſubintrat ſub epatis cõcauo. Silr̃ ꝑ alligãtiã ad ĩteſtina cõmouet illas: ſz ꝯfert rupture aliaꝝ venaꝝ q̃ ſunt poſt epar: q2 iſte multũ nõ cõmouent̃ ꝓpter vomituz ⁊ iuuat vomitus ꝓpter dictas cauſas. ¶ Cõſiderandũ ẽt ꝙ talis vomitus dz eẽ facilis ⁊ leuis vt non multũ cõmoueat. Ex q̃bus obiecta ſoluunt̃. Et melior hora vomitus eſt poſt balneum. ⁊ cã eſt: q2 balneũ cõmouendo facilitat vomitũ ⁊ ſilr̃ ẽt comeſtio.

¶ Et ſtõchus q̃dem debilis quotiẽs cibat̃ accident ei nauſea ⁊ ſubuerſio animi. Et ſi fuerit debilior parũ nõ poterit retinere illud qđ recipit: ĩmo expellet illud ad ſuperiora ⁊ ĩferiora. Et debilitas q̃dẽ ſtomachi qñq3 fit ex ſpẽbus malitie cõplõnis. Et tu ſcis ꝙ de cauſis quarũdã ſpecieꝝ malitie cõplõnis ſunt q̃dã quib9 adiungit̃ reſolutio ſpiritus ſicut eſt ſolutio ventris plurima ⁊ maxime ſanguinis. Et tu ſcis ꝙ ex debilitãtibus ſunt dolores vehementes ⁊ triſtitie ⁊ ieiuniũ ⁊ fames vehemẽs. Et ipſa etiã ſunt ex cauſis vomitus ſm ſemitã ĩtroitus debilitatis ſup ſtomachũ: ⁊ ſtomachus doloroſus ẽt velociter al's vehementer euomit cibum ⁊ expellit ipm̃. Et illi cui ſuperuenit frequẽter nauſeatiua ſatietas ⁊ q comedit nõ ſm veritatẽ famis nõ verificate accidit in primis qñ comedit aduſtio al's anguſtia vehemẽs valde quã nõ tolerat: deinde ꝯuertitur eius eẽ ad hoc vt euomat totũ qđ comedit̃.

¶ Hic enumerat Aui. quoſdã alios modos vomitus. Et hz duas ſicut duos modos ponit. Scd̃a ibi (Et illi.) ¶ Quod primo dicit pz. Quod ſcd̃o dicit dixerat ſupius trac. 2. 1. c. Quidã vo loco eius qđ dicit aduſtio hñt anguſtia ⁊ eſt manifeſtior littera.

¶ Et deterior q̃dẽ vomit9 eſt ille qui ẽ vomit9 ſanguis niſi ſm nec̃itatẽ quã dicã: tũc enim eſt ſignificatio fortitudinis nãe ⁊ ſeq̃tur ip3 vomitus niger. Et cã in hoc eſt malitia: qm̃ iſta duo nõ ſũt g̃nata ĩ ſtõcho: ĩmo nõ ſunt niſi expulſa ad ipm̃ ex locis longinq̃s ⁊ membris alijs ⁊ ſignificãt nocumentũ in illis mẽbris ⁊ ſm cõitatẽ ſtomachi ⁊ obediẽtiã ita vt debilitent ipſum.

¶ Hic cõparat ſpẽs vomit9 adinuicẽ ꝯſiderãdo eas ex pte coloris ei9 qđ egredit̃. Et ꝓ facit h̃. Scd̃o iteꝝ enarrat quoſdã ſpãles modos vomit9. ibi (Et ex diſpõne mala.) Tertio oñdit qs modus ꝯueniẽtior ſit: oñdẽs ſignificata quarũdã ſpẽꝝ vomit9. ibi (Et ſanior.) ⁋ Pria in. d. Prio cõparat vomitũ ſanguis ad vomitũ nigrũ. Secũdo oſtẽdit ſignificata quorũdã alioꝝ modoꝝ vomit9. ibi (Et vomit9 q̃dẽ.) ⁋ Pria in. d. Prio ponit qđ ĩtẽdit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Et cã in hoc eſt.) ¶ Volẽs. A. ꝓbare qđ dixerat. ſ. ꝙ vomit9 ſanguis ſit deterior nigro: dicit ꝙ cã huius eſt malitia ſupple quã ſig̃t vnuſquiſq3 illoꝝ humoꝝ. nã nullus iſtoꝝ humoꝝ eſt g̃natus in ſtõcho: ĩmo veniũt ad ſtomachũ ab alijs mẽbris pp nocumentũ qđ eſt in mẽbris illis a q̃bus veniũt iſti humores ad ſtomachũ ſm quãdam cõitatẽ q̃ eſt iter ſtõchũ ⁊ illa mẽbra: ⁊ q2 ſtõch9 obedit vt recipiat a mẽbris illis: ⁊ iõ ſtomachus ĩde debilitat̃ ⁊ tũc ſuppleat̃: ſed ſanguis venit pp nocumẽtũ in epate: mel'ia vo ꝓpter nocumẽtum in ſplene. maius aũt nocumẽtũ eſt epatis q̃3 ſplenis.

¶ Et ſignificat vomit9 ſanguis ꝓprie motũ eius egredientẽ a nec̃itate: ⁊ vomitus ſanguinis cũ egreditur a neceſſitate portendit mortẽ. Et vomitus q̃dem purus eſt malus. choleric9 q̃dẽ ſignificat ſuperfluitatẽ caliditatis. ⁊ flegmaticus ſignificat ſupfluitatẽ frigoris ſimplicis puri. ⁊ vomit9 q̃dẽ diuerſoꝝ coloꝝ deterior eſt nigro. ⁊ ex illo q ẽ vt flos eris ⁊ vt ſuccus porri eſt malus propter illud quod ſignificat de aggregatiõe humorum malorum.

¶ Hic aſſignat aliã cãm ꝑ quã abſolute ꝓbat ꝙ exit9 ſanguis ꝑ vomitũ ſit mortalis: ⁊ dicit ꝙ vomitus ſanguis ſignificat motũ ſanguis egrediẽtẽ a nec̃itate. i. q nõ eſt fact9 pp nec̃itatẽ aliquã iuuatiuã: ⁊ cũ ſanguis iſto mõ vomitu educit̃ ĩdicat mortẽ ĩmo ſupple ẽ cã ei9. Propter qđ ꝯſiderandũ ꝙ vomit9 ſanguis põt fieri ſz neceſſitatẽ: ⁊ põt fieri egrediẽs a nec̃itate. Fit q̃dẽ ſm nec̃itatẽ qñ fit pp aliquas cãs q̃ faciũt illud nec̃ariũ iuuamẽtũ corpis ſic accidit ei q ꝯſueuit minui ꝑ flõmiã ⁊ dimiſit eã aut accidit ei cui mutilatuz eſt mẽbrũ aliqđ ⁊ pp cõſimiles cãs. Fit vo vomit9 ſanguis egrediens a nec̃itate qñ ſanguis puro motu ꝑter nãm pp aliqđ nocumẽtũ in epate vel in venis mouet̃ ad extra ⁊ vomitu educit̃: ⁊ iſte vomit9 portẽdit mortẽ: q2 portẽdit magnũ nocumẽtũ ĩ epate ⁊ corpe. ⁊ cã eſt mortis q2 ꝑter neceſſitatẽ ſanguis a ꝑ̃ncipali mẽbro educitur.

¶ Dubitat̃ an vomitus ſanguis ſit deterior vomitu nigro. ⁋ Et vr̃ ꝑ̃ ꝙ vomit9 niger ſit deterior. Vomitus. n. eſt deterior qui mag accidit ad nãm puri humoris vt ſumit̃. 2. ꝓnoſti. c. de vomitu tex. cõ. 38. vel ſm aliã ⁊ ꝑmã trãſlationẽ elemẽti. Sz vomitus niger magis ad nãm puri elementi tẽdit q̃3 vomit9 ſanguis. color. n. niger fit aut pp fortẽ aduſtionẽ aut pp cõgelationẽ ꝑ̃ de criſi ca. 12. Ampli9 qđ ſignificat dñium humoris magis ꝑter nãz eſt deterius. talis ãt eſt niger humor reſpectu rubei. hoc. n. mel'e ille vo ſanguis dñium ſignificat. Ampli9 de ſanguie qualitcũq3 ſurſum exeũte dr̃ ꝙ eſt malũ. 4. pti. afo. afo. 25. De nigro vo exitu ſi ſurſuz exierit vt fel nigrũ indicat̃ ab ipſo ibidẽ afo. 22. mortale. ⁋ Oppoſitũ vult hic Auicẽ. Dubᵐ 6ᵐ ¶ Cõſiderandũ ꝙ vomitus ſicut egeſtio põt eẽ niger: aut nigrediẽ ſicut eſt fex ſanguis: aut nigredine ſicut eſt fex vini: aut nigredine q̃ eſt ſicut nigrũ fel. ⁋ Differũt vo hi modi nigredis q2 nigredo exeuntis vt fex ſanguis tẽdit ad obſcuritatẽ. Illa vo q̃ eſt ſicut fex vini tẽdit ad luciditatẽ aliqualẽ. Illa vo q̃ eſt vt fel nigrũ tẽdit ad luciditatẽ intẽſam ſicut eſt cornu lucidũ aut bitumẽ iudaicũ. ⁋ Differũt ẽt ex pte efficiẽtis: q2 efficiẽs primã nigredinẽ eſt cã generans mel'iam nãlem: aut parũ recedẽtẽ a nãli per aduſtionem leuẽ: aut per ꝯgelationẽ. Efficiẽs vo nigredinẽ que eſt ſicut fex vini ẽ calor adurẽs mel'iam nãlem: ſz efficiẽs nigredinẽ vltimam eſt vltimata aduſtio cholere nigre vel rubee. ⁋ Differũt ẽt ex pte mãe q2 mã ꝑ̃mi nigri exeũtꝭ eſt mel'ia q̃ eſt ſanguis fex aut q̃ ab eius nãlitate nõ multũ receſſit: ſed mã ſecũdi exeuntis nigri eſt mel'ia nãlis ꝑ aduſtionẽ cõuerſa in ꝑ̃dictã nigredinẽ. mã vo vltimi eſt mel'ia aut cholera ꝑ aduſtionẽ intẽſa. ⁋ Differũt ẽt ex effectu: q2 ſi vltime exiens cadit ſup terrã ebullit: primũ vo ⁊ ſcd̃m non. ¶ His ꝑ̃miſſis dico ꝙ ſermo Aui. eſt de nigro vomitu nõ nigredine q̃ eſt ſicut fel: q2 ille vomit9 eſt abſolute mortalis cũ vltimã ĩtenſionẽ ſignificet. Eſt vo Aui. intẽtio cõparare vomitũ ſanguis ad vomitum nigruz nigredine que eſt vt fex ſanguis. Et poſſet verificari de vomitu nigro vt

eſt nigredo

est nigredo fecis vini. ¶ Propter qd͞ cõsiderandũ q̃ isti vomitus põt aduenire: aut ꝓpter repletionẽ existẽtez in toto ex istis humoribus: aut ꝓpter passionẽ existẽtẽ in mẽbris in qbus isti humores maxime recipiunt: aut ꝑ inaturalẽ motũ hoꝝ humoꝝ. Si vomitus sanguis ⁊ vomitus niger ꝓueniant propter repletionẽ in toto existentem ex humoribus istis põt dici q̃ sit deterior vomitus niger q̃ vomitus sanguinis: cũ magis preter nãm sit melĩa q̃ sanguis superexuberãs: lz quãdoq̃ ex pte modi nocumẽti repletio sanguinis sit peior cũ subito suffocet. Et Aui. volẽs excludere q̃ nõ loquebatur de his vomitibus hoc modo euenietibus dixit q̃ hi duo sicut sanguis ⁊ melĩa sunt expulsi ad ipsuz ex locis longinquis. Si autẽ isti duo vomitus eueniãt ꝓpter passionẽ existẽtẽ in mẽbris a quibus ꝓcedũt sicut ab epate sanguis ⁊ a splene melĩa: tunc sicut Aui. ꝓbat: deterior est vomitus sanguis q̃ melĩe sicut deterius est nocumẽtũ epatis q̃ splenis. Silr̃ ẽt si isti vomitus accidãt ꝓpter motũ extra necessitatẽ euenientẽ in his humoribus: ẽt vomit⁹ sanguinis deterior est cũ ipse sit magis nãe amicus. Iste autez motus extra necessitatẽ põt fieri aut a cã extrĩseca vt ab aliqua pharmacia mouẽte sanguinẽ: aut meliam ꝓpter intrĩsecaz cãm aut passionẽ: aut malitiã in epate vel splene. ¶ Alia solutio est q̃ non est sermo de malitijs hoꝝ vomituũ ex pte nocumẽtoꝝ q̃ fierẽt a materiebus causantibus residuis ab euõne: q: oĩs vomit⁹ alius a sanguineo eẽt peior sicut humores alij sunt peiores. Sz est sermo de malitia ex pte causaꝝ ledẽtiũ mẽbra hec que vtplĩm sunt radices hoꝝ vomituũ. s. epatis in sanguineo ⁊ splenis in nigro: ⁊ est ꝑma rõ. Et ex pte nocumẽti qd͞ sequit̃ exitũ humoris: q: exire sanguinẽ a necessitate peius est q̃ melãcholiã: q: sanguis est humor necessarior corpori. Et hec solutio plus mihi placet. ¶ Sed tu. d. nõ seq̃retur ipm niger sz albus q: peius est exire flegma q̃ meliam. ℣ Dõz q̃ flegma nõ sic repit̃ distinctũ a sanguine ⁊ minera sicut melĩa: ⁊ iõ vomitus sanguis q̃ est peior ĩcludit vomituz sanguis flegmaticũ. ¶ Ex qbus ꝯsiderantĩ obꝰta soluunt̃. Nõ enĩ arguũt ꝯ̃ itentionẽ Aui. Et vomitus purus dr̃: aut q: nõ ꝑmistus aut q: ad nãm simplicis ⁊ elemẽtaris humoris tẽdit: sicut vomitus cholere eruginose purus dr̃. de vtraq̃ ṽo puritate Aui. itelligit. Vomit⁹. n. simplicis humoris cõparatus saniori vomitui malus est cũ vomitus sanus sit ꝑmistus. Vomitus ṽo rei tẽdẽtis ad puritatẽ deterior est cũ significet vltimũ caliditatis aut friditatis excessum. ¶ Scd͞o cõsiderãdũ q̃ vomitus diuersoꝝ coloꝝ põt euenire aut ꝑ viã cretice expulsionis: ⁊ sic nõ dz dici absolute deterior. significat. n. fortitudinẽ expellẽtis nãe: imo sic in vẽtris fluxibus mutatiões egõnũ iuuãt ẽt si sil̃ eueniãt: vt ibi declarare expedit: sic ẽt in vomitu. sig̃t. n. totalis ṽtut̃ dñiũ. Aut euenit synthomatice: ⁊ vt sic vomitus diuersoꝝ coloꝝ põt dici deterior vomitu nigro nigredie nãlis melĩe. Et rõ ẽ q̃ põt sumi ex Gal̃. in cõmẽ. 23. scd͞i ꝓno. ⁊ ꝑ de crisi. 11. c. Hic. n. vomit⁹ sig̃t diuersas mãs corpi dominãtes: ⁊ plus ꝯ̃ nãm pugnãtes. hoc aũt sig̃t malitiã ⁊ longitudinẽ morbi. ¶ Cõsiderandũ post q̃ ille q̃ est cõpositus ex prassino ⁊ eruginoso colore est pessimus vomitus: q: significat aggregationẽ prassine ⁊ eruginose cholere.

¶ Et ex dispõne mala ẽ vt sit os stõchi subuersũ patiẽs syncopiz: ⁊ sit nã restricta: tũc. n. illd͞ qd͞ sedat vomitũ addit in retẽtiõe nãe: ⁊ illud qd͞ resoluit nãm addit in vomitu nisi sit illud qd͞ facit syncopĩm humor subtilis aut choleric⁹. ⁊ curet̃ dispõ cũ aqua prunoꝝ ⁊ thamarindoꝝ ⁊ silĩbus ⁊ cõfert vtrisq̃ rebus simul.

¶ Hic enumerat quosdaz alios modos vomitus: ⁊ habet tres sicut tres ponit. Secunda ibi (Et sunt.) Tertia ibi (Et sunt quidem.) ¶ Quod primo dicit patet.

¶ Et sunt hoĩes qdã q̃ nõ cessant appetere cibũ ⁊ quotiẽs replent̃ eo euomũt ipm: aut expellũt ipm ad inferiora: deinde reddũt: ⁊ nõ cessat ille labor eoꝝ ⁊ ipsi tñ viuũt vita sanoꝝ ac si illud sit res nãlis. Et ecce hic q̃dã auis est capiẽs locustas q̃ non cessat comedere locustas ⁊ expellere eas ⁊ nõ satiat̃ toto tꝑe quo inuenit eas: ⁊ est aliud aĩal huius proprietatis.

¶ Et qd͞ dicit scd͞o est dictũ. G. 6. iterioꝝ. 2. c. ex quo vult. A. hẽre q̃ cũ qdã auis q̃ pñter sibi videbat̃ adesse cũ dixit ecce: ⁊ silr̃ aliđ aĩal hoc hẽat q̃ vomit⁹ vr̃ illis cõnãlis: vñ poterit h᷑ eẽ in hoĩe. ¶ Cõsiderãdũ tñ q̃ hic vomit⁹ põt eẽ in hoĩe hñte egritudinẽ vt notũ est: q: hoc ꝯtingit in hoĩe hñte appetitũ caninũ: sic̃ ibidez. G. exponit: sz q̃ hoc ꝯtigit hoĩ remanẽti sano: ita q̃ illud sit sibi cõnãle hẽret dubiũ. ¶ Sciẽdũ ṽo q̃ vomitus cibi aut fit post assumptũ cibum anteq̃ in stõcho gescat: ⁊ huic hoĩ nõ põt eẽ cõnaturalis cuz sit ex toto genere cãe mortalis. aut fit post spatiũ q̃etis cibi: vel nõ totius cibi: ⁊ hic vomitas alicui cõnaturalis esse posset.

¶ Et sunt qdã hoĩes q̃ cũ comedũt existimãt q̃ si moueant̃ euomẽt: aut si irascant̃ aut loquant̃ aut moueãt̃ motu aĩali euoment: ⁊ cã in hoc est illud qd͞ sciuisti.

¶ Hoc dictuz fuit supra ca. de signis male cõplõnis humide: ⁊ cap. de modis significationũ dispõnis stomachi.

¶ Et sanior qdẽ vomitus est ꝑmistus medius in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ est ex humoribus q̃ sunt cõsueti ipsi sicut flegma ⁊ cholera.

¶ Hic Aui. ꝑ ostẽdit qs vomitus sanior sit. Scd͞o ostẽdit significata quarũdã specierũ vomitus. ibi (Veꝝ ille.) ¶ Considerandũ ṽo q̃ Aui. nõ fuit cõtẽtus dicere ꝑmistus sed dixit ꝑmistus medius in grossitie ⁊ subtilitate. Nã nõ sufficit ad saniorẽ vomitũ q̃ sit ꝑmistus ex cholera ⁊ fl̃ate: q: isti duo humores pñt eẽ valde ĩnãles: sz dz eẽ flegma nõ multũ ĩnãle in quali: silr̃ ⁊ cholera: ⁊ tũc faciũt vomitũ ꝑmistuz ex grosso ⁊ subtili: ⁊ isti hũores sunt magis ꝯsueti vomitui. ꝑ flegma q: magis aliquo humore reperit̃ in stõcho: vt declarauit Aui. supi⁹ cholera sic̃ supra dicebat̃ est humor mag̃ apt⁹ ad stõchũ fluere: ⁊ maxĩe vt vomitu educat̃ cuz sit subtilis ⁊ leuis humor: vt in cõmẽ. illius afo. 4. 4. pti. Purgare qdẽ estate.

¶ Verũ ille q̃ ẽ vt succ⁹ porri egritudis significat malitiã: ⁊ viridis ad nigredinẽ decliuis sicut azul ⁊ idicũ fz plĩm significat ꝯgelatiõez calĩtatꝭ: ⁊ sunt ꝑter illũ q̃ est vt succ⁹ porri ⁊ flos eris. Quãuis q̃ñq̃z ꝯtingat vt sint ambo ꝑꝑ adustiõez ẽt. Veꝝ adustio q̃ nõ ẽ a vehemẽtia frigoris ⁊ ꝯturbatõe ei⁹ ẽ ꝺcliuis ad splẽdorẽ ⁊ claritatẽ ⁊ ad illũ q̃ est vt succus porri sig̃nat mortẽ ṽtutꝭ.

¶ Primo facit qd͞ dictũ est. Scd͞o dubitatiões remouet. ibi (Quãuis.) Q̃ñq̃ vomit⁹ vt succ⁹ porri sig̃t dñiuz cholere prassine q̃ mala ẽ ⁊ nãe ꝯ̃ria. ℣ Quãuis. Prio remouet vnã dubitationẽ. Scd͞o aliã addẽs quedã. ibi (Quãuis vomitus.) ¶ Dixerat statim q̃ color viridis sicut azul ⁊ sicut indicũ significat cõgelationẽ: ⁊ sunt ꝑter colorem porralem: vt floris eris.

¶ Dubitaret ꝗ aliqs vtrũ quãuis isti colores sint alij ab illis: possent ab eadẽ cã fieri: vt ꝑꝑ calĩtatẽ adurẽtẽ. ℣ Rñdet q̃ sic. s. q̃ ãbo. s. color azul ⁊ sic̃ indicũ ex vna pte: ⁊ color sic̃ sucus porri ⁊ flos eris ex alia pte fiunt q̃ñq̃ ꝑ adustionẽ. ¶ Cõsiderãdũ ṽo q̃ colores azuli ⁊ indici sunt colores nõ lucidi: ĩmo obscuri: ⁊ iõ fiũt maxĩe a frigore ꝯgelãte. Colores ṽo prassini ⁊ eruginosi cũ tẽdãt magis ad luciditatẽ fiũt a caliditate. imaginor ergo q̃ si color azuli ⁊ indici ꝺbeãt fieri a caliditate q̃ nõ fiũt ex calido agẽte in quãcunq̃ mãm: sz in melĩaz: que cũ de se sit magna ex actiõe caloris acq̃rit aliquã luciditatẽ ⁊ ꝑuietatẽ. cũ aũt nigredini ꝑuietas aliqua miscet̃ recte cõsurgit color idici quo tingunt̃ balle. Color ṽo azuli fit cõsimiliter Quomodo color fiat prassine ⁊ eruginose cholere Auic. declarat ꝑ cañ. fen. 1. ca. de humoribus. Subdit. A. veꝝ adustio supple ⁊ nigredo que nõ ⁊c̃. ¶ Et ꝯsidera aliũ modũ loquẽdi. non tñ vult. A. q̃ in nobis a frigore fiat adustio: ⁊ supple ostendit mortez virtutis. s. ex multa adustione: supple ibi: sed qui fit ex congelatione declinat ad obscuritatem sicut indicum ⁊c̃.

¶ Quãuis vomit⁹ citrin⁹ ⁊ vt succ⁹ porri ⁊ vt flos eris multiplicet̃ in ipso ĩ cui⁹ epe ẽ cõplõ calĩa valde: ⁊ accidit hñti apã calidũ in epate vomit⁹ cholericus: deide vomit⁹ vt succ⁹ porri: deide vt erugo eris ⁊ fit cũ nausea ⁊ singultu: niger ṽo nõ fit nisi in apatib⁹ splenis: ⁊ in fine veris ⁊ ẽ malus: ⁊ fetidus ẽ malus: ⁊ ꝓprie quicunq̃z amboꝝ in febribus pestilẽtialibus.

¶ Hic remouet aliud dubiũ sigs. n. bñ ꝯsiderat. A. multũ vituꝑauit hos colores. ¶ Quereret ergo aliqs vtruz in aliquo corꝑe possint apparere in quo tãtã nõ significent malitiã. ℣ Et rñdet q̃ sic: q: in habẽte epar calidũ ⁊ siccũ. Et addit quo ordine isti vomitus appareãt in apatibus epatis. Cã ṽo ordinis est q: prassina generatur ex cholera. s. vitellina: ꝗ ꝑus illa apparebit: sz ex vlteriori inflãmatione generat̃ prassina ⁊ ex prassine adustiõe generat̃ eruginosa. Si ꝗ inflãmatio apatis addit̃ apparebũt ꝑ ordinẽ hi modi vomit⁹: ⁊ q: mordicãt os stõchi faciũt nauseã ⁊ singultũ. Et ex eo qd͞ ꝑ dicit accipe q̃ hi colores appentes in eo cui⁹ epatꝭ cõplõ est calida valde nõ sic sunt timẽdi: q: ex leuiori iflãmatiõe in illis fiũt q̃uis sꝑ mali sint. Niger. s. sic̃ est nigredo nãlis melĩe aut fere nãlis fit ĩ apatib⁹ splenis. s. vtplurimũ: q: splen sui receptaculũ est. cuz ꝗ apat̃ est fi-

gnū multe plenitudīs ex melīa in ipo. Per apa vo itellige aut apa ꝓprie dictū aut cōem hūoralē ipsi⁹ repletionē ꝛ tumorez. Fit ēt in veris fine. Et cā est: nā mãe q̄ reseruanť ex hyeme q̄dā sunt cholerice subtiles: ꝛ iste mouenť in p̄n° veris: q̄ pauca suffic̄ eis calītas ad mouēdum. Quedā vo sunt melīce grosse: ꝛ ille fortiore motore egēt: ꝛ iō nō mouenť i p̄n° veris: sꝫ in fine vbi maior est calītas eas mouēs. Dꝫ vo adhuc maior eē calītas q̄ melīam moueat ad vomitū q̄ꝫ q̄ moueat ad iferiorē ptē: q̄ ad hūc motū iuuat grauitas: ꝛ iō A. dixit marie de nigro vomitu qḋ fit in fine veris. Quod āt sit malus declarare nō expedit. ꝛ ꝙ ambo. s. nigri ꝛ fetidi sint mali in pestilētialibus notū est cū vltimā corruptionē significēt.

Et qñ iuenit subuersio in die quarto egritudinum ꝛ fit expulsio vomitu est iuuatiuum.

Cōsiderādū post ꝙ subuersio in die q̄rto pōt eē signū vomitus futuri in septio cū septimā q̄rta manifestat: ꝛ tūc ē iuuati⁹. Silr pōt alr exponi. s. ꝙ qñ iuenit subuersio i q̄rto. s. q̄ꝫ p̄cesserit signa digōnis: ꝛ fit expulsio vomitu. s. eodē. 4. die ē iuuatiu⁹: q̄ ē cretica euō. Dies. n. quarta pōt esse cretica p accōmodationē cū sit idicatiua ꝛ in indicatiua fiat leuis pugna: vt secunda fen quarti.

De signis portēdētib⁹ vomitū. Ca. 9m.

Sunt nausea ꝛ subuersio añcedentes vomitū ꝛ qñ tremit labiū ꝛ accidit tēsio hypocūdrioꝝ ad supiora: tūc indica ipm adesse.

Determinat hic. A. de signis. Et primo ponit signa vomitus absolute. Scḋo ponit signa propria nausee subuersionis ꝛ vomitus ſm diuersos modos causarum eoꝝ. ibi (Signa autem.) Considerandū ꝙ supficies oris supficiei stomachi ꝯtigua est: imo est ac si eēt vna supficies: ꝛ iō adueniente mā in stōcho: opꝫ ꝙ ex ꝯtiguitate labiū tremat: maxime vo labium inferius cum ex suo modo situs magis tremori sit aptum: ꝛ etiā alia est causa.

Signa aūt humoris mali putridi faciētis nauseam ꝛ vomitū si ē calidus sunt sitis ꝛ sapor malus in ore ꝛ putrefactio appenter. Et signa qs ex illo hūore sit saniosus sunt intueri ipm ex pte vomitus ꝛ vehemētia nocumēti stōchi ab ipso cum eius leuitate: quoniam ipse nō nocet nisi ex qualitate sua nō quātitate.

Primo ponit signa hoꝝ accñtiū qñ fiunt pp cāꝫ in stōcho. Scḋo qñ fiunt pp cōitatez. ibi (Et eius.) Prima in duas. Primo ponit signa hoꝝ accidētiū qñ fiunt a mā. Scḋo qñ fiunt a mala complōne. ibi (Et signuꝫ eius.) Pri ma in duas. Primo ponit signa qñ cā est mā putrida corrupta vel saniosa. Scḋo qñ est nocēs: q̄ grossa subtilis vel multa. ibi (Signa humoris.) Quod dicit cum eius. i. stomachi leuitate: q̄. s. ibi non apparet tumor vel inflatio vel agrauatio ꝛ reddit cām quoniam ipse ꝛc̄.

Signa humoris boni non mali q facit illud cum sua quantitate sunt vt non sint illic vapor ꝛ putrefactio ꝛ sapor malus ꝛ vomitus malus ꝛ sedant ipsum si fuerit subtilis medicine pontice: ꝛ si fuerit grossus medicine subtiliatiue. Et significant multitudinem humiditatis multitudo vomitus non mali ꝛ multitudo egestionis ꝛ multitudo saliue: ꝛ precipue si precesserit nauseatiua satietas

Hic ē duplex lr̄a. vna negatiua q̄ dicit nō facit illud sua quātitate ꝛ tūc exponeť lr̄a. signa hūoris boni. s. in cōpatōe ad p̄dictos: q̄ nō sic male q̄litatis. q nō facit ꝛc̄. supple sed q̄litate grossa vel subtili q̄ nō sunt sic male q̄litates: vt saniositas ꝛ putredo. Alia lr̄a hꝫ. qui facit illud; ꝛ tūc suppleať ꝛ vt sit cōe dictū huic pti ꝛ sequēti.

Et signū ei⁹ cui⁹ cā est malitia cōplōnis oris stōchi est ꝙ non tolerat illud qḋ eis supuenit: imo moueť ad expellendū illud via malitie al's vna malitie cōplōnis cōplexionū predictaꝝ. Et eius que fit pp cōitatē cerebri aut epatis aut matricis signa sūt signa egritudinū epatis vel capitis ꝛ aliorum.

Hic vult dicere ꝙ signū huius est: q̄ habitꝭ significatiōibus p̄uationis materiei stomachus non tolerat cibū q supuenit sibi: ꝛ hoc pp alterā malaꝝ cōplōnū dictarū supra. aut vna. i. caliditas ꝛ siccitas de qua dixit: vel vna. i. facta ex euacuationibus resoluentibus de quibus ēt dixit. Et eius. pater.

De vomitu sanguinis. Cap. 10m.

Et sanguis q̄dē cū p vomitū egrediť tūc ē ex stōcho aut mery. Et cā in illo aut est eruptio vene ꝛ scissura ei⁹ ꝛ ipsi⁹ icisio. Et multotiens fit pp vomitū plīm aut vētris solōnē factā ex catartico calē cōplōnis aut eruptiōe apaꝭ nō maturť aut pp sanguinē a capite currētē ad stōchū a loco quť ignorať: aut pp effusionē sanguis ad ipꝫ ex epate ꝛ ex alijs mēbris ꝛ p̄cipue cū retineť illud qḋ opꝫ euāri ex sanguie: aut accit icisio mēbri ꝛ supfluit nutrimētū ei⁹ ſꝫ modū cui⁹ declaratio p̄terijt a me i radicib⁹: aut accidit mēbro dimissio exercitij ꝯsueti: aut pot⁹ sanguisuge suspēse i mery aut stōcho: aut accñt fistule i stōcho.

Hic determinat de quodā spāli vomitu. Et p̄ de causis. Scḋo de signis. ibi (Ille.) Pria in tres. Prio determinat de causis vomit⁹. Scḋo assignat cām cuiusdā cāe. ibi (Et cā.) Tertio determinat de q̄busdā modis vomitus huius. ibi (Et multotiēs.) Quod dicit in p̄° pte pꝫ. Et multotiēs fit. s. ruptura vene: ita ꝙ secūda cā vomit⁹ sanguinis est aut eruptio apostematis ꝛc̄.

Et cā eruptionis venaꝝ ꝛ scissure earuꝫ est illud qḋ sciuisti in libris vlīuꝫ ꝛ illud qḋ diximꝰ i p̄ncipio hmōi tractat⁹: ꝛ opꝫ vt tu cognoscas ex eis illud qḋ ē ex mollificatōe venaꝝ cū sbtilitate ꝛ sua mollitie ꝛ qḋ ē ex vehemētia exiccatōis eaꝝ aut aliḋ pp grossitudinē eaꝝ.

Licet aliqd de h̄ dixerat als pōit vel recordať posuisse cās sic̄ sciuisti. s. p̄ cañ. fen. 2. ca. de causis solōnis ꝯtinuitaꝭ. ꝛ i p̄ hui⁹ trac. q̄ i p̄n° hui⁹ trac. ē determiatū de cāis gnōnū vētositatū. vētositas āt cā rupturť vene pōt eē. Cōsiderādū ꝙ tenuitas venaꝝ ē signū ꝙ vena ē rupta: q̄ tēuis. eaꝝ ēt durities ē signū ꝙ ē rupta pp duritiē. Hec tñ dispōnes venaꝝ: ꝛ si oclīs discerni nō possint discernunť tñ ex p̄cedētib⁹ cāis. Et si p̄cesserūt cāe mollificātes ꝛ attenuātes ꝛ laxātes vēas vt hūida balnea: aut cāe idurātes ꝛ frigora ꝛ exicatōes.

Et multotiēs q̄dē fit vomitus san. n. ex sana v̄tute ꝛ expellit san. ad ptē quā iuenit in dispōne expulsiōis eius ꝯueniētiorē. Et pp h̄ multotiēs ē in vomitu duaꝝ lib. sanguis. v̄. g. trāq̄llitas ꝛ iuuamētū ꝛ illud ē qñ effunditur supfluitas splenis ꝛ epaꝭ ad stōchū egrediť vomitu ꝛ expelliť: ꝛ illud qḋ est a splene ē nigrū ꝛ turbidum ꝛ q̄nq̄ꝫ est acetosum ꝛ nō est cū istis duobus dolor.

Prio ponit vnū modū vomit⁹. Scḋo aliū. ibi (Et multotiēs.) Tertio gñale qḋdā dictū ponit. ibi (Et ois vomit⁹.) Ex eo qḋ p̄ Aui. pōit sumi pōt darticulatio illi⁹ afo. 25. q̄rte pti. Sāguis sursuꝫ ꝛc̄. Illud. n. nō semp ē veꝝ: q̄ aliqs ex vomitu duaꝝ libraꝝ sanguis iuenit alleuiatiōeꝫ vt hōis multū sanguinei repleti pp cās q̄scunq̄ꝫ notas. Et ꝯsiderat ꝙ sanguis expelliť a splene ꝛ epate ad stōchū p vias manifestas absq̄ꝫ venaꝝ ruptura: ꝛ ideo nō fit in eis dolor.

Et multotiēs q̄dē vomitu expellit hō frustū carnis: ꝛ cā in illo est caro addita verrucosa aut fistulosa orta in stomacho ꝛ abscinditur ꝓpter cām aliquam ꝛ expellit ipsam natura ad superiora.

Cōsiderādū ꝙ caro verrucosa addita in vlcerib⁹ stōchi aut aliter pōt a stōcho abscidi ex motu forti fctō in stōcho: aut q̄ radici illi⁹ carnis deficit nutrimētū: ꝛ iō vomitu educiť: vñ facili⁹ stōcho educi pōt p abscisionē pp teneritatē iterioꝝ mēbroꝝ q̄ꝫ possit abscidi ab exteriorib⁹ mēbris: imo a mēbris exteriorib⁹ pp eoꝝ duritiem difficulter carnes addite verrucose ꝛ alie abscinduntť. de istis frustis carnis loquiť Rasis. 5. ꝯti. c. 1. ꝛ dicit ꝙ fit ad quātitatē nucis. ꝛ Auenzoar. 15. trac. 3. ca. ꝛ in afo. 76. 4. particule.

Et ois vomitus sanguinis cū febre est malus sed cū nō est illic febris q̄nq̄ꝫ nō est malus.

Cā est q̄ sigt multā repletiōeꝫ ꝛ ebullitionē ꝛ nō nālem motum.

De signis. Cap. 11m.

Ille q̄dē q ē a stōcho distinguiť ab illo q ē a mery p locū doloris nisi sit aptōe venaꝝ ꝛ nō ex corrosiōe ꝛ vlceribus; q̄re nō fit illic dolor.

Et illũ q est a corrosione significat signum vlceris qđ ꝓcessit ⁊ sanguis egredit̃ ab eo in primis paulatim dei de emanat res plurima. Et illius q est a sana ỽtute est vt nihil de eẽ suo imutatũ sentiat patiẽs ⁊ iueniat leuitatẽ post egritudinẽ ⁊ sit sanguis san⁹ nõ calidu3 corrosiu⁹ aut vlcerosus. Et ei⁹ q est ex sanguisuga est ꝙ sanguis q est ex ea ẽ subtilis saniosus: ⁊ ille iã bibit de aq̃ in qua sũt sanguisuge. Et ei⁹ q est ab hemorroidib⁹ est vt sit illud hora post horã ⁊ iuuat̃ p illđ ⁊ colores eorũ sũt citrini. Et dr̃ia qdẽ iter factũ ꝑꝑ epar ⁊ effusionẽ ei⁹ ex ipso ad stõchũ ⁊ fcm̃ ꝑꝑ splenẽ: ⁊ factũ ꝑꝑ stomachũ ip̃m est ꝙ cũ illis nõ ẽ dolor: ⁊ ille q ẽ a stõcho nõ euãt̃ a dolore ⁊ ille q est a splene est niger turbidus ⁊ qñq3 est acetosus. Et multotiens euomit hõ frustum carnis: ⁊ iam ante diximus causam eius.

¶ Prio docet distinguẽ iter illũ q est a mery ⁊ eũ q ẽ a stõ cho. Secũdo ponit signa ẜm diuersas cãs. ibi (Et illũ.) ¶ Hec h3 duas. Prio facit h̃. Scđo põit dr̃ia3 iter quosdã modos vomit⁹ sanguis. ibi (Et dr̃ia.) ¶ Pria in q̃tuor: sic q̃tuor ponit modos signoꝝ vomitus sanguis ẜm q̃tuor modos cãꝝ. Scđa ibi (Et illi⁹.) Tertia ibi (Et eius.) Quarta ibi (Et eius.) ¶ Cõsidera ꝙ circa ptẽ ꝓmã capl'i ꝙ in aptione orificioꝝ venaꝝ aut in aptiõe. s. p resudationẽ nõ ẽ dolor cũ est solũ qdã mollificatio ⁊ relaxatio. idẽ. 3. 5. de iteriorib⁹. 5. c. in fine. ¶ Cõsiderandũ ꝙ sanguis q ꝑꝑ sanguisugas egredit̃ est subtilis: q2 hũc maxie attrahũt sanguisuge: ⁊ hic ꝑꝑ sui apturã egredit̃ cũ sit pua: ⁊ ẽ ẽt saniosus: q2 in loco morsus sanguisuge aliq̃ fit saniatio. Que fit ab hemorroidibus. s. retẽtus ẽ hora post horã. i. ẜm iterual lũ tẽpoꝝ sic erat fluxus hemorroidaꝝ: ⁊ eoꝝ colores sunt citrini. s. cũ viriditate: q2 hic est eoꝝ color vt ifra. vel citrini: q2 si mel'ia illa ascẽdit: op3 ꝙ calefiat ⁊ subtiliet̃ parũper: vnde ⁊ ad aliqua3 citrinitatem declinat. Dicta ỽo post patẽt ⁊c̃.

¶ De cura vomitus absolute. Cap. 12m.

Sermo qdẽ vl'is in curatiõe vomit⁹ ẽ hic in vomitu q gñat̃ a corruptiõe admĩstrationis cibi rectificet̃ cib⁹ ⁊ fiat bon⁹ ⁊ adiuuet̃ ex qbusdã q̃ dixim⁹ ꝯfortãtibus stõchu3 boni odoris cal'is aut fridis ẜm ꝙ ꝯuenit. Et illo cui⁹ cã est mã mala aut pl'ima euet̃ illa mã ẜ3 canones ꝑdictos ⁊ cũ ebibitis ⁊ clysterib⁹ ⁊ minoret̃ cibus ⁊ subtiliet̃. Et adhibeant̃ exercitiũ subtile ⁊ ieiuniũ. Et clysteria ꝓportionalia ẜ3 egritudinẽ sunt iuuatiua ꝑꝑ illud qđ declinat de mã ad iferiora. Et multotiẽs qdẽ abscindit vomitũ clystere acutũ. Et vomit⁹ ẽt multotiẽs abscindit vomitũ cũ est a mã. Sanat̃. n. ex vomitu cũ euomit illã mãm ꝑꝑ effusionẽ ei⁹ cũ vomitu: aut ỽ. g. cũ aq̃ sola aut cũ syrupo acetoso aut cũ anheto aut cũ aqua raffani ⁊ melle ⁊ q̃ sunt illis sil'ia de his q̃ sciunt̃ in loco suo. Et cu3 fuerit illđ qđ euare volum⁹ vomẽdo aut sudãdo grossu3 icipiem⁹ ⁊ subtiliabim⁹ ip̃3 ⁊ icidem⁹ illđ deide euabim⁹ ip̃m. Et si fuerit nausea imo vomit⁹ ẽt ex malitia cõpl'onis curabit̃ cũ eis q̃ ip̃am ꝑmutãt. Et si necaria fuerit renouatio fiat illud qđ narrauim⁹ nuꝑ. Et vltimũ qđ itẽdim⁹ in regimie nausee est expulsio humoris faciẽtis syncopim: aut subtiliatio ei⁹ ⁊ ipsi⁹ incisio si est grossus viscosus: aut rectificatio ei⁹ si est putridus saniosus cũ bono odore ei⁹ qđ in potu sumit̃ ex medicis. bonus. n. odor vehemẽter ẽ ꝯueniẽs stõcho ⁊ ꝓprie cũ ẽ in nutritiuis. Et remoueri ab ipso si sensus ẽ diligẽs ip̃m aut attractio mãe i excitãt ad extremitates ẽ iuuatiua valde in retẽtiõe vomit⁹: ⁊ ꝓprie cũ ẽ ex expulsione humoꝝ ex mẽbris ꝯtinẽtib⁹ stõchũ ad ip̃3: ⁊ illud fit si stringunt̃ extrema ⁊ ꝓprie iferiora sic crura ⁊ pedes ꝯstrictiõe descẽdẽte a suꝑiorib⁹. Et qñq3 adiuuat ad illud eoꝝ calefactio ⁊ positio eoꝝ i aq̃ cal'a. Et qñq3 ẽ necariũ vt ponat̃ suꝑ adiutoriũ ⁊ crus medicamẽ rubificatiuũ vlceratiuũ. Et mirabile qdẽ ẽ ꝙ calefactio extremitatũ ẽ iuuatiua i sedatõe vomit⁹ ꝓpterea qđ attrahit: ⁊ ifridatio eaꝝ ẽ tã iuuatiua in sedatiõe vomit⁹ ve locis cal'i ꝓpterea ꝙ ifrigidat ⁊ sil'r ifrigidatio stõchi.

¶ Superius Aui. determinauit de causis ⁊ modis vomit⁹ in gñali ⁊ spãli: ⁊ ẽt de signis: hic eodẽ ordine de curatione exequit̃. Prio ẜ determinat de curatiõe vomitus ẜ3 suas cãs ⁊ modos. Scđo spãliter determinat de cura vomit⁹ sanguis: sicut de eo spãliter fecerat capl'3. ibi (Si senseris vlcera.) ¶ Pria in duas. Prio in gñali ⁊ absolute determinat de cura vomitus. Scđo in spãli. ibi (Sumãt capparẽ.) ¶ Pria in tres. Prio ponit curã q̃ maxie appropriat̃ vomitui. Scđo ponit spãl'r curã modoꝝ nausee. ibi (Et scias qm̃ nausea.) Tertio ponit spãl'r cuiusdã modi vomit⁹ auctoritate antiquorũ. ibi (Et antiq.) ¶ Pria in duas. Prio ponit curã vomit⁹ ẜ3 diuersas suas cãs. Scđo enũerat q̃sdã medi. ibi (Existimauerũt.) ¶ Prima in. d. Prio ponit curã vomit⁹ facti ꝑꝑ defectũ in cibis vel cibatione. Scđo ponit curã eius q fit ꝑꝑ malã stõchi dispõnẽ. ibi (Et in illo.) ¶ Hec scđa h3 tres. Prio ponit curã vomit⁹ cuius cã ẽ mala mã. Scđo ponit curã cui⁹ cã est mala cõpl'o pura. ibi (Et si fuerit.) Tertio assumat curã vomit⁹ facti a mã. ibi (Et vltimũ qđ intendim⁹.) Totũ p3 qđ dic̃. ¶ S3 dicit bon⁹ odor ẽ ꝯueniẽs stõcho ꝓprie cũ ẽ in nutritiuis. s. mẽbris alijs. vel ꝓprie cũ nutritiuis al's i nutritiuis. s. reb⁹ vt cibus q2 nutritiu⁹ vt cũ mus. sed cãphora mag̃ iuuat cerebro. Et remoueri. cã ẽ q2 tũc maior delitia cãtur si mõ approximet̃ bonus odor ⁊ mõ eleuet̃: ⁊ sic iterpolati3 fiat. Et mirabile. dr̃ mirabile ꝙ vn⁹ effect⁹. s. sedatio vomit⁹ ꝓuenit a diuersis ꝯtrijs causis. illud tñ est diuersimode: q2 calefactio facit illud diuertẽdo: sed infrigidatio facit illud infrigidando ⁊ in materia calida.

¶ Et existimauerũt qdã ꝙ amigdale cũ terunt̃ ⁊ digitis fricãdo dissoluunt̃ in aq̃ ⁊ colãtur ⁊ sumit̃ ex ea in potu sunt maxima cura vomit⁹ dñantis suꝑantis. Et fabe decocte cũ corticib⁹ suis in aceto ꝑmisto cõferũt plurimũ eis. Et lentes effuse cu3 elixantur in ipso. s. qñ decoquuntur in aceto permisto.

¶ Hic enumerat q̃sda3 medi. Et ꝓ facit hoc. Scđo ponit quosdam cañ. in curatiõe vomit⁹. ibi (Et tu qdẽ.) ¶ Pria in. d. Prio enumerat medi. q̃ sunt simpliciores. Scđo ponit medi. q̃sdã magis cõpositas. ibi (Et ex eis.) ¶ Qđ ꝓ dic̃ pt ỽificari: q2 amigdale abstersionẽ hñt: ⁊ i fricatiõe ⁊ trituratiõe trãsit de pte eaꝝ terrea mag̃ sit cũ aquea: ⁊ iõ abstergẽdo pñt aliq̃l'r stipticare: l3 ñ sint stiptice: ⁊ h̃ ẽ in mã aliq̃ subtili flatica. Fabe ẽt sic ꝓparate notũ est stipticãt: ⁊ lentes effuse. i. colate a ꝓma eaꝝ decoctione. sic. n. sũt stiptice vt in pluribus locis Aui. cõmemorat. ⁊ alimẽtoꝝ ꝓ Gal. ca. 4.

¶ Et ex eis qdẽ expertum est medicamẽ qđ. ℞. gallie ⁊ xyloaloes crudi ⁊ gariofil. ꝑtes equales sumat̃ in potu cũ aqua maloꝝ. Et glutẽ gariofiloꝝ meli⁹ est gariofilis ⁊ sit eius pondus põdus illoꝝ. Et qñq3 ponũtur in ipso quando nõ reperitur gluten gariofiloꝝ gariofili ⁊ ponitur cum gariofilis pulegij quantum sunt gariofili: sunt vltimi ⁊ stant loco eius.

¶ Istud medicamẽ ꝯfert in vomitu facto ꝑꝑ friditatẽ: nõ scđo ꝑꝑ caliditatẽ vt appꝫ glutẽ gari ẽ ꝯueiẽti⁹ q2 subtili⁹ ⁊ mag̃ penetrãs.

¶ Et tu qdẽ stude inquãtũ potes vt eũ dormire facias qm̃ illud est radix. Et ex eis q̃ ꝯferũt in h̃ ẽ facẽ vt ipsi in potu sumãt volẽtes aut iuiti aquã carnis plurima3 cũ seminib⁹ ⁊ sit in ea coriãdrũ siccu3: ⁊ qñq3 fundit̃ in ipsa vinũ odoriferꝝ ⁊ si est cũ h̃ põticũ est meli⁹: ⁊ qñq3 infunduntur in ipsa tortelle vt panis de simila: hoc. n. qñq3 facit eos dormire. cunq3 dormient sudabunt.

¶ Causa est: q2 somnus oẽs retinet euones ẜm modum datum ab A. ꝓmo cañ. fen. 2. ca. de eis que proueniunt ex somno ⁊ vigilia. Et aquam carnis: q2 ꝯfortat ⁊ euaporationẽ facit ideo somnum inducit: ⁊ ideo dat̃ cũ seminibus. s. calidis vt se. anisi ⁊ fenicu. ⁊ maxime apij quia faciunt euaporationem. vel cum seminibus. s. frigidis: q2 magis alterando somnum inducũt: ⁊ quia somnus facit eos suda-

re:ideo euacuata mā per sudorē sistitur vomitus.

¶ Et qñ nā fuerit sicca nō stringas vomitū cum eo qđ exiccat ex stipticis nisi cum mensura absq; nocumento ⁊ administra clysteria ⁊ soluas ventrem deinde sis audax in dando arobob.

¶ Hic est alius cañ. ⁊ pz.

¶ Et multotiens quidem alleuiantur nausea ⁊ vomitus per flobothomiam.

¶ Flobothomia sedat vomitū qñ est ꝑꝑ sanguis plenitudinez aut ꝑꝑ aliquā mām subtilē que ad venas inanitas recurrit.

¶ Et si cū vomitu expellitur medicamē fortiter ꝯstringēs vomitū reitera ipm. ⁊ si vehemēter abhorreat ipz tūc altera ei aliqđ odoris eius aut coloris ipsius.

¶ Hic est tertius cañ. ⁊ pz.

¶ Et scias ꝙ qñ nausea ledit ⁊ nō associať ei vomitus: tūc opz vt adiuues ipz cū vomitiuis sbtilib⁹ ita vt euomat cibū suū vel humorē suū: ⁊ si necariū tibi fuerit vt soluas vētrē ei⁹ cū facilitate fac: deide ꝯforta stōchuz cū oleis p̄dictis ⁊ ꝓprie cū oleo de neridē puro aut ꝑmisto cū oleo roſ. ⁊ sic vides de calefactiōe stōchi. Et qñq; ē nausea nō post cibū imo ƺ vacuitatē ēt: ⁊ nō ē posſe vt fiat vomit⁹ ꝑꝑ paruitatē māei: qre opz vt comedat patiēs ipz cibū: qm̄ cū repleť facilis fit post ipz vomit⁹ ⁊ expelliť cū ipō humor. Et plm̄ qdem nausee accidētis a caliditate ⁊ siccitate remoueť a positiōe emplastroꝝ cum ifrigidatiuis humectatiuis infrigidatorū in niue sumēdo in potu aquā fridā ꝯgelataz: ⁊ qñq; poniť in ipsa sicut rob acreste ⁊ rob acetose.

¶ Hic. A. spāliter ponit curā quorūdā modoꝝ nausee. Et p̄ facit h. Scđo resumit curaz cuiusdam modi vomit⁹. ibi (Et opz vt illius.) ꝟ Pria ps hz q̄tuor sicut q̄druplicē ponit curā ƀm. 4. modos nausee. Scđa ibi (Et qñq;.) Tertia ibi (Et plm̄.) Quarta ibi (Jn nausea v̄o.) ¶ Dicit p̄ ꝙ qñ nausea aduenit ⁊ ledit: q2 non associatur ei vomitus: ⁊ hoc est qñ stomachus tentat facere vomitum ⁊ non pōt: ſi non pōt nocetur a retentione. ⁊ pz.

¶ Jn nausea v̄o māli necaria ē purgatio cū eis q̄ ꝯueniūt: deide cureť q̄litas remanēs cū eo qđ ē ipi ꝯ̄trium ex medicis odoriferis cū robub calis aut fridis. s. vnūqđq; ƺ se. Et oēz quē curas si ipz vis cibare ciba paulatiz paulatiz: ita vt nō moueať alia vice i ipō. Et opz vt illi⁹ stōcho q ꝯsuet⁹ ē vomē post cibū ⁊ cib⁹ nō stat i stōcho ipsi⁹ apponanť empla stiptica p̄dicta i canōe. Et si nō fuerit caliditas ꝑmisceanť cū eis illa q̄ sūt sic pyretrū ⁊ spica ⁊ thus ⁊ myrra: ⁊ iuuāť valde ex tro. albēcharus quos laudauit. G. Et deneť i potu si fuerit illic caliditas ⁊ sitꝭ arobub sic rob de granatꝭ ⁊ ꝓprie illud in q̄ poniť mētha ⁊ sequať illđ vinū ꝑmistū si ꝑmittit cōplexio. Si āt nō fuerit caliditas sumāt i potu cū aq̄: ⁊ cōferūt eis valde tro. eschil. ⁊ ꝯfert eis qñ adest eis cū fridītate trocisc⁹ hmōi. ℞. zurūbet gar. vsnee cinamomi mast thuris: oiuz añ. danich. j. opij keratē. j. castorei keratē. j. aloes q̄rtā. z. Et ex eis q̄ ꝯueniūt illis q vomūt cibū suū ē vt multipliceť i cibarijs suis coriādrū ⁊ lābāt mel emplicoꝝ: ⁊ ēt comedāt vt cortices fistici hūidos aut siccos: ⁊ masticēt thus ⁊ masticē ⁊ xyloa. ⁊ cortices citri ⁊ mēthā. ⁊ ꝯueniēs ē eis vt vomāt deide comedāt. Et antiq qdē varij i medicia curāt ipeditū vomitū. aľ. ipedim̄tū vomit⁹ cū ē adolescēs fortꝭ hñs stōchū repletū hūiditatib⁹ retētꝭ subtilib⁹ ⁊ ē multe salue flobothomādo ei venā cū eq̄litate ne sequať termios syncopis si tolerat natura: deide expectant aliqbus diebus postea flobothomāt venam eius que est sub lingua: deinde dant in potu stupefacientia: postea faciunt eum gargarizare cum subtiliatiuis: deinde expectant: postea dant in potu hieram factam cū collognttidis ⁊ ingeniaṫ vt remaneat in stomacho eius tempore paruo: deide per. vij. dies euomāt: deinde adherere faciūt ventri eius ventosaz sine icisiōe ⁊ euaporant locū cuz oleo calefacto: ⁊ in mane ponunt emplastrum desuꝑ ex fenugre. confecto cum melle ⁊ semē malue ꝯfectum cū oleo ⁊ faciūt illud tribus diebus. Si autem illud nō sufficit in potu tribuunt hieram cum pulpa collo. ⁊ liniunt stomachuz ex gūma ruthe acrestis ⁊ medicinis rubificantibus donec videant suꝑ locum bothor ⁊ vesicas ⁊ dant in potu hierāpigram deide decoctionez absinthij ⁊ medicamen factum cuz castoreo ⁊ aquaz: deinde iterant rubificationē cum eis qui sunt leuiora deinde administrant gargarismata ⁊ postea sitim facientia. Hec est ergo via in medicina antiqua varia nō ƀm viā comprehensam: iam quidem diximus de cura vomitus illud quod currit cursu canonis: ⁊ nos addemus ei nunc distinctiones.

¶ Hec ps hz duas. Prio facit hoc. Scđo ponit cañ. gñalē cibationis hñtiū nauseā ⁊ vomituz. ibi (Et oēm.) ¶ Et dicit opz ꝙ stomachus in q̄ cibi nō stāt debēt emplastrari emplastris p̄dictꝭ in cañ. maxie sunt dicta supra. c. de debilitate stōchi. Et si nō fuerit caliditas ꝑmisceanť ⁊c̄. Albēcharus est ꝓpriū nomē ⁊ nō iueniť descriptio. ⁊ laudauit eos. G. s. in aliquo libro quē fecit de particularib⁹ egritudinib⁹ qui nō est apud nos. Et si fuerit ibi caliditas ⁊ sitꝭ debēt sumi in potu arobub. i. cū robub: q2 credo ꝙ troc. illi ad aliquā caliditatē declināt: ⁊ iō cū frigidis danť: ⁊ ꝓprie si rob de granatis sit cū mētha: q2 caliditas mēthe frāgit friditatē illi⁹ rob ⁊ manet sua ꝯfortatio: ⁊ debēt dari post vinū ⁊c̄. ꝙ si eēt cōplo multū calida nō dz dari. Si aūt nō fuerit caliditas sumāt in potu troc. illos albēcharus cū aqua: q2 nō opz ꝙ cū rob bibanť cū nō sit timor de calefactione: sed sufficit ꝙ cum aqua bibanť. ⁊ hoc qdā non intelligentes fecerūt alias cū vino. Troc. eschil nō iueniunť ⁊ ꝯfert eis cum adest supple vomitus quo nō stāt cibaria in stōcho. Quod sequiť pz: q2 supra habitū est. c. de doloribus stōchi. ⁊ de cura corruptionis cibi in stōcho. Et antiq curant vomitū ipeditū. iste aūt vomit⁹ q dř ipeditus est cū aduenit nausea: ⁊ nō pōt seq vomitus: q2 ipediť in sui euētu: aut ꝑꝑ debilitatē virtutis: aut ꝑꝑ ꝯditiones māe. Jsta aūt cura quā isti faciebāt erat varia nō ƀm viā cōprehensiōis s. ꝑ rōnē vt satis pz: ſz cura rōnabilis est illa q̄ posita est supra illo §. Et scias ꝙ qñ nausea ledit ⁊ nō associatur ⁊c̄.

¶ De vomitu facto ꝑꝑ caliditatē. Cap. 13m.

Sumat capparē nō maturā ꝓprie ⁊ granata ⁊ sumach ⁊ algobē cū gubera ⁊ cydonia ⁊ syrupos q fiūt ex eis: ⁊ pillas hmōi. ℞. seis iusqami ꝑtē. j. seis ro. ru. ⁊ sumach ⁊ capparis: oiuz añ. ꝑtes. iiij. ꝯiūganť cū duplo eoꝝ d̄ rob d̄ cydonijs ⁊ deť ex aggregato ꝯfecto a medio auř. vsq; ad auř. ƀm v̄tutē. fac. n. dormire ⁊ sedat nauseā. Cūq; nō ē illic cōstrictio nāe: tūc tibi suꝑest tribuē robub pura fctā ex acresta ⁊ acetosa ⁊ ex acetositate citri ꝓprie. Et camphore quidem inest proprietas prohibendi vomitum ⁊ nauseā calidos sumpte in potu cum rob ⁊ olfate ⁊ linite super stomachum.

¶ Hic in spāli ponit curā vomit⁹ nausee ⁊ subuersionis. sic. n. semꝑ intelligi dz. Et p̄ ponit curaz vomit⁹ ƀm sui diuersos modos ⁊ cās. Scđo ponit quasdā medi. simplices ⁊ cōpositas ꝯferētes ad h. ibi (Medicie singulares.) Pria in duas. Prio ponit curā vomit⁹ ƀm sui diuersos modos ⁊ cās. Scđo pōit curā itēdēdo ad accñs qđ ad illū qñq; sequiť. ibi (Qñq; timeť.) Pria in. d. Prio ponit curā quorūdā modoꝝ vomitus. Scđo quorūdam alioꝝ. ibi (Et illi quidē.)

ꝟ Prima

¶ Prima hꝫ.7.ſm ꝙ.7.ponit curatiões ſm.7.modos vomit⁹.2ª ibi(Illius vo.)3ª ibi(Et ad illū.)4ª ibi(Et medicamen ꝯferēs.)5ª ibi(Accidēs aūt.)6ª ibi(Eius aūt.)7ª ibi(Uomit⁹ aūt ꝓueniens.) ¶ Circa pmā partē ꝯſiderandū ꝙ rubrica huius capl'i nō eſt cōis toti cap.ſed ſolū pme eius particule:⁊ ideo nō eſt capl'm diſtinctū ſicut apparet in rubrica poſita in tabula tertij. Algoboze ſm Simonē ſunt neſpille:lꝫ quidā dicant ꝙ ſit nenufar.

¶ Illius vō q cogitat ꝙ ſi moueaꝛ poſt cibuꝫ euomat cura melioꝛ eſt. Et eius q euomit cibū ſuū nō cū cholera citrina:imo eſt vomit⁹ ei⁹ ꝑꝑ mel'iaꝫ aut humoꝛē fridū eſt que eſt ex curatiōe facta cū calefactiuis exicātib⁹. Et ex eis eſt illud qđ. ℞.ſe.apij ⁊ aniſi ⁊ abſinthij ꝑtes eq̄les fiāt ex eis tro.ſitq̄ꝫ doſis eoꝝ auꝛ.j.cū aq̄ frida ⁊ ēt fiat eis ius tinctum ex cymino ⁊ pipere ⁊ pauco vino miſceanꝛ illa cū aceto ⁊ almuri. Et ad illū qdē q cibū ſuū euomit cū doloꝛe ſtōchi ſumaꝛ capparis ⁊ ꝯteraꝛ ⁊ diſtilleꝛ deſuꝑ aliqd de ſyru.granoꝛū myrti.ſ.q̄ꝫtitas q̄ ꝯficiaꝛ:deide miſceaꝛ illud ſuꝑ vinū paucū ⁊ mel paucū ⁊ bibaꝛ.⁊ ēt vitellus oui aſſati ⁊ miſceaꝛ cū melle ⁊.xv.granis maſti.ꝯtriti ⁊ comedatur ⁊ admīſtreꝛ illđ trib⁹.d.⁊ ꝯferūt tro.ꝑdicti ī ca.doloꝛis ſtōchi in q̄bus ponunꝛ abſinthiū ⁊ mētha. Et opꝫ vt denꝛ iſtis ⁊ q eoꝝ curſu īcedūt poſt cibuꝫ qdē ſtiptica ⁊ añ ip̄m qdē lubꝛificatiua ſic̄ volubilis. Et ꝯfert eis vt ſumāt ſuꝑ cibū h̄ ſuffuꝛ:qđ.℞.thus ⁊ glandes ⁊ ſumach. Et medicamē iuuatiuū valde ad nauſeā ē illud qđ.℞.coꝛiandri ſicci ruthe ſicce ꝑtes eq̄les qđ bibaꝛ cū vino qdē cōmiſto ſi ſentiꝛ cū acetoſitate aut cū aq̄ frida pura ſi ſentiꝛ cū moꝛdicatione. Medicamē ꝯferēs vomitui accidēti ꝑꝑ friditatē ⁊ hūoꝛes fridos.℞. zurūbet doꝛonigi caſtoꝛei ꝑtes eq̄les ꝫuc.quātū oia. doſis ei⁹ vſq̄ꝫ ad.ij.ꝫ.admīſtreꝛ aliq̄t dieb⁹. Si aūt h̄ regimē nō ſufficit:cū tro.ꝑdictꝭ ſumāt in potu oleū de kerua cū aq̄ đ ſeminib⁹. Accidēs aūt poſt nauſcatiuā ſatietatē cureꝛ curatione ſatietatꝭ nauſeatiue ⁊ ſotira. Ei⁹ aūt q accidit ꝑꝑ hu.ſanioſuꝫ cura ē euō ſtōchi cū vomitu ⁊ mūdificatio ei⁹ ex eo ⁊ eq̄tio ei⁹ cū q̄litatib⁹ boni odoꝛis ⁊ cadūt in ea ex ſemīb⁹ ſic̄ aniſuꝫ ⁊ ſemē apij ⁊ ſiſeleos ⁊ cyminuꝫ ⁊ daucū. Et opꝫ vt regaꝛ ſic̄ oñdim⁹ita vt ſumat añ cibū ex cibis cibos lubꝛificatiuos lenitiuos:⁊ poſt ip̄m cibos ſtipticos odoꝛiferos: ſic̄ cydonia ⁊ ſil'ia vt deponāt cibum ab oꝛe ſtōchi ad fundū ei⁹ ⁊ īclinēt mām ad īferioꝛa nō ad ſuꝑioꝛa. Et qñq̄ꝫ eſt nec̄iuꝫ q̄buſdā vt in potu ſumāt cymīnū ⁊ ſumach. Et qñq̄ꝫ idigēt aliq̄ leui poſt cibū.⁊ diamuſcuꝫ eſt iuuatiuū eis valde.⁊ tro.ſtelle ſūt vltimi eis cū vīo in q̄ diſſoluiꝛ granū muſca. Uomitus aūt ꝓueniēs ex mel'ia nō opꝫ vt ꝯſtrigaꝛ q̄ꝫtū poſ'e eſt.ꝙ ſi fuerit patiēs ip̄m replet⁹ ſanguine flōmeꝛ baſilica ⁊ ventoſenꝛ timpoꝛa ēt vt alleuieꝛ repletio ſuꝑioꝛ ſang.⁊ mel'ie ⁊ qñq̄ꝫ ſufficit dimiſſio repletionis. Oꝛ ſi ſuꝑfluat adeo vt nō tolereꝛ trahaꝛ ad inferioꝛa cū clyſteri in quo ſit acuitas aliqua ⁊ aſſumptio ex cartamo ⁊ polypodio ⁊ tribulis ⁊ epithimo ⁊ albaſce⁊ camomilla cuꝫ oleo ſiſamino ⁊ melle:⁊ fiat ſpleni emplaſtrū ex melliloto et myrto ⁊ laudano ⁊ vſnee ⁊ ſemi.croci hoꝛtenſis cum vino pontico:⁊ in potu tribuaꝛ etiā ſyrupus de mentha cū granatis cuꝫ aleſeniati. Et ſi fuerint illic reliq̄ repletionis fiat flobotbomia ex venis pedum ⁊ ventoſenꝛ crura.cūq̄ꝫ ſedaꝛ vomitus euacueꝛ melāccholia cū medi.factis ex myrabo.nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ ſale indo.⁊ ſi exigit res vt in potu ſumatur oleum de kerua cuꝫ hierapi.⁊ abſinthio fiat,⁊ ſi in ſplene fuerit egritudo curetur ſplen.

¶ Cōſidera ꝙ docet dare hoc medicamē cum frigida aqua:aut vt remaneat in ſtomacho:aut vt accidēti ſubito reſiſtatur:lꝫ noceat cāe. Qđ dicit in oībus alijs partib⁹ pꝫ. Albaſce qdā dicūt ꝙ eſt thimū.quidā vō ſticados. Aleſeniati.i.ſpēs aromatice.

¶ Et illi quidē cui accidit ꝓpter effuſionem materiei ſubtilis moꝛdicatiue cōmiſcētis cibū quare fit nauſea cōferunt troci.ſtelle in hoꝛis paroxiſmi ⁊ expulſio cuꝫ pigra ꝑter ho.paroxiſmi ⁊ ſolutio vētris cū oxymelle miſto cū aloe ⁊ oxymelle facto cū ſcamo.ad ſolutionē ventris ⁊ cum aqua pꝛunoꝝ ⁊ thamarindoꝛum. Ipſa enim ambo ſunt declinantia materiā ad īferioꝛa ⁊ ſedantia vomitū cuꝫ acetoſitate ſua. Et opꝫ vt in hmōi trahaꝛ materia ad inferioꝛa cum clyſteri leni ex violis ⁊ iuiubis ⁊ oꝛdeo excoꝛticato ⁊ tribulis ⁊ camomilla ⁊ ſebeſten ⁊ turbith cum oleo viol'.⁊ ꝫuc.ru.⁊ bauracb. ⁊ vt adminiſtreꝛ ſyrupus de papauere poſt excuſſionem vel expulſioneꝫ.⁊ cōfert ſyrupus alexādri cū hac deſcriptione vel decoctione.cydonia ⁊ ſumach ⁊ nabach ⁊ grana granatoꝝ ⁊ thamarindi decoquantur: deinde ponantur thus ⁊ parum xyloaloes.

¶ Hic.A.ponit curā quoꝛūdā alioꝝ modoꝝ vomit⁹. Et hꝫ.4. Primo ponit curā vomit⁹ facti a mā ſubtili ībibita. Scđo ponit ſiml' curā quoꝛūdā modoꝝ vomit⁹ alioꝝ.ibi(Et ſcias.) Tertio reſumit curā vomit⁹ facti a mā ſanioſa.ibi(Et ſi fuerit humiditas.) Quarto iterū ponit curā vomit⁹ facti a mā flegmatica.ibi(Et ſi eſt huiuſmodi mā.) ¶ Tro.ſtelle ſunt multe laudis apđ auctoꝛes in ſedatione vomituū:⁊ ꝓhibēt fluxū māerū ad ſtōchū:⁊ in hoꝛa ꝓximi vomitus danꝛ:⁊ euō nō dꝫ tūc fieri:qꝛ faceret cōmotionē maioꝛem. Nabach fructus ſunt pꝛo quibus:qꝛ eis caremus:cydonia neſpilla vel carui vti poſſumus:vt ex Aui.haberi pōt.

¶ Et ſcias ꝙ quādo natura eſt ſicca cū cauſis ⁊ oēs q habēt vomitū humiditatis iuuanꝛ cuꝫ ſyrupis ⁊ pane exiccato in furno ⁊ ſpodio in ſuccis:⁊ omne qđ adheret illi humiditati ⁊ exiccat eaꝫ ꝯfert eis:⁊ eſt neceſſarium multotiens vt ponantur ſuper ventrē eius ventoſe ⁊ ſuper doꝛſum inter ambas ſpatulas:⁊ eſt neceſſariū vt doꝛmitio eius ⁊ ipſius cōmotio ſit in cuna.

¶ Dicit ꝙ qñ vēter eſt ſtipticus cū cauſis.ſ.aliq̄b⁹:⁊ oēs q hñt vomitū humiditatis ⁊c̄. ¶ Cōſiderādū ꝙ.A.ſupꝛa ꝓhibuerat ſtiptica qñ mā erat ſicca docēs cū lenitiuis ꝑus ꝓcedē.vult ꝗ hic ꝙ qñ nā cū cauſis.ſ.aliq̄bus eſt ſicca:iuuanꝛ pane ⁊c̄.⁊ illa ſtiptica ſunt. iſte aūt cāe ſunt cāe aliq̄ cōes:qꝛ in vomitib⁹ tñ fluit per ſuperius: eductio vētris vtpl'm ſtrigit.in hac aūt cā ſtipticitatꝭ ſtiptica exiccatiua nō nocēt:⁊ h̄ voluit dicē cū cauſis.ſ.aliq̄b⁹ leuib⁹ cōib⁹ fere oīb⁹ vomitib⁹.docet aūt ponē vētoſas poſt iter ſpatulas qñq̄ꝫ ad diuertēdū qñq̄ꝫ ꝑꝑ doloꝛē q fit ab aliq̄ vētoſitate eleuata ab humiditatib⁹ illis.debēt ēt doꝛmire ī cuna:qꝛ cōmotio illa ſomnū īduc̄.

¶ Et ſi fuerit humiditas ſanioſa:tunc adhibeanꝛ narcotica odoꝛifera reſiſtētia coꝛruptiōi ſaniei ⁊ fetoꝛi:⁊ ſtiptica exuccātia ꝓꝑe ſi ſūt aromatica:imo ſi ſunt nutritiua. Et ſi eſt hmōi mā ſūmerſa ībibita opꝫ vt ſint illic ēt ſubtiliātia īciſiua ſicut ſyrup⁹ acetoſus ⁊ ſicut aleſeniati ꝑdicte:⁊ ſil'r ſi eſt viſcoſa ⁊ groſſa:⁊ tūc ea que ſunt foꝛtioꝛa parūper:⁊ hiera cū ſyrupo acetoſo eſt cōmunis ad plurima. Et iſti qdē poſt illđ ſumāt in potu medicias ſedātes vomitū cū calefactiōe aliq̄ ſic̄ ſyrupū de mētha factū cū granatꝭ ī quo poſitū ſit xyloalo. crudū aut ſyrupū acetoſuꝫ in q̊ iā poſite ſint aleſeniati calide ⁊ xyloaloes ⁊ folia cytri ⁊ ēt diamuſ.amarū ⁊

diacydoniten: ⁊ totū illud cū decoctione alefeniati: ⁊ etiā diamusc. cuȝ miua: ⁊ syrupꝰ de absinthio ꝯfert eis in oī hora. Descriptio bona. ℞. granatoꝝ acetosoꝝ et mēthe sisimbrij: oīuȝ añ. baccari. j. decoquatˀ in duabꝰ lib. aque vsquequo remaneat medietas ⁊ ponantur in ipsa musc. danich. j. xyloaloes quarta. ʒ. que oīa sint cōtrita ⁊ sorbeāt hora post horā. Et ex medicis sedantibus hāc spēm vomitꝰ est rob cydonij cuȝ xyloaloes ⁊ gario. ⁊ syrupꝰ de mētha cū granatꝭ: ⁊ ꝓprie qñ ponūtur in ipso thus ⁊ gallia ⁊ cortices ⁊ phistici ⁊ muscus ⁊ xyloaloes. Et miua sedat vomitū flegmaticū valde.

¶ Dicit ꝙ si mā illa est saniosa adhibeantˀ narcotica. i. frida odorifera: vt cāphora sandalus ⁊ nenufar: qꝛ illa friditate remittūt saniei acuitatē ⁊ corrosionē ⁊ sedat eiꝰ vaporē ⁊ bonitate odoꝝ cōfortat stōchuȝ. ⁊ posset verificari narcotica. i. stupefactiua: qꝛ ista dantˀ in saniationibꝰ mēbroꝝ itrinsecoꝝ vt ꝓhibeant corrosionē: vt in saniatione vlcerū pectoris damꝰ qñqꝫ. ⁊ si est hmōi mā. s. flegmatica que facit vomitū. maxime eni ad h̄ se refert diuidēs eaȝ per subtilē ⁊ grossaȝ: ⁊ iō vult ꝙ facta euōne māei flegmatice que fecit vomitū: ꝙ dentˀ aliq̄ calida que remoueāt malā cōplexioneȝ fridā simul cuȝ sint ꝯfortatiua ⁊ vnitiua stōchi. Hiera est cōis ad plurima cū syrupo acetoso: qꝛ ꝯfert in vomitu a mā flegmatica ⁊ cholerica. vtrāqꝫ eni educere pōt: merito ḡ dicitˀ cōis. Baccari nomen est pōderis nec inueni quātū esset: sed ꝯiecturari possumꝰ ꝙ nō est vltra. ʒ. ij. ex eo ꝙ dicit bulliant in. ij. lib. aque ⁊c̄.

¶ Et qñ timetˀ ex frequētia vomitꝰ ⁊ multitudine eius. Et quocūqꝫ mō fit p̄terqꝫ in febribꝰ vehementis caliditatis casus virtutis sorbeat infirmꝰ aquā carnis assumptā ex pullis ⁊ extremitatibꝰ hedoꝝ ⁊ arietū cum tortellis ꝯtritis sicut alcohol ⁊ aquā pomoꝝ ⁊ paꝝ vini ⁊ olfaciat ex pullis assatis scissis ante faciē eiꝰ: ⁊ olfaciat panē calidū. Et ex illis est vt elixentˀ pulli in aq̄ ⁊ effundatˀ ab eis ⁊ ꝺcoquantˀ in aqua ⁊ dissoluantˀ in ea: deide terantˀ in mortario ⁊ exprimatˀ in ipso aqua ipsoꝝ ⁊ ifrigidetˀ ⁊ dissoluatˀ in ipsa medulla panis de simila ⁊ misceatˀ cū pauco vino ⁊ ponatˀ in ip̄o succus maloꝝ ⁊ sorbeāt ex ea. Et illi qui dissoluuntˀ in decoctione: deinde ꝯteruntˀ meliores sunt illis q̄ cōteruntˀ: deinde decoquuntˀ. Ab istis. n. resoluitˀ humiditas naturalis ⁊ euaporat ⁊ in illis ꝯtinetˀ. Et qñqꝫ conferunt nausee ⁊ subuersioni aīe ⁊ in expulsione cū vomitu cibi facti ex cubugi ⁊ pullis factꝭ acetosis cuȝ aq̄ acreste ⁊ acetositate citri ⁊ sumach ⁊ aq̄ maloꝝ acetosoꝝ frixis cū oleo onfancino cuȝ illis: ⁊ nō est malum cibare eos sauich ordei cū aq̄ ordei ꝓprie cū sunt vomitꝰ reliquie. Et opꝫ vt iteretˀ illud sup̱ eos: ⁊ si euomāt illud ⁊ abhorrent ꝑmutetˀ forma eiꝰ si refugiūt ip̄m.

¶ Prio facit h̄. Scd̄o cōparat q̄sdā modos p̄parationis. ibi (Et illi q.) ¶ Excludit feb. fortes vehemētis caliditatꝭ: qꝛ in istis nō darentur iura istaꝝ carniū: sꝫ ꝯfortarentˀ cū rebus leuioribꝰ. Posset aūt alr̄ itelligi si solū diē p̄terqꝫ icludit: ⁊ tūc refertˀ nō ad oēs carnes: scꝫ pul. s. paruoꝝ ⁊ arietū. s. ānualiū: ⁊ maxime castratoꝝ cū tortellis ꝯtritis sicut alcohol. i. sicut pul. q̄ in oculis ponitˀ: ⁊ h̄ cōfert: qꝛ citius ad actū reducitˀ ꝯfortationis penetrādo. Aquaȝ pomoꝝ. qñ absolute ꝓferuntˀ itelligitˀ de pomis de sceni quibus caremus.

¶ De medicinis singularibus ⁊ compositis ꝯferentibꝰ nausee ⁊ vomitui. Cap. 14m.

Scias ꝙ masticatio masti. et thuris ⁊ cupressi qñqꝫ ꝯferūt ad illō: similiter grana alcadra aut rutha sicca de q̄ in potu sumatˀ coclear. j. qm̄ est mirabilis. Et gariofi. cū teruntˀ vehemēter sic̄ alcohol ⁊ puluerizantˀ sup̱ sorbitionē factaȝ ex tortellis ⁊ succis sedāt statiȝ. Et silr̄ cū bibuntˀ in aq̄ frida aut decoquuntˀ cū aq̄: ⁊ in potu sumitˀ decoctio eoꝝ ⁊ ꝓprie ad pueros. Et meliꝰ est vt pulucrizetˀ sup̱ eā mastix. Et ex medicis rectificātibꝰ vomitū ⁊ nauseā est rob citri qō in potu sumat ille q̄ vomit p̱p̱ cholerā sic̄ est ⁊ ille q̄ vomit p̱p̱ cās fridas ꝑmistū cū xyloaloe crudo ⁊ gariofi. Et iterū ꝺcoctio corticū phistici aut pura aut cū alefeniati. Et fortior ea est aq̄ pulloꝝ alr̄s piloꝝ vitis singularis aut cū alefeniati cū carui. Et miua ⁊ susen sunt ex eis que sunt nec̄ia. Cōpositū exp̱tū ⁊ est ēt ex eis que adiuuāt ad digōnē. ℞. seis lini ireos masticis cymini: oīum añ. p̱tē. j. decoquatˀ ex eo cū aq̄ mellis ⁊ administretˀ. Cuȝ ḡ deficit curatio nec̄ia sunt narcotica in quoꝝ nā nō est vt vomitū moueāt sic̄ est in ꝺcoctiōe iusqami ⁊ nucū metheodeos nisi associētur eis medicine odorifere retinētes eoꝝ stupefactionē ⁊ rectificātes eoꝝ vomitū ⁊ resistētes sua similitudine: imo debiliora ex eis vt semen papaueris ⁊ semē lactuce: ⁊ fortius eo est cortex eius ⁊ ꝓprie nigri ⁊ sequitˀ ipsum cortex radicis mandragore campestris: et fortius eis est opiū ⁊ parū ex eo est iuuatiuū cuȝ salute: ⁊ ꝓprie cū est cū eo ex medicinis habētibꝰ vim tyriace eius qō repugnat veneno ipsius.

¶ Ista vr̄ rubrica. Scias. hic icipit capl'm in quo Auicē. enumerat diuersas medicias simplices ⁊ cōpositas ꝯferētes vomitui ⁊ subuersioni ⁊ nausee. Et p̄ ponit medicinas que regulariter cōpetūt. Scd̄o ponit medicias q̄ nō cōpetūt nisi in casu. ibi (Cuȝ ḡ deficit.) Tertio adducit modū regiminis in q̄busdā modis nausee. ibi (Et nausea q̄dē.) Pria in duas. Prio ponit simplicia q̄ ꝯferūt in vomitu. Scd̄o ꝯposita. ibi (Cōpositū exp̱tū.) ¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ Aui. dixit qñqꝫ: qꝛ qñ vomitꝰ est a friditate ꝯferūt cū illa sint calīa. Grana alcadra q̄dā dicūt ꝙ sunt grana nigra: q̄dā ꝙ est nasturtiū: sꝫ. 5. cañ. trac. 6. de syrupis. in fine. ponit syrupū alcadre: ⁊ vr̄ ꝙ sit palma: qꝛ. 4. cañ. fen. 1. c. de cura variolaꝝ ⁊ morbilloꝝ. illā eādē receptā ponit. Et vt extra lr̄am notatˀ est palma: grana ḡ alkadre erūt dactyli imaturi: ⁊ ꝯferūt in vomitu calido. Reliq̄ patent vsqꝫ ibi. fortior ea. s. decoctione phisticoꝝ. i. pistachioꝝ. Et aq̄ pulloꝝ. i. ramoꝝ vitis: qꝛ frida ⁊ stiptica magꝭ: vel pulloꝝ vitis. i. aqua iuris. i. elixature illoꝝ: qꝛ magꝭ lauat. Sigulaꝝ. i. p̱ se. Et alefeniati. i. spēbꝰ aromaticis: cū carui alr̄s karui ideȝ. n. est. Et miua. i. aromatica. Et susen. i. almerafesen. i. liquor salsus. Almera. i. salsum: qꝛ qñqꝫ q̄ritˀ icisio ⁊ exiccatio. Cōpositū iuuat digōnē. s. calefaciēdo: ⁊ iō in mā frida flegmatica cōpetit ⁊ admistratˀ ex eo. ʒ. 5. ⁊ sufficit. Cū ḡ medicie que ad vltimū cōpetūt sunt narcotice: has ḡ enumerat. Et p̄ simplices. Scd̄o cōpositas. ibi (Et ex cōposit.) ¶ Uult dicē ꝙ qñ in sedatōe vomitꝰ alia nō valēt debēt dari narcotica. i. stupefactiua: ⁊ frida talia ꝙ nō moueāt vomitū sic̄ est ꝺcoctio iusqami ⁊ nucis metheodeos q̄ est filis nuci vomice. Iste. n. mouēt vomitū nisi associentˀ medicine odorifere que eis resistunt ⁊c̄. Cū similitudine sua. s. ad corpꝰ necessariū: imo supple necessaria sunt debiliora ⁊c̄. Et fortius eo. s. semine: est cortex qꝛ grossior saltē: ḡ fortior in durabilitate stupefactiōis. Et sequitˀ eū cortex ⁊c̄. qꝛ iste cortex radicū mādragore est fortior. Sequitˀ. n. eū in gradu maioris fortitudinis cū ipse a debiliore icepit ⁊ ꝓsequēdo fortiora enumerat.

¶ Et ex cōpositis nobis bonis in hoc est vt sumatˀ corticū phisticoꝝ ⁊ zucchari ⁊ ro. ⁊ seis ro. oīuȝ añ. p̱s. j. ⁊ belzahar p̱s. 5. ⁊ si nō fuerit p̄sens ponatˀ in ipso zurumbet p̱s. j. ⁊ opij due tertie partis: ⁊ xyloaloes crudi p̱s. 5. fiant ex eis troci. ⁊ dosis eius sit vsqꝫ ad aur.

¶ Hic ponit narcotica cōposita. Et habet hec pars tres: sicut tria composita ponit. Secūda ibi. (Et ex medicinis bonis.) Tertia ibi (Et trocisci.) Bezar lapis quidam vt Serapio.

¶ Et ex medicis bonis ad illō nobis est vt sumantˀ cydonioꝝ ⁊ cappis imature: āboꝝ añ. p̱tes. ij. ⁊ seis papaueris tertia p̱tis ⁊ corticū radicis mādragore. xiij. p̱tis ⁊. xiiij. p̱tis xyloaloes crudi ⁊ aq̄ mēthe tātū qō totum sūmergatˀ ⁊ aq̄ ro. tātuȝ ꝙ sup̱mineat digito vno ⁊ aq̄

cucurbite triplũ ambarũ aquaꝝ: ⁊ opꝫ vt cũ facilitate adeo decoq̃nt donec dissoluant capparis ⁊ cydonia: deide colent aq̃ postea pparent cũ facilitate ⁊ sumat ex eo in potu. Et cũ i potu sumunt stupefaciẽtia: opꝫ vt multiplicet olfatus odoriferoꝝ ⁊ dormiat: ⁊ non separet aromaticũ suaue apud eũ: si autem abhorreat aromaticũ permuta ipsum ad aliud.

¶ Ad illud. s. qñ alie medicine nõ valẽt: vnde volumus dare narcotica: ⁊ medicina narcotica est de qua possunt dari aur. ij. est. n. minus narcotica q̃ pma. Et in hac parte pmo facit hoc. Scdo ponit regimen cõe sumẽtib⁹ pharmaca stupefactiua. ibi (Et cũ in potu.) ¶ Causa enim quare hoc dicit est vt cõfortet cũ aromatibus ⁊ si abhorret vinum permutat ad aliud.

¶ Et troci. sm q testat. G. sunt iuuatiui ad illud. Ipsi eni aggregant oẽs res necessarias in cura vomitus ⁊ ppꝛie cũ est humor virulẽtus. Troci. eni ei⁹ est tyriaca ⁊ est sm q dictũ est in antidotario. Inqt Gal. nam in ipso ponunt anisum ⁊ semen apij odorifera ⁊ nutritiua ⁊ absinthiũ ad abstergẽdũ ⁊ deponẽdũ humoreꝫ ⁊ ad ꝯfortãdũ os stõchi ⁊ ad faciẽdũ rigidum: ⁊ cinamomũ ad cõtrariandũ sua aromaticitate virulentie ⁊ ꝯuertendũ ipsam ad rectificationẽ aliquã ⁊ resoluendum eã: ⁊ in ipso est ex aromaticitate qd ꝯuenit omni membro neruoso: ⁊ opium vt dormire faciat ⁊ stupefaciat: ⁊ castoreũ vt succurrat corruptioni opij ⁊ nocumẽto ⁊ veneno ipsius. Sed ⁊ troci. stelle sunt vehementis iuuamenti in huiusmodi dispositione.

¶ Gal. testatus est hoc in suo antidotario vbi dicit q est scriptuꝫ.

¶ Et nausea quidẽ quãdo est ppter debilitatẽ stõchi quã nõ sedat expulsio facta vomitu: tũc nõ laboret in illa: imo si dimittatur per seipsam fortasse iuuabit. Et quandoqꝫ sedat eam sauich ordei algellilij.

¶ Hec nausea forsan est ppter aliquã stõchi lassitatem in qua nõ valẽt vomit⁹ ⁊ euatio: ⁊ ideo melius est dimittẽ hanc curã ⁊ intẽdere ꝯfortationi ⁊ nutrimẽto. Et iõ qñq sedat eam sauich. i. ordei far. Algellily. i. illius ꝯtrate qd forsan est magis exiccatiuũ.

¶ Et ille qui iuenit subuersionẽ inseparabilẽ in vere ⁊ fuerit ꝯsuetus vomere ppꝛie in hmõi tpe comedat cũ pane parue quãtitatis. ʒ. iij. cepe narcisci: deide sumat aquã calidam. Et nõ multum sumat de cepe narcisci: quoniam facit accidere spasmuꝫ.

¶ Iste est q ꝯsuetus est vomẽ ⁊ nõ vomuerit: ⁊ iõ dat narciscus. i. cepe canis: ⁊ post aq̃ calida vt puocet vomituꝫ. vñ Aui. z. cañ. radix ei⁹ excitat vomitũ: ⁊ similr succus ei⁹ ⁊ fit h vt vomit⁹ puocet cũ ꝯsueuerit puocari. Cũ. n. vẽtris ꝯstrictio q fluere solebat: aliq̃ egritudinẽ possidere fecerit illius euonis reuersio sm plurimum ipm medicabit: vt pmo cañ. fen. 4. 3. ca. in fine. ¶ Cõsiderãduꝫ võ q h hꝫ veritatẽ si mã illa sit flegmatica vel melica: q si eẽt cholerica nõ ꝯueniret ita facẽ vomitũ. Plus aũt credendũ est q sit mã grossa ⁊ frida q̃ q sit subtilis cala: q illa leuiter vomeret ⁊ nõ retineret adueniẽte vere: ⁊ iõ Aui. dixit vomitũ debẽ fieri cum cepe narcisci: pauco tñ q sui caliditate ⁊ acuitate spasmũ posset iducẽ.

¶ De cura vomit⁹ sanguinis. Cap. 15m.

SI senseris vlcera tunc curabis ea cũ eis que scis. Et si senseris sanguinẽ descẽdẽtẽ ex capite: tũc icipies ⁊ phibebis cãm ei⁹. Et si senseris repletionẽ expelles eã. Et qñq indigebis post euonẽ duaꝝ lib. sanguinis flõmia alia minuta. Cũq augmẽtat liga extrema vehemẽter: ⁊ ppꝛie in eo cui⁹ cã est potus medicine calide. Et qñqꝫ sumit in potu i facto pp medicinã vinũ mistũ cũ lacte supante vsqꝫ ad q̃tuor cotilas dãdo aliqd post aliqd: deinde det in potu syrup⁹ acetosus ifrigidatus cũ niue.

¶ Hic ponit curã vomit⁹ sanguinis. Et pmo ponit curã sm diuersos sui modos ⁊ cãs. Scdo ponit q̃sdã medicinas ad h. ibi (Veruꝫ ex medicinis.) ¶ Cõsiderãdũ q post euonẽ duaꝝ libraꝝ sanguinis qñq facimus flõmiã minutã. i. paruã subtilẽ: ⁊ h q mag durat: et hoc est qñ sanguis ille fuerit euat⁹ ex forti expulsiua virtute: ⁊ pfluit: tñ timemus ne amplius fluat ad stõchũ: ⁊ iõ vt diuertamus flõmiã facim⁹ sicut in plurib⁹ locis Aui. docet facẽ: vt supra. 5. fen cap. de fluxu sanguinis nariũ. Cũq augmẽtat. s. vomit⁹ sanguinis nocet ppꝛie in eo cui⁹ cã est. potus medicie calide. s. que rũpit venas: ⁊ talis ligatio fit ad diuertẽdũ sanguinẽ. maxime aũt talis ligatio fit hic: q ibi est duplex cã tract⁹ sanguinis. s. medicina effrenitãs ⁊ ruptura vene. Et qñq sumit. h est qñ volum⁹ remittẽ audaciã medicine: lac. n. remittit ei⁹ acuitatẽ: lauat. n. ⁊ stringit sanguinẽ cũ caseali pte sui: ⁊ vinũ ꝯfortat virtutẽ ⁊ ipellit sanguinem ad mẽbra: dꝫ võ lac superare: q mag est in eo itẽtio que est lauare ⁊ ꝯsolidare: ⁊ q multũ vinũ faceret fluẽ. Cotila apd q̃sdã est. ʒ. ix. apd alios. ʒ. x. Eadẽ vba ponit Aui. pmo cañ. fen. 4. ca. de eo in quo vomit⁹ supfluit. vñ medicine vomitiue malitiã repmit ⁊ sanguinẽ phibet ⁊ nãm lenit. det võ post acetosus syrup⁹ ad phibẽdũ coagulationẽ sanguinis. nã ibidẽ. Rx si volueris ⁊c. ne ex eo cõgelet: da ei ad bibendũ syrupũ acetosum. det aũt infrigidatum vt hic ⁊ ibidẽ Aui. ad hoc vt acuitatẽ pharmaci reprimat.

¶ Verũ ex medicinis exptis in phibitiõe san. est cõpositũ in phibẽdo sang. vehemẽs. Rx. achaciã semen rosarũ. lutũ sigillatũ balausti. opiũ semen iusqami albi gũmi arabicũ succũ arnoglosse aut succuꝫ virge pastoris: ⁊ sumat in potu cũ aceto vini multe comestionis aut cũ aqua arnoglosse si fuerit pueniẽs ad stõchũ plurimũ. Et dosis ei⁹ sit ex medio aureo vsq ad. ʒ. j. Et cõfert ad illud sumere in potu arobub stiptica. Et ex eis est rob de nuce ⁊ sunt cõposita dicta in ãtidotario. Et ex curatiõe facili est vt sumat gallarũ ⁊ balausti. amboꝝ ana pars. j. ⁊ sumat ex eis in potu pondus. ij. aur. cum kerate opij cum aqua plantaginis.

¶ Aliqui habẽt ex medicinis expertis. Ponit medicias cõpositas: ⁊ docet pmã dare cũ aqua arnoglosse si fuerit plurimũ perueniẽs ad stõchũ. s. sanguis q est res magis stiptica. Rob de nuce põt eẽ aliquis ex modis diacydonitẽ a Mesue in antidotario distinctione qnta. Multa võ dicit Aui. in antidotario distinctiõe nona. que ad fluxum sanguinis ꝯferunt. In vltima medicina docet dare kirat opy: ⁊ intelligit nõ de vero opio sꝫ de succo capitũ papaueris: q vera opy dosis nõ transit quãtitatem lenticule ⁊c.

¶ De ꝯturbatione ⁊ anxietate stomachi. Cap. 16m.

QUandoqꝫ accidũt ex stõcho ꝯturbatio ⁊ anxietas ex qbus inuenit infirmus tristitiã: ⁊ fit necẽarium vt pmutet de figura ad figurã. Et qñq comitat ipaꝫ tremor cordis aut accidit cũ ea: ⁊ nõ est possibile habẽti eam vt cognoscat cãm in eo. Et quandoq euꝫ sequit scothomia ⁊ vertigo: ⁊ quãdoq alteratur ex ea color ⁊ est sm veritatẽ principium nausee: ⁊ quandoq est cuꝫ ea nausea: ⁊ quandoq permutatur ad nauseam.

¶ Superius Auic. determinauit de vomitu nausea ⁊ subuersione: hic determinat de qbusdã annexis. Annectunt aũt q̃dã nausee sic est anxietas ⁊ ꝯturbatio illã pueniẽs. Quedã võ vomitui cuidam sicut vomitui sanguis vt sanguis retẽtio ⁊ coagulatio in stõcho ⁊ itestinis. Primo g determinat de pmo. Scdo de scdo. ibi (Sumatur põdus.) Prima in duas. Prio notificat nobis qd sit hec turbatio ⁊ ãxietas volẽs ex h signa nõ. Scdo ponit curã. ibi (Et cã in illo.) vel (Illud qd paꝝ est.) Pria in duas. Prio notificat ea per sui accidẽtia. Scdo p cãs. ibi (Et cã in illo mã nausee.) ¶ Dicit primo ⁊c. qñq comitat tremor cordis: ⁊ h pp cõitatẽ ad cor. Et nõ ẽ posẽ habẽti eã. i. hũc tremorẽ vt cognoscat cãꝫ in eo: q signa sese offuscãt: ⁊ iõ nõ cognoscit an sit tremor stõtichus an cordialis: vt sup patuit. Qñq sequunt scothomia ⁊ vertigo: qñ cõicatio vaporis fit capiti. Alterat color pp retractionẽ calidi ad int⁹. Adest principiũ nausee: q illa mã parũ addita ⁊ agitata facit nauseã.

¶ Et causa in illo est mã nausee ⁊ ppꝛie ibibita. Ipsa enim dum permanet imbibita facit accidere cõturba-

tionẽ. Cũq3 aggregatur in ore stomachi facit accidere nauseam super stomachum per expulsionẽ humoris post excitationem nature cum eo.

¶ Primo absolute ponit eius cãm cõparãdo ad nauseã. Scõo ponit quasdã eius spãles cãs. ibi (Et qñq3.) ¶ Hic cõsidera q potes hře in quo differãt anxietas ⁊ cturbatio a nausea. fere. n. nõ differũt nisi in mõ cãe. eadẽ. n. mã exñs ĩbibita ⁊ non adunata facit anxietatẽ: s3 si adunet vt nã illã tẽtet extra educẽ p os facit nauseã.

¶ Et quãdoq3 cturbant reliquie vẽtositatis humorũ ex medicinis vomitiuis ⁊ solutiuis: quare det rob de cydonijs ⁊ rob de acresta ⁊ similia.

¶ Hic ponit quasdã spãles cãs. Et pº ponit vnã. Scõo aliã. ibi (Et oẽ qõ feruet in stõcho.) ¶ S3 tu dices Aui. in reliquijs vẽtositatis docet dare rob. / Sed ctra: ĩmo calida leuia cueniũt vt illã resoluerẽt. / Dõm q intẽtio in curatione illius anxietatis nõ est aliud nisi sedare vẽtositatẽ illã ⁊ phibere eius eleuationẽ. s. remittẽdo acuitatẽ medicine que est cã eleuatiõis ei⁹ ⁊ cfortare stõchũ lassatũ ex medicina: ⁊ iõ dat rob: q2 remouet acuitatẽ ⁊ pũctionẽ vẽtositatis ⁊ humoris: ⁊ phibet illius eleuationẽ ⁊ cfortat stõchũ. / Ad illud qõ dicit ⁊c. Dicendũ q frigida ⁊ stiptica ista cfortãdo ⁊ cõprimendo possunt ventositates educere.

¶ Et omne qõ feruet in stomacho ex fructib⁹ ⁊ ex malis dulcibus conturbat: ⁊ aqua frigida que bibitur nõ in hora cturbat: ⁊ multotiẽs fit in febrib⁹ cã additionis febris: nõ ḡ op3 vt bibat in febre nisi aqua calida.

¶ Hic assignat q̃sdã alias cãs extrĩsecas anxietatis ⁊ cturbationis. est aũt oẽ qõ feruet ex fructib⁹ ⁊c. ⁊ hoc est q2 feruore gñat vẽtositas: vt supra declaratũ fuit in ca. de egritudinib⁹ stõchi. Aqua frida bibit nõ in hora vt qñ bibit in febrib⁹ in qb⁹ nõ cuenit vt in his que sunt de mã grossa: aut ĩdigesta: aut in nõ csuetis: aut excarnatis: aut in etate incõueniẽti: aut in habẽtib⁹ alicui⁹ viscerũ debilitatẽ: aut apostema: queadmodũ scribit. G. 9. tera. c. 5. Est ḡ cã cõturbationis: q2 in stõcho mã3 ĩcuniat ⁊ eã adherere facit: ⁊ est cã additionis febris. s. ĩcrudãdo mãm in qua nõ cõpetit: vt qñ mã est grossa viscosa. Et iõ. G. 9. tera. ca. pdicto loquẽs de potu aque frigide in hac febre dicebat. Cõfestim nõ paruã cfert alleuiationem extiguẽdo febrẽ iã deide mutatã ceu vtiq3 manẽte cã: rursus aliã accẽdi febrẽ: ⁊ multotiẽs demũ difficiliorẽ pore. Non ḡ op3 vt bibat in febre nisi aquã calidã. s. nõ habitis cditionib⁹ que fridũ potũ csentiũt: ⁊ tũc deueniet ad anxietatẽ ⁊ febris additionẽ.

¶ De cura. Cap. 17m.

Illud qõ parũ est ex ea remouet vinũ mistũ cũ aqua ẽm mediũ ⁊ aqua cõmista ex eis que cfortãt ⁊ ĩfridãt: aut cũ aqua mellis aut cum eis que tẽperant humorẽ malũ. Et illud qõ ex ea est plurimũ indiget medicinis nausee.

¶ Hic ponit curã. Et pmo in cõmuni. Scõo in spãli. ibi (Et si fuerit ex caliditate.) ¶ Dicit q si est pauca anxietas: q2 cũ sit pauca mã ⁊ nõ multũ acuta: curat potu vini misti. Et h̃ est qõ sup iterũ dixit ca. de egritudinib⁹ stõchi. Et est modus ĩtellect⁹ illius afor. 57. 7. pti. Alices ⁊ oscitationes ẽm ĩtellectũ Hippo. ĩtelligit. n. p alices Cõmẽtator ibidẽ anxietatis stõchi: l3 ẽm aliũ ĩtellectũ Aui. adducat hũc afor. 1. cañ. fen. 3. ca. de alicib⁹ ⁊ oscitationib⁹. in fine. Dixit aũt. A. q est parũ: q2 si eẽt multũ vt fortũ anxietas ex multa ⁊ acuta mã vinũ fortasse adderet in illã. ¶ Sed tu dices. A. cdicit sibi. pmo vult q det cũ vino: ⁊ post dicit q det mista cũ his que ĩfrigidant. / Dõm q hic est modus cure gñalis plurib⁹ mẽbris. Mã ḡ illa: aut est acuta mordicatiua in qua magis cferũt frigida: aut est adherens in qua cfert aqua mellis ad abstergendũ.

¶ Et si fuerit ex caliditate ⁊ humore calido ⁊ est illa q̃ fit ẽm plurimũ qñq3 sedabũt eã infrigidantia humida ⁊ epithimata facta ex eis ⁊ sandalis ⁊ camphora ⁊ ro. Et ex eis que experta sunt in hoc est emplm ex corticibus cucu. ⁊ portulaca ⁊ sauich ordei cũ aceto ⁊ aqua: ⁊ fiat ex eis emplm stõcho ⁊ epati: ⁊ quãdo augmẽtat fiat emplm ex sandalis ⁊ rosis ru. ⁊ similib⁹. Et ex eis que in potu tribuunt ad cturbationẽ stomaticã est sauich de ordeo ctritũ pprie cũ granis granatorũ: ⁊ op3 vt sit nõ ablutum: ⁊ superiora granorũ granatorũ sine semine ⁊ rob de cydonijs. Cũ ergo nõ est nausea aliena vinũ oino: ⁊ sit cõmistio eius aqua tamarindorũ et syrupus de pomis antiqs cuius superfluitas resoluta est: ⁊ ad eos quidẽ narrata est aqua citrullorũ excorticatorũ cũ iulep tabarzet parũ ⁊. 3. j. spodij.

¶ Cõsiderandũ q pmũ emplastrũ est solũ ĩfrigidatiuũ: sed illõ qõ docet facere cũ addit h3 plus de cfortatiuo: qõ mag cõpetit in augmẽto. Sauich nõ ablutũ: q2 mag abstergit. Et supiora. intelligit pelliculã que ĩuoluit: q2 frida est aut carnes sine ossib⁹ granatorũ: ⁊ credo cueniẽtius. Cũ ḡ nausea nõ fit q2 mã ẽ valde ĩbibita: subtilis ⁊ acuta: vñ potius ledit sui acuitate ⁊ mordicatiõe q̃ sui corpulẽtia: ⁊ iõ nõ colligit vt nauseã faciat. Aliena ḡ vinũ q2 adderet in acuitate. Et fit cõmistio ei⁹ supple q2 in potu sumat aquã thamarindorũ: ⁊ syrupũ de pomis: q2 ista subducẽt illã mãm ⁊ ĩfridabũt. Uult tñ q fit de pomis antiqs. s. de sceni: que poma sunt antiqua ⁊ nõ recẽtia: q2 recẽtia sũt valde aq̃sa apta ebullitioni pp aqueitatẽ: ⁊ iõ adderẽt in anxietatẽ: s3 ab antiqs euanuit aqueitas illa. vñ Gal. alimẽtorũ p. defluit enĩ ab oĩbus plãtis ⁊ seminib⁹ cũ post collectionẽ iacẽt: pº qdẽ qõ est in ipsis aquosũ ⁊ subtile supfluũ. Idẽ caplo de tritico. Et iõ subdit Aui. cui⁹ supfluitas. s. syrupi resoluta est per resolõnẽ factã. s. a pomis. ⁊ ad eos. p3 qd dicat.

¶ De sanguie retẽto in stõcho ⁊ in ĩtestinis. Cap. 18m.

Sumat põdus. 3. ij. ellebori albi: fabarũ pondus. 3. iij. ⁊ sumat in potu cũ aqua calida. Si aũt cgelet sumat in potu eger aquã albasce ⁊ similiter coagulũ leporis.

¶ Ea que sunt ãnexa vomitui sanguinis: sunt ipsi⁹ retẽtio ⁊ cgelatio. Primo ḡ ponit cura pmi tãgẽdo aliud. Scõo scdi. ibi (Cura.) ¶ Dat elleborus alb⁹ q est fortis solõnis ⁊ abstersionis. dat cũ fabis: aut q2 fabe aliqd de ellebori acuitate remittunt: aut q2 simul abstergunt: aut q2 gñando vẽtositatẽ in eductiõe cferũt. p cõmotionẽ. n. a vẽtositate iuuat expulsiua: vt p cañ. fen. 1. de ṽtutib⁹. c. 3. Albasce. i. thim⁹: vl sticados calefaciẽdo phibẽt coagulationẽ ⁊c.

¶ De cgelatiõe sanguis ĩ stõcho. Cap. 19m.

Cura ei⁹ est sumere in potu coagulũ leporis 3. ij. aut aque mẽthe quãtitatẽ. ij. 3. in qua ia3 positũ sit pondus. ij. 3. salis ctriti.

¶ Cõsiderãdũ q a ppetate vr coagulũ dissoluta coagulare ⁊ coagulata eliquare. vñ Aui. 2. cañ. c. de coagulo. resoluit oẽ coagulũ sanguinẽ ⁊ lac ⁊c. ⁊ coagulat oẽ liqdũ. Causa aũt hui⁹ vr eẽ attributa ppꝛietati ab Auer. 5. coll3. ca. 44. de coagulo. Dosis ṽo ei⁹ eẽ põt vsq3 ad. x. kirat. vt Aui. l3 forsan largo mõ sufficiat: ⁊ iõ qõ hic dic 3. ij. d̃bet referri tñ ad aquã mẽthe que ẽt sui caliditate dissoluit: ⁊ sal ẽt nitrũ csimilr cfert cũ ea in dissolutione coagulationis ⁊c.

¶ De singultu. Cap. 20m.

Singultus est motus diuersus cõposit⁹ sicut spasm⁹ cstrictiuus cũ tẽsione dilatatiua existẽs ĩ ore stõchi: aut toto corpe ei⁹ aut mery.

¶ Determinauit Aui. superius de nausea: subuersione: ⁊ vomitu: ⁊ ãnexis: hic de singultu determinat. Et pmo ĩuestigat qd sit: ⁊ suas cãs ⁊ modos. Scõo ponit signa. ibi (Ois.) Tertio ponit cura3. ibi (Uomitus.) / Prima in tres. Primo ponit diffinitionẽ singultus ⁊ illã declarat simul cũ hoc ĩuestigãs in gñe ⁊ in cfuso cãm singultus. Scõo cõparat eũ ad vomitũ. ibi (Et qñq3 est singult⁹.) Tertio resumit cãs singult⁹: ⁊ illas spãliter declarat. ibi (Distinguam⁹ aũt illud.) / Prima in duas. Primo ponit diffinitionẽ singult⁹. Scõo quasdã particulas diffinitionis declarat: simul cũ hoc declarans eius cãm. ibi (Ex quo aggregat.) ¶ Dicit pmo q singultus est motus diuersus. s. a nãli: q2 supponit malo motui: vt gnto de accidẽti ⁊ morbo cap. 6. vel diuersus: q2 nõ est vnus. Unde subdit cõpositus diuersus dico. s. a nãli sicut spasmus est motus non nãlis sic ⁊ singultus: ⁊ ideo dixit diuersus sicut spasmus. ¶ Considerandum tamẽ q nõ dixit q esset spasmus: sed q esset sicut spasmus: l3 enĩ singultus sit motus nõ naturalis quasi spasmosus non tamen est spasmus: vt probat Gal. sexto de accidenti ⁊ morbo cap. 2. Nam spasmus est passio membri lacertosi. stomachus ṽo lacertosum membrũ nõ est: ⁊ ideo notãter Aui. dicit sicut spasm⁹. Dico enĩ q singultus est motus cõpositus: est enĩ motus cstrictiuus cũ extensione dilatatiua. Et ex hoc apparet q est motus cõpositus: q2 est cstrictio ⁊ aliqua dilatatio cũ tensione. Et ex hoc appet q Aui. nõ vult dicere q sit motus cõposit⁹ sicut spasmus. Sed sicut duo di-

rerat de singultu sic duo subiūgit. Dixerat enī ꝙ est motꝰ cōpositus: ⁊ hoc declarat qꝛ est ꝯstrictiuus cū extēsione dilatatiua. Huius aūt cā est. s. ꝙ sic oȝ ſm̄o Aui. itelligi. nā spasmꝰ ꝓprie motꝰ cōpositꝰ nō est: sȝ ꝯstrictiuꝰ cū ꝓhibitiōe dilatatiōis. Singultꝰ aūt nō est ꝯctio cū ꝓhibitiōe dilatatiōis sola: sȝ ꝯctio ⁊ dilatatio cū tensione que fit post illā. Et iō si legeret̄ līa sicut videt̄ sonare. s. ꝙ singultus est motꝰ cōpositꝰ sicut spasmꝰ nō oīno verificaret̄. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ spasmꝰ pōt ꝯsiderari: aut in facto eē: aut in fieri. Siquidē spasmꝰ ꝓprie dictꝰ in facto eē ꝯsideret̄ vt sic spasmꝰ nō est motus cōpositꝰ: imo simplex ⁊ pura ꝯctio: imo ſm̄ veritatē nō oȝ dici motꝰ: sȝ finis motꝰ nō nālis qd̄ est ꝯctū esse: ⁊ sic singultꝰ q est motꝰ cōpositꝰ spasmo similari nō pōt. Si vo spasmus ꝯsideret̄ in fieri vt sic pōt dici motꝰ cōpositꝰ: ꝓpterea qꝛ lȝ ibi sit ꝯctio: tn̄ nā itēdit in actu ꝯctionis ꝯoperari malo motui morbi. Et iō videmꝰ quosdā spasmos qn̄ actu ꝯhunt̄ hēre qd̄dā bellū in actu ꝯctionis. morbꝰ. n. mouet vt ꝯhat ⁊ virtus pugnat vt mēbrū retrahat: iō in actu spasmatiōis apparēt ipulsiōes. Differt vo iste modus pugne q est in spasmo ab eo q est in tremore: qꝛ in tremore nā mouet ꝯ motū grauitat̄ mēbri: ⁊ iō cū nā ꝑdit mēbꝝ remanet mollificatū: sȝ in actu spasmatiōis nā mouet ꝯ motū ꝯctionis mēbri: ⁊ iō si nā ꝑdit mēbrū nō manet lassum sed ꝯctū qescens in ꝯctione tanꝗ̄ in termino motiuo. Hoc viso apparet ꝙ singultꝰ pōt dici motꝰ compositus sicut spasmus. s. q est in fieri: qꝛ tūc spasmus cōpositꝰ motus est. s. ex tractu morbi qui est ꝯtractio: ⁊ tractu virtutis qui est pulsio ⁊ dilatatio. Subdit Aui. existens in ore stomachi ⁊c̄. pȝ.

¶ Ex quo aggregat̄ ad seip̄m cū spasmo fugiens ex nocente si fuerit nocens: aut preparatus ad motū fortis expulsionis sequentis ip̄m sicut accidit ei qui vult. Et assimilat̄ alicui modoꝝ motꝰ tussis que est in pulmone ⁊ velamine ad expellendū humorē.

¶ Hic Aui. declarat particulas diffinitionis. Erāt aūt in diffinitiōe ꝑticule sicut genus. s. motꝰ. ⁊ sicut dr̄ia remota. s. diuersus ⁊ cōpositꝰ. Qūo sit diuersus motꝰ declaratū est. Sed qūo sit motꝰ cōpositus declarauit ēt in ꝯfuso: qꝛ dixit ꝙ est motꝰ ꝯstrictionis cū tēsione dilatatiua. Hic ḡ duo vult declarare. s. ꝙ sit motꝰ ꝯstrictiuꝰ: ⁊ ꝙ ibi sit dilatatio cū tensione. ¶ Ad huius itellectū ḡ ꝯsiderādū ꝙ cā huiꝰ ꝯstrictionis ⁊ motꝰ q fit in singultu pōt esse triplex. s. cā nocēs ⁊ cā nō nocēs: ⁊ cā que est ꝑ cōitatē. Appellat aūt Aui. cām nocētē illā que est positiue in stōcho. cām vo nō nocentē in ꝓpria appellatiōe vocat cām que est in modū ꝑuationis sic̄ siccitas. Primo ḡ Aui. ostēdit qūo singultꝰ ⁊c̄. fit motꝰ ꝯctiuus ⁊ qūo ibi sit dilatatio derelinquēs in h̄ narratā esse vnā cām singultꝰ que est cā nocēs. Scd̄o ōndit qūo singultꝰ fit a cā nō nocēte. i. siccitatem. ibi (Aut nō sit nocēs.) Tertio ōndit qūo ēt fit per cōitatē: ⁊ ē tertius modus cārū. ibi (Et qn̄ꝗ̄ accidit ꝑꝑ cōitatē.) ¶ Pria in duas. Primo ōndit ꝙ in singultu sit ꝯctio. Scd̄o ꝙ ibi sit dilatatio. ibi (Aut ꝑparatꝰ.) ¶ Dicit p̄mo iā dictū est ꝙ singultus sit motꝰ diuersus cōpositus ⁊c̄. ex quo. s. motu aggregat̄. s. stōchus ad seip̄m cū spasmo: qꝛ cū ꝯtractu. Ex his apparet ꝙ spasmus est motus ꝯtractiuus. Aggregat̄ dico fugiens ex nocente si fuerit nocens ⁊c̄. ¶ Ad secūdi vo intellectū ꝯsiderandū ſm̄ vnā expositionē ꝙ Auic̄. vult ꝓbare ꝙ in singultu nō solū fit ꝑdictus motus ꝯtractionis: sed ēt ꝙ fit ibi motus ipulsionis ꝓpter fiendā expulsionē sequentē ꝑdictū motū ꝯtractionis. Considera ergo subtiliter ꝙ expulsio fit ab aliquo corpore dupl'r. Uno mō per simplicē actum ꝯtractionis ex qua fit expulsio per solaȝ expressionē. Alio mō fit expulsio ab aliq̊ corpore nō solū per actū ꝯtractionis: sed per actū impulsionis sequentis actū ꝯtractionis ꝑdictū. Exemplū p̄mi est expulsio cibi a stōcho. cibus enī expellit̄ a stōcho solū in actu ꝯstrictionis: vnde exprimit̄. nō aūt est ibi aliqs motꝰ ipulsionis quo stōchus post cōtractionē se ipellat. si. n. hoc esset in exitu cibi fieret magnus motꝰ in stōcho sicut ille qui ꝑcipit̄ in singultu vel vomitu. Exemplū vo secūdi est ipulsio facta alicuius oneris existētis suꝑ manū. Ibi. n. nō solū est retractio manus ⁊ brachij in se: imo est ibi ipulsio manus ad extra vt ipellat̄ lapis aut aliud onus. Subtil'r ḡ ituenti apparet ꝙ p̄mꝰ actus expulsionis factꝰ per simplicē ꝯtractioneȝ nō fit ꝓprie a mēbro vt volens: sed potius fit ab eo vt nolēs: ideo. n. qꝛ grauat̄ aut stimulat̄ mēbrū: vult refugere illā rem: ad fugā aūt illā ⁊ ꝯtractionē fit expulsio: sed actꝰ expulsionis secūdus fit a mēbro vt volēs etiā post ꝯtractionē. nō solū enī reyciens onus facit ꝯtractionē: imo volēs facit ipulsionē tanꝗ̄ p̄ncipal'r volēs eycē: imo ꝯtractionē nō fecisset nisi voluisset ipulsionem facere. ¶ Ad ꝓpositū ḡ dico ꝙ stōchus in singultu nō solū ꝯtrahit̄ fugiēs a nocente: verū etiā ꝑparat̄ ad motū fortis expulsionis sequētis ip̄m motū ꝯctionis: ⁊ talis ꝑparatio fit per dilatationē vt fiat ipulsio: sicut accidit ei qui vult. s. aliqd a se expellere. Ille enī qui vult expellere nō solū ꝯtrahit̄ ꝓpter rem nocentē: verū etiā ipellit̄ vt eā eyciat: ⁊ sic apparet fieri in singultu in quo nō solum stōchus in se ꝯtrahit̄: veruȝ etiā ꝓpellit̄ ⁊ volens expellere ⁊ eycere. Et ex hoc apparet ꝙ est ibi dilatatio cū tensione: qꝛ hanc dilatationē stomachi que fit per ipulsionē ꝑcedit motꝰ ꝯtractiuus spasmosus in stomacho: ⁊ ideo nō pōt subsequi vera dilatatio sed cū tensione. Cōstruat̄ ḡ sic: singultus est motꝰ diuersus cōpositꝰ ⁊c̄. Cōpositus dico ex quo. s. motu stōchus fugiens ex nocente aggregat̄: ⁊ ex hoc habet̄ ꝙ fit ibi ꝯtractio: aut. s. etiā stomachus est ibi preparatus ad motū fortis expulsionis sequētis ip̄m. s. motū ꝯstrictionis qui precessit. Preparatus dico ad motū fortis expulsionis: sicut accidit ei qui vult. s. a se expellere aliqd. Sed ille q vult aliqd expellē a se: sic ꝑparat̄ vt post ꝯctioneȝ se ipellat vt eyciat. In singultu ḡ est duplex. s. ꝯctiuus motꝰ ⁊ ipulsiuus: siue ꝯctio ⁊ ipulsio: ⁊ sic credo posse itelligi in vomitu. Et subdit Aui. ꝙ assimilat̄ singultꝰ quātum ad hoc alicui modoꝝ motꝰ tussis qui est in pulmone ⁊ velamine. i. diaphragmate ad expellēdū humorē: qꝛ sicut in singultu vult expelli ex motibꝰ talibꝰ humor ille nocēs aut aliqd aliō: si fit sicut est in tussi. ¶ Considerandū perspicaciter ꝙ in motu tussis est duplex motus. s. dilatatiuus regulariter. Unus quo post ꝑceptū nocumentū pectus ⁊ pulmo dilatant̄ vt aerē attrahāt. Alius est motus dilatationis quo iam attracto aere ⁊ ꝑcepto nocumēto ipellunt vt se extra eyciant: lȝ iste motꝰ nō vocet̄ ꝓprie dilatatio: sed quedā ꝓpulsio: sed in singultu solū vnus est motꝰ dilatatiuus q est cū tensione: qui etiā ſm̄ veritatē nō est simpl'r dilatatio: sed soluȝ quedā ipulsio sequēs ꝯctionē: qꝛ ꝯctio nō sufficiebat in expulsione nocitiui a stōcho: ⁊ ideo stōchus in hora mouet̄: nō solū ꝯctiue: sed etiā ꝓpulsiue sicut ille qui vult mouere: vt mō dictū est. Causa aūt huius est: qꝛ si pulmo aliqd eyciat a se: hoc facit cū auxilio aeris attracti: sicut fit in sternutatione: ⁊ iō pulmo p̄us se dilatat: et etiā diaphragma: vt illū aerē in sui auxilio recipiat postea vo expellit: ⁊ hoc appꝫ manifeste in sternutatione: in qua p̄or est motus attractionis aeris per nares ꝗ̄ motꝰ ꝓpulsionis: ⁊ hoc qꝛ mediante illo aere in expulsione iuuat̄: sed si stōchꝰ expellit nō iuuat̄ ꝓprie cū auxilio attracti aeris: ⁊ iō in actu expulsionis nō ꝑcedit dilatatio: qua fiat attractio aliq̄: sȝ simpl'r p̄us stōchꝰ ꝯhit̄ ⁊ fugit a nocēte: deinde ipellit vt eyciat. Hoc vo volēs insinuare Auicē. dixit. singultꝰ assimilat̄ alicui modoꝝ tussis: qꝛ lȝ in singultu sit ꝑdicta tēsio dilatatiua cū ipulsione: nō tn̄ simpl'r pōt assimilari oī motui qui est in tussi: qꝛ nō pōt similari motui dilatatiōis p̄mo sȝ motui ipulsiuo: ⁊ iō dixit assimilat̄ alicui modoꝝ motus tussis. ¶ Redeundo aūt ad ꝑcedētia dico illā partē al'r posse exponi. Propter qd̄ ꝯsidera lȝ qn̄ in ꝑdictā expōnē redeat ꝙ mēbruȝ aliqd̄ pōt ꝯhi in se p̄ncipal'r ꝑꝑ duas cās. Una cā est qn̄ꝗ̄ p̄ncipal'r vt fugiat: ⁊ ꝯn̄ter vt expellat. Alia cā qn̄ꝗ̄ p̄ncipal'r ē vt expellat: ⁊ nō se ꝯhit nisi vt bene se ꝑparet ad expulsionis motū fiendū: sicut h̄ videmꝰ in mā que facit epilepsiā: q̄ si sit pauca: sȝ mordicatiua ⁊ venenosa: cerebrū ꝯhit̄ p̄ncipal'r vt fugiat. Si aūt nō ledat: qꝛ mordicatiua: sȝ qꝛ ḡuatiua aut oppilatiua: lȝ nō plene: cerebrū nō se ꝯhit vt fugiat sȝ ꝯhit̄ vt expellat: ⁊ h̄ maxime ꝯtigit in sternutatiōe facta a mā. Sic ēt dico ꝙ stōchꝰ in singultu pōt ꝯhi dupl'r. aut ꝑꝑ cām nocentē ꝑꝑ quā stōchꝰ maxime ꝯhit̄ vt fugiat. aut ꝑꝑ cām aliā nocētē ꝑꝑ quā stōchꝰ ꝯtrahit̄ vt p̄ncipal'r expellat. Differūt aūt hi duo modi singultus: qꝛ p̄mū nō sequit̄ sensibilis eūō: sed scd̄m sic: qꝛ cū sit mā multa in p̄ncipio cōmotionis faciēs singultū: postea vo expulsione adunata vomitu educunt̄. Hoc est ḡ qd̄ vult dicē Aui. ex quo. s. motu singultꝰ aggregat̄. s. stōchus ad seip̄m cū spasmo. i. ꝯctione fugiēs a nocēte si fuerit nocens. s. aliq̄ mā que facit solū ꝯctionē: qꝛ qualis: sed nō qꝛ quāta. Aut supple aggregat̄ ad seipȝ. s. stōchus nō p̄ncipal'r tanꝗ̄ fugiēs: sed tanꝗ̄ ꝑparatꝰ ad motū fortis expulsionis sequētis ip̄m. s. stōchū sic ꝑparatum: ⁊ hoc ꝯtingit qn̄ mā ledit vt quāta: ⁊ iō stōchus ꝯhit̄ vt solū ꝑparet se ad expulsionem illius māe: ⁊ iō fit qn̄ꝗ̄ vomitꝰ: ⁊ iō posset dici ad motū fortis expulsionis. i. ad vomitū qui sequit̄ post: sic̄ accidit ei q vult aliqd a se expellere: qꝛ tūc stōchꝰ maxime desiderat a se expellere. vnde in cōmē. illius afoꝛ. 39. 6e pti. Spasmus fit ex inanitione ⁊c̄. loquēs de vomitu ⁊ singultu. s. facto maxime ꝑꝑ cām repletionalem: stomachus ⁊ mery mouent̄: cū aliqd ad se desiderēt expellē. ¶ Tertio pōt exponi vt Auicē. velit tangere modū singultus facti a voluntate. tetigit modū singultus facti a mā vel alia cā nocēte: cū dicit ex quo aggregat̄ ⁊c̄. tetigit vo singultū qui fit a volūtate cū dic̄ aut ꝑparat̄. Propter qd̄ ꝯsiderandū ꝙ stōchus cū ſm̄ p̄ncipium materiei obediat volūtario motui: ⁊ ſm̄ musculos ventris cōprimentes ꝯtingit qn̄ꝗ̄ ꝙ aliqui qn̄ volunt preparant stōchū quasi facerent motū fortis expulsionis ꝯsequētis stōchuȝ sic ꝑparatū: ⁊ ideo quidā pro voluntate motū quādoꝗ̄ quasi singultuosum faciunt: ⁊ hoc innuit Aui. cū dixit: sicut accidit ei qui vult ⁊c̄. ¶ Cōsidera tamē primā expositionē: qꝛ vadit ad mentē Auicē.

¶ Aut nõ sit nocẽs: imo sit ẜ semitã supfluitatis siccitatis mouẽtis ad similitudinez aliq̃ꝫ sicut spasmꝰ ⁊ nã moueat ad dilatatõez ⁊ nõ obediat illꝰ ⁊ succurrat ei.

¶ Jam Aui. siquis ɔsiderat declarãdo diffinitionẽ singultus nominauit vnã cãm quã appellat nocentẽ: hic vult oñdere q̃uo quedaz alia cã facit singultũ quã appellat cãm non nocentẽ. i. siccitatẽ. Et pͥmo facit hoc. Scðo cõparat tremorẽ stõchi ad singultuz. ibi (Et plurimũ.) ¶ Dicit pͥmo ita dictũ est ꝙ singultus est motus ex quo aggregat stõchus fugiens ex nocente: si res fuerit nocẽs: aut supple aggregat stõchus si nõ sit nocẽs. s. cã illa: q2 nõ facit hoc ponẽdo nocumentũ quo stõchus fugiat: ex qua fuga aggregeť: imo fit ẜm semitã superfluitatis siccitatis. i. q2 fit multa siccitas. siccitatẽ dico mouẽte ad similitudinẽ aliquã. s. ɔtractionis sicut spasmꝰ. s. ɔtractiue mouet: ⁊ nã moueat ad dilatationẽ. s. vt cõtraoperetur ɔtractioni illi: ⁊ nõ obediat id. s. membrũ ꝓpter sui siccitatẽ ɔtractiuã: ⁊ succurrat ei. s. membro. Uerꝫ q2 sicut siccitas corrugat: sic semper nã succurrit tentans vna vice post aliã. ¶ Cõsiderandũ ergo pͥmo ꝙ Aui. dixit ad similitudinẽ aliquã sicut spasmus. Non dixit absolute sicut spasmus: q2 siccitas ɔtractiue mouẽs nõ mouet oĩno vt spasmus: q2 in spasmo fit motus versus pͥncipiuz: sed in siccitate stõchi ɔtractiua nõ est necessarium: sed solũ sufficit ꝙ fiat siccitas per modũ corrugationis. ¶ Considerandũ scðo perspicaciter: q2 Aui. assignat in singultu facto a siccitate esse motum cõpositũ alterius modi q̃ꝫ hic assignauerit ĩ singultu facto a re nocẽte. nã in singultu facto a re nocẽte est motꝰ ɔctiõis ꝑꝑ fugã: ⁊ ibi est motꝰ dilatatiõis ꝑꝑ ĩpulsionẽ. Uel est ibi motꝰ ɔctionis vt melior fiat ĩpulsio ⁊ fortior. Sꝫ in singultu facto a siccitate vt vĩ Aui. sentire: q2 ꝙ fit ɔctio q2 siccitas cõtractiue ⁊ corrugatiue mouet: differt v̾o ɔtractio que est in singultu facto a siccitate a ɔtractione que est in singultu facto a re nocẽte: q2 pͥncipiũ ɔtractionis in singultu facto a re nocẽte est virtus retrahens vt fugiat nociuuz aut vt melius expellat: lꝫ pͥncipiũ incitãs sit res ɔtra nãm: sed pͥncipiũ ɔtractionis in singultu facto a siccitate videť esse pura siccitas corrugans. Simil̾r etiã in singultu facto a siccitate videť Aui. sentire ꝙ fit motꝰ dilatationis non ꝓpter ĩpulsionẽ fiendã sed vt nã ɔtraopereť motui ɔtractionis qui fit a sicco p̃ter nãm: q2 ergo siccitas ɔtrahit: ideo virtus dilatat vt illi resistat ⁊ succurrat: ⁊ iõ iste motꝰ illi ɔiunctus faciunt ambo motũ cõpositũ ⁊ ille diciť singultus. Videť ergo sentire Auicẽ. ꝙ si in singultu facto a siccitate fit dilatatio: hoc solũ fit ibi ex motu virtutꝭ intẽdẽtis ɔtraoperari motui nõ nãli ɔtractiuo facto a siccitate. Jn ɔtractione eñi a siccitate põt esse maius sensus ꝓpter solutionẽ ɔtinui: ⁊ hic mouet ad ɔtraoperandũ: ⁊ nõ fit ibi iste motꝰ dilatatiuus vt illo mediãte fiat aliqua ĩpulsio vel expulsio. Sicut hoc videmus in spasmo fiente in quo si fit dilatatio nõ est ꝓpter expulsionẽ fiendã: sed solum vt virtus ɔtraopereť ɔtractioni spasmose: ⁊ ideo ibi q̃ðdam belluz est. Jmaginor v̾o ꝙ in singultu facto a siccitate possit poni motus ĩpulsiuus vt fiat expulsio. Membra eñi nõ solũ faciũt actũ expulsionis vel impulsionis fortis sicut facit ille qui vult quando in eis est mã: sed etiã quãdo in eis est pura qualitas nocẽs ĩmãlis incorpulenta. Videmus eñi ꝙ pectus ⁊ pulmo moueñť ad tussim a simplici qualitate: ⁊ hoc non fieret nisi quereret illius expulsio: sic etiã existente in stõcho siccitate forti: stomachus mouebiť impulsiue vt illã expellat tanq̃ꝫ nociuam. Erit igiť in singultu facto a siccitate p̃ter motũ pure ɔtractionis alius motus dilatationis ꝓpter duas causas. s. ꝓpter virtutẽ intẽdẽtẽ ɔtraoperari illi ɔtractioni: ⁊ ꝓpter ĩpulsionẽ que fit vt nocumentũ expellatur. ¶ Sed tu dices: nõne in singultu facto a re nocẽte põt etiã fieri dilatatio vt natura ɔtraopereť ɔtractioni. ℟ Dõm ꝙ nõ: q2 ipsa natura est illa que illã ɔtractionẽ facit vt fugiat a nocẽte: aut vt preparet se ad motum fortis expulsionis.

¶ Et plurimum quidem accidit ori stomachi propter illud q̃ð ledit sicut accidit ori stomachi tremor ꝓpter illud q̃ð nocet ⁊ ꝓprie si fuerit stomachꝰ siccus ⁊ non toleret os eius nocumentũ mordicationis.

¶ Considerandũ hic ꝓpter modi loquẽdi difficultatẽ ꝙ Auicẽ. ponit differentiã ĩter cãm que ledit ⁊ ĩter cãm que nocet. Dicens ꝙ cã que ledit facit singultũ: que v̾o nocet facit tremorẽ oris stõchi. Per cãm ergo que ledit ĩtelligit cãm que nõ tãtũ ledit virtutẽ qn ipsa possit facere motũ ĩpulsionis. Sed per cãm que nocet intelligit cãm que tãtũ ledit virtutẽ vt ipsam debilitet: adeo vt motum ĩpulsionis facere nõ possit: sed tãtũ tentans expellere motũ facit tremulũ ⁊ nõ ĩpulsiuũ. Causa ergo que facit singultuz nõ multum ĩpedit: ⁊ ideo vocať causa lesiua: sed causa que facit tremorẽ stomachi vocať cã nocitiua ⁊ vocabulũ hoc satis sonat. Lesio eñi minus dicit malũ q̃ꝫ nocumentũ. Q2 aũt cã faciẽs singultuz sit minor cã faciente tremorez stõchi declarať ex simili. Jn corde eñi fiunt duo motus istis similes. s. pulsus cordis siue tectigatio ⁊ tremor: ⁊ pulsus cordis similať singultui. Sicut eñi stõchus in singultu moueť cũ ĩpetu ⁊ ĩpulsione vt expellat sic in pulsu cordis cor cũ ĩpulsione ⁊ ĩpetu moueť: sed cor in tremore nõ moueť ĩpulsiue: sed tremit in actu expulsionis vel dum tentat expulsionẽ ⁊ nõ põt cũ impetu moueri sed solũ tremulenter: ⁊ iõ ponimus ꝙ cã nocẽs cordi cũ nõ multũ ledit facit in eo pulsum. cũ v̾o plus ledit. s. vt ĩpulsiue moueri nõ possit facit tremorẽ cordis sicut cũ plus addiť facit syncopiz sicut põt sumi ex mente Mes. in. c. de passionibꝰ cordis. Sic g̾ eodẽ mõ se hꝫ in singultu ⁊ tremore. Nã si cã adueniẽs nõ multũ ledat fit singultus. Si v̾o tãtũ debilitet ⁊ noceat vt virtꝰ nõ possit ĩpulsiue mouere facit tremorem oris stõchi qñ aduenit stomacho. Et ideo nõ põt stõchus tolerare nocumentũ mordicationis: q2 nõ põt sic tolerare: intãtũ eycit ꝙ ĩpulsiuũ motũ facere nõ põt: ⁊ iõ nõ facit stõchus singultũ: sed motũ minorẽ. s. tremorez oris stõchi. Exponať ergo lr̃a sic. ⁊ plurimuz q̃dẽ accidit. s. singultꝰ ori stõchi ꝓpter id q̃ð ledit. s. parũ: q2 nõ ĩpedit tãtũ quin ibi motus fiat dilatationis vel ĩpulsionis sicut accidit ori stõchi tremor ꝓpter id q̃ð nocet. s. multũ: vnde stõchus nõ põt motũ expulsiuũ vel dilatatiuũ facere: sed facit minorẽ motũ ⁊ debilẽ. i. tremorẽ: ⁊ ꝓprie supple accidit tremor ori stõchi: si stõchus fuerit siccus ⁊c̃. pꝫ. ¶ Sed tu dices ergo Auicẽ. sentit ꝙ singultus fit a causa que nõ multũ ĩpedit quã Auicẽ. vocat cãm que ledit. ℟ Sed cõtra singultus fit a siccitate qñq̃ꝫ sicut in febribꝰ ɔsumptiuis: ⁊ post fortes euões ⁊ in apostematibꝰ: ⁊ tamẽ manifestũ est ꝙ iste cause non parũ: imo multũ nocẽt. ℟ Dõm ꝙ cõparando tremorẽ oris stõchi ad singultũ in eodẽ genere cause: semper singultus fit a minori cã ⁊ nõ tãtũ nocente quantũ illa que facit tremorez oris stõchi sicut declaratuz est. Et ideo dico ꝙ siccitas ⁊ arefactio oris stõchi que facit in eo singultũ minor est siccitate que facit tremorẽ in eo: ⁊ iõ in cõparatione ad illã dĩ cã ledẽs: illa v̾o dĩ nocẽs q2 maior.

¶ Et quãdoq̃ꝫ accidit ꝓpter cõmunitatem.

¶ Hic narrat tertium modum causaruz singultus: ⁊ est causa que fit per cõmunitatem.

¶ Et quãdoq̃ꝫ est singultꝰ post vomitũ ori stomachi: aut ꝓpter dimissionem humoris pauci in ipso qui nõ expellitur vomitu sicut quandoq̃ꝫ fit singultus ꝓpter retentionẽ vomitus ⁊ expectationẽ super ipm: quare quiescit motus voluntarius.

¶ Hic cõparat vomitũ ad singultũ. Et pͥmo in ordinẽ euentus qui qñq̃ꝫ ɔtingit. Scðo remouet dubiũ. ibi (Et plurimũ.) Tertio cõparat vomitũ ⁊ singultũ in fortitudine ⁊ vehemẽtia. ibi (Et dixerũt.) ¶ Dicit pͥmo qñq̃ꝫ singultus est vel accidit ori stõchi post vomitũ. ⁊ cã in hoc est: q2 remãsit aliquid de humore qui nõ fuit expulsus vomitu p̃cedente. aut etiã fit aliter. sicut qñq̃ꝫ fit singultus: q2 homo retinet vomitũ quem nã vult facere: ⁊ expectat siue differt super isto vomitu: vnde motus volũtarius lacertorꝫ ventris ⁊ pͥncipij merj quiescit. s. a motu iuuante ad vomituz: ⁊ ideo vomitus non fit. illa ergo materia retenta facit singultum.

¶ Et plurimũ motus partiũ stomachi nõ fit nisi motu oris eis ꝓpter vehementiã sensus eius ⁊ fortitudinez lesionis eius a materia feruente.

¶ Dubitaret aliquis cum positum sit singultum esse motum cuius partis stomachi magis sit motus. ℟ Respondent ꝙ oris eius ꝓpter vehementiaz sensus: ⁊ q2 magis leditur a materia ferũete. i. subtili ⁊ ebulliente: q2 eius est ascendere.

¶ Et dixerũt quidã ꝙ motus singultus fortior est motu vomitus: qm̃ vomitus expellit rem effusam in ventrem ⁊ singultus expellit rem siccã.

¶ Hic pͥmo ponit opi. Gal̾. Scðo ĩprobat eaz. ibi (Sed nõ omnis.) ¶ Dicit pͥmo ꝙ q̃dã dixit ꝙ motus singultus est fortior motu vomitus. Jlle v̾o q̃ hoc dixit fuit Gal̾. 6. de accidẽti ⁊ mor. c. z. ⁊ hoc ĩnuit in cõmẽ. illius afor. 39. 6ᵉ p̃ti. Spasmus fit. Causa que mouit Gal̾. fuit hec: q2 vomitꝰ expellit rem effusam in ɔcauitate: sed singultus expellit rẽ siccã. i. fixam in substãtia stõchi. Q2 aũt expellit rẽ siccã videť fortius q̃ꝫ illud q̃ð expellit rem effusam ⁊c̃.

¶ Sed nõ oĩs vomitꝰ ⁊ subuersio fit a cã effusa.

¶ Jmpugnat. Et primo impugnat motiuo Gal̾. Scðo pͥncipali cõclusioni. ibi (Neq̃ꝫ etiã.) Cõtra rõnẽ Gal̾. arguit sic destruendo fundamentũ eius. nam nõ est verũ ꝙ oĩs vomitus fit a materia effusa. supple q2 põt fieri a materia seu a cã infixa.

¶ Nec͡q3 ēt qđ expellit aliqđ op3 vt sit debilius eo qđ nō expellit ⁊ eo qđ laborat vt expellat ⁊ non pōt: imo singultus est mot⁹ debilior motu vomitus.

¶ Hic Aui. pncipal'r pbat ꝙ vomit⁹ sit fortior motu singultus. Et arguit hoc triplici rōne. 2ª ibi (Et quasi.) 3ª ibi (Et simil'r.) Primo arguit sic. Ille mot⁹ est fortior quo fit expulsio alicui⁹ rei habētis q̄titatē. ille vō est debilior quo nō pōt fieri expulsio s3 laborat vt fiat: s3 vomit⁹ est mot⁹ quo fit expulsio: singult⁹ vō nō sed tētat vt eo expulsio fiat: ergo singult⁹ est mot⁹ debilior motu vomit⁹. Huius rōnis ponit Aui. p° declaratione maioris: minorē ponit vt notā. Scđo ponit ↄclusionē. ibi (Immo singult⁹.) ¶ Dicit p° ꝙ nec͡q3 op3 id qđ expellit sit debilius eo qđ nō expellit: ⁊ eo qđ laborat vt expellat: ⁊ nō pōt supple: imo o3 ↄtriū: imo supple q2 ita ē singult⁹: iō ⁊c̄.

¶ Et est quasi motus ad vomitū debilis.

¶ Scđa rō est ista: qñ duo mot⁹ subsequēter se habentes sic se hñt ꝙ vnus est via in aliū: alius aūt est sicut ille in quē pcedēs ordinatur. mot⁹ q est sicut via est debilior: alius aūt est fortior: sed mot⁹ singult⁹ est sicut debilis mot⁹ ad vomitū: ergo vomit⁹ ē mot⁹ fortior. Hui⁹ rōnis Aui. maiorē ponit vt notā: q2 in ordine motuū debilior ordinat̄ in maiorē ⁊ fortiorē sicut minus calidū in maius calidu3. S3 minorē Aui. ponit in l'ra ⁊ dicit. ⁊ est supple singult⁹ q̄si debilis mot⁹ ad vomitū: ergo vomit⁹ est mot⁹ fortior. Et possem⁹ dicē ꝙ istđ qđ dicit. Et simil'r multotiēs icipit singult⁹: deinde fit vomitus. sit declaratio huius minoris: vel pōt esse pncipiū alterius rōnis.

¶ Et simil'r multotiēs incipit singultus: deinde fit vomitus. q. mot⁹ stōchi apud tactum cause singultus est paruus: qm̄ cā est parua ⁊ quasi qñ augmētat̄ res vehemētior fit motus ⁊ fit vomitus.

¶ Tertio Aui. arguit sic. Ille mot⁹ est fortior qui fit a fortiori ⁊ maiori cā incitāte motū: sed vomit⁹ fit a maiori cā q̄3 singult⁹. Maiorem ppositionē Auicen. psupponit vt notā. Minorē vō declarat sic. dicit ꝙ multotiēs fit singult⁹: deinde fit vomitus quasi motus stomachi. s. ad quē fit singultus: ⁊ declarando dicit. ⁊ ideo ⁊ pro. i. apud tactū incipit esse singult⁹ mot⁹. Dico iste est paru⁹: q2 cā est parua. Et quasi quādo augumentat̄ res. i. cā que pus faciebat singultū vehementior fit motus ⁊ fit vomitus. supple ergo singultus est motus debilior: vomitus vō motus fortior.

¶ Distinguamus aūt illud qđ facit accidere singultu3 pp nocumētu3 ↄñs os stōchi. Dicamus itac͡q3 ꝙ qñc͡q3 fit illud aut re nocēte suo calore: aut re ledēte os stomachi frigiditate sua sicut accidit ex singultu in rigore febriū ⁊ in aere frigido ⁊ in humorib⁹ ifrigidantib⁹ ⁊ a frigore alio ↄfirmato in cōplexione stōchi ↄstringente ipm ⁊ spasmāte eū. Et qñc͡q3 accidit hoc pueris ⁊ infantib⁹. Et frigus qdē facit accidere singultu3 tribus modis. Unus eoꝝ est ex parte inseparabilitatis māei. Et scđs est ex parte frigoris eius ⁊ cōtrarietate sua cū qualitate sua trāseūte equalitatē. Et tertius est ex parte ↄstrictionis eius ⁊ inspissationis quā facit in poris: quare retinet̄ in illis inspissatis illud de virtute sua cuius est ꝙ ab eis resoluit̄. Aut a re nocēte suo calore sicut accidit in febrib⁹ adurētib⁹ ex spasmo in ore stomachi. Aut a re nocēte mordicatione sua sicut accidit ex potu synapis ⁊ diapipereon ⁊ humorib⁹ virulentis ⁊ potu mediciaꝝ mordicatiuaꝝ vt diapipereō cū vino ⁊ pprie fm sanitatē sensus stōchi aut debilitatē sube boris stōchi: ⁊ de hoc gñe est cib⁹ corrupt⁹ ⁊ ↄuersus ad qualitatē mordicatiuā: ⁊ pueris qdē accidit illud plurimū: ⁊ simil'r accidit ex effusione cholerū in os stōchi: ⁊ sicut fit cū est cholerū mot⁹ in crisib⁹ ad caput stomachi vt expellat eas nā cū vomitu. Aut a vētositate retēta in ore stōchi ⁊ in tunicis ei⁹ ⁊ in mery generata a caliditate vaporosa que nō pōt resolui. Aut a re nocente sua grauitate sicut fit a repletione. Iste ergo sunt species eius que fit a cā nocēte.

¶ Hic Aui. resumit cās singult⁹ ⁊ illas subdiuidēdo pcedit. Erant aūt ille cāe tres in gñe. s. Cāe quas. A. vocat nocentes. Cā quā vocat nō nocētē. s. siccitatē. Et cāe p cōitatē. Prio ergo declarat modos singult⁹ puenietes a pmis modis cārū. Scđo declarat qūo singultus puenit a scđo mō cārū ostēdēs qs sit ille singult⁹. ibi (Ille vō q fit.) Tertio declarat q sunt singult⁹ q fiunt p cōitate3. ibi (Fact⁹ aūt p cōitatē.) Quarto ponit q̄dā signa qb⁹ cognoscim⁹ in singultu. ibi (Et si hō.) ¶ Ad pmi euidētiā ↄsiderādū ꝙ res nocētes que faciūt singultū in gñe sunt. 5. vt res que ledit sua friditate. aut res que ledit sua mordicatione. aut res que ledit extēdēdo sic vētositas est. aut res que ledit grauādo sic mā replēs. Sic ergo diuidit hec ps in qnc͡q3 sicut qnc͡q3 sunt modi pdictaꝝ cāꝝ singult⁹. 2ª ibi (Aut a re nocēte sua caliditate.) 3ª ibi (Aut a re nocēte sua mordicatiōe.) 4ª ibi (Aut a vētositate.) 5ª ibi (Aut a re nocēte sua grauitate.)

¶ Ille vō qui fit a siccitate quādoc͡q3 fit a siccitate pura cū spasmo sicut accidit in postremo febriū incensiuarū ⁊ euacuationū exiccātiū ⁊ famis plixe ⁊ est significatio timoris. Et quādoc͡q3 fit ex siccitate nō ↄfirmata ⁊ iuuat̄ ex quolibet humectante ⁊ remouet̄.

¶ Q̄ dicit in parte ista patet.

¶ Factus aūt per cōmunitate3 est sicut ille q accidit ei cui factū est apostema magnū in epate suo: ⁊ pprie in latere cōcauo aut in intestinis aut in velaminibus cerebri: aut est propter venas in velaminibus cerebri sui sicut accidit apud ictum nocinū ⁊ percussionē dolorosa3 per quā percutit̄ caput: ⁊ sicut accidit in febribus in eleuatione sua ⁊ in signis crisis. Ille eni est propter cōmunitatē corporis. Et ia3 existimatū est in inueniendo cām ppinquā euentus singultus in apostemate epatis. Et dixerunt qdā ꝙ est qm̄ effundit̄ ex eo cholera ad duodenū: deide ad stōchu3 postea ad os eius. Et dicit̄ ꝙ causa in ipso est cōmunitas epatis et stomachi in neruo minuto continuāte iter ea.

¶ Et iam existimatum. s. a Gal. in cōmento illius afo. 17. 7. partic. In flegmone singultus malum.

¶ Et si homo habuerit singultum ex mā ⁊ accidit ei in seipso sitis resoluet̄ singult⁹ eius: ⁊ simil'r si vomerit ⁊ expellerit humorē. Q2 si euomat ⁊ eius singult⁹ nō resoluit̄ significat aut apostema in stōcho aut in radice nerui veniētis ad ipm ex cerebro aut in cerebro ⁊ sequit̄ ilico ambo simul rubedo oculi: ⁊ distinguit̄ inter vtrac͡q3 per accidētia apatū cerebri ⁊ accidētia apatū stōchi. Et singult⁹ q igredit̄ in signis crisis qñc͡q3 est signū bonū: ⁊ qñc͡q3 est malū fm ꝙ exponem⁹ in suo capitulo. Et in libro qdē aforismoꝝ dicit̄ ꝙ quādo vomitus nō sedat singultū ⁊ est cum eo rubedo in oculo est malū signu3 sigñans apostema stōchi aut cerebri. Et in libro signoꝝ mortꝪ velocis dī ꝙ qñ accidit habēti singultu3 apostema in latere dextro egrediens a nā absc͡q3 cā cognita ⁊ est singultus vehemēs egredit̄ anima eius ex singultu ante ortū solis: ⁊ ex illo est ille qui habet cū singultu punctionē ⁊ vomitum ⁊ cu3e3 ⁊ destructionem rationis moritur.

¶ Hic ponit diuersa signa in singultu. Scđo quide3 ↄfirmat aucte Hippo. addēs alia. ibi (Et in libro qdē.) ¶ Cōsiderādū ꝙ dixit accidit ei sitis ad remouēdū singultū factū a mā cholerica in quo nō accidit sitis: sed semp est pñs: ⁊ iō illū singultū sitis nō tollit fm ꝙ exponem⁹ in suo ca. 4. s. cañ. fen. 2. ca. de signis sumptꝪ ex pte stomachi. ⁊ in libro afo. s. 7. pti. illo afo. 3. In vomitu singult⁹ ⁊ oculi rubei malū. In libro signoꝝ. i. in libro de secretis Hippo. Cā illi⁹ pōt esse q2 sigñat apostema maximū in stōcho ⁊ epate: de cui⁹ mā ad extra pminet: ⁊ iō cito interficit. Et ex illo. s. libro est hmo iste. Ille q h3 ⁊c̄. Cā q2 sigñat vltimū nocumētū cerebro cōicatū.

¶ Remansit ex precedentibus inquirere qs sit mot⁹ fortior an sin- Dubium

gultus an vomit⁹ cū Gal. ⁊ Aui. diuersificent. ¶ In hoc rūdet qdā ꝙ vomit⁹ est maior mot⁹ ꝙ̄ singult⁹ ex ꝑte mobilis: q2 ibi tot⁹ stomachus mouet sed in singultu pars ei⁹. s. os. Sed ex parte modi motus singultus est maior ⁊c. q2 in eo vehemētius stōch⁹ mouet. Hoc tñ videt falsum. Uehemētius aūt stōchus mouet in vomitu ꝙ̄ in singultu cū a se aliqd extra eyciat. Et videm⁹ ꝓꝑ vomitū venas rumpi in pectore qḋ nō ꝯtingit in singultu. ¶ Cōsiderādū ḡ ꝙ vomit⁹ pōt cōparari singultui: aut ex parte cāe mouētis. s. nālis: ⁊ tūc vomit⁹ maior est mot⁹: vt. A. ꝓbat. Cā aūt faciens singultū aucta facit vomitū. Aut ꝯsiderant ⁊ cōparant in subto qḋ mouet: ⁊ tūc aut ꝯsiderant aut cōparant in toto subto: ⁊ sic vomitus maior mot⁹ est: vt dictū fuit per istos. Aut cōparant in partib⁹ stōchi. s. per se motis: ⁊ tunc singultus est fortior motus: cū plures partes stōchi per se moueant in singultu ꝙ̄ in vomitu: q2 singultus fit ꝓꝑ rem infixam in substantiā stōchi ad quā educēdā minime partes per se mouent. In vomitu vō partes parue ⁊ minime stomachi mouent: sed per accidēs magis vt pars in toto ⁊ clauis in manu. Et sic ꝯtraria cessant: q2 vtraqꝫ dicta saluant.

¶ De signis. Cap. 21m.

Omnis singultus qui vomitu sedat cā est res nociua sua grauitate aut q̄litate sua mordicatiua ẜm vnū modoꝝ ꝑdictoꝝ. Et oīs singult⁹ succedēs euonib⁹ ⁊ febrib⁹ adurētib⁹ ⁊ non sedat ipsuꝫ vomitus: imo addit in ipso est a siccitate. Factus autem ꝓpter cōplexiones cum materia ⁊ sine materia scitur ex significationibus predictis in capitulis cōmunibus. Factum autē ab apatibus stomaticis aut cerebri aut epatis significant accidētia vniuscuiusqꝫ eorum dicta in suo capitulo.

¶ Hic Auicē. ponēs signa breuiter aliū obseruat ordinē. Primo ḡ ponit signa singultus facti a mā. Scḋo facti a siccitate. ibi (Et oīs singultus.) Tertio facti a mala cōplexione. ibi (Factus.) Quarto facti ab apostematibus. ibi (Factum autem.) Signa vō facti a cā extrinseca nota sunt. Patet ⁊c.

¶ De cura. Cap. 22m.

Vomitus est cura magis ꝯferēs singultui cuius cā est repletio plīma ⁊ res nocens sua q̄tate. Et silr̄ oē mouens laboriose ⁊ mouens terrefaciendo ⁊ vociferando: ⁊ ira ⁊ timor ⁊ gaudiū subito accidēs ⁊ tristitia suꝑflua. Et aspersio aque fride suꝑ faciē post subito ⁊ motus ⁊ exercitiū ⁊ equitationes ⁊ expectatio suꝑ retētionē tussis cōmouētis ⁊ expectatio suꝑ sitim. Et sternutationi qdem in superādo mām faciētē singultū inest ipressio maxima. Et ex eis que remouēt eū etiā est lōgitudo retētionis anhelit⁹: qm̄ illḋ est res faciēs accrescere caliditateꝫ ⁊ mouet eā ad exeūdū versus poros querēs attractionē aeris: quare mouet humores ⁊ resoluit eos. Et somnus longus vehementer iuuat ipsum. Et cōstrictio extremitatuꝫ ⁊ positio ventosarū super stomachū sine incisione ⁊ super ventreꝫ ⁊ super vtrasqꝫ spatulas. Et positio medicinarum rubificantium.

¶ Hic ponit curā singult⁹. Et p̊ ponit q̄dā cōia in cura singult⁹ facti a mā. Scḋo spāliter exequit de cura. ibi (Et ex curis.) ¶ Qꝛ vomitus ꝯferat satis pꝫ. Sed cā ꝓꝑ quā accn̄tia aīe ꝯferūt in remotione singult⁹ mālis est duplex. Pria q2 virt⁹ sensibilis tūc distrahit intēdēs circa ꝑtes cerebri vel cordis in qb⁹ fit discussio reruꝫ terrefaciētiū aut letātiū aut irātiū ⁊ tristātiū. Cū eni virtutes sensitiue itēdunt in ꝑte vna remittunt in alia: vt Aui. 6. de nālib⁹. ꝑte 5. ca. 2. Scḋa cā sumpta est ex ꝑte cāe. nam ex motu facto in aīali spiritu ⁊ vitali ꝓꝑ accidētia suꝑuenientia mā illa trāsmutat ab ore stōchi aut resoluit. ¶ Aspersio aque fride suꝑ faciē sedat singultū: q2 est cā reuocationis subite caloris. Unde Aristo. 33. ꝓblema. ꝓble. 6. loquēs de irroratione faciei cū aqua frida dicit ꝙ ex aere ꝑcutit ad itra calidū. Hec aūt reuocatio est cā resolōnis māe. Et dixit post. s. accidētia aīe: q2 illis ex ista aspersione fit maior commotio in spū. vel post. s. singultū. ¶ Cōsiderādū vō ꝙ asꝑsio aque frigide suꝑ faciē subito nō tm̄ facit caloris reuocationē: imo facit cōmotionē ⁊ agitationē: vn̄ videm⁹ ꝙ his qb⁹ ꝓycit anhelit⁹ subito ꝑmutat. illa vō ꝑmutatio est cā cōmotiōis que est cā resolutionis māe. Qꝛ vō mot⁹ corporei ad hoc iuuēt nō dubitat. Simil'r expectatio suꝑ tussim cōmotā: q2 tūc retēto spū ⁊ cōmotiōe in pectore existēte ⁊ caliditate resoluit mā. Simil'r expectatio suꝑ sitiꝫ q2 mām illā calefaciendo resoluit maxime si nō fuerit cholerica. ¶ Et sternutationi. Cōsiderādū ꝙ in ea hui⁹. s. q̄re sternutatio singultū soluit: al'r sentit Gal. al'r Arist. 33. ꝓble. ꝓble. p̊. ⁊. 5. ⁊. 17. vbi mouet ꝓblema. Propter qd sternutatio soluit singultū nō autem eructuationē. Et rūdet ꝙ vtraqꝫ. s. singult⁹ ⁊ eructuatio nō est passio eiusdē loci: sed eructuatio est passio ventris. i. stōchi. singultus aūt est ifridatio loci qui est circa pulmonē ⁊ idigestio vētositatis ⁊ humiditatis. manifestū aūt ꝙ loca que sunt circa cerebꝝ cōicāt pulmoni sicut apparet: q2 passiones pulmonis reꝑcutiunt in aures sicut apparet scalpellātib⁹ aures qui tussiūt. Cū ḡ sternutatio fit mot⁹ in cerebro calefacto: opꝫ ēt ꝙ cōicet ⁊ alterent ꝑtes pulmonis ⁊ soluat singult⁹ ⁊ maxime ꝓꝑ motū factū in sternutatiōe. mot⁹. n. rumpit inclusum spiritū qui facit singultū. Alia vō cā assignat a Gal. in cōmen. illi⁹ afor. 13. 6e pti. A singultu habito sternutatio suꝑueniēs soluit. ⁊ q̄nto de accidēti ⁊ mor. penul. cap. nā singultus vtplurimū cū fiat ex plenitudine in stōcho de illo est ẜmo. vomit⁹ est mot⁹ fortis quo humiditas illa que facit singultū possit expelli. talis aūt fortis mot⁹ est in sternutatione: ⁊ iō sternutatio est medicina singult⁹ hui⁹ mālis. ¶ Et ex eis que remouēt. Cā hui⁹ est quā assignat Ari. ꝓble. 33. ꝑticula. ꝓble. 3. vbi sic. Propter qd siqs nō anhelet soluit singult⁹. Aut q2 hic qdē. s. singult⁹ ab ifrigidatione fit: ꝓpterea rigentes ⁊ timētes singultū patiunt. Retētio aūt spūs. i. anhelit⁹ calefacit iteriorē locū. Aui. vō hic cām assignat magis explicitā siquis ꝯsideret ⁊ somnus lōgus iuuat saltem q2 remouet actū sensationis: ⁊ q2 mām itrinsecā digerit: ꝯstrictio vō extremitatū diuertendo ꝯfert: ⁊ ventose trahendo ventosam materiā: ⁊ medicine rubificatiue. s. diuertendo.

¶ Et ex curis ꝯferētib⁹ singultui viscoso ⁊ repletionali est vt patiēs ipm icipiat ⁊ euomat: deide bibat hierāpigrā aut succū absinthij sumēdo ex eo aur. ⁊ ex sale indo. ij. danich. Deide post illḋ vtat myrabolanis cōditis. Si aūt cā est viscositas opꝫ vt i ei⁹ cura tres res intēdant. s. resolō māei ⁊ icisio ei⁹ sicut cum oxymelle squillitico. Et secūda ꝑmutatio cōplexionis ei⁹: ita vt equetur si nō fuerit nocēs nisi qualitate sua. Et tertia stupefactio sensus oris stōchi parūper: ita vt minoretur māei mordicatio. Et iam laudati sunt troci. hmōi ℞. costi croci ro. recētiū masticis spice: oīum ana. iiij. aur. assari aur. iij. aloes opij: amboꝝ an̄. aur. j. ꝯficiant cū succo psilij ⁊ bibat ex eis medietas aurei. Psiliū. n. ⁊ opiū stupefaciūt: spica ꝯfortat ⁊ resoluit: assarū inclinat humiditates ad parteꝫ vie vrine ⁊ educit eas per eā: aloes iclinat eas ad viā fecis ⁊ extrahit eas ex ea: costus ⁊ crocus maturāt ⁊ ꝯfortant calefacientes: ꝓpter hoc ergo fiunt trocisci isti ꝯferētes valde singultui vehementi ⁊ subuersioni anime.

¶ Exequit hic Aui. in spāli determinare de cura singult⁹. Erāt aūt cāe singult⁹ aut cāe nocētes: aut cā quā Auic. vocat nō nocētē: aut cā per cōitatē. Primo ḡ ponit curā singult⁹ facti a causis nocentibus. Scḋo facti a siccitate. ibi (Et si cā est.) Tertio facti per cōmunitatē. ibi (In facto aūt ab apatib⁹.) ¶ Ad p̄mi euidētiā ꝯsiderandū ꝙ ex causis nocētib⁹ que faciebāt singultū erat caliditas: ⁊ de hui⁹ cura nō tractat: q2 satis supra de cura male cōplexionis calide stōchi dixerat. Dixerat. n. de causis istis ⁊ mā grauādo ⁊ replēdo hoc faciebat. Et de cura hui⁹ singult⁹ nō facit spālē mētionē: q2 cōprehendit sub cura singult⁹ mālis ⁊ recte. Remanēt ḡ tres modi cārū. Primo ḡ ponit curaꝫ singult⁹ facti a friditate. Scḋo facti a vētosa mā. ibi (Illi aūt q a vētositate.) Tertio facti a mā mordicatiua. ibi (Qꝛ si fuerit.) ¶ Prima in duas. Nā frigiditas que facit singultū: aut est cū mā. s. flegmatica aut sine. Primo ḡ ponit curaꝫ p̄mi. Scḋo scḋi. ibi (Qꝛ si fuerit ex frigore puro.) ¶ Ad p̄mi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ Aui. appellat singultū fridū a frigore oēm singultū fridum a mā flegmatica: siue sit flegmatica pura siue nō pura: imo corrupta aut mordicatiua aut non. Et q2 singult⁹ pōt esse aut ꝗui tp̄is aut multi ⁊ antiquus. Prio ḡ ponit curā p̄mi. Scḋo scḋi. ibi (Et

ibi(Et antiquaẽ.) ꝟ Prima in duas. Pmo ponit curā huius singultus facti a mā flegmatica pura viscosa repletionali. Scđo ponit curā facti a mā flegmatica nō repletionali ſʒ corrupta mordicatiua. ibi(Si aũt cā.) Ita suppleaẽ. Et sumiẽ mordicatio improprie ꝑ lesione qualitatiua: ⁊ hoc apparet ex narratione medicinaruʒ que ꝑficiunt primā intẽtionẽ sicut est crocus ⁊ costus.

¶ Et si antiquatur ⁊ chronicus fiat affert ei oleum alkekengi iuuamentum maximum expertum: ⁊ quod ex eo bibitur sit cocleariuʒ vnum cum aqua calida mellis. Et ex eis que cõferũt ei est decoctio zinziberis in aqua tepida. Cũqʒ vehementior fit ⁊ antiquaẽ necessarie sunt confectiones magne valde: ⁊ electuaria sicut diacyminum cum aqua tepida: imo quandoqʒ indiget confectionibus ⁊ tyriaca: ⁊ philonium habet iuuamentum maximũ in hoc propter illud quod in ipso est de stupefactione cum confortatione ⁊ resolutione ⁊ expulsione. Et iuuatur ex pillulis sicut illis que sunt de opoponaco: ⁊ ex pillulis stomaticis: ⁊ tro. stelle valent vehementer ad singultum. Et medicine valentes in curatione singultus facti a materia frida ⁊ sicca aut proxima ei sunt rutha ⁊ nitrum potata cum vino: ⁊ similiter aqua apij ⁊ acetum squilliticũ ⁊ basilicon aque ⁊ assarum ⁊ neridem ⁊ maiorana ⁊ alaniuden ita ꝙ olfatus sedat singultũ ⁊ aristologia ⁊ anisum ⁊ daucum ⁊ zinziber ⁊ enula exiccata ⁊ succus eupatorij ⁊ foliuʒ ⁊ acorus ⁊ abrotanũ singulariter ⁊ composite ⁊ fiũt ex eis electuaria. Ipsa enim sunt conuenientiora ori stomachi ⁊ magis adherentia ei qʒ ea que bibũtur ⁊ descendunt ad fundum stomachi subito: ⁊ castoreum hʒ proprietatem mirabilẽ in ipso. Et ex eis que maximuʒ afferunt iuuamentum ei cum ex ea in potu sumitur est decoctio abrotani ⁊ calamenti montani ⁊ masticis assumptis equis partibus ⁊ elixatis in aqua ⁊ bibaẽ cuʒ vino decocto cũ masticis ⁊ cinamomi ⁊ squille. ʒ iij. in chisto aceti ⁊ detur in potu ex eo paulatim aliquibus diebus. Et iterum nitrum cũ aqua mellis ⁊ iterum confectio de galanga cũ melle ⁊ sumatur in potu mane ⁊ vespere quãtitas nucis. Et iterum medicamen huius compositionis costi ⁊ aloes squinanti simsimbrij sicci calamenti fluuialis menthe ruthe seminis apij thuris assari: omnium añ. ʒ ij. opij ro. siccarũ: amborum añ. ʒ. ſ. Et iã laudantur cappares conditi cuʒ aceto in hoc. Et quandoqʒ adiuuat has medicinas administratio medicinarum sternutare facientium.

¶ Primo ponit curā huius singultus quãdo antiquaẽ. Scđo spãliter ponit curā singultus facti a mā flegmatica frigida ⁊ sicca idest imista seu infixa in subam villorum stomachi. ibi(Et medicine valentes.) Ita etiam rem siccam vocauit superius narrando opinionẽ Gal'. Basilicon aque. i. fluuiale ⁊ vocatur a Simone citrinum. ¶ Considerandum ꝙ sternutatio iuuat has medicinas: qꝛ cõmouet eas in stomacho vel dare medicinas per os que faciunt sternutare: qꝛ ille calide ⁊ acute sunt.

¶ Quod si fuerit ex frigore puro tũc medicine predicte cõferunt ei sumendo ex eis in potu cuʒ aceto ⁊ aqua ⁊ liniendo ex eis collum ⁊ gulam ⁊ locuʒ qui est super furculam ⁊ qui est sub ossibus pectoris: aut liniatur collũ ⁊ locus qui est super furculã cum oleo antiquo aut oleo cucumeris asinini. Et simil'r sunt omnia olea calida sola iuuatiua: ⁊ proprie oleum camomillinuʒ aut oleũ in quo decoquuntur castoreum ⁊ cyminũ ⁊ aniuden. Et sumantur castorei ⁊ costi: amboruʒ añ ʒ. ſ. petrosillinuʒ ⁊ mastix: aut sumatur cortex exterior rubeus phistici cũ radice squinanti ⁊ decoquatur in aqua ⁊ bibatur ex decoctione amboruʒ.

¶ Quod si fuerit ex frigore puro. i. sine materia. Danẽ cuʒ aceto qꝛ cito penetrant ⁊ faciliter ab aceto remoueẽ infrigidatio: ⁊ remanet penetratiua virtus. ⁊ iõ ẽt Arist. preallegata particula. ſ. 33. de problematibus dicit ꝙ acetũ soluit singultum ⁊ maxime calefactum vt explicat penultimo problemate.

¶ Et dixerunt quidam ꝙ cortices alcala quãdo exiccantur ⁊ bibitur ex eis pondus auẽ. j. cum aqua feniculi ⁊ seminis ruthe sunt iuuatiue valde: ⁊ ego non existimo ꝙ conferant stomacho.

¶ Dixerunt qdã. i. Serap. trac. 3. sue prac. 7. c. ⁊ marie Serap. dicit alchala. i. rutha ⁊c. Alchala ẽt apud quosdaʒ est flos dactyloꝝ. isti aũt nõ ꝯferũt: qꝛ fridi. apud alios est arbor silis tamarisco. vel arbor alta de qua Serap. videẽ facere capl'm. Illa võ lʒ sit calida: tñ stipticitatem hʒ ⁊ paucam caliditatem: ⁊ ideo forsan non confert. Aliter exponiẽ idest colloquintida.

¶ Quod si fiat vehemens ⁊ antiquaẽ nõ est excusatio quin ponantur ventose super stomachuʒ sine incisione ⁊ cõsequantur eas medicine rubificãtes.

¶ Quod si fiat ⁊c. qꝛ tunc coniungit sibi ventositatem que ventosaruʒ appositione remouetur.

¶ Illi autem qui fit ex ventositate retenta super os stomachi aut in ipo aut in mery confert admistratio balnei ⁊ receptio aliquantuli thuris cõtriti in eo: deinde fiat vt currat aqua calida sup ipsum paulatim: ⁊ enula exiccata est vltima in hoc.

¶ Receptio thuris in eo. ſ. ore vel in eo. ſ. balneo. Fiat ⁊c. super ipʒ ſ. thus qđ est in ore. vel sup ipm. ſ. corpus in balneo. Enula sicca nõ humida: qꝛ hʒ humiditatẽ accñtalẽ q̃ posset esse mã vẽtositatis.

¶ Quod si humor fuerit mordicatiuus generatus illic aut effusus ad ipsum precipiaẽ patienti ipsum vt euomat si põt cuʒ eis que vomitũ educunt huiusmodi: aut soluatur venter cum eis que sunt sicut hiera cum syrupo acetoso ⁊ sicut cum syrupo de absinthio. Et qñqʒ sufficit potare acetum ⁊ aquã ⁊ sorbere butyrũ aut sorbere oleuʒ amigdalinũ cũ aqua calida ⁊ occupari somno ⁊ ꝑlongare ipsuʒ quãtũ possibile est. Et sil'r aqua ordei affert ei iuuamẽtũ maximũ ⁊ vehemẽs proprie cũ aqua granatoruʒ dulciũ ⁊ muzoꝝ declinãtiuʒ ad dulcedinẽ. Et aqua acetose est ex eis que conferunt etiaʒ cũ mundificatione ⁊ confortatione simul.

¶ Patet.

¶ Et si causa est causa accidentalis: tunc cura in ipso est euacuatio ad sumendum in potu lac recenter mulctũ ⁊ aquã tepidã cũ aliquo qđ sit sicut oleuʒ amigda. ⁊ oleum de cucurbita: deinde aquam ordei ⁊ aquã cucurbite ⁊ aquam citrulloꝝ ⁊ mucilagines fridas. Et similiter inunctio ex eis exterius ⁊ sil'r inunctio iunctu rarũ ⁊ vti incisiuis ⁊ similibus.

¶ Hic ponit curā singultus facti a siccitate ⁊ vocat eã cãm accidẽtalẽ sicut supius vocauit eã cãm nõ nocentẽ. Huius aũt rõ est. naʒ siccitas põt dici ꝙ accidẽtal'r facit singultũ. Res eniʒ ꝑ se facit singultũ que nocet: ex quo nocumẽto mẽbrũ. ſ. stõchus ꝯtriue ⁊ impetuose moueẽ vt illã rẽ eijciat: ⁊ hoc est qđ ꝑ se singultũ facit ⁊ nocẽdo. Sʒ res diceẽ facere singultũ accidẽtaliter que nõ facit hoc: ſʒ si ibi sit ĩpulsio est solũ vt virtus resistat ꝯctioni facte a sicco vt supra dicebatur: ⁊ iõ siccitas per accidẽs ⁊ nõ nocens facit singultuʒ. Dicit ergo si cã singultus est accidẽtalis. i. facta a siccitate: tũc cura in ipso. ſ. singultu est euõ. i. vacatio ⁊ sollicita intentio. Ad sumẽdũ ⁊c. qꝛ oĩa ista humectãt. ⁊ ista videẽ cura posita a Serap. ꝑdicto cap. cũ ponit curā singultus facti a siccitate. ¶ Et considera alienũ modũ loquẽdi cũ dixit euacuatio ad sumẽdũ. Recte eniʒ cũ quis attente attendit ad aliud: põt dici euacuatus ab oĩ alio qʒ ab illo. Debet ẽ eẽ in tali cura euõ. ſ. cũ expeditiõe ad sumẽdũ ⁊c. ⁊ h

ꝓpter piculū q̄ſ ſiccitas minaꝰ: ⁊ ideo etiā fiunt tine ſcilꝫ humectātes. ¶ Poſſet vō alr̄ exponi vt hic poneret curā ſingultus accidētalis.i.facti a cā extrinſeca vt ex ſumptiōe diapipereon ⁊c̄. ⁊ tūc curatio eſt eūo.ſ.illius: ⁊ illa fiūt ad ſedanduꝫ mordicationem. ¶ Primo ergo facit hoc. Scd̄o ponit curam quorūdam alioꝝ modorum ſingultus. ibi (In facto.)

¶ In facto aūt poſt vomitū ſi ſentit eger reliquias humoris mordicatiui ⁊ ſit cum eo paruꝫ nauſee ſternutet ſternutationibus frequētibus. Poſtq̄ꝫ danꝰ ei ea que lubricum faciūt illuꝫ humorē ſicut rob de prunis ⁊ tamarindi ⁊ ꝓprie cum tu fueris precipiens ei recipere etiam tamarindos. Et ſi nō ſentit illud imo ſentit extēſionem fac emplaſtrū ori ſtomachi cum emplaſtris tēperatis: ⁊ fac euꝫ ſorbere ſorbitiōes leues in q̄bus nō eſt mundificatio imo in quibus eſt ꝯfortatio ſicut medulla tritici ⁊ ſedatio aliqua ſicut oleum amigdalinuꝫ ⁊ odoramentum aliquod ſicut pulli.

¶ Dicit ꝙ ſi homo hꝫ ſingultū poſt vomitum ⁊ ſentit reliquias humoris mordicatiui debet ſternutare quia iuuat ad expulſioneꝫ illius: ⁊ hoc poſtq̄ꝫ datur ⁊c̄. Quia prius debent dari facientia lubricū: quia melius educitur ⁊ proprie cum tu fueris ei precipiens recipere etiam tamarindos ſcilꝫ prius q̄ꝫ rob: quia prius debent dari lenitiua q̄ꝫ ſtiptica. Et ſi nō ſentit mordicationem: imo teſionem ſcilꝫ ꝓpter aliquā ventoſitatē: debent fieri leuia emplaſtra.ſ.reſumptiua ſtomachi: ⁊ dare cōfortatiua non ſolutiua cū ibi non ſit materia ⁊ dare lenitiua ⁊ ſedatiua extenſionis illius: ſicut oleum amigdalarum ⁊ res odoriferas.

¶ In facto autem ab apoſtematibus epatis ⁊ aliorum opꝫ vt curetur apoſtema ⁊ fiat flobothomia ſi neceſſaria eſt flobothomia ⁊ temperetur ſtomachus in ipſo cum eis que ſunt ſicut aqua granatorum ⁊ aqua ordei ⁊ aqua endiuie ⁊ emplaſtra.

¶ Patet

¶ De diſpoſitionibus accidentalibus myrach ⁊ hypocundrijs. Cap. 23m.

Quādoq̄ꝫ accidit in iſtis partibus tremor ꝓpter materias exiſtentes in eis. Et quādoq̄ꝫ ſunt male ⁊ peruenit nocumentū earū ad cerebrum ⁊ facit accidere in ipſo meliam ſicut diximus ⁊ epilepſiam myrachiales. Et quandoq̄ꝫ eſt de hoc tremore qui fit ꝓpter os ſtomachi aut in ipſomet propter tremorem cordis.

¶ Quāuis Auicē. hoc caplm̄ cōprehendat ſub generali rubrica ſecundi tractatus: volens de eo facere ſpecialem mentioneꝫ: q̄r paruū: attamē a.2.ca.huius.13.fen ſumit continuationē. Poſtq̄ꝫ ergo Auic. determinauit de diſpoſitionibus mery ⁊ reliquo corpore ſtomachi hic determinat de diſpōnibus hypocūdrioꝝ ⁊ myrach: q̄r ēt de anathomia eoꝝ dixit ſupra in anathomia ſtōchi: determinat vō de diſpōnibus que in eis apparēt ex diſpoſitione interioꝝ mēbroꝝ: oſtendēs q̄uō diuerſificenꝰ ⁊ q̄d ſignificent. Nō aūt ponit curā: q̄r cura diſpōnū illaꝝ depēdet ex cura morboꝝ a q̄bus dependēt. ¶ Primo ḡ enumerat diuerſas diſpōnes myrach ⁊ hypocundrioꝝ. Scd̄o addit quoddā icidēs. ibi (Inquit.) ¶ Prima in q̄tuor. Nā in myrach ⁊ hypocūdrys fit tremor ⁊ iflatio ⁊ tēſio ſiue attractio ⁊ dolores: prius oſtēdit q̄uō fiat tremor in hypocūdrys. Scd̄o q̄uō iflatio. ibi (Et q̄nq̄ꝫ facit accidere.) Tertio oñdit aliā diſpōneꝫ q̄ eſt attractio vel tēſio ad ſupiora vel iferiora. ibi (Qr̄ ſi ſentitur.) Quarto oſtēdit alias diſpōnes vt dolores ⁊c̄. ibi (Et q̄nq̄ꝫ.)

¶ Et quandoq̄ꝫ facit accidere inflationem inſeparabilem ⁊ grauitatem ⁊ fit ꝓxima ſignificatio illi. Et q̄nq̄ꝫ ſignificāt apoſtemata intrinſeca.

¶ Et q̄nq̄ꝫ ſupple mā cōtēta in partibus myrach facit accidere ⁊c̄. Et fit ꝓxima.i.propinqua. ⁊ ſatis imediata ſignificatio ⁊c̄. q̄r q̄nq̄ꝫ ſolus tractus myrach vel hypocundrioꝝ ſignificant mām que eſt ibi: an ſit humoralis vel ventoſa: ⁊ an apoſtemans vel non.

¶ Qr̄ ſi ſentiꝰ attractio myrach ⁊ hypocūdrioꝝ ad ſuperiora: tūc q̄nq̄ꝫ ſignificat vomitū. Et in febribus acutꝫ ſignificat ſodā q̄ cōmoueꝰ aut ſanguinē a capite fluentē aut vomituꝫ ſm̄ ꝙ diſtinguemus eū in ſuo loco aut ꝑmutationē materiei ⁊ apoſtema. Et q̄n eſt eoꝝ attractio ad iferiora ⁊ ꝑtes ſumis ſignificat ꝑmutationē ad iferiora ⁊ ſolōnē vētris quā ꝯfirmat punctio. Et tēſio hypocūdrioꝝ ad ſupiora eſt ex eis que multiplicātur in febribus peſtilētialibus. Et q̄nq̄ꝫ eſt ꝑꝑ ſiccitatē ſequentē calorem aut frigus. Et quādoq̄ꝫ eſt etiā ꝓpter apoſtemata q̄uis ſit in inferioribus etiā. In illis autē qui ſunt in ſuperioribus eſt tēſio eoꝝ ad ſuperiora cū anhelitu ⁊ myrach ſimul: ⁊ hec inflatio in egritudinibꝰ acutis eſt mala cui aſſociaꝰ icteritia epatica.

¶ Patet ſcd̄a fen quarti cañ. trac.1. Et tēſio hypocūdrioꝝ ad ſuperiora multiplicaꝰ in febribus peſtilentialibus: ⁊ hoc ꝓpter materiā corruptā ⁊ iflationē eſſe maxime in ſupioribus mēbris. Et quādoq̄ꝫ.ſ. talis attractio ⁊ īduratio hypocūdrioꝝ eſt ꝓpter caliditatē exiccantē: ⁊ ſimiliter ꝓpter frigiditatē indurantē. Et q̄nq̄ꝫ eſt.ſ. tractus hypocūdrioꝝ ad ſuperiora ꝓpter apoſtema q̄uāuis ſit in īferioribus: q̄r pōt eius materia intantū addi ꝙ etiā ad ſupius tendantur hypocūdria: aut q̄r eius materia rapit ad ſuperiora: ⁊ talis hypocundrioꝝ tenſio in febribus acutis eſt mala cui aſſociaꝰ icteritia epatica.i.facta ꝓpter epatis apoſtema.

¶ Et q̄nq̄ꝫ accidunt iſtis mēbris.ſ. hypocūdrijs ⁊ myrach dolores mordicatiui ⁊ dolores extēſiui ꝑꝑ egritudines epatis ⁊ egritudines ſplenis ⁊ ap̄ata lacerti ⁊ in febribus ⁊ in criſibus. Inquit Bucatis oganeſibur in capitulo doloꝝ epatis ſi deſtruitur virtus appetitiua. Draco enim q̄n debilitaꝰ in venādo hedos ⁊ arietes ⁊ ſimilia ⁊ nō vꝫ deferre eos ad gruptā ſuā venaꝰ aues: ⁊ ꝓprie auē q̄ diciꝰ taptilus ⁊ comedit epar eaꝝ ⁊ excitaꝰ tunc appetitus eius ⁊ redit virtus eius.

¶ Inquit. iſte eſt quidam ſermo valde incidens in quo auctoritate cuiuſdā philoſophi dixit ꝙ draco q̄n debilitatur in venādo venaꝰ auem que diciꝰ taptilus ⁊ comedit epar ⁊ excitaꝰ tūc eius appetitus ⁊ redit virtꝰ: ⁊ ſic forſan Aui. vult dicere ꝙ illud epar poſſit habere ꝓprietatē in nobis. q̄ aūt ſit illa auis necubi a me reꝑtum eſt.

¶ Finis expoſitionis Gen. fulginatis ſuꝑ fen.13. tertij cañ. Auicen.

¶ Fen. xiiij. de epate ⁊ diſpoſitionibus eius.

¶ Tractatus primus de vniuerſalibus diſpoſitionibꝰ epatis.

¶ De anathomia epatis. Cap. pm.

Epar eſt membruꝫ quod generat ſanguinem quanuis meſeraice ꝯuertant quandoq̄ꝫ chilum ad ſanguinem conuerſione aliqua propter illud q̄ð eſt in eis de virtute epatis. Et ſanguis quidem ſm̄ veritatē eſt cibus cōuerſus ad ſimilitudinem epatis q̄ð eſt caro ru. quaſi ipſa ſit ſanguis verus cōgelatus: ⁊ eſt vacuū a villis neruoꝝ in quo naſcuntur vene que ſunt radices earum que procedunt ex eo diſpartite in ipſo ſic̄ villi. Et ſicut ſciuiſti in anathomia venarū quietarum que ſunt ſuggētes a ſtomacho ⁊ iteſtinis mediātibus ramis porte noiate meſeraice ex cōcauitate: ⁊ decoquiꝰ illud illic in ſanguineꝫ ⁊ mittit illū corpori mediāte vena cōcaua orta ex gibboſitate eius ⁊ mandat aquoſitatē ad renes ex via gibboſitatis ⁊ mittit ſpumam cholericā ad fel ex via cōcauitatis etiā. Et cōcauatū eſt illud de eo q̄ð eſt a parte ſtomachi vt eius coaptatio ſuper gibboſitateꝫ ſtoma

chi bona sit ⁊ attractū est illud quod de eo est a parte diaphragmatis vt non coartet diaphragma cū suo laborioso motu: imo fit quasi tangens ipsum prope pūctum: ⁊ est cōiunctū ꝓpe venam magnā ortam ex eo ⁊ vti bene cōprehēdant super ipm coste curue.

Membra factiua nutrimēti erāt duo vt dicebat supius.s. stōchus faciēs pmā digōnē: ⁊ epar faciēs digōnem secundā ⁊ nutrimētū qd est sanguis. Postꝗ̄ ergo Auicē. determinauit de dispositiōibus stomachi determinat de dispōnibus epatis. Et p̄ sicut ipse ꝓmisit in ꝓhemiali totius libri ca. pmo ponit huius mēbri anathomiā. Scdo determinat de dispōnib⁹ eius. ibi (Qñ significāt.) Ad primi euidētiaꝫ cōsiderādū ꝙ de aliquo mēbro ꝑ anathomiā ingrimus cognoscere: aut illius oꝑationē aut figurā aut alligātiā aut quātitatem aut ꝑtes aut sitū. De situ aūt spāl'r nō exequit. Prio ḡ. A. ꝑ anathomiā epatis nobis notificat oꝑationē ⁊ modū oꝑationis eius. Scdo notificat ipsius figurā. ibi (Et cōcauatū.) Tertio alligātiā. ibi (Et ipsuꝫ qdē.) Quarto quātitatē. ibi (Et epar qdē hois.) Quinto partes. ibi (Primū qd orit.) Sexto reuertit ad notificādū nobis cōplete operationes ⁊ virtutes epatis. ibi (Et tu iā sciuisti.) Considerānduꝫ pmo ꝙ non est ītelligendū ꝙ epar sit ꝓprie sanguis cōgelatus vel coagulatus: qꝛ friditas cōgelatiua nō est operatiua in nostri generatiōe: sꝫ est sanguis ꝗ cōmiscet in vnū a calido minori ꝗ̄ calidum faciens alia mēbra solida. Considerandū. diceret aliquis quare aquositas separat a parte gibbosa epatis ⁊ cholera a parte cōcaua. Dōm ꝙ vtilitas pncipalis aquositatis est vt sanguinē penetrare faciat: ⁊ iō nō dꝫ separi a ꝑte ꝯcaua qꝛ adhuc nō fecerat illud iuuamētū: sꝫ a ꝑte gibbosa: qꝛ iā fecerat illud: vñ eius subtilitas est sublata vt Aui. pmo cañ. fen pma illo cap. nutriēs masticatione: sꝫ pncipalis vtilitas cholere ꝗ trahit ad fel est vt expulsiuā incitet: ⁊ iō cōuenietius fuit statim cū generata est separe eā: ⁊ in loco ꝗ magis appropinquat chisti fellis ⁊ intestinis vt est pars cōcaua.

Et ipm quideꝫ tegit pāniculus neruosus generatus ex neruo paruo veniēte ad ipm vt faciat ipm acquirere sensuꝫ aliquē queādmoduꝫ dixim⁹ in caplo pulmonis: ⁊ huiusmodi sensus manifestus est in latere concauo: ⁊ vt liget ipm cū alijs visceribus: ⁊ venit ad ipsum vena pulsatilis parua dispartita in ipso: ⁊ affert ei spūꝫ ⁊ seruat caliditatē eius inatam ⁊ tēperat ipm cum pulsu. Et factū est vt penetret hec vena ad ꝯcauitatē qm̄ gibbositas ipsa euentat motu diaphragmatis. Et sanguini qdem non est creatū in epate spatium amplum: imo ramosum dispartitū vt sit cōprehēsio eius totius super chiluꝫ vehemētior: ⁊ passio dispartiti chili ex eo magis cōpleta ⁊ velocior fit: ⁊ illud qd de venis est a parte epatis subtiliores habet tunicas vt velocius ꝑueniat per eas ipressio carnis ad chilum.

Prio in ꝯfuso magis ponit eius alligātiā ondēs iuuamētū pāniculi ⁊ arterie ei⁹. Scdo remouet dubitatōes. ibi (Et sanguini.) Tertio resumit declarationē alligātie epatis. ibi (Et pāniculus.)

Dubitatio quā remouet est hec. Quare natura nō fecit epati spatiū vnū amplū in quo aggregaret id qd debet cōuerti in sanguineꝫ sicut hoc fecit stomacho. Rñdet qꝛ qñ chilus dispartit ī partes minimas melius patit ⁊ ꝯuertit ⁊ velocius. Et subdit ꝙ vene que sunt a ꝑte epatis.s. concaua sunt subtiliores ⁊ cām assignat. Cā vo primi est. nā qñ agēs tāgit ad minima patiēs: ⁊ patiēs tāgit ad minima ab agēte: tūc velocior ⁊ melior fit actio vt notū est. Chilus āt cū sit subtilis pōt sic diuidi: sꝫ cibus per os ingrediens nō: ⁊ iō oportuit eum colligi in concauitate vna.

Et panniculus quidem eius comprehendit epar ⁊ ligat ipsum cum visceribus tegentibus intestina ⁊ stomachum: quasi diximus ⁊ ligat ipsum etiam cum diaphragmate ligatione maxima forti: ⁊ ligat ipsum cum costis dorsi: ⁊ ligant ipsum alia subtilia parua: ⁊ continuat inter ipsum ⁊ inter cor vena continuans inter ea ambo quam sciuisti descendens de corde ad ipsuꝫ: aut ascendēs ex ipo ad cor: aut fm ambas intētiones. Et hec quidem vena sapienter ligata est etiam cum epate ⁊ panniculo duro spisso: ⁊ est penetrans super ipsuꝫ: ⁊ subtilius latus eius est illud quod est a parte intrinseca: quoniam tangit membra subtilia.

Cōsiderandū ꝙ pāniculi epatis ligāt ipm cū visceribus.i. pāniculis alijs tegētibus ⁊c. ⁊ isti sunt pāniculi qui oriuntur a syphac.

Cōsiderandū post ꝙ Aui. noluit opi. detegere de ortu vene ascēdentis: sed īdeterminate posuit in hoc sermone. Istam vo materiā Aui. magis ꝑtractat in tertio de aīalibus pmo ca. recitās de h̄ opi. pluriū antiquoꝝ. ⁊ .13. de aīalibus. ca. 7. ⁊ spāl'r aliud dicens de ortu huius vene. Sicut tñ sensus ostēdit vena ascēdens vr̄ oriri a corde: qꝛ ibi quasi fit vnū cū suba eius sed ꝑ epar ꝑtrāsit. Et hec videt opi. Ari. tertio de ꝑtibus aīaliū. c. 5. aſs. c. 4. sicut ēt ibidē Auic. dicit. hoc vo distinctionem haberet aliam.

Et epar quidem hominis maius est epate omnis animalis appropinquantis ei in quātitate: ⁊ dicitur ꝙ omne animal plus comedēs ⁊ debilioris cordis est habēs maius epar: ⁊ cōtinuat inter ipsuꝫ ⁊ īter stomachū neruus sꝫ est subtilis: ⁊ nō sunt cōicātia nisi propter rē maximam ex apostematibus epatis.

Cā hui⁹ ē. nā hō est aīal valde sanguineū. sanguis aūt in epate generat saltē ꝑ aliquē modū: ⁊ iō epar ei⁹ mai⁹ est. Cā scdi est. nā aīal qd multū comedit ⁊ hꝫ cor debile: nō multū resoluit de cibo multo assumpto: qd significat a paucitate calidi in eo qd demonstrat debilitas cordis. Opꝫ igit ꝙ multū nutrimentū assumptū recipiat in epate: ⁊ ꝙ epar id recipiēs sit magnū sicut pꝫ in asino.

Et primuꝫ quod oritur ex parte sunt due vene: quarum vna est in latere concauo ⁊ plurimum iuuamenti eius est in attractione cibi ad epar ⁊ nominatur porta. Et altera est in latere gibboso ⁊ iuuamentuꝫ eius est applicatio nutrimenti ad membra ex epate ⁊ nominatur concaua: ⁊ ostendimus iam anathomiam ipsarum in libro primo.

hic ꝑ anathomiā Aui. docet cognoscere ꝑtes epatis. Partes āt epatis quedā sunt tanꝗ̄ orta vt vene. qdā aūt eius ꝑtes subales vt eius pēnule. Primo ḡ per anathomiam docet primas. Secundo secūdas. ibi (Et epar qdem hꝫ additamēta.)

Et epar quidem habet additamenta comprehendētia stomachum ⁊ adherentia ei sicut est comprehensio eius quod comprehēditur digitis: ⁊ maius additamētorum eius est additamentum appropriatum nomine additamenti: ⁊ positum est super ipsuꝫ fel: ⁊ posita est extensio eius additamenti ad inferiora: ⁊ omnia additamenta eius sunt quatuor aut quinꝗ̄. Et scias ꝙ non est corpus epatis in hominibus omnibus comprimens costas dorsi ⁊ fortiter imissum eis quāuis sit in plurimis eoruꝫ: ⁊ est eius cōmunitas ad ipsum propter illud scilꝫ cōmunitas epatis ad costas dorsi ⁊ diaphragmati. Et caro quideꝫ epatis sensum non habet: sed illud quod de ea sequitur panniculum sentit propterea ꝙ aduenit ei parumper de parte panniculi neruosi. Et ꝓpter hoc diuersificatur hec cōmunitas ⁊ iudicium eius in hominibus.

hec scda pars hꝫ duas. Primo ostēdit numerū partium epatis. Scdo reuertit ad declarādū qd dixerat de alligātia epatis ad mēbra quedā. ibi (Et scias.) Dicit sic in hac parte ꝙ corpus epatis nō in oībus hoīb⁹ est cōprimēs costas dorsi: ⁊ imissum eis supple ꝑ alligātiā. Vñ. h̄. 7. ca. qnti de iterioribus. epar nō in oībus est cōiunctū cū pāniculis costas ligātibus. ⁊ pꝫ. Illud vo qd dicit. ꝓꝑ illud. pōt referri ad duo. s. ad id qd statim dixit scilꝫ ꝙ caro epatis que sequit pāniculū sentit ꝓpterea ꝙ ei aduenit de partibus hui⁹ pāniculi neruosi: ⁊ qꝛ in diuersis corporibus pōt aduenire carni illi plus ⁊ minus de illis neruis: ideo quidā hñt carnē illā magꝭ sensibilē quidā minus. Vel aliter pōt exponi vt referat ad id qd dixit alligationē epatis ad costas: ꝙ qꝛ epar nō in oībus est imissum costis: iō lꝫ cōitas. s. epatꝭ ad costas: ⁊ iudiciū eius. s. qd ex h̄ sequit

diuersificaꝛ in hoīb⁹.nā ille q hȝ epar ɔiūctū costis in aꝑate epatꝭ: dolet ēt simul in costis posterioribus vbi epar alligaꝛ:sed ille q hȝ epar nō sic ɔiunctū talē dolorē in isto apostemate nō sentit. Unde Gal'.5.de iterioribus.7.ca.De dolore vō coste qui est extra.i.retro lacertos murmurāt aꝑate vel in gibbo vel in concauo exñte:nō fit tñ necario oībus aꝑa in epate habētibus.epar eniȝ nō in oibus est cōiunctū.⸿ Posset vō tertio exponi ꝙ ꝓpter hoc ēt qꝛ ꝫm ꝙ aꝑa vel aliqua alia mā magis appropinquat ad pāniculuȝ vel minus ꝫm hoc diuersificaꝛ iudicium doloris in diuersis hominibus.

¶ Et tu iam sciuisti ꝙ generatio sanguinis fit in epate ⁊ in ipō fit separatio cholere ⁊ melie ⁊ aquositatis.Et qñqȝ destruiꝛ res in vnaquaqȝ eaꝝ.Et qñqȝ destruiꝛ in generatiōe sanguinis ⁊ nō destruiꝛ in separatōe.Et qñqȝ destruiꝛ in separatiōe ⁊ nō destruiꝛ ēt in sanguine bono.Et qñqȝ accidit destructio in separatione nō ꝑꝑ epar:imo ꝑꝑ mēbra attrahentia ex eo illud qꝺ separatur.Et in epate quidem forti sunt.iiij.virtutes naturales cuius plurimū digestiue est in carne ei⁹:⁊ plīm aliaꝝ virtutū est cū villis eius:⁊ nō est lōginquū quin sint in meseraicis oēs iste virtutes.

¶ Hic reuertiꝛ ad cōplendū notificationē oꝑationū epatis ⁊ virtutum eius.Et primo facit hoc.Scđo errorem quorūdaȝ ponit ⁊ remouet.ibi(Licet quidā.)¶ Dicit forti.i.sano.qꝛ in egro aliqua altera deficit vel impeditur.Et dixit quatuor ⁊ nō quinqȝ:qꝛ discretiuam virtutem Auicen.non vult:propterea qꝛ separatio a discretio est actus cōmunis attractiue recipientis ⁊ expulsiue mandantis:vt infra ponit Auicen.Auer.vō.3.colliget.c.16.multuȝ eam affirmat.De his vō nil ad presens.

¶ Licet quidam postremoꝝ aduersentur primis ⁊ dicant ⁊ errauit ille qui posuit in meseraicis attractiuam ⁊ retentiuam.

¶ Primo ponit illoꝝ opinionē.Scđo eā improbat.ibi(Et iste qdē.) ⸿ Prima in.d.Priō ponit illius opinionem.Scđo rōnes illius.ibi (Ipse eni sunt.)¶ Primi qb⁹ isti aduersanꝛ sunt Gal.⁊ sequētes: qm̄ Gal.5.de iuuamētis mēbroꝝ.ca.3.s.de iuuamento epatis.vult ꝙ in meseraicis sit ista virtus digestiua ⁊ ēt attractiua ⁊ alie.

¶ Ipse enim sunt vie per quas attrahitur ⁊ nō est possibile vt sit in eis attractio.

¶ Ponit eorum rationes.Et hec pars hȝ tres partes sicut tres rōnes illoꝝ ponit.Scđa ibi(Et afferūt.)Tertia ibi(Et dicit.)¶ Primo arguūt sic.in illis mēbris non est virtus attractiua q̄ sunt vie ꝑ q̄s fit attractio:sȝ meseraice sūt hmōi:ꝫ i illis nō ē attractiua vt⁹.

¶ Et afferūt ad hoc rōnes similes rōnibus debilibus que nō sunt ei in omni re.Et dicit si meseraice haberēt virtutē attractiuā haberent ⁊ digestiuā:sed nō habēt virtutem digestiuā.quō enim habent virtutem digestiuam cū nō moreꝛ in eis cibus tempore quo patiaꝛ.

¶ Scđa rō istoꝝ est ista:si vene meseraice haberēt virtutē attractiuā:ergo haberēt digestiuā:qꝛ attractio ordinaꝛ in digestiuā:sed nō habent virtutem digestiuaȝ:qꝛ chilus quasi nō moraꝛ in eis:ergo non habent virtutem attractiuam.

¶ Et dicit ⁊ si haberent virtutem attractiuam cū epar etiam eam habeat cōmunicarēt in substantia propter conuenientiam virtutum.

¶ Tertia rō est ista:si meseraice haberent virtutem attractiuam: tūc sequereꝛ ꝙ essent eiusdē substātie cū epate:qꝛ epar hȝ hāc virtutem.hoc autem est falsuȝ:ergo cōcludiꝛ ꝙ meseraice nō hñt virtutē attractiuam:⁊ per ɔñs nec retentiuam.

¶ Et iste qdem debilis ɔsiderationis nō sciuit ꝙ virtus attractiua cum est in meatu ex quo attrahitur est illud magis adiuuās:sicut cū expulsiua est in meatu ex quo expelliꝛ sicut est in itestinis est illud magis adiuuans. Et oblitus est ꝙ attractiua est in mery ⁊ est meatus.

¶ Hic Aui.reprobat istaȝ opinionē.Et pmo reprobat eā falsificādo ⁊ soluēdo rōnes eoꝝ.Scđo pncipalr ostēdēdo auctoritate ⁊ rōnibus ꝙ in meseraicis pñt eē ille virtutes.ibi(Id aūt qꝺ Gal.dixit.) ⸿ Prima in quatuor.Priō ostēdit ꝙ prima rō eoꝝ non concludit. Scđo ostēdit ꝙ scđa rō eoꝝ ēt nō ɔcludit.ibi(Et nō sciuit.)Tertio ostēdit idē de tertia rōne.ibi(Et oblitus est ꝙ possibile sit.)Quarto cōcludit admiratiue eoꝝ errorē.ibi(O q̄tū.)¶ Prima eoꝝ rō erat fundata suꝑ hoc ꝙ qꝛ meseraice erant tanqȝ vie ⁊ per ɔñs nō debebat in eis eē virtus attractiua.Hoc ergo.A.impugnat.Et primo rōne demōstratiua.Scđo exemplo.ibi(Et oblitus est ꝙ attractiua est in mery.)¶ Primo arguit sic.sicut se hȝ instrm̄ expulsionis ad expulsiuā virtutē:sic se hȝ instrm̄ attractionis ad attractiuā virtutē:sed in instrō expulsionis est virtus expulsiua sicut.v.g. in intestinis:ergo in instrō attractionis est virtus attractiua sicut v.g.in meseraicis.Maiorē ꝓpositionē Aui.declarat sic.nam sicut virtus expulsiua cum est in meatu quo fit expulsio magis iuuatur ad expellēdū:⁊ ideo est in meatu:sic etiā virtus attractiua cuȝ est in meatu quo fit attractio magis iuuat ad attrahendū.Exēplū vō qꝺ adducit Aui.est cōtra eos.nā mery est qdā meatus ⁊ via:tñ est in eo virtus attractiua.hoc ꝫ interimit maiorē ꝓpositionez illoꝝ.

¶ Sed hic est dubitatio.d.aliqs:respectu cuius intestina hñt virtutē expellēdi vt organū:id vō est principale expellēs.⸿ Dōm ꝙ respectu stomachi sicut sumiꝛ ex Gal.5.de iuuamētis.c.z.s.de iuuamēto stōchi.stōchus enim generās chilū generat feces:lȝ nō separatas ꝫm locū:⁊ ideo qꝺ sibi de chilo suꝑfluit expellit ad itestina: ita ꝙ respectu eius qꝺ venit a stōcho ad itestina ipsa intestina nō hñt nisi virtutē expulsiuā:⁊ forsan aliquā attractiuā a stōcho:nō aūt hñt vtutē ꝓprie expulsiuā vel impulsiuā ad epar:sed solum epar attrahit:itestina vō expellūt.⸿ Uel possum⁹ dicē ꝙ itestina grossa sint tanqȝ organa expulsionis respectu itestinoꝝ gracilium.

¶ Et nō sciuit ꝙ nō est multum malum vt sit in meatibus quibusdaȝ virtus attractiua ⁊ non sit digestio de qua sit curandum cuȝ non sit necessaria in eis digestio immo attractio.

¶ Infringit scđaȝ rōnē illoꝝ.Et ostēdit pͦ ꝙ ɔñs nō sequiꝛ ex antecedente.Scđo ostēdit ꝙ lȝ sequaꝛ:illud tñ nō est falsum:imo veꝝ. ibi(Et oblitus est.)¶ Dicit ergo pͦ sic ad rōnē eoꝝ cū dicebant.Si meseraice haberēt virtutē attractiuā:ergo haberēt digestiuā.Dicit Aui.ꝙ ista cōsequētia est falsa.Nō.n.sequiꝛ.hoc hȝ attractiuā respectu hui⁹:ꝫ hȝ digestiuā.nā in aliquo meatu pōt eē virtus attractiua nō tñ digestiua de qua cureꝛ:qꝛ meatui illi nō est necessariū digerere sed attrahere sicut apparet in mery.

¶ Et oblitus est ꝙ chilus quādoqȝ conuertiꝛ in meseraicis cōuersione aliqua.Quare ergo negauit ꝙ sit cā in hoc virtus digestiua in meseraicis.

¶ Hic ostendit si id cōsequēs sequaꝛ ꝙ est verū.Et primo ostēdit ꝙ id cōsequēs est verū.Scđo ostendit ꝙ rō illoꝝ qua id cōsequēs falsificabaꝛ nō cōcludit.ibi(Et ꝙ sit illic.)¶ Consequēs qꝺ illi reputabāt falsum erat hoc.s.ꝙ in meseraicis est virtus digestiua.dicit Aui.ꝙ hoc non est falsum imo verum.

¶ Et ꝙ sit illic virtus retentiua retinens quātitate aliqua quāuis nō ꝓlongeꝛ.Et oblitus est ꝙ spēs villoꝝ operationū notarum sunt diuerse.

¶ Hic impugnat rōnem eoꝝ qua falsificabant consequēs. Arguebāt aūt hoc ita.Si in meseraicis esset virtus digestiua ⁊ retentiua ēt eēt.hoc aūt est falsuȝ:qꝛ meseraice nō retinent.Similiter etiam quia ab eis cito cibus transit ⁊ nō moraꝛ.Primo ergo Auicē.ostēdit ꝙ in meseraicis sit virtus retentiua.Scđo probat ꝙ lȝ cibus trāseat ⁊ nō moreꝛ illud tñ nō tollit qn digō fiat.ibi(Et elōgauit.) ¶ Primuȝ probat sic.in illis membris est virtus retentiua in quibus sunt villi seruientes: sed tales sunt in meseraicis.s.transuersales.⁊ hoc presupponit vt notum.

¶ Et elongauit ꝙ sit in illo in quo festinat penetratio digestio aliqua ⁊ illud nō est elongādū.Medici nāqȝ dicunt ꝙ in ore ipso est digestio aliqua ⁊ nō negāt qn in orbo sit virtus expulsiua ⁊ digestio ⁊ est mēbruȝ qꝺ velociter euacuaꝛ a b eo qꝺ cōprehendit.

¶ Hic ꝓbat ꝙ rō nō cōcludit:qꝛ dicit.A.nō sequiꝛ.non moratur in hoc loco sed trāsit:ergo ibi nō digeriꝛ ⁊ alteraꝛ:qꝛ in ore cibus nō multuȝ moratur:⁊ tñ aliqualiter digeritur.Similiter in intestino orbo hoc contingit:⁊ ipse nō negat hoc.

¶ Et oblitus est ꝙ possibile est vt diuersificeꝛ substantia mēbroꝝ ⁊ cōueniant in attractione vnius rei q̄uis sit vadens in via.i.ad membra oia.

¶ Hic impugnat tertiā rōnem eoꝝ.Et pͦ falsificādo ɔñtiam.Scđo cōcedendo

cōcedendo ꝛ ꝓbando consequens ꝙ id sit verum. ibi (Et oblitus.) ¶ Ratio eorum tertia erat: si meseraice habent virtutem attractiuā tunc habent eandē substantiā cū epate. Respondent ꝙ istud nō sequit. nā plura mēbra possunt ꝯuenire in attractiua vnius rei cōis existentis in vna via cōi ꝛ differre in substātia sicut ossa ꝛ carnes attrahūt sanguinem a venis: ꝛ tñ in substantia differunt.

¶ Et oblitus est ꝙ attractio fit ad epar: ꝛ plurimū eius fit cū villis venarū ꝛ sunt homogenei cū substātia meseraicarum non longinqui ab ea.

¶ Auicē. dicit ꝙ meseraice vt habēt attractiuam virtutem: sic etiā eandem substantiam habent cuꝫ epate. ꝛ probat hoc Aui. nā epar attrahit maxime cum villis venarum longitudinalibus. Isti ergo sunt homogenei villi meseraicarum.

¶ O quantum errauit iste homo in hoc iudicio.

¶ Concludit.

¶ Illud autem qđ Gal. dixit signat ꝙ attractio prima fortis est in ipso vbi est initium motus de quo curat. Et eius intentio fuit vt separet illuꝫ qui est contentus separatiōe meseraicaruꝫ sine epate. Et significatio ad illud est sermo eius cum dicit qui incedit in hac egritudine ad curandas meseraicas ꝛ dimittit curationem epatis est sicut ille qui vadit ad hoc vt faciat emplastrum pedibus mollificatis propter nocumentum accidēs nuche que est in dorso ꝛ dimittit curationē principij ꝛ radicis que est nucha. Hic est ergo sermo Gal. coniunctus huic sermoni.

¶ Primo ꝑmittit itētionē Gal. 5. de iteriorib⁹. 7. c. ꝛ eius auctoritatē ꝛ textū. Scđo ostēdit ꝙ illud est ad mētē suā ꝛ ad suū ꝓpositū. ibi (Hic est ergo.) vel ibi (Et tu quidē.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderandū ꝙ isti qui ponebāt hāc opi. potuissent cauillare cū quadam auctoritate. G. 5. de iterioribus. 7. cap. vbi improbat quosdā qui in egritudine in qua cibus ad epar nō trahit: intēdebant ad meseraicas ꝛ nō ad epar cū tñ deberēt ad epar itēdere. Ex hoc ergo videt sentire. G. ꝙ defectus attractiōis nō sit in meseraicis sꝫ in epate: ꝫ nec virtus attractiua. Uult ergo. A. ostendere ꝙ ista auctoritas facit ꝓ eo exponēdo eā ad mētē. G. Primo ergo exponendo dicit ꝙ Gal. vult ex illo habere ꝙ attractio sit primo ꝛ fortis in mēbro vbi est principium motus vt in epate: nō tñ vult ꝙ talis virtus attractiua nō sit in meseraicis: sꝫ eius intētio est vt separet. i. abyciat eū qui est cōtētus curatiōe meseraicaꝝ qñ cib⁹ nō ꝑuenit ad epar: ꝛ non curat ꝑncipale qđ est epar. Et ꝙ ista sint vera dicit Aui. apparet ex sermone suo. s. G. ꝑdicto loco cū dicit. qui incedit ꝛc̃.

¶ Et tu qdē scis ꝙ pedes nō sunt vacui a virtutibus. s. naturali ꝛ motiua ꝛ sensibilis quas nucha hꝫ: ꝛ non est differētia iter virtutē eoꝝ ꝛ virtutē nuche nisi qꝛ virt⁹ sensibilis ꝛ motiua vnius eoꝝ est prima: ꝛ alterius est secūda: ꝛ silr̄ est dispō meseraicarū. Ipse nāqꝫ nō sunt vacue a virtute quāuis sit earū principiū epar. Et qūo cū ipse sint istrumentū ꝛ instrumētū naturale qđ attrahit ex lōginquo nō ꝑm semitam motus localis sicut in lacerto ꝑm plurimuꝫ non eūatur a virtute currente in ipso ꝛ obuiāte in ipso ꝛ obuiāte patiēti. Et ita ꝙ ferruꝫ patiat a magnete: ꝛ qñqꝫ attrahit cū eo ferruꝫ aliud: ꝛ similiter tangens iter ferrū ꝛ magnetē apud plurimos eorum qui verificauerunt.

¶ Hic ex illo sermone Gal. ostendit ꝙ eius itentio sit illa quā Aui. dixerat. s. ꝙ in meseraicis sit v̓t⁹ attractiua ꝛ digestiua. Et ꝑ adducit hoc eē ad mētē Gal. ex verbis ꝑdictis Gal. Scđo ꝓbat rōcinatiue cū exēplo. ibi (Et qūo.) ¶ Ad itellectū hui⁹ vltime ꝑtis arguit sic. Instrumētū qđ trahit ex lōginquo ꝗescēdo ꝛ nō mouet localiter sicut mouet musculus recipit virtutē a ꝑncipali motore q̄ virtus recipit in ipso instr̄o q̄ obuiat debēti trahi ꝛ pati: sꝫ vene meseraice sunt instr̄m nāle ꝛc̃. ꝫ recipiūt virtutē a ꝑncipali. Hui⁹ rōnis ꝑmo ponit cōclusionē. Et qūo. supple nō erit virtus attractiua ꝛ digestiua in meseraicis ꝛ ꝑ ꝯñs alie. Scđo ponit minorē: cum ipse. s. meseraice sint instr̄m. s. epaꝭ. vel ipsa. s. vena porte siue meseraica sit instr̄m. Siue ꝫ sit sermo pluralis siue singularis referā ad meseraicas quas. A. tā in singulari ꝙ̄ in plurali nominat. Nec curandū de latinitate: qꝛ aliqđ in genere vno est apud arabes qđ apud nos est in alio: vt stomachus apud nos ꝛ apđ eos stomacha in genere feminino. Istā minorē Aui. nō ꝓbat: qꝛ qlibet ꝯfitet ꝙ meseraica est instr̄m epatis. Et ꝓlongat qꝛ epar cū eis sicut cū manibus trahit chilū vel sicut cū radicibus. Tertio ponit maiorē. Et qūo ꝛc̃. nō ꝑm semitā motus localis sicut in lacerto. Innuit ꝙ si actio fiat ab aliquo instr̄o qđ mouet localr̄ vt musculus man⁹ nō requirit ꝙ recipiat virtutē qua alteret trahibile ad se. sed si istr̄m ꝗescit ꝛ obm nūc mouet ꝛ nō ꝑus: ergo ipm disponit ꝛ alterat ā ꝑncipali motore mediāte organo siue instr̄o. Cōtra piscis stupefacit manū piscatoris mediāte rheti ꝛ tñ rhete non stupefit. Dōm ꝙ piscis in rheti mediāte alteratiōe in rheti alterat manus piscatoris. Sꝫ est aliud ꝛ aliud recipiēs. s. man⁹ ꝛ rhete: iō appet alia dispositio. Rhete. n. nō est stupefactibile sed manus: sicut magnes alterat aerē ꝛ ferrū vna alteratione ex ꝑte alterantis sed diuersa in receptis. Uide qđ dicit Auer. 2° celi ꝛ mūdi. 42. cōmēto auctoritate Themistij. Secūdū plurimū. i. quātū ex parte ꝑncipalis agētis: qꝛ posset eē indisposito recipiētis sicut si dicerē imediate ego ꝑm solē. i. ex ꝑte solis calefio. Uel aliter ꝑm plurimū qꝛ existēte. s. instr̄o bene dispō non euacuat ꝛc̃. Cōsiderandū ꝙ virtus que recipit in instr̄o. v̓. g. in aere a magnete ꝯsiderat triplr̄. Prio vt ꝑfectio q̄dā in istr̄o accidētali: iō dixit currēte in ipso. Scđo vt est v̓t⁹ qua ferrū trahit ꝛ qꝛ aeri obuiat. Tertio vt est virtus recepta in ferro patiēte: iō dixit obuiāte patiēti. Rō ꝓpositionis est: qꝛ ex quo organū siue instr̄m nō mouet localr̄: ꝛ obm ad presentiā ꝑncipalis agētis mediāte instr̄o mouet: ergo mouet ꝑ aliquā dispōnē quā recipit a ꝑncipali motore mediāte instr̄o: ꝫ prius recipit in instr̄o. Et tūc sic format minor ꝓpositio. s. meseraice sunt instr̄m nāle respectu epatis ꝛ trahunt chilū vt instr̄m epatis ꝛ nō trahūt cū motu locali sed ꝑ ꝓprietateꝫ ꝛ alteratiōnē factā in chilo patiēte: ergo est in meseraicis nā attractiua ꝛ digestiua scilꝫ alteratiua chili. ¶ Sꝫ tu. d. in meseraicis sūt aliq villoꝝ: ꝫ trahūt cū motu locali. ¶ Dōm ꝙ est paucus ille mot⁹ ꝛ nō ꝑncipalis sed ꝑncipaliter trahūt ꝓprietate. qđ apparet qꝛ sine cognitiōe sensata ita trahūt chilū ꝙ nō fecē vel aliud extraneū multū. ¶ Et ita. Hic ꝓbat maiorē ꝑ exēplū ꝛ vult ꝙ ferrū pōt idē instr̄m eē nō motū localr̄ quo ferro mediante attrahit versus magnetē aliud ferrū sicut ferrū qđ tāgit a magnete ꝛ istud eius istr̄m trahit: qꝛ attrahit a magnete. qđ appet: qꝛ anteqꝫ ificeretur a magnete nō trahebat ferrū: ꝫ pꝫ ꝙ istr̄ꝫ qñqꝫ trahit ad ferrū. Et silr̄ ēt tāgēs aliqđ sicut est aer. Et aliud qđ nō sit ferrū pōt eē mediū quo magnes trahit: ꝛ sic prius alterabit illud mediū quāuis nō sit ferrū sꝫ aer. Uel aliter posset dici. ꝛ silr̄. s. trahit tāgens ꝛc̃. ¶ Alia expositio ꝛ qūo. Cōsiderādū quātū ad lr̄aꝫ q̄ hꝫ cuꝫ ipse sint ꝙ. A. tali rōcinatiōe ꝓbat in meseraicis eē virtutē attractiuā ꝛ digestiuam. nā dicit ꝙ istr̄m attractiōis alicui⁹ ad alterū qđ est istr̄m respectu ꝑncipalis agētis dꝫ in se habere tres v̓tutes. Scđm. s. ꝑnm gnōnis. vel ꝑm ꝑnm. i. a ꝑno cuius est instr̄m. vel ꝑm plurimū: qꝛ. s. tꝑe sanitatis. Unā qdē v̓tutē hꝫ currētē in ipso. s. sibi ꝓpriā ꝑ quā consistit in eē. Aliā virtutē hꝫ obuiantē. i. eūtē obuiā. currente. s. re in ipso. i. re que venit ad ipm. Aliā hꝫ virtutē obuiāteꝫ rei que apta est pati a ꝑncipali agēte cuius h̓ est istr̄m. Uirtus aūt q̄ obuiat rei currenti est virtus attractiua: qꝛ obuiat sibi vt rē veniētē citi⁹ ꝯducat ꝑncipali. Uirtus ēt q̄ obuiat patiēti est virtus digestiua ꝛ alteratiua: qꝛ pati ꝓprie alterari ꝛ trāsmutari significat. Et ꝙ hoc sit veꝝ. A. declarat: nā magnes est qđdā instr̄m attractiōis respectu corꝑis celestis. vel saltē aer medi⁹ iter magnetē ꝛ ferrū est instr̄ꝫ attractionis respectu magnetis. Modo in magnete vel in aere est hec triplex virtus. De ꝑma nō est dubiū: ꝛ iō illa nō ponit. A. sꝫ in aere est scđa v̓tus ꝛ tertia ꝛ ꝑ tertia v̓tus. nā ferrū patit a magnete distās ab eo: ꝫ ab eo alterat: ꝫ in magnete vel in aere est virtus ꝑ quā occurrit patiēti scilꝫ illud alterādo. Est etiam in magnete virtus attractiua vt in aere rōne magnetis. quod apparet quia magnes ita forti attractione attrahit ferrum qđ ab eo patit. quod qñqꝫ attrahit aliud ferrū sibi ꝯiūctum. ꝛ quandoqꝫ attrahit aliqđ qđ est sicut mediū iter ferrū ꝛ magnetē: ꝫ sequit ꝙ in magnete vel in aere gratia magnetis sit virtus alteratiua attractiua. sic etiā in meseraicis sunt ēt he virtutes. ¶ Cōsiderādū ꝙ. A. dixit instr̄m nāle ad drīam alioꝝ instr̄oꝝ artificialiū in qbus nō est necariū distinguē has virtutes. Dixit ēt de instr̄o attrahēte nō ꝑm semitā mot⁹ localis. nam qđdā est attrahēs qđ trahit cū motu locali manifesto sic̃. v̓. g. musculus: ꝛ tale istr̄m lꝫ hēat duos modos v̓tutū vt v̓tutē ꝓpriā ꝛ virtutē attractiuā ꝑ quā occurrit patiēti ita ꝙ id alteret. sꝫ solū trāsmutat ꝑm vbi: ꝛ h̓ est ex v̓tute attractiua nō ex v̓tute alteratiua. sꝫ istr̄m attractiōis qđ attrahit ꝑꝫ motū localē: opꝫ ꝙ hēat v̓tuteꝫ alteratiōis ꝑter illā: ꝛ hos modos duos attractōis ponit Auer. 7. phy. 10. cō. ¶ Alio mō pōt lr̄a itroduci ꝑm lr̄am singularē q̄ hꝫ sic ꝛ refert se ad epar vt dicat. lꝫ ipse. s. epar ipm ꝛc̃. Propter qđ ꝯsiderādū ꝙ epar hꝫ dici istr̄m attractiōis respectu aīe. Mēbra. n. sunt

aīe.istra: vt p̄ de iuuamētis mēbroꝝ.c.1.vel respectu toti⁹ reliq corporis. Uult ꝗ ꝓbare.A.ꝙ q꞉ epar qd̄ est istr̄z p̄ᵐ attractiōis attrahit ꝙ d̄ necitate ī meseraicis sit virt⁹ attractiua ⁊ digestiua vel alteratiua.⁊ arguit sic:q̄tiēscūqꝫ aliqd̄ organū attrahēs aliqd attrahit illud ita ꝙ ip̄z nō mouet localr̄:opꝫ ꝙ de necitate in h̄ organo p̄ter v̄tutē q̄ est sibi ꝓpria sit in eo duplex virtus.s.virt⁹ ꝑ quā trahit ⁊ mouet illud obm̄ localr̄:⁊ virt⁹ ꝑ quā alterat illud obm̄.p̄mā v̄tutē appellat obuiātē currēti.secūdā appellat obuiātē patiēti.sꝫ certū ē ꝙ epar attrahit cibū ⁊ epar nō mouet localr̄:ꝗ opꝫ ꝙ si dꝫ attrahē ꝙ ī eo sit v̄t⁹ ꝑ quā occurrat currēti ⁊ patiēti.i.v̄tus attractiua ⁊ alteratiua. Maiorē ꝓpōnē.A.declarat in exēplo de magnete ⁊ eā p̄supponit vt satis notā ꝑ rōnē. Nā sic sumit ex Auer.loco p̄alle.hec ē dr̄ia īter attractionē q̄ trahēs mouet ad attractuꝫ:⁊ q̄ trahēs n̄ mouet ad attractū:sꝫ attractū mouet ad attrahēs.nā qn̄ attractū mouet ad attrahēs opꝫ ꝙ alteret ⁊ ꝑmutet a v̄tute q̄ sibi occurrit ex attrahēte.alr̄.n.nō mouet sic h̄ mō:q꞉ magnes nō mouet ad ferrū sꝫ ferrū ad magnetē:⁊ iō opꝫ ꝙ ferrū alteret a magnete vt ad eā moueat. Et ponit ibi exēplū Auer.de cibo moto ad mēbra aīaliū:sꝫ qn̄ attrahēs mouet ad attractū nō opꝫ ꝙ aliq̄ v̄t⁹ occurrat attracto q̄ illd̄ ꝑmutet:sꝫ suffic ꝙ attrahēs localr̄ motū trahat illd̄ sic ē mō:q꞉ cū man⁹ mouet ad attrahēdū lapidē:nō opꝫ ꝙ a manu occurrat aliqd ad lapidē vt lapis moueat:sꝫ suffic ꝙ man⁹ vadat ⁊ accipiat illū. Appet ꝗ maior ꝓpō ꝙ si aliqd̄ trahens qd̄ nō attrahit q꞉ moueat localr̄:sꝫ q꞉ attractū mouet ad euꝫ q dꝫ attrahē:opꝫ ꝙ ab eo occurrat v̄t⁹ q̄ obuiet patiēti ⁊ currēti ad eū ab epate:ꝗ si dꝫ attrahē dꝫ currē v̄t⁹ vsqꝫ ad cibū q mouet:sꝫ talis virt⁹ cū sit q̄litas fundata ī spū curret ꝑ corpa q̄ cibo occurrūt ꝑ q̄ cibus mouet:ꝗ in illis recipit illa virtus saltē vt in organo p̄ncipalis instr̄i qd̄ est epar:ꝗ in meseraicis sunt he virtutes. Hec v̄o lōgas difficultates hērēt q̄ tanqꝫ extra nr̄aꝫ ꝯsiderationem omittant ⁊c̄.

¶ De modis ex quibus significātur dispositiones epatis. Cap.2ᵐ.

Quandoqꝫ significant dispōnes epatꝭ ꝑ obuiationē tactus sic significāt vt ap̄ata ipsius qn̄qꝫ. Et qn̄qꝫ ēt significant ꝑ dolores q̄ sūt ei ꝓprij. Et significant ꝑ opatiōes factas ex eo. Et significant per cōitates mēbroꝝ proximoꝝ ipsi sicut stōchi ⁊ diaphragmatis ⁊ intestinoꝝ ⁊ renū ⁊ fellis. Et significant ꝑ cōitates mēbroꝝ que sunt longinque illis ab eo sicut ptiū capitis ⁊ sic splenis. Et qn̄qꝫ significant ꝑ dispositiones cōmunitatis totius corpis sicut calorē ⁊ formā ⁊ tactuꝫ. Et qn̄qꝫ significant ꝑ ea que oriunt in partibus ei⁹ ex pilis:⁊ q̄ oriunt in ipso sicut ꝑ venas:⁊ ex forma aliorum mēbroꝝ:⁊ ex eis q̄ generāt in ipso ⁊ ꝓcedūt ab eo:⁊ ꝑꝑ ꝯueniētia ⁊ diuersificātia:⁊ ex causis ⁊ ꝯsuetudibus ⁊ q̄ ꝯtinuant cuꝫ eis.

¶ Supius Aui.determinat de anathomia epatꝭ:hic exequit de dispōnib⁹ ei⁹. Et p̄ in gn̄e ponit signoꝝ modos qbus dispōnes epatis cognoscere possumus. Scd̄o de dispōnib⁹ epatis exequit.ibi(Cōplexionis calide nālis.) Pria in.d. Prio ponit dicta signa. Scd̄o q꞉ signa dispōnū epatis variabant qn̄qꝫ ꝑꝑ cordis cōplones sicut qn̄qꝫ ecōuerso ꝯtingit:iō in vno caplo ostēdit diuersitatē q̄ cadit inter cor ⁊ epar in resistēdo.ibi(Scias.) Pria in.d. Primo enumerat modos haꝝ significationū. Scd̄o eos declarādo ꝓcedit.ibi(Similitudo.) Pria ps hꝫ.xj.sic.xj.gn̄a significationū enumerat.2ᵃ ibi(Et qn̄qꝫ significant ꝑ dolores.)3ᵃ ibi(Et significāt ꝑ opatiōes.) 4ᵃ ibi(Et significant ꝑ cōitatē.)5ᵃ ibi(Et qn̄qꝫ.)6ᵃ ibi(Et qn̄qꝫ.)7ᵃ ibi(Et que.)8ᵃ ibi(Et ex forma.)9ᵃ ibi(Et ex eis.)10ᵃ ibi(Et ꝑꝑ ꝯueniētia.)11ᵃ ibi(Et ex causis.) ¶ Cōsiderādū circa vltimā ꝑticulā ꝙ cās appellat eas q̄ marie in significādo rōnē hn̄t cāe sic est etas cōsuetudo quas ipse explicat ⁊ q̄ annectunt vt artes ⁊ vita.ista eniꝫ marie significāt vt rōnē hn̄t cāe:⁊ inquantū ex eis q̄litas in corpore derelinquit vt in fine sequētis capli ponet Aui. ꝙ ex istis sumit significatio in qualitatibus que in corpore derelinquuntur.

¶ Distinctio modoꝝ haꝝ significationū. Cap.3ᵐ.

Similitudo qdem accepta ex tactu est caliditas tactus ptiū eius:qm̄ ipsa significat cōplexioneꝫ calidaꝫ:⁊ frigiditas eius significat cōplexionē frigidā:⁊ lenitas eius significat humidā cōplexionē epatis:⁊ durities significat duritiem eius aut apostema durum in ipso:⁊ ipsius inflatio significat eius tumorē aut apostema in ipso:⁊ lunatio q̄ sentit ex inflatiōe eius significat ꝙ est in ipso epate:⁊ ipsius elongatio existens b̄m aliaꝫ formā ꝙ est in alio ab epate:⁊ ꝙ est in lacerto ventris.

¶ Similitudo.i.significatio que sl̄itudo pōt dici. Istud caplꝫ est cōmentū p̄cedētis capli in quo Aui.declarat.xj.modos significationū p̄dictaꝝ. Prio ꝗ declarat p̄maꝫ. Scd̄o scd̄aꝫ.ibi(Similitudo.) ¶ Dicit p̄ ⁊c̄. Lenitas.i.extenuatio ⁊ macredo ptiū eius.s.que sūt circa hypocūdria sig̃t lenitatē.i.extenuatiōeꝫ ⁊ macredinē epatis: vel debilitatē.s.epatꝭ.dico debilitatē ꝑꝑ ꝯsumptionē aut ap̄a duꝝ. Nā exn̄te duro ap̄ate epatis macrescit ⁊ extenuat vēter ⁊ hypocūdria. ¶ Cōsiderādū post ꝙ cū epar sit figure lunaris:opꝫ ꝙ mā que in eo colligit ēt b̄m illā figurā tumere faciat:⁊ iō ap̄ata epatis se rep̄sentāt sub figura lunari ⁊ in hoc distinguunt ab ap̄ate lacertoꝝ:vt infra ponet Aui.⁊ Gal.5.de interioribus.7.ca.

¶ Similitudo aūt accepta ex doloribus est sicut si fuerit extēsiuus cuꝫ grauitate:tunc illic erit oppilatio aut ap̄a. Et si fuerit sine grauitate : tūc illic erit vētositas. Et si fuerit grauitas sine pūctura:tūc mā erit in corpore epatis siue fuerit ap̄a siue oppilatio. Et si fuerit cuꝫ punctura:tunc erit apud panniculū velantem ipsum.

¶ Cōsiderādū ꝙ epar hꝫ duplicē pāniculū.s.tegētē ⁊ apprehendentē.ꝑ tegētē pāniculū dolorē patit extēsiuū:sꝫ ꝑ apprehēdētē dolorē patit aggrauatiuū magꝭ. ¶ Cōsiderādū post ꝙ oppilatio epatis pōt cōparari aut ad ap̄a aut ad mām vētosaꝫ. Sigdē cōparet ad mām ap̄antē pōt dici ꝙ in oppilatiōe epatꝭ nō est grauitas.s.tāta. Si v̄o cōparet ad mām vētosam vt sic est in eo grauitas. Marime v̄o accidit grauitas in epate ex oppilatione:q꞉ ibi colligit ⁊ adunat mā:vt Aui.1.cān.fen.2.ca.de signis oppilationū.

¶ Uerū significatiōes assumpte ex opationibus factis ab eo sūt ꝓpter digestionē ⁊ attractionē ⁊ expulsionē sanguis ad corpus ⁊ aquositatꝭ ad renes ⁊ cholere ad fel ⁊ melie ad splenem ⁊ sicut dispositio tussis al's sitis. Cūqꝫ destruitur aliquid hoꝝ ⁊ non sit propter mēbrū cōmunicans epati:tunc est ex epate.

¶ Hic declarat tertiū signū. Cōsiderādū aūt ꝙ epatis opatio nō solū est sanguis gn̄atio:sꝫ ēt attractio cibi vt fiat sanguis ⁊ īpulsio ad mēbra ⁊ īpulsio vel expulsio sup̄fluitatū ad mēbra. Cuꝫ ergo tales actus nō fiūt aut destruunt significāt epatis egritudines. ¶ Sꝫ tu dices.qd vult dicere tussis. Dico ꝙ operatio epatis nō solū est īpellere sanguinē ad mēbra ⁊ sup̄fluitates ad eius receptacula:sed eius operatio est ēt ita īpellere ad hoc mēbrū ꝙ nō ad aliud. Tussis ergo pōt eē signū sumptū ab opatiōe epatis:q꞉ cuꝫ epar īpellit ad pectus mām quā nō dꝫ:tūc fit vel fieri pōt tussis:⁊ ideo signum ab eius operatiōe est. Dicerē tn̄ si liceret ꝙ error fuerit hic scribētiū.vellet enim dicere vt lr̄a hebraica habet sicut dispositio sitis.⁊ sicut dispositio ptisis.i.cōsumptionis corporis facte ex hoc ꝙ nutrimētū nō dispartit ad mēbra. Unde Gal.in thegni illo ca. Ea v̄o que b̄m epar.al's tex.cōmēti.26.trac.de ventre.loquens de signis egritudinis nūc epatis dicit. Adhuc ex his que sunt b̄m digestionē ⁊ nutrimentū. Et sicut ponit alia translatio.i.ex mutatione que accidit ex dispersione nutrimēti ad mēbra:q꞉ cū epar nō transmittit fit cōsumptio ⁊ ptisis:⁊ hoc significat sup̄ epatis dispōnem nisi fit propter malitiam in alio membro.

¶ Significationes aūt accepte ex cōmunitatibus sunt sicut sitis.nā si ex stomacho multotiens significat dispositiones epatis ⁊ sicut singultu etiam.

¶ Hic declarat quartā significationē.erat autem quarta significatio sumpta ex cōitate mēbroruꝫ aut ꝓpinquoꝝ sicut stomachus ⁊ diaphragma:aut longinquoꝝ sicut capitis ⁊ splenis. Primo ergo ostendit qūo fit cōmunicatio quantum ad primū mēbrū. Secundo quantum ad secundum.ibi(Et sicut dispositiones.) ¶ Dicit primo ꝙ lꝫ sitis fit ex stōcho vtplurimuꝫ:vel fit ex stomacho tanqꝫ eius passio:tamen pōt significare sup̄ epate.⁊ similiter dicit de appetitu ⁊ digestione ⁊ anhelitu.

¶ Et sicut apppetitus ēt ⁊ digō ⁊ sicut malitia anhelitus:quāuis eniꝫ sit propter pulmoneꝫ ⁊ diaphragma: quādoqꝫ fit ꝓpter epar. Et sicut spēs egestionis ⁊ species vrine

cies vrine significāt dispōnes epatis quas scies. Et sicut dispōnes sode ⁊ egritudinum capitis ⁊ dispositiones egritudinum splenis significant ipsas. Et sicut ex dispositionibus lingue in tactu eius ⁊ asperitate ipsius ⁊ colore eius ⁊ colore labioꝝ significant ipse. Et iam quidem currunt inter cor ⁊ epar diuersitas ⁊ conueniētia ⁊ victoria in qualitatibus suis quas diximus in capitulo anathomie cordis.

¶ Hec ps hʒ duo. Prīo facit hoc. Scđo remouet dubiū. ibi (Et iā.) ¶ Quia diceret aliqs. nōne cor pōt pmutari ab epate sic stōchus: quare ergo ex cordis dispōne nō sumit hic iudiciū. Et dicit ꝙ iter ea currit diuersitas ⁊c. In capitulo anathomie ibi nihil dixit. sed in caplo cōplonū. s. cordis. ⁊ ibi dixit. ⁊ dicet post.

¶ Verū significationes ꝓpter dispōnes cōmunitatis sunt sicut significatio coloris super epar ita vt si sit rubeus albus: tūc significat sanitatē eius: aut sit citrinus significat caliditatē eius: aut plūbinus frigiditatē eius: aut brunus significat frigiditatē ⁊ siccitatē eius: ⁊ sicut est significatio icteritie sup ipm ⁊ etiam sicut significatio pinguedinis carnose significans humiditatē ⁊ caliditatem ipsius aut pinguedinis cuʒ adipe significans humiditatē ⁊ frigiditatē eius: ⁊ sicut macies significat siccitatē eius: ⁊ sicut cōmunitas caliditatis in corpore significat si non fuerit a vehementia caliditatis cordis caliditatem eius: ⁊ cognoscunt cuʒ ea significationes caliditatis eius predicte.

¶ Hic determinat quintā significationem que est sumpta ex dispositione cōitatis. s. totius. ¶ Cōsiderādū ꝙ cū cutis sit mēbrū spermaticum est albi coloris. epar aūt in naturali sua dispōne existens dʒ sanguinē multiplicare naturaleʒ cuius color est rubeus: ⁊ iō veniēs ad cutē facit colorē inter albū ⁊ rubeū: ⁊ ideo Gal. in thegni. z. ter. cōmen. 11. trac. testiculoꝝ. Cōpetentis craseos cognitiones ꝺm totā aīalis habitudinē. Color qdē ex albo ⁊ rubeo pmistus. ¶ Cōsiderandū post ꝙ color plūbinus fit ex flegmate: ⁊ iō friditateʒ significat: color brunus fit a melia: ⁊ iō significat fridū ⁊ siccū. ¶ Cōsiderādū post ꝙ crassities est duplex. Quedam carnea ⁊ hec significat calitatē ⁊ hu. qꝛ carnis dñiuʒ significat. Quedā vo seposa ⁊ illa frigidū ⁊ humidū significat sicut adeps siue sepū a frigido siue humido multiplicat. ¶ Expone ⁊ sicut cōitas caliditatis. s. in toto corpore significat caliditatē eius. s. epatis si nō fuerit a vehementia caliditatis cordis. Et cognoscunt cū ea. s. caliditate q̄ fit a toto in corde. significatiōes caliditatis eius. s. cordis predicte. s. fen. xj. Vel cū ea. s. caliditate que fit ab epate. significationes caliditatis eius scilicet epatis p̄dicte ꝺm ꝙ hic ⁊ dicendum post.

¶ Significatiōes aut ex formis membroꝝ aliquorum sunt sicut significatiōes ex magnitudie venaꝝ ⁊ amplitudine eaꝝ significātes magnitudinē epatis ⁊ amplitudinē viaꝝ eius. Et ex breuitate digitoꝝ ⁊ longitudine eoꝝ ēt significat pūitas ⁊ magnitudo eius.

¶ Hic declarat sextū signum: lʒ esset in narratione facta superius. ¶ Iuxta qđ cōsiderandū ꝙ Aui. hic ⁊ p̄mo cañ. fen. z. ca. illo. Accidētia ⁊ significatiōes. asserit ꝙ breuitas digitoꝝ paruitateʒ epatis significat ⁊ ecōtra. ¶ Quidā vo dicūt ꝙ Auic. ꝑ digitos itelligit venas: vñ. z. cañ. digitos venas appellat. dicēs digiti citrini in suo ca. Hoc tñ nō est ad mētē Aui. qꝛ hic de venis ⁊ digitis distincte logt. ¶ Alij vo dicūt ꝙ per digitos itelligit pēnulas epatis. Ille vo puerilis itellectus est. ¶ Dico ergo ꝙ ꝑ digitos itelligit digitos manus. Videt eni expiētia fore cōpertū ꝙ digiti ꝺm pūitatē ⁊ longitudinē pūū ⁊ magnū epar demōstrant saltē in suis pēnulis: ⁊ hoc anathomiste sciūt. Causa aūt huius posset assignari: qꝛ epar oībus mēbris tribuit nām. Paruo ergo exñte epate parū extra mittit de sanguine ⁊ maxime ad vltimas extremitates vt sunt digiti: vñ nō augmētabunt. Sed magno existēte epate multū tūc de sanguine trāsmittit. ¶ Et hāc cām Auer. Aui. fore imponit: eū deridens quarto colliget. c. 4. s. de signis epatis iu fine. vbi homo quē tu scis dicit ꝙ breuitas digitoꝝ significat epatis breuitatē: ⁊ ex hoc apparet ꝙ nesciuit bene vbi eēt virtus iformatiua nō cōsiderauit nisi in materijs. Videt ergo sentire Auer. ꝙ Aui. posuerit hoc qꝛ epar transmittit nām. ¶ Salua tamē sua pace: bene sciuit Aui. de iformatiua ⁊ cōsiderauit aliud q̄ nām: qꝛ cōsiderauit ꝙ necessitas materie qñq̄ dat necessitatē agenti ꝙ forma itroducat sicut quādo generat sextus digitus. Magis enim diligit natura sextū digitū q̄ ꝙ illa materia frustra sit. Nec voluit Aui. ꝙ informatiua virtus ponat quātitatē in digitis in comparatione ad quātitatē epatis: sʒ lʒ digiti generent in cōueniēti quātitate: nō tamē ipsi in ꝓcessu magis vel minus augent nisi ꝺm ꝙ epar magis vel minus de sanguine generat: ⁊ hoc est satis ꝯueniēs ⁊ credibile magis q̄ ꝙ vola manus vsq̄ ad extremū digiti medij proportionetur in vnoquoq̄ hoīe spatio qđ est ab extremitate superiori nasi. s. loco supcilioꝝ vsq̄ ad locū cōmissure coronalis capitis. Hoc tamē est verū sicut omnes auctores docent cū monēt de cauterio fiendo. Ipse vo Auer. nec oīs cōsideratio sua formaꝝ posset in hoc assignare causam.

¶ Sed significationes ex pilis ortis super ipsum sunt sicut signationes eorum in membris alijs quas iam diximus.

¶ Hic determinat septimū signū qđ erat sextum superius remittēt se ad ea que dixit de cōplonibus cordis: ⁊ ad ea que dixit p̄mo cañ. fen. z. ca. de signis cōplexionum.

¶ Significationes vo ex eis que oriuntur in ipso sunt vene: quoniam si ipse sunt grosse magne manifeste tūc cōplexio principalis est calida: ⁊ si sunt subtiles occulte tunc cōplo principalis est frigida.

¶ Hic declarat octauum signum lʒ septimum supra. ¶ Sed tu dices in quo differt hoc signum a sexto quod etiam a venis sumebatur. ¶ Dicendū ꝙ illud erat signū sumptū a venis vt variant ꝺʒ formam: ⁊ vt membra ꝺm formā variant: sed istud est signuʒ sumptū ab epate vt ab eo vene habent ortum.

¶ Verū eius caliditas ⁊ frigiditas ⁊ lenitas ⁊ durities qñq̄ sunt ꝓpter cōplexionē principalem: ⁊ qñq̄ sunt ꝓpter complexionem accidentalem.

¶ Considerandū hic ꝙ Auic. vult remouere errorē qui posset contingere ex signo sumpto a venis. nā aliquis posset naturaliter habuisse epar calidū: ⁊ ideo haberet venas latas ⁊ apparētes: sed ꝑ accidēs potuit incurrisse frigiditateʒ epatis: ⁊ ideo stātibus venis latis haberet illa signa frigiditatis epatis. vult ergo Aui. ꝙ hoc te nō decipiat: ⁊ hoc videmus in exemplo posito secundo de complexionibus a Gal. ca. 4. nam pingues naturaliter habent venas strictas: sed pingues accidentaliter hñt venas manifestas ⁊ latas: ⁊ hoc accepit Aui. qđ hic dicit de hoc predicto caplo.

¶ Significationes autem ex eis que in ipso generantur sunt sicut si in ipso generatur cholera significat caliditatem eius: ⁊ melancholia caliditatem eius vehemētem aut siccitatem eius ⁊ frigiditatem ꝺm ꝙ scitur in loco suo: ⁊ generatio sanguinis boni est significatio sanitatis eius: ⁊ ille cuius sanguis est cholericus aut melancholicus aut mollis declaratur in eo qđ spargitur ex eo ad corpus aut aquosus non recipiens continuationem cuʒ corpore sicut est in hydropisi carnosa: est infirmum ꝺm ꝙ significat ipsum dispositio eius qđ spargitur ab ipso.

¶ Hic declarat nonū signū ⁊ dicit cholera exuberās significat caliditatē epatis: sʒ multotiēs significat caliditatē fortē vt illa que generat ꝑ adustionē: aut frigiditateʒ vt illa q̄ gñatur per ꝯgelationē. Et primo facit hoc. Secundo declarat. ibi (Et ille.) ¶ Id quod declarat est. Diceret aliquis quomodo possum cognoscere si epar generet sanguinē flegmaticum cholericum vel melancholicū. ¶ Respondet ꝙ pōt cognosci ex eo quod spargitur ad corpus. naʒ si est aquosus facit dispositionē in toto aquosam sicut accidit in hydropisi carnosa. Si est melancholicus facit dispositionem melancholicā sicut lepram scabiem ⁊c. Est. n. infirmus iste. s. ꝺm ꝙ significat vel est infirmum supple epar.

¶ Conuenientia vo ⁊ diuersificantia sciuntur ex hoc ꝙ conuenientia sunt similia complexioni naturali: contraria complexioni accidentali.

¶ Hic declarat decimū signū. ¶ Iuxta qđ cōsiderandū ꝙ ex cōueniētia ⁊ diuersificātia isto mō significat vt dixit Auicē. de cerebro. Nā aūt est in sana dispōne: ⁊ tūc ꝯueniētia. i. illa q̄ illi ꝯueniūt sunt

similia.s.ei. Si ḡ existe hoīe sano iuuaṫ ẜm epar a calidis: ḡ cōplo est cal'a. Cōtraria vo.i.nocētia.s.in dispōne qua corpus est egrum supple sunt silia cōplōni accidētali: vt si hoīe exñte egro ẜm epar noceṫ a calido ei⁹ cōplo calida est: dico si nō decipiat ipressio acci dētalis. Uel aliter. Cōueniētia.s.epati sano: sunt silia.s.sue cōplōni nāli. Cōtraria vo.i.epati sano nocētia sunt similia cōplōni accidē-tali.i.pter nām. Et ex h̄ licet arguere. hoc ꝯuenit cōplōni pter nāz epatis ꝛ sibi similaṫ: ḡ a ꝯrio hec est nālis epatꝭ complo.s.illi ꝯria. Uel posset euerti lr̄a. Similia sunt ꝯueniētia cōplōni nāli. Contra-ria.i.dissimilia supple sunt conueniētia cōplexioni accidentali.

¶ Et etate vo ꝛ ꝯsuetudine: ꝛ que currunt in eis signi-ficationes cognoscunṫ in qualitatibus.

¶ Declarat vndecimum signu; ꝛ eius declaratio apparet ex dictis in fine capituli precedentis.

¶ De ꝯoperātia cordis ad epar in qualitatib⁹. Ca.4^m.

Scias ꝙ caliditas cordis vincit caliditatem epatis magnifice. Et hu.eius nō vincit siccita tē ipsius. Et siccitas eius qñq3 vincit humidi tatem epatis parumper.

¶ Hic ponit diuersitatez q̄ cadit iter cor ꝛ epar in resistentijs. Et p̄ ostēdit simpliciter qūo sibiipsis resistāt. Scd̄o cōparatiue.ibi(Et frigus cordis.) ꝟ Pria in.d. Prio ostēdit qūo cor resistat epati. Se cūdo ostēdit qūo epar resistat cordi.ibi(Caliditas epatis.) ꝟ Pria in tres. Prio ostendit qūo caliditas cordis resistat frigiditati epa-tis. Scd̄o ostēdit qūo cordis humiditas resistat siccitati epatꝭ.ibi (Et humiditas.) Tertio qūo cordis siccitas resistat hūiditati epa-tis.ibi(Et siccitas.) ¶ Et ẜm hāc expositionē vbi est caliditatez: h3 alia lr̄a friditatē: q2 illa lr̄a corrupta videṫ. Cā aūt quare vincit ma gnifice est: q2 cor ē sūme calidū in generatiōe mēbroꝝ. Quid ergo erit qñ poneṫ in numero cordiū calidoꝝ. Uel posses saluare illam lr̄am. Propter qd̄ sciēdū ꝙ cor nunq3 venit ad tātū gradū friditatꝭ gn sit calidius epate calidissimo. Cū ḡ fridū est resistens epati cali do pōt dici calidū: q2 adhuc est illo epate calidius. ad h̄ ḡ denotan dū dixit Aui. ꝙ caliditas cordis.s.remissa q̄ in cōparatiōe ad cor tē peratū diciṫ friditas: diciṫ tñ caliditas in se vel respectu medij in genere mēbroꝝ: vincit caliditatez epatis. Dixit aūt magnifice.s.in cōparatione ad siccitatē cordis vincentē epatꝭ humiditatē: q2 cor-dis friditas quā hic Aui. ꝛ merito vocat caliditatē: magis vincit epatis caliditatē q̄3 cordis siccitas vincat epatꝭ humiditatē vt ip̄e ponet. Et humiditas ei⁹.s.cordis nō vincit siccitatē ipsi⁹.s.epatꝭ. Et cā est: q2 siccitas in epate est q̄litas male vincibilis: q2 epar ē fons hūitatꝭ: ꝛ iō ei⁹ magna est siccitas qñ ē siccū: ꝛ iō cor humidū cū ei⁹ sit pauca humiditas: q2 est nālr̄ siccū nō vincit illā.s.epatꝭ sicitatē supple nisi debiliter valde. Et siccitas ei⁹.s.cordis qñq3 vīcit humi ditatē epatꝭ parūper. Cā est: q2 epar est humiditatꝭ fons: iō cor non pōt illā vīcere nisi paꝝ: aut qñq3.s.qñ eēt fortis siccitas ꝛ acuta.

¶ Et caliditas epatis vincit frigiditatem cordis debi-liter. Et hu.eius vincit siccitatem ipsius. Et eius frigi-ditas parum vincit caliditatez eius. Et ipsius siccitas semper vincit hu.eius.

¶ Hec ps h3 q̄tuor ẜm ꝙ q̄tuor q̄litates in epate ꝯsideranṫ: de qb⁹ ostēdit qūo cordi repugnēt. 2ª ibi(Et humiditas.) 3ª ibi(Et eius fri giditas.) 4ª ibi(Et ipsi⁹ siccitas.) ¶ Dicit p̄ ꝙ caliditas epatis de-biliter vincit cordis friditatē q2 eget forti reducēte: cū cor sit p̄mū calidū: recessit aūt multū a nā sua ex frida cōplōne. Et humiditas ei⁹.s.epatis vincit siccitatē ipsi⁹.s.cordis: q2 cū epar sit multū hu-midū ꝛ fons humiditatꝭ multū cū ea pōt resistere. Et eius.s.epatis friditas parū vincit ipsius.s.cordis caliditatē: cū cor sit fons calidi tatis parū pōt epar sibi resistere cū sua frigiditate. Et ipsius.s.epa tis siccitas semꝑ vincit humiditatē eius.s.cordis. causa p3.

¶ Et frigus cordis vincit caliditatē epatꝭ plus q̄3 vīcat siccitas illi⁹ hūiditatē epatꝭ. Et cal'itas cordis vīcit hu. epatꝭ plus q̄3 vincat siccitas ipsi⁹ hūiditatē ei⁹. Et vin cit friditas eius ēt caliditatē illi⁹ aliquo mō victorie.

¶ Dicit ꝙ friditas cordis magis vincit caliditatē epatis q̄3 siccitas s.cordis vincat illi⁹.s.epatis humiditatē: ꝛ caliditas cordis vincit humiditatē epatis plus q̄3 vincat siccitas ipsius.s.cordis hūiditatē ei⁹.s.epatis. Cā coꝝ est sicut ponit Gal. in thegni. z. tex. cō. 8. tra. de epate. nā hūiditas epatꝭ est media in vinci iter siccitatē ex vna pte ꝛ cal'itatē ꝛ friditatē ex alia. plus enī vincit cal'itas ꝛ friditas cor-dis cal'itatē ꝛ friditatē epatꝭ q̄3 cordis siccitas vincat epatꝭ hūidi-tatē: l3 min⁹ vincat humiditas cordis siccitatē epatꝭ q̄3 aliq̄ q̄litas cordis vincat aliquā q̄litatē epatꝭ. Et posset saluari lr̄a q̄ dicit hūidi tatē: vt velit. A. dicē ꝙ hūiditas in epate magꝭ vīciṫ a cal'itate cor-dis: ꝛ h̄ ꝑ viā cōsūptiōis ꝛ resolōnis q̄3 a cordis siccitate: ꝛ satis sal uari posset: l3 enī magꝭ formalr̄ ꝯrieṫ siccū hūido q̄3 calidū: tñ cal'm magꝭ vīcit illud depascēdo. Et lr̄a exterior posset saluari vt dicaṫ. cal'itas cordis vincit friditatē epatꝭ plus q̄3 vīcat siccitas ei⁹.s.cor dis. illi⁹.s.epatꝭ humiditatez. ꝛ supple plus q̄3 vincat friditas ei⁹.s. cordis cal'itatē illi⁹.s.epatꝭ. Et vīcit friditas ei⁹.s.cordis ēt cal'itatē illi⁹.s.epatꝭ aliq̄ mō victorie: ꝛ h̄ est q̄rtū mēbrū qd̄ deficiebat in p̄ §. hui⁹.s.capl'i ẜ3 p̄mā expōnē. Dixit aūt aliq̄ mō victorie: q2 ꝓprie frigidū cor nō resistit calido epati: cū cor frigidū sit calidius epate cal'o: s3 resistētia est aliquo mō ẜ3 ꝙ declaratū fuit supra. 11. fen ꝛc̄.

¶ De signis complexionum epatis naturalium ꝛ p̄mo calide. Cap.5^m.

Complexionis calide naturalis signa sunt am plitudo venaꝝ ꝛ ipsarū manifestatio ꝛ calefa ctio pulmonis ꝛ corporis si non resistit ei cor. Caliditas.n.cordis vincit friditatē epatis for titer ꝛ multitudo generatiōis cholere in etate iuuētu-tis ꝛ mel'ie in fine eius ꝛ multitudo piloꝝ in ossibus pe ctoris ꝛ fortitudo appetitus cibi ꝛ potus.

¶ Hic exequiṫ de dispōnibus. Et p̄ de nālib⁹ dispōnib⁹.s.cōplōnali bus. Scd̄o de dispōnib⁹ egritudinalib⁹.ibi(Epati.) ꝟ Prima in.d. Prio ponit signa cōplōnū epatꝭ nāliū simpliciū. Scd̄o cōpositaꝝ. ibi(Signa eius.) ꝟ Pria in quatuor ẜ3 ꝙ q̄tuor sunt cōplōnes sim plices quaꝝ signa ponit.ibi(Signa ꝛc̄.) p3. ¶ Amplitudo venaruz q2 calidi est dilatare. Ipsaꝝ manifestatio: q2 ample. Et ex parte cō tēti calefactio pulmonis.i.partiū q̄ circa pulmonez sunt. ꝛ corpo-ris ꝛc̄. si nō resistat ꝛc̄. Lr̄a exterior magꝭ est ad ꝓpositū ei⁹ qd̄ vult ꝓbare: ꝛ illa est ad ꝓpositū supplēdo sibi extrinsecaz. Multitudo gnōnis cholere. Cā est. nā ꝑꝑ multā caliditatē q̄ ēt ī iuuētute magꝭ acuiṫ sit cholera.s.rubea: s3 in declinatiua.s.etate: q2 nimis augeṫ siccitas sit mel'ia. Multitudo piloꝝ: q2 ibi est calidū eleuās vapo-res: ꝛ itelligaṫ nō solū in ossibus pectoris: s3 ēt hypocūdrij. Forti-tudo appetitus: q2 epar multū exiccat a stomacho non solū humi-dū subtile vnde sit sitis: sed grossum vnde sit fames ꝛc̄.

¶ De signis cōplexionis fride nālis. Cap.6^m.

Signa eius sunt ꝯtraria illis signis ꝛ frigidi tas cordis vincit caliditatē epatis minus q̄3 vincat caliditas eius illius friditatē: ꝛ quo-niam sanguis habentis hanc cōplexionem est subtilis ꝛ aquosus ꝛ virt⁹ eius est debilis: tūc mul-totiens accidunt in ipso febres.

¶ Supponēs hic signa esse nota: q2 ꝯria predictis: addit de ꝯoperā tia dicens ꝙ cordis frigiditas minus vincit caliditatē ep̄is q̄3 cali-ditas eius.s.cordis vincat illi⁹.s.epatis frigiditatē: ꝛ hoc est notū: ꝛ addit ꝙ huic accidunt febres: q2 virtus est debilis nō potens hu midum regere ꝛ sanguis est subtilis aquosus.

¶ De signis cōplōnis sicce nālis. Cap.7^m.

Signa eius sunt paucitas sanguis ꝛ grossitu do eius ꝛ vacuitas venarū ꝛ siccitas totius corꝑis ꝛ spissitudo piloꝝ ꝛ crispitudo ipso-rū. Et cor sua hūiditate nō ꝯsequiṫ siccitatē epatꝭ: ita ꝙ aliqd valeat: imo nō vīcit eā oī-no. Uerꝝ siccitas epatis vincit hūiditatē cordis valde ꝛ caliditas cordis vincit humiditatē epatis in vltimo.

¶ Paucitas ꝛ grossitudo ꝛc̄. q2 siccitas ꝯsumit exiccādo ꝛ exiccan do igrossat: ꝛ iō hñt venas vacuas. Spissitudo.i.multitudo: q2 sunt multuz spissi: ꝛ cā est q2 ibi est mā eoꝝ multa vt siccus vapor: ꝛ q2 multū sicc⁹ ē vapor ille: iō ēt sunt crispi vt sumiṫ in de cōplōnib⁹. z. c.5. ꝛ accidit de istis ꝯresistētijs: q2 cor sua humiditate non sequiṫ vincēdo siccitatē epatis ꝛc̄. Oīa ex predictis patent.

¶ De signis complōnis hūide nālis. Cap.8^m.

Signa eius sunt ꝯtraria illis signis: ꝛ cordis siccitas quādoq3 ꝯsequitur humiditatē epa tis paruz valde. Uerꝝ humiditas ipsius vin cit siccitatem cordis fortiter.

¶ Ea presupponens esse nota: hic ex contrar io addit de resistentijs istis. ꝛ patet.

¶ De signis

¶ De signis cõplõnis calide ⁊ sicce nãlis. Cap.9m.

Signa eiꝰ sũt sãguis grossus ⁊ multitudo pilorꝫ nigrorꝫ apd̃ ossa pectoris ⁊ amplitudo venarꝫ sequẽs cõplexionẽ ⁊ durities ⁊ multitudo gnõnis cholẽ ⁊ melĩe in fine iuuẽtutis ⁊ siccitas corporis si nõ diuersificauerit ipsaꝫ cor.

¶ Hic ponit signa cõpositarꝫ cõplexionũ. Et hꝫ hec ꝑs ẜm textum quẽ habemꝰ ab Aui. tres ptes: qꝛ signa fride ⁊ hũide cõplõnis nõ ponit: ꝫ iueniat̃ exterioꝛ additio facta que nõ vꝫ fuisse Aui. vt modus loquẽdi ꝓmit. ¶ Dicit ꝑ ꝙ signa calẽ ⁊ sicce cõplõnis epatis nãlis sunt ⁊c. Amplitudo venarꝫ sequẽs cõplõnẽ. q.d. A. in illo vene nõ sunt absolute ample: ꝫ ĩquãtũ cõplõni debet̃. nã siccitas in illis ꝯriat̃ amplitudini: ꝫ calĩtas est cã amplitudinis: ⁊ iõ hec amplitudo sequit̃ cõplõnẽ. s. calidã que ẽ in eis. vel repletionẽ: qꝛ ꝗ̃titatẽ repletiõis humorꝫ multitudo gnõnis cholere. supple in iuuẽtute. ⁊ melĩe ⁊c. cã dicta ẽ. ⁊ siccitas corꝑis. s. ad tactũ supple. ⁊ caliditas si nõ diuersificauerit ipsaꝫ. s. caliditatẽ cordis. ⁊ h vr̃ ꝯcordare dicto supra: qꝛ iã Aui. posuit ꝙ humiditas cordis non sequit̃ siccitatẽ epatꝭ. Uel posset exponi sicut iacet: qꝛ ꝫ hũiditas cordis nõ resistat siccitati epatꝭ: attamẽ põt aliqualr̃ resistere: vñ tactus a siccitate corporis aliqualiter ꝫ parum valde permutabit̃ ⁊c.

¶ De signis cõplõnis calide ⁊ hũide nãlis. Cap.10m.

Significãt ipaꝫ caliditas sanguis ⁊ bonitas eẽntie eiꝰ ⁊ amplitudo venarũ valida cũ lenitate: ⁊ ꝙ color ẽ rubeꝰ sine citrinitate ⁊ pili plurimi ĩ pectoris ossibꝰ: minꝰ tñ eis q̃ sũt ĩ calĩa ⁊ sicca ⁊ neqꝫ sũt in spissitudine eorꝫ ⁊ crispitudine. Et teneritas corꝑis ꝑꝑ calĩtatẽ ⁊ hu. ipsius. Et cũ calĩtas est dñans remanet corpꝰ sanũ. Et si hu. ẽ magis dñans festinat ad ipm egritudines putrefactiõis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ cũ cã gnõnis pilorꝫ sit caliditas ⁊ siccitas: vna effectiue magꝭ: alia magꝭ mãliter: plures erũt pili in calida ⁊ sicca cõplexione epatꝭ in qua ambo ꝯueniũt ꝗ̃ in calida ⁊ humida. Et nõ solũ plures: ꝫ ẽt crispi magꝭ ⁊ spissi. Teneritas. qꝛ passibiles satis teneri tactꝰ. Et cũ caliditas ⁊c. Et cã est: qꝛ tũc humidum est subm dñio calidi: ꝫ si humiditas est magꝭ dñans suꝑ calm festinant ⁊c. Cõseruat̃. n. in eẽ vnũqꝺ̃qꝫ humidũ ꝓprio calido: ⁊ accidẽtali putrefit: vt. ii. tera. cap. 8. ⁊. 4. de simpli. medi. cap. 3. dist. 3. ⁊c.

¶ De signis cõplõnis fride ⁊ hũide nãlis. Cap.11m.

Significãt ipaꝫ sãguis aq̃sus ⁊ flegmaticꝰ: ⁊ paucitas pilorꝫ apud ossa pectoris: ⁊ strictura venarꝫ: vene ñ replete mollities: paucitas gnõnis cholẽ ⁊ melĩe in fine iuuentutꝭ ⁊ humiditas corporis si nõ ꝯoperet̃ cor.

¶ Hic est textus adiunctus extrinsecus: nec modus Auic. fuit: sed ex opposito sumpsit hec signa siquis inspiciat. ⁊ patent ⁊c.

¶ De signis cõplõnis fride ⁊ sicce nãlis. Cap.12m.

Significãt ipaꝫ paucitas sanguis ⁊ paucitas caliditatꝭ sanguis ⁊ corꝑis ⁊ ꝯstrictio venarũ ⁊ occultatio earꝫ ⁊ earũ durities ⁊ paucitas pilorꝫ in myrach ⁊ siccitas totiꝰ corꝑis.

¶ Hic ponit signa cõplexionis frigide ⁊ sicce nãlis ⁊c. Et patẽt.

¶ De egritudinibꝰ accidẽtibus epati. Cap.13m.

Epati accidũt egritudines cõplõnis in ꝓꝑetate sue subẽ: ⁊ egritudines cõpõnis ⁊ apata ⁊ vesice: ⁊ ꝓprie apud pãniculũ: ⁊ rumpunt̃ apud spatiũ: ⁊ reliqua quarũ singularũ dicemus capi. Et quãdoqꝫ tolerat rupturã plurimum ꝗ̃ reliqua mẽbra: ⁊ nõ timet̃ ex ea mors festina nisi associet̃ ei eruptio sanguinis ex vena magna.

¶ Hic tractat de dispõnibꝰ epatꝭ egritudinalibꝰ. Et ꝑ in sũma enumerat modos egritudinũ quos epar patit̃ ⁊ modos terminationũ illarũ. Scdõ exequit̃ de vnaquaqꝫ illarꝫ. ibi (Malitie cõplexionis.) ⁊ Prima in duas. Prio narrat egritudines epatꝭ. Scdõ ostẽdit modũ terminatiõis illarũ. ibi (Et egritudinũ.) ⁊ Pria in duas. Prio enumerat egritudines epatꝭ que sibi per se accidunt. Scdõ ostẽdit eas que ei eueniũt per cõitatẽ. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ cõplexionẽ vocat ꝓprietatẽ eẽntialiter: qꝛ cõplexio marie mẽbro est eẽntialis: vt in pluribꝰ locis eã Gal. solet appellare: ⁊ nãm vocat: vt de iuuamẽtis. 1. ca. 7. ⁊. 3. de cõple. ca. 4. ¶ Cõsiderãdum post ꝙ epar cõparatũ ad alia mẽbra ꝑncipalia ẽ qꝺ̃dã mẽbrũ carnosuꝫ ꝯfusuꝫ nõ distinctũ in vẽtriculos: ⁊ iõ põt fieri in eo solõ ꝯtinuitatis nõ sic cito interficiẽs: sicut illa que cordis vel cerebri.

¶ Et qñqꝫ accidũt epati apata per cõmunitatẽ ⁊ proprie in stõcho ⁊ splene ⁊ felle ⁊ renibꝰ ⁊ diaphragmate ⁊ pulmone ⁊ meseraicis ⁊ ĩtestinis ⁊ ꝓprie supioribus. Sed stõcho ⁊ diaphragmati ⁊ felli ⁊ meseraicis ⁊ ĩtestinis cõmunicãt in ꝑmis vene que sunt a ꝑte cõcauitatis epatꝭ: deĩde ꝑuenit nocumẽtuꝫ eorꝫ ad epar ⁊ qñqꝫ ꝯfirmat̃. Diaphragma võ ⁊ pulmo ⁊ renes cõmunicãt ꝑmis venis gibbositatis: deĩde peruenit ad epar: ⁊ qñqꝫ ꝯfirmat̃. Et plurima cõicatio que est nõ est nisi ꝓpter stõchũ ꝑꝑ cãm cũ qua corrũpit̃ digestio ⁊ expellit̃ cibꝰ indigestus nisi sit causa alia.

¶ Primo ostẽdit ꝙ aliq̃bus mẽbris põt epar cõpati. Scdõ ostẽdit diuersitatẽ cõpassionis ad illa mẽbra. ibi (Sed stõcho ⁊ diaphragmati.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ nõ solũ apata ꝑ cõitatẽ sibi accidũt: verũ etiã alie passiones. ¶ Cõsiderãdũ post ꝙ per ĩtestina superiora possumus intelligere aut superiora ẜm sitũ: ⁊ isto modo grossa intestina vt colon est superius tangens epar iuxta chistim fellis. Alio mõ possunt dici intestina superiora ẜm alligantiaꝫ: ⁊ isto mõ subtilia sunt magꝭ ꝓpinqua: qꝛ maiores vene meseraice vadũt ad illa. Ex quo apparet que intestina magis epati cõmunicẽt: nã cõmunicatione que est per viã situs nõ minus cõmunicat intestinuꝫ grossum ꝗ̃ subtile: saltẽ ꝗ̃ ileon: sed cõitate per alligantiã magis illa subtilia cõicant. Sed ꝙ stõcho felli ⁊ meseraicis ⁊ intestinis cõmunicẽt vene ꝯcauitatis epatis: nõ est dubiũ. Sed ꝙ diaphragma cõicet ꝯcauitati epatis: videt̃ manifeste falsum. Prio qꝛ ipe subdit ꝯtrariũ hic: ⁊ infra ca. de hydropisi. Rñdent qdã lr̃am fore corruptã: vt ẜmo ipse Aui. post explicat. Credo tñ sic posse saluari. nã diaphragma duas hꝫ partes. s. ãteriorẽ v̾sus thoracẽ ⁊ posteriorẽ versus dorsum. Pars anterioꝛ diaphragmatis nõ est dubiũ ꝙ cõicat epati quãtũ ad gibbositatẽ: sed pars posterioꝛ cuꝫ ꝓtendat̃ iferius ⁊ terminet̃ iuxta vltimam costam mendosam: illa põt cõicare venis meseraicis mediante mesenterion ⁊ in ipsis ⁊ tãdẽ ꝯcauitati epatis. ¶ Considerandũ ꝙ qꝛ renes alligant̃ vene descẽdenti a gibbo epatis: opꝫ ꝙ gibbo cõmunicent.

¶ Et egritudinũ quidẽ gibbositatis materierũ expulsio ẜm plurimũ fit cũ prouocatione vrine ⁊ fluxu sanguinis ex naribꝰ ⁊ sudore: sed in egritudinibꝰ ꝯcauitatis est illud cũ solutione ventris ⁊ vomitu cholerico ⁊ sanguineo ⁊ sudore etiã in pluribꝰ horis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ mãm sudorẽ facientẽ nõ est necesse ꝓgredi per venas: sed ipa resoluta in vaporẽ per porositates mẽbrorꝫ põt penetrare: aut si sit necesse hãc mãm per venas ire: cũ ipsa sit subtilis vaporosa sic poterit ex ꝯcauo ad gibbũ ascẽdere: aut reingredi venã descendentẽ ad corpus propelli. Sic ergo mã ꝯcaui epatis his causis põt per sudorẽ educi. Dixit aũt Aui. vt in pluribus: qꝛ nõ est inconueniens qñqꝫ econuerso accidere ⁊c.

¶ De signis malitie cõplexionis calide. Cap.14m.

Malitie cõplexionis calide signa sunt sitis vehemẽs ⁊ nõ abscindit̃ cũ aque potu. Et paucitas appetitꝰ cibi ⁊ inflatio. Et citrinitas vrine ⁊ tinctura eius. Et velocitas pulsus ⁊ frequentia eius. Et febres ⁊ adustio sanguinis. Et ledi a calefacientibꝰ. Et sequit̃ ipsam liquefactio incipiens ab humoribus: deinde a carne epatis ⁊ sequit̃ eaꝫ rasura intestinorꝫ. Et quandoqꝫ desiccatur cuꝫ ea natura absqꝫ dolore in lateribꝰ: aut grauitate. Et multiplicatur cum ea vomitus citrinus ⁊ rubeus ⁊ viridis vt succus porri. Et est cũ ea egestio cholerica plurimum ꝓprie si fuerit illic cũ cõplexione materia: ⁊ si nõ fuerit minoratur sang. ⁊ exasperatur lingua ⁊ extenuatur

corpus. Et quandoq̨ significatur illud ex etate ⁊ cõsuetudine ⁊ arte ⁊ regimine.

¶ Enumeratis egritudinibus epatis: hic in spãli de illis exequit̃. Et pmo exequit̃ de egritudinib⁹ epatis. Scðo de dispõnib⁹ partium epatis. ibi in fine (Hypocũdrys.) ¶ Prima in duas. Quia p° exequit̃ de egritudinib⁹ cõplexionalib⁹. Scðo de alys spãlib⁹ egritudinib⁹ epatis. ibi in scðo trac. (Inquit Gal. epaticus.) ¶ Prima in tres. Primo ponit signa malaꝝ cõplonũ epatis. Scðo ponit canones gñales curatiõis epatis cũ suis ãnexis. ibi (In epate necessaria.) Tertio ponit curã malaꝝ cõplonũ epatis quarũ signa posuerat. ibi (Opꝫ vt sit subtiliatio.) Quarto spãliter d̃terminat de q̃dã dispõne epatis. ibi (Minorat̃ epar.) ¶ Prima in q̃tuor: sicut quatuor sunt simplices male cõplexiones epatis: quaruꝫ signa ponit. Primo g̃ ponit signa male cõplonis epatis calide. Scðo q̃daꝫ declarat. ibi (Et illa que est medicina.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ illa sitis põt cõparari aut ad sitim stõchi: ⁊ sic ꝓprie potu aque nõ extiguit̃: qꝛ multa epatis inflãmatio cito illã aquã resoluet: ⁊ iõ ista sitis mag̃ extinguit̃ emplr̃is ĩfrigidãtib⁹. ¶ Cõsiderãdũ põt dicẽ aliquis qũo caro epatis põt per ventrẽ educi. ¶ Dõm ꝙ cũ epatis caro liquefit ⁊ resoluit̃ aut putrefit per saniationẽ ⁊ dubellet põt reingredi venas ⁊ retinet̃ ⁊ putrefit ⁊ tandeꝫ per meseraicas extra educit̃. ¶ Et sequit̃ eã. s. malã cõplexionẽ calidã. Rasura intestinoꝝ. i. dissinteria vt qñ euãnt̃ humores acuti. ¶ Cõsiderãdũ post ꝙ stipticitas vẽtris in his põt esse absq̨ grauitate in laterib⁹: qꝛ est ꝓpter multã exiccationẽ ⁊ resolutionẽ fecis: ⁊ ideo minorata ⁊ resoluta nõ grauat tãtũ quãtũ in his in q̄bus venter est stipticus absq̨ tali resolutione: sed ex simplici retentione.

¶ Et illa que media est gñat cholerã ⁊ superflua gñat melãcholiã ⁊ egritudines eius sunt ex mania ⁊ melancholia ⁊ similib⁹. Et qñ ꝑuenit solutio ventris ad syncopim cũ casu appetitus: tũc plurimũ ei⁹ est ꝓpter debilitatẽ epatis factã a cõplexione calida. Et in plurimo ipsius est egestio sicca adusta nisi ad hoc ꝑueniat vt adurat sanguinẽ ⁊ humores ⁊ carnositatẽ epatis et solõne vẽtris eã educat. Et qñ icipit adurere sanguineꝫ est egestio sicut fex. Et quãdo est in epate adustio aut apostema aut dubellati: deinde egredit̃ cum egestione aliquid nocẽs grossuꝫ: tunc illud est carnositas epatis iam putrefacta. Et nõ est omnis res nigra egrediens fex. Et quãdoq̨ rectificat̃ ablutũ ⁊ virulentum materale: deinde ingrossat̃ ⁊ fit nigrũ grossum fetidũ sicut fit in febribus pestilẽtialibus. Et qñq̨ egreditur pus virulentum san. deinde nigrũ subtile.

¶ Declarat que mala cõplexio gñat cholerã ⁊ que meliaꝫ: vt sit fluxus cholericus vel melicus. Et pmo facit hoc. Scðo resumit declarationẽ quorũdã signoꝝ. ibi (Et qñ.) ¶ Nõ itelligat̃ media proprie: sed media. i. nõ multũ excedẽs vt adurat. Et in plurimo ipsi⁹: scꝫ male cõplexionis calide epatis: nõ oĩs res ⁊c̃. supple qꝛ põt eẽ carnositas epatis. Cõsiderãdũ ꝙ virulẽtũ q̃dã est ĩmãle factũ ex putrefactione epat̃. Q̃dã ṽo est mãle: vt factũ ab humorali mã virulẽta. Dicit g̃ ꝙ ablutũ. i. egestio ablutiua. i. lauatiua: sicut lotura carnis: ⁊ virulẽtũ mãle. i. virulẽta egestio ꝑꝑ mãm nõ ꝑꝑ epat̃ putrefactionẽ rectificat̃ supple ab illa malitia: supple qꝛ deĩde ingrossat̃. Causa enĩ quare erat ablutiua egestio ⁊ virulenta. s. subtilis: erat debilitas virtutis expulsiue nõ potẽtis expellere nisi subtile: ⁊ iõ cũ expellit grossum fit egestio fetida ⁊ nigra: sicut in febribus pestilẽtialib⁹. s. qñ ad bonũ: qñq̨ terminant̃ qñq̨ ṽo fit econuerso: qꝛ qñq̨ a p̃ncipio egredit̃ sanguis virulẽt⁹ vt pus. s. grossuꝫ: deinde ꝑꝑ debilẽ expulsiuã egredit̃ solũ subtile ⁊c̃.

¶ De signis malitie cõplonis fride. Cap. 15m.

Signa ei⁹ sunt albedo labioꝝ ⁊ lingue ⁊ paucitas sanguis ⁊ difficultas cursus ei⁹ ⁊ multitudo flegmat̃ ⁊ paucitas sitis ⁊ corruptio coloris ⁊ liquefactio mãei: ⁊ qñq̨ d̃nigrat̃ declinãs ad viriditatẽ: ⁊ qñq̨ fit citrina ad colorẽ phisti ci declinãs. Et ẽt albedo coloris ⁊ flegmat̃ ꝓprietas ⁊ grossitudo ꝓpter ↄgelationẽ ⁊ tepiditas pulsus ⁊ vehementia famis. Fames enĩ non fit nisi ex stõcho tm̃. Et paruitas digestionis bone: ⁊ quando frigus consequitur finem priuatur appetitus.

¶ Primo ponit q̃dã signa fride cõplonis epatis. Scðo spãliter exequit̃ de signo sumpto ab egestione. ibi (Et egestio.) Tertio ponit q̃dã alia signa. ibi (Et qñq̨ signat.) ¶ Difficultas. i. mot⁹ sanguinis ei⁹ si ab eo egrediat̃. vel cursus. i. mot⁹ sui corporis: qꝛ frigus facit ĩmobile. Corruptio coloris: qꝛ aliqñ plumbeus niger. Liquefactio mãe. s. egrediẽtis per vẽtrẽ: ⁊ h̃ accidit per admistionẽ flegmatis cũ ea aũt qꝛ epar nõ trahit. Et qñq̨ denigrat̃ al's nõ denigrat̃ ⁊c̃. s. per ↄgelationẽ. Et qñq̨ fit citrina ꝑꝑ putrebilẽ caliditatẽ: ⁊ iõ acq̨rit̃ aliq̃ citrinitas: qꝛ ibi est friditas nãlis: iõ tẽdit ad colorẽ nigruꝫ q̃si clarũ parũper sicut est color phisticoꝝ. Et flegmat̃ ꝓprietas. s. cõplexio. Et grossitudo. s. exeuntis vel humoꝝ. vel grossitudo. i. virtutũ app̃hẽsiuaꝝ ꝑꝑ ⁊c̃. Tepiditas. i. raritas ⁊ tarditas.

¶ Et egestio qñq̨ est sicca sine odore: ⁊ qñq̨ est humida ꝑꝑ debilitatẽ attractiue ⁊ est decliuis ad albedinẽ parui fetoris. Et qñq̨ subtiliat̃ cũ ea egestio ⁊ humectat̃. Verũ nõ ꝑseuerat ita ↄtinue: ⁊ nõ multiplicat̃ cũ eo fluxus vẽtris q̃uis sit ei⁹ iceptio ⁊ euẽtus elõgat⁹. Et in fine ei⁹ egredit̃ q̃dã simile feci sanguis putrefacti nõ sicut sanguis liquefacti. Et qñq̨ ↄsequunt̃ cõplexionẽ fridã post spatiũ quoddã febres: ꝓpterea qꝛ sanguis subtilis qui est in ipsa recipit putrefactionem que accidit ei ⁊ sunt febres praue quas dicaꝫ in caplo febriũ. Et qñq̨ est in initio earũ virulẽt⁹ subtilis: deinde igrossat̃ ⁊ denigrat̃. Et qñq̨ est flux⁹ vẽtris silĩs lauature carnis recẽtis ⁊ illð cũ appetitu in p̃ncipio significat frig⁹. ⁊ si accidat post illð casus appetit⁹: tũc ẽ ꝑꝑ corruptionẽ hũoꝝ aut ꝑꝑ cãm aliã febris ⁊ siliuꝫ. Et plurimũ sigñatiõis ei⁹ est suꝑ debilitatẽ a frigore ⁊ in fine ei⁹ redit appetit⁹ ⁊ fit suꝑfluus ꝯm plurimũ ⁊ spasmat̃ cũ eo myrach. Et qñq̨ sigñant ĩpaꝫ etas ⁊ cõsuetudo ⁊ cib⁹ ⁊ cãe p̃terite sic pot⁹ aque fride in ieiunio aut post balneũ aut coitũ: qm̃ epar ĩflãmatuꝫ sugit ex aq̃ tũc velociter plĩm. Et si est illic mã sentit̃ acetositas ĩ ore ⁊ hũiditas in egõne. Et qñq̨ est ad nigredinẽ ⁊ viriditatẽ ⁊ nõ ad citrinitatẽ ad rubedinẽ.

¶ Primo ponit diuersos modos egestionũ ↄsequentiũ hãc cõplexionẽ. Et p̊ facit h̃. Scðo ponit signũ hui⁹ cõplonis ex q̃dã dispõne eã sequẽte. ibi (Et qñq̨ ↄsequunt̃.) Tertio resumit diuersos modos egestionũ ↄsequẽtiũ hãc cõplexionẽ fridã epatis. ibi (Et qñq̨ est in initio.) ¶ Dicit p̊ ꝙ cũ ea. s. mala cõplone frida epatis qñq̨ subtiliat̃ egestio ⁊ humectat̃: ⁊ hoc est qñ ab epate aliq̄s humor aquosus ad intestina ꝓfluit sed nõ est ↄtinuo sicut ↄtinuo non expellit̃. Quãuis sit ei⁹. s. male cõplonis fride iceptio ⁊ euẽtus elongatus nõ multiplicat̃ cũ eo. s. habẽte malã cõplexionẽ epat̃ fridã. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in mala cõplexione frida epat̃ multiplicat̃ flux⁹ vẽtris: aut qñ ↄtentiua epat̃ deficit: aut qñ epar ĩpellit humorem aqueũ vel aliũ ad ĩtestina: ⁊ qꝛ nõ semꝑ est hoc necessariuꝫ: ⁊ lꝫ sit ꝓlongat⁹: iõ nõ est necessariũ ꝙ sit fluxus suꝑfluus. Dixit aũt suꝑfluus: qꝛ stat cũ eo fluxus fact⁹ ex debilitate attractiue epatis: vñ relinq̄t egestionẽ humidã fluxibilẽ. Et in fine qꝛ cũ ad vltimũ ꝑuenit: egredit̃ aliq̄d simile feci sãguis: qꝛ melia per ↄgelationẽ facta nõ sit ⁊c̃. qꝛ cũ eo nõ sit vt verus sanguis nõ põt ẽt putridus egredi. s. qui fuerit p̃us verus. Et qñq̨. pꝫ. Et qñq̨ ⁊c̃. virulẽtus. cã hui⁹ ĩgrossationis posset eẽ aut fortitudo expulsiue ⁊ est bonuꝫ: aut vehemẽs ↄgelatio ⁊ est malũ. Et qñq̨ est fluxus similis lauature ⁊c̃. ⁊ h̃ est qñ est defect⁹ in sanguifica virtute: ⁊ id cuꝫ appetitu sigñat frigus: qꝛ maxime sanguifica ipedit̃ cũ cõicat̃ stõcho acuit appetitũ ⁊c̃. Et si accidat ⁊c̃. qꝛ illi corrupti humores appetituꝫ deyciũt ⁊ simul faciũt fluxũ illũ. Et plurimũ ⁊c̃. qꝛ hec virt⁹ vt plurimũ a frigido deficit. In fine redit appetit⁹ ꝑꝑ ĩdigẽtiã nutrimẽti: ⁊ iõ spasmat̃. i. siccat̃ myrach. Et qñq̨ sigñant. pꝫ.

¶ De signis male cõplonis sicce. Ca. 16m.

Signa eius sunt siccitas oris ⁊ lingue ⁊ sitis ⁊ durities pulsus ⁊ subtilitas vrie: ⁊ quãdoq̨ denigratur color: ⁊ si fuerit illic melãcholia

aut cholera scies significationes earum facile per ea que sciuisti in primis.

¶ Subtilitas vrine: q2 siccitas coartat ipsas vias epatis: quia exiccat ipsos humores q vrine misceri debēt: ex qb⁹ grossa reddit.

¶ De signis malitie cōplexionis humide. Cap.17m.

SIgnificāt ipsaȝ īflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mollities carnis hypocundrioꝝ ⁊ paruitas sitis nisi sit caliditas ꝯsumēs humiditatē: ⁊ humiditas lingue ⁊ albedo coloris: ⁊ qn̄qȝ est cuȝ ea citrinitas pauca. Cum autem vehemens sit frigus ⁊ dominat̄ hūiditas est decliuis ad viriditatē: ⁊ qn̄qȝ debilitat̄ corp⁹ ꝓpter mollitiē humiditatis.

¶ Signa patent ⁊c̄.

¶ Sermo vl'is de curis egritudinū epat̄. Cap.18m.

IN epate necessaria est ꝯseruatio sanitat̄ cuȝ similib⁹ ⁊ expulsio egritudinis cuȝ ꝯ̄rio: ⁊ in regimine apostematū ⁊ vlcerū ⁊ nocumētorū quātitatis est in oppilationū apertione et reliquoꝝ ea que sunt necessaria in reliqs mēbris.

¶ Ad sciēdū in gn̄e cañ. curationis epatis scire ꝯuenit res ꝯueniētes epati ⁊ res sibi nocētes. Primo ḡ Aui. ponit canones curationis dispōnū epat̄. Scd̄o ponit res sibi nocētes ⁊ iuuātes. ibi (scias ꝙ intromittere.) Prima in duas. Prio ponit canones cōes magis. Scd̄o spāles. ibi (Et melior.) ¶ Sed tu dices alia vident̄ esse necessaria in cura cōi apatū ⁊ vlcerū reliquoꝝ membroꝝ ⁊ alia in epate: q2 modus curationis diuersificat̄ nō solū ex morbi nā sȝ ex mēbroꝝ diuersa cōplexione cōpōne ⁊ situ. Dōm ꝙ nō sunt necessaria ea appropriata sed ea cōmunia magis: sicut istud capitulum est de canonibus cōmunib⁹ vel in reliquis membris principalib⁹ vel nobilibus vt calida sunt.

¶ Et melior qdē horaꝝ ad sumēdū in potu medicias egritudinū epat̄ ⁊ ꝓprie ꝑꝑ oppil'onez epat̄ ⁊ sil'ia est hora in qua existimat̄ ꝙ illud qđ penetrat ex stōcho ad epar ⁊ cōprehēdit̄ in ipso iam est digestū ⁊ separatū qđ separari oportuit ⁊ iter ip̄m ⁊ iter comestionem tp̄s iteruenit ꝯueniēs: ⁊ in ꝯsuetudine hominū est hora que est iter surrectionē a somno ⁊ iter balneationē.

¶ Primo ponit cañ. ex parte hore tributionis medicinaruȝ. Scd̄o ex parte medicinarū ꝼm se. ibi (Et opȝ.) ¶ Considerandū ꝙ hora exhibitionis exoppilantiū dȝ esse in qua epar ex eaꝝ penetratione lesionē nō hēat sed iuuamentū. Si v̄o dant̄ ante digōnem chili in epate ⁊ dū est in transitu a stōcho ad eū facerēt chilū indigestū penetrare: ⁊ ideo ꝯueniēs tp̄s est cū iam epar digessit ⁊ membris sanguinē distribuit in quo tēpore vie que a stōcho ad epar vadūt sunt aperte: ⁊ ideo ex ꝯsuetudine hominū est dare ista deoppilatiua in mane cum homo surrexerit a somno. s. in medio tēpore ab hora surgēdi a somno ⁊ balneationis que fit ꝯsuetis balneari tēpore sanitatis: ⁊ ideo Gal. 6. de regi. sani. loquēs de apitiuis hmōi. Melius est bibere in medio tp̄e surrectiōis ex somno ⁊ balnei. Digestis. n. his q̄ reddunt̄ ex vētre ad epar meli⁹ offerem⁹ hec talia.

¶ Et opȝ ēt in epate vt tu nō eñes medicinas aperitiuas ⁊ resolutiuas qb⁹ ꝯ̄hit̄ v̄sus egritudines epat̄ materiales oppilatiuas ⁊ apostemosas ex stipticis ꝯfortātibus nisi existimes siccitatē supfluā: ⁊ nō opȝ vt ad sūmū ꝑueniat̄ in īfridatiōe epat̄ q̄tū pol'e ē ⁊ ꝑducat ad hydropisiȝ: neqȝ in calefactiōe ei⁹ ⁊ ꝑducat ad arefactionē: ⁊ ꝑꝑ hoc opȝ vt scias quātitatē cōpl'onis naturalis epat̄ qđ curas: ita vt cū reduxeris ip̄m ad eaȝ stes. Et scias ꝙ cū tu erras in epate ꝑuenit error tuus ad venas: deīde ad corp⁹: ⁊ ex errore qdē est vt tu ꝓuoces vrinā vbi necessariū est te soluere ventrē: ⁊ est vt sit mā in ꝯcauitate: ⁊ soluas ventrē cū te oporteat ꝓuocare vrinaȝ: ⁊ est vt sit mā in gibbositate. Et opȝ qdē vt medicine epatice optime terantur: ⁊ opȝ vt sit subtilis substātie quatenus ad ip̄m perueniāt siue sint calide siue sint fride siue stiptice. Et subtiliantiū qdeȝ ꝓprietas est vt acuant sanguinē: lȝ sint apitiua. Quare opȝ vt attendas illud: ⁊ sicut aqua radicū est ex sūma aperitiuarū ei⁹ ⁊ subtiliātia ei⁹ gn̄ant qn̄qȝ humores diuersos nō ꝓportionales: quare opȝ vt cum frequentas eius potū duob⁹ aut tribus diebus ꝯuenienter cū aliquo lenias nām. Uerum vrine ꝓuocationeȝ aqua ipsa de radicibus operat̄. Et oēs qdem endiuie spēs ⁊ ꝓprie amara que ad rubedinē declinat ꝯferūt lesionib⁹ epatis calefactis qdem cuȝ syrupo acetoso: ⁊ īfrigidatis cū melle. Et epar adip iuuatiuuȝ est cum sua ꝓprietate. Et carnes limaciarū similiter.

¶ Primo ponit vnū cañ. ex parte cōpōnis medicinarū. Scd̄o ostēdit malitiā erroris: qm̄ ꝯtingit cum cadit error super epar. ibi (Et scias.) Tertio ponit cañ. sumptū ex parte modi subē medicinarū. ibi (Et opȝ.) Quarto pōit cañ. qui dȝ attēdi spāliter in qbusdā medicinis. ibi (Et subtiliātiū.) Quinto ponit spāle iuuamentū quarūdam medicinarū super epar. ibi (Et oēs qdē endiuie.) ¶ Considerandū circa quartā partem ꝙ aperitiua ⁊ subtiliatiua. s. fortia vt aqua de qnqȝ radicib⁹ ⁊ seminibus gn̄ant diuersos humores aut acuēdo sanguinē ⁊ exiccādo aut gn̄ando diuersos mel'icos humores per adustionem aut cōmouēdo: ⁊ ideo humores quietos facit motos apparētes: ⁊ ideo ꝯueniens est facere subsequi lenitiua vt cassiam ⁊ tamarindos ⁊ hoc in febribus aut calefactionibus. In morbis v̄o longis in quib⁹ suspicamur de adustione ⁊ calefactionem nō times: simul cū radicib⁹ in syrupis admisce thimuȝ ⁊ epithimuȝ ⁊ scene: vt a fideli experto didicimus ⁊ rōni ꝯuenit. Adip est lupus lȝ Simon dubitet de hoc ꝓpter tex. repertū 4° cañ. fen sexta capl'o de morsu canis rabidi ⁊ lupi. Hec ergo videt̄ habere ꝓprietatē: ⁊ ideo credere opȝ ⁊c̄.

¶ De causis nociuis epatis. Cap.19m.

SCias ꝙ ītromittē cibū sup cibū ⁊ error ordinis ei⁹ sunt ex rebus magis nociuis epati. Et potare aquā fridam subito in ieiuuio: ⁊ post balneū ⁊ coitū ⁊ exercitiū qn̄qȝ ꝑducit ad infrigidationem vehementem epat̄. Et quandoqȝ accidit epati īflāmatio ab ipsa suctio velox ⁊ multa ex ea. Et qn̄qȝ ꝑducit ad hydropisiȝ. Et opȝ in hmōi dispōne vt ꝑmisceas eā cū vino: ⁊ nō īfrides eā vehemēter ⁊ nō traīcias eā ipetuose deglutiēdo: imo suggendo paulatim. Et viscosa qdē oīa nocent epati ex ꝑte qua faciūt possidē oppilationē. Et frumētū ē ex sūma eoꝝ in qb⁹ est viscositas cū cōparatiōe ad illđ qđ est epar ex mēbris cū digerit̄ in epate. Et nō est oē frumētum ita imo glutinosum. Et vinū dulce facit accidē in epate oppilationē: ⁊ ip̄m abstergit illā que est in pectore. Et cā in illo ē ꝙ vinū dulce attrahit̄ ad epar nō gradatim ꝓpterea ꝙ epar diligit ip̄m ex h̄ ꝙ est dulce: ⁊ ꝑꝑ suā penetrationē ex h̄ ꝙ est potus: quare nō morat̄ in ipso quātitate qua separet̄ fex ab eo ꝼm moram aliaꝝ rerū grossaꝝ: imo supuenit epati in grossitudine sua ⁊ iuenit vias ad ip̄m paratas: qm̄ vie que sunt iter stōchū ⁊ epar sunt ample ꝼm cōpōnē ad illđ qđ venit ad ip̄m ex venis sparsis in epate. Amplius cuȝ cōprehendit̄ in epate nō morant̄ q̄ȝtitate qua separet̄ ⁊ digerat̄: imo expellit̄ subtile in venas strictas illic velocitate sue penetratiōis: ⁊ dimittit sedimē ꝑꝑ ꝯstrictionem vie. In pulmone v̄o res est ecōtrario: qm̄ supuenit ei vinū dulce cū iam colatū est: aut ex via meatuuȝ mery ꝼm semitā resudatiōis ex meatib⁹ strictis ad amplos aut ex via ꝯcaua cum iam dimittit fecem ⁊ vadit

adhuc cũ iã sit colatũ ⁊ trãsit in meatibus strictis ad amplos: q̃re colat᷑ vice altera. Et simil'r relique dispõnes nõ iueniunt᷑ ei cũ cõparatione ad pulmonẽ.

¶ Superius Aui. posuit canones vniuersales in curationib⁹ epatꝭ: hic ostẽdit res que epati ꝯueniũt. Et ꝑmo oñdit diuersas res epati nocẽtes. Scd̃o spãliter de q̃busdã reb⁹ ꝓsequit᷑ oñdẽs cãm q̃re epati nocẽt. pulmoni ṽo ꝯueniũt vt sũt dulcia. ibi (Uinũ dulce.)

Dubium ¶ Dubitat aũt aliqs: vtꝝ viscosum nutrimẽtum epati noceat. ⁋ Et videt᷑ q̃ nõ. nã Aristo. 21. ꝓble. 2. ꝓble. triticũ sup̄ ordeũ extollit: q̄ viscositatẽ hꝫ. ⁋ Dõm q̃ viscositas in frumẽto est duplex: q̃dã multa qua frumẽtũ est glutinosum vel adherẽs vel oppilatiuum sicut est viscositas que est in frumẽto cocto: ⁊ ista viscositas epati nociua est ⁊ ẽt mẽbris: q̄ oppilat: ⁊ iõ si aliqđ frumẽtũ coctũ cõcedit᷑ est frumẽtũ nõ glutinosũ sicut illud qđ far vocatur. Alia ṽo est in frumento viscositas moderata qua vna spẽs cõparat᷑ aliȷ̃ q̃ vnũ frumẽtũ mag̃ alio aptũ est nutrire: ⁊ hoc post debitã ⁊ artificialẽ p̄parationẽ sicut frumẽtũ viscositatem hꝫ respectu ordei: ⁊ hec viscositas cũ decenter p̄parat᷑ laudabilis est: ⁊ de hac Aristo. intelligit ibi. vnde ꝓpter q̃d cibus qui ex tritico mag̃ cõuenit corporib⁹: ⁊ magis nutritiuus est q̃ꝫ ex ordeo: aut q̄ moderatã hꝫ viscositatẽ: opꝫ eñi cibũ habere hoc: glutinari eñi opꝫ ⁊ solidari corpori. Et vinũ. Causa quã ponit est manifesta.

¶ De rebus ꝯuenientibus epati. Cap. 20m.

Ex medicinis q̃deꝫ ꝯferunt ei oĩa in q̃bus est amaritudo qua aperiat᷑ aut virtus alia qua aperiat᷑ cũ stipticitate qua ꝯfortet᷑: ⁊ odoramento ꝯueniẽte substãtie spũs ⁊ ꝓhibẽte putrefactionem sicut cinamomũ ⁊ sũmitates squinanti ⁊ myrra ⁊ similia. Et ea in q̃bus sũt ablutio ⁊ abstersio ⁊ mũdificatio virus mali: cũ nõ ꝯsequunt᷑ i mollificatione sũma ꝯsecutionis mellis. Et ea in q̃b⁹ sunt maturatio ⁊ lenificatio ⁊ ꝓp̄rie cũ stipticitate ⁊ ꝯfortatione sicut crocus: ⁊ que sunt cũ hoc suauia sicut passe: ⁊ velocis penetrationis sicut vinũ odoriferũ pluribus epatibus in quibus nõ est caliditas vehemens. Et q̃ñ medicina aggregat ad ꝓp̄rietates predictas suauitatem: tunc fortasse est amica epatis diligẽs ipsum sicut passe ⁊ ficus ⁊ auellane est vltimi iuuamenti. Et si est nõ recipiens putrefactionẽ ⁊ corruptionẽ: tũc est magis vltime consecutionis in iuuando.

¶ Hic enumerat res epati ꝯueniẽtes. Et ꝑmo in gñe ostẽdit quales debẽt eẽ hmõi res. Scd̃o spãliter quasdã spãliter enumerat. ibi (Et altararacõ.) ¶ Cõsiderãdũ q̃. A. dixit amaritudo qua aperiat᷑: q̄ dꝫ esse talis amaritudo que iuuet ad aperiẽdũ sicut amaritudo amigdalarũ amararũ. nõ aũt dꝫ esse ita fortis q̃ noceat sicut multaꝝ reꝝ est amaritudo. ¶ Cõsiderãdũ post q̃ hoc qđ dicit cũ nõ sequunt᷑ in mollificatione ⁊c. q̃ iste medicie que epati dant᷑ nõ debẽt hr̃e mollitiẽ sicut mel: q̄ mellis mollities est adherens viscosa nõ cito penetrãs: sed debẽt ꝯseq̄ in mollificatiõe subã liq̃dã penetrãtẽ. Et iõ redarguere ꝯuenit q̃ñq̧ eos q̄ syrupos vsq̧ ad mellis spissitudinẽ coquãt. tarde. n. ꝑtrãsit ad epar syrup⁹ hic.

¶ Et altararacõ q̃dẽ ⁊ endiuia hortulana ⁊ cãpestris ꝯueniunt ei valde. Et ꝯfert frigida egritudini calide in epate cũ ꝓp̄rietate sua ⁊ qualitate ꝯ̃ria simul: q̃q̃uis q̃dã dicãt q̃ illa que est vehemẽter amara est calida. Et ꝯfert aperiẽdo oppilationẽ ꝓpter suã amaritudinem ⁊ ꝯfortando ꝓpter suã stipticitatẽ. Et ꝯfert egritudini frigide cũ sua ꝓp̄rietate. Et cũ eo qđ est in ipsa de apertione ⁊ ꝯfortatione. Et quãdo sup̄fluit frigus in epate permisce quãlibet illarũ duarũ cũ melle aut cũ aqua mellis: q̃m resistit mel infrigidationi eius si timetur ex ea: ⁊ adiuuat ipsã ad reliquas operationes suas. Et quãdoq̧ exiccant᷑ ambe ⁊ sumunt᷑ in potu cũ melle ⁊ aqua sua ⁊ decoquunt᷑ cũ melle ⁊ ꝯferũt valde ⁊ aperiũt ⁊ educũt humorẽ frigidũ cũ vrina. Et ex

cibis quideꝫ conuenientibus epati sunt illi quoꝝ chimus bonus est: ⁊ dulcia ꝯueniunt epati: quare impinguat᷑ eis ⁊ magnificat᷑ ⁊ cõfortat᷑. Ueruꝫ velocia sunt ad hoc vt faciant euenire oppilationeꝫ: propterea q̃ epar attrahit ea laboriose associãs ea humorib⁹ aliȷ̃s. Et ꝓpter hoc opꝫ vt deuitet dulcia ille qui hꝫ aposte ma in epate suo: q̃m ipsa cõuertunt᷑ velociter ad choleram ⁊ faciunt accidere oppilationes. Et nocibiliora dulcia sunt que sunt ex eis grossa: propterea q̄ faciunt accidere oppilationem: ⁊ que ex eis sunt calida propter conuersionem suam ad choleram. Et pistici quidem iuuatiui sunt propter suam aromaticitatem ⁊ stipticitatẽ ⁊ ꝯfortationẽ ⁊ mundificationẽ viarũ venaꝝ cibi. Ueꝝ sunt vehemẽtis calefactionis. Et auellane sunt ꝯueniẽtes oĩbus epatib⁹: q̃m ipse nõ sunt vehemẽtis caliditatis: ⁊ sunt aperitiue ⁊ chimus earum est bonus. Et epar adip ⁊ carnes limaciaꝝ ꝯueniẽtes sunt epati cum proprietate que est in eis.

¶ Hec pars habet quinque: sicut specialiter de quinque rebus vel sex tangit: ⁊ partes patent ⁊ sententia earum.

¶ De cura malitie cõpl'onis calide in epate. Cap. 21m.

Oportet vt sit subtiliatio in regimine ei⁹: ⁊ nõ ꝑueniat ad vltimũ. Et vt caueat᷑ in ea mollificatio vehemens cũ humectatiuis aquosis. Et caueat᷑ in ea euẽtus oppil'onis cũ ĩfridãtib⁹ grossis. Et opꝫ vt caueat᷑ i ea stupefactio vltima: imo opꝫ vt ĩfrigidãtia ipm aggregẽt ad ĩfrigidationẽ ⁊ abstersionẽ ⁊ apertionẽ ⁊ penetrationẽ cibi ⁊ stipticitatẽ ꝯfortantẽ nõ plurimam.

¶ Hic in spãli exequit᷑ curã p̄dictaꝝ dispõnũ. Et p̄ ponit curã simpliciũ malaꝝ cõpl'onũ. Scd̃o cõpositaꝝ. ibi (Utat᷑ hñs eã.) ⁋ Pria in q̃tuor. Prio põit curã male cõpl'onis epatꝭ cal'e. Scd̃o fride ⁊c. ibi (Ex eis.) ⁋ Pria in duas. Prio ponit gñales ĩtẽtiones in curatione. Scd̃o spãliter exequit᷑. ibi (Et in aq̃ ordei.) ¶ Debet eẽ subtiliatio regimis: q̄ epar multũ cibũ digerẽ nõ posset: ⁊ pꝫ. Debent eẽ stipticitatẽ habẽtes nõ plurimã: q̄ stiptica fortia epar oppilãt.

¶ Et in aqua ordei sunt oẽs iste ꝓp̄rietates: ⁊ endiuia q̃dẽ cãpestris ⁊ hortulana vltima est in hac ĩtẽtione. Cõplexio nãq̧ ambarũ decliuis est ad frigus nõ valde sup̄fluũ. Et est in ea caliditas aperitiua ⁊ nõ calefactiua ⁊ stipticitas equalis ꝯfortãs: imo ꝑuenit᷑ ex iuuamento ambarũ vt nõ noceant epati frigido ⁊ ponunt᷑ ambe in medicinis sicut dixim⁹ in medicinis singularib⁹ ⁊ in areolis medicinarũ epaticarũ. Et q̃ñq̧ comedunt᷑ elixate ⁊ ꝓp̄rie cũ coriãdro humido ⁊ sicco ⁊ comedunt᷑ cũ aceto. Et amirberis habet ꝓp̄rietatẽ maximam etiã ⁊ tamarindi etiam.

¶ Primo ponit curã in spãli per medicias mag̃. Scd̃o per cibos. ibi (Cibi ṽo q̃b⁹ cibant᷑.) ⁋ Pria in duas. Primo ponit medicinas mag̃ simplices que ꝯferũt in h̃. Scd̃o põit mag̃ cõpositas. ibi (Et q̃ñq̧ est necessariũ.) ⁋ Pria i duas. Prio ponit curã mag̃ q̃ñ ĩtẽdim⁹ ad simplicẽ alterationẽ. Scd̃o q̃ñ ĩtẽdimus ad alterationẽ ⁊ ap̄tionẽ. ibi (Et cũ sentit᷑ oppilatio.) ¶ Cõsiderãdũ q̃ aq̃ ordei ꝫm vtrũq̧ modũ positũ a Mes. has ꝓp̄rietates oẽs aggregat: q̄ est ĩfrigidatiua vt notũ est: hꝫ ẽt abstersionẽ ꝑꝑ nitrositatẽ ⁊ lenificationẽ. nã lauat: ⁊ apertionẽ hꝫ ꝑꝑ sui subtiles ꝑtes: ⁊ aliq̃ stipticitatẽ. i. ꝯfortationẽ: q̄ ẽt ordeũ declinat ad siccũ: lꝫ aq̃ ordei ꝑme cõpositionis Mesue sit mag̃ abstersiua ⁊ lauatiua: scd̃e ṽo minus. Amirberis. i. berberis: q̄ frigidi ⁊ extinctiui sunt dicti ab Aui. ceresculi. 4. cañ. fen. 1. cap̄. de regimine febriũ acutarũ.

¶ Et cũ sentit᷑ oppilatio in epate ꝯuenit vt adiũgatur illis ambab⁹ apiũ: q̃m aperit oppilatiões ex quacũq̧ duaꝝ partiũ sũt: ⁊ est ex eis quoꝝ penetratio ẽ velox:

⁊ sīlr calefactio. Et ex eis que ꝯferūt ad illud est vt su/manť succi ēdiuie ⁊ succi alkekēgi ⁊ succi solatri:oīuз añ.ʒ.ij.⁊ succi coriandri humidi ⁊ succi feniculi:oīum añ.ʒ.j.⁊.ß.admisceať.ʒ.ß.croci ⁊ sumať i potu. Et qñqз sumiť in potu oleū ro.bonū ⁊ oleū de pomis cū aq̄ fri/gida ⁊ tēperat cōplexionē epatis. Et ex eis que ꝯferūt epati qđ hз malitiā cōplōnis calē est vt sumať ex ale/frigius auř.ij.cū zucchar o tabarzet ⁊ aq̄ frida. Et etiā vt in potu sumať succ⁹ cucurbite assate ⁊ aq̄ granato/rū ⁊ lac vaccinū sine butyro ⁊ aqua pomoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ alkarici ⁊ succus ro.recētium. Et qñ nō est feb.ꝯfert aqua lactuce cū syrupo acetoso oī die bibať cū pōde/re.iij.ʒ.myrabolꝫ.citrinoꝝ ⁊ pōdere.ʒ.j.de lacca ablu/ta.⁊.ß.ʒ.semis apij. Et qñ separatio fit ex eo duab⁹ he/bdomadis bibať lac camellaꝝ fetaꝝ īcipiēdo ab vna libra vsqз ad duas:⁊ coquanť in ipso medicine diure/tice aperitiue faciētes penetrare sic aliqd ex succo eu/patorij:⁊ ex semine endiuie ⁊ semine cuscute. Et qñqз sunt necessaria ea que sunt sicut sūmitates squinātі.

¶ Primo enumerat quasdā medicinas ad hāc intētionē. Secūdo quasdā alias.ibi(Et ex eis.) ¶ Et oleū de pomis.s.fridis vt pomis damasci:vel pomis de sceni:hoꝝ vō nō apparet d̄scriptio. Alefri/gius.i.psiliū:dať cuз aqua frigida:ne calida faceret penetrare oc/cultā ⁊ subtilē eius subam. Aliter aloes fridius.i.epaticuз q2 eua/cuatio ꝯfert. Alkarici.i.arboris de qua fit achacia:vel ꝼm lr̄aз ex/trinsecā.i.lactuca. Et qñ nō est febris:q2 si febris esset non darenť myrabolani nec lacca cū sit calida ⁊ sicca. Quādo iam duab⁹ heb/domadis fuerit sumpt⁹.bibať ⁊c̄.q2 restaurat:confortat:⁊ nutrit: qđ requiriť:cū p̄cesserit euacuatio per myrabolanos.

¶ Et quandoqз est necessarium sumere in potu stupe/facientia ⁊ ꝯfectiones opiatas ⁊ recipiētes iusquiamū ⁊ philoniū. Et ego abhorreo illud cū inuenitur ab eo iter. Et vinū forte quādoqз excusat ipsum si bibatur aqua frigida valde in ieiunio. Et ꝯferūt ei troc.de spo/dio ⁊ troc.bemberberis frigidi ⁊ tro.de cāphora.

¶ Hic enumerat medicinas mag̃ cōpositas. Et p̄ enumerat q̄sdā. Scđo quorūdā ponit descriptionē.ibi(Et ex trociscis.) ¶ Cōside/randū p̄mo ꝙ illud est necessariū qñ esset vehemēs ardor:⁊ ideo si alio pōt excusari cōmendať ab Auicē. Excusať aūt qñqз ex potu frigide aque cū vino:q2 vinū corrigit aque malitiā. Trocis.de ber/beris.i.de berberis frigidis.ad d̄riam calidoꝝ quoꝝ oīum descri/ptio ponitur.5.cañ.tracta.8.

¶ Et ex trociscis ꝯferentib⁹ eis est trociscus hmōi. ℞. folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ nenufaris:amboꝝ añ.ʒ.x.ro.ru/beaꝝ absqз capitib⁹ suis.ʒ.xij.cāphore pōdus.ʒ.ij.⁊.ß. ⁊ mellis rubei ⁊ lacce ablute cū alefeniati sicut ē ablu/tio aloes:amboꝝ añ.ʒ.vij.gariofiloꝝ.ʒ.viij.croci.ʒ.iij. aristologie.ʒ.v.luti alkabrusim masticis capilli vene/ris:oīum añ.ʒ.iij.ꝯficianť cuз aqua solatri ⁊ endiuie ⁊ fiant īde trocisci ⁊ sit vnusquisqз auř.j.⁊ sumať ex eis oīs trociscus cū aqua solatri. Et quādoqз ꝯferunt ad illud emplastra facta ꝼm hunc modū:sumať portula/ca ⁊ terať ⁊ ponatur super ipsum oleū rosaceū ⁊ infri/gideť ⁊ fiat cum ea emplastrum.

¶ Ponit descriptiōes:⁊ pōt diuidi in ptes.5.sicut.5.ponit medici/nas. Ablute cū alefeniati.i.cū aq̄ specierū aromaticarū. Luti alka/bil.i.armeni ꝼm quēdā. Et ꝯsidera istos trociscos:q2 ꝯferūt qñ est supcalefactio cū oppilatiōe aut debilitate calidi īnati:q2 hic q̄daз calida ponunť. Emplastrū scđm similiter infrigidat.

¶ Aut sumať amboꝝ sandaloꝝ añ.j.ʒ.gariofi.violaꝝ siccarū:amboꝝ añ.ʒ.ß.⁊ ros.ʒ.j.⁊.ß.⁊ croci abluti.ʒ.ß.et absinthij.ʒ.iiij.pars cāphore pōdus.ʒ.ij.adiūganť ce/rato facto cū oleo de salicib⁹ ⁊ liniať super aliqd latū ⁊ ꝓprie folia cucurbi.⁊ folia acetose ⁊ folia sicle ⁊ fiat cū eo emplm̄. Et qñqз emplm̄ fit cū succis herbarum frigidarū sicut succo cucurbi.⁊ cucu.⁊ reliqs que dixi/mus in capitulo eoꝝ que bibunť ⁊ ponunť in ipso or/deū aut sauich lentiū ⁊ effundiť sup ipm̄ oleū ros.⁊ fit cū eo emplm̄:⁊ qñqз poniť in ipso aliqd de ligno san/dali ⁊ gariofi.⁊ cāphora:⁊ nō elongať quin ponať in ipso aliqd ex odoriferis ⁊ aquis fructuū odoriferoꝝ:⁊ qñqз rorať aliquid super ipm̄ de euiscis.

¶ Istud emplm̄ ēt in modū ceroti hз virtutē aperitiuā. Sauich.i. pultes lentiū vt cū lentes fracte bulliūt vsqз ad spissitudineз:q2 ēt istud vocať sauich ordei:lз aliā habeat significationē.

¶ Cibi vō qbus cibanť sint sicut aqua ordei ⁊ d̄coctio olerū p̄dictoꝝ ⁊ ipsamet olera decocta ⁊ endiuia de/cocta cū coriandro humido ⁊ lactuca ⁊ sicla decocta ⁊ passe acetose ⁊ aqua lactis acetosi ⁊ carnes limacia/rum. Et ex fructib⁹ alzarur ⁊ cydonia ⁊ pira ⁊ nō mul/tum sumať ex illis vt nō superflue addat in stipticita/te ⁊ genereť oppilatio etiā ⁊ poma ⁊ granata muza et expressio vue acetose. Et frāgať stipticitas eoꝝ cū eis in qb⁹ est lenificatio ⁊ mora assemi ⁊ ribes cū zuccha/ro ⁊ acetū p̄paratum cū aqua granatoꝝ ⁊ grana gra/natorum ante cibum ⁊ post cibum.

¶ Hic ponit regimē p cibos. Et p̄ p cibos mediciales mag̃. Scđo p cibos cibales.ibi(Et ex carnib⁹.)3° ibi(Et qdā hoies.) ¶ Azarur fruct⁹ in v̄tute nespille existēs ⁊ repiť in sicilia. Alsceni nomē con/trate. Ribes arbor nascēs in mōtib⁹ syrie cui⁹ succ⁹ ad nos defer/tur:⁊ fructū facit arbor ⁊ noiānť ribes ēt ab Almāsore.3.cap.20.

¶ Et melones qui sunt superflue dulcedinis ⁊ p̄cipue ille qui noiānť raki ⁊ palestini ⁊ indi. Et nō opз qdem vt de istis medicinis sumanť ille frequēter in qbus est cū īfrigidatione stipticitas:ꝓpter illud qđ in ipsis est de vi faciēdi accidere oppilationē. Et nō est malū su/mere melones duros parue dulcedinis ⁊ vuas in qb⁹ est durities carnis ⁊ puitas dulcedinis ⁊ illas que sūt muze ex vuis ꝓprie ⁊ ꝯferunt ei cibaria facta de mes ⁊ de cucurbitis spinachijs ⁊ lentibus cū aceto ꝯdita ⁊ sine aceto. Et qdaз hoies sunt qui comedunt passas: sed opз sint declines ad acetositateз:⁊ auellanas:qm̄ nō est in eis calefactio plurima:⁊ sunt aperitiue oppi/lationū:⁊ sunt boni nutrimenti:opз ergo vt misceanť cū eis in qbus est īfrigidatio aliqua ⁊ stipticitas. Et ex carnib⁹ pisciū paruoꝝ decoctoꝝ issidebegi aut cū ace/to ⁊ almosos ⁊ ꝯgelata facta ex carnib⁹ subtilib⁹.s.car/nib⁹ hedi ⁊ auiū leuis digōnis sicut est caro pdicum ⁊ turturū nō superflue pinguiū cuз pomis p̄parata. Et ꝯferūt eis vētres auiū aque ⁊ alguarascē cū aqua ro. ⁊ galline cū aceto ꝯdite ⁊ simlr̄ parue aues cū aceto preparate. Et nocent eis epar ⁊ splen ⁊ cor ⁊ carnes grosse sicut carnes hircoꝝ ⁊ arietū ⁊ aīaliū neruosoꝝ ⁊ dure carnis:sed caro vaccarū iuuencularū prepara/ta vt ea que elōganť ꝯfert habenti forte stōchū ⁊ illū q digerit. Et opз vt vitēt oua cocta donec fuerint du/ra ⁊ assata ⁊ vitēt pinguia supflue. Et nocet ei vinum valde nisi ipm̄ sit necessariū ꝓpter ꝯsuetudinē aut pp debilitatē digestionis:tūc opз vt sumāt in potu parū subtile qđ sit decliue ad albedinem.

¶ Hic videť dicere ꝯtrium:q2 supra multū dulcia ꝓhibuit. Dōm ꝙ melones dicunť superflue dulcedinis in cōparatione ad alios: quia sunt magis digestiui et minus aquosi:et ideo minus ebulli/

tioni vel corruptioni sunt apti ⁊ sunt mag abstersiui: sed ꝰm se non sunt superflue dulcedinis. ¶ Sed tu. d. ipse post docet sumere melones duros pue dulcedinis. ¶ Dōm ꝙ si intētio sit infrigidare plus dant melones pue dulcedinis. si vis plus abstergere dant illi qui sunt multe dulcedinis. vnde Gal. 2° alimētoꝝ ca. 3. s. de peponib⁹. ꝙ aūt abstergūt potes addiscere rectificādo sordidā cutē. Mesue robilie. ita Serap. ca. de robilys. ¶ Issidebegi. i. tisea alba que fit simplici aq̄. Aly hñt ꝙ est qōdā gen⁹ cibary positū ab Almā. trac. 3. Almosos. i. cū aliquo acetoso. Cōgelata. i. sulse vel geladie pdicū turturū nō superflue pinguiū ne inflāmēt. Comēdant vo turtures ab Auer. colliget. 5. cap. de carnibus ca. 32. Alguarescen. maneries carnis. Interiora q2 dure digestionis.

Dubium ¶ Sz dubitat post pdicta an carnes limaciarū ꝯueniāt epati. ¶ Et videt ꝙ nō: q2 viscosa epati nocēt. Limaciarū aūt carnes sunt viscose. Amplius Serap. de limacys nullā videt facere mētionem. Amplius Gal. 3. alimētoꝝ cap. 32. de malacostratis. i. ostracodermis: de qb⁹ sunt limacie eas blassemat dicēs ꝙ ex ipsis gñat crudus chimus. Rursus aut ꝯuenirēt gr̄a similitudinis aut multitudinis nutrimēti aut bonitatis ei⁹. Nō q2 multi vel boni nutrimenti: q2 melius potuisset hoc. A. dicē de alys qbusdā carnib⁹ vt pdicuz. Nō gr̄a similitudinis: q2 hoc maxime cōuenit carnib⁹ porcinis: vt Gal. 3. alimētoꝝ pmo cap. vbi. Porcinas aūt carnes hēre similitudinē ad hoīes addiscē est. Ex eo ꝙ qdā comederūt humanas carnes vt porcinas ⁊c. Idē. 2. cañ. cap. de sanguine. ¶ Oppositū sentit Aui. ¶ Respondendum ꝙ sermo currit aut de epate hoīs sani aut infirmi. Si aūt de sanis loquamur corporib⁹: dōm ꝙ eoꝝ epatib⁹ ꝯueniētiores sunt alie carnes q̄ carnes limaciaꝝ vt notū est. Si vo loquamur de infirmis epatib⁹ vel corporib⁹: ⁊ tūc epar aut infirmat apatib⁹ vel oppilationib⁹ aut est infirmū q2 extenuatuz resolutū ⁊ exiccatū. Siquidē loquamur de infirmis epatib⁹ apatꝫ vel fortiter oppilatis: nō est dubiū ꝙ carnes limaciaꝝ nō cōpetūt: lz eniz in eis sit ꝓprietas: tñ eis associat aliq̄ glutinositas ⁊ humiditas per quas nocent. Si vo de epate loquamur resoluto ⁊ extenuato in quo nos querimus restauratione ⁊ ipinguationē ⁊ ꝓhibitionē siccitatis ⁊ ariditatis: dico ꝙ carnes limaciarū tunc ꝯueniunt. ¶ Propter qd ꝯsiderādū ꝙ per has limacias nos possum⁹ itelligere: aut testudines ⁊ iste ꝯferūt: q2 sunt multi humidi aut tēperati nutrimēti: imo de mente Isaac. mistio eloꝝ est quasi in eis equalis: ⁊ iō ꝯsumptis dant. Aut possum⁹ itelligē ꝰm alios cancros fluuiales vel fontales: ⁊ isti ēt cōpetūt: q2 dant ēt ꝯsumptis ⁊ ethicis: vt. A. 4. cañ. fen. 1. de cura ethice. Aut per limacias intelligere possum⁹ limacias ꝓprie sic noīatas: ⁊ iste dico ꝙ ꝯueniūt: nā habētib⁹ resolōnē ⁊ debilitatē ꝰm epar cōueniūt cibaria que sint multi aut facilis nutrimēti. s. cibaria que habēt nutrimētū humectatiuū resumptiuū adherēs: qd ēt resistit siccitati ⁊ ariditati epatis. Hoc aūt est nutrimentū carniū limaciarū: qm̄ humide sunt: ⁊ quādā habent viscositatē. Similr ēt si bene pparent meliorant: ⁊ facilitat earū nutrimētū. pparant aūt q2 lauant cū aqua ⁊ cinere: qdā cū cinere ⁊ vino: qdā cū arena: aly vo eas fricant sup lapides qb⁹ ferrū acuit: ⁊ tandē excoquūt illas cū spēbus vel alys reb⁹ vt dispō indicat. Ex isto aūt mō pparatiōis remouet earū viscositas ⁊ mucositas superflua: ⁊ remanēt cū humiditate magis ꝯuenienti ⁊ nutritiua. Et Aui. cū hoc videt facē ꝙ ꝓprietatē hēant ad epar: ⁊ hoc credere opz. Sicut eni medicus accipit pncipia credita a nāli phō: sic aperte ab experimētatib⁹ multa accipim⁹ que credere opz: vt sumit ab Auer. 1. collz cap. executiuo. ¶ Ex his vo obta soluunt. Quia ad pmū dōm ꝙ earū superflua viscositas pparatione remouet. ¶ Ad scdm dōm ꝙ lz nō dixerit: nō tñ tollit ei⁹ virtutez. ¶ Ad auctoritatē. G. dōz ꝙ. G. maxime loquit de qbusdā ꝯchilys marinis affixis lapidib⁹ vel arenis que dure carnis sunt ⁊ pp salsedinē vētrē soluūt nisi pma abyciat decoctio. ¶ Ad quartū dōm ꝙ ꝯueniūt gr̄a ꝓprietatis quā. A. fatet: ⁊ gr̄a humectationis ⁊ viscosi cōpetētis nutrimēti. Fateor tñ me vidisse mirabilez resumptionē ex eis. vñ ipse. G. alimētoꝝ. 3. cap. 2. s. de cocleis. i. limacys dicit ꝙ greci multū eas comedūt: ⁊ lz eas nō multū cōmēdare videat: dicit tñ in fine ꝙ bene pparata vt ipse docet restringūt qdē ventrē: alimētū aūt sufficiēs corpori exhibent ⁊c.

¶ De regimine malitie cōplōnis fride. Cap. 22m.

Ex eis que ꝯferunt istis est potare syrupū de absinthio cū syru. acetoso de melle. Et qñq3 ꝯfert habēti fridū epar vt dormiat in nocte sup tro. d absin. ⁊ semia calefaciētia nota sūt vehemētis iuuamēti: ⁊ silr iuuat cū admistratiōe lactꝫ camellaꝝ arabicaꝝ nō aliaꝝ cū pondē. 3. v. vsq3 ad. x. zucchari. Hoc. n. tēperat cōplōnē ⁊ educit hūores frigidos soluēdo vētrē ⁊ ꝓuocādo vrinā ⁊ apiēdo oppilatōes. Et fortius illo est vt dormiat sup diacurcuma aut dialacca ⁊ athanasiā ⁊ admistrent in syncopi dia costū ⁊. 33. ꝯditū cū aq̄ apy ⁊ troc. de costo ⁊ de lacca dicti in antidotario ⁊ bibant in ieiunio eupatory ⁊ assari. 3. iiy. ⁊ bibat desup vinū. Et ex dcoctiōib⁹ dcoctio costi ⁊ absin. dcā in antidotario bibat cuz oleo amig. dulci. pōdere. 3. ij. ⁊ olei de phisticis pōdē. 3. ij. ⁊ fortius illo est vt bibat cū oleo de neriden ⁊ oleo amig. amara. ⁊ oleo de kerua. Et ēt cū dcoctiōe hmōi. ℞. seis fenic. apy anisi masticis pond. 3. ij. ⁊ corticū radicis apy ⁊ troc. radicuz feniculi: āboꝝ añ. 3. x. ⁊ herbe eupatory ⁊ absin. romani ana aur. v. ⁊ lacce ⁊ calami aro. ⁊ costi dulcis ⁊ amari ⁊ aristo. oiuz añ. 3. iiy. ⁊ supioꝝ sgnanti iiy. dcoquant in. iiy. lib. aq̄ vsquequo redeat ad medietatē ⁊ bibant ex ea oi die. 3. iiy. cuz oleo phisticino q̄ntitate. 3. j. ⁊. s. ⁊ olei amig. dul. quātitate. 3. ij.

¶ Ponit curā male cōplōnis fride epatꝫ. Et p per medicias. Scdo per cibos. ibi (De cibis aūt.) ¶ Pria in. d. Prio ponit diuersas res ad hāc curā ꝯueniētes que per os sumunt. Scdo ponit empla. ibi (Et qñq3.) ¶ Pria in. d. Prio ponit quasdā medicinas quarū non ponit hic descriptionē. Scdo enumerat quasdā alias ⁊ earuz descriptiones ponit. ibi (Et ēt cuz.) Qñq3 vt qñ simul est oppilatio ⁊ friditas in epate. Arabicaꝝ nō aliaꝝ pp pascua illaꝝ est forsan.

¶ Et qñq3 ꝯfert eis si adhibeant epithimata calida et empla sicut stōticō ⁊ emplm calcadis ⁊ ēplm de melliloto cū emplo fcō ex eis q̄ sūt sicut costus ⁊ myrra ⁊ spica ⁊ neridē romana ⁊ acor⁹ ⁊ fenug. ⁊ silia. Emplz bonū ad illud. ℞. vsnee amirberis masti. melliloti spice radicis lily celestis rosa. partes eq̄les: dissoluant i oleo masticino decoquēdo fiat ex eis emplm mane ⁊ sero ⁊ sit tepidū. Et iterū emplm bonū. ℞. sūmitatū sqnāti ⁊ gra. albē ⁊ mastic. ⁊ cordumeni ⁊ āmomi: oium añ. durkiet. iiy. aloes ⁊ her. eupa. ⁊ absin. ⁊ supioꝝ eius oiuz añ. durkimet. vj. spice aro. ⁊ cassie ābo. añ. durkimet. ij. ireos venarū sansuci: amboꝝ ana durkimet. ij. āmoniaci durkimet. xxiiy. gūmi alboti ⁊ thuris: āboꝝ durkimet. xij. gūmi lib. j. ⁊. s. olei de alcāna q̄ntuz opz ad ꝯficiēdū. Et iterū emplm. ℞. amomi. 3. j. carpobal. ⁊ bdelly cordu. thuris ⁊ cro. oium añ. 3. j. ⁊. s. ⁊ spice semie. 3. ij. gū. alboti. 3. vj. soluant thus ⁊ bdelliū in vino ⁊ dissoluat croc⁹ in ipō ⁊ liquefiat gū. alboti in neridē ⁊ terant medicine sicce ⁊ misceant cū oleo de neridē ⁊ vino ⁊ ꝓyciat sup ea paꝝ de cera ⁊ admistra ēplz. Et sumant ēt cydonia ⁊ fari. or. ⁊ cera ⁊ medulla vituloꝝ ⁊ oleū ro. ⁊ absinthiū ⁊ amomū ⁊ gallia ⁊ croc⁹ ⁊ assarū ⁊ mastix ⁊ glutē alimbat ⁊ neridē ⁊ sumat ex eis ꝰm quātitatē necessitatis ⁊ fiat ex eis emplm.

¶ Ponit empla. Et p enumerat qdā. Scdo quorūdaz ponit descriptionē. ibi (Emplm bonū.) ¶ Emplm stomaticū forsan est vltimū emplm positū. 11. trac. 5. cañ. Emplm calcadis ibi nō ponit. Sz ponit vnguētū calcadis. i. vitreoli: emplm bonū. Hec pars hz q̄tuor sicut quatuor ponit empla. 2a ibi (Et iterū.) ⁊ pz. Amirberis. i. berberis. ponunt aūt ad ꝯfortationē: ⁊ eoꝝ frigiditas remouet pp caliditatē rerū admistaruz. ⁊ remanet stipticitas alben. i. ben grana nota sunt. Durkimet pōdus aur. j. vel. lxxy. gra. or. Gūmi alboti. i. arabicū. Spice semie. i. illius partis. sed semiū. i. pinguedo.

¶ De cibis aūt sumāt medullā panis calidi cōtritaz in vino ⁊ ꝯtritaz in andacoca ⁊ carnes leues que sunt ex carnib⁹ auiū paruarū ⁊ alcanabir et alduragi ⁊ pdicū ⁊ vētres anserū ⁊ ꝓprie oia illa assata ⁊ frixa ⁊ cū semi-

nibus ꝯdita ⁊ caules deco.in aqua trib⁹ decoctionib⁹ ꝯditos cū seminib⁹ calefacientib⁹ ⁊ cina.⁊ pipere ⁊ cymino ⁊ similib⁹:⁊ icidat̄ sup ipos rutha ⁊ sorbitões factas ex eis que sunt sicut fenugre.⁊ medulle calide.Et qn̄q̄ ponit̄ in cibis endiuia ⁊ ꝓprie illa que est vehemētis amaritudinis.Et sunt qdā q dicūt ꝙ miliū al's alliū vehemēter coctū ꝯfert eis:⁊ illd apd me est prauū.Fruct⁹ aūt ⁊ silia qb⁹ in scdis vtunt̄ mēsis sunt sic̄ castanee ⁊ passe pigues ⁊ phistici ꝓp̄e.Et qdā sūt q dicūt ꝙ opʒ vt abstineāt a phisticis ⁊ amig.ꝓꝑ grauitatē āboꝝ sup stōchū:ꝫ nō opʒ vt attēdant̄ v̄ba eoꝝ in phisticis ⁊ amigdalis.Et ex eis q̄ ꝯferūt eis ē caro limaciaꝝ ꝓp̄e p̄parata cū semib⁹:⁊ opʒ vt deuitēt gn̄a lacꝭ ⁊ pisces ⁊ fruct⁹ h̄ūidos recētes ⁊ carnes ḡssas.

Ꝺe cibis panē ꝯtritū in ādacoca.i.in decoctiōe.andacoca est trifoliū qd est cal'm ⁊ siccū.Alcanabir ⁊ Aduragi maneries sūt auiū.Uētres anserū:q₂ hi vētres ⁊ gallinarū cōmēdant̄ ab Aui.z.can̄.cap̄.de vētrib⁹.Cōsiderādū post ꝙ Aui.ꝯcedit elixa ⁊ assata ⁊ caules decoctos trib⁹ decoctiōib⁹.⁊ cā est.nā cū frida cōpl'one epatꝭ ꝯiungit̄ vxpl'm vētris lubricitas:⁊ iō stiptica ꝯueniūt.talia aūt sūt ea que dicta sūt.ꝯdiunt̄ v̄o caules vt eoꝝ friditas remoueat̄.Miliū vehemēter coctū est durū cibarium ⁊ difficilis digōnis aut nō multū facilis:⁊ iō nō ꝯcedit̄:⁊ lʒ ip̄m ponat̄ panicio melius:vt p̄° alimētoꝝ ca.10.Castanee.q₂ sunt boni nutrimenti:imo appropinquāt nutrimēto frumēti vt ponit Aui.z.can̄.auc.H.s.z.alimētoꝝ ca.36.Cōsiderari tn̄ dʒ virt⁹ stōchi:q₂ si nō ꝯsideremus de digōne abstinēdū.Couenīūt aūt magꝭ cū zuccharo vt Aui.ibidem.Nō opʒ vt attēdat̄ ⁊c̄.in phisticis ⁊ amigdalis:q₂ possent dicē veꝝ i alijs:vt in castaneis forsan ⁊c̄.Euitēt gn̄a lactis.Cōtra q₂ in p̄ncipio cōcessit.Dōm ꝙ ꝯcessit lac camellarū arabicaꝝ.per gn̄a ḡ hic itelligit alia gn̄a lactis:q₂ magꝭ ad frigiditatē declināt:⁊ nata sunt oppilare mesera.vt Aui.z.can̄.ca.de lacte.Reliqua patent.

Ꝺe regimine male cōpl'onis sicce. Cap̄.23m.

Regimē ei⁹ est cū h̄ūectatiuis p̄dictꝭ ex cibis ⁊ olerib⁹ ⁊ epithimatib⁹ ⁊ empl'is ⁊ potionib⁹ ⁊ fiat d̄clinatio cū eis ad equalitatē aut calidū aut fridū f̄m qualitatē necessitatis ⁊ cū h̄ nō opʒ vt supfluitas sit in h̄ūectatione:ita vt nō ꝑueniat̄ ad malitiā forme ⁊ mollitiē ⁊ hydropisim carnosam.

Ponit curā male cōpl'onis sicce epatꝭ:⁊ dicit ꝙ fit cū cibis dictꝭ humectatiuis:vt carnib⁹.s.p̄dictꝭ ⁊c̄.⁊ fint ista eq̄lia in actiuis vel declinēt ad caliditatē vel frigiditatē f̄m ꝙ dispō indicat ꝯ₂ria ⁊c̄.

Ꝺe regimine malitie cōpl'onis h̄ūide. Cap̄.24m.

Regat̄ cū exercitio ⁊ mio₂atōe cibi ⁊ acceptōe ei⁹ i q̄ fit subtiliatio ⁊ exiccatio:⁊ ꝓp̄e ei⁹ in q̄ cū exuccatiōe ē exiccatio:⁊ mino₂et potationē aque:⁊ d̄uitet lac:⁊ nō ꝑueniat̄ ad exiccationē ad vltimū:⁊ perducat ad arefactionē.

Ponit regimē male cōplexionis humide epatis.Considerandum v̄o ꝙ res exuccatiua est illa que mām humidā imbibit sicut spongia aquā.exiccatiua v̄o que alterando exiccat.cuʒ ḡ res has habet duas virtutes fortius exiccat.

Ꝺe regimie malitie cōpl'onis cal'e ⁊ sicce. Cap̄.25m.

Utatur h̄n̄s eaʒ cibis fridis ⁊ h̄ūidis ⁊ herbis fridis ⁊ h̄ūidis:⁊ ꝓp̄e endiuia:⁊ deuitet ea in qb⁹ ē frig⁹ ⁊ siccitas vehemēs.Et ex eis que ꝯferunt ei valde est lac asininū de quo bibat debilis vsq₃ ad.vij.sextaria cū aliquātulo zucchari tabarzet ⁊ nō plurimo:⁊ fortis vsq₃ ad.x.sextaria:⁊ vtat̄ empl'is ⁊ epithimatib⁹ frigidis ⁊ humectātib⁹:⁊ cuʒ h̄ toto nō opʒ vt ꝑueniat̄ ad vltimū in humectatione:⁊ ꝑueniat ad sūmū cū ea mollificatio.Et opʒ vt deuitet rizi ⁊ cyminū ⁊ condimenta ⁊ phisticos plurimos:sed paruʒ ex phisticis qn̄q₃ nō nocet ꝓpter ꝓportionalitates:⁊ deuitet carnes grossas ⁊ membra grossa bonarum carnium sicut epar ⁊ splen.

Hic ponit regimē malaꝝ cōpl'onū epatis cōpositaꝝ:⁊ p̄° calide ⁊ sicce.Sextariū est pōdus sex.ʒ.⁊.viij.granoꝝ.vij.sextaria sūt.xlv.ʒ.ḡ.vj.℥.minus trib⁹.ʒ.cū aliquātulo zuccharo tabarzet:⁊ nō plurimo:q₂ multū posset inflāmari ⁊ ꝯuerti in cholerā.Deuitent rizi:q₂ calidū ⁊ siccū:⁊ sil'r cyminū ⁊ cōdimēta.s.spēruʒ ⁊ phisticos ⁊c̄.Cōsiderādum ꝙ phistici calidi sunt vt supra:⁊.z.can̄.Aui.sʒ parum qn̄q₃ nō nocēt ꝓꝑ ꝓportionalitatē.i.ꝯueniētiaʒ.s.in suba:vel qn̄q₃:q₂ qn̄ querit̄ apertio.Maius.n.est iuuamētū eoꝝ in faciendo apertionē q̄₃ in calefaciēdo nocumentū.Bonarū carniū.i.aīaliū habentiū bonas carnes:lʒ eni sint ex istis aīalibus:oīa tn̄ sunt difficilis digestionis ⁊ grossi nutrimēti.

Ꝺe regimie malitie cōpl'onis cal'e ⁊ h̄ūide. Ca.26m.

Administrent̄ ifrigidātia in qb⁹ est stipticitas ⁊ exiccatio aliqua ex cibis ⁊ medicis:⁊ si fuerint medicine administrent̄ ēt ea que subtiliēt:q̄₃uis nō insit eis exiccatio sic̄ est aqua casei ⁊ zucchari tabarzet.Aut sumat̄ ex succo arboris solatri:⁊ alkekengi quātitas qnquaginta gusneti vsq₃ ad.lx.cū duob⁹ aur̄.aloes ad fortē ⁊ minus illo ad debilem aut medietas aur̄.de hiera cū duobus sextarijs de cassia fistu.dissoluta in sacraiati aque solatri:aut aque endiuie:aut cassie fistule sola in aqua ēdiuie:aut aqua feniculi:aut aqua solatri.

Ponit regimē male cōplexionis epatꝭ calide ⁊ humide.Et p̄mo in gn̄ali.Scdo in spāli.ibi(Aut sumat̄.)Dicit ꝙ exhibeant̄ frigida ⁊ sicca:⁊ si ibi est hec mala cōplexio cū materijs dent̄ subtiliantia.i.aperitiua ⁊ subtiliāria mām.Et lʒ actu nō exiccent:q₂ illā materiā subtiliādo ⁊ exiccando ⁊ aperiēdo educent sicut est aqua casei.Aut guesneti.pondus est ⁊ nō inuenit̄ quātū:tn̄ totum nō est quātū.℥.j.aur̄.ʒ.j.s.sacraiati.℥.iiij.s.

Ꝺe regimie malitie cōpl'onis fride ⁊ sicce. Ca.27m.

Regat̄ cū empl'is calidis ⁊ pinguib⁹ lenib⁹ cū emplastris ꝯfectis ⁊ alijs:⁊ administrent̄ cōfectiōes calide sicut dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ ꝯfectio de lacca ⁊ homorusa ⁊ athanasia ⁊ lokium:⁊ de ꝯfectione kenderucon quātitas ciceris:aut fabe cū aqua de radicibus in qua cadūt olera humectatiua:⁊ administret̄ vinū subtile forte.Et cū fuerit illic ꝯstrictio nāe administra pillulas modi huius:℞.serapini āmoniaci opoponaci ꝑtes equales:seminis apij:⁊ anisi:amboꝝ an̄.medietatē ⁊ quartā partꝭ:fiant ex eis pillule:aut sufficiat serapinuʒ cū vino eoꝝ f̄m necessitatē:⁊ sit pōdus ei⁹ vni⁹ aut duoꝝ aur̄.aut oium cū sunt oēs medicine administrate:⁊ dosis eius sit in debili.j.aur̄.⁊ forti.ij.aur̄.Et opʒ vt tu obserues vt nō adueniat vltimus finis in mollificatione.

Ponit regimē male cōplexionis fride ⁊ sicce.Et p̄mo intendēdo ad cām.Scdo ad accidens.ibi(Et cū fuerit illic.)Confectiones quas ponit ponunt̄.5.can̄.tracta.1.Et cum iste sunt pillule solutiue ⁊ calefactiue.⁊ sit pondus eius.s.serapini vnius supple quādo vna medicina ponit̄ tm̄ cū eo:aut duoꝝ supple quādo due ponuntur:aut omnium cum sunt omnes ⁊c̄.

Ꝺe regimie malitie cōpl'onis fride ⁊ h̄ūide. Ca.28m.

Administra ex cibis ⁊ medicinis ea in qb⁹ sūt caliditas ⁊ stipticitas ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio:⁊ si est illic mā euacua eā cū eis q̄ sunt sic̄ aqua de radicib⁹ fortib⁹ ⁊ sic̄ alkekēgi ⁊ sic̄ hiera archigenis eūone subtili ⁊ subtilia regimē ⁊ calefac ip̄m:⁊ sit cib⁹ ei⁹ ex carnib⁹ lenib⁹ cū semib⁹ ⁊ vinū sit forte subtile purū parū.Et admistra ꝯfectiones magnas f̄m ꝙ faciunt eas necessarias hora ⁊ dispō:⁊ administra emplastra resolutiua exterius.

¶ Ponit regimen male cōplexionis fride ⁊ humide epatis. ⁊ pꝫ.

¶ De paruitate epatis. Cap. 29^m.

Minorat̃ epar in qbusdaꝫ hoib⁹ ⁊ est qñqꝫ sic̃ ren pu⁹. Et sequit̃ ei⁹ puitatē ꝙ cuꝫ hō assumit qꝺ necessariū est ei de cibo nō capit ipm̄ epar: ⁊ mittit ipsi stomachus illud a quo cōstringit̃ ⁊ facit illud accidere oppilationē: aut dolorē grauatiuū ⁊ extēsiuū: aut ledit̃ virt⁹ epatis in opōnib⁹ suis ꝑꝑ coarctationē virtutis ei⁹ operātis sub virtute patiētis supuenīētis ei: q̃re destruunt̃ dispōnes attractiōis: ⁊ digōnis: ⁊ retētiōis: ⁊ sepatiōis: ⁊ expulsiōis. Et qñqꝫ cōicant̃ sāguinolēta vētris egestio ⁊ flux⁹ vētris: qm̄ de chilo nō attrahit̃ ad epar illꝺ qꝺ colatū ē.

¶ Determinat de egritudine quadā epatis que est ipsius paruitas. Et p̄mo notificat nobis paruitatē epatis ꝺm se ⁊ ex suis accidētibus. Scꝺo ponit signa. ibi (Qñqꝫ.) Tertio curā regiminis. ibi (Regimen.) ¶ Considerandū p̄mo ꝙ tūc agēs operat̃ sub virtute patientis quādo patiens superat agens: ⁊ hoc intelligit Auicē.

¶ De signis. Cap. 30^m.

Quandoqꝫ signant ipaꝫ vt sit euēt⁹ ab ipsa in epate oppilōnis vt vētositas plurima: ⁊ grauat ipm̄ cib⁹ tēꝑate q̃ꝫtitatꝫ ⁊ debilitat̃ corp⁹ ꝓpterea q̃ indiget cibo plurimo: ⁊ assiduat̃ ꝺbilitas digōnis ⁊ multiplicat̃ euēt⁹ oppilōnis ⁊ apatū ⁊ certificat illꝺ breuitas digitoꝝ in creatiōe. Et iaꝫ fuit hō cui⁹ corp⁹ nō ledebat̃ a cibo in aliq̃: ⁊ nō ascēdebat ad ipꝫ aliqd de quo eēt curādū: q̃re existimauit Gal. ꝙ ipse erat infastiditus ꝑꝑ puitatē epatꝫ ⁊ ꝯstrictionē viarū ei⁹. Rexit ꝫ ipm̄ regimine similis sui.

¶ Hic ponit signa: ⁊ sunt nota. Qꝺ ꝩo dicit de Gal. nō appꝫt mihi vbi: sed de epatis puitate dicit in thegni. 2. tex. cōmē. 18. ēt fuit hō cui⁹ corp⁹ nō ledebat̃ a cibo in aliq̃: ⁊ nō ascēdebat ad ipm̄. s. epar.

¶ De regimine ipsoꝝ. Cap. 31^m.

Regimen ipsoꝝ est p̄paratio cuꝫ cibis parue quātitatis ⁊ plurimi nutrimēti velocis penetrationis: ⁊ vt assumant̃ separati in vicibus. Et admistrent̃ medicie solutiue ⁊ diuretice mundificatiue epatis ⁊ subtiliatiue ⁊ aperitiue.

¶ Hic ponit curam: ⁊ patet.

Dubium

¶ Ex p̄cedētib⁹ ꝩo dubitare ꝯtingit an sit ꝯueniēs in epate supcalefacto simul cū endiuia vel alia re infrigidāte miscere cerusam. ¶ Et videt̃ ꝙ nō: q̃ nullus auctor in cura male cōplexionis epatis calide cerusam docet apponere. Amplius cerusa exterius applicata nō pōt ꝯuenire ad epar cū sit grossarū partium ⁊ stiptica. si ꝫ exterius remaneat ꝯstringēdo magis calefaciet ꝑꝑ hāc eniꝫ cām videt̃ poni ꝙ plumbū sit lana calidius: vt. 8. de ꝓblematib⁹ ꝓblemate. 19. Amplius aūt ꝓhibet trāspirari calidū. ¶ Oppositū hui⁹ arguit̃ ex quodā dicto Aui. 2. cañ. cap̄. de endiuia. vbi aq̃ ei⁹ cū cerusa ⁊ aceto est mirabile epithima in īfrīdando illꝺ cui⁹ īfrīdatio querit̃. ¶ In hac qōne due sunt opiones: Quidā enī simpl'r negāt

pª opinio.

cerusaꝫ nullo mō debere sup epar calefactū approximare simpl'r vel cōmiste: moti rōne tali q̃ si cerusa deberet ꝯferre: aut hoc faceret remanēs exterius aut interius penetrās. nō cōfert exterius remanēs vt notū est: īmo potius noceret: ꝫ si dꝫ iuuare opꝫ ꝙ penetret: sed penetrare nō pōt ꝑꝑ grossitiē. vnde Aui. p̄mo cañ. fen. 2. illo ca. loquamur nūc ⁊c̄. Cerusa est grosse nāe ⁊ grossaruꝫ partiū: quapropter cū est de foris nō penetrat in poris: ⁊ si penetrat nō peruenit ad poros spirituū neqꝫ ad mēbra p̄ncipalia inutiliter ergo approximabit̃: adhuc posito ꝙ ꝓfundet̃ ipsa est venenosa: vt oēs ponūt: ꝫ maxime epati ꝯ̃riabit̃. Hoc ēt ꝯfirmāt alia rōne. Quia qꝺ applicat̃ sup p̄ncipalia dꝫ hēre aromaticitatē: vt. 4. fen p̄mi cañ. ⁊ supra de reb⁹ ꝯueniētibus epati cōmēdauit. A. cerusa aūt aromaticitatē nō hꝫ. ¶ Ad auctoritatē. A. rñdent ꝙ cerusa est mirabilis in infrigidādo absolute: nō tñ epar. ¶ Et cū hoc sit absolute ꝓbatū: nō est necessariū semꝑ esse verū. Cerusa enī ꝓhibetur poni sup epar calefactū: aut q̃ timet̃ de eius venenositate: aut ꝓpter sui grossitiē. nō ꝓpter grossitiem q̃ sicut declarabit̃ hoc pōt iuuare alias medicinas. similr etiā q̃ sua grossities per alioꝝ admistionē remoueri pōt: non ꝓhibet̃ q̃ venenosa. nā ⁊ si cerusa sit venenosa nō tñ est de venenis ꝯ̃riātib⁹ nobis in epate: sed a q̃litate frigida: ⁊ mō subē grosse. Multa autē sunt que nobis a q̃litate sunt venena in casu tñ sunt curatiua sicut iusquiamus castoreū ⁊ similia. Rōnes eoꝝ soluunt̃. ¶ Alia est opio que semꝑ tꝫ ꝙ cerusa cōpetat sup epar calefactū apposita. Qꝺ ipsi ꝓbāt: q̃ medicia frigida est: ⁊ extra apposita nō est venenū: ꝫ posita exterius infrigidare poterit. Sed ista positio falsa est sic absolute ꝓlata: q̃ cerusa sola approximata exterius: stipticat ⁊ oppilat poros: ⁊ ideo magis calefaciet. ¶ Ad dissolutionē ꝫ huius qōnis p̄sciendū quid sit cerusa. Est aūt tuberositas que ex plumbo colligit̃ hoc mō. accipiat̃ vas terreū ⁊ in fundo ponat̃ fortissimū acetū: ⁊ qdā supponunt vuas albas: deinde suspendunt̃ in eo lamine plumbee: ⁊ applicant̃ lignis per trāsuersum supra positis sup vasis orificio: deinde vas optime cooperit̃ coopertorio vno de pāno ⁊ alio de ligno: deinde ponit̃ in fimo pecudis vel porcino vsqꝫ ad medietatē vasis vel plus ⁊ dimittit̃: ⁊ qdā post q̃tuor mēses: qdā ꝩo post. x. dies illud discooperiunt ⁊ sic deinceps ⁊ accipiunt illud qꝺ apparet sup laminas illas: ⁊ malassant: ⁊ lauāt quousqꝫ albescat: ⁊ recondunt. Quidā ꝩo cū sale illā ꝯficiunt. s. ponēdo de eo in fundo vasis siml' cū aceto. Ex qbus cōprehēdi pōt ꝙ cerusa fride ⁊ sicce cōplexionis est gñata ex plumbo ⁊ aceti feruore ⁊ extrinseco calido. Apparet etiā ꝙ est subē sicce grosse: q̃ subtiles partes plumbi resolute sunt. ¶ Cū ꝫ querit̃ de cerusa an possit sup epar calidū epithimari. Dōm ꝙ sola nō: q̃ lꝫ infrigidet: plus tñ nocet cōstringendo poros: ⁊ ideo calefaciendo per accidēs plus nocet q̃ꝫ ꝓsit per se infrigidādo. ¶ Si aūt querat̃ de ea alijs reb⁹ admista. Dōm ꝙ forsan epithimari possit. ¶ Propter qꝺ ꝯsiderāduꝫ ꝙ cerusa dupl'r in hꝫ ꝯferre pōt. Uno mō infrigidādo ⁊ alterādo. Non enī est imaginādum ꝙ oīs medicina frigida exterius apposita si debet interiora infrigidare opꝫ ꝙ penetret ad interiora: sed alterando vnā partē post aliā hoc facere pōt: sicut si aliquis iaceat sup terrā vnde īfrigidat̃ cerebrū aut stomachus aut epar ei⁹. hoc nō est: q̃ terra ad interiora penetret: sed q̃ alterando partē post partē hoc facit. sic etiā infrigidare poterit cerusa dico alijs mista: q̃ si non cōmiscet̃ forsan plus posset calefacere per accidēs q̃ꝫ infrigidare per se: sed alioꝝ virtute accidētalis eius calefactio īpedit̃ ⁊ iuuat̃ in infrigidatione per se. Alio mō cerusa posset iuuare: q̃ sui stipticitate impellat interius alias medicinas: simile ei qꝺ ponit̃. 3. de simpli. medicina cap̄. 5. distin. 3. ꝙ stipticitas olei rosati iuuat ad penetrationem. ꝓfundius enī penetrat q̃ꝫ oleū solū. Licet ꝩo possit cerusa sic iuuare ꝯueniētius credo ꝙ sit vti alijs medicinis infrigidantibus in qbus maior ꝯuenientia est ad epar. ¶ Obiecta aūt soluunt̃. Cū p̄mo dicit̃ ꝙ nullus auctor fecit mētionē. Dōm ꝙ multe sunt res frigide que possunt apponi: de qb⁹ nō dixerunt ꝯtenti melioribus medicinis. ¶ Ad scꝺm qd dōm ex positione pꝫ. ¶ Ad rōnes illorū de p̄ma opione. Dōm ꝙ cerusa non penetrat: q̃liter tñ ꝓsit appꝫt supra. ¶ Ad aliā dōm ꝙ sola aromatica nō est: sed alijs mista pōt aromaticitatē acq̃rere. rō ꝩo positionis secūde friuola est ⁊c̄.

2ª opinio.

3ª oppi. Gentilis

¶ Tractat⁹ secūdus de debilitate epatis ⁊ oppilatiōe eius ⁊ doloribus ⁊ inflatione eius.

¶ De debilitate epatis. Cap. p̄^m.

Inquit Gal. epatic⁹ est ille in operationibus epatis cui⁹ est debilitas absqꝫ re manifesta ex apostemate aut dubellati. Uerum debilitas epatis in veritate sequitur egritudines epatis.

¶ In tractatu p̄cedenti determinauit Auicē. de dispōnib⁹ epatis in cōmuni magis: ⁊ de malis cōplexionib⁹ eius: ⁊ quadā alia spāli dispōne: hic intēdit spāliter ꝓseq de alijs epatis dispōnib⁹. Primo determinat de spālib⁹ eius dispōnib⁹ que sunt debilitas oppilatio inflatio ⁊ dolor. Scꝺo determinat de egritudinibus cōmunib⁹ ei⁹. ibi (Apostematū in partib⁹ epatis.) Tertio determinat de qbusdā dispōnib⁹ que fiunt in corpore ex parte ei⁹ qꝺ ab epate expellit̃ extra: aut retinet̃ ⁊ coartat̃. ibi (Qñqꝫ diuersificant̃ expulsiones.) ¶ Prima in quatuor: sicut quatuor sunt p̄dicte dispōnes de qbus tractat. Primo ergo determinat de epatis debilitate. Scꝺo de oppilatione. ibi (Oppilationes epatis.) Tertio de inflatione ⁊ vētositate. ibi (Qñqꝫ aggregat̃.) Quarto de dolore. ibi (Epati qñqꝫ.) ¶ Prima in tres. Primo ponit cās debilitatis. Scꝺo signa. ibi (Color est ex reb⁹.) Tertio curā. ibi (Si cognoueris.) ¶ Prima in tres. Pꝛio ostēdit qd sit epatis debilitas. Secūdo ponit cās. ibi (Et illud.) Tertio ostēdit sui modos. ibi (Et debilitas epatꝫ.) ¶ Ingt. G. l. 5. de iteriorib⁹. 7. c. illo versiculo. Hec

sunt

sunt essentialia epaticoꝝ ⁊c. ¶ Considerandum ꝙ sicut supra fen 13. dicebatur stomachi debilitas cum erat absq͂ cã manifesta: sic etiã dicitur epatis debilitas quãdo epar deficit absq͂ cã manifesta ex apostemate: sꝫ tñ cũ quelibet egritudo ledat epatis operationem: epatis debilitas omnem põt sequi morbum.

¶ Et illud aut est propter malitiã cõplõnis singularis sine materia cuius principiũ est ex epate in ipso: aut ex mẽbris alijs que sunt inter ipsum ⁊ inter ipsa vicina sicut est fel quãdo fit vt nõ trahat cholerã: aut splen qñ fit vt nõ trahat melancholiã: aut renes: aut vesica: aut matrix propter vehementiã retẽtionis menstruoꝝ ⁊ corrũpitur ꝓpter ipsaꝫ sanguis epis: aut stomachus cuꝫ nõ mãdat ad ipsum chilũ bone digestionis: aut illũ q de eo corruptus est aut ꝓpter itestina cũ leduntur: ⁊ qñ multiplicatur in eis humor viscosus ⁊ accidit iter ea ⁊ inter fel oppilatio ⁊ nõ separatur chol'a ab epate ⁊ remanẽt plena: quare nõ recipiũt illud qd vadit ad ea ex sanguine. Et hoc multotiẽs accidit in colica: aut ꝑ cõitateꝫ membroꝝ pectoris: aut ex corpore toto sicut fit in febribus. Et qñq͂ est nõ ꝓpter malitiam cõplexionis solã: imo ꝓpter apostema sanguineũ: aut herisipilã: aut duritiẽ: aut cancrũ: aut vndimiaꝫ: aut ꝑ vlcus ⁊ scissurã: aut ꝑ putrefactionẽ accidẽtem epati.

¶ Considerãdũ ꝙ debilitas epatis põt seq oẽm epatis egritudineꝫ. Epatis aũt egritudines sunt male cõplõnes apata ⁊ solõnes cõtinuitatis. Primo ergo ponit pmã cãm debilitatis epatis q̃ est mala cõplõ subdiuidẽs hec in suas cãs. Scd̃o ponit alias cãs simul. ibi (Et qñq͂ nõ est.) ¶ Dicit p̊ ꝙ illud. i. epatis debilitas est aut ꝓpter malitiã cõplõnis sine materia. cuius. s. male cõplexionis. vel cuiuꝫ scilꝫ debilitatis epatis principium est ex epate ⁊c.

Dub^m 2^m ¶ Circa quã p̃tẽ p̊ dubitatur. Diceret aliqs Aui. vr̃ supfluus. nã si epatis debilitas sequitur alias epatis passiones non debuit de ea facere spãle caplm. simul. n. determinato de passionibus epatis videtur determinatũ fore de eius debilitate. ⁊ Dõm ꝙ sic est de epatis debilitate sicut de alijs accidẽtibus. alia. n. accidentia pñt ꝯsiderari dupliciter. Uno mõ vt ipa de necessitate alios morbos ꝯsequuntur nec addũt sup eos in curatiõe: ⁊ hoc mõ de eis nõ fit determinatũ capitulũ. Alio mõ vt accidẽtia addũt supra morbos p̃ncipales itẽtionẽ aliquã cure: ⁊ vt sic caplm fit de eis p se: sicut Aui. fecit de soda. nã soda nõ fit nisi a modis aliaꝝ egritudinũ cerebri: ⁊ tñ de ea spãle fecit caplm. sic ⁊ debilitas epatis vt de necessitate cõsequitur morbos alios nõ hꝫ spãle caplm: sed vt addit in intentione curationis existens aliquid per se qñq͂ cuius cã manifesta non est quandoq͂. recedente enim quandoq͂ malitia complexionis aut apostemate ab epate aut morbo alio remanet resolutio ⁊ laxitas in epate: cuius causa presens manifesta non est.

¶ Dubitatur scd̃o q2 dicit sine mã. Diceret quis. nõne ẽt cõplõ mãlis põt eẽ huius cã. Amplius ipse exequens declarationeꝫ ponit cãm male cõplõnis cũ mã. ⁊ Dõm ꝙ ẽt mala cõplexio cũ materia ⁊ sine mã põt esse illius cã. Sꝫ dixit sine mã: q2 qñ epar deficit ex mala cõplõne sine mã deficit a cã minus manifesta q̃ qñ ibi est materia: ⁊ iõ tũc recte põt dici epatis debilitas. ¶ Cõsiderandũ ꝑ scd̃ꝫ ꝙ mala cõplexio epatis sine mã põt dici dupl'r. Uno mõ sine mã. s. in epate generata ex sui malitia: ⁊ hoc mõ cã debilitatis epatis est mala cõplexio sine mã: q2 si eẽt ibi mã generata in epate ex ꝓpria epatis malitia tũc cã eẽt manifesta: ⁊ iõ nõ diceretur sic proprie ille epaticus: lꝫ epaticus ẽt possit dici. Alio mõ posset credi ꝙ hec mala cõplexio eẽt sine oi mã: ⁊ hoc est falsum sed est cũ mã ad ipsum repulsa: vel in eo remanẽte ex defectu alioꝝ mẽbroꝝ ⁊ nõ ex suo: ⁊ hoc mõ dicta mala cõplõ est cuꝫ mã. s. ex defectu alioꝝ mẽbrorũ ⁊ sine mã. s. ex ꝓprio defectu: ⁊ tũc dicitur iste epaticus q2 epar deficit absq͂ manifesta cã ⁊ per se in epate. ¶ Cõsiderandũ post ꝓpter illud qd dicit. ⁊ qñ multiplicatur. ꝙ ex multiplicatione humoris viscosi circa itestina ⁊ maxime circa duodenuꝫ accidunt plura nocumẽta. Primo q2 oppilatur via ĩtroitus cholere in itestina. Secundo q2 fex nõ expellitur. Accidit ergo ex retẽtione colica vel iliaca: ⁊ q2 itestina sunt plena fecibus ⁊ flegmaticis supfluitatibus nõ suscipiũt illud qd peruenit ad ea de sanguine. s. ad eoꝝ nutrimentum: q̃ due materie redũdant ad epar. s. cholera ⁊ sanguis q debebat ĩtestina nutrire: vñ accidit in eo debilitas. Uel posset exponi q̃re. i. q2 sunt plena. i. nõ recipiũt illud qd vadit ad eã de sanguie. i. de mã q̃ dꝫ fieri sanguis: q2 nõ recipiũt a stomacho chiluꝫ: ⁊ iõ epar debilitatur.

¶ Et debilitas epatis totalis aggregat debilitatẽ oiuꝫ virtutum eius. Et quandoq͂ non est debilitas vniuersalis: imo est fm aliquam quatuor virtutum. Et plurimum quidem debilitatur attractiua ⁊ digestiua ex frigore: al's humiditate: ⁊ debilitatur retentiua ex humiditate ⁊ expulsiua ex siccitate.

¶ Cõsiderandũ ꝙ sicut dicebat de stomacho: ꝙ tũc erat eius debilitas vniuersalis qñ. s. oẽs debilitantur virtutes: ⁊ tũc erat spãlis qñ fm aliquã solũ. sic de epate ĩtelligitur. Et q2 attractiua ⁊ digestiua iuuantur a caliditate: iõ frigore debilitantur al's humiditate: q2 attractiua fixione eget: ⁊ iõ humiditate debilitatur. Digestiua v̊o eget humiditate cõueniẽti nõ suffocãte calidum: ⁊ iõ nimia humiditate debilitari põt. Alia patent ex dictis in fen. 13.

¶ De signis. Cap. 2^m.

COlor est ex rebus que significant fꝫ plurimũ dispositionem epatis. Epaticus enim fm plurimum est decliuis ad citrinitatem ⁊ albedinẽ. Et quandoq͂ declinat ad viriditatem ⁊ fuscitatem sicut diximus in significationibus complexionum. Et illius quidem epar cuius colorem vides fm finem sanitatis egritudinem non habet. Et medicus quidem expertus cognoscit epaticum ⁊ stomaticũ omnem per colorem suum non egens cuꝫ eo significatione alia aut pauca al's vt puta. Et nõ est ad illud nomen signans illum ꝓportionale ꝓprium.

¶ Primo in generali ponit signa debilitatis epatis. Secũdo in speciali. ibi (Cõplexiones aũt.) ⁊ Prima in. d. Primo ponit quedaꝫ signa sumpta a colore. Scd̃o ponit signa sumpta ab exeuntibus. ibi (Et egestio.) ¶ Cõsiderandũ p̊ ꝙ epar vtplurimuꝫ ꝑmutatur aut ad caliditatẽ aut ad friditatẽ. Et iõ vtpl'imũ epaticoꝝ color declinat ad citrinitatẽ: ⁊ hoc cũ est epaticus ex mala cõplõne calida que p̃cessit: aut q̃ est frigida declinat ad albedinẽ: ⁊ hoc qñ est a frigiditate. sed qñ caliditas aut frigiditas intenduntur declinat color eoꝝ ad viriditatẽ aut ad fuscitatẽ. s. aut ꝑ fortẽ adustionẽ aut ꝓpter fortẽ cõgelationeꝫ. ¶ Considerãdum post ꝙ nõ de quocunq͂ medico dixit illud sed de experto: q2 isti sunt in q̃bus multa firmantur iudicia ⁊ expiẽtia rõni ꝯiũcta. Inexpti aũt medici. i. carẽtes scia sicut in alijs sic in his oberrãt iudicijs. Et iõ Gal'. 5. de ĩterioribus. 7. ca. Uos aũt cognouistis q2 multas viso ĩfirmo passiones ĩtellexi quodã iudicio nuntians per eius colorem.

Dub^m p^m ¶ Sed dubitatur vtruꝫ color possit ostedere epatis dispõnẽ existens signum illius certũ. ⁊ Et videtur ꝙ nõ: q2 signũ multuꝫ variabile non põt certe de epatꝭ aut stomachi dispõne nũtiare. talis ãt est color: nã variatur ex dispõne aeris: ⁊ ex dispõne membroꝝ cuti adiacentiũ põt variari. Amplius aũt si color de ĩteriori corꝑis dispõne monstraret: tũc maxime demõstraret dispõnẽ cordis: q2 cor toti dominatur. sꝫ sup ipsius dispõne nõ videtur significare: ergo ⁊c. ⁊ Oppositũ vult Aui. hic ⁊ Gal'. predicto loco. ⁊ Dõm ꝙ corporis color de dispõne iudicat epatis ⁊ stomachi. Huius cã est q2 color diuersus causatur in cute ex diuersa humoꝝ manerie veniẽtium ad cutim. sup illa ergo mẽbra cutis color significat q̃ sunt cã diuersitatis coloris in cuti fm diuersam eoꝝ dispõneꝫ. Hec ꝓpositio nota est. Omne eniꝫ qd ab aliquo oritur qd illius cã est: significatio est eius a quo ẽ: vt Gal'. loco p̃allegato: sꝫ epar ⁊ stomachus sunt cã diuersi coloris in cuti fm diuersam eoꝝ dispõnẽ. nã cutis color maxie diuersificatur ex diuersis humoribus. Epar aũt diuersis humoribus tribuit colores. Simil'r ⁊ stomachus põt esse causa diuersitatis in humoribus: quia cum chilum substantie male epati transmittit epar non põt oino illum trãsformare: quare remanet sub aliquo mõ sui coloris. queãdmodũ videmus ꝙ cũ epar nõ tribuit bonos humores mẽbris ꝙ mẽbra in assimilatiõe deficiunt vt qñq͂ generetur caro alba citrina nigra vel viridis: vt sumi põt ex mẽte Gal'. 6. de accidenti ⁊ morbo. ca. 1. ⁊ sequitur q̃ ꝙ color sup hoꝝ dispõne significet. ⁊ Ex q̃bus haberi põt p̊ ꝙ si color significet sup dispõne hoꝝ membroꝝ nõ significat sup eoꝝ dispõne vt est ĩmaterialis: sꝫ maxie vt ẽ dispositio ꝯiũcta materie. Nã si color citrinus significet sup dispõne calida epatis: hoc nõ facit ĩmediate sed mediãte abũdãtia cholere: q2 ipsa multiplicatur ex dispõne epatis calida ⁊ sic calidã epatis dispõnẽ significat. Sil'r si color nãlis vt ꝑmistus ex albo ⁊ rubeo significet sanitatẽ epatis hoc facit: q2 significat nãlis sanguis abundantiam: sed hoc fit ex sanitate epatis. ⁊ Ex predictis ergo habetur ꝙ color ĩmediatius significat de dispõne epatis q̃ de dispõne sto-

machi. nã sup illo color imediatius significat ꝙ tribuit humorib⁹ colorẽ quo cutis coloraꝝ: hoc aũt facit epar. Stomachus aũt non sic: sed cũ hõ est plũbei coloris põt significari: qꝛ stante epate sano significaꝝ ꝙ epati dat chilũ crudũ: ⁊ qꝛ cruditas fit a friditate: ideo stõchi defectũ ⁊ frigiditatẽ significat. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ si ex colore debeamus significare sup dicta mẽbra regrunꝝ ꝯditiones quedã ex pte signi ⁊ quedã ex pte significantis vt ex pte medici: qꝛ dꝫ esse expertus sicut dictũ est. Ex pte vͦ signi. i. coloris ex quo significamus: qꝛ dꝫ presupponi ꝙ color iste nõ fiat a cã extrinseca. sic enim dearticulat ⁊ determinat Gal. hoc signũ in thegni. z. tex. cõ. 10. tra. testiculoꝝ. s. illo ca. Totius vͦ corpis. vbi. Permutãt enim dispõnes distẽperate. s. habitatiões cutiꝫ ꝺm se formãtes. Dꝫ ẽt p̄suppo/ni ꝙ colori cutis humores correspõdeãt. Color enim cutis abundã/tiã ostẽdit humoꝝ si nõ in iteriorib⁹ occubuerint: vt. z. cõmento. p̄me pti. afo. 7. 4. de regimine sanitatis. ¶ Ad obiecta in ꝯriuꝫ pꝫ. ⁋ Ad p̄mũ dõm ꝙ nõ est sermo de colore variato a cã extrinseca sed itrinseca magis. ⁋ Ad scõm dõm ꝙ cor nõ trãsmittit sup toto aliqͦ qͦ variet colorẽ: sed transmittit subam spũalem magis que nõ recipit varietatẽ penes citrinũ viride ⁊ nigrũ: sed epar hoc facit: ⁊ silr stomachus ꝺm modũ dictũ. ¶ Cõsiderãdũ post ꝑ hoc qͦ dicit vt puta ⁊c. qꝛ illa ps põt duplr exponi. Primo ꝙ medicus expertus cognoscit epaticũ ⁊ stomaticũ ⁊c. ⁋ Sed diceret aliquis: ꝗ medicus cognoscit ꝑ colorẽ oẽm passionẽ stõchi ⁊ epatis: qꝛ qcũqꝫ hꝫ aliquã passionẽ stõchi ⁊ epatis põt dici stomaticus ⁊ epaticus. Rñdet Aui. ꝙ itelligit ꝑ stomaticũ ⁊ epaticũ eũ qui stõchi vel epatis deb litatẽ patiꝝ absqꝫ cã manifesta vt ipse dixit. ⁊ non itelligit oẽm q hꝫ egritudinẽ sed dixit sic. vtputa. qꝛ nõ iueniꝝ alibi aliud nomẽ qͦ significet debilitatẽ stõchi ⁊ epatis de quo intendimus nisi hoc nomẽ stomaticã ⁊ epaticã: sicut si hoc nomẽ aĩal esset nomen alicuius determinate spẽi: ⁊ illa spẽs nõ haberet nomẽ aliqͦ ꝓportionale sibi ⁊ ꝓpriũ. Si ergo loquẽdo ad itẽtionẽ de specie illa diceremus aĩal moueꝝ: nõ itelligereꝝ de omni aĩali sꝫ de illa spẽ tm̃. ¶ Alio mõ põt exponi: qꝛ dixerat ꝙ nõ eget significatiõe alia. Dic̃ Aui. ꝙ nõ debes hoc absolute itelligere: sꝫ nos volẽtes ponere ꝙ signũ sumptũ a colore erat valde efficax nõ iuenimus aliud nomẽ quo possum⁹ hoc denotare nisi istud cũ dixim⁹ nõ eget cũ eo alia significatõe. ex hoc dicim⁹ de aliquo. iste est sapiẽtissim⁹: nõ tñ vult significare ꝙ nullus iueniꝝ sibi cõpar: sꝫ fere eius sapia ⁊ bonitas nõ põt explicari ꝑ aliud nomẽ siue per aliũ modũ loquendi.

¶ Et egestio ⁊ vrina similes aque carnis significãt ꝺm plurimum ꝙ epar nõ est fortiter laborãs in generãdo sanguinẽ: quare non separaꝝ mã ei⁹ a chilo: neqꝫ colat ipm ab aquositate: ⁊ hec ꝺm plurimum est significatio debilitatis epatis. Et iste fluxus vẽtris lauatiu⁹ in fine suo ꝑmutaꝝ ad spẽm aliã ⁊ fit in hñte cõplõnẽ calidã virulentus: deinde fit sicut fex ⁊ sicut sanguis adustus ⁊ multiplicaꝝ ante ipsum solutio vẽtris cũ cholera pura. Et in hñte fridã cõplexionẽ fit sicut sanguis cõgelatus ⁊ perueniũt ambo simul ad educẽdas res diuersarũ qualitatũ ⁊ substãtiarũ ⁊ ꝓprie in hñte frigidam cõplexionem. Et est sicut accidit ꝓpter debilitatem digestionis stõchi. Et plurimos eoꝝ qui debilitatem hñt in suo epate comitaꝝ: ⁊ ꝓprie cũ penetrat cibus dolor leuis extensus vsqꝫ ad furcas.

¶ Primo facit hoc. Scõ ostẽdit permutationẽ huius exeũtis. ibi (Et iste fluxus.) ¶ Dicit ꝙ egestio similis loture carnis significat ꝙ epar nõ laborat fortiter in generãdo sanguinẽ. quasi mã eius. s. sanguis nõ separaꝝ. s. in forma ⁊ colore a chilo: ⁊ qꝛ chilus est alb⁹: ideo sanguis ille tẽdit ad albedinẽ ⁊ nõ est vere rubeus: ⁊ iõ subtilis ⁊ albus. Apparet ergo vrina vt lotura carnis: qꝛ nõ separaꝝ ab aquositate sanguis. Et appet egestio vt lotura carnis: qꝛ chilus attract⁹ in meseraicis nõ separaꝝ a nã chili: ⁊ hoc ꝺm plm est significatio debilitatis. s. digestiue epatis: quãuis possit esse ex debilitate retẽtiue vt ponet: lꝫ hoc fit sepius. ⁊ iste ꝑmutaꝝ ꝓpter actionẽ vlteriorẽ ⁊ corruptionẽ. fit virulẽtus ex egestione postea vt fex scilꝫ melica. ⁊ hoc ex vlteriori actiõe vñ igrossaꝝ ⁊ multiplicaꝝ añ ⁊c. qꝛ ex actiõe tali prius mã vertiꝝ in cholerã ꝗꝫ in fecẽ ex adustiõe: ⁊ iõ añ ipm. s. sic̃ fex: vel añ ipm. s. virulẽtũ. vel añ ipm. s. lauatiuũ. nã fluxus vẽtris lauatiu⁹ nõ fit ex mala cõplõne calida nisi cũ ꝑducit ad resolutiõeꝫ: sed anteqꝫ adurit humores ⁊ ꝯuertit in choleraꝫ. Et in hñte cõplõnẽ fridã fit supple post lotiuũ sic̃ sanguis ꝯgelatus ex vlteriori infridatiõe vel putrefactiõe: qꝛ derelictus a ꝓprio calido. Propterea credo calitatẽ friditatẽ accidẽtalẽ a qua putrefit: ⁊ ꝑ

ueniũt ambo. s. fluxus lauatiuus in cõplõne calida ⁊ frigida ad educẽdas res diuersas. ¶ Sꝫ tu. d. quare perducit ad educẽdas materias magis diuersas mala cõplexio frigida ꝗꝫ calida. ⁋ Dõꝫ ꝙ oĩa existẽtia tẽdunt ad nãm prauã. s. melie vel cholere aduste: sꝫ posset generare meliaꝫ ꝑ ꝯgelationẽ: nõ tñ ex oĩ humore: accidit ꝗ ꝙ humores infrigidati putrefiũt in seipsis. Et sicut vnusqsqꝫ humor ab alio differt sic ꝓpriã recipit corruptionẽ ⁊ putredinem: ⁊ iõ educti alias hñt formas: ⁊ iõ Gal. ibi ponit ꝙ in debilitate epatis ex frigiditate in p̄ncipio nõ est febris: sed morãte febres oriunꝝ. Et est. s. in eis fluxus sicut ille q accidit ꝑꝑ debilitatẽ digõnis stõchi. illi ãt est fluxus cibi nõ digesti in stõcho: ita iste est fluxus humoꝝ non digestoꝝ in epate: vel ille est fluxus cibalis: ⁊ sic iste.

¶ Sed dubitaꝝ: qꝛ Auic. dixit fluxus vẽtris lauatiuus: ⁊ nõ dixit hoc de vrina lauatiua cũ posuit egestionẽ lauatiuã ⁊ vrinaꝫ simul. fore signũ debilitatis epatis. ⁋ Dõm ꝙ ẽt vrina lauatiua põt ꝑmutari. Et Aui. dedit hͦ itelligi. ⁋ Vel dõm ꝙ magis ꝑmutaꝝ fluxus ꝗꝫ vrina: qꝛ in cõcauo sunt plures supfluitates ꝗꝫ in gibbo. Sanguis enĩ ꝑuenit ad gibbũ iã mundificatus a supfluitate melica ⁊ cholerica: ⁊ ꝓprie supple fit iste fluxus sic̃ stõchi cibalis cũ penetrat cib⁹. s. itestĩa: ⁊ nõ hñs actionẽ ad epar. ¶ Sꝫ tu. d. qũo fit flux⁹ cibalis in epatico cũ iã posuerit ꝙ fit fluxus vt lotura carnis. ⁋ Dõm ꝙ fit fluxus vt lotura carnis ꝗꝫtũ ad illͦ qͦ ad epar vel meseraicas portaꝝ: sed fit cibalis ꝗꝫtum ad illud qͦ remanet nõ attractus ad meseraicas. ⁋ Vel posset aliter exponi vt dicaꝝ. Et est dolor leuis extẽsus. s. in epatico: ⁊ ꝓprie supple est dolor iste cũ penetrat cib⁹. s. epar. s. qꝛ tunc magis grauaꝝ ꝓpter onus cibi.

¶ Cõplexiones aũt significant ex radicibus p̄dictis in cognitiõe malitie cõplõnis epatis. Et calida ponit humores expansos. Et frida ponit humores grossos tardi mot⁹. Et sicca ponit eos paucos grossos. Et hũida ponit eos aquosos. Et illã que fit ꝓpter fel qñqꝫ significat color ictericus. Et qñqꝫ est cũ ea egestio alba qñ est oppilatio iter fel ⁊ itestina. Facta vͦ cõitatis splenis significaꝝ ꝑ egritudines splenis: ⁊ ꝑ colorẽ in quo vincit nigredo. Stomatica vͦ significaꝝ ꝑ significatiões nocumẽtoꝝ stõchi ⁊ malitiaꝫ digõnis. Et illa q est ꝑ itestina significaꝝ per puncturã ⁊ ventositates ⁊ rugitus ⁊ ꝑ colicã ⁊ que sũt similia illis. Et illa que est per renes ⁊ vesicam significatur per alterationem dispositionis vrine ab eo qͦ opꝫ ꝺm nãm. Et declinatio forme ad malitiam habitudinis ⁊ hydropisim. Et illã que fit ꝓpter mẽbra pectoris significat malitia anhelitus ⁊ tussis sicca. Et quãdoqꝫ inuenit habens eam in suspensorijs grauitatem aut tensionem. Signa autem aꝑatuꝫ ⁊ duritiei ⁊ vlceris ⁊ scissure ⁊ reliquoꝝ dicam oĩa in suo loco: quare opꝫ redire ad illa.

¶ Hec hꝫ duas. Primo ponit signa debilitatis epatis ꝗꝫtum ad sui cãs. Scõ ꝗꝫtũ ad sui modos. ibi (Significatio vͦ ꝺbilitatꝭ.) ⁋ Prima in. d. Prĩo ponit signa debilitatis epatis facte a cã cõplõnali. Scõ a cã cõpositiõali. ibi (Signa aũt apostematũ.) ⁋ Pria in. d. Prĩo ponit signa debilitatis cõis facte a cã generali cuius p̄n^m est ex epate. Scõ cuius principium est ex alijs membris. ibi (Et illã.) ¶ Que primo dicit sunt dicta Gal. 5. de iterioribus. 7. c. ⁊ Ser. 4. trac. 1. ca. Scõa pars posset diuidi in ptes patentes. ¶ Circa fineꝫ considerandum ꝙ Aui. nõ posuit signa facte per cõitatem: qꝛ hoc maxime cõtingit in febribus: ⁊ notũ est. In supensorijs. i. panniculis appendentibus epati diaphragmati ⁊ costis.

¶ Significatio vͦ debilitatis virtutis digestiue est ꝙ cibus penetrans ad membra est indigestus aut parue digestionis aut corrupte digestionis cõuersus ad qualitatem malam. Quare multotiens inflãmatur ꝓpter ipsum facies ⁊ oculi ⁊ est sanguis qui currit per flobothomiam declinans ad aquositatem ⁊ flegmaticitateꝫ nisi sit ex debilitate retentiue ⁊ non retineatur tempore quo digeratur.

¶ Modi debilitatis epatis erant duo. s. cõis oĩ virtuti sue ⁊ spãlis alteri virtuti. ponit ergo signa debilitatis spãlium virtutũ epatis: qꝛ ex hoc relinquunꝝ nota signa debilitatis cõis. Prĩo ponit signa

debilitatꝭ

debilitatꝭ digestiue epatis ⁊ suos modos. Scđo ponit signa attractiue. ibi (Et albus purus.) vel ibi (Et vrina.) Tertio retentiue derelinquẽs ex hoc nota signa debilitatis expulsiue. ibi (Uerũ significationes.) ¶ Prima in duas. Primo ponit dicta signa ⁊ modos. Secũdo cõparat. ibi (Et deterior.) ¶ Considerãdũ p̊ ꝙ nutrimentum põt ire ad mẽbra nõ digestũ: aut parũ digestũ ꝓpter duplicẽ cãm. s. vel pp digestiue epatis malitiã: vel pp malitiã retẽtiue q2 nõ tanto retinet tpe quo digestiua possit digerere: ⁊ iõ signa hec significãt digestiue malitiã nisi ipsa eueniãt ex retentiue debilitate.

¶ Et deterior specierũ est vt nõ digeratur: deinde vt digeratur parũ: deinde vt digeratur male. Dixerũt quidam duas primas sequitur fluxus vẽtris diuersarũ partium ⁊ tertiam fluxus ventris sicut sanguis grossus. Et hec verba sunt absq̧ comprehensione. Et ablutiuus quidem fluxus ventris significat debilitatẽ digestionis cum digestione pauca.

Dubm 2m ¶ Circa hãc ptẽ dubitatur: q2 Aui. ponit ꝙ nocumentũ digestiue epatis qđ est ablatio sit deterius deĩde diminutio. minus vo nocumẽtũ sit corruptio. Aliter. n. vr Serap. dicere. 4. trac. sue practice primo cap. vbi nocumẽtũ corruptiõis ponit deterius deinde ablationis deĩde diminutiõis. vbi sic. Et qñ corrũpitur virtus permutatiua: tũc qñq̧ mutatur cibus q venit ad epar ad q̃litatẽ orribilẽ. Et qñq̧ remanet ẽm nãm suã spatio lõgo pter qđ recipiat digõnẽ. Et qñq̧ digeritur media digõne: ⁊ deterior harũ triũ est habitudo pma: ⁊ secũda est minoris corruptionis q̃ prima: ⁊ tertia est minoris q̃ ille ambe. Et ꝯfirmatur rõne que sumitur ex lr̃a Serap. ibidẽ. Nocumentũ. n. illud epatis est deterius p qđ alteratur sanguis ad dispõnẽ malã: vñ nutrimẽtũ totius corpis corrũpitur. Hoc aũt est qñ digestiua epatis est corrupta. Uñ Sera. ibidẽ. ⁊ deterior harũ triũ est habitudo pma: qđ est q2 sanguis alteratur ad dispõnem qua fit malus ⁊ puenit ad corruptionẽ cõem. ¶ In cõtrariũ huius est Auicen. hic.

In oppm

Rñsio ¶ Ad dissolutionẽ huius q̃onis est hic cõsiderãdũ ꝙ nocumẽta digestionis pñt cõsiderari dupl'r: aut ex pte cause: aut ex pte eius qđ derelinquitur ex nocumẽtis. Si ergo hi modi nocumẽtoꝝ cõparentur penes eoꝝ causas: tũc dico ꝙ nocumentũ ablationis est deterius deinde diminutionis. vltimũ vo in malitia est nocumentũ corruptionis. Huius rõ est. nã ablatio ⁊ diminutio digõnis fiũt a frigiditate saltẽ vtplurimũ: sed corruptio digõnis fit plus a caliditate: nocumentũ aũt caloris in se minus malũ est q̃ nocumentũ frigiditatis vt supra fuerũt hec dicta declarata. Si aũt cõparentur hec nocumẽta penes id qđ ex eis derelinquitur vt sic nocumẽtũ corruptionis est deterius deinde nocumentũ ablatiõis: sed minus malũ est nocumentũ diminutionis sicut Serap. disposuit. Huius autẽ rõ est. nã illud qđ ex his modis nocumẽtoꝝ derelinquitur est res corrupta res nullo mõ digesta. ⁊ res diminute digesta: mõ deterius est rẽ eẽ corruptã q̃ nullo mõ digestã aut q̃ diminute digestã. nã in istis nõ attenditur malitia maior vel minor nisi ẽm ꝙ magis vel minus sunt remota a posse pati vt pficiantur: mõ distat magis sanguis corruptꝰ ad hoc vt fiat bonus q̃ sanguis nullo mõ digestus habens aliã malitiã aut q̃ sanguis diminute digestus: ⁊ hoc est ignotũ apud eũ qui parũ vidit in phia nãli. Ita vo cõtradictiones soluuntur. ¶ Considerandũ post ꝙ illud dictũ Aui. ꝯtra alios. s. absolute ꝓlatũ est sicut ipse dicit. nã illa verba sunt absq̧ cõprehensione dicere. s. ꝙ duas pmas. i. nocumẽtũ ablatiõis ⁊ diminutiõis sequitur fluxꝰ diuersarũ ptiũ. ⁊ tertiã. i. nocumẽtũ corruptiõis seq̃tur fluxus sic̃ sanguis grossus. Hec. n. dcã sine dubio vificari nõ pñt. Sz si illa referantur ad dicta Sera. ⁊ ad ordinẽ quẽ Sera. ponit tũc pñt verificari q2 p duas pmas ĩtelligit nocumẽtũ corruptiõis ⁊ ablatiõis: q2 illo ordine Serap. disposuit. Et post pdicta verba subdit. ⁊ sequuntur pmas duas pcedẽtes euo ⁊ vomitus specieꝝ multaꝝ diuersoꝝ coloꝝ ⁊ substãtie: ⁊ sequitur tertiam euo similis loture carnis aĩalis ex propinquo decolati. Manifestũ aũt est ꝙ corruptionẽ sanguis in epate sequitur fluxus ⁊ vomitus diuersoꝝ coloꝝ: q2 ibi diuersi sunt humores corrupti. ablatiões ẽt sequitur hoc cũ nutrimẽtũ nullo mõ digestum nec cõuersum corrũpatur ⁊ putrefiat. sz digõnẽ diminutã sequitur fluxus sicut lotura carnis: q2 hic est color sanguis diminute decocti. ¶ Cõsiderãdũ vlteriꝰ ꝙ ablutiuꝰ fluxꝰ. i. fluxꝰ sicut lotura carnis sig̃t debilitatẽ digõnis cũ digõne pauca. i. sig̃t debilitatẽ digõnis ⁊ digõnẽ paucã. Et est modus loquẽdi sil'is ei quo diceremus. dolor significat malã cõpl'onẽ cũ soluta continuitate. i. significat malam cõpl'onẽ ⁊ solutã cõtinuitatẽ q2 alterũ istoꝝ. Sic ẽt fluxus lauatiuꝰ significat debilitatẽ digõnis vel paucã digõnem. Differt aũt debilitas digõnis a pauca digõne: q2 debilitas digõnis dicit proprie defectũ in virtute digestiua: sed paucitas digõnis dicit ꝓprie paucitatẽ ipsius actionis virtutis digestiue in ipsam mãm. Et hoc fit qñ nõ tãto tpe retinetur cibus ꝙ possit digeri. Concluditur ergo ꝙ fluxus ablutiuus significat debilitatẽ digestiue virtutis cum digestione pauca: qđ referri põt ad nocumentũ retentiue.

¶ Et albus purus significat ꝙ attractiua est debilis valde ⁊ digestiua penitus precipue cum egreditur sicut intrauit. Et si egrediũtur res diuerse significat ꝙ corrupta est digestio.

¶ Incipit aliq̃d narrare de signis debilitatꝭ attractiue. Albꝰ purus ẽ egestio chilosa: ⁊ iõ sig̃t ꝙ attractiua epatꝭ est debilis in attrahendo: ⁊ digestiua eiꝰ penitꝰ nõ agit in mãm cũ egreditur ⁊c̃.

¶ Et vrina in hac itẽtione est magis significatiua digestiue ⁊ egestio attractiue. Plurimũ aũt significationũ debilitatis attractiue est egestio ⁊ leuitas eius ⁊ albedo ipsius. Et qñ est cũ hoc in vrina tinctura significat ꝙ nocumentũ est in attractiua tm̃: ⁊ ꝓprie qñ non est in stomacho nocumentũ ⁊ certificat debilitatẽ attractiue debilitas corporis.

¶ In hac itẽtiõe. i. significatiõe debilitatis epatꝭ est magꝭ ⁊c̃. cã est. nã egestio sig̃t de dispõne meseraicaꝝ ⁊ ꝯcauitatis vbi est magis attractiua: sz vrina sig̃t de dispõne gibbositatis ⁊ carnositatis vbi est magis digestiua. Et qñ cũ hoc. s. ꝙ egestio est alba ⁊c̃. est tinctura cũ vrina significat ꝙ nocumentũ est in attractiua tm̃ ⁊ nõ digestiua. qđ appet: q2 vrina alterata est ⁊ tincta ⁊ ꝓprie qñ nocumẽtũ nõ est in stõcho: q2 hoc posset eẽ cã illiꝰ egestiõis albe lenis dato ꝙ in epate nõ eẽt nocumẽtũ: vel q2 si video sanũ stõchũ ⁊ egestionẽ albã ⁊ vrinã tinctã: tũc certũ est ꝙ nocetur epatis attractiua. Et certificat ⁊c̃. q2 significat ꝙ epar nutrimentũ ꝓ toto non trahit.

¶ Uerum significationes debilitatis retentiue sunt significationes debilitatis digestiue propter defectum retentiue: ita vt ꝑueniat ad membra nutrimentum illaudabilis digõnis ⁊ ẽm illam spẽm. Uerũ est illud a digestiua plus ⁊ a retentiua minus.

¶ Prio in cõi ponit signa debilitatꝭ retẽtiue. Scđo ponit quãdam spãlẽ significationẽ. ibi (Et illud.) ¶ Dicit p̊ ꝙ signa debilitatꝭ retẽtiue epatis sunt illa q̃ sunt signa debilitatis digestiue qñ hoc accidit pp retẽtiue debilitatẽ: ⁊ hoc est qñ ad mẽbra ꝑuenit nutrimẽtũ illaudabile ẽm illã spẽm. s. male digõnis ẽm quã ꝑueniebat cuz erat in digestiua debilitas: vel ẽm illã significationẽ. s. q̃ significetur in retẽtiua debilitas ⁊ nõ in digestiua. Uerũ illud. s. ꝙ nutrimẽtum malũ ꝑueniat ad mẽbra ꝙ sit male digestũ est plus digestiua. s. debilitata. Et a retẽtiua. s. debilitata minus: q2 sic̃ bonitas digõnis est a digestiua: retẽtiua vo coadiuuat: sic plurimũ nutrimẽtũ male digestũ h̾ hz pp digestiue defectũ ⁊ sibi attribuitur vtplurimũ: nõ autẽ pp defectũ retẽtiue nisi raro. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ nutrimẽtũ qđ ꝑuenit ad mẽbra põt eẽ illaudabilis digõnis: aut pp defectũ digestiue virtutꝭ epatꝭ p se: aut pp defectũ retẽtiue q2 nõ retinuit vsq̧ ad cõpletã digõnẽ: ꝫ signa q̃ significãt debilitatẽ digestiue significãt debilitatẽ retẽtiue cũ nõ sũt pp debilitatẽ digestiue: ⁊ illud potiꝰ est ẽm rõcinationẽ q̃ ẽz cõparatiõis actũ. Posset ꝫ h̾ ex notitia cõpl'onis epatis distingui. Cũ. n. epar alicuiꝰ ẽz cal'itatẽ ꝯueniẽtiã hz q̃ possit digerere: ⁊ appet in corpe nutrimẽtũ ab epate male digestũ: cõiecturabis forsan hoc fore ex retẽtiue debilitate nõ aũt digestiue cũ ẽm epar nõ appeat qualitas que digestiuã debilitare debeat.

¶ Et illud qđ est ꝓpriũ retẽtiue ꝙ ab epate festinat remotio expulsiue ita vt minoretur sepatio superfluitatũ triũ ⁊ minoretur vrina: ⁊ minoretur cũ hoc eius tinctura ⁊ tinctura egestiõis: ⁊ minoretur necessitas surgẽdi ⁊ non expellatur melancholia ad splenẽ: ⁊ minoretur appetitus cibi ꝓpter illud ⁊ aggregetur in colore mollities cum citrinitate ⁊ nigredine permistis cum albedine: ⁊ multotiẽs perducit ad hydropisim: ⁊ quandoq̧ perducit ad colicam flegmaticam.

¶ Hic appet vnũ signũ retẽtiue ⁊ dicit ꝙ illud signũ qđ est ꝓpriũ retẽtiue. s. debilitate ẽ ꝙ ab epate festinat remotio humoꝝ expulsiue. i. facta expulsiua q̃ ipellit oẽs humores simul ad mẽbra anteq̧ fiat sepatio triũ supfluitatũ: ⁊ q2 aquositas nõ sepatur a sanguine sz festine remouetur ab epate ipulsa ad mẽbra: minoratur vrina ⁊ eiꝰ tinctura. s. nãlis minoratur: ⁊ q2 cholera non põt separari nec moratur in epate tpe quo separetur: iõ tinctura vrine minuitur: q2 tota cholera ad

mēbra expellit: ⁊ iō minuit tinctura egestionis: ⁊ nēcitas surgendi ad sellā q̄r cholera nō vadit ab epate ad itestina: ⁊ q̄r ꝓꝑ hāc festinā ipulsionē nō vadit melia ad splenē: iō minorat̄ appetitus cū nō possit ire ex splene ad stōchū: ⁊ q̄r oēs humores isti expellunt̄ ad mēbra auget̄ in colore q̄dā mollities. s. ex aquositate cū citrinitate s. ex cholera: ⁊ nigredie. s. ex melia ꝑmistis ex albedie q̄ ē color flat̄ q̄ ē cū illis sil': vel q̄ ē color nālis cut̄. Et ꝓducit ad hydropisim. s. carnosaꝫ ꝓꝑ retētionē sanguis icōuenietis i mēbris. vel hydropisiꝫ. s. asclitē vel aliā ꝓꝑ debilitateꝫ q̄ finaliter ꝯfirmat̄ in epate. Et q̄nq̄ ꝓducit ad colicā flaticā: q̄r cholera nō vadit ad mūdādū itestina.

Dub^m 3^m ¶ Circa hoc v̄o dubitare ꝯtingit. Diceret aliq̄s. si exn̄te debili cōtētiua epatis v̄tus epat̄ expulsiua festinat in expulsiōe humoꝝ: q̄re ḡ hos hūores expellit maḡ ad mēbra q̄ȝ ad ꝓpria receptacula. Facili᷒. n. ad receptacula ꝓp̄a expellit̄ q̄ȝ ad mēbra alia. nā adiuuabit̄ ab attractiua illoꝝ. ¶ Cōsiderādū ꝙ in epate debem᷒ imagiari duplex tp̄s retētiōis. Unuꝫ q̄d est toto tp̄e quo humores formant̄ ⁊ fiūt. Aliud q̄d est post factā humoꝝ gnōnē vsq̄ ad ꝑfectā sepationē. Hoc āt rōnabile est. nā supfluitatū sepatio a sanguie nō fit nisi cū iā humores formā h̄n̄t: ⁊ postq̄ȝ formati sūt icipiūt separari ⁊ distingui. Absurdū. n. eēt dicere ꝙ p̄us q̄ȝ formarent̄: separent̄ ḡ ⁊ diuidant̄. Post hoc autē fit in tp̄e aliquo in quo oēs humores simul opꝫ eē in epate: ⁊ hūc humorē trāsmitti ⁊ trahi ad splenē: hunc v̄o ad chistiꝫ fellis: erit ḡ aliq̄d tp̄s quo retētiua retinet in epate hūores oēs formatos quousq̄ ꝑfecte sepati ⁊ diuisi sint. ¶ Dico ḡ ꝙ A. vult approbare vnū signū debili retētiue: ⁊ nō cuicūq̄ debili retētiue: sꝫ illi q̄ dꝫ retinē tp̄e sepatiōis hūoꝝ. Nō illi q̄ dꝫ retinē tp̄e gnōnis humoꝝ q̄dā ꝑ duo dicta Aui. Prio ꝑ hoc q̄d dixit ita vt minoret̄ sepatio supfluitatū. Aut enim ꝑ hoc intelligit separationem ƀm formā. i. ƀꝫ distinctā gnōnē. Aut itelligit sepationē ƀꝫ locū. i. sequestrationē ⁊ trāsmissionē ad ꝓpria loca post gnōnē dictoꝝ humoꝝ. Nō pōt aūt Aui. itelligere distinctā separationē ƀm formaꝫ: q̄r expulsiua expellit vn̄ humores nō pn̄t gn̄ari disticti: q̄r hoc eēt petitio quedaꝫ eius q̄d dꝫ declarare. Intelligit ḡ Auic. scd̄o mō. s. ꝙ signū debilitatis retētiue est: q̄r factis humoribus retētiua non potuit tātuꝫ retinere ꝙ fieret sequestratio ⁊ sepatio: sꝫ illi humores ꝓꝑ retētiue defectū facti sunt epati onerosi: vn̄ expulsiua eos expellit ad mēbra. ¶ Scd̄o dico ꝙ hoc est ad mētē Aui. per id q̄d subdit aggregat̄ in colore mollities cū citrinitate ⁊c. ex hoc. n. apparet ꝙ retētiua q̄ debuit retinere vsq̄ ad ꝑfectā gnōnē humoruꝫ aut quasi ꝑfectā nō peccauit: q̄r distincti humores ƀꝫ formas sunt generati: q̄d appet: q̄r in mēbris apparēt eoꝝ ipressiones. Peccauit ḡ retētiua que debuit retinere vsq̄ ad ꝑfectā sequestrationeꝫ. ¶ Sꝫ tu. d. si ḡ retētiua retinuit vsq̄ ad ꝑfectā digōnē: ḡ in corpore deberet appere ēt sanguis color: q̄r simul cū illis est factus. ¶ Dicēdū ꝙ lꝫ sanguis cū illis sit gn̄atus: tn̄ q̄r medius est: iō a supfluitatib᷒ sibi mistis corrūpit̄ ⁊ maḡ ƀm illaꝝ supfluitatuꝫ colorē inficit. ¶ Appet ergo q̄d ad rōnē dd̄m. nā ad hoc ꝙ splen renes ⁊ vesica suscipiāt suas supfluitates ab epate exgrunt tēpus quo humores in epate ꝯtineant̄. Si ergo factis humoribus epatis ꝯtētiua deficit: oēs humores simul fiūt statim onerosi epati: ꝯsurgit ergo festine epatis expulsiua ⁊ sicut cōiter sunt onerosi sic cōiter eos ad cōcauā venam ⁊ ad mēbra ipellit: nec pōt eoꝝ supfluitates expellere ad renes fel ⁊ splenē: q̄r hoc eget ampliori tp̄e ⁊ quadā discussione vt ita tendat cholera ad chistim ꝙ non ad splenem: ⁊ ita melia ad splenē ꝙ nō ad fel. Ista aūt maiori egēt tp̄e ⁊ discussione maiori ꝙ grauius est expulsiue epatis q̄ȝ totū simul in cōcauā venā ⁊ ad mēbra expellere. ¶ Instare v̄o ad predicta ꝯtingit. ¶ Diceret q̄s. vbi A. ponit signa retētiue debilis q̄ deseruit digestiue. ¶ Dd̄ꝫ ꝙ in p̄cedēti posuit illa signa eo mō quo ꝓprie fiūt. Forsan enim hoc dixit in genere valde difficile est. ¶ Scd̄o diceret q̄s nō videt̄ ꝙ vrina debeat esse pauce tincture: q̄r aquositas sicut accipit suā subāꝫ cū fiunt humores sic ⁊ suū colorem. Si ḡ in illo tp̄e humores generati sunt: ergo aquositas simul cū illis generata suum habebit colorē. ¶ Dd̄m ꝙ ratio procedit ex insufficienti imaginatione. Imaginat̄ enim ꝙ solum in generatione aquositas in epate sumat colorem. nō aūt sumat aliquē colorem in mora post generationē: q̄d est falsum. Sit ergo huius passus hec expositio q̄uis ad primaꝫ retentiuam peruerti posset fortiter speculans ⁊c.

¶ De cura debilitatis epatis. Cap. 3^m.

Si cognoueris cām in debilitate epatis: vtrū sit ꝓpter cōplōnē aut egritudinē officialem aut alia per signa predicta ad ea: tunc curabis totū cū cura p̄dicta in ipsis. Et plurimuꝫ q̄dē debilitat̄ epatis est ꝓpter frigus aliq̄d aut humiditatē aut siccitatē aut ꝓꝑ materias malas retētas in ipso. Et ꝓpter hoc est plurimū cure eius cū calefactione subtili cū apertione ⁊ maturatione ⁊ lenificatiōe ꝑmista cū stipticitate cōfortāte ⁊ ꝓhibente putrefactionē. Et plurimū illius fit cū medicinis aromaticis in q̄bus sunt apertio ⁊ maturatio sicut crocus est. Et quādoq̄ conferunt etiā res muze in q̄bus est parū stipticitatis. Ipse enim sua acetositate cōfortant ⁊ incidunt ⁊ dulcedine abstergunt sicut grana granatoꝝ muzorū. Deinde considera partē caliditatis ⁊ frigiditatis ƀm ꝙ exquirit cōplexio: ⁊ cognosce cū ea illud q̄d calefacit aut infrigidat. Et de hoc genere sunt passe cuꝫ suis interioribus post bonitatem masticationis. Et cū aliquid te vocat ad resoluendum: tunc non euacues ipm a stipticitate siue sit in apostematibus siue in oppilationibus aut aliꝭs nisi sit illic cōplexio sicca valde. Et q̄nq̄ꝫ indigemus ꝓpter intentionē materiei in ipso flobothomia ⁊ solutione ventris. Et mensura ƀm materiā: si est frigida viscosa sit sicut agaricum. Et si est ad subtilitatē decliuis ⁊ caliditatem aut est illic oppilatio sit sicut succus eupatoriꭙ ⁊ absinthium cuꝫ quibus sint administrata ea que adiuuant.

¶ Auic. ponit curā debilitatis epatis. Primo in cōi magis. Scd̄o in spāli. ibi (Et q̄nq̄ est debilitas.) ¶ Prima in. d. Primo ponit itētiones curatiōis. Scd̄o medicias que ad hoc ꝓducūt. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Pria in duas. Primo facit q̄d dictū est. Scd̄o errorē remouet. ibi (Et quādoq̄ nō retinet̄.) ¶ Ad primi euidētiā cōsiderandū ꝙ curatio debilitatis epatis fit aut ꝑ medicinas alteratiuas ⁊ cōfortatiuas magis aut ꝑ medicinas eūatiuas materie q̄nq̄. Prio ergo ponit cañ. in primis medicinis que ⁊ quales debēt eē. Scd̄o in scd̄is. ibi (Et cū aliq̄d.) ¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ Aui. notanter dixit aliquid. nā frigus q̄d facit debilitatē epatis nō solū pōt eē friditas vera positiua: sed ēt friditas facta ꝑ calidi innati resolōnē q̄d frigus pōt iduci a mala cōplōne calida. Dixit ergo aliq̄d. q. d. q̄dcūq̄ sit illud. Cū ergo digestiua epatis operet̄ calido: ḡ ƀm plurimū ipsa frigiditate deficiet aut sicco humido: ⁊ hoc est rarius. ¶ Subtili. i. leui. Cōsiderādū nō ꝙ est intelligēdū ꝙ hec cura fiat cū maturatione. s. q̄r fiat saniatio sed fit cū calefactiōe ⁊ maturatione. i. medicaminibus leuibus calefactiuis iuuātibus ad ciboꝝ maturationem. Dixit aūt Auicē. ⁊ maturatione: aut q̄r vtraq̄ maturatio dr̄: aut q̄r medicine maturatiue cū sint conuenientis caliditatis: vt. z. cañ. ⁊ 5. de simplici medicina. ca. 4. distin. z. ēt ad digōnē iuuat. Et de hoc genere. s. medicinaꝝ conferentiū debilitati epatis q̄ȝtū ad itentiones predictas sunt passe. vn̄ in fine ponit ꝙ ꝓhibent solutionē sil'e aque carnis. Reliqua patent. Et q̄nq̄ ea que adiuuant. s. ad soluendū vel consolando illas medicinas.

¶ Et q̄nq̄ꝫ nō retinet̄ solutio vētris ⁊ egestio sanguinolenta: ⁊ incipit medicus adbibere medicinas stipticas ⁊ ꝓuenit ex eis nocumentū maximū: imo opꝫ in hmōi vt administres aperitiua ꝯfortatiua cū stipticis equalibus ⁊ cū aptione pura ⁊ ꝓprie aromatica ⁊ ꝓprie decocta in vino odorifero in quo est stipticitas.

¶ Hic remouet errorē qui aliam difficultatem hꝫ discutiendaꝫ posterius fen. 16. trac. 1. 1. ca.

¶ Et ex medicinis cōibus speciebus debilitatis epatis ⁊ operantibus cū ꝓprietate sua est epar adip exiccatū ⁊ contritū de quo sumat̄ coclearium vnuꝫ cum vino. Et cū curas epar cū curis necessariꭙs: opꝫ vt tu peruenias tunc ad lac camellaꝝ arabicarum.

¶ Hic Auic. enumerat medicinas. Et p̄ ea que ꝑ os sumunt̄. Scd̄o eas que exterius emplastrant̄. ibi (Et ex vaporatiōibus.) ¶ Prima in duas. Primo numerat medicinas simplices magis. Secūdo cōpositas. ibi (Et de medicinis bonis.) Epar lupi si iuuamentuꝫ facit est a ꝓprietate. quāuis Auicē. ponat. z. cañ. c. de epate auctoritate Gal. ꝙ nō plus contulit medicina eupatoriꭙ epati quādo ipositum fuit epar adip. q̄ȝ ante. ¶ Cōsiderandū ꝙ tūc epar curatū est curis necessariꭙs quādo precesserūt ꝯfortātia ⁊ euacuantia aperientia ⁊ resoluētia vbi opꝫ. Post istas aūt curas conuenienter deuenit̄ ad lac camellaꝝ:

lac camellaꝝ: qꝛ ĩ eo eſt ↄfortatio ⁊ reſtauratio que maxime poſt predictas curas querunẗ: tñ qꝛ illud apud nos nõ adeſt: cõueniens eſt ire ad alia reſtauratiua ⁊ confortatiua conuenientia.

¶ Et de medicis bonis ad debilitatẽ epatꝫ eſt hoc medicamen. ℞. lacce ablute ariſtologie aloes: oiuꝫ añ. ʒ. iij. ſucci eupatorij. ſe. feni. ſe. atriplicis: oiuꝫ añ. ʒ. v. abſinthij romani. ʒ. vj. ſemis endiuie ſemis anbeti amborũ añ. ʒ x. ſe. apij. ʒ. iiij. fiant ex eis troc. aut ſuffuſ.

¶ Prĩo ponit tres cõpoſitas medicinas. Scõa ibi (Et ex medicis.) Tertia ibi (Et ex medicinis.) ¶ Cõſiderãdũ ꝙ primũ medicamen cõfert cũ debilitas epatꝫ eſt ex friditate. ſiqꝫ illud bene compenſet doſis eius ↄueniẽs erit vnus trociſcus vnius aurei. vel. ʒ. ij. cum vino. aut cũ decoctione aliqua conuenienti.

¶ Et ex medicinis laudabilibus prelatis alijs eſt hoc medicamen. ℞. paſſulaꝝ enucleatarum aur. xxv. croci auẗ. j. ⁊ in alia ſcriptura medietateꝫ auẗ. calami aromatici auẗ. ij. bdellij iudaici auẗ. ij. ⁊. ʒ. ⁊ cinnamomi auẗ. j. caſſie medietatem auẗ. ſpice aro. auẗ iij. ſquinãti auẗ. ij. ⁊. ʒ. myrre auẗ. iiij. gũmi albotin auẗ. iiij. darſiſabã auẗ. ij. mellis auẗ. xvj. vinum quãtũ ſufficit. Et qñqꝫ ponuntur in ipſo opium ⁊ ſemen iuſquiami albi.

¶ Primo ponit medicinas. Scõo verificat. ibi (Et eſtimat.) ¶ Prelatis. i. antelatis ⁊ exaltatꝫ in iuuamẽto. Darſiſaban arbor eſt quaꝫ Diaſcorides aſpaliũ vocat quam ignoro. Serap. in ca. de trifera. medicamen dicit ꝙ eſt benedictũ. Amplius Serapio auctoritate cuiuſdã vocat artach ⁊ eſt arbor granati ſylueſtris ⁊ fructus eius vocaẗ bel ⁊ eſt arbor ſpinoſa cuius lignũ eſt rubeũ vel citrinuꝫ. ſm aliũ hꝫ florẽ citrinũ. In barbaria vocaẗ alday. Ingreditur in troc. ſ. andromaci tyriace maioris. cuius loco ponit Auic. fructũ aliembut. i. xylocaracta. Eſt ergo ↄtentus Januẽſis Simon ad hoc ꝙ ꝓ eo poſſumus vti xylocaracta: vt Aui. z. cañ. ca. de darſiſaban.

¶ Et exiſtimat Gal. ꝙ hoc medicamẽ cõpoſituꝫ eſt ex medicis ↄuenientibus cũ ſuis ꝓprietatibus epati. Ex eis eniꝫ ſunt q̃ ſtipticitatẽ afferũt tẽperatã cũ maturatiõe. Et ex eis ſũt q̃ exiccãt ⁊ mũdificãt virus malũ. Et ex eis ſunt q̃ rectificant cõplõnẽ malã. Et ex eis ſunt q̃ ſunt ↄrie putrefactiõi: ⁊ plures eos ſunt ſpẽs aromatice ſicut cinamomum ⁊ caſſia. ipſa eniꝫ ambo ſunt ↄria putrefactioni ⁊ rectificãt cõplõnẽ ⁊ expellũt cãm corrũpentẽ ⁊ mũdificãt virus maluꝫ ⁊ expellũt ipſuꝫ ⁊ reſiſtũt medicinis mortiferis ⁊ veneno lꝫ ſit cinamomuꝫ fortiꝰ caſſia. Et iſte due medicie ſũt fortiores oibꝰ medicinis aromaticis alijs ſicut ſpica ⁊ alie in hoc caplo: ſed aldarſiſabã ⁊ crocus aggregãt ad ſtipticitatẽ maturationẽ ⁊ rectificationẽ putrefactionis. Uex paſſarũ pondus qñqꝫ ponitur minus multũ ꝓpter dulcedinem ſuam: ⁊ vt ſit magis conueniens: ⁊ eſt ex medicis amicis epati cõmunibus ei: ⁊ hec amicitia eſt melior proprietatũ medicine iuuatiue: ⁊ in ipſa eſt etiam maturatio ⁊ equatio humorum: ⁊ non eſt velox ad corruptionẽ. Et vinum eſt ex medicinis conueniẽtibus duꝫ non eſt aliquid quod prohibeat ex eis quorũ rememoratio preterijt ⁊ in ipſo eſt contrarietas putrefactioni. Et in melle quidem eſt illud quod ſcis. Et bdelliuꝫ eſt mundificatiuum maturatiuum reſolutiuum: ⁊ ſilr gluten albotin: ⁊ in ipſo eſt apertio ⁊ abſterſio.

¶ Et exiſtimat. G. ⁊c. in lib. exptoꝝ iuuamẽtoꝝ vel ſecretoꝝ forſan in lib. de particularibus egritudinibꝰ q nõ eſt apud nos. Prĩo G. A. verificat iſtam receptam. Secundo verificat additionem quam qñqꝫ facimus. ibi (Et illud in quo ponunẗ opium.) Quod primo dicit patet. ¶ Conſiderandũ tñ ꝙ amicitia eſt ꝓprietas ⁊ cõuenientia: ⁊ hoc eſt melius in medicina iuuatiua: qꝛ qñqꝫ plus facit ꝑ ꝓprietatem q̃ per qualitatẽ. Et lꝫ ſit cõtraria ſicut eſt endiuia epati amica: confert. n. frigido epati lꝫ ſit frigida. In melle eſt qͦd ſcis. ſ. ex ſcõo cañ. ca. de melle. qꝛ abſtergit.

¶ Et illud in quo ponunẗ opiũ ⁊ ſemẽ iuſquiami al. eſt ẽt vehemẽtis iuuamẽti cũ debilitas epatis eſt aſſociata caliditati alicui: ⁊ ꝑꝑ hoc fit philoniũ cõiter iuuãs habentes debilitatẽ epatis ſm deſcriptionem ſuam.

¶ Cõiter non itelligaẗ cõiter qꝛ oĩ debilitati: ſꝫ cõiter qꝛ fere apud oẽs hñtes epatis debilitatẽ. ſ. cõiũctã caliditati. Scõm deſcriptionẽ ſuam. ſ. cõem: qꝛ eius ſunt multe alie deſcriptiones.

¶ Et ex medicinis iuuatiuis in quibus non eſt calefactio vehemens eſt vt ſumantur aniuden ꝑtes. iij. ⁊ abſinthij romani partes. ij. terantur ⁊ coniungantur cum melle ⁊ ſumantur ex eo in potu.

¶ Hec eſt tertia medicina vbi duplex repiẗ lr̃a. Una q̃ dicit aniudẽ: ⁊ tũc doſis huius decoctionis dꝫ eſſe parua: qꝛ forſan. ʒ. ij. Alia lr̃a habet neridẽ: ⁊ tunc doſis põt eẽ. ℥. j. ⁊ hanc ſecundam lr̃am credo eſſe meliorem. ſ. que dicit neridẽ.

¶ Et ex vaporationibus eſt vt medicine aromatice note coniunganẗ decoquantur in vino odorifero ſtiptico: ⁊ ſint iã miſte cũ eis tortelle ⁊ ponatur in eo oleuꝫ de neriden ⁊ ſimilia ⁊ ſumantur cũ lana ⁊ fiat vaporatio. Et emplaſtrũ dictum in antidotario ⁊ in ipſo ſunt acreſta ⁊ preputia vitiũ ⁊ roſe: ⁊ omnia que dicta ſunt in caplo de debilitate ſtomachi ex emplaſtris ⁊ medicis: ⁊ emplaſtra cõpoſita ex cyperis ⁊ maſtice ⁊ ſpica ⁊ thure ⁊ gallia ⁊ muſco ⁊ nucibus cupreſſi ⁊ ſuperioribus ſquinanti ⁊ ſeminibus notis cõmiſtis cuꝫ meiſus ⁊ ſimilibus: ⁊ emplaſtrum qͦd ſequitur ipſum ⁊ emplaſtrum quod eſt ex aloe ⁊ maſtice.

¶ Hic ponit medicinas que exterius applicanẗ: ⁊ ponit multas de quibuſdã quaꝝ dicit ſe dixiſſe in antidotario: ſꝫ in eo fere reperiũtur hec emplaſtra. Preputia. i. extremitates ſiue palmites recentes. Meiſus. i. liquore acetoſo: qꝛ iuuat ad penetrandum.

¶ Et cum eſt epatis debilitas ꝓpter caliditatẽ ⁊ eſt ex eis que fiunt parum infra illud quod in ipſa dominaẗ opꝫ vt precipiaẗ eis comedere cydonia ⁊ mala aſcemi ⁊ pira aſcemi ⁊ granata muza ⁊ acetoſa ſi nõ fuerit oppilatio plurima: ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua ſolatri. Et precipiatur recipere ius aleſſidabegi colatuꝫ a pinguedie ſua factum cum coriandro: ⁊ ſi non fuerit caliditas vehemens aromatizetur cum cinamomo ⁊ ſpica ⁊ maſtice: ⁊ conueniunt eis almoſium plena coriandro humido cum pauca mẽtha. Et ſi non fuerit caliditas vehemens ponanẗ in eis ſemina predicta.

¶ Hic in ſpeciali ponit curã debilitatis epatis. Et primo quantum ad cauſas quaſdã ſpeciales eius. Secũdo quãtuꝫ ad diuerſos modos. ibi (Et cum vides.) ¶ Uel poſſet dici ꝙ iam poſuit curaꝫ que fit a friditate: hic ponit curã que fit a calore ſpecialiter. Debilitas epatis fit a cã calida aut mala complexione vbi non eſt manifeſta caliditas. Horum ergo duorum modorum ponit curam. ¶ Ad intellectum ergo eius qͦd dicit conſideranduꝫ ꝙ caliditas non facit debilitatem epatis niſi cum perduxerit ad reſolutionem ĩnati caloris: ⁊ ante hoc parum facit debilitatem: ergo debilitas epatis parum accidit a caliditate infra illud qͦd ipa caliditas dominetur: qꝛ non accidit niſi cum iam ſuum dominium eſt vltimatuꝫ. De frigiditate ṽo non eſt ſic: qꝛ ipſa etiã ſi parum dominetur qͦd eſt infra ſui dominium facit epatis debilitatem. Aſcemi eſt nomen cõtrate. Aleſſidabegi. i. taffea alba. Colatũ a pinguedine ne inflãmetur. Almeiſus cibaria acetoſa: ⁊ maxime intelligunt per hãc colũbam cum aceto in cuius vẽtre ponitur mentha. Semina predicta ſ. ſepe in hoc tertio vt ſemen aniſi feniculi ⁊ ſimilia.

¶ Et cuꝫ vides impreſſionẽ debilitatis in epate peruenientem ad digeſtiuaꝫ: conforta cum eis in quibus eſt ſtipticitas cum menſura ⁊ aromaticitas: ⁊ ſit in eis maturatio ſicut ſunt medicine in quibus ponuntur ſpica ⁊ folium ⁊ nux muſcata ⁊ coriandrum ⁊ maſtix ⁊ calamus aromaticus ⁊ cyper ⁊ ſimilia. Et ſi fuerit pue-

niens versus retentiuam adde in cõfortatione ⁊ stipticitate ⁊ minue de calefactione aut conforta huiusmodi medicinas cum medicinis oppositis ei cum infrigidatione sicut sunt balaustie ⁊ ro. ⁊ hypoquistidos. Et si fuerit debilitas in attractiua conforta cũ eis in quibus est stipticitas: ⁊ minora valde ea in quibus est de stipticitate mensura que conseruet virtutem epatis: sꝫ est in eis aromaticitas ⁊ calefactio. Et stude in hoc vt cures cum emplastris ⁊ epithimatibus ⁊ vnctionibꝰ: quoniam ipsa vehementius sunt conuenientia in hoc loco. Et stude etiam in oppilationum apertione. Et si fuerit debilitas in expulsiua conforta ipsam ⁊ calefac renes: ⁊ calefac viscera cuꝫ eis que scis in capitulo suo ⁊ aperi poros.

¶ Debilitas epatis quedã erit vlis quedã pticularis vt supra Aui. Ponẽs ergo modos curationis pticulariũ debilitatũ de vli dat intelligi vt supra fecit in signis. Pmo ergo ponit curã debilitatꝭ digestiue. Secũdo retẽtiue. ibi (Et si fuerit.) Tertio attractiue. ibi (Et si fuerit.) Quarto expulsiue. ibi (Et si fuerit.) Quĩto addit quedã. ibi (Et scias.) ¶ Ad ĩtellectũ tertie partis ꝯsiderãdũ ꝙ in cura debilitatis attractiue nõ debemus exhibere stiptica nisi solum ꝓpter ĩtentionẽ cõem que precipit ꝙ medicine epatis non debent esse vacue a stipticitate. Debes ergo de alijs stipticis minuere: qꝛ ipse exprimẽdo potius contrariẽt sibi. Dicit ergo. ⁊ si fuerit debilitas in attractiua: conforta. s. predictas medicinas aromaticas: vel ꝯforta. s. epar cũ eis in qbus est stipticitas mensura qua cõseruet virtutẽ epatis. Et minora valde supple mediciãs in quibus est de stipticitate. s. multũ sicut balaustia hypoqstidos ꝑdicte. Et stude in hoc vt ⁊c̃. Cã est qꝛ occurrũt pti toti epatis gibbose: vñ illã cõfortãtes ⁊ cõueniẽter calefaciẽtes excitant ipm̃ vt a cõcauo trahat.

¶ Et scias ꝙ quandoqꝫ fit omnis debilitas ex omni malitia complexionis. Et quandoqꝫ est necessitas vt infrigidetur ita vt digerat: ⁊ ita vt attrahat: ergo cõsidera malitiam complexionis dominantis anteqꝫ consideres debilitatem. Verum plurimum cuius causa cadit defectus in digestione est ex frigore ⁊ similiter in attractiua. Et conuenientiores cibi sunt illi in quibus non est grossitudo ⁊ viscositas sicut carnes leues ⁊ frumentum non glutinosuꝫ ⁊ aqua ordei: calefactis fm̃ dispositionem suam: ⁊ infrigidatis cum melle: ⁊ vitelli ouorum sorbilium ⁊ que sunt similia illis. Et ex alberet iuuantibus eos est romaniati cum passis cum aromatizatur cum cinnamomo ⁊ pipere. Et passe conferunt eis ita ꝙ prohibent solutionem ventris similez aque carnis.

¶ Primo facit hoc. Secundo ponit cibaria conuenientia epatis. ibi (Et conuenientiores.) Frumentum non glutinosum est candarusium siue far. Alberet cibaria penetratiua cito. Romaniati ⁊ est maneries alberet ⁊c̃.

¶ De oppilationibus epatis. Cap. 4m.

Oppilationes epatis accidunt in carne epatis propter grossitudinem sanguinis qui nutrit ipsum ⁊ propter debilitatem expulsiue aut vehementiaꝫ attractiue. Et quandoqꝫ accidũt in venis que sunt ab ipso: aut propter constrictionem earũ propter creationem earum: aut propter accidens ex constrictione ⁊ similibus: aut propter earum inuolutionem in creatione sua: aut propter illud quod currit in eis. Et plurimuꝫ quod est huius generis est in ramis porte: quoniaꝫ materia oppilationis peruenit ad eos prius per illud qđ colatꝰ ab ipsa ad orificia venaꝝ ramificatarum ex vena ascendente ⁊ iam dimisit feceꝫ illic. Et propter hoc plurimuꝫ oppilationũ non fit nisi in latere concauo. Et quãdoqꝫ peruenit ad hoc vt faciat accidere oppilationes in gibboso: ⁊ quando multiplicatur ⁊ ꝓlõgatur tẽpus eius in epate peruenit ad putrefactiones facientes accidere febres ⁊ apostemata perducentia ad hydropisim: ⁊ ad generationem vẽtositatis facientis accidere dolores prauos: ⁊ oppilationes quidem sunt ex matribus egritudinum epatis.

¶ Postqꝫ Auic. determinauit de debilitate epatis: determinat hic de eius oppilatione. Et primo determinat de causis ⁊ modis oppilationũ epatis. Scđo determinat de signis. ibi (Signa.) Tertio de cura. ibi (Medicine.) ¶ Pma in tres. Pmo ponit in cõi cãs ⁊ loca euentus oppilationum epatis. Secundo ostendit ad quid epatis oppilationes perducunt. ibi (Et quando.) Tertio specialiter exequitur de causis oppilationum. ibi (Et materia.) ¶ Circa secundã partem considerandum ꝙ oppilationes dicuntur matres egritudinũ epatis: qꝛ matris est exhibere materiam: ⁊ sic oppilationes epatꝭ materiam prebent in egritudinibus epatis.

¶ Et materia que generat oppilationẽ aut est humor oppilans propter suã grossitudinẽ aut propter viscositatem suam aut propter multitudinem suam aut repletionem factam ex eo: aut est apostema aut ventositas aut qualitas constrictiua.

¶ Primo spãliter narrat quasdã cãs oppilationũ epatis. Secũdo reprehẽdit quosdã de quadã cã quã ponebãt. ibi (Qđ aũt.) Tertio resumit narrationẽ ꝑdictaꝝ cãꝝ. ibi (Sꝫ efficiẽs.) ¶ Considerãdũ qđ dixit. aut repletionem. nam humor põt esse absolute ⁊ simplꝛ multus sicut est in plectoria: ⁊ quantum ad hoc dixit. aut propter multitudinẽ suã. põt ẽt humor esse multus solum huic mẽbro ⁊ nõ absolute: ⁊ quantum ad hoc dixit. aut repletionẽ.

¶ Quod aũt dicitꝰ de ortu carnis aut poroꝝ aut pmanentia alicuius rei absqꝫ humore grosso est lõginquũ ⁊ paruꝫ ⁊ rarũ valde. Et illud iđ qm̃ orificia venaꝝ sũt neruosa sup quoꝝ similia nihil oritꝰ ⁊ sunt plura: tũc si oritꝰ non cõicat oibus fm̃ cõparationem vnam.

¶ Cosiderandũ ꝙ Aui. duplꝛ impugnat illos qui dicebãt oppilationis cãm fore ortuꝫ carnis poroꝝ: aut alicuius rei alteriꝰ. s. carnee. vel verrucalis. Pmo qꝛ ille oriuntꝰ maxime sup locũ carnosuꝫ. orificia aũt venaꝝ sunt neruosa. Scđo qꝛ oppilatio epatis intelligitꝰ qñ pluribus cõicat: sꝫ illud nõ cõicat pluribus venis epatis: sꝫ vni vt in qua fit ortus illius carnis. ¶ Considerãdũ ꝙ per orificia possumus ĩtelligere orificia q̃ sunt in extremo: aut orificia venaꝝ que terminantꝰ ad intestina: ⁊ hec sunt neruosa saltẽ ex pte substantie ĩtestinoꝝ. Aut possumus ĩtelligere p hec extrema orificia aditus vel meatus vel vene concauitates: ⁊ hoc modo sunt neruosa non ꝓprie sed similitudinarie in comparatiõe ad alios meatus qui nõ sunt neruosi sicut meatus mery aut narium.

¶ Sed efficiẽs oppilationẽ est debilitas digõnis ⁊ separationis ⁊ debilitas expulsionis ꝓpter malitiã complexionis calide ⁊ frigide aut alia generata in ipso aut veniẽtia ad ipsuꝫ sicut comesta grossa ex carnibus: ⁊ ex ouibꝰ ꝓprie ⁊ ex appetitis corruptis sicut carbonibꝰ ⁊ gipso ⁊ alusneti ⁊ fungi ⁊ qbusdã generibꝰ piroꝝ: ⁊ sicut zarur ⁊ que sunt illis siĺia: ⁊ radix ĩ eis est grossities. Qñqꝫ eniꝫ sunt frigida subtilia tenuia ⁊ nõ faciũt accidere oppilationẽ. Et qñqꝫ sunt calida grossa ⁊ pp grossitiẽ suam faciunt incurrere oppilationes.

¶ Primo cõplet narrationẽ cãꝝ faciẽtiũ oppilationẽ. Scđo remouet dubiũ. ibi (Et iã diximus.) Alusneti est species luti vel cineris: vt supra fen. 13. expositum fuit.

¶ Et iam diximus in eis que preterierunt ꝙ res qñqꝫ sunt grosse per cõparationẽ ad epar: nõ grosse per cõparationẽ ad ea que sunt post ipm̃ cũ digeruntꝰ in epate sicut triticum glutinosum.

¶ Remouet duo dubia. Pmo vnuꝫ. Scđo aliud. ibi (Et multotiẽs ꝯfortat.) ¶ Querẽt aliqs: vtrũ oẽ qđ epar oppilat ẽt oppilet mẽbra q̃ sunt post. ¶ Rñdẽt ꝙ hoc nõ est necessariũ: qꝛ aliqua res est que in epate digeritꝰ ⁊ respectu eius hꝫ grossitiem. respectu tñ eorum que

rum que post sunt non hȝ grossitiem sicut triticum glutinosum de quo supra diximus caplo de rebus epati nociuis.
¶ Sed dubitaẜ: qꝛ Aui. hoc nō dixit supra: imo dixit ꝯrium: qꝛ dixit ꝙ frumētū si digeriẜ in epate hȝ viscositatē in cōparatiōe ad illud qđ est post epar. ꝗ Dōm ꝙ aliud est rē hēre viscositatē ⁊ aliud est habere grossitiē: qꝛ res pōt eē subtilis viscosa ⁊ grossa nō viscosa. Supra ꝗ dixit Aui. ꝙ frumētū ⁊ si ī epate digeraẜ hȝ viscositatē in cōparatiōe ad ea q̄ sunt post: sed hic dicit ꝙ nō hȝ grossitiē: qꝛ grossities feculēta remanet: ⁊ ꝑ digōnē subtiliaẜ: ⁊ ꝑ te alias rōnes cōsidera. Uel sic sicut triticū supple est grossum per cōparationē ⁊c̄.
¶ Et multotiens cōfortat naturā ad expellendum materias oppilationū aut adiuuat ipsaȝ curatio. Et egrediunẜ aut in egōne si fuerit oppilatio in latere ꝯcauo: aut in vrina si fuerit oppilatio in latere gibboso: ⁊ apparent humores permisti grossi.
¶ Diceret q̄s. res grossi nutrimēti hn̄t ne semꝑ qđ oppilēt. ꝗ Rn̄dēt ꝙ qn̄q3 iuuāt ꝑ accidēs in aptiōe oppilationū ꝯfortādo nām: ⁊ ipa ꝯfortata expellit mām sicut qn̄q3 adiuuat nām curatio cū medicis ⁊ expelluntẜ materie iste aut ꝑ vrinā ⁊c̄. Posset alr̄ exponi vt totuȝ referaẜ ad illud qđ dicit curatio. ¶ Considerānduȝ ꝙ hec est dr̄ia inter nutriētia subtilia ⁊ grossa: qꝛ subtilia ꝯseruant magis sanitatē: grossa vō ꝯfortāt magis virtutē. Si eniȝ confortatione indiget nutrientia fortis chimi sunt necessaria: vt Aui. i. cañ. fen. 3. de regimine cibi ⁊ potus. Merito ergo qn̄q3 virtus ex grosso cōfortatur nutrimēto vt materias oppilationū expellat. Quomodo vō illud dictum Aui. intelligatur ibidem expositum fuit.

¶ De signis. Cap. 5[m]

Signa oppilationis sunt vt nō attrahat epar chilum: qm̄ nō inuenit meatū: aut qm̄ virtuti attractiue ꝓculdubio associaẜ nocumentuȝ.
¶ Primo ponit signa cōia oppilatiōis epatis. Scđo spāliter ponit signa cuiusdā oppilationis. ibi (Illā aūt que est.) ꝗ Prima in tres. Primo ponit vnū signū. Scđo aliud. ibi (Comitanẜ.) Tertio aliud. ibi (Et oppilationem quidem habens.)
¶ Et comitanẜ illud due res. vna eaꝝ est ex eo qđ expellitur: ⁊ altera ex eo qđ retineẜ.
¶ Hec pars hȝ duas. Primo ponit diuisionem. Scđo declarat. ibi (Et illa que est ex eo.) ¶ Et comitantur illud. i. epatis oppilationē. vel illud. i. non trahit chilum ad epar.
¶ Et illa q̄ est ex eo qđ expelliẜ ē vt sit egō subtilis chilosa plurima. Subtilis qdem qm̄ aquositas cholerica nō īuenit viā ad epar sȝ chilosa: qm̄ epatꝭ opatio nō ꝑualet in ipso ita vt ꝯuertat ipȝ a sua chilositate ad sanguinē. Multa vō qm̄ illi cuiꝰ ꝓprietas est vt in egōne expellaẜ fex iā additū ē illđ cuiꝰ ꝓprietas ē vt penetret ad epar: ⁊ ꝯuertaẜ plīm eiꝰ in sang. ⁊ sepeẜ plīm eiꝰ fcm̄ aquositas ⁊ separeẜ ꝑs eiꝰ fcā chola ⁊ ꝑs eiꝰ fcā melia. Et hoc totū addiẜ ad illud cuius ꝓprietas ē vt egrediaẜ factuȝ egō: quare multiplicaẜ eius nocumentum.
¶ Primo ostēdit quid comitaẜ oppilationē epatis ex eo qđ expellitur. Scđo quid comitatur ex eo quod retinetur. ibi (Illud autē.) ¶ Quod primo dicit pȝ.
¶ Illud aūt qđ seqtur ex eo qđ retineẜ in ipso est grauitas sensibilis in ꝑtibus epatis. Et illud iđ qm̄ illud qđ expulsuȝ est ad epar cū in ipso cōprehēdiẜ raro expelliẜ ad egōnē scđo: ⁊ neq3 expelliẜ ab ipso ad aliud: tunc ipsum multiplicaẜ ⁊ repletur ex eo qđ penetrat in ipso a penetratiōe ⁊ grauaẜ: ⁊ quāto magis cū est illic apā est grauitas in parte apātis tm̄ ⁊ non est plurima oppilatio valde. Uerum dolor est vehementior eo q est in oppilatiōe pura cū qua nō est cā alia faciēs dolorē plīm. Qđ si est: est res parua ⁊ nō ē febris. Et apā qdē significationes apātis significāt: ⁊ que egrediunẜ ex parte vrine ⁊ egōnis ⁊ aliaꝝ q̄ sunt de illis que dicūtur in cap. apātis. Et oppilatiōem qdē hn̄s est pauci san. ⁊ corrupti coloris. Et cū illic est vētositas significat ipsaȝ cū grauitate extēsio mutabilis. Illā aūt q̄ est ꝺm semitā ꝯstrictiōis significat ancessio cāꝝ stipticitatē faciētiū sicut potus aquaꝝ cōstipātiū valde ⁊ significat ipsaȝ siccitas manifesta in corpore. Et quandoq3 sequitur oppilationē difficultas in anhelitu ēt ꝓpter cōitatem membroꝝ anhelitus cum epate.
¶ De scđa ꝑte dicit ꝙ accn̄s qđ sequiẜ illud qđ retineẜ de chilo attracto ad epar ē grauitas in epate. ⁊ cā ē: qꝛ illud qđ ad epar attrahiẜ cū cōprehēsuȝ ē ab epate nō expelliẜ ad egestionē nisi forsan raro: nec expelliẜ ab ipo epate ad aliud mēbrū post: ⁊ tūc illud retētū multiplicaẜ ibi ex retētione ⁊ repleẜ epar a penetratione ex eo. i. ꝓpter illud. vel eius qđ penetrat in ipso. Et grauatur epar: ⁊ quāto magis grauaẜ cuȝ est illic apā. Et est grauitas tm̄. i. solum in ꝑte vbi est apostema. Et nō est in epate oppilatio plurima valde cū solū est in ꝑte apātis. Uel nō est oppilatio plīma. s. cū nō est apā: ⁊ hꝰ est itēsiue. Ueꝝ dolor ⁊c̄. s. cū est apā. Qđ si est. s. dolor in oppilatione. est res ꝑua. s. ī cōpatiōe ad eū q ē ī apāte. ⁊ pȝ ⁊c̄. Et qn̄q3. s. oppilatio multa est: ⁊ fortis ⁊ circa gibbū sequiẜ oppilationem.

¶ De cura oppilationum epatis. Cap. 6[m].

Medicine que necessarie sunt in curatione oppilationis accidentis in epate ab humoribus sunt medicine abstersiue ⁊ ille in quibus est solutio ventris temperata ⁊ prouocatio vrine ꝺm necessitatem. Cūq3 oppilatio est in latere cōcauo admīstra ea que ventrē soluant. Et si oppilatio est in latere gibboso administra ea que sunt diuretica. Et melius qdem est vt tu ꝑmittas eis illa que incidunt ⁊ aperiunt ⁊ abstergunt. Et quādo antiquaẜ oppilatio indiget flōmia basilice ⁊ solutiuo. Hora autē sumendi in potu ⁊ qđ opȝ ꝯsiderari post potuȝ sicut aqua de radicibus ⁊ similia: iam dicta est in canone vniuersali. Et iste medicine abstersiue qn̄q3 sumunẜ in potu in aq̄ radicis endiuie ⁊ sceha ⁊ camomille ⁊ albacohen ⁊ sq̄nanti ⁊ cuscute ⁊ fumiterre aut in vino aut decoctione seminū aut decoctione absinthij.
¶ Primo ponit curā oppilationū epatꝭ ꝑ medicinas. Scđo ꝑ cibos ⁊ dietā. ibi (Eiꝰ aūt regimē.) ꝗ Pria in duas. Prio ponit curā oppilationū in cōi ꝺm diuersos modos cāꝝ. Scđo spālr̄ ponit medicinas q̄ in cura oppilatiōis ꝯueniūt. ibi (Medicinaꝝ.) ¶ Pria ī tres. Prio ponit curā oppilatiōis facte a cā humorali vel māli. Scđo facta ex creatiōe. ibi (Et cū cā.) Tertio facta a cā primitiua ītrinseca vel extrīseca īmāli. ibi (Et si est.) ¶ Cōsiderādū ꝙ oppilatio antiq̄ aut ē ex mā sanguinea aut alia aut mista. Si p[m] fiat flōmia. Si 2[m] daẜ pharmacia. Si sil'r fit vtraq3: ⁊ maxie flōmiā facimꝰ ex saluatella manꝰ ⁊ est exꝑtoꝝ iuuamētoꝝ. Sceha ē spēs absinthij dcā sandonicū vt sumiẜ a Sera. c. de absinthio. ⁊ a Simo. Alij dicūt ꝙ est sticados arabicū. Albacohen ē pes corui: vel ꝙ ꝯferat qꝛ ēt soluit.
¶ Et si nō vr̄ in vrina sedimen manifestū ⁊ signū decoctionis nō opȝ vt in potu dētur fortia. Cūq3 causa est apostema aut vētositas opȝ vt curetur causa cum eis que dicimus in suo capitulo. Et confert in huiusmodi sumere in potu lac camellarū ⁊ succedē ei cuȝ solutione vētris facta cum aquis oleruȝ ⁊ cassia fistula ⁊ similibus ⁊ diureticis subtilibus in q̄bus non sint ebullitio ⁊ caliditas cū eis que dicentur in suo cap.
¶ Cōsiderandū ꝙ fortia possumus ītelligere fortia aperitiua ⁊ illa ꝓhibenẜ: multa ⁊ cruda existēte mā qꝛ illā cōmouēt ⁊ agitant ⁊ digestionē ꝓhibent: qđ vō digerendū est tāta turbatiōe nequaq3 est opus vt. 4. de regi. sani. Possumus ēt ītelligere fortia. s. solutiua: ⁊ hec ēt non cōceduntẜ ante digestionem vt notum est.
¶ Et cum causa est constrictio in creatione aut corruptio situs in venis adhibe regimē eius qui hȝ paruum epar. Et si est ꝓpter constipationē accidētē ex siccitate regaẜ cuȝ lenitiuis maturatiuis ex lacte ⁊ alijs de illis q̄ dicentur in ca. suo de humectatione epatis.

¶ Et cū cā ⁊c. qñ corpus. s. in situatiõe vel strictura venaꝝ ex creatiõe adhibe regimē ⁊c. qꝛ ꝓprie nõ curat̃ sꝫ regit̃. Et si est in suo. c. s. aut in ca. de duritie epatis aut de epatico. Aut dicat̃ ꝙ vult dicere dicta sunt. s. supra in cura discrasie sicce epatis.

¶ Et medicinarum quidem aperitiuaruꝫ alie sunt frigide ⁊ alie sunt proxime equalitati ⁊ alie sūt calide que sunt necessarie in chronicis. Frigide võ sunt sicut endiuia hortulana ⁊ campestris ⁊ tarataxacon ⁊ aqua plantaginis cum folijs ⁊ radicibus suis ⁊ oīa q̃ ꝓuocāt cū infrigidatiõe: ⁊ cuscute est apitiuū valde ⁊ nõ est potādū in calida: ⁊ reubarbaꝝ ⁊ silr̃ absinthiū ēt: nā lꝫ sit in eo cal'itas quedā: nõ est tñ malū vti ipso in oppilatione associata caliditati ⁊ friditati simul sicut opꝫ vt ipꝫ admistret̃: aut decoctio eius ⁊ ꝓprie in aqua endiuie ⁊ radicis ei⁹ ⁊ eupatorij ⁊ amigdalarū amararū. Ipsa enim omnia ꝓxima sunt: ⁊ proximi istis sunt succus feniculi humidi: ⁊ succuꝫ absinthij cū syrupo acetoso fortiū seminuꝫ. Et si necessaria est plurima caliditas cum melle ⁊ aqua eius ⁊ syrupo acetoso mellino.

¶ Hic enumerat medicinas que ꝯueniunt in apertione oppilationū epatis. Et p̊ ponit eas que sumunt̃. Scd̃o eas que exterius apponunt̃. ibi (Emplastra.) ∇ Prima in duas. Primo ponit diuersas medicinas alteratiuas magis vel aperitiuas ⁊ ēt quasdā euacuatiuas enumerat. Scd̃o spālē ponit regulā de eūatiuis. ibi (Solutiua aūt.) ∇ Pria in. d. Prio enumerat diuersas medicinas simplices. Scd̃o cõpositas magis. ibi (Et ex medicis cõpositis.) ∇ Pria in. d. Prio ponit quādā diuisionē. Scd̃o exequit̃. ibi (Fride võ.) ∇ Hec hꝫ tres. Primo enumerat medicinas frigidas simul ēt incidenter narrās de calidis. ibi (Equalitati.) Tertia ibi (Ille aūt.) ¶ Et reubarbarū ⁊ silr̃ absinthiū sunt medicine calide aperitiue: sꝫ possunt potari in calida dispõne. Nā lꝫ in eo. i. absinthio vel reubarbaro sit caliditas quedā. i. nõ excedens: non est tñ malum vti ipso simul in oppilatione associata caliditati ⁊ frigiditati. Caliditati ex ꝑte eius qd̃ ad oppilationē sequit̃. Frigiditati ex ꝑte cāe que facit oppilationē. Uti dico ipso sicut opꝫ: supple ⁊ hoc est vt ipm̃ admistret̃. s. cuꝫ sui corpulentia aut decoctio eius ⁊ ꝓprie ⁊c. ipsa. n. oīa proxima sunt. s. sibiipsis in virtute apertionis.

¶ Equalitati autē vicine sunt sicut lupini. Ipsi namq̧ sunt medicīa melior qua petitur apertio epatis absq̧ calefactione aut īfrigidatione. Et camepitheos est eis proxima sed est calidior eis parump̄. Et si potet̃ ex ea cū aqua endiuie temperat: ⁊ acetū squilliticū ⁊ oxymel squilliticū ⁊ asparagi ⁊ radix lilij est huiusmodi generis ⁊ lacca ēt. Et ista quidē potant̃ s̄m necessitatē aut sicut cum aqua endiuiuie aut aqua cuscute si fuerit oppilatio habens caliditatē: aut cū vino ⁊ aqua seminū: ⁊ aqua lupinoꝝ calida ⁊ decoctione absinthij ⁊ silib⁹ ⁊ syrupis acetosis s̄m ordines suos: ⁊ aceto de allijs ⁊ aceto de aniuden ⁊ de capparibus.

¶ Camepitheos. i. quercu'a maiori s̄m cõem expõnem. Simoni võ nõ placet. Bene. n. camedreos nomen quercule est. Drios enim. i. quercus. Came. i. īfima vel humilis vel terrena. Sꝫ camepitheos idest īfima pinus. Piteus. n. idest pin⁹: ⁊ sibi res assignat spēs dia. ⁊ plurium auctoritate. De vna dicit ꝙ credit eā eē herbaꝫ quā moderni ideam vocant vel iuam: nõ tñ suadet credere vel non credere. Et ista quidem. s. medicine potant̃ s̄m necessitatē. i. s̄ꝫ ꝙ est necessariū. potant̃ dico aut cū aqua endiuie ⁊ cuscute. s. simul si fuerit ⁊c. maxime si cū hoc est materia grossa. aut cū vino ⁊c. supple si oppilatio fuerit habens frigiditatem.

¶ Ille autē que sunt ad caliditatem decliues sunt diurectica fortia sicut assarum ⁊ cassia ⁊ petrosellinum ⁊ aristologia ro. ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ phistici ⁊ agaricum ⁊ epithimum ⁊ squilla ⁊ poliuꝫ ⁊ centaurea minor ⁊ succus ei⁹ ⁊ gentiana ⁊ syrupus acetosus de melle ⁊ squilliticus qui fit cum rubea ⁊ similibus: ⁊ ficus infuse in oleo amigdalino.

¶ Patet.

¶ Et ex medicinis cõpositis fortibus sunt trocisci plures quoꝝ descriptiões dicā in antidotario sicut trocisci de lacca ⁊ de absinthio ⁊ tro. de scolopēdria ⁊ dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ homorusia ⁊ athanasia ⁊ tyriaca de. iiij. spēbus: ⁊ socrugene ⁊ araston ⁊ confectio de gētiana ⁊ cõfectio de reubarbaro cū scamonea ⁊ sine scamonea ⁊ ꝯfectio facarustē ⁊ ꝯfectio de aniuden nigro ⁊ ꝯfectio diapipereõ ⁊ diacalamētū ꝓprie ⁊ philoniū ⁊ diamuscatū amaꝝ: ⁊ ꝯfectio quā dicā ī antidotario facta ex musco ⁊ suffuf: ⁊ pillule quas dicā in loco suo illic in duritie epatꝭ ⁊ splenis. Cõfectio fortis in aꝑtione oppilationū epatꝭ ⁊ splenis. ℞. āmoniaci vnc. j. masticis thuris: amboꝝ añ. carmet. v. costi eupatorij amboꝝ añ. carmet. iiij. piperis ⁊ lõgi piperis: amborū añ. carmet. vj. folij carmet. viij. spice aromatice ⁊ stercoris leporis: amboꝝ añ. carmet. vij. cõficiant̃ cū melle dispumato: ⁊ sit dosis eius coclearīū vnū cū vino in quo infuse sunt alique medicine faciētes deoppilationē aut cū aqua de radicib⁹. Et ex eis que sunt faciliora illa est vt sumātur spice romane ꝑtes. iij. ⁊ absinthij pars. j. ⁊ terant̃ ⁊ cõficiant̃ cum melle ⁊ dentur. Et iterum agaricū cum succo eupatorij iuuatiuū est valde. Et ex illis est vt in potu detur radix rubee cuꝫ syrupo acetoso. Decoctio conferens ad oppilationes epatis ⁊ splenis. ℞. squille ⁊ capilli veneris amigdalarū amararū fenugreci extremitatis absinthij partes equales: decoquantur ⁊ sumatur decoctio eorum cū melle. Cõfectio valēs ad oppilationē epatis ꝓpinqui temporis ℞. piperis vnc. j. ⁊ ʒ. spice aromatice carmet. iij. aur̃. vj. s̄m diuersitatem scripturarū fenugreci costi assari añ. carmet. vj. mellis lib. j. ʒ. conficiatur cum eo: ⁊ sit dosis eius coclearīū vnū cū aliquibus syrupis cõueniētibus ad hanc rē. Et ex syrupis est syrupus acetosus de zuccharo cū seminibus: ⁊ fortior illo est mellinus cū seminib⁹ ⁊ sqlliticus ⁊ aq̃ mellis in qua fortiter decocte sūt spēs aromatice in q̄bus est stipticitas: ⁊ decoctio lupinoꝝ amaroꝝ in qua ponit̃ succ⁹ eupatorij: ⁊ decoctio in qua ponunt̃ radices capparis ⁊ radices apij ⁊ radices feniculi ⁊ squinantū ⁊ lacca ⁊ rubea ⁊ fenugrecuꝫ ⁊ decoctio eupatorij ⁊ syrupus de absinthio ⁊ īfusio ei⁹ ⁊ infusio facta ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigda. amaris.

¶ Prio enumerat diuersas medicinas cõpositas. Scd̃o ponit q̄sdā descriptiões. ibi (Cõfectio.) Predicte ꝯfectiones querant̃ in q̄nto: lꝫ quedā ex eis sub ꝓprio titulo nõ īueniant̃. Cõfectiones q̄s ponit patēt. Carmet est sex kirat: Kirat est. iiij. granoꝝ ordei: g̃ sex kirat sunt. 24. grana ordei. Uel carmet est aur̃. j. ⁊ grana. iiij.

¶ Solutiua āt ꝯueniētia ad h̄ capl'ꝫ vbi opꝫ vt sol'o vētris fiat: non opꝫ vt admistrent̃ ex eis fortia nisi cū vehemēs est necitas: imo opꝫ vt sint leuia qm̄ mā ē in eo qd̃ ꝓximū ē medicīe: ⁊ qm̄ mēbro si v̓tuosum ē sufficit q̄lubet adiutoriū ad expellēdū. Et medicine bone ad hāc rē sunt hierap gra ⁊ polypodiū ⁊ agaricū ⁊ absinthiuꝫ. det̃ in potu hierap. forti vsq̧ ad aur̃. j. ʒ ⁊ debili vsq̧ ad aur̃. ⁊ ē cū oleo de kerua ꝯueniētior ⁊ fortior ⁊ melior. ⁊ suffuf de turbith cū polio dictus in antidotario iuuatiuus est eis valde. ipse enim aperit ⁊ soluit vētrē simul. Et cū necessaria sunt solutiua fortia non est excusatio quin dent̃ ea que sunt sicut pilulle stomatice

⁊ pillule

7 pillule de serapino. Et qñq3 sunt necessaria ea que sunt sicut thedoricõ 7 logodion. Emplastra võ sicut emplastrũ factum ex polio 7 farina lupinoꝝ 7 seminibus 7 diureticis. Et sicut empl'm factum ex fenugre. 7 ãmoniaco 7 absinthio 7 camedreos 7 mastice 7 croco cum oleo de nereiden 7 cera.

Cõsiderãdũ ꝙ Aui. duas cãs assignat: quare iste medicine debẽt esse leues. Primo q2 mã est in mẽbro qd̃ ꝓximũ est. s. locus euoni. vnde ↄstruat: qm̃ mã est in eo. s. mẽbro qd̃ ꝓximũ est medicine. i. locõ vnde medicus euacuat. vel qm̃ op3 supple sic esse. na3 mã 7c̃. 7 quoniã membro sĩ virtuosum est 7c̃. Presupponitur aute3 virtuosum cum nõ sit magna necessitas.

Eius aũt regimẽ cum cibo est: qm̃ op3 vt alienet oẽ grossum ex carnib9 7 pane azimo 7 pane facto ex simila viscosa glutinosa: 7 vinũ grossu3 7 dulce 7 rizi 7 miliũ 7 pedes 7 capita 7 frixa siccata 7 assata siccata: imo ea que sunt sicut decocta sunt ↄueniẽtiora ei: 7 dactyli 7 dulcia: 7 oĩa ꝓprie in q̃bus sũt viscositas 7 grossitudo sicut alanasati 7 albabitati 7 alfeludẽ 7 alchaif: 7 deuitet oĩa que dixim9 esse de illis que gñant oppilationẽ. Et op3 vt nõ succedat cibo eius balneũ: 7 resoluat ipm̃ nã loco eius qd̃ ab ipsa resoluit 7 ipse non est digestus. Et simil'r op3 vt nõ vtat super ipsum motu neq3 exercitio 7 neq3 bibat super ipm̃ plurimũ 7 elonget inter comestionẽ 7 potũ 7 ꝓprie potũ vini. Ipsu3 eni intromittit cibũ nõ digestũ ad epar. Et op3 vt sit massa panis eius plurimi fermẽti 7 sale3 habeat quãtum sufficit 7 parũ plus: 7 ordeũ 7 alcandaros 7 cicer 7 triticũ leuis põderis 7 fabe 7 omnia bona sunt ei. Et nõ est malũ tribuere vinũ antiquum subtile puru3. Et op3 vt admisceant i cibis suis porri 7 similia: 7 asparagi iuuatiui sunt ei 7 cappares.

Hic ponit curã per dietã. Alanasati fit cũ frumentũ depilatũ coquit in multa aqua. Albabitati genus est cibarij. Alfeluden fit cu3 mel coquit 7 sup marmorẽ ꝓijcit 7 induratur supra de cura sode sicce. Alcabif. accipiunt placẽtule frixe in oleo 7 ponunt in patella vna supra aliã 7 inter eas ponit mel 7 decoquit. oĩa illa cibaria oppilatiua sunt. Et op3 vt nõ succedat balneu3 cibo eius. s. statim sumpto. 7 resoluat ipm̃. s. cibũ nã: supple 7 resoluẽdo trahat loco eius qd̃ ab ipsa. s. nã. resoluit. s. a balneo. 7 ipse. s. cibus. quẽ nã resoluit 7 mouet vt stet loco eius quẽ balneũ ab ipsa resoluit nõ est digestus: 7 ideo nõ digestus ad epar vadit. Alcandaros. i. cãdarusium est triticũ romanũ: vt Aui. 2° cañ. vel ordeũ depilatũ vel far. Triticũ leuis ponderis. hoc ꝓprie est far. Considerandũ ꝙ illa debẽt dari qñ virtus esset fortis 7 nõ multa oppilatio: q2 etiã candarusium grossi nutrimẽti est: 7 ideo Gal'. in cõmẽ. 15. ꝑmi regiminis acutoꝝ ꝓhibet candarusium. Uel dic ꝙ nocet ei in cuius epate est oppilatio 7 strictura viarũ. 15. cõmẽ. Hoc ergo modo soluat ↄtradictio inter Auicẽ. hic. 7 Gal'. ibidem.

De inflatione 7 ventositate in epate. Cap. 7m.

Quandoq3 aggregant in partibus epatis et sub partibus pãniculoꝝ eius vapores. Cum ergo retinent 7 inspissant 7 cõuertunt in vẽtositates inflatiuas nõ inueniunt meatũ aut ꝓpter suam multitudinem aut propter oppilationem in epate: tunc illud est inflatio in epate. Et quandoq3 est cũ ea extẽsio plurima 7 nõ est in ipsa grauitas plurima sicut est in apostemate 7 oppilatiõe neq3 febris sicut est in apostemate: 7 accidit aut ꝓpter debilitate3 virtutis digestiue: aut qm̃ medicine cibalis aut humorose ꝓprietas est vt cõmoueat vẽtositatem. Et qñq3 est hec ventositas retẽta sub epate sicut retinetur sub splene: 7 mouet eam cõpressio sub hypocundrijs. Et illud qd̃ plurimum ventositatum est tensio incipiens: deinde additur ei. in ipsa est permutatio quedam 7 nõ sequit eam alteratio dispositionis in forma 7 colore egrediẽtis a ↄsueta. Et qñq3 sedat cõpressio inflationem 7 resoluit eam 7 ↄsumit materiã eius.

In ꝑcedenti Auicẽ. determinauit de oppilationibus epatis: hic determinat de inflatione 7 ventositate in eo. Et primo notificando nobis inflationẽ 7 ventositate3 in epate inuestigat causas huius dispositionis derelinquens ex dictis: tunc nota esse signa. Secundo ponit curã. ibi (Approximãt.) Prima in tres. Primo inuestigat causas inflationis 7 vẽtositatis illius: addens alia. Scd̃a ibi (Et quandoq3 est.) Tertia ibi (Et accidit.) Hec pars h3 tres. Primo facit hoc. Secundo ponit quẽdam determinatũ modum inflationis. ibi (Et quãdoq3.) Tertio specialiter ponit signa inflationis in epate. ibi (Et illud.) 7 p3.

De cura vẽtositatꝭ 7 inflationis in epate. Cap. 8m.

Approximat cura ei9 cure oppilationu3 7 est cum medicinis subtiliatiuis resolutiuis predictis in ipsa 7 confectionib9 predictis: 7 ↄferunt ei balneũ in ieiunio 7 vinũ purũ in ieiunio 7 paucitas potus aque frigide 7 vaporationes cũ pãno calefacto 7 cũ alesemati resolutiuis: 7 emplastra facta cu3 mastice 7 squinãto 7 spica 7 grana de ben: 7 emplastra facta ex eis que sunt sicut oleũ de nereiden 7 mastix cum seminibus. Et si vaporatio mouerit: tũc oportebit vt cõsideres latus cõmunicationis. nam si extẽditur dolor ad partes intestinoꝝ: tunc solue ventrem prius: deinde resolue ventositatẽ. Et si extendit ad diaphragma 7 ossa pectoris 7 ad dorsum administra diuretica ẽt: deinde resoluentia ventositatẽ.

Primo ponit diuersa remedia. Secundo ponit specialiter quẽdam cañ. ibi (Et si vaporatio.) Considerandum ꝙ aliquãdo vaporatio mouet inflationem: quia inuenit materiã que illam ventositatem facit: 7 ideo eam dissoluendo in fumum mouetur inflatio ad inferiora: 7 est signum ꝙ inferius est materia apta resolutioni ventris 7 econtra.

De dolore epatis. Cap. 9m.

Epati quãdoq3 accidit dolor aut ex malitia cõplexionis diuerse in parte pãniculi sui aut ex vẽtositate extẽsiua aut ex oppilatione aut ex apatibus calidis aut duris cũ frigida flegmatica raro faciunt accidere dolorẽ. Et qñq3 fit ꝓpter motũ humoꝝ in crisibus. Et cognoscit pars eius ex significationib9 notis in ꝓnosticis. Et quãdoq3 fit ex debilitate 7 nõ tolerat illd̃ qd̃ venit ad ipm̃ ex cibo 7 ledit eo: ꝓpterea q2 abhorret ipm̃. Et quãdoq3 cõtingit in motib9 materierũ creticis vt accidant grauitas 7 dolor in partib9 epatis 7 dolor vehemẽs valde nõ fit nisi ex apate calido aut ex ventositate: quapropter cum nõ est febris 7 dolor vehemens: tunc causa eius est vẽtositas. Et ꝓpter hoc cum febris superuenit ei soluit ipsum: quẽadmodũ dixit Hippo.

Hic determinat de doloribus epatis. Et ꝑmo inuestigat causas. Scd̃o a narratione signoꝝ se excusat. ibi (Jam.) Tertio ponit curam. ibi (Jam etiam.) Prima in duas. Primo inuestigat diuersas causas doloꝝ epatis. Scd̃o docet in eis ꝓnosticari ex Hippo. ibi (Et Hippo. quidẽ.) Prima in duas. Primo ponit causas doloꝝ epatis. Scd̃o comparat inter ipsos dolores penes vehementiam 7 paruitatem ipsoꝝ. ibi (Et dolor vehemens.) Quẽadmodum dixit Hippo. 7. parti. afoꝛ. afoꝛ. 53. Quicũq3 circa epar dolẽt: his febris superueniens soluit dolorem.

Et Hippo. quidem dixit in libro qui dicitur ei pertinere: quem dicunt quidam inuentum fuisse in eius sepulchro ꝙ quando accidit dolor epatis cum pruritu

vehementi in camaduati ꝛ posteriore parte capitis ꝛ pollice pedis ꝛ apparet in collo bothor similis fabe: moritur eger in quinto ante ortuȝ solis. Et illi cui accidit hoc accidit difficultas vrine propter oppilationem cũ distillatione: quoniã est in lacerto. Dico ergo cã eius est quoniam est aquositas maligna que expellitur in vrina penetrans aliquo modoruȝ penetrationis in extremitates ꝛ facit accidere caliditas ꝛ bauracitas ipsius pruritum vehementem.

¶ Consideräduȝ ꝙ. A. verificat causas illoꝝ accidẽtiũ derelinquẽs ex hoc notũ esse de morte. Causa enĩ hoꝝ accidẽtiũ est humiditas corrupta mala acuta que in epate facit dolorẽ. Uult ergo Auicen. esse notũ ꝙ quãdo talis mã ſm epar colligit̃ ꝙ sequat̃ mors cum sit oĩno ṗter nãm. Sequit̃ aũt mors in qnto: qꝛ morbus est acutꝰ valde: ꝛ de venenosa materia. Causa ṽo particularis illoꝝ accidẽtiũ est. nam humiditas illa nitrosa corrupta exuberãs impellitur per corpus ꝛ ad extrema. Illa ṽo que vadit superius facit pruritum in camaduati. i. capite ꝛ parte posteriori eius: ꝛ facit etiaȝ in collo bothor. Illa aũt que vadit ad inferiora vt ad pedes facit in pollice pruritũ. Illa ṽo que ꝓpe mortẽ magis vel in principio expellitur ad loca media cũ nõ possit longius expelli tendens ad vesicam: apostemans collũ eius ꝓpter dolorem ꝛ punctioneȝ: vnde qꝛ materia trahitur facit vrine difficultatem qꝛ fit oppilatio: sed quia illa materia nitrosa mordicat lacertum facit eum laxare: ꝛ ideo fit aliqua distillatio.

¶ De signis. Cap. 10^m.

Iam sciuisti signum cuiusꝙ rei ex eis que dicta sunt in cap. suo.

¶ Hec pars est nota.

¶ De cura. Cap. 11^m.

Iam etiã diximus omnẽ rem in cap. suo: verum homines iaȝ dixerunt ad dolores epatis medicinas dicẽtes ipm iuuari ex eis absolute. Et plurimũ iuuamenti eoꝝ est in specie debilitatis eius. Et nos quidẽ referemus quasdaȝ earuȝ: ꝛ eas in quibus est fiducia ſm ꝙ diximus eas. Dixerunt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubarbaro cuȝ descriptionibus diuersis: ꝛ cõfectio de reubarbaro ꝛ diacurcuma: ꝛ cõfectio de rutha solutiua: ꝛ confectio cordumeni: ꝛ confectio cesaris ꝛ atanasia minor ꝛ maior ꝛ tamirij ꝛ cocaie: ꝛ cõfectio asclepiadis ꝛ troc. de cymino: ꝛ confectio Gal. proportionata ad illud. Dixerunt ꝛ ex eis que conferũt ei sunt. ij. ℥. succi foliorum pini recentium cuȝ syrupo acetoso: aut decoctio eorum cum reubarbari pondere. ʒ. ß. ꝛ croci tertie. ʒ. j. cum aliquãtulo semine apij ꝛ feniculi: ꝛ etiaȝ sumantur rosarum. ʒ. iiij. ꝛ spice ꝛ masticis: amborum ãn. ʒ. iij. succi eupatorij ꝛ succi absinthij ꝛ lacce ꝛ reubarbari croci superiorum squinanti rubee tinctorum assari seminum trium xyloaloes crudi: omniuȝ ana. ʒ. j. xylobalsami. ʒ. ß. Et cuȝ est illic dolor cum solutione ventris narrauerunt hoc medicamen. ℞. fecum vini decocti lacce spice reubarbari: omniuȝ ana aur̃. j. scorie ferri pondus. ʒ. vij. bibatur super duas. ℥. aque coriandri. Et oportet vt in omnibus illis deuitet cibos grossos ꝛ carnes ꝛ sit contentus leuibus subtilibus ex auibus ꝛ alijs sicut sciuisti: ꝛ proprie cum est illic caliditas. Et ex emplastris emplastrum de cordumeni et emplastrum de euforbio ꝛ emplastrum de melliloto ꝛ emplastra proportionalia.

¶ Primo excusat se a narratione cure. Secundo ponit quasdam medicinas dicens aliorum auctoritate cõferre. ibi (Dixerunt.) Et proprie deuitent carnes cum est ꝛc̃.

¶ Tractatus tertius de apostematibus epatis ꝛ solutione continuitatis eius.

¶ Sermo vniuersalis de apostematibus epatis ꝛ que sequuntur ipsum. Cap. p^m.

Apostematũ in partibus epatis accidentium quedam sunt que accidunt in ipso epate: ꝛ alia sunt que accidunt in lacertis positis super ipsum: ꝛ alia sunt que accidũt in meseraicis. Et eoꝝ que fiunt in ipso epate alia sunt que accidunt in partibus eius superioribus ꝛ ad latus eius gibbosuȝ: ꝛ alia sunt que accidunt in partibus eius inferioribus ꝛ ad latus concauum: ꝛ alia sunt que accidunt in velaminibꝰ eius ꝛ pãniculo eius ꝛ in venis ipsius. ꝛ hec diuisio est ſm minus. ꝛ quandoꝙ cõmunicat apostema speciebus partium eius.

¶ Intẽdit Aui. in hoc trac. determinare de egritudinibꝰ epatꝭ cõibus. Dicunt̃ aũt cões egritudines: aut qꝛ diuersa morboꝝ gña aggregãt vt sunt apata: aut ex parte nãe in qua fiunt vt ꝯtinuitatꝭ solutio. Primo ergo determinat de apatibꝰ. Scd̃o de ꝯtinuitatis solutione. ibi (Qm̃ qñꝙ.) ⁋ Prima in duas. Primo determinat de signis ꝛ causis ꝛ diuersitatibꝰ apatũ epatis. Scd̃o de curatione. ibi (Primũ qd̃ tibi.) ⁋ Prima in duas. Primo in gñali magis determinat de apatibꝰ epatis. Scd̃o in spãli. ibi (Cause eius.) ⁋ Prima in duas. Primo determinat de diuersitate que accidit in apatibꝰ epatis ꝛ causis. Scd̃o de signis. ibi (Signa qdẽ.) ⁋ Prima in tres. Primo ponit diuersitatẽ que accidit in apatibꝰ epatis. Scd̃o ponit istoꝝ apatũ cãs. ibi (Et cause illius.) Tertio cõparat adinuiceȝ quosdã modos apostematũ epatis addens alia. ibi (Et omne apostema in epate.) ⁋ Adhuc ṗma in duas. Nã ṗmo ponit distinctionem apostematũ que fiunt in partibꝰ epatis. Scd̃o declarat ṗmũ mẽbrũ distinctionis ipm subdiuidendo. ibi (Et eoꝝ.) ¶ Circa ṗmã partẽ ꝯsiderãdũ ꝙ apata epatis recipiũt diuersitatẽ aut ex parte loci aut spẽi. Primo ponit ṗmã diuersitatẽ. Scd̃o scd̃am. ibi (Amplius apostema.) ¶ Cõsiderãdũ ṗmo ꝙ pãniculi ꝛ vene epatis cũ sint mẽbra neruosa sunt apta recipere mãȝ. Et iõ illa diuisio dicit ꝙ apatũ epatis: alia sunt que accidũt in velaminibꝰ eiꝰ ꝛ venis eiꝰ est diuisio que ſm minus accidit. ¶ Considerandũ post ꝙ existẽte apate in carne epatꝭ aliqñ cõicat pãniculis: ꝛ existẽte apate in venis cõicat carni: ꝛ existẽte apate in ꝯcauo cõicat gibbo: bene ꝗ dixit Aui. ꝙ aliqñ cõicat spẽbꝰ partiũ eius. s. epatis.

¶ Amplius apostema ipsum non euacuat̃ quin sit flegmonides dubellati aut non dubellati aut cholericuȝ cancerosum aut inflatiuum ventosum.

¶ Hic ꝯsiderãdũ ꝙ apata epatis oĩa sunt sanguinea cholerica flegmatica vel melica: ꝛ ſm aliã diuisionẽ sunt saniosa collectionem faciẽtia vel nõ. Apata ꝗ sanguĩea tetigit per hoc qd̃ dixit flegmonides: qꝛ flegmon ex sanguine maxime fit. Tetigit cholerica praua per hoc qd̃ dixit cholericũ. Melãcholicũ tetigit per hoc qd̃ dixit cancerosuȝ vel ꝛc̃. Flegmatica tetigit per hoc qd̃ dixit aut inflatiuũ ꝛc̃. Et qꝛ apostemata que maxime ad exituram perueniũt sunt calida sanguinea: ideo dixit flegmonides dubellati. Et qꝛ cancerositas. i. cũ corrosione: ꝛ hoc magꝭ inest cholere: ideo dixit cholericũ cancerosum. Et qꝛ materia flegmatica est apta in fumuȝ ꝛ in ventum cõuerti: ideo dixit inflatiuũ ventosum.

¶ Et cause illius sunt complexio calida cum febribus destruentibus: aut sine febribus: aut complexio frigida prohibens digestionem ꝛ expulsioneȝ: aut debilitas in stomacho: aut oppilatio aggregans humores: deinde facit eos penetrare in ṗtes epatis penetratione nõ naturali ꝛ cholera etiaȝ: ꝛ similia sunt ex causis huius oppilationis. Et cũ est oppilatio ad latus fellis facit sang. feruentem: ꝛ imbibitur in partibus epatis imbibitione non naturali propter multitudinẽ cholere ꝛ ad sũmũ maxima cholere multitudo est ex causis apostematꝭ calidi epatis. Et quãdoꝙ est ex nocumẽ-

tis cū cōmunitate stōchi ⁊ corrūpit digestionē. Et cibi qdē calefaciētes ⁊ grossi ⁊ illi qui nō digerunt valde adiuuantes sunt ad faciendū accidere apostemata in epate. Et similiter cū epar est vehemētis attractionis ⁊ attrahit vltra ꝙ̄ oporteat ⁊ sequit ipsam ex eo cuius est expelli res magnas ⁊ preparatur apostema. Et qn̄q₃ accidit ꝓpter percussionē aut torsionem.

¶ Hic narrat multiplices cās apostematū epatis ⁊ p₃. ¶ Et ꝯsidera ꝙ Aui. dixit cholerā esse cām huius oppilationis ad ostendendu₃ ꝙ l₃ sit calida subtilis pōt tamē oppilare sua multitudine. videtur eni qn̄q₃ ꝙ multū est fluēs repente simul nō minus obstrui ⁊ incuniari viscosis ⁊ grossis: vt. 8. terapen. 4. cap̄.

¶ Et omne apostema in epate creticum si est ex latere gibboso est eius crisis cu₃ sudore aut ꝓuocatione aut fluxu sang. ⁊ si est in latere cōcauo facit crisim cum sudore aut vomitu aut solutione ventris.

¶ Hic cōparat. Et p̄mo cōparat apostema ꝯcaui ⁊ gibbi penes terminationē. Scd̄o penes malitiā. ibi (Et apostema.) Tertio ostendit q̄dā cōmune oībus apatibus epatis addens de permutatiōe. ibi (Et omne apostema.) ¶ Cōsiderandū circa p̄mā partē ꝙ Aui. dixit creticū. Vocat aūt illud apostema epatis vere creticum qd̄ cum euacuatione manifesta crisim facit. ad differentiam ergo dixit: eorum apostematu₃ que cū saniatione vel sclirosi terminant. Alia v̄o declarata sunt supra.

¶ Et apostema quidem qd̄ est in gibbositate deterius est apostemate qd̄ est apud ꝯcauitatē.

Dubium ¶ Circa hanc partē dubitat: qd̄ apostema sit deterius: an factū in ꝯcauo: an factū in gibbositate. ⁋ Et videt ꝙ apostema factū in cōcauo: qꝛ illud apostema deterius est qd̄ deteriora accidētia cōsequit: sed tale est apostema factum in ꝯcauo vt sumit ex Gal. 5° de interiorib⁹. 7. cap̄. vbi porro flegmones in ꝯcauo epatis existētes deteriores sunt ꝙ̄ si essent in gibbo: in generāda desiderij ablatione vomitu cholerico ⁊ siti. ⁋ In ꝯtrariū est hic Auicē. ⁋ Dōm ad p̄sens ꝙ apostema pōt altero deterius dici aut ex parte essentie aut nobilitatis actionis lese aut accidentiū ꝯsequētiū. Apostema igit qd̄ est in ꝯcauo non dicit deterius eo qd̄ est in gibbo ex parte essentie nec ecōtra. Vtriusq₃ eni vna essentia est ⁊ equalis nisi cu₃ vnū plus altero de mā aggregat aut est in alio tēpore. Sed si hec apata cōparent ex parte dignitatis lese actionis apostema gibbi deterius est apate ꝯcaui: qꝛ gibbosa pars epat̄ nobilior est. Si v̄o cōparent ex parte accidētiū ꝯsequentiū: tunc absolute apostema gibbi deterius est: qꝛ deteriora sequunt accidētia. accidētia enim eius sunt ad sp̄ualia mēbra: sed accidētia apatis facti in concauo sunt ex cōitate ad stōchū. Prima v̄o accidentia deteriora sunt vt notū est. Scd̄m qd ergo apostema ꝯcaui pōt poni deterius apostemate gibbi: qꝛ in causando accidentia facta per cōmunitatem ad stomachū: ⁊ sic ibi dicebat. G.

¶ Et omne apostema accidēs in epate calidū vel frigidū facit oppilationē ⁊ nō reliquit corpori nisi sang. aquosum. Et cum hoc debilitatur epar in separando aquositatē. Et cū retinet plurimū aquositatis in meseraicis. Et iste sunt cause hydropisis carnose ⁊ asclitis. Et quādo ꝑmutat apostema calidū ex epate ad splenē est bonū. Et qn̄ ꝑmutat ex splene ad epar est malū.

¶ Cōsiderādū ꝙ aquosus sanguis trāsiens ad mēbra est cā hydropisis carnose: s₃ aq̄sitas retēta est cā asclitis: simul ꝙ̄ hec fieri pn̄t. Qꝛ dicit de ꝑmutatiōe p₃. Vniuer. n. ꝑmutatio de mēbro nobili ad ignobilius laudabilis est. Cōtraria v̄o ꝑmutatio illaudabilis ⁊c̄.

¶ De signis vniu̾sib⁹ apatū epatis. Cap. 2m.

Signa quidem cōmunia sunt ꝙ inuenit eger grauedine₃ sub hypocundrijs inseparabilē: ⁊ inuenit illic dolore₃ vehementē: quādoq₃ nō sicut in oppilationib⁹. Ipsa eni accidunt a dolore forti: ⁊ alterat cū eo forma nō sicut in inflatione in qua nō alterat: ⁊ est cum eo attractio furcule ad inferiora in plurib⁹ horis nō semper.

¶ Primo ponit signa apostematū epatis. Scd̄o ponit signa distinctiua inter apostema epatis ⁊ lacertoꝝ. ibi (Cognoscit.) ⁋ Prima in duas. Primo in cōmuni ponit signa apatu₃ epatis. Scd̄o signa apatū diuersificatoꝝ penes loca. ibi (Et si apostema est.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ signa apatū epatis sunt grauedo ⁊ dolor vehemens qn̄q₃. dixit qn̄q₃: qꝛ vehemens ꝓprie fit dolor qn̄ apostema est in statu quo ad accidētia. vel dicit qn̄q₃ vt cū est apostema calidū nō sic ⁊c̄. in qb⁹ oppilationib⁹ nō est ꝓprie dolor fort̄. ipsa. n. s. apata ⁊c̄. Attractio furcule ad iferiora. ⁊ dixit in plurib⁹ horis: qꝛ hoc fit maxime qn̄ mā iā est adunata vel multa: vel maxime fit cū est in gibbo.

¶ Et nō fit hec qdē attractio nisi ꝓpter tensionē cōcauitatis ⁊ suspensionē. Et nō accidit egritudinib⁹ epatis calidis ⁊ alijs pulsatio: qm̄ arterie dispartite sūt in pāniculo ei⁹. Et neq₃ est grauitas in eis nisi quātitas inseparabilis. Et qn̄q₃ cōmunicāt coste dorsi doloribus epatis ⁊ apostematibus eius superiorib⁹ ascendētibus quāuis nō sint semp cōmunicātes. Et habētes qdē apostemata epatis ꝓprie calida ⁊ magna nō pn̄t dormire sup lat⁹ dextrū. Et grauat eos dormire etia₃ sup lat⁹ sinistrū pp tēsionē apatis ad iferiora: imo plurima inclinatio eoꝝ est ad dormiendū resupine.

¶ Dicit post: hec ꝯtractio nō fit nisi qꝛ tēdit ꝯcauitas. s. vētris sub qua locat epar. Fit etiā ꝓpter suspensionē quā h₃ epar cum diaphragmate ⁊ cū costis in quibusdam. ¶ Considerandū ꝙ ad dolorem pulsatiuū tria requirunt. Primo ꝙ mēbru₃ sit sensitiuū: ⁊ ideo in pulmone nō fit talis dolor. Scd̄o ꝙ sit arteriosum: ⁊ ideo in panniculis nō fit talis dolor pulsatiuus. Tertio ꝙ currat mā: ⁊ maxime calida que ponat in arterijs necessitatē maiorē in motu: vnde vehemēter dilatant: sed qꝛ cōprimit eas mā: ideo cu₃ dolore pulsant: ⁊ sic percipit dolor pulsatiuus sicut sumi pōt a Gal. 2. de interiorib⁹. ca. 3. Vult ergo Aui. ꝓbare ꝙ in apatib⁹ epatis l₃ sint calida nō fiat pulsatiuus dolor: qꝛ in epate nō sūt arterie. s. in carne: sed sunt dispartite in pāniculo eius maxime intelligat in pāniculo: vel iuxta pāniculū qui est in ꝯcauo: qꝛ ad ꝯcauū epatis venit illa parua arteria. Et qꝛ dictū est ꝙ vtplurimu₃ apata fiunt in carne epatis: raro aūt in venis ⁊ pāniculo: ideo in apatib⁹ epatis nō sentit pulsatio. Et qꝛ vlterius diceret aliqs saltē aliquādo poterit in pāniculo vel iuxta pāniculū fieri apostema: ergo aliqn̄ in apate epat̄ aliquo modo erit hic dolor: ꝙ neq₃ grauitas. s. pulsatiua est in eis. s. apostematibus factis in pāniculis epatis: aut iuxta pāniculum nisi quātitas inseparabilis. i. indistinguibilis per iudicium. quasi dicat. A. ꝙ l₃ in illis apostematib⁹ possit talis dolor pulsatiuus fieri: est tamen indistinguibilis. Et ratio est. nā illa arteria est parua: ⁊ ideo etiam diuidit in ramos valde paruos: vnde l₃ ibi sit mā apostemosa sicut paruissimi sunt illi rami sic paruissimus fiet pulsatiuus dolor. Unde h₃ alia l̾ra. neq₃ est penetratio. s. arteriarū eis. s. pāniculis nisi quātitas insensibilis. ⁊ ideo ex eis dolor pulsatiuus fieri nō poterit. Vel posset exponi. neq₃ in eis. s. apostematibus epatis est grauitas nisi inseparabilis. qꝛ. s. semper illa apostemata comitatur. Et quādoq₃ cōmunicant coste dorsi. Et causa est: qꝛ nō in omnibus hominibus est coniunctum cum panniculis costas ligantibus: vt. 5. de interioribus. 7. cap̄.

¶ Et si apostema est in latere gibboso iuenit grauitas illic: ⁊ sentit tensio apud suspensoria ⁊ cadit tact⁹ illic super apostema manifestius ⁊ ꝓprie in debili. Et accidit tussis sicca ⁊ ꝯstrictio anhelitus: ⁊ proprie quādo anhelat cum fortitudine ꝓpter cōmunitatē diaphragmatis ⁊ pulmonis ad ipsu₃ in nocumento ⁊ minorat vrina: ⁊ quādoq₃ retinetur omnino cu₃ apostema est magnu₃ propter illud quod accidit de oppilatione in latere gibboso: ⁊ de debilitate expulsiue. Et grauitas in ipso maior est ea que est in facto apud ꝯcauitatem: qm̄ latus cōcauū sustentat sup stōchu₃: ⁊ est grauitas in ipso plus. Et attractio furcule ad iferiora a dextro min⁹: ⁊ ꝓprie in illo cui⁹ epar creatū est nō vehementer adherēs ⁊ obuiās costis. Veru₃ attractio furcule ad iferiora ⁊ cōitas furcule in dolore ad epar sunt in ꝯtinuatione epat̄ cū costis manifestiores ⁊ maiores ⁊ singult⁹ minorat in gibboso ⁊ multiplicat in cōcauo pp elongationē gibbositatis ab ore stomachi.

¶ Apostemata epatis in locis diuersificanť: qꝛ qdā sunt in ꝯcauo: ⁊ qdā in gibbo: qdā sunt in carne epatis: quedā in pāniculis ⁊ venis. Primo ḡ ponit signa apatis facti in gibbo epatꝭ. Scďo facti in cōcauo. ibi (Cū aūt est apa in ꝯcauitate.) Tertio ponit signa apatum factoꝝ in pāniculis ⁊ venis. ibi (Et illud de apatibꝰ epatꝭ.) ¶ Expone sic illā lrām. Et in ipso. s. apate qď est in gibbo: grauitas est maior: qm̄ ⁊c. ⁊ in ipso est plus grauitatis supple ꝙ̄ sit in apate facto in cōcauo. aut plus: qꝛ maior vt dixit. aut plus: qꝛ pluri tpe: qꝛ mā in gibbo statim inducit grauitatē: sed illa que est in ꝯcauo forsan nō sic cito. Et attractio furcule ad iferiora a dextro. i. a dxtra pte qꝛ illa est que trahiť minꝰ supple ꝙ̄ sit ḡuitas. Uult ḡ dicē Auič. ꝙ in hoc apate furcula que trahiť si est a dextra minꝰ trahiť ꝙ̄ cōparatiue sentiť grauitas. Plus igiť sentiť grauitas ꝙ̄ tractꝰ furcule. ⁊ cā est. nā statim cū est mā in gibbo sentiť grauitas: sed nō statim trahiť furcula a dextro. s. cū costis: qꝛ ad tractū reqriť ꝙ apa addať: ⁊ fiat magnū. maxime v̊o dicit Aui. ꝙ tractꝰ est minor in eo q nō hȝ epar alligatū costis: qꝛ in illo solū trahiť furcula ꝑ tractum pāniculi suspēdētis. ⁊ iō subdit. iste q hȝ istā adherētiā epatꝭ cū costis sentit tractū furcule: ⁊ dolores vehemētiores ⁊ maiores illo q nō hȝ. ⁊ rō est: qꝛ duobꝰ ligaminibus trahit ⁊ cōicat. ¶ Posset alr̄ exponi vt velit Aui. dicere ꝙ tractꝰ furcule ad iferiora supple ⁊ a dextra. i. ad exteriora est minus: ⁊ grauitas plus. In apate. n. epatis nō solū furcula iferius trahiť: sed etiam extra: sicut sumi pōt a Serap̄. 4. trac. 2. cap̄. Uult ḡ Aui. dicere ꝙ tractus ad extra ⁊ ad ītra minor est ꝙ̄ grauitas: ⁊ est notū per eādē cām. ¶ Posset tertio exponi vt velit Aui. dicē ꝙ in apate in gibbo est ḡuitas maior ⁊ plus: ⁊ attractio furcule ad iferiora est minꝰ supple ꝙ̄ attractio eiꝰ ad ex̄. ⁊ cā est. nā statim cuȝ in gibbo est apa est ibi tumor ex q̊ ex̄ pingiť furcula: sȝ nō sic ita trahiť. Solus. n. tumor extra mouet ꝑtes que sunt circa furculā: sȝ nō trahit eā inferius nisi sit ḡuitas multa ⁊ ponderositas. Dico dicit Aui. ꝙ hoc ꝓprie ꝯtingit in eo q hȝ epar nō adherēs costis: qꝛ in illo nō trahiť furcula: nisi ꝑ vnā alligationē: ⁊ iō plus pōt apatꝭ tumor extra īpellere ꝙ̄ possit grauitas eius īferius trahere. Et ꝯsidera ꝙ lrā pōt exponi huic ꝯ̄ria.

¶ Cū aūt apostema est i ꝯcauitate ⁊ latere īferiore est grauitas minor ꝑꝑ suā sustētationē suꝑ stōchuȝ ⁊ nō sunt tussis ⁊ ꝯstrictio anhelitꝰ de qbꝰ sit curādū: ⁊ non cadit sub tactu casus de quo sit curādū. veꝝ dolor est vehemēs ꝑꝑ cōpressionē factā illic: ⁊ ꝓprie cū attrahiť myrach. Et cū apata epatis sunt magna declinat nā ad resupinationē ēt ⁊ ad dormitionē: ꝙ si suꝑfluat lediť a resupinatione ēt ⁊ apata lateris ꝯcaui cōicant meseraicis plurimū. Et prorsus cū apostema est ad latus ꝯcauū stomachus est vehemētioris ꝯtinuitatis: ⁊ apparent singultꝰ ⁊ nausea ⁊ tussis: si apostema est calidū. Et existimauerūt qdā ꝙ cōitas iter vtraqȝ est ꝓpter neruū subtilē ꝯtinuantē iter epar: ⁊ iter os stomachi: quapropter nō accidit singultus: nisi cū est apostema magnū cōprimens os stomachi. Et videť Gal. ꝙ cā in illo est illud qď effundiť ad stomachū in ore suo ex apate calido ⁊ ex humore acuto. Et ad sūmum singultꝰ apď oēs nō appet nisi dū apostema est magnū: qm̄ spatiū lōginquū est iter epar ⁊ os stōchi: ⁊ si est illic neruꝰ in quo ipsa duo cōicant ⁊ ꝯtinuat iter ea est subtilis valde. Et ad sūmū dum nō est apostema magnū nō fit iter stomachū ⁊ epar cōitas ꝺm plurimū.

¶ Primo facit hoc. Scďo spāliter de quodā signo cāȝ pertractat. ibi (Et estimauerūt.) ¶ Cōsiderandū ꝙ ibi duplex reperiť lrā. vna que dicit ad dormitionē. alia que dicit a dormitione. ¶ Propter qď ꝯsiderādū ꝙ apata pn̄t esse magna: aut qꝛ iam multā aggregauerunt mām in locū vnū ex qua multa fit ad cerebrū euaporatio: ⁊ iam ꝑꝑ collectionē cessauerunt accidētia doloris: ⁊ tūc illa apostemata faciūt declinare ad dormitionem. Aut sunt apata epatis magna: qꝛ cū multa mā sunt multoꝝ accidentiū: ⁊ tunc faciūt declinare a dormitione. ¶ Cōsiderādū post: ꝙ in apate calido ꝯcauitatis epatis pōt ēt seq tussis: nā ex eo resudat mā super stōchum que ascēdens extra stōchū vsqȝ ad os eius pōt ꝯtangere diaphragma: fiet ḡ tussis: ⁊ estimauerūt qdā. s. Gal. in cōmē. illius afoř. 17. 7ᵉ ꝑti. In flegmone epatis. auctoritate Hippo. 2ᵒ ꝑti. epidimiaꝝ. Et videť Gal. s. in cōmēto ꝑdicti afoř.

Dubᵐ pᵐ

¶ Circa hanc partē dubitať. Diceret aliqs cū mēbra cōmunicēt nō solū per alligātiā: sed etiā per iuxta positionē leui existēte passione in epatis ꝯcauo: fiet cōpassio in stōcho: qꝛ stomachus ab eo immediate cōprehendiť. ¶ Considerandū ꝙ stomachꝰ pōt pati accidentia: aut que ad digestionis pertinēt actū: aut accidentia que fiunt cū malo motu locali stomachi ꝓpter mām in eo cōprehensam in ꝯcauitate vel intus in tunicis eiꝰ maxime in ore. Dico ergo ꝙ accidētia ꝯsequētia digōnis actū: statiȝ cū ꝯcauū epatis apatū est ipsa cōsequunť: qꝛ statim digestiua stōchi īpediť: ⁊ hoc ꝓpter duas causas. Prima qꝛ digestio est maxime partis inferioris stomachi. illa aūt cōprehendiť ab epate: ⁊ ideo epate ꝑmutato quōlibet ꝺm ꝯcauū: opȝ ꝙ illa ꝑmuteť. Scďa qꝛ digō fit per tunicaȝ extrinsecā stōchi magis. illa aūt īmediate ꝯtangit epar ꝺm ꝯcauū: ⁊ ideo opȝ ꝙ ab eo statim permuteť. Accidētia aūt que fiunt ꝓpter mām que intus in stōchū labiť: ⁊ maxime ꝑꝑ passionē oris ipsiꝰ: ⁊ ītrinsece pellicule sicut est nausea ⁊ singultꝰ ⁊ vomitꝰ a mā humorali nō fiunt nisi ꝑꝑ rē magnā ex apate. vnde intātū exuberat mā ꝙ intus in stōchū ingrediť per viam fellis. vel tm̄ exuberat passio ꝙ neruus lȝ subtilis sit portat cōpassionē: qꝛ multa est. Dixit autem Auicē. ꝺm plurimū ꝓpter corpora in qbus ꝺm stōchuȝ esset multa aptitudo ad patiendū: vnde ex parua patereť causa.

¶ Et illud de apatibꝰ epatis qď factū est circa pāniculos: ⁊ venas est vehemētioris doloris ⁊ prauioris fe. si est calidūȝ. Si aūt apostema est in vtrisqȝ lateribus simul apparent signa que sunt vtrorūqȝ laterū simul: ⁊ quādoqȝ cōmunicat latus lateri vsqȝ ad terminum nō plurimū: ⁊ qn̄qȝ perducunt oēs spēs apostematuȝ epatis calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ ad hydropisim.

¶ Ponit signa apatū factoꝝ i pāniculis ⁊ venis. Et p̊ facit h̄. Scďo simul ponit signa apatꝭ existētis simul ꝺm ꝯcauū ⁊ ꝺȝ gibbū addēs qdā. ibi (Si aūt.) Tertio ponit qďdā dcm̄ ꝓnosticū. ibi (Et scias.)

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Circa illā ꝑtē. Et illď. dubitať an apa qď est in pāniculo vel in venis sit prauior febris. ⁋ Et vř ꝙ nō ex qdā aucte Aui. 4. can̄. fen. 1. ca. de fe. apatū. vbi sic. ⁊ eoꝝ iteꝝ febris que sunt in mēbris carnosis ⁊ eoꝝ similibꝰ est vehemētior. ⁋ Oppositū vult hic. A. ⁋ Considerādū ꝙ febris pōt dici vehemēs magꝭ vel minus: aut ex ꝑte sue eēntie: aut ex ꝑte accidētiū extrīsecoꝝ vt doloꝝ vigilie pūctionuȝ ⁊ āgustie vel ingetudinis. ⁋ Dōm ḡ ꝙ febres apatū carnosoꝝ mēbroꝝ sunt vehemētiores ex ꝑte eēntie caloris febrilis. Essentia. n. eiꝰ maior vel minor pōt dici. Uno mō ꝺm ꝙ cā putredinis maior vel minor est. magꝭ aūt īquāto aggregať de mā in carnosis ꝑtibꝰ ⁊ magꝭ putrefit ⁊ citius ꝑꝑ loci caliditatē: vn̄ in cōmē. illius afoř. 11. 2. ꝑti. Que reliquunť i morbis. Qꝛ si in locis ꝯgreganť calidis fortior ⁊ velocior efficiť putredo. Uel ex ꝑte accidētiū dictoꝝ: ⁊ sic febres apatū pāniculoꝝ fortiores ⁊ prauiores sūt vt notū est. ¶ Cōsiderādū circa scďaȝ ꝑtē ꝙ existēte passione i vna ꝑte epatꝭ cōicatur alteri vsqȝ ad paucū tp̄s: ⁊ h̄ ē qď dič vsqȝ ad terminū nō plm̄: ⁊ cā est: qꝛ epatꝭ suba ꝯtiua est: ⁊ iō vna ps cito alteri cōpatiť. Un̄ G. 5. ď iteriorībꝰ. 7. c. Sed tm̄ si apa fit aliqn̄ i solo gibbo epatꝭ: aut in sola ꝯcauitate nō pōt eē qn vtrūqȝ latus cōpatiať: qꝛ suba epatꝭ ꝯtinua est. Qūo v̊o epatꝭ apata faciāt hydropisiȝ posterius diceť.

¶ Et scias ꝙ cum apostemati epatis associatur ventris solutio est mortale.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Circa hāc partē dubitať an fluxus vētris in apate epatis sit mortalis. ⁋ Et vř ꝙ nō. Silr̄ est de apate lateris ⁊ epatꝭ: sȝ in apate lateris. i. pleuresi fluxus vētris cōmēdať ab Aui. fen. 10. trac. 4. cap̄. de signis malis ⁊ sanis i pleuresi. Ampliꝰ qď diminuit de mā apatis est iuuās: sȝ talis fluxus est diminuēs mām apatis: īmo ꝯueniētius solo vētris pōt minorare mām apatis epatꝭ ꝙ̄ apatꝭ costarū. ⁋ Oppositū vult Aui. ⁋ Rn̄dendū sicut a filī pōt sumi a Mesue in suo de appropriatis. c. de pleuresi. ꝙ fluxꝰ vētris veniēs in apate epatꝭ: aut accidit a cā extrīseca vt corrupcōe ciboꝝ vel alia: ⁊ hic vituꝑio mortali nō vituꝑať. Aut accidit a cā ītrinseca: ⁊ tūc aut fit in ꝓnᵒ apatꝭ: aut in ꝓcessu. Si fit in ꝓnᵒ aut fit cū exuberātia ⁊ malitia mãe: ⁊ ille mortalis est: qꝛ sigt multā ⁊ vltimā repletionē superātē nãe vires. Cū ḡ statim in ꝓnᵒ in q̊ nō multa dȝ eē mā ipa tm̄ exuberet: qd igiť erit in ꝓcessu. Aut fit ex fortitudine nãe: lȝ stimulata sit: ⁊ hic fluxus laudabilis est saltē per viā cãe: qꝛ alleuiās. Si v̊o fluxus fiat in ꝓcessu si sit creticus post signa digōnis apparēs laudabilis est. Alius autem qui fieret ex cōpleta epatis debilitate mortalis esset. A. ergo hic ex mō loquendi intellexit de fluxu ventris facti in ꝓncipio ex vi morbi cū dixit. associať. Proprie. n. diciť solutio associari apati epatis qn̄ simul cū eo incipit: ita ꝙ eo tp̄e quo incipit apa incipiat ⁊ fluxus: ⁊ tunc dř associatus. Sed qn̄ sic

incipit credendũ est ꝙ fit ꝓpter multã ⁊ malignã mãm: ⁊ nõ propter fortẽ virtutẽ: q̃ꝛ ille nõ fit nisi cũ incipit iam apostema ⁊ non in instanti inceptionis ipsius apostematis.

¶ De differẽtia iter apostemata epatis ⁊ apostemata lacertoꝝ positoꝝ super ipsum myrach. Cap.3m.

C Ognoscit differẽtia iter vtrũqꝫ ex pte figure: ⁊ qm̃ apostema lacerti appet semꝑ ⁊ apostema epatis qñqꝫ nõ appet: ⁊ ꝓprie in ꝯcauitate ⁊ in pigui nisi sit res magna aut grauis. Et lacerti qdẽ situs aut est in latitudine: aut est in lõgitudine: aut transuerse capiens in lacerto. Et iam qdẽ significauimus ipsum in anathomia.

¶ Hic ponit signa distictiua iter apãta lacertoꝝ ⁊ epatis. Et p̃mo ponit vnũ signũ. Scd̃o aliud q̃d sumit ex pte figure vel declarat: q̃ꝛ illud p̃miserat. ibi (Et lacerti qdem.) vel (In figura vo.) Tertio ponit alia signa distinctiua. ibi (Ex pte aũt accidẽtiũ.) ¶ Dicit p̃o ꝙ differũt hec apãta ex pte figure: sicut declarabit. Differũt ẽt ex alio: q̃ꝛ apãta lacertoꝝ semꝑ apparẽt: sꝫ apãta epatis nõ semꝑ: q̃ꝛ si sunt in ꝯcauitate nõ apparet eoꝝ tumor. Simil'r etiã in corpore pingui. nisi sit res. s. apãtis magna: q̃ꝛ sit magnũ apostema.

¶ In figura vo qm̃ figura ei9 q̃d appet de apãte epatꝭ est lunaris ẜm sitũ epatꝭ que sentit cũ separatione abscissionis ei9 cõmunis. Lacertosum aũt est simile stilo cuius vna extremitatũ est grossa: altera est subtilis: ⁊ est quasi cauda muris: ⁊ simil'r nõ sentit cũ separatione abscissionis ei9 cõmunis: imo vides ip̃m subtiliari in lõgitudine sua paulatim: imo nõ forsitan ꝯtingit vt cõprehẽdat ex eo: nisi parũ in ꝓfundo cũ est in lacerto ꝓfundo trãsuerso: ⁊ est similius apãtib9 epatis.

¶ Dicit ꝙ differunt in figura: q̃ꝛ apãtũ epatis figura est lunaris. Et sentit cũ separatione. s. per tactũ supple loci abscissionis ei9 apãtꝭ vel tumoris. Abscissionis dico cõis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ in figura lunari est locus abscissionis cõis: sꝫ in figura vt cauda muris nõ est hic locus: q̃ꝛ solũ ad vnã partẽ abscindit sicut in exẽplo apparet extra. Apostema ḡ epatis sentit cũ separationis cõis abscissione. nõ aũt apostema q̃d est in lacerto: q̃ꝛ apãta sequunt figurã membri. epar aũt cũ sit gibbosum hꝫ hãc figurã: ⁊ simil'r apa. sed lacertus cũ hẽat figurã tẽdentem a grosso ad subtile: nõ hꝫ hãc figurã: imo nõ forsan ꝯtingit ꝙ cõprehẽdat ex eo. s. apãte lacerti: nisi parũ in ꝓfundo: cum est in lacerto ꝓfundo. i. latitudinali supple: vel trãsuerso. ⁊ est supple apostema lacerti ꝓfundi vel trãsuersi simile apãti epatꝭ. Sicut. n. sumit a Gal. 5. de iterioꝛib9. 7. c. Apostema lacertoꝝ q̃d magꝭ similat apãti epatꝭ: est apa lacerti latitudinalis vel lacerti trãsuersalis: q̃ꝛ apa lacerti lõgitudinalis statim appet.

¶ Ex parte aũt accidẽtiũ ꝓprioꝝ ⁊ cõiũ cũ ex accidẽtib9 ꝓprijs ⁊ cõib9 que accidunt apãtibus que sunt in epate nõ est aliqd in apãtibus lacertoꝝ de quo sit curandũ: ⁊ cũ vides almyrach declinare ad tenebrositatẽ ⁊ siccitatẽ tũc existima ꝙ apostema est epaticum.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ apãtũ epatis quedã sunt accidentia cõia ⁊ quedã sunt ꝓpria. Accidẽtia cõmunia sunt grauitas sub hypocũdrys: alteratio forme ⁊ non posse iacere in aliquo laterũ: ⁊ illa nõ sunt sic in apãte lacertoꝝ sicut in apãte epatis: q̃ꝛ in apãte epatis sentit ꝓprie res grauis appẽsa vel pendens. ibi etiã magis alterat forma: ⁊ minus possunt iacere in ambob9 laterib9: q̃ꝛ epar sicut separet magis ad vtrãqꝫ partẽ trahit ꝓpter grauitatem apãtis. Sed accidẽtia ꝓpria apãtis q̃d est in gibbo sunt tussis. malitia anhelitus. ⁊ malitia vrine. ⁊ illa ibi nõ sunt. Accidentia etiã ꝓpria apãtis ꝯcaui sunt sitis: nausea: vomit9: singult9: malitia egestionis: ⁊ ista etiã ibi nõ sunt. Dixit ergo Aui. ꝙ accidẽtia ꝓpria ⁊ cõmunia que sunt in apãtib9 que sunt in epate: non sunt in apãtibus lacertoꝝ. s. quãtitate de qua sit curãdũ. Et cũ vides almyrach. i. myrach declinare ad siccitatẽ ⁊ tenebrositatẽ: tunc estima ꝙ apostema est epaticũ. cã est: nã tenebrositas ⁊ siccitas maxime fiunt ex defectu nutrimẽti. Hoc aũt accidit: cum in epate est apostema ⁊c̃.

¶ De apostemate calido. Cap.4m.

C Ause eius sunt ex summa causaꝝ epatis in quo est caliditas.

¶ Hic specialius determinat de apãtib9 epatꝭ ⁊ maxime de signis cãs p̃supponẽs notas ex dictis in p̃mo cap. Primo ergo determinat de apãtib9 epatis. Scd̃o de apãtib9 meseraicarũ. ibi cõmunicãt in signis. ⸿ Prima in duas. Primo determinat de apãtibus calidis ⁊ frigidis epatis. Scd̃o de apãtib9 cancerosis duris ⁊ dubellati. ibi (Sepe accidit.) ⸿ Prima in duas. Primo determinat de apãtib9 calidis. Scd̃o de frigidis. ibi (In apãtibus.) ⸿ Prima in duas. Primo in cõmuni magis determinat de apãtibus calidis. Scd̃o in sp̃ali. ibi (Grauitas.) ⸿ Prima in duas. Prio p̃mittit q̃dã q̃d vult esse cõmune oĩbus subsequẽtib9 statim capitulis. Scd̃o exequit. ibi (Eius vo.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ cause apostematis calidi in epate sunt cause apostematuꝫ calidoꝝ. s. vbicunqꝫ sint illa apostemata: q̃ꝛ eedem cause que possunt facere calidum apostema in stomacho vel in alio mẽbro possunt facere in epate.

¶ Eius vo signa sunt signa p̃dicta apostematũ cõmuniũ ⁊ que sunt in qbusdã partibus: ⁊ est illic feb. acuta cũ est apostema in carnositate: ⁊ fit vehemẽs sitis. Et minorat appetit9 ⁊ accidunt singultus ⁊ nausea ⁊ cholericus vomitus in primis: deinde vt flos eris post niger ⁊ accidit frigus extremitatũ ⁊ nigredo ligue ⁊ syncopis: totũ illd̃: ⁊ ꝓprie cũ apostema est in ꝯcauitate. Et est malitia anhelitus ⁊ dolor extẽsus ad dorsum ⁊ furculã ⁊ mordicatio: ⁊ ꝓprie cũ est apostema in gibbositate. Et quãdo est in ꝯcauitate: tunc nõ addit nisi in re anhelitus: qm̃ quãdo attrahit aer plurimus valde extẽdit diaphragma: ⁊ coarctat ip̃m ⁊ ꝯstringit attractionẽ aeris: ⁊ qñqꝫ accidit tussis. Et accidũt ligue quocũqꝫ mõ sit citrinitas ⁊ rubedo vehemẽtes: deinde declinat ad nigredinẽ: deinde alterat color cutis totius ꝓprie cũ apostema est in gibbositate.

¶ Hic ponit signa. Et p̃mo ponit signa apãtũ calidoꝝ factoꝝ in cõcauitate vel gibbositate. Scd̃o ponit signa terminationis illoꝝ ⁊ cãm alicuius illoꝝ. ibi (Et apostema qdẽ calidum magnũ.) Tertio ponit dr̃iam iter apostema calidũ epatis ⁊ pleuresim resumẽs signa. ibi (Et dr̃ia.) Quarto ponit partes per quas hec apãta creticant. ibi (Et crisis.) ⸿ Prima in tres. Primo ponit signa q̃dã cõia calidoꝝ apãtũ ponẽs signa apãtũ que fiunt in ꝯcauitate. Scd̃o ponit signa apãtũ factoꝝ in gibbositate. ibi (Et est malitia anhelit9.) Tertio iterũ ponit signa apãtũ que sũt in ꝯcauitate. ibi (Et qñ est in ꝯcauitate.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ signa apãtis calidi epatꝭ sunt signa cõia apãtũ in quacũqꝫ parte epatis fuerit que dicta sunt: ⁊ ex illis signis est febris acuta ⁊c̃. Et illud totũ. s. q̃d accidit de istis accidẽtib9 supple accidit: ⁊ ꝓprie cũ apostema est in cõcauitate: q̃ꝛ tunc maxime fit singultus nausea ⁊c̃. ⸿ Sed tu dices magis dꝫ seq syncopis ad apostema gibbi q̃ꝫ ꝯcaui: q̃ꝛ gibbus imediate cõicat cordi per venã ascendentẽ. Dõm ꝙ dixit totũ illud vt nõ includit syncopim. ⸿ Et si dixit totũ illud vt icludit syncopim. Dõm ꝙ duplex est syncopis. Una stomachalis: ⁊ illa fit potius ex cõcauo. Alia est que fit per cõpassionem ab epate ad cor imediate: ⁊ ista fit magꝭ ꝑꝑ apa gibbi. Et mordicatio ꝑꝑea: q̃ꝛ plures sunt ibi pãniculi circa gibbũ. Et qñ est in ꝯcauitate. s. apa: tũc illud nõ addit supple in malitia anhelit9 nisi in re anhelit9 supple addat: ⁊ declarat h̃ Aui. qm̃ qñ ⁊c̃. Et qñqꝫ accidit tussis vt cũ est apa calidũ: ⁊ nõ semꝑ cuꝫ apãte epatis est tussis sed cũ iteruallo: vt. 5. de iterioꝛib9. 7. ca. Alterat color cutꝭ ꝓprie cũ apostema est in gibbo: q̃ꝛ gibbositas maxime imediatius toti distribuit nutrimentũ.

¶ Et qñ est virt9 fortis ⁊ ꝓprie virt9 stõchi ⁊ apa est in ꝯcauitate retinet nã: ⁊ si virt9 i corpe ⁊ stõcho est debilis soluit. Inqt Hippo. egestio ꝯturbata nigra i p̃ncipio egritudis acute sigñat ꝙ i epate ẽ apa cal'm magnũ h̃ est ⁊ pulsus sit vndosus magnus frequẽs velox.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ si in stõcho ⁊ epate sit virt9 fortꝭ: tunc cib9 assũpt9 retinet. supueniẽs ḡ caliditas adurit ⁊ igrossat: vñ fit stipticitas. sꝫ qñ virt9 ẽ d̃bilis: tũc nõ retinet nec cib9 nec hũores: sꝫ ex debili ꝯtẽtiua fluũt. aliqñ tñ forti virtute existẽte fit flux9 ꝑꝑ expulsionẽ: sꝫ maxie Aui. itelligit de fluxu cibali cũ dicit. ꝓprie virtus stõchi. Inqt Hippo. nõ reperit apud me nisi forsan sit in epidimys.

¶ Et apa qdẽ calidũ: aut resoluit ⁊ destruunt accidẽtia ei9 aut collectionẽ facit: ⁊ sunt cũ eo signa dubellati ⁊ dicã ea. aut idurat ⁊ ꝑmutat etiaꝫ ad signa apãtis

duri ⁊ destruunt signa apatis calidi. ⁊ plurimū qdem cāe ꝑmutatiōis ei⁹ ad duritiē ē supfluitas in īfridatōe ⁊ ꝯstipatione ⁊ administratione grossoꝝ in apate.

¶ Patet qđ dicit.

¶ Et dr̃ia iter ipm ⁊ pleuresim est: qm̄ tussis nō sequit sputū ⁊ ꝙ dolor est in dextro grauatiuus ⁊ color lingue ⁊ color corpis alterant cū eo ⁊ pulsus nō fit serrinus valde ⁊ capit manu si est in gibbositate: ⁊ signāt ipm labor anhelit⁹ magni ⁊ attractio aeris plurima si est in cōcauitate: ꝓpterea q: apostema cōprimit diaphragma ⁊ extendit ipm: ⁊ qn̄qꝫ cōmouet tunc tussis. Et crisis qdē apatū epatis calidoꝝ in gibbositate factoꝝ ⁊ apatū calidoꝝ factoꝝ in lacertis fit cum fluxu san. nariū: ⁊ ꝓprie ex dextra: aut cū sudore: aut vrina laudabilibus: ⁊ factoꝝ in ꝯcauitate fit cū sudore aut fluxu ventris cholerico aut vomitu.

¶ Et dr̃ia inter ipm. s. apostema epatꝭ ⁊ pleuresim est: qm̄ tussis nō sequit sputū: supple in apate epatꝭ. ⁊ color ⁊c. alterat cū eo. s. apostemate epatis plus ꝙ̄ alteret in pleuresi. ⁊ cā est: q: epar toti aliqd tribuit. ⁊ signāt ipm. s. apostema epatis labor anhelit⁹ magni ⁊ attractio aeris plurima si est in ꝯcauitate ꝙ̄ si sit in gibbositate: q: plus pōt aer attrahi qn̄ in ꝯcauo est apostema ꝙ̄ qn̄ est in gibbo. labor dico magni anhelit⁹: ꝓpterea q: apostema cōprimit diaphragma: ⁊ h̄ est maxime cū apostema est in gibbo. Uel alr̃. ⁊ attractio aeris plurima supple est laboriosa. si est. i. lꝫ sit in cōcauitate supple apostema. ⁊ qn̄qꝫ ⁊c. q: cū interuallo vt dictū fuit. Et crisis. pꝫ. Laudabilibus. i. cōuenientib⁹: q: nō opꝫ ꝙ vrina sit laudabilis in quātitate ⁊ colore cum est cretica.

¶ De almesire in epate. Cap. 5m.

Grauitas in almesire in epate ē minor ⁊ īflatio ⁊ mordicatio ⁊ dnigratio lingue ⁊ tictura coloris vehemētioris plm: ⁊ ē color dcliuis ad citrinitatē: ⁊ ē ꝑoxism⁹ vehemētie febris tertiane: ⁊ ei⁹ qdē iuuamētū a fridis humidis ē vehemētius: ⁊ pulsus est durior ⁊ similior serrino ꝙ̄ vndoso puro ⁊ minor ⁊ vehemētioris frequētie ⁊ velocitatis.

¶ Apostemata calida sūt duo. s. cholerica dicta almesire: ⁊ sanguinea dicta flegmō. Prio ponit spālia signa pmi apatis. Scđo scđi. ibi (Signāt.) ¶ Cōsiderādū ꝙ pulsus est similior serrino: ⁊ h̄ est ꝓpter siccitatē mãe: ēt q: cholera ad extra ꝓpellit ad partes pāniculares epatis. est etiā minor: q: ad pulsum magnū requiritur obedientia instrumenti. Siccitas aūt cholere facit instrumentū inobediens: ⁊ finaliter eius malitia deijcit virtutem.

¶ De flegmone in epate. Cap. 6m.

Significāt ipsam signa apatis calidi ⁊ diuersificant ipsam ea que proportionauimus ad almesire in proprietatibus ⁊ rubedo faciei ⁊ exuberatio venarum.

¶ Diuersificant ipsaꝫ. s. flegmonem ab almesire. Ea. s. siccitate que ꝓportionauimus ab almesire: q: ista signa nō sunt signa flegmonis. ⁊ supple est in hoc apostemate rubedo faciei.

¶ De apostematibus frigidis in epate. Cap. 7m.

In istis apatib⁹ ē grauitas plus ⁊ nō est sitis neqꝫ febris neqꝫ nigredo lingue: ⁊ sentit cū eis in stōcho silitudo spasmi. Et signāt ipa etas ⁊ regimē ⁊ cōplo ⁊ color ꝯm ꝙ sciuisti.

¶ Primo in cōmuni ponit signa apatū frigidoꝝ. Scđo in spāli. ibi (Signāt.) ¶ Et neqꝫ feb. s. tāta quāta est in apatib⁹ alijs calidis. Et nō est manifesta: ꝑꝑ mãe friditatē. Sentit silitudo in stōcho: ⁊ h̄ ꝑꝑ mãe grauitatē: que quādā pōderositatē sup stōchū facit.

¶ De apatib⁹ flegmaticis. Cap. 8m.

Significāt ipm inflatio cutis ⁊ plūbeitas coloris: ⁊ ꝙ nō sentit cū duritie ⁊ vehementia lenitas pulsus cū reliqs signis apatis fridi.

¶ Posset dici ꝙ duplex est apostema frigidū: flegmaticū ⁊ melancholicum. Primo ponit signa pmi. Scđo scđi. ibi (Sepe accidit.) ¶ Non sentit cū duritie ⁊ vehementia lenitas pulsus: sed supple lenitas sine illis ⁊c.

¶ De apate duro ⁊ cancro. Cap. 9m.

Sepe accidit ab apate ātecedēte ipm: ⁊ qn̄qꝫ accidit icipiēdo: ⁊ qn̄qꝫ accidit a ꝑcussione ⁊ icipit tēdere ad duritiē. Et signat ipm tact⁹ in eo que suscipit tactū partiū epatis ei⁹. Et si nō iciperet hydropisis ꝑuenire ad habentē ipm apparet ad tactū manifestū valde: nā almyrach extenuatur cū eo ⁊ debilitat ⁊ attestat apostema lunare absqꝫ dolore. Uerū qn̄qꝫ ledit apud initiū receptionis cibi ⁊ alleuiet apud famē: ⁊ ē via ad hydropisim. Et qn̄qꝫ signāt ipm vehemētia grauitatis valde sine febre: ⁊ extenuatio corporis: ⁊ casus appetit⁹: ⁊ tenebrositas coloris: ⁊ ꝙ minorat vrina. Et qn̄qꝫ succedit accidētib⁹ apatis calidi cū remouent: ⁊ nō remanet nisi grauitas. Et si addat ꝑꝑ illud difficultas āhelitus significat ꝙ apostema calidū indurat. Et difficultas qdeꝫ anhelitus ⁊ grauitas sine febre cōicant in apate duro ⁊ oppilatiōe: ⁊ differūt per reliqua que dicta sunt.

¶ Apostema melācholicū est duplex. s. durū ⁊ cancerosum. Primo ponit signa apostematis duri nō cancerosi. Scđo ponit signa apostematis duri cācerosi. ibi (Et si fuerit durū.) Prima in duas. Primo ponit modū ꝓuentus huius apostematis: ⁊ signa illius. Scđo ostēdit dispōnē que sequit durū apostema. ibi (Et sequitur ipm.) ¶ Considerādū pmo ꝙ accidit a percussione: ⁊ hoc quādo decurrit ex percussione ad epar materia vt induretur. ¶ Cōsiderandū post ꝙ difficultas anhelitus ⁊ grauitas cōmunicāt in apostemate duro ⁊ oppilatione. s. quando oppilatio multa est tendens ad gibbum vt supra dictum fuit.

¶ Et sequitur ipsū hydropisis: ⁊ proprie hyposarche ꝓpter debilitatē separationis materiei aquose ex sanguine ad resudationē subtilē eius: quare currit aquositas cū sanguine in membra: ⁊ accidunt febris ⁊ ebullitio. Et spissū aquositatis quādoqꝫ peruenit etiā ad spatiū ventris ꝯm ꝙ dicem⁹ in capitulo asclites: quare moriunt ꝯm plurimū ꝓpter resolutionē nature ꝓpter oppilationē viarū ad adepar: quapropter dissoluuntur eorū virtutes. Et isti quidem nō curant nisi in principio: tunc enim quādoqꝫ cōfert cura: sed quādo ꝓlongat egritudo nō confert curatio.

¶ Cōsiderādū ꝙ per resolutionē nãe nos possumus intelligere solutionē vētris: ⁊ hoc est verū. Isti enim q: habent oppilatas vias que sunt a stōcho ad epar: ideo cū solutione stomatica moriunt: ⁊ hoc tu ipse pluries vidisti. Possumus etiā per resolutionē nãe intelligere resolutionē virtutis membroꝝ: ⁊ hoc est verū.

¶ Et si fuerit durum cancerosū: ⁊ fuerit illic retentio: tunc dolor erit vehemens ⁊ accidet nocumentum in colore ⁊ in appetitu ⁊ reliquis plus: ⁊ quandoqꝫ accidunt singultus ⁊ nausea sine febre ⁊ non sentitur dolor: ⁊ erit via securitatis membri.

¶ Primo ponit signa apatis duri cācerosi. Scđo addit qđdam. ibi (Et scias.) ¶ Cōsiderādū ꝙ existente apate cāceroso semp aliqđ virulentū ab eo emanat. Si ergo sit ibi retētio. s. vētris vel vrine: tūc dolor est vehemēs. s. magis. Et qn̄qꝫ accidunt. hoc posset fieri: q: expelleret mã: ⁊ ideo esset illa securitas membri.

¶ Et scias ꝙ epar velociter oppilat ⁊ ꝯuertit in lapideitatē: ⁊ ꝓprie cū administrant superflue ingrossantia ⁊ cōstipantia in apostemate calido.

¶ Cōsiderādū ꝙ substātia epatis est grossa quasi sanguis qdā ꝯgelat⁹: ⁊ ideo velociter indurat. Habet enī nãm luteā: vt. G. cuiusdā medici auctoritate ponit. 13. terapē. cap. 10.

¶ De dubellati. Cap.10m.

PLurimū fit post apostema calidū.Cū.n.incipit fieri collectio fit dubellati:⁊ cū icipit collectionē facē vehemētiora fiunt feb.⁊ dolores ⁊ accidētia i pmis:deide accidūt tremores diuersi ⁊ ledit a resupinatione nedū a dormitione sup lat⁹.Cū ḡ facta ē collectio lenit cōpressio ⁊ sedantur accidētia.Cūqꝫ aperit accidūt horripilatio ⁊ lubricatio virus ⁊ saniei ⁊ rerū que sūt sicut fex:⁊ iuenit per illud leuitatē ⁊ resolōnē ex grauitate sensata.Et ipsi⁹ eruptio aut fit ad ptē itestinoꝝ ⁊ egredit cū egestiōe: aut ad partē renū ⁊ egredit cū vrina:aut ad spatiū qđ est in ɔcauitate vētris:⁊ iuenit alleuiationē ⁊ detumitionē:⁊ nō attestat euacuatio in egestione aut vrina.

¶ Ponit signa dubellet.Et pͦ ponit signa pncipij eius ⁊ cōplemēti ⁊ eruptiōis.Scđo ponit diuersas ptes ad quas erūpit:⁊ signa eruptiōis.ibi(Et ipsi⁹ eruptio.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ista noia qñqꝫ sūt synonyma.Pōt.n.dici collectio qñ mā colligit i vnū.dr̄ dubellet qñ saniat vel saniata est.Et ecōtra pñt noiari.Cū ḡ mā colligit vehemētiora fiūt accidētia:q2 circa gnōnē saniei dolores ⁊ febres accidunt magꝫ ꝙ facta sanie.Accidūt deinde.s.post pncipiū.tremores diuersi:⁊ hoc ppter saniei acuitatē ⁊ mordicationē.Ledit a resupinatione:q2 mā magis pōderat cū sit collecta in vnū.Cuꝫ ḡ facta est collectio.s.māei ⁊ saniatio.cōpressio.s.que poterat fieri.lenitur.i.remouet vel remittit:⁊ iō pōt cōpressio fieri.

¶ Et dubellati qdē qñqꝫ est pfunda in carne epatis: ⁊ qñqꝫ tēdens ad manifestū ipsius ⁊ nō pfunda:⁊ sanies diuersificat in ea.Fit.n.in ea que sūmersa est nigra:in nō summersa tendit ad albedinē.

¶ Cōsiderādū hic sniam illius afoꝛ.7.pti.46.Quicūqꝫ in epate pp saniē ⁊c.Cā vͦo hui⁹ est.nā sicut sumit ex 5° de simpli.medi.cap.5. dist.2.⁊ ex cōmē.vlt.pmi pnosti.⁊.5.coll'ꝫ cap.5.Gñatio saniei est qdā opatio caloris nō simplr̄ nālis:sꝫ misti ex extraneo ⁊ nāli.opꝫ ḡ ꝙ sanies alterationē recipiēs a mēbro in quo ipsa gñatur ꝙ illi mēbro assimilet qꝫtū est pose actioni ⁊ virtuti mēbri in illā agētis. Als.n.declaraui lōgis sermonib⁹ ꝙ intētio mēbri gñantis saniē: aut digerētis mām nociuā nō est expellere illā:sed imediata intētio est illā sibi assimilare qūo sibi est pose:lꝫ.n.nō posset vltimā formā mēbri iducere:inducit tñ aliquas dispōnes pcedentes:⁊ iō sanies in colore similat mēbro in quo fit sanies:ḡ gñata circa pāniculū epat alba erit:q2 hic est pāniculoꝝ color.sanies vͦo gñata in carne epat ad feculētiā trahet:q2 talis est color carnositat epat.

¶ De apostemate meseraice. Cap.11m.

COmmunicāt in signis suis apati epatis.Uerū febris in illo qđ calidū est:est debilis non existēs in vehemētia febris apatis epatici ⁊ est grauitas cū extēsione pfundior ad vētrē ⁊ stōchū:⁊ qñqꝫ est tēsio maior ꝙ grauitas.Cuꝫ ḡ nō iuenis signa oppilationis epat nec signa apatū epat ⁊ iuenis chilū subtilē ppter debilitatē digōnis in stomacho ⁊ significationeꝫ eius ⁊ sunt illic tensio ⁊ lenis febris.Scias ꝙ in meseraica est apostema calidū.

¶ Hic ponit signa apatis meseraicaꝝ.Et pͦ facit hoc.Scđo ponit drīaꝫ iter apa meseraicaꝝ ⁊ apostema durū.ibi(Sed iter apa durū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ tēsio est qñqꝫ maior ꝙ ḡuitas ⁊ hoc qñ apostema est adherēs mesenterio:q2 ibi sustentat lꝫ multū tendat.

¶ Sed iter apostema durū ⁊ oppilationes meseraice est differētia difficilis nisi cū estimatione longa.Naꝫ si egreditur aliquid saniosum post dies aliquot tunc scias ꝙ est ab apostemate:⁊ hec sanies discernit a sanie facta a suo simili in epate in hoc ꝙ illa tēdit ad rubedinē ⁊ sanguineitatē saniosam ⁊ citrinitatē.

¶ Cōsiderandū ꝙ apostema durū bm ɔcauū epatis difficulter cognoscit ab oppilatione forti.s.meseraicarū:q2 vtrobiqꝫ sentit grauitas sine febre:⁊ alia signa que apparēt ex phibitione nutrimēti ad epar.Tamē Aui.vult hāc ponē drīam ꝙ post dies educit sanies qñ est apostema durū:⁊ cā est:naꝫ illud apostema nō phibet qn vsqꝫ ad epar trahat chilus:ibi ḡ ɔuertit ad aliqꝫ formā humorū:sed remanēs ⁊ nō potēs penetrare saniat:sed qñ apa est in meseraicis nō trahit chilus ad epar vnde possint humores fieri ⁊ ps que trāsit vadat ad mēbra:cū nō iueniat post ipedimentū. Sed q2 diceret aliqs:nōne ēt pōt fieri exitus saniei a dubellet epatis. Dicit ꝙ differt vtraqꝫ sanies:q2 illa que fit pp durū apa nō est vera sanies:sed sunt illi humores aliqualiter corrupti:sed qñ sanies egredit a dubellet est sanies magꝫ vera:cū sit facta per collectionē ad cupū. ¶ Cōsiderāduꝫ tñ ꝙ difficile esset cognoscere apostema durū meseraicarū ab oppilatione illarū:⁊ nō nisi cōiecturatiue posset cognosci:nec prosequitur Auicen.

¶ De cura apatis calidi ⁊ sanguinei. Cap.12m.

PRimū qđ tibi necessariū est:est vt cōsideres dispōneꝫ repletionis:⁊ dispositionē virtutis ⁊ etatis ⁊ hore ⁊ alioꝛuꝫ que tu scis:⁊ queras ex eis licētiā in flōmia:ergo flōmia si est possibile tibi ex basilica:⁊ si nō ex nigra:⁊ si nō ex cephalica:⁊ si virtus est fortis extrahe qđ necessariuꝫ est de sanguine in vice vna:⁊ si nō partire ⁊ segrega in vices plurimas.Et scias ꝙ qñ non flōmas ⁊ dimittas mām in epate ⁊ administras stiptica ⁊ apocrustica pculdubio idurat apostema.Et si tu administras resolutiua nō est dubiū quin cōmoueat dolor ⁊ apostema.Flobothoma ergo in primis ⁊ nō hesites in hoc cum non est prohibitor fortis ⁊ extrahe sang.abundantem.Et scias ꝙ tu indiges in initio eius eo cuius simile est in canone de repercussione ⁊ infrigidatione.Ueruꝫ tibi inest tunc vt attendas lat⁹ duritiei.O ꝙ velociter respondet duritiei:⁊ ppter hoc opꝫ ꝙ sint permista cuꝫ subtiliatiuis ⁊ aperitiuis.Et epithimatū qdē frigidoruꝫ administratio superflua quādoqꝫ perducit ad duritiem.Et quandoqꝫ sufficit eis introitus balnei.Et quandoqꝫ aperitur ad renes.

¶ In superiorib⁹ caplis Aui.determinauit de causis ⁊ signis apostematū epat:hic determinat de curatiōe.Et pͦ ponit curā apatū que sunt in epate.Scđo ponit curā illoꝝ que sūt in ptib⁹ sibi adiacētib⁹ vel adunatis.ibi(Et est prima.) ¶ Prima in duas.Primo ponit curā apatū calidoꝝ.Scđo fridoꝝ.ibi(Cura apatū fridoꝝ.) ⁊ est rubrica. ¶ Prima in duas.Primo pōit curā apatū saniatoꝝ vel que collectionē faciūt.Scđo nō saniatoꝝ.ibi(Opꝫ vt.) ¶ Prima in duas.Prio ponit curā p medicinas magꝫ.Scđo p cibos.ibi (Cibus aūt.) ¶ Pria in duas.Prio ponit curationē ⁊ itētionē curatiōis.Scđo ponit medicias ad hͦ ɔueniētes.ibi(Medicie aūt.) ¶ Pria in duas.Prio ponit curā apatū epat sumēdo indicationē a tēpore apatū ⁊ a nā mēbri.Scđo sumēdo idicationē a loco apostemat.ibi(Ampli⁹ opꝫ vt.) ¶ Ad pmi euidētiā ɔsiderādū ꝙ Aui. ponit maxime curationē hoꝝ apatū:cū sunt in pncipio:q2 tūc maxime in eis errare ɔtigit.curatio aūt que cōpetit i pncipio apatū epat sicut in alijs apatib⁹ fit p tractū ad diuersaꝫ ptē:⁊ hoc fit cū flōmia que trahit ⁊ phibet māe cursum.Fit ēt p repulsuꝫ ⁊ transmissum cū stipticis medicinis ⁊ apocrusticis. ¶ Primo ḡ ostēdit qūo cū pͣ curatione sit pcedēdum.Scđo qūo cū 2ͣ.ibi(Et scias.) ¶ Et hec hꝫ duas.Prio esse icipiēdū cū repcussiuis ⁊ stipticis admistis cū aliqb⁹ resolutiuis.Scđo pbat.ibi(Et epithimatū.) Tertio ɔcludit.ibi(Quapropter.) ¶ Scđa ps hꝫ duas.Auic.n.dixerat ꝙ in pncipio debem⁹ approximare stiptica ⁊ repercussiua:sed nō pura.Primo ergo ostēdit ꝙ ex frigidis puris timet nocumētum in epate.Scđo ex stipticis.ibi(Et scias ꝙ plures medicinarum.) ¶ Dicit pmo ꝙ supflua admistratio fridoꝝ est timorosa:q2 qñqꝫ pducit ad duritiē.Scđo ēt est timorosa:q2 forsan qñqꝫ tu approximas frigida:⁊ sufficeret balneū:⁊ hoc cuꝫ esset pauca mā corpe nō pleno.similr̄ ēt q2 aliqñ cū dꝫ erūpere ad renes:tu ignoras hoc nō permittis sed semp incunias mām infrigidando.

¶ Et scias ꝙ plures medicinaꝝ qb⁹ est stipticitas aliqua ⁊ frigus ⁊ silr̄ ciboꝝ q̄ sunt hmōi sic̄ granata ⁊ poma ⁊ pira nocēt ex alia pte:⁊ illđ qm̄ ipsi ɔstipāt meatum q est ad fel quare nō attrahit choleraꝫ:⁊ est illud

additio in apāte ⁊ malitia plurima. Et ex ɔstipatione cū hoc ꝙ ipsa est necessaria in pncipio egritudis ⁊ in fine eiꝰ ⁊ apud rñsionē resolōnis ad ɔseruādā virtutē timent̄ due malitie lapideitas ⁊ retētio cholē ī epate.

¶ Cōsiderādū ꝙ cōstipatio ⁊ stipticitas in pmis vel in pncipio est necessaria ad repellēdū: in augmēto ad ɔseruādū virtutē: ⁊ in fine ēt ne mēbrū ex resolutiuis ledat̄. Attamē ex eis est timor lapideitatis: ne. s. subtile resoluat̄ remanēte grosso: ⁊ oppilationis.

¶ Quapropter indiges ēt vt incipias a regimine resolutionis māei in hac egritudine plus q̄ʒ sit tua iceptio in reliqs apostematibꝰ timēdo lapideitatē ⁊ duritiē ⁊ expellēdo illud qd̄ forsitan resudat ex viru malo a cuius resudatione nō euacuant̄ apostemata calida.

¶ Cōcludit. Et p̄ facit hoc. Scd̄o ostēdit errorē q ɔtigit ex idebita resolutiuoꝝ apporoximatiōe. ibi (Uerū resolutio.) ¶ Dicit̄ pmo ꝙ in hoc apāte debes incipere cū aliqbus resolutiuis admistis. s. stipticis: plus q̄ʒ in apātibꝰ alioꝝ. s. mēbroꝝ interioꝝ. Et hoc pmo qꝛ timor est de lapideitate ꝓpter purā repcussionē. Scd̄o qꝛ opʒ intēdere ad absterfionē virus resudātis ab hoc apostemate.

¶ Uerū resolutio ⁊ apertio qn̄qʒ mollificāt virtutē ⁊ approximāt mortē sicut narrauit. G. de dispōne medici curātis apāta epatis cuʒ mollificatiuis qbꝰ curant̄ reliqua apāta sicut est emplīm factuʒ ex oleo ēt tritico ⁊ aqua ⁊ cibabat illū alcādarusi: ⁊ oportebat vt cibaret̄ eis in qbꝰ est abstersio sine viscositate ⁊ grossitie: ⁊ vt miscerent̄ cū resolutiuis medicine in qbꝰ sunt stipticitas ⁊ ɔfortatio ⁊ aromaticitas sicut cyperi ⁊ calamꝰ aromaticꝰ ⁊ absinthiū: ⁊ vt administraret̄ de istis quātitas que ɔseruaret sanitatē ⁊ nō supfluerēt: ⁊ eēnt in initio sui repcussio cū fortitudīe ⁊ in medio ipsiꝰ cōpositio: ⁊ in fine eiꝰ resolō cū stipticis huiꝰ gn̄is: ⁊ si esset necesse vt ɔfortaret̄ resolō: tūc festinaret qdā ⁊ in ipo est qd̄ est in ipo. Ille ḡ nō recipit ex. G. ⁊ idicauit ei. G. in egroto qn̄ ɔuenerūt ad eū ꝙ iste eger morieī cū dissolutione virtutꝭ ⁊ sudore viscoso pauco apparēte sup ipm. mortuꝰ est ḡ ifirmus ⁊ fuit fm ꝙ existimauit. G.

¶ Hic ostēdit errorē q ɔtingit ex incōueniēti approximatione resolutiuoꝝ in his apātibꝰ: adducēs hystoriā quā ponit. G. 13. tera. 9. ca. de infirmo noīato Theagine phō: ⁊ Attalo medico. Et pᵒ ostēdit quomō ɔtingit error in administratione resolutiuoꝝ. Secūdo ɔcludit qūo error ille sit euitādus. ibi (Non est ergo.) ¶ Et si esset necesse ꝙ resolutio ɔfortaret̄. s. in fine. tūc festinaret qdā. s. ad faciendū illud. ⁊ in ipo. s. qui ad hoc festinat. ⁊ qd̄ est in ipso. s. q facit hoc in pncipio: qꝛ est durities vel casus in resolutionē ⁊ mortē.

¶ Nō est ergo necessariū vt cū hac resolōne singulari icipiat̄ in hora rñsionis repercussionis: ⁊ opʒ vt euet̄ a stipticitate ⁊ aꝑtione in dispōne rñsionis resolōnis pure: ⁊ ɔsideratio oīum istoꝝ est ex subtilibꝰ rebus: ⁊ scias ꝙ sicut hoc mēbrū velociter ɔuertit̄ in lapideitatē simil̄r velociter suscipit resolōnē. Et qn̄qʒ sunt resolutio ⁊ aꝑtio cāe ad eruptionē: ⁊ qn̄ administras resolutionē nō admistres eā ex gn̄e eoꝝ que mordicant ⁊ cōmoueant apostema. Et aqua qdē ordei q̄ʒuis abstergat sine mordicatione: tn̄ est dulcis: ⁊ dulce facit icurrere oppilationes: ꝑꝑ illud ḡ in aqua est sufficientia abūdās: qm̄ abstergit sine mordicatione ⁊ nō facit accidere oppilationē. Ampliꝰ pol̄e est vt ɔfortent̄ eiꝰ aꝑtio ⁊ abstersio cū eis que admiscent̄ ei si necessariuʒ est vt addat̄ ipsiꝰ virtꝰ: ⁊ mordicatio qdē ⁊ stipticitas plus nociue sunt ɔcauitati q̄ʒ gibbositati: qm̄ ipse festināt cū virtute sua: ⁊ faciunt accidē oppilationes in initio viarū: ⁊ in gibbositate sunt fracte virtutis ⁊ obuiāt extremis orificijs. Ampliꝰ opʒ vt cognoscas latꝰ egrū: ⁊ caue ne ꝓuoces vrinā egritudīe existēte in cōcauitate: aut soluas ventrē egritudine existēte in gibbositate ⁊ facias mām in vtrisqʒ dispōnibus simul inobedientē: imo opʒ vt tu euacues ex ꝓpinquioribꝰ locis. Euacua ergo ex apāte qd̄ est in ɔcauitate ex latere solutionis vētris ⁊ illud qd̄ est in gibbositate ex ꝓuocationis latere. Et caue ne dimittas mām remanē restrictā. in hoc enī est nocumētū magnuʒ ⁊ in ipso est error. ⁊ nō ēt dimittas eā solutā sup̄flue ⁊ cadat virtꝰ ⁊ hesitet nā: imo superest tibi vt resoluas ɔstrictā cuʒ equalitate ⁊ ɔstringas solutā cū equalitate.

¶ Prīo facit hoc. Scd̄o spāliter ostēdit iuuamentū cuiusdā rei. ibi (Et aqua qdē ordei.) ¶ Circa hāc scd̄am partē nota ꝙ credo hic defectū fuisse in trāslatione. Ubi. n. habemus aqua ordei deberet esse aqua mellis: qꝛ sic loquit̄ Serap̄. trac. 4. z. c. Sic ēt loquit̄. G. 13. tera. ca. 8. vbi loquēs de his apostematibꝰ dicit. Indigemꝰ his que sine mordicatione ea expurgant quale est mellicratū: sed scimus: qm̄ dulcia oīa ⁊ epar ⁊ splenē q̄ʒ plurimū eleuant.

¶ Sed dubitat̄ an aqua ordei cōpetat in apātibꝰ epatis. ⁋ Et videt̄ ꝙ sic: ex mēte Sera. loco palle. vbi sic. Uocat necessitas ad medicinas subtiliatiuas in qbꝰ nō est mordicatio: ⁊ aqua mellis est cuʒ hoc mō. Uerūtamē tu scis ꝙ oē dulce opprimit splenē ⁊ epar. Illud ḡ ad qd̄ ꝑuenit regimē sanuʒ est aqua ordei: qd̄ est qꝛ abstergit ⁊ nō mordicat. Amplius in cura oppilationū epatis ⁊ apātū calidoꝝ indigemꝰ medicinis īfrigidantibꝰ aperiētibꝰ ⁊ abstergētibꝰ ⁊ ɔfortātibꝰ: sed aqua ordei aggregat oēs istas ꝓprietates vt sup Aui. c. de cura male cōplexionis calide. Rursus ipse Aui. post. medicine ɔuenientes epati sunt aqua endiuie ⁊ aqua ordei. Amplius Rasis in diuisionibꝰ cap̄. de passionibꝰ epatis. loquēs de cura apostematū calidoꝝ. sit ɔtētus pro cibo aque ordei. Itē Gal. 13. ca. 8. ⁊ Halyab. 7. practi. ca. 32. ptisanā ɔcedūt: multo ḡ magꝭ ordei aquā: cū sit lubrica ⁊ abstersiua plus. ⁋ In oppositū est Aui. ⁋ Ad istam qōnē posset respōderi: vt supra pʒ: ꝙ illa lr̄a sit corrupta si Aui. loquit̄ ex v̾bo Serap̄. ⁊ Gal. qꝛ sic videt̄ loq. ⁋ Al̄r v̾o fugiendo posset rn̄deri ꝙ aqua ordei duplex est. Quedā in qua maxime trāsit ordei virtꝰ ⁊ spēs que fit cū multa aqua in qua ordeū nō fractū coquit̄ ⁊ eycit̄ ordeū: ⁊ aqua pura remanet: ⁊ de illa aqua dōm ꝙ cōfert in apātibꝰ epatis calidis: qꝛ aggregat in se apertionē abstersionē ⁊ īfrīdationē: ⁊ de hac Aui. nō loqtur. Alia est aqua ordei in qua transit ordei subā ⁊ corpulētia magꝭ que fit: qꝛ ordeū depilatū fricat̄ ⁊ lauat̄ cū aqua calida ⁊ coquit̄ ⁊ pma aqua ꝓycit̄: ⁊ deinde iterū coquit̄: ⁊ tūc qn̄qʒ colat̄ ⁊ qn̄qʒ nō: ⁊ illa aq̄ ordei ptisana vocat̄. que sic appꝫ hʒ plus de virtute ordei cibali q̄ʒ pma: de hac ḡ aq̄ ordei videt̄ esse s̄mo Aui. Est enī magꝭ dulcis ⁊ nutritiua. Hāc ḡ ɔuenire in apātibꝰ epatis pōt dupl̄r ītelligi. Uno mō data vt cibus. s. bis aut semel in die: ⁊ hoc mō hec aqua ordei cōpetit: qꝛ cibus ɔueniēs est vt oēs famāt. est. n. leuis cibꝰ nō viscosus: ⁊ alias hʒ bonitates quas Hippo. pmo regi. acu. sibi imponit: ⁊ Gal. in q̄ʒ multis locis. Dico tamen ꝙ hec aqua ordei vt potus cōtinuus nō competit. Lʒ enim hec aqua ordei sit cibus tamen potus pōt esse: vt Mesue in suis de appropriatis cap̄. de pleuresi. in sermone de aqua ordei. ¶ Propter qd̄ ɔsiderādū ꝙ habēs calidū apostema in epate indiget aliq̄ re que sit ei ɔtinuus potus. lʒ enī illa ordei aq̄ hora cibationis cōpetat: qꝛ tūc in debita quātitate oblata: ɔtinue tn̄ exhiberi nō pōt: qꝛ in multa quātitate ⁊ multis oblata vicibus oppilat: qꝛ dulcis est: vt Aui. sed tn̄ semel aut bis oblata: sui dulcedo plus ɔfert ad nutricationē q̄ʒ ad oppilationeʒ obsit: pluribꝰ v̾o oblata vicibꝰ vt potus nō est apta nutrire sed oppilare sui dulcedine. Et Gal. 13. tera. ca. 8. ɔcedebat hāc ptisanam in cibo nō explicans al̄r debere offerri: vbi sic. reliq̄ est iculpabilis vt in cibarijs qdē ptisana. ⁊ ideo Aui. loquēs de hac aqua ordei que ptisana dici pōt: dicit ꝙ lʒ abstergat: est tn̄ dulcis: ⁊ dulce facit incurrere oppilationes: ⁊ ideo Aui. vult ꝙ nō det̄ vt potꝰ: ⁊ iō subdit ꝙ in aq̄. s. cōmuni calefacta vel in aqua ordei. s. pmo mō facta: est sufficiētia abūdās. s. vt det̄ in potu ɔtinue. Ex his ḡ obta soluunt̄.

Dubium

¶ Medicine aūt ɔueniētes apātibus epatis ⁊ in initio rei cū illic est caliditas superflua sunt aqua endiuie ⁊ aqua solatri cū syrupo acetoso zuccharino ⁊ aqua ordei ⁊ aqua virge pastoris ⁊ aqua arnoglosse ⁊ alkekēgi ⁊ aqua coriādri humidi ⁊ aqua cucur. ⁊ aqua cucumeris ⁊ aqua cuscute. Et opʒ vt admisceat̄ eis aliqd

horum

boꝝ que sunt sicut absinthiũ ⁊ calamus aromaticus ⁊ troc. hmõi. ℞. carnis amirberis. ʒ. x. rosarũ: spodij: amboꝝ añ. ʒ. v. medulle seminis citrulli ⁊ medulle seminis cucurbite ⁊ seminis portulace ⁊ seminis endiuie: oium añ. ʒ. iij. seminis feniculi pondus. ʒ. j. sumatur ex eis in potu pondus. ij. aur. Et si necessarium est addere confortantia epar ponãtur in eis lacca ⁊ reubar. Et si fuerit illic tussis ponant in ipsis succus liquiritie ⁊ aliquid de dragaganto ⁊ tereniabin.

¶ Superius Aui. posuit intentiones curationis apatuȝ epatis: hic ponit medicinas que ad illas ĩtẽtiones pducũt. Et pmo ponit medicinas que cõpetũt in curatione epatis pncipal'r. Scõo ponit diuersas medicinas que cõueniunt in sedatione accidẽtis illi ꝯiũcti. ibi (Et si cũ apate.) Pria in duas. Primo ponit medicias q̃ magis iterius assumunt. Scõo ponit eas q̃ empl'ant. ibi (Emplastra vo.) Primo ponit medicinas q̃ ꝯueniũt in apate sanguineo epatis diuersificato penes tẽpus ⁊ dispõnes illi coniunctas. Scõo ponit curã eius diuersificati penes loca ⁊ tpa. ibi (Et postq̃ scis.) ¶ Ad primi euidẽtiã cõsiderãdũ ꝙ apostematibus epatis existẽtibus in principio coniungitur aut fortis inflãmatio aut nõ sic fortis. Prio ergo ponit curã primi apatis. Scõo secundi. ibi (Medicine q̃ sunt fortiores.) ¶ Alkekengi est solatrũ quoddã notũ. ¶ Cõsideranduȝ ꝙ aqua cuscute sola nõ cõpetit: q2 ad caliditatẽ declinat: ȝ mista aquis predictis. Dictum enim fuit supra in cañ. curationis horum apostematũ ꝙ in pncipio nõ debẽt dari frigida pura sed mista aliquibus aperitiuis ⁊ abstersiuis. Et ideo etiã docet administrare cũ eis ea que sunt sicut absinthiũ ⁊ calamus aromaticus ⁊ trocisci q sunt infrigidatiui: ⁊ habent leuẽ apertionẽ. Dragagantũ hic accipitur pro gũma: lȝ alias possit habere expositiones: q2 pro quadam arbore qñq3 sumit. Tereniabin. i. mãna. ista pectoralia sunt ꝯfortantia al's conferentia ad tussim.

¶ Medicine que sunt fortiores ⁊ conuenientiores ei q nõ hȝ ex caliditate quãtitatẽ pueniẽteȝ in vltimo sunt aqua feniculi ⁊ buglosse ⁊ squinãtũ ⁊ apium montanũ ⁊ alubleb ⁊ totũ illud cũ syrupo acetoso. Ista. n. ⁊ ꝯsimilia ꝯferũt in illo qȝ est in tunica prima cũ incipit in maturatione peruenire parũ: ⁊ troci. de rosis ẽt: ⁊ proprie in eo quod sequitur concauitatem.

¶ Primo facit hoc. Scõo spãliter ponit curã apostematũ epat' factoꝝ a quadam cã vt pcussione. ibi (Et multotiens.) ¶ Alubleb ſm quosdã est mercurialis: ȝ credo ꝙ sit volubilis: ⁊ ita supra: ⁊ põt exponi ꝙ sit lupulus. Simon tñ dicit lubleb: arabicũ volubilis que multas hȝ spẽs: verũtñ in syria ⁊ egypto vocãt hoc nomine quãdã volubilẽ quã minorẽ dicimus que nascit vbiq3 in vineis ⁊ locis cultis hñs lac ⁊ est de facilioribus lassatiuis ita ꝙ dat in febre acuta. dant hec cũ syrupo acetoso: q2 aperit ⁊ sedat caliditatẽ. ¶ Ista ⁊ sil'ia. Cõsiderãdũ ꝙ p tunicã primã possumus intelligere tunicaȝ ꝯcauitatis ⁊ tunicã gibbositatis. Tunica cõcauitatis põt dici pma ex pte occursus: q2 pmo occurrit: ⁊ tunica gibbositat' põt dici pª ex pte nobilitatis: ⁊ tũc ista ꝯferunt: maxime qñ apiũ ⁊ feniculum addant: q2 illa diuretica sunt. Tunica ẽt ꝯcauitatis põt dici prima ex pte ort': q2 forsan hȝ aliqs tunica epis. i. pãniculus tegẽs epar fit ex neruo subtili q terminat ad ꝯcauũ ⁊ hȝ ꝯtinuitatẽ cũ stõcho vt supra dixit Aui. Primo ergo fit ille pãniculus: q2 ĩmediatius: ⁊ tunc pdicte medicine ꝯferunt: ⁊ maxime qñ additur ibi lubleb: q2 subducit. oĩa vo ꝯferũt qñ est initiũ maturatiõis in materia: q2 cũ ista sint eductiua illius: melius eã educent si est in ea aliquid maturationis. Trocis. de ros. in eo ⁊c. q2 isti nõ sunt diuretici: sed potius infrigidatiui ⁊ alteratiui: de quibus sunt multe descriptiones. Caueantur ergo illi qui scamoneati sunt.

¶ Et multotiẽs qdẽ est cã apat' ⁊ initiũ ei' saltus ⁊ pcussio. Et ex eis q̃ phibent ipm accidere post illa duo ⁊ post flõmiã est vt in potu sumatur ex rubea ⁊ reu. rauedseni oĩ die. ʒ. j. ⁊ fiat hoc tribus diebus.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ intentio in apate epis eueniente pp saltũ vel pcussionẽ est duplex. s. diuersio mãe a mẽbro ⁊ ꝯfortatio mẽbri: ⁊ leuis eductio mãe q̃ illuc puenit. Primũ fit cum flobothomia post illa duo. s. saltũ ⁊ pcussionẽ. Scõm fit cũ rubea: q2 est medicina apitiua ⁊ diuretica. Et altararacon. i. lactuca syluestris q̃ infrigidat aliqual'r ⁊ apit. Rauedseni. i. reubarbaꝝ illius ptis: hoc ẽt est bonuȝ: q2 ꝯfortat epar: ⁊ leuiter educit de materia. Alij habent rob absinthij: ⁊ sil'r confert: q2 stipticando aperit ⁊ subducit.

¶ Et postq̃ scis ꝙ apa est in latere cõcauo: tunc pmũ est vt admistres aquã alubleb pmistã cũ eis q̃ necesse est illi admisceri ex ifrigidatiuis pdictis. Et aqua sicle in oĩbus q̃ maturãt ⁊ repercutiũt ⁊ leniũt naturam.

¶ Hic ponit medicinas q̃ ꝯueniũt his apatibus ĩdicatiõe sumpta a loco ⁊ tẽporibus. Diuersificant aũt ſm loca apata epatis: q2 quedã sunt in cõcauo quedã in gibbo. Primo ergo ponit medicinas q̃ sibi cõueniunt qñ mã siue apostema est in cõcauo. Scõo qñ est in gibbo. ibi (Cũ aũt est in latere gibbositatis.) Pria in duas. Prio ponit medicinas q̃ p os sumunt. Scõo ponit eas q̃ p inferius inijciũtur. ibi (Clystere.) Pria in tres. Primo ponit medicinas que cõueniũt qñ est in pncipio. Scõo qñ est in statu ⁊ augmẽto. ibi (Et cõfert.) Tertio qñ est in declinatione. ibi (Et qñ declinat.) ¶ Dicit ꝙ primo debes administrare aquã lubleb pmistaȝ cum infrigidatiuis pdictis vt cũ endiuia alkekẽgi ⁊c. ⁊ cũ aqua sicle: ⁊ vniuersaliter pmisceat aqua lubleb vel sicle: in oĩbus q̃ maturant ⁊ repcutiũt ⁊ leniunt: q2 semp opȝ admiscere aliquid qȝ leuiter lubricet ⁊ infrigidet. tale aũt est aqua lubleb vel sicle.

¶ Et confert cum apparet maturatio opoponacũ cum aqua feniculi ⁊ aqua solatri ⁊ aqua alubleb: ⁊ vt tu ponas in cibo aliquid de semie cartami ⁊ sicle siue de vrtica ⁊ polypodio.

¶ Considerandũ ꝙ maturatio apparet in augmẽto: ⁊ apparet scilȝ completa in statu: ⁊ ideo datur opoponacuȝ etiam vt de materia educatur: ⁊ maturatio compleatur. Et considera hic ꝙ Aui. docet admiscere solutiua cum cibis qȝ mõ dubium hȝ.

¶ Et quando declinat administra fortia sicut aloes ⁊ agaricum ⁊ turbith: ⁊ quidã administrant myrab. citrinos. Ego vo abhorreo eos propter illud quod in eis est de virtute stipticitat': ⁊ timeo ꝙ educatur subtile ⁊ vertatur in lapideitatẽ grossum. Et quandoq3 administrantur in huiusmodi hora que sunt sicut semen cartami: ⁊ sicut vrtica ⁊ polypodiũ in cibo ⁊ epithimũ sine timore: ⁊ quãdoq3 addemus ad ea q̃ sunt sicut elleborus ſȝ necessitatẽ. Clystere aũt in pricipio ⁊ vbi accidit vt sit natura cõstricta fiat ex eis que sunt sicut succus foliorum sicle cum melle ⁊ sale ⁊ baurach: aut cuȝ zuccharo rub. Et apud declinationẽ fiat fortior: ⁊ ponat in ipso polypodiũ: ⁊ centaurea ⁊ hyssopus ⁊ origanũ: ⁊ qñq3 ponit in ipso colloquintida.

¶ Ista ꝯcedunt vt mã educat pfecte cũ iã totaliter fit digesta. clystere verba hic posita dicta sunt a Gal'. iȝ. terapen. cap. 9. ⁊. 12. fiant autem tunc clysteria fortia cum aliquod derelictum est duritiei in apostemato membro.

¶ Cum aũt est in latere gibbositatis opȝ vt incipias in ipso cũ diureticis frigidis: deinde cũ tẽpatis. Et qñ apparet maturatio admĩstra fortia acuta: ⁊ nõ est necessaria hec posterioratio nisi pp timorẽ lapideitat'. Medicine aũt iste sunt sicut rubea ⁊ petrosellinũ ⁊ assaruȝ ⁊ squinantum ⁊ troc. almirberis descripti ⁊ troc. de eupatorio fortes ⁊ reliqua diuretica fortia pdicta ĩ areolis expulsionis ⁊ in cap. puocationis.

¶ Hic ponit medicias que ꝯueniũt qñ mã est in gibbo apostemãs: ⁊ dicit ꝙ a pncipio cõpetũt diuretica frigida ad hoc vt penetrent ad gibbũ: ⁊ vt repellãt mãm. Deinde. s. post principiũ debẽt esse tẽperata: q2 minus frigida q̃ prima. sed quãdo est maturatio debẽt administrari diuretica ⁊ aperitiua fortia ⁊ acuta. Ista posterioratio. i. dare sic vnũ post reliquũ nõ est necessaria nisi ppter timoreȝ lapideitatis. i. ne mã conuertat in lapideitatẽ ⁊ durum apostema. ¶ Cõsiderandũ ergo ꝙ intentione sumpta ab apostemate vt apostema est: ꝯuenit pure frigida dare in principio: deide remissa magis: sed quia apa est in mẽbro qȝ velociter ĩduratur: ideo semper opȝ dare aliqua que aperiant ⁊ abstergãt: ⁊ sic gradatim vnũ post aliud addere. Iste ergo medicine diuretice sunt: sicut rubea ⁊c. ⁊ trocisci qui scripti sunt quinto cañ. trac. s. ⁊ reliqua diuretica pdicta in areolis. i. in areolis expulsionis. s. scõo cañ. ⁊ in cap. puocationis infra de egritudinibus renum ⁊ vesice.

¶ Emplastra v̄o opꝫ vt nō administrent̄ frigida:sicut ſuꝑ apa̅ta alia:imo tepida:⁊ illa qdē a quibus opꝫ ici pere cū existimas ꝙ apa̅ est habēs initiū sunt succi fri gidi stiptici sicut succus portulace ⁊ cucur.⁊ sempꝰuiue ⁊ aqua ro.⁊ sandali ⁊ camphora. Emplastra facta ex ꝑputijs vitiū ⁊ ro.siccis ⁊ atriplicibus.⁊ nō opꝫ vt sint huiusmodi cū verificat̄ ꝙ apa̅ iam est. Meliora nāq̄ emplastra sunt illa que sunt facta ex cydonijs cū medi cis alijs:de illis est vt terant̄ cydonia cū farina ordei ⁊ aqua ro.⁊ fiat ex eis emplastruꝫ.aut cydonia decocta cū aceto ⁊ aqua donec discocta sint:⁊ misceant̄ cū san dalis:⁊ ponat̄ suꝑ ea aliquātulū olei ro.⁊ administren tur.Et ex illis est vt decoquant̄ cydonia cū vino odo rifero in quo sit stipticitas ⁊ addat̄ eis virga pastoris. Et ꝯfortent̄ cū eis que sūt sicut parū spice ⁊ absinthiū ⁊ cyperi ⁊ preparent̄ cū eis que sunt sicut sauich ordei ⁊ administrent̄.Et qn̄q̄ ponit̄ cū eis oleū de cydonijs aut oleum masticinū aut oleuꝫ de alcāna.Et de aquis aqua myrti ⁊ aqua de folijs malorū ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ similia.Et qn̄q̄ fit emplastruꝫ ex cydonijs decoctis cum decoctione absinthij.

¶ Hic ponit medicinas q̄ exterius applicant̄ sicut sunt emplastra. Et primo ponit emplastra que approximant̄ in principio.Secun do ea que approximant̄ in augmento ⁊ statu.ibi(Et cum volūtas est.)Tertio ea que approximātur in declinatione ⁊ fine status.ibi (Et in fine eius.)¶ Considerandū circa primā partē ꝙ duplex est Initiū huius apa̅tis.s.initiū initians ⁊ initium proficiscens.In ini tio initiāte Aui.cōcedit pure frigida:⁊ hoc est cum nōdum de ma teria fluxit aliquid sensibilē habens quantitatē:sed timetur de flu xu.Si aūt apostema sit in initio proficiscente in quoverificatur ꝙ iam apostema est:non oportet ꝙ sint huiusmodi emplastra q̄ ad ministrātur:meliora nanq̄ sunt que facta sunt de cydonijs cū me dicinis alijs scilicet habentibus aliquod de resolutione ⁊ apertio ne ⁊ tunc de eis prosequitur.

¶ Et cum volūtas est vt eleuet̄ ad gradum resolutio nis ponat̄ in ipso mastix ⁊ camomilla ⁊ mellilotū ⁊ fa rina ordei ⁊ fenugre.cū rebus in qbꝰ sit stipticitas ⁊ se men lini ⁊ oleū.s.eius ⁊ oleum phisticinū ⁊ oleū camo millinū ⁊ fenugre.Et ex emplastris laudatis est empl'ꝫ de teuulis ⁊ empl'ꝫ philagriꝰ ⁊ empl'm de mellilotо ⁊ empl'ꝫ caritiū ⁊ empl'a q̄ dicemꝰ in antidotario.Descri ptio emplastri ad iflatiōeꝫ.℞.butyri ⁊ succi rubei:am boꝝ an̄ partē.j.croci mastic.amboꝝ an̄.partem.ʒ.olei ro.ptes.iiij.cere quātum necesse est.

A.l.suc.ru bi.

¶ Hic ponit curam cum iam finit principium ⁊ incipit augmentuꝫ qꝛ tunc oportet admiscere predictis resolutiua:⁊ ponit ea. Empla strū teuule.nec ista emplastra que ponit inueniri possunt in.v.sed multa ex eis inueniuntur in Mesue distinctione.ii.⁊ a Serap.tra. 7.ca.27.de dirnach.i.emplastris.Descriptio. Considerandum ꝙ hic multiplex reperitur littera.Una que dicit butyri succi rubei.i. succi rubee tinctoꝝ:⁊ tunc debet habere littera ad inflationem:qꝛ illa deponunt tumorē resoluendo ⁊ apiēdo.Alia lr̄a hꝫ busiri.i.tas sus barbassus vt dicit Simon succi rubi:⁊ tunc debet p̄cedere lr̄a q̄ dicit inflāmationē:qꝛ illa stiptica ⁊ frida sunt:lꝫ tassus barbassus cuꝫ equalitate abstergat:vt.z.cañ.c.de busuri.Alij hn̄t busci succi rubei:⁊ ad idem tendit.

¶ Et in fine eiꝰ admistra emplastra aperitiua resoluti ua permista cū stipticis ꝓpter conseruationeꝫ virtutis sicut sunt empl'a facta ex ireos ⁊ assaro ⁊ alusnee ⁊ po lio ⁊ origano ⁊ sceba ⁊ semine apij ⁊ bdellio ⁊ similibꝰ. Et qn̄q̄ addūtur in eis ꝯfortantia:⁊ empl'a fcā ex myr to ⁊ rubea tictorū ⁊ granis lauri ⁊ croco ⁊ myrra ⁊ ma stice ⁊ cera ⁊ oleo sambacino ⁊ oleo de lilio.

¶ Ponit emplastra que in fine cōueniunt.Et primo nominat mul ta.Secundo specialiter ponit descriptionem.ibi(Descriptio em plastri.)Alusnee.i.vsnee.

¶ Descriptio emplastri resoluētis apa̅ta epatis ꝓpor tionatum ad tabos laudabile expertū.℞.storacis ⁊ ce re:amboꝝ an̄.darkimet.x.⁊ masticis ⁊ croci ⁊ amomi omnium an̄.darkimet.ij.olei de arbore masticis ⁊ olei rof.amboꝝ an̄.darkimet.ij.vini cotilas.ij.⁊.ʒ.liq̄fiant cera ⁊ oleū ⁊ misceant̄ cū eis oia.Aliud iuuatiuū valde ℞.lilij amomi folij oiuꝫ an̄.pondus darkimet.j.stora cis cere:amboꝝ an̄.darkimet.j.de oleo arboris masti cis quātū nec̄e est.Aliud bonū.℞.aloes vnc.ij.masti. vnc.j.camomille ⁊ mellilotі āboꝝ an̄.vnc.iiij.croci ru bee ⁊ calami aro.assari:oiuꝫ an̄.vnc.ij.cere ⁊ āmonia ci:āboꝝ an̄.vnc.vj.olei de lilio q̄ꝫtū suffic̄.Aliud reso lutiuū ꝯfortatiuū.℞.croci vnc.ij.bdellij vnc.vij.⁊ sor dis vrceoli vnc.iiij.⁊ amomi ⁊ spice romāe ⁊ capobal sami:oium an̄.vnc.vj.olei de lilio quantū sufficit ꝑmi sceant̄ ⁊ administrent̄.Qꝫ si cū apa̅te fuerit solutio vē tris d̄bilitās quaꝫ sollicitudo exigit retineri:tūc opꝫ vt in potu sumant̄ trocisci almirberis ⁊ troc.⁊ reub.mus.

¶ Hic ponit quatuor empl'a.Primū ꝓportionatum ad cabos.i.ad empl'm illius nois:qꝛ forsan virtuosum sic̄ illud darchimet grana ordei.lxxij.Cotila ɓm quosdā.℥.viij.sꝫ ɓm Simoneꝫ cotila est.℥.ix. Cotila v̄o ɓm eūdē auctorē Isidori est.vj.cyati:cyatꝰ est.ʒ.x.ergo cotila.ʒ.lx.⁊ si.℥.est.ʒ.ix.est cotila.℥.vj.⁊.ʒ.vj.sꝫ si.℥.ē.ʒ.viij.erit co tila.℥.vij.⁊.ʒ.iiij.Circa quartum emplastrū ꝯsiderandū ꝙ per sor des vrceoli debes intelligere sordes vrceoli olei vel vini:vt supra al's expositum fuit.ꝙ si trocisci de berberis stiptici sunt:similiter ⁊ illi troc.de reubar.⁊ positi sunt in.5.cañ.

¶ Cibus autē melior est kist ordei.Infrigidat.n.⁊ ab stergit ⁊ nō facit acqrere oppilatōes ⁊ festinat eiꝰ pene tratio.in cādarusio aūt ⁊ frumēto fortiori eo nec̄ariuꝫ ē aliqd de grossitudīe ⁊ cōpressiōe apa̅t;:⁊ si nō ē excu satio a pane sit panis q nō est ex simila neq̄ ex tritico grosso.Et iā sit in furno panis factꝰ.⁊ opꝫ vt itēdat̄ cū cibo vltio.⁊ ex oleribꝰ lactuca ⁊ atriplices.⁊ ex fructibꝰ granata dulcia:⁊ in cuius stomacho nō cōuertuntur dulcia:opꝫ vt deuitet dulcia quātum pōt.

¶ Kist:Simō arabice est cibꝰ q fit ex simila frumēti:⁊ aliqn̄ ordei macerata in lacte acetoso ex quo faciūt pillulas maiores ciceribꝰ ⁊ siccāt ⁊ seruāt has ⁊ coquūt cū carnibus vel pinguedine elixātes ⁊ est cibus ifrigidatiuꝰ.In Almās.iubet̄ dari diabeticis.Dr̄ ēt kist ipsa simila frumenti vel ordei cū lacte acetoso.erit ꝗ hic apud.A. ptisana facta ex simila ordei.intēdat̄ cū cibo vltimo.s.vt det̄ ille q ꝯuenit.Deuitent dulcia.s.pura:⁊ iō nō ꝯdicit ei qō dixit de malis granatis:qꝛ nullam habet dulcedinem puram ⁊c̄.

¶ De cura herisipile. Cap.13m.

Cura herisipile ꝓxia ē cure flegmōis.Uerū opꝫ vt sint vētris solꝰ ⁊ vrine ꝓuocatio sub limiores:⁊ cū eis q̄ sunt decliuiora ad fridita tem.Et ponant̄ medicine suꝑ ipsam ifrigida te cum niue:⁊ non incessanter remouetur illud donec eger iueniat subuersionem frigoris.Et fiāt emplastra ex nenufare ⁊ aqua alkekēgi ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ san daloꝝ ⁊ cāphora ⁊ similibus:⁊ non administres in ea calefacientia quantum possibile est.

¶ Hic ponit curā almesire siue herisipile ⁊ est apa̅ cholericū.Cir ca qō ꝯsiderandum ꝙ euo in hoc apa̅te dꝫ esse sublimior ex parte tēporis euonis ⁊ ex p̄te virtutis medicicine.Ex p̄te qdeꝫ tp̄is euo nis:qꝛ statim cū incipit debemus euāre p vētrem aut vrinā.Me dicari.n.in valde acutis eadem die si expedit.differre.n.in talibus malū est:vt.4.pticu.afor.Hip.afor.10.Iste aūt morbus est valde acutus ex parte mā̄e:⁊ ideo statim euāre possumus.Dꝫ ēt eē subli mior ex parte medicine.⁊ hoc dupl'r.s.ex parte virtutis p̄ncipalis p quā euāt:qꝛ in apa̅te sanguineo damus medicinas a principio le uis euonis;qꝛ abstersiuas vel lenificatiuas;sed in apa̅te cholerico damus

damus altiores medicinas q̄ a ꝓprietate euāt: sicut ēt declarabatur supra in apatib⁹ stōchi. Ex pte ēt v̄tutꝫ scōe q̄ ꝯsideraꝫ in respectu ad euōnē q̄ sunt caliditas vel frigiditas: qꝛ fridiorib⁹ medicinis expedit vti illis ꝯiūctis vel nō ꝯiunctis. Vñ cū niue infrigidata docet approximare incessanter nō remota: qꝛ nō timeꝫ in istis de lapideitate tñ: qꝛ subtilis est mā nō apta lapidari: ēt qꝛ maior timor est de inflāmatione ꝛ adustione in epate ꝛc̄.

¶ De cura aldubellati. Cap. 14m.

Oportet vt administrenꝫ in principio aldubellati ꝛ cū icipit apa calidū de quo existimatur ꝙ ad collectiōem ꝑueniat repcussiua q̄ sūt ex emplis cū eq̄litate ꝛ epithimatibus: ꝛ in potu denꝫ aqua ordei ꝛ syrupus acetosus. Et si dispō necessariā faciat flōmiā flōma ex basilica aut vētosa ptē vētris q̄ seqtur epar: ꝛ qñq3 indiges sol'one ventris.

¶ Hic Aui. ponit curā dubellet. Et p̄ ponit curā q̄ itēdim⁹ ad ꝓhibitiōe3. Scōo pōit regimē quo itēdim⁹ ad ei⁹ curatiōem. ibi (Cū g̃.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā ptē ꝙ itētio in ꝓhibitione apatū epatis ne fiat dubellet vertit se ad ꝓhibendū aggregari mām. Ea aūt que in vnū ꝓhibent aggregari mām sunt res repellētes: ꝛ ista sunt emplastra repcussiua. aut res educētes mām: ꝛ illa est flōmia ex basilica. s. dextra: ꝛ ventosatio sup pte que seqtur epar. i. sub epate statim qꝛ in hypocundrio. sicut. n. ibi flobothomaꝫ qñq3: vt Aui. p̄mo cañ. fen. 4. ca. de flobothomia. ita possumus vētosas cū scarificatione apponere: ꝛ educet a loco mām: ꝛ hoc si alia precesserit euacuatio vniuersalis solutione vel flobothomia.

¶ Cum ergo nō est excusatio qn collectio fiat: tunc necessariū est vt admistres maturatiōe3 ꝛ suppuratiōe3: ꝛ necessariū ē vt adiuuenꝫ cū icisione ꝛ subtiliatiōe cū necessariū sit hūorib⁹ grossis exñtib⁹ in hmōi apatib⁹ q̄bus mēbrū iā imbibitū est. Et necessaria est lenificatio vt faciat humorē p̄paratū ad resoluendū. Cū ergo appet maturatio ꝛ nō suppuraꝫ altera ipsum ab illis ꝛ vtere suppuratiuis fortibus potādo aut emplastrando: deinde adiuua nām ad expellendū mām. Et si indiges adiutorio ꝛ oppositiōe ad ptē declinatiōis ꝛ oportuerit vt ventrē soluas aut vrinā ꝓuoces facies: ꝛ nō ꝓuoces cū re forti ꝛ calida ꝛ faciat incurrere egrū nocumentū in vesica. Conseruatio. n. vesice in hac egritudine ꝛ cū erupit pus ad ipsum per seipsum aut medicina diuretica necessaria est.

¶ Ponit curatiōe3 qñ iā est vel fit collectio: qꝛ ei⁹ aduētus ꝓhiberi nō pōt. Et p̄ ponit itētiōes curatiōis p medicias. Scōo p cibos. ibi (De cibis v̄o.) ⁋ Pria in. d. Prio ponit itētiōes curatiōis aliq̄s medicinas noians. Scōo spāliter mag̃ ponit medicamina pducētia ad illas itētiones. ibi (Medicine v̄o ebibite.) ¶ Ad p̄mi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ in curatiōe dubeller itēdim⁹ ad q̄tuor res. s. ad maturatiōe3 ꝛ suppuratiōem. Scōo ad eruptionē. Tertio ad mūdificatiōe3. Quarto ad icarnatiōe3 ꝛ solidatiōe3. ¶ Prio oñdit q̄liter ꝓcedēdū ad maturatiōe3 suppuratiōe3 ꝛ eruptiōem. Scōo q̄liter ad mūdificatiōe3 post eruptiōe3. ibi (Cū erūpit pus.) Tertio q̄liter ad icarnationē. ibi (Deide.) Quarto q̄ōdā q̄ō dixit declarat. ibi (Et vētris q̄dē sol'o.) ¶ Ad p̄me pt̄ꝯ itellectū ꝯsiderādū ꝙ suppuratio ꝓprie nihil aliud est q̄3 subsaniatio: qꝛ saniatio māe collecte in locū vnū. differt g̃ suppuratio ꝛ maturatio: qꝛ maturatio est quecūq3 materiei dispō que nālis fit aliquo mō: vt igrossatio: subtiliatio: icisio ꝛ lenificatio si est adherēs: sed suppuratio est qñ ipsa in vnu3 collecta maturata est: oīs ergo mā suppurata est maturata: s3 non oīs mā maturata est suppurata. Uult ergo. A. dicere ꝙ cu3 est dubellet: l3 mā matureꝫ: tñ ex quo euitari nō pōt d3 ꝓcedere vt suppureꝫ. ¶ Considerādū tñ ꝙ aliter forsan hic ab Aui. suppuratio accipiꝫ vt suppuratio notet nobis emanationē puris q̄ō est sub apato mēbro. est eñi possibile ꝙ mā sit matura ꝛ in vnu3 collecta: ꝛ ꝙ tñ nō suppureꝫ. i. non emanet nec egrediaꝫ: ꝛ hoc aut ꝓpter materie grossitiē aut propter mēbri dēsitatem aut virtutis debilitatē. Uult ergo dicere Aui. ꝙ l3 tu maturaueris illud apostema: debes tñ facere ꝙ supporeꝫ cū medicis fortibus subtiliātibus. s. mām ꝛ aperiētib⁹ ꝛ disrūpētibus: ꝛ hoc est necessariū humoribus grossis existētibus in hmōi apatibus q̄bus iā mēbrū est ibibitū. Utraq3 ergo expositio ad mētē pōt ire Aui. ¶ Cōsiderādū post ꝙ sanies ē mordicatiua maxie si ex lōgo tpe fuerit corrupta: vt in cōmēto ill'⁹ afo. 16.5e pti. Quicūq3 ex pleuretide. trāsiēs g̃ hec sanies p vesicā apta est vlcerare: g̃ custodia eius egem⁹. Dixit aūt Aui. maxime de vesica: qꝛ eius vlcera difficiliora sunt vt inferius declarabitur.

¶ Cunq3 erupit pus aut expellitur ꝛ necessaria est ablutio residui pus: tunc fiat cum eis que sunt sicut aqua mellis ꝛ rubea.

¶ Cōsiderandū ꝙ aqua mellis abstergit. datur aūt cu3 rubea. vnde Aui. dixit: ꝛ qꝛ aperitiua ēst: ꝛ qꝛ ꝓhibet oppilationem.

¶ Deinde si indiges incarnatione vlceris: tunc si virtus tolerat ventris solutionē est in ipsa adiutoriū plurimum cum nō est supflua.

¶ Patet.

¶ Et vētris quidē sol'o necessaria est ꝓpter duas res. Una caꝫ ante eruptionē vt minoreꝫ mā ꝛ alleuieꝫ super nām. Et secūda post eruptionē aut ꝓpe eruptionē ꝛ cōplementū maturationis: cū sciꝫ ꝙ mā ad parte3 itestinoꝝ est decliuior ꝛ ꝙ dubellati est in latere cōcauo. Et ex illis quidē q̄bus vēter solui̇ꝫ ante eruptione3 s̄m semitā adiutorij nature ꝛ alleuiatiōis sunt tereniabin ꝛ xyracost ꝛ cassiafistu. ꝛ zuccharꝫ rubeū ꝛ hmōi in aquis allubleb ꝛ endiuie bibita. Et fortius illis est decoctio seminū ꝛ radicū in qua decoctū est eupatorium in qua soluta sunt tereniabin ꝛ xyracost ꝛ cassiafist. ꝛ similia. Et qñq3 ponunꝫ in ipso aloes ꝛ absinthiu3: ꝛ ex clysterib⁹ clysteria leuia nota. Solutiua āt q̄ sunt post maturationē ꝛ iuuāt ad maturādū ēt ꝛ ad eruptione3 sunt: vt sumanꝫ in potu in decoctiōe radicū ꝛ eupatorij olei de tribul'. ʒ. iiij. sambaci pondus. ʒ. ij. coniungaꝫ cum vnc. 5. zucchari ꝛ vnc. 5. cassiefist. Si aūt mā fuerit versus gibbositatē nō oportebit vt admistrenꝫ solutiua nisi s̄m viā adiutorij ꝛ alleuiationis in principio ꝛ ante maturationē. Post maturationē v̄o op3 vt administrenꝫ diuretica p̄dicta s̄m ordinē suū. s. quotiēscūq3 est maturatio in vltimo administrenꝫ fortia.

¶ Intēdit hic Auicē. declarare quedā. Si. n. q̄s bene ꝯsideret in p̄n⁹ dubellet ꝛ i fine vētris sol'onē p̄cepit. Uult ergo oñdere q̄ūo diuersis itētionibus solutio vētris fiat his diuersis tēporibus. Primo g̃ facit hoc. Scōo ponit medicinas q̄bus sol'onē vētris facimus his diuersis tēporibus. ibi (Et ex illis.) Tertio iteꝝ quoddā dictū dearticulat. ibi (Si aūt mā.) ⁋ Scōa pars h3 duas: qꝛ ponit medicinas solutiuas q̄ ꝯueniūt añ maturationē ꝛ post. Primo ergo ponit primas. Scōo scōas. ibi (Solutiua aūt.) ¶ Xyracost succus fructuu3 solubiliū. nos aūt cōiter vtimur aqua fructuū. descriptio Meſ. in antidotario. 7. distin. Solutiua aūt que sunt. Considerandū ꝙ illa sunt post maturationē. s. non completā. ꝛ iuuat ad maturādū. i. cōplendū maturationē decoctio de radicibus. i. de eupatorio poniꝫ in. v. Oleū de tribul' nō poniꝫ: s3 de oi re leue est facere oleū. Sābaci. i. oleū sambacinū. vel. i. herbe sambaci q̄ dꝫ ieseminū. vñ Aui. 5. cañ. sūma. z. trac. z. Colyriū iuuatiuū factū cū iesemino. i. sambaco ℞. achacie succi sambaci ꝛc̄. Si aūt. si q̄s ꝯsideret supra ꝛ pluries A. sol'onē vētris ꝯcessit maxime cū mā est in ꝯcauitate. Uult ergo oñdere q̄ūo ꝛ si materia fit in gibbo cōpetit euō: ꝛ hoc ante maturationē ꝛ in principio. Cōsidera istū cañ. qꝛ supra. A. de eo nō dixit in ca. de cura flegmonis: qꝛ l3 flegmon fit in gibbo: in principio tamē cōcediꝫ vētris lenificatio ad alleuiandam materiam.

¶ Medicine v̄o ebibite adiuuātes ad maturationem sunt sic̄ lac asininū cū zucchairo ru. aut zucchairo albasir: ꝛ sicut aqua de radicibus cū passis ꝛ ficub⁹ ꝛ capil. veneris ꝛ fenugre. cū oleo amigdalino dulci aut amaro: aut oleo de fenugreco: aut oleo de tribul'. Et si voluerit forti⁹ illo ponanꝫ in ipso dactyli ꝛ sumāt in potu in ieiuno decoctionē psilij ꝛ syrupū de hyssopo ꝯfortatū ꝛ cibenꝫ melle colato a spuma sua cū decoctiōe sua ꝛ ficubus ꝛ aqua mellis in aqua ordei. Aut sumanꝫ de

taraxacon sicca pon.ʒ.j.⁊ lac asinini vnc.iij.cũ zuccharo:⁊ vtatur medicis in quibus sunt apertio ⁊ subtiliatio:⁊ etiam confortatio sicut sunt absinthiũ ⁊ crocus ⁊ spica ⁊ radix peonie ⁊ radix albasce ⁊ radix rubee ⁊ mastix ⁊ vtraqꝫ spica ⁊ grana alfandi ⁊ succus eupatoriȷ ⁊ radices centauree:⁊ ex oleis oleũ de neriden:⁊ oleum de arbore mastic.⁊ oleũ de lilio. Empl'a ṽo adiuuantia sunt sicut emplastra in quibꝰ ponũtur farina ⁊ mellilotũ ⁊ camomilla ⁊ radix liliȷ ⁊ calamentũ ⁊ radix cuisci ⁊ ficus ⁊ oleum ⁊ frumentũ ⁊ cepe assatũ ⁊ oleuz de ben. Si autē necessaria sunt fortiora illis admĩstretur emplastrum ex farina ordei ⁊ baurach ⁊ fimo colũbino ⁊ calamento ⁊ glutine albotin ⁊ picis ⁊ maneris ⁊ simili. Et opꝫ quãdo sentit maturationem vt dormiat super epar suũ:⁊ assiduet balneationē cũ aqua calida. Et quandoqꝫ est necessariũ vt exercitet̃ ⁊ ambulet ⁊ si possibile est ei illud. Qꝫ si erumpit̃ tunc oportet vt sumat super ipsam ea que abluũt ipsum ⁊ mundificãt sicut aqua mellis calida:deinde cõsequãtur ea que mũdificant ipsum ex parte declinatiõis:aut cũ sol'one vẽtris:aut cũ ꝓuocatione vrine si indiget eis:aut admisceatur aliqd illoꝝ cũ aqua mellis. Et nõ opꝫ vt dent̃ ei in potu diuretica valde ⁊ ledãt meatꝰ vrine:ꝙ si accidat vt vlceret aut ledat pus meatus vrĩe aut vesice: tũc rectius ē vt nutriat̃ cibis in qbꝰ est abstersio absqꝫ mordicatione:imo cũ ꝯglutinatõe aliqua sicut ē aqua mellis decocta cũ equalitate cũ qua permistũ est parũ amili ⁊ ouũ ⁊ oleũ ro.⁊ sic̃ sunt malue cum cãdarusio. Et ad vltimũ opꝫ vt regatur regimine vlceꝝ mẽbroꝝ ĩterioꝝ ⁊ ſm ꝙ opꝫ vt res currat in vlceribus renum.

☙ Hic Auic. ponit medicinas que necessarie sunt ad predictas itentiones ⁊ ad illas ꝓducũt. Sicut ḡ q̃tuor erãt ĩtẽtiones sic quatuor ponit modos medicinaꝝ. Pͥo ergo ponit medicinas q̃ ꝓducũt ad maturationē ⁊ eruptionē. Scd̃o ponit medicinas q̃ ꝓducũt ad mũdificationē ⁊ lauationē post eruptionez. ibi (Qꝫ si erũpit̃.) Tertio ponit medicinas q̃ ꝓducũt ad vltimã ĩtẽtionē q̃ est ꝯsolidatio ⁊ incarnatio. ibi (Cũ ergo mũdificat̃.) ⁋ Pͥa in .ð. Pͥo ponit medicinas q̃ iterius sumunt̃. Scd̃o q̃ exterius applicant̃. ibi (Empl'a ṽo.) ☙ Circa pͥmã ptē ꝯsiderãdũ ꝙ A. pͥ pmittit medicias maturatiuas magis. Scd̃o ponit medicias q̃ cũ maturatõe erũpũt apa. ibi (Aut sumat̃ de taraxacõ.) Sil'r ēt pͥ ponit empl'a mag̃ maturatiua. Secũdo eruptiua magis. ibi (Si aũt necãria sunt.) vel ibi (Et fermẽtũ ⁊ cepe.) ☙ Cõsiderãdũ pͥ ꝙ dormire sup latus ad duo opat̃.s. ad cõplementũ maturatiõis pp calidi reclusionē:⁊ ad eruptionē pp cõpressionē. vñ. A. supra fen.13.c. de cura dubellet stomachi precipiebat substerni culcitras ⁊ iacere sup eas ṽsus vẽtrē vt eruptio fieret. ad hoc ēt iuuat ambulatio pp cõmotionē. ☙ Considerandũ ṽo ꝙ p balneationē nos debemus hic ĩtelligere pticulare balneũ qd̃ fit ex approximatiõe pãnoꝝ ĩfusoꝝ in cal'a aqua sup locũ. nõ.n. pp aliud fit hoc balneũ nisi vt mã mollificet̃ ⁊ mẽbrũ ⁊ eruptiõi paret̃ apa. hoc autem potẽs est facere hoc pticulare balneum. balneum aũt vl'e debilitaret virtutē:⁊ in apatibꝰ ꝓhibet̃ a. G.11. terap.c.20. ꝫ forsan vl'e balneũ post eũones ꝓcedẽtes ex digõne materie forti exñte virtute:nõ eēt oĩno vitupandũ si volũtas affuerit.

☙ Cuz ergo mundificatur vltime opꝫ vt in potu sumat in matutinis aquã ordei ⁊ syrupum acetosum. Cunqꝫ preterierunt hore alique sumat̃ thuris ⁊ sanguis draconis:amborum ãñ. aur̃ j.⁊ semis endiuie ⁊ semis apiȷ ⁊ masticis:omnium ãñ. aur̃. j.⁊ sumat ea in potu in syrupo acetoso aut gilebi aut aqua mellis. Et post illud confortet̃ cũ cibo ⁊ curet̃ vlcus eius cum eis que sunt sicut ea que dicemus in cura vlcerũ renum.

☙ Hec ps hꝫ .ð. Pͥo ponit medicias ꝯsolidatiuas. Scd̃o qꝛ aliqñ dubellet rũpit̃ ad vẽtrē ⁊ nõ ad ĩtestina nec vias vrine:iõ ꝯñdit regimē ⁊ curã in illo. ibi (Et cũ accidit.) ☙ Dicit ĩ pͣ pte ꝙ facta eruptiõe ⁊ mũdificatiõe opꝫ fieri ꝯsolidationē:ꝫ pͥus dꝫ dari in matutinis aq̃ ordei ⁊ syrupꝰ acetosus. ⁊ cã ē vt ꝯpleat̃ mũdificatio ⁊ abstersio. Dixit in matutĩs:qꝛ illa hora hec mag̃ penetrat cũ stõchꝰ fit vacuꝰ:tñ ⁊ alia hora dari pñt sic̃ expedit. cũ ḡ pͥterierint hore.s. aliq̃ post sũptionē aq̃ ordei ⁊c̃. qꝛ pͥterierit tãtũ tps ꝙ certũ ē aquã illã penetrasse:tũc dant̃ ꝯsolidãtia sic̃ thus sanguis dra. ⁊ mastix:⁊ admisceant̃ medicis deferẽtibꝰ sic̃ ē semē apy ⁊ endiuia ⁊ aq̃ mellis iulep aut syrupꝰ acetosus. ⁊ cã ē:nã illa ꝯsolidatiua sunt stiptica tardi ĩcessus:⁊ iõ opꝫ eis medicias deferẽtes misceri. Fiat ḡ ēt hec cura cũ eis q̃ post fen.18. dicent̃ de vlceribus renum.

☙ Et cum accidit vt mã effundatur ad spatium vẽtris tunc necessarium est vt ĩcidatur cutis apud inguina ⁊ discoperiatur lacertus adeo donec appareat syphac interius nominatum birabaton.

☙ Ponit curã qñ mã ad vẽtrē effundit̃ ⁊ vult ꝙ pforet̃ locus apud ĩguina sicut fit in hydropisi vsquequo appeat birabaton q̃ ē pãniculus ĩmediate adherẽs musculis post quez est syphac:de quo. A. fen.22. amplius al's ample loquetur.

☙ Deinde fiat in ipso foramen ⁊ ponatur in ipso cannula p quã currat pus deinde cũ emplastris.

☙ Istud dictũ põt referri supra cũ dixit. post illd̃ euacuet̃ cũ cibis ⁊ deide cũ empl'is. q.d. post fiãt empl'a q̃ epar ꝯfortẽt. vel põt referri ad illud qd̃ statiꝫ dixit ꝙ cũ curata ē sanies curet̃ cũ empl'is.s. cõfortãtibꝰ epar vel curãtibꝰ locũ pforatũ ⁊ ꝓhibẽtibꝰ eiꝰ apationez.

☙ De cibis ṽo opꝫ vt administrentur in principio subtiliatio cibi ⁊ sit cõtẽtus kisch ordei ⁊ syrupo acetoso. Deinde post illud admĩstrent̃ cibi aperitiui quos diximus ⁊ vitelli ouorũ sorbiliũ ⁊ sorbitiões lenificantes. Cum ergo erumpit̃ ⁊ mũdificat̃ necessaria sunt ea que cõfortant sicut aqua carnis ⁊ carnes arietine ⁊ hedine ⁊ auiũ terrenarũ ⁊ earum iura cum aceto condita sine seminibus:⁊ vitelli ouorum sorbilium ⁊ similia ⁊ parũ vini:⁊ vtat̃ odoramẽtis cõfortatiuis.

☙ Ponit hic regimē p cibũ:⁊ vult ꝙ in pͥnᵒ subtiliet̃ regimē qꝛ morbꝰ ē acutꝰ:ꝫ cũ rũpit̃ pͥcipit dari cibaria mag̃ ꝯfortatiua:qꝛ virtus debilitat̃ ex eũone. sic̃.n. in pleuresi cũ plus sputi fuerit plus cibi ē adhibẽduꝫ vt Hip. in re. acutoꝝ tex.cõ.25. sic ⁊ hic. Carnes arietine.i. ãnual'agni. sic.n. moris. A. ē loq. Et eaꝝ iura.i. decoctiones. aq̃ eni est ꝓprie succus:ꝫ ius ꝓprie elixatura. Cõdita cũ aceto qꝛ abstergit ⁊ tẽperat calorē ⁊ acuit appetitũ qui in his deycit̃. Sine seminibꝰ.s. in multa quãtitate ne faciãt cibũ penetrare ante digõnē: vel sine seminibꝰ.s. in ꝯueniẽti quãtitate:qꝛ ad digõnē iuuat ⁊c̃.

☙ De cura apostematũ frigidoꝝ. Cap.15.

Oportet vt administrent̃ in eis subtiliatiua abstersiua ⁊ appropinquat cura eoꝝ cure oppilationũ ⁊ cure adubellet q̃ pͥparate sũt ad maturationē. Et tu qdē iã sciuisti medicias maturatiuas ⁊ diureticas ⁊ aperitiuas ⁊ subtiliatiuas. Et opꝫ vt sit ĩ eis ṽtꝰ stiptica ꝯfortãs aromatica. Et mittunt̃ ĩ eis de oleis oleũ de kerua ⁊ oleũ de iesemino ⁊ oleũ sambacinũ ĩ empl'is q̃ ad ea assumunt̃. Et meliora empl'a ipsoꝝ sũt empl'ꝫ fuludriatio ⁊ empl'ꝫ philagriꝰ ⁊ empl'ꝫ stõticon ⁊ empl'ꝫ de semibꝰ ⁊ ꝯfert diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ sil'ia. Et phistici qdē maximi iuuamẽti sunt ĩ eis ⁊ trocisci de spica ⁊ ex syrupis syrupꝰ de semibus cum camedreos ⁊ polio iam decoctis in eo.

☙ Apostemata frida sunt duoꝝ modoꝝ.s. flegmatica ⁊ mel'ica q̃ dicunt̃ dura. Pͥo ḡ ponit curã apatũ flegmaticoꝝ mag̃ q̃ absolute frida dñr. Scd̃o ponit curã apatũ duroꝝ. ibi. (Nõ euadit.) ⁋ Pͥa in .ð. Pͥo ponit ĩtẽtionē curatiõis apatũ fridoꝝ renumerãs medicias q̃sdã simplices ⁊ cõpositas sumẽdas ⁊ emplastrãdas q̃ ad hᷓ ꝯueniũt. Scd̃o ponit q̃rũdã medicinaꝝ descriptiões. ibi (Et ex eisque.) ☙ Dicit pͥ debẽt admĩstrari medicine subtiliatiue ⁊ abstersiue:⁊ approximat cura oppilationũ epatȷ ⁊ cure dubellet q̃ sũt pparate ad maturationē. Et cã ē. nã cura dubellet tũc fit cũ maturatiuis subtiliatiuis ⁊ apitiuis sicut ēt cura apostematũ fridoꝝ.

☙ Sed dubitat̃

Dubium ¶ Sed dubitaẗ: vtrū in ꝓn° apatū fridoꝝ epatis debeamus icedere cū fridis stipticis repcussiuis. ¶ Et videẗ ꝙ sic: qꝛ sil'e est de apatib' fridis cerebri ⁊ epatis: ſꝫ in ꝓn° apatū fridoꝝ cerebri icipim' cū fridis: ḡ magis in apatib' epatis. tꝫ ꝓª silitudo multomagis. nā cerebrū cū sit ꝓnᵐ neruoꝝ magis lediẗ a fridis: qꝛ fridū eis inimicatur: vt. 5. afo. afo. 19. ⁊ supra. 1. ca. fen. 2. Qḋ aūt in his apatib' cerebri frida approximem' in ꝓn. appet ex. A. supra fen. 1. trac. 3. ca. de lythargia. vbi. ⁊ in ꝓn° rei repelle mām cū oleo ro. ⁊ aceto. Ampli' qḋ mām ꝓhibet aggregari in mēbro in ꝓn° hoꝝ apatū cōpetit: ſꝫ hec est res frida repcussiua mista cū resolutiuis. ¶ In ꝯriū hoꝝ est Aui. hic. ⁊ Haly. 7. ca. 32. ⁊ abbreuiator Gilbertus q expsse iubet a resolutiuis icipiēdum. ¶ Qḋ aūt de ista qōne sit de mēte Sera. ⁊ Raẗ nō pōt explicite hēri. ¶ Raẗ. n. dicit in diuisionib'. ca. 63. ꝙ forsan nō fit apa flegmaticū fridū in epate. vn̄ explicitā ei' nō posuit curā. nec. 4. trac. Sera. c. 2. Cōprehēdūt ḡ hoꝝ apatū curā sub cura apatū duroꝝ de qb' tractāt ⁊ in qb' a resolutiuis iubēt icipiēdū. ¶ Dōm ꝙ in apatibus epatis flegmaticis nō debem' icipere cum fridis repcussiuis: ſꝫ cū repcussiuis hn̄tib' cal'itatē. rō sumiẗ ex canonib' cōib' cure apatū fridoꝝ ꝓmi libri. ⁊ ex can̄. spālib' quarti libri de cura apatū flegmaticoꝝ. ⁊ ex can̄. sumptis ex nā apatū frigidoꝝ in epate: qꝛ repulsio māe pōt fieri ꝑ stiptica q̄ sunt cal'a: vt resistaẗ friditati māe. ¶ Dōm ḡ ꝙ apa fridū flegmaticuꝫ epatis aut iā est in ꝓn° sui aut apparēt signa aduēt' ⁊ nōdū fluxit de mā: ⁊ tūc possumus vti aliqb' leuiter fridis repulsiuis admistis calidis rebus vt mēbrū tueaẗ ⁊ ꝯforteẗ ne recipiat mām q̄ crediẗ ad ipꝫ posse venire ⁊ nōdū aliqd de ea venit. Si aūt iā fluxit mā nō cōpetunt qḋ declaraẗ ex ꝑte nāe māe ⁊ ex ꝑte nāe mēbri cōparati ad alia q̄dā mēbra ⁊ ex ꝑte loci. Ex ꝑte qdē nāe māe: qm̄ mā illa cū sit frida flegmatica nō est apta repelli: qꝛ viscosa: ⁊ qꝛ adherens. si ḡ frida approximabūẗ ꝯstringeẗ mā magis in mēbro ⁊ adherebit. Ex ꝑte vō nāe mēbri: qꝛ nō est mēbrū aptū sic exprimi sicut cerebrū aut caro: q̄ qꝛ mollia sunt exprimi pn̄t magis q̄ꝫ epar. Ex ꝑte ēt loci vel situs. nā si ꝯsiderem' epar positū sub mēbro carnoso: cerebrū āt inter ossa recludiẗ. Si ḡ frida suꝑ epar apponanẗ magis sub ꝓpria virtute ad epar ꝑueniūt q̄ꝫ si apponanẗ suꝑ craneū. Oībus ḡ istis ꝯsideratis ꝯueniētius est cū de mā fluxit aliqd icipere a subtiliatiuis ⁊ abstersiuis: mistis tn̄ cū aliqbus stipticis cal'itati ⁊ nō frigiditati ꝯiūctis: ⁊ iō dixit Aui. opꝫ vt sit in eis virtus stiptica ꝯfortans aromatica. vn̄. A. ꝑ can̄. fen. 4. c. de curatiōe apatū. i. apatib' fridis ꝑcipit sgnātū blactas bizācias. Ponūẗ āt cū ꝑdicꝭ hec stiptica itētiōe cōi ⁊ spāli. Cōi qdē itētiōe q̄ oīb' medicis epatis hec debēt admisceri vt ꝯserueẗ ei' vt'. Spāli vō itētiōe qꝛ ħ apa ē in ꝓn°. Lꝫ ḡ frida repcussiua approxiari nō possint: debēt tn̄ approximari aliq̄ stiptica vt mēbrū ꝯfortēt ⁊ ꝓhibeant ampli' de aduētu māe: ⁊ eā q̄ est nō ꝑmittant ibibi in oīb' ꝑtibus sic̄ supra. A. dixit de absinthio fen. 13. trac. 4. ¶ Opposita vō soluunẗ. Cū dr̄ ꝑ de cerebro ⁊c̄. dōꝫ ꝙ nō est simile vt ꝓbatū fuit. ¶ Uel aliter dōm ꝙ ibi Aui. docet ea approximare anteq̄ꝫ aliqd de mā fluxerit. ¶ Uel dōꝫ ꝙ illa mā nō ē frida pura ſꝫ sanguini mista. qḋ appet: qꝛ Aui. flōmiā ꝑmisit. Si aūt eēt cā mā frida flegmatica pura nō cōpeteret flōmia: nec illa repcussio pura sine aliquo leui resolutiuo ꝯferret. ¶ Ad illud qḋ dr̄ ꝙ magis leduntẗ nerui a frido ⁊c̄. Dōm ꝙ in dispōne sanitatis ledūtur a frigido: sed tꝑe egritudinis nō opꝫ cū frigida possint curare aliqn̄ eoꝝ morbos. ¶ Ad aliā dōm ꝙ ꝓhibitio aggregationis māe pōt conuenientius cum aliȷs fieri.

¶ Et ex eis que in ipsis iuuant ⁊ ꝓprie in illo qḋ indurationi ꝓximū est ⁊ cōferunt etiam doloribus renum ⁊ splenis ⁊ est medicamē factum cum squilla ꝫm hunc moduꝫ. ℞. squille assate: liliȷ celestis: assari: dauci: semis apȷ: anisi: spice aromatice: cassie: castorei: calamēti mōtani: cymini: calamēti fluuialis: acori: pyretri: piperis longi: nucis mus. amomi: opȷ: euforbȷ: semis: altee: sticados: poliȷ: siseleos: semis ruthe: semis feniculi: corticū radicuꝫ capparis: aristol'. ro. cinamomi croci. ℥. baccaꝝ lauri: semis iusquiami alb. costi: ameos: semis carui: oīum an̄. partem vnam: conficiantur cum melle dispumato ⁊ administrentur.

¶ Primo ponit medicinā. Secundo aliam. ibi (Medicamen.) ¶ Considerandū ꝙ in hac confectione ingrediẗ opiū ꝓpter diuersas intentiones. Una est vt remittat harū medicinarum acuitatē. Alia vt faciat has medicinas in mēbro morari. Propter hanc enī intentionem in tyriaca etiam opium poniẗ.

¶ Medicamē factū cū alliȷs campestrib' ⁊ efficit operationem predicti eandem. ℞. allioruꝫ: gentiane: albe eupatoriȷ: costi: aristol'. keisi: siseleos: piꝑis lōgi: oīuꝫ an̄. darkimet. iȷ semis apȷ: assari: meu: fu: nucis muscate: ameos: aniuden nigre: oīuꝫ an̄. darkimet. xv. castorei: aque ro. oīum an̄. darkimet. xȷ. soluanẗ ista cum vino ⁊ reliqua teranẗ ⁊ misceanẗ ita vt fiant res vna: deinde coniungantur cum melle.

¶ Hoc est medicamen de scordeon. patet. Fu. i. valeriana. Meu. i. daucus.

¶ De cura apostematū duroꝝ. Cap. 16ᵐ.

Non euadit aliquis ex apostemate duro quiescente confirmato. Et illi qui sanantur ex eo sunt qui curantur in initio sui. Et canon quidem curationis eorum est post purgationem corporis ex humiditatibus grossis cum medicinis cōpositis ex speciebus in quibus sunt lenificatio equalis ⁊ resolutio ⁊ subtiliatio ⁊ calefactio temperata ⁊ apertio oppilationuꝫ dominantior q̄ꝫ lenificatio ⁊ confortatio ⁊ stipticitas ⁊ aromaticitas cum quantitate qua indiget infra qḋ adiuuāt duas itentiones alias. Et vt in pluribus haꝝ medicinaruꝫ que iuuant duas intentiones domināt̄ur amaritudo ⁊ stipticitas ꝑua. Et iste medicie administranẗ in potu ⁊ admistranẗ in empl'is ⁊ administrantur in embrocis.

¶ In superiori capl'o Aui. posuit curā frigidoꝝ apatum. s. flegmaticoꝝ magis. Hic ponit curā apostematū duroꝝ. Et ꝓmo ponit curā apostematū duroꝝ per medicinas. Scḋo per cibos. ibi (Cibi aūt.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā apatis duri nō cācerosi. Secūdo cancerosi. ibi (Et qn̄ fit apostema cancer.) ¶ Prima in duas. Primo ponit curā apatꝭ duri subsequētis calida apostemata aut ꝑ seueniētis. Scḋo ei' qḋ fit post ꝑcussionē. ibi (Et illi qdē.) ¶ Prima in. d. Prio ꝓponēs hoc apa cū ꝯfirmatū est nō posse curari ponit itētiōes curatiōis in eo in quo cura possibilis est. Scḋo in spāli curā ꝓsequiẗ. ibi (Et opꝫ vt lenias nām.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ nō euadit ⁊c̄. Cā est quā assignat Sera. 4. trac. sue practice. 3. cap. ⁊ est rō Gal'. 2. de febribus ad Glauconē ꝫm trāslatiōem ex greco. c. 2. dist. 2. s. de duritie epatis. Eos enim qui duritiē habent in epate sequiẗ hydrops ꝑꝑ malitiā sanguifice epatis. Hydrops aūt cū tāta epatꝭ malitia nō curaẗ. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ non est semꝑ necessariū seq hydropem vt ēt sensus ostendit. sed multotiēs preoccupanẗ morte ꝓpter virtutis dissolutionem cum cibus ad mēbra transire non possit. Dicit tamē ꝙ in principio forsan possibilis est cura. Et canō curationis post purgationē corporis ex grossis humiditatibus est cū medicinis habentibus lenificationē equalem ⁊ resol'onē ⁊ subtiliationē ⁊ calefactionē ⁊ apertionē: sed apertio oppilationum dꝫ magis dominari q̄ꝫ lenificatio. ¶ Considerandum ergo ꝙ si in his apostematibus sit triplex intētio. s. resolutio ⁊ subtiliatio materie ⁊ calefactio equalis ex vna ꝑte ⁊ apertio oppilationū ex alia ⁊ lenificatio que est tertia itētio: tn̄ aꝑtio oppilationū est dominatior itentio. Et cā est. nam apertio oppilationum in duro apostemate est intentio principalis ⁊ maxima ⁊ per se. Est qdem principalis ⁊ maxima propter magnū qḋ ex ea sequitur nocumētū: qꝛ materia cibalis ad mēbra transire nō pōt. Est etiam per se: qꝛ durum apostema de sui nā que sibi ex parte materie inest oppilat epatis transitus: sed itentio que est lenificatio siue mollificatio est magis itentio accidens vel subsequens sicut sumitur ex mente Serap. trac. 4. 3. ca. Primo qꝛ cum in hoc apostemate intendamus resoluere ⁊ aperire: ille medicine nō possent penetrare in materiā duram nisi ipsa mollificaretur: oportet ergo ipsam mollificare vt ille medicine melius opereñẗ. Scḋo ꝙ medicine resolutiue ⁊ aꝑitiue subtile primo cōsumunt vnde ⁊ grossum remanet: ⁊ ideo ne ad lapidationē perueniāt: oportet mām mollificare. Adhuc ēt declaratur ex alio. nā plus contrariantur epati mollificatiua faciendo laxum q̄ꝫ aperitiua: ergo apertio oppilationū dominantior erit. ¶ Considerandum tn̄ ꝓpter litterā extrinsecam que hꝫ minus ꝙ lenificatio est duplex. Una que opponiẗ duritiei pn̄ti que fit ꝑ medicinas lenitiuas nō ꝓprie madefactiuas ſꝫ ꝑ tales q̄ sunt sic̄ camomilla mellilotum ⁊ fenugrecum: ⁊ illa lenificatio dominātior dici pōt q̄ꝫ aꝑtio cōsiderando apostema durum vt durum est. nā sicut durū apostema vt durū plus mihi notat duritiē q̄ꝫ aliud: sic plus idicat leni-

tionem q̄ aliud. Alia v̄o est lenificatio q̄ nō solū duritiei p̄nti oppo nit sed future: ⁊ hec lenificatio fit ꝑ medicinas humidas vt pisces pingues vt mucilagines forsan caliditati ꝯiunctas ⁊ adipes: ⁊ ista minor dz eē q̄ apertio. Cōsiderādo maxime durū apa vt in tali mē bro est qd̄ est epar. littera que dicit minus que est extra dz signifi- cari sup illo qd̄ dicit īfra. Dicit postea Aui. ꝙ in istis medicis dz eē cōfortatio aromaticitas ⁊ stipticitas tñ in tanta quantitate ꝙ iu- uent duas alias ītētiones. s. intentionez que est resolutio ⁊ ītētio- nem que est apertio. Infra qd̄. i. infra quā stipticitatē adiuuāt ⁊c.
¶ Considerandū ꝙ epar ƀm se plus indiget medicis stipticis. Sz q2 infra illud quo epar indiget potius iuuant medicine resolutiue ⁊ aperitiue. Medicina. n. minus stiptica magis resoluit q̄ magis stiptica. In eodē genere vel infra. i. post hoc.

¶ Et oportet vt lenias naturam si fuerit temperata cū rebus lenibus ⁊ clysteribus proprie. Et illud quidem efficiunt grana pini maioris ⁊ semen lini ⁊ gluten al- botin cum hoc ꝙ ipsa conferunt apostemati. Et non oportet vt sis audax ad soluendum ventrem cum re- bus ⁊ vehementis caliditatis ⁊ faciant lesionem ⁊ ad- dant in nocumento. Et oportet vt sit eius somnus su- per latus dextrum. Illud enim est ex eis que valde cō ferunt ad resolutionem eius.

¶ Prio ponit q̄sdā spāles ītētiōes ⁊ curas. Scd̄o ponit medicinas que ad p̄dictas ītētiones ꝑducunt. ibi (Medicine v̄o.)

¶ Medicine v̄o singulares valentes ad illud sunt gra na pini ⁊ medulle ⁊ adipes temperate ⁊ ad calidita- tē decliues. Et in farina fenugreci est lenificatio que- dam cuz maturatione. Et costus est vehemētis iuua- minis. nam cuz ex eo sumitur in potu. ℥. ß. vsq3 ad aur. cum tile misto aut cū vino confert manifeste. Et q̄nq3 confert ei sumere in potu oleum de nereiden aut ole- um de balsamo aut oleum costinum cum aqua in qua decocta sunt rutha ⁊ anhetum: ⁊ dosis olei de nerei- den sit quantitas. ℥. iiij. administretur illud hebdoma- da vna ⁊ confert maxime Et ex eis que conferunt ad illud sunt semina agnicasti pondus. ℥. j. in quibusdam syrupis: ⁊ eupatorij pondus. ℥. j. cum aqua apij aut fe- niculi aut endiuie aut arnoglosse sicce pondus aur. j. ⁊ decoctio lupinorum in qua positum est de spica aro matica vsq3 ad. ℥. ß. aut de pipere minus hoc ⁊ amigda le amare in vino. Et radix arboris sanguinis draco- nis iuuatiua est etiā: ⁊ cortex arboris aldemest ⁊ bac- ce lauri: ⁊ radix amigdali radix fu ⁊ cicer nigrum ⁊ po lium ⁊ camedreos ⁊ porri.

¶ Et hec scd̄a pars hz duas. Primo enumerat medicīas simplices mag̃. Scd̄o cōpositas. ibi (Ex medicis cōpositis.) ¶ Dicit ꝙ me- dicine singulares iuuātes ad illud. i. ad apa durū ƀm p̄dictas ītētio nes sunt ⁊c̄. Tile spēs vini. i. vinū coctū vel sapa vt Simon. Arbor demest est arbor lauri vt ipse Auic. 2. cañ. c. de demest. Fu. i. vale- riana potētilla amātilla idē est: lz fu multi nardū appellēt. Cicer ni grū q2 aperitiuū. Et porri q2 ēt incisiui sunt al's cappari.

¶ Et ex medicinis compositis conferentibus ad illud sunt trocisci de bdellio quorum confectio. ℞. rosarum tritarum. ℥. x. spice aromatice. ℥. ij. myrre. ℥. j. costi. ℥. j. ß. masticis. ℥. j. amigdalarum amararum. ℥. j. ⁊ ß. bdellij. ℥. iij. terantur medicine ⁊ dissoluatur bdellium cum vi- no ⁊ ꝯficiantur cuz eo medicine ⁊ fiant inde trocisci: ⁊ potio eorum sit trium. ℥. cum aqua mellis aut cuz apo- zimate de seminibus: ⁊ si fuerit caliditas cuz aqua alu- bleb ⁊ endiuie. Et ex istis est medicamen asclepiadis factum cum felle vrsi. Ipsum nanq3 expertum est con ferre ꝑ illud quod in ipso est de speciebus medicinarū valentium ad illud ƀm cōditiones suas quas diximus.

Et descriptio quidez eius. ℞. camepitheos prassij se- minis apij montani gētiane semis agnicasti fellis vrsi synapis seminis cucumeris scolopendrie: radicū opo- ponacis anulorū lacune rubee tinctorū semis caulium aristologie piperis spice inde costi semis apij ortulani semis endiuie ⁊ herbe iudaice polij opij eupatorij gra norū iuniperi partes equales conficiant cū melle: ⁊ do sis eius pondus auellane cum vino.

¶ Hic enumerat medicinas cōpositas. Et p̄ illas q̄ sumunt per os. Scd̄o illas q̄ emplastrant. ibi (Et ex emplastris.) Pria in duas. Primo enumerat quasdā medicinas. Scd̄o quasdaz alias. ibi (Et ex eis q̄ ꝯferūt.) ¶ Ponit ergo p̄ troc. de bdellio ⁊ ꝯfectionē ascle- piadis ⁊ est nomē ꝓpriū. Et dicit ꝙ in hoc medicamine sunt spēs medicinarū valētiū ƀm ꝯditiōes suas q̄s diximꝰ. i. hz ītētiōes dictas in p̄ıo capl'i huiꝰ. Anulorū lacune. lz in synonymis nō repiat: credo ꝙ sit lutū lacune. i. sigillatū qd̄ ƀm rotūditatē formā hz anuli: ⁊ po- nit hic vt istis medicinis resistat: q2 tyriacalis medicina est: ⁊ vt acquirat eis stipticitatem sicut opium ponit vt has medicinas fi- gat in locis operationis. Herba iudaica. A. secundo cañ. exponit seipsum ⁊ dicit ꝙ est orobum. ⁊ ita Simon.

¶ Et ex eis que conferunt ad illud sunt diacurcuma ⁊ athanasia ⁊ tyriaca diatessereon ⁊ socrugene confe- runt ad illud. Et ex compositis leuibus in hoc est me- dicamen altararacon dictum in capitulo aldubellati: ⁊ medicine quas diximus in capitulo apostematuz fri gidorum absolute. Et cum administraueris omni die trociscos almirberis per hebdomadam vnam qui bi- bantur in aqua ⁊ incipiatur a. ℥. j. ⁊ ß. vsq3 ad. ℥. ij. ⁊ ß. erit vltimum. Et vt aggregetur aliquid huiusmodi aque administrando cardos ⁊ alsebran gradatiz ex. ℥. iij. ⁊ ß. vsq3 ad. ℥ j.

¶ Hic ponit multas alias medicinas de troc. de berberis. Dicit ꝙ bibant in aq̄. s. tereniabin vel endiuie: vt de q̄busdaz horū tro. dicit A. 5. cañ. trac. 5. Uel possent dari cū aqua de radicibꝰ ⁊ ipsi sūt ape ritiui ⁊ extinctiui. Conferunt ḡ cū durities post flegmon remāsit ⁊ supple cōfert vt aggreget aliqd huius aque. s. cuz qua bibit tro. de berberis. Administrādo cardos. s. radicis vel semina q2 abstergunt ⁊ aperiunt vt sumit in ca. de cardo a Serap. Et sebran Auicē. scd̄o cañ. dic̄ scemenegi. i. iura sebrā. Simō dic̄ ꝙ vnūq̄dq3 ignorat. ⁊ vi detur ponere. A. ꝙ sit herba calida aperitiua. Sed ex alijs synony mis inuenitur ꝙ sit spēs ozimi: quidā ꝙ est origanū.

¶ Et stude in hoc ne faciat illud cadere ipsum in ere- ctione ⁊ aperi oppilationem. Et ex potibus qui bibun tur est apozima costi ⁊ ramorum eupatorij ⁊ fenugre ci ⁊ passarum. iiij. vnc. cuz vnc. olei amigdalini aut olei de nucibus recentibus. Aut apozima: quod. ℞. gen- tia nam absinthium mellilotum passas ficus. Aut apo zima aristologie absinthij ruthe florum squinanti ⁊ passula. ⁊ fenugreci ⁊ apozima lupinorum ⁊ costi ⁊ absinthij cum oleo de cherua. Et ex emplastris bo- nis ad illud est emplastrum fiat cum amomo humi- do aut succo decocto cum vino pontico. Aut ex spi- ca cum oleo de phisticis cum prassio ⁊ expressio cum anheto decocto. Aut emplastrum factum ex farina fenugreci ⁊ ficubus ⁊ rutha ⁊ melliloto ⁊ nitro: aut su- mantur āmoniaci. ℥. centum: bdellij. ℥. xxv. croci. ℥. xij. te rantur omnia ⁊ conficiantur cum cerato facto ex cera ⁊ oleo de alcanna ƀm ꝙ videtur. Aut emplastrum fa- ctuz ex farina fenugreci ⁊ stercore caprino ⁊ cordume ni ⁊ calamento ⁊ caulibus ⁊ vsnee ⁊ rutha.

¶ Et stude ne faciat ipm cadere in erectionē. s. virge: q2 cardi ad h ꝓsunt saltē q2 generat ex eis aliqua viscositas: sed pollutio subse- quēs vel coitꝰ eis valde noceret. Alibi īueni ꝙ est herba lacticino- sa: ⁊ tūc hñt qdā lr̃az absq3 hoc qd̄ dicit in erectionē. Stude ne ipz faciat cadere. s. ƀm virtutē ꝙ minus q̄. iij. ℥. dare potes.

¶ Et illi

¶ Et illi quidem cuius causa est percussio ⁊ iam incipit apostemari ⁊ indurari conuenientius ex emplastris est emplastrum ros. cum sebran: ⁊ ex medicinis ⁊ regimine bonis cum administraueris potiones ⁊ emplastra est vt ponantur super membrum ventose calefacte sine incisione: imo superponantur loco sanguisuge: deinde administra medicinas que sunt fortiores ⁊ subtiliatione ⁊ resolutione ⁊ fac adherere loco ea que sunt sicut nitrum ⁊ sulphur citrinuz quinq3 diebus aut hebdomada vna: deinde administra epithimata cum synapi in omnibus decem diebus: postea fac vomere egrum cum raffano.

¶ Ponit curã duri apãtis cuius cã est pcussio. Uẽtose calefacte. s. cũ igne. Sine icisiõe: qꝛ minus de sanguine educerent. solum ergo cõferũt qꝛ extra ab epate transponũt mãm. Jmmo sanguisuge vt si necessariũ est a partibus illis aliqd de sanguine educere qꝛ pcesserũt vẽtose: tũc ponanꝭ sanguisuge qꝛ minꝰ euacuãt. Et administratis illis emplastris resolutiuis ⁊ rubificatiuis que mãm ad extra educunt: fac vomere vt educaꝭ de materia apãtis vel vt diuertaꝭ ne fluat pp emplastra rubificatiua acuta.

¶ Qꝛ si obediens fuerit apostema administra elleborum album.

¶ Qꝛ si apostema fuerit obediẽs: vt quia vides eius posse euacuare mãm: administra elleboꝝ. s. mistũ rebus cõsolidãtibus ⁊ remittẽtibus eius acuitatẽ. hoc Auic. dicit vt nõ ↄtradicat ei qd̃ dixit in pnͦ capl'i. Nõ opꝫ vt sis audax ad soluẽdũ vẽtrẽ cũ rebus vehemẽtis calitaꝭ. Si aũt mã apãtis esset inobediẽs: tũc opꝫ euacuare cuꝫ rebus leuioribus ⁊ prius preparare magis materiam.

¶ Et quando fit apostema cancer minoraꝭ spes in eo. nam si confert aliqd: tũc medicamẽ asclepiadis qd̃ est in antidotario absq3 felle vrsi.

¶ Et qñ fit apã cancer minoraꝭ spes: qꝛ si esset in membro ignobili nõ habeꝭ spes. Nã si confert aliqd ⁊c̃. absq3 felle vrsi ne fiat vlceratio: qꝛ fel adderet in vlceratione.

¶ Cibi autẽ sint illi quoꝝ digestio est velox sicut vitelli ouorum sorbiliũ ⁊ sicut kisch ordei. Et cibus eius qui hꝫ oppilationes in epate suo ⁊ parum vini qd̃ est subtile est bonũ valde: ⁊ abstineat a carne.

¶ Abstineat a carne: qꝛ generat sanguinem magis aptum inflammari: abstineat ergo a carne nisi ad illud vocet necessitas propter debilitatem virtutis.

¶ De cura apãtũ almyrach lacerti. Cap. 17m.

Est prima curatiõi apãtũ epatis ex pte medicinaꝝ: nisi qꝛ audacia ad repercutiẽduꝫ mãm in primis ⁊ ad resoluẽdũ eam secundo est fortior: ⁊ nõ timeꝭ ex eis ex stipticitate ⁊ resol'one qd̃ timetur ex apostemate epatis.

¶ Ponit curam apostematum lacertoꝝ ventris. ⁊ pꝫ intẽtio ⁊ veritas quam Aui. intendit.

¶ De cura apãtũ meseraice Cap. 18.

Est similis curationi apostematum concauitatis epatis.

¶ Ponit curã apostematũ meseraice. ⁊ pꝫ ⁊c̃.

¶ De pcussiõe ⁊ obuiatiõe ⁊ casu sup epar. Cap. 19m.

Quoniaz qñq3 accidit obuiatio aut casus aut nocumentũ sup epar: tũc necesse est vt tu succurras vt nõ accidat ex eis fluxus sanguinis aut apostema magnum.

¶ Morbus cõis q est ↄtinuitatis sol'o est duplex. s. vera sol'o continuitatis ⁊ nõ vera q̃ est ↄtusio. Primo ergo determinat de cura cõtusiõis vel pmutatiõis epatis fꝫ locũ. Scd̃o de cura sol'onis ↄtinuitaꝭ vere. ibi (Estimauit Hip.) Pria i tres. Prĩo i gñe pmittit ad qd itẽdẽdũ in offensione sup epar. Scd̃o exequitur. ibi (Qꝛ si accidit.) Tertio ponit medicinas. ibi (Medicamẽ conferens.)

¶ Qꝛ si acccidat apostema cureꝭ cum eis que diximus de cura apostematis qd̃ succedit percussioni. Et qñq3 accidit ex eis vt additamẽtum maius de additamẽtis epatis remoueaꝭ a loco suo: ⁊ ppꝛie si fuerit magnũ ⁊ accidit dolor sub hypocũdriȷs dextris post pcussionẽ aut saltũ aut casum: ⁊ rectificat istud cõmotio ⁊ excussio cũ pparatiõe pectoris illius qui hꝫ illud ⁊ erectiõe illius q̃re sedaꝭ dolor subito cũ reditione additamenti ad locũ suũ. Jn aliȷs aũt opꝫ vt incipiaꝭ ⁊ fiat flobothomia. Et si fuerit caliditas vehemẽs: tunc poteꝭ ⁊ liniaꝭ cũ infrigidatiuis apocrusticis. Si aũt sanguis eiꝰ egrediaꝭ: tunc ponantur cum eis stiptica. Et si nõ fuerit caliditas vehemens neq3 cursus sanguinis aut iam fuerit sedatũ illud qd̃ inde erat: tunc tua ĩtẽtio nõ erit nisi vt resoluas sanguinẽ mortuũ. Et si nõ fuerit possibile vt resoluas sanguinẽ aut ptransiuit terminũ: tunc administra resoluẽtia. Et nõ est aliqd simile epithimati cũ mũmia ⁊ oleo arazaki: ⁊ ↄferũt oibꝰ illis medicine pdicte in capl'o apãtũ eueniẽtiũ ab obuiatione.

¶ Scd̃a pars hꝫ sex. Propter qd̃ considerânduꝫ ꝙ ex casu ⁊c̃. põt accidere vt apostema aut remotio alicuius pẽnule epatis a suo situ aut ↄtusio ex qua apostema timeꝭ aut exitus sanguinis aut aggregatio sanguinis contusi aut mortui in epate. Primo ergo facit primũ. Scd̃o secundũ ⁊c̃. Scd̃a ibi (Et qñq3.) Tertia ibi (Jn aliȷs.) Quarta ibi (Si autem.) Quinta ibi (Et si non.) ¶ Circa hanc partem considera ꝙ quando sanguis aggregatus est: tunc intentio nõ est nisi vt resoluas sanguinem mortuum. s. leui resolutione. Si aũt non põt hoc fieri. s. qꝛ iam ĩduratus est sanguis administra emplastra resoluentia. s. fortia: ⁊ ↄuenit emplastrum cum mũmia: qꝛ resolutiua est ⁊ videꝭ habere specialem ppꝛietateꝫ ad casus ⁊ offensiones: vt supra diximus fen. 13. Oleum arazaki. i. simile oleo ros. non videtur aliter Simon exponere.

¶ Medicamẽ cõferẽs ad illud in principio cũ est caliditas ⁊ inflãmatio aut timeꝭ cursus san. ℞. reu. balaustiarũ: sanguinis dracõis: aluminis iameni ptes equales: ⁊ dosis eius sit auꝛ. j. cum aqua cydoniorum. Qꝛ si nõ fuerit illic caliditas plurima ⁊ volueris administrare medicinas in qbus sit repercussio cum resol'one aliqua ⁊ cõfortatiõe: tunc cõfert ad illud hoc cõpositum. ℞. karabe. ʒ. x. ro. ru. ʒ. v. melliloti. ʒ. x. achacie. ʒ. iiȷ. spice inde: croci: amboꝝ añ. ʒ. vj. masticis: corticis capparis: amboꝝ añ. ʒ. iiȷ. luti armeni. ʒ. vȷ. nucis cupressi. ʒ. viȷ. cõficianꝭ cũ aqua arnoglosse ⁊ fiant inde trocisci quoꝝ vnusquisq3 sit vnius auꝛ.

¶ Primo ponit medicinas que ↄferunt in principio magis ⁊ in pcessu. Scd̃o q̃ in fine. ibi (Jn fine.) Prima in tres sicut tres ponit medicinas. Scd̃a ibi (Qꝛ si.) Tertia ibi (Medicamen.)

¶ Medicamen bonum. ℞. aque neilon. ʒ. x. lacce ablute. ʒ. vȷ. ⁊ reu. seni. ʒ. iiȷ. croci. ʒ. iȷ. ⁊. 5. basce. ʒ. iiȷ. ciceris nigri. ʒ. vȷ. myrre. ʒ. v. luti armeni. ʒ. x. conficiantur cum oleo de lilio in quo posita sit mũmia ⁊ fiãt inde trocis. ⁊ sumanꝭ in potu: ⁊ dosis sit vsq3 ad. ʒ. iȷ. Et reu. alseni ⁊ lutũ sigillatũ cũ miscẽꝭ cũ aliquãtulo de granis myrti sũt res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego suꝫ expertus. Jn fine aũt rei ⁊ cũ nõ cauetur ab inflatione ⁊ apostematione: opꝫ vt in potu sumaꝭ de hoc trocisco. ℞. reu. seni: laccam ⁊. ʒʒ. fiant ex eis tro. Et qñq3 poniꝭ cũ eis aliquid arsenici citrini: qm̃ ipsum est mirabilis virtutis in repercussione ⁊ resolutione sanguinis. Sumatur in potu ex hoc ⁊ liniaꝭ sup ipsuꝫ huiusmodi epithima. ℞. xyloa. ⁊ crocũ ⁊ baccas ⁊ lauri ⁊ bdelliũ ⁊ calamẽtũ aromaticũ ⁊ masticem ⁊ ceram ⁊ oleum arazaki ⁊ almeisus fiat emplastrum ⁊ ponatur.

¶ Medicamē bonū.s.cū nō est īflāmatio: ⁊ ē ītētio ad resoluēdum. Aqua neilon .necubi īuenit qd sit.qdā dicunt ꝙ sit aq̄ absinthy si/simbry. Reu.seni.i.reub.vel lactuca azimi.⁊ silr Rauedseni expo/nit. In fine arsenici.i.auripigmēti.lz adhuc in approximatiōe eius sit timor. Almeisus.i.cū aliqua re acetosa que facit penetrare.

¶ De scissura ⁊ incisione in epate. Cap.20m.

Existimauit Hip.ꝙ morit ille cui⁹ disrūpitur epar ⁊ accidit sepatio cōis ex eo corpori ipsi⁹ ⁊ venis eius. In illo aūt qꝺ est min⁹ hoc qñqꝫ est spes. Et qñqꝫ accidit illic vrina sanguinis ⁊ solutio ventris cū eo ꝑm duo latera epatis.

¶ Existimauit Hip.s.sexta ꝑticu.afo.illo afo.18. Uesicam incisam. Primo ostendit curā huius solonis ꝯtinuitatis esse īpossibilē: ondens qñ est ꝙ aliqd in ea sperat. Secundo ponit curā.ibi (Cura.) ¶ Et qñqꝫ: qꝛ nō semꝑ pōt sanguis effundi ad spatiū ventris. Si ḡ sanguis declinet ad vrinam vel ventrem ꝑm duo latera.i.ꝑm cōcauum ⁊ gibbū fit vrina sanguinea ⁊ solō sanguinis.

¶ De cura. Cap.21m.

Cura illius est cū medicis stipticis ⁊ glutina/tiuis ꝑm ꝙ scis: ⁊ ꝑm ꝙ dictū est in caplō spu ti sanguis. Et qñqꝫ ꝯfert ei dare in potu pon/dus.ℨ.ij.de rosis cuꝫ aqua frigida aut dare ei in potu balaustias aut facere emplīm ex eis.

¶ Hic ponit curam ⁊ pꝫ.

¶ Tractat⁹ q̄rtus de humiditatib⁹ qb⁹ accidit cā epatꝭ vt expellant egrediēdo ⁊ coartent occultando.

¶ De spēbus expulsionū rerū in epate. Cap.pm.

Quandoqꝫ diuersificantur expulsiones in substātia eius qꝺ expellitur. Et qñqꝫ diuersificatur causa eius propter quod expellitur.

¶ In precedenti tractatu Aui.determinauit de egritudinibus epatꝭ cōibus: hic determinat de dispōnibus q̄ accidūt in nobis ex humiditatib⁹ ab epate generatꝭ. Et qꝛ ille humiditates aut educunt extra corpus maxie ꝑ vētrē ⁊ fit fluxus vētris epaticus aut coartat in corpore toto ⁊ cōcauitate vētris ⁊ fit cacesia ⁊ hydropisis: iō Aui.p̊ determinat de dispōni/b⁹ q̄ fiūt in nobis ex humiditatib⁹ qbus accidit cā epatꝭ vt expellat egritudo extra. Scꝺo determinat de dispōnib⁹ q̄ fiunt in nobis ex humiditatibus epatis quibus accidit vt coartentur in corpore.ibi (Quādoqꝫ corrūpit digestio. ⁋ Prima in tres. Primo determinat de causis ⁊ diuersitatib⁹ hap̄ expulsionū epaticap̄. Scꝺo ꝫ signis. ibi (Differētia.) Tertio de cura.ibi (Huius vō capli.) ⁋ Prima in tres. Primo ꝑmittit diuisionē quādā. Scꝺo declarat.ibi (Substā/tia vō.) Tertio in fluxibus epaticis ponit quosdam singulares ca/nones pronosticos magis.ibi (Inquit Hip.) ¶ Dicit primo ꝙ ex/pulsiones epatice diuersificant aut in substantia eius quod expel/litur aut in causa expulsionis.

Dubm pm ¶ Sed dubitat.nā Aui.vr defectiu⁹. Expulsiones enī epatice aliam vident habere diuersitatez.s.eā que est ex parte temporis vel mo di euacuationis, Eam etiam que est ex parte partium per quas fit euacuatio. Has vō diuersitates Auicen.nō tetigit. ⁋ Dicēdum ꝙ Auic.fuit contētus ponere in expulsionibus epaticis diuersitates principaliores. Pricipaliores aūt diuersitates sunt iste sumpte ex diuersitate eius qꝺ educit: ⁊ ex diuersitate cause eductiōis. Diuer/sitas aūt sumpta ex ordine vel modo euacuationis reducit in has causas: ideo vnū exiens ab alio diuersificatur in modo euacuatio/nis: ⁊ tempore: qꝛ substantia exeuntis ⁊ causa sui exitus diuersifi/cant ⁊ non ecōtra: ⁊ ex hoc cessat obiectio prima. ⁋ Ad secundam dicendū ꝙ maxime est sermo Auicē.de epatica expulsione facta per vētrem. Loquit.n.in hoc ca.de fluxu ventris epatico. ¶ Sed tu.d.nōne illa exeuntia per vrinam educi possunt. ⁋ Dicendum ꝙ sic. Magis tñ appropriātur intestinis: qꝛ leuius est epati diuersas materias ad ītestina expellere q̄ꝫ ad renes ⁊ vias vrine. Primo qꝛ vie plures sunt. Secundo qꝛ intestina sunt vasa expulsionibus di/uersis deputata: vnde ⁊ a toto corpore materias corruptas reci/piunt vtplurimum q̄ꝫ illas recipiat vrina tanq̄ꝫ existentia intesti/na magis apta ad hoc.

¶ Substantia vō eius qꝺ expellitur quandoqꝫ est res chimosa ⁊ quandoqꝫ est aquosa: ⁊ quandoqꝫ est ablu tiua ⁊ qñqꝫ est cholerica: ⁊ quandoqꝫ est virulenta: ⁊ quandoqꝫ est nigra subtilis ⁊ nigra sic̄ fex ⁊ nigra me/lancholica: ⁊ quandoqꝫ est fetida ⁊ quandoqꝫ non fe/tida: ⁊ quandoqꝫ est sanguis purus: ⁊ quādoqꝫ expel/litur similis ei ex via stomachi cuꝫ vomitu ⁊ significat ipm priuatio doloris: ⁊ qñqꝫ est res grossa nigra que est substantia carnis stomachi.al's epatis.

¶ Primo enumerat diuersitatē que accidit in expulsiōib⁹ epaticis ex ꝑte subē eius qꝺ expellit. Scꝺo enumerat ⁊ declarat simul di/uersitatē que accidit ex ꝑte cāe expulsiōis.ibi (Cā āt eius.) Tertio redit ad declarādū ꝑticulr diuersitatē q̄ accidit ex ꝑte subē ei⁹ qꝺ euacuat.ibi (Et qñ egredit sanguis fetidus.) ¶ Dicit p̊ ꝙ suba eius qꝺ expellit diuersificat expulsionē epaticā: qꝛ qñqꝫ est res chimo/sa ⁊c̄. Et enumerat.11.modos expulsionis epatice ponēdo ꝙ vnus modus sit egestio fetida vel nō fetida. Et qñqꝫ expellit silr̄is ei.i.san/guinee egestiōi ex via stōchi ⁊c̄. Significat ipm.s.vomit⁹ sanguis ab epate si factus cā epatꝭ: ꝑuatio doloris qꝛ nō est in eo dolor vt su/pra fen.13.dixit Auic. Et qñqꝫ est res grossa nigra q̄ est suba carnis stomachi. Alia littera hꝫ epatis ⁊ est melior lr̄a ⁊ plurima. Sꝫ si di/cat stomachi exponat: ⁊ tūc credit ꝙ sit epatis ⁊ nō est. ¶ Cōside/ra circa hāc partē ꝑ hoc qꝺ dicit chimosa ꝙ sicut sumit ab Haly in tertio thegni tex.cō.191.suꝑ illo verbo.quos neqꝫ glutinosos ⁊c̄. est chilus ⁊ est chimus. Chilus significat viscositatē factam a sto/macho vt ipse ibidē. ⁊ Mesue in de appropriatis.cap.de pleuresi in sermone de aqua ordei. Sꝫ chimus significat humores in epate generatos vt ibidē Haly Arist.auctoritate. Dico ḡ ꝙ chimus pōt duplr̄ accipi.s.ꝓprie pro humore: ⁊ hoc mō nō sumit hic: qꝺ appa/ret ex duob⁹. Priō qꝛ.A.intēdit hic ponere diuersitatē que accidit ex ꝑte subē eius qꝺ expellit volēs ꝙ fluxus chimosus ex ꝑte subē ab alijs differat differētia specifica apud medicū. Manifestū autē est ꝙ chimosus fluxus.i.humoralis ab alijs nō differt nisi sic̄ cōis a spē. Scꝺo ꝑꝑ aliud.nā Aui.exequens declarationē hop̄ modorū de chilosa exequit vt infra pꝫ ⁊ nō de chimosa. Alio modo potest large accipi pro chilo ⁊ ita sumitur hic.

Dubm 2m ¶ Sꝫ tu.d.cū hic determinet de epatica egōne quō egestio chilosa est epatica cū ipsa sit ītestinalis aut stomatica. ⁋ Dōm ꝙ alicuius rei egestio pōt dici epatica duplr̄. Uno mō qꝛ ab epate veniat. Alio mō qꝛ eueniat cū epatis defectu qualiscunqꝫ ille sit. Dico ḡ ꝙ ege/stio chilosa non est epatica: qꝛ ab epate veniat: sed qꝛ fit ex epatis defectu: ⁊ illo mō hic.A.determinat de epatico fluxu.s.de eo q fit ex humiditatibus expulsis cā epatis: siue ab epate veniant siue nō sicut notāter inserit inceptio sue rubrice cum dixit causa epatis ⁊ non dixit ab epate: ⁊ tunc finis rubrice exponatur. Rerum supple ꝑꝑ cām in epate: vel ꝑꝑ humiditatem in epate.

Dubm 3m ¶ Scꝺo dubitaret qs dicēs.A.defectiuū īponēdo has diuersitates Tot.n.pn̄t eē quot sūt spēs ⁊ modi humop̄ in epate. Aut quot mo di humop̄ in epate gn̄ari pn̄t: sed pn̄t gn̄ari plures his vt cholera vitellina prassina ⁊ eruginosa: ⁊ modi melīe ⁊ flr̄atis quos nō tāgit. ⁋ Dōm ꝙ oēs hos modos ītelligi dedit.nā oēs hi modi reducunt in spēs humop̄ nālīū vel nō nālīū. Nominando ergo.A.q̄tuor mo/dos humop̄ oēs has spēs cōprehēdit. Sꝫ noīauit eos p̊ humores flegmaticos ꝑ hoc qꝺ dixit aquosus: ita ꝙ ꝑ rē aquosam ītelligit oēm rē illi ꝓportionalē: siue aquositas siue humor illi affinis vt est flegmaticus humor quicūqꝫ sit ille defectu epatis eductus. Tetigit ēt cholericos humores oēs ꝑ hoc qꝺ dixit.⁊ qñqꝫ ē cholerica. Te/tigit melīcos ꝑ hoc qꝺ dixit.nigra subtilis.s.sicut fel nigrū.⁊ nigra sicut fex.s.vini.⁊ nigra melīca: ⁊ hec est sic̄ fex sanguis.⁊ in hoc cō/prehēdit oēs modos melīe: qꝛ oīs humor melīcus est niger: aut si/cut fel nigrū: aut sicut fex vini: aut sicut cholera nigra que est sicut fex sanguinis. Tetigit ēt omnes modos sanguinee egestionis per hoc quod dixit.⁊ qñqꝫ est sanguis purus.

¶ Causa aūt eius ꝓpter quod expellitur quandoqꝫ est apostema qꝺ rumpit: aut oppilatio que aperitur ⁊ ex/pellit: aut scissura aut vlcus aut corrosio aut debilitas retentiue: quare non retinet illud quod in ipso com/prehenditur. aut debilitas attractiue: quare nō attra/hit: aut digestiue ⁊ non digerit illud quod compre/henditur in ipso. Et quandoqꝫ non recipit ipsum cor/pus: ⁊ expellit ipsuꝫ: aut fortitudine expulsiue: aut ma/litia complexionis calide liquefactiue: aut frigide de/bilitātis ex causis ifrigidantibus ⁊ ex eis sunt euacua/tiones plurime: aut est propter repletionem quam ne/

cesse est

ceſſe eſt naturam expellere. Et quandoqꝫ eſt repletio ſm̄ corpus totum. Et quādoqꝫ eſt in ipſo epate quādo bona eſt generatio ſanguinis: ſed moratur in ipſo ſanguis: ⁊ non penetrat ad venas propter cōſtrictionem earum: aut propter debilitatē attractiue in ipſo: aut propter oppilationes: aut apoſtemata que diximus. Et quandoqꝫ eſt cauſa repletionis qua expellitur dimiſſio exercitij: aut additio in cibo: aut inciſio membri ſm̄ ꝙ diximus in libro vniuerſali: aut retentio curſus conſueti hemorroidarum aut menſtruoꝝ aut alioꝝ. Et quandoqꝫ cauſa eſt mordicatio ⁊ acuitas materiei cogens naturam ad expellendum: lꝫ virtutes nondū fecerint in ea operationē ſuā quā facerēt ſi nō eſſet hoc nocumētū. Et qn̄qꝫ aſſociatur illud qđ inuenit in via ⁊ fit ei laborioſum ⁊ inobediēs.

ℭ Hic enumerat diuerſitatē que accidit ex parte cāe eūonis. Et p̄ enumerat diuerſas cās epatice expulſionis ſub multo ⁊ ꝯfuſo numero. Scđo eas ad ordinē bine ꝯuerſionis reducit. ibi (Et omnes ſpēs.) ℭ Ad p̄mi euidētiā ꝯſiderandū ꝙ cauſe expulſionis epatice: aut ſunt in epate principalr̄ ⁊ in mēbris que ſunt poſt: aut ſunt in meſeraicis. Primo ergo enumerat cās que epati appropriant̄ per ſe: vel cuꝫ defectu alioꝝ membroꝝ aut māe. Scđo enumerat cās que meſeraicis appropriant̄. ibi (Et qn̄qꝫ cā.) ¶ Prīa in. d. Primo enumerat mltiplices ⁊ diuerſas cās epatice expulſionis que ſunt ex pᵗe diſpōnis corporis vel māe. Scđo ſpāliter ponit q̄daꝫ caꝫ que ex parte māe ſumit̄. ibi (Et qn̄qꝫ cā eſt mordicatio.) ℭ In p̄ma parte Aui. narrat plures cās hui⁹ expulſionis faciēs illi ſubdiuiſionē: ⁊ ſunt. 13. cāe ponendo. 13. illā. Et qn̄qꝫ eſt cā repletionis. Et deinde potes multiplicare. ℭ Et qn̄. Conſiderandū ꝙ ſicut ſumit̄ ex mente Gal. 3° de creticis. 8. cap̄. ſimile eſt de cibo exiſtente in ſtōcho ⁊ de mā que eſt in reliquo corpore. Sic autē eſt de cibo qui eſt in ſtōcho ꝙ virt⁹ expulſiua nō tētat illū expellere quouſqꝫ digeſtus eſt: ſed ſi cibus ſit malignus acutus ⁊ ſtimulans: ſtōchus expellit eū antequā virtutes digerētes ⁊ alterātes agant in eū: ſic etiā exiſtēte aliqua humorali mā in venis que ſit acuta mordicās ⁊ ſtimulās: nā enī tentat illā expellere ⁊ expellit anteqꝫ virtutes fecerint in ea ſuā operationē: quā operationeꝫ facerēt virtutes ſi nō eēt hoc nocumētū. ſ. mordicatiōis ⁊ ſtimulatiōis: ⁊ illa eſt vna ex cauſis ſynthomatice expulſionis. ſ. cū nā a mā pungit̄ vt ſumit̄ ex 2° cōmē. 4ᵉ parti. afoꝛ. Et ꝯtingit aliqn̄ ꝙ nā tentās expellere antequā debeat huic expulſioni aſſociet̄ aliqua mā quā inueni in via. ſ. in venis vel inteſtinis quā forſan non inueniſſet ſi diſtuliſſet eūonē: ⁊ fit laborioſum ⁊ inobediens mā ad expulſionē: qꝛ tentat eam educere ante cōplementū alterationis ⁊ apertionis viarum que quidā digeſtionis modus eſt vt in cōmē. illius afoꝛ. octaui ſecunde parti. corpus vbi quis vult purgare. Subdit Auicē.

ℭ Et quandoqꝫ fit huiuſmodi in criſibus.

ℭ Et qn̄qꝫ fit hmōi. ſ. euacuatio facta a mā ſtimulāte ⁊ mordicante in criſib⁹. ℭ Propter qđ ꝯſiderandū ꝙ criſis quedā eſt cōpleta ⁊ perfecta que facta eſt in die vere cretico quaꝫ p̄ceſſit indicatio: ⁊ illa eſt que fit cū mā digeſta eſt. Quedā aūt eſt que fit in dieb⁹ intercidētib⁹ vt in tertio quinto nono ⁊c̄. Et iſta maxime fit ꝓpter ſtimulationē nature a materia ſicut fit etiā ab illa cā criſis in diebus nō creticis vt ſumi habet tertio de creticis cap̄. 8. ⁊ in q̄pluribus locis. Uult ergo dicere Auicen. ꝙ in criſibus. ſ. factis in diebus intercidentibus aut in diebus nō creticis: quādoqꝫ fit hmōi. ſ. euacuatio a materia ſtimulante ⁊ mordicante.

ℭ Et qn̄qꝫ cā non eſt in ipſo epate: imo in meſeraica.

ℭ Hic enumerat cauſas eūonis epatice que poſſunt appropriari meſeraicis. Et p̄ facit hoc. Scđo addit quādā aliam cām epatice eūonis. ibi (Et multotiens.) ℭ Dicit p̄mo ꝙ qn̄qꝫ cā huius eūonis nō eſt in epate ſed in meſeraicis. Attamē nō pn̄t appropriari oēs cauſe p̄dicte in meſeraicis ⁊ eſt verū. nā ſciſſura aut vlcus in meſeraica nō ꝓprie facit fluxū ſicut cū ad aliā partē tendit mā lꝫ poſſet qn̄qꝫ facere. Simil'r debilitas attractiue aut digeſtiue nō proprie facit epaticū fluxū cuꝫ ille virtutes ſint in meſeraicis ſicut in via ⁊ nō p̄ncipalr̄. Simil'r repletio que fit ꝓpter eūonē reſtrictā: aut mēbri abſciſſionē nō pōt appropriari meſeraicis: ſed illi mēbro qđ humoꝝ eſt p̄ncipiū ſicut epar. Dicit tamen Auicen. ꝙ lꝫ ille cauſe omnes meſeraicis appropriari nō poſſint: tamen alique illarum cauſaruꝫ poſſunt eſſe cauſe euacuationis que poteſt dici epatica ſaltem propter defectū meſeraicarū ſicut apoſtemata et oppilationes. nam ſi fuerit in ea. ſ. meſeraica primuꝫ. i. apoſtema poſſibile eſt ⁊c̄. Quare accidit ex eo. ſ. apoſtemate meſeraicarum res de qua curatur: qꝛ fluxus ventris. ſ. epaticus de quo curat̄. ſ. in meſeraicis ⁊ nō in epate cum epaticus non ſit.

ℭ Et quāuis nō ſint poſſibiles in meſeraica oēs modi iſti cauſarū: eſt tamē poſſibile vt ſint ex parte apoſtematū ⁊ oppilationū. Nam ſi fuerit in ea primū poſſibile eſt vt epar attrahat ⁊ meſeraica nō attrahat: quare accidit ex ea res de qua curat̄.

ℭ Conſiderandū tn̄ ꝙ illa lr̄a ꝓfundius exponi pōt. Ut p̄mo. A. faciat qđ dcm̄ eſt. Scđo remouet dubiū. ibi (Quāuis.) ℭ Uult Aui. p̄mo declarare ꝙ cāe in meſeraicis pn̄t facere aliquē fluxū ⁊ dic̄. nā ſi fuerit in ea. ſ. meſeraica p̄ncipiuꝫ. i. p̄ma debilitas que pōt in eis fieri ex parte qua ſunt epatis inſtrumētū: ⁊ illud p̄mū eſt debilitas attractiue: poſſibile eſt ꝙ epar attrahat ⁊ meſeraica nō attrahat: quare accidit ex eo. ſ. ꝙ meſeraica nō attrahit res de qua curat̄: qꝛ accidit fluxus ventris aliqs. nā cū nō ꝯtangat īmediate chilū: ſed mediantibus meſeraicis venis: lꝫ epar attrahat de ſe: ſi tamē meſeraice in attractiua deficiunt nō bene fit attractio ſicut in exēplo: lꝫ cerebrū manui trāſmittat ſpūm ſenſibilē ⁊ motiuum bonū ⁊ man⁹ ꝓpter ſuā malā cōplexionē ⁊ maxime fridā: qꝛ hec ꝯriat̄ ſpiritui: vt ſupra fen. 2. huius can̄. 2. ca. nō bene ſentiat male iudicabit̄ de ſenſibilib⁹ per manū. Accidit ḡ ex debilitate attractiue res de qua curat̄: qꝛ fluxus ventris ſicut epaticus.

ℭ Quāuis attractio dignioꝛ ſit epati non meſeraice ⁊ nō eſt attractio meſeraice ſoli⁹ attractio de q̄ curet̄.

ℭ Hic remouet dubium. Diceret aliqs poſito ꝙ virtus attractiua deficiat meſeraicis: vnde nutrimētū ad epar nō trahat̄ cui dꝫ magis īputari hec leſio: an meſeraicis an epati. Dicit ꝙ epati: qꝛ attractio dignioꝛ eſt in epate: qꝛ p̄ncipalioꝛ. Scđo qꝛ attractio meſeraice nō eſt attractio de qua curet̄: ſed curat̄ de attractiōe epatis: vt. 5. de īteriorib⁹. 7. ca. ⁊ ſupra Aui. hic poſuit. 1. ca. huius fen. ℭ Cōſiderāduꝫ ḡ ꝙ meſeraica pōt in attractione deficere: aut ex ꝓprio defectu: ⁊ tunc eius nocumētū eſt de quo curat̄: qꝛ ſpāliter paſſio eſt in eo ſicut ſi ſit ꝓpter apoſtema vel oppilationē: tūc enī curat̄ de meſeraica ⁊ nō de epate ſicut ſi manus nō ſentiat pp̄ oppilationē aut malā cōplexionē in manu: tunc nō curat̄ de cerebro ſed de manu. Et ſi accidit fluxus vētris pp̄ defectū in meſeraicis nō approprīat̄ fluxui epatico: nec pōt dici ꝓprie epaticus flux⁹ cū epar in ſe nō deficiat. Aut meſeraica deficit in attractione ex defectu epatis: ⁊ tūc fit fluxus epaticus q appropriat̄ epati nō meſeraicis: qꝛ ſic̄ attractio meſeraicarū nō eſt p̄ncipalis ſic defect⁹ in attractiōe cuꝫ eſt pp̄ epar ſic̄ eſt qn̄ man⁹ nō ſentit pp̄ cerebri vel nerui defectū cerebro ⁊ neruo ⁊ nō manui appropriat̄ hic defect⁹ ⁊ de illis curat̄ ⁊ nō de manu. ℭ Cōſiderādū vlterius ad vigorem expōnis ꝙ nocumētū attractionis in meſeraica pp̄ duas cās pōt dici p̄mū. Una cā: qꝛ attractio meſeraice abſolute p̄oꝛ mot⁹ eſt vt narratū fuit ſuperi⁹ fen. 11. ⁊ 13. Prio qꝛ lꝫ ī meſeraicis ſint plures virtutes ex epate: qꝛ nō eūat̄ meſeraica a virtutib⁹ quas epar hꝫ: vt ſup̄ Aui. 1. ca. hui⁹ fen. attamē p̄oꝛ eſt in eis. ſ. meſeraicis. Attractio qdē eſt p̄oꝛ tēpore: ⁊ eſt p̄oꝛ: qꝛ p̄ncipalioꝛ ⁊ intēſioꝛ. Prioꝛ qdem tēpore: qꝛ p̄us attrahit q̄ꝫ digerat. p̄oꝛ qꝛ intēſioꝛ. nā meſeraica vere ⁊ ꝓprie attrahit epatis virtute cū ſm̄ locum tranſmutet chilū ab inteſtinis ad ſe. ſed nō ſic ꝓprie digerit cuꝫ ſubſtātialiter nō trāſmutet chilū ſed aliqual'r diſponat: ꝯueniēter ḡ nocumētuꝫ attractiue meſeraicarū pōt eius dici p̄mū.

ℭ Et multotiens quidem eſt ſolutio ventris epatica: quoniā corpus nō recipit nutrimentū ⁊ reddit ꝓpter oppilationem aut ꝓpter aliud.

ℭ Ponit hic aliam cauſam epatice egeſtionis: dicens ꝙ fit: qꝛ corpus non recipit nutrimentum propter oppilationeꝫ aut propter aliud vt ꝓpter virtutum membroꝝ defectum. vel cadit. ſ. nutrimentum a corpore vnde fit fluxus.

ℭ Et omnes ſpecies harū expulſionum nitunt̄ in veritate aut ad debilitateꝫ aut ad fortitudinē. Sunt ergo ea que fit ex ſciſſura ⁊ vlceroſa ⁊ ꝑtinēs ad malitiā cōplexionis ⁊ debilitatē virtutis de gn̄e debilitationis ⁊ apertio oppilationuꝫ ⁊ eruptio aldubellati ⁊ expulſio ſupfluitatū de gn̄e fortitudinis. Uirt⁹ enī dū nō ꝯfortat̄ nō pōt aperire aldubellati ⁊ ſupfluitas ſanguinis

corrupti ꝓpter multitudinẽ aggregatiõis ⁊ paucitas suctionis ex eo ⁊ sup̄fluitas sanguinis plurimi ⁊ alia.

¶ Hic reducit ad ordinem. Et p̄° p̄mittit diuisionẽ. Scd̄o exequit̄. ibi (Sunt ḡ.) ⁋ Et hec in duas. Primo ostẽdit sp̄es que mittunt̄. i. reducunt̄ vel apodiant̄ ad debilitatẽ. Scd̄o eas que reducunt̄ ad fortitudinẽ virtut̄. ibi (Et apertio oppilationũ.) ¶ Quid p̄° dicit p₃. q₂ ista oĩa debilitant ex se: nec fiunt ex fortitudine virtutis. Qd̄ in scd̄a p̄te dicit: ipse ꝓbat. nã virt⁹ si nõ est fortis nõ põt aperire du belle: supple nec oppil'ones: nec expellẽ sup̄fluitates. Et sil'r sup̄fluitas sanguis corrupti: supple que expellit̄. ⁊ paucitas suctionis ex eo. s. sanguie in epate multiplicato: vñ illũ retẽtũ epar expellit. ⁊ sup̄fluitas sanguis plurimi. ⁊ alia. s. similia his: vt illa que fit p̄p̄ retentionẽ mẽstruoꝝ vel hemorroidarũ supple oĩa ista nitunt̄ ad fortitudinẽ ⁊ ꝯfortationẽ virtutis epatis: l₃ sit in alijs mẽbris debilitas. Alij v̄o exponẽtes ad debilitatẽ volũt reduci modos statim dictos: qd̄ tamẽ ad mentẽ Aui. nõ vadit nisi forsan velint reducere ad virtutis debilitatẽ in membris alijs ab epate.

¶ Et qñ egredit̄ sanguis fetidus non op₃ vt existimet̄ ꝙ illic sit debilitas. qñq₃. n. fetet ꝓpter longitudinem more: deinde expellit̄ ⁊ est quasi fex nigra. cũq₃ superfluit expellit ip̄m natura sicut ostẽdimus etiam in venis. verum illu₃ qui expellit̄ a virtute sequit̄ lenitas ⁊ est cum eo sanitas dispositionum.

¶ Hic Aui. declarat diuersitates expulsionis epatice sumptas ex p̄te sub̄e eius qd̄ euat̄. Erant aũt. 11. modi vt supra enumerauit de aquosa. plus dicet in cap̄. de hydropisi. ⁊ aliq̄d dicit hic cũ allegat auctoritatẽ Hippo. in fine capituli ẽt de egestione nigra subtili ⁊ egestione nigra mel'ica simul determinat cu₃ determinat de egestione epatica mag̃ vt fex. Relinquunt̄ ḡ octo p̄tes: in quaꝝ p̄ma determinat de egestione fetida. Scd̄o de chilosa. ibi (Et cã q̄dẽ.) Tertio de lauatiua. ibi (Et cã in sol'one vẽtris lauatiua.) Quarto de cholerica. ibi (Et cã in sol'one vẽtris cholerica.) Quinto de virulenta. ibi (Et cã in virulenta.) Sexto de nigra simili feci: ⁊ nigra mel'ica. ibi (Et cã in facta.) Septimo de ea que est vt caro epatis. ibi (Sed p̄p̄ egressione₃.) Octauo de ea que est sanguis purus. ibi (Et cã in sanguine.) ¶ Ad p̄mi euidẽtiã ꝯsiderandũ ꝙ egestio põt esse fetida aut p̄p̄ mẽbroꝝ eliq̄tione₃ que sunt post epar: ⁊ de hac nõ exequit̄ nũc cũ illa nõ sit epatica: aut p̄p̄ fetidos cibos: nec ẽt d̄ illa exequit̄ p̄p̄ eãdẽ cãm aut p̄p̄ sanguinẽ retentũ in epate: aut in adiacẽtib⁹ venis: ⁊ de illa maxime exequit̄: q₂ illa est epatica magis. Et p̄ ostẽdit sui sig̃natũ. Scd̄o remouet dubiu₃. ibi (Et simil'r.) ⁋ Prima in duas. Prio ostẽdit ꝙ fetida egestio sanguinea nõ de necessitate malũ sig̃t: imo q̃nq₃ bonũ. Scd̄o oñdit sig̃natũ sanguis nõ fetidi. ibi (Et qñ.) ¶ Dicit ꝙ sanguis fetidus q̃nq₃ sig̃nat reuigoratione virtutis: q₂ cũ sup̄fluit ille sanguis retentus: vel cũ sup̄fluit. s. virt⁹: sup̄ eo expellit ip̄m nã sicut ostẽdim⁹ in venis supple fieri ꝙ cũ sanguis ibi sup̄fluit ⁊c̃. sic ḡ erit in epate.

¶ Et qñ nõ est fetens in omni dispõne mala: tũc niger est dignior vt nõ sit in dispõne mala.

¶ Cõsiderãdũ circa illã l'ram ꝙ ipsa põt pati duplicẽ expõnẽ. Uno mõ ꝙ Aui. velit cõparare sanguinẽ nigrũ fetẽtẽ ad sanguinẽ nigꝝ nõ fetẽtẽ qñ p̄ vẽtrẽ egrediunt̄. ⁊ dicit ꝙ cũ sanguis nõ est fetens in oĩ. i. in aliq̃ dispõne quecũq₃ sit illa: ita ꝙ oẽ sumit̄ hic distributiue vt velit Aui. dicẽ ꝙ qñ sanguis nõ fetet p̄p̄ aliquã malã dispositionẽ: tũc niger. s. nõ fetẽs est dignior supple q̃₃ niger fetẽs. Dico dignior vt nõ sit in dispõne mala: ⁊ p̄ ꝯñs est minus malũ. ¶ Propter qd̄ ꝯsiderãdum ꝙ due sunt male dispões p̄p̄ quas sanguis põt esse niger nõ fetẽs. s. ꝯgelatio fortis ⁊ resol'o nãlis calidi: vnde simul accidẽtalis resoluit̄. Etiã p̄p̄ duas dispões malas sanguis niger põt esse fetẽs. s. p̄p̄ multã putrefactionẽ in mẽbris vel corruptionẽ ⁊ p̄p̄ fortẽ adustionẽ vel caliditate₃. Si ḡ sanguis sit niger nõ fetẽs ⁊ nõ sit ibi aliq̃ illarũ dispõnũ malarum adhuc est minus malus q̃₃ sanguis niger ⁊ fetẽs: ⁊ dato ꝙ nõ sit ibi aliq̃ illaꝝ malarũ dispõnũ: q₂ ideo fetet: qm̃ retentus fuit: vnde aliq₃ corruptionẽ acquisiuit: ⁊ l₃ nõ sit aliq̃ illarũ duarũ malarũ dispõnũ cã sui fetoris: sed niger nõ fetẽs sig̃nat ꝙ virtus statim fuit potẽs in expellendo: ḡ minus malus est: sed niger fetẽs l₃ nõ feteat ex cã mẽbrorum: tñ fetor sig̃nat in eo aliquã corruptionẽ vnde ledit. ¶ Scd̄o mõ põt exponi vt Aui. cõparet sanguinẽ nigꝝ nõ fetẽtẽ p̄p̄ aliquã malã dispõnẽ ad sanguinẽ rubeu₃. Et vult dicẽ ꝙ niger est minus malus q̃₃ rubeus. Et cã est eadẽ illi que assignata fuit supra cap̄l'o de vomitu. vbi Aui. voluit ꝙ vomit⁹ sanguinis rubei est deterior nigro: q₂ sig̃nat motũ sanguis extra necessitatẽ: vt ibi declaratum fuit. Cõstruit̄ ḡ. Et qñ supple sanguis nõ est fetẽs in oĩ: q₂ nõ fetet

in aliq̃: vt q̃si cõponat̄ ly nõ/cu₃ oĩ sumpto distributiue: tũc niger supple sanguis nõ fetẽs est dignior ⁊c̃. supple q̃₃ rubeus etiã nõ fetens. ¶ Tertio dicat̄ ꝙ ly sanguis/qui non fetet ex mala dispõne sed sola retẽtione. v̄. g. in intestinis est niger vt apparet in cõmẽ. afor. 21. 4. p̄ti. Egestionis nigre. s̄m translationem grecã. Et videt̄ ꝙ declarat illud qd̄ dixit. Et alia expulsio.

¶ Et similiter quãdoq₃ est in expulsionib⁹ colorũ diuersoꝝ lenitas ⁊ errãt qui retinet hos colores diuersos in omni dispositione: ⁊ vehemẽtior error eius est qui retinet eos cũ oppilatiuis ꝯstipatiuis. Et scias ꝙ nõ elongat̄ quin virtus debilitet̄ ⁊ nõ separet superfluitates ⁊ nõ expellat repletionẽ: deide accidat ei vt cõfortet̄ virtus aut perueniat de preparatione materierũ ⁊ apertione oppilationũ cum quo facilis fiat expulsio inobedientis ⁊ expellant̄ superfluitates.

¶ Et similiter. q₂ diceret aliquis. an ne egestio pluriũ coloꝝ potest esse laudabilis sicut nigra. ⁋ Et dicit ꝙ sic: vt quãdo expellunt̄ diuersi colores a virtute forti. nam ibi est leuitas. Et errat qui retinet ⁊c̃. ¶ Considerandũ ergo ꝙ solutio ventris potest teneri aut a fortiter cõstrictiuis ⁊ a minoribus ⁊ leuioribus. Magis autem errat qui hos tenet cum fortibus: q₂ virtus minus potest illis cõtraoperari. ¶ Primo ergo Auicen. hoc dubiũ remouet. Secũdo probat quod dixit. ibi (Et scias.) ¶ Declarat autem quomodo diuerse egestiones expelli possunt a fortitudine virtutis dominãtis super materias quibus ante nõ dominabat̄. ¶ Considerandu₃ ꝙ omnes cause cum quibus vel a quib⁹ materia expellit̄ virtute expellente sunt de genere cõfortatiuo: sed cũ quib⁹ nõ: sed per incõtinentiã exeunt sunt de genere debilitatiuo: ergo cu₃ aliqua cã de genere ꝯfortatiuo stat virtus debilior vt dicebat̄ ad partẽ quam egredit̄ de genere debilitatis vt fixura vene.

¶ Et causa quidem in solutione ventris chilosa que est causa epatis ⁊ eorum que sequuntur ipsum: aut est ꝓpter debilitatem attractiue que est in epate: aut ꝓpter oppilationes ⁊ apostemata que sunt in ꝯcauitate eius: aut in meseraica: ita vt nõ attrahat ⁊ nõ alterent omnino. Et ego dicam iudicium harum oppilationũ in capitulo intestinorum. Et est ex eis que cum dimittunt̄ arefaciunt ⁊ deijciunt virtutẽ: ⁊ quãdo retinent̄ inflant in superioribus ⁊ nocent eis ⁊ constringunt anhelitum. Materierũ v̄o chilosarũ multitudo est ꝙ ipse sunt augmentatores virtute attractiua que est in epate quare remanet maior pars earum nõ attracta: ⁊ quãdoq₃ est causa in hoc vehementia appetitus stomachi ⁊ superfluitas eius.

¶ Hic determinat. A. de causis solutionis ventris chilose ⁊ p₃.

¶ Et causa in solutione ventris lauatina est debilitas virtut̄ alteratiue separatiue que est in epate: aut augmentũ patiẽtis super agentẽ ⁊ debilitatio retẽtiue: ⁊ est tũc similis solutioni vẽtris lauatiue epatis d̄bilis.

¶ Hic ostẽdit causas solutionis vẽtris lauatiue. Et p̄mo facit hoc. Secũdo quoddã simile declarat. ibi (Et causa eius.) Tertio cõcludit numerũ predictarũ causarũ ponẽs etiã causas illarũ. ibi (Cum ergo.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ causa egestionis epatice vt lotura carnis est aut debilitas digestiue aut multitudo patiẽtis. i. materie chilose super agens. i. epar. aut debilitas retẽtiue. s. epatis: vnde non tãtũ retinet chilũ qd̄ cõuertat̄ in sanguinẽ. Et est tũc. s. illa solutio vẽtris lauatiua similis solutioni vẽtris lauatiue epatis debilis. s. in digestiua. Similat̄ ergo solutio lauatiua facta ꝓpter debilitatem digestiue epatis facte ꝓpter debilitatem retentiue. Et ita dixit Auicẽ. superius scd̄o tractatu huius. ¶ Considerandum ꝙ alteratiuã vocat separatiuam: q₂ digestio separat s̄m formã l₃ non s̄m locũ distinctũ sicut digestiua sanguifica epatis est separatiua s̄m formã q₂ ꝓprias dat humoribus formas.

¶ Et cã eius est vomitus ⁊ cholerica passio ab eo qd̄ nõ tolerat stomach⁹ debilis ⁊ expellit̄ ante cõplementum operationis propter debilitatem retentiue.

¶ Hic Aui. declarat ꝙ debilitas retẽtiue epat̄ est cã huius lauati-

de egestionis. Uult ꝗ̄ hoc declarare ex simili: ⁊ dicit ꝙ hoc appet ex simili in stomacho: q̄ꝛ stomacho existēte debili expellit᷑ cib⁹ ab eo ante cōplemētū digōnis cū vomitu: aut vomitu ⁊ solone sicut accidit in cholerica passione. Ista similitudinarie. H. declarat. 6. de accidēti ⁊ morbo. c. 21. sic ēt suppleat᷑. expellit᷑ cib⁹ ab epate qñ retētiua est debilis anteq̄ ꝯuertat᷑ in sanguinē ⁊ ille ꝑfecte expulsus per vētrē facit lauatiuā egestionē. ⁊ tūc ꝯstruat᷑. ⁊ cā ei⁹. s. debilitatis retētiue in stōcho est vomit⁹: ita ꝙ cā sit casus ablatiui.

¶ Cum ergo non est propter debilitatē retentiue: tūc est propter debilitatem alteratiue.

¶ Hic p̄mo ꝯcludit numerū cāruꝫ egestionis lauatiue. Scd̄o illas cās reducit in alias. ibi (Et vtreq̄.) Tertio qđ dic̄ ꝓbat. ibi (Nā.) ¶ Dicit p̄ ꝙ cū ꝗ̄ nō est. s. egestio lauatiua ꝓpter ⁊c̄.

Dub[m] 4[m]

¶ Sed tu. d. hoc nō v᷑ sequi. nā est alia cā quā ip̄e dixit. s. fortitudo patiētis sup agēs. Amplius pōt in epate esse debilitas attractiue ⁊ expulsiue: vel ab illis causis duabus quas ponit frequentius fit. ⸿ Dōm ꝙ p̄ma cā reducit᷑ ad digestiue debilitatem lꝫ nō sit ꝓprie debilitas in eo. ⸿ Ad scōm dōm ꝙ debilitas attractiue non facit egestionē vt lotura carnis sed chilosam. Debilitas etiā expulsiue per se solutionē nō facit: ꝗ̄ nec lauatiuā. Sequit᷑ ꝗ̄ ꝙ egestio lauatiua fit: aut ꝓpter digestiue aut ꝓpter retētiue debilitatē.

¶ Et vtreq̄ debilitates sequuntur omnē cōplexionē: sed plurimū debilitatis retētiue est ꝓpter caliditatē tm̄: aut ꝓpter friditatē tm̄ in vtriusq̄ dispositionib⁹.

¶ Dicit ꝙ vtreq̄ debilitates. s. retētiue ⁊ digestiue sequunt᷑. i. sequi possunt oēm cōplexionē. s. malā. ⁊ cā est: q̄ꝛ cū tēperamento ad iustitiā stat equalitatis tam actiuarū q̄ȝ passiuarū operatio bona: sꝫ plurimū debilitas retētiue. s. que debilitas facit hāc egestionē est ꝓpter caliditatē tm̄. ⁊ cā est q̄ꝛ minus ipsa eget calido. aut ꝓpter frigiditatē tm̄ in vtrisq̄ dispositionib⁹. i. qñ est vtraq̄ dispositio: scꝫ debilitatio digestiue ⁊ retētiue. Uult ꝗ̄ p̄ncipaliter hic habere Aui. ꝙ retētiua vtplurimū debilitat᷑ a caliditate. retētiua etiā ⁊ digestiua vtplurimū debilitant᷑ a frigiditate ⁊ tunc suppleatur: sed egestio lauatiua nō fit nisi ꝓpter debilitatē harū virtutū: ergo egestio lauatiua vtplurimū fit a caliditate aut a frigiditate. A caliditate quidem ꝓpter debilitatē retentiue. Sed a frigiditate ꝓpter digestiue debilitatē aut digestiue ⁊ retentiue simul.

¶ Nam ablutiua conuertitur ad illud qđ est plus sanguineum ꝓpter vehementiam consecutionis corporis: deinde ad illud quod est turbidum. Et eius quidē que facta est a caliditate est signum aliud: ⁊ facte a frigiditate est signū aliud que ego dicā.

¶ Hic ꝓbat qꝫ dixit: explicite. ꝙ iste debilitates vtplurimū fiunt a caliditate vel friditate: ⁊ per ꝯn̄s raro a passiuis qualitatibus. Implicite aūt dixit q̄ꝛ sequit᷑ ex necessitate ꝙ egestio lauatiua vtplurimū fit a q̄litatib⁹ istis actiuis ⁊ nō passiuis. Uult ꝗ̄ H. ꝓbare ⁊ arguit sic. egestio vt lotura carnis ꝑmutat᷑ ad spēꝫ alias egōnū ꝑꝑ vehemētiā ꝯsecutionis corporis a talib⁹ debilitatib⁹: sed vehemētia ꝯsecutionis maxime fit qñ cā est fortis: ⁊ hoc est qñ cā est caliditas vel frigiditas a q̄bus corp⁹ vehementer ꝯsequi pōt. Nō aūt a passiuis qualitatib⁹. ¶ Considerandū ergo ꝙ egestio lauatiua siue fit a caliditate siue a frigiditate cū addit᷑ cā ipsa permutatur ad plus sanguineū: ⁊ hoc ꝓpter multā epatis debilitatē in ꝯtentiua: vnde emanat sanguis melior quē pro se retinebat: qđ ꝑmutat᷑ ad plus sanguinē grossum. s. q̄ꝛ ex caliditate vel frigiditate addita ingrossat᷑. deinde ad turbidū: aut ꝓpter adustionē aut ꝑꝑ putrefactionē que ꝯsequit᷑ ꝯgelationē. accipit᷑ turbidū vt oppōit᷑ rubeo sanguineo. Et eius quidē. s. solutionis lauatiue ⁊c̄.

¶ Et causa in solutione ventris cholerica est multitudo cholere ⁊ fortitudo expulsiue.

¶ Hec est quarta pars ⁊c̄.

¶ Et cā in virulenta est adustio sanguinis ⁊ humoꝝ ⁊ liquefactio eoꝝ. Et quādoq̄ perducit ad adustionē corporis ipsius epatis ⁊ ꝙ ipsum educit post humores diuersos. Et quādoq̄ fit virulētia ꝓpter resudationem apostematis aut dubellati: ⁊ sepe fit resudatio ex epate ⁊ fit ventris solutio periodica.

¶ Hec est quinta pars in qua ponit cās virulente egestionis subtilis: ⁊ dicit ꝙ causa ei⁹ ⁊c̄. Et sepe fit resudatio. s. alicuius m̄ae virulēte ex epate. s. absq̄ aꝑate dubellet: aut adustione carnis ei⁹: sed solū q̄ꝛ aliqua m̄ā paulatine ibi ꝯgesta est: ⁊ ideo periodū habet.

¶ Et cā in facta que est similis feci: aut est eruptio dubellati aut oppilatiōis aꝑtio aut corrosio: ⁊ vlcera putrida aut adustio san. ⁊ alteratio in partib⁹ epatis ꝓpter paruitatē penetrationis cū caliditate epatꝭ ⁊ coꝝ que sequunt᷑ ipsum: aut alteratio eius in venis cuꝫ est vehemētis caliditatis ⁊ corrumpit ipsum ⁊ nō suggit ex eo corp⁹ quare ingrossat᷑ ⁊ fit sicut fex fetida vehemētis fetoris: ⁊ in ipso est additio ebullitionis ⁊ liquefactionis ⁊ amaritudinis ꝑꝑ dominiū cholere. Et qñ corrumpit᷑ hac corruptiōe expellit ip̄m natura fortis ⁊ significat corruptionem cōplexionis in mēbris ⁊ est ꝓculdubio ꝯtinens debiles ⁊ extenuatos.

¶ Hic ponit cās egestionis nigre p̄ncipal'r exequens de egōne nigra vt fex. s. vini. vel vt fex. s. feculēta grossa nigra vel nō nigra. Et p̄mo ponit multas cās. Scd̄o cōparat q̄ȝdaꝫ manerię hui⁹ egōnis ad aliā. ibi (Et differt.) Tertio cōplet hui⁹ narrationē cāꝝ. ibi (Aut frigus.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cā ⁊c̄. est aut eruptio dubellet. s. ꝓfundi in carne epatis: q̄ꝛ si esset in pāniculo nō eēt feculēta sed alba. Et ꝯsidera ꝙ dubellet diuersimode facit egestionē virulētā: q̄ꝛ facit eā per resudationē: ⁊ diuersimode feculentā q̄ꝛ facit eā per rupturā. Aut alteratio. s. sanguinis in venis. cū est vehemētis caliditatis. s. sanguis ⁊ corpus: ⁊ supple vehemēs caliditas corrūpit ip̄m. s. sanguinē. ⁊ nō suggit corpus ex eo. s. sanguine sic corrupto: q̄re igrossatur ⁊c̄. Cōsidera ꝙ hec mel'ia feculēta hꝫ duas ꝑtes. s. grossaꝫ fetidā gñatā ꝓpter caliditatē resoluentē: ⁊ subtileꝫ amarā gñatam per adustionē cholere gñate in hac inflāmatiōe: sicut. n. caliditas vehemēs quosdā humores igrossat: sic etiā simil'r ex q̄busdā cholerā gñat. Et expellit ip̄m. s. sanguinē factū sic feculentū cū admistione cholere. Natura fortis supple qñq̄ ⁊ qñq̄ effluūt: q̄ꝛ nā nō valet resistere vt Cōmen. super illo afoꝛ. 23. 4ᵉ parti. Quibuscūq̄ ex egritudinibus acutis. Et significat. s. talis egestio corruptionē cōplexionis ⁊c̄. p̄mo ex parte cāe agētis que est mala cōplexio in eis adurens humores. Scd̄o ex parte effectus qui est humor corruptus qui etiā in corruptionē addit.

Dub[m] 5[m]

¶ Sed tu dices q̄uō pōt significare fortē virtutē cū significet corruptionē. ⸿ Dōm vno modo ꝙ significat forteꝫ expulsiuā. ⸿ Uel al'r ꝙ corruptio cōplexionis est duplex. Quedā pernitiosa ⁊ illa significat᷑ ex hac egestione cōmuni cū educit᷑ cuꝫ virtute debili: ⁊ tunc maxime illa egestio cōtingit extenuatis. s. ex egritudinib⁹ acutis: aut longi tēporis aut aborsib⁹: ⁊ tūc est mortalis vt dicit Hippo. p̄allega. afoꝛ. ⁊ cā est: q̄ꝛ significat corruptionē cum virtute debili que irresumptibilis est. Alia est corruptio cōplexionis nō pernitiosa: sed que āmouet᷑. s. postea cū humor corrupt⁹ remouet᷑: ⁊ illa egestio ꝯiuncta huic pōt esse cū forti virtute qua infirmus saluabitur sicut nos diceremus ꝙ in febre putrida salutifera vrina aut aliud signum huius febris significaret corruptionem complexionis: tamen hoc erit ad salutem.

¶ Et differt a mel'ica per colorē ⁊ subam ⁊ fetorē: naꝫ ipsa est minor illa in nigredine per colorē ⁊ subaꝫ: ⁊ fetor ipsi⁹ vehemēs est cuius similis nō est melācholie aut frigus inspissans sanguinē ⁊ ꝯgelans ip̄m.

¶ Ponit d'riam īter egestionē feculētā factā a caliditate alterante sanguinē in venis de qua statiꝫ dixit: ⁊ īter egōnē feculētā que est sicut nālis mel'ia ⁊ dic̄ ꝙ differt. s. egestio illa mel'ica adusta a melācholia. s. que est sicut fex: aut fex sanguis per colorē ⁊ subaꝫ ⁊ fetorē. nā ipsa. s. mel'ia feculēta generata ex caliditate vehemēti est minor in nigredine illa. s. mel'ia que est nālis vel quasi. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ nō est minor in nigredine absolute: sꝫ est minor in nigredine: q̄ꝛ est magꝭ lucida ꝓpter adustionē: ⁊ ideo subdit ⁊ substantiaꝫ supple q̄ꝛ adusta. Differt ꝗ̄ in colore: q̄ꝛ lucidior. Differt in substātia: q̄ꝛ ista est mel'ia adusta. Illa v̄o est mel'ia que est sanguinis fex: suꝑfluens tm̄ in quāto vel in aliqua leui alteratione: vel q̄ꝛ mel'ia que est fex sanguinis semꝑ est nigra: sꝫ ista que est sicut fex vini pōt eē nigra cū rubedine vel citrinitate. Et fetor ipsi⁹. s. mel'ie que generata est per adustionē in venis est vehemēs ⁊c̄.

Dub[m] 6[m]

¶ Sꝫ tu dices Aui. hucusq̄ fecit mētionē de mel'ia que est fex sanguinis vt hic ⁊ de ea que est fex vini: vel fex feculēta: sed de egōne nigra subtili quā vocam⁹ cōiter fel nigrū nō dixit aliqd. ⸿ Dōm ꝙ locutus est de ea cū dixit. ⁊ in ipso est additio ⁊c̄. quādo enim vltima incensione incēdunt᷑ humores subtilior pars eorum transit in hanc mel'iaꝫ: grossior aūt in feculentā: ⁊ ideo p̄mo cañ. caꝑ. de humorib⁹ Aui. ponebat ꝙ mel'ia acris ebulliēs a qua musce fugiunt

generaꝛ ex subtiliori parte melie: ⁊ hoc satis videꝛ ire ad mentez Hippo. quā Auicē. sequiꝛ. naz quarta afoꝛ. pti. afoꝛ. 23. Hippo. in extenuat; ponit apparere egestionē nigrā vt fel ⁊ egestionē nigrā qualis sanguis. dans etiaz intelligere de ea que est vt fex ponens eas in eis mortales: sicut ēt Aui. has in eis apparere dicit.

¶ Aut debilitas epatis ꝓpter quā ꝑducit ex lauatiua ad sanguineā ⁊ ad feculentā ⁊ nō est subito nisi raro: ⁊ plurimū cū fit subito est a cōplexione calida aduren te. Frigida enim facit ipsuz rem nō digestam ⁊ calida adurens conturbat ipsum sicut fex.

¶ Hic cōplet narrationē harū cārū. Et ↄsiderādū ꝙ Aui. differentiā quā posuit voluit esse solū inter meliaz feculentā que facta est ex adustione in venis: ⁊ meliam que est fex sanguis: qꝛ dīa quam posuit de colore ⁊ fetore nō esset vera in melia feculēta facta per ↄgelationē: qꝛ ista melia nō est lucida nec fetida. Qꝛ aūt ↄgelatio possit esse feculēte melie: cā ēt pz per Auic. 4. cañ. fen. 6. de morsu rabidi canis. Aut debilitas ꝑducit ad sanguinē ꝰm alterū dictoꝛuz modoꝝ: sed ad feculentā ꝑducit debilitas: ⁊ ꝑmo illa que fit a caliditate: ⁊ hoc ꝓpter vltimā īcensionē. Illa aūt que fit a friditate ꝓpter putrefactionē que ad ↄgelationē sequiꝛ. Uel ꝓpter igrossationē a frigido. Et nō est subito: qꝛ nō nisi raro: qꝛ nō nisi qñ statī vltimo malarū cōplexionū intēderenꝛ: ⁊ qꝛ mala cōplexio calida est magꝭ actiua: ideo plurimū si subito fit stat ꝑmutatio: vel si subito fit fecalis nō ꝑcedēte lauatiuo fit a calida cōplexione adurēte. Nō est subito. Duplr expono. i. nō est qn ꝑus ꝑcedat lauatiua. vl. i. nō est qn ꝑduret lotiua. Calidū ḡ facit feculētā nō ꝑcedēte lotiua. vel si ꝑcedit non ꝑdurat. Ratio: qꝛ statim a principio conturbat: ⁊ ideo non precedit. Frigidum ṽo statim a principio indigereret: et illa indigestio est qdā lotura nec est fridū statim aptū vltimari.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Sed tu. d. imo nō videꝛ ꝙ nunꝙ ꝑcedat lotiua ante fecalē a calido factā: qꝛ statiz perturbat. ⁋ Dōm ꝙ sine dubio calidū qñ per accidēs resoluēdo facit lotiuā illud facit in ꝓcessu ⁊ post fecalem. Sed debilitādo ↄtentiuā pōt facere a ꝑncipio etiā eliquādo subtile humoꝝ. s. sanguinis qꝺ exiens erit nō plene rubeū: ⁊ erit hoc lotiuū virulentū. Frigida enī facit ipsum rem nō digestā sup. ⁊ nō facit eā per se feculentā: nisi qꝛ putredo cōsequiꝛ: sed caliditas adurens per se eā facit: ⁊ hoc est qꝺ subdit. Et calida ⁊c.

¶ Sed propter egressionē ipsius carnis epatis est adustus grossus.

¶ Hec est septima pars que pōt esse pars disticta in qua declarat spēm egōnis quā in ꝑncipio capli vndecimā posuit ꝰm lrām extrīsecam que ibi erat ⁊ pōt esse pars huic sexte pti ꝑcedēti. Quia enī posuerat egestionē feculētā fieri ꝓpter adustionem sanguinis in partibꝰ epatis: quereret aliqs cū etiā substātia epatis possit aduri ⁊ extra educi in quo differt ab illo sanguine. Et rñdet ⁊c.

¶ Et cā in sanguine puro est virtus fortis non faciens necessarinm vt remoueaꝛ superfluitas a sanguine tēpore in quo altereꝛ ⁊ expellat ipsam. Et quandoqz fit propter solutionem continuitatis.

¶ Hec est octaua pars: ⁊ dicit ꝙ cā egressionis sanguinis puri est duplex. Una fortis expulsiua que ꝑꝑ sui fortitudinē facit sic ꝙ nō est necessariū sanguinē superabundantē retineri quousqꝫ per alterationē ⁊ euaporationē īsensibiliter separeꝛ: sꝫ illū supfluū sanguinē expellit ad ventrē. Alia cā est solutio ↄtinuitatis.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed tu dices: nōne cā pōt esse debilitas ↄtentiue. ⁋ Dōm ꝙ sanguis purus a debili ↄtētiua epatis forsan nō egrediꝛ aut raro. naz qñ ↄtētiua epatis debilis est vt nō possit ↄtinere humores nō est nisi ꝓpter magnā causam. illa aūt alterat ⁊ corrumpit sanguinez vt non sit purus. Aut dicendū ꝙ ab his duabus causis vt plus euenit exitus sanguinis puri.

¶ Inquit Hippo. ille cuius epar repletur aqua: deinde rumpitur illud ad pāniculuz ventris: tunc cum repletur venter eius moritur.

¶ Hic ponit quosdā spāles cañ. ⁊ hꝫ quatuor sicut quatuor ponit. 2ª ibi (Et scias.) 3ª ibi (Et cū.) 4ª ibi (Et scias.) ¶ Dicit ꝑᵒ ꝙ Hipp. dixit ⁊ est afoꝛ. 56. 7. pti. afoꝛ. illo afoꝛ. Quibuscūqꝫ epar aqua impletū. Istū afoꝛ. Aui. inferius reassumet ⁊ exponet.

¶ Et scias ꝙ plurimuz potus vini passi recentis facit cadere in solutionem ventris epaticam.

¶ Considerādū ꝙ cōmune est in vino nouo ꝙ ad solutionē ꝑducit epaticaz: vnde tertia fen primi cañ. cap̄. de regimine aque ⁊ vini. Nouum vinum impedit epar ⁊ ad epaticam perducit dissinteriā: sed potus recentis passi. i. facti ex vuis passis: qꝛ magis inflāmat ⁊ magis ad hoc perducit.

¶ Et cum retentio solutionis conturbat ⁊ eius solutio facit acquirere tranquillitatē est mortale.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Sed dubitaꝛ de hoc dicto Auicē. qꝛ videꝛ valde inconueniēs. Si enim hoc esset: tunc sequeretur ꝙ omnis fluxus synthomaticus esset mortalis. nā fluxus synthomaticus: lꝫ ex signo ponatur malus: tamen qꝛ iuuat ⁊ alleuiat naturam ponitur laudabilis: ⁊ ideo permittiꝛ ⁊ ꝓhibeꝛ restrictio talis fluxus nō puri synthomatici: qꝛ ex restrictione fieret aggrauatio. Amplꝰ supra dixit de chilosa egestione qꝺ est ex eis que cū dimittunꝛ arefaciunt ⁊ si retineꝛ inflat. Attamē sui solutio vt notū est alleuiat illā inflationez. Amplius tūc oīs fluxus creticus esset mortalis. qꝺ tamen est falsum. tenet ↄñtia: qꝛ fluxus creticus in sui aduētu alleuiat ⁊ in sui restrictione ↄturbat: vnde ꝓhibeꝛ restringi nisi supfluat ⁊ deyciat virtutē. ⁋ Oppositū huiꝰ vult Aui. ¶ Cōsiderāduz ꝙ fluxus siue solutio ventris pōt accidere aut ex fortitudine virtutis īpellentis aut ex multa debilitate mēbroꝝ: vnde nō ↄtinēt humores: aut siccitate eoꝝ: vnde nō recipiunt nutrimētum. Dico ergo ꝙ si fluxus ventris accidat ex virtute forti domināte materie: dictū qꝺ sic ꝓponiꝛ nō hꝫ veritatē vt supra ꝓbatū est: nec de eo intelligit Auicen. Si aūt solutio ventris fiat ꝓpter scđas cās: tūc solutio in istis nō pōt facere acqrere trāqllitatē nisi respectu anxietatum ⁊ ↄturbationū que sunt cū restrictiōe. nā si fluxus vētris est ꝓpter vltimatā epatis aut mēbroꝝ ꝺbilitatē: solutio vt solutio ⁊ sui ꝑsentia nō pōt alleuiare: imo de se semꝑ magis debilitāt. Si ḡ alleuient hoc faciunt: qꝛ sedant aggrauationes que ꝑcesserunt ex restrictione: ⁊ ideo Aui. nō ꝑmisit hoc dictū. solutio facit hic acqrere tranqllitatē: sed ꝑmisit cū retētio solōnis ↄturbat. Ad ostendendū ꝙ si solutio faciat acqrere tranqllitatē: hoc est respectu aggrauationis que ꝑcessit ex ↄstrictione. Non sic aūt est de fluxu cretico aut non puro synthomatico. nā ipse facit acqrere tranqllitatē respcū dispositionis ꝑcedētis vt respectu febrilis dispōnis siue repletionis cuiꝰ est fluxus. ⁊ si retineaꝛ ⁊ iterū soluaꝛ facit acqrere tranqllitatē respectu aggrauationis que aduenit ex ↄstrictiōe ⁊ respcū dispositionis male ꝑcedētis. Sꝫ in fluxu facto ex debilitate mēbroꝝ aut ex siccitate solō nō īducit tranqllitatē respcū dispōnū que ꝑcesserunt que sunt debilitas ⁊ siccitas mēbroꝝ: sed semꝑ illas auget vsqꝫ ad mortē. Si ḡ alleuiet erit vt dcm̄ est. Hoc ḡ ꝑmisso dico ꝙ cū retētio talis fluxus ↄturbat: ⁊ eiꝰ solō facit acqrere tranquillitatē est mortale: qꝺ duplr ꝺclaraꝛ. ⁋ Primo. nā si isti nō pñt effugere qn sint soluti aut restricti: sed ex solōne moriunꝛ: qꝛ hoc est accidēs eoꝝ vel passio que eos ad mortē deducit cum addat in arefactionē ⁊ debilitatez: sed ex restrictione. Et moriunꝛ qꝛ ↄturbanꝛ ex ea. qꝺ apparet: qꝛ si reuertaꝛ ad eos solō alleuianꝛ ex retentione. Cū ḡ illud qꝺ eos ad mortē deducit alleuiet eos ab accidentibꝰ ↄstrictionis: ḡ multo magꝭ ex ↄstrictione morienꝛ. ⁋ Secūda rō sit ista. Isti nō grauanꝛ ex retētione nisi ꝑꝑ alterā duaruz rerū. Aut qꝛ virtus mēbroꝝ est ita debilis ꝙ a ꝓprys grauaꝛ humiditatibꝰ: ⁊ ideo effluunt que si retineanꝛ magꝭ nām grauant: et hoc mortale est: vt notuz est. Aut qꝛ mēbra sunt exiccata ⁊ arida: vnde humores nō possunt recipere: ⁊ si retineanꝛ mors aduenit: ⁊ hoc mortale est. Exemplū aūt oīum hoꝝ sit ꝙ videmꝰ de fluxu vētris in fine ethice ⁊ ptisis ⁊ in fine vltimarū defectionuz epatis ⁊ mēbroꝝ. Hi enī fluxus perducunt hos ad mortē: ⁊ tamē si medicus ↄstringat eoꝝ ventres syncopizant qñqꝫ in retētione aut alia habēt accidētia que nō recedūt donec iterū venter soluaꝛ vt retēta materia effluat ⁊ illud mortem portendit. ⁋ Ex his ṽo obiecta soluunꝛ. Ad illud aūt qꝺ diciꝛ de chilosa. Dōm ꝙ nō est de ea sermo Auicē. ⁋ Uel dicendum ꝙ illa constrictio non fit rationabiliter cum deberet fieri per exoppilationem viarum ad epar ⁊ confortationem epatis: sed in arefactis ⁊ debilitatis quātūcūqꝫ medicus rationabiliter ꝓcedat grauat retentio.

¶ Et scias ꝙ cum longe egritudini senis succedit fluxus ventris est timorosum.

¶ Est timorosum: qꝛ significat vltimā debilitatem aut cōsumptionem ⁊ arididitatem dictam. Dixit autem hoc de senibꝰ: qꝛ eorum virtutes sunt debiles: sed in alys corporibus posset accidere hic fluxus propter expulsionem chronici morbi. In senibꝰ tamē hoc non creditur cum sint deiectarum virtutum.

¶ Et cum eius fluxus retinetur cum nocumento: tunc eius fluxus est epaticus ⁊ eius corpus nō recipit nutrimentum ꝓpter exiccationem viarum.

¶ Et cum eius fluxus retinetur cum nocumento. i. quia nocet eius retentio: tunc eius fluxus est epaticus; quia factus ꝓpter vltimaz

epatis debilitatem.aut est quia eius corpus nō recipit nutrimentum:q² vene sicce sunt ⁊c̃.

¶ De signis. Cap̄.2m.

DIfferētia qdē īter solutionē vētris epaticaꝫ ⁊ eā que fit ab ītestinis est:qm̄ humores mali egrediētes ⁊ sanguis ex ītestinis sunt cū rasura dolorosa ⁊ pūgitiua ⁊ paulatim ſm ↄtinuationē:⁊ epatica fit sine dolore ⁊ est plurima ⁊ non est semꝑ ↄtiua i oī hora.Et qn̄qꝫ distiguit itervtrasqꝫ ꝑmistio cū egōne ⁊ seꝑatio ab ea:⁊ postpositio ab ea. In epatica enī venit post egestionē parū ꝑmistionis.

¶ Hic ponit signa.Et ꝑmo ponit signa distinctiua īter epaticā solutionē ⁊ solutiones alias.Scd̄o ponit ꝓpria signa.ibi(Sed differētia.)Tertio in his solutionib⁹ ponit gn̄alē canonē ꝓnosticationis.ibi(Et in oī.) ¶ Ad ꝑmi euidentiā ↄsiderādum ꝙ solo vētris epatica videt̃ hēre aliquā ↄuenientiā cū ītestinali:q² habēt cōmunia exeuntia quedā.ſ.sanguinis quādoqꝫ:⁊ cū stomatica q² etiā in vtraqꝫ res chilosa pōt educi ⁊ cū meseraicali etiā vt notū est.Primo ergo ponit differētiā īter solutionē vētris epaticā ⁊ intestinalem.Scd̄o īter epaticā ⁊ stomaticam.ibi(Differētia v̄o.)Tertio īter epaticā ⁊ meseraicalē.ibi(Et differētia.) ¶ Cōsiderādū ꝑmo ꝙ sicut sumit̃ ex Gal.6° de īteriorib⁹ ꝑmo capl'o ⁊ Auicen.hic.In duob⁹ maxime differt solutio epatica ⁊ ītestinalis.Uocat intestinalē illā que est cū excoriatione in intestinis ⁊ ex qua egredit̃ sanguis.Ad hoc enī ponere conat̃ differentiā Auicen.hic ⁊ Gal.ibidē ⁊ Serap̄.3.trac.26.cap̄. ⁋ Differt ꝑmo in dolore q² in epatica nō est dolor saltē circa intestina.In epatica etiam facta a debilitate epatis nullus dolor est sed in intestinali est dolor. ⁋ Scd̄o differt q² epatica nō est ↄtinua sed interpolata magis ſm ꝙ epar transmittit ad ītestina:sed ītestinalis est magis ↄtinua sicut ab vlceribus eius semꝑ aliqd emanat. ⁋ Posset etiā tertia poni differētia q² epatica est plurima cū epar sit magis sanguineū:sed sanguis q est ab intestinis est minor. ⁋ Sed ꝑter has differentias que sunt ꝓprie ⁊ distinctiue:est alia differentia que aliqn̄ est ⁊ aliqn̄ nō.ſ. sumpta ex permistione illius sanguinis egredientis cū egestione ⁊ anticipatio ⁊ postpositio in egestione. ¶ Propter qd̄ ↄsiderandum ꝙ cū egestio epatica ↄtīua nō fit:accidit ꝙ aliqn̄ est egestioni permista:aliqn̄ anticipat ⁊ aliqn̄ postponit:⁊ hoc ẜ ꝙ sanguis veniēs ab epate īuenit egestionē ꝑsentē in intestinis aut egestionem que ꝑcessit aut egestionē venturā:sed existentib⁹ vlcerib⁹ in intestinis semꝑ egestio inuenit mām̄ que ab illis emanat:⁊ ideo semꝑ est permista egestio:lꝫ qn̄qꝫ magis ⁊ qn̄qꝫ minus ſm ꝙ vlcera sunt magis in intestinis grossis aut gracilibus.Cōtingit tamen aliqn̄ in egestiōe epatica ꝙ post egestionē puraꝫ que ꝑcessit venit paucū egestionis ꝑmiste cū sanguine.nā intestina nō ex toto euacuant̃ a fece:lꝫ ergo aliqn̄ egestio egrediat̃ pura:tamen post eam egredit̃ parū mistionis.ſ.in alia egestiōe que sequit̃:vel q² lꝫ epar expellat ad intestina tēpore quo in eis nō est fex:tn̄ aliquid adheret intestinis de mā illa epatica:⁊ ideo post egestionē.ſ.epaticam purā que ꝑcessit venit aliqd permistionis.ſ.huius egestionis epatice cum fece:q² admiscet̃ ei illud qd̄ adhesit intestinis.

¶ Differētia v̄o īter solutionē vētris epaticā ⁊ stomaticā est:qm̄ epatica egredit̃ chilosa equalis in qua iaꝫ stomach⁹ efficit qd̄ ei inerat ⁊ remāsit īpressio epatis in ipsa:⁊ si esset stomatica ostenderet̃ ex ea qd̄ cū solutione egredit̃ indigestū ⁊ grauaret super stomachum ⁊ esset cū ea nocumentū stomachi plurimum.Et quādoqꝫ egredit̃ aliqd indigestū nō ꝓpter stomachū solūmodo:īmo propter cōmunitatem epatis etiam ad stomachū.Uerum pertinet ad stomachum:quoniam nocumentum est in operatione eius.

¶ Hic ponit differētiā inter solutionē epaticā ⁊ stomachalem.Et ꝑmo facit hoc.Scd̄o remouet dubiū.ibi(Et quādoqꝫ.) ¶ Q.d̄ primo dicit pꝫ:q² diceret scd̄o aliquis etiaꝫ ꝓpter epatis passionem pōt egredi egestio chilosa indigesta q² cōmunicare pōt epar stomacho.Rn̄det q² hoc est per accidēs.ſ.per cōmunitatē:⁊ tn̄ egestio illa dꝫ dici stomatica:q² lesio est in operatione stomachi.

¶ Et differētia inter solutionē vētris chilosaꝫ sanguineam que est ex epate ⁊ illaꝫ que est ex meseraica est: qm̄ cū illa que est ex meseraica nō sunt signa debilitatis epatis in vrina ⁊ alijs.Sed differētia inter virus factū ex vlcere aut resudatione apostematis epatis ⁊ factū ex partibus alijs est:quoniā ante primuꝫ est febris:⁊ hoc aliud incipit sine febre.Q² si febricitat post illud tunc est illud ꝓpter causam aliam.

¶ Et ↄsidera ꝙ Aui.nō debebat ponē signa speꝝ per se:q² nota sūt per visum:nec cārū in se q² esset ponere signa egritudinū epat̃:sꝫ spērū relatarū ad cās ⁊ ita facit.Et q² vna cā pōt cāre plures species.v̄.g.apostema vel caliditas pōt facere feculētā vel virulētā: ideo loquēdo de vna specie ab vna cā:loquet̃ qn̄qꝫ de alia specie ab illa cā. ¶ Sed ad huius ītellectū ↄsiderādū ꝙ Aui.ponēs signa ꝓpria egestionū epaticarū derelinquit quasdā ex spēb⁹ illarū egestionū vt notas.Nā signa egestionis chilose ex his que iam dixit vult esse manifesta.Signa etiā egestionis cholerice ꝑsupponit vt nota q² manifesta sunt.Sūt.n.eius signa signa dominij cholere in epate ⁊ actualis cholere per vētrē eductio.Exequit̃ ergo de alijs. ¶ Primo ergo exequit̃ de signis virulēte egestionis.Scd̄o de signis feculēte que est egestio similis feci simul tāgēs signa egestionis lauatiue:⁊ hoc q² est illi via.ibi(Uerū d̄ria.)Tertio pōit signa eius que fit ꝑꝑ egressionē carnis epatis.ibi(Et illa.)Quarto ponit signa eius que est vt sanguis purus.ibi(Et illaꝫ que fit.) ¶ Ad ꝑmi euidētiā ↄsiderādū ꝙ ponere signa egestionis virulente non est aliud ꝙ̄ ponere signa distinctiua īter suos modos ⁊ cās.Prio ergo ponit signa que distinguūt inter diuersas causas egestionis virulēte.Scd̄o ponit signa distinctiua īter egestionem virulentā: epaticā ⁊ meseraicalē.ibi(Et cū virus.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ d̄ria est īter virus qd̄ fit ex vlcere.ſ.epatis:aut ex resudatione aꝑatis supple vel dubellet supple aut ex adustione sanguinis ⁊ corporis epatis: ⁊ īter virus factū ex partib⁹ epatis alijs.ſ.ab epate:in qbus paulatine aggregat̃ aliqua mā subtilis similis virulētie ex retētione: vnde periodice ex fortitudine virtutis expellit̃ supple aut etiaꝫ si illa mā paulatine resudet ex epate.Est dico differētia ista.nā ante ꝑmū virus est febris.ſ.que de necessitate ↄsequit̃ vlcera vel apostemata.Et hoc aliud.ſ.virus factū ex paulatina cōgestione māe nō aꝑante incipit sine febre.⁊ cā est:q² mā est quieta ⁊ nō aꝑans. Q² si post illud.i.post ꝑncipiū sue apparitionis febricitat:tūc illd̄ est ꝑꝑ aliā cām:q² ꝑꝑ māe retētionē:que cū iam sit mota inducet post febrē. ¶ Sed tu dices quare nō expressit hic de epate explicite:sed dixit:⁊ factū ex partibus alijs:cuꝫ supra in causis explicite de cā huius virulentie periodice dixerat:qd̄ quādoqꝫ fit per resudationē ab epate. ⁋ Dōm ꝙ forsan ex supra facta narratione dedit intelligi. ⁋ Uel dōm ꝙ causa fuit.nam lꝫ mā in alijs membris ignobilibus possit paulatine colligi:vnde fiat per expulsionem ad intestina egestio virulenta absqꝫ febre:forsan tamē sic in epate nō oīno est possibile:lꝫ credam esse possibile in epate.nam in tali fluxu virtus tendit ad expulsionē:cum mā eam grauat:que ꝑmo nō grauabat.Sed si nō grauabat prius:ergo nō erat potēs inducere febrē:iam enim grauasset.Si ergo febris post eueniat:est aūt propter māe motū aut ꝓpter eius retentionē.

¶ Et cū virus qd̄ dixim⁹ esse ex meseraica ⁊ ex aꝑatib⁹ in ipa est flux⁹ vētris chilosus purus absqꝫ signis debilitatis in ipso epate ⁊ aꝑate aut dolore resoluēte caloreꝫ.Et est febris que ipsum comitat̃ debilis.Et ad vltimū virus epaticū est d̄cliue ad albedinē ⁊ rubedineꝫ ac si ipm̄ sit sordes aut pus ⁊ sanguis:⁊ meseraice decliui⁹ ad albedinē ⁊ citrinitatē q̄si sit virus vlceris.

¶ Et cuꝫ virus qd̄ dixim⁹ esse ex meseraica ⁊ ꝓprie ex aꝑatibus in ipsa.supra enī dedit hoc intelligi:vbi in causis virulēte egestionis dedit cām esse resudationē aꝑatis aut dubeller:⁊ dixit hoc īdeterminate ad epar ⁊ meseraicas.Supra etiā de aꝑate meseraicaruꝫ aliquid occulte tetigit:vbi narratū fuit cū illo dico virus ex meseraicis est fluxus ventris chilosus:⁊ pꝫ. ¶ Consideranduꝫ per hoc qd̄ dicit.⁊ ad vltimuꝫ.ꝙ virus pōt fieri ex epate ⁊ meseraicis dupliciter.Uno modo per resudationē ex aꝑate qd̄ esset in altero illoꝝ:⁊ hoc modo virus meseraicarū ⁊ epatis nō differūt differentia quā ponit hic Aui.nā ↄsimile est virus qd̄ resudat ex flegmone epat̃:⁊ virus qd̄ resudat ex flegmone meseraicarū:sic̃ vtriusqꝫ vna est mā.Alio modo pōt fieri hoc virus ꝑꝑ corruptiones eius qd̄ in eis ↄtinet̃.Et q² in epate ↄtinet̃ sanguis rubeus:magis ꝙ̄ in meseraicis:in meseraicis v̄o continetur sanguis rubeus minus:⁊ per consequens magis albus.Cum ergo per corruptionem declinat illud quod est in meseraicis ad virus:tunc tendit ad albedinē ex parte materie:sed ad citrinitatem ꝓpter caliditatem aduren-

tem ptes subtiles: ex qua adustione ad colorẽ citrinũ ꝑueniũt. Si aũt corrũpit sanguis in epate: tũc declinat ad rubedinez ex parte mãe: sed declinat ad albedinẽ ꝑꝑ aliq̃ saniationẽ ⁊ digõnem quã acqrit in epate. Et q2 ꝑsupponit ꝯtineri in eo. s. in venis iõ eius saniatio aliq̃ ad albedinẽ tẽdit: cũ vene sint spermatica mẽbra: ⁊ iõ virus epaticũ est sicut sordes ⁊ pus. i. sicut sanies ex mã aliq̃ collecta. ⁊ sanguis. s. saniatus. sed virus meseraicarũ est sicut virus vlceris qđ fit per emanationẽ ab vlcere nõ apostemoso: sed fit ꝑꝑ supfluitates aut fluẽtes aut q2 nutrimẽtũ nõ ꝯuertit: ⁊ iõ fit qđdã virus subtile albũ qđ declinat ad aliquã citrinitatẽ: ⁊ maxime cũ est in locis chordosis aut vlcus tẽdit ad fistulã. ¶ Sed tu dices ex anathomia apparet in meseraicis ꝯtineri rubeũ sanguinẽ. ℞ Dõz ꝙ in corpore existẽte viuo nõ est sic rubeus cũ parũ sit ꝯuersus: sz mortuo hoie ⁊ ꝓprie ꝑꝑ strãgulationẽ cadit ĩ meseraicis sanguis.

¶ Uerũ drĩa iter solõnẽ vẽtris que est ab vlceribus ⁊ corrosionẽ ⁊ dubellet ⁊ iter illã que est a ṽtute est: qm̃ cũ illa que est a virtute reperit lenitas ⁊ egrediunt cũ ea colores diuersi extranei ⁊ nõ sũt cũ ea signa apatũ. Et qñq3 sunt ante ipaz oppilõnes. Et quocũq3 mõ sit nõ antecedũt eã feb. ⁊ arefactio neq3 antecedit eã solutio vẽtris lauatiua aut sanguinea subtilis aut virulẽta. Et illa que est cã apatũ retinet sanguinẽ ⁊ corrũpit ipm ⁊ nõ sunt ibi dubellet. Signũ ṽo ei⁹ est vt sit illic apostema ⁊ nõ sit illic signũ collectiõis: ⁊ sit primo subtilis viruleta resudatiue: deide igrossef in fine rei.

¶ Hic ponit signa egestionis epatice que est similis feci. Et p̊ ponit signa distinctiua inter modos causarũ eius. Scđo ponit signa ꝓpria ꝯm diuersos modos cãꝝ. ibi (Et illa que.) vel ibi (Et illa que est cã apatũ.) ¶ Dicit p̊° ꝙ differẽtia inter supple similẽ feci que est ab vlceribus ⁊ corrosione: ⁊ dubellet supple que aperit supple aut ex adustione sanguinis: ⁊ iter illã que est a virtute supple aperiente oppilationes aut expellẽte vincẽdo hmõi mãs feculentas: est: qm̃ cũ illa que est a virtute ⁊c̃. Et illa que est cã apatuz. supple nõ saniatoꝝ: supple est qm̃ hoc apa retinet sanguinẽ supple ⁊ non ꝑmittit penetrare ad corp⁹: ⁊ iõ ibi remanẽs igrossat ⁊ fit feculentus. Signũ ṽo ei⁹. s. egestionis feculente que fit ab apate ꝓhibẽte penetrationẽ absq3 hoc ꝙ fit dubellet ruptũ est vt supra.

¶ Et illa que fit propter debilitatẽ epatis incipiens ex lauatiua ⁊ peruenit ad feculentã antecedit illud ⁊ raro fit subito. Or si fit subito cum alteratione coloris et casu virtutis: tunc ipsa etiã est a debilitate. Et cuz cã est cõplexio significant ipsam signa eius.

¶ Hic ponit signa egestionis feculente ꝯm ꝓprias cãs. Et p̃mo ponit signa eius que fit ex debilitate epatis. Scđo eius que fit ex ruptura dubellet. ibi (Et illa que fit a dubellati.) Tertio eius que fit ex vlcere ⁊ corrosione. ibi (Et illa qdẽ.) ¶ Erãt aũt preter has cãs alie cãe: quas Auicẽ. ꝑtermisit. s. egestio feculenta facta a frigore inspissante: ⁊ hanc derelingt notã ex sua cã. De ea que fit ab apertione oppilationuz iam dixit. Sed de ea que fit a paruitate penetrationis etiã dixit: q2 illud poterat esse ꝓpter apostema: tũc enĩ est paruitas penetrationis cũ caliditate epatis. De ea etiã que fit ꝓpter alterationẽ sanguis in venis occulte dixit. De ea que est a virtute: q2 euacuatio huius humoris a fortitudine expulsiue vt plurimũ fit: ⁊ iõ supra dicebat. Prima pars h3 duas. Prio. n. in cõfuso magis ponit signa feculẽte egestionis facte a debilitate epatis. Scđo magis in spãli. ibi (Et feculẽta.) ¶ Dicit g̊ ꝙ egestionez feculentã que fit a đbilitate ãñcedit illđ. i. egestio lauatiua: ⁊ qñq3 ex lauatiua in virulentã. s. in mala cõplexione calida. ⁊ raro fit subito. s. ꝙ a debilitate epatꝭ ꝑueniat. ꝙ si fit subito. s. ꝙ ꝑueniat ex lauatiua ad feculẽtã cũ alteratiõe coloris. s. in egestione vel corpore toto ⁊ casu virtutis qđ cognoscit per pulsuz: tũc ipsa. s. egestio feculẽta ẽt est a debilitate. s. multa. ¶ Cõsiderãdum g̊ ꝙ debilitas epatis qñ est parua remanet in minori malitia egõnis que est lauatiua: sz qñ ẽ multa subito ꝑꝑ virtutꝭ casuz ad feculẽtã ꝑmutat.

¶ Et feculẽta cuius causa est caliditas similat sanguini adusto ⁊ antecedunt eã liquefactio humoꝝ ⁊ membroꝝ ⁊ fluxus ventris virulẽtus ⁊ sitis ⁊ paucitas appetitus ⁊ vehemẽtia rubedinis aque. Et quãdoq3 sũt cũ ea fe. ⁊ est eius egestio sicut egestio fe. pestilentie in vehementia fetoris ⁊ grossitudine ⁊ tinctura coloris: deinde egredit in fine eius sanguis niger. Et illa cui⁹ cã est frigiditas ⁊ similis sanguini putrefacto in seipso nõ sicut caro liquefacta ⁊ neq3 est multa vehementia fetoris: imo fetor eius minor est fetore calide ⁊ est minoris nigredinis q̃3 calida ⁊ est minoris coloris. Et qñq3 est sanguis subtilis niger. q. sit sanguis aliq̊ mõ feculẽtus ꝯgelatus ⁊ est icessus eius lauatiuus plus ⁊ sitis in p̃ncipio sui parua ⁊ appetit⁹ cibi est plurimus: deide in fine sui ꝑducit ꝓpter sui putredinẽ ad febres ⁊ deijcit virtutẽ etiã ⁊ ꝑducit ad hydropisim: ⁊ ad vltimũ est lõgitudo cũ extensione dispositionis.

¶ Hic spãliter ponit signa egestionis feculente facte a specialibus causis debilitatis epatis. s. a mala cõplexione. Et p̃mo ponit signa feculente facte cũ debilitate epatis cuius cã est mala cõplexio calida vel frigida. Scđo cuius cã est ꝯiuncta siccitati vel humiditati. ibi (Et significat illud.) ℞ Prima in duas. Primo ponit signa ei⁹ cui⁹ cã est caliditas. Scđo cui⁹ cã est fridiras. ibi (Et illa cui⁹ cã.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ egestio feculẽta cuius cã est caliditas. i. mala cõplexio epatis similat sanguini adusto ⁊c̃. Et qñq3 sũt cũ ea febres: ⁊ hoc qñ inflãmatio cordi cõicatur. febres. s. putredinis fortes: q2 forsan isti nõ eũant ab aliquo mõ febris. Et illa. s. egestio feculẽta cui⁹ cã est friditas: est similis sanguini putrefacto in seipso: q2 nõ ꝑꝑ extrinsecã fortẽ caliditatez. Neq3 est sicut caro liquefacta. s. a caliditate vel sanguis liquefact⁹ ⁊c̃. ⁊ est minoris nigredinis. s. lucide. ⁊ minoris coloris. s. lucidi. Et qñq3. supple qñ debilitas est ex frigida cõplexione est sanguis subtilis. s. ꝑꝑ oppilationẽ factã. Niger ꝑꝑ mortificationẽ quasi fit sanguis aliquo mõ: q2 ꝑꝑ aliquaz corruptionẽ feculẽtus. Nõ ꝯgelat⁹ q2 nõdũ est tanta frigiditas. Et incessus eius est lauatiuus. s. sicut egestio lauatiua: q2 deinde fit feculẽta: l3 pluri tẽpore perduret lauatiuus ꝓpter lõgitudinẽ dispositionis cuz a p̃ncipio incepit debilis frigiditas. Et sitis ⁊c̃. ꝑducit ad hydropisim: q2 generat aquositas cũ ea que ventrez replet. Et ad vltimũ est lõgitudo. s. huius dispõnis. Et exeuntiũ. cũ extẽsione dispõnis. s. frigide: q2 incipit leuis. Deinde addit.

¶ Et significatur illud quod associatur complexionali ex humiditate ⁊ siccitate per dispositionem eius qđ egreditur in substantia sui ⁊ per sitim.

¶ Hic ponit signa feculẽte egestionis facte a debilitate epatis cui ꝯiungit mala cõplexio sicca vel humida: ⁊ dicit ꝙ signat per illud qđ egredit ꝯm dispõnẽ suã in suba: q2 si est humida vel sicca. ⁊ per sitim: q2 sitis est signũ sicce cõplexionis ⁊ ei⁹ p̃uatio humide.

¶ Et illa que fit aldubellati quãdoq3 est pus grossum ⁊ sanguis feculẽtus: ⁊ humores plurimi sicut fit in oppilationib⁹ Uerũ signa aldubellati ⁊ maturatiõis ei⁹ ⁊ eruptiõis ipsi⁹ sunt sicut iã sciuisti ⁊ cognouisti ante.

¶ Et illa que fit. s. egestio feculẽta ⁊c̃. totũ p3. Sed quãdo dicit.

¶ Et quãdoq3 currit aldubellati ⁊ apostemosa in p̃ncipio sui virus subtile: deinde cum erumpitur egredit sanies ⁊ quandoq3 currit cum ea sanguis.

¶ Et quãdoq3 currit cũ ea. s. materia egrediẽte a dubellet sanguis: ⁊ hoc est quãdo rumpit ante maturitatẽ: aut quãdo solutioni saniei associatur sanguis propter fortem fixuram.

¶ Et illa quidẽ que fit ab vlcere aut corrosione est cũ dolore in partibus epatis ⁊ cum paucitate eius quod egreditur ⁊ remanet. Et antecessione facientiũ necessario vlcera ⁊ corrosionem.

¶ Et illa qdẽ. s. egestio feculẽta que fit ab vlcere est cũ dolore q2 fit dolor ꝓpter corrosionẽ venaruz aut villoꝝ neruoꝝ qui sunt in superficie epatis vel vlceris. Et illa que fit ab vlcere vel corrosione cũ dolore. ℞ Cõtra supra dixit epatica fit sine dolore. Dõm ꝙ epatica fit sine dolore circa intestina: qui est dolor rasure: nisi ꝯtingat ꝯiungi epaticã ⁊ itestinalẽ simul: ⁊ sic nõ quelibet epatica est sine dolore. ℞ Contra etiã: q2 supra dixit ꝙ est plurima ⁊ nũc referendo se ad mãm corrosiuã dicit cũ paucitate ei⁹. Dõm ꝙ si corrosio fit in carne vel venis paruis est pauca vel cuz paruitate respectu sanguinee. Et cũ paucitate qdẽ eius egredit. s. in egestione: nã vlcera ⁊ corrosiones fiunt a mã addita in quali ⁊ nõ in quanto: ⁊ ideo parũ extra educit. Sed si cõtingeret corrodi venas magnas: tunc

esset multa: ⁊ supple paucitas eius q̄ remanet.s.in epate: qꝛ mā corrosiua de se pauca est: qꝛ nō facit hoc vt quāta: sed vt qualis: ⁊ qꝛ pauca est que remanet: iō nō facit dolorē aggrauatiuū: vt per hoc Aui. velit ꝯditionare illud q̄ dixit cū dolore.q.d.ꝙ est dolor corrosiuus nō aggrauatiuus: cū sit paucitas eiꝰ q̄ remanet. Uel paucitas eius quo egredit̄: qꝛ forsan cadit in spatiū vētris: vnde signū est dolor qui fit ꝑpter pāniculū: ⁊ ꝑ qꝛ remanet in spatio vētris. Uel posset exponi: ⁊ remanet talis egestio tēpore longo: qꝛ remanet sua cā que est corrosio aut vlcus cuꝫ difficulter aut ipossibiliter curent̄. Et antecessione. supple causarum.

¶ Et illa in qua est illō quod egreditur ex ea ipsa caro epatis est nigra grossa ⁊ associatur ei debilitas circa mortem: ⁊ quandoqꝫ moritur.

¶ Et illa.s.egestio epatica ⁊c. Associat̄ debilitas circa.i.ꝑpe mortem. Et quandoqꝫ moritur.s.statim. ⁊ hoc propter maximum nocumentum q̄ est in membro regali.s.in epate.

¶ Et illā que fit ꝑpter repletionē ⁊ a retētione cursus aut incisione membri aut dimissione exercitij aut similibus significat ꝙ est cā eius: ⁊ fit subito cū multitudine ⁊ abscissione veloci ⁊ paroxismo.

¶ Hic ponit signa egestiōis epatice in qua egredit̄ sanguis purus. Ponebant̄ aūt sup̄ due cāe.s.fortitudo expulsiue que expellebat sanguinē exuberātē nō faciēs necessariū q̄ remoueret̄ al's remoueat̄ per alterationē: ⁊ alia cā erat solo ꝯtinuitatꝭ in epate. Aui. ergo obmisit signū sol'onis epatice facte a cā scda: qꝛ ē notū cū sit signū ⁊ cā eiꝰ. Ponit ergo signū sol'onis facte a cā pma: ⁊ qꝛ cā pp quā sanguis exuberat in quāto: est aut retētio cursus.s.mēstruoꝝ ⁊c. aut abscissio mēbri: ergo ponit signa sol'onis sanguinis puri facte ab alijs causis tanqꝫ tēpore prioribus: lꝫ sint cāe mediate magis. ⁊ dicit ꝙ signa eius sunt ipse cause que dicte sunt. Et fit subito: qꝛ cū cōpleta est aggregatio: nā subito mouet̄ ad expellendū. Cuꝫ multitudine: qꝛ multus est sanguis aggregatus. Et abscissione veloci: qꝛ abscindit̄ finita euacuatione superflui: nisi qꝛ qn̄qꝫ exuberat pp defectū q accidit in virtute. Et paroxismo.i.periodo: qꝛ sicut periodice aggregat̄ mā: sic in paroxismo periodice expellit̄.

¶ Et in omni cuius res ꝑtendit̄ in fluxu ventris lōgo siue sit feculentꝰ siue virulētus aut alius ad hoc vt cū fluxu egrediat̄ nigrum parū habet̄ spes.

¶ Hic annectit q̄dā ꝑnosticū: ⁊ dicit ꝙ parū habet̄ spei in omni cuius res.i.dispō ꝑtendit̄ ⁊c. cā est: qꝛ significat vltimā membrorum ꝯsumptionē: aut cancrū in intestinis.

¶ Et fortasse conferunt ei medicine fortes stiptice parum glutinatiue.

¶ Cōferunt parū: qꝛ aliqd forsan alleuiant remittendo corrosionē aut ꝯsumptionē. Dixit fortasse: qꝛ si mā exuberaret nō ꝯferrēt aliquid: sed potius nō permittēdo exire mām nocerent.

¶ Uerum earum vltima cōsecutio nō perducit ad sanitatē. Huiꝰ vero capituli curationē postponemꝰ vsqꝫ ad capitulum solutionis ventris.

¶ Uerū ⁊c. qꝛ significat mortalis dispositio.s.vltima iflāmatio vel cancer corrosiuus. Huius. Postponit curā vsqꝫ ad fen.16.z.trac. Laudetur deus: qꝛ exiuimus pelagus ⁊c.

¶ De cacesia. Cap.3^m.

Quando corrumpit̄ digestio epatis ⁊ cōicat sup ipm debilitas accidit in pmis dispō ans hydropisim ⁊ nominat̄ cacesia ⁊ appropriatur noie corruptionis cōplexionis.

¶ Superius Aui. determinauit de dispōnibꝰ que fiunt in nobis ex humiditatibꝰ epatꝭ qbꝰ accidit vt expellant̄ egrediēdo: hic determinat de dispōnibꝰ que fiunt in nobis ex humiditatibꝰ gn̄atis ex defectu epatꝭ qbꝰ accidit vt occultent̄ in corpe coartādo. He aūt dispōnes sunt spēs hydropisis: ⁊ dispō eā pcedēs que vocat̄ cacesia. In his.n.dispōnibus epar patit̄: qꝛ hydropisis fieri nō pōt nisi epate patiēte: vt.5.de iteriorib.c.7.⁊.z.ꝑnosti.cōmē.1. Primo ergo Aui. determinat de dispōnibꝰ istis q̄tū ad sui spēs ⁊ cās: ⁊ de cacesia q̄tū ad signa. Scdo determinat de signis hydropisis. ibi (Oēs spēs hydropisis.) Tertio de curatione. ibi (Cōsidera an fit in corporibꝰ eoꝝ.) Prima in duas. Prio determinat de dispōne pia ad hydropisim que dr̄ cacesia siue malitia habitudis. Scdo determinat de hydropisi. ibi (Hydropisis.) Pria in tres. Prio notificat cacesiā ex pte cāe. Scdo ex pte signoꝝ ⁊ accn̄tiū. ibi (In pmis itaqꝫ.) Tertio spāl'r ponit quēdā moduꝫ cacesie. ibi (Et qn̄qꝫ accidit.) ¶ Dicit pmo ꝙ qn̄qꝫ digō epatꝭ corrūpit̄ ⁊ cōicat debilitas super ipm.s.corpꝰ vel epar: ⁊ tūc in pmis accidit dispō pcedēs hydropisim que dr̄ cacesia: ⁊ appropriat̄ hoc nomē noie corruptiōis cōpl'onis supple tanqꝫ notius nomē. Aut dr̄ malitia hitudis: vt sup Aui. dixit fen.13.trac.1.cap. de signis nocumētoꝝ stōchi nō cōpl'onaliū. ¶ Cōsiderādū pmo ꝙ digō epatis pōt corrūpi aut pp malitiaꝫ in cibo nō existēte defectu in epate: aut pp epatis debilitatem. Si ergo cacesia accidat qn̄ epatis digestio corrumpit̄: nō accidit nisi cum corrumpit̄ ⁊ cōmunicat debilitas sup epar. Aut ēt simul super corpus. Si.n.nō cōicaret nō fieret necessaria cacesia.

Dub^m p^m

¶ Sed dubitat̄ pmo: an cacesia possit fieri ex diminutione digōnis in epate ⁊ ablatiōe eo mō quo ablatio digōnis possibilis est. Est dicendū ꝙ sic. nā oē q̄ pōt esse cā male habitudinis in toto ex psentia sanguinis mali nō vniti mēbris sꝫ faciētis mollificationē ⁊ tumorem pōt esse cā cacesie: sed hoc pōt facere debilitas digōnis in epate. Unde ad mēbra trāsit sanguis nō aptus ꝯuerti. Auic. ergo per nocumētū corruptionis alia nocumēta dedit intelligere. expressit aūt magis de nocumēto q̄ est corruptio: qꝛ vt supra declaratum fuit. Res corrupta distat magis a ꝯuersione in nālē formā ad quā ordinabat̄ qꝫ diminute digesta aut nō digesta.

Dub^m z^m

¶ Scdo dubitat̄: an cacesia pcedat oēm spēm hydropisis. Et videt̄ ꝙ nō. nā ex spēbꝰ hydropisis sūt asclites ⁊ tympanites in qbꝰ mā nō expādit̄ ad corpꝰ: sed in ꝯcauitate ꝯtinet̄ vētris. Oppositū vr̄ Aui. sentire q absolute dicit ans hydropisim. Dōm ꝙ hydropisis aut fit subito aut paulatine referēdo hāc diuisionē maxime ad asclitē ⁊ tympanitē. Siqdē subito fiant sicut accidit ex magnis apatibꝰ ⁊ febribꝰ: aut sicut fit asclites ex ruptura q̄rūdā viaꝝ vrine: vt post ex mēte Aui. declarabit̄: tūc nō est necariū cacesiam antecedere asclitē ⁊ tympanitē saltē ex tpe pcepto. ⁊ rō est: qꝛ subito eaꝝ cā aggregat̄ in loco vacuo vētris. Si aūt fiant paulatine: dico cacesiā antecedere. Rō aūt huiꝰ est. tūc.n. fit cacesia qn̄ sunt sue cāe: sꝫ sūt in iceptiōe oīs hydropisis. Qd aūt sint in iceptiōe hyposarche nō ē dubiū: sꝫ ꝙ sint in inceptiōe asclitꝭ ⁊ tympanitis declarat̄. nā cū iciptiūt he dispōnes virtꝰ epatꝭ nō sic est debilis quin sanguinē malū quē gn̄at ad mēbra pellat: ⁊ qꝛ virtꝰ mēbroꝝ ⁊ epatis debilis ē remanet ibi nō ꝯuersus sꝫ mollificās ⁊ laxās ⁊ tumorē iducēs ⁊ facit cacesiā. Ex qbꝰ q̄ in ꝯriū adducebat̄ soluit̄.

¶ In primis itaqꝫ permutatur color corporis ⁊ faciei ad albedinē ⁊ citrinitatē: ⁊ apparet inflatio in palpebris ⁊ facie ⁊ extremitate manuū ⁊ pedū.

¶ Et hoc pp sanguinē crudū q ad mēbra transit: sed ad citrinitatē: qꝛ mēbra nō nutrita aliq̄ accn̄tali cal'itate capiunt̄: vn̄ subtile q̄ est in sanguie iflāmat̄ vt sup̄ declaratū fuit. Appet iflatio: qꝛ palpebre ⁊ facies sūt mēbra hūida magꝭ: ⁊ iō cito illā mām recipiūt. sil'r etiā rara sūt: ⁊ iō illas hūiditates recipiūt. Qd aūt mēbra faciei hūida ⁊ rara sint appet zª pti. ꝑble.18. ꝑble. ¶ Sed tu dices pp raritatē deberet mā statim euaporare. Dōm ꝙ mā nō est apta euaporare cū sit sanguis crudus ⁊ virtus mēbroꝝ debilis sit: sed manus ⁊ pedes inflant̄: qꝛ sunt membra remota a fonte caloris. Maxime tamē hoc ꝯtingit de pedibus vt infra declarabit̄.

¶ Et quandoqꝫ expargitur in totuꝫ corpus ita vt fiat sicut massa ⁊ cōsequitur ipsam corruptio digestionis: ⁊ quandoqꝫ appetitus fit fortis: ⁊ est natura in sui retentione ⁊ resolutione fm ordines.

¶ Et qn̄qꝫ spargit̄.s.mā multa in totū corpuꝫ: ita vt fiat sicut massa scꝫ paste. ⁊ cōsequit̄ ipsam.s.cacesiā corruptio digōnis. ¶ Sed tu dices ipse posuit ꝙ corruptio erat causa: mō dicit ꝙ est effectus. Dōm ꝙ corruptio digestionis est causa: ⁊ pōt esse effectus. nam existēte sanguine nō digesto in mēbris vnde fit cacesia: hoc pōt eē cā ꝙ digestio corrūpat̄ in toto corpore ⁊ etiā in stōcho: qꝛ cibꝰ assumptus nō trahit̄: ⁊ etiā qꝛ stōchus est debilitatus. Accidit ergo ex hoc ꝙ digestio in toto corpore ⁊ in stomacho corrumpitur. Et qn̄qꝫ appetitus fit fortis vt cū in stomacho acquiritur aliqua frigiditas: imo vt multū fortē habent appetitum: qꝛ multū fit cacesia propter stomachi frigiditatem cōmunicatam epati. Et est natura in sua retentione ⁊ resolutione.i.fluxu.

Dub^m 3^m

¶ Scdm ordines. Sed diceret aliqs Serap. trac.4. dicit in ca. de cacesia.s.ca.6. ꝯtrariū ibi. Et accidit solutio nāe inordinate. Idem videt̄ de intentione Theodori prisciani in lib.6.ca. de cacesia. vbi sic. Uētris ordo turbat̄ vt nec post multos dies squibalas paucas atqꝫ duras reddat aliquotiēs forsan vno die soluti sunt. Ad hāc dubitationem duplex patet solutio. Una. nam corpora cacetica possunt cōparari aut ad corpora hydropica aut ad seipsa: cū erāt sana. Si ergo ad seipsa cū erant sana referant̄: eorum solutio vē-

tris ⁊ ꝯſtrictio nõ eſt ſm ordinẽ: qm̃ iam exiuerũt a nãli diſpõne. Si aũt cõparent̃ hydropicis: tũc cũ virtus in iſtis nõ tãtũ ſit defecta põt mag̃ adherẽ ad ordinẽ nãlẽ in reſtrictione ⁊ ſolõne q̃ poſſint hydropici qui mag̃ deiecti ſunt. Primo ḡ mõ ĩtelligũt Sera. ⁊ Theodorus. Scđo võ mõ ĩtelligit Aui. ¶ Scđa aũt reſpõſio eſt hec. Propter qđ ꝯſiderãdũ q̃ ſolõ ⁊ retẽtio pñt ꝯſiderari dupl'r. Uno mõ vt vna alteri ſubſequit̃. Alio mõ eas diuiſas in ſeipſis cõſiderare poſſum⁹. Dico ḡ q̃ vẽter iſtoꝝ eſt ordinat⁹ in ꝯſtrictione ⁊ ſolõne ordine ꝯſecutionis: q̃ ſolõni eoꝝ ſuccedit retẽtio: ⁊ retẽtioni ſolõ. Sed ſolõ ⁊ retẽtio ſunt inordinata ĩpermanẽtia: q̃ vẽter nõ ꝑmanet ſolutus nec ꝑmanet reſtrict⁹ ſed de vno mutat̃ ad aliud. Illud ḡ qđ Aui. vocat ordinationẽ: iſti vocãt inordinationẽ. Aui. enĩ vocat ⁊ ꝯſiderat ordinẽ ꝯſecutionis: q̃ ſolõ nãe ſuccedit retẽtioni: ⁊ retẽtio ſolõni. Et hoc. A. vocat ordinationẽ: ſed illi vocant inordinationẽ q̃ ꝑmanet vẽter inordinate in altera iſtarum diſpõnuꝫ: nec ſemꝑ ſolutus: nec ſemꝑ ſtipticus: ſed mõ ſolutus: ⁊ mõ ſtipticus: ⁊ h̃ ſonãt v̈ba Theodori: h̃ ẽt ſonãt v̈ba Serap. vñ ſubdit. Fortaſſe. n. ſoluit̃ ſupra mẽſurã: ⁊ fortaſſe ſtringit̃ ex toto. Huius cã põt eſſe ex parte mẽbroꝝ. nã mẽbra qñq̃ attrahunt ab epate: qñq̃ nõ attrahũt. Cõtingit enĩ q̃ qñq̃ ſunt faſtidita mẽbra ex p̃ſentia mãerũ crudarũ in eis: ⁊ iõ nõ ſuggũt ab epate: nec epar ab ĩteſtinis. Fit ḡ ſolõ nãe: ſed q̃ ex p̃ſentia crudi humoris membra nõ reſtaurant̃: imo ſiccitatẽ nãlis humiditatis incurrũt: ideo inanita: ⁊ lꝫ ſit p̃ſens illa mã fortiter ab epate trahunt: tũc ḡ ſit ſtipticitas: ⁊ ſic deinceps. Põt etiã eſſe huius cã ex ꝑte epatis qñq̃ ĩpellentis ad inteſtina aliquã humoralẽ mãm que mẽbris ſuperfluit: cũ nondum illa cadat in ꝯcauitatẽ qñq̃ aut nõ ĩpellentis ad inteſtina ſed ad membra ſicut accidit.

¶ Et ſimil'r eſt diſpõ ſyncopis ei⁹ qñq̃ ⁊ vigiliarum ⁊ elongationis eius a vĳs ⁊ minorant̃ cũ ea vrina ⁊ ſudor: ⁊ multiplicat̃ vẽtoſitas ⁊ fortis ſit inflatio in myrach. Et qñq̃ inflant̃ teſticuli. Et cuꝫ accidit ei vlcus ſit difficilis eius ꝯſolidatio ꝓpter corruptionẽ cõplexionis. Et qñq̃ accidit in cõmiſſuris ⁊ gingiuis caliditas ⁊ pruritus ꝓpter vaporẽ corruptũ aſcẽdẽtem ⁊ ſit corpus debile mollificatũ. Et quãdoq̃ accidit caceſia ꝑꝑ aggregationẽ aque in pulmone. Et ſit forma patientis eam ſimilis forme hydropiſis.

¶ Et ſimil'r eſt diſpõ ſyncopis ſupple ad ſequentes ordines ꝯſecutionis: q̃ aliqñ multotiẽs ſyncopizant̃: ⁊ aliqñ diu ſtant: q̃ nõ. Et hoc forſan inſequit̃ vẽtris lubricitatẽ: q̃ tũc mag̃ ſyncopizantur. ¶ Cõſiderãdũ tñ q̃ ſyncopis hic ſumit̃ large pro quacũq̃ virtutis debilitate: ⁊ ſupple ſiſ'r eſt diſpõ vigiliarũ: q̃ qñq̃ multũ dormiũt: ⁊ qñq̃ multũ vigilãt: ⁊ hoc ſm diuerſitatẽ lenitatis ⁊ ſtipticitatis vẽtris aut ſm diuerſitatẽ aſcẽſus multoꝝ vapoꝝ ad caput aut paucoꝝ. Et ſimil'r eſt elõgatio eius. ſ. corporis habẽtis caceſiaꝫ. a vĳs: q̃ ab ambulatione q̃ aliqñ eſt mag̃ elõgatus: ⁊ qñq̃ minus a poſſe ambulare: ſm q̃ membra qñq̃ mag̃: ⁊ qñq̃ minus ſuperinfuſa mã illa. Uel elõgatio eius a vĳs. i. ab ordine. Uia enĩ ordinẽ notat q̃ inuius. i. inordinatus. Laceticus ḡ elõgatus eſt a vĳs. i. ab ordinib⁹ in oĩ re. ſ. ſomni: vigiliarũ: mot⁹: ⁊ alioꝝ. Uel elongatio ſupple ſuꝑfluitatũ ei⁹ a vĳs. ſ. nãlib⁹: q̃ nec melãcholia nec cholera nec aquoſitas ad ordinatas tendunt vias: ſed ad mẽbra vadũt cũ ſanguine: q̃ nõdũ ꝑfectionẽ gñõnis habuerunt: ⁊ iõ minorat̃ vrina: ⁊ ſudor: q̃ mã eſt cruda nõ apta in ſudorẽ verti ⁊ pori mẽbroꝝ ſunt ex repletione ꝯcluſi. Multiplicat̃ vẽtoſitas. ꝑꝑ debilitatẽ calidi. Et fortis ſit inflatio in myrach. Nã Seraꝑ. Accidit vtritas: q̃ inflatio ſicut vter inflatus eſt. Et cã eſt gñatio vẽtoſitatum. Inflant̃ teſticuli ꝑꝑ mãm que deſcẽdit. Et cũ accidit ⁊c̃. pꝫ. ¶ Et qñq̃. Cõſiderandũ q̃ aqua in pulmone põt eſſe cã caceſie: aut q̃ per cõmunitateꝫ epar infrigidat̃: aut q̃ ſanguis qui eſt in corde alterat̃ ex illo ad aquoſitatẽ: vnde in toto aquoſus remanet ⁊c̃.

¶ De hydropiſi. Cap. 4m.

Hydropiſis eſt egritudo materialis cuius cã eſt materia exuberans frida ingrediens mẽbra ⁊ conſequunt̃ per eam aut membra manifeſta omnia aut loca vacua partiũ in quibus ſunt regimen nutrimenti ⁊ humores.

¶ Determinat deinceps Auicẽ. de hydropiſi. Et ꝯueniẽtius poſſet hic illa diuiſio fieri. Quia p̃mo determinat de cauſis ⁊ modis. Secũdo de ſignis. ibi (Omnes ſpẽs.) Prima in duas. Primo in cõmuni mag̃ determinat de hydropiſi. Scđo in ſpãli. ibi (Cauſa cõiuncta.) Prima in tres. Primo ponit diffinitionem hydropiſis. Scđo ponit eius ſpẽs. ibi (Et diuiſiones eius.) Tertio exequit̃ de cauſis ⁊ accidẽtib⁹. ibi (Et hydropiſis qđẽ.) ¶ Dicit p̃o q̃ hydropiſis eſt egritudo mãlis ⁊c̃. ¶ Cõſiderãdũ q̃ hydropiſi dat̃ deſcriptio cũ dĩ. hydropiſis eſt aquoſa paſſio. piſis. n. paſſio eſt. hydros võ aquoſitatẽ noĩat: vt Theodorus priſcianus lib. 5. Et q̃ aſclites ꝓprie eſt aquoſa paſſio: iõ deſcriptio illa maxime ſibi debet̃. Nihilominus tñ tympaniti ꝯuenit: q̃ lꝫ in tympanite ſit vẽtoſa mã: tñ ⁊ aquoſa eſt in ea. vñ Raſis in diuiſionib⁹. c. 65. Tympanites ſit ex aggregatione aque pauce que deſcẽdit in ventrẽ ⁊ vẽtoſitatis plurime. Conuenit ẽt hypoſarche q̃ flegmatica mã magis in ea abũdat. flegma aũt aque atteſtat̃. Dat̃ aũt de hydropiſi diffinitio: ⁊ eſt illa quã hic ponit Aui. in qua genus ⁊ differẽtie ꝯueniẽtes ponunt̃. Quoniã aũt diffinitio debet cõpetere oĩ ſub diffinito cõtento. A. in hac diffinitione tres ſpẽs hydropiſis tetigit. Et p̃mo hypoſarchã per hoc qđ dixit. creſcunt per eã mẽbra manifeſta oĩa. Tetigit aſclitẽ ⁊ tympanitẽ per hoc qđ dixit. aut loca vacua partium in quibus ſunt regimen nutrimenti ⁊ humores.

Dubm p̃m

¶ Sed dubitat̃ de eo qđ dixit cui⁹ cã eſt mã frida ⁊c̃. Nõ enĩ videt̃ ꝯueniẽs. Nam hydropiſis a cã calida fieri põt vt ĩfra ponet Aui. ⁊ 4. ꝑti. illo afor. ponit̃ in cõmẽ. 11. Quibuſcũq̃ tortiones. Dõꝫ q̃ hydropiſis ad p̃ſens cũ notet nobis vẽtris tumorẽ: põt hẽre cãm duplicẽ. ſ. mediatã que eſt epatis paſſiones: ⁊ iſto mõ cã hydropiſis nõ eſt frida: ĩmo põt eſſe calida ſicut diuerſitas eſt in paſſione ad quã hydrops ſequit̃. Aliã hꝫ hydropiſis cãm ĩmediatã ⁊ ꝯiunctã que ventrẽ ⁊ mẽbra in tumorẽ eleuat: ⁊ illo mõ cã hydropiſis eſt friditas ⁊ mã frida: q̃ ei⁹ cã eſt mã flegmatica cruda: aut aquoſa que frida eſt: aut vẽtoſa que ẽt eſt frida. Unde q̃nta ꝑtic. ꝓble. ꝓble. 36. Oĩs vẽtus fridus eſt. ¶ Cõſiderãdũ tñ q̃ ille mãe dicuntur fride ex p̃uatione ꝯueniẽtis ⁊ nãlis calidi. Non aũt eſt incõueniens eas eſſe calidas ex accidẽtali caliditate quã qñq̃ acquirũt. ſuperfluitas enĩ inquãtũ ſuperfluitas põt frigida dici ex nãlis calidi p̃uatione: ⁊ ideo Ariſto. quarta particula problematũ in fine. Geniturã frigidã ponebat. Et hoc ĩtelligi debet anteq̃ agitetur ⁊ compleatur a caliditate ⁊ ſpiritu innato.

¶ Et diuiſiones eius ſunt tres. ſ. hypoſarcha in qua cã eſt mã flegmatica penetrãs cũ ſanguine in mẽbra. Et aſclites in qua cã eſt mã aquoſa effuſa in ſpatiũ ventris ĩferioris ⁊ que ſequunt̃ ipꝫ. Et tympanites in qua cã eſt mã vẽtoſa ſparſa in illas partes.

¶ Hic enumerat eius ſpecies ponens eas tres eſſe.

Dubm 2m

¶ Sed dubitat̃ an ſpẽs hydropiſis ſint tres. Et videt̃ q̃ ſint tñ due ex Hippo. 4. re. acu. tex. cõmẽ. 114. vbi. Et hydropũ due ſunt ſpẽs ⁊ nãe: quoꝝ hic qdã hypoſarch⁹: hic võ cũ inflationibus ⁊c̃. Amplius aũt. 2. ꝓnoſti. tex. cõmẽ. 1. duas vĩ ponẽ ſpẽs. Unã que ĩcipit ex ilĳs ⁊ lũbis. Aliã que ab epate ĩcipit. Q̃ aũt ſpẽs aut diuiſiones hydropiſis ſint q̃tuor monſtrant̃ ex Theodoro lib. 5. qui in fine cõparãs ſpẽs hydropiſis adinuicẽ: q̃tuor eas eſſe ꝯcludit. ſ. leucoflegmãtiã vel anaſarchã: hypoſarchaꝫ: tympanitẽ ⁊ aſclitẽ. Et hoc oĩuꝫ Salernitanoꝝ ſapit opĩo quos Gilbert⁹ anglicus vĩ imitari. Hoꝝ oĩum ꝯ̃riũ ſentit hic Aui. ⁊ Seraꝑ. trac. 4. ca. 7. ⁊ in diuiſionib⁹ Raſ. c. 65. ¶ Cõſiderãdũ q̃ ſpẽs hydropiſis pñt diſtingui: aut diſtinctione nominali: aut diſtictione vera ⁊ reali magis. Si ḡ nominali diſtinctiõe diſtinguunt̃ ei⁹ ponunt̃ q̃tuor ſpẽs. Leucoflegmãtia facta ex albo flegmate tẽdẽte ad mẽbra. Hoc. n. deſignat leucoflegma. i. albũ flegma. Hypoſarcha facta ex carne mala ꝯtẽta ſub cute. Hoc. n. deſignat nomen hypoſarcha. ab hypos. i. ſub ⁊ ſartes qđ eſt caro. Et tertia ſpẽs dicta aſclites. i. inflatio vẽtris ex aqua. Aſclion. n. grece vẽtrẽ dicũt. ſ. plenũ re fluida. Et quarta ſpẽs tympanites a tympano dicta. Reſonat. n. venter eoꝝ vt tympanũ: ⁊ hãc diſtinctionem oẽs ſalernitani ſecuti ſunt. Diſtinctione aũt reali mag̃ diſtinguunt̃: aut ex ꝑte loci mãe: aut ex ꝑte cãe ꝯiuncte: aut ex ꝑte cãe antecedẽtis mag̃: aut ex mõ illoꝝ. Ex ꝑte ḡ loci ſunt due ſpẽs. Quedã. n. ſit ex mã in mẽbris cõtenta: ⁊ iſta dĩ hypoſarcha. Quedã ſit ex mã ꝯtẽta in ventris vacuitate: ⁊ iſta dĩ aſclites: ⁊ tympanites ſimul que ex parte loci nõ differũt. ⁊ hanc diſtinctionẽ ꝯſiderauit Hippo. 4. regi. acu. Ex ꝑte aũt cãe ꝯiuncte ſunt ſpẽs tres. Nam cã ĩmediata hydropiſis nõ eſt niſi mã aquoſa aut vẽtoſa que in ventris ꝯcauitate ꝯtinet̃: aut mã flegmatica cruda ſparſa ad mẽbra. ¶ Sed tu dices ſicut mã cruda in vẽtre ꝯtẽta facit aſclitẽ: ſed in mẽbris facit hypoſarchã: ſic ⁊ mã vẽtoſa ꝯtẽta in vẽtre tympanitẽ faciet: ꝯtẽta aũt in mẽbris aliã faciet hydropẽ. Dõm q̃ cũ hydropiſis dicat tumorẽ vẽtris aut mẽbroꝝ vẽtoſitas tẽdẽs ad mẽbra oĩa ea non põt in tumorẽ eleuare ſꝫ exhalat ⁊ trãſpirat: aut ſi ĩ parte aliq̃ recludat̃ facit iectigationẽ. Uel dõm q̃ mã aſclitis ⁊ hypoſarche multũ

diſtant

distāt adinuicē ⁊ nō solū fꝫ locū.⁋ Si aūt distinguanᷓ spēs hydropisis ex pte cāe añcedētis: tūc tot pñt eē spēs quot sunt cāe.s.complexionales ⁊ īstr̄ales vel alie fꝫ diuersitatē multiplicē.⁋ Si v̓o distinguanᷓ ex pte modi haꝝ causaꝝ: tūc sūt due spēs sicut duo sunt modi.nā iste cāe cū sint egritudines epatis veniētes: tūc diuersificanᷓ fm modū: qꝛ he egritudines: aut sunt in epate ꝑ se: aut sunt in alijs mēbꝛis: deinde v̓o epati cōicāt.Erit ꝰ duplex modus hydropisis.s.facte ꝑꝑ ꝓpꝛiā epatꝭ passionē ⁊ facte ꝑꝑ passionē quā epar ex cōpassiōe ⁊ cōitate hꝫ: ⁊ vtrūqꝫ hoꝝ mēbꝛoꝝ multiplicē hꝫ subdiuisionē. Famosioꝛes aūt medicoꝝ grecoꝝ ⁊ arabū q̄s imitamur distinctionē veriorē ꝯsiderātes in moꝛbis q̄a cā cōiūcta ⁊ īmediata sumiᷓ hydropisis tres spēs distinxerunt: sic̄.G.fuit.4.regi.acu.cō.114.q īpugnat hos q q̄tuoꝛ posuerūt hydropises: dicēs eos superfluisse: ⁊ īpꝛobat eos q duas tm̄ posuerūt: dicēs eos diminutos fuisse: ꝰ numeri eq̄litas fꝫ eū erit tres ponere spēs: sicut ēt fuit.A. ⁊ Serap.vt ꝑallegatū est.Ex his v̓o ꝯ̄ria soluuntur.

¶ Et hydropisis quidē habet causas ⁊ iudicia cōmunia: ⁊ omnis hydropisis hꝫ cām ⁊ iudiciū cōmune.Et nō qdē accidit hydropisis absqꝫ egritudie epatis ꝓpꝛia aut ꝓpter cōmunitatē: lꝫ quandoqꝫ egrotet epar: ⁊ non accidat hypropisis.

¶ Hic determinat de causis hydropisis ꝯsequētibus eā.Et ꝑ̄ ꝓponit q̄dā. Scđo de causis exequiᷓ.ibi (Et cāe hydropisis.) Tertio cōparat spēs hydropisis adinuicem addens alia . ibi (Et deterioꝛ.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ hydropisis hꝫ cās ⁊ cōia iudicia: ꝑ̄ter cās ꝑticulares ⁊ ꝓpꝛias que dicunᷓ in sequētibus capl'is. Cōia ꝰ quantū ad cās ⁊ iudicia sunt que hic dicunᷓ.Et dicit ꝙ hydropisis nō accidit absqꝫ egritudine epatis.s.aut ꝓpꝛia aut ꝑ cōitatē. Huius v̓o cā est.nam hydropisis est defectus nutrimēti cōis coꝛrupti siue malitia in nutritiua virtute: ⁊ qꝛ epar est huius ꝑ̄n^m: iō sine epatis defectu fieri nō pōt hydropisis: sicut ēt qꝛ coꝛ est fundamentū caloꝛis: iō febꝛis nō fit nisi patiēte coꝛde. Silr̄ qꝛ epar est fundamētū sanguifice virtutꝭ ideo nō fit hydropisis nisi epate patiēte: queādmodū in cōmē.1.secūdi ꝓno.⁊.5.de īterioꝛibus Gal'.ca.7. Lꝫ tñ in omni hydropisi fit necessariū epar pati. In q̄dā tñ magis ⁊ ꝑ̄ncipalius patiᷓ: in q̄dā v̓o minus.Et iō poniᷓ ꝙ in asclite pꝛincipaliter epar patiaᷓ: sed in tympanite stomachus.s.simul cū epate: in hyposarcha v̓o tertia patiaᷓ mēbꝛoꝝ digestio: vt sumi ꝑ̄t.6.de accidēti ⁊ moꝛbo ca.1. Et qꝛ non in omni epatis passione eius virtus sanguifica patiᷓ sed qñqꝫ: iō nō semꝑ epate patiēte fit hydropisis.

¶ Et cause hydropisis oino aut sunt pꝛopꝛie epatice: aut sunt cum cōmunitate.

¶ Hic specialiter pꝛocedit ad narrandum cōes causas hydropisis. Et pꝛimo pꝛemittit quandam generalem diuisionē. Secundo exequiᷓ.ibi (Et causaꝝ.) Uel ꝑ̄ causas ⁊ iudicia cōia. Scđo pꝛopꝛia.ibi (Cā ꝯiūcta.) Pꝛimo cās cōmunes. Scđo iudicia.ibi (Et deterioꝛ.) Dicit aūt oino: qꝛ nulla causa hoc effugit.

¶ Et causarū ꝓpꝛiarū dignioꝛ ⁊ cōmunioꝛ est debilitas digestionis epatice: ⁊ ipsa est.q.cā coniuncta.

¶ Hic ꝑ̄mo determinat causas hydropisis ꝓpꝛias epaticas. Scđo declarat cās que sunt cū cōitate.ibi (Cause aūt hydropisis cū cōitate.) ⁋ Pꝛia in duas. Pꝛio ꝑ̄supponens hanc diuisionē: ꝙ ex causis hydropisis epaticis quedā est cā quasi cōiuncta: quedā añcedens. Declarat pꝛimo que sit cā hydropisis quasi cōiuncta. Scđo declarat que sit cā antecedēs.ibi (Cause v̓o antecedētes.) ¶ Cōsiderandū ꝑ̄mo ꝙ lꝫ debilitas digestionis sit ex causis epaticis non tñ alie cause pñt absqꝫ epatis debilitate inducere hydropē nisi epatis debilitatē inducāt: qꝛ hydropisis eē nō pōt absqꝫ epatis debiltate: ⁊ iō Auic.dixit dignioꝛ ⁊ cōioꝛ. Dignioꝛ qꝛ hec vere facit hydropisim. Cōioꝛ.qꝛ nulla cā pōt absqꝫ hac hydropisim facere. ¶ Cōsiderādū post: ꝙ Aui.dixit ipsa est cā quasi ꝯiūcta: qꝛ cā ꝯiūcta est imediata sicut est aquositas ⁊ vētositas: ⁊ mā flegmatica. Nec ēt dixit ꝙ esset cā añs.nā cū añs sit cā coꝛpoꝛalis ex qua mediāte alio ꝓuenit egritudo. Ille dicenᷓ ꝓpꝛie cause antecētes: que mediate magis faciūt hydropisim.hoc aūt nō est debilitas epatis: sed alie cāe que hoc mediatius faciunt: sicut aꝑ̄ata oppilationes: ⁊ male complexiones: que maxime debilitādo epar hoc faciūt. Debilitas ergo epatis si cōpareᷓ ad cās alias antecedētes: pōt dici cā cōiuncta: qꝛ magis imediata q̄ꝫ sint ille. Si aūt cōpareᷓ ad cās cōiunctas diciᷓ magis antecedēs. Quia ergo nec erat ꝓpꝛia cā añs nec ꝓpꝛie coniuncta: sed multū causis cōiunctis appꝛopinquabat: dixit Auic.de debilitate epatis ꝙ ipsa est quasi cā cōiuncta: dicēs debilitas digestionis epatice. Apparet ꝙ triplex est spēs hydropisis. Accipiᷓ.n. pꝛo tumoꝛe: qꝛ defctu huius virtutis triplex mā generaᷓ: quarum quelibet est diminute digesta aquosa vētosa ⁊ flegmatica: ⁊ qꝛ cā eius est defectus digestionis epatice: cū defectus digestionis epatis cōicet digestioni pꝛime stomachi: ⁊ ēt tertie mēbꝛoꝝ. Aut ergo in hydropisi ꝯsurgit defectus digestionis epatis: qꝛ est defectus in digestione ꝑ̄ma. Aut ei cōmunicaᷓ defectus digōnis pꝛime: ⁊ fm h̓ est hydropisis tympanites: ⁊ fit vētositas in ventre: qꝛ cibus defectu digōnis stomachi est aptus vapoꝛare ⁊ fieri vētus. Aut cōsurgit defectu digōnis epatis: qꝛ est defectus in digestione tertia: vel cōmunicatur nocumētū digestioni tertie: ⁊ fm hoc cōsurgit hyposarcha: ⁊ congregaᷓ mā flegmatica circa mēbꝛa manifesta: qꝛ qñ deficit digestio tertia alimentū ꝯuertiᷓ ad nām materiei flegmatice ⁊ aquose: cū nō cōsolidaᷓ mēbꝛis perfecte: ⁊ qꝛ deficit digestio in mēbꝛis tertia: iō aggregaᷓ mā circa mēbꝛa: ⁊ pꝛecipue circa manifesta: qꝛ virtus est in eis debilioꝛ: ⁊ iō inflanᷓ. Aut cōsurgit defectus digestionis epatis ꝓpꝛie rōne digestionis epatice: ⁊ fit asclites: ⁊ adunatur aqua circa ventrē: qꝛ cū deficit digestio epatis que est pꝛincipiū materie humide: est aptitudo vt talis materia cōuertatur in materiam aquosam: ⁊ cōgregaᷓ in ilijs ⁊ ventre vbi epar locatur: ⁊ ideo fit tertia species hydropisis.

¶ Cause v̓o antecedentes sunt omnes egritudines epatis complexionales ⁊ instrumentales: sicut paruitas ⁊ oppilationes ⁊ apostemata calida frigida ⁊ mollia ⁊ dura oppilantia oꝛificiū vene ascendentis ⁊ durities syphac continentis.

¶ Hic declarat causas antecedētes.Et ꝑ̄mo eas pꝛoponit. Secundo oñdit modū pꝛouētus hydropis ab illis.ibi (Et cōplexionales.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ cause antecedentes sunt cōpl'onales calida frigida sicca vel humida: ⁊ instrumentalis idest officialis cōpꝛehendēs sub se egritudines cōmunes que sunt vlcera: ⁊ ponit exempla . Et cōsidera ꝙ quando oppilaᷓ oꝛificium vene ascendētis: siue in gibbo epatis: siue inferius magis in carne cū aquositas non possit trāsire retēta in epate: ⁊ expulsa deide ad concauū facit hydropisim. Accipiᷓ ꝰ hic vena ascēdēs vt distinguiᷓ ꝯ̄ meseraicas: non aūt distinguiᷓ ꝯ̄ descēdētē a gibbo. Durities.i.aꝑ̄a durū. Syphac qđ ex cōitate epar ledit: ⁊ syphac est pāniculus q imediate tegit carnē.

¶ Et cōplexionales sunt inflāmātes ⁊ faciunt hydropisim plus illis cum gradatione resolutionis inati caloris aut extinctionis eius subito.

¶ Hic declarat modum ꝓuentus hydropisis a causis dictis.Et pꝛimo a causis cōplexionalibus. Scđo a causis instrumentalibus.ibi de egritudinibus v̓o. ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ cause complexionales sunt cāe inflāmātes: supple aut cause infrigidantes: supple aut humectātes: aut exiccātes: ⁊ faciunt supple cōplexiones īflāmantes hydropisim. Plus illis.i.plus q̄ꝫ cause instrumētales cum gradatione ⁊c̄. Aut supple faciunt complexiones inflāmantes hydropisim plus illis cū aduētu extinctionis eius. ¶ Considerandū ꝙ aꝑ̄ata ⁊ oppilationes nō faciūt ꝓpꝛie accidere hydropisim cō aduētu resolutionis aut extinctionis: sed maxime hoc faciunt qꝛ trāsitū ꝓhibēt. Si aūt resoluāt aut extinguāt: hoc plus faciunt vt hñt rōnem moꝛboꝝ cōplexionaliū. Complexiones ergo epatis calide aut frigide faciunt accidere hydropisim plus q̄ꝫ egritudines instrumentales. Et hoc dico cū resolutione aut extinctione.

¶ Intelligo autem per resolutionem huiusmodi illud quod sciūt medici ꝙ caloꝛi inato accidit resolutio paulatī: aut extictio siue sit ex calido siue ex frigido : sicut potu aque frigide ieiunio ⁊ post balneum ⁊ exercitiū ⁊ coitum ⁊ humectante superfluo ⁊ exiccante post liq̄factionē. Et eūones superflue per sudoꝛē ⁊ vꝛinā ⁊ solutionem vētris ⁊ rasurā ⁊ menstrua ⁊ hemoꝛroides. Et nocibilioꝛ eūonū est euacuatio sanguinis. De egritudinibus v̓o officialibus dictum est in capl'o cuiusqꝫ earum qualiter perducit ad hydropisim.

¶ Resolutio enim aut refertur ad rem materialem : ⁊ hoc non est aliud q̄ꝫ ipsius subtiliatio ⁊ euapoꝛatio. Sꝫ resolutio vt referᷓ ad calidū inatū nō est aliud nisi paulatina illius ꝯsumptio per euanescētiam factam a calido resoluente. Intelligit igiᷓ Auicē.per resolutionem paulatinā resolutionem que a calido accidit siue extinctionem siue fiant a calido resoluente siue a frigido extinguente. ¶ Considerādū ergo ꝙ Aui.vult ꝙ resolutio possit dici extinctio facta a frigido siue a calido: ⁊ causa est: qꝛ ambe ad vnū aliq̄d ꝑducunt qđ est īfrigidatio calidi naturalis: tamen ꝓpꝛie resolutio cāe calide appꝛopꝛiatur sꝫ extinctio cause frigide. Utraqꝫ tamē causa

ad vnū finē perducit qui est calidi extinctio ⁊ infrigidatio: ⁊ supple potu vel alio humectante superfluo ⁊ exiccante ⁊c̃. Post liquefactionē. Dixit post liquefactionem: qꝛ tunc res exiccans potentior est. ¶ Cōsiderādū ergo ꝙ sicut caliditas maxime resoluendo debilitat ⁊ infrigidat: sic etiā facit siccitas consumēdo humidū. Et sicut frigiditas extinguēdo hoc facit: sic etiā superflua humiditas suffocando. Collige ergo ex mente Aui. ꝙ nulla harum causarum complexionalium est causa hydropisis: nisi qꝛ ad frigiditatem ꝑducit. hydropisis enim proprie generatur a causis frigidioribus: vt in cōmento .11. quarte particule illius afoꝝ. Quibuscunq; tortiones. Non enim generatur aquosa materia que facit asclitem a calido acuto: imo a nāli calido īfrigidato per resolutionē aut extictionē. Et silr etiam ventositas: lʒ generatio ventositatis nō exquirat tm̄ frigiditatem. Nocibilior ⁊c̃. quia euacuat illud ex cuius presentia corpus maxime ⁊ ꝺm naturā dicitur caliduʒ sicut est sanguis q est multum nature amicus vt oēs clamāt. De egritudinibus maxime dictum est in ca. de apostematibus epatis.

¶ Cause autem hydropisis cum cōmunitate ad ipsum: aut sunt per cōmunitatem cum corpore toto ita vt calefiat sanguis eius valde: aut infrigidetur valde propter aliquam causarum. Aut est propter frigus stomachi ⁊ malitiam complexionis eius: ⁊ proprie cum succedit fluxui ventris sanguinolēto. Aut est propter meseraicam: aut propter cōmunitatē splenis propter magnitudinē suam propter apostemata in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudinem euacuationis melancholie. Et perducit superfluitas eius per illud quod accessit de virtute melancholie mote ad debilitatem epatis ⁊ infrigidationem eius ⁊ applicationem nocumenti eius ad ipsum sicut peruenit ad cerebrum ⁊ variatur. Et magnitudo splenis perducit ad hydropisim ⁊ ad debilitatem epatis ꝓpter duas causas. Una earum est multitudo eius qđ extrahit de epate ⁊ remouet virtutem eius. Et altera est cum debilitate virtutis epatis ꝺm semitam qđ ei contrarius est: ⁊ quod ꝓhibet ipsum generare sanguinem bonū. Et quandoq; est per cōmunitatem renum ⁊ propter frigiditateʒ renum: aut propter caliditatem eorum proprie: aut propter oppilationē in eis ⁊ duritieʒ: quare non attrahūt aquositatem: quāuis renes egritudineʒ non habeant. Et qn̄q; fit ꝑꝑ intestina ⁊ egritudines eorū: ⁊ proprie orbi ꝓpterea qꝛ est ei ꝓpinquum: ⁊ ꝓpter vesicam: ⁊ matricem: aut pulmonē: aut diaphragma.

¶ Hic primo presupponēs hanc diuisionem: ꝙ ex causis per communitatem quedam sunt per cōmunitateʒ ad totum: quedam ad partem. Declarat primum membrū diuisionis. Secundo scōm. ibi (Aut est propter frigus.) ¶ Dicit pmo ꝙ cause hydropisis per cōmunitatem ad totū sunt vt calefiat ⁊c̃. supple ⁊ hoc mediāte epar patiat̃. Aut est ꝓpter ⁊c̃. pʒ. Construe ibi. Et multitudinē euacuationis melācholie. s. ex epate ad splenē: ita ꝙ splen plus trahat q̄ꝫ debeat. Et supfluitas eius. s. melancholie perducit ad debilitatem epatis ⁊c̃. per illud qđ acrescit vel acescit de virtute melancholie mote supple ⁊ multiplicatio ad splenē vel in splene ⁊c̃. sicut peruenit supple quandoq; nocumētum huius melie mote ad cerebruʒ: ⁊ variat̃ supple cerebrum: vnde fit melācholia: sic etiā epar poterit in sui operatione permutari. ¶ Considera post duas cās propter quas magnitudo splenis perducit ad hydropisim. Una est: qꝛ debilitat epar: qꝛ multū ab eo trahit. Secūda qꝛ infrigidat epar: cum sit sibi cōtrarius. Subdit post. ꝙ quandoq; fit propter intestina ⁊ proprie orbi. ¶ Sed aliud videt̃ sentire Gal. 5. de iterioribus. 7. ca. vbi aliquādo quoddā mēbrū cōplexionē hʒ frigidam: cuius frigiditas vsq; ad epar penetrat: sicut splenis ⁊ stomachi ⁊ omnium itestinoꝝ: ⁊ maxime ieiuni. ¶ Dicendum ꝙ cōpassio epatis ad intestina: aut est propter colligantiam: ⁊ sic est maior ad ieiunū: cū mag' de meseraicis ad ipsuʒ q̄ꝫ ad alia perueniat. Aut ꝓpter propingtatem: ⁊ sic est magis ad orbum: qꝛ magis declinat ad dextram sicut ēt sibi multum appropinquat colon.

¶ Et non est oē qđ accidit ꝑꝑ cōmunitatem renum ꝓpter complexionē eorum: imo quādoq; est ꝓpter oppilationes eorum ⁊ apostemata ipsorum: quare non attrahūt. Et similiter est dispositio in eis que accidūt ꝓpter cōmunitatem intestinoꝝ. Non enim oīa sunt ꝓpter alterationem dispositionis intestinoꝝ in qualitatibus tm̄: imo quādoq; sunt propter dolores intestinorum ex punctura ⁊ rasura ⁊ colica vehementis doloris ⁊ alijs: quare debilitat̃ epar ꝑꝑ illa. Et similiter illud qđ fit ꝓpter cōitateʒ matricis nō est in qualitate eius tm̄: imo ꝓpter dolores eius: ⁊ retentionem menstruorum in ea. Et quādoq; fit propter cōitatem sicteris ꝓpter retentionē sanguinis hemorroidarū: similiter in membris alijs predictis.

¶ Hic remouet dubium. Et primo facit hoc. Scđo ponit diuersitatem compassionis epatis ad hec membra. ibi (Et plurimum.) ¶ Nec credat qs ꝙ cōpassio epatis ad hec mēbra: vn̄ spēs hydropisis fiunt: accidant semꝑ ꝓpter malam cōplexionem iđ dicit ⁊c̃. Et quādoq; fit supple hydropisis ꝓpter cōitatē sicteris. i. partium ani ⁊c̃. Similiter in mēbris alijs predictis supple se habet. Non enim omne qđ accidit accidit ꝓpter complexionem: imo propter apostemata ⁊ alias egritudines.

¶ Et plurimū qdem cōicant mēbra fecis cum concauitate ⁊ membra prouocationis ⁊ anhelitus cū gibbositate. Uerum plurime cōicationes perducentes ad hydropisim sunt cōicationes cum renibus ⁊ orbo ⁊ splene ⁊ meseraica ⁊ stomacho.

¶ Quod dicit pʒ: ⁊ est dictum Gal. 5. de interioribus. 7. ca. Mēbra autem que ꝑ cōitatem plus perducūt ad hydropisim sunt ea que multum sibi approximant sicut ea que numerat.

¶ Quidam autem dixerunt ꝙ quandoq; accidit hydropisis propter apostemata accidentia in locis vacuis ⁊ proprie igneis: propter malitiam complexionis eorum ledentem epar ⁊ nocentem ei: aut sanguinem melancholicum qui multotiens coartatur in eis ⁊ generat oppilationes in eis que vicina sunt illis perueniēdo ad ea: ⁊ egestionem sanguinolentam: ⁊ est pluriмuʒ perducens ad hydropisim post tolerantiaʒ doloris ꝯfirmati in partibus illorum: qui forsitan nō resoluitur ꝑ medicamen ⁊ euacuationem.

¶ Hic p° ponit quorūdā opionem. Scđo abycit. ibi (Et hic sermo.) ¶ Dicit primo ꝙ quidam. i. Serap. trac. 4. 7. ca. dixerūt ꝙ hydropisis accidit qn̄q; ꝑꝑ apostemata accidētia in locis vacuis. s. ventris. Et ꝓprie accidit hydropisis ex locis istis vacuis igneis. i. iflāmatis ꝑꝑ malitiā cōplexionis. ex qua epar ledit̃: ⁊ tūc resumit aut sic dico ꝙ accidit hydropisis ex locis istis vacuis ꝑꝑ sanguinē melācholicum: qꝛ multotiēs coartat̃ supple apostemādo. Iste ergo sermo dearticulat qđ dixit: ꝑꝑ apata: qꝛ itelligit ꝑꝑ apata melancholica. Et generat supple hoc apa melancholicū oppilationes in eis. s. mēbris vt in meseraicis que vicina sunt illis. s. locis vacuis apatis: ꝑueniēdo ad ea. s. loca meseraicaꝝ. Perueniēdo dico cū cōstrictione: ⁊ supple generat egestionē sanguinolentā. Serap. dicit diariā: ⁊ est plurimum perducens ad hydropisim supple mala cōplexio in illis locis post tolerantiam ⁊c̃.

¶ Et hic est sermo non bonus.

¶ Dynus dicit ꝙ sermo nō est bonus. s. ꝙ fiat semꝑ ꝑ cōpassionem ad illa mēbra ꝑꝑ dolorē: qꝛ pōt fieri sine dolore: lʒ citius fiat cū dolore. vn̄. 4. parti. afo. afo. 11. s. Quibuscūq; tortiones ⁊c̃. Uel est sermo nō bonus. s. qui dicit ꝙ dolor fiat ꝑꝑ apata calida: qꝛ ꝺʒ Cōmētatorem ibi fit ex ventositate: ⁊ iđ tympanites.

¶ Sed dubitat̃: an hic sermo sit bonus. Et vr̄ ꝙ sic ex Serap. qui hūc sermonē ponit pallega. ca. vbi sic. Et dyaria est accidēs cōe hydropisi q accidit in locis vacuis viscerū qn̄ accidit eis apa: ⁊ si ledunt̃ ꝑꝑ apa: tunc est. i. fit egritudo hydropisis. Et hoc fit ex duab' habitudinibus. cā hoꝝ locoꝝ: aut qn̄ in eis est malitia cōplexionis praue: ⁊ significant illud dolores q sunt locati in vmbilico ⁊ vētre ⁊ anchis: ⁊ nō resoluunt̃ potu medicinaꝝ nec euōne: aut ꝑꝑ apostema mel'icum qđ fit in eis ⁊ sequit̃ ipm diaria. qđ est: qꝛ cibus qn̄ ꝑuenit ad epar ꝑꝑ coarctationē accidentē in eis ex apostematib' ⁊ repletione

⁊ repletione venaꝝ qbus fit penetratio: tunc ex necessitate qñ cibus grauat sup intestina expellunt ipm statim ad interiora: ⁊ adiuuat super illud mordicatio que generat ex corruptione hoꝝ ciboꝝ. Siqs ergo dicta Serap. ꝯsideret satis videnť rōnabilia ⁊ bona. Hoc ēt ꝯfirmať. nā Serap. duas hꝫ partes. Una ꝙ mala complexio in locis vacuis que īducit dolorē nō remouibilē medicinis perducit ad hydropisim. Sꝫ hic est sermo Hip. 4. partic. afo. illo afo. 11. Quibuscūqꝫ tortiones circa vmbilicū ⁊c̄. Alia pars sermōis eius est ꝙ apata in locis illis ꝑducūt ad hydropisim cui coniungiť diaria. i. fluxus. Sed hic sermo est Hip. 2. ꝓnosti. cōmē. 2. illo ver. Consurgēs aūt. vbi Hip. ꝺm expositionē Cōmentatoris vult ꝙ hydropisis ꝯsurgens ex apostemate locoꝝ vētris. s. lūborum ⁊ iliorū fit cū diuturna vētris effluxione. Et Cōmētator illaꝫ cām assignat quā ponit Serap. siquis ibi cōmentū inspiciat. Horū contrarium sentit Auicē. qui absolute profert ꝙ hic sermo nō est bonus: q2 ibi nec mala cōplexio nec apostema fit cū illa debeāt fieri in mēbris.

Ad soluendū aūt contradictionē hanc est cōsiderandū ꝙ sermo Serap. pōt dici bonus: ⁊ pōt dici nō bonus. Uñ vtriusqꝫ saluať intētio. Nā Serap. per loca vacua: aut ītelligit vētris ꝯcauitatē: aut ītelligit mēbra que sunt in illa vacuitate ventris que sunt alia ab epate. Si ergo Serap. ītelligit spatiū vētris vacuū: tūc eius sermo est nō bonus: q2 ibi nec mala cōplexio nec apostema fit cuꝫ illa debeāt fieri in mēbris. Si aūt ꝑ loca vacua intelligit mēbra q̄ ibi sunt vt intestina ⁊ meseraicas ⁊ mesenterion: tunc eius sermo pōt dici nō bonus dupl'r. Uno modo ꝙ in hoc ca. eius sermo nō est ad ꝓpositū: q2 iā Aui. sufficiēter posuerat ꝙ mēbra q̄ sunt in vacuo vētris faciūt hydropisiꝫ: ⁊ ꝑꝑ malas cōplexiones: ⁊ propter alias egritudines ostēdens que mēbra magis ⁊ que minꝰ hoc faciāt. Hic ergo sermo est nō bonus. i. suꝑfluus. Alio modo ⁊ credo magis ad mentē Auic. hic sermo est nō bonus: q2 est dictū valde particulare. naꝫ mēbra que sunt in vacuitate vētris possunt facere hydropisim ꝑꝑ malā cōplexionē frigidā ⁊ ꝑꝑ calida apostemata: īmo plus ꝑꝑ illa. Maxime enim hoꝝ membrorū frigiditas ad hydropisim ꝑducit: vt. 5. de īterioribus. c. 7. Similiter ⁊ apata calida. De his enim intelligit Hip. 2. ꝓnosti. illo versi. consurgens. sicut Cōmentator exponit. Ad apostemata ergo calida coapta Hip. sermonem. Cum ḡ iste sermo ponat modū ꝓuētus hydropisis a mēbris que sūt in vacuitate vētris ⁊ nō tāgit oēs causas euētus sed pauciores: ḡ pōt dici sermo nō bonus. Ad mentē tñ Serap. pōt dici bonus: q2 Sera. noluit dictū suū fore vl'e sed particulare solū quo ostenderenť due particulares cause euētus hydropisis a locis illis. Forsan ēt Aui. vult ꝙ iste sermo sit nō bonus: in hoc ꝙ Serap. dixit. sequitur ipꝫ diaria. Et Aui. exponit hoc vel allegat. ⁊ egestionē sanguinolētaꝫ. nam si hydropisim cōsurgentē ex apostemate illoꝝ mēbroꝝ. s. itestinoꝝ vel meseraicaꝝ sequiť fluxus vētris nō est ꝓprie sanguinolētus vel humorosus: vt notat hoc nomē diaria: sed est cibalis magis vel chilosus. Tamē vt Serap. salueť: dōm ꝙ diariā large sumpsit ēt pro cibali vel chiloso fluxu. Hinc ergo ꝯdictio cessat.

Dubm 4m

Dubitať an siccitas ventris sit cōmēdabilior. Et vr̃ ꝙ nō: q2 auctores semꝑ precipiunt solōnē vētris. In cōtrarium est Auicen. Dōm ꝙ solonem ventris consideramus: aut vt se offert in rōne cause curatiue: ⁊ sic lenitas est melior. Nam hydropisis consurgit vel ab epe: ⁊ tunc fluxibilitas īducit ꝙ epar nō trahat. Uel a partibus renū ⁊ alkatin apostematoꝝ: ⁊ tūc istis cōiungitur vētris diuturna effusio: q2 oppilanť vie: ergo siccitas est signū eas nō multuꝫ eē oppilatas: ⁊ ideo siccitas in hac hydropisi est ꝓpria laudabilis. Uel a partibus superioribus diaphragmatis vel gibbi epatis apostematoꝝ: ⁊ tunc cum istis non est ꝯiuncta siccitas: q2 nutrimentū nō prohibeť ꝑuenire ad epar: ⁊ tunc adhuc est minor siccitas: quia significatur ꝙ transit ⁊ suggiť nutrimētū. Sed tu dices hec apostemata diaphragmatis faciunt siccitatem: quia adurunt fecem. Quanto ergo erit leuior: tanto minor flāma significatur. Dicendum ꝙ forsan quantum ad hanc causam veꝝ cōcludit: ⁊ ideo Aui. dixit proprie incipiente in alkatin.

ubm 3m

Et deterior quidem hydropisis est illa que est cum egritudine acuta.

Hic cōparat hydropises in suis speciebus ⁊ modis. Et ꝑmo ponit diuersas cōparationes in ea. Secūdo ponit quedam accidētia consequētia. ibi (Et quandoqꝫ dominať materia hydropisis.) Tertio quosdā cañ. ponit circa eā. ibi (Et opꝫ qdē vt hñs.) Prima in quatuor: sic̄ quatuor ponit cōparationes. Secūda ibi (Et sunt homines.) Tertia ibi (Et homo.) Quarta ibi (Hydropisis autem.)

Dicit primo ꝙ deterior ⁊c̄. Causa est que sumiť ex Hip. secūdo pronosticoꝝ tex. cōmēti ꝑmi. q2 isti grauanť febre ⁊ grauedine mēbroꝝ. Duas ergo habēt causas mortis. s. hydropisim ⁊ egritudineꝫ acutam: siue sit febris acuta apostemosa siue non apostemosa. De hac ꝟo conclusione disputare puerile est.

Et sunt homines qdā quibus videť ꝙ hyposarcha est deterior aliȷs: qm̄ corruptio ī ipa cōicat epati: ⁊ oībus venis corporis ⁊ carni: ita vt destruať plurimū digestionis tertie. Et ex eis sunt qbꝰ vr̃ ꝙ ipsa sit leuior aliȷs ita vt sit leuior tympanite.

Hic cōparat spēs adinuiceꝫ. Et primo arguit aliorū auctoritate. Scōo ponit suā positionē. ibi (Uerum dignius est.) Primo arguit ad vnā partē. Scōo ad ꝯtriaꝫ. ibi (Et ex eis sunt.) Prima rō illorū fundať suꝑ hoc. illa hydrops est deterior cuius nocumentuꝫ est cōius ⁊ vl'ius toti corpori. hoc aūt est in hyposarcha ⁊c̄.

Uerum dignius est vt sit asclites malignior illis oībus: deide hyposarcha sit aliqua que est leuior omnibus ⁊ sit ex ea alia que est valde mala.

Ponit suā positionē. Et ꝑmo ponit eā. Scōo ꝓbat. ibi (Et illud.)
Ordo quo Aui. has spēs ordinat est iste: q2 asclites est deterior: post illam tympanites: ⁊ post hyposarcha.

Et illud ꝺm cōsiderationē causarū facientiuꝫ cadere in ipsaꝫ. Et in manifesta quidē dispositione ⁊ in plurimo qꝺ quidem experimentū facit esse necessariuꝫ: opꝫ vt sint species hyposarche leuiores: ⁊ non oportet necessario vt de eis sit deterior ꝺm ꝙ est in illis reliquis.

Primo probat rōne. Secundo experimēto. ibi (Et in manifesta.)
Primo arguit sic. Illa spēs hydropisis est deterior cuius cā est deterior: sed cā asclites ꝺm cōsiderationem cārum hydropisis est deterior: ⁊ hoc Aui. presupponit vt notū. Cōsiderādū tñ ꝙ illa l'ra posset aliter exponi. Aui. enī dicit ꝙ hyposarcha est leuior. Dicit ergo Aui. ꝙ hꝫ veritatē ꝺm cōsiderationē causaꝝ. q. d. Auicē. tu debes seruare rectā cōparatiōem: q2 posset hyposarcha esse a tali causa ⁊ tanta ꝙ malignior esset aliqua asclite. Deinde de hoc manifesto experimento dicit verum esse.

Dubm 5m

Sed dubitať que spēs hydropū sit deterior. Et vr̃ ꝙ hyposarcha auctoritate Hip. 4. regi. acu. tex. cōmēti. 114. Hydropuꝫ due sunt spēs: quoꝝ hec. Quidā hyposartichus conās fieri ineffugibilis: hec ꝟo est cū īflationibus: multa bona fortunatione indigens. Amplius rōne suadeť. Morbus. n. toti cōior deterior est. talis autē est hyposarcha. Adhuc. Morbus ledēs nocibiliorē oꝑationē deterior est. talis aūt est hyposarcha cū ledat nutritiuā mēbroꝝ in quā oēs ordinanť. Amplius. Morbus q̄ eñone curať deterior est cuius mā magis distat. hoc aūt est in hyposarcha. Sꝫ vr̃ ꝙ tympanites sit deterior. auctoritate Theodori prisciani libro. 5. de hydropisi. Malignior aūt hydrops est tympanites. scōo hyposarcha. tertio asclites. quarto leucoflegmātia. Et cōfirmať ex Auer. 3. colliget illo cap̄. 21. q2 epar ⁊c̄. vbi postq̄ꝫ posuit cās tympanitis ⁊ modū generationis eius dicit. ꝓpterea hec spēs difficilior est ceteris ad curandū. Et ꝯfirmať rōne. Illa hydropisis est deterior cuius mā magis a naturalitate humoꝝ distat. hec aūt est vētositas. Magis enī distat a nā humoꝝ q̄ꝫ aquositas: cū humores sint aquei: vt in libro elemētorū Isaac: ⁊ sumi pōt scōo de febribus cap̄. 11. Horum cōtrariū ponit Auic. qui vult asclitem deteriorē esse: deinde tympanitē: post hyposarcham. Dōm ꝙ asclites oībus deterior est: qꝺ apparet ꝑmo q2 sibi ꝑncipaliter nomē hydropisis cōuenit. Et rōne cōfirmať. Illa species hydropisis est deterior que a deterioribꝰ prouenit causis: ⁊ cū peioribus accidētibus. talis aūt est hydropisis asclite. Est. n. cū accidētibus peioribꝰ q2 cū vehemētissima siti ⁊ grauedine: ⁊ accidētibus suffocationis ⁊ syncopis ꝑꝑ mām aqueā replentē ventris cōcauitatē: ⁊ aliquādo resudantē ad spiritualia: ⁊ ꝑꝑ ascensum corruptoꝝ vaporuꝫ ad membra illa. Prouenit ēt a deterioribus causis: ⁊ primo antecedētibus: q2 vtplurimū ꝓuenit ex apatibus epatis aut malignis febribus aut aliȷs causis maxime debilitātibus. Etiā a causa quasi cōiuncta vt debilitas est maior in epate. Nā cā ꝯiuncta in asclite est aquositas. Ipsa enim nō generať nisi ab epatis frigiditate. Aquositas enim cū frigida sit: ꝓprie a frigiditate generať: ⁊ ideo mala cōplexio calida nō facit hydropisim nisi perducat ad frigiditatē ꝑ resolutionē. Sed frigida facit hydropisim: vt extinguendo īfrigidat. Uñ cū dr̃ ꝙ asclites fit a cā calida: nō est ītelligēdum ꝙ fiat a cā calida īmediate: sed mediate magis. Uētositas aūt que facit tympanitē a minori fit malitia. Lꝫ enī calidū nāle debiliteť: nō tñ tātum quantū in asclite: sed adhuc euaporationē facit. Sꝫ debilitas que facit hyposarchaꝫ adhuc est istis minor: q2 generať flegma crudū. Minor aūt est epatis debilitas que flegma generat crudū q̄ꝫ que generat aquā vel ventū. Declaratur ēt spāliter ꝙ hyposarcha sit minꝰ mala: ex modo curationis. nā mā eiꝰ cū sit in mēbris sparsa ꝑ medicinas euacuatiuas pōt

melius educi ꝙ̄ illa que in vētre est coartata: cū nō habeat manifestas vias. silr ēt qꝛ sparsa est in mēbris min⁹ ledit ꝙ̄ aggregata. vñ in Viatico lib. 5° ca. de hydropisi. hec spēs. s. hyposarcha facilis ad curādū est. Cā sue facilitatis materiei est bonitas: ⁊ diuisio sui ꝑ oia corpis mēbra. Vnūqḋq̄. n. mēbrū. tātā hꝫ quātitatē quāta sufficere pōt. Relinquit̃ ꝙ̄ cōueniēs ordo Auic. s. ꝙ oibus deterior est asclites: deinde tympanites: post hyposarcha. Et in diuisionibus Rasis ca. de hydropisi. s. ca. 65. Hyposarcha qdē est in qua mollificat̃ totū corpus: ⁊ fit ex frigore epat̃: ⁊ est leuior eaꝝ: ⁊ ꝓpinqoris curatiōis. De asclite v̊o dicit ē deterior eaꝝ. Sꝫ de tympanite: est difficilis cure. Cōsidera tñ ꝙ siqs velit dcā Auer. ad bonū ītellectū reducere quāuis sup̱ficialiter aliud sentire vr̃: eius tñ sermo ē de asclite. Rōnes aūt facte in ꝯ̄rium soluant̃ ex dictis in qōne.

¶ Et homo de quo vehementius timetur cuꝫ aduenit ei hydropisis est ille cuius complexio naturalis est calida ⁊ sicca. Non enim egrotat per contrarium sue cōplexionis nisi propter rem magnam.

¶ Hic ponit tertiā cōparationē: ⁊ dicit ꝙ si cōplexioni cal̃e ⁊ sicce nāli adueniat hydropisis ꝙ talis hydropisis est deterior. Et rō est quā ponit Aui. in lr̃a. qꝛ talis hydropisis fit a fortiori cā. cū hydropisis in totum contrarietur tali cōplexioni.

¶ Hydropisis autem eueniens ꝓpter duritiem splenis magis salua est ꝙ̄ adueniens ꝓpter duritiem epatis: imo est in qua speratur curatio.

¶ Hic ponit quartā cōparationē dicēs ꝙ hydropisis ꝓueniēs ꝑꝑ splenis duritiē est magis salua ⁊ facilius recipit curaꝫ ꝙ̄ que fit ex duritie ipsius epatis cū ipsa fere nō possit curari. Et rō est: qꝛ nocumētū est in ꝓncipaliori mēbro: qꝛ nā dꝫ eē magis ītenta ad conseruationem membri principalis ꝙ̄ secundarij. Et cum ipsa non possit hoc significat ꝙ nocumentum est maius.

¶ Et quandoq̄ꝫ dominatur materia hydropisis adeo donec faciat accidere disniam ⁊ constrictioneꝫ anhelitus ⁊ solutionem ventris: ⁊ illud significat ꝓpinquitatem mortis in tribus diebus.

¶ Hic ponit quedā accidētia cōsequētia. Et dicit ꝙ qñq̄ꝫ multiplicatur mā̄ faciēs hydropisim: adeo vt faciat malitiā anhelitus ⁊ solutionē vētris: ⁊ subdit quoddā ꝓnosticū ꝙ qñ talia acidunt aduenit mors in breui spatio trium dierum vel circa.

¶ Et qñq̄ꝫ alterat̃ anhelitus ꝓpter cōpl̃onē officialē ⁊ hec est magis salua. Et qñq̄ꝫ accidūt eis ꝓpe mortē vlcera oris ⁊ gingiuarū ꝑꝑ malitiā vapoꝝ. Et in fine eius accidunt vlcera in corpore ꝓpter malitiā cōpl̃onis sanguis. Et dicitur ꝙ quando descēdit ex hydropico qḋ est sicut caro ꝓnūtiat mortē eius. Et si alicui accidit hydropisis habenti mel̃iam resoluitur melancholia: ꝓpterea qꝛ hydropisis humectat eaꝫ. Et scias ꝙ fluxus ventris in hydropisi mortalis est.

¶ Et qñq̄ꝫ alterat̃ anhelitus ꝑꝑ cōpl̃onem officialem. i. absq̄ꝫ materia. Dixit. n. officialē ad dr̃iam cōsimilis vt sit hec malitia anhelit⁹: ꝓpterea qꝛ epar distemperatum alterat membra anhelitus si illa esset cōsimilis: qm̃ mā̄ corrupta alteraret: ⁊ hec esset mala: qꝛ ostēderet malitiā in mā̄ multa. aliter propter compressionem. i. coarctationem officialem. i. quā faceret epar ascendens.

¶ Et oportet quideꝫ vt habens hydropisim sciat illud quod de ipso primuꝫ inflatur. s. an sit femur aut pedes aut dorsum ⁊ ꝑtes renū ⁊ alchatin ⁊ ex ītestis. Et opꝫ vt sit natura in lenitate ⁊ siccitate cognita. Natura. n. sicca melior est ꝙ̄ cum ipsa est lenis: ⁊ proprie in incipiēte ex alchatin ⁊ renibus: ⁊ cum incipiēte quidem ex alchatin multiplicatur lenitas nature ꝑꝑ reuersionem humiditatum cibi ex eo ad intestina: ⁊ siccitas in incipiente ex anteriori est plus. Et opꝫ vt cognoscas dispositionem locorum sicut vmbilici ⁊ ventris ⁊ femoris etiam an sit tabefacta aut carnosa. Carnosa eniꝫ significat fortitudinem ⁊ tolerantiam solutionis ventris. Et considera ēt an femur cōmunicet in inflatione

aut nō cōmunicet: ⁊ qñ cōmunicat timet̃ resudatio. Et resudatio qdem putrefacit ⁊ liquefacit ⁊ facit cadere in vlcera maligna difficia ad sanandum.

¶ Nā vel sunt cū ap̄ate: ⁊ tūc īcipit in locis in qbus ap̄a existit: vt si in recto ītestio in ꝑtib⁹ alkatin ⁊ femoris: si in colon in ꝑtib⁹ renū. ⁊ si sine ap̄ate ī pedib⁹: ⁊ sciat absolute q̄ ꝑs pri⁹ īflat̃ an femur ⁊c̄. ⁊ in ītestinis. i. sciat ex ꝑtib⁹ ītestinoꝝ q̄ pri⁹ īflat̃: an ꝑs q̄ rñdet gracilib⁹: an grossis ⁊c̄. ¶ Propter qḋ ꝯsiderādū ꝙ cuꝫ hydropisis fit ab ap̄ate: vr̃ ꝙ in loco ꝓ̄us fit tumor. Si igit̃ fit in renib⁹ fit ibi. Nō tñ ītelligit̃ qn pedes īflent̃. Si āt fiat sine ap̄ate tūc ꝓ̄us pedes īflātur cū nō fit cā trahēs. Pars. n. q̄ pri⁹ debilitat̃ est pedes. Pōt hec diuersitas eē ex ꝑte cāe: qꝛ vētositas plus īflat sup̱iora: aquositas v̊o inferiora. Vel ex intestinis. s. ille partes dicte prius īflantur: qꝛ illis cōicant intestina q̄ prius nocita recipiunt mā̄s.

¶ De causis ꝓprijs asclitis. Cap. 5m.

Causa cōiuncta in ipsa est ꝙ sup̱fluitas aquosa nō egredit̃ ex parte sui exitus: quare reuertitur necessario ⁊ fluit ad aliū locū ꝙ̄ ad illuꝫ in quo cōprehēdi ⁊ ꝯstringi solet necessario.

¶ In hoc ca. i. agit de cā ꝯiūcta asclit̃. Scḋo de causis cāe isti⁹. ibi (Et cā.) Tertio de pronosticis in asclite. ibi (Et qñ.) ¶ In p̄ª ꝑte p̊ dat cāꝫ cōiunctā. Scḋo dat modos reuersiōis aque de suis ꝯducti bus ad spatia ventris. ibi (Aut ꝭm.) ¶ In p̄ª ꝑticula p̊ ait ꝙ vrinalis aquositas nō īueniēs exitū suum nālem per ꝓprios ꝯductus. s. per venas emulgētes ⁊ renes ⁊ poros vritides ⁊ vesicā ⁊ virgā est cā potissima ⁊ cōiuncta asclitis: qua posita ponit̃ in esse vel fieri ⁊ remota tollit̃. Scḋo dicit ꝙ hec aquositas īueniēs clausuꝫ suū nālē ⁊ solitū exitū necario redit ⁊ ad aliū fluit ⁊ penetrat locū ꝙ̄ ad illū in quo recipi ꝯsueuit arctari ⁊ ꝯuari ꝑ aliqḋ tp̄s. s. ad spatia vētris q̄ īteriacēt ītestis ⁊ zirbo ⁊ pāniculis ei⁹ vt syphac ⁊ myrach.

¶ Aut ꝭm semitam resudatiōis. Aut sep̱ationē vētositatis quā resoluit coarctatio. Aut ꝑꝑ multitudinē materiei. Aut ꝓpter vehementiā expulsionis quā expellit nā necessitate vincēte in vijs quas habent superfluitates ad spatium ventris ⁊ ad cōcauitatē ventris in qua sunt intestina. Et plurimum stationis eius non est nisi inter zirbum ⁊ inter syphac intrinsecus nō ꝓpter resolutionem zirbi: imo non nisi corrosione zirbi. Et tu iaꝫ sciuisti ꝙ expulsio naturalis quādoq̄ꝫ penetrat apertionē in ossibus nedū ab alijs. Aut ꝭm semitam scissure aliquoꝝ meatuū qui preparati sunt a cibo ad epar: quare attrahitur aquositas ad eos anteq̄ꝫ ad epar. Aut ꝭm semitam quā dixerunt quidā antiquoꝝ sublimiuꝫ: ⁊ secuti sunt eam qdam antiquoꝝ posteriorū. s. ꝙ illa reuersio est ex orificijs venaruꝫ que perueniunt ad sumē in vtrisq̄ꝫ lateribus. Et sumit̃ ex eis cibus ex orificijs q̄ sunt veniētia ad ip̄m ⁊ egredit̃ ex eis vrina. nā īfantes dū sunt in vētre mingūt ex sumie: ⁊ orti anteq̄ꝫ ligent̃ mingūt ēt ex sumine. Cūq̄ꝫ ꝓhibet̃ ex illo latere tendit ad vesicā: cū ergo necessitatē faciunt oppilationes ⁊ resistentia virtutū expulsiuarū ex partib⁹ alijs expellit̃ aquositas in illis venis donec perueniat ad orificia earū. Cūq̄ꝫ nō inuenit meatū ad sumē dilatant̃ ad vētrē ⁊ aperiunt̃ ⁊ fiunt valde latiores ꝭm cōparationē ad creationē suā primā ⁊ coartant̃ meatus q̄ sunt apud gibbositatē. Ipsi eniꝫ sunt stricti ⁊ augmētat̃ strictura eoꝝ plus ꝙ̄ illorum q̄ sunt apud concauitatem. Et nō elongat̃ quin sit eūo aquositatis ex ventre adueniens ex istis partibus. Et medicina quidem inuenit viam per eas ad epar: deinde ad intestina.

¶ In. ij. tāgit. vj. modos qbus vel ꝭm quos redit hec aquositas ad spatia nūc dicta derelicto suo nāli cursu. ¶ Primus est per viam seu ꝭm semitā resudatiōis qua dicta aquositas ꝑ poros vasoꝝ qbus ipsa iniacet paulatiꝫ resudat in spatia vētris: sicut aqua colata ꝑ sacculū oblōgū gracilē de tela vel re alia stricta subtili ⁊ porosa.

¶ Scḋo

¶Scd̄s est ꝓꝓ ſeptionē groſſe vētoſitat̄.i.ſolonē ꝯtinuitat̄ a vē-toſitate miſta aquoſitati quā reſoluit.i.exire cōpellit fortis coar-tatio:⁊ in exitu ſuo parat ⁊ apit viā aquoſitati:ſic̄ vētoſitas coar-tata fortiter in caſtanea ītegra ꝓiecta ītra ignē ſtatim rūpit corti-cē viam ſibi faciēs ⁊ carni caſtanee vel aquoſitati ſique fuerit ibi. ¶Terti⁹ est ꝓꝓ magnā multitudinē ſeu ſupexceſſuꝫ aquoſe mãe: q̄ ꝑ violētiā ſue diſtēſiōis viā ſibi apit ⁊ poros dilatat. ¶Quartus est ꝓꝓ multā vehemētiā expulſiōis aque quā fortis nā neĉitate co gēte eā expellit ꝑ vias quas ſupfluitates aquoſe ⁊ vētoſe hn̄t vel īueniūt aut ſibi faciūt ad ſpatiū vētris ⁊ ad ei⁹ vacuitatē q̄ ambit ī-teſtina ⁊ īteriacet eis ⁊ pāniculis vētris. Et hic notat.ij.circa mo-dos dictos. Primū est ꝙ plurimū ſtatiōis aque in vētre aſclitici ē īter zirbū ⁊ ſyphac ītrinſecū:⁊ est īterior pāniculus vētris zirbum coopiens cui myrach ſupiacet. Et penetrat ad iſtū locū nō ꝑ reſo-lutionē ⁊ attenuationē zirbi:ſed ꝑ ei⁹ corroſionē ab hac aquoſitate nitroſa ⁊ acuta. Scd̄ꝫ est ꝙ nō est mirū ſi hec aq̄ expulſa penetret ⁊ effluat ad ſpatia vētris ꝑ latētes diſtrict⁹:cū iā cognitū ſit expiē tijs ꝙ nālis expulſio qn̄qꝫ penetrat.i.penetrādo facit ⁊ īuenit ſibi viā aptiōis in duris oſſib⁹ ⁊ nō ſolū in mēbris oſſe mollioṙib⁹. In-quit Gal.afo.7.cōmē.illi⁹ afo.55. Quibuſcūqꝫ iter frenes ⁊ ventreꝫ flegma ꝯcludit ⁊c̄. Pri⁹ tn̄ opꝫ certificari ꝙ Hip.dixit. Nāe forti nihil poſſe repugnare in expellendis:lꝫ mā ſit groſſa: ⁊ vie ſtricte ſint. Vidim⁹.n.qꝛ mãꝫ apatis cū nā eā a qbuſdā expellat locis oſſa ēt trāſit. ¶Quintus est ſꝫ viā vel ſemitā ſciſſure aliquoꝝ meatuū chili q ꝑparati ſunt chilo recipiēdo apud ⁊ ante epar:q̄ꝓpter at trahit aquoſitas ciboꝝ vel ipſemet chilus q ſuccoſitas cibi est ad meat⁹ ſciſſos:⁊ īde ꝯfluit ad ſpatia vētris anteq̄ꝫ ad epar fluēs ꝑue niat. Et hic ꝑ meatus ſciſſos ītelligit q̄ſdā meſeraicas ſciſſas q̄ in-teriacēt ſtōcho ⁊ epati. ¶Sextus est ſꝫ viā quā veterū qdā aſſer-uerunt ⁊ aliqui moderni vel poſteriores medici famoſi ſecuti ſunt eos. Et est ꝙ reuerſio ſeu reditus aque q̄ ꝑdidit ſuū nālē curſum ꝑ vrine vias ad ſpatia vētris fit ex orificijs duaꝝ venaꝝ q̄ ad ſumen veniūt.i.vmbilicū ex vtroqꝫ latere. ¶Pro declaratiōe modi iſtius notant ſeptē. ¶Primum est ꝙ cibus fetus exiſtēs in vtero mr̄no ſumit ex iſtis vmbilici venis ex duob⁹.ſ.orificijs haꝝ ꝑueniētibus vtrinqꝫ ad vmbilicum. Et ex iſtis orificijs egreditur vrina fetus in vtero tranſiens ad locum ītermedium duaꝝ tunicaꝝ fetus:⁊ illic remanet vſqꝫ ad tēpus ꝑtus. Nā fetus in vtero mingit ex vmbili-co. Et ſil'r īfans poſtq̄ꝫ nat⁹ est anteq̄ꝫ liget ⁊ īcidat eius vmbilicus mingit ex ſumine. Iuxta id Gal.c.v.lib.xv.de vtilitate ꝑticu. Quā-uis fetus porū hēat collū veſice ante parturitionē:mingit qdē per id aīal in vētre minīe. Tota āt ad vmbilicū ⁊ vracū venit vrina. Et hic ꝑ vracū dꝫ ītelligi porus vrinatiu⁹ ſitus in vmbilico ꝑ queꝫ exit vrina. Et in cap̄.nūc allegato ex Gal.⁊ in ꝓcedēti vide ſi vis ortuꝫ ⁊ īceſſum venaꝝ ⁊ vtilitatē de qbus hic agit. ¶Scd̄m est ꝙ dū ꝓhi bet exit⁹ vrine ꝑ ſumē a ligatura ei⁹ ⁊ īciſiōe ſolita fieri poſt partu-ritionē:tūc vrina tēdit ad veſicā īfantis ⁊ mingit ꝑ virgā. ¶Ter-tiū est ꝙ cū oppilatiōes meatuū vrine ⁊ reſiſtētia v̄tutū expulſiua-rū aliarū ꝑtiū ꝓximarum illis faciūt neĉitatē vt vrina declinet ad alios meat⁹:tūc ad duas venas dictas expellit vrine aquoſitas:re-gurgitās ad epar ⁊ expulſa defluit ꝑ venas iſtas donec ꝑueniat ad ſua orificia que ſunt in vmbilico clauſa ⁊ nō apta. ¶Quartū est ꝙ vrina qn̄ nō īuenit ad ſumē meatū ꝑ quē foras exeat ſic ipa exibat in vtero mr̄no ꝑ hāc dilatant apud vētrē vene he:⁊ aperiunt ⁊ la-tiſſime fiūt ac multo ampliores q̄ꝫ prius fuerāt a creatiōe ſeu plaſ matōe ſua nāli:⁊ poſt plaſmationē adhuc exn̄te fetu in matris al-uo ⁊ poſt fetus exitū:nā tūc emarceſcūt officio cōpleto deferendi ſanguinē de mr̄ice matris ad epar īfantis ꝓ ipſo nutriēdo. ¶Quī tū est ꝙ meatus q ſunt apud epatis gibbū coartant:⁊ cū ſtricti ex ſua creatiōe ſint fiūt ſtrictiores ꝑ oppilatiōes ⁊ īpedimentū liberi trāſitus ſanguis ⁊ aque ſoliti ꝑ eos:⁊ magis ſtricti ſunt q̄ꝫ meatus qui ſunt apud ꝯcauitatē ſeu ſymmā epaticā cui vene īplantant de qbus nūc ſermo est. ¶Sextū est ꝙ nō est a vero elongatuꝫ qn ex iſtis ꝑtibus ſymme ⁊ meatuū amplioꝝ ipſius ⁊ dictarū venaꝝ ſit aquoſitatis euō ſolone vētris ſiue ſpōtanea virtute nāe ſiue phar-macali qua educit aqua. ¶Septimum est ꝙ aquā ſoluēs medi-cina ſicut laureola ſerapinū ireos ⁊ cucumer aſinini viā ſibi īuenit ꝑ has vias ad epar. Deinde ad īteſtina puta ꝑ has venas ⁊ ſymme meatus ampliores alijs meatibus epatis.

¶Et cauſa qdem huius cōiuncte aut est in virtute ſe-paratiua aut in materia ſeparata aut in vijs.

¶In hac ꝑte.ij.prememorat tres cās dicte cāe aſclitis ꝓprie ꝯiun cte. Scd̄o declarat ꝓmā eaꝝ.ibi(Cā itaqꝫ q̄ est.) Tertio ſecūdam. ibi(Cāꝫ aūt q̄ in ſeparato.) Quarto tertiā.ibi(Cā aūt q̄ est in vijs.) ¶In.j.ꝑti.ait tres eſſe cās cāe cōiūcte ſupradicte aſclitis que est ſupfluitas aquoſa nō exiēs ꝑ ſolitos meat⁹:ſed ad ventrē rediēs. Pria cā ſe tenet ex ꝑte v̄tut̄ q̄ ſeꝑatiua est vrinalis aquoſitat̄ ab humoꝝ maſſa. Scd̄a ſe tenet ex ꝑte mãe puta aquoſitatis q̄ ex ſan guinis maſſa ſeparari dꝫ. Tertia ſe tenet ex parte viaꝝ dicte aquo ſitatis per quas effluere ⁊ expurgari habet.

¶Cā itaqꝫ q̄ est in virtute ſeparatiua est qm̄ ſeꝑatio est cōis īter virtutē expulſiuā in epate ⁊ virtuteꝫ attracti-uā in renibus. Cū ergo debilitant ambe aut vna earū aut fuerit in vijs oppilatio ⁊ ꝓprie cum est in renibus apoſtema durū:⁊ nō ſeparatur aquoſitas ⁊ nō recipit eaꝫ corpus ⁊ nō tolerant eam vie:tunc neceſſarius est vnus modoruꝫ caſuum hydropiſis aſclitis. Et ꝓpter hoc quandoqꝫ accidit hydropiſis propter debilitateꝫ ⁊ egritudinem in epate ſolum.

¶In.ij.ꝑ ait ꝙ cā ſe tenēs ex parte v̄tut̄ ſeꝑatiue est ꝙ oꝑatio vir tutis iſti⁹ ꝯſtat ⁊ cōponit ex oꝑatiōe expulſiue epat̄ ⁊ ex oꝑatione attractiue renū:ſic ꝙ ſeꝑatio dicte aquoſitat̄ est actio cōis vtriqꝫ v̄tuti. Scd̄o dicit ꝙ cū debilitant he due v̄tutes ſepare debentes dictā aquoſitatē vel altera ipſaꝝ vel vie oppilant hui⁹ aquoſitat̄ marīe ꝑ durū apa renū:tūc nō ſeparat ⁊ foras expellit ꝑ vias ſoli-tas nūc dicta aquoſitas. Et nō ſibi hāc trahit aut recipit corpus ſil' cū ſanguine:īmo refutat eā ⁊ a ſe repellit. Et poſtq̄ꝫ excreuerit:vie qbus iniacēt ferre vltra nō poſſunt ſupertēſiones ⁊ pōdus ipſius: q̄ꝓpter neĉe est tūc aſclitē fieri ſm̄ aliqueꝫ ſex modoꝝ tactoꝝ in priori parte. Tertio dicit ꝙ iſta de cā qn̄qꝫ fit hydrops.ſ.aſclites ſolo morbo epatis dū ſeꝑatiua virt⁹ ei⁹ deficit ab expulſiōe dicte aq̄ſitat̄. Hic cadit qō ſi ſit in epate ꝗnta addēda v̄t⁹ dicta diſcreti ua vel ſeꝑatiua quā.2.coll'ꝫ.ca.9.⁊.3.coll'ꝫ ca.16. Auer.poſuit. Et qꝛ hāc diſcuſſimus ſuꝑ ꝓma ꝓmi doctri.6.c.3.nunc ſuperſedemus.

¶Cā aūt q̄ est in ſeparato est vt ſit aquoſitas plurima valde vltra quā virtus ſeꝑare poſſit aut ſit nō bn̄ dige ſta. Et aquoſitas quidem fit plurima valde ꝓꝓ potum aque frigide plurime. Et ſil'r ꝓpter vehementiaꝫ ſitis dominātis ꝓpter cōplexionē in epate facienteꝫ ſitim: aut ꝓpter cauſam aliā facientē ſitim:aut ꝓpter oppi-lationē cuꝫ qua nō attrahitur ad epar aliquid de quo ſit curandum quare aſſidua fit ſitis ſuper multitudinē potus:aut quoniā aqua nō cōfert ſiti:aut quia calida est nō frida:aut quia in ipſa est qualitas faciens ſitim ex ſalſedine aut bauracitate aut alijs. Pars auteꝫ alia est quoniam propterea ꝙ non equatur diſpoſitio di-geſtionis cibi humidi recipiunt corpus ⁊ epar partem cibi humidi ⁊ redit pars eius ⁊ īplet vias:⁊ quandoqꝫ perducit ad cauſam hydropiſis aſclitis predicte ſi do-minatur aquoſitas:aut tympanitis ſi dominatur ven-toſitas:⁊ illud in digeſtione ſecunda.

¶In.iij.ꝑ dat duas cās hydropiſis aſclitis ex ꝑte ſeꝑati:puta aq̄ſi-tatis que a maſſa ſanguis ſeparari debuit. Pria est vt aquoſitas iſta ſeꝑanda ſit plurima valde ſic ꝙ virtus eā ſuperare non poſſit neqꝫ ſeparare. Secūda est vt nō ſit aquoſitas iſta ſatis bn̄ digeſta. ¶Scd̄o dat duas ꝓme cāe cās puta multitudīs huius aquoſitat̄. Prima est potus aque frigide multus aut aſſidu⁹ vincētis virtutē. Scd̄a est vehemēs ⁊ clamoſa ſitis q̄ cogit bibere ſupabūdāter nec potu ſedat. ¶Tertio dat huius ſitis cās q̄tuor. Pria est cōpl'o cali da ⁊ ſicca ꝓdominās epati q̄ ſitire facit ⁊ appetere potū. Scd̄a est cāe alie ſitim facientes ſicut flegma vel cholera rubea os ſtōchi exiccās:vel vinū fortiſſimū vel cibaria ſalſa acuta aut amara. Ter tia est oppilatio meſeraicaꝝ trāſire ꝓhibēs de ſtōcho ad epar ci-bi ⁊ potus humiditates qb⁹ ꝓhibeat inflāmari ⁊ ꝯſiccari:q̄re ſuꝑ potus auctā multitudinē aſſiduat ſitis. Quarta est ꝓpterea ꝙ aq̄ q̄ bibit nō ꝯfert huic ſiti:vel qꝛ cal'a est nō frida tēperās calorē in-trinſecū facientē ſitim:vel qꝛ est in ea q̄litas aliq̄ ſitire faciēs ſicuti ſalſedo vel bauracitas.i.nitroſitas:vel alia q̄litas ſitire faciēs vt ſulphureitas vel aluminoſitas:vn̄ est illud Faſtoꝝ.j.Ouidij. Ut q-bus itumuit ſuffuſus vēter ab vnda. Et quo plus ſunt pote plus ſi-tiunt aq̄. ¶Quarto aliā cām q̄ est īdigeſtio ſeꝑande hūiditatis de-clarat hoc mō facere hydropiſiꝫ ꝙ dū nō equat nec est vniformis diſpō digōnis ciboꝝ humidoꝝ que fit in ſtōcho:tūc epar ⁊ corpus partē cibi humidi que magis digeſta est ſibi recipiūt:deinde pars alia que minus digeſta est accidit ad epar īplēs vias eius ⁊ eas op pilans ⁊ ꝑducit interduꝫ ad cām hydropiſis aſclitis ꝓdicte ſi ipſa

ꝯuertat̃ ad aquositatē vel si ꝑdominet̃ in ipa aquositas: vel ad hydropisis tympanitis cām si illic ꝯuertat̃ in ventositatē vel predominet̃ in ea vētositas. Et vtraqꝫ istaꝝ in digōne scđa supuenit que fit in epate ex humiditatibus nō bñ ꝑ prius digestis in stomacho.

¶ Cā aūt q̄ est in vijs est vt sint illic apata ⁊ oppilationes ꝓhibentia aquositatem ab iceptione vie sue ⁊ penetratione in parte sua: imo probibet ⁊ conuertit eam ad partem aliam q̄ȝ ad viam suam.

¶ Jn.iij. dicit ꝙ cā cāe ꝯiūcte hydropiš noiate asclites ex previaꝝ dicte aquositatꝫ qñqꝫ ꝓueniēs est cū apata vel oppilatiões sunt in dictis vijs ꝓhibētes aquositatem ab icessu aut cursu seu penetratiōe ꝑ suas ꝓprias nāles vias: imo cā hec ꝓhibet expurgari vrinā ⁊ ꝯuertit eā vel effluere cogit ad aliā viā q̄ȝ ad suā ꝓpriam.

¶ Et quando expellit natura ex hydropico aquositatem hydropisis per seipsam significat euasionem. Et in pluribus horis cum catarrum patitur hydropicus redit inflatio in spatio trium dierum. Et ꝭm plurimuȝ fit illud ex vētositate.

¶ Jn hac pte.iij. dat ꝓnostica tria sup hydropisi circa hec notans aliq̄. Primū ꝓnosticū est ꝙ qñ natura expellit spōte ⁊ ꝑ seipsam ex ventre hydropici hydropisis aquositatē per id significat̃ euasio ifirmi ⁊ cōualescētia de dicta hydropisi. Juxta id Hip. afoꝛ.6. afo.14. Ab hydrope habito ꝭm venas in ventrē aqua fluente sol'o fit. Et circa hoc notat hic ꝙ in pluribus hoꝝ sic sanatoꝝ hydropicoꝝ catarrum patitur aliquis hoꝝ frigidum flegmaticum: redit iflatio circa partes vētris infra triduū: nō quidē asclitica sȝ ꝭm plurimū tympanitica fiēs ab ope caloris diminuti ex illis in māam crudam catarrosam frigidam quam prompte ventosat.

¶ Jnquit Hippocrates: ab illo qui habet flegma plurimum inter diaphragma ⁊ stomachum faciens ei dolorem: tunc cum ipsum vadit in venis vsqꝫ ad vesicam resoluitur egritudo.

¶ Secūdū pronosticū qđ dedit Hip. nō quidē de asclite: imo de hyposarcha est: ꝙ cū qs hȝ iter diaphragma ⁊ stōchū flegma multe quātitatis hunc dolere faciēs resoluit̃ morbus cū flegma hoc ꝑ venas trāsit in vesicā. Est aūt hec series verboꝝ Hipo. afo.7. afo.55. Quibuscūqꝫ iter frenes ⁊ vētrem flegma cōcluditur ⁊ doloꝛem ꝑstat nō habēs exitū in neutrē vētrū his ꝭm venas in vesica conuerso flegmate sol'o fit. Et ꝑ frenes hic diaphragma itelligit. Circa hoc pronosticuȝ prenotat hic ꝑnceps Gal'. dicere ꝙ melius est ad femur hoc flegma spōte ꝑcipitari vel artificialiter q̄ȝ ad partē vesice. Et quō inqnit resudabit in eā cū sit humoꝛ grossus frigidus viscosus ⁊ nō sit aquositas apta penetrare. ⁋ Attēde ꝙ Gal'. in cōmēto nūc dicti afo. aucto. Merini ait. Jmpossibile est h̄ flegma grossitie sua penetrare venas sicut humiditas aquosa hydropicoꝝ penetrat venas ⁊ exiēs ꝑ eas cū vrina emittit̃. Sȝ in cōmē. eodē auctoritate ꝓpria ait. Nō est ergo ipossibile flegma venas posse penetrare ⁊ ꝑ vrinā trāsire: opȝ tñ ꝑcedere ⁊ māam flegmaticā subtiliare vt possit currere. ⁋ Pꝛiceps vō h̄ sup afo. ꝑalle. dicit. ⁋ Primo ꝙ nō est lōginquū a veritate ⁊ rōne ꝙ hoc flegma resoluat̃. i. dissoluatur ⁊ liquefiat ⁊ dissoluetur: ⁊ hoc mō abunde in vesicam effluat. ⁋ Scđo dicit ꝙ nō est longinquum a veritate ⁊ rōne quin huius flegmatis expulsio fiat ad partes vesice natura eligēte propter suā necessitatē vel vtilitatē ad partes aliquas ipm deriuare: aut fit eius cursus in partes alias ꝓpter cām agentem taliter ipellentē: esto ꝙ patiēs nō sit bene aptatū ad illas fluere. Nā v̄tuti forti nil est ipossibile in nocitiuoꝝ vndecunqꝫ expulsiōe. sic Gal'. dicto cōmē. asserit. ⁋ Tertio id declarat de predicto flegmate sic posse fieri. Nā pus seu sanies iniacēs pectoꝛi qñqꝫ depellit̃ in venā cōcauā: ⁊ inde ꝑ venas in vesicaȝ labitur ⁊ foꝛas expellit̃. ⁋ Quarto dicit ꝙ huius flegmatis in vesicā transitus seu penetratio nō est mirabilioꝛ nec minus credibilis penetratiōe saniei vel pus de pectoris ossibus in venā concauā ⁊ de vena hac in vesicā. Jd aūt factuȝ esse ⁊ qñqꝫ fieri testant̃ auctoꝛitas ⁊ experiētie. ⁋ Quinto dicit ꝙ longinquū est ab Hip. intētione ⁊ nō necessariū vt auferat̃ in mediū ꝓ saluatione nūc dicti afo. qđ quidā dixerunt: puto ꝙ Hipo. ꝑ flegma itellexit hydropisis aquositatē. Miroꝛ ꝙ hic princeps tātā facit discussionē quō in vesicā flegma grossum penetrat cū sepe videamus flegma grossum simul cū vrina expelli: ⁊ nō solū flegma sed lapides plurimos in renibus genitos: imo quasi frusta carnis egressa sunt cū vrina: vt ait Gal'. cōmen.54.5. afo.

¶ Jnquit Galenus: melius est vt precipitetur flegma ad femur non ad partem vesice. Quomodo eniȝ resudabit ad eam cum sit flegma ⁊ non sit aquositas subtilis. Et dico ego nō elongatur quin resoluatur ⁊ subtilietur: ⁊ non elongatur quin sit expulsio eius ꝭm electionē nature ad partem aliquā propter necessitatem suam: aut sit in partes alias ꝓpter causam agenteȝ sicut expellitur pus qđ est in pectore ad concauam venā ⁊ ad vesicā. Hec aūt penetratio non est mirabilioꝛ penetratione pus in ossibus pectoris in ꝯcaua ad vesicā. Et illud qđ qdā dixerūt ꝙ forsitā itellexit ꝑ flegma aquositatē ēt est longinquum ⁊ nō est necessarium. Et qñqꝫ accidit vt ifletur vēter sicut hydropici in eo q hȝ vlcera itestinoꝝ: deinde perforentur ⁊ non moueatur vsquequo moriat̃: ⁊ egestio effundat̃ ad ventrem eius ⁊ magnificetur iste: sȝ hoc ꝭȝ me quāuis dicatur est sicut longinquū. Mors enim magis antecedit q̄ȝ illud: ⁊ proprie cū est eruptio in superioribus.

¶ Tertiū ꝓnosticū est ꝙ hñtibus vlcera in itestinis qñqꝫ itumescit ⁊ iflat̃ vēter sicut in hydropisi: deīde ꝑforant̃ integre itestina ⁊ nō remouet̃ iflatio vētris donec moriat̃: imo feces exeunt a foꝛamie vlceris ⁊ effundunt̃ in spatiū qđ est iter tunicas ventris: ⁊ ide itumescit ⁊ magnificat̃ plus q̄ȝ ꝑus vēter. Et sup h̄ notat hic ꝙ lȝ dicat̃ id qñqꝫ fieri lōginquū tñ est a solito euētu. nā ꝭȝ plurimū mors prius accidit q̄ȝ ꝑfoꝛatio tāta itestinoꝝ ꝑ vlcera ipsoꝝ ꝙ feces hic exeāt in spatia vētris: maxie ꝑ vlcera q̄ supioꝛibꝰ itestinis iniacēt magis sensibilibus ⁊ minus carnosis ⁊ minus vestitis adipe ⁊ flegmate: qbꝰ hebetari posset hoꝝ sensus: ⁊ retardari sua coꝛrosio.

¶ De causis ꝓpꝛijs hyposarche. Cap.6m.

Causa añcedens in ea est corruptio in digōne tertia decliui ad cruditatem ⁊ aquositatem ⁊ flegmaticitatē: ⁊ san. nō adhēt corpori adherētia naturali ꝑꝑ sui frigiditatē ⁊ idigestionē.

¶ Jn precedēti ca. A. determinauit de causis hydropisis asclitis in spāli post cās cōes: hic determinat in spāli de causis hyposarche. Et ꝑ̊ facit hoc. Scđo redit ad ponēdū quedā qbꝰ cōplet̃ scia cāꝝ ⁊ modoꝝ hydropisis asclitis. ibi (Et nā qñqꝫ. ⁋ Pꝛia in.d. Primo ponit diuersas cās hydropisis hyposarche. Scđo oñdit bonitateȝ ⁊ malitiā cuiusdā accidētis in ea. ibi (Et fluxus.) ⁋ Pꝛia in tres. Primo ponit tres modos causaꝝ. Scđa ibi (Et qñqꝫ ē.) Tertia ibi (Et qñqꝫ accidit.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit vnā cām. Scđo dubiū remouet. ibi (Et qñqꝫ est añs.) ¶ Cōsiderādū ꝙ corruptio in digestione tertia pōt dici cā añs. i. ꝑncipalis. qñqꝫ. n. dicere hec cā est añs: est dicere est principalis: queadmodū sumit̃ hoc mō añcedēs supra ab Aui. fen.1. trac.4. c. de somno ⁊ subeth. sicut declaraui in nostro quolibet. Corruptio ergo digōnis tertie in qua declinat digestio ad frigus ⁊ ad cruditatem dr̄ cā antecedēs. i. dr̄ cā principalis: nō tñ oino principalis: qꝛ principalioꝛ cā est malitia digōnis in epate: sȝ est ex ꝑncipalibꝰ causis in ea: qꝛ ex imediatis magis ⁊ appꝛiatiuis. Malitia. n. digōnis in epate est cā cōis magis: sȝ malitia digōnis tertie est cā spālis hyposarche appropriata. Dico ēt ꝙ pōt dici cā antecedens: qꝛ corporalis ex qua mediate ꝓuenit morbus. naȝ lȝ corruptio in digōne tertia sit cā hyposarche: ipsa tñ cā imediata eē nō pōt: sȝ cā imediata est humoꝛ crudus derelictus ex indigōne que imediate inflat ⁊ mēbra tumefacit. nō. n. adheret corpori adherētia naturali ꝑꝑ sui friditatē ⁊ aquositateȝ.

¶ Et quandoqꝫ est antecedēs in hoc digestio secūda: aut digestio ꝑ̊ma: aut corruptio eius quod sumit̃: aut flegmaticitas. Et cū debilitantur digestiua ⁊ retētiua ⁊ sepatiua in epate ipo: aut per cōmunitatē quāuis nō sint apostemata aut oppilationes ꝓhibentia penetrationem cibi. Et sicut multitudo frigiditatis venaꝝ corporis ⁊ egritudines accidentes ⁊ oppilationes existentes in eo ex comestione viscosorum ⁊ luti ⁊ similium.

¶ Hic remouet dubiū: qꝛ posuerat cām esse corruptionē in digōne tertia. Diceret aliqs. Nōne pōt ēt cā in hoc eē alia. Et dicit ꝙ qñqꝫ cā antecedēs in hoc. s. in corruptione tertie digōnis ex qua corruptione fit hyposarcha: est. dico cā corruptio in digōne scđa. s. epatis aut ꝑ̊ma. s. stōchi: aut corruptio: aut flegmaticitas eius qđ sumit̃. Et supple qñqꝫ est cā qñ debilitat̃ ⁊c. quāuis ⁊c. i. ⁊ non sint in epate oppilatiões

te oppilatiões

tē oppilatiōes q̄ ꝓhibeant trāsitū cibi ad mēbra: q꞉ si eēt oppilatio nō iret sanguis ille malus ad mēbra: ⁊ iō nō fieret hyposarcha: sed potius extenuatio ⁊ cōsumptio: lꝫ tñ nō sint he oppilationes: fit tñ friditas in venis corporis. Et egritudines ⁊c. supple ꝓhibētes sanguinē in mēbris ꝑfecte coqui. ¶ Et oppilationes. Sꝫ tu. d. ꝑ: ipse dixit quāuis nō sint oppilatiōes ⁊c. / Dōm ꝙ supra intelligebat oppilationes nō eē in epate: sed hic ītelligit oppilationes esse in eo. s. corpore. s. quātū ad ꝑtes vltimas: q꞉ iste oppilatiōes prohibēt euaporare humores: ⁊ infrigidāt obtundēdo calidū: ⁊ prohibēt trāsitū cibi. / Uel si qs vellet posset hoc ad epar referre. nā oppilatio q̄ est in eo: aut ē tāta ꝙ ꝓhibet cibi penetrationē: ⁊ de hac nō est sermo. aut est tāta q̄ solū īfrigidat: ⁊ nō ꝑmittit digōnē bonam fieri: lꝫ trāsitū nō multum impediat: aut q꞉ nō est fortis: aut q꞉ est in ꝑte.

¶ Et qñq꞉ est ꝑꝑ stationē in frigore aeris fridi in quo iam fortem efficit impressionem.

¶ Ponit aliam cām hyposarche: ⁊ dicit ꝙ fit qñq꞉.

¶ Et quandoq꞉ accidit causa caliditatis liquefacientis corpus ⁊ humores. cuꝫ ergo accidit oppilatio non potest cuꝫ eo penetrare humor virulētus liquefactus in partes renum quare dispartitur in corpore: ⁊ plurimū huius fit subito.

¶ Ponit tertiā cām: ⁊ dicit ꝙ fit qñq꞉ post caliditateꝫ liquefacientē ⁊c. ¶ Cōsiderādū ergo ꝙ Auic. vsq꞉ hic duos modos tetigit hydropisis hyposarche. Unū q fit ex humore crudo existēte in membris: ⁊ illā spēm Salernitani leucoflegmātiā noiant. Aliū modum tetigit qui fit ex liquefactione mēbroꝝ quoꝝ liquefacta mā extra educi nō pōt: sed ibi remanet: ⁊ mēbra ītumescere facit: ⁊ ille modus fit subito: q꞉ sua cā est valde actiua. s. caliditas eliquās. ēt opꝫ ꝙ fiat subito: q꞉ si paulatine mēbra eliquarent̄ nō obstrueret̄ ⁊ retineret̄ liqfacta mā: sꝫ extra remaneret: ⁊ hunc modū hydropisis ꝓprie hyposarchā vocant: vt Theodorus Priscianus lib. 5. hyposarcha est carniū solutio cū mali coloris respiratione. ¶ Considerādum ēt ꝙ ista hydropisis cū nec ꝑmo nec nō primo fiat ab epate: accidit ei ꝙ epar sit debile: iō vera hydropisis nō dr̄: sicut nō diceret̄ vera asclites qñ aqua colligeret̄ in vētre absq꞉ epatis defectu: nec ēt diceret̄ tympanites qñ in ventre aggregaret̄ vētositas absq꞉ epatꝭ defectu. Dicūt̄ tñ oēs isti modi hydropisis vt hydrops dicit tumorē aut in toto aut in vētre: sed vt ꝓprie accipit̄ hydropisis oēs isti modi nō dicunt̄ ꝓprie. ipsa. n. nō fit nisi sanguifica patiēte virtute: vt scđo ꝓnosticoꝝ cōmento primo.

¶ Et fluxus quidem ventris quādoq꞉ est valde iuuatiuus in hyposarcha.

¶ Hic ponit iudicia. tūc iuuat fluxus qñ fieret a fortitudine ꝟtutis expellētis ꝑ seipsaꝫ māam illā: sil'r ei qđ dixit Auic. supra de asclite.

¶ Et natura qñq꞉ studet vt expellat suꝑfluitatē aquosam in vijs naturalibus ⁊ nō naturalibus. Sed qñq꞉ fit pigra ab illa expulsiōe: aut fortasse vincit penetratio eius nō nālis in modis predictis dominium expulsionis nālis super eam: ⁊ fortasse nō recipiunt eā meatus: ⁊ fortasse expulsiua expellit eam ad partē epatis: qm̄ eius aquositas est ex genere eius qđ expellitur ad epar. Cum ergo nō recipit eam epar ⁊ que sequunt̄ ipꝫ ꝓpter debilitatem aut ꝓpter multitudinē materiei aut qm̄ corpus non recipit propter oppilationes aut alia hesitat inter duas expulsiones.

¶ Hic ꝑ sub q̄dā sūma ondit cās ex qbꝫ aq̄sitas asclitē facit. Scđo ponit quēdā spālē modū hydropisis asclitꝭ. ibi (Inqt Hip.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ nā studet vt expellat aquā ad vias nāles. s. ad vesicā ⁊ renes: aut nō nāles. Uocat āt vias nō nāles poros ꝑ q̄s insensibiliter euaporat: nō enim nāliter ad poros expelli dꝫ: sed ad vesicā vel vias q̄ illi materie nō sunt nāles: vt ītestina aq̄. sed nālis est vesica. Qñq꞉ tñ fit pigra ab illa expulsione. s. nāli ⁊ nō nāli supple: ⁊ ideo retēta in corpore facit hydropisim. Aut cōtingit ꝙ penetratio non nālis ꝺm modos ꝑdictos in ꝑn°. s. capituli de causis asclitis vincit dominium naturalis expulsionis illius aquositatis: ⁊ hoc est q꞉ plus de aquositate īnaturaliter expellit̄ ad ꝯcauū vētris q̄ꝫ ad nāles vias. Et cā ꝑꝑ quā vincit hec innālis expulsio est: q꞉ meatus aquositatꝭ nō recipiunt eā ⁊ mēbra alia repellūt illā māam ad epar: q꞉ est aliquid in eo generatū: ⁊ est aliquid qđ ad epar venire consueuit. s. a stomacho simul cum cibo vel ēt a toto corpore. Nam ꝺm aliquos aquositas que cū sanguine vadit ad mēbra: iteꝝ ad vesicam redit. Cū ergo ēpar eā nō recipit: nec mēbra illi cōiuncta ꝓpter debilitatē retētiue ⁊ supple fortitudinē expulsiue: aut q꞉ mā est multa aut ēt q꞉ exuberat aquositas: qm̄ corpus nō recipit eā. s. ꝓpter oppilationē in venis: aut alia vt ꝓpter fortem expulsiuaꝫ in mēbris: aut q꞉ aquositas est mala quā mēbra renuūt. Cū ergo dico ita est. hesitat supple aqua illa iter duas expulsiones. s. membroꝝ ad epar: ⁊ epatis ad mēbra: ⁊ ideo ibi multiplicata tandē vadēs in ventrem facit hydropisim. Aut iter duas expulsiones. s. nālem ⁊ preter nāꝫ que ad ꝯcauū vētris hesitat tūc epar quo dꝫ eā expellere. ¶ Considerāduꝫ ꝙ ꝙ Aui. supra sufficiēter posuerat modū ꝺm quē aquositas in asclite effundit̄ ad spatiū ventris: sufficiēter ēt posuerat causas ⁊ modos multiplicatiōis aquositatꝭ illius: non tamen videbat̄ Aui. ꝙ ostēdisset in cōmuni ⁊ sufficiēter qd erat illud qđ naturam faciebat expellere aquā in partes illas: hic ergo cōplet illud in genere duas ponēs cās. s. pigritiā virtutis ab expulsione conuenienti ⁊ actio ipsius: vel ponit cōtingentias multas in qbus declarat̄ qđ dixit ꝙ qñq꞉ est iuuatiuus fluxus: ⁊ loquit̄ in suꝑfluitate aquosa q̄ est mā cōis alicui hyposarche ⁊ asclitꝭ: vñ dixit supra aquositatē ⁊ flegmaticitatē. Prima cōtingētia est. qñq꞉ natura expellit qñq꞉ pigritat. Scđo forsan penetratio nō naturalis vincit supra dñiū nālis expulsiōis: ⁊ hoc q꞉ expulsiua deficit. Tertio fortasse expulsiua est fortis: sed vie nō recipiūt: q꞉ sunt oppilate. Quarto q꞉ fortasse expulsiua mēbroꝝ expellit versus epar: ⁊ epar forsan nō recipit q꞉ expellēs est debile ⁊ mā multa aut expellit̄ ad epar: qm̄ corpus ⁊c. vel aut ipsum corpus ⁊c. s. epate expellēte ad corpus. corpus enim recipit: q꞉ sunt oppilatiōes versus mēbra. aut alia. i. propter alias cās: q꞉ fortis est virtus mēbroꝝ: qm̄ dico ita est: hesitat ⁊c. q꞉ epar ad mēbra: ⁊ mēbra ad epar. vel hesitat īter expulsionē nō naturalē ad ꝯcauuꝫ vētris vñ fit asclites ⁊ est hyposarcha: pōt ħ mō fieri asclites: ⁊ īter expulsionē nālem ꝑ fluxū ventris vel vrinā: vñ liberat̄ talis hydropicus hyposarchus vel paratus fieri ascliticus.

¶ Inqt Hip. cui⁹ epar replet̄ aqua: deide erūpit aqua illa ad pāniculū ītrinsecū: iplet̄ vēter eius ⁊ moritur.

¶ Hic in spāli ponit quēdam modū asclitis. Et ꝑmo ponit Hip. auctoritateꝫ. Scđo expositionē dicti Hip. ibi (Inquit Gal.) ¶ Dicit primo ꝙ Hip. inquit scilꝫ septima particula afo. illo afoꝛ. 56. Quibuscunq꞉ epar aqua impletur.

¶ Inquit Gal. itellexit per illud vesicas plurimas que accidūt super manifestā ꝑtē epatis ⁊ congregāt aquā cū erūpunt̄ ⁊ sunt multe. colligit̄ aqua in spatio epatis ⁊ paꝝ penetrat in zirbū nisi ꝑꝑ corrosionē zirbi ex illa ꝑte. Et dixit. hec aqua est sicut aq̄ hydropici q nō morit̄: imo egredit̄ aqua eius ⁊ viuificat̄: aut incidendo: aut medicando: ⁊ sil'r non elongatur in hoc quin rarū sit: aut elongatur ꝙ reuiuiscat.

¶ Primo ponit expositionē ⁊ verificationē illius afo. ꝺm expōnem G. in cōmēto. Scđo ponit scđam expōnē. ibi (Et ego.) Prima in. d. Primo ponit expōnem. Scđo verificationē. ibi (Et dixit.) Melius est hic diuidere. Qđ ꝑmo verificat aforismū auctoritate Gal. Secūdo sua opinione. ibi (Et ego.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ Gal. in cōmento dixit ꝙ ista aqua que in vētre cadit est sicut aqua hydropicoꝝ ascliticorū: sꝫ illi nō de nec̄itate moriunt̄: īmo qdaꝫ euadunt ex īcisione aut medicis. Et sil'r nō elōgat̄ qn aut raro euadant aut longinquuꝫ est ꝙ aliqs resurgit ⁊ viuificat̄ sup. sed tñ aliq euadunt. Uoluit Hip. ꝙ nullus reuiuiscat. Uñ Cōmentator ibidē qđ dixit ventrē his aq̄ impleri ⁊ mori. Oportet inuestigari si raro vel semꝑ intenderit. s. mori: supple sed nō intendit semꝑ mori. Uidemus enim hydropicos aliqñ euadere ⁊c. si humiditas euacuetur.

¶ Et ego existimo ꝙ moritur: quoniā hec aqua est deterior in substantia sua: quare corrumpitur in spatio ⁊ interficit vapore suo: quoniam epatis eius tunica cōtinens ipsum iam corrupta est.

¶ Hic Aui. ponit ꝓpriā ꝟificationē ⁊ dicit: ꝙ lꝫ Gal. dixerit eos nō eē necessariū mori: tñ mihi vr̄ ꝙ moriant̄. Prīo q꞉ illa aqua est deterior. s. q̄ꝫ illa q̄ est in pura asclite. qđ appꝫet: q꞉ rūpit panniculū: ⁊ q꞉ deterior est: cadit in spatiū ventris ⁊ ibi corrūpit̄ ⁊ suo vapore occidit. Sil'r ēt īterficit: q꞉ tunica epatis est corrupta.

¶ De causis tympanitis. Cap. 7m.

PLurimum causarum tympanitis est corruptio digestionis prime propter virtutem aut propter materiam.

¶ Determinat de causis tympanitꝭ. Et ꝑ eas ꝓponit. Scđo eas de-
clarat. ibi (Ipsa eni.) Tertio ꝯcludit. ibi (Est ergo.) Quarto spālē quē-
dā modū tympanitꝭ ondit. ibi (Et qñq3.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ plurimū cāꝝ
tympanitꝭ. s. ancedētiū ⁊c. qꝛ notū erat ꝙ cā ꝯiūcta erat vētositas:
iō nō dixit s3 posuit cās vētositatꝭ. ¶ Cōsiderādū ꝙ dixit plurimū:
qꝛ vtplurimū de facto sic ꝯtingit: nō plurimū: qꝛ sit ꝓpria cā. Cōtin
git aūt vtplurimū de facto hoc: qꝛ tunc fit vētositas quando mate
ria cruda occurrit forti calori. crudū aūt vtplurimū dat stōchus.

Dubium ¶ S3 dubitaꝛ: cū tympanites magis appropriet digōni ꝑme: quare
hyposarcha tertie digōni approprieꝛ satis vt notū est. ℣ Rñdēt q-
dā ꝙ hoc ꝯtingit: qꝛ cōpassio stōchi ad epar est quātū ad cōcauum
epatis vbi est attractiua: debilitaꝛ ergo epatꝭ attractiua cū paꝝ attra
hit. Illud aūt parū in vētū ꝯuertiꝛ: qꝛ vinciꝛ: s3 illa cā non est suffi-
ciēs. Nā restat qrere ꝓp qd magis in vētū q̃ in aquā ꝯuertiꝛ. Adhuc
sequereꝛ ꝙ ex passione stōchi aut itestinoꝝ nō possit fieri asclites
qđ tñ credo fore falsum. Dico ergo huius cām esse hāc. nā stōcho sa-
no exñte tribuit chilū epati nālē: s3 nāli chilo exñte ad epar nō pōt
ꝓprie gñari vētositas. Cuius rō. Nā in epate aut est mala cōplō ca
lida aut mala cōplō frida. Sigdem sit mala cōplō frida: tunc epar
maxime ⁊ vtplurimū gñabit crudū humorē. Si aūt in epate sit ma
la cōplō calida generabit cholerā. Vñ Auer. 3. colliget. ca. 21. Si in
epate accidat mala cōplō calida acqret epar multā amaritudinē.
Sic ergo vtplurimū ꝯtingit ꝙ si chilus nālis ad epar vadat nō gene-
raꝛ vētositas aut pauca generaꝛ: s3 qñ a stōcho vadit ad epar chi-
lus corrupt⁹ nō parat⁹ digōni epatis nō poterit epar formā humo
ralē iducē. Si ergo in epate sit calefactio q̃ faciat euaporationē in mā:
tūc generabit ex eo vētositatē. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ l3 corruptio ꝑ-
me digōnis sit multū cā tympanitis. s. ꝑ cōitatē ad epar: tñ corru-
ptio in digōne ꝑma ēt pōt eē iuuās ⁊ disponēs ad oēs spēs hydro-
pisis. s. ad hyposarchā: vt cū in stōcho generaꝛ flegma crudum. vñ
supra cap. de causis hyposarche. ⁊ qñq3 est añs in hꝰ digō scđa aut
digō ꝑma. Silr ēt pōt eē cā añs ad asclitē: vt cū in stōcho generaꝛ
chilus aquosus aut fridus nimis ⁊ epar est nimis fridū aut resolu
tū: ⁊ tūc gñat ex dicto chilo rē aquosam quā ēt qñq3 ꝓp sui debili-
tatē vel aliud nō pōt a se expellere: ⁊ iō ibi in vētrē cadēs facit hy-
dropisim. ¶ Considerādū ēt scđo ꝙ possibile est qñq3 tympanitē
fieri absq3 corruptiōe digōnis ꝑme: ⁊ hoc erit qñ caliditas epatis
est multū inflāmata: ita ꝙ l3 adueniat sibi chilus nō corruptus: at-
tamē ꝓuenit actio caloris vt calor est ⁊ nō vt nālis: qꝛ iā exiuit nā-
litatis terminū ex fortitudine caloris. Inducit ergo in mām illā nō for
mā humoralē: sed illā resoluēdo in vaporē cōuertit. ille enim calor
tunc solum agit vt calor ⁊ nō vt nālis. ita pōt sumi ex mēte Auer. 3.
colliget hic vt salueꝛ suū dictū: l3 alr sit supra exposita hec auctori-
tas. Considerās ergo Aui. ꝙ tympanites pōt fieri absq3 stōchi no-
cumēto dixit plurimū cāꝝ ⁊ nō dixit oīs causa.

¶ Ipsa eni cū nō valde digeriꝛ cū iā in eā egerit cal'i-
tas debilis opationē aliquā nō fortē ⁊ abhorret eam
corpus. Et primū ad qđ ꝯuertiꝛ est vapor ⁊ vētositas.

¶ Hic ꝓsequiꝛ: ⁊ qꝛ corruptio digōnis ꝑme q̃ est cā: tñ ē ex qua se-
quiꝛ vētositas: iō ꝓsequēs. A. nō ondit qūo digō corrūpiꝛ i stōcho
ꝓp mā3 vel ꝓp ꝟtutē: qꝛ iā sciꝛ ex fen. 13. s3 ondit qūo ex nocumēto
digōnis stōchi fit gñatio ventositatꝭ. Et ꝑ ondit qūo hoc fiat ex ꝑte
māe quā stōchus mittet epati. Scđo ondēdo modos istaꝝ cārum
ondit qūo ex epate cōparato ad stōchum. Tertio ꝯcludit causas.
¶ Dicit ꝑ ipsa. n. mā q̃ surgit ex corruptiōe digōnis stōchi: cum nō
valde digerit eam. s. qꝛ sit digō debilis. ⁊ iō subdit cū iā ipsa dico ē
talis ꝙ ⁊ corp⁹ abhorret eā. Et ꝑm ad qđ ꝯuertiꝛ est vētus: qꝛ cru-
dū est. vel qꝛ paucū. s. qñq3. ⁊ tunc fit tympanites. Prīo silr ⁊ semel
declarat has cās in cōfuso. Scđo in spāli magis ostēdens vbi pñt
ille māe qñq3 ꝯtineri. ibi (Et qñq3.) ¶ Dicit ꝑ ita dictū est ꝙ cā est
aut ex ꝑte māe aut ex ꝑte ꝟtutꝭ. nā intātū fecit ipressionē vñ corp⁹
abhorreat vt ꝑm ad qđ ꝯuertiꝛ. s. in epate est vapor ⁊c. Cā p3 ex di
ctis. ¶ Cōsiderādū ꝙ si illa mā ꝯuertaꝛ in vētū postea in epate dr
tympanites: sed si illa ventositas genereꝛ solū in stōcho ⁊ in itesti
nis nō diciꝛ ꝓprie tympanites nisi nōis appellatione.

¶ Et quandoq3 sunt iste materie cōtente in ꝑtibus sto
machi ⁊ intestinoꝝ recipiētes resolutionē debilē que
resolutio fit in vētositatē ⁊ ꝓprie cū stomachus est fri
gidus ⁊ hu. qñ nō digerit ad digōnem epatis: deinde
fit in epate caliditas aliqua ꝑparata vt digerat aliqd
nōdum ꝑparatum ad suam digestionem.

¶ Primo facit hoc. Scđo remouet dubiū. ibi (Et qñq3.) ¶ Dicit ꝑ
ꝙ iste materie qñq3 sunt cōtente in ꝑtibꝰ stōchi ⁊ itestinoꝝ q̃ de-
biliter resoluunꝛ in ventū. proprie aūt resoluunꝛ in ventum mate
rie stomatice ⁊ vētris qñ stōchus est fridus ⁊ epar calidū. nā epar
est paratū digerere ⁊ ꝯuertere illud qđ venit ad eū: s3 stomachus
nō ꝑparat ad digōnē epatis: qꝛ est frigidus. ¶ Considera ꝙ hic. A.
ponit vnū modū tympanitis. fit enim qñ epar malā h3 cōplōnem
calidā vñ effectiue generat vētū ⁊ stōchus h3 complōnem fridā:
vnde generat materiam aptam in ventum cōuerti.

¶ Et quādoq3 est illud ꝓpter caliditatē vehementem
extraneā in stomacho ⁊ epate incipiendo ad cibos hu
midos ⁊ humiditates corporis anteq̃ domineꝛ super
eos digestio que prouenit a caliditate inata ⁊ efficit in
eis operationem non naturalem ⁊ resoluit eos in ven-
tositatem ante digestionem.

¶ Quia dixit fieri tympanitē ex frigiditate stōchi crederet aliqs ꝙ
non posset fieri ꝓp caliditatē. hoc remouet ⁊ dicit ꝙ illud. s. gene-
ratio vētositatis in tympanite qñq3 est ꝓp caliditatē vehementē:
⁊ hoc in gradu extraneā quantū ad nālitatē in stōcho ⁊ epate que
incipit ad cibos humidos. s. si sint in corpore. ⁊ humiditates ⁊c.
¶ Considerandum ergo ꝙ cū calidū naturale opereꝛ cū quadam
ꝓportione: vt. 3. colliget. c. 21. qñ ipsū multū inflāmaꝛ maxīe ope-
raꝛ vt calm. Primū ergo qđ iducit in mām humidā est vaporatio
⁊ calefactio: ⁊ iō nō ꝑmittit eā tm̄ morari vt altereꝛ ab eo vt nālis
est: si aliqd h3 necessitatꝭ. Propter hāc ergo cām ventositatē facit.

¶ Est ergo cā tympanitis debilitas digōnis prime ⁊
debilitas caloris: aut ꝓpter vehementiā caliditatꝭ do
minantis que nō dimittit tēpus digōnis aut ꝓpter ci-
bos. Et quādoq3 accidit in febribus pestilētialibus ⁊
in pluribus finibus egritudinū acutarū inflatio ven-
tris quasi tympanites ex quo audiꝛ sonitus tympani
si percutiaꝛ manu ⁊ est signum malum valde.

¶ Cōcludit has cās ⁊ ꝯcludit quatuor cās: tres ex premissis sigs bñ
cōsideret: ⁊ quartā sicut notā cū dicit. aut ꝓp cibos. s. ventosos: ⁊ il
lud est signum malum: qꝛ significat mās crudas indigestas ⁊ debi
litatē virtutū digerentiū: ⁊ ideo multa generatur ventositas: ⁊ ꝓp
multā siccitatē myrach exiccaꝛ ⁊ magis tensum apparet.

¶ De signis cōibus. Cap. 8m.

Omnes spēs hydropisis sequiꝛ corruptio colo
ris. Et est color in splenetico decliuis ad viri
ditatem ⁊ nigredinem.

¶ Superius Auicē. determinauit de causis hydropisis in gñali ⁊ in
spāli: hic determiat de signis. Et primo in cōmuni magis. Scđo in
spāli. ibi (Cū3 asclitī.) ℣ Prima in. 2. Prīo ponit signa cōia magis.
Scđo ponit signa ſm diuersitatem cāruꝫ ⁊ modoꝝ ⁊ locoꝝ a qui-
bus incipit. ibi (Et cū est initiū.) Sequiꝛ corruptio coloris ꝓpter
corruptionē humoꝝ: sed in splenetico color declinat ad viriditatē
⁊ nigredinē: qꝛ huiusmodi est color melancholie.

¶ Et in omnibus accidit inflatio pedum propter de-
bilitatem caliditatis inate ⁊ ꝓpter humiditatē sangui-
nis ⁊ eius vaporē ⁊ inflatio amborum oculorum ⁊ in-
flatio extremitatum aliarum.

¶ Accidit in omnibus aliqua inflatio pedum. causa est que sumitur
ex secundo pronosticoꝝ in cōmen. 3. propter corruptionem nutri-
menti ⁊ debilitatem virtutis nutritiue. ¶ Considerandū tñ ꝙ in
quadā hydropisi plus extrema inflantur vt in hyposarcha. In q̄-
dam parum valde: imo in qbusdā nihil vt in tympanite. In quadā
aliquid parū ⁊ illud in asclite. ¶ Cōsiderandū ēt ꝙ l3 extrema in-
flentur maxime tamen pedes plus q̃ manus inflantur. Huius aūt
cā est triplex posita a Serap. tra. 4. c. 7. Prima qꝛ manus sunt ꝓ-
pinquiores fonti caloris q̃ pedes. vnde secundo ꝓnosticoꝝ tertio
cōmento. Pedes in primis apostemantur ꝓpter vehementiā lon
gitudinis ipsoꝝ a mēbris multe caliditatis. Scđa causa est qꝛ ma-
nus sunt facilioris motus q̃ pedes. propter multitudinē ergo mo-
tuū suoꝝ resoluiꝛ qđ effunditur ad eas. Tertia cā est qꝛ de nā va-
poꝝ grossoꝝ ⁊ humoꝝ est vt descendant ad inferius: propter ergo
omnes has cās pedes magis inflantur.

¶ Et oēs ille non euacuantur ex siti clamosa ⁊ constri
ctione anhelitus. Et plurimū earum est cū paucitate
appetitus cibi ꝓpter vehemētiā appetitus aque nisi
accidat qcūq3 illarū sit a frigiditate epatis ⁊ ꝓprie
a potu aque frigide in non sua hora.

¶ Ponit aliud signum. i. sitim clamosam: ⁊ ponit exceptionem nisi
fuerit

fuerit a cā frida. quare aūt in asclite ⁊ tympanite sitis fiat satꝭ pꝫ. Sed in hyposarcha fit ꝓpter vapores corruptos q stōchū ⁊ mēbra exiccant. ēt qꝛ lꝫ sit in eis mā flegmatica cruda: illa tñ subtiles humiditates nō restaurat: īmo semꝑ exiccant: ⁊ lꝫ mēbra tumida appareāt ꝑsentia humiditatū grossarū: fit ḡ sitis in eis.

¶ Et in omnibus illis ⁊ ꝓprie in asclite: deinde hyposarcha minorat vrina. Et in pluribus dispositionibꝰ rubet ꝓpter paucitatē suā quare aggregat in ea tinctura que sparsa est in epate: ⁊ etiā ꝓpter paucitatem separationis sanguinis ⁊ cholere rub. ab vrina. Non ergo oportet vt iudicetur propter tincturā aque ⁊ rubedinem etiam caliditas hydropisis.

¶ Minorat vrina ꝓprie in asclite: qꝛ aquositas in vacuū vētris cadit. sed in hyposarcha: qꝛ ad mēbra īpellit. in tympanite aūt minꝰ minorat: qꝛ nec in mēbra nec ꝓprie in vētrē aquosa superfluitas expellit: aut saltim nō multa cadit in vētrē. Rubet ēt vrina ꝓpter duas cās. ¶ Una qꝛ cū sit pauca tota tinctura aggregat in tota. s. que est sparsa in epate. Quādo aūt multa tictura aggregat in mā pauca magꝭ tingit. ¶ Sed tu dices nōne illa tinctura aggregat ēt suꝑ partē aque que cadit in vētrez. ⁋ Dōm ꝙ nō qꝛ forsan anteꝗ̄ perfectā recipiat mistionē resudat. ⁋ Aut etiā dōm ꝙ resudando dimittit in epate tincturaꝫ: qꝛ etiā cholera tingens est grossior ꝗ̄ aqua vt demōstrat. G. scdo de virtutibꝰ nālibꝰ. z. caꝑ. ⁊ ideo lꝫ aq̄ hypocūdrioꝝ tincta sit: nō tamē est tātū ticta. ⁋ Uel dōm ꝙ lꝫ illa tingat tñ illa pauca que in epate remanet ⁊ postea in renes expellit adhuc plus recipit de īpressione qñ aq̄ illa separata est que in ventrē cadit. ¶ Scda cā est: qꝛ cū epar sit debile nō pōt separare inter sang. ⁊ aquositatē ⁊ ideo vrina tincta apparet. Non ḡ ⁊c. Dixit aūt. A. in pluribus dispositionibus: qꝛ posset ꝓpter multam frigiditatē epatis vrina apparere alba.

¶ Et accidūt eis plurimū feb. tepide: ⁊ multotiēs accidūt eis bothor que erupte emittūt a se aquā citrinā.

¶ Accidunt febres tepide: qꝛ lente ꝓpter frigiditatē materie.

¶ Et multiplicatur egestio sanguinolenta in hyposarcha ⁊ tympanite.

¶ Considerandū ꝙ quāto in hydropisi epar minus ledit tanto magis perducit humores ad formā sanguinis qui euacuati per ventrem faciunt egestionē sanguinolentā. Cuꝫ ergo in hyposarcha ⁊ tympanite fit minus nocumentū: ideo cū epar expellit ad ventrē fit egestio sanguinolēta: sed in asclite fit egestio aquosa magis. Et vlterius qꝛ epar magis forte est in hyposarcha ⁊ tympanite ⁊ humores etiā siue humiditates plus in istis abūdant in venis ⁊ epate: qꝛ in asclite magis in ventrē cadunt: ideo in istis. s. hyposarcha ⁊ tympanite multiplicat fluxus. s. humoralis plus ꝗ̄ in asclite. Et vlterius quia omnia predicta sunt plus in hyposarcha: ideo fluxꝰ sanguinolentus plus in ea multiplicat: ⁊ ideo in locutione Auicē. hyposarcham ⁊ tympanitem premisit.

¶ Et cum est initiū hydropisis ex apostemate in epate astringitur natura ⁊ apostemantur pedes. Et est tussis sine sputo. Et accidūt apostemata in latere dextro ⁊ sinistro que occultant: deinde apparent: ⁊ plurimum illius fit in asclite.

¶ Hic ꝑmo ponit signa hydropisis ꝺm diuersitatē locoꝝ. Secūdo ponit signa ꝺm diuersitatē causaꝝ resumēs etiā signa ꝺm loca ibi (Et hydropisis cuiꝰ cā.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit signa hydropisis que īcipit ex aꝑate epatis. Scdo eius que īcipit ex lūbis ⁊ ilijs. ibi (Et si īcipiat.) ¶ Causa q̄re ꝯstringit nā est illa quā assignat Cōmētator zº ꝓnosticoꝝ 3º cōmē. nā tunc ītestina nō patiūtur: ⁊ ideo cibꝰ ea nō grauat nec corrūpit in eis: sed remanet eius pars exiccata ꝓpter caliditatem aꝑatis. Tussis sine sputo. Dicta ista sunt Hippo. vnde ibideꝫ. Cuius aūt origo est ex epate fit cum tussicula ⁊ ꝓijciunt aquā: qꝛ hec tussis fit ex cōpassione epatis ad diaphragma: ⁊ ideo incitat ad tussim: sed nihil expellit nisi qñꝗ̄ humiditas subtilis aquosa sicut spuma que venit ad cānā pulmonis ex venis in qbus est sanguis aquosus vt Gal. ꝑdicto cōmēto.

¶ Et accidūt. Hoc pōt exponi dupliciter sicut illud dictū Hippo. ibi dupliciter exponit Cōmētator. Uno modo ꝙ Auicē. intelligit per hoc tumores qui quādo digitis ꝑmunt cedunt: quādo aūt digitus eleuat reuertunt. Alio mō pōt intelligi sicut iacet textus: et hoc etiā verificat. nā in istis accidunt apostemata in vētre ꝓpter malitiaꝫ sanguinis eoꝝ que cum euenerint recedunt sicut accidit alijs apostematibꝰ: ita ꝙ estimet de eis ꝙ iam perfecte recesserunt: ⁊ tunc iterū reuertunt: sed quādo tēpus ꝓlōgat in hydropisi ipsa stant preterꝗ̄ recedant: ⁊ hoc ꝓpter multaꝫ corruptionē. Et plurimū illius. i. euentus hoꝝ apostematū fit in asclite: qꝛ in ea est aquosa materia plurima corrupta ꝺm ventrē.

¶ Et si incipiat in ambobꝰ ilijs ⁊ alchatin incipit apostema ex pedibus: deinde accidit fluxus ventris sanguinolentus longus qui non resoluitur ⁊ neꝗ̄ egreditur cum eo aqua.

¶ Istud est dictū Hippo. zº ꝓnosti. tex. cōmē. scdi. Cōsurgens aūt ex lūbis ⁊ ilijs. queadmodū ḡ Cōmentator ibi Hippo. exponit: sic Aui. exponit hic. ītelligit ḡ hydropisim ex ilijs illā que fit ex aꝑate īntestinoꝝ ⁊ meseraicarū. Alchatin. i. partibus renū. Incipit ⁊c. qꝛ mā corrupta magꝭ illic appropīquat. Accidit ⁊c. Cōsiderādū ꝙ in istis accidē pōt duplex fluxus. Unus ex corruptione cibi ⁊ ꝓhibitione trāsitꝰ ad meseraicas: ⁊ ille est cibalis. Alius q fit ex mā que ab epate. s. ꝺm sui ꝯcauitatē educit: ⁊ ille est sanguinolētꝰ. Si ḡ dicebat suꝑ ꝙ ꝺmo Serap. poterat dici nō bonus ꝑꝑ id qꝫ dicebat de sanguinolēta egestione illud erat veꝝ. Nā Serap. loqȝbat de fluxu facto ꝑꝑ corruptionē cibi: ille aūt sanguinolētꝰ nō erat. Qui nō resoluit ⁊c. Cā ē qꝛ semꝑ sua cā manet: nec euāt aꝗ̄ vt notū ē.

¶ Et hydropisis cuius causa est calida est cum signis caliditatis ⁊ ex inflāmatione ⁊ siti ⁊ citrinitate coloris ⁊ amaritudine oris ⁊ vehementia siccitatis in corpore: ⁊ casus appetitus cibi ⁊ vomitu citrino ⁊ viridi: et fortis fit adustio vrine in fine eius propter vehementiā cholere. Et si est ex genere eius in quo multiplicatur liquefactio ⁊ expulsio ad duas vias naturales significant ipsaꝫ multitudo citrinitatis ⁊ signa liquefactionis ⁊ antecessio egestionis ⁊ vrine lauatiue ⁊ virulente: ⁊ incipit ex partibꝰ iliorum ⁊ alchatin. Et similiter omnis hydropisis facta ab egritudinibꝰ acutis: ⁊ hydropisis cuius causa est apostema duruꝫ cognoscitur per signa eius ⁊ fluxū vētris sanguinolentū que sequit eā ⁊ paucitatē appetitus cibi.

¶ Hec pars hꝫ qnꝗ̄ sicut qnꝗ̄ ponit modos signoꝝ ꝺm qnꝗ̄ modos hydropisis. zª ibi (Et simil'r.) 3ª ibi (Et illa.) 4ª ibi (Et spleneticā.) 5ª ibi (Et simil'r.) ¶ Primo ḡ ponit signa hydropisis facte a cā calida. Et ꝑº facit hoc. Scdo spāliter ponit signa cuiusdaꝫ modi. ibi (Et si est.) Quia nō solū qñꝗ̄ mala cōplexio calida hydropisim facit: sed aliqñ ꝯiūgit liquefactio: ideo signa ponit ⁊ dicit supple hydropisis vel mala cōplexio calida q̄ est cā hydropisis est ⁊c. Expulsio. s. māe liquefacte ad duas vias nāles. i. intestina. Et vesica ⁊c. patēt ex dictis ꝑmo caꝑ. quarti tra. Et īcipit supple qñꝗ̄ ex partibꝰ ⁊c. s. cū hñt aꝑata calida liquefaciētia corpꝰ ex forti febre. Intelligēdū etiā ꝙ aliūde pōt fieri: ⁊ simil'r ista sunt signa aꝑatuꝫ.

¶ Et illa cuius causa est apostema calidum: quoniam incipit ex parte epatis ⁊ constringitur cuꝫ ea natura ⁊ sunt reliqua signa que sunt apostematis calidi.

¶ Et illa cuius causa est apostema caliduꝫ supple epatis cognoscitur: quoniam ⁊c. patet ex dictis.

¶ Et spleneticā quidem significant color ad viriditatem declinis ⁊ egritudo antecedens in splene: ⁊ quoniam nō cadit cum ea appetitus.

¶ Non cadit appetitus. s. sicut cadit qñ est apostema in epate. vel etiā nō cadit: qꝛ multa existēte melācholia in splene multa ad stomachū transit que exprimendo facit appetitū.

¶ Et simil'r cuꝫ est ex renibꝰ nō cadit appetitꝰ in hora eo casu quo cadit in epate ⁊ antecedunt eaꝫ egritudo renū ⁊ apostemata eoꝝ ⁊ vlcera ipsoꝝ.

¶ Et similiter in hora. i. subito. ⁊ patet.

¶ De signis asclitis. Cap. 9m.

Um asclit i est grauitas sensibilis in vētre: ⁊ cū ꝑcutit vēter nō est sonitus ei: sed qñ commouet ex eo audit sonitꝰ aque cōmote: ⁊ sil'r qñ ꝑmutat habēs eā ex latē ad latꝰ. Tactus eius est tactus vtris pleni: nō vtris in quo est inflatio.

Et nō fiūt cū ea mēbra grauia. Et nō est magnitudo mēbroꝝ eoꝝ sicut in hyposarcha: imo arefiunt. Et est semꝑ suꝑ cutē corporis tēsio cutis humide extēse. Et qn̄qꝫ cū ea est apostema virge ⁊ accidit paucitas vrine. Et est pulsus habētis eā paruus frequēs decliuis ad duritiē cū aliquāta tensione ꝓpter tensionē velaminū. Et quādoqꝫ declinat in fine eius ad lenitatem ꝓpter multitudinem humiditatis.

¶ Hic in spāli ponit signa spēꝝ hydropisis. Et p̄ asclit. Scd̄o hyposarche. ibi (Cū ipsa.) Tertio tympanitis. ibi (Egredit.) ⁋ Pria in. d. Prio ponit multa signa asclit. Scd̄o ostēdit qd̄ sigt q̄dā asclites que fit subito. ibi (Et qn̄.) Primū pꝫ. ¶ Dicit tn̄ ꝙ suꝑ cutē corporis est tēsio cut. hūide. s. ꝑꝑ aq̄sitatē extēse ꝑꝑ siccitatē ⁊ ꝯsumptionē nālis hūiditat. Et qn̄qꝫ apa. i. tumor ⁊c. ꝑꝑ mām ad testiculos currentē ⁊ accidit paucitas vrine dcm̄ est. Pulsus paruus ꝑꝑ debilitatē. frequēs ꝑꝑ additā necessitatē ex aggrauatione ⁊c.

¶ Et qn̄ est hydropisis asclites eueniēs subito post lapidē exeūtē absqꝫ causis manifestis in epate: tūc scias ꝙ vna duarū viarū duoꝝ testiculoꝝ iaꝫ disrupta est.

¶ Circa vltimā partē ꝯsiderādū ꝙ qn̄ lapis egredit. s. a renib' cōtingit qn̄qꝫ poros vritides rumpi: cū igit accidit egro hydropisis asclites subito post exitū lapis absqꝫ nocumēto apparēte in epate sigñat ꝙ vna duarū viarū. s. vrinaliū. duoꝝ testiculoꝝ. s. situatarū iuxta vias duoꝝ testiculoꝝ est ⁊c. Nā porus vritides sat vasis spermaticis approximat. vasis dico deferētib' ad testiculos.

¶ De signis hyposarche. Cap. 10m.

Cum ipsa est apparet cū ea inflatio in corpe toto sic̄ accidit corpori mortui. Et ipinguātur mēbra in ipsa: ⁊ ꝓprie facies est decliuis ad piguedinē nō ad arefactionē. Et cū premūt digiti in oī loco corporis ei' cōprimit. Et nō est in vētre eius de inflatione ⁊ cōmotione aut inflatiōe ⁊ exitu suminis ⁊ vētris illud qd̄ est in vētre asclitis ⁊ tympanitis. Et ꝭm plurimū sequunt eā fluxus vētris sanguinolētus: ⁊ lenitas nāe tendens ad albedinē. Et qn̄qꝫ pulsus eius est vndosus latus lenis.

¶ Primo ponit signa eā demr̄antia. Scd̄o ponit signū q̄dā ꝓnosticū. ibi (Et iā dcm̄.) Sequit fluxus vētris ꝑꝑ multā mām aggregatā in ea. Sanguinolēt' ꝑꝑ eparis debilitatē: ⁊ cū h̄ ꝙ sanguinolent' ē tēdit ad albedinē ꝑꝑ cruditatē. Et qn̄qꝫ pulsus. Dixit qn̄qꝫ: qꝛ si mā esset nimis grossa nō fieret ꝓprie vndosus leuis ⁊c.

¶ Et iam dictū est ꝙ qn̄ est in facie hoīs aut manu ei' sinistra mollities ⁊ accidit ei in pncipio huius accidētis prurit' in naso morit in scd̄o die aut in tertio.

¶ Hoc posset verificari: qꝛ sigt multā corruptionē humoꝝ vn̄ vapores ascēdētes pruritū inducūt. Sed qꝛ hoc dcm̄ multas posset pati ipugnatiōes: iō Aui. absolute alioꝝ aucte ponit. Si aūt dicta Aui. velint adaptari pn̄ti ca. opꝫ itelligere hoc fieri in hac hydropisi vt dicet. qn̄ est in facie hoīs ⁊c. s. habētis hyposarchā.

¶ De signis tympanitis. Cap. 11m.

Egredit ī ea sumē plurimo exitu. Et neqꝫ est illic de grauitate illud qd̄ est in asclite. Sed qn̄qꝫ est in ipa ꝺ tēsione qd̄ nō est in asclite: imo qn̄qꝫ est quasi sit chorda tēsa. Et nō est in ipa piguedo mēbroꝝ sic̄ est in hyposarcha: imo icipiunt mēbra tēdere ad arefactionē. Et cū vēter ꝑcutit manu audit ex eo sonitus vtris in quo est inflatio nō vtris pleni aqua. Et ē appetēs eructuationē semꝑ ⁊ meliorat ea per exitū vētositat. Et ei' pulsus est lōgior pulsu alioꝝ hydropicoꝝ ⁊ nō est ꝺbilis cū nō ledat virt' cū q̄litate sua ⁊ nō minoret attractiōe asclit. Et est ꝭm pl'm velox ⁊ frequēs decliuis ad duritieꝫ ⁊ tēsionē. Et nō est inflatio pedū sicut est in aliis.

¶ Ponit signa tympanitis eius. Pulsus lōgior: qꝛ nō est in mēbris mā grauās sicut in hyposarcha: nec ēt obtūdēs virtutem sicut in asclite: ⁊ nō est debilis. s. sicut in illis cū nō ledat virtus. cū qualitate sua. s. tympanitis: supple sicut ledit in hyposarcha que totū occupat: aut supple cū nō minoret. s. virt' attractione. s. ꝯstratione asclitis. i. quā facit asclitis. Reliqua patent.

¶ De cura cacesie. Cap. 12m.

Considera an sint in corporib' eoꝝ humores diuersi cholerici ⁊ educant solōne vētris cū hierapi. Ipa. n. educit suꝑfluitates absqꝫ humiditatib' inatis. Et si sciueris ꝙ humores eoꝝ st̄ viscosi grossi solues cū hiera diacollogntidos.

¶ Postq̄ prenarrataꝝ dispōnū Aui. signa cās ⁊ modos posuit: hic exequit curā. Et p̄ eodē ordine ponit curā cacesie. Scd̄o hydropisis. ibi (Canon.) ⁋ Pria in. d. Prio ponit curā per medicias mag. Scd̄o per cibos. ibi (Lib' aūt.) ¶ Cura cacesie perficit medicinis eūatiuis ⁊ exiccatiuis humiditatū illaꝝ: ⁊ ēt ꝯfortatiuis epat. Epatib' enī icipientiū hēre cacesiā dicebat Aui. succurrere opꝫ p̄ can. fen. 3. ca. de accidētib' ostēdentib' futurā egritudinē. he enī medicine sunt: solōnes vētris: flōmie: clysteria: exterius exiccantia vt balnea: fricationes: ⁊ hmōi: vomit': ⁊ empl'a: ⁊ reliq̄ medicamina sumpta per os etiā ad hoc ꝯferunt. Primo ergo ponit regulas in solōne vētris eoꝝ. Scd̄o in flōmia per se ⁊ in ordine ad pharmaciā addēs de clysterib'. ibi (Et deuitēt.) Tertio ponit regulā in exterius applicādis balneis. s. ibi (Cū g euāt.) Quarto in vomitu. ibi (Et vt vtant vomitu.) Quīto in empl'is ponēs illoꝝ modos addēs simul medicinas alias q̄ cacesie ꝯueniūt. ibi (Et ponant in emplastris.) ¶ Uel posset dici ꝙ p̄mo ponit regimē eūatiuū. Scd̄o regimē qd̄ post eūonē cōpetit. ibi (Cū g.) ¶ Nō tn̄ bene ad ordinē reduci pōt hoc capl'm: qꝛ siml' multa ⁊ diuersa imiscet vt diuisio nō cōprehēdat totū. ¶ Dubitat de h̄ qd̄ dicit cholerici. nā in istis nō sunt cholerici humores. ⁋ Rn̄dendū vno mō ꝭm extrinsecā l'ram que dicit. ꝯstricti. vel. i. subtiles. Alio mō ꝙ lꝫ principal'r cholerici humores nō sint in eis: tn̄ ex accidētib' inflāmationib' pn̄t in eis aggregari. Et ꝯsidera laudē magnā de hiera cuius inquisitionem exquires in q̄ōne quā disputaui generaliter de hiera.

¶ Et qn̄qꝫ ponunt ī ea aloes ⁊ collogntide ⁊ polypodiū ⁊ agaricus cū scamonea. Et pondera in illis erūt ꝭm quātitatē quā existimaueris de subtilitate humoꝝ ⁊ grossitie eoꝝ ⁊ virtute corporis ⁊ debilitate ipsi'. Et qn̄qꝫ indigēt eis que sunt sicut elle. niger si nō valent alia in mūdificādo ⁊ educendo suꝑfluitates viscosas. Et cū h̄ toto opꝫ vt subtile studiū sit in soluendo eos ⁊ separes in eis illud qd̄ in potu sumunt. Et quotiens imaginaueris ꝙ mā aggreget nō ꝑmittas ipam figi: ꝫ itera eūonē. Et cū h̄ oꝫ vt tu ꝯsideres stōchos eoꝝ ne ledant a solutiuis: ⁊ ponas eoꝝ solutiua aromatica sicut xyloaloes crudū ⁊ sil'ia. Si aūt virt' fuerit fortis nō multiplices cogitationē in h̄: sed fac ꝑueniēdo ad finē sufficiētē. Et ad sūmuꝫ opꝫ vt sit regimē ꝓhibens generationē superfluitatis. Et illud q̄dē cū euacuationibus subtilibus frequētibus.

¶ Quādo materia difficulter eradicat: scamonea nanqꝫ eas acuit de subtilitate ⁊ grossitie: qꝛ ꝭm ꝙ magis vel minus grossi vel subtiles: sunt magis vel minus apti ad educendū. Separes. i. diuides qd̄ in potu ⁊c. Reliqua patent.

¶ Et deuitēt flōmiā q̄ꝫtū pos'e est. Et si fuerit necessaria ꝓpter repletionē sanguis aude suꝑ eā cū mēsura ⁊ ꝑtire in dieb' trib' aut quatuor. Et cū plus est nec̄ia flōmia est qn̄ cā est ex retētione sanguis hemorroidarū aut mēstruoꝝ. Et meli' q̄dē vt eūatio fiat in p̄mis cū eis que mundificāt sanguinē sicut hiera ⁊ similib': deinde si nōdū sufficit extrahe sanguinē paucū. Et in plurib' dispōnib' quas habent necesse est vt euacues cū eis que educunt humores solōne vētris ⁊ aperiunt oppilationes. Et clysteria subtiliātia ⁊ resoluētia humiditatē solōne educētia eas ꝯferunt in ea valde.

¶ Et deuitẽt flõmiã pp cruditatẽ que timet̃ ex sanguis eũone: sed aliqñ est necẽa pp sanguis repletionẽ sicut cũ fit cacesia ex retentione mẽstruoꝝ. Et adhuc melius est in h̃ vt tu tẽtes si sufficiũt ea que sanguinẽ mũdificãt: ⁊ si nõ exhe sanguinẽ paucũ. vtplĩm tñ cõtingit ꝙ in cacesia est necẽ vt eũes cuꝫ eis ⁊c. ⁊ h̃ est qd̃ dicit. Et in pluribꝰ dispõnibꝰ quas hñt. s. cacetici. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ẽt si cacesia fiat ex sanguis retẽtiõe oꝫ tẽtari si sufficiat mũdificatio. Posset. n. sufficẽ si sanguis ille iã in aliã trãsductꝰ sit formã. Etiã regula est ꝙ si exuberat alius humoꝛ cũ sanguĩe p̃us illũ eũare õbes ⁊ equare humoꝛes: deĩde facẽ flõmiã. Sic ğ lꝫ cacesia fit ex sanguĩe retẽto: alius tñ hũoꝛ supat factꝰ ex sanguis retẽtiõe. Si ğ cũ hiera p̃us illũ eũemus: tutius flõmiã facimus post illud.

¶ Cum ergo euacuat̃: tũc illud quo melius curant̃ est exercitiũ tẽperatũ ⁊ minoꝛatio potꝰ aque ⁊ balneatio cũ aqs de baurach ⁊ sulphuris ⁊ aluminosis: ꝙ si desunt tũc fiat cũ aqua maris. Balnea aũt dulcia nocẽt eis: nisi vtant̃ eis siccis ⁊ sudẽt in aere eoꝝ calido.

¶ Hic ponit regimẽ qd̃ magĩ post eũonẽ ꝯuenit: lꝫ de vomitu loq̃tur: qui a p̃ncipio cacesie cõpetit. Et pꝛimo ponit regimẽ eoꝝ per balneationẽ ⁊c. Scd̃o per emplastra ⁊ alias medicias que sumũtur fricant̃ aut euapoꝛant̃. ibi (Et vt vtant̃.)

¶ Et vt vtant̃ vomitu aũ cibũ: est. n. bonũ regimẽ eis. Et opꝫ vt sit in p̃ncipio rei cũ raffano ĩfuso in syrupo acetoso ⁊ in fine eiꝰ cũ elleboꝛo: ⁊ vt pꝛmutent̃ ad exiccationẽ q̃ztũ pośe est ⁊ ad aptionẽ. Et vtant̃ in epulis ĩpoꝝ ⁊ potibꝰ eoꝝ medicis exiccatiuis apitiuis subtiliatiuis aromaticis sic̃ spica ⁊ cassia ⁊ cinamomo ⁊ medicis lubꝛicãtibꝰ sic̃ absinthio ⁊ keisim ⁊ eupatoꝛio ⁊ se. vꝛtice ⁊ camepitheos ⁊ aristo. ro. ⁊ succo cucu. aśi. ⁊ folijs mezereon ⁊ gẽsit ⁊ alkekẽgi cũ ꝓpꝛietate sua: ⁊ ponant̃ in emplĩs ĩpoꝝ sulphur ⁊ succꝰ cucu. aśi. ⁊ radix mezereõ ⁊ folia eiꝰ ⁊ nitrũ ⁊ cinis lilij ⁊ spuma maris. ⁊ ista ⁊ siĺia hoꝝ ꝯueniũt fricatiõi eoꝝ in balneo ⁊ ꝯferũt eis nuba ⁊ alkaridicõ ⁊ vinũ odoꝛiferũ paucũ ⁊ syrupꝰ de lilio. Et ex eis que ꝯferũt eis valde sũt syrupus de absinthio i ieiunio metridatũ ⁊ diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ alkekẽgi ⁊ diaspmatõ. Et qñq3 sumũt i potu de lactibꝰ lac camellaꝝ ⁊ vꝛinas eaꝝ ⁊ ꝓp̃e in coꝛpoꝛibꝰ solidis foꝛtibꝰ ⁊ ꝓp̃e qñ antiquat̃ cacesia ⁊ foꝛtasse fit hydropisis. Et qñq3 sumunt̃ i potu. ʒ. ij. de vꝛina camellaꝝ cũ serapini cuiꝰ plĩm sint vsq3 ad aur̃. 5. ⁊ siĺr de vꝛinis capꝛaꝝ. Et qñq3 rectiꝰ ẽ vt cõmisceant̃ cũ eis myra. citrini si mãe fuerit subtiles cholerice. Et ꝯferũt eis ex vapoꝛatiõibꝰ vapoꝛatio stõchi ⁊ epatis cũ gallia ⁊ cassia ⁊ siĺibꝰ. Et iteꝝ fac emplĩm ex eis cuꝫ lilio ⁊ siĺibꝰ: ⁊ assidue fricare vẽtrẽ cũ eis que sũt sicut baurach ⁊ sulphur cũ oleis calidis nocȝ. Et ꝯfert eis ex emplĩs emplĩm de toꝛtellis cũ cydonijs: ⁊ si inobediat liniat̃ ex stercoꝛe vaccino ⁊ stercoꝛe capꝛino.

¶ Hec 2ª ps hꝫ duas. Pꝛio enumerat q̃sdã medicias. Scd̃o alias. ibi (Et qñq3.) ¶ Posset multiplices pati diuisiones. Lubꝛicãtibꝰ. i. soluẽtibꝰ leuiter. Tu tñ cũ cautela si vis vtaris eufoꝛbio: qꝛ venenũ est in. ʒ. iij. keisim leuisticus. Camedreos supꝛa expositũ fuit de oppilationibꝰ epatȝ. Gẽsit. i. opoponacũ: vel s̃m alios gũma ruthe agrestis. Alkekẽgi herba nota sepe exposita que apitiua ⁊ exiccatiua est. Et vꝛ cũ ꝓp̃etate sua ꝯferre vt. A. scribit. Nuba ⁊ alkaridicõ sũt ꝯfectiões: sꝫ alkekẽgi est ꝯfectio quã. A. põit. 5. cañ. trac. 1. Et est duplex maius ⁊ minus: quoꝝ qd̃libet ꝯfert. Reliqua patẽt.

¶ Cibꝰ aũt hñtiũ cacesiã sit ex eis in qbꝰ est suauitas ⁊ ꝯfoꝛtatio nãe sic̃ alduragi ⁊ alcubugi: ⁊ sint iura eoꝛũ aziberagi odoꝛifera valde cũ eis que sunt sic̃ gariofili ⁊ cinamomo ⁊. ʒʒ. ⁊ mastix ẽt. Et siĺr almusat ⁊ ex fructibꝰ granata dulcia ⁊ de cydonijs paꝝ nõ nocet. Et oꝫ vt misceant̃ ẽt cũ cibis ea q̃ sꝫ sic̃ synapis ⁊ poꝛrũ ⁊ allia ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ absq3 multiplicatiõe plĩma.

¶ Cibꝰ oꝫ eẽ in q̊ sit suauitas. s. ex odoꝛe bono. Alduragi ⁊c. spẽs p̃dicis. Aziberagi ⁊ Almusat modi sunt cibarioꝝ apd̃ arabes. Paꝝ de cydonijs ⁊c. qꝛ acuũt apperitũ ⁊ ꝯfoꝛtãt stõchũ. Et oꝫ vt ⁊c. qꝛ ĩcidũt mãs illas absq3 multiplicatõe plĩma ne sanguinẽ coꝛrũpãt.

¶ De cura asclitis. Cap. 13m.

Anõ cõis in curis eoꝝ ẽ exiccatio ⁊ extractio sup̃fluitatũ: ⁊ si nõ cũ alio saltẽ cũ statione in sole vbi nõ ẽ vẽtositas: ⁊ calefiẽdo ad ignẽ accẽsuꝫ ex lignis exiccatȝ ⁊ comedẽ cũ mensura ⁊ dimittẽ aquã ⁊ ap̃ire poꝛos ⁊ ꝓuocatio frequẽs ⁊ soĺone vẽtris educẽ aquositatẽ subtilẽ cuꝫ facilitate ⁊ frequẽter ⁊ expectatio sup̃ sitim ⁊ regimẽ ipsiꝰ ⁊ ꝓhibitio a visione aque nedũ a potu ipsiꝰ q̃ztuꝫ pośe est: ⁊ si nõ est excusatio qn ipsa potet̃ bibat̃ post cibũ aliquãtulo spatio ⁊ p̃mista cuꝫ vino aut alijs. Et minoꝛatio cibi ⁊ subtiliatio eiꝰ valde est melioꝛ cura. Et exercitiũ qd̃ diximꝰ in cap̃. hyposarche. Et ꝯseruatio virtutȝ ⁊ ꝯfoꝛtatio ipsiꝰ cũ bene redolẽtibꝰ aromaticis ⁊ olfatiõibꝰ suauibꝰ ⁊ odoꝛibꝰ ciboꝝ ꝯfoꝛtãtiũ: ⁊ ꝯfoꝛtatio ĩpoꝝ cũ vĩo aromatico: ⁊ nõ est multitudo potus vini in ea laudabilis. Et ex eis que ꝯferũt eis ẽ vomitꝰ ⁊ ꝓpꝛie ante cibũ ⁊ ẽt post cibũ de tertio in tertiũ aut de quarto in quartũ aut de q̃nto in q̃ntũ. Ipse eñi iuuat eos valde. Et sternutatio cũ medicis ⁊ ĩsufflationes ⁊ alia ꝯferũt eis ex illis que d̃ponũt aquositatẽ ⁊ extrahũt eã ad vias eũatiuas. Flobothomiam ỽo opꝫ vt deuitet oĩs hydropiśiꝫ hñs q̃ztũ põt nisi illi qui patiunt̃ hydropisim ex retẽtiõe sanguis. Flobothomia. n. ꝓhibet mẽbꝛis eoꝝ nutrimẽtuꝫ cũ ipsa sint pauci nutrimẽti: ⁊ cũ h̃ ĩfrĩdat epar ipsoꝝ. Flobothomia igit̃ est nociua in quãpluribꝰ dispõnibꝰ. Et si fuerit illic apostema p̃ueniat̃ ad ĩpaꝫ in pꝛincipio rei.

ex gal.º 4.º acut. 10

¶ In p̃cedẽti cap̃. A. determinauit de cura cacesie: hic d̃terminat deinceps de cura hydropisis. Et p̊ p̃ncipaĺr determinat de cura hydropisis asclitȝ: ponẽs tñ qñq3 q̃dã que in alijs ꝯueniũt. Scd̃o determinat de cura hyposarche. ibi (Radices.) Tertio de cura tympanitis. ibi (Canon p̃terea.) Pꝛima in. d. Pꝛio in cõi magĩ ponit curationẽ ⁊ intẽtionẽ curationis. Scd̃o in sp̃ali. ibi (Et opꝫ vt fiat exiccatio.) Pꝛia in. d. Pꝛio in cõi ponit curã per regimẽ ⁊ euacuationes diuersas. Scd̃o ostẽdit cañ. in quadã curatione que fit flõmia addẽs alia. ibi (Cũq3 hydropicus.) Qd̃ p̊mo dicit pꝫ.

¶ Cũq3 hydropicus cõquerit̃ de latẽ sinistro multarũ arteriaꝝ: tũc nõ est eiꝰ q̃rimonia pp tẽsionẽ que fit in ĩpo: nã ãbo latera cõicãt in h̃: imo illd̃ ẽ pp sanguinẽ. Flobothomet̃ ğ i p̊mis: deide curet̃ cura hydropisis. Et si fuerit ap̃a durũ: tũc nõ sepet̃ in sanatiõe hydropisis asclitȝ q̃ seq̃t ipꝫ. nã ⁊ si aq̃ eũet̃ q̃libet eũone redдit tñ ⁊ replet. Et scias ꝙ eũo cũ medicis laudabilioꝛ ẽ q̃ȝ q̃ fit sectõe ⁊ resudatiõe: ⁊ fit difficile succurrẽ eis.

¶ In scd̃a dicit. Cũq3 hydropicꝰ ꝯquerit̃ de latẽ sinistro: ⁊ multaꝝ arteriaꝝ supple pulsatione: tũc nõ est ibi querimonia pp tẽsionez que fit in ipso. s. ab aquositate. Nã ambo latera cõmunicãt in h̃. s. in tẽsione facta ab aquositate: ĩmo ⁊c. Dixit de latẽ sinistro: qꝛ ibi foꝛsan sunt plures arterie. nã splen est multarũ arteriarũ: sed ad epar vna parua p̃uenit ad sui ꝯcauitatẽ. Resudatiõe supple facta cũ pũcturis acuũ de qua ĩfra. Apostema ipsaꝫ redire facit supple: ⁊ ideo opꝫ p̊mo curare apostema: deinde hydropisim.

¶ Et opoꝛtet vt fiat euacuatio hoꝛa que nõ est febꝛis. quãuis enim regimen exiccet hydropisim tamẽ apostema ipsam redire facit. Et opꝫ vt in ipsa minoꝛẽtur trocisci stiptici quãuis sint cõfoꝛtatiui sicut est trociscus de almirberis ⁊ ꝓpꝛie cuꝫ ꝯstricta est nã. Et opꝫ

vt fiat exiccatio in hydropisi frigida cū oi calido subtiliatiuo aperitiuo. Jn hydropisi aūt calida ꝑm modū aliū de quo singulariter ꝑmonē faciā. Et scias ꝙ oleū de phisticis ꝛ amigdalinū iuuatiua sunt in oib⁹ spēb⁹ hydropisis. Medicine aūt singulares ꝯueniētes huic spēi hydropisis ꝛ cū est frigida sunt sicut decoctio andacoche vehemētis ꝺcoctionis de qua bibanꝫ omni die.ʒ.ij. Aut ꝺcoquaꝫ squille lib.in.iiij.kist vini in vase mūdo donec ꝯsumaꝫ tertia vini ꝛ bibatur omni die ex eo quātitas coclearij magni: deide addatur super illud donec perueniaꝫ ad quinqꝫ coclearia: deide minuatur donec redeat ad vnū. Et iteruꝫ detur in potu omni die de succo calamenti.ʒ.j.

¶ Hic spālius magis curā ponit. Et pmo per medicinas magꝫ. Secūdo per cibos addēs de clysterijs.ibi(Lib⁹ aūt habētiū hydropisim.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit curā hydropisis asclitis siue facte a cā frida simul: qñqꝫ loquēs de hydropisi calida. Scđo facte a cā calida.ibi(Hydropisis aūt.) ⁋ Prima in duas. Primo in cōmuni magis ponit ea que ꝯueniunt in frigida hydropisi. Scđo alioꝝ ponit remedia.ibi(Et dixerunt.) Tertio iterū resumit medicinas ꝯueniētes.ibi(Et ex medicis.) ¶ Kist est lib.j.s.ꝑm Serap. 7.cap.de diacydoniten.alibi īuenitur ꝙ est cadus. ¶ Coclear ꝑm quosdā inueniꝫ ꝙ est.ʒ.vj. Rasis in diuisionib⁹ capitulo de epate est auꝫ.ij. Simon in medicinis auꝫ.j.ꝛ.ʒ.j.

¶ Et dixerūt qdā ꝙ opꝫ vt sumanꝫ cātarides ꝛ auferanꝫ capita ꝛ ale eaꝝ: deide resoluanꝫ corpa in aqua mellis ꝛ igrediaꝫ eger balneū ꝛ sumat illđ in potu aut comedat cū eo panē: ꝛ ħ apud me est error maximus. Et plus qđ expertū est debere sumi ex eis in potu est kerates.j.in potu aquarū exp̄ssarū notaꝝ. Et dr̄ ꝙ qñ mūdificaꝫ corp⁹ potādo oi die ex tyriaca q̄ꝫtitatē ciceris cū decoctiōe calamēti.xxj.die.ꝛ est ꝯtētus comestiōe vna leui ꝙ ꝯfert. Et existimauerūt qdā ꝙ sumē in potu sterc⁹ capnū cū melle iuuatiuū ē eis aut vrinā ouiū aut vrinā asinoꝝ cū spica ꝛ melle aut arist.ro.pōdus.ʒ.iij.i vio. Et iā laudauerūt eis qdā oi die aut oib⁹ duob⁹ dieb⁹ sumē q̄ꝫtitatē fabe ex aluie hūido i aq̄.

¶ Et dixerūt qdā.qꝛ scribiꝫ ab Hippo.4.regi.acu.tex.cōmē.124.in fine.si fuerit suū dictū. Cōmētator tñ ibi sicut Aui.illud dictū nō laudat. Cantarides eni debent sumi in pua q̄ꝫtitate ꝛ ꝯsolate.vt.ʒ.de simpli.medi.ca.ʒ.distin.4. Kerates quatuor grana ordei. Aq̄rū expressaꝝ.i.succoꝝ notoꝝ vt endiuie.vel alterius herbe que cōuenire videaꝫ. Et diciꝫ ꝙ qñ mūdificaꝫ corp⁹.s.ꝑus aliqua medicina solutiua potādo.s.post eūonē. Et tyriaca ꝛc̄.possit ꝓdesse: qꝛ resoluit ꝛ apit. Alumē humidū est vna spēs alumis quā.A.noiat.

¶ Et ex medicis iuuatiuis sūt alkekēgi ꝛ diacurcuma ꝓprie. Et spes est ad oēm hydropisiꝫ in diacurcuma ꝛ ꝯfectio alburbat⁹ ꝓp̄e ꝛ electuaria asus ꝛ medicine de sqlla ꝛ syrupo sqllitico ꝛ tyriaca. Et scias ꝙ tyriaca ꝛ diacurcuma ꝛ alkekēgi ꝯferunt valde in fine hydropisis fride. Et ex medicis mirabilis iuuamēti sunt trocisci de scebrā ꝛ daruch. Al'. ℞. scebrā myra.citrinoꝝ ptes equales: ꝛ dosis ei⁹ gradatiꝫ sit ex danich.j.ꝛ.s.ad q̄ꝫtitatē.ʒ.j.bibaꝫ in oibus.iiij.dieb⁹ semel: ꝛ in eo qđ est iter eos bibanꝫ trocisci almirberis. Et qñqꝫ cōponunꝫ medicamina ex reubarba.ꝛ costo ꝛ baccis lauri ꝛ fenugreco ꝛ lupinis ꝛ enula gētiana ꝛ gumma amigdali ꝛ galbano ꝛ sunt medicamēta iuuatiua.

¶ Iste sunt ꝯfectiones posite.5.cañ.ꝛc̄. Tyriaca ꝛc̄.qꝛ calefaciūt ꝛ cōplent residuū educere de mā. Troci.de scebrā: ꝛ daruch.i.ex tali descriptione. Al'.i.vel ex hac. ℞. Danich est.s.grana ordei. Sed in medio sumunꝫ trocisci almirberis ad reaggregandum laxitatem ex medicinis inductam.

¶ Regimē aūt eūans aquositatē est cū solutiuis ebitis ꝛ clysterib⁹ ꝓprie. Ipsa.n.ꝓpingora sunt aque ꝛ leuiora sup nās ꝛ remotiora a liquefactiōe ꝛ cū spēb⁹ balneationū cū thermis ꝛ cū regimine calefaciēte. Et cū aqs in qb⁹ decocta sunt subtiliatiua sicut feniculus ꝛ camomilla ꝛ sqnātū ꝛ spēbus vnctionū ꝛ emploꝝ ꝛ vaporationū. Et ingrediꝫ in sūma illius vt sumanꝫ in potu lac caprinū ꝛ lac camellaꝝ fetaꝝ. Et de hoc qdē gñe vrina ꝛ lac camellaꝝ fetarū ꝯueniētia sunt asclitiqñ sumunꝫ hebdomoda.j.cū trociscis de aloe i pmis ʒ.s.ex eis cū.s.ʒ.spodij vsqueq̄ pueniaꝫ ad.ʒ.j. Et post istā eūonē eūa cū mezereon cū.ʒ.j.kekēgi: deide itera trociscos de aloe hebdomoda.j.ꝛ non cesses facē ħ ꝛ fortasse sanabiꝫ. Extenuati v̊o nō sumāt in potu ex trociscis de aloe in pncipio nisi q̄ꝫtitatē vni⁹ danich. Et descriptio qdē trociscoꝝ de aloe ē in antidotario. Jn solutiuis aūt non opꝫ vt sit illud qđ nocet epati. Et si aliq̄ nec̄itas facit hmōi nec̄iuꝫ esse opꝫ vt rectificeꝫ: ꝛ opꝫ vt nō sit subito: imo ꝑꝫ vices.nā illđ qđ subito est mortale est.ꝛ puū nocumētū debilitat epar. Et aloes solū est malū valde epati: q̄re opꝫ vt elōgeꝫ ab epate nisi pp nec̄itatē aut cū igenio rectificatōis. Et opꝫ vt solutiua seq̄nꝫ ieiuniū: q̄re nō comedat solut⁹: postea die ꝛ nocte: ꝛ si pol'e est: ꝛ vt sequanꝫ: postea que ꝯfortāt ꝛ ꝯstipāt parūper sic̄ sunt trocisci almirberis ꝛ sic̄ aque fructuū in qb⁹ est suauitas ꝛ stipticitas ita vt cōfortēt epar. Et ꝓp̄e post ea sic̄ sūt euforbiū ꝛ mezereō ꝛ aq̄ āmoniaci ꝛ sil'ia. Deide administrenꝫ rectificātia cōplexionē sicut tyriaca ꝛ diacurcuma in fridaꝛ aqua endiuie in calida. Et isti qdē que est vehemētis caliditatis nō ꝯuenit lac camellarū fetarū: ꝛ icipiat in lacte camellarū in pmis a.xl.ʒ.ꝛ addanꝫ in oi die.ʒ.x.

¶ Hic pmo enumerat diuersa que ꝯueniunt in hac cura. Scđo ea specificat specificādo ēt curā.ibi(Et ingrediꝫ.) ⁋ Hec ps hꝫ qnqꝫ. Primo pncipal'r ꝛ plus enumerat reꝫ que per os sumunꝫ ad curā asclitis. Scđo enumerat emplastra ꝛ alia que sup vētrē ponunꝫ.ibi(In emplastris v̊o.) Tertio ponit curationē per icisionē ꝛ cauteriū vel pforationē.ibi(De incisione v̊o myrach.) Quarto ponit diuersas medicinas que aquā per vētreꝫ euacuāt.ibi(De eūonib⁹ aūt.) Quinto ponit regimē istoꝝ per balneuꝫ.ibi(De balneis v̊o.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit medicinas eūatiuas magꝫ. Scđo diureticas ꝛ aperitiuas.ibi(Diureticis v̊o.) ⁋ Pria in q̄tuor. Primo ponit plura que ꝯueniūt in asclite frida. Scđo dicta de eūone spāliter coaptat ad calidā hydropisim asclitē.ibi(Et deuita.) Tertio ostēdit qd fiendū in hydropisi post eūonē.ibi(Et cū eūaueris.) Quarto resumit doctrinā de quadā re quā exhibere docuerat.s.de lacte.ibi(Et nō respisciās.) ¶ Considera circa pmā ptē ꝙ aloe est inimicū epati: qꝛ apit orificia venaruꝫ: ꝛ iō nō dꝫ dari in asclite nisi p aliqꝫ necessitatē ꝓpter quā videaꝫ aloes ꝯuenire. Aut si daꝫ: deꝫ cū ingenio quo ꝯsoleꝫ aut rectificeꝫ. Reliqua patēt.

¶ Et ꝺuita cū fuerit cal'itas vt nō sol'one educas cholerā: qm̄ ipa resistit aquositati aliq̄ mō. Et qm̄ necesse est vt aquositas sol'one vētris educaꝫ: tūc duplicaꝫ solutio vētris ꝛ accidit virtuti nocumētū: imo nec̄iū est vt extiguaꝫ cholera: ꝛ solue aquositatē nisi cholera sit trāsgrediēs terminū in multitudīe. Et sis tūc ꝯtēt⁹ eis que sunt sic̄ myrabolani.est.n.bonū solutiuū in hmōi dispōne sic̄ serapinū est bonū solutiuū in dispōne frigida. Et ois supfluitas eūonis in quātitate ꝛ in tēpore est mala ꝛ est in calida rectior. Et ex solutiuis bonis est ius alcanabir ꝛ ius galloꝝ decrepitoꝝ ꝛ ꝓprie cū polypodio ꝛ anheto ꝛ similib⁹.

¶ Considerādū hic ꝙ in hydropisi asclite cū causa calida aut cholera multū exuberat: ꝛ tunc debet euacuari ꝛ minus: aut nō mul-

tum exuberat:⁊ tunc nō debet euacuari:q̄ ipsa resistit aquositati ⁊ q̄ quandoq̄ȝ necesse est euacuare aquā:tunc duplicat̃ solutio ex qua duplicatione accidit virtuti nocumētum.Duplicat̃ aūt solutio.Primo q̄ tu das vnā medicinā que cholerā euacuat:⁊ tandē oportebit te dare aliā que euacuabit aquā.Uel posset dici ꝙ duplicat̃ solutio isto modo:q̄ oportet te plus dare de solutiuo:aut pluribꝰ vicibus euacuare q̄ȝ si nō euacuasses cholerā:q̄ si cholerām nō euacuasses cholera ericcasset aliquā partē aquositatis:ꝗ opȝ ꝙ tu des aliquā medicinā solutiuaȝ que euacuet aquā quā tu debes euacuare:⁊ que euacuet illā partē aque quā euacuasset vel ericcasset cholera.¶Considerandū post ꝙ omnis superflua euacuatio in quātitate ⁊ tēpore.s.in consequenti est mala:sed est rectior in calida.i.est minus mala in calida.s.q̄ȝ in frigida.Et cā est:q̄ in frigida virtus est debilior cum frigiditas est magis inimica nature.Debilitas enī quā mala cōplerio frigida facit hereditare maior est ea quā mala cōplerio calida facit hereditare:quoniā caliditas calori īnato magis est cōueniens:vt Auicen.p̄mo canone fen.z.cap̄.de pulsu cōplerionū.Istud tamē dictū Auicen.ad contrariū intellectuȝ pōt reduci:vt Auicen.velit dicere ꝙ rectior est supple ꝙ sit mala in calida.s.q̄ȝ in frigida:q̄ forsan plus inflāmat ⁊ adiuuat ad debilitandū eo modo quo debilitat caliditas.s.resoluendo.Quomodo tamē vtrūq̄ȝ dictū possit verificari al's disputabitur.Primā tamē expositionē magis ad mentē Auicē.credo ire.Si eniȝ scōm intēdere voluisset:recta ⁊ nō rectior dixisset.Alkanabir.alibi inueni ꝙ est alauda.

¶Et cū euacuaueris vicibꝰ.x.per aliquot dies cū aliquo euacuatiuoꝝ subtiliū ⁊ cū lacte camellaꝝ ⁊ aqua casei ⁊ reliq̄s ⁊ minuta fuerit aqua ⁊ alleuiatuȝ fuerit apostema:tūc rectius erit vt sup̄ ventrē cauteria fiant vt nō recipiat aqua post illud.Et fiant cauteria post abstinētiā ⁊ dimissionē solutionis vētris duobꝰ diebꝰ aut tribus.Et sint sex cauteria.s.tria in lōgitudine iciꝑiendo a casu al's cassu vsq̄ȝ ad femur:⁊ tria in latitudine ventris:⁊ expectet post ipsa fm̄ famē ⁊ sitim.Et rectius q̄dē est vt in potu sumāt iter duas solutiones vētris aliq̄d de aperiētibꝰ oppilationes sicut trocisci de amigda.amaris.Lac aūt camellarū ⁊ caprarum ⁊ ꝓprie arabicarū ⁊ ꝓprie cū impiguant̃ in potu detur cū eis que solutione ventris educūt aquositatē ⁊ subtiliant ⁊ ꝓuocant sicut sceba ⁊ abrotanū ⁊ cardamo.⁊ alia.Et calefactis ex eis que cōueniant cū hoc epati sicut cuscute ⁊ endiuia ⁊ alia.

¶Considerādum ꝙ per.x.vices nō debes intelligere tm̄.x.scellas vl' ascellationes:q̄ in.x.vicibus nō minuit̃ apostema:scilȝ tumor:sed per.x.vices debes intelligē.x.doses medicinarū solutiuaꝝ.In istis enī hydropicis sepe educimus ⁊ damus in vice ꝑuas doses vt virtus nō debilitetur ex eūone multa:tn̄ si in x.ascelatōibꝰ fieret alleuiatio:fieri possȝ q̄d Aui.dixit.Per illa cauteria nō intelligat̃ ꝙ sint lōga ad modū linee si ip̄a ōberēt situari fm̄ lōgitudinē vētr̄:⁊ sint ꝑua.vnū tn̄ post aliō:sicut extra appet in illis sex pūctis:iciꝑiēdo a cassu.s.costaꝝ ⁊c̄.

¶Et nō respicias ad illud q̄d dicitur in ipso ex hoc ꝙ decipiunt̃ sophistici:⁊ q̄d dicit̃ ꝙ natura lactis est cōtraria hydropisi:imo scias q̄d est medicamen iuuatiuū ꝓpter illud q̄d in ipso est de abstersione:⁊ est ꝯueniēs ꝓpter illud q̄d in ipso est de ꝓprietate sua.Q̄nq̄ȝ enī est medicina lubrificatiua ꝯtraria ei q̄d querit̃ de cura qualitatis:sed est ꝯueniens cū ꝓprietate sua:aut ꝓpter egritudines sicut euacuatio ⁊ similia sicut ponit̃ endiuia in curationibus epatis q̄d hȝ egritudines fridas sicut fit euacuatio ⁊ tēdit̃ ad scamoneā in egritudinibꝰ cholericis:imo scias ꝙ hoc lac vehementis iuuamēti est.nā si homo assidue ip̄o vteret̃ loco aque ⁊ cibi sanaret̃ per ip̄m.Et illud q̄dē iam expertuȝ fuit in q̄busdā qui peruenerūt ad terras arabū ⁊ perduxit eos necessitas ad illum ⁊ sanati sunt.

¶Sp̄āliter hic doctrinā de lacte resumit.Et p̄mo quasdā iprobat.Scd̄o ponit regulā ⁊ modū exhibitionis lact̄.ibi(Lac q̄dē.)¶Cōsiderāduȝ ꝙ aliq̄ sophiste arguebāt ꝙ lac in asclite nō cōpeteret.Et assignabāt cām:q̄ lac est ꝯ̄riū.i.nociuum in asclite:q̄ sicut mā asclitis est aquosa sic ⁊ lac aqueū est.Rn̄det Aui.ꝙ medicina aliqua lubrificatiua.i.euacuatiua est ꝯ̄ria ei q̄d querit̃ de cura:q̄ in qualitate morbo similat̃:sed in cura querit̃ ꝯ̄riū:tn̄ ꝯuenit cū proprietate sua ⁊ est simile sicut de endiuia que frida est:⁊ dat̃ in frigidis egritudinibꝰ epatis q̄ a ꝓprietate ꝯfert:aut q̄nq̄ȝ illa medicina que est ꝯ̄ria in q̄litate ei q̄d querit̃:est ꝯueniēs ꝓpter egritudines supple māles:q̄ est eūatiua māe illius sicut fit eūatio in terţiana cuȝ scamonea.Sic ēt vult.A.ꝙ sit de lacte:q̄ lȝ actu videat̃ ꝯtrariū ei q̄d querit̃ de cura:tn̄ cū ꝓprietate cōfert epati ⁊ aquā educit.Et ideo affirmat ꝙ homo cū lacte pōt liberari sicut accidit illis hydropicis qui in terris arabū necessitate cōpulsi nō habentes aliud nisi lac ex ipsius comestione sanati sunt.

¶Lac q̄dē camellaruȝ q̄nq̄ȝ administrat̃ solū:⁊ q̄nq̄ȝ administrat̃ mistū cū alijs medicinis in q̄busdā quaꝝ est itētio regiminis nō calefaciētis valde sicut myrabolanis cū semine endiuie ⁊ semine cuscute ⁊ sale naptico.Et in q̄busdā eaꝝ est itētio regimis calefacient̄ subtiliātis sic̄ serapino ⁊ granis eiꝰ.Et in q̄busdā earū est itētio sup̄fluitat̄ sol'onis vētris sicut costo ⁊ similibus.Et q̄nq̄ȝ admiscent̃ vrine camellarū.Et q̄nq̄ȝ sūt ꝯtenti eo loco cibi ⁊ potꝰ.Et q̄nq̄ȝ addit̃ ei cibꝰ alius.Et in vtrisq̄ȝ dispōnibꝰ opȝ vt tu verifices in re eiꝰ an corpꝰ suggat ex eo ⁊ nō soluat aut soluat paꝝ:aut soluat plus pōdere suo fm̄ mēsurā tolerabilē:aut superfluat ⁊ soluat vltra tolerantiā:aut caseet̃ in stomacho ⁊ in vijs:aut perducat ad infrigidationē:aut fluxu vētris educat grossum flegmaticum:aut humo.adustuȝ ꝓpter putrefactionē suam si eā receperit.

¶Primo ostēdit multa ꝯsideranda in lactis datione.Scd̄o ponit horā ⁊ modū dādi docēs corrigere nocumēta siqua ex eo ꝓuenerint.ibi(Et scias.)¶Dicit p̄mo ꝙ lac q̄nq̄ȝ ministrat̃ mistuȝ cum medicinis in quibusdā quarū intētio est regiminis nō calefacientis:supple sed aperientis ⁊ ꝯfortantis ⁊c̄.Superfluitatis solutionis ventris.i.ꝙ multū soluat ad q̄d costus iuuat.

¶Et scias ꝙ melior hora sumēdi ip̄m in potu est ver vsq̄ȝ ad initiū estat̄.Et ex regimie bono in dādo ip̄m in potu est ill'd q̄d exꝑti fuimꝰ multotiēs ⁊ ꝯtulit:⁊ est vt bibat̃ lac camellaꝝ fetaꝝ fȝ vacuitatē vētris ⁊ abstinētiā diei ⁊ noct̄ aū ip̄m:⁊ nō sumat̃ in eis nisi parū valde.Et si pol'is est abstinētia eoꝝ.s.diei ⁊ noct̄ fiat.Et necessaria q̄dē est abstinētia noct̄ que est aū ip̄m:deide bibat̃ ex eo q̄d mulctū est in hora ⁊ stati q̄ȝtitas ʒ.ij.aut.iij.⁊ melius q̄dē est vt sumant̃.ʒ.ij.ex eo cuȝ.ʒ.ij.vrine camellaꝝ.⁊ abhorreat aquā aliq̄bꝰ diebꝰ ⁊ ꝯsideret vsq̄ȝ ad dies tres ⁊ inueniet q̄d egredit̃ cū ꝓuocatiōe ꝓrimū ei q̄d bibit:⁊ post illud soluet̃ vēter cū eo q̄d bibit̃ ex eo:⁊ fortasse nō soluet̃ vēter cuȝ eo nisi fex parūper:⁊ nō soluit̃ per ip̄m nisi q̄ corpꝰ iam repletū est ex eo.Q̄ si soluat̃ vēter eiꝰ vltra q̄ȝ bibit abstineat ab eo vna die:aut misceat̃ cū eo ill'd q̄d cōstipat.Et si nō soluit:tūc opȝ vt timeat ex potu eiꝰ caseationē ⁊ dimittat ipsum.Et similiter si soluit vltra illud q̄d bibit̃:

⁊ tunc quidem opȝ vt bibat aliquid qđ deponat illud qđ est in ore stomachi ex eo: ⁊ vt iteret ipsum admistū cum opoponaco ⁊ similibus: imo cōueniens est vt in omnibus tribus diebus sumat de pillulis de opoponaco ⁊ similibus cū quātitate pauca que extrahat illđ qđ fortasse caseat̄ ex reliquijs eius: aut generat̄ ex eo ⁊ ꝓprie cū eructuat acetose ⁊ iuenit grauedinē. Et ex regimine ꝯferente in huiusmodi dispositione ex clystere in hora. Et opȝ etiā in huiusmodi dispositione vt dimittat sumere in potu lac vno die aut duobꝰ ⁊ vacet ad vaporationes ⁊ emplastra quibus emplastret̄ vēter ⁊ resoluūt. Qꝫ si potus lactis non facit accidere aliqd ex hoc ⁊ egredit̄ omni die res nō superflue: imo perueniens ad quātitatem duoꝝ vasorum paruorū sicut aqua: sit contentus eo siue sit solum aut cū opoponaco et pillulis solutiuis de opoponaco et alijs. Et si supfluerit solutio vētris solue ab eo lac vno die aut duobus diebus: deinde gradatim procede in faciendo ipsum potare: ⁊ da in potu ex eo lac animalis iaȝ nutriti ex stipticis: ⁊ ꝑmisce cū eo hora qua emulgetur scorie ferri albasceri contrite ⁊ ablute cum vino ⁊ aceto assate ꝭm quātitatē. ʒ. xx. ⁊ hypoquistidos: amborum añ. ʒ. v. seminis apij. ʒ. iij. bacar pondus origani ⁊ apij ⁊ rutbe ⁊ dimitte in ipso hora vna: deide coletur ⁊ bibatur: deinde gradatim perueniatur ad purum: postea ad permistum cum eo qđ soluit ventrem si necessarium fuerit illud.

¶ Causa est: qꝛ hoc tēpore lac est melius. ¶ Considerandū post ꝙ antequā membra sint refecta lacte postq̄ꝫ vadit ad venas lac non multū soluit: qꝛ mēbra illud suggunt. Et ideo dicit Auic. non soluit̄ per ipsum nisi qꝛ corpus iam repletū est ex eo. Qđ dicit in fine. Albasceri. i. talis ferri sicut nos dicimus ferrū dictū azariū. Origani apij ⁊c. Bacar pondus dicit̄ ꝙ est. ʒ. ij. al's. ℥. j. ß. Dixit notanter bacar pondus: qꝛ bacar absolute est hedera.

¶ De diureticis vō conferentibus nō oportet vt vnū solum adhibeat̄: imo fiat permutatio de quibusdam ad quedaȝ sicut sunt petrosillinū ⁊ ameos ⁊ calamentum ⁊ assarum ⁊ feniculum ⁊ semen apij ⁊ siler ⁊ radix aninden ⁊ camepitheos ⁊ acorus ⁊ spica ⁊ daucus et fu ⁊ meu ⁊ asparagus ⁊ semen eius ⁊ radix pastinace campestris ⁊ kekengi. Et oportet vt optime fiat eorū tritura: ita vt velociter perueniant ad partes gibbositatis. Et cum administras diuretica fortia oportet vt administres postea aliquid de iuribus pinguibus sicut est ius galline pinguis.

¶ Superius Auicen. posuit curā asclitis facte a causa frigida magis per medicinas que sumunt̄ per os: quaruȝ intētio vt plus est per ventrem educere ⁊ confortare: hic ponit curam per medicinas que per os sumunt̄ que sunt diuretice. Et vult Auicen. ꝙ medicus nō sit vna sola cōtentus imo permutet. Et causa est quoniā ab eo qđ consuetum nō fit passio: vt primo canone fen quarta. Et in fine vult ꝙ cum administraueris diuretica: administra res vel iura pinguia ad hoc vt non excorient̄ vie vrine. Terantur subtiliter propter causaȝ quā ponit. Fu est valeriana. Meu ꝭm quosdā est daucus: ꝭm alios herba cymini.

¶ In emplastris vō regula est vt non multiplicent̄ in eis ea que exiccant ⁊ resoluunt cum stipticitate forti stantia loco eius qđ exuccatur ⁊ resoluit̄ nisi res modica eoꝝ ꝭm quantitatē que conseruet sanitatem si illa necessaria sunt sicut sunt spica ⁊ thus ⁊ cyperi cum quantitate pauca valde: illud enim conseruat virtutē myrach ⁊ illud qđ id ipso est etiam: ⁊ facit ipsum non

susceptibile. Medicinas autē singulares que emplastrantur al's puluerizantur ⁊ emplastra composita iuuatiua in hac egritudine iam plurima diximus in antidotario. Et ea que diximus hic sunt experta ⁊ iuuatiua stercus vaccinuȝ ⁊ stercus caprinū ⁊ stercus vaccarum pascentiū herbā nō minimā.

¶ Hic ponit emplastra conuenientia in predicta hydropisi. Et primo ponit in eis regulas. Secūdo illa describit ⁊ nominat. ibi (Descriptio.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ in emplastris ea que resoluunt ⁊ subtiliant nō debent multiplicari cū stipticitate forti: ita ꝙ per stipticitatē sint stantia loco. i. in loco: ⁊ hoc faciunt stiptica oppilando ⁊ obturando locū per quē debet resolutio fieri: ⁊ ideo nō debent poni ista stiptica nisi in modica quātitate ⁊c. Stercus caprarum pascentiū herbā nō minimā. i. pascētiū herbā magnā: ⁊ nō paruā: qꝛ parua est valde aquosa: ⁊ iō stercus est aquosuȝ nō resolutiuū.

¶ Descriptio emplastri ex eis. Sumat̄ ex hoc stercore vaccino aliquid ⁊ bulliat cuȝ aqua ⁊ sale: deinde puluerizent̄ super ipsum sulphur contritū ⁊ ponat̄ super ventrē. Et iterū stercus caprinū cum vrina infantiuȝ. Et iterū stercus columbinū ⁊ bacce lauri ⁊ ireos. Et ex fortibus in hoc capitulo est stercus caprinū ⁊ stercus vaccinū in quo ponit̄ aliquid ex elleboro ⁊ alscebran ⁊ congregant̄ cū vrina camellaꝝ ⁊ fit ex eis emplastrum. Et ex cōpositionibꝰ al's cōpositis bonis est vt misceant̄ alguadabi cōtrite ⁊ dimittant̄ super ventrem hydropici cum dispositione sua postq̄ꝫ contrite sunt cum ostracis suis ⁊ expectet̄ super eas vsquequo exiccent̄ per seipas. Et ex emplastris bonis est vt fiat emplastrū ex gūma pini ⁊ nitro ⁊ milio ⁊ minuto thure cum adipe vaccarū. Et emplastrū conueniens hydropisi. decoquant̄ ficus carnose cū aqua ⁊ misceantur cum eis mezerion pars vna: nitri partes. ij. camepitheos pars. j. ⁊. ß. Al'. forte valde. ℞. gūmi pini ⁊ cere ⁊ hyssopi humide ⁊ picis ⁊ gūmi albotin: oīum ana darkimet. iij. meha ⁊ est storacis ⁊ masticis ⁊ aloes et croci ⁊ cymarū absinthij ⁊ āmoniaci: oīum ana darkimet. j. castorei sulphuris ⁊ amomi ⁊ ostracoꝝ piscis nominati añ. darkimet. ß. stercoris columbini ⁊ ostracorum babylonicoruȝ ⁊ spume maris: oīum ana darkimet. iij. lilij celestis darkimet. iiij. baurach rubei darkimet. j. ꝑmisceant̄ cū oleo de camomilla. Et quando est in epate apostema cōfert emplastrū factū ex herba spice ⁊ zinzibere ⁊ granis alben ⁊ mastice ⁊ melliloto ⁊ preputijs vitis ⁊ camomilla ⁊ oleis aromaticis.

¶ Hic ponit multas descriptiones ⁊ nomina emplastroꝝ. Alguadabi sunt ostraca q̄dā marina. Et quādo est in epate apostema. s. aliqđ calidū simul cū hydropisi: vnde Auicē. preputium vitiū docet apponere ad remittendū medicinarū caliditatem.

¶ Et ex emplastris ꝯfectis emplastrū modi huius. ℞. marchasite sulphuris citrini nitri baurach āmoniaci: omniū añ. partē. j. cymini partes duas ⁊ duas tertias partis cōiungant̄ cū cera ⁊ glutino albotin ⁊ vino et ponat̄ super ventrē. Et emplastrū de castoreo: ⁊ emplastrū de absinthio: ⁊ emplastrū de ireos nostrum: ⁊ emplastrū de euforbio: ⁊ emplastrū de collogntida: ⁊ emplastrū factū ex salice: ⁊ emplastꝝ de baccis lauri: ⁊ emplastrū diaspermaton: ⁊ emplastruȝ colophidis. Et ex eis que puluerizant̄ sunt nitruȝ ⁊ sal assata que puluerizent̄ super ventrem ⁊ proprie post oleuȝ cucu. asinini ⁊ oleuȝ de neriden. Et quādoq̄ꝫ administrantur super eos medicine rubificantes.

¶ Considera ꝙ illa emplastra nõ debent intelligi cõuenire quãdo est apostema: sed quando nõ est. Et ideo iste sermo nõ ꝯtinuat̃ statim p̃cedenti sermoni. Colophidis nomen cõpositoris.

¶ Et quandoqꝫ percutiunt̃ mẽbra extrema cũ virgis subtilibus. Et illud q̃dẽ illaudabile al's in longitudine al's in latitudine est apud me.

¶ Et illud quod illaudabile est quia dolor fit cum pauco iuuamento: al's in longitudine. s. a conuenienti: al's in latitudine. s. cure. q. d. non de cura appropriata.

¶ Et quandoqꝫ suspendunt̃ super aqua eoꝝ: ⁊ que sequunt̃ ea vesice in quibus sufflatũ est. Sed ego nõ cognosco in eis plurimũ bonũ.

¶ Quidam forsan imaginabãtur vesicas illas vento plenas aquã ad se trahere. sed quia hoc non est credendum dixit nõ cognosco in eis plurimum bonum.

¶ De icisione v̾o myrach scias ꝙ parũ perficit: nisi in corpore valde forti: cuꝫ potẽs est hoc modo tolerare exercitiũ tẽperatũ ⁊ sitim ⁊ minorationeꝫ cibi. Et opꝫ vt nõ audeat fieri dum possibilis est cura alia. Et rectius q̃dẽ est vt nõ fiat in vice vna subito: ⁊ efiet̃ sp̃us subito ⁊ cadat virtus: imo paulatim: ⁊ vt ipsa nõ ꝑueniat ad multã debilitatẽ. Modus aũt icisionis ad extrahendũ aquã est iste. Precipit aũt aphrius vt erigat se eger equaliter si põt: aut sedeat equali situ ⁊ cõprimãt seruiẽtes latera ei⁹ ⁊ expellãt ea ad iferiora suminis: deinde administret̃ incisio: ⁊ si nõ est potẽs ad illud nõ incidas ip̃m. Et si vis ip̃m incidere opꝫ vt mẽsures iferiora suminis quãtitate triũ digitoꝝ ꝯiunctorum: deinde incide si fuerit initiũ hydropisis ab itestinis. Et si fuerit ex latere epatis fiat icisio a latere sinistro suminis. Et si causa fuerit a splene pone ipsam a latere dextro suminis: ⁊ subleua ipsaꝫ vt nõ scindatur syphach: deinde excoriet̃ myrach a syphach parũper ad iferiora loci scissionis myrach. Deinde perforetur syphach ita vt sit foramen myrach inferius foramine syphac: quatenus cum egredit̃ cãna cooperiat̃ illud ⁊ retineat̃ aqua ꝓpter diuersitatẽ duoꝝ foraminum: deinde intromitte in ipsam cãnulã eream. Cunqꝫ acceperis aquã cum mensura fac iacere ipsuꝫ resupinũ: ⁊ oportet vt consideres pulsum: ⁊ cuꝫ inceperit debilitari parumper retine aquã. Cũqꝫ aquã extraxeris in fine extractionis ⁊ remanserit aliquid: tunc iam sufficiet vt laborent in ipsam medicine solutiue. Et quandoqꝫ fiunt post icisionẽ cauteria qui dixim⁹. Et quãdoqꝫ fiunt in stomacho ⁊ epate ⁊ splene ⁊ in iferioribus suminis cauteria minuta. Et quãdoqꝫ subtiliant̃ quidam ⁊ faciunt currere aquositatẽ ad saphati: ⁊ incidunt ex saphati paulatim. Et est regimen iuuatiuũ: ⁊ illd̾ cũ sternutatione: ⁊ cũ omni qd̾ trahit aquositatem ad iferiora. Et oportet tunc vt caueat̃ ne proueniat ex eo ruptura: ⁊ vt fiat illd̾ cũ eo in quo nõ est nocumentũ aliud. Et quãdoqꝫ pungimus inflaturaꝫ testiculoꝝ cũ acub⁹ multis: vt aqua habeat resudationes plurimas. Et fortasse succedũt incisioni dolor et punctura: quare oportet vt administretur infusio olei anhetini ⁊ olei camomillini ⁊ oleoꝝ lenitiuoruꝫ super pũcturã: ⁊ super locũ incisionis ponant̃ emplastra facta cũ fenugreco ⁊ semie altee ⁊ similib⁹. Et quãdoqꝫ sufficiunt aqua calida ⁊ oleũ effusa super locũ icisionis cũ sedat̃ pũctura dimitte ea.

¶ Hic ponit curã hydropisis asclitis per incisionẽ vel cauterium vel pũctionẽ. Et p̃mo circa hoc dat cañ. Scd̾o dat modũ. ibi (Modus.) ¶ Circa hãc scd̾am partẽ ꝯsidera ꝙ apud incidẽtes hydropicos non videt̃ obseruari illud qd̾ Auic̃. p̃cipit. s. ꝙ syphac a myrach excarnet̃: sꝫ solũ sufficit eis ãmouẽ cuti a myrach: vt foramẽ cutis nõ occurrat foramini myrach. Saphati est bursa testiculoꝝ.

¶ Sed dubitat̃ ꝓpter presumptuosos: vtrũ in asclite sit multũ cõueniens curare per incisionẽ. ¶ Et videt̃ ꝙ sic: p̃mo q2 cura morbi est cause abscissio. Causa aũt asclitis ꝯiũcta est aquositas: ergo per illius eductionẽ curabit̃. Iterũ simile est de hydropisi ⁊ alijs apostematib⁹. In alijs aũt apostematib⁹ cũ collecta sunt: incisione vel ruptura curamus. Amplius Auicẽ. supra de cura dubellet in epate ponit. Et cũ accidit vt mã effundat̃ ad spatiũ ventris: tũc est necessariũ vt incidat̃ cutis apud iguina: ⁊ aperiat̃ lacertus donec appareat ⁊c̃. Sic ergo erit de asclite fiendũ. ¶ Oppositũ Aui. sentit. ¶ Et omnes auctores in hoc cõcordare videntur ꝙ incisio fienda nõ fit nisi cũ timore magno. Idẽ Albucasis. c. 33. ⁊ Halyab. 7° practi. cap̃. 27. ⁊ Serap̃. tracta. 4. 7. cap̃. in fine. Nos iam vidimus multos quibus factũ fuerit bezel ⁊ nõ euasisse ex eis nisi paucos: ⁊ ipsi: qm̃ post bezel vsi erant motu ⁊ exercitio: ⁊ erant virtutes eoꝝ etiã remanentes: ⁊ corpora nõ erant extenuata multũ: ꝓpter illud ergo euaserunt vt puto: quapropter nõ opꝫ vt administret̃ albezel nisi in corporib⁹ quoꝝ virtus est fixa ⁊c̃. Uult etiam Serapio sicut statim manifestat post dicta verba ꝙ cautela protestationis fiat predicendo ꝙ in bezel est timor mortis. Causa aũt huius põt esse triplex. Prima. nã qui curat asclíticos debet curaꝫ ponere nõ solũ ad aque eductionẽ: sed etiã ad roborationẽ epatis ne aquã generet. Quid eni ꝓdest aquã educere si eam semper generat epar. Conuenit ergo cõstruere medicinas que simul cũ epatis ꝯfortatione aquã educant: ex quibus non est bezel seu ventris incisio. Secũda causa est melior que ex cõmento illius afor̃. 27. 6ᵉ parti. sumit̃. Quicũqꝫ empici. in hydropicis eni epar ⁊ mẽbra lassata quasi sub aqua sustẽtant̃. Si ergo subito trahat̃ ab eis trahũtur inferius: ⁊ trahit̃ diaphragma quare moriunt̃: ⁊ ideo cõuenit magis ꝙ paulatine resoluat̃ ⁊ educat̃. Tertia causa est. Nã pharmacia euacuat aquã eligendo: sed icisio magis vi vacui in qua sequit̃ magis spirituũ euacuatio qui subtiles sunt. ¶ Contraria v̾o his soluunt̃. ¶ Ad p̃mũ dd̾m ꝙ causa morbi cõuenienter nõ cum virtutis destructione auferri debet. Similiter etiã ex causa principali asclitis est debilitas epatis ad quã opꝫ intendere. ¶ Ad secundũ dicendũ nõ esse simile de hydropisi ⁊ alijs apostematib⁹ in quib⁹ nõ est debilitas in principali membro. ¶ Ad tertiũ dicendũ ꝙ cum sanies erumpit ad ventrem ex epate epar iam est confortatum ⁊ eijcit a se malitiam quã postea nõ multiplicat: nec ab ea sui grauitas sustentat̃: ⁊ ideo per ventrẽ educi põt. etiaꝫ timor est ne sanies intestina corrodat facta acuta. ꝯuenit ergo mox incidere. hec aũt nõ sunt in asclite. ¶ Ad quartuꝫ dicendũ ꝙ regulariter transitus suꝑ p̃ncipale fieri nõ debet. quãdoqꝫ tamẽ vt maius nocumentũ euitet̃: opꝫ ꝙ mã trãseat per p̃ncipale nõ ꝙ ibi moret̃.

Dubium

¶ De euacuationib⁹ autẽ eoꝝ particularib⁹ cum medicinis afferã ea. Et has quidẽ medicinas solutiuas aquositatis iam numerauimus in tabulis. Et fortes earũ sunt sicut lacticinioꝝ ⁊ arbores eoꝝ. Et melius quo malitia eoꝝ frangit̃ est acetuꝫ ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ semina granatoꝝ ⁊ ꝓprie acetũ in quo condita sunt cydonia: aut in quo sunt dimissa aliquibus dieb⁹: aut super qd̾ roratus est succus eoꝝ. Et ex eis quibus cõficiunt lacticinia sicut lac alscebran ⁊ sunt rob ⁊ similia. Et syrupus acetosus est melius illo. s. cum soluitur in. ʒ. eius danich ex eis que sunt scebran: ⁊ proprie arbor ex qua fit tyriaca: ⁊ extremitates algaiati ⁊ euforbium. Medicamen de quo in potu sumit̃: pondus. ʒ. j. in vitello oui sorbillis quod multotiens cõfert in fortibus cum timore maximo. ℞. galbanum ⁊ es vstum ⁊ scoriam eris ⁊ proprie confectum cum medulla panis ⁊ factum ad modum pillularũ: ⁊ herbam que nominatur mendaria al's alakarte ⁊ succum cucumeris asinini ⁊ vinum in quo effusum est pulpa colloquintide. Et ex summa lacticiniorum mezereon est fortis in hoc capitulo. Et eius rectificatio est vt infundatur in

aceto. Et quandoq; fit ex hmõi syrup⁹ acetosus. Et de ãmoniaco qñq; sumit̃ in potu vsq; ad.ʒ.ij.cũ aqua mellis. Et ex eis que equalitati vicine sunt serapinũ ⁊ ireos. Et semẽ vrtice excorticatũ ex cortice suo ꝯfectũ cũ melle ⁊ aqua folioꝝ raffani. Illa võ que sunt salubriora ⁊ debiliora sunt aqua cardamomi media libra cũ zucchаro albasir ⁊ aqua alkekengi ⁊ aqua solatri: ⁊ syrup⁹ acetosus de mezereon: ⁊ lac camellarũ fetaꝝ p̃paratũ: ⁊ aqua lactis p̃parata cũ virtute ireos: ⁊ scoria eris ⁊ almezereon ⁊ similib⁹. Descriptio aque lactꝭ. Ponat̃ sup̱ duas libras eius.ʒ.j.salis gẽme ⁊.ʒ.v.turbith trita bulliãt cũ subtilitate ⁊ accipiat̃ spuma eius ⁊ colet̃. Et in inceptione sumat̃ in potu ex ea tertia p̱s libre: deinde addat̃ paulatim vsq; ad librã vnã. Ipsa eni expellit aquã sine calefactione. Et aqua casei melior est que accipitur ex lacte camellaruꝫ. Et melior ⁊ laudabilior ex calefactis est illa que accepta est ex lacte caprino ⁊ lacte asinino.

¶ Hic enumerat multas ⁊ diuersas medicinas simplices ⁊ cõpositas trociscos pillulas ⁊ syrupos. Tu aũt diuide sicut vis. Arbor ex qua fit tyriaca. illud est valde occultũ vocabulũ. Quidã tñ dicunt ꝙ est affodillus. Alchaiati spẽs ẽ titimali. Si tñ est herba quã de hydropisi Serap̃. nominat. d. ꝙ alaustri nominat̃: est mihi ignota. Herbã que nominat̃ mẽdaria: alij habẽt alacart: ⁊ qdã habẽt que nominat̃ cucumer asininus: alij aliud habent. Rectificationẽ mezereon in aceto. require a Serap̃. cap̃. de mezereon.

¶ Et ex medicinis resistentib⁹ ad illud ⁊ ꝯferentib⁹ hydropisi calide est vt ĩfundat̃ medietas cydonij in aceto trib⁹ dieb⁹: deĩde terat̃ cũ pondere sui de mezereõ recẽti vehemẽter: ita vt misceant̃ ⁊ p̱ijciant̃ super ea medietas põderis aceti de zucchаro: ⁊ decoquat̃ do nec redeat in essentiaꝫ mellis ⁊ misceant̃ oĩa. Et qñq; appropinquãt huic pillule facte de semine mezereon cũ zucchаro albasir. Et sunt ex eis in qb⁹ nõ est timor in calida etiã. Et ex ꝯfectionib⁹ est alkekẽgi: ⁊ ꝯfectio nostra de scoria ferri ⁊ almezereon in antidotario. Et ꝯfectio quorũdã. ℞. endiuie ⁊ semis apij añ.ʒ.x. ⁊ succi altaraxacon sicci pondus.ʒ.xx. ⁊ succi almirberis.ʒ.xv. lacce ablute reubarba. de semine: amboꝝ añ.ʒ.v. succi absinthij.ʒ.vij. succi cucu. asi. ⁊ pulpe collogntide añ.ʒ.v. agarici.ʒ.vij. conficiatur cũ iulep ⁊ sumatur in potu cũ aqua de oleribus: ⁊ hoc est medicamen bonum qđ qdã prioꝝ antiquoꝝ dixerũt: ⁊ secuti sunt eos qdã posterioruꝫ: ⁊ est securius latus q̃ alkekẽgi: ⁊ in ipso sunt ꝯfortatio ⁊ solutio vẽtris fortis. Et ex cõpositis potib⁹ est syrupus noster de ireos. Et syrupus hmõi ℞. eris vsti. aur̃.j. ⁊ terat̃ valde ⁊ puluerizet̃ ⁊ fimi columbini aur̃.j. ⁊ tertiam ramoꝝ ruthe ⁊ aliquantulum salis ⁊ panis: bibatur illud cum vino.

¶ Et ex medicinis resistentib⁹ ad illud. i. ad caliditateꝫ epatis: ⁊ p̱ sunt hydropisi. vel ad illud. i. ne aqua ꝯgreget̃. vel ad aliđ. i. ad malitiã medicine. Cuꝫ pondere sui. s. qđ sibi ꝯuenit. vel cum pondere suo. i. equali toti ponderi. Cydonij infusi: ⁊ tunc dosis dꝫ esse pauca valde quã in mẽte ꝯsidera. Zuccharuꝫ albasir. i. illius modi vel partis. cũ aqua de olerib⁹: vt lactuce endiuie vel apij ⁊c̃.

¶ Et ex pillulis pillule fulurinus ⁊ earũ confectio. ℞. scorie eris ⁊ folioꝝ almezereon ⁊ seminis anisi: omniũ añ. partẽ.j. ⁊ fiant ex eis pillule: ⁊ sumãt ex eis in potu debilis.ʒ.j. ⁊ fortis aur̃.j. Et etiã pillule escehchie: ⁊ pillule bierẽ: ⁊ pillule de quinq;: ⁊ pillule de serapino: ⁊ pillule de mezereon: ⁊ sunt vltime in asclite sicut pillule de reubarbaro sunt vltime in hyposarcha: ⁊ pillule de bdellio: ⁊ pillule de scebran: ⁊ pillule quas diximus in antidotario: ⁊ pillule hmõi. ℞. lactꝭ alscebran ⁊ succi absinthij ⁊ spice ⁊ turbith: oĩum añ. danich.j. agarici ⁊ rosarũ: amboꝝ añ.ʒ.j. informent̃ pillule cuꝫ aqua solatri ⁊ bibantur. Pillule bone. ℞. corti. eris camepitheos anisi p̱tes equales: informent̃ pillule ⁊ recipiãtur ab eis.ʒ.j. ⁊ fiat subleuatio. Et iteꝝ ex trociscis trocisci de reubar. plurimuꝫ solutiui ⁊ meliores de mezereon cum seminibus: ⁊ trocisci de mezereon sunt descriptionis alterius note.

¶ Pillule bierẽ nomẽ cõpositoris: ⁊ tũc est spatiũ in quo põt stare. Et pillule sataci. Acotores: ⁊ sunt ĩterp̃tationes medicoꝝ. Serap̃. eni has pillulas enumerat sicut Aui. hic: ⁊ Aui. multũ sequit̃ illuꝫ. Pillule de reubarbaro sunt vltime in hyposarcha: cã est: qr calefaciũt ⁊ ꝯfortãt: ⁊ leuiter mũdificant epar. Reliqua patent.

¶ De balneis võ illa que sunt humida eis sunt horrẽda: ⁊ illa que eis sunt meliora sunt sicca sicut clibanus calefactus postq̃ tolerauerit ĩfirmus vt ingrediatur ip̃m ⁊ p̱prie habẽs hyposarchã. Cũq; ingredit̃ dimittat caput suũ extra ad aerẽ: vt p̱ueniat frigus ad partes cordis ⁊ pulmonis ⁊ infrigidet cor eius: ⁊ nõ magnificet̃ sitis eius: ⁊ resoluat̃ corp⁹ eius in sudore exuberante iuuatiuo. Et si fuerit humida cũ aquis thermarũ nitrosis sulphureis ⁊ aluminosis notis exiccatiuis iuuabit̃ cũ eis valde in statu egritudinis: ⁊ p̱prie habẽs hyposarchã: ⁊ iterando ingrediat̃ in ea in die vicib⁹ aliqb⁹. Et si nõ cadit virtus eius ⁊ possibile est eis vt stet in eis per lõgitudinem diei faciat. Et huius qdẽ generis est aqua maris tepida ⁊ calefacta. Veruꝫ summersio in aqua frida in fine rei vehemẽter est cõueniens. Et de bonitatib⁹ aquarũ thermarũ est statio regiminis anhelitus frigidi cui⁹ similis deficit in balneis. Qr si aque thermaꝝ nõ sunt p̃sentes: tũc resoluantur aque dulces cũ eis que administrant̃ ex eis ex medicinis: ⁊ decoquant̃ in eis ea que sunt sicut baurach ⁊ sulphur ⁊ alusnẽ ⁊ synapis ⁊ calx ⁊ species alie note quas vis. In omnibus enim non sit malũ. Et oportet quidem vt iste aque obuient ventri habenti asclitem ⁊ tympanitẽ ⁊ hyposarcham toti corpori.

¶ Ponit regimẽ per balnea. Et ꝯsidera ꝙ Aui. thermas nõ appellat stuphas: sed thermas vocat Aui. balnea aquaꝝ nãliter calidarũ sicut est balneũ petrioli: ⁊ balneũ de suana: ⁊ ꝯsimiliũ. Sed balnea potius dicit stuphas: vt supra fen.z.ca. de cura spasmi. Summersio in aquis thermarũ: ⁊ hꝫ exterior lr̃a. i. aquarũ nãliter calidarũ. Hoc idẽ manifestat̃ ex sermone quẽ Aui. ponit q vult ꝙ de bonitatib⁹ aquarũ thermarũ est statio boni regiminis in hydropisi: qr anhelit⁹ põt remanẽ fridus. s. discoopertus aeri: qđ tñ nõ ꝯtingit in balneis. s. factis in domib⁹: vt sunt stuphe: qr ibi nõ põt remanere anhelitus ⁊c̃. Ex hoc ergo apparet qd Auicen. per thermas intelligit. Sũmersio in frigida. s. aqua maris. vel in frigida. s. aqua: quia reaggregat membra. Debet tamẽ etas virtus tempus regio ⁊ ꝯsuetudo ꝯsiderari. Reliqua patent ⁊c̃.

¶ Hydropisis auteꝫ calida que est sequens apostema calidum: aut sequens complexionem calidã sine apostemate propter debilitatem virtutis stomachi: ⁊ non significat hanc speciem hydropisis p̱culdubio rubedo aque: quãdoq; est p̱pter cor suũ: imo inititur in ea ꝓm reliquas significationes: deinde curat̃.

¶ In p̃cedẽtib⁹ Aui. posuit curã hydropisis asclitis a cã frida maxime: hic sp̃alr̃ ponit curã asclitis que est a cã calida. sic eni supra se facturũ p̱misit. Et p̃ ostẽdit modos ei⁹ ⁊ a quo ĩcipiẽduꝫ. Scđo ponit curã. ibi (Et opꝫ vt.) ¶ Dicit p̃ ꝙ hydropisis. s. asclites calda

est q̃dedam que est sequens apostema calidum scilicet epatis: aut
sequens malam cõplexionẽ calidam sine apostemate ꝓpter debi
litatem virtutũ stomachi: scilicet facte propter debilitatẽ stoma-
chi a mala complexione calida velut aque: qꝛ illa caliditas cõmu
nicata est epati. Et tunc resumatur littera: dico ꝙ hydropisis cali-
da etiam quãdoqꝫ est propter coꝛ suũ: supple qꝺ habet malaꝫ cõ-
plexionem calidam sicut quando fit propter febꝛem acutam. Alia
littera habet non significat hanc specieꝫ: ⁊ tunc exponitur non si-
gnificat hanc speciem supple sicut significat illam cuius causa est
inflãmatio vel mala cõplexio calida epati appropꝛiata. ¶ Sed tu
dices supꝛa dixit ꝙ rubedo aque nõ significat de hydropisi calida.
Dicenduꝫ ꝙ rubedo que est ex quodam coloꝛe rubeo sanguineo
hoc non significat: sed rubedo que fit ex incẽsione ⁊ inflãmatione
illa significat signis alijs coniuncta: imo supple: qꝛ pꝛius initũr in
ea scilicet complexione calida cognoscenda ꝫm reliquas significa
tiones scilicet ostendentes malã complexionem. Et hoc maxime
refertur ad illud quod dixit ꝫm aliam litteram non significat: quia
enim rubedo aque non significat hydropisim calidaꝫ: qꝛ quandoqꝫ
a stomacho: quãdoqꝫ propter coꝛ vꝛina apparet tincta: qꝛ retine-
tur vt supꝛa in signis apparuit: ideo initũr in ea: vel in eas ⁊c. Al-
bertus dicit ꝙ pꝛobat per duas rationes ꝙ vꝛina rubea nõ est si-
gnuꝫ calide hydropisis. Pꝛimo qꝛ põt esse debilitas stomachi: vñ
non fiet vꝛina rubea. Secũdo quia potest esse multa caliditas coꝛ-
dis vt febꝛis: vnde fiat vꝛina rubea: ⁊ tamẽ hydropisis erit a cau-
sa frigida. Et ideo transponitur tex. ⁊ nõ significat rubedo aque ꝓ-
pter debilitatem stomachi ⁊c. ¶ Et nota ꝙ pꝛimo inuit diuersita-
tem causarum hydropisis a causa calida cum dixit ꝙ fit propter
apostema calidum ⁊ malam complexionẽ calidã. s. epatis supple:
aut propter debilitatem virtutis stomachi. s. a mala complexione
calida cõmunicata epati: ⁊ hoc dixit quia stomachus valde cõmu-
nicat. as s. subiecti. i. epatis: ⁊ est singularis modus loquẽdi. Et quã-
doqꝫ est propter coꝛ: scilicet qꝺ habet malam complexionem ca-
lidã: ⁊ expꝛessit de his membꝛis: qꝛ supꝛa in ca. vniuersali non mul
tum dixerat. Secundo inuit signũ: qꝛ significatur rubedine ⁊c. Ter
tio inuit aliud. Ad quod sciendum ꝙ opoꝛtet intẽdere ꝫm reliquas
significationes: qꝛ ꝫm litteram negatiuã vꝛina non significat: ⁊ ꝫm
litteram affirmatiuam vꝛina significat ꝙ est causa calida. Sed an
sit propter apostema: vel complexionem epatis: vel stomachi: vel
coꝛdis: opoꝛtet scire per reliqua signa.

¶ Et opoꝛtet vt deuitẽt isti duo simul medicinas cali-
das oĩno: quoniã addunt in cãm ⁊ addunt in egritudi
ne: imo est in eis timoꝛ magnus.

¶ Pꝛimo ponit curaꝫ in cõmuni. Scꝺo in speciali. ibi (Et regimẽ.)
¶ Isti duo. s. habentes hydropisim calidam ꝑꝑ apostema: vel ꝑꝑ
malam complexionem sine apostemate.

¶ Et non opoꝛtet vt attendatur illud quod dicitur ꝙ
hydropisis non sanatur: nisi cum medicinis calidis.
Multotiens enim significat illud quod testificatur ⁊
experti sumus: vt curemus nos ⁊ qui fuerũt ante nos
apostema curatione sua: ⁊ complexionem calidam cũ
infrigidatione. Et ego quidẽ vidi mulierẽ quã hydro
pisis attriuit ⁊ magnificata est super eam ⁊ moꝛata est
ꝫm pꝛolixitatem tempoꝛis tam maximam ꝙ eius rela
tio est incredibilis ⁊ sanata est ⁊ pꝛeparauit seipsam ⁊
appetitum suum hoc regimine. Et cũ hoc etiam opoꝛ
tet vt attendas latus aquositatis aggregate. Naꝫ si tu
consideraueris tm̃ latus feb. erit timoꝛosum: ⁊ si con-
sideraueris latus aquositatis tm̃ erit erroꝛ. Opoꝛtet
ergo vt tu coniungas inter duo regimina cum facilita
te: ⁊ intende tm̃ in eis que equant ⁊ resistunt vincen-
ti. Et scias ꝙ quando tu studes in sanãdo hydropisiꝫ
⁊ aꝑa ⁊ febꝛis stantia sunt: non est tibi possibile.

¶ Istam sñiam accepit a Serap. 4. trac. 8. cap. ⁊ pꝫ.

¶ Et regimen in huiusmodi est vt administres aquam
solatri ⁊ aquam alkekengi ⁊ aquaꝫ apij ⁊ aquam coꝛ-
dumeni ⁊ aquam taraxacon ⁊ est endiuia armata. Et
opoꝛtet vt misceatur cum istis aliquid de lacca ⁊ cro-
co ⁊ reubar. cum myrabo. citrinis. Et vt administres
etiã apud necessitatem illud quod posuimus in oꝛdine

Alias ⁊c̃. illiada idest amara.

pꝛeterito de solutiuis de mezereon ⁊ alijs. Et opoꝛtet
vt attendas quod dixit Gal. in cura hydropici calidã
hydropisiꝫ habẽtis: ⁊ descripsimus illud suis dictioni-
bus. Inquit Gal. illud quo pꝛeparaui senem amicum
meum in hydropisi asclite cuꝫ caliditate ⁊ virtute de-
bili fuit hoc: cibaui illuꝫ carne hedi assati ⁊ carne alcu
bugi ⁊ alkabin ⁊ attaugi ⁊ similibus ex auibus pane
kischar ⁊ infrigidatis ⁊ almosus ⁊ halbulen ⁊ lentibus
cum aceto facto ex eis cibario citrino. Et cõcessi illud
ei propter conseruationem virtutis. Et non concessi
ei vt vteretur iure omnino nisi in die quo in potu me-
dicinam ei tribuere volui. in illo enim die ꝑmisi vt vte
retur ipse zirebegi ante medicinam ⁊ post ipsam ⁊ non
multiplicata fuit sitis ipsius. Et pꝛecepi ei vt comede-
ret ista cum aceto medie foꝛtitudinis ⁊ solui ipsuꝫ hac
decoctione. ℞. myrabola. citrinoꝛum. ʒ. vij. fumiterre
ʒ. iiij. herbe absinthij. ʒ. ij. herbe eupatoꝛij. ʒ. ij. endiuie
recẽtis bacatim spice aromatice. ʒ. ij. seminis endiuie. ʒ.
ij. rosarum. ʒ. ij. decoquantur in tribus libꝛis aque do-
nec redeat ad duas libꝛas ⁊ spargatur in ipsa pondus
ʒ. x. zucchari ⁊ bibatur. Et iteruꝫ cum istis pillulis. ℞.
lac scebꝛan ⁊ zucchari quantum ipsum: congelaui ipꝫ
⁊ dedi ipsas ante cibum suum. Et quandoqꝫ coagu
laui ipsum cum lacte ficuum: ⁊ dedi ex eo duo cicera
aut tria: ⁊ dedi ei in potu post illud rob de acresta ⁊
acedula. Et feci emplastrum epati ipsius cum frigidis
⁊ cum granis condes ⁊ mezereon infuso in aceto. Et
ex epithimatibus super ventrem est illud quod. ℞. lu
tum armenum ⁊ aquam ⁊ farinam oꝛdei ⁊ milij ⁊ ster-
cus vaccinum ⁊ fimum capꝛinum ⁊ cinerem quercus
⁊ vitis ⁊ in vtrisqꝫ lateribꝰ baurach ⁊ sulphur ⁊ omnia
sint cum aceto. Et quandoqꝫ epati eius faciebam em
plastra que recipiunt sandalos: quandoqꝫ ponebam
emplastrũ de sandalis suꝑ epar ⁊ resolutiuũ suꝑ sumẽ
⁊ ventrem. Et quandoqꝫ solui eum etiam cum syrupo
rof. postqꝫ infundi in ipso mezerion ⁊ myrraꝫ aut dis-
solui in ipso lac alscebꝛan. Et concessi ei de fructibus
ficus siccas ⁊ amigdalas ⁊ zuccharũ: ⁊ pꝛecepi ei tole-
rare sitim. Et quãdo superfluit in ipso permiscui iulep
⁊ dedi ei in potu. Et quãdoqꝫ ꝯtriui folia almezerion
⁊ permiscui cũ melle ficuũ: ⁊ dedi ex eis ipsi ante come
stionẽ: ⁊ post eam. Et ad vltimũ nõ dimisi eũ die vno
absqꝫ expulsione. Hec sunt verba eius.

¶ Pꝛimo ponit ea que conueniunt. Secundo ponit curam quam
Gal. fecit. ibi (Et opoꝛtet.) ¶ Gal. dixit hoc in libꝛo de cura ꝑticu-
larium egritudinum qui liber non est apud nos vt dicitur. Alcubu
gi ⁊c. sunt maneries auium. Halbulen. idest maneries cibi. Panis
kischar est panis coctus in furno quodaꝫ: vnde infra ponet in fur
no kischarien. foꝛsan cõmuniter habent furnũ ex mala terra. Fur
nus ergo kischarien erit bonus furnus. Uel potest dici kischarien
idest panis de simila. Kisf enim pꝛopꝛie est pultes sine coꝛtice. Di-
cetur ergo kischariẽ panis factus ex sola farina sine coꝛtice: vnde
deriuatiue kischarien dicitur ab illo. Zirebegi modus iuris, ante
medicinam vt pꝛeparet. ⁊ post ipsam vt abstergat. Bacatim est
pondus. ℥. j. ß. vel si est idẽ ꝙ bachar vel bachari erit. ʒ. ij. Cuꝫ dicit.
per illud. expone idest post factas solutiones multas. Uel post il-
lud sciłꝫ imediate: ⁊ hoc ꝓpter duas intentiones. Una est vt medi-
cina non fiat vomitiua: ne multum exagitet. Secũda vt stomachũ
confoꝛtet: ⁊ caliditatem medicine ⁊ coꝛpoꝛis temperet. Condes.
Exponunt quidam ꝙ est thus: alij ꝙ est condisi. Quid sit condisi
Simon ignoꝛat ꝑꝑ multam diuersitatem que est inter auctoꝛes:
quidam tñ condisi pꝛo elleboꝛo sumunt.

¶ Cibus autem habentium hydropisim opꝫ vt sit paucus ⁊ semel in die. Et si possibile est eis vt abstineant a pane tritici propter suam viscositatem ⁊ suam oppilationem faciant: ⁊ sint contenti pane ordei cum seminibus. Et si necessarius fuerit oportet vt sit panis de furno kischariem coctus ⁊ siccatus vt non sit azimus ⁊ sit ex frumento. Et sunt quidam homines qui in eo ponunt farinam ciceris. Et sit eorum vnctuositas ex tali quale est oleum onfancinum: ⁊ ex cibis eorum est oleum de seminibus ⁊ almufeniati al's alefeniati quoniam est conueniens eis: ⁊ ius galline est iuuatiuum eis. ipsum enim aggregat ad prouocationem ⁊ rectificationem epatis.

¶ Primo ponit cibaria. Scd̃o resumit clysteria ⁊ colyria ⁊ diureticas medicias: ibi (Clysteria.) Fit de frumēto. s. nō viscoso. vel cum semibus. s. apitiuis vel feniculi ⁊c̃. Alefeniati. i. cū aromaticis.

¶ Et cibus quem faciunt christiani ex oliuis ⁊ nucibus ⁊ alijs. Et oportet vt sint iura eorū aqua ciceris ⁊ ius alcanabit ⁊ galli vetusti ⁊ galline: ⁊ proprie cum herba almeudunati. Et sint carnes quas sumunt carnes auium leues sicut alduragi ⁊ alcubugi ⁊ ascet fez ⁊ alfuidet ⁊ alcanabir ⁊ carnes alcaca ⁊ carnes algazel ⁊ hedorum ⁊ paruorum piscium subtiliantiū ⁊ acutorū ⁊ incisiuorum: ⁊ caro vipere est eis bona valde: sed ipsa quandoqꝫ superfluit in siti. Et eorū olera sint sicut apiū ⁊ sicla ⁊ herba iudaica ⁊ endiuia: aut fumus terre ⁊ parum de sumach ⁊ porri ⁊ rutha ⁊ folia carui ⁊ calamentum ⁊ allia ⁊ capparis ⁊ synapis. Et grana oīa nocēt eis ꝓprie patientibus tympanitē. Medulle autem phistici ⁊ auellane ⁊ amigdale. Et quādoqꝫ cōceduntur eis in hora furtiua dactyli ⁊ vue passe. Et de fructibus recentibus non conceduntur eis omnino nisi granata dulcia. Uino autem non appropinquet calidā habens hydropisim. Uerum hn̄s hydropisim frigidam oportet vt non bibat ex eo: nisi subtile antiquum parum nō cum est ieiunus neqꝫ super cibū: imo post horam ⁊ cum fit descensio cibi a stomacho.

¶ Considerandū ꝙ hic ponit cibaria que in omni spē hydropisis seorsum cōueniūt. Et ideo medicus sollers semper debet ad spēs referre sicut cōuenit. Cibus. n. ille asciticis ⁊ ꝓprie cum causa calida non cōuenit: sed magis conuenit hyposarchis. Herba almeudunati si est vna pars non iuenio expositionem: sed almeu est meudunati nomen vnde venit. Sicut. n. ponit. Simon in quadam parte meu est optimum in comparatione ad alias partes in q̄bus nascit̄. Algazel. i. caprioli vel animalis vn̄ muscus accipit̄: vt Serap. ca. de musco. Subtiliātiū. i. habentium virtutem subtiliatiuaꝫ ⁊c̃. Et hoc fit cū artificiali preparatione. Uipere. i. serpētis. Herba iudaica. i. orobus. Parū de sumach propter sui stipticitatem: ⁊ supple parū porri ⁊ ruthe. Et grana. i. legumina oīa nocent. Causa est: q̄r sunt ventosa. Medulle auteꝫ. i. nuclei phistici ⁊ auellane ⁊ amigdale: supple conueniunt. ¶ Et considera istuꝫ tex. q̄r decipit ignaros medicos qui phisticos dicunt nocere legentes litteram consequenter ad illam que dicit ⁊ grana ⁊c̃. Sed isti non viderūt. A. nec eius mentem. Multe. n. laudis sunt auellane phistici ⁊ amigdale in epate. Et quandoqꝫ cōcedunt̄ eis dactyli in hora furtiua. i. raro: ⁊ quasi furtiue: quia dactyli sunt dure digestionis. Cōceduntur aūt raro ⁊ furtiue: vt cum ad eos esset vehemēs appetitus. Et vue passe supple cōueniūt eis: nec vult intelligi ꝙ furtiue vue passe concedantur: imo regulariter concedunt̄: quia conferunt debilitati epatis ⁊ impinguant illud vt supra patuit: ⁊ infra fen. 16. 2. trac. ca. 1. ⁊ Rasis in diuisionib' ca. 63. s. de debilitate epatis. Uerba v̄o Serap. in hac mā̄ cōfusa sunt. ¶ Considerandum ꝙ calidam habens hydropisim posset etiā vinū sumere in modica quantitate: multa existēte debilitate: ⁊ si ꝯsuetus est bibere sicut supra in mala complexione epatis calida concessit. Uerū habēs frigidā ⁊c̃. In hoc etiaꝫ multa consuetudo attendēda est. ¶ Et nota ꝙ Auic. nō vult ꝙ isti bibant nisi forsan cuꝫ cibus descēderit: sꝫ q̄r hoīum ꝯsuetudo alia est oīno: iō hoc obseruare nō possumus nec est irrationale.

¶ Clysteria v̄o ⁊ suppositoria sint ita. Clysteria. n. sint facta ex aquis extrahentibus aquositatē cū eis q̄ sunt sicut syrupus acetosus ⁊ similia.

¶ Syrupus acetosus. Alia lr̄a melior. Serap. etiam syrupus acetosus posset soluere propter incisionē ⁊ caliditateꝫ radicū ⁊ seminū.

¶ Colyrium bene extrahens aquam. ℞. seminis vrtice. v. numero: granoꝝ almeudunati xxx. numero: agarici kirat. vij. corticum eris darkimet. xxx. misceantur cuꝫ medulla panis ⁊ administretur colyrium: ⁊ sumāt ex eo. vj. kirat aut. vij.

¶ Almeudunati est vnum de maioribus lacticinijs ⁊ est catapucia. Kirat pondus granorum ordei quatuor. Darchimet. lxxij. grana ordei. sumantur sciꝫ ad conficiēdum vnum colyrium. vj. ⁊c̃. Et est paruum: quia cum sint medicine acute non debet fieri sic magnuꝫ sicut si essent de melle ⁊ sale.

¶ De diureticis autem sciendum est ꝙ omnia diuretica conferūt eis: ⁊ ex eis que sunt illis bona est medicamen prouocans vrinaꝫ: q̄d. ℞. vrtice kirat. vij. ellebori nigri tantūdeꝫ: alkekengi darkimet. j. spice idice. ʒ. ij. permisceantur ⁊ sumantur: cuius potio sit. j. aur̄. cuꝫ syrupo alefeniati. Al'. prouocans vrinam. ℞. xylobal. spice cassie cymini radicis lilij ipericon: florum squinanti amigdalarum basir ⁊ azabrie amomi ⁊ semuriō ⁊ est spēs apij campestris: ⁊ petrosellinum ⁊ est semen apij montani calami aromatici piperis alkekengi siseleos ⁊ est aniuden romanum: omnium an̄. ʒ. ij. misceantur omnia: ⁊ dosis eius sit aur̄. ij.

¶ Quia aperiunt ⁊ exiccant aquam ideo cōferunt: ⁊ similiter in hyposarcha ⁊ tympanite: lꝫ non debeant multiplicari in tympanite: vt infra. Alefeniati. i. de spēbus aromaticis calidis ⁊c̃. aliud ⁊c̃. Lusit. i. lus. ⁊ est serpētaria. alia littera basir. i. affodillus. Accēbrie al's azabrie. i. ameos: vel pyretrum ꝫm quosdam. Semurion: etiam dicit Serap. cap̄. de apio. Siseleos ⁊ est ⁊c̃. idem Rasis in antidotario in confectionibus ad caput.

¶ De cura hydropisis hyposarche Cap̄. 14.m.

Radices vniuersales iuuantes in curatione hydropisis hyposarche sunt iste: ⁊ cum hoc iam diximus in ca. hydropisis ascitis conditiones conuenientes ad curationes hyposarche. Et in ea quidem quandoqꝫ accidit necessitas flobothomie: si fuerit causa retentio san. menstrui aut hemorroidarum: ⁊ fuerint illic significationes repletionis. In flobothomia. n. tūc erit ablatio prefocationis extinguētis. Et flobothomia q̄dē vehemeutius est ꝓportionalis hyposarche q̄ꝫ asciti: ⁊ lenitas nature in eis est cōueniens. Et q̄n est cum hyposarcha fe. nō timetur sol'o ventris ⁊ euacuatio cū flobothomia neqꝫ medicine dum nō remouentur. Et troc. de scebram ⁊ potatio eorum ꝫm ꝙ narrauimus in ca. ascitis vehemētius sunt cōuenientes hyposarche q̄ꝫ reliq̄s spēbus hydropisis valde. Non ergo opꝫ vt retentio fiat: imo opꝫ vt soluatur semꝑ: ⁊ si nō cū alio saltem cū medicina temperata. Et confert vomitus: ⁊ cōfert gargarismus mundificans cerebrum ⁊ confert sol'o ventris: ⁊ que melior est: est illa que est cū pillulis de reub.

¶ Hic ponit curam hydropisis hyposarche. Et primo in cōi comparando eam ascliti. Scd̃o in spāli. ibi (Et hydropisi.) ¶ Considerandum primo ꝙ flobothomia est plus proportionalis hyposarche: q̄r causa eius currit in venis. Sed ascitis causa currit in vacuum: etiam quia maior in ascite est debilitas: ⁊ propter hāc cām nō timetur solutio ventris ⁊c̃. Dum non remouentur ⁊c̃. scilicet febres: vel remouentur sciꝫ paroxismi feb. Et propter hanc eandē

causam

caŭſam ſumptam ex fortitudine virtutis trociſci illi vehemẽtius in hypoſarcha conueniũt. Non opꝫ vt retentio fiat ſcilꝫ ab eis gn dentur. Uel ꝙ retentio.i.ſtipticitas.

¶ Et hydropiſi qdẽ ⁊ proprie hypoſarche adeſt exercitiũ incipiẽs primũ reſupinãdo: deĩde initendo ſuper dorſum aĩalis: poſtea ambulãdo paulatim ſuꝑ terraꝫ lenẽ arenoſam: ⁊ aſſocietur ei qui abſtergat ſudorem vt nõ oppilet reſudatio prima a ſcďa ⁊ ꝑueniat poſt exercitiũ ad calefactionem proprie ſolis qm̃ ipſe eſt fortis ſtipticitatis. Et qñ vehemẽtius fit calidus ſol caueatur caput vt nõ adueniat ei egritudo cerebralis: ⁊ diſcooperiantur reliqua mẽbra oĩa: ⁊ ſit lectũ eorũ arena ſi inuenitur ⁊ cũ pulueribus ꝑdictis. Cũqꝫ prouocatur ab eo ſudor abſtergatur ⁊ vngatur cũ eis q̃ ſunt ſicut oleũ cucu. aſinini ⁊ ſiliã: ⁊ caueatur flatus ventoꝝ frigidorum.

¶ Hic in ſpãli ponit curã. Et p̃ ponit curã hypoſarche facte a flate crudo currẽte cũ ſanguĩe ad mẽbra. Scďo ponit curã ei⁹ q̃ fit a caliditate liq̃faciẽte: ponẽs regimẽ cõe ꝑ cibos.ibi(In illa.)⁊ Pria i duas. Prĩo ponit regimẽ ꝑ exercitiũ. Scďo ꝑ medicias.ibi(Et opꝫ vt bibat.) ¶ Cõſiderandũ ꝙ in exercitio opꝫ a leuiori ĩcipere: ⁊ ab eo in quo ſit labor minor: ſꝫ minor labor eſt portari ſupine: maior illo eſt inijci ſuꝑ dorſo aĩalis cũ ventre: ſed adhuc maior labor eſt ambulare ꝑ ſe. Et ꝑueniat ⁊c̃. qm̃ ipſe.ſ. hypoſarchã hñs eſt fortis ſtipticitatis.i. denſitatis in poris: ⁊ ideo ad hoc vt ſudet ⁊ exiccentur humiditates nõ ſufficit ambulare: ſed oportet ambulare ad ſolẽ. Uel ipſe.ſ. ſol eſt fortis ſtipticitatis.i. exiccationis.

¶ Et opꝫ vt bibat dilacca ⁊ diacurcuma ⁊ alkekengi ẽt: ⁊ admiſtrentur diuretica ꝑdicta ⁊ ſolutiua quibus eſt ſubtiliatio ⁊ exiccatio. Et ex eis ſunt tro. de eupatorio cũ iunipero ⁊ aqua radicũ: ⁊ in ſyruppo acetoſo cũ ſeminibus cũ ſit caliditas medicinarũ ſingulariũ in aſcliti ꝯueniẽs in oĩbus iſtis: ita ꝙ ſerapinum ⁊ coſtus ⁊ almezerion ⁊ euforbium. Et decoctio iuniperi iuuatiua eſt valde ſi decoquatur ſola ſm̃ quantitatem ꝙ ex ea rubeat aqua: deinde ſumatur pondus.ʒ.iij. de iunipero ⁊ bibatur de illa aqua deſuper: ⁊ ſumantur in potu ẽt ameos ⁊ ſal altabarzet ⁊ cyminum. In illa autẽ que fit a cã calida opꝫ vt flõmia fiat vt egrediatur virus malũ ⁊ prouocetur. Si aũt ſudor procedat rectificat complexionem epatis per hoc ꝙ reducit epar ab inflãmatione ad complexionem naturalem.

¶ Conſidera ꝙ iuniperus qñqꝫ pro ſauina ſumitur: vñ ſauina ẽt iuniperũ noĩatur: vt Sera. in illa: ⁊ ꝓuocetur.ſ. ſudor: vel vrina: q̃ ſudor exuberãs vel ꝓcedẽs rectificat cõplõnẽ epatis: ⁊ cã eſt: q̃ ammouet illud virus qď currebat ad epar ex carnium eliquatione: qď in epate oppilabatur non habens exitum.

¶ Et cibatio hypoſarche calide ⁊ frigide ⁊ toleratio ſitis eius eſt ſicut in aſclite frigida ⁊ calida ipſa.

¶ Quod dicit de cibo pꝫ ⁊c̃.

¶ De cura hydropiſis tympanitis. Cap.15m.

Canon in curatione eius eſt vt euacuetur humor humidus ſi ipſa eſt propter retentionem eius ⁊ vt confortetur ſtomachus ſi fuerit cauſa ipſius debilitas: ⁊ tẽperetur epar cum epithimatibus ⁊ aliĩs: ita vt non ſuperfluat eius vaporatio: ⁊ flobothomia qdẽ nõ ĩgreditur in hoc ca. niſi raro: ĩmo melius eſt vt ſoluatur natura cũ facilitate. Et opꝫ vt nõ adſit multiplicatio ſolutiuoꝝ: ⁊ opꝫ vt adminiſtrentur diuretica: ſed nõ ſit ſuꝑfluitas in eis. Suꝑfluitas.n. in eis ꝑducit ad gñõnẽ vapoꝝ pl̃imoꝝ: deĩde admiſtrẽtur faciẽtia eructuationẽ ⁊ ſoluẽtia vẽtoſitates. Et fricetur vẽter ei⁹ cũ alliĩs multotiẽs ⁊ vaporetur cũ milio ⁊ ſurfure ſi ꝯfert ei. Et ſil'r pillule ebibite ⁊ ſuppoſitoria.

¶ Hic ponit curam tympanitis. Et primo in cõmuni magis: tãgẽs ẽt curã eius q vr̃ vt multũ fieri.ſ. qñ epar eſt cal'u ⁊ ſtõchus frigidus. Scďo ponit curã eius ſm̃ ſpãles quaſdã cãs.ibi(Et ſi fuerit.) ¶ Cõſiderãdũ ꝙ flõmia raro ĩgreditur: q̃ ei⁹ mã in venis nõ currit: ſꝫ ĩgreditur cũ eẽt ibi aꝑa calidũ: vel eẽt ĩflãmatio in epate ex ſanguine. Nõ debẽt multiplicari ſolutiua: q̃ mã ẽ vt multũ vel ſꝫ plus vẽtoſa. Deĩde.ſ. facta euõne qñ añ eã euaporatiua nocerẽt vaporetur cũ milio ⁊ ſulphure ſi ꝯfert: ſꝫ ſupple ſi nõ vapora cũ fortioribus.

¶ Et qñqꝫ neceſſarium eſt ponere ventoſas euãtiuas ſuper ventrem eius multotiẽs. Et opꝫ vt alienent grana ⁊ olera ⁊ lac ⁊ fructus recentes.

¶ Uentoſe euacuatiue.ſ. ventoſitatis ſunt ſine ſcarificatione. Alienẽt: q̃ ſunt multiplicatiua ventoſitatum.

¶ Et ſi fuerit hydropiſis tympanites ⁊ malitia cõplexionis calide: oportebit vt in potu dentur que ſunt ſicut aqua feniculi ⁊ melliloti ⁊ apij ⁊ camomille ⁊ tribulorũ. Et ſi fuerit hydropiſis tympanites ex malitia cõplexionis frigide oportebit vt in potu dentur cyminũ ⁊ aniſum ⁊ caſtoreum ⁊ ameos ⁊ maſticetur cyminum ⁊ thus ſemper: ⁊ confert ei cõfectio de acoro cũ nigella dicta in antidotario: ⁊ iterum ameos ⁊ iuniperus cyminum ⁊ ſal tabarzet. Suppoſitorium. ℞. cyminum ⁊ baurach ⁊ folia ruthe: ⁊ fiat ex eis colyrium. Et ex clyſteribus oleum ruthaceũ ipſum ſolũ aut cũ baurach eſt reſolutiuum ventoſitatum.

¶ Et ſi fuerit hydropiſis tympanites ex malitia complexionis calide.ſ. in epate ⁊ ſtomacho dentur ⁊c̃. Conſidera ꝙ iſta que dat ſunt ad aperiendum ⁊ reſoluendũ ventoſitatem: preſupponit tñ te epar ĩfrigidaſſe infrigidatione cõuenienti. Et ſi fuerit ⁊c̃. ex malitia complexiõis frigide. ſupple maxime in ſtomacho. oportebit. pꝫ. Et addit colyria ⁊ clyſteria q̃ ventoſitatem reſoluunt ⁊c̃.

¶ De doloribus hypocũdrioꝝ. Cap.16m.

In hypocundriĩs eueniunt dolores mordicatiui ⁊ extenſiui vẽtoſi ⁊ aliĩ. Et quãdoqꝫ fiunt propter cauſam epatis ⁊ multotiẽs fiunt cauſa diaphragmatis: ⁊ quandoqꝫ fiunt cã ſplenis: ⁊ quãdoqꝫ fiunt cauſa apoſtematis in mẽbris carnoſis que accidunt in coſtis: ⁊ non eſt timor in eis. Et quãdoqꝫ accidit illud in febribus ⁊ multotiens currit in criſibus. Si autem non fuerit dolor: aut fuerit dolor paruus ad frigidiora tendens: ⁊ humor decliuis ad partes capitis cadet criſis illic. Et ſi fuerit cum dolore ⁊ punctura: aut decliuis ad ſumen ⁊ ad inguina: aut ad dorſuꝫ ⁊ alchatiꝫ: tũc fit criſis cõ ſol'one vẽtris: aut ꝓuocatione vrine. Et qñqꝫ tẽduntur hypocũdria ⁊ myrach vẽtris ꝑꝑ ſiccitatẽ ſequentẽ malitiã complexionis: aut aꝑta ĩtrinſeca. Et tenſio qdẽ hypocũdrioꝝ multiplicatur in febribus peſtilentialibus.

¶ Quemadmodũ Aui. fecit in fen.13. ita facit ⁊ hic: q̃ poſtqꝫ de diſpoſitionibus epatis determinauit determinat de diſpoſitionibus partium circumiacentium extra epati vt hypocundriorum ſoluꝫ illas enumerãs ⁊ ſignificata illarum: non aũt curam ponens: q̃ cura ex cura cauſarum pendet: ⁊ dicit ꝙ in hypocundriĩs ⁊c̃. ⁊ aliĩ.ſ. modi doloꝝ in membris carnoſis ſupple aut cauſa apoſtematum que accidunt ſupple ⁊c̃. ⁊ nõ eſt timor in eis.ſ. apoſtematibus vel doloribus coſtaꝝ vel carniũ ſicut qñ eſt dolor cã epatis: ⁊ qñ accidit illud.i. dolor hypocũdrioruꝫ ⁊ tẽſio in febribus. ſi aũt ſupple cũ tenſione nõ fuerit humor decliuis ⁊c̃. ſupple q̃ ſubtilis cadit criſis illic.i. in partibus capitis fluxu ſanguinis narium. vel dixit nõ fuerit dolor: q̃ materia ſurſum aſcendit. ⁊ ſi fuerit ⁊c̃. ita ꝙ cum dolor tendit ad alchatim aut dorſum: erit criſis cum prouocatione vrine. ſed ſi ad inguina ⁊ ſumen erit cum fluxu ventris vt Hip.4. partic. afo.73. afo.ſ. Quibuſcunqꝫ hypocundria ſuſpenſa ⁊c̃. Et tẽſio hypocũdrioꝝ multiplicatur in fe. peſtilentialibus ꝓpter defectũ virtutũ: vnde ſit euaporatio abſqꝫ reſolutione ⁊c̃.

¶ Explicit. 14. fen.

¶ Fen.xv.de felle ⁊ splene ⁊ dispositionibus coꝝ um.

¶ Tractat⁹.j.de anathomia fellis ⁊ splenis ⁊ icteritia.

¶ De anathomia fellis. Cap.p̄m.

Fel est chistis pendēs ab epate ad ꝑtem stōchi ex tunica vna neruosa:⁊ hꝫ orificiū ad epar ⁊ in ipso est meat⁹ attrahēs hūorē subtilē ꝯueniētē ei ⁊ cholerā citrinā. Et ꝯtinuat̄ meatus iste cū ipso epate ⁊ venis in qbus generat̄ sanguis. Et sunt ei illic rami plurimi neruosi quāuis sit itroitus ꝑpendicularis eius ex cōcauitate:⁊ hꝫ orificium ⁊ meatū ad ꝑtē stōchi ⁊ itestinoꝝ in qbus mādat ad partes eorum superfluitatem cholere ſm ꝙ diximus in lib.j. Et hmōi qdē meatus ꝯtinuat̄ ramus cū duodeno. Et qñqꝫ ꝯtinuat̄ res ꝑua ex eo cum fundo stōchi:⁊ qñqꝫ accidit res ecōtrario:⁊ ꝑuenit maior ꝯtinuitas cū vase grosso ad fundū stōchi ⁊ minor ad duodenū. Et in pluribus hoib⁹ est meatus vnus ꝯtinu⁹ cū duodeno. Introitus vō cānule suggētis cholerā ꝓximus est itroitui cānule vesice in vesica. Et de ꝯsuetudine qdē medicoꝝ antiquoꝝ fuit noīare fel chistiꝫ minorem sic de cōsuetudine eoꝝ fuit noīare vesicā chistim maiorem.

A Fen.13.ad p̄ntē Auic.determinauit de dispōnibus mēbroꝝ que sunt factiua nutrimēti: deinceps vsqꝫ ad.20.fen determinat de dispōnib⁹ mēbroꝝ q̄ sunt expurgatiua supfluitatū illius. Sicut ḡ stomachus ⁊ epar nutrimētū faciebāt ꝓ toto sic sunt qdā mēbra q̄ supfluitates nutrimēti facti in stōcho recipiūt vt itestina: qdā vō supfluitates recipiūt nutrimēti facti in epate:⁊ ex istis qdā sunt q̄ a ꝯcauo suggūt vt splen ⁊ fel: qdā vō q̄ a gibbo vt vesica ⁊ renes. De dispōnib⁹ vō illoꝝ Aui.sic ꝓsequit̄. Quia p̄mo determinat de dispōnib⁹ mēbroꝝ q̄ trahunt supfluitates a ꝯcauo epatis. Scdo determinat de dispōnibus mēbroꝝ q̄ chili supfluitates recipiunt vt sunt itestina. ibi (Creator.) Tertio determinat de dispōnibus mēbroꝝ q̄ a gibbo epatis supfluitates recipiunt: sicut sunt renes ⁊ vesica. ibi (Creati sunt renes.) Ordinis vō cā multiplex posset cōsiderari quā ꝑ te cōsidera. ¶ Pria in.d. Prio ponit illoꝝ mēbroꝝ anathomiā. Scdo de dispōnib⁹ illoꝝ exequit̄. ibi (Jcteritia. ¶ Pria in.d. Prio ponit anathomiā fellis. Scdo splenis. ibi (Splē.) ¶ Pria in tres. Prio ꝑ anathomiā docet cognoscē fellis subaꝫ: figurā: sitū: alligātiā ⁊ opatione:⁊ nomē. Scdo oñdit iuuamēta ⁊ vtilitates q̄ ex ei⁹ opatione ꝓueniūt. ibi (De iuuamētis.) Tertio oñdit nocumēta q̄ accidunt in corporib⁹: qñ eius opatio nō recte ꝓcedit. ibi (Et qñ nō attrahit.) ¶ Cōsiderandū p̄ ꝙ si chol'a vadat ex felle ad stōchū: solū vadit vt digōnē iuuet: nō vt abstergat vel mūdificet:⁊ iō ꝑuus fuit meat⁹ q ex felle venit ad stōchū: sꝫ in qbusdā ꝑꝑ errorē i p̄n° gnōnis eꝫ fit: vt h.A.⁊.z.de cōplōnib⁹. H.c.6. ¶ Jntroit⁹ vō cānule. Cōsiderādū ꝙ sic orificiū vesice igredit̄ in vesicā: q̄r est qdā meatus angustus: postea dilatatus in amplū: sic in felle: q̄r est sicut quedam ꝑua vesica:⁊ hoc est ꝙ Aui. vult dicere. proximus.i.similis.

¶ De iuuamētis vō in creādo cholerā est mūdificatio epatis a supfluitatib⁹ spumosis. Et iterū calefactio ei⁹ sicut accensio ignis sub vase ⁊ subtiliatio sanguinis ⁊ resol'o supfluitatum ēt cū motione egestionis ⁊ mundificatone itestinorum ⁊ coartatione eius qd mollificat̄ de lacerto in circuitu eius.

¶ De iuuamētis vō in creādo.s.in felle cholerā:⁊ ista creatio nō fit nisi ꝑꝑ sepatiōeꝫ chol'e a sanguīe: ē mūdificatio ⁊c.⁊ calefactio ei⁹ s.epatꝭ. sic accēsio sub vase.i.sic calefit vas ab igne succēso sub eo: sic ēt fel calefacit epar.⁊ resol'o.i.eūo supfluitatū cū motione egōnis ⁊c.⁊ coartatiōe.i.stimulatiōe ⁊ euigilatione ei⁹ qd mollificat̄.i.relaxat̄. in circuitu eius.i.in ano.s.de lacerto. nā ex illa stimulatione lacertus ani relaxat̄ ⁊ apitur vnde egestio educitur.

¶ Et nō fuit creata in plurib⁹ fellib⁹ via ad stōchū vt lauarent̄ humiditates cū cholera sic lauant̄ hūiditates itestinoꝝ: nisi q̄r stōchus ledit̄ ꝑ illas ⁊ patit̄ nauseaꝫ ⁊ corrūpit̄ digō in ipso ꝑ illud qd miscet̄ cibo de humore illo:⁊ adueniūt ei ex vena pulsatili ⁊ neruo q ꝯtinuatur cū epate duo rami valde ꝑui:⁊ fel qdē sic vesica vnā hꝫ tunicā compositā ex spēbus villoꝝ tribus.

¶ Cōsidera hic. Supi⁹ in fen.13.de egritudinib⁹ stōchi vbi de h ꝑfecte diximus:⁊ sunt dicta. H.6.de iuuamētis ca.3. Utrū aūt vesica ⁊ fel duas habeāt tunicas vel vnā: disputabitur fen.19.

¶ Et qñ nō attrahit fel cholerā aut attrahit sꝫ nō complete eueniūt ab ea nocumēta. chol'a.n.cū retinet̄ supra fel facit possidere apata epatꝭ ⁊ icteritiā:⁊ qñqꝫ putrefit:⁊ facit accidere febres malas:⁊ qñ currit ad mēbra vrine cū supfluitate vlcerat:⁊ qñ currit ad mēbrū aliqd accidūt herisipila ⁊ formica:⁊ qñ spargit̄ in corpe toto q̄eta absqꝫ ebullitiōe accidit icteritia:⁊ qñ currit a felle ad intestina cū supfluitate facit incurrere solonem ventris cholericam ⁊ rasuram.

¶ Quod dicit pater ⁊c.

¶ De anathomia splenis. Cap.2m.

Splen oino est eūatorīuꝫ fecis sanguis ⁊ adustiōis ei⁹ ⁊ sūt mel'ia nālis ⁊ accītalis. Et inest ei ꝓprietas q̄dā ⁊ virtus ei⁹ resistēdi cordi ex latere ⁊ epati ⁊ felli ex latere. Cūqꝫ trahit turbiditatē sanguis digerit ipm:⁊ qñ acescit aut fit pōtica fit cōueniēs ad cōmouēdū os stōchi ⁊ p̄parandum ipm vt coria ⁊ tēperādū caliditatē eius mādat eaꝫ ad ipsum in vena magna. Et qñ debilitat̄ splen a mundificatione epatis:⁊ que sequunt̄ ipm ⁊ mel'ia: accidūt in corpore egritudines mel'ie.s.ex cancro ⁊ varicib⁹ ⁊ elephantia ⁊ ipetigine ⁊ lētiginibus nigris ⁊ morphea nigra: imo mel'ia lepra ⁊ reliqs. Et qñ debilitat̄ ab educendo illud qd opꝫ exire de mel'ia ab ipso: opꝫ vt fiat magnus ⁊ magnificet̄ ⁊ apostemet̄:⁊ vt nō sit ei qd generat̄ de mel'ia locus in ipso:⁊ vt retineat̄ illud qd cōmouet stomachū. Et qñ mandat eā cū supfluitate fortis fit fames. Et si fuerit acetosa ⁊ nō fuerit supflua tūc fac̄ vomitū ⁊ facit nauseaꝫ. Et qñqꝫ facit accidē in itestis excoriatiōeꝫ mel'icaꝫ mortiferā:⁊ cū igrossat̄ splē arescit corpus ⁊ arescit epar ⁊ est magis nocens epati. Et qñqꝫ adurit̄ mel'ia in splene declinās ad acetositatē temperatā:⁊ qñqꝫ effundit̄ plurimuꝫ abhominabilis ad stomachū ⁊ facit accidere vomitū mel'icum. Et qñ est ei ꝑiodus ⁊ accidit ex ea subuersio stōchi: cūqꝫ multiplicat̄ eūo mel'ie ⁊ nō est illic feb. tūc est ꝓpter debilitatē retentiue aut fortitudineꝫ expulsiue:⁊ qñ multiplicat̄ ei⁹ retētio est tūc ecōtrario. Et splen qdem est mēbrū lōgū linguosum cōiunctū cuꝫ stōcho a sinistro suo vsqꝫ retro:⁊ vbi est dorsuꝫ attrahēs mel'iaꝫ cū collo ꝯtinuato cū ꝯcauitate epatis vbi cōtinuatur colluꝫ fellis ⁊ expellit ipsam cū collo orto ex interiore eius:⁊ eius ꝯcauitas sequit̄ stōchū ⁊ gibbositas ipsius sequitur costas:⁊ eius suspēsio cū costis nō est cū ligamētis pluribus fortibus: imo cū paucis villosis vigoratꝭ cuꝫ pāniculis costaꝝ:⁊ ab hoc latere ꝯtinuat̄ cū venis q̄etis ⁊ pulsatiuis. Et latus ei⁹ ꝯcauū supficiale venit super epar ⁊ stōchuꝫ quāuis sit eqdistās iferiori ꝑti epatis cadēs apud iferius stomachi:⁊ ꝯtinuat inter ipm ⁊ iter stōchū vena icarnata cū vnoquoqꝫ eoꝝ:⁊ in ipso

est suspensio

est suspensio ēt ⁊ sustētat ipm a syphac ɔstās ex duab⁹ tunicis cuȝ ramis q ex ipso sepanť in eo plurib⁹ nūero pue q̄ntitatis itrātib⁹ splenē ⁊ zirbū. Et in splene qdeȝ sunt vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles plurime qbus sanguis digeriť ⁊ assimilať sube ipsi⁹ deinde expelliť supfluitas ipsi⁹ ⁊ corpus ei⁹ ē rax vt facile recipiat superfluitates melicas q̄ ipm igrediunť: ⁊ tegit ipm pāniculus ort⁹ ⁊ syphac ⁊ cōicat diaphragmati cā illius quāuis sit pāniculus diaphragmatis ēt ex syphac.

¶ Hic ponit splenis anathomiā. Et p̄ oñdit ei⁹ opationē ⁊ iuuamēta. Scđo oñdit dispōnes q̄ accidūt in corpibus ex diuersa splenis dispōne. ibi (Et qñ debilitať.) Tertio redit ad ponēdū eius anathomiā q̄ntū ad subaȝ ⁊ situ ⁊ alligātiā. ibi (Et splen.) ¶ Diceret qs: q̄re oportuit splenē cordi resistere. ɔueniētius. n. fuisset vt caliditas remaneret in latere. ⁊ Dōm forsan eē ɔueniens vt sinistra ps sit frigida: q2 hȝ ps sinistra rōnem fixi in motu corpis sicut dextra ps hȝ rōnē mobilis mag: ⁊ q2 fixio mag fit a frido: iō ɔueniēs fuit pp bonitatē motuū vt ps sinistra ī calitate remitteret ad qđ splē iuuat.

Dubium ¶ Et si fuerit acetosa. Circa istā ptē dubitať. Auicē. dicit q si melia fuerit acetosa: ⁊ nō fuerit supflua q facit vomitū ⁊ nauseā. ⁊ Sȝ ɔ̄tc̄ sp fieret vomit⁹ cū melia nālr ad stōchū pelliť: q2 illa acetosa ⁊ est pauca. Ampli⁹ melia acetosa acuit appetitū. acetositate. n. sua vr̄ hoc facere: vt. 3. collȝ. c. 32. ⁊ sumi pōt. 2. cañ. c. de croco. Mandat cū supfluitate. expōit Dy. s. cōmotōes vť expulsiōes nō cū supfluitate mãe: q2 faceret vomitū. Tu dic q cū supfluitate quātitatis nō penetrat in corp⁹ stōchi sȝ cōprimit ⁊ pparat: sic ēt chola fac̄ appetitū: hoc sumi pōt a Sera. tra. 4. c. 10. s. de egritudib⁹ splenis. ⁊ Dōm q. A. loquiť hic de expulsiōe melie nō nālis ad stōchū ⁊ nō de nāli expulsiōe: ⁊ iō p̄a obiectio cessat. ¶ Dico ḡ q melia acetosa nō nāliter expulsa ad stōchū: aut in suba stōchi imbibiť: aut extra adheret. Si ḡ ībibať ⁊ penetret: tūc fac̄ nauseā ⁊ vomitū si mã aliqua ɔtineať in stōcho q expulsiōi possit associari: ⁊ cā ē. Nā ille humor ībibit⁹ penetrās stimulat expulsiuā. Si āt ex̄ adhereat abstergēdo ⁊ aggregādo: fortē fac̄ appetituȝ: ⁊ h̄ ē sile ei qđ supra de calo humore dicebať. Nā si in suba bibať stomachi nauseā ⁊ subuersionē facit. si aūt extra magis adhereat mordicando pōt famē syncopalē īducere. Aliter posset rñderi q melia fit acetosa aut pp adustionē: ⁊ tūc deijcit appetitū ⁊ subleuata facit nauseā ⁊ vomitū. aut fit p quādā fridıtatē ⁊ mūdificatiōeȝ ipsi⁹ ⁊ depurationē a sanguine sicut fit in splene ⁊ sicut acuit appetitū. Dixit aūt Aui. ⁊ nō fuerit supflua: q2 si eēt supflua declinaret magis īferius: vñ dissenteriaȝ ⁊ excoriationē induceret: ⁊ nō vomitū vel nauseā. Reliq̄ patēt ⁊c̄.

¶ De icteritia citrina ⁊ nigra. Cap. 3m.

Icteritia ē alteratio coloris corporis feda ad citrinitatē tendens aut nigredinē pp cursum hu. citrini ⁊ nigri ad cutē ⁊ que sequunť ipsaȝ sine putrefactiōe: q̄ si ei associareť faceret accidere tertianā in citrina ⁊ quartanā in nigra. Et cā citrine fm plurimū est ex pte fellis: ⁊ cā nigre est ex splene: ⁊ qñq3 accidit vt sit ex epate: ⁊ qñq3 accidit vt sit cā citrine ⁊ nigre simul ipsa cōplexio cōis corpori.

¶ Determinat de dispōnib⁹ hox mēbrox aut que fiūt in corpe horū cā. Et p̄ determinat de dispōnib⁹ q̄ fiūt in nobis cā fellis: sic̄ sūt modi qdā icteritie. lȝ. n. icteritia ab alio q̄ a felle fieri possit: tñ hȝ plus sibi appropriať. Scđo determiat de dispōnib⁹ splenis. ibi (Spleni accidūt.) ¶ Cōsiderādū ergo q lȝ in felle possit fieri apa ⁊ mala cōplexio: ⁊ solo ɔtinuitatis: nō tñ inquantū fel ppriū sortiť modum curatiōis. Ex cura ḡ apatū epatis ⁊ malarū cōplonū notā ponit curā eox qñ in felle fuerit: lȝ forsan apa raro in eo fiat. ⁊ Prima ḡ in tres. Primo determinat de icteritia quātum ad sui modos ⁊ cās. Scđo de signis. ibi (Scias.) Tertio de cura. ibi (Scias.) ⁊ Pia i. d. Prio ponit diffinitionē icteritie: ostēdēs sui modos ⁊ ostēdens sui loca vel ptes a qbus gñať. Scđo exequiť. ibi (Loquamur ḡ.)

Dubium ¶ Sȝ dubitať. Aui. dicit q si humor q fac̄ icteritiā eēt putridus tūc fieret tertiana vel quartana. Sȝ ɔ̄. nā feb. ɔtinua pōt terminari p icteritiā ⁊ illa mã putrida est: ⁊ tñ nō ppzie facit febrē expulsa ad cutē. ¶ Cōsiderandū q alius modus est fiendi icteritiā creticaȝ ⁊ alius icteritias. nā in alijs icteritijs mã cholerica nō solū ad manifestū cutis expelliť: sȝ ēt ad ptes carniū lacertorū ⁊ mēbrox sub cuti: ita q ei⁹ mã ēt sanguini iacet admista. Opȝ ḡ si cholera illa aut melia eēt putrida: q fieret tertiana aut quartana. In icteritia aūt cretica mã sanguini mista nō est: sed iā ab eo est sepata: ipulsa ad manifestā corpis ptē: ⁊ iō pp eius distātiā febrē nō facit. Aui. ergo maxime intelligebat de icteritia nō cretica: cuius mã nō solū cutē sed ēt pfundas ptes inficit: q2 sanguini admisceť. Et q de hac itelligat Aui. pȝ: q2 dicit. ⁊ que sequunť ipsam. Posset tamen aliter rō illa solui. nā fm quosdā mã q̄ cretice expelliť in feb. nō est coniūcta sed antecedēs. Istā tñ opinionē al's improbauimus.

¶ Loquamur ergo prius de icteritia citrina: ⁊ dicam⁹ q icteritia citrina aut fit pp multitudinē gnōnis cholere citrine: aut pp phibitiōeȝ euōnis ei⁹. Et multitudo ei⁹ qđ gñať ex ea: aut est pp mēbrū generās ipsam: aut pp mām a qua generať: aut pp causas extraneas. Et mēbrū qdē generās ipsam in nā est epar. nā cū ipȝ valde calefit pp cās calefaciētes. s. aut pp apostemata in epate ⁊ in meatu cholere: aut pp oppilationē retinētem cholerā a felle: aut pp caliditatē cōplonis calide ⁊ calefit cōplo epatis valde ⁊ facit choleram fm q sciuisti in loco suo. Generās vō ipsam non in nā est totū corpus. nā cum ipsum supflue calefit conuertitur qđ in ipso est ex sanguine ad choleram.

¶ Hic exequiť. Et p̄ de icteritia citrina. Scđo de nigra. ibi (Icteritia aūt nigra.) Tertio cōiter ⁊ simul addēs quedaȝ. ibi (Et qñq3 aggreganť.) ⁊ Pria in. d. Prio ponit quādā diuisionē causax icteritie citrie. Scđo exequiť. ibi (Et multitudo.) ⁊ Hec scđa hȝ. d. Primo exquiť de causis icteritie q̄ntū ad p̄m modū cāx. Scđo q̄ntū ap 2m. ibi (Facta āt.) ⁊ Hec 2a hȝ. d. Prio exeqť ō causis icteritie facte a multitudie gnōnis cholere. Scđo declarat. ibi (Et mēbrū qdem.) ⁊ Hec hȝ. d. Prio declarat p̄dictas cās. Scđo ponit q̄sdā diuersitates q̄ accidūt in multa gnōne cholere: a qua fit icteritia. ibi (Et in icteritia.) ⁊ Pria in tres fm q tres erāt ille cāe multitudinis cholere. Secūda ibi. (Et materia.) Tertia ibi (Cause auteȝ extranee.) ¶ Cōsiderandū circa p̄mā partē cū epar factiuū sit humox ppzie in nā. i. nāliter dr̄ generare cholerā: sȝ alia mēbra dicunť generare nō in nā: q2 eis ppzie humox generatio nō attribuiť.

¶ Et mã sunt cibi ⁊ cū sunt ex genere eorū a quibus generať cholera: aut pp caliditatē ipsorū: aut pp velocitatē cōuersiōis eorū ad caliditatē in stomacho calido nō euacuanť a generatione cholere plurime.

¶ Isti cibi sunt illi qui sunt dulces aut vnctuosi: qđ est q2 de ppzietate cibox dulciū ⁊ vnctuosox est vt alterētur velociter: ⁊ proprie ad choleram: vt Serap. trac. 4. ca. 9.

¶ Cause autem extranee sunt sicut caliditas extrinseca dominās sup ipȝ ⁊ sparsa in eo pp cām q̄ est sicut morsus algerarat aut serpētis aut pcussio vespe grosse aut punctura pediculi vulturis. Et qñq3 faciūt eā medicine ebibite sic̄ fel leopardi ⁊ vipere cū sunt taliter q nō interficiūt: ⁊ venenū fm plurimū apparet subito.

¶ Gererati est modus scorpionū hñtiū venenū calidū vt sumiť. 4. cañ. fen. 6. c. de morsu gererati pediculi. Trib⁹ noib⁹. A. illud noiat s. grece iudaice ⁊ hebraice: ⁊ forsan est maneries aranee pue. dr̄ tñ q est sicut pediculus q nasciť in inguine ⁊ sub ascellis. Et venenuȝ sup qđ ⁊c̄. sup. nocumētū est illud qđ est cā icteritie: q2 venenū calidū. super hoc enim est subito nocumentū apparet. vel sup venenū fm plurimū apparet subito scilicet icteritia.

¶ Et in icteritia qdē q̄ fit pp multitudinē chole: qñq3 fit ei⁹ sparsio ex ipsa pp vehemētiā victorie ei⁹ sup sanguinē: ⁊ qñq3 est fm semitā expulsiōis nãe ⁊ est icteritia cretica. Et hec multitudo accidit qñq3 vt generet subito: ⁊ qñq3 generať paulatiȝ: ⁊ in dieb⁹ aliqbus qñ illud qđ generať nō resoluiť: aut pp spissitudinē cutis: aut pp grossitiē materiei. Et pp has duas cās fit icteritia cū cōmouenť venti septētrionales ⁊ in estate frigida: ⁊ cū retineť sudor ɔsuetus. Et multitudo gnōnis cholere qñq3 est in epate: ⁊ qñq3 ē in corpe toto fȝ q sciuisti: ⁊ est pp apata calida vbicūq3 sint pp illud qđ alterať de cōplone ad caliditatē: quare multiplicatio

fit gnõnis cholere. Accidit ergo icteritia a vicinitate apatuz calidoꝝ: ꝓpterea qꝛ alterãt cõplonem: quãuis qñqꝫ accidat illud ẽt ſm semitã oppilationis ꝛ ꝓhibitionẽ euonis: ꝛ frida sunt digniora ad generandũ cholerã nigrã. hec ergo est illa q̃ facta est ꝑꝑ multitudinem.

℄ Ponit quasdã diuersitates in hoc mõ icteritie facte a multitudine cholere: ꝛ hꝫ tres: sicut tres ponit diuersitates vel distinctões. Scđa ibi (Et hec multitudo.) Tertia ibi (Et multitudo.)

℄ Facte autem ꝓpter priuationem euonis: aut est priuatio ab epate: aut a felle: aut ab itestinis ꝛ membris alÿs. Et qñ nõ euacuať ab epate: aut est cã in agente: aut in istrumẽto. Et cã que est in agente est debilitas virtutis sepatiue: aut debilitas virtutis expulsiue. Et cã q̃ est in instrõ est oppilatio meat⁹: aut ei⁹ qđ est iter epar ꝛ meatũ. Et huius quidẽ generis est illa que generať ab apostematibus epatis calidis: ꝛ duris ꝛ hui⁹ generis est icteritia que est cũ frigore ꝓpter debilitatem epatis: quare cõstipanť eius meatus: ꝛ illa que est ex coartatione ẽt ꝛ reliqs causis oppilationis. Et scias ꝙ quãdo peruenit oppilatio retinens cholerã in epate in quocũqꝫ locorum sit epatis ꝛ fellis: opꝫ vt ex ea fiat epar calidius q̃ꝫ est: ꝛ genereť cholera plus ẽt q̃ꝫ ea que generatur in dispõne sanitatis. Facta aũt causa fellis: aut ꝓpter debilitatẽ eius ab attrahendo ex epate: ꝛ p̃cipue cũ est cũ debilitate epatꝭ a sepatione ꝛ expulsione: aut ꝓpter vehemẽtiaꝫ virtutis attractiõis ꝛ implet ipm valde vice vna ꝛ nõ capit ipsam ꝓpter illud qđ ipm repleuit ꝛ extẽdit ipm: deinde cadit virtus eius ꝛ nõ trahit: aut ꝓpter casuꝫ oppilationis in meatu eius ad itestina. Et quandoq̃ꝫ fit illa oppilatio propterea ꝙ vehemẽter retineť in epate illud qđ ad ipsuꝫ ꝯcurrit de cholera subito ꝓpter multitudinẽ generationis: aut vehemẽtiã expulsiõis epatis: aut attractionis fellis: quare cooperitur orificiuꝫ meatus ex eo qđ retinet ꝛ cum virtus alia debilitať: ꝛ qñqꝫ fit ꝓpter reliquas cãs oppilatiõis. Et illa q̃ est in colica fit ꝓpterea ꝙ humor viscosus glutinat faciem meatus: quare cholera nõ effundiť ad itestina: ꝛ hec est illa cuius cã est colica. Est. n. icteritia quedã que fit cũ colica ꝛ non est eius cã colica: imo sunt ambe simul cõicantes in cã vna: ꝛ est oppilatio p̃terita que ꝑuenit ad meatũ fellis anteq̃ꝫ accidat colica ꝛ ꝓhibuit cholerã effundi ad itestina ꝛ abluere ea: postq̃ꝫ ergo hec fuit prohibita ad hoc vt effundereť ad itestina nõ fuerũt abluta: ꝛ multiplicate fuerunt in eis humiditates ꝛ cõmouerũt colicã ꝛ accidit vt cholera rediret ad corpus: quare cõmouebit icteritiã. Et in omni qdem oppilatione in meatu epatis ad fel: aut in meatu fellis ad itestina q̃ est ex icarnatiõe aut poro nõ sperať sanitas. Facta aũt ab itestinis est illud qđ qdã existimãt ꝙ quãdoq̃ꝫ accidit vt aggregeť in itestinis ꝛ ꝓprie colõ cholera plĩ que iã effusa fuit ad ea: ꝛ nõ egrediť ab eis propter causaꝫ resoluenteꝫ: quare non iuenit cholera que est in felle locũ in quẽ euacueť quãuis meatus sit apertus: ꝛ hoc valde paꝝ fit ꝛ quasi longiquũ: qm̃ cholera qñ multiplicať ꝛ colligiť in itestino extrahit seipsam ꝛ alia nisi accidat sensui vt destruať aut expulsiue vt cadat.

℄ Determiat hic de icteritia citrina que fit ꝑꝑ ꝓhibitionẽ euonis. Et p̃ p̃mittit diuisioneꝫ. Scđo exeqť. ibi (Et qñ nõ.) ¶ Hec hꝫ tres. Primo determinat cãs icteritie: cuius cã est ꝓhibitio euonis ab epate. Scđo eius cui⁹ cã est a felle. ibi (Facta aũt cã fellis.) Tertio cuius cã est ab intestinis. ibi (Facta aũt ab itestinis. ℄ Circa scđaꝫ pteꝫ ꝯsidera ꝙ sermo Aui. de icteritia in colica põt dupl'r exponi. Uno mõ ꝙ Aui. velit ostẽdere duos modos icteritie citrine in colica. vnũ cuius cã cholera põt dici colica. aliũ cuius cã nõ est cholera: imo ambo hñt vnã in radice cãm. scđm modũ tãgit ibi. est eniꝫ icteritia. ¶ Ad primi euidẽtiã ꝯsiderandũ ꝙ tunc colica põt dici ꝙ est cã icteritie qñ prius accidit colica: ꝛ post eã sequiť icteritia. cuꝫ ergo accidit dolor colicus ex mã flegmatica existente in itestinis: tũc illa oppilat meatus cholere ad itestina: fit ergo reditus cholere: ꝛ sic icteritia. Alia ṽo diciť icteritia que simul fit cũ colica: ita ꝙ vna nõ est cã alteri⁹: sꝫ ab vna cã ꝓcedũt q̃ est oppilatio sic. A. declarat. ¶ Alio mõ põt exponi sermo ille Aui. ꝙ Aui. solũ vnũ modũ velit ponere icteritie cholerice ꝛ ẽ icteritia qñ fit cũ colica simul: ꝑꝑ qđ sciẽdũ ꝙ cũ colica dicať passio in itestinis: ꝛ in colon: ꝓprie nõ diceť de se facere icteritiã. nã meatus q venit a chisti fellis non venit ad colon sed ad duodenũ qđ ꝑ magnã distãtiã distat a colon. dolor g̃ colicus siue passio colica ꝓprie cã icteritie eẽ nõ poterit: sꝫ diceť colica icteritia qñ ambo ab vna cã fiũt sicut a multiplicatione humiditatũ i duodeno: vñ accidit ad corpus cholerã reuerti ex ꝓhibitione exitus. accidit ẽt itestina nõ purgari: ꝛ exĩde fit colica. Exponať g̃ lr̃a sic. ꝛ hec est illa icteritia: cuius cã est. i. eẽ dr̃ colica. est eniꝫ. s. icteritia illa q̃dã icteritia que fit cuꝫ colica ꝛc̃. nõ est ꝛc̃. q̃ dicit deinde patẽt. ℄ Sed tu dices ipse supple dixit. facte aũt ꝑꝑ priuationẽ euonis ꝛc̃. mẽbris alÿs. vř iã specificasse quõ euõ cholere ꝓhibeť ab epate: felle ꝛ itestinis: sed quõ ab alÿs mẽbris nõ declarauit. ¶ Dđm ꝙ ꝑ alia membra voluit itelligere nisi itestina: iõ nõ posuit ibi aut sed ꝛ. ¶ Uel dđm ꝙ ꝓhibitio euonis a membris alÿs: ꝛ maxime acutis densitate. de hac aũt supple dicit.

℄ Icteritia autem nigra splenetica ipsa in modis sue generationis est ſm icteritiam cholericam: inquantuꝫ eius generatio est ꝓpter oppilationeꝫ vtrorũq̃ꝫ meatuũ: ꝛ inquantũ eius generatio est propter debilitatem quarũdam virtutũ ꝛ fortitudinem quarũdam earum. Uerũ icteritia nigra epatica quãdoq̃ꝫ est ꝓpter vehemẽtiam caliditatis epatis que adurit sanguinem ducẽdo ipm ad nigredinẽ ꝛ facit multiplicare melancholiã in corpore. ꝙ si ipsa inuenit ex splene ꝛ meatu aliquid cõpletur res: ꝛ quandoq̃ꝫ est ꝓpter vehementiã frigiditatis eius: quare propter ipsam cõturbatur sanguis ꝛ nigrescit. Et quãdoq̃ꝫ est illud frigus cum siccitate ꝛ quãdoqꝫ est cũ humiditate ꝛ quãdoqꝫ est ꝓpter apostemata frigida dura. Icteritia ṽo nigra que est causa corporis totius aut est ꝓpter vehemẽtiam caliditatis corporis totius ꝛ adurit sanguinẽ faciendo nigrũ: aut propter vehementiã frigiditatis ꝛ congelat ipsuꝫ ꝛ denigrat eũ. Et omnis icteritia citrina aut nigra q̃ est ꝓpter corpus totum est causa venarum precedẽtium in toto corpore ꝛ est corruptio cõuersionis sanguinis ad ipsam ſm cõplexionẽ corruptionis conuersionis san. ad materiã hydropisis hyposarche frigide: quãuis nõ sit illic corruptio apparẽs in epate imo sit in venis tm̃. Et tibi qdem possibile est vt diuidas ꝛ scias ꝙ icteritia nigra qñqꝫ fit ꝑꝑ multitudinẽ: ꝛ qñqꝫ fit ꝓpter retentionem: ꝛ ſm ꝙ dictũ est in citrina.

℄ Determinat de icteritia nigra. hec auteꝫ fit a splene aut ab epate aut a corpore toto: vt supra posuit Aui. Primo ergo declarat cãs icteritie nigre facte a splene. Scđo ab epate. ibi (Uerũ.) Tertio a toto corpe. ibi (Icteritia ṽo nigra.) Quarto disionẽ cãe citrĩe icteritie adaptat ad nigrã. ibi (Et tibi qdẽ possibile.) ℄ Dic̃ p̃ ꝙ cã icteritie nigre splenetice est sicut citrine q̃ fit ꝓpter oppilationẽ vtrorũq̃ꝫ meatuuꝫ. est. s. epatꝭ ad splenẽ: ꝛ splenis ad stomachũ: ꝛ ꝓpter debilitatẽ quarũdã virtutũ vt separatiue ꝛ expulsiue epatis: ꝛ fortitudinẽ quarũdam vt fortitudine attractiue splenis quandoq̃ꝫ: vñ subito ipletur splen: vt dixit in felle: aut fortitudineꝫ expulsiue ad corpus totum aut debilitatẽ attractiue splenis. ℄ Circa tertiã p̃tẽ cõsiderandũ ꝙ cũ humores ꝓprie ꝯtineanť in venis: tunc maxime cã totius corporis diceť fieri icteritia qñ in venis a toto ꝓcedentibus est

tibus est mala cōplō: vñ humores alterabunt in toto sicut ꝯtingit in hyposarcha. quãuis illic. i. in icteritia. cuius cã est totuz corpus: corruptio apparẽs supple in hyposarcha est corruptio apparẽs in epate. vel dixit apparẽs q᷑ ẜm veritatẽ opꝫ ꝙ sit corruptio in epate vbi debeãt humores generari. Q̄d eni est p̄n^m maloꝝ humoruz in toto: est etiã p̄ncipium bonoꝝ humoꝝ in toto.

¶ Et qñqꝫ aggregant vtreqꝫ icteritie sil' aut q᷑ chole ⁊ ei ꝙ ipsi cõmiscet ex san. accidit adustio ⁊ fit nigra ⁊ cõponũt ambo hu. aut q᷑ in vtrisqꝫ laterib⁹ simul ẽ nocumentũ. s. latere epatis ⁊ cholere ⁊ latere splenis: ⁊ iã existimauerũt quidã ꝙ cholera accidit subito ⁊ melia nõ accidit subito: ⁊ fuit eorum intentio ad hoc ꝙ cã generationis cholere est fortior causa generationis melie ⁊ melia generat paulatim: ⁊ res nõ est ita quanuis sit plurimuz ẜm ꝙ ipsi dixerũt. Et quandoqꝫ accidit etiã icteritia nigra vt sit crisis egritudinũ splenis ⁊ q̃ similantur eis cuz nõ reminiscit nã tẽdẽs ad ptẽ excussionis ꝑꝑ cãm nocitiuã. Et plurimis qdẽ hñtiũ icteritiam citrinã accidit ꝯstrictio naturaꝝ eoꝝ ꝑꝑ retentionem excitatoris mordicatiui quem tu sciuisti.

¶ Cõiũctim declarat de eis. Et p̄ oñdit cãm euentus vtriusqꝫ simul ponẽs opinionẽ quorũdã: spãliter et tãgẽs quosdã cañ. in icteritia citrina ⁊ nigra quasdaꝫ significationes. Scd̄o ponit in icteritia. ibi (Et in illo qdẽ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lꝫ cã cholere sit fortior q̄ melie: q᷑ subito magis vt plurimũ gñat cholera q̄ melia: tñ nõ oĩno dcm̄ eoꝝ est verꝫ: q᷑ in icteritia citrina et paulatim fieri põt qñqꝫ: sicut qñqꝫ nigra in cõparatiõe ad illã põt fieri subito. ¶ Considerandũ postea ꝙ euo melie nãlior est per ventrẽ aut per vrinã q̄ sit per cutim vel ad cutim: tunc ergo nã non reminiscit quando coacta expellere nõ expellit ad naturaliorem ptem sed ad cutim.

¶ Et in illo qui habet icteritiã frigidam ⁊ non curatur neqꝫ resoluitur eius materia est timor: ⁊ pluribus eoꝝ associatur mors subita. Relique autez species sunt icteritie epatice que est ab apostemate: ⁊ est illa quam dixit Hip. ⁊ dixit: cum epar est in icterico durum: illud est significatio mala.

¶ Cã est q᷑ significat vltimũ nocumẽtũ in epate cũ humore cholerico cuius motus subit⁹ est: ⁊ iõ subito occidit. relique aũt spẽs que nõ fiũt a felle vel corpore toto ⁊c. ⁊ dixit. s. 6. particu. afor. illo afor. 42. s. Ictericis si epar ⁊c.

¶ Et Hip. quidem iam dixit in quibusdam q̃ ad ipsum referũtur ꝙ icteritie est species mala in vrina patiẽtis in qua est similitudo herbi: ⁊ est cuz ea profundatio in ventre ⁊ fe. ⁊ tremor debilis ⁊ est debilitas in locutiõe ex liquefactione: ⁊ ista interficit vsqꝫ ad. xiiij. diem.

¶ Et Hip. qdẽ dixit. iã in qbusdã q̃ ad ipm referunt. i. in qbusdã que sibi iponunt: q᷑ forsan in aliquo libello ꝯsili qbusdã dictis q̄rti re. acu. aut ꝯsili libro de expimẽtis. ⁊ cã dci hui⁹ ẽ: q᷑ oĩa illa significãt caliditatẽ iflãmatã: vñ ex adustiõe fit vrina herbina: ⁊ ꝑꝑ siccitatẽ vẽter ꝓfundat ⁊ extenuat: ⁊ debilis tremor mẽbroꝝ a debilitate ⁊ resolõne v̄tutũ ⁊ d̄bilitas iterficit ad. 14. q᷑ ẽ t min⁹ acutoꝝ d̄ qb⁹ ẽ hec febris cũ icteritia. attñ posset iterficere añ ẜꝫ v̄tuť tenorẽ ⁊c.

¶ De signis icteritie citrine. Cap. 4^m.

S Cias ꝙ in pluribus icteritijs citrina ⁊ nigra tingitur vrina: ⁊ quanto vrina est plus citrina est acutior ⁊ magis significatiua sanitatꝭ epatis ⁊ virtutis eius.

¶ Ponit signa icteritie. Et p̄ ponit cõe signũ. Scd̄o signa ẜm vnamquãqꝫ causaꝝ. ibi (Et quãto.) ¶ Et hec in duas. Primo ponit signa icteritie citrine. Scd̄o nigre. ibi (Factã.) ¶ Pria in duas. Prio ponit diuersa signa in icteritia citrina ẜꝫ diuersitatẽ cãꝝ. Scd̄o ponit signũ quoddã sumptũ a pulsu. ibi (Et pulsus.) ¶ Pria in. d. nã icteriaꝝ est quedã cretica ⁊ quedã nõ cretica. Prio ḡ ponit signa icteritie nõ cretice. 2° cretice. ibi (Ei⁹ v̄o.) ¶ Pria i. d. Prio ponit signa icteritie facte a cã itrĩseca. 2° signa facte a cã extrĩseca. ibi (Venenosam.) ¶ Pria in. d. Primo ponit signũ quoddã cõe. Scd̄o exequtur. ibi (Facte aũt.) ¶ Considerandũ ꝙ qñ in icteritia vrina tingit significat expulsiue fortitudinẽ. Et iõ Aui. 1. cañ. fen. 2. de vrinis. In icteritia cõmendat vrinã cui⁹ tinctura eẽt tanta ꝙ posset tingere pannũ. Dixit aũt in pluribus: q᷑ qñqꝫ nõ tingit ꝑꝑ defectã eẽ expulsiuã epatis que ad vesicam ⁊ renes expellunt.

¶ Facta autem malitia complexionis calide in epate signa sunt signa nota siue sint signa illa cũ signis apostematum calidorum aut non: sicut cum non albescit cum ea egestio ea albedine quaꝫ habet in oppilatiua: immo quandoqꝫ tingitur plus ⁊ non sentitur grauitas que sentitur in oppilatiua ⁊ minoratur appetitus ⁊ multiplicatur sitis ⁊ exiccatur corpus ⁊ rubescit vrina ⁊ raro fit subito.

¶ Cãe icteritie oẽs reducũt: aut ad malitiã cõplonis calide cũ apãte vel sine. Aut ad oppilationẽ. Aut ad debilitatẽ v̄tutũ epis ⁊ fell. Hec. n. diuisio oẽs modos icteritie cõprehẽdit. Prio ḡ ponit signa icteritie citrine facte a mala cõplone calida. Scd̄o facte ab oppilatiõe. ibi (Ex oppilatiue.) Tertio a debilitate virtutũ. ibi (Et i illa.) ¶ Mala ḡ cõplō calida: aut ẽ in epate: aut felle; aut in toto corpore. Prio ḡ ponit signa p̄me icteritie. s. q̃ fit a mala calida cõplone epatis. Scd̄o ei⁹ q̃ fit a caliditate ⁊ iflãmatione fellis. ibi ⁊ si fuerit cã.) Tertio eius q̃ fit a caliditate in toto corpore. ibi (Veruz facta.) ¶ Cõsiderandũ in p̄ma pte ꝙ dicit: raro fit subito scilicet ista icteritia: sicut nec fit subito mala cõplō: ⁊ lꝫ fiat subito: nõ tñ subito ꝙ mã calida generetur: ⁊ ad extra expellat. vel raro fit subito. s. ariditas ⁊ siccitas corporis ⁊ reliqua signa siue accidẽtia.

¶ Et si fuerit cã vehemẽtie caliditatis egritudĩs cholera in felle ⁊ inflãmatio eius in ea tũc signa eius erunt assiduatio citrinitatis coloris corporis. Et nigredo faciei solius ⁊ albificatio lingue. Et arefactio ⁊ ꝯstrictio nature ꝓpterea ꝙ cholera vehemẽter exiccat fecẽ. Et albedo vrine ⁊ subtilitas eius in dispõnibus ꝑꝑ retentionẽ cholere in corpore absqꝫ expulsione: deide vehemẽtia citrinitatis eius: deinde nigredinis ⁊ grossities eius ⁊ vehemẽtia fetoris odoris eius in fine.

¶ Circa secũdã ptẽ ad verificationẽ signorũ cõsiderandũ ꝙ cũ cholera multiplicet in felle ⁊ inflãmat ꝓsupponit iflãmatio vehemẽs cũ cholera sit pura. Cũ ḡ a p̄n° epar multũ euacuet a cholera: ⁊ fel distet a pte gibbosa. apparet tũc in publico vrina alba. s. nõ sic tincta sicut tingit in oppilatiua. Simil'r etiã est subtilis q᷑ nõ miscet cholera. Et iõ et Aui. dixit in dispositionibus: q᷑ ẜꝫ p̄ncipiũ fit hoc. Albificat lingua: q᷑ ꝓpter nõ expelli choleram ad itestina flegma multiplicat in itestinis ⁊ stomacho. Cũ ergo ꝓcedit inflãmatio ⁊ icteritia denigrat facies sola vt septio ꝯtinet auctoritate Misich ca. 2. Huius aũt cã est duplex. Vna est q᷑ facies arescit ex forti caliditate iflãmata in corpore. Aresit aũt magis q̄ reliqua mẽbra ꝑꝑ sui raritatẽ. est. n. pars rara valde vt scd̄o de ꝓblematibus. 18. ꝓble. vel ꝓpter extenuationẽ. Scd̄a cã est. nã facies est pars humida valde. calidũ ãt agẽs in humidũ denigrat. Põt tertia cã assignari. nã cholera q̃ tẽdit ad faciẽ est subtilior ⁊ calidior magis apta inflãmationi. cũ ergo magis ferueat pars cholere ad faciez vadit ex iflãmatione ⁊ feruore liuescit. Cũ ergo additur amplius huiusmodi iflãmatio ⁊ cholera multiplicat citrinat vrina: ⁊ vlterius ex forti inflãmatiõe nigrescit ⁊ expulsiue vigore ꝑꝑ has cãs fetet. Nigredo faciei solius ⁊ albedo lingue. Dynus superfluitas cholerica que ex felle expellit est grossa: q᷑ subtilis ei⁹ ps deriuat ad vias vrinales. hec aũt supfluitas grossa precedẽs in sanguinẽ per venas facit colorẽ citrinũ in corpore q᷑ talis coloris ẽ: sꝫ in facie solũ denigrat: q᷑ facies est splendidior ⁊ lucidior ẜm naturã: ⁊ iõ q᷑ hec cholera est grossior obscurat faciẽ: ⁊ iõ fit color croceus tendẽs versus nigredinẽ. Et iõ vult dicere Aui. albificat lingua: q᷑ tenet cholera in felle ⁊ nõ vadit ad itestina ⁊ stomachũ: quare priuat tinctura a superficie stomachi ⁊ intestinoꝝ que est continua superficiei lingue. sed corpus aresit: q᷑ inflãmatur epar: q᷑ consumit sanguinez: ⁊ q᷑ cholera reddit sanguinem ineptum nutricationi.

¶ Verum facta a malitia complexionis calide in toto corpore est vt sit totum corpus calidi tactus ⁊ in ipso sit pruritus. Et sit appetitus paruus cũ acceptiõe grossi ⁊ dulcis. Et sit egestio ꝓxima ꝯsuete tẽdens ad lenitatem ⁊ similiter vrina. Et vt vene sentiant calide valde alterati coloris: ⁊ nõ sit cũ albedine egestiõis ⁊ gra-

nitate partiū epatis ⁊ fellis sicut est in dispōne oppila-
tiue: imo multotiens est egestio tincta ⁊ corpus lene: ⁊
non appropriatꝰ epar aliquo signoꝝ eius singulari ei: ⁊
nō fit subito sicut est quedā species oppilatiue.

¶ Appetitus paruus cū acceptione ⁊c. est paruus ad accipiēdū res
grossas ⁊ dulces: sꝫ est magnus ad accipiēdū acetosa magis. Als ⁊
melius incisione. i. inflāmatione. Egestio ꝓxima ꝯsuete. s. in colo-
re. Tendēs ad lenitatē. i. equalitatē in subam: ex bonitate digōnis:
non eniꝫ peccat stomachus ⁊ epar. Et nō fit subito. supple sicut est
illa que fit propter oppilationē vie ab epate ad chistim fellis.

¶ Qz si fuerit ꝓpter apostema calidum aut duruꝫ scies
signa eius ex eis que dicta sunt.

¶ Expedit se a signis icteritie facte ab apostematibus.

¶ Ex oppilatiue aūt signis insepabilibus sunt albifica-
tio egestionis in pluribus horis aut paucitas citrini-
tatis vrine in colore suo ⁊ grauedo in myrach in latere
dextro ⁊ dolor ⁊ inflatio apud cibū ⁊ pruritus in corpe
toto ⁊ lenitas somni sup latus sinistrū. Verū ex chole-
ra eius nō albificaꝰ cū ea egestio subito vehemēti de-
albatōe: albificaꝰ ergo egestio in primis: deide accidit
icteritia: ⁊ cuꝫ epatica non albificaꝰ egestio nisi grada-
tim. Fel enī trāsmittit illud qđ in ea est de cholera pau-
latiꝫ vsquequo erūpat ⁊ similiter albificaꝰ egestio pau-
latim vsquequo cōpleaꝰ albificatio eius ⁊ iam appeat
icteritia. Et qñ cadit oppilatio in meatu qui est in fel-
le ad intestina: ⁊ non est in operationibus epatis nocu-
mentum preteritum neqꝫ mora nisi postq̃ leditur eo
ex retentione cholere in ipso ⁊ non inuenit viā cum fel
sit plenum: tunc est amaritudo oris vehementior ⁊ si-
tis fortis. Et cholerica quidē plurimū cōmouet colicā
aut associaꝰ ei fm modū quem innuimus.

¶ Icteritia oppilatiua diuersificaꝰ: aut ex pte loci oppilatiōis: aut
ex pte causaꝝ. Prīo ponit signa ex pte loci. Scđo causaꝝ. ibi (Et il-
lā.) Primo ponit signa oppilatiua in gñali. Scđo in spāli. ibi (Et
cū epatica.) Hec aūt in duas. Primo ponit signa icteritie cuius
causa est oppilatio ab epate ad fel: lꝫ absolute ponat signa oppi-
latiue. Scđo ponit signa eiꝰ cuiꝰ cā est oppilatio a felle ad itestina.
ibi (Et qñ.) ¶ Illa lrā q̄ dicit veꝝ. pōt duplr exponi. Uno mō ꝙ. A.
velit loq de icteritia facta ex oppilatiōe pp multā cholerā in qua
nō subito albificaꝰ egō: qꝛ non subito oppilat. Uel posset referri ad
icteritiā factā ex oppilatiōe iter epar ⁊ fel. vt dicaꝰ. veꝝ ex chole-
ra. i. pp cholerā eiꝰ. s. chistis qñ ē oppilatio in via ab epate ad fel q̄
pōt dici epatica: qꝛ fit ex prohibitiōe eūonis ab epate ad fel. nō al-
bificaꝰ ⁊c. Et hoc declarat cū subdit. ⁊ ꝓ qꝛ epatica. s. icteritia fcā
ex oppilatione ab epate que pōt dici epatica: qꝛ fit ex ꝓhibitione
eūonis ab epate vt supponit. Fel. n. trāsmittit illud qđ est de cho-
lera ⁊c. in eo quousqꝫ erumpat tota illa cholera quam pōt trans-
mittere: lꝫ. n. inter epar ⁊ ipsum sit oppilatio: adhuc tñ in se chole-
rā hꝫ tantā qua aliquo tpe pōt sufficere: ⁊ qñqꝫ est amaritudo ve-
hementior q̄ꝫ qñ est oppilo in poro qui venit ad fel. ⁊ cā est: qꝛ cho-
lera pura multiplicaꝰ in felle ⁊ ipleꝰ: ex qua stomachus subiacēs
epati inficiꝰ plus q̄ꝫ ex illa q̄ dispartiꝰ p epar: cū oppilatio est in po-
ro ad fel. Et cholerica. i. icteritia cholerica.

¶ Et illam ex oppilatiuā cuius causa est frigus aut cō-
stipatio significant dicta preterita. Et ex sūma eaꝝ est
dispō corporis totius. Si aūt cā eius est humor gros-
sus significat ipsam regimen p̄cedens. Qz si eius causa
fuerit nascentia rei alicuius aut icarnatio significabit
ipsam assiduatio icteritie ⁊ assiduatio signoꝝ oppila-
tionis ⁊ paruitas iuuamenti administrationis aperiti-
uorum ex clysteribus ⁊ aliis.

¶ Ponit signa icteritie oppilatiue fm cās. ⁊ pꝫ.

¶ Et in illa in qua causa est debilitas virtutis expulsi-
ue epatis aut discretiue non est tinctura vrine vehe-
mens valde sicut est in oppilatiua in dispositione qua
sunt virtus discretiua: ⁊ expulsiua fortes ⁊ non albifi-
catur egestio pure ⁊ non sentiꝰ grauitas que est ex op-
pilatione ⁊ inuenitur in reliquis operationibus epatis
debilitas. Et quandoqꝫ associantur ei egestio sangui-
nolēta ⁊ signa debilitatis. Et illa in qua est causa de-
bilitas virtutū fellis est cum nausea vehementi ⁊ ama-
ritudine absqꝫ grauitate ⁊ est generatio eius paulatiꝫ.
Et tinctura in egestione est inter albedinem ⁊ citrini-
tatē: sed est in vrina fortis valde icteritia cum non est
illic debilitas virtutum epatis expulsiuarum.

¶ Ponit signa icteritie facte a debilitate epat. Scđo fellis. ibi (Et
illa.) Tertio quorūdā errorē remouet. ibi (Quidā.) ¶ In scđa par-
te dicit ꝙ icteritia in qua est debilitas virtutum. s. expulsiuaꝝ fel-
lis est cū nausea: ⁊ hoc pp expulsionē cholere ad stōchū. vel debi-
litatis virtutis fellis. s. attractiue est generatio paulatiꝫ: sicut pau-
latim cholera exuberans cum sanguine ad membra accedit. Et tin-
ctura in egestione ⁊c. nā ex debilitate expulsiue non vadit tātū de
cholera quātū deberet: tñ cū in felle nō fit oppilatio aliqd defluit
ad itestina: sꝫ in vrina est fortis valde icteritia. i. tinctura.

¶ Quidā aūt existimauerūt ꝙ in illa que est ex felle cū
rectificatione epatis vrina est fm colorēꝫ suuꝫ ⁊ dispo-
sitiones suas naturales: ⁊ hoc est impossibile. Epar
nāqꝫ sanum expellit choleram in primis ad fel. ꝙ si nō
fuerit tunc ad vrinā: ⁊ prohibet ipsaꝫ penetrare in san-
guinē quantum potest. Uerum quando multiplicatur
remanentia vrine albe cum icteritia aut parum tincte
est deterius: ⁊ magis timēdum ꝙ cadat habens eam
in hydropisim: quoniam significat ꝙ oppilatio est ex
frigore. Uenenosam autem significat morsus si est ab
animali: si est a veneno significant ipsam preterita sa-
nitas ⁊ bonitas humorum ⁊ aduentus ipsius subito
absqꝫ alteratione egestionis ad albedinem. Eius vo
que cretica est signa sunt quoniam ipsa fit in egritudi-
nibus acutis habentibus crises per eam: ⁊ sunt cum ea
signa alia crisiꝫ sicut nausea ⁊ subuersio stomachi ⁊ vo-
mitus cholericus ⁊ vehementia vigiliaꝝ ⁊ sitis ⁊ par-
uitas appetitus cibi ⁊ amaritudo oris ⁊ paruitas anhe-
litus ⁊ siccitas nature. Et creticam quidem significat
crisis tm̄: sed bonitas ⁊ malitia verificantur cum signi-
ficationibus significantibus vicinantibus quemad-
modū de eis dicemus in caplo suo. Et pulsus qdeꝫ in
icteritia citrina in pluribꝰ dispōnibꝰ est paruus pp de-
bilitatē virtutis sed est vehemēs qm̄ cholera est leuis
calida. Sed est durus ꝓpter vehemētiā siccitatis ⁊ nō
est pp illud velox: qm̄ virtus nō est cum illa fortitudi-
ne pp malitiā complexionis. Et cū icteritia qdem citri-
na multotiens egrediꝰ sudor citrinus.

¶ Deinceps vsqꝫ ad finem patet.

¶ De signis causarū icteritie nigre. Cap. 5m.

Factum quidē a splene solū significat ꝙ non
est citrina: deinde fit nigra. Citrina enim non
fit a splene oino. Licet nigra fiat qñqꝫ ab epa-
te. Uerū nigra splenetica vehemētioris est ni-
gredinis ⁊ separant ea signa duritiei splenis ⁊ magni-
tudo eius ⁊ dolores eius qui sunt in sinistro latere. Et
ꝙ qñqꝫ sunt egestio ⁊ vrina in ea nigre. Et qñqꝫ egre-
diꝰ in egestiōe fex nigra ⁊ hoc est signū forte. Et qñqꝫ
saluaꝰ vrina cum nō est in epate nocumentū si non ve-
nit ad ipm nocumētū aduētu supfluo. est enim tūc sa-
lus eiꝰ significatio ꝙ icteritia est splenetica. Et in hac
icteritia

icteritiã myrach qñqꝫ est extẽsuꝫ cũ dolore ⁊ grauedine ⁊ ƒm plurimũ nã est ↄstricta ⁊ qñqꝫ nõ est: ⁊ est digestio mala ⁊ est cũ ea malitia aĩe ⁊ tristitia ⁊ varietas sine cã. Et qñqꝫ egredit̃ cũ ea sudor niger. Et factam ꝑꝑ oppilationẽ in meatib⁹ signãt grauitas vehemẽs ⁊ difficultas dormiẽdi suꝑ lat⁹ sinistrum. Et cũ facta ꝑꝑ apostema calidũ durũ sũt signa ei⁹. Et cũ facta ꝑꝑ debilitatẽ nõ est grauitas. Et si fuerit debilitas epatis ẽt signãt ipaꝫ signa ei⁹. Et factaꝫ ex epate signãt ꝙ nocumẽta ꝓma apparẽt in epate ⁊ splẽ est saluus aut lesus nisi cũ eo nocumẽta fuerit epatꝭ faciẽtia meliaꝫ. Et nõ est nigredo pura sicut in splenetica ⁊ signat ipsam nocumẽtũ in vrina. Et si fuerit corruptio ex latẽ caliditatis ⁊ siccitatis erit nigredo ad citrinitatẽ declinis. Et si fuerit ex latẽ caliditatꝭ ⁊ hũiditatꝭ erit illic citrinitas cũ rubedine sic̃ citrinitas q̃daꝫ. Et si fuerit ex latẽ friditatꝭ ⁊ siccitatꝭ ⁊ frigus erit dñans erit ad viriditatẽ: aut siccitas dñans erit ad viriditatẽ. Et si fuerit ex latẽ fri. ⁊ hu. hũiditate vincẽte erit ad citrinitatẽ quãdã ⁊ fisticitatẽ. Et si fuerit friditas vincẽs erit ad viriditatẽ. Splenetice ṽo colorator vnus est.

¶ Ponit iã signa icteritie nigre. Et ꝑ signa splenetice. Scõo epatice. ibi (Et si fuerit.) ¶ Hec z⁹ hꝫ duas. Prio facit h̃. Scõo ↄclarat q̃dã. ibi (Et si fuerit.) ¶ Dixerat. A. ꝙ in epatica nõ est nigredo pura. Uult ↄclarare h̃. Et tu ↄsidera ṽificatiões difficiles q̃s omitto.

¶ De cura icteritie citrine. Cap. 6^m.

Scias ꝙ intẽtio in curatiõe icteritie ad duas res tẽdit: quarũ vna est vt remoueat̃ icteritia ipsa cũ eo qđ resoluit ipaꝫ acute ⁊ ab oculo cũ medicinis nostꝭ lauatiuis ⁊ cuꝫ colyrijs oculi ⁊ cũ medicis solõne educẽtib⁹ mãm faciẽtẽ icteritiã. Et scđa vertit̃ ad cãm ⁊ abscindit eã ⁊ est aut rectificatio cõplexionis aut ↄfortatio virtutis aut regimen apatis aut aptio oppilationis aut eũatio per flobothomiã basilice aut saluatelle aut venarũ que sunt sub lingua ex eo qđ narrauerũt qdã. Et si nõ fuerit illud tũc vẽtosatione supra locũ epatis sub spatula dextra: aut sub eo in spatio qđ est sub costis: aut eũatio que est cũ solõne vẽtris eũante mãm ⁊ eũatio cũ vomitu. Nã ipse est iuuatiuus in oĩ icteritia. Uerũ in curatiõe nocumẽti veneni abscissio cã est melius ꝙ opꝫ ꝓmittere quare opꝫ vt cũ ea occupatio fiat primo. Et icteritie qdẽ cuius cã est cõplexio calida in epate aut in corpore aut in felle ꝑꝑ aliquã cãrum ꝓter ebibita ⁊ comesta ⁊ que sunt ex ambobus cura est si est illic repletio sanguinea ⁊ cholerica cũ eũone amborꝫ in principio rei. Sanguis qdẽ per flõmiam sicut ex basilica: sed cholere per solutionẽ ventris cũ eis que sunt sicut myrabo. ⁊ fumusterre ⁊ sicut cũ scamo. in lacte acetoso coagulato: ⁊ ad vltimũ cũ soluentib⁹ choleram aut spẽbus aque casei factis fortib⁹ myrabo. ⁊ scamonea ⁊ similib⁹. Descriptio aque casei bona. ℞. lactis caprini lib. iij. ⁊ cartami q̃ꝫtuꝫ manu capi põt: terat̃ ⁊ dissoluat̃ digitis in lacte hora vna: deinde colet̃ ⁊ dimittat̃ vt lac coagulet̃ in nocte: deide colet̃ a caseitate sua ⁊ accipiat̃ aquositas ei⁹ ⁊ ꝓijciat̃ suꝑ ipsam aliqd mellis aut zuccbari aut salis idi põdus. ʒ. ij. Et si vis ipsaꝫ facẽ fortẽ pone in ea scamonee danicb. j. ⁊ bibat̃ ex ea ƒm mẽsurã que tolerat̃ trib⁹ dieb⁹. Et ex eis que ↄiũgunt mũdificationẽ icteritie cũ eductione mãe per solutionẽ ventris est vt sumant̃ aque foliorꝫ raffani. ʒ. j. cassie fistule. ʒ. ix. ⁊ semis atriplicis. ʒ. j. ⁊ aloes danicb j. ⁊ croci danicb. j. ⁊ hoc est rectius ei que est cũ apate calido in epate aut in meatibus ⁊ febricitat etiã.

¶ Ponit curã icteritie. Et ꝑ citrine. Scõo nigre. ibi (In illa qdeꝫ.) ¶ Hec ꝓma pars hꝫ tres. Prio ponit curã icteritie citrine facte a cã itriseca. Scõo facte ab extriseca vt veneno. ibi (Uenenose.) Tertio ponit in cõi cibaria conuenientia ictericis. ibi (Regimẽ.) ¶ Primo ponit curã nõ cretice. Scõo cretice. ibi (In icteritia ṽo cretica.) ¶ Primo ponit curã icteritie qua ĩtẽdim⁹ ad cãm. Scõo qua ĩtẽdimus ad morbũ. ibi (Curationes aũt icteritie.) ¶ Ad ꝓmi euidentiã ↄsiderandũ ꝙ sicut supra apparuit in signis icteritia fit aut ex mala cõplexione calida: aut ex debilitate: aut ex oppilatione: aut ex apate. Nõ ponit distictã curã eius que fit ab apate: sed simul permiscet cũ ponit curã icteritie citrine facte a mala cõplexione. Et cũ ponit curã oppilatiue: ꝓmo ergo ponit curã icteritie citrine facte a mala cõplexione calida. Scõo facte a đbilitate. ibi (Si aũt cã fuerit.) Tertio facte ab oppilatiõe. ibi (In oppilatiua ṽo.) ¶ Primo ponit curã huius icteritie qñ mala cõplexio est in felle ⁊ epate. Scõo qñ in toto corpore. ibi (Et qñ caliditas.) ¶ Primo ponit curã qñ mala cõplexio est in epate ⁊ felle. Scõo qñ est in felle. ibi (Et silr̃ si fuerit inflãmatio.) ¶ Prima in duas. Prio ponit curaꝫ qñ est in ꝓncipio. Scõo qñ digerit̃ mã. ibi (Cũqꝫ appet.) ¶ Diceret aliqs Aui. docet aloe exhiberi. supra aũt dixit ꝙ est inimicũ epati. ¶ Dõm ꝙ solũ datũ epati inimicat̃ ꝓpter superius dictã cãm: sed cõmistũ rebus ↄueniẽtib⁹ nõ. ¶ Uel dõm ꝙ lꝫ inimicet̃ epati in asclite: ꝓpter illud quod valde timetur de sanguinis emissione: non tamen sic inimicatur in alia epatis dispositione in qua tantus timor nõ est de sanguinis eductione.

¶ Et sit cib⁹ sicut aqua ordei ⁊ olera ⁊ ƒm ꝙ sciuisti in caplo apatũ epatis: qm̃ nõ est in ꝓlõgatione ƒmonis vtilitas. Cũqꝫ apparet maturatio experire ea in qbus est scamonea ⁊ aloes ⁊ similia. Postq̃ꝫ fregeris cũ eis que sunt sicut aqua cuscute ⁊ endiuie ⁊ reliquorꝫ ex illis que sciuisti: ⁊ ad sũmũ dũ nõ remouet̃ apostema ⁊ rectificat̃ dispõ nõ hẽas speꝫ in curatiõe ipsi⁹ icteritie. Sed si febris nõ est ⁊ virt⁹ sit fortis ⁊ illud est signãtio apatũ: deide est inflãmatio: tũc tibi iest admistrare almosofat ⁊ cibos infridatos de piscib⁹ ⁊ cibos ifridatos de carne vaccina ⁊ hedina ⁊ aquas fructuũ ⁊ succos eorꝫ ⁊ ꝓprie aquã granatorꝫ in ieiunio ⁊ acetosuꝫ de carne vaccina ⁊ acetosuꝫ de piscib⁹ ⁊ succos olerũ fridorꝫ. Plurima nãqꝫ istorꝫ q̃uis sint ex cibis: tñ iest eis ꝓprietas fortiorꝫ medicinarũ huius capituli in rectificãdo cõplexionẽ. Et ex curis huius dispositionis est illud quod. ℞. succi foliorum raffani ⁊ succi mori partes equales bibatur ex eo pondus. ʒ. xxx. nã in ipso intendit̃ etiã intẽtio ipsius icteritie.

¶ Circa scđam ꝑtẽ cõsidera ꝙ Aui. vult ꝙ illa cibaria dent̃ qñ est iflãmatio sola: ⁊ nõ est febris nec apostema nec virtus debilis. nã cũ illa sint cibaria grossa in apate ⁊ febre ⁊ debilitate virtutꝭ nocerẽt. Dicit ꝗ: sꝫ si febris nõ est ⁊ virt⁹ sit fortꝭ: ⁊ illud. i. vehemẽtia febris: ⁊ virtutꝭ debilitas cũ est: est signãtio apatis. supple ꝗ cum nõ sunt nõ est apostema. Deide est iflãmatio ⁊c̃. Almusosat. i. cibaria acetosa. Tãdẽ Aui. vult exhiberi succũ foliorꝫ raffani ⁊ succũ mori. i. corticũ mori. nã sunt aperitiue ⁊ diuretice: ⁊ iõ ẽt eũando cholerã per vias vrine est medicine intentio ad icteritiã ipsam.

¶ Et similiter si fuerit inflãmatio in felle: ⁊ cõfert istis lac asininũ decoctum cum pauco aceto ⁊ sumatur in potu aut succus absinthij cum aqua frigida. Et qñqꝫ cõfert vt cibet̃ infirmus pane azimo ⁊ sale trito ⁊ endiuia plurima. vij. diebus. Hoc eniꝫ lauat fel ⁊ remouet putrefactionem eius ⁊ ingrossat illud qđ est in ea. Et istis qdẽ nõ ↄcedit̃ vt bibat vinũ nisi plurime cõ-

mistū. Et vt nō ꝑueniat nisi ad illud qđ est leue ex carnibꝰ ⁊ ad ius carnis auis. Et oīs q̄ hꝫ icteritiā ex cā calida oꝫ vt deuitet vigilias ⁊ irā ⁊ motū plimū ⁊ balneū.

¶ Considerandum ꝙ cibari pane azimo cuꝫ sale ⁊ endiuia: tria iuuamenta affert. s. lauare. i. abstergere fel: ⁊ hoc virtute endiuie ⁊ etiā salis: ⁊ remouere putrefactionem per has easdem res: ⁊ ingrossat etiam choleraꝫ: ⁊ hoc virtute azimi panis: ex qua alteratione putredini ⁊ alterationi minus subijcitur.

¶ Et qñ caliditas est in toto corpore ⁊ ifrigidas epar ⁊ vesicā ifrigidas venas. Et ꝓprie qñ admistras balneationē cū aquis frigidis ⁊ tepidis in qbus decocte sunt medicine frigide ⁊ humide. Aqua vo frida actu ⁊ illa in qua sunt virtutes medicinarū ꝯstipātiū ꝓhibēt resolōnē icteritie. Et iā administranᵗ in curatiōe epatis ⁊ fellis calidoꝝ emplā sup ea. Et qñq3 danᵗ in potu trocisci de qbꝰ sūt tro. cōpositi ex semie citrulli ⁊ semine endiuie ⁊ semine lactuce ⁊ semie cucurbite ⁊ sandalis ⁊ spodio ⁊ ro. ru. assumptis equalibꝰ partibꝰ ꝓijcianᵗ sup oēs. ʒ. ij. ex eis kirat. j camphore ⁊ fiant inde trocisci ⁊ bibanᵗ. Et ego qdē iā exꝑtus sum iuuamentū eoꝝ ⁊ fac emplm̄ epati in eo qđ est in circuitu eiꝰ cū succis ifridatis sup niuē ⁊ duobꝰ sandalis ⁊ cāphora: ita vt sentiaᵗ ifridatio iterius. Ipm̄ eni remouet icteritiā ⁊ albificat vrinā in diebꝰ aliqbꝰ. Si aūt cā fuerit debilitas in epate ⁊ felle cureᵗ cuꝫ regimine ꝑdicto in debilitate epatis. Nā cura ipsius fellis est illa cura ēt. Ad regimē aūt apatis iam inuimus hoc ⁊ cōpleuimꝰ sermonē in caplō apostematis epatis.

¶ Ponit curam icteritie facte a mala complexione in toto: ⁊ dicit ꝙ quando hoc est: ⁊ infrigidas epar. i. partes epatis vt hypocundria ⁊ vesicam. i. femur: ⁊ per consequens totum ventrē: ⁊ in frigidas venas infrigidando extremitates ⁊ proprie quādo ⁊c. supple fit curatio. Reliqua patent.

¶ In oppilatiua vo illud qđ cōicat oī oppilationi est cura oppilationis ꝑdicte in caplō epatis ex flōmia ⁊ ꝓuocatione si fuerit oppilatio in gibbositate: ⁊ ex solutione vētris si fuerit in ꝯcauitate ꝭm necessitatem: ⁊ alienēt a se oē qđ ꝯstipat ⁊ exiccat q̄uis sit calm̄: qm̄ ꝯstipat meatꝰ ⁊ oppilationē efficit fortē. Et ex eis que rectiora sunt est vt ꝑmittas lenificationē eiꝰ ⁊ humectationē: deide sequaris eā cū aꝑtione: ⁊ sit lenificatiuū qñq3 calidū ⁊ humidū ⁊ qñq3 fridū ⁊ humidū quēadmodū dispō facit ipm̄ necessariū. Et cū aꝑis in fine aut icipiēdo tūc ex eis que recta sunt est vt sequaris illud soluēdo ꝭm ꝙ tolerat ipsam ⁊ ꝭm ꝙ ꝑterijt de solutiōe vētris. Et scias ꝙ qñ tu icipis cū solōne vētris ⁊ nō efficit ipressionē: tūc tibi iest vti fortibꝰ vomitibꝰ deide solutiuo forti: ⁊ opꝫ vt des in potu vice vna ꝭm fortitudinē. Et si fuerit oppilatio ex nascētia rei alicuius nō existimo ꝙ sit ei medicina. Quidā aūt dixerunt ei medicamē ⁊ dixerūt sume succi portulace ⁊ succi foliorꝝ raffani ⁊ aque folioꝝ acetose: oīum ꝭm existimationē ⁊ fac bullire oia simul ⁊ colenᵗ ⁊ ponanᵗ quātū illud de succo acetose cū aliquātulo herbi ꝯtriti. Et dixerūt in potu deᵗ ex eo aliqd cū semie raffani ⁊ semie melonis excorticatꝭ ⁊ cōmistis cū quarta amboꝝ costi ⁊ myrre. Et si fuerit oppilatio ex siccitate ⁊ ꝯctiōe: ⁊ illud est ex eis qđ sigñat corpꝰ: tūc admistrabis lenificātia ex subtiliātibꝰ cholerā sic̄ mucilagines ⁊ sic̄ sebestē ⁊ silīa cū oleo amigdalino. Qꝫ si oppilatio fuerit ex apate calido tūc cura eiꝰ erit cura ipsiꝰ. Cū ḡ maturaᵗ sis audax ad dāduꝫ in potu diuretica sic̄ anisum ⁊ feniculū sine timore: silr̄ ad eūandā solōne vētris cholerā. E si fuerit apa durū tūc res in ipso erit difficilis: oportebit. n. vt cureᵗ apa durū. Et vsquequo fiet illđ oportebit vt itēdaᵗ itētio icteritie ipsiꝰ cū eis que dicemꝰ. Et medicine qdē singulares solutiue in h̄ caplō ꝑdicte sunt in cap. oppilōnis epatꝭ. Et ex aꝑitiuis bonis ꝓprijs huiꝰ capl̄i sunt squilla ⁊ assarum ⁊ anisuꝫ ⁊ agaricus ⁊ ea in qbꝰ sūt cū apertiōe itētiōes alie. Aut sumanᵗ granoꝝ pinee maioris. ʒ. xxx. ⁊ passaꝝ enucleatarū. ʒ. v. ⁊ sulphuris citrini auᵗ. ℥. ⁊ epithimi ⁊ seminis apij mōtani ⁊ ciceris ni. ⁊ thuris albi: oīum an̄. ʒ. ij. teranᵗ ⁊ cribellenᵗ: ⁊ sumaᵗ ex ea sūma eoꝝ. ʒ. j. ℥. cū aqua feniculi ⁊ administreᵗ diebꝰ aliqbꝰ silr̄. est. n. sanatiuū: ⁊ nos iam experti sumus ipm̄ multotiēs. Et asiniar est ex meliorībꝰ medicinis icteritie ⁊ debilior ista ⁊ in qua est oppilatio in meatibꝰ cholere: sed clysteria ⁊ solutiua sunt ꝯueniētiora in eis: ⁊ ad summū solutiua ex eis que sūt sicut epithimū ⁊ polypodiū ponanᵗ in eis iste medicine. Descriptio bona ad illđ. ℞. granatoꝝ. ʒ. iiij. agarici. ʒ. iij. ⁊ succi eupatorij. ʒ. iij. iformenᵗ ex eis pillule ⁊ bibaᵗ ex eis. ʒ. j. ⁊ itereᵗ multotiēs. Et qñ chronica fit icteritia oppilatiua: tūc meliuꝫ est sumē diacurcumā ⁊ tyriacā aut similia ex eis que aperiūt cū fortitudine ⁊ simil̄r dialaccā. Et qñ est cū oppilatione febris tūc atriplices sunt boni valde: qm̄ sunt aperitiui ⁊ extinctiui. Et similiter radix lactuce de aqua de qua sumaᵗ pondus. ʒ. ij. cum melle. Et similiter aqua cuscute ⁊ endiuie ⁊ myrra cum rotulis cassie fistule cū oleo amigdalino amaro ⁊ dulci.

¶ Ponit curā icteritie oppilatiue. Et ꝑmo facit hoc ꝭm diuersitatem cārū ipsius. Scđo ponit quasdā medicinas que ad aꝑtionem oppilationū in icteritia ꝑducūt. ibi (Et ex aperitiuis bonis.) ¶ Ad ꝑmi euidētiā ꝯsiderādū ꝙ oppilatio pōt fieri aut ex humore oppilante aut ex carne orta aut ex siccitate ⁊ ꝯtractione aut ex apate. Primo ergo ponit curā icteritie citrine facte ex ꝑma oppilatiōe. Scđo facte ex scđa ⁊c. ibi (Et si fuerit oppilatio.) 3ª ibi (Et si.) 4ª ibi (Qꝫ si.) ¶ Ex aperitiuis bonis ꝓprijs huius capl̄i. s. curationis icteritie facte ex oppilatione sunt squilla ⁊c. Et ea in qbus sunt cū apertione alie intentiones. s. alterationis vel eūonis vel lenificationis. Asiniar. i. lactuca asini. Cōsiderandū ꝙ icteritia facta ex oppilationibꝰ in meatibꝰ cholere est debilior ⁊ leuior illa. i. icteritia facta ex apate duro. vel alio apate vt icteritia facta ex oppilatione in epate. Et cā est. nā hec icteritia est ꝑmo leuior ex parte mãe: qꝛ crediᵗ ꝙ mā oppilans sit cholera. Scđo ex parte curationis. nā medicine exoppilatiue melius pertingunt ad aperiendū oppilationē in meatibꝰ cholere q̄3 si esset in substātia reliqua epatis. i. reliquis vijs epatis: cū remotiores sint siue sit sermo de poro felleo eunte ad intestina siue de eo qui venit ab epate ad fel.

¶ Curationes aūt icteritie in qbꝰ attēdiᵗ intentio egritudinis ipsius ⁊ resolutionis eius lꝫ in eis sint apertio oppilationuꝫ ⁊ reliqua iuuamēta alie sunt potiones ⁊ alie sunt ablutiones ⁊ alie sunt sternutationes. Et plurimū iuuamentū earū est in oculo ⁊ facie. Et alie sunt que sūt regimē cōe sicut est administratio tine cū aqs fortibus. Et qñ incipit mingere mingat in tina: qm̄ est cura eius. Et qñ egrediᵗ ex balneo cooperiatur vt nō adueniat ei frigus oīno ⁊ dormiat coopertus.

¶ Queādmodū supra apparuit due erāt intētiones curationis ad icteritiā. s. ad cām ⁊ ad icteritiā ꝭm se mag̃. Postq̄3 ergo curationem posuit ꝭm ꝑmā intentionē ponit curā quātū ad intentionem scđaꝫ: lꝫ ēt medicine que ad scđaꝫ itētionē ꝑtinēt: ēt ꝯferāt ad cu-

ram quantū ad intentionē pͥmā ꝓpter illud qđ habent de virtute apertionis. Primo ergo Auicē. enumerat modos harū medicinarum ⁊ de vno illorū ꝓsequit̃ simul. Scđo de alijs. ibi(Et ex medicinis bibitis.) ¶ Dicit ḡ pͥmo ꝙ ille medicie sunt quatuor modorū: qꝛ qdā sunt potationes: alie sunt ablutiones: alie sunt sternutationes: lꝫ sternutationes magis ꝓferant ad remouēdū icteritiā a facie ⁊ oculis: alie sunt regimē cōmune cū tina ex aqs fortib⁹. s. aperiēdo ⁊ abstergēdo. Dicit̃ aūt tine administratio regimen cōe: qꝛ totū corp⁹ tāgit. Dicit pͥmo ꝙ qñ incipit mingere mingat in tina: qꝛ est cura eius. Et hoc dicit pͥmo: qꝛ euacuabat cholerā etiam qꝛ balneū infectū vrina magis aperit ⁊ abstergit.

¶ Ea vͦ que sunt pͥter balneū ex illis que administrātur vsu medicine sunt que extrahunt ex cute icteritiā. Et medicine que extrahunt illud qñqꝫ extrahunt ipm aut cū solutione ventris aut cū sudore. Et melius est vt sit sup exercitiū ⁊ laborē ⁊ sitiꝫ ⁊ ꝓpͥe qñ est faciēs sudare potus. Et silr̃ post balneum ⁊ illi q sue icteritie curationē vult cū resolutiōe nocet frigus ⁊ septētrio: nisi velit per ea resistere medicine calide ⁊ aggregare eā sicut sumit in potu piper: deinde post illud sedet in aqua frigida. Et dicit̃ ꝙ patiētes icteritiā iuuant̃ per ꝯsiderationē in reb⁹ citrinis. Illud eni mouet naturā ad expellēduꝫ materiā citrinā totā ad cutē: quare adiuuat̃ adiutoriū curationis in ea. Ego vͦ nō sum ex illis qui negeꝫ huiusmodi curationes sicut sunt plures eorū qui philosophantur ad eas.

¶ Dicit hic ꝙ medicine que per os sumunt̃ que icteritiā remouēt aut extrahūt eā per vrinā aut per ventrē: tamē medicia que sudore educit melius est ꝙ det̃ sup exercitiū ⁊ sup balneū ⁊ sup sitim. Et cā est: qꝛ tūc melius ⁊ citius ad membra rara ⁊ calefacta penetrat: ⁊ ideo melius per sudorē ipellit mām. Proprie vͦ dꝫ post sudorem dari res sudatiua quādo facit sudare potus. ¶ Considerādum aūt ꝙ medicia sudatiua aut est potus aut res potabilis actu humida sicut est potus aque calide: aut est aliqua medicina sicut ꝯfectio aliqua sicut anacardina vel leuior illa. Vult ergo Aui. ꝙ si post exercitiū ⁊c. det̃ ictericis medicina exiccatiua potabilis exiccabit ⁊ penetrabit ⁊ labet̃. Sed si daret̃ medicia actu sicca posset nocumentuꝫ inferre exiccando nec ad mēbra trahet̃ sicut si esset actu fluida ⁊ potabilis. ¶ Cōsiderādū post ꝙ frigus ⁊ septentrionalis ventus per se nocent in curatione icteritie: qꝛ ꝓhibēt resolutionē. Sed per accidēs possent iuuare. Uno mō resistēdo caliditati medicine solutiue sicut percipit̃ ꝙ bibenti medicinā in estate ventū obseruet septētrionalē: vt aliorū auctoritate ponit Auič. pͦ cañ. fen. 4. ca. de regulis solonis vētris. Alio mō aggregādo medicine virtutē vel calidū sup eā sicut exēplū ponit Aui. ¶ Cōsiderandum ꝙ opio Aui. fuit ꝙ spēs ipressa possit esse cā realis mot⁹ nō solū in corpore imaginātē: sed etiā in extrīseco: vt. 6. de nālib⁹ pti. 4. c. 4. satis diffuse ptractat. ⁊ Algazel imitat̃ eādē sniam: ⁊ ideo Aui. nō negat imaginationē ⁊ ꝯsiderationē rerū citrinarū mouere cholerā citrinā exterius magis vnde cura alleuiet̃: ⁊ iō ꝓhibet̃ ille a cui⁹ narib⁹ sanguis fluit res rubeas intueri: vt fen. 1. pͥmi. ⁊ iō mulieres experiētia docte patiētes morbillos quorū mā sanguinea rubea est iuoluūt in pāno rubeo: vt illius ꝯsideratione mā extrahat̃. Quō vͦ imaginatio motus huius possit esse cā: aliā longā ꝯsiderationē hꝫ ⁊ difficilē nō discutiēdā ad presens.

¶ Et ex medicinis bibitꝭ cognitis est vt in potu sumat stans in tina. ℥. ij. succi raffani cū. ʒ. ß. baurach ⁊. ℥. j. vini. Nā ipsa nō morant̃ qn extrahant ex ea citrinitateꝫ. Et iteruꝫ sumat̃ manipulus asparagi ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquant̃ in vase vitreato cuꝫ. v. asceit aque de qua in potu sumat̃ mista cum vino si nō est febris: ⁊ si est febris potet̃ sola: deide sedeat in tina aque in qua decoctus est capillus veneris ⁊ egredit̃ ex eo cholera. Et iterū floris nitri pondus. ʒ. ij. cum vino antiquo dimittat̃ in nocte sub celo ⁊ sumatur in potu ⁊ de balneatione fiat illud qđ dictum est. Aut sumant̃ in potu squilla assata cū. vj. partibus salis adusti ⁊ dosis sit. ij. aur. in ieiunio. Aut sumat̃ in potu leporis marini pondus. ij. ʒ. puluerizati super ouuꝫ sorbile ⁊ sorbeat̃. Aut corticis granatorū. ʒ. iiij. arsenici pondus. ʒ. ij. sumat̃ ex eis simul quātū tolerat pollex ⁊ sumat̃ in potu cuꝫ tribus ℥. lactis asinini. Aut pondus. i. ʒ. ⁊ qđ est supra fenugreci ⁊ sumat̃ in potu cū aqua ⁊ melle ⁊ sedeat in tina aque frigide. Aut sumat̃ capillus veneris tritus et accipiat̃ ex eo. ʒ. iiij. cū aqua in qua decoctū est anisuꝫ. Aut succus acetose cuꝫ aliquātulo vini: aut stercoris canis comedentis ossa alba nō nigra pōdus. ʒ. iiij. cuꝫ aqua mellis. Aut foliorū sicle exiccate. ʒ. iiij. cum vino permisto fiat illud trib⁹ diebus. Aut ciceris nigri lib. j. capilli veneris manipulus vnus decoquant̃ in aqua donec ꝯsumat̃ tertia ⁊ sumat̃ ex ea in potu. ʒ. j. Aut succi raffani. ℥. ij. vini. ℥. j. aut ciceris nigri lib. j. carpobalsami turis seminis feniculi: oium añ. pugillus. j. decoquant̃ in. vj. asceit aque donec ꝯsumat̃ tertia ⁊ sumātur in potu ex ea. ʒ. ij. Et si nō fuerit febris potent̃ cum vino aut cinamomi quātitas quā tolerant tres digiti cū vino ⁊ melle medicatis fm mēsurā. ʒ. i. ⁊. ʒ. aut cuꝫ aqua ⁊ vino. Aut semia almahalep excorticata ex corticib⁹ suis de qb⁹ in potu sumat̃ pōdus. ij. ʒ. Aut rubee tinctorū. ʒ. j. in ouo sorbili. Aut sumat̃ limature cornu ceruini kirat. xviij. ⁊ sumat̃ in potu cū syrupo begursericon. Aut sumātur grana pinee ⁊ ameos ⁊ staphisagria ⁊ sumat in potu eger ex eis. Aut piperis ⁊ stercoris canis albi comedētis ossa coclearius vnū cū vino. Aut ipleat̃ collogntida cicecto ex ea qđ itra est vino ⁊ aqua ⁊ bibat̃. Aut det̃ in potu de felle vrsi i vino aut sumat̃ cornu cerui. ʒ. j. ⁊ tertia: ⁊ sulphuris pond. ʒ. ij. ⁊ bibat̃ illud ⁊ bibat̃ post illud vinū. Aut sumat̃ ⁊ ꝓpͥe in oppilatiua reubarba. ipericon capilli veneris olibani rubee tinctorū partes equales: ⁊ dosis sit. ʒ. j.

¶ Primo enumerat medicias que sunt potationes. Scđo sternutationes. ibi(Ex sternutatorijs.) Tertio ablutiones. ibi(Ablutiones vͦ.) Prima posset diuidi in tres ptes sicut tres modos medicinarū ponit pͥter quasdā medicias singulares quas ibi enumerat. ¶ Asceit. i. pōdus. ℥. vj. ⁊. ʒ. ij. qꝛ est pōdus. xxviij. aureorū: qdā dicūt ꝙ est pōdus. xviij. aureorū. Abinahaleb. Aui. facit de eo capitulū ⁊ nō notificat. Serap. dicit ꝙ est arbustuꝫ. Sed Simon dicit mahalep arabice. exponit̃ in libro Rasis de lapidib⁹ qđ est noiata in lingua hispana azeuo. Et ego quesiui ab hispanis quid esset azeuo: ⁊ ostenderunt mihi agrifoliū. Uerū arabs dixit mihi ꝙ est arbor quā nō habemus in partibus istis: sed agrifoliū dicebat vocari tartacha arabice. Stephanus mehelebū iquit vocat̃ grece kusanū. Sed in halaui malhalep est medulla fructus cerasi domestici vel syluestris: ⁊ est in veritate medulla cerasi syluestri qua mulieres arabū vtunt̃ in oleo quo inungunt capillos suos.

¶ Et medicie qdē singulares que igrediunt̃ in hoc capitulo ⁊ sunt aperitiue ēt sunt absinthiū anisuꝫ assaruꝫ acorus rubea tinctorū gētiana xylobal'. agaric⁹ cōdisi nux cupressi costus vtraqꝫ aristol'. Ex eis que dicunt̃ ⁊ sunt leuia est vt sumat̃ in potu cerebrū alcubugi in vino puro: aut sumant̃ vitelli duorū ouorū ⁊ cōquassent̃ in medio asacraiati vini ⁊ bibant̃. Et ex eis que laudātur vehementer est vt sumant̃ in potu de lūbricis terrenis exiccatꝭ: qm̄ ipsi mūdificāt statim. Et silr̃ fel vrsi. Et ex eis que expta sunt ēt est vt dent̃ in potu radices acetose ⁊ stet in sole ⁊ ambulet post illđ hora vna donec calefiat ⁊ sitiat: deide sumat decoctionē capilli veneris ⁊ rubee tictorū ⁊ mēthe. Et silr̃ si bibat̃ post balneuꝫ. Et ex diureticis ꝓprijs ei est vt sumat̃ nucis cu-

pressi pondus.ʒ.ij.cū pondere.ʒ.ij.cassie lignee ⁊ biba tur cū vino antiquo:deide sedeat in tina in qua deco ctꝰ sit capillus veneris aut anisuȝ post illud hora vna donec calefiat:qm̄ miget icteritiā totā Et qn̄qȝ iuuā- tur cū carne heritij pp fortitudinē sue ꝓuocationis ⁊ mūdificatiōis ⁊ ꝯueniētie sue ad epar. Et aqua cuscu- te qn̄ bibit ex ea sacraiati.j.cū semine apij ⁊ zucchаro altabarzet est iuuatiua. Et ex solutiuis ꝓprijs eis est vt pforet collogntida ⁊ expellat illud qđ est in ea ⁊ i- pleat vino ⁊ bulliat sup prunas ⁊ colet ⁊ bibat. Et ex ex eis que nos ꝓbauimus est vt sumat aloes.ʒ.j.⁊ sca- monee danich.j.⁊ salis naptici.ʒ.j.quarta ⁊ rubee tin- ctoꝝ ⁊ agarici:amboꝝ an̄.ʒ.ß fiant ex eis pillule ⁊ bi- bant in aqua de seminibꝰ medicinaꝝ quas diximꝰ. Et nos iā diximꝰ clysteria in antidotario ad h̄ caplm.

¶ Asacraiati est pōdus.ʒ.xxxvij.⁊.ß.est ergo.℥.iij.ß.⁊.ʒ.j.ß. Sacra- iati ergo est pondus.℥.iij.ß.al's est pondus.℥.iij.⁊.ʒ.iij.ß.

¶ Et ex sternutatorijs sunt succi qbus sternutat sicut succus cucumeris asinini ⁊ succus folioꝝ nasturtij ⁊ succus cupressi ⁊ succus ciclaminis sicut est:aut cōte- rit ciclamē ⁊ infundit in lacte mulieris in nocte:dein- de exprimit in mane ⁊ tepefit ⁊ distillat:aut succus ra dicis alfarfasa exprimit ⁊ bullit cuȝ sambacino bulli- tione leui ⁊ in ipso sit parū gallie ⁊ fiat cū eo sternuta- tio:aut succus radicis raffani ꝯtriti cuȝ folijs suis. Et ex succis qui nō sunt caliditatis magne est succꝰ sicle: ⁊ ex succis fridis est succus sempuiue aut succus ale- fuis fluuialis ⁊ acetū ipm. Quādoqȝ suggit naribus ⁊ retinet hora vna infirmus in pila balnei:qm̄ est bona curatio:⁊ simil'r si ifundat in eo nigella die ac nocte: deinde colet ⁊ fiat caputpurgiuȝ ⁊ odoret ex ea sola ⁊ permista. Et ex eis que sunt p̄ter succos est vt sumat staphisagrie quarta.ʒ.j.⁊ terat ⁊ dissoluat cū aqua co riandri ⁊ olei amigdalini an̄.ʒ.x.⁊ fiat cū ea caputpur- gium ipso existēte in tina aut pila aque in balneo. Et qn̄qȝ miscent cū ea aliqd ordei sicci ⁊ aliqd aceti vini. In oculo v̄o ipso assiduet ipsius ablutio cū aqua ro. ⁊ aqua coriandri ⁊ aqua niuis.

¶ Quid hic intendit pȝ. Alfarfasa qdā dicunt ꝙ est fula ⁊ ꝙ est ar- tetica. Alij ꝙ est herba similis portulace ⁊ dat eqs ad īpinguāduȝ vt supra fen.4.dictū fuit. Succus.i.mucilago. Alefuis.i.psilij. Qđ aūt per succū mucilaginē intelligere possumus:apparet sexto de regi.sa.vbi. Sed ⁊ lini semē coctū in aqua īfridantē succū operat. Qđ ēt psiliū iueniri possit fluuiale:apparet ex Simone in synony mis:⁊ forsan hoc psiliū est magꝭ aquosum ⁊ subtile qđ ad inducen dā sternutationē querimus. Et acetū ⁊c. Infirmus supple retinet in pila ⁊c.⁊ est vas sicut tina in quo forsan retinet totus ictericus aut ſm caput ſm qđ querimus mūdificare:vel a pte vel a toto.

¶ In oculo v̄o ipso assiduetur ipsius ablutio cū aqua ro.⁊ aqua coriandri ⁊ aqua niuis.

¶ Considerandum ꝙ in ablutione oculi:aut querimus repulsionē citrine materie:⁊ sic in pricipio apparitionis icteritie assiduatur ablutio cū aqua ro.⁊ aqua niuis ⁊ coriandri:lȝ iste due aque.s.ro. ⁊ coriandri aliquid resoluāt. Aut querimus ablutionē ⁊ sic ablui- mus cum alijs aquis quas ponet.

¶ Ablutiones v̄o habentibꝰ icteritiā sunt aque in qui- bus ꝯcoquunt capillus veneris ⁊ sceba ⁊ maiorana ⁊ poliū ⁊ camomilla ⁊ alaniuden ꝓprie ⁊ tribuli ⁊ anbe tum ⁊ radix in eis. Et qn̄qȝ ponit ꝓpter calidā icteri- tiā in eis acetositas citri:qm̄ est vehemētis abstersio- nis cuȝ sua incisione in oī tinctura. Et qn̄qȝ assumunt ex istis rebꝰ emplastra ⁊ assumunt ex eis olea qbus fit

inunctio sicut oleū albacuen ⁊ oleū camomillinū ⁊ oleū anbetinū:⁊ iterū oleū ꝯgelati vue ⁊ oleuȝ de lilio. In icteritia v̄o cretica opȝ vt cū excutit infirmus intēdat cū ea intētione ipsius egritudinis cū lauatiuis ⁊ diu- reticis mundificatiuis:⁊ fortasse nō indiget solutione ventris ⁊ fortasse sufficit balneū soluȝ. Qr̄ si videris in vrinis eoꝝ ⁊ egestionibus paucitatē tincture:scias ꝙ materia in eis est grossa:quare cōforta illud cuȝ quo medicas ex lauatiuis notis ⁊ similibꝰ. Venenose autē cura est tyriaca ⁊ metridatū ꝓpterea qr̄ resistit vene- no:deinde bibat aquaȝ maloꝝ acetosoꝝ ⁊ aquā gra- natoꝝ ⁊ succū endiuie ⁊ portulace ⁊ mucilaginē psilij ⁊ almirberis ⁊ omnia in qbus est ifrigidatio cū virtu- te tyriace. Et in ipsa quidē iam expertū fuit in princi- pio cū accidit:⁊ ꝓprie cuȝ venenū est ebibitū vt biba tur lac assidue cū oleo amigdalino. Regimē autē ip- sorum cū cibis iam docui ipsum in cōplexione calida absqȝ debilitate manifesta ⁊ sine oppilatione. Oppi- latiuā v̄o ⁊ debilitatiuaȝ cognosces per ea que dicta sunt in capitulo epatis. Et cibus qdē ictericoꝝ est ille qui alleuiat ⁊ subtiliat ⁊ in quo est apertio:⁊ ius piscium ꝯfert eis ꝓprie cū eis que ꝓuocāt ⁊ subtiliant de illis que dicemus in fine capituloꝝ.

¶ Alaniudē al's alachoen supra fen.14.ca.de oppilationibꝰ epatis. expositū erat ꝙ erat pes corui.⁊ sic cōmuniter videt exponi:⁊ sic exponit. A.fen.16.ca.de excoriatione itestinoꝝ. Sed Simon dicit alchauē. Apud Serap̄.scribit vchuen:sed in l'ra alif hacauē ꝓpe ꝓferri debet:⁊ est herba que a Diascoride vocatur partemō siue leucatemō aut amaracū:⁊ in virtutibꝰ ꝯcordāt cū. A.illo cap̄.⁊ in Serap̄.in.c.de bacaue ex sermone Diascoridis. Item Aui.5.can̄. trac.p̄mo in descriptione tertia. Trocisci andaracharō igredien- tiū in tyriaca magna amaracō ingt.i.alachoē alba. Itē Diasco.in q̄dā p̄paratione adipis ponit amaracū.⁊ in lib. Serap̄.de simpli. medi.eodē loco ex verbo Dias.habet hachauē. Cū quererē diligē tius de esse huius plāte arbitratus sum ex descriptione eiꝰ ipsam esse quā matricariā dicimꝰ cuius flos est similis flori camomille: ⁊ ob illud querēs a quadā sarracena de alep ostēsa matricaria q̄- liter vocaret:respōdit vchen. Et iterū querēs ab alia alterius re- gionis respōdit hachauen aliqn̄ alachuē. Tamē Simon ipugnat Cōstātinū qui credit eā esse cotulā fetidā. Patent reliqua.

¶ De cura icteritie nigre aggregate vitio splēis. C.7m.

In illa qdē que splenetica est cōsidera an sit illic repletio sanguiea plurima:quare flobo thoma basilicā sinistrā ⁊ saluatellā post eā: deide occupa te cū splene ⁊ rectificatiōe op- pilationū eiꝰ ⁊ ap̄atū ipsiꝰ ⁊ debilitate eius. Et si fue- rit illic cā multitudo melācholie ꝓpter illud qđ gn̄at ipsam ex virtutibꝰ ⁊ cibis ſm ꝙ dictū est. Opȝ ēt eua- cuare eā cuȝ eis que ipsam eūant. Ex illis est decoctio scolopēdrie cū elleboro dicta in antidotario ⁊ eūet ex ea multotiēs. Et ꝯcoctio epithimi ſm hūc modū. R. myrabo.nig.⁊ kebu.oium an̄.ʒ.x.fumiterre scolopen- drie polypodij ⁊ floꝝ squināti:oium an̄.ʒ.v.radicum apij ⁊ feniculi:amboꝝ an̄.pugillū.j.ellebori nigri pon dus.ʒ.ij.decoquant in tribꝰ libris aque donec rema- neat quarta ⁊ ꝓijciat super ea epithimi.ʒ.vj.⁊ bulliat ebullitione leui:deide colet ⁊ cōponant cuȝ ea hiere- pigre.ʒ.xxx.⁊ simil'r pillule facte de myrabolanis ni- gris ⁊ epithimo ⁊ sale indo ⁊ agarico ⁊ corticibꝰ radi- cis capparis. Et quādo fit euacuatio det in potu lac camellarum:⁊ si non reperitur aqua casei facta cū sy- rupo acetoso de seminibꝰ ⁊ spodio ⁊ polio. Et medi-

cine ſubtiles que ſunt ex ſcolopendria ⁊ radice cappa ris ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ aqua in qua decoquunt folia tamariſci ⁊ radices ⁊ aqua folioꝝ capparis ⁊ aqua foliorum raffani ⁊ ſyrupꝰ acetoſus ⁊ ſimilr̄ aqua ſolatri ⁊ aqua apij ſi fuerit caliditas: ⁊ ſyrupꝰ acetoſus in quo decocta ſunt ſcolopēdria ⁊ folia capparis ⁊ fructꝰ tamariſci ⁊ poliū. Et ſi fuerit ī ſplene apoſtema calidū oportebit vt nō ſuꝑfluitas ſit in calefacientibꝰ. Et ſi in ipſo ſunt oppilationes: tūc aperitiua fortia ꝓdicta in capitulo epatis iuuatiua ſunt ēt. Et ego dicam in capitulo oppilationis ſplenis medicinas que ei ꝓprie ſunt.

¶ Ponit curā icteritie. Et p̄mo facit hoc. Scḋo ſimul ponit curaꝫ icteritie nigre ⁊ citrine que ꝯiūgunt. ibi (Et qn̄ aggregat.) Tertio ponit cibaria que ictericis ꝯueniūt ſicut dixit ſe facturū in fine p̄cedētis capl'i cū dixit. que dicemꝰ in fine capl'oꝝ. ſ. de icteritia. ibi (Cibi aūt.) Primo ponit curā icteritie qua ītēdimꝰ ad cām. Scḋo qua intēdimꝰ ad ipaꝫ ſm ſe. ibi (Ipſam.) Prima in tres. Primo ponit curā icteritie nigre facte a ſplene. Scḋo facte ab epate. ibi (Et ſi fuerit.) Tertio facte a corpore toto. ibi (Et ſi.) ¶ Ad p̄mi euidētiā ſciēdū ꝙ icteritia nigra fit a ſplene: aut qꝛ in eo abūdat ſanguis mel'icus vel mel'ia: aut ꝑꝑ apoſtema vel oppilationē: aut ꝑꝑ debilitatē attractiue virtutis vn̄ mel'iaꝫ nō trahit. Primo ḡ ponit cura icteritie facte a ſplene ſm p̄mū modū. Scḋo facte quātū ad ſcḋm. ibi (Et ſi fuerit in ſplene.) 3ª ibi (Et ſi eſt cā debilitas.)

¶ Et ſi eſt cā debilitas attractiōis ſplenis: tūc de illis que neceſſaria ſunt eſt vt tu ponas ſuꝑ ipm̄ ventoſas ſine inciſione. Et vt adminiſtret exercitiū ⁊ empl'a cōfortātia ſpleneꝫ ſicut illud qḋ fit ex abſinthij ⁊ cordumeni ⁊ floꝝ ſquināti ⁊ albaſce ⁊ cētauree ⁊ radicū capparis: oiuꝫ an̄. ꝑtē. i. ⁊ ex roſis ꝑtibꝰ. ij. ⁊ ex bdelij ꝑte. i. ⁊. ſ. ⁊ ex āmoniaci partibꝰ. vij. ⁊ decima ꝑtis fiat ex eo empl'm. Et qn̄ abluit fiat cum aceto puro forti in quo bulliāt anbetū ⁊ baurach ⁊ ſal ⁊ rutha ⁊ calamētum. Et ſi fuerit in cā icteritia nigra caliditas epatis curet epar cū ſubtiliatiuis. Et ſi fuerit friditas curet cū tyriaca maiore ꝓprie ⁊ cū medicinis notis. Et ſi fuerit cā in ea corpꝰ totū fac in primis illud qḋ ꝯuenit epati vt patiant ab eo vene: deinde corpori. Ipſaꝫ aūt icteritiā cura cū eis qbꝰ curas ipaꝫ icteritiā citrinā ⁊ cū eis que de illis fortia ſunt. Et qn̄ aggregant ambe icteritie ſimul ⁊ eſt repletio ⁊ idiges flōmia: flōma tūc ambas manus ⁊ euacua eas ambas diebꝰ aliqbꝰ ⁊ aggrega iter duo regimēta: ⁊ da in potu iter ea ambo decoctionē abſinthij ⁊ epithimi: ⁊ aggrega aquas foliorū raffani tamariſci ⁊ ſalicis: oium an̄. ℥. i. ⁊. ſ. aque ſolatri ℥. iij. aque foliorū capparis. ℥. ij. aggrega ⁊ fac bullire oia cū. ℥. x. caſſie fiſtule ⁊ ꝓijce ſuꝑ ea pōdus. ℥. xxx. hierepigre. ⁊ pōdus. ij. danich croci: ⁊ pōdus. iij. kirat ſcamonee aſſate in cepe ⁊ expecta duobꝰ diebꝰ: ⁊ poſt illud bibat aqua caſei ⁊ ſyrupus acetoſus. Cibi autē in oibus illis ſunt cibi leues noti ⁊ piſces aradradri: ⁊ ex pullis ipinguatis: ⁊ ex oleribus endiuia ⁊ apium ⁊ cōdita ꝓpria ⁊ capparis cum aceto.

¶ Circa hāc tertiā partē diceret aliqs nō videt ꝙ hec ventoſatio ꝯferat in icteritia ex mēte Gal'. i libello de cura icteritie vbi ſic dicit. In eis aūt que a ſplene nihil ꝓdeſt vētoſa. Dōm ꝙ curatio icteritie fit ad eūandū mām que eſt in ſplene aut ad attrahēdum mām mel'icā ad ſplenē quā de ſe trahē nō pōt. Dico ḡ ꝙ vētoſarū appoſitio ꝯfert in curatiōe icteritie ad attrahēdū mās ad partez ſplenis: ⁊ iō ſine ſcarificatiōe Auic. ꝑcepit fieri vt a reliq̄ corꝑe illuc trahat mel'ia nō curās ꝙ cū ſcarificatione: qꝛ nō ītendebat ad eūonē ad ex̄: ⁊ iō vētoſe ſuꝑ ſplenē nō multū ꝯferūt ad eūandū: qꝛ ſplen nō hꝫ ibi multā alligātiā. vnde ibidē Gal'. ſplen nulluꝫ hꝫ cōe cū renibꝰ vel multū ab eis diſtat. Nequaꝙ̄ ergo opꝫ eos q a ſplene ictericos curari vētoſis. Reliqua patent ⁊c̄.

¶ Tractatus ſcḋs de reliquis diſpōnibus ſplenis.

¶ Sermo vniu'lis de egritudinibꝰ ſplenis. Cap. p̄m.

Spleni accidūt oēs ſpēs egritudinū predictarū. ſ. de egritudinibꝰ cōplexionis ⁊ cōpoſitionis ſicut oppilationes ⁊ ſolutio cōtinuitatis ⁊ ſimilia: ⁊ apoſtemata cum ſpeciebus ſuis.

¶ In p̄cedenti tractatu Aui. poſita anathomia fellis ⁊ ſplenis determinauit de icteritia que eſt diſpoſitio multū felli attributa: lꝫ ēt attribuat epati ⁊ ēt ſpleni vt nigra: d̄terminat in hoc trac. de diſpōnibꝰ alijs ſpleni appropriatis. Aliqd enī iā de diſpōnibꝰ ſplenis determinauit cum determinauit de icteritia nigra: ⁊ ideo hic de alijs diſpōnibꝰ remanētibꝰ determinat. Primo in cōi. Scḋo in ſpāli. ibi (Calidā.) Prima ī tres. Prīo enumerat ſplenis egritudines. Scḋo oſtēdit ſignatuꝫ eius ſupra corpus ſm diuerſam ſui diſpoſitionem. ibi (Et ſcias.) Tertio oſtēdit morbos ad quos permutantur egritudines ſplenis ⁊ accidentia quedam ⁊ exeuntia. ibi (Et quandoqꝫ conuertuntur.)

¶ Et ſcias ꝙ qn̄ ſplen ipinguat extenuat corpꝰ: qm̄ in primis deſtruit virtꝰ epatis vehemēter cū ꝯtrarietate: quare minorat gn̄atio ſanguis ⁊ cū hoc ipſe attrahit de ſanguine illius ifirmi rem plurimaꝫ ꝓpter magnitudinē ſui: ⁊ penitꝰ extenuatio ſplenis ſign̄at bonitatē humoꝝ: ⁊ pinguedo eiꝰ malitiā humoꝝ.

¶ Conſiderandum circa ſecundam partem ꝙ hoc dictū eſt Auer. 4. colliget cap. 56. Scilicet de accidentibus ſplenis. al's de ſignis egritudinum ſplenis. auctoritate Hippo.

¶ Et qn̄qꝫ ꝯuertunt egritudines ſplenis ad febres cōmiſtas ſicut ipſe qn̄qꝫ generant ab illis egritudinibꝰ. Ipſe enī generant multotiens ex tertiana non pura: ⁊ ex febribꝰ peſtilētialibꝰ ⁊ feb. cōmiſtis. Et plurime qdem egritudines ſplenis ſunt autūnales.

¶ Ulterius ꝯſiderādū circa tertiā partē ꝙ egritudines ſplenis cū ſint ex humoꝝ aduſtionibꝰ ⁊ īcinerationibꝰ ipſe ꝑducūt ad febres cōmiſtas: qm̄ illi humores putreſiūt: ⁊ ecōuerſo ēt qn̄ febres miſte: qꝛ humores adurunt ⁊ īcinerant. Similr̄ ēt qn̄ febres ſunt peſtilētiales: qꝛ in eis vt al's declarauimus putreſiūt plures diuerſi humores vn̄ plures fiunt incinerationes: ⁊ ex oibꝰ iſtis ꝯtingit ꝙ multi humores multiplicent vnde ipulſi vel tracti ad ſplenē ſpleneticos faciūt. ¶ Cōſiderādū poſt ꝙ cū autūnus humores incineret: vt ſcḋa p̄mi. merito ſplenis egritudines ſunt autūnales ſalteꝫ ille que fiunt ex melācholia per incinerationē generate.

¶ Et color habentis eas eſt decliuis ad citrinitatem ⁊ nigredinem.

¶ Cōſiderādū vlterius ꝙ ſplenetici color p̄ncipalr̄ vtplurimuꝫ eſt niger ꝑꝑ nigrū humorē mel'icū quē colligit ⁊ quo mediāte corpus inficit. vnde ſupra Aui. ſplenetici color eſt cineritius. ⁊ idē voluit Gal'. 5. de īteriorībꝰ. vlt. ca. Sꝫ qn̄qꝫ vt ꝑ accidēs ꝯtingit eoꝝ colorem citrinari aut per accidentalē caliditatē acquiſitā in mā: vnde ſubtilis pars per aduſtionē citrinat: aut qꝛ qn̄qꝫ ſplen inflāmatus vnctuoſum ſanguinē quē trahit in cholerā vertit.

¶ Et quādoqꝫ ꝑueniūt egritudines ſplenis ad ſtomachum: ⁊ fortaſſe addunt in appetitu eius. Et qn̄qꝫ deſtruūt appetitū ipſiꝰ. Et qn̄qꝫ cogunt ipſum cū ꝓpinqua eſt digeſtio ad euomēdum rem acetoſam ex qua ebullit terra abſqꝫ nocumēto ⁊ abſqꝫ dolore.

¶ Cōſiderādū poſt ꝙ mel'ia que fluit a ſplene ad ſtōchū aut eſt acetoſa pōtica ⁊ ſic acuit appetitū. aut eſt multū pungitiua que ībibit in ſuba ſtōchi: vn̄ ad expulſionē nō ad attractionē ꝯcitat ⁊ ſic deijcit appetituꝫ ⁊ facit nauſeā: vt. 2. ca. huius fen declarabat. accidit ēt qn̄qꝫ ꝙ in egritudinibus ſplenis nō effundit mā aliq̄ mel'ica ad ſtōchū: ⁊ tūc appetitꝰ ceſſat. ¶ Cōſiderādū vlterius ꝙ mā mel'ica aliqn̄ facit dolorē vehemētē in hora cōplementi digōnis: vt ꝓlixe ſcripſimus fen. 13. trac. 2. ⁊ tūc fit vomitus. Acetoſe ⁊c̄. abſqꝫ nocumento ⁊ abſqꝫ dolore: ⁊ ſupple remanēte poſt vomitum: qꝛ facto vomitu ceſſat: vel poſt nocumentū ⁊c̄. ⁊ eſt planior l'ra.

¶ Et vrina ſanguiea bona eſt in fine egritudinū ſple-

nis: ⁊ similiter grossa in qua est fex ⁊ viscositas que est in ipsa est similis viscositati sanguinis. Et quandoqꝫ resoluitur per eam feb. ex febribus egritudinum sple-nis: quare resoluitur per eam splen.

¶ Considerandū post ꝙ splen hꝫ egritudinē aut de sanguine melā-cholico: ⁊ tunc vrina sanguinea.s.obscura est bona ⁊c̃. aut hꝫ egri-tudinem de melancholia magis pura: ⁊ tunc vrina grossa feculen-ta laudatur: ⁊ viscositas.i.feculenta ⁊c̃.

¶ De signis cōplo̅nū splenis. Cap. 2m.

Calidaꝫ significant sitis ⁊ inflāmatio in sini-stro ⁊ corruptio virtutis eius que attrabit melancholiam.

¶ In speciali determinat de egritudinib⁹ splenis. Et p̄mo de com-plexionalib⁹. Scd̄o de apostematib⁹. ibi (Scias.) Tertio de oppi-lationib⁹. ibi (Quādoqꝫ fit.) Quarto de q̄busdā alijs dispōnib⁹ an-nexis. ibi (Inflatio.) Non determinat de cura solutionis ꝯtinuita-tis: q2 cura eius cōicat cū curatione solutionis ꝯtinuitatis epatꝭ: ⁊ etiā epatis iudicia. ¶ Prima in duas. Primo ponit signa malaruꝫ cōplexionū splenis. Scd̄o ponit curā. ibi (Est prima.) ¶ Prīa pos-set diuidi in quatuor sicut quatuor sunt modi malarū cōplexionū simpliciū.s. calida humida frigida ⁊ sicca. ¶ Cōsiderādū ꝙ in ma-la cōplexione calida splenis est corruptio virtutis attractiue du-pliciter. Uno mō ex parte tēporis attractionis. nā attractiua sple-nis nō debet attrahere nisi cū iaꝫ epar fecerit perfecte operatio-nem suā etiā cōpleta generatione humoꝝ. Cum ergo splen supca-lefactū est ex forti caliditate p̄us attrabit q̄ꝫ epar suā cōplet ope-rationē. Alio mō est corrupta ex parte eius qd̄ attrabit. Nō enim solū attrabit melācholiā sed attrabit illud etiā qd̄ sibi nō debet.

¶ Frigidaꝫ v̄o significant debilitas attractionis eius ⁊ casus appetitus ⁊ iteratio fastidiose satietatis ⁊ mul-titudo rugitus ⁊ eructuationis. Et significant siccam durities ⁊ debilitas corporis ⁊ grossitudo sang. ⁊ ve-hementia nigredinis coloris. Et humidam significāt lenitas lateris sinistri ⁊ mollities corporis ⁊ nigredo trabens ad albedinem plūbeam.

¶ Sed in frigida cōplexione splenis nō corrūpit attractiua sed de-bilitat: ⁊ ideo cadit appetitus q2 splen nō hꝫ melācholiā quā sto-macho mittat. Et iteratio fastidiose satietatis que est ꝑpter duo. Primo q2 sine appetitu comedit. quotiens ꝙ cibus sumit totiens fastidit. Scd̄o q2 splen infrigidatū infrigidat stomachū: vnde cru-dificat cibus in stomacho: ⁊ ex hoc fit fastidiosa satietas ex p̄sen-tia cibi in stōcho crudi ⁊ nō digesti. Multitudo rugitus: q2 mate-ria melācholica ꝑpter debilitatē caliditatis sibi ꝯiuncte ex frida cōplexione in ventū ꝯuertit. Als eni dictū fuit ꝙ melancholia est vētosa vt Arist. quarta ꝑblema. 30. ꝑble. Nō solū aūt ꝑpter hoc: sed q2 frigiditas splenis stōcho cōicata facit cibū euaporare debi-li facto calido: vnde vētositas fit. Reliqua patent.

¶ De cura. Cap. 3m.

Est prima curationibus epatis ⁊ indiget vt sint medicine fortiores ⁊ penetrabiliores: et ingeniet eoꝝ penetratio cum eis que pene-trare faciunt: ⁊ cum eis que cōseruēt virtutē super eas vsquequo perficiant operationes suas.

¶ Hoc caplm est sicut caplm qd̄dā canonū curatiōis splenis. Nō eni explicite hic ponit cura cuiusqꝫ modi male cōplexionis. Cum eni Aui. posuerit in quo curatio epatis differat a curatione sple-nis: notuꝫ derelinq̄t nobis q̄uo male cōplexiones splenis curant. Primo ergo in gn̄ali ostēdit q̄uo curatio p̄dictarū dispōnū perfi-ciat. Scd̄o ponit dr̄iam inter curationem epatis ⁊ splenis. ibi (Et scias.) Tertio enumerat quasdā medicinas spleni appropriatas. ibi (Et spleni.) ¶ Cōsiderādū circa p̄mā partē ꝙ res spleni appro-ximate ponunt exterius: ⁊ ille ēt p̄nt esse fortiores. Primo q2 mē-brū est ignobile respcū epatis. Scd̄o q2 est ꝑfundius situatum vt anathomia ostēdit. Aut exhibent īterius ⁊ tūc dant aut gratia al-terationis ⁊ ille dant fortiores: q2 distātia maior est. p̄us. n. occur-runt epati q̄ꝫ spleni. Aut dant gratia eūonis: ⁊ ille ēt debēt esse for-tiores. p̄mo ꝑpter sitū. scd̄o ꝑpter mām̄ humoris quem splen ag-gregat qui grossus melācholicus est vt. 13. terap. ca. 10. ¶ Cōside-randū post ꝙ medicine splenis fortificant: aut cum medicinis pe-netrare facientibus sicut maxime in eis ponitur acetum: aut cuꝫ medicinis cōseruantibus virtutem sicut quādoqꝫ viscosa ⁊ gluti-nosa ponuntur vt gūme quedam: que lꝫ de se ad principalē inten-tionem nō conferant: ad hoc tamen iuuant.

¶ Et scias ꝙ differētia inter curationes spleneticas ⁊ epaticas est in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ labore ⁊ alle-uiatione. Epar eni est dignius vt alleuiet cum eo. Et nō sit superfluitas in cōfortando illud quo curat. Et nō afferant super ip̄m medicine acute nimis sicut ace-tum forte nisi in necessitate. Et splen econtrario illius eget vt adiuuent medicine eius cū eo qd̄ ꝯseruat vir-tutē earū ⁊ cum eo qd̄ penetrare facit. Et spleni qdeꝫ sunt medicine que sunt ꝓprie ei sicut cortices radicis capparis ⁊ sicut scolopendria ⁊ āmoniacum ⁊ allium syluestre. Et quandoqꝫ necessarium faciunt egritudi-nes splenis vt flobothomet basilica maior ⁊ flōmet saphena: imo flōmet vtriqꝫ guidegi.

¶ Considerandū circa scd̄am partē ꝙ curatio splenis ⁊ epatis dif-fert in duob⁹. Primo in fortitudine ⁊ debilitate mediciaꝝ q2 sple-nis medicine debēt eē fortiores vt ꝓbatū est. Scd̄o ex parte labo-ris ⁊ alleuiationis cure. Nā cura epatꝭ dꝫ alleuiari. nō. n. ꝓprie isi-stere possum⁹ cū medicis curādo epar. Un̄ Aui. epar. n. dignius est vt alleuiet. s. cura. cū eo. s. epate: vel cū eo. s. quo curat: sed in cura splenis audacius īsistere possum⁹. ¶ Cōsiderādū circa tertiā ꝑteꝫ ꝙ cappares ⁊ scolopēdria multū appropriari vident spleni: vt. 13. tera. c. penul. als. ca. 12. Quale pharmacū est absinthiū epati: tale spleni capparis cortex: ⁊ quale epati vocatū eupatoriū: talis sple-ni scolopēdria. Uirtutes aūt per q̄s ꝯferant ab auctorib⁹ ꝑquire. ¶ Cōsiderādū vlterius ꝙ existente multa repletione ex sanguine melico vn̄ timet magnū in capite vel in toto corpe nocumētū fa-cimus q̄n̄qꝫ flōmiaꝫ de basilica magna que est basilica brachij: q2 ꝑua est que ē in manu: ⁊ q̄n̄qꝫ de saphena si vr̄ repletio vehemēs: ⁊ si distractio a supiorib⁹ querit: de vena v̄o guideꝫ querit flōmia q̄n̄ de maxima capitis timet passione ex illo melico sanguine ⁊c̃.

¶ De apātib⁹ splenis calidis ⁊ frigidis ⁊ duris: ⁊ quo-rum durities est in fieri apostema. Cap. 4m.

Scias ꝙ minorant in splene accidentia apo-stematum calidoꝝ ⁊ fixio ipsoruꝫ simul: imo q̄n̄qꝫ accidunt spleni apostemata calida: fe-stinant aūt ad duritiem: quoniā sanguis qui peruenit ad eum vt nutriatur ipso est sanguis spissus cū ponitur in apostemate quare indurat. Plura ergo apostemata splenis sunt dura: mollia v̄o sunt in qui-busdam horis. Et plurimum quod accidit in ipso de apostemate calido est sanguineuꝫ. Et cholericū acci-dit in ipso raro. Et durū est in inferiore parte splenis propter grauitatem materiei. Et figure eius sunt. iiij. rotunda ⁊ lata ⁊ longa ⁊ grossa ⁊ longa subtilis. Fle-gmaticum v̄o accidit raro. Et spleneticus quidem est qui habet duritiem in splene suo: aut ꝑpter grossitu-dinem sue substantie: quāuis non perueniat ad finem ad quē peruenit apostema: aut propter apostema du-rum in ipso: ⁊ primū quidē est leuius.

¶ Determinauit Aui. de egritudinib⁹ cōplo̅nalib⁹ splenis: nunc de-terminat de apātib⁹ ei⁹ ⁊ duritieb⁹ que sunt infra apāta. Et p̄o de modis hoꝝ apātū determinat. Scd̄o de signis. ibi (Cōmunicant.) Tertio de cura. ibi (Approximant.) ¶ Prima in q̄tuor. Primo cō-parat diuersas spēs apātū penes euentū. Scd̄o ostēdit q̄s est qui dicit spleneticus. ibi (Spleneticus.) Tertio ponit quedā signa ꝓ-nostica. ibi (Inq̄t Hippo.) Quarto ostendit modū terminationis apātis splenis. ibi (Et q̄n̄qꝫ terminant.) ¶ Cōsiderādum ꝙ figure apātū duroꝝ splenis sunt quatuor. s. rotunda: vt quādo mā est in cuspide splenis. Scd̄a figura est lata vt quādo mā colligit s̄m sple-nis planitie qua adiacet costis vel ventri. Tertia figura est longa grossa vt quādo colligit s̄m lōgitudinē splenis: ⁊ est multa. Quar-ta figura est lōga subtilis vt q̄n̄ colligit vel adunat ibidē: ⁊ est pau-ca. ¶ Cōsiderandū ꝙ ex dictis Aui. sumimus ꝙ q̄n̄ absolute dicit

aliquis spleneticus.aut dicit:ille hꝫ splenē:maxime intelligit qñ in eo est durities apostemosa.aliter enī intelligit cū dicit:epaticus vel stōticus vt supra patuit.

¶ Inquit Hippo.si spleneticus inuenit dolorē iteriorem est magis saluū:ꝛ illud quoniā in ipso sperat adhuc sensus.Et dixit quando accidit ei fluxus ventris cum sanguine est melius.s.qꝛ sperat cum ipso resolutio materiei splenis eius.Si autez perseuerauerit adueniet ei lubricitas hydropica ꝛ morietur.Et cā in eo est dominiū frigiditatis super cōplexionē.

¶ Inqt Hippo.forsan in epidimys.Diceret quis ꝯtra.Nā dolores superiores sūt leuiores nō superiores fortiores:vt Hippo.6ª pti.afoꝛ.afoꝛ.7.Sed qñ sentit doloꝛ in splene:tūc doloꝛ est iferioꝛ:ꝙ malū est.Dōz ꝙ Hippo.nō vult cōparare eū q hꝫ dolorē in splene ad eū q hꝫ in parte supioꝛi vel exterioꝛi:sed vult cōparare spleneticū.s.q in splene hꝫ duritiē ꝛ sentit dolorē ad spleneticū q dolorē nō sentit.Nā si nō sentit dolorē signat durities ꝯfirmata i splene que iā destruxit sensuz.Sed si sentit signat ꝙ in splene est sensus:ꝛ per ꝯñs nō est tāta lesio.Nō enī fit sensatio nisi per partem in qua remāsit de dispōne bona aliqd cū sensus fiat per medium bone cōplexionis 4° colli:ꝛ ex h cessat ꝯriū.Et dixit supple Hip.6ª pti.afoꝛ.illo afoꝛ.48.s.Spleneticis dissinteria.ꝛ illo.43.s.Quibuscūqꝫ.¶ Cōsiderandū ꝙ illos duos afoꝛismos Aui.sic cōposuit sicut ibidē Cōmētatoꝛ facit:ꝛ sic eos verificat:qꝛ si splenetico superueniat fluxus vētris cū sanguine melico vt fit q̄si qdā modus dissinterie:est bonus qꝛ sperat resolo.i.euātio mãe.Sed si pseuerauerit qꝛ lōga pseuerauerit dissinteria moritur spleneticus.ꝛ cā est debilitas calidi nālis:ꝛ h est qꝺ dicit cā est dominiū friditatꝭ sup cōplexionē.¶ Cōsiderādū aūt ꝙ Aui.solū ponit cām euētus mortis.Nō aūt ponit cām lubricitatis hydropice.i.lienterie ꝛ hydropisis.Sed cā ponit in cōmento pallegati afoꝛ.Ex tali.i.dissinteria lōga patiunt multū intestina:vnde fit lienteria.Cōpatit etiā epar ꝛ fit hydropisis:ꝛ qꝛ forsan qꝛ sola lienteria nō est signū vel causa sufficiēs mortis:sed ipsa ꝯiuncta hydropisi:ideo Auicē.sermonē posuit ꝯiunctū dicēs.aduenit ei lubricitas hydropica.

¶ Et dixit illi qui catarrum habet non accidit splen:ꝛ ꝛ in hoc est consideratio:ꝛ fortasse multitudo catarri est significatio humiditatis cōplexionis eius vt sit illud in proximo futuro.

¶ Et dixit.s.Hippo.sed vbi sit nōdū inueni.¶ Cōsiderādū ꝙ hanc auctoritatē Aui.posuit fen.5.cap.de catarro.Hui⁹ aūt dicti cā est duplex.Una quā sup posuit.A.auctē Gal.ꝛ est:qꝛ ille q egritudinē hꝫ in mēbro vno:alia mēbra hꝫ incolumia.hui⁹ aūt cā pōt esse.nā ex vnius mēbri morbo māli multe totius corporis sumunt mãe.Alia cā est quā ponit Aui.¶ Propter qꝺ ꝯsiderādū ꝙ splenetici sunt sicce cōplexionis:ꝛ iō splen ꝓprie nō accidit in humida cōplexione:sed in sicca melica.Multitudo aūt catarri sigt in corpe cōplexionē humidā aut saltē sigt hūiditatez cōplonis que est in tpe futuro ꝓximo.Lꝫ enī catarrosus dū icipit hēre catarrū nō sit humide cōplonis multū:dū tamē multiplicat catarrus fit humectatio accn̄talis i ꝓximo futuro:qꝛ vō illō dcm̄ Hippo.nō hꝫ verificationē neciaꝫ sed ꝓbabilē:iō Aui.dixit.Et in h est ꝯsideratio.

¶ Et in libro Hippo.ille qui habet dolorem in splene suo ꝛ currit ex eo sanguis rubeus ꝛ apparēt in corpore ipsius vlcera alba non ledentia moritur in die.ij.ꝛ si non cadit appetitus eius.

¶ Et in lib.Hippo.s.qui dicit liber mortis velocis vel festine dicit ille q hꝫ ꝛc.¶ Cōsiderādū aūt qꝛ illud dcm̄ ipole forsan erat verificari:iō Aui.illud absolute ꝓtulit nullā subiungēs cām sicut dictꝭ alijs fecit.¶ Probabiliter autē vel rationatiue sic declarari pōt.ꝓpter qꝺ sciēdū ꝙ qñ ab eo q hꝫ dolorē splenis currit sanguis rubeus qꝛ bonus per vētrē sigt ꝙ epar vltime iaꝫ cōpatit spleni vñ sanguis motu nō nāli mouet:hoc aūt mortale est:ꝛ qꝛ sanguis rubeus euāt remanet in corpore sanguis flegmaticus mortificatus qui ad cutim pulsus facit vlcera alba:qꝛ nō rubea:sed ad albedinem vel liuiditatē tendentia.nō ledentia.s.cū multa vlceratione:qꝛ mā vlceratiua acuta nō est.Cum ergo hoc significet vltimā in venis ꝛ epate passionē ex calidi nālis debilitate ꝛ resolutiōe:ideo moriunt in die secūda:ꝛ si nō moriunt cadit appetitus ꝓpter vltimatā calidi defectionē.Quidā vō habent lrām que dicit:albanon.vt sit nomen appropriatū vlceribus illis.De his vō nō curo:qꝛ dicta peregrina sunt.

¶ Et quandoqꝫ terminātur apostemata splenis fluxu sanguinis narium etiam:ꝛ proprie ex latere sinistro ꝛ apostematibus apud aures difficilis suppurationis ꝛ apertionis ꝓpter grossitiem materiei.Et laudabilioꝛ vrina eoꝝ est grossa sanguiea.Et vrina in qua est fex viscosa:quādoqꝫ significat sanitatē splenis ꝛ destructionē eius.Et dixerunt quidam cum fuerit in vrina sicut suspensio san.ꝛ febricitans habuerit splenē extenuatur vel destruitur splen eius.

¶ Ostēdit modū terminationis apatū splenis addēs quedā.¶ Cōsiderandū ꝙ cū materia apostematū splenis sit grossa vrina cōuenienter laudabilioꝛ per viā expulsionis est grossa sanguinea.s.sanguine melācholico:sicut si mā splenis sit viscosa grossa:qñqꝫ ꝯtingit ꝙ vrina est laudabilis in qua est fex viscosa:qꝛ significat sanitatē splenis ꝛ destructionē duritiei eius.¶ Considerandū post ꝙ Auicē.illoꝝ dictū nō reprobat vel approbat.Nam per suspensionem aut ipsi intelligunt hypostasim pendentē:ꝛ tunc dictū eoruꝫ nō pōt verificari.Nā hypostasis pendens materiā significat subtilem cholericā.Hoc aūt nō facit splenis durities:ꝛ ideo illa hypostasis nō pōt apparere per viam terminationis illius.Aut per suspensionē intelligunt large sedimē qꝺ in vrina apparet:ꝛ tunc pōt verificari eoꝝ dictū:vt dicat ꝙ cuꝫ in vrina fuerit hypostasis sanguinea sanguine melācholico:ꝛ febricitans habuerit splenē.i.duritiē splenis:supple est bonū.ꝛ pro.i.destruit.i.extenuat splen eius.i.durities splenis.Splen enī quādoqꝫ apud.A.est nomē passionis:quādoqꝫ est nomen membri vt apparet in pluribus locis.Significatur ergo ex illo ꝙ ex febrili caloꝛe dissoluta est durities splenis eius ꝛ materia in vrina euacuata.

¶ Et quandoqꝫ contingit in quibusdam hominibus vt multitudo splenis generetur ꝛ remaneant ꝭm illud tempore longo ꝛ sint ꝭm salutem dispositionū suaruꝫ apparentium spatio prolixo:quāuis quādoqꝫ accidant ex magnitudine eius nocumenta plurima ꝛ ꝭm materiā efficientē ꝛ ꝭm virtutem splenis.Et scias ꝙ splen quādoqꝫ apostemat post apostema epatis ꝭm semitā permutationis:ꝛ illud est melius ꝙ̄ vt permutetur apostema splenis ad epar.

¶ Considerandū post ꝙ lꝫ quidā splenetici tēpore quodā apparēter sint sani:attamē ex splenis magnitudine quādoqꝫ accidūt multa nocumēta vt corporis extenuatio hydropisis ꝛ similia.Cā autē huius diuersitatis sumit ex materia efficiēte.s.multa vel pauca:maligna magis vel minus.Sumit etiā ex virtute splenis forti vel debili.Si igit cōiungant magnitudo splenis multitudo materiei ꝛ debilitas virtutis ꝛ malitia mãe:tunc accidūt ex splenis passione nocumenta.Si vō materia non sit tanta nec sic maligna ꝛ virtus fortis stat infirmus spleneticus spatio longo cū apparenti sanitate.Qꝺ vō dicit de permutatione notuꝫ est.Uniuersaliter enī melius est ꝙ permutatio fiat de nobilioꝛi mēbro ad ignobilius ꝙ̄ ecōuerso:vt ex plurib⁹ dictis Cōmētatoris dici pōt:ꝛ ex illo afoꝛ.25.6ᵉ parti.Herisipilā intrinsecus factā.

¶ De signis. Cap.5ᵐ.

Communicāt apostemata splenis omnia in grauedine ꝛ in magnitudine ꝛ doloꝛe extēso vsqꝫ ad diaphragma ex latē sinistro.Et qñqꝫ ascēdit vsqꝫ ad furculā ꝛ ad humeruꝫ sinistrū per cōmunitatē furcule.Et qñqꝫ facit anhelitū duplū existentē ꝭm formā anhelitus fletus ifantis:qm̄ apostema ipedit diaphragma ad hoc vt vadat in motu anhelitus:quare stat subito ꝓpter lesionē:deinde redit:ꝛ dum nō est apostema magnū nō cōprimit diaphragma.Nam cōicatio splenis ad diaphragma minoꝛ est cōitate ei⁹ ad stōchū etiā.Sensus enī sentit splenis inflationē ꝛ corpus alleuiat.

¶ Ponit signa.Et pmo in cōi.Scdo in spāli.ibi(Et apa qdē.)Primo ponit quedā signa.Scdo quedā alia.ibi(Et qñqꝫ accidit.)¶ Considerandū ꝙ lꝫ qñqꝫ apostema splenis cōprimat diaphragma:vñ facit qñqꝫ anhelitū duplū ꝓpter cām quā ponit hic Aui.ꝛ Serap.

trac.4.10.ca.tn̄ illa cōpressio nō fit nisi qn̄ apostema est magnuꝫ. Et cā est quā Aui.inuit.nā cōicatio splenis ad diaphragma minor est q̄ꝫ cōicatio ei⁹.s.diaphragmatis ad stōchū.supple ꝙ cū stōchuꝫ nō comprimat diaphragma nisi qn̄ repletio est multa ⁊ magna: ꝙ multo minus splen poterit diaphragma cōprimere nisi in eo magna sit repletio. Q̄ṙ aūt cōitas stōchi ad diaphragma sit maior q̄ꝫ splenis: sensus in anathomia ostēdit ex situ: ⁊ ideo Auicē.cōcludit ꝙ sensus medici vel infirmi sentit quādoq̄ꝫ inflationem splenis ⁊ corpus alleuiatꝛ supple in anhelitu.

¶ Et qn̄q̄ꝫ accidit ex apostematibus splenis: ⁊ ꝓprie quādo sunt in iferiore parte eius vt subtilietꝛ sanguis: qm̄ vehemēter mūdificat sanguinē a fece sua ⁊ accidit vt rubeant pedes ⁊ genua ipsius.

¶ Ponit quedā alia signa. Et p̄mo quedā circa pedes ⁊ genua. Secūdo q̄dā circa nares ⁊ aures.ibi(Et accidit extremitati.) Pria in duas. Prio ponit hoc signū. Scd̄o reddit cām.ibi(Et illud qm̄.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ qn̄ fiunt apāta in pte iferiori splenis accidit qn̄q̄ꝫ ꝙ sang.corpis subtiliatꝛ: ꝓpterea q̄ꝛ splen vehemēter mundificat sanguinē a melia que est sua fex. Remanet ꝙ subtiliat⁹ sicut vinuꝫ fece āmota. Accidit ēt ꝙ qn̄q̄ꝫ rubēt pedes ⁊ genua ⁊c̄.

¶ Et illud qm̄ stōchi os cōicat iferiori pti splenis: qm̄ ex ipsa ascendit vena expellens humorē melicū.

¶ Declarat ⁊ reddit cās dictoꝝ. Et p̄mo p̄mi dicti cām ⁊ declarationē ponit. Scd̄o scd̄i.ibi(Cū ergo.) ¶ Erat aūt p̄mū dcm̄ hoc ꝙ qn̄ apostema est in parte inferiori splenis subtiliatꝛ sanguis. Huius aūt cām ponit ⁊ dicit ꝙ illud est qm̄ os stōchi parti cōicat iferiori splenis.nā vena que portat melācholiam a ꝯcauo epatis ad splenē fundatꝛ quasi circa mediū splenis: tn̄ magis versus partem iferiorē: ⁊ ex illa vena per subaꝫ splenis ramificatꝛ vena que egreditꝛ a parte superiori splenis ⁊ vadit ad os stōchi expellēs humorem melācholicū.s.attractū ad splenē supple.quāuis ꝙ de melico humore multū attrahatꝛ: poterit tn̄ euāri a splene ⁊ impelli ad os stōchi: ⁊ etiā iterū splen attrahere posset. ¶ Cōsiderādū ꝙ.A.se sup hoc fundat ꝙ existēte apāte in splene splen multā trahit melācholiā qn̄q̄ꝫ: ⁊ hoc ꝑꝑ duas cās. Prio q̄ꝛ ipse magnificatꝛ. Scd̄o q̄ꝛ inflāmatꝛ vnde plus trahit. Ex hoc ꝙ sanguis mūdificatꝛ a fece: nō facit tn̄ hoc apostema in quocūq̄ꝫ loco splenis. Nam si esset in parte suprema oppilaret viā qua trāsmittitꝛ melia ad stōchū. Lꝫ ꝙ splen tūc multū traheret de melia: tn̄ nō hēret quo illā trāsmitteret: ipleretꝛ ꝙ intm̄ melico humore vt nō possit amplius ab epate attrahere: ⁊ ideo sanguinē nō mūdificaret: sꝫ potius ille humor regurgitaret ad venas: vnde sanguis reingrossaretꝛ. Sed si apostema esset in parte inferiori splenis: tunc splen multum attrahit de melia ⁊ est aperta sibi via qua pōt illū melicuꝫ humorē expellē.s. via ad stōchū. Quāto ꝙ plus trahit a venis tāto plus de eo ad stomachū expellitꝛ. Remanet ꝙ sanguis subtiliatus: nō tn̄ ꝓpter hoc laudabilior vel laudabilis remanet: imo malus sanguis est ꝓpter duas cās. Primo qm̄ de nālitate sanguinis est ꝙ debitā melācholici humoris hēat ꝑmistionē sicut ⁊ alioꝝ humoꝝ: sicut ꝙ sanguis multū extraneatus a ꝑmistione cholere vel flegmatis in relatiōe ad iuuamenta vel ad vtilitates cōes nālis nō dicitꝛ: sed qn̄ illoꝝ hꝫ debitā ꝑmistionē nālis dicitꝛ: sic etiā de melico humore accidit ꝙ qn̄ suꝑflue a sanguine mundificatꝛ nō dicitꝛ sanguis sic laudabilis. Scd̄o qm̄ lꝫ splen sanguinē a melico humore multū mūdificet: attamē sui malitia epar ledit vt sanguinē ꝯueniētē gn̄are nō possit. Nō solū aūt ꝓpter has cās: qm̄ splen apātū nō mūdificat sanguinē a fece nō attrahit magnā partē sanguis: ⁊ ideo lꝫ reliquus sanguis sit subtiliatus: tn̄ malitiā hꝫ: q̄ꝛ a melico humore nimis euacuatus est. Similr̄ etiā q̄ꝛ magnā partē sanguinis splen traxit.

¶ Cuꝫ ergo caliditas naturalis vincit peruenit ad extremitates proximas.

¶ Reddit cām scd̄i dicti. Erat aūt dictū ꝫm ꝙ accidit vt rubeāt pedes ⁊ genua: hoc aūt declarās dicit. Cū ꝙ caliditas nālis vicit supple sup sanguinē subtilē ⁊ per ꝯn̄s rubeū clarū qui remāsit in venis ꝑuenit supple sanguis ille ad extremitates ꝓximas ad quas supple poīe est nāe vincēti illū expellē. ¶ Ex istis aūt extremitatib⁹ sunt pedes ⁊ genua. ¶ Cōsiderādū aūt ad itellectū hoꝝ ꝙ cuꝫ sanguis ille subtilis sit illaudabilis mēbra illū renuūt: ꝯtinetꝛ ergo maxime in magnis venis.s.ascēdēte ⁊ descēdente. Nā ꝙ cū dominatꝛ suꝑ illo sanguine vt possit eū expellere: nō expellit eū per ascēdentē venā: q̄ꝛ superius sūt mēbra nobilia vt cor ⁊ spūalia que ꝑꝑ nobilitatē illi expulsioni resistūt: expellit ꝙ ad ꝓximas extremitates ad quas poīe est expellē. Hec aūt sunt iferiora. Est aūt poīe ꝙ ad illas extremitates expellat. Prio q̄ꝛ vena descēdens statim ramificatꝛ in duas magnas venas que vadunt ad vtrūq̄ꝫ pedem siue crus: vnde fiunt sciatica ⁊ saphena in ambob⁹ neq̄ꝫ pedes illi expulsioni resistūt. Scd̄o q̄ꝛ in illa expulsione nō trāseūt māe super mēbro p̄ncipali sicut trāsiret si vellet ad illū sanguinē ad superiora extrema pellere. Si.n.ad manus ⁊ superiora expellerentꝛ: multum cordi in trāsitu appropinquarēt. ¶ Diceret aūt q̄s.cū ille sanguis expellatꝛ nō solū ad genua ⁊ pedes sed ad coxas ēt ⁊ ꝑtes ancharū: q̄re nō dicat.A.ēt illas ꝑtes rubere. Dōm ꝙ loca illa carnosa sunt ⁊ vene ibi ꝓfundantꝛ: iō sanguis ibi nō apꝑet. In ꝑtibus v̄o genuū q̄ꝛ vena saphena ibi apꝑet: vn̄ in curuatura poplitis qn̄ flōmatꝛ: silr̄ ēt in partib⁹ pedū apparēt saphena ⁊ sciatica. ⁊ q̄ꝛ mēbra illa excarnata sunt: iō apꝑet rubedo ex sanguine illo.

¶ Et accidit extremitati nasi ei⁹ ⁊ auri ipsi⁹ vt resplendeat alr̄ rn̄deat ꝑꝑ illud q̄ꝺ accidit ex apāte sanguineo ⁊ malitiā passionis ei⁹ ⁊ paucitatē etiā. Et ista mēbra vehemētis sunt passionis ab infrigidatiuis.

¶ Ponit quedā accidētia circa nasum ⁊ aures. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o reddit cām.ibi(Propter illud.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ extremitati nasi ⁊ auris habētis apostema vel duritiem in splene: accidit vt respōdeat nasus auri ⁊ auris naso: ⁊ hoc in extenuatione q̄ꝛ extenuatꝛ. vn̄ lr̄a extrinseca vt subtilietꝛ. ⁊ q̄ꝛ extenuantꝛ: iō resplēdēt: ⁊ iō hꝫ alia lr̄a vt resplendeat. Propter illud assignat cām huius. Et assignat tres vel q̄tuor cās q̄re extenuatꝛ vel subtiliatꝛ extremitas auris ⁊ nasi. Prima cā est malitia que fit in sanguine ꝓpter apostema vel duritiē splenis: ⁊ ideo mēbra ⁊ maxime extrema debilia sicut auris ⁊ nasus debilitantꝛ ⁊ nō nutriuntꝛ: ⁊ ideo exiccantꝛ et subtiliantꝛ: ⁊ h̄ est q̄ꝺ dicit. ⁊ supple ꝓpter malitiā passionis ei⁹.s. corporis ex apāte splenis. Uel posset exponi ꝙ illa esset declaratio p̄me cāe vt dicatꝛ ⁊ ꝑ.i.malitia ⁊c̄. ⁊ videtꝛ ad mentem ire Aui. Scd̄a ꝙ cā est paucitas sanguinis: ⁊ ideo auris ⁊ extremitas nasi nō nutritꝛ: q̄ꝛ ēt cartilaginosa sunt subtiliantꝛ ⁊ exinde resplendēt: ⁊ hoc est q̄ꝺ dicit: ⁊ sup.ꝑꝑ paucitatē sup.sanguinis boni. Tertia cā est: q̄ꝛ illa mēbra sunt parata pati a causis infrigidantib⁹. Cū ꝙ splenetico friditas extrinseca superuenit qn̄q̄ꝫ maxime extenuatꝛ auris ⁊ nasi extremitas. sunt enim cartilaginosa ⁊ carne p̄uata vt in cōmē. p̄mi ꝓnosticoꝝ. ¶ Cōsiderādū aūt per infrigidatiua possumus intelligere nō solū extrinseca sed intrinseca: vt est frigiditas facta a causis īfrigidatiuis debilitatiuis nālis calidi de quib⁹ est apostema splenis ꝓpter predictas causas.

¶ Et apostema quidē differt ab inflatione per priuationē grauitatis. Et ꝙ apostema dolorē facit icessus ⁊ inflationē quādoq̄ꝫ sedat ⁊ imouet eaꝫ ⁊ differt per euentum rugitus ⁊ eructuationē.

¶ Hic in spāli ponit signa. Et p̄mo ponit d̄ꝛiam inter splenis inflationē ⁊ apostema. Scd̄o ponit signa apostematum splenis.ibi(Et cōicāt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ in tribus differt apostema ab inflatione. Primo in apostemate est grauitas ⁊ in inflatione nō. Secūdo q̄ꝛ apostema facit dolorē in incessu: sed icessus qn̄q̄ꝫ sedat inflationē: q̄ꝛ est cā resolōnis vētositatꝫ. Tertio differt per rugitū ⁊ eructuationem que sunt in inflatione nō aūt in apostemate.

¶ Et cōmunicāt apostemata eius calida cuꝫ accidētibus p̄dictis ⁊ cū iflatione ⁊ siti ⁊ febre. Uerū eius q̄ꝺ est cholericū est inflāmatio vehemētior ⁊ sitis fortior ⁊ grauedo eius minor: ⁊ est dolor ad iflāmationē declinior q̄ꝫ ad tēsionē: ⁊ color est ad rubedinē tēdēs.

¶ Primo ponit signa apātuꝫ calidoꝝ splenis. Scd̄o duroꝝ ⁊ duritierū.ibi(Cū apātib⁹ v̄o duris.) Tertio signa flegmaticoꝝ addēs quedā.ibi(Cū apātib⁹ aūt fridis.) Prima pars pꝫ.

¶ Cum apostematibus v̄o duris maligna fit anima ⁊ cōmouetꝛ tristitia ⁊ varietas in quibusdā horis. Commistio v̄o sensus fortis non accidit nisi apud plurimū victorie: quoniaꝫ materia melancholica mota est nō ad partē capitis quāuis iam accidat ex parte alia ⁊ est per cōmunitatem splenis ⁊ diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrum.

¶ Dicit ꝙ in scd̄a pte ꝙ in duris apātibus splenis aīa fit maligna ⁊ ex cogitatione accidiosa cōmouetꝛ tristitia: ⁊ h̄ ꝑꝑ dominiū melie in corꝑe: ⁊ in q̄busdaꝫ horis cōmouetꝛ varietas.s.mētis: q̄ꝛ sensus ꝑmutatꝛ: nō tn̄ fit ꝑmistio sensus fortꝫ nisi apd̄ plurimū victorie.s. passionis in splene vt cū multū exuberat melia que est cā duritiei splenis. ⁊ cā est: q̄ꝛ mā melica est elōgata a capite. Quāuis supple qn̄q̄ꝫ iā accidat.s.cōmistio sensus fortꝫ ex parte alia. Et est ⁊c̄. Uel

quāuis

quāuis nō accidat: ⁊ tūc exponatur quāuis pro cum: ⁊ tunc patet. ¶ Considerandū ergo ꝙ permistio sensus potest fieri aut propter motum mel'ie materiei ad caput: ⁊ non accidit ex duritie splenis propter cām quam ponit Aui.

¶ Et quandoqȝ denigratur lingua ex duritie splenis ⁊ sentitur durities eius absqȝ rugitu cuȝ premit nisi aggregetur ei inflatio: ⁊ non est cuȝ ea fe. insepabilis: imo quandoqȝ est ſm ordinem.

¶ Et hoc est qñ mā mel'ica multa ad stomachū ꝓfluit: vnde paulatine supficiem mery ⁊ totā linguā denigrat. Sentit durities absqȝ rugitu nisi forsan simul cū duritie sit īflatio: ⁊ cū duritie nō sit feb. ꝯtinua: imo ſm ordinē. i. īterpollata. Hec aūt cā est duplex. s. materiei grossities ⁊ motus tarditas. Alia est ꝯgelatio ei⁹ a corde: ⁊ iō ēt qñqȝ ex apatibus renū accidit feb. nō ꝯtinua vt. 4. cañ. fen ꝑma de feb. apostematū. quanuis hoc dubium habeat.

¶ Et quādoqȝ multiplicanͭ cum ea vlcera crurium ⁊ corrodunͭ dentes ⁊ gingiue ꝓpter grossitudinē sang. qui descēdit in vlcera cruriū ⁊ corruptionē vaporis q ascendit in omnes partes gingiuarum ⁊ dentium. Et quādoqȝ est in vlceribus cruriū crisis illius. Pluribus nāqȝ eoꝝ qui splenē habēt cū accidunt exercitia laboriosa attrahiͭ īde materia ad crura ⁊ euadit ⁊ egrediūtur cuȝ ea bothor que nominantur anithā. Et multotiens est vrinale splenetici sicut sani. Sed cum exercitet seipsum resoluiͭ melācholia eius ad vrinale ⁊ facit ipsum habere nigredinē nō existentem: ⁊ si eēnt causa in ea renes pseueraret saltē in hora exitus eius. Et flobothomia plurima apostemat splenem.

¶ Et qñqȝ cū ea. i. splenis duritie. Cōsiderādū deinde ꝙ mā que vrine miscetur si sit in loco distāti multū nō misceͭ nisi precedēte motu ⁊ cōcussiōe ⁊ subtiliatiōe materie: ⁊ iō possibile est ꝙ vrina splenetici. i. habētis duritiē in splene sit sicut sani: q͛ parū videͭ differre in suba ⁊ colore. Materia. n. mel'ica in eo valde distat a vijs vrine. Si ergo spleneticus seipsum excitet subtiliaͭ ⁊ euacuaͭ mel'ia ad vias vrinales ⁊ tingit vrinā nigredine que prius nō erat: ⁊ talis nigredo ⁊ tinctura non potuit eē ex renib⁹: q͛ renes appropinquāt valde vrine īmo per eos vadit vrina. Si ergo talis mā eēt in renibus tūc in hora exitus vrina appet tincta absqȝ hoc ꝙ exercitiū ꝓcederet. ¶ Cōsiderādū ꝙ flōmia plurima cū sanguinē educat subtilem ⁊ grossum relinquat: iō apostemat splenem.

¶ Et autūnus est eius inimicus. Et quando fuerit durities post apostema calidum antecedēt accidentia calidi: deinde inquirentur accidentia duritiei. Et multotiens quidem confortatur splen subito per seipsuȝ: aut per illud quod confortat ipsum ⁊ preualet super totum illud quod est in ipso de materia mala ⁊ solutione educit eam feculentam sicut fex oliuaruȝ. Et significat ꝙ est ex splene ⁊ non ex epate euacuatio epatis ab egritudine. Et ꝙ splen tolerat ipsam ⁊ detumitio eius ꝓpter illud quod accidit ei ex hoc.

¶ Autūnus aūt est inimic⁹ ei⁹ ꝑꝑ supius dictā cām: tūc. n. aduruntͭ melācholici humores ꝓpterea ꝙ autūnus incinerat vt scis.

¶ Cuȝ apostematibus aūt frigidis flegmaticis sunt signa apostematū cū lenitate tactus ⁊ cū albedine coloris in quo est parū nigredinis. Et splenetici qdem vehemētiorem cibi appetitū habēt q̄ȝ alij.

¶ Ponit signa apostematū flegmaticoꝝ splenis ⁊ dicit ꝙ sūt signa cū lenitate tactus: ⁊ hoc ꝓpter flegmatū mollificationē. Et cū albedine in quo est parū nigredinis. ⁊ cā est: q͛ flegma eius mel'icū est vt infra ponet. A. ca. de cura huius apostematis. Splenetici habēt vehementiorē appetitū: ⁊ hoc ꝓpter mām melancholicaȝ pulsaȝ ad stomachum. Hoc tñ hȝ veritateȝ quandoqȝ ⁊ nō semꝑ vt supra pōt patere ab eodem primo cap̄. huius trac.

¶ Sed vomitus difficilis fit in eis valde ⁊ sunt nature eorum stricte ſm plurimum: ⁊ indigent in vomitu ⁊ in solutione ventris medicinis.

¶ Vomit⁹ fit difficilis q͛ mā grossa ē nō apta ascēdere: vt sumiͭ ex cōmen. illi⁹ afo. 9. quarte pti. s. Mel'icis sunt nāe stricte: q͛ melancholia acuitatē remittit. Dixit ſm plurimum: q͛ si mā esset ex adustione generata forsan illud necessariū nō eēt. Indigent in vomitu ⁊ sol'one ventris medicinis. s. vomitiuis solutiuis fortibus: ⁊ hoc ꝓpter materie grossitiē ⁊ motus sui difficultatē: vt ex eodeȝ cōmēto sumitur: sed hñtes dominiuȝ cholere: his medicis non indigenͭ sed leui re vomunt: ⁊ leniuntur vbi expedit ⁊c̄.

¶ De curatiōe apatū splenis calidoꝝ valde. Cap̄. 6m.

Approximant curatiōes eorū curatiōib⁹ suorū similiū in epate preter ꝙ necessitas sit illarū: ⁊ obseruātia ad latus stipticitatꝭ: sȝ cū cautela calefactiōis vehemētis vt nō festinet mā ad grossitiē ⁊ duritieȝ: ⁊ cōmunicat in hoc epar etiam. Ambo eniȝ preparata sunt vt ꝑmutenͭ ex apatib⁹ calidis ad duritiē. Verū opȝ vt misceanͭ cū eis medicie in qbus sit īcisio aliqua cū caliditate equali: ⁊ stipticitas ⁊ virt⁹ friditatis sicut alumē. Et scias ꝙ acetū multū ingrediͭ in curis eoꝝ. Et opȝ vt incipiaͭ in primis a flobothomia basilice: deīde danͭ in potu succi ⁊ aq̄ predicte in egritudie epatis. Et illa que appropriantͭ spleni plurimū sunt aqua folioꝝ salicis ⁊ aqua foliorū algarab ⁊ aqua portulace ⁊ aqua capilli vene. humidi. Et ex eis que cōferunt in ipso est vt deͭ in potu pondus. ℨ. j. de semine portulace cū aceto. Inest eniȝ ei ꝓprietas ī resoluēdo apata ⁊ duritiē ei⁹. Et vt de arnoglossa exiccata pulueris omni die sumatur quantitas coclearij vnius: ⁊ cibus sit ille quem diximus in cap̄l'o epatis. Et zersicati inest ꝓprietas iuuatiua ⁊ ꝓprie qñ frangiͭ cū zucchari siccitas eius ⁊ cū tereniabin.

¶ Ponit curā hoꝝ apatū. Et p̊ cholericoꝝ. Scd̄o duroꝝ siue duritieꝝ splenis. ibi (Cū scis.) Tertio flegmaticoꝝ. ibi (Cura ei⁹.) Prio in generali ponit curā apostematū calidoꝝ cōparās ea apostematibus epatis in cura. Scd̄o in spāli exequiͭ. ibi (Et opȝ.) Vel ibi (Et scias.) ¶ Ad ꝑmi ītellectū cōsiderādū ꝙ sicut apparuit fen. 14. c. de cura apostematis calidi in epate. In cura apatum illoꝝ quedaȝ erant q̄ necessitabāt stiptica approximāda sicut erat timor de lassitudine ⁊ debilitate. Quedā vo erant que ponebāt obseruātiaȝ. i. aliqualē abstinētiā a stipticis sicut erat timor de oppilatiōe cholere viaꝝ. Vult ḡ Aui. dicere: lȝ cura apostematū calidoꝝ splenis cōueniat cū cura apatū calidoꝝ epatis: ⁊ hoc in gñalibus ītētionib⁹ ⁊ in medicinis ibi narratis: tñ necessitas ad latus stipticitatꝭ ⁊ obseruātia. i. aliq̄lis abstinētia. nō est illaꝝ eūonū. s. splenis. supple talis qualis necessaria est epati. splen eniȝ est ignobile respectu epatis. nō ēt via que mel'iam portat sit arcta: īmo multū lata: ideo cuȝ apostema splenis est calidum: ⁊ si approximas in principio stiptica nō est tantus timor: ⁊ ideo pōt dici ꝙ nō est tanta illoꝝ necessitas. Oibus ergo cōsideratis in ꝑn° apostematuȝ calidoꝝ splenis tutius vti possumus stipticis medicinis q̄ȝ in principio apatum calidoꝝ epatis. ¶ Cōsiderādū scd̄o ꝙ lȝ in approximatione stipticorū nō sit sic timēdū in his apostematibus: tamē ad calefactionē in vtrisqȝ apatibus est intēdendū equal'r cōsiderādo īmediatū finem ad quē ꝑducit inflāmatio in vtrisqȝ apatibus sicut est durities apostematis: lȝ enim de duritie epatis sit magis timēdū: tñ vtraqȝ hec mēbra sunt parata equal'r īdurari ex īflāmatiōe apatis cōsiderata ēt hoꝝ mēbroꝝ subam. Intētio tñ ad duritiē ꝓhibēdā in eis est fere vna. s. ītendere cū cautela ne cōtingat ex resol'one subtilis grossuȝ īdurari. Dixit tñ cū cautela: q͛ lȝ sit ꝓcedēdū cū extinguentib⁹: tñ si extinguētia illa supflue approximarenͭ nō minus facerēt accidere duritiē aut aliud maius nocumētū: ⁊ ideo Aui. cōcedit ꝙ cū eis. s. medicinis que in principio approximanͭ in apatibus splenis q̄ sunt medicine qbus īflāmationi resistimus debēt admisceri medicine in qbus sit aliqua īcisio cū caliditate equali. Huius autē cā est: q͛ lȝ apostema sit calidū: est tñ sanguis mel'icus in splene exuberās q leui īcisione īdiget ⁊ equali calefactiōe. Quāuis enī in splene sit calidum apa: sue tñ māe admisceͭ humor de genere mel'ico. Dȝ ēt in ipsis medicis eē stipticitas ad ꝯfortatiōeȝ ⁊ ꝓhibēdū materie fluxū. Dȝ ēt esse virtus friditatis in eis vt inflāmatiōi resistāt. ¶ Sicut alumē. Cōsiderādū ꝙ alumē calidum poniͭ: tñ aliqua ꝑs frigiditatꝭ videͭ esse in eo: qd̄ declarat sua stipticitas. Qȝ aūt in eo

sit calefactio nō est dubiū. Alia lr̃a hꝫ anhetum ⁊ est lr̃a bona: quis oēs iste virtutes in eo non sint. ¶ Cōsiderādum post ꝙ acetū igredit in his curis: qꝛ acetū facit medicinas penetrare ⁊ est in usuū. Jdē. 7. colliget. c. 31. ¶ Et opꝫ. Considerandū post ꝙ sicut in apostematibus epatis incipimus a flōmia basilice dextre ſm modū superius declaratū: sic in flobothomia apostematū calidoꝝ splenis incipimus a basilica sinistra. Jlla que appropriant spleni habenti calidum apostema sunt ⁊c̄. Algarab est spēs salicis que vulgariter ſm Simonem vocatur gaton. Zersicati qdam exponunt ꝙ est herberis ⁊ cōferunt in principio hoꝝ apostematum extinguendo. Alij exponunt ꝙ est scolopendria ⁊ cōfert aperiēdo. Alij exponunt ꝙ sit virga pastoris ⁊ cōfert sedando inflāmationem ⁊c̄.

¶ De curationibus splenis. Cap. 7[m].

Cum scis ꝙ cā in illo est oppilatio ex sanguie plurimo melico: opꝫ vt flobothomes basilicā ⁊ saluatellā ⁊ dimittas saluatellā ꝯstringi ꝑ seipsaꝫ cū ꝯstringit an̄ casuꝫ v̓tutꝭ. Et qn̄qꝫ necessariū est tibi vt flobothomes guidegi sinistrum.

¶ Hoc caplm̄ est illud in quo ponit cura splenis. Sicut eni splenecticus est ille in cuius splene est durū apostema vel durities apostemosa: sic splen absolute prolatū est nomē egritudis ⁊ significat duritiē apostemosaꝫ vel nō apostemosaꝫ: ⁊ ideo exponā curationes splenis .i. curatiōes duritiei splenis cuꝫ apostemate duro vel sine. Primo ergo in generali vel cōfuso magis ponit curā duritiei splenis. Scd̄o in spāli. ibi (Et medicinaꝝ.) Prio ponit curaꝫ ꝑ medicinas magis. Scd̄o ꝑ cauteriū. ibi (Et cauteriū.) Tertio ꝑ dietā addens quedā dubia. ibi (Et qn̄qꝫ sufficit.) ¶ Cōsiderandū ꝓmo ꝙ durities splenis aut est ex melia sanguini mista vt dicat sanguis melācholicus: ⁊ tūc debes incipere a flobothomia basilice: qꝛ est eūo vniuersalioꝛ: deinde facere flōmiā saluatelle eiusdē manus: qꝛ illa est eūo ꝑticulariter magis educēs a loco. Et qꝛ hec flōmia nō multū debilitat: iō pōt dimitti ꝑ seipsam stringi nisi appeat v̓tutis debilitas. stāte eni v̓tute forti: quāto plus sanguis exit tāto plus splē extenuat: ⁊ qn̄qꝫ ꝓpter cās dictas guidegi sinistrū flobothomat.

¶ Et quandoqꝫ indiges vt cōsequaris eam cū euacuatione per ea que educunt melancholiam de quibus dictum est in capitulo icteritie nigre.

¶ Sit v̓o qn̄qꝫ durities splenis ex melia non mista sanguini: ⁊ tunc opꝫ vt cōsequaris eaꝫ. s. splenis duritiē cū euacuatione ⁊c̄. s. absqꝫ hoc ꝙ flobothomiā premittas. Posset tn̄ aliter exponi: vt Aui. velit dicere ꝙ iā feceris flōmiā in casu dicto: eges vt consequaris eā scilꝫ flobothomiā ⁊c̄. ⁊ hoc qꝛ per flobothomiā nō est educta materia melica tota: sed maxime sanguini mista: ⁊ ideo ad cure complemētum adhuc opꝫ meliam educere.

¶ Et opꝫ nō obliuiscaris canonis predicti curatiōe duritieꝝ de lenificatiōe vltima imo resol'one vt nō reuertatur in duritiem lapidis humoꝛ. Cū si expeditus fueris ab hoc vt non indigueris eo: erit tibi necessariuꝫ vt administres medicinas abstersiuas incisiuas in qbus non est multitudo caliditatis. Et fortasse iuenies has intentiones in medicinis singularibus. Et fortasse indigebis compositis. Et medicine singulares q̄ faciunt illud sunt medicine in qbus inuenis amaritudinē ⁊ stipticitatē ⁊ caliditatē aut caliditateꝫ temperatam ⁊ stipticitatem. Et quandoqꝫ inuenis medicinas singulares facientes illud cū ꝓprietatibus que sunt in eis. Cū si inuenis medicinam in qua sit amaritudo tm̄: tunc ꝑmisce eam cum aliquantulo aluminis ⁊ aceto. Alumē enim frangit sua virtute subtilitatē eius. Et cauteriuꝫ dictū in egritudine splenis suꝑ vena que est in iteriore parte brachij sinistri fiat. Et si non fuerit manifeste dispositionis: tunc cum eo qd̄ inuimus.

¶ Et opꝫ vt nō obliuiscaris de lenificatiōe vltima. i. de lenificatione fienda post resol'onē vt hꝫ lr̃a exterioꝛ: imo protūc nō obliuiscaris casu dicto de cura apostematū duroꝝ epatis vel stomachi. de resol'one. s. debite fiēda: ⁊ tunc subdit cām vt nō ⁊c̄. Si aūt iam fecisti hoc aut non indiges hoc. s. qꝛ valde mā parata est vt educat ⁊ resoluat leuiter: tūc debes administrare medicias abstersiuas ⁊c̄. vt materia educat ⁊ eductioni paret: ⁊ nō debent esse multē caliditatis ꝑꝑ cāꝫ quā in ꝓcessu capituli ponet Aui. Jndurāt eniꝫ ⁊ exiccāt ⁊ forte he itētiōes iueniunt in singularib' medicinis sicut in tamarisco scolopē. ⁊ silib'. Et qn̄qꝫ eges cōpositis. s. qn̄ hec nō sufficiūt. ⁊ tales medicie sunt ille que hn̄t amaritudinē ⁊c̄. Sꝫ si iuenis medicinā solā amarā supple absqꝫ stipticitate ⁊ est cū multa calitate: tūc debes sibi miscere acetū ⁊ alumē: qꝛ alumē sui stipticitate frāgit subtilitatē eius. s. supfluaꝫ qua pōt petrificare materiā. s. resoluendo subtile. ⁊ acetū eius caliditatē remittit ⁊ sibi penetrationeꝫ acqrit. Alia lr̃a hꝫ facit lucrari ꝯfortatiōeꝫ. s. ꝑꝑ stipticitatē acqsitā. Subtilē ꝓpter cōfortationē. Solius enim aluminis cōfortatio nō eēt subtilis. i. cū subtilitate ⁊ penetratiōe. Et cauteriū dictū supple a qbusdā. ¶ Suꝑ vena ⁊c̄. Cōsiderandū ꝙ sicut basilice flōmia a splene educit: sic ēt cauteriū iuxta illā venā. i. supra eā vel sub ea vel super ea: cā diuersionis materie a splene ⁊ ꝯsumptionis illius: ⁊ ideo si alie medicine non valent fiat. Sed si non fuerit manifeste dispositionis. s. cauterium: qꝛ nō manifeste indicet: tunc supple cura cum eo qd̄ innuimus in hoc capitulo.

¶ Et quandoqꝫ sufficit regimen subtiliatiuum in sanatione splenis.

¶ Cōsiderandū ꝙ materia existente pauca ⁊ virture forti: regimen subtiliatiuū posset sufficere in resolutione materie.

¶ Et quandoqꝫ accidit vt conferat in ipso regimen impinguans corpus cum nō facit accidere oppilationē ⁊ nō fuerit ingrossans san. Et si fuerit ita: sed non possumus ipsuꝫ rectificare. Regimē nāqꝫ impinguatiuū est ex eis que humectant sang. ⁊ rectificant ipsum ⁊ temperant ipsum cū fractione melancholie. Et qn̄qꝫ peruenit durities splenis ad hoc vt non sufficiat in curatione eius adiutorium cum eis que bibuntur absqꝫ eis cum quibus fit ei emplastrum.

¶ Et qn̄qꝫ regimē ipinguatiuū ꝯfert. nā hūectat ⁊ tēperat sanguinē suggēdo vel frāgēdo meliaꝫ. Cōtrariat eni melico humoꝛi humectatiuū regimē. Dicit tn̄ Aui. ꝙ hoc regimē ꝯfert qn̄ nō facit accidere oppilatiōeꝫ ⁊ ꝙ sanguinē igrosset. Sꝫ si nō possum' rectificare sup. duritiē splenis ⁊ meliaꝫ q̄ abūdat alr ꝙ̄ cū hoc regimie: vn̄ lr̃a exterioꝛ. subaudi eē cōueniēs. hoc aūt est qn̄ medicus plurima exptus ē: ⁊ nō potuit splenericū iuuare. Mai' aūt iuuamentū ē qd̄ sit ex hoc ipinguatiuo regimie ꝙ̄ sit nocumētū igrossatiōis sanguinis siue oppilatio. Jllis enim nocumētis poterit post succurri.

¶ Et omne lac preter lac camellarū est malum spleni.

¶ Cōsiderādū post ꝙ Aui. omne genus lactis preter lac camellarū vituperat in duritie splenis. Hui' aūt ꝯriuꝫ ipsemet ponit in scd̄o cañ. c. de lacte. vbi plura genera lactis in hac duritie commendat.

¶ Breuiter ergo trāscēdo ad p̄ns dico ꝙ durities splenis aut ē cuꝫ oppilatione in venis meseraicis ⁊ ꝑtibus epatꝭ ⁊ splenis de q̄ multū timet: ⁊ tūc oīa genera lactis nocēt: qꝛ addunt in oppilationē vt scd̄o cañ. ꝓter lac camellarū: qꝛ illud est valde aperitiuū ⁊ hꝫ occultā ꝓprietatē: quā hꝫ nō solū ex spē aialis ⁊ loco sꝫ forsan ex laudabilib' herbis q̄s pascūt. Si v̓o ad solā lenificationē itēdam' duritiei de oppilatiōe lactis nō timentes: tūc lactis plurima genera cōferūt qꝛ remollitiua sunt. Posset aūt aliter ꝯdictio solui vt. A. itelligat ꝙ genera lactis conferant spleni egrotanti duritie. nocēt tn̄ spleni existēti sano: qm̄ oppilat meseraicas a qb' vene splenis separantur. Prima v̓o expositio melioꝛ videtur.

¶ Et medicinarū singulariū que administrant ad hāc causam melioꝛ est cortex radicis capparis. ipse. n. multotiens educit vrinaꝫ ⁊ egestionē sanguineā malam: ⁊ sanat ꝓprie quando bibuntur cum syrupo acetoso de seminibus trahente ad acetositatē: ⁊ nō est ipse solus imo sicut centaurea ⁊ succus eius ⁊ proprie minoꝛ ⁊ radix lilij ⁊ flos salicis ⁊ acorus confecta cuꝫ melle omni die coclearium vnum: ⁊ grana alcafid ⁊ myrtus ⁊ camepitheos ⁊ camedreos ⁊ grana alcadra cum syrupo acetoso ⁊ prassium cum aqua ferrarioꝝ quam dicam. Et squilla est bona ⁊ vltima: ⁊ meli' est oxymel eius ⁊ scolopendria cum succo tamarisci ⁊ nasturtiū ⁊ nigella ⁊ agaricus solum cum syrupo acetoso ⁊ centaurea. Et dosis cuiuslibet illorum sit ab vno auř. vsqꝫ ad. ʒ. j.

Et epithimi pondus.ʒ.v.in vnc.j.syrupi acetosi vsq₃ ad.ʒ.ij.istud enī cū iterat᷑ solōne vētris educit illud qđ est in splene ⁊ detumere cū facit. Et ammoniacū ⁊ lupini p̄cipue decoctio eoꝝ cū syrupo acetoso ⁊ decoctio cū aqua dulci ⁊ bibat᷑ cū syrupo acetoso aut cū aqua decoctionis polij ⁊ acetosa nutrita cū aceto cū syrupo acetoso ⁊ succus spinarū recentiū ⁊ anhetū siccū sumatur ex eo omni die pōdus.ʒ.ij. Et cōsequat᷑ vrina camelli ⁊ succi eupatorij pondus.ʒ.ij.cum aqua decoctionis absinthij:⁊ iuuamētū cū lacte camellino ⁊ vrinis eorū est vehemēs valde ⁊ assumat ide forti ⁊ debilis omnis ꝑm se. Et melius est illud cuius camella iā pascuit algarab ⁊ sceba ⁊ apiū ⁊ feniculum. Et qñ apparet ex potatione eius digestio apatis ⁊ apparet in fece euacuatio meł̄ie pueni post illud cū ꝯfortatione. Aut sume albotin īfusum in aceto.vij.diebus:deide accipiat ex illo albotin oī die tria coclearia ⁊ sorbeat ex illo aceto super ip̄m. Et sumat in potu semis raffani pondus.ʒ.j.⁊.ʒ.cū aceto forti aut decoctiōe folioꝝ nucū recentiū decoctoꝝ cū aceto squille. Aut aqua folioꝝ capparis cum syrupo acetoso aut de nereiden cū aceto squillitico. Et ex eis que currūt cursu eoꝝ qbus est ꝓprietas est pondus.ʒ.ij.semis portulace cū aceto. Aut coralli decocti valde pondus aur̄.j.cū aliquo syrupoꝝ splenetico ꝝ. Aut emplastrū de cucurbita tenera. Aut ipsa cucurbita terat᷑ post exiccationē ⁊ bibat᷑ ex ea.ʒ.ij.pōdus cū syrupo acetoso. Et iteꝝ semen cāne ⁊ semē cuscute ⁊ folia salicis ꝑꝑ suā amaritudinē ⁊ stipticitatē ⁊ semē acetose ⁊ semē atriplicis ⁊ fructus tamarisci ⁊ folia eiꝰ ⁊ pulmonis vulpis aut epatis ipsius pondus.ʒ.ij.exiccati. Aut accipe vesptilionē ⁊ decola ip̄m ⁊ exicca ip̄z ⁊ ꝯtere eū:⁊ accipe ex eo qđ tolerāt tres digiti. Aut accipe.vij.vespertiliones pingues ⁊ decola eos ⁊ īfunde eos ⁊ exicca eos ⁊ pone ipsos in vase vitreato submersos cū aceto forti ⁊ lutato ⁊ dimitte in furno clauso. Cū ergo decocti sunt depone vas extractum ex eo vsquequo infrigidetur:deinde extrahe eos ⁊ dissolue digitis in aceto ⁊ sumatur ex eo in potu omni die pondus.ʒ.ij. ⁊ hec est curatio experta. Et conueniens qdem est vt huiusmodi medicine singulares dicte prius ⁊ posteriꝰ bibantur cum syrupo ⁊ aceto. Et vt fiant ex eis emplastra confortantia cum aceto.

¶ Hic in spāli ponit curā duritierū splenis. Et p̄mo ꝑ medicinas. Scđo ꝑ cauteria.ibi(Et qñq₃ op₃ cū dñat᷑.) Tertio ꝑ cibū ponit regimē.ibi(Cibi.) ⁋ Pria in.d. Prio ponit medicamina que interius assumunt᷑. Scđo ponit medicinas q̄ exterius emplastrant᷑.ibi(Emplastroꝝ ꝟo.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit medicinas que assumuntur simplices magis. Scđo ponit compositas.ibi(Medicine ꝟo.) ¶ Grana alcafid. Exponūt qdā ꝙ sunt genera capparū:s₃ isti cōiecturatiue loquunt᷑:sed alcafid est eupatorium:⁊ sic sunt grana idest semen eupatorij.vñ Serap.cafid est eupatoriū. Grana alkadra sepe expositū est.modo tamē credo ꝙ sunt grana que ab Aui. vocant᷑ grana viridia:cuius ab Aui.⁊ Serap.lege capłm. Considera medicinā optimā quā qñq₃ expti sumus.s.epithimū in syrupo acetoso. Acetosa.i.lapaciū. Nutrita.i.infusa. Et melius est illud.s. lac cuius camella iam pauit.i.comedit. Algarab.i.illā spēz salicis: q₂ acqrit ex illis virtutē. Et qñq₃ appet ⁊c̄. ¶ Cōsiderandum ꝙ tu debes subsequi cū ꝯfortatiōe:nō solū post lac cū facta est euacuatio:sed post quācūq₃ euacuatiuā medicinā:aut supple ad remouendū duritiē ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū vlterius ꝙ semen portulace nō videt᷑ habere ꝓprietatē manifestā qua debeat splenem extenuare ⁊ eius remouere duritiē:⁊ si hoc facit:vr̄ eē a ꝓprietate. Per cucurbitā possumus intelligere syluestrē:⁊ illa multū cōfert. Si ꝟo per cucurbitā ītelligēmus domesticā dicemus ꝙ ꝯfert a ꝓprietate:sic dicimus de semine portulace. Aut cōfert qñ apparet cū duritie factis euonibus īflāmatio ⁊ cauma in splene:vñ Aui.īfra frida cōcedit dicēs. Et qñ fuerit in vrinali splenetici caliditas:tūc melius est vt sumat᷑ trociscus amirberis. Reliqua patēt. Et tu si vis experire eas:nondum tñ expertus sum vespertilionis remedium.

¶ Medicine ꝟo cōposite que bibunt᷑ sunt sicut scolopēdria ⁊ spodiū:ex qbus bibat᷑ pōdus.ʒ.ij.cū syrupo acetoso. Et trocisci de capparibus ⁊ trocis.alfelemenusch cū syru.acetosis. Et troc.de reu.facti cū corticibus radicis capparis ⁊ bibiti in aceto vehemētis acetositatis ⁊ illud cū nō fuerit inflatio. Et trocisci de rubea. Et tyriaca diatesseron est optima valde cū nō fuerit feb.

¶ Ponit medicinas cōpositas. Et p̄mo enumerat eas. Scđo ponit cañ.in earum administratione.ibi(Et cū administrat᷑ aliqd horū.) ⁋ Prima in duas. Primo nominat diuersas medicinas. Secundo ponit quarūdā dścriptionē.ibi(Aut sume nasturtij.) ¶ Trociscos quos nominat:quere in quinto cañ. Alfelemenusch.i.ozimum gariofilatū:⁊ ꝑm quosdā est abrotanū syluestre:ꝑm quosdā est calamētū fluuiale:⁊ plures h₃ expositiones. Trocis.de reubar.i.de reubarbaro ebibiti in aceto ⁊c̄.q₂ facit eos acetum penetrare:⁊ iuuat ad incidendum:⁊ illud cū non fuerit inflatio:q₂ acetositas adderet inflationem debilitando calidum.vñ infra fen.20.cap̄.de multitudine erectionis. Aui.dicit ꝙ acetosa quādoq₃ inflant. Tyriaca diatesseron est optima cū non fuerit feb.q₂ calida est.

¶ Aut sume nasturtij ꝑtē.j.⁊ nigelle ꝑtē.ʒ.ꝯficiant᷑ cū melle despumato ⁊ sit dos.ʒ.iij.cū aceto cōmisto. Aut suffuf ex aristoł.⁊ myrabo.kebu.de quo sumat᷑ coclearīū.j.cū vrina camelli ⁊ cū vrina caprarū ⁊ corticū capparis.ʒ.iiij.⁊ aristoł.longe pōdus.ʒ.ij.semis alfelemenusch ⁊ piperis:amboꝝ añ.ʒ.vj.fiāt ex eis trocisci. Et ex eis que conferunt in illud quod.℞.capilli veneris ⁊ corticū radicis capparis ⁊ semis portul.⁊ semis rubee ⁊ semis alfelemenusch ⁊ hyssopi:oiū añ.ꝑtes eq̄les:⁊ dosis sit.ʒ.iij.in syrupo acetoso. Aut sumant᷑ radices capparis ⁊ passe ⁊ semē napi ⁊ hyssopi terant᷑ oia ⁊ infundant᷑ in aceto die ⁊ nocte ⁊ decoquant᷑ in aqua plurima donec ad paucā redeat:⁊ misceat᷑ cū ea syrupus acetosus fortis de semibus ⁊ bibat᷑. Aut in potu sumāt de aceto in quo decocta fuerunt sauina ⁊ nux cupressi decoctione vehementi donec remaneat parū ⁊ bibat᷑ ex eo illud qđ pōt:⁊ fiat empłm cū fece ipsius. Aut lac camellarū ꝑm cōditiones suas in potu sumat᷑ cū aqua folioꝝ algarab. Et iteꝝ sumant᷑ rubee.ʒ.xij.⁊ cortices radicū capparis ⁊ aristoł.longe ⁊ ireos:oiū añ.ʒ.ij.cōterant᷑ valde ⁊ conficiant᷑ cū oxymelle acetoso ⁊ fiant inde troc.sitq₃ dosis aur̄.j.cū aqua absinthij ⁊ corticū ⁊ radicis capparoꝝ decoctoꝝ sil̄. Aut sumant᷑ folioꝝ rāni recentiū ⁊ corticū radicis capparis ⁊ fructus tamarisci ⁊ scolopēdrie ⁊ squille assate ⁊ piperis albi partes equales īformen᷑ ex eis trocisci:⁊ sit dosis pōdus ij.aur̄.cū syrupo acetoso. Aut sumat᷑ splen asini syluestris ⁊ splen pulli eq̄ni ambo exiccati ⁊ ꝯtriti:⁊ bibatur ex eis aur̄.j.ꝑueniēdo vsq₃ ad.ʒ.ij.cū vino ꝑmisto. Et dr̄ ꝙ cū iste medicine in potu dant᷑ porcellis aliqbus diebus nō reperit᷑ in eis splē. Sumant᷑ epithimū ⁊ cortices radicū capparis mediaꝝ conficiant᷑ cū melle ⁊ bibat᷑ ex eo circiter aur̄.v. Aut sumant᷑ cortices radicū capparis ⁊ scolopēdria ⁊ fructus tamarisci ⁊ cortex salicis ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ assarū ⁊ acorus decoquātur cū aceto forti:deinde colet᷑ ⁊ fiat ex eo syrupus acetosus mellinus ⁊ bibat᷑:in cuius dosi sit pōdus.ʒ.j.amonia-

ci.ē.n.mirabile. Et si splenetic⁹ cõquerit de solone vē
tris in qua est san. ⁊ cum qua nõ est pũctura sumat suf-
fuf de granis granatoꝝ tribus diebus aut quatuor oi
die.3.ij.aut.iiij. ⁊ faciat vt cibus eius sit medietas eius
quo ꝯsueuit vti.nã solo ei⁹ est splenetica: ⁊ cã in eo est
qm̃ corpus nõ recipit sanguinez. Et scias ꝙ res calide
valde nõ sunt multũ ꝯuenientes spleni: ꝓpterea ꝙ idu
rant ⁊ exiccãt ⁊ ꝓhibẽt a resolone. Et qñ fuerit in vri-
nali caliditas: tũc melius erit ẽt vt in potu sumant tro
cisci almirberis ⁊ similia. Medicamen ꝯferẽs duritiei
accidẽti in splene. ℞.radic opopo ⁊ radi.cappa. ⁊ spẽi
volubilis noiate albroconiũ ⁊ medulle squille assate ⁊
granorũ alben ⁊ allioꝝ syluestriũ: omniũ añ.partē.j.
misceant omnia ⁊ sumantur ex eo darkimet.j.in mane
cũ syrupo ace.aut aceto permisto. Al'.℞.medulle al-
ben darkimet.iij.alliorum syluestriũ darkimet.vj.cor
ticum radicũ capparis darkimet.iij.costi darkimet.ij.
storacis darkimet.vj.polij darkimet.iij.radicis plan-
te nominate cotoli ⁊ est spẽs illa q̃ nominat asactaiat
darkimet.ij.existimo ꝙ hic est spẽs asactaiet ⁊ est plã
ta hñs folia silia myrto ⁊ in medio sui hꝫ anulũ simi-
lē oculo ⁊ similatur semperuiue maiori: ⁊ granoꝝ vo-
lubilis maioris numero .xxv.ãmoniaci darkimet.iiij.
bezabard darkimet.j.radicis eius darkimet.iij.cordu
meni darkimet.j.⁊.ß.semis arboris marie. darkimet.j.
⁊.ß.granoꝝ squille ⁊ est albonsol: assarũ dakimet.xvj.
misceantur simul ⁊ administrent in syrupo acetoso: ⁊
sit dosis darkimet.j.⁊.ß.⁊ ꝫ plurimũ darkimet.ij. Tro
cisci alij facientes illã operationē.℞.semis lilij darki-
met.iiij.piperis albi ⁊ spice sire ⁊ ammoniaci: oiuz añ.
ʒ.ij.informentur trocisci ⁊ administrentur sicut illi qui
sunt ante eos. Trocisci alij conferẽtes spleneticis.℞.
ãmoniaci ⁊ fructus albãsigi: omniũ añ.darkimet.viij.
corticum radicis capparis ⁊ fructus thamarisci ⁊ pipe
ris albi ⁊ scordeon ⁊ squille mundate assate: oium añ.
darkimet.ij.ꝯficiantur cũ aqua ⁊ fiant inde troc.quo-
rum vnusquisqꝫ sit darkimet vnus: ⁊ dosis sit.j.eorum
cũ syrupo mel. Al'.℞.medul.squille assate lib.ij.radi-
cis alfesire ⁊ est radix vitis albe lib.viij piperis albi ⁊
petrosellini ⁊ pastinace syluestris ⁊ farine herbi ⁊ gra
norum pinee: omnnium añ.vnc.viij.lilij celestis ⁊ radi
cis opoponaci: amboꝝ añ.vnc.iij.conficiantur. Et cũ
administrant aliquid eoꝝ: tunc melius est vt dimittat
aquã aut minoret potũ eius vt sit medicina saluata in
cõcauo. Et nõ trahatur ad gibbositatez epatis ꝓpter
adiutoriũ aque plurimũ. In administratione autem ci
boꝝ melius est vt administret ante eos balneatio lon
ga ꝫm ieiunium ⁊ sit statio in tina. Et quando egredit
eger ex ea sumat icisiua subtiliatiua faciẽtia sitim sicut
pisces salitos ⁊ carnē salitam icisam ⁊ synapiz ⁊ saba-
ne: ⁊ sumat in potu vinũ mistũ cũ aqua marina ⁊ subti-
liet regimen suũ: faciet illud tribus diebus ⁊ in quarto
exercitet donec sudet: ⁊ frequens fiat anhelitus eius ⁊
emplastret: ⁊ hoc fiat si res fuerit fortis: ⁊ si fuerit debi
lior hac contentus sit eo quod est leuius hoc.

¶ Hec ps põt diuidi in.17.ptes sicut tot medicinas ponit. Cũ aceto
cõmisto.s.alicui pti aque vel cõmisto: q2 nõ pure acetoso. In secũ-
da medicia est alfelemenusch: ⁊ lr̃a exterior hꝫ agni casti: tñ ꝫ rei
veritatē alfelemenusch est illud qꝺ dictũ est. Sꝫ si diceret alfagdi
eēt agnus castus. Septima medicia est lac camellaꝝ ꝫm ꝯditiões
suas. Sue autez conditiones sunt q2 dꝫ eē lac camellarum arabi-
caꝝ fetaꝝ pascẽtiũ algarab ⁊c. ⁊ dꝫ alias bonas ꝯditões lactis hr̃e.
In nona medicina est folioꝝ rãni.i.rubi cuiusdã. Decima medicia
est splē asini: ⁊ illud videt esse a ꝓprietate vt al's dictũ fuit. Suma-
tur ⁊c.mediatim.i.media ps vnius ⁊ media alterius. Et si. Hic est
qdã accñtalis canõ: ⁊ dicit ꝙ si spleneticus ꝯquerit de solone ven
tris.s.p viã excoriatiõis: sꝫ bñ est sanguis veniẽs a supiorib⁹ ptib⁹:
⁊ cũ quo nõ est punctura in itestinis. Sumat suffuf.i.pulueris ⁊c.
¶ Cõsiderãdũ ꝙ intẽtio in curatõe huius fluxus est ad duas res
s.ad itestinoꝝ ꝯfortationē ⁊ ptiũ illaꝝ ꝓximaꝝ ne sanguinē susci-
piant: ⁊ quãtũ ad hoc dat puluis ille. Scd̃a res ad quã intendit est
mẽbroꝝ inanitio vt copiosius attrahãt ⁊ quãtuz ad hoc minuit ci-
b⁹. Ideo enĩ fit ille fluxus: q2 mẽbra sanguinē nõ recipiũt. Si ergo
inaniet vehemẽtius traherẽt. Si aũt talis sanguis egrederet cum
excoriatiõe ⁊ pũctura eēt necessaria cura alia. Et scias .pꝫ. Et qñqꝫ
fuerit ⁊c. Dant trocisci de berberi ⁊ similia.s.ifrigidãtia ad remit-
tẽdũ caliditatē. Medicamē. Hoc medicamē est.13.medicamē vo
lubilis nominare abrotanũ.i.maioris volubilis. Granorum alben
idest granũ ben. Darkimet.72.grana ordei. Aliud.hoc est medica-
mē.14. Cotoli.credo ꝙ sit cymbalaria siue vmbilicus veneris si-
ue cotolidon. vñ Simon dicit ꝙ similat ayzo.i.sempuiue. ⁊ sic vi-
det describere Aui.hic.ponit aũt tale medicamē ad remittẽdum
acuitatē ⁊ caliditatē aliorũ. Granoꝝ. Hic est spatium ⁊ vult dicere
granoꝝ.i.granoꝝ volubilis maioris. Bezahard est nomē medicie
tyriacalis: aut absolute lapis bezahar.tñ ꝫm Simonē hoc nomen
absolute prolatũ nobis quãdoqꝫ notat galbanum qꝺ est medicina
multuz tyriacalis. Exponat ergo bezahard.i.galbanum. ⁊ ita vult
Serap.in ca.de galbano. Radicũ eius.i.arboris a qua emanat gal
banum. Arbor marie.i.bucormarien in scd̃o cañ. In.16.medicina.
Albansigi.i.rãnus. ⁊ ita Simon. In.17.medicina. Alfei.i.radix vi-
tis.s.albe.sed alkeffe.i.cortex radicum capparis. Et cum admini-
strent. Ponit cañ.in administrãdo has medicinas: melius est: aut
minoret potus vt medicina saluata. Et non ⁊c. Medicine enĩ sple
nis nõ debẽt trãsire ad gibbũ: sꝫ ad epatis ꝯcauũ. Deide ad splenē.
A ꝯcauo igit orit vena que ad splenē vadit. Cõsiderãdũ post ꝙ du
ritie existente forti ⁊ ẽt forti virtute: cibaria pñt administrari ꝫ
modũ quē Auic.ponit.s.vt ieiuno stõcho fiat balneatio ⁊ statio in
tina: ⁊ in ingressu sumant incisiua: q2 tũc corpore inanito ⁊ rarefa
cto melius penetrabunt.sed si res fuerit hac debilior non opꝫ ita
fortiter procedere. Sabane.i.cibariũ factũ ex pisciculis salitis: vel
est sal pisciculi cuiusdam de quo Aui.cap.facit scd̃o cañ.

¶ Emplastroꝝ v̊o forma est: qm̃ qñqꝫ fiũt ex illis sim-
plicib⁹ q̃ diximus: ⁊ cũ empl'm fit ex ãmoniaco ipo ⁊ ster
core ouiũ cũ aceto est empl'm forte. Et stercus ouium
adustũ ⁊ cinis asinarũ est empl'm bonũ qñ cõficit cum
aceto ⁊ fit empl'm cũ eo. Et similiter ex radice vitis al-
be cũ aceto. Et qñ accipit stercus vaccarũ pascẽtium
⁊ exiccat in primis deinde decoquit cũ aceto est ex eo
plurimũ bonũ. Et qñqꝫ pulueriȝat sup sulphur citri-
nũ: ⁊ emplastratio cuz flore salicis est mirabilis. Et ex
illis est granoꝝ alben cũ aceto. Et iterum albarmel cũ
semie suo decoquat in aceto donec dissoluat ⁊ fiat ex
eo emplastrũ. Et ex eis que sũt ꝓpinqua equalitati est
sicla decocta cũ aceto ⁊ radices altee decocte in ace-
to. Et ex cõpositis est maran basilicon ⁊ marã Gal'. ⁊
maran aluskilcus: ⁊ emplastrũ aureũ: ⁊ emplastruz de
aloe Gal'. ⁊ marã factũ de radice capparis ĩfusa in ace
to horis tot donec lenificet: deinde desiccetur ⁊ terat
bene ⁊ fiat ex ea maran cũ cera ⁊ oleo de alcãna. Aut
sumat nigredo vasis de ere ⁊ fiat ex ea ⁊ farina ordei ⁊
aceto ⁊ syrupo acetoso emplastrũ: qm̃ est vltimũ iuua
mẽtũ. Aut administret emplastrũ de synapi qm̃ est for
te. Al'.resoluens duritiez.℞.ãmoniaci ⁊ cere gũme pi-
ni: omniũ añ.darkimet.iij.glutinis albotin ⁊ bdellij ⁊
bezahard: oium añ.darkimet.vj.thuris myrre olei si-
cionij: oium añ.darkimet.iiij.infunde liquida in aceto
⁊ ꝓmisce ea ⁊ vtere eis. Al'.℞.fenugreci ⁊ farine her-
biamboꝝ

bi:amboꝝ an̄.vnc.ij.gūmi albotin ⁊ āmoniaci:amboꝝ an̄.vnc.v.radicis cappa.⁊ granoꝝ alfagdi ⁊ radicis al lij sylueſtris ⁊ rubee:oium an̄.darkimet.ij.cere lib.ij.īfundanꝰ in aceto ⁊ miſceanꝰ in oleo antiquo ⁊ adminiſtrenꝰ. Aut farina fenugreci ⁊ ſynapis ⁊ nitruz. Aut ficus cocte in aceto qbꝰ ſupponaꝰ tertia ps āmoniaci. Aut ſumaꝰ mel faui ⁊ liniaꝰ ſup ipꝫ ſynapis ⁊ emplaſtreꝰ ex eo ſplē ⁊ dimittaꝰ dū tolerat. Aut ſumanꝰ ex ficubꝰ.x.pingues ⁊ īfundanꝰ in aceto horis tribꝰ deinde coquanꝰ ⁊ diſſoluanꝰ ⁊ colenꝰ ⁊ ſumaꝰ pōdus eaꝝ de ſynapi ⁊ radice capparis ꝯiūctis ⁊ miſceantur oia. Et qñqꝫ ponūt cū eis āmoniacū ⁊ mezereon ſm q̄litatem necitatis ⁊ faciūt ex eis oibꝰ epithima ⁊ emplm. Et fenugrecū ⁊ cordumeni ⁊ calx ⁊ baurach cū aceto ⁊ āmoniacū ⁊ zarur ⁊ myrra ⁊ thus eq̄liter cū aceto forti liniā ſup vētrē ⁊ ponanꝰ ſup ipꝫ ⁊ dimittaꝰ quouſqꝫ cadat ꝑ ſeipſaz. Et ex eis q̄ expta ſūt ⁊ eligit ipꝫ Alkidus eſt vt ſumaꝰ rutha ⁊ cortices radicis capparis ⁊ abſinthiū ⁊ calamētū ⁊ origanū ⁊ decoquanꝰ cū aceto ⁊ exprimanꝰ ⁊ ponanꝰ ſup fruſta filtri ⁊ fiat cū eis emplm ⁊ renoueꝰ quotiēſcūqꝫ īfrigidaꝰ.xxi.vice in ieiunio. Et ex emplaſtris bonis valde eſt ſumanꝰ farine glandiuz lib.ij.⁊ reſoluanꝰ ſup prunas ⁊ ꝓijcias ſup ipſas lib.j. calcis ⁊ miſceanꝰ ⁊ fiat ex eis emplm. Aut ſumaꝰ baurach ⁊ calx ⁊ pyretrū ⁊ ſynapis aggregenꝰ oia cū kitrā ⁊ liniaꝰ: ⁊ nō ꝯueniūt cuz febre. Aut ſumanꝰ pyretri.ʒ.v.⁊ ſynapis.ʒ.xv.⁊ de granis almezeriō vnc.iiij.⁊ cordumeni vnc.iij.⁊ nucis aromatice vnc.j.⁊ piperis vnc.iiij aggregēꝰ cū aceto ſq̄llitico:⁊ fiat ex eis emplꝫ ſpleni tribꝰ horis poſtq̄ locꝰ ablutꝰ fuerit cū aceto ⁊ nitro. Et chronico qdē fit epithima ex āmoniaci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ an̄.ꝑtibꝰ.x.⁊ ex folioꝝ ruthe ꝑtibus.v.fiat ex eis epithima cū aceto Aut ſtercꝰ capraꝝ ⁊ ſynapis recēs ꝯfecta cū qbuſdā ſuccis iuuatiuis ⁊ pauco accto Et ex embrocis eſt aq̄ in qua decocta ſūt lupini ⁊ rutha ⁊ piper. Et ex empl'is vehementis v̄tutis eſt vt ſumāꝰ ellebori nigri vnc.iij.⁊ ellebori albi vnc.iiij.⁊ āmoniaci vnc.iij.⁊ nitri vnc.iij.⁊l ſcamonee vnc.ij.piperis grana.xxx.ꝑpareꝰ rutha cū glutino albotin taliter vt toleret permiſtionē cū iſtis ſicut marā ⁊ liniaꝰ ſup locū poſt calefactionē eius cū fricatiōe:⁊ hoc eſt ēt ſolutiuū. Et quādo nō cōferunt medicine:opꝫ vt ponanꝰ ventoſe ⁊ ſcarificantia ſuper ipſum.

¶ Hic ponit medicias q̄ applicanꝰ exteriꝰ:⁊ ſiqs eas bñ ꝯnumeret ſūt.3z. In 2ᵒ empl'o eſt cinis aſinoꝝ.i.ſplenis aſini.qdā hñt aſinaꝝ ſꝫ nō iuenit qd ſit:ſꝫ aſmachū.dicit Simō Stephanū vocare abſinthiū ſꝫ neſcio q̄ lingua. In ſeptia medicia eſt alarmel.i.rutha agreſtis. Marā eſt modus empl'i. Nigredo vaſis.i.ſordities vaſis eris marie i q̄ fuit oleū vl' vinū vt al's dcm̄ fuit. Bezard.i.galbanū. Olei ficiony.i.de cucumere aſinino ſiue agreſti vel cucurbita agreſti. Glutin alboti.i.terbētina. Alfagdi.i.agni caſti. In.14.empl'o chauiad qđ nō iuenio qd ſit:qdā tñ magiſtri exponūt ꝙ ē iarus. Kitrā i.pix ligda vel gūma cedri apđ Simonē. Et qñ nō ꝯferūt medicie ſ.dcē ponanꝰ vētoſe ⁊c̄.ad educēdū mām mel'icā vel diſtrahēduz.

¶ Et qñqꝫ opꝫ cū dominaꝰ hu.mel'icus ⁊ ſan.vt flobothomeꝰ alguidegi ſiniſtra ⁊ fiāt cauteria ſuper.v.loca ſplenis aut.vj.deide non ꝑmittanꝰ ſanari. Qꝫ ſi nō tolerat ignē adminiſtrenꝰ cauteria ex medicis ſic̄ emplm de ficubꝰ ⁊ ſynapi:⁊ ſicut emplaſtra de gūma ruthe ſylueſtris ⁊ alia. Et ſi dominaꝰ cal'itas ⁊ nō tolerat infirmus empl'a fortia vaporeꝰ ſplē eiꝰ cū vaporatiōe aceti ex lapide crudo. Aut ſumat in potu in ieiunio ⁊ ponaꝰ ſup ſplenē ipſius fruſtū filtri īfuſum in aceto calefacto:⁊ ꝓprie in quo decocta eſt rutha. Et meliꝰ illo ē vt igrediaꝰ eger ieiunus balneū cū tolerauerit illud:⁊ reſupineꝰ in eo:⁊ nō ceſſet ponere ſup ſplenē fruſtū filtri īfuſuz in accto vice vna poſt aliā dū tolerat:⁊ itere tur ſup ipm̄ diebus aliqbus qm̄ eſt curatio fortis. Et ex eis que approximant huic ⁊ cōueniunt calido eſt vt ſumatur ex ſemine endiuie ⁊ ſemine portulace ⁊ cucurbita ſicca ⁊ ſemīe agni caſti:⁊ in potu ſumantur ex illis auꝰ.cū ſyrupo acetoſo ⁊ iteratio fiat ſuper illud.

¶ Facit ꝑmo qđ dictū eſt. Scđo reſumit modū curatōis.ibi(Et ſi.)

¶ In hac ſcđa ꝑte dicit ꝙ ſi cū duritie ſplenis dominaꝰ caliditas:⁊ īfirmus nō tolerat emplaſtra ꝑdicta:tūc ſplen eius euaporetur vapore aceti ex lapide crudo vt molari.naꝫ ex illo lapide acquirit frigiditatē ⁊ ſtipticitatē. Aut ſumaꝰ in potu ſupple ꝯueniēs medicamē vel hoc acetū cū re ꝯuenienti. Et ponatur ⁊c̄.

¶ Cibi v̄o ſint illi qui ſunt leues ⁊ pingues ex iuribus factis ex eis que nō ſunt leuia ⁊ ſubtilia ⁊ calefacientia cū equalitate:⁊ capparis cū aceto ⁊ grana alcadra cū aceto ꝯdita:⁊ reliqua q̄ ſciuiſti in locis alijs. Et opꝫ vt adminiſtrenꝰ cum illis ſubtiliatiua ſicut ſynapis ⁊ que ſunt illis ſimilia. Et potus eoꝝ ſit aqua ferrarioꝝ:⁊ oē in quo extinguitur ferrum ignitum multotiens.

¶ Ponit regimē ꝑ cibum ⁊ potum:⁊ vult ꝙ cibi ſint ſubtiles quos poſuit. Et in potu ſumat aquam ferrarioꝝ ⁊c̄.qꝛ illa aqua eſt extenuatiua ⁊ confortatiua ſplenis:quare ⁊c̄.

¶ De cura apatū flegmaticoꝝ ſplenis. Cap.8ᵐ.

Cura eius eſt illa que tēperata eſt ex cura duri cum euacuatione flegmatis ⁊ melancholie. Flema enim eius melācholicum eſt ⁊ emplaſtra accepta ex melliloto ⁊ anheto ⁊ calamo aromatico ⁊ rutha ſicca ⁊ alijs.

¶ Ponit curā flegmaticoꝝ apoſtematum ſplenis ⁊ patet.

¶ De oppilatione ſplenis. Cap.9ᵐ.

Quādoqꝫ fit ex vētoſitate ⁊ qñqꝫ fit ex apate:⁊ fit ab humoribꝰ ſm ꝙ ſciuiſti:⁊ cū ventoſa qdē eſt extēſio vehemēs cū lenitate ⁊ apoſtemoſa eſt cū ſignis apatis. Et oppilatiōes alie ſunt cuz grauedine ⁊ nō aſſociantur eis ſigna apatis.

¶ Determinat de oppilationibus ſplenis. Et ꝑ̊ de ea ⁊ ſuis ſignis ⁊ cauſis. Scđo de cura.ibi(Sunt ille.) Quod dicit primo patet.

¶ De curationibus. Cap.10ᵐ.

Sunt ille eedem que ſunt fortes ex curationibus oppilationuz epatis:⁊ iam innuimus ad eas illic etiam.

¶ Qđ dicit ſcđo patet ſiquis dicta conſideret ⁊c̄.

¶ De vētoſitate ⁊ īflatione in ſplene. Cap.11ᵐ.

Inflatio in ſplene eſt vt ſentiantur in ipſo tenſio ⁊ durities ⁊ eminētia:⁊ cum premitur tendit ad rugitum ⁊ eructuationem abſqꝫ grauitate apoſtematum.

¶ Diſpōnes ſplenis alie a ꝑdictis:q̄ tñ ꝑdictis annecti pñt ſunt due ſcilꝫ vētoſitas ſiue īflatio ⁊ dolor. Prio ergo de īflatiōe ⁊ vetoſitate determinat. Scđo de dolore.ibi(Aut fit.) Pria in.2. Prio notificat diſpōnē ꝑdictā. Scđo eiꝰ curā ponit.ibi(Scias.)

¶ De cura. Cap.12ᵐ.

Scias ꝙ medicine conuenientes duritiei ſplenis proxime ſunt in virtute curationi inflationis.nam ipſa etiam indiget aperitiuis abſterſiuis reſolutiuis cū v̄tute ſtiptica forti plus q̄

virtus resolutionis:qm̄ materia est ventosa leuis. Et hoc est diuersū ab eo qd̄ est in apostematibus. Et cū hoc est sunt ei medicīe que ipsi sunt magis similes ⁊ in ipsam magis operātes ⁊ magis cōueniētes ei sicꝰ agnꝰ castus ⁊ cyminū ⁊ rutha ⁊ semen ruthe ⁊ ameos ⁊ que sunt illis similia. Et ꝯfert illi iuuamētū maximū positio vētosarū ignitarum super splenē. Et opꝫ vt famem toleret ⁊ nō sumat cibum subito:imo distinguat quantitate parua valde. Et non bibat aquā inquantū pōt: imo bibat vinū antiquū subtile amarum parum. Et nō dormiat sup ipm donec alleuiet vēter eius.

¶ Primo in cōi magis ponit curaꝫ inflationis. Scd̄o ponit eius curam quantum ad speciales eius modos. ibi (Et qn̄ repletio.)

Dubium ¶ Dubitat aūt circa istā ptem pmā. Aui. ponit ꝙ medicine duritiei splenis ⁊ iflationis cōueniūt in qbusdā:⁊ est notum:sed differūt:q2 medicine inflationis īdigent virtute stiptica magis ꝙ̄ resolutiua: qd̄ est diuersuꝫ ab apatibus. s. duris:q2 in eis egemus virtute resolutiua magꝭ. ¶ Hoc āt vr̄ falsuꝫ:p̄ q2 ipse ponit medicias in qbꝰ vtꝰ resolōnis est amplior:sicut est rutha ⁊ cyminū. silr̄ ēt vētose cum igne superposite. Hoc idē rōne pbat. itentio in curatiōe iflatiōis est euaporatio vētose mãe. hoc aūt fit per resolutiuas medicinas: imo medicīe stiptice oppilāt poros vn̄ vētositatē resolui phibēt: sic Aui. supra phibuit medicinas multe stipticitatis in cap̄. de cura asclitis. nō ergo medicine inflationis debent eē stiptice magis. ¶ Huius ꝯtrarium ponit Aui. ⁊ Serap. trac. 4. 10. ca. quē Auicen. sequit:vbi sic dicit. Ad vētositates aūt grossas que coartāt splenē ⁊ extēdunt ipm ⁊ iflationē que fit in eo opꝫ ꝙ īcipiamus ab initio cuꝫ oleo de absinthio:q2 solliciti sumus vt virtus stiptica pontica sit magis vincens in rebus quibus vtimur in curatiōe ⁊ sit virtus resolutiua minor. si aūt apa est lapideū tunc est necesse vt sit virtꝰ resolutiua in medicamine quo vtimur magis vincens ⁊ virtus stipticitatē faciēs minus. ¶ Dicēduꝫ ꝙ ista differētia nō sit differētia necessaria ⁊ semp inherēs:sed ꝙ sit differētia possibilis. Propter qd̄ cōsiderandū ꝙ durū apostema vel durities splenis semper de necessitate eget medicinis resolutiuis multū. nūꝙ̄ autē medicinis stipticis curari possunt. sed iflatio ⁊ vētositas splenis lꝫ resolōne etiam curentur:tamē cū stipticis ēt simul curari possunt:ita ꝙ stiptica p se faciunt ad curā. Et hoc duplr̄. Primo q2 cōstringendo ⁊ cōprimēdo vētositates exprimūt a parte splenis:⁊ splene reaggregato p medicinas stipticas nec illas recipit imo a se repellit. Hoc aūt ꝯtingere nō posset in duritie splenis:q2 talis mã exprimi apta nō est. Scd̄o hoc faciunt ꝙ medicine ille stiptice sunt sicce ⁊ exiccatiue. tales aūt sunt cōsumptiue vētositatis. nã medicine resolutiue pprie nō ꝯriant vētositati:imo si est apta materia illā generāt. iste aūt medicine stiptice exiccādo potius nocent in curatione duritierū. ⁊ ad hoc videbat ire intentio Theodori lib. 3. vbi. si illis medicaminibus volueris plus alias ⁊ alias spēs stipticas addere: si addas vtiliter facis. ¶ Licet vͦo alr̄ rn̄dere ꝙ sermo. A. ⁊ Sera. absolute ītelligēdus nō sit:sed taliter ꝙ cōparādo medicinas resolutiuas vētositatū splenis ad medicinas duritierū eius plus pōt superare stipticitas in medicis iflationis ꝙ̄ possit superare in medicinis in duritie:sed absolute in eis vtrisꝙ̄ resolutio superat. Ex qbus obiecta soluunt. ¶ Sciēdū vlterius ꝙ cū somnus euaporationē phibeat vigilie vͦo euaporēt:merito Aui. pcipit vt sumpto vino nō dormiat quousꝙ̄ alleuietur venter propter euaporationem ventositatum. cōclusis. n. poris in somno ⁊ existente cōmotore vētositatis vt vinum magis posset addi inflatio.

¶ Et qn̄ repletio vētris eiꝰ cōmouet sup eū dolorē nocte vel die cōprimat ipm faciēdo cōpressionē post cōpressionē ⁊ igeniū faciat ad egestioneꝫ ⁊ dormiat. Qꝫ si illud nō ꝯfert fomētet ipm. Et cū sciueris ꝙ mã ē melācholica plurima ⁊ inflat multitudine sua euacuabis. Et ex bibitis nāꝙ̄ sunt trocisci modi huiꝰ. ℞. ellebori albi. ʒ. xxx. q terat ⁊ cribellet ⁊ ꝯficiat cū aceto vini forti acuto ⁊ fiāt ex eo troc. subtiles parui ⁊ ponant vt panis in furno aut patella vsquequo exiccent ⁊ non adurant. Et sumant troc. ʒ. xxx. in initio an̄ꝙ̄ panis in furno poneretur ⁊ terant ⁊ cōmisceant cū eis granoꝝ alfagdi ⁊ fructus thamarisci an̄. ʒ. v. ⁊ scolopendrie. ʒ. vij. ⁊ iformenť ex eis troc. ⁊ sit dosis coꝝ. ʒ. iij. cum syrupo acetoso de zucchᵃro. Et ꝯferūt ēt tro. de agno casto: aut sumant karmezith granoꝝ almaru an̄. ʒ. x. seis endiuie ⁊ semis portulace:amborū an̄. ʒ. v. iformenť trocisci:⁊ sit dosis. ʒ. iij. cū syrupo acetoso ꝺ zucchᵃro. Et quādoꝙ̄ opꝫ vt i potu tribuat ex agno casto ⁊ ameos ⁊ corticibus radicis capparis ⁊ rutha sicca ⁊ acoro aur. j. cū vino antiquo aut decoctione medicinaꝝ conferentiuꝫ ei. Inūctiōes aūt ⁊ emplr̄a ex oleis sunt sic q̄ fiunt ex oleo absinthij ⁊ oleo de nereiden ⁊ oleo costino. Et ex maran est maran factū ex sulphure ⁊ alumine ⁊ nitro ⁊ pice ⁊ āmoniaco. Emplr̄a vͦo sunt sicut emplastra dcā in caplr̄is p̄teritis sicut emplr̄m de ficubꝰ cū aceto ⁊ cū rutha cū aceto ⁊ nitro ⁊ seie agni casti ⁊ melliloto ⁊ camomilla. Embroce aūt sunt sic acetū in quo decocte sunt ille medicine pprie sm ꝙ diximus ex admistratiōe eiꝰ cū frustis filtri:⁊ pprie acetū in quo decocta sunt capparis recēs ⁊ sulphur ⁊ fructus thamarisci ⁊ scolopēdria ⁊ semē agnicasti ⁊ nux cupssi ⁊ rutha. Et si voluerit vt sit cū fortitudie ⁊ vt nō sit febris ponať i eo āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ silr̄a. Et iteꝝ calamētū ⁊ rutha ⁊ alusnē ⁊ baurach decocta i aceto cū aliꝙ̄tulo alumis. Et cibꝰ in illa sit silr̄s ei qui dictus est in alijs.

¶ Hic ponit curā inflatiōis sm sui duos modos. Scd̄a ibi (Et cuꝫ.) Primū pꝫ. ¶ Scd̄a in. d. Primo ponit curā p medicinas q̄ iterius assumunť. Scd̄o p eas que exterius ponuntur addens de cibis. ibi (Inunctiones.) ¶ Dicit primo ꝙ si in splene est mã melr̄ica. s. non apostemās ⁊ inflat sui multitudine supple ⁊ in vētum cōuersione euacuabis. Illud qd̄ dicit. ⁊ sumanť. vult exponi ⁊ p aut:ita ꝙ tangit ibi duos modos hoꝝ trociscoꝝ. illud aūt ꝯsidera si dosis sit ꝯueniēs Alfagdi. i. agnus castus:ita exponit Rasis in antidotario. ca. de medicinis egritudinum splenis. karmezith. i. fructus thamarisci. Almaru. i. marubium. Reliqua patent.

¶ De dolore splenis. Cap̄. 13m.

Aut fit ppter vētositatē ⁊ iflationē:aut ppter apa magnū:aut ppter solutionē ꝯtinuitatis: aut ppter malitiam cōplr̄onis. Et tu qdem iā sciuisti signa coruꝫ ⁊ curam cuiusꝙ̄ spēi ipsorum. Et cum dolori non associatur sensus nisi in parte splenis apud latus:tūc est vētositas retēta iter pāniculū syphac. Et si nã fuerit sicca resoluať ⁊ admistreť balneū:⁊ nō fiat flobothomia quāuis idicet eā cōitas medicoꝝ nisi apud necessitatem paucam.

¶ Hic determīat de dolore splenis. Et p̄mo ponit sui modos ⁊ cās excusans se a signis ⁊ cura. Scd̄o ponit quēdam spālem modū doloris splenis ⁊ illius curā. ibi (Et cū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ in hac fen:lꝫ tu nō scias curā solutionis ꝯtinuitatis splenis. vult tn̄ Auicē. ꝙ tu scias eam ex cura solōnis ꝯtinuitatis epatis ⁊ silr̄ signa:⁊ iō dicit tu iam sciuisti. ¶ Cōsiderādū ꝙ qn̄ꝙ̄ sentiť dolor circa latus costarū pp vētositē ꝯtentā inter syphac ⁊ pāniculū splenis: ⁊ nō sentiť dolor pprie in splene:q2 vētositas nō est in eo. vult ergo Aui. ꝙ cura huius doloris sit lenire nām si fex est sicca. ne in intestinis existēs ppter subsequēs balneū retineať plus. silr̄ q2 lenitio in deponēdo vētositatē iuuat. sit ēt eius cura balneū qd̄ illā vētositatē resoluit: ⁊ q2 mã non est sanguinea vetat flobothomiā. medici vͦo cōitatis q gregales vocantur in. 11. c. 15. a. H. sentientes dolorem satis acutum iudicant de flobothomia. non tamē facienda est nisi apud necessitatem vt cum dolor intenderetur valde ⁊ apostemationis eēt dubiū. Paucā. i. que paꝝ accidit cum materia sit ventosa.

Dubium ¶ Circa p̄dicta dubitare ꝯtingit an mã existēte in splene sit cōueniēs eā ad vias vrine deriuare. ¶ Et videť ꝙ sic;q2 multas medicinas vrinatiuas posuit Aui. supra in curatione splenis. Amplius natura qn̄ꝙ̄ mãm p partes illas deriuat:vt educat ide splenetică mãm feculētam p vrinā vt supra patuit:g̃ medicina ꝯueniēter p ptē illam educet. ¶ Huius āt ꝯriū pōt argui. nã Gal. 13. tera. penul. ca. alr̄s. 12. ea aūt que ad renes nō est huic visceri. s. spleni:ponere enim vr̄ ꝙ

ps cūonis

ps eũonis splenis sit vēter nõ aũt partes renum ⁊ vesice. ⁋Dõm ꝙ materia existente in splene regulariter debemus eam euacuare per ventrem ⁊ nõ per vrinam. huius aũt rõ sit hec. naz materiã existẽtẽ in epatꝭ ↄcauo euacuamus p vẽtrẽ ⁊ nõ per vrinã: vt diuz medicoꝝ sapit auctoritas: ꝗ multo magꝭ mãm exñtẽ in splene. mã enĩ splenis nõ põt venire ad vias vrine nisi ꝑus sit in cõcauo epatꝭ. sĩ ergo eẽt in concauo adhuc ad vẽtrẽ ⁊ nõ ad renes duceremus. hoc ẽt declaraꝭ ex parte nãe mãc: qꝛ ipsa grossa ⁊ melica exñs est apta ad vẽtrẽ descẽdere ⁊ nõ est aũt apta p subtilissimas vias vrinalis ptis reingredi. ẽt declaraꝭ hoc ex alligãtia splenis ad meseraicas: qꝛ aptius ad itestina exit ꝙ̃ ad gibbũ epatꝭ ⁊ vias vrinales. lꝫ aũt hoc regulariter sit agẽdũ: qñqꝫ tñ in auxiliũ nãe tẽtantis per vrinã educere possemus diuretica dare vt nature ĩpotẽti afferamus suffragiũ. ⁋Ex his võ obiecta soluunꝭ. Ad primũ dõm ꝙ ille medicine nõ danꝭ: vt diuretice ⁊ vt eductiue ad renes: sed vt aperitiue a vijs: vñ acetum illis admisceꝭ: qꝛ ad illud iuuat. ⁋Ad secũdum dicendum ꝙ lꝫ nã illud faciat: medicus tamen facere non dꝫ. multa enim natura tẽtat a qbus nos abstinemus queẽadmodũ saniẽ pectoris per ventrẽ educit aut vrinã: medicus aũt nunqꝫ illud tentet: sed natura incipiente sibi auxilieꝭ si põt ⁊c.

⁋Fen. xvj. de dispositionibus ficteri ⁊ intestinoruz. Et est quinqꝫ tractatus.

⁋Tractatus primus de anathomia eorum ⁊ solutione ventris.

⁋De anathomia. Cap. pᵐ.

Reator sublimis ꝑpter premissionez sue benigne ordinationis in homine ⁊ antecessionem sue scientie in commodis eius creauit itestina eius que sunt istra expulsionis supfluitatũ siccarũ pluriũ numeroꝝ ⁊ iuolutionũ ⁊ reuolutionũ vt sit cibo descẽdẽti ex stõcho mora cõueniẽs in illis iuolutionibꝰ ⁊ reuolutionibꝰ. nã si creasset loco itestinoꝝ itestinuz vnũ aut breuis quãtitatis seqreꝭ cibꝰ velociter a vẽtre: ⁊ esset necessariũ homini hora oĩ sumere cibuz ꝛm ↄtinuationez: ⁊ sequereꝭ illud cõtinuatio egerendi ⁊ surgendi ad necessaria: ⁊ esset ex vno eoꝝ in preoccupatione laboriosa a negocio suo in necessitatibus vite sue: ⁊ eẽt scdo in nocumẽto plurimo: ⁊ eẽt donatus malitia ⁊ similitudine bestiarũ. Creator igitur sũmus itestinoꝝ numerũ multiplicauit ⁊ ipsoꝝ plurima ꝓlõgauit ꝑpter hoc iuuamentũ ⁊ multiplicauit eoꝝ reuolutiões ꝑpter illud. Et propter iuuamẽtum aliud: ⁊ est ꝙ vene cõtinuate inter epar ⁊ iter instrm digõnis cibi nõ trahũt: nisi qꝺ subtile est ex cibo suis orificijs penetrãtibus in tunicas stomachi: imo in tunicas itestinorũ: ⁊ nõ trahũt nisi qꝺ tãgunt. Eiꝰ võ qꝺ ab eis occultaꝭ ⁊ summergiꝭ in ꝓfundo itestini elõgati a tactu orificioꝝ venaꝝ attractio: aut ẽ ipossibilis: aut difficilis: quare subtiliatus est creator in multiplicãdo iuolutiones: vt illud qꝺ cõtineꝭ occultũ in parte itestini redeat cõtingens in parte altera: ⁊ sit possibile ordini alĳ venarũ suggere purũ eius qꝺ euasit aciem primam.

N supiori fen Auic. determinauit de dispõnibus fellis ⁊ splenis q̃ sunt mẽbra a ↄcauo epatꝭ recipiẽtia superfluitates digõnis scðe. In hac fen itẽdit determinare de dispõnibꝰ itestinoꝝ q̃ sunt mẽbra recipiẽtia superfluitates digõnis ꝑme vel q̃ recipiũt illud qꝺ stõcho cõpleta digõne supfluit. Et ꝑ hoꝝ mẽbroꝝ ponit anathomiã. Scðo ꝺ dispõnibꝰ eoꝝ determinat. ibi (Scias ꝙ oẽs fluxꝰ.) ⁋Pria in tres. Prio in cõi magis ponit itestinoꝝ anathomiã. Scðo magꝭ in spãli. ibi (Et numerãs.) Tertio ↄcludit. ibi (Et quãtitas.) ⁋Cõsiderandũ ꝙ vene q̃ veniũt ad stõchũ ꝓprie nõ trahunt cibũ ad epar: imo ex anathomistaꝝ itẽtõe vꝭ ꝙ vene ille sũt facte ad portãdũ stõcho sanguinẽ. vene ꝗ q̃ kilũ portãt ad epar sunt ille q̃ penetrãt in tunicas itestinoꝝ: ⁊ pauce sũt q̃ ad stõchũ vadũt gr̃a attrahẽdi: vt. G. inuit. 4. de vtili. pti. ca. 8. s. de tunicis vẽtris. Et iõ. A. q̃si i retractione sui dci qꝺ ꝑcesserat dixit imo i tunicis itestinoꝝ. vñ. A. vult tñ hr̃e ꝙ lꝫ ille vene ad epar kilũ põtẽt ñ tñ trahũt nisi illꝺ cui obuiãt.

⁋Et numerus qdẽ itestinoꝝ ẽ sex. Primũ eoꝝ est noiatũ duodenũ: deide illud qꝺ noiaꝭ ieiunũ post itestinũ lõgũ qꝺ noiaꝭ subtile ⁊ iuolutũ: deide itestinum qꝺ nominaꝭ monoculũ: deide itestinũ qꝺ noiaꝭ colon: deinde itestinũ qꝺ noiaꝭ rectũ ⁊ est extale. Et ista oĩa ligata sunt cũ dorso cũ ligamẽtis stringẽtibus ea ⁊ ꝛm necessitatẽ situũ ipsoꝝ. Et creauit supiora ex eis subtilis substãtie: qm̃ necessitas q̃ in eis est digõnis ⁊ penetrationis virtutis epatis ad ipsa plus est ꝙ̃ necessitas in itestinis iferioribus. Et qm̃ illud qꝺ ipsa ↄtinet subtile est ⁊ nõ timeꝭ vt pungat substãtiã itestini ꝑꝑ suã penetrationẽ in ipso ⁊ suam incessionẽ per ipsum ⁊ nõ scalpit ipm. Et inferiora incipiẽtia a monoculo sunt grossa spissa pinguia itrinsecus vt sint resistẽtia feci que nõ iduraꭆ ⁊ reuoluiꭆ nisi ꝑpter multitudinẽ illic: ⁊ silr nõ putrefit nisi cũ icipit putrefieri in eis. Et super supiora qdẽ nõ est pinguedo. Verũtamẽ nõ vacua fuerunt in creatõe sua a glutinatiõe supficiei sue itrisece cũ humiditate viscosa mucosa q̃ est in eis loco pinguedinis.

⁋Prio ponit anathomiã itestinoꝝ ⁊ numeꝝ. Scðo alligãtiam. ibi (Et ista.) Tertio modũ sube. ibi (Et creauit.) Quarto vniuscuiusqꝫ itestini ponit anathomiã. ibi (Et itestinũ.) ⁋Circa tertiã ptẽ esset dubiũ vtrũ fex formã suã in stõcho recipiat vel intestinis. Aui. aũt satis innuit ꝙ quãdã formã in itestis recipiat cũ dicit. q̃ nõ iduraꭆ ⁊ reuoluitur. i. rotũdatur vel figuraꭆ: nisi ꝑꝑ multitudinẽ sup. more illic. s. in itestinis grossis: vel ꝑꝑ multitudinẽ. i. vnionẽ ⁊ aggregationẽ ⁊c. Et silr ⁊c. Infra võ videꭆ sentire ꙗ fex sit reperta in stomacho: lꝫ cũ alio liquore vt ibi declarabiꭆ. Silr hoc sentit. G. 5. de iuuamentis membroꝝ. c. 1. Quid võ sit de illa questione regre nostras palestras vbi illam disputauimus alte.

⁋Et itestinũ duodenũ ↄtinuatũ est fundo stõchi ⁊ hꝫ orificiũ sequẽs stõchũ ⁊ noiaꭆ portonariꝰ: ⁊ h̃ oĩno est oppositũ mery. nã sic̃ mery nõ ẽ nisi ad attrahẽdũ ad stõchũ supiꝰ: silr illud nõ est nisi ad expellẽdũ a stõcho subtus: ⁊ est strictiꝰ mery. Et nõ fuit necũ i creatiõe ipsiꝰ vt dilatareꭆ sic̃ dilatatũ ẽ mery ꝑꝑ duas res: q̃ruz vna est: qm̃ res q̃ penetrãt in mery ẽ grossior ⁊ durior ⁊ maioris quãtitatis: ⁊ illud qꝺ penetrat in hoc itestino est leuiꝰ ⁊ planius ⁊ subtilioris quãtitatis ꝑꝑ digõnẽ suã in stõcho: ⁊ cõmistionẽ spume aquose secũ.

⁋Hꝫ hec ps sex sic̃ sex sunt itestina quoꝝ oĩum ponit anathomiã. Scða ibi (Et ps itestini.) Tertia ibi (Et ↄtinuaꭆ cũ ieiuno.) Quarta ibi (Et ↄtinuaꭆ cũ iferiori gracili.) Quinta ibi (Et ↄtinuaꭆ cũ monoculo.) Sexta ibi (Et intestinũ rectũ.) ⁋Pria ps in tres. Prio ponit anathomiã itestini duodeni oñdẽdo eiꝰ iuuamẽta ⁊ vtilitates. Scðo ponit qðdã cõe itestinis. ibi (Et create sũt.) Tertio redit ad cõplẽdũ illiꝰ itestini anathomiã. ibi (Et creauit.) ⁋Circa ꝑmã ptẽ ↄsiderandũ ꝙ per spumã aquosam dedit intelligere cibi aquositatẽ q̃ cibo admista grosso illũ subtiliat. Notificauit aũt partem cibi aquosam p spumã: qꝛ sicut spume est supnatare sic ⁊ aquose ptis cibi est supnatare: ⁊ ptis dure grosse ẽ descẽdere ad funduz stõchi. vñ Ari. zz. ꝓble. 1. ꝓble. sicꝰ dicit descẽdere ad fundũ stõchi si postremo sumanꭆ: ⁊ iõ ẽt postremo euomunꭆ: ⁊ hoc qꝛ grauiores.

⁋Et secũda est ꝙ penetranti in mery non attribuitur ex virtutibꝰ nãlibꝰ nisi virtus vna: quãuis volũtas adiuuet ipsaz ex ↄtevna ⁊ ẽ attractiua. Adiuuat ꝗ aperiẽdo viã ⁊ dilatãdo ipsaz. Penetrãs aũt in itestino ꝑmo patiꭆ a duabꝰ virtutibꝰ: quaꝝ vna est expulsiua q̃ est in stõcho: ⁊ altera attractiua q̃ ẽ i itestino. Et adiuuat

eam fex que prouenit propter summã cibi:⁊ fit facilis ꝓpter illud expulsio eius in via temperate amplitudinis:⁊ ꝓpter hanc rẽ diuersificatur a mery: ⁊ illud qm̃ mery est sicut pars stomachi similis ei in forma cõpositionis sue ex tunicis. Hec aũt est sicut res extranea adherens ei diuersa in sub̃a tunicaꝝ suaꝝ a duob⁹ tunicis stõchi:cũ idigeat attractiõe forti cuius simili nõ indiget itestinum: ꝓpter illud ergo vincens super duas tunicas itestini est villus vadens in latitudine.

¶ Circa secũdã ptẽ quã Aui.ponit ↄsiderãdũ ꝙ tota Auic.rõ sup̱ h̃ fundari vr̃.s.ꝙ motus cibi ad stomachũ fiat solũ p̱ v̄tutẽ mery attractiuaꝫ:lꝫ adiuuet virtus volũtaria:sed motus chili a stõcho ad itestina pficit̃ p̱ virtutẽ stõchi expulsiuã:⁊ p̱ virtutẽ itestinoꝝ attractiuã.Et adiuuat eã.s.ad itestinoꝝ attractiuã fex q̃ ꝓuenit ⁊c̃.i. fex q̃ est in cibo.q.d.ꝙ itestina ꝓprie trahant fecẽ:⁊ tñ in illo cibo sit fex:aut saltẽ ps q̃ in fecẽ ↄuerti opꝫ:iõ itestina maxime illũ cibũ trahent.Et pp̱ illud.i.pp̱ omnes cãs dictas facilis ⁊c̃.

Dubm pm ¶ Sꝫ dubitat̃ circa hoc.p̃ qꝛ Aui.vr̃ sibi ↄ̃dicere.nã supra de q̃litate deglutitiõis fen.13.vbi videbat̃ ponere ꝙ in mery eẽt virtus expulsiua:cũ ponebat in eo villos latitudinales q exprimũt ipm̃.s.cibũ ad iferiora.sicut ẽ in motu kili ad itestina duplex cõcurrit virtus.s.attractiua ⁊ expulsiua ita in motu cibi p̱ mery ad stõchũ: nõ ergo pp̱ hoc latius debuit mery eẽ. ¶ Dõm ꝙ lꝫ in mery sit aliqua expressio;illa tñ imanifesta est ⁊ debilis.Sꝫ attractio fortis ⁊ p̃ncipalis est:sed in motu kili ad itestina illa expressio est fortis ⁊ manifesta:⁊ ideo ille cibus põt transire per viã temperate latitudinis. ¶ Uel dõm ꝙ in mery nõ est distincta virtus attractiua a virtute expulsiua:sꝫ coincidũt q̃si in eisdẽ ptibus:sed in motu kili a stõcho est distinctũ mẽbrũ impellẽs a mẽbro trahẽte vt notũ est.

Dubm 2m ¶ Scðo dubitat̃:diceret aliqs.Auic.dicit ꝙ fex iuuat ad illud:qd ẽ erit illud p̱ qð itestina p̃ncipaliter trahũt si tractus fecis est coadiuuatiuus. ¶ Dõm ꝙ queãdmodũ stõchus pp̱ duo p̃ncipaľr trahit cibum.s.pp̱ finẽ imediatũ vt pp̱ seipsum:⁊ pp̱ finẽ mediatũ ⁊ principaliorẽ in ordine mẽbroꝝ vt pp̱ alia mẽbra:sic ẽt nã ordinauit ꝙ itestina cibũ trahant his duab⁹ vtilitatibus lꝫ nõ sic manifeste sic̃ stomachus.p̃ncipalis ergo attractio cibi ab itestinis fit vt intestina voluptuentur ex eo:⁊ ex eo sumãt aliquid:⁊ qꝛ fex in intestinis proportionalis est sicut vrina in vesica:ideo iuuat hanc attractionem fex que prouenit ex summa cibi.

Dubm 3m ¶ Dubitat̃ tertio an in itestinis sit virtus attractiua. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ auctoritate Gaľ.3.de virtutibus nãlibus ca.8.vbi vult ꝙ solum itestina circũtrahũt.i.expellũt.attrahũt ãt nihil. ¶ Oppositũ vult Aui.hic ⁊ fen.1.p̃mi cañ.de mẽbris in fine. ¶ Dõꝫ ꝙ in itestinis est attractiua virtus.nã si in itestinis est aliq̃ voluptuatio eius qð est in eis:igit̃ illud attrahũt.voluptuatio.n.est ex attractiõe depẽdẽs cũ attrahẽs attrahat pp̱ voluptuari:sꝫ itestina voluptuant̃ ex eo qð est in eis:cũ aliquã ex illo refocillationẽ recipiãt saltẽ gracilia:⁊ ẽt grossa aliq̃liter voluptuant̃ in fece queãdmoduꝫ canes in sup̱fluitatibus:sicut itestina in fece:vesica in vrina:⁊ fel in cholera vt 3.de virtutibus naturalibus. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lꝫ in eis sit attractiua virtus:illa tñ in eis sopita est respectu expulsiue cum expulsiua in itestinis sit p̃ncipalior ⁊ manifestior:põt ẽ dici ꝙ nihil attrahũt in cõparatiõe ad eoꝝ manifestã expulsiuaꝫ:vnde obiecta soluunt̃. ¶ Considerandũ post ꝙ Gaľ.vult.4.de vtilitate particularuꝫ ca.17.s.cap̃.de plasmate.ꝙ longi villi sunt in intestinis ab extra: ad sustentandum ⁊ iuuandum latos.

¶ Uerũ in itestino recto iã apparẽt villi multũ longi: qm̃ est ex intestinis maioris op̱ationis indigens ad attrahẽdũ illud qð est supra ipsum vt adiuuet̃ eis sup̱ bonitatẽ expressionis ⁊ expulsionis ⁊ egressionis:nã paucos hñs est inobediẽs ad expellẽdũ ⁊ exprimẽdũ:⁊ pp̱ illud creatum fuit amplum magne ↄcauitatis.

¶ Aui.quasi vnã dubitationẽ remouet.dixit enim ꝙ qꝛ stomachus indiget attractiõe forti:cuius simili nõ idiget itestinũ:iõ sup̱ duas tunicas itestinoꝝ dominant̃ villi latitudinales ad expulsionẽ fiẽdã maiorẽ:qꝛ ea magis idigẽt.Quare diceret aliqs est ne equaliter in oĩbus itestinis.Respondet ꝙ nõ,nã in intestino recto iã apparent multi villi longitudinales plus q̃ in aliꝭ intestinis:adhuc tamẽ lati in eo superant longos.Cã autem pp̱ quã in hoc itestino app̱ent villi longitudinales est:qꝛ hoc intestinuꝫ inter alia intestina idiget maiori attractione vt attrahat id qð est supra ipsum de fece qua attractione fit postea melior expulsio.Nã.s.intestinuꝫ hñs.i.si haberet paucos latitudinales esset inobediẽs ad expellendũ:opꝫ.n.illud qð expellit̃ primo esse expellenti coniunctum:⁊ ideo etiam vt melius expelleret creatum fuit amplum.

¶ Et create sunt in intestino due tunice pp̱ conseruationẽ in hoc vt nõ ibibant ipsum corruptio ⁊ putrefactio:ad que duo itestinũ p̃paratuꝫ est apud quodlibet nocumẽtũ cõsequẽs ipsum velociter pp̱ diuersitatem duarum operationum in duabus tunicis.

¶ Hic ponit qðdã cõe itestinis:⁊ dicit ꝙ itestina hñt duas tunicas pp̱ duas cã.Una est vt cũ nocumentũ fit in vna nõ fit in alia. Alia est diuersitas in operationibus.s.attractionis ⁊ expulsionis.

¶ Et creauit hãc cãnã recte creatõis extẽsaꝫ ex stõcho ad iferiora:vt sit initiũ expulsiõis p̃paratũ.Penetratio eni fecis in extẽso recto velocior est ea q̃ est in vndoso ⁊ sopito.Et fuit hec creatio in ipso iteꝝ iuuatiua itentione alia Et est qm̃ cũ ipsuꝫ sedet rectũ dimittit a dextra ⁊ sinistra sua locũ reliqs mẽbris circũdãtib⁹ stomachũ a duob⁹ laterib⁹ sicut portioni epatis a dextra. Et sicut spleni a sinistra ⁊ reliqs itestinis. Et dictũ est duodenũ:qm̃ longitudo eius est huius quãtitatis.xij. digitoꝝ hñtis ipsum.Et eius quidẽ amplitudo est amplitudo orificij eius qð nominat̃ portonarius.

¶ Hic cõplet anathomiã hui⁹ itestini.Et dicit ꝙ cãna huius itestini creauit rectã vt preparet̃ melius expulsioni.nã expulsio vel separatio fecis supple ⁊ cibi in extenso recto velocior est q̃ in vndoso.i.in tortuoso.⁊ sopito.i.inclinato.sopitum.n.inclinatum est:⁊ iõ esse inclinatũ per sopitũ describit.Reliqua patent.

¶ Et pars intestini subtilis qð sequitur duodenum nominatur ieiunum.Et in hac quidem parte est initium inuolutionis ⁊ circuitionis ⁊ repletionis:⁊.q.sint ei vie plurime.Et nominat̃ hoc intestinũ ieiunuꝫ:qm̃ ipsum iuenitur ſm plurimũ inanitũ ⁊ vacuũ:⁊ cã in hoc ẽ cõnexio duaꝝ reꝝ:quarũ vna est:qm̃ illud qð attrrahit̃ ad ipsuꝫ de multitudine chili velociter sep̱atur ab eo. Portio nãq3 eius attrahit̃ ad epar:quoniã plures venaruꝫ meseraicarũ continuate sunt huic itestino:quoniam hoc itestinũ est ꝓpinquius epati q̃ alia itestina. Et nõ est in aliquo itestinoꝝ de ramis meseraice quãtum est in eo ⁊ post ipsum in duodeno.Et hoc itestinũ constringit̃ ⁊ detumescit ⁊ miuorat̃ in egritudine valde.Et portio alia abluit̃ ab eo ad illud qð ẽ sub eo de itestinis:qm̃ cholera citrina venit ex felle ad hoc itestinũ:⁊ est pura nõ p̱mista:quare est fortitudo ablutiõis vehemẽter cõmouẽs virtutẽ expulsiuã cũ mordicatione:ꝓpterea ꝙ lauat ⁊ adiuuat ad expellẽdũ ad iferiora p̱ hoc qð cõmouet expulsiuã. Adiuuat ergo ad expellendum ad duas partes simul.s.ad epar ⁊ ad iferiora.Accidit ergo ꝓpter has dispõnes vt remaneat hec pars intestini vacua ⁊ nominatur pp̱ illud ieiunuꝫ.

¶ Hic ponit anathomiã itestini ieiuni.⁊ pꝫ. ¶ Cõsiderãdũ tñ ꝙ cũ hoc itestinũ sit valde epati alligatũ ⁊ meseraicis seq̃tur ↄsequẽter ꝙ ipsum valde extenuet̃ in egritudine.s.epatis cõsumptiua:vt dictũ Aui.ex supradicto statim concludat̃. ¶ Considerandũ vlterius qꝛ kilus qui venit ad ieiunum hꝫ duas partes.Unã que itrauit iaꝫ meseraicas.Aliã que remansit in eo.Cholera ergo que venit ad h̃ intestinũ iuuat ad duplicẽ expulsionem:vꝫ ad expulsioneꝫ eius qð intrauit meseraicas ad epar:⁊ hoc per constrictionem intestini q̃ fit in expulsione:vnde pars illa que itrauit meseraicas magis versus epar ꝓpelletur.iuuat ẽt ad expellendum per aliam partem ad inferiora illud qð remansit in intestino.⁊ pꝫ.

¶ Et ↄtinuat̃ cũ ieiuno ex itestinis itestinũ lõgũ iuolutũ reuolutũ hñs reuolutionẽ vnã post aliã:⁊ iuuamentũ in iuolutiõe sua:⁊ cã reuolutionũ in ipso est illud qð inuim⁹ in cap̃lis p̃cedẽtib⁹.Et ẽ vt sit cibi i ipso mora

⁊ cũ mora

ꝛ cū mora ꝯtinuatio orificioꝝ venarū ſuggentiū poſt ꝯtinuationē: ꝛ hoc inteſtinū eſt poſtremū iteſtinoꝝ ſuperiorū que noiant̄ gracilia: ꝛ digō in eis eſt plus q̄ȝ in iteſtinis iferiorib⁹ que noiant̄ groſſa. Sūma.n. operationū iteſtinoꝝ iferioꝝ eſt p̄paratio fecis ad exeundū: q̄ȝuis ēt nō euēnt̄ a digōne ſicut nō euant̄ a venis epatis veniētib⁹ ad ea pp̄ ſuctionē ꝛ attractionē.

¶ Hic ponit anathomiā inteſtini ilion longi vel inuoluti. Et primo facit hoc. Scd̄o cōparat inteſtina groſſa gracilibus. ibi (Et digeſtio.) ¶ Qd̄ primo dicit pȝ. ꝛ debet exponi in capitulis antecedētibus. i. in partibus precedentibus in hoc cap̄.

Dub^m 4^m ¶ Sed circa hāc partē dubitat̄: vtrū in iteſtinis ſit virt⁹ digeſtiua. ⁋ Videt̄ ꝙ nō: q2 tūc in eis eſſet virtus nutritiua reſpectu eius qd̄ digerūt cū digō in nutricationē ordinet̄. Amplius cibus eſt pfecte coct⁹ in ſtōcho. ⁋ Oppo. vult Aui. ⁋ Dōm ꝙ digō eſt duplex. ſ. inductiua vltime pfectionis ꝛ inductiua diſpōnis vel qualitatis alicuius ꝯueniētis: lȝ ibi nō ſit forme ſubſtātialis pmutatio. dico ḡ ꝙ in iteſtinis nō eſt virt⁹ digeſtiua que ſit iductiua ſubalis forme. nā ſubalis forma chili vnius eſt virtutis ſaltē p̄ncipalis: ḡ opȝ vt habeat vnū imediatū factorē. hic aūt ab oib⁹ ponit̄ ſtōch⁹. vn̄ ꝛ Meſ. in ſuo de appropriatis in ſermone de aq̄ ordei chilus hȝ artificem calorē aīalis ꝓpriū in ꝓprio vaſe. i. ſtōcho. dico tn̄ ꝙ eſt virt⁹ digeſtiua: q2 iductiua q̄litatis alicui⁹ ꝯueniētis: ſicut.n. cōparant̄ vene epati ſic cōparant̄ iteſtina ſtōcho: ſed ſic eſt ꝙ in venis ſit aliq̄ alteratio ſanguīs: ḡ in inteſtinis ſit aliq̄ alteratio chili. Hec videt̄ ītētio. H. 5. de iuuamētis. in fine. Amplius chilus aliq̄ȝ alterationē de neceſſitate ſumit ī iteſtinis cū hēant caliditatē actu. Aut ḡ iſta alteratio eſt corruptiua: ꝛ h̄ eſt falſuȝ: q2 tūc ſemp̄ chilus in iteſtinis corrūperet̄: aut eſt pfectiua ſm qd: ꝛ hec eſt digō aliq̄. ⁋ Ad ꝯ̄riū dōm ꝙ iteſtina aliq̄ȝ refocillationē acq̄rūt ex chilo deſcēdēte a ſtōcho. ¶ Ad ſcd̄am pȝ ſolō ex p̄ma rōne. ¶ Cōſiderādū poſt ꝙ quāto inteſtina hn̄t plures meſeraicas tāto magis alterāt ꝛ digerunt chilū ꝓpter id qd̄ magis calida ſunt: merito ḡ gracilia erunt plus digerētia veluti plus participātia ſunt meſeraicis venis.

¶ Et ꝯtinuat̄ cū iferiori gracili iteſtinū noiatū monoculū ꝛ noiat̄ ita: q̄m ē iteſtinū qd̄ nō hȝ niſi vnū orificiū: ꝛ ē ſic cHiſtis ex q̄ recipit illō qd̄ ad ip̄m venit deſup̄: ꝛ ex ip̄o iteꝝ educit ꝛ expellit illō qd̄ expellit: ꝛ ſitus ei⁹ ē ad poſteriora paꝝ: ꝛ ei⁹ d̄clinatio ē ad d̄xtrā.

¶ Hic ponit anathomiā p̄mi inteſtini ex groſſis ꝛ eſt monoculus ſiue ſaccus. Et p̄mo ponit cām ſui nominis ꝛ ſitū. Scd̄o ponit iuuamenta. ibi (Et creatū quidē fuit.) ¶ Quomodo hoc inteſtinum habeat vnū foramē: ꝛ quomō nō: ex anathomia videt̄ ſi quis vult ītelligere: multi.n. q nō viderunt in hoc errāt ꝛ in alijs multis.

¶ Et creatū qdē fuit pp̄ iuuamēta de qb⁹ eſt vt feci ſit locus in quo cōprehēdat̄ ꝛ nō cogat ſurgē oi hora: ꝛ in oi hora qua ꝑuenit ad iteſtina iferiora parū ſtercoris ſit ꝯcauitas in qua aggreget̄ cū ſua totalitate: deinde expellat̄ ab ea cū facilitate cū cōplet̄ fex.

¶ Primo ponit eius iuuamēta. Scd̄o circa hoc quoſdā redarguit. ibi (Quidam.) Tertio ei⁹ anathomiā reaſſumit. ibi (Et huic qdē.) ⁋ Prima in duas. Primo ponit vnuȝ iuuamentū. Scd̄o aliud. ibi (Et de eis eſt.) Qd̄ primo dicit patet.

¶ Et de eis eſt q̄m hoc inteſtinū eſt initiū reliquaꝝ cōuerſionū cibi ad feculētiā ꝛ p̄patiōis ſuctionis future accidētis ei ex meſeraica: lȝ nō ſit in illo illa ſuctio.

¶ Scd̄a ps hȝ duas. Prio ponit id iuuamētū vel iuuamēta. Scd̄o qd̄ dixerat declarat. ibi (Et eſt mot⁹.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ de ei⁹ iuuamētis eſt ꝙ hoc iteſtinū eſt initiū reliquarū ꝯuerſionū cibi ad feculentiā ꝛ eſt initiū p̄parationis ſuctionis future. ſ. in colon ꝛ recto. accn̄tis ei. ſ. cibo ex meſeraica: lȝ nō ſit in illo. ſ. monoculo. vel in illo. i. in iteſtinis iferiorib⁹: vel in illo. ſ. cibo exeunte a monoculo. illa ſuctio. ſ. quāta eſt in iteſtinis alijs gracilib⁹ ſuperiorib⁹: q2 inteſtina gracilia plures hn̄t meſeraicas venas. ¶ Cōſiderādū ꝙ ꝯuerſio cibi in monoculo dicit̄ reliq̄ reſpectu ꝯuerſionis ei⁹ in ſtomacho: q2 illa p̄or ꝛ p̄ncipalior eſt. ſimil'r eius ꝯuerſio in feculentiā dicit̄ reliqua: q2 in ſtōcho fex aliqd̄ eſſe ſuū recipit.

¶ Et eſt motus deſcendens ꝛ depoſitus.

¶ Hic declarat qd̄ dixit. Et primo hoc facit. Scd̄o ex dictis infert quedaȝ. ibi (Fit ḡ.) ⁋ Prima in duas ſm ꝙ duo dicta declarat. ibi (Immo.) ¶ Dictū qd̄ p̄mo declarat eſt hoc. dixerat ꝙ monoculū eſt p̄ncipiū p̄parationis ſuctionis. i. ad ſuctionē future accidētis. vult ḡ on̄dere ꝙ iſta ſuctio ad quā p̄parat monoculū ſit futura. ſ. in alio iteſtino vt in colon ꝛ recto. ꝛ dicit ꝛ ſupple ſit ſuctio iſta cū eſt mot⁹. ſ. cib⁹ ꝛ deſcēdens. ꝛ depoſitus. ſ. a monoculo ad colon ꝛ rectū. ¶ Cōſiderādū ḡ ꝙ ad monoculū nō venit de meſeraica res que hēat magnitudinē vt poſtea ponet. ꝛ videt̄ ꝙ ſuctio ꝓprie in eo nō ſit: ſed p̄paratio ad ſuctionē futuraȝ in colon ꝛ recto ad que meſeraice plures veniūt q̄ȝ ad monoculū vt anathomia oſtēdit.

¶ Immo nō cōplet̄ niſi cū euadit ab epate ꝛ appropiquat̄ ei cū vicinitate digeſtionis poſt digeſtionē ſtomachi: que fuit cū quiete ꝛ vicinitate in ip̄o aggregato ꝛ cōprehēſo in re vna in qua remāſit tēpore longo cum eſſet quietus ꝛ aggregatus.

¶ Hic declarat ſm qd̄ dixit. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o qd̄dā ſtatim dictū declarat. ibi (In ipſo aggregato.) ¶ Dictū aūt fuit ꝙ hoc inteſtinū eſt p̄ncipiū reliquarū ꝯuerſionū cibi ad feculentiā. hoc aūt declarās dicit: ꝙ īmo nō cōplet̄. ſ. fex niſi cū euadit ab epate. i. ab attractione epatis. Illud eni qd̄ nō trahit̄ ad epar in fecē ꝯuertitur: aut perficit̄ pars. ſ. ei⁹ in monoculo. ꝛ iterū poſt attrahit̄ ꝛ appropinquat̄ ei. ſ. monoculo. dico ꝙ nō cōplet̄ niſi cū vicinitate digeſtionis poſt digeſtionē ſtōchi: q2 lȝ fex cōpleat̄ in monoculo: tn̄ recipit p̄us ipreſſionē vel alterationē ex digeſtione ſtomachi. bene ergo dixit Auicen. poſt digeſtionē ſtomachi que fuit cū quiete ſaltē ſtomachi. nam digeſtio ſit cū quiete: motus eni digeſtioneȝ ꝓhibet vt infra fen. zz. tracta. z. de ſignis doloris iuncturarū. Cū vicinitate. Hic declarat quoddā ſtatim dictū. dixerat ꝙ cōplemētum fecis in monoculo ſit cū vicinitate digeſtionis ſtomachi poſt digeſtionē ſtomachi que etiā eſt cū vicinitate. vult ḡ Auicē. declarare quid eſt cōplementū. ¶ Ad cuius intellectū ꝯſiderandū ꝙ in digeſtione quedā ſunt que per ſe cōplent̄. quedā aūt ſunt que cōplent̄ vicinitate nō tamē p̄ncipali intentione. ꝛ pōt hoc declarari in generatione humoꝝ. nam ſanguis eſt humor qui per ſe ꝛ principali intētione generat̄: ſed alij quaſi quadā vicinitate ad ſanguinem cōplent̄. Calidū ergo epatis p̄ncipaliter agere intēdit in materia ex qua ſit ſanguis. Si aūt agat in alias partes hui⁹ materiei hoc ſit vicinitate inquātū omnes iſte partes ſimul in vnū ſunt cōprehēſe: nō.n. pōt agere epar in parte kili vt fiat ſanguis qn agat in partē ex qua ſit melancholia cholera ꝛ flegma: ſic etiā de intētione ſtomachi nō eſt generare fecē: ſed eius intentio eſt agere in cibū ꝛ facere kilum aptuȝ cōuerti in humores. Sed ſi aliqua pars ſit nō apta ad hoc patit̄ vicinitate quadā ad illam: cū ille cibus totus ſit cōprehēſus in ſtomacho ꝛ aggregatus in forma vna cōmuni: vt nō poſſit ſtomachus agere in partē vnā quin agat in aliam: pars ergo parata in fecem cōuerti quadā vicinitate patit̄. Et cōſimili mō pōt declarari de monoculo: monoculus eniȝ vt hȝ digeſtiuā virtutem forſan agit in partē cibi que venit a ſtomacho qui nō eſt apta fieri fex: nec fuit in ſtomacho perfecte decocta: ſed cū quadā actiōe vlteriori perficiet̄: ita ꝙ poterit attrahi ad epar cū d̄ſcēderit in colon ꝛ rectū. ſi ḡ pars cibi que eſt apta ꝯuerti in fecem patiat̄ a monoculo hoc ſit cū quadā vicinitate ad partē cibi bonaȝ que in monoculo debet cōpleri vt trahat̄ poſt ad epar. Ex hoc pōt ſumi ꝙ generatio fecis etiā in monoculo nō eſt de p̄ncipali intētione: ſed cōſequit̄ ad actionē monoculi. intēdit eni monoculus ex ſui actione p̄ncipali cōplere id qd̄ ſtomachus non potuit: q2 ergo hoc ſit alterādo ꝛ permutādo pars cibi que pōt compleri ex hac actione perficit̄: ſed illis pars que nō eſt apta cōpleri ex mora ꝛ actione corrumpit̄ mag̃: vnde fetorē acquirit ꝛ vltimā formā fecis. Et hoc vult dicere Aui. cū dicit ipſo. ſ. cibo aggregato ꝛ cōprehēſo in re vna. i. in vna cōmuni forma ꝛ aggregatione: vel in re vna. i. in loco vno vt in ſtōcho vel monoculo in qua. ſ. re remanſit tēpore longo: q2 toto tēpore quo facta eſt trāſmutatio dico ꝙ remāſit tēpore lōgo cuȝ eſſet quietus ꝛ aggregat⁹. ſ. loco illo in quo digerit̄: bene ergo dictum eſt ꝙ ſit cum vicinitate.

¶ Fit ergo proportio eius ad inteſtina groſſa proportio ſtomachi ad gracilia.

¶ Primo declarat qd̄dā. Scd̄o qd̄dā aliō. ibi (Et pp̄ hoc.) ¶ Quia dictū eſt ꝙ monoculū preparat illud qd̄ ſuggit̄ poſtea cū ſeparat̄ a monoculo: ꝛ q2 dictū eſt ꝙ cōplet fecē cuȝ vicinitate: ſic ergo ſit ꝓportio ei⁹. ſ. monoculi ad iteſtina groſſa ſicut ꝓportio ſtōchi ad gracilia: q2 ēt ſtōch⁹ p̄parat illud qd̄ ſuggit̄ in iteſtinis gracilib⁹: ꝛ q2 illud qd̄ acq̄rit fex in ſtomacho acquirit cū vicinitate.

¶ Et propter hoc eſt neceſſariuȝ vt approximet epati vt cōpleatur ex epate ꝛ fiat complementū digeſtionis

ꝛ ꝯuertaꝛ residuũ eius qd nõ digeriꝛ: ꝛ nõ est ꝯueniẽs suctioni epatis: ꝛ ad melius ad qd possibile est ipm cõuerti. Cũ iam fuerit inobediẽs in stõcho ꝛ nõ aduenerit ei cõplementũ digõnis propter multitudinẽ mãe ꝛ ꝑcessionẽ separationis aduenientem ei qd est magis obediẽs: ꝑpterea ꝙ illud qd est magis obediẽs summersit illud qd est inobediẽs: ꝛ non iam denudatũ est illud qd est inobediẽs. Cũ ergo aduenit ei virt⁹ actiua inuenit ipm ꝑparatũ ꝛ denudatuꝫ nisi a superfluitate de cuius virtute est vt ꝯuertaꝛ in fecẽ ꝛ est reperta in vtrisqꝫ dispõnib⁹ simul sed fuit in stõcho cũ summersione alio: ꝛ in colon est summersum hoc soluꝫ. Et est illud qd ei permisceꝛ dignius vt ꝑprie patiaꝛ.

¶ Cõcludit aliđ. Et ꝑmo facit hoc. Scđo dubiũ remouet. ibi (Et nõ euacuaꝛ.) ⁋ Prima in duas. Primo facit qd dcm̃ est. Scđo qđdã aliud declarat. ibi (Cũ iam.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qꝛ monoculũ itestinũ ꝑparat id qd dꝫ suggi post eũ est necessariũ vt appropinquet epati vt cõpleaꝛ digestio quã facit virtute epatis ꝛ ei⁹ auxilio sicut ẽt epar stõcho auxiliaꝛ vt ꝯuertaꝛ residuũ eius qd nõ digeriꝛ in stomacho. Et nõ est. ꝯuertaꝛ dico ad melius qd poſſe est. Cũ. Hic declarat ꝙ in monoculo cõpleꝛ id qd nõ fuit digestũ in stõcho: vult ꝫ declarare qũo illud nõ digestum descẽdit a stõcho ꝛ dicit ꝛc. Ad melius ꝛc. Cũ iã fuerit iobediẽs. s. ꝑfecte digõni in stõcho. ꝛ nõ aduenit ei. s. tali cibo cõplemẽtũ digõnis ꝑꝑ multitudinẽ mãe: vnde supple tota digeri nõ potuit. Et ꝑcessionẽ. i. anticipationẽ separationis. s. a stõcho. Aduenietẽ ei qd ẽ magꝭ obediẽs ꝑpea ꝛc. qñ. n. maior ꝑs cibi est ꝑfecte decocta ꝛ aliq̃ pauca ꝑs est illi admista q̃ ꝑfecte digesta nõ est: tũc virt⁹ magꝭ curat facẽ descẽdẽ cibũ q̃ eũ retinẽ vt cõpleaꝛ digõ ei⁹ ꝑue ꝑtis. illđ ꝫ qd est magꝭ obediẽs summergit illud qd est magꝭ iobediẽs. Et nũc. s. in monoculo nõ iã denudatũ est illud qd est iobediẽs: qꝛ denudatũ est a cibo iaꝫ ꝑfecte decocto q eũ summersit q ꝑꝑ sui cõplemẽtuꝫ trãsiuit ad epar: sed ille q nõ fuit ꝑfecte digest⁹: sed fuit iobediẽs remãsit ab illo denudatus. Cũ ꝫ supuenit ei. s. cibo iobedieti virt⁹ actiua. s. itestini monoculi iuenit ipm. s. cibũ iobedietẽ paratũ. s. pati ꝛ denudatuꝫ nisi a supfluitate ꝛc. ¶ Cõsiderãdũ ꝫ siqs attẽte ꝯsideret ꝙ cibus cũ a stõcho descendit tres hꝫ ꝑtes. s. ꝑtẽ ꝑfecte decoctã que trahiꝛ ad epar dũ trãsit ad itestina ꝑcilia: ꝛ ꝑtẽ que fuit inobediẽs: ꝛ ista est duplex. qđã est ꝑs que fuit iobediẽs nõ tñ oĩno: imo est apta pati ꝛ ꝑfici. nõ. n. deficit nisi in cõplemento digõnis. qđã aũt est ꝑs que fuit iobediẽs que nõ põt pati ꝛ ꝑfici: sed in fecẽ ꝯuertiꝛ. Cibus ꝫ q venit ad itestina grossa ꝛ denudaꝛ a ꝑte ꝑfecte decocta: qꝛ fuit illa attracta dũ trãsiret per gracilia: sed nõ est ꝯnudat⁹ a fecali ꝑte ꝑfecte de cui⁹ ꝑprietate est vt in fecẽ ꝯuertaꝛ. Et est repta. s. hec supfluitas apta ꝯuerti i fecẽ. In vtrisqꝫ dispõnib⁹. s. descẽsionis. s. que est repta in cibo descẽdẽte a stõcho ad ꝑcilia: ꝛ in cibo descẽdẽte a monoculo ad alia itestina grossa: lꝫ. n. kilus cõpletus in stomacho actu hẽat vnã formã: hꝫ tñ plures ꝑtes iter q̃s est ꝑs oĩno iobediẽs. s. q sit fex siqs ꝑdicta ꝯsideret. Sed fuit. s. hec supfluitas in stõcho supple descẽdẽs tñ in ꝑcilia cũ sũmersoꝛe alio: qꝛ cũ magna ꝑte boni chili cui⁹ gr̃a facta fuit sũmersio. fuit ẽt cuꝫ ꝑte chili nõ cõplete digesta: ꝛ supple a monoculo. In colon est sũmersuꝫ h̃ solũ. s. feculẽtũ magꝭ digestũ. vel est sũmersuꝫ hoc solũ. s. qd fuit cõpletũ in colon absqꝫ alia ꝑte que iterũ debeat cõpleri. nã cib⁹ descẽdẽs a stõcho ꝑmist⁹ est vni alteri ꝑti cibi q in monoculo dꝫ cõpleri: sed ille q est cõplet⁹ in monoculo nulli alteri ꝑti misceꝛ que cõpleri debeat. Pria tñ expõ videꝛ melior vt dicaꝛ h̃ solũ. s. feculentũ. iã. n. in monoculo fex suã formã sumpsit vltimã: ꝛ iõ feculẽtũ est sũmersuꝫ solũ: qꝛ actu distinctũ a iuuatiuo: sed in descensu a stõcho nõ erat sic distinctuꝫ actu. Et illud qd ei. s. feci misceꝛ. s. de bono dignius est vt patiaꝛ ꝑprie. Et ꝯsidera ꝙ iste ꝭmo referꝛ ad fecẽ ꝛ ad ꝑtẽ cibi cũ sunt in monoculo. pati aũt ꝑpriũ est ꝑncipalr̃ digeri ꝛ ꝑfici. fex aũt ꝑncipalr̃ ꝛ ꝑprie nõ patiꝛ ſꝫ cũ vicinitate: vt dcm̃ est. Si aũt iste ꝭmo referaꝛ ad illã ꝑtẽ cibi ꝛ fecis cũ a monoculo descẽderũt exponaꝛ sic. vt patiaꝛ ꝑprie. s. attractionẽ ab epate: ꝑ̃us. n. ꝑpter iperfectionẽ nõ erat dignũ: nũc aũt est dignũ.

¶ Et nõ vacuatus est stõchus a passione quadã ꝛ digestione ꝛ ꝑparatione ꝑpter cõplementũ passionis ꝛ digõnis cũ euacuaꝛ ad ipressionẽ agentis.

¶ Hic remouet dubiũ. dictũ est ꝙ ꝑ monoculi actionẽ illa ꝑs cibi sit apta vt attrahaꝛ ad epar: q̃re dubitaret aliqs: vtꝝ stõchus fecerit aliqd in hac ꝑte cibi. Et respõdet ꝙ sic: ꝛ dicit ꝙ stõchus nõ euatus est a passione qđã ꝛ digõne ꝛ ꝑparatiõe itelligaꝛ actiue. s. nõ est vacuatus ab hoc qn fecerit ipm cibũ pati ꝛ digeri: ꝛ ꝑparari cibũ dico q cõpleꝛ in monoculo. Et hoc est qd subdit ꝑꝑ cõplementũ passionis ꝛ digõnis. s. fiende in monoculo. Cũ ꝑ qꝛ euacuaꝛ totus digõnis act⁹: ꝛ per ꝯñs cõpleꝛ ad ipressionẽ agẽtis. s. vltimi monoculi: quasi velit Aui. dicere cũ monoculũ sit tanq̃ vltimum agens cõplens digõnẽ cibi qui fuit inobediens: ergo sequiꝛ ꝙ stomachus qui est aliud agens aliqd fecerit in cibo illo.

¶ Et intestinũ quidem monoculũ est intestinũ in quo cõpleꝛ digestio eius qd fuit inobediẽs in stõcho ꝛ superfluit a digõne portio ꝛ parũ summergit ipm ꝛ separat inter ipm ꝛ inter virtutẽ agẽtẽ in chimo humido: ꝛ fiat taliter vt parũ virtutis rectificet ipm cũ inueniꝛ stans ꝛ morans tãta quãtitate qua discernaꝛ eius digestio: deide separaꝛ ab eo ad intestinum ex quo suggit stomachus illud quod preparatũ est.

¶ Hic ꝯcludit illud iuuamentũ ꝛ dicit ꝙ intestinũ monoculũ est illud in quo cõpleꝛ digestio eius qd fuit inobediẽs in stõcho ꝛ supfluit portio. s. ꝑs a digõne. s. stõchi. ꝛ parũ. i. pauc⁹ digõnis defect⁹ sũmergit ipm: ꝛ supple sũmersio sepat. s. elõgãdo iter ipm. s. paucũ cibũ ꝛ paruꝫ digestũ: ꝛ iter virtutẽ agentẽ in chimo humido. i. virtutẽ digestiuã stõchi. diciꝛ aũt agere in chimo humido. s. ꝑ potũ ꝛ sit talr̃ vt parũ virtutis rectificet ipm. s. in monoculo cũ inueniꝛ stans ꝛ natãs. s. in stõcho tãta q̃titate qua discernaꝛ. i. appeat ei⁹ digõ lꝫ nõ cõpleta: deide separaꝛ ab eo. s. stõcho ad itestinũ. s. duodenũ: deinde ad alia ex quo. i. postq̃ exuggit stõch⁹. s. illud qd voluit per se de eo qd ꝑparatũ est: ꝛ est sermo iste similis ꝭmoni Hal'. 3. đ virtutib⁹ nãlib⁹ ca. 13. cũ aũt sufficiẽter ipletũ fuerit velut onus aliud reliquũ deponit cibũ. ¶ Cõsiderãdũ ꝫ ꝙ lꝫ monoculuꝫ cõpleat digõnẽ: nõ tñ itelligẽdũ est ꝙ formã substantialẽ kilo tribuat: sed aliq̃ accidẽtalẽ ꝑfectionẽ post formã quã habuit in stomacho. opꝫ ꝫ ꝑ̃us formari in stõcho. si enĩ nõ formareꝛ ibi nõ posset ꝑfici in monoculo: ꝛ iõ Aui. dixit cũ iueniꝛ stans ꝛ morans.

¶ Diceret aũt aliqs. si kilus q cõpleꝛ in monoculo acqsiuit formaꝫ substãtialẽ in stõcho: ꝫ oẽm ꝑfectionẽ ꝛ ꝑ ꝯñs nõ eguit alia alteratiõe in monoculo. ⁋ Dõm ꝙ sic sunt qđã entia actiua per formã substãtialẽ que nõ statĩ habita substãtiali forma pñt in op⁹ exire ꝛ in actũ lꝫ sint ꝑ illã: sic cuꝫ statĩ homo est nõ itelligit aut militat: sic ẽt aliq̃ entia sunt que a forma substãtiali passiue disponunꝛ: nõ tñ hĩta substãtiali foꝛa sũt apta oĩno pati: nisi acqrãt aliq̃ formã accñtalẽ. vlteri⁹: lꝫ ꝫ chilus format⁹ sit in stõcho eget tñ post actũ substãtialẽ aliq̃ accñtali dispõne vt melius possit trahi ab epate.

Dub^m 5^m

¶ Quidã aũt dixerũt ꝙ itestinũ creatũ est monoculũ: vt moreꝛ in ipso chim⁹ ad mũdificãdũ epar ex eo qd remansit in ipso de suba cibi itegre. Et putauerũt ꝙ meseraice nõ veniũt nisi ad monoculũ. Et isti qdẽ experimẽtatores errauerũt in hoc: ꝛ neqꝫ sunt iuuamẽta ei⁹ nisi illa que declarauim⁹. Et huic qdẽ itestinoꝝ sufficit orificiũ vnũ cũ nõ sit situs ei⁹ sit⁹ stõchi ꝭm lõgitudinẽ corꝑis. Et ex vtilitatib⁹ ei⁹ ꝭm ꝙ est monoculũ est ꝙ ipm est aggregatiuũ supfluitatũ: que si venirẽt oẽs ad reliquũ itestinoꝝ timereꝛ aduẽt⁹ colice. Et qñ aggreganꝛ in eo a via diuertũt. Et poſſe est vt eaꝝ aggregatio expellaꝛ a nã in sũma vna. Aggregatũ eni veloci⁹ expelliꝛ q̃ dispartitũ. Et ex iuuamentis ei⁹ est ꝙ ipse est loc⁹ ei⁹ qd gñaꝛ in itestinis. s. vermiuꝫ ꝛ serpentũ: nã raro eũaꝛ ex eis corꝑ⁹ ꝛ in gnõne ipsoꝝ est iuuamẽtũ: etiã cũ sint pauci numero ꝛ pauce q̃titatis. Et hoc itestinũ dignius alijs itestinis vt descendat in rupturã iguinis: qm̃ nõ est ligatũ: neqꝫ strictuꝫ cũ eo qd aduenit ei de meseraica. Non enim aduenit ex meseraica res que habeat magnitudinẽ.

¶ Hic põit q̃rũdã errorẽ. Et ꝑ h̃. Scđo remouet illũ errorẽ. ibi (Et isti qdẽ.) ¶ Dicit ꝑ̃ ꝙ qdã dixerũt ꝙ h̃ itestinũ monoculũ ẽ factũ: vt ꝑꝑ suã formã moreꝛ i ipõ. s. kilus ad mũdificãdũ epar. i. ꝑ epar ex eo qd remãsit in ipõ. s. kilus de suba cibi remãsit dico itegre a stõcho cuꝫ iam stõch⁹ exuggit pro se qd voluit. ⁋ Et putauerunt. Cõsiderandũ ꝙ isti posuerũt ꝙ kilus itegre ꝯueniebat ad mono-

culũ.ſ.totũ illud qđ remanſit ab attractione ſtõchi:⁊ ꝯñter opoꝛtuit eos ponere ꝙ in tranſitu per gracilia nõ attrahebat̃ ad epar: ergo nec ibi erant meſeraice.reliqua patēt.Et huic qdē inteſtino. reſumit vtilitates ⁊ iuuamēta.¶ Conſiderandũ ꝙ res aggregata cũ melius cõpꝛehendit̃ melius expellit̃ ⁊ impellit̃.ſeparata aũt ⁊ diſpartita cũ colligi ⁊ cõpꝛehendi nõ poſſit nec põt eyci.Quomõ aũt vermes vtilitatē coꝛpoꝛi afferant ⁊ quõ nõ:⁊ qualis ſit eoꝝ generatio declarabitur inferius tracta.5.

¶ Et ꝯtinuat̃ cũ monoculo ab inferioꝛi parte eius inteſtinũ nominatũ colon:⁊ eſt inteſtinũ groſſuꝫ ſpiſſuꝫ cũ elongat̃ a monoculo declinat ad partem dextram declinatione ꝯueniēte ꝓpter ꝓpinquitatē epatis:deinde ad partem ſiniſtrã deſcendēs.Cũqꝫ opponit̃ lateri ſiniſtro declinat ad dextrã ⁊ ad poſterioꝛa deſcendens etiã.Et illic cõtinuat̃ recto.Et cũ pertranſit ſplenem coartat̃.Quapꝛopter in eo qui habet apoſtema ſplenis ꝓhibet̃ exitus ventoſitatis:dum nõ cõpꝛimit̃ ſuꝑ ipm.Et iuuamētũ in hoc inteſtino eſt aggregatio fecis ⁊ expꝛeſſio eius ⁊ gradatio ei⁹ ad expellēdũ poſt ſubtilē perſeuerationē fecis ex cibo ſi fuerint in eo.Et in hoc quidē inteſtino accidit colica ſm plurimũ eius. Et ex ea deriuatur nomen eius.

¶ Ponit anathomiam colon.⁊ pꝫ.

¶ Et inteſtinũ rectũ eſt poſtremũ iteſtinoꝝ ⁊ ꝯtinuat̃ cũ inferioꝛi parte colon:deinde deſcēdit ex eo ſm rectitudinē ⁊ ꝯtinuat̃ cũ ficteri ſuſtentatũ ſuper doꝛſum alchati ampliatuꝫ foꝛtaſſe ſimile ſtomacho:⁊ pꝛopꝛie eius inferius.Et iuuamentũ huius inteſtini eſt expulſio fecis ad exterioꝛa.Et creatoꝛ quidē cuius eſſentia ſublimis eſt creauit ei quatuoꝛ lacertos ſicut ſciuiſti. Et hoc inteſtinũ nõ fuit creatũ rectũ niſi vt ſit expulſio fecis ab eo faciliꝛ.Et lacerti qdē adiuuãtes ipm ad expellendũ nõ ſunt in ipſo:imo ſunt illi qui ſunt ſuper myrach.Et ſunt.viij.lacerti.Sit itaqꝫ hec q̃ntitas ſufficiens de anathomia inteſtinoꝝ ⁊ relatione iuuamentoꝝ eoꝝ.Et nõ mouet̃ aliquid hoꝝ membꝛoꝛum que ſũt via cibi per lacertos niſi duo extrema.ſ.caput ⁊ eſt mery ⁊ guttur:⁊ iſerius ⁊ eſt ficteris.Et adueniũt iteſtinis oib⁹ vene ⁊ arterie ⁊ nerui plures neruis epatis:ꝓpterea qꝛ indigēt ſenſu plurimo.

¶ Ponit anatho.recti.⁊ pꝫ.Conſiderandũ ꝙ qꝛ inteſtina vt aggregatiua ⁊ receptacula plurimaꝝ ſuperfluitatũ opoꝛtuit ea eſſe epate ſenſibilioꝛa vt illas ſuꝑfluitates ꝑceptas expellat ⁊c̃.

¶ De ſolutione ventris omniuꝫ modoꝝ ⁊ cauſis vſqꝫ ad lubꝛicitatem omniũ inteſtinoꝝ ⁊ cholerica paſſione ⁊ ſanguinolenta egeſtione ⁊ fluxu ſanguinis ex vētre ⁊ expulſionibus rerũ ex epate ⁊ ſplene ⁊ cerebꝛo et ex coꝛpoꝛe ⁊ thenaſmone. Cap̃.2m.

SCias ꝙ oĩs fluxus vētris:aut eſt ex cibarijs ⁊ cibis ⁊ aere ꝯtinente:aut ex mēbꝛis.

¶ Superi⁹ Aui.poſuit anathomiã iteſtinoꝝ.Hic exequit̃ de diſpõnib⁹ illoꝝ.Sũt aũt he diſpõnes flux⁹ doloꝛ ⁊ pũctio ⁊ diſpõnes annexe vt vermes.Pꝛĩo ḡ determinat de fluxu vētris.Scđo de doloꝛib⁹ ⁊ pũctionib⁹ iteſtinoꝝ.ibi in.3.trac. (Cã pũctionis.)Tertio de vermib⁹.ibi(Cũ euadit mã.)¶ Pꝛima in tres.Pꝛĩo determinat de cauſis ⁊ modis flux⁹ vētris.Scđo de ſignis.ibi(Dicit̃.)Tertio de cura.ibi(Dico.)¶ Pꝛĩa in tres.Pꝛĩo ponit quãdam diuiſionē.Scđo exequit̃.ibi(Et nos.)Tertio addit qdã ad cõplemētũ cãrũ ⁊ modoꝝ fluxus vētris.ibi in fine capituli (Jngt Hippo.)¶ Circa ꝑmã partē ꝯſiderãdũ ꝙ ex cibarijs qdaꝫ ſunt cibaria mag̃ pura:⁊ ex cibis qdã ſunt comeſtibilia qdã potabilia.Ad denotãdũ ḡ hãc diuerſitatē dixit ex cibarijs ⁊ cibis.

¶ Et nos qdē loquamur ꝑmũ de facto ex mēbꝛis.Et fact⁹ ex membꝛis:aut eſt ex ſtõcho:aut ex meſeraica: aut ex epate:aut ex ſplene:aut ex capite:aut ex inteſtinis:aut ex toto coꝛpoꝛe:⁊ oēs illi cõmunicant in cauſis.Nã aut ſequit̃ illud malitiã cõplexionis ꝓpter debilitatē retentiue:aut digeſtiue:aut expulſiue:aut cõfoꝛtat̃ expulſiua ⁊ totũ illud:aut eſt ꝓpter malitiã cõplexionis ſingularis:aut ꝓpter malitiaꝫ cõplexionis cũ mã ꝯfirmata in iteſtinis:aut ꝑꝑ ꝯturbationeꝫ ſube ei⁹:aut egritudinē officialē:aut vlcus:aut rupturã.

¶ Hic exequit̃.Et ꝑmo de fluxu facto ex mēbꝛis.Scđo de facto ex cibis ⁊ cibarijs.ibi(Factũ aũt ꝓpter cibũ.)Tertio de facto ex aere ꝯtinēte.ibi(Factus aũt ꝓpter aerē.)¶ Pꝛima in duas.Pꝛimo ponit diuiſionē modoꝝ fluxus facti a membꝛis.Scđo exequit̃.ibi (Et de facto.)Pꝛimo dicit ꝙ fluxus factus a mēbꝛis fit aut ex ſtomacho ⁊c̃.⁊ oēs cõicant in cauſis.Naꝫ fiunt aut ꝑꝑ debilitatē ⁊c̃. ſupple:aut ēt ꝑꝑ debilitatē attractiue mēbꝛoꝝ:aut ꝑꝑ ꝯturbationē ſube:⁊ per hoc itelligit putrefactionē aut alterationē ſube iteſtinoꝝ ſiue ſaniationē.Ulcus.ſ.ſanioſuꝫ.Rupturã.ſ.ſine ſanie.

¶ Et de facto ab epate iam nos expediuimus ⁊ diximus de eo qui fit pꝛopter cõplexiones eius ⁊ apoſtemata ipſius ⁊ oppilatiões eius ⁊ alia:⁊ ſimiliter diximus illum qui eſt ex meſeraica.Factus autem a cerebꝛo eſt ille qui fit pꝛopter catarrum deſcendentem ab eo ad ſtomachum ⁊ ad inteſtina ⁊ coꝛrumpit cibum ⁊ facit ipſuꝫ deſcendere ⁊ deſcēdit ipſemet cũ eo ꝓpter ſuã lubꝛicitatē ⁊ expulſionē expulſiue.

¶ Hic exequit̃.Et ꝑmo de facto ab epate.Scđo de facto a meſeraica.ibi(Et ſimil'r.)Tertio de facto a cerebꝛo.ibi(Fact⁹ aũt a cerebꝛo.)Quarto de facto a ſtõcho.ibi(Fact⁹ aũt a ſtõcho.)Quinto de facto ab iteſtinis.ibi(Jn facto ab iteſtinis.)Sexto de facto a toto coꝛpoꝛe.ibi(Fact⁹ aũt a toto coꝛpoꝛe.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ de facto ab epate ſe expediuit.ſ.fen.14.trac.4.¶ Conſiderãdũ ꝙ dꝫ ſuppleri Aui.ēt dixiſſe illũ q fit a ſplene:qꝛ de eo ꝑncipal'r nõ exequit̃:derelinquēs notũ ex his quē dixit ſupꝛa fen.15.cap̃.de apatibus ſplenis.dixit ēt illũ q fit ex meſeraica ſupꝛa fen.14.

¶ Factus aũt a ſtõcho nõ eſt totus indigeſtus ⁊ cã illius eſt debilitas virtutis retentiue:quare nõ ſuſtinet delationē cibi:niſi vſqꝫ ad tp̃s in quo iaꝫ digerit̃ ⁊ nõ digerit̃:deinde nõ põt gradare miſſionē eius ⁊ egreſſionē ei⁹:⁊ illud eſt ꝑꝑ debilitatē exiſtentē ꝑꝑ malitiã cõplexionis frigide ſm plurimũ:⁊ eſt ꝑꝑ malitiã complexionis calide ⁊ humide ⁊ ſicce.Et errauit q exiſtimauit ꝙ fit illđ ꝑꝑ flegma nõ aliud:⁊ ꝑꝑ cõplexionē frigidã ⁊ humidã q̃uis hoc ſit ſuperans:⁊ hoc eſt ducens ſua longitudine ad hydropiſim:⁊ eſt in ſummo difficilis curationis cũ confirmat̃.

¶ Hic determinat de fluxu vētris a ſtõcho ⁊ hꝫ tot ꝑtes quot ponit modos illius fluxus.ponit aũt modos nouē qui oēs pñt reduci ad malitiã cõplexionis cõpõnis ⁊ ad ſolutã ꝯtinuitatem.2a ibi(Et multotiēs.)3a ibi(Et qñqꝫ fit iſte.)4a ibi(Et qñqꝫ fit ꝑꝑ lubꝛicitatem.)5a ibi(Et qñqꝫ fit hmõi lubꝛicitas.)6a ibi(Et qñqꝫ fluxus.)7a ibi(Et qñqꝫ fit ꝑꝑ vētoſitatem.)8a ibi(Et qñqꝫ fit lubꝛicitas.)9a ibi (Et qñqꝫ eſt ſolo.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ factus a ſtõcho nõ eſt tot⁹ idigeſtus.¶ Cõſiderandũ ꝙ iſtud dictũ Auicē.non eſt vniuerſale ſed particulare ꝯtractũ ad fluxũ ſtomaticũ factũ ꝓpter debilitē retētiue ſtomachi nõ potētis gradare miſſionē cibi.nõ enĩ verificaret̃ de fluxu facto ꝓpter debilitateꝫ digeſtiue ſtomachi:nec de facto ꝓpter coꝛruptionē cibi in ſtõcho aut ꝓpter vlcera ⁊ lubꝛicitateꝫ. ¶ Pꝛopter qđ ꝯſiderandũ ꝙ fluxus ſtomaticus quidã eſt qui nõ eſt totus indigeſtus:quidã eſt qui nõ eſt totaliter indigeſtus:qdã eſt qui eſt oĩno indigeſtus.Nã ſi fluxus ſtomaticus fiat ex coꝛruptione cibi in ſtõcho ꝓpter cãm in cibo vel ꝓpter cãm in ſtõcho: tũc egredit̃ cib⁹ oĩno indigeſtus.Si aũt ſit in virtute digeſtiua debilitas:tũc egredit̃ nõ total'r indigeſtus:ſed habēs aliqd digõnis. Si aũt ſit in retētiua debilitas ⁊ non poſſit gradare miſſionē cibi: tunc egredit̃ cibus nõ totus indigeſtus.Differt enĩ cibũ nõ totum eſſe indigeſtũ ⁊ eſſe nõ totaliter indigeſtũ:ſicut totũ ⁊ totaliter differunt.Dicit̃ enim cibus nõ totaliter indigeſtus:qñ hꝫ digeſtionē lꝫ nõ cõpletã:ſicut dicit̃ res nõ totaliter alba quãdo nõ hꝫ oēm al-

hedinis graduz: ⁊ iste defect⁹ maxime accidit in cibo ex digestiue debilitate per se vel per aliud. Sed dicit̃ cib⁹ nō tot⁹ idigestus qñ pars eius est digesta ⁊ pars eius est nō digesta: ⁊ hoc maxime ꝯtingit ex debilitate retētiue nō potētis ꝗdare cibi missionē. declaratū enī fuit supra fen. 13. ⁊ ponebat̃ hoc esse de mēte Aui. hic ꝙ stomachus aperit̃ ſm partē iferiorē anteꝗ̃ tot⁹ cib⁹ sit ꝑfecte digestus tot⁹. Qñ enī maior pars cibi digesta est vt illa que fundū stomachi attingit: tūc stōch⁹ aperit̃ nō totali apertione: sed apertione tali ꝙ gradatim cib⁹ in eo existēs expellat̃ vt in gradata expulsione pars cibi que nō est perfecte digesta: in gradato descēsu cōpletā digōnē recipiat vt pōe est. dico autē vt pōe ē: q2 nō ē semꝑ pōe ꝙ tot⁹ cōplete digerat̃: imo aliq̃ pars cōplementū digōnis effugit: vnde cōplet̃ in monoculo: vt supra patuit. ⁊ ista verba lz sint noua: sunt tñ de mēte Aui. q dicit ꝙ fluxus stōticus nō est tot⁹ idigestus: ⁊ assignās in hoc modū ⁊ cām dicit ꝙ est ꝑꝑ retētiue debilitatē nō potētis ꝗdare missionē ei⁹. Hui⁹ ṽo dicti expōnē perquire supra fen. 13. trac. 3. ca. de tarditate dſcēsus cibi a stōcho. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ cib⁹ q assumpt⁹ est aut est vniformis: ⁊ tūc fit gradata retentio ⁊ expulsio ei⁹ absq; hoc ꝙ stōchus recludat̃. Aut est cib⁹ difformis ordine mediciali assumpt⁹ vt ꝙ cib⁹ facilis digōnis ꝓcedat cibū difficilis digōnis: ⁊ tūc fit gradata expulsio ei⁹ cuz reclausione stōchi: si. n. nō reclauderet̃ cib⁹ superior durus nō posset ꝑfecte digeri: sed in cibo vniformi cōplet̃ digō in ꝑte superiori cibi in solo trāsitu: ita ꝙ nō oporteat reclaudi stōchū. ¶ Ex dictis ꝗ cessat ꝯtradictio que posset esse iter dicta hic ⁊ ifra cap̃. de signis fluxus vētris. vbi ponit ꝙ cib⁹ in quodā stōcho sine digōne egredit̃. Est enī ſmo ille Aui. particularis ⁊ nō vniuersalis.

Dub^m p^m ¶ Sed dubitat̃. Auicē. dicit ꝙ iste fluxus stōticus est ꝑꝑ debilitatē existentē ex mala cōplexione frida. Sed ꝯtra. nā retētiua operat̃ plus cū frigiditate: vt supra fen. 13. plurimuz ꝗ caliditate nocet̃: q2 magꝭ sibi ꝯtraria. ⁋ Dōm ꝙ hoc esse ſm plurimū pōt dupl'r exponi. Uno mō ſm plurimū intēsiue. s. q2 plus noceat̃ a frigida cōplexione: ⁊ hoc forte nō est verū: q2 ei⁹ cōplexio cū qua operat̃ in cōparatione ad alias virtutes stat plus cū ꝓportione frigidi: ⁊ iō cōfortat̃ retētiua cū reb⁹ ad aliquā frigiditatē declinantib⁹: vt supra Aui. fen. 13. cap̃. de debilitate stōchi. ꝗ plus itensiue ledit̃ virt⁹ retentiua a caliditate ꝗ̃ a frigiditate saltē in cōparatione ad virtutes al's ⁊ digestiuā ⁊ attractiuā. ⁋ Scđo pōt intelligi ſm plurimū quantū ad vices ⁊ ad pluralitatē euētus: ⁊ hoc mō verū est dicere ꝙ debilitas retētiue stōchi ſm plurimū fit malitia cōplexionis frigide: ⁊ hoc q2 eius debilitas vtplurimū ꝓcedit a frigiditate. Et hꝫ pōt declarari ex parte cōplexionis cōis. s. stōchi: ⁊ ex parte cōplexionis ꝓprie. Ex parte q̇dē cōplexionis cōis vt stōchi: q2 stōchus est membrū ad frigiditatē declinans: ⁊ ideo facilius ⁊ vtplurimuz in frigidā labit̃ egritudinē. egritudo enī similis magis est ꝓna in euentu ꝗ̃ dissimilis: ⁊ ideo videmus ꝙ egritudines stōchi plures sunt a frigore ſm ꝙ declaratū fuit fen. 13. Hoc etiam declarat̃ ex parte modi cōplexionis appropriate: lz enī stōchi cōplexio sit frigida: tñ adhuc in cōparatione ad alias virtutes magꝭ operat̃ hec virt⁹ retētiua cū hoc mō cōplexionis vt tēdit ad frigus: ⁊ ideo lapsus cōplexionis cū qua operat̃ retētiua magꝭ erit ad frigiditatē: lapsus enī ad similē cōplexionē erit ꝓnior. ⁋ Ex qbus dictis contrariū qđ inducebat̃ cessat. ¶ Cōsiderandū tamē ꝙ q2 virtus retentiua ꝯsistit in omni qualitatū ꝓportione dico ad iustitiā: ⁊ ideo eius debilitas etiā pōt fieri ꝑꝑ malitiā cōplexionis calide frigide humide ⁊ sicce: ⁊ ideo ꝯtingit errasse euz qui estimauit ꝙ sit illud ꝓpter flegma: ⁊ per ꝯñs ꝑꝑ malā cōplexionē frigidā ⁊ humidam mālē: ⁊ per cōplexionē humidā ⁊ calidā ⁊ fridā: lz sit imaterialis: ꝗ̃uis hoc sit superās. s. in eius aduentu. nā ſm plurimuz debilitat̃ ꝯtentiua ꝓpter frigiditatē ⁊ humiditatē: cuz etiā humor frigidus ⁊ humidus vtplurimuz reperiat̃ in stōcho vt est flegma: vt supra fen. 13. ¶ Sed dubitat̃ ad quā hydropisim hoc perducat. ⁋ Et dicendū ꝙ maxime perducit ad tympanitem: q2 ibi est corruptio digestionis ꝑme nō quecūq; sed cū frigiditate: vnde chilus vel cib⁹ paucus qui ad epar trahit̃ nō est aptus digeri ⁊ ꝯuerti in sanguinem: sed potius in ventū ꝯuerti. ⁊ ideo Gal'. 6. de accidenti ⁊ morbo ca. 1. ponebat ꝙ ad defectū stōchi sequit̃ tympanites ⁊ sepissime lienteria ⁊ difficilis curationis cū ꝯfirmat̃: q2 cū cōfirmata est frigiditas in stomacho quasi de difficili remouet̃.

cā 2ª.

¶ Et multotiens est causa in ipso remanentia virtutis medicinarum solutiuarum adherens superficiei intestinoꝝ ⁊ stomachi ⁊ orificijs venarū stomachi ⁊ intestinoꝝ. Et hic qñq; obseruat periodos ⁊ multotiens adducit ad abrasionē malam ⁊ vlcera.

¶ Hec pars pōt dupl'r introduci. Uno mō vt Auicē. impugnet eos qui ponebant fluxū stomaticū fieri solū ex frigiditate. hoc autem Auicē. impugnans arguit sic. fluxus stōtic⁹ pōt fieri ꝓpter remanentiā virtutū medicinaꝝ solutiuarū: sed tale remanēs caliditatē hꝫ ⁊ siccitatē: pharmaca enī solutiua calida sunt ⁊ sicca: vt in cōmento illius afor. 24. ꝑ^e pti. In acutis passionib⁹. Alio mō pōt introduci: ꝙ Aui. hic ponat quēdā spālē modum stomatici fluxus: ⁊ dicit ꝙ multotiens cā in ipso fluxu stomachi ⁊c.

¶ Sed dubitat̃: q2 Aui. dicit ꝙ hic flux⁹ qñq; seruat periodos. Cōtrariū ponit infra vbi absolute dicit ꝙ fluxus stōticus nō hꝫ ordinem. Amplius cā periodica cōis est res que ordini adheret: vnde ꝓueniat mot⁹ cū ordine: ⁊ iō ꝑiodicatio attributa est virtuti mouenti ⁊ ꝯditionib⁹ māe. s. specificis vel accidētib⁹ ꝓprijs: vt declarauimus in nostra questione de fe. sanguinis. manifestū est aūt ꝙ remanētia virtutū medicinaꝝ huic ordini nō adheret: cū sit causa accidētalis extrinseca. ⁋ Dōm ꝙ ex remanentia reliquiarū medicine solutiue pōt accidere fluxus stomaticus cibalis vel humoralis. Si ꝗ accidat fluxus cibalis: iste nō seruat periodū siue ordinez: sed aduenit ſm ꝙ homo cibū sumit qui nō pōt in stōcho remanē ꝓpter malitiā ⁊ punctionē reliquarū medicine. Si aūt iste fluxus sit humoralis: dico ꝙ pōt habere aliquē periodū: ⁊ hoc si fiat ſm hunc modū. nā ꝓpter reliquias pharmaci aliq humores trahunt̃ paulatim ad stōchū qui nō statiz cū trahunt̃ expellunt̃ ꝓpter eorum paucitatē. cū ergo augmētant̃ vt virtutē grauēt expellunt̃: ⁊ iterum existente eadem dispositione reaggregabuntur ⁊ iterum expellentur: ⁊ sic aliqua periodicatio fieri poterit seruans ordinem: sed q2 hoc nō est necessariū: q2 pōt esse tanta virtus vt sepissimā faciat ascellationē absq; multa interpollatione ⁊ absq; ordine: ideo Auicē. dixit. quādoq; seruat periodos. ⁋ Posset tamē al'r respōderi ꝙ sermo Auicē. nō sit de fluxu facto a reliquijs medicine: sed de fluxu aliquo stomatico humorali. nā aliquis fluxus stomaticus humoralis posset seruare periodos ſm ꝙ ad stōchū illū defluit mā: ⁊ tunc exponat̃ l'ra sequēs. multotiēs adducit. s. fluxus stōticus abrasionē ⁊c. ⁊ hoc qñ humor fluens ad stōchuz esset flegma salsum: aut alius humor excoriatiuus: sed ſm ꝑmā expōnem debet exponi adducit abrasionē ⁊c. q2 reliquie medicine vlcerant ⁊ excoriant. ¶ Contraria ṽo ex his soluunt̃. ⁋ Et ꝑmo cuz dicit̃ ꝙ Auicen. dicit ꝯtrariū infra. Dōm ꝙ Auicē. loquit̃ sermone indefinito cōparādo fluxū stomaticū cerebrali. Hic aūt loquit̃ particulari sermone dicēs quādoq;. hoc aūt nō ꝯtrariat̃ sibi. ⁋ Ad secundum dōm ꝙ tota causa illius periodicationis nō attribuitur māe sed mā est icitans. illud ṽo qđ facit ordinē est virt⁹ expulsiua que determinato tēpore aggrauat̃ ⁊ determinato tēpore expellit.

¶ Et qñq; fit iste stomatic⁹ ꝓpter debilitatē digōnis: quare corrumpit̃ ⁊ appetit expelli. 3.

¶ Hic ponit alium moduz stomatici fluxus: ⁊ dicit ꝙ fit ⁊c. quare corrumpitur cibus. ⁊ appetit expelli. s. stimulando. vnde tertio de accidenti ⁊ morbo cap̃. 4. corruptionē cibi in stomacho sequit̃ cita ei⁹ egressio. ¶ Sed dubitat̃ q2. A. videt̃ sibi cōtrarius. nā supra fen. 13. cap̃. de tarditate descensus cibi a stomacho. posuit ꝙ cib⁹ tardat descendere a stomacho ꝓpter digestiue debilitatē vt moret̃ tēpore quo digerat̃. Hic autē ponit ꝙ digestiue debilitas est causa stomatici fluxus. ⁋ Dicenduz ꝙ digestiue debilitas pōt esse causa tardi descensus cibi: ⁊ pōt esse causa stomatici fluxus. nam si cibus tarde digerat̃: ⁊ ad tardā digestionē nō sequat̃ illius corruptio: tunc tarde descendit. Si aūt cibus nō bene digeratur ⁊ ex tarditate digestionis corrumpat̃: ⁊ acquirat malā qualitatez qua stimulet expulsiuā: tūc fit stomaticus fluxus. vnde supra. A. 13. fen tracta. 3. cap̃. de signis debilitatis digestionis stomachi. dicebat ꝙ cibus quādo nō digerit̃ nisi tarde: descendit tarde nisi sit propter motū virtutis expulsiue ex mordicatione aut grauitate. Et ad hāc intentionē vadit mens Auicē. hic qui volens assignare causam ⁊ modū quo debilitas digestiue est causa fluxus stomatici: quādoq; dixit quasi corrumpit̃. s. cibus ⁊ appetit expelli.

¶ Et quandoq; fit propter lubricitatem in stomacho factam propter humiditates: quare nō dimittit ipsuz figi ea quātitate qua digerat̃. 4.

¶ Hic ponit aliū modū stomatici fluxus. Et primo facit hoc. Secundo remouet dubiū ⁊ soluit. ibi (Et nō est.) Tertio circa hoc adducit Hippo. auctoritatē. ibi (Hippo. quidem.) ¶ Dicit primo ꝙ quādo fit fluxus stomaticus ꝓpter lubricitatē factā in stomacho quare non dimittit ipsum cibū in stomacho figi ea quātitate qua digeratur vnde emanat sicut itrauit: ⁊ iste fluxus vocatur lienteria sicut diaria vocatur humoralis fluxus simplex: sed dissinteria vocat̃ fluxus cū excoriatione vnde sanguis exit: sicut enī romani vocant vt. A. quinto cañ. sūma. 2. tracta. 6. cap̃. de intestinis.

¶ Et nō est hoc in veritate egrediēs ex eo qđ diximus.

¶ Hic mouet dubiū ⁊ remouet. Et p̄ mouet. Scd̄o soluit. ibi (Sed nos.) ¶ Dicit p̄ q̄ illud qd̄ dc̄m est nō vī bene egredi ⁊ ꝯseq ex eo qd̄ diximꝰ: nō est egrediēs. i. nō est distinctus ab eo qd̄ diximꝰ. i. a fluxu stōtico pp debilitatē ꝯtētiue: q2 iste est fluxꝰ a debilitate cōtētiue: sed de h̄ sup̄ diximꝰ. nos aūt attulimꝰ hic ad excitādū in distinguēdo. s. spālr. vel loquit̄ de fluxu stōtico facto a debilitate. nō est egrediēs. i. nō trāsgredit̄: qd̄ diximꝰ. s. de mā fluxus vētris esto q̄ fecerimꝰ sup̄ caplm̄ de stōchi lubricitate vel malitia. ¶ Cōsiderādū aūt q̄ id qd̄ Aui. statim dixit: duplr̄ pōt ītelligi. Primo. s. nō egredit̄ ab eo qd̄ dixit: q2 in p̄nº huiꝰ de fluxu stōtico dixit q̄ factꝰ a stōcho nō est totꝰ īdigestꝰ. Dixit ēt de facto a debilitate digestiue q ēt totalr̄ nō est īdigestꝰ: sed fluxꝰ stōticus cibalis factꝰ pp stomachi lubricitatē vbi ēt ꝯtētiua peccat vī totalr̄ īdigestꝰ. Dicit̄. n. liēteria cū cibꝰ in eadē q̄litate ⁊ q̄ntitate egredit̄ qua ītrauit vt sumit̄ ex p̄ cōmē. 6ᵉ ꝑti. afoꝛ. Siqs bene ꝯsideret h̄ dc̄m nō bene egredit̄ ex p̄: q2 p̄ dc̄m fuit q̄ a facto pp retētiue debilitatē cibꝰ nō est totꝰ īdigestus: ⁊ hic dī q̄ qn̄ fit pp lubricitatē in q̄ est ēt defectꝰ retētiue cibꝰ est totꝰ īdigestus. Scd̄o mō iste s̄mo nō egredit̄ ab illo quē dixit: q2 iā Aui. posuit modos fluxꝰ stōtici in qbꝰ per se virtus debilis est. s. ex d̄bilitate vel malitia p̄ncipalis instr̄i qd̄ est cōplo. Unūqd̄q3. n. mēbꝝ facit suā actionē cū sua ꝓpria cōplone vt 5º de īteriorib' penul. ca. Sz iste modus fluxꝰ vētris nō est pp lesionē vel malitiā existētē p̄ncipalr̄ in cōplone vel v̄tute: s3 est per accn̄s. s. pp aliqd adherēs stōcho qd̄ qdē virtuti ⁊ cōploni per se attribui nō d3: queadmodū nō d3 dici defectꝰ in manu si nō bene apprebendat: q2 supra eā fit aliud corpus extrinsecū illud ꝓhibens.

¶ Sed nos appropriauimus ipsum cū illatione in distinguendo ad excitandum: ⁊ hoc plurimu3: qm̄ illud perducit ad hydropisim.

¶ Hic soluit ⁊ vult dicē q̄ l3 iste s̄mo nō bene egrediat̄ ex eo qd̄ dixit: tn̄ pp tres cās de eo locutꝰ est. Uno mō q̄si ex q̄dā ꝯn̄tia s̄monis ad ꝓbādū hunc fluxū esse stōticū: q2 stōticus dici d3: ⁊ iō dicit. Sed nos approbauimꝰ ip̄m. s. fluxū factū ex lubricitate stōchi cu3 illatiōe. s. s̄monis: q̄si ex q̄dā ꝯn̄tia de eo locuti sumꝰ: siue. n. noiauerimꝰ modos stōtici fluxꝰ. q. d. ex q̄dā ꝯn̄tia de eo locuti sumꝰ. cū enī noiauimꝰ modos stōtici fluxꝰ: q̄si ex q̄dā ꝯn̄tia istu3 noiauimꝰ q stōticus dici pōt: nō tn̄ sic ille q est ex debilitate virtutū vel retētiue vel digestiue. Alia cā pp quā de eo locutꝰ est: est vt distingueret iter modos stōtici fluxꝰ ad excitādū vel ad exercitādū. s. mētē discipuloꝝ volētiū plenā hēre notitiā de modis stōtici fluxꝰ. Et h̄ plurimū sup. fecimꝰ. s. q̄ locuti sumus de fluxu stōtico: qm̄ illud. s. stōticus fluxus factꝰ a debilitate virtutis ꝯtētiue vel digestiue ꝑducit ad hydropisim: s3 supple fluxꝰ ille liētericus ad hydropisim nō ꝑducit: sed aut leuiter curat̄: aut ꝑducit ad extenuatione3: vt ḡ A. poneret iter hos modos distinctionē locutꝰ est de fluxu isto.

¶ Et Hippo. quidē laudauit in ipso eructuationē acetosam: qm̄ significat paucā caliditatē facientē vaporem quēda3: l3 nō sit cōpletus postquā fuit mundificatus. Et quoniā acetositas quandoq3 incidit vt corium a corticibus preparat stomachū ⁊ facit acquirere retentionē: tunc laudauit per illū inquātū est significatio ⁊ inquātum est causa.

¶ Hic ponit circa hoc Hippo. s̄niam. Et p̄ ponit eā ⁊ verificat ea3 sicut Cōmē. Gal. eā verificat. Scd̄o verificationem cōplet ⁊ ꝯcludit. ibi (Et qm̄.) ¶ Dicit p̄mo q̄ Hippo. s. 6ª ꝑtic. afoꝛ. Primo laudauit in fluxu liēterico dicto eructuationē acetosam. Et cā est: q2 sign̄at paucā caliditatē faciētē vaporē. ¶ Cōsiderādū q̄ eructuatio acetosa in liēteria est triplex. s. īcipiēs cū ea: cōicās ⁊ superueniēs p̄us nō existēs: ⁊ eructuatio p̄ueniēs. īcipiēs ia3 est qn̄ lienteria īcipit ⁊ nō subito ad suū vltimū itensionis ꝑuenit sed h3 p̄ncipiū: in p̄ncipio ḡ cū fiat aliq̄lis alteratio in cibo diminuta: tunc fit acetositas ⁊ vaporatio: ⁊ in p̄ncipio liēterie fit eructuatio acetosa: ⁊ ista ex additione lienterie cessat: neq3 de hac est sermo. Utrū aūt s̄m ois lienterie p̄ncipiū fiat eructuatio acetosa dubiū h3 non tractādū hic. Alia est eructuatio acetosa semꝑ iherens vt qn̄ lienteria fieret ex acetoso flegmate: ⁊ de ista nō est sermo. Est alia eructuatio suꝑueniēs p̄us nō existēs: ⁊ de ista est s̄mo Hippo. ⁊ Aui. ista enī est bonū signū. nā p̄º eructuatio ista nō p̄us fuit in isto fluxu stōtico qn̄ cibꝰ nō ꝑmutabat̄ in stōcho vt aliqd ab eo pateret̄: ⁊ iō nulla facta in eo actiōe nō fiebat eructuatio. si ḡ suꝑuenit eructuatio est signū pauce caliditatis vigorate in stōcho que agēs in cibū facit vaporē quēdā: si nō esset calitas nō eēt vapor neq3 eructuatio: vt ponit Aui. supra fen. 13. trac. 5. c. 5. de lubricitate stōchi. Est ḡ rō Aui. talis. illud est bonū in lienteria qd̄ sign̄at caliditatem paucā additā in stōcho que p̄us nō erat: s3 eructuatio acetosa est h̄mōi: q2 sign̄at caliditatē ⁊c. ḡ ⁊c. ¶ Cōsiderādum 2º q̄ ille vapor sign̄at caliditatē quādā diminutā faciētē digōnē. nā ipse nō est cōpletꝰ postq̄. i. ex quo fuit mūdificatꝰ. Aui. ḡ ꝓbat hūc humore3 nō esse cōpletū: q2 fuit mūdificatꝰ. ¶ Propter qd̄ ꝯsiderādū q̄ in eructuatione acetosa duo sunt que sign̄ant vaporē nō esse cōpletū: ⁊ per ꝯn̄s diminutā caliditate3 siue friditatē stōchi: vt supra fen. 13. Primū sapor acetosus q in eructuatione ꝑcipit̄. Aliud est: q2 fuit mūdificatꝰ. s. per os vel mūdificatus. i. mūdificādo expulsus. i nāli enī ⁊ ꝑfecta digōne cibi nullus vapor d3 per eructuationē mūdificari: vn̄ sup̄ fen. 13. ca. de modis sign̄ationū dispōnū stōchi. dicebat bōa digō nō fit nisi qn̄ post cibū cōprehēsu3 nō accidit ḡuitas neq3 rugitꝰ neq3 eructuatio. forsan. n. nō est pole qn aliqs vapor ibi generet̄: ille tn̄ d3 īsensibilr̄ expelli aut stōcho apponi: vn̄. 3. de virtutibꝰ nālibꝰ ca. 7. euaporatiue ⁊ paulati3 h̄ tunicis suis apponit. Si ḡ vapor aliqs fit mūdificatꝰ per eructuationē: ḡ nō est cōpletꝰ. bene ḡ dixit Aui. nō est cōpletꝰ postq̄ est mūdificatꝰ. Aui. igit̄ nō declarat hūc vaporē nō esse cōpletū ex eo q̄ acetosus est. nā h̄ derelingt notū. s. acetositas in vapore icōpletū significet. h̄. n. iam dixerat supra fen. 13. p̄dicto ca. Uel posset suppleri vt dicat̄ postq̄ fuit mūdificatus: supple ⁊ qm̄ acescit ⁊c. ⁊ qm̄ ⁊c. ita q̄ illa lr̄a velit ibi esse bis ⁊ forsan fuit: sed ignorātes vidētes geminatū s̄monē illu3 dimiserūt. ⁊ qm̄ acetositas icidit ⁊ p̄parat. ¶ Cōsiderādū q̄ l3 Cōmētator in cōmēto p̄dicto afoꝛ. verificet afoꝛ. Dicēs illū esse verū per viā signi: Aui. tn̄ iuuamētū iponit illi eructuationi: ⁊ vt est cā: vt est signū. s. iquātū est euaporatio. iquātū v̄o est cā: q2 acetosi est ꝯstringē ⁊ corrugare ⁊ icidē: acetositas ḡ illa p̄parabit stōchū ad remotionē vt coriū p̄parat̄ a corticibꝰ. s. scotani vel sumach. Ex h̄ pōt argui ꝯtra Conciliatorē qui iꝓbat diuisionē qua dicit̄ aliqd esse iuuatiuū per viā signi aliqd per viā cause.

¶ Et quādoq3 fit huiusmodi lubricitas ex vlceribꝰ in ipso aut in eo qd̄ ipsi vicinat̄: quare cōmunicat ei stomachus in dolore: aut propter inceptionem vlceru3 ⁊ illud in stomacho parum est.

¶ Hic ponit q̄ntū modum stōtici fluxus ⁊ dicit: q̄ qn̄q3 lubricitas stōchi fit ex vlceribꝰ in stōcho ꝓpter que stōchus cibū ꝯtinere nō pōt: aut in eo qd̄ ei vicinat̄ vt in aliquo intestino: vnde stōchus ad illū cōpatit̄. aut ꝓpter inceptionē vlcerū: ⁊ id. s. inceptio vlcerum parū est in stōcho. nā ad stōchū raro fluit cholera multa que maxime est cā excoriationis: sed in eo multū reperit̄ flegma. vn̄ sup̄ Aui. ponebat fen. 13. q̄ stōchꝰ nō h3 qd̄ eū mūdificet sicut ītestina: ⁊ iō videmꝰ raro in stōcho īcipere excoriationē. similr̄ ēt pp alia3 cām. nā tunice stōchi sunt grosse nō apte excoriari: sed ꝯrie haru3 cārū reperiunt̄ in intestinis. nā ad ea multa cholera fluit ⁊ multi corrupti humores. similr̄ etiā eoꝝ pellicule sunt subtiliores.

¶ Et qn̄q3 fluxꝰ vētris stomaticus est catarrus in stomacho ꝓpter illud qd̄ ipse cōprehēdit ex hu. malis effusis ad ipsum ex corꝑe: quare corrūpūt cibū q̄uis sit bone substantie: ⁊ fit necessariū ei expellere ip̄m vomitu ⁊ deponere ip̄m. Et si fuerit pars superior fortior nō expellet ip̄m ⁊ nō educet vomitu: imo cū solutione vētris. Et qn̄q3 non fit solutio illoꝝ humoꝝ ꝓpterea q̄ ipsi corrūpant cibū ⁊ cogāt stōchū ad expellendu3 ip̄m: imo est in ipso virtꝰ quā abhorret stōchꝰ: quare expellit ipsum ⁊ qd̄ est cū ipso: aut est in ipsomet virtꝰ solutiua aut lubricatiua aut incisiua abrasiua sicut facit multitudo effusionis cholerice materiei ad os stomachi: ⁊ fit illud cā fluxus ventris stomatici.

¶ Hic Aui. ponit aliū modū ⁊ dicit q̄ fluxꝰ stōticꝰ qn̄q3 est catarrꝰ stōchi. i. fluxus humoralis ad stōchū. ¶ Cōsiderādu3 q̄ catarrus sumit̄ ꝓprie ꝓ fluxu māe a cerebro ad iferiora: ⁊ cōiter ꝓ oī hūorali fluxu de q̄cūq3 mēbro ad qd̄cūq3 mēbrū: ⁊ h̄ mō sumit̄ hic catarrus: vn̄ subdit pp illd̄ qd̄ cōprehēdit ip̄e ex humoribꝰ. Subdit scd̄o q̄ qn̄q3 isti hūores nō sunt cā fluxus: q2 ip̄m cibū corrūpūt ⁊ cogūt stōchū ad expellēdū. imo in eo. s. humore est virtꝰ quā abhorret stōchus: q̄re expellit illū humorē sic facit ⁊c. Ex h̄ ḡ accipimꝰ q̄ catarrus ad stōchū duplr̄ pōt eē cā fluxꝰ. Uno mō q2 illi humores corrūpāt cibū ⁊ cibꝰ corruptꝰ excitet explsionē. Alio mō q̄ ipsi hūores de se stimulēt expulsiuā absq3 h̄ q̄ ille sit cibꝰ corruptꝰ.

¶ Et qn̄q3 fit ꝓpter ventositatē ⁊ inflationē que oriūtur ⁊ corrūpit̄ digestio ⁊ accidit illud qd̄ diximus.

¶ Hic ponit septimũ modum ⁊ dicit ꝙ stomaticus fluxus qñqꝫ fit ꝓpter ventositatẽ ⁊ corrũpit̄ digestio ⁊ accidit id qđ diximꝰ.s.statim:qꝛ cibus corruptus incitat ad expulsionem.

¶ Et qñqꝫ fit lubricitas nõ ꝓpter aliud nisi ꝓpter illud qđ comedit̄ ex debilitate retentiue aut permisto corrũpente:imo in cõmesto ꝑus ꝓpter qualitatẽ suã: imo ꝓpter quãtitatẽ. Ipsum eni qñ multiplicat̄ vincit virtutẽ retentiuã ⁊ egredit̄ sicut intrauit. Et qñqꝫ fit ꝓpterea ꝙ corrũpit̄ aut ꝓpter multitudinẽ sui aut ꝓpter suã paruitatẽ sicut sciuisti:aut ꝓpter malitiam sui ordinis:deinde ꝓpter artificium.

¶ Hic ponit octauũ modũ ⁊ dicit ꝙ qñqꝫ fit lubricitas.s.stomatica nõ ꝓpter aliud supple nisi ꝓpter illud qđ comedit̄ ex debilitate retẽtiue supple ad illud ꝯsequẽte.⁊ hoc aut ꝑmisto corrumpente.s.humore ipsi cibo vnde cibus corrumpit̄:⁊ de hoc est dicendũ: imo qꝛ aut in comesto prius supple existẽte re corrumpente digestionẽ per qualitatẽ suã:imo ⁊c̃.Et qñqꝫ fit lubricitas ista stomatica ꝓpter id qđ comedit̄ ꝓpter qđ corrumpit̄ supple cibꝰ:⁊ illud qđ corrumpit̄ fit aut ꝓpter multitudinẽ aut paucitatẽ sicut sciuisti.s.fen.13.tracta.3.cap̃.de corruptione digõnis:aut ⁊c̃.

¶ Et qñqꝫ est solutio vẽtris stomatica ꝓpter dolores existentes in stõcho aut in eo qđ ei vicinat̄:quare accidit debilitas virtutis retentiue in ipso:⁊ dolores illi in ipso fiunt a ventositate ⁊ ab apostematibꝰ ⁊ a malitia cõplexionis diuerse:⁊ totũ illđ est in ipso aut venit ad ipsum ex eo qđ ipsi vicinat̄.

¶ Hic ponit alium modum ⁊c̃.⁊ pꝫ.

¶ In facto aũt ab intestinis dicamus in primis illum qui fit ex intestinis.v.superioribus.

¶ Hic determinat de fluxu vẽtris facto ab intestinis.Et ꝑ̊ ꝑmittit ordinẽ executionis.Scđo exequit̄.ibi(Et dicamus.) ¶ Cõsiderandum ꝙ ab intestino sexto qđ est intestinũ rectũ fit qdã spãlis modus fluxꝰ vẽtris qui differt in noĩe ⁊ in causis a fluxu vẽtris aliorꝫ ĩtestinorꝫ.In noĩe qdeꝫ:qꝛ ille noĩat̄ tenasmon vel zair.In causis ṽo qꝛ ꝓprias hꝫ cãs.Sed fluxus vẽtris factus a superioribꝰ ĩtestinis.5.s.a tribꝰ gracilibꝰ ⁊ duobus grossis cõicat in causis ⁊ modis sicut Aui.ponit:⁊ ideo ꝯueniẽter de fluxu illorꝫ qnqꝫ determinauit simul:⁊ spãl'r determinauit de fluxu facto ab intestino recto.

¶ Et dicamꝰ ꝙ fluxus factus ex eis aut est cũ excoriatione aut est sine excoriatione. Et excoriatio est dolor abrasionis ex superficie intestinorꝫ intrinseca.

¶ Hic exequit̄.Et ꝑ̊ de fluxu facto a qnqꝫ ĩtestinis superioribꝰ.Secũdo de fluxu facto ab ĩtestino recto.ibi(De eo aũt qđ est.) ¶ Prima in duas.Primo premittit diuisionẽ.Scđo exequit̄.ibi(Excoriatio.) ¶ Scđa pars hꝫ duas.Primo ostendit qđ sit fluxus excoriatiuus.Scđo exequit̄.ibi(Et illud.) ¶ Considerandũ ꝙ superficies intestinorꝫ quedam est intrinseca.s.membralis ⁊ illa proprie facit fluxum cũ excoriatione.quedam est extrinseca ⁊ illa proprie fluxũ excoriatim nõ facit:⁊ ideo Auicẽ.dicit intrinseca.

¶ Et illud abradens aut est materia cholerica aut sanguinea acuta aut virulẽta aut saniosa aut feculẽta. Et ꝓcedit ab ipsis ĩtestinis aut ab eis que supra ipsa ⁊ ꝑuenit ad ĩtestina ⁊ epaticus est huius generis:⁊ iaꝫ ꝑ̃teriit sermo noster in ipso subtil'r ꝑscrutatꝰ. Et apostemosus sanior est q̃ꝫ epaticus. Et ille q est ex debilitate est susceptibilior curatiõis. Et excoriatio ⁊ sol'o vẽtris est splenetica ⁊ fellina ⁊ epatica. Et illa que est ab vlceribuꝫ in stõcho ⁊ meri oĩa sunt ꝓpter illud a quo ꝓcedit materia ad intestina:sed noster sermo non est nunc de illo:imo in illo qđ est ab ipsis intestinis.

¶ Hic exequit̄.Propter qđ ꝯsiderãdũ ꝙ in excoriatione ꝯsideramus cãs tꝑs euẽtus a causis illis ⁊ diuersos modos siue spẽs excoriationis.Primo ꝙ Aui.exequit̄ de causis ⁊ locis cãrũ excoriationũ.Scđo de diuersitate tẽporis euẽtus.ibi(Et terminus.) Tertio de diuersitate spẽrũ siue modorꝫ.ibi(Et spẽs.) ¶ Pria in duas.Primo in cõmuni magis ostendit cãs excoriationis ⁊ prouentum cãrũ.Scđo in spãli.ibi(Et illud aũt est ꝓpter apostema.)

¶ Sed diceret aliqs Aui.videt̄ ĩsufficiẽs.nã illud abradẽs pñt esse mã salsa aut mã mel'ica. ¶ Dđm ꝙ mãm mel'icã cõprehendit sub feculẽta.ꝓprie eni mã feculẽta mel'ica dicit̄ fecalis:sed mãm salsam dedit ex alijs intelligi tanqꝫ notã. ¶ Uel dđm ꝙ maxime nominauit cãs abradẽtes visu distĩguibiles.mã aũt salsa visu distingui nõ pñt. ¶ Cõsiderandũ ꝙ epaticus est huius generis.s.fluxus excoriatiuus factꝰ ꝓpter mãm aliũde venientẽ. ¶ Et siquis bene ꝯsideret differt fluxus epaticus ⁊ ĩtestinalis in hoc.nã apostemosus ⁊ factꝰ a cã epatis.s.habẽtis apostema est sanior facto ꝓpter cãm debilitatis epatis vt Serap̃.trac.3.ca.26.Plures qbꝰ aduenit excoriatio ex ap̃ate epatis euadunt:⁊ nõ euadunt qbꝰ aduenit ex debilitate epatis:qm̃ nõ euenit talis excoriatio nisi ꝓpter debilitatẽ multã oĩum virtutũ ꝯfirmatã:hoc aũt deterius est q̃ꝫ apostema:⁊ tũc exponet̄ sic.Et apostemosus.s.epaticus fluxus qꝛ factus ꝓpter apostema epatis sanior est q̃ꝫ epaticus.s.factꝰ ꝓpter debilitatẽ epatis:lꝫ possit aliter exponi vt dicat̄.Et apostemosus scilꝫ intestinalis sanior est ⁊c̃.⁊ est notũ.Sed fluxus ĩtestinalis ecõtra se hꝫ.nã factꝰ ex debilitate est sanior q̃ꝫ apostemosus.nã leuis debilitas in ĩtestinis sufficit ad fluxũ faciẽdũ etiã cũ excoriatione quare erit sanior q̃ꝫ si fieret ex ap̃ate intestinorꝫ:sed fluxus excoriatiuus cã epatis nõ fit nisi ꝓpter cãm magnã qñ est sine ap̃ate: ⁊ ideo deterior est q̃ꝫ duꝫ est apostemosus.nõ solũ aũt ꝓpter hoc hic fluxus causa ap̃atis est sanior q̃ꝫ factus a debilitate epatis:sed ꝓpter aliud qꝛ ille fluxus epaticus est difficilis cognitionis:⁊ medici errãt in eo plus q̃ꝫ in apostemoso.Unde Serap̃.ibidẽ.inquit Gal'.ego cognoui multos ex illis q ĩfirmati sunt ex hac egritudine mortuos fuisse ex ꝑuitate cognitionis medicorꝫ.Reliqua patẽt.

¶ Et illud aut est ꝓpter apostema in intestinis:aut ꝑꝑ mordicationẽ cholericã:aut sang.effusuꝫ ex epate vehemẽtis caliditatis:aut ꝓcessionẽ al's ꝑꝑ icisionẽ vene in sup̃ioribꝰ aut ĩferioribꝰ:aut ꝑꝑ medicinã solutiuam vulnerantẽ intestina sicut pulpa colloquintide: aut ex cholera ⁊ vlceribus cũ putrefactione ⁊ corrosione:aut vlceribꝰ sine putrefactiõe ⁊ corrosione:aut vlceribus mundis aut vlceribus sordidis.

¶ Hic in speciali inuestigat causas excoriationis.Secũdo loca assignans quãdam differentiã.ibi(Et ipsa auteꝫ sunt.) Tertio resumit causas vt compleat.ibi(Et vlcera.) ¶ Dic ⁊ illud.i.fluxus intestinalis excoriatiuus ⁊c̃.aut est ꝓpter sanguinẽ effusum ex epate vehementis caliditatis.Sanguinẽ effusum.s.ad nutrienda intestina.Aut ꝙ ex mora fuit corruptꝰ ⁊ debet sic exponi.Nã Aui c̃. iam dixit ꝙ sermo eius nunc non erat de illo fluxu qui fit propter materiã fluentẽ ad intestina ex membris alijs:imo de illo qui est ab ipsis intestinis.Reliqua patent.

¶ Et ipsa aut sunt in ĩtestinis grossis ⁊ sunt magis salua:aut ĩtestinis gracilibꝰ ⁊ sunt prauiora ⁊ ꝓprie cadẽtia in ieiuno. Videt̄.n.ꝙ nõ sanet̄ vlcus eius neduꝫ ꝙ a ruptura sua ꝓpter multitudinẽ venaruꝫ eius ⁊ magnitudinẽ earũ ⁊ subtilitatem corporis eius ⁊ cursum cholere pure ad ipsuꝫ ex felle preter cõmistionẽ:⁊ qm̃ maxima est malitia nocumẽti eius ꝓpterea ꝙ primũ est mẽbro regali qđ est epar.nã nõ est ex intestinis aliquod ꝓpinquius ei q̃ꝫ ieiunũ. Et medicia etiã nõ stat super ip̃m:imo lubricãdo recedit ab eo.

¶ Hic ostẽdit diuersitatẽ locorꝫ horꝫ vlcerũ ⁊ dicit ꝙ vlcera sunt: aut in ĩtestinis grossis ⁊ sunt magis salua:⁊ hoc apparet ex parte substãtie membri ⁊ ex parte medicinarũ.Ex parte substãtie qꝛ illa intestina sunt grossiora possibiliora ꝯsolidari.Ex parte ṽo medicinarũ qꝛ medicine veniunt ad illa absqꝫ hoc ꝙ recipiant alterationẽ:qꝛ cũ clysteri inijciunt̄.Sed si sint in intestinis gracilibus sunt prauiora ꝓpter causas oppositas ⁊ ꝓprie ꝯtigẽtia in ieiuno. Et circa hoc Aui.assignat quatuor vel quinqꝫ cãs:⁊ patẽt.

¶ Et vlcera quidẽ fiunt ex excoriatione fecis ⁊ ex acuitate cholere aut salsedine humoris aut vehemẽtis fixionis viscositatis que cũ eradicat̄ vulnerat:aut propter eruptionẽ apostematũ ⁊ reliquas eñones diuersas nocentes per suum exitum. Et quecũqꝫ excoriatio melãcholica est eueniẽs ꝭm semitam inceptionis est mortalis:qm̃ significat cancrũ putrefactũ. Et illa que

est in fine febrium est mortalis valde: quāuis nō fiat adhuc solutio melācholica: ⁊ proprie illa que ebullit super terram: ⁊ habet odorem acetosum. Et q̄uis sit virtus fortis adhuc: ⁊ q̄uis sit in sanitate etiā: tamen habens hanc spēm melācholicā nō sanat.

¶ Hic resumit cās. Et p̄ facit h. Scđo ponit q̄dā dicta ꝓnostica in hac excoriatōe. ibi (Et quecūq₃.) Tertio reassumit cās vt cōpleat. ibi (Et vlcus q̄dē.) ¶ Dicit sic ꝙ quecūq₃ excoriatio melica est adueniēs ꝯm semitā īceptionis. i. in p̄ncipio vel subito est mortalis. Et ille est afoꝛ. 24. 4ᵉ ptic. Dissinteria si a felle nigro inchoauerit mortale. Et subdit Aui. cām quā ibi Cōmē. ponit: qꝛ sig̃t cācruꝫ ⁊c̄. cācer aūt in ītestinis est incurabilis ꝑꝑ cās q̄s ibi Cōmē. ponit. Et illa. s. solō melica que est in fine febriuꝫ est mortalis: qꝛ sig̃t ītēsionem vltimā ⁊ adustionem: q̄uis nō fiat adhuc solō melica. s. pura que est vt fel nigrū: sed sit melica qualis fex vini: aut sicut fex sanguinis: vt velit dicere Auic̄. ꝙ si in fine febris appet solō melica ⁊ nō sit talis quale est fel nigrū sed sit sicut fex vini aut sicut fex sanguinis est mortalis: ⁊ hoc si in ea que est sicut fex sangīs signa digestionis nō p̄cesserunt. Et ꝯcordat dictū. A. ꝯm q̄d dicto Hippo. 4ᵃ pti. afoꝛ. afoꝛ. 23. vbi dicit. Quibuscūq₃ ex egritudinibus acutis aut multi tēporis ⁊c̄. Ibi. n. Hippo. vituperat egestionē nigrā nō solū que est sicut fel: sed ꝓprie quē est qualis sanguis: ⁊ ꝓprie illa est mortalis que ebullit ⁊c̄. q̄uis virtus sit fortis ⁊ q̄uis sit in sanitate. s. apparēte: tn̄ habēs hanc spēm melice solōnis nō sanat: qꝛ signat vlcerationē cācerosam in ītestinis: ⁊ ideo lꝫ corpus videat forte melius se habere: finaliter tamen moritur.

¶ Cū aūt non est ei hec ꝓprietas ⁊ nō ebullit: neq₃ hꝫ odorē acetosum: tūc est sup̄fluitas melancholica quā expellit natura ⁊ sperat cū ea sanitas qn̄q₃.

¶ Est sup̄fluitas melica. s. sicut melica nālis: aut sanguis melicus quē expellit nā sperat sanitas qn̄q₃: qꝛ qn̄ appꝫ post signa digōnis ⁊ post egritudīes melicas. Vn̄ Aui. supra fen. 15. auc̄te Hippo. ponebat in splenetico eē laudabile si appeat ille flux⁹ melicus vt ibi declaratū fuit: ⁊ est sn̄ia Hippo. 4ᵃ pti. afoꝛ. afoꝛ. 25.

¶ Et vlcus quideꝫ qn̄q₃ generat successione apātis ⁊ fit a re inobediente: aut abrasione cū cibo duro excoriante suo incessu. Et qn̄q₃ fit ab humorib⁹ qui solutione educti fuerunt: deinde vlcerauerunt.

¶ Hic cōplet dictas cās ⁊ dicit ꝙ vlcus gn̄at qn̄q₃ successiōe apostematis. s. q̄d corrumpit. Et fit a re inobediente. s. expulsioni que remanens excoriat: vel que violēter expulsa etiā excoriat. Aut. s. fit abrasione ab aliquo acuto humore facta: aut ⁊c̄. Et si recolligis omnes predictas causas excoriationis quas dispersim Auicē. ponit nō inuenies alias nisi istas.

¶ Et terminus quidem tēporis generationis vlceris a fluxu cholerico ē due hebdomade. Et a baurachio est mensis ⁊ a melancholico est quadragesimus dies vsq₃ ad plurimum illius.

¶ Superius Auicē. inuestigauit causas fluxus excoriatiui ītestinalis: hic inuestigat tēpus euentus excoriationis a causis illis. Et primo facit hoc. Scđo ponit quosdā modos vlcerū intestinoꝝ ⁊ sup illos docet significare. ibi (Et multotiens.)

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sed dubitat. diceret aliq̄s q̄re nō fecit mētionē de tēpore euentus excoriationis a mā̄ sanguinea aut saniosa aut virulēta cū sup de ea fecerit mētionē. ℞ Dōm ꝙ mā̄ sanguīea nō facit excoriationem nisi vt acquirat acuitatē ⁊ trāseat in nām alterius humoris ⁊ maxime melici: vnde supra Aui. aut sanguinea acuta. Cū ꝫ locutus sit de mā̄ melica: etiā de ista dedit ītelligi. Etiā de ista eadem dedit ītelligi per id q̄d de cholica aut salsa dixit. nā sanguis maxime fit excoriatiu⁹ vt salsedinē vel acuitatē similē cholere acqrit.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Scđo dubitat. diceret aliq̄s ꝯmo Auic̄. vꝛ falsus. nā cholera pōt excoriare p̄mo die quo fluit: silr̄ ēt melācholia. iaꝫ enī dixit supra A. ꝙ quedā excoriatio īcipit a melācholica mā̄. vsq₃ ad plurimū. i. vt in plurib⁹ vl̄ vsq₃ ad lōgū tp̄s est hoc lꝫ posset ante fieri. ¶ Etiā diceret aliq̄s lōgiorē terminū posuit flegmati salso q̄ꝫ cholere. cuius tn̄ videt ꝯtrariū. nam res salsa magis videt vlceratiua q̄ꝫ res amara sicut est cholera. ¶ Hoꝝ oppositū ponit Aui. ¶ Cōsiderādum ergo ꝙ solutionē cholericā hēre terminū duarū hebdomadarū: ⁊ sic de alijs pōt ītelligi duplr̄. Uno mō ꝙ ille due hebdomade sint termin⁹ ante quē excoriatio nō īcipiat: ⁊ hoc mō nō hꝫ veritatē ꝑꝑ assignatas cās. Alio mō ꝙ sit tp̄s q̄d raro ptrāsit fluxus qn̄ excoriet: ⁊ hoc hꝫ veritatē vt sit mēs. A. ꝙ choleric⁹ fluxus nō ptrāsit duas hebdomadas in sui periodicatione ꝙ nō excoriet. ⁊ fluxus baurachius. i. salsus nō ptrāsit mēsem qn̄ excoriet. ⁊ melācholicus nō ptransit. 40. dies qn̄ excoriet. Hoꝝ aūt cā q̄dā est generalis ⁊ quedā sp̄alis. Generalis cā est p̄mo qꝛ cholera est velocis ⁊ acuti mot⁹: melīa tardi: flegma aūt medio mō: ⁊ ideo cholera suā īpressionē citius faciet q̄ꝫ flegma: ⁊ flegma citius q̄ꝫ melīa. Cā aūt sp̄alis est. nā cholera cū sit humor acut⁹ erit mot⁹ eius vel effect⁹ cōplet⁹ in. 14. dieb⁹: ⁊ tūc cholera dꝫ cōpleuisse suā īpressionē. Sed flegmatis mot⁹ est ꝓlixior vt circa. 30. dies: vnde ad illuꝫ terminū maxime flegmatice veniūt: ⁊ iō ēt tūc dꝫ suā īpressionē fecisse. Sed melācholie mot⁹ adhuc est tardior tendēs ad. 40. sumēdo cōputationē per quaternariū periodū: ⁊ iō nō ptrāsit mot⁹ ei⁹ illū terminū qn̄ suū effectū induxerit. ¶ Sed tu dices. Rō p̄ma cōcludit ꝯtrariū. nā velocius mouet flegma q̄ꝫ cholera. ℞ Dōm ꝙ lꝫ velocius ad putredinē moueat siue periodicet flegma q̄ꝫ cholera: tn̄ cholera velocius cōplet suū cōem cursum q̄ꝫ flegma. ℞ Uel posset dici ꝙ qꝛ cholera est mag̃ vlceratiua ⁊ excoriatiua q̄ꝫ flegma: ex his appet cā eius q̄d Aui. dicit. ¶ Cōsiderādū tamē ꝓpter solutionē secūdi ꝙ lꝫ res salsa absolute sit mag̃ vlceratiua q̄ꝫ amara: nō tamē est incōueniēs ꝙ aliq̄ amara sit ꝓnior ad excoriānduꝫ q̄ꝫ aliq̄ salsa sicut cholera q̄ꝫ flegma salsuꝫ. nā salsedo in flegmate est admista actuali viscositati ⁊ lubricitati que eius īpressionē diminuūt: sꝫ cholere amaritudo est cū īflāmatione ⁊ subtilitate ⁊ ebullitione que ad īprimendū iuuāt vsq₃ ad plurimū. i. in plurib⁹: vel. i. vsq₃ ad longius tp̄s: lꝫ ante hoc tp̄s posset: ⁊ iō tardius salsum flegma īducit excoriationē q̄ꝫ cholera. Ex q̄b⁹ ꝯtraria soluunt. ¶ Cōsiderādū tn̄ ꝙ melācholia est duplex. quedaꝫ est grossa feculēta: ⁊ illa tarde inducit excoriationē. quedā est melācholia acetosa acuta ex qua terra ebullit: ⁊ illa velocius excoriationē inducit. ¶ Cōsiderandū etiā ꝙ dictū Aui. ꝯm plurimū verificat: qꝛ nō est incōueniens ꝙ cholera fluat vltra q̄ꝫ duab⁹ hebdomadis absq₃ hoc ꝙ faciat excoriationē vt cū cholera esset pauca nō multū acuta ⁊ intestina essent fortia habētia multā vnctuositatē vel pinguedinem: ⁊ ita de alijs: ⁊ ideo Auicē. dixit vsq₃ ad plurimū illius.

¶ Et multotiēs q̄dē ꝑforant intestina habētis vlcera ⁊ morit ꝯm plurimū. Et qn̄q₃ sunt q̄dā fortes ⁊ laborāt aliquo tēpore ⁊ aggregat fex in ventre eoꝝ ⁊ sunt quasi hydropici: deinde moriunt. Scđm plurimū vo cū vlcus ad hoc ꝑuenit vt egrediat de suba ītestinorū aliq̄d q̄ꝫtitatē habēs ꝑducit ad putrefactionē ⁊ ad casum virtutis cū cōitate stōchi ⁊ ad mortē. Qūo enī nō cū ꝑforent: ⁊ ꝓprie ītestina sup̄iora. Et iaꝫ dixerūt q̄dā ꝙ ꝑforata sunt quedā ītestina īferiora: deīde ꝑforata sunt almyrach ⁊ vēter ꝓpter apostema accidēs in eis in directo foraminis ⁊ cōmunicans illi putrefactioni ⁊ nocumēto: ⁊ ꝑforat⁹ ē vēter ēt illic ⁊ egrediebat stercus ex eo ⁊ vixit homo: ⁊ hoc q̄uis sit in sūma possibiliū: est tn̄ de possibilib⁹ longinq̄s: ⁊ lōginquius eo est vt viuat ⁊ fex effundat ad spatiū ventris. Dixerunt q̄dā qn̄ accidit vt ꝑforent ītestinū ⁊ vēter in directo ieiuni nō sedat dolor ⁊ non figit aliq̄d in stōcho ⁊ aresit habēs illud ⁊ aperit venter eius ⁊ morit.

¶ Cōsiderandū vt al's declaraui ꝙ Auicē. fuit magnus ꝯcessor possibilitatū: tamē Auicen. dicit ꝙ longinquius est ꝙ fex effundat in ꝯcauitatē vētris fracto intestino: ⁊ ꝙ homo viuat q̄ꝫ ꝙ ex ruptura intestini fex egrediatur rupto ventre ⁊ myrach. nam quando fex includit in spatio vētris sui corruptione epar ⁊ alia membra corrumpit: hoc ergo lōginquius est ꝙ viuat. s. ꝙ tempore aliquo: q̄ꝫ ꝙ ille viuat tempore aliquo.

¶ Et spēs excoriationis sunt vt sanguinea ⁊ virulenta ⁊ saniosa ⁊ curachia ⁊ mucosa ⁊ corticalis.

¶ Hic distinguit species fluxus excoriatiui intestinalis. Et primo eas proponit. Secūdo declarat. ibi (Et saniosa.) Tertio proponit quedam dicta pronostica. ibi (Inquit Hippo.)

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Considerandū ꝙ Aui. videt superfluus. nā alij auctores ponentes species dissinterie solū ponūt eē tres: vt Gal. in cōmēto illius afoꝛ. 26. 4. pti. a dissinteria habito. ℞ Dicendū ꝙ species excoriationis quedaꝫ nō sunt ꝓprie species excoriationis sed eis associate. quedam sunt ꝓprie excoriationis species. Species ergo excoriationis nō ꝓprie possunt esse iste tres. s. sanguinea virulēta ⁊ saniosa. Sūt aūt nō ꝓprie spēs excoriatiōis: qꝛ absq₃ abrasione fieri

possunt: sed pñt esse ex spēb⁹ excoriatiōis associate duplr. s. aut sic cā aut sicut ꝯñs. Sicut cā qꝛ sanguis sanies ⁊ virus pñt esse cā excoriationis: h̄ tñ mō de eis nō est ṗmo: qꝛ tūc Aui. posuisset alias spēs excoriationis. s. feculentā salsam ⁊ cholericā. dico ꝙ non est ṗmo vt distinguat cās: sed sicut ꝯsequētes: qꝛ ad excoriationē vel cū excoriatione fit eductio saniei aut sanguis aut virus. Sigs eni bene ꝯsideret excoriatiōi itestinali p̄ter tres alias spēs excoriatiōis ista tria exeūtia maxīe associanť: lꝫ Aui. exequať de istis specieb⁹ excoriationis ipropriys nō solū vt ꝯsequunť: sed ēt vt pñt eē cā ⁊ vt pñt ab alyȷs mēbris q̄ȝ ab intestinis fieri. Proprie v̄o excoriationis spēs sunt alie tres quas ponit Aui. ⁊ ꝯcordat cū cōmēto ibidē. nam in intestinis ꝯsideramus substantiā mucosam substantiā pellicularē subtilē ⁊ substantiā corticalē grossam. si ergo in dissinteria educať substātia mucosa: tūc fiet vna spēs que vocať mucosa. si educanť cortices subtiles vocať curachia. si educanť grossi vocať corticalis. Ex qbus ꝯ̄ria cessant.

¶ Et saniosa est salua ⁊ succurriť ei. Et multotiens fit ex egritudinib⁹ acutis ⁊ febrib⁹ adurētib⁹ ⁊ tertianis: ⁊ multotiēs est eis crisis. Et saniosa cū icipit ṗmitiue aut est cā ei⁹ eruptio dubellati ⁊ apatuȝ in visceribus quā expellit nā ad itestina ēt est magis incolumis. Et ista ps nō est vere stōtica: ⁊ multotiēs nocet stōcho ⁊ facit accidē in ipso corruptionē in fine rei. Et multotiēs sequiť ipsam fluxus vētris saniosus ⁊ nō retineť. Et est plurimū illius pus saniosuȝ. Et qñqꝫ admisceť ei sanguis. Qꝛ si illud nō est cā ei⁹ ⁊ nō est in mēbris iterioꝛib⁹ apostema maturū qꝺ erūpať: tūc fit ex parte cācri putrefacti in itestinis: ⁊ nō est sanitas ꝓpter multitudinē ei⁹ qꝺ ꝯiungiť ⁊ paruitateȝ eius qꝺ iueniť de quiete ꝓpter difficultatē egritudinis in seipsa.

¶ Hic exequiť. Et hꝫ sex sicut sex sunt spēs dicte quas declarat. 2ᵃ ibi (Uirulēta.) 3ᵃ ibi (Sanguiea.) 4ᵃ ibi (Alcurati.) 5ᵃ ibi (Sed mucosa.) 6ᵃ ibi (Corticalis.) ⁋ Pria in duas. Nā egestio saniosa q̄dā est que subseruit crisi alterius febrꝭ p̄cedētis. q̄dā est que fit ṗmitiue mag̃. Primo determinat de p̊. Scđo de 2ᵒ. ibi (Et saniosa.)

Dubm 7m ¶ Sed dubitaret aliqs: q̄re dixit Aui. ꝙ saniosa erat salua ⁊ nō dixit h̊ de alyȷs. ⁋ Rñdeť vno mō ꝙ qꝛ egestio saniosa vꝛ̄ multi terroꝛis apud plurimos: iō dixit ꝙ erat salua. vel dixit h̊: qꝛ cōpareť ad p̄dictas excoriationes saltē ad quasdā pōt dici mag̃ salua: ⁊ p̊ in se qꝛ sig̃t dñiuȝ caliditatꝭ nālis digerētis mām: sanies eni nō fit nisi ex actione illius: lꝫ nō totali: vt. 5. de simp. medi. c. 5. dist. 2. Similr ēt si cōpareť ad sanguinē pōt dici mag̃ salua. s. qñ sanguinea fit ex ꝓfunda abrasione ⁊ corrosione sube intestinoꝝ ⁊ venarū illoꝝ vñ mult⁹ sanguis egrediať. Silr pōt dici mag̃ salua q̄ȝ virulēta sicut sanies in ceteris passionib⁹ mag̃ cōmendať q̄ȝ virus. Pōt ēt dici sanioꝛ q̄ȝ curachia: qꝛ in curachia educiť ꝺ suba itestinoꝝ: sed in saniosa nō: ⁊ ꝑꝑ eādē cām est sanioꝛ q̄ȝ corticalis: lꝫ aūt absolute nō possit dici sanioꝛ q̄ȝ mucosa: tñ ṗm qd sanioꝛ dici pōt: qꝛ mucosa ad curachiā ⁊ corticalē tēdit. ¶ Cōsiderādū igiť saniosaȝ excoriationē posse in cōparatiōe ad alias laudari: ⁊ iō Aui. dic̄ absoluto ṗmone est salua. Uel dicať ꝙ accipiť saniosa ꝓ grossa: qꝛ ꝑ digōnē ispissata: ⁊ qꝛ dꝫ hēre acuitatē vt excoriet que ꝓprie fit ex sanguīe vel cholera: ⁊ iō qꝛ est spissa per digōnē dꝛ̄ mag̃ salua. Et vꝛ̄ ēt ꝙ saniosa sumať pro feculēta ⁊ grossa distincta ꝯtra virulētam que fit a cācro putrefacto ⁊ est mel̄ica. ¶ Et multotiēs fit ex egritudinib⁹. Cōsiderādū sicut dicebať ꝙ Auicē. exequiť de excoriatione saniosa ⁊ virulenta ⁊ sanguinea nō solū vt intestinis appropriať: sed etiā vt sanguis sanies vel virus aliunde prouenit vt sermonem suū vniuersalioꝛē ⁊ cōpletū faciat magis.

Dubm 8m ¶ Sed dubitať: qꝛ nō videť ꝙ saniosa egō fiat ex egritudinib⁹ acutis. nā febres aut facerēt h̊ ex ꝑte cal̄itatis aut ex ꝑte mãe. non ex ꝑte mãe: qꝛ mā est i venis ex qb⁹ sanies nō fit. nec ex ꝑte dispōnis: qꝛ cal̄itatis febrilis nō est saniare: sed inflāmare ⁊ vrere. ¶ Cōsiderādū ꝙ sanies pōt accipi duplr. Uno mō ꝓprie pro sanie vera vt est illa que in apatib⁹ gñať: ⁊ h̊ mō saniosa egestio nō fit in egritudinib⁹ acutis: sicut eni ꝓbatū est illa mā que est in venis in veraȝ saniē nō ꝯuertiť ꝑꝑ motū ⁊ trāspirationē: sed mā ꝯuertiť in saniē verā cū est ꝯculcata in loco aliq̊ sicut in flegmonib⁹. Alio mō large pōt accipi sanies ꝓ quacūqꝫ mā ꝑ digōnē ad aliq̄lē albedinē similē saniei deducta: ⁊ h̊ mō saniosa egō fit ex febrib⁹ adurētib⁹ ⁊c̄. nā ex digōne mãei in venis ꝯueniť ad aliq̄lē albedinē ⁊ rē similem saniei: ⁊ h̊ mō saniosa egō fit ex febrib⁹ adurētib⁹ ⁊c̄. putredo eniȝ

que est in vasis sil̄is est ei que est extra vasa ṗm apata: vt p̊ de differētyȷs febriū ca. 6. ¶ Sꝫ tu. d. nōne in alyȷs febrib⁹ q̄ȝ in acutꝭ poterit fieri hec sanies. ⁋ Dōm ꝙ ṗm rei veritatē mãe que sunt magis apte in saniē ꝯuerti sūt sanguis ⁊ chol̄a nō tñ pura ad gnōnē: tñ saniei reqriť feruoꝛ ⁊ icēsio. sic eni gñať sanies ex icēsione humoꝝ sic cinis ex lignoꝝ icēsione. p̊ ꝓnosti. cōmē. vlt. mãe aūt que mag̃ icēdunť sunt sanguis ⁊ chol̄a: ⁊ iō mag̃ apte sunt saniari. sic ꝯ̄ febres sanguinee ⁊ febres cholerice sunt febres q̄rū mā mag̃ est apta ꝯuerti in rē sil̄eȝ saniei: ⁊ iō videm⁹ ꝙ hypostasis alba pinealis maxīe appet vt signū digōnis in illis: sed in febre flegmatica signū digōnis est grossities post tenuitateȝ: ⁊ silr in mel̄ica. mel̄ica eni mā ⁊ flegmatica pura nō ꝯuertunť per digōnē in mām que saniei sil̄eť: qꝛ istarū mãerū cal̄itas nō est iflāmatiua que iuuat ad saniei gnōnē: ⁊ iō cū expelliť mā flegmatice febris nō appet nisi flegma: nō tñ appet saniosa: ⁊ silr cū expellitur mā mel̄ica nisi mel̄ia appet. ¶ Cōsiderās ꝯ̄ Aui. ꝙ in febre sanguis ⁊ in febre cholerica mā poterit ꝯuerti in rē que similať saniei que expulsa per vētreȝ pōt facē excoriationē saniosaȝ. dixit. Et multotiens fit. qꝛ qñqꝫ ex egritudinib⁹ fit acutis: ⁊ hoc q̄ȝtū ad febrē sanguineā que pōt absolute vocari acuta: qꝛ est feb. ebullitionis ⁊ iflāmatiōis: vt. A. 4. cañ. ca. de fe. sanguis. Et adurētib⁹. h̊ dixit q̄ȝtū ad feb. cholericas. ⁋ Ex his ꝯ̄ obta soluunť. ¶ Ad p̊ᵐ cū dꝛ̄. aut facerent h̊ ⁊c̄. Dico ꝙ dispō mãe cū q̄ est ebullitio ⁊ feruoꝛ iuuat ad gñandā formā illam que saniei similať. ¶ Et multotiēs. s. cū fit est eis crisis. Et saniosa cū icipit. Cōsiderādū ꝙ egō saniosa pōt dici incipi ṗmitiue duplr. Uno mō ṗmitiue. i. nō p̄cedente alia egōne ⁊ maxime sanguinea. Alio mō pōt dici icipi ṗmitiue. i. absqꝫ hoc ꝙ sit crisis fe. acute vl̄ causonis. Quātuȝ ad ṗmā expōnē vult. A. dicē excoriatio saniosa quā alia nō p̄cessit fit aut ex rupture dubellati ⁊ apatū in visceribus. quā. s. mām eruptā nā expellit ad intestina. ⁊ est mag̃ incolumis. s. ꝙ egō saniosa ṗmitiue icipiēs. est mag̃ incolumis egōne saniosa quā p̄cessit sanguiea ⁊c̄. de qua diceť. vel q̄ȝ egō saniosa quā p̄cessit alia saniosa excoriatio: qꝛ h̊ sig̃t corruptionē additā cū corrosione. Et ista ps. s. hui⁹ egōnis nō est vere stōtica. vult ꝯ̄ ꝙ excoriatio saniosa facta per rupturā dubellet nō sit vere stōtica. hui⁹ aūt posset eē triplex cā. Una nā egō vere stōtica est que fit ꝓpter debilitatē virtutis retētiue vel ꝑꝑ lubricitatē: vt supra dictū fuit. Scđa cā: qꝛ vt supra dicebať stōchus nō est apt⁹ excoriationi ꝑꝑ pelliculaꝝ grossitiē. ei⁹ eni itrinseca pellicula quā attigit mā grossioꝛ est. Tertia cā sigs ꝯsideret Aui. ponit hanc excoriationē fieri ꝑꝑ rupturā dubellet in viscerib⁹. s. alyȷs ab itestinis: sꝫ nā māȝ per itestina expellit. manifestū est aūt ꝙ ruptura dubellet in visceribus aut in epate splene vel alia ꝑte iferioꝛi nā ꝯueniētius deriuat mām ad itestina q̄ȝ ad stōchū: qꝛ cū nā fuerit in actu expulsionis expellet ad loca mag̃ ad h̊ deputata. talia aūt sunt intestina mag̃ q̄ȝ stōchus: ēt posset stōch⁹ resistere. Similr ēt ad itestina plures veniūt meseraice ⁊ imediatius q̄ȝ ad stōchū: ⁊ iō per illas ꝯueniētius mās recipiet. dato. n. ꝙ stōchus saniē illā reciperet nō tñ faceret excoriationē: qꝛ statim ab illa mūdificať: sed itestina cū sint reuoluta nō sic eā a se eyciūt: excoriabit ꝯ̄. ꝑꝑ has ꝯ̄ cās Aui. dixit: nō est vere stōtica: lꝫ tñ nō sit stōtica: tñ ipsa nocet stōcho. in fine rei. i. in vltimo cū ꝑseuerat: vl̄ addiť qꝛ stōchus itestinis cōpatiť. Et multotiēs sequiť ipaȝ. s. excoriationē saniosam: fluxus ventris saniosus. s. plurimus: ⁊ h̊ qñ addiť corruptio in mēbro qꝺ habuit dubellet vt in itestinis: vnde sanies multiplicať ⁊ nō retineť talis fluxus ꝑꝑ multā mãe exuberationē: vnde ꝯstringi non pōt. Et est plurimū ⁊c̄. qꝛ est sanies dubellet purulenta. Et qñqꝫ ei. s. excoriationi saniose admisceť sanguis: ⁊ h̊ fit: aut qꝛ dubellet rumpiť añ maturationē cōpletaȝ: aut qñ sanies excoriat ⁊ rūpit venas. Qꝛ si illud nō est. Istud est ṗm mēbrū diuisionis incepte vt resumať sic. Et saniosa cū incipit primitiue: aut est cā eius corruptio dubellati. Qꝛ si ꝓ aut si id. i. excoriatio saniosa primitiue incipiens. nō est cā. i. ꝓpter cām eius qꝺ dictū est. ⁊ pro. i. nō est in mēbris interioribus: ⁊ hec erat vna causa tūc fit ⁊c̄. Et nō est sanitas ꝓpter similitudinē ⁊c̄. s. de fluxu materie vel accidentib⁹ ⁊ pꝫ.

Dubm 9m ¶ Sed tu. d. qūo excoriatio saniosa icipit ṗmitiue ex ruptura dubellet: imo p̄cedit eā virulēta. pus. n. mā in virus emanat q̄ȝ saniosa. ⁋ Dōm ꝙ itelligit ṗmitiue. i. nō p̄cedēte egōne excoriatiua sanguinea. ⁋ Uel dōm melius ꝙ lꝫ possit ab apate manare: nō tñ est necessariū manifeste per vētrē educi. nā ꝑꝑ paucitatē pōt ꝯsumi isensibilr. similr dato ꝙ manifeste educať: nō tñ est necessariū ꝙ excoriationē faciat: ⁊ iō si rumpiť a dubellet sanies excoriat: tunc diciť ꝙ excoriatio saniosa ṗmitiue incipit. Sermo ergo Auicē. nō est necessarius sed possibilis: ⁊ hoc sibi sufficit.

Dubm 10m ¶ Ulterius dubitať. nā Auicē. videť diminutus in numerādo excoriationes saniosas. Primo qꝛ pōt fieri excoriatio saniosa ab vlceribus intestinoꝝ que saniē faciunt cū antiquanť.

Dubm 11m ¶ Scđo videť diminut⁹. nā excoriatio saniosa que ṗmitiue incipit

pōt fieri

fieri absq; ruptura dubellet ⁊ absq; cācro putrefacto.san°.n.q nō excitat multotiēs egerit virus ⁊ saniem que est ei purgatio ⁊ eūo laudabilis vt p̄ cañ.fen.z.sed illa sanies pōt excoriationez īducere ⁊ eā nō p̄cedit alia eūo.¶Dōm ad p̄mū ꝙ Aui.in exequendo videtur maxime loqui de saniosa excoriatiōe qñ sanies est cā excoriatiōis:⁊ nō qñ excoriatio est cā saniei:⁊ iō cessat primum dbm .Uel dōm ꝙ excoriationē saniosam ꝯsequētē ad vlcera dedit intelligi cū loquit de vlceribus ītestinoꝝ.¶Ad scđz dōm ꝙ mā illa nō pōt dici saniosa sicut est sanies de qua est sermo:q2 ibi nō fuit incei.sio vel inflāmatio vel putredo que fuerit illius cā:⁊ iō erit potius qdā mā mala ex retētiōe fetida que largo mō sanies dici pōt:⁊ iō posito ꝙ faceret excoriationē nō diceret excoriatio saniosa.Uel dōm ꝙ illa mā non excoriabit cū nō sit acuta.Uel dōm ꝙ Auic.dedit illud intelligi:non enim omnia possunt scribi.

¶Uirulenta aūt aut est a liquefactiōe aut a resudatione apostematis existentis in via maturationis:⁊ plurimum ipsius nō est cum stomatica.

¶Hic determinat de excoriatiōe virulēta.Cōsiderādū ꝙ Aui.notāter dixit apatis existētis in via maturatiōis.nā virus qđ emanat ab apatibus ītrinsecis:qñq; emanat ab eis in p̄n° ante ꝓpinqtatē maturatiōis:⁊ illđ virus est paucū ⁊ nō acutū:⁊ iō nō est aptū facē excoriationē vt possit dici excoriatio virulēta.Aliud āt est virus qđ emanat in ꝓcessu cū appropīquat maturitas:⁊ istud virus est pluris quātitat:q2 mā est amplior ⁊ est mag parata educi.ē ēt hoc virus acutius pp fortē īcisionē māe tēdētis ad sanietatē q̄ est magis accēsa.Hoc g̃ virus qđ emanat ab apate dū est in via maturatōis est illud qđ est paratū facere excoriationē:vñ diceret excoriatio virulēta.¶Cōsiderandū ꝙ pp illas easdē cās excoriatio virulenta nō pōt dici stomatica.i.non pōt esse stomatica fm plurimum ꝓpter cās que de saniosa dicebantur.

¶Sanguinea aūt alia est eueniens subito ⁊ alia est eueniens paulatim.Et prime quidem causa est apertio venarum ⁊ secūde resolutio singularis.Et cū nō associatur ei dolor aliquis:tunc nō fit ex apostematibus:imo ex rebus alīs ⁊ proprie cum associātur cum illo signa alia.Et quandoq; fit ex intestinis etiam sine dolore cū est fm semitam apertionis orificiorum venarum eorū sine causa alia ⁊ est incolumior.Et cum fuerit hyems sicca septētrionales:deide successerit ei ver pluuiosuz meridionale ⁊ estas pluuiosa multiplicabitur fluxus sang.ex ventre.Et similiter quando hyems est austrina ⁊ ver boreale pauce pluuie:⁊ ꝓprie in corporibus humidis ⁊ corporibus mulierum. Et quando venit estas post ver boreale ⁊ hyemem austrinam multiplicantur solutio ventris ⁊ excoriatio:⁊ est causa eorum multitudo catarrorū.Et quādoq; multiplicat fluxus sang.per ventrem in regionibus meridionalibus ⁊ cū exufflationibus austrinoꝝ ⁊ multitudine pluuie:ꝓpterea q2 mouēt materias ⁊ mollificāt poros ⁊ ꝓprie post catarros salsos.Fluxus autem sanguinis per ventrem qui est post solutionē cholericā ⁊ excoriatiōez cholericam ⁊ est cū dolore est malus ⁊ proprie quando precedit alcurathi:deinde venit sanguis purus:illud enim significat ꝙ est super corpus intestinorum.

¶Hic determinat de sanguinea excoriatiōe.Et p̄mo facit hoc.Secūdo ponit quasdā cās primitiuas siue extrinsecas in euētu illius.ibi(Et cuz fuerit hyems.)Tertio reassumit modos illius excoriatiōis sanguinee.ibi(Fluxus aūt.)¶Dicit p̄ ꝙ solo sanguinea alia est eueniēs subito ⁊c̃.Et cā prime.i.euenietis subito est aptio venarū.s.ex multitudine sanguis cōgregati pp dimissionē exercitij vel mēbri abscissionē vel pp aliā cām.Et scđe.i.euenientis paulatim.Resolo singularis.i.sube ītestinoꝝ ꝓpter aliquā mām vlcerantez que paulatim facit manare sanguinē.Et cū ei.s.solutiōi sanguinee nō associat dolor ⁊c̃.tūc nō fit ex apatibus:q2 ibi eēt dolor:imo ex alijs rebus q2 ex sanguinis repletiōe:⁊ ꝓprie cū signa.s.repletiōis sanguinis.Et quādoq; fit ⁊c̃.est incolumior supple q̄ꝗ qñ fit ab vlceribus vel solone cōtinuitatis:q2 tūc significat ꝙ fit a bonitate expulsiue sine cā alia:q2 posset ānecti alia cā que faceret hūc fluxuz malū.¶Et cū.Cōsidera hic afo.12.Hip.tertia particula afo.cū dicit:de horisvo.qñ ergo est hyems sicca septētrionalis q2 borealis cōstringunt humiditates in corpore ⁊ corpora īfrigidant:succedēte g̃ vere meridionali q2 austrino ⁊ pluuioso multiplicant humiditates in corporibus que dissolute ex caliditate estatis vel veris faciūt hmōi fluxū.Et silr supple multiplicat fluxus qñ hyems est austrina:q2 tunc multiplicant humiditates.Uer boreale q2 tunc adueniēte estate humores ex hyeme reseruati ⁊ multiplicati dissoluunt:vñ fiūt fluxus ꝓprie in corporibus humidis ⁊c̃.q2 illa corpa sunt aggregatiua pluriū hūiditatū.Et hec ps apud Hip.est de afo.p̄alle.Hic ergo cōsidera ptē illius afo.13.in eadē pticu.Si aūt austrina hyems ⁊c̃.huius dicti ⁊ oium p̄dictoꝝ cām subiungit cuz dicit.⁊ cā ⁊c̃.¶Fluxus.Hic reassumit modū excoriationis sanguinee:⁊ dicit ꝙ fluxus sanguinis post solutionē ⁊ excoriationē cholericā ⁊c̃.significat.n.ꝙ cholera ideo abradit intestina vsq; ad subaz vnde venis abrasis sanguis emanat.

¶Alcurathi vō ē ab aliqua abrasiōe tunice ītestinoꝝ.

¶Hic determinat de fluxu alcurathi.Et cōsiderandū ꝙ Aui.notāter dixit ab aliqua abrasiōe.nam fluxus alcurathius est ab aliqua excoriatione subtili parua que est aliqua excoriatio:sed nō multa quia multa dicitur corticalis.

¶Sed mucosa est propter humiditatem grossam. Et quādoq; accidit fluxus ventris mucosus in febribus compositis.Et specie febrium quaz dicam in suo cap̄. in febribus pestilentialibus:⁊ plurimum quidem fit in pestilentialibus ⁊ est spumosus.

¶Hic determinat de excoriatōe mucosa.Cōsiderādū ꝙ fluxus pōt dici mucosus ꝓprie:⁊ iste marie fit ex p̄ma excoriatiōe ītestinoꝝ:q2 tūc educit mucositas que ibi est.Quidā aūt est fluxus mucosus nō sic ꝓprie:⁊ iste fit in febrib⁹ flegmaticis cōpositis in quibus educit quādoq; flegma grossuz mucosuz.Quidā tertius est fluxus mucosus minus ꝓprie sicut qui fit in febribus pestilētialib⁹.in illis.n. ꝓprie nō educit mucositas sed humores corrupti adinuicē cōmisti qui habēt cruditatē ⁊ viscositatē pp debilitatē calidi:sed tñ ille fluxus est spumosus ꝓpter intensam caliditatē faciētē ebullitionem occultā ex qua fit spuma.In isto vō sermone multuz experientia iuuat:q2 apud eos qui non viderunt sunt verba occculta.

¶Corticalis autē quandoq; fit ab vlceribus stomachi ⁊ egreditur cum solutione ventris sed non est illic excoriatio.Et quando est cum excoriatione est ab ipsis tunicis intestinorum. Et significatur ꝙ sit de grossis semper propter grossitudinem ⁊ in pluribus per maiorem.Et ꝙ sit de subtilibus per ꝯtrariū.Et cortices isti egrediunt apud eleuationē ad ascellā:⁊ ē plurimū exitus eorum cum fit clystere lotiuum.

¶Hic determinat de corticali.Et primo ponit eius modos.Secūdo docet distinguere de loco.ibi(Et significat.)¶Cōsiderādū ꝙ a stomacho possunt egredi cortices ꝓpter vlcera q̄ corrodūt ⁊ dissipāt eius subam:sed ꝓpter excoriationē vel p viā excoriationis a stōcho nō egrediunt:q2 stomachus nō est mēbrū aptū excoriatiōi ꝓpter grossitiē sue pellis:⁊ hoc est qđ Aui.dicit ꝙ corticalis qñq; fit ab vlceribus stomachi ⁊ egredit cū solutiōe.s.cortex stomachi. sed nō est illic.i.in stomacho excoriatio.Differt ergo in stōcho excoriationē esse ⁊ eē in stōcho vlcerationē.nam sequit.est excoriatio:ergo vlceratio:sed non conuertit:aliqua ergo pars substantie pellicularis stomachi pōt egredi per vlcerationē:sed per excoriationez cortex eius ꝓprie nō egredit q2 nō aptus est excoriari:sicut verbi gratia ab epate pōt egredi caro ꝓpter cōsumptionē vel vlcerationē.sed per abrasionē nō pōt egredi:q2 nō est mēbrū aptum abradi.Si ergo cortex est ex excoriatiōe:tūc est ex suba ītestinoꝝ ⁊ nō stomachi:q2 nō est apt⁹ excoriari.Posset tñ illa lra aliter exponi:⁊ eēt plana vt dicat:nō est illic.s.in ītestinis excoriatio.¶Et significat.Cōsiderādū ꝙ in corticibus istis nos cōsideramus subaz ⁊ quantitatē.Modo vult ꝙ signū sumptū a substantia sit signū qđ semp significat:q2 cortex si est grossus semp est ex grossis : ⁊ si est subtilis semp est de subtilibus.nunq; enim cortex ītestini gracilis pōt esse sic grossus sicut cortex ītestini grossi.signū ergo istud semp significat.Sed signū sumptū a quātitate corticis significat fm plurimum ⁊ non semp:q2 cortex ītestini subtilis lz debeat eē minoris quātitatis:tñ nō est īcōueniens ꝙ qñq; magnus cortex egrediatur ab ītestino subtili:⁊ paruus ab ītestino grosso:⁊ iō dixit.⁊ in pluribus p maiorē.⁊ ꝙ sit de subtilibus per ꝯtrium.i.p subtilitatē ⁊ paruitatē.Et cortices isti.s.q sunt a grossis egrediunt apud eleuatio-

nem.i.post eleuationem in eo ꝙ egrediuntur nõ permisti egestioni eius.ꝛ cum fit clystere ꝛc.sed qui sunt a gracilibus non egrediũtur apud eum:qꝛ sunt misti:similiter nõ egrediuntur cum clysteri lotiuo:qꝛ nõ peruenit ad loca illa aut raro peruenit.

¶ Inquit Hipo.Solutio ventris grossa melancholica non sanatur.

¶ Hic ponit dicta quedã ꝓnostica.ꝛ põt diuidi in tot ptes quot dicta ꝓnostica ponit.ista dicta Hip.vbi sint nõ est ĩuẽtũ a me.multi eñ libri Hip.fuerũt apud Gal.ꝛ Aui.q nõ sunt apud nos.Dicit ergo ꝙ solutio grossa melica nõ sanat.ꝛ cã est:qꝛ talis fit aut pp multã adustionẽ aut cõgelationẽ.vtraqꝫ aũt ĩsanabilis est.Dico autẽ ꝯm plurimũ:qꝛ aliqñ solutio grossa melica p viã crisis sanat.Sꝫ alia lra hꝫ lotiua:ꝛ tũc posset saluari absolute:qꝛ qñ eẽt fluxus lotiuus melicus:qꝛ esset in lotura carnis declinans ad nigredinẽ:tũc significaret debilitatẽ epatis cũ multa friditate:ꝛ hoc esset mortale.

¶ Dixit Hip.Cum est euacuatio similis aque:deinde fit similis vnguento est mala.

¶ Dixit similis aque.s.carnis:deinde fit silis ꝛc.qꝛ p corruptionem inspissat.Est mala:qꝛ significat additã epatis debilitatẽ.

¶ Et cum accidit post hydropisim solo vẽtris eueniẽs ab apostemate epatis q̃ est mala:ꝛ egõ sanguinolẽta:tunc solone educit aquositas ꝛ non abscindit.

¶ Et cũ accidit post hydropisim.s.solo vẽtris ꝛ ꝓprie q̃.s.solo ventris est mala.Et est hec.s.solo vẽtris egõ sanguinolẽta.i.egõ sic lotura carnis:tũc solone educit aquositas sanguinea.Et non abscindit.s.hydropisis:qꝛ iste fluxus solũ fit a debilitate epatis.

¶ Inquit.oĩs fluxus vẽtris post egritudinẽ subito est malus significans mortẽ propinquam.

Dubm 12m ¶ Sed diceret aliqs sermo iste Hip.ĩductus ab Auic.videt falsus.nã tũc multi fluxus cretici eẽnt mortales.multi enim subito fiunt ĩmo oẽs cretici apparẽt subito.¶ Dõm ꝙ fluxus põt apparere subito aut ex pte tpis apparitionis ꝛ talis nõ est mortalis vt dictum fuit.Alio mõ fluxus appet subito nõ solũ quãtũ ad tẽpus sed q̃tuꝫ ad ꝑcognitionẽ medici rõnalis:vt qꝛ nulla precessit de eo ĩdicatio.¶ Triplex enĩ dꝫ ꝑapparere ĩdicatio.s.de euõne absolute:ꝛ hoc p signa digõnis ꝛ p signa de motu materie.De die euõnis:ꝛ hoc per signa appentia in tali die ĩdicatiuo.Et de loco euõnis per ventrẽ:ꝛ hoc per signa que illa significãt posita ab Aui.4.cañ.fen.2.cap.de signis declinatiõis materiei ad ĩferiora.ꝛ.3.de crisi in fine.Tunc g fluxus dr appere subito qñ nulla ĩdicatiõe hoꝝ ꝑcedẽte appet:ꝛ talis fluxus est mortalis:ꝛ cã est:qꝛ sigt motũ violẽtũ ꝛ subituꝫ mãe dominãtis ꝯ nãm.Qꝺ aũt dominet sup nãm appet:qꝛ nã nullã fecit ĩpressionẽ in mã.iam enim ꝑcessissent signa.Qꝺ ẽt moriat subito pꝫ:qꝛ subito fit fluxus:hoc ergo mortale est.Ex quibus contrariuꝫ soluitur.nõ enim contradicit menti Hip.nec Auic.

¶ Jnqt.Et qñqꝫ fit cũ hydropisi egõ sanguinolenta q̃ nõ abscindit ꝛ neqꝫ sanat:qm̃ nõ solone educit aquositas:ĩmo solone educit illud qꝺ debilitat corpus.

¶ Patet qꝛ ponit dictum ꝛ causam.

¶ Et quandoqꝫ perducunt excoriatio ꝛ vlceratio intestinorum ad hydropisim.

Dubm 13m ¶ Sed dices que hydropisis est ista.¶ Dicendum ꝙ potest eẽ tympanites ꝯm sententiam illius afo.11.4.ꝑticu.Quibuscunqꝫ tortiones.Si tamen dolor multum adderetur vt resoluendo epar infrigidaret nõ esset incõueniens fieri asclitem.

¶ Et si aliqs hꝫ cũ pũctura spasmum ꝛ vomitum ꝛ singultum ꝛ conturbationem rõnis significat mortem.

¶ Huius cã est:qꝛ significat ꝙ illa punctura excoriatiua intestinoꝝ est sic addita ꝙ ad eam compatit stomachus.

¶ Et in lib.Hip.qui hꝫ dissinteriã ꝛ appet post aurem eius sinistrã res nigra silis herbo:ꝛ accidit cũ hoc sitis vehemẽs morit in.xx.ꝛ nõ tardatur ꝛ nõ euadit.

¶ Et in libro Hip.s.q dr liber mortis festine:huius aũt cã posset sic ꝑsuasiue poni:qꝛ significat in toto corpe dñium melie aduste que facit dissinteriã que pulsa ad ptes supiores facit pustulaꝫ nigram ꝛ sui inflãmatione facit sitim:ꝛ ideo mortẽ portẽdit.

¶ Jlla autem que fit ab intestinis absqꝫ excoriatione ꝛ absqꝫ causa eorum que sunt super ea cõmunicat lubricitati stomatice in causis.

¶ Hic determinat de fluxu vẽtris q dr lubricitas q̃ est absqꝫ excoriatiõe.Et ꝑ facit hoc.Scꝺo ad cõpletã traditionẽ doctrine ĩuestigat quedã modũ lubricitatꝭ.ibi(Sꝫ que.)¶ Dicit ꝑ ꝙ illa solo ventris q̃ fit ab ĩtestinis absqꝫ excoriatione ꝛ absqꝫ cã hoꝝ mẽbroꝝ q̃ sunt supra ea cõicãt in causis cũ stõtica lubricitate.¶ Cõsiderãdũ ꝙ Aui.dixit absqꝫ cã hoꝝ ꝛc.nã fluxus ĩtestinalis cã alioꝝ mẽbroꝝ factus nõ de necessitate cõicat in causis cũ stõtica lubricitate sicut declarat in vno exẽplo.põt fieri fluxus ĩtestinalis ꝓpter mãm venientẽ ab epate p meseraicas:aut pp oppilationẽ meseraicaꝝ.in hoc aũt stõchus nõ põt fluxũ habere ꝛ cõicare in causis sicut nõ ꝓprie cõicat in illis meseraicis.Silr aũt stõchus põt habere fluxuꝫ ex catarro.hic aũt nõ põt eẽ in intestinis per se nisi ꝑus in stõcho:ꝛ iõ fluxus cerebralis ĩtestinis appropriari nõ põt.¶ Cõsiderãduꝫ vlterius ꝙ cã lubricitatis stomatice est aut debilitas retẽtiue stomachi:ꝛ in hoc põt cõicare fluxus ĩtestinalis:aut cã ẽ humiditas lubrica:ꝛ in h ẽt cõicat.aut cã in h sunt vlcera:ꝛ in h ẽt stõchus põt cõicare:lꝫ tñ raro.aut cã ẽ cibꝰ assumptꝰ:ꝛ in h ẽt cõicat:põt enĩ cibꝰ aliqs nõ corruptꝰ in stõcho corrũpi in ĩtestinis:vñ fiet fluxus intestinalis sine excoriatiõe:bñ ergo dixit Aui.ꝙ cõicãt in causis.

¶ Sed que facta est a corporibꝰ vlceꝝ ẽ in eis plus q̃ꝫ ea que est in stõcho:ĩmo quasi nõ est nisi in eis.Si aũt fuerint eradicabiles ꝛ materia faciens eas nõ cessauerit currere ꝑducit illũ ad excoriationẽ sanguineã proculdubio:ꝛ ad fluxum san.per ventrem fortẽ.

¶ Hic facit qꝺ dictũ est.Uel melius ꝙ hic remouet dubiũ.Et ꝑ facit hoc.Scꝺo oñdit quãdam cãm in qua cõicant.ibi(Et cõicabit.)¶ Dixerat aũt Aui.ꝙ cõmunicãt in causis:crederet g aliqs vel dubitaret:an equalr in oĩbus cõicent.¶ Et rñdet ꝙ nõ.nã vna ex causis lubricitatis erat corpora vlcerũ ĩcipiẽtiũ.modo ista vlcera raro sunt in stõcho:vt supra Aui.dixit.¶ Cõsiderandũ ꝙ p corpora vlcerũ Aui.põt duo ĩtelligere.Aut enĩ ĩtelligit p corpora vlcerum ptes que ex vlceribus p corrosionẽ eleuant siue p ꝓfundã vlcerationẽ:ꝛ ista corpora vlcerũ plus sunt in ĩtestinis q̃ꝫ in stõcho vt supra dicebat:ĩmo q̃si nõ sunt nisi in ĩtestinis cõparatiue.scꝺo p corpora vlcerũ ĩtelligit ptes ꝛ labia vlceris.si enim quid de corpulentia haberet vlcus haberet rõne ptiũ diuersaꝝ ꝛ separatarũ.si ergo bene ꝯsideremus lubricitas ĩtestinalis fit ab vlceribus rõne illius corpulẽtie.cibus enĩ veniẽs ad ĩtestina ĩgredit inter has partes vlcerũ vñ ĩtestina ledunt ꝛ expellunt illũ cibũ sine mora.h ergo modo corpora vlceꝝ faciũt lubricitatẽ:ꝛ hoc qꝛ ad solonẽ ꝯtinuitatis sequit nocumẽtũ in instro.i.in ĩtestino ꝛ cõplone.Ex quo apparet ꝙ ꝯm qd aliter corpora vlcerũ faciũt lubricitatẽ:ꝛ aliter vlcera ꝯꝫ se.nã corpora vlcerũ faciũt lubricitatẽ inquãtũ cibo adueniẽte sequit ĩcitatio expulsiue:sed vlcera ꝯm se faciũt non solũ ꝓpter hoc sed inquãtũ cõtẽtiuã per se debilitãt.Dicit g Aui.ꝛ supple lubricitas que facta est a corporibꝰ vlcerũ est in eis scilꝫ in ĩtestinis plus q̃ꝫ est ea.s.lubricitas facta ex hoc.s.que est in stõcho.q̃si dicat plus fiet ab ĩtestinis q̃ꝫ a stõcho.Et cã est:qꝛ vlcera plus fiũt in ĩtestinis q̃ꝫ in stõcho vt supra declarabit.Et addit ꝙ si fuerit vlcus eradicabile ꝛc.¶ Cõsiderãdũ ꝙ vlcus põt dici eradicabile duplr.Uno mõ vlcerationes possunt dici eradicabiles:qꝛ curabiles:ꝛ tũc erit sermo Aui.ꝙ si vlceratiões fuerint eradicabiles.i.curabiles:ꝛ materia faciẽs illas nõ cessauerit currẽ ꝑducet ad excoriationẽ ꝛc.supple ergo tu multo magis quãdo vlceratiões non essent curabiles.Scꝺo modo vlcerationes possunt dici eradicabiles.i.eradicationẽ faciẽtes vel apte eradicationi.dicunt aũt vlcera talia:qꝛ faciũt excoriationẽ eradicando ptẽ ĩtestini.Uult ergo dicere Aui.ꝙ si vlceratiões ĩtestinoꝝ sint facientes excoriationẽ ꝛ materia nõ cessat currere ꝑducet ad excoriationẽ sanguineam:qꝛ perueniet vsqꝫ ad substãtiam venaꝝ magnarũ intestinoꝝ ꝛc.

¶ Et cõmunicabit ei in cã cõmunicantia virtutis medicine solutiue ad orificia venaruꝫ que sunt in eis ꝛ superficiei eoꝝ ꝛ facit solutionem.

¶ Hic explicat quãdã cãꝫ in q̃ cõicat.ꝛ dicit ꝙ ei.s.soloni facte ab ĩtestinis cõicat in cã.s.solo stõtica.ecõuerso cõicãtia.i.adherentia vel remanẽtia virtutis ꝛc.vt velit p hoc dicere Aui.ꝙ sicut fluxus stomaticus fieri põt p remanentiã medicine sic ꝛ fluxus ĩtestinalis.Uel posset exponi.cõicabit ei.i.soloni faciẽti ĩcurrere solonem sanguineam.Prima tñ expositio est magis ad mentem Aui.

¶ Et illa que fit a debilitate intestinorum ꝛ stomachi nominat materia ventris.Et plurimũ cause in hoc est debilitas ꝛ vlcera ꝛ corpora eorum.

¶ Dicit materia ventris.s.totius:qꝛ totus venter videt pati.Et plurimuꝫ cause huius.s.solonis facte.s.ab ĩtestinis ꝛ stomacho simul est debilitas.s.cõis vtrisqꝫ.ꝛ vlcera ꝛ corpora eorum.s.vlcerũ existentium

rentium in intestinis quibus stomachus compatitur.

¶ Et quandoq; accidit vt congeletur aliquid huius sang.effusi in ventrem. Et significant illud frigus extremitatum subito ⁊ festine ⁊ inflatio ventris ⁊ casus pulsus ⁊ peruentio ad syncopim.

Du^m 14^m

¶ Dubitaret aliqs: Aui. debebat hic loq de fluxu itestinali absq; excoriatiõe: s; hic marie vr loq de eo qđ est cū excoriatione. Dõm ꝙ fluxus põt eẽ sine excoriatione dupl'r. Uno mõ oĩno q2 ibi nulla fit excoriatio. Alio mõ ꝙ nõ fit ibi excoriatio a fluxu depēdens siue a fluēte mã. Nõ Aui. nõ solū volebat loq de fluxu absq; excoriatione oĩno: s; ẽt de fluxu absq; excoriatiõe nõ depēdēte a mã fluēte: ⁊ iõ locut' est de lubricitate fcã cū excoriatione. si tñ illa excoriatio a fluxu nõ depēdet sicut verbi grã si cibus egrediaꝰ ab intestinis ⁊ non possit ibi morari pp vlcera fluxus: talis põt dici sine excoriatiõe: q2 excoriatio illa nõ depēdet a fluēte mã. Uel possumus aliter respõdere ꝙ Aui. est locut' de fluxu itestinali cū vlcere: nõ tñ cū excoriatione. nõ enim sequiꝰ. est vlcus: ergo est excoriatio.

¶ De ea aūt que est ab intestino recto ⁊ est intestinum sextum: alia est que est cum dolore ⁊ nominatur zabir: ⁊ est dolor extensiuus ⁊ abrasiuus in intestino recto. Et alia est que est sine dolore.

¶ Supius Auic. determinauit de fluxu qnq; intestinoꝝ supioꝝ: hic determinat de fluxu itestinali facto ab intestino recto. Et pmo pmittit diuisionē. Scđo exequiꝰ. ibi (Et causa alzabir.)

¶ Et causa alzabir: aut est apostema calidum ex quo currit aliquid: aut apostema durum aut mollificatio lacerti: quare egreditur cū eo anus aut tensio ex qua accidit spasmus: quare prohibetur lacertus retētiuus in parte ani ab operatione sua: aut superfluitas salsa: aut baurachia aut chimus grossus aut cholera ingrediens aut frigus adueniens membro aut lõgitudo sessionis super durum: aut grossitudo eius quod egreditur de fece ⁊ durities eius: aut hemorroidis aut fistula aut ragadia aut rugitus aut corrosio aut grauitas sensata. Et plurimum quidē fit ex hu. mucoso: ⁊ postq̃ fuerit mucosus fit curathius: deinde puncta sang. Et quandoq; egreditur cum zabir aliquid quod est sicut caro fm ꝙ dixerunt quidam: sed Gal' elongauit illud. Et zabir quidem plurimum accidit habentibus flegma putridum. nā; putrefactio eius relinquit vestigia itestino recto apud incessionem suam omni hora. Amplius est viscosum adherens nociuum. Et quandoq; cogitat eger ꝙ in ano suo sit sal puluerizatus propter bauracitatem eius. Et zabir facilius est illud quod nõ succedit dissinterie: aut generaꝰ a dissenteria. Et quandoq; accidit vt spasmetur anus ⁊ rectum aut tendaꝰ: quare accidit lacerto vt non retineat illud quod venit ad eum sicut accidit ei vt spasmeꝰ: ⁊ non potest facere descendere qđ supra ipsum est ad eum.

¶ Hec habet duo. Primo ponit causas fluxus ab hoc intestino cū; quo fluxu est dolor. Secundo ponit causam eius cum quo non est dolor. ibi (Illa autem.) ¶ Quod dicit primo planum est. Aut rugitus scilicet ex ventositate descendente simul cum humiditate: vnde in intestino illo dolorē; inducit. Aut grossitudo scilicet materie ibi contente l; non apostemet. Et grauitas scil; materie: quia fit materia grauis ibi fixa. sicut accidit ei scil; lacerto vētris vt spasmetur ⁊c. nam lacertus ani proprie non est factus ad expellendum ⁊ comprimendum nisi forsan aliquam reliquiam circa anū;: sed lacetus factus ad exprimendum est lacertus ventris. Uel posset exponi ei scilicet recto intestino: q2 si debet expellere oportet ꝙ attrahat: paucos enim villos habens longitudinales est inobediēs vt supra Auicen. primo cap. huius fen. Si ergo hoc intestinū; spasmetur eo modo quo spasmus in eo possibilis est: nõ põt attrahere quod est supra nec exprimere.

¶ Illa autē; que fit ab ano sine dolore est san. non aliud. Et plurimum eius est fm semitam qua natura expellit superfluitates ex corpore. Et coadiuuant ipm in corpore cause superfluitatum ciborum: ⁊ retentio cursus aut icisio membri aut dimissio exercitij aut reliqua que habenꝰ in locis suis. Et iste non op; vt retineatur nisi timeaꝰ casus pulsus ⁊ virtutis. Iste ergo sunt spēs cursus intestinalis intestinorum sex.

¶ Patet.

¶ Factus aūt a toto corpore: aut est fm semitā; crisis aut fortitudinem virtutis expulsiue aut fm semitā; casus virtutis retentiue: sicut accidit timenti ꝙ statim superueniat ⁊ habenti ptisim in fine vite sue: aut fm semitam liquefactionis ⁊ incipit subtilis: deinde fit turbida ⁊ fit fortis fames ⁊ cadit virtus ⁊ accidūt febres. Et quandoq; accidūt nausea ⁊ difficultas vrine ⁊ vētositas ⁊ rugitus ⁊ tenebrositas coloris ⁊ frigus extremitatum ⁊ exiccatio lingue. Aut fm semitam conuersionis humorum ad corruptionē; propter febres malas ⁊ venena nocentia. Aut fm semitam repulsionis repletionis vehementis propter illud quod scis ex dimissione euacuationis. Aut retentione cursus cõsueti aut abscissione mēbri aut dimissione exercitij aut paucitate sol'onis ex corpore ⁊ reliquis que sciuisti. Aut ppter cõpositionē nauseatiue satietatis plurime in vicibus pluribus: ⁊ redit fm semitam egritudinis acute: ⁊ est de summa cholirice passionis. Aut fm semitam phibitionis nutrimēti pp oppilationes in venis ⁊ alijs.

¶ Hic determinat de fluxu facto a toto corpore. Et primo ponit quasdam eius causas. Secundo de quibusdam exequitur. ibi (Cholirica aūt passio.) ¶ Cõsiderandū propter illud quod dicit. aut fm semitam liquefactionis. ꝙ quando fit liquefactio in mēbris ⁊ materia liquefacta currit postea ad itestina: primo fit subtilis: q2 subtilior pars eliquatur ⁊ currit: deīde fit turbida propter eliquationem substantie magis dure membrorum: ⁊ propter maiorem intētionem fortis fit fames propter resolutionem factā in membris: ⁊ hoc habet verum duabus stantibus conditionibus. Prima ꝙ virtus non cadat superflue. Secūda ꝙ illa inflāmatio non perueniat ad os stomachi. Et cadit virtus scil; in fine quãdo intēditur: ⁊ tūc cadit appetitus. Et accidunt febres immo sunt presentes: vel accidūt q2 forsan nõ cõmunicata erat cordi inflāmatio. Et quandoq; omnia illa accidētia fiunt quãdo esset liquefactio a febre maligna sicut est pestilētialis in qua accidūt predicta accidētia. Nausea. ppter stomachi nocumentū. Difficultas vrine. aut propter malignitatē febris: aut q2 materia eliquata grossa currēs ad vias vrine illas oppilat. Uētositas ⁊ rugitus. q2 existente aliqua materia flegmatica in ventre caliditate dissoluitur ⁊ mouetur. Tenebrositas ppter exiccationē. Frigus ⁊c. pp calidi nãlis debilitatē. Exiccatio lingue. pp accñtalē cal'itatē fortē. ¶ Cõsiderãdu; ēt ꝙ ex dicto. A. põt haberi cã pp quã timētes subito egerūt aut mingūt: q2 ppter debilitatē ptētiue. ¶ Cõsiderandū post ꝙ cholirica passio fit: aut ppter compositionē nauseatiue satietatis: vnde mēbra malis humoribus sunt repleta: ⁊ talis passio fit a corpore toto. Aut fit solū ppter corruptionem cibi in stomacho: ⁊ tūc est cholirica passio solum propter causam in stomacho: ⁊ de illa principaliter nõ est sermo: l; Aui. etiam de ea exequatur.

¶ Cholirica autem passio est motus materierum corruptarum non digestarum ad separationem ex via intestini redeuntiū; ad ipsum a corpore fm acuitatem ⁊ laborem expulsiue. Cibi nãq; cum non digerunꝰ valde conuertuntur in humores non conuenientes corpori ⁊ mouetur natura ad expellendum eos a corpore cum grauent super ipsum ex partibus cum speciebus vomitus cholerici ⁊ aquosi ⁊ eruginosi quandoq; ⁊ specieb' fluxus ventris. Et illa cholirica passio cuius cã est corruptio cibi icolumior est ea: cuius est frequētia corruptionis post corruptionē;. Et cholirica qdē

passio mala incipit in primis cum lenitate: deinde acci dunt dolor ⁊ punctura in ventre ⁊ in intestinis: ⁊ dilataẗ ⁊ ascendit ad stomachũ propter multitudinẽ eius quod nocet ei ex humoribus acutis veniẽtibus ad ipʒ. Et ꝟm plurimuʒ sunt fluxus ventris ⁊ vomitus simul. Cum ergo expelluntur mundificantur humores corporis propter illud quod scis ex causis. Incipit ergo cũ fluxu ventris cholerico deinde aquoso puro molli fetido. Deinde quandoqʒ perducit ad fluxum ventris qui est sicut lotura carnis recentis habentem odorem pinguedinis ⁊ ad curathium: deinde perducit ad mollificationem pulsus ⁊ spasmum ⁊ sudorem frigidum ⁊ ad mortem. Et in habentibus quidẽ choliricam passionem multiplicatur sitis: ⁊ quotiens bibunt aquam calefit in stomacho eorum ⁊ euomunt eam. Et tolerare sitim confert eis. Et multotiens accidit eis destructio pulsus ꝟm semitam compressionis ⁊ lesionis propter causam accidẽtiũ sequentiũ malignoꝝ. Cuʒ ergo quiescũt accidẽtia redit pulsus. Et ille qui cõsuetus est incurrere choliricã passionẽ nõ habet ex ea timorẽ sicut ille qui non assuetus est ea ⁊ est ĩfantibus plus. Et colirice quidem passiones plurimum nõ accidunt nisi in estate ⁊ autũno ꝑꝑ debilitatem digõnis in vtrisqʒ ⁊ minoratur in hyeme ⁊ vere. Et quãdoqʒ multiplicatur euentus cholirice passionis ex potu aque fride in ieiunio sequente cibum grossuʒ precipue in comestione granoruʒ pinee. Et chrysomilla ⁊ melones sunt ex eis que cõmouent choliricã passionez. Et multotiens qdẽ restrigiẗ cholirica passio: ⁊ declinat materia subito ad membra vrine ⁊ accidit ardor vrine.

¶ Hic Auic. exequitur de quibusdam modis horum fluxuuʒ: ⁊ exequitur solum de facto propter expulsionẽ repletionis facte propter nauseatiuam satietatẽ. Scđo exequiẗ de facto propter oppilationẽ. ibi (Fluxus aũt ventris.) Alij modi fluxus huius sunt noti ⁊ manifesti ex dictis Auicẽne in pluribus locis. ❡ Prima in qnqʒ. Primo ponit nobis quid sit cholirica passio ⁊ causam prouentus ipsius. Secundo comparat modos cholirice passionis adinuiceʒ. ibi (Et illa.) Tertio oñdit modũ ꝓcessus cholirice passiõis. ibi (Et cholirica quidẽ passio.) Quarto ostendit accidentia ad illã consequentia. ibi (Et in habentibus.) Quinto ostendit que corpora ab eis minus leduntur addens alia. ibi (Et ille qui.) ¶ Considerandũ ꝙ nomẽ cholirice passionis deriuatur a nomine coliri vel colon qđ idẽ est qđ intestinũ: diciẗ ergo passio viscerum siue intestinoꝝ. ¶ Cõsiderandũ in tertia ꝑte ꝙ quando fit cholirica passio, primũ qđ educitur est cibus corruptus in stomacho: qꝛ est ꝓpinquior ⁊ ꝓnior euõni. cũ ergo expelluntur. s. cibi corrupti qui erant in stomacho mundificanẗ humores venaꝝ ⁊ membroꝝ. Incipit ergo. s. cum iam precesserit vomitus ⁊ eductio cibi cum fluxu: qꝛ iste humor est magis aptus motui ⁊ euõni. Deinde ⁊c. qꝛ sunt difficilioris motus. Reliqua patẽt. Perducit ad fluxum vt lotura carnis qñqʒ vt quãdo ille mãe corrupte facte ex cibis in motu debilitant epar ⁊ ꝓpter accidentalem caliditatẽ fetent. ⁊ qñqʒ excoriant. s. in fine: ⁊ ꝓpter siccitatẽ inducit spasmũ ⁊ mortẽ. Et in habentibus. cã qre sitiũt est ĩflãmatio ex motu illarũ materieꝝ ⁊ inanitio ⁊ exiccatio que in mẽbris accidit: ⁊ ꝓpter inflãmationẽ calefacit stomachos eoꝝ. Sʒ tolerare sitim confert: qꝛ consumunẗ humores mali generati per indigestiones. silr de potu est timor ne penetret ĩdigestus aut ne violentiã ĩducat. Accidit. s. quãdoqʒ pulsus destructio. s. ita: vt nõ appareat ꝟm semitã cõpressionis. s. calidi naturalis. ⁊ lesionis ⁊c. Et ille qui ꝯsuetus. cã huius est. nã in morbis minus ꝑiclitãtur. Et in ĩfantibus plus. s. eueniẽs ⁊ hoc ꝑꝑ multas eoꝝ humiditates: ⁊ ꝑꝑ multas ĩdigestiones quas hñt ⁊ ꝓpter gulositatem: ⁊ iõ in infantibus sic timenda non est: sed maxime timetur in viris lacertosis hñtibus aptitudinẽ ad eliquationẽ: vt põt sumi a Serap. trac. 3. c. 19. vbi hec eadẽ verba dicit. Grana pini nõ preparata hñt mordicationẽ: ⁊ ideo choliricã passionẽ possunt ĩducere: sed chrysomillla ⁊ melo hoc faciunt ꝓpter velocitatem corruptionis.

¶ Fluxus aũt ventris eueniens ꝓpter ꝓhibitionẽ penetrationis cibi est oppilatiuus. Et ille q nominaẗ fluxus ventris factus cum periodis Et illud est: quoniã vene oppilate replẽtur in tẽpore noto vsquequo euacuentur: deinde euacuetur reducendo. Et in eo qui est inter vtrasqʒ dispositio est sicut sana. Et plurimuʒ qđ est inter paroxismos est. xx. dies. Et quandoqʒ antecedit aut tardatur ꝑꝑ illud qđ scitur de causis.

¶ Hic determinat de fluxu oppilatiuo. Et ꝯsiderãdũ ꝙ vere ĩpossibile est ĩuestigare cãm huius periodi vicenarij: sʒ experiẽtia credimus ad presens: qñqʒ tamẽ antecedit aut tardaẗ ꝓpter id qđ sciẗ de causis faciẽtibꝰ anticipationẽ aut postpositionẽ sicut multitudo vel paucitas mãe: fortitudo vel debilitas virtutꝭ: acuitas vel lenitas mãe. oĩa enim hec hãc periodũ diuersificare possunt.

¶ Factum autem propter cibum iam semel diximus in stomacho. Verũtamen non est malum si iteremus illud ⁊ addamus velociter: dicamꝰ itaqʒ ꝙ factus ex cibis aut est ꝓpter eorum paruitatem: quare corrumpunẗ in stomacho ignito sicut sciuisti ⁊ nõ recipit eos natura. Aut ꝓpter grauitatẽ eoruʒ etiaʒ: quare descẽdunt. Aut ꝓpter eoꝝ mordicationẽ sicut cepe. Aut ꝓpter virtuteʒ venenosaʒ sicut in fungis. Aut ꝓpter velocitateʒ conuersionis ad corruptionẽ sicut lac. Aut ꝑꝑ vehemẽtiã subtilitatis eoꝝ: quare resudãt ⁊ nõ retineñẗ apud portonariũ. Aut ꝓpter ipsoꝝ humiditatẽ ⁊ eoꝝ viscositatem: quare lubricantur. Aut ꝓpter multitudineʒ motus super eos. Aut ꝓpter multitudinem potus aque post ipsos: quare subito deponit eos ⁊ lubricare eos facit. Aut ꝓpter multitudinem eius quod reperitur de humoribus lubricantibus sicut flegmate ⁊ abstergentibus sicut cholera: aut qꝛ est cibus ꝯturbatus: ⁊ est illic qui est plurime quãtitatis ⁊ pauci nutrimẽti sicut sunt olera. Aut propter ordinem necessario facientem lubrificationeʒ sicut premissio cibi lenis facilis digestionis lubricitantis ⁊ postremitas cibi stiptici compressiui: aut postremitas eius qui est velocis conuersionis: quare corrumpiẗ ⁊ corrumpit qđ sub eo est ⁊ vocat naturam ad expellendum.

¶ Hic determinat de fluxu facto a cibis ⁊ dicit ꝙ iã dixit de eo in stõcho. i. in fluxu facto a stõcho ĩ ꝓnº capituli. vel in stõcho. i. in. 13. fen. trac. 3. ca. de corruptiõe digõnis. Reliqua sunt manifesta.

¶ Factus autem propter aerem circũdantem est: qm̃ aer cõtinẽs calidus resoluit quare exiccat: ⁊ frigus aggregat quare cõstringit: ⁊ auster ⁊ multitudo pluuiarum ⁊ regiones meridionales soluunt ventrem.

¶ Hic determinat de fluxu ventris facto ab aere: ⁊ vtiẗ Auic. loco ꝯrio dicens ꝙ aer calidus stipticat: qꝛ exiccat: ⁊ frigus stipticat ꝑ se qꝛ stringit. dico per se: qꝛ frigus per accidens exprimẽdo posset soluere: ergo ita est aer humectans ventres.

¶ Et qñqʒ est ventositas cã fluxus ventris per id qđ corrumpit de digestione ⁊ mouet de cibo.

¶ Istud dictũ posset referri ad vẽtositatẽ extrinsecã: qꝛ de ĩtrinseca supra dixit: sʒ de quacũqʒ ĩtelligiẗ ⁊ verificaẗ sermo. A.

¶ Inquit Hip. althecha accidit diaria plurima. per althecha ĩtelligit illos qui non possunt proferre the: ⁊ cã in hoc est ꝙ humiditas dominaẗ super membra ipsorum neruosa ⁊ super stomachos eorum cum cõmunitate cerebroꝝ eoꝝ: aut ꝓpter cerebrum ⁊ aliud. Et isti etiam opʒ vt soluantur cum facilitate.

¶ Hic Aui. addit quedam diuersa dicta ad complementũ omnium modorum fluxus ventris. Et primo ponit quedam dicta ab Hip. in fluxu ventris. Secundo ponit differentiam inter modos fluxus

ventris

ventris quosdam.ibi(Differentiã.)Tertio per quedã signa ⁊ accidẽtia docet pnosticari in fluxib⁹ vẽtris.ibi(Et singult⁹.)¶Dicit p̃ ꝙ Hipp.dixit sexta pticula afo.3z.Altheca.i.trabulis accidit ⁊c̃. ¶Cõsiderãdũ ꝙ Hip.p althecas nõ solũ ĩtellexit illos q non pñt the proferre:sed etiam intellexit de illis qui non possunt proferre alias litteras qualitercũqꝫ:tñ Hip.magis expressit de istis:qꝛ forsitan apud eos erat magis notum.

Dum 15m

¶Sed tu dices:causa nõ videt̃ sufficiẽs.nã trabulus põt fieri quis ꝑpter siccitatẽ:vt supra fen sexta.caplõ de alchalel in locutione. ⁊Dõm ꝙ esse trabulũ vtplurimũ ex humiditate cõtingit: raro ãt ex siccitate:⁊ ideo ẽt vtplurimũ isti capiunt̃ a diaria:⁊ hoc sufficit ad verificandũ sermonẽ Hip. ¶Considerandũ post ꝙ diaria põt dici plurima dupl'r.Uno modo ĩtensiue:⁊ hoc cõparãdo istaꝫ diariam trabulis non põt dici plurima.⁊ causa est:qꝛ in eis accidit a parua causa:lꝫ in se plurima dici possit.Alio modo põt dici plurima extẽsiue:⁊ hoc mõ põt dici plurima:qꝛ in eis multum accidit ⁊ ꝑdurat ꝑpter cõtinuam cãe successionẽ. ¶Cõsiderãdũ ꝙ illa diaria accidit propter humiditatem cerebrorum: ⁊ tunc reducitur ad fluxũ cerebralẽ.aut ꝑꝑ stõchi humiditatẽ:⁊ tũc reducit̃ ad stomaticũ.aut ab alio mẽbro:⁊ sic ad fluxũ illius mẽbri reducitur.

¶Inquit Hippo.qui est in pueritia lenis nature: aut dure:est apud senectutem econtrario:sed qui est lenis nature semper in adolescentia non conuenit ei in senectute assiduatio eius.

¶Inquit Hip.scilꝫ secunda particula aforismorum illo aforis.zo. scilꝫ.Quibuscunqꝫ iuuenibus existentibus. ¶Considerandum ꝙ iuuenes possunt accipi dupliciter.Uno modo proprie. Alio modo large.Hic large accipiuntur:⁊ ideo ad hoc denotandum Auic.dixit ꝙ Hip.per iuuenes intellexit ⁊ pueros ⁊ adolescẽtes:ideo repetiuit illud dictum ẜm partem:sed qꝛ est lenis nature semper in adolescentia ⁊c̃.Quomodo autẽ verificetur dictũ Hip.ẜm plurimum ⁊ non semper a Cõmentatore ibidẽ declarat̃.

¶Et omnis fluxus ventris qui fit post egritudineꝫ vehementem accidens subito est significatio mortis:qm̃ significat corruptionem subitam.

¶Hoc dictũ fuit supra declaratũ:⁊ ipse subdit cãm dicẽs:qm̃ significat subitam corruptionem ⁊ subitum dominium ⁊ motum materie preter naturam vt declarabatur.

¶Differẽtia inter illum qui ex illo lubrificatiuus est ⁊ inter stomachi lubricitatem significat digestio pauca que est in cibo:cum ergo descendit a stomacho nõ moratur in intestinis:imo procedit ad exitum.

¶Hic ponit differentiã inter quosdã modos fluxus ventris.Et primo ponit differẽtiã per signa inter quendam fluxũ stomaticum ⁊ quẽdam ĩtestinalem.Scd̃o ponit distinctionem siue differentiam per signũ quantuꝫ ad causas diuersas.ibi(Si ṽo cã.)¶Dicit p̃mo ꝙ differentiam inter fluxum lubricatiuum.s.intestinalem:⁊ inter lubricitatem stomachi significat pauca digestio que est in cibo.s. quando est lubricatiuus stomachus:qꝛ tũc digestio in cibo est pauca aut nulla:sed in intestinali lubricatiuo est digestio in cibo:qꝛ stomachus non patitur:⁊ tunc Aui.remouet dubiũ. ¶Diceret.n.aliquis:quid faciat lubricitas:⁊ si nõ digeritur cibus a stomacho nõne põt ille cibus morari in intestinis. ⁊Et dicit ꝙ nõ:qꝛ intestinis non est conueniens.

¶Si ṽo causa eius est vlcus significant ipsum excoriatio:⁊ illud quod egreditur de significationibus vlcerum.Et si est flegma viscosum significat ipsum etiã flegma quod egreditur cum eo ⁊ ventositas ⁊ rugitus in ventre cum quo sentitur lubricitas rei grauantis:⁊ in vlceribus per dolorem sub loco stomachi. Qꝛ si fuerit lubricitas nõ ab vlcerib⁹ neqꝫ a flegmate imo ꝑpter malitiam complexionis significabit illud priuatio exitus signoꝝ vlcerum ⁊ flegmatis.

¶Ponit differentiam per signa quantum ad diuersas causas lubricitatis stomachi ⁊ intestinoꝝ.⁊ pꝫ.

¶Et singultus cũ accidit habentibus fluxum ventris ⁊ ꝑprie habẽtibus zahir est significatio mala significans siccitatem facientem arefactionem.

¶Considerandum ꝙ singultus posset fieri in fluxibus ab alijs intestinis ⁊ maxime gracilibus per cõmunitatẽ: sed quando sequitur ad fluxum ab intestino recto est signum ꝙ fit ꝑpter simplicẽ arefactionem ⁊ exiccationem ⁊ non per cõmunitatem cum distet a stomacho plus q̃ꝫ aliquod intestinum.

¶Et cum cibatur habens ventrem debilem ⁊ non additur pulsus eius:tunc non cures eum.

¶Et cum cibatur habens ventrem.i.habens fluxum ventris:sicut enim splen est nomen egritudinis ⁊ membri sic ⁊ venter.causa huius est.nã significat̃ ex hoc ꝙ mẽbra nõ recipiunt nutrimentũ:aut ꝑpter multã debilitatẽ aut ariditatẽ:⁊ iõ nõ cures eũ:qꝛ moritur morituri aũt solis pronosticis sunt dimittendi.

Dum 16m

¶Sed tu dices hoc dictum videtur falsum.nã febris est maior morbus q̃ꝫ solutio ventris:⁊ tñ cibat̃ habens febrem ⁊ nõ cõfortat̃:nõ tamẽ propter hoc est mortale. ⁊Dicendum illud esse verum propter causam dictam:non tamen est simile de febre ⁊ fluxu vẽtris. nam in febre natura tota est sollicita in materie eductione:⁊ ideo quandoqꝫ cessat ab agendo in cibum:sed in fluxu hoc non accidit maxime in fluxu dicto malo:⁊ ideo etiam aliqua febris est in qua nã non est sic occupata sicut est in febre ethica:⁊ iõ si eo pulsus ex cibo nõ additur significat etiam mortem.

¶Et habens ventrem moritur paulatim cum casu pulsus eius ⁊ fit vermiculosus aut formicans ⁊ est cũ hoc viuus ⁊ ĩtelligit:deinde destruitur pulsus eius ipso viuo deinde moritur.

¶Et habens ventrem idest fluxum ventris.Considerandum ꝙ ex hominibus quidam moriuntur cũ mẽtis alienatione ⁊ permanẽtia pulsus vsqꝫ ad horam mortis:⁊ isti sunt qui moriuntur ex morbis mortalibus materialibus ex quibus cor aut cerebrum inficit̃ sicut contingit febricitãtibus pluribus.Ad vltimũ enim hora mortis cũ materia mouetur cõtra naturam ex virtute dierum creticorum vel non creticoꝝ fit tunc magna pugna:⁊ ideo quia tũc virtus toto posse suo conatur apparet pulsus:sed qꝛ subito vincitur:⁊ iõ incontinenti subito cadit virtus ⁊ pulsus ⁊ moritur.sed qꝛ materia mouet̃ ⁊ inficit cerebrum ⁊ spiritus cordis ideo mẽte alienantur.Quidam ṽo sunt homines qui moriuntur cum bonitate mentis ⁊ cum casu pulsus precedente vt isti qui moriuntur ex paulatina siccitate membrorum absqꝫ materia humorali que facit morbum:sicut enim calidum paulatine consumitur ⁊ suũ humiduꝫ:sic in extremis paulatine deficit:quia ṽo pulsus prius deficit in extremis q̃ꝫ in principio:ideo ex paulatina cõsumptione accidit ꝙ pulsus quandoqꝫ ab extremitatibus recedit ipsis viuentibus:⁊ qꝛ ibi non est materia que spiritus inficiat: ideo cum bona mente manet:⁊ hoc multotiens accidit in his qui moriũtur ex ethica vel fluxibus ventris longis aut alijs morbis paulatine consumentibus: nõ tñ multa est materia in partibus cordis ⁊ cerebri.

¶Et scias ꝙ ille qui egerit species diuersas scilicet cholerici ⁊ spumosi ⁊ species pingues:⁊ non debilitatur:non oportet vt ipsuꝫ constringas ⁊ perducas ipm̃ per illud ad egritudines difficiles ⁊ egritudines malas fraudulentas.

¶Hoc est manifestum ex dictis fen quartadecima. Et verificatur hoc dictum quia si non virtus est signum ꝙ cretice aut bonitate expulsiue ille materie expelluntur:⁊ ideo ex retentione accidit nocumentum ⁊c̃.

¶De signis. Cap.3m.

Dicitur ꝙ quãdo fuerit vrina in febribus cholericis alba cum incolumitate signorum in fixione rationis ⁊ defectu soda ⁊ similiũ: tũc caue excoriationem intestinorum.

¶Superius Auicẽ.determinauit de diuersis modis fluxus vẽtris facti propter cibaria:aut aerem continentem:⁊ qꝛ talia signa sunt nota:ideo ponit signa fluxus facti a mẽbris.Et p̃mo ponit quedaꝫ signa auctoritate aliorum.Secundo in speciali exequitur.ibi(Amplius differentia.)Tertio addit quedam ad complementũ signoꝝ huius tractatus.ibi(Quando accidit hñtibus vlcera.)¶Cõsiderãdũ ꝙ materia cholerice febris cũ declinat ab vrina tendit aut ad caput aut ad alia determinata membra aut ad ĩtestina vt p vẽtrẽ educat̃.Si ṽo vadit ad caput qd̃ cognoscit̃ cũ fit soda. vel vadat ad alia membra quod ponitur cum dicit.⁊ similium.tunc caue ⁊c̃.

¶Amplius differẽtia inter cerebralẽ ⁊ stomaticum est quoniã stomaticus ordineꝫ nõ hꝫ neqꝫ horas p seipm̃ in quibus crescat:imo est ẜm regimen.

¶Hic in speciali exequitur. Et p̄mo exequit̄ de signis stomatici po nēs differētiam inter cerebralem ⁊ stomaticū. Secundo ponit signa fluxus cerebralis. ibi (Cerebralis.) Tertio ponit signa simul epatici ⁊ meseraicalis. ibi (Epatici.) Quarto ponit signa splenetici. ibi (Plurimū aūt.) Quinto ponit signa ītestinalis. ibi (Intestinalē.) Sexto ponit signa facti ex corpore toto. ibi (Oppilatiuuz.) Septimo ponit signa facti ab ītestino recto. ibi (Alzabir.) Quod dicit in p̄ma patet. ¶Considerādū ꝙ Auic. notāter dixit per seipsuz: q2 forsan per accidēs fluxus stomaticus posset habere horas in q̄bus cresceret sicut dictuz fuit in fluxu stomatico facto ꝓpter reliquias medicine. Sil'r fluxus stomaticus īquātū eēt humoralis posset hos periodos habere: hoc tñ nō eēt de ꝑ se: q2 fluxus stomaticus per se cibalis est ⁊ nō humoralis per se.

¶Naz si digestiua est debilis egredit̄ sine digestione.

¶Hec debilitas potest accipi aut proprie aut cōmuniter vt extendit se ad corruptionez ⁊ ablationē. Si proprie tūc dz exponi si egreditur sine digestione. s. completa. Si cōiter tunc pro corruptione ⁊ ablatione dz exponi sine digestione. s. aliqua.

¶Et si sunt retentiua ⁊ expulsiua simul debilis egredit̄ velociter. Et nō egreditur plurimū subito: imo frequē tat̄ eleuatio paulatim: ⁊ plurimū eius est ex frigore.

¶Cōsiderandū ꝙ quādo retentiua ⁊ expulsiua simul sunt debiles in stomacho: tunc cibo existente in stomacho statim aliquid egreditur propter retētiue debilitatē: sed id nō potest esse multū: quia expulsiua est debilis: sicut manifeste hoc videmus fieri in euacuationibus synthomaticis malignis in quibus q̄m ꝯtentiua ⁊ expulsiua mēbroꝝ sunt debiles: iō egredit̄ aliquid subito ꝓpter ꝯtentiue debilitatē sed parū: q2 expulsiua nō est potēs: sz in creticis euacuatiōibus multa quātitas egredit̄ propter expulsiue fortitudinē: cuius operatio est cretica expulsio. Quomodo aūt exprimendo fit ex frigore superius declarari habet in principio capituli.

¶Et si est debilitas non in digestiua egreditur quod egreditur: non priuatum digestione tota: imo egredit̄ habens digestionē quādam s̄m tēpus more in stomacho. Et cū illo q̄ est a lubricitate humorales egrediūtur humiditates: ⁊ cum illo quidem qui fit a lubricitate vlcerosa aut bothoria sunt signa vlceruz stomachi ex vomitu corticali: ⁊ bothor in ore ⁊ dolore.

¶Et si est debilitas nō in digestiua: sed supple in retentiua egredit̄ qđ egredit̄ nō priuatū digestione tota scilz s̄m omnē partem: quēadmodū declaratū fuit in principio capituli. ¶Considerandum tamen vt supra sen. 13. declarabat̄: retentiua stomachi duplex habet tempus. Unum in principio digestionis vsq3 ad principium apertionis stomachi: ⁊ quando ista contentiua deficit: nullus cibus ꝑfectam habet digestionem sed incompletam. Aliud est tempus cōtentiue a principio apertionis vsq3 ad cōpletū exitū: ⁊ q̄n talis cōtentiua debilitatur illud qđ egredit̄ nō est totū īdigestū: vt fuit declaratū in p̄ncipio capituli. ¶Considerandū ꝙ in vlceribus stōchi possunt fieri bothor in ore ꝓpter cōitatem adinuicem.

¶Et Hip. quidem iam dixit: illis qui intestinorum lubricitatez habent vomitus est malus: ⁊ hoc iudicium occultam habet causam.

¶Et Hip. quidem iam dixit. s. quarta particula afo. 12. s. illo aforis. Quibus ventres lienterici hyeme superius medicari malum. Et h̄ iudiciū habet causam occultam. s. in hoc capitulo. sed manifestam infra secundo tractatu secundo capitulo. vbi Auicen. inquit. veruz cū ꝯ materie huius egritudinis cū vomitu est difficilis ⁊ mala: ⁊ ꝓ q2 raro euacuat vomitus flegma descēdēs ad intestina.

¶Cerebralis autem plurimum est post somnuz longū: ⁊ est conseruans paroxismos: ⁊ cum eo sunt signa catarrorum ⁊ corruptionis cerebri.

¶Considerandum ꝙ Auicen. dixit longum: quia somnus temperatus propter digestionem quam faceret in materia posset fluxum cerebralem abscindere. huius autem causam exquire in questione quam disputauimus contra eos qui tenent in vigilijs s̄m cerebrum meliorem digestionem fieri.

¶Et in libro Algarab. Cum apparet in lubricitate intestinoꝝ sup̱ costas aliquid simile ciceri: ⁊ ꝓuocat̄ vrina ⁊ multiplicat̄: moritur eger in ipsa hora.

¶Et in libro Algarab. i. illi' auctoris: aut forsan est liber festine mortis. hoc dictū apud me est occulte verificationis sub fuga. Ista accidētia possunt fieri a materia venenosa que intestina ⁊ partes illas ꝓsternit: ⁊ ēt p̱tes vrine: ex quo significat̄ ꝙ epar iā periclitatū est. que ēt nigra materia ad costas ꝓpulsas pustulā facit nigrā: vnde ciceri nigro assimilat̄: quare mortale est.

¶Epatici vō signa iam diximus in capitulo egritudinum epatis. Et similiter eius qui fit ex meseraica. Plurimum autem splenetici est melancholicum: ⁊ iam diximus in capitulo suo. In feculento autem iā diximus quid in illo sit de signis malis ⁊ saluis: ⁊ distinximus ipsum ab epatico: ⁊ illud per id quod scitum est quod est apud dolores eius ⁊ dispositiones ipsius egredientes a natura in capitulo egritudinum splenis: ⁊ in hoc ipso ⁊ cū dicte sunt expulsiones epatice.

¶Ista parent. Considerandū ꝙ de fluxu feculēto locutus est Auic. quando loquebatur de spleneticis: quia spleneticus fluxus feculētus dici potest: lz fluxus feculētus proprias habeat causas dictas superius fen. 14. tracta. 4.

¶Intestinalem autem qui sanguineus est: ⁊ qui non est sanguineus significat dolor intestinorum ⁊ punctura ⁊ diuersificatur ab epatico per illud quod scis: ex hoc ꝙ ille est plus: ⁊ habet paroxismos ⁊ vices: ⁊ ōis paroxismus est deterior illo qui est ante ipsuz ⁊ manifestior: ⁊ eius nocumentum in superioribus corporis est vehementius: ⁊ signa corruptionis epatis cum eo sunt magis apparentia.

¶Hic exequit̄ Auicē. de signis ītestinalis fluxus. fluxus aūt ille vt supra dicebat̄ erat: aut cū excoriatione aut sine. Primo ergo exequit̄ de eo qui est cuz excoriatione. Scđo de eo qui est sine: ⁊ dicit̄ ille qui est lubrificatiuus. ibi (Differētia autem que est inter illuz.) Prima in quatuor. nā de fluxu excoriatiuo nos volumus cognoscere: aut sui spēs siue causas: aut sui locū. s. in quo est excoriatio. Prio ergo de fluxu ītestinali docet cognoscere quosdaz modos ⁊ cās. Scđo locū. ibi (Et scit̄ locus.) Tertio resumit signa q̄b' significat̄ sup̱ diuerso fluxu excoriatiuo s̄z diuersitatē eoꝝ. ibi (Et scias.) Quarto resumit signa fluxus stomachi vt quēdā moduz illius declaret. ibi (Et signū fluxus stomatici.) Prima in duas. Prio docet distinguere īter fluxū ītestinalē ⁊ epaticū. Secūdo ponit signa ītestinalis. ibi (Et scias ꝙ dispositio.) ¶Cōsiderādū ꝙ fluxus epaticus differt ab ītestinali. Prio q2 epaticus est plus. ⁊ causa est: q2 epar est mēbrum qđ plus aggregat humores: ⁊ hz ēt paroxismos s̄m diuersitatē aggregationis humoꝝ qui tandē emanant. Differt ēt q2 in fluxu epatico semp̱ secūdus paroxismus est deterior p̄mo. ⁊ causa est. nā semp̱ in fluxu epatico malitia ⁊ debilitas ꝓcedit addēdo: sed in fluxu intestinali nō fit: aut si ꝓcedit: q̄n3 fluit ad ītestina multa materia ⁊ inducit paroxismū fortis doloris ꝓpter vlcera: ⁊ quandoq3 parū post fluit aliud parū ⁊ nō sic dolet: ⁊ ideo non seruat illū ordinem in malitia accidentium vt sensus demonstrat. Differt ēt q2 nocumentū epatici in superioribus est magis manifestū: quia epar illis partibus plus alligatur: sed nocumētum ītestinale est magis in partibus inferioribus ventris: possemus tamen partes superiores ītelligere partes hypocūdriales: sed per p̱tes īferiores intelligamus p̱tes suminis ⁊ iliacas: ⁊ est verū vt pz.

¶Et scias ꝙ dispositio doloris ⁊ pūcture ⁊ alcurathi est maius ad quod redis.

¶Hic exequitur de signis fluxus ītestinalis: ⁊ maxime de eo q̄ est cū dolore. Et p̄mo facit hoc addens quedam. Secundo ponit signa fluxus stomatici cum vlcere. ibi (Et exitus.) ¶Dicit primo ꝙ dispositio doloris ⁊ puncture ⁊ alcurathi: idest abrasionis ⁊ proprie superficialis est maius ad quod redis. s. in significando vlcera intestinorum siue fluxum vlcerosum vel abrasiuum.

¶Scias ergo ꝙ cum inuenitur quod est ex intestinis proculdubio lz cum eius priuatione quandoq3 fit etiā ex intestinis: ⁊ excoriationem ⁊ fluxum san. puri ab intestinis significant etiam dolor ⁊ punctura. Et quandoq3 est fluxus sanguis ab apertione venaruz ⁊ est cū eo excoriatio cum exulceratio fit. Et quādoq3 est exulceratio in primis: deide sequit̄ ip̄z fluxus san. Et significant ꝙ ipse est intestinalis alcurathi ⁊ abrasio.

¶Scias ergo ꝙ cum inuenitur.s.diſpoſitio doloris ⁊ puncture ꝙ eſt in iteſtinis.s.fluxus:ꝫ cũ priuatiõe eius.s.doloris ⁊ pũcture ⁊c. quandoqꝫ fit etiã ex iteſtinis.s.fluxus nõ tamen excoriatiuus ⁊c. ¶Conſiderandum ꝙ vulcus inteſtinorum aliquando aptum eſt facere eradicationem:non tamen facit eam adhuc:⁊ ideo ſi debet dici abraſio poſt horã.i.cũ ꝓceſſerit:⁊ eſt lubricitas doloroſa ſup. ex dolore exiſtente in loco noto.s.ventris vbi eſt vlcus.

¶Et quãdoqꝫ eſt vlcus eradicabile adhuc: quare nõ apparet alcurathi niſi poſt horã:ſed eſt lubricitas doloroſa in loco noto:⁊ eſt quantitas eius quod egreditur pauca ⁊ ꝯtinuata ⁊ longi temporis.

¶Jſtud dictũ põt referri ad ſigna excoriatiõis iteſtinalis abſolute vt dicat̃ ſignificat̃ ꝙ eſt iteſtinalis alcurathi.i.abraſio:⁊ eſt quantitas eius qd̃ egreditur ⁊c.⁊ hoc dixit ad differentiam epatici.naꝫ in epatico quãtitas que egreditur eſt multa : ſed in inteſtinali eſt pauca ⁊ etiã continuata:qꝛ propter vlcera ſtatim cum aliquid de materia fluit illud expellitur:⁊ ideo videt̃ expulſio quaſi ꝯtinua. ſed in epatico non ſic accidit.Alio modo poteſt iſta littera referri ad illud qd̃ ſtatim dixit.nam vlcus inteſtinorum eſt eradicabile.i. aptum facere eradicationem:nondum tamen eam facit:debet tñ illã facere:⁊ hoc eſt qꝛ vlcera ſunt parua:attamen cuꝫ materia vlceratiua ſuperfluit erit paucũ cõtinuum longi tẽporis quouſqꝫ vlcus eradicationẽ faciat nõ tamẽ poſtea ceſſet.

¶Et exitus corticum in fluxu ſine excoriatione ſignificat ꝙ eſt in ſtomacho.s.in eo quod ſequitur ipſuꝫ ⁊ ſignificat ipſum dolor ſtomachi ⁊ illud quod ſcit̃ in ſuo cap̃.Et ſcias ꝙ alcurathi ⁊ excoriatio ſunt due ſignificationes vltime ad ſignãda vlcera:⁊ quãdo ſunt cũ hoc fetidi odoris ſignificãt corroſionẽ:⁊ ſi ſunt cũ illo fetore melancholie timet̃ ꝙ ſit cancer.

¶Huius dicti cã ſupra declarata fuit in fluxu corticali.dicebat̃ enĩ ſuꝑius ꝙ ſtomachus nõ eſt mẽbrũ aptũ excoriari.

¶Et ſcitur locus vlceris aut leſionis per exitum ſang. ex eis.Et ex loco doloris vtrum ſit ſupra aut ſub eo. Et ex eo qd̃ eſt ſupra dolorẽ.nã dolor graciliũ eſt vehemẽs cõicans mẽbris ſuꝑioribus.Et ex corticibꝰ an ſint ſubtiles aut groſſi:quoniã groſſi ſemꝑ ſunt a groſſis:⁊ ſubtiles ſm plurimũ a ſubtilibus:⁊ magni ſunt ſꝫ plurimum ex groſſis:⁊ parui ſunt ex gracilibus. Et ex ꝑmiſtione quoniã vehemens ꝑmiſtio cum eo qd̃ egreditur ſignificat ꝙ vlcus eſt in ſuperioribus ⁊ ſeparatũ ab ea ſignificat ꝙ ipſuꝫ eſt in inferioribus.Et multotiẽs fit in illo qui eſt in iferioribus ⁊ in ano vt ſanguis eius egrediat̃ añ egeſtionẽ.Et ex tẽpore qd̃ ẽ iter dolorẽ ⁊ aſcellatiõem:qm̃ ſi eſt tẽpus ꝓlixum tunc eſt in gracilibus.Et ex diſpõne eius qd̃ ipſi aſſociat̃ ex egeſtione:qm̃ ſi eſt chiloſuꝫ aut ſimile aque carnis tũc eſt in gracilibus.Et ex fetore quoniam illud quod deſcẽdit ex gracilibus eſt magis fetidum.Et ex dolore qm̃ dolor eorum eſt vehementior.Et ex ſanguine q̃ quandoqꝫ egreditur:quoniã eſt in gracilibus lauatiuus nõ permiſtus cum ipſo ſtercore.

¶Hic ꝑ nouẽ ſigna docet diſtinguere locũ vlceris:an ſit in iteſtinis gracilibus an groſſis.Et p̃ᵐ eſt ꝑ exitũ ſanguĩs:ſuꝑ.qꝛ a ſuꝑioribꝰ egredit̃ in multa quãtitate cũ ſint ibi plures meſeraice. Scd̃m pꝫ ⁊ tertiũ.Sꝫ quartũ ſignũ eſt a corticibus.s.an ſint ſubtiles an groſſi:qꝛ groſſi ſꝑ a groſſis ſunt.⁊ ſubtiles ꝗdẽ ſꝫ plurimũ a ſubtilibus. ⁊ dixit ſm plurimũ:qꝛ poſſet aliqs cortex ſubtilis exire a groſſis. Quintũ ſignũ eſt ex ꝑmiſtione.quãto enim alicui exeũti aſſociata ꝑ lõgiorẽ viã ſibi aſſociant̃:tãto ſibi magis admiſcent̃:vt ſepe de iterioribꝰ.vt p̃.c.4.⁊.6.ca.1.dicit Gal.Et qñqꝫ cũ ẽ vlcus in iferioribꝰ iteſtinis egõni nõ ꝑmiſcent̃:⁊ iõ qꝛ magꝭ labilis añ mãe applicationẽ egredit̃.¶Et ex tꝑe.pꝫ huius cã.Circa ſeptimũ ſignũ ⁊ circa nonũ ꝯſiderãdũ ꝙ in iteſtinis gracilibus nõ reperit̃ ꝓprie fex: ſed res chiloſa que eſt alba.ſi ergo ſanguis ex vlcere emanans illi miſceat̃:dicit̃ nõ miſtus ſtercori:qꝛ nõ eſt ſtercus.ſꝫ dicit̃ lauatiuꝰ ꝓpter albũ colorẽ quẽ ex chilo acꝗſiuit:poſſet tñ exire lauatiuus

ꝓpter cõitatẽ epatis.¶Et ex fetore.Cõſiderãdũ ꝙ mẽbra quãto magis ſunt ſpermatica tãto magis excoriationẽ ferẽt:qꝛ illis magis oppoſita:⁊ ideo multam oportet eſſe caloris extraneationem. Gracilia aũt iteſtina magis ſꝑmatica dici poſſunt ꝙ̃ groſſa ⁊ groſſa magis carnoſa.ꝓpter aliud ẽt cõtingit hoc:qꝛ cortex qui a ſubtili inteſtino eleuat̃ diutius imoratur.

¶Et ſcias ꝙ quando egritudo eſt vlcus ⁊ eſt chronica ⁊ illi quod egreditur eſt quantitas amplius non eſt dolor ſenſatus:tunc vlcus eſt plurime ſordis . Et differentia quidem inter vlcus ſordidum ⁊ corroſiuum eſt:quoniam corroſiuũ eſt vehementis doloris:⁊ qd̃ egreditur ex eo eſt vehementioris fetoris ⁊ eſt decliue ad nigredinem ⁊ minus:⁊ ex ſordido eſt virulentuꝫ aquoſum ⁊ eſt decliue ad albedinem ⁊ eſt grauis odoris.Et quando egreditur poſt alcurathi ſan.plurimus ſignificat ꝙ vlcus profundatur ⁊ egritudo fit fortis: ⁊ finitur illud quod eſt ſuper faciem inteſtinorũ ⁊ peruenit ad partem inteſtinorum.Et multotiẽs fiunt poſt apoſtemata que preterierunt vlcera ⁊ ſignificantur ꝑ dolores eorum ⁊ reliqua que dicta ſunt de ſignis ſm ꝙ ipſa ſunt apoſtemata.

¶Hic redit ad ponendũ ſigna fluxus inteſtinalis cum vlceribus ⁊ excoriationibus.Et p̃mo facit hoc.Scd̃o ponit ſigna cuiuſdã modi fluxus ſtomatici.ibi(Et ſignũ fluxus ſtomatici.)Prĩa in duas Primo ponit ſigna ſm diuerſitatẽ accidẽtiũ.Scd̃o ſm diuerſitatẽ cauſaꝝ.ibi(Et multotiẽs.)¶Cõſiderandũ ꝙ in vlcere plurime ſordis iã eſt facta deſtructio ſenſus mẽbri ⁊ ſordes totũ ibibit mẽbrũ:⁊ iõ nõ eſt dolor ſenſatus:vlcus tñ corroſiuũ ꝑꝑ corroſionẽ eſt multi doloris:⁊ ꝑꝑ corruptionẽ vnde fit corroſio eſt multi fetoris qd̃ egredit̃:⁊ ꝑꝑ corruptionẽ ẽt ad nigrũ declinat:maxime quãdo vlceratio eſt canceroſa:⁊ eſt minus.s.ꝙ̃ ſordida.

¶Et multotiens quidem fiunt vlcera propter cauſas alias ex eis que diximus.

¶Hic ponit ſigna fluxus vlceroſi vel excoriatiui ſm diuerſitatem cauſaꝝ.Et p̃mo ponit ſigna vlceratiui.Scd̃o excoriatiui.ibi(Qꝛ ſi excoriatio.)¶Dicit ḡ ⁊ multotiẽs fiũt.s.vlcera ꝓpter apoſtemata que terminant̃ ad vlcera rumpẽdo.Et multotiens ⁊c.que diximus.s.ſuꝑ hoc capl'o vt ꝓpter rupturam vene:aut ꝑꝑ medicinas vlcerantes ſicut eſt pulpa colloquintide.

¶Qꝛ ſi excoriatio eſt ꝓpter aꝑtionez venarum ꝓcedit eã euacuatio ſan.puri cui eſt ꝑmiſtio quedã . Et qñqꝫ eſt cum ea dolor.Et qñqꝫ nõ eſt cũ ea dolor.Et qñqꝫ ſunt cũ ea periodi:ſicut fit ẽt in ea que non accidit ex iteſtinis ⁊ antecedũt eã ſigna repl'onis.Et ſi fuerit ab hemorroidibus ⁊ rebus cãceroſis in ſuperioribus inteſtinis putrida erit ⁊ cum ea erit ſanguis niger ⁊ fiet paulatim continua ſm repl'onez corporis ⁊ eius euacuationẽ.Et ſi fuerit ab humoribꝰ ſalſis ⁊ baurachĳs aut groſſis viſcoſis ſignificabit eã euacuatio eaꝝ precedens ⁊ euẽtus vẽtoſitatis ⁊ rugitus ⁊ priuatio tincture in egeſtione:⁊ illud quod ſentit̃ de re eradicata ex loco:⁊ erit dolor.q. inſeꝑabilis q̃ nõ ꝑmutat̃ ad horã ⁊ ſentit̃ cũ ea.q.grauedo ⁊ admiſcet̃ alcurathi fl'a. Et ſi fuerit a cholera excoriatio eius ſignificabũt eam eũo ipſius precedẽs ⁊ permiſtio alcurathi ſi fuerit:aut egeſtionẽ corruptionis tincture eius.Et ſimiliter melancholiã malã ⁊ ſaluã ſignificãt preceſſio illius ordis melãcholie.Et ꝑmiſtio ad illud quod egreditur acetoſa in ordine bulliens ſuper terrã:aut feculẽta nigra nõ acetoſa in odore neqꝫ bulliẽs ſuꝑ terrã:⁊ eſt cuꝫ ea ꝯturbatio vehemẽs:⁊ quãdoqꝫ ꝑducit ad ſyncopim.

¶Hic ponit ſigna inteſtinalis excoriatiui ſm diuerſitatẽ cauſaruꝫ. Et p̃mo facit hoc.Scd̃o addit quedã.ibi(Et ſcias.)Prĩa in qnqꝫ ſicut qnqꝫ modos ſignoꝝ ponit:ꝫ cãe ſint plures:ẽt ſigna que in i-

testinis quinqꝫ ꝑticularibus tangit simul tñ. Scḋa ibi (Et si fuerit ab hemorroidibꝰ.) Tertia ibi (Et si.) Quarta ibi (Et si.) Quinta ibi (Silr melicum.) ¶ Dicit p̄ ꝙ si excoriatio est ab aptione orificioꝝ venaꝝ talē aptionē seqtur euō sanguis plurimi vel pluri hñtis tñ aliquā ꝑmistionez.s.reꝝ corruptaꝝ. Propter cās alias ⁊c.s.q̄ iste sanguis retētus fuit. aut pp dimissionē exercitij: aut mēbri abscissionē ⁊c. ⁊ ideo in aliqua ꝑte aliquā acquisiuit corruptionez. Qñqꝫ est dolor ⁊c. Naz si orificia venaꝝ sint ex natura solida in aptione accidit dolor. si v̊o sūt laxa nō est dolor. silr ēt hoc pōt accidere ẜm maiorē ⁊ minorē aptionē. Et qñqꝫ sunt ꝑiodi cū ea sicut ⁊c. nā sicut in quadā solōne que nō fit ab itestīs ſꝫ mā aliūde fluēte vt ab epate vel cerebro ẜꝫ aggregationē mãe ꝑiodi fiūt: sic in fluxu talis sanguinis q fit ab aptione orificioꝝ venaꝝ. Et antecedūt eam.s. excoriationē ab aptione ⁊c. Et si fuerit ab humoribus salsis aut grossis viscosis.s. putridis. vel grossis viscosis.s. qui cū eradicant vulnerāt. Et euētus vētositatis ⁊c. ꝑpter ꝯuersionē flegmatis in vapores ⁊c. ⁊ ꝑꝫ. Et si fuerit cholere ꝑmistio.s. cholere alcurathi.s. cū alcurathi vel ꝑmistio alcurathi cum cholera si fuerit.s. alcurathi q̄ possibile est ꝙ nōdū sit. Aut sup. significamꝰ illā excoriationē egestionē.i.ꝑ egestionē corruptionis.i. habentē corruptionē tincture eius.s. cholere. Silr melicaz.s. excoriationē malā. Precessio.s. euōnis melie. Ordinis illius.s. boni vel mali. Et ꝑmistio acetosa: q̄ ex acetoso humore. Ad illud quod egreditur.s. de fece. vel alcurathi in ordine.s. mala. Et declarat ebulliens ⁊c. als in ordine est littera plana. Aut feculēta ⁊c. etiā ordie supple nō sic malo ⁊c. vel odore. Et est cū ea.s. q̄ est acetosa bulliēs sup terrā ꝯturbatio ⁊c.

¶ Et scias ꝙ si cā dissinterie est stans adhuc ⁊ egredit cū alcurathi: verbi gratia cholera: aut melia: aut san. calidus: aut flegma putridum: aut vitreuz: aut stercus siccum: tunc egritudo est in via additionis ꝑpter inseparabilitatem cause. Cꝫ si abscinditur illud ⁊ remaneant alcurathi ⁊ abrasio ⁊ similia: tunc causa iā abscissa est ⁊ remansit causatū ⁊ impressio ꝑueniens ab ea: q̄re opꝫ vt tu intendas ipm solū cū curatione.

¶ Hic quēdā cañ. ponit ꝯferētē ad curationez nō paꝝ. Et dicit ꝙ si cā dissinterie est stās vel facta.i. fixa remanēs: qḋ appet q̄ cū alcurathi egredit. ¶ Cōsiderādū ꝙ remanēte cā dissinterie itentio est ad eā educēdo ꝓhibēdo ⁊ remittēdo. ꝙ si cā remota remāserit impressio tūc itentio solū est ad id cōsolidando ⁊ cōstringendo.

¶ Et signū fluxus stomachi sanguinei est ꝙ facit sequi excoriationē dolorosam aut fluxum frequētem: deide destruit cū eo appetitus ⁊ subuertit aīa ⁊ perducit ad abrasionē ⁊ alcurathi ⁊ interficit multotiēs. Factus āt subito sine dolore plurimo ⁊ absqꝫ nocumento sequente ipm in appetitu ⁊ alijs est saluus.

¶ Hic ponit signa cuiusdā stomatici fluxus. Et p̄mo facit hoc. Secūdo ponit signa cuiusdā itestinalis fluxus de quo non dixerat. ibi (Et si est a grossitudie.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ signū fluxus stomatici sanguinei est qḋ facit seq ⁊c.s. qñ sunt in stōcho vlcera corrosiua. aut fluxū frequētē pp corruptā mām ab illis emanātē. Factus aūt.s. stomaticus fluxus sanguineus sine dolore ⁊c. Et est saluꝰ: q̄ a forti expulsiua. vñ supra fen. 13. de vomitu sanguis ex sana virtute. ⁊ propter hoc est multotiēs in vomitu duaꝝ libraꝝ. v̊.g. tranqllitas, sic autē est de vomitu sic de fluxu pōt intelligi.

¶ Et si est a grossitudine fecis significabit ipm dispositio fecis ⁊ eius euētus cū incisione fecis sup ipsuz ⁊ sedatio doloris cum lenitas adest nature. Et multotiēs egredit succus sepatus a fece cū igrossatur ⁊ alleuiat pp cām que exiccat ipsam ⁊ existimat ꝙ sit fluxus: q̄re retinet ⁊ in ipso est mors. Et signum illius est vt nō sit aliquid eius cū lenitas est nature ⁊ separatio fecis ⁊ vt antecedat fex: deinde egredit post illud fecis paꝝ. Sꝫ diuisio illa que est ante ipsum ⁊ plurimum ipsius egreditur ante fecem que excoriat.

¶ Hic ponit signa cuiusdā itestinalis fluxus excoriatiui facti a grossitie fecis: de quo supra in capitulo causarū fecit mētionē. Et dicit ꝙ si fluxus ē cū excoriatiōe ⁊ est cū grossitudine fecis significat ipꝫ dispō fecis: ⁊ eius fluxus euētus est qñ antecedit fex super ipm itestinū: ⁊ dolor sedat qñ materia est leuis.s. tam ex parte exitus q̄ leuiter exit: qꝫ ex parte materie vt cū fex est lenis. Multotiēs tñ succus fecis.i. pars subtilis fecis egredit separatus a fece. Cū ingrossat.s. fex ꝑ sepationez sue succose partis. Et alleuiat.s. dolor ⁊ fluxus pp cām q̄ exiccat ipsam.s. fecē: ⁊ illa est sepatio subtilis partis eiꝰ q̄ exiccata minorat ⁊ remanet: vñ non vr̄ qd sit id nisi fluxus scilꝫ aliqs lubrificatiuꝰ itestinalis q̄re ꝯstringit: ⁊ in ipso ꝯstricto est mors q̄ retinet fex. Et signū. Uult hic Aui. cōplere dicta signa facta a grossitudine fecis excoriātis ⁊ dicit. ⁊ signū eius.s. fluxus dicti est ꝙ nō sit aliquid eius cū est lenitas nāe. istud iteꝝ dixit magis ꝑticulariter. ⁊ sup. ē sepatio.i. expulsio sua lenis fecis.s. totiꝰ absqꝫ h̄ ꝙ sepet. ⁊ vt añcedat fex.s. dura in exitu. Deide parū post illud fecis.s. egrediētis. egredit.s. res q̄ egredit a corꝑe. Sꝫ diuisio illa.i. sepatio fecis in ꝑtē succosaz ⁊ grossaz q̄ est añ ipm.s. fluxum factū a grossitie fecis supple sic se hꝫ: ⁊ ꝑ q̄ plurimū ipsius.s. succi fecis egredit ante fecē.s. grossaz. q̄ ipꝫ.s. itestinū excoriat: succus ḡ fecis egredit ante fecē grossam: ſꝫ illud qḋ egredit ꝑ excoriatiōez factā a grossa fece egredit post grossuz fecis: imo in exitu excoriat: post suū ḡ exitū dimittit excoriationē: ex qua post fecē venit mucus vl sanguis. Intelligēdū tñ ꝙ simul cū fece venire possit. Et qñqꝫ sanguis egredit ante fecē: vt declaratum fuit hoc. tamen est qñqꝫ: sed illud quod hic dictum est vtplurimum.

¶ Differentia aūt que est inter illū q lubricatiuus est ⁊ iter lubricitatē stomachi significat digestio parua existens in cibo: ⁊ qñ descēdit a stomacho nō morat in intestinis: imo ꝓcedit ad exitū. Si aūt cā eius sint vlcera significat ipsum excoriatio cū eo qḋ egreditur de significationibus vlcerū. Et si est illic flegma viscosum significant ipsum ēt flegma qḋ egreditur cū eo ⁊ vētositas ⁊ rugitus. Et in flegmatico sentitur lubricitas rei grauantis: ⁊ in vlceroso sentitur dolor sub loco stomachi Et si est lubricitas nō ab vlceribus neqꝫ a flegmate imo ꝑpter malitiam complexionis significat illud priuatio exitus signorum vlcerum ⁊ flegmatis.

¶ Hic Aui. determinat de fluxu itestinali sine excoriatiōe vel vlcere: q dr̄ fluxus lubricatiuꝰ: ⁊ ponit drīam iter eū ⁊ stomaticū: ⁊ sūt illa eadē verba q̄ dixit Aui. supra: fuerūt tamē superius incidenter ⁊ superflue posita: forsan vel transferentis error fuit.

¶ Oppilatiuū aūt ⁊ liquefactiuum significāt cursus in seipsis ⁊ denudatio significationū necessario faciētiū fluxum sup ea ⁊ inflāmatio corporis ⁊ caliditas eius ⁊ comitātia febris minute ⁊ diuersitas coloris ⁊ essentie ⁊ fetor odoris. Qui ergo est ex liquefactione est virulētus aquosus: ⁊ q est ex liquefactione adipis est virulētus grossus sicut in vlceribus cum pinguedine ⁊ colore diuerso: deinde fit eius essentia adipis absqꝫ diuersitate in substantia sua neqꝫ in essentia sua: ⁊ similiter est dispositio liquefactionis carnis rubee nisi q̄ priuatur pinguedine: ⁊ est postremū eius feculenti coloris.

¶ Hic nō determinat de signis fluxus facti a corꝑe toto ẜm semitā crisis: q̄ sunt nota ex dictis. 4. cañ. fen. 2. Signa ēt facta pp fortitudinē expulsiue sūt nota: q̄ est ꝯstātia v̊tutꝫ: sicut qñ egerunt res diuerse: ⁊ nō debilitat corpus. Signa ēt fluxus facti ꝑpter ꝯtentiue debilitatē sunt nota: siue cā illius sit timor siue ꝑtisis. Ponit aūt signa fluxus facti a toto ẜm semitā liquefactionis: aut ẜm semitaz oppilationis: aut ẜm semitā repletionis. Primo ergo ponit signa duoꝝ p̄moꝝ. Scḋo tertij. ibi (Factū aūt.) ¶ Dicit ꝙ oppilatiuū ⁊c. significat cursus.s. fluxus. in seipsis.i. dispōnibus q̄ in oppilationibus ⁊ liquefactiōibꝰ. ⁊ denudatio.i. ꝑuatio significationū. sup ea.s. mēbra oppilata vel liquefacta. ⁊ inflāmatio corꝑis. ⁊ hoc maxime ad liquefactionē. comitātia febris.i. minute vel ethice vel liquefactiue. ⁊ diuersitas coloris. ꝙ aut corporis color diuersificet color exeūtis.s. simul ⁊ successiue q̄ simul ex caliditate colliquāte diuersa liquefiūt ⁊ occurrūt successiue ēt vt notū est in oppilatiōe ēt cū aggregent humores diuersi: opꝫ ꝙ diuersificet in colore illud qḋ egredit: ergo ex liquefactione est virulētus.s. in ꝑncipio aquosus q̄ subtilis ꝑpterea q̄ res magis apte eliquari a corpore tūc educunt. iste aūt sunt subtiles ⁊ aquose ꝑtes humoꝝ vel humiditatuꝫ quēadmodū sumit. 10. tera. in fine: sic febres colliq̄tiue corpus colliquant sicut caro sup crapula sicut ab ista emanat in ꝑnº subtile ⁊ aquosuꝫ deide pingue postea carnosuꝫ ꝯsumit: sic in colliquatiuis

febribus

febrib⁹ cū īcipit liquefieri pinguedo est cū colore diuerso: qꝛ est color pīguedinis: ⁊ color alterius exeūtis p̄cedētis: deīde cū ꝓcedit: qꝛ iā pīguedo educit̄: fit ei.i.illi exeūti eēntia adipis ⁊c̄.silr̄ ē dispositio ⁊c̄.qꝛ est virulētus ⁊c̄.nisi qꝛ ⁊c̄.sic̄ caro rubea: vt caro lacertoꝝ que pīguedinē nō hꝫ: ⁊ est postremū hui⁹ fluxus coloris feculēti: qꝛ coloris nigri grossi sicut fex ꝓpter multā adustionē. ¶ Cōsiderandū tn̄ ꝙ istū ordinē saltē manifestū in oībus corporib⁹ non debes attēdere: nā sunt q̄dā corpora macra ex qb⁹ a febrib⁹ colliquatiuis parū vel nihil pīguedinis in exeūte appet: sunt v̄o q̄dam pīguia a qb⁹ multū pīguedinis emanat: queādmodū hoc vides in exēplo: ex carnib⁹.n.suis syluestrib⁹ nihil aut paꝝ supra ignē emanat: ex carnib⁹ v̄o porcelli domestici multū: vt.10.terapē.in fine.

¶ Factuꝫ v̄o a supfluitate ⁊ repletione quā natura expellit ex corpore pp illud qd̄ dcm̄ est de causis attrahentib⁹ supfluitates ⁊ repletionē sigñant cāe: ⁊ qñqꝫ sigñant ipm̄ qd̄ euacuatum est sanguis purus mūdus cū multitudine sine dolore: ⁊ nō facit sequi mollificationē ⁊ debilitatē ⁊ habet paroxismos.

¶ Hic ponit signa fluxus facti a corpore toto ꝭm semitā expulsionis repletionis: que repletio fit pp dimissionē exercitij vel pp mēbri abscissionē siue pp dimissionē euōnis: siue pp paucitatē resolutionis sicut fit in spissitudīe corporis: siue fit pp cōpōnē nauseatiue satietatis: oīa enim ista sunt signa cause sue: ⁊ pꝫ.

¶ Alzabir aūt diuisiones sigñant illud qd̄ egredit̄ ex eo qd̄ videt̄: ⁊ cāe reperte ex frigore aduenīēte: aut ex sessione sup durū: aut ex hemorroidibus ⁊ ragadijs ⁊ alijs: ⁊ qd̄ p̄cessit ex fluxu ⁊ excoriatione: aut nō p̄cessit. Et sicut errāt q̄dā in ipso si fuerit illic fex retēta ledens ⁊ dolorē faciēs ⁊ mittēs succū existimātes ꝙ est cursus alzabir. Simil'r errāt cū qñqꝫ egredit̄ curatbi sicut flegma ⁊ existimāt ꝙ sit zabir flegmaticū: nō opꝫ ergo vt decipiaris in hoc: imo opꝫ vt attēdas cām ex oī parte ꝭm ꝙ sciuisti. Et differentia inter vlcera eius ⁊ vlcera intestinoꝝ que sunt sup ipm̄ est: qm̄ in illo qd̄ fluit ex recto est fetor: aut nō est in eo fetor.

¶ Hic determinat de signis fluxus vētris facti ab intestino recto. Jlle aūt ponebat̄ duplex.s.cū dolore ⁊ vocat̄ alzabir: ⁊ sine dolore. A.tn̄ nō ponit signa ei⁹ q est sine dolore: qꝛ sunt nota. Jlle.n.fluxus fiebat pp expulsionē repletionis a toto: de hoc aūt dixit. Et p̄ ponit signa illius. Scd̄o ponit quosdā errores.ibi(Et sicut errāt.) ¶ Dicit p̄ ꝙ signa alzabir.i.fluxus ab īestino recto cū dolore.diuisiones.i.modos ꝭm diuersitatē cāꝝ sigñant illud qd̄ egredit̄ ex eo qd̄ videt̄: an sit cholera: an flegma: an alia mā que sit illi⁹ cā. Et cāe ⁊c̄.aut nō p̄cesserit: sed supple p̄cesserunt alie cāe. ¶ Et sicut. Cōsiderādū ꝙ qñ fex emittit succū ⁊ grossities remanet: q̄daꝫ errantes estimāt ꝙ alzabir sit cursus.s.ītestinalis q̄si lubrificatiu⁹ ⁊ nō sit ꝓprie alzabir: ⁊ sicut ille error accidit: silr̄ accidit alijs error ꝙ aliqñ appet abrasio sic̄ flegmat̄: ⁊ videt̄ ꝙ sit thenasmō ex flegmate qd̄ facit ītestinū laborare in expulsione: ⁊ iō opꝫ ꝙ in h̄ nō d̄cipiaris: nā qñ est abrasio: ⁊ tu existimas ꝙ sit alzabir: tūc curas cū medicis fortꝫ absterſiōis.ista aūt multiplicāt abrasionē. ¶ Cōsiderādū post ꝙ in eo qd̄ fluit ex recto nō de necītate est fetor: qꝛ ē ꝓpinquū vie: sꝫ in eo qd̄ fluit a supiorib⁹ ē fetor pp opposita cāꝫ.

¶ Et qñ accidit hn̄tib⁹ vlcera ītestinoꝝ ⁊ abētib⁹ fluxū san.vt coagulat̄ san.in vētre eoꝝ scias signa que dixim⁹ in caplo hui⁹ egritudinis ex īflatione vētris ⁊ frigore extremitatū subito ⁊ ex casu virtutis ⁊ pulsus.

¶ Deinde Aui.addit quedā ad cōplementū cognitionis fluxus ventris: ⁊ sunt duo dicta nō colligata adinuicē sed sunt separata sicut aforismi. Scd̄a ibi(Q. cū egestio.) ¶ Et exponit̄ sic p̄mū dictum: cū ergo accidit illud.s.īflatio vētris: ⁊ frigus extremitatū: ⁊ scias scꝫ si esset ꝙ esset propter hoc ꝙ sanguis est coagulatus.

¶ Cū ergo accidit illud tūc scias ꝙ cū egestio nigra facta ab adustione tēdit ad viriditatē: tūc iam nā īcipit succurrere: quare fit viridis: deīde citria post stat. Et scias ꝙ qñqꝫ egerunt̄ res plures nuō: ⁊ existimāt q̄dā ꝙ sit curatbi pp apostema ⁊ vlcera intestinoꝝ: ⁊ illud nō est nisi cū pūctura: illud ḡ nō est curatbi: imo supfluitates humoris. Et scias ꝙ siqs hꝫ fluxū ventris ⁊ strigit̄ ⁊ ipse remanet ꝭm dispōnē suā: ⁊ nō aduenit ei fortitudo sua: tūc cā in h̄ ē ꝙ corp⁹ ei⁹ nō recipit cibū.

¶ Hic ponit aliud dictū ⁊ forsan ꝙ error fuit hic ⁊ vnuꝫ: ⁊ velit dicere: cū ḡ accidit id: tūc scias ꝙ cū egestio ⁊c̄. ¶ Cōsiderandū ḡ ꝙ sicut ex calido p̄ter nām p̄us fit humor citrin⁹ q̄ꝫ viridis ⁊ viridis q̄ꝫ niger: sic ex actiōe caloris nālis fit decessus a ḡdu nigredinis: ⁊ p̄us fit viriditas: deīde citrinitas: postea stat ⁊ cessat solō ⁊ fit sanitas: h̄ tn̄ veꝝ est qñ vides signa bona ⁊ marīe ex pulsu sumpta: ⁊ virtutē vides addi. Aliqñ enī ꝯtingit ꝙ post egestioneꝫ nigrā fit viridis: ⁊ post citrina: ⁊ hoc ꝯtingit qñ simul ⁊ semel oēs ille māe sunt aggregate in corpore: ita ꝙ nō fit exitus earū per transitū ad calorē nālē: sꝫ qꝛ vna ad exitū magis stimulat q̄ꝫ alia: sicut viridis mag̃ stimulat q̄ꝫ citrina: ⁊ lꝫ ambe sint aggregate ꝯtra nām. ¶ Cōsiderandū circa scd̄am partē ꝙ aliqñ egerunt̄ res diuerse plures numero: ⁊ tunc estimant quidā ꝙ sit abrasio ꝓpter apostemata ⁊ vlcera: vnde egrediunt̄ res diuerse: ⁊ tn̄ nō sentit̄ nisi punctura: ḡ nō est alcurit: imo ⁊c̄.s.facientis punctionē: qꝛ si esset alcurit propter apata sentiret̄ ibi vlterior ⁊ maior dolor q̄ꝫ punctio.

¶ Et scias ꝙ in illo q ascellat in die plus q̄ꝫ in nocte: imo accidit ei vt ascellet quotiēs surrexerit appetitus eius in die. Causa est debilitas stomachi eius. Et cuꝫ in nocte est plus: tūc cā est debilitas epatis ⁊ ꝙ remittit cibū. Et scias ꝙ multotiēs succedit ascellatiōi p h̄ ꝙ ipa exhit subtile ⁊ dimittit spissuꝫ colica vehemēs.

¶ Cōsiderādū ꝙ dies est tēpus ꝓprie sumptionis cibi: si ḡ ascellat quotiens sumit cibū est signū ꝙ fluxus est stomaticus: nō aūt est tēpus digestionis maxime secūde: vnde vrinā nocturnā maxime ꝯsideramus: ⁊ est tēpus multiplicationis humorū circa interiora: ⁊ maxime circa epar qd̄ est illoꝝ fons: si ergo fluxus in nocte multiplicet̄: est signū ꝙ est fluxus epaticus ⁊c̄.

¶ De cura fluxus vētris absolute. Cap.4m.

Dico in primis ꝙ opꝫ vt iuuēt se medici cum eo qd̄ dicit̄ in cap.supfluitatis fluxus vētris ex medicinis ebibitis ⁊ legant illud in capitulo cum hoc capitulo.

¶ Superius Aui.determinauit de causis diuersitatibus ⁊ modis ⁊ signis flux⁹ vētris: hic d̄terminat de curatiōe. Et p̄ facit h̄ in gn̄ali mag̃ intētione habita ad fluxū vt fluxus est. Scd̄o ponit curā in spāli ꝭm diuersos modos ⁊ cās fluxuū ventris.ibi in p̄ncipio scd̄i tractat⁹(Jaꝫ sciuisti.) ℣ Pria in duas. Primo p̄mittit q̄dā. Scd̄o exequit̄.ibi(Ampli⁹ dico.) ¶ Cōsiderādū ꝙ solōne facta a pharmaco solutiuo sicut ponit Aui.supra p̄mo cañ.fen.4.in cap.de eo in quo supfluit flux⁹ vētris: nos intēdim⁹ ad distractionē māe ad ꝯriū in ꝯstrictione ⁊ stipticatiōe: ⁊ vltimo si alia nō ꝓsunt īpingēdo ⁊ stupefaciēdo sic̄ ēt in de ꝯsolatiōe medicinaꝝ Mesue docet: sic ēt qñ ītēdim⁹ in curatiōe fluxus vt fluxus est cū istis ꝓcedim⁹: vt ponit Aui.bene ḡ dixit Aui.ꝙ illud caplm̄ cū hoc est legendū.

¶ Amplius dico ꝙ fluxus vētris ꝓhibet̄ inquātuꝫ est fluxus cū stipticitatē facientibus ⁊ ingrossantib⁹ mās ⁊ faciētib⁹ glutinationē. Et qñqꝫ sunt necessaria narcotica. Et iterū qñqꝫ curat̄ fluxus vētris cuꝫ diureticis ⁊ sudorē facientib⁹ ⁊ dilatantibus poros ⁊ vomitū facientibus: omnia nāqꝫ hec mouent materiā ad cōtrariam partem fluxus ventris.

¶ Hic ꝓsequit̄. Et p̄mo ponit diuersas ītētiōes attēdēdas in fluxu vt flux⁹ est. Scd̄o ponit ītētiōes habēdas ꝯsiderādo dispōnes annexas.ibi(Q. si.) Tertio ꝓsequit̄ mag̃ spāliter.ibi(Et ex retinētibus fluxū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui.dixit inquātū est fluxus curat̄ cū his que Aui.ponit.nā si ad cām fluxus ītēdim⁹ alie curatiōes eēnt fiende: sed īquātū est fluxus curat̄ cū his que Aui.ponit.nā fluxus inquātuꝫ fluxus curat̄ per ꝯria.ꝯria aūt sunt aut formal'r aut virtualiter: formaliter vt sunt stipticitatē facientia: stipticitatē.n.faciens per se ꝯriat̄ fluxui: lꝫ per accidēs qñqꝫ nō ꝯriet̄: vt p̄ot sumi tertio de simplici medicina cap.2.distin.3.aut sunt ꝯtraria ex precursus māe: sicut mām̄ declinātia ad partē ꝯtrariā.

¶ Sed dubitat̄ tu dicis ꝙ fluxus inquātum fluxus ꝓhibet̄ ⁊c̄. Sed cōtra fluxus nō potest fieri nisi cum causa: quomodo ergo potest curari fluxus vt fluxus. ℣ Dicendum ꝙ cura ad fluxum vt fluxus aut est necessitate indicationis: aut qꝛ causa iam est abscissa: ne

Dubm pm

cessitate quidem indicationis quia plus indicat fluxus vt fluxus propter mala accidentia que consequuntur ꝙ̄ indicet causa:sicut aliqñ plus indicat dispositio febris vt febris.intendimus etiam qñꝫ ad fluxũ:qꝛ cã iam abscisa est:vt supra Auic.dixit:illud ergo qđ de curatione in hoc caplo tradit̃ est ad fluxũ vt fluxus est.

¶ Oꝫ si misceat̃ fluxui ventris caliditas ponant̃ cũ eis infrigidantia aut eligantur ex eis infrigidantia in quibus sit stipticitas:⁊ administrentur dilatantia poros ⁊ sudorem facientia corpori exterius.

¶ Dispositio fluxui ꝯiuncta est aut caliditas aut friditas aut tussis. Primo ponit̃ cañ.curatiõis qñ fluxui ꝯiungit̃ caliditas. Scđo qñ friditas ꝯiungit̃.ibi(Si aũt.) Tertio qñ illi cõiungit̃ tussis.ibi(Et qñ fuerit.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ Auic.dixit exterius:qꝛ faciẽdo aperitionẽ ifrigidãt per accidẽs:si v̊o iterius exhiberent̃ calefacerent.

¶ Si aũt ei admisceat̃ frigus ponant̃ cũ eis calefaciẽtia:⁊ eligant̃ ex eis calefaciẽtia in qbus sit stipticitas. Et tũc sunt plurimũ necessaria calefaciẽtia cũ digestiua est debilis ⁊ cũ ẽ oppilatio ex hu. viscosis : ⁊ iuuãt se cũ eo qđ dicit̃ in cap̃.debilitatis digestionis:⁊ tunc plurimũ sunt necessaria infrigidantia cũ retentiua est debilis. Et caliditas quãdoꝫ adiuuat ad retinendaꝫ naturã per hoc ꝙ facit penetrare cibũ velociter:⁊per hoc ꝙ ꝓuocationẽ facit:⁊ facit sudare.

¶ Habet duas p̃tes. Primo facit qđ dictũ est. Scđo remouet dubiũ.ibi(Et qñꝫ.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ cũ digestiua ꝯfortet̃ cũ medicinis declinãtib⁹ ad caliditatẽ:tũc necessaria sunt calefaciẽtia qñ digestiua est debilis.retẽtiua v̊o iuuat̃ medicinis min⁹ calidis:⁊ iõ declinãtib⁹ ad friditatẽ:nõ.n.itelligẽdũ est ꝙ fridis absolute retẽtiua iuuet̃ cũ iã sit positũ ꝙ a frigore deficit:attñ cũ modus cõplexionis quo retentiua vtitur plus declinat ad frigus ꝙ̄ modus cõplexionis quo vtitur digestiua accidit ꝙ retentiua plus ꝯfortetur frigidis in comparatione ad digestiuam:nõ quidem frigidis absolute:sed diminute calidis habentibus stipticitatẽ.

¶ Et quandoꝫ facit vinũ purũ antiquuꝫ hoc. Quandoꝫ enim ille qui hꝫ fluxuꝫ ventris bibit vasa terrea plena huiusmodi vino.s.vnũ post aliđ:ita vt sit semꝑ ebrius quasi ⁊ retinet̃ natura eius.

¶ Hic remouet dubiũ.dixerat ꝙ frigida iuuãt ad retinẽdũ fluxuꝫ: crederet aliqs ꝙ calida nõ iuuarẽt:hoc remouẽs dicit ⁊c̃. ¶ Considerandũ ꝙ vinũ ex vase nouo terreo acquirit quãdã stipticitatẽ rõne terre:videm⁹.n.ꝙ vinũ subito alterat ⁊ alterat̃ a vase i quo recipit̃ vt sapor vini ostẽdit:⁊ nõ sit ꝓprie vas argẽteũ vel ferreũ: quare aliquid stipticitatis poterit in eo iprimere:vnde ꝯfortat et vnit mẽbra interiora ⁊ sui penetratione sudare facit:est ꝗ̃ hec medicia ꝯueniẽs in corpore assueto vino forti:a cuius corpore ad intestina manarent humores ⁊ fluxum facerent.

¶ Et scias ꝙ dormire est ex rebus magis iuuatiuis ei qui habet fluxum ventris.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Sed dubitat̃:vtrũ somnus ꝯferat in fluxu. ⁋ Et videtur ꝙ nõ:qꝛ est cã additionis mãe humoralis fluxus:⁊ est cã mot⁹ ei⁹ ad ꝑtem fluxus.s.per ventrẽ:sup̃fluitates.n.in somno ad corporis ꝓfundũ trahunt̃:vt Aui.p̃mo cañ.fen.4.ca.de flõmia. Ampli⁹ aliqs flux⁹ ex somno auget̃:qꝛ post somnũ vt est epaticus ⁊ cerebralis vt supra. ⁋ In ꝯtrariũ est Auicẽ. ⁋ Dõm ꝙ in curatione fluxus intẽtio medici est aut diuertere mãm a ꝑte fluxus per fricationes ⁊ balneationes ⁊ alia:⁊ tũc somnus nõ cõpetit:aut intẽtio eius est resistere fluxui vt fluxus ⁊ cursus ꝓhibẽdo.s.cursus ⁊ ascellationem sepissimã:accidit.n.qñꝫ ꝙ ex multa eleuatione ad scellã ifirmus in syncopes cadit:⁊ tũc somnus ꝯfert ꝑꝑ illđ qđ oẽs retinet euõnes:vt.1.cañ.fen.2.c.de his que ꝯueniũt ex somno ⁊ vigilia. ⁋ Ad p̃mũ in ꝯ̃riũ dõm ꝙ nõ est ꝯ̃ intẽtionẽ Auic. ⁋ Ad scđm dõm ꝙ in fluxu epatico ꝯuenit somnus itẽtione habita ad fluxũ vt flux⁹ est.

¶ Et quãdo fuerit cũ fluxu ventris tussis dimittat illđ in quo est acetositas vehemẽs ⁊ stipticitas:⁊ sit ꝯtentus eis in qbus nõ est illđ ex cibarijs ⁊ cibis:ergo eligat frigida ⁊ facientia glutinationẽ. Et illud in eo qđ est durum:⁊ in eo est confortatio corporis eius qui cibatur eo sicut sunt alsauich. Et nocet eis omne qđ liquidum est ex sorbitionibus ⁊ iuribus.

¶ Hic põit cañ.curatõis flux⁹ vẽtr̃ ꝯiũcti tussi.s.facti ab hũiditate.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Sed tu dices cũ plurima accidẽtia possint ꝯiungi fluxui:q̃re magis de tussi ꝙ̄ de alijs mentionẽ fecit. ⁋ Dõm ꝙ iter accidẽtia que fluxui ꝯiũgunt̃ maius accidẽs est tussis:nã per motũ pectoris mouent̃ lacerti pectoris motu ꝯstrictiuo:vnde ad fluxũ augendũ iuuant. ¶ Considerandũ tamẽ ꝙ qñ tussis ꝯiungit̃ fluxui vẽtris intentio est ad duo.s.ad sedationẽ tussis:⁊ ad fluxũ ventris.sedatio aũt tussis fit per medicias que aliqualiter ad frigus cũ humiditate declinãt:qꝛ iste sunt medicine lenitiue ⁊ ꝓhibitiue sensus ⁊ pũctionis mãe.nõ aũt intelligendũ est ꝙ absolute sint frigide:sed ꝙ sint aliqualiter in calore remisse:⁊ tales sunt medicie tussis:sicut sunt aliqualiter lenitiue ⁊ glutinatiue medicine:⁊ talia ꝓsunt siue tussis fit a siccitate siue ab humiditate:sed intẽtio ad ꝓhibẽdũ impedimẽtũ cibi ꝑficit̃ dãdo cibaria que ex cõmotione nõ labant̃.talia aũt sunt sauich.⁊ oĩa liqda obsunt:qꝛ ꝓpter tussis cõmotioneꝫ descendunt faciliter:⁊ ventrẽ lubricũ faciunt.

¶ Et scias ꝙ alrobub dulcia multotiens nocent commouendo sitim.

¶ Alrobub.i.rob:sed rob pro succo accipe.erit autẽ succus dulcis succus granatoꝝ dulciũ moꝝ ⁊ ꝯsimiliũ.nocẽt aũt:qꝛ faciliter cõuertunt̃ in humorẽ amarũ:⁊ ideo sitim cõmouent.

¶ Et ex retinẽtib⁹ fluxũ ventris sunt balneũ ⁊ fricatio per hoc ꝙ dilatant poros. Et multotiẽs attrahit̃ mã ad exteriora corporis ex vnctionibus ⁊ fricationib⁹. Et ex eis sunt olea calida sicut oleũ anhetinũ ⁊ similia. Et ex retinentibus fluxuꝫ ventris est positio ventosaruꝫ super ventrem. Jam enĩ expertũ est ꝙ ventose posite super ventrem eoꝝ qui habent fluxũ ventris ⁊ excoriationẽ cuꝫ dimittunt̃ quatuor horis restrigũt: ⁊ nos iam experti sumus illud.

¶ Hic Aui.sp̃aliter hanc curã exequit̃. Et p̃mo per medicias. Secũdo v̊o per cibaria.ibi(In cibis v̊o eoꝝ.) ¶ Ad p̃mi euidentiam ꝯsiderãdũ ꝙ medicine que resistũt fluxui vt fluxus est ꝯueniebãt ⁊ erant triũ modoꝝ.s.medicine diuertẽtes ad ꝯtrariũ:⁊ medicine stipticãtes:⁊ quedã erant narcotice cõpingẽtes. Primo ꝗ̃ enumerat p̃mas medicinas. Scđo secũdas.ibi(Et ex retinẽtib⁹ sunt emplastra.) Tertio tertias.ibi(In narcoticis v̊o.) ¶ Cõsiderandũ ꝙ vẽtosarũ appositio affert hoc iuuamẽtũ maxime tũc qñ mã fluit ab epate:si.n.suꝑ ventrẽ ponant̃ illã mãm ad vmbilicũ diuertũt: vnde in diuisionib⁹ Rasis cap̃.67.in hoc casu docet applicare.

¶ Et ex retinẽtibus fluxuꝫ ventris sunt emplastra superposita stomacho ⁊ intestinis facta ex calefacientibus stipticis ⁊ ex infrigidantibus stipticis ꝭm necessitatem. Et ex retinẽtibus fluxum ventris cũ causa eius est humor effusus ad stomachũ ⁊ itestina ⁊ faciẽs descendere cibũ ⁊ soluens ipsum ⁊ euacuans eũ:⁊ cuius euacuationi adheret vt sequant̃ euꝫ humores est:qm̃ cum finit̃ illud ⁊ euacuat̃ alleuiat⁹ est modus regiminis. Cũꝫ administras medicinas tũc incipe cum singularibus:si v̊o nõ valent:tunc tende ad composita. Et restrictiue qdem aut sunt exiccatiue aut cõstipatiue aut infrigidatiue inspissatiue ⁊ glutinatiue oppilantes poros ex quibus emanat.

¶ Hec hꝫ duo. Primo declarat quasdam medicinas stipticas que in hoc ꝯueniũt addens quedã. Scđo reddit cañ.in exhibẽdo medicinas.ibi(Cũꝫ.) Tertio illas enumerat.ibi(Et medicine.)

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Dubitat̃ an stiptica balnea vel emplastra vel vnctiones conueniant in sedatione fluxus ventris. ⁋ Et videt̃ ꝙ nõ:ex mẽte Mes. in suo de ꝯsolatione medicinarũ intẽtione tertia.vbi dicit. Debiles aũt in arte cũ stipticis balneãt ignorãtes ꝙ poros coartant ⁊ materias ⁊ fumos interius ꝯuertunt. Et probat̃ rõne qm̃ stiptica claudẽdo poros ꝯuertunt ad intus mãm:vnde fluxũ augent:videmus enĩ ꝙ cõdensantia exterius per se sunt sufficientia ad cãndũ fluxũ nõdũ existẽtẽ nõ solũ p̃sentẽ augere:vnde in frigore ꝑgentibus accidit fluxus:qꝛ ab vltima sup̃ficie corporis transmittit̃ mã carẽs oĩ inspiratione vt auct̃e Hippo. Gal.ponit 3° de virtutibus nãlib⁹ ca.13.⁊ dicit ꝗ̃ in libro de nutrimento ⁊ nutribili sic Hippo. fuit. ⁋ Oppositũ arguit̃ ex Aui.hic ⁊ ex Mesue intentione tertia illo cap̃.ductuuꝫ aũt.vbi sic. Si stomachus ⁊ venter oleo ro.cali-

do quãtũ pati poterit inungat: ⁊ deide puluis masticis ⁊ galle aut ro. desup spargat: iuenit mirabile. ista aũt sũt stiptica. ¶ Dõm ꝙ in curatione fluxus ĩtẽtio aut est diuersio ad ꝯtrariuꝫ: ⁊ tũc stiptica nõ ꝯferunt extra approximata: ⁊ vt sic illos reprobat Mesue. Aut intẽtio est cõpinctio mãe ⁊ ꝯstrictio ⁊ ꝯfortatio venaꝝ: ⁊ tũc aut mã est multa: ⁊ vt sic stiptica nocẽt: q2 extra approximata ꝑ multitudinẽ mãe nõ pñt illã ꝯstringere: imo exprimẽdo fluxũ augere: sed si mã pauca sit: illa faciũt ĩmobilẽ ⁊ stipticant. Attẽdere aũt opꝫ vẽtris habitudinẽ: nã si vẽter sit carnosus grossus: stiptica pñt multũ nocere: q2 eoꝝ virtus nõ põt ad ꝓfundũ transire sed exterius manẽt ⁊ stipticãt ⁊ expressionem faciũt. Si aũt vẽter sit extenuatus ⁊ macer ꝯferunt: q2 virtus eoꝝ magis ꝓfundat interius: ⁊ ideo stiptica exterius infantibꝰ approximata ꝯferũt mag̃ q̃ꝫ ꝓuectis. Et ad hanc intentionẽ docet Mesue superaspergere stiptica cũ oleo calefacto: vt oleũ illud ꝓfundaret stipticis medicinis. Ex his ṽo obiecta soluunt. ¶ Cõsiderandũ post ꝙ qñ causa fluxus est humor fluens ad stomachũ vnde cibus descẽdit: ⁊ ipse humor cum eo: tunc ex retinentibus fluxum est euacuare supplementum: quoniã cum finitur illud ⁊c. alleuiatus est modus regiminis: q2 non restat nisi aggregare ⁊ confortare.

¶ Et medicine singulares frigide absolute aut ẜm virtutẽ retentiuã sunt sicut balaustie ⁊ galle ⁊ achacia et rose ⁊ gũmi arabicũ ⁊ lutũ sigillatũ ⁊ lutum armenũ ⁊ hypoqstidos ⁊ spodiũ ⁊ ꝓprie assatũ ⁊ ꝓprie ꝯditũ cũ camphora ⁊ fructus tamarisci ⁊ grana granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ alemberberis ⁊ reub. ⁊ semẽ acetose ⁊ semen portu. ⁊ coriãdrũ ⁊ semẽ arnoglosse ⁊ succꝰ barbe hircine ⁊ semẽ rose bonũ: ⁊ fructꝰ mori ĩmaturi ad excoriationeꝫ ⁊ succi stiptici exiccatiui ⁊ ipsoꝝ rob: ⁊ succi portulace bibat. ℥. j. ⁊ ꝯfert: ⁊ lac acetosum decoctũ in quo butyrũ penitꝰ nõ est. Et medicine qdẽ singulares calide ⁊ sicce sunt sicut cyminũ assatũ ⁊ ameos ⁊ anisum assatũ ⁊ cortices thuris ⁊ myrra ⁊ storax sicca ⁊ aldarsisaban ⁊ sicut laudanum ipm de quo in potu det põdus. ʒ. ij. cũ decocto. Et caseus vetꝰ assatꝰ qui accipiat sicut est aut decoquat in succo stiptico sed facit sitim. Et melius regimẽ ipsius est vt abluat cũ aqua ⁊ sale aliquotiẽs aut decoquat bene vt egrediat sal eiꝰ deide exiccet. Tũc eni. ʒ. j. eiꝰ restringit ⁊ est fortior oi re. Et ad pueros qdẽ qñqꝫ excorticat nux ⁊ excorticata terit ⁊ dat cũ zucchаro frixo ⁊ aqua frigida q̃ꝫtitas auellane vnius. Et atramẽta ⁊ coagula constrictiua sunt: ⁊ de coagulo qdẽ hedi qñqꝫ dat in potu infanti pondus quarte. ʒ. j. in aqua frigida: magno supra illd̓ vsqꝫ ad põdus. ʒ. j. ⁊ etiã ex coagulo leporis: naꝫ ipm retinet ventrẽ statim. Et opꝫ vt incipiat q ad potãdũ dat coagula a danich. j. si ṽo non confert addat ex eo vsqꝫ ad illud qd̓ nõ pertranseat in pondere. ʒ. j. Et caseus qdẽ vetus cuiꝰ regimẽ ꝓteritũ est cũ ex eo dat in potu. ʒ. j. est minoris nocumenti ⁊ fortioris oꝑationis q̃ꝫ coagula. Et iam existimauerũt qdã ꝙ qñ frustũ ex alrob adurit donec denigret: deinde dat in potu ex eo põdus. ʒ. ß. tũc stringit vẽtrẽ. Et qdã amicus meus ex medicis iam dixit mihi illud verũ esse experimentũ. Et stercus canis comedentis ossa solum cũ in potu ex eo dat põdus ʒ. j. ⁊ ß. cuꝫ decocto retinet fortiter ⁊ ꝓprie siccũ acceptũ in aqua. Et ex eis que nõ pertinent ad vnã duarũ extremitatũ est vẽter strutij exiccatus ⁊ dosis sit. ʒ iij. exiccet ⁊ limet cuꝫ lima ⁊ det in potu ex eo q̃ꝫtitas hec illi qui hꝫ diariaꝫ in rob myrti aut rob de cydonijs ẜm declinationẽ cõplexionis. Et iterum lac caprinũ decoctũ donec ingrosset: aut decoctũ cuꝫ lapidibꝰ fluuialibꝰ ignitis ⁊ ter in ipm ꝓiectis: ⁊ qñqꝫ ponit in ipso paꝝ rizi frixi. Et iterũ vitellus oui elixati in aceto. Et ex cõpositis declinantibꝰ ad frigus sunt trocisci de spodio muscati: ⁊ trocisci nominati calidicon: ⁊ troci. de luto sigillato: ⁊ trocisci de balaustijs: ⁊ trocisci de alfeluzabaragi: ⁊ trocisci de hypoqstidos: ⁊ trocisci de croco: ⁊ trocisci de opio: ⁊ trocisci de papauere muscati: ⁊ pillule de opio: ⁊ pillule de mãdragora: ⁊ suffuf de granis granatoꝝ: ⁊ pillule de sandaracha. Et ad fluxũ sup̱fluũ põdus. ℥. ij. ostracoꝝ adustoꝝ ⁊ luti armeni mediatim ⁊ spẽs assatoꝝ cũ luto sigillato. Et nõ opꝫ vt sit sup̱fluitas in assatiõe eoꝝ ⁊ liquefiat eoꝝ virtꝰ: imo opꝫ vt igniat vas ⁊ eleuet sup̱ ignẽ ⁊ dimittat super ipm ⁊ moueat donec assent.

¶ Hic enumerat has medicias. Pꝛio fridas. Scdo calidas. ibi (Et medicie.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ Aui. dixit duo. s. fride absolute: ⁊ fride ẜm virtutẽ retẽtiuã. nã medicine fride stiptice sunt duoꝝ modoꝝ: qdã que ponunt in gradu fridoꝝ sicut balaustia ⁊ galle: qdam que ponunt in gradu calidoꝝ sed remissoꝝ: hñt tñ tantas ꝑtes fridas que ad retẽtiuã iuuãdã sufficiũt sicut reubarbaꝝ: q2 ꝫ dupl'r diuersificant he medicie: iõ ẜmonẽ Aui. duplicauit in medicinis calidis ꝙ nõ oẽs quas ponit sunt calide: sed resumit al'r numerare. Darsisahã pro eo xylocaracta vtimur vt supra fen. 14. exponebat. Coagulũ cũ hẽat virtutẽ eliquãdi coagulata ⁊ coagulare liquata: vt. 2. cañ. ⁊ 5. colli. Auer. c. 44. iõ dat cũ frida aq̃: vt suã virtutẽ coagulatiuã iuuet: etiã iunat cũ calida aq̃: q2 frida illud penetrare ꝓhibet. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ vẽter strutij nõ ꝑtinet ad vnã duaꝝ extremitatũ. s. caliditatis vel friditatis: iõ forsan hoc a ꝓprietate facit.

¶ Et ex cõpositis declinãtibꝰ ad calorẽ siue paruus sit aut magnus sunt trocisci alefeniati: ⁊ electuariũ alcãzi: ⁊ electuaria que dicã in ãtidotario: ⁊ electuariũ de seminibꝰ stipticis: ⁊ troci. de trocudes: ⁊ troc. de karabe. Et iterũ sumat gallarũ nõ ꝑforataꝝ viridiũ ⁊ corticũ granatoꝝ ⁊ sumach ⁊ piperis: oĩuꝫ añ. ʒ. ß. terant ⁊ ꝯficiant cũ albumie oui ⁊ ꝯcauet granatũ ⁊ ꝓijciat in ipo ⁊ oppilet eiꝰ foramẽ cũ pulpa ⁊ ponat sup̱ prunas. Et ex illis est vt sumat tritici farina ⁊ misceat cuꝫ aliquãtulo de ameos ⁊ fructu thamarisci ⁊ nasturtio ⁊ dissoluat cũ oleo onfancino ⁊ ꝯficiat ⁊ fiat panis ⁊ exiccet in furno: deide sumat ex eo ꝯtrito põdus. ʒ. x. ⁊ bibat in aqua frida ⁊ pauco vino. Et huiꝰ qdẽ generis ex eis qbꝰ curant pueri cũ accidit eis fluxus vẽtris tẽpore natiuitatꝭ dentiũ ipsoꝝ: ⁊ est illud qd̓. ℞. papauer. ⁊ granoꝝ myrti thuris masculi cyperi: oĩum añ. ʒ. ß. terant bene ⁊ dissoluant in lacte eiꝰ cuiꝰ lac suggat: ⁊ det in potu. Et huius qdẽ generis est medicamẽ bonũ expertũ: qd̓. ℞. granoꝝ passulaꝝ exiccatoꝝ ⁊ bene tritoꝝ donec fiant sicut puluis ⁊. ℞. ossiuꝫ adustoꝝ ⁊ medulle glandiũ ⁊ coaguli ⁊ coriãdri assati ⁊ sumach xylocaracte spine ⁊ seminis apij ⁊ cymini ĩfusi in aceto ⁊ panis azimi sicci ⁊ thuris ⁊ ameos ꝑtes equales terant valde ⁊ cribellent illud ⁊ ponatur de coagulo minus q̃ꝫ de alijs aut sit medietas ꝑtis: deinde sumat ex eo oi hora nabach vna ita vt sit q̃ꝫtitas q̃ sumit in die ex eo. ʒ. xx. Et si fuerit de coagulo minꝰ q̃ꝫ ꝑs. j. tũc minuat ex illo: ⁊ si fuerit coagulũ plus tũc restrigit naturã in die vno. Et huiꝰ qdẽ generis est vt sumant cyperi ⁊ spica ⁊ balaustie ⁊ minutuꝫ thus ⁊ aliquãtulum gallaꝝ. s. q̃ꝫtitas medie ꝑtis decoquat in aqua deinde colet illa aqua ⁊ puluerizet sup̱ eã de gallia muscata ⁊ xyloal'. crudo bono aliqd ẜm ꝙ exigit dispõ ⁊ bibatur. Et huiꝰ gñis est illd̓ qd̓. ℞. ʒʒ. atramẽti alasekefa-

ti sumach ptes equales sumat ex eo in suffuf pondus ʒ.ij.vsqȝ ad.ij.auf. Et hui⁹ gñis ꝛ ꝓpinque ad equalitatē est vt sumat capillus veneris ꝛ spica aromatica ꝛ semē auellane bedeoard ꝛ radix arboris pini ꝛ fiāt ex eis trocisci. Et scias ꝙ necessitas spodij est ad ꝯstrigēduȝ sanguinē. Et necessitas seminū est ad ꝯstringēdū fluxū stomaticū. Et necītas psilij aut arnoglosse assati est ad puncturā. Et si nō: ipm fluxū remouēt syrupi ꝛ ꝓpria quoꝝ assatio iterata est. Et cibus sit quē dixiximus. Et ouū qdem elixatū iuuatiuū est in fluxu ventris facto ab attractione intestinoꝝ: ꝛ nō est ꝯueniēs epatico ꝛ stomatico: imo qñqȝ nocet.

¶ Hic enumerat medicinas cōpositas. Et pmo fridas. Scđo calidas. ibi (Et ex cōpositis.) Pro his descriptionibus vide in 5° cañ. quasdā eni ex eis nō iuenies. ¶ Scđa ps hȝ duas. Prio enumerat q̄sdā medicinas. Scđo quarūdā descriptiōes ponit. ibi (Et iterū.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. dixit. si magnus fit ꝛc. qꝛ nō oēs iste medicine ad equalē calorē declināt. Deide ꝯsidera post: ꝙ in quadā recepta duplex reperif lr̄a: vna que dicit ossoꝝ: alia que dicit ostracorū ꝛ pȝ. Al's alia que dicit ossiū. s. exiccatoꝝ. Nabach est nomē pōderis: tñ pōt cōprehēdi qd sit ex sui dicto: nā si per oēm horā itelligit ꝓprie horā diei nālis: cū ille hēat. 24. horas erit hoc pōdus minus q̄ȝ. ʒ. si itelligit solū diē solarē erit aliqd plus q̄ȝ. ʒ.j.s. sed si per horā itelligit horā sumptiōis medicinaꝝ cū illa fit de mane ꝛ sero vacuo vētre erit pōdus. ʒ.x. Cōsiderādū ꝙ si coagulū est min⁹ q̄ȝ pars tūc medicina est debilis: ꝛ iō plurib⁹ dieb⁹ possum⁹ cū ea operari: ꝛ iō minuere possum⁹ ex illo. s. pōdere. xx. ʒ. Uel posset exponi alr̄: si q̄ȝtitas eius que sumif ex eo in die. ʒ. xx. supple si de coagulo est media pars: ꝛ si fuerit de coagulo minus q̄ȝ pars supple ꝛ plus q̄ȝ media tūc minuaf. Alasekefati est spina alba que assimilaf bedaguar. Et scias ꝙ necessitas spodij. s. cū admīstratiōe in medicinis ꝛc. ꝛ si nō supple pdicta iuuāt. ¶ Cōsiderādū ꝙ ouū elixatū est stipticum valde: ideo ꝯfert in fluxu facto ab attractione. i. distractione siue relaxatiōe: qꝛ aggregat viscera laxa: sed qꝛ est grauās stomachum ꝛ oppilans ideo non confert.

¶ In narcoticis vō est timor: lȝ qñqȝ accidat vt sint necessaria. nā ipsa qñqȝ ꝯferūt iquātū igrossant māam ꝛ iquātū faciūt dormire ꝛ ꝓlōgant necessitatē surgēdi ad scellaȝ pp sensum mordicationis. Et quocūqȝ mō sit nō opȝ vt administrenf q̄ȝdiu ab eis excusatio esse pōt. Et si necessaria fuerit eoꝝ administratio nō exhibeanf ei cui⁹ ifridaf corp⁹ ꝛ debilitaf virt⁹ ꝛ appet illud in pulsu. Si vō necessaria fuerit misceanf cum eis que sunt sic castoreū ꝛ croc⁹ ꝛ similia. Et iā testati sum⁹ nos vidisse q supposuit sibi colyriū ex opio ꝛ mortu⁹ fuit. Et cū pol'e est vt admīstref in colyrio nō administref in potu. Et qñ pol'e est vt administref in emplastris nō administref suppositū ꝛ factū colyriū.

¶ Hic ponit curā cū narcoticis. Et p dat cañ. in exhibitione illoꝝ. Scđo exequif. ibi. (Et ex empl'is.) ¶ Cōsiderāduȝ ꝙ cū narcotica sint vite ꝯria: multa in eoꝝ exhibitiōe dȝ esse cautela: sic hic ponit Aui. ꝛ Mes. in de ꝯsolatione distōne 4ª illo cap. Cōpingere aūt.

¶ Et ex empl'is stupefaciētib⁹ est vt sumat opij ꝛ seminis iusquiami albi: amboꝝ añ. partem. j. ꝛ cupularum glādiū ꝛ balausti. ꝛ achacie ꝛ thuris ꝛ myrre: oiuȝ añ. ptes. v. aggregenf cū succo iusqami al. aut succo corticū papaueris aut decoctione eoꝝ ꝛ liniaf cuȝ eo: est eni bonū. Narcoticū potāduȝ forꝫ stipticitatꝫ. ℞. coaguli leporis pōdus danich. ij. ꝛ opij tātūdē ꝛ gallaꝝ. ʒ. vij. ꝛ thuris. ʒ.s. fiant ex eis trocisci ꝛ sit potio eoꝝ medietas auf. j. Et iteꝝ gallarū imaturarū pars. j. thuris opij: āboꝝ añ. ps. s. ꝛ dosis sit vsqȝ ad. ʒ. j. Et iteꝝ seis iusqami albi ꝛ opij ꝛ papaueris ꝛ spodij ꝛ balaustiaꝝ ꝛ thuris ptes equales ꝛ dosis sit vsqȝ ad. ʒ. j. Et iteruȝ opij sandaraca ꝛ minutū thus myrra crocus denf in potu ex eo due pillule sicut cicer. Et ꝯuenientius illo est illud qđ. ℞. castorei opij storacis liquide semis iusqami al. myrre croci assari thuris ameos ptes eq̄les: ꝯficianf cum melle despumato ꝛ fit dosis sic nabach. Et iterū merdasengi quarta. ʒ. j. coaguli. ʒ. s. ossis adusti gallaꝝ añ. ʒ. j. opij danich vnū. Et iteruȝ achacia ꝛ gallarū ꝛ opij gūmi: oium añ. ps. j. fiant ex eis trocisci. Et iterū narcoticū ad bibēdū ꝯstringēs in duob⁹ diebus. ℞. ameos ꝛ semis apij ꝛ corticuȝ granati acetosi ꝛ gallarū ꝛ sauine partes equales: oium opij parteȝ. s. teranf oia sic alcohol ꝛ sit dosis ei⁹ ex. ʒ. j. vsqȝ ad auf. j. in mane ꝛ tātūdē i sero. Et puer ex vno danich vsqȝ ad duos danich. Et ex medicis fluxus vētris que ꝯueniūt ei q cū fluxu hȝ tussim sunt sicut myrtus ꝛ mastix ꝛ gūmi arabicū ꝛ thus ꝛ psiliū assatū ꝛ spodiū ꝛ castanee ꝛ nux ꝛ auellane assate. Et oino opȝ vt def illđ in quo nō est acetositas ꝛ pōticitas vehemēs: imo oppilatio ꝛ ꝯfortatio. Et si nō fuerit excusatio denf ponti ca: deide ꝯsequēter exhibeanf electuaria lenificantia pect⁹. Et multa qdē ex electuarijs factis ex papauere ꝛ dragaganto ꝛ gūmi ꝛ xylocaractis ꝛ fructu myrti et amili assati ꝛ mucilagine rerū que prius assanf: deide ingenietur in extrahēdo earum mucilaginem que cōiungunt inter vtrasqȝ res.

¶ Hic enumerat has medicinas. Et pmo facit hoc. Scđo redit ad ponēdū medicinas que ꝯueniūt in tussi ꝯiūcta fluxui. ibi (Et ex medicinis.) ¶ Sādaraca ex libris arabū est vernix: sed ex libris grecoꝝ est auripigmētū: vt dicit Simon. Cōsiderādū post ꝙ medicine ꝯferentes in fluxu vētris ꝛ tussi simul nō sunt itelligēde debere esse oppilatiue ꝓprie: sed debēt hēre aliquā viscositateȝ per quā leniunt pectus: ꝛ per quā nō cito labanf: ꝛ ideo quantū ad hoc oppilatiue dici possunt sicut est sauich.

¶ In cibis vō eorum opȝ vt non sit mordicatio: neqȝ salsedo pl'ima: neqȝ acetositas nociua ꝛ moueat virtutem expulsiuam.

¶ Hic ponit regimē per cibaria. Et pmo facit hoc. Scđo redit ad ponēdū qđdā curationis cōplemētū. ibi (Et opȝ vt pmaf.) ¶ Prima in duas. Primo narrat qualia debēt eē in virtute ista cibaria. Scđo illa cibaria enumerat. ibi (Et h̄ ē.) ¶ Dicit p ꝙ salsedo pauca per viā exiccatiōis ꝯfert vt supra. Caseū docuit lauare cū aqua ꝛ sale: ꝯfert ēt per viā saporositatis. simil'r acetosa cū ponticitate quādoqȝ ꝯueniūt: supple ꝓpter supercalefactionē.

¶ Et hoc est sicut illud qđ de lacte decocto cū lapidibus ignitꝫ diximꝰ ꝛ ꝓprie illud in quo extiguif ferrū aliquotiēs: ꝛ meli⁹ illo est lac acetosuȝ ablato butyro cū rizi aut milio assatꝫ: ꝛ experiaf sūma ei⁹ qđ digerif. Cū h̄ nō digerif aliqđ sumaf acceptio minor eo. Et de lactib⁹ decoctꝫ fortius ꝯfortās est lac vaccinū. Et qđ ex eis ꝯueniētius est calefactꝫ est lac caprinū cū h̄ ꝙ ipm est magis stipticū: ꝛ lac acetosuȝ est meli⁹ calefactꝫ q̄ȝ nō acetosuȝ: ꝛ sic medulla similaginea assata ifridata exiccata: ꝛ sic panis cui⁹ farina ꝯfecta est cū aceto facta panis valde ꝛ est calefactꝫ vltim⁹. Et sic lens dcocta in duab⁹ aqs effusis sup eā: deide dcoquanf in tertia donec ispissef ꝛ acescat: aut nō acescat: ꝛ sic illđ qđ sit acetosuȝ. Acetosa aūt sūt sic illđ qđ fit ex sumach ꝛ granis granatoꝝ ꝛ tortellis in coriādro: ꝛ qñqȝ ponif in eo rizi ꝛ fabe decocte cū aceto sūt bone eis. Et ex cibis eoꝝ q cōcdunf ꝛ sūt i seipsis curatio bona ē vt sumaf ex sauich ordei pugilli. ij. ꝛ seis papaueris pugil-

lus.j.ꝛ corticū papaueris pugillus.j.ꝺcoquanᷠ valde
ꝛ colenᷠ ꝛ sumanᷠ. Et si acetosa fiāt cuꝫ sauich maloꝝ
acetosoꝝ aut granis granatoꝝ aut sumach erit cōue-
niēs. Et sit eoꝝ sal salgēma: teraᷠ deide ꝓficieᷠ bene:
deide admisceanᷠ ei grana granatoꝝ ꝛ coriādrū ꝛ su-
mach. Et si nō est caliditas vehemēs ꝑmisceaᷠ cuꝫ eo
caseus vet⁹ assatus tritus. Et opꝫ vt nō sumāt in potu
nisi fridū qualecūqꝫ sit. Frigidū eni ꝯstringit ꝛ tepidū
resoluit. Et fit necessariū plus nisi in cholrica passiōe
ſm ꝙ ꝯditionatū est: ꝛ in oppilatiuo ꝛ in apostemoso.
Et carnes in qbus daᷠ eis licētia sunt carnes altacu-
gi ꝛ alcubugi ꝛ aldaragi ꝛ aues ꝑue ꝛ alcanabir ꝛ ca-
ro leporis ꝛ alcata ꝛ alsesez ꝛ alfuabet ꝛ caro ascorie
ꝓprie. Et rectius est vt sint assate cū semib⁹ ꝯdite aut
acetose. Et ēt vitellus oui elixati in aceto ꝛ almufusat
facta ex eis cū eis que sunt sic̄ grana granatoꝝ ꝛ passe
magnoꝝ iterioꝝ ꝛ coriādrū ꝛ cū eis que sunt sicut su-
mach ꝛ que eis sunt similia ex fructu rubi ꝛ capriolis
vitis folijs acetose ꝛ folijs arnoglosse ꝛ caulis iterate
ꝺcoctiōis ꝛ pisces ꝑui decocti cū aceto. Et ex eis que
currūt cursu seminū ꝛ flos phistici ꝛ flos zarur ꝛ co-
riādrū ꝛ grana myrti. Et qn̄ nō digerūt carnē fiāt eis
ꝯtritiōes ex carne pulloꝝ ꝛ alcubugi ꝛ similiū: ꝛ deco
quanᷠ fortiter ꝛ misceaᷠ cū eis rizi ꝛ milij parū: deide
colenᷠ ꝛ reducanᷠ suꝑ ignē donec appropinquēt co-
agulationi: deide fiant acetose cū sumach aut granis
granatoꝝ ꝛ similib⁹. Et alcordumech iuuatiuū est eis
cū nō corrūpiᷠ digō valde. Et opꝫ vt nō saliaᷠ nisi pa
rū ꝛ vt currat ex eo in mane hūiditas plurima. Et pe-
des vehemētis iuuamēti sunt cū ꝺcoquunᷠ in rizi as-
sato. Et vitet fruct⁹ oino q̄zuis sint stiptici nisi cū sto-
mach⁹ refugit ex cibis: ꝫ castanee nō nocēt eis ꝛ simi-
liter alcasbu. Et si cibus subtilis corrūpaᷠ in stōchis
eoꝝ cibenᷠ cibis in qb⁹ sit grossitudo sic̄ sūt pedes cuꝫ
robub stipticis ꝛ sic̄ sorbitiōes fortes facte ex rizi ꝛ mi
lio. Et qn̄qꝫ iuuanᷠ qdā cū cibo ifridato facto ex ven
trib⁹ ꝛ similibus ꝛ acetoso facto ex bonis ꝑtib⁹ vacce.
Comedāt acetosum solū cū micis ꝛ sumāt cū eo si ap-
petūt aliqd ex eis bonis ſm q̄ztitatē virtutꝫ digōnis: ꝛ
nō sunt vētres ꝯueniētes vltime oib⁹ spēb⁹ ascellatio-
nis. Et ex sorbitiōib⁹ laudatꝫ eis est vt sumaᷠ papauer
ꝛ asseᷠ plurimū: deide fiat ex eo ꝛ ex rizi ꝛ milio sorbi-
tio: ꝛ si volūt fiant acetosa cū sumach ꝛ granis grana-
toꝝ ꝛ silibus. Aut fiat sorbitio ex tortellis siccis ꝛ rizi
ꝛ adipe renū caprarū. Aut ifundaᷠ sumach in aq̄ plu.
die ꝛ nocte ꝛ bulliat leuiter: deide coletur vehemēter
postea ponaᷠ in ea coriādrū ꝛ dimittaᷠ vsqueq̊ infun-
daᷠ: deide coquaᷠ postea fiat dissolutio in ea manib⁹:
deide coleᷠ ꝛ ꝓijciaᷠ fex: deide sine cessatiōe moueaᷠ
suꝑ ignē cuꝫ ligno donec redeat ad similitudinē cibi:
deide ꝯdiaᷠ cū sale pauco ꝛ sit piguedo ei⁹ adeps he-
di. Aut amigdale assate ꝯtrite ꝛ paruꝫ olei ꝛ nō multi-
plicenᷠ in ip̄a sal ꝛ piguedo ꝛ ita sit siue cibus sit cali-
dus siue fridus. Et ex eoꝝ piguedinibus est oleuꝫ on-
fancinū. Et opꝫ vt sit aqua eoꝝ aqua plu. in ipsa enim
est stipticitas. Et existimo ꝙ multitudo iuuamēti illi⁹
est ꝑꝑ velocitatē sue attractiōis ad epar ꝛ velocitatē
resol'onis eius q̄re nō relinqt in chilo humiditatē. Et
iterdicaᷠ eis vinum. Si aūt nō fuerit excusatio ꝛ fuerit
virt⁹ reqrens ip̄m vt ip̄o reuiuiscat: tūc sit nigrū stipti
ci saporis parū. Et rectius qdē est vt nō comedat ci-
bos pluriū spērū neqꝫ multotiēs: imo opꝫ vt sint ꝯtē-
ti cibo pauce q̄ztitatis ꝛ sit vice vna. Et vt premittāt
suꝑ cibū illud qꝺ est magis stipticū. Aut suggant ante
ip̄m aliqd de cydonijs ꝛ granatis acetosis ꝛ nō bibāt
suꝑ illū aquā. Et si expectauerit vt nō bibāt oino erit
cura per se ꝛ ꝓprie cū nō mouenᷠ ad eā. Et opꝫ vt ꝓ-
manᷠ eoꝝ extrema suꝑiora vt attrahaᷠ nutrimētū ad
ea ꝛ vt emplastrenᷠ stōchi eoꝝ cū medicinis stipticis
retētiuis fridis ꝛ calidis ꝛ ꝑmistis ſm ꝙ exigit dispō.
Et opꝫ vt ponanᷠ in eis spica ꝛ mastix ꝛ myrra ꝛ tor-
telle. Et almeisus est plurimi iuuamēti cū poniᷠ in me
dicinis epithima bonū quo liniᷠ illud qꝺ est inter sto-
machū ꝛ epar: qn̄ cōicat i fluxu bullianᷠ.ʒ.x. absinthij
cū vio ꝛ coleᷠ ꝛ pōaᷠ suꝑ locū cū pāno: deide sumanᷠ
rosaꝝ ꝛ balaustiarū ꝛ myrti sicce ꝛ achacie ꝛ enifisti-
des ꝛ gallaꝝ ꝑtes eq̄les ꝛ misceanᷠ cū aq̄ myrti ꝛ ispis
sent absinthiū ꝓdictū ꝛ emplastrenᷠ cū eo. Et scias ꝙ
tyriaca est ꝯferēs valde oi fluxui vētris in q̊ itendiᷠ ꝛ
ꝺijcit virtutē: ꝛ cui⁹ cā nō est apostema neqꝫ cū eo est
febris vehemēs. Et ꝯsiliū qꝺ dādū est illi q nō ꝑmu-
taᷠ ex loco suo ꝛ iā retēta est ei⁹ ascellatio quā habuit
ꝫ corp⁹ ei⁹ nō recipit nutrimētū est vt comedat ꝑuaꝝ
auiū ꝛ almimehit pectora absqꝫ extmitatib⁹ eoꝝ magi
tardis ad ꝺscēdēdū i patella coctoꝝ. Et sil'r illi cuius
appetit⁹ ē ad comedēdū ꝛ ꝺbilitaᷠ eius digō denᷠ iste
res ꝛ caro rubea frixa cū oleo puluerizato ꝺsuꝑ cina-
momo: ꝛ ifundaᷠ illꝺ ēt i syrupo de cydonijs ꝛ malis.

¶ Tractat⁹ secūdus de curatiōib⁹ spērū sol'onū vētris diuersaꝝ ꝓdictaꝝ post cessationē a cura vniuersali.

¶ De cura fluxus epatici. Cap.p^m.

Iam sciuisti cās fluxus epatici: ꝛ sciuisti
curationē cuiusqꝫ cāe: opꝫ ḡ vt redeas
ad illud ꝛ cures malitiā cōpl'onis eius ꝛ
apostema ipsi⁹ ꝛ debilitatē ꝛ oppilatio-
nē ꝛ repletionē eius ſm vnūqꝺqꝫ cū eo
qꝺ dr̄ in capl'o suo. Nā cū tu feceris illꝺ
tūc iaꝫ curasti. Et illꝺ qꝺ cadit in hoc capl'o de errore
est vt denᷠ illi q hꝫ fluxū epaticū oppilatiuuꝫ medici-
ne ꝯstipatiue addētes in oppil'one ꝯfortātes eā ꝛ cō-
stringāt nāꝫ ꝛ ꝑducit illꝺ ad errorē maximū. Et mul-
totiēs qdē linit isipiēs epar in hac ascellatiōe cū ispis-
santib⁹ sanguinē ꝛ extinguētib⁹ epar per hoc qꝺ sunt
frida: ꝛ in hoc est mors ꝛ successio putrefactiōis. Im-
mo opꝫ cū sciueris ꝙ cā in ipso est oppilatio in epate
ꝛ meseraica vt itēdas cū aꝑtione oppil'onis. Et iā lau
date fuerūt passe pigues in hoc capl'o: ita vt qdā exi-
stimauerūt ꝙ ipse sanāt fluxū lotiuuꝫ difficilē. Et nos
qdē iam experti sumus illud qꝺ fuit res nō longinqua
ab eo qꝺ dixerūt. Et in iceptiōe ascellationis epatice
primū est vt nō approximet epar pani: qm̄ epar nō re-
cipit ip̄m: imo rectius est vt sit ꝯtentus aqua sauich in
die bis aut ter. Qꝫ si tolerat in fine sumant permistio-
nem milij cū eo decoquendo: deinde colando ipsum

faciat: ⁊ si tolerat vt comedat ꝺcoctū ñ colatū faciat: ⁊ in decoctiōe sit sacraiati .j. de sauich cū .xx. sacraiati aque ⁊ decoquat̄ vsquequo igrosset̄. Cūq3 in vase nō fuerit varietas nō erit malū vti adipe galline. Et qñ ē ascellatio sanguīea epatica sic̄ pus: tūc nō op3 vt retineat̄ de subtꝰ aliqd vt nō reticat̄ aliqd nocitiuū ⁊ accidat p illꝺ nocumētū: imo ꝺnudet̄ regimē ⁊ cura desup.

¶ De cura fluxus stomatici ⁊ intestinalis absq3 excoriatione ⁊ primo de lubricatiuo. Cap. 2m.

IAm sciuisti qualiter curat̄ lubricitas stōchi cū spēbꝰ suis. Et cura lubricitatis itestinorū ꝓxima est illi ⁊ ꝓportionalis ei. Et cū h̄ nos afferemꝰ potiones ⁊ emplastra ⁊ canones digniora istis locis ⁊ canones ad eos in qbꝰ nō sunt vlcerosi: ⁊ sūt vt ꝓmisceas stiptica fortis stipticitatis cū medicinis calefactiuis dādo eas in potu ⁊ ponēdo in emplr̄is. Et vt vtant̄ medicinis que adiuuāt nām ⁊ cōfortāt spiritū sic̄ tyriaca magna ⁊ homorusia ⁊ athanasia. Et op3 vt administres narcotica qm̄ ipsa sunt fortis iuuamēti in hac egritudine. Et si sigñant significationes multitudinē flegmatis labora in eūando ipsum. Et si nō valēt medicine ꝓpinque fortes ⁊ fortes fortitudine tēperata: tūc fortasse idiges eis que sūt sic̄ elleborus. Verū eūatio māei huiꝰ egritudis cū vomitu est difficilis ⁊ mala ⁊ raro eūat vomitꝰ flegma descēdēs ad itestina. Et nō op3 vt bibāt aqua3 iquātum pol'e est. Ampliꝰ si bibūt eā nō ꝯcedit̄ vt bibāt eā oīno calidā: ⁊ vinū qdē vetꝰ subtile purū parū ꝯfert eis. Et illud qꝺ diuersificat̄ ab illo nocet eis. Et si diligūt vt in secūdis mēsis comedāt comedāt in eis ea que sunt sic̄ sauich algobere aut sauich alchabs ⁊ sauich de siliquis sauich de granis granatoꝝ ⁊ sauich de nabach. Coriādrū v̄o est fortis ipressionis in retinēdo cibū in stōcho. Et ex cōposit3 bonis ad eos est illꝺ qꝺ. ℞. seminis arnoglosse ⁊ anisi: amboꝝ an̄. ʒ. j. ⁊ corticis granatoꝝ ⁊ san. draconis: amboꝝ an̄. ʒ. s. ⁊ est potio vna. Et op3 vt bibat̄ in vino pontico. Et si fuerit illic feb. tūc cū aq̄ plu. Et ex cōposit3 ꝯferentibꝰ eis est emplr̄m de gallis ⁊ emplr̄m de thure ⁊ emplr̄m de siliqs. Et de emplr̄is ꝯferūt eis sic̄ emplr̄m de semie lini cū dactylis. Et ꝯfortat̄ cū eis que sūt sic̄ succi cydonioꝝ ⁊ alumis humidi ⁊ hypoqstidos ⁊ achacie ⁊ balaustiaꝝ ⁊ masticis ⁊ rosaꝝ ⁊ rubi ⁊ myrti ꝑtes eq̄les. Et qñq3 fiunt ex istis medicis maran cū cera ⁊ oleo sic̄ emplr̄m abrucalis ⁊ emplr̄m rubꝰ ⁊ emplr̄m de fausel cū fuerit cal'itas. Facti aūt ꝑꝑ vlcera itestinoꝝ cura est cura vlcerū: et multitudo admistratiōis exiccātiū stipticoꝝ ex medicinis fridis sic̄ est illꝺ qꝺ fit ꝺ acresta ⁊ sumachia: ⁊ curet̄ cura dissinterie quā dicemꝰ. Et cū cā chol'ica illic est illa que effundit̄ ⁊ vlcerat tūc meliꝰ est vt ip̄a eūet̄ in estate cū vomitu ⁊ nō eūes eā ex via vlceru3. Et qñ cā eiꝰ est flegma necessariū est tibi vt eūes flegma per clystē dcm̄ in cap. suo: ⁊ exicces cibū ⁊ calefacias ip̄m ⁊ ponas ip̄m ex assatis ⁊ alcalage factis ex carnibꝰ leuibꝰ ⁊ minora potū aque. Deide si idiges fortiori illo: tūc vtere aut albo ad stōchū: aut nigro ad itestina iferiora: ⁊ est ēt ex eis que vacuant linita.

¶ De cura lubricitatis humide. Cap. 3m.

MEdicamē bonū ad lubricitatē humidā ⁊ est sic̄ cibꝰ. ℞. passas nigras que coquant̄ ⁊ terant̄ cū suis iteriorībꝰ ⁊ misceant̄ cū eis cortices granatoꝝ alboꝝ ⁊ piper albū ⁊ oleū onfancinū ⁊ comedat̄ cū pane. Et op3 vt cōmisceant̄ cū eo qꝺ i ip̄o admistrat̄ de stipticis fridis mastix ⁊ thus ⁊ si tolerat piper. Et cū chronica fit sol'o vētris lubricatiua ⁊ ꝯtingit vt virtꝰ cadat: tūc necessariu3 est in h̄ vt icipias cū equatiōe cōpl'onis ⁊ calefactione eiꝰ. Et facias egꝝ vti exercitio qꝺ ip̄e toleret: aut facias ip̄m igredi balneū ⁊ premas eū pressione subtili ⁊ frica qꝺ de corpore eiꝰ appꝫt: deide da ei ad sorbēdū iacēti nō sedēti: imo coxa eiꝰ sup̄iore ⁊ toto qꝺ supra ip̄sam est in p̄paratōe aliqd de aqua carnis fortis cū qua mista sint vinū stipticū subtile ⁊ tortelle sicce. Et si tolerauerit virtꝰ ⁊ cōplexio eiꝰ vt ꝯsequēter adhibeas aliqd penetrare faciēs sic̄ diapipereon ⁊ diacalamētū fac illꝺ ita vt faciat ip̄m penetrare: nā cū feceris illꝺ attrahet epar aliqd illius cibi ⁊ ꝯfortabit̄ eo. Reliquarū aute3 sp̄ērū fluxus stōchi qui est ifra lubricitatē plurimā cura nota est ⁊ appropiquat curationi lubricatiui. In illa ꝗ cuiꝰ cā est cholera rub. plurima effusa ad stōchu3 ⁊ itestina op3 vt tēperes mēbrū in quo gñat̄ cholera: ⁊ a quo ꝓcedit. s. epar ⁊ fel per illud qꝺ sciuisti in capitulo suo. Et euacues sup̄fluitatē chol'icā si fuerit plurima: ⁊ rectiꝰ illo est cū vomitu si pol'e est ⁊ leue ⁊ cu3 fluxu vētris si nō fuerit in virtute debilitas ⁊ nō timetur vt accidāt vlcera aut ꝙ sint facta. Et post illꝺ incipe in p̄mis cū ifrigidātibꝰ ⁊ stipticitatē faciētibꝰ p̄dictis. Et multotiēs qdē sanat hāc lesionē sumē in potu myrabola. citrinos. Ipsi eni educūt cholerā ⁊ faciunt succedē virtutē ifrigidatiuā faciētē stipticitatē. Et ex eis que ꝯferūt eis est admistratio lactis acetosi ⁊ ꝓp̄e cū spodio. Et simil'r cu3 aqua sauich ordei. Et si fuerit cā eiꝰ flegma curet̄ cū eis que educunt flegma ex ebibitis: ⁊ clysteribꝰ si fuerit plurimū valde: deide curet̄ cū eo qꝺ ꝯstipat ⁊ calefacit calefactione tēperata. Et ex eis que ꝯueniūt ad illud est electuarium de granis granatoꝝ qꝺ est cū cinamomo ⁊ electuarium alcāzi ⁊ trocisci de spēbꝰ. Et si flegma est vitreū nō excusatio est eoꝝ que sunt sicut trocisci ascbiladis ⁊ suffuf facti ex aniudē ⁊ ameo ⁊ cymino in aceto posito ⁊ assato ⁊ semie lini torrefacto ⁊ galla ⁊ balaustijs ⁊ carui ⁊ myrra ⁊ thure cū spodio ꝫ3 ꝙ tibi bene visu3 fuerit de mēsuratione testimonij. Et si fuerit illic flegma ⁊ cholera simul ⁊ sigñant illa exitus eius qꝺ egredit̄ ⁊ reliqua signa iuuabunt̄ si sumpserit myrabol'. citrinoꝝ partē. j. ⁊ nasturtij partē. s. cū qbus misceant̄ zucchari ⁊ granoꝝ myrti ⁊ sumach ⁊ carmesch: oīum an̄. sextā partē illius. Et si fuerit cā melācholia effusa ad ip̄m nos faciemus ei caplr̄m singulare qꝺ appropriat̄ ei cū caplr̄is fluxus melācholici ⁊ ꝓportionabimus ip̄m ad splenē. Sed ei qui est ꝯm cibaria ⁊ cibos singulare etiā faciemus caplr̄m. Et si nō fuerit nisi debilitas fortis ⁊ malitia cōplexionis considerabis malitia3 complexionis per signa sua. Et plurimū qdē malitie cōpl'onis itesti-

noꝝ est cõmunicãs malitie cõplexiõis stõchi: ⁊ signa ei⁹ sunt signa illius. Qȝ si debilitas fuerit in digestiua sola ⁊ fuerit frig⁹ iuuanť cũ electuario alcãzi ⁊ iuuanť cũ electuario nr̃o qď est ꝭm moduȝ hũc. ℞. xyloaloes crudi ⁊ cymini in aceto ĩfusi ⁊ assati: ameos: carui. ʒʒ. assati ⁊ cardamomi ĩterioꝝ passularũ tritoꝝ ꝑtes eq̃les ⁊ fiãt ex eis suffuf: ⁊ dosis sit vsqȝ ad. ʒ. iiij. Et si fuerit illic vẽtositas plurima ponam⁹ in eo semẽ alscebrã ⁊ semẽ ruthe. Et iterũ cõpositũ quoꝛũdã plurime vtilitatis in hoc capit. ℞. ʒʒ. semi. feni. ⁊ anisi ⁊ piperis lõgi ⁊ cardamomi: oĩum ana. ʒ. iij. ⁊ semis ameos ⁊ apij: amboꝝ añ. ʒ. iiij. ⁊ cassie ⁊ calami aromatici ⁊ cyperi ⁊ xyloal. crudi: oĩuȝ añ. ʒ. iij. ⁊. ß. ⁊ gallie. ʒ. v. ⁊ croci. ʒ. iiij. ⁊ gariofil. ⁊ blacte bizantie ⁊ nucis muscate: oĩum añ. ʒ. iij. ⁊ sextã: granoꝝ myrti. ʒ. xx. ĩfoꝛmenť ex eo trocisci: ⁊ sit dosis eoꝝ ꝭm mẽsuram testificati. Et iuuãt in ea trocisci almarmaur ꝓpꝛie si fuerit virt⁹ expulsiua debilis ẽt. Et iuuant in ea emplastra p̃dicta calefactiua. Et si fuerit cũ debilitate expulsiue ꝑmisce ea cũ absinthio. Qȝ si fuerit coꝛruptio digõnis ꝓpter caloꝛẽ admĩnistrabis medicinas ĩfridatiuas ⁊ sit in eis stipticitas aliq̃ ⁊ ingrossa cibũ: ⁊ fac eũ ex gñe fridoꝝ grossoꝝ de qb⁹ dixim⁹ in ca. malitie digõnis. Et opȝ ꝙ adiuueris cũ eis q̃ dixim⁹ ĩ eodẽ ca. Qȝ si fuerit debilitas in retẽtiua ꝑꝑ frig⁹ aut caloꝛẽ admĩstrabis stiptica p̃dicta in ĩnitio capl'i cal'a aut frida. Et si fuerit expulsiua ẽt debilis admĩstrabis suffuf ď scoꝛia ferri ĩ nuce muscata ĩ syrupo de mẽtha ⁊ admĩstrabis empl'a ꝭȝ necessitatẽ.

De cura fluxus cholerici. Cap. 4^m.

Iam diximus ipsaȝ in cap. stõchi ⁊ est pẽdẽs in fine rei cũ curationibus dispositionũ epatis ⁊ fellis ⁊ stomachi generãtiũ choleram: ⁊ opȝ vt queratur illic.

De cura fluxus melãcholici ⁊ est spleneticus fluxus in quo non est excoꝛiatio. Cap. 5^m.

Opoꝛtet vt intẽdas in ip̃o curã splenis ⁊ cãm eius cognoscas ⁊ opponas per illud qď necessariuȝ est in eo. Et si fuerit illic multitudo melãcholie ⁊ exuberãtia virtutis eũabis cuȝ decoctiõe epithimi ⁊ similib⁹. Et si fuerit grossa sicut fex ⁊ nõ fuerit ab ap̃ate in ipso ꝓpter grossitudinẽ melancholie ipsius: tunc administrabis in ipsa hoc solutiuũ si fuerit virt⁹ foꝛtis. ℞. salis gẽme partẽ. j. ⁊ spine egyptiace ꝑtes. iij. ⁊ elleboꝛi nigri partes duas: decoquanť itaqȝ spina ⁊ elleboꝛus in aqua foꝛtiter ⁊ dissoluať in ipsa sal ⁊ coleť. Et hec est via fluxus eius ⁊ purgationis eius ab eo qď fluit ex eo. Et si necessaria fuerit flõmia flõma ⁊ ꝯfoꝛta epar ⁊ cõfoꝛta os stõchi. Et si cã fuerit in fluxu stõtico melãcholico ꝓpter illď qď effundiť ad stõchũ ex humoꝛibus melãcholicis pone super splenẽ ventosas retentiuas retẽto in eis illo qď ab eis cõpꝛehẽdiť ad stõchũ ⁊ intestina: ⁊ postea rege cũ eo qď est subtile ꝯfoꝛtatiuũ sicť est ħ cõpositũ qď est nostruȝ. ℞. granoꝝ granatoꝝ. ʒ. x. been rubei toꝛrefacti. ʒ. j. ⁊ seis alscebrã. ʒ. j. zedoarie. ʒ. j. ⁊ karabe. ʒ. j. ⁊ seminis ruthe. ʒ. j. rizi. ʒ. j. fiat ex eo suffuf: ⁊ sit dosis ei⁹. ʒ. iij. Et iterũ sumanť grana granatoꝝ ⁊ passe nigre terant cũ aceto ⁊ aqua ⁊ expꝛimať desuꝑ ⁊ coleť: ⁊ ꝓijciať desuper salis parũ ⁊ oꝛigani ⁊ intingať cuȝ eo. Si aũt necessaria fuerint foꝛtioꝛa hoc sumať thuris cyperi ⁊ nucis cupꝛessi ⁊ gallie: oĩum añ. ʒ. ß. ⁊ toꝛtellaꝝ. ʒ. j. bibať cũ vino antiquo puro.

De cura fluxus sanguis absqȝ excoꝛiatiõe. Ca. 6^m.

Iam sciuisti ꝙ hic fit ex coꝛꝑe ⁊ fit ex stõcho ⁊ ĩtestinis superioꝛib⁹ ⁊ inferioꝛib⁹ ⁊ fit ex fĩcteri ⁊ nouisti signa eoꝝ. Et q̧ ex eo est virulentus ⁊ feculẽtus ⁊ lotiuus cura ip̃m ex ꝑte epatis ⁊ rectificatiõe cõpl'onis ei⁹ ⁊ apertione oppilationis ipsius: ⁊ regimẽ antecedẽs in curatõe illius est ꝯsideratio dispõnis in repletiõe: ⁊ ꝯsideratio cãrũ faciẽtiũ necessario. Cũ ergo nõ est ꝓpter ip̃m doloꝛ ⁊ existimas ꝙ est ex coꝛpoꝛe aut epate: ⁊ nõ cadit ꝑꝑ ipsuȝ virt⁹ nõ retineas ip̃m. Et si timeť ꝙ cursus eius qñqȝ facit accidere excoꝛiationeȝ aut facit accidere debilitatẽ fiat flõmia ⁊ extrahať ex ꝯtrario mot⁹ partis ei⁹: deinde admĩstrenť medicine stiptice restringẽtes san. Et in illo q̧ accidit ex ruptura in venis ĩtestinoꝝ qñqȝ ꝑducit ad excoꝛiationẽ festine. Opȝ ğ vt ꝯuertas studiũ ad retinẽdũ eũ ⁊ ĩclinãdũ ad ꝯtrariũ partis si fuerit illic repletio vehemẽs ⁊ plurima. Et scias ꝙ potata ꝯstrictiua ꝯueniẽtioꝛa sunt ei q̧ est ex ĩtestinis superioꝛib⁹ ⁊ que sequunť ea ⁊ que sunt suꝑ ea. Et clysteria sunt ꝯueniẽtioꝛa ei q̧ est ex ĩtestinis ĩferioꝛibus. Et in eo qui est iter illa rectius est vt aggregenť vtreqȝ curatiões. Et oẽs medicine stiptice fride ⁊ faciẽtes glutinationẽ p̃dicte in eis que p̃terita sunt strigũt sanguinẽ p̃cipue qñ in eis ponunť alumẽ ⁊ emathites vl' semen canabis tritu ȝ sicut puluis ⁊ sanguis dꝛaconis ⁊ karabe ⁊ coꝛallus ⁊ margarite cũ bibunť ⁊ fiũt ex eis clysteria. Et qñqȝ ĩdiges narcoticis: ⁊ qñqȝ ẽ tibi necessariũ vt ꝯfoꝛtes ea cũ illis in qb⁹ cũ stipticitate est foꝛtitudo. Et tro. de balaustijs in sũma eoꝝ que bibũtur est virt⁹ foꝛtis. ⁊ tro. de se. acetose. ⁊ tro. de se. canabis al's de lapide emathitis ꝑ illď qď scire fecim⁹: ⁊ succus arnoglosse ⁊ succ⁹ psillij ⁊ succ⁹ barbe hircine in. his capl'is iuuamẽtũ ꝯferũt: ⁊ ꝓpꝛie cuȝ ponunť in eis medicĩe singulares p̃dicte. ⁊ tro. dicti in p̃mis. ⁊ iteruȝ sumanť maloꝝ ⁊ cydonioꝝ ⁊ rosarũ siccarũ: oĩuȝ añ. lib. ß. decoquanť in qnqȝ lib. aque donec remãeat lib. j. ⁊. ß. ⁊ ꝓijciať suꝑ eã tãtũdeȝ olei ro. ⁊ coquať in vase duplici donec ꝯsumať aqua ⁊ remaneat oleũ: ⁊ oleuȝ illud administreť in eis que bibuntur. Clysteria v̾o restrictiua sunt ex istis succis ⁊ ex aq̃s in qb⁹ decoquunť stiptica nota: ⁊ puluerizenť super ea ex eis que coquũtur ĩ eis ⁊ ponanť in ipsis pĩguedies ex adipe renũ capꝛaꝝ ⁊ ex oleo ro. bono vltio. Et dicem⁹ ea ĩ ãtidotario: ⁊ dicem⁹ ea ẽt ĩ ca. excoꝛiatiõis: ⁊ eligem⁹ ex eis salua tẽperata in qb⁹ nõ sunt medicine acute ⁊ afferem⁹ q̃dã hic. Clystere bonũ ex eis que expo suim⁹. ℞. coꝛticũ granatoꝝ ⁊ arnoglosse ⁊ siliquarũ spine ⁊ sauich alnabach ⁊ sauich rizi: oĩum añ. ʒ. viij. ⁊ sumať de gallis ĩmaturis. ij. ⁊ balaustiarũ ⁊ ro. oĩum añ. ʒ. iiij. effundať suꝑ ea aq̃ emina vna cũ ꝑua aq̃. Et si fuerit aqua illa aqua virge pastoꝛis erit valde bona: deide ďcoquať

cũ facilitate donec remaneat fere tertia ei⁹ ⁊ colet ⁊ su
mat alumis.ʒ.ʒ.⁊ san.draconis ⁊ achacie ⁊ ematbitis
vel semis canabis ⁊ balaustiarũ ⁊ succi barbe bircine
⁊ gũmi ⁊ bdellij assati ⁊ ceruse plũbi ⁊ ostracoꝝ adu-
stoꝝ ⁊ luti rubei ⁊ armeni:oiuꝫ añ.ʒ.j.⁊ olei ro.ʒ.vij.⁊
iterioris adipis caprarum.ʒ.vj.⁊ q vult ponat in ipso
opij põdus danich vsqꝫ ad danich.j.⁊.ʒ.⁊ clysterizet
cũ eo.Et cũ est itẽtio in clysteri retentio san.nõ est ne-
cesse vt igrosset cũ faciẽtib⁹ glutinationẽ ex rizi ⁊ mi-
lio ⁊ silib⁹.Et cuꝫ est in ipso regimẽ excoriationis aut
regimẽ amboꝝ:simil'r necessariuꝫ est illd ⁊ studebim⁹
vt hec duo nõ faciãt igredi in clysterib⁹ vẽtositatẽ.Et
ex suffuf fortib⁹ in h' caplo est vt sumant achacie ⁊ gũ
mi arabici ⁊ semis iusqami albi ⁊ opij ⁊ ceruse plũbi ⁊
luti armeni ⁊ karabe ⁊ gallarũ imaturarũ oium ptes
eq̃les:ɔtere ea ⁊ aggrega ipsa cũ medicamie decocto
calido ⁊ fac ex eis silitudines glãdium.In eo võ q est
ex ficteri sufficit vt administres bas medicias:sumat
merdasengi ⁊ balaustie ⁊ cerusa plũbi ⁊ ostraca assata
⁊ admistrent sup locũ post ablutionẽ ⁊ mundificatio-
nem.Cũ ergo feceris boc ⁊ remanet sup te egritudo ⁊
nõ retinet nõ iuenis ei excusationem qn liges ambas
manus ab ascella stringẽdo vebemẽter ⁊ frica extre-
mitates eoꝝ vebemẽter:⁊ sedeat eger in aq̃ frida esta
te ⁊ in aere frido in byeme ⁊ da ei ad potãdũ aquã fri
gidã:⁊ effunde sup ei⁹ sorbitiões succos fridos ⁊ ifri-
gidatos ⁊ syrupos cõstrictiuos sicut rob de acresta ⁊
rob de ribes ⁊ similia infrigidata cũ niue.

❡ De cura excoriatiõis itestinoꝝ ⁊ vlcerũ. Cap.7m.

Oportet vt nõ sit error in excoriatiõe intesti-
noꝝ. Fortasse.n.nõ est illa que idigeat eo in
quo est virt⁹ vebemens ⁊ est in administra-
tione ei⁹ in ipsa pnities:⁊ est in ipsa ifridatio
vebemẽs.Et dare melones indos ⁊ lactucã ⁊ portu-
lacã est sufficiens in cura.Cũqꝫ administras clysteria
in qbus ponunt medicine cauterizatiue est pnitiosuꝫ.

❡ Superius Aui.posuit curã fluxus vẽtris absqꝫ excoriatione:bic
ponit curã ei⁹ que est cũ excoriatione.boc aũt nibil aliud est q̃ȝ po
nere curã vlceris ⁊ excoriationis intestinoꝝ:qꝛ curã fluxus vt flu
xus posuit.Primo ğ quẽdã errorẽ remouet qui circa boc ɔtingit
qñqꝫ.Scdo curã psequit.ibi(Et opꝫ.) ❡ Cõsiderãdũ ğ ꝙ aliqñ fit
excoriatio ab aliq̃ mã pauca calida fuerũti:⁊ tunc medicus qñqꝫ
ɔsiderãs doloris vebemẽtiã timẽs de vltima carnis eductione cu
rat cũ medicinis que cauterizant vulnus ne vlterius pcedat sicut
sunt medicine cũ spẽb⁹ arsenici.bic est ğ error:qꝛ in curatione ip-
sius sufficiebant medicine extinctiue illius feruentis mãe.ɔtingit
etiã error:qꝛ qñqꝫ plura stiptica approximãt que mãm ibi ɔstrin-
gunt:⁊ boc est qd Aui.dicit.nõ est illa que idiget illo.s.medicami-
ne in quo est virtus vebemẽs.s.cauterizationis aut stipticitatis.

❡ Et oportet vt cures sicut sciuisti illd quod est in in-
testinis superioribus cuꝫ ebibitis ⁊ qd est in inferio-
ribus cum clysteribus ⁊ qd est in medio cũ vtrisqꝫ cu-
ris.Deinde primũ qd oportet te cõsiderare est dispo-
sitio cause facientis excoriationẽ ⁊ vlcera intestinorũ
an est adhuc in effusione.Et an causa eius descẽdẽs
sit ex ruptura aut repletione aut apostemate remanẽ-
te aut est retentum ⁊ abscissum ⁊ iam destructum est ⁊
remãsit vestigiũ eius ex excoriatione ⁊ vlcere.Et nos
quidem iam dedimus signa in boc.

❡ Hic psequit.Et pmo ponit quẽdã cañ.gñalẽ.Scdo spãlẽ curaꝫ
ponit ꝑm diuersitatẽ modoꝝ vlcerũ.ibi(Deinde.) Et bec babet
duas.Prio ponit q̃dã diuisi.Scdo ꝑm mẽbra diuisionis exequit.
ibi(Si ğ.) ❡ Diuisio quã Aui.ponit est bec:qꝛ tu debẽs ɔsiderare
an cã excoriationis sit adbuc in actu fluxus:aut cã excoriationis
sit retentũ abscissuꝫ ⁊ iam destructũ est.s.casus.Debes etiã ɔside-
rare:an cã excoriatonis sit ex ruptura.s.vene aut apate remanẽ-
te.s.vsqꝫ ad saniationẽ ⁊ apertionẽ:aut repletionem.s.totius cor-
poris supple:aut ab alijs causis supra enumeratis in cap.de fluxu
ventris omnium modorum.

❡ Si ergo causa adbuc effundit ppera in abscinden-
do ipsam ⁊ cõstringendo ipsam cũ eo qd iaꝫ sciuisti in
loco suo.Et si fuerit necessaria euacuatio ppter mali-
tiam bu.fac eã cũ timore ⁊ cautela:⁊ stude vt sit solu-
tiuũ nõ vebemẽter nociuũ vestigio ⁊ vlceri:imo sit si-
cut myrabol'.Et rectifica ipsum cũ eo qd miscet ei ex
eis que sunt sicut dragagan.⁊ que sunt similia illi.Qꝛ si
tibi possibile est vt pbibeas ipm a cibo duob⁹ dieb⁹
vt fiat corpus auarũ eius qd effundit ab eo fac.Et cũ
volueris ipm cibare ciba eũ lacte decocto cuꝫ lapidi-
bus ⁊ decoque ꝑm ꝙ preterijt in caplo suo:⁊ iste cib⁹
est ꝑm semitã medicine.Cibus võ ipse apud necessita-
tem ⁊ apparitionẽ debilitatis est ille cui⁹ quãtitas mi
norat ⁊ cõfortatio multiplicat ipsius sicut epar galli-
ne pinguis ⁊ paruꝫ panis de simila decliuis ad azimi-
tatẽ ⁊ testiculi galloꝝ ⁊ oua sorbilia que ascendunt a
sorbilibus ⁊ descendunt ab assatis fortibus.Et quan-
doqꝫ iuuat valde ex piscibus assatis calidis ⁊ pedib⁹
decoctis in lacte dulci.Et rizi torrefactũ est bonũ eis
valde cum suggit ipsum.Et opꝫ vt conserues virtutẽ
eius etiã cum rob fructuũ ⁊ cibis dictis in caplo pmo.
Et sit sal eius sal gẽma ⁊ sit torrefactus.Et nõ opꝫ vt
bibat vinũ nisi quãdo non multiplicat caliditas:tunc
eniꝫ bibat ex eo parũ qd sit nigrũ stipticũ:⁊ aqua eius
sit aqua frigida.Et nõ est cõueniens vt in primis inci
piat a medicinis puris singularibus cuꝫ qualitatibus
suis stipticis ⁊ asperis.Et quando dolor fit fortior in-
diges necessario faciẽtibus glutinationẽ vt fiat sicut
maran ⁊ liniatur super faciem infirmi.

❡ Hic ꝑm mẽbꝝ diuisionis exequit.duplicẽ aũt diuisionẽ inuebat:
vnã occultã:aliã manifestã.Erat aũt nõ occulta diuisio bec ꝙ cã
excoriatiõis aut vlceratiõis:manifesta aũt erat aut ex ruptura.s.
vene:aut apate ⁊c.Nũc ğ exeqt Aui.de cura vlcerũ vt sũt ab alijs
causis:qꝛ curã venarũ ⁊ itestinoꝝ rupture ꝑsupponit notã ex bis
que in pcedẽti caplo dicta sunt.Innuebat aũt occultã diuisioneꝫ
que erat ꝙ cã vlcerũ ⁊ excoriatiõis erat aut de mã flegmatica aut
melica aut stercus durũ aut relige medicine.Prio ğ ponit vlcerũ
curã ⁊ excoriationũ factarũ ab acutis mãeb⁹ cholericis vel alijs.
Scdo ponit curã excoriationũ factarũ a flegmate.ibi(Et si fuerit
excoriatio flegmatica.)Tertio factaruꝫ a melia.ibi(Excoriationi
melice.)Quarto factaruꝫ a stercore.ibi(Excoriatio aũt que fit ex
fece.)Quinto factarũ a reliquijs medicine.ibi(Excoriationi võ fa
cte.) ❡ Diuisio aũt manifesta quã Aui.ponebat erat ꝙ bec cã ex-
coriationis aut erat in effusione aut excoriãs erat retẽtũ abscissuꝫ
⁊ destructũ.Hãc ğ diuisionẽ adaptat ad curã vlcerũ pueniẽtiuꝫ a
mãeb⁹ acutis:tñ ꝑmones pfert Aui.oẽs ad oẽm mãm.Prio ğ po
nit curã que se magꝫ vertit ad cãm.Scdo que se magꝫ vertit ad vl
cus ꝑm suas dñas ⁊ accidẽtia.ibi(Et oẽs medicie.) ❡ Cõsiderãdũ
ꝙ cũ medicine solutiue plurime bẽant siccitateꝫ ⁊ acuitatẽ ppꝛie
nocẽt vestigio mẽbroꝝ excoriationũ ⁊ vlcerũ:⁊ iõ opꝫ dare soluti-
ua que bẽant stipticitatẽ per quã ɔferãt sic sunt myrabolani:atta
mẽ qꝛ ipsi stipticitatẽ aliquã babẽt:opꝫ ɔfortare eos cũ dragagan
to qd eos lenificat. ❡ Cõsiderãdũ circa 3m qñ mã effundit nõ ɔue
nit vt icipias cũ medicinis puris singularib⁹ cuꝫ q̃litatib⁹ asperis
siccis.s.stipticis:qꝛ iste medicine mãs ɔstringũt in loco:⁊ iõ dꝫ ex-
poni supple ⁊ ɔstringẽdo ipaꝫ excoriãt. ❡ Cõsiderãdũ post ꝙ me-
dicine ɔglutinatiue sup itestinũ stant sic paries medius iter mãm
acutã fluentẽ ⁊ vlcera:⁊ iõ qñ dolor fit fort' idiges medicis faciẽ-
tib⁹ glutinationẽ vt fiant sic parietes ⁊ leniant sup faciẽ itestini.

❡ Et omnes medicine infrigidatiue facientes stiptici-
tatem

tatem permiste cum glutinatiuis sunt iuuatiue nisi ac-
cidat corrosio.fortasse eniȝ tunc indigebis abstersiuis
⁊ cauterizatiuis permistis cum eis que leuia sunt sine
mordicatiōe.Et oportet vt detur in potu habēti exco-
riationem illud quod in potu est ex seminibus ⁊ alijs
in aqua frigida ⁊ nō in aqua calida . Et reubarbaro
qdem inest proprietas mirabilis in vlceribus intesti-
noꝝ ⁊ in fluxu algaras:⁊ proprie quando datur in po
tu in eo quod est sicut aqua arnoglosse cū pauco vino
antiquo.Et glandes assate ⁊ silique virtutem habent
fortem coniuncte ⁊ separate:⁊ semen rose est mirabile
valde.Et nos iam experti sumus illud quod dixerunt
quidam ꝙ quando dantur ex eo in potu.ʒ.iiij.cū aqua
frigida remouentur ab eo.Lutum autem sigillatū est
iuuatiuum valde omni excoriationi:ita ꝙ corrosioni
de quo in potu datur post mundificationeȝ corrosio-
nis ⁊ sorditiei cū clysteri aliquo ex clysteribus que di-
ximus . Et similiter cū clystere fit cum luto sigillato in
succo arnoglosse ⁊ stella semius etiā ⁊ succo portula-
ce.Et ex eis que etiā conferunt ad illud est succus mo
ri qđ nō maturatur.Et similter syrupus herbe caude
equi ⁊ succus herbe tinctoꝝ citrine imbibitus ⁊ clyste-
rizatus.Et dixerūt quidam in medicinis huius capitu
li pedē albacohen ⁊ existimo ꝙ sit pes corui.⁊ dicitur
ꝙ Hippo.cū dixit.pes albacohen itellexit folia ficus.
⁊ hoc nō est ex eis que conueniunt in hoc capitulo.Et
potare coagulū leporis ⁊ caseum ablato sale eius ab
eo ſm ꝙ diximus in capitulo primo est vehemēter iu-
uans eos ⁊ ꝙ est vltimum in corrosione.Et cum acci-
dit excoriatio ꝓpter medicinam ebibitam:tunc ex re-
bus iuuatiuis est vt fiat clystere cum butyro ⁊ sang.
draconis.s.ponantur in.ʒ.xxx.butyri.ʒ.j.sang.draconis
vsqȝ ad.ʒ.iij.Et ex compositis valentibus ad eos sunt
tro.de suffuf frigidi predicti . Et ex eis que illis bona
sunt est panis cum puluerizat̃ sup vinuȝ ⁊ detur in po
tu ex eo:⁊ bibat̃ post ipsuȝ aqua frigida.Et ex eis que
cōferunt est vt sumant̃ cineris ostracoꝝ fluuialiū par
tes.iiij.⁊ gallarū partes.ij.⁊ piperis pars vna terant̃ ⁊
cribellentur ⁊ puluerizet̃ ex eo pondus.ʒ.j.super cibū
⁊ bibatur cum aqua frigida.Et philonium est eis iuua
tiuum ēt cum bibūt ipsum cum aqua frigida.

¶ Hic ponit curā que magis cōpetit vlceri ſm sui dr̃ias ⁊ modos ⁊ etiā causas. Primo ergo ponit medicinas que inungunt̃ vel emplastrant̃.Scđo que interius applicant̃.ibi(Suppositoria.) Prima in.ȷ.Primo ponit medicinas simplices magis.Scđo compositas.ibi(Et ex compositis.) ¶ Considerandum ꝙ reubarbarū hȝ virtutē stipticā per quā fluxui vt fluxus est cōfert.hȝ ēt virtutem mundificādi in materiebus acutis que nocent ⁊ excoriant:⁊ quantum ad hoc ꝯfert in abscissione cause.quando ergo volumus reubarbarum magis stipticare ⁊ minus soluere assamus illud . Stella semius.i.lutum semium pro quo vtimur sigillato.

¶ Suppositoria vō ⁊ clysteria ꝯuenientia ad hoc sunt
sicut clysteria ⁊ suppositoria cōueniētia ad fluxuȝ san.
absolute additis in eis in principio faciētibus glutina
tionē stipticis.Et in fine eius si perducit ad corrosio-
nē mundificatiuis ⁊ cauterizatiuis:⁊ vsquequo dissol
uat̃ illud qđ est super itestina de pinguedine ⁊ rema-
neāt manifesta:nō oportet vt ꝑtranseas glutinationē
faciētia ⁊ stiptica.Et dixerunt qdaȝ ꝙ opȝ ne acbacia
mittat̃ in clysteri cum nō est in egritudine sang.⁊ non
est hoc aliquid.Deinde cum mundificatur vlcus inci-
piat̃ cuȝ exiccatiuis stipticis glutinatiuis ⁊ pinguibus:
deinde in fine eius si perducit ad corrosionē cum mū-
dificatiuis ⁊ cauterizatiuis.Et sunt quidam homines
qui ꝑmiscent rem modicam de calidicon in quibusdaȝ
succis.Et clysteria salua conferunt ei iuuamentuȝ ma
ximū Uerum cuȝ non ducit necessitas ad illud qđ est
acutum ⁊ ad illud quod est acetosum:tunc melius est
vt administret̃.Et oportet vt permutatio fiat primum
ad acetosa:deinde ad calida.Et quando exigit neces-
sitas ⁊ corrosio tunc non cures:⁊ si cum calidicon ad-
ministres necessitatem tuam in eo.Et quandoqȝ rectū
est vt incipias cum aliquo narcoticorum : deinde ad-
ministra clysteria acuta nisi cum nō tolerat ipsa infir-
mus.Et de istis acutis ⁊ illis que fiūt ex arsenico time-
tur denudatio cutis post cutem donec perforentur i-
testina.Et propter hoc oportet vt sit inceptio in admi
nistrando ea cū scis ꝙ vlcus iam corruptū est.Et non
tardatur vsqȝ ad horam in qua timetur ꝙ accidat fo-
ramē propter dilatationē vlcerū ⁊ profunditatem eo-
rum.Et scias ꝙ adeps caprarum bonum est sup totū
illud qđ aggregat̃ ad clysteria ex glutinatiuis:est eniȝ
succurrens ⁊ sedans mordicationē ⁊ portat super locū
egritudinis velociter.⁊ hoc etiam non est necessarium
nisi in principio egritudinis . Et cum peruenit ad sa-
niem indiges mundificatiuis:deinde illis que sunt for
tiora.Et indiges si in duritiem lapidis conuertat̃ pin-
guibus ⁊ glutinatiuis ⁊ separantibus inter medicinam
⁊ egritudinem:⁊ cū sciueris ꝙ vlcera sunt sordida tūc
mundifica ea cum eis que sunt sicut aqua mellis:⁊ for
tior illa est aqua salis:⁊ aqua in qua condiuntur oliue
salite ⁊ decoctio piscium salitoꝝ.Et necessarium est ti-
bi in sanie vt administres ea que sunt sicut trocisci de
arsenico ꝓculdubio cum pertransierit egritudo noui-
tateȝ ⁊ non prohibuerit ab eis prohibitor.Et scias ꝙ
clysteria pinguia glutinatiua sedant dolorem eius qui
habet vlcus in intestinis suis corrosiuum sed non sa-
nant:⁊ non cures in corrosione nisi de medicinis con-
ferētibus corrosioni:⁊ sunt mūdificatiua abstersiua cū
exiccatione ⁊ stipticitate ⁊ ea ex quibus fiunt trocisci.
Et nō oportet vt multiplicentur super ea glutinatiua
⁊ pinguia:⁊ separent inter ea ⁊ inter corrosionem ⁊ va
lentia corrosioni.Et quandoqȝ ledunt ⁊ dolorē faciūt
sed non respiciatur ad illud.Et scias ꝙ quando tu mū
dificas cum clysteribus acutis:oportet vt facias sequi
ea icarnatiua assumpta ex stipticis ⁊ glutinatiuis:⁊ il-
lud cum sciueris ꝙ caro sana apparet:⁊ quādo aggre
gant̃ febris ⁊ debilitas ⁊ corrosio ⁊ fuerit caliditas nō
potest eger vti eis que sunt sicut trocisci de arsenico so
lis:oportet vt dissoluant̃ in aquis fructuuȝ stipticoruȝ
frigidoꝝ sicut acresta ⁊ sumach ⁊ ribes ⁊ granata ⁊ ro
sa ⁊ que sunt illis similia:deinde exiccentur ⁊ multipli-
cet̃ super eos illud ⁊ administretur.Et quandoqȝ non
est excusatio quin misceant̃ iusquiamum album ⁊ opiū
cū eis:aut premittant̃ narcotica sup ea : aut detur in-
firmo cibus laudabilis.Et maior summa horū tro.est
a media.ʒ.vsqȝ ad.ʒ.ij.Et qñqȝ est rectius vt ponat in

aquis eius infrigidantia stiptica: ⁊ de eis sunt lentes ⁊ cupule glandium. Et illud adiuuat in hoc vt accidat cortex. Et ex eis que forte faciũt dolorẽ ei⁹ ⁊ iuuamẽtum simul est vt clysterizentur cum tro. de arsenico in aqua salsa cum vehemens est grossitudo materiei. Et quãdoq; sufficit febricitãtibus ⁊ debilib⁹ ⁊ illis quoꝝ sensus fortis est ⁊ nõ tolerant acuta clysteria hoc regimen. Incipiãt ⁊ clysterizent cum aqua mellis: deinde post quatuor horas cum aqua salis: deinde detur eis in potu lutũ cum aceto misto cum aqua. sanat enĩ eos. Et ex regimine in capitulo clysteriorum est vt clystere fiat paulatim per vices: ⁊ cũ dolor fit fortior tũc succurre cũ oleo ro. ⁊ clystriza cũ eo. Clysteria võ que administrant in retẽtione san. ⁊ ꝓhibitiõe fluxus ei⁹ sunt alia ⁊ sunt ꝓxima clysteribus ꝓhibitiõis fluxus vẽtris. Et qñq; fiunt ei tro. qui administrant in eo per se.

¶ Hic Auicen. ponit curã per medicinas que inferius inijciunt vel exterius applicantur. Et primo eas que per anum inijciunt. Secundo que exterius applicant, ibi (Emplastra autem.) ¶ Prima in duas. Primo ponit canones diuersos in curationibus clysteriorum ⁊ suppositorioꝝ que in vlceribus ⁊ excoriationibus conueniunt. Secundo diuersa clysteria ⁊ suppositoria ponit. ibi (Et nos quidem.) ¶ Prima in duas. Primo ponit qualis virtutis debẽt eẽ clysteria que cõueniunt in excoriatione ⁊ vlcere ⁊c. Secũdo qualia debent esse cõsiderando alias differentias ⁊ accidentia vlcerũ ⁊ excoriationũ. ibi (In fine.) ¶ Hec habet quinq;. nã vlcus aut est corrosiuũ aut saniosum aut iduratũ: aut est sordidũ aut est qbusdam alijs accidẽtibus cõiunctũ. Primo ergo ponit clysteria que cõueniũt qñ vlcera intestinoꝝ sunt corrosiua. Secundo quãdo cõuertit in saniẽ. ibi (Et quãdoq; ꝑuenit ad saniẽ.) Tertio quãdo idurantur. ibi (Et indiges.) Quarto quãdo fiũt sordida ex multa imbibitione corrupte materie. ibi (Et cũ scieris.) Quinto quãdo coniungunt alijs quibusdã dispositionibus. ibi (Et cũ aggregat febris. ¶ Prima in tres. Primo ostẽdit quãdo clysteria cauterizatiua cõueniũt: qr quando est vlcus corrosiuũ. Secũdo ostẽdit ordinem in eis. ibi (Et opꝫ.) Tertio dubiũ qđ accidit ex illoꝝ admistratiõe. ibi Et de istis acutis.) ¶ Et medicamẽ de arsenico cuius descriptionem ponit Serap. tracta. 7. ca. 10. Trocisci valentes ad excoriationem ⁊c. ¶ Cõsiderandum ꝙ acetosa corruptiõi ⁊ excoriationi resistũt remittẽdo caliditatẽ materierũ corrosiuaꝝ: sed cauterizãtia vehemẽti⁹ hoc faciũt causticãdo mẽbrũ: qr ergo acetosa leuiora sunt iõ ab illis icipiẽdũ. sed qr quãdoq; quidã habent intestina sensibilia multũ. iõ prius cũ narcoticis stupefacere opꝫ. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ qñ idurant regrunt medicine acute exiccãdo ⁊ resoluẽdo. Ille aũt iducerẽt duo nocumẽta. Primũ qr mordicarent. Scđo qr resoluẽdo subtile magis idurarẽt. Ergo opꝫ admiscere ꝯglutinatiua q̃ separẽt iter medicinã acutã ⁊ iter egritudinẽ que est durities ⁊ vlcus ne. s. medicina indebite operet in egritudinibus.

¶ Et nos quidem dicamus nunc clysteria ⁊ colyria ⁊ tro. qui ingrediunt in clysteribus. Ex clysteribus itaq; leuibus in hoc ⁊ in fluxu vẽtris calido est vt fiat clystere cũ aqua arnoglosse sola: aut cũ aliquibus tro. quos dicã. Et fiat clystere cũ pane similagineo azimo trito in succo. Et ex clysteribus leuibus est vt sumat aqua ordei ⁊ oleũ amigdalinũ ⁊ vitellus oui ⁊ aqua rizi decocti cũ adipe renũ caprarũ ãnualiũ ⁊ colent ⁊ ꝓ̃ijciãtur in luto sigillato: ⁊ similiter decoctio rizi assati decocti cũ adipe caprarũ. Et qñq; ponunt cũ eo in ipso cortices granatoꝝ ⁊ galle: ⁊ silr aque sauich ⁊ luti sigillati. Et iteꝝ clystere iuuatiuũ cũ est caliditas vehemẽs succus rasure cucurbite ⁊ portulace ⁊ arnoglosse ⁊ succus virge pastoris ⁊ grana myrti ⁊ lẽtes a qbus aqua bis eiecta est. Aggrega hos succos ⁊ cõmisce cum eis oleũ rosatũ ⁊ cerusaꝫ ⁊ lutũ armenũ ⁊ achaciã ⁊ thutiã Et si idigueris opio pone in eis fꝫ necessitatẽ ⁊ dispõnẽ. Descriptio clysteris ꝯueniẽs excoriatõi ẽt. ℞. cortices amigdalaꝝ ⁊ cortices pistici ⁊ granatoꝝ ⁊ gallas ⁊ sumach ⁊ folia senticis ⁊ radicẽ aliẽtũ. Elixent itaq; cũ vino donec ispissent: deide colent ⁊ terant aliq trocisci clysterioꝝ ⁊ ponant in eo cũ oleo myrtino.

¶ Hic enumerat clysteria. Et primo hoc. Scđo colyria. ibi (Colyrioꝝ aũt.) Tertio trociscos qui in clysteribus ponunt. ibi (Trociscoꝝ aũt.) ¶ Alientum. i. cassia: vt ponit Simon forsan: qr fortiter abstergit: ideo confert.

¶ Colyrioꝝ aũt ad excoriationẽ medicinarum matres sunt myrra ⁊ thus ⁊ crocus ⁊ sandaraca ⁊ alumẽ ⁊ storax ⁊ castoreũ cũ adest opiũ ⁊ licyũ ⁊ charta cõbusta ⁊ san. draconis ⁊ cornu ceruinum ⁊ chimolea ⁊ luta que currunt cũ ea ⁊ climia ⁊ merdasengi ⁊ que sunt similia illis. Et qñq; necessaria sunt atramẽta ⁊ arsenica. Colyriũ ad excoriationẽ ⁊ thenasmonẽ myrra ⁊ crocus ⁊ thus ⁊ opiũ cõficiant cũ albumine oui. Aliud. sandaraca storax myrra crocus opiũ ꝯficiant cũ aqua arnoglosse. Et qñq; fit ex huiusmodi medicinis marã cum oleo ro. ⁊ cerusa ⁊ administrant sup pãnum ⁊ frustum cotti ⁊ ponit in ano fꝫ ꝙ ponit in ipo tẽta ita vt equet illud ⁊ mũdificet. Troc. aũt clysterioꝝ excoriatiõis sũt sicut trocis. de arsenicis ad corrosionẽ ⁊ trocis. stelle: ⁊ opꝫ vt seruent in vinatia vue vt ꝯseruet in eis virtus ⁊ trocis. de charta cõbusta. Descriptio tro. charte cõbuste. ℥. x. arsenicoꝝ adustoꝝ ⁊ corticũ eris ⁊ alumis iameni ⁊ gallaꝝ ⁊ calcis que non est extincta: oĩum aã. ℥. xij. fiant ex eis tro. cũ succo arnoglosse quoꝝ vnusq̃sq; ponderet ℥. iiij. Et paruo ex eis admistret pondus. ℥. j. Et magno tro. j. integer. Trocis. alius. ℞. sumach ⁊ capita granatoꝝ ⁊ succutũ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ grana acreste ⁊ calcãtũ ⁊ colcotar ⁊ eris adusti ⁊ antimonij: oĩuꝫ aã. ptẽ. j. floris eris ptẽ. 5. fiant ex eis troc. Troc. forti. ℞. calcẽ ⁊ alkali ⁊ achaciã ⁊ gallas ⁊ arsenicũ ⁊ terant cũ aceto aliqbus diebus ⁊ iformẽt troc. Et ex fortitudine eius qñq; sufficit vt clysterizet cũ aqua arnoglosse.

¶ Primo ponit medicinas que maxime ingrediuntur hec colyria. Secundo colyriorum ponit descriptiones. ibi (Colyriuꝫ.) ¶ Succutum. i. semperuiua: vt supra fen. 10. cap. de sputo sanguinis: ⁊. 2. cañ. cap. de succuto. Sed Simon dicit ꝙ in secundo cañ. ibi fuit error. nam succutum al's synficũ est consolida maior siue anagallicũ. Alcali est herba nascens in litoribus similis vermiculari pinguis ⁊ salsa. Sed Rasis in diuisionibus in ca. 45. s. de dolore dentiuꝫ. dicit ꝙ est species aluminis.

¶ Empl'a aũt ⁊ epithimata iuuatiua in hoc sunt empl'a ꝑdicta in capl'o curatiõis fluxus vẽtris absolute. Et iã expertum est epithima de troc. stelle cuꝫ aqua myrti ⁊ ꝯtulit ei valde. Et qñ nõ cessat dolor: tunc sedeat infirmus in tina in cuius aqua decocta sunt stiptica nota cũ aliquãtulo anheti ⁊ fenu. ⁊ altee. Et si fortior fiat sitis ⁊ angustia in excoriatiõe cholerica administra lac acetosum decoctũ in aqua sauich que vtraq; ifrigidata sint. Qr si dolor adeo fiat fortis donec appropiquet syncopis non erit excusatio narcoticoꝝ. Et ante illud clysteriza cum adipe vaccino cum aqua sauich ordei absq; expulsioue. Et fortasse sedabit dolor ⁊ abscindetur egritudo ꝓpter illud qđ accidit de equatiõe hu. Et si nõ sedat cura cũ eo qđ scis. Et si vis clysteriza in hm̃õi hora cum hoc clysteri sumatur aque kist ordei ⁊ rizi ⁊ adeps renum caprarũ ⁊ oleũ ro. ⁊ gũmi arabicũ

⁊ cerusam

ꝛ cerusam ꝛ vitellum oui conquassentur omnia in loco vno: ꝛ si vis pone in eo opium ꝛ administra.

¶ Hic Aui. ponit emplastra ꝛ medicinas que exterius applicātur addens. Cura cū eo qd̄ scis. i. narcoticis.

¶ Et si fuerit excoriatio flegmatica: tunc necessarium erit vt incipias in curatione eius cum eo quod incidit ꝛ educit ipsum ꝛ facit quiescere ab eo ꝛ cibetur cū huiusmodi donec sunt cibi eius etiam pisces saliti ꝛ synapis cum sicla ꝛ almuri ꝛ alcauguamich. Et sint tincture eius ex eis que sunt sicut granatorum grana cū oleo cum seminibus ꝛ synapi ꝛ que incidūt. Et quādo multiplicať cibatio ex albusir assato cū iam sumpserit aliqd ex medicis que ad caliditatē decliues sunt sicut alcanzi ꝛ cardamomuʒ iuuať cum eo. Et dixerunt quidam ꝙ quidam habens vlcera intestinoꝝ iuuatus est cum electuario qd̄ oi die sumebat in potu cum vino: deinde cibatur albusir assato: fecit illud aliquibus diebus ꝛ videť ꝙ sit illud huius generis. Et iam dixerūt ꝙ quidam homo fuit curans dissinteriaʒ antecedētem cura mortificante aut sanante in die vno. Cibabat hominem pane cū cepe acuto ꝛ minorabat potuʒ eius in illo die ꝛ clysterizabat eum in mane cuʒ aqua salis acuta: deinde consequebanť illud cum clysteri medicine fortiores ex clysteribus incarnatiuis. Et si tolerabat dolorem eius cū quo curabať sanabatur: ꝛ si non moriebať. Et erant clysteria eoꝝ ex huiusmodi clysteri. ℞. sansuci cymini carmeni salis folioꝝ ademest humidorum melliloti: oīum añ. ℥. j. ꝛ olei kist. ij. decoquātur in oleo donec consumať tertia ꝛ coletur ꝛ administreť illud oleum clysterizando. Et iterum confert eis clystere cū decoctione rizi. Et quandoqꝫ ponuntur in ea pisces saliti. Ceratū dictū in hac specie egritudinis ℞. carnis dactyloꝝ pondus lib. ij. ꝛ. ʃ. masticis. ℥. j. ꝛ. ʃ. ꝛ anbeti humidi. ℥. vj. ꝛ aloes. ℥. j. ꝛ cere. ℥. x. ꝛ olei rutbacei ꝛ olei rof. quātum sufficit: ꝛ quādoqꝫ ponit in ipso semen nasturtij ꝓprie quādo sentit flegma vitreū. Excoriationi aūt mesle post regimē mesle ꝛ splenis ƒm ꝙ diximus in loco ante hunc. Et post rectificationē regiminis cōfert suffuf de luto. Et cōferūt ei clysteria de rizi ꝛ sint in eis spēs aromatice ꝛ semina calida ꝛ lenia ꝛ semina stiptica: ꝛ ponanť in eis oleum rof. ꝛ vitellus oui: ꝛ eoꝝ cibi sint a quibus generatur sanguis: ꝛ cum fuerit vlcus malignū nō erit excusatio quin fiat clystere cum aqua salis gēme: deinde sequaris ipsum si indiges eo cum illo quod tam valde mundificat donec appareat caro munda: deinde cura cum clysteribus incarnatiuis. Et clysteria lenia ad hoc sunt sicut clystere in quo ponuntur spine egyptiace partes. iiij. elleborí nigri partes due decoquantur cū a aqua ꝛ sale gemma. Qꝫ si illud non confert: tunc administrentur trocis. de arsenico. Excoriatio autem que fit ex fece curať cū eo quod lenit naturam ꝛ sint in eo lenitas ꝛ vnctuositas ꝛ glutinatio ꝛ lubricitas: ꝛ premittat ante cibuʒ sicut vitellū oui sorbilis ꝛ sicut ius galli decrepiti ꝛ sicut iura ꝛ alesfidabegi facta ex pullis facilibus impinguatis: ꝛ administrentur clysteria lenitiua ex succis glutinatiuis lubricatiuis simul cum oleo rosa. ꝛ vitello oui ꝛ similibus. Et quandoqꝫ confert cum prolongať hec excoriatio vt sumantur semen lini ꝛ psilij semē: ꝛ semē maru ꝛ semen altee accipiatur mucilago eoꝝ ꝛ detur in potu ante cibum. Ipsa enim aggregat ad lubricitatem sedationem doloris ꝛ glutinationeʒ: ꝛ sumere pruna ante cibū quandoqꝫ remouet hoc accidens. Excoriationi do facte successione potus medicine cōferunt medicine singulares glutinatiue predicte: ꝛ conferunt ei dragagantum assatum de quo bibātur in lacte acetoso. ℥. iij. ꝛ. ʃ. ꝛ quod est supra. Et confert ei valde vt fiat clystere cū butyro vaccino recenti bono. Et qn̄qꝫ ponitur in ipso aliquid de sang. draconis: ꝛ quandoqꝫ confert ius ventrium in aliqua excoriatione cholerica ꝛ non est medicina oīum.

¶ Hic ponit curam excoriationis facte a materia flegmatica. Et primo ponit curā per medicinas ꝛ cibaria que sumunť. Secundo ponit curas quas quidam faciebant. ibi (Et dixit.) Tertio redit ad ponēdū clysteria cōuenientia illis. ibi (Et erunt clysteria cōdita sale ꝛ aceto.) ¶ Albusir. i. auellane assate: vt pōt sumi a Serap. trac. 7. s. ca. in confectione medicaminis alibsalide. Et iam dixit. f. Hal. 12. terapenti. i. c. Ademest. i. arboris lauri. Kist est pondus lib. j. ʃ. ¶ Considerandum in fine capituli ꝙ si excoriatio cholerica fit ꝓpter cholerā acutam cum stomachi inflāmatione ꝛ fortitudine: cibariū. f. acetosum ventriuʒ confert: qꝛ resistit inflāmationi ꝛ caliditati stomachi. si ergo non habentur he conditiones nō confert: ideo subdit non est medicina ꝛc̄.

¶ De cura fluxus vētris facti ꝑꝑ cibos. Cap. 8m.

Cura nota ad istos est vt prohibeatur descēsio eius dum non accidit cholirica fortis superflua. Sed si fuerit ex multitudine cibi fiat illud ꝛ administretur fames post illud: ꝛ quādo descenderit sumat aliquid ex robub stipticis. Et si acciderit debilitas sumat alcanzi aut suffuf de granatis. Et si sentitur debilitas in stomacho cum eo quod accidit de multiplicatione ꝛ significat illud id quod accidit de rugitu ꝛ ventositate sumat balaustiarum ꝛ thuris ꝛ ameos partes equales ꝛ cōficiantur cuʒ passis tritis cum suis interioribus ꝛ comedat ex eo omni mane quantitatem nucis. ꝛ iterum sumat medicamen de acoro ꝛ calameerzech dictū in antidotario. In facto autē ex corruptione ciborū in seipsis aut in eo aut qualitatibus malis in eis aut velocitate administrationis eius in eis: oportet vt sumat post eos cibos boni chimi: ꝛ cureť impressio remanēs ex calore ꝛ frigore cū eo quod scis ex electuarijs frigidis aut calidis: ꝛ si fuerit causa viscositatis eorum ꝛ lubricitatis ipsoruʒ converte ad eos illud in quo cum lenitate est stipticitas. Frigus autē eoꝝ ꝛ caliditas ipsoꝝ sunt ƒm ꝙ eis cōuenit. Et si causa fuerit premissio lubricantis ꝑmittat stipticū: ꝛ si causa fuerit postremitas eius cuius velociter fit digestio apud regimen: tunc sumat spodium ꝛ aliquid de robub vt rectificetur stomachus ab impressione eius cuius alteratio nocuit ipsuʒ. Nā ƒm plurimum accidit calefactio. Et si faciat accidere raro frigiditatem ꝓpter acetositatē cibi in quibusdā dispōnibus huiusmodi regimen sumat spodiuʒ cum canzi. Et si causa fuerit paucitas cibi aut subtilitas substātie eiꝰ cibeť post ipm carnibus grossis mosusat ꝛ cōditis cuʒ stipticis ꝛ cū aceto preparatis ꝛ piscibus salitis ꝛ similibus. Qꝫ si timeatur debilitas digestionis cum hoc cum seminibus condiantur.

¶ Primo premittit canonẽ. Scḋo exequit̃. ibi (Sz ſi fuerit.) Et hec hz q̃tuoꝛ. Primo ponit curã eius cuiꝰ cã eſt cibi multitudo. Secũdo cuius cã eſt coꝛruptio vel mala qualitas. ibi (In facto.) Tertio cuius cã eſt erroꝛ in oꝛdine. ibi (Et ſi cã.) Quarto cuiꝰ cã eſt paucitas cibi. ibi (Et ſi cã.) Lz poſſint diuiſiones alie fieri ⁊ pz.

¶ De cura fluxus cerebꝛalis. Cap. 9m.

Opoꝛtet vt habẽs eũ oĩno nõ doꝛmiat ſup collũ: ⁊ qñ excitat̃ a ſomno eſt ei nec̃ariũ vt vtat̃ vomitu q̃tenus egrediat̃ humoꝛ groſſus effuſus ad ſtõchũ ex capite faciẽs fluxũ: ⁊ vt adminiſtret̃ illud qḋ diximus in capl'o catarri de raſione capitis ⁊ fricatiõe eiꝰ cũ rebꝰ aſperis ⁊ ex vapoꝛationibꝰ capitis ⁊ adminiſtratiõe rubificãtiũ ⁊ cauterizãtiũ ſup ipm ⁊ ex ꝯfoꝛtatiõe eiꝰ ⁊ rectificatiõe cõpl'onis eiꝰ. Et qñq3 nec̃ariũ ẽ cauteriũ. Et nõ opz vt adminiſtret̃ retẽtio eius a ſtõcho cuz medicis ſtipticis ⁊ magnificet̃ timoꝛ: imo opz vt extrahat̃ illud qḋ de eo aggregat̃ ſuperius ꝑ vomitũ: ⁊ illud qḋ deſcẽdit ex via iteſtinoꝝ ⁊ ſi nõ cũ alio ſaltẽ cũ clyſteribꝰ: ⁊ reſtringat̃ illud qḋ de eo deſcẽdit ad vẽtrẽ nõ cuz illo qḋ ꝯſtipat: q̃re ſedeat mã in ventre imo cũ eo qḋ eſt ſimile illi quo retinet̃ ex pectoꝛe ex eis que diximus in ſuo capl'o: ⁊ cũ eo qḋ docuimus te in ca. cure catarri ex abſciſſione cauſaruz facientium catarrum ⁊ rectificatione earum.

¶ Hic ponit curã fluxus cerebꝛalis ⁊ pz.

¶ De cura fluxus oppilatiui. Cap. 10m.

Fluxꝰ oppilatiuꝰ plimũ fit cũ ꝑiodis: ſiue ſit a coꝛpe toto: aut ſit ab oppilatiõe i epate aut iter epar ⁊ iteſtina. De erroꝛe igit̃ eſt vt cadat additio i oppilatiõe ꝑ ſtiptica imo opz vt iuuetur qḋ expellit̃ ab oppilatõe cũ euõne. Cñq3 euãnt̃ vie ab eo miſceant̃ medicine aꝑitiue oppilationũ vt aperiãt eas. Et qñq3 neceſſariũ eſt in aperiendo oppilatiões ſolutiuũ foꝛtiter attrahẽs mãs groſſas gñantes oppilationem ⁊ clyſteria foꝛtꝫ aꝑtionis ⁊ attractionis. Et vomitꝰ ẽ ex rebꝰ magis iuuatiuis ad illud qñ cadit ex obuiatiõe ipſius quẽadmodũ teſtat̃ Hip. Et rectiꝰ gdẽ ẽ hñti hãc egritudinez vt comedat cibũ ſuũ i pluribꝰ vicibꝰ nõ i vice vna: imo in oĩ hoꝛa quãtitate q̃ ꝑtinet ei de cibo ſuo: deĩde opz vt partiat̃: deinde opz vt ꝯſeq facias cibũ ſuũ illud qḋ adiuuat ad penetrãdũ cũ velocitate ⁊ aꝑiat oppilationẽ cibo: ⁊ melius illo toto apud. H. eſt diacalamẽtũ ⁊ det̃ de eo añ cibuz vſq3 ad aur̃. i. ⁊ cũ digerit̃ cibꝰ det̃ ẽt de eo q̃titas. 3 ſ. Et vinũ vetꝰ foꝛte ſubtile paucũ eſt bonuz valde cũ admiſtrat̃ poſt cibũ. Et tyriaca res ẽ magis iuuatiua. Et qñ rectificat̃ digeſtio cibi balneet̃. Fricatio aũt opz vt nõ ab ipſo ſeparet̃ ante cibũ ipm ⁊ poſt ipſum. Et qñ debilitat̃ indiget fricatione vehemẽti cũ panno aſpero doꝛſi ⁊ vẽtris. Et qñq3 neceſſariũ eſt vt lineat̃ coꝛpus eius pice ⁊ medicinis rubificãtibus. Oppilationum ṽo aꝑtionem iam ſciuiſti. Et opz vt non ſoluatur eger iſte a fricatione. nam cum tu curaueris eũ ⁊ aperieris oppilatiões ⁊ reſolueris humoꝛes oppilatiuos penetrabit cibus ad coꝛpus eius: ⁊ non accidet diaria poſt illud ⁊ confoꝛtabitur coꝛpus eius.

¶ Hic ponit curã fluxus oppilatiui. Et p̊ in cõi mag̃. Scḋo in ſpãli mag̃. ibi (Et rectiꝰ.) Tertio ꝑ ſufficiẽtioꝛi declaratiõe ad aliũ locũ nos remittit. ibi (Oppilationẽ ṽo.) ¶ Vomitꝰ ex rebꝰ magis iuuatiuis qñ cadit ſup. oppilatio ex obuiatione, i. oppoſitione ipſius. ſ. vomitus: ⁊ hoc eſt quando vomitus ſibi recte opponit̃ ſicut quando oppilatio eſt in meſeraicis tũc vomitus multuz confert: vel qñ cadit ſupple oẽ qḋ põt accidere ex obuiatione ipſius. ſ. vomitus. i. quando nõ eſt aliquid vomitiui contradicẽs quẽadmodum teſtatur Hip. non inuenio vbi apud. H. ſ. 4. de regi. ſa.

¶ De cura fluxus liquefactiui. Cap. 11m.

In eis q̃ ſunt ſic̃ ethica ⁊ ptiſis ⁊ q̃ hac via icedũt nõ ſperat̃ vt curet̃ niſi ſic̃ ſperat̃ in curatione cãe eiꝰ. In eo aũt q eſt ĩfra illud curetur coꝛpus cũ ĩfrigidatiuis humectãtibꝰ ⁊ acribꝰ ⁊ embꝛocis ſm illud. Et extinguat̃ cũ eis q̃ ſunt ſic̃ tro. de ſpodio ⁊ tro. ḋ cãphoꝛa ⁊ cũ epithimatibꝰ ⁊ empl'is ĩfrigidatiuis ſup coꝛ ⁊ pectus ⁊ epar. Et ſint cibi eiꝰ ex carnibꝰ leuibꝰ hulũet ⁊ ifridatꝫ ⁊ muſuſat ⁊ caro piſciũ ⁊ ſucabegi cũ aceto ⁊ panis ſimilagineꝰ bene cõfectus ⁊ fermẽtatus ⁊ panis cũ aſſatur. Et qñq3 fit ex eo ſoꝛbitio ꝑmiſta cuz gũmi. Et ſil'r cibus q fit de acetoſa ⁊ ſimilibꝰ. Et nõ retineat̃ expulſio vice vna: imo retineat̃ gradatim cũ hmõi curationibus ⁊ cũ trociſcis de ſpodio reſtrictiuis ꝓꝑie ⁊ cum tro. ſm hunc modum. Rx. lutũ armenũ ⁊ ſpodiũ ⁊ caſtaneas ⁊ ſemen acetoſe excoꝛticatũ ⁊ almirberis ⁊ ro. ⁊ gũmi aſſatum ⁊ cancros aduſtos terant̃ oĩa ⁊ cõficiantur cũ aqua cydonioꝝ.

¶ Hic determinat de cura fluxus liquefactiui. Et p̊ excuſat ſe a curatione cuiuſdã moꝛbi. Scḋo de cura alterius exequit̃. ibi (In eo.)

¶ De cura fluxꝰ facti a ſpiſſitudine cutis. Cap. 12m.

Iam innuimꝰ ad ſigna eiꝰ vbi docuimꝰ regimen attractiõis mãerũ repletionaliũ ad exterioꝛa coꝛꝑis. Et melius quidẽ eſt vt extrahant̃ humoꝛes ꝑ flõmiã ⁊ fluxũ vẽtris ꝑtinentẽ a quo iã expediti ſumꝰ: ⁊ admiſtrent̃ balnea cũ aq̃s aꝑitiuis: ⁊ ſunt illa in q̃bus decocta ſunt aꝑitiua: ⁊ cũ lauatiuis aꝑitiuis ⁊ mũdificatiuis: ⁊ multotiẽs vtant̃ tinis icteritie. Et ſi fuerit ſpiſſitudo vehemẽs adminiſtret̃ fricatio cũ pãnis lineis aſperis ⁊ cũ villis donec rubeat cutis: deinde effundatur ſuper eam aqua calida ⁊ aque in q̃bus eſt virtus aperitiua eoꝛum que diximus.

¶ Põt dici q̄ Aui. iã locutus eſt de ſignis iſtis ſupꝛa fen. 3. ꝑmi cañ. ca. de diſpõnibus que exercitiũ cõſequunt̃. vbi ẽt loquit̃ de tractu materierum ad exterioꝛa ꝑ balneum ⁊ vnctiones. ¶ Sed tu dices vbi. A. locutus eſt de fluxu facto a ſpiſſitudine. Dicendũ q̄ ſupꝛa de fluxu ventris omnium modoꝛum illo verbo. factus autem a toto coꝛpoꝛe. cũ dixit. aut paucitate reſolutionis a coꝛpoꝛe.

¶ De cura cholirice paſſionis. Cap. 13m.

Cholirica paſſio hz regimẽ in ꝑncipio cũ mouet̃: ⁊ regimen in medio ſui motus: ⁊ regimen apud cõmotionẽ ſuã malã ⁊ inobediẽtiã ſuã malitioſaz ⁊ motionẽ accidẽtiũ ſuoꝝ timoꝛoſoꝝ. Cũ apparẽt ſigna cholirice paſſionis ⁊ icipit eructuatio alterari a diſpõne ſua: ⁊ ſentit̃ in ſtõcho grauitas ⁊ in iteſtis pũctura. Et qñ eſt cũ ea nauſea tũc opz vt nõ ſumat ſup illud aliquid oĩno neq3 poſt illud niſi cũ timetur caſus virtutis: tũc eni rege cum eo qḋ dicemus. Primũ igitur qḋ opz fieri eſt vt expulſio fiat per vomitũ ſi fuerit cibus adhuc ꝓximus ſuꝑioꝛibus: ⁊ ſi nõ fuerit ita cõſequẽter adhibeat̃ aliquid qḋ ipſuz deponat ex eis q̃ leniũt naturã. Et ſit illud qḋ facit vomitũ lenificatiuũ cũ mẽſura q̃ extrahat illã q̃titatez ꝑter q̄ extrahat ſuꝑfluitatẽ ſup id aut rẽ extraneam ab ea. Et opz vt expellãt cũ eo i q̃ nõ ſunt due malitie mollificatio ſtõchi ⁊ debilitas ṽtutũ eius ſic̃ in oleo ſiſamio

⁊ oleo de oliuis ⁊ aqua calida: neqꝫ cū illo in quo est glutinatio cū ipsi idigeant cōtrario glutinationis: imo cū eo qđ est sicut aqua mellis: ⁊ syrupus acetosus dulcis cum aqua calida nō ꝓpter necessitatem: imo cū eo qđ est sicut aqua calida sola aut cum pauco. baurach aut cū sale naptico aut aqua calida cū cymino pauco. Et simil'r si vomuerint per seipsos ⁊ accidit eis subuersio nō obediēs ⁊ nocet eis per illud etiā: tunc illic opꝫ vt curet̄. Hippo. enim dixit ꝙ vomitus quādoqꝫ ꝓhibet̄ vomitu ⁊ fluxus quādoqꝫ ꝓhibetur fluxu: ⁊ vomitus ꝓhibetur fluxu ⁊ fluxus prohibetur vomitu. Et eoꝝ fluxus oportet vt fiat cū suppositorio leni ⁊ tereniabin ⁊ zucchara ⁊ sale. Aut clysteri leni ex aqua sicle quātitate. xl. ʒ. ⁊ baurach pauci super eā quātitate aur̄. j. ⁊ zucchari ru. quātitate. ʒ. x. ⁊ olei rosa. ⁊ sisamini quātitate. ʒ. vij. aut cum aliquo qđ bibatur sicut cyminum. Ipsum enim est iuuatiuum in hoc valde.

¶ Ponit curam cholirice passionis. Et p̄mo p̄mittit quādam diuisionē. Scđo exequit̄. ibi (Cuꝫ.) ⁋ Hec habet tria. Primo ponit curaꝫ cholirice passionis quādo est in principio. Scđo quādo in medio. ibi (Cū ḡ sciueris.) Tertio qñ est apud cōmotionē suā malaꝫ. ibi (Cum ergo superabundat.) ⁋ Prima in duas. Primo ostendit gd faciendū. Scđo ostēdit qualia debent esse illa quibus perficit̄ qđ fienduꝫ est de vomitu ⁊ lenificatiōe. ibi (Et fit illud.) ⁋ Hec in duas. Primo ostēdit quale dꝫ eē illud qđ facit vomitū ⁊ q̄le nō dꝫ eē. Scđo q̄le dꝫ eē illud qđ subducit. ibi (Et eoꝝ fluxus.)

¶ Cum ergo sciueris ꝙ materie in coꝛpoꝛe cholerice sunt cōmouētes eaꝫ. nam ipse quandoqꝫ sunt de adiuuantibus ad hoc vt accidat cholirica passio. ⁊ non est timoꝛ totus ex cibo: nō iuenis excusationem quin infrigides stomachum tunc exterius cū eo qđ infrigidat: ⁊ si nō cū alio saltem cū niue post adiutoꝛiuꝫ eius ad vomitū si declinat ad illud cum mensura tolerabili: ⁊ in illa infrigidatione est sedatio sitis si fuerit.

¶ Hic ponit curā cholirice passiōis qñ est apud cōmotionē suā malā. Et p̄ facit hoc in ꝯfuso. Scđo in sp̄ali. ibi (Amplius opꝫ.) ⁋ Hec scđa hꝫ duas. Primo ponit quādā diuisionē. Scđo exequit̄. ibi (Et foꝛtasse.) Curathien. s. excoꝛiatiua. ⁋ Scđa pars hꝫ duas. Primo ponit curā regularē. Scđo irregularē. ibi (Et cū necessarium.)

¶ Cum ergo sup̱abundat vomitus ex eis que retinent ipsum est infrigidatio stomachi cū huiusmodi ⁊ ponere ventosas sup̱ vētrē absqꝫ incisione. Et si fuerit frigidū ifrigidās ex succis fructuū erit etiā magis iuuatiuū. Et si misceant̄ cū eo sandali ⁊ camphoꝛa ⁊ rose ⁊ liniat̄ cū eis almyrach erit iuuatiuū. Et quādoqꝫ necessarium est stringere extremitates. Et si nō fuerit caliditas foꝛtis curet̄ cū medicamīe de luto anesiburni dictū in antidotario. Amplius opꝫ vt cōsideres illud qđ egredit̄. dū enim p̱seuerat exeundo chilus aut aliquid homogeneū ei ⁊ cibus nō ꝯcedit̄ eius retētio oīno aliquo modoꝝ. In ipso enim est timoꝛ magnus. Cūqꝫ alterat̄ ab illo alteratiōe foꝛtasse feda: necessaria est eis retētio. Et sil'r cū illud qđ egredit̄ est res curathien viscosa aut cholerica aut alia ex eis que đbilitāt coꝛpus ⁊ imp̱imūt in pulsu ⁊ faciunt eū frequentē fm equalitatē ⁊ descendēteꝫ ⁊ faciunt apparere in coꝛpoꝛe sicut extenuationē ⁊ in myrach sicut spasmū: ⁊ foꝛtasse accidūt sicut sitis ⁊ feb. ⁊ significant ꝙ solutio vētris p̱mutat̄ ad sanitatē. Et opꝫ vt adiuuet̄ in retētione eius cū robub stipticis. Et qñqꝫ cōdiuntur cuꝫ eo qđ est sicut mētha. Et si euomuerint ea reiterent̄ sup̱ eos ⁊ dētur eis paulatim. Et nō opꝫ vt cesset̄ a dando in potu medicinas restrictiuas ⁊ robub stiptica fm virtutē coꝝ: imo opꝫ vt iterent̄ super eos ⁊ fiat permutatio de vna medicina ad aliā ⁊ sint oēs stomatice. Et aqua ros. calefacta confoꝛtat stomachos eoꝝ ⁊ calefacit ⁊ ꝓhibet ex egritudibus eoꝝ. Et ista robub opꝫ vt nō sint acetositatis talis que moꝛdicet stōchū ēt ⁊ sint adiuuantia ad materiā: imo si est cū eis aliqd ex hoc frāgat̄ cuꝫ re que nō sit de genere eiꝰ qđ soluit aut vomere facit. Et acetosa qdem conueniētia sunt in excoꝛiatione. Et similiter ea que sunt vehementis frigiditatis ex eis q̄ bibunt̄ actu. Et qñqꝫ non conueniunt eis per hoc qđ percutiunt stomachū. Et plurimi qbus ista cōueniunt sunt illi qui sūt cholerici: quare opꝫ vt experiat̄ dispositio qua recipiūt ea. Et syrupus factus de mentha cū aqua granatoꝝ expressoꝝ cū pulpa sua cū aliquantulo mēthe al's myrti aut myrtilloꝝ est bonus eis prohibens vomitū eoꝝ. Et similiter aqua granatoꝝ aceto. Et qñqꝫ ponit̄ i ipso aliqd de luto aromatico al's aromatizato qđ comedit̄. Et cū plurimi eoꝛuꝫ bibūt aquā calidā foꝛtiter expādit̄ virtus ad venas eius ⁊ redeūt materie expanse ad venas. Et opꝫ vt vaces etiā ad vapoꝛationes ⁊ vnctiōes ex oleis in qbus sunt ꝯfoꝛtatio ⁊ stipticitas ⁊ calefactio subtilis super hypocūdria sicut oleo de nereiden ⁊ de lilio narciscino ⁊ oleū ros. ēt ⁊ oleū in quo bullituꝫ est mastix ⁊ est inūctio bona eis ꝓp̱ie. Cholirica passio est a cibis grossis. Iūcture vō ⁊ lacerti inungant̄ cū eis q̄ sunt sicut oleuꝫ ros. aromatizatū ⁊ sicut oleū viol'. cū cera pauca. Et in hyeme cū oleo de nereidē cū cera pauca. Et emplastrent̄ stomachi eoꝝ cū emplastris stipticis ⁊ infridatiuis vehemētis stipticitatis ⁊ sit in eis aromaticitas ex eis q̄ sciuisti.

¶ Et cū necessariū facit timoꝛ vt ꝓhibeas choliricam passionē ⁊ nō euacuata sunt oīa que opoꝛtuit euacuari de cibo coꝛrupto ⁊ humoꝛe malo: deinde cōmouet: tūc opꝫ vt cibes eū adhuc cū cibis frāgētibꝰ ipꝫ: deide euacues eum post aliquot dies cū eo qđ soluit ipsum. Cum ergo senseris ꝙ cā tota nō est ex cibo sed est illic sicut foꝛtitudo frigoꝛis stomachi p̱eparabis in retinēdo vomitu eoꝝ postq̄ vomitu expulerit q̄titatē quaꝫ opoꝛtuit expelli cū syrupo de mētha permisto cum minua pauca al's myrra aut cuꝫ virtute xyloaloes. Et fac vt sint emplastra eoꝝ decliuioꝛa ad calefactionē: ⁊ fac vt illi sup̱ qđ doꝛmiunt ex cibo p̱mista sit virtus pulloꝝ colūbaꝝ: ⁊ sint cū eis species fm quātitatem quam existimas: ⁊ panis infusus in passo etiam.

¶ Hic ponit curā irregularem.

¶ Cūqꝫ feceris hñtibꝰ hoc accñs ex potatiōe ⁊ emplastratione illud qđ diximꝰ: tūc neciuꝫ erit vt igeniū inuenias in faciēdo eos doꝛmire sup̱ lectos stratos pānis cū cāticis somniferis ⁊ cātilenis ⁊ cunis ⁊ p̱essiōe leui fm ꝙ doꝛmiāt sup̱ eā. Et cū eis q̄ diximus in faciēdo doꝛmire illos sup̱ quos domināt̄ vigilie. Et opꝫ vt sit locus eoꝝ locus in quo nō sit lumē plꝰ neqꝫ frigꝰ. Frigus nāqꝫ expellit hūoꝛes eoꝝ ad iterioꝛa: ⁊ necitas ad trahēdū eos ad exterioꝛa est necessaria. Or si pulsus icipit minoꝛari ⁊ videris aliqd de ip̱essiōe spasmi ⁊ sin-

gultus incipies ⁊ dabis eis in potu aliqd de vino dulci odorifero in quo est stipticitas cū aqua cydonioꝝ ⁊ tortellis aut medulla panis similaginei calidi quātum possibile est. Et si neciuz est ꝙ sit fortiꝰ illo accipiaꝭ caro plurima ex carne molli ⁊ tenera q̄ sit ex carne auiuz ⁊ arietū ⁊ icidaꝭ ⁊ ponaꝭ sicut est in vase ⁊ decoquanꝭ quousqꝫ emittat aquositatē suā: ⁊ forsitan ad se redire eā faciet: deide exprimaꝭ fortiter: post decoquaꝭ illud qđ expressum est ex ea paulatim ⁊ fiat acetosum cū aliquo fructuū ifrigidantiū. Et meliores eis sunt granata ⁊ cydonia. Et sunt ex hoibus q ponunt cū eo aliqd occultū ex vino ⁊ sorbēt: ⁊ si digitis dissoluaꝭ in eo panis paucus nō erit in eo malū: deinde dormiant sup illud. Et nō est malū eis vti vua pensili de qua ipsi accipiāt cū appetūt eā: ⁊ sumere ex ea parū masticādo grana eius bene. Qꝫ si nō retineaꝭ in stomachis eoꝝ aliqd de hoc ⁊ alijs ⁊ declināt ad vomēdū: tunc pone super iferiora vētriū eoꝝ vētosas magnas apud vmbilicum sine icisione. Qꝫ si nō steterint sup ipm: tūc sup illud qđ ē iter vtrasqꝫ spatulas decliues ad iferiora. Et si pośe fuerit vt sic dormiat erit rectū. Et si fuerit magis decliue ipꝫ ad iferiora liga qđ ē sub ascellis ⁊ adiutoria eiꝰ ⁊ fac eū dormire si pośe est. ⁊ cū excitat ipm dolor vētosaꝝ aut istita: tūc reitera ea ambo sup ipꝫ ⁊ nō alteres ea ambo vsqueq̊ sis securus vt icipiat cibꝰ descendē a vomitu. aut sedaꝭ motꝰ descēsiōis i fluxu vētris: tūc. n. solue qđcūqꝫ fuerit amboꝝ paulatiꝫ. Si āt nō recipiat aliqd imo fluxu vētris educat ipm: tūc aggrega in cibatiōe eiꝰ iter stiptica ⁊ iter ea in qbus est stupefactio aliq̄ sic amilū assatū qđ ponaꝭ i decoctōe papaueris ⁊ ponatur sup ipm gallia ⁊ nō ponas in ipsa dulcedinē. Dulcedo. n. qñqꝫ fit cā ad abhorrēdū ⁊ lenitatꝫ ⁊ fluxꝰ ⁊ solōnis nature. Cum ergo dederis ei huiusmodi fac ipsum dormire desuper. Qꝫ si fuerit illic vomitus consequēter adhibeas ei coclearīū vnum de syrupo menthe aut rob eius. Et si fuerit fluxus ventris p̄mitte sup ipm suctionem aque cydonioꝝ stipticoꝝ alzarur ⁊ piroꝝ alsceni ⁊ maloꝝ alsceni muzoꝝ ⁊ algobeira.

¶ Hic ponit curā q̄ se vertit ad sedationē accidētiū. illa aūt accidētia sunt vigilie: debilitas virtutꝫ: spasmus singultus ⁊ sitis: ⁊ spāle nocumētū qđ accidit eoꝝ mandibulis. i. spasmus. Primo ergo ponit regimē iductiōis somni. Scđo ponit regimē cum appet casus pulsus spasmus ⁊ singultus. ibi (Qꝫ si pulsus icipit.) Tertio ponit regimē sitis eoꝝ. ibi (Sitꝫ āt eoꝝ.) Quarto ponit regimē nocumēti qđ accidit in eoꝝ mādibulis. ibi (Et opꝫ vt itētio.) Quito pōit regimē qđ vltio cōpetit i cura cholirice passiōis. ibi (Et iteꝝ.) ¶ Scđa ps hꝫ duas. Primo ponit regimē casus virtutis eoꝝ. Scđo reuertiꝭ ad ponendū regimē vomitus addens aliud de fluxu. ibi (Si aūt nō recipiat.) Tertio ponit regimen fluxus. ibi (Et si fuerit fluxus.)

¶ Sitis aūt eorum frangiꝭ cuꝫ eis que sunt sicut sauich ordei aut sauich malorū cū aqua granatoꝝ. Et oportet vt nō separētur ab eis odores cōfortatiui ⁊ restaurētur super eos: ⁊ omne qđ mouet in eis subuersionez aie permutetur ad aliud. Et quādoqꝫ abhorrēt qdam eoꝝ odorē panis: ⁊ quādoqꝫ delectātur eo qdam eorū. Et quādoqꝫ abhorrent qdam eorum odorē iuris: ⁊ qñqꝫ delectanꝭ eo qdam eoꝝ: ⁊ silr vinū ⁊ silr suffumigationes. Fructuum autē odorē plures eorum recipiūt. Et oportet vt nō cibenꝭ aliquo dum nō verificatur eoꝝ fames. Qꝫ si famez patiātur ante mūdificationez nō cibētur imo mittantur in balneū ⁊ fundatur super capita eorum aqua tepida ⁊ exeāt ⁊ nō morētur. Si autē appareat spasmus administra super iūcturas cerata leuia calida ꝓfundantia: sitqꝫ in hyeme cū oleo de nereiden ⁊ de lilio: ⁊ in estate cum oleo rosa. ⁊ viol. ⁊ similiter proijce super eum pānuꝫ ifusum in oleis humectantibus lenitiuis ⁊ in oleo de oliuis. Et oportet vt itentio sit in mandibulis ⁊ incessanter eleuentur cuꝫ mento ⁊ lacerto mouente genas iferiores ad superiora cū ceratis. Et iterū cū quiescit iflammatio cholirice passionis ⁊ dormiūt ⁊ excitanꝭ: da eis in potu aliquid de robub ⁊ fac eos igredi balneū cum facilitate ⁊ non multiplicent morā in eo: imo quātitate qua sumāt de humiditate balnei: deide extrahe eos ⁊ cooperi ipsos: ⁊ ciba eos cibo pauco leui boni chimi ⁊ calefac eos: ⁊ nō dimittas eos plurimū bibere valde ⁊ separēt inter aquā ⁊ vinū si sumpserint stiptica sup cibū. Et prepara post illud in ꝯfortādo stōchos eoꝝ cū eis que sunt sicut troc. de ro. parui ⁊ magni: ⁊ sicut geleniabin ⁊ spodiū ⁊ cū eis que sunt sicut alcāꝫi. Et multotiēs qdeꝫ fit balneū cā ꝓsionis humoꝝ ⁊ materiei cholirice passionis ⁊ euētus cōfractionis in membris.

¶ Hic ponit regimē sitis eoꝝ. Et p̊ fac hoc. Scđo ponit regimen in cibatiōe eoꝝ. ibi (Et opꝫ.) Tertio ponit spāle regimē qñ spasmanꭍ. ibi (Si aūt.) ¶ Isti ponunꭍ in balneo ad distractionez materieꝝ ⁊ aqua tepida ꝓijciaꭍ ad eoꝝ capita ad resolutionē vapoꝝ maloruꝫ caput ascendētiū ex corruptis cibis. ¶ Considerandū circa finē ꝙ quando sumuntur stiptica sup cibū nō ꝯuenit aliud sumere ꝙ illa stiptica deponat. illud aūt qđ ea deponeret posset eē potus. s. aqua vel vinū. ⁊ iō separēt inter aquam ⁊ vinum supple ex vna parte ⁊ cibū ex alia. Seleniabin. i. zuccharum vel mel rosatum.

¶ De regimine fluxus medicinalis. Cap. 14^m.

Ad hoc iā singulare fecimus caplꝫ vbi diximꝰ medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas ⁊ earuꝫ administrationē. Sed cū hoc nos dicemꝰ breuiter ꝙ in p̄ncipio sui opꝫ vt cureꭍ cū lactibus ⁊ oleis ⁊ ꝓprie cū igeniatur in lactibus vt sint stiptica: ⁊ in oleis vt sit in eis aliqd ex hoc. Hoc. n. temperat cām sanguis. Et quādoqꝫ sufficiūt in principio lac ⁊ oleuꝫ in aqua calida. Et qñqꝫ est sanatio in potādo ista vna vice post aliā. Et bibaꭍ aqua calida ⁊ ꝓprie cū adheret ex substātia medicine aliqd stomacho ⁊ intestinis. Ipsa. n. trāsmittit alꝭ trāsmutat eius audaciā: deinde ꝯsequaris illud cū clysteri ꝯfortato tēpate ⁊ cibo silr.

¶ Hic ponit curā fluxus cerebralis. ⁊ pꝫ.

¶ De cura fluxus cretici. Cap. 15^m.

Non oportet vt retineatur fluxus creticus cuꝫ nō perducit ad timorez. Qꝫ si superfluat curetur cum propinquo illi quo curatur cholirica passio. Verum tamen non oportet vt cibetur aqua carnis si fuerit egritudo acuta valde: imo cibeꭍ eo in quo est infrigidatio ⁊ ingrossatio sicut est sorbitio facta ex sauich ordei ⁊ sauich malorum. Et si tolerat carnem: cibetur cum eis que sunt sicut pisces recētes decocti cū granis granatorum aut cum aqua eoꝝ cōditi cum seminibus stipticis: ⁊ que sunt ex coriandro in aceto posito ⁊ exiccato ⁊ similibus ei.

¶ Hic determinat de cura fluxus facti ab intestino recto. Ille aūt erat duplex. s. cum dolore ⁊ vocaꭍ zahir siue thenasmon: ⁊ de hoc exequitur. Alius qui est sine dolore: ⁊ de hoc non exequitur: qꝛ ille

flebat

fiebat ex apertione orificiorum venarum propter repletionē corporis. Huius autē cura nota est: qꝛ sicut dicebatur supra non debet restringi nisi adueniat casus virtutis.

¶ De thenasmone. Cap.16m.

PRimum qđ te opꝫ scire de dispōne thenasmonis est an est thenasmon verū aut thenasmon mēdosum. Et thenasmon qdē mēdosuꝫ est vt sit in ano fex sicca retēta. Et qñqꝫ exprimit̄ ex ea aliqd. Et qñqꝫ abradit itestinū ꝓpter laborē q prouenit ex motu eius Qñqꝫ.n.est illud ⁊ existimat̄ ꝙ illic sit thenasmō. Si ergo est aliqd ex illo opꝫ vt cures ipꝫ cū clysteribus lenibus ⁊ cū colyrijs mordicatiuis. ꝙ si nō agūt clysteria lenia acue ea cū lenitate ⁊ humiditate sua aliqua acuitate vt extrahat̄ graue ex eis. deinde si indiges in reliquo humiditate ⁊ lenitate pura sis cōtētus eis. Et qñqꝫ idigebis vt in potu des pillulas de bdellio aut gūmi albotin si fuerit illic grossitudo materiei. Et si fuerit caliditas indigebis eis que sunt sicut cassia fistula ⁊ syrupus viol. ⁊ similia. Et pillulis factis ex medulla cassie fistule cū succo liquiritie ⁊ dragāto. Si aūt fuerit thenasmō purū: tūc si fuerit cā ei⁹ frigus adueniēs ano: curabis ipm vaporationibus ⁊ cū clysterib⁹ calidis ⁊ cū furfure cū quo vaporabunt̄ anus ⁊ coxe ⁊ pectē ⁊ emūctoria: ⁊ sedeat sup miliū ⁊ salē calefacta ambo in pāno: aut vaporet̄ cū spōgia ⁊ aqua calefacta ⁊ cū spōgia sicca calefacta. Et inūgat̄ cū cerato ex qbusdā oleis calidis ⁊ stipticis ⁊ calefiat loc⁹ ei⁹ ⁊ permisce cū vino calefacto ⁊ oleo onfancino: aut p̄cipe ei vt igrediat̄ balneū calidū ⁊ sedeat super terrā calidā. Et scias ꝙ frigus nocet thenasmoni in plurib⁹ horis: ⁊ ꝓpter illud est calefactio subtilis conferens ei in plurib⁹ dispōnibus. Et silr̄ sunt plures spēs thenasmonis qbus cōfert vaporatio sicut nocet eis infrigidatio. Et pluribus speciebus eius nocet assumptio medicinarū que generāt chimū grossum ⁊ viscosum. Et si fuerit cā eius durities rei sup quā sedit hō mollificet̄ cum cerato ex oleo anhetino aut camomillino cū bdellio ⁊ cera: aut cum oleo calido in quo ponas spongiā ⁊ appropinques loco. Et si fuerit cā eius apostema calidū stude in retinēdo illud qđ currit ad apostema i via venarū aut ex via fluxus ⁊ rege apostema ⁊ tempera humorē calidū. Et opꝫ vt curet̄ in initio sui cū flobothomia si necessariū fuerit ⁊ cum minoratione cibi multa: imo fac eū ieiunare si pol'e est ei illud duob⁹ dieb⁹. Et vt administres super eū in p̄ncipio aquas ⁊ embrocas que declināt ad frigus aliquod cū mollificatioue ⁊ ꝓhibitiōe eius quod effundit̄ ad ipsuꝫ. Et ex eis que cōferūt ad ipsum est filtrū īfusum in aqua myrti ⁊ rose cū alcāna pauca. Et fiat clystere etiam in primis cum eis que sunt sicut aqua ordei ⁊ aqua solatri ⁊ aqua rosata ⁊ oleū rosatū ⁊ albumē oui. Et si causa fuerit flux⁹ retinebis ipsum sicut scis: deinde embrocabis ⁊ emplastrabis cū mollificatiuis ex camomilla ⁊ anheto cōmistis cū eis q̄ scis ex stipticis: deide admistrabis maturatiua q̄muis sint oīa illa in locis p̄teritis. Et qñqꝫ confert clystere cū oleo dulci decocto cū aliquo ex stipticis. Et qñ tu cibas: meli⁹ quo cibas est lac recēter mulctū decoctū: qm̄ retinet fluxū desup ⁊ lenit locū. Et ex medicis bonis cū vis maturationeꝫ ⁊ resol'onē ⁊ sedationē doloris ē empl'm de fenugreco ⁊ maluis ⁊ emplastrū de meliloto ⁊ empl'ꝫ de caulib⁹ decoctis. Qꝛ si neciuꝫ fuerit forti⁹ ponat̄ cū eo parū cepe assate ⁊ parū bdellij. Et ex marā expertis cū apā est iflāmatū dolorosuꝫ est vt sumant̄ plūbi adusti ⁊ lauati ⁊ ceruse plūbi p̄parate cū opoponaco ⁊ merdasengi ꝯditi ptes eq̄les ⁊ ꝯficiant̄ cū vitello oui ⁊ oleo ro. ⁊ nos ꝓbauim⁹ ipm ⁊ iuenim⁹ in fine vltimū. Et si vis distilla sup ipm aquā solatri aut aquā coriādri: ⁊ si vis adde in ipo climiā: ⁊ qñqꝫ ꝯfert eis climia sola cū vitello oui ⁊ ol'o ro.

¶ Hic Auicē. determinat de thenasmone. Et p̄mo premittit diuisionē quandam. Scđo exequit̄. ibi (Si ergo.) ⁋ Hec pars hꝫ octo. Primo declarat de cura thenasmonis facti a frigore ani. Scđo ponit curā tenasmonis facti ꝓpter sessionē sup reꝫ durā. ibi (Et si fuerit.) Tertio facti ꝓpter apostema calidum. ibi (Et si fuerit.) Quarto facti ꝓpter apostema durū. ibi (Qꝛ si cā.) Quinto facti propter flegma putridū vel viscosuꝫ vel cholerā. ibi (Si aūt fuerit.) Sexto facti ꝓpter reliqas medicinarū. ibi (Et si fuerit.) Septimo ꝓpter vlcera. ibi (Si aūt fuerit.) Octauo facti ꝓpter hemorroides ⁊ ragadias. ibi (Et si.) Ultima est colyrioꝝ. Et vltimo Aui. facit capl'm in quo ponit medicinas de thenasmone. ¶ Ad tertie p̄tis euidentiā cōsiderandū ꝙ apostema calidū aut est in principio: ⁊ tūc facit quasi solū thenasmonē ꝓpter materie paucitatē: ⁊ eius cura est cū ꝓhibentibus cursum materie ⁊ cū infrigidantibus ⁊ repellentibus sicut ipse ponit. Aut apostema calidum iam ꝓcedit ad augmētū ⁊ statum: ⁊ tunc nō solum facit fluxum in intestino recto vbi est apostema sed ēt facit fluxū ꝓpter exuberātiam materie: ⁊ hoc est qđ dicit ibi. Et si fuerit. s. apostema calidū cā fluxus. i. causans fluxū retinebis ⁊c. est āt h' apostema cā fluxus. s. simul cū thenasmone que iam ꝓcessit ad augmentuꝫ vel statum: ⁊ tunc cura eius est retinere fluxū ⁊ ꝓcedere cū eis que sunt mista ex stipticis ⁊ resolutiuis. quia talia sunt que in augmento cōueniunt: ⁊ tūc addit alia sedatiua doloris ⁊ inflāmationis.

¶ Qꝛ si cā thenasmō fuerit apā durū curabis ipꝫ cū eo qđ scis de curatiōe apatū duroꝝ. Et ex eis que experta in hoc est vt sumant̄ bdelliū ⁊ crocus ⁊ alcāna ⁊ synapis ⁊ alkeiri citrina sicca ⁊ cerusa plūbi: deinde aggregent̄ illa oīa cū eo qđ tegit adipē galline ⁊ anatis ⁊ medulla cruris vaccarū ⁊ ꝓprie vituli vaccaruꝫ p̄mistis cū vitello oui ⁊ oleo ros. ⁊ oleo alkeiri ⁊ fiat ex eis marā. Si aūt fuerit cā eius humor putrefactus ibibit⁹ illic ex flegmate aut cholera: aut fuerit flegma viscosuꝫ curabis ipm cū ablutione. Et illa que melior est: est q̄ fit cū eis que sunt sicut aqua oliuaꝝ salitaꝝ cū qua fiat clystere mensura medie lib. sumpta ex ea donec egrediat̄ illud qđ est illic: aut fiat clystere ex succo folioruꝫ sicle cum virtute violaꝝ ⁊ turbith: deinde cura ipꝫ cū sedātib⁹ dolores ex colyrijs thenasmonū. Et qñqꝫ facit necessariū flegma potare pillulas fetidas.

¶ Hic ponit curā thenasmonis facti ab apostemate duro. ¶ Cōsiderandum ꝙ per id quod tegit adipem solum intelligit panniculum tegentem. s. adipem ipsum.

¶ Et si fuerit cā residuuꝫ eius quod descendit in hora: tūc si illic fuerit fluxus retinebis ipm. Cūqꝫ retinueris ꝯsiderabis. Naꝫ si eger tolerauerit ⁊ nō fuerit spes ꝙ fluxus redeat clysterizabis q̄leuiter poteris: aut suppones colyriū ex violis cū pauco sale si mā fuerit cholerica: ⁊ ex medulla cassiefistule coagulata cum pauco baurach ⁊ turbith. Et si fuerit mā fl'atica ⁊ si nō audes illud redi ad illud qđ mollificat ⁊ attrahit ⁊ sedat dolorē ex ēbrocis ⁊ colyrijs. Et qñ difficile fit thenasmon ⁊ nō est illic materia egrediēs ⁊ nō est nisi eleua-

tio ad scellaȝ frequēs cuius quādoqȝ est cā apostema
durū ⁊ qn̄qȝ est frigus inseparabile: tunc assidua va-
porationem eius cum lana infusa in oleo calefacta
sicut oleo rosa. ⁊ oleo myrtino ⁊ viol'. ⁊ camomillino ⁊
pauco vino ⁊ īfunde cū illo oleo anum ⁊ pectinē ⁊ te-
sticulos. Qꝫ si nō sedeẜ tunc clysteriza ipsum cum oleo
sisamino tepido ⁊ retineat ipsum p horas aliquas: qm̄
sanat eū. Et hoc qdem reginē antiqui dixerunt ⁊ fece
runt ipsum qdā posterioꝝ. Et nos iam experti sumus
ipsum ⁊ est vehemētis iuuamenti. Si aūt fuerit in vlce
ribus ⁊ corrosione cōsidera: ⁊ tūc si est natura sicca nō
dimittes siccitatē eius: imo stude in leniēdo ipsam cuȝ
equali lubricitate vt p̄cipiteẜ egestio. Siccitas eni ege
stiōis in hmōi egritudine est mala valde. Et opȝ vt nō
cibenẜ amaris neqȝ salsis valde neqȝ acutis neqȝ ace-
tosis valde. oīa eni illa faciūt egōnē mordicatiuā ⁊ do
lorosaȝ aut excoriatiuā. Et ad vltimū opȝ vt cures ipȝ
curatiōe corrosionis intestinoꝝ: ⁊ cholera ipsoꝝ cōfi-
dēs in colyrȳs. Et si idigueris mūdificatiōe icipies ⁊
clysterizabis ipm̄ ex aqua mellis ⁊ pauco sale cōmisto
ei. Et sit clystere eius cū hoc clystere: ita vt nō sit fex in
itestinis. Aut fac colyriū ex melle ⁊ baurach ⁊ admini-
stra ipsuȝ: deinde labora in curatione vlcerū. Et si fue
rit ab hemorroidibꝰ ⁊ fistulis ⁊ ragadȳs curabis cām
cū eo qđ dicemus in capitulo suo.

¶ Hic ponit curā eius qui fit a residuo materie fluentis. ⁊ dicit ꝙ si
cā eius. s. thenasmonis fuerit residuū eiꝰ. s. humoris q descendit in
hora. s. illa vt faceret fluxū ⁊c̄. tūc si illic ⁊c̄. Reliqua patent.

¶ De colyrȳs q̄ supponunẜ ad thenasmon. Cap. 17m.

Colirioꝝ aūt que ad thenasmon supponūtur
melius est qđ ex eis est magis stipticuȝ. Et ex
eis est colyriuȝ Alex. notū. Et ex eis est coly-
rium de sandaraca ⁊ colyria plurima ex eis in
qbus est narcoticitas que iā diximus in curatione vl-
cerū. Descriptio colyrȳ ad thenasmon. ℞. opiū casto-
reū ⁊ thus ⁊ crocū fiat ex eis colyrium ⁊ supponaẜ. Et
iteꝝ galle imature cerusa plūbi thus sang. draconis ⁊
opiuȝ. Emplastra vͦo sunt empl'a facta ex vitello oui ⁊
medulla similaginei panis ⁊ camomilla aut aqua eius
expressa ex ea que humida est ⁊ anheto sicco ⁊ altea ⁊
mucilagine seminis lini ⁊ similibus. Et ex bonis qbus
fit empl'ȝ ano eiꝰ sunt porri de sceni decocti elixati cuȝ
butyro vaccino ⁊ oleo ro. ⁊ pauca cera colata. Suffu-
migationes aūt sunt suffumigationes note ad eos q-
bus vtanẜ cū dolor fit fortior: ita vt sedeāt sup sedē p-
foratā super quaȝ equeẜ anus aut ponaẜ subtus traie-
ctorium p qđ fiat suffumigatio. Ex illis itaqȝ est vt fiat
suffumigatio ex sulphure ⁊ nucleis oliuaꝝ ⁊ stercore
camelli. Et si fiat suffumigatio cū plurimo sulphure su
bito iuuaẜ eo. Aque vͦo in qbus sedēt qdā vt sedeẜ do
lor sunt sicut aque in qbꝰ decoquunẜ malue ⁊ anhetū ⁊
camilla ⁊ altea. Et qdē vt retineaẜ illud qđ currit sunt
aque in qbus decoquunẜ stiptica. Et opȝ vt aggregeẜ
iter aquas ꝯm necessitatē. Qꝫ si anus egrediaẜ lauetur
⁊ mundeẜ ⁊ reducaẜ: ⁊ sedeat ille cuius est in aquis sti-
pticis valde: aut fiat ei empl'm post reductionem ⁊ re-
uersionem cum stipticis cōfortatiuis cōtritis ⁊ aggre-
gatis cum quibusdam succis stipticis.

¶ Hic enumerat medicinas q̄ ꝯueniunt thenasmoni vt thenasmō
est nō habita consideratione ad causam sed ad ipm̄ ꝯm se: ⁊ ad se-
dandū dolorē ⁊ impressionem ⁊ quatuor facit. Primo ponit coly-
ria. Scđo emplastra. ibi (Emplastra.) Tertio suffumigia. ibi (Suf-
fumigationes.) Quarto aquas. ibi (Aqua vͦo ⁊c̄.)

¶ Tractatus tertius de inceptione sermonis de dolo
ribus intestinorum.

¶ De punctione. Cap. p̄m.

Cause punctionis aut sunt ventositas
coartata. Aut superfluitas acuta mordi-
catiua. Aut baurachia salsa mordicati-
ua. Aut humor viscosus qui non expelli-
tur. Aut vlcus apostematis. Aut serpen
tes ⁊ ascarides. Et ex punctione est que est ꝯm semi-
tam crisis ⁊ est ex signis eius. Et omnis punctio ve-
hemens est similis colice: ⁊ cura eius est cura colice
nisi cholerice. nam si ipsa curatur illa cura: est in ea ti-
mor magnus: imo punctio que non est cum fluxu cum
fortior fit est colica aut iliaca. Et quando peruenit pū
ctio ad cuȝeȝ ⁊ vomitum ⁊ singultum ⁊ destructioneȝ
rationis significat mortem.

¶ Superius. A. determinauit de qbusdā dispōnibus. s. de doloribus
intestinoꝝ ⁊ pūctōe ⁊ rugitu. Nūc primo determinat de pūctione
eoꝝ. Scđo de rugitu. ibi (Rugitꝰ.) Tertio de doloribꝰ. ibi (Colica.)
¶ Prima in tres. Primo determinat de causis. Secūdo de signis.
ibi (Ventosa.) Tertio de cura. ibi (Oportet.)

Dubium

¶ Sȝ dubitaẜ quomodo humor viscosus pōt eē cā pūctionis. ¶ Di-
cendū ꝙ hoc est qꝛ in ventositatē resoluiẜ: aut fit qꝛ nō expellitur
nisi difficulter: vnde in expulsione excoriat ⁊ punctionem facit vt
supra dicebatur. ¶ Cōsiderandū posterius ꝙ cura punctionis ve-
hemētis est similis cure colice. nā sicut in colica intēdimus cū mi-
tigantis doloris sic in punctione: ⁊ sicut finaliter stupefacimus sic
in punctione facere possumus. nisi cholerice supple pūctionis: qꝛ
cura eius nō est cura colice: vnde similatur cura punctionis colice
frigide que vere dicitur colica. imo si ipsa ⁊c̄. naȝ in colica frigida
ꝓcedimus cū calefaciētibus fortibus ⁊ acutis medicinis. ista autē
esset causa mortis in punctione cholirica. ¶ Considerandum ꝙ
Auicē. dixit punctio que nō est cū fluxu. nam colica ⁊ iliaca ꝓprie
nō sunt cū fluxu imo cū stipticitate: vt infra ⁊ in cōmen. illius afor.
44. sexte parti. Quibus est stranguria ilios nasciẜ. ¶ Cōsideran-
dū post ꝙ illa accidētia significāt vltimā passionez ad quā p̄ncipa-
lia cōpatiunẜ: ergo nō est mirādū si mors accidit.

¶ De signis. Cap. 2m.

Ventosa quidē fit cū rugitu ⁊ inflatione ⁊ ex-
tēsione sine grauitate ⁊ quiete cum exitu vēto
sitatis. Factuȝ vͦo ab humore cholerico signi
ficant grauitas cum vehemētia mordicatiōis
iflāmate ⁊ sitis ⁊ exitus eius in egestiōe ⁊ est sil'is coli-
ce. Et si cureẜ cura eius erit timor maximus. Signa āt
facte ab humore baurachio sunt mordicatio cum gra-
uitate addēte ⁊ egressio flegmatis in egōne. Et signa
facte ab humore grosso viscoso sunt grauitas ⁊ adhe-
rētia doloris in vno loco ⁊ exitus huiꝰ generis in ege-
stione. Et signa facte ab vlceribus sunt signa excoria-
tionis nota. Et signa facte ab apostemate sunt signa
apostematis dicta in cap. colice. Et signa facte a ver-
mibus sunt signa vermiū dicta in cap. vermium.

¶ Hic ponit signa ⁊ hȝ. 7. ptes sicut. 7. genera signorū ponit ꝯm di-
uersitatē septem causarum. Partes patent.

¶ De cura. Cap. 3m.

Oportet in oī pūctione māli nocēte sua mate-
ria vt vomat hn̄s eam deinde soluaẜ.

¶ Hic ponit curā. Et p̄mo in cōi magis. Secūdo in spāli. ibi (Sed pūctio.) ¶ Cōsiderandum ꝙ illa premissio vomitus iu-
uat qꝛ materiam euacuat: ⁊ consequenter subsequens medicina
melius operaẜ: qꝛ iuenit ventrem vacuum: ⁊ qꝛ cōmouet facilius
reliquā materiam ⁊ facit eam adaptam ad fluxum.

¶ Sed

¶Sed pũctio que est ex vẽtositate cureꝛ prius cũ regimine ꝯueniẽte ⁊ alienatiõe ei⁹ ex quo gñaꝛ vẽtositas ⁊ minoratione comestionis ⁊ paucitate potus aque sup cibũ ⁊ paucitate motus sup cibũ. Deide si fuerit vẽtositas ĩseparabilis: tũc oportebit vt curenꝛ itestina cuȝ clysteri euacuãte humoreȝ ex quo ipsa euaporat ⁊ administreꝛ in eo adeps galline ⁊ oleũ ro. ⁊ cera: aut cuȝ eo qđ bibiꝛ si fuerit egritudo superius sicut ⁊ dactylicon ⁊ hiera in aqua de semib⁹: ⁊ simil'r diacydoniten: deide sumat ea que sunt sicut tyriaca ⁊ socrugene ⁊ similia: ⁊ sicut semina resolutiua vẽtositatũ. Descriptio clysteris: decoquanꝛ polypodij cẽtauree cymini anhe ti ruthe sicce fenugreci semis apij in aqua decoctione bona: deide sumaꝛ ex ea põdus.c.ʒ. ⁊ ponanꝛ vel dissoluanꝛ in ea opoponaci bdellij: ãboꝝ añ.ʒ.s. aut minus aut plus ꝭm necessitatẽ ⁊ distilleꝛ sup ea nereiden ʒ.x. aut olei ro. ⁊ mellis.ʒ.x. Puluis. ℞. cymini baccarũ lauri ruthe ⁊ ameos: oiuȝ añ.ʒ.s. ⁊ penidij lapidosi.ʒ.v. fiat ex eis puluis ⁊ est dosis.j. Et iterũ sumanꝛ centauree grosse pondus auꝛ.j. cũ decocto. Et ex eis que sunt mirabilis iuuamẽti apđ experimẽtatores est calcaneus porci aduraꝛ ⁊ sumat ipm in potu habẽs punctionẽ vẽtosaȝ. Aut deꝛ in potu de granis lauri siccis solis duo coclearia. Et ex eis que ꝯferũt ei est illđ qđ ℞. granoꝝ albẽ ⁊ carpobal'. ãboꝝ añ.ʒ.j. bibaꝛ in aq̃ calida in mane ⁊ sero. Et ex empl'is cõib⁹ vtrisqȝ sunt auellane assate cũ corticib⁹ suis cũ qb⁹ empl'eꝛ locus semp. Et sil'r vaporatiões cũ eis que sunt sicut anhetũ ⁊ rutha ⁊ sansuc⁹ sicca. Et empl'atio vmbilici vel suminis cũ granis lauri ꝯtritis ⁊ ꝯfectis cũ vino: aut cum aqua ruthe ⁊ reseruata tota nocte iuuatiua est valde. Et cibus vẽtose ⁊ flegmatice fit ex eis que sunt sic̃ ius alcanabir ⁊ galloꝝ decrepitoꝝ equatũ cũ anheto plurimo: ⁊ specieb⁹ vel pipere ⁊ seminibus. Et sit cõtentus iure: ⁊ sit panis salitus bene confectus. Et alkiskat rectior est ei: ⁊ vinũ sit vet⁹ subtile. Et opȝ vt vtãtur exercitio subtili ante cibũ. Et eritius assatus ꝭm ꝙ diciꝛ ꝯfert punctionibus ambabus simul.

¶Hec pars habet septẽ. Primo ponit curã punctionis facte a vẽtositate. Scđo facte a flegmate viscoso. ibi (Facte aũt a flegmate.) Tertio facte a fleg. salso. ibi (In facta.) Quarto facte a cholera. ibi (In facta.) Quinto facte ab vlcerib⁹. ibi (Facte.) Sexto facte ab apostematib⁹. ibi (Sed facte.) Septimo facte a vermibus. ibi (Verũ facte.) ⁋ Pria in duas. Primo ponit ĩtẽtiones curationis. Scđo diuersas medicinas ad hoc: ⁊ cõplet curam. ibi (Descriptio.) ¶Et dactylicon. i. dactylus siue diafinicon ponit ab Auic. 5° cañ. 3. tracta. Vel maltilũ. i. aristologiã lõgã: sicut eã vocat Diasco. vt Simon ponit. Diacydoniten. i. solutiuum.

¶Facte aũt ex flegmate viscoso cognosciꝛ cura ex cura ventose: nisi qꝛ opȝ vt intentio sit in mundificando plus aut desubt⁹ aut desup. Et ex eis que ꝯferũt illis in ipsa: si nõ fuerit fluxus est puluis ãmomi sumpt⁹ per se sequẽte potu. Et ꝯfert ei sumere in potu nasturtiuȝ cũ oleo ⁊ troc. alefeniati. In facta aũt ex flegmate salso opȝ vt icipiaꝛ ab eũone eius cũ clysterib⁹ que recipiũt turbith polypodiũ in qb⁹ sit equatio cum eis que sunt sicut aqua seuesten ⁊ viol'. ⁊ vt eũeꝛ ẽt cuȝ eis que sunt sicut hiera pigra ⁊ diacydoniten. Deide administrenꝛ cibi boni chimi ĩpinguati piguedine bona: sicut piguedo facta ex carnibus arietuȝ ⁊ galline ⁊ pulloꝝ piguiũ: ⁊ minoreꝛ cibus cũ bonificatione eius: ⁊ bibat vinũ subtile paucũ. Et ex eis que ꝯferũt in oĩ pũctione frida est sumẽ in potu aquã mellis cũ granis arasceid ⁊ aniso ⁊ acoro ⁊ granis lauri ⁊ aristol'. ⁊ folijs lauri ⁊ cẽtaurea ⁊ xylobal'. ⁊ singulariter ⁊ cõposite.

¶Considerandũ ꝙ ãmomum posset addere sui caliditate in fluxu liquãdo: ideo dicit: si nõ fuerit fluxus. Vel põt dici ꝙ a minori arguit vt dicat si dicaꝛ: si nõ fuerit fluxus: ergo multo mag' si est fluxus: qꝛ ãmomũ stipticitatẽ hȝ: vt Auicẽ. scđo cañ. cap̃. de ãmomo. ¶Arasceid. i. granis iuniperi vel cedri.

¶In facta aũt a cholera opȝ vt ꝯsidereꝛ: ꝙ si fuerit illic virtus fortis ⁊ materia plurima euacueꝛ cũ eis que sunt sicut đcoctio myrabola. citri. ⁊ sicut aqua granatoꝝ ⁊ parũ scamonee aut absqȝ scamonea: imo sola: ⁊ sequaꝛ eã aqua calida. Et cuȝ eis que sunt sicut decoctio tamarindoꝝ ⁊ cassiefistu. ⁊ syracost: ⁊ que sunt similia illis. Deide equeꝛ mã cũ eis que sunt sicut semẽ psilij cũ oleo ro. ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ succus cucumeris cũ oleo rosa. Et emplastreꝛ vẽter cũ emplastris frigidis ⁊ sint in eis solatruȝ ⁊ superiora vitis: ⁊ opȝ vt misceanꝛ cũ eis ẽt sicut absinthiũ. Et cibi sint illi q̃ fiunt de lentibus ⁊ sumach ⁊ de spinachijs ⁊ de berberis ⁊ similes illis. Et opȝ vt caueaꝛ ab errore cadẽte in ea: ⁊ existimaꝛ ꝙ sit colica ⁊ curaꝛ cura eius ⁊ moriꝛ infirmus. Verũtamẽ nos redibim⁹ ad cognitionẽ itegraȝ eius quo opȝ vt cureꝛ hec pars punctionis cũ loquemur de spẽbus colice. Existimo ergo cõplementũ ei⁹ sermonis in eo illic. Facte aũt ab vlcerib⁹ cura est cura vlcerũ: ⁊ iaȝ dixim⁹ eã. Sed facte ab apãte cura est cura apãtũ. Veꝝ facte a vermib⁹ cura ẽ cura vermiũ.

¶Siracost est species mãne ꝭm Auicẽ. ⁊ Simonẽ lȝ cõmuniter dicatur succus fructuum solubilium ⁊c̃.

¶De rugitu ⁊ egressione ventositatis absqȝ voluntate. Cap̃.4m.

Rugitus generaꝛ ex multitudine vẽtositatis ⁊ generant ipsuȝ cibi inflatiui aut malitia digestionis ꝓpter aliquã causarũ in malitia digestiõis que est in membris aut est in cibis. Et plurimũ quidẽ est in mẽbris ⁊ nõ fit nisi ꝓpter frigiditatẽ. Aut ꝓpter casum virtutis sicut in fine ptisis. Et plurimũ q̃dem fit cũ lenitate nature: ⁊ stimulatione necessitatis egestionis. Et qñqȝ fit in itestinis superiorib⁹ subtilib⁹ ⁊ est sonitus eius acutus ⁊ fit in grossis ⁊ est sonitus ei⁹ grauior. Et qñ permisceꝛ ei humiditas est decliuis ad gurgulationẽ. Et qñqȝ rugit⁹ est signũ crisis. Et qñqȝ accidit ꝓpter cõitatẽ splenis. Et qñqȝ rugitus accidit multotiens patientib⁹ in myrach ꝓpter cõtritionem: ꝓpterea ꝙ intestina coꝝ infrigidantur. Et quãdoqȝ fit cũ in epate est debilitas. Exitus autẽ ventositatis absqȝ voluntate quandoqȝ fit propter mollificationem ieiuni. Et quandoqȝ fit propter vtrasqȝ mollificationes: ⁊ distinguitur inter vtrasqȝ per illud quod videtur de paucitate sensus ani: aut frigiditate eius.

¶Determinat de rugitu. Et pmo de causis. Scđo de cura. ibi (Regatur.) Prima in tot quot cãs ponit: ⁊ patẽt. ⁋ Ipm. s. rugitum in mẽbra cã malitie digõnis. Grauior: qꝛ percutit ventositas ad rem grossiorẽ: qꝛ ad intestina. Gurgulatio. s. rõne aquositatis vel humiditatis miste cũ ventositate. Itẽ ꝓpter ꝯstrictionẽ al's tenuitatẽ. Itẽ debilitas. s. attractionis vel digestionis. Itẽ renũ al's recti. s. intestini. Et videꝛ ꝙ melius stet lr̃a. Alia patent.

¶ De cura. Cap.5m.

Regat cū alienatione ciboꝝ inflatiuoꝝ plurimoꝝ ⁊ cuꝫ tolerantia famis ⁊ ꝯfortatione digōnis: cū eis que iā sciuisti ⁊ resol'one ventositatis cū medicinis quas dicemus in capitulo colice ventose. Et ex eis que bona sunt in hoc in pluribꝰ locis est diacyminū ⁊ iterū diapipereon ⁊ iterū acorus ꝯditus. Et si fuerit cum fluxu: ⁊ tūc alcāzi: ⁊ iterū sumat cymini ⁊ ameos ⁊ keisim ⁊ carui: oīuꝫ aāā. pars.j. anisi ꝑtes.ij. ⁊ fiant ex eis suffuf cū penidijs lapidosis pōdere.ʒ.v. Et curet exitus vētositatis absq̄ volūtate curatiōe paralysis ani: aut assumptiōe tyriace ⁊ olei alkekēgi: ⁊ inūgat illud qđ est supra vmbilicū cū oleo costino ⁊ similibꝰ si fuerit ꝓpter ieiunū.

¶ Hic ponit curā rugitus. Et p̄mo ponit curā rugitꝰ ⁊ exitꝰ vētositatis qñ nō est absq̄ volūtate. Scđo qñ est absq̄ volūtate. ibi (Et curet.) Prima pꝫ. ¶ De scđa dicit ꝙ est ad hoc bonū diacyminuꝫ ⁊ diacoꝝ ⁊c̄. Plurimoꝝ. s. in quātitate. Sciuisti. s. fen.13. Keisim. i. leuistici. Lapidosis. i. antiquis duris. Oleū alkekēgi ponit. 5. cañ. tracta.10. Alia patent ⁊c̄.

¶ De colica ex retētione fecis. Cap.6m.

Colica est egritudo integra ītestinalis dolorosa cū qua difficilis fit exitus eius qđ egredit per nām. Et colica qđē ſm veritateꝫ est nomē eius in quo est cā in ītestinis grossis. s. colon: ⁊ que sequunt ipm: ⁊ est dolor q multiplicat in eis ꝓpter frigus eoꝝ: ⁊ ꝓpter spissitudinē ipsoꝝ: ⁊ ꝓpter frigus eoꝝ multiplicat super ea adeps. Qꝛ si est in intestinis gracilibus: tunc nomē ꝓpriū ei ſm sciam veram est ileos. Verū qñq̄ est ileos in qbusdā locis colice ꝓpterea qꝛ vehementer est ei similis.

¶ Hic determinat de colica. Prio q̄tū ad cās ⁊ signa. Scđo q̄tuꝫ ad curā. ibi (Opꝫ.) ¶ Pria in.d. Prio q̄tū ad cās. Scđo q̄tū ad signa. ibi (Accidētia.) ¶ Prio ponit diffinitionē colice ⁊ assignat cāꝫ nois. Scđo exequit de causis. ibi (Et cāe.) Tertio pōit cañ. ibi (Et qñq̄ accidūt.) ¶ Prio pōit diffinitionē. Scđo cām nois. ibi (Et colica.) Tertio cām ex qua fit sepe colica. ibi (Et cāe.) ¶ Dicit p̄o ꝙ colica est egritudo ītestinalis. ¶ De scđa dicit ꝙ ſm veruꝫ colica est dolor in ītestinis īferioribꝰ: ⁊ qñ est in ītestinis supioribꝰ dicit iliaca. ¶ De tertia dicit ꝙ cā colice est eadē sicut in colon. Itē colica. s. est passio. Itē integra. s. tota: qꝛ sicut febris est passio cordis: ita colica est passio tota ītestinalis. Alr ītegra. i. forꝫ. Pria melior. Per nām. i. ventrē. Nomē eius. s. doloris. Propter spissitudinē. i. densitatē: qꝛ nō pōt vētositas trāspirare. Nota pinguedo fit a frigido tanq̄ a cā efficiēte: lꝫ vnctuositas sanguis sit cā mālis. Ileon. Est tertiū intestinū ⁊ dicit iliaca passio ⁊ ileos nominat.

¶ Et cāe colice: aut cadūt ꝓprie in colon: aut cadūt in alijs ⁊ perueniūt ad ipm ſm semitā cōitatis. Et cause eius que cadunt in ipso ꝓprie: aut sunt malitia cōplexionis singularis calida: aut frigida: aut sicca.

¶ Hic ponit cās. Primo ꝓprias. Scđo per cōitatē euenientes. ibi (Illa aūt.) ¶ Primo ponit cām que est mala cōplexio. Scđo cām que est oppilatio. ibi (Aut est cā.) ¶ Prio ponit p̄maꝫ cām que est mala cōplexio sine mā. Scđo cā mā. ibi (Aut malitia.) ¶ Prio ponit diuersitatē malaꝝ cōplexionū. Scđo ꝺclarat mēbra. ibi (Et calida.) ¶ Dicit p̄mo. ⁊ patet. In alijs. s. mēbris ad ipm. s. colon. Eiꝰ scꝫ colice: in ipso. s. colon. Singularis. i. sine materia.

¶ Et calida qđē operat exiccatione sua ⁊ cōstrictione sua reducēte nutrimentuꝫ ad epar ⁊ expellēte illud ad ipsuꝫ. Et frigida ꝯgelatione sua: aut faciēdo accidere malitiā cōplexionis nociuā. Et plurimū eiꝰ est in terris fridis: ⁊ cū flat septētrio. Et frigus qđē qñq̄ facit illud: ꝓpterea ꝙ restringit lacertos ventris ⁊ ꝑuenit calefactio eius ad ꝯcauitatē ⁊ exiccat fecem ⁊ stringit lacertū ani ⁊ expellit feces ⁊ qđ cuꝫ eis est ad superio. Et sicca operat ꝓpter priuationē eius qđ lubricat fecem ⁊ inuētionē eius qđ exuccat eam ⁊ exiccat ipsam. Malitia aūt cōplexionis humide singularis nō semꝑ est cā colice: nisi accidat ex ea accidēs qđ sit cā colice frigida: aut humida mālis: aut malitia cōplexionis cū mā: aut mā calida que inflāmat ⁊ mordicat ⁊ separat ꝯtinuitatē ⁊ pertransit terminū punctionis perueniēs ad terminū colice: aut frigida ⁊ redit ad malitiā cōplexionis diuerse fride. Qꝛ aūt accidit de separatione cōtinuitatis subito q̄uis sit illud cū essentia colice: tamē qñq̄ facit ipsuꝫ accidere frigus ꝓpter hoc ꝙ generat ab ipso vētositas in corpore intestinoꝝ hora post horam. Et qñq̄ est humor faciens hunc dolorē aut illū qui ꝓpinquus est ei melācholia. Et qñq̄ est eius euētus cū paroxismis ⁊ apud cōmistionem cibi. Et qñq̄ sedat ipsuꝫ vomitus rei acetose melācholice: lꝫ sit huiusmodi vomitꝰ in hmōi dolore ſm plurimū flegmaticus: ⁊ generat ipsuꝫ frigus membroꝝ aut malitia digestionis ⁊ cibi ⁊ fructus ⁊ olera.

¶ Hic declarat membra. Primo qualiter mala cōplexio calida est cā colice. Scđo qñ frigida. ibi (Et frigida.) Tertio qñ sicca. ibi (Et sicca.) Quarto qñ humida. ibi (Malitia.) ¶ De p̄ma dicit ꝙ mala cōplexio calida hꝫ exiccare ⁊c̄. ¶ De scđa pꝫ ꝙ mala cōplexio frigida hꝫ ꝯgelare: ⁊ subdit ꝙ hec mala cōplexio frigida fit multū in terris frigidis. ¶ De tertia dicit ꝙ mala cōplexio sicca facit colicam: qꝛ ꝓhibet lubricitatē fecis. ¶ De quarta dicit ꝙ mala complexio humida sine mā raro est cā colice: sed cū mā bene est cā colice. Reducēte. i. exprimēte nutrimētū. i. humidū chilosum. Ad ipsum. s. epar: quare opꝫ ꝙ remaneat fex sicca oīno. Item ⁊ frida. s. facit ēt colicā. Itē nociuā. i. diuersam. Et frigus. s. aeris. Strigit. i. densat. Ad ꝯcauitatē. s. vētris. Nota ꝙ de rōne fridi est ꝯstringē: ideo ꝓpter frigus aeris cōstringunt musculi. s. ani: ⁊ feces ꝯstringunt versus sursum. Lubricat. i. lubricare facit. Itē inuentionē. i. p̄sentiā. Itē accidēs. ⁊ hoc accidēs est mala cōplexio cū mā: ⁊ dic ꝙ mala cōplexio calida cū mā hꝫ inflāmare ⁊ mordicare ⁊ pūgere ⁊ soluere ꝯtinuū: ⁊ isto mō facit colicā: frigiditas ēt facit ⁊c̄. Aliqñ cā est humor melācholicus ⁊ cognoscit ꝙ hoc ⁊c̄. Itē aut si est cā colice: ⁊ cū essentia ⁊ q̄uis semꝑ sit cū colica: qꝛ colica est forꝫ dolor maxime qñ ꝯiungit solutio cōtinui. Ipsum. s. tale qđ soluit de ꝯtinuitate. Aliter ipm. s. dolorē: qꝛ frigidū ꝯstrigit: ⁊ facit quasi separationē dimēsionū: ⁊ fit solutio ꝯtinui: ⁊ per ꝯñs dolor. Iteꝫ ab ipso. s. frigido māliter. Hora post horā. s. qđ extendit ⁊ soluit cōtinuum. Apud. i. post ipm. s. humorē melancholicū.

¶ Aut est cā colice ꝓprie oppilatio ꝓhibens egestionē ⁊ hu. ⁊ ventositates a penetratione ⁊ ipsi expelluntur ⁊ accidūt dolor ⁊ extēsio maxima. Et plurimū huius oppilatiōis cū nō est apostema accidit postq̄ replet monoculū: deinde peruenit ad colon.

¶ Hic ponit aliā cām colice que est oppilatio. Et p̄mo p̄mittit illā cām. Scđo declarat. ibi (Et hec oppilatio.) ¶ De p̄ma dicit: ꝙ ēt cā colice pōt esse oppilatio: que ꝓhibet egestionē egredi ab itestinis. A penetratiōe. i. exitu per anū. Itē expellunt. i. expelli debēt. Item postq̄ replet monoculuꝫ. s. fece vel humiditatibus crudis. Item deinde peruenit ad colon: qꝛ humiditates regurgitant.

¶ Et hec oppilatio aut est ex apate in intestino: ⁊ plurimū eius est calidū. Aut ex hu. flegmatico viscoso implente spatiū eius ⁊ oppilāte ipsuꝫ: ⁊ est illa que iuuat febre. Aut ex vētositate accidēte. Aut ꝓpter torsionē cōtorquentē ꝓpter vētositatē torquentē ⁊ icisionē ligamenti: aut rupturā: aut attritionē: aut expulsionem intestinoꝝ ad partes inguinū ⁊ testiculorū: aut rupturam supra illud. Aut ꝓpter vermes cōprimentes: aut propter fecem siccam.

¶ Hic ponit causas huius oppilationis. Prio facit hoc. Scđo dat cām quare fex sit sicca. ibi (Et hec fex.) Tertio ponit qđdā dictuꝫ.

ibi(Estimauerūt.)℣ Prima in fex ƀm ꝙ fex pōit cās ei⁹. ¶ Dicit ꝙ ꝙ oppilatio pōt fieri ab apāte ⁊ maxime ab apāte calido. Scđa cā est flegma. Tertia cā est vētositas. Quarta est qꝛ itestina torquent ꝓpter ventositatē. Quita cā est vermes. Sexta cā siccitas fecis: ⁊ est illa que fit ƀm plurimū. s. respectu apātis non respectu fecalis. Itē vētositate accidēte. i. faciēte hoc per accidēs qꝛ extendit. Itē ꝓpter incisionē ligamēti. s. ligātis intestina dorso. tale aūt est ligamētū munitoriū. Attractionē. i. ꝯctionē ligamenti.

¶ Et hec fex sicca est qm̄ ipsa est fex ciboꝝ siccoꝝ aut qꝛ remanet tēpore lōgo ⁊ siccaṫ. Et est cā remanētie ei⁹ debilitas expulsiue vt in itestinis. Et multotiēs est hec remanētia ꝓpter potū rei narcotice stupefaciētis virtutes operātes in fece. Et cū hoc possibile est etiaꝫ vt debiliteṫ virtus expulsiua que est in lacertis vētris sicut accidit ei q multiplicat coitū. Aut ꝓpter destructionē sensus intestini. Aut paruitate effusionis cholē expellētis lauātis. Aut qm̄ meseraica exuccat ex ea humiditatē plurimā. Aut ꝓpter ꝓuocationē sudoris superflui. Aut exercitia facientia sudare. Aut ꝓpter vehementiā raritatis corporis ꝓpter cōplexionē que est in ipso quare obedit attractioni aeris ꝯtinētis calidi: ⁊ ꝓpter hoc est balneatio cū aq̄ calida ex eis que retinent nām. Aut ꝓpter aerē ex calefactione cuius cōsequiṫ vt attrahat humiditates: ⁊ si fuerit absqꝫ raritate. Aut ꝓpter raritatē fistulosam. Et qn̄qꝫ fit propter raritatē facientē necessariū tactuꝫ caliditatis sicut vitrearia ⁊ ferraria ⁊ fusoria. Aut ꝓpter cōplexioneꝫ in vētre ipō calidā valde exiccātē caliditate sua. Aut est cā in illa caliditate i paucis dispōnib⁹ multitudo cholere acute effuse ad vētrē adurētis fecē cū iuenit eam ꝑparatā ꝓpter paruitatē suā: aut ꝓpter siccitatē substantie sue: ⁊ hoc est ƀm minus: sed ƀm plurimum ipsa soluit nām. Et cū accidit hec colica in ꝑncipio nocet: ⁊ intestino dolorē facit vehementē intolerabilem. Et quādoqꝫ est cā illius caliditatis vehementia frigoris aeris exterioris: quare coarctat caliditateꝫ interius: ⁊ cū hoc ꝓuocat vrinā ⁊ ꝯstringit anū: quare ipellit fecem ad superiora. Aut ꝓpter cōplexionē siccā in itestinis ⁊ vētre: quare exiccaṫ fex. Aut ꝓpter thenasmon apostematis recti: quare exiccaṫ fex.

¶ Dat cās multas vn̄ fex fit sicca. Pria cā est ꝑꝑ cibaria sicca. Secūdo qꝛ homo stat ꝙ nō lōgo tpe egerit. pꝫ tota lr̄a. Paruitate effusionis cholere. nā cholera icitat expulsiuā itestinoꝝ: vn̄ fit exit⁹ fecis: vn̄ cū nō vadit ad ea: fit retētio lōga fecis. i. exiccatio. Item homo si sudat exiccanṫ feces: qꝛ humiditates eūanṫ per sudoreꝫ: vnde remanēt feces sicce. Retinēt. i. ꝯstringūt. Fistulosam. i. amplā seu latoꝝ foraminū. In paucis. i. raro. Preparatā. s. exiccationi ⁊ nō expulsioni. Ipsa. s. cholera. Naturā. i. ventrē. Nota ꝙ multitudo cholere pōt esse causa exiccationis quādo preualet ei⁹ exiccatio ipsi⁹ mordicationi. Itē nocet. s. valde. Reliqua patent.

¶ Et existimauerūt qdam ꝙ qn̄qꝫ lapidescit illud qđ retentū est in intestinis ⁊ egrediṫ lapis.

¶ Hic ponit quoddam dictum antiquoruꝫ. Itē quidā. s. Isaac. 4. fe. capitulo de syncopi.

¶ Illa aūt que est per cōitatē est sicut si accidat in epate: aut in vesica: aut in renib⁹: aut in splene apā: ⁊ cōicet ei intestinū per hoc qđ coarctat illud apā de suba ei⁹: ⁊ ꝯstipat ipm ⁊ oppilat illud. Et sicut si cōicet renib⁹ in dolorib⁹ lapidis ⁊ debiliteṫ opatio ei⁹ in expulsione humoꝝ: quare retineanṫ in ipso ⁊ accidit colica per cōitateꝫ lapidis: q̄uis dolor lapidis sit ex eis que similanṫ dolori colice ⁊ occultaṫ: nisi illi q ꝓuisionem hꝫ. Et nos dicem⁹ dr̄iam iter vtrasqꝫ cū signis.

¶ Hic ponit causas colice facte ꝓpter cōmunitatē. ⁊ pꝫ lr̄a. Nota ꝙ si apostema sit in epate: cōprimunṫ meseraice ⁊ itestina ꝓpter qđ non pōt egredi illud qđ est in intestinis: ⁊ ita est de vesica ⁊ de splene ⁊ de huiusmodi. Item de substantia eius. s. intestini.

¶ Et qn̄qꝫ accidūt colica ⁊ ileos ƀm semitā accidētie egritudinū pestilētialiū adueniētiū ⁊ ꝑueniunt de regione ad regionē ⁊ de hoīe ad hoīem. Et iaꝫ retulit illud qdā medicus de antiqs. Et dixit ꝙ ꝑueniebat qdam eoꝝ ad epilepsiā ⁊ erat epilepsia mortalis: ⁊ qdā ad resolutionē itestini colon ⁊ mollificationē eius cū incolumitate sensus eius ⁊ sperabaṫ cuꝫ hmōi euasio. Et erat plurimū eius ileos: ⁊ ledebaṫ colon ƀm semitam permutationis similis crisi. Inqt ⁊ qdā medici curabāt eos cura mirabili. Ipsi nāqꝫ cibabāt eos lactuca ⁊ endiuia ⁊ carnib⁹ pisciū grossis ⁊ carne oī habēti vngulā in pedib⁹ ⁊ oīb⁹ illis ifrigidātis ⁊ aqua frida ⁊ acetosis ⁊ sanabāt eos cū hoc: ita ꝙ sanabāt oēs taliter ne caderēt in epilepsiā ⁊ paralysiꝫ ꝑdictā. Et sanabant quosdā eoꝝ in qb⁹ erat inceptio epilepsie.

¶ Hic ponit cañ. multos: ⁊ diuidiṫ in tot ꝑtes quot sunt cañ. 2ᵃ ibi (Et qn̄qꝫ accidit.) 3ᵃ ibi (Plurimuꝫ.) 4ᵃ ibi (Et colica.) 5ᵃ ibi (Et ex eis.) 6ᵃ ibi (Et ex mā.) 7ᵃ ibi (Et qn̄qꝫ est colica veniēs.) 8ᵃ ibi (Et febris.) 9ᵃ ibi (Et colica.) 10ᵃ ibi (Et qn̄ iuenit.) 11ᵃ ibi (Et qn̄ ꝓlōgaṫ.) 12ᵃ ibi (Et qn̄ fortia.) 13ᵃ ibi (Et multotiēs.) ¶ De ꝑma diĉ ꝙ qn̄qꝫ accidūt colica ⁊ iliaca: ⁊ sunt qdā accidētia egritudinū pestilētialiū. Et videṫ velle ꝙ passio colica sit morb⁹ ꝯtagiosus. ¶ Sed diceres. Videṫ ꝙ nō per Phm 7ᵃ ꝑti. ꝓblema. 7. ꝓble. Q: morbus ꝯtagiosus fit ꝑꝑ vapores eleuatos ab vno ad aliū. ℣ Dōm ꝙ colica nō est morb⁹ ꝯtagiosus vapoꝝ eleuatiōe: sꝫ erat tūc morb⁹ ꝯtagiosus rōne dispōnis aeris q nūc ꝑmutabat istū: tūc illū aliū: ꝑꝑ quā cām dicebāt ꝙ erat morb⁹ ꝯtagiosus. Itē qdā. s. Paulus medic⁹. Itē vngulā in pedib⁹. i. cibāt aīalibus quadrupedibus.

¶ Et qn̄qꝫ accidit colica habētib⁹ thetanū: q̄re ꝺficiūt in expellēdo fecē ⁊ hu. ab itestinis supiorib⁹ sicut ipsi deficiunt in retinēdo qđ est in inferioribus: ⁊ qn̄qꝫ est frigus cōplexionū eoꝝ causa colice.

¶ Hic ponit 2ᵐ cañ. ⁊ dicit ꝙ hn̄tes thetanū aliqn̄ icurrūt colicā ⁊ curaṫ i ipsis thetan⁹. Deficiūt. s. musculi vētris. Eoꝝ. s. musculoꝝ.

¶ Et plurimū qdem accidit colica a flegmate grosso: deide a vētositate forti facta ⁊ penetrāte in tunicis intestinoꝝ ⁊ villis eoꝝ: ⁊ ꝑꝑ separationē ꝯtinuitatis eoꝝ. Vētositas. n. spargiṫ in stōcho ꝑꝑ āplitudinē stōchi: ⁊ ꝑꝑ caliditatē stōchi ⁊ ꝓpinqtatē mēbroꝝ calidorū ad ipm ⁊ spargiṫ in intestinis supiorib⁹ ꝑꝑ gracilitatē itestinoꝝ superioꝝ: ⁊ retineṫ in itestinis alijs ꝑꝑ ꝯriuꝫ illius ex frigore eoꝝ ⁊ ꝯstrictione ipsoꝝ ⁊ multitudine reuolutiōis in ipsis ⁊ spissitudine tunicarū eoꝝ.

¶ Hic ponit 3ᵐ cañ. ⁊ dicit ꝙ colica vtplurimū fit a flegmate grosso ⁊c. Itē itestinoꝝ. s. grossoꝝ. Itē earuꝫ. s. triū cārū. Spargiṫ. i. resoluiṫ ⁊ carminaṫ. Itē ꝓpter gracilitatē. i. subtilitatē.

¶ Et colica ventosa q̄uis sit ex mā que fit mā vētositatis: tñ nō cōparaṫ illi māei: qm̄ mā sola non oppilat viā ƀm ꝙ egrediṫ: ⁊ neqꝫ facit dolorē per se: imo ꝑ illud qđ accidit ab ea. Et flegma facit dolorem per se ⁊ oppilat per se. Relique aūt diuisiones minus illis.

¶ Hic 4ᵐ cañ. ponit ⁊ pꝫ. Quāuis fit. s. imediate: qm̄. i. cū. Iteꝫ ƀm ꝙ egrediṫ. s. sic: sed ƀm ꝙ retinetur. Ab ea. s. mā ventosa. Relique aūt diuisiones. i. alij humores a flegmate.

¶ Et ex eis que ꝑparant intestina ad colicam ⁊ ꝓprie vētosaꝫ est vinū plurime cōmistionis ⁊ olera ⁊ ꝓprie cucurbita ⁊ fruct⁹ recentes ⁊ ꝓprie vua ⁊ potus aque sup eos ⁊ mot⁹ sup eos ⁊ coitus ⁊ retētio vētositatis volētis egredi ⁊ aduētus frigoris vehemētis ad intestinum ⁊ ifrigidātis ipm: ⁊ inspissantis illud. Et ex eis

que ꝑparāt itestina inferiora est cōmistio ouoꝝ assoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ cydonioꝝ stipticoꝝ ⁊ passe ⁊ sauich ⁊ milij ⁊ rizi ⁊ que sunt similia illis. Et iterū retētio egestionis volētis egredi qñqȝ facit cadere in ipsaȝ: ⁊ coit⁹ pluri mus ⁊ ꝓprie super cibum grossum.

¶ Ponit 5m. Vinū plurime cōmistionis facit colicā pp friditatē: iō in calida danť vina calida sine aqua. Cucurbita: qꝛ est aquosa. Itē sup eos. s. fruct⁹ notos. s. incōuenietes. Itē coitus. s. debilitat.

¶ Et ex mā ois colice ex humore grosso aut ex fecib⁹ impleť monoculū prius ꝼm plurimū: deinde peruenit ad alia. Et dum nō euacuať materia que est in mono culo nō accidit cōplementū sanitatis.

¶ Sextum cañ. ponit: ⁊ patet littera. Ad alia. s. intestina. Item desuper: quia in intestinis superioribus.

¶ Et qñqȝ est colica veniens desuper: ⁊ quotiēscunqȝ fit clystere aut euaporatio retinetur materia in mono culo: quare duplicatur dolor.

¶ Alium cañ. ponit. Desuper. i. a membris superioribus.

¶ Et febris quideȝ est iuuatiua in omnibus dolorib⁹ colice: cui⁹ causa est ventositas grossa aut flegma aut malitia complexionis frigide ⁊ est ex rebus velocius sanantibus ventosam.

¶ Hic ponit septimum cañ. Ventosam. s. colicam.

¶ Et colica qdem multotiēs ꝑmutať ad paralysim ⁊ sanať per eā. Et illud qñ expelliť mā subtilis ad extre mitates ⁊ coartanť ex ea lacerti. Et qñqȝ simil'r sanan tur per dolores iuncturarū. Et qñqȝ ꝑmutať ad dolo rem dorsi flegmatica aut sanguinea ad quā ꝯfert flo- bothomia: ꝓpterea ꝙ maturāt caliditas dolorosa ⁊ medicine iliace materias crudas. Et quādo permuta- tur ad varietatē melācholicā ⁊ melancholiaȝ ⁊ epile- psiam est malū. Et qñqȝ perducit ad hydropisim per illud qđ corrumpit de complexione epatis.

¶ Hic aliū cañ. ponit ⁊ pȝ. Sananť. s. habētes colicā. Itē pp eaȝ. s. paralysim. Lacerti. s. nerui. Confert flobothomia. s. quādo mate- ria esset sanguinea. Item ad quē. s. dolorē dorsi. Si maturāt. i. dis- soluunt ⁊ subtiliant. Ad varietatē. i. alienationē.

¶ Et quando inuenit colica dolores articulorum ⁊ si- milia non apparent illi dolores tribus de causis: qm̄ dolor fortior impeditur a debiliore: ⁊ quoniā materie sunt conuerse ad latus doloris fortis: ⁊ qm̄ dolor ⁊ fa mes ⁊ vigilie resoluunt superfluitates.

¶ Hic alium ponit cañ. ⁊ est afor. 4.6. z. particule. Duoꝝ dolorum. Superfluitates. s. ꝯtractas in locis iuncturarum.

¶ Et quando prolongatur retentio fecis inflatur ven ter ⁊ interficit.

¶ Hic alium ponit. ⁊ patet.

¶ Et quando fortia fiunt membra colice ⁊ nō recipiūt superfluitates: tūc multotiens redeunt superfluitates ⁊ infrigidant caput.

¶ Hic ponit aliū. Membra. i. intestina. Infirmať. i. dolet.

¶ Et multotiens accidit colica post solutiones quibus expellitur grossum.

¶ Et multotiens. Hic aliū ponit. ⁊ patet. Grossum supple. s. ex quo remanet aliquid in intestinis.

¶ Et multotiens subleuat curatio colice singultum punctionis.

¶ Ponit alium. Subleuat. i. remouet ⁊c̄.

¶ De signis colice absolute. Cap. 7m.

Accidētia quidē colice vere cui⁹ nō declarať ꝯfirmatio sunt: qm̄ minorať illud qđ egrediť de fece. Et expelliť paroxisimus egestionis. Et minoratur appetitus: immo remouetur omnino. Et abhorret habens eam vnctuosa ⁊ dulcia: ⁊ nō de- clinat declinatione ꝑua ad acetosa: aut acuta: aut sal- sa. Et est decliuis ad subuersionē ⁊ nauseam: ⁊ ꝓprie cū recipit vnctuosum ⁊ olfacit odorē vnctuosi ⁊ dul- cis. Et debilitať digestio ei⁹ valde. Et inuenit oi hora punctionē ⁊ declinat ad potandū aquā plurimā: ⁊ in- uenit dolorē in renibus suis: ⁊ in dorso suo.

¶ In ꝑcedētib⁹ Aui. determinauit de colica q̄ntū ad spēs ⁊ modos. Hic ponit signa. Pmo in gñali. Scđo in spāli. ibi (Qñqȝ signant.) ꝟ Prima in tres. Pmo ponit signa colice absolute. Scđo ponit si- gna bona ⁊ mala. ibi (Magis icolumis.) Tertio ponit signa distin ctiua inter colicā ⁊ dolorē renalē. ibi (Qñqȝ accidūt.) ꝟ Pma in q̄- tuor. Pmo pōit signa colice icipiētis. Scđo ꝓcedētis. ibi (Deide.) Tertio assignat cām cuiusdā. ibi (Et vomit⁹.) Quarto ponit signū ab vrina. ibi (Et pp illud.) ¶ Dicit p° ꝙ qñ colica nō est cōfirmata ſȝ icipit nosciť: qꝛ nō tātū exit de fece q̄ntū solet nec hȝ porismos ⁊ hȝ nauseā ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ Aui. ꝑsupponit hic vnū signū notū. s. ꝙ colica icipit: ⁊ nō est ꝯfirmata. Minorať fex. s. pp oppilationē. Ex- pelliť paroxism⁹ egritudinis. i. qꝛ semp stat fixus ⁊ nō reuertiť pa roxism⁹ sicut facit paroxism⁹ fe. Si aūt dicat egestiōis: est sensus ꝙ egressio fecis nō tȝ ordinē: sicut facit paroxism⁹ in fe. Nō hȝ ap petitū ad dulcia: qꝛ cōplexio mala appetit sibi ꝯria: iō appetit inci siua ⁊ acetosa. Itē ꝺclinat ad potādū aquā plurimā vt remoueať flāma caloris. Nō recipiunť supfluitates: qꝛ meseraice nō attra- hūt: ⁊ iō appetūt hūida que cōmoueāt attractionē a meseraicis.

¶ Deinde fiunt cū ea fortia accidētia: ⁊ fit ipsa fortis ⁊ retineť nā ⁊ forsitan nō egrediť nec etiā vētositas pe- nitus. Et qñqȝ retineť etiā eructuatio ⁊ fit fortis pun ctio ⁊ fit quasi perforeť vēter eius terebello: aut quasi sit absconsa in itestinis eius acus stans: ⁊ quotiēs mo ueť dolet ⁊ fit fortis sitis ⁊ non sanať hñs eā: lȝ bibat plurimū: qm̄ qđ bibiť nō penetrat ad epar ꝓpter oppi lationes accidētes in orificijs meseraicaꝝ que sequū- tur ventrē. Et qñqȝ multiplicať i qbusdā eoꝝ tremor absqȝ cā. Et si igenieť in extrahēdo aliqd de vētre ha bentis colicā egrediunť humiditates ⁊ squibale sicut stercora ouiū vel sicut stercora caprarū magne ⁊ par- ue ⁊ res natās in aquā. Et frequēs fit vomit⁹ choleri- cus ⁊ flegmaticus: ⁊ appropiquat ꝼm plurimū humo ri flegmatico: deide cholerico: deide qñqȝ euomit rē porralē ⁊ vt erugo eris: ⁊ qñqȝ euomit rē de gñe me- lācholie incensam. Humores. n. qñqȝ corrumpunť: ⁊ qñqȝ aduruņť ex dolore ⁊ vigilijs ⁊ medicinis calidis.

¶ Ponit signa colice ꝓcedētis. ⁊ pȝ. Cū ea. s. colica. Item natura. i. venter. Fortasse nō egrediť. s. fex. Ventrē. i. stomachū ⁊ intestina. Absqȝ cā. s. manifesta. Squibale sunt stercora dura caprarū. Por- ralem. i. prassinā. Item incensam. i. nō multum viscosam.

¶ Et vomitus qdē nō fit frequens nisi pp cōmunitatē stōchi ad intestina: ⁊ ꝓpter multitudinē māei ⁊ penu- riā vie ad inferiora: ⁊ qm̄ via cholere ad intestina ꝼm plurimū ꝯstringiť: quare expelliť ad superiora: ⁊ pro- pter hoc rubet vrina in ipsa: ⁊ qm̄ maior pars cholere ꝯuertiť ad renes cū nō inuenit viā ad fel sustentatum ꝓpter illud qđ est corā eo de oppilatione: ⁊ qm̄ dolor rubificat aquā: ⁊ qm̄ renes cōmunicant in dolore.

¶ Hic reddit cām cuiusdaȝ dicti. s. quare vomit⁹ fit in colica: ⁊ pȝ. Propter penuriā. i. pp oppilationē. Nota vt habeť supra fen. 13. ⁊ 15. ꝑmo cap. qdā porus vadit a kisti fellis ad intesti. vt deferat eis cholerā que via oppilať in colica: ⁊ tūc illi a cholera vadit ad sto- machū que solet ire ad itestina: ⁊ talis cholera facit vomitū.

¶ Et pp illud retineť vrina ēt qñqȝ. Et qñqȝ est vrina in ꝑncipio ei⁹ ꝼm colorē aque ciceris ⁊ aque casei. Et qñqȝ associať ei tremor cordis maximus ⁊ indiget pe-

ctus eius retentione cum manu. Et qñq3 peruenit res ad sudorem frigidum ⁊ syncopim.

¶ Hic ponit causas quorũdã dictoꝝ.s. q̃ vrina in colica est subrubea. Est causa: q2 maior pars cholere vadit ad renes. Scõa causa est dolor qui inflãmat in ipsa.s.in colica. Ite3 sustentatũ.i.cõprehensum desubtus q2 infra ad pelliculã epatis. Nota q̃ quãdo est facta oppilatio in poro felleo: tunc cholera regurgitat ad epar et vadit ad renes ⁊ facit vrinam rubeam. Nota q̃ renes cõmunicãt cũ dolore in intestinis: ideo debilitant ⁊ retinet vrina: q2 debilitat expulsiua renũ. Itẽ vrina fit rubea ꝓpter multitudinem mãe que expellit ad renes. Item res.i.talis dispositio.

¶ De signis saluis colice. Cap.8m.

Magis incolumis colica est illa in qua retẽtio non est vehemens ⁊ est dolor mutabilis. Et qñq3 alleuiat plurimũ q̃uis redeat post eã. Et inuenit habẽs eã ꝓpter exitũ vẽtositatis ⁊ egestionis ⁊ administrationẽ clysterioꝝ quietẽ: sicut eius ꝯtraria est prauior vel difficilior colica.

¶ Hic ponit signa bona ⁊ mala. Et primo bona. Scundo mala. ibi (Fortitudo.) Patet.

¶ De signis malis in colica. Cap.9m.

Fortitudo doloris ⁊ q̃ vomitus cõsequit vomitũ ⁊ sudor frigidus ⁊ frigus extremitatum ꝓpter vehementiã doloris ventris ⁊ declinationẽ sang. ⁊ spiritus ad ipsum. Et quãdo peruenit ad singultũ quoꝝ vnus sequit aliũ ⁊ ad turbationẽ rõnis ⁊ spasmũ ⁊ retentionẽ eius qd egredit ⁊ nõ egredit saltẽ cũ igenio: est mortalis. Et in extraneis signis est cũ apparet in eo qui h3 dolorẽ ventris vestigiũ ⁊ bothor nigrũ sicut faba: ⁊ vlcerat ⁊ remãet vsq3 ad diẽ scõm aut plus qm̃ morit. Et huic qdẽ homini aduenit subeth ⁊ mltitudo somni in ꝑncipio egritudinis sue: ⁊ bonitas anhelitus est bona significatio ad euadendũ: quomodo ergo erit eius malitia.

¶ Hic ponit signa mala: ⁊ patet. Ad ipsum.s.ventrem. Item cum ingenio.s.clysteris vel suppositorij. Item extraneis.s.signis. illud signum ponitur solutio continuitatis.z.cap.

¶ De dñia que est iter colicã ⁊ lapidẽ renũ. Cap.10m.

Quandoq3 accidunt in lapide renũ accidentia colice ꝑdicta: qm̃ colon ipm cõmunicat renibus: quare accidit ei dolor qui est ei ꝓprius ⁊ accidunt ei accidentia sua que pertinent illi dolori. Verũ differẽtia iter eas quãdoq3 est ex dispositione doloris: ⁊ ex parte vicinãtiũ ꝓprioꝝ: ⁊ ex parte eius qd cõuenit ⁊ eius qd nõ conuenit: ⁊ ex parte eius qd egredit: ⁊ ex parte vltimitatis accidentium: ⁊ ex parte causarũ ⁊ significationũ accidentium. Dispositio aũt doloris diuersificat in eis quãtitate ⁊ loco ⁊ tempore ⁊ motu.

¶ Hic ponit signa distinguentia inter dolorem renum ⁊ colicam. Et primo premittit. Secũdo declarat. ibi (Quãtitate.) ¶ Dicit primo q̃ est differentia ex parte doloris in quatuor: patet.

¶ Quantitate vo quoniam ille qui est lapidis est paruus quasi sit acus: ⁊ colicus est magnus.

¶ Declarat ꝑmo qũo sit differentia ex parte quantitatis. Scdo ex loco doloris. ibi (Loco.) Tertio ex tẽpore. ibi (Tempore.) Quarto ex motu. ibi (Motu.) ¶ Dicit primo q̃ dolor renalis est paruus: sed intestinalis est valde maior.

¶ Loco aũt quoniã colicus incipit ab inferiore parte dextri lateris ⁊ tendit ad superiorẽ sinistri: ⁊ qd cõfirmat dilatat in dextra ⁊ in sinistra. Et ꝭm quosda3 nõ icipit colica a sinistra. Sed illud nõ est veꝝ: ⁊ nos ia3 experti sumus ꝯtrariũ illius ⁊ est ad iteriora ⁊ versus pectinẽ declinior q̃3 sit ad posteriora. Et renalis incipit a superioribꝰ: ⁊ descẽdit paulati3 vsq3 ad locũ vbi cõfirmat ⁊ est declinior ad posteriora.

¶ Hic ⁊c. Dilatatur.s.dolor figitur.

¶ Tempore vo quonia3 renalis fit fortis in hora vacuitatis ⁊ colicus alleuiat in ea ⁊ fit fortis cũ sumit aliquid: ⁊ colicus incipit subito ⁊ in tẽpore breui: ⁊ lapidosus paulati3 ⁊ fortis fit in fine suo: ⁊ si est renalis fit priꝰ dolor in dorso ⁊ difficultas in vrina: deide signa in qbꝰ colica: ⁊ in colico sunt illa signa: deide dolor.

¶ Hic ex parte tẽporis.p3. In hora vacuitatis.s.stõchi. Itẽ colicꝰ alleuiat in ea.s.vacuitate stõchi. Ratio est: q2 qñ stõchus est vacuus: tũc spiritus nõ mouet ad renes: ⁊ ideo tũc calefiunt. Itẽ subito ⁊ in breui tẽpore.s.ꝓpter magnã sensibilitatẽ intestinoꝝ. Fit difficultas in vrina ꝓpter debilitatẽ renũ. Itẽ in qbus.s.colica cõmunicat cũ renali vt dolor vomitus casus appetitus ⁊c.

¶ Motu autem quoniam colicus ad partes mouetur plures ⁊ renalis figitur.

¶ Hic ex motu. patet. Mouet ad partes plures: q2 colon est magnum intestinum.

¶ Et ex parte aũt vicinantiũ ꝓprioꝝ: qm̃ tremor multiplicatur in renibus ambobus ⁊ nõ pertinet colico.

¶ Hic ponit differẽtiã inter colicã ⁊ dolorẽ renũ ex parte mẽbroꝝ circũstãtiũ. In renibus.i.in dolore renali: q2 renes cõmunicãt itestinis in dorso. Itẽ ⁊ nõ pertinet.s.ille tremor.

¶ Differẽtia aũt accepta ex eo qd ꝯuenit ⁊ nõ ꝯuenit: est qm̃ clysteria ⁊ exitꝰ vẽtositatis ⁊ fecis alleuiãt dolorẽ colice ⁊ nõ alleuiant dolorẽ renũ alleuiatione de qua sit curandum in pluribus dispositionibus. ⁊ lapidem frangentes medicine alleuiant dolorem renu3 ⁊ non alleuiant dolorem colice.

¶ Ponit differẽtiã ex parte eiꝰ qd ꝯuenit. Dicit q̃ clysteria ⁊ ventositas alleuiãt colicũ ⁊ nõ renalẽ: sed frãgẽtia lapidẽ ꝯueniũt dolori renũ ⁊c. Dicit in pluribꝰ dispositionibꝰ ꝓpter ventositatẽ.

¶ Ex parte aũt eiꝰ qd egredit est: qm̃ cũ renali fortasse nõ est retentio rei que qñ egredit est sicut stercus ⁊ squibale: ⁊ sicut stercꝰ vaccinũ ⁊ natat. Et qñq3 est retẽtio oino: ⁊ rugitꝰ ⁊ similia. Et colicꝰ nõ euat ex hoc.

¶ Hic ponit differentia3 ex parte eius quod egreditur. patet. Nõ euacuatur ex hoc nisi sint squibale.

¶ Ex parte aũt vltime ꝯsecutionis accidẽtium: est qm̃ dolor cruriu3 ⁊ dorsi ⁊ tremor in renali est plus ⁊ casus appetitꝰ ⁊ vomitus ꝯsecutiuus flegmaticus ⁊ paruitas digestionis ⁊ vehementia doloris ⁊ perductio ad syncopim ⁊ sudor frigidus ⁊ iuuamentu3 cum vomitu in renali sunt minus.

¶ Hic ponit differentiam ex parte vltimitatis accidentiu3. patet. Et plus in renali qui renes plus cõmunicãt dorso q̃3 intestina. Itẽ sunt minus supple ⁊ in colico plus.

¶ Ex parte aũt cãrũ ⁊ significationũ accidentium est: qm̃ frequẽtia nauseatiue satietatis ⁊ assumptio ciboꝝ maloꝝ ⁊ vicissitudo punctionis ⁊ rugitꝰ ⁊ retentio fecis sunt precedẽtes in colica. Et vrina arenosa ⁊ filosa est precedens in renali: ⁊ nõ est in renali vrina subtilis: deinde filosa grossa: deinde arenosa.

¶ Hic ponit differentiam ex parte cause. patet. Filosa.i.globosa. Item non est supple semper.

¶ De signis distinctionis colice: ⁊ primo de signis flegmatice. Cap.11m.

Quandoq3 signãt colicã flegmaticã antecessio causarũ generatiuarũ flegmatis ex satietate nauseatiua ⁊ ex speciebus ciboꝝ: ⁊ etas ⁊ regio ⁊ hora ⁊ reliqua que sciuisti. Et significant ipsa3 exitꝰ flegmatis in fece aũ colicã ⁊ cũ ea cũ

fit clystere ⁊ friditas iferiorũ ⁊ grauitas sensata ⁊ vehemẽtia retentionis multa: quare non egredit aliqd de fece aut humore aut vẽtositate. Si aũt egredit est res iflata sicut stercus vaccinũ sicut egredit in vẽtosa ⁊ est leuior ⁊ fit dolor prolixus: imo in spatio lõgo. Et nõ opꝫ vt decipiat aliqs per id qđ forte fit de siti ⁊ inflãmatione ⁊ rubedine aque ⁊ existimet ꝙ egritudo sit calida. Illud nãqꝫ cõmune est omnibus.

¶ Hic ponit signa colice in speciali. Et primo ponit signa flegmatice. Scđo vẽtose. ibi (Antecessio.) Tertio fecalis. ibi (Signa ei⁹.) Quarto facte ab apostemate. ibi (Signa aũt facte.) Quinto a torsione itestinoꝝ. ibi (Et signa.) Sexto signa facte ab alijs causis. ibi (Et signa.) ¶ De primo dicit ꝙ signa colice flegmatice ⁊c. Liboꝝ scꝫ generantiũ flegma. Sciuisti: qꝛ in plurib⁹ locis libri Auic. Sensata. i. que sentiunt. Itẽ est leuior ꝙ̃ ventosa: qꝛ nõ sic soluit continuũ sicut vẽtositas. Itẽ in spatio longo. s. in flegmatico.

¶ De signis colice ventose. Cap. 12m.

Antecessio causarũ suarũ notarũ ex multitudine potus aque frigide ⁊ potus vini cõmisti ⁊ olera inflatiua ⁊ fructus ⁊ qđ affuit cib⁹ nõ digestus ⁊ rugitus ⁊ retẽtio fecũ in itestinis ⁊ extensio ⁊ volutatio vehemens quasi perforent intestina terebello ⁊ quasi occultet in intestino acus. Et hoc qñ fit in flegmatica cũ retinet ventositas aut generat ipsam: sed est in ventosa fortius ⁊ nõ sentit in ea grauitas vehemẽs. Et in ventosa qdem precedũt quãdoqꝫ rugitus plurimi: ⁊ vẽtositates quãdoqꝫ quiescunt ⁊ nõ rugit tũc ⁊ nõ egredit: ⁊ fortasse nõ accidit vt rugiat: nisi quando fit vaporatio ⁊ compressio. Et quãdoqꝫ figit dolor ⁊ nõ permutat. Et quãdoqꝫ cognoscit inflatio cũ manu. Et ƒm plurimũ iuuat compressione. Et quãdoqꝫ iuuat vaporatio eius ⁊ quandoqꝫ nõ iuuat. Et illud cũ fuerit materia faciẽs ventositatẽ siccã: tunc quotiens inuenerit caliditatẽ ⁊ nõ calefactionẽ faciet vẽtositatẽ. Et quãdoqꝫ signat ipsam grossitudo fecis vaccine que natat super aquam ꝓpter multitudinẽ eius qđ in ipsa est de ventositate. Et quãdoqꝫ est vẽter cũ ea lenis: ⁊ quãdoqꝫ est flux⁹ ⁊ egrediunt humores ⁊ nõ iuuatur eo ꝓpter retentionem vẽtositatis grosse in tunicis. Et illa in qua est ꝑmutatio doloris est incolumior: ⁊ illa in qua est inflatio ventris sicut tympani est mala.

¶ Hic ponit signa colice ventose. Et dicit ꝙ signa sunt: qꝛ iã comedit illa que habent multiplicare ventositatẽ. Volutatio. i. inquietudo. ipaium. s. nuper. Non rugit tunc. s. qñ figitur in substãtia intestini. Cuꝫ manu. i. ad tactũ. Sicca. i. grossa. Nota ꝙ qñ fiunt emplastra ⁊ embroce ⁊ huiusmodi: ⁊ nõ remouet dolor: cã est: qꝛ ꝓpter ventositatẽ illoꝝ multiplicat ventositas.

¶ De signis eius que fit ex fece. Cap. 13m.

Signa ei⁹ que fit ex fece sunt antecessio rerũ que sunt retentio fecis ante euentũ doloris cuꝫ tensione ⁊ est illic grauitas valde vehemens: ⁊ sentit quasi intestinum scindatur a seipso. Et quãdo fit thenasmon nõ egredit aliqd: sed quãdoqꝫ egredit res viscosa grossa.

¶ Hic ponit signa facte ex fece. Primo in generali. Scđo in spãli. ibi (Verum.) ¶ Illarũ rerũ. s. signoꝝ. Cum tensione. s. ventris. Itẽ illic. s. in ventre. Non egredit aliqd. s. habens quãtitatem.

¶ Verum illam que fit ex fece cholerica significat tinctura fecis ⁊ multitudo eius qđ egredit de cholera et adustio ⁊ inflãmatio ⁊ mordicatio ⁊ aduẽtus quietis cum fluxu cholere ⁊ exiccatio lingue.

¶ Hic ponit signa in speciali ⁊ sunt septeꝫ: partes patent. ¶ Dicit primo ꝙ quando fit ⁊c. que fit ex fece. s. retenta propter siccitateꝫ inductam a cholera.

¶ Et feculentaꝫ factã a raritate corporis signat ꝑcessio paruitatis fecis ⁊ siccitas corporis ⁊ velocitas ledendi ex calore ⁊ frigore extrinseco.

¶ Hoc est scđm signũ ⁊ pꝫ. Raritate corporis. s. exiccãtis fecis. Leditur a frigore ⁊ calore: qꝛ rarum alteratur ab vtroqꝫ.

¶ Et feculentam factam a caliditate ventris ⁊ siccitate eius iuentio inflãmationis ⁊ siccitas almyrach ⁊ tenebrositas eius ⁊ siccitas egestionis ⁊ ei⁹ nigredo ad rubedinem quãdam decliuis.

¶ Hoc est tertium signum ⁊ patet. Tenebrositas. i. obfuscatio. ad rubedinem quãdam. i. citrinum intensum.

¶ Et feculentam quidem factam a resolutione aeris ⁊ exercitio ⁊ sudore ⁊ reliquis signat premissio paruitatis fecis facte a resolutione cum cursu causarũ.

¶ Hic ponit aliud signum: ⁊ patet.

¶ Et signa facte ex retentione cholere effuse ad itestinum sunt grauitas ⁊ inflatio ventris ⁊ albedo coloris egestionis ⁊ difficultas egressionis eius cuꝫ dolore ⁊ tensione fecis ⁊ cõpressione facta ex ea tm̃: ⁊ quãdoqꝫ vicinatur ei icteritia.

¶ Hic ponit signa colice facte ex retentione cholere: que nõ vadit ad intestina: ⁊ patet. Effuse. i. que debet effundi. Tẽsione fecis: qꝛ feces extendunt. Item vicinat. i. associat: icteritia. s. quando epar nõ expellit illam choleram ad vias vrine.

¶ Et signa retentionis facte ex melancholia frida ꝓpter frigus epatis aut alius est vt non sit igneitas ⁊ sit color decliuis ad viriditatem.

¶ Hic ponit aliud signum colice facte a retentione fecis propter frigus epatis: ⁊ patet lr̃a. Alius. s. membri infrigidãtis epar. s. corporis. Item viriditatem. s. cum fuscitate.

¶ Et signa facte ex melancholia acetosa sunt eructuatio ⁊ nigredo egestionis ⁊ inflatio ventris cum paruitate doloris.

¶ Hic ponit signa colice ex fece facte ꝓpter melãcholiã acetosaꝫ.

¶ De signis colice apostemose. Cap. 14m.

Signa autẽ facte ab apostemate calido sunt dolor tensiuus fixus in loco vno cum grauitate ⁊ pulsatione ⁊ iflãmatione ⁊ febris acuta ⁊ sitis vehemens ⁊ rubedo in colore ⁊ inflatio in monoculo ⁊ retentio vrine: ⁊ est signum forte: ⁊ ledi cũ fluxu. Et quãdoqꝫ est iste dolor cum lenitate nature. Et quãdoqꝫ perducit ad frigus extremitatum cum calore vehementi in ventre. Et quãdoqꝫ rubet id qđ ei opponit de ventre. Et si fuerit apostema cholericũ erunt tensio ⁊ expulsatio ⁊ grauitas minus ⁊ feb. ⁊ inflãmatio ⁊ mordicatio vehemẽtius.

¶ Hic ponit signa colice ab apostemate. Et primo ab apostemate calido. Secundo frigido. ibi (Signa autem.) ¶ Dicit ꝑmo. ⁊ patet. Est inflatio in monoculo. i. in itestino illo. Retentio vrine: quia fit compressio in poris vritidibus. Item cum fluxu. s. ventris. Item cum lenitate nature. s. quando intestina debilitantur in retinendo feces. Item grauitas minus: qꝛ cholera est leuis.

¶ Signa aũt facte ex apostemate frigido flegmatico ⁊ est parum sunt vt sit dolor continuus apparens in loco vno: ⁊ proprie cum descẽdit aliquid ex eis que descendunt ex ventre: ⁊ inuenitur cum manu inflatio cũ lenitate ⁊ est forma eius forma mollium. Et iam premissum est ꝙ fecit illud ex assumptione generũ lactis ⁊ piscium ⁊ carniũ grossarũ ⁊ fructuũ ⁊ olerũ frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ. Et est sperma frigidũ subtile: est. n. signuꝫ

cõueniens ad hoc ⁊ egestio est flegmatica.

¶ Hic ponit signa colice ab apostematibus frigidis.pꝫ.Molliuꝫ.i.apostematũ.Sperma subtile:qꝛ corpus est flegmaticũ.

¶ De signis facte ex torsione ⁊ ruptura. Cap.15m.

ET. signa facte ex torsione sunt euentus eius subito post motũ laboriosum:aut saltum vehementeꝫ:aut casum:aut percussionem:aut calcationẽ:aut luctationem:aut tolerantiaꝫ ponderis:aut ruptura:aut ventositas vehemẽs:⁊ est dolor eius similis nõ incipiẽs:deinde addens paulatim ⁊ signat rupturã illã que fit ex ruptura.

¶ Hic ponit signa colice a ꝯtorsione itestinoꝝ.Et pꝫ lſa simul.i.insimul totus factus.Itẽ rupture.s.syphac.

¶ De signis reliquarum specierum colice leuis a frigore ⁊ calore:aut debilitate sensus:aut vermibꝰ:aut ruptura. Cap.16m.

ET signa facte a frigore intestinoꝝ sunt paruitas sitis ⁊ appꝛitio egestionis ⁊ eiꝰ inflatio:⁊ sensibilitas frigoris i itestinis ⁊ leuitas doloris.Et qñqꝫ est sperma cũ ea frigidũ.

¶ Hic ponit signa aliarũ specierũ colice.Primo facte a frigiditate intestinoꝝ.Scđo facte a cholera citrina.Tertio facte a debilitate expulsiue.Quarto a debilitate sensus.Quinto facte ex vermibꝰ.Partes parent.¶ De prima dicit ⁊c̃.Apparitio egestionis:qꝛ nõ oĩno retinetur fex.Leuitas.i.remissio doloris.

¶ Et signa facte ex cholera citrina sunt cause antecedentes ⁊ etas ⁊ regio ⁊ forma ⁊ tempus:⁊ alia eorum que inuenit de mordicatione vehemẽti ⁊ inflãmatione ⁊ adustione ⁊ nocumẽto a clysteribus acutis ⁊ nocumento ab eo qđ solutione educit ⁊ descendere facit choleram ⁊ noceri fame ⁊ iuuari a temperatis infrigidantibus ⁊ euacuatione cholere si non fuerit materia imbibita ⁊ commotio raro.Et quãdoqꝫ associatur ei feb.⁊ fortasse nõ associatur ei ⁊ non est feb.eius sicut febris apostemose in magnitudine accidentium.Et quandoqꝫ associatur dolor in pectore quasi punctura cultelli ⁊ nõ est ventositas.

¶ Ponit signa colice facte ex cholera citrina ꝯtenta ab intestinis nõ ab apostemate.Itẽ ⁊ dſcẽdere facit.s.nõ euacuat.Imbibita.s.in substantia in intestinis.Itẽ ⁊ cõmotio materie.

¶ Et signa facte ex debilitate expulsiue sunt vt iaꝫ antecessit eã lenitas nature ⁊ necessitas surgẽdi ad scellam frequẽter sed paululũ.Et antecessio causarũ eius ex eis que debilitant vel destruunt virtutẽ ex calore ⁊ frigore aut assumptione.Et multotiens accidit ventri vt sit lenis:aut tẽperatus:aut sit quãtitas egestionis ⁊ qualitas eius ẜm cursum naturalẽ:sed est necessariũ ad hoc vt egrediaꝛ fex vti instrumẽto aut suppositorio.Et qñqꝫ est illud ꝓpter fistulaꝫ.Et signa eius que est ex debilitate sensus sunt vt illud qđ sumiꝛ faciens declinare egestionẽ cũ q̃litate ad mordicationẽ nõ percipiaꝛ in ascellatione ⁊ hoc est sicut porrũ ⁊ cepe ⁊ caseus ⁊ fenugrecũ.Et iterũ vt suppositoriorum acutoꝝ nõ sentiaꝛ nocumentũ cũ supponunꝛ.Et venter inflaꝛ ex eis que sumunꝛ ⁊ retinenꝛ ⁊ nõ dolet dolore de quo sit curãdũ.Et qñqꝫ accidit vt sit illic fistula corrũpens sensum.Et signa facte ex vermibus sunt signa vermiũ:⁊ antecessio exitus eoꝝ.

¶ Hic ponit signa facte ex debilitate itestini.pꝫ.Lenitas nature.i.solutio ventris.Item necessariuꝫ.s.qñqꝫ.In hoc.s.corpore.Propter fistulã.s.que est in intestino recto.

¶ Tractatus q̃rtus de cura colice ⁊ locutione in ileos ⁊ rebus particularibus egritudinum intestinorum et dispositionum eorum.

¶ De canonibus curationis colice. Cap.ꝑm.

Oportet vt colice regimẽ nõ pretermittatur:nam cũ apparent signa inceptionis eius opꝫ vt interdicaꝛ repletio ⁊ incipiaꝛ mũdificatio eius qđ est ẜm ipsaꝫ.Et si fuerit post cibuꝫ quẽ comedit expellat ipsuꝫ vomitu statim ⁊ euomat cũ eo qđ retineꝛ de humoribꝰ donec mundificeꝛ.Et vomitus quidẽ quãdoqꝫ incidit materiã colice humidã ⁊ cholericã.Qꝛ si superfluat retineaꝛ cum retinẽtibus vomitũ.Et ex eis que bona sunt ⁊ experta in hoc est vt ponaꝛ in syrupo de mentha facto ex aqua granatoꝝ aliquid de cymino ⁊ sumach.

¶ In ꝑcedẽtibus Aui.determinauit de colica quãtum ad causas ⁊ signa:hic determinat de colica ⁊ iliaca:qꝛ de colica quãtum ad curam:de iliaca quãtũ ad causas.Primo de colica.Scđo de iliaca.ibi(Ileos accidit.)Primo ponit curã in generali.Scđo in speciali.ibi(Colicẽ aũt fride.)Primo ponit intẽtionẽ curationis.Secũdo cũ quibus perficitur curatio in generali.ibi(Et ex eis.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ medicus debet habere ꝯsiderationẽ in regimie colice ⁊c̃.Interdicaꝛ repletio.i.precipiaꝛ ꝙ modicuꝫ comedat.Item ꝙ est ẜm ipsam.i.ẜm ꝙ ꝯuenit mundificationi:qꝛ si peccat flegma:euacua flegma ⁊ huiusmodi.Et qñqꝫ incidit mãm humidaꝫ ⁊ cholericam ⁊ mouet materiam ad euacuationem.

¶ Et ex eis in qbꝰ nõ est ꝯuenientia est vt festinatio sit in dãdo in potu solutiuũ desuꝑ.Ipm̃.n.est fortasse vehementis virtutis ⁊ humores ⁊ squibale sunt plures.Cũqꝫ ꝯuertiꝛ ad eos humor desuꝑ fortasse nõ iuenit penetrationẽ ⁊ ꝑducit regimẽ ad timorẽ maximũ.

¶ Hic ponit curam in speciali.Primo iuxta diuersitatem causarum.Secundo habendo intentionẽ ad mẽbra ⁊ accidentia.ibi(Et oportet vt intentio.)Primo ostendit timorem in vsu solutiuoruꝫ per os.Secundo ostẽdit quomodo materia debet in primis purgari.ibi(Et illud.)Tertio ostẽdit quomodo possumus dare in potu medicinã solutiuã.ibi(Et non fit.)Prima patet.¶ Conuertiꝛ.i.cõmouetur.Item ad eos.s.humores ⁊ squibalas.Nota ꝙ medicina fortis mouet squibalas ⁊ attrahit humores aliunde:⁊ tamen nõ possunt exire:⁊ tunc est timor:⁊ ideo non debet esse festinantia in solutiuis.¶ Sed diceres nõne debet vẽter leniri in ꝑmo.Dicendum ꝙ melior est in colica cum clysteri:etiã potest leniri desuper cum medicamine leui ⁊ non forti.

¶ Et illud qđ in primis necessariũ est vt icipiat ⁊ sorbeat leniẽtia lubricatiua sicut ius galli vetusti qđ narrabo in eis que sunt post.Et iam narrauimus illud in areolis mediciaꝝ singulariũ:deide administreꝛ clystere lenitiuũ.Qꝛ si fuerit illic febris ꝑmuteꝛ aqua galli ⁊ in loco eiꝰ sit aqua ordei vt icipiãt humores ⁊ squibale desubtus descẽdere paulatim.Cũqꝫ sentiꝛ ꝙ squibale ⁊ humores grossi valde iam egrediunꝛ:⁊ opꝫ vt in potu deꝛ aliquid desuper fiat.Et si possibile est vt mundificatio fiat desuꝑ cũ vomitu frequẽti fiat.

¶ Ostendit quomodo materia in istis debet purgari:⁊ dicit ꝙ debes incipere ab illis que habẽt lenire:sicut est ius galli.¶ Sed tu dices si esset feb.cum colica:vtrum cõpetat ius galli.Dicenduꝫ ꝙ vbi est febris conuenientius galli:febris enim aut est intensa ⁊ tunc conuenit aqua ordei:quia intentio est maior ad febrem q̃ ad colicam.Si autem febris est parua:⁊ sit maior intentio ad colicam tunc conuenit ius galli.

¶ Et nõ sit vehemẽtia necessitatis dandi in potu desuper:nisi quãdo sunt principiũ materiei stõchus ⁊ intestina suꝑiora:⁊ sciꝛ ꝙ stõchus est debilis ⁊ hu.multitudo ⁊ iueniꝛ repletio supra vmbilicũ ⁊ grauitas illic:

oia.n. ista exigunt vt fiat flux9 desup. Et silr si accidat colica post excoriationē: tūc cura facta desup est melior. Et in hac spē colice est illa cui9 pncipiū est ex stomacho ꝛ superioribꝰ si fuerit mā ꝯfirmata: deinde ipa mandat ad intestinū lesum mām post mām: ꝛ quotiēs peruenit ad ipm accidit dolor: tūc necessaria erit mundificatio incipiens. Cū ergo bibit solutiuū aut extrahit eā ꝛ sanat ex ea: aut deponit ipsam ad inferiora ad locum vnū: mūdificet ergo ipsam clystere vnū: aut minor numerus eo qui necessarius est ante illud.

¶ Quia posuit timorē in solutiuis: ostēdit qñ dꝫ dari medicia solutiua. Et pͦ ostēdit casus in qbus pōt dari desup. Scōo oñdit nocumētū qđ sequit qñ daꝛ ꝛ nō dꝫ dari. ibi (Et qñ nō opꝫ.) ¶ Prima in tres sicut tres ponit casus. Primo ꝙ nō est necessitas dare medicinā desup nisi mā sit in stōcho. Scōs casus si sit colica post excoriationē desup. s. ꝙ fluxū ꝓuocet. Itē stōchus sit debilis. s. ex multa mā post excoriationē: qꝛ pͥus sit excoriatio ꝛ post sit colica.

Dub. pm. ¶ Dubitaꝛ dicit ꝙ si sit colica post excoriationeꝫ: tūc administrare medicinā desup. s. per vomitū sit melius. ¶ Cōtrariuꝫ dixit supra. ¶ Dōm ꝙ nō vult ꝙ dem9 solutiuas eūantes đsup. i. per vomitū: sed vult ꝙ medicine eūantes debēt dari desup. tales aūt sūt ꝓpe sm ꝙ ꝯuenit. Alr ꝙ nō ꝯueniūt medicīe eūatiue p supius. s. regulariter. Sꝫ qñ est excoriatio: qꝛ timem9 fluxū māe que ē in stōcho ad intestina excoriata: tunc dꝫ dari medicina solutiua. s. que facit vomitū purgans illā mām. Itē ꝯfirmata. s. in illis. Itē icipiēs. s. in stōcho cū solutiuo. Itē ex ea. s. colica expellendo mām extra corpus. Itē eam. s. mām positā ad locū. Itē aut minor numerus. s. clysterioꝝ. Ante illud. i. anteqꝫ dareꝛ medicina solutiua.

¶ Et qñ nō opꝫ dare in potu medicinā desuper ꝓpter necessitatē māifestā: tūc nō opꝫ vt in potu sumaꝛ desup oino aliqd ꝛ sit ꝯtētus clysteri. Et illud qm plurimū in cā colice est hu. grossus viscosus egrediēs ꝛ nō egrediēs itegre per eūantia. Cūqꝫ bibiꝛ medicina desuper eūat nō ab vnoquoqꝫ duoꝝ. s. stōcho ꝛ itestinis tm̄: imo ex aliis locis a qb9 eūo oino nō est necessaria: ꝛ illud facit acqrere debilitatē ꝓculdubio. Cuꝫ ḡ hoc fit: deide sit necesse mūdificare intestinū exigēs clysteria plurima ꝛ eūones frequētes ꝛ debilitaꝛ virt9 valde: tūc opꝫ vt sit ꝯtentus quantū possibile est clysteribus ꝛ eis que currūt cursu eoꝝ. Ipsa eni dum iueniūt in intestinis humorē nō attrahunt ex locis aliis ꝛ non eūant ex reliqs mēbris plurimū. Et si iteretur clystere multotiēs sm necessitatē humoris generatiui doloris nō erit tātū timoris in ipo qꝫtū est cū fit eūatio desup per medicinas attrahentes ex corpore toto.

¶ Hic oñdit nocumētū qđ sequiꝛ qñ daꝛ medicamē solutiuū ꝛ nō dꝫ dari. Et pͦ h̄. Scōo ponit cañ. in administratiōe clysterioꝝ. ibi (Et cū clystere.) Tertio ostēdit qñ ꝯuenit solutiuū. ibi (Et cholerice.) Quarto ostēdit qñ nō ꝯuenit. ibi (Et qñqꝫ accidit.) ¶ Dicit pͦ ꝙ qñ nō ꝯuenit medicina desup nō des: sꝫ facias clystē. Et subdit ꝙ tales medicine desup nō solū eūant qđ dꝫ eūari: sꝫ ēt aliud. silr talis medicia debilitat virtutē. Itē egrediēs. s. cū clysteri. Itē per euacuātia. s. per superi9. Itē ab vnoquoqꝫ hoꝝ duoꝝ. s. stōcho ꝛ itestinis tm̄. Itē ꝛ illud. s. administratio eūantiū per superi9. Itē cū ḡ hec scꝫ debilitaꝛ virtus valde: deinde sit necesse ꝛc̄. ita ordines.

¶ Et cū clystere nō educit aliquid ex materia ꝛ nō maturaꝛ: tunc abbreuieꝛ ꝛ nō clysterizeꝛ: ꝛ ꝓprie cū clysteribus acutis: hora nāqꝫ eoꝝ est post maturationeꝫ qꝫuis ex clysterib9 acutis timeaꝛ cordi ꝛ cerebro.

¶ Hic ponit cañ. in administratiōe clysterioꝝ. 2a ibi (Et multotiēs.) 3a ibi (Et qñqꝫ.) 4a ibi. (Et opꝫ.) 5a ibi (Et cuꝫ clystē.) 6a ibi (Et opꝫ.) ¶ Dicit pͦmo ꝙ quādo ꝛc̄. Non maturaꝛ. i. nō est matura. Itē abbreuiaꝛ. s. vsus clysterioꝝ. Itē timeaꝛ. i. timor inferaꝛ.

¶ Et multotiēs quidē fit clystere ꝛ nō soluit: imo facit sodā: quare opꝫ tunc vt adiuueꝛ desuper.

¶ Scōm ponit cañ. ꝛ pꝫ. Desup. s. cū vomitu vl' cū medicis lenificatiuis. Cā est: qꝛ clystē aliqñ cōmouet māꝫ que euaporat ad caput.

¶ Et qñqꝫ est solutio đsup ꝛ oppilatio desubt9: quare necessariū est vt restringaꝛ qđ est superius cū stipticis ita vt fiat retentū vnū: deinde euacueꝛ.

¶ Hic ponit tertium cañ. Item desuper. s. cum vomitu superfluo. Item euacuetur. s. desubtus.

¶ Et opꝫ vt leniaꝛ clystere cū fuerit illic feb. ꝛ multipliceꝛ eius humiditas vt frangat salsedineꝫ salis de quo fortasse necessariū est vsqꝫ ad. ʒ. ij. ꝛ. 5.

¶ Hic quartuꝫ ponit cañ. ꝛ patet. Ut lenietur. i. fiat lene. Item humiditas vel vnctuositas.

¶ Et cum clystere nō facit descēdere aliqd: tūc deꝛ in potu hiera pigra cū vino aut sicca. Et silr post assumptionē eoꝝ que sunt sicut alkisch al's alkist ꝛ dactylicon: ꝛ nō opꝫ vt ꝯfortet hiera coꝝ cū agarico: qm est ꝓfundans stans in visceribus.

¶ Ponit aliū cañ. ꝛ dicit ꝙ cū clystere nō ꝯfert: debes dare hieraꝫ cū vino. Itē aut sicca. i. sine vino. Itē alkist pondus. Dactylicon. i. diafinicon solutiuū. Itē vt ꝯfortet. i. virtus augeaꝛ.

Dub. 2m. ¶ Dubitaꝛ dicit ꝙ nō ꝯfert agaricus: ꝛ tñ inferi9 docet admistrare colloqntidā. ¶ Dōm ꝙ medicine solutiue in colica nō debent esse fortes: nec ꝯueniūt ēt medicine que lōgo tēpore stent in itestinis. mō agaricus ꝓfundat: qꝛ attrahit a ptib9 ꝓfundis: ꝛ stat lōgo tēpore in itestinis. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ nō ꝯfert colloqntida simplex: sed mista cū aliis ꝯsolantib9. simil'r colloqntida stat pauco tēpore in intestinis: ꝛ huius rōne plus ꝯfert qꝫ agaricus.

¶ Et oportet vt nō fiat clystere dum in stomacho est aliquid ꝛ attrahaꝛ crudum ad inferiora.

¶ Hic ponit sextū cañ. ꝛ pꝫ. Aliqd. s. cib9 ꝛ potus. ¶ Sed dices cōtrariū ponit Rasis. 9. ꝯtinē. ca. 1. s. ꝙ ꝯueniūt clysteria qñ aliqd est in stōcho. ¶ Dōm ꝙ clystē nō ꝯuenit qñ stōchus est multū repletus: nec ēt qñ est inanit9: ꝛ virt9 est debilis: iō dꝫ mediocriter esse.

¶ Et oportet vt non continuentur clysteria: immo interueniat inter ea spatium.

¶ Alium cañ. ponit ꝛ patet. ꝛ vult dicere: ꝙ non conueniunt plura clysteria de mane.

¶ Et cholerice qdē colice paroxism9 vinciꝛ cū pillulis aureis. Et qñqꝫ accidit vt medicie attrahētes ex corpore attrahāt ad itestia hūores malos alios. Et qñqꝫ attrahunt hūores puros: qre aggregaꝛ excoriatio ꝛ colica simul: ꝛ h̄ ē ex nocumētis mortalib9. Et qđ deterius in potu sumiꝛ in colica de solutiuis ē vt sit magne qꝫtitatꝫ ex q̄ fugiat sumēs ꝛ nō remāeat in stōcho: imo pillulas de hiera: ꝛ oē qđ est minoris qꝫtitatꝫ ꝛ magis aromatici odoris est melius sumere in potu.

¶ Hic ostēdit casum in quo ꝯueniūt solutiua vel ꝯuenit solutiuuꝫ: ꝛ dicit ꝙ qñ colica est a cholera. Et qñqꝫ ostēdit sm cañ. administrationis solutiui. Alios. s. ab illis q sunt in stōcho ꝛ itestinis. Itē puros. s. cholericos. Iste est canon ꝙ pharmacū debet esse delectabile quāto plus pōt: vt nō tedeat infirmū assumere.

¶ Et opꝫ vt intētio in capite sit vehemēs valde ita vt nō recipiat vapores ei9 qđ retineꝛ in vētre: ꝛ vapores mediciaꝝ acutaꝝ quas admistrare necesse est in plurib9 horis in egritudinib9 colicis. Qñqꝫ. n. ꝑducit illđ ad varietatē ꝛ cōmistionē rōnis ꝛ ē cauēdū in colica. Et ex eis quoꝝ cā gñat nocumētum est vt nō sit pos'e medico vt sciat formā dispōnis egri: qre non pōt tunc scire qđ necessariū est in curatōe. Et hec itētio cōpleꝛ cū aromaticis fridis ꝛ cū oleis frigidis ꝛ reliqs ꝛ que inuimus in ifrigidatione cōplexionis capitis.

¶ Hic ponit cañ. curatiuos colice itēdēdo ad mēbra ꝛ ad accidēs. Primo ponit curā itendendo ad caput. Scōo ad epar ꝛ ad cor. ibi (Et qñqꝫ.) Tertio itēdēdo ad sitiꝫ. ibi (Et sitis.) ¶ Dicit ꝙ đbes attēdere ad caput ne recipiat vapores: qꝛ faciunt nocumēta multa: vt pꝫ in lr̄a. Acutaꝝ. i. calidaꝝ. Illud. i. iste medicine calide. Ad varietatē. i.

rietatē.i.ad alienationē. Nocumētū.s.pmistiōis. Itē dispōnes.s.bʒ cerebrū ⁊ viscera. Et oleis frigidis.s.ad caput approximatis.

¶ Et qn̄qʒ accidit vt sit necessitas calefaciendi itestina cōpar necessitati infrigidationis epatis: q̄re custodiaᷓ illud cū empl'is ifrigidātibꝰ epar ⁊ silibꝰ: ⁊ custodiaᷓ ps epatꝭ ab empl'is vētris ⁊ inūctiōibꝰ eiꝰ calidis. Et sil'r est dispō cordis. Et cōueniētior ifrigidatio eiꝰ ē cū succis fridis cū cāphora ⁊ sandalis. Et opʒ tūc vt ponaᷓ in ptibus itestinoꝝ ⁊ ptibꝰ cordis ⁊ epatis aliud qđ distinguat ex pāno aut instr̄o aut similibus probibens ne currat qđ ꝓpriū est vni eoꝝ ad aliud.

¶ Hic ponit can̄. itēdēdo ad epar ⁊ cor. pʒ. Cōpar.i.equalis. Itē custodiaᷓ.i.caueaᷓ. Eius.i.epatꝭ ⁊ cordis infrigidatio. Et fermento.i. in re aliqua viscosa. cā est ꝙ debendo ponere emplastra calida ⁊ frigida sup epar in hypocūdrio dextro oʒ aliud poni.

¶ Et sitis multiplicaᷓ in eis: ⁊ nō opʒ vt bibaᷓ nisi parum aut toleretur. cūqʒ illud fuerit pmistum cuʒ iuleb erit magis iuuatiuuʒ siti: ꝓpterea ꝙ corpus diligit rē dulcem ⁊ facit ipsam penetrare.

¶ Ponit curā intēdēdo ad sitim. ⁊ pʒ. Cūqʒ illud.s.qđ bibit. Itēʒ penetrare.s.sua dulcedo.

¶ De cura colice frigide. Cap.2m.

Colice aūt frigide regimē ꝼm semitā canonis est vt nō icipiaᷓ in ea a stupefactiōe. Incipiētes enīʒ sedare dolorē cū narcoticis cōponūt rē maximaʒ al's maximi erroris. Admistratio eni narcoticoꝝ non est curatio vera in aliquo: ⁊ illud iō qm̄ curatio vera est incisio cāe: ⁊ stupefactio est cōfortatio cause ⁊ destruiᷓ sensus per eā: ⁊ illud ideo qm̄ si causa est hu. grossus fit fortior ⁊ deterior: aut si ē cōplexio frigida fit frigidior: aut si vētositas est spissa fit spissior: aut si est oppilatio ispissans corpus intestini ⁊ nō resoluiᷓ ex eo qđ in ipso retētū est fit vehementius ispissans ⁊ dolor redit post diē vnum aut ij. aut. iij. fortior qʒ fuit: quare nō opʒ vt in ea elaboreᷓ quātū pos'e est: ⁊ dū iuenitur ab ea excusatio ⁊ deuiatio: imo elaboreᷓ in elōgando causam incidēdo eā ⁊ resoluēdo eā ⁊ dilatādo poros in q̄bus retinetur sua viscositate: ⁊ qđ plus facit hec sunt medicine subtiliatiue nō vehementis calefactiōis. Vehemēs nāqʒ calefactio cū itestinis subito accidit nō est securitas ꝙ sit illud qđ ip̄a cōmouet de vētositate additū sup illud qđ ipsaʒ resoluit de mā: imo opʒ vt sit quātitas eiꝰ quātitas q̄ faciat in ventositate resol'onē fortē ⁊ in mā humida subtiliationeʒ ⁊ maturationē nō resol'onē fortē: ⁊ pp hoc qn̄qʒ sufficit abstinere a cibo ⁊ potu diebus aliq̄bꝰ. Et sil'r euaporatio qn̄qʒ cōmouet dolorē vehemētē: q̄re neciuʒ est tūc: aut dimittere euaporationē: aut multiplicare ⁊ iterare ipsaʒ vt resoluat illud qđ p̄mo cōmouit de vētositate: deide admistreᷓ clysteria euacuātia illud qđ opʒ. Opʒ.n. vt si fex sit retēta vt nō icipiaᷓ nisi cū eo i q̊ est lubricatio fecis pp mucilagies q̄ sunt in ip̄o ⁊ oleis ⁊ medicis q̄ sūt ad feces: ⁊ sunt ille q̄ ꝯueniūt curatiōi colice facte ex fece pura hec qn̄ ē vētosa: deide post illud redeaᷓ clysteria euacuātia flegma si fuerit fl'atica: aut resoluētia vētositatē ⁊ eūantia ipsaʒ si fuerit vētosa. Et opʒ vt scias ꝙ qn̄qʒ eūaᷓ totū qđ ē ex hūoribꝰ: ⁊ remanet res parua q̄ ē illud qđ associaᷓ pti doloris: ⁊ est faciēs dolorē. Opʒ ergo ne dicaᷓ ꝙ curatio nō ē iuuatiua: imo euacueᷓ illud ēt cū clysteribꝰ. Et qn̄qʒ ē illud vētositas sola quā signāt sigñatiōes vētositatis: q̄re opʒ vt admistreᷓ qđ ꝯfortatiuū ē mēbri ⁊ resolutiuū vētositatꝭ cū calefactiōe subtili. Et fortasse sufficit tūc bibē ꝯfectionē fortē calidā sicut tyriacā ⁊ sil'ia. Et qn̄qʒ sufficit ponere vētosas cū igne sup locū doloris. Et qn̄qʒ sufficit semina potare resolutiua vētositatis. Et qn̄ sufficit bibere vinū calefactū. Et qn̄qʒ sufficiūt empl'a resolutiua ⁊ fortiora eis sunt rubificantia facta ex synapi. Ipsa.n. qn̄qʒ resoluūt: ⁊ qn̄qʒ attrahūt mām ad lacertos vētris. Et aqua thermaꝝ in dolore vehemēti qn̄ cū ea fit balneatio iuuat valde. Et aqua de sale ⁊ āmoniaco ē mirabilis i hoc absolute: ⁊ si nō aliter saltē bibita si toleraᷓ eiꝰ potatio. Et sil'r tina fcā ex aq̄ in qua decocte sunt medicie resolutiue subtiliatiue. Et qn̄qʒ sufficit fricatio vētris subtilis cū fricatiōe forti alioꝝ. Et qn̄qʒ cōmouet doloreʒ potꝰ aque fride: est.n. nocibilior res in hac egritudie cū pauca itētiōe in sedatōe sitis. Et passuʒ duꝝ paꝝ est meliꝰ ea: ⁊ calidū ē magis sedatiuū doloris. Et nocibilior res istis est frigus ⁊ aer frigidus quēadmodū res magis iuuatiua eis est aer calidus ⁊ aq̄ calida. Et si cā fuerit frigꝰ itestinoꝝ ⁊ ⁊ fuerit myrach gracile festiabit hn̄ti ip̄m colica oi hora: q̄re opʒ vt calefiat vēter eiꝰ semp ⁊ expellaᷓ ab eo frigꝰ cū eis q coopiūt ex pellibꝰ ⁊ strigaᷓ sup eū ex eis. Et vnctiōes ex oleis calidis ⁊ ēbroce quas dicemꝰ sūt in ea iuuatiue: ⁊ qn̄qʒ necīe sūt vaporationes: ⁊ qn̄qʒ necīuʒ est vt ponanᷓ in oleis calidis castoreū ⁊ euforbiū. Et ois colice fride cuiꝰ cā est illud qđ diximus de iteratione rei ad locū lesuʒ: q̄re accidit tūc dolor: cura est eūo subtilis sepata frequēs nisi sciatur ꝙ illic sit mā plurima: tūc eni eūo faciēda est. In ea aūt que est ꝼm semitā ⁊ attractionis ⁊ gnōnis cōueniēs est vt in potu deᷓ cū paroxismus est doloris ⁊ in nocte vehementie eiꝰ aliq̄d sicut pill'. de aloe ⁊ pill'. de hiera ⁊ pill'. cōposite de pulpa collogntide ⁊ scamonea ⁊ serapino ⁊ aloe. Sumaᷓ in potu ex q̄buscunqʒ eaꝝ fuerit ex aur̄. 5. vsqʒ ad. ij. tertias aur̄. Ista enim cum assiduanᷓ aliquibus diebus ⁊ rectificatur cibus sanant.

¶ Hic ponit curā colice in sp̄ali ꝼm causas. Et p̊ hoc. Scđo per narcotica. ibi (Iā diximus.) Tertio p cibos. ibi (Oʒ oēs.) Prima in nouē. Primo ponit curā colice vētose ⁊ apostemose. Scđo cholerice. ibi (Et ꝼm veritatē.) Tertio facte ab apostemate calido ⁊ frigido. ibi (In facta quidem.) Quarto mel'ice. ibi (Opʒ vt euacues.) Quinto facte ex fece. ibi (In facta.) Sexto facte ex debilitate expulsiue. ibi (In hoc modo.) Septio ex debilitate sensus. ibi (Huic generi.) Octauo facte ex ꝯtorsiōe. ibi (Melior.) Nono facte a vermibus. ibi (Opʒ vt scias.) Primo ponit curā colice facte a mā frigida vētosa. Scđo facte ab apostemate frido. ibi (In facta.) Tertio ponit medicinas. ibi (Oleū de kerua.) Primo ponit curā colice vētose frigide. Scđo ponit quasdā cōpositiōes. ibi (Cōpositio.) Primo ponit curā in colica frigida. Scđo in vētosa. ibi (Opʒ.) Primo ponit can̄. in colica facta a mā frigida. Scđo curā quādo est a frigiditate sine mā. ibi (Et si cā.) Tertio cuʒ mā. ibi (Et ois colice.) Primo ponit can̄. vnū in narcoticis. Scđo can̄. in medicinis calidis. ibi (Immo.) Tertio remouet errorem. ibi (Oportet vt scias.)

¶ Dicit primo ꝙ regula ⁊c. ꝼm semitam canonis.i. artis ⁊ regule. Confirmatio.s. cause. Itē vt in ea.s. stupefactiōe. Immo elaboreᷓ. Hic canon est in administratione medicinaꝝ calidarum: ⁊ pʒ. In elongando.i. abscindendo cām. Retineᷓ.s. cā. illud qđ oportet.s. de mā humorali. Et oportet. Docet euitare quēdā errorē: ⁊ pʒ. Et passum.s. vinum. Itē durū.i. densum. Et si cā. hic ponit curā qn̄ cā est frigiditas sine mā: ⁊ pʒ. Et omnis. Hic ponit curaʒ colice mālis: ⁊ dicit ꝙ debes euacuare ⁊c. scilicet humoralis. Separata.i. diuisa.

Frequens scilꝫ paulatina. Tunc enim euacuatio scilꝫ fortis. Item attractionis in alijs membris ⁊c̄.

℃ De canonibus proprijs colice vētose que est ex eis que sunt inter colicā frigidam. Cap. 3m.

Oportet vt admistrenť clysteria ⁊ suppositoria ⁊ emplastra que dicemꝰ. Et iterdicať cibꝰ oino ⁊ si nō plus saltē duobꝰ diebꝰ vel tribꝰ: ⁊ dormiat quantū possibile est ei. Et studeat in eradicatiōe materiei vētositatis cū clysteribꝰ resolutiuis ⁊ in calefactiōe membri cū eis ⁊ deforis ſm modū quē diximus ante. Si aūt nō inuenis ꝙ illic sit humor tunc calefac qd̄. vis ⁊ vapora quod vis. Et stude ēt in positione vētosaꝝ cū igne absqꝫ incisione.

℃ Postq̄ in caplo p̄cedenti posuit Aui. curam colice frigide a mā flegmatica: hic lꝫ in multis cura adaptari possit curationi colice vētose ponit cañ. spāles curationis colice vētose cuꝫ egeat ꝓprio regimine ⁊ singulari ab alijs. Et diuidiť in duas. Primo ponit curā per diuersa remedia itus ⁊ extra approximāda tāgendo aliqualr regimē ꝑ dietā. Scđo ostēdit duas medicinas cōferētes in hac cura: ibi (Et ex eis.) Prima diuidi potest in tot quot sunt cañ. Scđa ibi (Et iterdicať.) ℃ Nota ꝙ incipit a clysteribꝰ: qꝛ sunt velocis ⁊ maximi iuuamēti. Debēt aūt eē carminatiua ⁊ resolutiua ventositatis: diuersificata tñ ſm quātitātē grossitiē ⁊ mām: que est radix vētositatis. Dicemꝰ. s. posteriꝰ. ℃ Notādū. rō scđi est: vt virtus nō occupata cibo ꝯuertať sup mām resoluēdā. qꝛ aūt dicit duobꝰ aut tribus diebus dꝫ itelligi ꝯsentiēte virtute: ⁊ iō dꝫ illud spatiū abstinētie diuersificari ſꝫ etates humiditates cōplones ꝯsuetudies ⁊c̄. ℃ Ratio tertij. dormiat quātū est pose. s. sup vacuitatem: vt calor reuocatꝰ potētior reddať ad resoluēdū vētositatē ⁊ cesset sensatio cāe dolorose. ℃ Rō q̄rti. studeat in eradicatiōe māei vētositatis. i. ipsiꝰ vētositatꝭ. vel. i. māei ex qua vētositas gñať: qꝛ nisi cā abscindať: lꝫ resolō fieret vētositatis actu gñate: generareť ⁊ alia vētositas: vel cū iteꝝ subest cā vel mā studēdo ad resolonē vētositatꝭ posset ex illa alia cā vētositas gñari: q̄ ꝯtinuaret vel augeret dolorē. ℃ Aduertēdū tñ ꝙ vt inuit Aui. simul studere possumꝰ de vtroqꝫ. nā fieri pñt clysteria euantia mās itestiales ⁊ resolutiua vētositatꝭ ⁊ eo tpe euaporare possumꝰ cū calefactorijs hūidis ⁊ siccis: ⁊ pꝫ. Securiꝰ āt vtimur euaporatiōibꝰ: qñ scimꝰ nō subesse mām q̄ sit cā gnōnis vētositatꝭ. Vētosaꝝ. n. appositio. s. sine scarificatiōe vtilis est valde. s. trahēdo vētositateꝫ ad extra: ⁊ plus resoluendo illam.

℃ Cumqꝫ nā fuerit obediens tunc iuueť fricando suauiter locum doloris: ⁊ inungēdo cū eis que sunt sicut oleum sambacinū ⁊ oleū de nereiden ⁊ oleū alben calefacta ⁊ vaporando cū milio ⁊ sale calefacto ſm quātitatē quā vides couenietiorē: ⁊ experire figuram dormiēdi. s. resupinationē ⁊ dormiēdi sup vētrē que earū sit couenietior ⁊ magis expellens ventositatem.

℃ Ponit cañ. aliū quo inuit ꝙ vnctiōes ⁊ emplastratōes ⁊ talia nō debēt fieri nisi vētre exñte leni vel ab arte vel a nā. dū. n. forēt fecales aut humorales supfluitates in itestinis fricatiōes vnctiones ⁊ talia nocerēt. ⁊ pꝫ. Oleū sambacinū est oleū de floribus sambaci qđ dicimꝰ ieseminū. De nereiden. i. de spica. Oleū alben. i. de ben. Vaporať aut cū sacculis plenis milio ⁊ sale calefactꝭ ⁊ exiccatꝭ fortiter ⁊ est vtile ⁊ cōe remediū. Diuersificať āt ꝓportio salis ad miliū ſm necessitatē maioris vel minoris resolonis: ⁊ ſꝫ discrasiā vel gradū frigiditatꝭ mēbri corporis vel māe. cōiter aūt accipiunť milij ptes. 4. salis pars. j. ℃ Notādū circa aliū cañ. ꝙ notanter dicit expire: qꝛ nullus est determinatꝰ modus sitꝰ ifirmi ⁊ iacēdi quo colici iuueť ⁊ vētositas meliꝰ resoluať: imo diuersi diuersis sitibꝰ meliꝰ gescūt vt ostēdit expiētia ⁊ exprimit de dormitione sup vētrē: qꝛ in ea fit intestinoꝝ aggregatio calefactio ⁊ cōpressio: vñ ꝯtingit maior ⁊ insensibilis ventositatis expulsio.

℃ Et ex eis que bibita conferūt est vt in potu deť carui ⁊ semē ruthe in aqs de seminibus: aut in vino antiquo: aut in aqua mellis: aut cū penidijs. Et qñqꝫ dať in potu philoniū in hac hora ⁊ euadere facit.

℃ Hic ostēdit duas medicinas cōferētes in hac cura. Primo ꝯferētē in cura magis electiua. Scđo cōferentē in cura coacta. ibi (Et quādoqꝫ.) Prima patet. ℃ Notandū carui ⁊ semen ruthe sunt fortiter resolutiua: ita cyminū ⁊ siliа. Danť aūt in potu cū aliquo potabili actu ⁊ potētia calido vt velocius penetrēt ad itestina. De seminibꝰ. s. calidis resolutiuis aut vino antiquo: qꝛ nouū est iflatiuū: aut aqua mellis in abhorrētibus vinū vel nō habētibus ⁊c̄. aut cuꝫ penidijs. i. cū aq̄ decoctiōis penidiaꝝ: q̄ cū fiāt ex zuccharo rubeo sunt calidiores q̄ꝫ zuccharū albū dictū tabarzet: vnde sunt couenietiores. ℃ Notandū circa scđm ꝙ qñqꝫ qꝛ dolore existēte forti dissoluēte virtutē: nec sedať ꝑ remedia suprascripta: dať in potu philoniū: qꝛ resolutiuū ⁊ stupefactiuū. vñ mā existēte non multa facit euadere. s. patientē ab iteritu cui alteri subiaceret ⁊c̄. dať aūt. ʒ. j. cum vino calido vel potu ꝓportionali. Tu aūt prius tētes curam cū diacymino diagalāga tyriaca fermentata electuario. Rasis de baccis lauri. 9. Almansoris cap. 63. ⁊ consimilibus. Et istis nō sufficiētibus transire potes ad opiatas medicinas ⁊c̄.

℃ De compositione solutiuorum eius qui habet colicam ex ventositate: aut materia flegmatica: ⁊ de q̄bus fiunt clysteria. Cap. 4m.

Compositio clysteris educentis flegma ⁊ fecē ℞. tribuloꝝ polypodij fenugreci cartami sebesten partes equales: turbith pondus. ʒ. ij. ⁊ pulpe collogn. sabane nō cōtrtite auř. 5. ficus x. numero: seis lini se. apij anisi cētauree minoris granoꝝ kerua tritoꝝ ⁊ violaꝝ: oium añ. ʒ. v. ⁊ ruthe. M. j. folioꝝ cauliuꝫ. M. j. decoquanť in aqua plurima suauiter donec redeat ad paucā ⁊ ꝯfricenť manibus ⁊ colenť ⁊ sumanť ex ea circiter. ʒ. c. ⁊ dissoluāť in ea cassiefistule. ʒ. vij. ⁊ zucchari rubei. ʒ. vij. serapini bdellij: amborū añ. ʒ. j. baurach auř. j. olei sisamini. ʒ. v. ⁊ clysterizeť cū ea. Et quādoqꝫ poniť in ea aliq̄d de felle tauri. Et clystere educēs flegma sumať cōmistio illius clysteris ⁊ ponať i ea de pulpa collogntide plus q̄ꝫ illud ⁊ sumať granoꝝ alkerua. ʒ. 5. ⁊ aqua volubilis exprimatur ⁊ effundať sup illud qđ colať ab eo clystere p̄mū ⁊ ponať in ipso loco cassiefistu. ⁊ zucchari pondus. ʒ. xv. mellis. ⁊ sit oleū eius oleū cartami ⁊ ponať in ip̄o tātū de opoponaco quātū est serapinū. s. pōdus. ʒ. j. ⁊ administretur: ⁊ quādoqꝫ ponitur in ea oleum de kerua.

℃ Hic ponit multa clysteria. ⁊ pꝫ. De pulpa. s. colloquintide. Alkerua. i. catapucia.

℃ Et multotiens quidem sunt cōtenti decoctiōe se. hasce ⁊ origani ⁊ byssopi ⁊ cymini ⁊ petroselli. ⁊ se. ruthe ⁊ polypodij ⁊ cētauree ⁊ calamēti ⁊ aniudē: deide addatur in ea succus centauree ⁊ cucumeris asinini proprie ʒ. 5. ⁊ fit clystere cū ea: aut decoquātur cum ea cucumeris asinini radices ⁊ aliquid de pulpa colloquintide ⁊ dissoluatur in ea serapini ⁊ opoponacis ⁊ bdellij: oiuꝫ añ. pondus. ʒ. j. ⁊ fiat cum ea clystere.

℃ Hic ponit aliud clystere. Seminuꝫ. s. calidoꝝ. Hasce. i. thimi vel byssopo. Aut decoquatur cum ea aqua clysteris.

℃ Et multotiens quidem decoquūtur iste medicine in oleo ⁊ cū illo oleo calido fit clystere. Et multotiēs q̄dē fit clystere cū syrupis acetosis incisiuis. Cōpositio syrupi acetosi cū quo clysterizanť habētes colicā. ℞. aceti kist. j. ⁊ mellis kist. j. pulpe collo. auř. iij. ⁊ piperis vnc. j. ꝫꝫ. vnc. ij. ⁊ seminis ruthe syluestris ⁊ āmomi ⁊ keisim ⁊ anisi ⁊ epithimi: oium añ. auř. iiij. ⁊ polypodij vnc. j. terātur illa oīa ⁊ decoquanť in aceto ⁊ melle donec mediētur. Et qñqꝫ ponunť in ip̄o aniudē ⁊ polypodiū ēt sed nos nō inuimus ad huiusmodi regimen.

℃ Ponit hic quintum ⁊ pꝫ. Kist pondus lib. j. 5. Keisim. i. leuistici. Medienť. i. donec ꝑ decoctionē ad medietatē reducanť.

℃ Suppositoriū clysteris doloris sedatiuū quorūdam antiquorū bonū. ℞. aloes castorei ⁊ storacis ⁊ glutinis

alimbat

alimbat:omnium an̄.vnc.j.succi buchormarien recẽ⁊tis ⁊ torsici vnc.j.⁊.ʒ.reseruetur ⁊ administretur cũ necessitas est ex eo quantitas fabe ⁊ ponatur in quibusdam clysteribus.

¶ Hic ponit aliud clystere ⁊ patet. Suppositorium clysteris idest illud quod ponit in clysteri. Succi buchor.i.panis porcini. Torsici idest de illa contrata.

¶ Et quãdoq̧ ponunt in q̄busdã cera ad ipsum ⁊ olea ⁊ clysterizatur cũ eis in quibusdam clysteribus.

¶ Hic ponit aliud ⁊ pȝ. Cera adipũ.i.humiditas colata adipum. Aliter ad ipsum.s.dolorem colicum.

¶ Et quãdoq̧ clysterizat cũ clysteri forti cũ fex est inobediẽs cũ flegmatibus vehemẽtis viscositatis vltima in virtute ⁊ inobedientia: quare opȝ vt fiat clystere cũ aqua alusnẽ humide de qua sumatur lib.ʒ.cum vnc.j.⁊.ʒ.aceti ⁊.ʒ.v.baurach.

¶ Ponit aliud ⁊ pȝ. Alusnẽ est herba de qua fit asa fetida.

¶ Et fortius hoc est vt sumant grana alscebrã ⁊ folia almezereon ⁊ cordumeni excorticatũ ⁊ buchormarien ⁊ artanita ⁊ cortices colloq̄ntide ⁊ eius pulpa ⁊ cucumer asininus ⁊ turbith ⁊ polypodiũ ⁊ coquant omnia in aqua ſm descriptionem que est in suo simili: ⁊ proijciantur super eorum decoctionem oleum de kerua ⁊ mel ⁊ fel vaccinũ ⁊ clysteret cũ ea: ⁊ ponant iste medicine in oleo calido ⁊ fiat clystere cũ eis.

¶ Ponit hic aliud. Alscebrã est herba hñs lacticiniũ. Cordumeni.i.carui agrestis. Artanita.i.alia spẽs. Buchor.i.panis porcini. In suo simili.i.in clysteri dicto in principio capituli.

¶ Et cum clystere fit ex oleo cucumeris asinini: quandoq̧ extrahit flegma viscosum cum mora fit super clystere horis aliq̄bus: ⁊ silr̃ oleũ de raffano ⁊ alkekẽgi.

¶ Hic ponit aliud ⁊ pȝ.

¶ Et quandoq̧ est necessarium cum vehementia est doloris vt ponantur in his clysteribus assa ⁊ ãmoniacuȝ ⁊ fimus colũbinus cũ eis que calefaciunt mẽbrũ ⁊ euforbiũ in q̄busdã horis ⁊ fit clystere. Qñq̧ cũ kitrã cõquassato in aq̄ mellis p̄limaꝝ spẽrũ ⁊ sedat dolor.

¶ Hic ponit aliud ⁊ pȝ. Kitrã.i.pix liquida.

¶ Et succus buchormarien est mirabilis valde.

¶ Hic ponit aliud.

¶ Et qñq̧ necessaria sunt scamonea ⁊ euforbiũ ⁊ alia.

¶ Ponit aliud. Qñq̧.s.quando illa non prosunt.

¶ Et laudauerunt quidam medicamen nominatuȝ diamuscum: al's diamas: dicentes ꝙ cuȝ ponitur in clysteri fit eo iuuamentum.

¶ Ponit aliud ⁊ pȝ. Diamas est nomen auctoris.

¶ Et qñq̧ fit clystere ex pondere.ʒ.ij.castorei cũ oleo.

¶ Ponit aliud.

¶ Et iterum sumatur picis quantitas triuȝ.ʒ.super quã fundatur vini ⁊ olei rutbacei ⁊ butyri: omnium an̄.sacraiati.j.⁊ administrentur.

¶ Ponit hic aliud. Sacraiati est pondus.

¶ Et quandoq̧ ponũtur in clysteribus fortibus folia fici ⁊ cortex arboris eius.

¶ Ponit aliud ⁊ patet.

¶ De cõpositiõe medicinaꝝ bibitarũ soluẽtiũ flegma. De pillul'.fortis iuuamenti. Cap.5m.

E illis sunt pillule que. ℞.alscebran cũ serapino. Et iteruȝ pillule de serapino cũ sekacul ⁊ pillule de serapino cũ harmel. Et iterũ sumantur turbith ⁊ aloes succotrẽsis ⁊ pulpe colloquintide partes equales: scamonea tertia pars: conficiantur cũ melle dispumato ⁊ informentur ex eis pillule.

¶ Hic ponit medicinas que administrant per os ⁊ ponit multas medicinas. Et partes patẽt. ¶ Dicit p̄mo ꝙ pillule alscebrã cũ serapino sunt bone. Et iteꝝ. Ponit aliã. Et cuȝ sekacul. Ponit aliud. Armel.i.rutha agrestis.vel cũ cicuta. Et iterum. Ponit aliam.

¶ Pillule bone ad flegma. ℞.pulpe colloquintide danich.j.⁊ turbith.ʒ.j.⁊ succi cucumeris asinini danich.ʒ.⁊ castorei danich.ʒ.ʒʒ.danich.j.⁊ serapini pondus.ij.tertiarum.ʒ.j. Et si fiant fortes cum scamonea erit bonum. Reliqua autem solutiua sunt sicut aliskisin ⁊ dactylicon ⁊ aliskisui ⁊ pigra cõfortata cum pulpa colloquintide ⁊ sit cum ea oleum de kerua ⁊ sicut diacydoniten. Et quando permiscet fex ⁊ flegma simul ⁊ fuerit fex plurima ⁊ multa non obediens requirit necessitas administrationẽ solutiuoꝝ fortiũ de q̄bus sunt pillule huiusmodi. ℞.euforbij ⁊ granoꝝ almezeriõ ⁊ scamonee partes equales: ⁊ sit dosis eaꝝ.ʒ.j.

¶ Ponit aliã. Et si fiant. Ponit aliam ⁊ pȝ. Alischisin.i.electuarium ambre. Dactylicõ.s.solutiuũ. Diacydoniten.s.solutiuum. Et quãdo. Ponit aliam ⁊ pȝ.

¶ Solutiuũ aliud forte. ℞.caficiuȝ.i.fimi colũbi.⁊.M.j.anheti ⁊ penidẽ ⁊ danich aque ⁊ decoquant vsq̧ ad medietatẽ: ⁊ det in potu ex ea vnc.j.⁊ ẽ vehemẽtis fortitudis ⁊ vehemẽtꝭ timoris. Et oiuȝ lacticinioꝝ lac resoluit colicã sic alkigati ⁊ alscebrã ⁊ sil'ia: ⁊ noiant grana ei⁹ grana lũboꝝ ⁊ sicut spẽs lacticinioꝝ sup quã sint aures muris sil'is maiorane magnorum foliorũ: ⁊ cũ ea curatur punctura scorpionum ⁊ hȝ lac plurimum. Et iam diximus eã in medicinis singularibus.

¶ Hic ponit aliud. Caficium est pondus.v.ʒ. Danich est põdus lib.j.ʒ. Et oium. Hic aliã ponit. Item sunt spẽs lacticinij.

¶ De suppositorijs fortibus educẽtibus feceȝ plurimã cum flegmate viscoso. Cap.6m.

De eis est vt querat sal petrosus ⁊ supponatur ex eo glans.j. Et opȝ vt sit longitudo eius septẽ digitoꝝ. Et ex eis est glans magna facta ex stercore muris ⁊ fiat tenta ex raffano ⁊ sit cum melle: ⁊ supponat aut glans ex melle ꝑmisto cum pulpa colloq̄ntide ⁊ glans ex cucumere asinino ⁊ pulpa colloq̄ntide ⁊ felle vaccino ⁊ nitro ⁊ melle: aut pulpa colloq̄ntide ⁊ sarcocolle cũ penidijs. Et iteꝝ melle ⁊ tereniabin ⁊ pulpe colloq̄ntide ⁊ salis naptici partes eq̄les. Et iteruȝ res cõis s'latice ⁊ ei q̄ fit ex fece ⁊ vẽtose. ℞.pulpe colloq̄ntide castorei: amboꝝ an̄.quãtũ est nucleus oliue: ⁊ kitrã coclearia.ij.administret cum aliquantulo melle ⁊ succo buchormariẽ. Et est forte valde q̄d necessariũ est cũ nihil valet. Et multotiens quidem necessarium est cum nihil valet administrare scamoneam ⁊ semen vrtice imo euforbium.

¶ Hic ponit suppositoria multa ⁊ patent. Glans.i.quantuȝ est vna glans ⁊c̃.

¶ De cõpositiõe clysterioꝝ ad vẽtositatẽ. Cap.7m.

Clystere bonũ. ℞.albasce hyssopi ruthe origa.semis ruthe semis agnicasti granoꝝ alkerua tritoꝝ camomille tribuloꝝ cẽtauree anheti seminũ triũ ⁊ aniudẽ ⁊ petrosellini ꝑtes eq̄les: decoquãt in succo granatoꝝ p̄limo donec redeat ad parũ: deide sumant olei pars.j.⁊ succi decocti partes.ij.decoquant donec remaneat oleũ solum: deinde

sumatur ex eo quãtitas clysteris.j. ⁊ ponantur in ipso predicta cũ adipe anatis ⁊ caprarum ⁊ aliquantulo opoponacis ⁊ serapini ⁊ fiat cũ eo clystere. Et si accipiatur succus ipse ⁊ dissoluantur in ipso gũme pdicte cũ adipibus suis ⁊ ponatur in ipso põdus.ʒ.v. ⁊ fiat cũ eo clystere erit iuuatiuũ. Et itromissio castorei ⁊ asse in clysterib⁹ eorum est iuuatiua valde. Et qñqz fit clystere ex põdere.ʒ.xx. olei in quo dissolutũ ẽ pondus.ʒ.x. stercoris ligdi ⁊ est iuuatiuũ. Et qñqz fit clystere ex baurach plurime resoluto in succo ruthe. Et sit sũma eius vltima vsqz ad ʒ.x. ⁊ salis vsqz ad.ʒ.xv. Et qñqz clysterizatur cũ oleo ruthaceo ⁊ olo d nereidẽ ⁊ olo raffanino ⁊ olo d kerua.

¶ Hic ponit curã magis ad colicã ventosam. Prio facit hoc. Secũdo formã clysteris.ibi(Melior qdẽ.) Prio facit hoc. Scdo ponit curã cũ balneis.ibi(Tina.) Prio ponit curã p clysteria. Scdo p suppositoria.ibi(Clysteria.) Tertio qz aliqñ colica est imaterialis ponit curã eius.ibi(Cõteratur.) ¶ In pma ponit gnqz clysteria. Partes patẽt. ¶ Albasce.i.thimi. Alkerua.i.catapucia. Seminuz triũ.i.feniculi petrosil. ⁊ apij. In succo.s.alicuius herbe calide cõuenietis. Et si accipiatur. Ponit aliud clystere ⁊ pz. In ipso.s.succo. Et intromissio. Ponit hic aliud. Et quandoqz. Ponit aliud ⁊ pz. Et quandoqz. Aliud ⁊ pz. Salis.s.torrefacti.

¶ De cõpositiõe suppositoriorum ad vẽtosaz. Cap.8m.

Conteratur rutha cũ aqua mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimẽtũ ⁊ ponatur cuz ea quantũ est ipsius medietas de cymino ⁊ quantũ est quarta ps eius de nitro ⁊ sumatur ex ea glans cuius longitudo sit septẽ digitorum. Et iterũ suppositoriũ qd fit ex oleo ruthaceo cũ castoreo cum melle ⁊ felle vaccino ⁊ baurach de vnoquoqz quoruz sit.ʒ.aur. Et iterũ serapinũ ⁊ bdellium ⁊ baurach ⁊ colloquintida ⁊ altea fiat ex eis glans.

¶ Ponit suppositoria duo. Secunda ibi(Et iteruz.) ¶ Dicit primo qp debet accipi rutha ⁊c.

¶ De clysterijs ⁊ suppsitorijs hñtiuz frigus intestinorum absqz materia. Cap.9m.

Clysteria võ ei⁹ qui hz colicaz ex cõplone frigida sine mã ⁊ suppositoria eius sunt sicut clysteria hñtiũ colicã ventosaz ⁊ suppositoria eorum. Et qñqz iuuat eos alkitrã solũ cũ fit clystere cũ eo põdere.ʒ.ij.in oleo. Et similiter iuuat eos fimus columbinus solus cum ex eo fit clystere in succo camomille ⁊ oleo de kerua.

¶ Ponit curã quando colica est a mala cõplone frigida sine mã.

¶ De tina ⁊ balneis ⁊ embrocis. Cap.10m.

Tina vehementis iuuamenti est in doloribus colice. Et proprie cum est plena aqua in qua decocte sunt medicie calide. Ipsa eniz sua caliditate acquisita ab igne ⁊ virtus sua acquisita a medicinis resoluit causam: ⁊ humiditate sua cum caliditate mollificat membrũ: quare alleuiat carminationem cãe facientis dolorẽ ⁊ mollificat lacertuz ani. Et illud est ex eis que iuuant ad expulsionẽ retẽti.

¶ Hic ponit curã per balnea. Primo facit hoc. Scdo ponit nocumentum balneoruz.ibi(Uerũtamen.) Prima patet. ¶ Medicine calide.s.flores camomille anhetũ apium anisum vitrioluz ⁊ hmõi bulliant in aqua ⁊ fiat balneuz. Caliduz.s.istius doloris. Alleuiat.i.leuem facit. Retenti.i.eius quod retinetur.

¶ Uerũtamẽ tina facit accidere angustiã ⁊ syncopim ppter hoc qp mollificat de virtute. Quare oportet vt vtatur ea debilis ſm cautelam: ⁊ sint ei pxima cum ea vtitur ea que confortant virtutez de odoribus fructuũ ⁊ aromatũ ⁊ alcardeneki ⁊ panis calidus ⁊ ea que delectant eũ in quibus quiescat. Et studeat vt nõ cooperiat aqua pectus eius ⁊ cor ipsius.

¶ Ponit nocumenta balneorum. Patet littera. Mollificat.i.resoluit virtutẽ. Alchardeneki est genus ciborum. In quibus.i.per que.

¶ Et aque quidem thermarum vehementer conferũt colice frigide cum sedent in eis: sicut melius est eis vt non approximent aquis dulcibus. Cunqz aliquod vasorum impletur aquis thermaruz aut aquis in quibus decocte sunt medicine colice: ⁊ in fundo eius separantur foramina plurima que forsitan nõ sentiuntur propter suam debilitatez: ⁊ resupinatur eger ⁊ eleuatur vas ab eo vsqz ad quantitatem stature: ⁊ dimittitur ita vt distillent ex eo super ventrem ipsius stille frequentes: est valde vehementis iuuamenti.

¶ Hic ponit balneum cum aquis thermarum naturaliter calidarum vt petrioli. Aquis dulcibus.s.que non habent caliditatez ab igne. ¶ Nota qp si ponatur vas aque in quo sit foramen per quod egrediatur que percutiat super locum doloris est vtile.

¶ Sermo de qualitate clysteriorũz ⁊ instrumento eorum. Cap.11m.

Melior quidez canne clysteris figura quã antiqui dixerunt est vt sit circulatio canne eius diuisa per tertium ⁊ duas tertias ⁊ sit positum inter vtrunqz velamen de corpore de quo facta est cãna: ⁊ sit consolidatũ cum cãna cõsolidatione vehemẽti. Fit ergo velamen eius duarum partium diuersarum vt sit decẽter aptatus in parte que duarum partiũ maior est ⁊ sit in parte minore aptus. Et quãdoqz vter decenter aptatus est super totã cannã stringatur caput partis minoris cũ solidatione forti vt nõ ingrediatur ipsam aer ⁊ sit ei subvtre in loco qui non ingreditur anum meatus per quem egrediatur ventositas. Cum enim administratur clystere ⁊ exprimitur cuz fortitudine: vẽtositas egreditur enema ⁊ sistitur enema bene. vẽtositas eniz est per quam redit ad exitum ⁊ facit necessitatẽ surgendi ad scellam cũ velocitate.

¶ Hic determinat de modis clysteriorum. Et pmo facit hoc. Secundo docet sitũ clysteris.ibi(Amplius opz.) Tertio ponit cañ.ibi (Et scias.) ¶ Pria pz. Illud ponitur nono cõtinẽtis pmo cap. Diuisa p tertiũ: qz in vna pte sit vnum foramẽ. duas tertias: qz due tertie sint ab vna pte ⁊ alia tertia ab alia pte. Itẽ duarũ ptium diuersarũ: qz hẽret duas partes: quarũ vna sit dupla ad aliã. Itẽ qd cõtinue pyramidaliter vadit igrossando. Et sit.s.vter. Itez subvtre.i.in loco ligature vtris. Itẽ ad exitum.s.a corpore.

¶ Amplius opz vt cõsideres ⁊ si dolor est decliuis ad partẽ dorsi clysteriza egro resupino. Et hoc est meli⁹ ei cui colica est cũ cõitate renũ. Et si ẽ decliuis ad anteriora clysteriza eo iacẽte super vẽtre. Et oĩno clystere qd fit iacẽti sup ventrẽ magis facit puenire enema ad iuolutiões itestinorum. Et qñqz fit clystere alicui iacẽti sup sinistrũ. Et eleuatur qñqz ancha cuz puluinari ⁊ subleuatur pes dexter ponẽdo ipsum sup pectus ⁊ deponitur sinister in plano. Cuz ergo clysterizatus est redeat sup dorsum suum: ⁊ similiter omnis qui clysterizatur. Et ex hoibus est aliquis qui non indiget hoc. Et ex hominibus est cui recti⁹ est vt itromittat anularẽ in anuz suũ multotiens qui iam sit inũctus cum cerato donec dilatetur ⁊ decẽter aptet in eo cãnã: ⁊ de hominibus est qui non indiget hoc. Cum ergo vis clysterizare fac qd tibi videtur ex hoc: deinde inunge cãnam ⁊ anũ cum cerato ⁊

rato ⁊ impelle ipsaȝ in eo taliter vt nõ cõplete retinea- tur ab intestinis imo non pertranseat intestinuȝ rectũ. Cumqȝ ita accidit deide itromitte enema. Cũ ĝ equaẜ cãna in loco suo effunde enema in vtrẽ: deinde expri- me ipsum vtrisqȝ manibus tuis expressione bona con tinua que nõ sit cũ labore. nã multotiens ipelliẜ enema in huiusmodi vsqȝ ad lõginquũ vltra locũ necessitatis ⁊ rectius quidẽ est huiusmodi. Et cũ fit ipulsio enema tis ad supiora est vt tendanẜ capilli capitis ⁊ effundaẜ aqua frida sup faciẽ ⁊ adiuueẜ ad attrahẽdum enema ad iferiora. Et scias ꝙ qñ enema admistraẜ ⁊ nõ de- scẽdit nõ est excusatio quin administrenẜ suppositoria vt deponãt ipm cũ egritudine: ⁊ cũ h nõ opȝ vt sit im- pulsio enematis cũ illa facilitate ⁊ nõ cõsequaẜ enema locũ neccitatꝭ. Cumqȝ ipellis enema ⁊ declinãt ad egre diẽdũ nõ ꝓhibeas ab h imo reitera ipm statiȝ sicut ẽ. Et opȝ ne eger clysterizeẜ donec sternutat aut tussit: ⁊ scias ꝙ enematis equalis quãtitatis iuuamentũ nõ cõ sequiẜ intestina superiora: ⁊ quãdo est plurimũ multi- plicaẜ nocumẽtũ eius ⁊ timetur ex nocumento ipsius. Et spissum adheret ⁊ efficit nocumentum plurimum ⁊ subtile nõ ↄfert ⁊ est in iudicio paucitatis.

¶ Hic docet sitũ clysteris ꝭm dispõnẽ hoĩs ⁊ pȝ. Qd nõ idiget hoc sciȝ qꝛ clystere bene itrat in ipm. Et scias. Ponit cañ. Partes pa- tẽt. ¶ Dicit pmo ꝙ enema administraẜ ⁊c. ¶ De secunda dicit ꝙ non semper est necesse ⁊c. ¶ De tertia dicit ꝙ debet proijci ⁊c. ¶ De quarta dicit. pȝ ⁊c. Itẽ scias ꝙ intestina nõ cõsequunẜ iuua mentum enematis equalis quãtitatis. Spissum. s. enema.

¶ De cura facta ab apate frido. Cap.12m.

Cura facta qdẽ ab apate frido ⁊ ẽ paꝝ valde ex curatiõib9 bonis ẽvt sumãẜ olei laurini ⁊ olei de oliuis ⁊ adipis anseris ptes eq̃les: est. n. mi rabile. Et ↄferũt ei empl'a facta ex abrotano ⁊ anheto ⁊ pyretro ⁊ melliloto ⁊ reliquis medicis qb9 curantur apata frigida ex eis que sciuisti in omni lo co: ⁊ ex eis que conferunt ei valde est emplastrum de abrotano factũ cum bitumine iudaico.

¶ Hic ponit curã colice facte ab apostemate frigido ⁊ pȝ. Cũ bitu- mine. i. colla. pȝ. vel. i. aspalto ⁊c.

¶ De regimine dãdi in potu oleũ de kerua in curatio- ne colice frigide eis qui nõ cõsueuerũt. Cap.13m.

Oleuȝ de kerua est ex rebus magis iuuatiuis eis cum mensuratur ꝭm necessitatem in hora sua ⁊ cum seminibus. ipsum enim non datur in potu nisi postqȝ mũdificatũ est corpus cuȝ eis que sunt sicut pillule de serapino aut alie.

¶ Hic ponit regimẽ in oleo de cataputia. Pͥo facit hoc. Scd̃o po nit medicinas digerẽtes. ibi (Iste.) ⁊ Pͥo ponit vtilitates huius olei. Scd̃o docet administrare ipsum. ibi (Et daẜ.) ¶ Dicit pmo ꝙ oleum de cataputia maiori multũ valet. Itẽ eis sciȝ habẽtibus co licã ab apostemate frigido. Cũ seminibus. s. calidis.

¶ Et datur in potu in die primo pondus. ij. aur. In die scd̃o addiẜ medietas aurei: ⁊ silr additur in omni die auẜ. medius vsqȝ ad septimum: deinde non malum est vt dimittatur paulatim donec iam peruentuȝ sit ad. ij. auẜ. ⁊ est ei vt stet apud. vij.

¶ Hic docet administrare ipm iuxta diuersitatẽ tẽporis: ⁊ postea ponit quasdã alias medicinas. Itẽ vsqȝ ad septimũ. s. aureũ.

¶ Et quotiens effunditur super semina misceatur cuȝ eis vehementer cum instrumento miscendi. Et est ne- cessarium in omni die potationis eius vt tardetur ci- bus per spatiũ quod est inter sex horas vsqȝ circiter. x. horas ⁊ vsquequo nõ sentiatur in eructuatione odor eius: deinde cibetur super ipsuȝ cũ alesfidabegi: ⁊ si ap petit acetositatẽ tunc cum zebirbeget: ⁊ potus eius sit aqua mellis: ⁊ opȝ vt conseruet dentes suos post po- tum eius ita vt fricet eos cũ sale assato: deinde sequan tur ipsum oleũ ro. purum cũ quo fricenẜ. Cũqȝ ab ad- ministratione eius euacuatio fit bibaẜ post ipsum hie rapigra cõfortata cũ pulpa colloquintide ⁊ similibus: aut nõ ↄfortata si nõ est illud necessariũ. Et hiera qdẽ pigra expellit nocumẽtũ eius a capite ⁊ oculo.

¶ Hic docet administrare ipm oleũ cũ alijs medicinis. Pͥo facit hoc. Scd̃o ponit alias medicias. ibi (Cũqȝ.) ⁊ Pͥo facit hoc. Se- cũdo docet succurrere cuidam nocumento. ibi (Et opȝ.) ¶ Super semina sciȝ dicta multotiens. Odor eius. s. olei de kerua. Et opor- tet. Hic docet succurrere cuidam nocumento. sciȝ dentibus. pȝ. Cumqȝ. Ponit quãdam medicinam pȝ.

¶ Modus medicinaꝝ ↄferẽtium hñtib9 colicã fridaȝ ꝭm semitaȝ digõnis ⁊ maturationis ⁊ proprietatis nõ ꝭm semitã euonis. Cap.14m.

Iste medicine sunt potationes ⁊ empl'a ⁊ va porationes ⁊ vnctiones.

¶ In pcedẽtibus Auic. posuit quasdã medicinas eua- cuatiuas ⁊ carminatiuas vẽtositatum: hic ponit quas- daȝ medicinas digestiuas. Primo enumerat formas ⁊ modos cã- rum. Secundo declarat. ibi (Et melius.) ¶ Dicit pmo ꝙ medicine digestiue conferentes colice sunt quatuor: quedam sunt potiones quedã emplastra ⁊ huiusmodi.

¶ Et melius eorũ que bibunẜ est allium. allio enim in- est proprietas bona in sedando dolores colice frigide cum hoc ꝙ non inest ei vis faciendi sitim sicut cepe: ⁊ quandoqȝ sumit ex eo colicus cum sentit initium coli- ce ⁊ dimittit cibum omnino ⁊ vltimat se in exercitio ⁊ non comedit aliquid imo dormit postqȝ bibit de vino puro ⁊ reiterat ⁊ sanatur.

¶ Hic exequiẜ pmo declarãdo potionẽ. Scd̃o empl'a. ibi (Empl'a.) Tertio vaporatiões. ibi (Vaporatiões.) Quarto vnguenta. ibi (Ex vnctionibus.) ⁊ Primo ponit medicinas q̃ operanẜ a q̃litate. Se cũdo aliquas opantes a ꝓprietate. ibi (Stercus aũt.) ⁊ Prima di uidiẜ in. 13. sicut. 13. ponit medicinas que bibunẜ. Partes patent. ¶ Dicit p ꝙ bona medicina est alliũ: qꝛ valde bonã hȝ ꝓprietateȝ in dolore colico. Et subdit ꝙ ille q hȝ colicã dȝ dimittere cibaria ⁊ capere allia. ¶ Sed tu. d. alliũ est vẽtosum: ergo nõ conuenit. ⁊ Di cendum ꝙ materialiter alliũ est ventosum: sed effectiue remouet ventositatem. Item vltimat se in exercitio: qꝛ multum exercitaẜ. Item reiterat assumptionem. s. allij.

¶ Et ex ebibitis sedãtib9 dolores ẽvt in potu denẜ ab- sinthij ⁊ cymini ptes equales. Aut detur in potu her- ba opoponacis sola aut cũ cymino. Aut sumanẜ ani- si ⁊ piperis ⁊ castorei ptes equales de qbus in potu de tur. ʒ. j. s. Aut detur in potu sagzenea diacyminũ ⁊ ty- riaca si nõ fuerint in hoc ꝓhibitoriũ pñs. Et castoreo in colica inest opatio mirabilis: ⁊ ex eis q̃ experta sunt est vt in potu denẜ radices lilij. ʒ. iiij. in aqua decoctõis prassij aut in aqua casei ⁊ lilij ipsius hec quantitas. Et iteꝝ denẜ in potu nasturtij. ʒ. v. in aqua penidij petro- silij ⁊ vnc. j. olei sisamini. Et iteꝝ corticis radicis alga rab. ʒ. iiij. ziziberis. ʒ. iij. ⁊ nu. ⁊ dacty. amboꝝ añ. ʒ. vj. cum aqua dul. kist. j. teranẜ medicine ⁊ decoquanẜ in aqua donec remaneat tertia: ⁊ fiat motus eius cuȝ ra. ruthe ⁊ denẜ in potu oĩ die vnc. ij. Et sumanẜ ẽt corti. alga. ⁊ ra. ei9 ⁊ rami ruthe ⁊. ʒʒ. ⁊ decoquanẜ in aqua q̃ sit quadrupla eoꝝ donec remaneat tertia: ⁊ deẜ in po

tu ex ea oi die pon. vnc. ij. fiat illud trib⁹ dieb⁹ ⁊ dimittatur tribus diebus. Et opz qn̄ in potu daꝛ aqua mellis vt sit vehemētis decoctiōis. debilis eniz decoctionis facit possidere inflationē. Et illud cui inest opatio ꝓueniēs a ꝓprietate sua est ius albudud ⁊ corpus ei⁹. Et iterū lumbrici terreni exiccati sunt iuuatiui ſm ꝙ diciꝛ in dolorib⁹ colice. Stercus aūt adip qḋ fit ex ossibus que comedit: ⁊ eius signū est vt sit albū in quo color alius nō ꝑmisceꝛ: ⁊ ꝓprie illud qḋ eijcit sup spinas est res magis iuuatiua: ⁊ datur in potu in vino: aut in aqua mellis aut lambiꝛ in melle lambitionibus postq̄ cū eo conficiꝛ ſm descriptionē aut fit aromaticū cū sale ⁊ pipere aut cū aliqua specieꝝ. Et si iueniꝛ in stercore eius os sicut est: est mirabile etiaz. Et diciꝛ ꝙ eius suspensio est iuuatiua nedum potus eius. Et ꝑcipiunt vt suspendaꝛ in pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quam cepit adip ⁊ euasit ab eo. Et Gal. qridez testatur iuuamētum eius suspēsi: ⁊ si nō in alio saltem in in argēto. Et dictum est ꝙ corpus intestini adip cum exiccaꝛ ⁊ teritur est magis vltimuz iuuamento q̄ stercus eius: ⁊ illud qdem non est longinquū. Et ex eis q̄ currūt hoc cursu sunt scorpiones assati. Ipsi naq̄ vehemēter valent colice: ⁊ opz vt experiatur illud super colicā verā: ita vt nō sit experimētum eius sup colicaz mēdosam. Et est vltimū ad lapidem renuz per se ⁊ in colica ꝑ accidēs. Et ex eis que laudanꝛ in dolorib⁹ colice ⁊ vehementia doloris est vt in potu detur cornu cerui adustum ⁊ dicūt ꝙ sedat dolorem statim.

¶ Hic ponit scdaz medicinā ⁊ pz. Aut sumanꝛ. Ponit quartā ⁊ pz. Aut dentur. Ponit aliam ⁊ pz. Si nō fuerit ꝓhibitoriū p̄sens scilz apostema vel febris. Et castoreo. Ponit aliā ⁊ pz. Et ex eis. Ponit aliam ⁊ pz. Hec quātitas. s. quatuor. Et iterū. Ponit aliaz ⁊ pz. Algarab est species salicis. Rist est lib. j. 5. Motus. i. concussio qn̄ fit decoctio. Et sumanꝛ. Ponit aliā. Et opz. Ponit aliaz. Et illud. Ponit aliam. Et iterū. Ponit aliam. Stercus aūt. Ponit alias medicinas que operanꝛ a ꝓprietate. ¶ Dicit p̄mo ꝙ stercus lupi ⁊c̄. De scdo ꝙ stercus mirabile ⁊c̄. De tertio dicit ꝙ suspēsio ⁊c̄. De quarto ꝙ pellis leopardi ⁊c̄. Postea ponit aliam auctoritatem Gal. ⁊ aliquas alias. ⁊ patet. Adip. i. lupi. Secundum descriptionem scilz supra dictā. Ut suspendatur. supple stercus. Gal. testatur. s. 10. de simplici medicina. c. 12. Intestina adip. i. colon lupi. Scorpiones assantur vt perdant ventositatē. Mēdosam. i. apostemosaz. Que laudantur. s. cōtinētis. s. vltimo capitulo.

¶ De empl'is colice frigide. Cap. 15ᵐ.

Emplastra vō alia sunt empl'a in qbus est solutio aliqua sicut empl'm factū ex pulpa colloquintide cū medulla chartami. Et empl'm factū ex felle vaccio ⁊ pulpa collogntide ⁊ silibus: ⁊ alia sunt empl'a qbus nō itenditur solutio sicut empl'atio ⁊ semis vrtice cū medulla chartami. Et emplastratio ex seminibus ⁊ herbis predictis que ponūtur in clysteribus. Et fiūt eis empl'a ex granis lauri solūmō. Descriptio emplastri. ℞. cere karmet. viij. glutinis alimbat karmet. vj. turbith karmet. iij. staphisagrie karmet. j. ⁊ ʒ. pyretri sansuci bacearū lauri semis vrtice lupinoꝝ siccoꝝ pulpe collogntide: oiuz an̄. karmet j. ⁊ ʒ. scamonee vnc. j. ⁊ karmet. iij. fellis vaccini quātū sufficit: fiat ex eis linimētū spissum: ⁊ iteꝝ ellebori seminis vrtice absinthij: oium an̄. pars. j. fellis thauri cere: amboꝝ an̄. pars. ʒ. adipis anseris ꝑtes tres: liniaꝛ ab vmbilico vsq̄ ad radicē virge: ⁊ si ponaꝛ in ipso meudunetí est melius. Et qn̄q̄ addiꝛ in ipso cortex eris.

¶ Hic ostendit emplastra multa. Partes patent. ¶ Dicit p̄mo ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ illa medicina hz soluē vētrē. Karmet est pōdus. xxiiij. gra. ordei. Meudeneti. i. anhetū. Aliter meu. i. herba silis anheto cuius radice vtimur: ⁊ est medicina calida ⁊ sicca in scdo ⁊c̄.

¶ De vaporibus colice frigide. Cap. 16ᵐ.

Vaporationes qdem sunt sicut miliuz aut panicū assatū aut factū ex semibus ⁊ herbis p̄dictis in cap'lo clysterioꝝ cōtritis calefactis cōfectis aut ifusis in oleo calefacto. Ex vnctiōibus vō est oleū cucu. asini. Et ex eis est oleū synapis: ⁊ ex eis ē qḋcūq̄ oleū vis ex oleis calidis postq̄ in ipo ponunꝛ castoreum ⁊ euforbium ſm necessitatem.

¶ Hic ponit tertiū moduz medicinaꝝ que sunt vaporationes ⁊ pz. Et vnctionibus. Ponit quartum modum medicinarum. s. sub forma vnctionum. Littera patet.

¶ De cura colice cholerice. Cap. 17ᵐ.

Et ſm veritatē opz vt nūereꝛ de cap̄ p̄uctionis. Uerū nos ꝓcedimus ſm ꝯsuetudinez in ipsa: ⁊ qm̄ est ex summa doloꝝ huius itestini. Et qn̄q̄ qdē erraꝛ in curatiōe eius maxime ⁊ administranꝛ subtiliatiua ⁊ calefactiua.

¶ Ista est scda pars principalis huius tractatus in qua determinat de cura colice facte ex cholera. Et primo ostendit de quo capitulo est illa colica. Scdo exequiꝛ. ibi (Et leuior.) ¶ Dicit primo ꝙ ſm veritatem ista est de capitulo punctionis. Itez percussionis. s. intestinorum. Huius intestini. s. colon.

¶ Et leuior hac est in qua est humor effusus in spatio itestini ⁊ nō est cū illa sparsione tota. Quare sufficit in curatiōe eius equatio cōpl'onis ⁊ humoꝝ ⁊ admistratio ciboꝝ frigidoꝝ humectatiuoꝝ aut prunoꝝ ꝑforatoruz cū acu ifusoꝝ in iulep: de qbus sumanꝛ. xx. numero. Et sil'r soluiꝛ mā: al's natura cū eis que sunt sicut ifusio prunoꝝ cū chrysomillis ⁊ sic̄ cuz aqua granatoꝝ ⁊ sicut cū tereniabin ⁊ syracost ⁊ sicut cū pauca sca. cū iulep ⁊ sicut cū violis ⁊ syrupo eius ⁊ troc. ipsius ⁊ rob eius. Et qn̄q̄ sufficit laborare in ipsa vt sumaꝛ exp̄ssio chartami cū lacte fici. Aut sumaꝛ oleuz de aqua an̄ cibū. Aut sumaꝛ sicla decocta cū oleo ⁊ almuri: ⁊ qn̄q̄ reqrit necītas vt admistreꝛ clystere ex aqua volubilis cū baurach ⁊ violis cōditis oleo viol'. aut aqua ordei cū oleo violato ⁊ baurach. Potus aūt necessariuz est vt in ea sit illud qḋ est sicut hierapigra. Ipsa eni ē mā magis iuuatiua ei ⁊ sca. cū pillulis de aloe: ⁊ ex clysterib⁹ clystere. Modi hui⁹. ℞. tribuloꝝ. ʒ. xxx. ⁊ folioꝝ sicle. M. j. ⁊ violaꝝ. ʒ. vij. ⁊ fenugreci ⁊ chartami ⁊ radices feniculi ⁊ granoꝝ melonis cōtritoꝝ: oium an̄. ʒ. v. ⁊ seuestē. xxx. numero ⁊ tereniabin pondus. ʒ. xxx. cassie fistule. ʒ. x. decoquanꝛ omnia ſm ꝙ ꝯuenit in simili ei⁹ ⁊ colenꝛ sup eā almuri. ʒ. xij. ⁊ zucchari rub. ʒ. xij. ⁊ aloes auꝛ. j. ⁊ baurach auꝛ. j. ⁊ administreꝛ. Et cōuenit in hoc ca. etiā dare in potu stercus adip ⁊ ponere ipm in stupefaciētib⁹ ⁊ clysteribus in hoc loco: qm̄ valet ad sedandum dolorem. Et qn̄q̄ sedat acuitatez materie faciētia dolorem ⁊ rectificat ipsam.

¶ Ponit curam primo quādo cholera fluit per ꝑtes. Scdo quādo retineꝛ. ibi (Cura eius.) Primo ponit medicinas euacuatiuas ⁊ alteratiuas. Scdo vnā cōuenietē a proprietate. ibi (Cōuenit.) Pria in tot quot medicinas ponit. ¶ Dicit p̄ ꝙ leuior est illa ad curandū q̄ apostemosa. ⁊ leuior. s. apōsa. Et sil'r. Ponit hic medicinaz aliā. Tereniabin ⁊ syracost sunt sp̄ēs manne. Et quandoq̄. Ponit aliā ⁊ pater. ¶ Nota ꝙ dicit quandoq̄. s. quādo cholera retinetur ꝓpter flegma qḋ oppilat. Oleum. s. ablutum cum aqua. Et quandoq̄. Ponit aliam. Potus autem. Hic aliam. Potus autem scilz

magis

magis solutiuus. Et ex clysteribus. Ponit aliam. Modi huius. i. similis ei scilȝ clysteri ⁊ suppositorio. Et conuenit. Ponit aliam a proprietate conuenientem. ⁊ pȝ.

¶ De cura colice facte ex retētione cholere. Cap. 18m.

Cura eius est vt aperias vias colice cuȝ eis q̄ scis de illis aliquid que innuimus in capitulo icteritie. Deinde administra res in quibus est lenificatio ⁊ penetratio sicut medullā charta mi cū ficubus ⁊ sicut cōfectiones colicoꝝ. Et qn̄qȝ suf ficit in ea premissio sicle elixate ⁊ condite cū oleo aque ⁊ almuri ⁊ synapis super cibum.

¶ Ponit curā quādo retinet cholera. ⁊ dicit ꝙ debes aperire vias cholere ⁊ euacuare ⁊c̄. In capitulo icteritie. s. fen. 15. Almuri est species salsamenti.

¶ De cura colice apostemose calide ⁊ fride. Cap. 19m.

Si facta quidē ab apostemate oportet vt euacuetur sanguis per flobothomiam basilice si etas ⁊ dispositio ⁊ virtus ⁊ reliqua necessaria cōsentiunt in ea aut faciūt eā necessariā. Et si fuerit apostema vehemētis magnitudinis ⁊ peruenit ad hoc vt cōmunicent ei renes ⁊ retineat vrina: oportebit vt fiat flōmia ex saphena: etiam post basilicā. Et icipiatur in curatiōe eius in primis ab acceptis fridis humidis sicut aqua citrullorum ⁊ mucilagine psilij ⁊ q̄ sūt silia illis p̄ter cucurbitā. inest enī ei ꝓprietas mala in egritudibus itestinoꝝ. Et ex illis est vt sumat se. psilij. ȝ. iiij. ⁊ olei ro. boni vnc. j. ⁊ cōquassent cū vnc. ij. aque ⁊ bibant vt leniat nā aut aqua granatoꝝ duoꝝ: aut aq̄ folioꝝ altee ⁊ aqua endiuie ⁊ aq̄ solatri. Qn̄qȝ ponunt in hmōi syracost ⁊ cassie fistule ⁊ bibuntur.

¶ In ista parte ponit curā colice apostemose. Et p̄mo ab a͞pate calido. Secundo a frigido. ibi (Et curationibus.) Primo ponit curam per flobothomiaȝ. Secundo per medicinas sumptas per os. ibi (Et incipiat.) Tertio per clysteria. ibi (Et cū necessaria.) Quarto per emplastra. ibi (Emplastra.) ¶ Dicit p̄mo ⁊c̄. Ab apostemate. s. calido. Item cum sentiunt al's concedunt. Et incipiatur. Granatoꝝ duoꝝ. s. numero. Aliter. i. dulcis ⁊ muzi.

¶ Et cuȝ necessaria sunt in huiusmodi dispositione clysteria clysterizetur ex aqua ordei cuȝ aliquātulo cassie fistule ⁊ syracost. Et si in aqua ordei decocte fuerit sebesten ⁊ viol. erit magis cōueniēs. Et si permisceatur cum aqua ordei aqua solatri ⁊ alkekengi erit vehemē tius cōueniēs. Et nos diligimus ad eam enemata cuȝ lacte asinino in quo dissoluta ē cassia fistula ⁊ est oleū eius oleū amigdalinum ⁊ oleum sisaminum. Et quandoqȝ inuenis materiā cholericā ⁊ acuitatem plurimā: quare indiges tunc vt soluas cuȝ eis que sunt sicut scamonea ⁊ aloes s̄m singularitatē: deīde perueni ad infrigidandum ⁊ humectandum. Et cura sit s̄m apostema vt sit illud magis cōferens ⁊ magis iuuans. Et qn̄ pertrāsit hec infirmitas hūc locū ⁊ appet lenitas pauca: tūc necessariū est vt ponas in clysteribus aquā ordei folia altee ⁊ semē lini ⁊ aliqd de rubea ⁊ fenugreco ⁊ camomilla ⁊ anhetū ⁊ caules aut succos eorum aut olea eorum: ⁊ pone in ea triplicatū succi vue ⁊ cassie fi. Et sil'r pone in eo qd̄ bibit ad soluendū ȝuc. rub. ⁊ pone cibū eorū aquam ciceris decoctā cū ordeo excoriato ⁊ det eis ēt in potu aqua feni. Empla v̄o s̄m horaȝ sint ex ipsis ex qbus fiūt clysteria s̄m illam horā. Incipe igitur in primis cum emplastris ifrigidantibus ⁊ sit in eis lenificatio quedā sicut est aqua viol. ⁊ sicut semē lini: deinde declina ad lenificatiua plus sicut est camomil. ⁊ humectantia cōposita ex eis que sunt sicut oleuȝ ro. cum oleo camomillino ⁊ mastice ⁊ adipibus. Cum ergo subleuat paulatim ponant in eis gūma albotin ⁊ fenugre. ⁊ pix. Et ex curationibus v̄o bonis facte ab a͞pate frido ⁊ est parū valde est vt sumat olei lau. pars j. olei de oliuis pars. j. ⁊ adipis anseris equal'r ps. j. est enim mirabile. Et cōsequenter adhibe ei empl'a facta ex abrotano ⁊ anheto ⁊ squinanto ⁊ melliloto ⁊ reliqs medicinis quibus curant a͞pata frigida de illis que scl uisti in omni loco. Et ex eis que valde ꝯferunt ipsi est empl'm de abrotano factū cū aspalto.

¶ Hic ponit curā per clysteria. Prio facit hoc. Scd̄o diuersificat curā s̄m diuersitatē materie ⁊ s̄ȝ tēpora. ibi (Et qn̄qȝ.) Pria pȝ. De scd̄a dicit ꝙ qn̄qȝ est mā cholerica multū acuta ⁊c̄. Alkekengi est spēs solatri. Scd̄m singularitatē. i. vtraqȝ p se. Scd̄m a͞pa. i. s̄m diuersitatē a͞patis. Hūc locū. s. p̄ncipij. Et acuitatis lenitas. i. remissio doloris. Al'r. i. digestio aliqua ⁊ lenificatio ī mā. Empl'a. Hic ponit ⁊c̄. Semine lini. i. mucilagine eius q2 ipsa ifrigidat vt ponit. G. sexto de ingenio sanitatis. Et ex curationibus. Ponit curam in colice apostemose ab apostemate frigido ⁊ pȝ. Est paruȝ. i. raruȝ. In oī loco. s. vbi locutus sum de apostemate.

¶ De cura colice melancholice. Cap. 20m.

Oportet vt euacues mel'iam cū eis q̄ sunt sicut decoctio epithimi ⁊ pillule de azulo ⁊ similia deinde sequere cū pillulis de alscebrā ⁊ serapino. Et si necessaria sunt clysteria ponant in eis polypodiū ⁊ epithimū ⁊ sticados: ⁊ ponat in clysterib9 ⁊ suppositorijs lapis lazuli contritus sicut puluis aut lapis armenus. Et qn̄qȝ ponit in eis clystere corticuȝ radicis mori ⁊ emplastret venter eius ⁊ euaporetur cū eis que sunt sicut grana nigelle ⁊ alarmel ⁊ origanū ⁊ camomilla decocta in aceto.

¶ Hic ponit curā colice facte a mel'ia ⁊ pȝ. De lazulo. i. de lapide lazuli. De scebrā. i. de esula. Alarmel est spēs ruthe syluestris.

¶ De cura colice facte ex fece. Cap. 21m.

Si facta qdem ꝓpter cibos si possibile est vt euomat residuū eorum in stomacho faciat ⁊ decline cū cibo ad lubrificatiua frigida ⁊ calida aut tēperata s̄m necessitatē. Et lubricantia frigida sunt sicut iura pinguia ⁊ proprie ius galli decrepiti que insequat donec cadat ⁊ nō remaneat in eo fortitudo: deinde decollet ⁊ incidat ⁊ frāgant sup ipm ossa eius ⁊ decoquant in aqua plurima valde cū sale ⁊ anheto ⁊ polypodio quousqȝ dissoluat in aqua ⁊ remaneat aqua fortis ⁊ sorbeat illud. Et quandoqȝ ponit in ip̄o oleū de cartamo ⁊ sicut ius de spinachijs cū pullis piguibus ⁊ sicut ius de prunis ⁊ alia. Et hec lubricantia aut educūt eā aut leniunt ipsam: ⁊ currūt inter ipsam ⁊ corpus intestinorum ⁊ separant inter ea ⁊ preparant fecem ad lubricitatem.

¶ Hic determinat de cura colice facte a fece. Primo facte a cibo. Secundo a raritate corporis. ibi (Uƺ si causa.) Tertio a prouocatione vrine. ibi (Et si fuerit.) Primo ponit curaȝ in generali. Secundo in speciali. ibi (Cum ergo bibitur.) ¶ Dicit primo ꝙ quando fit colica propter cibos facientes. tales feces administra vomitum ⁊ facias lubrificationem s̄m ꝙ necesse est. Lubricatiua frigida scilȝ respectu eorum que statim dicuntur inferius. Iteȝ sicut iura pinguia. Ex ista l'ra habetur ꝙ iura pinguia sunt frigida. Fortis. s. in virtute. Causa. s. facte.

¶ Cū ergo bibit solutiuū aut administrat clystere alleuiatur exitus fecis ex eo. Et administrent clysteria p̄dicta in colica. Et clystere ex succo sicle ⁊ violaꝝ ꝯtri

tarũ ⁊ almuri ⁊ sisamino ⁊ baurach ẜm ꝙ docuĩ ipm. Et clystere ita factum. ℞. sicle. M. j. ⁊ furfuris pugillũ j. ⁊ ficus. x. nnmero: aque lib. vij. ⁊ ponatur in ipso altee albe aliquid: ⁊ decoquãtur donec redeat ad lib. j. ⁊ coleẽ ⁊ proijciant super ipsam zucchari ru. ʒ. x. ⁊ baurach auř. j. ⁊ almuri vnc. s. ⁊ sisamini vnc. s. ⁊ clysterizeẽ cum ea: ⁊ iteretur clystere ipsuȝ donec egrediantur omnes squibale: ⁊ clystere fiat sicut hoc clystere. ℞. tribuloꝝ ⁊ polypodij ⁊ anbeti ⁊ cartami contriti: oium añ. ʒ. x. ⁊ pruna. x. numero ⁊ ficus. x. nũero ⁊ viol'. M. j. ⁊ turbith pondus. ʒ. ij. ⁊ se. lini ⁊ se. apij: amborum añ. ʒ. iij. ⁊ tereniabin ⁊ tamarindoꝝ: amborum añ. ʒ. xxx. ⁊ syracost ⁊ cassie fistule: amborum añ. ʒ. xij. ⁊ ramoꝝ sicle ⁊ ramorum caulium: amboꝝ añ. M. j. decoquanẽ sicut cõuenit ⁊ ponanẽ super decoctionẽ eorum colatam muri ⁊ zucchari ru. amboꝝ añ ʒ. xv. ⁊ baurach auř. j. ⁊ sisamini auř. x. ⁊ fiat clystere cum ea.

¶ Hic spãliter pmo clysteria. Scdo ostendit quid fiendũ qñ clystere nõ cõfert. ibi (Qz si res.) ¶ Dicit pmo ꝙ debes pmo administrare clystere ⁊c̃. In predicta. s. colica. Sisamino. s. oleo.

¶ Qz si res fuerit vehemens ⁊ cum huiusmodi clysteribus non iuuatur: administrentur clysteria fortia predicta in capitulo colice flegmatice narrata: quoniaȝ ipsa sunt cõferẽtia flegmatice facte ex fece plurima ⁊ ex eis est clystere de alusnẽ. Ea aũt que bibunẽ sunt sicut dactylicõ ⁊ seriezẽ ⁊ aloscusin ⁊ diacydoniten. Et ista qdem nõ administranẽ nisi postꝙ̃ non inueniuntur cõposita predicte colice cholerice plurimi iuuamẽti. Et ex eis que sũt inter virtutes duas est vt sumaẽ zucchari ru. ⁊ penidij resoluta in tanto oleo sisamino quãtum ipsa sunt ⁊ bibantur. Et similiter decoctio ficuum cum seuesten que bibatur cum triplicato. Qz si non conferũt ipsa neqȝ que diximus de electuarijs predictis tũc non est excusatio pillulaꝝ ⁊ syrupoꝝ fortium in capitulo colice flegmatice narrate ad hoc ꝙ ipsa sunt vehementis iuuamenti ad retẽtionẽ vehementẽ flegmatis ⁊ fecis plurime. Et ex bonis ⁊ fortib⁹ in hoc est vt decoquantur oleum seuesten ⁊ cassia fistula sicut facit illud necessarium dispositio ⁊ coletur super aquositateȝ suam ⁊ ponatur in ea hiere pigre pondus. ʒ. ij. cuȝ põdere. ʒ. vij. olei de kerua. ⁊ iterum sumatur hiere pigre pondus. ʒ. ij. cũ pondere. ʒ. vij. olei de kerua ⁊ bibaẽ in decoctione anheti. Et iterũ ille qui vtitur multa comestione piscium frigidoꝝ ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ ⁊ supflue vtitur eis recipiat vt suffuſ rem plurimam salis ⁊ bibat super ipsum aque quãtitateȝ quã põt: deinde exerciteẽ ⁊ cõmoueatur labore aliquo: ⁊ fortasse soluet eum.

¶ Ostẽdit quid fiendum qñ dicta cura non valet ⁊ pȝ. Ex fece plurima. i. simul cũ fece. Inter duas virtutes: qz nõ sint calida neqȝ frigida sed quasi media. Cũ triplicato. i. succo vue de q̊ supra dixim⁹. Item cassie fi. s. in tanta quantitate. Ad aquositatẽ suã. s. in qua facta est tanta ebullitio. Elixatorum. s. durorum.

¶ Qz si causa fuerit vehemẽtia raritatis corporis ⁊ sudor aut caliditas vẽtris: oportebit vt administrenẽ curatiões faciles pdicte in capitulo colice. Et est necessarium illis ⁊ eis que sunt ante eos vt sumãt ante cibum lubricãtia sicut pruna ⁊ sicla cõdita cũ oleo dulci ⁊ almuri ⁊ syracost ⁊ sorbilib⁹ ⁊ vua ⁊ ficub⁹ ⁊ chrysomillis ⁊ sumãt almuri in ieiunio aut oliuas aque in ieiunio: ⁊ multiplicenẽ in cibo suo pinguia ⁊ sorbeant ante cibũ decoctiões caulium decoctoꝝ in carne agni pinguis aut galline piguis. Et si raritas fuerit in corpe supflua inspissa ipȝ cũ oleo ro. ⁊ myrtino invnguẽto ⁊ in cerato positis. Et minora a balneatiõe cũ administratiõe reliqui regimis predicti ⁊ ponaẽ balneatio ei⁹ cum aqua frigida. Et si fuerit cã multitudo pvocatiõis vrine extrahe fecẽ cũ eis que scis: deide multipliceẽ in accipiẽdo ea que sunt sicut dactyli ⁊ passe dulces ⁊ humide ⁊ penidij ⁊ oia que minorant vrinã ⁊ leniunt naturam.

¶ Ponit curã facte a raritate corporis ⁊ pȝ. Faciles qz anodine tẽperate qui sunt ante eos vt illi qui sunt cõsueti comedere pisces ⁊ oua ⁊ huiusmodi: de quibus statim supra dixit. Et si fuerit. Ponit curam facte a multitudine vrine pȝ.

¶ De cura colice frigide facte ex debilitate expulsiue. Cap. 22m.

IN hoc modo conferunt administratio cõfortantium ⁊ tyriaca ⁊ metridatũ ⁊ theodoricon ⁊ sagzenca ⁊ diamarte ⁊ administreẽ in solutione eius qd̕ est sicut hierapigra cũ aqua specieruȝ ⁊ oleo de kerua. Et oportet vt sit cibus eius de cibis bonis sicut sunt alessidabegi ⁊ alzirebegi cũ carnibus leuibus laudabilibus.

¶ Curã ponit colice ex debilitate expulsiue ⁊ ponit electuaria ⁊ cibaria: oia sunt nomina electuariorum que ponunẽ in. 5. cañ. Item illa nomina sunt nomina cibarioꝝ ⁊c̃.

¶ De cura colice facte ex debilitate sensus ⁊ eius ablatione. Cap. 23m.

HUic generi confert sumere ea que sunt sicut logodion ⁊ sicut alkikadie ⁊ tyriaca ⁊ metridatum. Et ex syrupis sicut alcadicon ⁊ almeisusen ⁊ vinum purum. Et ex oleis bibendo ⁊ clysterizando plurimuȝ alkekengi ⁊ oleum alkerua ⁊ oleuȝ de costo proprie ⁊ alkitran in oleo ⁊ pix in oleo ẜm ꝙ sciuisti in locis preteritis.

¶ Hic ponit curam facte ex debilitate sensus. Alcadicon sunt qdã syrupi positi in quinto cañ. ⁊c̃.

¶ De cura colice facte ex torsione. Cap. 24m.

MElior cura ei⁹ ẽ vt sedeat in loco occulto ⁊ fricẽẽ venter ei⁹ cũ tactu subtili eq̃li preparante intestina eius ad locũ. Et silr̕ inungaẽ dorsuȝ eius ⁊ stringanẽ crura eius fortiter valde.

¶ Hic ponit curã colice facte ex torsione. ⁊ pȝ lr̃a. Itẽ preparãte. i. pducente. Itẽ ⁊ cõstringanẽ. i. ppter timorem epatis.

¶ De cura colice facte a vermibus. Cap. 25m.

OPortet vt scias illud ex sermone nostro in vermibus ⁊ curationibus eorum. Qz si fuerit super vmbilicuȝ: tunc administrentur ea que bibuntur. Et si fuerit apud vmbilicuȝ ⁊ sub eo: tunc fiant clysteria dicta illic.

¶ Hic ponit curã colice facte ex vermibus ⁊ pȝ.

¶ De cura colice fcẽ ex ruptura p narcotica. Cap. 26m.

REgatur colica in seipsa si nõ remouetur p rectificationem rupture: deinde preparentur narcotica.

¶ Hic ponit curam colice facte ex ruptura.

¶ Et iam diximus in libro vniuersali qualitatem necessitatis alienationis narcoticorum. Qz si fortis fiat necessitas ⁊ non sit eorum excusatio: tunc conuenientius eoꝝ est philonium ⁊ confectiones quas ego dicã in antidotario: ⁊ omne narcoticũ in quo recipiẽ castoreuȝ. Et ex eis sunt trocisci astare quoꝝ descriptio. ℞.

croci

croci storacis liquide.ʒʒ.piperis longi semis iusqami albi:oium añ.ʒ.j.opij castorei:amboꝝ ana.ʒ.iiij.fiant ex eis pillule:sit dosis earum ex duabus tertijs.ʒ.vsqꝫ ad.ʒ.j.Medicamen bonum.℞.radicis peonie ⁊ croci cordumeni cyperi:oiuꝫ añ.ʒ.ij.⁊ quartã folioꝝ mẽthe sicce costi myrre piperis lõgi ãmonii spice inde:oium añ.ʒ.iiij.semi.apij corti.aniuden.ʒʒ.cassie carpobalsa-mi:oium añ.ʒ.iiij.opij seminis iusquiami corticis man dragore:oium añ.ʒ.j.mellis quãtum sufficit admini-streť post sex mẽses.Et iterũ administrenť quedã cly steria nota tẽperata ⁊ ponať in eis castorei.ʒ.ß.⁊ opij quãtitas fabe ⁊ minus.Et qñqꝫ poniť opiuꝫ solum in oleis clysteris ad colicã.Et qñqꝫ ponunť cũ hoc sera-pinũ ⁊ assa ⁊ oleũ balsami ⁊ aliquid musci.Et qñqꝫ fit tenta ex opio ⁊ castoreo dissolutis in oleo de semini-bus ⁊ submergiť in oleo licyniũ ⁊ mittiť in anũ ⁊ poni-tur ei fimbria fili ⁊ dimittiť extra ⁊ infundiť omni ho-ra ⁊ renouať supra ipsum medicina.

¶ Hic ponit narcotica.Et ṗmo premittit.Scḋo exequiť.ibi(Et ex eis.)Prima pꝫ.¶ Item in libro.ſ.ṗmo fen.4.penul.ca.Et ex eis. Hic ponit medicinas ⁊ sunt quinqꝫ.Partes patent.¶ Dicit ꝙ cõ ueniunt trocisci astare.i.illius viri.Medicamen bonũ.Hic ponit aliud medicamen:⁊ patet.Item aniuden.i.spice.Et iterum.Hic ponit aliam medicinam.Et quandoqꝫ.Hic ponit aliam.Et quan-doqꝫ.Hic ponit aliam:⁊ patet.

¶ De cibatione colicoruꝫ. Cap.27m.

QUod oẽs habẽtes colicã cibo indigeant lu-brificatiuo lenitiuo est res in qua nõ est du-bitatio:sed ꝙ ⁊ ꝯfortatiuo aliq̃ egeãt est res que est apud debilitatẽ apparentẽ ꝑꝑ vehe-mẽtiã doloris ⁊ multitudinẽ eṽionis.Et ꝯfortãtia qdẽ sũt aque carnis decocte fortiter ⁊ vitellus oui sorbilis ⁊ medulla panis dissoluta i iure ⁊ vino.Qḋ aũt dimis sio cibi penit⁹ sit iuuatiua colice flegmatice ⁊ vẽtose ⁊ alijs est res currẽs cursu canonis.Et qñqꝫ necessariũ est vt ponanť turbith ⁊ scamonea i iure eoꝝ ⁊ in pane ipsoꝝ.Et opꝫ vt sit panis eoꝝ kiskarien fermẽtat⁹ nõ azimus.Et ꝯferũt pluribus eoꝝ aut nõ nocẽt ficus ⁊ passe ⁊ ozomorẽ ⁊ musa hũida ⁊ oia illa q̃ sũt dulcia ⁊ melon vehemẽtis dulcedinis ⁊ vehemẽtis maturitatꝭ.

¶ Hic ponit cibaria.Primo in gñali.Scḋo in spãli.ibi(Ampli⁹ ci-bi.)Tertio ponit nocitiua.ibi(Res que.)¶ Dicit ṗ° ꝙ debes ad-ministrare ṗmo ⁊c̃.Itẽ.kiskarien.i.furfureus fermẽtatus.Item vsomorẽ al's ozomorẽ nõ iueniť.Itẽ musa humida.i.pepones.

¶ Amplius cibi apostemose ⁊ cholerice sunt lubrica-tiua frigida sicut aqua ordei ⁊ ius de lentib⁹ ⁊ alessida begi ⁊ ius de spinachijs si nõ timeť iflatio spinachio-ruꝫ ⁊ qḋ fit de prunis ⁊ similia.Jus aũt galli decrepi-ti ⁊ alcanabit est cõmune ei que fit ex fece.Et frigide cũ speciebus suis ⁊ nõ dať licẽtia in carne galli decre piti.Jn carne aũt alcamburati quidam licentiam non dant propter illud qḋ timent.de carne huius extracta est virtus in elixatione de superfluitate.

¶ Hic ponit cibaria in spãli.Primo facit hoc.Scḋo ponit sñiam Gal.⁊ Ruffi.ibi(Et qdã sicut Ruffus.)Prima pꝫ.¶ Item alcha-nabit.i.taffio:⁊ est quedam comestio.Item alchamburati.i.alau-de.Item cum speciebus suis.i.quãtũ ad omnes suas species que sunt frigida flegmatica ⁊ melancholica.

¶ Et qdam sicut Ruffus ⁊ Gal.in libris suis ⁊ proprie in lib.de tyriaca.dicũt ꝙ caro ei⁹ iuuatiua est:⁊ si non al'r saltẽ bibita:⁊ caro albudub simil'r.Et acceptio al muri anabati ante cibũ septẽ sorbitionib⁹ est iuuatiua in oi in qua nõ est caliditas maxima.⁊ sil'r sorbilia iu-uãt eos.Amplius qḋ ꝓpriũ est colice fride est assumẽ almuri ⁊ allia in cibario eoꝝ ⁊ ꝯdire cibaria eoꝝ cum porris ⁊ sale ⁊ ꝯdire cũ spẽb⁹ que sunt cinamomũ ⁊.ʒʒ. ⁊ origanũ ⁊ cyminũ ⁊ vrtica ⁊ chartami.Et opꝫ vt fu-manť aleffidabegi cum spuma synapis:⁊ sit sal eoꝝ ex cinamomo cũ semib⁹ cõmisto cũ chartamo ⁊ nigella ⁊ cymino ⁊ aniso.⁊ alienẽt oia olera nisi ruthaꝫ ⁊ siclã.⁊ in mẽtha est iflatio ẽt.Et ex potib⁹ eoꝝ est vinũ odo-riferũ purũ ⁊ syrupus de melle cũ spẽbus.

¶ Hic ponit sñiam quorũdã.Item caro eius.ſ.tyri.Iteꝫ sorbilia.i. sorbitiones.Item alessida begi est genus ciboꝝ cũ synapi.Iteꝫ sit sal.i.sit sapor.Item in mentha al's inuenta.

¶ De his que nocent colicis. Cap.28m.

REs que colicis nocent alie sunt cibi:⁊ alie sũt operationes.

¶ Hic ponit ea que habent nocere colicis.Et ṗmo ꝑ-mittit.Scḋo exequiť.ibi(Cibi.)Prima pꝫ.

¶ Cibi vͦo sunt omne grossum ⁊ viscosum ex carne syl-uestri:ita ꝙ leporum ⁊ gazellarum ⁊ vaccaruꝫ ⁊ alia-zir ⁊ pisces parui ⁊ proprie siue sint recentes siue sali-ti:⁊ omne frixum ex carnibus:⁊ omne assatũ quocũqꝫ modo sit:⁊ omnes ventres animaliũ.

¶ Hic cibaria declarat.Primo nocẽtia.Scḋo opõnes.ibi(Actio-nes.)Primo ponit cibaria que sunt carnes.Scḋo cibaria de pa-sta.ibi(Jmmo oia.)Tertio olera.ibi(Et olera.)¶ Dicit ṗ° ꝙ non ꝯueniũt carnes nimis grosse ⁊c̃.Itẽ aliazir est aial syluestre.

¶ Jmmo oia corpora carnium nisi illa que excepimus ante.Et nocẽt eis simila ⁊ azimus ⁊ nocẽt eis alsuca-begi ⁊ almidragari ⁊ alkikatri ⁊ albeathia ⁊ albuzũ-ha minoris est nocumenti.Et sil'r albasceueneket oẽs nociue sunt:⁊ alscebebit ⁊ genera lactis ⁊ caseus an-tiquus ⁊ recẽs:⁊ oẽ in quo est inflatio ex cibis.

¶ Hic ponit cibaria nocitiua de pasta:⁊ pꝫ l'ra.Iteꝫ simila.i.panis de simila.Itẽ ⁊c̃.Isti sunt modi cibarioꝝ de pasta.

¶ Et olera omnia preter illud qḋ diximus de his que sunt sicut sicla ⁊ rutha ⁊ mentha nocẽt eis cũ inflatio-ne sua.Et simil'r eruca ⁊ altaraxacon nocet eis ẽt.Et sicut oliue ⁊ oẽs fructus nisi chrysomilla ⁊ pruna coli rice ⁊ calide ⁊ facte ex fece calide tm̃ ⁊ nõ alij.Et melõ dulcis ante cibũ in dispositione sanitatis est nõ noci-uus plurimis colicoꝝ.Cucurbita aũt proprie ⁊ cucu-mer ⁊ alconde ⁊ cydonia ⁊ oua cauliũ ⁊ oua naponuꝫ ⁊ canabir ⁊ pira ⁊ poma ⁊ proprie acetosa ⁊ stiptica ⁊ zarur ⁊ nabata ⁊ algobeira ⁊ lentes recentes et mora ascemi ⁊ almirberis ⁊ sumach ⁊ acresta ⁊ ribes ⁊ que fiunt ex eis ⁊ que sunt similia illis colico non est via vtendi illis.Et similiter nocent eis nuces ⁊ amigdale humide valde ⁊ fabe humide.Et de granatis dulcia sunt minoris nocumenti q̃ꝫ acetosa.

¶ Hic ponit olera nocitiua:⁊ pꝫ l'ra.Item omnia olera nocent eis cum inflatione sua ⁊c̃.Alconde sunt species naponum.Itẽ oua.i. semina.Item zarur sunt nespille vel pira.

¶ Actiones vͦo quas ipsum opꝫ vitare sunt sicut retẽ-tio ventositatis ⁊ retentio egestionis ⁊ somnus super egestionẽ in ventre ⁊ ꝓprie siccam:imo opꝫ vt cõmo-ueat seipsum apud oẽm diem ad euacuãduꝫ.Et scias ꝙ retentio ventositatis multotiens facit accidere co-licam ꝑpterea ꝙ subleuat eaꝫ ⁊ exprimit ipsam:ita vt aggregeť res vna.Et ꝙ facit accidẽ debilitatẽ in ite-

ſtinis. Et quādoqꝫ illud perducit ad hydropiſim. Et quādoqꝫ gñat tenebroſitatē viſus ⁊ vertiginē ⁊ epilepſiā. Et qñqꝫ retinet̄ in iuncturis ⁊ facit accidere ſpaſmum. Et mot⁹ ſup cibū eſt malus eis. Et potus aque frigide ⁊ vinum plurimū ſuper cibū.

¶ Hic declarat quałr actiones nocēt colico: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē ad euandum .ſ. feces ⁊ vētoſitatē. Itē ſubleuat .i. excitat. Item res vna: qꝛ ſua cā. Itē debilitatē in inteſtinis .i. ſoluēdo ꝯtinuū.

¶ De ileos ⁊ eſt ſimilis colice cum accidit in gracilibus. Cap. 29m.

Ileos accidit ex omnibus cauſis ex quibus accidit colica ⁊ opꝫ vt reditio fiat cū cauſis ſuis ⁊ accidētibus ſuis ⁊ cura curatione ad illud quod dictum eſt in capl'o colice.

¶ Poſtq̄ꝫ ꝺterminauit de colica: hic determinat de iliaca. Et p̄mo ponit cās. Scđo ſigna. ibi (Signa.) Tertio curā. ibi (Cura.) ¶ Primo ponit cās in gn̄ali. Scđo i ſpāli. ibi (Et qñqꝫ accidit.) Pria pꝫ.

¶ Et qñqꝫ accidit ꝓpter potationē venenoꝝ faciētiū ileos. Et qñqꝫ accidit ꝓpter vehemētiā virtutis inteſtinoꝝ retētiue: quare cōprehēdit illud qđ eſt in eis ⁊ retinet ipm̄. Et ex eis qb⁹ differt ab eo colica in iudicūs ſuis: eſt ꝙ multotiēs ſit malitia cōpl'onis ſingularis plus q̄ꝫ fiat ab ea colica. Et pl'm ei⁹ ex cōpl'one frigida: ⁊ ꝓp̄e cū accidit vt ſtōch⁹ ſit calidus valde: tūc enī obtorquet iteſtinū ⁊ oppilat vētoſitatē ⁊ flegma. Et qñqꝫ eſt cā pot⁹ aque fride nō ſm̄ necitatē ei⁹. Nā dolor vētoſus q ex eo eſt: eſt cū caſu oppil'onis plus q̄ꝫ ſit dolor ei⁹ cū iciſione tunicarū: imo eſt totū nocumētū ei⁹ ex illo: ⁊ hoc diuſificat̄ ab eo qđ eſt in colica.

¶ Hic enumerat cās in ſpāli. Et duo facit. Quia p̊ facit hoc. Scđo cōparat colicā ad iliacam. ibi (Apoſtemoſus.) ¶ Prima diuidit̄ in tot quot cās ponit. ¶ No. ꝙ qñ cātur oppilatio i ileon vt nō egrediat̄ illud qđ ibi ꝯtinet̄: tūc accidūt iliaca ⁊ colica ſimul: ⁊ q̄ſi tota cā huius eſt oppilatio facta ꝓpter rē ibi ꝯtentā: ⁊ eſt ibi extenſio cāta ab oppilatione: ſed in colica qꝛ iteſtinū colon eſt multū iuolutū: ⁊ iō vētoſitas nō pōt bene exire in colon qđ eſt iteſtinū multuꝫ latū: ⁊ iō dolor fit mag̃ ex ſol'one ꝯtinuitatis facte a vētoſitate.

¶ Et apoſtemoſus plus multiplicatur in eo q̄ꝫ in colica ⁊ eſt malus. Et multiplicatur in eo qui eſt ex ruptura ⁊ fece vehementia doloris valde.

¶ Hic cōparat colicaꝫ ad iliacā in tertia cā. ⁊ dicit ꝙ dolor apoſtemoſus ⁊c̄. Itē apoſtemoſus .ſ. dolor. Itē in eo .ſ. ileos. Cā q̄re plus multiplicat̄ in ileon eſt: qꝛ ileon hꝫ multas meſeraicas per cōparationē ad iteſtinū colon: ⁊ iō nocumētum de dolore apoſtemoſo plus fit in iliaca. ¶ Nota ꝙ ex iſtis cauſis nō multiplicat̄ plus talis dolor in iliaca q̄ꝫ in colica.

¶ Et multotiens permutatur colica ad ileos: ⁊ hec eſt res quaſi facta ſm̄ maiorem partem.

¶ Hic cōparat colicā ad iliacā in ꝑmutatiōe: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē ad ileō .ſ. remanente colica. ¶ No. ꝙ qñ fit colica ex ventoſitate: vētoſitas ſubtilis aſcendit ſurſum ⁊ facit iliacam.

¶ Et cum plus accidit ileos accidit in .vij. ⁊ ipſe quidē vadit de quibuſdam ad quoſdam permutatione que fit in aere peſtilentioſo ⁊ de terra ad terraꝫ permutatione egritudinum venientium.

¶ Hic ponit in ſpāli .8. canones ꝓnoſticos. 2ª ibi (Et ipſe.) 3ª ibi (Et inquit Hippo.) 4ª ibi (Inqt.) 5ª ibi (Et ille q.) 6ª ibi (Et qñ fortiſ.) 7ª ibi (Et bonitas.) 8ª ibi (Et deterior.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ iliaca adueniēs iterficit vtplurimū in ſeptima. Nota ꝙ paſſio iliaca eſt egritudo acuta que ꝑmutat̄ in p̄ma ſeptimana. Et ipſe. Hic ponit ſm̄ cañ. ⁊ dicit ꝙ dolor iliacus eſt egritudo que permutat̄ de quodaꝫ ad quēdā ſicut eſt egritudo ꝯtagioſa ſicut lepra ⁊ hmōi.

¶ Inqt Hippo. cū accidit in colica (a qua deus tueat̄ nos) vomitus ⁊ ſingultus ⁊ cōmiſtio rōnis ⁊ ſpaſm⁹: tūc totū illud eſt ſigñatio mala. Hec nāqꝫ accidentia accidunt cū cōitate ſtōchi ⁊ cōmunitate cerebri. Inqt Hippo. cū accidit ex diſtillatione vrine ileos: morit̄ ille cui⁹ eſt in .vij. niſi accidat fe. ⁊ currat cū ea ſudor plurimus. Sed. G. ignorauit cām in hoc. Et ille qui ex eo flegmaticus eſt ⁊ vētoſus iuuat̄ cū fe. ēt. Et qñ fortꝫ fit frequētia vomit⁹ maligni ⁊ alcuzeꝫ ⁊ ſingult⁹ eſt mortalis. Et bonitas vrine in hac egritudine nō eſt plurime ſigñationis ſm̄ bonitatē: qualiter ꝙ malitia ei⁹. Et deterior ileos eſt ille in quo expellit̄ ſtercus ad ſuperiora ⁊ noiat̄ fetidus. Deinde ille in quo eſt ſudor fetidus habēs fetorem ſtercoris. Deinde ille in quo eſt anhelit⁹ fetidus. Deinde ille in quo eſt eructuatio fetida. Deinde ille in quo eſt iferior vētoſitas fetida.

¶ Hic ponit afor̄. 10. 7ᵉ ꝑti. In ileon vomit⁹ ſuꝑueniēs malū. Iteꝫ in colica .i. in ileon. Inquit. Hic ponit aliū cañ. ꝓnoſticū ⁊ eſt afor̄. 44. 6ᵉ ꝑti. Quibuſcūqꝫ ex ſtrāguria ileos ⁊c̄. Itē cām in hoc .ſ. q̄re ꝯtingat: vel in hoc .ſ. q̄re ꝯtingat ꝙ in iliaca diſtillatio vrine ſignificat mortē in ſeptima. Et ille. Hic ponit aliū cañ. ⁊ pꝫ lr̄a. Iteꝫ ex eo .ſ. ileon. Et qñ. Hic pōit aliū cañ. ⁊ dicit ꝙ ileon in quo expellit̄ ſtercus ⁊c̄. ¶ Nota ꝙ oēs iſte egrōnes ſuperius ſunt male: qꝛ ſignificant malas oppilationes: ⁊ ēt faciūt mala accidētia cerebro.

¶ De ſignis. Cap. 30m.

Signa ileos ſunt vt ſit dolor ſupra vmbilicū ⁊ nō egrediat̄ aliqd oīno deſubtus: ⁊ nō fiat iuuamētū magnū cū clyſteri quēadmodū dixit Hippo. Et qñqꝫ expellit̄ fex ad ſuperiora ⁊ euomit̄ fex ⁊ vermes ⁊ aſcarides ⁊ fetet os eius ⁊ ipſius eructuatio. Immo qñqꝫ fetet totuꝫ corpus: ⁊ hec ſignificatio nō diuerſificat̄. Et retētio exitus fecis eſt inſeparabilis ab hac egritudine. Magnitudo autem diſpoſitionis vomitus ſtercoris inſeparabilis nō magnificatur niſi cum eſt timor.

¶ Hic ponit ſigna ileos. Et p̊ ponit ſigna ⁊ accidētia ileos abſolute. Scđo cōparat ſigna colice ad ſigna iliace. ibi (Sed mot⁹.) Tertio ponit ſigna ſpāliū cārū. ibi (Uerū factū.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ dolor eſt ſupra vmbilicū ⁊ in ꝑte iferiori nō venit ⁊c̄. Itē eſt dolor ſupra vmbilicū: qꝛ ibi eſt ileon ſituatū. Itē nō fit iuuamētū cū clyſteri: qꝛ oppilatio eſt itra ileon ⁊ vltra aduētū clyſteriꝫ. Sil'r habitū eſt ſuꝑ ꝙ nocumētū in iteſtinis ſuꝑius nō iuuat̄ cū clyſteri. Et H. ſ. de retētiōe fecis vel fetore. Itē nō diuerſificat̄ .i. nō ꝑmutat̄: qꝛ ſemꝑ eſt.

¶ Sed motus vomitus ⁊ ſubuerſio hec ſunt plus q̄ꝫ in colica: qm̄ hoc eſt in inteſtino ꝓpinquiore ſtōcho q̄ꝫ ipſa. Et ſil'r accidētia triſtitie ⁊ anguſtie ⁊ tremor cordis ⁊ ſyncopis ⁊ vigilie ⁊ frigus extremitatū. Iſta enī in ileos ſunt plus q̄ꝫ ſint in colica: ⁊ eſt fex in flegmatico ⁊ eo qui fact⁹ eſt ex fece ex eo fortior q̄ꝫ ſit in colica: qm̄ eſt in membro vehementioris altitudinis ⁊ maioris corporis ⁊ minoris quietis ſuper corp⁹. Et qñqꝫ apparet in ipſo inflatio oculi plus q̄ꝫ in colica.

¶ Hic ponit cōparationē ſignoꝝ colice ad ſignuꝫ iliace. Prio hoc. Scđo ponit ſigna diſtinctiua. ibi (Ampliuſ ſigna.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ vomit⁹ ⁊ ſubuerſio ſunt mag̃ in ileon q̄ꝫ in colica: qꝛ ileon eſt ꝓpīquū ſtōcho. Itē hoc .ſ. ileon. Itē hec .ſ. iliaca. Itē eſt ꝓpingor ſtomacho .ſ. ſm̄ alligationē ⁊ nō ſm̄ ſitū. Itē ⁊ tremor cordis: qꝛ ileon eſt mag̃ ꝓpinquū cordi ⁊ cerebro ꝑꝑ cōitatē quā hꝫ ileon ad epar mediātib⁹ meſeraicis. Itē ⁊ eſt fex fortior in flegmatico ex eo ⁊c̄. Itē maioris corporis .i. lōgioris. Oculi .i. monoculi. Itē eſt magis corp⁹ inflatū ēt magis caceticū. Ratio eſt: qꝛ plus eſt leſus ſtomachus in iliaca q̄ꝫ in colica: qm̄ tunc ſtōchus ledit̄ ⁊ chilus male digerit̄: ⁊ ſic etiā epar ledit̄ ⁊ totū corpus inflatur.

¶ Amplius ſigna diſtinctionū eius ſimilia ſunt ſignis diſtinctionū colice ſicut ſigna diſtinctionū colice ſunt cum ſignis ileos ex loco doloris ⁊ motu eius ⁊ paucitate iuuamenti eius cum clyſteribus.

¶ Hic ponit signa distinctiua iter colicā ⁊ iliacam. Et signa distinctionū eius.s.ileos. Itē motu eius.s.vehemētia doloris. Item nō accidit iuuamentuꝫ in iliaca per clysteria sicut fit in colica siue in iliaca plus iuuant clysteria q̄ꝫ faciunt in dolore renali.

¶ Verū factū ex venenis significant accidētia significationū aliaꝝ ante eius fortitudinē. nā ille cuius cā est venenū qn̄qꝫ ꝑducit ad debilitatē ⁊ mollificationeꝫ ⁊ tremorē cordis in ꝓncipio cū accidit anteq̄ꝫ fortis fiat ⁊ magnificeť dolor eius. Et significat ipsam vt nō cognoscať ꝓpter cām aliam manifestam.

¶ Hic ponit signa spālia iuxta spāles cās. Primo iliace facte ex potione venenoꝝ. Scd̄o iliace apostemose. ibi (Et factū.) ¶ Dicit p° q̄ signa significantia venenū ⁊c̄. Itē per aliā cām.s.q̄ꝫ per venenū.

¶ Et factum ex apostemate intestinoꝝ sequitur durities fecis ⁊ velocitas in egestiōe ⁊ nō erit illic feb. neqꝫ casus virtutis vehemens.

¶ Hic ponit signa iliace facte ex apostemate ileos: ⁊ pꝫ lr̄a. Iteꝫ ex apostemate.s.calido. Itē velocitas.s.in egestione. ¶ Cōtra: qr retentio fecis est signū inseparabile in colica. ¶ Dōm per expōnem lr̄e. velocitas in egestione.i.in emissione sup̄fluitatū per superius. aliter velocitas.i.velox eleuatio in egestione.

¶ De cura. Cap.31m.

Cura ileos appropiquat curis colice: veꝝ est fortior ⁊ illud qđ bibiť magis iuuatiuū est in eo. Et est necꝭiuꝫ ēt clystē in ipo. Nā cū bibiť desup̄ ⁊ ꝯñter adhibeť clystē ab iferiorib⁹ est adiutoriū bonū bibito. Et equale est siue ꝓmittať siue postponať ſm necessitatē: ſꝫ qđcūqꝫ eoꝝ ꝓmittať opꝫ vt ponať aliqd debilius. Et multotiens sedat dolorē ei⁹ sorbitio aque calide aut applicatio eius ad ipm̄ cū ꝓpinqtate resoluēdo illđ qđ nocet in eo. Et qbusdaꝫ videť q̄ rectius est vt equeť itestinū in ꝓmis cū pōne iflationis ei⁹ cū facilitate: deide clysterizeť ita vt ꝑueniat enema ad locū lōginquū applicatione facili.

¶ Hic ponit curā. Et ꝓmo ponit curam in gn̄ali. Scd̄o in spāli. ibi (Et cureť.) Primo ponit curā per ebibita ⁊ clysteria ⁊ per aquā calidā. Scd̄o per flōmiaꝫ. ibi (Et flōmia.) Tertio per fricationes. ibi (Et fricatio.) Quarto per lubrificatiua ⁊ resoluentia. ibi (Et forsitan.) ¶ Dicit ꝓmo q̄ quasi eodē mō curatur iliaca sicut colica ⁊c̄. Itē est fortior.i.difficilior. Iteꝫ aliqd debilius.i.qn̄ ꝓmittiť aliud. Itē soluēdo.i.resoluēdo. Itē vt equeť.i.ad sitū debitū reducať.

¶ Et flōmia hic est magis necessaria. Nā si fuerit apostema nō erit ei⁹ excusatio. Et si fuerit dolor fortis ex quo timeať apostema: oportebit icipere cū ea. Et ex h̄ qn̄qꝫ accidit sep̄atio maloꝝ humoꝝ in corp̄e ꝑꝑ retētioneꝫ eoꝝ a dolore ita vt feteat corp⁹. Et qn̄qꝫ separanť humores mali in corpore ⁊ difficilis fit exit⁹ eorū cū fluxu vētris. Et est flōmia ex necessarijs.

¶ Hic ponit curā per flōmiaꝫ ⁊ dicit q̄ flōmia est mag̃ necessaria in iliaca q̄ꝫ in colica: qr in ap̄ate oino est necessaria. etiā si dolor est fort̃ est necessaria ne attrahať mā̃ ⁊ apostemet. Itē hic.s.in ileon. Iteꝫ plus necessaria flōmia: qr.s.plures sunt vene applicate ileon q̄ꝫ colon. Itē ꝓpter retentionē.i.ꝓpter ꝓhibitionē. Itē a dolore: scꝫ per fluxū vētris. Itē separanť.i.diuiduntť vel sparguntť.

¶ Et fricatio extremitatuꝫ etiā est ex eis que ꝓhibent materiā dolorē faciētē separādo eā a ꝓfundo. Et forsitan est admīstratio lubricatiuoꝝ declinātiū ad caliditatē ⁊ mucilaginū calidaꝝ cū oleo de kerua iuuatiua in p̄limis ileos nisi in colico apostemoso ⁊ vehemētis caliditatis. Et sil'r decoctio anheti cū sale ⁊ oleo decoctis cū eo. Et sil'r inūctio corpis cū oleo calefacto.

¶ Hic ponit per fricationē: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē dolorē faciētē.i.paratū facere: supple ⁊ currē ad locū doloris. Et forsitan. Hic ponit qdā lubricatiua ⁊ resoluētia ꝯueniētia. Itē mucilaginū.i.pinguedinū.

¶ Et cureť ille q flegmatic⁹ est cū eis que dicta sunt in colica ex ebibitis. Et cū eis q̄ sunt sic̄ pillule de aloe ⁊ pillule đ serapino ⁊ pill'e de pigra: ⁊ oia illa cū oleo đ kerua ⁊ clysterib⁹ equalib⁹ trahētibus ad iferiora.

¶ Hic ponit curā iliace flegmatice. Scd̄o facte a vētositate. ibi (Et ventosus.) Tertio a mala cōpl'one. ibi (Et cōpl'onalis.) Quarto ab ap̄ate. ibi (Et apostemosus.) Quinto a cholera. ibi (Et choleric⁹.) Sexto a tensione. ibi (Et ille q fit.) Septio a ruptura. ibi (Et q fit.) Octauo ab oppilatione. ibi (Et ille q.) Nono a fece. ibi (Et fact⁹ ex fece.) Decimo a veneno. ibi (Et in venenosi.) Undecimo a cibiꝫ. ibi (Et ei⁹ q.) ¶ Dicit ꝓmo q̄ qn̄ cā est flegma cura eodē mō quo curabas colicā factā a flegmate. Itē equalibus.i.bibitis.

¶ Et vētosus curať cū eis q̄ sunt sic̄ illa q̄ dcā sunt illic ex ebibitꝭ ꝯferētib⁹ ad vētositatē ⁊ clysterib⁹ vt ponať clystere adiutoriū ei qđ bibiť ⁊ cū vētosis plurib⁹ positis in sup̄iorib⁹ vētris. Et qn̄qꝫ necꝭiuꝫ est vt icidať illud qđ ē corā dolore. Et qn̄qꝫ trahiť mā̃ ad myrach.

¶ Hic ponit curā doloris vētosi ⁊ dicit q̄ ēt eodē mō curatur sicut dolor colic⁹ vētosus. Itē qn̄qꝫ necessariū.s.cū ꝑmutať illic ap̄a.

¶ Et cōplexionalis ⁊ purus curanť cuꝫ eis que scis de ꝑmutatiōe cōpl'onis ⁊ euōne humoris ſm q̄ dictū est in capl'o colice mālis. Et apostemosus calidus cū eis que sunt sicut ea que descripsimus in colica.

¶ Hic ponit curā iliace qn̄ fit a mala cōpl'one cū mā̃ vel sine mā̃: ⁊ pꝫ. Itē ⁊ cōplexionalis.s.cū mā̃. Itē ⁊ purus.i.sine mā̃.

¶ Et apostemosus fridus curať cum eis que sunt sicut illa que dicta sūt in colica. Et ꝯueniētius illoꝝ est potus olei de kerua in aqua de radicib⁹ ⁊ aq̄ cassie fistule ⁊ relique curationes note. Et iterū anheti ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ seminis lini ⁊ feniculi ⁊ semis altee ⁊ semis maru: oium an̄. aur̃.j. radicū triū: oium an̄. aur̃. vij. ⁊ ficus v. ⁊ seuesten. x. decoquanť ⁊ danť in potu cuꝫ oleo de kerua ⁊ amigdalarū amararū.

¶ Hic ponit curaꝫ doloris apostemosi: ⁊ pꝫ lr̄a. Itē maru.i.marubij. Itē radicū triū.s.apij petrosillini ⁊ feniculi.

¶ Et cholera curať cū eis que sunt sicut illa qbus curanť reliqua que residua sunt de colica.

¶ Hic ponit curaꝫ doloris colici: ⁊ patet littera. Itē que residue.s. sunt species cholere.

¶ Et ille q fit ex torsiōe curať cū eis q̄ dcā sūt i colica.

¶ Hic ponit curam doloris prouenientis ex torsione: ⁊ pꝫ.

¶ Et qui fit ex ruptura ēt curať cū pōne exiccatiui ad expellēdū illud qđ est in ruptura ⁊ oppilatione ei⁹.

¶ Hic ponit curā iliace que fit ex ruptura. Itē illud.s.intestinū.

¶ Et ille q est ex oppilatiōe forti itestinoꝝ curať cū lubricatiuis piguib⁹ ⁊ iurib⁹ gallinarū pinguiū ⁊ pulloꝝ ⁊ arietū quoꝝ iura pinguia sumanť alessedabegi ziribegi. Et ꝓp̄e qn̄ ponunť in eis anhetū ⁊ radices porri nabati ⁊ oleū amig. Et administreť post illud clystere humidum lene subtilis caliditatis.

¶ Hic ponit curā doloris iliaci facti ex oppilatiōe: ⁊ pꝫ. Itē ex oppilatione forti.s.a flegmate ⁊ fece. Itē subtilis.i.leuis.

¶ Et fact⁹ ex fece curať in primis cū clysteri leni: deinde gradatim ꝑueniť ad forte ⁊ succedit illi potus solutiuoꝝ ꝓprioꝝ feci vt deponať illud qđ remansit.

¶ Hic ponit ponit curam iliace facte ex fece: ⁊ pꝫ.

¶ Et in venenosi curatiōe icipiať a vomitu sicut cū aq̄ cal'a ⁊ oleo sisamino. Et qn̄qꝫ est necꝭiuꝫ vt ponať i eo qđ in potu dať virt⁹ turbith aut se. raffani: ⁊ post illud deť in potu tyriaca magna ⁊ albezar ⁊ q̄ sūt silia illis. Et ponať pot⁹ aq̄ zucchari ⁊ cib⁹ ipsi⁹ iura piguia. Et ꝯtinuať sup̄ eos vomit⁹ ⁊ nō recipiāt cibuꝫ ⁊ sumāt in potu medicamē ꝑdictū in h̄ꝫ dispōne colice. Et qn̄qꝫ

retinet in eis ⁊ stare facit cibũ in vẽtrib⁹ eoꝝ vt sumãt panẽ infusum in aqua calida feruente.

¶ Hic ponit curam quando iste dolor est factus ex venenis ebibitis. Item albezar est quedam confectio.

¶ Et ei⁹ q̃ accidit ex cibis ponticis ⁊ stipticis ⁊ viscosis: cura ꝓpinqua est cure sui relatiui ex colica: nisi q2 magis iuuatiua in eo sunt ea que bibunt̃ ⁊ sorbent̃.

¶ Hic ponit curam doloris iliaci facti ex quibusdam cibis. Item ⁊ eius. s. ileos. Item sui relatiui. i. sui comparis.

¶ De tarditate ascellatiõis ⁊ velocitate ei⁹. Cap. 32ᵐ.

Illud pẽdet aut a cibo vt sit stiptic⁹ aut põtic⁹ grossus aut viscosus aut sit lenis viscosus aut ex virtute. Nã si virt⁹ expulsiua fuerit fortis expellet: ⁊ si fuerit debilis nõ expellet. Et virt⁹ lacertoꝝ vẽtris si fuerit fortis mundificabit: ⁊ si nõ est fortis nõ mundificat ⁊ retinet. Et virtus sensibilis intestinoꝝ si est fortis indicat ascellationẽ: ⁊ si nõ est fortis nõ indicat. Et virtus cõplexionis. nam frigida ⁊ calida ambe retinent. ⁊ tu cognoscis regimẽ ꝯm cognitionem tuam cause.

¶ Hic declarat de tarditate ⁊ raritate descensus fecis. Item nam frigida. s. cum superfluit valde.

¶ De multitudine stercoris ⁊ paucitate ei⁹. Cap. 33ᵐ.

Ista duo pẽdẽt ex cibo q̃litatiue ⁊ q̃ntitatiue ⁊ ex dispõne ei⁹ qd̃ expellit̃ ad epar. cibi nãq3 plimi hũidi sup quẽ bibit̃: egestio plurima est ⁊ ei⁹ ꝯrij egõ pauca. Et qñ cholera magnifice expellit̃ ad epar minorat̃ egõ ⁊ qñ nõ expellit̃ multiplicat̃: ⁊ tu cognoscis ex eis que preterita sũt resistẽtiã duaꝝ spẽrũ ei⁹ ꝯm tuã cognitionẽ cãe.

¶ Hic determinat de multitudine ⁊ paucitate egestionis: ⁊ patet lr̃a. Item ad epar. i. a kisti fellis. Itez multiplicatur. s. egestio. Itẽ resistentiam. i. curam ⁊c̃.

¶ Tractatus quintus de vermibus. Cap. pᵐ.

Cum euadit materia ⁊ vestitur cõplexione necessaria est rectificatio quã tolerant figure ⁊ forme ⁊ nõ ꝓhibet̃ ei⁹ ꝑparatio in cõplemẽto nãli que pertinet ei ex factore potẽte: ⁊ propter hoc creati sunt vermes ⁊ musce ⁊ que cursu eorum currunt ex materijs putridis humidis: qm̃ ille materie cũ rectificat̃ illud qd̃ tolerant vt suscipiant de forma est aĩal vermiculare aut muscale.

¶ In pmo ⁊ scd̃o tracta. determinauit de fluxu ventris in tertio ⁊ quarto de colica ⁊ iliaca: in isto q̃nto trac. determinat de vermibus qui faciunt egritudinẽ in numero in intestinis. Et pmo determinat de vermib⁹ in gñali. Scd̃o in spãli. ibi (Longi.) ℣ Prio ostẽdit qũo gñant̃ aĩalia ex putrefactione. Scd̃o ponit mãs vermiuz in nobis. ibi (Et nõ est.) Tertio ponit cãs modoꝝ. ibi (Et tu q̃dez.) ℣ Primo ostẽdens modos gnõnis aĩaliũ ex putrefactione ĩplicat istũ modũ gnõnis vermiuz. Primo ponẽdo modos gnõnis ex putrefactione cãm mãlẽ formalẽ ⁊ efficientẽ. Scd̃o finalẽ. ibi (Nam illud.) ¶ Dicit pmo ꝙ qñ mã putrescit ⁊ recipit aliquã cõplexionem ꝑparantẽ ad aliquã formã: nõ ꝓhibet̃ q̃n ab actione fiat aliq̃ gñatio vermiũ. Itẽ cũ euadit. s. actũ putrefactionis: q2 ĩsurgit putredo in mã a calore ꝑter nãm. Itẽ vestit̃. i. ꝑparat̃. Itẽ cõplexionẽ. i. per cõplexionẽ. Itẽ rectificatio. s. per formã in illa mã. Item quã. s. rectificationẽ. Itẽ figure ⁊ forme. s. mã sit disposita. Itẽ ei⁹ sc3 mãe. Itẽ in cõpleto nãli. i. in fine suo nãli. Itez ei. s. ꝑparationi cõplete. Itẽ ex factore. s. agẽte. Itẽ potẽte. s. ex datore formaꝝ vt ponit Aui. 9° metaphꝭice cap. 5. Alr̃ potẽte. s. talẽ formã ĩtroducẽ. Itẽ illud. s. rectificatio quã tolerãt. Itẽ est aĩal. i. gñat̃ aĩal.

Dubᵐ pᵐ ¶ Hic caderet qd̃ vtrũ in eadem mã sit simul digõ ⁊ putrefactio. ℣ Et dõm ꝙ in eadez parte formali in qua sunt partes mãles põt simul esse digestio ⁊ putrefactio. Item q2 putredo fit in aliquibus partibus materialibus: ⁊ digestio in q̃busdã alijs partib⁹ mãlib⁹. Posset etiã teneri ꝙ in eadẽ parte sit ꝑcise vt ponit̃ in q̃one magna de tẽporibus morbi que est questio pulchra.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Caderet etiã dubiũ vtrũ sit idẽ calor in eadẽ parte mãe formalr̃ digerẽdi ⁊ putrefaciendi. Cõmentator. 12. metaphysi. cõmento. 13. vult ꝙ in mã aĩalis qd̃ gñat̃ per putrefactionẽ est virtus gñatiua sicut est in illis que gñant̃ ex semine: sed tñ est differẽtia: q2 in animali gñato ex semine vnũ gñat̃ ex alio: sed in illis que gñant̃ per putrefactionẽ talia gñant̃ ex putrefactione ⁊ non ex semine. Sed Auicẽ. 9° de aĩalibus cap. 3. posuit datores formarũ in aĩalib⁹ generatis ex putrefactione q2 vult ꝙ qñ mã putrefit ita ꝙ recipiat aliquã cõplexionẽ per digestionẽ: tũc dator formarũ ĩtroducit formã in mã. Sed tñ Auicẽ. errauit ibidẽ: q2 posuit ꝙ aĩal perfectuz vt homo põt etiã generari per putrefactionẽ.

¶ Nam illud melius est q̃3 vt ipse remaneant ꝯm putrefactionem puram. Et est cum hoc ꝙ ipsa saliũt super putrefactiones separatas in mũdo ⁊ cibantur eis propter cõmunitatem: ⁊ assumũt eas ab habitationibus hominum ⁊ ab aere continente eos.

¶ Hic ostẽdit qũo ex putrefactione gñat̃ aĩal: ⁊ ponit cãm finalez: ⁊ melius est ꝙ ista aĩalia gñentur ex putrefactione q̃3 remaneret putrefactio. Itẽ nã illud. s. genus aĩaliũ. Ex talibus mãeb⁹. s. putridis. Itẽ q2 ista aĩalia saliũt. i. se ꝯuertũt. Itẽ pp cõitatẽ. i. ꝯuenientiã. Item assumunt. i. remouẽt. Item eas. s. materias putridas.

¶ Et vermes q̃dẽ vẽtris sunt huius generis ⁊ non est eoꝝ gñatio ex oĩ humore: ipsi enĩ nõ gñant̃ a cholera ru. neq3 nigra: qm̃ vna eaꝝ est vehemẽtis caliditatis: quare nõ generat̃ ex ea vermis humidus: ĩmo est cõtraria cõplexioni eius. Et altera est frigida ⁊ sicca lõginqua a ꝓportionalitate aĩalis: sanguini v̂o custodia est attributa ⁊ mẽbra vehemẽter indigẽt eo ⁊ est proportionalis carni hominis ⁊ ossibus ei⁹ nõ vermi. Et nõ est etiaz ex eis que effundunt̃ ad intestina ⁊ remanent in eis ⁊ generat̃ ex eis vermis: neq3 etiam forma vermis ⁊ color ei⁹ significat ꝙ ipse fit ex materia sanguinea: ĩmo materia vermiũ est flegma quando calefit ⁊ putrefit ⁊ multiplicat̃ in ĩtestinis ⁊ remanet in eis. Et tu q̃dẽ scis res multitudinis generationis flegmatis. s. ex satietate nauseatiua ⁊ comestis ⁊ debilitate digestionis ꝓpter quãcũq3 cãm. s. ex cõplexione mẽbrorum frigida. Et ex cibis que generant ipsum sunt cibi lenes viscosi: sicut triticum ⁊ faseoli ⁊ fabe ⁊ ex receptione pulueris farine ⁊ cõmistione carnis crude ⁊ lactis ⁊ olerũ ⁊ fructuũ humidoꝝ ⁊ ablutione cuz aqua ca. post cibum: ⁊ similiter balneatio post comestionẽ ⁊ coitus post repletionem.

¶ Hic ponit materias vermiũ: ⁊ dicit ꝙ vermes nõ gñant̃ de quocũq3 humore ⁊c̃. ⁊ ponit aliquas causas: ⁊ in fine subdit ꝙ mã ex q̃ fiunt vermes est flegma. Itẽ vna istarũ. s. cholera rubea. Et altera. i. cholera nigra. Itẽ longinqua. s. a gñari per putrefactionem. Itẽ in eis. s. ĩtestinis. Et tu q̃dẽ. Hic ponit cãs mãeruz: de q̃bus fit genus vermiũ: ⁊ dicit ꝙ cã est multitudo flegmatis ⁊c̃. Itez res. i. cãs. Itẽ ipm̃. s. flegma. Itẽ lenes. i. humidi. Itez pulueris. i. pultis. Farine. s. comeste cũ aqua. Itẽ dicit cum aq̃ quãtũ ad aquã calidã actualiter. Item balnea. s. quãtũ ad aquã calidã nãliter.

¶ De spẽbus vermiũ que sunt tres. Cap. 2ᵐ.

Longi ⁊ lati ⁊ rotundi. Et lati sunt ascarides ⁊ parui.

¶ Hic spãliter determinat de vermib⁹. Et pmo quãtum ad spẽs ⁊ cãs. Scd̃o quãtuz ad signa. ibi (Signa.) Tertio ponit curaz. ibi (Intentio.) Primo ponit spẽs vermiũ. Scd̃o diuersitates specierũ. ibi (Et nõ diuersificat̃.) Tertio ponit accidentia. ibi (Et cũ habẽtib⁹.) Quarto ostẽdit q̃b⁹ corporib⁹ ⁊ in q̃bus tẽporib⁹ magis gñant̃ vermes. ibi (Et plurimũ.) Quinto docet significare in febribus per vermes. ibi (Et cũ egrediuntur.) ¶ Dicit primo ꝙ sunt quatuor species vermium. s. longi rotundi ⁊ parui ⁊ cucurbitini.

Dubium ¶ Esset qd: vtrū spēs vermiū sint q̄tuor.¶ Et vʒ ꝙ nō per Haly.9. theori.25.ca.qui ponit tres spēs.s.rotūdos cucurbitinos ⁊ ꝑuos. Idē vult Sera.ca.3.tertij ⁊ Oribasiꝰ 3ª pti.afoꝛ.illo afoꝛ.25.s.Senioribꝰ ꝟo.Idē vult Azarauius.¶ Cōtrariū tʒ Auic.qui ponit hic quatuoꝛ species.s.longos latos qui vocanť ascarides ⁊c.¶ Dōm ꝙ cucurbitini lati dicunť:qꝛ aut sunt cucurbitini:⁊ nō sunt longi: ⁊ tūc vocanť solū cucurbitini:⁊ sunt quatuoꝛ species:aut tales cucurbitini sunt adinuicē cōnexi:⁊ fit vnus longus:⁊ dicunť cucurbitini longi:⁊ istos ambos tangunt sub vna spē auctoꝛes.

¶ Et nō diuersificať eoꝝ gñatio nisi fʒ diuersitatē eiꝰ ex quo gñanť ⁊ diuersitatē illius in quo gñanť.

¶ Hic ponit diuersitatē in spēbꝰ vermiū.Et ꝑmo ꝑmittit.Secūdo exequiť.ibi(Diuersitas.)Tertio comparat.ibi(Et de eis.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ vermes recipiunt diuersitatē:vel fm diuersitatem materie:vel fm diuersitatem loci.Item illius.s.loci.

¶ Diuersitas aūt eius ex quo gñanť est:qm̄ qdaʒ eoꝝ gñanť ab humiditate sup quā non ďfianť diuisio ⁊ separatio ex parte attractionis epatis:⁊ ex parte vehementie putrefactionis.Et qdam gñanť ab humiditate quā separauit ⁊ minoꝛauit ⁊ paruam fecit attractio epatis ꝯtinua ⁊ putrefactio ⁊ multitudo ꝯturbationis fecis.Et cū gñanť adiuuat ad hoc vt ipsi remaneant parui ꝙ fex extrahit eos anteq̄ʒ magnificenť ꝑꝑ vicinitatē eoꝝ ad exitū strictū.Et qdā gñanť ab humiditate iter duas humiditates media.Et illi qui fiunt ex humiditate in itestinis superioꝛibꝰ sunt ꝑꝑ humiditatē dictā in ꝑmis.Et q sunt ex humiditate i itestino recto sunt ꝑꝑ humiditatē dictā scd̄o.Et q sūt in monoculo ⁊ itestino colon sūt ꝓpter hūiditatē dictā tertio.

¶ Hic exequiť.Et ꝑmo ponit diuersitatē materierū.Scd̄o locoꝝ inuēs ēt diuersitatē mãerū.ibi(Et illi.)Tertio ostēdit qūo diuerse spēs vermiū generanť ex diuersitate mãerū ⁊ locoꝝ.ibi(Et lōgi.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ diuersitas est in mã:qꝛ qdā vermes gñanť ex humiditate ⁊c.Itē putrefactiōis.s.illius.Itē ꝯturbationis.i.malitie fecis.Itē ꝑꝑ vicinitatē.i.aptitudineʒ.Et illi q fiunt.Hic ponit diuersitatē locoꝝ in qbꝰ gñanť vermes:⁊ dicit ꝙ qdā gñanť in intestinis superioꝛibꝰ:⁊ isti gñanť ex humiditate ꝑma dicta.Nota qñ epar attrahit modicū de chilo:tūc remanet chilus in itestinis superioꝛibꝰ:⁊ ista est humiditas quā dicit eē ꝑmaʒ.Qñ.n.epar multū attrahit:tūc mã est modica que vadit ad itestina supple iferioꝛa:⁊ fiunt vermes parui:sed in itestinis medijs gñanť medio mō. Itē dictā scd̄o.s.in qua fit separatio ⁊ minoꝛatio mãe.

¶ Et longi sunt ꝓpter ꝑmā.Et qñqʒ ꝑueniūt ad sūmā que est vltra cubitū.Et rotūdi ⁊ lati sunt ꝓpter tertiā q̄ʒuis gñenť ēt in itestinis suꝑioꝛibus ⁊ ꝓꝑie grossi ⁊ maximi eoꝝ:⁊ foꝛtasse nō gñanť nisi in colon ⁊ monoculo:deinde spargūtur ex latere ad stōchū ⁊ ex latere ad anū:⁊ parui sunt ꝓpter secundā.

¶ Hic ostēdit qūo diuerse spēs vermiū gñanť ex diuersitate loci ⁊ mãe.Et ꝑmo facit hoc.Scd̄o declarat q̄ʒdā aliā spēm vermiū.ibi (Et isti lati.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ isti longi fiunt ꝓpter ꝑmā.s.humiditatē.Nota ꝙ isti longi multā habēt mãm:⁊ ideo multa mã remanet ex modica attractione epatis.Itē ꝓpter tertiā.s.que dicitur media.Itē in itestinis superioꝛibꝰ.s.colon ⁊ monoculo.Itē ꝓpter scd̄am.s.humiditatē quā separauit ⁊ minoꝛauit attractio.s.epatis.

¶ Et isti lati ⁊ rotūdi sunt quasi gñenť ex ipsis viscositatibꝰ fixis in suꝑficie itestini quas cōpꝛehēdit pānicu lus mucosus velās eas quasi ipsi gñenť ex eo ⁊ in ipo putrefiant.Et de eis minus nociui sunt parui:qm̄ sūt parui ⁊ qm̄ sunt elōgati a pꝛincipijs:⁊ qm̄ sunt apti ad expellendū cū fece foꝛti spissa.Uerū ipsi si magnificātur ⁊ accidat eis vt remaneāt spatio aliquātulo ⁊ magnificanť in eo:tūc sunt deterioꝛes oībus:qm̄ ipsi sunt ex deterioꝛi mã.Deide lōgi.Nā ipsi nō sunt in malitia latoꝝ qm̄ mã eoꝝ.s.latoꝝ est vehementioꝛis putrefactionis.Et lati ⁊ parui plurimi exitus sunt ex ano ꝓpter vicinitatē ani ⁊ debilitatē:quare nō possunt figi in itestino fixione lōgoꝝ.Et sicut longi sunt vehemētioꝛis fixionis:sic parui sūt vehemētioꝛis expulsionis.

¶ Hic declarat quādā aliā spēm vermiū:⁊ pʒ.Et de eis.Hic cōparat istos vermes adinuicē in malitia:⁊ pʒ lfa.Item a ꝑncipijs.i.a ꝑncipalibus membꝛis.Item si magnificanť.i.crescāt.Itē longi.s. sunt minoꝛis malitie post paruos.

¶ Et cū habētibꝰ ꝟmes adest fe.accidētia sunt foꝛtia ⁊ maligna qm̄ fe.ꝯsumit cibū eoꝝ:q̄re mouenť ad querendū ipm ⁊ figunť in intestinis.Et qm̄ fe.nocet eis in suba ipoꝝ ⁊ affligit eos.Et qñq̄ʒ fe.addit in mã eoꝝ putrefactionē ⁊ acuitatē ⁊ afflictionē.Et qm̄ cholera cū effundiť ad eos in fe.ledit eos.Cū ḡ iuoluunť in itestinis ⁊ moꝛdicāt ea nocēt vehemēter.Et iā retulerūt qdā ꝙ viderūt eos ꝑfoꝛasse vētrē ⁊ exiuisse ex eo ⁊ illud apd̄ me maximū est.Et ꝑꝑ h̄ eleuanť ex eis vapores mali ad cerebꝛū ⁊ nocēt ei.Et qñqʒ est retētio eoꝝ in itestinis:⁊ ꝙ ipsi faciūt accidē putrefactionē cā fe.

¶ Hic ponit accidētia vermiū.Et ꝑmo facit hoc qñ est febꝛis.Secundo ponit accidētia cōia ꝯtingentia qñ vermes sunt in ventre. ibi(Et qñq̄ʒ generanť.)¶ Primo facit hoc.Scd̄o remouet dubiū. ibi(Et nō.)¶ Dicit ꝑmo ꝙ habentes vermes habēt febꝛes.Item in natura.s.materia ipsoꝝ.Itē retulerunt.s.Rasis.11.cōtinē.6.ca. Item pꝛopter hoc.s.quia cōmouentur.

¶ Et nō est eoꝝ dispō in h̄ ꝙ per ipsos sit iuuamētum in mūdificatione itestinoꝝ iuuamētū qd̄ fit per ꝟmes ⁊ similia eoꝝ in mūdificatione putrefactionis mundi: qm̄ in itestinis est mūdatoꝛiuʒ expulsiuū ex nã.Et qm̄ ꝓpoꝛtio eiꝰ qd̄ gñať ex istis putrefactionibꝰ in itestinis suꝑfluētibꝰ ab expulsione nãe:maioꝛ est ꝓpoꝛtione ꝟmiū ⁊ similiū ad aerē mūdi ⁊ terrā eius.Et qm̄ ex istis gñanť nocumēta alia quoꝝ opōnes sunt ex ꝓpoꝛtione eoꝝ indigētiū cibo ⁊ ex ꝯ̄rietate motus eoꝝ.Et ex hoc ꝙ faciūt accidē colicā.Et ex cōtrarietate qualitatis suꝑ quā figiť cōplexio coꝛpoꝛis ⁊ alijs.

¶ Hic remouet dubiū.s.vtrū sit iuuamētū in gnōne vermiū in ventre sicut ēt in aīalibꝰ gñatis per putrefactionē.Rñdit ꝙ nō:⁊ reddit cãm:⁊ pʒ.Itē ⁊ simile eoꝝ vt musce.¶ Nota ꝙ Auicē.vult ꝙ nō fiat tātū iuuamētū vermiū in intestinis quātū iuuamētū est in mūdo ex aīalibꝰ gñatis per putrefactionē:qꝛ vt visum est supꝛa: qñ vermes sunt in parua quātitate in intestinis:tunc vtilitas est magis.Itē ex natura.i.nãliter supple cū tñ non expelliť significať in intestinis debilitas expulsiue.Item ꝓpoꝛtio.i.similitudo.Iteʒ nota ꝙ aīalia generanť ex putrefactione in mundo:qꝛ nō remanet putredo in mūdo.simiľr talia aīalia comedūt superfluitates in mūdo.Itē indigentiuʒ cibo.supple ⁊ ideo exiccāt suꝑfluitates. Item qualitates.s.vermiū.Itē ⁊ alijs.s.malis q̄litatibꝰ:qꝛ habēt vapoꝛes malos qui vadētes ad cerebꝛū nocent.

¶ Et qñq̄ʒ generanť ꝑꝑ vermes ⁊ serpētes epilepsia ⁊ colica.Et qñq̄ʒ generať fames canina ꝓpterea qꝛ vehemēter rapiunt cibū.Et qñq̄ʒ generāt bolismū ⁊ casum virtutis oꝛis stōchi ꝓpter eleuationē suā ad ipm: ⁊ qꝛ infrigidant ipsum.Et qñq̄ʒ sequiť vtrasq̄ʒ dispositiones tremoꝛ coꝛdis maximus.

¶ Hic ponit accidētia quedā gñalia ꝯtingentia ex virtutibus:⁊ pʒ lfa.Item virtutis.s.appetitiue.Item infirmant ipsi.s.vehementer.Item vtrasq̄ʒ dispōnes:qꝛ intensum ⁊ remissum.

¶ Et plurimū generanť in etate infantie ⁊ pubertatis ⁊ in fine adolescentie.Et ascarides fm plurimū generanť in eis qui separanť ab etate infantie.Sed rotundoꝝ plurimū est in infantibꝰ deinde in adolescentibꝰ: ⁊ minoꝛať in senibꝰ cū tñ illud totū fit.Et ipsi qdē generanť in autūno plurimū q̄ʒ in reliqs tēpoꝛibꝰ ꝓpter ꝑmissionē assūptiōis fructuū ⁊ siliuʒ ⁊ putrefactionē:

⁊ ipsi cõmouent̄ i sero. Et plurimũ in hora somni: ⁊ labor qdẽ: ⁊ exercitiũ vehemẽs qñqꝫ solõne educit vermes. Et cũ egrediunt̄ ỽmes habẽtiũ feb. acutas viui nõ sunt vehemẽtis malitie. nã signãt sanitatẽ virtutꝫ ⁊ potẽtiã expulsionis ⁊ ꝓpe post ꝺclinationẽ. ⁊ si egrediunt̄ mortui sunt signũ malũ. Et ad sũmũ eoꝝ exitꝰ in febribꝰ cũ egestione nõ est signatio bona: ⁊ ꝓprie añ ꝺclinationẽ. verũ in dispõne feb. est melior. Uerꝝ eoꝝ exitus nõ in dispõne fe. cũ eis est sanguis est malus et indicat nocumẽtũ in corpe in itestinis: sed eoꝝ exitus cũ vomitu signat humores malos in stomacho.

☙ Hic ostendit in qbus tẽporibꝰ ⁊ in qbus corporibꝰ maxime generant̄ vermes in corpore: ⁊ pꝫ lr̃a. Itẽ rotũdoꝝ. i. lõgoꝝ. Itẽ minorat̄ in senibꝰ: qꝛ sunt exiccati. Itẽ hora somni ꝓpter retẽtionẽ caloris ad itra. Et cũ egrediunt̄. Hic docet signare in febribꝰ per exitũ vermiũ: ⁊ pꝫ lr̃a. Itẽ sanitatẽ. i. fortitudinẽ. Itẽ potentiã expulsionis: qꝛ qñ viuũt mag resistũt expulsioni: ⁊ iõ signat maiorẽ fortitudinẽ ꝙ̃ si expellant̄ mortui. Itẽ in dispõne. s. declinatiõis febrl.

☙ De signis. Cap. 3m.

SIgna qdẽ cõia sunt cursus salive ⁊ humiditas labioꝝ in nocte ⁊ eoꝝ exiccatio in die ꝓpterea ꝙ caliditas expandit̄ in die ⁊ coartatur in nocte: cũ ḡ spargit̄ caliditas attrahit̄ humiditas cũ ea: q̃re ỽmes icurrũt famẽ ⁊ attrahũt a stomacho: q̃re exiccat̄ supficies ꝯtinua ei ex supficie oris ⁊ labij ⁊ adiuuat eũ ad exiccãdũ labiũ aer exterior: q̃re laborat ifirmꝰ in humectãdo labiũ suũ cũ lingua sua.

☙ In ꝓcedẽtibꝰ determinauit Aui. de causis vermiũ ⁊ posuit spẽs eoꝝ: hic ponit signa. Et p̃mo signa cõia. Scd̃o spãlia. ibi (De signis aũt.) ⁋ Prima in quatuor: sicut q̃tuor signa ponit. 2a ibi (Et qñqꝫ.) 3a ibi (Et qñqꝫ accidit.) 4a ibi (Et qñqꝫ.) ☙ Dicit p̃o ꝙ qñ sunt vermes: saliua currit ad os infirmi habẽtis vermes: ⁊ in nocte apparet humiditas in labijs ⁊ nõ in die: ⁊ reddit cãm de hoc ⁊ patet. Nota ꝙ humiditas currit ꝓpter cõpassionẽ stomachi ad intestina ⁊c̃. Item attrahunt a stomacho. s. vermes.

☙ Et qñqꝫ accidit habentibꝰ vermes rixa ⁊ horribilitas locutionis ⁊ quasi ipse sit in forma irati malorum morũ. Et qñqꝫ perducunt ad alienationẽ ꝓpter illud qꝺ eleuat̄ de vaporibꝰ malis ⁊ accidunt eis accidẽtia karabitus: nisi ꝙ nõ colligunt pilos ⁊ nõ patiunt̄ sodam ⁊ nõ patiunt̄ tinnitũ auris. Et accidit eis stridor dentiũ ⁊ ꝓprie in nocte. Et sunt in pluribꝰ horis quasi masticent aliqd. Et quasi appetunt extrahere linguã. Et accidunt eis saltus in somno. Et tremor ⁊ clamor in ipso. Et agitatio forme. Et ira aduersus illũ qui euigilat eos. Et accidunt eis super cibũ nausea ⁊ tristitia. Et intersecat̄ vox eoꝝ. Et debilitat̄ pulsus ipsoꝝ. Et apud comestionẽ est quasi prostratus. Et est eoꝝ egestio vtplurimũ dura. Casus aũt appetitus ⁊ eiꝰ vehementia est s̄m ꝙ diximus in capitulo causarum.

☙ Hic ponit aliud signũ: ⁊ dicit ꝙ hñt rixã ⁊ sunt furiosi: ⁊ non vellẽt ꝙ alius loqueret̄: habẽt accidẽtia frenesis ⁊c̃. Item horribilitas. i. abominatio locutionis. Itẽ carabitus. i. frenesis. Itẽ nõ patiunt̄ sodã. s. tãtũ quãtũ hñt illi qui habẽt ex carabito. Itẽ nõ patiunt̄ tinnitũ auris: qꝛ talis vapor nõ est multũ mobilis. Itẽ quasi masticẽt aliqd ꝓp ascẽsum vermiũ. Itẽ agitatio forme. i. cõmotio situs de latere ad latus. Itẽ habẽt irã ꝯtra illos q custodiũt eos qꝛ isti dormiũt: ⁊ qñ vigilãt irascunt̄ ꝯtra illos. Itẽ apꝺ cõmotionẽ. i. apud excitationẽ a somno. Itẽ in cap̃. cãrũ. i. fen. 13. de casu appetitus: ⁊ in cap̃. ꝓcedẽti. ꝑte penul. vt pꝫ. Itẽ cum qua nõ sanant̄: qꝛ nõ curant̄ a nã. Itẽ quas diximus illic. s. epilepsiã ⁊ colicã. Itẽ cadunt. s. patientes. Itẽ torquent̄. i. contrahuntur.

☙ Et qñqꝫ accidit eis sitis cũ qua nõ satiant̄. Et simil'r qñqꝫ accidunt eis egritudines quas diximus illic. Et quãdo fortes fiunt dolor ⁊ egritudo cadunt aut spasmant̄ aut torquent̄ ac si essent epileptici.

☙ Hic ponit alias spẽs signoꝝ: ⁊ pꝫ lr̃a. Item eos. s. vermes.

☙ Et qñqꝫ accidit eis in hm̃oi hora vt euomant eos ⁊ diuersificant̄ colores eoꝝ ⁊ color oculoꝝ ipsoruꝫ. Et qñqꝫ remouet̄ color facierũ eoꝝ ⁊ oculoꝝ ipsoruꝫ. Et qñqꝫ redit. Et qñqꝫ inflant̄ aut tumescũt aut tendunt̄ vẽtres eoꝝ sicut hydropicoꝝ ⁊ quasi nõ sunt ventres eoꝝ nisi hydropicoruꝫ. Et qñqꝫ apostemant̄ testiculi eoꝝ ⁊ emittũt sudorẽ frigidũ cũ fetore vehemẽti.

☙ Hic ponit aliam maneriem signoꝝ. ⁊ pꝫ. Item apostemant̄ testiculi propter materiam ibi currentem.

☙ De signis aũt distinctionis eoꝝ quedã sunt cõis distinctionis ⁊ est exitꝰ illiꝰ spẽi ex egressione. i. ano: deinde lõgos signãt cõmotio oris stõchi ⁊ mordicatio ipsius cũ punctione eiꝰ qꝺ sequit̄ ip̃m ⁊ difficultas trãsglutiẽdi ⁊ casus appetitꝰ s̄m plurimũ ⁊ nocumẽtũ ex cibo ⁊ lubricitas. Et qñqꝫ nocẽt pulmoni ⁊ cordi per vicinitatẽ suã. Et qñqꝫ accidũt tussis sicca ⁊ tremor cordis ⁊ diuersitas pulsus: ⁊ sunt somnus ⁊ exiccatio non s̄m ordinẽ: ⁊ est pigritia ⁊ accidũt pruritꝰ ⁊ ituitꝰ ⁊ palpitatio ⁊ aptio oculi: ĩmo declinat ad clausionẽ oculi. Et accidit oculis eoꝝ vt rubeãt qñqꝫ: deinde alia vice obfuscent̄. Et qñqꝫ tendunt̄ ventres eoꝝ ⁊ fiunt sicut hydropici. Et qñqꝫ accidit eis fluxus vẽtris.

☙ Hic ponit signa in spãli. Et p̃mo põit signa vermiũ lõgoꝝ. Scd̃o latoꝝ ⁊ rotũdoꝝ. ibi (Cũ latis.) Tertio paruoꝝ. ibi (Paruos aũt.) ☙ Dicit p̃mo ꝙ signa distinctiua a signis cõibꝰ sunt ⁊c̃. Itẽ cõis distinctionis. i. quedã sunt signa oĩbus nota. Itẽ spẽs. s. vermiũ. Itẽ ex egressiõe: qꝛ s̄m ꝙ egrediunt̄. Itẽ faciũt globũ sicut anguille in aqua. Itẽ lubricitas. s. ꝓpter corruptionẽ digõnis. Iteꝫ tussis sicca: qꝛ humiditates descendunt ad partes in qbus est dolor. Item pruritus. s. nasi. Itẽ intuitus. s. malus sicut alicuius maniaci.

☙ Cũ latis aũt ⁊ rotundis appetitꝰ s̄m pl'm multiplicat̄ qm̃ s̄m pl'm elõgant̄ a stõcho: q̃re nõ nocẽt in eo ⁊ rapiũt cibũ ⁊ mouent̄ in tp̃e famis motu nocẽte ꝺbilitãte virtutẽ ⁊ mollificãte icidẽte in eo qꝺ seq̃t̄ vmbilicũ.

☙ Hic ponit signa vermium latoꝝ ⁊ rotundoꝝ: ⁊ dicit ꝙ isti habẽt appetitum caninum ⁊c̃.

☙ Paruos aũt significat pruritus ani ⁊ iseparabilitas cõmotionis apud ipsuꝫ. Et qñqꝫ adeo fit fortis donec accidit syncopis ⁊ inuenit habẽs eos cũ aggregat̄ in intestino suo grauitatẽ sub hypocũdrijs suis ⁊ dorso. Et ex eis que conferunt istis hominibꝰ est vt sorbeant aliquid aceti in tempore somni.

☙ Hic ponit signa paruoꝝ: ⁊ dicit ꝙ tales habent pruritum ⁊c̃.

☙ De cura. Cap. 4m.

INtentio que attẽdit̄ in curationibꝰ vermiuꝫ est vt ꝓhibeant̄ a mã gñante eos ex comestis ꝓdictis: ⁊ vt mũdificet̄ flegma aggregatũ in itestinis ex quo gñant̄: ⁊ vt interficiant̄ cũ medicinis que sunt venena in comparatione: ⁊ sunt amari saporis de qbꝰ q̃dã sũt calide ⁊ q̃dã fride quas dicemus: ⁊ medicine que operant̄ cũ ꝓprietate: deinde fluxu vẽtris educant̄ post interfectionẽ cũ nõ expellit os natura per se. Non enim oportet vt ꝓlonget̄ eoꝝ statio in ventre post mortẽ ⁊ exiccationẽ: ⁊ inferat vapor eoꝝ nocumentum venenosum.

☙ Hic põit curã. Primo in gñali. Scd̃o in spãli. ibi (Singulares.) ⁋ Primo ponit cañ. Scd̃o enumerat medicinas. ibi (Et medicie.) Tertio ponit cañ. ꝯsiderando accidẽtia. ibi (De curatione.) Quarto comparat medicinas adinuicẽ. ibi (Et medicine.)

¶ Dicit pmo q intentio dz fieri: vt phibeať generatio materie facientis vermes ⁊c. Item prohibeanť.s.egri. Itē in cōparatione.s. ad eos. Item ⁊ medicine.s.in necando eos.

¶ Et medicine qdē calide ad gradū ꝑuenietes tertiū sunt ꝯuenientiores in regimie eoꝝ hora oi nisi illic sit fe.aut apa. Amari.n.calidi cōpl'o ꝯtria ē eis cū cal'itate ⁊ est ꝯtria cū q̄litate illis ⁊ que ipsi magis diligunt sunt vnctuosum ⁊ dulce. Et iueniť ex ebibitis ⁊ enematibꝰ que aggregāt ꝓprietates tres. Suppositoria vo meliꝰ est vt ipsa exbāt q̄ȝ vt ipsa iterficiāt nisi q in recto est ex ꝑuis vermibꝰ. Qn̄qȝ.n.fiūt ex gn̄e vnctuosi dulcis vt trahať ad ipsa v̄mis ꝓpterea qꝛ diligūt ea: ⁊ egrediunť cū eis que exbunť. Et meliꝰ qdē curanť cū ebibitis hora vacuitatꝫ vētris. Et cū mittunť venena interficiētia eos in lacte ⁊ in fauū mellis ⁊ silibꝰ sunt ipsi ad sumēdū ex eo diligētes magis ⁊ est illud magis interficiens eos. Et qn̄qȝ sumit in potu hn̄s vermes sic lac duobꝰ diebꝰ: deide potat in die tertio in lacte medicinā iterficiētē eos. Et qn̄qȝ suggit an̄ eā fauū mellis. Cūqȝ iuenit odorē eiꝰ ꝑuenit ad suggēdū illud qd̄ deponiť ad ipm. Et qn̄ sequunť illud medicie sunt magis iterficiētes eos. Et qn̄ tu admistras medicias venenosas iterficiētes: tūc melius est vt linias stōchū cū stipticis ⁊ ꝓprie in qbꝰ est virtꝰ iterfectiua vermiū sic sumach ⁊ hypoqstidos ⁊ achacia dissoluta ī vino. Et simil'r capparis ⁊ anhetū in vino. Et si nō tolerant stipticitatē hoꝝ tūc lutū sigillatū in vino. Et cuȝ bibunť medicine faciētes ad vermes tunc oportebit vt stringanť nares vehemēter: ⁊ multipliceť extractio anhelitus ⁊ ītromissio eius quantū possibile est. naȝ rectius est vt nō ꝑmisceať anhelitui aliqd de odore earū.

¶ Hic enumerat eas: ⁊ ponit quatuor can̄.in administratiōe hoꝝ medicaminuȝ: pȝ lr̄a. Dicit ḡ q q̄dā sunt calide in tertio ḡdu: ⁊ iste sunt valde ꝯueniētes nisi sit feb.⁊c.pȝ lr̄a. Itē medicie calide amare. Itē ꝓprietates tres.s.cal'itatē amaritudinē ⁊ ꝓprietatē. Al'r.i. euāant mās ⁊ iterficiūt v̄mes ⁊ ipos educūt. Itē suppositoria ⁊c.i. sūt magꝫ apta trahē v̄mes q̄ȝ iterficē ipos. Cā est: qꝛ suppositoriū multū incitat v̄tutē expulsiuā. Itē ebibita magꝫ penetrāt qn̄ euacuatus est stōchꝰ q̄ȝ qn̄ est plenus: ⁊ iō dz dari stōcho ieiuno: ⁊ an̄ eā.s.tertiā diē. Al'r eā.s.medicinā iterficiētē v̄mes. Itē medicie.s. iterficiētes. Itē stōchꝰ dz liniri cū stipticis ⁊ ꝯforteť ne patiať ab illis itestinis in qbꝰ sunt v̄mes. Itē iquātū pol'e est.s.per os. Iteȝ aliqd de odore earū.s.vt mundificeť forti expiratione.

¶ Et de curatione ꝯtinua cū curatione vermiū est rectificatio appetitꝰ cū cadit. Et qn̄qȝ iueniť in empl'is ⁊ eis que bibunť qd̄ aggregat ad ꝯfortationē appetitus: ⁊ iterfectionē ⁊ extionēȝ eoꝝ: sic aloes cū absinthio ebibitis pillulis factis ex eis: ⁊ epithimate facto ex eis: ⁊ simil'r cuȝ robub acetosis. Et qn̄qȝ aggregať cū vermibꝰ fluxus vētris: quare necessariū est vt iterficianť tm̄: motꝰ nāqȝ extrahit eos. Et qn̄qȝ exigit dispositio vt iterficianť cū stipticis amaris vt aggregentur mors eoꝝ ⁊ retētio nāe.s.qn̄ aggreganť vermes et fluxus ventris ⁊ timeť casus appetitus. Et emplastrētur cū emplastris stipticis in qbus est iterfectio aliqua vermiū: ⁊ nō deijciunt virtutē: deide ipsi egrediuntur post illud: aut per expulsionē nāe: aut per medicinaȝ: aut suppositoria. Et quādoqȝ sunt cū eis apata in visceribus ⁊ est necessariū regimen subtile.

¶ Hic ponit can̄.curatiōis ꝯsiderādo ad accidētia: ⁊ dicit q si cadit appetitus tu debes ⁊c. Item cū robub.i.cū succis. Itē vt interficiať tm̄.s.preter hoc q exbibeať aliquod euacuatiuuȝ. Itē regimen subtile.s.vermium ⁊ a postematum.

¶ Et medicine que iterficiunt ascarides fortiores sunt eis que iterficiūt lōgos ⁊ ille que iterficiunt ascarides ⁊ rotūdos interficiunt etiā lōgos ⁊ causa in hoc est q ascarides sunt remotiores ab eis que bibuntur ⁊ sunt magis summersi in humiditatibus cōuenientibus eis. Et quandoqȝ sunt in chisti: ⁊ quoniam ipsi generati sunt a materia grossa ⁊ grossiore ⁊ spissiore ⁊ propinquiore ad cōplexionē calidaȝ ⁊ magis simili ei qd̄ est venenū quare nō patiť a suo simili dū nō superfluat.

¶ Hic cōparat istas medicinas: ⁊ dicit q medicine que interficiūt ascarides sunt fortiores q̄ȝ ille que interficiūt lōgos. Itē in kisti.i. in monoculo. Itē dū nō superfluat.s.venenū interficiens.

¶ De medicinis calidis interficientibus vermes ⁊ ꝓprie longos. Cap.5m.

Singulares quidē sunt sicut prassium ⁊ cordumeni de quibus sumatur auř.j. ⁊ sceba et lupini amari ⁊ cassia ⁊ calamentum ⁊ succus eius ⁊ grana aldemest: ⁊ costus amarus et epithimū ⁊ cartamum ⁊ mentha ⁊ cambil ⁊ cyminū et camepitheos ⁊ centaurea ⁊ pulegium ⁊ allium ꝓprie. Et quādoqȝ interficit ascarides semen feniculi ⁊ myrtus ⁊ origanum ⁊ fausel ⁊ absinthium ⁊ semen cauliuȝ ⁊ cortices algarab ⁊ radix enule exiccata d̄ qua bibātur.ʒ.iij. ⁊ cyminū assatum ⁊ abrotanuȝ ⁊ anisum: ⁊ semen apij ⁊ nasturtium forte est in capi.suo ⁊ nigella ⁊ semen atriplicis solutione educit eos cum mortificatione: ⁊ similiter volubilis ⁊ polypodium. Et melius quo educiť fluxu vētris post mortificationē est aloes. Et quando homo bibit de oleo potioneȝ ⁊ superfluit quātitatē que possibilis est in bibendo ipsuȝ interficit eos ⁊ extrahit ipsos: ⁊ ꝓprie oleū onfancinū ⁊ ipsum interficit latos etiā ⁊ interficit ꝓpter suā amaritudinē ⁊ extrahit ꝓpter viscositatē sui. Qꝛ si nō fuerit possibile bibetur ipsum vice vna. bibat ipsum vtendo potu post potum sumendo ex eo coclearia duo. Et similiter grana nil interficiunt serpentes extrahendo eos. Et quandoqȝ conferunt in latis.

¶ Hic ponit curā in spāli. Et pmo ponit medicinas ſm vnāquāqȝ spēm vermiū. Scd̄o clysteria.ibi(Clysterizeť.) Tertio emplastra. ibi(Emplastra.) Quarto cibationes.ibi(Cibꝰ qdē.) Quinto ponit curā casus ⁊ percussiōis sup myrach.ibi(Rectius.) ⁋ Primo ponit medicinas interficiētes longos. Scd̄o latos.ibi(Sunt.) Tertio paruos.ibi(Qn̄qȝ.) ⁋ Pr̄io ponit medicinas simplices. Scd̄o cōpositas.ibi(De cōpositis.) Prima patet. ¶ Itē cassia.s.lignea. Aldemest.i.lauri. Et cābil est terra rubea minuta de q̄ fit vnguentum: vt pȝ.z.can̄.ꝓprio.c. Itē fausel est auellana indica. Itē algarab est spēs salicis. Itē extrahit ꝓpter suā viscositatē: qꝛ facit lubrificare. Itē grana nil.est virzinū de quo tinguнť pāni.

¶ De cōpositis vo que interficiunt eos sunt que sunt sicut tyriaca magna. Et ille que aggregāt interfectionem ⁊ extractionē sunt sicut hiera pigra. Et sicut si sumatur sceba ⁊ absinthiū: amboꝝ ana.ʒ.j. ⁊ tertia pulpe colloquitide.ʒ.j. ⁊ quarta ⁊ salis indi danich.j. ⁊ sumatur in potu. Et quādoqȝ interficit eos potare cyminū ⁊ nitrum medatiȝ ⁊ fenu pon.duoꝝ auř. Et iterum nitri piperis cordumeni partes equales: ⁊ dosis eiꝰ sit vsqȝ ad.ʒ.j. ⁊.5. Et iterum piper ⁊ grana lauri cyminuȝ indum mastix conficianť cum melle ⁊ sit dosis eius in mane cocleariū.j. ⁊ in hora dormiēdi tātūdē. Aut enule ⁊ sceba ⁊ piperis ⁊ siraasi partes equales sumantur

in potu ex.i.ʒ.ꝛ.5.vsqꝫ ad.ʒ.iiij.ꝛ pill'e de absinthio educunt lōgos.lati aūt indigēt fortiori hoc.

¶ Hic ponit medicinas cōpositas.ꝛ pꝫ lr̄a. Itē sceba est spēs absinthij. Itē ꝛ sumat in potu.s.qđ ꝯuenit. Itē mediatim.i.tātū de vno quātū de reliquo. Itē cyminū indū.i.de illa ꝯtrata. Itē seraasi est tararacon:ꝛ est endiuia syluestris. Alij dicunt ꝙ ex filix.

¶ De medicis q̄ magis ꝓprie sūt ascaridū. Cap.6m.

Sunt kitran administratū in clysterib⁹ ꝛ epithimatib⁹ ꝛ alsiraos ꝛ medulla ei⁹ ꝛ alsirai ꝛ costus amarus ꝛ cortex radicis mori ꝛ succ⁹ ei⁹ ꝛ cābil ꝛ pulpa collogntide ꝛ aloes ꝛ alsiniar mirabile est in latis ꝛ cortex albelēgi ex arborib⁹ ꝛ existimo ꝙ est spēs edere ꝛ aliꝫ darachat. Et ex eis que extrahūt vermes sine nocumēto est vt bibanť.ʒ.iiij.succi enule recentis:est.n.mirabile valde. Et antiq qdē dixerūt ꝙ ireos extrahit ascarides. Et ex medicinis mirabilib⁹ in oib⁹ spēb⁹ vermiū sunt pili aialis nominati alcasim. Et alcalcadis est ex eis que interficiūt eos cū iuuamēto si fuerit illic flux⁹ vētris. Et iā diximus ad eos in antidotario decoctionē ei⁹ ꝛ cētauree. Et iterū bibat lac mulctū trib⁹ dieb⁹ in mane ꝛ cenet sup ipm alesfidabegi:deide sumanť.vj.auř.abrungi:ꝛ iiij.ʒ.siracasi ꝛ.iiij.cambil.ꝛ teranť ꝛ soluanť i aceto acetoso aut in syrupo acetoso ꝛ masticet aliqđ đ fauo mellis vt egrediant vermes:deide bibať ex eo quantitas quā necessariā faciūt existimatio ꝛ experimētū.

¶ Hic ponit medicinas cēuenientes vermib⁹ latis. Et primo ponit aliqs receptas. Scđo pōit medicias fridas.ibi(¶Medicie fride.) ¶ Item kitran.i.pix liquida. Item alsiraos.i.aloes. Itē alsirai.i.affodillus.alij dicūt ꝙ est filix. Item cambil est terra rubea. Iteꝫ alsiniar lactuca asini. Itē cortex albelengi.est arbor quedā. Itē alcalcadis est es vstū. Iteꝫ alfidabegi:est cibariū de pasta ꝛ zuccharo. Item abrungi est granum quoddam.

¶ Medicine aūt fride ꝛ pauce caliditatis sunt sicut semē coriādri cū bibiť tribus dieb⁹ cū rob ꝛ semē apij: est.n.forte valde iterficiēs oēm vermē ꝛ sumat cū syrupo acetoso aut lacte acetoso:aut bibať đcoctio ei⁹: ꝛ faufel ꝛ folia psici ꝛ succus eoꝝ ꝛ spina egyptiaca ꝛ sunt absqꝫ plurima caliditate ꝛ rub⁹ decoctio corticis arboris granati acetosi ꝛ muzi decoquanť in aqua nocte tota:deide coleť ꝛ bibať. Et sil'r aqua in qua decoquať radix ei⁹ ꝛ succ⁹ arnoglosse ꝯuenit ei q hꝫ v̄mes ꝛ fluxus vētris simul aut arnoglossa sicca. Et iterū sumach dissolutū in aqua est mirabile:ꝛ hypoqstidos ꝛ lutū sigillatū cū vino sunt ēt mirabilia:ꝛ magna mirabilis est ēt:ꝛ semē portulace cū ex eo multū sumiť interficit eos:ꝛ sil'r endiuia amara ꝛ lactuca amara ꝛ apiū aceto cōditū:ꝛ dꝛ ꝙ melon iterficit eos ꝛ sol'one educit ipos:ꝛ tribuli ꝓpinq sunt istis medicinis ꝛ ꝯsequiť ex virtute haꝝ ꝙ ipse trahūt latos ēt.s.illa que sunt sic̄ semē salic.ꝛ succus psici ꝛ coriādrū ꝛ endiuia amara ꝛ poliū ꝛ reliq̄:ꝛ ista aut bibunť cuꝫ lacte absqꝫ butyro aut cū aqua calida aut syrupo acetoso.

¶ Hic ponit medicinas frigidas:ꝛ pꝫ lr̄a. Itē est cū rob.i.cū succo. Item faufel est auellana indica. Itē magna est spēs luti.

¶ De regimine vermiū paruoꝝ. Cap.7m.

Quādoqꝫ iterficiūt eos suppositio salis ꝛ clysterizatio cū aq̄ cal'a ꝛ eradicāt mām eoꝝ:ꝛ fortius hoc est clystere in quo recipiunť centaurea cartamū hyssop⁹ rubea ꝛ pulpa collogntide qđ admistreť cal'm:ꝛ fortius illo est suppositoriū de alkitran:ꝛ clystere cū eo ꝛ ꝓp̄e cū oleo de chrysomillis amaro aut medulla psicorū amara:ꝛ sint iam decocte in ipso medicie iterficiētes:ꝛ qn̄qꝫ clysterizať ēt cū kitrā. Et ex eis qb⁹ fit suppositoriū sunt arthanita ꝛ buchormariē ꝛ cortices radicis sceba. Et ex eis que colligūt hos puos est vt mittať i anū caro piguis salita:ꝛ sit iā sup eā ligata fimbria fili.ipsi nāqꝫ aggreganť sup eā ꝓpterea qꝛ diligūt eā:deide extrahať post expectationē hore vnius super eam qn̄ possibile est ꝛ extrahať ꝛ itereť vsquequo mundificeť.

¶ Hic ponit medicinas ad vermes paruos:ꝛ ponit multas medicinas ꝛ patēt. Itē de alkitrā.i.de pice liqda. Itē artanita est spēs buchormarien.i.panis porcini. Itē sceba:est sticados arabicū.

¶ De clysterib⁹ acutis iterficiētib⁹ v̄mes. Cap.8m.

Clysterizenť cū decoctiōibus mediciaꝝ p̄dictaꝝ ad eos ꝛ qn̄qꝫ ponunť i eis solutiua sic̄ pulpa collogntide ꝛ turbith ꝛ aloes ꝛ cucu.asinin⁹ ꝭꝫ v̄tutē ꝛ horā. Et ē ꝯueniēs vt administreť in clysterib⁹ eoꝝ alkitrā.nā ꝯfert iuuamētū maximū:ꝛ custodiať tūc an⁹ ne ꝓueniat thenasmō cū suppositorijs faciētibus ad thenasmon:ꝛ stōch⁹ vt nō debiliteť cū potib⁹ ꝛ empl'is faciētib⁹ ad stōchū:ꝛ iaꝫ sciuisti oia illa. Et qn̄qꝫ ꝯfert clystē cū aqs salsis ꝛ aqs salitꝭ cū nitro ꝛ silib⁹ ꝛ ꝓp̄e cū kitrā. Et qn̄qꝫ ponunť in clysterib⁹ eoꝝ succ⁹ folioꝝ psici ꝛ đcoctio radicū mori ꝛ corticū granatoꝝ ꝛ ꝓprie cū fuerit caliditas.

¶ Hic ponit clysteria ad vermes:ꝛ ponit multa clysteria:ꝛ pꝫ lr̄a. Nota ꝙ ista clysteria fiunt maxime qn̄ vermes fiunt in intestinis inferiorib⁹. Itē ꝛ stomachus.s.custodiať ne debiliteť.

¶ De emplastris habētiū vermes. Cap.9m.

Emplastra ēt assumunť ex medicis similibus istis ꝛ ꝯfortanť cū eis que sunt sic̄ pulpa collogntide ꝛ fel vaccinuꝫ ꝛ succ⁹ cucu.asini. Et cū eis que sunt sic̄ kitrā ꝛ aloes. Et qn̄qꝫ fit empl'm cū aloe ꝛ absinthio:aut cū aloe rob cydoniorū ꝛ rob maloꝝ ꝛ iterficit ꝛ rumpit appetitū. Et qn̄ aggreganť oia est rectius empl'm bonū terať nigella cuꝫ aqua collogntide humide:aut decoctione pulpe ei⁹:ꝛ liniať sup ventrem ꝛ sumen. Et diciť ꝙ medulla cerui qn̄ emplastrať cū ea vmbilicus ꝯfert ad illud. Et similiter olea medicinarū p̄dictaꝝ cū eis liniť iuuāt ꝛ oleū camomillinū ꝛ absinthiū ꝓprie.

¶ Hic ponit emplastra ꝛ ponit multa. Et pꝫ lr̄a.

¶ De cibatione eoꝝ. Cap.10m.

Cibus qdē q necius est eis ꝭm oppositioneꝫ cāe:opꝫ vt sit calidus ꝛ sicc⁹ in quo nō sit viscositas:ꝛ sit in eo abstersio ex eis que abstergūt eos ꝛ attrahūt ipos. Et egrediunť in cibis eoꝝ aq̄ ciceris ꝛ folia caulis:ꝛ carnes colūbarū ēt sūt iuuatiue eis:ꝛ pot⁹ aque salse ꝯfert eis oib⁹. Et cuꝫ sunt flux⁹ vētris ꝛ caliditas cibam⁹ cū sorbitiōib⁹ acetosis cū sumach factꝭ:qm̄ est iterficiēs restrictiuū:ꝛ simil'r aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ. Et qn̄ debilitat flux⁹ vētris necia sūt que nutriūt cū fortitudine. Qꝛ si nō digeranť ponanť ex gn̄e sorbitionū ꝛ aquarū carniū.

¶ Hic ponit cibaria. Et p̄mo hoc. Scđo ordinē cibandi.ibi(¶Hora aūt.) Tertio ostēdit qbus cibarijs debemus vti in paruis vermibus.ibi(Uerū.) Prima pꝫ. ¶ Item eos.s.qui sunt fixi adherētes. Item cum fortitudine.i.cum duritie.

¶ Hora aūt ꝛ ordo sūt qn̄ opꝫ vt ipsi nō egeāt cibo ꝛ

mordicent stomachum ⁊ fortasse faciunt cadere virtutem appetitiuā: imo cibentur ante motum eorū in hora quietis vt separet cibus eorum ⁊ cibētur cibo pauco. Et cū alleuiatur fluxus administrentur super ventrem emplastra stiptica ex eis que scis.

¶ Hic ponit horā cibatiōis: ⁊ vult q̄ tu des añq̄ habeāt famem vt vermes nō ascendant ⁊ faciant multa accidentia.

¶ Uerum in habentibus pauos vermes melius est vt eorū cibi sint ex genere illorū qui sunt boni chimi ⁊ velocis digōnis. nā virtus eorū fm semitā oppositiōis nō puenit ad eos oīno. Et cū sunt boni chimi oīno minorat chimus corruptus qui est materia eorum.

¶ Hic ponit cibaria puenientia hñtibus vermes paruos. ⁊ pz.

¶ De cura casus ⁊ piectiōis sup vētrē. Cap.II^m.

Rectius in omnibus illis est vt extrahat san. si possibile est ⁊ detur in potu post illud thuris ⁊ san. draconis ⁊ luti armeni karabe: omnium añ. ʒ. i. cum triplicato subtili. Et si fuerit sputum sang. aut fluxus eius per anū aut vomitus ipsius ponatur in ipsa kirat. i. opij. Et post hoc oportet vt tu consideres illud quod diximus in capitulo de prostrationibus in libro qui est post istum.

¶ Hic ponit curā casus ⁊ pcussiōis sup myrach. ⁊ pz lra. Itē vt extrahat sanguis: q2 in tali casu ⁊ pcussione nō est excusatio a flōmia ēt quāuis corpus sit mundū. Itē cū triplicato subtili. s. vino. Item kirat est pondus quatuor granorū ⁊c̄.

¶ Fen. xvij. de egritudinibus ani ⁊ est tracta. vnus.

¶ Sermo vl'is de egritudinibus ani. Cap.p^m.

Scias q̄ egritudines ani sunt difficiles ad sanandum propter ea que aggregātur in eo: quoniam est callis: ⁊ quia est inuersum penetrans ab inferiori vsq̄ superius: ⁊ q2 est vehementis sensus: ⁊ q2 est positus in inferiori.

In pcedēti fen. Aui. determinauit de egritudinibus intestinorū: hic determinat de egritudinibus ani. Primo ostēdit difficultatē curationis egritudinum ani. Scđo exequit. ibi (Scias q̄ multotiens.) Primo premittit difficultatē curatiōis egritudinū ani. Scđo reddit cās causarum. ibi (Qm̄ est.) Tertia ibi (Quare ergo.) ¶ Sed tu dices quare nō determinat de anathomia ani sicut fecit de anathomia aliorū mēbrorū in pncipio cuiuslibet fen. Dōm q̄ Aui. est excusatus ab anathomia ani p ea q̄ dicta sunt. i. cañ. fen. i. de anathomia musculorū. ⁊ p ea q̄ dicta sunt in pcedenti fen. i. c. in quo determinauit de anathomia itestinorū. ¶ Primo dicit q̄ egritudo q̄ sunt in ano sunt difficiles ad sanandū pp res q̄ in ipso pgregant. Qm̄. probat q̄ egritudo ani sunt difficiles ad sanādū: ⁊ assignat q̄tuor cās. Una est q2 anus est via supfluitatis. Scđa q2 anus hz penetrationē quādā. Tertia est q2 anus est multi sensus. Quarta q2 est in parte iferiori vsq̄ ad supius iuersat totū sicut iuersant itestina quando fiunt salicie. Nota q̄ intestinū rectū inuersat vt depuret a supfluitatibus. Sil'r ob hanc cām inuersantur intestina qñ fiunt salicie siue ceruelati. Et ista inuersatio est causa difficultatis cure egritudinum ani: q2 est causa q̄ medicina nō pōt stare super parte: ⁊ q2 vehemētis sensus est: iō cito ⁊ multum dolet.

¶ Quia ergo est callis puenit ad eum fex in oī hora ⁊ mouet ipsū ⁊ addit in dolore eius ⁊ diminuit eū a gente cū qua cōplet receptio iuuamēti medicinarum ⁊ nō pōt nā facere rectificatiōē. Et q2 est iuersus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipsū. Et qm̄ est vehemētis sensus multiplicatur dolor eius ⁊ multitudo doloris attrahit. Et qm̄ est positus in iferiori facilis fit descensus supfluitatū ad ipsum ⁊ pprie cū obedit ad receptionem earū debilitas que est cū eo ex nocumento qđ est in ipso ex hemorroidibus.

¶ Reddit causas causarū. Et pmo ostēdit quare: q2 anus est via: sue egritudines difficulter sanant. Scđo ostēdit quare: q2 anus inuersus difficulter sanat. ibi (Et qm̄.) Tertio oñdit q2 est magni sensus iō est difficilis ad sanandū. ibi (Et qm̄.) Quarto quare: q2 est iferi⁹: ideo difficulter sanat. ibi (Et ipsum.) ¶ Dicit pmo q̄ q2 anus est via expulsionū: iō nō pōt medicamen stare in loco tali. i. via p quā expellit fex oī hora. s. sepe. Et q2 est. ostēdit q̄ q2 anus inuersat: iō sue egritudines difficulter sanant: ⁊ dicit q̄ q2 intestinū inuersat: sicut inuersat caliga quādo extrahitur: iō sue egritudines difficulter sanant. Et q2 est iuersus. i. exprimens post iuersationem q2 inuersat ⁊ postea fit expressio. Qm̄ est. reddit cām tertie cause. dicit q̄ q2 anus hz sensum multū ⁊ acutū: iō fit in ipso dolor q attrahit. Et quoniam. reddit cām quarte cause. ⁊ dicit q̄ anus est positus in parte inferiori: ideo est aptus recipere supfluitatē ⁊ stercora ⁊c̄. Ex hemorroidibus. sup. aut alijs passionibus.

¶ De hemorroidibus. Cap.2^m.

Scias q̄ multotiens existimat aliqs q̄ habeat hemorroides ⁊ non habet nisi vlcera in recto ⁊ in eis que sunt supra ipsum: oportet ergo vt consideretur illud.

¶ Hic determinat de egritudinibus ani: ⁊ octo facit sicut octo sunt egritudines ani de q̄bus determinat. Prio de hemorroidib⁹. Secūdo de apatibus. ibi (De illis.) Tertio de ragadijs. ibi (Ragadie.) Quarto de mollificatiōe. ibi (Qñq̄ fit.) Quinto de egressione ani. ibi (Qñq̄ fit.) Sexto de fistulis. ibi (Qñq̄ generat.) Septio de pruritu. ibi (Qñq̄ fit.) Octauo de vlcerib⁹ ani. ibi (Curet.) Prio notificat hemorroides. Scđo ponit curā. ibi (Opz.) Prio pmittit errorē quēdā in cura hemorroidarū. Scđo diuersitatē ipsarū. ibi (Et hemorroides.) Tertio oñdit mām a qua ipse generant. ibi (Et plurimū.) Quarto ponit cañ. in pstrictiōe ipsarū. ibi (Et nō opz.) Quito ponit colorē hñtiū ipsas. ibi (Et pl'm.) Nota q̄ hemorroida dr̄ ab hemor: qđ ē sanguis: ⁊ rois qđ est flux⁹: ⁊ iō hemorroida idē ē qđ fluxus sanguinis. ¶ Dicit p⁹ q̄ aliqui aliqñ credūt habere hemorroides ⁊ ipsi habent vlcera: ⁊ hoc considera.

¶ Et hemorroides q̄dem diuidunt per spēs diuisionis famose in verrucales ⁊ sunt deteriores earū: ⁊ i vueas: ⁊ in morales. Et verrucales sunt sil'es verrucis puis. Et vue sūt late rotūde purpurei coloris: aut ad purpureitatē decliues. Et morales sūt molles sanguinee. Et sunt de hemorroidib⁹ hemorroides q̄ sunt. q. vesice.

divisio hemorroidum

¶ Ponit pmo diuisionē vnā hemorroidarū. Scđo aliā. ibi (Diuiduntur.) Tertia ibi (Et diuiduntur.) Nota q̄ hemorroide sunt quedā vene que veniūt ad anum ad mundificandū corpus ⁊ euacuandū sanguinē mel'icum: ⁊ sicut in mulieribus sunt menstrua omni mēse: ita in aliq̄bus hōibus femineis sunt hemorroides oī mense. ¶ Dicit p⁹ q̄ sunt plures spēs hemorroidarū. s. verrucales vueales ⁊ morales: ⁊ quedā sunt sicut q̄dā vesicule. Uerruca est sicut porrus manuū ⁊ iste sunt facte in aliquib⁹. Hemorroides deteriores ipsarū. i. sunt peiores oībus. Dicit vuealis q2 similat ⁊c̄.

¶ Et diuidunt hemorroides diuisione alia in exterius natas ⁊ pfundas ⁊ sunt deteriores earū ⁊ pprie ille q̄ tendūt ad partē virge. Qñq̄ enim stringūt vrinā cū apatiōe: ⁊ nate exteri⁹ appentes sūt vne triū. De pfundis aūt q̄dā sunt sanguinee ⁊ q̄dā sunt nō sanguinee.

2a. divisio et summit a loco

¶ Ponit scđa diuersitatē ⁊ dicit q̄ quedā apparēt exteri⁹ ⁊ quedā nō apparēt exterius sed remanēt iterius ⁊ ille sunt peiores ⁊c̄. pz. Nota quedā vident circa anū ⁊ q̄dā nō bñ possunt videri nisi aperiant anus. Cū apate. i. apantur. Stringunt vrinam: q2 cōprimunt vesicā vne trium: q2 sunt verrucales morales vueales.

¶ Et diuiduntur hemorroides in apertas fluentes ⁊ currit qñq̄ res plurima pp aptionē venarū plurimarū: ⁊ in surdas cecas de q̄b⁹ nil currit. Et pl'm q̄dem generant hemorroides ex mel'ia ⁊ sang. melācholico ⁊ parū generant a flegmate: ⁊ cū generātur ab eo generantur q. ipse sint vesice ⁊. q. ipse sint vesice vētriū piscium. Et verrucales sunt ppingores ad hoc vt fiant de melācholia: ⁊ morales de sanguie: ⁊ vue iter istas ⁊ illas.

3a. divisio

Et nõ ē possibile vt accidāt hemorroides nisi aꝑiant orificia venaꝝ in ano ſꝫ ꝙ dixit Gal'. ⁊ ꝓꝓ hoc multiplicantur cuꝫ vento austrino ⁊ in regione austrina. Et nõ opꝫ ꝙ in hemorroidib⁹ apertis currētibus san. fluxus retineatur donec perueniat ad debilitatē ⁊ mollificationē genuū ⁊ cõprehēsioneꝫ syncopis ⁊ videatur san. nõ niger: ⁊ meli⁹ est vt extrahaꝛ paulatim ⁊ nõ subito. Et cū in mulieribus declinat san. hemorroidaruꝫ ad matricē ⁊ egrediꝛ in mēstruis iuuanꝛ eo. Et oportet vt fiat etiā illud arte ⁊ ꝓuocētur menstrua eaꝝ. Et plurimis quidē habentibus hemorroidas adest color ꝓprius eis ⁊ est citrinitas declinans ad viriditatem: ⁊ multotiēs accidit habētibus hemorroidas fluxus san. narium ⁊ remouentur hemorroides.

¶ Ponit aliā diuisionē: ⁊ dicit ꝙ quedā sunt currētes a qb⁹ sanguis emanat: ⁊ quedā sūt nõ currētes a qb⁹ sanguis nõ emanat. Et plm. ostēdit ex quo generanꝛ hemorroide. Et dicit ꝙ generanꝛ de sanguine melico: ⁊ verrucales magis generanꝛ a melia: sed vuealis ⁊ moralis magꝭ ex sanguie ⁊c. Dicit in melia. i. sanguie melico: q͛ nõ est sola melia: sed est sanguis melicus. Uñ fiant ex melia. i. a melia magis pura. Gal'. dixit hec sexta ꝑticula afo. in cõmē. illi⁹ afo. 12. s. hemorroidas sanare antiquas ⁊c. Et nõ opꝫ. dat cañ. ī restrictiõe hemorroidaꝝ: ⁊ dicit ꝙ si emanat sanguis non debes retinere nisi fiat debilitas ⁊c. Mollificanꝛ genua ꝓꝓ debilitatem. Et plurimis. Ponit colorē hñtiū hemorroides. Et dicit isti sunt citrini cū viriditate. Nota ꝙ membra citrinātur a cholera ⁊ melia in istis: q͛ cholera nõ bene seꝑatur a sanguine propter frigus epatis.

¶ De cura. Cap. 3[m].

Oportet vt in iceptiõe rectificeꝛ corpus ⁊ euacueꝛ san. malus ita vt flobothomeꝛ saphena ⁊ vena q̄ est a posteriori ꝑte calcanei. ⁊ vena almabit est fortior vtrisq͂ꝫ eaꝝ. ⁊ vētosatio ei⁹ qꝺ est inter vtrasq͂ꝫ spatulas ꝯfert ad eas ⁊ ad humores melicos. Et cureꝛ epar aut splen si oportuerit ꝓꝓ societatē eius qꝺ generaꝛ ex eo de san. malo.

¶ Ponit curā. Prīo in gñali. Scđo in spāli. ibi (Casus.) Tertio ponit regimen ⁊ dietaꝫ. ibi (Oportet.) Prīo ponit regimen in euõne ⁊ rectificatiõe sanguinis. Scđo ponit cañ. in medicis localibus. ibi (Amplius.) Tertio docet lenire ventrē. ibi (Amplius.) Quarto ponit cañ. in aperitione hemorroidaꝝ. ibi (Et opꝫ vt studiū.) Quinto ponit vtilitatē ⁊ nocumētū eaꝝ. ibi (Et scias.) Sexto ponit modos medicinaꝝ. ibi (Et medicine.) Dicit p̊ ꝙ tu debes īcipere rectificare corpus qñ vis euãre ⁊ debes flobothomare de saphena ⁊c. Ut in iceptione. s. curationis. Saphena est vena que est sub curuatura iter vtrasq͂ꝫ spatulas. Dõm ꝙ hoc debemus facere ꝓꝓ cõitatē spatulaꝝ cū ore stõchi: mõ ad os stõchi ascēdit multū de melācholia: ⁊ iõ fit vētosa vt diuertatur talis melia.

¶ Amplius si non fuerit dolor neq͂ꝫ apostema neq͂ꝫ inflatio non erit tunc plurima necessitas curationis earum. Nam earum curatio quandoq͂ꝫ perducit ad fistulam ⁊ ad ragadias.

¶ Ponit cañ. in medicinis localibus: ⁊ dicit ꝙ tu nõ debes ⁊c. Nec inflatio. s. in ano. Ragadias. s. ꝓꝓ medicinas exiccatiuas ⁊ constrictiuas. Et si nõ est dolor non cures ipsas.

¶ Amplius studiū impendaꝛ in lenificatione nature vt nõ noceat durities fecis ano ⁊ magnificetur labor. Et melius est vt sit illud cū solutiuis ⁊ lenitiuis q̄ sunt ex medicinis ex quibus iuuamētū afferꝛ hemorroidibus sicut pillule de bdellio ⁊ pillule ꝺ alfeluzabaragi ⁊ pillule amalei ⁊ pillule quas dicam.

¶ Ponit cañ. in lenificatiõe vētris: ⁊ dicit ꝙ debes lenire vētrē ⁊c. Nature. i. vētris. Pillule alfeluzabaragi ⁊c. sunt pillule que ponuntur in quinto cañ. quas dicam. s. infra.

¶ Et opꝫ vt studiū ipendaꝛ in apiēdo surdas ⁊ faciendo vt currat san. ex eis quātū pol'e est vsquequo debilitet ⁊ egrediaꝛ san. rubeus clarus in quo nõ sit nigredo. Q͛ si nõ sufficit sit regimē eius cū incisione hemorroidaꝝ ⁊ deiectiõe eaꝝ icidēdo: aut exiccādo eas: aut adurendo ipsas cū eis: ⁊ cū eis que faciunt illud.

¶ Ponit cañ. in aꝑtiõe: ⁊ dicit ꝙ debes euacuare qñ sunt surde ⁊c. Q͛ si nõ sufficit. s. regimen predictum de rectificatione.

¶ Et scias ꝙ in sanguine q currit ab hemorroidibus ⁊ ex ano est securitas ab herpete estiomeno ⁊ mania ⁊ melia ⁊ epilepsia melica ⁊ herisipila: ⁊ ab illis q̄ sūt sic miliū: ⁊ cācro ⁊ excoriatiõe ⁊ scabie ⁊ glabrie ⁊ lepra ⁊ pleuresi ⁊ ꝑipleumonia ⁊ phrenesi. Et qñ retineꝛ san. ex eis ꝯsuet⁹ timeꝛ aliqua haꝝ egritudinū: ⁊ timeꝛ hydropisis ꝓpter illud qꝺ accidit in epate de aꝑate malo ⁊ duro ⁊ corruptiõe cõpl'onis: ⁊ timeꝛ ptisis: ⁊ dolores pulmonis ꝓꝓ expulsionē sanguis mali ad ipm. Et qñ cursus facit accidere syncopim sumaꝛ sauich ordei cū spodio ⁊ luto ⁊ detur in potu ex calido paulatim.

¶ Ponit vtilitatē ⁊ nocumētū hemorroidaꝝ: ⁊ dicit ꝙ qñ qs hꝫ hemorroides euadit ⁊c. sed si retinenꝛ est timor ⁊c. Herisipila. s. ex melia ꝑ adustionē facta. Sicut miliū. i. sic aꝑa miliare vel formicale. Glabrie. i. tincha. Sauich. succus. Et luto. s. sigillato.

¶ Et medicine qdē q̄ ad hemorroidas ꝯueniūt: alie sūt aperiētes eas: alie consolidātes: ⁊ alie sunt constringētes san. ⁊ alie sunt incidētes eū: ⁊ alie sunt sedatiue doloris. Et sunt aut q̄ bibunꝛ aut suppositoria aut epithimata ⁊ empl'a ⁊ linimēta aut pulueres aut suffumigatiões aut aque in qbus sedatur dolor aut restrictiua: ⁊ oīa illa aut sunt singularia aut cõposita. Et scias ꝙ pillulaꝝ de bdellio iuuamētū in hemorroidib⁹ hñtib⁹ ꝑiodos appens est eis: ⁊ nõ sūt multi iuuamēti i eis q̄ sunt fixe nõ hñtes ꝑiodos. Et qñ aggreganꝛ ragadie ⁊ aꝑa curetur in primis aꝑa deinde hemorroides. Et oleū de chrysomillis in quo resolutum est bdelliuꝫ valet ad hemorroidas ⁊ ragadias.

¶ Ponit modos medicinaꝝ ⁊ ītētiones hñdas: ⁊ dicit ꝙ q̄daꝫ medicine sunt que cõueniunt hemorroidibus ⁊ sunt aꝑture q̄daꝫ ⁊c. Incidētes eū. i. faciētes eū fluere. Ragadie. i. fixure.

¶ De regimine incisionis hemorroidarum ⁊ adustionis earum. Cap. 4[m].

Casus hemorroidaꝝ qñq͂ꝫ fit cum incisione: ⁊ qñq͂ꝫ fit cū medicinis acutꝭ. Cū ergo sunt hemorroides plures numero: nõ opꝫ vt icidantur oēs simul: imo opꝫ vt audiaꝛ p̄ceptū Hip. ⁊ dimittaꝛ vna ex eis deinde cureñꝛ: imo rectius est vt cureñꝛ incidēdo vnā post vnā si toleraꝛ illud: ⁊ in fine rei dimittaꝛ vna ex qua currat sanguis corruptus cui⁹ exitus ex ea ꝯsuet⁹ est in nã. Et illud incisuꝫ si fuerit apparēs erit ei⁹ regimē facili⁹: ⁊ si fuerit ꝓfundū erit regimen ipsi⁹ difficili⁹. nã rectius est vt ligeꝛ radix eius cū filo sete aut lino aut pilo forti ⁊ dimittaꝛ: tunc si ceciderit ꝑ illud bonū erit: ⁊ si nõ expianꝛ suꝑ illud medicine incisiue: ⁊ si non: incidatur.

¶ Ponit curam in speciali. Primo ponit curā ⁊ regimē in incidendo ⁊ adurendo. Scđo in ꝓuocatione sanguinis. ibi (Opꝫ.) Tertio ponit medicinas que sunt fumigia ⁊ pulueres. ibi (Recti⁹.) Quarto ponit embrocas. ibi (De eis.) Quinto sedatiua doloris. ibi (Sumātur.) Sexto restrictiua sanguinis. ibi (De illis.) Primo p̄mittit. Scđo exequiꝛ. ibi (Cū aūt) Primo facit hoc. Scđo docet succurrere accidētibus. ibi (Succurraꝛ.) Primo ponit curā qñ apparēt extra. Scđo qñ sunt profunde. ibi (Profunda v̊o.) ¶ Dicit p̊ ꝙ qñ hemorroide sunt multe tu non debes icidere oēs ⁊c. Preceptum Hip. s. 6. ꝑticula afo. 12. afoꝛ. Et illud incisum. i. illud quod oꝫ icidi. Radix eius. s. hemorroide. Incidas. s. cum ferro.

¶ Profunda v̊o indiget vt extrahatur deinde incidatur. Extractio

tur. Extractio qdē qñqꝫ fit cũ instrõ sic fit ventosatio cũ igne. Et quocũqꝫ mõ fit ponat̃ sup anũ donec egrediatur: deinde retineat̃ cũ instrõ extractiõis: ⁊ si nõ timet̃ velocitas reditiõis dimittat̃ vẽtosa vna hora donec apostemet̃ locus ⁊ nõ redeat. Et qñqꝫ ligat̃ velociter cũ filo ligatiõe apante ⁊ remanet hemorrois exterius. Et qñqꝫ fit cũ medicis extrahentib⁹ sic vt sumat̃ succ⁹ cẽtaurec ⁊ anheti humidi ⁊ staphisagrie ⁊ ꝯficiãtur illa oia cũ melle ⁊ liniat̃ cũ eis anus ⁊ supponãt̃ in melle. Ipsa.n.cõmouẽt egõnẽ ⁊ ꝑducũt ad hoc vt appareat anus ⁊ faciãt ipꝫ exire. Et admistret̃ nitrũ ⁊ fel thauri aut admistrent̃ piper ⁊ nitrũ aut aggreget̃ ad illud qđ est ex illis succ⁹ buchormariẽ aut staphisagrie. Et ex bonis est flõmia basilice ante icisionẽ ⁊ ligationẽ: ⁊ cũ voluerit abscidere retineat illud qđ abscindit ex eo qđ appet: aut qđ factũ est apparẽs cuꝫ instrõ extrahẽdi: ⁊ trahat ipꝫ ad seipsuꝫ deide icidat illud ex radice ipsius cum acutiore re ⁊ penetrabiliore re. Et nõ opꝫ vt pertrãseat radicẽ eius ⁊ icidat aliquid ex eo qđ est infra ipsum ⁊ perducat ad nocumenta ⁊ apata magna. Et quandoqꝫ perducit ad malitiam ⁊ difficultatẽ ⁊ dimittat̃ sang. fluere vsquequo timeat̃ debilitas: deide retineat̃ san. cũ restrictiuis que dicem⁹. Et si nõ fluat sang. mltiplicet̃ flõmia ex basilica. Qꝛ si toleretur vt san. educat̃ cũ apitiuis ꝑdictis ⁊ fluat san. ex eis erit rectũ: ⁊ si nõ timeat̃ casus virtutis ex dolore in eo sufficit in hoc qđ est sicut succus cepe: ⁊ si voluerit vt audeat liget paruã ex radice sua ⁊ magnaꝫ ex medietate sua: aut ẜm diuisionẽ aliaꝫ. Et succurrat vt nõ apostemet̃ ⁊ doleat. Et illud est vt desup ponat̃ cepe elixatũ: aut porrũ decoctũ ꝯfectũ cũ butyro. Et sedeat ille qui curat̃ in aqs stipticis decoct̃ in cucuma in aceto ⁊ aq̃ in qua decocte sunt galle ⁊ cortices granatorũ: deinde curetur cũ his que faciunt nasci carnẽ ex marã vt non apostemet̃. Et itẽtio in ligatione est preparatio ad penetrandum virtutẽ medicinaꝝ faciẽtiũ cadere hemorroidaliũ in ea. Et cũ vides anũ apostemari ⁊ doloreꝫ incurrere vehemẽtẽ ex hmõi curis: tũc necessariuꝫ est vt suffumiges cũ bdellio ⁊ adipe gibbi camelli ⁊ emplastres cũ empl'is ꝑdictis: aut empl'es cũ pane adarmache ⁊ vitello oui ⁊ pauco oleo. Et encatisma in passo arhadiu est mirabilis iuuamẽti ⁊ sedat dolorẽ incisionis ⁊ similia. Et encatisma in aquis in quibus decocta sũt lenificatiua ⁊ embroca cũ eis: ⁊ sunt aque in q̃bus decocta sunt semẽ lini ⁊ altea ⁊ semen ei⁹ ⁊ porroꝝ ⁊ illis similia. Et ex eis q̃ ꝓpria sunt apatib⁹ ani sup hemorroidas sunt ceruse plũbi vnc.iij. succulus vnc.j. lythargirij vnc.ij. masticis vnc.iij. aggreget̃ cũ succo iusquiami: ⁊ opꝫ vt liniatur natura ⁊ nõ dimittat̃ fex idurari in ano. Et curetur retẽtio vrine si acciderit lenificãdo apa: quãuis oporteat vt ꝓhibeat̃ itroitus vacuitatis die ⁊ nocte ꝓprie post fluxũ sanguinis forteꝫ.

¶ Ponit curã ꝓfundaꝝ. Pºo h. Sđo ponit vnã medicinã bonaꝫ. ibi (Et quandoqꝫ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ vena est ꝓfundata tu debes ipsam extrahere ⁊ icidere ⁊c. Profunda. s. hemorrois. Vẽtosa. Donec apostemet̃. i. tumescat. Ligatione apostemãte. i. dolorẽ inducẽte. Et qñqꝫ fit. Ponit medicinas exptas. ⁊ pꝫ. Buchormariẽ. i. panis porcinus. Qđ abscindit. i. qđ abscidere vult. Et difficultatẽ. s. vlceris. Ut audeat. i. audacter faciat. Scđm diuisionẽ aliã. s. aut supra mediũ aut ĩfra mediũ. ¶ Et succurrat. Docet succurrere q̃busdã accidẽtibus. Primo dolori ⁊ apostemati. Scđo siccitati vẽtris. ibi (Et ostẽdit.) Tertio retẽtiõi vrine. ibi (Et curet̃.) Prima in quatuor: sicut q̃tuor ponit medicinas ad succurrẽdum apati ⁊ dolori. Partes patent. ¶ Dicit ꝑ ꝙ debes ⁊c. Cucuma accipit̃ hic ꝓ noie vasis. Ex marã. i. massa. vel magdaleõ. Et itẽtio. Ponit aliã medicinã. ⁊ pꝫ. In ligatione. s. facta. Cũ pane adarmache. i. de illa ꝯta. In passo. s. in vino. Et encatisma. Ponit aliã medicinã. ⁊ pꝫ. Et ex eis. Ponit aliã. ⁊ pꝫ. Succulus ẜm Sy. ẽ thutia vel tuxia. Alij dicũt ꝙ ẽ iusquiam⁹. Et opꝫ. Docet succurrere siccitati ventris. ⁊ pꝫ. Et curet̃. Docet succurrere retẽtioni vrine. ⁊ pꝫ. Uacuitas. i. fluxus ventris.

¶ Cũ aũt nõ ꝑuenit̃ ad hoc vt fiat icisio hemorroidarũ cũ istrumẽto aut ligatione: imo cũ medicina pulueriʒet̃ super eã medicina acuta, qm̃ ipsa corrodet eam ⁊ mundificabit ipsam ⁊ apparebit caro sana. Si autẽ doleat sedeat in aquis stipticis ⁊ curet̃ ante illud cũ butyro plurimo posito super eã: deide curetur cũ eis q̃ sũt sic maraꝫ de cerusa ⁊ lythargirio ⁊ maraꝫ facto ex eis ⁊ ex aquis solatri ⁊ alkekẽgi ⁊ coriãdri. Et quandoqꝫ nõ resoluit̃ dolor absqꝫ administratiõe medicine acute in vice vna: quare opꝫ vt admistret̃ medicamẽ acutũ. Qꝛ si dolor sanet̃ curet̃ curatiõe ꝓcedẽti: deide reiteret̃. ⁊ nõ fit medicamẽ acutũ nisi cũ exiccatione qm̃ est leuius: ⁊ in fine rei denigrat̃ ⁊ cadit. Et medicamen q̃dem acutum est dichabardich ⁊ alcaldicon ⁊ q̃ sunt similia illis. Et quãdo denigratur elixetur caulis cum oleo ⁊ ponatur desuper ⁊ sedabitur dolor deinde iteretur donec cadat. Si aũt sup moralem ⁊ eas que ipsi sunt similes pulueriʒent̃ atramẽta ⁊ exiccabunt eas ⁊ deijciẽt eas: ⁊ quãdoqꝫ incidũtur etiam. Et flobothomia ⁊ fluxus vẽtris necessaria sunt in eis ⁊ pulueriʒatiões ⁊ suffumigationes ⁊ epithimata fiunt in eis.

¶ Ponit medicinas: ⁊ ponit illas que non sunt fortes. Scđo ponit acutas. ibi (Et medicamen.) Primo hoc. Scđo docet succurrere dolori. ibi (Si aũt.) Prima pꝫ. ¶ De secũda dicit ꝙ si dolet ⁊c. Super eam. s. hemorroidam. Ante illud. s. q̃ timeat̃ apostema. Medicine autem acute. i. fortes in sedãdo doloreꝫ sicut medicamẽ stupefactiuũ. Et medicamen. Ponit curam per medicinas acutas: ⁊ patet. De bonis est vt sumas armoniacum ⁊ bdellium ⁊ dissoluat̃ cũ flore eris ẜm Rasim. 14. continentis cap. 2. facit ipsum fortius. Alcadicon. i. de calcanto vel de arsenico.

¶ De regimine apertionis hemorroidaruꝫ surdarum ⁊ apertione earum. Cap. 5m.

Oportet in primis vt lenianc̃ cũ balneationib⁹ ⁊ fiat iuuamẽtũ ad apertionẽ eaꝝ cuꝫ flõmia saphene ⁊ vene almabit. Et vnctionibus ex eis que sunt sicut oleũ de ꝑsicis ⁊ de medulla chrysomilloꝝ ⁊ de amigdalis amaris ⁊ cortex pinguedinis gibbi camelli ⁊ medulla cerui ⁊ bdellium: ⁊ alia singulariter ⁊ cõposite. Deinde administretur sup ea succus cepe fortis. Et quãdoqꝫ ponit̃ in eis succus buchormarien. Et quãdoqꝫ ponit̃ cũ hoc aliq̃d de lacticinijs ⁊ de staphisagria ⁊ stercore colũbino: qm̃ ipsum aperit proculdubio. Et q̃nqꝫ conficitur aspaltũ ⁊ galbanum ⁊ que ingrediuntur in hoc. Et sil'r folia ruthe ⁊ oleũ alachoen ipꝫ ꝓuocat san. ⁊ amplificat poros. Et medicamen de myrabolanis cũ seminibus subtiliatiuis cũ iuuamento suo in hemorroidib⁹ ꝓuocat sang. s. sang. hemorroidaꝝ ꝑꝑ illud qđ in eo est de seminibus subtiliatiuis. Et ex eis que ꝓuocãt san. est vt sumatur pulpa collogntide. ʒ. iij. ⁊ amigdal'. amararũ. ʒ. iiij. fiant ex eis licynia lõga ⁊ retineant̃ in ano: ⁊ ꝑmutent̃ oi ho

ra:⁊ sint.v.licynia i.v.horis.Cūq̄ʒ dolor fit fortior ponat in ano licynium ex oleo ro.⁊ flobothomet saphena.Et qñq̄ʒ aperit eas ex obuiatione suiipsius.

¶ Ponit regimē p ꝓuocationē sanguis.Pri°o ponit quasdā medicinas.Scd̄o q̄sdā alias.Tertio docet succurrē.ibi(Cunq̄ʒ dolor.) ¶ Prima pʒ.Deinde ponit alias medicinas que ꝯueniunt in processu:⁊ pʒ.Oleū alachoē.i.de matricaria.Cūq̄ʒ dolor.docet succurrere dolori:⁊ pʒ.Et qñq̄ʒ eas aperit.s.manus ĩfirmi:al's aperit eas sciʒ statim cum medicamine dicto.

¶ Sermo de medicis hemorroidalibus suffumigationibus ⁊ puluerizationibus. Cap.6m.

Rectius est vt leniant ante puluerizatiões fortes cū sarcocolla dissoluta in aq̄.Et si tolerauerit dolorē liniat ĩtus an⁹ cū psilotro balnei ⁊ toleret paꝝ:deĩde abluat cū vino stiptico.

¶ In ꝑcedētib⁹ Aui.posuit curā hemorroidaꝝ cū icisiōe ⁊ causticatiōe ⁊ ꝓuocatiōe san.h ponit fumiga.⁊ puluerizatiões.Et p̄ ꝑmittit qd dʒ fieri ante admistrationē puluerū ⁊ suffumigationū.Secūdo prosequit.ibi(Deĩde.) ¶ Dicit q̄ anq̄ʒ ponas ista sup hemorroidas tu debes linire ipsas cū sacocolla dissoluta ĩ aqua ⁊c̄.Ut liniat cū balneationibus.s.factis cū psilotro facto ex sapone calce ⁊ vino.Et iō psilotrū est nomen medicine caustice.

¶ Deinde puluerizet puluis sup hemorroidas.s.cortices eris vsti soli ⁊ cū plūbo adusto.Et iteꝝ erugo eris ⁊ cātarides ⁊ sal āmoniac⁹ puluerizent sup eas ⁊ sumatur illud cui⁹ ꝑterījt relatio ex butyro ⁊ sĩlibus.Et forti⁹ istis est vt sint ꝯfecta cū vrina ĩfantꝭ ⁊ hoc currit cursu medicamīs acuti.Que aūt sunt cōueniētiora illo ⁊ leuiora sunt sicut cinis nucis cupssi lauat⁹ cū vino ⁊ cinis oui ⁊ cinis ossiū dactyloꝝ ⁊ lupini sicci amari adusti ⁊ sĩl'r ossa dactyloꝝ adusta.Et ex eis q̄ currūt cursu ꝓprietatū ē vt sumat caput piscis saliti ⁊ exiccet approximādo igni:⁊ misceat cū tāto casei veteris quātū ipʒ ē ⁊ puluerizet sup circulū.Et sĩl'r cinis caude piscis saliti:⁊ nigella ē ex plurib⁹ bonis mirabilis iuuameti.

¶ Hic exequit ponēdo medicinas.Primo ponit pulueres.Scd̄o suffumigatiões.ibi(Et de eis.) Prima in nouem sicut nouem puluerizationes.Partes patent legēdo. ¶ Dicit p̄mo q̄ postq̄ʒ facta est lenitio ⁊c̄.Et iterum.Ponit secundam medicinā.⁊ pʒ.Et sĩlib⁹.sciʒ medicis exiccatiuis.Et fortius.Ponit aliam medicinam.pʒ.Reliqua patent.Super circulum.i.super orificium ani.

¶ Et de eis sunt suffumigationes.Et eoruʒ fortior est anacardus solus aut cū reliq̄s medicis ⁊ cuʒ arsenico ꝓprie.Et arsenicū solū ⁊ sulphur ⁊ lacca sola.Relique āt medicie sunt sic̄ radix aniudē ⁊ ra.oleādri ⁊ alistingar ⁊ ra.lilīj ⁊ ra.capparis ⁊ ra.collo.⁊ ra.albarmel ⁊ vene tinctoꝝ ⁊ semē porri ⁊ synapis ⁊ sterc⁹ camelli ⁊ alkali ⁊ fim⁹ colūbin⁹ ⁊ alusnē ⁊ galbanū ⁊ sarcocolla.admistrent iste medicie singul'r ⁊ aggregatiʒ ⁊ ponat aliq̄d de anacardo ⁊ conficiant cū oleo de iusiʒ ⁊ fiāt ĩde tro.⁊ seruent vt fiat cū eis suffumigatio.Et ex eis q̄ ꝯferūt in eis sūt alusnē ⁊ galbanū ⁊ sarcocolla ⁊ stercus camelli est iuuatiuū.Et qñq̄ʒ sufficit suffumigatio facta cū tamarisco multotiēs ꝯtinue.Suffumigatio cōposita.℞.ra.capparis ⁊ ra.apīj q̄ est exterior ⁊ folioꝝ oleādri ⁊ ra.spine q̄ ē exterior ⁊ maru ⁊ ra.lilīj ⁊ anacardi:oium ptes eq̄les:⁊ fiāt ex eis auellane cū oleo sambacino ⁊ admistrēt suffumigādo.Et dixerūt q̄dā q̄ suffumigatio cū folījs myrti iuuatiua est valde ⁊ sĩl'r cutꝭ nigra excoriata cū sale ammoniaco.Et hec suffumigatio qñq̄ʒ fit cuʒ traiectorio ingeniose posito in ano ab extremitate ⁊ suffumigat in ipso.Et qñq̄ʒ fit cuʒ vase perforato super quē sedet.Et q̄d conuenientius est ad ipsum calefaciendum est stercus camelli.

¶ Ponit suffumigationes.Primo simplices.Scd̄o compositas.ibi(Suffumigatio.) ¶ Dic̄ p̄mo q̄ fiat suffumigatio ex anacardo ⁊c̄.pʒ.Anacardus est semen valde calidū de quo fit el'm anacardinuʒ q̄d est electuariū fortissimū.Aniuden est herba de qua fit asa fetida.Oleādrū est oliua syluestris.Alistingar est leuisticū.Armel est rutha agrestis.Uene tinctorū.i.celidonie:al's.i.rubee tinctoꝝ.Alchali est herba q̄ fit in littore maris al's in fundo nauis.Cuʒ oleo.i.iesemio.Suffumigatio.Ponit suffumigatões cōpositas ⁊ pʒ.Maruth.i.matricaria.Cutis nigra.s.myrti:q2 semen myrti maturum est nigrum:⁊ ideo intelligit de cute seminis.

¶ De liquidis que ponūtur super eas ⁊ quibus embrocantur. Cap.7m.

De eis sūt fortes acute sicut aque in q̄bus decoquunt calx viua ⁊ alkali ⁊ arsenicū ⁊ allia:deinde conficiant cū eis calx ⁊ alkali:⁊ aque aluminose bibite:⁊ ablutione admistrate sunt ex eis que retinent cursum earum.

¶ Ponit curam p medicinas s̄m diuersas formas ipsaꝝ.Primo p embrocas.Scd̄o p epithimata.ibi(Epithimata.)Tertio p vnctiones.ibi(Et vnctiones.)Quarto p suppositoria.ibi(Licynia ⁊ suppositoria.)Quinto ponit illas que sumuntur p os.ibi(Et ex eis.) ¶ Embroca est quādo res humida exprimit ab alto sup loco.Alchali est herba que stat in litore maris:credo q̄ vocatur hec saldanella.Cursum earum.i.que eas exiccant.

¶ Epithimata.sumatur frumentū humidū q̄d scindatur in quatuor partes ⁊ ponat in vase ⁊ fundatur sup ipsum vrina camelli pascētis ⁊ proprie arabici ⁊ summergendo ipsum ⁊ ponatur in sole estiuo ⁊ restauret cū vrina quotiens minuit.Et.n.vehemētis iuuamenti:⁊ deījcit eas ꝓculdubio.Et quādoq̄ʒ fit linimentū cuʒ myrra aliquotiens.nā ipsa corrodit hemorroidas.Et in aqua silique humide summergat lana ⁊ ponat sup hemorroidas quoniam per eam destruuntur oino:⁊ si fiat fricatio cum ea semper faciet illud sicut fit in verrucis:⁊ similiter cucu.capparis humidus.

¶ Ponit curaʒ per epithimata.⁊ pʒ.De aqua.s.sicle.i.xylocaracte.Cucumer.s.asininus.

¶ Et vnctiones butyrū vetus ⁊ oleum de nucleis chrysomillorum ⁊ oleum de nucleis persicorum ⁊ pinguedo gibbi camelli ⁊ oleum alchairi ⁊ oleū de alcāna.

¶ Ponit vnctiones.⁊ pʒ.Oleū alchairi.i.de viola sarracena.

¶ Et licynia ⁊ suppositoria summergatur cottū in melle ⁊ puluerizetur super ipsum nigella adusta ⁊ administretur.Et quādoq̄ʒ fit licyniū adustū factū ex vtroq̄ʒ arsenico ⁊ sĩlib⁹.Et possibile q̄dē est vt ex medicis puluerizabilibus administrent licynia cū melle.

¶ Ponit suppositoria ⁊ licynia.⁊ pʒ.

¶ Et ex eis que sunt mirabilia sed sunt difficilia ⁊ acuta est vt incidatur ra.dragontee in frusta parua ⁊ ĩfundatur in vino nocte ⁊ die:deinde retineatur quantum possibile est.Et quidam existimauerūt de nenufare q̄ q̄ñ fit ex eo tenta cōfert:⁊ existimo q̄ sedat dolorem.

¶ Ponit medicinas que administrantur per interius:⁊ ponit multas medicinas.Et patet littera.

¶ Et de eis que bibunt sunt pillule de bdellio s̄m descriptionem notam:⁊ ille que sunt cum cucurbita:⁊ ille que sunt cum guada.Et ex eis sunt pillule adedie.Et earum descriptio est hec.myrabolanorum ⁊ bellircorum ⁊ seremblegi:⁊ emblicorum partes equales:⁊ dedru egyptiaci partes.v.dissoluant cū oleo de chrysomillis:donec summergantur ⁊ conficiantur cū melle:⁊ sit earum dosis ex.īj.ʒ.vsq̄ʒ ad aur.iīj.

¶ Pillule de bdellio ponuntur in q̃nto cañ. Almesire guada est aĩal habens concam. Myrabolanoꝝ.s.citrinoꝝ. Serẽblegi est ros marinus. Alij dicũt ꝙ est arbor similis cupresso. Dedru egyptiaci est spẽs titimali de egypto. Et pillule. Ponit aliã medicinã. ⁊ pz.

¶ Et pillule de sandaraca ⁊ descriptio earũ est hec. sandarace corticis ouoꝝ fumiterre se.porri partes equales salis ãmoniaci pars.5. scorie ferri partes.iiij. fiãt ex eis pillule sicut nabac: ⁊ dosis earuz sit in mane.vi.pillularum vsq̃ ad.vij. pillas ⁊ cõmouet coitũ. Et iterum ℞.myrabola.nigrorũ ⁊ belliricoꝝ: amboꝝ añ.ʒ.x.cucurbite aduste.ʒ vij.karabe.ʒ.iij.acori.ʒ.ij.bdellij.ʒ.xx. infundant in aqua porri ⁊ fiãt ex eis pillule ⁊ administrent. Et ex eis que experta sunt est illud qd. ℞ scorie ferri ⁊ se.porri ⁊ se.ameos: oium añ.ʒ j. fructus capparis sicci.ʒ.iij. dosis eius sit pugillus cum aqua porri: ⁊ iterũ sumant myrabo.nigri frixi cũ butyro vaccino cũ aqua porri ⁊ oleo de nucibus ⁊ trifera de ferrugie ferri. Et iterũ scorie ferri cribellati trite.ʒ.iij.cum.ʒ.ij.nasturtij albi det in potu ex eo in ieiunio in.ʒ.j.aque porri pon.ʒ.ij ⁊ oleuz de nucibus etiam. Et iterum sumatur aristol.longa ⁊ pyretrũ ⁊ tribuli ⁊ amigdale amare ⁊ ameos ⁊ proijciatur desuper pugillus farine or.⁊ ꝯficiant cũ aqua porri ⁊ oleo de chrysomillis. Et iterũ sumant sauine mundate recentis.ʒ.x.⁊ infundatur in aqua porri aliq̃bus diebus ⁊ exiccet in vmbra: ⁊ teratur ⁊ addant ei se.albarmel.⁊ aniuden carmeni ⁊ nasturtij albi ⁊ fenu.⁊ ameos: oium añ.ʒ.viij. ferueant nasturtiũ ⁊ albarmel cũ oleo de nucibus ⁊ oleo de chrysomillis ⁊ terantur reliqua remanentia ⁊ aggregentur oia in vase vitreato aut scutella vitreata: ⁊ potio fit ex vno aur. vsq̃ ad.ij.aur. Et ex eis q̃ electa sunt ⁊ expta est vt in potu sumatur galbani sicci pon.ʒ.ij.cuz aqua. nam ipsum remouet eas. Et si in potu sumat trib⁹ vicibus nõ redibunt. Et serapinũ ⁊ storax sunt ex summa bibitoꝝ que bibunt ad hemorroidas. Et si natura est lenis ꝯfert suffuf myrabo.cũ seminibus ⁊ ipsum prouocat sang. Et ex illis qui conferũt eis est assiduatio comestionis amigdalarũ amararũ cũ melle. Trifera aũt cum scoria stringit sang.⁊ cõfert hemorroidibus.

¶ Ponit aliam ⁊ pz.⁊ relique etiam patent.

¶ De sedãtibus dolorẽ hemorroidaꝝ. Cap.8m.

Sumãt serapini ⁊ bdellij subalbidi añ.ʒ.ij.storacis.ʒ.j.⁊ opij.ʒ.5.olei de nucleis chrysomillorum.ʒ.j.5. dissoluant gũme in eo ⁊ ponatur desup pondus.ʒ.5.de castoreo. Et iteruz nenufaris exiccati pars.j.altee pars.5. Et iterum melliloti lentium excorticatarum: ambaꝝ añ.pars.j.cõiungant cũ vitello oui ⁊ oleo ros. Et iterum folia altee ⁊ mellilotũ cõfecta cũ vitello oui ⁊ oleo ros. quando ponuntur super diachilon cũ oleo ro.⁊ aliquantulo croci ⁊ opij ⁊ rob sunt iuuatiua: ⁊ adeps anatis est vehemẽtis iuuamenti. Et iterũ cancer fluuialis hyssopus humida adeps renũ capraꝝ cera alba. Et iterꝝ ꝓprie cũ apatur ꝯuenit vt sumant camomilla ⁊ mellilotuz ⁊ parum croci ⁊ terant ⁊ conficiant cum mucilagine se.lini ⁊ triplicato. Et addat ad hoc capituluz illud qd dicemus in cap.ficteris. Ipsum enim confert ⁊ sedat dolores incisionis ⁊ ligationis apostematis.

¶ Hic ponit sedatiua doloris: ⁊ ponit medicias multas: ⁊ tot facit quot ponit medicinas. Partes patẽt. In eo.s.oleo. Et iterꝝ. Ponit aliã: pz sicut ⁊ relique. Ficteris.i.apostematis ficteris.

¶ De restrictiuis cursus hemorroidarũ. Cap.9m.

De illis sunt ea que restringũt cursum icisiõis: ⁊ sunt fortiora ⁊ meliora q̃ȝ vt sint cauterizãtia. Et de illis sunt ea que retinẽt cursuz eruptiõis: ⁊ illa q̃ retinẽt sanguinẽ icisionis sunt attrimẽta. Et iterꝝ q̃ sũt sic̃ pulverizatio ex aloe ⁊ thure ⁊ san.dra.⁊ balaustijs ⁊ sief memithe ⁊ silib⁹ pulverizet ⁊ liget ligatura forti. Et iterꝝ pili leporis aut tela aranea cũ albumine oui ⁊ inuoluat puluere Gal.⁊ liget vsquequo sigillet. Et q̃ ex eis fortia sunt sic̃ alcolcotar cũ acacia ⁊ gallis: deinde liget fortiter. Qz si nihil ꝯfert coquat cũ cotto summerso in oleo calido feruẽte ⁊ retinebit sang. deinde pulverizent desup restrictiua: ⁊ in hoc est timor spasmi. Ea võ q̃ sunt infra illa sunt stiptica nota. Et aque in q̃bus decoquunt stiptica aut vinũ stipticũ in quo decoquũtur cortices ⁊ galle. Et ex eis q̃ bibunt ad illud est trifera minor in qua posita est scoria ferri in aceto hebdomada vna a qua colet acetũ ⁊ fricet ipsa in sartagine ita vt bibat ipsuz: deinde terat sicut puluis subtilissimus.

¶ Ponit alias medicias restrictiuas sanguis ⁊ ponit multas: ⁊ pz. Sief memithe.i.sief de succo celidonie. Ligatura forti ẽm ꝙ dr.i. cañ.fen.4.de flõmia.⁊ ponit.ʒ.de igenio. Colcotar est spẽs vitreoli. Infra illa.i.nõ sunt ita fortia. Cortices.s.granatorum. Ut bibat idest exuccet ipsum.s.quod remansit de aceto.

¶ De cibatione habẽtiũ hemorroidas. Cap.10m.

Oportet vt alienẽt a se oẽ grossuz ex carnibus ⁊ rebus lenibus: ⁊ oẽ adurẽs san. ex attaguehil ⁊ semibus: nisi ẽm quãtitatem iuuamẽti: ⁊ opz vt comedãt ea quoꝝ digõ est velox. Et fiat cibus eoruz bonus ex carnib⁹ ⁊ vitellis ouorum ⁊ alessidabegi pinguib⁹ ⁊ aludebenet ⁊ cirabeiet ⁊ aqua ciceris: ⁊ sisaminuz dulce eis ꝯfert. Et nux inda cũ penidijs confert eis. Qz si fuerit illic solutio ⁊ cursus superfluus san. ꝯfert cibus factus ex rizi ⁊ granatis cum passis. Et eoꝝ olea sint oleũ de kerua ⁊ oleuz de nuce indica ⁊ oleuz amig.⁊ oleum de nucleis chrysomillorum ⁊ pinguedo gibbi camelli ⁊ adipes laudabiles ⁊ cõfectio ex vitellis ⁊ ex porris ⁊ pauco cepe ⁊ penidij: ⁊ ficus sunt meliores eis q̃ȝ dactyli.

¶ Ponit curã ꝑ cibaria.⁊ pz. Lenibus.i.faciliter alterabilib⁹ ⁊ conuertibilibus. Ex attaguehil est modus cibarij. Alessidabegi.i.vnctuosis ⁊ pinguibus auib⁹. Ista noia sunt noia cibarioꝝ. De cherua.i.de cataputia. Adipes laudabiles sic̃ areitis ⁊ pulli. Ficus sunt meliores: quia citius digeruntur.

¶ De apatib⁹ calidis in ficteri ⁊ herisipila. Cap.11m.

De illis sunt icipiẽtia ⁊ facta post dolores hemorroidaruz ⁊ successione curationũ hemorroidarum cum incisione ⁊ medicinarum acutarum ⁊ cum apostemata collectionẽ faciunt ⁊ fiunt vlcera timetur super ea ꝙ fiant fistule: propter hoc ergo ante maturationem aperiuntur.

¶ Determinat de apatibus ani. Pũo ꝑmittit. Scdo ponit curã.ibi (Et opz.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ hemorroides veniũt post dolores ⁊ hemorroides incidunt ⁊ fiunt fistule ⁊c̃. Itẽ post dolorẽ hemorroidaꝝ ⁊ medicinaꝝ acutaꝝ fiunt.i.consequuntur vlcera.

¶ Et oportet vt administretur flõmia in principio horũ apostematũ. Qñq̃ȝ.n.sedat dolor solũ ⁊ administretur sup eã marã de cerusa: aut liniant cũ albumie oui trito cuz oleo ros. in mortario plũbi aut stãni donec in

ipso denigrer. Aut sumat merdasengi.ʒ.v.emathiti ce-
ruse pōdus.ʒ.ij.myrre vnc.iij.sumach vnc.ij.pulpe col
logntide vnc.j.olei sisamini quantum sufficit.

¶ Ponit curā. Primo in principio. Scd̄o in augmento.ibi(Aut po
natur.) Tertio qñ est facta collectio.ibi(Et cū sunt.) ¶ Prima in
tres: sicut tres medicinas ponit. Scd̄a ibi(Aut.) Tertia ibi(Et su-
mat.) Prima pȝ. ¶ Sedat dolor solū.i.per solā flobothomiā. Ma
rā.i.magdaleō. Aut liniat. Ponit aliā medicinā. Aut sumat. Po-
nit aliam. Merdasengi.i.lythargirij.

¶ Aut ponatur cum eis aliquid de triplicato ⁊ vino: ⁊
adeps anatis est vehementis iuuamenti. Et similiter
panis coctus cum aqua cum fit ex eo emplastrum cū
vitellis ⁊ oleo rosa. aut panis mundi lib.j.croci vnc.j.
opij vnc.j.administrentur in rob.

¶ Ponit curam in augmento. Primo hoc. Secundo intendit ad
communia.ibi(Et si forti.) ¶ Primo ponit curam inchoante au-
gmento. Secundo ponit quinqȝ medicinas. Partes patent.
¶ Dicit primo ꝙ debes ⁊c̄.

¶ Et similiter emplastrū factū de kekēgi est bonū val-
de. Et sil'r emplastrū factum de vitellis ouoꝝ sorbiliū
qui terātur in vino stiptico: deinde misceant cū cera ⁊
oleo ros. Et quando pertrāseūt initiū ⁊ nō sunt ab inci
sione: administretur super eā diachilon marā ꝯquassa
tum cū oleo ros. ⁊ parꝝ empl'i basilicon cū vitellis oui
sorbilis. Et iterum cepe ⁊ porri elixati cum camomil-
la: aut maran ceruse cū ammoniaco.

¶ Ponit aliam. Et qñ ptransierunt. Ponit curā post principiū au-
gmenti ⁊ pȝ. Non sunt ab incisione.s.q: si essent ab incisione: tunc
indigerent fortioribus exiccatiuis.

¶ Et si fortis fiat dolor: tūc folia iusquiami viridis ex-
primantur ⁊ sumātur ex aqua earum aliquid ⁊ misceā
tur cum aqua etiā: deinde infundat in ea panis ⁊ ad-
iungatur ei vitelli oui nō coagulati cū aliquo pars.j.
⁊ oleum ros. ⁊ fiat ex eo marā. Et iterꝝ quandoqȝ ꝯfert
vaporatio equalis ⁊ sessio in aquis in q̄bus decocta
sunt ea que sedāt dolorē sicut semen lini ⁊ semen altee
⁊ malue: ⁊ additur super ea mucilago frumēti cocti cū
aqua vsquequo fiat sicut puls: ⁊ opȝ vt redeamus ad
capitū thenasmo. In eo nāqȝ ē cura bona ad hoc ca
pitulum. Et cū sunt ista apostemata propinqui termi
ni in ano ex genere eorum que aggregant materiam:
tunc cito perge ad perforandum ante maturationem
vt non extendatur materia ad profundū ⁊ fiat fistula:
⁊ iam narrat hoc regimen ab Hip.

¶ Primo ponit curā intēdēdo ad cās ⁊ pȝ. Cū aliquo.s.sedatiuo do
loris. Equalis.i.tēperata. Puls.i.butigela. Et cū sunt. Ponit curā
quando illa apostemata faciunt collectionē. Aggregant materiā
scilicet ad collectionem.

¶ De ragadijs ani. Cap.12m.

Ragadie in ano qñqȝ fiunt ꝑꝑ siccitatē ⁊ cali-
ditatē accñtes ei: q̄re findit a fece sicca ⁊ a q̄-
libet cā. Et qñqȝ fiūt ꝑꝑ vehemētiā doloris.
Et qñqȝ fiūt ꝑꝑ apā calidū. Et qñqȝ fiūt ꝓ-
pter grossitudinē fecis vehementē ⁊ siccitatē ipsius: ⁊
fiunt ꝓpter hemorroidas que finduntur: ⁊ fiūt ꝑꝑ for
titudinē expulsiōis san. ad orificia venarū ani.

¶ In precedentibus. Auicen. determinauit de duabus egritudini-
bus ani: hic determinat de ragadijs que sunt fixure contingentes
in circulo ani inducentes ardorem vt ponit Sy. Primo ponit cau
sas. Secundo curam.ibi(Quedam medicine.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ ra
gadie aliquando fiūt a caliditate ⁊ siccitate: ⁊ ideo ex fece sicca fiūt
fixure, aliquando cā est apostema aliquando propter vehementiā
grossitudinis fecis. ¶ Nota dicit propter fortitudinē expulsionis
sanguinis q: ex forti motu fit fixura.

¶ De cura ragadiarū. Cap.13m.

Quedam medicine ragadiarum sunt incarna
tiue lubrificatiue: ⁊ quedam sunt lenitiue: ⁊
quedam humectatiue: quedā curatiue apo
stematis: ⁊ quedam sunt incedentes incessu
proprietatis aut propinque eis.

¶ Ponit curā p̄mo per medicinas. Scd̄o ꝑ regimē.ibi(Oportet.)
Et p̄mo narrat modū curationis. Scd̄o declarat medicinas incar
natiuas.ibi(Incarnatiue.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ quedā sunt medicine
ragadiarum incarnatiue: quedam ⁊c̄. Lubrificatiue.i.lȝ ēt possint
cum incarnatione habere lubricitatem fluidam.

¶ Incarnatiue aūt stiptice exiccatiue sūt sicut galle nō
pertusate que bene in aqua decoquunt ⁊ pauco vino
pontico ⁊ admistretur ex eis epithima.

¶ Enumerat in spāli istas medicinas. Prio declarat icarnatiuas.
Scd̄o q̄ agūt a ꝓprietate.ibi(Et ex eis.) Tertio lenitiuas humecta
tiuas.ibi(Et ex medicis.) Quarto curatiuas apatū.ibi(apostemo
sas.) ¶ Pria in q̄tuor sicut quatuor medicinas ponit. Scd̄a ibi(Et
fortius.) Tertia ibi(Et iterū.) Quarta ibi(Et iterū.) ¶ Dicit p̄mo
ꝙ medicine sicce stiptice sunt incarnatiue vt galle non perforate.

¶ Et fortius illo est vt sumatur vzifur ⁊ balaustia ⁊ ce
rusa ⁊ merdasengi ⁊ plumbum adustum ⁊ scoria argē
ti ⁊ climia ⁊ administrent cū oleo rosato ⁊ cera pauca.

¶ Ponit aliam medicinam ⁊ pȝ. Uzifur.i.zinaprium rubeum. Mer
dasengi.i.lythargirium.

¶ Et iterum maran de cerusa notū: aut cerusa ⁊ stan-
num adustum ⁊ oleum rosatum ⁊ albugo oui: aut sco-
ria plumbi ⁊ semen rose: ⁊ terant ⁊ administrentur in
marā ⁊ sicca ⁊ adherentia.

¶ Ponit aliā ⁊ pȝ. Maran.i.magdaleon. Et sicca.s.puluis. Et ad-
herentia.i.vnguenta.

¶ Et iterum alcanne sumatur pars.j. ⁊ cere albe ꝑtes
iij. dissoluat cera cū oleo rosato ⁊ misceantur ⁊ simil'r
alkeiri exiccata. Et ex eis que currunt cursu proprieta
tum sunt cinis ostracoꝝ ⁊ polypodiū equali mēsura ⁊
folioꝝ oliue medietas vnius ⁊ cū eis liniat. Et ex me-
dicinis iuuatiuis ēt est illa que. ℞.lythargirij ⁊ ceruse
⁊ fricationes plumbi ⁊ olei iusquiami albi ⁊ cere par-
tes equales olei rosacei quantum sufficit.

¶ Ponit aliā. Alchanna est fructus cuiusdam arboris. Alcheiri.i.
viola sarracena.

¶ Et iterum adeps anatis ⁊ thus ⁊ medulla ossiū cer-
ui ⁊ semen rose ⁊ thutia ⁊ clymia abluta ⁊ opium ⁊ hys
sopus humida ⁊ succus endiuie ⁊ succus solatri ⁊ oleū
rosa. ⁊ cere parū fiat ex eis ceratum. Et in hoc quidē
cum rectificatione vulneris est prohibitio apostemat̄
⁊ rectificatio eius ⁊ expulsio doloris. Et ex eis in qui-
bus sedetur est aqua cucume in qua feruent solatrum
⁊ lentes ⁊ rose ⁊ ordeum excorticatum: ⁊ quando non
est pruritus confert philoniū cum oleo myrtino. Et
ex eis que sunt fortis aggregationis est vt sumat olei
sisamini ⁊ thuris puri ⁊ aluminis rotundi: omniū añ.
pondus.ʒ.ij. ⁊ croci ⁊ myrre: amborum añ.ʒ.j.glutinis
alimbat ⁊ cere: amborum añ.ʒ.xxij.aggregentur cum
vino ⁊ oleo rosato.

¶ Ponit medicinas que operant a ꝓprietate ⁊ tot facit quot po-
nit medicinas.pȝ l'ra. Climia.s.argenti.in q̄bus sedet: q:.s.fit enca-
tisma. Cucuma est vas in quo dȝ sedere eger. Qñ non est prurit⁹:
quia existente pruritu philonium nō dȝ administrari: q: cōstringe
ret illam materiam in interioribus.

¶ Et ex medicinis huius cap'li sunt medicine ꝯferētes
cū equatiōe ⁊ lenificatiōe facta cū adipibus ⁊ iuribus
pinguibus ⁊ succis ⁊ oleis. Et glutinationē faciētia sic̄

amilũ ⁊ puluis molendini ⁊ dragagantũ ⁊ silia: ⁊ aggregeꝛ ad illas curatio ragadiarũ. De illa ē hec descriptio. ℞. hyssopũ humidã medullã vituli amilũ ablutũ adipem anatis aut galline ⁊ oleũ ro. Et ex illa est vt sumaꝛ medulla cruris vaccini ⁊ asinini ⁊ amilũ ⁊ linianꝛ. Et iterũ marã ⁊ bdelliũ gibbi camelli ⁊ farine ordei ꝑtes equales: medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui: oium añ. vnc. i. mũmie vnc. ß. olei sisamini vnc. ij. amili amigdalaꝝ dragagãti: oiuȝ añ. ʒ. i. ⁊ aggregenꝛ cũ oleo sisamino. Et olea iuuatiua in ragadijs in qb⁹ nõ est caliditas plurima ⁊ apa sine hemorroidibus sunt oleum alkeiri ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleũ de nucleis chrysomilloꝝ ⁊ oleũ de nucleis ꝑsicoꝝ ⁊ dissoluanꝛ in eis bdelliuȝ. Et cõfert eis suffumigatio cũ bdellio cõfecto cum adipe.

¶ Ponit medicinas lenitiuas humectatiuas multas ⁊ pȝ.

¶ Apostemosas aũt qñqȝ aufert ⁊ cõfert in eis chimolea cũ oleo myrtino ⁊ sessio in stipticis ⁊ oleo onfancino. Et iterũ decoquanꝛ galle cũ vino ⁊ fiat ex eis emplastrũ. In ragadijs aũt hemorrosaicis est necessariũ vt sup eas administreꝛ marã ⁊ administrenꝛ ea que bibũtur. Et administrenꝛ pillule de bdellio cuȝ serapino que bibantur in nocte aut in die. Et qñ currit ex ragadijs aliqd sumatur cottũ ⁊ submergatur in aqua anbeti ⁊ exiccetur ⁊ abstergatur cum eo anus: ⁊ deuitentur stiptica exiccantia egestionem.

¶ Ponit curã ragadiaꝝ qñ sũt cũ apate ⁊ pȝ. Chimolea est qdã terra. Cũ rebus stipticis. s. cũ sanguie draconis boloarmeno ⁊ hmõi. Hemorrosaicis. i. cuȝ hemorroidib⁹. ¶ Nota ꝙ docet dare pillulas in die: ⁊ ideo qñ est paroxismus de nocte damus de die.

¶ De cibatiõe hñtium ragadias. Cap. 14m.

Oportet vt ipsi deuitent acetosa ⁊ stiptica exiccantiã naturã. Et sint cibi eoꝝ alessidabegi ⁊ ea que fiũt ex maluis ⁊ piguedo gibbi camelli ⁊ adeps galline ⁊ anatis. Et cõfert eis cõditum in alessidabegi ⁊ vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ ꝓprie ante alios cibos ⁊ cõfectio de vitellis ouoꝝ ⁊ de porris ⁊ cepe cũ butyro vaccino nõ vehemẽtis fortitudinis ⁊ nux idica ⁊ auellane ⁊ penidũ cõferũt eis. Et via cibationis eoꝝ est via cibationis hñtiũ hemorroidas.

¶ Ponit curã ragadiarũ per regimẽ ⁊ dietam ⁊ pȝ. ¶ Nota ꝙ sola exiccatio fecũ põt esse cã ragadiarũ: ⁊ ideo debes dare cibaria humectatiua. Alessidabegi. i. vnctuosis. Confectio. i. cõmistio fortitudinis: sed dȝ esse fluida ⁊ liquida sicut mel.

¶ De mollificatione ani. Cap. 15m.

Quandoqȝ fit ex cõplexione paralytica aut frigore infra illam. Et cõplexio qdeȝ paralytica qñqȝ est ex humiditate subtili ĩbibita ꝓm plurimuȝ: ⁊ qñqȝ ex humiditate q̃ est decliuis ad caliditatem ⁊ est eius caliditas cã imbibitionis eius ⁊ cognoscitur illa caliditas per tactum.

¶ Determinat de mollificatione ani qñ ĩtestinũ exit ĩferius vt sepe videm⁹ in pueris. Prio ponit cãs. Scdo curã. ibi (Si fuerit.) Prio facit hoc. Scdo ostẽdit qd sequiꝛ ad mollificationẽ ani. ibi (Et multotiens.) Pria in tres sicut tres ponit cãs. Scda ibi (Quãdoqȝ.) Tertia ibi (Et qñqȝ.) ¶ Dicit ꝓmo ꝙ aliqñ fit mollificatio ⁊c. ex cõplexione paralytica frigida vel humida: ⁊ cã imbibitionis eius: qꝛ caliditas facit penetrare humiditatem.

¶ Et quandoqȝ fit ꝓpter hemorroidas ⁊ ligationem hemorroide aut incisione eius cuȝ lacerto aduenit nocumentum commune.

¶ Ponit aliã cãm ⁊ dicit ꝙ aliqñ fit ꝑꝑ hemorroidas ⁊c. nocumẽtũ cõe. i. nocumẽtũ cõicatũ ob hemorroidas ligatas ⁊ icisas.

¶ Et qñqȝ fit ꝓpter casuȝ sup dorsum aut ꝑcussionem nocentẽ: qm̃ stringit neruos aut rũpit eos ⁊ hoc fit subito ⁊ nõ est ei curatio. Cõplexionalis v̂o accidit paulatim ⁊ recipit curationem.

¶ Ponit tertiã cãm ⁊ dicit ꝙ aliqñ fit ꝓpter casuȝ ⁊c. Nõ est ei curatio. s. qñ talis casus vel ꝑcussio rũpit vinculos ⁊ lacertos. Paulatim. s. qñ ꝑuenit aliter q̃ȝ propter rupturam.

¶ Et accidit ex mollificatiõe ani exitus fecis inuoluntarie. Et qñqȝ est illic tensio ad exteriora similis mollificationi ꝑꝑ illud qđ sequiꝛ ipsaȝ de exitu fecis ĩuolũtarie. Et multotiẽs sequiꝛ colica ꝓpter illud qđ aduenit neruo ꝯstrictiuo de tensione ⁊ sciꝛ ꝑ tactũ duritiei. Et qñqȝ est mollificatio cũ sensu. Et qñqȝ est cuȝ destructione sensus: ⁊ illa que est cũ sensu est incolumior.

¶ Ostẽdit qd seqtur ad mollificationẽ ani ⁊ quatuor facit sic q̃tuor ostẽdit dispõnes q̃ ꝑñt seq ad mollificatiõeȝ ani. ¶ Et dicit ꝑ̂ ꝙ qñ est mollificatio exit fex ⁊c. De scda dicit ꝙ multotiens sequiꝛ colica. De tertia dicit ꝙ aliqñ est ibi dolor. De q̃rta dicit ꝙ aliqñ destruiꝛ sensus. Exit fex ĩuolũtarie ꝑꝑ mollificationẽ musculoꝝ non potẽtiũ retinẽ. Tẽsio. i. eminẽtia q̃ tẽdit ad exteriora. Neruo ꝯstrictiuo. i. adiuuãte ad ꝯstrĩgẽdũ. De tẽsiõe. i. spasmo. Aliqñ nõ exeunt feces ꝓpter cõstrictionẽ musculoꝝ ani factã ꝓpter spasmum.

¶ De cura. Cap. 16m.

Si fuerit cã eius frigus vehemẽs cũ mã aut absqȝ mã sedeat in aquis cucume in qb⁹ sũt cocta sauina ⁊ costus ⁊ nux cupressi ⁊ spica ⁊ aliqd de squinãto. Et si indiget fortiore illo clysterizeꝛ cũ medicina noiata euforbiũ ⁊ administrẽtur super ipm ea que sunt sicut oleũ costinũ ⁊ alia.

¶ Ponit curã ꝑ̂me mollificatiõis facte a mala complõne sine mã. Scdo cũ mã. ibi (Et si mã.) ¶ Nota ꝙ nõ ponit curã illius que fit a casu ex percussione: qꝛ talis nõ recipit curã. In aquis cucume. i. in aquis positis in tali vase sic nominato.

¶ Et si fuerit materia faciẽs humiditatẽ in qua sit caliditas aliqua qđ sciꝛ per tactũ fac sedere ipsum in aquis stipticis fortib⁹ decliuibus ad frigus ⁊ ꝑmisce cum eis calefactiua ẽt. Et si illic existimaueris tensionẽ ẽẽ: tũc admĩstra mollificãtia ⁊ lenificãtia ex oleis ⁊ adipibus ⁊ alijs. Et in fine illius opȝ vt admĩstres stiptica ⁊ mouẽtia in qbus est mollificatio subtiliatio ⁊ resolutio ad excitandã virtutẽ ⁊ euacuãdã materiam sicut aqua salsa ⁊ aqua salita ⁊ colloqntida. Et attẽde ea que dicũtur in caplo qđ est post istud ⁊ est de egressione ani.

¶ Ponit curã mollificatõis facte a mala cõplõne ⁊ pȝ. In fine illi⁹: qꝛ. s. curato spasmo vel ẽt te curãte spasmũ. Mouẽtia. i. cõstringẽtia ⁊ soluentia al's mouentia. s. superius ⁊ inferius.

¶ De egressione ani. Cap. 17m.

Quandoqȝ fit ꝓpter vehementiam mollificationis lacerti constringentis anum educentis ipsuȝ ad supiora. Et quãdoqȝ fit ꝓpter apostemata dominantia.

¶ Determinat de egressione ani. Primo ponit cãs. Scdo curam. ibi (Et curatio.) Prima pȝ.

¶ Et curatio qdẽ redeũtis facilior ẽ curatione apõsi q nõ redit: ⁊ cura vniuscuiusqȝ nota ẽ. Et reductiua qdẽ est vt nõ cureꝛ vn⁹ curatiõe q̃ euãꝛ ali⁹ ⁊ reducaꝛ ⁊ strigaꝛ. Qꝛ si nõ reducaꝛ administrenꝛ mollificantia.

¶ Ponit curã. Prio ꝑmittit. Scdo exequiꝛ. ibi (Et opȝ.) Prima pȝ. Redeũtis. s. qñ fit aliqua mollificatio vni⁹. s. in ꝑ̂n⁹ curatiõis a qua curaꝛ cũ alijs. Qꝛ si nõ reducaꝛ. s. ꝓpter magnum tumorem.

¶ Et opȝ vt dicamus medicias ꝯstringẽtes anũ cõstipãtes ipm. nã ꝑlm necessaria sunt ea que sunt hmõi: nã cum administranꝛ ⁊ reduciꝛ anus post eas si fuerit reducibilis ⁊ restringatur iuuat.

¶ Ponit medicinas. Primo constrictiuas conferētes quādo est a mollificatione. Scd̄o quando est ab apostemate. ibi (Qz si anus.) ¶ In prima parte ponit quinq̄ medicinas. Partes patent. Cum illic est apostema. s. in principio.

¶ Ex eis itaq̄ sunt aque in qb⁹ sedet̄ ⁊ qbus fit embroca ⁊ in qbus decocte sunt medicine stiptice. Et conuenientior illarū est vt sit aqua ⁊ vinū stipticū. Et de illis est vt sumant̄ rose ⁊ lentes ⁊ solatrū ⁊ sumach ⁊ decoquant̄ in aqua ⁊ administrent̄. Et ista iuuant etiam cū illic est apa. Et ex eis sunt pulueres de quibus cum nō est calītas vehemēs est vt sumant̄ corticū arboris albotin. ʒ. viij. nucis cupressi pōdus. ʒ. ij. ceruse. ʒ. j. madefiat vulnus cū stiptico ⁊ abluat̄ cum eo ⁊ assiduet̄ illud super ipsum. Et iterū minuti thuris ⁊ merdasengi: ambor ā̄n. ʒ. viij. nucis cupressi sicce ⁊ ceruse plūbi assumpte p fricationē plumbi eiusdem super aliud cum vino stiptico: amborum ā̄n. ʒ. ij. ⁊ iterū scorie plūbi ⁊ sumach ā̄n. ʒ. iiij. myrre. ʒ j. se. ro. ʒ. iiij. ⁊ iterum cuz melle ⁊ oleo ro. crudo sumant̄ sumach ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ ātimoniuz ⁊ cerusa plumbi ⁊ puluerizentur super ipsum ⁊ reducatur si reducibilis est ⁊ stringatur.

¶ Ponit aliā medicinam ⁊ pz sicut ⁊ alie.

¶ Qz si anus non reducitur ⁊ non redit propter apostema magnum: tūc melius est vt radat̄ apa ⁊ mollificet̄ per sessionem in aqua calida in qua decocta sunt sedātia dolorem ⁊ mollificātia apostema de eis que iaz dicta sūt in capl'o suo: ⁊ inungat̄ post illud cū oleo anhetino ⁊ oleo camomillino. nā si lenitur ⁊ redit tunc curetur cum eis que dicta sunt. Et ex eis que conferunt in hac hora sunt sedantia dolorem predicta ⁊ ꝓprie alnenufar predictum in quo sunt lentes.

¶ Ponit medicinas cōferētes egressioni ani qn̄ fit ab apate: ⁊ dicit ꝙ qn̄ est tumor magnus ⁊c. Propter apa. i. pp tumorē. In ca. suo scilz de apatib⁹ duris ⁊ in ca. de thenasmone. In hac hora. i. qn̄ est apostema. al's in hac hora. i. statim. Predictum. i. in capl'o de sedātibus dolores hemorroidarum ⁊c.

¶ De fistulis in ano. Cap. 18m

Quandoq̄ generant̄ iste fistule a vulnerib⁹ in ano ⁊ corpe eius. Qn̄q̄ generant̄ ab hemorroidibus corrosiuis. Et de fistulis ani quedā nō sunt penetrantes ⁊ sunt incolumiores. Et quedam sunt penetrantes ⁊ sunt deteriores.

¶ Determiat de fistulis. Prio ponit cās. Scd̄o diuersitates. ibi (De fistulis). Tertio ponit dr̄iaz iter fistulas penetrātes ⁊ nō penetrātes. ibi (Et scit̄ dr̄ia.) ¶ Dicit p̊ ꝙ iste fistule gn̄antur ⁊c. Corrosiuis sup. ⁊ aliqn̄ ab apatibus. Et de fistulis ponit diuersitates duas. ibi (Et iste.) Prima pz. ¶ Nota ꝙ aliqn̄ fistula penetrat intestina ⁊ aliquando non. prime sunt male.

¶ Et ille que sunt ꝓpinque concauitati ⁊ introitui sunt incolumiores: quoniā si premant̄ non aduenit lacerto toti nocumētū: imo parti eius ⁊ in reliquo est eius operatio ex retētione. Elongata autē cum p̄munt̄ ⁊ cū est curatio incidit̄ lacertus retētiuus totus aut plurimuz eius ⁊ destruit̄ tota retētio ⁊ pducit ad egressionē stercoris inuoluntarie. Et quādoq̄ sunt cōtinue cū venis ⁊ neruis: ⁊ est in eis timor. Et scitur differētia inter penetrantes ⁊ non penetrātes p intromissionē tente in fistulam ⁊ digiti in ano quo sentit̄ vltimus status casus tente: quare sciunt̄ penetrātes ⁊ nō penetrātes. Et penetrantes qn̄q̄ significant exitus stercoris ex eis. Et scitur ēt an expressio adueniat lacerto toti aut pti eius. Regimē quod quidā primorū antiquorum dixerunt ⁊ imitati sunt ipsum qdā posteriorū. Et illud est vt itromittatur digitus in ano ⁊ tenta in fistula ⁊ precipiatur infirmo vt istrigat anū ⁊ trahat ipz ad supiora ⁊ sentit̄ illud qd̄ ꝯstringit̄ ⁊ illud qd̄ egredit̄ de lacerto ⁊ quāta sit latitudo ei⁹ que est in longitudine corporis: ⁊ quantum sit inter extremitatem tente: ⁊ est fm latitudinem eius in longitudine corporis an sit paruz aut plurimū. Et penetrantes quandoq̄ habent orificium vnum: ⁊ quandoq̄ habent orificia plura.

¶ Ponit diuersitatē aliā ⁊ dicit ꝙ quedā sunt ꝓprietates ꝓpinque cōcauitati: quedā nō ꝓpinque ⁊c. Si p̄mant̄. s. cū ferro vel alia re. Et cū reliquo. i. in alia pte lacerti. Et est. i. fit. Et qn̄q̄. s. iste profunde fistule. Et scit̄. Assignat dr̄iam iter penetrātes ⁊ nō penetrātes ⁊ pz. Expressio. i. cōtractio volūtaria. Quidā antiquorū. s. Rat. 11. cōtinētis. ca. 7. s. de fistulis ani. Latitudo eius. s. lacerti.

¶ De curatione. Cap. 19m.

Ex nō penetrātib⁹ qdē si nō fuerit nocumentū cursus plurimi ⁊ fetor supfluus nō erit maluz dimittere eas. Et si fuerit nocētes experiatur sup eas colyriū algarab ⁊ que ꝓcedunt cursu ei⁹ ex medicis fistularū. Et si rectificauerit eas aut minorauerit corruptionē earū erit bn̄. Et si nō admistrētur medicamen acutū vt cōsumat qd̄ appet de fistula: ⁊ est caro mortua ⁊ appet caro sana. Et qn̄q̄ succurrit̄ dolori cū butyro cui supponit̄ oleū ro. Deinde icarnat̄ vulnus cum medicinis ⁊ cū marā icarnatiuis ⁊ ꝓpe marā arafil: ipsum. n. sanat ipsum. Qz si fuerit ēt fistula nō curet̄ cum eis adhuc que icidūt cū caliditate sua ⁊ siccitate sua sed cū subtilitate ⁊ in spatio. Et ex eis que ipsas incarnant est marā nigrum.

¶ Ponit curā p̄mo nō penetrātis. Scd̄o penetrātis. ibi (Penetrātis.) Pria pz. Dimittere eas. s. absq̄ medicis fortib⁹. Algarab. i. fistule lachrymalis. s. si fuerit fistula. s. mala dolorosa lz nō penetret.

¶ Penetrantiū aūt curatio est compressio ⁊ consideretur in compressione illud qd̄ diximus. Et ex bona comprehēsiōe eius est vt comprimat̄ cū pilis formatis vt licyniū qd̄ sit subtile: aut cū seta formata vt licyniū cuz quo stringat̄ ⁊ dimittat̄. Et quādo pducit ad dolorem vehementē ⁊ timetur ꝙ accidat spasmus aut aliud accidēs malū: auferat̄ ab ea filum ⁊ curetur cum eis que sedant: deinde iteretur cōstrictio cum eo.

¶ Ponit curam quādo fistule penetrant. Compressio. s. vt nō intret fex. Que sedant. s. dolorem.

¶ De pruritu in ano. Cap. 20m.

Quandoq̄ fit pp vermes paruos generatos in eo. Et quandoq̄ fit pp humores salsos ⁊ cholericos mordicantes ipsum. Et qn̄qz fit ꝓpter vlcera saniosa in ipso.

¶ Hic determinat de pruritu ani. Primo ponit causas. Scd̄o curā. ibi (Factus.) Prima pz.

¶ De curatione. Cap. 21m.

Factus quidē a vermibus curat̄ curatiōe vermiū. Et fact⁹ ab vlceribus curet̄ curatiōe vlcerū. Sz facti ab hu. retētis in eo si fuerit veniētes desup curatio ē rectificatio cibi ⁊ eūo hu. Et si fuerit retēti illic est euacuatio cuz colyrijs scitis narratis in eis que mundificant intestinum rectum ex hu. flegmatico ⁊ cholerico. Et iā dictuz est in ca. thenasmon ⁊ curat̄ cū suppositorijs tēperatis ⁊ cū suppositorijs stupefacientibus. Et rob cum aceto vini iuuatiuum est valde: ⁊ silr' ventose super albosos.

¶ Ponit

¶ Ponit curã facti a vermibꝰ. Scðo ab vlceribꝰ. Tertio ab humoribus grossis. Partes patẽt. Alchusos al's albosos.i.os caude.

¶ De vlceribus ani. Cap.22^m.

Vlcera ani curenť cũ exiccatiuis fortibꝰ ꝓdictis in cap.excoriationis q̃zuis sit dolor vehemens valde in sensu loci doloris. Et cõferũt eis almarã nigrũ ⁊ almarã de viride eris ⁊ ponať totũ in lana super caput tente.

¶ Ponit curã vlcerũ: ⁊ pꝫ in.c.excoriationis intestinoꝝ.

¶ Fen 18^a de dispõnibus renũ ⁊ est duo tractatus.

¶ Tractatus primus de vniuersalibus iudicioruꝫ renum ⁊ de lapidibus eorum.

¶ De anathomia renum. Cap.ꝑ^m.

Creati sunt renes ad hoc vt sit instrumẽtum mundans san.ex aquositate superflua qua indiget propter necessitatẽ facientem eam necessariam. Et illa quidẽ necessitas destruitur cum digestus est sang.⁊ preparatus vt penetret in corpꝰ. Et tu iam sciuisti ista.

In ꝓcedentibꝰ.A.determinauit de dispõnibꝰ mẽbrorũ recipientiũ superfluitates prime digestionis que fit in stomacho: ⁊ de dispositiõibꝰ splenis ⁊ kistis fellis que recipiunt superfluitates secũde digõnis facte in epate q̃tũ ad ꝯcauũ: hic determinat de dispositionibꝰ membroꝝ recipientiũ superfluitates secũde digestionis facte quãtum ad gibbũ epatis. Et illa membra sunt duo. Unũ recipit superfluitates a gibbo imediate: ⁊ hec sunt renes: ⁊ aliud est vesica que mag̃ mediate recipit. Primo determinat de dispositionibꝰ membroꝝ imediate recipientiũ aquositatẽ vrinalẽ que est superfluitas secũde digestionis. Scðo determinat de illis que magis mediate recipiũt aquositatẽ illã. Scða in ꝑncipio.19.fen. ¶ Primo ponit anathomiã renũ. Scðo determinat de dispositionibus eoꝝ.ibi (Accidũt.) ¶ Prima in sex sicut per sex notificat renes per anathomiã. Primo quantũ ad operationes. Scðo quantũ ad numerũ.ibi (Et propterea.) Tertio quãtum ad modũ substantie.ibi (Et subtiliatiue.) Quarto ad situm.ibi (Et positus.) Quinto quãtum ad partes ⁊ orta.ibi (Et posita est.) Sexto quãtum ad alligantiam.ibi (Et reliquum.) ¶ Dicit primo ꝙ renes sunt creati ad mundificandum sanguineꝫ epatis ab aquositate qua nõ indiget: ⁊ postea amplius talis aquositas nõ est necessaria: ⁊ ideo sanguis debet ab ipsa mũdificari. ¶ Nota ꝙ sanguis indiget aquositate: qꝛ habet transire per venas valde subtiles que sunt in carnositate epatis: ⁊ ideo si nõ esset talis aquositas nõ bene posset transire. Quãdo autem talis necessitas est remota: tunc talis aquositas mundificať ⁊ vadit ad renes. ¶ Item nota ꝙ nõ solum mundificat sanguinem comprehensum ibi: sed etiã vadit aliqua pars aquositatis per venam ascendentẽ vsq̃ ad dextrũ ventriculũ cordis: ⁊ talis aquositas vadit per venas ad membra: ⁊ postea expellitur per sudores vel per alias superfluitates. ¶ Eam.s.aquositatem. Destruiť.i.remoueť ablata necessitate eius.s.quãdo sanguis est mundificatus. Sciuisti.s.primo cañ.fen.1.illo cap. Nutriens masticatione.

¶ Et propterea ꝙ hec aquositas valde plurima fuit: fuit necessariũ vt creareť membrũ mundificans ipsaꝫ ⁊ attrahens ad se aut membrũ magnũ: aut duo membra parua. Et si esset magnũ vnuꝫ coarctaret ⁊ exprimeret. Loco igiť vnius creata sunt duo. Et in mũdificatione eoꝝ est iuuamentũ qð notuꝫ est in creatione membroꝝ parium ⁊ duarum diuisionũ ⁊ diuisionum pluriũ vna.s.vt cuꝫ nocumentũ acciderit vni eoꝝ stet scðꝫ cũ parte operationis aut cũ plurimo eiꝰ. Et subtiliatũ est ad multiplicandum substantiam eoꝝ ⁊ ad faciendum eam solidã ꝓpter iuuamenta: quoꝝ vnum est vt occurrãt multo cũ paruo spatio. Et scðm est vt sint ꝓhibiti ab attrahendo nisi subtile exuccãdo ipm. Et iterũ est vt sint fortis sube nõ velociter patientes ab eo a quo iplenť oi hora ex aquositate acuta cui associanť hu.acuti in pluribꝰ horis. Quia igiť creati sũt ita alleuiať penetratio in meatibꝰ eoꝝ. Et dilatatꝰ est locus eoꝝ ꝑꝑ illud qð positũ est illic de visceribꝰ.

¶ Notificat renes quantũ ad numeruꝫ ⁊ dicit ꝙ ista aquositas est minoris quãtitatis q̃ꝫ aliqua alia superfluitas epatis postea cholera postea melãcholia: ita ꝙ melãcholia est paucior omni alia superfluitate: qꝛ solus vnus ren coartaret.s.dorsum versus post et viscera versus ante. Et in mũdificatione eoꝝ.i.in mundificatione facta ab eis. Alia lr̃a dicit.in multitudine eoꝝ.s.renũ. Et duarũ diuisionũ habentium duas diuisiones sunt duo renes vt si fiat nocumentũ in vno nõ fiat in altero. Scðm.s.membrũ. Et subtiliatũ.renes quantũ ad substantiã ⁊ dicit ꝙ deus fecit spissos ⁊ duros ⁊ solidos: qꝛ multa quãtitas aque venit ad renes: ne ergo frangantur fuerunt grosse substãtie. Scða causa est: qꝛ ⁊c̃. Tertia causa: quia res dura nõ cito patiť. Et subtiliatũ est.s.ꝑmuꝫ agens. Multum.i.multa quãtitas. Et scðm.s.iuuamentuꝫ. Et exuccando ipm: su.sed si essent substãtie rare attraherent etiam grossum. Nota ꝙ si renes nõ essent substantie depresse: tunc aquositas nõ bene penetraret sicut deberet. Dilatatus est locus eoꝝ.i.dilatatus est eis locus post: qꝛ porri euritides sunt ampliores post renes q̃ꝫ ante.

¶ Et positus est ren dexter supra sinistruꝫ vt sit locus eius situi epatis ꝓpinquior ⁊ magis trahens ab ipso quãtum possibile est: ita vt fortasse tangat ipsum: imo tangat additamentuꝫ qð sequiť ipsum. Et positus est sinister descendens: quoniã cõpressio fit in latere sinistro a splene. Et vt illud qð attrahiť ex aquositate nõ attrahať ex foramine qð habet: imo attrahať ad propinquius in primis ⁊ ad lõginquius scðo. Et ipsi quidem sunt cũ duobus additamentis in concauitate ipsoꝝ ⁊ in gibbositate eoꝝ. Et posita est in interiore parte cuiusq̃ꝫ eoꝝ concauitas a qua attrahitur ad ipsum aquositas ex superiore qð aduenit ei ⁊ in ipsa vadit: deinde trahitur ab ipsa ex interiore parte eius ad vesicam in latere qð separať ab eo paulatim post q̃ꝫ mũdificat reꝫ illud qð associatur illi aquositati de superfluitate san.purificatiõe meliore ⁊ magis vltima que possibilis est: quare nutritur ab eo qð de ipso purificatũ est ⁊ expellit superfluitatem. Aquositas enim nõ peruenit ad renes existens in vltimo clarificationis ⁊ separationis: imo peruenit ad eos existẽte sanguineitate secũda in ipsa que est quasi ipsa sit lauatura carnis ablutione vltima. Et similiter quando debilitanť renes nõ purificať: quare egrediť aquositas associata sibi sanguineitate. Et similiter cum epar est debile ⁊ nõ discernit aquositatem a sanguineitate separatione qua opꝫ ⁊ quãtitate qua oportet ⁊ regimine quo opꝫ: tunc penetrat cum aquositate sanguineitatis plus q̃ꝫ necesse sit penetrare propterea ꝙ superfluit illud qð associatur ei de sanguineitate mensuram quo indigẽt renes in nutrimento sui. Et est illud qð egrediť ex illo in vrina. Lotiuũ etiam simile loture que egrediť cum renes debiles sunt in nutriendo se.

¶ Notificat renes quantũ ad situm ⁊ dicit ꝙ ren dexter est positꝰ supra sinistrũ: vt melius ⁊c̃. Ex foramine qð hꝫ.i.haberet. Et posita. Notificat renes quãtũ ad partes ⁊ orta ⁊ dicit ꝙ in parte inferiori renũ est vna via ⁊c̃.pꝫ lr̃a. ¶ Nota ꝙ epar transmittit aliqd de sanguine cũ aquositate ad renes vt renes nutrianť qui postea decolať ab aquositate.qñ ergo renes debilitanť nõ põt fieri bene sequestratio ipsius sanguinis ab aquositate: ⁊ tunc mingiť vrina sanguinea. ¶ A qua.s.concauitate. Sanguineitate scða.s.ab illa que est in epate vt sanguis qui est in renibus. Separatione qua opꝫ.s.

vt possint nutriri membra necessaria de isto sanguine.

¶ Ex renibus quidem aduenit neruus paruus ex quo creantur pãniculi eorũ. Et aduenit eis vena ex latere epatis. Et aduenit eis arteria quantitatem habens ex arterijs que aduenit epati.

¶ Notificat renes q̃tuꝫ ad colligantiã ⁊ dicit ꝙ venit q̃dã neruus puus ⁊c̃. ¶ Sed tu. d. Aui. pmo cañ. ca. de mẽbris dicit ꝙ pãniculus renum fit ex villis neruoꝝ ⁊ ligamentoꝝ. / Dicendũ ꝙ maior pars texture ligamentorum est neruus.

¶ De egritudinibus renum. Cap. 2m.

Accidunt eis egritudines cõplexionis. Et accidunt eis egritudines cõpositionis in paruitate quãtitatis ⁊ magnitudine ei⁹. Et ex opilatione de cuius summa est lapis. Et egritudines solutionis ꝯtinuitatis sicut vlcera ⁊ corrosio ⁊ abscissio venarũ ⁊ earũ apertio. Et totũ illud accidit aut in ipsis aut in meatibus qui sunt inter eos ⁊ inter alia ⁊ illud parum fit. Cũ si accidit in illis meatibus opilatio ex sanguine aut humore aut lapide cõmunicat ren in curatione.

¶ Hic determinat de egritudinib⁹ renũ. Primo de egritudinibus vniuersalibus renũ. Scd̃o de particularib⁹. ibi in pncipio secundi tractatus (Apostemata calida.) Primo enumerat dispõnes renũ. Scd̃o de eis determinat. ibi (Significat̃ caliditas.) Primo ponit dispõnes pmas renũ. Scd̃o illas que fiunt per associationem. ibi (Et qñ.) Tertio ponit quẽdã canonẽ. ibi (Et multotiens.) ¶ Dicit pmo ꝙ renib⁹ possunt accidere ⁊c̃. Et inter alia mẽbra parũ fit in alijs mẽbris. s. in poris vritidib⁹: q2 renes sunt anfractuosi ꝯcauati in q̃bus possunt creari lapides magis q̃ in poris vritidibus.

¶ Et quando multiplicant̃ egritudines in renibus debilitat̃ epar adeo donec perueniat res ad hydropisim siue renes sint calidi siue frigidi. Cũq3 vides habentẽ dolores in renibus mingere vrinam viscosam ⁊ glutinosam: tunc scias ꝙ illud addit in doloribus eoruꝫ propter illud quod attrahunt de materijs malis ⁊ generat qñq3 lapidem. Et resoluunt̃ eorum egritudines per vrinam grossam residentem.

¶ Ponit egritudines per associationẽ: ⁊ pꝫ. Illud addit in dolorib⁹ eoꝝ. q2 aliqñ euat̃ mã faciẽs dolorẽ ⁊ ledit soluẽdo ꝯtinuũ: ⁊ iõ dicit ꝑpter illud qd̃ attrahũt de materijs malis. s. rõne doloris.

¶ Et multotiens quideꝫ facit incurrere strictura lumbaris dolorem ⁊ caliditatem in renibus.

¶ Hic ponit quẽdam cañ. ⁊ pꝫ. Lumbaris. i. bragaroli.

¶ De signis q̃b⁹ sigñant̃ dispõnes renũ. Cap. 3m.

Significatur ex vrina in quãtitate ⁊ subtilitate sua ⁊ colore suo. Et ex eo qd̃ admiscetur ei ex dispositione sitis ⁊ ex dispositione desiderij coitus ⁊ ex dispositione dorsi ⁊ dolorib⁹ eius. Et ex dispositione crurium. Et ex ipso dolore et est tactu. Et ex eo qd̃ ꝯuenit ⁊ qd̃ nõ cõuenit. Et egritudinibus quidem renũ associatur paucitas vrine. Et distinguit epatis egritudines que eis similantur ꝙ appetitus non omnino prostratus est.

¶ Ponit signa significantia egritudines vrine: ⁊ pꝫ. Significant̃. s. dispõnes renũ. Subtilitate sua. i. substantia. Paucitas vrine. Paucitas. s. vtplurimũ. Nõ oĩno ꝓstrat⁹ est. s. in egritudine renũ.

¶ Et ille qui mingit vrinã ꝑpter quã multotiẽs surgit ad mingendũ in renibus eius est egritudo.

¶ Ponit duos cañ. Scd̃a ibi (Et similiter.) ¶ Dicit primo ꝙ qñ aliquis multũ mingit ⁊c̃. ratio q2 est debilitas retentiue.

¶ Et similiter est in illo qui habet sedimen carnosum ⁊ capillosum ⁊ herbinum.

¶ Ponit alium cañ. ⁊ patet. Ista est sñia afoꝛ. 4. parti. Quib⁹ vrina grossa quasi carnium frusta.

¶ De signis caliditatis renũ. Cap. 4m.

Significat̃ caliditas renũ ex icẽsiõe vrine sicut sua rubedine ⁊ sua citrinitate: deide ex puatione piguedinis totius corpis: ⁊ ex caliditate tact⁹: ⁊ ex veloci accessu apatũ ⁊ maxime calidoꝝ: ⁊ multo desiderio coeũdi ⁊ siti nimia.

¶ In pcedẽtib⁹. A. posuit anathomiã renũ: ⁊ determinauit de egritudinib⁹ renũ in gñali: hic in spãli determinat de vniu'ib⁹ dispõnib⁹ renũ. Et facit qnq3 sicut qnq3 sunt egritudines vniu'es de q̃b⁹ determinat. Et pmo de malis cõplexionib⁹. Scd̃o de extenuatiõe renũ. ibi (Qñq3 accidit.) Tertio de debilitate renuꝫ. ibi (Debilitas renũ.) Quarto de vẽtositate. ibi (Generat̃.) Quinto de dolore. ibi (Fit.) / Primo determinat de malis cõpl'onib⁹ cal'a ⁊ frida q̃tuꝫ ad signa. Scd̃o q̃tũ ad curã. ibi (Signa.) ¶ Dicit pmo ꝙ cognoscimus caliditatẽ in renib⁹ per vrinã qñ vrina est incẽsa sicut cognoscimus extenuationẽ corporis per caliditatẽ que percipit̃ per tactũ ⁊c̃. Patet. ¶ Nota vt habet̃ pmo cañ. fen. 2. de colorib⁹ vrine. oĩs gradus citrinitatis vsq3 ad igneũ significat caliditatem: ⁊ ideo per vrinã citrinã igneã vel rubeã significat̃ caliditas. Priuatione piguedinis totius corporis: q2 pinguedo fit a frigido: caliditas aũt ꝯsumit ⁊ nõ dimittit fieri pinguedinẽ. Et desideriuꝫ coeũdi ꝑpter caliditatẽ pruritũ facientẽ: ⁊ sitis ꝑpter caliditatẽ.

¶ De cura. Cap. 5m.

Cura eoꝝ est exhibitio lactis asine in potu ⁊ caprarũ nutritaꝝ in domo ⁊ herbe ꝯuenientes fride: ⁊ det̃ ẽt lac de quo extctũ est butyrũ nisi timeat̃ vitiuꝫ lapidis: q si timeat̃ aqua cicerũ det̃ ⁊ oẽ ius ⁊ glutinũ ⁊ que cognita sunt. Et qñ clysterizat̃ cum aqua frigida ⁊ oleo se. alkekengi erit bonũ. Et similiter emplastra facta ex illis ⁊ vnctiones ex vnguẽtis frigidis. Et camphora est vtilis valde in cura caliditatis renũ. Et scias ꝙ sitis in hac complexione succedit que nõ sedat̃ ex potu aque frigide.

¶ Ponit curam. Primo male cõplexionis calide. Scd̃o frigide. ibi (Iuuamentũ.) ¶ Dicit pmo ꝙ debes exhibere lac ⁊c̃. Herbe frigide vt lactuca ⁊ hmõi. Glutinuꝫ. i. gelatia. Alchete. i. solatri. al's. i. melonis viridis. In hac cõplexione. s. calida. Non sedat̃ aqua frigida: q2 ipsa non attingit renes.

¶ De signis frigiditatis renũ. Cap. 6m.

Significat̃ friditas renum ex discoloratione vrine ⁊ totius corporis ⁊ paucitate coitus et ex debilitate renum similitudinẽ habẽtiũ cũ renibus senum. Et his quidem superueniunt egritudines frigide ⁊ nocentur a frigidis.

¶ Ponit signa male cõplexionis fride renũ ⁊ dicit ꝙ vrĩa est discolorata ⁊ corp⁹ est liuidũ albũ. Superueniũt egritudines. i. chronice. Nocet̃ a fridis: q2 oĩs imoderata discrasia ledit̃ a similib⁹.

¶ De cura. Cap. 7m.

Iuuamentũ illius est clystere ex vnguẽtis calidis adipũ ⁊ butyri vaccini ⁊ olei sisamini et olei baucie ⁊ alkekẽgi ⁊ amigdalaꝝ amararum ⁊ cartami ⁊ fenugreci ⁊ anheti ⁊ adipis dab ⁊ olei lauri ⁊ olei auellanaꝝ ⁊ phsticoꝝ ⁊ olei costini ꝑpe. Et qñq3 ꝓmiscent̃ aq̃ eoꝝ cũ oleo ſꝫ q̃titatẽ sufficiẽtẽ ad clystẽ faciẽdũ. Et sumant̃ iterũ empl'a medicinaꝝ calidaꝝ sũma quaꝝ ẽ aggregata. Et cyminũ est iuuatiuũ valde in cura friditatꝫ renũ ⁊ ꝓprie cũ medicinis mistũ sup quas dñium hꝫ. Et clystẽ cũ oleo costino est laudabile: ⁊ sequẽs est illd̃ in virtute albabre ⁊ alcadra ⁊ phistici ⁊ adeps caude arietũ qñ fit clystere cũ eo est vltimũ in calefaciẽdo renes ⁊ ꝯfortãdo.

¶ Ponit curam male cõplexionis frigide: ⁊ pꝫ. Adipuꝫ calidarum vt castrati ⁊ hmõi. Bucie. i. pastinace. Dab est animal simile lupo. Aque. i. decoctiones. Aggregata. s. in secũdo cañ. Ihedabegi. i. fe-

nugrecum.Alchedra est piper nigrum.

De extenuatiõe ⁊ vetustatiõe renũ. Cap.8m.

Qñdoqȝ accidit renib⁹ extenuatio ⁊ vetustatio que dicit̃ cedebul ⁊ diminuit̃ eius substãtia. Et qñqȝ nõ remanet piguedo sup malã cõplexionẽ ⁊ nimiũ coitũ ⁊ purgationẽ.

Hic determinat de extenuatiõe. Prio notificat ꝗtũ ad nomẽ ⁊ cãs. Scḋo ꝗtũ ad signa.ibi(Signa.)Tertio ponit curã.ibi(Juuamentũ eoꝝ.) Dicit ꝑmo ꝙ renes aliqñ vetustant̃ q₂ extenuant̃: vt pȝ de pane bene vetusto qui exiccat̃ ⁊ ꝯsumit̃. Adubub est scḋa spẽs ethice. Et nimiũ coitus.s.precedentem.

De signis. Cap.9m.

Signa sunt casus coitus ⁊ albedo vrine ⁊ frequenter vrinare ⁊ debilitas iliorum ⁊ dolor extensiuus in illo: ⁊ quandoqȝ erit cum illo grauitas corporis.

Ponit signa ⁊ dicit ꝙ hȝ gomorreã sepe ⁊ hmõi. Casus coitus.i. descensus seminis. Dolor extẽsiuus.s.qñ ibi generat̃ vẽtositas.

De cura. Cap.10m.

Juuamentũ eoꝝ est comedere medullas nucum cũ zucchabaro ⁊ nuces indas ⁊ auellanas cuȝ phisticis ⁊ papauere ⁊ cicere: ⁊ fabe ⁊ faseoli cõferunt: ⁊ adeps gallinarũ ⁊ anserum ⁊ renum hedoꝝ ⁊ panis calidus. Et misceant̃ cũ istis medicinis diuretica: ⁊ species cõfortatiue si sint materie effuse ad renes. spẽs eni virtutẽ mouent. Et quandoqȝ miscent̃ cũ illis sicut lalec.i.res que masticantur diu: ⁊ res viscose ⁊ que habent saporẽ de sen vt cõfortetur substantia carnis: ⁊ iuuat̃ cuȝ cibis in quibus sit lac vaccinũ admistũ: ⁊ lac decoctũ cum sua tertia aut quarta de tereniabin. Et quãdoqȝ accipiunt̃ renes et decoquunt̃ ⁊ ꝓijcit̃ puluis specierũ donec bene ꝑparent̃. Et res que impinguari faciunt ⁊ cõfortant sunt spẽs ⁊ tanguebil. Juuant etiã eos clysteria que facta sunt ex carnibus arietũ cuȝ oleis bonũ odorẽ habentibus specierũ. Et olea medullarũ que dicta sunt ⁊ vnguenta caude arietũ ꝓprie. Et si fiant renes pingues erit maximũ iuuamentũ: ⁊ similiter que sunt ei similia. Clystere bonũ. Capita agnoꝝ pinguiũ ponant̃ in olla cum aque kist.j.⁊.5.⁊ claudatur cuȝ luto forti ⁊ ponat̃ in furno spatio.xxiiij.horarũ quousqȝ separet̃ caro ab ossib⁹ per se ⁊ misceat̃ cũ eo butyrũ ⁊ zambac ⁊ paruȝ succi porroꝝ: ⁊ cũ decoquit̃ cũ illo corallus ⁊ ascek.s. tribulus ⁊ mugat ⁊ fenugrecũ ⁊ semẽ papaueris ipsi⁹ qḋ melius est valet plus. Et cũ necessariũ fuerit plus calefacere ponat̃ in eo oleũ alkerua ⁊ oleum costi: ⁊ si equale volueris facere ponat̃ oleũ cartami. Et iteruȝ si fiat clystere cũ lacte recẽter mulcto ꝯfert valde. Et si est necessaria calefactio ad ignẽ parũ fiat. Nos iam dicemus in antidotario clysteria alia ⁊ electuaria medicinarum valentia ad hoc.

Ponit multas medicias: ⁊ pȝ. Diuretica vt semina cõia frida. Si sint mãe effuse.i.debẽtes effundi. Mouet.i.confortat. Lalec.i.res que masticant̃ diu. De sen.i.rapa. Tereniabin.i.mãna. Medullarum.i.nucleoꝝ. Kist est põdus.xviij.ʒ. Zãbach est qḋdã oleum.al's est terbẽtina al's est gũma iuniperi. Ascek.i.tribuli. Mugat.i.ꝯsolida. Papauer triũ.s.albi nigri ⁊ rubei. Alcherua.i.de cataputia.

De debilitate renum. Cap.11m.

Debilitas renũ fit cã cõplexionis alicuius: cuius deterior est illa que cõfirmata est. Et fit qñqȝ ꝑꝑ extenuationẽ: ⁊ qñqȝ fit ꝑꝑ dilatationem meatuum ⁊ eorum aperitionẽȝ ⁊ mollificationẽ quã eoꝝ acqsiuit essentia: ⁊ est debilitas ꝓpria eis ambob⁹: ⁊ est illa cã cui⁹ deficiũt in colãda aquositate ab eo qḋ ei associat̃ vsqȝ ad renes: ⁊ qñqȝ sunt vene incolumes: ⁊ qñqȝ nõ sunt. ⁊ cã illius est sicut multitudo coitus ⁊ sicut multitudo stupefacientiuȝ: ⁊ multitudo vrine ⁊ statio in equis ⁊ ipsoꝝ equitatio absqȝ gradatione ⁊ ꝯsuetudine: ⁊ ꝓpter laborẽ aduenientẽȝ renibus: ⁊ ꝓpter percussionẽ: ⁊ huius quidem generis est ascellatio plurima ⁊ incessio precipue pedib⁹.

Determinat de debilitate renuȝ. Prio ponit cãs. Scḋo signa.ibi(Illa que est.)Tertio curã.ibi(Cuȝ rõ.) Dicit ꝑmo ꝙ debilitas renũ: vel fit a mala cõplexione: ⁊ illa est mala cã maxime qñ mala cõplexio est ꝯfirmata. Scḋa cã est extenuatio. Tertia est dilatatio meatuũ ⁊c. Ambob⁹.s.renib⁹. Qḋ ei associat̃.s.de sanguine. Cã illius.s.debilitatis ꝓpter caliditatẽ ⁊ mollitiẽ. Incessio.s.multa.

De signis. Cap.12m.

Illam que est causa cõplexionis significant signa cõplexionis. Et que est cã extenuationis significãt signa extenuationis. Et cũ illa que est ꝓpter dilatationẽ meatuũ ⁊ mollitiẽ carnis eoꝝ nõ est dolor nisi quãdoqȝ ⁊ minorat̃ cũ ea appetitus cibi ⁊ est vrina ante digõneȝ ⁊ aduentũ ad venas fm plurimũ aquosa. Cũ aũt cib⁹ ꝑuenit ad venas: tunc fm plurimuȝ fit exitus sang. ⁊ humiditatum grossarum cũ vrina. Et est plurimũ vrine eius sicut lotura carnis grosse: qm̃ ipse nutrit̃ cum eo qḋ currit ad ipm ⁊ nõ discernit̃ grossuȝ a subtili. Et accidit multotiens vt subsideat sanguineitas ⁊ apparet res similis spume maris. Et illud est quãdo vene sunt incolumes. Cũ ergo vene nõ sunt icolumes nõ discernit̃ aliquid: imo remanent cũ dispõne sua ꝓpter debilitateȝ digestiõis. Et comitant̃ qdẽ debilitatẽ renũ quocũqȝ modo sit ⁊ extenuationẽ eoꝝ paucitas vrine ⁊ defect⁹ in coitu ⁊ debilitas visus ⁊ dolor capitis.

Ponit signa ⁊ tria facit sicut triũ specierũ debilitatis renũ ponit signa. Primo excusat se a signis male cõplexionis. Scḋo excusat se a signis extenuatiõis.ibi(Et que.)Tertio ponit signa dilatationis meatuũ.ibi(Et cuȝ illa.) Dicit ꝑmo ꝙ debilitas ⁊c. De scḋo dicit ꝙ signa ⁊c. De tertio dicit ꝙ quãdo fit dilatatio in meatibus nõ est dolor nisi qñqȝ.s.cũ reciperẽt renes materiã. Et aduentũ.i. sanguis ad venas.s.ad epar. Ipse.s.ren. Vene.s.⁊ epar. Quocunqȝ modo.i.a quacũqȝ causa sit ⁊c.

De cura. Cap.13m.

Curatio ei⁹ que est ex cõplexione est cura cõplexionis in permutatione sui ⁊ eũone mãei si est. Et eius que est causa extenuationis cura est cura extenuationis.

Ponit curaȝ. Primo debilitatis facte a mala cõplexione. Scḋo ab extenuatione.ibi(Et eius qdẽ.)Tertio a dilatatione meatuuȝ. ibi(In ea.) Dicit ꝑmo ꝙ tu debes euacuare ⁊c.

Et in ea que est causa dilatatiõis ⁊ est debilitas vera: oportet vt sit intentio prohibendi causas dilatationis ⁊ conglutinandi ⁊ confortandi.

Ponit curã debilitatis prouenientis a dilatatione. Primo ponit intentiones habẽdas. Scḋo ponit curã iuxta intẽtiones.ibi(Et ꝓhibitio.) Dicit ꝑ ꝙ tres itẽtiões sũt hñde. Pria est ꝓhibitio ⁊c.

Et ꝓhibitio quidẽ causaꝝ dilatationis est dimissio mot⁹ ⁊ coitus ⁊ odire balneationẽ plurimã ⁊ declinare ad quietẽ ⁊ trãquillitatẽ ⁊ abhorrere diuretica.

Ponit curã. Prio per regimẽ qḋ hȝ ꝓhibere dilatationẽ. Scḋo per ꝯglutinatiua.ibi(Cõglutinatio.)Tertio per administrationeȝ ꝯfortantiũ.ibi(Cõfortãtia.) Dicit ꝑmo ꝙ debes ꝓhibere ⁊c.

¶ Conglutinatio vo fit cum glutinatiuis ⁊ stipticis et frigidis. Ex cibis quidem sicut sauicb ⁊ dactylis siccis ⁊ zarozis ⁊ cydonijs ⁊ cibo facto ex granatis cũ interiorib⁹ passularũ ⁊ cum adipe capraꝝ. Et eis que sugguntur ex congelatis factis ex eis que sunt sicut grana granatoꝝ ⁊ succi acetosi ⁊ muzi. Et acetũ bonuꝫ cum coriandro ⁊ ea que similia sunt eis. Et ex potib⁹ vinũ passum ponticum. Et ex medicinis vo sunt sicut succi stiptici permisti cum bolo armeno ⁊ gũmi. Et emplastra facta ex sauicb ⁊ casab ⁊ cydonijs ⁊ rosis ⁊ eis que currunt cursu eorum ⁊ vnguentis predictis ad debilitatem epatis ⁊ stomachi.

¶ Ponit medicinas perficientes scdam intentionẽ que est ꝯglutinatio: et pꝫ. ¶ Et stipticis frigidis sup. ⁊ cũ calidis sup. s. si debilitas esset ꝓpter vsum stupefacientiũ sicut sunt poma stiptica frigida sicut nespilla. Et ex eis. s. cibis. Et gũmi. s. arabico. Casab est arbocinus. Gũma est dragantum.

¶ Confortantia autem sunt ⁊ cibi ⁊ clysteria ⁊ confectiões impinguatiue dicte in capitulo extenuationis. Et oportet vt addantur in eis stiptica ⁊ ponantur in clysterib⁹ predictis sicut dactyli sicci ⁊ cydonia ⁊ administrentur in eis lac camellinum ⁊ ouinum. nã ipsa confortant renes aggregant eos ⁊ consolidant etiam. Et lacti quideꝫ ouino non est compar in egritudinibus renum propter debilitatem. Et proprie quando miscetur cum eo qđ est sicut bolus armenus. Et comedere renes cuꝫ reliquis cibis ⁊ permiscere cũ eis prohibentia est multi iuuamenti.

¶ Ponit ea que implent tertiam intentioneꝫ que erat confortatio ⁊ patet. In capitulo extenuationis. s. 4. cañ. fen. 7. Prohibẽtia. s. confortando eorum malitiam.

¶ De ventositate renum. Cap. 14m.

Generatur in renib⁹ vẽtositas grossa extendẽs eos ⁊ significãt qđ est vẽtositas dolor ⁊ tensio absqꝫ grauedine ⁊ nõ sunt signa lapidis. Et fit in eis mutatio quedaꝫ que minoratur cum est acuitas ⁊ ſm digestionẽ bonam.

¶ Hic determinat de ventositate renũ. Primo ponit causas. Secundo curam. ibi (Oportet.) Prima patet.

¶ De cura. Cap. 15m.

Oportet vt abstineat a cibis iſlatiuis ⁊ bibat diuretica resoluẽtia ventositates sicut semina ⁊ semẽ ruthe: ⁊ fagdÿ in aqua mellis aut in iulep ſm dispositionẽ ⁊ emplastretur cũ eis que sunt sicut cyminũ ⁊ calamentũ ⁊ anhetuꝫ ⁊ rutha sicca ⁊ vaporetur cum eis ⁊ inungatur cum costino ⁊ sambacino ⁊ similibus.

¶ Ponit curã: ⁊ pꝫ. Fagdy. i. agnus castus. Scđm dispõnem. s. calidam vel frigidam. Sambacino. s. oleo.

¶ De dolore renum ⁊ cura. Cap. 16m.

Fit ex apostemate aut vẽtositate aut lapide aut debilitate. Et quãdoqꝫ sequuntur dolores eoꝝ debilitas digestionis ⁊ casus appetitus ⁊ nausea. Et tu quidem iam sciuisti signa diuisionũ predictarũ ⁊ curationes earũ.

¶ Determinat de dolore renum. Primo ponit causas. Scđo curã. ibi (Cũqꝫ dolor.) Prima est clara. Predictarum. s. nausee debilitatis digestionis ⁊ casus appetitus.

¶ Cũqꝫ dolor fit vehemens: tũc superest tibi vti eis que sunt sicut philoniuꝫ ⁊ troci. stelle ⁊ ea que tramite isto ꝓcedũt tãdiu donec sedetur dolor: deinde curetur cũ ireos. Et tũc vehemẽter ꝯferũt ei qñ decoquuntur in eis medicine lenitiue ⁊ doloris sedatiue ſm ꝙ diximus in capitulo. Et opꝫ vt icipiat in administratiõe seminũ cuꝫ nõ iuenit excusationẽ ab eis in curatione renũ ⁊ vesice ⁊ ꝑcipue habẽtiũ vlcera. Verũ vti seminib⁹ cũ dolore timorosum est ꝑꝑ illud qđ accidit ⁊ descẽdit. Et studium in abstinendo iterum a narcoticis est magis necessarium: sit ergo ꝯtentus aqua tepida ⁊ sedatione absqꝫ lõgitudinem in administratione perducente ad stuporem ⁊ attractionem.

¶ Ponit aliquas medicinas. Partes patẽt. ¶ Dicit ꝑmo ⁊c. Et eis que tramite ꝓcedunt. s. in stupefactione: ⁊ tunc ponit aliud regimen: ⁊ pꝫ. In capitulis. s. in multis fen. Et opꝫ. Ponit aliã medicinã: ⁊ pꝫ. Et seminũ. i. cõium. Verũ. Ponit aliã medicinã. Qđ accidit. s. de nocumento. Descendit. s. a materia ⁊c.

¶ Tractatus secundus de apostematibus renum ⁊ solutione continuitatis.

¶ De apãtib⁹ calidis in renib⁹ ⁊ dubellati. Cap. pm.

Apostemata calida in renibus diuersificantur in materia. Quedã enim eoꝝ fiunt ex sang. grosso. Et quedam eorum fiunt ex sang. subtili cholerico.

¶ In ꝑcedẽtib⁹. A. determinauit de vniuersalibus iudicijs dispõnũ egritudinũ renũ. s. in ꝑcedẽti trac. In isto scđo trac. determinat de qbusdã alijs egritudinib⁹ renũ. Prio de apãtib⁹. Scđo de vlcerib⁹. ibi (Causa vlcerũ.) Tertio de scabie. ibi (De gñe.) Quarto de lapide. ibi (Cõicant renes.) Prio determinat de apãtib⁹ renũ calidis ⁊ fridis. Scđo de apãtibus duris. ibi (Qñqꝫ est.) Primo determinat de apãtib⁹ calidis. Scđo de fridis. ibi (Iꝑm ꝓuenit.) Primo determinat de apãtib⁹ calidis qꝫtũ ad cãs ⁊ diuersitates. Scđo qꝫtũ ad signa. ibi (Signũ.) Tertio qꝫtũ ad curã. ibi (Initiũ curationis.) Primo ponit diuersitates. Scđo ponit quedã iudicia siue cañ. ibi (Et oĩa.) Tertio põit cãs. ibi (Et cause.) Pria in tres sicut tres ponit diuersitates. 2a ibi (Et diuersificantur.) 3a ibi (Et rursus.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ apãta calida quedã fiunt ex sanguine quedã ex cholera ⁊c. ¶ Nota ꝙ nõ sunt plures materie calide qꝫ due. s. cholera ⁊ sang. ⁊ sic sunt duplicia apãta de materia cal'a quas materias ipse ponit. ¶ Nota ꝙ sanguis vadit per venas emulgentes ab epate ad renes.

¶ Et diuersificantur cã suoꝝ locoꝝ. Fiunt eniꝫ quedam ipsoꝝ in corpore renis. Et qdã accidũt ad latus ꝯcauitatis. Et qdã ipsoꝝ ad latus pãniculi velantis eos. Et iterũ quedã eoꝝ tendũt ad ꝑtẽ meatus emũctorij. Et quedã ipsoꝝ declinãt ad partẽ dorsi. Et quedã ad partes meatus qui est ad suꝑiora. Et iterũ qñqꝫ sũt in vnoquoqꝫ duoꝝ renũ. Et qñqꝫ sunt in rene vno.

¶ Ponit scđaꝫ diuersitatẽ ⁊ dicit ꝙ apostemata renũ diuersificãtur ex parte locoꝝ. Cõcauitas renũ est vbi decolatur vrina. Quedaꝫ tendit ad partes meatus. i. inferius versus poros vritides. Meatus qui est ad superiora. i. vene emulgentis.

¶ Et rursus qñqꝫ faciũt collectionẽ ⁊ qñqꝫ nõ faciunt collectionẽ. Et cũ collectionẽ faciũt aut rumpuntur qñ rumpuntur ad partẽ vesice ⁊ est melius oib⁹. Aut ad itestina expulsione facta a nã ab eis ad itestina sicut expellit nãm pleuresis in ossa lateris ad illud qđ apparet de corpore. Et qñqꝫ fit ſm semitam reditionis ad epar: deinde ad meseraicã: deinde ad itestina. Et expulsio que fit ad itestina quali tercũqꝫ fit est mala valde. Aut expellit ad spatium ꝯcauitatis ⁊ loca vacua ⁊ indiget ꝑforatione educente illud: aut nõ rumpuntur et remanẽt in eis: ⁊ hec etiã curantur cũ apertione.

¶ Ponit aliã diuersitatẽ ⁊ dicit ꝙ qdã apostemata faciũt cupũ ⁊c. Et aliqñ rumpuntur ⁊ aliqñ nõ faciũt collectionẽ. s. apostemata calida renuꝫ: ⁊ melius oibus qñ rumpuntur versus vesicam: tunc per vrinam expellitur sanies ad illud qđ apparet de corpore. s. extra.

¶ No. ꝙ aliqñ rumpit apostema versus epar: ⁊ tũc talis mã trãsmittitur ad epar: ⁊ postea ad meseraicas: ⁊ postea ad intestina. ¶ Qualitercũqʒ fiat. i. siue fiat per reditum ad epar: siue imediate est mala. s. per cõparationẽ ad transmissionem que fit ad vesicam ad loca vacua vt ad pectus vel ad ventrem. Cum aperitione. s. facta cum medicinis aperitiuis.

¶ Et oĩa qdẽ renũ apata velocia sunt ad hoc vt in lapidẽ ꝯuertant: ⁊ qũo nõ cũ ipsa sunt cã lapidis.

¶ Ponit iudicia siue canõ. pronosticos. Scõa ibi (Et tamẽ.) Tertia ibi (Et fortasse.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ oĩa apostemata renuʒ sunt causa velocis permutationis ad lapidem. Cum ipsum. s. apostema. als cum ipsa. s. apostemata vel loca renum.

¶ Et cũ apa calidũ est in rene ⁊ illud nõ sit vacuum a feb. deinde accidat cõmistio rõnis: tũc illud est cã cõmunitatis velaminis magnitudinis apatis ⁊ est mortale: ⁊ ꝓprie quãdo accidit significatio mala. nã illud est ꝓpter cõitatẽ malam. Qr si accidat significatio bona tũc expectat ruptura ad salutẽ.

¶ Ponit 2m iudiciũ ⁊ dicit ꝙ quando est apostema calidũ renibus ⁊ est feb. ⁊ fit permistio rõnis ⁊c. pʒ. A febre. s. forti. Permistio rationis. s. ꝓpter nocumentum cõmunicatuʒ cerebro. Velaminis. i. diaphragmatis. Signa mala. s. de signis indigestionis ⁊ alijs malis signis. De salute. i. salutifera.

¶ Et fortasse egredit in hmõi de pinguedine renis aliquid. Et fortasse egredit sicut pilus rubeus in longitudine vnius palmi ⁊ plus.

¶ Ponit 3m canõ. ⁊ dicit ꝙ aliqñ egreditur de pinguedine ⁊c. In huiusmodi. s. apostematibꝰ calidis. ¶ Nota ꝙ quãdo est apostema calidũ descendit sanguis simul cũ aquositate ⁊ fit adustio in ipso: ⁊ qr talis materia est longa: ideo cõtinuat cũ adustione.

¶ Et cãe qdẽ apatis sunt repletio in toto corpore: aut in mẽbris cõicantibꝰ eis: aut ꝓpter quãtitatẽ sang. aut qualitatẽ eiꝰ: aut excoriationẽ lapidis: aut retentionẽ vrine apud renes extendentẽ ⁊ alia: repletio nãqʒ hec apat renes. Et apatibꝰ qdẽ calidis in renibꝰ velociter aduenit iduratio: ⁊ tũc apparẽt signa idurationis. Et facit qñqʒ icurrẽ apata strictura lũbaris in medio.

¶ Ponit cãs apostematũ calidoꝝ renũ: ⁊ pʒ. Lapidis. i. factũ a lapide: qr lapis excoriauit. Retinetur vrina. s. qñ est oppilatio in poris euritidibus. Et alia. s. ꝓpter casum vel percussionem. Als ⁊ alia. i. ꝓpter aliã repletionẽ. Accidit velocior induratio: qr ibi est caliditas magna adurens. Lumbaris. i. brachery.

¶ De signis. Cap. 2m.

Signũ apatis calidi in renibꝰ est feb. iseparabilis que hʒ remissiões ⁊ cõmotiões inordinatas quasi sint ꝑncipia qrtane. Et pulsus non hʒ miorationẽ in iceptiõe paroxismoꝝ eiꝰ quã hʒ in iceptiõe reliquarũ feb. ⁊ est feb. eiꝰ cũ frigore extremitatũ ꝓpe manuũ ⁊ pedũ. Et fit illic horripilatio cõmiscẽs inflãmationẽ ⁊ sensibilitas extẽsionis ⁊ grauitatis apud partẽ renis semꝑ ⁊ nocumẽtũ ab oĩ diuretico acuto salso ⁊ acetoso: aut iflãmatio ſm mãm.

¶ Declarat de signis apatũ calidoꝝ renũ. Primo ponit signa absolute apatis calidi. Scõo ponit signa loci apostematis. ibi (Et dolor.) Tertio ponit signũ ab vrina. ibi (Urina.) Quarto ponit signa loci in dextrũ ⁊ sinistrũ. ibi (Et scit.) Quinto ponit signa apatis saniati. ibi (Cũqʒ apostema.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ apostema calidum fit in renibꝰ hõ hʒ feb. ꝯtinuã ⁊c. ¶ Nota ꝙ nõ semꝑ est feb. iseparabilis: sed vtplurimũ hʒ remissiones ⁊ cõmotiones. s. ꝑꝑ vapores putridos acutos sepe cõicatos musculis spondiliũ. Nõ hʒ minorationẽ in inceptione paroxismoꝝ: qr nõ suffocat calidũ nãle. Cuʒ frigore extremitatũ ꝓpter cãm dictã. s. qr calor retrahit ad intra cõmiscens. Inflãmationẽ. s. propter mãm que mota suffocat. Aut inflãmatio ꝓpter vel ſm mãm. s. magis calidã.

¶ Et dolor q cõmouet ⁊ sedat ⁊ ꝓprie si fuerit aldubellati. Et dolor q magis qetꝰ est: est cũ fit apostema in corpore renis. Cũ aũt est apud pãniculũ ⁊ apõ suspẽsoriũ magnificat dolor ⁊ fit fortꝭ ⁊ ꝓhibet erectionẽ ⁊ tussim ⁊ sternutationẽ ⁊ debilitatẽ ꝑparatiõis eiꝰ in quo nõ est ꝯfirmatũ sup locũ suũ: ⁊ qñ resupinat est dolor leuior qʒ sit cũ iacet sup vẽtrẽ: ꝓpterea qr suspẽdit renẽ: ⁊ est eiꝰ ꝑparatio leuior ipsi. Et qñqʒ fit fortꝭ feb. huiꝰ egritudinis ꝑꝑ magnitudinẽ apatis ⁊ ꝑducit ad cõmistionẽ sensus ꝓpter cõitatem velaminis ⁊ ad vomitũ cholere ꝓpter cõmunitatẽ stõchi ad epar. Et qñqʒ ꝯtinuat dolor faciei ⁊ oculi ⁊ retinet vẽter propterea ꝙ coarctat materiã in intestinis.

¶ Ponit signũ sumptũ a loco apatis: ⁊ pʒ. Nota ꝙ qñ apa est apud suspẽsoriũ cui suspẽdunt renes fit extẽsio ⁊ aggrauatio: ⁊ ẽt qr est maxime sensibilis talis pãniculus: hinc est ꝙ fit dolor. Fit sternutatio ꝑꝑ nocumentũ cõmunicatũ a diaphragante ipsi cerebro per neruũ reuersiuũ. ¶ Nota ꝙ non quiescũt anteqʒ sint fixi super lectum: qr fit minor dolor. ¶ Dubellati. s. minime qescit nec cõmouet: qr nã adiuuat ad expulsionẽ. Et debilitatẽ ꝑparationis. s. eoꝝ super lectum quãdo homo stat supinus renes stant appodiati ad dorsum ⁊ nõ fit tantus dolor. Suspendit ren. s. accubitus sup ventrem. Preparatio eius. s. iacendi sup dorso. Fortis. i. difficilis. Velaminis. i. diaphragmatis. Ad vomitũ cholere. s. ꝓpter materias inde euaporantes. Materia. i. apostema.

¶ Urina ṽo est alba deinde fit citrina ignea nõ ꝑmista: deinde fit rubea. Et quãdo aqua perseuerat alba indicat duritiẽ futurã aut ꝯuersionez aldubellati. Et ad vltimũ quãdo vrina in hac egritudine est alba viscosa ⁊ perseuerat ſm hoc est significatio mala. Et qñ rubet aqua ⁊ residet in ea sedimen laudabile: tũc obedit apostema digestioni absqʒ cõuersione ad rẽ aliaʒ. Et quãdo pertransit apostema maturationẽ in ꝑmis diebus ⁊ remanet vrina clara tenuis: tunc apostema est in via faciẽdi collectionẽ aut via indurationis.

¶ Ponit signũ sumptũ ab vrina: ⁊ pʒ. Urina est alba. i. remisse tincta. s. ꝓpter mãm que penetrat in subam renũ ad locũ apostemosum: ⁊ iõ remanet aquositas pura nõ permista. i. nõ habẽs multaʒ permistionẽ humoꝝ. cã est qr mã est cruda circa ꝑncipiũ. Perseuerat alba. s. stante apate. Signa mala: qr significatur ꝙ humores trahunt ab apostemate ⁊ ipm magnificant. Ad diẽ illã. s. malaʒ. s. vt ad duritiẽ vel ad collectionẽ sanguinosam.

¶ Et scit ꝙ apostema est in corpore renis: aut prope pãniculũ ſm ꝙ diximus in eis que ꝑterierũt. Et scitur ꝙ apostema est in rene dextro aut sinistro: qm̃ iacere sup latus eiꝰ facilius est qʒ iacere sup oppositũ sibi ꝓpter suspẽsionẽ suã. Et iterum qr si ꝓtendit dolor ad ꝑtes epatis: tũc apostema est in dextro: ⁊ si extenditur ad partẽ vesice tunc apostema est in sinistro: ⁊ si sunt signa oĩa simul tũc apostema est in ambobꝰ simul.

¶ Ponit signa loci qñ apostema est in dextro vel in sinistro ⁊ dicit ꝙ cognoscit ad accubitũ: qr facilius est iacere sup latus apatũ qʒ nõ apatũ. Similr si est in rene dextro ⁊c. Sup latus. s. apatis si extendit ad sinistrũ fit nocumentuʒ in vesica: qr magis sibi cõicat qʒ ren dextruʒ. ¶ Nota ꝙ in aliqbus apatibus difficilius est iacere super latus infirmũ qʒ super sanũ vt in pleuresi ⁊ peripleumonia: sed si est apostema in renibus tũc minorat dolor qñ iacet sup latꝰ apostemosum: qr tunc ren appodiat ⁊ minorat dolor.

¶ Cũqʒ apostema fit aldubellati magnificat grauitas valde ⁊ sentit grauitas quasi sphera grauata in vẽtre ⁊ accidit inflatio in locis vacuis ⁊ accidẽtia fiunt fortia ⁊ sentit punctura vehemẽs in vẽtre. Cũqʒ apostema qdẽ est in sinistro: tũc sentit sup iguina duo ⁊ magnificat dolor in lacerto dorsi in toto isto. Et qñ maturat alleuiat feb. ⁊ augmẽtat horripilatio ⁊ igrossat vrina ⁊ multiplicat in ea sedimẽ bonũ. Et qñ rumpit apostema remouent feb. ⁊ rigor oĩno. Et si sanies est

alba lenis nō fetida ⁊ egrediẽ cū vrina: tunc adeo bonum est ꝙ melius esse nō pōt. Et simil'r si est sanguis ⁊ pus album ⁊ id quod est diuersum ab hoc est deterius ſm diuersitatem sui.

¶ Ponit signa apatū renū qñ saniant: ⁊ pz. Fit dubellati. i. apostema saniosum. Sphera aggrauatiua. i. sicut lapis rotundus aggrauans. In locis vacuis. i. circa ilia. Sunt accidentia fortia. s. in principio. Sentitur. s. dolor. Duo. s. dexter ⁊ sinister. In toto isto. s. apostemate. Annuntiatur. s. oppilatio.

¶ De cura. Cap. 3m

Nitiū curationis est abscissio cāe per flōmiā ex basilica si san. est vincens. Et qñq3 est tibi necessariū vt ꝯsequaris id faciēdo flōmiam ex curuatura poplitis: ⁊ si nō apparet vena illa: tūc fiat ex saphena. Et per sol'onē vētris ēt si sunt cū san. illic hu. acuti calidi cū clysteribꝰ lenibꝰ factis de mucilaginibus q̄ztū pol'e est. Et illud qđ melius soluit est aqua casei ⁊ cassia fistu. Et in aqua qdem casei est declinatio mãei ad itestina ⁊ ablutio ⁊ abstersio ⁊ infrigidatio ⁊ maturatio ⁊ rectificatio in vlceribꝰ. Et in cassia fistula est solutio etiā ⁊ maturatio cū facilitate. Et aqua zucchari ⁊ mellis plurime cōmistiōis est huius ordinis. Et si est possibile vt hu. temperet: deinde solutione educat post est melius. Et opz ne solutio sit laboriosa fortis ⁊ magnificet nocumentu3 ꝓpter hu. plurimū effusum ad intestina vicina renibꝰ. Et aqua qdem ordei est ex eis quibus est adherendū in ea. Et oportet vt nullo modo dimittas.

¶ In p̄cedentibus Aui. determinauit de apostematibus renū q̄ztū ad cās diuersitates ⁊ signa: hic q̄ztū ad curā. Et p̄mo ponit curam apatū calidoꝝ qñ nōdū venerūt ad saniationē. Scđo qñ venerūt ad saniationē. ibi (Cura aūt.) Primo ponit curā intēdēdo ad egritudinē. Scđo intēdendo ad accidētia. ibi (Et si illic.) Primo ponit res ꝯueniētes ad apata calida renū. Scđo ꝓhibet res incōueniētes. ibi (Et nō des.) Tertio reuertit ad ponēdū curā ſm tēpora. ibi (Et opz.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ intētio curatiua est remotio cāe que remouet aliqñ per flōmiā si expedit vel per euacuationē cōuenientem ⁊c. Plurime cōmistionis. s. cum aqua.

¶ Et nō des in potu semina ⁊ pillulas que ex eis fiunt ⁊ ꝓprie corpore nō mūdificato. hu. n. effundunt tunc ad renes: donec cū verificat maturatio ꝓuoces.

¶ Prohibet res incōueniētes. Primo facit hoc. Scđo ꝯcludit qđdam correlariū. ibi (Et pp illud.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu nō debes dare in potu diuretica ⁊c. Semina. s. diuretica. Pillulas. s. fortiter euacuatiuas. Cum verificat maturatio collectionis. i. nō des ista diuretica nisi facta maturatione materiei ⁊c.

¶ Et ꝓpter illud opz vt ꝓhibeas potū aque q̄ztū possibile est. s. in hora simili huic hore q̄zuis sit ꝯueniens ſm equalē modū curatio ad mundificandū.

¶ Cōcludit correlariū. Primo facit h̄. Scđo ꝓbat qđda3 qđ dixit. ibi (Nā si aq̄.) Tertio ostēdit qual'r est vtendū aq̄ aliqñ qñ est necessitas. ibi (Et si necia.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu debes ꝓhibere ⁊c. q̄ztū pol'e est in hora simili huic hore. i. in hora principij de qua dixit in p̄ncipio capituli qđ initiū ⁊c. operat ꝯtriu3 q2 ipedit eo ꝙ mā d3 moueri ad intestina ⁊ aqua mouet ad renes. Scđm equale3 modum. i. cum medicina equali.

¶ Nam si aqua sit ꝯueniēs: ꝓpterea q2 infrigidat ⁊ humectat apata calida: verūtamē cū est taliter ꝙ ipellit ꝓuocationē ⁊ coartat versus eos ea que sūt effusa ad latus huius partis apatis ⁊ ad ꝯtrariu3 vie suo motu: tūc nocumētū est supra eius iuuamētum cā qualitatis sue. Et cū hoc associant cū ea ipsi hu. ad renes quoru3 descēsus ad eos fit facilis per ꝯueniētiam aque. Q2 si necessaria fuerit: tunc opz vt in potu det aqua dulcis frida: que suggendo per cottū vel per aliđ sumat. Et opz ne ita sit frigida vt ꝓhibeas maturationē: ⁊ abstineat a carne ⁊ dulcibꝰ. Aqua v̄o calida nocet eis. Et simil'r oē calidū actu qđ fortis est caliditatis. Et penitus aqua plurima nō euat quin laborare faciat renes suo icessu ⁊ motu. Et nō est vlceribꝰ ⁊ apatibus aliqd ꝯgruū sicut quies. Et balnea qdē nō ꝯueniunt eis nisi post declinationē apostematū calidoꝝ.

¶ Probat ꝙ nō ꝯferat aqua frigida. ⁊ arguit sic. Illud qđ h3 figere materiā ⁊ ꝓhibet ea3 euacuari ab extra nocet: sed aqua frida est hmōi: g̃ ⁊c. Maior est nota. Minor ponit in lr̃a. Qđ expellit. i. remouet ꝓuocationē. Eos. s. renes. Coartat: q2 figit mā3 in loco. Q2 si necessaria. Hic ostēdit modū dandi aquā frigidā qñ nō possumꝰ facere sine dando ipsam: ⁊ pz. Q2 si necessaria fuerit ⁊c. s. aqua frigida ꝓpter inflāmationē ⁊c. Aqua v̄o calida. s. nāliter vel etiā artificialiter. Et penitus alias ad vltimū.

¶ Et opz vt administret in primis ex eis que bibūtur. Et ex epithimatibꝰ ⁊ clysteribꝰ ⁊ alijs illud qđ est iuuatiuū: deide admisceat ei de eis que sunt abstersiua mollificātia ⁊ maturātia aliqd ſm magnitudinē apostematis ⁊ eiꝰ paruitatē: deide administrent abstersiua ⁊ mollificatiua. Et opz vt administrent de abstersiuis ⁊ mollificatiuis ea in qbꝰ nō existat mordicatio. Si v̄o necessaria supsūt fortiora mordicationē habētia ꝓpter magnitudinē apatis: tūc rectius est vt in eis vincat qđ mordicationē nō h3. Et simil'r si est illic humor viscosus euacuet. Et opz vt frangat cū cibis qui sunt de genere sorbitionū ꝯuenientibꝰ renibꝰ ⁊ apostematibꝰ: verūtamē sint de sūma eoꝝ que mordicationem nō habēt: qm̄ ipsi eis nutriunt. Et opz vt cognoscatur dispositio hu. in subtilitate grossitudine sua ⁊ in substantia sua an sint de genere corrupti aut sani aut hu. alterius: ⁊ in sua summa an sit multꝰ ⁊ paucus: ita vt opponant illi cū qualitate medicie aut cū quātitate eiꝰ. Et cū potes curare cū eo qđ est minoris acuitatis nō intendas ad aliud qđ sit acutius.

¶ Hic ꝓgredit ad ponendū curā ſm tēpora. Primo ponit curam breuiter. Scđo distinguit. ibi (Cūq3 apostema.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu debes administrare patet. Illud qđ est iuuatiuū: q2 infrigidatiuu3 ⁊ repercussiuū. Et frangat. s. malitia materie. Ipsi. s. renes nutriūtur eis. s. que non habent mordicationem.

¶ Cūq3 apostema integre maturat cuius cognitio est in vrina: tūc in potu dent diuretica sicut semina ⁊ pillule eoꝝ in aqua ordei ⁊ similibꝰ. Et ante illud nō detur in potu diuretica: ⁊ ꝓprie qñ humo. corporis sunt mali. Et qñq3 facit accidere sumere in potu illa grauitatem: sed nō cures inde: qm̄ potare illa ipsa remouet illud. Et p̄ma qdē qbꝰ fit curatio in rectificatione apostemat3 ⁊ in sol'one hu. mali sunt clysteria ⁊ potiones. Clysteria eni sunt magis ꝓuenientia ad ista cū fixione virtutis sue. Et cū hoc ipsa nō faciūt descēdere aliqd desup sicut descēdere faciūt ea que bibunt ⁊ ꝓprie solutiua. Et opz vt sit clystere lene p̄dictū in capl'o colice vt sit clystere facile nō coartās neq3 horribile ⁊ faciat lesionē ⁊ noceat. Et cassia fistula qdē est res congrua in curationibꝰ renū. nā cū ipsa ponit in clysteribus ⁊ eis que bibūtur euacuat sine labore ⁊ associat.

¶ Ponit curā apatū calidoꝝ renū distinctim. Primo ponit curam qñ appet maturatio. Scđo ostēdit a qbus est icipiēdū in cura. ibi (Et p̄ma.) Tertio ostēdit qd est fiendū corpore mūdificato. ibi (Et cū scis.) Quarto ponit res iuuātes in p̄ncipio ⁊ processu quando apostema est ex lapide. ibi (Et res.) Quinta ibi (Et illud quod fit.) ¶ Dicit p̄o ꝙ qñ apostema maturat qđ cognoscit per vrina3 ⁊c.

Integrẽ maturaꝛ sic.s.quando materia est educibilis per vrinaꝫ. Cognoscitur ex vrina:q2 in ipsa est pus ⁊ est in superiori parte. Ipsa.s.diuretica. Remouent illud.s.grauitatem inductam. Et pma. Ostẽdit a quibus est incipiendum in cura:⁊ patet. Et potiones.s. lenitiue. Ad ipsa.s.loca apostemata. Cũ fixione virtutis sue.i.non debilitando virtutem. Et associa.s.alia iuuamenta:al's associat.s. illam rem quã educit:ita ꝙ ista nõ remanet in ventre.

¶ Et cum scis ꝙ corpus est mundum ⁊ apostema est paruum:tunc fortasse sufficit tibi dare in potu aquam mellis aut aquã zuccbari plurime cõmistionis.nã absterstio ambarũ ⁊ earuꝫ incisio ⁊ subtiliatio fortasse resoluet ipsum sine mordicatione.

¶ Ostendit quid fiendum corpore euacuato. Ambaruꝫ.s.aqua zuccbari ⁊ mellis. Ipsum.s.apostema.

¶ Et res iuuatiue in principio sunt aqua ordei cũ oleo rosato aut oleo aliquo ⁊ succus salicis ⁊ succi frigidi ⁊ emplastra cũ subtiliatiuis ⁊ sumere in potu mucilaginem psilij. Et fortasse datur in potu lac. At si est inflatio opꝫ vt sit lac fm ꝙ narrauimus. Et post illud tũc administra clysteria ex altea ⁊ maluis ⁊ semine lini cum aliquo frigidoꝝ ⁊ oleo rosato. Et opꝫ vt administres emplastra ex farina ordei ⁊ sint cuꝫ ea viole ⁊ fabe. Et in fine dimitte frigida ⁊ adde fenugre.⁊ camomillaꝫ ⁊ similia ⁊ sit oleũ sisaminũ ⁊ oleũ de chartamo. Et emplastretur deforis cũ eo qd̓ est maturatiuũ ⁊ vehementioris calefactionis. Et ex illo est vt emplastrentur cum pãno lineo infuso in oleis calefactis ⁊ illis in qbus est virtꝰ anbeti ⁊ altee:⁊ sumantur emplastra ex farina tritici ⁊ aqua mellis decocti ⁊ ex folijs fenugreci ⁊ caulis ⁊ radice lilij ⁊ anbeto ⁊ altea ⁊ camomilla que appropriata sunt cũ lenitiuis. Et fortasse necessariũ est causa doloris vt ponatur in eis aliqd de papauere:⁊ cortices mandragore sunt conuenientes ad illud.

¶ Ponit res iuuantes in principio ⁊ in processu ⁊ posset diuidi in tot partes quot medicinas ponit:legatur tota simul. Cuꝫ subtiliatiuis.s.mistis cũ lenitiuis frigidis. Et post illud q2.s.in augmento. Et in fine eius q2.s.in statu vel declinatione.

¶ Et illud qd̓ fit ex apãte ꝓpter lapidem opꝫ vt regatur regimine illius loci cũ eo qd̓ dicemꝰ. Et nõ est nisi regimẽ doloris cũ cõmouetur ⁊ ꝓprie apud vesicã pp magnitudinẽ lapidis in ea aut excoriationis asperitatẽ:⁊ quãdoqꝫ sedatur cum bal.⁊ tina. Cũqꝫ superfluit ⁊ mollificat redit dolor vehemens post horam. Et embroce facte ex camomilla ⁊ melliloto ⁊ altea et ex furfure sunt iuuatiue valde.

¶ Ponit curã specialiter qñ apostema est ꝓpter lapidẽ:q2.s.propter lapidẽ sunt renes debilitati ⁊ est factũ apostema illius loci.i. ꝙ dicitur in illo loco.s.infra ca.de cura lapidis. Post horã:q2.s.plus attrahitur de mã ꝓpter balneũ.

¶ Et si est illic retẽtio aliqua nãe:tũc illud qd̓ rectius est/est extractio fecis cum colyrio aut clystere nõ magno qd̓ coarctet aut dolorẽ faciat:imo magis diligo vt colyriuꝫ in lenificatione nãe sit lenitatis plurime ⁊ sedet dolorẽ:⁊ nõ est via ad administrãdũ solutiuuꝫ: qm̃ dolorẽ facit ⁊ nocet per id qd̓ descẽdere facit desuper. Clystere aũt cũ in eo ponuntur adipes ⁊ vnctuosa ⁊ ꝯfortatur eiꝰ mollificatio ⁊ ꝯfortatur eiꝰ ꝓuocatio facit cũ solone lenificationẽ ⁊ frangit dolorẽ.

¶ Intẽdit ad accidẽs. Primo ad stipticitatẽ vẽtris. Scd̓o ad dolorem.ibi(Et opꝫ.) Prĩo facit h̓. Scd̓o ponit empl'a.ibi(Et ex emplastris.) Prima pꝫ. Retẽtio nãe.i.stipticitas vẽtris. Cũ colyrio.i. cũ suppositorio. Desup.i.a parte superiori versus renes.

¶ Et ex emplastris fortibus in maturãdo aldubellati accidẽte in renibꝰ sunt ficus elixate cũ aqua mellis:⁊ si necessariũ est vt ꝯfortetur cũ mezereon ⁊ ireos fiat. Et ex potionibus expertis est illud qd̓ recipit seminis lini pondus.ij.aur.amili aur.j.⁊ est.ij.dosis. Et qñ cõpletur maturatio tunc administrentur diuretica que bibantur ⁊ ex qbus fiat clystere. Et ex emplastris quideꝫ est emplastrum factum ex camepitheos ⁊ polio ⁊ prassio et petrosillino ⁊ squinanto ⁊ spica.

¶ Ponit emplastra ⁊ pꝫ. Emplastris.i.maturatiuis.

¶ Et opꝫ vt tu assidue vtaris in dispõne doloris ⁊ sedatione suspẽsorijs eius sedatiuis que diximus multotiens. Et qñ est clystere extrahens feces sedãs dolorẽ per hoc ꝙ facit descendere illud qd̓ cõprimebat ꝓpterea ꝙ lenit. Et si nõ facit illud necessariuꝫ est vt alleuietur sicut cũ flõmia ⁊ vẽtosis positis cuꝫ facilitate inter chatim ⁊ dorsum. Deĩde fiat scalpellatio ⁊ vaporetur locus cũ lana ĩfusa in oleo calido in quo decocta sunt sicut altea ⁊ abrotanuꝫ ⁊ camomilla. Et necessariũ est vt emplastretur cũ eis que sunt sicut semen lini ⁊ similia. Et qñqꝫ necessariũ est tibi vt emplastretur cum eis que sunt sicut polium ⁊ olibanũ ⁊ herbus ⁊ cera ⁊ oleũ de lilio. Et qñqꝫ est tibi necessariũ vt ponas medicamen penetratiuũ:ita vt ponas vẽtosas ⁊ scalpelles leuiter:deĩde vapores cũ vaporatione p̄dicta. Et fortasse necessariuꝫ est tibi vt tribuas in potu semina diuretica frida cũ paucis calidoꝝ subtiliũ ⁊ aliq̃ narcoticoꝝ:sicut anisuꝫ cũ herbo ⁊ opio ⁊ sicut philoniũ. Ipm eni est melius medicamẽ in hm̃oi loco.

¶ Docet succurrere dolori ⁊ ponit medicinas:⁊ pꝫ. Suspensorijs eius sedatiuis.i.debes applicare medicias sedatiuas doloris. Ut alleuietur.s.dolor. In hoc loco.s.in sedatione doloris.

¶ Cura autem proprie aldubellati cum sciueris ꝙ necessarium est vt collectionem faciat est:quoniam opꝫ vt tu adiuues cum maturatiuis que diximus. Et addas in eis virtutẽ cum eis que sunt sicut gluten albotin ⁊ vrtica ⁊ absinthiũ ⁊ ireos ⁊ farina herbi. Et qñqꝫ ponũtur in eis ea que sunt sicut radix vitis albe ⁊ mezereon ⁊ fimus columbinus. Et quandoqꝫ sufficit in ea decoctio ficuum cũ melle. Et opꝫ vt vtaris in clysteribus ⁊ in potibus eis que maturant cũ fortitudine ⁊ administres vaporationes p̄dictas confortatas cũ eis quibus oportet eas confortari.

¶ Ponit curã qñ iã apã est saniatũ. Et p̄ facit hoc. Scd̓o ponit curã malitie cõplonis que cõplicatur.ibi(Et multotiens.) ¶ Dicit p̄ ꝙ qñ apostema venit ad rupturã vel exiturã ⁊c. virtutẽ.s.aptionis.

¶ Et multotiens quidẽ est cã tarditatis maturationis malitia cõplexionis calide inflãmate. Cũqꝫ equatur maturatio ⁊ illud fit cum eis que sunt sicut genera lactis ebibita ⁊ clysterizata ⁊ reddita ad maturationem faciendã super res frigidas natura calidas per accidẽs sicut est aqua calida in qua fiat encatisma:tunc si non rumpitur administra rupturã facientia ⁊ clysteria acuta vsquequo ꝑuenias ad illud in quo ponuntur elleborus ⁊ sicidis ⁊ alia. Et illud qd̓ exterius est rege cũ vaporationibꝰ ⁊ emplastris deforis ⁊ adhibe diuretica fortia:sicut est acorus ⁊ semen agni casti. Et eis quidem vtrisqꝫ est proprietas in hoc prouocant cũ virtute laboriosa. Deinde administra ea que incarnant de medicinis preparatis ad vlcera renũ ⁊ ego dicã ea.

¶ Ponit curaꝫ qñ cum exitura est mala cõplexio:⁊ pꝫ. Et sicidis.i.

cucurbita agrestis. Deinde administra. s. facta apertione.

¶ De apãte flegmatico in rene. Cap. 4m.

Ipsum enim provenit a causis facientibus ꝑvenire flegma.

¶ Determinat de apostematibus flegmaticis in renibus. Primo ponit causas. Secundo signa, ibi (Signa.) Tertio curam. ibi (Est cum.) Prima patet.

¶ De signis. Cap. 5m.

Sunt gravitas ꝛ tẽsio ꝛ minoratio in operationib⁹ renũ ꝛ nõ est illic inflatio. Et qñq3 est cũ eo mollities in facie ꝛ oculis ꝛ in reliquo corpore: ꝛ est sperma valde humidũ fridum tenue cũ defectu signoꝝ que sunt ꝓpria duro.

¶ In secunda dicit ꝙ est gravitas ꝛ tensio ꝛc.

¶ De cura. Cap. 6m.

Est cũ empl'is calefaciẽtib⁹ ꝛ cuȝ diureticis ꝛ mũdificativis. Et opȝ vt ponaṫ in ea fiducia plurima in lauro ꝛ folijs ei⁹ ꝛ oleo ipsi⁹ ꝛ in rutha ꝛ in hmõi: ꝛ administrenṫ clysteria.

¶ In tertia parte ponit curam ꝛ patet.

¶ De apostemate duro in renibus. Cap. 7m.

Quãdoq3 est icipiẽs ꝛ pl'm ei⁹ est post egritudinẽ acutã cui⁹ qdẽ cã est incipiẽs: ꝛ pl'm ei⁹ est mã melica currens ad eũ: aut est lapideitas ex apãte calido ꝓpter frigus qđ ꝯvertit ipm in lapidẽ: aut calorẽ igrossantem ipm: que ambo sunt cã in hoc ne ꝓveniat maturatio. Maturatio eniȝ est sequẽs caliditatẽ tendentẽ ad equalitatẽ.

¶ Hic determinat de apãtib⁹ duris renũ. Primo ponit cãs. Scđo signa. ibi (Significat.) Tertio curã. ibi (Cõsidera.) ¶ Prima pars est clara. Propter frigus. s. medicinarũ approximatarum. Ambe cãe. s. caliditas grossities ꝛ frigus ꝯvertens ad lapideitatẽ.

¶ De signis. Cap. 8m.

Significat ꝙ apostema duruȝ est in renib⁹ gravitas vehemẽs cũ qua nõ est dolor de quo sit curãdũ: nisi in facto post apã calm. In ipo eni qñq3 cõmoveṫ dolor. Et de signis duri est paucitas pyridũ ꝛ stupor ãbaꝝ ꝛ stupor ãchaꝝ. Et qñq3 stupescũt ãbo crura: verũtñ ipa ãbo nõ euãnt a debilitate. Et accidit in oib⁹ istis mẽbris iferiorib⁹ arefactio ꝛ extenuatio. Et vrina est subtilis pauca in q̃ntitate: ꝓpea q2 ipsi ãbo parũ aq̃sitatis attrahũt ꝑꝑ debilitatẽ virtuꝶ ꝛ debilitatẽ expulsionis eoꝝ ãboꝝ ꝛ est ꝓuata digõne tenuis: ꝛ cã in h̃ ẽ oppil'o. ipa. n. ꝓhibet qđ turbidũ ẽ penetrare. Et pl'm ei⁹ qđ tenue est: imo oppil'o qñq3 captivat vrinã ꝛ debilitas ꝓhibet virtuteȝ digerẽ. Et qñq3 ꝓvenit ex ea cõmotio ꝛ multotiẽs ꝓducit ad hydropisim ꝑꝑ oppilationẽ vie aq̃sitaꝶ san. ꝛ reditionẽ ei⁹ ad corp⁹. Et ꝑꝑ ill'd opȝ in h3 egritudine vt assidue fiat ei⁹ ꝓvocatio.

¶ Ponit signa ꝛ dicit ꝛc. Paucitas piridũ. i. tenuitas ꝛ ꝑcauitas ossium anchaꝝ qui ingrediunṫ vertebra. Ambarũ. s. pyridũ. Virtutis. s. attractive. Ipsa eni est oppilatio. Turbidũ. i. grossuȝ. Captivat. i. aufert. Cõmotio. i. antecessio.

¶ De cura. Cap. 9m.

Considera radices que sunt in curatioib⁹ duritiei epatꝭ ꝛ medicinas. nã ille eedeȝ sunt via curationis duritiei renuȝ. Et si necessaria est flõmia ꝑꝑ multitudinẽ san. melãcholici fiat. Et ꝯfert ei qñq3 potare semina in qb⁹ est lenificatio ꝛ resol'o sicut se. almaru ꝛ se. lini ꝛ se. altee ꝛ fenugrecuȝ ꝛ cartamũ de qb⁹ fiant pulveres q sicci manib⁹ in os ꝓijciant ꝛ misceanṫ cũ eis diuretica ꝭm necessitatẽ et nõ sit superfluitas in medicis q̃obreȝ retineaṫ grossum ꝛ ꝯvertaṫ in lapidẽ: imo ꝯsidera vrinã ei⁹: ꝛ quotiens ingrossaṫ ꝑuoca cũ equalitate ꝛ quotiẽs stat matura. Et de signis maturitatis est ꝙ multiplicaṫ vrina. Et ꝯferũt ei inunctiones ꝛ vaporationes cũ eis que sunt sicut oleũ de costo ꝛ oleũ nardinũ ꝛ sambacinũ ꝛ oleuȝ camomillinũ ꝛ oleũ anbetinũ ꝛ oleũ laurinũ. Et de emplastris sũt emplastra facta ex camomilla ꝛ mellilotho ꝛ se. lini. Et qñq3 necessaria sunt ea que sunt sicut bdellũ ꝛ ãmoniacũ ꝛ serapinũ ꝛ adeps vrsi ꝛ adeps leonis ꝛ medulla vaccina ꝛ cervina ꝛ alia de qb⁹ fiant emplastra ꝛ vnguẽta ꝛ administrenṫ. Et qñq3 necessariũ est vt dissolvanṫ ea que sunt sicut bdelliũ ꝛ ãmoniacuȝ in decoctiõe diureticoꝝ. Et simil'r camomilla ꝛ tribuli ꝛ mellilotũ ꝛ polypodiũ ꝛ deṫ ex eis in potu.

¶ Ponit curã per flõmiã: ꝛ per illa que sumuntur per os. 2ª ibi (Et ꝯferũt.) 3ª ibi (Et qñq3.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ debes curare sicut ꝛc. Almaru. i. maruby. In medicinis. s. calidis ꝛ resolutivis. Et cõferũt. Ponit curam per ista que sumuntur per os ꝛc.

¶ De vlceribus renũ. Cap. 10m.

Cause vlcerũ sunt ipsemet cause reliquoꝝ vlceruȝ: ꝛ sunt cause separationis ꝯtinuitatis: deinde aptio. Et illud qñq3 fit a scissura vene ꝛ eruptione eius: ꝛ ipsius icisione ꝑꝑ cãs notas: ꝛ fiunt ꝑꝑ aldubellati que rumpunṫ ꝛ fiunt ꝑꝑ lapidẽ q egrediṫ. Et qñq3 fiunt ꝑꝑ humores cholericos excoriantes: aut viscosos excoriationẽ faciẽtes ꝑ eradicationẽ suã: ꝛ ex adherẽtia sua cũ labore.

¶ In ꝓcedẽtib⁹. A. determinauit de apãtib⁹ renuȝ: hic de vlcerib⁹. Primo q̃tũ ad cãs ꝛ diversitates. Scđo q̃tuȝ ad signa. ibi (Signa vlcerũ.) Tertio q̃tũ ad curã. ibi (Primũ qđ.) ¶ Primo ponit cãs. Scđo diversitates ꝛ cõpat vlcera renũ ad alias dispõnes. ibi (Et vlcera.) Tertio ponit quãdã aliã dispõnẽ sive diversitateȝ. ibi (Et qñq3.) Quarto ponit quẽdã cañ. ibi (Et multotiens.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cause vlcerum renum sunt eedem cause que faciunt vlcera in alijs membris ꝛc. Deinde apertio. s. venarũ sive aperianṫ vene in orificijs sive in corpulentia. Et illud. s. aptio vene. Dubellati. i. apã saniatũ. Fiunt ꝓpter lapidẽ: q2 lapis excoriat ꝛ vlcerat. ¶ Nota vt habeṫ. 16. fen vlt. trac. ca. de thenasmone. aliqñ flegmata viscosa adherent intestino recto sic ꝙ virtus nõ pôt ipsa expellere: ꝛ ideo putrefiunt taliter fit corrosio: ita est de renibus: q2 ꝓpter adherẽtiã aliquoꝝ humoꝝ viscosoꝝ adherentiũ fiunt vlcera.

¶ Et vlcera qdẽ renũ sunt minoris malitie q̃ vlcera vesice ꝛ q̃ vlcera meatuũ iter vtraq3 ꝛ q̃ vlcera meatuũ iter duo emictoria. Et cã in h̃ est ꝙ vlcera mẽbri nervosi difficilioris sũt sanatiõis q̃ vlcera mẽbri carnosi. Et plurimũ qdẽ accidũt vlcera in meatib⁹ ꝑꝑ gnõnem mãe cholerice excoriationẽ faciẽtis: aut ꝑꝑ lapidem faciẽtem accidere excoriationẽ.

¶ Cõparat vlcera renũ ad alia vlcera. Scđo cõparat cãs. ibi (Cãe in h̃.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ vlcera renũ nõ sũt tãte malitie quãte sunt vlcera vesice ꝛ poroꝝ euritides. Inter vtraq3. i. iter renes ꝛ vesicã. Dispositio meatuũ. i. venarũ emulgẽtiũ. Et cã. Assignat rõnẽ eoꝝ que dixit ꝛ dicit ꝙ vlcus vesice est peius q̃ vlcus renũ: q2 vlcus in mẽbro nervoso est peius ꝛc. ꝛ subdit ꝙ ista vlcera fiunt ꝛc. Mẽbri nervosi. s. sicut vesica. In meatib⁹. i. in poris euritidibus.

¶ Et qñq3 fiunt ista vlcera corrosiva: ꝛ qñq3 nõ fiunt.

¶ Ponit q̃dã diversitatẽ: ꝛ dicit ꝙ vlcera sunt aliqñ corrosiva ꝛc.

¶ Et multotiẽs qdẽ ꝓveniũt ex vlceribus renũ fistule que nullo mõ sananṫ quãvis sint de illis que cessant a cursu suo cũ mũdificatiõe corpis ꝛ curanṫ cuȝ est eius repletio. Ex illa võ que est bone mãei nõ ꝓvenit ma-

gnus

gn⁹ timor:neqꝫ ēt timeť ex ea nisi dilatatio ⁊ corrosio. Jlla aūt que est male materiei facit accidere dilatatione ⁊ ꝑducit ad ꝑditionē. Et ille cuius ren disrūpiť moritur. Et multotiens est aliqd ex capite apātis decliue ad exteriora:quare rumpitur ad exteriora.

¶ Ponit quēdā cañ. ꝓnosticū:⁊ dicit ꝙ aliqñ in renib⁹ vel in ꝑtib⁹ illoꝝ ꝯtingūt fistule ex vlcerib⁹ renū ⁊c̃. Fistule.s. in renibus vel in ꝑtib⁹ illoꝝ. A cursu suo.s. puris vł saniei feculēte. Et curāt.i.euāant. Cum est eius repletio scilꝫ puris feculēti. Dilatatio scilꝫ superius. Et corrosio scilꝫ paulatine facta. Male materiei scilꝫ putride corrosiue. Dilatationē.i. disruptionē scilꝫ totalem. Quando dicit male materie tangit afo.18. particule.6. Uesicam incisam ⁊c̃.

¶ De signis. Cap.11m.

SIgna vlcerū renuꝫ sunt ꝙ egrediunť in vrina sanies ⁊ ꝑtes capillares ⁊ frusta rubea carnosa. Et in locis renū qñqꝫ sentit hñs ea dolorē. Et qñqꝫ antecedit ea mictus sang. aut aldubellati renū:aut dolor ex eradicatiōe lapidis. Et qñqꝫ significat ipsaꝫ ꝑcussio eueniens aut casus. Cum aꝑtiōe aūt nō fit dolor:⁊ significāt ipsaꝫ assiduatio mictus san. paulatim. Mictus enī sang. cū est ex eruptiōe aldubellati:aut fixura vene desuꝑ: possibile est vt sit assiduus duob⁹ diebus aut trib⁹. Si aūt illud fit plus tūc fit ꝑꝑ apertionē aut ꝑꝑ vlcus in renibus aut vesica. Nā cū ꝓlōgať ⁊ est illic alteratio coloris aut cōmistio virus tunc nō est nisi vlcus in renibus aut vesica: ⁊ ille mictus sang. debilitat:quoniam quāuis illud qđ de eo ꝓuenit oī hora sit parum:tñ frequentia perducit ad hoc vt euacueť summa plurima.

¶ Ponit signa. Primo vlcerū renū absolute. Scđo signa distinguētia iter vlcera renū ⁊ vesice. ibi(Et dr̃ia.) Tertio ponit signa vlceꝝ malignoꝝ. ibi(Et significať.) ¶ Dicit p° ꝙ qñ vlcera sunt in renib⁹ in vrina appet sanies ⁊c̃. Sanies ⁊ ꝑtes capillares. Jste est afforismus.76. quarte ꝑticu. Quibus in vrina grossa sic̃ frusta carniū ⁊c̃. Et qñqꝫ sentit.s. cum est vlcus non apertum vel quando rumpiť vena.s. in medio. Antecedit ea ex eradicatione.s. ex exitu. Cum aꝑtione vene.s. orificiorum venaruꝫ. Nō fit dolor:quia ibi non est solutio continuitatis nec forte mala complexio. Jpsaꝫ.s. apertionē. Al's ipsa.s. vlcera renum. Desuper.i. in mēbris superioribus. Et ille mictus.s. paulatine factus.

¶ Et differētia quidē inter vlcera renuꝫ ⁊ vesice est ꝙ vlcera renū sunt cū facilitate vrine ⁊ vlcera vesice sunt cū difficultate vrine. Et cortices in vlceribus renū sūt rubei. Et in vlcerib⁹ vesice sūt albi:aut magis grossi si sunt in vesica ipsa:aut ꝑui tenues si sunt in meatibus.

¶ Ponit signa distinguētia iter vlcera renū ⁊ vesice ⁊ legať simul. Dicit ḡ ꝙ in vlceribus renū homo faciliter mingit sed in vlceribus vesice mingit cū difficultate. Scđa dr̃ia est:q2 in vlceribus renuꝫ: homo mingit cortices ru. in vlceribus vo vesice albos. Cū facilitate vrine.s. in actu mingendi. Sūt rubei:q2 fit vlceratio in carne q2 in renibus. Jn meatibus.i. in poris euritidibus.

¶ Et cognosciť ēt differētia per locuꝫ doloris. nam locus doloris in eis diuersificať ex vlceribus meatuū in medio ⁊ in meatu nerui post collectionē. Et qñqꝫ associať dolor in vlcerib⁹ vesice cui est cōmotio omni hora sicut parturiētis. Et significať qñqꝫ differētia quesita ex hoc ꝙ dolor in vlceribus vesice est difficilior: qm̃ membrum est mēbrum neruosum fortis sensus:⁊ mictus sang. frequens quāuis sit de significationibus vtriusqꝫ rei:est tñ in vesica minoris quātitatis ⁊ minoris permistionis cū vrina. Et quādo mingūt patiētes vlcera renū ⁊ vesice sang. post mictū saniei:tūc significatur inde corrosio. Et significať qñqꝫ difficultas vlcerū in renibus ⁊ malignitas eoꝝ per paucitatem recepționis rectificationis ⁊ longitudinem temporis ⁊ multitudinem fecis ⁊ colorem malum viridem in eo quod mingitur ex vehementia fetoris.

¶ Similiter cognosciť dr̃ia ex loco doloris. Diuersificať.s. ꝫm loca vlcerū.i. inter renes ⁊ caudaꝫ. Jn meatu nerui.s. sentiť dolor ⁊ est neruus vadens ad virgam. hoc ponit Rasis.10. ꝯtiētis p̃mo.c. Si vlcera sunt in vesica ꝑ neruum virge qui est ꝯcauus pōt venire sanies ad virgā ⁊ exire. Dr̃ia quesita.i. que queritur īter vlcera renū ⁊ vesice. Post collectionē.s. vrine. Utriusqꝫ rei.s. vlcerum renum ⁊ vesice. Et significať. Ponit signa vlcerum malignorum pꝫ. Fecis idest materie feculente ⁊ virulente.

¶ De cura. Cap.12m.

PRimum qđ necessariū est itendendū in curatiōe vlcerū renū ⁊ vesice est equatio hu. ⁊ declinatio eoꝝ ab amaritudīe ⁊ bauracitate ad dulcedinē vt non faciat venire vulnus post vulnus:⁊ dimissio oīs acuti ⁊ amari ⁊ salsi ⁊ acetosi ⁊ minoratio potus aque vt minoreť necessitas mingēdi: ⁊ minoreť motus renū ab eo qđ ꝓuenit ad eos ⁊ eorū rasio ꝑ illud. Canon enim curatiōis vlcerū est quies.

¶ Ponit curā. Primo itendēdo ad causam. Secundo ad regimen. ibi(Oportet.) Primo ponit cañ. q sunt sicut radices ⁊ fundamēta curatiōis vlceꝝ renū. Scđo ponit cañ. ꝓprios. ibi(Et cū.) ⁋ Pria in duas sic̃ due sunt radices cañ. cōiuꝫ. Scđa ibi(Et de radicibus.) ⁋ Prio p̃mittit. Scđo ostēdit a qbus perficiť curatio. ibi(Ex eis.) ¶ Dicit primo ꝙ tu debes equare humores ⁊ diuertere. Bauracitate.i. salsedine. cā est q2 salsa acuta vlcerant.

¶ Et ex eis que equant hu. sunt flobothomia si est necessaria. Et solutio subtilis ⁊ tenuis sine labore penit⁹: ⁊ sine solutiōe hu. acutoꝝ subito in vice vna. Huiusmodi.n. expellit a corpore expulsionem subtileꝫ cum declinatione ad partem que est alia a parte renum:⁊ dū nō administras solutiuuꝫ cholerū est melius vsqꝫ ad necessitatem. Et melius quidem est vt eques materiam ⁊ educas illaꝫ post illud proprie per vomitū. Uomitus nāqꝫ est melius quo renuꝫ vlcera curantur:propterea ꝙ mūdificat ⁊ euacuat:⁊ ꝓpter hoc quod attrahit hu. a contrario partis renū. Et quandoqꝫ est visus vomitus frequens sufficiens ad illud excusans ab alio. Et melius quidem est vt prouocet prius cum seminibus: deide permuteris ad vomitū. Et oportet vt vomitus fiat super cibuꝫ cum eo qđ facile efficiat sicut melon ⁊ eius semen:⁊ proprie semen eius cum vino dulci:⁊ cū eo quod est sicut syrupus acetosus cū aqua calida. Et opꝫ vt nō fiat cōmotio vehemēs cuꝫ labore. Et ex eis quidē que hu. temperant est sumere aquaꝫ melonis romani ⁊ vuam ⁊ alkekengi ⁊ papauer.

¶ Ostēdit cū qb⁹ ꝑficiť curatio. Primo ostēdit ꝙ curatio ꝑficiť cū flobothomia. Scđo cū solone vētris. Tertio cuꝫ vomitu. Quarto cū aqua melonis. ¶ Dicit p° ꝙ flōmia equat humores ⁊ solutio leuis ⁊c̃. De scđa pꝫ. De tertia ēt pꝫ. De q̃rta dicit ꝙ cōfert aqua melonis. Equāt hūores.s. in quāto ⁊ quali. So. subtilis.s. leuis. Hmōi scilꝫ euō. Solutiuū cholere.s. qđ euāt exoluēdo. Ad necessitatē.s. cū eēt multa exuberātia. Cum seminibus.s. cū aliqua materia fuerit infixa vlceri. sic exponit Albertus.

¶ Et de radicibus quas te opꝫ ꝯsiderare est vt cū dolor sit fortis cureť dolor prius deinde vlcus.

¶ Ponit scđm cañ. ⁊ dicit si est dolor ⁊ vlcus cura primo doloreꝫ: q2 dolor trahit materias ⁊ inducit vigilias.

¶ Et cum vlcus est recens ⁊ quotiēs rūpiť apostema ē ei⁹ curatio facilior. Et fortasse sufficiūt pill'e de amilo cū syrupo vio. Cū āt chronicū fit res fit difficilis. Et opꝫ vt ꝑperes in mundificādo. Jn leui qdē cū diureticis leuibus sicut est semen alkekengi ⁊ altee vsqꝫ ad

acceptionē feniculi. Et in malo qdē ⁊ maligno cuȝ eis que sunt sicut capillus veneris: lȝ sit temperatus ⁊ ireos ⁊ farina herbi. Et est necessariū vt aggreges inter potationē ⁊ emplastrationē cū egritudo est maligna. Et fortasse ꝯferūt in ea hyssopus ⁊ rutha ⁊ similia. Si aūt mundificet: tūc sis occupatus in sigillatione vt nō eueniat corrosio. Et opȝ vt quieti adhereāt ⁊ nō laborēt quantū ei possibile est: imo opȝ vt sint contenti de exercitio fricatione extremitatū: ⁊ pro eūone quā facit exercitiū vaporatione sicca ita vt nō cōcedas eis icessionem ⁊ alia ⁊ proprie cū assueti fuerint exercitio: deinde cum sananf gradatiȝ exercitio vtantur leui vsquequo redeant ad consuetudinem in motu suo.

¶ Hic ponit cañ. ꝓprios. Primo ostendit diuersitatem causarum ſm diuersitatem vlcerum ⁊ ponit curam vlcerum renum in confuso. Secundo ponit curam distinctim. ibi (In cura vo.) ¶ Dicit primo ꝙ quando vlcus est recēs ⁊c̄. Nota hic ꝙ capillus veneris est temperate complexionis. In sigillatione. i. consolidatione. Et alia scilȝ vt equitationes. Et proprie. s. facere.

¶ In cura vo ipsius vlceris oportet vt in p̄mis dimittatur coitus. Coitus nāqȝ nociuus est illis valde propter multitudinem motus exercitij ⁊ sufficiat fricatio: quoniam ipsa est iuuatiua ⁊ attractiua san. ad corpus. Ipsoꝝ vo regimen cum medicinis oportet vt sit cum exiccatiuis abstersiuis sine mordicatione. Qꝛ si vlcus nō fuerit cū illa malitia sufficiat illud qđ est tēperatum in abstersione ⁊ exicccatione. Et si est malignū est necessariū illud qđ fortius mundificat ⁊ lauat ⁊ qđ est vehemētioris exiccationis vt ꝓhibeat sordes. Et post illud qđ est vehemētioris stipticitatis ⁊ ꝓhibitionis: vt ꝓhibeat effusionem hu. maloꝝ. Et cum mundificatur ⁊ exiccaf ⁊ auertunf ab eo materie est sanatio.

¶ Ponit curam in speciali. Primo quando vlcus non est factum fistulosum. Secundo quando est factum fistulosuȝ. ibi (Maligna.) Primo ponit quatuor cañ. Scđa ibi (Qꝛ si vlcus.) Tertia ibi (Et opȝ.) Quarta ibi (Cunqȝ scis.) ¶ Dicit primo ꝙ debes dimittere coitum ⁊c̄. Qꝛ si vlcus. Ponit scđm cañ. ⁊ dicit ꝙ si vlcus est malignum ⁊c̄. Auertuntur. i. diuertuntur.

¶ Et opȝ vt cōmisceas cū medicinis vlcerū oib⁹ glutinationem facientia sicut sunt amilū ⁊ dragagantū ⁊ frigide gūme. nā glutinatio est eis q̄ probibēt vlcera minuta ab excoriatiōe eoꝝ que transeūt super ea. Et que de eis ē vnctuosa sicut lacca facit carnē mēbri: ⁊ illud qdē ex quo ipm nutrif spissuȝ ⁊ ānexuȝ p̄parationi ad sigillādum. Et opȝ iterū vt misceanf cū eis diuretica ⁊ medicine subtiliatiue vt faciant ꝑuenire ad ipsa medicinas rectificātes ⁊ sigillātes: lȝ ipse in seipsis noceant ⁊ cōmoueant. Et qñ necessariū est vt misceanf cuȝ eis narcotica ex herbis sicut iusquiamū albū ⁊ mādrago. ⁊ opiū ⁊ iusquiamū nigrum ⁊ illud ꝑꝑ sedationem doloris ⁊ exiccationē ⁊ reꝑcussionē. Cunqȝ scis ꝙ in vlceribus est sordes: tūc da in potu abstersiuū in quo est fortitudo ꝓuocatiōis sicut aqua zucchari ⁊ aqua mellis cū qbusdā seminibus donec prouocet ⁊ lauet: deinde consequenter adhibe exiccatiua.

¶ Ponit tertium cañ. qui est de administratione quarūdam medicinarū: ⁊ pȝ. Ipm. s. mēbruȝ renale ad sigillādū. sup. ⁊ ideo talia cōueniunt. Cunqȝ. Ponit quartum cañ. ⁊ pȝ.

¶ Et medicine ebibite qbus curatur qđ non est malignū valde de vlceribus renū sunt sicut semē altee ⁊ semen almaru ⁊ radices eoꝝ cū aqua mellis ⁊ semen alkekengi ⁊ aque vue vulpis ⁊ proprie mōtane. Et iteꝝ semen cucumeris ⁊ bol. arme. cum iulep ⁊ capillus veneris cum aqua mellis. Et radici liquiritie inest exiccatio ⁊ mundificatio ⁊ maturatio ⁊ glutinatio. Et iteruȝ seminis lini ⁊ dragaganti añ. pars. j. ⁊ polypodij ꝑtes ij. cū aqua mellis. Et iterū grana pini ⁊ semē citrulli sumanf de qbus puluis factus quantuȝ palma plena est sumatur. Et iterum de semine papaueris torrefacti ⁊ contriti sumatur. ʒ. j. ⁊. ʃ. cum aqua mellis in qua bullita sunt squinantuȝ ⁊ radix liquiritie. Et fortius eis que diximus est petrosellinum: aut daucum cuȝ vino odorifero ⁊ inuoluatur bolo armeno. Et iuuatur sumēdo in potu bdellij dissoluti cuȝ gūma albotin ⁊ terre sigillate partes equales: ⁊ sit dosis perueniens ad auř. j. in vino dulci. Et iterum farina herbi est fortis mūdificationis ⁊ exiccationis sola. Cunqȝ cū ea aggreganf ea que sunt sicut terra sigillata ⁊ achacia ⁊ succus barbe hircine complef iuuamētum eius. Et ireos ēt est forte cū quo fiat hec operatio ⁊ similia.

¶ Ponit medicinas. Et primo hic. Secundo docet succurrere dolori. ibi (Cunqȝ dolor.) Primo ponit medicinas simplices pauce cōmistionis. Secundo multe compositionis. ibi (Composita.) ¶ Almaru. i. marubij. Iulep. s. violato. Daucus. i. semen pastinace syluestris. Sola. i. absolute.

¶ Composita autem sunt sicut illud quod fit ex seminibus cucumeris excorticati grana. xxx. ⁊ ex granis pini. xij. ⁊ ex granis amigdale. v. numero ⁊ ex croco qđ fit equale ponderi eorum ⁊ bibatur in ieiunio. Et si caliditas est vehemens loco granoꝝ pini ponantur genera citrulli. Et iteruȝ de granis. xx. grana ⁊ de granis cucumeris. xl. grana polypodij. ʒ. j. ʃ. bibatur cum lib. j. ⁊. ʃ. aque in qua bullite sint spice celtice ⁊ se. apij: amborum añ. ʒ. viij. vsquequo redijt ad quartam. Et iterum terre sigillate ⁊ sang. draco. ⁊ castorei ⁊ semi. melonis ⁊ seminis apij ⁊ seminis cucume. ⁊ seminis cucurbite ⁊ succi liquiritie lacce ⁊ aristolo. ⁊ amigdale pini magne ⁊ papaueris ⁊ se. iusquiami albi partes equales: in potu dentur ſm ꝙ exigit illud quod est presens cum rob. Et iterum de granis pini magne. xx. numero: amigdale excorticate grana. xx. dactyloruȝ carnosorū grana. xv. fructus capparis auř. iiij. croci auř. j. sexta: conficiantur cum rob. ⁊ administrentur.

¶ Ponit medicinas compositas. Et diuiditur in quatuor. Partes patent. Prima patet secūda ⁊ tertia. Et amigdale. i. nuclei. Quarta etiā patet.

¶ Cūqȝ dolor fit fortior opȝ vt a curatiōe vlceris separatio fiat ⁊ curetur cum hmōi medicamine. ℞. se. iusquiami albi. ʒ. j. sextā opij kirat. j. se. citrulli se. lactuce: āborū añ. ʒ. j. se. portula. ʒ. j. ipȝ enī sedat dolorē in dispōne. Et quādo dolor est paruus sedat ipȝ potus lactis loco aque ⁊ potare syrupū viol. Et de fortib⁹ sunt diacalamentum ⁊ troc. alkekengi ⁊ troc. asclepiadis ⁊ troc. diascoridis ⁊ suffuf regis ⁊ aristol. ⁊ regimen alkekengi mōtane ⁊ suffuf camedreos est fortis valde. Et multotiens conferunt clysteria dissenterica ſm semitaȝ vicinitatis. Et quandoqȝ admistras emplastra hui⁹ generis ponendo super dorsum ⁊ apud stricturam medij ⁊ loca vacua sicut illud qđ fit de farina herbi decocta cum vino ⁊ melle. Et iterum qđ fit de rosis siccis ⁊ lētibus ⁊ melle ⁊ granis myrti ⁊ emplastretur cum eoꝝ hoc quidem prohibet putrefactionēȝ dilatataȝ. Et de

vnctionibus

vnctionibus sunt sicut oleum de alcāna ⁊ oleum arboris masticis ⁊ oleuz de cydoniis cũ quibus quandoqꝫ miscet qđ est sicut storax. Et qñqꝫ est necessariũ illud quod est sicut adeps anatis ad lenificandum. Fistule vͦo curationem non habent nisi exiccationem ⁊ probibitionem corruptionis. Exiccatio quidem fit cum assiduatione mundificationis corporis ⁊ cautela a repletione ſm qualitatem ⁊ quantitatem: ⁊ hoc quidez sufficit in curatione eius que non est maligna. Maligna vͦo oportet vt curetur cum hoc ⁊ cum eis que sunt fortiora eo sicut sunt emplastra: ⁊ potationes probibētia putrefactionē sicut sunt stiptica nota cũ abstersiōe cũ quibus non est mordicatio de mundificatione.

¶ Docet succurrere dolori: ⁊ ponit medicinas diuersas ⁊ pꝫ. Kirat est pondus quatuor granorum ordei. In dispositione .i. statim. De fortibus .s. ad exiccanduz. Trocisci asclepiadis ponũtur .5. cañ. 4. tracta. Dissenteria .i. que conueniunt in dissinteria. Huius generis scilꝫ cōsolidatiua ⁊ exiccatiua. Dilatatiuam .i. extensiuam. Alkāna est quoddam semen. Fistule. excusat se a curatione fistularum renum. ⁊ pꝫ. Mundificatio .i. prouocatio.

¶ Oportet vt sit cibus boni chimi ex carnibus auium quas scis de piscibus alradrachi ⁊ olerib⁹ boni chimi frigidis sicut sunt atriplices ⁊ bliti. Et dũ vlcera permanent mala: oportet vt dētur assata ⁊ sicut est vitelli ouorum sorbilium ⁊ gradatim perueniatur ad gallinā pinguem ⁊ ad tri. Et genera lactis cōferunt eis quando ea digerũt. Qđ ergo est sicut lac asininuz ⁊ lac equinum etiam ⁊ lac camellinum confert eis: quoniam lac rectificat materias vlcerum ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cũ sua retentione. Et quod est sicut lac vaccinum ⁊ ouinum aggregat ad illud additionem in confortatione mēbri cibatione eius. Verũtamen lac asininum ⁊ caprinum iuuatium est ex parte rectificationis complexionis ⁊ ablutionis: ⁊ ex parte proprietatis est magis iuuatiuũ qꝫ illa duo: ⁊ proprie qđ est nutriti in domo. Et fortasse est conueniens vlceribus in quibus scitur dispositio eius. Et oportet vt misceatur cuz lacte eorꝫ ⁊ cibis ipsorꝫ quando ipsi sumũt aliquid ex medicinis rectificantibus vlcera sicut est dragagantum sumptis in potu his generibus lactis post mundificationem ⁊ amilum ⁊ gummi ⁊ exiccatiua etiam ⁊ aliquid de diureticis ⁊ seminibus facientibus glutinationē. Et quando bibit lac non comedatur post ipsum aliquid donec descendat. Et si eius tardatur descensio misceatur cũ eo aliquid salitum. Et quandoqꝫ ponuntur in eo sal ⁊ mel. Et lac conueniens est ei loco aque ⁊ cibi similis. Et cum deficit pus est iuuatiuum lac camelli per hoc qđ sigillat ⁊ glutinationē facit ⁊ cōfortat: ⁊ est ei vt bibat genera lactis cum sitis adest. Olera aũt ⁊ fructus que ei cōueniunt sunt melones ⁊ citrulli ⁊ pira ⁊ zarur ⁊ granata dulcia ⁊ cydonia. Et de siccis quibus in secũdis vtendũ est mēsis sunt amigdale ⁊ proprie torrefacte ⁊ phistici ⁊ auellane: ⁊ grana pini ꝓprie ⁊ alcasbu ⁊ dimittant ficus siccas: quoniam male sunt ad vlcera abstergentes ea: ⁊ scalpellantes ipsa ⁊ exiccātes ea: ⁊ in ipsis ē lacticiniũ occultũ. Et opꝫ vt deuitet oē acetosum fortis acetositatis ⁊ omne acutũ ⁊ omne salsum ⁊ omne quod est vehementis dulcedinis.

¶ Ponit regimẽ ꝑ cibaria. ⁊ pꝫ. Piscib⁹ aratarta .i. petrosis: qꝛ sordida putrida. Assata: qꝛ sũt remotiora a putredīe. Tri sũt vermiculi facti de pasta ⁊ comedunt in quadragesima ⁊ vocant alio mō formētini. Quā illa duo .s. camellinũ ⁊ equinũ. Dispositio eius .s. lactis asinini. Sal ⁊ mel .s. vt ꝓhibeant caseationem. Zarur sunt poma similia nespillis. Alchadis .i. sisamini.

¶ De scabie renũ ⁊ meatuũ. Cap. 13m.

DE genere vlcerum eorum est scabies: ⁊ cause eius ſm plurimũ sunt bothor que apparēt super eos ex humorib⁹ cholericis ⁊ haurachiis: deinde vlcerantur.

¶ Determiat de cura vesice. Prio ponit cās. Scđo signa. ibi (Sũt.) Tertio curā. ibi (Cōfert.) Pria pꝫ. Eorꝫ .s. q̄ sequũt ad vlcera renũ.

¶ De signis. Cap. 14m.

SVnt cum signis vlcerꝫ in exitu eius qđ egreditur cũ cōmotione ⁊ pruritu in loco renum cui admiscet punctura. Et qñqꝫ magnificat cum ea dolor: ⁊ illud qđ egreditur de ea que fit in meatibus pāniculosum est.

¶ Ponit signa: ⁊ pꝫ.

¶ De cura. Cap. 15m.

COnfert ei flobothomia basilice si est corpus totũ plenũ. Et maius iuuamen ei in oi dispōne est flobothomia basilice ⁊ ventosatio loci renũ ⁊ administratio mundificationis corporis semꝑ ⁊ proprie cũ vomitu. Et cōfectiōes ex auellanis similes de semibus cum boli armeni ⁊ succis liquiri. equis partibus. Et cibus sit q bene digerit ⁊ est boni chimi sicut vitelli ouorũ ⁊ que infrigidāt ⁊ humectant sicut pulli cũ atriplicibus ⁊ spinachiis ⁊ blitis.

¶ Ponit curam: ⁊ patet. In dispositione .s. euacuationis. Equis .s. equalibus partibus.

¶ De lapide renum. Cap. 16m.

COmmunicāt renes ⁊ vesica in cā gnōnis lapidis. Et illud est qm̄ lapidis generatio nō cōpleret nisi ex mā patiente ⁊ virtute agente.

¶ In ꝑcedentibus Aui. determinauit de vlcerib⁹ renũ hic determinat de lapide renũ. Primo ponit cās gnōnis lapidum. Scđo signa. ibi (Signorꝫ.) Tertio curaꝫ. ibi (Dicam⁹.) Prio ponit cās lapidũ renũ. Scđo cōparat lapidem renũ ad lapidē vesice. ibi (Et iste res.) Tertio ondit corpa disposita ⁊ ꝑparata ⁊ idisposita ⁊ nō ꝑparata ad gnōnē lapiduꝫ renum. ibi (Et illi cui.) Quarto ponit cañ. cōpletiuos. ibi (Et de hñtibus.) Primo comparat renes ad vesicam in gnōne lapidis. Scđo ponit cās. ibi (Materia vͦo.)

¶ Dicit p̊ qꝫ renes ⁊ vesica ꝯueniũt in gnōne lapidis: qꝛ generatio lapidis fit ⁊c. Nota qꝫ ad gnōnem effectus sufficit agens ⁊ mā: qꝛ mā disposita ⁊ agens ⁊ tempus sufficiens caliditas ēt ⁊ indurans petrificās vel frigiditas congelans facit lapidem.

¶ Materia vͦo est humiditas viscosa grossa flegmatis aut saniei aut sang. aggregati in apate ⁊ hoc est raro. virtus vͦo agēs est caliditas egressa ab equalitate.

¶ Declarat istas causas. Prio māles ⁊ efficiētes in generali. Scđo in spāli declarat mām. ibi (Et materia.) ¶ Dicit primo qꝫ cā materialis est mā grossa: vt sanguis ⁊c. Nota qꝫ caliditas excessiua cōsumit humidum ⁊ remanet grossum.

¶ Et materia quidē .ij. hꝫ causas. quarum vna est materia materie. ⁊ scđa est retentor materie.

¶ Declarat spāliter cām mālē. Prio ponit quādā diuersitatē cause mālis gnōnis lapidis. Scđo declarat mēbra ibi (Mā vͦo.) ¶ Dicit ꝑmo qꝫ duo sũt cāe istius materiei que est cā mālis lapidũ ⁊c. Nota dicit mā māe: qꝫ mā māe est cā antecedēs vel ꝑmitiua. mā absoluta est illa humiditas grossa petrificata. Itē vocat mā māe: qꝛ est causa materialis illius materie grosse.

¶ Materia vͦo materie sunt cibi grossi ex generibus lactis ⁊ ꝓprie spissis ⁊ caseus ⁊ proprie humidus. Et carnes grosse ⁊ carnes auiũ paludestriuz ⁊ magni corpis ⁊ caro camellina ⁊ vaccina ⁊ hircina ⁊ que de syluestribus ingrossant. Et pisces grossi ⁊ cibi de patellis oēs.

Et panis viscosus ⁊ crudus ⁊ azimus ⁊ tri. Et sorbitiones ex simila ⁊ adarmacha viscosa ⁊ ꝯfectio de melle viscosa. Et fruc⁹ acetosi ⁊ difficilis digõnis ⁊ illi qui generãt humorẽ viscosuꝫ sicut mala immatura ⁊ sicut citri ⁊ caro piroꝝ. Et ex aquis turpide ꝓprie nõ cõuenĩetes diuerse. Et vina nigra grossa ⁊ ꝓprie quando digestio est debilis propter debilitateꝫ virtutis digestiue: aut ꝓpter multitudineꝫ eius quod sumitur ⁊ destruit virtutem: aut propter malitiam ordinis ⁊ exercitij super repletionẽ. Et quãdoq̃ʒ est mã sanies vlcerũ in eis aut in alijs.

℄ Hic declarat mẽbra. Prĩo ponit cãs mediatas. Scdo declarat qualiter retẽtio mãe est cã lapidis. ibi (Retẽtor aũt.) ℄ Dicit pmo ꝙ cibi grossi ⁊ lac ⁊c. Spissis sicut lac ouiũ ⁊ hmõi. Tri. i. vermiculi vel vermicelli de pasta ⁊ dñr eẽ formẽtini. Adarmacha dicit Sy. ꝙ sũt pisces q̃ sunt multũ viscosi sicut tẽche. Malua vel mala. Diuerse. s. in stõcho. Mã. s. lapidis. Aut in alijs. s. mẽbris supioribus.

℄ Retẽtor aũt materiei est debilitas expulsiue in renibus ꝓpter cõplõnẽ aut apostema calidũ ⁊ herisipilaꝫ ⁊ vlcera in renibus ⁊ retinent̃ in eis superfluitates residẽtes omnis aquositatis que ꝓuenit ad eos: aut ex vehementia caliditatis in eis ⁊ retinet superfluitates ⁊ facit eas lapides anteq̃ʒ expellãt̃ ⁊ attrahit eã ad eas añ digestionẽ integrã a superioribus corporibus. Et hec caliditas aut est sepabilis: aut insepabilis: aut accidẽs ꝓpter laborẽ: aut acceptionẽ calefaciẽtis: aut ꝓpter oppilationem superfluitatũ aggregataꝝ: aut frigus cõstringens: aut apostemata oppilantia: ⁊ hoc est plurimum: ⁊ frigida ⁊ dura ⁊ cõitas mẽbroꝝ ꝓpinquoꝝ sicut intestinorum ⁊ aliorum. Et quando comprimunt̃ renes tunc accidit in eis oppilatio.

℄ Declarat q̃liter retẽtio mãe ẽ cã lapidis: ⁊ ponit cãs retẽtõis materie. Et dicit ꝙ vna cã ẽ debilitas expulsiue renũ q̃ aliqñ ẽ pp malã cõplõnẽ ⁊c. Propter cõplõnẽ. s. malã. Nota ꝙ qñ sũt vlcera superfluitates recludunt̃ in orificijs vlceris ⁊ gñat̃ lapis. Eã. s. superfluitatẽ. Ad eos. s. renes. A supiorib⁹ corporis. i. mẽbris supioribus. Inseparabilis. i. cõnaturalis. Frigus cõstringẽs. s. retentio materie. Cõprimuntur renes. s. ex cõitate hoꝝ mẽbroꝝ.

℄ Et iste res omnes etiam inueniuntur in vesica causa lapidis quãuis differãt vtriq̃ʒ lapides. Est enim ille qui in renibus est lenior parumper ⁊ minor: ⁊ magis decliuis ad rubedinẽ. Et ille q̃ est in vesica est durior ⁊ maior valde: ⁊ magis decliuis ad nigredineꝫ ⁊ ad citrinitateꝫ ⁊ ad albedinem: lꝫ generetur in ea lapis qui minutatim frangitur. Et iteruꝫ si est lapis renum ⁊ generatur ſm plurimuꝫ: ⁊ non adhuc mingit̃: tunc est sedimen vrine retentum cum eo. Et si est vesice ⁊ discernitur ſm plurimum post sepationeꝫ vrine: tunc est fex san. deinde associat̃ ei ⁊ diuersificat̃ ab eo.

℄ Cõparat lapides renũ ad lapides vesice: ⁊ dicit ꝙ iste cãe pñt eẽ cãe gñõnis lapidis ĩ vesica: sꝫ tñ ẽ drĩa: q̃r lapides renũ sũt rubei ⁊ parui ⁊c. Et ille res. i. iste cãe. Lenior est maioris duritiei. Minor q̃r nõ est locus capax mltaꝝ humiditatũ in renib⁹ sicut est in vesica: ⁊ iõ lapis est minor mag̃ declinãs ad rubedinẽ: q̃r renes sunt coloris rubei ⁊ vesica coloris albi. Magis declinãs ad rubedinẽ. i. fuscedinẽ. In ea. s. vesica. Minutatiꝫ frãgit̃ qñ. s. adhuc nõ est fcã bona coagulatio. Immergit̃. i. figit̃. Retẽtũ cũ eo. i. mixtũ. Sedimẽ. i. hypostasis. Fex sanguinis. i. hypostasis. Ei. s. vrine. Scdm plurimum idest per hypostasim est pinguis cũ materia in pinguibus plus retinetur: similiter habent vias magis strictas.

℄ Et ille cui plurimũ aduenit lapis renũ est pinguis: ⁊ ille cui plurimũ aduenit lapis vesice est extenuatus.

℄ Oñdit corpora magis ⁊ minus apta ad gñõnẽ lapidis renũ. Primo oñdit corpora ꝑparata ex habitudĩe corporis. Scdo oñdit corpora preparata ex etate. ibi (In senibus.) Tertio ex sexu. ibi (Et scias.) ℄ Dicit pmo ꝙ quando est aliquis multum extenuatus ⁊c.

℄ Nota ꝙ quando aliquis est extenuatus ⁊ consumptus vie sunt facte stricte: sed est alia causa.

℄ Et senibus plurimum aduenit lapis renum q̃ʒ lapis vesice: ⁊ infantiuꝫ: ⁊ eorum qui illos sequuntur est ecõuero. Et plurimum huius fit inter infantiam ⁊ pubertatis initium. Et illud ideo quoniam virtus expulsiua in infantibus ⁊ adolescentibus est fortis: quare expellit a superioribus membris ad ilia que sunt ĩferius. In senibus võ virtutes renum ipsorum debilitantur valde. Et iterum quoniam infantiũ ⁊ adolescentium subtiliores sunt hu. tunc propter hoc penetrãt in renibus eorum. Et senum hu. sunt grossiores: quare non penetrant in renibus eorum. Et ꝙ plurimum generatur lapis in infantibus: est propter appetitum eorum ⁊ motum ipsorum super repletioneꝫ: ⁊ quia potant lac: ⁊ ꝓpter constrictionem meatus vesice eorũ. Et in senibus ꝓpter debilitatem digõnis ipsoꝝ: ⁊ ꝓpter hoc iudicauit Hip. ꝙ ipse in senibus non sanatur.

℄ Ostẽdit corpora ꝑparata ad istã egritudinẽ ex etate. Prĩo facit hoc. Scdo ostẽdit q̃ corpora sunt magis ꝑparata. ibi (Et oĩs vrĩa.) ℄ Dicit pmo ꝙ lapides adueniũt in renibus magis q̃ʒ in vesica ⁊c. In renibus sup. ⁊ aliqñ in vesica. Item retinent̃ in vesica propter stricturam foraminum vesice. Hip. s. 6. particula afo. illo afor. 6. s. Nefretici ⁊ circa vesicam dolentes ⁊c.

℄ Et omnis vrina in qua est hu. plurimus est dignior vt ex ea generetur lapis: ⁊ est illa ex qua cuꝫ descendit generatur sal ⁊ est eius sal plurimus. Sal autem generat̃ ab aquositate in qua est terrestritas plurima quaꝫ adussit caliditas. Et vrina quidem infantiuꝫ pluris est salis q̃ʒ vrina senum: non quoniaꝫ terrestritas eius sit plurima: imo quoniam caliditas in eis est plus: ⁊ terreitas eius in adustione est profundior. Et ꝓpter hoc vrine eorum sunt turbide propter multitudinem permixtionis ipsorum ⁊ propter raritatem corporum eorum: quare soluitur ab eis plurimum aquositatis cum resolutione occulta. Et dignior puerorũ vt in eo generetur lapis est ille qui est sicce nature ſm plurimum ⁊ calidi stomachi. Et non exiccatur ſm plurimum natura nisi propter attractionem humiditatuꝫ ad ipsius epar: deinde membra vrine ipsius. Et qñ est illic caliditas est cã efficiẽs presens: ⁊ ad vltimũ siccitas nature facit vrinam grossiorem ⁊ plurimam.

℄ Ostẽdit q̃ sunt magis apti ad generationeꝫ lapidis. Prĩo ex vna cã. Scdo ex alia. ibi (Et dignior.) Tertio q̃ sunt inepti. ibi (Et ĩ illo.) ℄ Dicit p° ꝙ vrina qñ est multũ plena humoribus: tũc in illo fit lapis in renibus ⁊c. Est dignior q̃r in tali corpore est plus de mã salsa in sũba grossa ad modũ salis. Adurit caliditas sup. ⁊ ẽt ex hoc generat̃ lapis. Pluris salis. i. grossa ad modũ salis. Terreitas eius. s. infantis. In adustione. i. pp adustionẽ. Profundior. i. amplior. Permistionis. s. cũ humoribus. Cũ resolõne occulta sup. ⁊ reliqui sunt magis apti ad generationem lapidis ex alia cã: ⁊ pꝫ. Sicce nature idest stiptice. Efficiens presens sup. tunc fit lapis.

℄ Et in illo in quo est sedimen arenosum non aggregatur lapis: quoniã materia non est coartata ⁊ neq̃ʒ aduenit ei iterum causa plurima: ⁊ si ipsa esset plurima esset primum quod generaretur ab ea lapis magnus durus nisi essent plurima: sed est mollis suscipiens cõminutionem. Et si non multiplicaretur eius separatio in vrina ⁊ cum forma sit hec scias ꝙ materia non est neq̃ʒ propter causam in seipsam: neq̃ʒ propter vehementiam caliditatis eius qd̃ in lapidem conuertitur non suscipientem continuationem: ⁊ significat

fortitudinem

fortitudinem expulsiue ⁊ huiusmodi iudicium pluri-
mum non est necessarium.

¶ Oñdit que sunt corpora inepta ⁊ nõ ꝑparatata ad lapidẽ: ⁊ dicit. ꝙ qñ semẽ est arenosuꝫ nõ fit lapis: qꝛ mã expellit ⁊ nõ retinet ⁊c̃. Arenosum.s.multum fluẽs. Mollis.i.passibilis. Cõminutiões sup. ⁊ nõ coagulatiões. Cũ forma fit hec.i.cũ ita sit sicut dictũ est. Et nõ est necessariũ: qꝛ põt esse in renibus vel vesica lapis arenosus ⁊ ꝑ vrinam egredit cõtinue aliqua pars illius lapidis.

¶ Et scias ꝙ parum accidit puellis ⁊ mulieribus lapis in vesica: quoniam meatus vesice earum quasi ad ex-
teriora breuior ⁊ latior ⁊ paucorum anfractuũ ⁊ in bre
ui de facilitate expulsionis est ꝙ non est in longo.

¶ Ostendit corpora non preparata ex sexu ⁊ dicit ꝙ in mulieribus non generant lapides ⁊c̃.

¶ Et de habentibus lapidem sunt quibus fiunt paro-
xismi generandi lapidem ⁊ mingendi eum. Et quan-
doqꝫ aggregatur ⁊ fortasse egreditur cum vrina adue
nit eis sicut in colica. Et spatium in hoc est diuersum
inter mensem ⁊ vsqꝫ ad annum.

¶ In ista pte ponit quatuor cañ. Scđa ibi (Et si ille.) Tertia ibi (Et significat.) Quarta ibi (Et scias.) ¶ Dicit p̊ ꝙ aliqñ generat piodi ce lapis ⁊c̃. Et dc hñtib⁹ lapidẽ.s.in renib⁹. Nota ꝙ cã piodicatio-
nis istoꝝ lapidũ est dispõ mẽbri recipiẽtis ⁊ mẽbri mandantis: qꝛ membrũ mandãs in tanto tẽpore mittit tantam mãm: ⁊ ideo sepe cõtingit ꝙ oi mense vniuersaliter quis hꝫ lapidem ⁊c̃.

¶ Et si ille qui consueuit tolerare lapidem magnũ alle
uiatur per alios dolores vesice: ⁊ significat illud ꝙ mẽ
brũ nõ suscipiẽs apostemationeꝫ velociter nõ aposte-
mat per huiusmodi neqꝫ per dolorẽ clamosum cũ to-
lerat dolorẽ lapidis cũ magno lapide: tũc vnusquisqꝫ
amborum si singulare fiat apostemat.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. ⁊ dicit ꝙ qñ aliqs ꝯsueuit habere dolorẽ ꝑꝑ lapi-
dẽ ⁊c̃. Tolerare lapidẽ magnuꝫ.i.dolorẽ magni lapidis. Per hmõi s.dolorẽ leuẽ. Clamosuꝫ.i.vẽtosuꝫ. Singulare fiat ꝑ successionem.

¶ Et scias ꝙ lapis renũ ⁊ vesice est ex eis q̃ hereditat.

¶ Ponit aliũ cañ. ⁊ pꝫ. Cã hui⁹ est: qꝛ qñ hõ debilis ẽ emittit semen debilitatum quãtũ ad illã partẽ virtutis q̃ tenet se ex pte renum.

¶ De signis. Cap.17ᵐ.

Signoruꝫ autẽ lapidis qui est in renibus pri-
mũ est vrina: ⁊ est ꝙ vrina in primis est gros-
sa: deinde incipit ꝯuerti ad tenuitatem ⁊ atte-
nuat ꝑꝑ retẽtioneꝫ turbidi: tũc existima eius
gnõnẽ quãuis qñqꝫ mingatur in principio rei tenuis:
⁊ generatio eius in principio rei grossa est magis signi
ficatiua sanitatis virtutis ⁊ dilatationis meatuum. Et
qnandoqꝫ est cũ eo sedimen plurimum simile sedimini
qđ est in egritudinibus epatis infirmi. Et quanto plus
est vrina vehementius clara ⁊ magis assidue clara ⁊
paucioris sediminis significat ꝙ lapis est durior.

¶ Ponit signa. Primo cõia. Scđo spãlia. ibi (Dicit.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ quando lapis est in renibus: vrina est grossa anteqꝫ generet la-
pis: qꝛ mã venit: deinde est tenuis.s.quãdo mã q̃ dꝫ ꝯuerti est mul tũ grossa. Generatio.i.aduẽtus. Ei⁹.s.vrine. Sedimen.i.hypostasis In egritudinibus epatis: qꝛ appet sedimẽ adustiuũ vel flegmaticũ vel huiusmodi iuxta dispositionem epatis quando lapis est indu-
ratus non remouetur arenula.

¶ Et dicit ꝙ qñ sani ⁊ ꝓprie senes mingũt nigrũ cũ do
lore: aut absqꝫ dolore: idicat ꝙ lapis cõplet in vesica.
Et ꝯfirmat significatio in oib⁹ illis si vides vrinã re-
sidẽtẽ: ⁊ est arena illa tẽdẽs ad rubedinẽ ⁊ citrinitateꝫ.
Et ꝯfortat illud si inuenit grauitas in chatim ⁊ dolor.
Et si.q.retineat aliqd cũ mouet sup euꝫ sentit in eo qđ
sequit alchatiꝫ significat magis fortitudinem virtutis
⁊ amplitudinẽ meatuum. Et vehemẽtior dolor qui fit
ꝑꝑ lapidẽ renũ cũ in primis generat est qꝛ cõstringit:
⁊ ꝓpterea qꝛ initit cũ mouet ⁊ icidit in meatibus: ⁊ ꝓ-
prie in meatu vesice facit dolorẽ cũ mouet ab eo.

¶ Ponit signa maloꝝ. Scđo ponit signa quietoꝝ. ibi (In dispõne.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ aliq medici dicũt ⁊c̃. Nigrũ.i.rẽ obscurã tenebro-
saꝫ. Illi.s.renũ. Illud.s.signũ. Alchatim est locus supra culũ ⁊ infra renes q dicit cauda. Et si cõmouet.i.mouet se.s.infirmus sup eum ⁊ sentit in eo qđ sequit alchatim ꝙ retinetur aliqd significat mag fortitudinẽ virtutis ⁊c̃. Ita legas. In primis generat.i.cum primo aduenit ab eo.s.in quo lapis est.

¶ In dispositione ṽo congelationis eius ⁊ qetis eius ⁊
⁊ quietis patiẽtis ipm cum non est repletio vehemens
coarctans cõmouens lapidẽ inuenit retentio grauita
tis tm̃. Et repletio cibi facit ipsum vehementius exci-
tare dolores: ⁊ proprie quando descendit cibus ad ite
stina ⁊ pertrãsit ea. Cũ aũt euacuant ⁊ expellunt sup-
fluitates ex intestinis dolores sunt quietiores.

¶ Primo ponit signa qñ lapis est qetus. Scđo qñ est in descensu. ibi (Signa.) Prima pꝫ. Cõgelationis.i.stupefactionis. Et qetis ei⁹ scilꝫ lapidis vel hois hñtis ipm. ita exponit Albertus. Inuenit.i. sentit. Ipsuꝫ.s.lapidẽ. Pertrãsit ea.s.vsqꝫ ad epar. Quietiores: qꝛ tunc põt fieri euacuatio magis per vrinam.

¶ Signa ṽo motus lapidis sũt grauitas doloris ⁊ ei⁹
vehemẽtia ⁊ descẽsio ei⁹ ex alchatim vsqꝫ ad iguina ⁊
ad emũctoria: ⁊ tũc iã peruenit lapis ad meatũ vesice:
⁊ cum sedatur ille dolor: tunc iã ꝑuenit in vesica.

¶ Ponit signa descensus lapidis.

¶ De curatione. Cap.18ᵐ.

Dicamus hic curatiões que sunt lapidis renũ
ꝓprie ⁊ cões ei cũ lapide vesice: deinde facia
mus ad lapidẽ vesice capitulũ singulare ⁊ cu
ratiões singulares ꝓprias. Intẽtiões qdem
q̃s medici in curatiõe lapidis itẽdũt sũt abscissio mate
riei ei⁹ ⁊ ꝓhibitio gnõnis ipsi⁹ cũ abscissiõe cãe ⁊ recti-
ctificatio ei⁹. Deide mũdificatio ⁊ cõminutio ipsi⁹ ⁊ fra
ctio ei⁹ ⁊ cõpressio ipsi⁹ ⁊ eradicatio ei⁹ ex suo suspẽso-
rio cũ medicis q̃ illđ efficiũt. Deide ei⁹ extractio ⁊ sub-
tiliatio in ipo ⁊ ordie ei⁹. Et illud cõplet cũ medicis ꝓ-
uocatiuis: aut cũ adiuuãtib⁹ deforis. Deide est regimẽ
sedãs illud qđ sequit ide de dolorib⁹: ⁊ rectificatio ei⁹
qđ accidit in eis de vlcerib⁹ Et sunt qdã q laborãt ex-
trahẽ ipsuꝫ ꝑ icisionem ilĳ ⁊ ꝑ dorsuꝫ: sed est magnus
timor in eo ⁊ operatio eius qui rõnem non hꝫ.

¶ In ꝑcedẽtibus Aui. determinauit de lapide renũ quãtum ad cãs ⁊ signa: hic determinat de lapide quãtũ ad curã. Primo ponit me-
dicinas cões sumptas ex itẽtionibus cõibus. Scđo ponit medici-
nas appropriatas lapidi renũ. ibi (Et sunt sicut.) Prio ponit curã ꝑ medicinas. Scđo docet sedare dolorẽ. ibi (Cũ aũt.) Prio ꝑmittẽ do itẽtionẽ suã ponit itẽtiones hñdas. Scđo ponit medicinas. ibi (Materiei aũt.) ¶ Dicit p̊ ꝙ ipse vult ponere p̊ curã lapidis renũ ⁊ vesice ⁊ postea curã lapidis vesice. Et subdit ꝙ itẽtiões hñde in cura lapidis renũ sunt ⁊c̃. ¶ Caplm singulare.s.in fen sequẽti. Re-
ctificatio eius.s.cãe. Cõpressio.i.exꝑssio. Suo suspensorio.i.ex suo loco in quo stat suspẽsus. Subtiliatio.i.ingeniatio. Et ordine ei⁹.i. gradatiõe. al's ⁊ ordine eius.s.q dꝫ haberi in cura ipsi⁹ lapidis. No
ta ꝙ generales itentiones sunt quatuor. Prima est abscissio mãe ⁊ ꝓhibitio materiei. Scđa intentio est diminuere que aliquando fit frangendo. Tertia itentio est in ordine administrationis medi-
cinarum. Quarta intentio est sedatio doloris.

¶ Mãei ãt abscissio ꝑparat i ꝑmis cũ eũone ei⁹ ꝑ solo-
nẽ vẽtris aut ꝑ vomitũ: deide abstinẽdo a cibis gros-
sis ⁊ aqs turbidis equãdo qđ cõedit ⁊ ꝯfortãdo stõchũ
⁊ faciẽdo vt digõ sit bona. Et cũ exercitio tẽꝑato i tpe
vacuitatis ⁊ fricatiõe ei⁹ qđ in medio strigit ⁊ leniẽdo
nãm vt declinẽt hu. grossi ad lat⁹ fecis ⁊ nõ fiat ex decli
natiõe fecis coartatio renũ. Et ex eis q̃ cõferũt ad hec
est assiduatio ꝓuocatiõis cũ eis q̃ lauãt vesicã de semi

nibus diureticis. Et de illis q̃ bona sunt apud illud est aqua ciceris ⁊ aq̃ carui al's cardi ⁊ aqua folioꝝ raffani: ⁊ raffanus ipse ꝓprie minutus humidus. Et cũ supuenit ei spatiũ dierũ administreť diureticum forte.

¶ Ponit curã iuxta ĩtẽtiões dictas. Prĩo docet mãm abscindere: Scḋo ponit curã ꝑ diminutionẽ lapidis. ibi (Medicine ṽo.) Tertio ponit curã ꝑ subtiliationẽ ĩgenij. ibi (Cũq3 cõponimus.) Quarto docet sedare dolorẽ. ibi (Cũ aũt.) Prĩo facit hoc. Scḋo remediũ in abscissione mãe in quadã determinata etate. ibi (In pueris ṽo.)

¶ Dicit primo ꝙ tu debes abscindere mãm euacuando. Nota ꝙ iste medicine euacuatiue valent: q2 euacuant ĩtestina: ⁊ sic nõ cõprimũt renes. sil'r diuertiť materia similiter vomitus conuenit q2 euacuať materia ⁊ diuertiť a suꝑiori euacuãdo. s. quãtitate ⁊ qualitate ⁊ mõ sube. Qḋ ĩ medio strigiť. i. cingiť. i. fricatiõe loci medij. Fecis. s. ad ĩtestina. Coartatio renũ. s. ꝑꝑ retẽtionẽ fecis. Que cõferũt ad h̃. s. ad abscissionẽ cãe. Aq̃. i. cardi. Raffan⁹ minut⁹ humidus. q2 qñ est grossus est ligneus: ⁊ grossu3 ẽt nõ penetrat ad renes.

¶ In pueris ṽo ꝓhibet gnõnẽ lapidis sumere in potu vinũ albũ subtile ꝑmistũ. Et iuuať a clysterib⁹ lenibus tẽperatis ꝑ illud qḋ educũt de fece ⁊ leniunt nãm. Et qñq3 ponunť in eis de medicis clysteris ⁊ ꝑducũt virtutẽ ꝓprie. Et ex ꝓhibitiuis gnõnis ei⁹ est vomit⁹ post cibũ ⁊ multus vsus eius. Ipse enĩ expellit suꝑfluitates grossas ꝑ viã ꝯtrariã vie cui⁹ motus est ad renes: ⁊ facit latus renũ mũdũ ⁊ vacuũ. Et balneũ ⁊ renes fortasse ꝑueniũt ad lubricitatẽ ei⁹. Et qñq3 extrahũt mãs ad illud qḋ de corpore appet ⁊ auertũt eas a renibus. Et qñ multus vsus est eoꝝ mollificãt virtutẽ ⁊ debilitant virtutẽ renũ. Et sil'r si admĩstrenť in hora in qua nõ sũt necẽie lenificatio ⁊ sedatio doloris. Faciũt. n. renes susceptibiles mãerũ effusaꝝ ad eos ꝑꝑ mollificationem ipsoꝝ. Et dormire suꝑ dorsu3 est ex eis q̃ lapidi ꝯferũt.

¶ Ponit regimẽ in determĩata etate. s. in pueritia: ⁊ p3. Vinũ al. q2 cito penetrat ad renes ⁊ educit mãs q̃ ibi sũt. In eis. s. clysteribus. De medicis clysteris. s. dictis ad lapidẽ. Ad renes. s. facit vacuos mũdos. Et balneũ. s. est de ꝓhibitiuis gnõnis lapidis. Fortasse ꝑueniũt. s. ꝑ balneũ: q2 mollificat ⁊ derelaxat ⁊ mẽbroꝝ virtus debilitať. Dormire super dorsum confortat: q2 calefacit renes.

¶ Medicine ṽo ꝯueniẽtes cũ sũt ꝑm plĩm medicĩe amare q̃ nõ sunt valde vehemẽtis calitatis ⁊ addãt in ea3. Et oẽ cui⁹ icisio est vehemẽtior ⁊ cuius calitas est minor est melius. Et op3 vt ille q̃ sunt lapidis vesice sint vehemẽtius calide q̃3 ille q̃ sunt lapidis renũ. Et est h̃ genus medicinaꝝ aliud quarũ oꝑatio nõ ꝓportionať ad calidũ ⁊ fridũ: imo nõ faciũt illud qḋ efficiũt nisi cũ ꝓprietate. Et medicinaꝝ ꝯueniẽtiũ q̃dã sunt q̃ nõ sunt cũ illa suꝑfluitate in ṽtute. Et nã earũ est ad cõminuẽdũ lapidẽ paruũ. Et illaꝝ q̃ nõ sũt cũ vehemẽtia q̃da3 sunt q̃ sũt vehemẽtis virtutis ꝑ3 lapidẽ renũ: s3 sũt parue virtutis ꝑm lapidẽ vesice: aut nõ hñt virtutẽ ad illũ sicut lapis iudaicus. Et quedã earũ sunt q̃ sunt fortes ꝑm lapidẽ renũ ⁊ oꝑanť in lapidẽ vesice. Et quedã sũt fortes vehemẽtes in vtrisq3 lapidib⁹ simul: sicut auis q̃ nominať altragulidos: ⁊ sicut cinis scorpionũ.

¶ Ponit curã iuxta scḋa3 ĩtẽtionẽ q̃ ẽ diminutio lapidis ⁊ ei⁹ eductio. Prĩo facit h̃ in gñali. Scḋo docet cã3 cõpõnis. ibi (Et cũ cõponunť.) Tertio in spãli enumerat medicinas. ibi (De qb⁹.)

¶ Dicit p° ꝙ medicine diminutiue lapidis sũt medicĩe amare ⁊c̃. Nota ꝙ sic̃ sũt q̃tuor ĩtẽtiões in cura lapidis renũ: ita ẽt sũt q̃tuor ĩtẽtiões ĩ cura lapidis vesice. Nota ẽt ꝙ medicĩe q̃ vadũt ad vesicã ꝑ pri⁹ vadũt ad renes: ⁊ iõ debẽt eẽ fortiores q̃3 medicĩe renũ. Addãt in cã. s. calefaciẽdo ⁊ exiccãdo. Auis q̃ vocať ⁊c̃. ista ẽ sic̃ cinis scorpionis.

¶ Et quando componũtur ex medicinis ad lapidẽ medicine: oportet vt adiũganť eis species medicinarum que eas adiuuent ad operandũ qḋ efficiũt de q̃bus sũt medicine fortis ꝓuocationis ⁊ extrahũt in vrina grossa illud qḋ eradicatur de lapide ⁊ cõminuitur.

¶ Dat cañ. cõpõnis ⁊ dicit ꝙ qñ tu cõponis medicinas ad lapidẽ renũ tu debes ꝑmiscẽ aliq̃d ⁊c̃. Nota ꝙ aliq̃ sũt medicĩe q̃ hñt diminuẽ lapidẽ: s3 tñ nõ sũt cito penetratiue: ⁊ iõ tu debes ꝑmiscẽ aliq̃d qḋ hẽat facere ipsas penetrare sic̃ sunt medicine calide subtiles. De q̃bus. Ponit medicinas. Et p° ponit primam medicinã ⁊ p3.

¶ Et de illis sunt medicĩe in q̃bus est alteratio eius qḋ alie mouẽt medicine ⁊ moranť vt sua mora ꝑficiãt integritatẽ sue oꝑationis. Et iste medicĩe sunt nõ velocis penetrationis ꝑꝑ pinguedinẽ in eis ⁊ viscositatẽ: ⁊ sũt cũ hoc faciẽtes digõnem sicut gũma feniculi.

¶ Ponit scḋam. ⁊ p3. Est alteratio. s. quasi ad cõtrarium eius quod alie medicine mouent.

¶ Et de illis sunt medicine velocis penetratiõis ⁊ mũdificationis sicut piper ⁊ allia.

¶ Ponit aliam medicinam. ⁊ p3.

¶ Et medicine confortantes mẽbrũ apud diuersitate3 impressionum in eo: ⁊ motuum super ipsum: ⁊ sunt medicine albezereati sicut spica ⁊ cassia ⁊ alie.

¶ Ponit aliam. ⁊ p3. Medicine albezereati. idest medicine odorifere sicut species.

¶ Et de illis sũt medicĩe in q̃b⁹ ẽ stipticitas subtilis: sicut sunt robub fructuũ vt ꝯseruẽt membrum.

¶ Ponit aliam. ⁊ p3. Robub. i. succus.

¶ Et qñq3 misceť cũ istis medicis medicĩe sedãtes dolores cũ ꝓprietate aut stupefactiõe sua cũ ꝓuocatiõe.

¶ Ponit aliam ⁊ patet. Quedam medicine sunt sedatiue doloris vt anodine ⁊c̃.

¶ Cũq3 cõponimus medicinã ꝑm hãc formã oꝑať virtus nãlis in ea: q̃ reṽtiť eis q̃ ad lapidẽ sũt apud lapidẽ postq̃3 vsa al's via fuerit illis ad h̃ vt ꝑuenirent ille q̃ sunt ad lapidẽ ad locũ lapidis: ⁊ tũc vtiť liquefactiuis ⁊ lenitiuis illic vt ꝑmaneat mã lapidis ⁊ faciat ipsam morari vt oꝑationẽ sua3 efficiat ꝑ hoc ꝙ dominať ei virtus admĩstratiua: cũ iã ante illud vsa fuerit illis faciẽtib⁹ penetrare q̃ festinare fecerũt illis ad lapidẽ faciẽtibus ad lapidẽ. Et cũ vtiť cõminuẽtibus ⁊ comprimẽtibus ⁊ faciũt oꝑationẽ suã pigrescũt medicĩe morari facientes ⁊ prouocatiue ⁊ penetratiue.

¶ Oñdit q̃uõ d3 hẽri ĩgeniũ in medicis in admĩstrãdo ipsas cũ ordine. ⁊ p3. Et ista est alia ĩtẽtio hñda in cura lapidis renũ. Scḋ3 hanc formã. i. medicias stãtes ⁊ adherẽtes cũ illis q̃ ꝑueniũt in diminutiõe ipsi⁹. Liquefactiuis ⁊ lenitiuis. i. pinguib⁹ ⁊ viscosis. Virtus. i. medicamis cõpositio. Nota ꝙ ponit virtutẽ descretiuã quã ẽt ponit p̃ma quarti. c. de emitriteo. Et cõprimẽtibus. s. lapidem.

¶ Cũ aũt extendiť dolor administra stupefacientia ꝑm ꝙ est regula cognita in cõpositione medicinarum. Et qñq3 est necessariũ vt in medicia singulari vna sint plures harũ proprietatũ. Nũc q̃dem numeremus medicinas cõminuentes lapidem ⁊ extrahẽtes ipsum.

¶ Hic docet sedare dolorẽ. ⁊ p3. In oꝑatiõe medicinaꝝ. s. stupefacientiũ: q2 p̃mo debemus dare stupefactiuũ leue: deinde gradati3 ire ad stupefactiuum forte.

¶ De medicinis cõminuẽtibus lapidẽ. Cap. 19m.

ET sunt sicut costi radix ⁊ radix rubi ⁊ bdelliũ ⁊ radix sule ⁊ corti. radicũ aldemest ⁊ cicer nigru3 ⁊ ꝓprie aqua eius ⁊ semẽ altee ⁊ fructus alcharasie ⁊ gũmi alzarur: ⁊ in alzarur est virtus in hoc ⁊ tribuli ⁊ ra. eoꝝ sunt boni ad illud ⁊ radix albasce ⁊ sq̃lla ⁊ acetũ ei⁹ ⁊ oxymel ipsi⁹ ⁊ apiũ mõtanũ ⁊ calamẽtũ ⁊ absinthiũ ⁊ cassia ⁊ radix citrulli campestris ⁊ xylobal. ⁊ carpobal. ⁊ oppobal. ⁊ radix ei⁹ ẽ fort3 valde ⁊ semẽ malue cãpestris ⁊ cardus ⁊ aqua radicis

eius ⁊ scolopẽdria ⁊ capillus veneris de quo sumatur pondus .ʒ. ij. in aqua raffani ⁊ apiũ ⁊ radix athel ⁊ semẽ canabis ⁊ virga pastoris ⁊ ꝓprie roma. ⁊ cyminũ cãpestre ⁊ radix pẽthafilo. ⁊ aqua eius ⁊ camepitheos ⁊ poliũ ⁊ radix asparagi ⁊ semẽ cyperi egyptiaci ⁊ corti. radicũ lauri ⁊ semẽ raffani ⁊ scordeõ ⁊ extremitates vitis albe ⁊ rutha agrestis. Et iterũ baurach armeni d̃ quo sumat̃ põdus aur̃. v. ⁊ cõficiat̃ cũ melle ⁊ potet̃ in aqua raffani trib⁹ dieb⁹. Et iterũ scorie vel sotire aur̃. j. cũ aqua tepida. Et dixerũt qdã ꝙ si sumant̃ septuaginta grana piperis ⁊ optime terant̃ ⁊ fiant ex eis. vij. trocisci ⁊ det̃ in potu oĩ die troc. vnus descẽdet lapis. Et in phisticis est virtus qua cõminuit̃ lapis renũ. Et de fortibus ſm lapidẽ renũ sunt lapis iudaicus ⁊ pulegiũ ⁊ camepitheos. Et de fortib⁹ absolute sunt cinis scorpionũ ⁊ oleũ in quo ponunt̃ scorpiones stans sub sole linitũ iniectũ ꝑ siringã in lapide vesice. Cineris autem scorpionũ regimẽ melius est vt linias vas sił̃e vrinali spissum luto sapiẽtie: deinde ponas in ipso scorpiones ⁊ dimittant̃ in furno calido nocte vna ad minus: ita vt ꝑueniãt ad summũ in adustiõe ⁊ in mane remoueant̃. Et vitrũ est meli⁹ q̃ʒ testa exiccãs ⁊ accipiẽs virtutem. Et cinis leporis decollati ſm hũc modũ est fortis: de quo sumat̃ in potu pondus .ʒ. ij. Et aq̃ eius sunt vehemẽtis iuuamẽti ⁊ resoł̃onis. Et que de eo ex more sumunt̃ sũt caput ⁊ extrema ipsi⁹ exiccata in sole in vase eneo. Et iterũ lũbrici terrestres exiccati. Et iterũ vitrũ attritione factũ vt athomi q in solis appꝑent radio. Et iterũ cinis vitri ⁊ illud meli⁹ fit si igneat̃ suꝑ cocleariũ ferreũ ⁊ tritũ cribellet̃: deide ponat̃ suꝑ aquã fabarũ ⁊ ostẽdet̃ in ea qꝺ de eo calcinat̃. Et iterũ reliquũ donec pulverizet̃ totũ: deide terat̃ puluis sicut athomi q sũt in radio solis ⁊ det̃ de eo ĩ potu aur̃. j. in. xij. aur̃. aq̃ calide: ⁊ illud meli⁹ est qꝺ ẽ de vitro albo claro. Et de illis q̃ valde fortiora sunt est vnus lapidũ q in spõgia inueniunt̃. Et iterũ sang. hirci exiccat⁹ ⁊ ille melior est q sumit̃ in hac hora in qua colorat̃ vua. Quere ergo ollã nouã ⁊ ablue eã aqua ita vt remoueat̃ qꝺ de ea est de nã terrenitatis ⁊ salsedis: ⁊ si fuerit lapidea erit melior: deide decolla hircũ q hẽat q̃tuor ãnos suꝑ illam ollã ⁊ dimitte ꝑ̃mũ san. ei⁹ ⁊ vltimũ currẽ: ⁊ assume mediũ tm̃: deinde icide ipm̃ in frusta ꝑua de qbus facias tro. q̃s ponas suꝑ rhete aut pãnũ mũdũ ⁊ sparge eos ad solẽ sub diuo pastorali defendẽs eos a pulueẽ: ⁊ dimitte eos tãdiu donec eorũ exiccatio vehemẽs fiat in loco ad quẽ ros nullo modo ꝑtingat: ⁊ ꝯserua troc. ⁊ cũ volueris eos in potu tribuere dabis de eis in potu coclеariũ vnũ in vino aceti in hora qetis doloris aut in aqua apij montani ⁊ videbis rem mirabilem. Et de eis que fortia sunt est cinis ouorũ galline post q̃ʒ euacuata sunt a pullis. Et de eis que sunt vehemẽtis fortitudinis ⁊ meliora omniũ est auis que grece nominat̃ tragulidos: ⁊ auis est de genere paruarũ minor omnibus auibus excepta aue regia. ⁊ color corporis eius est inter viridem ⁊ cineritiũ ⁊ citrinũ. ⁊ super alas eius sunt penne auree. ⁊ super caudaʒ ipsius sunt alba puncta ⁊ plurimũ apparitionis eius est in hyeme ⁊ apud piscinas ⁊ apud parietes. ⁊ ipsius volatui apud parietes non est fixio: immo volat parum ⁊ cantat ⁊ garrit semper ⁊ mouet caudam. Et ipsa comedatur cruda sicut est: qꝺ melius est ⁊ comeditur elixata ⁊ assata ⁊ salit̃ ⁊ reseruat̃ vt caro salita. Et quandoqꝫ adurit̃ sicut est in furno qui non sit cum illa caliditate. s. cum quãtitate qua dominetur ei adustio ⁊ destruat̃ virtus ⁊ sit in vitreato vase ⁊ ſm modũ qui dictus est ad scorpiones ⁊ alia. Et quãdoqꝫ adurit̃ in olla lapidea aut bernaci ⁊ stringitur caput eius. Et cum pertransit terminum rei tendens ad adustioneʒ tunc retine. Et quandoqꝫ pulverizat̃ illꝺ qꝺ de ea salitũ est ⁊ assatũ ipsi⁹ cũ pipere ⁊ similibus: ⁊ bibat̃ tritũ ei⁹ a pulverizatiõe aut adustione cum vino claro cũ melle: aut cũ aqua mellis: aut cum condicon. Et similiter vnaqueqꝫ harum medicinarum. Et existimãt qdã ꝙ hec auis sit auis spine: sed hec est auis que nominatur francigine safurion de qua nõ scio an sit illa aut alia. Et existimãt ꝙ quando exiccat̃ ⁊ bibitur paulatim extrahit lapidẽ ex omni loco. Et dixerũt qdam ꝙ lapis ipse extrahit lapidem. Et iterũ fimus colũbinus ⁊ fimus galli. Et eximãt humain ⁊ alkindus ꝙ qñ sumit̃ de eo põdus .ʒ. ij. ⁊ origani põdus .ʒ. s. ⁊ quãtũ ipm̃ est zucchari tabarzet extrahit omnẽ lapidẽ. Et quãdoqꝫ ponunt̃ cũ eo piper ⁊ sal ⁊ proprie in decoctione pulegij. Et iterũ scarabei exiccati. Et existimãt quidam ꝙ suffumigatio eius qꝺ est sub virga cum spina eritij facit mingere lapideʒ: ⁊ hoc est de illis que ego non verifico.

¶ Sił̃r ponit medicinas in spãli q̃ hñt cõminuere lapidẽ. ꝑ̃io ponit medicinas. Scꝺo regimen. ibi (Cibi aũt.) ¶ Primo ponit curaʒ qñ lapis est gñatus ꝑꝑ humores. Scꝺo qñ cã sunt aꝑata. ibi (Et si lapis.) ¶ Primo ponit medicinas simplices ⁊ cõpositas q̃ hñt ꝑfi cere duas ꝑ̃mas itẽtiones. Scꝺo docet ꝑparare ⁊ igeniare vt lapis diminuat̃. ibi (In regimine.) Tertio ponit regimẽ in sedatione doloris. ibi (Regimẽ ãt.) ¶ ꝑ̃io ponit medicinas simplices. Scꝺo cõpositas. ibi (Medicine võ.) ¶ ꝑ̃io ponit medicinas diminutiuas. Scꝺo ponit medicinas faciẽtes penetrare. ibi (Medicie võ.) Tertio ꝓuocatiuas vrine. ibi (Medicie ãt.) Quarto sedatiuas doloris. ibi (Medicine võ.) Quĩto ꝯfortatiuas mẽbri. ibi (Medicine aũt.) ¶ ꝑ̃io ponit multas medicinas simplices. Scꝺo ponit quãdã simplicẽ bonã. ibi (Et iterũ.) ¶ Sanguis. ꝑ̃ia in tot quot medicinas ponit. ¶ Legat̃ totũ simul: q2 nõ bñ põt diuidi. Radix sule. i. herbe artetice. Radix aldemest. i. lauri. Fructus alcharasie: dicũt arabes est granũ factũ sicut granũ ceraſi. Azarur ẽ fruct⁹ sic̃ nespilla. Albascee ẽ thim⁹. Cassia. s. lignea: ẽ oleũ balsami. Radix aloe est arbor sił̃is tamarisco. Scordiõ est alliũ syluestre. Sotyra est q̃daʒ ꝯfectio. Et de fortibus. Absolute. s. ad vtrũqꝫ lapidẽ. s. renũ ⁊ vesice. Luto sapiẽ. i. luto q fit cũ stercore asini. Et aq̃ ei⁹. s. distillate. Ex more. i. ꝯsuetudine. Vitrũ ał̃s nitrũ. Et iterũ sanguis. Ponit aliqua alia medicamina multũ ꝯueniẽtia ⁊ legat̃ totũ simul ⁊ pʒ. Colorat̃ vua in tpe calꝺo: ⁊ maxie in mẽse augusti. Rõ est q2 in hora fortꝭ caliditatis sanguis talis est acutior. Itẽ sanguis medi⁹ est calidior ⁊ subtilior: q2 venit a ꝑtib⁹ cordis. Sub diuo pastorali. dicunt aliq ꝙ est tectus siue parietes sub quo stãt pastores. Acetũ vini vt aliquãtulũ remittat̃ acuitas sanguis nõ ꝯfortat̃ loco doloris ne mã moueat̃ ad locũ dolorꝭ. Auis regia. i. pectorosa. Bernaci. i. vas vitreatũ. Cõdicon. quidã dicũt ꝙ est qdam potus sicut ceruisia: ał̃s ꝙ est vinum subtile sicut maluasia. Scarabei. i. scarauazi.

¶ Medicine võ que cuʒ istis ꝑmiscent̃ pharmacijs ad penetrãdũ sũt sicut piper ⁊ calamẽtũ ⁊ cinamomum: ⁊ iste cũ hoc sunt iuuatiue in capitulo motionis lapidis.

¶ In ꝑcedẽtib⁹. A. posuit medicinas q̃ hñt diminuere lapidẽ renũ. Hic ponit medicias q̃ hñt facere penetrare. Et dicit ꝙ iste debẽt cõmisceri ⁊c. Cũ istis. s. medicinis diminuẽtibus lapidem. Nota ꝙ medicine subtilis substãtie ⁊ ꝓuocatiue vrine sunt iste q̃ habẽt lapidem diminuere ⁊ facere penetrare alias medicinas ad renes.

¶ Medicine autē que cum istis commiscentur vt prouocent cū virtute ⁊ extrahāt superfluitates grossas sūt sicut semina cognita: ⁊ ꝓprie fenu. ⁊ sicut daucū ⁊ meu ⁊ fu ⁊ assaruz ⁊ acorus ⁊ ameos ⁊ keisim ⁊ siseleos ⁊ semē agnicasti ⁊ squinātum ⁊ cordumeni. Et fortasse q̄dam homines dicūt bonū eē vti cantaridibus. Et iste quidē medicine cū vehementia prouocationis sue non sunt priuate impressione in lapide.

¶ Ponit medicinas ꝓuocatiuas ⁊ dicit ꝙ talia sunt semia cōia ⁊c̄. Supfluitates grossas. s. ex q̄bus fiunt lapides. Meu est herba odorifera habens astam silez anbeto. Fu. i. valeriana. Keisim. i. leuisticus. Siseleos non inuenitur quid sit ⁊c̄.

¶ Medicine vō doloris sedatiue sunt sicut semen lini ⁊ mucilago eius: ⁊ sicut nuces ⁊ auellane ⁊ semen altee ⁊ habent ordinē etiam ad materias lapidis. Et cōueniētiora ad corpus renuz ex narcoticis est illud qđ sciuimus. Medicine autez confortatiue sunt sicut been ⁊ aristologia ⁊ liliū siccū ⁊ semen agnicasti. Et iterū sicut rosa ⁊ balaustie ⁊ squinantum ⁊ sandali.

¶ Ponit medicinas sedatiuas doloris: ⁊ pz. Ista remouent dolorē q2 sunt anodina temperata. Nuces ⁊ auellane pp̄ vnctuositatez ⁊ caliditatem tepidā remouēt dolorē. Quod scimus. s. in hoc cap̄. q2 s. philoniū ⁊ tyriaca noua. Medicine autem. Ponit medicinas cōfortatiuas: ⁊ patet. Nota ꝙ medicinas dimittit que habēt facere fieri moram in renibus sicut sunt gummi arabicum ⁊ similia. hoc autem facit: q2 dedit intelligi.

¶ Medicine vō composite ad lapidem sunt sicut metridatum. ipsum nanqꝫ fortis operationis est in lapide renum: ⁊ sicut sagzenea ⁊ sicut confectio de scorpionibus cognita ad renes ⁊ vesicaz. Et iteruz medicamen factuz cuz sang. hirci qđ nominat̄ manus dei pp̄ suam nobilitatē. Et medicamē thesaurizatū dictum factū cū oleo balsami qđ est mirabile. Et sicut medicamē forte qđ experti sumus: recipiens cineris vitri ⁊ cineris scorpionuz ⁊ cineris radicum caulium nabati ⁊ cineris lepo. ⁊ lapidis spongie ⁊ sang. hirci exiccati contriti: ⁊ cineris corticuz oui de quo pullus egressus est ⁊ lapidis iudaici ⁊ gūmi nucis ⁊ acori ꝑtes equales: ⁊ petrosellini dauci pulegŷ gummi arabici ⁊ seminis altee ⁊ piperis: omniuz an̄. partem. j. ⁊. ʒ. cuz melle conficiātur: cuius dosis sit vsqꝫ ad aur̄. ij. ⁊ supra cuz aqua tribulorūz decoctorū cum cineribus nigris. Et hoc etiam conueniens est ei qui in vesica est extrahēs ipsum similem luto albo. Et iterum ex eis que sunt fortia aggregata est illud quod recipit se. melonis ⁊ vitri adusti ⁊ culbum partes equales: sumatur cū aqua ciceris. Et iterum fimi columbini ⁊ fimi galli detur aliquid cuz aqua raffani aut cum vino aut cum aqua calida. est enim aggregatiuuz. Et de illis que sunt aggregatiua est vt sumatur condisi pōdus. ʒ. j. fimi columbini. ʒ. j. scarabei. ʒ. j. duodecima terantur ⁊ dentur cum vino. Et iterum lapis spongie scolopendrie capilli veneris seminis altee petro. equaliter: ⁊ sit dosis quantuz necesse est in aqua apŷ aut aqua radi. aut aqua tribuloꝝ aut aq̄ rafffani. Et iteꝝ de eis q̄ sūt aggregatiua est illud qđ. ℞. granoꝝ fruct⁹ balsami calamēti cāpestris sicci lapidis spōgie se. malue ⁊ albedarūgi sicci ꝑtes eq̄les: teranr̄ ⁊ dētur ex eo oī die coclearium vnū cuz vino ꝑmisto. q. vnc. iiij. Et de illis q̄ ꝓpriora sūt ei q est i renib⁹ est illud qđ ℞. meisus sumirion: amborum an̄. pondus. ʒ. ij. piperis. ʒ. iiij. cuius dosis sit ꝑm quantitatem que existimatur cum oxymelle squillitico. Et iteruz ruthe cāpestris malue campestris radic. apŷ partes equales: de q̄bus sumatur quantitas duorum coclearioꝛum qui coquat̄ in vino ⁊ coletur ⁊ bibatur vinum. Et iterū radix pentaphilon. cuz oxymelle squillitico aut aqua mellis. Et iterum se. raffani ⁊ culbanum equaliter sumatur in potu vna vice post aliam. Et iterum granorum almahaleb excorticatorum tritorum aur̄. ij. croci aur̄. j. aristol̄. aur̄. ʒ. conficiantur cum melle cuius dosis sit. ʒ. iiij. Et iteꝝ cordumeni pondus. ij. ʒ. cum tertia sui corti. radi. lauri. Et iterum semen albarmel bdellium sumantur de quibus fiant pillule: ⁊ sumatur de eis omni die pondus. ʒ. j. cum aqua calida ⁊ cum aqua foliorum raffani aut enule humide aut cum aqua oliuarum. Medicamen vltimum sedans dolorem ⁊ extrahens lapidez ℞. sumirion ⁊ est apiuz campestre ⁊ detur apiuz persicum vnc. j. cyperi egyptiaci spice aromatice se. papaueris albi cinnamomi cassie piperis albi se. haucie acori: omnium an̄. vnc. j. ⁊. ʒ. lapidis iudaici lapidis delati de regione macedonie an̄. vnc. ʒ. conficiantur cum melle de quo sumatur ad magnitudinē auellane cū vino. Medicamē cōferēs generatiōi lapidis. ℞. se. citrulli pulegŷ se. altee: oīum an̄. ʒ. j. se. cucu. hortulani. seminis melonis dragaganti: omnium an̄. ʒ. ʒ. misceant̄ oīa ⁊ sumantur: sitqꝫ dosis eius pondus. ʒ. ij. cū vino subtili permisto. Aliud. ℞ lapidis inuēti in spōgia radicis tribuli se. haucie: omniuz an̄. ʒ. ij. semi. cucumeris hortulani seminis melonis seminis altee amili: omnium an̄. pondus. ʒ. ij. seminis feniculi anisi polŷ: omnium an̄. ʒ. iij. Et quandoqꝫ dant̄ eis in potu aque in q̄bus decoquantur medicine lapidis sicut aque in quibus decoquuntur camepitheos ⁊ poliuz ⁊ calamentū ⁊ siseleos ⁊ radix tribuli ⁊ fructus ei⁹ ⁊ scolopēdria ⁊ radix malue ⁊ capillus veneris ⁊ virga pastoris ⁊ radix thamarisci ⁊ radix eupatorŷ ⁊ semen altee ⁊ fumorion ⁊ saguas ⁊ puleginz ⁊ alia ex diureticis. Et quando administratur in diebus sanitatis prohibet generationē lapidis ēt. Et ex decoctionibus quibus iuuamentum cōfertur lapidi renum cum eorum administratio assiduatur in horis paroxismi est vt decoquantur folia malue campestris ⁊ ponātur in decoctione eius butyrum ⁊ mel de qua sumat̄ in potu res plurima: frangit eni lapidem ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ lenit iter eius ⁊ extrahit euz cū facilitate. Et Ruffus q̄dē dixit ꝙ plīma balneatio i thermis sulphureis frāgit lapidē. Et hoc fortasse facit ꝓuenire ad hoc ꝙ q̄dā aque calide q̄ q̄nqꝫ vlcerāt cutem q̄n ponunt̄ in eis medicine lapidis ⁊ summergit̄ in eis pānus duz sunt calide ⁊ ponitur super locū lapidis resoluit ipm. Et ego iā exꝑtus suz res huius generis.

¶ Ponit medicinas cōpositas ⁊ sunt multe. littera patebit legendo. Dicit ꝙ ꝯfert. De alia dicit ꝙ sagzenea ēt ꝯfert. De alia dicit ꝙ cōfectio de scorpionib⁹. De alia dicit ꝙ sanguis hirci ꝯfert. De alia dicit ꝙ oleū balsami ⁊c̄. Et medicamē thesaurizatū. s. de illa aue d̄ qua dictū est supra q̄ dicit̄ auis tremula. Postea ponit medicamē de cinere nitri. ⁊ pz. Acori al's crisoloni. Itē si medicamē ꝯuenit in vesica ꝯfert ēt in renibus ⁊ nō ecōtra pp̄ cām superius dictam. Et iteꝝ. Ponit aliā medicinā: ⁊ dicit ꝙ sumat̄ de semie melōis ⁊c̄. Aggregatiua. i. cōposita. Culbū. i. miliū solis. Et iteꝝ. Ponit aliaz. ⁊ pz. Aggregatiuum. i. diminutiuum lapidis. Et de illis. Ponit aliam. ⁊ pz. Cōdisi

pꝫ. Cōdisi. vocaꝛ sternutū. Et iterū. Ponit aliā. ⁊ pꝫ. Albedarsigi. i. semen basiliconis. Et de illis. Ponit aliā: ⁊ pꝫ. Meisus. est legumē qḋ factū est sicut robilia. Sumurion. i. apiū syluestre. Et iterū. Ponit aliā: pꝫ. Et iteꝝ: pꝫ. Culbanū est grana solis. Et iterū. aliā: patet. Albarmel. credo ꝙ sit matricaria al's. i. rutha syluestris. Medicamē. Ponit aliā. Baucie. i. pastinace syluestris. Medicamē. Ponit aliam. Saguas. i. abrotanū. Et ex decoctionib⁹. Ponit aliā.

¶ In regimine aūt in ꝑparatiōe lapidis ad hoc vt eleueꝛ ⁊ patiaꝛ a medicinis cū felicitate lubricitatis ⁊ exitus: opꝫ vt administrenꝛ olea mollificātia inungēdo cū fricatione. Et similiter emplastra ⁊ embrocatiōes ⁊ cerata mollificātia ⁊ balnea ⁊ tine cū quātitate que nō mollificent virtutē superflue ⁊ debiliteꝛ expulsiua. Et qñqꝫ currit ꝓpter illud ad membrū additio māei: ⁊ tunc bibiꝛ medicamen ad eradicationem lapidis vt fiat facilis super ipsum eradicatio ⁊ extractio. Et opꝫ vt misceanꝛ cū mollificantib⁹ ꝯfortantia ꝭm canonez notū: ⁊ ꝓprie cū nō est ꝯfortātib⁹ plurima ꝯtrarietas ad intentionē que est in resolutione. Et illa sunt sicut oleū de lilio ⁊ oleū de spica ⁊ oleū de alcāna ⁊ corpora eoꝝ etiā: ⁊ oleū de alkeiri aggregat intētiones plurimas. Deide stringanꝛ mediū ⁊ alchati ⁊ pectē vt dilatenꝛ meatus desuper: aut fricenꝛ cū manu. Deinde deꝛ i potu medicamē cōminutiuū. Et si fuerit sumptū in potu: tūc ꝯuenit vt adbibeanꝛ diuretica. Et nō est malū vt bibaꝛ etiā qḋ est sicut cassia fistula cum oleo amigdalino ⁊ cū succo viscoso qui sit de succis diureticis in qbus sunt viscositas ⁊ lubricitas cū oleo amigdalino. Et ex eis que cōferunt post mollificationez: aut cum excusatio est a mollificatione ꝓpter illud qḋ scis de lapide suspenso moto sunt vaporationes cum spongia ⁊ similib⁹ sibi infusa in aqua ⁊ oleo ⁊ cū panno: aut furfure: aut emplastra calefacta ⁊ viscosa: aut cū oleis calidis calefactiuis sicut oleo rutbino: aut cū oleo ⁊ castoreo. Et ē necessariū vt ꝯserueꝛ calefactio emplastroꝝ. Qꝫ si necessaria sunt fortiora illis ponanꝛ ventose vacue super lapidē: ⁊ sit earū positio dolorosa vt attrahat ipm: deinde deponaꝛ ab illo loco ad illū qui est sub eo ad iferiora ⁊ suspendanꝛ ibi. Et simil'r ꝭm gradationē descendant a loco renuz ꝭm obliquationē emunctorioꝝ ad inferiora. Cūqꝫ descēdit ad vesicam sedatur dolor. Et quādoqꝫ exercitiū ⁊ motus ⁊ equitatio super animal inquiete incedēs sufficiunt. Et similiter descēsus per graduz ⁊ ꝓprie postqꝫ administrate fuerint inunctiones. Cūqꝫ descēdit ex vesica ad meatū virge: tunc fortasse facit dolorem: ⁊ tūc opꝫ vt regaꝛ regimine illius loci cū eis que dicemus.

¶ In ista parte ꝑncipali capituli docet nos facere vt lapis patiaꝛ a medicis exhibitis ⁊ ponit medicias ad hoc. Partes patēt. ¶ Dicit ꝑmo ꝙ debes inūgere ⁊ fricare ⁊c̄. Balnea. s. nālia. Tine. i. balneo artificiali. Bibiꝛ. s. facta mollificatione ꝯueniēti. Alkeiri. i. de viola sarracena. Cōminutiuū. s. lapidis. Et si fuerit sumptū. s. medicamē cōminutiuū. Et nō est. Ponit aliā. Post mollificationē. s. ad sedationē doloris ⁊c̄. Et sibi similib⁹. s. cū filtro. Qꝫ si necessarium. Ponit aliā. Vacue. i. sine scarificatione. Sup lapidē. i. sup loco lapidis. Deinde ponit aliā. Ab illo loco. s. vētosa. Sufficiunt. s. ad cōmouendū. Illius loci. s. vesice. Dicemus. s. infra fen. 19.

¶ Regimen aūt doloris quādo cōmoueꝛ ⁊ ꝓprie apḋ virgā ꝓpter magnitudinez lapidis: aut ꝓpter dentes in ipso ⁊ fracturā rascationis ⁊ asperitatē excoriantē: quādoqꝫ possibile est vt sit cū bal. ⁊ tina. Cum aūt superfluunt ⁊ mollificant reddit dolor vehemens post horam. Et embroce de camomilla ⁊ melliloto ⁊ altea ⁊ furfure bone sunt ⁊ iuuatiue. Et si fuerit ꝯstrictio aliqua nature: tunc de rectiorib⁹ rebus est extrahere fecem cū suppositorio aut cū clysteri nō magno qḋ coarctet ⁊ dolorē faciat: imo suppositoriū amabilius est mihi. Et in lenificatione nature est alleuiatio plurima ⁊ sedatio doloris: ⁊ nō est semita ad administrandū catarticum. ipm eni ledit ⁊ nocet per illud qḋ descendere facit desuper. Clystere aūt cū in eo ponunꝛ adipes ⁊ vnctuosa ⁊ virtutes mollificātes ⁊ virtutes diuretice facit cū solutione ventris lenitatē ⁊ frangit dolorem ⁊ adiuuat ad extractionē lapidis. Et cuz dolor est fortis sedaꝛ quādo curaꝛ cū eis que diximus: deinde cuz curatur lapis multiplicatur. Quare rectius est vt abstineatur a medicinis fortiter mouentibus ⁊ administrētur clysteria leuia lenificantia: ⁊ inunctiones que cōprimendo ⁊ fricando fiunt ⁊ cerataria mollificantia lubrificantia. Et de illis que iuuāt in hac hora est administratio vomitus: ⁊ illud est de eis que minorant materias cōprimentes lapidez: sed fortasse nocet per illud qḋ attrahit lapidē ad superiora.

¶ Ponit regimē sedationis doloris. Primo facit hoc cū nō est dolor itensus. Scḋo cū est fortis. ibi (Et cū dolor.) Tertio cum dolor est magis fortis. ibi (Et si fuerit.) ¶ Dicit ꝑmo ⁊c̄. In ipso. s. lapide: q2 habēt dentes: q2 fracturas. Inde ꝯstrictionē. i. stipticitatez vētris. Et cū. Ponit regimē qñ dolor intendiꝛ: ⁊ pꝫ. Cū eis. s. opiatis dictis. In hac hora. s. sedationis doloris.

¶ Et si fuerit dolor de illis que nō remouenꝛ prorsus: tūc necessariū erit dare in potu illud qḋ stuporē facit. Et iterū philoniū ⁊ etiā metridatū mandragoratuz ⁊ tyriaca que nō est antiqua: imo est ad nouitatem decliuis ⁊ est virtus opīj remanens. Ipsa enim pluribus cōfert modis. Confert nāqꝫ ex parte tyriacitatis ⁊ ex parte ꝓuocationis ⁊ cōminuit lapidē ⁊ ex parte stupefactionis doloris. Et quādoqꝫ adiuuat in dieb⁹ ventositatem in renibus coarctantem etiam lapidem. Et cognoscitur per signa ventositatis renum aut ventositatem in intestinis comprimentem ipsuz. Et cognoscitur per signa sua quare oportet: tunc vt intendatur ad ea que frangunt ventositatem sicut rutha ⁊ semen eius ⁊ semen apīj ⁊ anisum ⁊ ameos ⁊ carui ⁊ nigella dando in potu in eis que sunt sicut aq̄ mellis: aut emplastrando aut faciendo ex eis ceratum cum oleo aliquo ⁊ vtendo eo in clysteri.

¶ Ponit remedium quādo magis augeꝛ: ⁊ pꝫ. Non remoueꝛ prorsus. i. per medicinas dictas narcoticas. In diebus aliquibus. s. qñ est ventositas in ventre.

¶ Et si fuerit lapis ꝓpter apostema calidū curēꝛ curatione apostematis renum in primis. Et sufficiēt ea que scis de embrocis ⁊ emplr̄is ⁊ ceratarijs ifrigidātibus que ꝑterierunt tibi in ca. pluribus asperso sup eo modico aceto donec penetrēt. Et sil'r fiat clystē cū istis succis ⁊ cū oleo ro. cū eis: ⁊ si indigēt flōmia fiat.

¶ Ponit curā qñ est lapis in renib⁹ ꝓpter apāta. Primo qñ causa est apostema calidū. Scḋo qñ est apostema durum. ibi (Et si fuerit.) Prima pꝫ. Poniꝛ acetū vt faciat medicinas penetrare.

¶ Et si fuerit ꝓpter apostema durū: tunc adhibeātur ea que sūt sicut mucilagines calide vt mucilago seminis lini ⁊ fenugreci ⁊ altee ⁊ se. almaru ꝑmiste cum eis que infrigidant. Et similiter camomilla ⁊ mellilotuz ⁊ tribuli ⁊ anhetū. Et ita administranꝛ epithimata. Et

quãdo administrant̃ epithimata opꝫ vt ponant̃ in eis que sunt sicut gũma pini ⁊ serapinum ⁊ ãmoniacum ⁊ storax ⁊ castoreum ⁊ sicut myrra. Et iterũ olea calida cum confortantibus aliquibus. Et de vnguentis vnguentum diachilon ⁊ vnguentum de adipibus ⁊ alia. Et cũ videris inflationẽ ꝓuocabis tunc.

¶ Ponit curam qñ cã est apostema durũ: ⁊ pꝫ. Almaru. i. maruby. Inflationem. s. ventris ex retentione vrine.

¶ Cibi aũt lapidem patientiũ sunt illi qui cõtrarũ sunt cibis nocentibꝰ eis ⁊ carnes auiũ assate habentiũ colorem cineritiũ ⁊ auiũ in domibꝰ habitantiũ dissolute cũ decoctione nõ nocẽt eis. Et similiter que de carnibus sunt subtilia ⁊ cancri assati caro ꝯfert eis. Et opꝫ vt in cibis eoꝝ ponant̃ capita cardi ⁊ asparagi ⁊ proprie cãpestris cũ aqua cineris ⁊ oleo cartami.

¶ Ponit remediũ per dietã: ⁊ pꝫ. Colorẽ cineritiũ. i. nõ sint sic assate ꝙ sint nigre: sed cineritie. ¶ Nota vt habet̃ sexto de regimine sanitatꝭ ꝯferũt capones q vadũt hincinde ⁊ nõ illi q qescũt reclusi in domibꝰ: qꝛ tales sunt ꝫꝛy ⁊ mali his: vt dicit ibi Gal. ad lrãm.

¶ Fen 19ª de dispositionibus vesice ⁊ vrine duos cõprehendens tractatus.

¶ Tractatus primus de dispositionibus vesice.

¶ De anathomia vesice. Cap. pᵐ.

Quemadmodum deus excelsus creauit ⁊ fecit vasa aggregatiua cõprehẽdẽtia totũ vsquequo aggregat̃: deinde expellit totũ simlr̃ per qꝺ fit excusatio ab ascellatione ꝯtinua hora post horã sicut sciuisti. Simılr̃ ꝑparauit excelsus ⁊ creauit eis qꝺ de superfluitate aquositatis attrahat̃ digne excuti ⁊ expelli capacitatẽ ⁊ sacculũ cõprehendentem totalitatẽ eius aut plurimũ eius donec surgat ad extrahendam ipsam semel: ⁊ nõ sit necessariuꝫ expellere ipsam cõtinue sicut accidit patientibus distillationeꝫ vrine ⁊ capacitas: illa est vesica.

In ꝑcedẽti fen. A. determinauit de dispõnibꝰ mẽbri recipiẽtis supfluitates ĩmediate a gibbo epatꝭ: hic determinat de dispõnibꝰ alterius mẽbri magꝭ mediate recipiẽtis. s. de dispõnibus vesice. Prio ponit anathomiã. Scdo determiat de egritudinibꝰ vesice. ibi (Accidũt.) Primo notificat vesicã qꝫtũ ad opõnẽ. Scdo qꝫtũ ad subaꝫ. ibi (Et creata.) Tertio qꝫtũ ad ptes. ibi (Et ipsa.) Quarto qꝫtũ ad colligantiã. ibi (Et ꝯtinuat̃.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ sicut deus fecit vasa supfluitati ꝑme digõnis. s. fecit: ita etiã fecit vas qꝺdã in quo ꝯtinet̃ aquositas. s. vrinalis ⁊c. Totũ. s. de fece. Sciuisti. i. supra fen. 16. Creauit deus intestina reuoluta vt cibus nõ ĩmediate descẽdat de intestinis. Ita est de vrina: qꝛ nã ordinauit membrũ in quo aquositas cõtineret̃ vt nõ ꝯtinue distillaret vt facit in diabetica passione: ⁊ iõ sicut intestina sunt reuoluta ⁊ est ibi sacculus: ita fecit ꝙ qñ vrina descendit per poros euritides descendit in vesicã.

¶ Et creata est ventosa ex neruis ligamenti vt sit vehementioris fortitudinis ⁊ sit cũ fortitudine susceptibilis extensionis plane sustentate vt impleat̃ aquositate. Cumqꝫ repletur euacuat̃ qꝺ in ea est cum voluntate ad quã perducit necessitas. Et in collo eiꝰ est carnositas retenta vicina lacerto.

¶ Hic notificat vesicã qꝫtũ ad modũ substãtie ⁊ dicit ꝙ vesica est membrũ neruosum ⁊c. Ex villis ligamẽti. i. villis ligamẽtalibus. s. neruoꝝ ⁊ ligamentoꝝ. Sustentantis. s. alicui.

¶ Et ipsa qdẽ duas hꝫ tunicas: quarũ iterior in ꝓfundo est dupla extriseca: qñ ipsa obuiat aquositati acute. Et subtilliatus est creator sapienter in attrahendo aquositatẽ ad eã ⁊ in extrahẽdo aquositateꝫ ab ipsa: quare ꝓuenire fecit ad ipsam duo emũctoria que sunt renũ. Et cũ ad ipsam ꝓuenerũt separauit vesice duos anulos quos facit incedere iter duas tunicas icipientes in primis penetrare in tunicã ꝑmã perforãtes eaꝫ: deinde habẽtes incessuꝫ habentẽ quãtitatẽ iter duas tunicas: deinde submergunt̃ in tunica interiore disrũpens vtrãqꝫ earũ ad ꝯcauitatẽ vesice: ita vt qñ repletur aquositate ⁊ sustentat̃ cooperiat tunica aliã tunicam exteriorẽ expulsa ad ipsaꝫ ab interiori parte a ꝓfundo taliter vt existimet̃ quasi tunica vna ⁊ nõ sit in eis penetratio: ⁊ ꝓpter illud nõ redit aquositas ⁊ vria cũ figit̃ vesica ad posteriora ⁊ ad duo emũctoria.

¶ Hic notificat vesicã per anathomiã qꝫtũ ad partes. Prio notificat corpulẽtiã eiꝰ. Scdo collũ. ibi (Deide creauit.) ¶ Primo dicit ꝙ vesica hꝫ duas tunicas: quarũ interior est ⁊c. ¶ Et nota ꝙ tota tunica iterior est rotunda que ꝯtinet vrinã postea est tunica exterior que ꝯtinet iteriorẽ: ⁊ hoc vult dicẽ in lrã. Qñ ipsa. s. tunica intrinseca. Ad eã. s. tunicã itrinsecã. Ab ipsa. s. per collũ vesice. Emũctoria duo. i. duo pori euritides. Que sunt renũ. i. descẽdẽtes a renibꝰ. Duo anulos. i. duo foramina illoꝝ poroꝝ euritiduꝫ. Tunica. s. exterior. Aliã tunicã. s. iteriorẽ. Ab interiori pte. s. vesice. ¶ Nota ꝙ Gal. 2. de virtu. natu. ꝯtra Erasistratũ cap. 2. alꝭ. 1. de virtu. na. ca. 13. dicit ꝙ Erasistratus dicebat ꝙ vrina vadit quasi indiuisibiliter: qꝛ vrina diuidit̃ ad minima ⁊ per poros vesice vadit ad vesicã sicut est de sanie que insensibiliter vadit ad pulmoneꝫ. Ad duo emunctoria. i. ad duos poros euritides. Cum figitur. i. cuꝫ premit̃. Penetratio. i. de tunica interiori ad exteriorem.

¶ Deinde creauit ei deus cuius virtꝰ est sublimis collum expellens aquositatẽ ad virgã anfractuosuꝫ plures habens anfractus ꝓpter quos nõ mundificat̃ ab aquositate integre expulsa ꝓprie in masculis. In his nãqꝫ tres hꝫ anfractus. Et in mulieribꝰ hꝫ anfractuꝫ vnũ ꝓpter ꝓpinquitatẽ vesicarũ earũ cũ matricibus ipsarũ. Et illius colli eius quedã pars munita alꝭ minuta est eo ꝙ circũdat ipm sicut suffocatoriũ ⁊ expressoriũ: ita vt ꝓhibeat exitũ aquositatis ab ea nisi cũ voluntate mollificante illũ lacertũ adiunctũ lacertis vẽtris ꝺm ꝙ sciuisti in loco suo nisi illo lacerto adueniat nocumentũ aut superfluitatis necessitas.

¶ Notificat vesicã qꝫtũ ad collũ eiꝰ. Prio h. Scdo ponit dñiaꝫ iter collũ vesice viroꝝ ⁊ mulierũ declarando qꝫdã dñiam. ibi (In his.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ deus est etiã subtiliatꝰ ⁊c. In his. hic declarando qꝫdã assignat dñiam iter collũ vesice mulierũ ⁊ viroꝝ: ⁊ pꝫ. In his. qꝛ. s. in viris tres hꝫ anfractus. s. collum vesice. Minutã. i. angusta siue stricta. Expressoriũ. i. ꝯstrictoriũ adiunctũ. s. tempore ẽgõnis. Loco suo. s. ꝑmo can. fen. 1. de anathomia musculoꝝ.

¶ Et cõtinuatur vnicuiqꝫ lacerto eius neruus quãtitatem habens ⁊ vene quiete ⁊ pulsatiles ⁊ multiplicati sunt nerui eius vt ipsam sentiat illud cui innititur et ad quod extenditur.

¶ Notificat eam quãtũ ad colligantiam. Habens quãtitatẽ. s. magnam. Cui ĩnititur. s. ad expellendum.

¶ De egritudinibus vesice ⁊ cura eius. Cap. 2ᵐ.

Accidũt iterũ in vesica egritudines cõplexionis cũ mã ⁊ absqꝫ mã ⁊ aꝑata ⁊ oppilatio de cuius sũma est lapis. Et iueniunt̃ in ea egritudines quãtitatis in paruitate ⁊ magnitudine. Et accidunt ei egritudines situs in augmẽto ⁊ dislocatione. Et accidunt ei egritudines solõnis singularis per aptionẽ ⁊ scissionẽ ⁊ icisionẽ ⁊ vlcera. Et qñqꝫ cõmunicant vesice mẽbra regalia ⁊ nobilia sicut cerebrum. Ipsum eni fit dolorosuꝫ cũ ea ⁊ aduenit ei ver-

tigo. Et q̄n̄q; peruenit ad ſirſen cã cõitatis egritudi-num veſice calidarũ ⁊ ſicut epati iterũ. Multotiẽs .n. accidit hydropiſis propter frigus veſice. Et egritudi-nes q̄dem veſice multiplicant̄ in hyeme.

¶ Hic determinat de egritudinibꝰ veſice. Primo in gn̄ali. Sc̄do in ſpãli. ibi (Op; vt.) Primo ponit egritudines veſice ⁊ curã in gn̄a-li. Sc̄do oſtẽdit medicinas que habẽt calefacere ⁊ infrigidare ve-ſicã. ibi (Diuretica.) Primo ponit egritudines veſice. Sc̄do cura-tiones in gn̄ali. ibi (Et curant̄.) ⁋ Primo ponit illas egritudines. Sc̄do ponit cañ. ibi (Et egritudines.) ⁋ Primo ponit egritudines appropriatas. Sc̄do illas per colligantiã. ibi (Et ſicut epar.) ¶ De p̄ma p;. De ſc̄da ẽt p; lr̄a. Regalia .i. p̄ncipalia. Cõicat nocumentũ maxime cerebro: q2 ip̄m eſt mẽbrũ neruoſum. Ad ſirſen .i. ad fre-neſim. Egritudines. Põit quedã cañ. ⁊ p;. Rõ eſt: q2 veſica eſt mẽ-brũ exangue fridũ ⁊ ſiccũ: ⁊ ideo t̄pe hyemali eſt apta egrotare.

¶ Et curant̄ iterũ ſicut curant̄ ille que ſunt renũ ⁊ cu; medicinis fortioribꝰ ⁊ magis remanentibꝰ: ⁊ ſunt po-tiones ⁊ iniectiones ⁊ vnctiones ⁊ emplaſtra q̄bꝰ em-plaſtrent̄ duo emunctoria ⁊ ſub vmbilico ⁊ in duabꝰ cõmiſſuris ſingularibus.

¶ Ponit curã in gn̄ali. Prĩo hoc. Sc̄do ponit canones. ibi (Et do-lores.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ eodẽ mõ curant̄ ſicut egritudines renũ ⁊c̄. Nota ꝙ ex hoc q̄ dicit que ſunt renũ excuſat̄ a cura male cõple-xionis calide vel frigide: ⁊ a cura vẽtoſitatis ipſiꝰ: eo ꝙ ipſas po-ſuit ſupra. Et magis remanẽtibꝰ .ſ. in virtute. Rõ eſt: q2 oĩs medi-cina que eſt fortis veſice eſt fortis renibꝰ ⁊ nõ ecõuerſo. Sc̄do eſt q2 veſica ſituat̄ in loco magis diſtanti. Iniectiones .i. ꝓiectiones rerũ in virgã per ſiringã. Emunctoria .i. pori euritides. In duabus cõmiſſuris ſingularibꝰ .i. in oſſe pectinis.

¶ Et dolores veſice multiplicant̄ in aeribꝰ ⁊ in regio-nibꝰ ⁊ vẽtis ſeptẽtrionalibꝰ ⁊ in tẽporibꝰ frigidis.

¶ Ponit cañ. ⁊ dicit ꝙ dolor veſice multiplicat̄ ⁊c̄. Rõ eſt: q2 aer ⁊ vẽtus ſeptẽtrionalis ſunt frigidi: ⁊ ideo nocent membris neruo-ſis quare debilitãt veſicã: ⁊ p; tertia particula afor. afor. 6. Sicut iſte ventus cõprimit veſicam ita nocet.

¶ De his que calefaciũt veſicã. Cap. 3m.

Diuretica calida oĩa calefaciũt veſicã ⁊ vn-ctiones ⁊ iniectiões ex oleis calidis ⁊ gũmis calidis ſicut oleũ coſtinũ ⁊ nardinũ ⁊ de ben ⁊ vaporatiões ⁊ empl'a ex medicis p̄dictis in cap. renũ calidis de q̄bus fiat empl'm vbi ſcis.

¶ Ponit medicinas alterãtes ad calidũ ⁊ frigidũ. Primo calidas. Sc̄do frigidas. ibi (Infrigidant.) ¶ Nota ꝙ Aui. per hoc excuſa-tur a cura male cõplexionis eo ꝙ hic ponit medicinas calidas ad malam cõplexionem calidam: ⁊ p;.

¶ De his que infrigidant veſicã. Cap. 4m.

Infrigidãt eã potus ſucci portulace ⁊ citro. ⁊ cucur. ⁊ potus ſpodij cũ aqua frida: ⁊ ex epi-thimatibꝰ ſandali ⁊ camphora ⁊ fauſel cum lacte acetoſo de quo butyꝝ eſt extractũ: ⁊ ſi-militer mucilagines ⁊ ſucci frigidi ⁊ olea frigida ſicut oleũ de ſe. cucu. ⁊ oleũ ro. bonũ ⁊ oleũ de papauere ⁊ oleũ de ſe. lactuce cũ cãphora ⁊ ſimilibꝰ ⁊ iniectionibꝰ ꝓprie ⁊ lac aſini iuuatiuum eſt valde.

¶ Ponit medicinas que habent veſica; infrigidare: ⁊ patet. Fau-ſel .i. auellana inda.

¶ De lapide veſice ⁊ ſignis eius. Cap. 5m.

Oportet vt tu ꝯſideres illud q̄ diximꝰ de la-pide renũ: deĩde ꝑmuteris ad ꝯſiderãdum h̄ capl'm. Et tu q̄dẽ iam ſciuiſti illic differentiã inter lapidẽ veſice ⁊ lapidẽ renũ in qualitate ⁊ quãtitate ex capl'o lapidis renũ. Differũt eñi vtrię lapides: ⁊ ille qui eſt in renibus eſt leuior paru; ⁊ mi-nor ⁊ magis trahens ad rubedinẽ. Et ille q̄ eſt in veſi-ca eſt durior maior valde ⁊ magis decliuis ad ſolidi-tatẽ ⁊ cinereitatẽ ⁊ albedinẽ: l; generet̄ in ea lapis q̄ cõminuit̄. Et ille quide; qui eſt in veſica diſcernit̄ ſm̄ plurimum poſt ſeparationem vrine.

¶ In p̄cedẽtibꝰ Aui. determinauit de anathomia veſice ⁊ diſpõni-bus ⁊ curis in gn̄ali: hic determinat de egritudinibꝰ ipſiꝰ in ſpãli. Primo de egritudinibꝰ eueniẽtibꝰ in veſica quãtũ ad ſubam ⁊ cõ-plexionẽ veſice. Sc̄do de egritudinibꝰ ipſiꝰ q̄tũ ad exiens muta-tum. Sc̄da ibi in p̄ncipio ſc̄di tractatus (Veſica.) ⁋ Prima in tot quot ſunt egritudines veſice. Primo de lapide. Sc̄do de a͞patibꝰ. ibi (Accidit.) Tertio de vlceribꝰ. ibi (Q̄n̄q; fiunt.) Quarto de ſca-bie. ibi (Scitur.) Quinto de exitu ſanguinis eius. ibi (Significãt.) Sexto de diſlocatione ⁊ mollificatione. ibi (Accidit.) Septimo de doloribꝰ. ibi (Fiunt.) Octauo de debilitatione. ibi (Debilitas.) No-no de ventoſitate. ibi (Q̄n̄q; eſt.) ⁋ Primo determinat de lapide q̄tũ ad ſigna. Sc̄do q̄tũ ad curã. ibi (Lapis.) ¶ Nota ꝙ nõ ponit cãs lapidis veſice: q2 ſupra poſuit cãs lapidis renũ. mõ lapis renũ ⁊ veſice fiunt ab eadem mã: ⁊ ideo relinq̄t ibi notas. Primo ponit ſigna ex p̄te diſpõnis lapidis. Sc̄do ex parte corporis. ibi (Et iſte.) Tertio ex parte vrine. ibi (Et dicã.) Quarto ex parte accidentiũ ⁊ ſube lapidis. ibi (Et nõ eſt dolor.) ⁋ Primo p̄mittit ꝙ calidu; hoc p̄ſupponit capl'm de lapide renũ. Sc̄do ponit dr̄iam iter ipſa. ibi (Differũt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu d̄bes ꝯſiderare ſuperius capl'm ⁊c̄. ¶ De ſc̄da dicit ꝙ iſti lapides dr̄nt: q2 lapis veſice eſt maior q̄ la-pis renũ ⁊c̄. In q̄litate q2 lapis renũ eſt rubei coloris: ⁊ lapis veſi-ce albi ⁊ liuidi coloris. Nota ꝙ arenula renu; eſt rubea ⁊ arenula veſice alba vel liuida. Differũt quãtitate q2 lapis renũ eſt paruus ⁊ lapis veſice eſt magnus. cã eſt: q2 in renibus nõ eſt locus capax lapidis magni: ſed in veſica eſt. Liuiditatẽ .i. pallorẽ. Poſt ſepara-tionem vrine .i. poſtq̄ eſt ſeparatum.

¶ Et ille cui plurimũ aduenit lapis veſice eſt extenua-tus ⁊ in renibꝰ eſt ecõuerſo. Et īfantibꝰ q̄dẽ ⁊ qui eos ſequunt̄ aduenit lapis in veſica. Et dicã hic ꝙ vrina in lapide veſice eſt decliuis ad albedinẽ.

¶ Hic ponit ſigna ſumpta ex parte diſpoſitionis corporis ⁊ dicit ꝙ ⁊c̄. Nota dicit extenuatũ ⁊ macrũ cholericũ habẽtẽ vias latas in renibus in q̄bus tñ nõ eſt locus ita preparatus ad lapide; ſicut in veſica. Et dicã. Ponit ſigna ex parte vrine: ⁊ p;.

¶ Et ſedimẽ nõ eſt rubeũ ad albedinẽ tendens aut ci-nereitatem. Et q̄n̄q; eſt vrina groſſa oleagine fecis ⁊ ſm̄ plurimũ eſt ſubtilis ⁊ ꝓprie in principio.

¶ Et ſedimẽ ad albedinẽ tendens ⁊ cinereitatẽ nõ eſt rubeũ. Nota ꝙ vrina habẽtis lapidẽ in veſica eſt alba ꝑꝑ multos humores fle-gmaticos mucilaginoſos: ſed renes ſunt rubei coloris: ⁊ ideo are-nula ⁊ ſedimẽ veniens a renibꝰ eſt rubeũ. Oleagine fecis .i. hypo-ſtaſis mucilaginoſe. Itẽ ſm̄ plurimũ eſt ſubtilis ⁊ maxime in p̄n. q2 ibi eſt lapis factꝰ. hoc aũt maxime h; verum quãdo lapis eſt in collo veſice: quare vrina diſtillat: al's q2 vrina debilitat̄.

¶ Et non eſt dolor lapidis veſice ſicut dolor lapidis renũ: q̄m ille qui eſt veſice tenet̄ in ſpatio niſi cũ lapis retinet vrinam: quoniam eius dolor vehemens fit: ⁊ quando ipſe cadit in meatu.

¶ Hic notificat lapidẽ veſice q̄tũ ad cõia ⁊ ſubam lapidis ⁊ ponit ſeptẽ accidentia. 2a ibi (Et aſperitas.) 3a ibi (Et q̄n̄q;.) 4a ibi (Et in lapidẽ.) 5a ibi (Et q̄n̄q;.) 6a ibi (Et multotiẽs.) 7a ibi (Et lapis.) ¶ Di-cit p̄mo ꝙ dolor ex lapide veſice nõ eſt tãtus quãtus eſt ex lapide renũ: ſed eſt minor in ſpatio .ſ. magno. cã eſt: q2 locus eſt ibi ꝑuus: ⁊ ſoluit̄ ibi ꝯtinuũ mag' q̄ in veſica in qua eſt locus magnus. Sed fit dolor in veſica: q2 ipſa eſt membrũ neruoſum doloroſum.

¶ Et aſperitas in lapide veſice plurima eſt: q̄m eſt in ſpatio in quo poſſibile eſt vt ſtet ſuꝑ eu; illud q̄ ipſe retinet: ⁊ ꝑꝑ hoc eſt maior: q̄m eiꝰ locus latior eſt. Et accidit q̄n̄q; vt ſint in veſica vna duo lapides ⁊ pl'es illis excoriãtes ⁊ multiplicat̄ ꝯfractio arene ex eis.

¶ Notificat lapidẽ veſice quãtũ ad aliud accidens ⁊ dicit ꝙ lapis veſice eſt aſper ⁊ eſt magnus ⁊c̄. Illud q̄ ipſa retinet .ſ. de malis humoribus aptis cõuerti in lapide;. Maior lapis .ſ. q̄ in renibus. Confractio q2 lapis cõfrangitur.

¶ Et eſt q̄n̄q; cũ arenoſitate fex furfurea ꝓpter abra-ſionem eius a lapide abſtergente.

¶ Hic ponit tertium accidens: ⁊ patet. Fex furfurea .i. habẽs par-tes furfureas.

¶ Et in lapide qdē vesice est assiduatio pruritus ⁊ do-
loris in virga ⁊ in radice eius ⁊ in pectine cōicatione
virge ad vesicā ⁊ habēs eū multiplicat cōtractionem
virge sue ꝓprie cū est puer ⁊ assidua fit eis erectio.
¶ Ponit quartū accidēs ⁊ dicit ꝙ h; pruritū in virga ⁊ in pectine. Cōtractionē.s.cū manu cū est puer: qꝛ tunc sufficit parua cā.
¶ Et qñqꝫ ꝑducit illud ad exitū ani ⁊ ad retētionem ⁊
difficultatē cū hoc ꝙ illud qđ egredit cu; fortitudine
ꝑꝑ cōprehēsionē suā a stricto ⁊ ab ipellēte post ipsu;.
Et qñqꝫ migit in fine eiꝰ vrinā quā vult. Et quotiens
euāt ex vrina quā mingit desiderat mingere statim: ⁊
agēs illđ ē lapis expellēs expulsionē vrie aggregate.
¶ Ponit aliud accidēs: ⁊ p;. Perducit illud.s.lapis vesice. Ad exitū ani.i.intestini recti.cā est: qꝛ lapis est magne q̄ꝛtitatis ⁊ cōprimit itestinū rectū: ⁊ ideo illud intestinū descēdit. Ad retentionē.s. egestionis siue fecis. Et difficultatem.s.vrine ideo est: qꝛ iste lapis aliqñ oppilat orificiū vesice: ⁊ ideo vrina nō pōt expelli. Qđ egredit.s.a nā. Cum fortitudine.s.expressionis. Propter oppressionem suā.s.ani. A stricto.i.coartato orificio.s.vesice. Expellens ⁊c.i.non permittens expelli vrinam ⁊ tamē postea expellit.
¶ Et multotiens mingit sang. ꝓpter rascationem la-
pidis ꝓprie qñ est asper magnus ⁊ multotiēs pungit.
Cum ergo resupinat lapidosus ⁊ eleuātur anche eius
⁊ concutitur remouetur lapis a meatu. Et quādo tūc
fit compressio super pectinem eijcitur vrina ⁊ hec est
significatio fortis super lapidem.
¶ Ponit aliud accidens. Prio hoc. Scđo ponit curā alleuiationis lapidis vesice.ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Dicit pmo ꝙ aliqñ mingit sanguis ꝓpter asperitatē lapidis soluētis ⁊ pūgentis. Lapidosus.i.habēs lapidē in vesica. A meatu.i.ab orificio qđ oppilat.
¶ Et quādoqꝫ alleuiat illud icuruatio lapidosi super
genua sua ⁊ cōmotio membroꝝ suoꝝ adinuicem. Et
quandoqꝫ alleuiat per intromissionē digiti in anu; ⁊
remotionē lapidis ſm huiusmodi preparationem. Et
quādoqꝫ alleuiat illud per figuras alias compressio-
nis ⁊ exꝑssionis ⁊ resupinationis ⁊ incuruatiōis quas
experimentū inuenit. Cum ergo non confert illud ad-
ministretur alchartir ⁊ extrahit ⁊ expellit vrina ⁊ est
significatio fortis. Et similiter si difficilis fiat eius in-
tromissio: tunc melius est vt nō laboret cū conamine.
Et quandoqꝫ signat alchartir per illud qđ associat ei
materia ex qua generat lapis.
¶ Ponit cās alleuiationis ⁊ modos. Scđa ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Dicit pᵒ ꝙ aliqñ fit alleuiatio in lapide vesice ⁊c. ¶ De scđa dicit ꝙ aliqñ fit alleuiatio qñ ponit digitū in ano ⁊ remouet lapidē a collo vesice. ¶ De tertia dicit ꝙ alleuiatio fit ꝑꝑ diuersos situs: ⁊ ꝙ aliqñ ꝯfert ponere siringā ⁊c. Alchichā.als alchartir est instrm̄ deponēdi lapides. Associat mā: qꝛ super siringam quā extrahis adherent materie grosse ex qbus est aptus lapis generari.
¶ Et lapis qdē paruus magis retinet vrinam q̄ꝫ ma-
gnus: qm̄ figit in meatu. Magnus v̄o remouet a mea
tu velociter. Et scias ꝙ lapis vesice multiplicat in re-
gionibus septētrionalibus ⁊ ꝓprie in infantibus.
¶ Ponit septimū accidēs ⁊ dicit ꝙ paruꝰ lapis mag̃ retinet vrinā q̄ꝫ magnus ⁊ reddit cām: ⁊ p;. Causa est: qꝛ lapis paruus intrat in oē foramē ⁊ oppilat: sed magnus nō sic figitur nec ita adheret. In ventis septētrionalibꝰ: qꝛ ꝯstringūt viā ad itra: vnde fit lapis.

¶ De curationibꝰ lapidis vesice. Cap. 6m.

LApis vesice indiget medicinis fortioribus:
qm̄ ipsa est fridior: ⁊ qꝛ est lōginquior: ⁊ qm̄
lapis eius est vehemētius ꝯfirmatus ex ve-
hementia coagulationis. Et medicine eius
sunt medicine fortes predicte in curatione lapidis re-
nū. Et eis qdē ꝯferunt sagzenea ⁊ metridatū cū lapis
est paruus aut lenis. Et similiter athanasia ⁊ ꝯferunt
ei scolopēdrie pondus.ʒ.j. ⁊ mahaleb excorticate.ʒ.s.
Syrupꝰ iuuatiuus eis. ℞. milij sol. triti.ʒ.xv. capilli ve
neris.ʒ.vij. petrosillini.ʒ.iiij. ficus albas.vij. nūero de-
coquant cū.iiij.lib. aque donec remaneat lib.j. ⁊ bibat
post exitū de balneo cuius dosis sit lib.s. Et op; vt ti-
ne que in ea administrant sint fortiores ⁊ ponant in
eis cū medicinis noſ medicine que sunt sicut fol. agni-
casti ⁊ capillus veneris ⁊ foliū ⁊ assuesir ⁊ rosa eius et
aliqd habēs stipticitatē vt nō superfluat mollificatio:
⁊ ponant in eoꝝ vnctionibꝰ galbanū ⁊ pix ⁊ āmonia-
cū ⁊ euforbium. Et melius eoꝝ est emplm̄ de bdellio
de mecha. Et melius eoꝝ oleoꝝ est ole. de scorpioni-
bus emplastratū ⁊ distillatū aut iniectum cū quo mi-
sceat aliquid confortatiuū. Et medicine quidem em-
plastroꝝ eoꝝ sunt radix scolopendrie ⁊ radix asech ⁊
poliu; ⁊ canabis ⁊ altea ⁊ capillus veneris ⁊ ponant
in eis illa que sunt sicut folia virge pastoris ⁊ auis p̄di
cta in caplo lapidis renū ⁊ que diximus cū ea de ordi
nibus eius valde ꝯferunt ei. Et de eis que sunt ꝓpria
illis in curis ipsoꝝ est vt vtantur medicinis lapidis in
iniectione ⁊ iuuant eis vehementer.
¶ Ponit curā. Primo per medicinas. Scđo per incisione;.ibi (Et qñ vrine.) ¶ Prima in tot quot medicīas ponit. Legat totū simul: qꝛ lrā est clara. Qñqꝫ ipsa.s.vesica. Sagzenea est electuariū positū in.5.cañ. ⁊ etiam a Mesue. Mahaleb.i.cerasa syluestria excorticata. Sint fortiores.s.q̄ꝫ in renibus. Assuesir non inuenio quid sit: credo tamē ꝙ sit arbor habens ⁊ faciens rosas. Radix sech.i.tribuli. Auis.i.cauda tremula vel cutrecula.
¶ Et quando vrine fit difficultas ⁊ retinetur causa la-
pidis vesice ⁊ nō est semita ad scindendū ꝓpter aliqd
qđ ꝓhibet: aut ꝓpter timorem: tunc de hominibꝰ est
aliquis qui ingeniat ⁊ in eo qđ est inter anum ⁊ testi-
culos scissurā efficit paruam ⁊ ponit in ea cānulam vt
egrediat qui cognoscit anathomiā vesice ⁊ cognoscit
locum colli eius cui continuant vasa spermatis ⁊ co-
gnoscit locum arterie ⁊ locum carnosu; vesice vt ca-
ueat illud qđ oportet ipsum cauere: quare non accidit
nocumentū in generatione aut fluxus sang. aut fistu-
la que non consolidatur. Et op; vt vaporet intestina
⁊ vesicam ante illud resupinus.
¶ Hic ponit curā per incisionē. Primo in gñali. Scđo in spāli.ibi (Est vt p̄paret.) ¶ Dicit pmo ꝙ aliqñ est difficilis ⁊c. Ad scindendum.i.scissione magna ꝓpter quā lapis egrediat.

¶ De regimine qđ in ipso p̄cipit. Cap. 7m.

ESt vt p̄paret sedes ⁊ sedeat eger super eā ⁊
sit presens minister ⁊ itromittat manus suas
sub genibꝰ eius: deide p̄paret ad scindendū.
Et op; vt ante teneat lapidē ⁊ faciat ipm̄ ꝑ-
uenire in locū qui scindit ⁊ illud faciat itromittēdo di-
gitū mediū in ano viroꝝ ⁊ virginū ⁊ mulierum corru-
ptarū in orificio matricis donec iueniat lapidē ⁊ cō-
primat manu alia desuꝑ faciēdo vt descēdat lapis ex
myrach ⁊ semine donec descēdat lapis ad locū ꝓpin-
quiorē ori vesice: ⁊ studeat vt expellat lapis talr̄ vt re-
moueat a cōmissura q̄ꝫtitate vnius pili: ⁊ caue.ne scin
das suꝑ cōmissurā: qm̄ est malū. Cōmissura.n.ſm v̄tu
tē ē locꝰ mortalis. Et op; vt nō cadat i expulsione ab-
breuiatio vel defectꝰ: qm̄ euenit tūc scissura lata q̄ nō
sanat. Cūqꝫ expellis ⁊ vides scissurā nō penetrante;:

tunc ꝑfora ſi tua opatio huiꝰ q̃ntitatis nõ perducit ad dolorẽ vehemẽtẽ ⁊ torſionẽ colli ⁊ caſuꝫ virtutꝭ ⁊ deſtructionẽ motꝰ ⁊ ſermonis ⁊ ꝯfractionẽ palpebraꝝ ⁊ oculi. Si aũt ꝑduxerit ad illud: tũc nõ ꝑfores ip̃m. naꝫ ſi ip̃m ꝑforaueris morieť ilico. Amplius fac ſuꝑ ipſuꝫ ſciſſurã tẽdẽtẽ ad trãſuerſuꝫ parũper cũ igenio bono ꝙ nõ ꝯtingat neruũ ſtudẽdo vt cadat ſciſſura in collo veſice. Nã ſi ceciderit in corpore veſice nõ ꝯſolidabiť oĩno ⁊ ſtude q̃ntũ potes vt ſciſſio minoreť. Nã ſi lapis fuerit paruꝰ fortaſſe expelleť cuꝫ exp̃ſſione. Magnus v̾o idiget ſciſſione ampla: ⁊ fortaſſe idiget extrahente qꝺ ipſum extrahat. Et qñq̧ eſt lapis magnus valde quare nõ eſt poſ̾e vt ſcindať ꝓꝑ magnitudinẽ ſuã: q̃re opꝫ tũc vt cõp̄hẽdať cũ tenalijs ⁊ rumpať paulatiꝫ ⁊ aſſumať qꝺ frangiť ⁊ nõ remanet in veſica aliq̃d oĩno. Nã ſi remãſerit magnificabiť ⁊ fiet magnũ. Et multotiẽs accidit vt ꝑueniat lapis ad collũ veſice ⁊ ꝙ ſequiť virgã: ⁊ tũc opꝫ vt ſine ceſſatione inſ̾igať pectẽ ⁊ fiat cõpreſſio ſuꝑ ip̃m ⁊ ſit tecũ adiutor: ita vt qñ figiť lapis in loco ſcindas ſubtus eũ ⁊ extrahať. Et fortaſſe erit rectius vt ligeť poſt ip̃m ad anteriora cuꝫ filo: ita vt nõ redeat. Et ſi penetrat ad locũ ꝓpinquum capiti virge nõ opꝫ vt laboreť ad extrahẽdũ eũ ex ipſo. Illꝺ eñi facit fortaſſe accidere vulnus qꝺ nõ ꝯſolidabitur: imo oportebit vt equeť aut ſtringať qꝺ eſt poſt ipſum ⁊ ſcindať ſubtus caput virge vt egrediať.

¶ Ponit curã in ſp̃ali per iciſionẽ. Primo hoc. Scḋo docet ſuccurrere accidẽtibꝰ. ibi (Cũ ẽ.) Tertio ponit ſigna ꝓnoſtica. ibi (Signa aũt.) Prima pꝫ. ¶ Sedes. i. locus in quo ſedere debet. Quãtitate vnius pili. i. dorſi vnius raſoriȷ. Abbreuiatio. i. defectus vel pigritia. Sciſſura que nõ ſanať: q̃ creſcit illa que facta eſt. Cõfractionem. i. caſuꝫ vel poſitionẽ. Non ꝯtingat neruũ. i. ne tangať neruus ne fiat ſpaſmus. Minoreť. i. facias ſciſſuram minorẽ q̃ꝫ potes. Extrahente. i. vncino qꝺ ipſum extrahat.

¶ Cũ ergo feceris in lapide oĩa que dicta ſunt in capitulo de illo: ⁊ extraxeris ip̃m fortaſſe accidet ex compreſſione vẽtris cuꝫ fortitudine ⁊ ex dolore ſciſſionis apoſtema ⁊ eſt res timoroſa. Et ex eis que nõ ꝑmittũt euenire illud eſt vt iam clyſterizes egrũ ⁊ extrahas fecem eiꝰ: deide des ei in potu poſt illud aliquid leniẽs nãm ⁊ nõ cibes eũ niſi re ꝑua ⁊ lenificãte. Si aũt indigueris flõmia vt alleuieť ex minoratione fac. Qꝫ ſi volueris vt vehemẽtius alleuieť ⁊ apparẽt ſigna ap̃atis ⁊ dolor ſit vehemẽs valde: tunc opꝫ vt ſedeat eger in tina aut pelui aque in qua decocta ſũt lenificãtia ſicut molochia ⁊ ſemẽ lini ⁊ altea ⁊ furfur: ⁊ cũ illa aqua ſit cõmiſtũ oleũ plurimũ ⁊ ꝯquaſſatũ cũ ea ⁊ ſit illa aqua tepida. Cũq̧ extraxeris eũ de tina inũges partes virge cũ oleis lenificãtibus: ſicut eſt oleũ camomillinũ ⁊ anhetinũ ⁊ pones ſuꝑ vulnus butyruꝫ tepidũ ⁊ funde in ip̃m ⁊ pone ſuꝑ ip̃m cottũ ifuſuꝫ in oleo ro. ⁊ pauco aceto: deide adminiſtra medicinas cõſolidatiuas. Si aũt magnificať ap̃a aſſidue fac euꝫ ſedẽ in tina p̄dicta in decoctiõe fenugreci ⁊ ſe. lini. Et ſi dolor fiat fortior fac eũ ſedẽ in die ſcḋo ⁊ in die tertio in aqua ⁊ oleo tepidis. Ille aũt quẽ ſciſſura ⁊ vulnꝰ nõ ita dolẽ faciunt vt ide curẽt ſoluiť in die tertio. Et opꝫ vt aſſiduet calefactionẽ veſice cũ oleo de rutha. cũ. n. calefacit eſt rectioris diſpõnis ⁊ minoris doloris ⁊ minoris vrine.

¶ Docet ſuccurrere leſionibꝰ ꝯtingẽtibꝰ. Pria leſio eſt dolor. 2a eſt ab vrina. ibi (Et vrina.) 3a a retẽtione ſanguinis. ibi (Amplius.) 4a eſt coagulatio ſanguinis. ibi (Et ex eis.) 5a eſt abſciſſio eius. ibi (Et ex eis.) Prima in tot quot remedia ponit ad mitigationẽ doloris. Partes patent. ¶ Dicit p̃mo ꝙ debes poſt oĩa ita ſuccurrere dolori minoratione. ſ. mãe. Qꝫ ſi volueris. Ponit ſcḋm remediuꝫ ad dolorem: ⁊ patet. Molochia. i. ſpecies malue. Cũq̧ extraxeris. Ponit aliud: ⁊ patet. Et ſi dolor. Ponit aliud: ⁊ pꝫ. Minoris vrine ſaltim in numero emiſſionis.

¶ Et vrina quideꝫ ledit valde ꝑforatos: ⁊ ꝓpter illud opꝫ vt ſumant in potu aquã paulatim ⁊ quotiens mingunt opꝫ vt ſit miniſter cõſeruans manu ſua locũ ligamenti ⁊ comprimat eum vt nõ infundat vrina locum ſciſſum. Amplius nõ põt eſſe quin euacueť aut nõ currat de ſan. quãtitas que neceſſaria eſt: ⁊ eſt illic timor apoſtematis ⁊ corruptionis membri cum alterať color eius ad corruptionẽ a rubedine: aut vt currat ⁊ ſuperfluat ⁊ timeať fluxus ſan. Et primuꝫ quidẽ opꝫ vt cureť ſᷓm ꝙ vides ſignum predictum: imo incidať vel ſcalpelleť ilico vt currat ſang. ⁊ vt ponať deſuper emplaſtruꝫ ex aceto ⁊ ſale in pãno lini tãdiu donec ꝓhibeat corruptionẽ. In ſcḋo aũt qꝺ eſt vt timeať fluxus ſang. eſt rectius vt ſedeat in aquis ſtipticis cognitis ⁊ ponať ſuper locũ thus ⁊ atrimentuꝫ trita ⁊ ſupra ipſa cottũ ⁊ ſupra illa cottũ aliud magis madefactũ aceto ⁊ aqua. Et ſi ſciueris ꝙ vena magna aut arteria iciſa ſit adde in curatione eius cũ conſtrictione. Et ſi ſang. inobediens eſt ⁊ non ceſſat ⁊ nõ ſanať: tunc fac eũ ſedere in aceto forti: ⁊ fortaſſe indiges vt flobothomes eum vt attrahať ſang. ⁊ fortaſſe neceſſariuꝫ eſt tibi vt ponas ſuper pectẽ ⁊ inguina narcotica.

¶ Docet ſuccurrere alteri leſioni que ꝓuenit ab vrina: ⁊ pꝫ. Amplius docet ſuccurrere leſioni que eſt retẽtio ſanguinis: ⁊ dicit ꝙ aliq̃n retineť ſanguis: ita ꝙ nõ exit ſicut debet. Et timor eſt de ap̃ate ⁊c. Et aliq̃n egrediť plus q̃ꝫ opꝫ. Et eſt illic. ſ. cũ nõ currit. Et p̃mũ quidem. ſ. qñ nõ currit ſanguis. Incidať. i. ſcalpelleť. Et pãno lini. ſ. vlceri. In ſcḋa aũt qñ eſt fluxus ſanguinis ſuperfluus vt trahať ſanguis. ſ. ad cõtrariũ. Narcotica. ſ. ad ſedationem motus ſanguinis. Et ex eis. Docet ſuccurrere alteri leſioni que eſt coagulatio ſanguinis: ⁊ patet. Donec reſoluatur. i. eliquatur.

¶ Et ex eis que accidunt ex ſciſſura ⁊ curſu ſan. eſt vt currat fruſtũ ſan. ad veſicã ⁊ coaguleť ſuper orificiuꝫ eius quare fit difficultas vrine: ⁊ tũc neceſſariũ eſt vt intromittatur digitus in foramine ⁊ auferať nocumẽtum ab orificio veſice ⁊ collo eius ⁊ extrahať: aut curetur locus cuꝫ aceto ⁊ aqua donec reſoluať claudẽs congelatuꝫ ⁊ extrahatur. Et ex eis que accidunt ex illo eſt abſciſſio generationis.

¶ Docet ſuccurrere alteri leſioni que eſt abſciſſio gnõnis: ⁊ patet. Et ex illa. ſ. abſciſſione lapidis. cã eſt: q̃ debilitať aliqua ꝑs vnde ſemen dearticulať ꝓpter qꝺ nõ põt poſtea fieri generatio: ⁊ hoc ꝯtingere põt ab inciſione facta ꝓpter lapidem.

¶ Signa aũt mala que cum accidũt expectat medicus mortẽ ſunt vt ſi fortis fiat dolor ſub vmbilico ⁊ infrigideť extrema ⁊ acuatur feb. ⁊ accidãt rigor ⁊ caſus virtutis. Amplius cũ addiť vehementia doloris loci perforati ⁊ accidit ſingultus ⁊ mouetur venter motu extraneo: tunc iam appropinquat mors.

¶ Ponit ſigna ꝓnoſtica. Primo bona. Secũdo mala. ibi (Signa.) Prima pars eſt clara.

¶ Signa aũt egri bona ſunt ſalus rõnis ⁊ ſanitas appetitus ⁊ vt ſit color ⁊ forma ſani valde.

¶ De ſcḋa dicit ꝙ ſi homo hꝫ ꝑmiſtionẽ rõnis: ⁊ hꝫ appetitũ bonũ ⁊ faciẽ hoĩs ſani ſunt ſigna ſanitatis ⁊ ſunt ſigna ſalutis bone.

¶ De apatib⁹ calidis ĩ vesica ⁊ aldubellati ĩ ea. Ca. 8^m.

Accidit q̄ꝫuis nõ plurimũ apostema calidũ in vesica ex mã sang. ⁊ cholerica aut cõposita ⁊ est egritudo mala. Et multotiẽs accidit illḋ ⁊ ꝓprie in infantib⁹ cã lapidis ⁊ dolorositate eius ⁊ q: ipse cõquassant vesicam.

¶ In ꝑcedẽtib⁹. A. determinauit de lapide vesice: hic determinat de apatib⁹ ei⁹. Prĩo de apate calido vesice. Scḋo de duro. ibi (Accidit a causis.) ⁋ Prĩo põit cãs apatis calidi. Scḋo signa. ibi (Significãt.) Tertio curã. ibi (Opꝫ in ꝑmis.) ¶ Dicit ꝙ apa calidũ generaẜ aliqñ in vesica: lꝫ raro ⁊ fit de sanguĩe aut de cholera aut in vtroqꝫ simul. Accidit nõ plurimũ q: vesica est mẽbrũ exangue frigidũ. Et iõ a forti cã fit in ipsa apostema calidũ: ⁊ iõ dicit nõ plurimũ. Aut cõposita q: a sanguine ⁊ cholera simul. Est mala egritudo: q: est morb⁹ dissimilis cõplexioni vesice. apostema aũt fridũ nõ eẽt ita malũ: q: eẽt simile cõplõni mẽbri. ¶ Sed tu. d. videẜ ꝙ sibi ꝯdicat. Primo dicit. accidit nõ plurimũ: ⁊ postea dicit. accidit multotiẽs. ⁋ Dõm ꝙ qñ dicit multotiens cõparat apostema calidum ad etates vt velit dicere ꝙ multotiens fit in infantia apostema calidũ per cõparationẽ ad alias etates.

¶ De signis. Cap 9^m.

Significant ꝙ apostema est in vesica calidũ febris ⁊ retentio vrine aut difficultas ei⁹ aut distillatio ipsi⁹. Et retẽtio qdẽ est cũ iacẽt ⁊ nõ pñt eĳcere aliquid de ea nisi stantes. Et qñqꝫ est retẽtio stercoris ⁊ inflatio pectinis ⁊ ilĳ cum dolore pũgitiuo ⁊ pulsatione. Et qñqꝫ appet rubedo exterius ⁊ signat ipm ex tranqllitate infirmi quã inuenit ex vaporatione. Et de accidẽtib⁹ que cũ ipso accidũt sunt sitis vehemẽs ⁊ vomit⁹ cholere pure ⁊ asma ⁊ frigus extremitatũ ⁊ fortasse nõ calefaciũt ⁊ alienatio ⁊ nigredo lingue ⁊ noceri ab oĩ acuto diuretico et ꝓprie cũ sunt hu. corporis calidi. Significãt ergo ipm etas ⁊ cãe ꝑterite ⁊ ꝑsentes de illis quas scis. Et deterius est illud cũ quo ꝯtinuaẜ caliditas feb. acute ⁊ vehemẽs fit retẽtio vrine ⁊ stercoris ⁊ fortis fit dolor ⁊ in vrina nõ ẽ digestio: est enĩ mortale. Et hoc plus est cũ fit aldubellati. Cũ aũt appet in vrina fex subsidens lenis: tũc est maioris spei. Cuꝫ dubellati v̂o appet de horripilationib⁹ diuersis ⁊ feb. permistis illud qḋ diximus in aldubellati renũ. Et simil'r signat maturitatẽ eius lenitas: ⁊ sunt de accidentib⁹ digestionis vrina ⁊ sedimẽ eius. Et significat ei⁹ eruptionẽ vrina habens admistũ pus. Si aũt signa maturitatis nõ apparuerit nõ rumpeẜ ante hebdomadã. Et plurime exiture vesice fiunt versus collum eius: ⁊ quandoqꝫ declinant ad partes alias: ⁊ quãdoqꝫ aperiunẜ ad parteꝫ vesice interiorem: ⁊ qñqꝫ aperiunẜ ad partem aliã.

¶ Ponit signa apatis calidi qñ nõ est saniatũ. Primo ponit signa ĩtrinseca. Scḋo extrĩseca. ibi (Signat.) ⁋ Prima in tres sicut tres ponit sũmas signoꝝ. 2ª ibi (Et qñqꝫ.) 3ª ibi (Et de accidẽtib⁹.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ apostema est caliduꝫ in vesica: tũc retineẜ vrina ⁊c̃. Patet. ¶ De scḋa dicit ꝙ aliud signum istius apatis est rubdedo. ¶ De tertia dicit ꝙ aliqñ est vomit⁹ cholere. ¶ Retẽtio vrine q: lapis oppilat collũ vesice: ⁊ ipsa debilitaẜ. Cũ iacent. i. erecti. Nisi stãtes. i. erecti. Alia lr̃a hꝫ nõ stãtes: ⁊ tũc exponaẜ. i. nõ recti. cã est debilitas vesice. ẽt nõ põt fieri pressio qñ stãt iacẽtes: sed qñ stant recti melius pñt cõprimẽ musculos. Retẽtio stercoris q: lapis est magnus sic qḋ cõprimit intestinũ rectũ ⁊ oppilat. Inflatio pectinis ꝑꝑ retẽtionẽ vrine. Pulsatione q: sanguis est calidus ⁊ fit pulsatio. Et signat ipm. s. ꝙ est exterius. Si remoueẜ dolor per anodina apostema est in exteriorib⁹ q: ista euaporatio nõ ita ꝑtrãsiret ad ĩtra. Vomit⁹ cholere ꝑꝑ nocumẽtũ cõicatũ stõcho ad vesicaꝫ. asma. i. malitia anhelit⁹. Frigus extremitatũ ꝑꝑ fugaꝫ caloris ad intra. Nigredo lingue ꝑꝑ vapores. Fit nocumẽtũ ab acuto ⁊ diuretico: q: oĩa sunt calida. Significãt. Ponit alia signa: ⁊ pꝫ. Etas: q: iste est iuuenis adolescens qui hꝫ multũ de sanguine vel de cholera. Circa pectẽ: q: est vsus calidis cibis ⁊ vino puro ⁊ aromatibus multis. Scis. s. ex mult̃ capitulis dictis supra. Retẽtio stercoris: q: cõprimiẜ ĩtestinũ. Et plus hoc est. s. de aduẽtu hoꝝ signorũ terribiliũ. Cũ fit dubellati: q: tũc ꝓpter generationẽ saniei accidunt dolores ⁊ febres magis q̄ꝫ facta sanie. Maioris spei: q:. s. de sanitate. Cuꝫ dubellati. Ponit signa apostematis calidi vesice qñ est saniatuꝫ ⁊c̃. Febribus permistis: q: de multis materĳs. Lenitas. s. cutis. al's lenitas. s. accidentium. Non apparuerit. s. a principio. Versus collum: q: est carnosum.

¶ De curationib⁹ apostematũ vesice. Cap. 10^m.

Oportet in ꝑmis vt ex basilica sinistra fiat flobothomia ẜm virtutẽ. Est enĩ ꝑma curationũ eius ⁊ melior earũ. Et festina si illic fuerit caliditas valde vehemẽs ad emplastra apocrustica spatio breui ⁊ nõ supfluas in eis neqꝫ ꝓlõgeris. Illud nãqꝫ nociuũ est ⁊ indurat apostema velociter: imo si inceperis a mollificatiuis cũ nõ fuerit aliqd qḋ ab illo ꝓhibeat ex sensu vehemẽti erit melius: qm̃ mẽbrũ est neruosum. Et ꝓpter hoc vehemẽs fit tranquillitas egri ex vaporationib⁹ repcussiuis spatio breui factis vaporationibus cũ spõgĳs ⁊ lana infusis in aqua in qua decocta sunt lenitiua resolutiua. Et vesicis in qb⁹ sufflatũ est plenis aqua calida ⁊ oleis lenitiuis subtiliatiuis ⁊ ꝓpiqs eis que iã sciuisti in ca. curatiõis renũ. Et cũ h̃ te subtilia vt inĳcias si tolerat ꝑ siringã i ꝑmis qḋ sit sicut mucilago psilĳ in lacte asine aut aqua ordei in lacte asine: qm̃ est magis salua. Et post illud lac asi. ⁊ adeps. Et post illḋ cassiã fistulã in lacte mulieris ẜm ordinẽ quẽ scis ẜm horas apat̃. Et qñqꝫ ꝯfert clysterizatio facta cũ eis ẜm suos ordines. Et de empl'is bonis post ꝑncipiũ iceptionis est illud qḋ fit ex simila ⁊ sisamo excorticato cum lacte ⁊ oleo vio. ⁊ oleo camomillino ⁊ similib⁹. Et iterũ napi boni sunt. Et iterũ sula elixata emplastrata ⁊ vaporata.

¶ In ꝑmis ponit curã apostematis calidi vesice. Et ꝑmo facit hoc. Scḋo ponit curã intendendo ad accidens. ibi (Et cuꝫ vehemens.) Primo ponit curã in ꝑncipio ⁊ ꝓcessu augmẽti. Scḋo in fine augmẽti ⁊ in statu. ibi (Qr̃ si hebdomadã.) Tertio qñ iaꝫ est saniatũ. ibi (Et curatio.) ¶ In ꝑma parte ponit multas medicinas que cõueniũt in ꝑncipio ⁊ in ꝓcessu augmẽti q̄ꝫuis nõ in fine augmenti. ⁊ pꝫ lr̃a. ¶ Sed tu diceres: q̄re flõmia dꝫ magis fieri de basilica sinistra q̄ꝫ de dextra. ⁋ Dõm ꝙ rõ est: q: pars sinistra vtplurimuꝫ est debilior q̄ꝫ dextra: ⁊ iõ plures supfluitates aggregant in sinistra. ¶ Nota ꝙ flõmia est melior medicina ⁊ cito sedãs dolorẽ qñ est mã ꝯueniens. Apocrustica. i. repercussiua. A mollificatiuis. s. ꝑmistis repcussiuis. Ex sensu vehemẽti. s. qñ fit dolor fort̃ ⁊ attractio. Est neruosuꝫ sup. ⁊ ideo multũ lediẜ repercussiuis cũ ipsa sit membrum frigidũ. Oleis anodinis sicut camomillino ⁊ hmõi. Est magis salua: supple q: sunt minus frigida q̄ꝫ sint succi herbarũ infrigidantiũ. Ex simila. i. ex flore farine. Napi. i. napones.

¶ Qr̃ si hebdomadã pertrãseat ⁊ approximet stat⁹: tũc adhibeanẜ farina fabarũ ⁊ semẽ lini ⁊ camomilla cuꝫ triplicato. Et simil'r descẽdit per flõmiã saphene ⁊ dilatate in administratiõe resoluẽtiũ que sint ex emplastris ⁊ vnguẽtis ꝑdictis in ca. renũ. Et qñqꝫ eges emplastro ex hyssopo ⁊ castoreo ⁊ cera ⁊ ꝓprie post narcotica. Et scias ꝙ assiduatio sessionis eorũ in tina est valde iuuatiua: ita ꝙ qñ aduenit eis vrĩa: tũc rectius est vt mingãt ĩ ea. Et a q̄ tinaꝝ eoꝝ meliores sũt ille in qb⁹ est mollificatio de illis q̄ iaꝫ sciuisti multotiẽs. Et qũqꝫ ponunẜ i eis aldarsisaban ⁊ cypi ⁊ cordumeni ⁊ spica ⁊ ãmomũ ⁊ sqnãtũ cũ fenugreco ⁊ se. lini ⁊ sedãt

dolorem ⁊ apostema. Et iste aque mollificatiue quas multotiens sciuisti sunt sicut decoctio seminis lini ⁊ fenugreci. Et iterum aqua in qua decoquuntur napi ⁊ albasce ⁊ caules.

¶ Ponit curam in fine augmēti ⁊ in statu ⁊ dicit ꝙ tu debes administrare magis lenitiua ⁊ magis resolutiua: ⁊ pꝫ. Qꝛ si pertrāseat hebdomadā: qꝛ ptrāsiuit ꝑncipiū ⁊ est in fine augmenti ⁊ in statu. Cū triplicato. s. vino de quo est supra dcm̄ fen. 16. ca. de cura colice apostemose. Ut mingant in ea. s. tina. Aliqd aldarfisahan. Sumit pro isto xylocaracta. Albasce. i. tribuli. al's alscee. i. thimus.

¶ Et curatio quidem aldubellati eius est proxima curationi aldubellati renum: imo necessarium est vt sint medicine eius fortiores. Et quidam laudauerunt papa. al. pōdus. ʒ. ij. ⁊. ʒ. quod detur in potu in decoctione spice ⁊ squinanti: ⁊ proprie quando sunt difficultates vrine ⁊ dolor.

¶ Ponit curam quādo est apostema saniatū ⁊ dicit ꝙ debet curari sicut apostema renū quādo est saniatū. dicit tamē ꝙ requirunt fortiores medicine in apostemate vesice ꝙ̄ renum.

¶ Et cum vehemens sit dolor ⁊ timet mors nō est excusatio a narcoticis linitis ⁊ suppositis. Epithimata vō sint sicut epithima factū ex iusquiamo albo ⁊ mandragora ⁊ papauere ꝯfectis cum aloe aut sumat q̄rta ʒ. i. opij ⁊ dissoluat in oleo violato cū pauco croco et ibibat pānus ⁊ supponat in ano. Fortasse enim inueniet per illud tranqllitatē ⁊ dormiat loco eiꝰ. Et qn̄qꝫ administrat de eo aliqd in siringa si tolerat. Et epithima de opio exterius factū est fortis stupefactiōis. Potiōes vō ⁊ reliqua curatio sunt curatio sirsen ⁊ birsen. Apostema dur in vesica accidit a causis similibꝰ causis apatis duri in renibꝰ. Et plurimū eiꝰ fit successione calidi ⁊ successione ꝑcussionis aut casus. Et qn̄qꝫ fit successione scissure. Signa cū ea fit difficultas vrine ⁊ egestionis simul aut accidūt ex ea accidentia duritiei renū ex retētione fecis ⁊ stupefactionis in cruribus ⁊ agitatiōe diuersa ⁊ debilitate ⁊ ꝑuētione ad hydropisim q̄zuis fit suꝑ vētrē ex duritie renū. Et iter ea qdē discernit per locū in quo accidit grauitas ⁊ illud cui accidit cā in ꝑmis. Curatiōes. Sunt eedē que sunt duritiei renū ex inūctione facta cū oleis calidis ⁊ vaporatione cū eis ⁊ dare in potu aquas in qbꝰ decocta sunt semina diuretica cū melle ⁊ cassia fistula ⁊ administratio tinarū ꝯm illū modū ⁊ ꝯm gradatiōes illic ꝑdictas. Et ex eis que ꝓpria sunt est vt admistrent illa olea ⁊ gūme in siringa. s. eiectorio vrine si possibile est.

¶ Ponit curā intēdendo ad accidens. s. ad sedationē doloris: ⁊ pꝫ. Pānus. s. venetus. Loco eius. s. per ipm. Et reliqua. s. vt cibi. Sirsen. s. quādo extrahit lapis. Cum eis. Ponit signa ⁊ sunt nota. Cuz eo. s. apate duro. Diuersa. s. ventris. Et peruentione. i. magis suꝑueniente ex duritie renū. Causa est: qꝛ fit magis cōmunicatio epati ꝙ̄ qn̄ est in vesica. Cā in primis. s. apatis duri. Sunt. Hic ponit curā: ⁊ pꝫ. Predictas illic. s. resolutiuis ⁊ mollificatiuis.

¶ De vlceribus vesice. Cap. 11m.

Quandoqꝫ fiunt a causis vlceruz notis quas iā narrauimꝰ in caplo vlcerū pectinis ex excoriatione lapidis aut excoriatione hu. cholerici. Et qn̄qꝫ fiunt ꝓpter apostema aut bothor que vlcerant. Et in eo cui assidue fit vrina acuta succedūt vulnera ⁊ vlcera ⁊ sunt difficiliora plurimuz ꝙ̄ vlcera renuz: qm̄ sunt vlcera mēbri neruosi. Et ille cuiꝰ vesica disrumpit morit ꝯm plurimū. Qꝛ si scindat nō incarnat nisi cadat in parte partis carnose.

¶ Determinat de vlceribꝰ vesice. Primo ponit cās. Scdo signa. ibi (Jam diximꝰ.) Tertio curā. ibi (Opꝫ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ ista vlcera sunt ab eisdē causis a qbꝰ alia vlcera. Ulcerū pectinis. i. vlcerū apparentiū cū dolore pectinis. ¶ Sed tu dices: q̄re iste sentit dolorē in pectine magis. R̄ dōm ꝙ hoc est ꝓpter magnā sensibilitatē illius partis. Difficiliora. s. vlcera vesice. Morit iuxta afor. 18. 6. pti. Uesicam incisam. Partis carnose. i. in collo vesice.

¶ De signis. Cap. 12m.

Iam diximus in caplo vlcerū renū differentiā iter duo vlcera. Et diximus ꝙ vlcera vesice faciunt difficultatē vrine ⁊ retinent eaz: ⁊ ꝙ dolor eoꝝ est in loco pectinis ⁊ ilij ⁊ ꝙ egrediunt cū eis cortices albi aut grossi magni si sunt in vesica aut tenues parui si sūt in meatibꝰ: ⁊ alia que opꝫ te scire illic. Et signa que sunt in eo: imo totū sicut illud qđ dictū est in caplo renum. Et signū cōmune in vlceribꝰ renū ⁊ vesice est mictus san. ⁊ saniei paulatiꝫ ⁊ nō subito: deinde distinguunt per ea qbus differūt. Et signa quidē apertionis ⁊ scissionis ⁊ corrosionis ⁊ similium vna sunt in ambobus simul.

¶ Pōit signa: ⁊ pꝫ. Inter duo vlcera. s. renū ⁊ vesice. In meatibꝰ. i. in poris euriridibꝰ vel in poris iter vesicā ⁊ renes. Paulatim. i. in multis vicibꝰ ⁊ nō subito: qꝛ tūc veniret ꝑꝑ apturā alicuius vene.

¶ De curatione. Cap. 13m.

Oportet vt ipsi deuitēt cibaria acuta ⁊ salsa ⁊ acetosa ⁊ vehemētis dulcedinis ꝯuertibilia ad cholerā ⁊ sumant cibos delectabiles sibi bonos ⁊ illos qui faciunt glutinationem. Et exercitiū qdez nocet eis ꝓpterea qꝛ acuit ⁊ inflāmat. sin aūt nō facit illud tunc est iuuatiuum propterea ꝙ confortat membrum: experitur ergo paulatim.

¶ Ponit curā ꝑmo per regimē. Scdo per medicinas ⁊ ordines. ibi (Et ꝯsidera.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ tu debes tibi cauere ⁊c. Cibaria acuta vt piper allium ⁊ hmōi salsa sicut carnes salite ⁊ hmōi. Que faciunt glutinationē sicut gūmi arabicū ⁊ dragagantum.

¶ Et considera in canonibus dictis in cap. vlcerum. ⁊ permuta plurimū eoꝝ ad hunc locum. Et ꝓpter illud cōsidera in eo qđ scripsimus de potu generum lactis: quoniā ipsa sunt ꝯm cōditiones predictas iuuatiua vlcerum meatuū vrine precipue lac equarū. Et scias ꝙ preseruatio in curatione earū est vt administret in primis mundificatio cū aqua mellis ⁊ zucchari decocta cum diureticis ebibita aut iniecta: deinde cōsequēter adhibeant relique medicine. Et si illud qđ mingit est fuscum opꝫ vt iniiciat illud qđ subtiliatur a cinere arboris fici aut cinere arboris quercus aut cinere arboris sceba donec mundificetur vltime.

¶ Ponit curā per medicinas. Prio affirmādo qđ dictū est in cap. vlcerū. Scdo enumerat multas medicinas. ibi (Medicine.) Tertio intēdit dolori. ibi (Et qn̄ dolor.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ tu debes ꝯsiderare ea que dicta sunt in ca. vlcerū renū ⁊c. In caplo vlcerū. s. renum. Cū diureticis. s. ducentibus has medicinas ad illa loca. Medicine. s. inarnatiue. Est fuscū qꝛ nigrum qꝛ timet ꝙ mā est grossa. Qđ subtiliat. i. distillat. Sceba est spēs absinthij.

¶ Medicine vō que ad ipsaz bibuntur sunt sicut alessius cum oleo ros. ⁊ sicut lac asi. ⁊ capri. ⁊ iumentorum potetur ꝯm assiduationem dierum cū quātitate digestionis cuius plurimū sit quātitas. iij. ʒ.

¶ Ponit medicinas multas ⁊ parēt. ¶ Dicit ꝑmo ꝙ ꝯfert psiliū in oleo ro. Bibunt. s. ad sedationē doloris ⁊ ꝯsolidationē. Alessius. i. psiliū. Cū q̄ntitate. s. digōnis. i. cū quātite qua possit digeri.

¶ Et iam quidem preparat de infrigidantibus stipticis trociscorum de papaueris ⁊ tro. alkekengi pōdus aur. j. cum aqua frigida.

¶ Ponit aliam: ꝛ patet. Magister Thomas multum vtitur trociscis istis de alkekengi in vlceribus vesice.

¶ Et de vnguentis bonis quibus cōprimendo fit inūctio est vt sumatur storacis liquide pondus.ʒ.j.ꝛ pinguedinis anseris ex tribus vsqꝫ ad quatuoꝛ: ꝛ cere albe pondus.ij.sextarioꝝ ꝛ cū eo fiat emplastrū.

¶ Ponit aliam medicinam: ꝛ patet. Comprimendo.s. vt fiat penetratio. Duorum sextariorum.j.ʒ.vj.

¶ Et vnguentum iuuatiuum ꝛ proprie cum est corrosio est illud qđ. ℞. dactylos ꝛ passas ꝛ gallas ꝛ acbaciam ꝛ alumen ꝛ hypoquistidos.

¶ Ponit aliam: ꝛ patet.

¶ Et quādoqꝫ ponunt cum eis hyssopus ꝛ storax. Et quādoqꝫ administrat ante illud vnguentum in eo in quo nō est corrosio cera adeps anatis ꝛ oleū rosatū: ꝛ administrent exiccatiua potando ꝛ mingendo.

¶ Ponit aliā: ꝛ pꝫ. Vnguētū.s. ad lenificādū ꝛ aperiendū poros. Et oleū ro. sup. qꝛ ñ est corrosio indigemus fortioribus.

¶ Et quādoqꝫ administrant de istis eisdeꝫ clysteria ꝛ administrant egro super genua recuruo. Et cū nō cōferunt ea que bibunt ꝛ ꝑprie in eo qđ est propinquus meatui ꝛ cū quo est corrosio: tunc curationes eiꝰ sunt iniectiones cuꝫ incarnatiuis dissolutis in lacte mulieris de quorū summa sunt trocisci de chartis.i. de panno ꝛ trocisci andrulis cum aliquāto merdasengi ꝛ ceruse ꝛ amili ꝛ calcis ablute.

¶ Ponit aliā: ꝛ pꝫ. Et troci. andrulis. ponunt.5.cañ.8.trac.

¶ Descriptio cōpetens ei. ℞. terre sigillate chimolee cornu ceruini valde adusti ꝑtes equales: se. canabis tertiā partis istius: opij sextā partis ꝛ vnguēti de cerusa partes.iij. sarcocolle partem.5. myrre thuris: amborum añ.ij. tertias partis: aggregent oia cum aliquāto oleo rosato ꝛ cera ꝛ administrent in siringa.

¶ Ponit aliam: ꝛ pꝫ. Cōpetens ei.s. ad ꝑciēdū in vesica. Seminis canabis. est quedā glosa que dicit ꝙ littera debet dicere emathites ꝛ est quidam lapis.

¶ Et qñqꝫ addit in ea aristo. ro. ꝑs.j.ꝛ leniꝰ illo est illđ qđ fit ex sarcocolla ꝛ amilo ꝛ cerusa qđ cū lacte inijciatur. Si aūt ꝯfortet plūbo adusto ꝛ thure: tūc ē fortius.

¶ Ponit aliam: ꝛ patet.

¶ Troc. expertus. ℞. etrifistides terrā sigil. karabe corallū amilū se. citro. se. altee se. melonis excorticatuꝫ se. apij daucū petrosillinū troci. alkekengi.

¶ Ponit aliam: ꝛ patet. Etrifistides est succus herbe hircine. Alkekengi sup. ana partes equales.

¶ Medicamen aliud. ℞. se. cucur. se. melonis se. cucur. excor. oium añ.ʒ.v. amili.ʒ.iiij. succi liquiritie.ʒ.viij. se. portulace.ʒ.iij.ꝛ.5.ꝛ amigdalarū dul. excor. auellanaꝝ assatarū: ambarū añ.ʒ.iiij. granoꝝ pini.ʒ.iij.ꝛ.5. se. apij dauci se. eruce granorū mabalep excor. oium añ.ʒ.iij. drag. gūmi amigdale se. iusquiami albi opij añ.ʒ.iij. ciceris ni.ʒ.x. croci.ʒ.v. cōficiant cum rob ꝛ informentur tro.ʒ.ij.ꝛ bibat cū aqua raffani ꝛ aqua apij ꝛ aqua ciceris nigri ꝛ proprie post mundificationē vlceris. Et oportet vt minoretur potus aque.

¶ Ponit aliam: ꝛ patet. Granorum mabalep. credo ꝙ sit granum syluestre vel cerasa syluestris.

¶ Et quādo doloꝛ fit vehementioꝛ inijciat in ea colyriū al. qđ est ad oculos cū lacte mulieris. Et iterum semen papaueris ꝛ opiuꝫ ꝛ adeps galline clysterizentur aut supponantur aut inijciant.

¶ Ponit curam intendendo ad accidens.

¶ De scabie vesice. Cap.14m.

Scitur scabies vesice ex vstione vrie ꝛ fetore eiꝰ ꝛ doloꝛe vehemēti cū pruritu ꝛ sedimine furfureo. Et qñqꝫ currūt ꝑm assiduationem humiditates. Et qñqꝫ currit sanguis.

¶ In ꝑcedentibꝰ. A. determinauit de vlceribꝰ vesice: hic determinat de scabie. Primo ponit signa. Scđo curā. ibi (Opꝫ.) ¶ Dicit pͦ ꝙ nos cognoscimꝰ scabiem in vesica ex ardore ꝛ fetore vrine ꝛc. Patet lrā. Adustione vrine: qꝛ vrina est acris pūgitiua ꝑpter permistionē māe calide cū aquositate que vadens facit scabiem remouetur crusta ꝛ fit penetratio ꝛ doloꝛ per vlcera. Pruritus ꝑpter cām pruritiuā pungitiuā. Sedimine furfureo: qꝛ cruste scabiei remouentur ꝛ faciunt talem hypostasim.

¶ De cura. Cap.15m.

Oportet vt administrent abstersiua mundificatiua que sunt de exiccatiuis absqꝫ mordicatione ꝛ sint illa penitus fortiora q̄ꝫ ea que sunt in reliqs vlceribꝰ. Et administrent medicine scabiei renum iniecte in eā ꝛ bibite.

¶ Ponit curā ꝑmo intēdēdo ad egritudinē. Scđo ad accidens. ibi (Et bibant.) Tertio ad regimē ꝛ dietā. ibi (Et ꝯferūt cibi.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ tu debes administrare que hñt abstergere ꝛc. Fortiora qꝛ talis indiget maioꝛi abstersione. In reliqs vlceribꝰ.s. renū.

¶ Et bibantur etiā glutinantia infrigidantia sicut mucilago psilij ꝛ semi. cydonioꝝ cum oleo ro.

¶ Ponit curā itēdēdo ad accidēs.s. ad dolorē ꝛ acuitatē vrie: ꝛ pꝫ.

¶ Et conferunt cibi dulcis chimi viscosi sicut sunt pedes ꝛ res pingues cuꝫ oleo amigdalino ꝛ aqua ordei ꝛ frumentum coctum cum carne auium ꝛ grana lactis sicut lac asi. ꝛ capri. ꝛ ouinum ꝛ vaccinum ꝛ assiduatio mundificationis corporis.

¶ Ponit curā per dietā ꝛ dicit ꝙ cibaria debēt esse dulcia ꝛc. / Sꝫ ꝯtra qꝛ dulcia nō valēt in vlceribꝰ: ꝫ ꝛc. Añs pꝫ in cap. de vlceribꝰ ad lrām. Cōsequētia tenet: qꝛ vbi est scabies ibi sunt vlcera. / Dicendū ꝙ ꝯferūt cibaria paucissime dulcia: qꝛ insipida que nō sunt saporis salsi. / Ad Auicē. dico ꝙ loquit de vere dulcibus que sunt apta conuerti in cholerā. Pedes.s. animalium.

¶ De cōgelatione san. in vesica. Cap.16m.

Significant ipsam ꝙ accidit angustia ꝛ resistētia seu tolerātia syncopis ꝛ frigꝰ extremitatū ꝛ paruitas anhelitꝰ ꝛ pulsus cū frequētia ꝛ sudoꝛ fridus ꝛ nausea. Et qñqꝫ est cuꝫ ea rigoꝛ cum antecessione mictus sanguinis aut percussionis aut casus super vesicam.

¶ Determinat de coagulatione sanguinis in vesica. Primo ponit signa. Scđo curā. ibi (Et cura illius.) ¶ Dicit pͦ ꝙ angustia ꝛ resistētia ꝛc. Resistētia.s. ad corpꝰ. Syncopis ꝑꝑ vaporē malū qui eleuat a sanguie ꝯgelato. Frequētia pulsus vt satisfaciat necessitati.

¶ De cura. Cap.17m.

Cura illius est cura lapidis ꝛ sufficiēs laboꝛ. Et qñqꝫ in ipsa potare syrupū acetosum ꝛ vt euomat cū eo calido ꝛ ꝑprie sqllitico ꝛ ꝑpe cū aliquātulo cineris lignifici: aut in quo decocta sunt icisiua ꝛ medicie lapidis. Et qñqꝫ inijciunt in vesicā coagulū leporis ꝛ medicine ad lapidē. Et fit vt sedeat in tina in qua decocte sunt herbe que sūt ad lapidē. Et de illis que laudant ad ipsam est sumere in potu de carpobal. pōdus.ʒ.ij. aut tātūdē ligni peonie aut granoꝝ peonie ꝛ ꝑprie cū aqua ligni eiꝰ aut tātūdē de blacte bizātie aut aur.j.đ cordumeni cū aq̄ calida aut cū aceto vini ꝛ oleo onfancio ꝛ oxymel acetosum sqlliticū a me magis diligit q̄ꝫ acetū. In aceto.n. est icisio ꝛ mel resoluit ꝛ abstergit. Et iterum sauine ꝛ balsce ꝛ āmoniaci ꝛ rubee ticture ꝑtes sumant eq̄les ꝛ

fiant ex

fiant ex eis pillule similes auellanis de quibus. iiij. pillule in potu sumant cũ aqua de radicibus 7 iniiciant in iniectorijs aut agaricũ aut siseleos aut duos auf. basce aut arsto. lõ. Et de hñtib⁹ ꝓprietatẽ sũt epar asini 7 fel testudis 7 coagulũ leporis. Et ꝓpriũ in ipsa est lignũ vitis 7 abrotanũ in hoc ẽ iuuatiuũ: 7 lac ficus exiccatũ cũ de eo iniicit aliqd paruũ 7 admistrat de eo embroca põderis. 3. Et d̃ exiccato iterũ cũ aliq̃ de aqs. Et sil'r embroca ex pondere auf. coaguli leporis. Aque v̂o in qbus potant medicine iste sunt sicut aqua ciceris ni. 7 aqua albasce 7 aqua cineris ligni fici 7 aqua cineris ligni vitis 7 ligni abrotani 7 decoctio abrotani cũ vino.

¶ Ponit curã. P̄rio cũ medicinis alteratiuis 7 diminutiuis acutis dissoluẽtibus sanguinẽ ꝯgelatum. Scd̃o ponit illas que operant a ꝓprietate. ibi (Et de appropriat.) ¶ Dicit p̄ q̄ cura est cura lapidis cũ illis que hñt dissoluere 7c. Cura lapidis. s. cũ medicis acutis dissoluẽtib⁹. Medicie lapidis. i. valẽtibus ad diminutionẽ 7 icisionẽ lapidis. Carpobalsamo. i. gũma q̃ in dieb⁹ canicularib⁹ descẽdit a ligno quodã 7 dr̃ balsamus. Cordumeni. i. carui agreste mag̃ diligit q̄ acetũ: q2 icidit resoluit 7 abstergit. Et icisio sup. s. nõ resolo 7 abstersio. Et de habẽtibus ꝓprietatẽ. Ponit medicinas que operant a ꝓprietate 7 p3. Lignũ vitis. s. vstũ 7 iniectũ in vesicã. De aqs scil3 subtiliatiuis. Albasce. i. thimus vel sticados.

¶ De dissolutiõe vesice 7 mollificatiõe eius. Cap. 18^m.

Accidit dislocatio eius ex remotiõe ipsi⁹ loco suo. Et accidit mollificatio ei⁹ pp exitũ vrine absq3 volũtate. Et dislocatio qdẽ fit cã humiditatis 7 cã vẽtositatis 7 cã pcussiõis sup dorsum aut pp casu3. Et multotiens fit pp cãs mollificatiõis notas 7 seqt mollificationẽ 7 dislocationẽ q̃nq3 difficultas vrine. Et q̃nq3 iuolũtaria emissio vrine fm illud qd̃ accidit lacerto de tensione 7 dislocatione.

¶ Determinat de dislocatione vel mollificatiõe vesice. Primo ponit causas. Secundo curam. ibi (Facte quidem.) ¶ Dicit p̄mo q̄ accidit dislocatio eius de loco suo 7 mollificatio propter multas causas 7c. propter exitum vrine absq3 voluntate: idest propter illud quod facit exire vrinã iuolũtarie. pp causas mollificationis. i. propter humiditatem mollificantem villos transuersales qui concidunt infra 7 non retinent. De defensione. su. ac. de torsione vel oppilatione vel constrictione.

¶ De cura eius. Cap. 19^m.

Facte qdẽ a pcussione 7 casu curatio est difficilis 7 fit pp reditionẽ 7 ꝯstricturã cũ medicinis calefaciẽtibus exiccatiuis quas dicem⁹. Facte aũt a cõplexione paralytica ꝯfert eũo materierũ flegmaticarũ subtilis 7 prohibitio ab eo qd̃ generat eas. Et regimen habentiũ paralysim in eo qd̃ comeditur 7 bibitur 7 motu 7 alijs 7 confert ei vomit⁹ si sit cum elleboro albo.

¶ Ponit curã. P̄rimo fm diuersitatẽ cãe. Scd̃o fm diuersitatẽ accidẽtis: ibi (Q. si vrina.) Tertio enumerat medicinas. ibi (Et de potionibus.) ¶ Dicit p̄ q̄ q̄n dislocatio fit a casu 7 pcussione est difficilis cure sed q̄n fit a mala cõplone 7c. Per reductionẽ. i. faciendo vt vesica redeat ad suũ locum. Subtilis. i. leuis.

¶ Q. si vrina egrediat absq3 volũtate: op3 vt administres stipticitatẽ vehemẽtius faciẽtia 7 nõ mollificent pl'm: imo aggregent iter resoloẽ 7 cõstrictionẽ 7 fm cõparationem curationum paralysis. Et sumat omne qd̃ ingrossat aquositatẽ 7 impinguat ea3 7 generat sanguinem laudabilem 7 calidum grossum sicut alfeludẽ. Sed si vrina est cum dispositione sua aut ad difficultatem declinis: tunc audacia ad mollificantia cũ quãtitate aliqua cum resolutione bona 7 incisione vltima est audacia necessaria.

¶ Ponit curã fm diuersitatẽ accñtis 7 dicit q̄ si vrina egrediat inuoluntarie 7c. Plurimũ. s. aperiẽdo 7 resoluẽdo. Scd̃m comparationẽ3. i. fiat cura cõposita ex cura paralysis que est resolutio 7 cura que est stipticatio. Alfeludẽ. i. mel decoctũ 7 ꝓiectũ sup marmore vt induret 7 dicit esse lecabon. Ad mollificatiua. s. resoluta.

¶ Et de potionibus ꝯferẽtibus oibus spẽbus eius que sunt ex dislocatiua 7 paralytica sunt tyriaca 7 metridatu3 7 sagzenea 7 homorusia 7 diacurcuma 7 quoquiũ. Et iteru3 flos alacohen 7 cyperi 7 thus simul 7 singulariter almahaleb. Et iterum succus seminis ruthe humide aut flos eius decoctus in vino. Et iterum agnus castus 7 semen eius 7 opoponacu3 7 cyminũ. Et q̃nq3 cõfert 7 ꝓprie ei cũ qua est difficultas vt bibat ex corticibus melonis sicci pugillũ vnum cum zucharo. Et de eis que currunt cursu ei⁹ 7 que ꝓportionant ad proprietates sunt testiculi leporis sicci qui cũ vino odorifero bibãt: aut guttur galli adurat 7 det in potu in ieiunio in aqua tepida. Medicie ãt que iniiciunt sũt sicut oleũ de rutha 7 oleũ costinũ 7 oleũ laurinũ 7 oleu3 nardinũ 7 oleũ sambacinũ 7 oleu3 cucu. asinini 7 oleu3 de pino cũ qbus pmista sint ea que sunt sicut castoreũ 7 sicut assa 7 galbanũ 7 opoponacũ. Et ista iteru3 conueniunt si sunt iniuncta sup emũctoria 7 myrach 7 ꝓprie oleũ resisie pmistũ cũ semibus subtilibus odoriferis. Empl'a v̂o sint ex medicis calidis 7 in qbus est stipticitas aliqua sicut cyperi cinamomũ bdellium spica 7 myrtus cũ camomilla 7 sceha 7 mel. Et q̃nq3 curat ẽt cũ clysterib⁹ calefaciẽtib⁹ factis ex cẽtaurea 7 colloquintida 7 alkerua 7 alijs ex oleis calidis predictis. Et natatio in aqua cal'a maris 7 balneatio i aqs thermarũ sunt iuuatiue valde ad illud.

¶ Enumerat medicinas 7 tot facit quot medicinas ponit. Partes patẽt de se. Flos alacohen. i. mũcarie. Almahaleb credo q̄ sit medulla cerasi syluestris. Resisie. i. rase 7 est queda3 gũma. Alij dicũt q̄ est rutha syluestris. Alkerua. i. cataputia.

¶ De doloribus vesice. Cap. 20^m.

Fiũt ex cã malitie cõplonis diuerse 7 ex lapide 7 vlcerib⁹ 7 ex scabie 7 apãtib⁹ 7 vẽtositate. Et iã sciuisti omne ca. 7 curatione3 ei⁹. Et multotiẽs fit ex significatiõe crisis expectate cũ vrĩa. Et dolores qdẽ vesice multiplicant cũ sufflat septẽtrio cũ in vesica ẽ dolor. Et dr̃ q̄ q̄n appet in habente ipm̃ sub ascella ei⁹ sinistra apostema sicut cydonium 7 accidit illud in die. vij. morit in. xv. die: 7 ꝓprie si accidit ei profundus somnus.

¶ Determinat de doloribus vesice 7 dicit q̄ fiunt a mala cõplexiõe diuersa 7 a lapide 7c. est dolor. s. leuis consuetus. In habentibus ipsum. s. dolorem vesice.

¶ De debilitate vesice. Cap. 21^m.

Debilitatis vesice q̃nq3 accidit ẽt ex pte cõplexionis cuius pl'm est frigus: 7 ex pte apãtis duri nõ tolerãs vrinã plurimam 7 desiderãs eñare eã. Et q̃nq3 debilitat lacertus eius in adiuuando ad euacuandũ soluẽdo seipsum: 7 est ex aggregatione duarũ rerũ distillatio nõ dilatata.

¶ Determinat de debilitate vesice 7 dicit q̄ fit 7c. Duarum rerum s. apostematis duri 7 debilitatis lacerti.

¶ De ventositate in vesica. Cap. 22^m.

Quãdoq3 est retẽta 7 q̃nq3 pmutabilis: 7 cã i hoc sunt cibi inflatiui. Et pl'm eius est humiditas in vesica cũ debilitate caliditatis.

¶ Determinat de vẽtositate vesice. Primo ponit cās. Scđo signa ibi (Signū.) Tertio curā. ibi (Magis iuuatiua.) Prima pꝫ.

¶ De signis. Cap. 23m.

Signum ventositatis est tensio sine grauitate: proprie cum permutat.

¶ De scđa dicit ꝙ qñ est ibi vẽtositas est ibi torsio ⁊ fit permutatio torsionis. Cumqꝫ est retenta. s. ventositas. Cum debilitate ⁊ caliditate. s. impotente ad resolutionem vẽtositatis.

¶ De cura. Cap. 24m.

Magis iuuatiua curationū ei⁹ post abstinẽtiaꝫ ab inflatiuis ⁊ a malitia digõnis est vt bibat oleū de kerua cū aqua radicū ⁊ liniat pectinẽ cū oleis aromaticis resoluẽtib⁹ ⁊ gũmis calis ⁊ emplastreẽ cū rutha ⁊ camomilla ⁊ anheto cū re forti de castoreo ⁊ assa aut musco. Et inĳciant ista olea cū aliquãtulo castorei in virgã aut inĳciant in ipsam succ⁹ ruthe cū musco aut oleū de ben cū musco ⁊ gallia in oleo sambacio. Et recordare ei⁹ qđ dcm̃ ẽ in ca. renū. ꝙ renes ⁊ vesica qñ sunt dolorosi egri nõ appropinquent pillulis de seminibus ⁊ augmentetur in renibus ⁊ vesica dolor cum attractione neqꝫ stupefacientia: imo aqua tepida per quantitateꝫ qua non attrabat neqꝫ stupefaciat aliquid.

¶ Ponit curã ⁊ dicit ꝙ cura est ⁊c̃. Gallia. s. muscata in cap. renum i. in cap. cure debilitatis renum siue doloris renum. De seminibus scilicet diureticis.

¶ Tractatus secūdus de nocumẽtis q̃ accidunt vrine.

¶ De qualitate exitus vrine naturalis. Cap. pm.

Vesica expellit vrinam: quoniam cõstringitur super eam ex omnibus lateribus ⁊ cõprimit eam ⁊ dilatat lacertum suuꝫ quod est super ipsius orificium ⁊ cõprimit lacertum myrach.

¶ In ꝓcedẽtibus. s. in p trac. Auic. determinauit de qbusdã alĳs dispõnibus vesice: hic determinat de qbusdã alĳs dispõnib⁹ attributis sibi ex pte exeūtis mutati qđ est vrina. Prio ponit dispões eius. Scđo de eis exequitur. ibi (Ista sunt ardor.) ¶ Dicit p° ꝙ vesica expellit vrina: qr cõprimit se ⁊c̃. Sup eaꝫ. s. vrinã. ¶ Nota ꝙ eo mõ cõprimiẽ vesica in expulsiõe vrine quo cõprimunẽ vrcelli vel vesice plene aere q̃ ponunẽ sub brachĳs. Et qdaꝫ dicūt ꝙ attribuiẽ ista cõpressio vesice nõ solū vt agẽs: sꝫ ẽt gratia finis. Ad talem aūt compressionem que fit cum villis transuersalibus adiuuant latitudinales ventris infra vmbilicum.

¶ De nocumentis vrine. Cap. 2m.

Ista sunt ardor vrine ⁊ difficultas vrine ⁊ retentio eius ⁊ inuoluntaria ipsi⁹ emissio: de cuius summa sunt multitudo eius ⁊ ipsius distillatio ⁊ diabetes.

¶ Hic determinat de dispõnib⁹ vesice. Primo enumerat illa nocumenta. Scđo spãliter exequiẽ de eis. ibi (Cãe ardoris.) ¶ Dicit p° ꝙ nocumẽta cõtingẽtia in vesica rõne vrine sūt multa. s. ardor vrine: difficultas vrine: retẽtio ⁊c̃. de cuius sūma. s. nocumẽtoꝝ vrine est diabetes. sup. ⁊ mictus sanguis ⁊ saniei ⁊ de mictu in lecto.

¶ De ardore vrine. Cap. 3m.

Cause ardoris vrine sunt: aut acuitas vrine ⁊ eius bauracitas ꝑꝑ cãm cõplõnalem: aut cã defect⁹ ei⁹ qđ ꝑparatū est ad tẽꝑandū ipsaꝫ ⁊ est humiditas ꝑparata in carnib⁹ glãdosis q̃ sunt illic. ipsa. n. currit sup meatū ⁊ glutinosum euꝫ facit ⁊ ꝑmisceẽ vrina ẽt ⁊ equat eã. cū ergo finiẽ deficit loco glutinatio vrine ⁊ eũo ⁊ equatio quare accidit ardor. Et ex illis que adiuuãt ipsum est multitudo coit⁹. Iste enim humiditates qñqꝫ egrediunẽ cū coitu ⁊ per vicinitatẽ spermatis exitu plurimo, Et iteꝝ egritudies eli

quãtes corpus: aut vlcera que sunt in meatibus vrine ꝓpinqua virge ⁊ scabies que adustionẽ facit.

¶ Hic exequiẽ de istis nocumẽtis ꝯtingẽtib⁹ in vesica ex pte vrine. Primo determinat de istis nocumẽtis de qbus fecit mẽtionẽ. Secūdo đ mictu sanguis ⁊ saniei ⁊ hmõi. ibi (Sãguis qdẽ.) Prĩa⁹ i. s. sic̃. s. sūt nocumẽta. 2a ibi (Fit ꝑꝑ.) 3a ibi (Difficultas.) 4a ibi (Aut fit ꝑꝑ.) 5a ibi (Est vt egrediẽ.) 6a ibi (Cã.) 7a ibi (Est vt.) 8a ibi (Multitudo.) ¶ Prio ponit cãs ardoris. Scđo signa. ibi (Et signū.) Tertio curã. ibi (Si est.) ¶ Dicit p ꝙ cã ardoris vrine est acuitas vrine ꝑꝑ cholerã mistã vl' flegma salsuꝫ baurachiū qđ facit cõiter ardorẽ: qr in tali actu expelliẽ humiditas q̃ postea misceẽ cū vrĩa ⁊ mordicat: aut acuitas vrine ⁊ ei⁹ bauracitas ꝑꝑ cãm cõplõnalẽ. s. inductã in vrĩa. Ita ordina lraꝫ. Ad tẽꝑandū ipsaꝫ. s. vrinã ⁊ est illud qđ dꝫ ipsaꝫ tẽꝑare. Que sūt illic. s. ĩ collo vesice. Ipsa. n. s. hũiditas. currit. i. ꝑgiẽ. sup meatuꝫ. s. colli vesice. Nota ꝙ vrina grossa viscosa adheret mẽbro ⁊ non nocet sibi. Finiẽ. s. illa hũiditas. Loco. i. collo vesice. Urine eũo. s. debitas qr euacuaẽ cum ardore. Adiuuãt ipm s. defectū. Humiditates eliquãtes corpus sunt cã. s. ardoris vrine.

¶ Et signum quidem prioris est acuitas vrine ⁊ vt nõ sit sanies. Et signum secūdi est sang. generatio ⁊ saniei. Et multotiens perducit primum ad scđm fm ꝙ sciuisti in eis que preterita sunt. Primum igitur est sicut antecedens secūdi sicut fluxus vẽtris cholericus est quasi antecedens vlcerum intestinorum.

¶ Ponit signa ⁊ dicit ꝙ facta a ꝑma cã que est acuitas vrine est nõ videre saniẽ in vrina. sed qñ fit ab vlcerib⁹ ⁊ est scabies vesice apparet sanies in vrina ⁊c̃. Et signū qdẽ ꝑoris. s. ardoris facti ab acuitate vrine ⁊ ipsius bauracitate. Et signū secundi. s. facti ab vlcerib⁹ vel scabie. Generatio. i. in isto est generatio. Primū. s. acuitas vrine ad scđm. s. ad vlcerationẽ. In eis que preterita sunt. s. supra de scabie ⁊c̃. ¶ Sꝫ tu dices ipse nõ posuit signuꝫ alterius ardoris. s. q fit a consumptione corporis. ¶ Dicendum ꝙ signum est notum ex causis consumptiuis.

¶ De curationibus. Cap. 4m.

Si est cum sang. ⁊ sanie tunc eius cura est cura vlcerum vesice ⁊ partiū eius ⁊ illud iaꝫ dictum est. Descriptio cõpetens ad illud. fiant troc. fm hunc modum: sumatur. se. melonis citro. granoruꝫ cucur. omniuꝫ añ. pondus. ʒ. xx. thuris gũmi sang. draco. omnium añ. ʒ. x. opĳ. ʒ. iĳ. se. apĳ. ʒ. i. dentur in potu cuꝫ aqua de papauere: sitqꝫ dosis. ʒ. ĳ. post q̃ꝫ de eis facti fuerint troc.

¶ Ponit curam. Primo itendẽdo ad causam. Scđo ad accidẽs. ibi (Cura.) Primo ponit curã ardoris qñ ibi sūt vlcera. Scđo qñ nõ est vlcus. ibi (Et si nõ.) Tertio qñ ardor fit a cõsumptiõe humiditatis nõ permittẽtis sentire acuitatẽ vrine. ibi (Et si causa.) ¶ Dicit p ꝙ si ibi est sanies ibi est ardor ⁊c̃. pꝫ causa ꝑmo tractatu de cura vlcerum vesice. Competens ad illud. s. ad ardorem cum vlcere. Hũmi. s. arabici. Nota ꝙ aliquando medici faciunt trageam ⁊ puluerem de istis rebus: ⁊ pꝫ nono Almansoris ca. 76.

¶ Et si nõ fuerint vlcera neqꝫ sanies tunc melior cura eius erit exuberatio vrine consequẽter extrahẽdo superfluitates cuꝫ solutione subtili fm ꝙ sciuisti in capitulo egritudinis renū ⁊ vomitus: ⁊ cibi humectantes infrigidãtes ex cibarĳs ⁊ oleribus ⁊ fructibus. ⁊ deuitatio omnis salsi ⁊ acuti ⁊ vehemẽtis dulcedinis. ⁊ dimissio laboris ⁊ coitus. Et de eis que cõferunt est potus mucilaginū ⁊ iniectio earū: sicut est mucilago seminis almaru ⁊ mucilago psilĳ mucila. seminis cydonioꝝ ⁊ aliquid de papauere ⁊ semina diuretica frigida: ⁊ deẽ in potu totuꝫ illud cū aqua frigida: ⁊ admistreẽ kisch ordei ⁊ aqua eius iteruꝫ ⁊ oua sorbilia ⁊ cibus factus ex cucur. ⁊ cibus fact⁹ ex mes aut cū eis que sūt sicut oleū amigdalinū aut cū pullis ⁊ gallina pingui.

¶ Ponit curã ardoris cū nõ est vlcus: ⁊ dicit ꝙ si nõ sunt vlcera bonū est ꝙ facias eductionẽ vrine ⁊c̃. Exuberatio vrine. i. multe vrine eductio: qr si vrina fit in multa q̃titate subtili. i. leui. Almaru. i.

marubĳ

marubij. Mes.i.legumē ſic robilia factū. alij dicūt qđ ſunt robilie.

¶ Et ſi cauſa in eo eſt exiccatio accidēs glandulis: tūc cura eius eſt humectatio eius ⁊ dimiſſio eius qđ exiccat ex coitu. Et de iniectionibus vſitatis in hoc eſt mucilago ſe. almaru ⁊ mucilago pſilij ⁊ mucilago ſe. cydoniorū ⁊ gūmi ⁊ ceruſa ⁊ albugo oui recentis ⁊ lac mulieris ⁊ inijciaṫ in eā. Et de exptis eſt. ℞. lapidis emathitis. ʒ. vj. lactis mulieris femellam lactātis vnc. j. tere terēda ⁊ ſimul miſce ⁊ ꝑ foramē virge ꝑ ſiringaʒ mitte. Et qn̄qȝ ſufficit in aſſiduatiōe iniectiōis lactis lac aſini ⁊ muliebre nō currēs ⁊ lac caprinū. Et qn̄qȝ ſufficit iniectio albuminis oui ſoluȝ aut cū aliquo diureticorū ⁊ cū oleo ro. Et qn̄qȝ ponunṫ in eo ſtupefacientia. Nā ſi dolor eſt vehemens ⁊ proprie cum mingitur ſanies tūc nō eſt excuſatio quin ponaṫ in eo qđ inijcitur aliquid de ſtupefaciētibꝰ ⁊ ſm deſcriptiōes predictas in capitulo vlceruȝ. Deſcriptio bona. ℞. cortices papaueris ⁊ amilum ⁊ ſuccum liquiritie ⁊ ſumatur ex eis qđ inijciatur: ⁊ ſi indigeat cōfortatione ponatur in eo aliquid opij ⁊ ſe. iuſquiami albi.

¶ Ponit curā qn̄ cā eſt corruptio humiditatꝭ ꝯtente in carnē glandoſa veſice: ⁊ pȝ. Gūmi. ſ. arabici. Nō currēs. i. nō acutum qꝛ ſicut lac laudabile qđ ſtet ſicut qđdam granum ſuper vnguem. Et qn̄qȝ ponunṫ. Ponit curam itendendo ad accidens. ſ. ad dolorem: ⁊ pȝ. Ulcerū. ſ. renum ⁊ veſice. Confortatione. i. vigoratione.

¶ De paucitate vrine. Cap. 5m.

Fit propter paucitatem potus: aut multitudineȝ raritatis: aut multitudinē fluxus ventris: aut propter debilitatem renuȝ in attrahēdo: aut epatis in diſcernēdo ⁊ mittendo aquoſitatem ſicut fit in cacesia ⁊ hydropiſi.

¶ Hic determinat de paucitate vrine ponendo ſolum cauſas: ⁊ pȝ. Multitudinem raritatis corporis: vnde fit multa reſolutio occulta vel manifeſta: quando eſt fluxus ventris mala aquoſitas que iret ad vias vrine vadit ad iteſtina.

¶ De difficultate vrine ⁊ eius retētiōe. Cap. 6m.

Difficultas vrine: aut fit propter cauſaȝ in veſica ipſa ex debilitate ⁊ ſequitur compl'onem malaȝ ⁊ proprie frigidā ſicut accidit in multitudine flatus ſeptētrionis: aut apa: aut alia: quare non ꝑtranſit apud expulſionem eius dn̄ium ſuper vrinam vt extrahat eaȝ exprimēdo ſm ꝙ ſe habet res naturalis. Et fortaſſe eſt cauſa in ea frigus aut calor deforis: aut ꝑcuſſio: aut retētio vrine plurime: aut fit propter cauſam in meatu qui eſt collum veſice ⁊ caput virge: aut fit propter cauſam in virtute: aut ꝓpter cauſam in inſtrumento qđ eſt lacertus: aut ꝑꝑ cauſam mēbri mittentis: aut ꝑꝑ cām in vrina.

¶ Hic determinat de difficultate vrie. Prio quantū ad cās. Scđo quātū ad ſigna. ibi (Signa.) Tertio q̄tū ad curā. ibi (Si cā ē hūor.) ⁋ Prio ponit cā difficultatꝭ ⁊ retētiōis vrine. Scđo decl'at eas. ibi (Et cā.) Tertio ponit cañ. ibi (Et ex ꝑte difficultatꝭ retētiōis vrie.) ¶ Pria cā eſt mala cōpl'o in veſica ⁊ maxime frida ſicut qn̄ multū eſt potēs vētus ſeptentrionalis. Scđa cā eſt apa. Tertia cā eſt in collo veſice vel virga al's in virtute ⁊c. Pȝ tota lr̄a. Et proprie fridū. ſ. itrinſecū. Sȝ exēplū qn̄ dicit accidit: eſt exempluȝ de cā extrinſeca ⁊ nō de itrinſeca. Aut alia. ſ. q ſunt cāe debilitatꝭ. Dn̄iuȝ. ſ. ipſiꝰ veſice: qꝛ veſica nō dominaṫ vrine. Scđm ꝙ ſe hȝ res nālis. i. ſm ꝙ dȝ dominari expulſioni qn̄ nō ſic eſt fit retentio. In ea. ſ. debilitate veſice. Membri mittentis qꝛ renum.

¶ Et cauſa quidem in meatu: aut eſt primitiua: aut per cōmunitatem.

¶ Declarat ſpāliter iſtas cās difficultatꝭ retētiōis vrine. Prio declarat cām q̄ ſe tȝ ex ꝑte meatus. Scđo cāȝ que ſe tenet ex ꝑte virtuꝭ. ibi (Cā aūt.) Tertio illā q̄ ſe tenet ex ꝑte nocumēti in lacerto. ibi (Facte.) Quarto illā q̄ ſe tenet ex ꝑte nocumēti mādātis membri. ibi (Cā vo.) Quīto illā q̄ ſe tenet ex ꝑte vrine. ibi (Facta auteȝ.) ¶ Sȝ tu dices. A. poſuit. 6. cās: ⁊ tn̄ nō declarat niſi qnqȝ. ⁋ Dōȝ ꝙ ꝑmā cām declarauit. ſ. illā q̄ ſe tenet ex ꝑte male cōpl'onis. Primo ponit quandam diuiſionē. Scđo declarat mēbra. ibi (Et ꝑmitiua.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cā que eſt ex parte meatus: aut eſt ⁊c ꝑ. mitiua. i. principalis. Aut per cōitatem. i. ꝯſecutiue.

¶ Primitiua autem eſt oppilatio in ipſomet: aut per cōmunitatem.

¶ Declarat illas cās ꝑꝑ nocumētū in meatu. Primo cām que eſt ꝑncipalis. Scđo illam que eſt ꝑꝑ cōitatē. ibi (Et qn̄qȝ.) ⁋ Prio premittit quādam diuerſitatem. Scđo declarat membra. ibi (Et oppilatio.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cauſa ꝑncipalis aut ⁊c. In ipſomet. ſ. collo veſice. Per cōitatem. ſ. ſocij.

¶ Et oppilatio in ipſo: aut eſt cauſa apoſtematis calidi aut duri in ipſo: aut rei groſſe ſicut humiditatis: aut rei inuiſcate ⁊ ſaniei. Et multotiens quidem fit ſanies cā oppilatiōis: aut lapis: aut vētoſitas repugnās: aut verruca: aut icarnatio vlceris: aut propter cōſtrictionē ex frigore: aut propter cōſtrictionē ex calore vehemēti ſicut accidit in fe. adurētibus in egritudinibus liquefactionis. Et qn̄qȝ fit cā vlceris. Et qn̄qȝ fit cā tēſionis que accidit ei vehemētis oppilatiōis aut ſaniei. Et multotiens fit tenſio cauſa oppilationis ſicut accidit ex difficultate vrine ⁊ retētione eius illi qui ſuꝑfluit in retinēdo vrinā: nam figiṫ in veſica ⁊ cooperiṫ meatus. Et retentio quidem fit in nocte ꝓpter ſomnum ⁊ in die propter occupationem.

¶ Declarat mēbra. Prio ꝑmū qđ eſt oppilatio meatꝰ. Scđo ſcđȝ qđ eſt ꝑ cōitateȝ ſocij. ibi (Et ille in quo.) ¶ Dicit ꝑᵒ ꝙ oppilatio fit ꝑꝑ apa ⁊c. In ipſo. ſ. meatu vrine: qꝛ collo veſice. Aut lapis. ſ. eſt cā oppilationis. Repugnans. ſ. expulſioni vnde ibi vrina coarctatur. Cauſa vlceris. ſ. quāuis non ſit vlcus icarnatum ſed habeat labia groſſa. Ei. ſ. veſice vel collo. Aut ſaniei ſic replentis. Qui ſuperfluit ideſt qui ſtat multum ad vrinandū. Figitur veſica. ſ. extenſa. Cooperitur. i. clauditur. Retentio. ſ. multe vrine.

¶ Et ille in quo fit oppilatio ſm cōmunitatem eſt ſicut ſi ſit in iteſtino ⁊ matrice ⁊ in ſumine apoſtema calidū: aut durꝫ: aut ſūt in eo fex ſicca: aut flegma plurimū extenſiuū: aut ventoſitas repugnans: aut extendēs: aut apoſtema in ano incipiens: aut cauſa thenaſmoñ. aut iciſio hemorroidaꝝ: aut fiſtulaꝝ: aut dolor hemorroide: aut ragadie doloroſe: aut ſicut ſi ſit in ꝑtibus inferioribꝰ dorſi apoſtema: aut torſio: ⁊ ſicut ſi accidat teſticulo eleuari ad myrach: q̄re cōprimat meatū ⁊ attrahat ipm̄ ad ſuꝑiora ⁊ ꝯſtringat ipm̄ ⁊ difficilem faciat exitū vrine ⁊ dolorē faciat ⁊ egrediaṫ paulatim.

¶ Hic declarat oppilationē que fit ꝓpter cōitatem ſocij: ⁊ pȝ. Secunduȝ cōitateȝ. ſ. ad alia membra q̄ ad veſicā. In eo. ſ. inteſtino. Item ſi ſit apoſtema inteſtina tunc comprimunt veſicam ⁊ faciūt clauſuram. Ragadie. i. fixure doloroſe.

¶ Et quandoqȝ eſt cauſa vrine difficultatem faciens ⁊ retinens dolor propter vlcera in meatu ſine oppilatione ⁊ ſine apoſtemate: quare quotiens vult mingere dolet: quare non exprimit mictor veſicam ſuaȝ cum lacerto ventris fugiens a dolore ⁊ proprie quādo eſt cū hoc in lacerto debilitas aut ſpaſmus ⁊ que ſunt his ſimilia. Et cum ſtudet in ſeipſo mingit vrinam ſuam naturalem in quantitate ⁊ qualitate ⁊ ſedatur dolor. Et ſimiliter cōuincitur dolor. Et qn̄qȝ habens hoc eſt cū difficutate vrine patiens diſtillationem eius: quare cū egreditur paulatim alleuiaṫ dolor ⁊ tolerat.

¶ Declarat cām difficultatis q̄ ꝯtingebat ꝑ cōitatē: ⁊ dicit ꝙ qn̄ ſūt vlcera in meatu ⁊c. Et retinēs. ſ. eā. Fugiens. ſ. fugere itendēs. In

lacerto.s.vesice.Cum studet.i.conatur ⁊ violentat seipsum.

¶ Causa autem in virtute aut est in virtute sensibili aut motiua aut in naturali. Et facta causa virtutis sensibilis est vt sit ingressum sensuz vesice aut lacerti eius nocumentum: quasi non suscipiat ab expulsiua expulsionem fortez aut expulsionem omnino: aut sit ingressum principium hoc nocumentum sicut qđ accidit in karabito ⁊ lythargia de obliuione ⁊ paruitate sensus. Et facta causa virtutis motiue est vt nō sit lacerto vt soluat seipsum ⁊ moueatur a sua constrictione ad dilatationē suaz existens auarus a sua dilatatione: ⁊ vt sit lacertus ventris non obediens virtuti sue ad hoc vt premat in vesica propter debilitatem virtutis: aut propter dispositionez in eo de tensione ⁊ similib⁹. Et facta causa virtutis naturalis est sicut si debilitetur virtus expulsiua propter malitiā complexionis diuerse calide ⁊ est ſm minus: ⁊ frigide ⁊ est ſm plurimum: ⁊ cū materia sicut est calida cum acuitate vrine: ⁊ frigida cuz humectantibus mollificantibus aut extendentibus. Et quādoq3 est causa huius debilitatis accidens electio nature in retinendo quare debilitatur virtus expulsiua.

¶ Hic declarat aliaz cām que se tenet ex parte nocumenti virtut⁊: ⁊ pz. Ut sit ingressum.s.nocumentū in sensu vesice q2 vesica nō sentit ⁊ tūc nō precipit expulsiua vt expellat vrinā. Principiū.i.in mēbruz pncipale. Karabito.⁊ est apā cerebri calidum. Lythargia est apostema fridum cerebri. Lacerto.s.qui est in collo vesice. Et similibus.s.malis dispōnibus. Uirtus expulsiua.s.manēs sopita. Est calida.s.materia. Accidens.i.conueniens.

¶ Facta autē propter causaz in lacerto aut est nocumētuz cōplexionale aut apostema aut nocumētū nerui ex spasmo aut mollificatione ⁊ destructione virtutis motus pter percussionē aut casuz aut alia: aut in ipso aut in pncipio eius ex ramis nerui aut nucha aut cerebro.

¶ Declarat tertiam causam que se tenet ex parte nocumenti in lacerto: ⁊ pz. Aut mollificatione.s.non multa sed tanta quod non est obediens dilatationi.

¶ Causa vō membri mittentis facta est vt sit in renibus apostema calidum aut durum aut lapis aut debilitas attractionis eorum desuper aut debilitas expulsionis ipsorum ad inferiora: aut sit epar impotens lenificādi materiam ⁊ mittendi eam ad dispositiones hydropicas. Et hec quidem diuisio exponetur tibi si posuerimus ipsam capitu.singulare aut posuerimus ipsaz de genere paucitatis vrine.

¶ Declarat cām q̄ se tenet ex pte nocumenti mēbri mādantis: ⁊ pz. Facta aūt.s.difficultas vrine retētio. Lenificādi mām.i.lenem faciendi mām ad expulsionē. Ad dispositiones.i.ppter dispositiōes. Et hec quidē diuisio.i.hoc membrū diuisionis est difficultas ppter membrū mandās. Singulare.i.distinctū. Paucitas vrine in caplo pcedenti quando dixit ꝙ epar non discernit.

¶ Facta aūt cā vrine est vt sit calor faciens dolorem.

¶ Declarat aliā cām que se tenet ex parte vrine: ⁊ pz. Facta aūt.s.difficultas vrine. Dolorem.s.in eius exitu.

¶ Et expertum quidem est in pluribus hominibus ⁊ dictum est qui habet difficultatem vrine ⁊ aduenit post ipsam thenasmon moritur in.vij.nisi accidat fe.⁊ prouocationem plurimam faciat.

¶ Hic ponit can̄.pronosticos. Scđa ibi (Et scias.) ¶ Dicit primo ꝙ expertum est ⁊c. Istud dicit Rasis.10.continen.ca.3.in fine.⁊.6.particu.afoꝛ.afo.64.scilz Quibus a stranguria ⁊c. Thenasmō ⁊c. supple ⁊ inde passio iliaca.

¶ Et scias ꝙ quandoq3 accidit post ardorem vrine ⁊ remotionem eius exiccatum in glandula super quam lubricat vrina ⁊ perducit ad difficultatem vrine ⁊ re-

tentionem eius: quare oportet vt administretur humectatio vt non accidat illud.

¶ Ponit 2ᵐ can̄.⁊c. Et remotionē eius.s.ardoris vrine precedētis. Ipsius q2 fit coartatio. Humectatio.s.quando est a siccitate. Ut non accidat illud.s.talis exiccatio.

¶ De signis. Cap̄.7ᵐ.

Signa quidem eius cuius causa est frigus cōplexionis est albedo vrine cum grossitudine aut tenuitate: ⁊ multitudo necessitatis surgendi ad mingenduz ante illud: ⁊ multitudo balneationis ⁊ sensibilitas frigoris ⁊ vacuitas a reliquis signis. Signum vō eius cuius causa est caliditas est acuitas vrine ⁊ inflāmatio que sensu percipiuntur. Et si causa est cōstrictio a frigore signat iuuamentum pueniens ex mollificatione. Et si est a liquefactione ⁊ fe.adurētibus signat ipsam iuuamentū humectatiōis. Et iterum de signis eius est ꝙ parum non egreditur ⁊ multū est facilioris exitus: propterea ꝙ humectat madefaciēdo meatum ⁊ dilatando ipsum.

¶ In precedētibus Aui.determinauit de difficultate ⁊ retētiōe vrine quātū ad cās: hic determinat quātuz ad signa. Prio ponit signa difficultatis vrine cuius cā est debilitas in virtute ⁊ nocumētuz in meatu. Scđo ponit signa difficultatis cuius cā est nocumentū mēbri mādantis.ibi (Et illa.) Tertio ponit signa qn̄ cā est nocumentū virtutis.ibi (Et signū.) Quarto.qn̄ cā est nocumētū in lacerto colli vesice.ibi (Et signū.) Quinto qn̄ cā est ex ipsa vrina.ibi (Et signuz.) ¶ Prio ponit signa difficultat⁊ vrine significātia sup malā cōplonē calidā ⁊ frigidā. Scđo signa difficultat⁊ vrine puenietis ab apate.ibi (Signa.) Tertio ab oppilatiōe.ibi (Et scit.) ¶ Dicit p̊ ꝙ cā difficultat⁊ est mala cōplo frida vrina est alba ⁊c. Sz qn̄ est mala cōplo calida vrina est acuta iflāmata ⁊ hmōi. Sz si fit a frigore cōstringēte iā tu scis pp mollificationē ⁊c. ⁊ si fit pp exiccationē factā a fecibus ⁊c. Signa eius.s.difficultatis ⁊ retētionis vrine. Albedo vrine est cū grossitie: q2 simul cū aquositate euacuat flegma ⁊ non pura aquositas. Ante illud.i.anteq3 fiat difficultas balneationis.s.in aq̄ frida. Et vacuitas.i.priuatio. Cōstrictio a frigore: q2 constringēdo facit viā strictā. Ex mollificatione.s.calidorum hoc operantiuz. De signis eius.s.facte a fe.liquefacientibus paucitas vrine.

¶ Signa aūt eius que est causa apostematis in vesica: aut membris ei vicinis: aut exiture: iā sciuisti in illis q̄ preterierūt: ⁊ nos determinauimus vnicuiq3 eorū causam stans per se. Amplius de dīa inter difficultatem factam ab apate ⁊ factā ab aliȷ̄s est ꝙ apostemosa accidit paulatim nō subito nisi sit res magna valde.

¶ Ponit signa difficultat⁊ cuius causa est apostema in vesica: ⁊ pz Ei.s.vesice. Nō subito supple.s.a mala complexione extrinseca pueniens pōt subito aduenire.

¶ Et scitur ꝙ illa que fit ab oppilatione apud vesicaz propter egritudinem in ea aut coarctationem eius cū appodiatione vesice ⁊ eius inflatione ⁊ tensione eius. Et illa que est causa membri mittentis est vt non sit in vesica appodiatio ⁊ inflatio. Et omnes species oppilationis que accidunt in vesica ex ipsa: aut ex coarctatione sunt cum dolore. Et cognoscitur apostema oppilans per illud quod sciuisti.

¶ Ponit signa difficultatis cuius cā est oppilatio ⁊c. Ab oppilatione siue fit oppilatio p se siue p cōitatem.s.quādo fieret compressio ab itestino recto tunc est p cōitatez vesice.s.ad alia mēbra. Et illa. Ponit signa difficultatis cui⁹ cā est nocumētū mēbri mādātis. Primo ponit illa signa. Scđo reassumēdo declarat.ibi (Et cognoscit.) ¶ Dicit p̊ ꝙ qn̄ nocumētū est mēbro mādāte ⁊c. pz lr̄a. Mēbri mitētes sicut renes. Oppilatio.i.nocumētū ex mēbro appodiato sic̄ ex itestino recto. Et iflatio sup.nec aliud nocumētū: vn̄ vesica oppilet vel ledat. Sūt cū dolore. q2 vesica est mēbrū neruosum sup. sed si est nocumētū pp membrum mandans nō est ibi dolor.

¶ Et cognoscitur res oppilans absq3 apostemate per siringā: ⁊ illud quod ipsa extrahit de san. aut humore:

aut per

aut per illud quod stat in facie eius ꝛ nõ dimittat ipaꝫ
icedere ex verruca aut lapide aut icarnatiõe. Et lapis
quidẽ scitur per signa eius ꝛ ꝑpterea ꝙ siringa tangit
rem duram valde. Et sang. quidem aut humoꝛ cogno
scitur iterum per vꝛinam preteritam. Et san. ipse qñq3
cognoscitur per signa congelationis sang. in vesica ꝛ
ex citrinitate coloꝛis ꝛ paruitate pulsus ꝛ anhelitus ꝛ
frequentia amboꝛum ꝛ sudoꝛe frigido ꝛ febꝛe ꝛ rigoꝛe
ꝛ nausea ꝛ est malus a quo paruꝫ fit euasio. Et humoꝛ
quidem grossus cognoscitur iterum ex grauitate sen-
sata si est ei summa de qua sit curandum ꝛ si egreditur
in vꝛina humoꝛ grossus crudus.

¶ Reassumit signa. Primo signa significãtia sup apa mẽbꝛi mãdan
tis. Scdo reassumit signa eius cuius cã est frigus. ibi (Illius autẽ.)
Tertio illius cuius cã est vẽtositas. ibi (Et signuꝫ.) ¶ Dicit pmo ꝙ
cognoscit apostema qñ hꝫ oppilare ꝛc. Oppilãs. s. vias vꝛine. Qd
sciuisti. s. de apostemate. Ipsam. s. siringam. Per vꝛinam predictã
scilꝫ sanguineã vel albam eductam per siringam. Ex citrinitate. i.
viriditate vel cinereitate coloꝛis. Est malus scilicet sanguis ille cõ
gelatus. Summa. i. quantitas.

¶ Illius autem que est a frigoꝛe constringente aut ca
loꝛe solidum faciente cause pꝛopinque ꝛ antecedentes
sunt significationes.

¶ Ponit signa difficultatis pꝛoueniẽtis a frigoꝛe ꝯstringẽte: ꝛ pꝫ.

¶ Et signum eius que fit ex ventositate est tensio sine
grauitate: ꝛ quandoq3 est cum permutatione: ꝛ quan-
doq3 est retenta in vesica.

¶ Ponit signũ difficultatis vꝛine ꝓueniẽtis a ventositate.

¶ Et signuꝫ eius que fit ex debilitate sensus est vt non
sentiat moꝛdicationem vꝛine.

¶ Ponit signum ꝓueniẽtis a debilitate virtutis. Primo sensitiue.
Secundo naturalis expulsiue. ibi (Et signuꝫ.) ¶ Dicit pꝛimo ꝙ sci-
tur quando non sentit moꝛdicationem ꝛc.

¶ Et signum eius que fit ex debilitate expulsiue est vt
cõpꝛessio educat vꝛinam cum facilitate.

¶ De secunda dicit ꝙ est debilitas in mouendo invillos latitudina-
les vt expellant.

¶ Et signum mollificationis lacerti est debilitas pꝛo-
uocationis absq3 clysteribus ꝛ sentiat ꝙ res itrinseca
non est inobediens membꝛo ꝛ compꝛessio educit eam.
Et signum spasmi lacerti est vt parum qd egreditur
egrediatur cum compꝛessione.

¶ Ponit signum difficultatis ꝓꝓ nocumentum in lacerto. Pꝛimo
hoc. Scdo resumit ꝛ declarat in speciali. ibi (Et factum.) ¶ Dicit
pꝛimo ꝙ quando lacertus vesice est mollificatus ꝛc. Lacerti scilꝫ
vesice: ꝛ tunc intelligit de difficultate vꝛine. Als lacerti. i. ventris.
Absq3 clysteribus. i. absq3 siringis. Res intrinseca. s. sicut lacertus.
Cum compꝛessione. s. foꝛti.

¶ Et factam ꝓꝓ debilitatem renum significat illud qd
pꝛeterijt de signis eius. Et similiter factam causa lapi-
dis ꝛ apostemat9 ipsius. Et ad vltimũ si grauitas ꝛ do-
loꝛ sunt ex parte renũ tũc egritudo est illic. Et si sũt si-
gna apostematis tũc in ipsa est apostema. Et si est illic
grauitas vehemens valde tunc illic est vꝛina retẽta.
Et si est minoꝛ illa tũc illic est humiditas pura cũ apo-
stemate aut absq3 apostemate. Si aũt nõ est grauitas:
sed doloꝛ extẽsiuus: tũc est ventositas in renibus. Et
qñq3 est venter lenis ꝛ nõ sunt signa oppilationis re-
num ꝛ vesice ꝛ debilitas ꝛ alia eoꝛum inuenta: tunc cã
est debilitas attractionis renum.

¶ Resumit signa declarando magis spãliter: ꝛ pꝫ. Est illic. s. qui est
cã retentionis. Pura. i. sine retentione vꝛine.

¶ Et signum facte causa doloꝛis accidentis ex vlcere
aut acuitate vꝛine est ꝙ tolerãtia doloꝛis educit vꝛinã
ꝛ sedat doloꝛem ꝛ similiter non iuenitur aliquid: qua-
re ipsa fiet vlcerosa ꝛ erit cum signis vlceruꝫ. Et signa
facte ab exiccatione humoꝛositatis in membꝛis glan-
dosis sunt antecessio causarum eius pꝛedictarum ꝛ ꝙ
humectatio facit effluere vꝛinam.

¶ Ponit signa difficultatis cuius causa est vꝛina. Et dicit ꝙ quãdo
doloꝛ est ꝛc. Sedat doloꝛem. s. postq3 est iam diu educta. Urina vl
cerosa. s. difficultas vꝛine.

¶ De cura nocumenti vꝛine. Cap. 8m.

SI causa est humoꝛ aut sanies: tunc opꝫ vt cu
retur cũ aperitiuis ꝛ diureticis foꝛtibus que
sciuisti si non timet ꝙ res sit maioꝛ q3 vt ca-
dat in ea diureticũ deinde cũ administrat fa-
ciat descẽdere saniẽ aliam ad vesicaꝫ ꝛ augmẽtet do-
loꝛẽ ꝛ tẽsionẽ ꝛ nõ extrahat aliud. Et aqua raffani foꝛ
tem hꝫ impꝛessionem in hoc cap. ꝛ tantuꝫ valet ꝙ opꝫ
vt ipsa sit ꝯdimẽtũ cibi. Et silr aqua ciceris ni. Diure-
tica vo sunt sicut petrosellinum ꝛ ãmoniacum ꝛ myrra
ꝛ rubea ꝛ ãmomũ ꝛ costus siseleos ꝛ acoꝛus ꝛ anisuꝫ ꝛ
semen ci9 ꝛ totũ illud in aqua raffani decocti aut aqua
ciceris nigri: aut i aqua albasech: aut in succo apij ꝛ fe
niculi pꝛopꝛie cãpestris. Et oxymel squilliticũ est iuua
tiuum valde. Et tyriaca ꝛ metridatũ sunt vehementis
iuuamẽti: ꝛ diacurcuma ꝛ homoꝛusia ꝛ diachebid re-
gũ. Infantibus aũt dent illa lactãtibus eos: aut dẽtur
ista in lacte matrũ. Confectio diuretici foꝛtis. ℞. sauî-
ne assari ãmomi ameos petro. semi. apij rubee tincture
amigdale amare spice: omniũ añ. ℥ xx. seminis melonis
℥. x. coꝛpoꝝ cãtaridaꝝ abscissis capitibus ꝛ alijs. ℥. j. re-
soluat ãmoniacũ cum triplicato subtili ꝛ fiãt ex eis pil
lule vt auellane: de quibus sumant vsq3 ad. ℥. iij. Et ite
rũ medicamẽ de sauina ꝛ assa ꝑdictũ in ca. congelatio-
nis san. in vesica bibitũ ꝛ iniectũ. Et quandoq3 cõpo-
nunt medicine in quibus ponunt castoreũ ꝛ euforbiũ
ꝛ. ℥℥. ꝛ piper longum ꝛ oleum balsami. Et quãdoq3 po
nũtur in eis opium ꝛ semẽ iusquiami albi cã doloꝛis: ꝛ
tu videbis eas in antidotario. Et omnes medicie que
cõferũt ad lapidẽ cõferũt ad hoc ꝛ ad plures spẽs silr
a caloꝛe ꝛ frigoꝛe postq3 nõ fuerit san. aut vlcus: ꝛ sũt
sicut cinis scoꝛpionum ꝛ lapis spongie ꝛ cinis vitri. Et
de illis que pꝛopꝛietatem quandam habent fm ꝙ dici
tur ẽ vesica danule exiccata de qua. ℥. iij. in vino odoꝛi
fero bibãtur. Et iteꝝ cancri marini adusti põdus. ℥. ij.
bibatur ꝛ ꝑpꝛie a pueris. Et iam diximus medicinas
alias in curatione eius cuius causa est frigus vesice. Et
opoꝛtet vt legant iterum in hoc loco.

¶ Ponit curã. Pꝛimo ponit curã iuxta diuersitatẽ causaꝝ. Scdo
ponit quasdã medicinas cões ad diuersos modos retẽtiõis vꝛine.
ibi (Dixerũt quidã.) Pꝛimo ponit curã qñ cã est in meatu ꝛ in vesi
ca. Scdo qñ est in lacerto. ibi (Et si cã.) Tertio qñ cã est ex pte vꝛi-
ne. ibi (Facta ãt.) Quarto qñ est ex pte vtutis. ibi (In facta.) Quin
to qñ cã est in mẽbꝛo mãdãte. ibi (In facta vo.) ¶ Pꝛio ponit curã
difficultatis qñ cã est sanies vel humoꝛ ꝯtẽtus in meatu. Scdo qñ
difficultas est a cõgelatiõe. ibi (Facta aũt.) Tertio qñ est a lapide.
ibi (Et si cã.) Quarto qñ cã ẽ verruca vel caro addita. ibi (Et si cã.)
Quito qñ cã est apa in meatu. ibi (Et si cã.) Sexto qñ cã est frigus.
ibi (Et cum.) ¶ Pꝛima in tot quot medicinas ponit: qꝛ ponit mul-
tas ꝛ diuersas medicinas. Partes patent. ¶ Dicit pꝛimo ꝙ ꝛc. in
ea. s. vesica. Diureticum. s. solum. ¶ Nota ꝙ diureticuꝫ ducit me-
dicinas ad vesicam ꝛ materias: ꝛ ideo nocet quãdo coꝛpus est ple
num vel plectoꝛicum: qꝛ pmo est euacuandum. ¶ Deinde. s. si res
est maioꝛ q3 vt cadat nocumẽtũ in vesica. In ea. i. vesica. Rubea. i.
tinctoꝝ. Albasech. i. tribuli. Cuꝫ triplicato. s. vino subtili. i. fluido.

ita exponit Albertus. Iniectū.s.p siringā. Ad plures species.s.retētionis vrine. A calore ⁊ frigore.s.euenientes. Nō fuerit sanguis scilꝫ ex vlcere vel ex ruptura. Daulus est animal sīle capreolo.

¶ Facta aūt cā ꝯgelationis eius qđ inuiscatū est in vesica curaṫ cū eo qđ dictū est in capitulo congelationis eius quod inuiscatū est in vesica. Et quandoqꝫ administranṫ emplastra ex istis medicinis cū aqua raffani. Et quādoqꝫ linitur cū tyriaca ⁊ mastice ⁊ bomorusa ⁊ diacurcuma ⁊ diakebid regū. Et quandoqꝫ necessarie sunt embroce fortes accepte ex eis que sunt sicut synapis ⁊ pulegium cum fimo columbino. Et iterū ex baurach ⁊ pyretro ⁊ synapi. Emplīm exptū bonuꝫ. ℞. baccarū lauri ⁊ alumis āmomi mellilotí farine ciceris ni. camomille: oīum aā. ℥. x. dauci: se. raffani: se. apij hortulani ⁊ mōtani: oīum aā. ℥. vij. fiat ex eis emplastruꝫ cuꝫ oleo balsami: aut cuꝫ oleo lilij: conficianṫ cū aqua caulis armeni. Cōfectio vnguēti boni. ℞. serapini bdellij opoponaci acori partes equales: de qbus fiat vnguētū cū adipe anatis ⁊ cera citrina ⁊ oleo de lilio. Et de niectionibꝰ est iniectio facta ex galbano storace opoponaco ⁊ pipere. Et qn̄qꝫ poniṫ in ea assa.

¶ Ponit curā difficultatis vrine pp nocumentū in meatu qđ puenit a ꝯgelatione facta: ⁊ pꝫ. In cap. ꝯgelationis.i. in ca. cure sanguinis ꝯgelati in vesica. Ciceris nigri.s. cum cortice.

¶ Et si causa fuerit lapis cureṫ lapis vbicūqꝫ fuerit.

¶ Ponit curam qn̄ est lapis ⁊ remittit nos: ⁊ pꝫ.

¶ Et si causa fuerit verruca: aut caro orta: aut īcarnatio: tunc curatio erit cum tinis mollificantibus ⁊ oleis mollificatiuis scitis in ca. vesice. Et abstinētia ab acetosis ⁊ stipticis ⁊ fortasse pderit ⁊ fortasse nō pderit.

¶ Ponit curā qn̄ cā est verruca vel caro ibi nata. Aut īcarnatio.i. consolidatio. Nota ꝙ dicit ⁊ fortasse proderit: qꝛ forte curabiṫ. vel fortasse proderit: qꝛ vsus acetosorū si corpus est mundum iuuat in exiccando. vel nō proderit.s. si corpus est plenum.

¶ Et si cā fuerit apostema cureṫ apostema ⁊ mollificeṫ ⁊ liniatur ⁊ administretur tyriaca in balneo aque ⁊ lenientia ex quibus fiat emplastrum ⁊ iniecta supposita in ano ⁊ minoret potum aque ⁊ dimittat stiptica ⁊ pbibeatur cibus saltem duobus diebus. Et cuꝫ lenitas est apostematis iam descendit vrina cum compressione ⁊ expressione post multitudinē mollificationis lenificationis. Et caulis ⁊ altea ⁊ cepe ⁊ porri decocti elixatione iuuantes sunt in hoc ca. plurimū cum fit cū eis emplastrum. Et flobothomia basilice est de illis q̄ magis necesse est premittere: deinde ex saphena. Quandoqꝫ enim prouocatur cum vrina.

¶ Ponit curam qn̄ cā est apostema: ⁊ pꝫ. Dimittat stiptica. qꝛ constringunt vrinā. Duobus diebus.s. vt consumatur materia apostestematis. Premittere.s. ad probibendum.s. apostema ⁊c̄.

¶ Et cum cā fuerit frigus ⁊ stipticitas curetur curatione malitie cōplexionis frigide. Et si fuerit calor cureṫ cū oleis temperatis ⁊ frigidis in qbus est lenificatio ⁊ mollificatio: sicut oleū vio. ⁊ oleū de cucur. permistum cū oleo anhetino ⁊ camomellino. Et si fuerit illic siccitas ēt administrenṫ tine ⁊ olea mollificatiua ⁊ cibi humectantes ⁊ regimen cōualescentiū ⁊ balneū.

¶ Ponit curaꝫ qn̄ cā est frigus vel calor vel siccitas in meatu: ⁊ pꝫ.

¶ Et si causa fuerit paralysis cureṫ cura eius. Qꝛ si causa fuerit spasmos lacerti curetur curatione spasmi predicti in capitulo suo.

¶ Ponit curā quando cā est in lacerto. Primo ponit curaꝫ: vn̄ cā est mollificatio ⁊ paralysis siue spasmus. Scđo quando cā est mala cōplexio frigida. ibi (Et si causa.) Tertio qn̄ cā est mala complexio calida. ibi (Facta autem.) Quarto quando fit a casu aut pcussione. ibi (Et si fuerit.) Quinto quādo cā est vētositas. ibi (Et si causa.) Prima pꝫ. Paralysis.s. in lacerto vel collo vesice.

¶ Et si cā fuerit cōplexio frigida cureṫ cū oleis calidis ⁊ ꝯfectionibꝰ calidis q̄ sciuisti. Et de illis que ꝯferūt ad illud ⁊ ad paralysim est vt sumaṫ fimi columbini syluestris pōdus. ℥. j. ⁊ bibaṫ cū vrina pueri ⁊ puocat vrinā. Et stercꝰ muris pōdē auṙ. j. in aqua decoctiōis anheti. Et qn̄qꝫ inijciṫ mūmia aut pōdus. ℥. j. vētris arachamati cū eadē mēsura salis indi cū aqua calida. Et cōfert ei potꝰ balsami cū aqua ca. ⁊ tertia. ℥. j. asse in lacte asini: ⁊ hoc ēt confert ei que est ex hu. grosso.

¶ Ponit curam quando cā est mala cōplexio frigida: ⁊ patet. Et puocat.s. vrinam. Inijcitur.s. stercus illud. Arachamati est quedaꝫ auis sic facta cum rostro ꝙ frangit ossa.

¶ Facta aūt a calore curaṫ cū semibus fridis ⁊ semen lactuce bibīṫ cū vino pmisto ⁊ aqua granati ⁊ aceto.

¶ Ponit curam quando fit a calore: ⁊ patet.

¶ Si fuerit a casu aut pcussiōe iam apā faciēte: aut nō apostemāte: aut remouet aliqd: tūc curatio est flōmia in pmis ⁊ mollificātia tempata ⁊ tine ⁊ studere in hoc vt mingat. ꝙ si minxerit san. plurimū tūc retinebis euꝫ cū troc. de karabe qui artificiose fiunt cuꝫ oleo nuc. ⁊ si timeaṫ ꝙ accidat aliqd qđ iuisceṫ tūc cura ipm cū cura eius qđ est inuiscatum congelatum.

¶ Ponit curam quando fit propter casum ⁊ percussionē: ⁊ pꝫ. Aut remouet aliquid.s. a suo situ. Quod accidat aliquid.s. de sanguine: alꝰs sanie. Quod inuiscatum.s. re.

¶ Qꝛ si illud quod est iuiscatū fecerit oppilationē: tunc cureṫ oppilatio facta ex iuiscatiōe. Et iā dictū est illud ꝙ si cā fuerit vētositas cureṫ cura ventositatis vesice.

¶ Ponit curam quando cā est ventositas.

¶ Facta v̄o cā doloris phibētis curaṫ cū admistratione stupefaciētiū ⁊ iniectione: deide cum decessiōe vrine: ⁊ post illud administreṫ cura vlceris aut cura equationis vrine acute cū cibis ⁊ herbis predictis. Et qn̄qꝫ inijciunṫ glutinatiōeꝫ facientia separātia inter acuitatē vrine ⁊ nocumētū eius in meatu sensibili.

¶ Ponit curā qn̄ causa est difficultas retentionis ex parte vrine: ⁊ dicit ꝙ quando causa est dolor ⁊c̄. Probibentis. scilꝫ exituꝫ vrine. Predictis.s. in ca. de ardore vrine.

¶ In facta aūt pter debilitatē sensus cureṫ principiū si fuerit egritudo pcedēs a principio: aut ipse lacertus ⁊ vesica cū medicis habētibus virtutē albezahar que sunt tyriaca ⁊ metridatū ⁊ vnctiones ⁊ iniectiones cōueniētes vlceribꝰ sicut oleū sambacinū ⁊ oleuꝫ de lilio ⁊ oleum narciscinū ⁊ oleū de croco ⁊ oleum de balsamo proprie ⁊ administrentur empl'a ex folijs arboruꝫ ⁊ fructuū ⁊ olerum dilectorum spiritui animali sicut folia malorꝫ ⁊ mētha: ⁊ rutha ⁊ admisceanṫ cū eis medicine expgefaciētes valde sicut semen albarmel ⁊ semē ruthe montane: deinde emplastretur cū eis pecten. Et si fuerit pter debilitatē expulsiue altera complexionem dominātem ⁊ egritudinē debilitanteꝫ cum eo qđ scis ⁊ cura. Et illius quod plurimū est ex frigore ⁊ eiꝰ curatio est cuꝫ eo in quo est calefactio ⁊ stipticitas. Et proprie quod dictū est in debilitate sensus. Et si causa fuerit lōgitudo retētionis: tūc eius cura iterū est cū tinis mollificantibus lenientibus factis ex semine lini ⁊ fenugreco ⁊ cartamo ⁊ sula ⁊ emplastris factis ex istis deinde vtere eis que sunt vehemētis prouocationis ⁊

siringa ꝛ oleum balsami. Et que sunt ei comparia sunt maximi iuuamenti hic.

¶ Ponit curā qñ cā est ex pte virtutis. Primo qñ est nocumētū in meatu sensitiuo. Scđo qñ est in virtute nāli expulsiua. ibi (Et si fuerit.) Tertio qñ in retentiua. ibi (Et si cā.) ¶ Dicit pmo ꝙ quādo cā est in sensu curet ꝛc. De secunda dicit ꝙ quādo est debilitas ꝛc. De tertia pꝫ. Principiū. s. cerebrū vel nucha. Albezaard. i. virtutē tyriacalē. Expgefaciētes. i. acute valde. Albarmel ē rutha syluestris. Retentionis. s. vrine. Sula est artetica. Comparia. i. similia.

¶ In facta autem causa renū ꝛ epatis ꝛ intestinorum ꝛ dorsi: oportet vt intendatur intentio illoꝝ membroꝝ: tunc si curatio valet in eis bene est: ꝛ si nō: non valebit Et cum hoc necessarium est administrare mollificātia ex tinis ꝛ emplastris ꝛ iniectionibus. Et necessaria est administratio diureticoꝝ nisi timeatur ꝙ ipsa faciant descēdere materiā plurimā. Et scias ꝙ lac est res magis ꝯueniēs eis cū nō est fe. Et omni hora in qua dāde sunt pillule similes auellanis de semibus ꝛ non est feb. tūc ꝯsilium meū est vt cum lacte in potu sumanꝫ.

¶ Ponit curam difficultatis ꝛ retētionis vrine qñ cā est in mēbro mādante: ꝛ pꝫ. Nō valebit. s. cura difficultatis ꝛ retētionis vrine. Cōueniens eis. s. habētibus difficultatē vrine. Cū lacte: q: lac ꝓhibet vrine ꝓuocationem que fit ꝛ lenit ventrē.

¶ De rememoratione reꝝ faciētiū mingere ꝯferētium in pluribus dispositionibus. Cap. 9m.

Dixerunt quidam ꝙ quando fimus colūbinus cuꝫ mūmia iniicit facit mingere. Et iterum illud quod dictū est in ca. curatiōis oppilatiōis grosse. Et quod dictū est in curatione eius que est ex frigore.

¶ In precedētibus Aui. posuit curā difficultatis ꝛ retētiōis vrine diuersificatā fm diuersitatē cārū: hic ponit medicinas cōes ad aliquas spēs retētiōis vrine. Pmo ponit qdaꝫ ꝯueniētia multis spēbꝫ retētiōis vrine. Scđo ponit curaꝫ cū siringa. ibi (Et qñ ꝯferūt.) Tertio ordinat sitū eius cui dꝫ iponi siringa. ibi (Harū vo.) Pmo facit hoc. Scđo ponit spālem ꝛ incidētalē curā qñ cā est oppilatio ꝛ nō apostematio. ibi (Et qñ nō.) Primo ponit vnā medicinaꝫ. Scđo aliā. ibi (Et dixerūt.) Tertio aliā. ibi (Et dixerunt.) Pria pꝫ. Mūmia est qdam spēs que adheret sepulchris.

¶ Et dixerunt quidam ꝛ est de illis que iam experti sumus ꝛ profuit fiat suppositoriū de sale tabarzet ꝛ supponaꝫ in ano. Prouocabit. n. vrinā ꝛ soluet ventrē.

¶ Ponit aliam medicinā ꝛ dicit ꝙ bonū est ꝛc. Sal tabarzet est sal gēma. Alia expositio dicit sal grassum azurū ꝛ est salgēma.

¶ Et dixerunt si intromittatur in caput virge pediculus: aut sumatur alcodri quod cadit de lecto: ꝛ forsitā est illud quod vocatur sisessis ꝛ albigil ꝛ immittaꝫ in caput virge prouocatur vrina. Et similiter si liniantur super eaꝫ allia aut cepe prouocatur: ꝛ ponatur in capite virge coopertura ex croco.

¶ Ponit aliā medicinā: ꝛ pꝫ. Alcodri est cymex. Albigil est spēs cymicis. Super ipsam. s. super virgam.

¶ Et qñ nō est apostema ꝫ est oppilatio qualitercūqꝫ sit cōfert iniectio olei in quo sub sole morāte positi fuerūt scorpiones albi qui non sunt mali valde cū siringa argēti. Aut adiuueꝫ cum exufflatione facta per catatir ꝛ ipsius administratio invngēdo ꝛ in iniectione.

¶ Ponit curā qñ oppilatio est cā: ꝛ pꝫ. Cuius exufflatione. i. extractiōe aeris. Catbari al's catatir est instrm sicut siringa p qđ attrabitur aer: ꝛ ne detur vacuum egreditur vrina.

¶ Et quando nō ꝯferunt medicine nō est excusatio ingenij alterius ꝛ administrationis alcatir ꝛ instrumēti quo mīgitur. Et caue ne administres ea cū apostema est in vesica aut in coartante eam ꝓxime. Intromissio nāqꝫ eorum apostemat ꝛ addit in dolore.

¶ Ponit hoc. Scđo ostendit que siringa sit melior. ibi (Et siringarum.) Tertio ostendit formam siringe. ibi (Et tunc.) ¶ Dicit pmo qñ nō cōferūt medicine facias ꝙ siringa ꝛc. Alcbatir. i. siringe Aut in coartante. i. in apostemate membri propinqui sicut intestinum rectum: vel matrix in mulieribus.

¶ Et syringaꝝ melior est illa que est ex leuioribus corporibus ꝛ magis susceptibilibus flexionis. Et iā inueniunꝫ silr qdā aīalia marina ꝛ qdā coria aīaliū syluestriū cū aliquo mō ꝑparāꝫ: deide sumaꝫ ex eis aliqđ ꝛ ꝯglutinaꝫ glutine casei. Et qñqꝫ fit ex plūbo ꝛ stāno ꝛ est bonū ēt: ꝛ si est vehemētis lenitaꝫ fiat forte cū pauca re ꝓiecta sup ipm ex massacumia ꝛ marchasita: aut cū multitudie liquefactiōis ꝛ fusionis ꝛ ꝓiectiōis sanguis hirci sup ipꝫ. Hircinus. n. san. est fortis in his ca. ꝛ cū hoc stringit plūbū. Et tūc opꝫ vt sit caput eius durū rotundū ꝛ fiant in ipso foramina plura numero: ita vt cū retinet aliqđ eoꝝ aliquid arene aut sang. aut hu. grossi sit ei qđ iniiciꝫ de medicia aut ꝓuocaꝫ de vrina penetratio alia ꝛ non egeat extractione ꝛ itromissione frequēti. Et aliqñ fit ex argento ꝛ reliqs corporibꝫ. Et qñqꝫ preparatur totū illud ad clysterizandū aliqđ illi. Et qñqꝫ ꝑparaꝫ ad extrahēdū aliqđ cū eo. Et sup illꝰ qđ preparaꝫ ad hoc vt cuꝫ eo clysterꝫatio fiat sup extremitatē apertā solutā ligaꝫ aliqđ qđ est sicut vagina parua aut vesica ꝯfricata firma ꝛ fundiꝫ in id medicamē deinde impelliꝫ fm ꝙ impelliꝫ enema: ꝛ est possibile vt fiat sicut fit clystere electū qđ diximus in cap. colice. Et si preparaꝫ ad hoc vt p ipsuꝫ educaꝫ vrina: tūc necesse est vt currat cursu attrahētiū pp cām conuersionis casus cā vacuitatis: ꝛ illud est: qm impleꝫ re aliqua: deide extrahiꝫ illa res ab eo cū fortitudine: quare extrahiꝫ post ipsam vrina ꝓuocata aut aliud: aut ingeniose statuiꝫ in eo aut supra ipm aliqđ exprimēs de aere quātitatē aliquā. Cū ergo extrahiꝫ ꝛ aeri nō est itroitus: opꝫ necessario vt extrahaꝫ vrina ꝓuocata: aut aliud. Et illud qđ iplet illā vacuitatē itrinsecā: aut est lana ordinatoꝝ filoꝝ extēso medio totius cuꝫ filis: ita vt cū impelliꝫ a duabus extremitatibus suis in spatiuꝫ ꝛ ꝯcauitatē ipulsiōe leui: deinde extrahiꝫ filuꝫ egrediaꝫ lana ꝛ sequaꝫ ipsaꝫ illud qđ sequiꝫ: aut est perpendicularis penetrās in eo ꝛ suspensiones cōprehendētia super ipsam cum manica qua remoueatur.

¶ Ostendit que siringa est melior. Ex leuioribꝰ cōibus que sunt magis plana ꝛ leuia. Et si est vehemētis virtuꝫ. s. plumbuꝫ. Massacumia est res de qua fiunt vasa vitrea. ꝛ dicit Simon ꝙ est vitrū nō perfecte decoctū. vel est mā de qua fit vitrū. Et tūc opꝫ. Ondit formā siringe ꝛ ponit modū quo extrahiꝫ aqua p siringā: ꝛ pꝫ. Aliqđ horū. i. foraminū. Per ipsam. s. siringaꝫ. Uacuitatis. s. vitande. i. ne detur vacuū. Re aliqua. s. siringa. Aut aliqđ. s. vt sanies vel humor alius. Aliquid exprimēs. s. p cōstrictionē in medio ordinatoꝝ filorum. Rasis. 10. ꝯtinētis cap. 3. docet facere hoc cū serico. Illud qđ segtur. i. qđ dꝫ sequi de vrina vel alia re. Est perpēdicularis. i. res implens. Penetrans in eo. s. instrumēto vel siringa.

¶ Harum vo materierum administratio melior est vt sedeat eger sup extremitatē caude sue ꝛ cōprimat anū sustentatum retro ꝛ eleuet genua sua paruꝫ vsqꝫ supra inguina cum apertione inter ea precedēte balneatiōe eius cū tinis mollificātibus ꝛ ipsius emplastratiōe cuꝫ vnguētis ꝛ emplastris mollificātibus: deide itromittatur siringa tanta quātitate que sit in mēsura longitudinis virge. Et melius qdē est illud quo educiꝫ vrina omnis hominis fm virgam eius ꝛ eius amplitudinem

⁊ ipſius ſtricturam. Et tu iā preceſſiſti ⁊ liniſti cū ceratis: ⁊ proprie cum ſunt ex oleis proportionalibus itentioni. Cū ergo peruenit in ipſa quantitas ſicut medietas virge preparetur equalis ſicut ſtans cū declinatiōe ad ſummū: deinde ſubtilietur in expulſiōe ſiringe in meatu veſice quātitate vnius nodi aut duorū nodorum: ⁊ illic peruenit ad vacuitatē veſice ⁊ ſedatur cū ea dolor: aut minoratur: aut ſentitur ꝙ eius penetratio iam peruenit ad mouēdū aliqd. Et ad vltimū eſt penetratio ſenſata: deīde redeat virga ad partē inferiorē ad ſuā diſpoſitionē primā in preparatiōe ſua: aut vehementius inferius. Cū igitur feceris illud extrahe aliqd ſi vis ⁊ impelle aliqd per clyſtere ſi vis impellere illud. Et ad vltimum oportet vt ſtudeas ne excoriationē faciat ⁊ ſit ſm tarditatem ⁊ facilitatem nō cum dolore.

¶ Ponit curā ordinando ſitum illius in quo dꝫ mitti aliquid ꝑ ſiringam: ⁊ pꝫ. Et illic. ſ. imiſſio ſiringe.

¶ De diſtillatione vrine. Cap. 10[m].

Aut fit propter cauſā in vrina: aut ꝓpter cauſam in iſtrumentis vrine: aut in corpore ipſius veſice: aut ꝑꝑ cām in principijs.

¶ Determinat de diſtillatiōe vrine. Primo ponit cās. Scdo ſigna. ibi (Apoſtematū.) Tertio curā. ibi (Iā ſciuiſti.) ¶ Primo ponit numerū cauſarū diſtillationis vrine. Scdo declarat. ibi (Et cā quidē.) Tertio excuſat ſe. ibi (De diſtillatione.) ¶ Dicit pmo ꝙ diſtillatio vrine fit ꝓpter cauſas quas ponit: vel propter aliquas ipſarū. Aut fit. ſ. diſtillatio vrine. In inſtrumentis vrine: qꝛ in lacerto. In principijs vt ꝑꝑ nocumētum cerebri vel nuche.

¶ Et cauſa quidem in vrina: aut eſt acuitas: aut multitudo eius. Et fit acuitas que eſt cauſa diſtillatiōis eius: aut propter illud quod diximus in ca. difficultatis vrine ex hoc ꝙ fit eius miſſio doloroſa ꝓpter acuitatē in ea fortē ⁊ aggregationē eius ⁊ grauitatē ipſius itolerabilē: quare fit ei diſpoſitio inter retētionē ⁊ miſſionē que eſt diſtillatio: aut qm̄ omne paruū eius ꝑꝑ nocumētū ſuū cū ſua attractiōe exigit expulſionē: quare expellit ipſum expulſiua quāuis fiat abſqꝫ voluntate. Et propter cibos ⁊ medicinas ⁊ laborē ⁊ coitū ⁊ alia: aut propter complexionem membrorum vicinorum ſicut epatis ⁊ venarum eius. Et renes quidē complexionē habēt purā: aut cū materia ſanieī: aut abſqꝫ ſanie: aut in toto corpore eſt ſuperfluitas acuta: quare expellit eā natura. Multitudo vero que eſt cauſa diſtillationis eius fit ꝓpter ipſius grauitatē: ⁊ qꝛ ipſa cōprimit lacertum ad apertionē paruā quāuis volūtas nō nocet ad illud. Aut eſt cā ꝓpria in lacerto ſicut eſt mollificatio ſuperflua cū ſtupore ⁊ deſtructione ſenſus ſicut accidit etiam ano. Aut propter apoſtema: aut propter malitiam complexionis ⁊ debilitatē incipientē in eo: aut procedētē ad ipſum in principio ſuo cuius plurimum eſt a frigore. Et propter illud eſt quando aliquis cōgelatur vrine eius diſtillatio multiplicatur. Et quando accidit ei debilitas debilitatur eius deſtructio ſuper meatū. Et cū hoc debilitatur ſolutio ſuiipſius: ⁊ ꝓprie cū cōmunicat ei lacertus ventris in debilitate.

¶ Hic declarat iſtas cauſas. Primo primam. Secundo ſecundā, ibi (Aut eſt cā.) Tertio tertiam. ibi (Facta aūt. ¶ Dicit pmo ꝙ ex parte vrine ꝯtingit diſtillatio ꝓpter duas cauſas. Vna eſt ꝓpter ardorē ⁊ acuitatē vrine. Alia ꝑꝑ multitudinē ipſius. Et fit acuitas: ideſt acuitas eſt cā diſtillationis. Que eſt diſtillatio. ſ. cū difficultate. Omne paruū. i. quelibet parua quātitas. Cū ſua attractione. ſ. ad veſicā. Abſqꝫ volūtate. i. ſiue velit ſiue nō. Et ꝓpter cibos. ſ. acutos ⁊ medicinas acutas ⁊ laborē ⁊ coitū. Et alia. ſ. que ſunt cā acuitatis vrine ſicut exiccatio carnis glandoſe contente in virga. Aut ꝓpter cōplexionē. ſ. calidā acuentē vrinā mēbrorū vicinorū ⁊c. Natura. ſ. cū vrina. Aut eſt. Declarat ſecūdā cām que erat ꝓpter nocumētū in ſubiecto: qꝛ in lacerto veſice: ⁊ patet. In lacerto qꝛ mollificatur ⁊ cadit iferius ⁊ oppilat viā. Cū ſtupore: qꝛ ille muſculus nō hꝫ ſenſū: vel ſi habet diminutū. Ano. ſ. mollificatio lacerti quādo ſtercus iuolūtarie egreditur: qꝛ villi trāſuerſales nō retinēt. Nota ꝙ vt plurimū mala cōplexio debilitans eſt frīda: ⁊ maxime veſicā: qꝛ eſt frigidū membrū. ¶ Sꝫ tu dices Aui. poſuit ſupra quatuor cās: ⁊ tamen non declarat niſi tres. ¶ Dicendū ꝙ excuſatur a declaratione quarte cauſe quādo dicit in principio qꝛ fit propter defectū principiorum. Suo. ſ. exitus vrine.

¶ Facta aūt cauſa veſice aut eſt debilitas in ipſa ex malitia cōplexiōis frigide. Et illud qđ eſt plurimū: ⁊ illud eſt ſicut diximus in eo q ꝯgelatur ⁊ diſtillat vrina eius. Et illa cōplexio ⁊ hec debilitas generāt diſtillationē vrine duobus modis. Quorū vnus eſt ꝓpterea ꝙ debilitatur ei retētiua: quare nō valet retinere omne parū cōprehēſū donec aggregetur plurimū: quare ꝑmittitur ab ea vt currat lꝫ nō adſit volūtas. Et ſecundus eſt ꝓpterea ꝙ debilitatur ei expulſiua: quare nō exprimit vrinā niſi parum: ⁊ eſt ex diſtillatione ꝑmiſta difficultati.

¶ Declarat tertiam cauſam que ſe tenet ex parte veſice ⁊ aſſignat quatuor cauſas. Scda ibi (Et qn̄qꝫ..) Tertia ibi (Et qn̄qꝫ.) Quarta ibi (Et quandoqꝫ.) ¶ Dicit pmo ꝙ cum aliqn̄ contingat ⁊c. ex parte veſice ⁊c. illa cauſa eſt: qꝛ iuuatur expulſiua ⁊ villi ſtant dilatati: ⁊ non conſtringuntur ſicut deberent.

¶ Et qn̄qꝫ fit hec debilitas in ſeipſa: ⁊ qn̄qꝫ fit ꝑꝑ cōitatē mēbrorū que ſunt ſupra eā cā apoſtematū ⁊ aldubellet ⁊ aptiones in renibus ⁊ que ſunt ſuꝑ eos qbus cōicat veſica ⁊ leditur ꝑ id qđ currit ad eam.

¶ Nota hic ꝙ dicit fit debilitas in ſeipſa. i. abſqꝫ cōitate. ⁊ aliquando fit ꝑ cōitatem membrorū ſuperiorū: qꝛ cōicatur nocumētū ab alijs membris ꝑꝑ nocumētū cōicatum a partibus ſuꝑioribus. ſ. membris principalibus. per hoc etiam excuſatur a declaratione quarte cauſe. Apertionis. ſ. apoſtematum.

¶ Et qn̄qꝫ eſt vlcus in veſica ⁊ ſcabies: quare non valet retinere vrinam ꝓpter dolorem.

¶ Ponit 2[am] cām. ⁊ dicit ꝙ qn̄qꝫ eſt vlcus in veſica ⁊ ſcabies ⁊c.

¶ Et qn̄qꝫ fit diſtillatio ꝓpter oppilationem meatus veſice ex apoſtemate in ipſo aut in matrice ⁊ inteſtino duro aut lapide aut oppilatione alia.

¶ Ponit tertiā cām. ⁊ dicit ꝙ aliqn̄ eſt ⁊c. Propter oppilationē. ſ. nō cōpletā. ꝙ ſi eſt ēt cōpleta nō egrederetur aliqd. In ipſo. ſ. meatu in matrice aut iteſtino: qꝛ fit cōpreſſio ⁊ clauſio meatus.

¶ Et cum nō eſt oppilatio cōpleta poſſibile eſt nature vt ingenietur ⁊ extrahat vrinam paulatim.

¶ Ponit aliam cauſam: ⁊ pꝫ.

¶ Et qn̄qꝫ fit cauſa doloris veſice ꝑꝑ vlcera in ea ſm ꝙ diximus in cap. difficultatis vrine.

¶ Fit. ſ. diſtillatio. hic ponit alias cauſas doloris.

¶ De diſtillatione igitur vrine eſt cum qua eſt difficultas ⁊ de ea eſt cum qua non eſt difficultas: ⁊ de difficultate vrine eſt cū qua eſt ardor ⁊ dolor: ⁊ de ea eſt cū qua nō eſt illud. Et videtur ꝙ fiat plurimū diſtillationis vrine ꝑꝑ cauſas inuoluntarij exitus ⁊ propter cauſas difficultatis ⁊ ꝑꝑ cauſas ardoris.

¶ Hic concludit excuſando ſeipſum. Illud vt. ſ. quando eſt ꝓpter defectum expulſiue.

¶ De ſignis. Cap. 11[m].

Apoſtematū qdē ⁊ oppilationis ⁊ cauſarū materialiū ⁊ dolorū ⁊ aliorū pluriū corporū ⁊ diuiſionū iam ſciuiſti ſigna ⁊ ſciuiſti ſignum cōplexionis calide ex colore vrine ⁊ iflatione loci ⁊ anteceſſione cauſarū. Et ſignū cōplexionis frigide

ex colore

ex colore vrine ⁊ inuẽtione frigoris ⁊ antecessione causarum. Et signa cõmunia iteruʒ nota sunt ⁊ nõ oportet vt prolongem sermonem in eis.

¶ Hic ponit signa: ⁊ pʒ. Causarũ mãliũ. i. oppilationũ. vt lapis verruca sanies vel humor. Causarũ. i. calefacientiũ. Signa cõia. i. per cõitatẽ. Ad pncipia. s. cerebrũ vel nuchã. Als signa cõmunia apta vtrisq; vt exitui inuolũtario ⁊ difficultati exitus vrine.

¶ De curatione. Cap.12m.

IAm sciuisti iterum curationeʒ omnis cap. in se singularẽ purã. Veruʒ hec egritudo plurimum accidit causa frigoris ⁊ cã paralysis. Et plurimũ curationis eius est curatio calefaciens ꝯstringens. Et omnis qui deficit in tolerãtia vrine iuuaƚ a medicinis desideriũ coeundi facientib9. Et de medicinis ebibitis facientibus ad illud sunt tyriaca ⁊ metridatũ ⁊ hiera Galeni ⁊ anacardinũ ⁊ trifera maior ⁊ electuariũ de thure ⁊ trifera minor cõfortata cum anacardino aut sagzenea cõmistis cũ ea aliquibus stipticitatẽ faciẽtibus sicut sunt grana myrti ⁊ cuppule glandiũ ⁊ que sunt illis similia. Et iterum nasturtiũ iuuatiuuʒ est ⁊ administratio allioꝝ est iuuatiua. prouocãt eni vrinã abscissam ⁊ reducunt eã ad illud qd necessariũ est. Et de expertis sunt pillule albasce cuʒ pyretro. Et de eis que experti sumus est vt sumaƚ myrabo. kebuloꝝ torrefactoꝝ pars vna ⁊ been albi pars. s. ⁊ calamenti sicci ⁊ granoꝝ myrti ⁊ sandarace ⁊ myrre ⁊ olibani ⁊ cyperi ⁊ mac. oium ana tertia partis. j. ⁊ gariofiloꝝ pars. s. enule aduste ⁊ granoꝝ almabaleb partes duas ⁊ cõficianƚ cũ melle emblicoꝝ ⁊ reseruetƚ ⁊ bibaƚ. Confectio fortis myrabol. nigro. ⁊ kebuloꝝ ⁊ gallie: omniũ ãn. pondus. ʒ. v. myrre ⁊ castorei: amboꝝ ãn. ʒ. j. ⁊ s. karabe ⁊ cyperi: amboꝝ ãn. pondus. ʒ. ij. ⁊ s. olibani ⁊ granoꝝ almabaleb: amboruʒ ãn. ʒ. x. ꝯficiaƚ totũ cũ melle ⁊ sumaƚ ex eo ſm assiduationẽ põdus aur. j. Et iterũ cymini cẽtauree ⁊ origani: omniũ ana pondus. ʒ. ij. cuʒ aqua calida. Et iterum granoꝝ myrti ⁊ glandiuʒ ⁊ cortic. thuris ⁊ cymini carmeni: omniũ ana pars. j. ⁊ dosis est. ʒ. iij. cũ vino antiquo. Et iterum myrabol. kebul. bellir. ⁊ emblico. torrefactoꝝ: omniũ ana. ʒ. vij. corticis thuris. ʒ. v. granorum myrti. ʒ. x. inuoluaƚ quotiens exiccatur aqua in qua extinctum est ferrum ignitum multotiens: deinde conficiatur cum rob myrti.

¶ Hic ponit curã distillationis vrine. Et pmo remittẽdo nos ꝓcura retẽtionis vrine pmittit intẽtionẽ suã. Scdo ponit medicinas. ibi (Et de medicinis.) ¶ Primo ponit intẽtionẽ suam. Scdo ponit tres cañ. ibi (Verũ hic.) ¶ Dicit pmo ꝙ tu sciuisti ⁊c.

¶ Confectio alia. ℞. granoꝝ myrti partem vnaʒ: laudani quartã partis. j. fructus citri partes duas ꝯficiãtur cum eo: ⁊ sit dosis eius aur. vij.

¶ Ponit aliaʒ medicinam: ⁊ patet. Cairon. i. cypressi. Alij dicunt ꝙ est marubium vel prassium.

¶ Aut folioꝝ myrti ⁊ foliorum alcãne ⁊ dactylorum ⁊ thuris ⁊ balaustie ⁊ glandium omniũ equaliter bibaƚ quãtum necesse est cum vino.

¶ Ponit aliã medicinã: ⁊ pʒ. Alchanna grece diciƚ cyprus: ⁊ est arbor quedã ⁊ inde diciƚ oleũ cyprinũ. i. oleũ de alchãna.

¶ Et iterũ ꝯfectio iuuatiua ⁊ cõueniẽs mictui in lecto ℞. vniuscuiusq; myrabo. kebu. ⁊ bellirico. ⁊ emblico. ãn. ʒ. x. glãdiũ īfusaꝝ ī aceto die ⁊ nocte torrefactaꝝ solũ ⁊ sandarace ⁊ cypi thuris masculi enule sicce storã. sicce ⁊ coralli: oiuʒ ãn. ʒ. v. myrre. ʒ. iij. ꝯficiãƚ cũ melle.

¶ Ponit aliam medicinam: ⁊ patet. Magister Thomas vtiƚ hoc medicamine. Sandarace. i. vernicis.

¶ Et iteꝝ medicamẽ forte. ℞. castorei ⁊ myrre ⁊ albasce ⁊ cuppularũ glãdiũ ⁊ pyretri: oiuʒ ãn. partes eq̃les ꝯficianƚ cũ aqua myrti humide: ⁊ sit dosis. ʒ. j. ad mãsionẽ: aut bibat thuris ⁊ olei de alcãna: ãboꝝ ãn. ʒ. j.

¶ Ponit aliaʒ: ⁊ patet. Albasce. i. thimi. Ad mansionem. i. in meridie quando sol est in medio emisperij.

¶ Et de curationib9 leuib9 est vt bibat de semine portulace põdus aur. j. Et farina glãdiũ iuuatiua est ⁊ ꝓprie qñ infunduntƚ glãdes in aceto squillitico die ⁊ nocte: deinde friguntƚ sup testã ⁊ bibiƚ ex ea. Et vltimum qd sumiƚ est põdus. ʒ. x. Et iteꝝ cyperi ⁊ thuris partes equales de quo bibaƚ omni mane in ieiunio aur. j. Et iterũ nigelle ⁊ se. ruthe partes equales ⁊ sit dosis vsq; ad. ʒ. ij. ⁊ enula est cõpetẽs medicia. Et oleũ de kerua iterũ bibitũ ⁊ inunctũ: ⁊ ꝯfert ei mellis assumptio ſm assiduationẽ. Et ad senes qdẽ est medicamẽ iuuatiuũ qd. ℞. castoreũ ⁊ opiũ ⁊ semẽ iusqami albi ⁊ semẽ ruthe bibaƚ ex eo aur. j. cũ. ʒ. vini. Et qñ supponiƚ mũmia dissoluta in sambaco in ano ⁊ distillaƚ in virgam facit tolerare vrinã. Et similiter comestio ficuũ cũ oleo.

¶ Ponit aliam: ⁊ patet. Et relique patent.

¶ De inuoluntario exitu vrine. Cap.13m.

ESt vt egrediaƚ absq; volũtate. Et plurimũ ei9 fit ꝓpter sup̃fluitatẽ frigoris ⁊ mollificationẽ lacerti ⁊ debilitatẽ accidẽtẽ ei ⁊ vesice sicut accidit in renib9 ex fortitudine virtutis attractiue. Et qñq; fit ꝓpter caliditatẽ plurimã attrahentẽ ad vesicã resudationẽ a corpore. Et de causis ei9 est remotio spondiliũ: quare accidit nocumẽtuʒ in lacerto ⁊ nõ põt ꝯstringere eã. Et qñq; est inuolũtaria egressio vrine nõ ꝓꝓ cãm in vesica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo ꝓꝓ stercoris coartationẽ cõprimẽtẽ omni hora ⁊ expmit quare egrediƚ vrina sicut aduenit p̃gnãtibus ⁊ illis in quoꝝ ventrib9 est fex plurima: ⁊ habẽtibus apostemata magna in mẽbris supra vesicã. Non ergo indiges post illud qd dictũ est vt cognscas signa: ⁊ scire ea facile fit ex eis que preterierunt.

¶ Hic determinat de inuoluntario exitu vrine. Primo ponit cãs. Scdo excusat se a signis. ibi (Nõ g.) Tertio põit curã. ibi (Illi q.) ¶ Pria in tot quot cãs ponit: sʒ legaƚ totuʒ simul. ¶ Dicit pmo ꝙ qñ vrina egrediƚ iuolũtarie ⁊c. i. qñ iuolũtarie exit vria siue exeat distillãdo siue nõ. Nota ꝙ musculus iste stat dilatatus ⁊ nõ cõprimiƚ: ⁊ ideo exit iuolũtarie. Frigoris. s. vesice. Et debilitatẽ. s. ꝯtentiue. Accidentẽ ei. s. lacerto. Attractiue. s. vesice vel renũ. Resudationẽ. i. illud qd dʒ resudare. Nota ꝙ vrina vadit per venas mixta cũ sanguine vt sanguis fiat subtilis ⁊ melior appositio ⁊ assimilatio. Modo qñ vesica est calida attrahit illã aquositatẽ que dʒ resudare per poros qñ sanguis est assimilatus. Nota ꝙ si aliqs haberet ītestina plena stercore ⁊ fit stipticus fit cõpressio fecuʒ v̓sus vesicã. Expmit. s. vesicã. Egrediƚ. s. iuolũtarie. Pregnãtib9 ſm cõpressionẽ que fit a matrice in vesicã: ⁊ ideo stringẽdo vesicã vrina egrediƚ inuolũtarie. Supra vesicã. s. rõne quoꝝ fiat cõpressio. Nõ ergo. Hic quidem excusat se a signis: ⁊ patet.

¶ De cura. Cap.14m.

ILli qui est ex caliditate ⁊ est raro ꝯferũt medicine infrigidantes stiptice.

¶ Ponit curã inuolũtarij exit9 vrine. Primo ꝓueniẽtis a caliditate. Scdo a fridirate. ibi (Fridi autẽ.) ¶ Prima in tot quot medicinas ponit. Partes patent. ¶ Dicit primo ꝙ ꝯueniũt medicine stiptice ⁊c. infrigidantes stiptice: quia resistant malitie

complexionis calide: ⁊ confortant vesicam.

¶ Et de illis est puluis qui siccus in ore manu sumitur hmõi. ℞. coriandri sicci ros. rubearũ: amboꝝ añ. ʒ. v. spodij. ʒ. x. seminis lactuce ⁊ seminis portulace: amborũ añ. ʒ. xv. boli ar. ʒ. v. cãphore. ʒ. ß. gũmi pondus. ʒ. ij. cõficiant cũ aqua granati acetosi.

¶ Ponit scđam medicinam: ⁊ patet. Gũmi. s. arabici. Acetosi supple ⁊ fiant trocis. qui exiccentur ⁊ sumantur.

¶ Et iterũ kerabe ⁊ boli armeni ⁊ myrabol. nig. ⁊ medulle glandiũ ⁊ lentisi excorticatarũ: oium añ. põdus ʒ. ij. coriãdri torrefacti in aceto positi. ʒ. j. ⁊ sit dosis ipsius sicci. ʒ. iij. ⁊ curat cura diabetis. Et abscindit sitis per illud qđ tenet in ore ex masal ⁊ sumach ⁊ nucleo thamarindi ⁊ granis granati.

¶ Ponit aliam medicinam: ⁊ patet. Ex masal. est cib⁹ qui fit ex lacte acetoso ⁊ farina ordei.

¶ Frigido autem curationes predicte in capitulo distillationis. Et iterũ cyperi ⁊ acori enule sicce medulle glandium: omnium ana. ʒ. ij. myrre. ʒ. iij. ⁊ est puluis qui sumitur siccus.

¶ Ponit curã qñ cã est frigida: ⁊ tot facit quot medicinas ponit. Partes patent. ¶ Dicit p̃mo ꝙ ꝯueniunt medicine dicte in cap̃. de distillatione vrine: ⁊ ponit etiam aliquas ⁊c̃.

¶ Et diacyminum est valde iuuatiuũ proprie quãdo eius species valde terunt. Et diacyminũ iterum ꝯfert ad illud epitbimatũ ⁊ ad vltimũ est iuuatiuũ ei qđ est in mẽbris vrine ex frigore vehementi.

¶ Ponit aliud membrum: ⁊ patet.

¶ Et ex eis que conferunt est sumere in potu. ʒ. iiij. thuris retinent enim inuoluntariam vrine emissionem aut pondus. ʒ. ij. mabaleb.

¶ Ponit aliud: ⁊ pꝫ. Mabaleb est cerasa syluestris.

¶ Et olea calida disruptis in eis musco ⁊ assa ⁊ castoreo ⁊ euforbio ⁊ similibus.

¶ Ponit aliam. Disruptis. i. permistis.

¶ Confectio clysteris boni. ℞. albasce lib. j. cyperi põdus. ʒ. xx. mabaleb pondus. ʒ. x. decoquãtur in. iiij. lib. aque cũ facilitate postq̃ infusa sunt die ⁊ nocte. Cũq̃ ex aqua remanserit quãtitas lib. j. coletur ⁊ fundatur super eam quãtum est ipsius medietas olei sisamini ⁊ decoquatur ⁊ administretur oleum in clysteri: aut sumat aque pars. j. ⁊ olei de ben ⁊ auellanarũ ⁊ pbisticorũ ⁊ albasce ⁊ alkadra ⁊ almabaleb partes equales quẽadmodum existimatio facit illud necessarium ⁊ disrumpat in eis virtus musci ⁊ clysterizetur cũ eis: ⁊ oleum de ben est forte valde.

¶ Ponit aliam ⁊ est clystere: ⁊ patet. Heset. tribuli. Alchadet. i. tribula. Alkadra sunt grana facta sicut piper nigrum.

¶ De mictu in lecto. Cap. 15m.

Causa eius est mollificatio lacerti. Et qñq̃ adiuuat eã acuitas vrine. Et pueros quidẽ adiuuat ad illud ꝓfunditas in somno. Cum ergo mouent expellunt eã natura ⁊ occulta voluntas similis voluntati anime ante ipsoꝝ euigilationẽ. Cũ ergo fortes fiũt ⁊ ꝯfortant alleuiant somno ⁊ ꝯfortat lacertus mollificatus ⁊ nõ mingũt.

¶ Hic determinat de mictu in lecto. Primo ponit cãs. Scđo curã. ibi (Cura.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ qñ lacertus vrine est mollificatus fit mictus in lecto: vel qñ vrina est acuta pũgens. Unde virtus expellit ad illud. i. ad mingendum in lecto. Cum ergo mouet. s. vrina ad vesicã. Natura. i. virtus naturalis. Uoluntas occulta. i. naturale desideriũ vel voluntas aliqua nõ oĩno manifesta. Confortant. s. permutatione etatis. Et nõ mingunt. s. in lecto.

¶ De cura. Cap. 16m.

Cura eorũ est cura eius qui habet mollificationem vesice ⁊ distillationẽ vrine ⁊ inuoluntariam ipsius emissionẽ: ⁊ ꝓprie medicamẽ de myrab. cũ enula ⁊ storace.

¶ Ponit curã: ⁊ ponit medicinas. Partes patent legendo. ¶ Dicit p̃mo ꝙ tu debes euacuare. s. illũ. s. qui hꝫ mollificationẽ vesice ⁊c̃. Ratio qr fit ꝓpter mollificationẽ ⁊c̃. De myrabolanis. s. positum supra cap̃. de distillatione. ⁊ fuit 8m medicamen.

¶ Et de vnguentis oleum de ben est vltimum.

¶ Ponit aliud medicamen: ⁊ patet.

¶ Et cum hoc oportet vt dormiant ⁊ alleuietur cibus ⁊ alleuietur eorum somnus: ⁊ non bibant aquã plurimam ⁊ cõmoueant seipsos ad mingendũ.

¶ Ponit aliud: ⁊ pꝫ. Ad mingendũ. s. anteq̃ dormiant.

¶ Et fortasse est aliqs eoꝝ q imaginat quasi vocet eũ virt⁹ expulsiua ⁊ sensibilis ad migẽdũ dũ ipse dormit: qm̃ ꝯueniẽs est loc⁹ ad h̃ vt in eo mingat ⁊ ꝯsuescit illud. Qr si loc⁹ ille fuerit iuent⁹ curet cursu latrine ⁊ cursu cloace ⁊ tecture tegentis: deide elaboret adeo donec alteret ip̃m ⁊ fabricat in ip̃o oratoriũ ⁊ habitationes alias ⁊ figat illud in imaginatione sua. Cũq̃ desiderat ꝑuenire ad illũ locũ: deide rememorat in imaginatiõe sua qđ est alterat⁹ ab eo qđ fuit in ip̃o: tũc abstergit virt⁹ volũtaria ei⁹ illđ spatiũ occultũ nõ famosũ. Et accidit ei in somnis vt stet statiõe aliqua cũ inobediẽtia virtutꝭ expulsiue: q̃re nõ morat qn excitet.

¶ Dat modũ s̃m quẽ aliq aliqñ mingũt in lecto. Pro q̊ nota ꝙ aliq aliqñ imaginant esse in vno loco in q̊ est pulchrũ mingẽ ⁊ sic mingunt in lecto. Eoꝝ. s. pueroꝝ. Imaginant. i. accidit imaginatio. Cõueniẽs ẽ loc⁹: qr imaginant eẽ ĩ loco ꝯueniẽti. Loc⁹ iste est apt⁹ ad migẽdũ. Inuẽt⁹. s. imaginatiõe. Curret tũc. s. iste in migẽdo. Latrine. i. loci apti ad migẽdũ. Alteret al's ꝑmutet. Ip̃m. i. ĩ sui aĩa. Peruenire. s. ĩ nocte. Ad illũ locũ. i. vt migat. Abstergit. i. rememorat.

¶ Et de illis qdem que experta sunt ad illos est id qđ ℞. glandiũ thuris myrre: oium partes equales: que oĩa decoquant cũ vino quãtitatis. ℥. iij. vsq̃ ꝙ redeat ℥. j. ⁊ colet ⁊ potet cũ pondere. ℥. j. olei myrtini. Et existimauerunt quidã ꝙ qñ exiccant renes leporis ⁊ sumit de eis pars. j. ⁊ se. anbeti pars. j. ⁊ pyretri ⁊ se. apij: amboꝝ añ. ꝑs. ß ⁊ est dosis eoꝝ pondus. ʒ. ij. ⁊ ß. in. ℥. j. aque frigide est valde iuuatiuũ ad illud.

¶ Ponit aliud medicamen: ⁊ patet.

¶ Et ꝯfert ei cerebrũ leporis nutritũ cũ vino. Et ꝯferunt ei tro. facti ex massa in qua posita est virt⁹ fimi columbini cũ aqua frida. Sunt eni vltimi: aut ex vino in ieiunio cũ est ĩfridatũ. Et qñq̃ ꝯferũt ei clysteria cum medicinis retinẽtib⁹ vrinã ⁊ iniectio earũ in vesica.

¶ Ponit aliud: ⁊ pꝫ. Massa. s. rerũ p̃dictarũ. Infrigidantium. s. per corpus: ⁊ per ꝯsequẽs accidit talis mictio a frigiditate.

¶ De diabete. Cap. 17m.

Est vt egrediat aq̃ sic bibit ĩ tp̃e breui. Et ꝓportio qdẽ hui⁹ egritudinis ad ebibita ⁊ ad mẽbra sua ẽ ꝓportio lubricitatis stõchi ⁊ intestinoꝝ ad comesta: ⁊ sũt ei in greco alia noia q̃ diabetes. Dicit qñq̃ dipsacos ⁊ cadumis: ⁊ noiat arabice circuit⁹ ⁊ rota molẽdini ⁊ lubricitas renũ.

¶ Determinat de diabete. Primo quãtũ ad cãs. Scđo quãtũ ad curam. ibi (Diabetes.) Primo notificat diabetẽ. Scđo ponit cãs. ibi (Et cã qdẽ.) Tertio excusat se a signis. ibi (Et tu.) Pr̃io notificat diabetẽ. Scđo ponit qđdã dcm̃ ⁊ ip̃m remouet. ibi (Et dixerunt.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ diabetes est qñ quis mingit statiꝫ sumpto cibo ⁊ potu per os. ¶ Sed tu dices cui⁹ membri est diabetes egritudo. Dõm ꝙ põt esse egritudo vtriusq̃. s. renũ ⁊ vesice.

¶ Et dixerunt quidam hoc accidẽs accidit subito:qm̃ est res naturalis nõ cũ volũtate facta ꝛ lubricitas intestinoꝝ paulatim:qm̃ illic est sensus ꝛ volũtas. Et iste sermo est nõ ꝯueniẽs. Et habẽs qdẽ egritudinẽ meatuuz transit⁹ sitit:quare bibit ꝛ nõ satiatur:imo mingit sicut bibit nõ valens retinere penitus.

¶ Ponit qõdã dictuz Gal.6.de interiorib⁹ ca.z.ꝛ pz.Scõo dicit ꝙ iste nõ est ꝯueniẽs.Dixerũt qdã.s.G.loco allega.¶ Nota ꝙ Gal. sumit ibi lienteriã que est accidẽs appetitus canini ꝛ talis appetitus caninus prouenit paulatine sicut paulatine diabetes fit:qꝛ epar statim trahit a meseraicis ꝛ meseraice a stõcho:ꝛ ideo stat in ꝯtinua siti.ꝛ rõne huius dicit Gal.ꝙ accidit subito diabetes:sꝫ flux⁹ vẽtris fact⁹ ab appetitu canino ꝓuenit paulatine sic paulatine fit talis appetit⁹.Et trãsit⁹.i.sꝫ modũ diabetꝫ.Et nõ satiat̃ sug gẽdo ꝛc̃.appetit⁹ volũtarius:imo nõ fit subito absq̃ volũtate.

¶ Et causa quidẽ diabetis est dispositio renuz:aut ꝑꝑ debilitatem accidentẽ ꝛ dilatantem ꝛ apertionẽ orificioꝝ meatus:quare nõ adunat̃ tanta hora qua figat̃ aquositas in renib⁹. Et quãdoq̃ fit illð ex frigore dominãte corpori aut renib⁹. Et quãdoq̃ facit illud potus aque frigide aut obsessio vehemẽs frigoris in totum penetrantis:aut ꝑpter vehementiam attractiue propter virtutẽ calidam innaturalẽ cum materia:aut absq̃ materia:ꝛ est illud quod est plurimũ:quare renes attrahũt ab epate vltra q̃ illud qð tolerat:quare expellunt illud:deinde attrahunt ab epate ꝛ epar ab eis que sunt ante ipsum:non ergo cessat illic attractio cõtinua aquositatis ꝛ expulsio.

¶ Ponit cãs ꝛc̃.dicit ꝙ cã huius est mala dispõ ꝛc̃. Propter debilitatẽ.s.retẽtiue.Aut fit.s.diabetes.Attractiue.s.renũ.

¶ Et tu scis ꝙ quando expellitur illud qð currit quandoq̃ perducit ad liquefactionẽ ꝛ ad ethicam propter multitudinem attractionis humiditatis ex corpore:ꝛ qꝛ prohibet̃ ab eo qð opꝫ ipsum recipere de superfluitate humiditatis per potum aque.

¶ Ponit quẽdam cañ.ꝛ pz. Illud qð currit.s.aquositas.

¶ Et tu quidem scis ꝛ cognoscis signa eorũ que dicta sunt ꝛ lecta vsq̃ ad hanc horam.

¶ Hic excusat se a signis:ꝛ patet.

¶ De cura. Cap.18m.

Diabetes quidem cum accidit plurimũ accidit ex caliditate ignea quapropter plurimuz curationis eius est ĩfrigidatio ꝛ humectatio cũ fructibus ꝛ olerib⁹ ꝛ robub frigidis de illis que non prouocant sicut sunt lactuca ꝛ papauer ꝛ quiescere in aere frido humido ꝛ sedere in tina aque frigide tãdiu donec fortasse cõgeletur ꝛ sedetur sitis eius ꝛ infrigidentur renes ꝛ fortes fiant lacerti eorũ. Et cõfert in ea odorare campho.ꝛ nenuf.ꝛ similia de redolentibus frigidis.

¶ Ponit curã. Primo ponẽdo quasdã intẽtiones ꝛ aliq̃ medicamina in gñali. Scõo in spãli.ibi(De medicinis.) Primo ponit q̃sdã medicinas que sunt mag̃ ad alterãdũ. Scõo quedã cibaria ꝛ medicinas eũatiuas.ibi(Et occupatio qdẽ.) Prima in tot quot medicinas ponit. Partes patent. ¶ Dicit primo ꝙ qñ a cã calida ꝛc̃. Robub.i.succus. Lacerti eoꝝ.s.circa renes.

¶ Et de illis que valent ad hoc est dormire ꝛ occupatio a siti est regimen antecedens quare opꝫ vt occupetur saltẽ sumendo in potu supfluitate aque. Et melius illo est vt sumat in potu aquã frigidã valde:deinde euomat eã ꝛ iteretur istud in eo.

¶ Hic ponit aliã medicinã:ꝛ pz. ¶ Nota ꝙ dormire valet:qꝛ ꝓhibet fluxũ vrine:ꝛ etiam qꝛ tunc nõ recordat̃ bibere:qꝛ sitis tũc nõ percipitur. Occupatio a siti.i.intẽdere ad causam. Antecedens.i. ꝙ debet antecedere.

¶ Et oportet vt conuertatur aquositas a renibus cuz vomitu ꝛ sudore forti.

¶ Ponit aliud:ꝛ pz. Cum sudore forti.s.quandoq̃.

¶ Et stupefactio partis alchati est ex eis que ꝯferunt per dormitationẽ virtutis ab inobediẽtia aque ꝛ defectu eius ab attractione iterum.

¶ Ponit aliud:ꝛ patet. Partis alchatin.i.partis inferioris. Ab inobedientia.s.oppilationis.

¶ Et de illis que oportet ipm̃ deuitare est labor dorsi ꝛ assumptio diureticorum.

¶ Ponit aliud medicamen:ꝛ patet.

¶ Et lenificatio quidem nature confert eis:ꝛ si nõ cuz aliȷ̃s saltem cuz clysteribus temperatis. Plures nãq̃ eorũ existunt sicce nature. Et quandoq̃ indigent flobothomia in pricipiȷ̃s egritudinis. Et de ebibitis iuuatiuis est lac de quo extrahitur butyrum acetosum infrigidatuz. Et de ipso melius est illud quod est magis spissum:ꝛ proprie quod est ex lacte ouino ꝛ aqua cucurbite assate ꝛ succus citro.cuz psil.ꝛ aqua granati acetosi ꝛ aqua mori ꝛ aqua prunoꝝ ꝛ similia hoꝝ. Et sint potus huius generis ꝛ eoꝝ fractio cũ aqua quãtũ possibile est. Et rob mẽthe ꝯfert eis valde ꝛ aqua ros. immo succi ros.ʒ.j.confert eis sedans sitim eorum:et dosis sit quantitas cotile vnius lactis. Et iteruz aqua distillata ex lacte vaccino subtracto butyro:aut lacte ouino acetoso extracto buty. Et de illis que nos experti sumus ad eos est vt sumatur alfoca ꝛ farina ordei. Et quotiens conturbatur hoc est magis frigiduz quare bibatur infrigidatum.

¶ Ponit curã cũ eũatiuis. Primo hoc. Scõo docet administrare cibaria.ibi(Et de ebibitis.) Prima pz. ¶ Nature.i.stiptici vẽtris. Flobothomia.i.cũ est mala cõplexio calida sanguinea. Et de ipso. Ostẽdit ꝙ lac est melius:ꝛ pz. Assare.i.in pasta. Huius generis.s. rerũ frigidarũ lenitiuarũ. Cotila est.℥.j. Alfoca est cibus fact⁹ de paul.est magis frigidũ:qꝛ plus miscet̃ de substãtia ordei.

¶ Et de medicinis expertis sunt troc.de balaustiȷ̃s sꝫ hunc modum. ℞.achacie põdus.ʒ.ij.rosa.ʒ.iij.boliar.ʒ.iiij.gummi.ʒ.j.dragaganti.ʒ.ß.bibatur cum mucilagine psiliȷ̃ ꝛ aqua frigida ꝛ cum aqua cucur. Et iteruz troc.de spodio cuz aqua cucur.aut citro.aut cũ aqua grana. Et iterũ sumatur spodiȷ̃ ꝛ terre sigillate ꝛ cancrorum fluuialium adustorum ablutorum : omnium ana pars.j.ꝛ lacce tertia partis.j.ꝛ seminis papaue.et seminis lactuce:amborum ana pars.j.ꝛ.ß.aggregentur cum mucilagine psiliȷ̃ ꝛ informentur inde troci.et dosis eius sit sicut ribes.

¶ Ponit curã in spãli. Primo a cã calida. Scõo a frigida.ibi(Et factum.) Primo ponit medicinas que bibunt̃. Scõo emplastra.ibi (Et de emplastris.) Tertio epithimata.ibi(Et de epithimatib⁹.) Quarto clysteria.ibi(Et de clysterib⁹.) Quinto regimẽ.ibi(Cibi.) Prima in tot quot medicinas ponit:ꝛ pz. ¶ Dicit pͥmo ꝙ ꝯferũt trocis.ꝛc̃. De scõa pz. De tertia etiaz pz. Gũmi.s.arabici. Sicut vides.s.de fortitudine vel debilitate vel de calore.

¶ Et de emplastris illa que fiunt ex medicinis in quibus est infrigidatio ꝛ cõstrictio. Descriptio emplastri ℞.atriplices ꝛ capreolos vitis si ĩueniant̃ ꝛ maloruz ꝛ cydo.ꝛ zarur aliquid aggregetur ad illa. Et similiter sula ꝛ ribes ꝛ agresta ꝛ virga pasto.ꝛ corti.granatoꝝ permisceant̃ oĩa ꝑmistione empl'i ꝛ administret̃.

¶ Ponit emplastra:ꝛ pz. Zarur ẽ pomũ paruulũ factũ sicut nespilla. Sula est herba ĩpinguatiua vel est herba arthetica.

¶ Et de epithimatibus illud quod. ℞. acha. ʒ. iiij. thuris. ʒ. ij. succi barbe hircine ⁊ laudani ⁊ ramik: omniũ ana. ʒ. ij. galle. ʒ. j. terantur ⁊ conficiant̃ cũ aqua myrti humide ⁊ liniatur cum eo.

¶ Ponit epithimata: ⁊ patet. Ramik. est ɔfectio de passulis ⁊ gallis ex qua fit gallia muscata ⁊c̃.

¶ Et de clysterib⁹ fortib⁹ in hac egritudine est clystere bonũ factũ cũ lacte de quo extractũ est butyrũ ⁊ cũ succis frigidis stipticis p̃dictis in emplastris. Et qñq̃ fit enema cũ clysterib⁹ lenibus sicut que fiunt ex fenugre. ⁊ oleo de cucurbita ⁊ oleo amigdalino.

¶ Ponit clysteria: ⁊ patet.

¶ Cibi aũt eoꝝ sunt illi qui nõ sunt velocis versionis ꝓꝑ suã subtilitatẽ aut cholerã aut ꝓꝑ suã subtilitatẽ ⁊ paucitatẽ: ita ꝙ fiant vapor ⁊ resoluant̃ ⁊ exiccẽt egestionẽ. Et eius qdẽ exiccatio qñq̃ fit per ɔuersionem aquositat̃ ab intestinis ad renes: imo si est subtilis resoluit̃ aquositas eius: ita ꝙ nõ aggregat̃ ex eo plurimum vrine ⁊ est associatus lenitati nãe: quare est bonus. Nã melior res dispositionis ciboꝝ quos sumere precipiunt̃ est vt sint tales quatenus comitet̃ eos lenitas nãe ⁊ ɔfractio sitis. Et de illis que ipsis ɔferũt sũt sorbitiones de candarusio ⁊ aqua kisch ordei ⁊ almususat ⁊ alelemech. Et qñq̃ ponit̃ cũ eis qđ permutet ɔstrictionẽ quã ipsi faciũt nãe ⁊ alessidabegi plurima ⁊ pinguedinis carniũ animaliũ ⁊ gallina pinguis. Et de pedibus pedes vaccini ⁊ pisces recentes cũ aceto preparati si securitas adest de eorũ siti: ⁊ lac ouinum decoctũ cũ aqua donec aqua consumat̃ ⁊ aliquid de lacte. omnia illa conferunt eis. Et opꝫ vt a fructibus custodiãtur in quibus est infrigidatio ⁊ stipticitas cũ prouocatione sicut sunt cydonia.

¶ Ponit regimen per cibaria. Primo ponit per cibaria qb⁹ nõ debent vti. Scđo qb⁹ debẽt vti. ibi (Et illis.) ¶ Primo ponit cibaria que ɔueniũt: ⁊ pꝫ. Candarusium est ordeum sine cortice ⁊ dicit̃ ſm vulgares aliquos farrus ſm aliquos far. Est factũ sicut spelta: sed est aliquãtulũ maius ⁊ hꝫ cortices sicut spelta: ⁊ fit ex eo in aliqb⁹ partib⁹ panis bonus. Almususat est cib⁹ acetosus. Alelemech est alius modus cibarij. Alessidabegi. i. taphea que est duplex: quedã alba: quedã viridis. Alba fit ex carne ⁊ aq̃ ⁊ coriãdro: ⁊ viridis ex aliqua herba vel alio faciente colorẽ viridẽ. De lacte. s. non cocto. Et opꝫ. Ostendit a quibus cibarijs debemus cauere: ⁊ pꝫ.

¶ Factũ aũt a frigiditate qui cũ hoc nõ euacuat̃ a siti ⁊ a cuius presentia nõ accidit nobis. Retulit qdam sapientiũ antiquoꝝ ⁊ dixerũt opꝫ vt sit subtilitas ad sedandũ sitim eius. Deinde soluat̃ cũ clysteribus leuib⁹ aliquotiens postea soluat̃ cũ pillulis de aloe. xj. numero quarũ vnaqueq̃ sit sicut cicer: deinde dimitte eum trib⁹ dieb⁹ ⁊ iteret̃ regimẽ: deinde fac eũ vomere suꝑ cibũ cũ raffano: ⁊ que sunt eis similia: deinde calefiat corpus eius cũ vẽtosis ⁊ ponant̃ super ipm̃ euaporationes ⁊ suffumigationes ⁊ ꝓprie extremitates eius.

¶ Hic ponit curã diabetes facte a friditate ⁊ ponit duas medicinas. ibi (Et qñq̃.) Prima pꝫ. Factũ aũt. s. fluxũ diabeticũ. Nõ accidit nobis. i. nõdũ vidim⁹. Eaꝫ. s. solonẽ. Cũ vẽtosis. s. sine scarificatione qꝛ calefaciunt. Et ꝓprie. s. super extremitates.

¶ Et qñq̃ necesse est tibi vt vtaris super ipm̃ medicinis rubificantib⁹: deinde quiescat aliqbus dieb⁹: deide exercitet̃ cũ equitatione equali ⁊ tẽperata fricatione ⁊ ꝓprie in extremitatib⁹ eius: ⁊ in fine eius p̃cipiat̃ vti balneo calido ⁊ bibat vinũ odoriferũ.

¶ Ponit aliud membrũ: ⁊ pꝫ. Necesse est. s. cũ est multa frigiditas.

¶ De multitudine vrine. Cap. 19^m.

Multitudo vrine est ſm modos de quibus est ille qui fit ſm semitã diabetis ⁊ nõ istius cũ quo est sitis tñ: imo illius cum quo est sitis que non satiat̃ ⁊ egredit̃ aqua sicut bibit̃. Et de illis est cum quo est sitis ⁊ nõ sunt ei dispositiones diabetis ⁊ eius virt⁹. Et de illis est cũ quo nõ est sitis de qua sit curandũ. Et si est ardor ⁊ acuitas eius: tũc causa in ipso est acuitas vrine aut vlcera sicut sciuisti si non fuerint illic cause inuoluntarie emissionis vrine frigide. Frigus eni ꝓuocat multotiẽs ꝓpterea ꝙ cõstringit ⁊ ꝓpterea ꝙ calefacit ventrẽ. Et illius qdem vrina minorat̃ cuius egestio multiplicat̃ ⁊ subtiliatur. Et illius cuius siccat̃ egestio multiplicat̃ vrina.

¶ Hic determinat de multitudine vrine. Primo põit modos. Secundo cãs. ibi (Et si est.) Tertio curã. ibi (Et iam.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ trib⁹ modis põt venire multitudo vrine. Unus modus est in diabete ⁊c̃. Scđm modos. s. tres. Et nõ est illa. s. diabetes. Cũ quo. s. mõ multitudinis vrine. Sicut bibit̃. i. statim. Et de illis. s. habẽtib⁹ multã vrinã. Eius virtus. s. eius vehementia ⁊ fortitudo diabetis. Et si est ardor. ponit cãs ⁊ dicit ꝙ si ẽ ardor ⁊c̃. Calefacit. s. per accidens stringendo. Subtiliat̃. i. fit liquida. Item est afoꝛ. Hippo. 83. 4^e parti. Urina multa nocte micta ⁊c̃.

¶ Et iam cognouisti ea que cõtinuant̃ in hoc cũ illis que preterierũt. Et iam quidẽ preterijt curatio oium illoꝝ. Et dicaꝫ hic iterũ curationes eius que est ex frigore. Dico ergo ꝙ omnes medicine que sunt ad coitũ calefacientes iuuatiue sunt ei qui habet multitudinẽ vrine ex frigore ⁊ sorbere oua sorbilia in ieiunio iuuatiuum est ⁊ sumere genera lactis cocta. Et ex eis que ipsis conferunt iterum est decoctio granorum myrti ⁊ piroꝝ siccoꝝ ⁊ dactyloꝝ omni die cum. ℥. ij. in ieiunio. Et myrra est de medicis bonis: ⁊ simil'r almahaleb ⁊ similiter cyperi ⁊ thus: ⁊ similiter galanga: ⁊ similiter scoria ferri ⁊ coriandrum.

¶ Ponit curam. Primo ponit medicinas. Scđo descriptiones. ibi (Descriptio.) Prima patet. Eius. s. multitudinis vrine. Almuhaleb. i. medulla cerasorum syluestrium.

¶ Descriptio medicaminis. ℞. casto. ⁊ myrre ⁊ hasce ⁊ cuppularum glãdium ⁊ pyretri: omniũ ana partes equales: fiant ex eis pillule cũ aqua myrti humide de quo sumatur ad mensuram. ʒ. j.

¶ Ponit duas descriptiones. Secunda ibi (Clystere bonum.) Prima patet. Hasce. i. thimi. al's. i. hyssopi. al's. i. sticados. Ad mansionem. i. in meridie.

¶ Clystere ad illud bonum ⁊ confert ad renes. ℞. succũ albasce decoctũ donec fiat fortis ⁊ vitellum oui ⁊ adipẽ renis caprini tollat̃ ⁊ resoluant̃ oia ista equal'r ⁊ aggregent̃: ⁊ sumat̃ de lacte recẽter mulcto ⁊ butyri ⁊ adipis gibbi camelli ⁊ olei alcabet alchadra partes equales: quoꝝ sũma sit similis ei que sumpsisti in primis ⁊ cõquassent̃ adinuicẽ ⁊ fiat cũ eis clystere.

¶ Ponit scđaꝫ descriptionẽ: ⁊ pꝫ. Alcabet alchadra sũt q̃dã grana.

¶ De mictu sanguis ⁊ saniei ⁊ vrina simili loture carnis ⁊ capillorum: ⁊ de vrinis extraneis que sunt similes illis. Cap. 20^m.

Sanguis quidẽ purus qui mingit̃ aut est san. ꝓcedens ex membris que sunt supra renes ⁊ vesicã sicut est epar. Aut corpore toto propter repletionem multã superfluaꝫ quare separat̃ cõtinuitas venarũ ſm species tres notas. Aut dimissionẽ ɔsuetudinis. Aut abscissionẽ mẽbri ⁊ reli-

qua que sciuisti. Aut ſm modū criſis ⁊ mundificatio-nem superfluitatū. Aut obuiationē percussiuā ⁊ saltū ⁊ casum ⁊ percussionē exprimentē san. Et similiter oē qd currit cursu eoꝝ: ⁊ hoc ſm min⁹. Et aut est in partibus membroꝝ vrine ꝓpter incisionē vene aut apertionē eius aut ipsius scissionē per percussionē aut casum aut ventositatē aut frigus scindens cū detectione: aut ꝓpter corrosionē. Et quādoqꝫ est generatio illius a thetano ⁊ spasmo fortibus. Et quādoqꝫ est species vrine sanguinee propterea ꝙ liquefit carnositas rediens in san. aut ꝓpter vehementiā tenuitatis sang. in corpore. Hoc enim cū accidit cū fortitudine renes attrahunt sanguinē plurimū. Et sunt primo due intentiones in facilitate cursus sanguinis: quoniam currit cursu superfluitatis: ⁊ quoniā non est ei essentia quare currit. Et secūdo est intentio vna ⁊ cū renes attrahūt cū fortitudine expellunt illud ad vesicam.

¶ In ꝑcedentib⁹ Auicē. determinauit de qbusdā egritudinibus in vesica rōne vrine. Hic determinat de mictu sanguinis quātū ad cās. Scdo signa. ibi (Mictū sanguinis.) Tertio curā. ibi (Facti quidem.) Primo ponit cās. Scdo cau̅. ibi (Urine vo.) ꝟ Prima in qnque. Primo ponit de mictu sanguinis. Scdo de mictu sanguinis similis loture carnis recentis. ibi (Mictus aūt.) Tertio de mictu rei que est similis capillis. ibi (Et similiter mictus.) Quarto de mictu puris ⁊ saniei. ibi (Mictus aūt puris.) Quinto de mictu aliaꝝ rerū que exeūt tēpore crisis. ibi (Urine vo.) ꝟ Prima in tot quot cās ponit mictus sanguinis. Sed legaꝛ totū simul. ¶ De ꝑma pte qd dicat pꝫ. Quare separaꝛ ꝯtinuitas venaruꝫ. i. aperiunꝛ orificia venarū. Alie possunt esse cāe extrīsece vt casus ⁊ ꝑcussio ⁊c̄. Sup renes sunt meseraice ⁊ alie vene. Scdm tres spēs notas. s. apertionis orificioꝝ venarū scissionis ⁊ disruptionis earū. ꝟ Sed tu. d. quarū venarū est illa apertio. Dōm ꝙ pn̄t esse vene renū que pn̄t aperiri scindi ⁊ disrūpi ⁊ fluet sanguis per poros euritides ⁊ fiet mictio sanguinis. Cōsuetudinis. s. exercitij vel euōnis. Quādo abscindiꝛ aliqd membrū sanguinis qui solebat ire ad illud membrū mingeꝛ. Sciuisti. s. fen. 13. ⁊. 14. Modum crisis q꞉ aliqn̄ per crisim expelliꝛ sanguis. Cursu eoꝝ. s. de rebus extrinsecis approximatis rumpentib⁹ venas. Scdm minus. i. raro cātur: q꞉ qn̄ est extrinseca sanguis vtplurimū vadit ad alias ꝯcauitates corporis: tn̄ poſe est ꝙ vadit ad vias vrine. Frigus ꝯstringēs facit venā moueri de circūferētia ad centrū ⁊ fit solutio cōtinui. Gn̄atio illius. s. mictus sanguinis est a thetano ⁊ spasmo: q꞉ mēbrū in thetano ⁊ spasmo tremit ⁊ ꝯtrahiꝛ ⁊ frangiꝛ vena. Rediens in sanguinem. s. liquefacta. Rō est: q꞉ caro est sicut sanguis coagulatus. Aut supple fit vrina sanguinea. Itē aliqn̄ sanguis est ita tenuis ꝙ vadit ad oēs porositates. Hoc eni. i. tenuitas sanguinis. Et sunt ꝑmo: qm̄ currit. s. mā liquefactionis carnis. Due intentiones. i. due cause. Et vna intentio: q꞉ nō est sic superfluus sicut sanguis fact⁹ per liquefactionem carnis: ⁊ dato ꝙ fit subtilis sic. Illud ad vesicaꝫ supple vnde fit mictus sanguinis. Nota ꝙ vltra causas de scissura vene Auic. ponit duas causas: quarū vna est subtilitas sanguinis. alia est liquefactio carnis al's sanguinis ⁊ ipsius conuersio in sanguinem. Modo due cause quare sanguis per liquefactionē vadit per vrinam sunt: q꞉ est cōtinue superfluus ⁊ ꝯtinue subtilis.

¶ Mictus vo san. similis loture carnis fit aut propter debilitatem digestionis ⁊ discretionem in renib⁹ aut ꝓpter debilitatē earū in epate. Mictus vo san. permisti cum humoribus grossis fit plurimū ꝓpter debilitatem renuꝫ. Et similiter mictus rei similis capillis. Nā fortasse est causa eius debilitas digestionis renuꝫ. Et fortasse est causa eius debilitas digestionis venaruꝫ. Et quādoqꝫ est longa valde quasi duab⁹ palmis. Et quādoqꝫ est ad albedinem decliuis. Et quādoqꝫ ad rubedinē ⁊ nō ꝓlongaꝛ nisi causa sue generationis in inuolutionibus venarū renum aut alioꝝ. Et ex cibis grossis ⁊ generibus lactis ⁊ granis sicut fabis ⁊ similibus. Et non est in eius mictu de timore ſm ꝙ terretur cor per exitum eius ⁊ facit timere.

¶ Hic ponit causas mictus sanguinis similis loture carnis recentis: ⁊ pꝫ. Et discretionis. i. separationis: q꞉ nō bene separant renes sanguinē ab aquositate earum. s. virtutis digestiue ⁊ separatiue ⁊ discretiue per debilitatē renū: q꞉ renes nutriunꛈ sanguine grosso. Et similiter declarat cās mict⁹ rei similis capillis: ⁊ pꝫ. Debilitas digōnis renū. s. ꝯiuncta cū mala cōplexione calida. Lōga. s. illa res que est similis capillis. Ad albedinē. s. qn̄ erūt a mā flegmatica. Et nō ꝓlongaꝛ. s. pilus. Aliarū. s. venarū. hoc habeꝛ 4ª parti. afoꝛ. illo afoꝛ. 76. s. Quibus in vrinis apparent sicut carniuꝫ frusta ⁊c̄. pꝫ hoc Gal. ibi in cōmen. Cor. s. patientis.

¶ Mictus aūt puris ⁊ mictus san. permisti puris qn̄qꝫ fit ꝓpter eruptionē aldubellet in mēbris superiorib⁹ pulmonis ⁊ pectoris ⁊ epatis quēadmodū sciuisti totum in loco suo: aut ꝓpter apostema eruptū in membris vrine aut ꝓpter vlcera in eis habentia pruritum aut non habentia pruritum.

¶ Hic ponit cau̅. mict⁹ saniei ⁊ dicit ꝙ fit per rupturaꝫ apatis saniati ⁊c̄. Dubellet. i. apatis saniati. In suo loco. i. fen. 13. ⁊. 14. Urine vo. Ponit causas mictus diuersarum rerum que fiunt in tempore crisis: ⁊ pꝫ. Grossoꝝ. s. congregatorum.

¶ Urine vo grosse minguntꛈ aut cā mundificationis ⁊ crisis ⁊ expulsionis quā sequiꛈ alleuiatio. Et quādoqꝫ fiunt ꝓpter multitudinē humoꝝ grossoꝝ. ꝓpter debilitatē digestionis. Urine vo pingues facilis exitus significant liquefactionē adipis. Et opꝫ vt redeam⁹ in caplo distinctionis ad sermonē nostrū in vrina.

¶ Hic ponit duas cau̅. Scdm ibi (Inqt Hippo.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ aliquando vrina appet oleaginea pinguis ⁊ significat liquefactionem ⁊c̄. In capitulo distinctionis. s. ad hoc distinguendum. s. ꝑmo cau̅. fen. 2. doctrina de vrinis.

¶ Inquit Hippo. cū mingiꛈ san. sine dolore ⁊ est paucus in horis qbusdā nō est malū in eo. Cū aūt perseuerat: tunc fortasse accidet feb. ⁊ mictus puris.

¶ Ponit scdm cau̅. ⁊ pꝫ. Inqt Hippo. s. in lib. epidimiarum. Et est paucus: ⁊ si nō debilitat nō est malus: q꞉ pōt esse expulsio cretica.

¶ De signis. Cap. 21m.

Mictum sanguinis puri qui est propter repletionēꝫ ⁊ causas compares ei significāt cause sue ⁊ signa causaruꝫ eius de illis que sciuisti. Et ille qui est propter apertionē venaruꝫ fit sine dolore ⁊ est mūdus sincerus. Uerū sanguis apertionis fit paulatim ⁊ sang. eruptionis ⁊ fixionis fit plurimus. Et in vesica quidem apertio ⁊ eruptio cū qua currat sanguis plurimus fit in renibus. Uesice enim aduenit aquositas colata. Sanguinem vo nutrimenti recipit ex venis paruis in quibus venit ad eam nutrimentum tn̄: quare non est in ea sang. exuberans. Et ad renes quidē venit san. plurimus cū aquositate. Colatur ergo apud eos aquositas ⁊ aduenīt ei vene magne ex quibus membra alia nutrimentum sumunt quare est sang. illoruꝫ plus qꝫ ille quo indigent quare est plurimus. Et vene eoꝝ sunt nō minute ⁊ neqꝫ sunt boni situs equalis. Uene vo vesice sunt ꝯseruate non exposite scissioni ⁊ eruptioni cū situ suo.

¶ Hic Aui. facit qnqꝫ. Primo ponit signa mict⁹ sanguis puri. Secundo ponit signa mictus sanguīs cū vlcere. ibi (Et sanguis.) Tertio ponit signa mictus saniei. ibi (Locus aūt.) Quarto mictus cretici. ibi (Et cuꝫ illa.) Quinto mictus facti a repletione. ibi (Et illa.) ꝟ Primo ponit signa mictus sanguinis qn̄ non est multus. Scdo qn̄ est multus. ibi Quare est plurimus.) ꝟ Primo facit hoc. Scdo cōparat mictū sanguinis renū ⁊ vesice adinuicē. ibi (Et in vesica.) ¶ Dicit ꝑmo mictus sanguinis puri ꝙ cognosciꛈ per cās suas ⁊ per signa: q꞉ qn̄ est vena aperta est sine dolore ⁊c̄. Fit sine dolore: q꞉ vena non sentit. Apertionis. s. venarū. Paulatim. i. paucus. Et

in vesica.cōparat ad mictū sanguinis veniētis a renib⁹:⁊ pꝫ.Non fit.s.vel raro fit.Apud eos.s.renes.Nō minute.s.vene que vadūt ad vesicā.Conciliator aūt intelligit de arterijs.

¶ Et sang.quidem vlcerum est cuꝫ dolore quodam ⁊ si est corrosio est paulatim ad nigredinem decliuis:⁊ quādoq̈ꝫ est cum eo fetor ⁊ fit plurimū eius post egritudines ⁊ multotiens sunt cum eo cortices ⁊ sanies ⁊ pus ⁊ resoluit illud exitus sang.puri ⁊ sicut sciuisti ex signis vlcerum ⁊ signis ei⁹ qđ egredit̃ ex eis.Significant v̄o liquefactiuum liquefactio:⁊ qđ illud qđ mingitur de sang.est tenue sicut adustū:ac si ip̄m sit abrasio libri.Illum autē qui est propter tenuitatē san.corporis significat illud qđ egredit̃ ex flobotbomia existens valde tenue:⁊ nō associat̃ aliud signū.

¶ Ponit signa mict⁹ sanguīs cū vlcere:⁊ pꝫ.Cū colore qdā.s.ꝓꝑ vlcus.Itē qn̄ est corrosio stat ibi sanguis ⁊ putrescit.Post egritudines.s.p̄cedētes.Ex qb⁹ fit postea vulnus.s.corrosiuuꝫ.Resoluit.s.iterū soluit.Aliud.i.mictū sanguīs ex vlcē corrosiuo.Puri.s.post saniē.Sciuisti.s.cap̄.de vlcerib⁹ renū.Egredit̃ ex eis.s.de mā̄ corrosiua.Significat illud.s.ꝙ significet debilitationē renū.

¶ Locus autem saniei ⁊ doloris cognoscit̃ etiam per dolorē si fuerit dolor ⁊ cognoscit̃ per signa egritudinum in quibuscunq̈ꝫ membris existant sicut per signa apostematis aut aldubellati aut vlceris aut repletionis ⁊ cognoscitur ex via cōmistionis.nam quāto magis est altior tanto est vehementioris permistionis et quanto plus est inferior tāto est vehementioris separationis illo.Et illum quidē qui fit propter causas vicinas virge antecedit vrina ⁊ elōgatus a virga postponitur ab vrina aut permiscet̃ ei vehemēter.

¶ Ponit signa mictus saniei:⁊ pꝫ.Cōmistionis.s.saniei cum vrina.Altior.s.locus vlceris ⁊ saniei.Nota ꝙ quādo vrina exit a longis vijs cum sanie:tunc est valde permista:sed quādo venit cū sanie a partibus ꝓpings:tunc nō est sic vrina turbulenta vel permista.Ab vrina.s.ab epate veniente aut a renibus vel vesica.

¶ Similis autē loture carnis est significatiuus debilitatis renū aut epatis.Illa quidē que est ex renib⁹ est vehementioris albedinis ⁊ ad grossitudinē declinās:⁊ epatica est magis trahens ad rubedinē ⁊ subtilior ⁊ similior sanguini.Et significant apostema illius ⁊ saniei vrinā signa apostemat̄ nota ꝯm mēbrū vnūq̈đq̈ꝫ ⁊ comitantiā febris.Et ille qui est purulētus egrediēs ab apostemate est plurimus subito ⁊ non perducit ad excoriationem ⁊ vlcerationē ⁊ nocumentuꝫ:⁊ ille qui est ex vlceribus est paucus ⁊ separatur:⁊ quandoqꝫ corrumpit incessum suum cum sanie ⁊ pus.

¶ Ponit signa qn̄ vrina est sicut lotura carnis recētis ⁊c̄.Similis aūt.s.vrina.Nota ꝙ epar nō deficit in attractione sua nec in trās missione aquositatis cū sanguine:sed renes p̄nt deficere a transmissione sanguinis:⁊ ideo qn̄ nocumentū est in epate est vrina mista ex sanguine ⁊ aq̄sitate:⁊ ideo est multū rubea:sed si est ex reb⁹ est vrina alba ⁊ nō rubea.Apostema illius.s.epat̄ vel renū.Ille.s.mict⁹.Et vlcerationē.silr̄ qn̄ venit a renibus vel vesica.Ex vlceribus.s.renū vel vesice.Separat̃.i.interpolat̃.Incessum.i.viā.

¶ Et cum illa que de istis expulsionibus est cretica est alleuiatio ⁊ fortitudo ⁊ subito est.

¶ Ponit signa mictus cretici ⁊ dicit ꝙ est cū ea alleuiatio ⁊c̄.

¶ Et illa que fit causa repletionis aut cā̄ dimissionis exercitij aut abscissionis membri qn̄q̈ꝫ hꝫ periodos.

¶ Ponit signa mictus qui fit causa repletionis:⁊ patet.

¶ De curatione. Cap̄.22m.

Facti quideꝫ a repletione ⁊ que cū ea dicunt̃ iam sciuisti curationes in principijs vniuersalibus ⁊ que sunt postea.De facto v̄o ab vlcerib⁹ iam sciuisti ꝙ curatio eius est curatio vlcerū ⁊ corrosionis.Et iam ostēdi tibi oīa illā in loco suo.Et cura debilitatis digōnis in renibus ⁊ epate ⁊ liquefactiōis ⁊ tenuitatis humoꝝ totū est ex illis que sciuisti.

¶ Primo excusat se a cura quorūdam mictuū.Scđo ponit curam mict⁹ sanguinis.ibi(Et curatio.)// Primo facit hoc.Scđo ponit cañ.ibi(Et scias.)¶ Dicit primo ꝙ quādo fit a repletione iam dicta ⁊c̄.Sciuisti.s.de eo in principijs vniuersalibus.i.4.fen primi cañ.In loco suo.i.fen.18.⁊.19.

¶ Et scias ꝙ cretici ⁊ eius qui est ꝯm semitā expulsionis nō est retentio necessaria.Cum ergo indiges flobothomia:tunc magis confert saphene q̄ꝫ basilice ⁊ subtilia cibum post flobothomiaꝫ ⁊ non approximes stipticis sicut est cibus factus cuꝫ sumach nisi postq̄ꝫ vrina significat mundificationē.Stiptica enim cōgelant qđ inuiscatum est ⁊ constringunt quare quādoq̈ꝫ reuertitur aquositas ad posteriora ⁊ in eo est timor ⁊ similiter acetosa.Mictus autem capillorum indiget vt in ipso administrent̃ subtiliatiua incisiua ex diureticis ⁊ medicinis ad lapidem ⁊ vt sit cibus humectans humectatione abundanti.

¶ Ponit cañ.⁊ dicit ꝙ si fit cretice nō debes restringē:qm̄ tu errares q: retineres creticū mictū.Saphene q: diuertit ⁊ eūat mag̃.

¶ Et curatio quā nunc oportet me dicere est curatio mictus sang.⁊ causa separationis continuitatis in venis.Et curationes quidem cōmunes inter illū qui est causa vesice ⁊ renum sunt infrigidatio ⁊ cōstrictio cū medicinis quarum plures diximus in capitulo fluxus sang.menstrui cum stupefacientibus vt faciant penetrare medicinas:⁊ vt tu antecedas cum attractione sang.ad posteriora cum ventosis.⁊ flobothomia subtili pauca ex basilica ⁊ acceptione ciboruꝫ ingrossantium sang.⁊ infrigidantium ipsuꝫ ⁊ quiete ⁊ tranquillitate ⁊ constrictione membrorum extremorum:⁊ opꝫ vt dimittat coitum omnino.

¶ Ponit curaꝫ mictus sanguinis.Primo per medicinas.Secūdo per cibos.ibi(De cibis.)Primo ponit curam mictus sanguinis a renibus.Scđo a vesica.ibi(Illud v̄o.)Primo premittit intentionem.Secūdo ponit medicinas.ibi(Et oportet.)Prima pꝫ.// Sanguinis menstrui.s.fen.z.cum stupefacientibus sup.⁊ aliquātulum diureticis vt faciant penetrare medicinas.

¶ Et opꝫ vt administres tinas in quib⁹ decocta sunt stiptica ⁊ ex lentib⁹ excorticat̄ ⁊ ex corticib⁹ granatoꝝ ⁊ cydonijs ⁊ piris ⁊ gallis ⁊ virga pastoris ⁊ similib⁹.

¶ Hic ponit medicinas ⁊ sunt duas.Partes patebūt.Dicit de prima ꝙ debes administrare tinas ⁊c̄.

¶ Et de medicinis fortibus in retentione eius sunt halascec ⁊ seratura ⁊ ligni alnabach ⁊ radix centauree maioris ⁊ grana peonie.

¶ Ponit scđam:⁊ pꝫ.Halascec.i.tribuli.Alnabach ē lignū citrinū.

¶ Et de epithimatib⁹ radices raffani ⁊ silique nabatie ⁊ silique spine ⁊ sumach ⁊ radix pruni syluestris ⁊ corticū granatoꝝ de qb⁹ fiat epithima cū aqua ribes aut acreste ⁊ succi ro.⁊ semperuiua sola est epithima bonū ⁊ ꝓprie radix ei⁹ cū dragagāto ⁊ aliquo succoꝝ stipticoꝝ:⁊ ex linimētis in dorso ⁊ pectine sunt myrra ⁊ attrimentū ⁊ galle ⁊ charte combuste ⁊ achacia.

¶ Hic ponit aliā:⁊ pꝫ.Siliq̄ nabatie sūt stratiue ligni hn̄tis spinas.

¶ Et de illis que bibuntur est tro.qui.℞.balaustiaruꝫ ⁊ sang.draco.amborum ana.ʒ.j.

¶ Ponit aliam:⁊ patet.

¶ Et de fortib⁹ ⁊ que necessaria sunt in mictu sang.ex

vesica facto est tro.hmõi.℞.aluminis iameni ⁊ balau stiaꝝ ⁊ san.dra.oium añ.ʒ.j.dragagãti.ʒ.ij.⁊ gũmi.ʒ.ß. detur in potu in vino põtico dulci ⁊ succo portulace.

¶ Ponit aliam: ⁊ patet.

¶ Et qd̃ est sub illo ⁊ magis incolume est illud qd̃.℞. dragagãti ⁊ se.papa.⁊ terre sigillate ⁊ succi barbe hircine ⁊ gũmi prunoꝝ nig.⁊ karabe: oiuꝫ ptes equales: ⁊ dosis eius sit a duabus.ʒ.vsq̃ ad.iij.

¶ Ponit aliam.

¶ Et iterũ radicis sempuiue ⁊ karabe: amboꝝ añ.ps j.folij pars.ß.aluminis iameni sextã partis vnius: boliar.pars.j.⁊.ß.⁊ dosis eius est vsq̃ ad aureũ medium in quibusdam succis stipticis.

¶ Ponit aliam. In quibusdam succis.s.stipticis.

¶ Et quãdoq̃ ponunt in eis stupefaciẽtia sicut ẽ hec dscriptio.℞.croci ⁊ granoꝝ albarmel ⁊ granoꝝ malue syluestris ⁊ opij: oium añ.ʒ.ij.amigdalas mũdatas iij.⁊.ß.numero de quo sumant ad nucis magnitudinẽ. Et iteꝝ corticis radicũ mãdragore assati ⁊ anisi assati ⁊ granoꝝ pini assatoꝝ: oium ana.ʒ.iij.papaueris ni.ʒ.xij.ꝯficiant cũ vino de quo sumat põdus.ʒ.ij. Et iterum suffuf cornu ceruini adusti ⁊ dragaganti partes sumant equales ⁊ fiat suffuf cũ rob myrti.

¶ Ponit aliam. Albarmel granoꝝ.i.cicuta ꝫm aliquos.

¶ Et iterum medicamen qd̃ antiqui laudauerunt est semi.almugat mũdati grana.xxx.grana pini.xij.numero: amigdale amare excorticate.vij.numero: semi.malue.ʒ.iij.sit dosis eius.ʒ.j.in ieiunio.

¶ Ponit aliam. Almugat.i.granati syluestris.

¶ Illud v̾o qd̃ vesice ꝓpriũ est: est vt ponant medicine que ebibunt fortiores ⁊ diuretica in ea fortiora iterũ.

¶ Hic ponit curam mictus sanguinis venientis a vesica. Primo premittit. Scd̃o ponit medicinas.ibi(Et de illis.) Prima pꝫ.

¶ Et de illis q̃bus iuuamentuꝫ fit iterũ est vt empl'et cũ spongia infusa in aceto que ponat in oibus lateribus eius ⁊ in duob⁹ emunctorijs ⁊ alijs. Et vt administrent medicine in ea iniecte cũ succis sicut est succ⁹ arnoglosse ⁊ succus albatat ⁊ succus portu.

¶ Ponit medicinas: ⁊ patent. Littera prima patet. Succus albatat.i.dactylicorum maturorum.

¶ Et de medicinis troc.anbeti p̃dictus ⁊ troci.de stupefacientibus predictis est cornu ceruinũ adustum ⁊ karabe ⁊ semẽ canabis ⁊ gũmi ⁊ galle ⁊ succus barbe hircine ⁊ balaustie ⁊ aliquãtulum anbeti ⁊ plumbum adustum ablutum ⁊ virtus de stupefacientibus opiatis ⁊ que cum iusquiamo sunt confecta.

¶ Ponit aliam: ⁊ patet.

¶ Et de regimine retentionis cursus san.vesice est positio ventosarũ super ilia ⁊ anchas ⁊ pectinem. Illud enim retinet sang. Deinde adhibeatur regimen ei⁹ qd̃ inuiscatur ꝫm q̃ dictum est.

¶ Ponit tertiam medicinam: ⁊ patet.

¶ Et de cibis est panis tritus in lacte etiã ex quo butyrum est extractũ ⁊ cibus cõditus cuꝫ granatis ⁊ cibus factus cum sumach. Et si virtus fuerit debilis cõfortetur cum iure stipticoꝝ cõfortato cũ carne cõtrita: ⁊ cibet cum alesfidabegi ⁊ ex cubegi ⁊ perdicibus masculis ⁊ turturibus cum aceto cõditis ⁊ cũ aqua acreste ⁊ granoꝝ granatoꝝ ⁊ lacte decocto ⁊ similibus illis. Et si nõ fuerit excusatio a vino ꝓpter casuꝫ virtutis aut vehemẽtiã desiderij: tunc det ponticũ grossuꝫ nigrũ. Cũq̃ sanat ille qui mingit san.aut saniẽ: tũc bibat illud qd̃ est permistũ aut abstergat ⁊ ꝓuocet ⁊ nõ retineat vrina oino ⁊ redeat egritudo.

¶ Hic ponit regimen per cibos: ⁊ patet. Cum iure stipticorum vt sumach ⁊ huiusmodi. Fidabegi.i.taphea. Non retinetur vrina.s. propter medicinas stipticas que precesserunt ⁊c̃.

¶ Fen 20ª de dispositionibus generationis masculorum que est duorum tractatuum.

¶ Tractatus p̃mus de vniuersalib⁹ ⁊ appetitu coeũdi.

¶ De anathomia testiculoꝝ ⁊ vasoꝝ spmatꝫ. Cap.p̃m.

Sublimis deus creauit duos testiculos sicut sciuisti qui sunt membra principalia in quibus generat sperma ex humiditate dlata ad eos in venis q̃ est quasi superfluitas cibi quarti in corpore toto. Et est san.magis digest⁹ ⁊ magis subtilis. Cõmouet eni in eis per spiritum.

Postq̃ Auicẽ.determinauit de dispositionib⁹ membrorum animatoꝝ a p̃ma fen vsq̃ ad nonã exclusiue ⁊ dispositionib⁹ membroꝝ spiritualiũ a nona vsq̃ ad decimãtertiã exclusiue: ⁊ de dispositionib⁹ membroꝝ recipientiũ superfluitates p̃me ⁊ secunde digestionis.i.de intestinis renib⁹ ⁊ vesica: nunc determinat de dispositionib⁹ mẽbroꝝ generationis. Primo facit hoc. Scd̃o vt cõpleat determinatio tota egritudinũ a capite vsq̃ ad pedes determinat de dispositiõib⁹ mẽbroꝝ extrĩsecoꝝ.ibi in p̃ncipio fen.22.(Opꝫ vt scias.) Primo determinat de dispõnibus mẽbroꝝ que sunt instrumenta generationis in masculo. Scd̃o in femina.ibi in principio fen.21.(Dico q̃ ĩstrumẽtũ gñõnis mulierũ.) Primo determinat de anathomia testiculoꝝ ⁊ de causis seminis ⁊ de signis significantibus super cõplexiones nãles ipsoꝝ. Scd̃o spãliter determinat de dispositionib⁹.ibi(Cã aũt est.) Primo facit hoc. Scd̃o d̾terminat de iuuamẽtis ⁊ nocumẽtis emissionis semis ⁊ de hora eius.ibi(Coitus bonus.) Primo ponit anathomiã ⁊ cãm erectionis ⁊ seminis. Scd̃o ponit signa cõplexionũ.ibi(Signa cõplexionis.) Primo ponit anathomiã instrumentoꝝ gñõnis. Scd̃o ponit cãs erectionis virge.ibi(Erectio.) Tertio cãs seminis.ibi(Sperma.) Primo ponit anathomiã testiculoꝝ quãtũ ad operationes eoꝝ. Scd̃o q̃ꝛtuꝫ ad colligantiã.ibi(Et in meatib⁹.) Tertio quãtũ ad modũ sube.ibi(Et testiculi.) Quarto quantũ ad ortũ.ibi(Et meatus.) ¶ Dicit p̃o q̃ deus creauit duos testiculos qui sunt mẽbra p̃ncipalia ad generationẽ. Sciuisti.s.p̃mo cañ.fen p̃ma cap̃.de mẽbris. Utrũ aũt testiculi sint membra principalia nõ est hic disputandũ cuꝫ simus in practica. In venis.i.per venas. Quarti.i.qui quarta digestione digerit. In corpore toto.i.ad corpus totũ distribuit. Nota vt habetur p̃mo de generatione animaliũ.al's cap̃.23.fuit opinio aliquoꝝ q̃ semen est superfluitas vltimi alimenti distributi per totuꝫ: ita q̃ aliquid conuertitur in nutrimentũ membri ⁊ aliquid remanet qd̃ est superfluum quãti ⁊ nõ qualis: ⁊ hoc reingredit venas ⁊ venit descẽdendo per vasa vsq̃ ad testiculos in quibus dearticulat. Sed ꝫm ph̃m ibidem.al's cap̃.6.nõ est necesse q̃ fiat talis ingressio: imo vult q̃ testiculi nõ sunt necessarij ad generationẽ: sed tãtuꝫ vasa seminaria vt semen bene egrediat: ⁊ ideo in castratione nõ egredit semen. Et ex hoc ꝓbat ph̃s q̃ testiculi nõ sunt necessarij ad generationẽ. Modo quicquid fit illud qd̃ ingredit vasa seminaria vocat semen. Si aũt nõ teneret q̃ semen esset sic sed q̃ esset distributũ a corde: tũc debemus dicere q̃ prima digestio seminis est in stomacho. Secũda in epate. Tertia in corde. Quarta in testiculis. Sed prima opinio est magis vera. Et est.s.illa humiditas: vnde spma generat. Nota q̃ ista humiditas de qua debet fieri semẽ est valde subtilis ꝓpter multã permistionẽ spirituum: q2 sunt ibi tres spiritus.s.naturalis vitalis ⁊ animalis: vt pꝫ nono de animalibus ab Auicen. Mouet.i.permutat semen a sua natura. In eis.s.spermaticis. Per spiritũ.i.per spirituũ admistionẽ: ⁊ ex hoc reddit subtilis. Aliter tenendo q̃ spirit⁹ est forma in semine qui est mouens semen ad generationẽ.i.ad diuersas figurationes ⁊ lineationes membroꝝ etiam põt teneri.

¶ Et in meatibus qui veniunt ad duo oua est de ve-

nis pulsatilibus ⁊ quietis plurimũ ramificatis ex vena pulsatili ⁊ vena quieta que sunt due radices ramificatione plurimoꝝ anfractuũ ⁊ inuolutionũ: que tãdiu ramificant donec incisio tua quã in vna illarum duarũ facis sit similis icisioni tue quã facis in pluribꝰ venis ꝓpter multitudinẽ orificioꝝ que apparet.

℄ Hic notificat mẽbra q̃tũ ad colligantiã. Primo facit hoc. Scðo resumẽdo opõnẽ testiculoꝝ facit hoc q̃tũ ad opõnẽ. ibi (Deinde.) ℄ Dicit p̃mo ꝙ ad vasa testiculoꝝ veniũt vene ⁊ arterie ⁊c. Et in meatibꝰ. s. dydymi. Ad duo oua. i. ad duos testiculos. Est plurimũ de venis pulsatilibus. i. de arterijs. Et quietis. i. de venis non pulsatilibus. Ex vena pulsatili. i. ex arteria ascendente. Et vena quieta. i. vena descendente.

℄ Deinde effundit ab eis in vasis spermatis que dicemus ad virgam ⁊ proijcit in cõmistione cum muliere que est coitus naturalis ad matricẽ cui obuiat matricis orificiũ cum apertione ⁊ attractione vltima cũ cõueniunt duo pares simul.

℄ Hic resumit operationem testiculoꝝ. Dicit ⁊c. Ab eis. s. testiculis. Effundit. s. semen. In vasis. i. per vasa spermatica. Et ꝓijcit ad matricem in cõmistione. i. in coniunctione cum muliere. Cui. s. spermati ꝓiecto. Duo pares. s. masculus ⁊ femella.

℄ Et testiculi quidẽ duo creati sunt ⁊ est substãtia oui ex mẽbro glãdoso albe carnis que est res magis similis carni mamille: ⁊ assimilat san. q effundit in ipso cuꝫ colore suo: quare albificat ⁊ ꝓprie ꝓpter illud qđ cõmouet in ipso de aereitate ⁊ ꝓpter spiritũ.

℄ Notificat testiculos per anathomiã q̃tũ ad modũ sube ⁊ quãtũ ad numerũ: ⁊ pꝫ. Oui. i. testiculi. ℄ Nota ꝙ tres sunt cãe dealbationis semis. Una est caro alba testiculoruꝫ: qr alterat ⁊ assimilat in colore contentũ in ipsis sicut facit stõchus qñ fit kilus: ⁊ etiã epar qr agens est potens super passum: ⁊ ista est opi. medicoꝝ: qr phs vult ꝙ semen mutat in colore in vasis seminalibus. Scða cã est permistio aeris: qr res albescit ex permistiõe aeris. Tertia cã est ꝑmisto spirituũ qui sunt valde subtiles ⁊ clari.

℄ Et meatus quideꝫ in quo veniũt vene ad testiculos est ex syphac maiore qđ est super femur. Sed pãniculi qui tegit arterias ⁊ venas veniẽtes ad testiculos origo est ex syphac maiore: sicut sciuisti i loco suo. Et similiter continuat etiã cũ pãniculo nuche ⁊ descẽdit sup illud qđ descẽdit de venis ⁊ suspensorijs in partibus iguinũ ad duos testiculos quare generat ex eo meatus inter penetrans: ⁊ pãniculi tegentis illđ qđ penetrat in barbachi inguinis generatio est ex eo.

℄ Hic notificat testiculos per anathomiã q̃tũ ad ortũ. Prio hoc. Scðo remittit nos. ibi (Et tu qdẽ.) ℄ Dicit p̃mo ꝙ iste vie per q̃s veniunt vene ad testiculos oriunt a maiori syphac ⁊c. ℄ Nota ꝙ oẽs pãniculi supra diaphragma oriunt a pleura que est pãniculus regens costas a parte iteriori: ⁊ ita oẽs pãniculi ifra diaphragma oriunt a syphac q est pãniculus cooperiẽs ventrẽ ⁊ itestina. Nõ ipse dicit ꝙ illi pãniculi q veniũt ad vias gnõnis oriunt a syphac. In quo. i. per quẽ. In loco suo. i. p̃mo cañ. fen. i. ca. de mẽbris. Nõ ꝙ pãniculi coopiẽtes arterias ⁊ venas oriunt a maiori syphac. i. syphac qđ est in parte superiori. s. dydymus ⁊ alij pãniculi oriunt a syphac iferiori. Cõtinuat. s. syphac maius mediãte dydymo cuꝫ pãniculo nuche. i. cum dydymo. Et descendit. s. meatꝰ. Meatus. s. duplex. Penetrans scilicet ad testiculos. In barbachi. i. in meatu. Ex eo scilicet syphac.

℄ Et tu iam sciuisti in anathomia venarũ ꝙ ad ouum sinistrũ venit vena alia ab illa que venit ad dextrũ cũ nutrimẽto. Et ꝙ illa que venit ad dextrũ effundit ad ip̃m sang. magis digestũ ⁊ magis mũdificatũ ab aquositate. Et ouũ quidẽ dextrũ in pluribus hominibꝰ est fortius q̃ꝫ sinistrũ nisi in illo qui est in iudicio lassitudinis. Uasa aũt spermatis incipiũt sicut barbachi existẽte in vnoquoqꝫ ouo barbachi vno quasi ipse sit separatus ex eo nõ ab ipso generatus: lꝫ sit contingens adherens ⁊ dilatat vnũqđqꝫ eoꝝ ⁊ ꝓprie ouũ dilatatione que hꝫ quãtitatem sensatam: deinde incipit cõstringi quãuis ramificent ꝓprie in mulieribꝰ vice altera apꝰ statum suũ ⁊ ista vasa ascẽdunt in primis: deinde declinant ad collum vesice sub meatu vrine.

℄ Remittit nos ad locũ aliuꝫ ⁊ dicit ꝙ tu sciuisti alibi ꝙ venit alia vena ad testiculũ dextrũ ⁊ alia ad sinistrũ ⁊c. In iudicio. i. in dispositione. Lassitudinis. i. debilitatis. Nota ꝙ nãliter homines sunt fortiores in dextro testiculo q̃ꝫ in sinistro. Aliqñ tamẽ cõtingit ꝙ cor magis exufflat sup sinistrũ ⁊ epar nõ est multũ calidũ ⁊ splen est calidũ. In talibus testiculus sinister est fortior: ⁊ ideo dicit lassitudinis: ita habet. 14. de vtilitate particularũ. 7. ca. Uasa enim. Ponit anathomiã vasoꝝ spermatis: ⁊ pꝫ. Nota ꝙ a renibꝰ descẽdunt quatuor vasa quoꝝ duo vocant pori euritides ⁊ alia duo vasa seminalia: sed vasa seminalia vadunt ad testiculos ⁊ pori euritides vadũt ad vesicã. Barbachi. i. meatꝰ. s. dydymꝰ. Ipse. s. meatus. Ab eo. s. a substãtia testiculi. Nõ ex ipso. s. testiculo. Generatꝰ qr nõ igredit eius substantiã. Unũqđqꝫ eoꝝ. s. meatuũ. Ramificentur. s. vasa spermatica. Sub meatu vrine. i. poro euritide.

℄ Uirga v̾o est membrũ instrumentale generatum ex membris singularibꝰ ligamẽtalibꝰ ⁊ neruosis ⁊ venosis ⁊ carnosis. Et principium originis eius est corpus ortũ ex carne pectinis ⁊ ligamentale plurime cõcauitatis late quãuis sit generatũ in pluribꝰ dispositionibus coopertũ: ⁊ ideo ꝙ ipsum repletur ventositate fit erectio. Et currunt sub hoc corpore arterie plures dilatate supra hoc qđ cõuenit quãtitati huius membri. Et adueniunt ei nerui ex spõdilibus caude: lꝫ nõ plurimũ sint submersi in substãtia eiꝰ. Et ipsi nõ sunt nisi nerui quoꝝ substãtia est ligamẽtalis priuati sensu. Et nerui ex quibus erigit apud Galenũ alij sunt a neruis mollificatiuis ex quibus mollificatur. Et tu quidẽ iaꝫ sciuisti lacertos proprios virge in capitulo lacertorũ. Et in virga sunt meatus tres. s. meatus vrine ⁊ meatꝰ spermatis ⁊ meatus alguadi.

℄ Ponit anathomiã virge. Primo quantũ ad modũ substãtie. Secundo quãtũ ad operationẽ. ibi (Et scias.) ¶ Primo facit hoc. Secũdo ponit regimẽ virge. ibi (Et p̃ncipiũ.) Tertio remittit nos. ibi (Et tu qdẽ.) ℄ Dicit p̃mo ꝙ virga est membrũ instrumentale ad generationẽ ⁊c. Et p̃ncipiũ ponit originem ⁊ dicit ꝙ descendit ab osse pectinis ⁊c. ex carne als osse pectinis ꝯm Rasim. Cooptum. s. carne. Ex spondilibꝰ caude. i. qui sunt in cauda. s. alchatiꝫ. In substantia eius. s. virge. Nota ꝙ isti nerui sunt priuati sensu. s. acuto. nã quidã nerui veniũt ad caput virge ⁊ isti sunt acutissimi sensus. ⁊ quidã veniunt ad alias partes virge: ⁊ isti nõ sunt ita acuti sensus. Apud Gal. s. in libro de motibꝰ liquidis ca. 3. distin. 2. Et tu q̃dem. Remittit nos ad locũ aliũ: ⁊ pꝫ. In cap̃. lacertoꝝ. s. p̃mo cañ. fen. i. de anathomia lacertoꝝ. Alguadi est humor q egredit cũ aliquis tangit mulierẽ: talis meatꝰ nõ est manifestꝰ per anathomiã.

℄ Et scias ꝙ virge aduenit virtus erectionis ⁊ vẽtositas a corde ⁊ aduenit ei sensus ex cerebro ⁊ nucha: ⁊ aduenit ei sang. equalis ⁊ desiderium ex epate ⁊ desiderium naturale: quandoqꝫ fit ei causa renuꝫ: ⁊ apud me principium eius est ex corde.

℄ Notificat virgã per anathomiã q̃tũ ad operationem eius: ⁊ pꝫ. Equalis. i. tẽperatus. Desideriũ nãliter. i. coadunatiuũ. nã vt habetur in libro vniuersali: in hoc est differẽtia inter phos ⁊ medicos: qr phi volunt ꝙ oẽs sensus ⁊ ois appetitus veniãt a corde. Medici aũt nõ sic: vt pꝫ in libris vniuersalibus. Et in hoc Aui. insequit Aristo. vt pꝫ in toto libro suo de aĩalibus: ⁊ maxime in nono.

℄ De causis erectionis. Cap. 2m.

Erectio accidit qñqꝫ ꝓpter tẽsionẽ cãne cõcaue ⁊ que sequunt eã dilatate ⁊ ꝓlõgate ꝓꝑ illud qđ effundit ad ipsaꝫ de vẽtositate forti quaꝫ defert spiritus desideratiuus spissus cũ

quo incedit

quo incedit san. plurimus ⁊ spiritus grossus. Et ꝓpter illud accidit cum somnus est ex calefactione arteriaꝝ que sunt in mēbris spermatis ⁊ attractione ventositatis ⁊ spūs ⁊ san. ad ipsam vt erigat.

¶ In ꝑcedētib⁹ Aui. determinauit de anathomia testiculoꝝ ⁊ vasorū seminaliū: h̄ determiat de cāis erectiōis vge: ⁊ ponit q̄tuor cās. Scd̄a ibi (Et de illis.) Tertia ibi (Et vsus.) Quarta ibi (Et cā qdē.) ¶ Dicit primo ꝙ tensio q̄ accidit in neruo ligamentali virge ⁊c̄. Lāne cōcaue. i. nerui ligamentalis virge que sequunt eaȝ sicut lacerti virge. Spiritus desideratiuus. i. appetitus. Spissus. i. multum vaporosus non aereus. Ad ipsam. s. virgam. ¶ Nota ꝙ arterie vbicunqȝ sint mouent dilatatiue ⁊ cōstrictiue. Quando ergo arterie q̄ sunt in virga que sunt magne mouentur magno motu ⁊ attrahunt multum de aere propter qd̄ fit extensio nerui ⁊ per ꝯn̄s erectio.

¶ Et de illis q̄ adiuuāt ad hanc erectionē est omne in quo est humiditas extranea ꝑparata ad hoc vt cōuertat in vētositatē ⁊ est non facile. non. n. potest digestio prima conuertere eam in vētositatem ⁊ finire illud qd̄ ex ea resoluit in vētositatem resolutione veloci: imo figitur vsqȝ ad digestionē tertiā. Illic enī inflat. Et vsus coitus ꝯfortat hoc mēbrum ⁊ facit ipsum lacertosuȝ ⁊ ingrossat ipsum ⁊ dimissio eius liquefacit ⁊ arefacit. Operatio nāqȝ quemadmodum dixit Hip. ingrossat ⁊ operationis eius dimissio liquefacit. Et causa quidem desiderij ⁊ motus ei⁹ aut est meditatiua aut est ꝓpter multitudinē ventositatis in sang. ex quo generat sperma ⁊ ex quo nutrit instrumētum virge: quare inflatur ⁊ erigitur ⁊ fit ꝓpter illud quod mouetur ex desiderio ꝓpter preparationem membri ad illud: quoniam tensio facit accidere mordicationem. Et iterum cum congregatur sperma in membris coitus ⁊ multiplicat inquisitio separationis eius mouentur materie in ipsis. Et quandoqȝ fit erectio ꝑꝑ mordicationem māe stantis in glandulis positis in duobus lateribus orificij vesice: aut materiei tenuis subtilis venientis ad eam ex renibus sicut fit propter motuȝ spermatis ipsius cum acuit ⁊ multiplicatur ⁊ mordicat.

¶ Ponit aliam ⁊ dicit ꝙ res faciētes ventositatē faciūt erectioneȝ vt sunt legumina. Nō facile. s. in resolutiōe vētositatis. Eā. i. illā humiditatē. s. in ventositate. Resolutione. i. cōsumptione. Et vsus coitus. Ponit aliā cām ⁊ dicit ꝙ vsus coitus facit ad erectionē. Facit ipsum lacertosum quātū ad substantiaȝ. Ingrossat. i. magnificat. s. quantū ad meatū. Arefacit. i. extenuat. Operatio. i. motus. Hip. s. tertio epidimiaꝝ. Liquefacit. i. attenuat. Et cā quideȝ. Ponit quartam cām ⁊ dicit ꝙ alia cā ē meditatiua vl' magna vētositas reclusa vel augmētatio sanguinis ⁊c̄. Meditatiua. i. imaginatiua. Et fit s. erectio. Qd̄ mouet. s. virga. Ex desiderio ꝑꝑ ꝑparationeȝ mēbri. Ad illud. s. ad actū coit⁹. Sepatiōis. i. expulsiōis. In ipsis. s. mēbris coit⁹ mouent māe ⁊ trahunt vapores ⁊ sanguis ⁊ fit erectio.

¶ De causis spermatis. Cap. 3m.

Sperma est supfluitas digōnis q̄rte que fit cū dispartit cib⁹ in mēbris resudādo a venis tertia digōne iā expleta: ⁊ est de sūma humiditatis ꝓxime coagulationi ex qua nutriunt mēbra dura vtpote vene ⁊ arterie ⁊ simlia illis.

¶ Hic determinat de causis seminis. Prio notificat ꝙ est semen. Scd̄o determinat vtrū semē igrediat ꝑ mā embriōis. ibi (Et apd̄ Gal.) Tertio a quo mēbro decidit semē. ibi (Et Hip. qdē.) Prio notificat semen. Scd̄o remouet dubiū. ibi (Et qn̄qȝ reperit.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ semen est superfluitas. 4. digōnis. Que scilȝ superfluitas. In mēbris. s. ⁊ corde. Et similia. vt nerui ⁊ chorde.

¶ Et quandoqȝ reperitur de ea plurimuȝ retentum in venis ad qd̄ iaȝ precessit digestio quarta ⁊ remansit vt nutriantur ipso vene aut peruenit ad membra homogenea ⁊ nutriant ea preter qd̄ necessaria sit magna alteratio illius ⁊ ꝓpter illud ꝓuenit sperma ex eo.

¶ Remouet dubiū istud: vtrū oīs humiditas veniat ad semē. Respōdet ꝙ nō: qꝛ aliqn̄ est aliqua humiditas in venis que est silis semini: ⁊ tn̄ nō est semē. Digestio quarta. s. venarū. Et ꝓpter illud. s. ex superfluo alimēti. Prouenit sperma. i. humiditas similis spermati. ¶ Nota ꝙ sicut alia mēbra q̄ȝ sint vene nutriunt ex sanguine transmutando in secūdas humiditates: ita etiaȝ nutriuntur vene ex tali humiditate que est alterata a vena sic ꝙ vadens ad mēbra conuertitur absqȝ resistentia.

¶ Et apud Gal. quidem ⁊ medicos masculo ⁊ femine simul sunt duo semina de quibus ambobus dicit nomen spermatis nō cōmunitate nominis tm̄: sȝ vniuoce. Et in vnoquoqȝ duorum se. est virtus formādi ⁊ iformādi simul. Verū factū masculinū est fortius in virtute a qua est iceptio formationis iussu dei. Et se. femininū est plurimū in virtute a qua est principiū iformationis. Et sperma qdē masculi expellit ꝓpe matricē etiā: quare deglutit ipsum os matricis attractione vehemēti: ⁊ sperma quidem mulieris expellitur intra matriceȝ eius in vasis ⁊ venis ad locum conceptionis.

¶ Ostēdit: vtrū semē ingrediat pro mā fetus. Prio ponit opinionē Gal. Scd̄o phoꝝ. ibi (Sapiētū vo.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ apud Gal. ⁊ apud alios medicos masculus ⁊ femella habēt semina ⁊ in vtroqȝ semine est virtus actiua ⁊ passiua: ergo semē masculi virtuteȝ hȝ passiuā ⁊c̄. Apud Gal. s. in libro de spermate noue translationis. Nō tm̄ cōitate nois. i. non equoce. Formandi. s. actiue. Iussu dei. i. precepto dei. Informatiōis. s. passiue. Intra mr̄icem. s. apud ipsos medicos. ¶ Nota ꝙ opinio Gal. est ꝙ tam semē viri q̄ȝ mulieris sint necessaria ad generationem: certe credo ꝙ sit verū: ⁊ iō ꝑm eum si solū esset sperma viri in matrice nō posset fieri generatio nisi etiā sit ibi sperma femelle. ⁊ vult Gal. ꝙ mulieres hn̄t vasa seminalia que veniunt ad matricē ⁊ effundunt ibi sperma.

¶ Sapientum vo medicorum cum intentio comprehēditur est cōprehensio ꝙ in spermate masculi est principium formatiōis. Et ꝙ in spermate femine est principiū informationis in re propria. Virtus enim formatiua in spermate masculi itendit informādo ad similitudinē eius a quo separatū est nisi sit aliqd quod ipediat ⁊ ꝓhibeat. Et virtus iformatiua in spermate mulieris intendit separatiȝ in recipiendo formaȝ ad hoc ꝙ recipiat eam ꝑm similitudinem eius a quo separatum est. Et nomen quidē spermatis cuȝ de eis duobus dicitur est per cōmunitatem nominis vt componatur intentio aggregans rem distractam in intentione. Nam in intentione qua nominatur expulsio viri spermatica nō nominatur expulsio femine spermatica. Et vere quidem. Nam sperma viri est calidum digestum spissum. Et sperma femie est genus san. mēstrui digestū parūper ⁊ ꝯuersum parū: ⁊ nō elongat a virtute sanguinea elongatione spermatis viri. Et ꝓpter hoc assimilauerunt ipsum philosophi antecedentes menstruo.

¶ Ponit opinionē phoꝝ. Prio ostendit ꝙ semē viri est effectiuuȝ embrionis. Scd̄o ostendit ꝙ hoc nomen sperma dicit equoce de semine viri ⁊ mulieris ⁊ nō vniuoce. ibi (Et nomē.) Tertio ostēdit ꝙ semen viri nō est cā materialis passiua. ibi (Et dixerūt.) Quarto remittit nos. ibi (Cognitio vo.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ apud veridicos q sunt philosophi nō est ꝑmo modo: imo semē viri hȝ cām actiuam nullo mō passiuā: ⁊ semē mulieris hȝ virtutē passiuā ⁊ nō actiuam. Sapiētū medicoꝝ. s. qui fuerunt phi. Formationis. s. actiue. In re ꝓpria. s. in materia ꝓpria. s. passiue. Separatū. i. cadens in matrice. In recipiēdo formā. s. passiue. Nota ꝙ phs ꝑmo de gn̄ōne animaliū. ca. 27. ⁊ 28. al's ca. vlti. ponit ꝙ semen mulieris nihil hȝ facere ad gn̄ōnem quāuis faciat vtilitates. Una est vtilitas: qꝛ ꝓpter delectationē quā iducit facit magis trahi semen viri. Scd̄a vtilitas est: qꝛ matrix est rugosa: ⁊ iō si ꝑmo aspergat semine mulieris semen viri melius penetrat: ⁊ ideo Aui. hic per semen mulieris intelligit de sanguine menstruo qui alteratur ⁊ ꝑmutatur a semine

viri intantum ꝙ efficit sicut semen ⁊ non est talis sanguis q omni mense transmittit: imo est bonus sanguis: venit tñ per venas per quas venit sanguis menstruus omni mense. Et nota ꝙ sperma nõ dicit vniuoce de spmate viri ⁊ mulieris: sed dicit equoce ⁊ pȝ. Dicit .s. auctoritate pħoꝝ. Nota ꝙ semẽ mulieris nihil facit ad generationẽ ⁊ nõ dicit semẽ sed supfluitas. Scias tñ ꝙ aliqui sapiẽtes dicunt ꝙ sine dubio vtrũqȝ sperma videlȝ viri ⁊ mulieris simul iũcta simul operant ad generationẽ. Et si sperma mulieris est potẽtior in ṽtute gñat ide femella. Si ṽo sperma viri est potẽtior ĩṽtute generat ide masculus. qđ nota. Intentio .s. noĩs. Et sperma mulieris .s. de quo dicim⁹ ꝙ tenet locũ passiue in gñõne ꝯuersum .i. ꝑmutatũ. Nõ elõgat .i. nõ tm̃ elõgat a sanguine sicut sanguis viri.

¶ Et dixerunt ꝙ sperma masculi quando permiscetur operatur cum virtute ⁊ non est alicui parti eius plurimus introitus in rectificãdo particularitatẽ corporis infantis. Illud enim est spermatis mulieris ⁊ san. menstrui: imo plurimũ studij sui est in particularitate spiritus infantis ⁊ nõ est nisi sicut coagulũ agens in lacte. Sperma autẽ mulieris est fundamentũ ꝑticularitatis corporis infantis. Et vnũqđqȝ amboꝝ exuberare facit qđ generat san. calidum ⁊ humidum.

¶ Ostẽdit auctoritate pħoꝝ ꝙ semen viri nõ hȝ causam passiue in gñõne ⁊ dicit ⁊c. ⁊ ostẽdit ẽt que sunt cause multiplicationis seminis. Quãdo ꝑmiscet .s. menstruo. Cum virtute .s. actiua. In rectificando .s. materialiter. Particularitatẽ .s. ꝑtes diuersas. In particularitate .s. spũs gignitiui: qꝛ de eo fit spũs gignitiuus. hec oĩa pulchre dicit Aui. in suo libro .9. de aĩalibus ca. 4. ¶ Nota ꝙ illa lrã intelligi dȝ ꝙ semen viri ponit spũm gignitiuũ in corde: qꝛ in p̃mo generat ⁊ postea ille spũs generat alium spũm in corde qui vadit ad alia mẽbra: ⁊ ĩtelligi põt ꝙ in semine viri est spũs gignitiuus .i. qdã ventus subtilis vt faciat spiritum penetrare .s. talis ventus subtilis. Sperma aũt .i. sanguis menstruus ꝯuersus ad nãm spermatꝭ. Et vnũ qñqȝ eoꝝ .s. sperma viri ⁊ mulieris.

¶ Cognitio ṽo certitudinis vnius haꝝ duaꝝ intentionum ꝑtinet ad scientiam naturalem ⁊ nõ nocet medico ignorantia eius. Et nos qdem iaȝ exposuimus dispõnẽ in ea in libris nostris radicalibus.

¶ Hic remittit nos alibi ⁊ oñdit qũo dȝ se habere medicus ad hoc. Scientiam naturalem .s. ad habẽdum modũ discussionis. Intẽtionem .i. dispositionem. In ea .s. cognitione. In nostris radicibus .i. nono de animalibus .z. cap̃.

Dubᵐ pᵐ ¶ Est qđ: vtrũ semen viri sit mã embrionis ⁊ est intentio pħi p̃mo de gñõne aĩalium .ca .z. ⁊ Auic. 9. de aĩalibus ꝙ semen viri non est materia embrionis. ⁋ Et arguit pħs p̃ᵒ sic. Si ita eẽt sequeretur ꝙ idẽ esset actiuũ ⁊ passiuũ p̃ncipalr̃. qđ est falsum. qꝛ tũc idem esset in actu ⁊ in potẽtia. ꝯña tenet: qꝛ semen viri hȝ virtutẽ actiuaȝ ⁊ ꝑ te ẽt hȝ virtutẽ passiuã: igit ⁊c. ⁋ Scđo sic. Simile est de factiõe alicuius artificij ⁊ de gñõne embrionis: sed qñ artifex facit artificiũ: artifex nõ subijcit ꝓ mã: sȝ solũ est cã effectiua: igit nec semẽ viri subijcit pro mã. Silr̃itudo tenet: qꝛ sicut in factiõe artificij agẽs vꝫ esse intelligens vt aĩa: ita est agens ĩtelligẽs in semine: ⁊ ꝓpter illã rõnem coactus est Auic. ponere datorẽ formaꝝ. ⁋ Tertio sic. Aliqua aĩalia sunt que generãt sicut masculus ⁊ femella: lȝ masculus nihil det de mã sed solũ de forma ⁊c. Añs pȝ: qꝛ sunt quedaȝ aĩalia mascula vt musca in qbus femella ponit mẽbrũ in masculũ ⁊ non ecõuerso. Pȝ ẽt de aliqbus piscibus ouificãtibus: qꝛ femella facit oua ⁊ masculus irrorat suo semine: ⁊ talia oua aspersa semĩe sunt ex qbus fiunt pisces: ⁊ illa que nõ tangunt a semine nõ sunt bona. ⁋ Quarto arguit. Illa corpora debẽt habere diuersum modũ p̃ncipiãdi que hñt diuersa mẽbra ex qbus fit generatio: sed mã ⁊ forma sunt hmõi: igit ⁊c. Cõfirmat: si ita esset sequeret ꝙ homo posset in seipso generare. qđ est falsum. ꝯña tenet: qꝛ ibi est agens ⁊ mã. Gal. aũt in .14. de vtilitate ꝑti. ca. 7. ⁊ in libro de spermate primo lib. ca. 3. ponit opinionẽ ꝯ̃riam que est ꝙ semen viri ingreditur pro materia embrionis ⁊ ẽt hȝ virtutẽ actiuaȝ. Ponit tñ ꝙ semen aut capit pro spũ gignitiuo recluso in ipso aut pro ipso semĩe. Primo modo nõ ĩgredit semen pro mã. Sȝ scđo modo sic. Scđam cõclusionẽ ipse ꝓbat sic. Si ita esset ꝙ semen viri nõ ĩgrederetur: sȝ eijceret extra matricẽ: tunc matrix nõ appeteret semẽ viri qđ est falsum. ꝯña tȝ: qꝛ illud qđ est superfluũ nõ dȝ appeti. Et istã rõnem facit Aui. 9. de aĩalibus. ca. z. qui ponit ibi rõnem Gal. ⁊ ip̃m impugnat ⁊ deridet. Scđo sic. Si semẽ viri nõ eẽt mã: tũc mẽbra essent rubea: qꝛ essent de sanguine: ⁊ arguat sic, mẽbra aliqua sunt exanguia alba glutinosa: g̃ fiunt ex semine viri. Tertio arguit ꝯ̃ illud qđ vult pħs ꝙ sanguis attractus ad matricẽ dealbat virtute semĩs. Cõtra qꝛ tũc natura ageret frustra toto illo tẽpore quo ĩducit illas dispõnes. qđ est falsum. ꝯsequẽtia tenet: qꝛ ipsa hȝ ibi mãm ꝑparatã .s. verũ sperma. Quarto. eadẽ est mã gñõnis ⁊ nutricationis: sed oĩa mẽbra nutriũtur ex sanguine q ꝯuertit in semen: igit ẽt generant. Confirmat in terra nascẽtibus idẽ est mã ⁊ efficiens: ergo ẽt in aĩalibus perfectis. Istis positis soluit Gal.

¶ Ad rõnes pħi. Ad p̃mam. tunc idẽ esset actiuum ⁊ passiuum. negetur qꝛ virtus actiua est in spũ gignitiuo: ⁊ virtus passiua in corpulentia spermatis. ⁋ Ad scđam nõ tenet similitudo qꝛ artifex nõ cõmunicat in mã cũ artificio sicut est hic. ⁋ Ad tertiã dđȝ ꝙ illa mascula habẽt modicũ de calore ⁊ iõ femella ponit in masculũ. ⁋ Ad quartã illa corpora hñt diuersum modũ p̃ncipiãdi ⁊c. Propter illud nota ꝙ semẽ viri hȝ virtutẽ actiuã ⁊ passiuã: sed plus actiuam q̃ȝ passiuã. Dico g̃ ꝙ bñ in hoc hñt diuersum modum p̃ncipiãdi: qꝛ vnũ hȝ plus de actiuo ⁊ aliud hȝ plus de passiuo. ⁋ Ad qntã. tũc hõ posset in seipso generare. negat: qꝛ quãuis ibi sit de mã: est tñ ibi modicũ de passibilitate ẽt qm̃ nõ est ibi locus aptus nec tm̃ de mã. Quãuis ista opi. sit. G. tñ pħi sunt potẽtiores qꝛ semẽ nõ sumit ꝓ spũ gignitiuo sed ꝓ ipsa corpulẽtia que nõ hȝ aliqd de mãli: qđ ꝓbatur qꝛ tũc agẽs ⁊ mã coinciderẽt. nec valet solutio. G. qꝛ philosophus vult ꝙ illa corpulentia habeat virtutem solam actiuam.

¶ Ad rõnes Gal. Ad p̃mã negat ꝯsequẽtia. ad ꝓbationẽ dicit Aui. soluẽdo. nõne aquositas fit in epate: ⁊ tñ qñ fecit finẽ suũ expellit ab epate. Silr̃ mẽbrum attrahũt medicinas ⁊ postea expellũt: ita est de matrice: qꝛ attrahit semẽ ⁊ tenet ip̃m tãto tp̃e ꝙ fecerit suũ effectũ: ⁊ postea ip̃m expellit facta cõceptione. ⁋ Ad scđam. tunc mẽbra eẽnt rubea. negat Aui. ꝯsequẽtiã. ⁊ cũ dicit fiũt de sanguine: verũ est ꝯuerso in formã spermatꝭ. ⁋ Ad tertiaȝ. tũc natura ageret frustra. neget ꝯsequẽtia. sed qñ tu dicis est ibi mã: verũ: sed nõ est disposita. ⁋ Ad q̃rtã. eadẽ est mã gñõnis ⁊ nutricationis. soluit. A. deridẽdo. qs diceret ꝙ mẽbra nutriunt ex sanguine ⁊ tñ generantur ex ipso sanguine: ⁊ ideo quando dicit eadem est ⁊c. i. in specie. ⁋ Ad quintam posset negari similitudo.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Scđa qđ est vtrum sperma mulieris ingrediat gñõnem. Et vult Ari. ꝙ nullo mõ nec actiue nec passiue. Probat per rõnes eius: qꝛ si ita eẽt seq̃ret ꝙ mulier ex se sola posset generare. qđ est falsum. ꝯña tenet: qꝛ ꝑ te ipsa hȝ ṽtutẽ actiuã ⁊ passiuã. Scđo sic. tũc in mã eẽt virtus actiua. qđ est falsum. ꝯña tenet qꝛ ꝑ te in ipsa est virtus actiua. Tertio sic: aut virtus actiua est totalr̃ in semine viri: ⁊ virtus passiua totaliter in semine mulieris ⁊ habet ꝓpositũ: aut partim in vno partim in alio: ⁊ hoc non: qꝛ habẽt diuersa membra diuersas virtutes principiandi. Quarto eadẽ est materia totius ⁊ ꝑtis ⁊ pars generat ex sanguine: ergo ⁊ totum: ergo nõ est ex spermate mulieris. Cõfirmat qꝛ mulier põt impregnari sine emissione seminis vt pȝ in violatis que nõ spermatizant: ⁊ hec est opinio aliquorum pħoꝝ quã aliqui credũt eẽ falsam ⁊ minime veraȝ. Sȝ opi. G. est ꝙ vtrũqȝ hȝ virtutem actiuã ⁊ passiuam: sed semen viri plus de actiua ⁊ semen mulieris plus de passiua. qđ videtur cõmuniter esse verum ⁊ verissimum: quod nota bene.

¶ Et Hip. quidem dixit in suis intentionibus ꝙ plurimum materiei spermatis est in cerebro: ⁊ ꝙ descendit ex duabus venis que sunt post ambas aures: ⁊ ꝓpter hoc abscindit flobothomia ambaruȝ generationem ⁊ facit incurrere sterilitatem: ⁊ est sanguis eius leuis ⁊ continuate sunt nuche vt non elongentur a cerebro ⁊ que ei similantur spatio longo: quare alteraretur complexio illius sanguinis ⁊ cõuertetur: imo perueniunt ad nucham deinde ad renes postea ad venas que veniunt ad testiculos. Et Galenus quidem nõ sciuit an faciat incurrere incisio harum duarum venarũ sterilitatem: an non.

¶ In p̃cedẽtibus. A. posuit sñiam medicoꝝ ⁊ pħoꝝ de gñõe fetus: hic ostendit a quo decidit semen. Primo facit hoc ſm sñiaȝ Hip. Scđo ponit sñiam. G. ibi (Et Gal. qdem.) Tertio ponit suã sententiã. ibi (Mihi ṽo.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ Hip. dicit ꝙ semen decidit a cerebro ⁊ ꝙ due vene descendũt a cerebro ⁊ sunt post aures: que si incidant ꝓhiberet generatio. Hip. .s. in libro de aere aqua ⁊ regionibus. Ex duabus venis .s. ad vasa spermatis. Generationem .i. cõceptioneȝ sanguinis .s. vnde semen generatur. Lacteus .i. subtilis. Nuche .s. iste vene. Nõ elongentur a cerebro scilȝ in partibus adiacentibus sibi. Et Gal. quidem. Posuit sententiaȝ. G. ⁊ dicit ꝙ. G. nesciuit verificare illud dictum Hip.

¶ Mihi

¶ Mihi vero videtur ꝙ non oportet vt sit sperma ex cerebro solo quanuis eius fermentum ex cerebro sit. Et est verum quod dixit Hippo. de esse duarum venarum: immo oportet sit ei ex omni membro principali fons ⁊ vt sit ex membris alijs resudatio etiam ad istas radices. Et propter illud est assimilatio. Et propter hoc generatur ex membro diminuto membrum diminutum licet illud fiat dum vene non vltimum finem sequuntur ⁊ non procedit appetitus vltimus cum digestione completa. Et sperma quandoqꝫ expellit ventositas permista ei ⁊ necesse est vt procedat exitus eius exitum illius.

¶ Hic ponit sniam suam. Primo hoc. Scdo reddit cām cuiusdam apparentis. ibi (Et ꝓpter illud.) ¶ Dicit pmo ꝙ apparet sibi ꝙ semen venit a cerebro: nō qdē a solo cerebro: sed ab omni membro pncipali ⁊c. Fermētū. i. ꝑticularis. Ut sit ei. s. semini. Resudatio. s. ad hoc vt fiat semen. Est assimilatio. s. fetus patri. Et pp hoc. Hic assignat cām. s. quare hō aliqñ diminutus in mēbro generat fetū diminutū sm illud idē mēbrū ⁊ pz. Nota vltimū finem ꝯsequant. s. q2 oppilate sint. Cū digōne cōpleta. i. cū nō pōt oīno semē cōpleri. Expellit. i. facit ad expulsionē. Illius. s. spermatis.

Dubᵐ 3ᵐ. Pria opi. ¶ Querit vñ spma decidit: ⁊ in hoc est opi. Hip. ꝙ decidit a cerebro. Rō est q2 cerebrū multū debilitat in emissione semis: ergo ⁊c. Antecedēs est phi in multis locis. Cōsequētia tenet q2 decidit ab ipso qd magis debilitat. Confirmatur q2 semen assimilat cerebro: ergo ⁊c. Cōsequētia tenet: q2 omne qd decidit ab aliquo sapit naturā eius a quo decidit. *2ª opinio* ¶ Scda opi. est ꝙ semē decidat a toto corpore. Rō est q2 hoc videt ꝓbare phs 4ª ꝑticu. ꝓble. 21. ꝓble. Quare est. i. ꝓpter qd coeūtes maxime īfirmant: q2 fit debilitatio in toto: g ⁊c. Cōfirmat q2 semen generat fetū: g ⁊c. Cōfirmatur q2 sepe aīal diminutū generat aīal diminutū. *3ª opinio Respon.* ¶ Tertia opi. est ꝙ semē decidit ab epate q2 est pnᵐ nutrimēti: ergo ab ipso decidit. ꝯña tenet q2 semen est supfluitas alimēti. Istā qōnem disputat phs p de generatione aīaliū ca. 5. ca. 23. ⁊. 24. al's. c. 17. ⁊. 18. ⁊ ponit ibi opiniones ⁊ dicit ꝙ qdā dicūt ꝙ decidit a qualibet pte sic ꝙ illud qd decidit est pars integralis partis a qua decidit. Sed phs arguit ꝯ hoc. sic sequeret ꝙ semē esset quoddā puum aīal. ꝯña tenet q2 sicut a quo decidit est aīal magnū: ita ptes sue ītegrales eēnt paruū aīal. Confirmat q2 tūc in emissione seminis esset dolor. qd est falsum. ꝯña tenet: q2 per te remouet pars ītegralis. Cōfirmat q2 tūc qlibet esset masculus ⁊ femella. qd est falsum. ꝯña tenet q2 decidit a ptibus integralibus tā masculi qꝫ femelle. *Alia.* ¶ Aliā aūt opi. recitat phs ibi. c. 24. al's. c. 18. ꝙ aliq dicūt ꝙ semē decidit a toto: sed tñ nō est pars ītegralis eius. s. partis: sed est supfluū nutrimēti quarti decisum a a qualibet parte. Cōtra hec arguit q2 tunc diminutus semp generaret diminutū. qd est falsum. ꝯña tenet: q2 semen nō pōt venire a parte diminuta. Confirmat tunc semen eēt diuersoꝝ coloꝝ. qd est falsum. ꝯña tz: q2 supfluū nutrimēti mēbroꝝ est diuersum in colore. Cōfirmat q2 tūc semē hēret magnā vtutē passiuā ⁊ nō actiuā. qd est falsum. ꝯña ꝓbat: q2 qꝫto nutrimētū plus appropinquat mēbro tāto magis hz de virtute passiua: q2 plus appropiquat nāe mēbri. *Alia.* ¶ Alia ēt opi. recitat ca. 24. al's. c. 18. ꝙ alij dicūt ꝙ semē decidit a qualibet parte īdifferēter ita ꝙ aliqñ a cerebro aliqñ a manu: ⁊ hoc ꝓbant q2 nesciūt dare aliā cām nisi assimilatōis. Cōtra hoc arguit sic: tūc semen pus generabit manū qꝫ cor. qd est falsum. ꝯña tenet q2 magis ꝓuenit a tali mēbro. Cōfirmat. sicut est de nutrimēto qñ est ꝓpinquū mēbro ita est de semine: sz qñ nutrimētū est ꝓpiquū nature vnius mēbri nō erit sufficiēs ꝓ nutrimēto alteriꝰ: ergo semen manus nō est sufficiēs ꝓ corde nec ecōuerso. *Opinio Auic.* ¶ Alia est opio phi ⁊ alia Aui. Opi. Aui. 9° de aīalibus. c. 4. stat in duabus ꝯclusiobus. ¶ Pria est ꝙ semen decidit a tribus mēbris pncipalibꝰ: ⁊ ista ꝯclo ītelligit quātū ad spūm gignitiuū. ꝓbat q2 talia membra sola hñt spūm gñare: g decidit quātū ad spūm gignitiuū ab istis tribus mēbris pncipalibus: ⁊ isti spūs cōcurrūt ad gnōnē q2 veniūt ad testiculos ⁊ ibi vocatur spūs gignitiuus. ¶ Scda ꝯclo est ꝙ contingēter semen quātū ad spūm pōt decidi a quocūqꝫ mēbro simul cū illis tribus mēbris pncipalibus. Ista pz: qa spūs q est in mēbro a quo simul cū istis spiritibꝰ facit ad gnōnē ⁊ iste talis spūs q est in mēbris est cā assimilatiōis. ꝓbat. nō pōt filius assimilari patri vel matri nisi aliqd decidat a mēbro in quo sibi assimilat: sed tale decisum nō potest esse nisi spūs: ergo ⁊c. ¶ Sed tu. d. ergo nunqꝫ homo diminutus generabit diminutū. qd est falsum. ꝯña tenet q2 spiritus nō pōt decidi a parte que nō est. Dōm ꝙ decidit spūs cū tali dearticulatione qualis est in parte. ¶ Tertia cōclusio addit a magistro Thoma ꝙ semē quātū ad partē corpulētā decidit ab epate sm ꝙ epar est pncipiū nutrimēti: ⁊ ista est clara. *Opinio Aristo.* ¶ Alia est opi. phi quā declarat Egidius ⁊ dicit ꝙ semē aliqñ sumit ꝓ quacūqꝫ humiditate que descendit ad vasa seminalia. Aliqñ sumit ꝓprie ⁊ tunc est supfluitas decisa a nutrimēto qrte digōnis: ⁊ sic sumit hic. Itē semen aut sumit quātū ad spūm gignitiuū reclusum: aut quātum ad corpulētiā. Prio modo sic. imediate decidit a testiculis ⁊ mediate a corde. Probat: q2 cor est primū factiuū spūs tanqꝫ fons: ⁊ hoc facit de re que nō est spūs. Alia aūt mēbra faciūt spūm de spū cordis Et ideo aliq volunt ꝙ illi tres spūs non differūt subaliter. ¶ Quarta cōclusio est ꝙ semen quātū ad māmi corpulētam decidit ex nutrimēto cordis. ista pz per eū in libro de gnōne aialium. Cōfirmat q2 semen est supfluitas vtilis vltimi alimēti qd est totū in potētia. Prio est supfluitas. Scdo est vtilis q2 fit fetus ex eo: sz triplex est supfluitas. s. qualis ⁊ quāti ⁊ vtriusqꝫ. Semē aūt nō est supfluitas qualis: q2 nō est mala supfluitas: sed est supfluitas quāti: q2 illud qd supfluit in qꝫto in corde de nutrimēto mālitér est semē. Quarto est vltimi alimēti: ⁊ vltimū alimentū est illud qd est melius ⁊ ꝑfectius qꝫ sit in nr̄o corpe: ⁊ istud supfluū p venas emulgentes venit ad vasa seminalia ⁊ ad testicl'os. Quito dicebat ꝙ est totū i potētia q2 decidit a corde qd est totū in potētia sm Ari. ⁊ iō cor pmo gñatur ⁊ postea alia duo membra principalia. ¶ Ad rationes.

¶ Ad Hip. dico ꝙ descēdit a cerebro pncipal'r sicut dixit Aui. ¶ Ad aliā. semē similat cerebro. dōm ꝙ magis sil'at testiculis. ¶ Ad aliā dōm ꝙ cerebrū multū debilitat q2 est debilis caloris: ⁊ multi spūs ab ipso euacuant in emissiōe seminis. ¶ Ad alias que ꝓbāt ꝙ decidit a toto. Ad phm ꝙ phs ibi soluit sol'one antiquorū q dicebāt ꝙ decidit a toto. Aliter a toto. i. a mēbro qd hz totū in potētia quod est cor. ¶ Ad aliā dico ꝙ fit delectatio in toto nō q2 decidit a toto: sed fit delectatio in toto p cōpassionē sicut pz ex ꝓiectione aque super manum totum corpus tremit propter compassionem. ¶ Ad aliam. semen generatur totū. concedo. Tu. d. igitur deciditur a toto. dico ꝙ sufficit ꝙ deciditur ab illo quod habet totum in potentia. ¶ Ad aliam: tunc semper animal diminutum ⁊c. dictum est ꝙ contingenter aliquando fit: q2 per spiritus exeuntes de membro. ¶ Ad aliam pz solutio sm philosophum: q2 epar non est principiū nutrimenti sed cor sm ipsum.

¶ De signis complexionis calide membrorum spermaticorum. Cap. 4ᵐ.

Signa cōplexiōis calide sunt appritio venaꝝ in virga ⁊ pelle testiculoꝝ ⁊ grossitudo eius ⁊ asperitas ipsiꝰ ⁊ velocitas ortus piloꝝ sup pectinē ⁊ que sequunt ipm ⁊ asperitas ⁊ multitudo ⁊ spissitudo ipsoꝝ ⁊ velocitas cōsecutionis. Et qui vult cognoscere cōplexionem sui spermatis rectificet regimē: deinde attendat colorē sui spermatis.

¶ In pcedētibus Aui. posuit anathomiā mēbroꝝ gnōnis ⁊ cās seminis: hic ponit de signis cōpl'onū mēbroꝝ semis. Prio de signis cōpl'onum nālium. Scdo nō nālium. ibi inaturaliū cōpl'onum (Sūt vt accidat.) Primo ponit signa cōplexionum testiculorum naturalium lapsorum in vna qualitate. Secundo in duabus. ibi signa cōcōpl'onis calide ⁊ sicce (Sunt dñium.) Partes patēt. ¶ Dicit p ꝙ signa cōplexionis calide sup. naturalis membroꝝ ⁊c. Sunt apparitio. i. latitudo. Et pelle. i. cuti. Causa istorum est: q2 calidum hz dilatare ⁊ ampliare. Ipsum. s. pectinem. Asperitas. s. piloꝝ. Cōsecutionis. i. finis: q2 cito complent membra genitalia.

¶ Signa cōpl'onis frigide sunt cōtraria illis signis.

¶ Hic ponit signa frigide ⁊ pz.

¶ Signa complexionis humide sunt subtilitas spermatis ⁊ multitudo eius ⁊ debilitas erectionis.

¶ Ponit signa hūide ⁊ pz. Subtilitas. i. tenuitas. Debilitas erectionis ꝓpter humidum obtundentem calidum.

¶ Signa compl'onis sicce sunt cōtraria illis signis. Et qñqꝫ egreditur sperma in ipsa filosum.

¶ Ponit signa complexionis sicce ⁊ pz.

¶ De signis cōpl'onis calide ⁊ sicce. Cap. 5ᵐ.

Sunt dñium spissitudinis substātie spmatis ⁊ assiduatio desiderij apd qualibet pñtiam ⁊ qd impregnat plurimū ⁊ efficit masculū ⁊ est desideriū vehemēs ⁊ velox ⁊ eius erectio ē fortis: verūtamē abscindit a coitu iteꝝ veloci. Et ꝙ si su-

perfluat caliditas ⁊ siccitas erit parum aque ⁊ parum descensionis cuꝫ velocitate erectionis. Pili vo sunt super pectineꝫ ⁊ anchas: ⁊ que sunt inter eas sunt in calida ⁊ sicca plures spissi.

¶ Ponit signa cōplonis distēperate in duabꝰ q̄litatibꝰ. Primo sicce ⁊c̄. Scḋa ibi (Est.) Tertia ibi (Sūt.) Quarta ibi (Sunt.) ¶ Dicit pmo ꝙ iste hꝫ semen spissuꝫ ⁊ hꝫ magnū desideriū ⁊c̄. Dn̄ium spissitudinis pp siccitatē inspissantē. Generat masculum hoc est cōtra Haly. in thegni. z. cōmento. 6. tracta. testiculoꝝ. Cā quare generat masculos est: qꝛ semen istius est maxime actiuuꝫ. Abscindit. i. abstinet. Aque. i. humiditatis. s. spermatice. Descēsionis. s. spermatis Plures spissi. supple q̄ꝫ in calida solum vel in calida ⁊ humida.

¶ De signis cōplonis calide ⁊ humide. Cap. 6m.

Est pluris spermatis q̄ꝫ calida ⁊ sicca sed est pauciorum piloꝝ ⁊ minus impregnans ⁊ vehementioris fortitudinis super coitum plurimum: ⁊ non est pluris desideriȷ̄ ⁊ erectionis ⁊ leditur a dimissione coitus superflua: ⁊ est plurime pollutionis ⁊ velocis executionis.

¶ Hic ponit signa cōplonis calide ⁊ humide testiculoꝝ ⁊ pꝫ. Minꝰ impregnās qꝛ semē nō est ita actiuū nec ita prurituū: ⁊ iō ēt nō ita bene erigitnr. Velocis executionis. s. emissionis seminis.

¶ De signis cōplonis fride ⁊ hūide. Ca. 7m

Sunt lenitas pectis ⁊ tarditas desideriȷ̄ coitus ⁊ tenuitas spmatis ⁊ paucitas ipregnationis ⁊ tarditas ortus piloꝝ ⁊ paucitas.

¶ Hic ponit signa cōplonis frigide ⁊ humide. Lenitas. i. piloꝝ paucitas. Tardat coitus: qꝛ non est ibi calidum pruritiuum.

¶ De signis cōplonis fride ⁊ sicce coꝝ. C. 8m

Sunt grossitudo spmatis ⁊ paucitas eiꝰ ⁊ est diuersa a calida ⁊ humida in modis oībus.

¶ Ponit signa cōplexionis frigide ⁊ sicce ⁊ pꝫ.

¶ De signis cōplonū inaturaliū. Cap. 9m.

Sunt vt accidant signa que sunt naturalium dum non fuerit prius ⁊ significat earū distinctionem sensus.

¶ Detmiat ō signis cōplonū n̄ nāliū. Sēsus. i. signa sēsibilr pcepta.

¶ De iuuamentis coitus. Cap. 10m.

Coitus bonus est ille qui fit in hora quā supfluitatuꝫ sequit eūo ⁊ alleuiat corpus ⁊ ppārat corpus ad augmentū: sicut cū de cibo postremo sumit aliqd. q. delegatum mouet nā ⁊ restauret motu forti: qm̄ sequit impressio fortis ⁊ adiuuat eā illud qḋ est in huiusmodi de cōsecutione.

¶ Hic determinat de iuuamētis ⁊ nocumētis ⁊ horis coitus. Prio ponit gn̄alr iuuamēta. Scḋo nocumēta. ibi (Coitꝰ.) Tertio horas. ibi (Opꝫ.) Quarto ponit signa qn̄ nō fit gnō. ibi (Sperma.) Quito de signis illius q coiuit. ibi (Urina.) Prio ponit iuuamēta coitus. Scḋo q̄dā nocumēta. ibi (Et plurimū.) Pria in gnq; sicut gnq; ponit iuuamēta. Partes patebūt. ¶ Dicit p ꝙ coitꝰ est bonꝰ qn̄ fit in hora qua debēt euacuari supfluitates. Supfluitatū. s. a qbꝰ ōcidit. Ad augmētū. i. nutrimentū. Aliqd. s. a mēbris. Delegatū. i. aptū delegari. Illud. i. per illud. Impressio. i. appetitus. s. ad nutrimentuꝫ. In huiusmodi. s. coitu. De consecutione. s. voluntatis.

¶ Et quandoq; sequit ipsum expulsio cogitationis dominantis ⁊ acquisitio audacie ⁊ edomatio ire superflue ⁊ acquisitio grauitatis.

¶ Hic ponit aliud iuuamentū ⁊ pꝫ. Cogitationis. i. tristitie. Edomatio. i. remissio. Grauitatis. s. humorum.

¶ Et ipse qdeꝫ ꝯfert melie ⁊ pluribus egritudinibꝰ cholere ni. ppterea ꝙ dilatat ⁊ ppterea ꝙ expellit fumū spermatis aggregatū a parte cerebri ⁊ cordis.

¶ Ponit aliud iuuamētū ⁊ pꝫ. Dilatat. s. spūm. s. ipm cōmouēdo.

¶ Et confert doloribus renum repletorum ⁊ egritudinibus flegmatis oībus pprie in eo cuius caliditas innata est fortis quā nō destruit exitus spermatis: ⁊ ppter hoc reqrit appetitus cibum. Et quandoq; abscindit materias apostematum accidentium in partibus inguinum ⁊ testiculorum.

¶ Hic pōit aliud iuuamētū ⁊ pꝫ. Qn̄q;. i. qn̄ nō est in toto repletio.

¶ Et oēm cui adueniunt apud dimissioneꝫ coitus ⁊ cōstrictionem coitus tenebrositas visus ⁊ vertigo ⁊ grauitas capitis ⁊ dolores emunctorioꝝ ⁊ ancharū ⁊ apostemata coꝝ qui tēperatus est sanat.

¶ Hic ponit aliud iuuamētū ⁊ pꝫ. Dimissione. i. ablatione.

¶ Et plurimorum quorum complexio requirit coitum cum ipsuꝫ dimittunt infrigidatur corpus ⁊ relique dispositiones: ⁊ cadit appetitus cibi ita vt ipsuꝫ etiam nō non recipiat ⁊ expellat eum vomitu. Et omnē in cuius corpore est vapor fumosus coitus alleuiat ab ipo ⁊ cōfert ei ⁊ remouet ab eo quod timet de nocumēto coarctationis vaporis fumosi.

¶ Hic ponit nocumēta duo spālia. ibi (Et qn̄q;.) ¶ Dicit p ꝙ qn̄ aliqua cōplo idiget coitu ⁊ nō fit tūc ⁊c̄. Coarctatiōis. i. retētionis.

¶ Et quandoq; accidit viro ex dimissione eius ⁊ abundantia spermatis ⁊ frigore eius ⁊ conuersione ipsius ad venenositatem vt mittat sperma ad cor ⁊ cerebruꝫ vaporem malum venenosum sicut accidit mulieribus ex coarctatiōe matricis ⁊ minores dispōnes illius nocumēti: ⁊ anteq̄ꝫ spargatur venenositas sunt grauitas corporis ⁊ frigiditas eius ⁊ difficultas motuū.

¶ Ponit aliud nocumentū ⁊ pꝫ. Ex coarctatione. i. suffocatione matricis. Minores dispōnes. s. que sequuntur.

¶ De nocumento coitus ⁊ dispositionibus eius ⁊ malitia figurarum. Cap. 11m.

Coitus euacuat de substantia cibi postremi: quare debilitatem affert cuius simile alie nō afferunt euacuationes: ⁊ euacuat de substantia spiritus rem plurimam propter delectationem. ⁊ propter illud qui plus delectantur plus sunt cadentes in debilitatem.

¶ Hic determinat spāliter de nocumento coitus. ¶ Dicit pmo ꝙ coitus superfluus ⁊c̄. Coitus euacuat. s. cum superfluit. Alie. s. supfluitates. Propter delectationem. s. ⁊ motum coeuntis.

¶ Et coitus quidem velociter facit peruenire illum qui plurimum eo vtitur ad infrigidationem sui corporis causa sui ⁊ resolutionem caliditatis innate ⁊ mortificationem virtutis: ⁊ preparat ipsum in primis ad caliditatem fumosam adeo donec multiplicentur sup ipm pili: deinde succedunt ei infrigidatio completa ⁊ debilitas sensuum visus ⁊ auditus.

¶ Ponit aliud nocumentum ⁊ pꝫ. Plurimum. i. superflue debilitās ppter euacuationem spūum.

¶ Et accidunt cruribus eius tepor ⁊ dolor: quare non forsitan sustinēt onus sui corporis. Et quandoq; similatur dispositio eius epilepsie occulte ppter illud. Et qn̄q; superat in ipso nigredo deinde citrinitas ⁊ accidunt ei periodi a debilitate. Et videtur ei ꝙ sit icessus formicarum in mēbris suis incipiens a capite suo vsq; ad finem dorsi: ⁊ accidit ei tinnitus.

¶ Ponit nocumētū aliud. Tepor alr torpor. i. debilitas. Et dolor. s. aggrauatiuꝰ. Epilepsie occulte. qꝛ nō pōt se mouē. Nigredo ex extinctiōe caloris. Alr nigredo. s. pp multos vapores veniētes ad cutiꝫ. Deide citrītas. s. pp adustionē. ¶ Sed tu. d. q citrinitas ē peior q̄ꝫ nigredo. R. Dōꝫ ꝙ verū ē de nigredie de q̄ loqmur q̄ fit pp vapores veniētes ad cutiꝫ. ¶ Periodi. s. poxismales silēs eis q veniūt i pncipijs febriū porismaliū. Vr ei. s. cū eleuat calor pruritꝰ pp vapores. Tinnitus. s. auriū. Incipiēs a capite. qꝛ cerebrū est passibile.

¶ Et

¶ Et multotiēs accidunt ei fe.acute adurentes.
¶ Ponit aliud nocumentum ⁊ pꝫ.
¶ Et qñqꝫ adueniunt ei tremor ⁊ debilitas neruorūꝫ ⁊ vigilie ⁊ ꝓminentia oculorum ad exteriora ēt sicut accidit in separatione anime a corpore.
¶ Ponit aliud ⁊ pꝫ.
¶ Et accidit ei caluitiū epilepsia ⁊ dolor dorsi ⁊ renum ⁊ vesice. Dorsum vō ignescit prius: quare attrahit materiam dolor ad ipsum.
¶ Ponit aliud. Caluitiū. sup. ⁊ canities.
¶ Et restringitur eorū natura. Et quandoqꝫ facit icur currere colicam ⁊ facit accidere eis fetorem ⁊ fetet eorum os ⁊ carnes gingiuarum.
¶ Pōit aliđ. Nā. i. vēter. Fac. s. pp h. Ferorē. s. pp malos vapores.
¶ Et in illis in quorūꝫ corpore sunt humores mali cholerici mouet᷑ post coitum horripilatio.
¶ Hic ponit nocumēta coitus ex pte diuersarum dispōnūꝫ cōiunctarū cum coitu: ⁊ tot facit quot ponit nocumēta. Scđa ibi (Et in cuius.) Tertia ibi (Et ei.) Quarta ibi (Et de hominibus.) Quinta ibi (Et de hominibus.) De prima parte quid dicat pꝫ.
¶ Et in cuius corpore sunt humores putridi procedit post coitum ex eo odor fetidus.
¶ Hic ponit 2m nocumētū ⁊ pꝫ. Rō est qꝛ illi humoress effumant.
¶ Et ei qui est debilis digestionis accidit post coitum rugitus.
¶ Ponit aliud nocumentum ⁊ pꝫ. Digestionis. s. prime. Rugitus ꝓpter malitiam digestionis.
¶ Et de hominibus qui est passus cōplōnem malā: dimissio coitus ꝯtristat plurimū ⁊ grauat corpus eius ⁊ caput ipsius ⁊ rixa᷑ ⁊ multiplica᷑ pollutio ipsius. Et si est ei obediens debilita᷑ stōchus eius ⁊ desicca᷑.
¶ Ponit aliud nocumentū. Cōplexionē malā. s. inequalē: qꝛ est debilis stomachi ⁊ siccus: ⁊ tñ aggregat sperma pruritiuum.
¶ Et de hoibus dignior alienatione coitus est ille cui aduenit post ipm tremor aut frigus aut cōstrictio anhelitus occulta ⁊ pulsus cordis ⁊ ꝓfunditas oculorū ⁊ destructio appetitus cibi ⁊ cuius pectus est īfirmū aut debile aut est debilis stōchi. Dimissio. n. coitus est cōueniētior res ei qui hꝫ stomachū debilē: ⁊ deuitēt ipm de mulieribus illis que aborsum patiun᷑.
¶ Ponit aliud nocumentū. Constrictio. i. debilitas. Que aborsum patiuntur. s. quando sunt pregnantes.
¶ Et in coitu qdē sunt figure male sicut si ascēdat mulier sup virū. Figura. n. in coitu illa est mala ex qua time᷑ ramex ⁊ iflatio ⁊ vlcera virge ⁊ vesice pp laborēꝫ eiectiōis spmatꝫ: ⁊ dubita᷑ si currat aliqd in vgā ex pte mulieris. Et scias ꝙ retētio spmatꝫ in coitu ē mala valde. Et qñqꝫ pducit ad ꝯtritionē vniꝰ duoꝝ duoꝝ. Et opꝫ ne coitꝰ fiat necītate fecis aut mingēdi mota neqꝫ cū exercitio ⁊ motu aut post passionē animalē fortē.
¶ Hic ponit aliud nocumentum ⁊ pꝫ. Ramex. i. hernia. Necessitate fecis. s. ad expellendum.
¶ Et coitus quidē cū infantibus est fedus apud multitudinē gentium ⁊ ꝓhibitus in lege: ⁊ est ex parte nocibilior: ⁊ ex pte minus nociuꝰ. Et ex pte quidē qꝛ natura indiget in ipso motu plurimo vt educat sperma est nocibilior: sed ex parte alia quoniā sperma non expellitur cuꝫ eo expulsione plurima sicut fit in mulieribus est minoris nocumenti. Et comitatur ipsum de iudicio presentie minus qꝫ vulua.
¶ Hic comparat coitus adinuicem. Quantum vulua. i. quantum coitus in vuluam ⁊c.

¶ De horis coitus. Cap. 12m.

Oportet ne coitus fiat super repletione: prohibet eniꝫ digestionē ⁊ facit cadere in egritudines quas efficit motus sup repletionē ⁊ debilitat: ⁊ si accidat alicui illud tunc opꝫ vt moueat᷑ post ipsum paulatim vt descēdat cibus in stomacho ⁊ nō natet: deīde dormiat. Et opꝫ quantū possibile est ne coeat aliqs cū adest vacuitas iterū. Hoc eniꝫ est nocibilius ⁊ onerosius nature ⁊ magis pernecans calorē inatum ⁊ magis attrahēs liquefactionē ⁊ ethicam ⁊ arefactionē: imo oportet vt fiat cū cibus descēdit a stomacho: ⁊ cōple᷑ digestio prima ⁊ scđa: ⁊ mediatur dispō in digōne tertia: ⁊ hoc diuersifica᷑ in hominibus. Nō ergo audiendus est sermo eius qui dicit opꝫ vt fiat illud post complementum digestionis tertie ex omni modo. Illa enim hora est hora vacuitatis cum corpus incipit in sparsione ⁊ in omnibus mēbris sunt reliquie cibi in via digestionis. Nam de hominibus est qui est in huiusmodi dispōne in principijs noctis: quare fit illa conuenientior horarum coitus ei ex generibus predictis. Et ex parte alia est ꝙ somnus lōgus succedit ei ⁊ accrescit cuꝫ eo virtus: ⁊ figitur aqua in matrice propter somnum mulieris.
¶ In precedentibus Aui. determinauit de iuuamētis ⁊ nocumētis coitus: hic determinat de horis coitus. Primo ponit horā īconuenientē. Scđo cōueniētem. ibi (Immo opꝫ.) Tertio ēt inconuenientes. ibi (Et opꝫ.) ¶ Dicit pmo ꝙ actus coitus non dꝫ fieri super repletionem: quia prohibet digestiones ⁊ est causa malarum egritudinum ⁊c. Super repletionē. s. cibi ⁊ potus. Nota ꝙ coitus super repletionem nō est vtilis: qꝛ ꝓhibet digōnē ⁊ agitat cibū ⁊c. Ad stomachū. s. ad fundū. Adest vacuitas. s. mēbroꝝ vt tēpore famis. Attrahēs. i. īducens. Immo opꝫ. Ponit horā conueniētē ⁊ dicit ꝙ ille actus dꝫ fieri ⁊c. Digō pma. s. stōchi. Et scđa. s. epatis. Hac. s. hora tertia. Vacuitas. i. famis. In sparsione. s. sanguinis ad membra. Reliquie. i. partes relique cibi. Ex generibus. i. causis. Succedit ei. s. coitus. Et accrescit. i. confortatur. Cum eo. i. post eum. s. somnum longum. Aqua. i. semen virile.
¶ Et oportet ne coitus fiat nisi a desiderio sano qđ nō excitat aspectus aut intuitus aut pruritꝰ aut ardor. Sꝫ cōmonet ipsum multitudo spermatis ex repletione ⁊ adiuuat totum illud sanitas virtutis. Et oportet vt vite᷑ coitus post satietatē nauseatiuā ⁊ post euacuationes fortes ex vomitu ⁊ fluxu vētris ⁊ colirica passione ⁊ diaria facta subito ⁊ motꝰ corporeos ⁊ aīales ⁊ apđ motum vrine ⁊ stercoris ⁊ flobothomia. Diariam vō antiquā qñqꝫ alleuiat sua exiccatiōe ⁊ trahēdo materias ad partē aliā a parte intestinorum. Et opꝫ vt deuite᷑ in tēpore ⁊ regione calidis. Et deuitet ipsum vir corpore suo iam calefacto aut infrigidato: lꝫ post calefactionē sit icolumior qꝫ post infrigidationem. Et silr post hūiditatē melior qꝫ post siccitatē. Et melior horarū equaliū est hora quā determinauimus: ⁊ qñ vti᷑ eo in ipsa post spatiū in quo nō abhorret coitū inuenit leuitatē ⁊ alleuia᷑ anhelitus ⁊ bonus fit sensus.
¶ Hic ponit horas inconueniētes etiā: ⁊ dicit ꝙ nō dꝫ fieri quādo aliquis hꝫ sensum rōnalem ꝓpter aspectum ad mulierem. Aspectus. i. mētalis. Intuitus. s. tēporalis. Aut ardor. s. ex semine. Sanitas. i. fortitudo virtutis. Apud motum. i. exercitiū. Vrine. s. multuꝫ superflue. Alleuiat diariā. in corpore forti ⁊ nō in alio. Exiccatione. s. cōsumptione. In tēpore calido qꝛ corpora sunt tunc debilia. Quā infrigidationē. s. factam ex resolutione calidi. Equaliū. i. cōuenietium. Eo. s. coitu. Bonus fit sensus. s. quilibet. s. visus auditꝰ ⁊c. Ratio est: qꝛ multi ⁊ mali vapores eleuantur a semine retento hora coitus qui per tempus resoluuntur.

¶ De spermate generãte ⁊ nõ generãte. Cap. 13m.

Sperma ebrij ⁊ decrepiti ⁊ ĩfantis ⁊ multi coitus nõ generat. Et sperma habẽtis membra debilia raro generat sanũ. Et cũ prolongat virga valde prolõgat spatiũ motus spermatis: quare venit ad matricẽ calore eius ĩnato iam fracto: nõ ergo generat sm plurimum.

¶ Hic determinat de semine gñatiuo: ⁊ pꝫ. Fracto. i. remisso. Ex h habetur ꝯ Auer. 2. colliget. c. 7. Quia. s. semen p longam morã nõ est ꝓueniens: quanto magis semen qđ est in balneo.

¶ De signis eius qui coiuit. Cap. 14m.

Vrina eius est habens filos ⁊ ramos pmistos adinuicem.

¶ Ponit signa illius qui coiuit: ⁊ pꝫ.

¶ De diminutione coitus. Cap. 15m.

Causa aut est in virga ipsa: aut in mẽbris spermatis: aut in membris principalibus ⁊ que se quunt ea: aut in mẽbro medio inter principalia ⁊ membra coitus: aut causa mẽbroꝝ vicinoꝝ ꝓpria eis: aut pp paucitatem ĩflationis in ĩferioribus corporis: aut paucitatẽ eius in corpore toto.

¶ Hic determinat de egritudinib' mẽbroꝝ gñõnis. Prio de illis q̃ se tenẽt ex pte semis. Scdo de illis q̃ ꝯtingũt in suba mẽbroꝝ gñõnis. ibi in pn° scdi tractatus (Apa.) Pria in tot quot egritudines ponit. Partes patẽt. Prio ponit de causis diminutionis coitus. Scdo ponit signa. ibi (Facta aũt.) Tertio curã. ibi (Cũ g cognoueris.) Prio ponit cãs ⁊ numerat eas. Scdo declarat. ibi (Facta aũt.) Tertio ponit cañ. ibi (Et scias.) ¶ Dicit p° ꝙ cã est vel ipa virga ⁊c. Aut in mẽbris spmatis. Quia. s. in testiculis que sequunt ea sicut stomachus renes ⁊ hmõi. Paucitatem eius. s. mãe spermat̃ in corpore: supple aut est causa in cogitatiua virtute.

¶ Facta autem causa virge ipsius est propter malitiã complexionis in ipsa ⁊ mollificationẽ superfluã. Sed facta causa testiculoꝝ ⁊ vasorum spermatis: aut est ꝓpter malitiam complexionis singularis superflue: aut cum siccitate ⁊ est deterior: aut est dominans siccitas sola. Et qñq3 est propter paruitatem motus spermat̃ ⁊ defectum eius a mordicatione excitante: ita vt quandoq3 sit in quibusdam sperma plurimum: ⁊ cũ coeunt non descendit propter congelationem suam: ⁊ coeunt cum hoc parum quoniã vasa spermatis nõ calefiũt in eis: quare nõ calefit neq3 subtiliatur.

¶ Hic in speciali declarat istas cãs ⁊ nõ declarat sextã: qr est clara de se. Prio pmã. Scdo scdã. ibi (Sed facta.) Tertia ibi (Fcã ãt.) Quarta ibi (Cã vo.) Quinta ibi (Cã aũt.) Sexta ibi (Et ex eis que.) ¶ Dicit pmo ꝙ qñ est mala cõplexio ⁊c. propter mollificationẽ: qr virga tunc non erigit. Sꝫ facta. Declarat aliam cãm que est pp cãm testiculoꝝ. Singularis. i. simplicis. Spermatis. s. in testiculis ⁊ vasis. Excitante. s. expulsiuam.

¶ Facta autem causa membroꝝ pncipalium: aut est ex parte cordis: quare abscinditur materia spiritus ⁊ vẽtositatis incendẽtis: aut ex parte epatis: quare abscindit materia spermatis: aut ex parte cerebri: quare abscinditur materia virtutis sensibilis: aut ex parte renũ ⁊ frigore ipsoꝝ ⁊ egritudinibus eorũ notis ⁊ complexionibus eorũ: aut ex parte stomachi propter malitiã digestionis: ⁊ totum illud: aut est causa debilitatis pncipij: aut causa oppilationũ meatuum inter mẽbra coitus. Et multotiens quidẽ est debilitas facta causa cerebri sequens casum aut percussionẽ. Causa vo que est sm inferiora est vt sit: aut caliditas: aut friditas valde: aut siccitas complexionis ⁊ priuetur in eis inflatio. Et inflatio qdẽ est bonus adiutor: ita vt in illo in cui' vẽtre multiplicatur inflatio absq3 superfluitate dolorosa erigit. Et habẽtes cholerã ni. sunt plurime erectiõis pp multitudinem inflationis ipsoꝝ.

¶ Declarat aliã cãm q̃ est pp mẽbra pncipalia: ⁊ pꝫ. Cordis. s. qr est debilitatũ. Ex hoc pꝫ ꝙ semen quantũ ad spũm decidit a corde ⁊ quantũ ad corpulẽtiã decidit ab epate. Inter mẽbra coitus: sup. ⁊ pncipium. Causa aũt. Ponit aliam cãm: ⁊ pꝫ. Scdm inferiora al's iteriora ⁊ sunt membra que sunt a renibus versus mẽbra genitalia. Erigatur. s. virga dolorosa. Significat. s. in illis q hñt melancholiam myrachiã. Erigit virga in malitijs pp ventositatẽ.

¶ Causa aũt in vicinantibus est sicut illud quod accidit ei cuius hemorroides incidũtur ⁊ habẽtibus anũ dolorosum. Nocet. n. illud neruis cõmunibus iter anũ ⁊ lacertos eius ⁊ virgã. Et ex eis que debilitãt coitum ⁊ virtutẽ eius sunt res meditatiue sicut horribilitas coeundi: aut verecundia eius: aut antecessio itellecus ad cor. Debilitat. n. a coitu ⁊ facit deficere: ⁊ proprie cũ illud aliqua hora casus accidit: tunc quotiẽs euenit reiteratio assimilat illud in mẽte. Et fit cã in illo quãdoq3 dimissio coitus: ⁊ ꝙ anima obliuiscitur eius: ⁊ constrictio membroꝝ ab eo: ⁊ paucitas preparationis nature in generatiõe spermatis sicut nõ est sollicita in generãdo lac in mamilla remouẽtis filium a lacte.

¶ Hic ponit quintã cãm que fuit cã quarta superius: ⁊ dicit ꝙ pp hemorroides ⁊c. incidantur qr simul lapis trahit. Et ex eis. Declarat sextam cãm que fuit cã quã suppleui supra: qr ipsam non posuit supra in numero causarũ ⁊ est ꝓpter cogitationẽ: ⁊ pꝫ. Meditatio. i. cogitatio coeũdi. Intellectus. i. cogitatio. Et facit deficere s. ꝓpter amicum superuenientem. Illud. i. verecundia. Reiteratio scilꝫ cogitationis. Ab illo. s. coitu.

¶ Et scias ꝙ erectionis causa est ventositas procedẽs a spermate aut nõ a spmate: ⁊ frigus ⁊ calor simul sunt contraria ventositati. Nã frigus eius prohibet generationẽ ⁊ calor resoluit materiã eius: ⁊ non est ꝙ ipsã generet sicut humiditas tẽperata ⁊ caliditas quã ipsa nutrit. Et de illis que adiuuãt in hoc est eqtare equos sm intentionẽ eius qui cõsueuit ⁊ cuius renes ⁊ vesica sunt humidi aut cum hoc frigidi. Illi vo qui renum cõplexionem calidã hꝫ ⁊ non vsus est ea ẽt cũ equalitate est nociua ⁊ facit incurrere sterilitatem.

¶ Ponit quandam cãm: ⁊ pꝫ. Ipsa. s. humiditas. Ea. s. equitatione. Sterilitatem. i. diminutionem coitus.

¶ De signis. Cap. 16m.

Facta aũt propter mollificationẽ virge aut frigus cõplexionis nerui cognoscitur ex hoc ꝙ nõ fit erectio ⁊ nõ ꝯtrahitur in aqua frigida. Et qñq3 est sperma exuberans facilis egressionis. Et quandoq3 descẽdit sine erectione. Et qñq3 est cum ea extenuatio corporis ⁊ debilitas eius ⁊ non est in desiderio diminutio.

¶ Ponit signa. Primo signa. Scdo cañ. ibi (Et scias.) ¶ Nota ꝙ Aui. dimisit cãm que se tenet ex pte membroꝝ vicinantiũ sicut pp hemorroides vel incisionẽ colli vesice pp lapidẽ. Et ideo. Ponit solũ quinq3 maneries signoꝝ. Prio quando diminutio fit mollificatiõe virge. Scdo qñ fit causa membroꝝ gñõnis. ibi (Facta vo.) Tertio mẽbrorum que sunt genitalia vel supra renes. ibi (Facta autem.) Quarto illius que fit pp paruitatem inflationis. ibi (Facte vo.) Quĩto facte pp nocumẽtũ in generalibus. ibi (Facte vo.) ¶ Dicit pmo ꝙ quando est mollificatio in virga aut frigus cognoscitur per hoc ꝙ quãdo mittis virgam in aqua frigida ⁊c. Nerui. qr infrigidatus est neruus ille concauus non contrahitur in aqua frigida ꝓpter relaxationem factam ab humiditate. Sperma. s. cũ tali cã. Desiderio. i. in appetitu.

¶ Facta vo cã testiculorum ⁊ membrorũ spermatis si fuerit difficultas eius pp frigus eorũ significat exitus

spermatis

ſpermatis ⁊ frigus tactus. Or ſi fuerit propter ſiccitatē eoꝝ ⁊ paucitatē ſpmatis tūc ſperma erit paucū difficilis deſcēſionis: ⁊ plurimū eius eſt cū extenuatiōe corporis ⁊ paucitate carnis ⁊ ſanguis. Et eſt humectatio ex eis q̄ ꝯferūt ei. ſ. ex balneationibus ⁊ cibis.

¶ Ponit ſigna ⁊ dicit ꝙ aliquando contingit ⁊c̄. Conferūt. ſ. ex balneatione ⁊ cibis ⁊c̄.

¶ In facta aūt cauſa mēbroꝝ prepoſitorū ſupra membra coitus ſicut ex epate ⁊ renibus minorat̄ appetitus imo nō eſt digeſtio neqꝫ appetit⁹ neqꝫ generatio ſan. ſm ꝙ opꝫ. Et ſi fuerit ex corde minorabit̄ erectio. Et quādoqꝫ erit deſcēſio ſine erectione: ⁊ erit pulſus debilis lenis: ⁊ caliditas corporis diminuta. Et ſi fuerit ex cerebro minorabitur ſenſus motus ſpermatis ⁊ nō erit cōmotio cōfricatiua. Sperma enim eſt ex eis que excitant. Et ſignificabūt ipſam diſpōnes ſenſus ⁊ oculi ꝓprie quādo eſt poſt ꝑcuſſionē aut caſum aduenientēꝫ cerebro ⁊ omni cordi. Et cerebro in debilitate ſua ſūt ſigna iam ꝓterita: ⁊ renibus in egritudinibus ſuis ſunt ſigna: cognoſcantur ergo inde.

¶ Ponit ſigna alteri⁹ cāe. ſ. ꝑꝑ mēbra ꝓncipalia: ⁊ pꝫ. Supra mēbra coit⁹. ſup. ſic cognoſcit̄. Appetit⁹. ſ. coit⁹. Digō. ſ. epatꝭ. Erectio. ſ. debilitato ſēſu vł ōficiēte nō fit excitatio. Iā ꝓterita. ſ. ſup̄ i alijs fen.

¶ Facte vō propter paruitatem inflationis in inferioribus ſigna ſunt qm̄ vides virtutes membrorum ſaluas ⁊ vides debilitatem in erectione tm̄ cum virtute cordis ⁊ renum ⁊ deſiderio ⁊ aqua: ⁊ quando adminiſtrantur inflatiua iuuatur eis.

¶ Ponit ſigna quare fit diminutio coitus ꝑꝑ diminutionē vētoſitatis: ⁊ dicit ꝙ ſignificat̄ ex hoc ꝙ mēbra genitalia ſunt ſalua. Sꝫ nō fit erectio mēbroꝝ. ſ. ſemis. Saluas. i. ſanas. Et aqua. i. ſꝑmate.

¶ Facte vō cauſa paruitatis motus ſpermatis ⁊ paruitatis mordicationis eius ſignum eſt ꝙ egredit̄ apud coitū res plurima ꝯgelata. Et plm̄ illi⁹ ſeqtur cōplonē frigidā. Et quandoqꝫ ꝯtingit vt ſit ſperma plm̄ ſed ſit quietum ꝯgelatum ſm ꝙ diximus.

¶ Ponit ſigna particularia ſupra poſita in ſecunda cauſa que erat nocumentum in teſticulis: ⁊ pꝫ.

¶ Et pinguis quidem magis defectus eſt a coitu q̄ꝫ extenuatus.

¶ Ponit duos cañ. Scōa ibi (Et ei qui vult.) ¶ Dicit primo ꝙ pinguis ⁊c̄. Cā huius eſt vel propter pinguedinem oppilantem vnde ſemen currit ſed mater hꝫ vias latas.

¶ Et ei qui vult coitus multitudinem conuenit vt minoret ſudorem ⁊ balneationem facientem ſudare ⁊ dimittat flobothomiam quantum poteſt ⁊ vtatur inunctione peduꝫ cum oleis calidis. Illud enim confortat renes ⁊ vaſa ſpermatis.

¶ Ponit ſcōm cañ. Pedū. ſ. calefaciendo. Et iō hō vel mulier q vadūt diſcalciati nō pn̄t bene coire. Quō aūt fit hoc vel apoꝛopriate vel aliter nō pertinet hic dicere. Et iō ſi hēs vxorē luxurioſam fac ipſam ire diſcalciatam ſi vis ꝙ luxuria ceſſet. Et ſic faciūt multotiens ſapientes quod nota. ꝓpter obſeruātes ſancti Franciſci.

¶ Curationes. Cap. 17m.

Cum ergo cognoueris ꝙ cauſa eſt in mēbris principalibus: tunc neceſſariū eſt vt intēdas in curatione eoruꝫ. Et ſi cauſa eſt frigus eoꝝ qd̄ eſt plm̄: tūc nō eſt aliqd quod ſit ſicut metridatum: quoniam eſt fortius medicamen ad illud: ⁊ in omni defectu a coitu ꝓpter frigus in quocūqꝫ mēbro ſit aut propter debilitatem: ⁊ propter epar dentur que ſunt ſicut medicamen de curcuma ⁊ homoruſia ⁊ ſagzenea. Et ſi eſt propter malitiaꝫ digeſtionis ſtomachi cōforta ſtomachuꝫ. Et ſi cauſa eſt in renibus cura renes in primis cū cura que eſt eorum cuius plurimuꝫ eſt cum calefactione. Nā calefactio dorſi ⁊ renū iuuatiua eſt in erectione. Cuꝫ ergo feceris illud cura cū reſidua curatōe ⁊ odoribus bonis. Et caputpurgia odorifera humectatiua cōferūt cordi ⁊ cerebro ēt ⁊ cordi medicamē de muſco ⁊ tyriaca ⁊ metridatum.

¶ In ꝓcedētib⁹ Aui. determinauit de diminutiōe coit⁹ quātū ad cās ⁊ ſigna. Hic ponit curā ꝓ ꝑ medicinas. Scōo ꝑ dietā. ibi (Meliores cibi.) ¶ Prio ponit curā ⁊ regimē debitū in coitu vł ad vigorādū coitū. Scōo ponit cañ. in coitu. ibi (Regimē vō.) ¶ Prio ponit curā diminutiōis coit⁹ ſm vnāquāqꝫ cārū. Scōo pōit regimē q̄ debēt vti debiles in coitu. ibi (Et opꝫ vt euitet̄. ¶ Pria i q̄tuor. Prio ponit curā qñ cā ē in mēbris. Scōo qñ cā ē diminutio iflatiōis. ibi (Et ſi fuerit.) Tertio qñ cā ē nocumētū in mēbris gnōnis. ibi (Or ſi cā.) Quarto qñ cā ē nocumētū in ꝟga vł in neruis ei⁹. ibi (Et ſi cā.) ¶ Dicit ꝓ ꝙ qñ tu vides ⁊ ſcis ꝙ nocumētū eſt in mēbris ꝓncipalibus itēdas ad curationē eoꝝ. Et ſi cā eſt friditas ſic̄ eſt vtplm̄: tūc melioꝛ medicīa ē metridatuꝫ. Et ſi cā ſit in alijs mēbris ⁊c̄. Metridatū. ſ. fermētatū. Cū reſidua curatione. ſ. q̄ ꝯfortat mēbra coitus.

¶ Et ſi fuerit cauſa paucitas iflationis in inferioribus: tunc ſi fuerit cauſa eius frigus qd̄ eſt cum eis adminiſtra fricationē ſubtilē ⁊ vnctiones quas dicaꝫ ⁊ adminiſtra cinamomū plurimū: ⁊ adminiſtra grana in cibis ſicut fabas ⁊ faſeolos ⁊ cicer ⁊ cepas cū ſale in quo aliquid cadit altit. Et ſi cā fuerit in ea paucitas iflatiōs valde adminiſtra ifrigidationē ⁊ equationē cū potib⁹ ⁊ decoctionib⁹ ⁊ epithimatib⁹ ⁊ cibis ⁊ ſumant̄ ea ꝑ q̄ ifrigidatio ⁊ iflatio ſicut pira ⁊ mora ſcemia ⁊ fabe ⁊ ſerū. Et ſi cā fuerit debilitas corporis ꝯfortet̄ corpus cū cibis confortātibus ſicut ſunt aleſſidabegi ⁊ ea que ꝓparata ſunt in patellis ⁊ aſſata ⁊ ea q̄ ꝓparata ſunt in vaſis cū coopturis ⁊ frumētū coctū vt puls ⁊ oua ſorbilia ⁊ napi ⁊ lac ⁊ butyrum ⁊ panis ſimile ⁊ medulle fructuū ſicut medulla amigdale ⁊ nucis medulla ⁊ nucis idice phiſticoꝝ ⁊ auellanarū ⁊ alcadra ⁊ q̄ ſunt ſimilia iſtis ⁊ tāguebil ex ſeminibus ⁊ permiſta cū cepe ⁊ mentha ⁊ porris ⁊ fenugreco ⁊ andacocha ⁊ eruca. Et ſilr̄ confortetur corpus cum balneationibus neceſſarijs ⁊ inūctionibus ꝯfortātibus vt eſt oleū de lilio ⁊ oleū de ben. Et ſi neceſſaria eſt ſuperflua calefactio ponantur in eis muſcus ⁊ caſtoreum ⁊ alia. Or ſi cauſa fuerit frigus membroꝝ ſpermatis curetur cum medicinis calefacientibus quas dicemus ⁊ cum vnctionibus abſtergendo factis calefaciētibus. Et ſi fuerit cā cū hoc ſiccitas adiuuet̄ cum humectantibus calidis ex illis que comedunt̄. Et ſi cā fuerit caloꝛ mēbroꝝ ſpermatis cū ſuperfluitate cōfert omne infrigidatiuū humectatiuū cū equalitate ſicut ſerum vaccinū ⁊ lac in quo decocta eſt portulaca. Et ſi fuerit ſiccitas tūc fiat humectatio equalis cū balneationibus ⁊ vitellis ouorū ſorbilium ⁊ lacte dulci decocto. Et quādoqꝫ ponit̄ in ipſo quinta eius de tereniabin ⁊ cibis ꝓparatis vt aleſſidabegi ⁊ humectatione cū oleis frigidis vſqꝫ ad oleū de lactucis ⁊ cucurbita. Et ſi cauſa fuerit ſiccitas humectetur corpus cū cibis ⁊ generibus lactis balneationib⁹ ⁊ vino ſubtili ⁊ ſorbitionib⁹ leuib⁹ ex granis ⁊ aqua cucurbite ⁊ ocio. Et ſi fuerit cā frigus neruoꝝ virge ⁊ coruꝫ mollificatio curetur cū cura que eſt mollificationis ⁊ frigoris ſicut que dicta ſunt in cap̄. veſice.

¶ Ponit curā diminutiōis coitus fm scđam cām q̄ erat diminutio erectiōis virge: ⁊ pꝫ. In iferiorib⁹. i. in mēbris genitalib⁹. Grana. s. faciētia vētositatē. Aliū. i. synapis. Paucitas iflationis valde. s. ꝓp dñiuꝫ caloris resoluētis vētositatē. Et serū. al's lac acetosuꝫ. Alesfidabegi sūt cibaria facta sic̄ taffea. Ut puls. i. ptisana. Sil'e. i. de flore farine frumēti. Teguebi sūt spēs q̄ ponunt in cibarijs facte ex cinamomo ⁊ hmōi. Andacocha. i. trifoliū. Qꝫ si cā. Ponit curā diminutiōis coit⁹ qñ cā ē in mēbris gñōnis vt ī testiculis: ⁊ pꝫ. Et lac s. acetosuꝫ. Et si fuerit siccitas. s. cū caliditate. siccitas vel ꝑ se vel ꝑ ꝯsūptiōe hūidi. Qꝫ si cā fuerit. Hic pōit curā qñ cā ē ī vga vl' ī alijs neruis ⁊ pꝫ. Neruoꝝ al's mēbroꝝ. Nota ꝙ. A. nō pōit curā qñ cā ē cogitatio: q2 cura ē manifesta eo ꝙ dꝫ remoueri cogitatio. Sil'r nō pōit curā qñ cā ē in mēbris sup̄ renes: sꝫ relinqt notā ex dcis. z^a pꝫ.

¶ Et oportet vt deuitet coitus post euacuatiōes ⁊ laborē ⁊ ligationē vulnerū. Illud eniꝫ debilitat. Et coitus frequēs plurim⁹. ꝙ si illud accidat ei retineatur liniēdo. Multitudo nāqꝫ coitus qńqꝫ abscindit coitum ⁊ vt deuitet satietatē nauseatiuaꝫ. ꝙ si accidat alleuiet cibus ⁊ fiat vt digestio bona sit ⁊ cōfortet stōchus. Et opꝫ vt minoret pot⁹ aque. Multitudo. n. potus aque est res nocibilior. Et deuitet omne resolutiuū ventositatis exiccatiuū calore suo sicut rutha ⁊ sansuc⁹ ⁊ barmel ⁊ almarmacora ⁊ cyminū ⁊ semē agni casti ⁊ oē exiccatiuū cum frigiditate sicut lentes ⁊ xylocaracte ⁊ milium ⁊ acetosa ⁊ stiptica ꝓpter exiccationem suam ⁊ omne infrigidatiuuꝫ vehementis infrigidationis sicut narcotica ⁊ sicut cāphora ⁊ psilium ⁊ nenufar ⁊ rose: lꝫ in se papaueris sit paruꝫ stupefactionis: tñ eius pinguedo ⁊ ꝙ ipm cōmouet ventositatē succurrit ei ⁊ addit super ipsum. Et opꝫ vt deuitet coitus menstruate ⁊ coitus vetule ⁊ egre ⁊ coitus illius que nōdū peruenit ad etatē in qua est mulier ⁊ coitus illius que nō nuper coiuit ⁊ coitus virginis. Totū eniꝫ illud debilitat virtutē mēbroꝝ coitus ꝓprie. Et opꝫ vt referant ei ꝓposita coeūtiū ⁊ libri narrati de dispōne coitus ⁊ figuris ipsius: ⁊ cogitet in eis cū dimissione coitus omnino ēt vsquequo ꝯfortet: ⁊ approximet istis deficiēs a coitu ꝓpter dimissionē ⁊ afflictionē anime. Et oportet quidē vt isti gradatim perueniant ad eū ⁊ vtant vnctionibus ⁊ fricationibus quas dicemus ⁊ corā ipsis fiat rememoratio cāruꝫ coitus ⁊ referant q̄ continuant eis ⁊ respiciant ad coitum animaliuꝫ. Regimen vō appropriatū nomini coitus plurimū est tēdēs ad calefactionē ⁊ humectationē ⁊ inflationē ⁊ calefactionē dorsi ⁊ renū cū eis que illud efficiūt ex euaporatiōibus ⁊ inunctionibus sicut oleū de ben ⁊ oleū de granis cotti inūctū abstergēdo. Ea vō que sumunt appropriata noie ꝙ ipsa valētia sint ad coitū sunt medicine ꝯferētes frigori virge inūcte ⁊ bibite. Et medicine in qbus est inflatio in digōne scđa ⁊ tertia: ⁊ earū inflatio est cū humiditate extranea cū quo inflant. Et medicine que agūt cuꝫ ꝓprietate ⁊ cibis ex qb⁹ generat sanguis calidus ⁊ humidus abundās ⁊ in eis cuꝫ hec sunt inflatio ⁊ viscositas ⁊ spissitudo sicut cicer ⁊ faseoli ⁊ cibi quos dicam. Et melior administratio eorum est vt sit post balneuꝫ humidū ⁊ inunctionem cum oleo sambacino ⁊ de lilio ⁊ narcissino aut similibus. Et sorbeant oua sorbilia ante cibuꝫ puluerizato desuper sale stinci: aut que sunt sicut ipse. Cunqꝫ comedit cibos ad coitum bibat post illud vinum odoriferum parumper: deinde pergat ad lectum suum ⁊ abluat pedes suos aqua calida ⁊ vtant vnctionibus ⁊ abstersionibus cuꝫ inunctione. Et nos dicemus nunc has medicinas ⁊ cibos: ⁊ procedemus etiam ad loca eorum in eis que cōueniūt diuisionibus debilitatiuis coitus. Et scias ꝙ plurimū sustētatiōis est propter cibos: ⁊ ex eis ꝓuenit exuberatio materiei ⁊ viuificatio virtutis. Et oportet vt consideret ille qui in coitu est cupidus cum multum vtitur medicinis ad coitum corpus suum ꝙ si videat febrē ⁊ inflāmatione ⁊ repletionem abbreuiet ⁊ temperet naturam: deinde iteret ea que sunt ad coitū: ⁊ nō oportet vt ad summū perueniat in calefaciēdo ⁊ perducat ad desiccationeꝫ. Et cum vtitur medicinis ⁊ cibis ad coitum: tunc consequenter sumat vas terreum plenū vino odorifero.

¶ Ponit vniuersale regimen ad vigorandū coitū ⁊ appetitū in eo: ⁊ ponit multos cañ. ⁊ multa alia. legat simul. Dicit ꝙ nō dꝫ nimis coire post euōnē ⁊ dimittere laborē ⁊ euōnes q2 debilitāt. ⁊ dꝫ cauere a nauseatiua satietate: ⁊ caueat sibi ab aqua ⁊ a rebus exiccatiuis. Nota dicit ligationē vulneꝝ. s. a quibus multus sanguis effluit: q2 sequitur debilitatio. Qđ si est. s. superfluus coitus. Retineat liniendo. i. paulatine vtēdo. Aliter liniēdo. s. cū rebus appropriatis. Multitudo coit⁹. s. paulatiꝫ facta. Armel est spēs ruthe: al'r est cicuta. Almarmacora. i. melissa. Dasan nō iuenit qđ sit. Papauerꝭ. s. albi. Pinguedo. i. medulla. In qua est mulier. s. apta coire. Referantur ei. s. habēti diminutionē. Que ꝯtinuant eis. s. vt ludi q̄ fiūt in coitu. Regimē vō. Ponit regimē quo debiles in coitu debēt regi. Prio ponit regimē in ꝯfuso. Scđo in spāli. ibi (Semina quideꝫ.) ⁊ Pria in tot quot ponit ca. Legat totum simul. ¶ Dicit p̄mo ꝙ tu debes administrare ⁊c̄. Abstergēdo. i. fricādo. Stincus est animal paruū qđ multū facit ad erectionē virge. Abstersionibus. i. fricatiōibus. Sustentationis. s. in remouēdo diminutionem coitus. Alleuiet. i. diminuat. Uinum: q2 confortat ⁊ calefacit.

¶ De medicinis singularibus ad coitū. Cap. 18^m.

Semina quidem sunt vt semen napi ⁊ caulis ⁊ vrtice ⁊ lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ baucie ⁊ mentastrum hortulanū qđ est mētha ⁊ semen asparagi ⁊ semen raffani ⁊ artetice ⁊ semen mel. ⁊ semen apij ⁊ petrosellini ⁊ cordumeni ⁊ alcacul ⁊ macropiper ⁊ semen eilbaugue ⁊ sisamū ⁊ semen lini ⁊ grana arasced ⁊ grana de ben ⁊ oleum eius grana alkikil ⁊ grana azeliꝫ ⁊ fenugrecum ⁊ proprie decoctuꝫ cum melle: deinde exiccatum.

¶ Ponit curā magis in spāli. Primo ꝑ medicinas q̄ sumunt iteri⁹ simplices. Scđo per cōpositas. ibi (Medicinaꝝ.) Tertio ꝑ vnctiones. ibi (Pyretri.) ⁊ Prio ponit medicias simplices. Scđo cōpositas. ibi (Medicinas.) ⁊ Prio ponit semina. Scđo grana. ibi (Grana.) Tertio cortices. ibi (Cortices.) Quarto gummas. ibi (Medulle.) Quīto radices. ibi (Radices.) Sexto aīalia. ibi (Animalia.) Septimo aquas. ibi (Aqua vō.) Octauo fruct⁹. ibi (De fructibus.) Nono olera. ibi (Olera.) Prima pꝫ. ¶ Alchaeri. i. cataputia. Baucie idest pastinace syluestris. Cordumeni. i. agreste. Et alchule. i. cardamomū minus. Grana arased. i. grana arboris similis iunipero: aliter ꝙ est semen feniculi. Alkikil est quoddam granuꝫ factū sicut piper album. Grana azeliꝫ est piper nigrum.

¶ Grana vō sunt sicut cicer ⁊ fabe ⁊ faseoli ⁊ que sunt eis similia.

¶ Hic ponit grana que faciunt ad coitum: ⁊ pꝫ.

¶ Cortices autem ⁊ herbe sunt sicut cinnamum ⁊ cinnamomuꝫ ⁊ macis ⁊ albascec ⁊ talisafar. Medulle vō sunt sicut graua pinee ⁊ lingua auium ⁊ grana viridia ⁊ grana alkikil ⁊ phistici ⁊ auellane.

¶ Hic ponit medicinas q̄ sunt cortices: ⁊ pꝫ. Cinamū ⁊ cinamomū: ⁊ sic pꝫ ꝙ est dr̄ia inter ipsa. Talisafar est spēs macis oleum.

¶ Gūme autem sunt sicut dragagantum ⁊ assa qm̄ inflat valde: nā cuꝫ ifrigidatus bibit de assa aur. j. cū vino magnificatur eius iuuamentum.

¶ Ponit gūmas: ⁊ pꝫ. Infrigidatus. s. qñ coitus diminuitur.

¶ Radices

¶ Radices v̄o ⁊ ligna sunt sicut radices aluf ⁊ been ⁊ zedoaria ⁊ costus dulcis ⁊ testiculus vulpis.nam ipse est fortis in erectione:⁊ asparagi ⁊ radix cardi ⁊ cepe ⁊ ꝓprie assatum ⁊ squilla assata ⁊ sekacul ⁊.ʒʒ.⁊ ꝓprie ambo ꝯdita ⁊ galange ⁊ pyretrū ⁊ radix bascec ⁊ assarū ⁊ buzeidē ⁊ almugat ⁊ hermodactyli ⁊ napi de barbaria.Jpsi eni cōmouent sicut caliditas ruthe in toto corpore:⁊ cyperi etiā bibiti ⁊ vncti.

¶ Pōit radices:⁊ patet.Aluf est serpētaria.Sekacul dicit Rabbi moyses ꝙ ē pastinaca syluestris.aliter sekacul.i.calcatropa.Almugat est consolida.

¶ Animalia aūt sunt sicut stellio ⁊ lacertus ⁊ stincus ⁊ ꝓprie radix caude eius ⁊ eius sumen ⁊ renes ipsiꝰ ⁊ sal ipsius.Sumaꝛ lacertꝰ in diebꝰ veris ⁊ decolleꝛ ⁊ mūdenꝛ viscera eiꝰ ⁊ ipleaꝛ sale ⁊ suspendaꝛ in vmbra donec exicceꝛ.Cūq; feceris illud tunc accipe salez eius ⁊ ꝓijce corpꝰ ipsius ⁊ sufficiet tibi de sale eius res parua minus q̄z de sale stinci ⁊ albubere ⁊ almembesigi ⁊ alkersigi.Et de aialibꝰ aque pisces parui ⁊ fluuiales exiccate cutis ⁊ lac camellinū de quo bibaꝛ.xx.diebus oi die quātitas que digeraꝛ ⁊ nō grauet:⁊ pisces parui fluuiales exiccati ⁊ sit doſ.ʒ.vij.⁊ oua piscīū ⁊ oua galline ⁊ ꝓprie oua perdicis ⁊ oua colūbe ⁊ oua paruarū auiū:⁊ omnia cerebella ꝓprie pulloꝝ ⁊ paruarū auiū ⁊ anatis ⁊ pulloꝝ ⁊ arietis cū sale.Et de illis que currunt cursu ꝓprietatuz est vt sumaꝛ veretrum thauri ⁊ exicceꝛ:deinde teraꝛ ⁊ puluerizeꝛ de eo res modica super oua sorbilia ⁊ sorbeanꝛ.Et iterū res mirabiles de aialibus est.Sumaꝛ coagulū filij camelli masculi parui exiccatū ⁊ sumaꝛ de eo añ necessitatē.xij.horis quātitas ciceris dissoluti in duabꝰ tertijs lib.aque ⁊ bibatur.Qꝫ si ledit abluaꝛ cum aqua frigida.Et iterum de melle decocto sumaꝛ aqua mellis absq; speciebꝰ ⁊ bibaꝛ cum oleis:⁊ si est in ea parū croci est bona.Aque v̄o sunt sicut aqua ferrea ⁊ vinū nouum.antiquum v̄o subtiliat vaporē ⁊ resoluit eum ⁊ nocet.De fructibus v̄o vua dulcis est bona ad coitum ⁊ ꝓprie que recēs est:quoniā replet sanguinez humiditate ⁊ ventositate cum caliditate ⁊ spissitudine cibi.

¶ Hic ponit aialia vel mēbra aialiū vel orta ab aialibus que valēt ad coitū excitandū:⁊ pōt diuidi in tot partes quot medicinas ponit.Partes patent.Stellio.i.lacerta.alūbere ⁊c.ista nomina sunt nomina aialiū aquaticoꝝ.Exiccate.s.squamose cutis.Paruorum aialiū vt passerū ⁊ hmōi.Ante necessitatem.s.coitus.Qꝫ si ledat.i.ꝙ nimium erigat virgam.Abluaꝛ.s.virga.Aque v̄o.Ponit aquas que sunt conuenientes.

¶ Olera v̄o ⁊ que sunt eis similia est albasec ⁊ ꝓprie aqua eius cū melle decocto donec stet vt bucella.Et iterum eruca ⁊ ꝓprie cum bibiꝛ omni mane ex succo eius cum lib.vini puri:deinde sit cibatio ex eis que cōueniunt:qm̄ est presentis iuuamenti.

¶ Ponit olera ꝯuenientia:⁊ pz.Albasec.i.tribuli marini.

¶ Medicinarum v̄o compositarum ebibitaruz caput est metridatum.

¶ Hic ponit medicinas cōpositas.Dicit p̄mo ꝙ valet metridatuz.Caput.i.principiū ⁊ medicina melior.

¶ Et iterum diamuscuz ⁊ que ex debilitate cordis.Et iterum tres auꝛ.de electuario de seminibus cum.℥.j.aque eruce humide.

¶ Ponit aliam.

¶ Et de eis est medicamen de stinco notum.

¶ Ponit aliam.Medicamen de stinco.Notum.i.diasatyrion.

¶ Et iterum semen eruce campestris pondus.ʒ.iij.cuz butyro vaccino.

¶ Ponit aliam.

¶ Et medicamē de hescec ⁊ medicamē almur dulcis ⁊ medicamē almeedi.Et iterū sal stinci ⁊ semē eruce trituz ⁊ puluerizatū super vitellū oui.Et iterū testiculus galli exiccatus cū equali mēsura salis stinci:cuius dosis sit omni die.ʒ.ij.Et iterum semen eruce ⁊ se.raffani ⁊ se.mel.oium añ.pars.j.bibaꝛ cū lacte recēti mulcto.Et iterū sumanꝛ granoꝝ pini ⁊ se.apij montani ⁊ fellis masculi cerui ⁊ glutinis alimbat partes equales cō misceanꝛ cū melle ⁊ sumaꝛ de eo auꝛ.j.

¶ Ponit aliam.Hascec nescitur quid sit nisi sit electuariuz.Glutē alimbat est terbentina.

¶ Et iterū sumaꝛ sekacul ⁊ se.eruce ⁊ hermodactyloꝝ ⁊.ʒʒ.⁊ pipis lōgi:oium añ.pōd.ʒ.ij.lingue auis ⁊ cerebelloꝝ ꝑuarū auiū ⁊ thuris:oiuz añ.ʒ.j.Jnuoluaꝛ totū cū oleo de nuce idica ⁊ ꝯficiaꝛ cū melle ⁊ penidijs ⁊ administreꝛ.Et ille qdē in quo sup̄fluit frigus iuuaꝛ valde sumēdo in potu ꝯfectionē nasturtij cū pyretro.

¶ Ponit aliam.Jnuoluantur.i.misceantur.

¶ Et opoponaci pōdus.ʒ.iij.dissoluaꝛ in.℥.decoctionis sansuci ⁊ bibaꝛ iterū illud in tribꝰ diebꝰ.

¶ Ponit aliam.

¶ Et iterum.ʒʒ.partes.iij.piperis longi pars.j.ꝯficiaꝛ cum melle ⁊ detur de eo auꝛ.j.cū aqua calida.Et iterum se.asparagi sekacul.ʒʒ.oium añ.ʒ.v.tuderi rubei ⁊ albi:amboꝝ añ.pondus.ʒ.ij.been al.⁊ rub.amborū añ.ʒ.iij.se.sule ⁊ se.raffani ⁊ se.eruce ⁊ se.vrtice:omniū añ.ʒ.iij.squille assate suminis stinci:amboꝝ añ.ʒ.iij.lingue auis.ʒ.ij.zucchari.ʒ.xl.sitq; dosis.ʒ.iiij.cū vino tribus diebus ⁊ sit cibus qui est ad coitū.

¶ Ponit aliā.Tuderugi.i.auricularij vel est herba filis prassio.Sule.i.artetice ⁊ est qdā herba que vocaꝛ artetica vulgariter.

¶ Et iterum medicamē de eis que sunt nobis forte se.asse ⁊ se.eruce ⁊ alkilkilati ⁊ se.baucie ⁊ lingue auis et cordumeni:oium ana partez vnā ⁊ buzeiden ⁊ pipis:amboꝝ añ.partes.iij.musci sextā partis vnius.Jnuoluaꝛ cū oleo pine minoris ⁊ ꝯficiaꝛ cū melle.

¶ Ponit aliam.Alkilkilati.i.penidij vel zucchari.Buzeidē.i.testiculi vulpis vel saterion.

¶ Medicamen vehemētis virtutis.℞.mellis anacardi ⁊ mellis apū ⁊ butyri vaccini partes equales ⁊ ferueant:deinde bibatur de eo quod bibitor tolerauit in vino est enim mirabile.

¶ Ponit aliam.

¶ Et de medicinis bonis que nō sunt vehemētis caliditatꝭ sup̄flue est vt sumanꝛ dactyli ⁊ fenugrecū ⁊ decoquanꝛ donec decocta sint:deide sumanꝛ dactyli ⁊ exͬhanꝛ ab eis ossa:deide exiccenꝛ ⁊ teranꝛ ⁊ ꝯficianꝛ cū melle.Et sit dosis eiꝰ q̄ztū est auellana ⁊ bibaꝛ post ipm̄ vinum.Et iterū ifundanꝛ lib.ſ.granoꝝ viridiū ⁊ lib.j.dactyloꝝ que vtraq; sit ꝯtrita in duabꝰ lib.lactꝭ ouini.Deide comedaꝛ qd̄ ifusum est ⁊ bibaꝛ post ipm̄ in lacte duobꝰ diebꝰ.Et de medicis bonis est ꝯfectio de medullis cuiꝰ descriptio.℞.amigdalaꝝ excorticatarū phisticoꝝ ⁊ neregil excorticatoꝝ ꝯtritoꝝ ⁊ amigdalaꝝ pini ⁊ granoꝝ alkilkil ⁊ granoꝝ azeliz ⁊ granoꝝ viridiū ꝑtes equales:neremisch ⁊ pipis lōgi ⁊.ʒʒ.

oium añ.partes.x.⁊ plus parũ teranť oia ⁊ ꝯficianť cũ penidijs de quo sumať oi die quãtũ est ouũ vnũ.

¶ Ponit aliam. Neregil est nux indica. Neremisch.i.origanũ.

¶ De inunctionibus que abstergendo fiunt ⁊ clysteribus ad anum ⁊ pectinem ⁊ testiculos ⁊ virgam ⁊ alugen ⁊ que sequuntur ea. Cap.19^m.

Pyretri.ʒ.ß.misceatur cum sambaco bono. Et quandoq̧ miscetur cum eo euforbiuz ⁊ muscus ⁊ inungantur cũ eo virga ⁊ alugẽ ⁊ que sequuntur ea.

¶ Hic ponit alias medicinas multas. Legatur simul: ⁊ patet. Alugen.i.locus caude prope anum.

¶ Aut pyretrũ ⁊ quantum est medietas eius de musco sumatur ⁊ dissoluatur auť. vnus de eis ambobꝰ simul a.ʒ.j.olei sambacini.

¶ Ponit aliam.

¶ Et iterum synapis cum oleo arazaki.

¶ Ponit aliam. Arazaki ⁊c̃.i.cum oleo sambacino.

¶ Et similiter semen vrtice cũ oleo arkikiz. Et iterum assa cum oleo sambacino est inunctio fortis.

¶ Ponit aliam. Arkikiz.i.costi.

¶ Et iterũ se.almezerion cũ oleo calido. Et iterũ baurach cũ melle colato ⁊ fel thaurinũ cum melle colato. Et iterũ medicamẽ bonuz sumať de cepe narcisci res parua cũ oleo sambacino ⁊ fricatio fiat cũ eo: aut grana nil: ⁊ pyretrũ sumať equaliter cum oleo aliquo: aut staphisagria cũ oleo calido. Et iterũ assa cũ melle. Et iterũ cyperi ipsi cũ rob ⁊ inungať cũ oleo: aut sumanť cẽtaurea ⁊ pix ⁊ ceratũ cũ oleo de lilio ⁊ oleo de keiri ⁊ eruca ⁊ mastice ⁊ cypero linianť cũ eo virga ⁊ ptes eiꝰ. Et oia olea p̃dicta in caplo de clysteribꝰ sunt mirabilis iuuamẽti cũ administranť inũcta cũ abstersione. Et ꝓprie oleũ de granis cotti: ⁊ oleũ de storace ꝓprie. Et adeps leonis est vehemẽtis iuuamẽti in hoc. Unguẽtũ Ruffi forte valde. ℞.myrre ⁊ sulphuris nõ extincti ⁊ granoꝝ cartami: oium añ.ʒ.ij.pyretri auuli ij.piperis grana.xxx.cordumeni grana.xx.teranť cũ.ʒ.ij.cepe optime: ⁊ si terať vnũqđq̧ per se erit melius: deinde cõmisceanť cuz cerato ⁊ teranť donec fiant in spissitudine mellis ⁊ inungať cũ eo alchatim ⁊ alugẽ. Et assa in virga erectionẽ facit ⁊ stimulat. Qꝫ si timeatur caliditas eius vehemẽs dissoluať in oleo viol.

¶ Ponit aliam. Cum oleo.s.ꝯuenienti. Rob.i.aliquo succo conuenienti. De keiri.i.de viola saracena. Auulus est pondus quoddaz. Alugẽ sunt partes inferiores spine.

¶ De suppositorijs. Cap.20^m.

Fiat suppositorium ex adipe anatis ⁊ grana cotti ⁊ pyretro in oleo de nuce indica. Et dicitur ꝙ si supponatur colyriuz ex adipe asini est mirabilis. Et iterum suppositoriũ ex vnguento picis qđ dictum est.

¶ Hic ponit suppositoria ⁊ clysteria. Primo suppositoria. Scđo clysteria.ibi (Clysteria.) Prima pz. Qđ dictũ est.s.3.cañ.

¶ Clysteria ṽo assumuntur ex iure capitum ⁊ pulloꝝ columbinoꝝ cũ vitellis ouorum.

¶ Ponit clystere: ⁊ patet.

¶ Et testiculi arietũ boni sunt quãdo in clysterijs ponuntur ⁊ est eis iuuamentũ in confortando cerebrum ⁊ corpus: ⁊ si ipsi assiduant nates.

¶ Ponit scđm. Nota ꝙ testiculi arietum valent multuz. Nates.i.ceruicula vel petroleum vt dicit Si.

¶ Et ea que sunt sicut oleũ nucũ ⁊ sisaminuz ⁊ butyrũ vaccinũ ⁊ oleũ de phisticis ⁊ de auellanis ⁊ oleum de nuce indica ⁊ de almahaleb ⁊ oleũ de granis cotti est mirabile valde. Et calefactis oleum de hascec ⁊ oleũ de papauere ⁊ oleum de granis cucurbite ⁊ granis melonis ⁊ similia illis.

¶ Ponit aliam: ⁊ pz. Almahaleb sunt grana cerasi sylvestris. Oleũ de hascec.i.oleum de balaustia.

¶ Clystere ad eos sumať vnctuositas capitũ ⁊ pulloꝝ colũbaꝝ decoctoꝝ cũ mugat ⁊ buzeiden ⁊ sekacul in furno in nocte decoctiõe valde forti ps vna ⁊ ꝓijciať sup eã lactis ps.ß.butyri ps.vj. ⁊ olei de nera ⁊ olei de nuce idica: amboꝝ añ.tertiã septime ptis: ⁊ de adipe renuz stinci ⁊ lacerti etiã qđcũq̧ p̃sens est: ⁊ sint sicut semina cõdientia ⁊ fiat cũ eo clystere.

¶ Ponit aliud clystere. Cum mugat. est ꝯsolida alꝰ mugat est testiculus vulpis. Buzeiden est ꝯfectio aromatica.

¶ Cõfectio clysteris. ℞.hascec recentis quinta partis vnius: fenugreci pugillus vnꝰ ⁊ semẽ baucie ⁊ eruce ⁊ semẽ asparagi ⁊ medullã spinalẽ hirci ⁊ testiculos eiꝰ ꝯtritos ⁊ cerebruz ipsiꝰ ⁊ fundanť desup due lib.aque ⁊ due lib.lactis dulcis ⁊ decoquanť donec igrosseť ⁊ fiat clystere ex vncijs q̃tuor eiꝰ cuz.ʒ.j.olei de botim ⁊ separeť in tribꝰ diebꝰ ⁊ fiat iniectio post ascellationẽ.

¶ Ponit aliđ clystere. Hascec.i.tribuli. De botim.i.de terebẽtina.

¶ Clystere aliud sumať natis ⁊ incidať ⁊ ponať in incisionibꝰ eiꝰ põdus.ʒ.ß.castorei ꝯtriti in qbꝰ diuidať cũ mẽsura ⁊ ponať natis sub re graui tribꝰ diebꝰ: deinde incidať ⁊ liquefiat cũ eo qđ est in eo de castoreo ⁊ sumať piguedo eius ⁊ reserueť: ⁊ sumať de illa pinguedine sacraiati ⁊ de butyro vaccino.ʒ.ß.de aqua porri media sacraiati ⁊ de decoctione fenugreci media sacraiati: ⁊ clysterizeť cũ eo vsq̧ ad tres horas noctis: deide itereť cũ est hora dormiẽdi: ⁊ dormiat sup ipm ⁊ fiat illud tribꝰ diebus. Clystere forte: caput arietis ⁊ tres aut quatuor testiculoꝝ eius ⁊ frustũ natis ⁊ cicer decoquanť in furno ⁊ sumanť aq̃ eoꝝ ⁊ vnctuositas ipsoꝝ etiã post decoctionẽ vehementẽ: ⁊ ponanť etiã desup oleũ de nucibus aut oleũ de granis viridibus aut aliqd de adipe stinci ⁊ fiat clystere cũ eo ⁊ clysteria alia que sunt scripta in antidotario.

¶ Ponit aliud clystere. Natis.i.ceruicule.

¶ De cibis puris. Cap.21^m.

Meliores cibi sunt q̃ fiũt ex carne hedi piguis masculi ⁊ carne ouina ⁊ cicere ⁊ cepe absq̧ frixione carnis. frixio nãq̧ prohibet ꝯfortationẽ car. ⁊ mltitudinẽ nutrimẽti eiꝰ ⁊ almuamemet: ⁊ si nõ cũ alio saltẽ cũ almuri sunt bona: ⁊ silr̃ galline ⁊ pulli colũbini ĩpinguati: ⁊ proprie aliudebi ⁊ oua sorbilia ꝓprie pulverizata cuz cinamomo ⁊ pipe ⁊ galãga ⁊ sale stinci ⁊ oua pisciũ ⁊ caro pisciũ calide. Et si fuerit illic frigꝰ resiste cũ.ʒʒ. ⁊ pipe ⁊ macropipe ⁊ cinamomo ⁊ similibꝰ. Et cibꝰ de napis ⁊ cibꝰ de caulibꝰ ⁊ cibꝰ de baucijs: ⁊ ꝓprie de baucijs postq̧ bene ꝺcocta est caro eaꝝ. Et de illis qbꝰ fit iuuamẽtũ sunt cerebella pũaꝝ auiũ ⁊ butyꝝ ⁊ lac. Et silr̃ cibꝰ q̃ fit de tritico cocto cũ multa aq̃ vsq̧ q̃ fiat sic puls ⁊ aliudebi ⁊ alkemimec ⁊ rizi cũ lacte ⁊ caro cũ lacte ouino ⁊ ꝯferũt i scđis mẽsis coꝝ aspagi ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ ca-

pita cardoꝝ ⁊ mētha ꝓprie. Ipsa.n.ꝯfortat membra spermatis valde ⁊ eiꝰ vsus fortitudinē facit sup sperma: quare forte fit desiderium. Et andacocha ⁊ fenugrecū: ⁊ de iudebi bonis est illō qḋ ē cū croco ⁊ siliā cū lacte ⁊ aqua nucis indice. Et qdaꝫ dixerunt ille qui assiduat comestionē passerū ⁊ bibit super eaꝫ lac loco aque sine cessatione est erectꝰ ⁊ multi spermatis: ⁊ frigat̄ cepa cū butyro donec rubea fiat ⁊ dissoluatur in decoctione ⁊ frangant̄ super eā oua. Calefacto aūt cōueniūt ea que sunt sic̄ lac acetosuꝫ ⁊ lac ⁊ pisces assati calidi ⁊ melones ⁊ citrulli ⁊ cucumeres ⁊ cucurbita ⁊ fructꝰ ⁊ olera humida oīa: ita ꝙ lactuca: ⁊ ita ꝙ semē portulace addit in spermate eius ⁊ albumē oui est eis plīmi iuuamēti ēt multiplicans spma ⁊ cerebella aīaliū ⁊ medulle coꝝ ⁊ cācri fluuiales oīa ista ꝯferūt eis.

¶ Ponit curam predictam. Primo per cibos. Scḋo per potus. ibi (Potus.) Primo ponit cibaria qñ cā est friditas. Scḋo ponit curam quorūdā. ibi (Dixerunt.) Tertio qñ fit a calido. ibi (Calefacto aūt.) Prima pꝫ. Scḋa etiā pars est clara. Tertia ps etiā pꝫ. Hedi masculi qꝛ est calidior. Frixa nō ita nutriunt ꝑꝑ adustionē. Adhibet.i. sic ꝑparati. Et piper.s. niger. Sicut puls.i. sicut ptisana. Ista nomina sunt noīa cibarioꝝ sic ꝑparatoꝝ. Andacocha.i. trifolium Erectus.s. in virga. Portulaca valet si corpus est calefactū.

¶ De cibis in qbꝰ est similitudo cū medicis. Cap.22m.

De illis est vt sumat̄ lactis lib.j. ⁊ ꝓijciat̄ desuper tereniabin pondus.ʒ.xl. ꝯsuetis lacte ⁊ decoquant̄ donec spisset̄ ⁊ bibatur quātitas cadi vniꝰ oī die ⁊ est tēperatū calefactis.

¶ Ponit cibaria medicinalia. Et patent partes omnes. Cadus est pondus quoddam.

¶ Infrigidatis vō est necessariū vt terat̄ eis pōdus.ʒ.x. cinamomi vehemēter ⁊ misceat̄ cū lib. lactis ⁊ conquasset̄ ⁊ bibat ex eo cadū vnū in ieiunio: aut super cibum loco aque ⁊ nō bibat super ipm aquā ⁊ ꝓprie cū est eius cibus ex cimuzet ⁊ adipe ouino. Et quādoqꝫ iuuat̄ eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas simul.

¶ Ponit scḋm cibariū medicinale: ⁊ pꝫ. Cimuzet est semen vrtice.

¶ Et de illis est vt sumat̄ butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de phisticis decoquant̄ omnia donec remaneat tertia ⁊ bibātur de eo in mane coclearia duo cū aliquantulo vini.

¶ Ponit aliam medicinam: ⁊ pꝫ.

¶ Et iterum penidiorū lib.j. succi cepe lib.j. lactis dulcis lib.j. coquatur totuꝫ donec ingrossetur ⁊ inspisset̄: ⁊ sumat̄ de eo oī die in mane quātitas.ʒ.j.

¶ Ponit aliam.

¶ Et iterū sumat̄ cicer nigrū magnū ⁊ terat̄ ⁊ infundat̄ in aqua eruce donec intumescat parūper: deide exiccet̄ in vmbra: postea terat̄ cuꝫ penidijs ⁊ ꝯficiat̄: ⁊ sit dosis quātitas nucis in mane ⁊ quātitas auellane ad mansionē: ⁊ bibat̄ desup cadus ⁊ infundatur in aqua albasce ⁊ nutriat̄ in ipsa in sole cum cautela icessanter imbibēdo ipm quotiens exiccat̄: deide excoquat̄ ⁊ reseruet̄ ⁊ fiat ex eo sorbitio cū lacte dulci ⁊ penidijs.

¶ Ponit aliam. In mansione.i. in medicina noua.

¶ Et iterū sumant̄ tres lib. lactis dulcis ⁊ ꝓijciatur in ipso in sole.ß. lib. tereniabin ⁊ lib.ß. granoꝝ viridiū tritoꝝ ⁊ bulliāt: deide manibꝰ ꝯfricent̄ bene ⁊ colet̄ ⁊ sumat̄ de eo.ß. lib. ⁊ ꝓijciatur in eo.ß. lib. galāge ⁊ bibat̄ de eo cū quātitate alistimbre diebꝰ aliqbꝰ. est.n. mirabile. Et iterū sumat̄ aqua cepe ⁊ quātū est ipsa mellis: ⁊ decoquat̄ dōec remaneat mel de quo bibat̄ coclearīū vnū aut duo cū vadit dormitū cū aqua calida. Et iterū sumat̄ farina ⁊ misceat̄ cū aqua dulci sicut sorbitio. Deinde exꝓmat̄ ab eo exꝓssione aliq̄ ⁊ decoquat̄ cū lacte plurimo ⁊ addat̄ lacti aqua nucis idice ⁊ ipinguet̄ adipe anatis ⁊ fiat ex ea sic̄ illud qḋ fit de frumēto cocto vt puls. Et iterū vitelli ouoꝝ sorbiliū sumantur ⁊ puluerizent̄ desup altit ⁊ sal stinci ⁊ sunt fortes ⁊ ꝓprie post balneationē ⁊ fiat fricatio cū sambacino ⁊ de lilio. Et iteruꝫ sumant̄ vitelli ouoꝝ ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ cōquassent̄ adinuicē: ⁊ lꝫ vt sint cū albugine sua: deinde ponat̄ quātū est quarta eoꝝ de succo cepe ꝯtrite ⁊ fiant sorbitiones ⁊ sorbeant̄ cū aliq̄ de salibꝰ ⁊ seminibus ꝑdictis. Et iterū sumant̄ baucie ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ in minutas reducant̄ partes ⁊ decoquant̄ cū fabis ⁊ ciceribꝰ ⁊ melle cū carne molli bona ⁊ puluerizent̄ seminibus calidis. Et iteꝝ sumant̄ fabe ⁊ cicer ⁊ faseoli ⁊ infundant̄ in aqua: deide icidat̄ caro ouina sicut ꝑparatur ataugi ⁊ fiat de eo sternēdo ordo vnus ⁊ de cepis ⁊ granis ordo alius puluerizet̄ sup vnūquēqꝫ ordinē sal stinci ⁊ parū altit ⁊ parum cinamomi ⁊ gariofiloꝝ plurimū: postea spargēdo cerebella ꝑuarū auiū ⁊ columbarū fiat ordo alius: ⁊ fiat silr̄: ⁊ sit ordo grossior ordo carnis ꝑmiste: deide effundat̄ desup aqua baucie sola aut aliqd aque que assumit̄ cū aqua eiꝰ. Et iterū sumant̄ cerebella.xxx. paruaꝝ auiū ⁊ ꝓijciant̄ in sacraiati de nitro vt decurrat aquositas eiꝰ ⁊ fiat talr̄ ꝙ ꝯficiat̄ ⁊ ꝓijciat̄ desup quātū ipsa sunt de adipe renū caprarū hora qua ꝺcollant̄ ⁊ seminent̄ cū pipere ⁊ gariofi. ⁊.ʒʒ. ⁊ fiant īde pillule vt auellane ⁊ comedat de eis vnā post aliaꝫ in dispōne qua vult coire. Cōfectio bona que ex nobis est sumat̄ de cerebellis passeruꝫ ⁊ colūbarū.xxx. nuō ⁊ de vitellis ouoꝝ passerū.xx. nuō ⁊ vitellis ouoꝝ galline.xij. ⁊ de aqua carnis ouine trite bene decocte ⁊ exꝓsse ⁊ de aqua cepe exꝓsse.ʒ.iij. ⁊ de aqua baucie.ʒ.v. ⁊ de sale ⁊ spēbꝰ que cibis ad ꝯdiendum admiscent̄ quātū necesse est ⁊ de butyro pondus ʒ.l. sumat de ea ⁊ comedat ⁊ bibat desup cū masticata est vinū forte odoriferū ad dulcedinē declive.

¶ Ponit aliam. Ataugi est modus cibarij.

¶ Modus confectionis sisamoꝝ eis sumat̄ pinearum mundatarum partes due ⁊ seminis eruce ⁊ se. melonū aā. pars vna: ⁊ bulliant̄ cuꝫ butyro ⁊ ꝓijciat̄ desuper parū piperis ⁊ cinamomi: deinde ꝓijciat̄ desuper de melle quātū sufficit ⁊ fiant inde sisami.

¶ Ponit aliam. Sisami.i. pillule prone.

¶ Aliter sumat̄ cicer ⁊ infundatur in aqua aut in aqua eruce aut in aqua halascec donec iflet̄: deindet̄ frigat̄ cū butyro vaccino leuiter: ita vt nō adurat̄: ⁊ de granis pini minoris quātuꝫ est ipm ⁊ ꝓijciat̄ desup mel ⁊ sumat̄ aqua ⁊ ꝯficiat̄ ⁊ misceat̄ cū pauco mastice ⁊ cinamomo ⁊ deponat̄ ab igne ⁊ incidat̄ incisione sisamoꝝ: al's ingrosset̄ mel decoquēdo: ⁊ sternant̄ desup grana pini maioris ⁊ semē baucie ⁊ piper longū ⁊ secacul ⁊ cinamomum ⁊ semē eruce ⁊ fiat ex eis electuariū. Qꝫ si horribile sit ei semen eruce ⁊ eruca ponantur loco eius grana viridia ⁊ parum musci.

¶ Ponit aliā. Halascec.i. tribuli. Incisiōe.s. sisamoꝝ.i. icisiōe ꝑua.

¶ De potu dulci eorum. Cap.23^m.

Potus dulces sũt illi qui fiunt de passis vere dulcedinis ⁊ illi in qb⁹ est grossitudo aliqua oẽs ꝯueniunt eis. Cõfectio potus ad eos cõuenietis temporis. Sumaꝭ eruca ⁊ napi ⁊ ficus ⁊ decoquanꝭ cũ aqua ⁊ coleꝭ aqua eoꝝ ⁊ sumaꝭ ĩfusio passularũ decoctarũ decolata ⁊ seruenꝭ oĩa ꝭm equalitatẽ ⁊ augmenteꝭ dulcedo eius cum penidijs ⁊ fiat inde vinũ ⁊ dimittaꝭ donec finẽ ꝯsequaꝭ.

¶ Hic ponit curam per potum: ⁊ ponit tres potus. Partes patẽt. Finem.i.complementum.

¶ Potus alius noster. Cap.24^m.

Sumaꝭ albascec ⁊ eruca ⁊ baucie ⁊ napi ⁊ decoquanꝭ in aqua vehemẽter ⁊ coleꝭ aq̃ eoꝝ ⁊ ponaꝭ in vnaquaqꝫ parte aque sexta pars penidioꝝ zuccbari rubei ⁊ quarta ⁊ sexta ficuũ ⁊ medietas ⁊ sexta pars passularũ tharsi bone dulcedinis ⁊ sexta septime nucis indice ꝯtrite ⁊ fiat ide vinũ de passis dõec ad finẽ ꝑueniat. Al's nostrũ: sumaꝭ succus vue ⁊ ponaꝭ in oĩ parte.x.minarũ ei⁹ tertia mina de hac medicina. Seminis eruce ⁊ se.baucie ⁊ napoꝝ ⁊ buzeiden ⁊ se.asparagi ⁊ lingue auis ⁊ granorũ alkikil ⁊ naponũ barbaroꝝ ⁊ vtriusqꝫ been: oĩuꝫ ꝑtes equales. teranꝭ ⁊ ponanꝭ in pãno ⁊ ligenꝭ ĩ eo molliter ⁊ ponanꝭ cũ succo in vase ⁊ moueanꝭ oĩ hora. Potus alius. decoquanꝭ baucie ⁊ ficus in aq̃ plurima ⁊ colenꝭ ⁊ decoquanꝭ in aqua eoꝝ passe enucleate ⁊ coleꝭ ⁊ proijcianꝭ desuꝑ penidij ⁊ dimittaꝭ donec ferueat ⁊ aqua ferrea ⁊ aq̃ in qua extinguiꝭ ferrũ est ꝯfortatiua.

¶ Ponit aliud potum: ⁊ patet. Tharsi.i.pinguium. Utrũqꝫ been.s. album ⁊ rubeum.

¶ De multitudine desiderij. Cap.25^m.

Multitudo dsiderij qñ est cũ fortitudine corporis ⁊ sanguinitate ⁊ sanitate cõplexionis ⁊ adolescẽtia etatis ⁊ potẽtia suꝑ coituꝫ absqꝫ successione debilitatis nõ est necessarium vt occupatio sit in regimine eius ⁊ fractione ipsius. Fractio nanqꝫ eius atterit complexione ⁊ destruit virtutẽ propter vehementiam sui nocumenti.

¶ In ꝓcedẽtib⁹ Aui. determinauit de diminutione coitus: hic determinat de multitudine appetit⁹ coitus. Primo ponit cãs. Scdo signa. ibi (Signũ.) Tertio curã. ibi (Illius q est.) Primo ꝓmittit ꝙ aliqñ nõ est necesse aliqd oꝑari in multitudine desiderij. Scdo ponit cãs. ibi (Et scias.) Tertio quedã cañ. ibi (Et viroꝝ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ multitudo appetitus ad coitũ aliqñ est ⁊c. Cũ fortitudine corporis.s.in virtute. Et sanitate.i.temperantia. Cõuenit in regimine ei⁹.s.per cibos. In fractione.i.diminutione ipsius.s.per medicinas. Atterit.i.distemperat complexionem. ¶ Nota ꝙ quãdo aliquis est fortis adolescens ⁊ est calidus ⁊ humidus nec debilitatur ex coitu: tu nõ debes dimittere in isto.

¶ Et scias ꝙ gñatio spermatis ꝯfortat corpus ⁊ cor. Et paruitas gñationis eius corrũpit colorẽ ⁊ debilitat memoriã ⁊ itellectũ. Qꝛ si adueniat ei raritas corporis ⁊ facilitas sudoris ⁊ vtanꝭ exercitio ꝑparationis ⁊ balneenꝭ si eis pol'e est cũ aqua frigida ꝯfert eis: ⁊ nõ opꝫ vt frangaꝭ de desiderio aliqd nisi de illo q est ꝓpter superfluitatẽ repletionis ex caliditate ⁊ humiditate: temperaꝭ eñi cũ euacuatione.

¶ Ponit cãs. 2ª ibi (In ista aũt.) 3ª ibi (Aut multitudo.) 4ª ibi (Aut ꝑꝑ.) 5ª ibi (Et ꝑꝑ multitudinẽ.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ gñatio semĩs hꝫ ꝯfortare corp⁹ ⁊ cor ⁊ ꝑuitas expulsionis ipsi⁹ debilitat: ⁊ si ꝭm multitudinẽ coit⁹ vtaꝭ exercitio ⁊ balneo ⁊c. Gñatio.i.multiplicatio seminis.s.cũ expulsione gnõnis.s.in expulsione. ¶ Nõ ꝙ debilitat memoriã: qꝛ virt⁹ gñatiua deficit in semine retineꝭ ⁊ ledit ⁊ facit nocumẽtũ in intellectu ⁊ memoria ⁊ in oĩbus alijs virtutib⁹: ⁊ aliquãdo facit suffocationẽ matricis. Qꝛ si accidat eis.s.q sunt multi coitus. Preparationis.i.exercitio leui: de quo loquitur primo cañ.fen.3. aqua frigida ꝯstringit poros: ⁊ ideo iuuat.

¶ In illa autem cuius cã est: aut acuitas spermatis.

¶ Ponit aliã causam ⁊ dicit ꝙ in multitudine desiderij semen prurit ⁊ pungit expulsiuam.

¶ Aut eius multitudo cum debilitate corporis ꝓpter fortitudinem vasorum spermatis: ⁊ qꝛ attrahunt materiã spermatis ad se quãuis sit in corpore indigentia virtutis sicut accidit vt creentur quedaꝫ membra fortiora alijs succedit ei inde leuitas.

¶ Ponit aliam causaꝫ: ⁊ patet. Multitudo eius.s.desiderij in corpore virtutis. Succedit enim.s.ex coitu. ¶ Nota ꝙ istas duas vltimas causas possumus legere pro vna.

¶ Aut ꝓpter pruritũ ei⁹ ⁊ bothor in vasis spermatis. Et sicut accidit mulierib⁹ prurit⁹ in ore matricis: quare nõ quiescit in eis desideriũ coitus.

¶ Ponit aliã cãꝫ ⁊ dic̃ ꝙ aliqñ est ꝑꝑ pruritũ ei⁹.s.virge vl' mr̃icis.

¶ Et ꝓpter fortitudinẽ inflãmationis. Et ꝓpter hoc qñqꝫ accidit ex rugitu qui nõ facit dolorẽ coarctatio vehemens ⁊ fit fortis erectio habentiũ melãcholiam. Et viroꝝ qdẽ desideriũ forte fit in regionib⁹ ⁊ aerib⁹ ⁊ temporibus frigidis ꝓpterea ꝙ aggregatur illud ex virtutib⁹ eoꝝ. Et dispositio mulierũ est ecõtrario ꝓpterea ꝙ spargit illud de virtutibus earuꝫ cõgelatis: ⁊ de illis earuꝫ sunt que sunt frigide valde: ⁊ dormire super dorsum est de facientibus erectionem.

¶ Ponit aliaꝫ cãm: ⁊ pꝫ. Inflãmationis.s.ꝯtingit ẽt aliqñ viris. Ex idest cũ. Coarctatio.i.retẽtio. Uehemẽs.s.ad coeũduꝫ. Habẽtium melãcholiã.ab ipsis eleuaꝭ vẽtositas extẽdẽs. Et viroꝝ. ponit cañ. ⁊ dicit ꝙ hoĩes in regionib⁹ frigidis hñt appetituꝫ: sed mulieres sunt opposite. Nota ꝙ isti habẽt appetitũ ex multitudine mãe ⁊ fortitudine virtutũ eoꝝ: qꝛ sunt fortes in digestiua. Iteꝫ mulieres sunt econtrario: qꝛ si stant in regionib⁹ calidis habẽt appetitum dormiendi super dorsum: qꝛ calefacit renes.

¶ De signis. Cap.26^m

Signum sanitatis corporis ⁊ signum repletionis non sunt tibi occulta.

¶ Hic ponit signa multitudinis appetit⁹ coitus: ⁊ ponit signa iuxta qnqꝫ causas positas. Primo ex repletiõe. Scdo ex acuitate semĩs. ibi (Et signũ.) Tertio ex multitudĩe. ibi (Et signũ.) Quarto ex pruritu. ibi (Et signũ.) Quĩto ex ĩflatiõe. ibi (Et signũ.) ¶ Dicit primo ꝙ signa significantia repletionem sunt signa ⁊c. Et repletionis.s.indicantis coitum.

¶ Et signum acuitatis spermatis est ꝙ egrediꝭ velociter cum acuitate ⁊ adustione ⁊ facit accidere in vrina adustionẽ ⁊ sequiꝭ ipsum debilitas.

¶ Ponit signũ multitudinis desiderij ꝓuenientis ex acuitate seminis: ⁊ pꝫ. In vrina.i.in vrinali. Itẽ in ipso apparẽt arenule aduste.

¶ Et signũ multitudinis spermatis solius est vt nõ sit in corpore de dispõnibus virtutis ⁊ multitudinis san. aliqd de quo sit curandũ ⁊ fortasse est cũ ea debilitas. Uerũtamẽ sperma multiplicaꝭ ⁊ pollutio fit frequẽs ⁊ qđ egrediꝭ est plurimũ ⁊ debilitat corpus.

¶ Ponit signum multitudinis appetitus ex multitudine seminis: ⁊ patet. Solius.i.propter solam fortitudinem vasorum seminis. Debilitas.s.actualis in toto corpore.

¶ Signũ pruritus est vt coitus addat in desiderio. Et qñqꝫ est desideriũ plurimũ ⁊ sequiꝭ coitũ dolor.

¶ Ponit aliud signum quãdo est dolor: qꝛ aliquãdo semen est magne quantitatis ⁊ prurituum ⁊ facit dolorem prurituum.

¶ Et signũ ĩflationis est vehemẽtia erectiõis ⁊ antecessio accessionis inflatiuoꝝ ⁊ cõplexio melãcholica.

¶ Ponit aliud signum.

¶ De curis. Cap.27m.

I Llius que est a repletiõe cal'a curatio est flobothomia ⁊ alleuiatio cibi ⁊ assumptio ĩfrigidãtiũ. Et illius que est a repletiõe hũida curatio est qd repellit eã ex calidis exiccãtibus spma cũ medicis ad coitũ vt pueniãt medicie ad vasa.

¶ Hic ponit curã. Prio iuxta diuersitatẽ ⁊ cãs. Scdo spãlius põit curã per medicinas que hñt semẽ exiccare. ibi (Lẽtes.) Prima in qnq; sicut ponit curaʒ iuxta qnq; cãs. 2a ibi (Et illius que est.) 3a ibi (Et illius.) 4a ibi (Et illius.) 5a ibi (Et illius.) Primo ponit curã qñ est multitudo appetitus ppter magnã repletionẽ ⁊ dicit ꝙ cura est flõmia. Repellit. i. euacuat. Ad vasa. s. spermatis.

¶ Et illius que est ex acuitate spmatꝭ curatio est equatio humoꝝ ⁊ ipsoꝝ infrigidatio per acceptionẽ eoruʒ que sunt sicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ semẽ earũ ⁊ endiuia ⁊ cucurbita ⁊ cucumeres ⁊ fruct9 ⁊ coriãdrũ humidũ: ⁊ emplastratio cũ eis que sunt sic̃ nenufar ⁊ muscũ ⁊ cerata facta ex oleis fridis: ⁊ cũ succo cãne humide ⁊ cãphora bibita ⁊ linita ⁊ admĩstratio lamine plũbi sup dorsuʒ ⁊ pot9 aque fride: ⁊ dormire sup stratuʒ lineũ ⁊ que similanꝭ ei ⁊ cib9 de lentib9 ⁊ portulaca.

¶ Ponit curam quando multitudo appetitus prouenit ex acuitate seminis: ⁊ patet. Muscuʒ dicit ꝙ est herba que nascitur super lapides ⁊ facit lapides labere.

¶ Et illius que est ex multitudine generationis spermatis curatio etiam est infrigidatio vasoꝝ spermatis cum infrigidatiuis que diximus.

¶ Ponit curam multitudinis appetitus quando prouenit a multa generatione seminis: ⁊ patet.

¶ Et illius que est ex fortitudine prurit9 ⁊ bothor curatio est flõmia ⁊ eductio mãei calide solõne vẽtris ⁊ equatio cõplexionis. Et epithimata infridãtia pdicta ⁊ fortasse indiget narcoticis. Et epithimata cum eis que sunt sicut iusquia. al's ⁊ folia iusquia. ni. ⁊ infusio in aqua frigida valde.

¶ Ponit curam quando prouenit a multitudine pruritus ⁊c̃.

¶ Et illius que est ex inflatiuis curatio sunt infridãtia cũ est caliditas vehemens donec extinguaꝭ caliditas inflatiua ⁊ exiccatiua cũ fortitudine: ⁊ resolutiua ventositatũ si est cũ frigiditate vehemẽti: ⁊ eũatio cholere nigre eoꝝ si sunt melancholici.

¶ Ponit curam quando causa est inflatio ⁊c̃. Caliditas vehemens scʒ minor ꝙ resoluatur.

¶ De exiccatiuis frigidis spermatis. Cap.28m.

L Entes ⁊ aqua earũ ⁊ pprie decoctarũ cũ semie canabis: lʒ semẽ canabis sit calidũ ⁊ nenufar ⁊ coriandrũ ⁊ semẽ portulace ⁊ succus cãne humide ⁊ aqua lactꝭ de quo extractum est butyrũ vehemẽtis acetositatꝭ ⁊ farina glãdiũ ⁊ acetũ ⁊ semẽ canabis ⁊ semẽ lactuce. Et fortasse abscidit sperma qñ multũ vtiꝭ aliqs eo ⁊ ex oleis: oleũ eni minorat spma. Et empl'atio cũ subtiliatiuis ⁊ herba iusquiami nigri ⁊ iusqami albi ⁊ reliq̃ que ponunꝭ sup testicl'os ⁊ anũ: ⁊ sil'r melones cũ cerusa abluta ⁊ plũbo adusto ⁊ chimolea ⁊ aceto. Et iterũ cõpositũ infrigidatiuũ semẽ lactuce ⁊ semẽ iusqami albi ⁊ semẽ citrulli ⁊ semẽ endiue ⁊ psiliũ nõ tritũ ⁊ coriãdrũ siccũ ⁊ nenufar exiccatũ: teranꝭ omnia nisi psilium ⁊ fiat ex eis suffuf. Et de eis que expti sunt experimẽtatores est ꝙ incessus nudis pedib9 deijcit desideriũ coitus.

¶ Hic spãliter ponit medicinas exiccatiuas semis. Prio fridas. Scdo calidas. ibi (Miliũ.) ¶ Dicit pmo ꝙ pferũt lẽtes ⁊c̃. Semẽ canabis al's lapis emathites. Et ex oleis. s. pueniẽtibus. Suffuf. i. puluis. Nudis pedibus ambulare iuuat vt apparuit supra.

¶ De exiccatiuis spermatis calidis. Cap.29m.

M Ilium torrefactũ ⁊ nõ torrefactũ ⁊ semẽ ruthe ⁊ semẽ agni casti ⁊ calamẽtũ ⁊ euforbiuʒ ⁊ andacocha ⁊ myrra al. ⁊ cyminũ. Et de cõpositis diacyminũ exiccatiuũ spermatis valde. Et si ille qui est calefact9 sumat ipm sumat in potu cũ aceto. Cõpositũ aliud pinearũ excorticatarũ frixarũ ⁊ bdellij: amboꝝ añ. ʒ. x. balaustiaꝝ ⁊ rosaꝝ: amboruʒ añ. ʒ. v. se. ruthe. ʒ. vij. se. agni casti. ʒ. v. teranꝭ ⁊ cribellenꝭ: ⁊ intẽtio in pineis etiã est relique medicine ⁊ frigunꝭ vt frangaꝭ de fortitudine earũ quã habẽt sup coitũ. Et iterũ anheti põdus. ʒ. iij. se. lactuce ⁊ se. portulace: amboꝝ añ. ʒ. iiij. bibaꝭ cũ aqua lentiũ. Et iterum se. ruthe ⁊ castorei ⁊ se. iusquiami al. omnium partes equales: cuius dosis sit. ʒ. j. cũ vino cõmixto. Et iterũ se. ruthe anisi: amboꝝ añ. ʒ j. castorei: iusquiami albi: amboꝝ añ. ʒ. ij. ro. ru. ⁊ balaustiaꝝ: amboꝝ añ. ʒ. iij. teranꝭ ⁊ cribellenꝭ: ⁊ sit dosis. ʒ. ij. cuʒ aqua frigida: aut vino permisto. Et iteruʒ radicis lilij põdus. ʒ. ij. se. ruthe. ʒ. iij. balaustiarũ. ʒ. s. sumanꝭ de eo põdus. ʒ. ij. cum oxymelle. Et iteruʒ se. lactuce. ʒ. iij. ⁊. s. se. ruthe. ʒ. j. balaustiaꝝ põdus ʒ. ij. se. agni casti. ʒ. j. ⁊ est vna. Et iteꝝ cõpositũ calidum radicis cãne sicce ⁊ ozimi montani ⁊ myrre: oium añ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. s. semen ruthe ⁊ balaustie ⁊ agni casti ⁊ sansuci ⁊ aggregenꝭ omnia: ⁊ sit dosis eius pondus. ʒ. j. Et iteruʒ radicis plante nominate testiculus canis ⁊ semẽ canabis campestris: amborum añ. auř. viij. se. agni casti torrefacti auř. ij. se. caulis aque auř. j. ⁊ sit dosis qd bibiꝭ de toto auř. j. cuʒ vino nigro stiptico qd iam permiscuit aqua.

¶ Hic ponit medicinas calidas. Prio simplices. Scdo cõpositas. ibi (Et de cõpositis.) Prima pʒ. ¶ Andacocha. i. trifoliũ. Et de cõpositis. Ponit medicinas cõpositas. 2a ibi (Cõpositum.) 3a ibi (Et iterũ.) 4a ibi (Et iterũ.) 5a ibi (Et iterũ.) 6a ibi (Et iterũ.) Et cõpositum. Ponit aliam: ⁊ pʒ. Patent etiam alie.

¶ De multitudine exuberationis spermatis ⁊ humoris qui est ante vrinã ⁊ qui egrediꝭ post. Cap.30m.

C Ausa in h: aut est in spermate: aut in vasis spmatꝭ: aut in renib9: aut in lacertꝭ pseruãtib9 ipm: aut in pncipijs. Et cã que ẽ in spmate: aut est multitudo ei9 pp paucitatem coit9 ⁊ multitudinẽ acceptiõis gñantiũ spma: qm multiplicaꝭ ⁊ grauanꝭ eo vasa spmatis: idigẽt motu expellẽte ipm ex vasis cũ applicatiõe sua super ipm ⁊ pducit illd ad aptionẽ meat9 q est expellẽs supfluitatẽ. Aut pp suã tenuitatẽ q̃re resudat sicut resudat oẽ tenue. Aut pp suã acuitatẽ ⁊ mordicationem: quare mordicat ⁊ est neciuʒ nãe expellere ipm. Et cã que est in vasis spermatꝭ: aut est debilitas retẽtiue pp malitiã cõplexionis: aut pp vehemẽtiã virtutꝭ expulsiue: aut pp egritudinẽ officialẽ ex spasmo: aut thetano que necio facit mot9 exneos: quare moueꝭ expulsiua pp illd ⁊ expellit sperma sic̃ ipsa expellit nociuũ aliqd queadmodũ accidit vomit9 cuʒ aliqd nocet stõcho ⁊ apud alterationẽ cibi. Et ad vltimuʒ spasmus ipse est pressor ⁊ expressor ⁊ eijciẽs. Et scias ꝙ spasm9 mem-

broꝝ ſpermatis eſt ſolutiuus ⁊ ſpaſmus lacerti ani eſt retētiuus: qm̄ lacertus ani eſt creatus ad retinēdū ⁊ ille ad exprimendū: aut eſt mollificatio in eis quare nō retinet̄ ꝑꝑ dilatationē accidētē in meatib⁹. Cauſa vō in lacerto ↄſeruatiuo eſt ſpaſmus iterū ⁊ mollificatio. Sed cā in renib⁹ eſt: qm̄ qñqꝫ accidit adipi coꝝ liquefactio ex vehemētia deſiderij coitus aut multitudine coitus quare egredit̄ ex coeūtib⁹ poſt vrinā etiā ex ea res plurima pēdens in pāno ⁊ eſt mala deſtruēs virtutem ⁊ corp⁹. Cauſa aūt in principijs eſt ſicut ſi multiplicet̄ cogitatio in coitu ⁊ auditus ſuoꝝ verboꝝ: aut accidat ei qui deſiderat in nā coitū ſimilem illi quare mouent̄ ad operationē ſuaꝫ aliquo mō motu debili ⁊ emittit humorē ante vrinā aut forti ⁊ deſcēdit ſꝑma. Et accidit qñqꝫ mulieribus emiſſio humoris plurimi ante vrinā ꝓpter mollificationē oris matricis ⁊ debilitatē vaſoꝝ ſpermatis earū ēt ꝑꝑ has cās ꝑdictas.

¶ Hic determinat de multitudine exuberationis ſeminis. Primo ponit cās. Scđo ſigna. ibi (Et cū.) Tertio curā. ibi (Accidit qñqꝫ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cauſa multitudinis aut eſt in ſemine ⁊c̄.

¶ De ſignis. Cap. 31m.

Illam in qua eſt cā ſpermatis multitudo nō ſequunt̄ debilitas ⁊ diminutio cū multitudine coitus niſi ſit corp⁹ debile ⁊ vaſa ſpermatis fortia: tūc enī ſignat illud multitudo eius qđ egredit̄ ⁊ eius equalitas cū debilitate adueniente corpori ex eo. Et illā que ē ꝑꝑ tenuitatē ei⁹ ſignat tenuitas ſpermatis cū ꝑſentia. Et illa que eſt ꝓpter acuitatem ⁊ mordicationē eius ſentit̄ ipſa ingreſſione. Et qñqꝫ eſt cū ea ardor vrine ⁊ eſt color ei⁹ ad citrinitatem decliuis ⁊ ſignāt ipſaꝫ cauſe ꝑterite ex cibis ⁊ motib⁹. Et illius que eſt cā debilitatis in inſtrumētis ⁊ in virtute ſua retētiua ſignū eſt ꝙ deſcēdit ſine erectione. Et ſimiliter ſi eſt illic mollificatio. Et cum illa que eſt ex ſpaſmo eſt erectio ⁊ ſimiliter eſt illa que eſt a vehementia virtutis expulſiue. Amplius mollificationi ⁊ ſpaſmo adſunt ſigna.

¶ Ponit ſigna. Primo qñ cā eſt in ſpermate. Scđo qñ cā eſt in inſtrumētis ſemīs. ibi (Et illius.) Tertio excuſat ſe qñ cā eſt in renibus. ibi (Et illa.) Quarto qñ cā eſt in lacertis. Quinto qñ eſt in ꝑncipijs. ¶ Dicit ꝑmo ꝙ qñ cā eſt ſemē ⁊c̄. Diminutio. ſ. pollutionis. Cū ꝑſentia al's ꝑſentialiter. Et illius. Ponit ſigna qñ cā ē in īſtrumētis ſeminis: ⁊ pꝫ. Erectio. ſ. ꝓpter ↄtractionē ⁊ motū. Signa. ſ. ſignificātia de renib⁹ vel lacertis vel in ꝑncipijs.

¶ De cura. Cap. 32m.

Minoret̄ cib⁹ ⁊ fiat eūatio ⁊ admiſtrent̄ ea q̄ dixim⁹ de illis que exiccāt ſꝑma ⁊ minorant ipꝫ. Et que dixim⁹ de illis q tēperāt aduſtionē. Et iā dixim⁹ curā ſpaſmi ⁊ mollificatiōis ⁊ tu ſciuiſti eā. Equatio aūt tenuitatis ei⁹ eſt cū eis in qb⁹ eſt ſtipticitas ⁊ calefactio ꝑmiſtis cū exiccatiuis ⁊ iā ſciuiſti ea. Et ex cibis ingroſſatiuis ſic̄ ſunt pultes ⁊ triticū decoctū vt puls. Cōfortatio aūt retētiue fit cuꝫ faciētib⁹ ſtipticitatē que tu iā ſciuiſti potādo ⁊ liniendo. Virtutꝫ vō expulſiue ſedatio fit cū īfridātib⁹ ⁊ ſtupefaciētib⁹ parūper. Et mētha qdē ē pharmacū nobile ī igroſſando ſꝑma ⁊ ↄfortādo vaſa ei⁹ ad retinēdū ipꝫ. Et in libris q̄rūdā ſūt cōpoſita retinētia exuberationē: ſꝫ timeo ex plurimis eoꝝ ꝙ addāt in ſpermate.

¶ Hic ponit curā ⁊ ponit ipſam in breui: qꝛ cura pōt patere ex iaꝫ dictis. Aduſtionem. i. acuitatem eius.

¶ De multitudine pollutionis. Cap. 33m.

Cauſe ei⁹ ſunt cāe exuberationis ⁊ mot⁹ ſpermatis. Et qñqꝫ nō mouet̄ niſi apud ſomnū: ⁊ ꝓpe cū dormit aliqs ſupra ceruicē ⁊ ſꝫm moduꝫ quē iā ꝑegimus de cā ei⁹. Et ei⁹ cura eſt illa cura ⁊ ſtricture lamine plumbi ſuꝑ dorſum eſt impreſſio magna: veꝝ quādoqꝫ nocet renib⁹: quare opꝫ vt attendat̄ hoc in eo iterū. Et ſimiliter in lecto īfrigidantia ⁊ dormire ſuper folia ſalicis ⁊ ſimilia.

¶ Hic determinat de multitudine pollutionis: ⁊ patet. Sup ceruicem. i. ſuppinus. De cauſis. ſ. ſupra primo cap. huius locutionis. Et ſimilia. ſ. vt agnum caſtum.

¶ De paucitate ſꝑmatis ⁊ exitu ei⁹ filoſo. Cap. 34m.

Fit ꝑꝑ cās que ↄ̄rie ſūt cauſis exuberationis ⁊ multiplicat̄ in laborātib⁹ ⁊ exercitātib⁹. Et curatio ei⁹ eſt curatio paucitatis coitus: ⁊ cura exitus filoſi eſt illud qđ humectat.

¶ Hic determīat de paucitate ſeminis: ⁊ dicit ꝙ fit ꝓpter cauſas que ſunt contrarie cauſis exuberationis ⁊c̄.

¶ De regimine eius quē ledit coitus. Cap. 35m.

Oportet vt hmōi homo ꝑueniat ad ↄfortādū ſtōchū ſuuꝫ. Et ad hoc vt ei⁹ digō bona fiat cū eis que bibunt̄. Et epithimatib⁹ ⁊ emplaſtris ꝑdictis in cap. ſtōchi vt cōtingat per id ſuccurſus debilitatis accidētis per id qđ euenit ex coitu ꝑꝑ neceſſitatē. Et cū medicinis que ſunt ad cor vtiles. Et adminiſtrent̄ ſuꝑ mēbra coit⁹ ei⁹ viri medicie īfrigidātes minorātes ſperma ⁊ de illis quas dicem⁹. Et bibāt īfridātia ↄ̄ria ſꝑmati: ⁊ adminiſtrent̄ ī ſtratib⁹ ⁊ in vnctionib⁹ ea que faciūt habētib⁹ priapiſmū ⁊ dimittāt oīa que gn̄ant ſperma ⁊ aſſiduent exercitiū ſuꝑioꝝ partiū corpoꝝ ſuoꝝ: ſicut eſt ꝑcuſſio altatab ⁊ ſauliget ⁊ eleuatio lapidis: ⁊ opꝫ vt gradatim ꝑueniant in minoratione coitus. Et qñ coeunt in ꝑncipio noctis dimittāt ipm̄ vno die aut duob⁹ dieb⁹ vſqꝫ ad horā ſomni noctis ante ipm̄: aut poſt ipm̄ ⁊ rectificēt cibū in eo qđ eſt inter illud ⁊ dormiāt poſt coitū: deinde gradatim perueniant ad dimittendū numerū dieruꝫ quoꝝ plurimū fit per occupationē in ludicris. Et de cibis eoꝝ qui ſuccurrunt ipſoꝝ debilitatib⁹ eſt panis bonus mundus infuſus in vino bono.

¶ Hic determinat de regimine ei⁹ quē ledit dimiſſio ſeminis: ⁊ pꝫ in ca. ſtomachi. Priapiſmū. i. erectio virge. Iſta nomina ſunt nomina ludoꝝ. Ante ipm̄. ſ. ſupinū. Numerum dieruꝫ qꝛ interponit plus de ſpatio. In ludicris. i. in ludis in qbus fit exercitatio membroꝝ ſuperioꝝ. ſ. brachioꝝ.

¶ De regimine eius qui plurimo vtit̄ coitu ⁊ nocet̄ eo ⁊ debilitat ipm̄: aut ledit̄ viſus ⁊ ſenſus ei⁹ ⁊ caput: aut neruus: aut accidit ei tremor. Cap. 36m.

Oportet vt adminiſtrent̄ calefactio ⁊ humectatio cū cibis bonis quoꝝ paucū nutrit plurimū ⁊ cū balneationib⁹ ⁊ aromaticis ⁊ a regimine ⁊ facere vt ipſi dormiāt ⁊ qeſcāt ⁊ letari in ludis q letificāt. Et lac qdē ouinū ⁊ vaccinū eſt vehemētis iuuamēti ad ↄfortādū ⁊ viuificādū cū ſumit̄ de eo in ieiunio ⁊ cū q̄ntitate q̄ digerat̄ ⁊ dormiat ſuꝑ ipꝫ. Et opꝫ vt admiſtret̄ exercitiū ꝑparatōis: ⁊ qñ admiſtrat̄ metridatū ⁊ diamuſcū cū ſuꝑfluitate in hu. viuificat. Qꝛ ſi appeat đbilitas viſus: tūc cā ei⁹ ē cere-

brum: q̃re opz vt assiduet inũctionẽ capitis sui cũ eis que sunt sicut oleũ vio. ⁊ fiat caputpurgiũ cuz eo: aut distilleť in aurẽ ⁊ vtať introitu aque dulcis ⁊ aperiat visuz suũ in ea. Si aũt accidat tremor ex ea: tũc si mã fuerit plurima humida soluať cũ eis que sũt sicut pulpa colloqntide: aut cucumere asinino ⁊ cẽtaurea. Et post illud cureť virga cũ vnguẽtis fortib⁹ in qb⁹ sint muscũ ⁊ ambra ⁊ ben cũ oleo de costo ⁊ nardino ⁊ de lilio ⁊ oleo de cyperis ⁊ almahaleb ⁊ oleo de sauina ⁊ oĩ oleo calido in quo est stipticitas. Et si nõ fuerit mã cureť cũ vnguẽtis tremoris. Et qñ accidit ei post ipm tremor sumat in potu opoponacum in aqua sansuci ⁊ cassie fistule ſm quãtitatez quá tolerat: ⁊ aqua sansuci sit quantitas ℥ i.

℃ In p̃cedẽtib⁹. A. posuit regimẽ ei⁹ q vtiť multo coitu ⁊ nõ debilitať ex eo: hic põit regimẽ ei⁹ q vtiť ⁊ noceť. Prio ponit curã qñ cũ multitudine coit⁹ est debilitatio. Scd̃o qñ appet debilitas visus. ibi (Qz si appet debilitas visus.) Tertio qñ appet tremor in mẽbris. ibi (Si aũt.) ℃ Dicit p̃° ꝙ debẽt administrari cibaria calefaciẽtia ⁊ humectantia que sint pauce q̃titatis ⁊ multi nutrimẽti quoꝝ paucũ nutrit multũ sicut testiculi galloꝝ ⁊ oua sorbilia cum balneationib⁹. s. humectãtib⁹. ℃ Nota ꝙ aliq hñt gaudiũ in ludẽdo: ⁊ iõ debes ludẽ cũ eis. ℃ Exercitiũ p̃parati͂ois. i. exercitiũ leue ⁊ maxĩe ante balneũ: vt pz tertia p̃mi. Cũ supfluitate in humectatiõe. i. dũ humectatio multũ supfluit. Qz si appeat. Ponit regimẽ qñ cũ multitudine coit⁹ est debilitas visus: ⁊ pz. Cura ei⁹ est cerebrũ. i. debes multũ attendẽ ad cerebrũ. Cũ eo. s. oleo violato. Aqua ꝯfortat visum maxime qñ inflãmatio est in cerebro: qr cõstringit repercutit ⁊ remittit spirit⁹ visibiles. Si aũt accidat. Ponit regimen qñ cũ multitudine coitus est tremor: ⁊ pz. Ex ea multitudine coit⁹. Resoluať. i. euacueť. Nota ꝙ nos hodie nõ vtimur medicinis ita fortibus. Virga si est mollificata. Almahaleb. i. medulla cerasi syluestris. Tremoris. s. dicti supra fen. z. Post. i. statim.

℃ De multitudine erectiõis absq̃ desiderio ⁊ de priapismo. Cap. 37m.

Causa ꝓpinqua multitudinis tensionis virge vt chorda ẽ multitudo vẽtositatis grosse in partibus membroꝝ coitus. Aut eni est multitudo huius cause ventose in ipso neruo cõcauo. Aut est supueniẽs eis ex arterijs aut vasis spermatis: aut sunt due res simul.

℃ Hic determinat de multitudine erectiõis virge ⁊ desiderio. Primo ponit cãs. Scd̃o signa. ibi (Scias.) Tertio curã. ibi (Curatio.) ꝟ Prio d̃terminat de multitudine erectiõis. Scd̃o de priapismo. ibi (Priapismus.) ꝟ Primo ponit curã ĩmediataz ⁊ ꝑtes a qb⁹ fit multitudo erectionis. Scd̃o mediatã. ibi (Et mã qdẽ.) ℃ Dicit p̃° ꝙ cã quare virga stat erecta sicut chorda est multitudo vẽtositatis in partib⁹ mẽbroꝝ coitus. i. in lacertis. Due res simul ex arterijs ⁊ ex vasis spermatis: aut. i. ventositas in neruo ⁊ in arterijs.

℃ Et materia quidem huius ventositatis est humiditas plurima ⁊ efficiens ipsam est caliditas pauca.

℃ Ponit cãs mediatas ⁊ ponit qñq̃ cãs illius vẽtositatis. 2ª ibi (Et hec mã.) 3ª ibi (Et qñq̃.) 4ª ibi (Et dilatatio.) 5ª ibi (Et qñq̃.) ℃ Dicit p̃mo ꝙ cã mãlis est multa humiditas: sed efficiẽs est pauca caliditas. Nota ꝙ qñ est multa humiditas: tunc põt eleuari multus vapor: sed quãdo caliditas est magna ipsa est corruptiua ventositatis: ⁊ ideo debet esse caliditas remissa.

℃ Et hec mã aut est resudãs fixa in vasis spermatis ⁊ in eo vbi gñať: aut nõ resudãs: qualitercũq̃ igiť sit si ꝓtendiť hec vẽtositas ⁊ virtus eius: tũc aut est ꝑpter frigus eius: aut ꝑpter ipsius grossitudinẽ.

℃ Ponit scd̃az cãm ⁊ dicit ꝙ ista mã humida resudat a mẽbris seminalib⁹: ⁊ aliqñ est hũiditas in ipa virga ⁊c̃. pz. Aut nõ resudãs. s. si est in ipsa virga. Hec vẽtositas. s. in virga. Et nõ resoluiť virtus ei⁹. s. vẽtositatis. Nota ꝙ per frigus dz ĩtelligi caliditas sopita.

℃ Et qñq̃ adiuuat materialẽ cãm ⁊ efficientem ⁊ cãs instrumẽtales. v̓. g. vt sit in cute virge ⁊ que sequuntur ipsam spissitudo ꝓhibens resolutionẽ.

℃ Hic ponit tertiam cãm ⁊ dicit ꝙ aliqñ adiuuant alie cause sicut spissitudo ꝓhibens resolutionem ventositatis. Causas instrumẽtales. i. ipsam tensionem. Spissitudo. s. cutis.

℃ Aut dilatatio orificioꝝ venarũ venientium ad eam sicut accidit ei cuius coit⁹ plurimus fit vehemẽs: ⁊ ei qui dimittit coitũ ad tp̃s quare moueť in ea sperma ⁊ ventositas cum fortitudine.

℃ Ponit aliã cãm: ⁊ pz. Aut dilatatio. s. alicuius humiditatis.

℃ Et qñq̃ ꝑuenit ad priapismũ: ⁊ qñq̃ adiuuãt oĩa illa cãe p̃cedẽtes: aut ex cibis calidis acutis aut inflatiuis sicut cicer ⁊ vua ⁊ vitellus oui: ⁊ illa que aggregãt vtrãq̃ rem sicut eruca ⁊ illud cui inest ꝓprietas generandi sperma sicut vinũ nouũ. Aut ex dispositionib⁹ ⁊ figuris sicut est multitudo dormitionis super colluz: quare liquefiendo cõuertiť sperma in ventositatẽ: aut strictura ancharum cuz cingulis de corrigijs aut institis quare dilataň orificia venarũ.

℃ Ponit aliã cãm: ⁊ pz. Utrãq̃ rem. s. caliditatẽ ⁊ inflationẽ.

℃ Priapismus v̓o est si ꝯforteť aliqua harũ cãrũ ⁊ fortis fiat erectio ⁊ remãeat ⁊ tẽdať virga vt chorda q̃zuis nõ sit desideriũ ⁊ necessitas ⁊ post ꝑfectionẽ necessitatis. Et qñq̃ icipit magnificari ⁊ augmẽtari aut ꝓlongari ꝑpter illud qꝺ effundiť ad ipsam de materijs plurib⁹. Et plurimũ cãrũ ei⁹ est amor: ⁊ hoc nomẽ ꝑmutať ad hãc egritudinẽ ex forma formatiõis erecte virge qua ludunt quidã. Et hoc accidens cum nõ curatur fortasse peruenit ad thetanũ vasoꝝ spermatis ⁊ accidit apostema calidum cum eo ⁊ interficit.

℃ Hic determinat de priapismo ⁊ notificat ipm ⁊ q̃tũ ad nomẽ ⁊ q̃tũ ad accñs. Et dicit Gal. 6. iterioꝝ. ca. 5. ꝙ diciť priapism⁹ ad similitudinẽ priapi: qr greci depingebant priapũ cũ virga erecta in manib⁹: ⁊ pz. Si ꝯforteť. i. augeať. Et necessitas. s. coeũdi. Plurib⁹ scz alijs a ventositate. Amor. s. meditatio coitus.

℃ De signis. Cap. 38m.

Uista super plurima signa que numerauim⁹ cũ tua reuersione ad illud qꝺ accepisti vsq̃z ad hũc finẽ ex principijs. Et scias ꝙ si fuerit vẽtositas generata in istis in ipsa virga erit illic tremor virge antecedens plurimũ. Et si nõ fuerit ita tunc causa in ipso est ꝑpter virgam ad quã iam ꝑuenit ex arterijs san. vasoꝝ spermatis.

℃ Hic ponit signa nota ex iaz dictis. Ex p̃ncipijs. s. ex hac fen. Tremor. i. titillatio. Sanguinis. s. ventosus.

℃ De cura. Cap. 39m.

Curatio tẽsionis vt chorde assidua est administratio eoꝝ que dicemus de ꝓhibẽtib⁹ inflationẽ ex ebibitis ⁊ epithimatib⁹.

℃ Determinat de cura priapismi siue multiplicationis erectionis. Primo p̃mittit. Scd̃o exequiť curã. ibi (Cañ. v̓o.) ℃ Dicit p̃mo ꝙ debes administrare dicta sup̃ in cura multitudinis desiderij. Que diximus. s. in capitulo cure multitudinis desiderij coitus.

℃ Canon v̓o curationis priapismi est eũatio cũ vomitu ⁊ flõmia absq̃z ventris solõne oĩno ꝑpterea ꝙ timeť ꝙ ventris solutio descẽdere faciat materias desuper: ⁊ ꝑpter illud qꝺ opz vt sit exercitiũ membroruz superioꝝ ludẽdo cũ talub ⁊ similib⁹: ⁊ dimittať coit⁹ nisi ꝑpter necessitatẽ eius ne eueniat nocumẽtũ aliqꝺ ex nocumẽtis dimissionis ipsius.

℃ Ponit curã. Prio p eũantia. Scd̃o p ifridãtia. ibi (Deĩde.) Tertio p resoluẽtia. ibi (Et post.) ℃ Dicit p̃° ꝙ cura gñalis ẽ flõmia ⁊ solõ vẽtris ⁊c̃. Cũ talub ẽ qdã ludus i q exercitanť mẽbra supiora.

¶ Deinde ĩfrigidatio in aqua ⁊ in stratibus rosaceis ⁊ de salicibꝰ ⁊ cũ epithimatibꝰ ⁊ ceratarijs fortis ĩfrigidationis p̃dictis ⁊ administrent lamine plũbi sup pectinẽ ⁊ ebibita infrigidãtia ⁊ nenufar ⁊ cãphora ⁊ lactuca ⁊ excusatio plurima est ⁊ in eo ꝙ est inter illa.

¶ Hic ponit curã per infrigidantia: ⁊ pꝫ. Et lactuca. i. in lactuca est plurima excusatio. s. a reliquis infrigidantibus cum damus eam. Inter ea. s. de medicinis frigidis.

¶ Et post minorationẽ materiei vẽtositatꝫ opꝫ vt administret qd̕ subtiliet sine calefactiõe vehemẽti sicut sunt embroce camomille ⁊ de agnocasto. Et administrent tũc ea que sunt sicut vinũ ⁊ semẽ agnicasti ⁊ similia postq̃ꝫ diuidit mã ⁊ bibat tũc vinũ albũ tenue. Et opꝫ vt dimittat coitũ oĩno ⁊ cogitationem in eo ⁊ ꝯsideratione ad illd̕ quo mouet desideriũ nisi ille cui accidit priapismus ꝓꝑ dimissionẽ coitꝰ oĩno ſm ꝙ diximꝰ: tũc eñi cura eius est coitus ⁊ nutriat cũ eis que sunt sicut lentes ⁊ que currũt cursu earum ⁊ nõ multũ vtat acetosis: ipsa eñi quãdoq̃ꝫ inflant.

¶ Ponit curã per resoluentia: ⁊ pꝫ. Postq̃ꝫ diuidit mã. i. diminuit ⁊ resoluitur materia. s. ventositatis. Acetosa inflant debilitãdo calidum qd̕ resoluebat ventositatem.

¶ De alacuoth. Cap. 40m.

Alacuoth est ille q cũ coit eijcit stercꝰ suũ cũ spmatꝫ fit ďscẽsio ⁊ nõ regit anũ suũ ⁊ sup plures eoꝝ dominat desideriũ valde ⁊ multiplicat in eis delectatio ⁊ mollificant valde ꝓꝑ resolõnẽ spirituũ eoꝝ: ⁊ plĩmi ipoꝝ sẽt molliũ corpoꝝ.

¶ Hic determinat de q̃daꝫ alia dispõne seminis. Primo notificat. Scd̕o ponit curã. ibi (Opꝫ.) ¶ Dicit p̃o ꝙ illa est turpis dispõ in q̃ homo emittit stercꝰ qñ semẽ emittit. Anũ suũ. s. vt retineat feces. Desideriũ valde. s. coeũdi ⁊ egerẽdi. Mollificant. i. debilitant.

¶ De regimine eius. Cap. 41m.

Oportet vt administrent vnguẽta ⁊ empl̕a stiptica ꝯfortãtia lacertos ⁊ semen agnicasti: ⁊ simil̕r fiat inũctio cũ eis que sunt sicut oleuꝫ nardinũ ꝓprie ⁊ oleũ de cupresso ⁊ oleuꝫ de sauina. Vnguẽtũ bonũ. Sumant oleũ de cydonijs ⁊ oleũ de alcãna ⁊ terant karabe ⁊ achacia ⁊ liliũ siccũ ⁊ fiat ex eis: ⁊ oleo de cydonijs ⁊ alcãna vnguentuꝫ: ⁊ administret assidue sup lacertũ ani ⁊ fiant ex eis suppositoria retẽtiua ⁊ ꝓprie in tꝑe coitus sicut si supponat colyriuꝫ ex remisch ⁊ gallis ⁊ balaustijs ⁊ thure. Et iterũ supponat colyriũ ex oleis stipticis. At v̓o qd̕ dicit de bonitate ciboꝝ eoꝝ ⁊ regimie ciboꝝ ipsoꝝ ⁊ subtiliatione eoꝝ est res que nõ hꝫ in hac itẽtionẽ nisi ĩtelligat de cibis stipticis qbꝰ cibant. Et simil̕r in clysteribꝰ pinguibꝰ ĩfrigidãtibꝰ que dicũt nõ est vtilitas apud me: imo opꝫ vt intendat in eis que diximus ⁊ vt intẽdat ad frangendũ acuitatẽ stomachoꝝ eoꝝ ⁊ cõfortandum corda ⁊ cerebra ipsoꝝ.

¶ Hic ponit regimẽ. Primo regimen vniuersale. Scd̕o vnguẽta. ibi (Sumat oleũ.) Prima pꝫ. Sumat. Ponit quasdã inunctiones ⁊ vnguẽta. Alcãna est arbor quidã. Remisch est ꝯfectio que fit de gallis ⁊ passulis. Vt itẽdat. s. appetitꝰ. Acuitatẽ stercoꝝ. i. ne stercus sit acutũ pungens. Et cerebrũ ipsoꝝ. s. ne lacerti mollificent.

¶ De aluminati. Cap. 42m.

Aluminati ſm veritatẽ est egritudo accidẽs ei qui ꝯsuescit vt sup eũ iaceãt hoies ⁊ habet desideriũ plurimũ. Et est in ipso sperma plurimũ nõ motũ: ⁊ cor eius est debile ⁊ eiꝰ creatio debilis in radice aut debilitat nũc ⁊ fuit iã assuetus coitui: quare affectat ipm ⁊ nõ põt super ipm aut põt super ipm potẽtia meditatiua: quare desiderat vt videat coitũ currentẽ inter duos ⁊ ꝓpinquior est ille qui est cũ eo: tũc eñi mouet desideriũ eiꝰ. Or si emittat sperma qñ cũ eo aliquis coit aut erigit cũ eo membrũ suũ: tunc opꝫ perficere desideriũ suũ. Est eñi quedam secta eoꝝ quoꝝ desideriũ nõ erigit ⁊ mouet vbi qñ cũ eis coit: ⁊ tũc aduenit eis delectatio emissionis spermatis siue cũ operatione illius siue absq̃ꝫ effectu. Et secta eoꝝ est ꝙ qñ cũ eis coit nõ emittũt sperma: tunc imo declinat ad hoc vt coeãt cũ alijs: ⁊ sunt in veritate ꝓstrate aĩe ⁊ maligne nature ⁊ male ꝯsuetudinis et cõplexionis muliebris. Et qñq̃ꝫ sunt mẽbra eoꝝ magis sustinẽtia q̃ꝫ mẽbra viroꝝ. Et scias ꝙ oĩa que dicunt p̃ter ista vana sũt. Et stulti hoĩes sunt qui volũt eos curare. Naꝫ initiũ egritudinis eoꝝ medicamẽ est nõ nãle. Si v̓o ꝯfert cura eis: tunc est illud qd̕ frangit desiderium eoꝝ ex tristitia ⁊ fame ⁊ vigilijs ⁊ carcere ⁊ percussione. Et dixerũt quidã ꝙ causa aluminati est ꝙ neruus sensibilitatis qui venit ad virgaꝫ ramificat in illis in duos ramos quoꝝ subtilis radici virge ꝯtinuat ⁊ grossus declinat ad caput virge: quare idiget ille qui tenuis est fricatione vehementi donec sentiat quare spargit sup ipm hominẽ: ⁊ tũc aduenit ei explementũ libidinis: ⁊ hec res est sicut illd̕ qd̕ remotũ est. Et p̃ma est sup quã est initẽdũ ⁊ additũ est ex qbusdã qbus est scie pars ⁊ in arte maligna introitus ⁊ verificata sunt verba oĩum illoꝝ sup illud qd̕ dixerunt.

¶ Hic determinat de quodam alio accidente aduenĩete homini in coitu. Primo notificat. Scd̕o ponit cãs. ibi (Et dixerũt.) Non motum. s. ad exitũ sed retentũ. In radice. i. in p̃ncipio gñõnis. Super ipsum. s. vt cõpleat. Potẽtia meditatiua. s. solũ. Et ꝓpinquior. s. coitus. Qui desiderat. i. in quo ipse meditat. Delectatio emissionis. i. vt si emitterent. Affectu. i. cõplemẽto. Emissionis. i. siue emittant siue nõ. Naturale: si ergo debẽt corrigi sue male meditationes de hoc habet 4a parti. ꝓble. 26. ꝓble. Et dixerunt. Ponit causas ſm quosdã. Sensibilitas. i. sensibilis. Quare spargit. i. homini ꝯiungitur. Sicut illud qd̕ remotuꝫ est. i. in hominibꝰ debet esse maior insensibilitas in capite virge q̃ꝫ in radice. Prima. s. cã. s. qd̕ continet ex meditatione vel ex spermate nõ moto.

¶ De hermaphrodito. Cap. 43m.

Illi qui est hermaphroditus nõ est membrũ viri neq̃ꝫ mẽbꝝ mulieris. Et de illis est q hꝫ vtrũ q̃ꝫ: sed vnũ eoꝝ est occultius ⁊ debilius ⁊ aliđ est ecõtrario ⁊ descẽdit sperma ex vno eoꝝ absq̃ꝫ alio. Et de illis est in quo ambo sunt equalia: ⁊ peruenit ad me ꝙ de illis est qui agit ⁊ patit: sed parũ verificat hoc: ⁊ multotiẽs curant per incisioneꝫ mẽbri occultioris ⁊ regimẽ vulneris eius.

¶ Hic determinat de alia passione. s. quã habẽt mẽbra viri ⁊ membra mulieris. Agit. i. coit. Et patit. s. coiri secũ.

¶ De excusatione medici in illis que docet de delectatione et coangustatione receptricis et calefactione eius. Cap. 44m.

Non est turpe medico cuꝫ loquit de magnificatione virge ⁊ coangustatiõe receptricis ⁊ delectatione mulieris. Et illd̕ ideo: qm̃ sunt ex causis quibus peruenitur ad generationẽ. Multotiens enim est paruitas virge causa vt nõ delectet ea mulier: quoniam diuersa est ab ea que assueta

est quare

est quare nõ emittit sperma: ⁊ quando nõ emittit sperma non fit filius. Et quãdoq; est illud causa vt fugiat a suo pari ⁊ querat aliũ. Et similiter quando ipsa non est angusta non conuenit ei suus par ⁊ ipsa iterum non conuenit pari ⁊ indiget vnusquisq; eorũ permutatione. Et similiter delectatio vocat ad emissionẽ spermatis festinã. Mulieres.n. ꝑm plurimũ tardant in emittendo sperma ⁊ remanẽt non cõplentes desiderium suuz: quare non fit generatio. Et iterũ ipse remanẽt ꝑm desiderium suũ: quare illi qui ex ipsis non custodiunt mittunt in illa dispositione sup se ipsas quã inueniũt: ⁊ pp hanc cãm redeũt ad fricationem vt perficiant in eo qd est inter eas complementum voluptatis.

¶ Ponit vnũ ca. in quo oñdit illa que hñt inducere desideriũ ⁊ pz.

¶ De delectãdo viros ⁊ mulieres. Cap.45m.

DE illis que delectant eos vtrosq; simul est saliua eius qui sumit in ore suo altit ⁊ saliua cubebe ⁊ mel emblicoꝝ ⁊ mel cum quo conficitur scamonea ⁊ zinziber ⁊ piper cuz melle. Et si vtat linimento ꝓprie super medietatẽ postremã virge nõ est magnũ iuuamẽtum in vsu illius. facit.n. delectationem in capite virge solum.

¶ Ponit delectantia. Altit est spẽs odorifera.

¶ De magnificantibus virgam. Cap.46m.

MAgnificat ipsam fricatio cũ adipibus ⁊ oleis calidis post pãnum asperuz ⁊ effusionẽ gũmi lactis sup ipsam ⁊ ꝓprie lactis ouini: deinde adherẽtia picis sup ipsam vt attrahat sang. ⁊ retineat viscositate sua ⁊ coagulet sua pingnedie ⁊ fiat assiduatio in istis in duabus extremitatib9 diei. Et scietur q qualiter fiat picis adherẽtia in sermone nr̃o qui est in fen: in qua est decoratio cũ sciet ipinguatio membroꝝ. Et de illis que faciũt illud sunt sanguisuge cum exiccãt ⁊ linit cũ eis ⁊ lũbrici terrestres ⁊ alubleb ⁊ est spẽs volubilis q̃ hz lac. Et aqua albedarũgi sumantur sanguisuge ⁊ ponant in luto in quo est aqua earũ ⁊ dimittant hebdomada vna. Et qd est supra donec exiccent ⁊ deinde terant ⁊ liniatur cum eis.

¶ Hic determinat de illis que hñt magnificare virgã ⁊ pz. Pinguedine.i. tenacitate. Alubleb est volubilis. Albedarũgi.i. basiliconis.

¶ De cõstringetibus vuluam. Cap.47m.

SUmãt xyloaloes ⁊ cypi ⁊ enula ⁊ gariofili ⁊ ramich ⁊ parũ musci ⁊ terãtur oĩa ⁊ inuoluant in lana ifusa in mesus ⁊ supponãtur. Et iteruz galle imature supiora sgnãti cribellentur cribro subtili ⁊ supponãtur cũ pãno ifuso i vino vice vna post aliã. Facit.n. illud redire virginitatẽ cõstringẽdo. Et iterũ corti. pini contritoꝝ ptes q̃tuor: alumis ptes ij. cyperis ps.j. decoquant cũ vino odorifero ⁊ made fiat in ipso pãnus lini ⁊ supponant: ⁊ opz vt cõseruet in vase obstructo capite ⁊ administretur de eo vna vice post aliã: est.n. bonum valde.

¶ Ponit cõstringentia matricẽ ⁊ pz. Ramich est cõfectio ex gallis ⁊ passulis. Almosus.i. liquor acetosus.

¶ De calefaciẽtibus receptricẽ. Cap.48m.

FEruẽat muscus ⁊ gallia ⁊ crocus in vino odorifero in quo ifundat pãnus lini ⁊ ibibatur ⁊ administretur. est.n. redolere faciens. ⁊ cordumeni est mirabilis valde in hoc.

¶ Hic põnit medicinas que habent matricez calefacere ⁊ pz. Cordumeni.i. cardamomum.

¶ Tractatus scdus de dispõnibus horũ mẽbroꝝ.s. de illis que continuantur cum coitu.

¶ De apostematib9 testiculoꝝ calidis ⁊ que de eis approximantur ano. Cap.pm.

Postema qñq; fit i ipo testiclo: ⁊ qñq; fit in osseo. Et illi9 qd fit in osseo tactus possibilis est ⁊ cognoscit ⁊ dispõ duriciei ei9 ⁊ lenitas eius ⁊ color ipsi9. Et in illo qd fit in testiculo est illud difficile ⁊ sentit illd ipso exñte iter osseũ. Et qñq; est cũ eo se. Est.n. mẽbrũ nobile ꝯtinuatũ cũ corde. Et multotiẽs qdem cadit osseum: deide redit ⁊ remanent ãbo testiculi suspẽsi: deide nascit osseũ ⁊ icarnat ⁊ creatur ibi cistis dura nõ sic erat pus. Et multotiẽs corrodit testiculus: q̃re idiget vt castratio fiat necio vt non ꝑambulet corrosio. Et multotiẽs delet apa testiculi ꝑ tussim accidẽtẽ: quare ꝑmutatur mã ad ptẽ pectoris.

¶ De cura. Cap.2m.

OPortet vt fiat flõmia ⁊ soluat nã ⁊ ꝓprie cuz eis q̃ administrant desubt9. Nã cũ administrãtur suppositoria cõferũt magnifice ⁊ attrahit mã ad anũ. Et qñq; neciuz est vt post flõmiã vene man9 scdo fiat flõmia d saphena. Et opz vt attẽdatur lat9 doloris ⁊ fiat flõmia ex latẽ eius. Et si fuerit in vtrisq; testiculis simul accipiat qd nece est accipe de san. ex vtrisq; manib9 simul. Et opz vt alleuiet cib9 ⁊ dimittat carnẽ ⁊ q̃ sũt ei silia ⁊ regat regimie subtili: ⁊ administret in pmis sup mẽbruz pãn9 ibibit9 in aceto ⁊ aq ro. ⁊ mucilagib9 ⁊ succis fridis ⁊ ifrigidatis: ⁊ cuz icipit augmẽtari admistrẽtur hmõi epithimata ⁊ empl'a. Sumat aqua solatri ⁊ aqua cucur. ⁊ aqua cãne hũide ꝓprie ⁊ aqua endiuie ⁊ faria ordei ⁊ fabaꝝ ⁊ aliquãtulũ croci ⁊ oleũ ro. Et iteꝝ folia alkekẽgi ⁊ farina ordei ⁊ lẽtiũ. Et iteꝝ folia cãne ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleũ ro. Et d eis q̃ nos exꝑti sum9 iteꝝ est vt sumat alkekẽgi ⁊ faria ordei ⁊ faria lẽtiũ ⁊ farina fabaꝝ ⁊ violaꝝ tritaꝝ ptes eq̃les igniãter ⁊ emplẽt cum eis. Et si fuerit cal'itas ⁊ dolor supflui est neciuz vt misceãtur cuz repcussiuis sic sũt folia iusqami albi. Et si fuerit i eo durities aliq aut ptrãsierit terminũ pncipij manifeste: tũc oportebit vt regat cũ eis in qb9 ẽ maturatio ⁊ ꝓpingus maturãtiũ ex gradu pncipij ẽ faria fabaꝝ. Et camomilla ⁊ altea ⁊ mucilago se. lini ⁊ rob: ⁊ iteꝝ faria ordei cũ aq̃ ⁊ melle. Et iteꝝ folia caulis cũ faria ordei ⁊ vitellis ouorũ ⁊ oleo ro. Cũ ãt idiget resol'one ⁊ stat augmẽtũ tũc de exꝑtis bonis sũt passule enucleate ⁊ cyminũ q̃ terãtur ⁊ fiat ex eis empl'z cũ vino aut folia caulis ⁊ fenug. decocta: aut faria fabaꝝ ⁊ passe pigues enucleate ⁊ cyminũ decoquat totũ in vino cõmisto ⁊ liniat. Aut farina ordei cũ stercore vaccino ifusa in aceto cũ modico cãphore ⁊ aliq̃to aq̃ solatri aut cinis papiri syuestris ⁊ altea equal'r ꝯficiant cũ aceto. Et cinis caulis cũ albumie oui aut vitello ei9 aut radix cucu. agrestis cũ vino mell' cũ faria radicis lilij trita sic vnguẽtũ aut passu. mũdataꝝ. v. granoꝝ viridiuz elixatoꝝ. j. ⁊ .s. cymi. j.

caul'.vij.glutinis pini.iij.ↄficiant cū melle. Et iterū ad apata cū vlcerib⁹ coria argēti decoquatur cū oleo donec fiat ei spissitudo: deide ponātur sup eā cera ꝛ gumma pini ꝛ reponat. Et iteꝝ alkalibat ꝛ āmoniacū eq̄liter olei de lilio butyri vaccini quātū sufficit. Et iterū radix lactuce cū sauic. Et iterū fenugrecū ꝛ semen lini cū aqua cepe. Et iterū fex vini antiqui cū sauic. Et iteꝝ ea que diximus i caplo fridoꝝ. Et iterū forte ad apa qd idiget maturatione ꝛ ad frigidū ꝛ vētositatē in testiculo. Sumat ciceris nigri ꝛ staphisagrie: amboꝝ aā.ps j.scorpionis adusti ps.j.emplastretur cū eo. Et parum ifusionis olei sambacini in virga est iuuatiuū ad illud ꝛ ad frigidū ꝓpͥe ꝛ suspensio rubee tincture sup ipm. Et quādo apostema est dubellati: tūc de illo qd bonū est vt fiat apertio apud osseum ꝛ nō conceditur vt aperiatur illud quod sequitur anum: qꝛ quādoqꝫ fit fistula mala: imo opꝫ vt assiduetur positio farine rizi cōfecte cum aqua super ipsum vt prohibeat apertionem eius. Et in fine eius iniiciatur in virga muscus cū oleo sambacino ꝛ est vltimum aut oleum sambacinum aliquotiens: est enim cura sufficiens.

De cura apatis frigidi in testiculis. Cap.3m.

Multotiēs accidunt in eis ista apata in dispositione cacesie ꝛ hydropisis quoꝝ curationes sunt maturatiua ꝓdicta in apate calo de qb⁹ sunt farina fabaꝝ ꝛ farina fenugreci cū triplicato. Et iteꝝ cauliū. M.j.ficus.v.numero decoquant in aqua donec dissoluant ꝛ fiat cū eis empl'z. Et forti⁹ illo est vt sumant farina ciceris ꝛ farina fabaꝝ ꝛ cyminū ꝛ adeps renū ꝛ camomilla ꝛ mellilotuꝫ ꝛ cera ꝛ fiat ex eis vnguentū. Et iterū bdelliuꝫ dissoluatur in rob ꝛ admistretur ꝛ distilletur sambacinū in virgā aliquotiēs qm̄ ē mirabilis. Et iteꝝ sumātur mastix ꝛ anzarut ꝛ ifundantur in vino ꝛ in oleo sambacino ꝛ liniātur super ouū. Et oleū de kerua efficax est in apostematib⁹ testicnlorum aut distilletur in virgam muscus cū oleo sambacino quoniam est vltimum.

De cura apatis duri in testiculis. Cap.4m.

Sumātur ficuū ꝛ adipis anatis: amboruꝫ aā. ps.j.folioꝝ oliue ꝛ folioꝝ cupressi ꝛ āmoniaci: oiuꝫ aā.ps.5.aggreget cum vino ꝛ butyro vaccino. Et iteꝝ folia caulis cuꝫ farina ordei ꝛ vitellis ouoꝝ ꝛ oleo. Et iterū colcotar ꝛ byssopi humide ꝛ cere ꝛ olei rosa. ꝛ medulle cruris cerui ꝛ foliorū rubi: oiuꝫ partes equales fiat ex eis linimētū. Et iterū sumātur bdelliū ꝛ āmoniacū ꝛ dissoluātur in triplicato ꝛ aggregētur cū pauca farina fabarū ꝛ oleo. Et iteruꝫ curatio bona exꝑta ad illud sumatur furfur ꝛ idesinēter terat ꝛ cribellet i cribro tenui donec cribellatuꝫ sit ꝛ resoluatur āmoniacū cū oxymelle ꝛ ↄficiatur cū eo ꝛ iuiscetur loco dū tēperatū tenet calorē ꝛ reiteretur sup ipm assidue. est eni ↄferēs oi duritiei. Et iterū aliud cōferēs duritiei. sumātur camomilla ꝛ fenugrecū ꝛ assa ꝛ fabe ꝛ butyrū ꝛ cōgelatuꝫ vue ꝛ dactyli biscocti ꝛ fiat cum eis emplastrū. Et iterum cineris ossium dactyloꝝ adustorum partes.ij.altee pars.j.terantur ꝛ permisceantur cum aceto ꝛ fiat cum eis empl'm.

De acrai ꝛ arsacon. Cap.5m.

Hec est egritudo frida ꝛ est in mulierib⁹ plus ꝛ est titillatio virge in viris ꝛ in ore matricis mulierū ꝛ tensio accidens in vasis spermatis ꝛ mollificatio ꝛ thetanus ꝛ spasmus ipsoruꝫ: ꝛ tūc inflatur venter egri cum sudore frigido.

De cura. Cap.6m.

Quando hec egritudo apparet opꝫ vt fiat flothomia ꝛ vētosatio ꝛ mittant sanguisuge: deinde fiat vētris solo nō semel subito: quare descēdat aliqd ad mēbra ifirma: sꝫ paulatim cū facilitate: ꝛ illud fiat cū eis q̄ sunt sicut aqua volubilis cū cassia fistula ꝛ aq̄ sicle ꝛ aqua solatri cū cassia fi. ꝛ cū iure limaciaꝝ ꝛ cū iurib⁹ oleꝝ frigidoꝝ leniētiū nām: ꝛ sunt sicut illud qd fit de spinachijs ꝛ de atriplicibus ꝛ q̄ sūt illis silia. Et fiat clysterizatio ex seuestē ꝛ prunis ꝛ altea ꝛ sicla ꝛ syracost ꝛ atriplicibus ꝛ que sunt illis silia. Et ꝑueniat ad vltimū in epithimatib⁹ fridis valde infrigidātibus sup mēbra coitus ꝛ super dorsum sicut illud qd fit de iusqniamo ni. ꝛ chimolea ꝛ oibus q̄ sciuisti in priapismo calido in apatibus testiculorum calidis. Et radix quidem nenufaris ꝛ radix lilij sunt cōuenientes ad hanc egritudinem.

De dolorib⁹ testiculoꝝ ꝛ virge. Ca.7m.

Fit ex malitia compl'onis diuerse fride ꝛ calide ꝛ ex vētositate ꝛ ex apostemate ꝛ ex percussione ꝛ ex casu super ventrem.

De signis. Cap.8m.

Cum ē ex malitia cōpl'onis nō ē illic tēsio vehemēs ꝛ cognitio cōpl'onis ē cū sensu ꝛ ē calidus iflāmat⁹ ꝛ fridus stupefact⁹ ꝛ nō ē plurim⁹. Et cū vētoso ē tēsio ꝛ ꝑmutatio sine grauedie. ꝛ cū illis reliqs sunt cause eoꝝ ꝛ signa ipsorum.

De cura. Cap.9m.

Manifeste sunt ex eis q̄ dicta sūt in calefactiōe testiculoꝝ ꝛ ifridatiōe eoꝝ ꝛ curatiōe apatū eoꝝ ꝛ resol'oue vētositatis ipsoꝝ. Et qn̄ frigidus ē vehemēs: tūc cura ei⁹ est oleū d kerua in quo dissolutū sit euforbiū. Et si vehemētior sit iflāmatio ꝛ adustio: tūc cura ei⁹ ē cū succis ifridātib⁹ in qb⁹ positū sit aliqd thuris ꝛ opij. In facto āt a ꝑcussione aut casu opꝫ vt fiat flōmia ꝛ assumat mēbrū cū ifrigidātib⁹ reꝑcussiuis absqꝫ stipticitate vehemēti: quare dolorē faciāt imo fit cū eis virtus lenitiua sicut sūt viole ꝛ nenufar ꝛ cucurbita ꝛ similia: deinde post illud administrētur mucilago altee ꝛ camomilla ꝛ silia. Et iteꝝ gūmi pini ꝛ myrra cū aqua frida ꝛ semen lini cōfectū cū aqua frida ꝛ butyrū ꝛ glutē alimbat equal'r.

De magnitudine testiculoꝝ. Cap.10m.

Accidit testiculis vt magnificētur nō ꝰm semitā apationis sed ꝰm semitā impinguationis ꝛ teneritudinis sicut accidit mamillis.

De cura. Cap.11m.

Curatur cum medicinis infrigidātibus qbus curātur mamille virginuꝫ stantes vt non cadant sicut est epithima cū iusquiamo nigro ꝛ iusquiamoq albo. Et oē qd debilitat virtutem

nutritiuā

nutritiuam ꝛ fricatura plumbi cōfricati adinuicē cum aqua coriādri humidi ꝛ ꝯfricatio cottis ꝛ lapidis molendini. Et de illis que ꝯferūt ad illud ꝛ tēperāt ipsam est vt assidueꝛ iniectio sambacini in virgam.

¶ De eleuatiōe testiculi ex pte eius. Cap.12m.

Quādoqꝫ accidit testiculo vt corrugeꝛ ꝛ minoretur ꝑpter dñium cōplōnis frigide ꝛ debilitatem. Et qñqꝫ occultaꝛ ꝛ eleuaꝛ ad myrach vētris ita vt difficultas fiat vrine ꝛ dolor fiat cū mingitur: ꝛ accidit distillatio eius.

¶ De cura. Cap.13m.

Cureꝛ cū vnctionibꝫ ꝛ emplīs calefaciētibꝫ confortātibus ꝛ atractiuis que diximus in capitulo erectionis. Et qñ occultaꝛ ꝛ fugit: tūc cura est assiduatio balneationum ꝛ tinarum. Et quandoqꝫ est necessarium fm ꝙ scripserunt antiq vt intromittant opium in virgā ꝛ sufflet ur donec corpus eius subtilietur ꝛ descendat testiculus.

¶ De varicibus ossei ꝛ duritiei eius. Cap.14m.

Quandoqꝫ apparent super osseum ꝛ que sequuntur ipsuꝫ varices inuolute plurime in qbus quandoqꝫ coartaꝛ ventositas ꝛ freqūes fit titillatio super eas. Et multotiēs generaꝛ super eas apostema durum qꝺ est de genere apostematū frigidorum. Et plurimū qdē accidit in latere sinistro ꝑpter debilitatē ipsius. Et qñqꝫ hꝫ venā additam ad quam effunduntur materie.

¶ De cura. Cap.15m.

Cura eius est cura apostematum duroꝝ.

¶ De mollificatione ossei. Cap.16m.

Quandoqꝫ prolongatur osseum ꝛ mollificaꝛ prolongando ꝛ fit in eo res feda.

¶ De cura. Cap.17m.

Oportet vt eius embrocatio assiduetur cum infrigidantibus stipticitateꝫ faciētibus ꝛ emplastreꝛ cū eis ꝛ minoretur coitus. Et de medicis sunt qdaꝫ qui incidunt partem ossei ꝛ supfluitatē ipsius ꝛ sumunt residuū vt equeꝛ eius quantitas. Sed melius est ꝛ magis conseruaꝛ vt sumaꝛ in primis: deinde abscindaꝛ superfluum.

¶ De ramice ꝛ ruptura. Cap.18m.

Ego postposui ramici ꝛ rupture capitulum in quo inuenientur in fine tract. qui sunt huius libri tertij.

¶ De corrugatione testiculoꝝ. Cap.19m.

Fit illud causa frigoris vehementis aut casus virtutis accidentis in signis malis habentibꝫ egritudines acutas ꝛ ego dicā ea illic.

¶ De vlceribꝫ testiculoꝝ ꝛ virge i locis ani. Cap.20m.

Cum vlcera accidūt in istis locis sunt mala ambulatiua: qm̄ mēbra ista sūt fꝫ formā ad quoꝝ ptes festinat putrefactio qm̄ sūt ꝑtecta ab aere ꝛ decliuia ad caliditateꝫ ꝛ humiditatē ꝛ approximant meatibus supfluitatuꝫ: ꝛ assimilantur quodāmodo vlceribus viscerum ꝛ oris. Et eoruꝫ deteriora sunt illa que fiunt in lacerto qui est in radice virge ꝛ in ano. Et illud ideo quoniā indigēt exsiccatione forti ꝛ sensus eoꝝ cū hoc est vehemens. Et fortasse necessarium est abscindere virgam ipsam cuꝫ sup ipsam putrefiunt vlcera ꝛ perambulant.

¶ De cura. Cap.21m.

Vlcera que sunt sup caput virge idigent eis q̄ sunt vehemētioris exiccatiōis qꝫ sint ea qbꝫ indigēt facta sup ꝑputiū ꝛ cuteꝫ ēt: qm̄ caput virge est vehemētioris siccitatis in cōplōne sua. Et ista vlcera aut sunt recentia aut sunt antiqua. Et de eis sunt q̄ sunt maligna. Ex recētibꝫ qdeꝫ nō est res melior qꝫ aloes: ꝛ assumanꝛ aloes plūbū vstū ꝛ climia abluta cū vino ꝛ thutia. Et approximāt illi margarite ꝛ vene aduste ꝛ sūt mirabiles in h̄. Et cinis ouorū ꝛ thutia puluerizata ꝛ epithimata cū aqua frida. Si aūt sūt humidiora illis ꝛ iā faciūt pus: idigēt eis q̄ sūt fortiora sicut es vstū ꝛ cortices arboris pini hꝫtis grana pua adusti. Et si idigēt gñatiuis carnis misceaꝛ cuꝫ eis thus. Medicamē exptū ad ea q̄ idigēt exiccatione vehemēti cū icarnatiōe. ℞. thutie ꝛ aloes ꝛ sarcocolle ꝛ thuris ꝛ scedenegi ꝛ corticis mediani algarab adusti ꝛ alumis iameni ꝛ atrimēti adusti ꝛ gallaꝝ ꝛ balaustia rū ꝛ achacie: oiuꝫ añ. ptes eq̄les: ꝛ floris eris ptē. j. ꝛ. s. ꝛ capitū granatoꝝ ēt acetosoꝝ ptē. j. fiat ex eis vnguētū cū oleo ro. Descriptio alia. Scoria ferri plūbū vstuꝫ san. draco. charta cōbusta alumē cōbustū sumanꝛ ꝛ cū oleo ro. fiat ex eis emplm̄ aut vnguētum aut tro. Et si fuerit antiqua ponanꝛ in eis thus ꝛ minutū eiꝫ ꝛ aloes fm partes equales. Et si illic fuerit corrosio tūc ex eis que ꝯferūt illi est vt sumanꝛ cinis capilloꝝ hois ꝛ anidē ꝛ lētes mōtane ꝛ fiāt ex eis puluis ꝛ emplm̄. Et iterū fortius illo sumanꝛ de vnoquoqꝫ duoꝝ arsenicoꝝ vij. ptes ꝛ calcis nō extincte lapides. xx. ꝛ acbacie. xij. ptes. Cōficianꝛ cū aceto ꝛ succo alesfiꝫ humidi: ꝛ fiant troc. in vmbra ꝛ administrenꝛ. Et fortiꝫ illo est qꝺ. ℞. vtrūqꝫ arsenicū ꝛ acbaciā ꝛ stapbisagriā ꝛ cinerē anbeti ꝛ piper de qbꝫ fiāt trocisci. Si aūt maligna fiāt ꝛ denigrenꝛ tūc melius est vt penitus abscindaꝛ locus niger ꝛ curetur cū vnguēto generatiuo donec genereꝛ.

¶ De vlceribus iterioribus virge. Cap.22m.

Curatio illiꝫ ē curatio vlcerū vesice: ꝛ qñqꝫ necessaria sunt ea que sunt sicut medicamē de chartis cōbustis ꝛ alumine adusto ꝛ climia abluta post cōbustioneꝫ. Et de corticibus arboris pini minoris scedenegi thure de qbꝫ fiāt trocisci ꝛ administrenꝛ in iniectorio.

¶ De fricatione in virga. Cap.23m.

Fit ex materia calida effusa ad ipsam ꝛ sudore acuto resudante ex partibus eius: quare facit ipsam fricari.

¶ De cura. Cap.24m.

Expellatur humor cū flobothomia ꝛ solutione vētris. Deinde sumaꝛ acbacie ꝛ memithe amboꝝ añ. ℥. j. salis āmoniaci: aloes: añ. sexta ℥. j. croci. xij. ℥. j. ꝛ quantū sunt omnia vsnen: terānꝛ omnia ꝛ cribellenꝛ ꝛ cōficianꝛ cū oleo sambacino est enim mirabile. Et quandoqꝫ sedatur si liniatur desuper in balneo acetū ꝛ oleum ro. Et sint in ipso nitrū

⁊ alumen. Et si est frigida ponaẜ in ipso aliquid de staphisagria. Et cū egreditur ex balneo liniatur ex albumine oui cū melle. Et si nō confert aliquid ⁊ iam facta fuerit flobotbomia ⁊ euacuatio: tūc fiat ventosatio ab interiore parte coxe ⁊ in ꝓximo illius loci: aut mittantur super ipsam sanguisuge.

¶ De apatibus virge calidis. Cap. 25m.

C Urationes eoꝝ sunt ꝓxime curationibꝰ apatū testiculorū calidoꝝ: sed sunt magis tolerātia stiptica in pncipio rei. Et de descriptionibꝰ eorū sibi proprijs est hec: cortices granatorū ⁊ rose sicce ⁊ lentes: decoquantur in aqua: ⁊ cuz in decoctione dissoluunẜ terantur cū oleo ro. ⁊ administrētur. Et iterum chimolea cuz aqua solatri ⁊ similiter bolum armenum ⁊ lentes ⁊ folia alkekengi.

¶ De apatibus virge frigidis. Cap. 26m.

S Ermo de eis est ꝓximus sermoni de apatibꝰ testiculoꝝ ⁊ multiplicanẜ in dispōne cacesie ⁊ hydropisis. Et de illis q̄ expta sunt ad ea est illud qđ. ℞. ossa dactyloꝝ ptes. ij. altee ptē. j. ⁊ ꝯteranẜ cū aceto ⁊ emplastreẜ cū eo. Et medicamen assumptum ex furfure ⁊ āmoniaco ꝑdictū in capitulo apatis in testiculis est medicamē magis cōueniens locis illis ⁊ in virga qn̄ apatur apate duro.

¶ De cure ragadiaꝝ virge. Cap. 27m.

C Urenẜ cura ragadiarū ani. Et de illis quoꝝ iuuamētū ꝓpinquū est: est vt sumanẜ chimolea ⁊ latia ⁊ alcāna ꝯtrita ⁊ dragagātū: ⁊ fiat ex eis ⁊ ex cera ⁊ vitellis ouorū vnguentum.

¶ De dolore virge. Cap. 28m.

A Ccidit dolor virge ex causis diuersis. Et multotiēs accidit a retētiōe vrine quē clysteria leuia sanāt: ⁊ vt sit cōtētus aqua ordei cū iulep ⁊ nō approximet seminibꝰ vt nō descēdāt superfluitates. Deinde post clystere fiat vaporatio in circuitu pectinis ⁊ virge tāte quātitatis vt liniaẜ cutis: ⁊ fundaẜ desup aqua tepida ⁊ liniaẜ cū viol.

¶ De verrucis sup virgā. Cap. 29m.

I Ncidantur ⁊ ponatur desuper medicamē retinens sanguinem ⁊ curentur cura reliquarū verrucarum.

¶ De cura botbor ⁊ silium moro ⁊ carnis orte ⁊ addite super istas partes. Cap. 30m.

S Umatur baurach adustū ⁊ cinis ligni vitis: terantur cuz aqua bene ⁊ ponantur super morum ⁊ que ei similantur. Et quando non valent incidatur ⁊ puluerizetur desuper atrimētum ⁊ arsenicum. Et si fuerit deterius illo non erit excusatio quin cauterizetur.

¶ De corrosione virge. Cap. 31m.

L Enificatur virga cum lenitiuis ex oleis sicut sisamino ⁊ oleo narciscino ⁊ adipibus subtilibus notis sicut adeps galline ⁊ anatis ⁊ medulle crurium vaccarum ⁊ ceruorum ⁊ cera ⁊ resina in balneo ⁊ sine balneo. Et clystere fiat ex hoc genere cum iniectionibus: ⁊ fiant colyria ⁊ ponaẜ desuper aliquid ⁊ fiat vt coquatur.

¶ Fen. xxj. de mēbris generationis in mulieribus tres continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radicibus ⁊ principijs ⁊ conceptione ⁊ partu.

¶ De anathomia matricis. Cap. pm.

D Ico ꝙ instrumentum generationis mulieris est matrix. Et est in radice creationis similis instrumento generationis quod est in viris ⁊ est virga ⁊ que cum ea sunt. Sed vnum eorum est completum procedens ad exteriora. Et alteruz est diminutum retentum in interioribus ⁊ est quasi cōuersum instrm virorum. Est enim quasi osseuz syphac matricis ⁊ quasi virga collum matricis.

P Ostꝙ Auic. in ꝑcedētibus determinauit de dispōnibꝰ mēbroꝝ gnōnis masculoꝝ: hic determinat de dispōne mēbroꝝ gnōnis repertoꝝ in mulieribus. Primo ponit anathomiā. Scđo ponit dispōnes gnōnis embrionis. ibi (Cū matrix colligiẜ.) Primo ponit anathomiam matricis. Scđo testiculoꝝ. ibi (Et duo oua.) Tertio vasoꝝ spermaticoꝝ mulieris. ibi (Et sicut viri.) ¶ Dicit pmo ꝙ matrix est instrm gnōnis mulieris ⁊ est in sua creatione sicut membrum viri.
¶ Nota ꝙ matrix diciẜ instrm: qꝛ est illud mediante quo fit generatio. modo anima nō pōt facere operationē nisi mediāte organo ⁊ instro. diciẜ ēt matrix: qꝛ ab ipsa daẜ nutrimētū embrioni qđ per vmbilicū embrionis vadit ad epar ⁊ dispartiẜ in venis p corpus ⁊ fit nutritio. ⁊ diciẜ vulua qꝛ vult ⁊ a forma specifica est attractiua seminis. Itē quedā sunt aīalia aīalificātia ⁊ quedam ouificantia ⁊ vtraqꝫ habent mrīcē: sed ouificātiū quedā faciūt multa oua ⁊ qđaꝫ pauca. multa vt pisces ⁊ tenēt istū ordinem: qꝛ femella facit oua ⁊ masculus irrorat ipsa semine suo: ⁊ ipsa irrorata faciūt pisces: ⁊ si aliqđ dictoꝝ nō irroraẜ a semine masculi non est aptū pro gnōne.
¶ In radice. i. forma creatiōis. Simile instro gnōnis sicut viris: qꝛ sunt in ea testiculi ⁊ est ibi collū loco virge retentū in īterioribus vt muliebre. Et est. s. matrix. Cōuersuz. i. reuersuz. qꝛ si posset videri collū matricis: tūc esset factū sicut virga viri. ⸿ Sꝫ ꝯ: qꝛ hoc nō appet per anathomiā. Dōm ꝙ qꝛ fit magna ꝯtractio ꝓpter mortem: ideo nō appet talis sequestratio in muliere mortua. Simil'r ēt non apparent multe vene in viro. Osseum. s. in viris. Syphac. i. panniculi matricis. Et quasi virga. s. in viris.

¶ Et duo oua mulieribus sicut viris. Uerum ipsa in viris sunt magna apparentia exterius elongata ad rotunditatem tendentia. In mulieribus sunt parua rotunda tendentia ad vehementiam compressionis latitudinalis: intrinseca in vulua posita a duobus lateribus eius: in omni latere profunditaꝫ cuius extitit vnū distincta: quorum vnumquodqꝫ approximatū est panniculo que ambo cistis vna non aggregat: ⁊ panniculus cuiusqꝫ amborum est neruosus.

¶ Ponit anathomiam testiculorum ⁊ dicit ꝙ mulier hꝫ duos testiculos sicut habent viri. Duo oua idest duo testiculi. Mulieribus. s. insunt. Non aggregat. i. sic aggregat oua viri osseū. ¶ Nota ꝙ matrix hꝫ a dextro vnū testiculū ⁊ a sinistro vnū aliū ⁊ nō est ibi vnus pāniculus coopiēs sicut in viris: sꝫ qlibet ipsoꝝ hꝫ pāniculum.

¶ Et sicut viri habēt vasa spermatis inter ouuz ⁊ euacuatorium radicis virge: similiter mulieres habent vasa spermatis inter duos testiculos ⁊ inter id quod expellit ad interiora matricis.

¶ Ponit anathomiam vasorum mulieris. Primo ponit similitudinem inter membra viri ⁊ mulieris. Secundo dissimilitudinem. ibi (Uerum.) ¶ Dicit primo ꝙ sicut viri habent vasa seminalia per que tendit semen ad partes ⁊c. ⸿ Sed tu dices quare natura non fecit testiculos intra in hominibus sicut in mulieribus. Dicendum ꝙ natura semper fecit qđ melius est: qꝛ viri nō habent matricez. ⸿ Uasa spermatis. s. delatoria. Nota ꝙ vasa seminalia sunt ad portandum semen ad fundum matricis.

¶ Uerum

¶ Uerum illa que sunt viroꝝ incipiunt ab ouo ꝛ eleuantur ad supiora ꝛ cadūt in foramina ex qbus descēdit coopertoriū oui custodita ꝛ ꝓtecta: deide spargūtur descēdendo transuersa expansa habētia inuolutiones. Et cōplet̄ in eo qḋ est inter ipsa digestio spermatis donec redeat ꝛ expellat̄ ad meatū q̄ est ī radice virge a duobus laterib⁹. Et in ꝓximo eius est illud quod expellit ad ipsum etiaʒ extremitas colli vesice ꝛ est longum in viris breue in mulieribus. Jn mulieribus vō extēdit̄ qḋ est īter duo oua ad ambo ilia sicut duo cornua arcuata incidētia ad duo emunctoria quoꝝ duo extrema continuant̄ cū duobus inguinibus ꝛ tenduntur vt chorda ꝓpter coitū equātia colluʒ matricis ad recipiēdū ita ꝙ trahūt ipm̄ ad duo latera: quare dilatatur ꝛ aperit̄ ꝛ deglutit sperma. Et ipsa ambo sūt breuiora q̄ʒ duo iactores sibi similes in viro.

¶ Ponit differētiam mēbroꝝ viroꝝ a membris mulieris. Et ponit duas differētias. Scd̄a ibi (Et diuersificantur.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ vasa seminalia in viris incipiunt ꝛc̄. Jlla. s. vasa spermatica. Ab ouo idest a testiculo. ꝛ intelligit̄ de descensu vasis seminalis ad testiculos. Jn ꝓfunditatem. s. colli vesice ꝛ virge. Coopertoriuʒ oui idest dydymus. Deinde spargantur. s. vasa seminalia. Jnuolutiones. s. extra collū vesice. Jnter ipsa. s. vasa seminalia. Jn proximo eius. s. orificijs vasis spermatis. Ad ipsuʒ. s. per quod expellitur. Nota ꝙ non est idē meatus per quē vadit semen ꝛ per quem vadit vrina: sed sunt diuersi. Et est longum. s. talis meatus. Ostenditur. i. declaratur in duobus ouis. Ad duo emunctoria: idest ad duo inguina. Ad duo latera scilʒ ad dextrum ꝛ sinistrum. Jpsa ambo scilʒ vasa spermatis in mulieribus.

¶ Et diuersificant̄ in hoc ꝙ vasa spermatis in mulieribus continuant̄ cum duobus ouis ꝛ penetrāt in duobus additamētis que sunt vt duo cornua quidā oriēs ex vnoquoqʒ ouo qḋ expellit sperma ad vas ꝛ nominant̄ duo expulsoria spermatis.

¶ Ponit aliā drīaʒ īter vasa viri ꝛ mulieris. Primo hoc. Scd̄o reddit cām eius qḋ dixit. ibi (Et nō cōtinuant̄.) Prima pʒ. Ad duas. s. concauitates matricis. Et noīant̄. s. illa duo oua.

¶ Et non continuantur vasa spermatis in mulieribus cum duobus ouis nisi quoniam membra spermatis in mulieribus ꝓpinqua sunt in lenitate duobus ouis. Et nō fuit necessarium īdurare ea ꝛ indurare panniculos amborum: quoniam ipsa sunt in cauea: quare non indigent proiectione longinqua.

¶ Reddit causam quare in mulieribus fit continuatio vasorum seminis cum testiculis. Primo hoc. Secundo ostendit qualiter non fit continuatio in viris. ibi (Jn viris vō.) ¶ Dicit primo ꝙ hoc est quia vasa seminis in mulieribus sunt leuia sicut testiculi ꝛc̄. Amborum. s. ouorum. Proiectione. i. protectione. Nota q̄ꝛ sunt continuata non fuit timor de leuitate eoꝝ.

¶ Jn viris vō nō fuit bona continuatio eoꝝū cū duobus ouis ꝛ non ꝑmiscetur eis ambobus. Nam si fieret illud noceret eis ambobus cum tenderētur vt chorda propter duritiem amboꝝ: imo positum est inter ambo medium quod nominatur endros scilicet expulsorium apud medicos ad interiora eius.

¶ Ostendit quare in viris non est talis continuatio vasorum seminis cū testiculis viri ꝛ pʒ. Eorum. s. vasorum spermatis. Non permiscet̄. s. in substantia. Nota ꝙ illa vasa seminalia sunt illa que faciunt ad generationem: sed testiculi stant sicut lapides ad textrices vt teneant bene pānos protensos. sed medici volunt ꝙ in testiculis fit permutatio sanguinis in semine. Jnter ambo. s. vasa spermatis. Expulsoriuʒ. i. iuuans ad expulsionem.

¶ Et intra matricem est extremitas rotunda neruosa in cuius medio est quasi semita: ꝛ super ipsam sunt additamenta plurima incidentia.

¶ Jn precedentibus Aui. notificat matricē quantū ad similitudinē ad membra viri ꝛ etiam quantū ad differentiā. Hic ponit anathomiam quantū ad incessiones ꝛ cellulas matricis: ꝛ ideo dicit ꝙ in matrice est extremitas concaua neruosa ꝛ sunt quedā cellule ꝛc̄. ¶ Rotunda. i. concaua. Semita. i. viri incidentia. vnde ex hoc dicitur habere plures cellulas. Nota ꝙ aliquādo Gal. videtur velle ꝙ matrix habeat septē cellulas: ꝛ ideo possunt fieri septem embriones. Aui. 9. de aīalibus. cap̄. 5. dicit ꝙ aliquando nascuntur vsqʒ ad septem fetus: ꝛ ideo matrix habet rugositates ꝛ eminentias in quibus possunt embriones multiplicari.

¶ Et matrix quidem creata est habēs venas plurimas ramificatas ex venis quas diximus vt sit illic sustentatio embrionis. Et fit supfluitatibus mēstruis p̄cipitatio ꝛ ligatur matrix cū dorso ligamētis fortibus pluribus ꝛ ad partē suminis ꝛ vesice ꝛ ossi lato ꝛ eis que sequuntur ipsaʒ sed sunt laxa. Et de ligamētis eius sunt quedā quibus ꝯtinuatur ex neruis ꝛ venis predictis in anathomia neruorum ꝛ venarum.

¶ Ponit anathomiam matricis quātum ad venas ꝛ ligamēta: ꝛ dicit ꝙ matrix hʒ multas venas ꝛ est ligata dorso ꝛc̄. Quas dixim⁹ sciłʒ primo cap̄. fen prima de anathomia venarū. Sustentatio aꝉs preparatio. Precipitatio. i. motus cum exitu. Et ossi sacro. i. ossi suminis qḋ est circa alchatin. Et eis. s. ligamentis. Jn ipsa. i. coram ipsa. Laxa. s. eadem. Ex neruis. s.

¶ Et facta ē ex substātia neruosa vt extēdat̄ apud collectionē ꝛ vt cōgreget̄ ad quātitatē paruaʒ apud partū. Et nō cōpletur eius cōcauitas nisi cuʒ cōplemento augmēti sicut mamillarū quātitas nō cōplet̄ nisi cum cōplemento: qm̄ aū illud est vana ꝛ nō est necessaria: ꝛ ꝑꝑ illud matrix in puellis est minor vesicis ꝑlm̄: ꝛ hʒ in hoībus duas ꝯcauitates ꝛ in alijs concauitates ſm̄ numerum papillarū mamillarū. Et locus eius est post vesicam ꝛ supfluit sup eam desup sicut supfluit vesica sup eā desubtus. Et in anterioribus sunt itestina vt sit ei a duobus lateribus sustētaculū ꝛ stratus lenis ꝛ sit in tutela. Et nō est intētio prima in hoc veniēs ad matricē ipsam imo ad embrionē. Et ipsa quideʒ occupat qḋ est inter ꝓpinqtatem vmbilici vsqʒ ad postremum meatū vulue ꝛ est eius collum. Et lōgitudo eius equalis in mulieribus est īter sex digitos vsqʒ ad. xi. digitos ꝛ qḋ est inter illud. Et qñqʒ abbreuiatur ꝛ ꝓlongat̄ ꝑ vsum coitus ꝛ dimissionē eius. Et qñqʒ assimilat̄ quātitas eius figure quātitatis eius qui ꝯsuetus est eius cōcubitu: ꝛ appropinquat illi longitudo matricis ipsius. Et quandoqʒ tangit intestina superiora.

¶ Notificat matricē ꝑ anathomiā quātuʒ ad subam ꝛ quātitatem eius ꝛ pʒ. Apud collectionē. i. vt colliget̄. Cōgregat̄. i. cōstringitur. Augmēti. s. cordis sicut quātitas. Mamillaꝝ. s. nō cōplent̄ ꝑfecte nisi sit cōpletū corpus. Una. s. matrix: q̄ꝛ nō opat̄ opatiōes suas. Jn homībus. i. in mulieribus ꝛ alijs. s. aīalib⁹. Nota ꝙ canes hn̄t sex mamillas ꝛ ita matrix ipsaꝝ hʒ sex ꝯcauitates. Tamē Gal. 14. de vtilitate ꝑticularū. c. 4. dicit ꝙ concauitates in matrice mulieruʒ sunt septē: sed Aui. dicit hic ꝙ hʒ duas ꝯcauitates. Sʒ soluēdo dicendū ꝙ hʒ duas. s. magis manifestas. Et locus. Notificat matricē per anathomiā quātū ad locū ꝛ pʒ. Post vesicā. s. retro. Ei. s. matrici. A duobus lateribus. s. anterius ꝛ posterius. Et stratus. i. vel locus. Jntētio. q̄ꝛ dicit̄ ꝙ sit ei stratus. i. locus lenis. Nota ꝙ locus est lenis in medio matricis ne ledat̄ embrio. Et est eius collum. s. ille meatus. Et longitudo. Ponit anathomiā q̄ꝛtum ad quātitateʒ colli ipsius matricis ꝛ pʒ. Et longitudo aꝉs concauitas.

¶ Et creata est matrix cū duabus tunicis quarū intrinseca ꝓpingor est ad hoc vt sit venosa ꝛ aspitas eius similiter. Et orificia harū venarum que figunt̄ in m̄rice noīant̄ foramina m̄ricis ꝛ eis cōtinuant̄ panniculi embrionis ꝛ ex eis currit san. menstruus ꝛ ex eis nutritur embrion. Et exterior harū duarū ꝓpingor est ad hoc

vt sit neruosa: ⁊ vnaqueq; illarum tunicarum cōstringitur ⁊ dilatať cū preparatione suarū naturarū. Et tunica qdem extrinseca pura est vna: ⁊ intrinseca est sicut diuisa in duas diuisiones quasi distinctas non sicut consolidatas: ita q̄ si excoriareť tunica exterior harū duarū excoriareť quasi a duabus matricibus quibus eēt collū vnū nō sicut a matrice vna. Et īueniunť spēs villorū oēs in tunica extrinseca

¶ Notificat matricē quātū ad tunicas ⁊ pz. Uenosa. i. hz subam ligamētalē ad modū vene. Figunť. i. diuidunť. Ista est snīa afor. 61. pticule quinte. s. mulieri in vtero habēti. Ad eas. s. per eas. i. venas Illarum duarū. s. tunicarū. Suarum naturarum. i. virtutū naturalium. Aliter. i. q2 naturaliter sic disponitur.

¶ Et matrix pterea ingrossať ⁊ īspissatur quasi ipsa impinguetur ⁊ illud est in hora menstruorū. Deinde qn̄ purgatur extenuatur ⁊ exiccatur ⁊ ipsa iterū attenuať cum magnitudine embrionis. Et eius dilatatio est fm dilatationem corporis embrionis.

¶ Addit cañ. ⁊ diuiditur in quinq; sicut quinq; ponit cañ. Secunda ibi (Et coit⁹.) Tertia ibi (Et cū dicitur.) Quarta ibi (Et collū.) Quīta ibi (Et de mulieribus.) Sexta ibi (Et ante violationē.) ¶ Dicit p̄ q̄ matrix igrossať ⁊ inspissať ⁊c̄. In hora mēstruorū. i. mēstrua debent venire. Attenuatur. s. quando extenditur.

¶ Et cum coitur cum muliere expellitur matrix ad os matricis quasi procedens desiderando attrahere sperma per sui naturam.

¶ Ponit secūdū cañ. ⁊ dicit q̄ quando fit actus coitus tunc matrix mouetur ⁊c̄. Expellitur. i. cōmouetur.

¶ Et cum dicitur matrix neruosa non intelligitur per illud q̄ eius creatio sit ex neruis cerebri: imo q̄ creatio sit ex substātia similis neruis alba puata san. viscosa extensiua. Et non adueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci qbus sentit. Et si eēt vehemētius neruosa vehementius cōmunicaret cerebro.

¶ Ponit tertium canonem ⁊ dicit q̄ ipsa non est facta ex neruis cerebri vel nuche: sed q2 ipsa est alba ⁊ veniūt ad ipsam pauci nerui. est alba q2 ligamentalis.

¶ Et collū qdē matricis lacertose carnis est quasi ipm sit cartilaginosum: ⁊ quasi sit ruga super rugaz cui addit pinguedo duritiem ⁊ cartilaginositatem: ⁊ impregnatio iterū in hora impregnatiōis. Et in ea est meatus oppositus ori matricis extrinseco ex quo deglutit sperma ⁊ expellit menstrua ⁊ parit fetuz. Et fit in dispositione conceptionis in summo constrictionis quā fortasse non ingreditur extremitas acus: deīde dilatatur pcepto dei excelsi ⁊ egreditur ex ea fetus. Meatui aūt vrine in ea est locus alius ⁊ est propinquior ori matricis ab eo qđ sequitur supremum eius.

¶ Ponit quartū cañ. ⁊ dicit q̄ collum est ⁊c̄. Cartilaginosum. i. cuz quadā duritie. Pinguedo. s. per coartationez: vel q2 est pinguedo solida callosa: ideo facit duritiem. i. resistentiam ⁊ cartilaginositatem. s. q2 extendiť. Et in ea. s. matrice. Supremū eius. s. anterius.

¶ Et de mulieribus est cuius matricis colluz redit ad sinistrum. Et de eis est cuius est ad dextrum.

¶ Ponit quintum cañ. ⁊ pz.

¶ Et ante violationē puelle virginis sunt in ore matricis pāniculi contexti ex venis ⁊ ligamentis subtilibus valde ortis ex omni mēbro eius qđ destruit violator ⁊ currit qđ in eis ex sanguine est.

¶ Ponit aliū cañ. ⁊ dicit q̄ quando puella violatur sunt quidā pāniculi ⁊c̄. Et scias q̄ ille panniculus in quo cōsistit virginitas puellarum vocatur fm doctrinale cento. Et ideo dicit doctrinale. O sicut cento maribus sociare memēto. Et ibi vult q̄ cento est masculini generis qđ nota ⁊c̄. Ex oī mēbro. s. cā cōstituente ⁊c̄.

¶ De gnōne embrionis. Cap. 2m.

Cum matrix colligiť super sperma tūc prima dispōnū q̄ aduenit illic est spumositas spmatis: ⁊ est ex opatione virtutis formatiue.

¶ In pcedētib⁹. A. ponit anathomiā mřicis: h̄ determīat de dispōnib⁹ ei⁹. Et p̄ de nālib⁹. Scđo pter nām. ibi (Accidūt mřici.) Prio determinat de causis generatiōis fetus ⁊ de dispōnibus ei⁹. Scđo de causis eius. ibi (Partus aūt.) Primo determinat de causis generationis fetus. Secundo de causis generationis multorum embrionū. ibi (Et cā qdē.) Prio facit h̄. Scđo determīat de causis masculinitat̄ ⁊ femineitat̄. ibi (Et cū ad cor.) Prio deter. de cāis gnōnis fet⁹. Scđo ponit cañ. ibi (Et scias.) Tertio deter. de pāniculis fet⁹. ibi (Ampli⁹.) Prio deter. de cāis gnōnis fet⁹ ⁊ cuiuslibet dispōnis fet⁹. Scđo oñdit tp̄s cuiuslibet dispōnis. ibi (Et spatium qdē.) Prio determinat de causis gnōnis fet⁹ ⁊ dispōnū reqsitaꝝ ad fetū. Scđo oñdit q̄ nō est tp̄s eq̄le gnōnis masculi ⁊ femelle. ibi (Et nō est illud.) Prio determinat de dispōnib⁹ fet⁹ ⁊ gnōne eius vsq; ad sex dies vel circa. Scđo de gnōne fet⁹ quātū ad mēbra sua post illud tp̄s. ibi (Et veritas.) Prio facit h̄. Scđo oñdit qs effectus īsequiť ad dispōnes īductas. ibi (Et cū spma figiť.) Primo ostēdit pmā opationē semis in gnōne fet⁹. Scđo assignat cām illius opatiōis. ibi (Et veritas.) Tertio pcludēdo ponit alias dispōnes q̄ fiūt. ibi (Et pp illud.) ¶ Dicit p̄ q̄ qn̄ matrix corrugať sup semē: p⁹ opatio est spumositas spmat̄. Nota q̄ in pn° gnōnis dū semen mittiť in mřice fit corrugatio sup spma sic̄ corrugať stōchus sup chilū ⁊ meli⁹ agēs agit ⁊ passuz meli⁹ patiť. ¶ Sup spma. i. sup semē viri. Al'r sup spma. s. sup sanguinē mēstruū mulier̄. Al'r sup spma. s. viri ⁊ mulier̄. Nota q̄ ista spumositas fit a v̄tute īformatiua mediāte spū ita q̄ calidū vltra h̄ q̄ calefacit ēt rarificat: ⁊ fit ista spumositas q̄ aduenit. s. illic in mā. al'r aduenit. s. mřici. sz p⁹ expositio ē melior. ¶ Nota q̄ p̄ ponit spumositas q̄ ē sic̄ qdā butyrositas spmat̄: q2 scđa ē sic̄ apitio guttaꝝ sanguineaꝝ. Tertia est sic̄ sanguis coagulat⁹. Quarta est sic̄ masticatio carnis. Quīta est mēbroꝝ distinctio. ¶ Et nota q̄ totuz illud tēpus spumificatiōis māet. s. dierum vel circa: ⁊ est operatio virtutis informatiue.

¶ Et veritas qdē dispōnis ipsius spumositatis est ex h̄ q̄ virtus īformatiua mouet illud qđ est in spermate ex spū aiali nāli ⁊ vitali ad minerā vniuscuiusq; eorum in qua figitur. Et creatur illud mēbruz ex eo fm modum quē exposuimus ⁊ declarauimus in libris pncipiorū.

¶ Ponit cām isti⁹ operationis q̄ est spumositas: ⁊ dicit q̄ cā est: q2 virtus īformatiua mouet illud qđ reclusum est in semine ⁊ ille spiritus mouet mām quodā motu. Uesicatorio ⁊c̄. s. viri vniuscuiusq; eoꝝ. s. spūum. Figiť. i. figi pōt. Et creať. i. creari pōt. In eo. s. motu semis. In libro vl'i. i. 9° de aialib⁹. ca. 4. ¶ Nota ex ista pticula q̄ nō solū a corde trāsmittiť spūs ad gnōnē: ⁊ iō quātū ad ptē formalē ipsi⁹ est trāsmissio oīuz mēbroꝝ pncipaliū sic̄ cordis epat̄ ⁊ cerebri ⁊ tales spūs pstituūt spūm gignitiuū q reclusus in semine facit spumificationē. ¶ Nota ēt q̄ talis opatio nō fit a calore absolute q2 calidū absolute moueť sursuz ⁊ nō moueņť sua organa ad determinatas ptes ⁊ mouet spūm aialē ad ptē supmā: spūm vitalez ad ptē mediā: spūm nālē ad ptē dextrā ipsius semis. Cā aūt effectiua hui⁹ est virtus īformatiua ⁊ illa virtus mouet spūm ad opationez. Aliter pōt ītelligi p v̄tutē īformatiuā semē viri. ¶ Hui⁹ dispōnis. s. spumositatis. De spmate. s. viri. Al'r in spmate ⁊ in sanguie menstruo mulier̄. Ad minerā. i. ad ptē determīatā. Nota q̄ pōt imaginari q̄ spūs vitalis mouet māz q̄ ē ī medio ⁊ facit ampullā: ⁊ spūs nālis illā q̄ est in pte dextra: ⁊ spūs aialis mouet ad ptē supremā ī qua figiť. i. figi dz. In libro pncipioꝝ. i. nono de aialibus ca. 4.

¶ Et pp illud reperiť exufflatio tota īpelli ad medium humiditatis vt ppareť locus cordis: deīde fiunt a latere eius dextro ⁊ a latere ei⁹ supremo due vesice quasi ramificate ab eo tangētes ipm vsq; ad horaz: deinde separanť ab eo ⁊ discernunť. Et fit in pria illud ex quo creať cor. Et ad extra illud ex quo creať epar. Et ipletur alia san. ad albedinez declini. Et penetrat ad exteriorez partē humiditatis sparse post duas vesicas vētositas inundās eā vt recipiat ppter eā restaurationē ex matrice ⁊ ex spiritu ⁊ ex sanguine ⁊ creatur vmbilicus. Et qđ primo creatur tunc est pāniculus.

¶ Hic cōcludēdo ostēdit alias opationes que fiunt in semine. Primo hoc.

mo hoc.Scđo remouet dubiū.ibi(Uerūtamē.)¶Dicit p̄ ꝙ virt⁹ informatiua sic mouet.Nota dicit ꝓpter illud qꝛ virtus īformatiua mouet illud qđ reclusum est de spū in semīe ad spumificādū ꝛ generādū ampullas.Ad mediū humiditatꝭ.i.ad mediū mēstruū mulieris ꝛ in illo v̄tus facit quādā vesiculā subleuādo.Ad mediū humiditatis.s.spmatice mulierꝭ.Due vesice.i.due ampulle.A medio s.humiditatꝭ.Tāgētes ipm.s.mediū humiditatis.Usqꝫ ad horā.i. vsqꝫ ad sex dies vel circa.Nota ꝙ pp puitatē fetus in p̄ncipijs iste ampulle nō discernunt:sed postea crescūt iste vesice sic̄ fetus:ꝛ apparet distātia istaꝝ vesicaꝝ illud in quo creat cerebrū.Et alia.s.vesica decliui ad albedinē:qꝛ cerebrū fit ex sanguine flatico.Alia lr̄a dicit ꝛ dꝫ exponi iplet.s.illa vesicula.Alio.i.diuerso sanguīe humiditatis.s.mēstrualis.Et penetrat.s.iste spūs:ita ꝙ iste spūs p̄ facit vesiculā in qua gn̄at cor:postea aliā in qua fit cerebrū.postea aliaꝫ in qua fit epar.Nota ꝙ ista lr̄a exponitur post duas vesicas.i.post vesicā cordis ꝛ cerebri.Al'r post duas vesicas.i.p̄ fit vesica cordis. Scđo vesica epatis ꝛ cerebri.Al'r post duas vesicas ꝛc̄.s.cordis ꝛ cerebri fit vesica epatꝭ.Nota ꝙ vmbilicus ē ꝓpe cor ꝛ ꝓpe epar. Et iđ post.s.fit gnō istius vmbilici.Uētositas.s.spūs ventositatis. Mādās eā.s.mām.Al'r mādās.i.rūpēs illā ꝛ diuidēs.Dās.i.rūpēs illā ꝛ diuidēs in ꝑtes.Al'r mandās eā.s.mām:qꝛ segregat puruꝫ ab īpuro de nutrimēto fetus.Propter eā.s.iam diuisam.Ex spiritu.i. quātuꝫ ad spūm.Et sanguis.i.quātum ad sanguinē spūs qui stat in medio humiditatis ꝛ facit vesiculas postea perforat mām ꝛ facit vmbilicuꝫ vn̄ vadat nutrimētū.Prio creat.s.post vmbilicum.Est pāniculus.s.secūdina ita ꝙ generatur p̄us secūdina q̄ꝫ aliter pāniculus.Cā est:qꝛ ꝑ ipsam transmittit nutrimentum fetui.

¶Uerūtamē vesice cordis ꝛ epatis ꝛ cerebri creationem vmbilici p̄cedunt q̄ꝫuis complementū hoꝝ triuꝫ postponat a complemēto substantie vmbilici.Et hoc quideꝫ iam verificauimus ꝛ declarauimus diuersitatē in eo in libro principioꝝ scientie naturalis.

¶Remouet dubiuꝫ qꝛ dixit ꝙ p̄ creat pāniculus:nūc pōt eē dubiū vtrum p̄mo creatur iste pāniculus q̄ꝫ alia mēbra.Dicit ꝙ nō:sꝫ bene est veꝝ ꝙ post vmbilicuꝫ fit p̄mo generatio pāniculi vmbilici: supple ꝛ per ꝯn̄s secundine generatio totalis quantuꝫ ad cōplemētum totale precedit generationē mēbroꝝ p̄ncipalium totaliuꝫ:qꝛ prius est generata secundina q̄ꝫ mēbra p̄ncipalia totalia:sed particulariter ꝛ in ꝯfuso p̄mo fit generatio illoꝝ membroꝝ p̄ncipaliū. In libris principioꝝ.i.nono de aīalibus.ca.5.

¶Et cum sperma figit ꝛ spumat ꝛ penetrat spuma ad ꝓfunduꝫ.s.vesicā cordis generat pāniculus ex hoc ꝙ sperma muliebre mouet sperma masculinum ꝛ est separatus:deinde nō suspēdit a matrice nisi cū foraminib⁹ propter attractionem nutrimenti.

¶Declarat q̄dā que dixit ostēdēdo q̄d fit post generationē istorum mēbroꝝ.Prio hoc.Scđo ostēdit qūo ꝛ qn̄ nutritur embrio.ibi(Et embrio.)¶Dicit p̄mo qn̄ semen figit ꝛc̄.Et cū sperma.s.viri ꝛ mulieris.Figit.s.ꝑmanēs in matrice.Et spumat.i.aduenit dicta spumositas.Ad ꝓfundum.s.cordis sup.ꝛ alioꝝ mēbroꝝ p̄ncipaliū.Ex eo ꝙ sperma masculinū mouet muliebre.Et est separatus.s.a fetu.In ordine de sanguine mēstruo fit pāniculus circa illa tria mēbra:ꝛ iste panniculus est postea medians inter matricem ꝛ fetum. Non suspenditur.i.alligatur ille pāniculus.Ligatur cum matrice. Cum foraminibus.i.orificijs venaꝝ ꝛ arteriarum cōtentaꝝ in pāniculo per quas vadit sanguis ad nutriēdum fetum.

Dub^m p^m ¶Dubitat:vtrū iste pāniculus generet a calore vel a v̄tute īformatiua.Rđm ꝙ generat a virtute īformatiua eo mō quo arbor generatur cū fructibus ꝛ hmōi.nō solum a calore:qꝛ tunc natura generasset quēdā pāniculum circa chilum:qđ est falsum.sed quāuis cā p̄ncipalis sit virtus informatiua:tamen generatur a semine viri ꝛ cum hoc adiuuat calor.

¶Et embrion quidem non nutritur cum hoc pāniculo nisi dum pāniculus in ea.Al'.Et embrion q̄dem nō nutritur nisi cum hoc panniculo nec diuiditur pāniculus in ea ꝛ nutrimenti parum est necessariuꝫ.Cuꝫ aūt induratur:tūc fit cibatio per illud qđ generat in poris eius ex meatibus manifestis venosis:deīde diuiditur post spatium in panniculos.

¶Et embriō ꝛ pꝫ.Nisi cū hoc pāniculo nec diuidit pāniculus.In ea s.mr̄ice.ꝛ ille pāniculus est post spatiuꝫ octo dieꝝ.Sꝫ tu dices:nōne nutrit embrio ante illud spatiuꝫ.Rđm ꝙ sic:sꝫ embrio est ꝑuus ꝛ nutrit ꝑ resudationē a venis matricis.Ante illud.i.ante sex dies. Indurat.i.gn̄atus est pāniculus ꝑ īdurationē.Qđ generat.i.ꝓuenit siue attrahit de humiditate gn̄ata.In poris.i.in orificijs venarū.Nota ꝙ ante sex dies embrio īdiget pauco nutrimento:ꝛ iđ nō est factus iste pāniculus.s.scđina ꝑ quā vadit nutrimētuꝫ postea ꝑ venas que ꝯtinuant cū isto pāniculo fit nutrimētum fetus.

¶Et veritas quidem est ꝙ primum membrum quod creatur est cor:quāuis de Hip.dicatur ꝙ dixit ꝙ p̄mū qđ generatur est cerebrū ꝛ oculi fm̄ ꝙ testificat illud dispositio pullorum oui.Cor v̄o non est in primis cuꝫ creat in omni re apparens manifestum.

¶Postq̄ꝫ Aui.oñdit dispōnes q̄ fiūt in fetu vsqꝫ ad octo dies vel circa:nūc oñdit dispōnes q̄ fiūt post illud tp̄s.Prio ostendit mēbra q̄ p̄ generant.Scđo oñdit dispōnes que fiūt post octo dies.ibi(Et in hac.)Prio facit hoc.Scđo remouet dubiū.ibi(Qꝫ si dixerit.)Primo ostēdit ꝙ cor est mēbrū qđ p̄mo gn̄at.Scđo ponit opinionem quorūdā de creatiōe epatis.ibi(Et sequunt.)¶Dicit p̄ ꝙ cor p̄ generat:sed Hip.dicit ꝙ cerebrū p̄ generat vt pꝫ in pullis:sꝫ tn̄ dicit ꝙ in veritate cor p̄ generat.Illud.s.qđ dicit ph̄s.2.de gnōne ani. ca.6.ꝛ.12.al's ca.1.ꝛ.4.Oui.i.in ouo.Nota ꝙ in aīalibus q̄ nascuntur ex ouis p̄ appet caput q̄ꝫ aliqđ mēbruꝫ:ꝛ sup illo appenti fundat se Hip.Sil'r in aborsu appet caput magis q̄ꝫ aliqđ aliud membrū.In omni re.i.in tota creatiōe.Manifestū sup.quāuis in oībus aīalibus cor p̄mo generet quasi ph̄us soluat argumentuꝫ Hip.ꝙ quāuis cerebrum magis appareat:tn̄ non sic est.

¶Et sequunt capitula post in quibus dixit ꝙ rectius vt sit primum qđ creatur epar:quoniaꝫ prima operatio corporis est nutrimentū quasi sit res fm̄ appetituꝫ eius ꝛ desiderium ipsius.

¶Ponit opionē quorūdā de epate.Prio hoc.Scđo impugnat.ibi (Et sermo.)¶Dicit p̄ ꝙ aliq̄ dicunt ꝙ epar p̄mo generat.Rō est: qꝛ eius opatio est p̄ma in corpore q̄ꝫ aliqua alia opatio:ġ p̄mo generat.ꝯn̄a ꝛ an̄s patent:qꝛ nutritio p̄mo fit.Post.s.Hip.In q̄bus s.dictis Hip.Dicit.s.ille qui īponit hoc Hippocrati.Primum.s. membrū.Nutrimētum.i.nutricatio.Appetitus ei⁹.s.corporis.Desiderium.i.restaurationem.Ipsius.s.corporis.Res.i.veritas rei. Item vult dicere ista expositio ꝙ iste sic veller.

¶Et sermo ille ostenditur esse corruptus ex via experimenti:quoniam studiosi in hac re non testificant reꝫ esse fm̄ ꝙ existimauit omnino ꝛ ex ratiocinatione.Et est quoniā si est res fm̄ ꝙ ipse existimat ꝙ creat in primis illud cui⁹ opatio in p̄mis ꝑmittēda est cū ab eo nō fiat nutrimētū:tūc sciat ꝙ non nutrit mēbrū aīalis in quo nō est sustentatio vite cū calore nāli.Cuꝫ ergo ita sit necesse est vt creetur mēbrū a quo ꝓcedit calor naturalis ꝛ spiritus vitalis ante creationē nutriētis ipm.

¶Hic ipugnat.Prio ꝑ auctoritatē siue experiētiā.Scđo rōne.ibi (Et ex rōcinatione.)¶Dicit p̄mo ꝙ iste sermo est falsus.qđ pꝫ:qꝛ nullus auctor hoc vnq̄ꝫ dixit.Studiosi.i.solliciti.Et ex rōcinatione. hoc ipugnat per duas rōnes.Scđa ibi(Et virtus.)Prio arguit sic. Operatio cordis est prima in corde:ġ cor p̄mo generat.ꝯn̄a tenet. an̄s pꝫ:qꝛ nunq̄ꝫ est opatio nutritiōis nisi sit operatio vite:ġ nō pōt esse opatio epatꝭ qn̄ sit opatio cordis.Itē arguit ꝑ suā rōnē:qꝛ accipit easdē ꝓpositiōes pro corde quas illi accipiunt pro epate.Ab eo.i.apud eū.Nutrimētū.s.nisi p̄us viuat.Sustētatio vite.i.mēbrū quod non viuat.Aliter ab eo.s.fetu.Non fiat nutrimentum.s.nisi operatio cordis fit.

¶Et virtus īformatiua non īdiget in dispositione formationis nutrimento dum non accidit resolutio sensibilis sensibile faciens nocumentum:quare sit necessarium restauratione eius ꝛ sit necessarius spiritus vitalis ꝛ calor animalis vt erigatur eo.

¶Ponit aliam rōnem ꝛ arguit sic.virtus informatiua non indiget restauratione nisi precedat resolutio:sed membrum primo viuit anteq̄ꝫ fiat resolutio in ipso:ergo primo habet esse anteq̄ꝫ nutriat: ergo primo est operatio cordis.Formationis.s.mēbroruꝫ.Sit necessarium.s.prius.Calor aīalis.i.appropriatus aīali.

¶Dubitatur vtrum resolutio precedat necessario restaurationeꝫ. ꝙ sic patet per Gal'.quarto de accidenti cap̄.penulti.ꝛ illius afor. 15.particule prime.Uētres hyeme ꝛ vere.ꝛ Aui.hic ꝛ fen.13.ca.de Dub^m 2^m

destructione appetitus. Et rõne sic. Nunꝙ fit restauratio qn ĩsurgat appetitus: sed nunꝙ est appetitus nisi fit resolutio: igitur oẽm restauratioñẽ precedit resolutio. Maior est nota. Minor pꝫ qꝛ appetitus nõ fit nisi rõne carentie. ¶ In oppositũ arguitur sic. Si sic esset ꝙ resolutio precederet restauratiõnẽ: ergo statim post ꝑncipium generationis morietur animal. quod est falsum. cõsequẽtia tenet: qꝛ ad omnem partẽ minimã animalis fieret resolutio: ⁊ cẽ.

Opinio Thome pª ꝯclo.

¶ Dicit magister Thomas ponẽdo cõclusiones. Prima est ꝙ resolutio nõ necessario precedit restauratiõnẽ. Ratio est qꝛ est etiaꝫ tẽpus mediũ iter ꝑmum ĩstans gñõnis ⁊ ꝑmum ĩstans corruptionis: sed in illo tẽpore medio nõ fit resolutio ⁊ tñ fit restauratio. ꝓbatur qꝛ quando aliquod agens hꝫ in sui potẽtia duos effectus ⁊ vnum in potentia ꝓpinquiori ꝙ̃ aliud: prius ĩducit illud quod habet in potẽtia ꝓpinquiori ꝙ̃ aliud: sed calor naturalis hꝫ in potentia magnificare animal ⁊ restaurare ipm. sed habet in potẽtia ꝓpingori restauratiõnẽ: ergo ⁊c. Scõo sic. dato ꝙ fetus nõ resoluat tamẽ ĩdiget restauratione: ergo ⁊c. cõsequẽtia tenet. añs pꝫ: qꝛ statim indiget fetus magnificari. Tertio sic. si resolutio ꝑcederet tũc animal statim post ꝑncipium aĩationis corrũperet. qõ est falsum. cõsequentia tenet: qꝛ statim resoluit. ¶ Et si dicas ꝙ accipis fetuꝫ paruum. ꝯtra: qꝛ talis ĩdiget magnificatione.

2ª ꝯclo

¶ Scõa cõclusio est ꝙ vtplurimũ resolutio precedit restauratiõnẽ: ⁊ sic pꝫ solutio rõnum per se.

3ª ꝯclo

¶ Magister Thomas addit ꝙ nutrimentum aut est in partibus ꝓpinquis ⁊ porositatb᷒ aut distãs. Si in porositatib᷒ tunc nõ necessario resolutio precedit restauratiõnẽ: qꝛ mẽbrũ non agit: qꝛ resolutũ qꝛ hꝫ nutrimentũ cõiunctum. Si aũt distans tunc necessario resolutio precedit restauratiõnẽ. Ista pꝫ: qꝛ calor consumit: ergo mẽbrũ attrahit: sed nõ attrahit nisi fit appetitus ⁊ nõ est appetitus nisi fit ꝯsumptio.

Opinio Genti.

¶ Sed credo ꝙ resolutio semꝑ ꝑcedat restauratiõnẽ. Ratio est qꝛ statim in ꝑncipio generationis calor naturalis agit in humidũ radicale ita ꝙ in matrice calor resoluit: ⁊ tamẽ nõ ĩmediate post hoc restaurat: qꝛ requirit tẽpus mediũ iter ĩstans resolutionis ⁊ ĩstans conuersionis nutrimẽti in nutritũ. Cõfirmat qꝛ quãdo est appetitus caninus mẽbra nõ cõtinuo appetũt: tñ fit resolutio: al's restauratio a mẽbris: sed tñ qꝛ ꝯtinue fit resolutio: ideo habẽt ꝯtinue appetitũ nãlem: ergo nõ fit restauratio nisi ꝑcedat resolutio. ¶ Ad rõnem in oppositũ: tũc aĩal statim corrũperet post ꝑmum instans sui esse neget. ¶ Tu. d. ꝙ ĩmediate post hoc fit resolutio ⁊c. ¶ Dõm ꝙ partes minime formales sunt diuisibiles ⁊ alique partes resoluunt ⁊ alique remanẽt ⁊ plures remanẽt ꝙ̃ resoluant. ¶ Ad rõnes. Ad ꝑmã inter instãs ⁊c. dicendũ ꝙ in illo tpe medio fit restauratio ⁊ resolutio: sꝫ tñ restauratio sequit ad resolutiõnẽ. ¶ Sꝫ tu. d. nutritiua virtus semꝑ est in actu. Rñdeo illa ꝓpositio est vera quãtũ ad motũ ⁊ quãtũ ad alteratiõnẽ precedẽtẽ que fit a mẽbris in nutrimẽtũ. ¶ Ad aliam. tũc aĩal moriretur statim. neget cõsequentia: qꝛ statim approximatur agens restauratiõnẽ. Et si nõ approximaretur dispositio eẽt egritudinalis: ⁊ iõ fit restauratio ⁊ prius resolutio.

¶ Or si dixerit ꝙ cõprehensio informatiue est ex parte patris: tunc similiter ⁊ virtus nutritiua associata virtuti informatiue generate est ex parte patris. Qualiter ergo erit ꝙ illa magis antecedat in modis suis: ⁊ hec disposito alia sit iuenta in embrione sanguineo in syphac: ⁊ extẽsio eius in syphac sit extẽsio aliqua.

¶ Hic remouet dubiũ. Primo mouet. Scõo remouet. ibi (Qual'r.) ¶ Dicit pº ꝙ aliqs diceret ꝙ ꝑus est virtus vitalis ꝙ̃ nutritiua. Cõtra: qꝛ sicut virtus informatiua data a patre in semine dat semini virtutem vitalem ita dat nutritiuã. Ergo ita cito est virtus naturalis in materia sicut vitalis. Informatio. s. virtus que est in spermate generante. Ex parte patris sui: ⁊ sic simul creãtur virtus naturalis ⁊ vitalis. Qualiter. Soluit ⁊ dicit ꝙ illud non est verum ꝙ appareat operatio epatis statim sicut cordis vt arguatur sic. Operatio virtutis cordis prius apparet ꝙ̃ nutriatur: quia prius habet esse ꝙ̃ nutriatur: ergo ⁊c. Quam illa scilicet virtus nutritiua. In modis idest operationibus suis. Et hec dispositio scilꝫ post primam proueniens ab informatiua. Fuit inuenta. i. inuenitur. In syphac epatis. i. in vesica sanguinea epatis. Et extensio eius scilꝫ q̃ fit in dispositione eius. ¶ Nota ꝙ quando sanguis menstruus est attractus ad matricem ⁊ semen viri mouet spiritus ad medium: ⁊ fit vesica in qua generatur cor: postea isti spiritus mouentur ad partem dextram ⁊ fit vesica epatis: ⁊ postea ad partem supremaꝫ ⁊ fit cerebrum: ⁊ embrio continetur ab vno panniculo: ⁊ postea generatur vmbilicus ⁊ postea secũdina. Sed Hip. vult ꝙ pro eadeꝫ mensura in qua spiritus vitalis ⁊ aĩalis ⁊ naturalis simul generãtur: ita simul generent tria mẽbra principalia.

¶ Et in hac dispõne illa que de vesicis est sanguinea cõuertit ad sanguineitatẽ ⁊ cõuertit vmbilicus ad formã vmbilici sensibiliter. Et recipiunt dispõnes cõuersionem spermatis ad cõceptionẽ: ⁊ quedam earuꝫ ad soliditatẽ. Et illic membris principalibus iã appꝫt impressio sensibilis ⁊ quãtitas sensibilis. Et quedaꝫ earũ cõuersionẽ ad hoc vt compleatur creatio cordis ⁊ mẽbrorum primorũ ⁊ incipiũt separari ab inuicẽ. Et inter ea sunt meatus supremi ⁊ sunt extremitates iam lineate: sed nõ seꝑantur integre ⁊ vasa eius: deinde ad hoc vt fiant extremitates: ⁊ vnicuiqꝫ ꝯuersioni aut duab᷒ cõuersionibus simul est spatiũ super qõ statur. Et non est illud de illis que nõ diuersificãtur in hoc. Nã diuersificatur in masculis ⁊ mulieribus embrionuꝫ ⁊ sunt in mulieribus tardiores ⁊ significãt experimẽtũ ⁊ ꝓbatio in hoc qm̃ inter ea ambo in veritate nõ est diuersitas. Vnũquodqꝫ enim eorũ nõ ĩdicat nisi per illud suꝑ qõ preterũt res ꝭm experientiam eius. Et nõ est impossibile ꝙ sit istud qõ expertuꝫ est in fine cadens ꝭm illud qõ ei diuersificatur. In toto. n. illo est ꝙ est plurimum ꝓculdubio. Et plurimũ est in eo qõ generatur plus.

¶ In ꝑcedentibus Aui. determinauit de dispõnibus que fiũt in fetu a ꝑnº vsqꝫ ad. 8. dies ⁊ oñdit ordinẽ gñõnis mẽbrorum: hic determiat de dispõnibus que fiũt in fetu post illud tp̃s: ⁊ dicit ꝙ in ista dispõne gñõnis vesicarum vesica lateralis est sanguinea: ⁊ vmbilicus recipit formã: ⁊ iste dispõnes fiũt qꝛ semẽ viri cõuertit sanguinẽ menstruũ ad dispõnẽ ꝯuenientẽ: ⁊ complet ꝑma dispõ cordis: ⁊ postea fiũt q̃daꝫ lineatiões ⁊c. Et in hac dispõne. s. gñõnis vesicarum. s. qñ mẽbra ꝑncipalia inyciant. De vesicis sanguineis. s. lateris dextri. Ad sanguineitatẽ. i. ad formã sanguinis coagulati ⁊ ad formã vmbilici sensibilis: qꝛ tũc manifesta via appꝫt ab epate ĩfantis vsqꝫ ad vmbilicũ. Dispõnes. s. qñ mã ĩformat. Cõuersionẽ. i. ꝑmutationẽ. Spmatis. i. ex spermate. Ad ꝯceptionẽ. s. cõplendaꝫ vt cõpleat fetus. Ad ꝯsolidationẽ. i. ad duritiẽ. Et illic. i. tp̃s illud successiue. Sensibilis. s. quãtũ ad figurã ⁊ subam quãtitas sensibilis. s. ꝯtinua ⁊ discreta sup. Et ẽt situs earum. s. dispõnũ. Primorum. i. ꝑncipaliũ. Abinuicẽ. s. mẽbra ꝑncipalia. Et iter ea. s. cor ⁊ cerebrũ. Supremi. i. manifesti. Extremitates. s. cordis. Lineate. i. create. Integre. s. cõplete. Vasa ei᷒. i. veniẽtia. Ab eo. s. meat᷒ vt nucha a cerebro. Vt fiãt extremitates. s. cõplete. Cõuersioni. s. ꝑncipaliũ ⁊ extremitatũ. Est spatiũ. s. tp̃s. Et nõ est. Ostẽdit ꝙ tp̃s nõ est equale in masculo ⁊ femella. ⁊ dicit ꝙ tẽpus diuersificat qꝛ tardius sunt iste ꝯuersiones in femella ꝙ̃ in masculo. Et nõ est illud. s. tẽpus harum ꝯuersionũ. s. ꝑncipaliũ ⁊ aliorum. Tardiores. s. ille ꝯuersiões. Et nõ signãt. s. ꝙ ista nõ diuersificent: sꝫ sup. ꝙ diuersificent. Et ꝓbatio. i. ⁊ est cũ experimẽta. Inter ea ambo. i. inter experiẽtiã ⁊ rõnẽ. Nõ est diuersitas. i. ꝯueniũt semꝑ in veritate. Scõm experiẽtiã eius. s. quantũ ad sensum. In fine. i. in termino. In toto illo. i. spatio certificato experiẽtia ⁊ rõne. Plurimũ. i. vt in pluribus: qꝛ aliqñ põt esse oppositum.

¶ Et spatiũ quidẽ spume est. vj. dieruꝫ aut. vij. ⁊ in his diebus format informatiua in embrione non petendo aliquid ex matrice: ⁊ post illud appetit. Et inceptio linearum ⁊ punctoruꝫ est tribus aliys diebus post illud: ⁊ sunt nouem dies ex principio.

¶ Ostẽdit tẽpus creatiõis cuiuslibet dispõnis. Prio ostẽdit tẽpus in quo fit ꝑfecta formatio fetus. Scõo tp̃s in quo fetus ĩcipit moueri. ibi (Et apud.) Tertio oñdit tẽpus coitus in quo fit ꝑfecta formatio fet᷒ ⁊ remouet quoddã dcm̃. ibi (Et dicit ꝙ tẽpus.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ spatiũ in quo fit spumificatio est spatiuꝫ sex dierum vel circa ita ꝙ matrix claudit suꝑ sꝑma ⁊ fit spumificatio. postea fit attractio aliq̃lis a semĩe. Pictura lineatiõis ⁊ pũcta: ⁊ iõ dicit pħs 2º de gñõne ani. ca. 12. al's ca. 4. ꝙ nã facit sicut pictor. pº lineat: ⁊ postea replet: ⁊ post illos dies vsqꝫ ad. xv. dies sanguis penetrat ad totuꝫ corpus ⁊c. ⁊ postea ille sanguis fit sicut caro masticata ⁊c. Et spatiũ. s. tẽporis. Spume. i. spumificationis. Forma. i. virtus. In embrione. i. in gñõne embrionis nõ petẽde ad extra: qꝛ matrix corrugat ꝑmo super sperma ⁊ ibi attrahit aliqd de sanguĩe ⁊ fit in octo diebus spumificatio ⁊ triũ ampullaruꝫ generatio: ex quibus fiunt etiã mẽbra principalia: ⁊ in istis octo diebus semẽ viri nõ attrahit

aliquid

aliquid de sanguine: vel si attrahit est modicuz. Post illud.s.tp̄s. Appetit.s.informatiua attrahere a matrice. Tres.s.dies. Ex p̄nci pio.s.ↄceptionis: q2 septē sunt dies tēporis spumificationis, postea fiunt lineationes ⁊ puncta in trib⁹ vel quatuor diebus.

¶ Et qn̄q3 fit antecessio die vno aut postponitur die vno: deinde post.vj.dies alios ⁊ sunt.xv.a ↄceptione penetrat sanguineitas in toto ⁊ fit illud vnde creat. Et qn̄q3 antecedit die vno aut duob⁹. Et duodecim dieb⁹ post illud fit humiditas caro: ⁊ iam discernunt frusta carnis ⁊ discernunt mēbra tria manifeste. Et iā separant alia a ↄtactu alioꝝ ⁊ extendit humiditas nuche. Et qn̄q3 postponit aut antecedit duob⁹ diebus aut trib⁹: deinde post nouē dies separat caput ab humeris ⁊ extremitates a lateribus ⁊ vētre vt discernat sensus q̄busdā eoꝝ ⁊ occultet in q̄busdam eoꝝ: ita vt sentiat post illud quatuor dieb⁹ cōpletis.xl.diebus ⁊ postponitur raro vsq3 ad.xlv.dies ⁊ minus in hoc est vsq3 ad.xxxv.dies. Et dicit in doctrinis primis ꝙ qn̄ post.xl.dies scindit aborsum ⁊ ponit in aqua frigida apparet res parua discretarū extremitatū. Et masculus est velocior in illo toto q̄3 femina. Videt eni ꝙ sit minus spatiuz formationis masculoꝝ.xxx.dies ⁊ min⁹ ꝑturitionis est medietas āni ⁊ qđ dicem⁹ in ꝓximo.

¶ Antecessio.s.isti⁹ dispōnis. Nota ꝙ sicut nā fecit mēbra p̄ncipalia in illis vesicis stati fit vmbilicus sunt.15.al's.9.q2 in octo fit spumificatio in tribus lineatio sanguineitatis in toto q̄si totū sit sicut sanguis coagulat⁹. Vn̄ creat.s.embrio. Caro.s.masticata. Frusta carnis.s.illius. Illa tria.s.mēbra p̄ncipalia. Alia.s.mēbra. Postponit.s.talis articulatio post nouē dies: ⁊ sic erūt.38. A laterib⁹ ⁊ vētre.i.a ptib⁹ iferiorib⁹. Eoꝝ.i.taliū mēbroꝝ dearticulatoꝝ. Ut sentiat.i.vt pticipat. In doctrinis p̄mis.i.7.de hystoriis aīaliū a pho ca.3.⁊ ab ipso.9.de aīalib⁹.ca.5. Aborsum.i.qđ abortit in aq̄ frida. ita faciūt mulieres: q2 tūc deprehendunt mēbra ꝑꝑ qđ fit melius apparēs. Illo toto.i.in oī illa dearticulatione: q2 velocius fit operatio in fetu masculo q̄3 in femella.xxx.dies supple: s3 femelle.4. vel.42.ita p3.9.de hystoriis aīaliū.ca.3. In ꝓximo.i.statim.

¶ Determinatio autē dispōnis masculi ⁊ femine in distinctione spatij est res quā quedā pars medicoꝝ iudicat audacter ⁊ stulte. Primū eni inuenit sperma respirans respirare. Et primū qđ agit iformatiua est ꝙ aggregat calorē inatū: deinde exitus ⁊ meatus: deide post illud incipit nutritiua operari. Et apud quosda3 embrio iā respirat ex ore: deinde respirat cū eo maiori respiratione cū cōplet in matrice: sed nō est sup illud significatio. Et apud quosdā cū superuenit formationi embrionis duplū ei⁹ in quo format mouet: ⁊ supuenit motui duplū ei⁹ in quo mouet nascit: ita vt sit spatij qđ est a prima inceptione cōceptionis vsq3 ad motum triplū: ⁊ lenitas accidit cū motu sensus.

¶ Hic remouet q̄dā dicta. Scđa ibi (Et appet.) ¶ Dicit p̄° ꝙ q̄da3 medici determināt tp̄s determinatu3 masculi ⁊ femelle ⁊ p̄cipue masculus in.30.⁊ femella in.40. Dicit ꝙ est falsu3. Spatij.s.sui tēporis.cā istaꝝ est postpositio istaꝝ dispōnū: ⁊ aliqn̄ est antecessio: ⁊ iō nō est tp̄s p̄cisu3. Exit⁹ ⁊ meat⁹.i.venā ⁊ arteriā. Et vmbilicus respirat.i.mouet motu iectigationis. Alr respirat.i.aerem trahit vt spūs refrigerent. Et apđ. Ponit aliud dcm̄ antiquoꝝ ⁊ dicit ꝙ alij dicūt ꝙ embrio respirat ab ore in matrice: sed illđ nō est veꝝ. Apud quosdā.i.apud Hippo. Sup illud.s.ↄfirmans ꝙ embrio nō respiret ex ore: dicit ꝙ nō pōt sciri experiētia nec rōne: ⁊ istđ ipugnabit Aui.ifra. Et apud. Ostēdit tp̄s in quo fet⁹ incipit moueri: ⁊ dicit ꝙ apud quosdā est duplex tp̄s formationis fet⁹ ⁊ ipsi⁹ mot⁹: vt si est formatus in.30.in 90° moueat. Formationi.s.embrionis. Duplu3.s.tp̄s. Motui.i.tēpori motus. Triplū.s.spatiū. Partus ad motū.s.respcū spatij motus. Lenitas.i.perfectio spūs. Cū motu.i. in tēpore mot⁹: q2 tūc h3 sensum apparentē: ⁊ ante hoc h3 sensum obtusum. Et ideo s̄m pħm in eodē tēpore est sensus ⁊ motus.

¶ Et dicitur ꝙ tempus equale medium ad formationem eius est.xxxv.dierum ⁊ mouet in.lxx.diebus ⁊ nascitur ducentis ⁊ decem diebus ⁊ illud est.vij.menses ⁊ antecedit diebus aliquot.

¶ Ostēdit tp̄s ortus. Prio hoc. Scđo ponit ꝙ aliqn̄ fet⁹ nascit in nono mēse.ibi (Et qn̄q3.) Tertio ostēdit quādā diuersitatē.ibi (Et qn̄q3.) Primo ostēdit qn̄o aliqn̄ fit in septimo mense: ⁊ dicit ꝙ tēpus medie formationis embrionis est.35.dierū: ⁊ mouet ⁊c. Ei⁹.s. fetus in vtero. Septē menses.s.cōputando mensem.30.dies. Raritas.s.formationis fetus: q2 raro est ꝙ formet fetus in.30.dieb⁹. Duplicatione.s.illoꝝ dierum.

¶ Et quādoq3 postponit: quoniā fortasse cadit in trigintaquinq3 dieb⁹ raritas ⁊ multiplicat in duplatione. Et quādoq3 est illud qđ est plus.xlv.dierū ⁊ mouetur in nonaginta dieb⁹ ⁊ nascit in ducentis septuaginta: ⁊ illud est.ix.mēses. Et quādoq3 cadit in hoc iterū diuersitas in diebus sicut dictum est.

¶ Ostendit ꝙ partus aliquando fit in.9.mēse: ⁊ p3. Qđ est plus.s. de fetus formatione.

¶ Et natus in.viij.mensib⁹ quāuis sit iam cōpletus tn̄ plurimū iudiciū ei⁹ est vt nō viuat s̄m ꝙ faciā te scire post. Et ipse q̄dē nō iam integre cōplet nisi s̄m ꝓportionē p̄dictā ⁊ nascit apud cōplementū suū. Est enim spatiū.xl.dierū: deide.lxxx.dierū: deide.cc.⁊.xl.dieru3 ⁊ minorat ⁊ additur s̄m ꝙ sciuisti.

¶ Ponit q̄tuor cañ. Partes patent. ¶ Dicit p̄mo ꝙ ille qui nascit in octo mensibus.etiā si est cōpletus. Post.s.tracta.2. Et ipse.s.fetus. Spatiū.s.formationis. De illa.q.apparebit infra.

¶ Et dixerūt nō inuenit in aborsu masculus cōpletus ante.xxx.dies ⁊ femina que cōpleat ante.xl.dies.

¶ Ponit scđm cañ.qđ est dictū quorūdā ⁊c.p3.

¶ Et dixerunt ꝙ natū in.vij.mense virtus ingreditur p̄parationis cū hoc ꝙ superueniūt natiuitati ei⁹.vij. mēses ⁊ natū.ix.mēsibus ⁊ natū post.x.mēses. Et nos afferemus in spatijs impregnationis ⁊ partus capitulum in tractatu qui sequit hunc tractatū.

¶ Ponit alium cañ.⁊ patet. Preparationis.i.virtus que preparat vt viuat ⁊ sanus existat.

¶ Questio est vtꝝ cor p̄us gn̄et q̄3 alia mēbra. ℣ Arguitur ꝙ nō: q2 sequeret ꝓ illo tpe p̄ori qn̄ epar nō esset ꝙ cor nō nutriret qđ est falsu3.ↄn̄a t3: q2 tūc nō recipit spiritū nālē ab epate. Scđo sequeret ꝙ cor nō hēret sensu3 ⁊ motū.qđ est falsu3.ↄn̄a t3: q2 tūc cerebrū nō est: g̃ cor nō recipit spiritū aīalē a cerebro. Tertio sic sequeret ꝙ aīatū ⁊ inaīatū eēnt eiusdē spēi.qđ est falsu3.ↄn̄tia t3: q2 cor cū alia pte mäe que est nō iformata est vna mā ↄtinua: sed illa nō est aīata: g̃ ⁊c. Quarto tūc sequeret ꝙ in aīali nō est ēt nisi vna ps formalis.qđ est falsu3.ↄn̄tia t3: q2 pars formalis dr̄ que per se pōt in opōne: sed nulla est nisi cor: g̃ ⁊c. Quīto cor eget euentatione: g̃ pulmo d3 gn̄ari ante cor vel simul cū corde. ℣ In oppositū est. A. in lectione externa ⁊ pħs 2° de gnōne aīaliū ca.6.⁊.12.al's cap.1.⁊ 4.⁊.9.de aīalib⁹ ca.4.al's.7.de hystoriis ca.7. ¶ In hac.q.est duplex opinio. Una est Hippo. in libello de nā fet⁹ ꝙ tria mēbra p̄ncipalia simul gn̄ant: ita ꝙ in eodē tpe fit quelibet vesica cuiuslib3 mēbri p̄ncipalis. Et rō est: q2 s̄m Hippocratē ista tria sūt mēbra p̄ncipalia quoꝝ nullū ab alio depēdet ⁊ sic simul gn̄ant q2 vtrūq3 idiget alio pro sensu nutrimēto ⁊ vita. ¶ Alia est opio pħi ꝙ cor p̄mo gn̄at ⁊ vltimo morit: q2 est illud a quo depēdent oīa alia mēbra inesse ⁊ ↄseruari ⁊ est fundamentū caloris ⁊ spūs ⁊ h3 formaliter aīa3: sed in alijs est participatiue. ita vult in libello de cā motus aīaliū: ⁊ ita est p̄ncipalius cū alia ⁊ alia ab ipso depēdēt: ⁊ etiā est vltimū qđ morit: q2 p̄us pōt absolui a posteriori ⁊ nō ecōuerso. Et sic scđa ↄclusio pōt eē pħi ꝙ facta gnōne cordis gn̄ant alia duo p̄ncipalia. Rō est: q2 illa imediate deseruiūt cordi in trāsmissione spūs ad alia mēbra principalia: g̃ etiā tunc debent generari. ¶ Sed si tu quer a quo fiunt mēbra post gnōne3 cordis vel a corde vel a spū gignitiuo. Dōm s̄m pħm ꝙ in corde est virt⁹ oīs que erat in spū gignitiuo: ⁊ ideo h3 potentiā generandi alia membra. ¶ Et alia est opio vera quā tenē possum⁹: tn̄ imaginari possumus ꝙ qđlibet mēbrū est indifferēs ad p̄mā generatione3: q2 p̄mo pōt gn̄ari man⁹ ⁊ post pedes. Rō est: q2 p̄mo pōt currere spūs gigni-

Dubiū 3ᵐ

tiuus manus ⁊ post spūs pedis ⁊ hmōi: quare a q̄libet mā cui obuiaret agēs faceret coꝛ. Et ista eēt opio multū extranea. ¶ Nota ꝙ coꝛ creaꝶ ex sanguine p̄mo: ⁊ postea epar ⁊ postea cerebꝛuꝫ: q̄ſi velit dicē ꝙ illa mēbꝛa gn̄anꝶ ex sup̄fluitate coꝛdis. ¶ Sed tu dices q̄re cerebꝛū nō posuit īferius cū sit mag̃ graue. Dōm ꝙ agens agit ſm necessitatē finis. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā negeꝶ ꝯn̄tia. Tu dicis epar tunc nō est. ꝯcediꝶ. Tu dicis ꝙ̄ tunc nō nutriꝶ ⁊c̄. Uerū est ꝙ epar nō est gn̄atū: sed in coꝛde virtus gn̄at spiritū nālem vitalē ⁊ aīalem. ¶ Ad scd̄am etiā pꝫ respōsio ⁊ sequiꝶ per idē. ¶ Ad aliaꝫ tunc aīatū ⁊c̄. negeꝶ. Tu. d. sunt vnū ꝯtinuū. ꝯcediꝶ. Tu. d. ꝙ̄ hꝫ vnā formā ⁊ sunt vnius spēi. dico ꝙ nō hꝫ vnā formā. ¶ Ad aliā tūc nō eēt nisi vna pars formalis. negetur: qꝛ pars formalis diciꝶ: qꝛ sibi debeꝶ operatio: ita ꝙ si esset minoꝛ nō posset in suā operationem. ¶ Ad aliam de pulmone. Dicendū ꝙ fetus in matrice nō attrahit aerem. cuius signū est: qꝛ oꝛtum aīal hꝫ pulmonē rubeū: ⁊ ideo fetus sufficienter euentaꝶ per arterias matricis.

¶ Et scias ꝙ sang. menstruus in pregnante diuidiꝶ in tres partes. s. partē que ꝯuertiꝶ in nutrimētū: ⁊ parteꝫ que eleuaꝶ ad mamillas: ⁊ parteꝫ que est superfluitas stans vsquequo veniat hoꝛa ⁊ expellaꝶ.

¶ Ponit quēdam cañ. ⁊ dicit ꝙ sanguis menstruus diuidiꝶ in tres partes ⁊c̄. Sanguis mēstruus. s. retentus ꝯsuetus euacuari omni mense. In nutrimentuꝫ. s. embꝛionis. In mamillas. s. vnde fit lac. Expellitur. s. extra matricem cum fetu.

Dubm 4m

¶ Dubitaꝶ qꝛ ph̄s p̄mo de gn̄ōne aīaliū cap̄. vlt. diuidit talē sanguinem in q̄tuoꝛ partes. vna subijciꝶ pro gn̄ōne. alia vadit ad mamillas. alia subijciꝶ pro nutrimēto. alia expelliꝶ. ¶ Dōm ꝙ Auicē. sub parte nutrimēti fetus cōpꝛehēdit partē gn̄ōnis fetus ex qua fet⁹ augmētaꝶ: qꝛ eadē est mā gn̄ōnis ⁊ nutritionis. Itē nota ꝙ in q̄libet digestione fit sequestratio puri a superfluo: ⁊ ita est in fetu: ⁊ ideo pars aliqua est pura de qua nutriꝶ fetus. Itē aliqua pars expelliꝶ ad mamillas: qꝛ nā nō deficit in necessarijs: ⁊ ideo ipsa intēdit ꝯseruationē fetus: ⁊ ideo ipsa transmittit sanguinē ad mamillas vtendo ꝓuisione. s. vt fetus postea ꝯserueꝶ.

¶ Amplius fetus ꝯtineꝶ trib⁹ pāniculis. s. secūdina que est pāniculus cōpꝛehēdens ip̄m in quo ꝯtexunꝶ vene ex trāsuerso: cui⁹ pulsatiles diuidunꝶ in duas venas. Et eius quiete in venā vnā ⁊ nominaꝶ bilis ⁊ est inuolutus ⁊ effundiꝶ ad ip̄m vꝛina fetus. Et tertio q̄ diciꝶ abgas ⁊ est ꝓfundatio sudoꝛis.

¶ Hic sicut supꝛa dicebaꝶ determinat de pāniculis q̄b⁹ ꝯtineꝶ embꝛio. Primo facit hoc. Scd̄o ponit quedaꝫ dicta medicoꝝ. ibi (Et dicunt.) Primo determinat de istis pāniculis cōpꝛehēdētibus fetum. Scd̄o qꝛ fetus nutriꝶ ex sanguine determinat de venis q̄bus poꝛtaꝶ nutrimentū. ibi (Et vene.) Primo ostendit ꝙ tres sunt illi pāniculi. Scd̄o ostēdit ꝙ nō est necessarius quart⁹ pāniculus. ibi (Et nō est.) Tertio ostēdit vtilitates illoꝝ pāniculoꝝ. ibi (Et pāniculus.) ¶ Nota vt pꝫ a Gal. 15. de vtilitate particularū. 4. ca. ⁊ ab Aui. 9. de aīalib⁹ ca. 5. Embꝛio inuoluiꝶ quodā pāniculo qui est cōpꝛehendens sudoꝛē: postea inuoluiꝶ quodā alio pāniculo qui diciꝶ secūdina: ita ꝙ secūdina nō tāgit embꝛionē: qꝛ ipsa est dura ⁊ noceret embꝛioni sua duritie: ⁊ ideo est ītermedias ille pāniculus q̄ oꝛiꝶ a parte vmbilici ⁊ descēdit īferius ad quē vadit vꝛīa ⁊ sudoꝛ: ⁊ illa reseruanꝶ vsq̄ ad tp̄s partus: ⁊ iste nō cōpꝛehēdit totū fetū: sed per partē inferioꝛeꝫ. In quo. s. pāniculo. Uene. s. pulsatiles. Et nō pulsatileꝫ. s. vene. Nota ꝙ opꝫ ꝙ q̄dā vene veniāt a matrice ad vmbilicū fet⁹ ⁊ dicunꝶ cotilidones: mō secūdina contexiꝶ ex istis venis ⁊ arterijs: que vene lꝫ sint multe: tn̄ duꝫ ītrant embꝛionē fit vna vena sola que vadit ad epar ⁊ poꝛtat sanguinē vnde nutriꝶ fetus: lꝫ ēt arterie sint multe: tn̄ dum intrāt fetuꝫ fiunt solū due que postea vadūt ad arteriā adoꝛti. Bilis. s. pāniculus alter secundus quo fet⁹ īuoluiꝶ. Et est īuolut⁹. s. ille pāniculus. Et tertio. s. pāniculo: supple inuoluiꝶ fetus. Profundatio sudoꝛis cui⁹ ꝓfundatione ⁊ ꝯcauitate ꝯtineꝶ sudoꝛ fetus. ¶ Sed tunc. d. quare in isto nō ꝯtinetur vꝛina. Dōm ꝙ est qꝛ ipsa est acuta ⁊ noceret.

¶ Et nō est necessariū vas ali⁹ sup̄fluitati egōnis cū sit illud ex quo nutriꝶ subtile in quo nō est durities neqꝫ fex: ⁊ neqꝫ separaꝶ nisi aquositas vꝛine: aut sudoꝛ.

¶ Hic ostēdit ꝙ nō est necessarius alter pāniculus. Et pꝫ lr̄a.

¶ Et de pāniculis q̄ ei est ꝓpinqoꝛ est pāniculus tertius: ⁊ est subtilioꝛ eoꝝ vt aggreget humiditatē resudantē ex embꝛione ⁊ in retētiōe illius totius hūiditatis est iuuamētū vt nō ꝑmuteꝶ sup̄ ip̄m ⁊ sup̄ matricē. Et simil'r in elōgatione ei⁹ qd̄ est iter vmbilicū ⁊ matricē: pāniculus. n. durus ledit cū suo tactu sicut leduntur ꝑꝑ tāgētia ea que sunt in cute ꝓpinq̄ tēpoꝛis de illis que nascunꝶ sup̄ vlcera cū nōdū sint firma.

¶ Ponit vtilitatē istoꝝ pāniculoꝝ. s. cōpꝛehēdētiū vꝛinā ⁊ cōpꝛehēdentiū sudoꝛē. Primo ponit vtilitatē cōpꝛehēdētiū sudoꝛē. Scd̄o cōpꝛehēdentiū vꝛinā. ibi (Pāniculus.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ est q̄dā pāniculus subtilis q̄ retinet hūiditatē resudātē ab embꝛione: ⁊ h̄ est ne secūdina noceat fetui ꝑꝑ suā duritiē ēt ne talis sup̄fluitas stet in fetu ⁊ noceat ꝓpinqoꝛi. s. fetui. Tertius. i. qui tertio dicebaꝶ.

Dubm 5m

¶ Dubitaꝶ vtrū ille pāniculus sit subtilioꝛ alijs. ¶ Q̄ nō pꝫ ꝑ Gal. in loco dicto. ¶ In oppositū est Auicē. in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ pāniculus mag̃ vicinus embꝛioni debet eē subtilioꝛ rarioꝛ ⁊ mag̃ poꝛosus: ⁊ diciꝶ habere poꝛos latioꝛes vt sudoꝛ possit intrare ⁊ exire. Sed ille q̄ ꝯtinet vꝛinā est mag̃ grossus ⁊ spissus: ⁊ pāniculus cōpꝛehēsiuus sudoꝛis est subtilioꝛ: qꝛ mollioꝛ: ⁊ tn̄ in se est grossioꝛis substantie q̄ ille q̄ ꝯtinet vꝛinā. nōne pānus lineus est mag̃ grossus q̄ pānus siricinus: ⁊ tn̄ est poꝛosioꝛ. ¶ Ut aggreget. i. retineat. Illius totius humiditatis. s. in tali pāniculo. Et super matriceꝫ. s. sudoꝛ: ⁊ simil'r superest iuuamentū istius panniculi. Et matricē. i. secundinā. s. vt aliq̄liter secundina sit longinqua a fetu. Pāniculus durus. s. sicut secundina. Propinqui tempoꝛis. i. in cute noua.

¶ Pāniculus aūt qui sequiꝶ hūc ad exterioꝛa est inuolutus: q̄m est similis inuolutionib⁹ ad quā quidē penetrat ex vmbilico effusoꝛiū vꝛine ⁊ nō ex virga: q̄m virge meatus est ꝯstrictus: ⁊ ꝯtinet lacertus prepositus qui soluiꝶ cū voluntate ⁊ sunt vsqꝫ ad finē eius anfractus. Et hoꝛa huius vsus est hoꝛa partus ⁊ ꝯuersionis. Hoc aūt est amplū directi introitus: ⁊ posita fuit vꝛine ꝓfundatio ꝓpꝛia: q̄m si obuiaret coꝛpoꝛi nō toleraret eam coꝛpus ꝓpter moꝛdicationē ⁊ acuitatem suā: ⁊ illud in ea manifestū est. Et differētia q̄dē inter ipsam ⁊ humiditatē sudoꝛis in odoꝛe ⁊ rubedine coloris manifesta est. Et si obuiaret iterū secūdine foꝛtasse coꝛrūperet illud super qd̄ sustentareꝶ.

¶ Ponit iuuamēta alterius pāniculi. s. q̄ ꝯtinet vꝛinā ⁊ dicit ꝙ venit ab vmbilico ⁊ nō fit effusio vꝛine ad virgā: sed in vētre matris vie vꝛine sunt stricte nimis ⁊ lacertus nō est ad hoc sufficiēs: sed q̄ñ fit partus aperiunꝶ ille due vie ⁊ fit vꝛinatio. etiā est vtilis iste pāniculus ne vꝛina noceat embꝛioni. ⁊ dicit ꝙ differētia est inter vꝛinā ⁊ sudoꝛē ⁊ ꝙ est etiā bonuꝫ ne tāgat vꝛina secūdinā ne vlceret. Est īuolutus. s. vocaꝶ similis inuolutionib⁹: ⁊ est iste qui diciꝶ inuolutus. Aliter. i. est similis reb⁹ inuoluētib⁹. Ex vmbilico. s. fet⁹. Et ꝯtinet. s. vꝛinā in vesica. Lacert⁹ p̄posit⁹. s. de q̄ dictū est fen. 19. Soluiꝶ. i. aperiꝶ. Usq̄ ad finem. i. extremū. Usus hmōi. s. lacerti in sua apertione. Est hoꝛa partus. i. post hoꝛā partus. Cōuersionis. i. egressionis fetus ex vtero. Hoc aūt. s. effusoꝛiū vꝛine ex vmbilico. Introit⁹. i. meat⁹. Coꝛpi. s. fet⁹. In ea. s. vꝛina. s. ꝙ ipsa moꝛdicat ⁊ vlcerat. Inter ip̄aꝫ. s. vꝛinā ⁊ rubedinē: qꝛ vꝛina nō hēret de rubeo sic sudoꝛ: qꝛ fet⁹ in m̄rice hꝫ de sanguine in q̄ntitate: ⁊ ideo sudat sudoꝛe ꝑmisto sanguini. Secūdine. s. qꝛ vꝛina ꝯtinereꝶ in secūdina.

Dubm 6m

¶ Dubitaꝶ per quā viam fiat exitus vꝛine fetus. ¶ Et videꝶ ꝙ non fiat per vmbilicū: qꝛ per ip̄m fit transitus sanguinis ad fetū a matrice. ¶ In oppositum: qꝛ nō apparet alia via vnde exeat. ¶ Dicit mundinus ꝙ embꝛio in matrice emittit vꝛinam per sumē que est pars distans ab vmbilico per quatuoꝛ digitos. modo dicit ꝙ illa aquositas vꝛinalis resudat per illas partes. ¶ Sed illud est cōtra auctoꝛes: vt pꝫ. Et ideo dicit Gal. 15. de vtilita. ca. 5. ꝙ veniunt due vene ⁊ due arterie ad vmbilicū ⁊ in medio ipsarū venit q̄ddā vas per qd̄ vadit vꝛina ad pāniculū dictū. ¶ Sed tu dices quare natura nō īmediate trāsmittit vꝛinā ab epate ad venas: sed ꝯtinet ipsam. ¶ Dōm ꝙ membꝛa habēt delectationē in superfluitate quā habēt retinere: ⁊ ideo vesica in vꝛina est sicut kistis fellis in felle. etiā qꝛ si īmediate iret vꝛina ab epate per vmbilicū ⁊ intraret illū pāniculū tūc nō esset bona sequestratio sanguinis ab aquositate: ⁊ ideo vt sit bona sequestratio: ideo ⁊c̄. ¶ Sed tu dices quare nō apparet talis via in medicina. ¶ Dōm ꝙ ipsa nō est amplius necessaria qꝛ vꝛina nō vadit amplius per illam viam. Et sic patet solutio ad instantiam: qꝛ quāuis vadat nutrimentum: fit etiam expulsio vꝛine sed nō per idem vas: vt est visum.

¶ Et vene qdẽ secundine hñt duas tunicas subtiles ⁊ texunt in eo qđ est iter eas vene. Et ꝯuenit vnũqđqꝫ gen⁹ eaꝝ ad duas venas.s.arteriã ⁊ quietã. Vene aũt gete cũ ingrediunt abbreuiãt spatium ad epar:quare fiunt vena vna vt sit salubri⁹ ⁊ penetrat ad gibbosita tẽ epatis vt eũatio nõ cõprimat fel ex ꝯcauitate eius.

¶ Determinat de venis ꝯtexentib⁹ secũdinã. Primo de venis. Secũdo de arterijs.ibi(Et silr.) Primo declarat q̃liter vene ꝯtexuntur. Scđo declarat ortũ iꝑarũ.ibi(Et in virtute.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ secũdina ꝯtexit ex venis ⁊ arterijs que vadũt ad vmbilicũ ⁊ fit vna vena qñ intrat fetũ ⁊ vadit ad partẽ gibbosam ⁊ nõ ad ꝯcauuꝫ qꝛ ibi est kistis fellis. Secũdine.i.in secũdina existentis. Inter eas.s. tunicas. Vene.s.pulsatiles ⁊ nõ pulsatiles. Unũqđqꝫ genus eoꝝ.s. venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Cũ igrediunt.s.a secũdia i vmbilicũ. Abbreuiãt spatiũ ad epar.i.ꝯtinuant epati Salubri⁹.s.i attractõe sanguis:qꝛ sanguis vadit meli⁹. Ut eũatio.s.sanguis. Ex ꝯcauitate ei⁹.s.epatꝭ.

¶ Et in veritate hec vena nõ orit nisi ex epate ⁊ descẽdit ad vmbilicũ ex secundina ⁊ dispartit illic. Et fiunt due vene ⁊ egrediunt ⁊ mouent ex secundina ad orificia venarũ que sunt in matrice.

¶ Ostẽdit locũ isti⁹ vene que vadit a mrice ad epar. Primo h. Secũdo remouet errorẽ.ibi(Et istis.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ ista vena in veritate orit ex epate ifantis ⁊ nõ ex matrice. Hec vena.s.nũc dicta. Ex epate.s.fetus ⁊ descẽdit alˢ nõ descẽdit. Ille.s.in secũdina. Et mouent.i.dispargunt in matrice.s.ibi alligata.

¶ Et istis qdẽ venis accidunt duo quoꝝ vnum est ꝙ ipse sunt apud orificia que ei obuiant tenuiores ⁊ sunt quasi in extremitates ramoꝝ. Et iterũ ipse nõ descendunt in ꝑmis nisi inde:qm̃ ipse assumũt san.illinc q̃re existimat ꝙ ille oriant illinc. Qꝛ si ꝯsideraueris amplitudinẽ foramis faciet te existimare ꝙ radix sit ex epate. Et si ꝯsideraueris ꝯuersionẽ ad sanguineitatem faciet te existimare ꝙ radix sit ex secundina.

¶ Remouet errorẽ. Prio mouet. Scđo soluit.ibi(Veruꝫ.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ in ista vena ꝯtingũt duo. Unũ est ꝙ apparet ꝙ ipsa descẽdat a secũdina:qꝛ ipsa est stricta in secũdina ⁊ i vmbilico ampliatur ⁊c̃. Apud orificia que eis obuiãt.i.apud secũdinã. Tenuiores.i. strictiores ramoꝝ:sꝫ supra apud epar sunt ampliores. Ipe nõ descẽdũt.i.descendere nõ vident.s.a secũdina. Illinc.s.a secũdina qꝛ ab ea attrahũt sanguinez de q̃ nutrit epar. Radix.i.origo. Ad sanguineitatẽ.i.inquãtũ sanguinẽ assumant.

¶ Verum consideratio prima est consideratio foraminis ⁊ meatus. Conuersiones ṽo sunt sicut instrumenta superficierum comprehendentium foramen.

¶ Nunc soluit ⁊ dicit ꝙ ꝑma ꝯsideratio est foraminis ⁊ exit⁹ ⁊ est melior ꝯstitutio.alia aũt nõ est ꝯstitutio essentialis. Foraminis.i. sumpta a foramie.⁊ meat⁹ qꝛ latiores sunt epate. Cõuersiones.s. facte in sanguine eũte ꝑ has venas. Cõsideratio nota.s.ad sanguinẽ. Instrumẽta superficierũ ꝯsiderans superficies membroꝝ.

¶ Et similiter arteria aggregat ad arterias. Et si acceperis principium ex secũdina inuenies eas penetrãtes ex vmbilico ad arterias magnas que sunt suꝑ dorsum sustẽtate suꝑ vesicã:⁊ ipse sunt mẽbra ꝓpinquiora ad que poſſe est vt ipse ligent illic cũ qb⁹ sunt ligate pãniculis laxis. Deide sũt penetrãtes in arterias sempiternas que nõ aperiunt in aĩali vſqꝫ in finẽ vite. Hec est ergo manifestatio sermonis medicoꝝ in veritate. In veritate ṽo sunt duo rami quoꝝ origo vera est ex arterijs ⁊ ſm ꝯsiderationẽ predictã.

¶ In ꝑcedẽtib⁹ Aui.determinauit de venis texẽtib⁹ veniẽtib⁹ ad vmbilicũ. Hic determinat de arterijs:⁊ dicit ꝙ sic̃ ꝯtexerũt secũdinã:ita ⁊ arterie ipsam ꝯtexerũt ⁊c̃. Et silr arterie.s.ꝯterẽtes secũdinã. Ad arterias.s.fet⁹. Principiũ ex secũdina.i.incboata secũdina. Ex vmbilico.i.ad vmbilicũ suꝑ dorsum.s.fet⁹. Ipse enĩ.s.arterie ꝑdicte fetus. Laxis.i.mollib⁹ ⁊ subtilib⁹. In arterias sempiternas.i.arteriã adorti nõ aperiunt:qꝛ fieret mors ⁊ stant vſqꝫ ad mortez. Illud dicit.A.9.de aĩalibus cap.5.ad lrãm. Ueritate.i.ſm pħm. Duo rami.s.ꝑdicte arterie. Ex arterijs.s.fetus. Predictaꝫ.s. foraminis ⁊ meatus.

¶ Et dicũt medici ꝙ nõ ꝯuenit eis ambab⁹ vt vnirẽtur aut extẽderent ad cor:ꝑꝑ lõgitudinẽ spatij ⁊ inuẽtionẽ separãtiũ. Et ꝓpterea ꝙ appropinquat spatiuꝫ ambarũ eis qb⁹ ꝯtinuant nõ indiguerũt iunctione.

¶ Ponit q̃dã dicta medicoꝝ.2ᵃ ibi(Et dicũt.)3ᵃ ibi(Et dicũt.) Primo dicit ꝙ medici dicũt ꝙ iste arterie que veniunt a matrice ad fetũ nõ debẽt ire ad cor:sed ad arteriã que est post vesicã que est sibi ꝓpinquior.ẽt sunt mẽbra ĩtermedia que ĩpedirẽt trãsitũ. Eis ambab⁹.s.arterijs. Inuẽtio separantiũ.i.ĩtermedioꝝ membroꝝ. Unione.s.ad cor. Immediate.s.ad arteriã adorti.

¶ Et dicũt ꝙ ꝓpterea ꝙ arterie ⁊ vene penetrãtes ex corde ⁊ pulmone in illa hora nõ ꝯferũt iuuamẽtũ magnũ in anhelitu. Cõuersuꝫ est eaꝝ iuuamẽtũ ad nutrimẽtũ:quare fact⁹ est vni eaꝝ ad aliã meat⁹ q oppilat apud partũ. Pulmo enĩ nõ est nisi rubeus in embrione:qm̃ non respirat illic:imo nutritur sanguine rubeo subtili ⁊ nõ albificat ipm nisi permistio aeritatis.

¶ Ponit aliud dictũ:⁊ dicit ꝙ arterie ⁊ vene que vadũt a corde ad pulmonẽ in fetũ nõ hñt necitatẽ attrahẽdi aerẽ:sꝫ est qdã meat⁹ a quo portat nutrimẽtũ:⁊ ꝓpterea pulmo est rubeus in fetu:qꝛ nõ replet aere:sed ex̃ mrice efficit alb⁹. Et pulmone.i.ad pulmonez. In illa hora.i.cũ fet⁹ est in mrice. Cõuersuꝫ.i.ꝑmutat. Ad nutrimẽtũ:qꝛ nõ iuuãt tũc in anhelitu. Oppilat.s.oppilõne nutrimẽti ⁊ nõ aeris. ¶ Propter qđ nota ꝙ qꝛ fetus in mrice nõ attrahit aerem tota intẽtio nãe est in nutritiõe:⁊ iõ a vena kilis est via ad venã arterialẽ ⁊ de vena arteriali est via ad arteriã venalem ⁊ vadit sanguis ꝑ° tꝑe quo est fetus in mrice:⁊ aduenieẽte ꝑtu claudit illa via sic ꝙ nõ iret sanguis a vena arteriali ad arteriaꝫ venalẽ:sed bene aer põt ire post partũ:⁊ illđ vult dicẽ in lr̃a apud partũ.i.post partũ. illic.s.in vtero. ista oĩa dicit Aui.9.de aĩalibus cap.5.

¶ Et dicũt medici ꝙ pãniculus iuolut⁹ creat ex spermate mulieris qđ est paꝝ ⁊ minus ſpmate viri:q̃re nõ fuit poſſe vt esset ampli⁹. Fact⁹ est ẽ lõgus vt ꝯtinuaret fet⁹ cũ iferiore ꝑte mricis ⁊ coartatus est ab humiditatib⁹ oĩb⁹:q̃re nõ est excusatio qn penetret ad sudorẽ effusõriũ amplũ:⁊ h est ex dictꝭ eoꝝ nõ in suo loco.

¶ Ponit qđdã aliud dictũ ⁊ dicit ꝙ pãniculus iuolutus creatur ex semine mulieris ⁊c̃. Et spermate mulierꝭ.s.que est humiditas qdã dealbata:qꝛ hoc sperma nõ itrat gnõnẽ q̃uis faciat vtilitates dictas supra. Qꝛ.s.semen. Retinet.s.ille pãniculus. Amplius parte matricis.s.mediante secundina. Coartatus.i.priuatus. Ab humiditatibus omnib⁹.s.aptius q̃ ab vna vt a spermate mulieris. Nõ in suo loco.i.superfluum.

¶ Et cũ ad cor fet⁹ añcedit cõplexio masculina fluit in oĩa mẽbra:⁊ est cũ masculinitate sua assimilatus patri suo. Et qñqꝫ est cã masculinitatꝭ ꝑter cõplexionẽ p̃ris sui:imo est vacuitas mricis:aut ex cõplõne spermatꝭ accidẽte ꝓprie:quapropter nõ opꝫ vt cũ ipe assimilat p̃ri in h ꝙ est masculus ꝙ sit ei silis in reliqs mẽbris: imo qñqꝫ assimilat mr̃i. Et assimilatio qdẽ idiuidualis sequit figurã ⁊ masculinitas nõ sequit figurã:imo cõplõnez. Et qñqꝫ accidit cordi soli quasi cõplõ p̃ris que spargit in mẽbra. Ex ꝑte aũt ꝑparationis figuralis est receptio mãei i extremitatib⁹ ꝯclinis ad figurã mr̃is. Et qñqꝫ est iformatiua potẽs ad h vt dñet spermati ⁊ figuret ipm ex ꝑte lineatõis cũ figura ꝑma:sed ꝯficit ex ꝑte cõplõnis vt faciat ipm sile ei in cõplõne.

¶ Hic assignat cãm distõnis masculi ⁊ femelle. Prio q̃re gñat masculus ⁊ q̃re femella. Scđo quare aliqñ fet⁹ paruus.ibi(Cũ aũt.) Primo ponit vnã cãm. Scđo aliã.ibi(Et dixerũt.) Primo facit h. Scđo modificat dictũ suũ.ibi(Et qñqꝫ.) Tertio ꝯcludit.ibi(Quapropter.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cã masculinitatis est ex cẽorde ⁊c̃. Cõplexio masculina.i.qꝛ semẽ viri hꝫ cõpletũ dominiũ suꝑ mẽstruuꝫ mulieris. Patri.s.fet⁹ masculus. Nota ꝙ cor est mẽbrũ ꝑncipale qđ ĩfluit suꝑ totũ.cũ ẽ cor est bene potẽs influit similitudinẽ quã

habuit in se: ⁊ fit fetus masculus. Nota ꝙ lꝫ illud fit vtplurimū tñ pōt esse oppositū ꝑꝑ dispōnes accidētales: qꝛ pōt esse coꝛ masculinū ⁊ alia mēbꝛa femella. Et qñqꝫ. Modificat dcm̄ suuꝫ ⁊ dicit ꝙ aliqñ ꝯtingit ꝙ cā masculinitatꝭ ⁊c̄. illa que est in pꝛe est alia cā. s. ꝯcauitas mr̄icis ⁊c̄. Uacuitas. i. ꝯcauitas. Mr̄icis. i. illud qḋ ꝑuenit ad ꝯcauitatē mr̄icis. Quapꝛopter ꝯcludit ⁊ dicit ꝙ ideo nō est assimilatio ⁊c̄. In reliqs mēbꝛis. i. de dispōnib⁹ alioꝝ mēbꝛoꝝ que sunt cōplexio cōpō ⁊ figura. Indiuidualis. s. valde ꝓꝑa. Seqꝛ figurā. i. sumiꝛ ex ꝑte figure. Et masculinitas. i. assimilatio. Figuraꝫ. s. ꝑ̄ncipalr̄. Immo cōplexionē. s. coꝛdis ꝑ̄parationis ⁊c̄. i. vt fet⁹ ꝑ̄pareꝛ similādo nāe matris. Receptio. i. dispō. Ut domineꝛ spmati. s. mulierꝭ. Cuꝫ figura ꝑ̄ma. s. qua assimilaꝛ patri. Ei. s. patri in cōplexione: qꝛ pōt esse pater choleric⁹ ⁊ filius flegmaticus ⁊ ecōuerso.

¶ Et dixerunt quidā sapientū ⁊ nō sunt elōgati a iudicio possibilitatis ꝙ de causis assimilationis est illḋ qḋ exēplificaꝛ cū est dispō cōceptionis in mente mulieris aut viri ex foꝛma humana exēplificatiōe firma. Causa aūt in staturis qñqꝫ est diminutio que est in ipsis ꝓpter mām̄ paruā in pꝛimis: aut ꝓpter paruitatē nutrimenti apud creationē: aut ꝓpter paruitatē matricis: quare nō inuenit fetus dilatationē in ea: sicut accidit fructibus qui ponunꝛ in foꝛmis cū sint adhuc imaturi quare nō fit additio super eos.

¶ Ponit quādā aliā cām̄ assimilatiōis ⁊ dicit ꝙ est imaginatio ⁊c̄. Assimilationis. s. fet⁹ ad aliquē. Nota ꝙ Aui. habuit opinionē de imaginatione: qꝛ vult ꝙ imaginatio fit cā effect⁹ realis: vt pꝫ. 6. de nālib⁹ ꝑte 4ª ca. 4. ⁊ iō dicit ꝙ imaginatio facit casum nō solū in se sed in alio: sꝫ illud pꝫ alibi. Cā aūt. Ostēdit q̄re fet⁹ aliqñ est magnus aliqñ est paru⁹. Et dicit ꝙ cā est aliqñ ꝑꝑ mām̄ aliqñ ꝑꝑ nutrimētū paucū ⁊c̄. aliqñ ex ꝑte ꝯtinētis: qꝛ matrix est ꝑua. Dicunt aliq ꝙ multū spma magnū gñat fetū: ita ꝙ si homo ⁊ mulier magnā q̄ꝫtitatē spmatis emittūt exīde gñaꝛ magnus fet⁹ ⁊c̄. In eis. s. fetib⁹. In ꝑ̄mis. s. in creatiōe mēbꝛoꝝ. Apō creationē. i. post creationē. Nō ꝙ si aliq fruct⁹ anteqꝫ sint maturi ponanꝛ ī vase stricto: tūc remanēt ꝑui: eodē mō qñ matrix est ꝑua. Immaturi. i. parui.

f. j. doc 4. cap. 2la dub.

¶ Et causa quidē in geminis est multitudo spermatis ita vt spargatur ad duos ventres matricis sparsione replente totum ꝭm singularitatem.

¶ Ponit cās pluralitatꝭ filioꝝ. Primo facit hoc. Scḋo ponit cām̄ delectationis mulierū. ibi (Et ꝑꝑ hoc.) Primo facit h̄. Scḋo ostēdit q̄lis sit expulsio ⁊ attractio que fit a matrice. ibi (Et ille.) Pꝛio facit hoc. Scḋo reddit cām̄ dicti. ibi (Nam matrici.) ¶ Dicit pꝛimo ꝙ cā plurium filioꝝ est qꝛ fit sparsio seminis ad duas ꝯcauitates matricis. s. dextrā ⁊ sinistrā ⁊ ibi attrahiꝛ sanguis ⁊ fiunt duo fetus. Ut sparganꝛ. i. diffundanꝛ. Scḋm singularitatē. i. diuisim.

¶ Et qñqꝫ accidit ꝑꝑ diuersitatē expulsionis duarum eiectionū qñ ꝑuenit illi diuersitati mot⁹ matricis in attractione. nā matrici apud attractionē accidunt mot⁹ sequētes sicut illi q deglutit bucellā post bucellā ⁊ sic̄ respirat piscis emittēdo respirationē post respirationē: qm̄ expellunꝛ ex eo ad ꝓfundū mr̄icis ipulsiones. Et est vnaqueqꝫ ipulsio cū attractiōe spermatis deforis inquisitio matricis ad aggregādū iter duo spermata. Et illud est res quā sentit ille qui ex coeūtibus sollicit⁹ est. Et sciunt illud iterū ipsemet.

¶ Et qñqꝫ accidit. s. gnō geminoꝝ. Duaꝝ eiectionū. i. in duab⁹ vicibus sup. vel in plurib⁹. Nō ꝙ ipē ponit duas cās in lr̄a. Una est qꝛ semē spargiꝛ ad duas ꝯcauitates. Scḋa ē qꝛ fit successio in expulsione seminis. Et dicit Aui. 9. de aīalib⁹ caꝑ. 5. ꝙ qdā dixit ꝙ vidit septuaginta figuratos. Nā mr̄ici. Hic reddit cāꝫ sui dicti. s. q̄re ꝑuenit diuersitas ī attractiōe mr̄icis: ⁊ pꝫ. In attractione. s. semis. Sequētes. i. successiui. Piscis. i. ī aq̄. Respirationē. i. expirationē. Ex eo. s. motu sequēte ⁊ ipulsiōe diuisa: ⁊ ipulsiōes sūt diuerse spmatꝭ. Et fet⁹. i. ad collū mr̄icis. Inter duo spmata. s. viri ⁊ mulierꝭ.

¶ Et ille ipulsiones ⁊ attractiones singulares nō sunt pure: imo sunt tremule quasi vnaqueqꝫ eaꝝ sit cōposita ex motib⁹. Sed ipse nō cōplenꝛ nisi apḋ numerū titillationū: imo sentiꝛ post oēm sūmā titillationuꝫ quedā: deide redit in quiete simili ei que est inter eiectiones cū virga eiecit sperma: ⁊ sit ois vicissitudo secunda debilioꝛis virtutis ⁊ minoꝛis numeratiōis titillationū. Et foꝛtasse sunt vices vltra tres aut q̄tuoꝛ.

¶ Ostēdit q̄lis sit expulsio ⁊ attractio mr̄icis: ⁊ dicit ꝙ ipulsio a virga ⁊ attractio a mr̄ice nō ē pura: sꝫ fit cū plurib⁹ motib⁹ ⁊ plurib⁹ titillatiōib⁹ ⁊c̄. Et iste ipulsiōes. s. a virga. Singulares. i. vnaqueqꝫ per se. Nō sunt pure. i. nō sunt ꝯtinue. Sꝫ ipē. s. attractiōes mr̄icis. Apḋ numeꝝ titillationū. i. cū multꝭ titillatiōib⁹. Que. s. qdā. s. facta ipulsiōe. Scḋa. s. ipulsionū ⁊ attractionū. Debilioꝛꝭ virtutꝭ: qꝛ post ꝑ̄mā ipulsionē nō est foꝛte spma. Uices. s. ipulsionū ⁊ attractionū.

¶ Et ꝑꝑ illḋ multiplicaꝛ delectatio ipsaꝝ. Ipse. n. delectanꝛ ex motu qḋ est in eis: ⁊ delectanꝛ ex motu spermatis viri in oꝛe mr̄icis eaꝝ descēdēdo ad vētrē matricis: imo delectanꝛ ꝑꝑ ipm̄ motū q accidit matrici.

¶ Hic ponit cās delectationis mulieris. Pꝛio hoc. Scḋo ponit errores. ibi (Et nō verificaꝛ.) Tertio reuertiꝛ ⁊ pōit alias cās pluralitatis filioꝝ. ibi (Et qñqꝫ.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ ꝯtigit delectatio in mulieribus ⁊c̄. Et ꝓpter hoc. i. ꝓpter talem motū titillatiuū. Earuꝫ. s. mulierū. Ad ventrem. i. cōcauitatem matricis.

¶ Et nō verificaꝛ sermo dicentis ꝙ earum delectatio est cōplemētū nō statim nisi ꝭm descensionē spermatis viri: ac si vir nō emitteret sperma nō delectarentur ipse suiipsius spermatis emissione.

¶ Ponit duos errores. Scḋa ibi (Neqꝫ sermo.) Primo ponit errorem ⁊ remouet per vnā rōnē. Scḋo per aliā. ibi (Qꝛ si vir.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ nō est verū qḋ qdā dicūt ⁊c̄. s. ꝙ si vir nō emitteret semen: tunc ipse non haberent delectationē. qḋ est falsum.

¶ Et ꝙ si vir emittit sperma ⁊ matrici earū nō accidāt motus isti ⁊ nō quiescant ex eis: tūc ipse inueniūt delectationē a delectatione parua cuius simile est ēt viris ante motū spermatis ipsoꝝ similis fricationi ⁊ cōmotioni que fit in emissione humoꝛis qui non est sperma: neqꝫ sermo dicētis ꝙ cū sperma viri super matricem fundiꝛ extinguit eius caliditatē ⁊ sedat ipsius inflāmationē sicut aqua frigida que effundiꝛ suꝑ aquā calidā bullientē. Hoc eni nō fit nisi ꝭm modū quē dixim⁹ cū ipse emittūt sperma ⁊ deglutiunt sperma viri cū descēdit. In alia. n. hoꝛa nō fit virtus de qua sit curandū.

¶ Ponit scḋaꝫ rōnē: ⁊ arguit sic. Si vir nō emittat semē ⁊ matrix nō moueaꝛ motu titillatiuo: tunc pōt esse aliqua delectatio: igitur mulier pōt habere delectationē sine emissione seminis viri. Tunc ipse. s. mulieres. Spermatis ipsoꝝ: qꝛ aliqñ emittiꝛ quedā humiditas que nō est sperma: ⁊ aliqñ solū cū visu emittit homo istam humiditatē. Neqꝫ sermo. Ponit scḋm erroꝛeꝫ. s. illius qui dicit ꝙ cū emittit semē viri super matricē extinguiꝛ illius caliditas cum descendit. s. in ꝯcauitate matricis. Uirtus. s. delectationis.

¶ Et qñqꝫ ꝯuenit ꝓiectio virge eius effusioni clepsydre quare permiscenꝛ ambo ⁊ sequunꝛ illam ꝓiectiones similes illi vice vna post aliā: quare impꝛegnatur mulier ex ventribus numero pluribus: cuꝫ vnaqueqꝫ permistio separata sit per seipsam.

¶ Ponit tertiā cām̄ pluralitatis filioꝝ: ⁊ dicit ꝙ aliqñ assimilaꝛ ꝓiectio seminis effusioni vasis perfoꝛati a quo effundiꝛ aqua inundatiue: qꝛ facit vnā effusioneꝫ post aliā: ita est de semine: qꝛ fundi pōt inundatiue ⁊ sic plures filij. Conueniunt. i. assimilanꝛ. Uirge. i. semis per virgā. Ambo. s. semina. Ipsam. s. ꝓiectionē seminis viri. Illi. s. effusioni clepsydre. Uice vna post aliā. s. ad modū inūdationis. Separata. i. collecta in ꝓpꝛio ventriculo.

¶ Et qñqꝫ sunt ꝑmistiones vtroꝛūqꝫ spermatū simul: deinde abscindunꝛ aut abscindiꝛ vnū aīs cā vētositatis: aut titillatiōis: aut alteri⁹ rei ex cāis seꝑantib⁹: q̄re distinguiꝛ vnūqḋqꝫ ꝭm singularitatē suā. Et qñqꝫ est illud post texturā pāniculi ⁊ fit multitudo in re vna: ⁊ hoc est ex eis que nō cōplenꝛ neqꝫ ꝯsequunꝛ vitaꝫ. Et

q̄nq̄ʒ est ante illud ⁊ que currūt hoc cursu. Simile igitur qð est fit parue vtilitatis. Et vtile quidem non est nisi illud quod cadit in radice distinctum.

¶ Ponit quartā cām pluralitatis filiox. Primo hoc. Scðo remouet dubiū. ibi (Et sperma viri.) Tertio ponit qðdā dcm̄. ibi (Et mulier.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ simul q̄nq̄ʒ ꝓmisceanṫ semina ⁊ vētositas separat in ptes ⁊ q̄libet pars stat in ꝓprio loco ⁊c. Utroꝝq̄ spmatū. s. simul. Abscinduntṫ. i. separanṫ. s. diuerse ptes eoꝝ. Unū añs. s. cōmistio p̄me īuētionis ab alia. Titillationis. i. motus mṫicis. Aut alterius rei. s. ad diuersas cellulas. Separātib⁹. s. semē. Scðm singularitatē. i. diuisim supple: ⁊ tūc fit plurificatio. Qn̄q̄ʒ est illud. i. illa diuisio. Pāniculi. s. q̄ inuoluiṫ semē ⁊ mēstruū. Fit multitudo. s. fetuū. In re vna. i. in vno subto: q: fit vnū cū duob⁹ capitibus. Alr in re vna. i. in vno loco ꝯiunctim gn̄anṫ: ita ꝙ duo erūt vnū ꝯiunctum. Tamē nō ꝯsequunṫ vitā. i. nō viuūt. Ante illud. s. ante texturā pāniculi in quo inuoluunṫ semē ⁊ mēstruū. Cursu hoc. s. ⁊ faciūt plurificationē fetuū. Simile. i. probabile. Parue vtilitatis. s. talis conceptio. In radice distictum. i. ꝙ fit de cōceptione seminis. Luʒ diuisim. s. in vna vice emissi.

¶ Et sperma virile est adhuc nō exuberās neq̄ʒ īplēs mṫicē neq̄ʒ ꝓueniēs ad ptes. iiij. donec ꝯtinuaṫ cū eo sperma mulieris ex duob⁹ additamētis que sunt duo cornua similia ossib⁹ dactyloꝝ ⁊ cū ꝓmiscenṫ fit ebullitio ꝓdicta. Et creaṫ vesica ⁊ pāniculus p̄m⁹ ⁊ suspēdiṫ sperma totū tunc cū duob⁹ additamētis que sunt duo cornua: ⁊ īuenit illic qð alit ip̄m dū ꝑmanet sperma vsquequo sumat ex san. mēstruo ex foraminib⁹ cū qb⁹ ꝯtinuaṫ pāniculus gn̄atus. Et ꝭm. G. qdē iste pāniculus est sicut linimētū qð creat spma mulieris cuʒ ip̄m effundiṫ illuc vbi effundiṫ ad ipsuʒ spma viri: ⁊ si nō ꝓmisceṫ cū eo: tūc discerniṫ apud ꝓmistionē.

¶ Hic remouet dubiū ⁊ dicit ꝙ semē viri nō est tāte quātitatis ꝙ possit totā matricē replere ⁊ facere oīa illa que dicta sunt: ⁊ ideo venit sanguis mēstruus ꝓmiscēs ⁊c. Ita ꝙ dubiū est vtrū semē viri sit sufficiēs ad oīa illa que fieri debent que sunt spumificatio ⁊ gn̄atio ampullarū ⁊ hmōi. Ad ptes q̄tuor. s. que sunt tres vesice ⁊ vnus pāniculus qui dr̄ secūdina. Cōtinuaṫ. i. ꝓmisceṫ. Cuʒ eo sperma. i. sanguis mēstruus mulieris. Duo cornua. s. matricis. Cū ꝓmiscenṫ. s. duo spermata. Primus. i. secūdina. Suspēdiṫ. i. alligatur. Duo cornua. s. matricis. Illic. i. in mṫice. Qð alit. i. fouet. Manent scʒ sic. Generat⁹. s. in matrice. Et ꝭm Gal. s. in lib. de spermate. p̄° cap. 7. ⁊. 15. de vtilitate particularuʒ cap. 4. Linimentū. i. cooperimentū. Sperma mulieris. s. passiue. Illic. i. in matrice. Ad ipsuʒ. i. cum ip̄o. Cū eo. s. cū semine viri mēstruū mulieris. Apud ꝓmistionem. i. post permistionē. Nota ꝭm ph̄m ꝙ semē mulieris hʒ duas vtilitates dictas supra. ⁊ Gal. locis nunc allegatis dicit ꝙ in alio vtilitas est: q: ex ipso generatur secundina.

¶ Et mulier qdē ⁊ mulier suscipiunt sperma sup sperma ⁊ delectantur ambe simul.

¶ Ponit quoddam dictum: ⁊ patet.

¶ Partus v̄o nō fit nisi cū fetui nō sufficit qð ei mittit secūdina ex san. ⁊ qð ꝓuenit ad ip̄m de attractōe aeris cū mēbra ei⁹ iā cōpleta sint. Moueṫ ḡ tūc apud septimū ad exeūdū cū in eo cōpleṫ virt⁹. Et cū deficit aduenit ei debilitas q̄dā ⁊ nō salit ad ip̄m cuʒ ea virt⁹ vsq̄ʒ ad nonū. Qr̄ si egrediaṫ in octauo egrediṫ ⁊ est debilis ⁊ nō exprimiṫ a virtute faciēte nasci: imo ex cā alia exprimēte ledēte debili. Et egressio qdē fetus nō cōpleṫ nisi per scissionē pāniculoꝝ humidoꝝ ⁊ effusionē humiditatū eoꝝ ⁊ facientiū ip̄m lubricari. Et q̄n q̄ʒ ꝯuertiṫ super caput suum in partu naturali vt sit facilioris separationis. Partus v̄o sup pedes vtrosq̄ʒ est ꝓpter debilitatē eius qui nasciṫ. Non eni pōt ꝯuerti ⁊ est timorosum. Non eni vtile est ꝭm plurimū.

¶ Ponit cās partus. Primo ponit cās partus ⁊ moduʒ quo situaṫ fetus in matrice. Scðo recapitulat ea que dixit. ibi (Cōprehēsio.) Primo ostēdit q̄re sit ꝑtus. Scðo q̄uo situaṫ fet⁹ in mṫice. ibi (Et fet⁹ qdē.) Primo facit hoc. Scðo ostēdit modos exit⁹ fet⁹. ibi (Et q̄nq̄ʒ.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ part⁹ fit: q: amplius nō sufficit nutrimētuʒ mṫicis nec aer attract⁹. Ex sanguine. s. p venas ⁊ arterias vmbilicales. De attractiōe aeris. s. ēt per arteriā vmbilicalē: q: in mṫice pulmo fet⁹ nō attrahit nisi q̄n est egressus mṫicē. Moueṫ. s. in vtero. Apud septimū. s. mensem. Uirt⁹. i. potētia exeūdi. Cuʒ deficit. s. virt⁹ vt nō possit exire. Nō salit ad ip̄m. i. in. virtute nō resumitur q̄re debilitat⁹ est ex motione quā facit in septimo mense. Et non excludiṫ. i. nō expelliṫ debili existēte fetu. Per scissionē. i. fracturā. Humiditatis. s. vrinalis ⁊ sudatiue. Quare natus in septimo mense viuat ⁊ in octauo nō reddiṫ cā ab Aui. hic ⁊ Halya. q: fet⁹ semꝑ īcipit moueri ad exitū q̄n fetus est cōplet⁹ ⁊ deficit sibi nutrimentuʒ in septimo mēse: ideo si nō exit debilitaṫ ꝑꝑ motū: ⁊ ideo resumiṫ per totū mēsem octauū vt plurimū: ⁊ ideo dʒ ire vsq̄ʒ ad nonū mēsem. Scða cā est astronomica: q: in p̄mo mēse dominaṫ saturnus embrioni. in scðo mēse iuppiter. in tertio mars. in quarto sol. ⁊ tūc est aīal rōnale. postea venus. postea mercurius. postea luna. ⁊ tūc si nascaṫ viuit ⁊ cōplet⁹ est cursus. si trāsit ⁊ venit ad octauū regnat saturnus qui sua friditate ⁊ siccitate que sūt q̄litates vite ꝯtrarie interficit fetū. sʒ in nono regnat iuppiter qui dat vitā ⁊ est benignus: ⁊ ideo tūc viuit in. 10. ēt viuit ⁊ ēt regnat mars. Cōciliator aūt est natus in nouē mensibus ⁊ quatuor dieb⁹. Et q̄nq̄ʒ cōuertitur. Ostendit modum exitus naturaleʒ ⁊ p̄ter nām: ⁊ pʒ. Super caput. i. p̄mo emittit caput. Separationis. i. a mṫice. Sup vtrosq̄ʒ pedes. i. quando primo egrediuntur pedes.

¶ Et fetus qdē ante motū suū ad exitū est sustētat⁹ cū facie sua sup pedes suos plātis manuū suppositis genib⁹ suis ⁊ naso ipsi⁹ iter ambo genua ⁊ oculis sup ea ambo ⁊ colligit ea ambo ad iteriorē partē sui: ⁊ est positū collū ei⁹ ⁊ facies ipsi⁹ ad dorsuʒ matris ei⁹ defendendo cor. Et hec qdē ꝑparatio ꝯueniētior est ad cōuersionē faciēdā: lʒ qdā dixerūt ꝙ faciei mulieris ꝑparatio est ꝭm ꝯtrariū hui⁹ ꝑparationis: ⁊ hoc nō est nisi masculi: ⁊ adiuuāt ad ꝯuersionē grauitas superiorū fetus ⁊ magnitudo capitis ei⁹ ꝓprie. Et q̄n separaṫ aperiṫ matrix apertione tali cui⁹ similē efficere nō vʒ in suo simili. Et necessariū est vt separenṫ quedā iuncture ⁊ sustentenṫ adiutorio dei excelsi post illud: ⁊ ꝓpter illud redeūt in ꝓximo ad ꝯtinuationē nālēʒ: ⁊ est operatio illa de operationib⁹ fortib⁹ nālibus. Et formatiua qdē appropriata est re ꝯtinuata ad creationē vt sit ꝑparata nō cessans cōprehendere cū augmento fetus que nō comprehendiṫ: ⁊ hoc est de secretis dei. Sit ergo deus exaltatus qui est rex verax laudabilis ⁊ benedictus ⁊ melior oīum factoꝝ. Cōprehensio igiṫ huius est ꝙ cā partus fetus nālis est ꝙ ipse indiget aere plurimo ⁊ cibo plurimo: ⁊ cū exꝑgiscunṫ v̄tutes anime ei⁹ querētes latitudinē spatiositat̄ ⁊ attractionē aeris copiosam ⁊ cibū abundantē ⁊ fugiens a strictura ⁊ a penuria attractiōis aeris copiosi ⁊ paucitate cibi. Cū ergo nasciṫ nōdū cōprehēse sunt in eo somn⁹ ⁊ exꝑgefactio. Cū ergo adueniūt ei ridet post. xl. dies.

¶ Ostēdit q̄uo situaṫ fetus in matrice: ⁊ dicit ꝙ fetus anteq̄ʒ exeat stat cū facie versus pedes ⁊ hʒ manus positas itra genua ⁊ mouet genua anterius ⁊ collū ⁊ faciē hʒ versus dorsum matris: ⁊ est bona ꝑparatio: sed aliq dicūt ꝙ illud est verū de masculis. De femellis aūt dicūt mō opposito ⁊c. Patet lr̄a. Et sustētaṫ. i. moraṫ. Sup ea ambo. s. mediātib⁹ manib⁹. Ea. s. genua. s. inter palmas manuū subclusas. Defendendo cor. s. fetus. Preparatio. i. situatio fet⁹. Ad ꝯuersionē. i. ꝑmutationē. Faciendā. s. capitis fetus. s. versus inferius. Alias ad ꝯuersionē. i. mutatiōnē fetus in exitu. Et q̄nq̄ʒ separaṫ. s. fetus ex vtero. Cuius similē. s. apertionem. In suo simili. i. in mola que est īpregnatio mendosa: q̄m nō aperiṫ matrix in mola sicut in fetu. Quedā iuncture. s. ossis femoris. Redeunt. s. iūcture. Operatio illa. i. exit⁹ fetus in mṫice vn̄ iuncture aperiunṫ. Et formatiua. s. virt⁹ que facit hāc opōnē. Re. i. virtute. Cōtinuata. i. depēdēte a creatiōe. Cōprehēdere. s. in suo actu. Que. s. virt⁹. Cōprehēsio. Epilogat ⁊ dicit ꝙ collectio oīum dictoꝝ in sūma est ꝙ cā partus

est: qꝛ fetus indiget multo cibo ꝛ multo aere ꝛc. Cōprehēsio. s. dictoꝝ. Et ꝑ qꝛ effugiēs. s. fet⁹. Cōprehēse sunt. s. spirituū manifeste ꝛ distincte. Aduenīūt ei. s. somnus ꝛ vigilia. Ridet ꝑꝑ cōprehēsionē rerū delectabiliū quas pᵒ nō apphendebat: ꝛ illa est pⁱma actio quā operat̄ aīa rōnalis in suo corpore: vt pꝫ. 9. de aīalib⁹.

¶ De egritudinibus matricis. Cap. 3m.

Accidunt matrici omnes egritudines cōplexionales ꝛ instrumentales ꝛ cōmunes.

¶ In ꝑcedētib⁹. A. ꝺterminauit de gnōne embrionis: hic determinat de dispōnib⁹ ꝑter nām matricis. Primo enumerat egritudines. Scđo ꝺterminat de ipsis. ibi (Caliditatē mr̄icis.) ⁋ Prima in. d. Pro quo nota ꝙ q̄dā sunt egritudines ꝑprie matrici: quedā per cōmunitatē. Primo ergo enumerat egritudines ꝑprias matrici. Scđo ponit illā distinctionē nunc dictā. ibi (Et fiunt ei.) Primo enumerat egritudines ꝑprias. Scđo accidētia. ibi (Et accidunt.) ⁋ Prima in tot quot enumerat egritudines cōplexionis cōpositionis ꝛc. ¶ Instrumētales. i. cōpositionales. Et cōes. i. solute ꝯtinuitatis: supple ꝛ apata. Rō est: qꝛ matrix est membruꝫ organicū cōpositū ex ꝯsimilib⁹: ꝫ ei pn̄t accidere oēs egritudines. ꝯn̄a tꝫ: qꝛ inquātū ꝯsimile accidit manifesta cōplexio ꝛc.

¶ Et accidūt ei egritudines īpregnationis sicut vt nō īpregnet̄: aut vt īpregnet̄ ꝛ aborsuꝫ faciat: ꝛ vt impregnet̄ ꝛ nō faciat aborsum: imo fiat difficilis ꝛ separet̄ ꝛ moriatur in ea fetus. Et accidunt ei egritudines mēstrue al's mēstrui: ita vt nō emittat menstrua: aut emittat mēstrua pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut vt superfluant menstrua eius.

¶ Hic enumerat accidētia matricis. Primo enumerat vnū genus. Scđo aliud. ibi (Et accidūt.) ¶ Dicit pⁱmo ꝙ etiā accidūt alie egritudines que fiunt in īpregnatione ꝛc. ¶ Nota ꝙ īpregnatio si est nālis nō est morb⁹. Non īpregnari est actio lesa ablata mr̄icis. Qꝛ fetus sit mortuus in corpore est morb⁹ in numero īquātū mortu⁹: sed est accidēs ēt matricis īquātū sequit̄ aliū morbū. ¶ Sed tu. d. nōne est aborsus si egredit̄ fet⁹ ante terminū suuꝫ. ⁋ Dōm ꝙ facit dr̄iam inter aborsum ꝛ exitū fetus ante tp̄s suuꝫ: ꝛ ideo dicit. Et. i. vt. separet̄. i. nō facile egredit̄: ꝛ ideo nō est aborsus. ¶ Et accidūt. Ponit aliā dispōneꝫ que reponit̄ sub accidenti: qꝛ menstrua sunt exiens mutatū. nā exiens mutatū est accidens: ꝛ dicit ꝙ accidentia mēstrui sunt: aut qꝛ nō hꝫ menstruū: aut diminute: aut nō tempore suo ꝛc. Pauca. i. diminuta. Aut mala. i. corrupta.

¶ Et fiunt ei egritudines ꝑprie ꝛ egritudines per cōmunitatem: ita vt cōmunicent ipsi membra alia. vel ꝛ fiunt ei egritudines proprie ꝛ egritudines per cōmunitatem: ita vt nō cōmunicent ipsa membris alijs. Et quandoqꝫ fiunt ab ea egritudines membroꝝ aliorūꝫ per cōmunitatē: ita vt cōmunicent ei alia mēbra sicut fit in prefocatione matricis. Nam cuꝫ multiplicantur egritudines in matrice debilitat̄ epar ꝛ preparat̄ ad hoc vt generet̄ ex eo hydropisis.

¶ Ponit distinctionē. Primo ponit cañ. Scđo declarat. ibi (Sicut fit.) ¶ Dicit pⁱmo ꝙ dispōnes ꝑter nām aliqñ sunt ꝑprie mr̄ici: ꝛ qñqꝫ fiunt per cōitatē sic ꝙ aliud mēbrū sibi cōicat alias ipsa alteri. ꝑprie supple ꝛ per cōitateꝫ. Ab ea. i. in ea. Membra alia. s. cām egritudinis. Sicut fit. Declarat in exēplo. Primo facte per cōitatem ab alio mēbro. Scđo ab ipso. ibi (Nam cuꝫ.) ¶ Dicit pⁱmo ꝙ ꝑfocatio matricis est: qꝛ cōmunicat̄ nocumentū sibi. ¶ Sed tu dices. videt̄ esse oppositū qꝛ mēbra perdunt spiritū ꝛ motum: ꝫ ipsa cōmunicāt alijs. ⁋ Dōm ꝙ si volumus tenere instantiā: tunc non valet introductio nisi dicēdo ꝙ ponit exempluꝫ cōmunicationis mēbroꝝ a matrice: ꝛ hoc videt̄ esse veruꝫ. Aliter ꝙ in ꝑfocatione fit cōitas a vasis spermatis: qꝛ vtplurimū accidit ex corruptione seminis. ¶ Naꝫ cū. Exemplificat qñ nocumentū cōmunicat̄ alijs a matrice: ꝛ pꝫ. ¶ Aliter pōt introduci lr̄a dicēdo ꝙ Aui. ostendit egritudines que fiunt a matrice sic ꝙ ipsa alijs cōmunicat: ꝛ ille sunt duplices. quedā sunt ꝑprie matrici alijs cōicate. quedā facte ab alijs sic ꝙ sunt ꝑprie illi. Tangit pⁱmū cū dicit ꝑprie. Scđm cū dicit membris alijs. Et tūc exponit̄ ab ea. s. matrice. Membroꝛūꝫ alioꝝ. In membris alijs a matrice sicut ex ꝑfocatione accidit nocumentū alijs: qđ tamē nocumentū nō est ꝑpriū alicui nisi matrici. Sed hydropisis fit a matrice tamen est ꝑpria epati.

¶ De significationibus complexionum matricis.

¶ De sigñatione caliditatis. Cap. 4m.

Caliditatem matricis significant cōmunitas corporis.

¶ Hic determinat de istis dispōnib⁹ ꝑter nām. Pⁱo determinat de egritudinib⁹ cōplonalib⁹ ꝛ dispōne īpregnatiōis ꝛ de ꝓhibitiōe īpregnatiōis. Scđo determinat de signis masculinitat̄ ꝛ femineitat̄. ibi in ꝑncipio scđi tractat⁹ (Tēpora gdē.) Tertio de dispōnib⁹ postqꝫ est facta īpregnatio ꝛ de alijs egritudinib⁹ mr̄icis ꝛ de mēstruis ꝛ hmōi. ibi in ꝑncipio tertij tractat⁹ (Menstrua.) Quarto de apatib⁹. ibi in ꝑncipio q̄rti (Clausa.) Pⁱo ꝺterminat de signis distēperataꝝ cōplonū ꝑdo. de signis sterilitatis ꝛ de signis aliaꝝ dispōnū. ibi (Cā sterilitat̄.) ⁋ Pⁱa in q̄tuor sicut q̄tuor pōit signa malaꝝ cōplonū. 2ª ibi (Retētio.) 3ª ibi (Tenuitas.) 4ª ibi (Exiccatio.) De alijs aūt signis malaꝝ cōplonū nō determinat qꝛ relinq̄t vt nota. ⁋ Pⁱa in octo sicut octo ponit signa. 2ª ibi (Et paucitas.) 3ª ibi (Et significāt.) 4ª ibi (Et qñqꝫ.) 5ª ibi (Exiccatio ꝛc.) Partes patebūt. ¶ Dicit pⁱmo ꝙ signum mr̄icis calide est caliditas in toto. Cōmunitas. i. cū vides ī toto corpore caliditatē. Nota dicit calidi corporis cōitas: qꝛ pōt totū corp⁹ eē calidū matrice existēte frida. Et ideo vl'iter ꝯsideres alia membra: qꝛ qñ cor nō est calidū nec epar: ꝛ totū corp⁹ est calidū: tūc est ꝑpter matriceꝫ. Causa aūt caliditatis in tota matrice nō est ꝑncipalis īfluxus sed est per accidēs: qꝛ ad ipsam veniūt multe vene ꝛ arterie ꝑ q̄s fit dominiū caliditatis in toto: ꝛ istud est signū a q̄litate mutata.

¶ Et paucitas menstruorum.

¶ Ponit aliud signū ab exeūte mutato. Sed ꝯtra qꝛ caliditas mr̄icis est cā attractionis māerū ad locū: ꝫ nō dꝫ eē cā paucitat̄ menstruoꝝ: sed multitudinis ipsoꝝ. Scđo qꝛ dilatatio arteriaꝝ mr̄icis est ꝑꝑ caliditatē: ꝫ debēt eē multa mēstrua. ⁋ In oppositū ē Aui. ⁋ Dōm ꝙ Aui. bene dicit ꝙ paucitas mēstruoꝝ siḡt caliditatem. No. tñ ꝙ aut ꝯiungit̄ cū alijs signis aut nō. Si pᵒ mō: tūc nō est necessariū ꝙ fiat paucitas mēstruoꝝ a caliditate: ꝛ pōt eē ab oppilatione. Si aūt nō: tūc paucitas mēstruoꝝ siḡt caliditatē. Et rō est qꝛ caliditas est cā resolōnis humiditatū ꝛ supfluitatū. igit̄ ꝛc. Dōm ꝫ ꝙ nō est signū ꝑpriū nisi qꝛ ī alijs associet̄ signis. ⁋ Ad argumēta. Ad pⁱmū qđ dr̄ neget̄: qꝛ pauca virt⁹ attractiua est in mr̄ice in attractiōe ꝑ venas qꝛ mēstrua emittunt̄ ex virtute expulsiua. ⁋ Ad argumētum. caliditas est cā ꝛc. negetur añs. ⁋ Tu. d. caliditas est cā ꝛc. verū est in mēbro qđ est fortis attractionis. mō matrix non est hmōi. ⁋ Ad aliā. dilatatio ꝛc. dōm ꝙ verū est stante multitudine materie. modo nō est ibi multitudo materie.

¶ Et significat ipsam color menstruoꝝ: ꝛ proprie cum sumit̄ pānus lineus ꝛ supponit̄ in nocte: deide exiccatur in vmbra ꝛ considerat̄ an sit rubeus an citrinus ꝛ significat caliditatem ꝛ choleraꝫ aut sanguinē: aut sit niger aut albus ꝛ significat ꝯtrariū illius.

¶ Ponit aliud signū. Primo hoc. Scđo remouet dubiū. ibi (Veꝝ.) ¶ Primo dicit ꝙ ēt color mēstruoꝝ hoc signat. Ipsaꝫ. i. malā cōplexionē calidā. Cōtrariū hui⁹. i. ꝯriā cōplōnē vt nigruꝫ siccitatē ꝛ albū caliditatē. Niger aūt color aliqñ signat friditatē ꝛ aliqñ nō: qꝛ aliqñ est color ex adustione nō vltimata. Nota ꝙ illud hꝫ verū ꝑsumpta eq̄litate cōplexionis in alijs mēbris ipsi⁹ mulieris.

¶ Verum niger cū fetore putrido significat caliditatē quādā: ꝛ q̄ est sine ipsa significat frigiditateꝫ. Et qñqꝫ significat caliditas ex dolorib⁹ in partib⁹ epatis ꝛ vulneribus ꝛ vlcerib⁹ accidentibus in matrice.

¶ Remouet dubiū. Tu. d. est ne sic ꝙ color niger significet semper friditatē. Rñdet ꝙ nō: ꝛ pꝫ. Nota dicit caliditatē quādā vt caliditatē ꝑter nāꝫ: qꝛ fetor accidit ex cal'itate ꝑter nāꝫ multiplicata super caliditatē nālem. Sine ipso. i. sine fetore significat frigiditatē: sed hoc nō est semper nisi sit nigredo multū intēsa: qꝛ si nō sit multum intensa pōt esse a caliditate. Et quādoqꝫ. Ponit aliud signuꝫ: ꝛ pꝫ. In partibus epatis. i. in hypocundrijs.

¶ Et exiccatio labiorum mulieris.

¶ Ponit aliud signū: ꝛ pꝫ. Cā exiccationis labioꝝ est ꝙ matrix cōicat multū stōcho ꝑꝑ qđ fit exiccatio stōchi: ꝛ per ꝯn̄s labioꝝ.

¶ Et multitudo pilorum.

¶ Ponit aliud signum.

¶ Et tinctura aque ꝑm plurimum.

¶ Ponit aliud: ꝛ pꝫ. Dicit ꝑm phm: qꝛ aliqñ caliditas matricis est cā nō tincture: qꝛ si caliditas cōicat̄ renib⁹: tūc attrahūt aquositatem nō tinctā ꝛ fit vrina nō tincta: ꝛ tñ matrix est calida.

¶ Et velocitas pulsus.

¶ Ponit aliud: ⁊ patet.

¶ De significatione frigiditatis. Cap. 5m.

Retentio menstruoꝝ: aut paucitas eorũ: aut subtilitas eoꝝ ⁊ ipsorũ albedo: aut nigredo eoꝝ vehemens ⁊ ꝓlongatio mũdificationis.

¶ Ponit signa cõplexionis fride: ⁊ ponit multa. Partes patebunt legẽdo. ¶ Dicit p̊ ꝙ ablatio aut paucitas menstruoꝝ sig̃at friditatẽ m̃ricis. ¶ Nota ꝙ diuersimode mẽstrua fiunt pauca ĩ cõplexione calida ⁊ frida: q̃ in frida fiunt pauca ꝑꝑ stricturã venarũ: in calida aũt ꝑꝑ exiccationẽ. Et ipsoꝝ .s. menstruoꝝ albedo sig̃at friditatẽ: q̃ fridũ agẽs in humidũ dealbat. Nigredo vehemẽs: q̃ q̃n est ꝑꝑ friditatẽ est ꝑꝑ mordicationẽ. Si aũt nõ sit vehemens: tũc põt ꝑuenire ex mala cõplexione calida. Illud ẽt h̃ veritatem nisi fiat nigredo ꝑꝑ cõitatẽ vt ꝑꝑ splenẽ. Prolõgatio mũdificationis .i. postꝙ̃ mẽstrua ĩcipiũt mũdificari lõgo t̃pe ꝑdurãt vt in calida q̃tuor dieb' in frigida pluribus. Aliter ꝓlongatio .i. retardatio q̃ nõ veniunt sic de mense in mensem sicut in alijs.

¶ Et antecessio ciborum grossorum ⁊ frigidoꝝ.

¶ Ponit signũ a causa primitiua: ⁊ patet. Causa est q̃ ipsa est neruosa: ⁊ ideo faciliter a frigido patitur.

¶ Et antecessio coitus plurimi ⁊ stupor in superiorib' matricis ⁊ paucitas piloꝝ in pectine ⁊ paruitas tincture aque ⁊ corruptio coloris eius.

¶ Ponit aliũ signũ. Nota ꝙ est signũ per accidẽs: q̃ sig̃at ꝙ matrix est facta frida ex debilitate. Et stupor. Põit aliud signũ. Et stupor .i. diminuta sensibilitas põt eẽ ab alia cã. Et ꝑuitas. Põit aliũ. Et corruptio. Ponit aliud. Nõ ponit signũ a pulsu: q̃ dat ĩtelligẽ.

¶ De signis humiditatis. Cap. 6m.

Tenuitas menstrui ⁊ multitudo cursus humiditatis ⁊ aborsus fetus cũ magnificat.

¶ Hic ponit signa cõplexionis humide matricis: ⁊ p̃. Tenuitas large .i. fluxibilitas. Hũiditates .s. albe. Aborsus fet': q̃ ligamẽta sunt hũida ⁊ laxa ⁊ fetus rumpit ipa ⁊ seq̃tur aborsus.

¶ De signis siccitatis. Cap. 7m.

Exiccatio ⁊ paucitas cursus.

¶ Ponit signa cõplexionis sicce: ⁊ p̃. Exiccatio ⁊ paucitas nõ est pura nisi sit exiccatio.

¶ De sterilitate ⁊ difficultate ĩpregnationis. Cap. 8m.

Causa sterilitatis: aut est in spermate viri: aut in spermate mulieris: aut in mẽbris m̃ricis: aut in mẽbris virge ⁊ instrumẽtis spermatis: aut ꝑpter cãm in ꝑncipijs sicut tristitia ⁊ timor ⁊ tremor ⁊ doloris capitis ⁊ debilitas digestionis ⁊ satietas nauseatiua: aut ꝑꝑ errorẽ accidentẽ.

¶ In ꝑcedẽtib' Aui. posuit signa cõplexionũ distẽperatarũ matricis: hic determinat de dispõne ĩpregnationis. Primo determĩat de causis signis ⁊ curis sterilitatis. Scõo de signis ⁊ iudicijs ĩpregnationis. ibi (Significãt ipsam.) Primo determinat de causis sterilitatis. Scõo ponit signa. ibi (In signis.) Tertio curã. ibi (Regimen huius capl'i.) ¶ Primo determinat de causis sterilitatis. Scõo ponit duos cañ. ibi (Inq̃t Hippo.) Primo g̃ñaliter ponit cãs sterilitatis. Scõo particulariter. ibi (Cã vo que est.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ cã sterilitatis aut est ex parte spermatũ: aut ex parte mẽbroꝝ g̃ñationis: aut ꝑpter cãm in mẽbris ꝑncipalib' ⁊c. Mulieris supple aut vtriusq̃. Aut in spermate mulieris .i. in sanguine menstruo puro. ⁊ appellat ipm sperma: q̃ cõcurrit ad g̃ñationẽ in instrumentis spermatis .i. in vasis seminalibus ⁊ testiculis tam viri ꝙ̃ mulieris. In ꝑncipijs .i. in membris ꝑncipalib'.

¶ Cã vo que est in spermate est sicut malitia complexionis diuersificãtis virtutẽ g̃ñationis calide: aut frigide .s. frigide ex frigore nãli: aut frigore accidẽte longe retentionis sparso: aut humiditas: aut siccitas.

¶ Declarat illas cãs. Primo declarat qũo ꝑꝑ cãm in spermate accidit sterilitas. Scõo qũo ꝑꝑ cãm m̃ricis. ibi (Cã aũt.) Tertio qũo ꝑpter cãm virge ⁊ mẽbroꝝ g̃nõnis. ibi (Causa aũt facte.) Quarto qũo ꝑpter cãm in mẽbris ꝑncipalibus. ibi (Cãm vo.) Quinto qũo ꝑpter odores. ibi (Error aũt.) Primo ponit cãs quasdã. Scõo quasdã quorũdã. ibi (Et dixerũt.) Prima in q̃tuor sicut quatuor ponit cãs g̃ñales. 2a ibi (Et q̃ñq̃ est cã.) 3a ibi (Et q̃ñq̃.) 4a ibi (Et de g̃ñe q̃dẽ.) Prio facit hoc. Scõo ponit cãm cuiusdã. ibi (Et cã.) ¶ Dicit p̊ ꝙ cã sterilitatis ex sꝑmate est malitia cõplexionis calide aut frigide que sunt essentialiter in spermate aut accidẽtaliter aut est malitia complexionis sicce aut humide. Nota ꝙ cã est: q̃ oĩs ĩmoderata discrasia destruit actũ ꝓprie virtutis: ꝫ ⁊c. añs est H. in cõmẽto afoꝛ. 20. parti. 2a. Quibuscũq̃ iuuenibus ⁊c. ꝯsequẽtia tenet de se. Itẽ nota q̃ dicit frigide .i. ex frigore naturali. ista p̃. Ex frigore accidẽte longe retẽtionis sparso. vult dicere ꝙ multotiens sperma viri infrigidat̃ in matrice anteꝙ̃ matrix colligat̃ super sperma: ⁊ ideo sparsionẽ .i. eiectionem spermatis a viro: q̃ sperma tunc acquirit malã cõplexionẽ frigidã accidentalẽ.

¶ Et cã illius sunt cibi nõ ꝯueniẽtes ⁊ acetosa etiam. Ipsa eñi sunt in sũma eoꝝ que infrigidãt ⁊ exiccant.

¶ Hic ponit cãm cuiusdam dicti .s. ꝙ causa male cõplexionis frigide est causa sterilitatis. Tu. d. sunt ne ille cause. Dic ꝙ sic .s. cibaria frigida. Illius .s. male cõplexionis frigide.

¶ Et q̃ñq̃ est cã que est in spermate siccitas cõpl'onis nõ ꝓhibẽs generationẽ: ꝫ facit ipm difficile aut corrumpit illud qđ aduenit matrici de alimẽto infantis.

¶ Ponit aliã cãm que etiã declarat dictũ nunc .s. ꝙ cã sterilitatis est mala cõplexio sicca. Tu. d. est ne hoc semper ꝙ ꝓhibeat fetũ generari. Dic ꝙ nõ semper: ĩmo aliquãdo in fetu generato est cã diminutionis nutrimenti: ⁊ ꝙ fetus nõ cõpleat̃. Ipsum .s. fetũ difficilem .s. augmentum ⁊ perfectionem.

¶ Et q̃ñq̃ est cã in spermate vt sit sperma viri diuerse ĩpressionis ei que est in spermate mulieris ꝯtrariũ receptrici aut cõitatis suꝑ vnũ duoꝝ ordinũ ⁊ nõ accidat inter ea ambo filius. Et si ꝑmutet vnusq̃sq̃ sociũ suũ nõ est dubiũ q̃n sit ambob' filius.

¶ Hic ponit aliã cãm. Et duo facit sicut dupl'r verificat. Scõa ibi (Et q̃ñq̃.) Pro euidẽtia ꝑmo nota ꝙ in g̃ñatione reperit̃ duplex modus opõnis. Unus modus est per ꝯueniẽtiã appetit' semis viri ⁊ passionis seminis mulieris que ĩpressio maxime fit a virtute ĩformatiua. Alius modus est ꝯueniẽtia in mõ cõplexionis seminũ duoꝝ per quã acq̃rit̃ cõplexio in eo qđ g̃ñat̃: ⁊ hoc attinet virtuti g̃ñatiue: q̃ operatio g̃ñatiue est ꝑparare mãm ad recipiendũ formã ⁊ operatio ĩformatiue est lineatio figuratio ⁊ situatio. Primũ aũt faciũt duo semina ꝑꝑ ꝯueniẽtiã quãdã in modis ꝑticularibus vtriusq̃. Nõ Aui. ꝑmo ponit illam scđam cãm. Scõo aliã. ibi (Et q̃ñq̃.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ multotiẽs cã sterilitatis est diuersitas impressionis in semine viri aut mulieris: q̃ sperma nõ ĩprimit vel si ĩprimit mẽstruũ nõ est ꝯueniẽs recipere ⁊c. p̃. Ei .s. impressioni diuerse. Impressioni .s. que attinet informatiue.

¶ Et q̃ñq̃ diuersificant̃ duo spermata ꝑꝑ cãz malitie cõpl'onis in vnoquoq̃ eoꝝ qđ cũ alio nõ equat̃: imo addit ei corruptionẽ. Nã cũ ꝑmutant̃ ĩuenit vnũq̃dq̃ amboꝝ qđ equat ipm cũ ꝯtrarietate quare tẽperat̃.

¶ Ponit aliã diuisionẽ hui' cãe ⁊ dicit ꝙ ẽt aliq̃ñ accidit ꝑ defectũ ĩstrumẽti cũ quo g̃ñatiua opat̃: ⁊ tale est cõplexio: q̃ sperma viri aut est nimis calidũ aut nimis fridũ: ⁊ sil'r est de spermate mulieris. Nõ equãt .i. nõ veniunt ad cõplexionẽ equalẽ cũ permutat̃ vir ad mulierẽ vel ecõuerso sic ꝙ sint opposite cõplexionis.

¶ Et de genere quidem spermatis ex quo nõ fit generatio est sperma infantis ⁊ patiẽtis nauseatiuã satietatem ⁊ ebrij ⁊ senis. Et sperma eius qui plurimum vtit̃ coitu ⁊ cuius corp' nõ est sanũ. Sperma eñi currit ex oĩbus mẽbris ⁊ est ex sano sanũ ⁊ ex infirmo infirmũ s̃m ꝙ dixit Hippo. ⁊ iste dispõnes oẽs inuente sunt in vtrisq̃ spermatib' simul. Et dixerũt q̃dã ꝙ de causis corruptionis spermatis viri est coire cũ illis que nondum sunt magne: ⁊ hoc currit cursu proprietatum.

¶ Ponit quartã cãm. Primo hoc. Scõo reddit cãm cuiusdã dicti. ibi (Sperma currit.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ etiã cã sterilitatis ex parte seminis aut est ex etate aut ex accidente adueniente aut est malitia cõplexionis seminis propter malitiã cõplexionis membroꝝ a quibus decidit ⁊c. Et senij .s. in vltima senectute. Item per infantem accipit etatẽ ante .14. annũ. Dicit tñ Ari. ꝙ vidit generantes in .12. ãno: sed hoc est raro. cã est: q̃ nõ est ibi de spermate vel est

aquosuꝫ ⁊ idigestū. Itē satietas facit ēt spma aquosuꝫ ⁊ idigestū ꝑꝑ nimiū coitū: qꝛ vasa seminalia debilitanť. Spma currit. Reddit cām cuiusdā dicti. s. quō accidit sterilitas ex mēbris īfirmis si fit sanitas in vasis semis. Rñdet ꝙ spma d͛cidiť a toto: ꝫ stāte malitia in mēbris stat defect⁹ in semie: ⁊ est auctoritas notāda ꝙ spma decidiť a toto: qꝛ ab oib⁹ mēbris q̄uis possit exponi de p̄ncipalibus: ⁊ nō de alijs: vt pꝫ de se. Et dixerunt. Ponit aliā cām que est extrinseca: ⁊ est auctoritas quorūdam ⁊ dicit ꝙ causa sterilitatis est si vir coeat cū puellis paruis ⁊c̄. Nota ꝙ nō ponit prohibitionem generationis nisi cum illa puella.

¶ Causa aūt que est in matrice aut ē malitia cōplexionis corrūpētis sperma cuius plurimū est frigus cōgelans eam sicut accidit ex potu aque frigide mulierib⁹ per hoc ꝙ infrigidat ⁊ similiter viris.

¶ Hic ponit quinꝙ cās ex parte matricis. 2ª ibi (Et qñꝙ.) 3ª ibi (Et qñꝙ.) 4ª ibi (Et humiditates.) 5ª ibi (Et ꝑꝑ.) Partes patēt. ¶ Dicit p̄mo ꝙ cā sterilitatis ex parte matricis est mala cōplexio ipsi⁹ corrūpēs cōplexionē spermatis. In viris. s. ꝑꝑ potū aque fride.

¶ Et quandoqꝫ alteranť partes mēstrui: ⁊ ex eis que constringunt ex poris menstrui: quare non effunduntur menstrua ad fetum.

¶ Ponit aliam cām ⁊ dicit ꝙ mala cōplexio matricis ⁊c̄. Et quandoꝙ. s. propter malam complexionem frigidam.

¶ Et quandoqꝫ est cum materia.

¶ Ponit aliā cāꝫ ⁊ dicit ꝙ multotiēs talis oppilatio nō solū est ꝑꝑ malā cōplexionē fridā sine mā: sꝫ ēt cū mā que oppilat ⁊ ꝯgelat.

¶ Et humiditates corrumpūt sperma: iterum per cōmistionem suā cum eo: aut exiccant: aut resoluunt: aut humectant lubricantes: quare debilitať retētiua ⁊ est plurimū: aut debilitātes virtutē attrahenteꝫ sperma: quare nō attrahit sperma cū fortitudine.

¶ Ponit aliam causam que est declaratiua istius: ⁊ patet. Humiditates. i. humores. Exiccāt. s. cum humor est siccus. Utplurimū. s. mala complexio humida lubricans.

¶ Aut ꝑꝑter ꝯstrictionē meatuū nutrimēti ex frigore aut calore aut siccitate. Et qñqꝫ vinciť ex siccitate: ita vt similenť corijs siccis: aut corrūpēs nutrimētū īfantis: aut ꝓhibēs ipm ab amplificatione ꝑꝑter adunationē oris matricis vehemētē ꝑꝑter siccitatē: aut frigus: aut ꝯsolidationē vlcerū: aut carnē additaꝫ vlcerosam ⁊ verrucosam: aut sicut siccitas dominās secūdine: quare corrūpit meatus nutrimenti.

¶ Ponit aliā cām declaratiuā alterius supra dicte. s. ꝙ constrictio poroꝝ ⁊ orificioꝝ est cā sterilitatis: ⁊ dicit ꝙ talis ꝯstrictio poroꝝ ⁊ orificioꝝ est cā sterilitatis: ⁊ ꝙ qñꝙ ꝓuenit ⁊c̄. Cōstrictionem. i. oppilationē. Ipm. s. fetū. Aut. s. accidit talis ꝯstrictio.

¶ Aut accidit spermati frida ⁊ humida qδ accidit rori in terra rorata ⁊ in cōplexione calida ⁊ sicca qδ accidit in terra quādo est madefactio sparsa.

¶ Ponit aliā cām que se tꝫ ex parte matricis: ⁊ est humiditas rorida sparsa super matriceꝫ: sicut spargiť ros super terrā. Aut ꝑꝑ malā cōplexionē siccā vel calidaꝫ que resoluit sibi humiditatē seminis accidit: qꝛ hoc fit ex humiditate adueniente sibi ⁊c̄.

¶ Aut ꝑꝑter abscissionē mñei que est san. mēstruus cū matrix deficit in attrahēdo ipm ⁊ ꝯtinuatione ei⁹.

¶ Hic ponit aliā cām: ⁊ dicit ꝙ cā est cū matrix est debilis in v͛tute attractiua: vñ non attrahit debitā quātitatē mñe. Propter abscissionē. i. ꝑuationē mñei. s. sanguinis mēstrui. Aut est. Ponit aliā cām ⁊ dicit ꝙ etiā est ꝑꝑ debilitatē gñatiue: ⁊ sic habeť ꝙ matrix iuuat ad generationē: ⁊ nō solū est locus in quo fit generatio.

¶ Aut est ꝑꝑter declinationē in ea: aut ꝯuersionē: aut vehementiā adunationis oris matricis ante partū ꝓpter oppilationē: aut ꝑꝑter duritiē: aut carnē additā verrucosam ⁊ nō verrucosam: aut ꝯsolidationē vlcerum: ⁊ frigus ꝯstringens ⁊ alia ex causis oppilationis ⁊ siccitas: quare nō penetrat ad ipm sperma.

¶ Hic ponit aliā cām: ⁊ dicit ꝙ ꝑꝑ declinationē m͛tricis a loco suo. Aut ꝑꝑ carnē additā ⁊c̄. Cōuersionē. s. ipsius ad supiora. Aut vehemētia. i. clausura. Ante partū. i. tpe part⁹. Et alias cās oppilationis vt venarū ⁊ hmōi. Et siccitas. s. est oppilans.

¶ Aut debilitas adunationis post pregnationē: quare non retinet ipsum.

¶ Ponit aliam cām que est ꝙ non debite corrugatur. Post impregnationem. s. cum incipit fieri generatio.

¶ Aut multitudo adipis lubricātis. Et qñꝙ fit cū cōmunitate corporis totius. Et qñꝙ est in matrice proprie ⁊ zirbo: aut in matrice sola. Et qñ multiplicatur adeps sup zirbū facit ꝯstrictionē super sperma ⁊ educit ipm expssione sua ⁊ opatio ei⁹ est hmōi.

¶ Ponit aliā cāꝫ. Prio h. Scd̄o illā declarat. ibi (Et qñꝙ.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ est ꝑꝑter aliqd faciēs lubricare: qꝛ tūc nō pōt fieri debita corrugatio. Et qñꝙ. s. ē illa hūiditas piguosa. Cōstrictionē. i. facit ꝙ matrix cōprimiť sup sperma: ⁊ ex hoc pelliť sperma inferius.

¶ Aut propter vehementiam extenuationis in corpore toto aut in matrice.

¶ Ponit aliam ⁊ dicit ꝙ multotiens accidit sterilitas ⁊c̄.

¶ Aut nocumentū in matrice ex apostemate ⁊ vlceribus ⁊ hemorroidib⁹ ⁊ additione carnea ꝓhibēte. Et qñqꝫ est in ore ei⁹ res dura sicut virga ꝓhibēs introitum virge ⁊ spermatis: aut vlcera que ꝯsolidata sunt quare leniť matrix ⁊ ꝯstringunť orificia venarū emittentiū sperma: aut asperitas oris matricis.

¶ Ponit aliā cām. Leniť matrix. s. ꝑꝑ creationem. Nota ꝙ ex illa lr̄a habeť ꝙ duplices vene reperiunť in matrice. quedā sunt vene que dicuntur cotilidones per quas fit emissio sanguinis. quedam nō vere vene que veniunt a testiculis mulieris. modo dicit etiā ꝙ ꝑꝑter vlcera oris matricis fit linitio ꝑꝑter cicatricem ⁊c̄. ⁊ ideo dicit portantium sperma ad differentiam illarum que sunt vere vene per quas emittitur sanguis.

¶ Causa aūt facte in mēbris generationis aut est debilitas vasoꝝ spermatis: aut eruptio antecedēs complexioni eoruꝫ sicut cui abscindunť vene auris posterius: aut cuius perforať vesica a lapide: quare cōmunicat nocumētuꝫ membris generationis. Et qñqꝫ abscindiť aliqd de numero eius ⁊ facit incurrere debilitatē in mēbris spermatis ⁊ in virtutib⁹ eoꝝ generatiuis spermatis ⁊ eijcientib⁹ ipm. Et similiter cuius abscinduntur testiculi: aut emplastranť cum iusquiamoni. aut bibit ex camphora plurimum.

¶ Hic ponit tertiā cām generalē que se tenet ex parte membroꝝ generationis. Primo ponit cās in alijs q̄ꝫ in virga. Scd̄o in virga. ibi (Causa aūt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ causa in mēbris generationis est debilitas vasoꝝ seminaliuꝫ ⁊c̄. Quare cōmunicat. s. vesica. Nota dicit ꝙ abscissio venarū est cā ⁊c̄. cā est: qꝛ tunc ꝓhibeť debit⁹ influxus spiritus a cerebro ad matricem.

¶ Causa auteꝫ virge facta est sicut si sit breuis in creatione sua: aut cā pinguedinis viri: quare assumit caro plurimū eius: aut ex ambobus simul quare elōgať in matrice ⁊ nō equať in ea virga. Et de eis est amplitudo oris matricis ⁊ nō equať in ea virga: aut ex eis ambobus simul: aut ꝑꝑ tortuositatē eius: aut ꝑꝑ abbreuiationeꝫ chorde: quare declinat virga ab opposito: quare nō eijcit sperma ad guttur oris matricis.

¶ Ponit cām que se tenet ex parte virge: ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices ipe ponit cās paruitatis nōne etiā magnitudo est cā huius. ⁋ Dōm ꝙ sic: sed diciť ꝙ ꝑuitas virge est cā ꝙ nō emittiť semē tm̄ in fundo sicut est necessariū. Sed lōgitudo est cā: qꝛ ꝑꝑ lōgitudinē ipsi⁹ spermatis stat anteq̄ꝫ vadit ad matricē ēt tūc spma debiliter expelliť.

¶ Causam vͦo in principijs iam numerauimus. necessarium est enim vt sint membra digestionis ⁊ mēbra spirituum fortia: ita vt fiat conceptio.

¶ Ponit quartā cām q̄ se tenet ex pte mēbroꝝ ꝓncipaliū: ꝛ pꝫ. In ꝓmis. i. in mēbris ꝓncipalibus. Mēbra digōnis. i. membra principalia. s. epar. Membra spūs vt cor ꝛ cerebrum.

¶ Error aūt accidens est cū spermatis fit emissio ante complementum aut post cōplementum.

¶ Ponit cām q̄ se tenet ex pte erroris. Prio ponit modos. Scdo declarat. ibi (Ante.) ¶ Dicit p̄ ꝙ error ꝛc. Complemētū. s. gnōnis. Aut post cōplemētū. i. postq̄ꝫ fetus est generatus.

¶ Ante complementū vō cū sperma emittit est vt sint mulier ꝛ vir diuersi in tpe coitus: quare non cesset vnꝯ eoꝝ āncedere cū emissiōe spmatꝫ. Si ergo fuerit antecessio viri dimittet eā ꝛ nō emittet sperma. Et si fuerit antecessio mulieris emittet vir postq̄ꝫ emiserit ꝛ expellet in os matricis pp motus attractiōis spermatis qd se aperit ei aptione vna post aliā cū attractione vehemētis sensus qd sentit cū ipsum emittit. Et nō fit illud cū ipsum emittit nisi aut pp attractionem aque viri cū eo qd currit ex ea ex vasis spermatis eius intrinsecis in matrice effusum ad iteriora eius apud quosdaꝫ aut ꝓpter attractionem eius quod tangit ipsum. Si verū est qd dicunt quidam aliꝫ. s. ꝙ sperma eius quāuis generetur intra ipsam: tamē effunditur ad exteriora oris matricis: deinde deglutit ipsum os matricis vt sit motus eius ad attrahendum sperma suiipsius deforis: quare recipit ipsum cum mouetur sperma eius: quare attrahit cum hoc sperma viri. Non enim appropriat illud emissioni spermatis viri.

¶ Hic declarat. Primo errorē ante cōplemētū. Scdo post. ibi (Error vō.) Primo hoc. Scdo remouet dubium. ibi (Nisi aut.) ¶ Dicit p̄ ꝙ error accñs ante cōplemētū. i. anteq̄ꝫ semen veniat ad locū gnōnis: ꝛ pꝫ. In tēpore coitus. i. in tēpore emissionis semis. Viri. s. emittēdo semē ante mulierē. Ei. s. semini suo. Sentit. s. a muliere. Nisi. Ponit exceptionē ꝛ sunt verba notāda. Diceret aliqs tu dicis ꝙ cū mulier emittit p̄ suū semē prohibet generatio ꝛc. Rñdit ꝛ dicit ꝙ possibile est vno mō ꝙ a testiculis mulieris nō solū veniāt vene ꝛ vasa ad os matricis: imo ēt ad fundū. mō si mulier emittat semē suum: tūc ad os nō eijcit ipm ad fundū ꝛ venit spma viri ꝛ fit gnō. Aque. i. semis. Eiꝯ. s. mulieris. Ad anteriora. i. ad fundū matricis. Attractionē eius. s. seminis viri. Sperma eiꝯ. s. mulieris. Deinde. i. post emissionem eius ad os matricis.

¶ Error vō accidens post complementuꝫ est sicut motus laboriosus ex saltu: aut obuiatiōe que fit cū casu: ꝛ velocitas eleuationis post emissionem spermatis: ꝛ similia illis post conceptionem quare lubricat: aut sicut timor accidēs: aut aliquid ex reliquis causis abortus quas dicemus in suo capitulo.

¶ Ponit causas ꝛ errorem post emissionem spermatis ꝛ pꝫ. Post complementum. s. emissionem semis cum iam incipit fieri generatio lubricat. s. sperma ad extra.

¶ Inquit Hip. non est vir omnino frigidior muliere. s. in cōplōne membroꝝ suoꝝ principaliū ꝛ cōplōne sua prima: ꝛ cōplōne spermatis sui spermatis sani nisi accidat ex complexione accidente.

¶ Ponit duos canō. Secunda ibi (Et scias.) ¶ Dicit primo ꝙ Hip. dicit ꝙ vir non est frigidior ꝛc. Prima idest naturali. Istud est verum de viro perfecto seruante naturam viri ꝛ de muliere seruante naturam mulieris.

¶ Et scias ꝙ mulier que parit ꝛ impregnatur minus infirma est q̄ꝫ sterilis. Verūtamē est debilioris corporis q̄ꝫ ipsa ꝛ velocius fit anus. Sterilis vō est plurium egritudinum ꝛ tardatur eius senectus ꝛ est quasi iuuenis in plurimo sue etatis.

¶ Ponit alium canō. ꝛ dicit ꝙ mulier que multū generat est breuioris vite ꝛc. causa est q2 multe superfluitates consumuntur in muliere pregnante ex fetu.

¶ De signis sterilitatis. Cap. 9m.

In signis sterilitatis ex quocūqꝫ duorum spermatum sit dicuntur res quarum saluatio non verificat neqꝫ in eis aliquid iudicat sicut est illud qd dixerūt qd opꝫ vt expiant duo spermata ꝛ ꝓijciant sup aquā ꝛ quodcunqꝫ illorum natat in aqua: tunc ex parte illius est defectus.

¶ In ꝓcedētibus Aui. determinauit de causis sterilitatis: hic determinat de signis. Primo auctoritate quorūdā ponit quedā signa cōmunia. Scdo pticularia. ibi (Et oīs mulier.) Prio premittit ꝙ illa sunt signa attracta ab expimento. Scdo ponit ipsa. ibi (Sicut est istud.) ¶ Dicit p̄ ꝙ quidā posuerūt signa cōia sterilitatꝫ q̄ nō verificant p rōnē. i. signa. Saluatio. i. verificatio. Judicat. i. nō ē iudiciuꝫ rōnale. Sicut est. Hic ponit illa signa ꝛ ponit qnqꝫ signa. Scda ibi (Et dixerūt.) ¶ Dicit p̄ ꝙ vnū signū est ꝙ si accipiat vtrūqꝫ spma p se ꝛ ponat sup aqua ꝛc. Duo spmata. s. viri ꝛ mulieris p se. Nota ꝙ dꝫ proijci in aqua dulci tempate frigiditatis ꝛ nō excessiue frigida ne denset mām nec sit calida nec sicca pp cās notas.

¶ Sed tu dices nōne potest reddi aliqua causa. ℟ Dicenduꝫ ꝙ pōt reddi causa persuasiua sic ꝙ ventositas excessiua est causa sterilitatis: ergo supernatatio semis super aqua significat sterilitatem. ꝯsequentia tenet: q2 tale sperma dꝫ esse substantie dense. nō sic vētosum. mō si supernatat significat ventositatem. Dubium

¶ Et dixerunt fundant due vrine super lactucā: ꝛ ex illo est defectus cuius vrina exiccauerit eam.

¶ Ponit aliud signū ꝛ dicit ꝙ accipiat vrina viri ꝛ mulieris ꝛ ꝓijciat super lactucam ꝛc. Super lactucam. s. virideꝫ. Sup plātā nō.

¶ Tu dices est ne hoc signū aliquo modo rōnabile. ℟ Dōm ꝙ sic: q2 illud significat superfluā caliditatē membrorum generationis: sed hoc prohibet generationem fieri. modo si lactuca non exiccat significat ꝙ nō est superflua caliditas: tñ hoc signum non est vniuersaliter verum: q2 pōt esse pp caliditatē renum mēbris gnōnis existentibus tēperatis: similiter pōt eē nimis frigida vrina q̄ non exiccabit: ꝛ tñ sterilitas est pp frigiditatem.

¶ Et de hoc dixerunt vt sumant. vij. grana tritici ꝛ. vij. grana ordei ꝛ. vij. fabe ꝛ ponātur in vase terreo ꝛ mingat super ea vnus amborū ꝛ dimittant. vij. diebus: tūc si grana nascūtur nō est sterilitas ex pte eius ꝛ dixerūt ꝙ est longinquius hoc iterum.

¶ Ponit tertiū mēbrū ꝛ dicit ꝙ siqs accipiat septem grana tritici ꝛ ordei ꝛ fabarū ꝛ migant in vase vitreato ꝛ ponant desup illa grana ꝛ dimittat vrina sic septē diebus tūc germinabūt ꝛc. Terreo. i. vitreato. Lōginqus. s. q̄ꝫ quodlibet aliud signum.

¶ Et melius est illud quod dixerunt in experiētia mulieris ſm ꝙ oportet vt suffumiget matrix mulieris in traiectorio cum suffumigatione aromatica: tunc si penetrat odor vsqꝫ ad os ꝛ nares eius causa non est ex ea. Et si non penetrat tunc illic sunt oppilatio ꝛ humores mali prohibentes perambulare odorem suffumigationis ꝛ aromaticitatis.

¶ Ponit aliud signū p expiētiā ꝙ habeant aromatica calida ꝛ bulliāt ꝛ fumus veniat ad matricē: tūc si sentiat in partibus oris ꝛ naris ꝛ sterilitas est ex pte viri ꝛ nō mulieris. Ex ea. s. muliere. Hoc est meliꝯ signū: q2 pōt verificari ſꝫ aliquā ptē: q2 si odor nō ascēdat sigt sterilitatē: nō tñ sequit ꝙ si trāseat odor ꝙ ipsa sit fecunda. Primū verificat ꝙ sigt oppilationē venaꝝ mr̄icis q̄ ꝓhibet generationē vt visum fuit supra. Qd aūt hoc sit pōt patere: q2 si veniat odor ad os significat matricē non discrasiari multum in aliqua q̄litate q2 non frida nec humida: q2 eēt oppilatio siccitas ꝛ caliditas hoc facerent: nō tñ hoc est vl̄r verum vt dictum est.

¶ Et dixerūt supponat alliū ꝛ ꝯsideret ꝛ ꝯsideret an inueniat odorē ꝛ saporē ipsiꝯ desup. Et plurima significatio huius est ad sciendū an sit in ea oppilatio an nō. Qa si est in ea oppilatio tūc est signuꝫ sterilitatis. Et si nō est in ea sterilitas tūc nō est lōginquū qn sterilitati sint cāe alie ꝛ ad impregnationem ꝓhibentia alia.

¶ Ponit aliud signū ꝛ dicit ꝙ si accipiat alliū ꝛ ponat in vulua ꝛ ꝑcipiatur sapor in ore: tūc nō est sterilis. ꝛ istud signū verificat sicut

nūc dictum est: longinquum.i.raro accidit.

¶ Et omnis mulier que mūdificatur ⁊ remanet os matricis eius humidum est lubricans.

¶ Ponit alia signa. Prīo vnū significās sup malitiā cōplōnis determinate. Secūdo ponit signa ꝑticularia ꝭm cās determinatas. ibi (Signa aūt.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ mulier q̄ hꝫ mēstrua nāliter ⁊ post fluxū mēstruoꝝ emittit supfluitates ⁊c̄. mundificat.i.hꝫ mēstrua de mense in mēsem. Rō est qꝛ significat supflua humiditas in matrice, modo hoc ꝓhibet gnōnem vt patuit supra.

¶ Signa aūt spermatis ex vasis suis in cōplexione sua sunt: quoniam cognoscunt sicut sciuisti caliditas ⁊ frigiditas eius ex ipso ex sensibilitate mulieris cuꝫ suo tactu: ⁊ ex spissitudīe ⁊ subtilitate eius: ⁊ ex dispōne piloꝝ pectinis: ⁊ ex colore eius ⁊ odore ipsiꝰ: ⁊ ex velocitate pulsus ⁊ tarditate ipsius: ⁊ ex tinctura vrine ⁊ paruitate tincture ipsiꝰ: ⁊ ex cōitate corporis.

¶ Ponit signa particularia ꝭꝫ determinatas cās predictas: quāuis nō ponat signa ꝓp cām in ꝑ̄ncipalibꝰ qꝛ posuit de hoc signa in fen ꝓprijs vt in ꝑ̄ma tertij de signis malaꝝ cōplōnum cerebri: ⁊ ita de alijs: nec ponit signa ex errore: qꝛ sunt clara ex causis primitiuis. Ponit ꝗ̄ signa ex alijs causis. Prīo ponit signa sup sterilitatē cuiꝰ sperma ⁊ malitia dispōnis semis est cā. Scd̄o cuiꝰ mēbra gnōnis viri ⁊ mulieris sunt cā. ibi (Signa vō.) Prīo ponit significātia super malitia dispōnū semis nō generātis. Scd̄o declarat quale dꝫ eē semē generās. ibi (Et sperma.) Prīo ponit signa sup malam cōplōnē calidā vel fridā. Scd̄o sup siccā vel humidā. ibi (Humiditas.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ signa significātia sup malā dispōnē semis sūt signa significātia malas cōplōnes spermatꝭ de q̄bus est dictum supra. Dicit tamen ꝙ si mulier ꝑcipit calitatē semis viri significatur caliditas ⁊c̄. Cognoscit tn̄ ēt ex colore ⁊ hmōi. Ex vasis suis in complexione sua. hoc dicit ad differentiam permutationis complōnis semis ex alijs mēbris. Sciuisti.s.supra fen.zo. Ipso.s.semie. Spissitudine ⁊ subtilitate: qꝛ si est subtile significat caliditatē. si spissum friditatem vel siccitatē. Velocitate vel tarditate: qꝛ velox significat caliditatem ⁊ tardus frigiditatem.

¶ Humiditas vō ⁊ siccitas cognoscuntur ex paruitate cū grossitie ⁊ multitudine cū subtilitate.

¶ Ponit signa sup cōplōnē humidā ⁊ siccā ⁊ pꝫ. Subtile.i.fluxibile aquosum. Causa istius pꝫ de se.

¶ Et sperma quideꝫ sanū est album viscosum splendidum sup q̄ꝺ cadūt musce ⁊ comedūt de eo. Et odor eiꝰ est odor florum palme ⁊ sambaci.

¶ Declarat quoddaꝫ q̄ꝺ dicit.s.qūo cognoscit ex calore vel sapore vel odore ⁊ pꝫ. Nota ꝙ color est albus qꝛ cā albedinis ꝭm Gal.ꝑ̄o libro de spermate distin. secūda ca. ꝑ̄mo. est qꝛ generatur semē in vasis semialibus que sunt vasa spmatica. Sed ꝭm Auer.z.collꝫ.c.7. est albū ꝓp albedinē carnis glādose testiculoꝝ: qꝛ venit rubeum ad testiculos ⁊ ibi ꝑmutat in colore qꝛ efficit albū. sꝫ cā.g. est potior cā splēdoris est multus spūs ibi mistus. Itē nota ꝙ si sit liuidū significat friditatem. si citrinum: caliditatem significat.

¶ Signa vō menstrue ⁊ mēbroꝝ eius in complexione sua sunt qm̄ significatur sicut sciuisti: aut ex caliditate ⁊ frigiditate ex tactu ⁊ ex colore menstrue.s.si est ad citrinitatē declinis: aut nigredinem aut turbiditatē. Et ex dispositionibus piloꝝ pectinis: ⁊ significatur humiditas ⁊ siccitas ex multitudine cuꝫ subtilitate ⁊ paruitate cum grossitie: ⁊ ex essentia oculorum apostemosorum tenebrosorum. Oculus enim significat super matricem apud Hippo. ⁊ ex paruitate cum grossitie. Et quecūqꝫ mulier mundificatur ⁊ non exiccatur os matricis eius: imo est humiduꝫ non impregnat. Pinguedo aūt ⁊ extenuatio ⁊ adeps ⁊ breuitas virge ⁊ tortuositas eius ⁊ breuitas chorde ⁊ ꝯuersio matricis ⁊ dispositio duarum emissionuꝫ spermatis sunt res que cognoscuntur experimento.

¶ Ponit signa ex parte matricis ⁊ menstruorum rōne complōnis. Scd̄o ex parte virge. ibi (Pinguedo autē.) Tertio ex parte matricis rōne male cōpositiōis. ibi (Et vulua.) ¶ Dicit ꝑ̄mo ꝙ signa ex parte matricis ⁊ menstruorum sunt significantia super bonitatem vel malitiam complōnis matricis ⁊ menstruorum de quibus dictum est supra. Membrorū eius.s.matricis. Apostematorum.i.tumidoꝝ ex humiditate. Non impregnatur qꝛ.s.os matricis est lubricum. Pinguedo. Ponit signa ex parte virge. Duarum emissionum.s.de quibus dictum est supra.

¶ Et vulua cuꝫ zirbo multe adipis est stricti introitus longinqua breuium cornuū eminentium ventriuꝫ mouetur apud oēm motū ⁊ ledit quolibet odore ⁊ significat cursum matricis: qm̄ sentit intra vuluam.

¶ Ponit signa super vuluā. Prīo ponit signū super nimiā pinguedineꝫ zirbi. Scd̄o ponit signa sup malitiā situs matricis. ibi (Qꝛ si nō fuerit.) ¶ Dicit ꝑ̄ ꝙ cū zirbus est multe adipis: tunc introitus est strictus. cā est cōpressio zirbi ad matricē. ⁊ hꝫ collū breue ⁊c̄. cā est illa eadē que nūc est dicta ꝙ cornua sūt breuia.i.curta. Cornua eminentia: qꝛ ex quo cōprimit ab vna eminet ab alia. Nota dicit ꝙ ledit quolibet odore ⁊ inducit accensionē est fumalis euaporatio: qꝛ odor ingredit matriceꝫ: qꝛ ipsa est cōpressa intra vuluam.s. motus facilr. ⁊ significat paruitatē matricis per zirbum.

¶ Qꝛ si non fuerit os matricis oppositūꝫ: tunc est decliue. Et illa cuius est matrix habens declinationeꝫ ⁊ cōuersionem sentit dolorem apud coitum.

¶ Ponit signa super malā cōpositionē matricis ⁊ pꝫ. Oppositūꝫ.i. nō fuerit rectum ad matricē. Dolorem: qꝛ virga non vadit ex directo ad matricē: sed percutit lateraliter.

¶ De regimine ⁊ cura. Cap.10^m.

Regimen huius capituli diuidit in duos modos: quoꝝ vnus est ad impregnationē ⁊ subtiliationē in ea. Et secūdus est ad curationes causaꝝ ꝓhibentium impregnationem.

¶ In precedētibus Aui. determinauit de causis ⁊ signis sterilitatꝭ: hic determinat de curis. Prīo premittit duos modos curationis. Scd̄o ꝓsequit illos declarādo. ibi (Primi vō modi.) Prīo ꝑ̄mittit illos duos modos. Scd̄o ōndit curā esse impossibilē cū ꝓuenit ab aliq̄bus causis. ibi (Sterilis aūt.) ¶ In ꝑ̄ma dicit ꝙ regimē curationis sterilitatis stat in duobus modis. Uno modo īueniendo modū īpregnationis. Scd̄o remouēdo causas sterilitatis. ¶ Sed tu.d. in quo differūt isti duo modi cū oīs cura male dispōnis depēdētis a cā sit īcipiēda a cā: qūo igit dicit ꝙ vnꝰ modus ē ⁊c̄. Dōm ꝙ aliq̄s pōt eē sterilis aut ꝓp cās corporales extrinsecas aut propter errorē q̄ ꝯtingit ex īdebito modo coitus viri cum muliere: qꝛ vnus nō dꝫ emittere semē prius q̄ꝫ alter: ⁊ hoc est quod vult dicere ꝙ alter modus est error qui dꝫ remoueri ꝙ debite coeant.

¶ Sterilis aūt ⁊ vir nō generans ex creatiōe ⁊ incōueniens suo socio in cōplexione indigens ꝑmutari: ⁊ breuitas instrumēti medicationē nō hꝫ. Et similiter eius cuius orificia mēstrue oppilata sunt ex vlceribus que ꝯsolidata sūt quare lenificata est. Et eius quā par necesse est ꝑmutare curatio nō pendet ex medicina. Relique vō ab illis regimen habent.

¶ Ostēdit ꝙ non pōt curari si fiat a q̄busdā causis quas ponit ⁊ pꝫ. Sterilis aūt.s.vir ⁊ mulier. Permutari.s.in cōplōne. Instrumenti.i.virge. Quare.i.propter quā sperma viri nec mulieris est aptū ¶ Sꝫ tu dices ꝯ̄ mala cōplō habita ex gnōne pōt curari: ꝗ̄ ⁊c̄. añs est claꝝ: qꝛ cōplexio nālis pōt ꝑmutari: vt pꝫ.3.trac. thegni. ꝯ̄ña tenet: qꝛ ex quo pōt curari defectus ꝓp quē est sterilitas pōt curari ipsa sterilitas. Dōm ꝙ si defectus sit a ꝑ̄nꝰ gnōnis ⁊ indigeat ꝑmutari magna ꝑmutatiōe: tūc multū difficulter fit curatio: ⁊ hoc est q̄ꝺ vult dicere. A. Itē ꝙ nō ītelligit ꝙ nullo modo possit curari sꝫ ꝑ modū nunc dictū. Si aūt lapsus sit paruus: tunc pōt curari. Et sic pꝫ solutio ad argumentū factum ante oppositum.

¶ Primi vō modi distinctio est ꝙ opꝫ vt eligatur conuenientior horaꝝ coitus ⁊ iam diximus eaꝫ. Et de eis eligat cōueniētior vt sit in fine mēstrue ⁊ in hora simili hore in qua opꝫ vt in ea coitꝰ fiat ꝓpter illud q̄ꝺ diximus. Et opꝫ vt ꝓlonget dimissio coitus tanta ꝓlongatiōe ne ꝓueniat vt corrūpat ei ambo spmata frigus. Si vō accidat illud vtant coitu ꝭm modum qui est ad

nō impregnandum: deinde dimittant ipsum tandiu ꝙ sciatᷣ ꝙ sperma bonū iaȝ aggregatū sit. Et ꝯsideretur de eis vt sit illud in prima hora mundificationis eius. Et similiter in omni ꝑmutatione alia vice.

¶ Ponit curā hn̄do itentionē ad cās. Scḋa ibi (Amplius.) Tertia ibi (Et scias.) Quarta ibi (Et si fiat.) Quīta ibi (Et de illis.) ¶ Prima est notāda. Diximꝰ eā. s. in fen. 20. Ambo spermata frigus. vult dicere ꝙ dȝ stare tāto tp̄e ad coeūdū ⁊ nō nimis sepe coire: qꝛ supfluitas coitus īpedit generationē: ⁊ ꝙ nō dȝ eē tāta mora ꝙ sperma vtriusqꝫ īfrigidetᷣ. s. in vasis seminalibus: qꝛ tunc nō valeret ad gnōnē. Illic. i. in vasis. Corruptio. s. semis. Dimittat ipm̄. s. stet tātū ꝙ sperma sit ꝯueniēs post mūdificationē. Eius. s. spermatis corrupti ita ꝙ sp̄ma malū prius emittatᷣ nō aptuȝ pro gnōne.

¶ Amplius ꝓlongent ludum ⁊ ꝓprie cum mulieribus quaꝝ cōplexiones nō sunt male. Tangat ergo vir eiꝰ mamillas cuȝ facilitate: ⁊ tangat pectinē eius ⁊ obuiet ei nō ꝑmiscendo se ei ꝑmistiōe vera. Cūqꝫ desiderat ⁊ affectat ꝑmisceatᷣ ei fricādo de ea q̄ est inter anū eius desup ⁊ vuluaȝ. Ille enim locus est delectatiōis eius. Cōsideret ergo in ea horā in qua fortis fit in ipsa adherentia ⁊ incipiūt oculi eius mutari in rubedinē ⁊ eiꝰ anhelitus eleuari ⁊ verba eius balbutire: tunc mittit illic sperma oppositū ori matricis dilatādo locū eiꝰ illic parūper. s. tanta quātitate ne ꝯsequatᷣ ipsum impressio aeris exterioris oīno. Ipse enim in dispōne corrumpit spm̄ ⁊ nō est cōueniens ad generationem.

¶ Ponit 2ᵐ can̄. Non sunt male: qꝛ nō sunt multum calide: qꝛ tunc non conueniet ludus permistione vera. s. in quo emittatur semē. Ipse enim. s. aer corrumpit. s. sperma.

¶ Et scias ꝙ quādo mittitᷣ sperma in hora sua paruū: imo est in ꝑparatiōe sua īseparabile oppositi: fortasse tūc perditᷣ sperma: imo opȝ vt recipiat os matricis cū electione quadā ⁊ nō stringat in virga exituȝ: imo adhereat ei hora cū iam ꝑmiscetᷣ post illud ꝑmistiōe que est vehemētioris perscrutationis donec videat ꝙ nodi oris matricis ⁊ anhelitus eius iam quiescunt ex toto: ⁊ post illud parum ipsa iacente eleuatis coxis ⁊ demerso dorso: deinde surgat ab ea ⁊ dimittat eā sic horula vna cū strictis pedibus ⁊ retento anhelitu. Et si dormierit post illud erit melius ad ꝯceptionem.

¶ Ponit 3ᵐ can̄. ⁊ pȝ. Sperma. s. viri ⁊ mulieris. Paꝝ. i. modicū. qꝛ multotiēs vir ꝑ icipit emittere vnā partē ⁊ postea aliā. modo vult dicere ꝙ debēt simul emittē totā quātitateȝ semis. In hora sua. i. tp̄e in quo ēt mulier emittit. Erectiōe. s. tota simul. Per nodos matricis itelligit quasdā inūdationes colli matricis. s. colli.

¶ Et si fiat odoramentū sup eaȝ qḋ naribus attrahatᷣ cū suffumigationibus cōuenientibus huic rei est illud ꝯueniētius: ⁊ suppositoria ⁊ proprie de gūmis que nō sunt vehemētis caliditatꝫ sicut bdelliū ⁊ que sunt silia illi supposita ante illud.

¶ Ponit aliū can̄. ⁊ pȝ. Nota ꝙ illa odoramēta debēt fieri ante coitū ⁊ nō dȝ esse nimis magnū odoramētū qḋ fit per nares.

¶ Et de illis que sunt mirabilia est vt sit mulier suffumigata sub matrice cū aromaticis calidis ⁊ nō odoret ea desup: deide sumat cānaȝ longā ⁊ ponat vnā duarū extremitatū in aquā calidā ⁊ aliā in ore m̄ricis quātitate qua ꝑueniat caliditas eiꝰ ad matricē aduētu tolerabili ⁊ dormiat sup illā ꝑparationē aut sedeat vsqꝫ ad horā qua pōt super eam: deinde coeat.

¶ Ponit alium can̄. ⁊ pȝ. Nō odoret. s. aromatica nimis fortia. In aquā calidā. s. in qua sint cocta aromatica. Deinde. i. post istud: ⁊ illud hȝ verum in muliere nō nimis calida.

¶ Modus v̄o alius est: quoniam si causa est propter calorēȝ humoꝝ calidoꝝ euacua eos ⁊ equa cōplexionem cum cibis ⁊ potibus notis ⁊ administra super matricem cerataria equalis caliditatis ex succis ⁊ mucilaginibus ⁊ oleis frigidis.

¶ Ponit scḋm modū curatiōis q attēditᷣ ad cās ⁊ nō ponit curā ad oēm cām: sed ad quasdā vt ad malitiā cōplōnis in mēbris gnōnis mulierꝫ ⁊ in debito situ matricis. Prīo ponit curā male cōplōnis ⁊ cōpositionis matricis. Scḋo ponit curā ꝑticulariter male complōnis fride ⁊ humide. ibi (Et plurimū quidē.) Primo ponit curaȝ cū ꝓuenit a mala complōne. Secundo a mala compōne. ibi (Et si fuerit cā.) Primo ꝑꝑ malam cōplōnē calidā. Scḋo remittit nos. ibi (Et si fuerit.) Prima est nota. Dicitᷣ modus alius. s. curationis.

¶ Dubitatᷣ dicit equalis caliditatis postea dicit succis fridis. Dōȝ ꝙ actu debēt approximari calida ⁊ in potētia frida. Alr̄ vult dicere ꝙ ꝯueniūt frida. s. ꝑmiscēdo secum calida: qꝛ nō debēt approximari simplr̄ frigida cū matrix sit mēbrū neruosum ⁊c̄.

¶ Et si fuerit cā frigiditatis ⁊ humiditatis curetur cuȝ eis q̄ dicemus post: ⁊ est illa q̄ fit ſm plurimum.

¶ Remittit nos ꝓ cura male complōnis frigide ⁊ humide ad illud ca. aliquantulum inferius.

¶ Et si fuerit cā ipsa remotio oris matricis curetᷣ cura remotionis cū vētosis ꝑdictis in ca. suo. Et flobothomia saphene ex ꝑte qua opȝ ſm ꝙ dictū est.

¶ Ponit curā male cōpōnis. Prīo ponit curā qn̄ ꝓuenit defectus ex supfluitate pinguedis totius. Scḋo qn̄ ꝓuenit ex ꝑte vētositatis. ibi (Et si fuerit.) Tertio qn̄ ꝓpter siccitatē complōnis. ibi (Et si cā.) Quarto qn̄ ꝓpter stricturā oris matricis. ibi (Et si cā.) Quinta ibi (Et si fuerit.) Prima est clara. Remotio oris matricis. s. a loco suo. Nota ꝙ infra ponet curam qn̄ matrix nō est in loco suo: ⁊ iō bene remittit. A. Predictis. i. que dicentur.

¶ Et si fuerit cā multitudo adipis administretur exercitium ⁊ subtiliatio cibi ⁊ dimittat balneationē humidā nisi cū aquis thermiaꝝ ⁊ vtatᷣ euone cū flobothomia ⁊ clysteribus calidis ⁊ exiccatiuis calefaciētibꝰ sicut est tyriaca ⁊ theodoricon. Et opȝ vt dimittat vinū subtile albū ⁊ vtatᷣ forti rubeo puro pauco. Et ex vnctionibus bonis ad eas est mel albū ⁊ oleū de lilio.

¶ Ponit curā qn̄ est a multitudine adipis totius ⁊ zirbi. Dimittat vinum subtile qꝛ facit penetrare nutrimentū idigestū ad membra ⁊ facit īpinguare paucum: qꝛ multum vinum ēt facit penetrare cibum idigestum qḋ est probatum ⁊ certum.

¶ Et si cā fuerit vētositas ꝓhibēs a bonitate firmationis spermatis curetᷣ cū eis que sūt sicut diacyminū ⁊ bibat anisuȝ ⁊ semē apij ⁊ ꝑcipue semē ruthe in aqua radicis ⁊ pessaria facta ex eis. Et ex resoluētibus vētositatē sunt sicut castoreū ⁊ semē ruthe ⁊ semē agni casti

¶ Ponit curam qn̄ est a ventositate sterilitas ⁊ pȝ.

¶ Et si cā fuerit vehemētia siccitatis administrentᷣ super eā clysteria humectātia ⁊ suppositoria de adipibꝰ lenibꝰ ⁊ dentᷣ in potu lac ⁊ ꝓprie lac caprinū ⁊ alesfidabegi humectātia ⁊ supponantᷣ adipes leniētes.

¶ Ponit curā habendo itentionē ad siccitatē ⁊ pȝ. Alesfidabegi sūt aues pinguose humectantes vt essent qualie. Item illa clysteria debent fieri per matricem si mulier tolerat: ⁊ si non tolerat fiant per anū: sed prius fiat clystere eductiuum secum.

¶ Et si fuerit cā strictura oris matricis opȝ vt administretᷣ in ea semp radius de stāno ⁊ igrossetᷣ gradatim ⁊ ⁊ inungatur cū vnguētis lenificatiuis ⁊ multū vtatur balneo: ⁊ cōfert ei comestio cauliuȝ ⁊ administrentur apium ⁊ cyminum ⁊ anisum ⁊ similia.

¶ Ponit curā cum est ꝓpter stricturā oris matricis ⁊ pȝ.

¶ Et plurimū quidem causarum ꝓhibentium impregnationem receptibilem curationis est frigus ⁊ humiditas. Et plurimū medicinaruȝ facientium impregnare est ex parte. q. succurrēdi ei ⁊ non est excusatio eua-

cuationum humiditatis cum hieris ⁊ suppositorijs ⁊ clysterijs. Et ex eis que bibuntur sunt ꝯfectiões calide sicut metridatum ⁊ tyriaca ⁊ theodoricon ⁊ medicamē alkekengi. Et de eis que bibunt̄ habētes ꝓprietates est vt in potu detur mulieri vrina elephantis. Est eniȝ mirabilis in ip̄regnatione ⁊ fiat illud cuȝ proximus est coitus ⁊ cum coit. Et iterum bibat serraturam eboris: quoniā est p̄sentis iuuamēti. Et semen siseleos est bonum ⁊ expertum. Et de eo quidem datur in potu pecudibus feminis vt multiplicetur generatio. Et de pessarijs est illud quod fit ex oleo balsami ⁊ oleo de ben ⁊ oleo de lilio ⁊ pessaria de nacta nigra. Et iterū adeps anseris in lana ⁊ ex vngulis aromaticis ⁊ musco ⁊ spica ⁊ cyperis ⁊ anheto ⁊ origano ⁊ venuca ⁊ byssopo ⁊ bdellio ⁊ testiculis vulpis ⁊ darsisaban est mirabiliȝ ⁊ nux cup̄ssi ⁊ bacce lauri ⁊ gallia ⁊ āmomuȝ ⁊ foliuȝ ⁊ cordumeni. Et ex oi calefactiuo stiptico ꝓprie ⁊ suppositorio coagulorum ⁊ proprie coagulū leporis cuȝ oleo post mūdificationē adiuuat ad ip̄regnanduȝ aut cū oleo violato. Et sil'r suppositio stercoris eius ⁊ suppositio fellis gazel masculi ꝯȝ ꝙ dr̄: ⁊ proprie si ponat̄ cū eo aliqd de testiculis vulpis. Et sil'r suppositio fimi eius ⁊ suppositio fellis adip ⁊ leporis ⁊ leonis pondere tertie.ʒ.j. Colyrium bonuȝ spica ⁊ crocus ⁊ mastix ⁊ myrra ⁊ gallia ⁊ castoreum cum oleo nardino. Et iterum sumantur myrre.ʒ.iiij. ⁊ ireos ⁊ fimi adip: amborū añ.ʒ.ij. preparetur ex eis pessariuȝ simile glandi ⁊ supponat̄ ⁊ iteretur in omnibus tribus dieb⁹: ⁊ iterum mel colatum ⁊ serapinum ⁊ bdelliū ⁊ oleum de lilio. Pessarium bonū. Croci āmoniaci spice mellilotí: omniuȝ añ.ʒ.iij. ⁊ media folij ⁊ cordumeni: amborū añ. vnc.j. adipis anseris ⁊ vitelli ouorum: amborum añ. vnc.ij. olei nardini vnc.ʒ. supponat̄ post ablutionē in lana celesti tribus diebus renouando omni die. Et iterum sumantur allia sicca ⁊ humida ⁊ effundat̄ super ipsa quātum ipsa sunt de oleo ro. aut sisamino ⁊ decoquant̄ donec in decoctione dissoluant̄ ⁊ recedat aquositas ex eis ⁊ supponatur cum lana: est enim mirabile bonum. Et quandoq̄ indiget̄ ante vsum pessariorum clysteribus cum re aliqua in qua sit virtus pulpe colloquintide: quare educunt humiditates: aut supponant̄ in vulua sua qđ est sic̄ gūma arboris masticis ⁊ educit ex ea humiditates. Et ex suffumigationibus sunt troci. facti ex myrra ⁊ storace ⁊ baccis lauri ⁊ fiat ex eis suffumigatio omni die. Et iterum nux cupressi ⁊ arsenicū ru. conficiantur cuȝ storace liquida ⁊ fiat suffumigatio cū eis in trasectorio post mundificationē tribus diebus continuis. Et similiter myrra ⁊ storax liquida ⁊ galbanum ⁊ bacce lauri ⁊ nigella iterū ⁊ bdelliū ⁊ hyssopus.

¶ Ponitit curam quādo sterilitas prouenit a causa frigida ⁊ humida ⁊ ponit multas curas ⁊ diuersas ⁊ patēt. Que bibunt̄. s. de medicinis calefaciētibus ⁊ exiccantibus que debēt administrari post purgationē ponitur alacha qđ est frigidū vt refrenet caliditatem aliarum medicinarum. Serraturā. s. eboris q2 ebur tritū. Nacta. i. costū. Aliter. i. blacta bisantia. Et de testiculis. i. de satirione. Darsisahan. i. cinamomū. Post mundificationē. s. mēstruorum. ponit̄ oleum violatuȝ vt refrenet alias medicinas. Stercoris eius. s. leporis. De testiculis vulpis. i. satirion. Adip. i. lupi. Et gallia. s. muscata. In lana celesti. i. lana succida. ⁊ debet ablui q2 siccitas prohibet fieri incorporationem debitam medicinarum. oleum rosatum vt refrenet alias medicinas ⁊c̄. Decoquatur. s. in aqua ⁊c̄.

¶ De signis ip̄regnatiōis ⁊ iudicijs eius. Cap. II[m].

SIgnificāt ipsam illud quod antecessit de cōueniētia duarū emissionū spermatis.

¶ In precedentibus Aui. determinauit de sterilitate quantū ad causas ⁊ signa ⁊ curam: hic determinat de iudicijs ip̄regnationis. Prio hoc. Scđo ponit signa ⁊ causas ⁊ regimē masculinitatis. ibi (Causa.) Tertio de signis debilitatis ⁊ fortitudinis fetus. ibi (Significāt.) ¶ Prio ponit signa quedaȝ significātia ip̄regnationē. Secūdo ponit signa eā significantia que sumūtur a causis extrinsecis scđo per experiētiam. ibi (Et qñq̄.) Tertio signa a dispositione vrine. ibi (Et vrina qdem pregnantis). ¶ Prio ponit signa. Scđo ponit quosdā canones ex p̄te dispositiōis aborsus. ibi (Et cuȝ ip̄regnat̄.) ¶ Prima in tot quot signa ponit. Partes patēt legēdo. ¶ Dicit p̄mo ꝙ vnū signum impregnationis est ꝙ in hora ⁊c̄. De conuenientia. i. simultanea emissione. ¶ Nota ꝙ illud est signum simul: ⁊ causa quia emissio talis est causa impregnationis. ⁊ est signum etiam sed non est signū certū: q2 aliquando emittuntur duo semina ⁊ non fit generatio.

¶ Et dispositio quasi tepor succedens coitui.

¶ Ponit scđȝ signū a dispōne habitudinis mulieris ⁊ dicit ꝙ qñ in coitu ipsa mulier ꝑcipit post emissionē semis ⁊c̄. quasi tepor. itelligit quendā modū titillationis in mēbris cū reuocatione caloris. cā est q2 significat ꝙ matrix colligitur super sperma.

¶ Et est caput virge. q. suctū cuȝ emittit sperma. Et est cū egredit̄ ad siccitatem aliquantulum decliue.

¶ Ponit aliud signum ⁊ dicit ꝙ caput virge ⁊c̄. suctum. s. per mulsionem factam a matrice.

¶ Et succedit ei vehemens adunatio oris matricis ita vt non īgrediatur ipsum stilus.

¶ Ponit aliud signū quod est quasi causa partis antecedentis ⁊ pȝ. ¶ Ipsum. s. os matricis. Subtilis. Illud etiam dicit Gal'. tertio de virtutibus naturalibus capl'o tertio q2 significat ꝙ matrix est bñ corrugata ⁊ bene est amplexa semē viri ⁊ mulieris. ¶ Sed tu. d. hoc videt̄ verum: q2 sic sequeret̄ ꝙ supimpregnatio nō est ēt possibilis. qđ est falsum. ꝯña tenet: q2 nō pōt esse impregnatio nisi fiat attractio per matricē: sed si os ipsius est ita clausuȝ non pōt fieri attractio: ergo ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ matrix claudit̄ sicut dicit Aui. ¶ Ad secundum negetur consequentia. Tu dicis non potest causari ip̄regnatio ⁊c̄. concedo. Tu. d. si est clausa tunc ⁊c̄. Dicenduȝ ꝙ tunc ex vehementia delectationis attractiue sperma attrahitur ⁊ os dilatatur ⁊ statim clauditur.

¶ Et sil'r eius eleuatio ad sup̄iora ⁊ anteriora ⁊ colligitur absq̄ duritie ex vehemētia siccitatis illius p̄tis.

¶ Ponit aliud signū ⁊ pȝ. Eius. s. matricis. Nota ꝙ vulua eleuatur ad sup̄iora ⁊ iferiora. cā est eius corrugatio: q2 tūc mēbrū rotūdat̄ ⁊ facit gibbositatē absq̄ duritie ⁊c̄. q2 matrix est mēbrū neruosuȝ: ⁊ per ꝯñs corrugat̄ ꝑꝑ duritiē ⁊ ꝑꝑ siccitatem.

¶ Et retinent̄ menstrua: quare non menstruatur vsq̄ ad tempus aut menstruat̄ paulatim.

¶ Ponit aliud signū ⁊ pȝ. Paulatiȝ. i. i pauca q̄ntitate. ¶ Nota ꝙ illđ signū ēt nō ē ꝯuertibile. nō mēstruat̄: q2 mēstrua sūt nec̄ia t̄pe ip̄regnatiōis ꝓ nutricatiōe fetus: q2 ipsa sunt mā gnōnis mēbrorū carniformiū ⁊ sūt mā nutricatiōis oiuȝ mēbrorum. Sil'r si eēnt menstrua est timor de aborsu pualatim: ⁊ hoc aut ꝑꝑ debilitateȝ fetus aut ꝑꝑ multitudinē sanguis mulieris aut ꝑꝑ debilitatē ipsius.

¶ Et accidit dolor paruus in eo quod est intervmbilicum ⁊ receptricem.

¶ Ponit aliud signū ⁊ pȝ. Cā est extensio aut matricis aut p̄tiū ventris: q̄uis nō fit talis extensio dolorosa in muliere q̄ facit filios.

¶ Et quaudoq̄ fit difficultas vrine.

¶ Ponit aliud signum ⁊ dicit ꝙ quandoq̄ ⁊c̄. Dicit quandoq̄ vt qñ fetus est factus magnus. Causa est: q2 fit compressio ad collum vesice per ipsam matricem.

¶ Et accidit ei vt abhorreat coitū post illud ⁊ odio habeat ip̄m. Et qñ cum ea coit̄ non emittit sperma.

¶ Ponit aliud signum ⁊ pȝ. Nota dicit ꝙ abhorret coitum. Ratio est: q2 stat motus s̄m naturam factus propter aliquem finem: ⁊ ꝑ ꝯsequens facto fine motus debet cessare motus talis. ¶ Nota ꝙ quedam abhorrent plus quedam minus. Nō emittit sperma hoc est vt in pluribus ⁊ non semper. Ratio est: q2 non consumitur materia eo ꝙ trahuntur materie ad matricem.

¶ Et accidit

¶ Et accidit ei apd coitū dolor sub vmbilico ⁊ nausea.
¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Illud haber verum in pregnatione procedente ⁊ nō in principio impregnationis.
¶ Et pregnans habens masculum vehementius odit coitum q̄ꝫ pregnans habens feminā. Ipsam eniz quādoqꝫ non aborret coitum.
¶ Dearticulat signū statiz positū ⁊ pz. Ipsa eni. s. ꝑgnās de femina. ¶ Sz tu. d. ꝓ: qꝛ mulier ꝑgnans de masculo est calidior ꝯm mēbra gnōnis q̄ꝫ ꝑgnās de femina: ergo minus dz coituz abborrē. ¶ Dōm ꝙ Aui. itelligit vt in pluribus ⁊ nō semp. Cā est: qꝛ finis ꝑfecti⁹ attingit: ⁊ ꝑ ꝯñs dz mag̃ cessare mot⁹. Modo īpregnatio masculi est ꝑfectior īpregnatiōe mulieris: ergo ⁊c̄. ¶ Ad argumētū dico ꝙ argumētū ꝓbat verū nō stante impregnatiōe ⁊ non in impregnatione.
¶ Deinde illud qd succedit ei de angustia ⁊ pigritia ⁊ grauitate corporis ⁊ malitia anime ⁊ parua nausea ⁊ eructuatione acetosa ⁊ horripilatiōe ⁊ dolore capitis ⁊ vertigine ⁊ tenebrositate oculoꝝ ⁊ pulsu cordis. Deinde cōmouetur appetitus malus post mēsez aut duos menses. Et citrinatur albedo oculorum earū cum profundantur oculi eius ⁊ mollificantur palpebre eius ⁊ acuitur aspectus eius ⁊ minorant̄ eius pupille ⁊ ingrossatur eius albedo ⁊ non citrinatur ꝯm plurimum. Et necessaria est alteratio coloris ⁊ euentus impressionuz egredientium a natura: quāuis sit in pregnante ex masculo minus ⁊ in ꝑgnante ex femina plus. Et quādoqꝫ impregnatio sedat dolores dorsi ⁊ ancharum: propterea ꝙ calefacit ea matrix ⁊ cum parit redeunt.
¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Et malitia aīe. i. imaginationum. rō est qꝛ retinent̄ multi vapores. Parua nausea. Hoc est verꝫ vt in plurib⁹ qꝛ multotiēs nausea est magna: qꝛ multa mā̃ fluit ad os stōchi. Eructuatio acetosa ꝑꝑ diminutionez caloris stōchi: qꝛ calor vadit ad mr̄icē: ⁊ oppilatio ꝓpter mās motas per mēbra. Est malus appetitus qꝛ retinent̄ materie corrupte que veniētes ad stomachuz faciunt malū appetitum: ⁊ hoc in primo mense ⁊ secūdo tm̄ ꝙ fetus augetur: ⁊ tunc materia minuitur. Profundantur oculi qꝛ multo nutrimēto indiget fetus. Minuunt̄ pupille ex minutione spiritus visibilis. Non citrinant ꝯm plurimuz. s. albedo oculoruz. i. nō efficitur multū citrina. Et qn̄qꝫ. Infert vnū cañ. ⁊ pz.
¶ Et quādoqꝫ alteratur corpus eius ab eo qd fuit: quare dilatantur ⁊ citrinantur super ipsum vene eius ⁊ virides fiunt. Et in pluribus dispositionibus accidit pregnantibus vt mollificentur earuz corpora in principio retentionis menstruorum ⁊ augmento eius qd de ipsis retinetur vltra illud quo indiget embrion propter paruitatem embrionis ⁊ debilitatem eius a cibatione: deinde cum magnificatur embrion cibatur illa superfluitate quare fit ꝯuersio ⁊ sedant̄ accidētia retētiōis eius.
¶ Ponit signum ⁊ pz. Dilatātur. s. colores. Nota ꝙ causa istoruz est multitudo materierum. Quandoqꝫ. s. quando malus sanguis trāsmittitur pro nutrimento fetus ⁊ mulier attrahit bonum nutrimētum pro se. Et in pluribus. Ponit aliud signum ⁊ patet. Conuersio scilicet coloris boni.
¶ Et cum impregnatur puella que nondum consecuta est. xv. annos: timetur ei mors ꝑꝑ paruitatem matricis.
¶ Ponit cañ. tres. Scða ibi (Et sil'r.) Tertia ibi (Et sil'r.) ¶ Dicit primo ꝙ cū puella impregnat̄ ante. xv. annos ⁊c̄.
¶ Et similiter est dispositio illius cui ex magnis aduenit febris acuta.
¶ Ponit aliū cañ. Prio hoc. Scðo verificat. ibi (Interficit.) Pria est clara. Iste est afo. 31. pti. 5. s. Mulieri in vtero habēti.
¶ Interficit enim fetū ex hoc ꝙ facit possidere de malitia complexionis cum ipse sit debilis non tolerās illd. Et ex hoc ꝙ nutrimentum eius corrumpitur ex ꝑte cōplexionis eius. Et ex hoc ꝙ cū mater non nutritur debilitatur nutrimentū fetus. Et cū nutrit̄ debilitat̄ ipsa.
¶ Ponit tres cās. Scða ibi (Et ex hoc.) Tertia ibi (Et ex h.) ¶ Primo arguit sic. febris acuta inducit dispōnes intolerabiles in fetu: ergo ⁊c̄. Et ex hoc. Ponit aliā cām ⁊ dicit ꝙ cā est: qꝛ tūc fetus nutrit̄ malo nutrimento. modo hoc est cā aborsus. Et ex hoc. Ponit aliā causam ⁊ dicit ꝙ tunc sequitur diminutio vel ablatio nutrimenti in fetu. modo hoc est cā aborsus. hoc pz: qꝛ non potes dare multū nutriens: qꝛ augeres febrem. nec paucum: qꝛ tunc non nutriretur sufficienter fetus. Ipsa. s. matrix.
¶ Et similiter cum accidit in matrice eius apostema calidum. Nam si est flegmon tunc quandoqꝫ speratur cū eo raro euasio fetus ⁊ matris. Escere vō ē malū valde.
¶ Ponit tertiū cañ. Escere vō. i. apa cholericū: qꝛ herisipila.
¶ Et quandoqꝫ cognoscitur dispositio impregnatiōis per experimenta de q̄bus est vt in potu dētur de aqua mellis in hora dormiendi due vnc. cum tanto pondere aque pluuialis permixta: ⁊ videat an punctionē sentiat an non. Et causa quidem in illo est retentio inflationis cum cōitate intestinorum: lz medici mirentur de hoc. Et est expertum certum nisi in consuetis potare illud.
¶ Ponit signa a causis extrīsecis. Scða ibi (Et iterꝫ.) Tertia ibi (Et sil'r.) Partes patēt. Primum est experimētū Hip. 5. pti. afo. afor. 41. Fiat aūt hoc ex melle crudo ⁊ non decocto. ¶ Sed tu. d. quomodo habeo significationem. Dicendum ꝙ retentio ventositatis inducit tortionē. ¶ Inflationis. i. vētositatis. Debet eē mel crudū: qꝛ est magis ventosum. Item sit aqua pluuialis: qꝛ magis stat ad penetrandum: qꝛ est magis stiptica.
¶ Et iterum laboret in ieiunio in die: ⁊ in sero inuoluat̄ pānus ⁊ suffumigetur a librello ⁊ traiectorio cum suffumigio. Si ergo egreditur fumus ⁊ odor ex ore ⁊ naso: tunc ipsa non est pregnans.
¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Cā huius est / qꝛ mulier pregnās hz matricē corrugatā: ⁊ iō fumus nō pōt ire ad nares. Et istud signuz nō est certū: qꝛ multotiēs est ꝑgnās: ⁊ tm̄ trāsit fumus. Itē nō debem⁹ eē securi de hoc experimēto: qꝛ muliebria educit ex aromatibus.
¶ Et sil'r experitur cum vacuitas est supponendo alliū ⁊ dormiendo super ipsum ⁊ considerando an inueniat saporem eius ⁊ odorem ipsius in ore: an non.
¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Etiā istud signū nō est certū: qꝛ posset esse oppilatio in venis matricis ⁊ nō esset pregnans: ⁊ tm̄ nō trāsir.
¶ Et ex eo quod dicemus in capitulo signorum masculinitatis ⁊ femineitatis de suppositione aristologie cuz melle ⁊ intromissione.
¶ Ponit aliud signum ⁊ pz. Hic apparet ꝙ si percipiat dulcedinez vel amaritudinem est pregnans.
¶ Et vrina quidez pregnantis in principio pregnationis est citrina ad subalbedinē decliuis quasi sit cottū in eius medio sparsuz. Et significat pregnationē vrina pure substantie super quam est qd sil'e est nubibus. Et proprie quando in ea sunt sicut grana ascēdētia ⁊ descendentia. In fine aūt impregnationis qn̄qꝫ apparet in vrinalibus earuz rubedo in loco in quo apparuit in principio impregnatiōis subalbedo. Et qn̄ mouet̄ vrinale pregnātis ⁊ cōturbat̄: tunc est in fine ꝑgnationis. Et qn̄ nō cōturbat̄ est in principio pregnationis.
¶ Ponit signa ab vrina ⁊ ponit aliqua. Partes patēt. Cā citrinitat̄ est caliditas mēbroꝝ gnōnis cōicata renibus. Sil'r cottū ⁊c̄. ꝙ superfluitates grosse retinentur. Pure. i. clare. Itē ista grana sūt corpuscula q̄ causant̄ ex vētositate mista. Et dixit magister ꝙ istud est optimū signum ⁊ pz. cā est humiditas sanguinea que resudat a matrice. Et conturbatur. s. vrina.

¶ De causis masculinitatis. Cap. 12m.

Causa masculinitatis est sperma viri ⁊ caliditas eius ⁊ abundantia ipsius ⁊ conuenientia coitus in hora mundificationis eius: ⁊ prouocatio spermat̄ ex dextro: qm̄ ē caliditas spis-

sioris substantie ⁊ sumitur ex rene dextro qui est calidior ⁊ altior ⁊ ꝓpinquior epati. Et similiter quādo cadit in dextro matricis. Et similiter sperma mulieris in proprietatibus suis ⁊ in parte sua. Et regio frigida ⁊ tempus frigidum ⁊ ventus septentrionalis adiuuant ad masculinitatem: ⁊ contrarium ad contrarium. Et similiter etas adolescentie absq; pueritia ⁊ senectute. Et dicunt quidam ꝙ si currit a dextro viri ad dextruz eius masculinat: ⁊ ex duobus sinistris feminінat. Et si currit ex sinistro eius ad dextruz ipsius erit femina masculina. Et ex dextro eius ad sinistrum ipsius erit masculus femininus. Et dixerunt quidam de illis qui prudentes sunt ꝙ pregnatio a die ablutionis est cum masculo vsq; ad quintum: ⁊ est cum puella vsq; ad octauum: deinde est cum masculo vsq; ad. xi. deinde est cū hermaphrodito: ⁊ sang. p̄gnantis cū masculo calidior est plurimum q̄ sang. pregnantis cū femina.

¶ Superius posuit signa impregnationis: hic ponit causas masculinitatis. Primo causas. Scd̄o signa masculinitatis ⁊ femineitat̄. ibi (Pregnans.) ¶ Prima in tot quot causas ponit. Partes legendo patebunt. Prima patet. Et pro q2 spissioris. i. dēsioris. Qui scilz ren dexter est calidior. s. q̄ sinister. Itē ꝓpinquitas epatis ad renē dextrū facit ip̄m esse calidiorē alio q2 vasa spermatica ramificantur a venis epatis. Itē si esset habens vehemētē caliditatē renum ⁊ magis in sinistro q̄ in dextro: tunc non essent sic. Et silr̄. s. fit masculi generatio. Et in parte sua. s. quantum ad modum compl̄onis. ¶ Sed tu dices quanto sperma mulieris est calidius tāto plus hz potentiam super sperma viri: ergo magis debet esse femelle generatio: ergo nō est generās masculum habēs caliditatē femīs. ¶ In oppositū est Aui. cum dicit. Et similiter sperma mulieris in parte sua. i. ꝙ sit calidū. Ratio est: q2 quāto sperma est calidius tāto magis est dignū ⁊ magis aptum generare masculū. ¶ Ad argumentuz oppositū quanto magis sperma mulieris ⁊c̄. negeť antecedēs. Tu dices plus habet de fortitudine ⁊c̄. verū est passiue ⁊ nō actiue: q2 sperma mulieris nō cōcurrit nisi passiue. ¶ Et regio. Ponit aliaz cām ⁊ patet. Et 9rium. i. calida regio ventus austrinus iuuat ad femineitatez. ratio est q2 membra naturalia sunt calidiora in regione frigida ⁊ vento meridionali: ergo erunt masculi. assumptum est clarū. 9ña tenet de se. ⁊ iō hoies nati in regione calida sunt viles ⁊ tristes sicut sunt sarraceni tartari ⁊ aliquantulū italici. ⁊ in frigida regione nati est oppositū sicut alamani anglici saxones q sunt hoies fortissime cōpl̄onis ⁊ audaces ⁊ iusti animi multuz bellicosi tpe belli ⁊ iracūdi: qñ incitanť iniuste ad irā valde efficiunť furiosi ⁊ feroces: ⁊ tñ diligūt iustitiā verā: ⁊ bonū cōe: ⁊ nāle valde sunt sequētes: ⁊ multū odiūt hoies falsos ⁊ deceptores ⁊ quasi semper saniores sunt q̄ illi qui nascunť in regiōe calida. qd̄ nota. Et silr̄. Ponit cām ex pte etatis. Itē itelligūt de fine pueritie. Et dicit. Ponit aliā cām auctoritate alioꝝ. Dicit. s. Hip. in afo2. 48. particu. 5. s. fetus qdem ⁊c̄. A dextro. s. testiculo. Ex duobus sinistris. s. a sinistro viri ad sinistrū mulieris. Et dixerunt. Ponit aliam cām ēt auctoritate alioꝝ: ⁊ est posita ad placitū. Ablutiōis. i. purificationis menstrui. Hermaphrodita est hñs vtrūq; sexū. Et sanguis. Ponit aliā cām ⁊ pz. Cā huius est cā gnōnis mēbroꝝ carniformiū.

¶ De signis masculinitatis ⁊ femineitatis. Cap. 13m.

Pregnans habens masculinum est melioris coloris ⁊ pluris leuitatis ⁊ agilitatis ⁊ mundioris faciei ⁊ sanioris appetitus ⁊ quietioruz accidentium.

¶ Ponit signa masculinitatis ⁊ femineitatis. Prio masculinitatis. Secūdo femineitatis. ibi (Signa āt.) ¶ Pria in tot quot signa ponit. Partes patebūt. Prima pz. ¶ Sz tu. d. nō videť verū. ⁊ arguatur sic. in muliere pregnāte de masculo generanť plures supfluitates p̄ter nām: ergo est magis grauis ⁊c̄. Añs pz: q2 fetus masculi indiget puriori nutrimento ⁊ meliori ⁊ calidiori: ergo qd̄ supfluit ex nutrimēto est amplius ⁊c̄. ¶ In oppositū est Aui. ⁊ rō ē q2 sanguis est melior in pregnante de masculo ⁊ sunt supfluitates pauciores s̄m epar: ergo ⁊c̄. añs pz: q2 masculus est calidior femina: ⁊ per cōsequēs melior digō ⁊ melior sanguis. 9ña tz de se. ¶ Ad rōnē tu dices in muliere p̄gnante ⁊c̄. negať añs. Tu. d. sanguis ⁊c̄. 9cedo. Tu. d. ergo ⁊c̄. veꝝ est stāte equali bonitate sanguinis veniētis ad matricē: sed non est sic: q2 virtus est fortior ⁊ melior in masculo.

¶ Et sentit grauedinem lateris dextri. Plurimum eniz generatur masculus ex spermate expulso ad dextrum duorum laterum matricis: ⁊ non accidit illud nisi aut ꝓpter desiderium illius lateris ad recipiendū: aut qm̄ expulsi est ex testiculo dextro.

¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Et nō accidit illud. s. attractio seminis ad dextrū generātis. Et expulsio. s. seminis viri aut spermatis mulieris qd̄ decidiť pro mā: ⁊ illud est verum in pluribus.

¶ Et qñ moueť fetus masculus moueť ex latere.

¶ Ponit aliud signum ⁊ pz.

¶ Plurimū. n. al's primū cum incipit mamilla augmentari ⁊ alterať color fit in ea que hz masculum ex latere dextro ⁊ ꝓprie papilla dextra ⁊ ad ipsam currit lac in primis ⁊ prouocatur in primis.

¶ Ponit aliud signū. Mamille augmentanť pp sanguinē mēstruū retētū. In primis. s. lac. ¶ Sed tu. d. imo est oppositū q2 minus de sanguine trāsmittiť ad mamillā dextrā si fetus est in dextro: & ⁊c̄. 9ña tenet. añs pz: q2 sanguis in dextro est nutrimentū fetus ⁊ in sinistro superfluit. ¶ In oppositu2 est Aui. ⁊ rō est: q2 quando fetus est in dextro sanguis in maiori quantitate fluit ad latus dextrum: ergo ⁊c̄. Silr̄ nā sollicita de fetu multiplicat lac. s. mamilla magis ꝓportionali fetui: sz qñ est fetus in dextro tūc lac mamille dextre est magis ꝓportionalis q̄ mamille sinistre. ¶ Ad arg. maior quantitas ⁊c̄. negeť añs. Tu. d. ⁊c̄. cōcedo sed paucus vel nullus fluit ad sinistrum: imo totus fluit ad dextrum.

¶ Et est lac qd̄ mulgeť ex vbere eius grossuz viscosum nō tenue aquosuz ita ꝙ lac masculi distillať sup speculū ⁊ 9siderať ad ip̄z in sole ⁊ remanet q̄si ip̄z sit frustuz argēti viui aut granū margarite nō currēs neq; ꝓlōgať. ⁊ augmētať papilla in hñte masculū i rubedie nō in nigredine vehementi. ⁊ fiunt vene papillarum eius rubee ad nigredinem decliues. ⁊ fit pulsus eius dexter vehementius plenus ⁊ frequens.

¶ Ponit aliud signū ⁊ pz. Non ꝓlongatur. i. nō fluit. ⁊ istud signum aliquando fallit vt quando masculus esset debilis: pulsus fit vehemens ꝓpter cōmunitatem lateris dextri.

¶ Et dixerūt qdā ꝙ qñ moueť a statiōe mouet p̄us pedē dextrū ⁊ est expertū. Et cū erigiť sustentať sup manum dextraz: ⁊ est oculus eius dexter leuioris ⁊ velocioris motus. Et masculus moueť post tres mēses ⁊ femina post quatuor mēses. Et dixerūt qdaz de igenuis est in cognitione illius vt sumať aristologie auř. j. ⁊ teratur ⁊ conficiatur cum melle ⁊ supponatur cum lana viridi a mane vsq; ad meridiem ⁊ in ieiuno: tunc si dulcescit saliua eius est concipiens masculum: ⁊ si est amara tūc est pregnās cuz femina: ⁊ si nō alterať tunc nō est p̄gnās. Et in hac cā est 9sideratio ⁊ indiget experimēto vel multa ꝑscrutatiōe in sua sciētia.

¶ Ponit signa s̄m alios. Aristologie. s. lōge. ¶ Sed tu. d. videtur ꝙ istud signū sit oppositū q2 amaritudo fit plus a calido q̄ dulcedo: ergo sapor pregnātis de masculo ꝑcipit saporē dulcē. assumptum est clarū. 9sequentia tenet q2 sapor causať a caliditate mr̄icis agēte in aristologia. ¶ Dicendum ꝙ Aui. ponit hoc s̄m alios: sed tñ cā est: q2 est ex ꝓprietate aristologie alterate a lana viridi ⁊ a caliditate. est tñ alia rō: q2 indigestio causat amaritudinem ⁊ dulcedo significat digōnem: ergo ⁊c̄. Et sic pz solutio ad argumentum de se q2 clarum est. ¶ Est 9stitutio. s. vtrū verificeť per rōnem.

¶ Signa autem femine ⁊ que pregnans est cuz filia sūt multitudo vlcerum pedum ⁊ proprie in coxis ⁊ multitudo apostematum eorum. Et quandoq; est pregnās cū masculo sed non est masculus nisi debilis ⁊ est mollificatarum venarum. Signa autē femine fortia ⁊ enixe masculū sunt ꝙ cōsumiť eius partus in. xxv. diebus vsq; ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra: ⁊ femia ex. xxxv. vsq; ad. xl. ⁊

ad.xl.⁊ illud fit ſm plurimum.

¶ Ponit ſigna feminearū ⁊ pȝ.cā eſt ſupfluitatꝭ ⁊ humiditatꝭ īdigeſte q: fluit ad extrema.Et enixe.i.pariture maſculū.No.ꝙ.A.vult dicē ꝙ q̄to fetus ē calidioꝛ ⁊ pfectioꝛ tāto citiꝰ cōplet gnō ⁊ ꝓdicatio ptus:⁊ iō vult dicere ꝙ fetus maſculus citiꝰ cōplet ⁊c̄.

¶ De regimine maſculinitatis. Cap.14m.

Opoꝛtet vt calefiat mulier ⁊ vir cum aromaticis ⁊ ſuffumigatione ⁊ potu metridati ⁊ cum ſuffumigationibus ⁊ peſſarijs ꝑdictis ſi eis indigetur cum clyſteribus ⁊ vnctionibus ſcilȝ ambobus. Et non auſcultetur ille qui dicit ꝙ opoꝛtet vt mulier ſit debilis ſpermatis vt generetur ex ea maſculus:imo opoꝛtet vt ſit ſpiſſi ſpermatꝭ ⁊ foꝛtis ⁊ puella:huiuſmodi enim ſperma dignius eſt vt ſuſcipiat maſculinitatē. Verūtamen non opoꝛtet vt deficiat a ſpermate eius ſperma maſculi : imo opoꝛtet vt ſit ſperma maſculi foꝛtius in hoc caplo eo.

¶ In ꝑcedētibꝰ Aui.determinauit de ſignis maſculinitatꝭ ⁊ de cauſis ipſius:hic determinat de regimine maſculinitatꝭ docēdo facere maſculos.Pmo ponit modum.Scdo itētionem quoꝝdam.ibi (Et nō auſcultet.)Tertio ſcdm vnū modū.ibi(Et opȝ vt dimittat.)

¶ Dicit ꝑ ꝙ debes calefacere ⁊c̄.Ambobꝰ.ſ.tam viro q̄ mulieri.

¶ Nota ꝙ ponit h̓ curā ꝯ cām q̄ vt in pluribꝰ accidit:⁊ iō eſt verū vtplurimū illud qꝺ dicit Aui.q: vtplm̄ diminuta potētia ſpmatis ſup mēſtruū accidit.i.frigiditate ⁊ humiditate:⁊ iō ēt pōt fieri a caliditate ⁊ ſiccitate.Et nō auſcultet.remouet itētionē quoꝝdā q dicūt ꝙ quāto mēſtruū eſt minꝰ potēs tāto magꝭ fiūt maſculi.Cuius rō:q: magꝭ vincit a ſpmate viri.⁊ ſi ꝯtrariū erit femina ⁊ hoc dcm̄ pōt haberi de itētione Gal.q vult ꝙ ſpma mulieris ꝯcurrat actiue ⁊ paſſiue:⁊ quāto magis eſt potēs tāto citiꝰ ⁊ magꝭ vincit ſperma viri:⁊ hoc eſt veꝝ ſm multos ſapientes:⁊ iō Aui.dicit ꝙ illud nō eſt bn̄ dictū ⁊c̄. ¶ Puella.i.in etate pueritie verſus iuuentutē.A ſpermate eius.ſ.mulieris.Eo.ſ.ſpermate mulieris . ¶ Sed tu.d.quō ſoluit motiuū Gal.Dōm ꝙ ſm Aui.facilis eſt ſolutio . Tu.d.ſperma mulieris hȝ virtutē actiuā.falſum eſt. Tu.d.ſi nō eſſet ei virtus actiua:tunc ſemꝑ eſſet gnō maſculi.qꝺ falſum eſt:vt viſum eſt ſuperius.Dico ꝙ ideo generat femella:q: mēſtruū nō eſt bn̄ digeſtū ⁊ non ſit bone cōplonis ⁊ hmōi:q: tūc ſperma viri non eſt potens ſuper ipſum eo ꝙ plus eſt ibi de reſiſtentia.

¶ Et opȝ vt dimittat coitū ad tp̄s ⁊ nō recedat a coitu oīno:quare coꝛrūpat ſpma ſm ꝙ diximꝰ ⁊ vt nō multū vtant potu aque:imo bibant de ea paulatim ⁊ cibētur cibis foꝛtibꝰ calefaciētibꝰ.Deinde expiat vir ſperma ſuū:⁊ dū ꝑmanet tenue ſcias ꝙ neceſſitas ad curationē remanēs eſt.Et cū ingroſſat ſpma expectet poſt illud diebus aliquot ⁊ ꝓcedat ſm regimē ſuūȝ donec confoꝛtetur ſperma ⁊ aggreget ſm modū quē inuimꝰ. Deinde conueniat cuȝ ea conuentu quē inuimus in loco aromatizato aromaticis calidis ſicut narro:pꝛimo ex muſco ⁊ croco ⁊ xyloaloe indo crudo ⁊ deuitet camphoꝛā:⁊ ſit i lectioꝛe diſpōne ⁊ melioꝛe aīa ⁊ delectabilioꝛe domo:⁊ cogitet ꝺ maſculis ⁊ appꝛopꝛiet meditationē ſuā in maſculis foꝛtibus habētibus audaciam:⁊ opponat ſuos oculos foꝛme viri de illis qui ſūt rectioris creationis ⁊ glorioſe foꝛme ⁊ coeat.

¶ Hic ponit ēt regimē maſculinitatꝭ ⁊ ponit aliq̄s cās quas poſuit ſupꝛa in ca.in cura ſterilitatis.⁊ pȝ.Scdm qꝺ diximꝰ.ſ.in ca.de ſterilitate.Et aggreget.i.ꝯglutinet.Et ꝯgreget.ſ.vir cū muliere.Nux cupꝛeſſi vel nux muſcata.Deuitet camphoꝛā q̄uis ſit aromatica. Et cogitet.cā.A.eſt q: iꝑſſio facta ꝑ imaginationē facit ad generationē ſibi ſilis:vt pȝ in epiſtolis phi ad Alexandrum.

¶ De ſignis albanin faciētꝭ naſci maſculos. Cap.15m.

Albanin faciēs maſculos eſt vir foꝛtis coꝛpoꝛis eq̄lis carnis in duritie ⁊ mollitie:multi ſpmatꝭ groſſi calidi : ⁊ ē magnoꝝ teſticuloꝝ manifeſtaꝝ venarū foꝛtis deſiderij quē nō debilitat coitus ex cuius dextro eijcit ſperma. Nam ruſtici ēt ſtringūt ſiniſtrū teſticulum tauri vt effundatur ex dextro. Cūq̄ adoleſcētis dexter pꝛius inflat teſticulus tūc ipſe eſt maſculinās:aut ſiniſter:tunc ipſe eſt femininās. Et ſilr̄ ille ad quē feſtinat pollutio nō a nocumento in ſpermate eſt faciens maſculos.

¶ Ponit ſigna maſculinātiū.Pmo viroꝝ.Scdo mulierum.ibi(De mulieribus.)Pꝛima eſt nota. ¶ Alchanin.i.plurificationis facientis maſculos.Cā eſt:q: tale generat ſemē bene digeſtū ⁊ multi caloꝛis igit generat maſculos.ꝯña ⁊ añs patēt de ſe.Si eſt ſemē velox ad exeūdū eſt ſignum cōplexionis calide.

¶ De ſignis mulierū maſculinantiū. Cap.16m.

De mulieribus maſculinās eſt mulier equalis coloꝛis ⁊ foꝛme:q̄ nō eſt grauis coꝛpoꝛe neq̄ mollis:⁊ neq̄ mēſtrua eiꝰ ſunt ſubtilia cruda neq̄ pauca aquoſa aduſta valde:cuiꝰ os matricis eſt vulue oppoſitū ⁊ cuiꝰ digō bona ē ⁊ cuiꝰ vene ſunt apparētes ꝓcedētes ad exterioꝛa:⁊ cuiꝰ ſenſus ⁊ motꝰ ſm ꝙ opȝ exiſtūt:⁊ nō hȝ vētris ſolōnē aſſiduā neq̄ ipſiꝰ ꝯſtrictionē aſſiduā:⁊ oculi eiꝰ ſunt declines ad fuſcedinē abſq̄ ſubalbedine ⁊ eſt gaudētis nāe ⁊ lete aīe. Et puelle viri potētes in pꝛimis cū coeūt ſūt velocis iꝑgnatiōis ꝓpter foꝛtitudinē caliditatis earū ⁊ ꝑuitatē adipis matricis ipſaꝝ ⁊ humiditatū eaꝝ. Et ille qbꝰ velociter veniūt mēſtrua dignioꝛes ſunt vt maſculos ꝯcipiāt. Et ſpatiū mūdificatiōis illaꝝ quaꝝ eſt breue eſt vſq̄ ad.xxij.dies nō vſq̄ ad.xl.

¶ Ponit ſigna mulierū maſculinātiū ⁊ pȝ. Neq̄ aduſta:q: ſignificaret calitatē ſupfluā.Qn̄ os matricis nō eſt oppoſitū oꝛi vulue:tūc eſt mala cōpō in matrice ⁊ nō generat:q: ſemē nimiā ꝯhit moraȝ.

¶ Sed tu.d.qd vult dicere qn̄ dicit ſpatiū ⁊c̄. Dōm ꝙ vult dicere ꝙ ſpatiū a fine vniꝰ modificatiōis vſq̄ ad finē alteriꝰ eſt.xxij.dies: ⁊ ſic vult ꝙ ſtet octo diebꝰ cū mēſtruis vt pȝ faciēdo rōnē de mēſe: ⁊ ſic vult ꝙ ſtet octo diebus anteq̄ coeas cū vxoꝛe vel muliere.

¶ De cauſis geminoꝝ ⁊ impꝛegnationis ſuper impꝛegnationem. Cap.17m.

Cauſa earum eſt multitudo ſpermatis ⁊ diuiſio ipſius in duo. Et qꝺ eſt ſupꝛa ⁊ eius caſus in duos ventres.

¶ Hic declarat de cauſis geminoꝝ.Pmo ponit cās geminoꝝ. Secundo ponit qꝺdā ſignū ſignificās vtrū mulier poſt partum remaneat ēt cū alio fetu.ibi(Et de ſignis.) Pꝛima in tot quot cās ponit.Partes patebunt legendo . Pꝛimo ponit cām geminationis. Scdo ponit duos cañ.ibi(Et incolumitas.) ¶ Dicit pꝛimo ꝙ cauſa geminoꝛum eſt multa emiſſio ſimul ſpermatis ⁊c̄. In duo ſup. aut in plura.Supꝛa.i.in plura q̄ duo.Nota ꝙ lȝ cauſa ſit diuiſio ſeminis:tamen caſus ſeminis in plures ventres non eſt cā pluriū: q: non ſunt ventres in matrice:ſed ſunt quedam cellule que ſunt: lȝ per anathomiam non appareat diuiſio.

¶ Et incolumitas quidem duoꝛum filioꝝ etiam geminoꝛum non eſt plurima.

¶ Ponit duos cañ.Scda ibi(Et parū.)Incolumitas.i.ſanitas.

¶ Et parū ſunt inter geminos dies plurimi. Ipſi enim ſm plurimū fiunt ex coitu vno. Et paruȝ cōtingit ꝙ ex coitu ſup ꝑgnationē fiat cōceptio. Nam ſi fit conceptio fit in mulieribꝰ q̄ coꝛpoꝛa tenera habēt ⁊ ſunt multoꝝ piloꝝ ⁊ multi ſang.ꝑꝑ foꝛtitudinē calitatis earuȝ.

¶ Ponit aliū cañ.⁊ dicit ꝙ raro eſt ꝙ multū tēpus ⁊c̄.Cā eſt:q: generatio eſt q̄ſi ſilis:⁊ ꝑ ꝯñs parū dȝ eē tp̄s egreſſus vnius ab alio q̄uis aliqñ ſtet aliqbus diebus.Raro accidit ſupimpꝛegnatio.Rō eſt:q: ꝑꝑ clauſionē matricis:q: non bene vadit ſemen.

¶ Et de illis que ſunt foꝛtaſſe vident ſan.in impꝛegnatione ⁊ nō curant de eo ꝓpter virtutē earū ⁊ foꝛtitudinem matricis ipſarū ⁊ non aboꝛtiunt cum menſtruis ⁊ cū aptiōe eiꝰ qꝺ emittit in matrice. Et q̄ñq̄ menſtruā-

tur sup impregnatiõe numero duarũ menstruationũ ⁊ supra. Qꝛ si cadat sup ipregnationẽ in nõ valde forti ⁊ i ea que nõ ꝯcipit nisi ꝑꝑ aptionẽ oris mr̃icis sue nõ ꝑꝑ fortitudinẽ sue mr̃icis timet ꝙ sit filius primus iã debilitatus: quare corrũpit secũdus. Et iterũ in fortibus timet latus casus litigij ⁊ compressionis inter duos filios ⁊ illud qḋ pl'in ꝑducit ad se. ⁊ iflationẽ faciei ⁊ aduentũ egritudinũ ab hoc vt abortiat vnum eoꝝ.

¶ Ponit aliã cãm geminationis q̃ se tenet ex ꝑte mulieris. Primo hoc. Scḋo ponit cañ. ibi (Qꝛ si cadat.) Prima pꝫ. Sanguinẽ ⁊c̃. i. habent menstrua. Tempore ipregnationis. s. qꝛ matrix põt aperire melius. Qꝛ si cadat. Ponit cañ. ⁊ pꝫ.

¶ Et de signis q̇dẽ geminoꝝ ⁊ qui supra sunt ſm ꝙ dixerunt ⁊ expertũ est: est vt consideret vmbilicus nati primi cõtinu⁹ cũ fetu: tũc si nõ fuerit in ipso ruga neq; nodus nõ erit post natũ primũ fili⁹. Et si fuerit in ipso ruge: tunc pregnatio erit ſm numerũ rugarũ.

¶ Ponit signũ ꝑ qḋ signat vtrũ mulier remaneat ꝑgnãs post ꝑtuꝫ ⁊ pꝫ. Et q supra sũt. i. qui sunt plures q̃ duo. Cũ fetu. i. ꝓpe partuꝫ.

¶ De signis appropinquatiõis partus. Cap. 18m.

Cum ꝑgnãs igredit in spatio ꝓpinquo tempori partus ⁊ sentit grauitatẽ in iferioribus ventris sub vmbilico ⁊ in dorso ⁊ dolorem in iguine ⁊ caliditatem in vẽtre ⁊ inflationem in ore matricis vehementem sensatã ⁊ humectationeꝫ eius: tũc iaꝫ approximat. Cũq; mollificat eius cauda ⁊ inflantur eius inguina ⁊ fortior fit inflatio inguinis: tũc nõ est inter illud ⁊ inter partũ nisi ꝓximum.

¶ Ponit signa propinquitatis fetus ⁊ pꝫ. Cã est: qꝛ fetus incipit descendere ꝓpter grauitatem ⁊ cotilidones incipiunt relaxari. Eius cauda. i. os vulue. Et inflatur. s. vulua.

¶ De signis debilitatis embrionis. Cap. 19m.

Significãt debilitatẽ ei⁹ egritudines mr̃is sue ⁊ eũones accidẽtes ei ⁊ ꝓprie continuatio ꝓuocationis mẽstruoꝝ ꝑtranseũtiũ illud qḋ fit ſm semitã raritatis ⁊ paucitatis ⁊ ſm semitã superfluitatis cibi. Et sil'r aptio lactis ẽt in primo mense in quo ꝯcipit ipm ⁊ emulgetur cũ mamilla exprimitur. Et significat ipsam ꝙ non mouetur fetus motu de quo sit curãdum: aut mouet in nõ sua hora:

¶ Ponit cãs debilitatꝭ embriõis. Prio h̃. Scḋo ponit signa: vtrũ fetus debeat vinẽ. ibi (Cũ fet⁹.) Pria pꝫ. ¶ Nota ꝙ mẽstrua in ꝑgnãte sũt aut ꝑꝑ multũ sanguinẽ ⁊ v̓tutẽ forteꝫ: ⁊ tũc nõ seq̄t: ꝗ fet⁹ est debilis. Sꝫ si subsequat emissio hui⁹ supfluitatꝭ male signat fetum debilẽ lac in ꝑmo mense: qꝛ signat ꝙ fetus non bene nutritur.

¶ De signis debilitatis nati. Cap. 20m.

Cum fetus nascit ⁊ nõ inflat vmbilicus eius ⁊ nõ mouet ⁊ non sternutat vsq; ad tempus tũc ipse est debilis ⁊ non viuet.

¶ Põit signa vtꝝ fet⁹ viuat. cã ẽ qꝛ signat debilitatẽ ãhelit⁹ ⁊ calorꝭ.

¶ Tractatus scḋs de purgatione ⁊ partu. Cap. pm.

Tempora q̇dem creationis ⁊ motionis ⁊ partus iam diximus in anathomia ⁊ eis que sunt post ipsam.

¶ In ꝑcedẽtib⁹. A. determiauit de signis ⁊ cãis ipregnatiõis. Hic determiat ꝑ de tꝑe ꝑtus ⁊ de partu nãli ⁊ de dispõnib⁹ eius. Scḋo de ꝑtu preter nãm. ibi (Difficultas ꝑtus.) Prio determinat de partu nãli. Scḋo ponit figuram partus nãlis. ibi (Figura.) Pria in duas sicut duplex est impregnatio. s. vera ⁊ nõ vera siue mẽdosa. Prio de ꝑtu nãli ⁊ de dispõnib⁹. Scḋo docet ꝓhibẽ ipregnationẽ. ibi (Medico q̃nq;.) Prio determiat de tꝑe ꝑtus ⁊ de regimie pariẽtis ponẽdo curã quorũdã acc̃ntiũ. Scḋo de aborsu. ibi (Cãe.) Prio determiat de tꝑe ꝑtus nãlis ⁊ de regimie pariẽtis. Scḋo de cura quorũdã acc̃ntiũ. ibi (Cũ cadit.) Prio determinat de tẽporib⁹ part⁹ nãlis. Scḋo de regimie ꝑgnãtis. ibi (Opꝫ vt assiduẽt.) Tertio de regimie pariẽtis. ibi (Opꝫ qñ parit.) Prio ꝑmittit. Scḋo exequit. ibi (Et scias.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ supra dicit tẽpore creatiõis ⁊c̃. post ipsaꝫ ⁊c̃. in capitulis duobus sequẽtibus.

¶ Et scias inde ꝙ mensis septimus est primus mensis in quo parit ipsum ⁊ est fetus fortis creationis ⁊ complexionis: cuius creatio velox fuit ⁊ cuius motus festinauit ⁊ cuius petitio ad exitũ fuit velox.

¶ Exequit. Prio ponit tꝑs minimũ. Scḋo tꝑs post illḋ. ibi (Vꝫ ex.) Tertio tꝑs maximũ. ibi (Nat⁹ ãt.) Prio ponit tꝑs minimũ ꝑtus. Scḋo oñdit ꝙ si oriat añ illud tꝑs morit fet⁹. ibi (Et multotiens.) ¶ Dicit ꝑ ꝙ septimus mensis est: qm̃ est ꝑm tꝑs in quo accidit partus nãlis ⁊c̃. Scias inde. s. ex caplo gñõis embrionis.

¶ Et multotiens quidem moritur natus infra hoc spatium: quoniam tolerat motus vehementes in debilitate creatiõis huiusmodi. natus nãq; lꝫ in radice sit fortis: tñ est ꝓximi spatij cũ creatione.

¶ Ostẽdit ꝙ ante septimũ mẽsem fetus morit ⁊ dicit ꝙ multotiẽs natus orit ante septimũ ⁊ debebat oriri in septimo: ⁊ tũc morit talis fetus ifra hoc spatiũ. i. ante menses. 7. Cã aũt partus vt pꝫ. 4. de generatiõe aĩaliũ a pħo. ca. 11. al's. c. 8. est qꝛ tũc sequit motus fetus ad extra cũ est magnificatus ⁊ nõ tm̃ de nutrimento per vmbilicum ministrat ꝙ fetui satisfaciat: sed in septimo ⁊ in nono mẽse ita est: ergo ⁊c̃. maior est nota ⁊ minor pꝫ.

¶ Verũ natus in. viij. mense est qui plurimum moritur de natis ⁊ parum viuit. Qꝛ si aliquis viuat de natis in viij. mensibus: tũc illud est parum valde: ⁊ parũ est ꝙ viuat natus perueniens hoc tꝑe: ⁊ in quibusdã regionibus nõ viuit natus. viij. mensium oĩno.

¶ Ostendit ꝙ ẽt post septimũ mẽsem in aliquo tꝑe nõ fit ꝑtus naturalis. Primo hoc. Scḋo ostendit ꝙ viuat natus in ocauo mẽse. ¶ Natus nõ viuit ⁊c̃. Nota ꝙ iste est text⁹ Ari. 7. de hystorijs ca. 4. q vult ꝙ in q̇busdã regionib⁹ nascunt in. 8. ⁊ viuũt ⁊ sunt regiones calide. cã est qꝛ citi⁹ fiũt magni ⁊ citi⁹ ei⁹ deficit nutrimentuꝫ ⁊ consumitur a calore. sed in alijs regionibus nõ viuit.

¶ Quoniam non euacuatur eius dispositio quin aut sit retardatus in creatione ⁊ motione ⁊ desiderium ad partum vsq; ad hanc horam ⁊ significat ꝙ eius virtus nõ est fortis in radice: aut aduenıũt eis motus separatiõis in ꝑncipio tꝑis cõplementi quãuis sit fortis in radice virtus eius sicut nati in. vij.

¶ Probat ꝙ natus in. 8. nõ viuit: ⁊ arguit sic. Natus aũt in octauo accelerat motũ ante tẽpus sue ꝑfectiõis: aut tardat motũ suũ post tꝑs sue ꝑfectiõis: ꝗ natus in octauo nõ dꝫ viuere. ꝯña tenet: qꝛ ante tẽpus ꝑfectionis nõ viuit. si autẽ retardat signat magnã debilitatẽ: ⁊ sic ẽt nõ viuit. añs ponit in l'ra. Exẽplũ hoc pꝫ sic. sicut se hꝫ in crisi virtute debili ⁊ nõ euacuãte in die cretica ita se hꝫ in partu. Sed si nã moueat crisim in die cretica ⁊ tardet alia die tũc morit eger. Ita est in partu. Maior est nota a sil'i. minor ponit i l'ra. Primo ꝗ ponit diuisionẽ. Scḋo declarat quare sequat mors si proueniat post tꝑs cõplemẽti. ibi (Qꝛ si nõ fuerit.) Dicit ꝑmo ⁊c̃.

¶ Quod si non fuerit ita: immo fuerit creatio eius ⁊ motus ipsius ⁊ voluntas desiderãs peruenire ad partum: ⁊ motus eius completi ante illud: tunc huius fetus iam conatur euadere a loco suo ⁊ conuertitur. Sed quid valet eius conuersio cum qua non sequitur intentionem suam ⁊ remanet sic conuersus vsquequo redit ad ipsum virtus sua ⁊ facit ipsum deficere debilitas sue virtutis. Et accidit ei proculdubio ꝙ accidit debili intentio motibus euasionis cum procedit absq; directione scilicet lassitudo ⁊ defectus: ifirmatur ergo proculdubio ⁊ debilitatur ⁊ resoluitur virtus eius. Et quando nascitur in huiusmodi dispositione est iudiciũ eius iudiciũ nati ifirmi debilis. Et de iudicijs eius est ꝙ non speratur ei vita.

¶ Declarat ꝙ natus post tempus complementi moriatur ⁊ patet: q̄ iam est supra sententiata. Q̄ si non fuerit.i. si non veniat tēpus complementi. Euadere.i. agnoscendi. Conuertitur.s. ad dextram. Et remanet.s. vsq̄ ad octauum. Euasionis.s. per crisim. Debili.s. egroto. Reditione.i. euacuatione. Resoluitur virtus.s. propter cō motionem factam in septimo. ¶ Nota vt patet.4. de generatione animaliū in fine dat causas partus naturalis: ⁊ oportet quare ille qui debet oriri in septimo si pariatur in octauo nō viuit ⁊ dat causas determinatorum periodorum: ⁊ dicit ꝙ sicut ad necessitatem generationis fetus requirit lumē solis ⁊ lune: ita est necessarium in cōplemento eius oriri ſm determinatos aspectus corporum supercelestiū: ⁊ ideo dicit ꝙ sicut quarta septima vndecima ⁊ hmōi sunt dies cretice ſm determinatos aspectus ⁊ periodos: ita est de partu q̄ p̄mus terminus ortus nati est mēsis septimus: ⁊ hmōi: ⁊ dicit ꝙ in multis aīalibꝰ est diuersitas partus nisi in homine: ⁊ hoc est ꝓꝑ sui perfectionē. Et illā cām īuit etiā Aui. in lr̄a qn̄ dat exemplum de crisi in egroto: ⁊ ideo si in crisi nō fiat exitus morbi ⁊ exeat post diē creticā signat debilitatē virtutis.

¶ Natus autē in nono si completa fuerit eius creatio ⁊ desiderat moueri in septimo ⁊ nō fuerit ei possibile vt euadat: immo remaneat ei in matrice ⁊ accidit ei in viij. qđ diximus viuet in spatio mensis: ita redeūte ad ipsum virtute ⁊ equabitur a conuersione sua vsquequo redeat conuersus ⁊ confirmetur. Tunc̄ nascitur saluatur ⁊ cum non sit ita imo non desiderat nisi moueri in illa hora: tunc iudicium eius est iudicium omnis debilis omnino.

¶ Ponit vltimū terminū productionis. Primo hoc. Scđo remouet dubiū. ibi (Et plurimū.) Prima est nota. ¶ Equat.i. recuperatur. Vult dicere ꝙ si nascat in nono ⁊ fuerit motꝰ in septimo: tunc virtꝰ est recōfortata ⁊ nō viuit in nono natus. Ut euadat.i. vt egrediat a matrice. A ꝯuersione sua.i. a motu suo ad extra.

¶ Et plurimum quidem nascitur in decimo ille cui accidit vt desideret partū in nono ⁊ nō fuit ei p̄paratuꝫ. Et accidit ei illud quod accidit nato in octauo.

¶ Remouet duo dubia. ibi (Et parū quidē.) ¶ Dicit primo. t. d. si cō moueatur in nono ⁊ nō oriatur: quando ergo oritur. respondet ꝙ in decimo vel in vndecimo.

¶ Et paruꝫ quidem accidit vt sit assiduatio separationis cadens in. vij. deinde extendatur vita vsq̄ ad. x. ita vt eueniat ⁊ integra vita in. x. hoc enim rarum est. Et cum hoc est significatio debilitatis virtutis cū currit vicissitudo ex septimo vsq̄ ad. x.

¶ Remouet 2m dubium. Dicit primo tu dices si fit cō. in septimo ⁊ oriat venit ne vtplurimū vsq̄ ad nouē. Dicit ꝙ nō ⁊c̄.

¶ De regimine vniuersali p̄gnantis. Cap.2m.

Oportet vt assiduent lenificationem suarum naturarum semper cum eis que leniunt cum equalitate sicut sunt alessidabegi pignia. Et sicut suraset al's syracost ⁊ similia cum stringitur natura valde.

¶ In p̄cedentibꝰ Auic̄. determinauit de tēpore partus: hic determinat de regimine p̄gnantis. Primo ponit regimē ex parte euacuatiōis. Scđo ex parte motus exercitioꝝ. ibi (Occupent.) Tertio regimē ex parte accidentiū aīe. ibi (Et opꝫ.) Quarto regimen ex parte cibi ⁊ potus. ibi (Sint cibi.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ opꝫ si mulier pregnans nō hꝫ beneficiū ventris ⁊c̄. ¶ Alessidabegi.i. brodia pinguia. Syracost.i. māna ⁊ similia vt cassia ⁊ hmōi. causa est q̄ superflua retētio superfluitatuꝫ nocet fetui ⁊ p̄gnanti: ꝫ ⁊c̄. antecedens pꝫ: q̄ feces sicce faciunt cōpressionē matricis. ꝯn̄tia pꝫ de se. Sint medicine leues: q̄ fortes faciunt aborsum.

¶ Et vt occupentur exercitijs temperatis ⁊ deambulatione tenui absq̄ superfluo. Superflua enim abortiri facit: ⁊ illud ideo quoniam ipse replentur propter illud quod accidit eis de retentione menstruorum. Qz si superfluitates in eis multiplicentur oportet vt non assiduēt balneum. Balneum nanq̄ eis execrabile est nisi apud propinquitatē: ⁊ nō oportet vt inungantur capita earū ⁊ fortasse accidet eis idē coriza: quare accidat tussis ⁊ cōmoueat fetus ⁊ post aborsus.

¶ Ponit regimen per exercitiū ⁊ balneū: ⁊ pꝫ. Supflua deambulatio facit aborsum: q̄ si supflua facit cōmotioneꝫ menstruoꝝ ⁊ humoꝝ in toto: ⁊ per ꝯn̄s facit aborsum de retentione menstruoruꝫ supple: sed deambulatio est causa ꝓuocationis ipsoꝝ. Balneū nocet: q̄ relaxat matricē ⁊ sic debilitat ꝯtentiuā matricis. hoc autē est causa aborsus. Nisi apud ꝓpinquitatē.s. ad partū: q̄ balneum facit ad facilitatē partus. cōfert igit quādo partus est ꝓpinquus. Item inunctio capitis debet esse rei confortantis stiptice exiccatiue ⁊ non nimis calide. cā est vt confortetur cerebrū.

¶ Et opꝫ vt deuitent motū superfluū ⁊ saltū ⁊ percussionē ⁊ casum ⁊ coitū proprie ⁊ repletionem cibi ⁊ irā ⁊ non superueniat eis qđ faciat tristari ⁊ timere ⁊ elōgentur ab eis omnes relique cause aborsus: ⁊ proprie in mense primo ⁊ vsq̄ ad. xx. dies ⁊ proprie in hebdomada prima ⁊ vsq̄ ad tres dies a conceptione. Illic enim est execrabile super eas omne compressionē faciens. Et cōsideretur illud quod diximus de cōseruatione embrionis. Et opꝫ vt cooperiat illud qđ est sub hypocundrijs earū cum lana leui.

¶ Ponit modū regiminis ex accidentibus anime: ⁊ pꝫ. Cause aborsus.s. que dicent infra in hebdomada prima: q̄ est pauca adherētia ad matricē de ꝯseruatione embrionis.s. q̄ dicet infra. Lana.s. tēpore hyemis ne alteret fetus ad frigidum.

¶ Et sint cibi earū panis mūdus cū alessidabegi ⁊ alzerbiet ⁊ deuitēt omne acutū ⁊ amarū sicut cappari ⁊ oliue imature ⁊ omne ꝓuocatiuū menstruoꝝ sicut sūt faseoli ⁊ cicer ⁊ sisamū. Et si desiderāt cibū in die ꝯceptōis: p̄cipit Hippo. vt in potu sumāt sauich in aqua. Ipsum eni q̄uis sit inflatiuuꝫ est tamē velocis nutrimenti. Et vinū eoꝝ sit odoriferū ⁊ subtile antiquū. Et Hippo. qdē dixit sumāt in potu vinū nigrū ⁊ videt ꝙ voluit intelligi per illud subtile nigruꝫ. Et sit nigredo eius ꝓpter ipsius fortitudinē nō ꝓpter fecē.

¶ Ponit regimē ⁊ per cibū ⁊ medicinas. Primo per cibū. Secūdo per potū. ibi (Et vinū.) Tertio per fructꝰ. ibi (Et sint.) Quarto per medicinas. ibi (Medicie ꝯo.) Prima pꝫ. ¶ Panis mūdus.s. a furfure. Causa est: q̄ debet ꝓhiberi abstersio. Nota ꝙ ꝯferūt brodia pinguia: q̄ faciliter ꝯuertunt in nutriens. Acetosa ne lubricent nimis: ⁊ ideo debet fieri stipticū. Alessidabegi.i. brodijs pinguibus. Alzerbiet.i. acetosis. Oliue imature.s. ꝯdite. Hippo.s. in libro de natura fetus facilis digōnis. In die impregnationis: q̄ calor naturalis trahit ad locū generationis derelinquēs mēbra digestionis. ¶ Sed tu dices. videt ꝙ male dicat: q̄ in muliere ipregnāte non ꝯfert forte aperitiuū: ergo nō ꝯfert vinū antiquū.i. subtile. ꝶ Dicēdum ꝙ aliquid dicit subtile: q̄ distinguit ꝯtra mediocre. alio mō q̄ distinguit ꝯtra grossuꝫ. modo Aui. intelligit per subtile mediocre in substātia. Et similiter pꝫ solutio ad argumenta.

¶ Et sint i secūdis mēsis eaꝝ passe ⁊ cydonia dulcia ⁊ pira ⁊ excitātia appetitū ⁊ mala muza ⁊ ḡnata muza.

¶ Ponit regimē per fructus in secūdis mensis.s. loco fructuū.

¶ Medicine ꝯo earum sint sicut electuarium de margaritis: cuius descriptio. ℞. margaritarū nō perforatarū: pyretri: amboꝝ an̄. ʒ. j. ʒʒ. ⁊ masticis: amboꝝ an̄. ʒ. iiij. zedoarie doronici semis apij cassie cardamomi nucis muscate macis cinamomi: oium an̄. ʒ. ij. been albi been rubei piperis ⁊ macropiperis: omnium ana. ʒ. iij. cinamomi. ʒ. v. zuccbari sulimeni quātum omnia et plus: cuius dosis sit coclearium vnum. Ipsum enim rectificat dispositionē matricis earū ⁊ dispositionē stomachoꝝ earuꝫ. Et opꝫ vt vehemens sit studiū in stomachus earum: quare confortentur cum eis que sunt

sicut geleniabin cũ xyloaloe ⁊ mastice ⁊ similibus. Et electuaria facta cũ zuccharo plurimo cũ spẽb⁹ aromaticis in qbus nõ est multa caliditas ⁊ cũ emplastris stipticis calefacientibus aromaticis.

¶ Ponit regimen per medicinas. Primo hoc. Secũdo ponit cañ. ibi (Et oportet.) Prima patet. ¶ Nota descriptionẽ confectionis diamargariton fm Auicen. Cocleariũ est pondus quatuor aureorum. ¶ Nota etiã ꝙ illud electuariũ cõfert: qꝛ confortat virtutes pregnantis ⁊ consumit etiam superfluitates humectantes superfluas prauas ipsis existentibus. ponit semen apij vt ducat virtutes medicinarũ ad matricẽ. per cinamomũ debet intelligi flos cinamomi. Macropiper. i. piper longum.

¶ De regimine enixe. Cap. 3m.

Oportet quando parit vt studiũ sit in prouocatione menstruoꝝ eius. Et rectificetur cibus ⁊ nõ permutetur cibus subito ad regimẽ grossum quare facit ipsam febrire ⁊ debilitet virtutẽ alteratiuã in epate eius ⁊ multiplicetur sitis eius et fortasse fiat hydropica. Qꝛ si induretur cũ hoc epar eius nõ speratur ei sanatio. Et dieb⁹ qdẽ partus sunt motus ⁊ periodi. Et principiũ eius est hora aduentus cõmotionis ⁊ doloris. Et cũ egritudo ptrãsit. 20. dies vsqꝫ ad. 24. egritudine stante aut recidiuãte significat tarditatẽ ꝯsumptiõis. Et necessaria est eũatio in die alio ab isto qui est dies crisis si nõ fuerit debilitas.

¶ Determinat de regimĩe mulieris quãdo venit ad partũ. Quãdo parit. i. quãdo venit ad partũ. In ꝓuocatione mẽstruoꝝ. s. postqꝫ peperit. Cum hoc. i. cum tali cibo. Sanatio. s. quãdo fiat hydropica. Principium eius. i. principium cõputationis periodoꝝ. Cum egritudo pertransit. s. si mulier febriat.

¶ De appetitu pregnantis. Cap. 4m.

Cum cadit appetitus pregnantis iuuatur dimissione pinguis vehementis pinguedinis ⁊ dulcis vehementis dulcedinis. Et administratione rei subtilis. Et moderamine in potu aque. Et vt sit cõtenta vino odorifero pauco subtili. Est eñi iuuatiuũ rectificans appetitũ. Et illud qd accidit de nausea ⁊ vomitu plurimo.

¶ Hic docet subuenire qbusdam accidentibus que veniũt quãdo mulier est pregnans: ⁊ ponit quatuor accidentia. Primo ista que proueniunt stomacho pregnante. Secũdo pulsui cordis. ibi (Illud quidẽ.) Tertio fluxui menstruoꝝ. ibi (Decoquantur.) Quarto apostemati pedũ. ibi (Et emplastrent.) ∇ Prima in tres sicut sũt tria accidentia cõtingentia stomacho pregnãtis. Scd̃a ibi (Ad ventositatem.) Tertia ibi (Ad vomituꝫ.) ∇ Primo docet succurrere diminutioni ⁊ ablationi appetit⁹. Scd̃o corruptioni. ibi (Qꝛ si ei⁹.) ∇ Primo docet succurrere diminutioni ⁊ ablationi cũ cibarijs et medicinis exterius. Scd̃o iterius ibi (Et emplastrent.) ∇ Primo cum cibarijs. Scd̃o cum medicinis. ibi (Et de medicinis.) Prima patet. ¶ Nota ꝙ nõ semper cadit appetitus: imo aliquãdo intenditur vt circa finem ĩpregnationis: qꝛ fetus est magnus ⁊ requirit multũ de nutrimento: sed in principio: qꝛ nõ fit euacuatio sanguinis: ideo retinetur ⁊ replet venas: ⁊ epar est causa non esuriendi: ⁊ ideo stat tũc casus appetitus: ⁊ hoc est aliquãdo: ⁊ ideo dicit. Cũ cadit: qꝛ nõ semper cadit. Res pingues ⁊ dulces sunt repletiue et nauseatiue incitantes virtutem expulsiuam ad expellendum. Rei subtilis. i. attenuantis ⁊ incidẽtis vt incidant flegmata. Aqua. i. in magna quãtitate remouet appetitum ⁊ sic nõ inducit. Sed parua quãtitas põt facere appetitum: qꝛ remittit caliditatem stomachi que est causa prostrationis appetitus. Uinum odoriferũ: qꝛ cõfortat virtutem. Et illud. s. rectificans.

¶ Et de medicinis appetitui conferentibus est omne in quo est stipticitas cum caliditate subtili sicut virga pastoris decocta cum vino ⁊ succo eius ⁊ aristologia ante cibũ ⁊ post ipsum de quo parũ sumatur.

¶ Ponit medicinas: ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices nõne virga pastoris ponit frida. ∇ Dõm ꝙ hꝫ aliqͣs ptes calidas ⁊ aliqͣs fridas sicut caulis.

¶ Et emplastra nota confortantia stomachum facta ex cydonijs ⁊ dactylis albis siccis ⁊ calamo aromatico ⁊ spica cum vino odorifero antiquo. Et quandoqꝫ ponuntur in eis semen apij ⁊ anisum ⁊ feniculum: ⁊ ꝓprie si fuerint illic dolor ⁊ inflatio.

¶ Ponit medicinas que administrantur per exterius: ⁊ pꝫ. Dactylis albis siccis. i. ĩmaturis. Dolor ⁊ inflatio. i. dolor inflatiuus.

¶ Qꝛ si eius appetit⁹ malus fiat superflue stude in mũdificando stomachũ eius cum eis que sunt sicut aqua algeleniabin facti cũ rof. persicis: deinde rectificetur cum acetosis ⁊ rob de acresta. Et vinũ eius factũ cuꝫ aqua mellis: aut aqua zucchari iuuamentum eius bonum est in illo ⁊ conueniens embrioni.

¶ Docet succurrere corruptioni appetitus. Primo ponit curaꝫ in generali. Scd̃o in spãli. ibi (Et polypodiũ.) Prima pꝫ. ¶ Fiat malus. i. appetat mala cibaria vt carbones ⁊ huiusmodi. Algeleniabin. i. mel rosatũ. Rectificetur. s. stomachus. Cum rob. i. succo.

¶ Et polypodiũ quidẽ exiccatuꝫ ꝯuenit appetentibus lutũ ex eis. Et quãdoqꝫ iuuant ex acutis sicut synapi ⁊ similia. Ipm eñi abscidit humorẽ malũ ⁊ excitat appetitũ ⁊ est vltimũ in reducẽdo appetitum earũ.

¶ Ponit curam in speciali. Primo quando appetit lutum. Secundo quando appetit caseum. ibi (Cũqꝫ conuertitur.) Prima patet. Polypodiuꝫ conuenit: qꝛ est euacuatiuũ materie melancholice ⁊ similia vt oliue condite ⁊ cappari conditi.

¶ Cũqꝫ ꝯuertitur appetitus earũ ad caseuꝫ assetur eis humidus super prunas donec exiccetur: qm̃ ille est melior qꝫ siccus acutus. Pmus eñi est minoris superfluitatis: ⁊ secũdus est magis disrumpens appetitum.

¶ Ponit curã quãdo appetit⁹ ad caseum: ⁊ pꝫ. Humidus. i. recens mollis minoris superfluitatis sup. sed pluris nutrimenti.

¶ Ad ventositatem ṽo stomachi earum ⁊ dolorẽ eius verbi gratia administretur hoc electuarium. ℞. cymini carmeni infusi in aceto ⁊ torrefacti post illud ⁊ olibani ⁊ origani persici: omnium ana partem vnam castorei partis vnius tertiã: sumatur de puluere ei⁹ sicco a medio aur. vsqꝫ ad aur. j.

¶ Docet succurrere ventositati stomachi earum: ⁊ pꝫ.

¶ Ad vomitum ṽo earum super cibũ oportet vt dentur post cibum ea in quibus sunt aromaticitas ⁊ ponticitas ⁊ stipticitas sicut cydonia assata ⁊ proprie cũ fixa sunt in eis frusta xyloal. indi: ⁊ assiduetur compressio manuum ⁊ pedum earum. Et administrentur super stomachum earuꝫ emplastra nota. Et teneant in oribus suis grana granatorũ cum folijs menthe. Et sorbeãt aliquid de miua. Et bolũ armenũ est de eis que sedant earum nauseam.

¶ Docet succurrere alteri accidẽti: ⁊ pꝫ. Compressio. i. fricatio.

¶ De pulsu cordis pregnantium. Cap. 5m.

Illud quidem plurimũ accidit eis ꝓpter cõmunitateꝫ oris stomachi ⁊ causa humoris in eo: quoniã multotiens alleuiat sorbere aquã calidam ⁊ exercitium leue precipitans illud quod est in ore stomachi.

¶ Docet succurrere alteri accidenti qd est tremor cordis qui accidit propter defectuꝫ stomachi: ⁊ pꝫ. Illud. i. tremor cordis. Qm̃. s. pulsum cordis. Precipitans. i. remouens.

¶ De regimine cursus mẽstruoꝝ ꝑgnãtis. Cap. 6m.

Decoquantur stiptica in quibus non est aromaticitas in aqua. Et ex ea administretur tina sicut sunt lentes ⁊ cortices granatoruꝫ ⁊ balaustie ⁊ galle ⁊ glãdes ⁊ similia. Et qñqꝫ

fit ex gallis ⁊ balaustijs ⁊ corticibꝰ granatoꝝ ⁊ ficubꝰ siccis emplm ⁊ ponunt super pectinem cũ aceto.

¶ Docet succurrere fluxui menstruoꝝ ipsius ꝑgnãtis: ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices nonne stiptica aromatica confortant: ergo conferunt. Dicendum ꝙ stiptica aromatica vtplurimum sunt prouocatiua mẽstruorum: ⁊ ideo non conferunt.

¶ De apostematione pedum pregnantium ⁊ mollitie earum. Cap. 7m.

Emplastrentur pedes earum cum folijs caulis ⁊ liniantur cum vino misto cum aceto et decoctione citri: aut cuꝫ decoctione chimolee. Et quandoqꝫ sumitur emplastruꝫ ex cãnis cum aceto ⁊ ex anheto cum aceto.

¶ Docet succurrere alteri accidẽti vt inflationi pedũ: ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices folia caulium habent partes venosas que sunt calide vlceratiue: ergo nõ conferunt. Dicendum ꝙ caules ꝑmo debent lauari vt iste partes venose remoueant.

¶ De aborsu. Cap. 8m.

Cause aborsus aut sunt ꝑmitiue ex percussione aut casu aut exercitio supfluo aut saltu vehemẽti ⁊ ꝓprie ad posteriora vel retro. ipse enĩ multotiens facit descendere sperma cõceptũ visibiliter: aut aliquid ex passionibꝰ aĩalibus sicut ira vehemens aut timor aut tristitia. Et ex frigore aeris ⁊ caliditate eius superfluis. Et propter hoc genus abhorreẽ ꝑgnãti ꝓlongatio balnei ex hoc ꝙ magnificaẽ anhelitus eius. Balneũ enĩ lꝫ abortiri faciat per lubricitatẽ: facit tamẽ abortiri per egressioneꝫ fetꝰ ad aerẽ frigidũ. Et quãdoqꝫ ꝓuenit ex debilitate eiꝰ ꝓpter defectũ ⁊ mollificationẽ ipsiꝰ causa resolutionis rei corporee. Et ex egritudinibꝰ ⁊ askiu ⁊ fame vehementi ⁊ euacuatione humoris aut sanguinis plurimi per medicinã aut flobothomiã aut ex seipso. Et ex fluxu sang. mẽstruoꝝ plurimi. Et quãto magis filius est maior est nocumẽtũ cũ flobothomia in ipso plus. Aut ex repulsione vehementi. Aut ex satietate nauseatiua plurima corrumpente nutrimentuꝫ fetus ⁊ oppilante viam ad eum. Aut ex multitudine coitus mouẽte matricẽ ⁊ ꝓprie post septimũ. Et multitudine balneationis ⁊ ablutionis lubricante matricẽ ⁊ faciẽte aborsuꝫ: lꝫ balneũ abortiri faciat causa mollificationis virtutis: ⁊ qꝛ facit fetũ egere eo qđ est frigidũ ꝯm ꝙ diximꝰ. Isti ergo sunt ordines causarum.

¶ Hic determiat de regimine aborsus. Primo ponit regimẽ fetu existẽte mortuo. Scđo post exitũ mortui. ibi (Cũ abortiẽ mulier.) Primo ingt cãs ⁊ signa. Scđo determinat de obseruatione embrionis. ibi (Embrionis.) Tertio ostẽdit qñ debemꝰ ꝓuocare aborsum. ibi (Qñqꝫ aborsus.) Primo ponit cãs. Scđo signa. ibi (Signa gdẽ.) Primo ponit cãs magis absolutas. Scđo ponit cãs ꝯtrahẽdo ad tẽpus determinatũ. ibi (Et plurimuꝫ.) Tertio ponit cañ. ibi (Et dicitur.) ℣ Prima in tres. Primo ponit cãs ex parte matricis al's matris. Scđo ponit causas ex parte fetus. ibi (Et quãdoqꝫ fit.) Tertio causas ex parte matricis. ibi (Aut ꝓpter cãm.) ¶ Dicit ꝑo ꝙ alique partes sunt primitiue vt casus ⁊ percussio ⁊ saltus ⁊ huiusmodi: aut ex accidẽtibus aĩe: aut a calore vel frigore: aut ꝓpter balneũ ⁊ hmõi. Nota ꝙ qñ mulier percutiẽ extenduntẽ ligamenta matricis ⁊ debilitanẽ. Ipse eniꝫ. s. saltus. Et propter hoc genus. s. causarũ. Quandoqꝫ prouenit. s. aborsus rei corporee vt spiritꝰ: qꝛ resoluiẽ. Askiu. i. ex maxima repletione. Aliter. i. ethica. Aut a seipso. i. sponte. Ad eum. s. fetum. Post septimũ. s. diem. Causa mollificationis. i. resolutionis. Uirtus earum. s. causarum facientium aborsum ex parte matricis: al's matris.

¶ Et quãdoqꝫ fit a causis ꝓpter fetũ sicut est mors eiꝰ ꝓpter aliquã causarũ mortis eius: quare expellit eum natura ⁊ ꝓprie qñ currit ex eo res virulenta que mordicat matricẽ ⁊ ledit eã: vel sicut est debilitas eiꝰ quare nõ firmaẽ. Aut ꝓpter pãniculos ⁊ inuolutiones qbus ꝯtineẽ. Cũ enĩ abrumpunẽ ⁊ mollificanẽ ⁊ effunduntẽ ex eis humiditas coꝝ ledit matricẽ: ⁊ mouet eaꝫ expulsiua ⁊ adiuuat iterũ ad lubricitatẽ.

¶ Ponit causas aborsus qui se tenent ex parte fetus: ⁊ patet. Nõ firmatur. s. in matrice sup. sed vacillat.

¶ Aut propter causam matricis de amplitudine oris eius ⁊ paruitate adunationis eius: aut ex humiditatibus in matrice: aut in orificijs venarũ lubrificantibus ⁊ grauantibus. Et quãdoqꝫ fit propter reliquas species malitie cõplexionis in matrice ex calore aut frigore aut humiditate aut siccitate ⁊ paucitate nutrimenti fetꝰ. Et quãdoqꝫ fit ex vẽtositate in matrice ⁊ ex apostemate ⁊ que sũt eis similia aut duritie aut cãcro. Et quãdoqꝫ fit ex vlceribus in matrice.

¶ Ponit causas aborsus qui se tenẽt ex parte matricis mulieris: ⁊ pꝫ. Aut. s. fit aborsus. Adunationis. i. corrugatiõis: qꝛ nõ bene corrugaẽ. Species. i. causas. oĩa ista incitant expulsiuam.

¶ Et plurimũ aborsus facti in mẽse secũdo ⁊ tertio fit ex ventositate ⁊ humiditatibꝰ super orificia venarum que sunt matricis que nominanẽ foramina ex quibus cõtexunẽ vene secundine. Cum ergo humectanẽ mollificanẽ ipse ⁊ illud qđ ex eis texiẽ: quare fit aborsus fetus ex quolibet motore aut ex ventositate aut grauedine. Et quandoqꝫ est causa malitia cõplexionis calide exiccantis aut frigide congelantis.

¶ Dat quedã iudicia: qꝛ ponit duas cãs ꝯtrahẽdo ad terminatũ tẽpus. Scđa ibi (Et iterũ.) Prima pꝫ. Et cã huius est: qꝛ in ꝑmo mẽse est pauca humiditas retenta in matrice. Humectanẽ. s. ille vene. In grauedine. s. fetus. Exiccantis. s. ꝯsumentis.

¶ Et iterũ ex eis que abortiri faciunt in initio rei est tenuitas spermatis in radice: quare nõ creaẽ ex eo panniculus primus nisi debilis ꝑparatꝰ ad disrũpendum cuꝫ hoc ꝙ ipse attrahit san. Et in sexto ⁊ qui sunt post ipm ex humiditatibꝰ dispartitis in matrice lubricantibus fetũ. Et dixerunt qdã ꝙ fit plurimũ illius ex ventositate: ⁊ veritas est iste sermo. Post spatiũ vo notuꝫ plurimũ aborsus nõ fit nisi ex debilitate. Et diciẽ ꝙ illa que est vehemẽter extenuata cũ impregnaẽ abortiẽ antequam ingrossescat: qm̃ corpus recipit de cibo ad sui rectificationẽ ⁊ redditionem sue virtutis taliter ꝙ nõ supfluit embrioni qđ ipm nutriat quare debilitaẽ. Et in regionibꝰ qdẽ valde frigidis absqꝫ equalitate ⁊ tẽporibus frigidis valde multiplicaẽ aborsus.

¶ Ponit alias cãs ꝯtrahẽdo ad aliud tps determinatũ: ⁊ pꝫ. Spermatis. s. viri. Aliter. i. sanguinis mẽstrui. In radice. i. in ꝑncipio generationis. Post ipm. s. mẽsem. Et in. 8. s. mẽse. Dispartitꝰ. i. dispersus. Plurimũ illiꝰ. i. aborsus. In 2° mẽse vel 3° vel 9°. Et diciẽ. Ponit aliũ cañ. Et in regionibꝰ. Et hic ponit alium cañ. ⁊ patet. Absqꝫ eqlitate. s. veniẽte ꝑter flatũ venti: aer frigidus cõprimit ⁊ mortificat: etiã calida regio debilitat fetum ⁊ mulierẽ.

¶ Et similiter mors pregnãtiũ ⁊ in regionibꝰ meridionalibꝰ multiplicaẽ aborsus. Et similiter in aeribꝰ meridionalibꝰ ⁊ minoraẽ in septẽtrionalibus nisi sint frigidi vehemẽter ledentes embrionem.

¶ Ponit aliũ cañ. ⁊ pꝫ. Aer meridionalis est multũ humidus ⁊ facit lubricare in septẽtrionalibꝰ. s. regionibꝰ: qꝛ ibi ꝯfortaẽ.

¶ Et quãdo preterijt hyems austrina calida ⁊ sequiẽ illã ver boreale frigidũ abortiunẽ ꝑgnantes que pariture sunt in vere ex qualibet cã ⁊ pariũt debilẽ.

¶ Ponit 4m cañ. qui est afoꝛ. 13. 3. parti. Si autem. Hyems austrina. i. calida ⁊ humida: qꝛ multiplicantur multe humiditates. Borealis. i. frigidus ⁊ siccus.

¶ Et doloꝛes quidem accidẽtes apud aboꝛsum vehementioꝛes sunt doloꝛibus accidentibus apud partũ: quoniam ille sunt res nõ naturales.

¶ Ponit 5m cañ. ⁊ pz. Ille. s. dispõnes aboꝛsus ⁊c̃.

¶ De signis. Cap. 9m.

Signa quidẽ aboꝛsus ipsius sunt: quoniã incipit mamilla detumescere post soliditatẽ sanam. Soliditatẽ vͦo egrã rectificat nã perducens ad detumitionem sine timoꝛe aboꝛsus. Et quecũqꝫ duarũ mamillarũ detumescit a soliditate sana: tunc habens eã aboꝛtit in die illo.

¶ Superius determinauit de causis aboꝛsus: hic de signis. Et pͥmo de signis aboꝛsus futuri. Scd̃o facti. ibi (Moꝛtẽ vͦ.) Prima diuidit in septẽ sicut septẽ ponit signa aboꝛsus futuri. 2a ibi (Et similiter.) 3a ibi (Et similiter.) 4a ibi (Et quãdo.) 5a ibi (Et similiter.) 6a ibi (Factus.) 7a ibi (Et cause.) ¶ Dicit pͥmo ꝙ signum aboꝛsus est quãdo mamilla solida ⁊ tumida incipit detumescere ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ qdã est soliditas sana in mamilla que venit ex multiplicatione lactis. alia est soliditas egra: ⁊ tũc factio apostemosa mamille.

Dubium ¶ Dubitat vtrũ detumescentia mamille significet aboꝛsum. Oꝫ nõ: qꝛ detumescẽtia mamille nõ signat diminutionẽ nutrimẽti fetus: ẜ ⁊c̃. ꝯñtia tz. añs pz: qꝛ signat ꝙ nutrimentũ bene vadit ad fetum. Dñm ꝙ tumescentia mamille signat aboꝛsum: ẜ. ꝓbat qꝛ signat defectũ nutrimenti fetus: ẜ ⁊c̃. ꝯñtia tz. añs pz: qꝛ de sanguine fiunt due partes. de vna fit lac. de alia nutrit fetus. cuꝫ ẜ detumescit significat ꝙ deficit nutrimentũ fetui. Ad rõnẽ dñm cum hoc etiã paucitas sanguinis vadẽtis ad nutriẽdũ fetũ. Egritudinem. i. apostemosam. A soliditate sana. i. in grossitie facta ꝑ lac.

¶ Et simil'r ex pleuresi. Cũ ergo supfluit lactis ꝓuocatio ⁊ frequẽs fit adeo donec detumescat mamilla: tũc indicat ꝙ fetus est debilis ⁊ ꝙ ꝑparat aboꝛtiri.

¶ Ponit 2m signũ aboꝛsus futuri ex alia causa vt ex pleuresi: supple aboꝛtit pregnans in die illo. ¶ Sed tu. d. ꝯtra: qꝛ pleura nõ hꝫ colligantiã cũ matrice: ẜ ⁊c̃. Dñm ꝙ ꝓpter pleuresim est malitia anhelitus ⁊ nõ est euẽtatio ⁊ musculi ventris cõprimũt matricem ⁊ fit exꝑssio ⁊ fit aboꝛsus. Prouocatio lactis. cã est qꝛ significat debilitas ꝯtentiue matricis que multũ cõicat mamillis.

¶ Et similiter multitudo doloꝝ in matrice. Et quãdo rubet facies in febꝛe ⁊ accidit rigoꝛ aut grauat caput ⁊ dominat lassitudo ⁊ sentit doloꝛ in pꝛofundo oculi signat ꝙ cause aboꝛsus sunt veniẽtes: ⁊ ꝙ ipse faciẽt peruenire mẽstrua: deinde facient aboꝛtiri.

¶ Ponit aliud signũ aboꝛsus futuri ex alia cã. Ut ex febꝛe ⁊c̃. Grauat caput ꝓpter vapoꝛes eleuatos ad caput. Signũ oculi non est signũ ꝓpꝛiũ nisi ꝯiunctuꝫ cũ alijs signis: ⁊ pz. Nota ꝙ oĩa ista sunt causa debilitatis matris ⁊ fetus: ⁊ per ꝯñs aboꝛsus.

¶ Et similiter cause aboꝛsus quãdo veniũt significant ipm̃. Cõplexiones vͦo ⁊ vlcera ⁊ apostemata ⁊ humiditates per ea cognoscunt que dicta sunt multotiẽs.

¶ Ponit aliud signuꝫ aboꝛsus futuri ab alijs causis vt ex casu percussione ⁊ hmõi. Ipsum. s. aboꝛsum.

¶ Factus aũt causa ventositatis cognoscit per signa ventositatis ⁊ extẽsionis absqꝫ grauedine ⁊ ex permutatione ⁊ ex additione cũ aeceptione inflatiuoꝝ.

¶ Ponit aliud signum qđ significat super ventositatem: ⁊ patet.

¶ Et cause pꝛimitiue iteruꝫ cognoscunt quãtitate sua.

¶ Ponit aliud signum quantitate sua. s. nota.

¶ Moꝛteꝫ vͦo fetus signat motio rei delate in cõcauitate grauantis sicut lapis qui mouet de latere ad latꝰ ⁊ ꝓpꝛie cum iacet super latus suum.

¶ Hic ponit signa aboꝛsus facti ⁊ ponit quatuoꝛ signa. 2a ibi (Et infrigidat.) 3a ibi (Et significat.) 4a ibi (Et qñqꝫ fit.) ¶ Dicit pͥmo ꝙ moꝛtẽ fetus significat ⁊c̃. In ꝯcauitate. i. in ventre. cã est qꝛ nõ viuit amplius: ⁊ per ꝯñs est graue: qꝛ deficiunt spiritus tenẽtes coꝛpus subleuatum. Que. s. res delate. Ad latus. s. ad motũ mulieris. ⁊ causa est: qꝛ significat ꝙ nõ amplius ligatur cum matrice.

¶ Et infrigidatur sumẽ cum ante illud esset calidum ⁊ detumescit mamilla. Et quandoqꝫ currunt humiditates virulente fetide.

¶ Ponit aliud signum: ⁊ patet. Sumen est pars infra vmbilicum per tres digitos.

¶ Et significat illud si iam acciderint ꝑgnãtibꝰ egritudines acute nocẽtes sua caliditate vehementer. Nã si ex eis ꝓhibet nutrimẽtũ moꝛit fetꝰ ⁊ si nõ ꝓhibet vehemẽtioꝛ fit egritudo: ⁊ fiunt alie egritudines pꝛaue.

¶ Ponit aliud signuꝫ: ⁊ pz. Iste est afoꝛ. 31. 5e parti. Mulieri in vtero habenti ab aliqua acutarum egritudinũ accipi moꝛtale. Causa est: qꝛ si pꝛohibes nutrimentum fetus moꝛitur. Si non pꝛohibes augmentatur moꝛbus.

¶ Et quãdoqꝫ fit cũ moꝛit fetus ante illud: ⁊ est de indicantibꝰ illud vt demergat oculus pꝛegnãtis ad ꝓfundum ⁊ fiat albedo oculi fusca. Et quãdoqꝫ fit rigida auris eius ⁊ extremitas nasi cũ rubedine labij ⁊ dispositio eius est similis hydropisi hyposarche.

¶ Ponit aliud signuꝫ: ⁊ pz. Nota ꝙ dicit demergat. i. ꝓfundat hoc est ꝓpter febꝛem cõsumptiuã. Fusca ꝓpter tractũ sanguinis. Rigida qꝛ auris est membꝛũ exangue: ⁊ ideo trahit caloꝛ. Rubedo labij qꝛ ibi trahit sanguis. Hydropisi hiposarche. s. quantũ ad inferioꝛa: quia inferioꝛa tumescant.

¶ De ꝯseruatõe embꝛiõis ⁊ cautela aboꝛsus. Cap. 10m.

Embꝛionis suspẽsio ex matrice est sicut suspẽsio fructꝰ ex arboꝛe ⁊ sicut maioꝛ timoꝛ qui timet sup fructũ ꝙ cadat est aut cũ icipit eiꝰ apparitio aut cũ ipsius existit cõplementuꝫ. Similiter qđ vehementius timet super embꝛionẽ qđ aboꝛtiuus fiat est apud pꝛincipiũ conceptionis ⁊ ante appꝛopinquationeꝫ: quare opoꝛtet vt caueant in his duabus hoꝛis cause aboꝛsus predicte.

¶ Hic determinat de ꝯseruatione embꝛionis. Primo docet regere mulieres ne aboꝛtiant. Scd̃o fetũ. ibi (Et medicine.) Primo ꝓbat ꝙ est timoꝛ aboꝛsus in ꝑncipio ⁊ in fine ipꝛegnationis. Scd̃o ponit regimẽ mulierũ ne aboꝛtiant. ibi (Et pharmacũ.) Primo arguit sic. Simile est de alligatiõe fetus ad matricẽ sicͥ de ligatione fructuũ ad arboꝛes: sꝫ timoꝛ est ne fructꝰ cadãt in ꝑncipio ⁊ in fine magꝭ ꝙ̃ in medio: ẜ ⁊c̃. Maioꝛ est nota. Minoꝛ pz: qꝛ in ꝑncipio ligamẽta sunt debilia ⁊ in fine fetus est magnificatꝰ ⁊ ligamẽta exicata ⁊ magꝭ patiunt de laboꝛe. Suspensio. i. alligato. Ex matrice. i. cũ matrice. Ex arboꝛe. i. cũ arboꝛe. Ante ꝓpingtatẽ. s. partus.

¶ Et pharmacum quidem solutiuum est de summa illarum causarum: quare opoꝛtet vt caueatur eius dispositio ante mensem quartũ ⁊ post octo ⁊ in eo qđ est inter illa iterum. Uerũtamen in eo qđ est inter illa est salubꝛius ⁊ ad ipsum peruenitur cum necessariuꝫ est. Et foꝛtasse non erit excusatio in quibusdam harũ hoꝛarum quin soluat ⁊ mundificet sang. eius vt nõ coꝛrumpat embꝛionem pꝛopter malitiam complexionis: quare opꝫ vt fiat cum facilitate ⁊ subtilitate. Et qñqꝫ etiam menstrua ante conceptioneꝫ nõ sunt menstrua necessaria ⁊ remanent in ea superfluitates mẽstruoꝝ eius indigentes mundificatione.

¶ Ponit regimẽ mulieris ne aboꝛtiat. Diuersificatur ẜm diuersas causas. 2a ibi (Et tunc.) 3a ibi (Et cũ aboꝛtit.) 4a ibi (Et si est.) 5a ibi (Si aũt.) 6a ibi (Propter lubꝛicitatẽ.) ¶ Dicit pͥmo ꝙ pharmacuꝫ hꝫ inducere aboꝛsum ⁊c̃. postea remouet dubiũ vtrum aliquo mõ ꝯueniãt pharmaca: ⁊ pz. Illarũ cãruꝫ. s. facientium aboꝛsum. Iste est pꝛimus afoꝛ. 4e particu. Pregnantes purgare si conuenit ⁊c̃. Harũ hoꝛarũ. s. ante quartum mensem ⁊ post septimũ. Cum subtilitate. i. cum perscrutatione: aliter cuꝫ medicina leui lenitiua vt est cassia thamarindi ⁊ huiusmodi: ita ꝙ pꝛincipaliter nõ intẽdit de medicina solutiua. Necessaria. s. in cõceptione. Ratio est quia

sunt superflua. In ea.s. muliere p̄gnante. Mūdificationē.s. alia.

¶ Et tunc si nō mundificanẽ recipit earū corruptionē embrion. Opꝫ ergo vt mundificeẽ illud subtile cū mūdificatiuis subtilibꝰ nō potando: sed supponendo in primis suppositoriū post colluꝫ matricis: imo supponanẽ in collo matricis: ⁊ nō mūdificeẽ cū eis illud qđ mundificaẽ vice vna: imo vicibꝰ pluribꝰ. Et cū super mulierē timeẽ ꝙ abortiaẽ causa cōplexionis ⁊ apostematum ⁊ vlcerum ⁊ ventositatis ⁊ reliquoꝝ: cureẽ totum cum eis que sunt in suo capitulo.

¶ Ponit aliud regimen mulieris ne abortiaẽ: ⁊ pꝫ. Post collū matricis.i. in ano. Mundificatur.i. mundificari debet.

¶ Et cū abortiẽ causa cōplexionis frigide: tunc si motor etiā est cōplexio tēpereẽ: ⁊ si est aliud ⁊ est de illis que declinare faciūt ad matricē māmā calidā ex qua timeẽ apostema cureẽ cuꝫ apocrusticis ⁊ ꝓhibentibus apostema: ⁊ cum eo qđ de solutione possibile est.

¶ Ponit regimē aliud ⁊ causam: ⁊ pꝫ. Si motor.s. aborsus. Et si est. Ponit quartum regimen: ⁊ pꝫ. De illis.s. ꝙ sit complexio cum materia. Apocrusticis.i. repercussiuis.

¶ Si aūt nō fuerit illud: imo nō timeẽ ex eo nisi vt ꝯsequaẽ embrionē causa eius nocumētū: aut lesio faciēs ipm abortiri: aut interficiens ipm: tūc opꝫ vt cureẽ cū medicinis ꝯseruātibus embrionē quas dicemus.

¶ Ponit quintum regimen.

¶ Propter lubricitatem vō ab humiditatibus que est plurima lubricitas: oportet in hora ip̄regnationis vt administrentur clysteria lenitiua euacuantia stercus: deinde administrenẽ iniectiones ⁊ ꝓuocātia vrinam ⁊ clysteria mundificantia matricem.

¶ Ponit sextū regimen diuersificatū ex cā que est lubricitas. Primo ergo in gn̄ali. Scđo in sp̄āli. ibi (Est vt in potu.) Prima pꝫ. Ab humiditatibꝰ.s. euenientibꝰ. Plurimū.s. parata inducere aborsuꝫ. Imp̄gnationis.i. hora qua querit impregnatio.

¶ De regimine bono ad illud. Cap. 11m.

Est vt in potu deẽ aqua radicis cum oleo de kerua: aut decoctio albascec: aut fenugreci cum oleo de kerua: ⁊ detur in potu in omnibus decem diebus aliquid de pillulis fetidis: ⁊ detur hiera. H. in potu.

¶ Ponit regimē in sp̄āli: qꝛ ponit remedia valētia ad humiditateꝫ matricis. Primo ponit alias medicinas interius. Scđo exterius ibi (Clystere.) ¶ Albascec.i. tribuli. Nota ꝙ ista remedia conueniunt ante impregnationem.

¶ Clystere bonū ad illud ⁊ ad ventositatē. ℞. sauine ⁊ origani ⁊ ameos ⁊ keisim ⁊ ramoꝝ anheti ⁊ camomille ⁊ ruthe ⁊ hascec ⁊ fenugreci ana pugillum vnū: decoquantur in tribus lib. aque donec cōsumaẽ medietas ⁊ sumaẽ de ea minus lib. ⁊ adde super ipsam sextarium vnum olei arazaki ⁊ sacraiati vnum olei sisamini ⁊ vtere ipso clysterizando: ⁊ clysteriza ipsam oībus quatuor diebus cum tantūdem.

¶ Hic ponit clysteria. Primo hoc. Scđo ostēdit qđ est fiendū post euōnē. ibi (Et post.) ⁋ Pria in duas sicut duo clysteria ponit. Secunda ibi (Et ex eo.) ¶ Cheisim.i. leuistici. Supponaẽ.s. cū instrumento ad matricē. Sextariū est pondus. 5. dragmaruꝫ ⁊ quatuor granorum ordei. Arazaki.i. berberi.i. de viola saracena. Sacraiati est pondus. 5. dracmarum ⁊. 16. granoꝝ ordei: ⁊ hoc est verū de sacraiati magna: qꝛ parua est medietas huius.

¶ Et ex eo est vt sumatur colloquintida ⁊ perforetur ⁊ extrahanẽ grana eiꝰ ⁊ impleaẽ oleo de lilio ⁊ dimittatur die ⁊ nocte: deinde p̄pareẽ in mane sup cinereꝫ calidā ⁊ dimittaẽ donec bulliat oleuꝫ integre: deinde coleẽ ⁊ clysterizeẽ cū eo receptrix duꝫ est tepidū. Hoc enim est mirabile ad lubricitatem humidam.

¶ Ponit aliud clystere: ⁊ patet. Recepetrix.i. matrix.

¶ Et post huiꝰ euacuationē opꝫ vt administrenẽ olea odorifera calida inūcta ⁊ iniecta ⁊ supposita in lanis. Et ꝯfectiones magne ⁊ medicamen alkekengi ⁊ diamarte ⁊ saggenea in omnibus tribus diebus aut quinque. Et similiter de diamusco ⁊ diaspermatico. Et iterum sumatur corticis thuris ⁊ cyperi tritorū etiā: amborum ana pars. j. ⁊ myrre pars. S. decoquanẽ cuꝫ septuplo sui aque donec remaneat quarta ⁊ coleẽ ⁊ clysterizeẽ ex ea cū. iiij. ʒ. in oībus tribꝰ diebꝰ postq̄ꝫ iam euacuata fuerit humiditas que est ante ipsam.

¶ Ponit medicinas post euacuationē cum clysterijs nunc dictis ⁊ ponit quatuor. Partes patēt. Ista clysteria ponuntur in. 5. cañ. Et iterum ponit aliam medicinam: ⁊ patet.

¶ Et ex pessarijs bonis sunt bdelliū ⁊ gluten alimbat ⁊ āmoniacuꝫ ⁊ nigella cōiunctim ⁊ singulariter ⁊ administrentur post mundificationem ⁊ supponatur spica ⁊ crocꝰ ⁊ mastix ⁊ myrra ⁊ gallia ⁊ castoreū ⁊ bdellium ⁊ similia in oleo nardino aut adipe anseris super lanam viridem. Et supponatur post illud cuius premissio necessaria ast coagulum leporis.

¶ Ponit aliud medicamen: ⁊ pꝫ. Pessariū est recipere cotū inuolutū in pecia cū medicaminibus. Et supponaẽ. Ponit aliam: ⁊ pꝫ.

¶ Et medicine conseruantes fetum in ventre matris cum non est nocumentum complexionis calide aut ap̄atis calidi ⁊ similiū illis. Et sunt medicine que sunt ad cor sicut zedoaria ⁊ doronigi ⁊ been duo ⁊ lenificantes ⁊ diamuscum ⁊ metridatū. Medicamē prohibens aborsuꝫ. ℞. doronigi ⁊ zedoarie ⁊ castorei ⁊ asse ⁊ gallie ⁊ musci ⁊ cardamomi minoris ⁊ gallarū ⁊ spodij: oiuꝫ añ. ʒ. j. cū aqua frigida ⁊ clysterizeẽ calefactū ante hoc. Et ex eis que ꝯferunt in eo sunt ordeū ⁊ camomilla ⁊ assa ⁊ anhetum ⁊ ameos ⁊ similia.

¶ Hic docet conseruare fetum in vtero: ⁊ pꝫ. Delemet.i. doronigi. Been duo.s. albū ⁊ rubeū. In eo.s. clysteri constituendo.

¶ De regimie aborsus ⁊ extractiōe fetꝰ mortui. Ca. 12m.

Quandoqꝫ aborsus in quibusdam horis necessarius est de quibꝰ est illa que est cuꝫ pregnās est puella parua supra quā timeẽ mors ex partu. Et de illis est cū in matrice est nocumentū ⁊ additio carnis stringens super fetus egressionem quare interficit. Et de illis est apud mortē fetus in ventre pregnantis. Et scias ꝙ quando fit difficilis partus quatuor diebꝰ tūc iam moriẽ fetus: quare occupatus sis in vita matris ⁊ nō occuperis in vita fetus: imo stude in extractione illius.

¶ In precedentibus Auicē. determinauit de aborsu quātū ad causas signa ⁊ curaꝫ: determinat hic de regimine aborsus ⁊ de extractione fetus. Primo ponit regimen quando est necessarius aborsus ꝭm opinionē suaꝫ. Scđo scđm antiquos. ibi (Extractio.) Primo ponit causas in quibus debet prouocari aborsus. Scđo ostendit que prouocāt aborsum. ibi (Et aborsum.) ⁋ Prima in quatuor ꝭm ꝙ ponit quatuor casus. 2a ibi (Et de illis.) 3a ibi (Et de illis.) 4a ibi (Et scias.) ¶ Dicit primo ꝙ aliquādo est necessariuꝫ prouocare aborsum ⁊c. De tertia dicit ꝙ etiā quādo fetus est mortuus ⁊c. De quarta dicit ꝙ quādo non facit fetus in quatuor diebus: tunc debet fieri aborsus. Nota ꝙ quando est puella ipsa nō habet mēstrua completa nec lata: ⁊ ideo est timor de morte. Stringens.i. prohibens. Nota ꝙ quando esset generata caro: tunc non posset fetus exire: ⁊ ideo esset timor.

¶ Et aborsum quidem quandoqꝫ faciunt motus et

quandoq; faciunt ipm medicine. Et medicine quidez faciunt: quoniā interficiunt fetuz: ⁊ q2 ꝓuocant menstrua cum fortitudine. Et quandoq; faciunt cū lubricitate. Et interficientes fetuz sunt amara ⁊ prouocantia menstrua. Iterum sunt amara ⁊ acuta ⁊ lubricantia sunt humida viscosa que administrent bibita ⁊ supposita. Et ex motibus est flobothomia ⁊ ꝓprie ex saphena post basilicam ⁊ ꝓprie super magnitudinē ieiunij ⁊ famis ⁊ exercitiū ⁊ saltus plurimi ⁊ delatio oneris grauis ⁊ vomitus ⁊ sternutatio.

¶ Ostendit que sunt illa que ꝓuocāt aborsum: ⁊ ponit tria regimina ad hoc. 2a ibi (Et de regimine.) 3a ibi (Et de medicinis.) Primo ponit diuisionē cāruz ꝓuocantiū aborsum. Scdo declarat mēbra diuisionis. ibi (Et medicie.) Prima pz. ¶ Dicit pᵒ ꝙ medicine ⁊c. De scda dicit ꝙ de motibꝰ ꝓuocantibus aborsum sunt flōmia ⁊c. Flobothomia basilice diminuit nutrimentum fetus. Saltus facit fractionem cotilidonum. Item sternutatio facit motum ventris versus infra ⁊ matrix comprimitur ⁊ est timor: ⁊ ideo in prouocatione aborsus medici precipiunt sternutationem.

¶ Et de regimine bono in illo est vt intromittat in os matricis pregnantis charta facta licyniū: aut penna: aut herba amara vel abrasa cum mensura quātitatis pēne ex vsnen: aut rutha: aut hatranita: aut syracost. Ipsa enim abortiri faciunt ꝓculdubio: ⁊ ꝓprie cū liniuntur ex aliqua medicinarū abortiri facientiū sicut alkitran ⁊ pulpa colloquintide.

¶ Ponit 2m regimē ⁊ dicit ꝙ dz poni licyniū ⁊c. Herba amara ⁊c. vt cotila fetida vel mṙicaria. Pēne. s. ad pōdus vl ad visuz. Hatranita. i. ciclamē: als panis porcinꝰ. Aloe. i. filix. Alkitrā. i pix liqda.

¶ Et de medicinis qdē abortiri facientibꝰ alie sunt singulares ⁊ alie cōposite. Et singulares qdē iaz diximꝰ in tribulis medicinaꝝ singulariū ⁊ cōpositas in antidotario. Hic vo dicemus de vtrisq; ordinibꝰ eas que magis operatiue sunt in intentione. De medicinis vo singularibꝰ que sunt longinqores a vehemētia caliditatis sunt sicut absinthiū ⁊ cassia. Sed medicine singulares calide sunt sicut semē cassie qd est simile nasturtio ⁊ est ei odor nasturtij ⁊ grana harmel iterū bibita ⁊ supposita. Et oleū balsami cū supponit extrahit fetū ⁊ secūdinā. Et assa ⁊ galbanū forte est ⁊ iteꝝ. ⁊ buchormarien in hoc cap. fortis est valde bibita ⁊ supposita: ita ꝙ qdā existimāt ꝙ si ꝑgnās iacet sup eā ꝑducit eā ad abortiēdū. Et succus eius corrūpit fetū linitus sup ventrē: quāto ergo plus suppositus super coitum. Et simil'r succus reliquarū hartanitarū. Et si in potu det de vsnen persico pōdus. ʒ. iij. eijciet fetū in die illo. Et cum sumit de cordumeni tertia. ʒ. eijcit fetū ⁊ facit posſidere caliditatē ⁊ motuz. Et iterū si inijciat decoctio pulpe collogntide in iniectorio narrato ſm decoctiones suas: aut supponat in lana suppositorio ascendēte. Et ex medicinis bonis est cinamomū cū permiscet cum rubea. Ipsum enim abortiri facit fetum bibitum aut suppositū: ⁊ cū hoc sedat nauseam.

¶ Ponit 3m regimē. Primo ponit diuisionē remittēdo nos. Scdo declarat mēbra. ibi (Hic vo dicemus.) Ponit medicinas. Primo simplices. Scdo cōpositas. ibi (Et de medicis.) Primo ponit medicinas que operant a qlitate. Scdo a ꝓprietate. ibi (Et de illis.) Prima est clara. Cassia. s. lignea. Magister Thomas vtit in hoc casu hoc puluē. ℞. cassie lignee croci myrre aā. ʒ. j. sumat cū maluasia aliqbꝰ vicibꝰ. Bucormarien. i. panis porcinus. Sup coitū. i. sup via coitus. Reliqrū hartanitarū. i. aliarū specieruz panis porcini. Cordumeni. i. cardamomi. Cū rubea. s. tinctorum.

¶ Et de illis que ꝓprietatem habent est vngula asini. Scdm enim ꝙ quidā existimant si cū ipsa suffumiget fetus mortuus extrahit eum. Et cū ex stercore eius fit suffumigatio per traiectoriū extrahit mortuū velociter. Et simil'r suffumigatio cū oculo piscis saliti.

¶ Ponit medicinas que operant a proprietate: ⁊ pz.

¶ Et de medicinis cōpositis ebibitis in hoc est medicamē forte in faciēdo aborsum ⁊ extrahēdo fetū mortuū. Qd. ℞. ase pōdus. ʒ 5. ⁊ folioꝝ ruthe sicce. ʒ. iij. et myrre. ʒ. ij. ⁊ est dosis. j. sumat in potu cum decoctione sauine. dosis vna in mane ⁊ dosis. j. in vesperis.

¶ Ponit medicinas cōpositas. Primo hoc. Scdo ponit formā instrumenti cum quo fit iniectio in matrice. ibi (Opz.) Prima in tot quot medicinas cōpositas ponit. Partes patet. ¶ Dicit pmo ꝙ medicine cōposite fortes sunt ⁊c. Ase. s. fetide.

¶ Aut sumat aristologia longa ⁊ gentiane ⁊ baccarū lauri ⁊ myrre ⁊ costi marini ⁊ cassie lignee nigre ⁊ rubee tincture ⁊ succi absinthij ⁊ cordumeni recētis acuti ⁊ piperis ⁊ mescatramesir etiam partes equales de quo bibat omni die aur. j. x. diebꝰ. Et de medicinis bonis facientibus aborsum cum facilitate cuz sedatione nausee est illud qd. ℞. cinnamomi ⁊ cordumeni ⁊ sauine: omniū aā. ʒ. x. myrre. ʒ. v. ⁊ sit dosis eiꝰ. ʒ. iij. omni die ⁊ alleuiat cū hoc mūdificatio entre ⁊ exitus secūdine. Et tyriaca diatesseron etiam est fortis in faciendo aborsum ⁊ extrahendo mortuum. Et ad infantem mortuum sumantur. ℥. iij. aque ruthe ⁊ tātūdē aque fenugreci decocti cū ficubus decoctione multa. Et origani. ℥. iij. ⁊ sumant in potu. Ipsa enim lubricant mortuum. Et quādoq; datur in potu aque frigide quātitas lib. j. ⁊ pulverizat desuper altee. ℥. j. ⁊ datur in potu ⁊ vomitur ⁊ fit sternutatio. Et dat in potu aqua ruthe plurima cum oleo de fenugreco decocto cum dactylis ⁊ est conueniens secundine.

¶ Ponit secundam medicinā: ⁊ pz. Enixe. i. parturientis. Aqua ruthe. s. succi ruthe. Lubricant. i. lubricare faciunt.

¶ Et de pessarijs est medulla cordumeni de qua ⁊ ex aromatico fiat pessariū ⁊ supponat. Pessarium forte. ℞. succi cucumeris asinini kirat. viij. cōfecti cum felle thaurino ⁊ supponat: extrahit. n. fetū mortuū. Pessariū pauli. ℞. elleboꝝ nigrū ⁊ staphisagriā ⁊ aristo. ro. ⁊ buchormarien ⁊ grana almezereon ⁊ pulpaz colloquintide ⁊ āmoniacū terant oīa ꝑter āmoniacū. Ipm nāq; resoluit in aqua ⁊ aggregent cuz eo reliqua. Et qñq; ponit cū eo fellis thaurini exiccati pars. j. ⁊ fit ex eis pessariū. Et iterū aliud forte valde. ℞. salis āmoniaci triti. ʒ. x. āmoniaci. ʒ. iiij. ꝯficiat sal āmoniacus cū resolōne āmoniaci. Et fiat ex eo pessariū ⁊ supponat nocte tota eleuatis pedibus sup puluinar. Et inijciat iterū in eā qd sit sicut decoctio absinthij ⁊ sicut succus ruthe ⁊ sicut decoctio sauine ⁊ oleū de kerua.

¶ Hic ponit pessaria ⁊ ponit tria. Partes patent. Prima patet. Et ego vidi cū hac prouocare aborsum. Kirat est pondus qtuor granoruz ordei. Pessariū. Ponit aliud: ⁊ patet. ℞. salis. Ponit aliud: ⁊ patet. De kerua. i. de cataputia.

¶ De instrō quo iniectio fit in matricē. Cap. 13m.

Oportet vt sit istrumētū quo iniectio fit triāgulate extremitatis longū habēs collum ſm mēsurā longitudinis colli matricis mulieris que curatur ⁊ taliter vt ingrediat os matricis ⁊ sentiat mulier ꝙ iaz peruenit in spatiū intra ma-

tricem ⁊ iniĳciatur per ipsuꝫ illud quod interficit ⁊ qđ lubꝛicat ⁊ quod extrabit.

¶ Ponit formam instrumenti cum quo debet fieri iniectio in matrice: ⁊ patet. Extrabit.s.fetum.

¶ De regimine quoꝝdam antiquoꝛuꝫ in extrabendo fetum moꝛtuum. Cap.14m.

Extractio fetus moꝛtui ⁊ incisio eius cū ferro cū difficilis fit part⁹ ꝯsidereꝶ an sit salubꝛis an sit nō salubꝛis. Si ergo fuerit ex illis que salubꝛes sunt simus audaces in curatiōe ei⁹: ⁊ si nō ꝓbibeaꝶ illud. Mulieri eni cui⁹ dispō mala est accidit syncopis cum vigiliĳs ⁊ obliuione ⁊ mollificatione ⁊ dislocatione. Et cū vocaꝶ nō foꝛtasse respondet: ⁊ cum clamaꝶ alta voce respōdet debiliter: deinde superuenit ei syncopis iterum. Et de illis sunt que spasmanꝶ cū tensione ⁊ pulsant earū lacerti ⁊ ꝓbibenꝶ a cibo ⁊ est pulsus earum paruus frequens. Illis vō que saluanꝶ nibil accidit de boc.

¶ Determinat de extractione fetus ſm opinionē alioꝝ. Pꝛio ostēdit que mulieres sunt in qbus oꝫ fieri ista operatio ⁊ in qbus nō. Scđo docet formā extrabēdi. ibi (Opꝫ ꝰ.) Tertio docet succurrē accidentib⁹. ibi (Et necessaria.) ¶ Dicit pmo ꝙ qdā antiquoꝝ ⁊c. Salubꝛis.i.cum salute mulieres. Mala est.s.ad sustinendum abstractionem cū ferro. Dissolutione.i.inquietudine: al's dislocatione.s.matricis. Cum tensione.i.dilatione.

¶ Opꝫ ergo vt mulier resupineꝶ super caput ⁊ super doꝛsum suū: ⁊ sit caput eius decliue ad iferioꝛa ⁊ crura eius eleuata ⁊ ꝯtineāt eā mulieres: aut accipiāt ab omni latere si fuerint pꝛ̄sentes. Et si nō ligeꝶ pectus ei⁹ ad lectū cū ligamētis ⁊ nō attrabaꝶ coꝛp⁹ eius apud tensionē. Deide aperiat obstetrix rectū colli matricis ⁊ inungat manū sinistrā oleo ⁊ aggreget oēs digitos in lōgitudine ꝓtensos ⁊ itromittat eos in os matricis ⁊ dilatet eos etiā cū eo qđ est supꝛa ipsos de oleo. Et inquirat vbi opꝫ figere vncinos qbus fetus extrabaꝶ ⁊ loca eleuata vt figanꝶ in eis vncini ⁊ si appꝛoximat ei, qđ inuenit. Ista ergo sunt loca in fetu qui descendit super caput oculi ⁊ os ⁊ collū ⁊ paulatim ⁊ sub mādibula ⁊ furcula ⁊ loca ꝓpinqua costis ⁊ sub bypocundrĳs. In fetu vō qui descēdit sup pedes sunt ossa que sunt supꝛa pectinē ⁊ coste medie ⁊ furcula. Deinde teneat instrumentū quo extrabaꝶ fetus cū manu dextra ⁊ intromittat manū sinistrā sub vnciuo in eo qđ est inter digitos suos ⁊ infigaꝶ in partib⁹ locoꝝ que diximus donec perueniat ad rem vacuā: ⁊ infigaꝶ ecōtra vncinus alius vt sit attractio equalis ⁊ nō ꝺclinet ad partē aliquā. Deinde tendaꝶ ⁊ nō sit tensio equalis in directo tm̄: imo in laterib⁹ etiam sicut fit in ablatione dentiū. Et opꝫ in boꝛa illa vt mollificeꝶ tēsio: deinde itromittaꝶ index inūctus ⁊ digiti plurimi in eo qđ est inter matriceꝫ ⁊ coꝛpus qđ retinetur ⁊ circundent digiti eius circuitum. Cū ergo sequitur fetus ſm ꝙ opꝫ tunc permutetur vncinus pꝛimus ad locum altioꝛeꝫ: ⁊ ita fiat cuꝫ vncinis aliĳs donec egrediatur fetus totus cum attractione.

¶ Ponit regimē extrabēdi. Pꝛimo totū fetū simul. Scđo frustatī. ibi (Oꝛ si egrediaꝶ.) ¶ In pma parte ostēdit solū modū operādi: ⁊ pꝫ. Coꝛp⁹ eius.s.inferius. Apud tensionē.s.factaꝫ in extractione fetus. Rectū.i.clausuꝫ. Oleo aliquo vt manus fit magis moꝛbida. Qđ inuenit.i.inuenire intēdit. Tendaꝶ.i.trabaꝶ. Ut mollificeꝶ.i.alleuieꝶ: ⁊ coꝛpus fetus. Cum ergo sequiꝶ fetus.s.exitū.

¶ Oꝛ si egrediaꝶ manus ante aliā ⁊ nō est possibilis reditio eius ꝓpter ipsius coarctationē: tūc opꝫ vt inuoluaꝶ sup ipsam pānus vt nō lubꝛicet ⁊ attrabaꝶ tādiu donec cū tota egrediꝶ ⁊ abscindaꝶ ex spatula: ⁊ ita fiat cum egrediunꝶ ambe manus ante adiutoꝛia sua: ⁊ nō est possibilis earū reductio. Et simil'r fiat de pedib⁹ cū nō ꝯsequiꝶ eos ambos reliquū coꝛp⁹.s.incidanꝶ ex inguinib⁹. Et si caput infantis est magnū: ⁊ accidit ei coarctatio in exitu: ⁊ est in capite ei⁹ aqua ꝯgregata: tūc opꝫ vt intromittaꝶ inter digitos flobotbom⁹: aut cultellus spinosus: aut cultellus quo incidunꝶ bemoꝛroides nasi ⁊ perfoꝛeꝶ cū eo caput vt effundatur aqua ⁊ ꝺtumescat. Et si aqua nō est ⁊ est necessariū vt extrabaꝶ cerebꝛum eius fiat. Si aūt fetus est magni capitis natura: tūc opꝫ vt findaꝶ craneū ⁊ capiaꝶ cuꝫ tenaliĳs quibus extrabunꝶ dentes ⁊ ossa ⁊ extrabaꝶ. Et si egrediaꝶ caput ⁊ coarcteꝶ pectus: ⁊ tūc findanꝶ cū boc ingenio loca que sequunꝶ furculaꝫ donec perueniaꝶ ad ossa vacua: quare effundaꝶ bumiditas que est in pectoꝛe ⁊ detumescat pectus. Si aūt nō aduneꝶ: opꝫ tūc vt scindaꝶ ⁊ auferaꝶ furcula. Cū eni auferꝶ obedit tūc. Et si fuerit inferius ventris apostemosum ⁊ fet⁹ moꝛtuus aut viuus opoꝛtebit tunc etiam vt euacueꝶ sicut narrauimus cū eo qđ est in ꝯcauitate eius. Fetus aūt qui egrediꝶ super pedes attractio fit facilis ⁊ trāspositio eius ad os matricis facilis. Oꝛ si coarteꝶ apud ventrem ⁊ pectus: opꝫ tunc vt attrabaꝶ cū pāno ⁊ findaꝶ ſm ꝙ narrauimus donec effundaꝶ qđ intra ipsuꝫ est. Si vō reliqua membꝛa auferanꝶ ⁊ redeat caput ⁊ retineaꝶ: tunc intromittaꝶ manus sinistra: ⁊ queraꝶ cuꝫ ea caput ⁊ extrabaꝶ cū digitis ad os matricis: deinde intromittaꝶ in eo vncinus vnus aut duo ex illis qbus attrabiꝶ fetus ⁊ attrabaꝶ. Et si os matricis iam coarctatū est ꝓpter apostema calidū accidens ei: tunc nō opꝫ vt laboꝛeꝶ: imo opꝫ tunc vt administreꝶ effusio rerū pinguiuꝫ plurima ⁊ bumectatio ⁊ sessio in tina: ⁊ administrenꝶ epitbimata ad aperiendū os matricis ⁊ auferaꝶ caput sicut diximus. In illo aūt qui de fetib⁹ egrediꝶ super latus si possibile est vt equeꝶ: tunc administrenꝶ epitbimata ad aperiendū os matricis que diximus. Et si nō fuerit illud icidaꝶ infans tot⁹ interius.

¶ Ponit regimē extrabēdi fetū per frusta: ⁊ pꝫ. Ante alia.s.membꝛa: qꝛ pꝛimo venit manus. Reductio.i.reflexio. Ambo.i.in exitu. Spinosus.i.acutus. Bemoꝛroides nasi.i.polyp⁹. Uacua.i.sola.s.pectoꝛis. Cum eo.s.fetu qui scindiꝶ. Et teneat caput.s.inferius. Ut laboꝛeꝶ.i.in cura. Ut equeꝶ.i.reducaꝶ iferius. Epitbimata.s.facta euacuatione. Et si nō fuerit.s.possibile.

¶ Et necessaria est post administrationē barū rerum administratio specierū curatiōis apostematū calidoꝝ que eueniunt in matrice. Oꝛ si accidat fluxus sang. curetur cum eo qđ est in capitulo suo.

¶ Docet succurrere duobus accidentibus: ⁊ patet. Fluxus sanguinis.s.a matrice.

¶ De regimine pꝛ̄gnantis post aboꝛsum. Cap.15m.

Cum aboꝛitur mulier fetuꝫ opoꝛtet vt suffumigetur cum bdellio ⁊ byssopo ⁊ albarmel ⁊ glutine albotin ⁊ oꝛigano ⁊ synapi albo vt currat sang. ⁊ nō ingrossetur: quare retineatur ⁊ doloꝛem faciat.

¶ Hic ponit regimen pregnantium post aborsum: ⁊ patet. Ut suffumigetur. s. matrix. Albarmel. i. rutha.

¶ De extractione secundine. Cap. 16m.

Ingeniũ qdẽ in extractione qđ admistraꝛ in ea absq̃ medicamine est vt sternutet cũ aliq̃ eoꝝ que sternutare faciũt: deĩde teneat ambas nares ⁊ os violẽter quare ĩspissaꝛ vẽter ⁊ tendiꝛ ⁊ lubricat secũdina. Cũq̃ apparet secundina: tunc tendaꝛ paulatim cũ facilitate ⁊ nõ sit in ea labor vt nõ abscindaꝛ. Cũ ergo timeꝛ abscissio stringaꝛ illud qđ sequiꝛ manu cũ coxa mulieris ꝯstrictione temperata ⁊ laboreꝛ in sternutatione.

¶ In p̃cedẽtib⁹ Aui. determinauit de extractione fet⁹ mortui: hic de extractione secũdine. Primo hoc. Scđo de ꝓhibitione impregnatiõis. ibi (Medico.) Tertio de mola. ibi (Qñq̃.) Quarto de figura nãli ⁊ nõ nãli part⁹. ibi (Figura.) Quinto de difficultate partus. ibi (Difficultas.) Primo docet extrahere secũdinã ꝺm opionẽ suã. Scđo ponit opi. antiquoꝝ. ibi (Et de antiqs.) Tertio iterũ ponit opi. ꝓpriã. ibi (Etiã videꝛ mihi.) Primo docet extrahere secũdinã cũ sternutatione. Scđo per alia regimina. ibi (Cũq̃ tardaꝛ.) Tertio ponit medicinas. ibi (Et adiuua.) ¶ Dicit p̃ ꝙ tu debes facere sternutationẽ ⁊c. absq̃ medicamĩe. s. per os vel per anũ. Inspissaꝛ. i. ĩgrossaꝛ. Nota ꝙ aer retẽtus nõ potẽs exire per superi⁹ cõprimit diaphragma. Et diaphragma cõprimit secũdinã. Scindatur. i. frãgaꝛ. Illud qđ seqꝛ manũ. i. illud qđ ẽ de secũdina ĩ manu.

¶ Cũq̃ tardaꝛ casus secundine non tendas eam tensione aliqua: ĩmo stringe eaꝫ ad coxas ambas ligatione desuper taliter vt nõ ascendat.

¶ Ponit alia regimina. 2a ibi (Et si fuerit.) 3a ibi (Et qñq̃ sufficit.) ¶ Dicit p̃mo ꝙ quãdo ipa nõ egrediꝛ tu debes stringere illud qđ egressum est ⁊ ligare ad coxam mulieris. Non tendas. i. non trahas. Ut non ascendatur. i. vt non reuertatur.

¶ Et si fuerit adherẽs cũ ꝓfunditate matricis: tũc subtiliatio sit in separatione ei⁹ cũ motu leui ad latera vt mollificenꝛ ligamẽta. Et opꝫ vt nõ cadat ĩ hoc labor oĩno. Et si fuerit retẽtio ei⁹ ꝓpter vehementiã oppilationis ⁊ ꝯstrictionis oris stõchi ĩgenieꝛ vt carmineꝛ aut cũ digitis aut effusione vnguentoꝝ calidoꝝ mollificãtiũ ꝺm ꝓpiquiorẽ p̃parationẽ situs mulieris que possibilis est in ea. Et fortasse est iacere ei⁹ ꝯueniẽtius ad illud. Et qñq̃ adiuuãt ad illud vnctiones ⁊ emplastra lenificantia deforis sub vmbilico ⁊ alchatim.

¶ Ponit aliud regimen: ⁊ patet. Ut carminetur. i. dissoluaꝛ. Propinquiorẽ. i. ꝯuenientiorem. Si fortasse. s. conuenientior preparatio. Iacere. s. super dorsum. Alkitran. i. pix liquida.

¶ Et qñq̃ sufficit linimẽtũ digitoꝝ obstetricis: deide regaꝛ regimẽto sternutationis ⁊ suffumigationũ ⁊ tinarũ ⁊ eoꝝ que bibunꝛ ⁊ ĩgenieꝛ oĩ ingenio. Ipsa eniꝫ in quolibet spatio putrefit ⁊ leniꝛ ⁊ cadit.

¶ Ponit aliud regimen qđ conuenit obstetrici: ⁊ patet. Digitorum scꝫ emissoruꝫ in matricem. In omni spatio. s. quo mollificatur. Et cadat. s. facta putrefactione.

¶ Et adiuua te cuꝫ diureticis fortibus. Et administra ei tinam decoctionis vsnẽ: quoniã facit ipsam cadere. Et de illis que faciunt ipsaꝫ cadere est vt infundatur in matricẽ vnguentũ basilicon. Ipsuꝫ enim putrefacit eam ⁊ extrahit ipsam. Et cũ egrediꝛ administreꝛ oleũ ros. ⁊ similia. Et de his que adiuuant ad lubricationẽ eius est vt in potu detur aqua rosarum recentiuꝫ puluerizata desuper altea: aut detur in potu: aut supponatur aliquid de stercore accipitris ⁊ administreꝛ desuper qđ dictuꝫ est de medicinis facientibus abortiri fetum ⁊ pessarijs ⁊ suffumigationibus. Et de suffumigationib⁹ bonis est elleborus al. facta suffumigatione cũ eo: ⁊ stercus colũbinũ etiã facta suffumigatione cũ eo: ⁊ aristologia facta suffumigatione.

¶ Ponit medicinas: ⁊ patet. Usnee. i. lanugo que inuenitur super quercum. Et cum egreditur. i. post egressionem.

¶ Et de antiquis fuerunt qui preceperũt obstetrici vt inuolueret manum suam in pãno ⁊ intromitteret eam ⁊ acciperet secundinaꝫ: sed hec cura est dolorosa. Nã cum non egreditur secundina: tunc ipsa carminatur ⁊ egrediꝛ post dies. Uerũtamen parienti accidit dispositio maligna ꝓpter vapores malos ascẽdentes ex secundina ad cerebrum ⁊ cor ⁊ stomachum. Opꝫ ergo vt succurratur ad nocumenta earum cum suffumigationib⁹ aromaticis ⁊ potu almeisus ⁊ diamusci. Et administrenꝛ epithimata super cor ⁊ stomachũ ⁊ medicine aromatice facientes cordi.

¶ Ponit opi. antiquoꝝ. Primo quorũdaꝫ. Scđo cuiusdã alterius. ibi (Et qdã.) Prima pꝫ. ¶ Terminaꝛ. i. diuidiꝛ. Ex secũdina. s. retẽta. Eoꝝ. s. mẽbroꝝ dictoꝝ. Almeisus. i. nasturtij albi.

¶ Et quidam antiquorum locutus est de extractione secundine sermoneꝫ quẽ ego sua dictione narro. Inquit Ludus: si remanet secũdina in matrice post exitum fetus: tunc si os matricis est apertuꝫ ⁊ secundina est suspẽsa que iaꝫ collecta est ⁊ facta est similis sphere in latere matricis: tunc exit⁹ eius est facilis. Et opꝫ vt calefiat manus sinistra ⁊ inũgatur ⁊ intromittatur ad profundum: ⁊ querat cuꝫ ea donec inueniat secundinam cum collo matricis ãnexam: oportet vt trahatur non ꝺm rectitudinem: quoniaꝫ timemus in cõuersionẽ matricis: neq̃ attractione vehementi: imo opꝫ in primis vt permutetur cũ facilitate ad latera dextra ⁊ sinistra: deinde addatur in quantitate attractionis. Ipsa enim attrahitur tunc ⁊ separatur ex adherentibus. Et si os matricis fuerit adunatũ administra species curationis quas dixi tibi. Et si non fuerit virtus debilis administra res mouentes sternutationem et suffumigationes cum speciebus in vase. Et si aperitur os matricis: tunc tu intromitte manum ⁊ extrahe eam ꝺm ꝙ diximus. Et si non egrediꝛ secundina cum istis rebus tunc non sollicitieris ex hoc. Ipsa eni post dies paucos resoluetur ⁊ curret sicut currit aquositas san. At ṽo augmentum odoris eius facit dolorem capitis ⁊ corrumpit stomachum ⁊ angustiã facit. Quare non oportet vt sollicitieris: ⁊ oportet vt non sit abbreuiatio in administratione suffumigationis cũ rebus conuenientibus ad illud.

¶ Ponit opi. cuiusdaꝫ alterius ponendo verba eius: ⁊ pꝫ. Similis sphere. i. rotũda. Cõuersionẽ. i. cõmotionẽ. Ex aherẽtia. i. ab adherentia. Adunatum. i. clausum. Abbreuiatio. i. diminutio.

¶ Inquit ⁊ iam expertus sum in hoc suffumigationeꝫ nasturtij ⁊ ficuuꝫ siccarũ. Et alius locutus est ꝺm sermonem quẽ scripsimus ꝺm modum suum etiã. Etiam videtur mihi vt ponantur medicine acute sicut rutha ⁊ prassium ⁊ abrotanũ ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleũ de alcãnatãte quãtitatis qua humefiant medicine sicce: aggregetur totuꝫ illud in vase nouo ⁊ cooperiaꝛ caput eius ⁊ fiat in eo foramen paruũ ⁊ intromittaꝛ in foramine cãna ⁊ ponaꝛ sub eo ignis. Cũq̃ vno feruore bullierit remoue ipm ⁊ pone ipsuꝫ super prunas ⁊ approxima ipsum scamno super qđ sedet mulier ⁊ pone cannam in

nam in vuluam eius ⁊ cooperi cum pannis plurimis ex partibus eius vt non egrediatur vapor ⁊ dimitte eā ſm hūc modū duabus horis donec permutetur secū-dina. Or si non sufficit illud ⁊ debilitat̄ vapor in extra-hēdo ipsam: tunc tibi cōuenit vti emplastris que abor-tiri faciunt fetū. Administratio nāq3 eoꝝ post vapora-tionē est fortior ⁊ nō penetrabilioris virtutis.

¶ Inquit.s.medicus. Uidetur mihi. Reuertitur ad opin. suam ⁊ p3. Permutetur idest extrahatur.

¶ De probibitione impregnationis. Cap.17m.

MEdico q̄nq3 necessariū est probibere ipregna-tionē in parua sup quā timet̄ de partu ⁊ in ea in cuius matrice est egritudo. Et in ea in cuius vesica est debilitas. Grauitas nāq3 fetus fa-cit possidere scissurā in vesica: quare inuolūtarie egre-dit̄ vrina ⁊ nō pōt retineri vsq3 ad finē vite.

¶ Determinat de ꝓhibitione ipregnationis. Prio ponit cās in q-bus d3 ꝓhiberi impregnatio. Scdo ponit regimen. ibi (Et de regi-mine.) Tertio medicinas. ibi (Et de illis que oportet.) Prima p3. ¶ In parua.s.puella. Scissura.i.ruptura.

¶ Et de regimine in hoc est vt precipias in hora coit9 vt caueat̄ forma impregnatiua quā diximus. Et cū di-uersitate inter duas spermatis eiectiōes ⁊ sepatiōe cū velocitate ⁊ p̄cipue vt eleuet̄ mulier cū cōplemēto coi-tus ⁊ saliat ad posteriora salt9 vsq3 ad. vij. ⁊. ix. fortasse eni egrediet̄ sperma. Incessus aūt paruus ⁊ saltus ad anteriora q̄scere facit sperma fortasse. Et q̄nq3 adiu-uat ad lubricitatē spermatis vt sternutet.

¶ Ponit regimen ad hoc: ⁊ p3. Nota q̄ q̄n est distantia iter vnum semen ⁊ aliud tunc probibetur impregnatio: vt patet ab Auic. 10. de animalibus.

¶ Et de illis que op3 considerare est vt supponat̄ ante coitu3 ⁊ post ipsu3 alkitran ⁊ vngat̄ cū eo virga: ⁊ silr cum oleo balsami ⁊ cerusa ⁊ vt supponant̄ ante ⁊ post pulpa granati ⁊ alumē. Et suppositio ēt sūmitatis cau-lis ⁊ seminis eius apud mundificationē ⁊ apud coitu3 ⁊ post ipsu3 est in hoc fortis. Et proprie q̄n ponitur in kitran ⁊ summergit̄ in calamēto. Et suppositio folioꝝ algarab post mundificationem. Et proprie q̄n cū hoc sunt summersa in aqua foliorū algarab ⁊ similiter pul-pa collogntide ⁊ albeguerescen ⁊ scorie ferri ⁊ cauliu3 ⁊ scamonee ⁊ seminis caulis p̄tes equales aggregētur cū kitran ⁊ supponant̄. Et suppositio piperis post coi-tu3 probibet ↄceptionē. Et similiter suppositio sterco-ris elephātis sola: aut cū suffumigatiōe cū eo in horis predictis. Et de ebibitis est vt in potu dentur aque al-bedarungi vnc. iij. ꝓhibet enim impregnationem.

¶ Ponit medicinas: ⁊ p3. Algarab.i.salicis. Albeguerescen.i.lily. Al-bedarungi.i.basiliconis.

¶ De mola. Cap.18m.

QUandoq3 accidunt mulieri dispositiones si-miles dispōnibus pregnātium ex retentione menstruoꝝ ⁊ alteratione coloris ⁊ casu appe-titus ⁊ adunatione oris matricis. Et q̄nq3 est cum eo durities quedam.

¶ Hic determinat de mola. Primo quantum ad causas ⁊ diuersi-tates. Scdo ponit signa. ibi (Et de signis.) Tertio cura3. ibi (Regi-mē.) Prio notificat molā. Scdo ostēdit nocumēta que contingūt cū mola. ibi (Et quandoq3.) Tertio ponit diuersitates mole. ibi (Et mola.) ¶ Dicit p̄mo q̄ q̄nq3 accidit mulieri dispō qua creditur q̄ ipsa sit pregnans ⁊c. Cum eo.s.ore matricis.

¶ Et quandoq3 est in ea aliq̄d duritiei in matrice tota ⁊ accidit inflatio ambaꝝ mamillarū ⁊ repletio earū.

¶ Ponit quedā acc̄ntia ↄiuncta cū mola. Primo hoc. Scdo ponit cās. ibi (Immo q̄nq3.) In p̄ma ponit quatuor accidentia. Scda ibi (Et q̄nq3.) Tertia ibi (Et q̄nq3 ⁊c.) ¶ Dicit primo q̄ aliq̄n tota matrix ⁊c. In ea.s.matrice. Aliter in ea.s.mola. Nota q̄ q2 men-strua retinent̄ aliqua pars vadit ad mamillas ⁊ fit lac.

¶ Et q̄nq3 accidit earum apostematio: ⁊ sentit in ven-tre suo motu3 qui est sicut motus embrionis ⁊ magni-tudinem corporis: ⁊ que est sicut quantitas embrionis q̄d mouet̄ ꝑ compressionem dextra ⁊ sinistra. Et q̄nq3 remanet sic annis quatuor aut quinq3.

¶ Ponit aliud accidens q̄ aliquando coniungitur cum ipsa mola: ⁊ patet. Earum.s.mamillarum. Nota q̄ hoc est propter retētionē menstruorum. Nota q̄ Albertus dicit. 10. de aialibus ca. 4. de mo-la q̄ nō fit motus rei retēte in matrice nisi facta compressione: s3 non sic est quando est pregnans.

¶ Et q̄nq3 protenditur vsq3 ad finem vite ⁊ non reci-pit curationem. Et quandoq3 accidit ei sicut hydropi-sis ⁊ inflatio ventris. Sed que tendit ad duritiem nō clamat voce tympani.

¶ Hic ponit aliud accidēs cōiūctū mole: ⁊ p3. Clamat.i.pulsat.

¶ Et quādoq3 accidit dolor pariendi ⁊ angustia ⁊ cu3 hoc non parit.

¶ Ponit aliud accidēs cōiunctū cū mola. Accidit dolor pariendi.s. similis ei qui contingit in partu.

¶ Immo quandoq3 est causa in eo tensio ⁊ inflatio in venis menstrue: quare nō deponit aliq̄d. Et quādoq3 deponit frustum carnis cuius est forma queda3 cuius species non comprehenditur. Et quandoq3 est illud quod egreditur tm̄ ventositas. Et quandoq3 sunt su-perfluitates aggregate: quare egrediuntur cum sang. plurimo ex eo qui retinetur.

¶ Ponit cās ⁊ dicit q̄ repletio ⁊ iflatio ē cā ⁊c. In eo.s. q̄ appet de istis accidentibus. Tēsio.i.repletio sup. Nā fit stimulatio ad expul-sionē. Nō comprehendit̄.s. dearticulata que retinet̄.

¶ Et mola ex omnibus istis est diuisio secunda: ⁊ est eadem nominata mola: ⁊ alia ab illa non dicitur mo-la ⁊ nominatur p̄sice naduce3. Et causa in generatio-ne huius frusti carnis ſm q̄ existimatur sunt due res: quarū vna est multitudo materierum effusarum ad eā cum vehementia caliditatis. Et secunda est coitus in quo matrix comprehendit aquam mulieris ⁊ extendit eam cū nutrimento. Et propter defectum virtutis ma-sculinitatis non concipit.

¶ Ponit diuersitatē ⁊ quodāmodo modum generationis mole: ⁊ patet. Ex omnibus istis scilicet causis proueniens preterq̄ ex fru-sto carnis. Diuisio secunda idest pars diuisionis scōe. ¶ Nota q̄ mola ꝓpria est quādo generatur frustu3 carnis. Impropria est q̄n in matrice ventositas est vel aliud. Diuisio secunda idest mola ꝓ-pria que est mēbrum diuisionis ſm q̄ dicitur aut nihil egredit̄: aut frustum carnis: aut ventositas vel humores. Cum vehementia ca-liditatis sup. vnde cōdensatur ⁊ coagulatur. Cū nutrimento.i. men-struo. ¶ Nota vt p3. 10. de animalibus ab Aui. duobus modis pōt fieri mola. vel a semine mulieris non concurrente semine viri: ⁊ hoc contingit in somno. aut quia emittitur semen viri cum semi-ne mulieris ⁊ egreditur semen viri.

¶ Et de signis decernentibus inter molam haru3 spe-cierū ⁊ inter pregnationem veram est q̄ res illa nō mo-uetur nisi in hora quadam: deinde post illud nō moue-tur. Et est durities ventris cu3 ea vehemētior duritie vētris pregnātis cū ↄceptione vera. Et sunt mulieris manus ⁊ pedes molles valde cū minoratione.

¶ Ponit signa primo distinguentia inter impregnationē ⁊ molam. Scdo iter molam propriam ⁊ nō propria3. ibi (Et signa.) Pria p3. ¶ Harū specieꝝ scilicet siue sit vera siue nō vera mola. Nisi hora quada3.s. qua fit cōpressio cum manu. Manus ⁊ pedes molles ꝑ

pter indigestionem. Cũ minoratione.i.extenuatione.

¶ Et signa discernentia inter species alias ⁊ est mola: est existimatio ꝙ est embrion ⁊ sentitur corpus formatum in matrice. Et multotiens accidit ex mola illud quod accidit ex apostemate matricis ⁊ ex accidẽtibus colice propter constrictionem a morbo: quare accidit dolor vehemens: sꝫ multotiens habens molaꝫ patiatur ex apostemate colice. Et in colica quidem ventosa iuuamentum fit cum dactylis indis: ⁊ cuꝫ eo quod vocant affeim ⁊ similibus. Ipsa enim resoluunt ipsuꝫ dolorem ⁊ cum hoc extrahunt molam.

¶ Ponit signa distinguentia ĩter molam verã ⁊ nõ veraꝫ: ⁊ pꝫ. Inter species alias.s.mole non vere: supple ⁊ inter molam veraꝫ. Ex apostemate matricis.i.accidẽtia similia apostemati matricis. In morbo idest intestino sacculo. Ventosa.s.ꝯsequente molã. Affeim idest palea camellorum que dicit squinantum.

¶ De cura. Cap.19m.

Regimen in ea est paucitas motus ⁊ dimissio exercitij ⁊ resupinatio in dormiẽdo cum eleuatione inferiorũ: ⁊ prohibitio inferiorum a latere iferiore. Et si indiget flõmia ⁊ euacuatione ⁊ vomitu fiat. Et in reliquis curatiõibus fiat curatio apatum grauatiuoꝝ ⁊ cum mollificatiuis.s.emplastris ⁊ vaporationibus ⁊ embrocis ⁊ tinis: ⁊ ex eis que abortiunt ⁊ abortuꝫ faciunt post illud. Quãdoqꝫ enim resoluunt mãm facienteꝫ molã: ⁊ qꝺ ei simile est: ⁊ quãdoqꝫ eijciũt eã. Et multotiẽs sufficit in ea labor dandi in potu logodion: ⁊ dandi in potu oleum alkekengi: est enim vehementis iuuamenti in hoc.

¶ Ponit curam: ⁊ pꝫ. Motus.s.deambulatiui.

¶ De signis nãlib⁹ ⁊ nõ nãlibus ꝑtus. Cap.20m.

Figura nãlis ꝑt⁹ ẽ vt egrediaꝛ sup caput suũ ꝫ rectitudinẽ oris mr̃icis absqꝫ iclinatõe manib⁹ ei⁹ extẽsis sup coxas: ⁊ q̃ est ꝑter iliã ẽ nõ nãlis: sꝫ q̃ ei ꝓpingor est: est vt egrediaꝛ sup pedes suos: ⁊ egrediantꝛ manus ei⁹ extense sup coxas. Et si caput declinat a rectitudine: aut remouentꝛ manus a coxis ⁊ egrediuntꝛ pedes ⁊ retinentꝛ man⁹ tũc est mala. Et forme exitus mali quandoqꝫ interficiunt fetum ⁊ matrem. Et qñqꝫ euadit ex eis mater ⁊ moriꝛ fetus ꝑꝑ illud qꝺ aduenit ei de labore. Et accidit ei apostematio exterius cũ ꝓlongaꝛ ⁊ non sedatur in tribus diebus. Et qñqꝫ perducit ad apostemata calida ⁊ euadit fetus ⁊ moritur mater. Et qñqꝫ ꝑfocatur in hmõi puer ⁊ moritur prefocatus.

¶ Ponit figuras bonas ⁊ malas ipsius partus: ⁊ pꝫ. Super caput.i. ꝑmo egreditur caput. Ei.s.naturali. Cuꝫ ꝓlongatur.s.in parte que exterius apparet in huiusmodi.i.in tali malo partu.

¶ De difficultate partus. Cap.21m.

Difficultas partus aut fit cã pregnantꝭ: aut cã fetus: aut cã matricis aut secũdine: aut cã vicinantium ⁊ cõicantiũ: aut cã hore partus: aut cã obstetricis aut ꝑꝑ causas primitiuas.

¶ In ꝑcedẽtibus Auic. determinauit de mola ⁊ figuris partus: hic determinat de difficultate partus. Et ꝑmo ponit cãs. Scḋo signa. ibi (Sunt.) Tertio curã. ibi (Cũ pregnãs.) Primo ponit causas difficultatis partus. Scḋo declarat eas. ibi (Facta ṽo.) ¶ Dicit ꝑ° ꝙ difficultas partus ꝓuenit ⁊c̃. causa pregnãtis.i.ꝑꝑ cãm pregnantis. Cõicantium.s.mẽbroꝝ ⁊ sic pꝫ. que sunt ergo ⁊c̃.

¶ Facta ṽo cã pregnantis est vt sit stricta aut debilis passa egritudines aut famẽ: aut sit timida aut non consueta impregnationi aut partui: imo tunc est primum cũ parit quare est timor eius maior. Et dolor ipsi⁹ vehemẽtior aut est anus al's annis debilis: aut est plurime adipis aut est vehementis pinguedinis hñtis strictũ almezen cuius mezen nõ dilataꝛ: ⁊ nõ adiuuaꝛ mẽbruꝫ vehemẽtis frigoris cõpressione lacertoꝝ vẽtris: vel est parue tolerãtie in dolore ⁊ est vehemẽtis ꝑmutationis ⁊ inquietudinis quare perducit illud ad cãm aliã: ⁊ est alteratio figure infantis ab eo qꝺ conuenit.

¶ Declarat istas cãs. Prĩo cãm q̃ se tenet ex ꝑte ꝑgnãtis. Scḋo istã q̃ se tenet ex ꝑte fetus. ibi (Facta ãt.) Tertio ex ꝑte mr̃icis. ibi (Facta ãt.) Quarto scḋine. ibi (Facta ãt.) Quĩto mẽbroꝝ. ibi (Fcã ṽo.) Sexto tꝑis. ibi (Facta aũt.) Septĩo cãrũ ꝑmitiuaꝝ. ibi (Fcã autẽ.) ¶ Sꝫ tu.d. ipsas posuit octo ⁊ nõ declarat nisi.7. / Dõm ꝙ cã ꝑꝑ obstetricẽ est nota de se. ¶ Dicit ꝑ ꝙ qñ cã se tenet ex ꝑte ꝑgnãtꝭ: tũc h ẽ qꝛ hꝫ os mr̃icis nimiꝫ strictũ ⁊c̃. Stricta.s.hꝫ orificiũ mr̃icis. Primũ cũ parit.i.qꝛ nũqꝫ pepit. Ampli⁹ ãnis debil' qꝛ dꝫ eẽ.xxx.annoꝝ. Vl' sic. Almezẽ.i.collũ. Al'r.i.loc⁹ q accĩt a cictura mulierꝭ. Mezen.i.myrach. Nõ adiuuaꝛ.sup. vt expellat. Alteratio.i.ꝑmutatio.

¶ Facta auteꝫ causa fetus aut est propter genus eius. Femina eniꝫ penitus est difficilioris partus q̃ꝫ masculus: aut est ꝓpter magnitudineꝫ eius: aut magnitudinem capitis eius: aut grossitudineꝫ corporis eius: aut propter multam eius paruitateꝫ: aut leuitatem: quare nõ summergiꝛ cum fortitudine aiali: aut ꝓpter alterationeꝫ creature ab equalitate facilis lubricitatis: sicut si sit sicut ille q habet duo capita: aut queꝫ comprimit numeratio embrionum: fortasse enim in vẽtre vno sũt v. imo quandoqꝫ est numeratio maior illa q parui sũt ⁊ diuersi. Et quandoqꝫ est numeratio plurima valde in chisti vna. Et quãdoqꝫ est difficultas propterea ꝙ est mortuus: quare non fit ei adiutorium ꝓpter motũ eius: aut est debilis ⁊ fit paruum adiutorium ꝓpter motũ eius. Et quandoqꝫ fit difficultas ꝓpterea ꝙ figura eius exitus est non naturalis sicut si egreditur super pedes suos: aut super latus suum. Et manus eius sunt plicate super coxas ⁊ genua eius. Et istud fit propter corruptionẽ motus embrionis: aut propter multudinẽ ingetudinis parientis. Et ex eis que securitatẽ faciunt eius est vt sint ingetudo partus ⁊ dolor decliuis ad inferiora ⁊ sit anhelitus bonus.

¶ Declarat cãꝫ difficultatꝭ ꝑtus se tenẽtẽ ex ꝑte fet⁹: ⁊ pꝫ. Propter genus.i.ꝑꝑ sexũ. Eius leuitatẽ.i.debilitatẽ. Nõ sũmergiꝛ.i.nõ succũbit. Creature.i.figure. Cõprimit.i.cõstringit. Numeratio.i.multitudo: qꝛ sunt multi fetus. In chisti vna.i.in vno pãniculo. Splica al' bistorte. Et illud.s.de figura nõ nãli. Propter corruptionẽ.i.malã securitatẽ. Eius.s.ꝑtus difficilis. Inquietudo.i.molestia.

¶ Facta ṽo cã matricis est vt matrix sit parua in qua coangustaꝛ icessus: aut sit sicca valde in qua nõ sit lubricitas: aut sit in ea ꝯstricta valde in creatiõe: aut ꝑꝑ cõsideratiõnẽ ab vlceribus ⁊ reliqs speciebus constrictionis: aut sit in ea aliqua egritudinuꝫ malarum sicut flegmon: aut vlcera: aut ragadie: aut hemorroides in matrice: aut fuit iaꝫ clausa: quare scissuꝫ fuit syphac ab ore matricis scissione nõ cõpleta: quare est eius dispõ sicut dispõ constrictionis matricis in creatione.

¶ Declarat cãm difficultatis q̃ se tenet ex parte matricis: ⁊ pꝫ. Coãgustatur.i.ꝓhibetur. Incessus.i.exitus ad extra. Ragadie.i.fixure. Clausa.s.ꝑm os.

¶ Facta autem propter secundinam est vt secundina non disrumpatur propter grossitudinem suam: quare non reperiat fetus euasioneꝫ: aut rumpatur ab eo velociter ⁊ egrediantꝛ humiditates plurime ante complemẽtũ fetus: quare nõ inueniat euasionem.

¶ Declarat

¶ Declarat aliã cãm difficultatis ꝑtus que se tenet ex ꝑte scđine. Euasionẽ.s.ꝑ ꝑtum. Itẽ euasionẽ.i.egressionem.

¶ Facta vͦo causa vicinantium est vt sit in vesica apostema: aut nocumẽtũ aliud ex fixione vrine ⁊ alijs: aut sit in intestino fex sicca plurima: aut apostema: aut colica alteri⁹ generis: aut hemorroides: aut ragadie ani: ⁊ sicut si sint ilia mulieris subtilia.

¶ Declarat aliam cãm que se tenet ex ꝑte mẽbroꝝ vicinantiũ: ⁊ pꝫ. Ex fixione.s.retentione. Subtilia.i.gracilia.

¶ Facta autem cã hore partus est vt sit fetus velox in administratione partus ⁊ ordinatione in eo ⁊ nõ depastus est a qualibet grauedine rei super se sicut sepe cõtingit illud sed perseuerauit: quare accidit ꝙ difficilis factus est partus eo nõ existente forti: ⁊ si fuerit fortis ꝭm ꝙ opꝫ erit debilis ꝭm ꝙ oportet.

¶ Declarat aliã cãm q̃ se tenet ex ꝑte tꝑis fetus: ⁊ pꝫ. Part⁹.i.ad ꝑtuꝫ. In ordinatione.i.q: se ordinet ad hoc. A qualibet grauedine.i. non haberet grauedinẽ ꝑ quã debeat a matrice expelli. Perseuerare.i.ꝑseuerare debuerit ꝭm ꝙ oñdit.s.fetus. Debilis.s.hora partus: quia nondum est tempus.

¶ Facta autẽ propter causas primitiuas est sicut si forte fiat frigus: quare fortis fiat constrictio membroruꝫ partus: ⁊ propter illud multiplicatur in regionibus septẽtrionalibus ⁊ invẽtis septẽtrionalibus. Et fit in regionibus ⁊ tẽporibus frigidis difficilior. Et quãdoqꝫ perducit huiusmodi difficultas ad magnificationẽ vẽtris ⁊ inflationẽ myrach: vt fortis fiat calor: quare fortis fiat mollificatio virtutis: aut adueniat ei tristitia: ⁊ sicut si mulier sit plurimum vtens aromaticis ⁊ odoramento aromatum: ⁊ fiat matrix eius assidue attractiõis ad superiora: quapropter nõ opꝫ apud difficultatem partus ⁊ casuꝫ virtutis vt olfaciat aromatica super retentione necessitatis ⁊ reductione virtutis ⁊ si cadat. Et multotiens perducit difficultas partus ex causis predictis ⁊ ex medicamine constrictiuo ⁊ inspissatiuo ad hoc vt incidant vene in pectore ⁊ pulmone: q̃re perducit ad sputum sang. ⁊ tussim ⁊ ptisim. Et quandoqꝫ perducit ad incisionem neruorum ⁊ lacertorum propter vehemẽtiaꝫ eius quod accidit de tensione cũ paucitate complementi propter defectuꝫ lenitatis ⁊ lubricitatis: quare perducit ad spasmum. Et quandoqꝫ peruenit res in q̃busdã eaꝝ ad hoc vt findat myrach vẽtris: ⁊ illud est qñ superfluit inspissatio.

¶ Declarat aliã cãm q̃ se tenet ex ꝑte cãruꝫ ꝑmitiuaꝝ: ⁊ pꝫ. Multipliciter.s.difficultas. Part⁹ difficilior.s.q̃ꝫ calidis. Mollificatio.i. resolutio. Et casum.s.virtutis. Necitas.i.nisi sit necessitas. Et constrictio ⁊ cõpressio.i.ꝑꝑ defectũ ꝯstrictiõis. Et ĩspissationis cõplemẽti.s.expulsionis fetus. Inspissatio.i.ꝯcauus ad expulsionem.

¶ De signis. Cap.22[m].

Sant vt sentiat dolorem ante partum ⁊ post ipsum in anterioribus: nam si declinat ad pectineꝫ facilis fit partus: ⁊ si declinat ad posteriora difficilis.

¶ Ponit signa: ⁊ pꝫ. Ad posteriora.i.ad renes.

¶ De regimine ei⁹ quã ledunt ꝑtus accidẽtia. Cap.23[m].

Cum pregnãs appropinquat ꝑtui necessariuꝫ est tũc vt assiduet balneationẽ ⁊ tinã: ⁊ meli⁹ est vt fiat extra balneũ vt nõ debilitet: quare mollificet aut administret inũctio pectinis ⁊ dorsi ⁊ coxarũ cũ eis que sunt sicut oleũ anhetinũ ⁊ camomillinũ ⁊ de keiri ⁊ alia ab illis: ⁊ assiduet suppõnẽ aromaticoꝝ ⁊ effundant ĩ maceria sua cerataria subtilia ⁊ olea mollificãtia ⁊ mucilagines mollificãtes sic adeps galline ⁊ anseris impiguate tepida nõ frigida: sed sit ad caliditatẽ ꝓpinquior ⁊ ꝓprie cum est siccitas vulue: ⁊ corpis totius cũ vulua. Et opꝫ vt in potu detur ꝑꝑ difficultẽ partus mẽse vno oĩ die in ieiunio mucilagines sicut mucilago cydonioꝝ cum mucilagine semis lini. Et sil'r detur ei in potu in dieb⁹ doloris partus aqua fenug. ⁊ sit cibus eius ex olerib⁹ lenificatiuis ⁊ alesfidabegi ⁊ caro pinguis ⁊ gallina pinguis ⁊ interdicantur ei stiptica. Et opꝫ vt suffumiget vuluam suaꝫ cum musco ⁊ aromaticis.

¶ Ponit curã. Primo in generali. Scđo in spãli.ibi(Qñ fit.) Prio ponit regimẽ qñ pregnans appropinquat partui. Scđo qñ iaꝫ est ꝑtus.ibi(Cũqꝫ.) Tertio qñ pregnãs est pinguis.ibi(Qꝫ si mulier.)
¶ Dicit p⁰ ꝙ qñ appropinquat ꝑtui oꝫ balneare ⁊c. Extra balneũ idest extra casam balnei. Mollificet.i.resoluat. In maceria. Maceria est locus qui est inter anum ⁊ vuluam. Cerataria.i.vnguenta. Alesfidabegi est modus cibarij.

¶ Cumqꝫ presens est partus ⁊ incipiunt accidẽtia eius comedat rem pauce quãtitatis ⁊ multi nutrimẽti ⁊ bibat desuper vinũ odoriferũ. Deinde opꝫ vt sedeat mulier hora vna ⁊ tendat pedes suos deĩde resupinet super dorsuꝫ suũ hora vna: postea surgat subito ⁊ ascendat gradus ⁊ descẽdat ⁊ clamet. Cũ ergo apit os mr̃icis parũ ⁊ incipit augmẽtari ⁊ apiri: tũc opꝫ vt suffumiget quantũ possibile est ⁊ ꝓprie cũ scindit syphac ⁊ laboret siti ⁊ apiat os suũ quãtuꝫ põt: ⁊ intromittat aerẽ plurimũ attrahẽdo ipm naribus quãtoplus põt. Hoc enĩ extrahit fetũ ⁊ secũdinaꝫ. Et melius sup qđ sedetur apud partũ est scamnum posito puluinari post ipsaꝫ: ⁊ istud fiat post apertionẽ oris matricis.

¶ Ponit regimen quando est iam partus: ⁊ patet. Reꝫ pauce quãtitatis scilicet ne grauet. Syphac idest secundinaꝫ. Laboret siti.i. non bibat.

¶ Qꝫ si mulier fuerit pinguis iaceat super ventrẽ suum ⁊ ponat caput suum super terram ⁊ intromittat genua sua super vẽtre suo vt cõprimat os matricis cũ vulua eius: deinde inungat vuluam suã cũ lenificantibus p̃dictis. Et opꝫ vt dilatet ⁊ aperiat cũ digitis. Cũ ergo facit illud ⁊ coartat venter eius parit velociter partu quadrupedũ. Cumqꝫ appet secũdina scitur ꝙ fetus appropinquat: ⁊ si nõ scindit ꝑꝑ grossitudinẽ suã: opꝫ tũc vt scindat vnguib⁹ aut instr̃o noĩato lingua assumpto inter duos digitos cũ facilitate ne inueniat fetum ⁊ ledat eũ donec scindat ⁊ currat humiditas ⁊ lubricet fetuꝫ. Qꝫ si tu administras scissionẽ secũdine ⁊ fetus non est cõpletus incuruat ꝭm accidẽtia partus euadẽdi ⁊ ꝓlongat spatiũ ⁊ exiccat vulua: sequere illud effundẽdo lubrificantia ⁊ cerataria subtilia ⁊ mucilagines in vulua ⁊ adipes liquefactos ⁊ albumen oui ⁊ vitellum eius: est enim regimen mirabile.

¶ Ponit regimen quando esset pregnans pinguis ⁊ esset difficultas partus. Euadendi.i.exeundi.

¶ De regimine ei⁹ in qua fit difficilis partus absqꝫ semita medicinarum. Cap.24[m].

Quandoqꝫ difficilis fit partus tũc fac eã odorare odores delectabiles cũ q̃ꝫtitate ꝑua. Et si vt⁹ fuerit debilis da ei in potu aquaꝫ carnis ⁊ ciba eã cibis bonis pauce quãtitatis sic sunt sorbilia oua ⁊ silia. Et da ei in potu cados vini odori-

feri aromatici: deide fac eã sedere 7 tẽpera sessionem ei⁹. Si est hyems accẽde ignez plim: 7 si est estas euenta eaz: 7 fac eaz sedere vsq̧ ad hypocũdria in aqua tepida ad caliditatẽ aliquantulã decliui 7 ꝓprie cũ ea in qua decocti sunt. M. x. calamẽti. Et suppone ei colyriũ ex eis q̃ sunt sicut myrra 7 inunge pectinẽ eius 7 membra partus eius 7 dorsuz ipsius cum cerato 7 adipe tepidis 7 proprie si fuerit causa frigus: 7 similiter mucilaginibus 7 lubrificantibus.

¶ Ponit curã in spãli: 7 ponit multa regimĩa 7 diuersa. Partes patẽt p capl'a. Prio ponit regimẽ per cibũ. Scdo p chirugiaz. ibi (Et fortasse.) Tertio p medicinas. ibi (Qr si h.) Prio docet seruare pariẽtẽ. Scda ibi (Et qñq̧.) Pria pz. Calamẽti al's aque maris.

¶ Et quandoq̧ est tibi necessariũ vt clysterizes cũ eis vuluã eius: ita vt precipias vt ponat sub anchis eius: 7 sit ipsa resupina super puluinar 7 eleuentur pedes 7 aperiãtur coxe eius quãtũ possibile est: 7 effunde in eã lubrificãtia 7 alia similia cuz iniectione vltima in cãna cuius lõgitudo sit lõgitudo matricis 7 plus: 7 dimitte eã vna hora vsquequo testent mulieres q̧ os matricis eius iã apitur: 7 q̧ humiditates iã incipiũt currere: tũc ergo fac eã sternutare 7 fac eã sedere super scamnuz 7 p̃cipe vt exprimat inferiora vẽtris sui: 7 p̃cipe ei vt exprimat se 7 cõprimat ilia eius. ipsa. n. pariet.

¶ Hic ponit quoddaz regimen situs: 7 pz. Sub anchis eius. s. aliqd faciens eminentiã. In cãna. i. per cãnam.

¶ Et fortasse qñq̧ indigebis vt aperias vuluaz eius cũ instrumẽto quo naues extrahuntur vt aperias os matricis eius 7 aperiatur. Et oportet vt experiant super eã figure iacẽdi super ventrẽ 7 sup faciem extensis manibus 7 resupine 7 alie. Et considera que illarum facit appropinquare caput ĩfantis vulue 7 alleuiet partuz: 7 caue ne dimittas obstetricem laborare in receptrice 7 in dimissione vulue eius cũ lubrificatiuis.

¶ Ponit regimen per chirugiam: 7 patet. Et alie. s. figure. In receptrice. i. in matrice.

¶ Qr si hoc regimen non excusat adiuueris cum medicinis 7 suffumigationibus. Cũq̧ das in potu ex medicinis alleuiantibus partũ ex pillulis 7 aliis 7 nõ parit: oportet vt sorbeat in hora meridiei de iure faseoloruz 7 ciceris cum oleo sisamino: deide cũ securus fueris p̃cipe ei vt supponat aliquod de suppositoriis que dicemus 7 dormiat super ipsum: postea cuz mane fuerit factum suffumiga eam cum aliqua suffumigationũ quas dicemus: deinde itera dare in potu medicinaz. Si aũt non confert administra epithimata dorso 7 vmbilico cum aqua ruthe confecta cum farina alsceilem. Et cuz fortior fit dolor: 7 proprie propter frigus: ponãtur in vulua oleum calefactum quod dicetur in antidotario. Et antiqui quidem primi dixerunt in extrahendo fetũ ingenium in ca. motuum eius: nos relationem dimisimus propter paruitatem fiducie in ipso.

¶ Ponit regimen per medicinas. 7 pz. Cũ securus fueris. i. a periculo partus. Alsceilẽ. i. lolii. Al's. i. zizanie. In caplo motuum. i. debet fieri iste partus cum motione.

¶ De regimine eius cuius gemini pedes egrediuntur ante caput. Cap. 25[m].

Oportet vt subtiliatio sit vt reducantur pedes 7 conuertatur cũ subtiliatione: ita vt equetur sedens 7 eleuentur crura eius donec descẽdat caput eius. q̧ si nihil de hoc est possibile ligetur genitura cum vitta linea 7 extrahatur. 7 si non est possibile vt fiat sine incisione fiat illud sm moduz qui dictus est in gemino mortuo.

¶ Ponit regimen mulieris parientis geminos. i. qñ egrediuntur pedes ante caput. Subtiliatio. i. ꝯstitutio. Sedens. s. fet⁹. Sine icisione. s. fetus. In gemino mortuo. i. cũ geminatis pedibus.

¶ De regimine eius cuius fetus egreditur super latus suum. Cap. 26[m].

Est proximum illi vt equetur cum eleuatione ad superiora: deide cum sessione 7 lenificatione cum facilitate.

¶ Ponit regimẽ qñ fetus exit super latus suum: 7 pz.

¶ De regimine eius que parit apostemate in matrice eius existente. Cap. 27[m].

Administrentur super eam cerataria 7 olea: deinde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus 7 aliis.

¶ Ponit regimẽ mulieris que parit mrice exñte apata 7 pz.

¶ De regimine eius cuius partus fit difficilis causa magnitudinis. Cap. 28[m].

Oportet vt iueniat obstetrix possibilitatẽ hmõi fet⁹: q̃re subtilief in extractione ei⁹ paulatim: tũc si valet illud in eo bñ est: 7 si nõ liget eũ cũ margine pãni 7 trahat eũ subtiliter valde cuz qbusdã attractiõib⁹. q̧ si illud nõ ꝯfert administrent forcipes 7 extrahat cũ eis. si v̾o nõ ꝯfert illud extrahat cũ incisione sm q̧ facile fit regat regimine fetus mortui.

¶ Ponit regimẽ eius q̃ facit ptũ difficilẽ pp magnitudinez 7 ponit possibilitatẽ. s. extractionis. Forcipes. i. tenacule.

¶ De regimine eius cuius ptus fit difficilis causa mortis fetus aut malitia figure partus cum qua non speratur vita. Cap. 29[m].

Administrent medicine extrahẽtes fetum mortuũ de his q̃ dicta sunt 7 dicent. q̧ si illud non ꝯfert suspẽdat cũ vncinis 7 incidat frustatim 7 extrahat 7 festina ad hoc anteq̧ inflet. Si g̊ fuerit caput magnũ 7 possibilis fuerit eius conquassatio aut incisio vt currat qđ est in ipso fiat.

¶ Ponit regimen qñ dz extrahi fetus mortuus 7 pz.

¶ De regimine nausee eius. Cap. 30[m].

Aspergat aqua super faciem eius si non timet reuersio partus: 7 viuificetur virtus eius cum aromaticis: 7 fac eã sumere aquam carnis cũ vino 7 sp̃ebus condientibus.

¶ Ponit regimẽ qñ p̃gnãs hz nauseã 7 pz. Reuersio. i. rotũdatio.

¶ De medicis facilẽ efficiẽtib⁹ ptum. Cap. 31[m].

Omnes medicine que educunt vermes 7 ascarides extrahunt fetũ. Et cũ in potu sumit mulier de corticib⁹ cassie fistule. iiii. aur. parit statim. Et sumere in potu assam 7 castoreũ est bonũ 7 vltimũ. Et sumere in potu cinamomũ est bonum valde. ipsum enim accidẽtia partus alleuiat 7 partum. Et iterũ decoctio foliorum altee romane cum aqua 7 melle ex eis que alleuiant partum valde: quoniã alleuiat accidẽtia partus 7 partũ. Et iterũ aqua fenug. alleuiat partũ valde. Et iteꝝ medicamẽ bonũ 7 vltimũ est vt sumat capil. ve. 7 dissoluat ꝯtritus cũ syru. ro. 7 aliqñtulo olei 7 sumat in potu 7 silr pulegium.

¶ Ponit spãlr medicinas que hñt facere ptum facilem: 7 tot facit quot medicinas ponit. Partes patent.

¶ Pille bone q̃ sũt quorũdã medicoꝝ me nuꝑ p̃cedẽtium

tiū ⁊ quas mihi attribuerūt qdā postremi. ℞. cinamo. ⁊ sauine: ābor ā. ℨ. x. cassie bone. ℨ. vij. cinami ⁊ myrre ⁊ arist. ro. ⁊ costi amari: oīū ā. ℨ. v. storacis ⁊ opij ambor ā. ℨ. ij. musci de fallo. ℨ. j. qrtā. fiat ex eis pille ⁊ dētur in potu aur. iij. in duab⁹ vnc. vini antiq. ⁊ qđ magis diligēdū est vt minorē opiū ⁊ sufficiat de eis. ℨ. j.

¶ Ponit aliā medicinā ⁊ pȝ. Cassie. s. lignee. De fallo. i. de illa ꝑta.

¶ Pille alie bone. ℞. sauine. ℨ. x. ⁊ ruthe. ℨ. v. ⁊ granor barmel. ℨ. iiij. ⁊ asse ⁊ āmoniaci ⁊ rubee: oīū ā. ℨ. iij. fiant ex eis pille ⁊ bibanť ex eis. ℨ. iij. cū decoctiōe ꝓuocāte mēstrua: sicͭ ē decoctio de sauia ⁊ pulegio ⁊ rubea ⁊ cū decoctione faseolor rubeor ⁊ cū succo ruthe.

¶ Ponit aliā. Barmel. i. cicute. Rubea. i. tinctor.

¶ Pille bone. ℞. sauine. ℨ. ij. asse āmoniaci rubee: oīum ā. ℨ. ß. ⁊ sit dosis vna. Et iterū aristo. lō. piperis myrre oīum equales ptes: fiant ex eis pille: ⁊ sit dosis. ℨ. iij. omni die cū vnc. j. aque lupinor. sunt. n. aborsuȝ faciētes ptū alleuiantes mūdificātes matricē cū fortitudine. Et sile illis in suis dispōnibus est illud qđ. ℞. bdelliū subalbidū myrrā ⁊ sauinā: de quo fiāt pillule auellanis similes ⁊ bibanť quoniam alleuiant partum.

¶ Ponit aliam.

¶ Cōfectio bona valde de qua dr̄ ꝙ nō equať ei aliqđ ℞. myrre ⁊ castorei ⁊ storacis: oīum ā. aur. j. cinamo. sauine: amborum ā. aur. ß. cōficianť cum melle cuius dosis sint duo aur. ⁊ melius est vt detur in potu cum vino: est enim vltima.

¶ Ponit aliam ⁊ pȝ.

¶ De emplastris ⁊ epithimatibus. Sumatur decoctio pulpe colloquintide ⁊ succus eius que humida est: est melior ⁊ misceať cuȝ ea succus ruthe ⁊ ponať in ea aliquid myrre ⁊ liniať cū ea pectē vsqȝ ad vmbilicū.

¶ Ponit emplastra ⁊ pȝ.

¶ Suppositoria fortia in faciēdo descēdē illud qđ separať. Sumergať lana ī succo pulpe collogntide ⁊ succo ruthe ⁊ supponať: aut supponať arist. ēt in lana aut supponať buchormarien aut staphisagria ⁊ cucumer asinin⁹ ⁊ pdisi: aut supponať colyriū ex elleboro ⁊ opoponaco ⁊ felle thaurio faċ. n. descēdē viuū ⁊ mortuuȝ.

¶ Ponit suppositoria. Buchormarien. i. panis porcinus.

¶ Medicine faciētes illud cuȝ ꝓprietate. Dicit: opȝ vt difficultatē patiēs teneat in manu sua sinistra magnetē aut liniať cū cinere vngule asini qm̄ ē vltimum: aut suffumigeť cū ea. Et silr̄ vngula eq. Et silr̄ suffumigatio cū oleo piscis saliti. Et dr̄ ꝙ si suspēdať corallus ēt in coxa dextra ꝯfert difficultati ptus. Et dr̄ ꝙ si suspēdať sup coxā ei⁹ storax africana nō adueniet ei dolor. Et dicitur ꝙ si teratur crocus ⁊ cōficiatur ⁊ fiat ex eo nux ⁊ suspendať super eā expellit secundinam.

¶ Ponit medicinas valētes a sui ꝓprietate.

¶ Suffumigatiōes. Suffumiga eā cū myrra: qm̄ est bona valde. Et iter cū myrra ⁊ galbana ⁊ castoreo cōfectis cū felle vaccino. Sumať ex eo aur. j. ⁊ suffumigeť cū eo aut sumāť sulphur citrinū ⁊ myrra rubea ⁊ felvaccinū ⁊ opoponacū ⁊ galbanū ⁊ suffumigeť cuȝ eis. Et suffumigatio cū spolio serpentis aut cū fimo colūbino est alleuians ⁊ fortasse interficit suffumigatio cuȝ spolio serpentis fetum. Et suffumigatio cū opoponaco solo alleuiat ⁊ cum stercore accipitris.

¶ Ponit suffumigia ⁊ pȝ.

¶ De regimine infantis cū nascit. Cap. 32[m].

Hanc rem prosecuti sumus in libro vniuersalium quare queratur illic.

¶ Pōit regimē īfātis qn̄ nascit ⁊ pȝ. Ulnū. i. ꝑ can. fen. 3.

¶ De suppositorijs enixarum. Cap. 33[m].

Partus nō extēdit in masculis vltra. xxx. ⁊ in feminis vltra. xl. dies ⁊ plus paru. Et accidūt fetis egritudines plurime sicut fluxus ⁊ retentio san. quare pducit fluxus san. ad casum virtutē ⁊ perducit retētio mēstruor ad fe. prauas ⁊ ad apata praua. Et multotiens accidit exitura ex partu difficili. Et qnqȝ accidit eis inflatio vētris ⁊ fortasse moriuntur. Et san. qdem ptus vehemētioris est nigredinis ꝙ̄ san. mēstruor: ⁊ qm̄ est retētionis longioris spatij.

¶ Ponit dispōnes mulieris ⁊c̄. ⁊ pȝ. Plus paru: qr quarto vt pȝ ab Hip. in libro de natura fetus. Exitura. s. in matrice.

¶ De regimie multitudis sanguis ei⁹. Cap. 34[m].

Cum multiplicať fluxus san. enixe: opȝ vt eum vitta ligētur manus eius ⁊ ponanť sup vētrē eius pāni infusi in aceto ⁊ supponantur colyria ex eis que sunt sicut balaustie ⁊ karabe ⁊ rose ⁊ thus cū vino pontico. Et oportet vt deuitet medicinas cauterizantes. ipse enim sunt male mrici propter neruositateȝ eius. Et de illis qbus inest ꝓprietas in hoc fm ꝙ dicitur est suspensio stercoris porcini in lana ⁊ suspendatur in coxa eius.

¶ Ponit regimē qn̄ multiplicať sanguis enixe. i. parturiētis.

¶ De regimine paucitatis san. eius. Cap. 35[m].

Quādoqȝ parit aut abortit ⁊ timeť ꝙ san. eius minoretur aut appet illud: tunc rectius est vt sollicitudo sit in ꝓuocatione sang. eius ⁊ attenuatione ei⁹. nā cū retineť facit accidere apata. Et sternutatio in hoc est iuuatiua. Et de medicinis qbus fit suffumigatio in hoc est vt suffumigetur cū synapi ⁊ barmel ⁊ bdellio ⁊ myrra. Et iterū suffumigeť cū oleo piscis saliti aut cū vngula equi aut asini. Si āt illud nō excusat aliqd: tūc necessaria est flobotbomia saphene vt extrabat san. ⁊ ꝓhibeat nocumētū replōnis ⁊ apationis eius ⁊ fortasse ꝓuocabit. Et flobotbomia vene curuature poplitis est fortior.

¶ Ponit regimen quando mulier nō emittit san. in quātitate sufficienti. Apparet illud. i. currit sang. Attenuatione. i. subtiliatione. Prouocabit. s. menstrua.

¶ De regimine febriū eius. Cap. 36[m].

Aqua ordei confert ei: ipsa. n. cum hoc non retinet mēstrua. Et similiter granata dulcia. Et plurimū quidem febrium ear est ꝓpter retentionē mēstruor. Cū ergo curatio fit cū flobothomia saphene fit iuuamentum cū ea.

¶ Ponit regimen qn̄ mulier febrit post partum.

¶ De regimine iflationis vētris ei⁹. Cap. 37[m].

Detur in potu diamarte ⁊ deť in potu alkekēgi ⁊ dentur in potu serapinum ⁊ origanum ⁊ mastix cum equalitate.

¶ Ponit regimen quando hȝ ventrem inflatum.

¶ De regimie doloris mricis. Cap. 38[m].

Sedeat in aqua tepida ⁊ inungat loca sua cuȝ oleo viol. dulci tepido.

¶ Ponit regimen qn̄ hȝ dolores.

¶ De regimine vlcerũ eius. Cap.39m.

Curentur cum vnguento albo ⁊ similibus ex vnguẽtis conueniẽtibus vlceribus sup mẽbra neruosa.

¶ Ponit regimen vlcerum ⁊ pꝫ.

¶ Tractatus tertius de reliquis egritudinibus matricis exceptis apatibus ⁊ que currunt cursu eoꝝ.

¶ De iudicijs menstruoꝝ. Cap.pm.

Menstrua tẽperata in quãtitate ⁊ qualitate sua ⁊ in tẽpore suo currente fm cõsuetudinẽ suam naturalem in omni spatio sunt causa sanitatis mulieris ⁊ mundificationis corporis eius ab omni nocumento in quantitate ⁊ qualitate ⁊ faciunt ipsam acquirere castitatem ⁊ paucitatem desiderij.

¶ In pcedẽtibus. A. determinauit de gnõne embriõis ⁊ causis ⁊ signis ⁊ curis sterilitatis ⁊ de partu: hic determinat de egritudĩbus matricis pter apata. Prio determĩat de supfluo fluxu mẽstruoꝝ. Scđo de alijs egritudinibꝰ. ibi (Iã.) Tertio de retẽtõe mẽstruoꝝ. ibi (Mẽstrua.) Prio in gñali oñdit vtilitates ⁊ iuuamẽta sanguis mẽstrui. Scđo spãlr ponit cãs signa ⁊ curã. ibi (Supfluitas.) Prio oñdit vtilitatẽ mẽstruoꝝ. Scđo oñdit tps. ibi (Mẽsuratio.) Tertio ponit nocumẽta. ibi (Et cũ alterant.) Quarto oñdit quanto tpe durat ⁊ ad quantũ tps terminat fluxus mẽstrui. ibi (Et de mulieribus.) ¶ Dicit pmo q mẽstrua tẽperata in quãtitate ⁊ qualitate ⁊ tpe cõuenienti sunt sana ⁊c. In oĩ spatio. s. in quo dꝫ accidere. Et p qꝛ sunt cã ⁊c. Ab oĩ nocumẽto. i. ab omni re nociua. Desiderij. s. coitus. ¶ Nota q Aui. ponit ↄditiones ad hoc vt sanguis mẽstruus sit laudabilis qꝛ dꝫ esse cõuenientis quantitatis. si esset paucus vel multus nõ esset vtilis. Itẽ qñ nõ seruat piodus in emissione menstrui mulieres nõ se bene habẽt. ¶ Nota q cã mẽstrui est qꝛ mulier multiplicat ĩdigestiones ⁊ superfluitates: qꝛ stant in ocio ⁊ gere: ⁊ iõ natura ordinauit q tales supfluitates omni mẽse euacuentur ⁊ ista est cã mãlis. Cã efficiẽs vniuersalis est motus lune: qꝛ luna dominat humiditatibus sic q in plenilunio multiplicãt humiditates. Cã efficiẽs pticularis est virtus expulsiua nãlis. Cã finalis est duplex. quedam se tenet ex pte indiuidui ⁊ quedam ex pte speciei. Ex parte speĩ: qꝛ talis fluxus est vtilis ad gnõnem fm aliquos. Ex pte indiuidui est: qꝛ ipse preseruat a prauis egritudinibus. Efficit casta: qꝛ vasa seminalia nõ remanent plena: qꝛ iste fluxus euacuat vasa ista ⁊ appetitus cessat ad coeundum.

¶ Et mẽsuratio eq̃lis est vt mẽstruet mulier in oĩ mense vsqꝫ ad. xxx. dies: ⁊ qđ est supra illud ⁊ qđ ẽ ĩfra illud qđ cadit in q̃ntodecio ⁊ septiodecimo est nõ naturale.

¶ Ostẽdit tps in quo debẽt accidere mẽstrua ⁊ dicit q tps piodicũ est de. 30. diebus. ad. 30. dies ⁊c. In omni mẽse. s. lunari. Qđ est supra illud. s. vsqꝫ ad. 40. vel. 50. dies. ¶ Sꝫ tu. d. cũ ita sit q luna existente in plenilunio humiditates magis augmẽtantur. quare ergo nõ fit in medio mẽsis sicut in fine cũ in medio mẽsis fit pleniluniũ. Rñdõm vt pꝫ. 9. de aĩalibus ab Aui. c. 1. in prin. mẽsis ⁊ in fine qꝛ luna mutat in suo lumine ⁊ mutat humiditates: iõ fit motus materierũ: quasi expressiuꝰ de circũferẽtia ad centrũ: sꝫ in plenilunio est minor caliditas: ⁊ ideo in paucioribus fit fluxus in medio mensis. ¶ Itẽ nota q qñ vadit fluxus in medio mẽsis est nõ nãlis: qꝛ nõ ẽ in tpe piodico: ⁊ ideo est male q̃litatis ⁊ quãtitatis. ¶ Sꝫ tu. d. qñ ĩcipit mulier habere istũ fluxũ. Rñdõm q vtplm in. 12. anno. ¶ Sꝫ cõtra: qꝛ annus vndecimus est humidior: ergo ⁊c. Rñdõm q membra nõ sunt cõpleta: ⁊ ista humiditas lꝫ sit plus: tamen ipsa est necessaria pro cõplemẽto instrumẽtoꝝ mulieris.

¶ Et cũ alterant mẽstrua ab equalitate a dispositione sua naturali sunt cã egritudinũ pluriũ. Et parũ q̃dem accidit vt alterentur in tempore suo.

¶ Ostendit nocumẽta que pueniũt ex mutatione mẽstrui. Primo in generali. Scđo in spãli. ibi (Ex nocumẽto.) ¶ Dicit pͦ q qñ exitꝰ sanguis pmutat ⁊c. alterant. i. pmutant a dispõne nãli. s. in tpe in quo dꝫ accidere. Alteret. i. pmutet. Rõ est: qꝛ talis euõ sequit motum lune: ideo nõ variat talis exitus in tali piodo: sed bene fit permutatio in quantitate ⁊ qualitate: ⁊ tñ non in ordine.

¶ Et ex nocumẽto alteratõis mẽstruoꝝ puenit ad additionẽ debilitatis mulieris ⁊ alterationeꝫ forme eius ⁊ paucitatẽ cõceptiõis eiꝰ. Et ex multitudine aborsus eius ⁊ partus ipsius ad debilitatẽ fetus cũ nascit.

¶ In spãli declarat nocumẽta. Prio q̃ pueniũt ex fluxu menstrui. Scđo ex retẽtiõe. ibi (Retẽtio.) Tertio remouet dubiũ ibi (Et diuersificat.) ¶ Dic pͦ q ex mlto cursu ⁊c. Alteratõis mẽstruoꝝ. i. ex multo cursu vl ex mlta pmutatiõe in q̃litate. Debilitat mulier qꝛ euacuant multi spũs. Forme. i. habitudis corpis. Nõ cõcipit. qꝛ nõ fit clausio illaꝝ viaꝝ. Itẽ si cõcipit nõ retinet: qꝛ secũdina aperit.

¶ Retẽtio aũt menstruoꝝ ⁊ paucitas eorũ cõmouent in ea egritudines repletionis oẽs ⁊ preparant eam ad apostemata ⁊ dolores capitis ⁊ reliquoꝝ membroꝝ ⁊ tenebrositatẽ visus ⁊ pturbationẽ sensus ⁊ feb. Et multiplicatur cũ ea repletio vasoꝝ spermatis eius: quare fit desiderãs nõ casta ⁊ nõ suscipiẽs filiũ ex impregnatiõe pp corruptionẽ matricis eius ⁊ spermatis ipsius: ⁊ perducit cũ eo res ad pfocationẽ matricis ⁊ stricturã anhelitus ⁊ retẽtionẽ eius ⁊ pulsum cordis ⁊ syncopim ⁊ singultũ ⁊ qñqꝫ morit. Et accidũt ei difficultas ⁊ distillatio ppter oppilationẽ materierũ. Et qñqꝫ accidit ei sputũ sang. ⁊ vomitus eius ⁊ ppie in virginibus ⁊ cursus eius fluxu ventris.

¶ Ostẽdit nocumẽta que pueniũt qñ mẽstrua retinent. Egritudĩes qꝛ multiplicat mã faciẽs febres qꝛ nõ regulatur a nã. Desiderãs. s. coitũ qꝛ ĩsurgit appetitus ad euõnẽ. Nõ suscipit. i. nõ retinet qꝛ matrix nõ bñ põt cõprehẽdere nec corrugari. Vide illa. 6. de interioribꝰ a Gal. c. 4. Pulsum. i. saltũ vel tremorẽ: qꝛ ista mã retẽta multiplicat venenũ. Et distillatio. s. vrine. In virginibus. qꝛ sanguis reuertitur versus epar ⁊ postea p meseraicas ad stõchũ ⁊ euomit. Fluxũ ventris sup. vel narium vel hemorroidarum.

¶ Et diuersificant iste egritudines ex eis fm diuersitatẽ cõplõnis eiꝰ. Naꝫ si fuerit cholerica generabunt in ea egritudines cholice. Et si fuerit melica generabunt in ea egritudines melice. Et si fuerit flegmatica generabunt in ea egritudies flatice. Et si fuerit sanguinea generabuntur in ea egritudines sanguinee.

¶ Remouet dubiũ. s. vtrũ iste egritudines eodẽ mõ veniãt in omnibus mulieribus. Respõdet q non.

¶ Et de mulieribus quideꝫ est cuius ablatio mẽstruorũ festinat: quare in. xxxv. ⁊ etiam. xl. anno vite sue. Et de eis est in qua tardatur illud vsquequo perueniãt. l. anni. Et qñqꝫ puenit retẽtio mẽstruoꝝ ad alterationẽ dispõnis mulieris ad purpureitatẽ fm q dicitur in cã retẽtionis mẽstruoꝝ. Et qñqꝫ appet in ea cuius menstrua abscindunt lac ⁊ significat illud. Et qñqꝫ accidit retẽtio mẽstruoꝝ propter tortuositatẽ matricis.

¶ Ostendit qũo mulier põt mẽstruari ponẽdo ẽt quasdaꝫ egritudines que adueniunt ⁊ patet. Ad purpureitateꝫ. s. corporis. Et signat illud. s. menstrua retineri.

¶ De supfluitate mẽstruoꝝ. Cap.2m.

Supfluitas in hoc qñqꝫ fit fm semitaꝫ qua nã expellit supfluitates qđ quideꝫ est laudabile cũ nõ perducit: ad superfluam turpitudinem ⁊ cursum quo nõ indigetur.

¶ Hic in spãli determinat de supfluo fluxu mẽstruoꝝ. Prio ponit cãs. Scđo signa. ibi (Eius quidẽ.) Tertio curã. ibi (Facta quidem.) Prima in quatuor sicut ponit quatuor cãs gñales. ibi (Et qñqꝫ ⁊c.)

¶ Non indigetur. s. rõne virtutis.

¶ Et qñqꝫ fit fm semitaꝫ egritudinis aut pp dispõnem in matrice aut pp debilitatẽ matricis: ⁊ illa ẽ deterior que fit pp malitiam complexionis alicuius: aut ppter vlcera ⁊ corrosionẽ ⁊ hemorroidas ⁊ fricationẽ ⁊ ragadias: aut ppter aptionẽ orificioꝝ venaꝝ ⁊ abscissionẽ earum ⁊ scissurã ipsarũ pp cãm corporeã aut extrin

secam

secā ex coꝛruptōe ⁊ ꝑcussione aut casu aut similibꝰ: aut malitia ꝑtꝰ ⁊ difficultate eiꝰ: aut ꝑꝑ vehemētiā oneris.

¶ Ponit aliā cām ⁊ ꝑꝫ. Egritudinis supple ⁊ qn̄qꝫ fit cā sanguinis. Propter dispōnem. s. egritudinalē. Propter debilitatem mr̄icis. s. derelictā ex egritudine. Et fricationem. i. excoꝛiationem. Et ragadias. i. fissuras. Et abscissionem earum. s. ſm latitudinem. Et scissuram. s. ſm longum. Coꝛpoꝛeam. i. intrinsecam.

¶ Fcā āt cā san. aut ē ꝑꝑ multitudinē ⁊ dn̄iuꝫ eiꝰ ⁊ exitū ipsiꝰ cū v̄tute: aut nō cū v̄tute nāe ⁊ rectificatiōe eiꝰ: ⁊ nos q̄dē iā diximꝰ illā q̄ fit regimie nāli q̄ ambe sunt diuerse: lꝫ sint ambe cōpares in h̄ ꝙ vtreqꝫ nō retinētur nisi cū adest debilitas: aut ꝑꝑ grauitatē sanguinis suꝑ coꝛpus ꝓpter debilitatē in coꝛpoꝛe: lꝫ non sit san. trāsiens equalitatē in quātitate ⁊ qualitate sua: aut ꝑꝑ acuitatē san. aut tenuitatē ⁊ subtilitatē eiꝰ: aut ꝑꝑ caliditatē eius: aut ꝑꝑ multitudinē aquositatis eiꝰ ⁊ humiditatis: lꝫ oīs fluxus san. incipiat paulatiꝫ subtilis: deinde incipit proculdubio peruenire ad grossitudinem: deinde descendit ⁊ ꝑuenit ad subtilitatē ⁊ paucitatem ⁊ aquositatē. Et hec est dispositio in oī fluxu sang. ob quācūqꝫ causaꝝ fit. Et cā in hoc est ꝙ oꝛificia venarū ⁊ īcessus vētositatis sunt in pꝛimis stricta ⁊ in fine eius constringuntur iterum: ⁊ adunantur propter siccitatē.

¶ Ponit aliam cām que se tenet ex parte sanguinis. Primo hoc. Scd̄o reddit cās cuiusdā dicti. ibi (Et cā.) Tertio pōit egritudines ex suꝑfluo fluxu. ibi (Et cū suꝑfluit.) Pꝛia pꝫ. ¶ Cuꝫ virtute. s. sanguinis exuberātis. Jllā. s. suꝑfluitatē cursus. Cū regimine nāli. i. cū virtute nāe. Ambe. s. dn̄io nāe. Et suꝑfluitates dn̄io sanguinis non retinent̄. i. nō debēt retineri. Descēdit. s. a grossitudine. Ob quamcūqꝫ cām sit. s. ex parte sanguīs. Et causa. Reddit causam quare in p̄nº est sanguis subtilis ⁊ in medio grossus. Et īcessus. i. poꝛi. Uētositatis. i. spūs. Jn pꝛimis. i. p̄nº fluxus. Stricta. s. ꝓpter repletionē. Propter siccitatem. i. inanitionem.

¶ Et cū superfluit fluxus san. sequit̄ eū debilitas appetitus ⁊ debilitas digōnis aut īflatio extremitatū ⁊ coꝛpoꝛis ⁊ malitia coloꝛis. Et qn̄qꝫ perducit ad hydropisim: ⁊ qn̄qꝫ ꝑducit multitudo exitꝰ san. ad dn̄iuꝫ chole quare accidūt fe. cholerice moꝛdicatiue ꝑꝑ inflāmationem caliditatis moꝛdicatiue que equat̄ per san. ⁊ accidunt iteꝝ hoꝛripilatiōes. Et qn̄qꝫ accidit hec caliditas in casu appetitꝰ cibi que fecit foꝛte necessariū debilitas caliditatis: ⁊ addit in casu appetitꝰ stomachi ꝑꝑ defectū san. Et accidit doloꝛ in doꝛso ꝓpter tēsionem neruoꝝ positoꝝ in illo loco. Et qn̄qꝫ multiplicat̄ fluxus sang. ex matricibus cum multitudine humoꝛum.

¶ Ponit nocumēta ꝓueniētia qn̄ iste fluxus suꝑfluit ⁊ ꝑꝫ. Debilitat̄ appetitꝰ. qꝛ q̄libet virtus debilitat̄. Sꝫ ꝯ qꝛ coꝛpus īfrigidat̄: ⁊ friditas est cā appetitus. Dōm ꝙ veꝝ est friditas extrinseca: sꝫ intrinseca que fit ꝑꝑ resolōnem nō est cā ꝑꝑ sanguinē. s. pꝛesentē. cā est qꝛ sanguis est frenū cholere. Debilitas. i. obtusio. s. ex multa plenitudine. Neruoꝛum. s. ex caliditate ⁊ ex siccitate. Et qn̄qꝫ. Ponit quartā cām generalē ipsius fluxus. Humoꝝ. s. alioꝝ.

¶ De signis. Cap. 3m.

EJus quidem que est ſm semitam expulsionis naturalis signum est ꝙ non sequitur eam nocumentum: imo perducit ad iuuamētum eius ⁊ non aduenit ei lesio neqꝫ alteratio virtutis: ⁊ plurimum quidem accidit in pinguibus.

¶ Ponit signa. Primo fluxus a foꝛtitudine v̄tutis. Scd̄o a repletiōe. ibi (Facte v̄o.) Tertio a dn̄io hūoꝛis. ibi (Et cognoscit̄.) Quarto a debilitate mr̄icis. ibi (Factā v̄o.) Quīto ab acuitate sanguīs. ibi (Si v̄o.) Sexto ab eius subtilitate. ibi (Jn facta v̄o.) Septimo ab vlceribus. ibi (Jn facta v̄o.) Octauo a coꝛrosione matricis. ibi (Jn facta.) Nono ab hemoꝛroidibus. ibi (Facta v̄o.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ quando fit fluxus a natura non apparet nocumentum ⁊c̄. Neqꝫ alteratio. i. defectus virtutis. Rō est qꝛ virtus erat debilis ꝑ aggrauationem. Jn pinguibus. i. in carnosis ⁊ plenis.

¶ Facte v̄o causa repletionis cōmunis quam expellit natura a dominio eius: quare expellitur signuꝫ est repletio faciei ⁊ coꝛpoꝛis ⁊ exuberatio venarum ⁊ alia ex signis repletionis: ⁊ quandoqꝫ est cum ea doloꝛ: ⁊ quandoqꝫ non fit: ⁊ dum non debilitat non retinetur.

¶ Ponit signa facte a repletione cōi ⁊ ꝑꝫ. Aut dominio eius. s. sanguinis. Repletio. i. tumoꝛ. Exuberatio. i. repletio: Cū ea. s. tali repletione. Doloꝛ qꝛ rumpit̄ aliqua vena.

¶ Et cognoscitur dominans cum sang. vt exiccet̄ sang. ⁊ consideretur an coloꝛ eius declinet ad albedinem aut citrinitatem aut nigredinem ⁊ purpureitateꝫ: quare euacuatur humoꝛ qui dominatur cum eo iterum

¶ Ponit signa quando pꝛouenit a dominio humoꝛum ⁊ patet. Jsti canones sunt clari de se.

¶ Factam v̄o cā debilitatis matricis ⁊ apertionis venarū eius significat exitꝰ san. puri non doloꝛē faciens.

¶ Ponit signum facte a debilitate matricis.

¶ Si v̄o causa est acuitas sang. cognoscitur per coloꝛem suum ⁊ acuitatem ipsius ⁊ velocitatem sui exitus ⁊ paucitatem abscissionis ⁊ egressionis.

¶ Ponit signū qui venit ab acuitate sanguinis.

¶ Jn facta v̄o ꝑꝑ subtilitatē san. cū mā aquosa ⁊ humiditate est san. aquosus nō calidus ⁊ ledit̄ cuꝫ stipticis. Et qn̄qꝫ appꝫet in ea. q. ꝑ̄gnatio. Et qn̄qꝫ appꝫent ī ipsa sicut accidētia ꝑtus: quare parit hūiditatē ⁊ sūt lacerti coꝛꝑis eiꝰ vehemētis mollitiei: quare sūt lenes postqꝫ voluerūt coagulari. Et qn̄qꝫ nocēt ei curatiōes diuretice ꝑꝑ calitatē suā: q̄re addūt ī aquositate san. Facta v̄o ab vlceribꝰ cū mā ⁊ doloꝛe ē cū vehem̄tia doloꝛis.

¶ Ponit signa qn̄ fit ꝑꝑ subtilitatē sanguinis. Cū stipticis. s. an̄ euōnē ꝑfectā. Pꝛegnatio. s. ꝑꝑ multas humiditates. s. cū esset mola facta ab humiditate mr̄icis. Coagulari. i. ingrossari. Diuretice. i. cum diureticis. Ab aquositate. s. debilitate epatis.

¶ Jn facta v̄o a coꝛrosione egreditur paulatim. q. fex ⁊ ꝓpꝛie qn̄ est a venis absqꝫ arterijs. Et si fuerit coꝛrosio in ꝓfundo matricis erit coloꝛ minus niger. Et qn̄ est illic ⁊ apud os matricis possibile est vt tangatur.

¶ Declarat fluxū factū a coꝛrosiōe. Fex. i. res feculēta sicut merda. Minꝰ magꝫ qꝛ a nā magis egredit̄: magis niger qꝛ magis rubeus.

¶ Facta v̄o ab hemoꝛroidibus hꝫ periodos mēstrue: Et qn̄qꝫ nō sunt ei periodi: imo est sequēs repletionē. Et sunt signa hemoꝛroidaꝝ matricis manifesta. Et est sang ſm plm̄ niger nisi sit ab arterijs. Et quādoqꝫ est hemoꝛrosaicus frustatim. Et multotiens q̄dem associatur hemoꝛroidibus in matrice doloꝛ capitis ⁊ grauitas capitis ⁊ doloꝛ in viscéribꝰ ⁊ epate. Et qn̄ currit san. ex illis hemoꝛroidibus remouetur illud accidens.

¶ Declarat superfluum fluxū factum ab hemoꝛroidibus matricis. Frustum. s. coagulatum ⁊c̄.

¶ De cura fluxus san. ⁊ in fine eius cura patientis fluxum menstruoꝛum. Cap. 4m.

FActa q̄dē ſm semitam expulsionis naturalis ⁊ facta a repletiōe ⁊ grauedine san. suꝑ coꝛpꝰ: opꝫ ne retineatur donec timeat̄ debilitas. Et qn̄qꝫ excusat flōmia ab expectatiōe illiꝰ: ꝓpterea qꝛ expellit repletioneꝫ ⁊ trahit mām ad ꝯtrarium.

¶ Jn ꝑcedētibus. A. determinauit de suꝑfluo fluxu menstruoꝝ: hic ponit curā. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o ponit curā iuxta. 5. causas. Secunda ibi (Et quādo cā.) Tertia ibi (Et si cā.) Quarta ibi (Et si cā.) Quinta ibi (Et illa.) ¶ Dicit pꝛimo ⁊c̄.

¶ Et qn̄ cā est cholera euacuet̄ ⁊ ꝓpꝛie cū eis que sunt

¶ De regimine deuirginate. Cap. 10m.

De mulieribus est cui accidunt cum violant᷑ dolores magni ⁊ ꝓprie cū collū matricis eiꝰ est strictum ⁊ panniculi sunt debiles ⁊ virga deuirginantis est grossa.

¶ Determinat de regimine deuirginate ꝑmittēdo qđ accidit illis.

¶ De cura. Cap. 11m.

Cum ergo accidunt ei fluxus sang. ⁊ dolores necesse est ei vt sedeat in aquis stipticis ⁊ in vino ⁊ oleo: deinde administrent᷑ super eam cerataria in lana inuoluta super cānam ꝓhibentē a ꝯsolidatione ⁊ alleuiet᷑ sup eā cōcubitus. Administrent᷑ medicine mūdificantes: deinde post illud vnguentū predictū ad vlcera. Et quādoqꝫ admiscet᷑ cum eo terra sigillata ⁊ que sunt ei similia.

¶ Ponit duo regimina. Scđa ibi (Administret᷑.) Pria ⁊ scđa patēt. A ꝯsolidatiōe. s. pāniculoꝝ corruptoꝝ. Illis silia vt bolū armenū.

¶ De ragadijs matricis. Cap. 12m.

Ragadie accidunt in matrice: aut ꝓpter siccitatem superuenientē ei maximā ⁊ ꝓprie apud partū: aut ꝓpter apostema ⁊ sunt in pricipio cū accidunt leues occulti doloris qui est sub dolore partus ⁊ reliqs eiꝰ: deinde apparet ⁊ ꝓprie cū tangitur. Et qnqꝫ ingrossant᷑ ragadie valde. Et qnqꝫ fiunt sicut verruce ⁊ remanēt ⁊ ꝯsolidat᷑ locus.

¶ Hic determinat de ragadijs. Primo ponit cās. Scđo signa. ibi (Possibile.) Tertio curā. ibi (Nō curant᷑.) Prima pꝫ. ¶ Ragadie sunt scissure matricis cum multo ardore vrine. sub dolore partꝰ. i. minor qꝫ sit dolor partus.

¶ De signis earum. Cap. 13m.

Possibile est vt ꝑueniat᷑ ad attestationē ragadiaꝝ ponēdo sub muliere speculū corā vuluā eiꝰ: deide aperiat᷑ vulua eiꝰ ⁊ ꝯsideret᷑ illđ qđ imaginat᷑ i speculo. Et illđ qđ signat eas est dolor apud coitū ⁊ exitus virge sanguinolente.

¶ Ponit signa: ⁊ pꝫ. Ad attestationem. i. cognitionem.

¶ De cura. Cap. 14m.

Non euacuant᷑ ragadie qn aut sint intrinsece aut in collo sint ⁊ que sequunt᷑ ipsum.

¶ Ponit curā. Primo ponit quādā diuersitatē. Scđo iuxta illam ponit curam. ibi (Intrinsece.) Prima patet.

¶ Intrinsece ergo curant᷑ cū suppositorijs penetrātibus ⁊ distillationibꝰ iniectꝫ ⁊ aquis stipticis permistis cū vnguētis rectificātibꝰ sic̄ vnguētū factū ex climia ⁊ plūbo adusto. Et vnguētū ragadiaꝝ ani ⁊ ꝭm curationē eaꝝ sentiat. q. mordicationē. Or si idiget maturatiōe aliqua misceat᷑ cū eis sicut vnguētū basilicon cū adipibus. Et si fuerit ragadijs grossitudo vehemens quā signat lōgitudo spatij ⁊ ꝑuitas receptionis curationis administra vnguentū de chartis cū oleo ro. Si vo nō tolerat illud ponat᷑ cū eo oleū de lilio ⁊ gluten alimbat. Cum ergo quiescunt curent᷑ cura ragadiaruꝫ prauarū: ⁊ ꝓprie quādo vlcerant᷑ ⁊ quādo indigēt eis que sunt sicut cortices eris optime triti aut dragantuꝫ ⁊ galle aut aggregatio eoꝝ.

¶ Ponit curā. Primo itrinsecoꝝ. Scđo extrīsecoꝝ. ibi (In extrinsecis.) Rectificātibꝰ. s. faciēdo icarnationē. Scđm curationē. i. qn curas cū istis vnguētis. Maturatione. i. mollificatione. Spatij. s. tp̄s perdurationis eoꝝ. Quiescunt. s. a grossitie.

¶ In extrinsecis vo quādoqꝫ sufficit laborare cuꝫ administratione thutie valde trite cuꝫ vitellis ouoꝝ aut aggregatione illius ⁊ sine cessatione fiat adherētia illius ⁊ vnguentum de cerusa iterum.

¶ In ista parte ponit curā ragadiarū extrinsecaruꝫ que apparent in extrinsecis: ⁊ pꝫ. Aggregatione illius. s. thutie cū vitello.

¶ De pruritu mricis ⁊ priapismo mulierū. Cap. 15m.

Quādoqꝫ accidit in matrice pruritꝰ ꝑꝑ hūores acutos cholicos aut salsos baurachios aut corrosiuos melicos ꝭm qꝫ appet de dispositione coloris menstrue aut bothor gnātas ex eis calidas acutas valde. Fortasse eni supfluūt adeo donec deijciant virtutē. Et qnqꝫ accidit illi mulieri vt nō satiet᷑ ex coitu ⁊ aduenit ei priapismus mulierū: ⁊ quotiēs cū ea fit coitus addit᷑ malitia eiꝰ.

¶ Determinat de pruritu ⁊ priapismo mricis. Primo ponit cās. Scđo curā. ibi (Opꝫ.) Prima pꝫ. Ustiuos. i. corrosiuos. Bothor. i. apata parua. Addit᷑ malitia qꝛ plus incinerat humores.

¶ De cura pruritus matricis. Cap. 16m.

Oportet vt mūdificet᷑ corpus cū flōmia ex nigra. Et si indiget fiat secūdatio ex cephalica ⁊ euacuet᷑ humor acutꝰ. s. ois humor cum eo qđ euacuat ipm sicut cholera cuꝫ pillulis de scamonea ⁊ flegma cū pillulis stomaticis ⁊ melia cuꝫ pillulis de epithimo ⁊ decoctiōe eiꝰ ⁊ frāgat᷑ ebullitio spermatis cū medicinis infrīdantibꝰ vt ifrigidet᷑ ⁊ cuꝫ medicinis adurētibꝰ ipm ꝭm necessitatē ⁊ attestationē cōplexionis ⁊ deliberatiōe oris mricis facta cū eis que sunt sicut achacia ⁊ hypoqstidos ⁊ rose ⁊ sandali ⁊ sief memithe ⁊ fex ⁊ acetū ⁊ oleū ro. Et iteꝝ que sunt sicut succꝰ portulace. Et qnqꝫ ꝑmiscet᷑ cū medicis semē lini ⁊ fit embroca cuꝫ aqs in qbꝰ decoquunt᷑ stiptica ⁊ emplet᷑ cū fece eoꝝ. Et si idiget mūdificatiōe bibat mel cū aqua frida valde. Et ad pruritū est exꝑtuꝫ istud sumant᷑ folia mēthe ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ lētes excorticate decocta cū vino ⁊ supponant᷑. Et iterū sumant᷑ croci ⁊ cāphore: amboꝝ aā. sextā. ʒ. vnius plūbi adusti tertia. ʒ. vniꝰ: baccarū lauri. ʒ. ß. terant᷑ ⁊ cribel. ⁊ liniat᷑ locꝰ oleo ro. ⁊ ꝯficiant᷑ cū albumie oui ⁊ aliquātulo vini ⁊ supponant᷑. Et iteꝝ sumat᷑ myrabolanoꝝ ⁊ balaustiaꝝ: āboꝝ aā. pōdus. ʒ. ij. ⁊ lycij ⁊ salis āmoniaci ⁊ vinū antiquū terant᷑ ⁊ cribellent᷑ ⁊ liniat᷑ locꝰ oleo ro. ⁊ puluerizent᷑ desuꝑ ista. Et de suffumigijs est illđ qđ fit ex lycio ⁊ medulla granoꝝ citri.

¶ Ponit curā. Primo nō expertā. Scđo expertā. ibi (Et ad pruritum.) Prima pꝫ. Ex nigra. i. ex vena media siue cōi. Secundatio. s. flōmie. Ebullitio. i. acuitas. Adurētibꝰ. i. ꝯsumentibꝰ. Ipꝫ. s. semē. Attestationē. s. indicationem. Memithe. i. celidonie. Et ad pruritum. Ponit medicinam expertam: ⁊ pꝫ.

¶ De fistulis matricis. Cap. 17m.

Quandoqꝫ accidūt in mrice fistule que qnqꝫ ꝑtrāseūt carnē ⁊ apparēt ab eo qđ vicinū est ex mēbris ita vt corrūpant os pectinis ⁊ putrefaciāt ipꝫ ⁊ collū mricis. Et qnqꝫ ꝑueniūt ad abradēdū pilos pectinis ⁊ icedunt vsqꝫ ad partes ani ⁊ lacertoꝝ eiꝰ etiā: quare pars earū tūc est in manifesto mricis ⁊ sunt in vnoquoqꝫ laterū mricis. Et ꝑs in anteriori parte mricis que ex eis est in ꝓfundo matricis nō est possibile vt curet᷑: ⁊ similr ꝑueniēs ad vesicā. Relique vo ab istis curationē habēt ⁊ si sit difficilis. Et deterior illarū est illa que ꝑuenit ad abradēdū pilos pectinis ⁊ ꝓprie cū ꝑforat os foramine ꝑuo.

¶Determinat de fistulis m̃ricis. Primo ponit cās. Scd̃o signa. ibi (Lõgitudo.) Tertio curaȝ. ibi (Ex curationibꝰ.) ¶Dicit ꝑ ꝙ aliqñ fiunt fistule ⁊ transeunt subam m̃ricis. Putrefaciãt. s. iste fistule. Nota ꝙ fistule vtplurimũ habẽt radicẽ in membro spermatico. Pars eaꝝ. s. vna. Et pars. s. altera. Et si. i. quãuis. Difficilis. s. cura. Os. s. pectinis. Foramine paruo: q2 tunc nõ bene põt fieri abrasio.

¶De signis eius. Cap.18m.

Sunt longitudo putrefactionis ⁊ adherẽtia doloris ⁊ antecessio vlcerũ que nõ sananꝛ cũ curationibꝰ ⁊ ꝓlõgaꝛ spatiũ ⁊ currit virus: deinde dolores sicut dolores cancri. Et cognosciꝛ locus eiꝰ cũ radio ⁊ vbi peruenîꝛ cũ eo: ⁊ sciꝛ status eius an sit in carne adhuc aut pertranseat vsq3 ad os per illud qđ sentit extremitas radij ex lenitate ⁊ mollitie ⁊ asperitate ⁊ duritie.

¶Ponit signa ⁊ dicit ꝙ qñ stat putrefactio longo tẽpore ⁊c. pȝ. Cũ curationibus. s. sibi proprijs. Radio vel tenta. Cuȝ eo. s. radio. Itẽ si est leuitas non pertransit carnem.

¶De cura. Cap.19m.

Ex curationibꝰ est ꝑforatio ⁊ multotiẽs ꝑducit illud ꝑꝑ neruositatẽ mẽbri ad spasmuȝ ⁊ abscissionẽ vocis ⁊ ꝑmistionẽ rõnis. Et ꝑforatio iteꝝ nõ est possibilis nisi in eo qđ videtur: cuius carnẽ mortuã incidere est possibile. Uerum est melius vt administrenꝛ desuꝑ medicine exiccãtes mundificeꝛ corpus ⁊ ꝯforteꝛ matrix ⁊ mediceꝛ.

¶Ponit curã: ⁊ pȝ. Perforatio. i. perforationis. Medicemꝰ. s. medicatione fistularũ que poniꝛ quarto cañ. fen quarta.

¶De debilitate matricis. Cap.20m.

Causa eius est malitia cõplexionis ⁊ raritas texture ⁊ tolerantia egritudinũ diuersaruȝ. Et accidũt ex debilitate matricis paucitas appetitꝰ coitꝰ ⁊ multitudo cursus mẽstruorũ ⁊ spermatis ⁊ alioꝝ ⁊ priuatio impregnationis.

¶Determinat de debilitate matricis. Primo ponit causas. Scd̃o curam. ibi (Cura eius.) Prima pȝ.

¶De cura. Cap.21m.

Cura eius est cura malitie complexionis et succurrere ei quod accidit ipsi de nocumentis cognitis.

¶De scd̃a dicit ꝙ debes cogitare ⁊c. Nota ꝙ raritas texture est cã debilitatis mẽbri: vt pȝ. 13. fen de stomacho.

¶De doloribus. matricis. Cap.22m.

Fiunt ex malitia cõplõnis diuẽse ⁊ ex vẽtositatibꝰ extẽdẽtibꝰ ⁊ hũiditatibꝰ accidẽtibꝰ in ea ita vt qñq3 accidat in ea sic accidit intestinis de colica. Et qñq3 accidit dolor matricis ex apatibꝰ ⁊ cãcris ⁊ ex vlceribꝰ ⁊ cõicant ei ilia ⁊ iguina ⁊ crura ⁊ dorsuȝ ⁊ pectẽ ⁊ diaphragma ⁊ anꝰ ⁊ caput ⁊ ꝓprie mediuȝ syncipitis. Et qñq3 ꝑmutanꝛ dolores eiꝰ ad ãchas post spatiũ ⁊ vsq3 ad. x. mẽses ⁊ ꝯfirmanꝛ in eis. Et tu cognosces curationẽ oiuȝ hoꝝ ex eis que tibi ꝑmissa sũt: ⁊ nõ ẽ i iteratõe ꝛmonis in eis vtilitas.

¶Determinat de doloribꝰ m̃ricis ⁊ dicit ꝙ veniũt a mala cõplexione ⁊c. Sunt. s. dolores m̃ricis. Nota ꝙ matrix cõicat multꝭ mẽbris: ⁊ h̃ q2 maxie ascẽdũt vapores ad cerebꝝ ⁊ maxie ad ꝑtẽ mediã vt in mẽbris spũalibꝰ: q2 hȝ colligãtiã cũ mamillis q̃ sunt in pectore.

¶De cursu matricis. Cap.23m.

Quandoq3 accidit mulieribꝰ vt currãt ex matricibꝰ eaꝝ hũiditates plurime putride: ⁊ currat ex eis iteruȝ sꝑma. Et plurimũ qdẽ fit ꝑꝑ multitudinẽ suꝑfluitatũ ⁊ ꝑꝑ đbilitatẽ digestionis in venis mẽstruoꝝ cũ putrefit matrix ⁊ hȝ cãȝ ⁊ cognosciꝛ suba eiꝰ ex colore mẽstrue ⁊ siccitate ⁊ ex colore eiꝰ in seipso. Scd̃m ṽo est sicut cursus spermatis viri. Si ergo sine desiderio: tũc causa est debilitas matricis ⁊ vasoꝝ eius ⁊ mollificatio ipsoꝝ. Et si est cũ desiderio ⁊ mordicatione ⁊ cõmotione: tunc causa eiꝰ est tenuitas spermatis ⁊ acuitas eiꝰ. Et qñq3 est cã in eo pruritus matricis: quare perducit cõmotio eiꝰ ad hoc vt descendat sperma. Et habẽtis quidem cursum difficilis fit anhelitus ⁊ cadit appetitus cibi ⁊ destruiꝛ color eius ⁊ aduenit ei apostema ⁊ inflatio in oculo sine dolore ꝛm plurimũ: ⁊ qñq3 est cum dolore.

¶Hic đtermiat đ cursu m̃ricꝭ. Prio cãs. Scd̃o curã. ibi (Cursus.) Pria pȝ. Legaꝛ totũ simul. Cuȝ putrefit matrix. s. ꝑꝑ humiditates illas. Caplm. i. ꝓpriã itẽtionẽ. Cũ dolor. s. qñ ibi est mã aggrauãs.

¶De cura. Cap.24m.

Cursus qdẽ spermatis earũ curaꝛ cũ similibꝰ qbꝰ curaꝛ illud in viris. In cursibꝰ ṽo alijs opȝ vt icipiaꝛ a mũdificatõe corꝑis cũ flobothomia ⁊ solõne vẽtris si idigeꝛ ãbobꝰ. Deinde clysterizeꝛ matrix in ꝑmis cũ mũdificatiuis ⁊ exiccatiuis sicut est decoctio ireos ⁊ decoctio prassij ⁊ fricenꝛ crura cũ oleis subtiliatiuis cuȝ medicinis calidis sicut est oleũ de squinãto ⁊ pyretro ⁊ pipere: deide cõsequẽter post illud adhibeanꝛ clysteria cũ stipticis clysterizatis ⁊ ebibitis: ⁊ clysteria magis operantur post eũonẽ: ⁊ sunt aque in qbꝰ decoquunꝛ sicut galle ⁊ balaustie ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ squinantũ ⁊ myrtus.

¶Ponit curam: ⁊ pȝ.

¶De retẽtiõe mẽstruoꝝ ⁊ paucitate eoꝝ. Cap.25m.

Menstrua retinenꝛ aut ꝑꝑ cãm ꝓpriaȝ in matrice: aut ꝑꝑ cãm cõem. Et illa qdẽ cã ꝓpria in matrice: aut est ꝓpter cãm ĩnatã: aut propter cãm accidentem alio modo.

¶Hic determinat de retẽtõe mẽstruoꝝ. Prio ponit cãs. Scd̃o signa. ibi (Illius.) Tertio curã. ibi (Curatio.) ⁋ Prio ponit cãs ⁊ diuersitates. Scd̃o accidẽtia. ibi (Qñq3 accidit.) ⁋ Prio ponit q̃sdã diuersitates. Scd̃o declarat membra. ibi (Amplius.) Tertio ponit cañ. ibi (Et sanguis.) Prima pȝ. Cõmunẽ. i. cõicatã matrici.

¶Amplius menstrua retinenꝛ aut ꝓpter cãm in virtute aut ꝓpter cãm in materia aut propter causaȝ in instrumento ⁊ proprie solo.

¶Declarat mẽbra. Primo qñ cã est in matrice. Scd̃o qñ est ꝑꝑ cõmunitatẽ. ibi (Facta aũt.) Primo ponit quãdam diuisionẽ. Scd̃o declarat membra. ibi (Et causa.) Prima pȝ. Amplius. s. ꝑter illam cãm nunc dictam. In instrumento. i. in collo matricis.

¶Et cã in virtute est sicut debilitas ꝓpter malitiã cõplexionis frigide aut sicce aut calide. Et frida aut est cum materia aut sine materia.

¶Declarat mẽbra. Primo cãm que se tȝ ex parte virtutꝭ. Scd̃o ex parte mãe. ibi (Causa.) Tertio ĩstrumẽti. ibi (Et cã.) Pria pȝ. Debilitas. s. expulsiue aut sine mã supple ⁊ similr alie. ¶Dubitaꝛ vtrũ mala cõplexio hũida sine mã nõ est cã retẽtionis. Si aũt sit cũ mã: sic nõ est cã retẽtionis sȝ fluxibilitatꝭ vbi iaȝ fuerit ab ipsa oppilõ.

¶Cã aũt in mã aut est quantitas aut qualitas aut aggregatio ambarũ. Et illa que est ex quãtitate est paucitas: ⁊ illud est: aut ꝑꝑ priuationẽ ciboꝝ ⁊ paucitatẽ ipsoꝝ: aut ꝑꝑ vehemẽtiã virtutis cõprehẽdẽs cibos. Et si multipliceꝛ nõ mũdificat suꝑfluitatẽ mẽstruoꝝ. Et hmõi qdẽ mulierũ nãe viroꝝ similes existũt naturis ⁊ sunt potentes super digõnẽ vltimã ⁊ distributionem necessariã ⁊ expulsionẽ superfluitatũ ꝛm modum

quo expellunt eas viri: ⁊ iste sunt pingues neruose lacertose de qbꝰ sunt fortes viragines quarū anche ipsarū pectoribus sunt strictiores ⁊ ipsarū extremitates sunt pingues plus: ⁊ sunt multarū euacuationū cū medicinis ⁊ exercitijs ⁊ ꝓprie san. fluentis per nares aut hemorroidas aut plagas aut alia.

¶ Declarat cām que se tenet ex pte māe. Primo ponit diuisionez. Scdo mēbra. ibi (Et illa.) ¶ Declarat mēbra. Primo ex pte quātitatis. Scdo q̄litatis. ibi (Facta vō.) Prima pȝ. ¶ Cōprehendentis. i. retinētis. Multipl'r. s. cibꝰ ⁊ sanguis. Menstruoꝝ. i. per menstrua. Ultima. s. mēbroꝝ. Scdm modū. i. occultuȝ. Pingues. i. carnose. Itē pingues. i. grosse. Plus. s. ꝙ̄ sint nāliter in mulieribꝰ.

¶ Facta vō ꝓpter qualitatē māei est: qm̄ san. est grossus ꝓpter fridītatē: aut ꝑ multitudinem eiꝰ qđ admiscef ei ex humoribꝰ grossis: aut ꝑ multitudinē tranquillitatis ⁊ que currūt cursu illoꝝ de illis que sciuisti.

¶ Declarat cām que se tȝ ex parte qualitatis māe. Sciuisti. s. ꝑmo cañ. fen ꝑma cap̄. de qualitate generationis humoꝝ.

¶ Et cā que est ex parte instrumenti est oppilatio. Et illa aut est ꝓpter calorē exiccantē ꝯstringētez: aut ꝑ frigus exiccās: ⁊ multotiēs facit ipsam possidere multitudo potus aque ⁊ perducit ad putrefactionem: aut ꝓpter siccitatē cū inspissatione sua ⁊ ꝓpter multitudinez adipis etiā aut humoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ: aut ꝑ apāta: aut ꝑ clausurā ⁊ additionē carnis: aut ꝓpter vlcera accidētia in matrice que cōsolidata sunt ⁊ corruperunt sua ꝯsolidatione orificia venaꝝ apparētiū: aut ꝑ tortuositatē in eā superfluam ⁊ ꝯuersionē: aut ꝑ breuitatē colli matricis: aut ꝑ ꝑcussionē: aut cāȝ claudentē orificia venarū aut successione aborsus.

¶ Declarat cām ex pte instrumēti ⁊ dicit ꝙ oppilatio est ⁊c. Cā illa. s. oppilatio. Exiccans. i. deprensans. Ad putrefactionē. i. corruptionē. Adipis. s. colli matricis. Clausurā. i. oppilationē. Corruperunt. i. clauserūt. Cōuersionē. i. ꝑmutationē. Breuitatez. i. coangustationē. Successione aborsus. i. clausura facta ꝓpter aborsuȝ.

¶ Facta aūt ꝓpter retentionē menstruoꝝ cā cōmunitatis alioꝝ mēbroꝝ est sicut facta cā debilitatis epatis: quare non emanat sang. neqȝ discernit ipsum: aut propter oppilationē in eo ⁊ in corpore toto: aut propter pinguedinem facientem accidere oppilationem cōstringentem vias cōstrictione facta a cōpressione: ⁊ extenuatio ꝯstringit eas constrictione facta ab exiccatione: aut propter paucitatem sanguinis.

¶ Declarat scdm mēbrū ꝑme diuisionis. s. qñ fit ꝓpter cōmunitatē ⁊ pȝ. Facta aūt. s. retentio menstruoꝝ. Non emanat. i. nō emittit. Sanguinem. s. ad matricem. In corpore. i. in venis que sunt in toto. Pinguedinem. s. myrach.

¶ Et sanguis effluit super matricē cū exitu ⁊ cū nō inuenit meatū redit. Cum ergo iteraf illud dilatatur in corpore ⁊ facit incurrere egritudines.

¶ Ponit cañ. Sup matricē. i. ad matricē. Dilatatur. i. expanditur.

¶ De accñtibꝰ illiꝰ ⁊ de ꝑfocatione mr̄icis. Cap̄. 26m.

Quandoqȝ accidunt ei cuiꝰ mēstrua retinent egritudines de qbus est prefocatio matricis ꝓpter collectionē suā ⁊ declinationē ad partez lateris. Et accidunt ei iterū apāta matricis calida ⁊ dura: ⁊ apāta viscerū: ⁊ egritudines in stomacho ex debilitate digōnis ⁊ casu appetitus ⁊ corruptione eius ⁊ nausea ⁊ sitis vehemēs ⁊ mordicatio in stōcho. Et accidūt ex ea egritudines capitis ⁊ neruoruȝ: sicut epilepsia ⁊ paralysis. Et egritudines pectoris sicut tussis ⁊ malitia anhelitꝰ. Et plurime ex egritudinibꝰ epatis sicut hydropisis ⁊ alie: ⁊ alteraf ex ea forma. Et accidunt ei iteruȝ difficultates vrine ⁊ eius cōpressio: ⁊ dolores alchatim ⁊ colli ⁊ grauaf corpus ⁊ extenuaf ⁊ ꝯtristaf: ⁊ adueniūt ei horripilationes ⁊ fe. adurētes. Et qñqȝ difficilis fit sermo ꝑ exiccationem lacertoꝝ ⁊ lingue ex vapore calido: ⁊ fortasse est illa grauitas cā doloris capitis: ⁊ accidunt ei ingetudo ⁊ tristitie ꝓpter vaporē. Et qñqȝ apāf totū corpꝰ eius ⁊ vēter eius ꝓpter attractionē virulētie sang. ad ipm. Et qñqȝ accidit ei in cōplexione sua cū retinent mēstrua qñ est fortis creationis cuiꝰ virtus est potēs ad exercenduȝ supfluitatē retentā vt assimilef viris ⁊ multiplicent pili eius aut nascaf ei quasi barba quare frangif forma eius ⁊ ingrossaf deinde morif. Et qñqȝ ꝑuenit ante mortē ad dispōnē cū qua nō est possibile vt ꝓuocent mēstrua eiꝰ: ⁊ plures istarum sunt de illis que pariunt plurimū. Cum ergo nō coit cū eis aliqs ⁊ recedunt ab eis sui cōpares retinent mēstrua earuȝ ⁊ remouentur ab eis. O qȝ necessaria facit eūatio san. ⁊ acceptio ꝯceptiōis ⁊ acceptio coitus: ⁊ accidit eis vt fiat vrina eius nigra in qua est sedimen virulētū sicut aqua carnis. Et quandoqȝ mingit sang.

¶ Ponit egritudines que veniūt ex retētiōe mēstruoꝝ. Partes patēt de se. ¶ Dicit ꝑ ⁊c. pȝ. Propter collectionē. i. cū collectione. ad partem lateris: qz aliqñ vene vniꝰ lateris mr̄icis mag replent ꝙ̄ vene alteriꝰ lateris. Et accidūt. Ponit egritudines que veniunt in capite ꝑ retētionē mēstruoꝝ: ⁊ pȝ. Forma. i. habitudo. Eiꝰ. s. vrine. Cōpressio. i. retētio. Cōtristaf. i. angustiaf. Et qñqȝ. Ponit alios modos egritudinū. Et fortasse. Pōit alias egritudines. Grauitas. s. in locutione. Propter mās. s. humorales retentas. Et qñqȝ. Ponit alias egritudines. Ei. s. mulieri. In cōpl'one sua. i. ꝫm suā cōpl'onē. Ad exercēdū. i. operādū. Frangif. i. ꝑmutaf. Et qñqȝ peruenit. Ponit alias egritudines. Et plures. Ponit alias. Cōpares. i. viri.

¶ De signis. Cap̄. 27m.

Illius que pēdet ex frigore signū ē grauitas somni ⁊ ꝓfundatio in ipsis ⁊ albedo coloris corporis ⁊ viriditas venarū ⁊ raritas pulsus ⁊ frigus sudoris ⁊ multitudo vrie ⁊ flegmaticitas egestiōis. Et illā que pēdet ex caliditate signāt inflāmatio ⁊ exiccatio mr̄icis ⁊ reliqua signa caliditatis scita in eis que ꝑterita sunt. Et illam que pēdet ex siccitate significant signa siccitatis in ea scita in illis que ꝑtereūt ⁊ verificant eā extenuatio corporis ⁊ vacuitas venaruȝ. Apā vō ⁊ clausura ⁊ alia sunt notoꝝ signoꝝ de illis que tu iam sciuisti vsqȝ ad hunc locuȝ.

¶ Ponit signa. Prio a mala cōplexione. Scdo ab epate. ibi (Apostemata.) Primo a frigore. Scdo a calore. ibi (Et illam.) Tertio a siccitate. ibi (Et illam.) Partes omnes patēt. Uiriditas. i. offuscatio. Clausura. i. oppilatio.

¶ De curationibus. Cap̄. 28m.

Curatio qdē pendens a calefactione ⁊ infrigidatione ⁊ gnōne san. ⁊ humectatione corporis ⁊ curationes apātuȝ ⁊ cura clausure ⁊ similiū sunt nota ex radicibus iteratis. Et facta qdē a clausura que nō curaf ⁊ ab oppilatione orificioꝝ venarū ab incarnatione vlcerū ⁊ alijs est quasi similis: ⁊ eiꝰ cura est extractio san. vt nō multiplicef ⁊ mundificatio corporis ⁊ vsus exercitioꝝ.

¶ Ponit curā. Prio excusat se a q̄dā cura. Scdo ponit curā. iuxta alias cās. ibi (Et nō opȝ.) Prima pȝ. Sanguinis. s. pauci vel grossi. Humectationē corporis. s. ꝓpter fortitudinē virtutis.

¶ Et nō opȝ nisi vt afferamus nūc rememorationem

curationū ꝓuocātiū mēstrua ⁊ sūt ille que mouēt san. ad matricē ⁊ faciūt ipm penetrantē in poris ⁊ faciunt poros apertos. Et has qdē medicinas iam diximꝰ cū de singularibꝰ tractaremꝰ in tabulis earū ⁊ dicemꝰ iterū in antidotario. Hic vō volumꝰ dicere de regimine ⁊ medicatione illud qđ est magis ꝯueniēs huic loco.

¶ Ponit curam. Primo ponit regimē. Scđo medicinas. ibi (Deinde.) Primo ponit regimen in generali magis. Scđo in speciali. ibi (Hic vō.) Prima patet. Penetrantem. i. potentez penetrare. In poris. i. in principijs orificiorum matricis.

¶ Et regimē in hoc est mouere sanguinē cū fortitudine ad mēstrua. Et de illis que faciunt illud est flōmia ex saphena ⁊ vena que est post cauillā. Et flōmia vene geniculi ⁊ curuatura eius est fortior illa. Et ventosatio super crus ⁊ calcaneū ⁊ ꝓprie pinguis est magis ꝯueniens. Et qñqz est necessariū vt fiat flōmia super saphenam pedis alterius. Et assiduatio stringendi cū vittis membra inferiora ⁊ ligandi ea ⁊ dimittendi ea taliter aliquibus diebus.

¶ Ponit regimen magis in spāli pinguis: qꝛ magis adheret. Alterius. s. vbi in quo pmo fecisti. Cum vittis. i. ligaminibꝰ.

¶ Deinde administrenť medicine vt aperiātur pori ⁊ currāt humiditates viscose. Et similiter si cā fuerit humiditas. Deinde administrenť medicine ꝓprie ad ꝓuocandū que sunt subtiliātes sang. aperientes oppilationē. Et de illis sunt que bibunť sicut calamētū ⁊ decoctio eius cuz aqua mellis ⁊ puluerizatio ipsiꝰ super aquā mellis: ⁊ sauina est fortior ea ⁊ pulegiuz est forte valde ⁊ cinamomū ⁊ hierapigra ⁊ serapinū ⁊ opoponacū ⁊ fructus eiꝰ ⁊ castoreū ⁊ cordumeni ⁊ decoctio enule ⁊ decoctio alusnē ⁊ decoctio faseolorꝫ rubeorū ⁊ almaroch ⁊ alastirgar ⁊ semen sansuci.

¶ Ponit medicinas. Primo que bibuntur. Secundo suppositoria. Tertio emplastra. Quarto suffumigationes. Quinto tinas. Partes patent. ¶ Dicit pmo ⁊c. Cordumeni. i. cardamomi. Almaroch est radix herbe de qua fit assa.

¶ Et de illis suppositoria sunt sicut albus elleborus ⁊ pulpa collogntide ⁊ storax ⁊ centaurea ⁊ gūma oliue cāpestris ⁊ opoponacū ⁊ fructꝰ eiꝰ ⁊ castoreū ⁊ assa ⁊ serapinū ⁊ cordumeni ⁊ succus absinthij. Et qñqz supponiť euforbiū sup cottū ⁊ expectať sup ipm hora parua absqz supfluitate. Suppositoriū bonū. ℞. myrre calamenti: amborꝫ ana. ʒ. iiij. sauine. ʒ. viij. ruthe sicce. ʒ. x. passularū mūdatarū. ʒ. xx. ꝯficianť cum felle vaccino ⁊ fiant de eis pessaria. Et iterū sumanť castoreū ⁊ myrra ⁊ muscus ⁊ fiant similitudines glādiū cum oleo de ben ⁊ supponanť. Et oleū alacuben ꝓuocatiuū est mēstruorꝫ cū supponiť ⁊ succus papaueris ruffi ⁊ alnesiz ꝫm partes equales. Et iterū galbanum ponať in lana infusa in sambacino ⁊ supponanť intra matricē.

¶ Pōit suppositoria. Supfluitate. i. stari fit sine mora. Alacuben. i. mūricarie. Alnesim. i. calamētū fluuiale. Alij dicūt ꝙ est nasturtiū.

¶ Et de eis sunt emplastra ⁊ vaporationes: ⁊ vaporatio cum speciebus prouocat menstrua.

¶ Ponit emplastra.

¶ Et de eis sunt suffumigationes sicut cū collogntida sola. Ipsa enim prouocat in dispositione. Et similiter opoponacum ⁊ assa ⁊ serapinū ⁊ cordumeni.

¶ Ponit suffumigationes.

¶ Et de eis sunt tine etiā ex aquis in quibus decocta sunt subtiliatiua prouocantia menstrua sicut calamētum ⁊ rutha ⁊ pulegium ⁊ similia.

¶ Ponit balnea ⁊c.

¶ Tractatus quartus. De nocumētis situs matricis ⁊ apostematibus eius: ⁊ que similia sunt illi. Cap. pm.

Causa est cuz sup os mīcis eiꝰ egrediť aliqd qđ ꝓhibet coituz ex re addita lacertosa: aut pāniculari forti: aut est ilic īcarnatio ab vlcere aut creatione: aut illud qđ est inter os vulue aut os mīcis est ꝫm vnū ⁊ eūdē horꝫ modorꝫ: aut est sup os mīcis eiꝰ qđ ꝓhibet īpregnationē ⁊ exitū mēstruorꝫ ex pāniculo: aut īcarnatiōe vlceris: aut qđ est eis simile: aut meatꝰ nō est inuētus in creatione: ita vt accidat virgini cū īcipit mēstruari vt nō īueniāt menstrue meatū pp aliquā harū cārū: qre accidūt ei dolores vehemētes ⁊ egritudo maxima. Si ḡ nō īgenieť ei redit san. ⁊ denigrať mulier ⁊ pfocať ⁊ moriť.

¶ In pcedēti tractatu Aui. determinauit de fluxu ⁊ retētione mēstruorꝫ: hic determinat de apatibꝰ matricis ⁊ qbusdā alijs egritudinibꝰ. Primo de clausura mīcis. Scđo de remotione eiꝰ a loco suo. ibi (Qñqꝫ accidit.) Tertio de apatibꝰ eiꝰ. ibi (Accidunt.) Quarto de pfocatione. ibi (Hec egritudo.) Quinto de hemorroydibus. ibi (Qñqꝫ eueniunt.) Sexto de carne addita. ibi (Et qñqꝫ oriť.) Septimo de aq̄. ibi (Qñqꝫ aggregať.) Octauo de īflatione. ibi (Qñqꝫ est cā.) ⁋ Primo ponit cās clausionis mīcis. Scđo curā. ibi (Curatio.) ⁋ Primo ponit cās. Scđo remouet dubiū. ibi (Et qñqꝫ accidit.) ¶ Dicit pmo ꝙ aliqñ matrix est clausa pp carnez additā vel ꝓpter ortū mīcis vel ꝓpter vlcera: qꝛ facta est ꝯsolidatio. aliqñ est clausura a pncipio gnōnis ⁊c. Clausa. s. qñqꝫ. Lacertosa. i. carnosa. Super os. i. sup orificiū. Cuius. s. Causa. Egrediť. i. nasciť. Pāniculū. i. qꝛ aliqs pāniculus est ibi qui est inter os vulue. i. est clausum. Modorꝫ. s. dictorꝫ. Super eo. i. super orificium. Et simile. s. vt carnis nascentia. Nigredo fit ex mortificatione sanguinis.

¶ Et qñqꝫ accidit vt clausa retineat per accidens ꝯceptionē: quare moriť ipsa ⁊ fetus eius ꝓculdubio si nō regiť. Et hoc qdē nō est possibile nisi aliquo modorꝫ: aut vt sit illud qđ apponiť ori matricis de clausura rare texture: aut sit habēs foramina plura: ita ꝙ possibile sit matrici attrahere de spermate aliqd: lꝫ eni parū sit: tamē ex illo ꝑuo fit cōceptio si pars eiꝰ est veritas qđ visum est phō ⁊ pars eius qđ visuz est. G. medico. Illud nāqꝫ qđ necessariū est in creādo mēbra est sperma femine ꝫm sermonē phi ⁊ est illđ qđ in eo ꝓuocať ad matricem intra matricem ꝫm sermonē. G. ⁊ est sperma viri vt sumat ex eo virtutem odoris ꝫm sententiaz phi. vidit enim ꝙ cum ouum galline crudū rore aspersum est ⁊ procedit ex eo odor spermatis viri conuertitur ouum in conceptione.

¶ Mouet dubiū. Primo hoc. Scđo declarat solutionē. ibi (Et hoc qdē.) ¶ Dubiū est vtrꝫ si ipsa sit clausa possit īpregnari. ⁋ Dicit ꝙ sic: qꝛ pōt esse pāniculus rarus vel perforatus. Per accidēs. i. per aliqđ horꝫ accidētiū. Cōceptionē. i. fetū ꝯceptū. Si nō regiť. i. si nō aperiť sic ꝙ fetꝰ possit exire. Et hoc qdē. declarat istā solutionē. s. vt clausa ꝯcipiat. Possibile. s. ꝓpter raritatē texture: aut per foramina. Pars eius. s. ꝯceptionis. Sperma femine. i. menstruum. Et est illud. s. necessitas creationis. In eo. s. spermate viri. Uirtutem odoris. s. solū effectiue ⁊ nō nāliter. Crudū. i. nō factū a semie. Hať. vidit. s. phs. 6. de aīalibꝰ. ca. z. Odor. i. vapor ⁊ spūs. ¶ Nota ꝙ pisces faciūt oua ⁊ nisi asperganť semine masculi nō fit gnō pisciū. ita etiā qñ oriť ouū ⁊ gallina nō est calcata a gallo: tūc nō est sufficiēs ꝓ gnōne pullorꝫ. si aūt sit calcata a gallo pōt fieri gnātio.

¶ De cura clausure. Cap. 2m.

Curatio clausure est cū ferro nō cū alio. Si ḡ hec clausura apparēs est: tunc modus est vt disrūpanť labia vulue a clausura: ita vt po-

naꝛ super vnūquodqꝫ labium pila ⁊ inuoluantur pol
lices pāno ⁊ tendanꝛ labia donec disrūpanꝛ ab eo qđ
est inter ea: aut inueris flōmo obtuso ⁊ finde syphac ⁊
incide carneꝫ additā si est sub syphac paulatim ita vt
nō remaneat de addita aliqđ neqꝫ sumas de radicali
aliqđ ⁊ illud fiat cū calib. Et differētia qdem inter sy-
phac ⁊ carnē est ꝙ syphac nō sanguinat: sed caro san-
guinat. Deinde pone inter ambo labia lanā infusaꝫ in
oleo ⁊ vino ⁊ dimittaꝛ trib⁹ dieb⁹ ⁊ administra suꝑ eā
aquā mellis si ea indiges: ⁊ administra desuꝑ vnguen
ta nutrita cū cautela a cōsolidatione ⁊ glutinatione ⁊
ꝯstrictione: ⁊ ꝓprie si illud qđ incisum est: est caro. Sy
phac vō parū suscipit ꝯsolidationē post scissurā.

¶ Ponit curam. Primo hoc. Secundo ostendit moduꝫ quē debet tenere medicus in incidendo. ibi (Preparet.) Primo ponit curam cum ferro quando clausura nō est in ꝓfundo. Secundo quādo est in profundo. ibi (Qꝛ si clausura.) Prima patet. Si per hoc. i. panniculum non sanguinat: ⁊ qꝛ panniculus est membrum exangue. Aqua mellis. s. ad abstergendum. Non consolidatur panniculus: qꝛ non potest conglutinare.

¶ Qꝛ si clausura fuerit ꝓfunda tūc modus est vt pue-
niat ad ipsam vncinus: ⁊ si est syphac findaꝛ scissione
vna nō cū illa qualitate. nā fortasse cooperit vesicam:
imo opꝫ vt caueanꝛ alia sicut vesica ⁊ incidaꝛ si est ca
ro paulatim ⁊ adhereat incisioni lana infusa in vino
pontico stiptico: deīde post illud sedeat in aqs in qb⁹
decocte sunt medicine mollificatiue. Postea cureꝛ cū
vnguētis rectificantib⁹ vlcera linitis ⁊ iniectis: deīde
cū ꝯsolidatiuis. Et cū apparet sanitas opꝫ vt assidue-
tur super eā coit⁹: ⁊ opꝫ vt caueanꝛ apud hāc scissio-
neꝫ ⁊ incisionē due res. s. abbreuiatio in icidendo ⁊ in
findendo quātitatē additā. Illud enī si est cōpositū
est faciēs possibilitatē ꝯceptionis apud coitū qui ac-
cidit cū ea ⁊ difficilē faciens partum ꝑparans fetum ⁊
pregnantē morti. Et caueaꝛ iterū ne pertranseat quā-
titatē additam ⁊ capiat de substātia matricis aliquid
quare aperiꝛ matrix ⁊ doleat ⁊ icurrat cuzeꝫ ⁊ spasmū
⁊ egritudines ꝑnitiosas. Cū ergo feceris hoc oporte-
bit vt abstineas eā a frigore ⁊ nō appropiques medi-
cinā frigidā actu oīno: imo opꝫ vt sint oēs distillatio-
nes ⁊ iniectiones ⁊ suppositoria expoliata frigore.

¶ Ponit curam quando clausura est in profundo: ⁊ pꝫ. Qualiter. i. gradatione. Alia. s. membra vt vesica. Abbreuiatio. i. non liberata actio. Medicinā frigidam qꝛ matrix est membrum neruosum.

¶ De modo in administrādo hāc scissionē. Cap. 3m.

PReparaꝛ mulieri sedes corā lumine suꝑ quā
sedeat cū pauco sustentaculo ad posteriora.
Cum ergo equanꝛ crura sua adherere faciat
coxis suis ⁊ adiungat illud ventri suo: ⁊ liget
manus suas sub curuatura poplitum suoꝝ: ⁊ ligeꝛ ꝫm
hāc formā fortiter: deīde medicus administret scissio-
nem syphac ⁊ incisionē carnis. Et qn̄qꝫ indiget medi-
cus vt administret speculum ⁊ ꝓprie in eo qđ est inter
matricē. Cū ergo extendiꝛ syphac cū radijs ⁊ vncinis
extēsione cū qua nō cōprimunꝛ matrix ⁊ colluꝫ vesice
⁊ syphac eius cōpressione nocente his mēbris in pri-
mis cū manu ⁊ scđo cū eo cuius nō excusaꝛ ꝓcessio cū
vtrisqꝫ manib⁹ aduenit ei de acumine ferri. Et specu
luꝫ qdē facit te videre illud qđ arte efficias inde: ⁊ fa
cit te cognoscere illđ qđ associaꝛ syphac subtili. Et de
mēbris que ꝑterierunt hoc mēbruꝫ. s. ex vesica ⁊ alijs.
Qꝛ si superfluit dimitte illud qđ extēdisti vt redeat qđ
vehemētius est in eo qđ necessariū est: deīde subleua
syphac clausure cū subtilitate: deinde scinde ipm ꝫm
obliquitatē vt nō sequaꝛ vesicā: deinde ꝯsidera in ꝑn
cipio cū scindis. Et si egrediꝛ sang. paucus: tūc pene-
tra in operatione tua sine timore. Et si multiplicatur
cursus san. tūc finde paulatim vt nō accidāt syncopis
⁊ paruitas anhelitus. Et qn̄qꝫ tibi est necessariū vt di
mittas instrumentū incidens qđ noīatur alcalib in ea
vsqꝫ in mane inuolutū in lana ligata in pāno: ⁊ cū fue
rit mane ꝯsidereꝛ in virtute eius. Et si fuerit fortis cu
retur integra curatione. Et si nō: dimittaꝛ vsqꝫ ad diē
tertiū ⁊ remoueaꝛ tunc instrumentū: ⁊ ꝯsidera dispo-
sitionē scissure cū digitis ponēdo sub loco ei⁹ vt signi-
ficeꝛ tibi sūma quā necesse est te incidere post. Et cuꝫ
soluiꝛ mulier ab eo qđ curaꝛ: opꝫ tunc vt sedeaꝛ in aq̄
in qua decocta sunt lenitiua cū est calida ⁊ ꝓprie cum
appareat apostema. Et melius quideꝫ est vt admini-
strenꝛ super eam vnguenta in calib prohibentia con-
solidationem. Et melius est illud qđ est ꝯcauū habēs
foramē vt egredianꝛ in eo superfluitates ⁊ ventosita-
tes. Et quādo incisio accipit carnem naturalem: tunc
fortasse accidit cursus vrine qui nō curaꝛ.

¶ Ponit modū incisionis ⁊ situ mulieris: ⁊ pꝫ. Intra matricē. i. cuꝫ vult scindere pāniculū vel carnē in collo matricis. Cum radijs. i. ferris. Si superfluit. s. de pāniculo. In ea. s. scissura quā fecisti. Fortis. s. mulier. Sūma. i. quātitas. Et melius. s. instrumentū incidēs. aliter ⁊ melius est illud super quo ponunꝛ vnguenta.

¶ De suspensione mr̄icis. Cap. 4m.

QVandoqꝫ accidit illud ꝓpter clausuram. Et
quādoqꝫ accidit ꝓpter apostemata calida ⁊
dura. Et cura eorum est cura eius.

¶ Determinat de remotione matricis a loco suo. Primo hoc. Secundo de exitu matricis. ibi (Matrix.) Tertio de declinatione ei⁹ ad latus. ibi (Matrici.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ aliqn̄ ꝓpter clausurā ipsa matrix stat eleuata ⁊c̄. Illud. s. de eleuatione matricis: qꝛ sursum contrahitur propter clausuram. sup. vnde sentiꝛ suspensa.

¶ De augmento matricis et exitu eius et conuersione eius. Cap. 5m.

MAtrix augmentaꝛ: aut erit cā ꝑmitiua. s. ex ca
su: aut cursu vehemēti: aut vociferatiōe qua
ipsa vociferata est: aut sternutatione maxi-
ma: aut strepitu: aut vociferatione quā ipsa
audiuit: quare terrefacta est: aut percussione mollifi-
cante ligamēta matricis: aut ꝓpter cām partus diffi-
cilis: aut part⁹ grauatiui: aut labore obstetricis in ex-
trahendo fetū ⁊ secūdinaꝫ: aut exitus fetus subito: aut
ꝑꝑ humiditates mollificātes humiditates: aut ꝑꝑ pu
trefactiōes accidētes ligamētis: ⁊ qn̄qꝫ egrediꝛ tota:
⁊ qn̄qꝫ ꝯuertiꝛ: ⁊ qn̄qꝫ eradicaꝛ radix eius.

¶ Determinat de exitu matricis. Primo ponit cās. Scđo signa. ibi (Accidunt.) Tertio curam. ibi (Non speratur.) ¶ Augmentaꝛ. i. modo ad exeundum extra. Ita ꝙ est extensio ⁊ nō vera augmentatio. Cōuertiꝛ. i. versaꝛ. Radix. i. fundus.

¶ De accidentibus illius ⁊ signis. Cap. 6m.

ACcidit mulieri inde dolor in pectine magn⁹
⁊ in chatim ⁊ dorso: ⁊ qn̄qꝫ sunt cuꝫ hoc feb.
Et accidūt ei multotiēs exꝑssio ⁊ difficultas
ꝑꝑea qꝛ matrix cōprimit meat⁹ fecis ⁊ vrine.
Et accidūt spasm⁹ ⁊ tremor ⁊ timor sine cā: ⁊ sentit rē

rotundã in pectine ⁊ sentit apud vuluã rẽ descẽdẽtez leuis tactus ⁊ ꝓprie cũ cõplet̃ ꝯuersio. Egredit̃ enim qđ intrinsecũ ei⁹ est manifestũ. Cũ nõ sentit foramẽ ei⁹ rotundũ scit̃ ꝙ radix eius iam ꝯuertit̃ ⁊ egredit̃: si aũt inuenis foramẽ ⁊ iam exiuit sicut est nõ ꝯuersa tũc nõ cadit nisi clausura. scias ergo illud.

¶ Ponit signa ⁊ dicit ꝙ accidit dolor in dorso ⁊c̃. Exp̃ssio. i. in egestione. Sine causa. s. manifesta. Aut vuluã. i. collũ matricis. Cõuersio. s. matricis que versatur. Jam exiuit. i. descendit.

¶ De cura. Cap. 7[m].

NOn sperat̃ curatio nisi eius que recens est in adolescentia: ⁊ icipe in p̃mis a solutione nature cũ clysteribus: ⁊ ꝓuoca vrinã in diureticis. Et cũ expletũ fuerit illud resupinet̃ mulier ⁊ aperiat qđ est inter crura sua ⁊ assumme lanã ex velleribus lenibus ⁊ fac eã adherere matrici: deinde accipe lanã aliã ⁊ infunde eaz succo acbacie aut vino in quo dissolutũ sit aliqđ stipticũ ⁊ pone super os matricis ⁊ reduc cũ facilitate ad anteriora: ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe lanã aliã ⁊ ifunde eã aceto ⁊ aqua ⁊ pone eã sup vuluã: ⁊ p̃cipe mulieri vt iaceat sup latus suuz ⁊ adunet crura sua ⁊ seruet lanã vbi est p̃parata in ea ne cadat: ⁊ pone ventosam sup radicẽ suminis eius ⁊ sup dorsum ipsius: ⁊ fac eaz odorare odores bonos valde vt ascendat matrix cã earuz ad superiora. Et caue ne approximare ei facias aliqđ fetidũ: quare fugiat matrix ad inferiora. Cunqz dies tertia affuerit ꝑmuta lanã eius ⁊ pone eã lanam infusam in vino in quo decocta sunt myrtus ⁊ rosa ⁊ acbacia ⁊ cortices granatorũ ⁊ alia ab istis tepido: ⁊ embroca ex illo sup sumẽ ei⁹ ⁊ ipsi⁹ pectinẽ: ⁊ administra super eã linimẽta facta ex sauich ⁊ facta ex berba que nascit̃ super lapides cũ sunt in aqua ⁊ facit lubricare pedẽ: ⁊ facta ex lentibus cũ stipticis. Hoc enĩ regimen qñqz sanat eã. Et fac eã sedere post illud in decoctione squinãti ⁊ myrti ⁊ rosarũ. Et opz vt facias eã abstinere a salsis ⁊ sternutationẽ mouẽtibus ⁊ tussim ⁊ fac eam manere tranquillam ⁊ quietam.

¶ Ponit curã. Primo añ tres dies. Scđo post. ibi (Cũqz dies.) Prima pz. ¶ Et adunet. i. ꝯstrigat. Suminis. i. circa vmbilicũ. Appropinquare. s. odoratui. Cũqz dies. Ponit curã post tres dies: ⁊ pz.

¶ De declinatione m̃ricis ⁊ sepatione ei⁹. Cap. 8[m].

MAtrici accidit qñqz vt declinet ad vnã duaruz partiũ matricis ⁊ remoueat̃ os matricis ab oppositione per quã iniicit̃ ad ipsaz sperma. Et qñqz est cã in eo durities vni⁹ duarũ partium: aut ispissatio ⁊ ꝯstrictio: quare diuersificant̃ duo latera in bumiditate ⁊ mollificatione ⁊ siccitate ⁊ spasmo. Et qñqz est cã in eo repletio in vna venarum duarũ partiũ ꝓprie. Et qñqz cã in eo bumores grossi viscosi in vna duarũ partiũ faciẽtes illã: attrabit̃ enĩ secũdina ad ipaz. Et multotiẽs accidit ex eo p̃focatio matricis. Et obstetrices qđe cognoscũt partẽ declinationis per tactũ cũ digitis ⁊ cognoscũt an sit a duritie aut a repletione cũ facilitate ⁊ tẽsione venarũ ⁊ duritiem earum ⁊ necessitatem eius ad euacuanduz.

¶ Determinat de declinatione m̃ricis ad latera. Primo ponit cãs. Scđo curã. ibi (Opz.) Primo pz. ¶ Ab oppositione. i. a foramine directo. Jllam. s. diuersitatem. Ad ipsam. s. partem.

¶ De cura. Cap. 9[m].

OPortet ꝗ vt flõmet̃ saphena ꝑtis cui opposita est ꝑs declinatiõis si sentit̃ repletio: ⁊ si dicit obstetrix ꝙ vene in illa ꝑte sunt tẽse ⁊ replete ⁊ illic ẽ grossitudo: ⁊ si illic est ꝯstrictio ⁊ coadunatio: ⁊ nõ est illic grossitudo administra lenitiua ex clysterib⁹ ⁊ suppositoriis ⁊ vnctionib⁹. Et administra balneũ ⁊ fac vt cib⁹ bonus fiat. Et si fuerint illic bumiditates euacua eas ⁊ da ei in potu oleuz de kerua ⁊ administra ẽt in suppositoriis. Et simil'r inunge matricẽ ei⁹ ⁊ iniice in matricẽ ei⁹ oleũ balsami ⁊ arazaki ⁊ similia: ⁊ tũc fortasse possibile erit obstetrici vt intromittat digitos infictos cuz cerato: aut adipe galline: aut anatis: aut equet matricẽ ⁊ tendat ad declinationẽ donec faciat cadẽ oppositũ os matricis vulue.

¶ Ponit curam: ⁊ patet. Cui parti declinationis. i. a qua fit declinatio. Razachi. i. oleuz costini. Aliter. i. oleũ de iessemino. Aliter. i. oleum de terbentina.

¶ De apostemate calido in matrice. Cap. 10[m].

ACcidũt m̃rici qñqz apata calida: ⁊ cã in eis ẽ aut p̃mitiua sic ꝑcussio: aut casus: aut multitudo coitus: aut aborsus: aut disruptio ex obstetrice cũ recipit fetũ. Et qñqz est cã i eis retẽtio mẽstruoꝝ ⁊ repletio ⁊ multitudo bumiditatũ: aut iflatio ispissata que nõ resoluit̃. Et qñqz fiunt ꝑꝑ eleuationẽ spermatis. Et qñqz fiunt in ore m̃ricis. Et qñqz in ꝯcauitate ei⁹ in qbusdã partib⁹ duoꝝ laterũ ⁊ ante ⁊ retro. Et qđ de eis est deterius est illđ qđ est cõmune plurib⁹ partib⁹. Et qñqz fit dubellati ⁊ quãdoqz ꝯuertit̃ ad indurationẽ aut cancruz.

¶ Determinat bic de apatib⁹. P'rio calidis. Scđo fridis. ibi (Apostema.) Primo ponit cãs. Scđo signa. ibi (Qñqz.) Tertio curã. ibi (Necia est.) P'ria pz. ¶ Et iflatio. s. ex vẽtositate. Jnspissari. i. ꝑꝑ bumiditatẽ multiplicatã. Propter eleuationẽ. s. ad ꝑtes m̃ricis.

¶ De signis. Cap. 11[m].

QUandoqz sigñat ipm cõicantia. stõcb⁹ eniz cõmunicat ei quare dolet ⁊ accidũt in eo tristitia ⁊ angustia ⁊ nausea ⁊ singult⁹ ⁊ corrũpit̃ digõ ⁊ appetit⁹ ⁊ debilitat̃. Et cerebrum cõmunicat ei: q̃re accidũt dolor capit' in sinciput ⁊ dolor in color ⁊ radice oculoꝝ ⁊ ꝓfunditate ipsoꝝ cum grauitate. Et ꝓcedit dolor donec ꝯsequat̃ extremitates ⁊ digitos ⁊ duo focilia ⁊ vtrũqz crus ⁊ iiscturas cũ mollificatõe in eis. Et dolẽt due ꝑtes dorsi: ⁊ duo inguina ⁊ pectẽ ⁊ iflant̃. Et myrach iterũ iflat̃ ⁊ sentit in toto corꝑe grauitatẽ. Et accidit exp̃ssio ⁊ difficultas: ita vt nõ sit vẽtositati meat⁹ ad exeundũ. Et illud fit ꝑꝑ coartationẽ apatis ⁊ vbi coartat de meatib⁹ plus illic fit sensibilitas vebemẽtior. Et qñqz ẽ exp̃ssio sine difficultate et difficultas sine exp̃ssione. Et accidit in eo vt debilitet̃ pulsus ⁊ minoret̃ ⁊ frequẽs fiat.

¶ Ponit signa. Primo in generali. Scđo in speciali. ibi (Qz si apostema.) Tertio apostematis saniati. ibi (Et signuz.) Prima patet. ¶ Cõmunicantia. s. membra. Cũ mollificatione. i. debilitate. Uentositatis. s. cõtente. Expressio. s. egestionis.

¶ Qz si apostema fuerit calidum erunt omnia accidentia ista vebementia cum febre inflãmata ⁊ cum borripilationibus ⁊ cuz nigredine lingue ⁊ dolor fiet fortis ⁊ pulsatio ⁊ multiplicabit̃ sudor in extremitatibus. Et quãdoqz perducit ad abscissionez vocis ⁊ spasmum ⁊

syncopim. Et significat partē apostematis locus pulsationis ⁊ cōmunicatio iterū.s.an sit dolor in sumine: aut ad dorsum decliue aut ad vtrasqꝫ pixides. Et qđ est ꝓpinquū ori matricis est vehemētius ⁊ durius eo qđ est in ꝯcauitate: quoniā os matricis est neruosum ⁊ est tangibile. Et illius qđ est in ꝯcauitate tactus est difficilis. Et in quacunqꝫ parte sit apostema declinat matrix ad ꝯtrariū illius ⁊ fit difficilis somnus sup cōtrariū eius: ⁊ fit difficilis mot⁹ localis ⁊ eleuatio ⁊ sessio ⁊ incessio ⁊ ꝯsequit̄ egrā vt claudicet apud deambulationē. Et signuꝫ qđ ꝯuertit̄ ad dubellati est vt sit dolor additus valde ⁊ accidentia fiunt fortiora ⁊ diuersificant̄ feb. ⁊ permiscent̄ ⁊ inuenit tranquillitateꝫ cū est fluxus ventris ⁊ egressio vrine. Et signuꝫ collectionis cōplete est ꝙ sedat̄ feb. ⁊ pulsatio ⁊ mouet̄ rigor. Et apostema quidē matricis ⁊ eius dubellati qñ sunt in ore matricis possibile est vt sanent̄: ⁊ si sunt ꝓfunda non est possibile vt sanentur.

¶ Hic in spāli ponit signa apostematis calidi: ⁊ pꝫ. Calidi.s.valde. Cōmunicatio.s.doloris. Pixides.i.ambas. Veniāt.s.in accidētib⁹. Ad ꝯtrariū qꝛ ipsa fugit ꝓp dolorē. Somnus difficilis ꝓpter locū apostematū. Et signum. Ponit signum saniationis: ⁊ pꝫ. In dubellati.s.presertim cum rumpitur apostema.

¶ De cura apostematū calidoꝝ. Cap. 12^m.

Necessaria est in eis euātio san. cū adiuuāt significationes famose. Et flōmia lꝫ ꝯferat ad illud est tñ in ipsa ꝙ retinet mēstrua ⁊ trahit san. ad superiora. Et flōmia qdē saphene est vehemētioris cōitatis ⁊ magis attrahēs sang. qꝫ illa. Et melius qdē est vt ꝓuocent̄ menstrua ⁊ magis iuuatiuū: ⁊ ꝓprie ei in quo cā est retētio menstruoꝝ. Et rectius qdeꝫ in principio est vt flōmet̄ basilica: quare ꝓhibebit effusionē materie. Deinde ꝯsequēter adhibeat̄ flōmia saphene vt attrahat̄ san. ad locū ⁊ succurratur ei qđ fecit incurrere flōmia ex nocumēto basilice cōmunicāte ei. Et opꝫ vt fiat flōmia pedibus eius ad superiora leuatis ⁊ ipsa sit iacens ⁊ ꝑueniat ad summum in extrahendo sang.

¶ Ponit curā. Primo hoc. Scđo remittit nos.ibi (Et opꝫ.) Primo qñ nō est saniatū. Scđo qñ est saniatū.ibi (In dubellati.) Prio ponit curā in ꝑncipio. Scđo in statu.ibi (Deinde.) Tertio in declinatione.ibi (Et qñ.) Primo per euōnē. Scđo per dietaꝫ.ibi (Et opꝫ.) Prima pꝫ. ¶ Famose.s.significātes sup dñium sanguinis. Et magis attrahens.s.ad mēstrua. ¶ Sed tu dices nōne est etiam bona flōmia basilice. ꝟ Dōm ꝙ non est ita bona: qꝛ ipsa trahit ad superiora ⁊ illa inferiora. ꝟ Eleuatis.i.situatis.

¶ Et opꝫ vt ꝓhibeat̄ cibus ⁊ minoret̄ in dieb⁹ primis vsqꝫ ad dies tres. Et ꝓhibeat̄ aqua penitus: ⁊ ꝓprie in die primo. Et habitet in domo boni odoris: ⁊ precipiat̄ vt vigilet quātū pōt. Et vomitus vehemētis iuuamenti est ad illud. Et quandoqꝫ est tibi necessariuꝫ vt administres solutionē faciens educens humores. Et opꝫ vt sint in medicinis eius quod sedet nauseam ⁊ minoret̄ cibus cū necessitas est.

¶ Ponit curam per dietam. Ut vigilet.i.ne calor suffocetur in ꝑncipio. Qđ sedet.i.remoueat.

¶ Et sedeat in pricipio in aqua dulci cōmista cū oleo ros. bono. Et embrocet̄ cū stipticis ex aquis: deide nō fiat assiduatio super eā cū stipticis vt nō induret̄ apostema. Et de eis quoꝝ admistratio est ꝯueniēs in hac hora est papauer dissolutū cū decoctione de quo fiat emplīn cum oleo onfancino: aut oleo ros. aut oleo de pomis. Deide festina cū lenitiuis: quare fac embrocā ex vino cū oleo ro. tepidis: ⁊ suppone lanā ifusam aqs in qbus decocta sunt ea que sunt sicut malua ⁊ semen lini ⁊ albasce ⁊ albarmel plurimū cū medicinis stipticis sicut est arnoglossa ⁊ blitis. Et simil'r vnguētū factū ex ouis ⁊ melliloto decocto in decoctione dissoluto. Et qñqꝫ ponit̄ in eo oleū de croco ⁊ oleū nardinū.

¶ Ponit medicinas applicandas in principio: ⁊ patet. Albasce.i. tribulus marinus.

¶ Deinde fiat permutatio ad maturationeꝫ. Et ex eis que maturāt ipm sunt dactyli dissoluti in coctiōe decocti cū sauich ⁊ oleo ros. ⁊ oleo de alcāna: ⁊ ꝓprie in statu suo: ⁊ emplastra ex hyssopo ⁊ adipe anseris ⁊ adipe vacce ⁊ medulla cerui ⁊ similibus.

¶ Ponit medicinas conuenientes in statu: ⁊ pꝫ.

¶ Et quādo declinat egritudo curatio ei⁹ est tunc cuꝫ resolutiuis puris ⁊ sunt aqua sisimbrij ⁊ sansuc⁹ ⁊ laure ⁊ polypodiū ⁊ similia de his que sciuisti. Et ciba eā ⁊ ꝯforta ⁊ viuifica ipsam. Et quādo ponunt̄ super eā emplastra: opꝫ vt nō ligent̄: ligatura eni nocet apostemati. In dubellati vō opꝫ vt occuperis in maturādo ipsam. Et si est propinqua ori matricis ⁊ est possibilis sectio eius ꝭm modū regiminis clause fiat. Intrinseca aūt cū possibile est vt ꝯsideret̄ eius maturatio ex ipsamet: aut sufficit illud qđ ꝓuocat prouocatione subtili sicut lac ⁊ semen melonis cum aliqua mucilaginum ⁊ eius eruptio ex ipsamet fiat. Et si possibilis est infrigidatio ⁊ resolutio: tunc est melius.

¶ Ponit curā in declinatione: ⁊ ponit curā qñ apostema est saniatum. Primo qñ nō rumpit̄. Scđo qñ rumpit̄.ibi (Et cuꝫ rumpit̄.) Tertio ponit curā accidentiū dubellati.ibi (Et qñ.) Prima patet. ¶ In maturando.i.complendo maturationē. Ex ipsamet.i.absqꝫ medicinarum imissione. Fiat.s.sine ferro.

¶ Et cū rumpit̄ aldubellati: tunc qñqꝫ egreditur pus eius ex vulua. Et opꝫ vt iuuet̄ ad mundificationem ⁊ resolutionē residuoꝝ cū eis que sunt sicut vnguētum basilicon minus ⁊ inijciat̄ in eā. Et qñqꝫ egreditur ex vesica: ⁊ tūc nō opꝫ vt iuuamētū fiat in mūdificatione eius cū diureticis fortib⁹: quare effundat̄ mā alia ad vesicā ⁊ vincant ⁊ faciāt aduenire vlcera vesice: imo subtilieris in illo: ⁊ sis ꝯtentus illis que ꝓuocāt subtiliter sicut lac ⁊ semen melonis cū aqua mucilaginum. Et fortasse egreditur ex via egestionis. Et fortasse est necessariū vt rumpat̄ cū medicinis dictis in dubellati matricis ⁊ alioꝝ sicut sunt emplastra facta ex ficubus ⁊ synapi ⁊ fimo colūbino. Et post illud opꝫ vt mundificet̄ vlcus cū eis que sunt sicut aqua mellis ⁊ iteret̄ illud multotiens dum inuenitur pus grossuꝫ. Cūqꝫ mūdificatur curetur curatione vlcerum.

¶ Ponit curā qñ apostema rumpit̄: ⁊ pꝫ. Subtiliter.i.leuiter

¶ Et qñ magnificant̄ accidētia in dubellati nō est excusatio quin administrent̄ emplastra lenitiua facta ex farina ordei ⁊ ex ficub⁹ ⁊ fenugreco ⁊ semine lini ⁊ melliloto ⁊ tine que ꝭm hunc modum sunt.

¶ Ponit curā rōne accidentiū dubellati: ⁊ pꝫ. Tine.i.balnea.

¶ Et opꝫ vt serues res quas diximus in cap. apatū calidoꝝ ⁊ dubellati in cap. alijs preter matricem ⁊ compleas que hic abbreuiamus illic.

¶ Remittit nos ad alia capitula: ⁊ patet.

¶ De apate

¶ De apāte flegmatico in matrice. Cap.13m.

APostema flegmaticuȝ in matrice significant significationes apostematis predicte que pendent cum grauitate ⁊ inflatione: sed nō est cū dolore de quo sit curandū: ⁊ sit illic mollities extremitatum ⁊ pectinis ⁊ est forma habentis ipsuȝ sicut forma habētis hyposarchā. Et curatio eius est curatio apostematum flegmaticoruȝ in visceribus ex eis que diximus in cap. pluribus.

¶ Hic determinat de apostemate flegmatico. Secundo melancholico. Cum dolore q2 materia frigida non soluit continuum sicut calida: nec etiam ita subito alterat.

¶ De apostemate duro. Cap.14m.

SIgnificant ipsum apprehēsio eius cū tactu ⁊ ꝙ est illic difficultas ex pte vrine ⁊ fecis: aut vnius ambaꝝ: doloris vō euētus minoratur cuȝ eo dum nō fit cancer. Et si est res leuis: ⁊ extenuatur cuȝ eo corpus ⁊ debilitať ⁊ proprie crura. Et qñqȝ magnificať venter ⁊ apostemantur pedes ⁊ extenuantur crura. Et accidit dispositio sicut dispositio hydropisis ⁊ ꝓprie qñ durities est sparsa. Et qñqȝ accidit ex eo hydropisis vera.

¶ Hic determinat de apāte duro matricis. Primo ponit signa apostematis duri. Scdo cancerosi. ibi (Cuȝ ergo.) ¶ Dicit primo ꝙ cognosciť per tactū ⁊c. Ipsum. s. apā durū. Nota ꝙ matrix situať in medio inter itestinū rectū ⁊ vesicā: ideo cōprimit vesicā ⁊ itestinū rectū: ⁊ fit retentio fecis. Unius ambarū. s. aliqñ fit cōpressio soluȝ vesice ⁊ fit difficultas vrine: vel solū itestinū ⁊ fit difficultas fecis. Minorať dolor. s. per cōparationē ad cancrū. Itē in cancro est dolor q2 mā est adusta: ⁊ per ꝯñs tenet de calido. Apostemanť pedes ꝑꝑ nocumētū epatis. Sparsa. i. occupans multum in matrice. Aliter sparsa. s. in nocumēto. Hydropisis vō. s. asclites.

¶ Cum ergo nō resoluiť durities festinat ad cancerositatem. Et signū ꝙ apostema durū est cācer aut fit cancer. Cuȝ quidē est vt appareat sensui est ꝙ apostema vr̄ durū nō equalis figure a quo ꝓcedūt sicut varices qđ ledit tactus vehemens mali coloris ⁊ turbidi declinis ad rubedinem que est sicut rubedo fecis. Et qñqȝ trahit ad plumbeitatem ⁊ viriditatem.

¶ Ponit signa apostematis duri cācerosi. Primo qñ nō est vlceratum. Scdo qñ est vlceratū. ibi (Et flegmon.) Primo hoc qñ apparet. Scdo qñ nō apparet. ibi (Et qñ nō apparet.) ¶ Nota ꝙ aliqñ apparet q2 est tale apā in collo vel orificio: ⁊ pȝ. Ubi. i. in loco. Sicut varices. i. sicut quedā vene ad modum aialis qđ dr̄ cancer qđ hȝ branchas. Ita hȝ branchas hoc apostema.

¶ Et cū nō apparet significat ipm grauitas ⁊ qđ existimatur de lesione ⁊ sentiť ⁊ cōicāt in ipso pecten ⁊ duo emunctoria ⁊ due anche ⁊ iguina ⁊ peruenit lesio eius ad diaphragma ⁊ dorsum. Et multotiens accidit cum eo dolor in vtrisqȝ oculis ⁊ timporibꝰ ⁊ frigꝰ extremitatū. Et qñqȝ est cū eo sudor plurimus. Et qñqȝ comitať ipsum fe. incipiens cū lenitate: deinde acuitur ⁊ fit fortis cū vehemētia doloris. Difficultas āt vrine ⁊ eiꝰ guttatio ⁊ retentio stercoris ēt: aut vnius eaꝝ sine alia est signum in quo cōmunicat durities.

¶ Ponit signa istius apostematis qñ nō apparet: ⁊ pȝ. Non appet q2 est in fundo matricis. De lesione. s. corruptiōis. Pectē est supra matricē: ⁊ ideo fit ibi cōmunicatio nocumēti. Dolor in vtrisqȝ oculis ꝑꝑ ascensum maloꝝ vapoꝝ. Frigus extremitatum: q2 sanguis ⁊ spiritus currunt ad interiora ⁊ remanent extrema frigida. Durities. s. reliquis apostematibus matricis.

¶ Et flegmon quidem si vlcerata est apparet pus non equale habens sordē. Et est sordes fm plurimum mali coloris nigra. Et qñqȝ est rubea ⁊ viridis ⁊ raro fit alba ⁊ currit ex eo humiditas acuta ⁊ materia virulenta perueniens ad viriditatē fetidam. Et quādoqȝ currit san. purus ꝓpter illud qđ accidit illi de corrosione: ita vt existimeť ꝙ illud sit menstrua. Et quandoqȝ currit res cū qua sedať febris ⁊ sedať dolor. Et qñqȝ associantur ei signa apostematis calidi ⁊ nō est ei curatio.

¶ Ponit signa istius apātis duri qñ vlceratū est: ⁊ pȝ. Nō fit alba: q2 nō fit digō. Sedať dolor. s. fm quid. Et ei. s. cancro.

¶ De cura. Cap.15m.

APostema quidē durum oportet vt medicetur ⁊ euacueť cuȝ eo corpus humoribus grossis ⁊ melancholicis ⁊ administrentur vnguenta sicut diachilon ⁊ basilicon ⁊ qđ fit ex bdellio ⁊ adipe anseris ⁊ medulla cerui ⁊ butyro ouium factū ceratum cuȝ oleo de lilio ⁊ arazaki ⁊ narcisino ⁊ anbetino ⁊ oleo camomillino ⁊ oleo de fenugre. ⁊ oleo de kerua ⁊ oleo de alcanna ⁊ oleo de alachuen ⁊ sit cera eius cera citrina. Et quandoqȝ ponitur in eo vitellum oui. Et si necesse est vt sit fortius isto ponantur in ipso castoreū ⁊ aloes semegenium ⁊ coaguluȝ leporis ⁊ serū ⁊ ireos ⁊ rutha ⁊ alachuē ⁊ crocus ⁊ glutē alimbat ⁊ gūma amigdalaꝝ. Et de vnguētis expertis est vt infundanť folia capparis in aqua donec leniantur, ⁊ teratur cū eis caseus cū aqua mellis ⁊ fiat ex eis vnguentum ⁊ administrenť flores vitis cū caseo ⁊ aqua mellis ⁊ folia caulis ⁊ flos eius conueniētia sunt apud me ad hoc. Et iteruȝ si supponanť sordes auris sicut diciť cōfert. Et oportet vt sedeat in aquis in quibus sunt virtutes lenientiū. Et fiat emplastrum cuȝ folijs altee recentibus contritis cum gūma amigdalarum ⁊ adipe anseris ⁊ emplastra facta ex sansuco ⁊ melliloto ⁊ fenugreco ⁊ camomilla ⁊ altea.

¶ Ponit curā. Primo qñ nō est cancerosum. Scdo quādo est cancerosum. ibi (Cancer vō.) ¶ Prima in tot quot medicinas ponit. Partes patent. Arazaki. i. oleum de iesemino. De cherua. i. de cataputia. De alachuen. i. de matricaria. Uitellum oui: q2 est lenitiuū ⁊ remotiuum doloris. Aloe. i. aloes epaticum.

¶ Cancer vō oportet vt medicetur cum medicationibus cum quibus sunt vnguenta sedantia ⁊ humectatione corporis ⁊ euacuatione sanguinis ex basilica assidue ⁊ saphena post ipsam in quibusdam horis ⁊ eductione melancholie ⁊ solutione vētris ⁊ vnguēto arasil est ꝓprietas in eo mirabilis ⁊ sedat dolorē eius. Et quando fortior fit dolor intende ⁊ experire in sedatione doloris medicinas calidas ⁊ frigidas simul. Et sis ꝯtētus ꝯueniētioribus earū ⁊ proprie ad vlceratū. Calide itaqȝ sedantes dolorem sunt sicut decoctio fenugreci ⁊ similia. Et ceratū factū ex fece olei etiaȝ dimissi in vase eris vt sumať de flore eius parū cum cera citrina ⁊ deforis liniať. Et frigida sunt emplastra facta de papauere cū coriādro ⁊ solatro ⁊ oleo roſ. ⁊ albumine oui: ⁊ ex eo quod resoluiť ex plumbo adinuicem fricato cū aqua coriandri. Et iteꝝ decoctio lentiū sumatur ⁊ clysterizeť cū ea: ⁊ iteꝝ lac asine ⁊ succus arnoglosse ꝯiunctim ⁊ sigillatiȝ. Et qñ aduenit ex vlceratione fluxus san. administreť vnguentū fluxus sang.

¶ Ponit curā apostematis duri quando est factū cancerosuȝ: ⁊ pȝ. ¶ Sedantia. s. dolo: ē. Aliter sedātia. s. corruptionem. In quibusdā horis quando esset retentio menstruorum. Unguentum arasil ponitur in quinto cañ. Clysterizeť. s. matrix.

¶ De prefocatione matricis. Cap. 16.

Ec egritudo similis est epilepsie ⁊ syncopi cuius initium est ex matrice ⁊ peruenit ad cõitatem forte cordis ⁊ cerebri mediatiõe velaminis ⁊ rhetis ⁊ venaꝝ pulsatilium ⁊ quietarũ.

¶ Hic determinat de prefocatione matricis. Primo ponit causas ⁊ diuersitates. Scdo signa. ibi (Qñ appropinquat.) Tertio curaz. ibi (Illius qdẽ.) Prio notificat. Scdo ingrit cãs. ibi (Quidaz võ.) ¶ Dicit p̄ ꝙ ista egritudo ẽ sĩlis epilepsie syncopi ⁊c. Itẽ ista egritudo dr̃ ꝓfocatio ab accidẽti: qꝛ fit ꝓfocatio: qꝛ ablatio anhelitus: ita ꝙ nõ attrahit de aere sufficiẽter: ⁊ iõ est accñs matricis: ⁊ hoc ꝯtingit: qꝛ est ibi qdã mala mã a qua eleuant vapores ⁊ vadũt ad cerebrũ: ⁊ cerebrũ fugit ⁊ vẽtriculi claudunt ⁊ fit epilepsia similis syncopi: qꝛ coꝛ fugit ꝑꝑ istos vapores q vapores resoluunt spũs: ⁊ iõ statim cadit ad terrã: ⁊ iõ dixit epilepsie ⁊ syncopi cuius initiuz est a mr̃ice mediãte diaphragmate velaminis. i. diaphragmatis.

¶ Quidam võ sapientum medicorum dixerunt ꝙ non cognoscitur causa prefocationis.

¶ Ingrit cãs. Primo facit hoc. Scdo ponit spẽs huius egritudĩs. ibi (Et accidũt.) Primo inquirit causas fm alios. Scdo fm seip̃m. ibi (Uerum.) ¶ Dicit primo ꝙ aliqui dicunt ⁊c.

¶ Uerũ causa in ipsa cum comprehenditur est ꝙ accidit retentio mẽstruoꝝ aut spermatis in adolescẽtib⁹ ⁊ viripotẽtibus in primis cũ sint viripotẽtes ⁊ virginib⁹ ⁊ viduis. Et fit ꝯuersio eius qd̃ retinet inde ad frigus fz plurimũ: ⁊ ꝓprie cũ accidit vt in radice sit frigidũ: ⁊ addit ei spissitudo ⁊ soliditas frigus aut ad frigus putrefactionẽ ⁊ est parũ. ⁊ cognoscit ex soliditate eius ad quod declinat in sua complexione. Cuz ergo inspissat vnũ horũ duorum ante menstrua corrũpit corruptione predicta ⁊ declinat ad naturã venenosam.

¶ Ponit opinionẽ propriaz de hoc: ⁊ pz. Et sic due sunt cause ꝓfocationis matricis. Una est retentio mẽstruoꝝ. Alia cã est retentio seminis. Semẽ retentũ generat venenũ ⁊ sic mẽstrua retẽta corrumpunt ad nãm venenosam a qua eleuantur vapores inducẽtes mala accidẽtia. Cum comprehẽdit. i. ꝯsiderat. rõ qꝛ ista ꝯuertunt vtplurimũ ad frigiditatẽ est: qꝛ semẽ ꝯuertit ad illã qualitatẽ que plus inuenit in muliere vt pz nono ꝯtinẽtis cap. 3. nã qualitas que plus est in muliere est frigiditas. Et spissitudo ⁊ soliditas que est soliditas quasi flegmatĩ. si aũt esset soliditas cũ gibbositate nõ eẽt a frigido. Nota ꝙ ad hoc vt fiat prefocatio nõ est necesse ꝙ semẽ putrefiat sed sufficit ꝙ infrigidetur ⁊ solidetur. tamẽ etiaz aliquãdo putrefit ex soliditate sua: qꝛ si est soliditas flegmatis tunc significat frigus. ¶ Sed tu dices Auicen. dicit ꝙ frigiditas inspissat semen: contra qꝛ frigus facit sperma liquidum vt patet de spermate mulieris. ¶ Dicendum ꝙ parua frigiditas liquefacit sed intensa frigiditas coagulat inspissat ⁊ colligat.

¶ Et accidunt due species egritudinis: quaruz vna est egritudo officialis que in primis consequitur matricẽ: quare spasmatur ⁊ contrahitur in primis ad superiora aut ante ⁊ retro aut ad latus dextrum ⁊ sinistrũ fm obedientiam materie retente in venis: ⁊ non inuenit meatum: imo dilatat venas ⁊ spasmat eas cum dilatatione: quare dolorem facit. Et qñq; spargiur in substantia matricis ⁊ ingrossat eam: deinde contrahit eã. Aut non spargitur in ipsa: imo apostemat ipsam deinde corrugat ipsam: quare additur malitia. Aut prouocat super ipsam menstrua alia: quare nõ ĩuenĩẽtia cursum perducunt ad nocumẽtum in membris principalibus vltra nocumentũ primum. Et qñq; contrahitur causa apostematis: aut malitia complexionis in p̄mis. Et qñq; antecedit contractio causa apostematis aut malitie complexionis exiccãtis: quare antecedit oppilatio oris matricis ⁊ orificioꝝ venarũ: deinde accidit retentio ⁊ similiter due declinationes ad latera.

¶ Ponit species huius egritudinis. Primo hoc. Scdo comparat spẽs adinuicẽ. ibi (Et deterior.) Prio hoc. Scdo remouet dubiuz. ibi (Et qꝛ.) Prio hoc. Scdo ostendit periodos huius egritudĩs. ibi (Et qñq;.) Primo ponit spẽs declarãdo vnũ mẽbrũ. Scdo scdm. ibi (Et scda.) Tertio oñdit que est periculosior. ibi (Et que ex eis.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ huius egritudinis sunt due spẽs ⁊c. Nota ꝙ spasmus est egritudo: qꝛ est egritudo musculoꝝ fm obedientiã materie retente. i. fm ꝙ obedit materie retẽte in venis matricis: qꝛ ipe vene replẽtur ⁊ decurtant ⁊ fit coartatio ipsius aliqñ superius aliquãdo ĩferius aliqñ lateraliter fm venas que replent. Spargitur s. ista materia. Ultra nocumentũ primũ. i. factũ principaliter. Accidit retentio supple deinde prefocatio.

¶ Et secunda est egritudo materialis cum eo quod facit precedere materiam retentam ad duo membra principalia ex vapore malo venenoso: quare accidit res sicut epilepsia ⁊ syncopis. Et quoniam hec egritudo est fortior syncopi pura tunc antecedit syncopis sicut debilius antecedit fortius.

¶ Declarat secundam speciem: ⁊ pz. Et secunda. s. species prefocationis matricis ad cerebrum ⁊ cor. ¶ Sed tu dices nonne est ad epar. Dicendum ꝙ sic sed non ita apparet nocumentũ in ipso epate sicut in cerebro ⁊ corde.

¶ Et que ex eis est mẽstrualis magis salua est q̃z spermatica. Spma. n. q̃uis sit ei⁹ generatio a san. ⁊ ꝓprie in mulierib⁹ ante cõuersionez tñ est magis susceptibile ꝯuersionis male q̃z sanguis. Sicut lac generatũ a san. susceptibili⁹ est ꝯuersiõis q̃z san. Et qñq; accidũt huic egritudini periodi ⁊ multotiẽs accidit in autũno.

¶ Ostendit que est periculosior: ⁊ pz. ¶ Sed dices imo menstrualis est periculosior: qꝛ est de ampliori materia. ¶ Dicenduz ꝙ spermatica est periculosior propter venenositatẽ intensiorẽ proprie in mulieribus: qꝛ in viris fit semen ex humiditate quarte digẽõis: sz in muliere fit semen ĩmediate de sanguine. Conuersionis. s. ad materiam: causa est qꝛ citius putrescibile.

¶ Et quãdoq; sunt periodi eius tardi. Et qñq; accidit omni die ⁊ frequẽtia eius est parua.

¶ Ponit ꝑiodos istius egritudinis ꝑiodice ꝑꝑ diuersitatẽ ipsoꝝ.

¶ Et quare non accidit huiusmodi apud partum cum motus ille sit laboriosus: quoniaz motus matricis tũc est similis ex omnib⁹ diametris: ⁊ est gradatus ⁊ nõ subitus ⁊ est ad inferiora ⁊ est operatio nature ⁊ in ipso non procedit vapor venenosus ad mẽbra principalia.

¶ Mouet dubiũ. Primo hoc. Scdo soluit. ibi (Quoniam motus.) ¶ Mouet primo questionem: quare non accidit prefocatio in ꝑtu. ¶ In scda parte reddit cãs quinq;. Prima qꝛ matrix mouet equaliter. Scda qꝛ est motus matricis cũ ordine. Tertia qꝛ sanguis mouet inferius ⁊ nõ superius cuiusmodi est.

¶ Et deterior prefocatio matricis est illa que destruit anhelitum in eo qd̃ apparet quãuis necessarius sit aliquis anhelitus: ⁊ fortasse apparet in eo qd̃ est sicut lana carminata suspẽsa corã anhelante ⁊ destruit ẽt sensuz ⁊ motũ ⁊ assimilat morti. Et plurimum illius est cã spermatis ⁊ cã eius qd̃ de eo factũ est ⁊ sequitur eaz in difficultate illa que anhelitũ destruit. Sed leuior ea ⁊ minor est in gradu tertio que facit accidere spasmuz ⁊ thetanũ ⁊ syncopiz sine nocumẽto in rõne ⁊ sensu.

¶ Comparat prefocationes adinuicẽ in eo qd̃ appꝫ: qꝛ anhelitus nõ apparet ad sensum fortasse. Apparet. s. id parum qd̃ remansit de anhelitu qd̃ destruit anhelitum. s. minori destructione q̃z p̄ma. Et syncopim. s. leuem.

¶ De signis. Cap. 17m.

Uando appropinquat periodus hmõi egritudinis accidit disnia ⁊ difficultas anhelitus ⁊ pulsus cordis ⁊ dolor capitis ⁊ vt loquatur secũ ⁊ debilitas discernẽdi ⁊ debilitas ⁊ pigritia ⁊ d̃bilitas in crurib⁹ ⁊ citrinitas coloris ⁊ alteratio

eius

eius cum paruitate fixionis super dispositionem suaz. Et quandoqz accidit ex putrefactione calidi vaporis sitis. Et quando additur in ea accidunt subeth 7 permistio rationis 7 rubedo faciei 7 oculi 7 labij 7 egrediuntur ad exteriora.

¶ Ponit signa. Primo hoc. Scdo ponit differetiã inter pfocationem matricis 7 quasdã alias egritudines. ibi (Et lz.) Primo ponit signa diuersa fz tẽpora. Scdo diuersificat fm cãs. ibi (Et mẽstrualẽ.) Primo hoc. Scdo ponit signa pulsus 7 vrine. ibi (Et pulsus.) Primo ponit signa q̃ apparẽt in pn°. Scdo que in augmẽto. ibi (Et qñ addit.) Tertio que in declinatione. ibi (Et qñ resoluit.) ¶ Dicit pmo qꝫ fit malitia anhelitus 7c. Disnia. i. malitia anhelitus. Ut loquat secũ pp puersionẽ illaꝝ humiditatũ versus malitiã.

¶ Et quandoqz claudit oculos 7 non aperit eos 7 debilitatur anhelitus valde. Deinde abscinditur fm plurimum 7 imaginatur eger quasi eleuetur aliquid ex pectine eius 7 accidit stridor dentium 7 percussio eorum motus inuoluntarij propter corruptionem lacertoꝝ: 7 alterat dispositio eius 7 absciditur loquela 7 difficilis fit intellectus eius qd loquitur: deinde accidunt precipue ex ea que spermatica est syncopis 7 abscissio vocis 7 attractio crurium ad superiora: 7 apparet super corpus ros nõ cõmunis: imo paruus.

¶ Ponit signa quãdo pfocatio est in augmẽto. Subeth est somnus profundus. Nõ aperit oculos pp debilitatem musculorum palpebrarum. Stridor dentium propter nocumentum cõmunicatũ musculis mandibularum.

¶ Et quandoqz resoluitur ad vomitum flegmaticum purum 7 dolorem capitis 7 dolorem geniculi 7 dolorẽ dorsi 7 ad rugitum 7 ad expulsionez humiditatis ex matrice. Et qñqz perducit ad peripleumoniaz 7 ad sinãtiã 7 apostemata dorsi 7 pectoris.

¶ Ponit signa qñ declinat porismus. Resoluit. i. terminat pipleumonia quando peruenit materia ad pectus.

¶ Et pulsus fit in ea in primis tẽsus spasmosus rarus: deinde fit frequens absqz ordine: 7 pprie apud casum virtutis 7 propinquitatem mortis: 7 fit vrina similis loture carnis: aut fit sanguinea rubea.

¶ Ponit signa pulsus 7 vrine.

¶ Et menstrualẽ quidem significat retẽtio mẽstruoꝝ. Et spermaticam significat elongatio spatij a coitu cuz desiderio 7 castitate Et menstrualẽ quandoqz consequitur exuberatio lactis 7 corpus est grauius 7 sensus debiliores 7 dolores oculoꝝ 7 colli 7 feb. 7 accidentia que sequuntur retẽtionẽ menstruoꝝ predicta sunt manifestiora. Et cũ hoc humoris dominãtis in san. apparet dominium 7 malitia sicut melici: ipse enim facit accidere alienationem per cõmunitatem cerebri 7 syncopim fortem per cõmunitatẽ cordis 7 destruit anhelitũ per cõmunitatem amboꝝ simul 7 per cõmunitatẽ diaphragmatis. Et flegmaticus est grauior 7 qetiora habet accidẽtia. Et cholericus est acutior 7 magis icolumis. Spermatica vo incipit cum nocumẽto anhelitus 7 magnificatur timor in ea magis q̃z in menstruali. Reliqua vo accidentia non apparent in ea: 7 multotiens quidem accidit ex hoc qꝫ obstetrix tãgit matricez eius spasmosam cõmotio 7 desideriũ: quare descẽdat spma grossum 7 sanat. Et qñqz expellit illud ex obuiatione suiipsius 7 inuenit requiem.

¶ Ponit signa sumpta fm diuersitatẽ cãrũ 7 ponit diuersa signa intermiscẽdo signa pp matricẽ cũ signis mẽstrualis: 7 pz. In sanguine. s. mẽstruo q retinet 7 magis velocius: qr citius euacuat q̃z fla. Reliqua accidẽtia. s. dicta de retentione menstruorum.

¶ Et lz ipsa sit similis epilepsie in pluribus iudicijs in hoc qꝫ subito accidit: tamen inter ipsam 7 epilepsiã distinguit retentio eius quod eleuatur ex matrice 7 pectine: 7 qꝫ ratio nõ minoratur valde 7 semp: imo in dispositionibus vehemẽtibus valde. Et quãdo euadit pfocata narrat plurimũ eius quod fuit in ea nisi sit maxima imoderata. Et spuma nõ currit sicut est cursus ei9 in epilepsia difficili ex cerebro: 7 si currit sedat egritudinẽ statim 7 nõ indiget qd ab ea excuset: 7 redeamus ad illud qd narrauimus in capitulo epilepsie.

¶ Ponit differentias inter prefocationẽ 7 alias egritudines. Scda ibi (Differentia vo.) Tertia ibi (Differẽtia vo.) ¶ Dicit p° qꝫ lz pfocatio silr epilepsie: tñ cũ hoc est dria 7c. Et lz ipa. s. prefocatio sedat egritudinẽ statiz qr vapor expellat cũ illa materia 7 illa est textus Rasis ad litterã nono cõtinẽtis. z. cap.

¶ De differentia. Dria vo inter ipsam 7 apoplexiaz est manifestior 7 quomodo non cuz sensus destruat in ea fm plurimũ integre 7 nõ sit gemitus.

¶ Ponit driam inter prefocationẽ matricis 7 apa: 7 pz.

¶ Differentia vo inter ipsam 7 lythargiã est qꝫ cum ea nõ est feb. neqz pulsus est plenus vndosus 7 principiũ doloris eius in capite 7 est color diuersus alteratus 7 in lytargia est fixus fm dispositionem vnam.

¶ Ponit differẽtiam inter pfocationẽ matricis 7 lythargiaz: 7 pz. Cũ ea. s. prefocatione. Undosus. supple sed est spumosus.

¶ De cura. Cap. 18m.

Illius quidẽ esse cuius causa est retentio mẽstruorum oportet vt regatur si nõ est illic albedo supflua 7 causa retentionis non est multitudo humiditatis viscose cum flobothomia ex basilica 7 ex saphena addendo in omni dispõne ex administratiõe prouocantiũ mẽstrua 7 proprie suppositorioꝝ acutoꝝ mordicantiuz os matricis 7 sunt sicut cordumeni 7 piper. Euforbiũ vo est valde forte in hoc faciens descẽdere mẽstrua statiz. Et cõmotio oris matricis 7 partium vulue eius est conferens ei siue retentio sit menstrualis siue spermatica: ipsa enim facit declinare matricem ad inferiora 7 ad equalitatẽ 7 preparat mẽstrua ad prouocationẽ: 7 gallia quidẽ est mirabilis in hoc. Et tine ex diureticis 7 iuuatiue sunt 7 pprie que fiunt ex keisi 7 fenugreco 7 semi. lini 7 sansuco abrotano. Et aque thermaꝝ vtiles sunt eis iterũ: 7 opz vt fiat flõmia ex basilica ptis que sequit declinationẽ matricis. Si aũt nõ declinat ad latus imo cõtrabit ad superiora tũc tibi superest vt flobothomes quãcũqz duarum vis aut ambas.

¶ Aui. posuit cãs 7 signa pfocatiõis matricis: hic ipse ponit curaz. Et pmo pfocatiõis facte a mẽstruo retẽto. Scdo a semine retẽto. ibi (Si at cã.) Primo ponit curã p flõmiã ponẽdo quedã remedia localia. Scdo ponit curã per alias medicinas: ibi (Qz si senseris.) ¶ Dicit pmo qꝫ qñ retinent mẽstrua 7 nõ sunt alba tunc competit flõmia 7c. Illic albedo. s. in menstruis. Cordumeni. s. cardamomi. Aliter. i. carui agreste. Dicit magister qꝫ multotiẽs ẽ exptus galliã muscatã. Keisi. i. leuistici. Partẽ declinatõis. i. ptẽ ad quã dclinat.

¶ Qz si senseris humiditates plurimas: tunc administra euacuantia eas sicut est hiera ruffi 7 theodoricon. Et iterum cũ tu flobothomaueris 7 euacuaueris san. forsitasse necessarium erit tibi post septimũ soluere ventrẽ cũ hiera diacolloqntidos 7 hierapigra. Et quandoqz erit necessariũ vt iteres hoc super cã. Et fortasse erit tibi necessariũ vt euacues 7 in potu tribuas pillulas de tapsia 7 pillulas fetidas: deinde ponas ventosas post

tres dies super dorsũ ⁊ myrach ⁊ quãdoq; sup coxas ⁊ iguina. Et subtilia regimẽ ⁊ calefac iferiora cũ fricatione ⁊ vaporationibus ⁊ vnctionib⁹. Deide da ei in potu qđ sit sicut castoreũ ⁊ myrra cum aqua mellis ⁊ sagzenea ⁊ diamarte ⁊ diapipereon ⁊ diacyminũ ⁊ serapinũ cũ aqua anheti aut aqua faseolorũ rubeorũ. ⁊ gariofili iuuatiuui sunt iterũ. Et de potionibus bonis est vt sumatur cymini quãtitas galle ⁊ detur in potu cum aqua ruthe aut aqua decoctiõis agni casti. Et agaricũ est valde bonũ in hac egritudine qñ potatur cũ vino ⁊ castoreũ quãdoq; sanat integre. Et similiter blacte bizantie ⁊ similiter squilla aut acetum eius cũ sorbet aut oxymel eius acetosum. Alsofir võ cum ex eo in potu sumit est in eo sanitas. Et iterũ detur in potu de eo pondus. ʒ. ij. aldeci in vino forti. Et potus olei de kerua est valde iuuatiuus. Et iterũ sumat in potu succum foliorũ agni casti cũ vino ⁊ oleo. Et iterũ sumat pondus. ʒ. j. opoponaci tertia. ʒ. j. ⁊ castorei detur in potu cum vino. est eni iuuatiuũ valde ⁊ diureticum. Et de emplastris ⁊ vaporationibus quecũq; subtiliãt san. ⁊ faciunt eũ cholericuz. Et de suppositorijs bonis est sagzenee cũ oleo de lilio quãtitas auellane ⁊ suppone colyrium ex aldeci cũ vino: ⁊ iterum sumat storacis liquide vnc. iij. piperis: thuris: ambor aã. vnc. j. adipis anatis vnc. iiij. se. vrtice vnc. iiij. fiat ex eis lyciniuz ⁊ supponat. Et iter administret ex clysteribus ⁊ colyrijs factis ex eis q̃ calefaciunt ⁊ puocant ⁊ soluunt ventrem.

¶ Ponit curã p alias medicinas: ⁊ ponit multas ⁊ diuersas medicinas. Cũ hierapigra. s. Gal. Tapsia est quidã gũmi. Blacte bizãtie sunt coopture ostracorũ marinorũ filiũ limacijs ⁊ debẽt administrari cũ suffumigio: vt pz. 9. cõti. cap. 3. a Rasi aucto. Pauli. Aldeci. i. cinnamomi: aliter est spẽs volubilis.

¶ Si autem causa eius est retẽtio spermatis: tunc oportet vt nuptui tradatur: ⁊ vsq; ad illam horam oportet vt vtat exercitio ⁊ exiccatiuis spermatis sicut rutha ⁊ calamẽto ⁊ se. almaru ⁊ electuario diacymino cũ eis q̃ sunt sicut decoctio de radicibus. Et opz vt itromittat obstetrix manus suas in vuluaz eius inunctas oleo de lilio: aut nardino: aut laurino ⁊ cõmoueat portã vulue ⁊ portã matricis motione plurima leui: ⁊ necessariũ est vt associetur ei cũ delectatione dolor ⁊ sit sicut est dispositio coitus. Ipsa. n. fortasse expellet sperma factũ ⁊ sanabitur. Et similiter cũ supponunt res mordicatiue cõmotionẽ facientes sicut sagzenea cũ oleo laurino ⁊ sicut. ʒʒ. ⁊ piper ⁊ cordumeni sunt mirabiles in hoc. Et caue in huiusmodi dispositione flobothomiã: imo administra in hac diuisiõe que excitant caliditatẽ. Et cura curatione syncopis. Et cõfert ad illud ⁊ accidẽtia eius mala confectio nominata cõfectio iuuamẽti quoniam iuuamẽtum eius est mirabile vehemens ⁊ sagzenea ⁊ metridatũ ⁊ medicamẽ de musco ⁊ tyriaca. Et si timetur de medicamine musci ⁊ de metridato quãuis sit in eis cõmotio spermatis: tñ cõfortatio eorũ quã faciũt cordi ⁊ nature ad expellẽdũ resistit illi ⁊ vincit ipz: ⁊ serapinũ ⁊ gariofili mirabilia sunt ẽt.

¶ Ponit curã pfocationis matricis a spermate retento. Prio añq; veniat prefocatio. Scđo quando actualiter est. ibi (Opz.) Prima posset diuidi in tot ptes quot medicinas ponit. legat simul. Almaru. i. marubij. Excitant. i. expergefaciũt. Confectio iuuamenti ponitur quinto cañ. primo tractatu.

¶ De regimine eius cũ cõmouet. Cap. 19m.

Oportet vt fundatur super caput oleũ odoriferũ confortatiuũ calefactũ valde sicut oleũ nardinuz: aut oleũ de ben. Et incipe ad faciẽdã cõmotionẽ predictã: ⁊ pprie cũ faciẽtibus pruritũ mordicatiuũ. Et supponant colyria pdicta puocatiua ⁊ suppositoria trahẽtia matricẽ ad inferiora sicut gallia: ⁊ olea odorifera sicut oleũ đ ben ⁊ sambacinũ ⁊ sicut oleũ alacubẽ ⁊ oleũ de folio ⁊ reliqua olea odorifera acuta ad que declinat matrix: ⁊ cũ hoc est in eis subtiliatio ⁊ puocatio. Et similiter suffumiga eam subtus cũ musco ⁊ xyloaloe: ⁊ suffumiga eã cuz musco ɔtrito sup lapides ignitos: ⁊ lini cũ colobe ⁊ algallia: ⁊ tene anhelitũ eius ⁊ nares ipsius ⁊ moue ad vomitum cũ pẽna intromissa in gutture eius. Ipsa. n. inuenit cum vomitu requiẽ ⁊ leuitatẽ. Et fac eã sternutare ⁊ fac eã odorare fetida. ⁊ fac adherere inferioribus eius vẽtosas plurimas trahẽtes sanguinẽ ⁊ matricẽ ad inferiora pprie super emũctoria ⁊ coxas: aut sup illud qđ est cõtrariũ parti declinatiõis si fuerit declinatio vt trahat matrix ⁊ san. ad iferiora. Et frica pedes eius fortiter: ⁊ fac adherere anchas eius ⁊ pectinẽ ipsi⁹ ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ stringe eas ligãdo a supiorib⁹ ad iferiora. Et suffumiget cũ eis que sunt sicut oleũ arazaki ⁊ medicine calide rubificãtes in qbus sit qđ sit sicut euforbiũ: ⁊ suppone ano eius sicut ea q̃ resoluũt ventositatẽ: ⁊ lini stomachũ iterũ cum eis ⁊ voca eaz ⁊ cõmoue. Cũ ergo fiunt ei omnia illa ⁊ nõ redit ei anhelitus eius tunc necessariũ est vt effundat oleuz feruẽs super caput eius: aut cauterizet sinciput eius si nõ fuerit excusatio inde. Et qñq; euadit cuz flõmia. Et caue ne ei des in potu vinum: qm̃ aqua est ei conueniẽtior ⁊ carnes grossas ⁊ ea que addunt in carne ⁊ spermate.

¶ Ponit curã qñ est pfocatio: ẽt ponit multas medicinas. Partes patẽt: legat totũ simul. Alachuen. i. matricaria. Et cũ hoc est. i. acqrit. Colohe sũt ɔfectiões. i. odorifere. Sup emũctoria. i. iguina. Adherere. s. pmẽdo anchas eius. Arazaki. i. costini. Alr. i. oleũ de iesemino. Nõ des vinũ: qr pp bonitatẽ sui odoris facit matricẽ ascẽdere ⁊ facit euaporare. Et hoc est verũ nisi sit dubiuz de virtute vitali.

¶ De hemorroidibus ⁊ bothor ⁊ moro que apparent in matrice ⁊ clauo. Cap. 20m.

Qvandoq; eueniũt in matrice hemorroides ⁊ accidit qñq; in ea sicũ morũ sicut dictũ est in masculis. Et qñq; apparẽt sup eã bothor diuerse: quare q̃dã dicunt albasce qm̃ sunt similes capitibus albasce: ⁊ qñq; sunt albe. Et qñq; apparent super eam bothor vt verruce aut claui successione ragadiarũ ⁊ successione apostematũ durorũ. Et nõ est possibile vt sanẽtur hemorroides nisi que ex eis sũt extra matricẽ ⁊ parũ sanant facte in pfundo. Et qñq; sequit illam cuius mẽstrua retinẽtur apparitio hemorroidarũ in ano suo ⁊ in eo qđ apparet de matrice sua. Nã sperat q aperiant ⁊ mundificent ⁊ fit cũ eis securitas ab egritudinibus difficilibus quas facit retentio mẽstruorũ. Et possibile est vt appareant hemorroides ⁊ similia illis in speculo cui opponit vulua fm moduz quem diximus in capitulo ragadiarũ. Et cum imprimũtur in speculo nõ euacuant quin aut appareãt in hora doloris ⁊ est hora retentionis mẽstruorũ eius ⁊ videãtur rubee

tur rubee dure: aut in hora quietis ⁊ videantur detumefacte: ⁊ illud est apud cursum eius quod currit ex eis de re nigra sicut fex.

¶ Hic determinat de hemorroidibus ⁊ bothor matricis. Primo hoc. Scdo de clauis. ibi (Sedeat.) Primo de hemorroidibus quãtum ad causas ⁊ signa. Secundo quantũ ad curã. ibi (Iste hemorroides.) Prima pz. Albasce. i. thimi vel hyssopi.

¶ De curationibus hemorroidarum. Cap. 21m.

Iste hemorroides non dolent nisi propter vehementiam inflationis earuz ⁊ soliditatis earum: quare oportet vt liniantur ⁊ preparentur ad curandum. Qr si non iuuantur per hoc ⁊ hemorroides non sunt late ample non est excusatio quin administretur ferrum sm modicum quem diximus in administratione hemorroidarum ani cum calibe noto. Et illud est cum sunt extra matricem. Cum ergo inciduntur ponantur super incisuram atramentũ ⁊ alumen ⁊ cortex thuris ⁊ que sunt similia illis. Cumq; voluntas est vt illud intromittatur mulier in domo frigida ⁊ incidatur illud ex ea in ipsa. Et precipiatur ei vt subleuet pedes suos ad parietem duabus horis ⁊ faciat adherere dorso suo ⁊ pectini ⁊ macerie sue pãnos infusos aquis stipticis infrigidatos niue. Et si forsitan sang. non abscinditur: tunc pone super pectinem ⁊ sup dorsum ⁊ que sequuntur ipsum ventosas adherentes ⁊ suppone lanam infusaz in aqua decoctionis stipticoruz in qua sunt dissoluta achacia ⁊ hypoquistidos ⁊ lycium ⁊ similia: ⁊ fiat vt sedeat in aquis stipticis. Et si fuerint hemorroides late ample: tunc non labores ad incidendum eas: sed administra sup eas exiccatiua fortiter retinentia san. sicut sunt pãni ĩfusi succo berberis: aut acetose super quod puluerizata sunt lycium ⁊ achacia ⁊ similia. Et ligentur extrema eius cum strictura ⁊ precipue vt dormiat sm figuram seruantez illud quod suppositũz est: ⁊ rege eam regimine fluxus sang. superflui. Et de lenificatione earum est vt sedeat mulier in aquis quibus decocta sunt lenificantia sicut altea ⁊ camomilla ⁊ fenugrecum ⁊ semen lini ⁊ mellilotum ⁊ administra super eas ex oleis sicut oleum de pice ⁊ de lilio ⁊ oleũ de melliloto. Sedeat habẽs eas in decoctione fenugreci ⁊ lenificãtiũ cũ aliquo oleo: ⁊ supponant pessaria facta ex hyssopo ⁊ nitro ⁊ resina.

¶ Ponit curam. Primo cum ferro. Secundo cum medicinis. ibi (Et si fuerint.) Prima patet. ¶ Ad curandum al's ad remouendũ. Cum calibe. i. instrumento dicto in capitulo hemorroidaruz. Illis similia vt stiptica ⁊ constringentia materiam in loco. Et si fuerint. Ponit curam per medicinas. Lycium est fructus ⁊ folia eiusdem arboris ex quo fit succus qui inspissat ⁊ dicit lycium. Al's lyciũ est succus caprifolij. Earum. s. hemorroidarum. Sedeat. Ponit curaz clauoꝝ al's clauis. Et lenificantia. s. decoctione.

¶ De carne addita ⁊ longitudine allakic ⁊ apparitiõe sicut virga ⁊ rei nominate fursus. Cap. 22m.

Quandoq; oritur in ore matricis caro addita. Et quandoq; apparet super mulierẽ res que est sicut virga cõmouens sub coitu. Et quandoq; aduenit ei vt faciat cum mulieribus simile quod fit eis cum quibus coitur. Et quãdoq; est illud battarũ magnum. Et fursus quidem est caro addita orta in ore matricis que quandoq; prolongatur ⁊ quandoq; abbreuiatur. Et non prolongat nisi in estate ⁊ abbreuiatur in hyeme. Et summa quidez medicorum testificatur illud sicut Archigenes ⁊ Gal. ⁊ negat illud Hippo. medicus.

¶ Determinat de carne addita. Primo ponit causas. Secundo curam. ibi (Virge.) ¶ Commouens sub coitu idest commotionem recipiens tempore coitus. Magnum idest frustum magnum. Itẽ prolongatur: qr propter calorem attrahuntur materie. Medicus idest Hippo. Haly. in thegni. 3. tractatu. commento. 177. ponit illam egritudinem.

¶ De cura. Cap. 23m.

Virge quidẽ ⁊ albattara curatio est icisio post conuersionem eius super ceruicem suaz ⁊ retine ventrem eius ⁊ incidatur illud ex profundo ⁊ ex radice vt non accidat fluxus san. Carnem võ aliam fortasse possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem de illis que administrantur in capitulo suo: ⁊ fortasse non est excusatio quin incidatur: ⁊ tunc currit cursu hemorroidaruz. Et fursus quidem ligatur cum filo ligatura stricta ⁊ dimittitur duobus diebus aut tribus. Et fortasse minuitur dimissio eius ita donec putrefiat ⁊ incidatur vt minoretur cursus sangui.

¶ Ponit curam: ⁊ patet. Albattara idest frustum magnum. Post conuersionem idest maturationem. Fursus idest caro addita. Innuitur. i. percipitur.

¶ De aqua in matrice. Cap. 24m.

Quandoq; aggregatur in matricibus mulierum aqua ⁊ prefocantur ea.

¶ Determinat de retentione aque in matrice. Primo ponit causas. Secundo signa. ibi (Signa.) Tertio curam. ibi (Curatio.) Prima patet. ¶ Prefocat scilicet si expanditur. Ad concauitatem ventris: qr tunc comprimit diaphragma versus sursum: ⁊ non potest pectus eleuari.

¶ De signis. Cap. 25m.

Signa sunt q antecedit retentio menstruoruz ⁊ multiplicatur rugitus in ventre: ⁊ proprie cum mouetur ⁊ ambulat. Et accidit in iferioribus ventris apostema molle. Et quandoq; fit sicut hydropica ⁊ multiplicatur cursus humiditatis aquose. Et quãdoq; existimat q sit pregnans. Et quãdoq; est vulua eius in hac vt prouocetur ab ea aqua plurima subito.

¶ Ponit signa. Vulua. i. os matricis ⁊c.

¶ De cura. Cap. 26.

Curatio eius est vt administret flobothomia si indiget ea ⁊ exercitium ⁊ vt faciant eam sedere in rebus prouocantibus aquositatẽ fortis prouocationis ⁊ res que administrãtur in emplastris hydropisis donec maturet: deinde approximentur ei prouocantia menstrua cum fortitudine ⁊ dentur in potu prouocantia vrinam. Et non est malũ si clysterizetur clysteribus hydropicorum ⁊ cum colyrijs prouocantibus aquã ⁊ menstrua: ⁊ suppositio ellebori albi ꝯfert ei ⁊ extrahit aquã plurimam.

¶ Ponit curam. Maturetur. i. euacuationi disponatur.

¶ De inflatione in matrice ⁊ cognitiõe eius. Cap. 27m.

Quandoq; est causa prima in hoc vt eueniãt inflatio ⁊ ventositas in matrice percussio aut casus ⁊ sicut illud quare debilitatur complexio eius. Et quandoq; est difficultas partus

⁊ conuersio oris matricis: aut frigus fecit ei superueni re oppilationem oppilando os matricis coartãdo vẽ tositatem in vacuitate eius: aut in vacuitate villorum ipsius: aut in angulis eius. Et illa que est in vacuitate est debilior: deĩde que est in angulis postea q̃ est in cõ cauitate. Quandoq; fit fortis virtus retentionis ven tositatis in matrice ⁊ villis eius vsquequo consequitur dolor extensus ad pectinem ⁊ dilatatur in inguinibus ⁊ eleuatur vsq; ad coxas ⁊ vsq; ad diaphragma ⁊ sto machum ⁊ habet vocem sicut est vox tympani ⁊ hy dropisis tympanitis. Et quandoq; est permutabilis ⁊ associantur ei pulsio ⁊ pulsatio ⁊ punctio ⁊ punctura quam vaporationes cum virtutibus caliditatis sedãt ⁊ redit cum reditu frigoris ⁊ compressio permutat eaz in rugitum ⁊ augmentatur cum ea pecten ⁊ fortasse re manet hec ventositas spatio vite. Et existimant qui dam ꝙ dominium matricis super sperma resoluit hãc ventositatem. q. non sit.

¶ De inflatione matricis. Primo ponit causas. Secundo curaz. ibi (Cõfert.) Prima patet. ¶ In vacuitate scilz matricis. Debilior sci licet in resolutione. Compressio. i. comprimitur. Super sperma. s. in euacuando istud.

¶ De cura. Cap. 28^m.

Confert ad illud potus logodion ⁊ sagzenea in aqua radicum ⁊ semi. post euacuationem materiei facientis illud a corpore ⁊ a matrice cum eis que sunt sicut hierapigra proprie. Et si chronica sit egritudo tunc cum eis que sunt sicut hie ra archigenis ⁊ oleum alkekengi iuuatiuum est valde ad hoc. Et quandoq; supponuntur colyria ex eis que sunt sicut bdellium xylobalsamum ⁊ se. eius cum oleo nardino ⁊ oleo de rutha. Et quandoq; embrocatur cum oleo de rutha ⁊ oleo anhetino. Et quandoq; ap ponuntur super matricem emplastra facta ex eis que sunt sicut rutha ⁊ semen agni casti ⁊ cyminum ⁊ cen taurea ⁊ alberengesif ⁊ sansucus ⁊ anisum ⁊ calamen tum ⁊ cassia ⁊ ameos ⁊ reliqua semina. Et quandoq; fit vt sedeat in aquis in quibus decocte sunt medicine emplastrorum predictorum. Et quandoq; fiunt cum speciebus calidis. Et quandoq; apponuntur pectini ⁊ matrici ventose cum igne.

¶ Ponit curam ⁊ legatur simul. Et seminum. s. carminãtium ven tositatem. Xylobalsamum. i. lignuz balsami. Alberengesif. i. ozimũ cum folijs nigris.

¶ De vẽtositate matricis nõ inflãmate. Cap. 29^m.

Sentit habens eam quasi sit res in ea inuolu ta suspensa ⁊ videt separationem doloris per mutari.

¶ Hic determinat de ventositate matricis ponendo curam: ⁊ patet.

¶ De cura. Cap. 30^m.

Cura est vt sumat omni die. ʒ. vnam ⁊ mediaz de diamarte cum. ʒ. j. cymini ⁊. vj. ʒ. vnius ma sticis.

¶ Diamarte idest quedam confectio ⁊c. Et sic est finis huius tra ctatus ⁊ fen ⁊c.

¶ Explicit fen. 21.

¶ Fen. xxij. de egritudinibus in extremitate membro rum que est duo tractatus.

¶ Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocu mentis quantitatis ⁊ situs.

¶ De forma zirbi ⁊ duorum syphac. Cap. p^m.

Oportet vt scias ꝙ super ventrem post cutem sunt duo panniculi: quorum vnus nominatur syphac ⁊ comprehẽ dit intestina ⁊ calefacit ea sua spissitudi ne ⁊ vnctuositate ⁊ comprehendit la certos.

In precedentibus Auic. determinauit de egritudinibus membrorum intrinsecorum a capite vsq; ad pedes. In ista fen determinat de egritudinibus que cõtingunt in membris apparentibus. Primo ponit anathomiaz ta lium membroruz. Scdo determinat de eis. ibi (Ruptu ra fit.) Primo ponit anathomiam myrach ⁊ syphac qui sunt pã niculi ventris continentes mẽbra nutritiua. Secundo anathomiã zirbi adipini. ibi (Et sub duobus.) Tertio recolligit anathomiam. ibi (Primum ergo.) Primo ponit anathomiam myrach. Secũdo syphac. ibi (Et secũdus est.) ¶ Dicit primo ꝙ tu debes scire ꝙ in ter cutem super ventrem sunt duo panniculi: quorum vnus dicit syphac ⁊c. Syphac al's myrach. ¶ Nota ꝙ iste pãniculus dicitur syphac: vel panniculus carnosus post cutiz est pinguedo: post pin guedinem est syphac: post istum sunt musculi. ¶ Et apprehendit intestina. s. mediantibus lacertis. ¶ Nota ꝙ viscera sicut stoma chus epar ⁊ huiusmodi indigent calefactione pro digestione fien da. modo iste panniculus cum pinguedine reuerberat calidita tem ad viscera ⁊ calefacit.

¶ Et secundus est interior ⁊ nominatur alberiteron ⁊ nominatur rotundus: quoniam quando singularis fit ab eo quod tegit ipsum est sicut sphera super quã sunt summe ⁊ additiones molles ⁊ foramina: ⁊ cõtinuatur desuper velamini: ⁊ processio eius est ex supremo: ⁊ est subtilius sub cute ventris ⁊ panniculo eius: ⁊ adherẽt duo ex lacertis ventris dexter ⁊ sinister adherentia ve hemẽti. Deinde continuatur post eos ambos velami ni in partibus eius carnosis continuatione vnitionis post continuationem suam cum stomacho ⁊ post con firmationem ⁊ soliditatem substantie eius. Et illa cõti nuatio est continuatio dilatata: verum ipsa cum conti nuatur epati est subtilis valde ⁊ est ei in eleuatione sua ad stomachum ⁊ in reflexione sua descendendo ab eo firmitudo cum oppositione venarum ⁊ arteriaruz ma gnarum suspensarum cum eo ⁊ descẽdit subtus ⁊ fit zir bũ. Et currit super plurimum alberiteron ab inferiori de subtilibus lacertis dilatatis super ventrem tunica vna. Et forsitan existimatur ꝙ sit pars eius propter continuationem eius ⁊ similitudinem suam cũ eo ⁊ in neruositate. Cũ ergo singularis fit ab eo alberiterõ est subtilis texture valde ⁊ ille est alberiterõ vrine: ⁊ sub tilius eius ⁊ purius ipsius est apud epiglotalẽ ⁊ ortum panniculi intrinseci ⁊ costarũ ex hoc panniculo.

¶ Ponit anathomiam syphac. Primo hoc. Scdo ponit opinionẽ quorũdã de syphac. ibi (Quidã vo.) Primo facit hoc quantum ad substantiam ⁊ colligantiam. Secundo quantum ad iuuamenta. ibi (Et iuuamẽtũ. ¶ Dicit primo ꝙ secundus panniculus interior qui imediatur zirbo adipino dicitur syphac ⁊ est ille a quo oriunt oẽs pãniculi q sũt infra diaphragma. Singularis. i. separat ab eo. Qd tegit ipsum: qr a musculis ventris. Foramina. i. pcauitates. Consi dera qr ille panniculus habet saltem quatuor foramina habet duo per que vadũt vasa seminalia ⁊ habet foramina dydymi. Velami ni. i.

ni.i.diaphragmati.Ex supremo.Sub cute ventris.s.mediantibus lacertis.¶Nota ꝙ musculi ventris sunt quatuor:duo longitudinales ⁊ duo transuersales:⁊ isti musculi multum adherent isti pāniculo.¶Nota ꝙ diaphragma habet partem carnosaz cum qua continuatur cum myrach ⁊ cum costis:⁊ in medio istius diaphragmatis est chorda qua alligat diaphragma pulmoni.¶Unitiōis idest continguitatis.Dilatata.i.dilatatione venarum ⁊ arteriaruz magnarum scilicet descendentium.Fit zirbus adipinus quantum ad suas tunicas dicunt ab ipso syphac.Fit singularis idest diuiditur.Uere alberiteron idest vere syphac.Apud epiglotalem idest apud partem stomachi.

¶Et iuuamentum huiusmodi syphac est replere quod est inter lacertos ventris ⁊ intestina ⁊ stringere locū ⁊ prohibere superfluitates ne cadāt in locis vacuis cuz adiutorio diaphragmatis qđ est posterius:⁊ comprimere posterius intestina ⁊ viscera euacuantia superfluitates cum proxima sunt ad expellendū qđ est in eis de fece ⁊ aqua hydropisis ⁊ vrina ⁊ prohibere inflationem vehemētez:⁊ ligat viscera ligamēto forti:⁊ est in dorso sicut res vna ⁊ lacerti omnes posterius super carnem glandosam.q.substratam eis ⁊ venis magis ⁊ meatibus continuatis inter intestina ⁊ stomachum.

¶Ponit vtilitates ⁊ iuuamēta istius pāniculi.Super carnē glādosam.sup.cum ligant in dorsum. Et meatibus continuatis.i.venis venientibus ab epate per quas venit succositas ab epate.

¶Quidam vō dicunt non pertransit vt dicatur ꝙ in syphac sint genera villorum contextorum fm partes notas villorum qui sunt instrumenta virtutum trium naturalium.Et isti quidē nō est possibile vt dicāt illud in tunicis venarū ⁊ vesice ⁊ matricis nisi de aliquo pāniculorum:imo est corpus singulare.Et ista duo velamina tutamina sunt viscerum cōcauitatis inferioris.

¶Ponit opi.quorūdaz de compositione syphac.Primo hoc.Secundo ostendit ꝙ istud quod dicunt de syphac non est verum de venis matricis ⁊ vesice.ibi(Et isti quidem.)Tertio complet anathomiam.ibi(Cūqʒ perueniunt.)¶Dicit primo ꝙ quidam dicunt ꝙ iste pāniculus non est contextus ex speciebus villorum. Non pertransit.i.non est omnino bene dictum.Ut dicatur.i.nō dz dici.Scđm partes notas.i.fm latum ⁊ per transuersum.Naturalium scilz attractiue ⁊ expulsiue.Et isti quidem.ostendit ꝙ non possunt hoc dicere de venis matricis ⁊ vesice:⁊ pz.Nota ꝙ non pñt istud dicere de venis:q² sunt ibi villi longitudinales transuersales ⁊ latitudinales.¶Sed tu dices nonne ēt sunt in panniculo necessarie tres virtutes.Dicendum ꝙ nō nisi pro nutrimēto.¶Singulare idest simplex.Tutamina.i.defensoria cōcauitatis.Inferioris.i.viscerum contentorum in concauitate inferiori.

¶Cūqʒ perueniunt ad pectinem fiunt in eis duo foramina stricta quasi ipsa ambo sint per que transit lumbare a dextra ⁊ sinistra in eis inseparabilia donec fiāt sicut due ciste duorum ouorum.

¶Complet anathomiā:⁊ pz.Lumbare.i.pāniculus.q² ex ipso pāniculo fit dydymus.Dextra.s.parte.Donec fiant.i.resultent.Ciste.i.sacculi.Ouorum.i.testiculorum.

¶Et sub duobus velaminibus est zirbum:⁊ zirbum quidem est compositum ex duobus panniculis quorum vnus cooperit alium inter quos sunt arterie plurime ⁊ vene pauciores eis.

¶Ponit anathomiam zirbi.Primo quantuz ad substantiam.Secundo quantum ad figuram.ibi(Et figura.)Prima pz.¶Nota ꝙ etiam est ibi pinguedo vt etiam reuerberet caliditatem ad stomachum vt fiat melior digestio.

¶Et figura eius est sicut cistis ⁊ est ligatum cum stomacho ⁊ meseraicis ⁊ cuz collo:⁊ eius processio est ex eo quod descendit ex superfluitate alberiteron apud stomachum ⁊ duodenuz ⁊ eo quod ascendit ex superfluitate eius ⁊ apud pectinem.

¶Ponit anathomiam eius quantum ad formam ⁊ figuram:⁊ pz:

Sicut cistis.i.sicut quidam sacculus.

¶Primum ergo quod occurrit de vētre est cutis:deinde sub ipsa est panniculus primus ⁊ nominatur aggregatio eorum myrach:deinde sunt lacerti:postea alberiteron:deinde zirbum:deinde intestina.

¶Recolligit anathomiam totius myrach siue totius ventris:⁊ pz. De ventre.s.inferiori.

¶De ruptura ⁊ his que assimilant ei. Cap.2m.

Ruptura fit per solutionem panniculi a singularitate sua ⁊ casum fixure in eo quem penetrat corpus quod fuit cōprehensum in eo ante scissuram aut propter dilatationem strictture in meatu aut solʹonem.Et cuz accidit illud taliter ꝙ qsi incedit penetrans ꝑuenit ad testiculos nominatur ramex ⁊ hernia.Quod est preter hoc nominatur noīe cōitatis hernia testiculi ⁊ varices eius ⁊ durities ipsius.

¶Determinat de dispositionibus cōtingentibus ex nocumento syphac.Secundo de dispositionibus aliorum membrorum extrinsecoruz.ibi in principio secundi tractatus(Dolor.)Prima in qnqʒ sicut sunt quinqʒ egritudines de quibus determinat in primo tractatu. Secunda ibi(Quandoqʒ accidit.)Tertia ibi(Gibbositas.) Quarta ibi(Est dilatatio.)Quinta ibi(Est additio.)Primo ponit causas ⁊ diuersitates rupture.Secundo ponit signa.ibi(Et signū.) Tertio curam.ibi(Regimen.)Primo premittit duo simul. Secundo inuestigat species ⁊ causas.ibi(Et durities.)Tertio comparat quasdam species rupture adinuicem.ibi(Et omne quod est.) ¶Dicit primo ꝙ ruptura fit ⁊c.Panniculi.s.dydymi.Quem scilz panniculum ⁊ scissum ⁊ ruptum.Penetrat.i.ad penetrationē operatur.Secundo sunt meatus siue foramina perforantia syphac. modo quando ista foramina ampliantur tunc intestina ⁊ zirbus possunt intrare bursam.Solutionem.i.relaxationez.Penenetrās scilz corpus p̄ter hoc q² non intrat ibi aliquod corpus ad osseum. Communitatis.i.a vulgo.

¶Et durities quidem folliculi testiculorum cadit in zirbo.Accidit enim quandoqʒ vt dilatentur duo foramina predicta propter debilitatem eorum: aut disrumpatur ⁊ egrediatur quod sequitur ea de humiditate glutinosa:aut humorosa:aut mollificatiua: aut propter adiutoriuz ex percussione:aut motu:aut casu:aut retentione spermatis moti ⁊ prohibiti ab expulsione: aut ascensione mulieris super virum:aut labore anhelitus in coitu ⁊ proprie super repletionem: ⁊ similiter coitu super nauseatiuam satietatem ⁊ aggregationem ventositatis ⁊ egestionis in ventre: quare descendit aut zirbum aut velamen ⁊ intestina ⁊ proprie monoculum quoniam est solutum non ligatum.

¶Ponit species.Secunda ibi(Aut velamen.(Tertia ibi(Aut humiditates.)Quarta ibi(Aut ventositas.)Quinta ibi(Quandoqʒ.) Sexta ibi(Et quandoqʒ.)Septima ibi(Et quandoqʒ.)Octaua ibi (Et quandoqʒ.)Nona ibi(Et quandoqʒ accidit.)¶Dicit primo ꝙ tumor fit aliquando in panniculo testiculorum.Nota ꝙ species rupture sunt quinqʒ.s.intestinalis:zirbalis:aquosa:carnosa:varicosa:sexta ventosa.¶Et durities.i.tumor.Folliculi.i.sacculi. Cadit idest fit.In zirbo.i.propter descensionem zirbi aut velamen.Et intestina ponit secundam speciem:⁊ patet.

¶Aut humiditates que effunduntur ad eos ex expulsione nature:aut generantur apud eos propter frigus ipsorum ⁊ conuersionem sang.ad aquositatem ⁊ forstasse accidit ei panniculus proprius.

¶Ponit tertiam speciez.Ad eos.s.testiculos.Pāniculus primus idest cadit in primo panniculo.

¶Et quandoqʒ est propter humiditatem sanguineaz ⁊ feculentam vbi est cā eius percussio aut casus.

¶Ponit aliam causam.

¶Aut ventositas inflatiua.

¶Ponit aliam.

¶ Et quandoqꝫ confert curatio cum ferro.
¶ Et quandoqꝫ confert.s.in ventosa.Curatio cum ferro scilicet ad herniam curandam.
¶ Et quandoqꝫ nascitur illic caro addita.Et quādoqꝫ ingrossatur osseum:aut idurat̄ ex apostemate:aut pinguedine:quare assimilant̄ ramici ⁊ noīatur hernia carnis.Et qn̄qꝫ est similiter in inguinibus.
¶ Ponit aliam causam que est carnosa.
¶ Et qn̄qꝫ inflant̄ vene eius ⁊ noīat̄ hernia varicosa.
¶ Ponit aliam speciem que est varicosa.
¶ Et qn̄qꝫ mollificant̄ mollificatione vehemēti absqꝫ ruptura:quare ꝓlongat̄ ⁊ assimilat̄ hernie iterū.
¶ Ponit aliam.Mollificantur.s.illa foramina.
¶ Et qn̄qꝫ accidit ruptura super testiculos ⁊ peruenit apud iguina:⁊ qđ est supra ea in sumine est maloꝝ accidētiū ⁊ in duobus emūctorijs.Et illa que accidit supra sumē est parūper raro ſm cōparationē ad alias:qm̄ ille locus sustētatus est lacertꝭ:⁊ qđ sub eo est tuet̄ extremitatibus lacertoꝝ.Et quandoqꝫ accidit sumini augmentū:⁊ est de genere rupture iterum.
¶ Ponit aliam causam.
¶ Et oē qđ est ex ruptura sup sumē est maloꝝ accn̄tiū quāuis sit parue additiōis:⁊ nō dolēt in principio qm̄ expulsuꝫ in ea sunt intestina minuta ⁊ sunt exp̄ssa coartata ⁊ coartēt fecē ⁊ euomit eā ⁊ est de genere ileos ⁊ ingetudine eius ⁊ angustia ipsius.verū illa q̄ est subtus est magis susceptibilis dilatationis ⁊ magis incedēs in additioue ⁊ nō dolet in principio.
¶ Comparat rupturas adinuicē.Primo hoc.Secundo ponit quēdam can̄.ibi(Et scias.)Prima patet.¶ Euomit.s.ipsa faciens ea Subtus.s.ad osseum.
¶ Et scias ꝙ ramex intestinorum ⁊ zirbi est egritudo fortis difficilis quanuis sit parua.Et ramex aque est egritudo facilis ⁊ si sit magna.
¶ Ponit quendam can̄.⁊ pꝫ.Difficilis.s.in sanatione.Parua.s.in timore mortis ⁊c̄.

¶ De signis. Cap.3m.

Signū aūt cōe rupturis est additio apparēs ⁊ sentit̄ iter syphac itrisecū ⁊ iter myrach:⁊ addit̄ ei⁹ apparitio apud motū ⁊ cōprehēsionē anhelitus.Et eiuſ est pp dilatationē meatus signū est ꝙ apparet paulatiꝫ in osseo absqꝫ motu laborioso ⁊ vociferatiōe ⁊ alijs ⁊ est ramex testiculi.qđ aūt est propter illud qđ est supra est propter disruptionē ꝓculdubio ⁊ non confert ei exiccatio.
¶ Ponit signa ⁊.6.facit.Primo ponit signa rupture absolute.Secundo signa itestinalis ⁊ zirbalis.ibi(Et signū.)Tertio signa aquose.ibi(Et ramex.)Quarto ventose.ibi(Et hernia.)Quinto carnose.ibi(Et carnose.)Sexto verrucose.ibi(Hernia vō.)¶ Dicit primo ꝙ signū cōe est timor ⁊c̄.Additio.i.tumor.Et cōprehensionem idest retētionē anhelitus:qꝛ quādo retinet anhelitū appet tumor maior supra.s.inferius cadens ꝓpter destructionē.s.syphac.Exiccatio sup.qn̄ ruptura fit a relaxatione ab aquositate.
¶ Et signū eius que est ex intestinis penetrātibus icisurā est reditio eius cū velocitate cū resupinat̄ ⁊ sensibilitas rugitus ⁊ ꝓprie cū premit̄.Illā vō que fit ex zirbo ⁊ syphac significat aduētus ei⁹ paulatiꝫ:⁊ est ad ꝓfundū cū eq̄litate in situ.Et nō sentit̄ in illa ramice rugitus ⁊ ſm plurimū est quātitas parue in quātitate ꝓfunditatis.Et qn̄qꝫ egredit̄ totaliter ⁊ hꝫ quātitatem magnam ⁊ est difficilis sanationis sicut hernia intestini:verū eius tactus nō est diuersus a tactu hernie intestini ⁊ ventositatis:⁊ reditio eius que est ex intestino ⁊ zirbo difficilior est q̄ꝫ ventose.
¶ Ponit signū rupture itestinalis ⁊ zirbalis.Cum equalitate sua in situ.i.nō ita inflat sicut inflat qn̄ igrediunt̄ itestina.Alr.i.descēdūt plura itestina quādo est intestinalis ⁊ qn̄ est zirbalis nō descendit nisi zirbus.In quātitate ꝓfunditatis.i.ſm ꝓfundum.
¶ Et ramex quidem aque cognoscitur per tactuꝫ ⁊ tēsionem ossei ⁊ per splendorem ⁊ leuitatem:⁊ ipsa iterū non redit ⁊ non reingreditur.
¶ Ponit signa rupture aquose per tactuꝫ:qꝛ apparet vter plenus aqua.Lenitatē.i.mollitiē.Reingredit̄.s.qn̄ stat supinus.
¶ Et hernie ventose cognitio est:qm̄ inflatio ventosa manifesta est.Et ventosa quideꝫ redit absqꝫ compressione plurima ⁊ dolore.Et qn̄qꝫ redit in dispōne ⁊ resupinatio nō facit eā velocioris reditus q̄ꝫ hora alia.Iudiciū nāqꝫ eius in resupinatiōe ⁊ nō resupinatione simile est cū nō sit grauitas ei neqꝫ lubricitas:ſꝫ in ea q̄ est ex itestinis est diuersum qm̄ est apud resupinationē facilior parū.Et qn̄qꝫ accidūt ex ea dolores vehementes ꝓpterea ꝙ extēdit osseū.Et qn̄qꝫ cōprimit testiculū.Et carnose signū est ꝙ est in ipso osseo nō intra ipꝫ ⁊ est cū duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie.Et qn̄qꝫ est ex lapideitate ꝯpatis duri ⁊ noīatur buris.
¶ Ponit signa ventose ⁊ pꝫ.In dispōne.i.statim vel subito.Sic est qꝛ reuertitur.Ex ea.s.hernia ventosa ⁊ carnosa ⁊ pꝫ.
¶ Hernia vō varicosa cognoscitur ex venis repletis ⁊ ex corrosiōe vrinali ⁊ ex ꝯtorsiōe vueali.In ea cū mollificatiōe testiculoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a cursib⁹ ⁊ motib⁹.Et illā que est in arterijs tactus cū digitis comprehēdit.Et illa que nō est in eis:īmo in venis nutrientibus illa membra non comprehendit tactus.
¶ Ponit signa varicose.Vueali.i.eminentia sicut granum vue.Nō cōprehendit.i.nō distinguit ⁊c̄.

¶ De cura. Cap.4m.

Regimē qdē vl'e hn̄tib⁹ rupturā ē dimittē repletionē ⁊ dimittere motū plīm ⁊ saltus ⁊ icessum subitū ⁊ coitū.Et deterior illaꝝ dispōnū est illa q̄ est sup repletionē.Et opꝫ vt dimittat cibos inflatiuos ⁊ nō multū vtat̄ potu aq̄ ⁊ dimittat oēs res mollificātes ita ꝙ ēt balnea.Et cū comederit resupinet̄ ⁊ sit cū sedet ꝯstrict⁹ circa rupturā ⁊ apud coitū ꝓprie:⁊ sit coitus eius apud lenitatē vētris ei⁹.
¶ In p̄cedētibus Auicen.posuit.spēs ⁊ cās ⁊ signa rupture:hic ponit curā.Primo in generali.Scđo in speciali.ibi(Si est amboꝝ.) Primo ponit regimen vl'e:⁊ ostēdit a qbus debet sibi cauere patiēs rupturā.Scđo ponit itētiones vniuersales.ibi(Et scias.)Tertio ponit medicinas in vniuersali.ibi(Amplius consolidatio.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ hn̄s rupturam dꝫ dimittere repletiones ⁊c̄.dꝫ dimittere illa que faciūt ad rupturā syphac:⁊ iō dꝫ sibi ab eis cauere cibos inflatiuos vt legumina olera ⁊ hmōi.Nō vtatur aqua ne fiat ruptura aquosa pp multiplicatiōem aque supinus:qꝛ nō sic cadūt supfluitates.Cōstrictus.i.cum coxis strictis.
¶ Et scias ꝙ intētio in curatione rupture est cōsolidatio scissure si possibilis est:aut ꝯseruatio eius ne addatur:⁊ exiccatio eius qđ mollificatū est ⁊ dilatatū:⁊ reductio eius qđ descendit in ipsa si est zirbum aut intestinum:⁊ resolutio eius quod aggregatum est in ea si est aqua aut ventositas ⁊ ꝓhibitio materiei que extendit eā:⁊ si nō resoluit̄ p̄paratio fiat in eius extractiōe.
¶ Ponit intentiones generales curatiuas rupture ⁊ pꝫ:qꝛ sunt septem intentiones in cura rupture.
¶ Amplius consolidatio scissure aut conseruatio eius vt non addatur fit cum medicinis glutinationē faciētibus

tibus

tibus confortantibus in quibus est stipticitas: ⁊ q̄to magis est scissura minor est consolidatio facilior. Et quandoqꝫ fit iuuamentum in ea cum cauterio ⁊ eius exiccatio fit cū medicinis resolutiuis. Et reductio eiꝰ qd descendit fit cum strictura ⁊ ligatura. Uerum resolutio eius qd aggregatum est fit cū emplastris facientibus ad hydropisim ⁊ que sunt eis similia. Et prohibitio materiei fit cum euacuatione ⁊ equatione cibi: ⁊ eius extractio fit cum medicinis adurentibus cū fortitudine ⁊ operatione ferri.

¶ *Ponit medicinas in vniuersali: ⁊ patet. Cauterium est factū ad modum. Ista cauteria nō bene possunt intelligi nisi oculis videantur. Qd aggregatum est. s. de aqua. Ad hydropisim. i. ad curā hydropisis maxime asclitis. Equatione cibi. i. debita quātitate cibi ⁊ operatione forti al's ferri. s. manuali cum ferro.*

¶ De curatione rupturarū intestini ⁊ zirbi. Cap. 5m.

SI est amborum descensio ad osseum possibilis est eorum reductio. Uerū fit difficilis s'm comparationē reductionis: amborum in ruptura que est desuper. illud enim fit facile cū resupinatione ⁊ qualibet compressione cum manu. Cū si addatur ruptura incipiatur in desiccando illud qd dilatatum est propter humiditatem ⁊ adunando qd scissum est ⁊ ingenietur in consolidatione eius. Et cū fit inobediēs ad redeundū fiat vt eger sedeat in aqua calida ⁊ emplastretur ruptura cum lenitiuis aut vaporetur cum pāno calido tandiu donec redeat. Deinde stringatur superpositis medicinis aggregationem facientibus ⁊ dimittatur tribus diebus ⁊ fit resupinatus. Et fit strictura cum inuolutionibus quadratis ⁊ inuolutionibus preparatis ad aggregandum labia scissure. Et quandoqꝫ cauterizatur s'm hanc stricturam et ꝓparationem: ⁊ non administrent' inuolutiones sphérice: quoniam ipse dilatant maxime: aut necessaria est consolidatio: ⁊ non oportet vt approximent huic rupture ferrum omnino.

¶ *Ponit curam in speciali vt dictū est. Species rupture sunt quinque. ⁊ s'm hoc ponit curā in speciali. Primo rupture intestinalis ⁊ zirbine. Secundo aquose. ibi (Quandoqꝫ euacuatur.) Tertio vētose. ibi (Regimē.) Quarto carnose ⁊ verrucose. ibi (Curatio.) In curatione istius primo ponit modum ad reducendum talia membra intra syphac. Secundo ponit medicinas. ibi (Et medicine.) ¶ Dicit p'mo q' quando descendunt intestina ⁊c. In ruptura que est desuper. i. in ruptura que est supra versus vmbilicum ⁊ nō est lateraliter in inguinibus. Stringat. s. cū ligatura. Inuolutiones. i. ligationes in forma spherica. Ferrum omnino. s. si est possibile curare cum alio.*

¶ Et medicine que bibunt' quibus iuuantur habentes rupturā sunt sagzenea ⁊ decoctio nucis cupressi ⁊ ꝓprie in q̄bus dissoluta sunt sagzenea ⁊ diacyminū.

¶ *Ponit medicinas. Primo que bibuntur. Secūdo emplastra. ibi (Et oportet.) ¶ Dicit primo ⁊c.*

¶ Et oportet vt administrent' in ea emplastra que super scissuram administrant' postq̄ aggregata sunt labia scissure ⁊ tracta sunt duo oua ad superiora ⁊ expleta est reductio eius qd descēdit. Et de istis emplastris est illud qd fit ex sauina ⁊ nuce cupressi ⁊ cupressi folijs. Ipsa enim sunt radices emplastrorū super plurimum iuuamenti: quorū est conuenientia.

¶ *Ponit medicinas que ponuntur exterius. Primo ponit necessitatem istorum emplastrorum. Secundo ponit emplastra. ibi (Et de emplastris.) Prima patet. Oua. i. testiculi.*

¶ Et de emplastris ꝯuenientie est illud qd fit ex bdellio ⁊ draganganto gummi arabico ⁊ glutino piscium ⁊ glutino coriorū ⁊ tuberibus siccis ⁊ carnibꝰ cancrorū ⁊ rosis cum capitibus suis ⁊ omnibus stipticis ⁊ mastice ⁊ myrto sicca ⁊ mes excorticatis ⁊ alteid ⁊ folijs altee de mecha et alumine iameni ⁊ sumach et fructu thamarisci ⁊ magra ⁊ centaurea ⁊ aloe senegenio.

¶ *Ponit emplastra ⁊ tot facit quot emplastra ponit. Partes patent. ¶ Dicit primo ⁊c. Tubera. i. turtufule sunt species fungorū. Mes. i. robilie. Alzarit est herba similis plantagini. De mecha. i. de illa contrata. Et magra. i. terra rubea.*

¶ Descriptio alia emplastri. ℞. ammoniaci ⁊ thuris ⁊ aloes senegenij ⁊ dabac: omniū ana. ʒ. iij. bdellij pondus. ʒ. ij. achacie ⁊ sarcocolle: amborum ana. ʒ. j. terantur in mortario ⁊ madefiant in principio noctis cum aceto: deinde terantur in mane cum aliquātulo sanine ⁊ imbibatur ex eis cottum ⁊ ponatur super locum ⁊ stringatur ligando.

¶ *Ponit aliud emplastrum aloe senegenij ⁊ naba vel dabac. i. de illis contratis.*

¶ Emplastrum lene. ℞. masticis ⁊ sarcocolle ⁊ thuris partes equales ⁊ aggregentur in vino ⁊ passis ⁊ liniatur super pergamenum de pāno ⁊ stringatur.

¶ *Ponit aliud emplastrum.*

¶ Et simile illi est illud qd fit ex aloe ⁊ glutine ⁊ thure.

¶ *Ponit aliud.*

¶ Et iterum sumant' nux cupressi ⁊ thus ⁊ achacia ⁊ balaustie ⁊ sarcocolla ⁊ sang. draconis ⁊ lycium ⁊ myrra ⁊ galle ⁊ sauina equali mensura ⁊ terant' bene ⁊ conficiantur cū gūmi ⁊ fiat vt adhereant ouo aut in quocūqꝫ loco fiat ruptura donec cadant.

¶ *Ponit aliud. Ouo. i. testiculo.*

¶ Emplastrum bonum qd quādoqꝫ consolidat rupturam infantium. ℞. corticū granatorū pondus. ʒ. x. gallarum imaturarum. v. decoquant' cū vini stiptici. ʒ. v. decoctione vehementi ⁊ reducātur intestina ad superiora ⁊ embrocetur locus cum aqua frigida ⁊ inuiscet' hoc emplastrum ⁊ non soluatur nisi transacta hebdomoda aut in omnibus. x. diebus semel.

¶ *Ponit aliud.*

¶ Emplastrū mirabile sumant' masticis corticis thuris nucis cupressi ⁊ myrre ⁊ glutinū pisciū ⁊ sarcocolle: oiū p'tes equales: dissoluant' gluten cū aceto vini ⁊ aggregent' cū eo medicine ⁊ fiat ex eis emplastrū.

¶ *Ponit aliud.*

¶ Et fortasse sufficit infantibus emplastrum qd fit ex balaustijs ⁊ psilio ⁊ radice lilij syluestris. Et fortasse sufficit tibi vt facias emplastrum cum lenticula aque que est de genere herbarum nascentium in aqua. Et fortasse sufficit vt liniantur eorum rupture cum bdellio dissoluto in vino ⁊ oleo sambacino aut cum castoreo ⁊ proprie quando est aquosa. Et iterum fortasse sufficit cum sauich de ordeo.

¶ *Ponit aliud. Cum sauic. i. succo.*

¶ De ruptura aque. Cap. 6m.

QUandoqꝫ euacuatur aquositas eius cum hezel gradato. Quandoqꝫ euacuatur cum emplastris extrahentibus aquositatem. Et post illud quandoqꝫ fit cum ferro ⁊ medicinis acutis calefacientibus illud qd sequit' rupturā ex syphac: quare ꝯstringitur ⁊ nō descendit aquositas.

¶ *Ponit curam rupture aquose. Primo ostendit modos opera-*

tionis. Secundo ponit operationes. ibi (In operatione.) Prima patet. Bezel. i. instrumento gradato ⁊ debet esse gradatum: quia primo debet euacuari modicum ⁊ postea plus ⁊ sic successiue.

¶ In operatione v̄o que fit cum bezel ⁊ flobothomo oportet vt eleuentur testiculi ad superiora ⁊ elongentur valde ab osseo postq̄ obliquatus est pectē ⁊ pars eius vt elōgetur ab infirmo ⁊ vt resupinetur super lectum aut super locum in quo sedent homines. Et fiat vt sedeat ancilla a dextra eius extendens virgaz eius ad superiora. Deinde flobothometur cum flobothomo lato. Et caue ne flobothomes aliquid de commissura: sed de dextra parte aut sinistra: deinde scinde fugiendo commissuram ⁊ stude tandiu donec descendat tota aquositas ⁊ euacues eam: deinde tibi inest electio si timueris reuersionem et repletionem eius post tempus vt reiteres euacuationem si volueris cum bezel.

¶ Declarat operationes. Primo istam que fit cum ferro. Secūdo ponit emplastra. ibi (Emplastra.) Prima patet. De commissura. i. de loco medio ossei. Cum bezel. i. cum instrumento.

¶ Et si volueris cauterizabis ⁊ cauterium fit hoc modo. Sume ferruz subtile in quo sunt vncini ⁊ igniatur sicut ignitur cauteriuz ⁊ liga testiculos quāto longius possibile est a locis: ⁊ reuolue cauterium ab osseo ita vt non inueniat testiculum ⁊ inueniat osseum ⁊ alberiteron ⁊ constringat ⁊ calefaciat ipsuz: quare non ingrediatur ipsum aqua post illud. Et q̄ dilatet meatū est enim melius: deinde cura crustas et consolida: et fortasse incidis ex beriteron aliquid: deinde cauteriza ipsum ⁊ pone super scissuras stiptica ⁊ prohibe egruz potare aquam.

¶ Ponit modum cauterizationis a locis cauterizationis. Alberiteron. i. dydymum. Qui fit ex alberiteron. i. generatur a syphac.

¶ Emplastra v̄o ad ramicem aque sunt ex genere emplastrorum hydropisis ⁊ splenis. Et sicut si sumantur staphisagria ⁊ cyminum ⁊ aggregentur cum passis rubeis enucleatis aggregatione facta cum contritione ⁊ fiant sicut vnguentum ⁊ emplastretur cum eis.

¶ Ponit emplastra ⁊ tot facit quot emplastra pōit. Prima patet. ¶ Ad radicem aque. i. ad herniam aquosam.

¶ Et iterum sumantur piper ⁊ grana lauri ⁊ baurach ⁊ cera ⁊ oleum antiquum ⁊ fiat ex eis vnguentum ⁊ emplastretur cum eo. Et iterum sumat cinis quercus ⁊ conficiatur cum oleo confortato cum decoctione ⁊ emplastretur cum eo. est enim iuuatiuum valde.

¶ Ponit aliud emplastrum. Confortato i. facto forti.

¶ Et sumantur nitri. ʒ. xxx. cere. ʒ. vij. olei. ʒ. vj. ⁊ piperis quoniam bonum est ⁊ granorum lauri grana. lxxx. fiat ex eis emplastrum adherens. Et bdellium arabicum sanat testiculos: ⁊ quandoq̄ resoluit ramicem aque puerorum.

¶ Ponit aliud. Sanat testiculos. i. habētes aquam in osseo.

¶ De cura rupture ventositatis. Cap. 7m.

Regimē in hoc est vt deuitet inflatiua ex oleribus ⁊ granis ⁊ repletionem superfluā perducentem ad rugitum ⁊ ad malitiam digestionis ⁊ potum vini misti ⁊ vinum crudum inflatiuum. Et sumat in potu medicinas resoluentes ventositatem sicut diacyminum ⁊ sagzenea ⁊ trifera magna ⁊ totum illud cum decoctione galange.

¶ Ponit curam rupture ventose. Primo ponit quibus debet vti ⁊ a quibus debet cauere. Secundo ponit medicinas. ibi (Confectio.) Prima patet.

¶ Confectio ad eos bona. ℞. foliorum ruthe sicce ⁊ hyssopi ⁊ cymini ⁊ ameos ⁊ semen agnicasti ⁊ baurach ⁊ calamenti: omnium partes equales: ⁊ epithimi quantum omnia: conficiantur cum melle: ⁊ fiat emplastruz cum rutha ⁊ cymino ⁊ calamēto ⁊ agnocasto ⁊ acoro ⁊ bac. lauri ⁊ sansuco ⁊ cera ⁊ storace.

¶ Ponit medicinas. Partes patēt. Prima est clara. Ista sunt emplastra conferentia ad ventositatem: quia sunt carminatiua ⁊ resolutiua ventositatis.

¶ Et sint olea quibus fit inunctio sicut oleuz de costo ⁊ sambacinum ⁊ oleum nardinum proprie.

¶ Ponit aliam medicinam.

¶ Et fiat euaporatio cum resoluentibus ventositatez predictis multotiens.

¶ Ponit aliam.

¶ Et quando fortior fit dolor administrentur colyria pacta ex melle ⁊ nitro ⁊ serapino ⁊ opoponaco ⁊ cymino ⁊ semi. ruthe ⁊ folijs ruthe ⁊ casto. s. omnibus aut quibusdam eorum s̄m necessitatem.

¶ Ponit aliam maxime quando dolor magis augetur.

¶ De cura ramicis carnis ⁊ varicose. Cap. 8m.

Curatio eorum est curatio apostematū durorum. Et multotiens quidem sufficit in ramice varicosa inunctio cum vnguento basilicon ⁊ adipibus lenibus ⁊ medullis.

¶ Ponit curā rupture carnose ⁊ verrucose. Et cura dicta fuit heri. Duorum sup. ⁊ cura carnis superflue addite.

¶ De augmento vmbilici. Cap. 9m.

Quandoq̄ accidit in vmbilico augmentum quod est s̄m semitam rupture note. Et quādoq̄ est s̄m semitā hydropisis: ita vt aggregetur in illo loco solo humiditas aut ventositas. Et quādoq̄ fit causa vene aut arterie facientis currere ad ipsum sang. Et quandoq̄ fit causa apostematis duri aut additione carnis sub cute.

¶ Determinat de augmento vmbilici. Primo ponit causas. Secūdo signa. ibi (In eo.) Tertio curam. ibi (Ad illud.) ¶ In prima parte ponit quatuor causas propter quas fit augmentum vmbilici ⁊ patet. ¶ Rupture note quia intestinalis vel zirbalis. Nota q̄ aliquando frangitur syphac versus vmbilicum ⁊ intestina gracilia intrant illam carnositatem facta ruptura syphac ⁊ fit augmentum vmbilici.

¶ De signis. Cap. 9m.

In eo qui est causa egressionis zirbi aut intestini signum est q̄ color corporis est color ipsius ⁊ fit locus diuersus ⁊ ꝓprie in ruptura ex intestinis ⁊ associatur rupture ex intestinis dolor quidam ⁊ occultatur cū premitur vt occultetur. Et quandoq̄ occultatur cum rugitu ⁊ addit ei administratio mollificantium. s. ex balneis ⁊ inunctione ⁊ motus magnitudine.

¶ Ponit signa. Primo quando fit ex ruptura. Secundo quando ruptura est ex humiditate ⁊ ventositate. ibi (Et illud quod.) Tertio quando est a sanguine. ibi (Et quod est ex sanguine.) Quarto quando est propter generationez carnis sub cute. ibi (Et qd̄ est.) Prima patet. ¶ Color corporis ipsius. i. loci infirmi. Diuersus. i. tumidus. aliter diuersus. s. ad tactum: quia ibi est mollities magis q̄ in alijs partibus vbi non est fractum syphac. Occultetur. i. vt ingrediatur syphac. Et addit ei magnitudinem. i. augmentat vmbilicus. Ei. s. vmbilico.

¶ Et illud quod est ex humiditate non reducit com-

pressio ⁊ est lene: cuius quantitatem non alterat compressio facta causa occultatiōis ⁊ est color eius color corporis: ⁊ qḋ est ex ventositate est leuius ⁊ nō minus expellens q̄ȝ illud quod est ab humiditate ⁊ est ei sonus tympani ⁊ vox.

¶ Ponit signa quādo augmentū vmbilici est ab hūiditate resudante ad alias partes. Ex humiditate. s. resudāte vt ↄtingit in hydropisi. Non alterat. i. nō permutat. Cā occultationis. i. vt occultet.

¶ Et qḋ est ex san. est sanguinei coloris ⁊ nigri. Et qḋ est ex natiuitate carnis aut duritie est graue durū cuius occultatio nō est sicut occultatio aliorum.

¶ Ponit aliud signū qñ tumor est ex sang. ⁊ qñ est ꝑpter carnē ibi generatā vel ꝑpter duritiē. Aliorum. s. augmentorum vmbilici.

¶ De cura. Cap. 11m.

Ad illud qḋ est ex apertione vene pulsatilis ⁊ nō pulsatilis aut ventositate curādū nō opȝ te laborare. Qr̄ si laboraueris ad illud consequet te vt labores ad incidendū ⁊ suendū.

¶ Ponit curā. Primo ostēdit q̄ȝ alique spēs nō curant nisi per incisionē. Scḋo ponit curā aliarū spērū que curant. ibi (Reliquorum.) Prima pȝ. ¶ Ad illud. s. augmentū vmbilici. Aut ventositatem. s. que pōt resolui cum medicinis. Non opȝ te laborare. s. cū incisione qr̄ cura est possibilis cum medicinis.

¶ Reliquorum autem curatio est vt facias egruȝ surgere ⁊ precipias ei vt ostendat ventrem suum ⁊ retineat anhelitū suum tandiu donec appareat augmentum. Cum ergo apparuerit fac in circuitu eius circulum vt sit distinctum: deinde resupina eum non super circulum post separationē eius cuȝ vncino: ⁊ fac operationem super myrach solum ita vt non accipias qḋ sub ipso est: ⁊ intromitte in eo acum cū filo taliter vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde perfora tali perforatione vt discooperiatur ab eo qḋ est sub myrach solum. Si ergo est sub eo intestinum expelle intestinum ad inferiora: ⁊ si est zirbum extende ipsum ⁊ incide lacertum: deinde sue locum disruptum cum filis oppositis duris extensis adinuicē ⁊ stringe ipsum super alchatin ⁊ sue eum ⁊ dimitte fil. iiij. capita considerando vt cadat ad lacertum: ⁊ consolida residuum: ⁊ stude vt consolides: ita vt profunde remaneat ⁊ non excedens ad exteriora: ita vt sit non fedum. Ventosi aūt regimen iterum est albezel ⁊ incisio ⁊ consutio post illud ſm modum qui dictus est.

¶ Ponit curam aliarum specierum ⁊ ponit curam cuȝ ferro: ⁊ pȝ. Non super circulum supple: sed super dorsuȝ. Sub ipso. i. syphac. Lacertum. i. iuxta lacertum. Albezel est prefocatio ⁊c̄.

¶ De gibbositate ⁊ vētositate gibbositatis. Cap. 12m.

Gibbositas est remotio spondiliū: aut ad interiora dorsi aut ad anteriorem partem. Et est gibbositas anterioris quam quidam nominant arcuationem: ⁊ quando accidit cum cōmunitate ossium cassi nominatur concauatio ⁊ arcuatio: aut ad exteriora dorsi ⁊ est gibbositas posterioris: aut ad latus ⁊ dicitur contorsio.

¶ In precedentibus Auicē. determinauit de ruptura: hic determinat de gibbositate. Primo ponit causas. Scḋo signa. ibi (Signa.) Tertio curam. ibi (Humide quidem.) Primo notificat gibbositatem. Scḋo ponit causas. ibi (Et cause.) Tertio diuersitateȝ. ibi (Et totū illud.) ¶ Dicit primo q̄ȝ gibbositatis est causa quando spondiles dorsi remouentur a loco suo ⁊c̄. Aut pro. i. ad anteriorē. Anterioris. i. ad anterius. Cassi. i. pectoris.

¶ Et cause eius aut sunt primitiue sicut percussio: aut casus ⁊ que currunt cursu eorum: aut corporee ex humiditate aquosa salsa lubricatiua mollificans ligamenta aut humiditate limosa. Et que plurimuȝ fit ab humiditate salsa est torsio nō ad anteriora aut posteriora. Et quādoq̄ȝ fit gibbositas ꝑpter ventositatē aliquaȝ percutientem faciētem gibbositatē aut apostema aut exituraȝ extendentem tunicas in parte sua. Et multotiens declarat apostema per san. egredientem cuȝ solutione ventris significantē maturationeȝ apostematis ⁊ eius eruptionem. Et multotiens est illud apostema durum. Et quādoq̄ȝ fit propter spasmum ligamētorum ⁊ est pauci casus velocis interfectionis.

¶ Ponit causas que sunt q̄tuor. Una est ꝑmitiua vt casus ⁊ percussio. Secunda est humiditas. Tertia est vētositas. Quarta est apostema. Limosa. i. grossa. Cōtorsio est gibbositas facta a dextro vel sinistro. Propter spatiū. i. elongationē. Ligamētorum. s. ex siccitate. Pauci casus. i. euētus. Interfectionis: qr̄ fit a febribus adurētibus.

¶ Et totum illud aut est causa cōmunitatis spondiliū plurium numero ⁊ ſm gradationē aut nō est ita.

¶ Ponit diuersitatem. Primo hoc. Secundo ponit nocumēta cōtingentia ex gibbositate. ibi (Gibbositas.) ¶ Dicit primo q̄ȝ totuȝ illud qḋ dictum est de causis ⁊c̄. Totum illud. s. totum qḋ dictum est de causis gibbositatis. Aut nō est ita sup. sed est in vno spōdili.

¶ Et gibbositas quideȝ ⁊ proprie illa que est ad anteriora constringit locum super pulmonem: quare facit accidere malitiam anhelitus.

¶ Ponit nocumenta. Primo vnum. Secundo aliud. ibi (Et quādo accidit.) Tertio concludit effectū nocumentorum. ibi (Et cū ita sit.) Quarto ponit quādam gibbositatem contingentem in determinata etate. ibi (Et infantibus.) Prima pȝ. ¶ Nota q̄ȝ si fit gibbositas supra diaphragma locus membrorum spiritualium coangustat: ⁊ ideo pulmo nō pōt bene dilatari: ⁊ ideo fit malitia anhelitus.

¶ Et quando accidit in infante prohibet pectus incedere in dilatatione ⁊ amplificatione sui: quare diuersificant membra anhelitus nocumenta constringētia super ea anhelitum. Et propter illud dicit Hippo. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteq̄ȝ expuat ipse moritur: ⁊ illud ideo: quoniā significat permutationeȝ materiei facientis eas ambas ad spondiles. Et facit accidere in eis exituram fortem apparenteȝ euenientem a materia grossa. Et si nō esset eius grossitudo non accideret ab ea gibbositas.

¶ Ponit aliud nocumentuȝ. In infante. s. talis remotio spondilis. Hippo. s. 6a parti. afor. illo afor. 46. s. Quicunq̄ȝ gibbi fiunt ⁊c̄. Et ibi verificat Cōmētator. Ambos. i. tussim ⁊ asma. Non accideret gibbositas: qr̄ resolueretur.

¶ Et cum ita sit nō fit preparatio pectori vt dilatetur pulmo: quare retinetur anhelitus: imo opȝ vt malus fiat anhelitus ⁊ perducat ad perditionem.

¶ Concludit effectum istorum nocumentorum: ⁊ pȝ.

¶ Et infantibus quidem accidit gibbositas ⁊ ventositas gibbositatis quando cibantur ante horā q̄ȝobrē ingrossantur humores ⁊ declināt ad spondiles: ⁊ subtiliantur crura habentis gibbositatem propter illud quod facit gibbositas de oppilatione quorūdā meatuum ⁊ vie in qua penetrat cibus.

¶ Ponit quandam gibbositatem maxime contingentem in etate infantie: ⁊ pȝ. Quando cibantur ante horā. i. nimis cito dimittunt lac. Quorūdam meatuum. i. quarūdam venarum.

¶ De signis. Cap. 13m.

Signa facte a causis primitiuis sunt casus earum.

¶ Ponit signa. Primo facte a causis extrinsecis. Secundo ab humiditate. Tertio ab apostemate. Quarto a siccitate. ibi. (Signa facte.)

¶ Et signum facte ab humiditate est signũ forme ⁊ tactus ⁊ ꝙ locus parum exiccat oleum cũ quo inungitur. Et tarditas eius in exiccando ipsum ⁊ antecessio etiam regiminis humectantis.
¶ Ponit signa facte ab hũiditate. Forme.i.q̄litatꝭ.al's forte.i.latũ.
¶ Et signũ facte ab apãte est tactus loci ⁊ dolor eius pungitiuus ꝓprie ⁊ fe. habẽti eam accidentes.
¶ Ponit signa facte ab apostemate.
¶ Et signum facte a siccitate est significatio siccitatis corporis ⁊ tolerãtia feb. acutarũ ⁊ eũonũ ⁊ velocitas exiccationis olei ⁊ vehemẽtia ipsius siccitatis.
¶ Ponit signum gibbositatis facte a siccitate ipsius siccitatis sup.
¶ Et signũ a vẽtositate est signũ vẽtositatꝭ ⁊ ꝓcessio rerũ gñantiũ.
¶ De cura gibbositatis ⁊ ventositatis faciẽtis ventositatem. Cap. 14m.

Humide qdẽ ⁊ sicce curatio est cura paralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sicci in necessitate eũonis ⁊ dimissionis eius: al's diuisionis eius: ⁊ qualitate administrandi emplastra ⁊ embrocas ⁊ que sunt ei similia.
¶ Ponit curã. Primo excusat se a cura quarũdã spẽrũ. Scḋo ponit curã aliaꝝ spẽrũ. ibi (Et canon.) ¶ Dicit ṗmo ꝙ humida ⁊ sicca ⁊c. Per alias.s. q̃tũ ad humidũ. Diuisionis.i. digestionis.
¶ Et canon medicinarũ eius que nõ est cũ siccitate est vt sint stiptice vt stringant ligamenta que mollificata sunt q̃obrẽ inclinate sunt spõdiles. Et calefactiue vt ꝯfortent ea. Et resolutiue vt ꝯstringant humiditates mollificantes aut adiuuantes ad mollificandũ. Nam cum cadit sufficientia super stiptica possibile est vt cõfortent ligamenta. Verũ cũ nõ resoluit materia pertransit vt permutet ad membrũ aliud. Et plurimum quidem permutat ad pedes ⁊ facit in eis accidere paralysim ⁊ similia ƒm materiã in subtillitate ⁊ grossitudine sua ⁊ ƒm permistionem eiꝰ ex imbibitione aut infusione paulatim facta. Et cum antecedit mundificatio nõ est malum vti stipticis.
¶ Ponit curã aliarũ spẽrũ. Primo ponit regimẽ. Scḋo medicias. ibi (Et qñq̃.) ¶ Dicit ṗº ꝙ regula in administrãdo medicinas ⁊c. Stiptice.s. medicine. Stringat.i. siccent. Quãobrẽ.i. ꝓpter quam mollificationẽ. Spondiles.s. a loco suo nãli. Et calefactiue.i. medicine. Stringant humiditates.i. ꝓhibeant a fluxu. Aliter.i. abstergant. Nã qñ cadit sufficiẽtia ⁊c.i. qñ sola stiptica sufficiunt.
¶ Et qñq̃ aggregant stipticitas ⁊ calefactio ⁊ resol'o in re vna sicut aggregant in nuce cuꝑssi ⁊ foliꝭs eius ⁊ foliꝭs lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ alusniati ⁊ enula.
¶ Ponit medicinas. Primo ponit quasdã stipticas ⁊ fridas. Scḋo ponit quãdã curã ad apostemosam. ibi (Apostemose.) Tertio ponit curã ad humidam. ibi (Rememoratus.) Prima in tot quot medicinas ponit. Partes patent. ¶ Dicit ṗmo ⁊c.
¶ Et quandoq̃ componitur medicina ex stipticis frigidis sicut rosa ⁊ acbacia ⁊ balaustiꝭs cum calidis calefacientibus resoluentibus sicut bacca lauri ⁊ castoreo ⁊ foliꝭs oleandri ⁊ acoro.
¶ Ponit aliam medicinam.
¶ Olea võ conferentia ei que est humida sunt olea rerum calidarum stipticarum sicut oleũ cupressi ⁊ oleũ rutbe. Et indigent emplastris habentibus medicinas resolutiuas fortis resolutionis sicut sunt folia oleãdri ⁊ acorus ⁊ castoreum ⁊ rutba.
¶ Ponit aliam.
¶ Et ex oleis oleum de rutba ⁊ oleum de castoreo et oleum de pyretro ⁊ euforbio factum ƒm hunc modũ. Disrumpantur piper ⁊ castoreum ⁊ pyretrũ ⁊ pulpa colloquintide ⁊ euforbium ⁊ assa in oleo rutbino: ita vt pro ℥.j. medicinarũ sumatur lib.j. olei: deinde moretur sub sole ⁊ coletur post duas hebdomodas ⁊ remouentur super ipsum medicine ⁊ fiat illud multotiẽs ad minus octies ⁊ administretur.
¶ Ponit aliam. Nota hic receptam olei de euforbio.
¶ Medicamen forte ad illam que est ex humiditate ⁊ ad ventosam. ℞. sauinam ⁊ scebam ⁊ ãmoniacũ ⁊ nucem cupressi ⁊ pyretrũ ⁊ sansucũ ⁊ cordumeni ⁊ squinantum ⁊ cassiam decoquantur cũ aqua decoctione optima ⁊ fundatur desuper de oleo quãtum est aque medietas ⁊ decoquantur ⁊ iterent aliquotiens ⁊ ꝓiciantur in eo castoreum ⁊ euforbium ⁊ sauina contrita ⁊ administretur. Et in ipso quidem est confortatio membri ⁊ carminatio vẽtositatis ⁊ resolutio humiditatum extranearum grossarum.
¶ Ponit aliam. Ad illam.s. que est cum ventositate.
¶ Emplastrũ ad gibbositatẽ ex ventositate. ℞. storacis liquide ⁊ costi ⁊ calami aromatici ⁊ sauine: omniũ añ. ℥.j. euforbiꝭ. ʒ.j. olei nardini quãtũ necesse est.
¶ Ponit aliam.
¶ Apostemose autem cura: cura est apostematis difficilis maturationis ⁊ eruptionis ⁊ resolutiõis propria apostematibus duris.
¶ Ponit curã gibbositatis apostemose: ⁊ pꝫ.
¶ Rememoratio emplastroꝝ ad gibbositatẽ humidã emplastrũ bonũ. Sumant acorus ⁊ enula ⁊ decoquãtur in aqua cupressi ⁊ emplastret ex eis locus. Emplastrum conferens humide ⁊ ventose ex eis simul. Sumant enula ⁊ sauina ⁊ acorus ⁊ coquant in vino donec in decoctione dissoluant: ⁊ dissoluat cũ eis bdellium donec fiat sicut vnguentum ⁊ administretur. Et quãdo nõ valent curationes cũ eis que bibunt ⁊ emplastris aut similibus administretur cauterium vt remoueat mollificatio ⁊ induretur locus.
¶ Ponit emplastra ad gibbositatem humidã.
¶ De varicibus. Cap. 15m.

Est dilatatio venarum in crure ⁊ pede ꝓpter multitudinem eius quod descẽdit ad eas ex sang. Et plurimum sang. est melancholicũ: ⁊ quandoq̃ est sang. mundus non melãcholicus: ⁊ quandoq̃ sang. grossus flegmaticus. Et quocunq̃ modo sit est sanguis in quo nõ est putrefactio: ⁊ si non non saluabitur cum eis pes ab vlceratione ⁊ apostematibus malignis.
¶ Hic determinat de varicibꝰ. Primo notificat. Scḋo oñdit corpora quibꝰ maxime accidit ista egritudo. ibi (Et plurimũ qdem.) Tertio ostẽdit tẽpus. ibi (Et multotiẽs.) Quarto cañ. ibi (Cũ aũt.) Prima pꝫ. ¶ Et si nõ.s. fit putrefactio.
¶ Et plurimũ qdẽ accidunt cursoribus ⁊ viatoribꝰ ⁊ onera portantibꝰ ⁊ coram regibus astantibus.
¶ Ostendit corpora quibꝰ accidat maxime illa egritudo: ⁊ pꝫ.
¶ Et multotiens accidit propter egritudines acutas: quoniã expellitur materia illic in illis qui ex predictis ad eas sunt preparati. Et quãdoq̃ accidit incipiẽdo sicut accidunt dolores iuncturarũ incipiẽdo. Et accidunt habentibus splenem ex predictis multotiens. Et iste varices nõ suscipiunt curationẽ. Et quãdoq̃ incidunt ⁊ accidit ex incisione earum extenuatio membri

ꝑpter priuationē deferentiū nutrimentū ⁊ accidunt in illis que ex eis sunt melācholice cū incidunt ⁊ ꝓhibent egritudines melācholice ⁊ melācholia.

¶ Ostendit tps in quo accidit ista egritudo. Et in illis. s. corporib⁹. Incipiēdo. i. nō ꝓcedente alia egritudine cui⁹ varices sint crises. Splen. i. magnitudinē splenis. Non curant. s. nisi curet splen.

¶ Cum aūt est sanguis mundus ⁊ eradicant aut auferunt: tunc nō timet ꝙ accidat melancholia.

¶ Ponit duos cañ. Et eradicant. s. varices.

¶ Et multotiens quidem putrefit illud qđ est in varicibus ⁊ perducit ad vlcera.

¶ Ponit alium canonem.

¶ De elephantia. Cap. 16m.

Est additio in pedibus ꝑm modū qui accidit in venis varicū: quare ingrossat pedem cum qualitate sua. Et quādoq3 fit ꝑpter humorē melancholicū ⁊ est illud qđ est plurimū. Et quādoq3 fit ꝑpter humorē flegmaticum grossum. Et quādoq3 accidit ex causis ex quibus accidūt varices ⁊ ex sanguine bono cū plurimū descendit aut nutritur eo pes nutrimēto aliquo aut est in ꝑmis rubeus: dein de niger. Et causa eius est vehementia repletionis ⁊ etiam debilitas membri ꝑpter multitudinē caliditatis ⁊ vehementia attractionis eius ꝑpter vehemētiā caliditatis inflāmate ex motu ⁊ adiuuant ad illud dispositiones adiuuantes ad varices.

¶ Hic đterminat de elephātia. Primo ponit causas. Scđo signa. ibi (Discernitur.) Tertio curā. ibi (Elephantia quidē.) ¶ Dicit primo ꝙ elephantia est ⁊c. Cum qualitate sua. i. vbiq3. Ingrossat ad varices. s. de motu ⁊ de motore ⁊ hmōi.

¶ De signis. Cap. 17m.

Discernit vnaquaq3 ex suo simili per colorē ⁊ regimē antecedēs. Et melācholica est grauis tēdens ad caliditatē. Et illa que rubea est: est magis icolumis ꝙ̄ nigra. Et flegmatica est ad lenitatē decliuis. Et qñq3 festinat melīca ad scissionē ⁊ vlcerationē. Et sanguinea nota est.

¶ Ponit signa que sunt varicū ⁊ ēt elephātie. Unāquāq3. s. tā varices ꝙ̄ elephātia. Et melīca. s. que est cā eius ad caliditatē. s. qñq3.

¶ De cura varicū ⁊ elephantie. Cap. 18m.

Elephantia qdē maligna est que parū sanat ⁊ op3 vt dimittat cū dispōne sua si nō addit. Qꝫ si peruenit ad vlcerationē ⁊ timet corrosio nō est aliqd nisi vt incidat radicit⁹. Cum ergo succurrit ei in principio sui possibile est vt prohibeat cū eūonib⁹ ⁊ ꝑprie cū vomitu laborioso ⁊ cū eo qđ extrahit flegma ⁊ melācholiā: ⁊ flobothomia si indiget ea: deinde administrētur stiptica super pedem. Cum aūt ꝯfirmat parū sperat qđ ꝓhibeat: ⁊ si sperat scias ꝙ sūma curationis sperate huius egritudinis est assiduatio in curatione ⁊ administratio resoluentium fortiū: ⁊ dicit ꝙ alchitrā ꝯfert ei inuiscatū ⁊ linitū.

¶ Ponit curā. Primo in generali. Scđo in spāli. ibi (Regimē.) Prima p3. Maligna. s. que est ꝯfirmata. Alchitran. i. pix liquida.

¶ Regimē vō varicū est: qm̄ op3 vt eūetur corpus ex venis manus. Et eūent melācholia ⁊ humores grossi ⁊ rectificet regimē ⁊ deuitet oē ingrossatiuū ⁊ deuitet motus laboriosos ⁊ stationē lōgā: deinde perueni ad istas venas: q̄re flobothoma eas: ⁊ extrahe totū qđ in eis est de sanguine melācholico ⁊ fac flōmiā in fine saphene: deinde assidue fac in oi pauco mūdificationem corporis cū eis que sunt sicut hierapigra cum aliquātulo lapidis lazuli ⁊ assiduet sup eā quātū possibile est ⁊ assiduet potū epithimi in aqua casei ⁊ dimittat motū oīno ⁊ vtat ligatura sup pedes cū institis ab inferiori parte ad superiorem. s. calcaneo vsq3 ad genu. Et cū hoc administra epithimata stiptica ⁊ ꝑpe post mūdificationē cū flōmia ex manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ venis ipsis ⁊ cinerē caulis aut oleum de oliuis puluerizata desuper thamarisco ⁊ lupinos decoctos epithimando ⁊ embrocando cum aquis eius. Et fimus caprarū ⁊ farina fenugreci ⁊ semen raffani ⁊ semen ruthe sunt huius generis etiam.

¶ Ponit curā in spāli. Primo premittit regimē. Scđo ponit euacuantia. ibi (Euacuet.) Tertio ponit regimē per incisionē. ibi (Et si nō valet.) ⁊ Aliter ꝑmo ponit curā per euacuātia. Scđo per incidentia. ibi (Et si nō valet.) Et sic debet diuidi. Prima patet. ¶ In fine. i. in vltimo vel finaliter.

¶ Qꝫ si nō valet aliqd nisi icisio scinde carnē ⁊ fac apparere vites ⁊ scinde eas in longitudine sua: ⁊ caue ne findas eas latitudinaliter aut ex transuerso: quare fugiant ⁊ noceant. Cumq3 feceris illud extrahe totū qđ in eis est ex sang.

¶ Ponit incisionem. Primo ponit quō debet fieri incisio. Secūdo ponit regimē post incisionē. ibi (Et op3.) Uites. i. venas que procedunt sicut vitis. In latitudine. s. si nō sufficit lōgitudo. Et si. i. ꝙ̄uis. Et nō l3. i. nō est licitū facere isto mō. Nisi rubee. s. vene nō nigre. i. quādo sanguis est rubeus ⁊ nō qñ est niger.

¶ Et op3 vt facias currere ex eis illud qđ possibile est currere: deinde mundifices illud scindendo in lōgitudine. Et qñq3 extrahunt cū acu ⁊ incidunt penitus: ⁊ op3 tūc vt eradicent ⁊ si nō nocebūt. Et melior extractio est cū cauterio. Cauteriū eni melius est ꝙ̄ incisio. Et nō l3 vt extrahant nisi rubee non nigre. In nigris vō fiat illud qđ descripsimus prius de mundificatiōe. Et qñq3 accidit vt nō sanet vlcus dum nō ad vltimū peruenit in mundificatione ⁊ non cucurrerunt adhuc humores melācholici ⁊ grossi. Et op3 post incisionē ⁊ extractionē ⁊ cauteriū vt deuitet illud qđ generat humorē melācholicū ⁊ assiduet mundificationē corporis ita vt nō generet sup̄fluitas melancholica: q̄re fiat reuersio egritudinis si fuerit materiei iter ad ipsā nō strictū: ⁊ nō moueat qđ fuerit ꝯsueti motus a pedibus ad membra que sublimiora sunt ꝙ̄uis in apertione ⁊ scissione sit timor. Et cum nō expellit ad membrū vilius peruenit ad membra sublimiora quāobrem rectius est vt nō aperiant neq3 fiat in eis aliqd nisi post mundificationem vltimam. Et fortasse assimilant nodi elephantie: quare extrahit in eis. verū nodi tanguntur cum ferro: sed elephantia est sicut diximus.

¶ Ponit regimen ⁊ a quib⁹ debet caueri facta incisione. Qꝫ si fuerit. s. ita strictum. In apertione. s. varicum. Sit timor. s. cū est facta repletio. Sed elephantia. s. curanda.

¶ Tractatus secūdus de doloribus hoꝝ membroꝝ.

¶ De dolore dorsi. Cap. ꝑm.

Dolor dorsi fit in lacertis ⁊ cordis itrinsecis ⁊ extrīsecis clausis cū dorso ⁊ qualitercūq3 sit aut accidit ꝑpter frigus cōplexionis ⁊ flegmatis crudi aut propter multitudinē exercitij vel laboris aut ꝑpter multitudinē coitus. Et qñq3 fit ꝑpter cās gibbositatis cum nondū ꝯfirmata est: aut ꝑ

ꝓpter cōmunitatē quorūdā viscerū sicut fit ꝓpter debilitatē renū ⁊ maciē eoꝝ ⁊ ꝓpter repletionē vehementem vene magne posite super dorsum: aut ꝓpter cām apātis aut vulnus in canna pulmonis. Et qñqꝫ fit in medio dorsi. Et qñqꝫ fit ꝓpter cōmunitatē matricis sicut fit qñ appropinquat descensus mēstruoꝝ aut p̄focatio matricis. Et cum sunt signa partus dolor fit dorsi. Et iterū qñqꝫ est ex signis crisis.

¶ In p̄cedenti tractatu Auicen. determinauit de ruptura gibbositate ⁊ alijs egritudinib⁹ mēbroꝝ exterioꝝ: hic determinat de dolorib⁹ in mēbris exteriorib⁹ ⁊ tot facit quot sunt dispōnes doloris de q̄bus determinat in isto scđo tractatu. 2ª ibi (Est proximus.) 3ª ibi (Causa patiens.) 4ª ibi (De bothor.) 5ª ibi (Quandoqꝫ.) 6ª ibi (Fit qñqꝫ.) 7ª ibi (Appropiquat.) 8ª ibi (Curat̄ cū aqua maris ⁊c.) ¶ Primo ponit cās doloris dorsi. Scđo ponit signa. ibi (Illū q̄dē.) Tertio curā. ibi (Opꝫ vt redeas.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ dolor contingit in dorso ꝓpter nocumētū musculoꝝ dorsi ⁊c. Clausis in dorso supple ⁊ extrinsecis ꝓpter multitudinē coitus: q꞉ debilitat̄ dorsum ꝓpter cōmunitatē ad renes quorūdā viscerū. i. membroꝝ intrinsecoꝝ. vene magne sup. ⁊ arterie in medio dorsi ꝓpter cōmunitatem oris stomachi ad partem dorsi.

Dubium ¶ Dubitat̄: vtrū dolor sit signū crisis. ¶ Videt̄ ꝙ nō: q꞉ dolor nō fit a materia: sed crisis fit a materia: ergo ⁊c. Scđo q꞉ signa cretica qñqꝫ sunt bona ⁊ qñqꝫ mala: sed dolor est malus: ergo ⁊c. ¶ Dōm ꝙ dolor aliquādo est signū crisis. Probat̄ q꞉ aliquādo dolor significat materias moueri de intra venas ad extra venas vt in variolis. ¶ Ad rōnes. Cu. d. dolor nō fit a materia negetur. ¶ Ad scđm signa cretica ⁊c. concedo. Cu. d. dolor semper est malus. falsū est inquātū significat crisim. Causa aūt q̄re fit dolor dorsi in variolis magis q̄ꝫ in alijs partib⁹ est ꝓpter venā magnam que ibi est ⁊c.

¶ De signis. Cap. 2m.

Illum quidem qui est ex frigore ⁊ qui est ex crudo humore deambulatio ⁊ exercitiū sedant s̄m plurimum. Et est eius inceptio paulatim. Et qñqꝫ sentit̄ cum eo frigus.

¶ Ponit signa. Primo diuersificata penes cās. Scđo ponit quādā diuersitatē. ibi (Et dolores.) Primo ponit signū doloris a frigore. ibi (Et factū.) Tertio a renibus. ibi (Et factus.) Quarto a caliditate. ibi (Et factū.) Quinto a repletione venaꝝ. ibi (Et factū.) Sexto ꝓpter cās gibbositatis. ibi (Et factū.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ signa significantia ⁊c. Qñqꝫ sentit̄ frig⁹: q꞉ nō semꝑ sentit̄ frig⁹. s. qñ eēt a calore.

¶ Et factū a labore ⁊ onere rei grauātis ⁊ similib⁹ ⁊ a coitu significat antecessio rei illius.

¶ Ponit signa doloris dorsi a labore ⁊ etiā a re grauante ⁊ a coitu.

¶ Et factus cā renū est apud alchatin ⁊ debilitat̄ cū eo desideriū coeūdi ⁊ fit cū vna cārū renū notarū.

¶ Ponit signa doloris dorsi facti a causa renum. Notarum. s. debilitantium renes vt coitu vel vlceribus renum.

¶ Et factū cā caliditatis pure significant inflāmatio ⁊ mordicatio cū leuitate ⁊ pulsationis priuatione.

¶ Ponit signa doloris facti a calore sine mā. Pure. i. sine mā.

¶ Factum causa repletionis venarū significāt extensio doloris in dorso cum caliditate ⁊ inflāmatio ⁊ pulsatio ⁊ repletio corporis.

¶ Ponit signa alterius cause vt quando vene sunt replete.

¶ Et factum propter causas gibbositatis significant ea que docuimus in capitulo eius.

¶ Ponit signa facti a gibbositate.

¶ Et dolores quidem dorsi aut egent incuruatione aut erectione.

¶ Ponit quādā diuersitatem. Primo hoc. Secundo declarat eā. ibi (Et indigentes.) Prima patet.

¶ Et indigentes incuruatione sunt illi in q̄b⁹ est cā spasmus ex apāte dorsi aut alijs ex causis gibbositatis.

¶ Declarat primo indigētes incuruatione. Scđo erectione. ibi (Et indigentes.) Prima patet. Incuruatione ad intus versus pectus. ¶ Nota ꝙ quādo musculi dorsi trahunt versus intestina: tūc opꝫ hominem incuruari ꝓpter timorem doloris.

¶ Et indigētes erectione sunt illi in q̄bus nō est necessarium ꝙ diuersificet reductionē anhelitus ex incolumitate lacertoꝝ a reclinatione retro ⁊ incuruatione a non facientibus dolorem. Et cum manus inuenit dolorem: tunc causa est in dorso: ⁊ si non inuenit: tunc causa est in ventre.

¶ Declarat qñ indigent erectione: ⁊ pꝫ. Ratio. s. ꝓpter erectionē reductionē ⁊ reduplicationē anhelitus sup. imo facit breuitatem anhelitus: q꞉ dat̄ minus spatium pectori ⁊ pulmoni. Causa est in dorso. s. extra. In ventre. i. in profundo.

¶ De cura doloris dorsi. Cap. 3m.

Portet vt redeas in ea ad curationes dolorum iuncturarū quas dicemus ⁊ curationes gibbositatis ⁊ ventositatis facientis gibbositatem. nam via vna est.

¶ Ponit curā. Primo remittit nos. Scđo ponit curam iuxta causas. ibi (Frigidus.) Tertio cōplet curam. ibi (Et quoniā plurimū.) ¶ Dicit primo ꝙ tu debes ire ⁊c.

¶ Frigidus v̄o inquantū est frigidus: opꝫ vt curet̄ cū ebibitis ⁊ emplastris ⁊ vnctionibus predictis in cap. preteritis. Et inquātum est illic crudus humor opꝫ vt fiat euacuatio cum eis que sunt sicut hiera de pulpa colloquintide ⁊ pillule fetide.

¶ Ponit curā iuxta cās. Primo facti a frigiditate. Scđo a labore. ibi (Et factus.) Tertio a coitu. ibi (Et facti.) Quarto a renibus. ibi (Et facti.) Quinto a repletione venarū. ibi (Et facti.) Sexto a gibbositate. ibi (Et facti.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ qñ est cā frigiditas ⁊c.

¶ Et factus a labore ⁊ similibus: opꝫ vt curet̄ cū cibo bono ⁊ vnctionib⁹ temperatis ⁊ oleis tepidis.

¶ Ponit curam doloris dorsi facti a labore.

¶ Et facti a coitu cura est cura eius qui debilitatus est a coitu.

¶ Ponit curam facti a coitu.

¶ Et facti cā renū curatio est cura debilitatis renum.

¶ Ponit curam facti a renibus.

¶ Et facti causa repletionis venarū plurime cura est flobothomia ex curuatura genu etiā. ipsa eni in dispositione sedat eum ⁊ proprie cum consequuntur inunctiones ex oleo ro. ⁊ similibus.

¶ Ponit curam facti a repletione venarum.

¶ Et facti cā gibbositatis curatio est cura gibbositatis.

¶ Ponit curam facti a gibbositate.

¶ Et quoniā plurimū eius qđ accidit ex dolore dorsi non accidit nisi propter frigus aut propter debilitatē renū: tunc oportet vt sit plurimū curationis ex parte eorum. Et nos quidem iam compleuimus sermonem in curatione renum. Et compleuimus iterum sermonem in calefactione dorsi in cap. gibbositatis. Verū de curationibus proprijs dolorum dorsi frigidorum est administratio olei de euforbio solius.

¶ Resumit ⁊ cōplet curam ⁊ ponit medici. diuersas. Partes patebunt. ¶ Dicit p̄mo ꝙ accidit ꝓpter frigus ⁊c. Pars scđa etiā pꝫ.

¶ Et de potionibus expertis ad ipsū est tyriaca diatesseron aut oleum de kerua cum aqua apij. Et vt bibat infusionē ciceris nigri ⁊ acori multotiens cū ℥. iij. butyri ⁊ ℥. j. mellis ⁊ vtat̄ hoc. xiiij. dieb⁹. Et comestio asparagoꝝ ⁊ assiduatio eius est iuuatiua valde.

¶ Ponit alia medicamina.

¶ Et pillule soluentes habentes hunc dolorē qui sunt frigide cōplexionis sunt pillule fetide.

¶ Ponit pillulas.

¶ Emplastra v̄o sunt h̄ mō. Nā emplastratio cū oleandro sanat eū qui antiquus est. Et emplastratio cū eis

que sunt sicut opoponacū ⁊ bdelliū ⁊ serapinū ⁊ enula ⁊ ammoniacū ⁊ castoreū ⁊ euforbium sigillatim ⁊ cōposite cum oleo laurino ⁊ oleo ruthi. ⁊ oleo de storace ⁊ oleo de kerua iuuatiua est valde.

¶ Ponit emplastra.

¶ Et de vnguētis sunt oleū de euforbio ⁊ oleū de costo ⁊ oleo de lilio inest ꝓprietas mirabilis.

¶ Ponit aliam medicinam.

¶ Et melius qdē est vt calefiat dorsuz in p̄mis fricando cū pāno aspero: deinde inungat̄ cōprimendo.

¶ Ponit aliam.

¶ De dolore ilij. Cap. 4m.

Est primus huic capl'o ⁊ plurimū ei⁹ est vētosum flegmaticuz ⁊ appropinquate ei cura eius. Et de curatione ꝓpria ei est vt sumant̄ fenugreci ⁊ granoꝝ arasced ⁊ se. apij ⁊ ameos ⁊. ʒʒ. ⁊ cinamo. ptes equales: serapini q̄ztū oīa fiant ex eis pillule vt auellane ⁊ administrentur. Qꝫ si fuerit ꝓpter apostema in membro aut in eo qd̄ cōmunicat ei: tūc curatio eius est illa cura. Et parū qdē fit ꝓpter malitiā cōplexionis calide ⁊ sicce aut cuz materia nisi s̄m semitā cōmunitatis membroꝝ vrine ⁊ intestinorū. Et signū ⁊ cura in hoc manifesta sunt.

¶ Hic determinat de dolore ilioꝝ. Arasced. i. nasturtij. Alr est granū simile iunipero qd̄ nō hēm⁹. Et itestinoꝝ. s. patientiū fluxū.

¶ De doloribus iuncturarum ⁊ eis que cōmunicāt podagre ⁊ sciatice ⁊ alijs. Cap. 5m.

Causa patiēs in his egritudinib⁹ est mēbrū suscipiēs. Et cā efficiēs sunt cōplexiones, ⁊ māe male. Et cā instr̄alis est dilatatio meatuū naturaliū accidentalis: aut ex creatiōe: aut euentus cōplexionū non naturaliū quas accidere fecit motus ⁊ vacuitas ⁊ raritas accidentalis: aut ꝓpter creationē sicut est in carnibus glandosis.

¶ Determinat de dolorib⁹ iuncturarū. Primo ponit cās. Scd̄o ponit signa. ibi (Illud.) Tertio curā. ibi (Cuz cognoscit̄.) Primo de dolore podagrico. Scd̄o de sciatico. ibi (Sciatica vo.) Ponit cās doloris iuncturarū. Scd̄o eas declarat. ibi (Ampli⁹ distinguam⁹.) ¶ Mēbrū suscipiēs. hec est cā nālis. ¶ Nota ꝙ cōplexiones male ⁊ māe male sunt cause doloꝝ iuncturarū. Uno mō debilitando membrū ꝓpter qd̄ membrū parat̄ ad recipiēdū materias. Scd̄a causa est: qꝛ aliquādo mala cōplexio est cā attractionis humoꝝ ⁊ aliquādo est cā ꝯgregationis humorum in loco: ⁊ aliquādo quādo ipsa facit dolorē mēbra ꝓhibent̄ a motu ꝓpter dolorē. ¶ Et nota ꝙ omnis mala cōplexio pōt esse cā debilitandi membrū: sed nō oīs mala cōplexio est cā attrahēdi materias ad locū nisi mala cōplexio calida. ¶ Cā instrumētalis. i. coadiuuans. Aut ex creatione supple aut ex alia cā effectiua illoꝝ doloꝝ est causa huius.

¶ Amplius distinguamus vnāquāqꝫ harū diuisionuz distinctione aliqua. Membruz itaqꝫ suscipiens est cā vt eueniāt iste egritudines: aut ꝓpter debilitatem sui ꝓpter malitiā cōplexionis ꝯfirmate ⁊ ꝓprie frigide ⁊ ꝓpter debilitatē sui in creatione sua nō ex parte cōplexionis: aut ꝓpter vehementiā caliditatis ⁊ ꝓprie cum accidit per motū ⁊ per dolores ⁊ per causas extrinsecas: lꝫ hec diuisio nō sit lōginqua a diuisione complexionali aut casu al's causa sui situs sub membris alijs: ⁊ vbi ad ip̄m currunt materie per naturā: ⁊ ꝓpter hoc multiplicant̄ in pedibus ⁊ anchis.

¶ Hic declarat istas cās. Primo illā que se tenet ex parte patientis. Scd̄o cās efficiētes. ibi (Cause aūt.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ bonuz est diuidere vtrūqꝫ illoꝝ membroꝝ diuisionis. Iste egritudines. i. isti dolores nō ex parte complexionis sup. sed ex parte substātie lasse hm̄di. Diuisio. i. propter dolores ⁊ causas extrinsecas. A diuisione cōplexionali: qꝛ mediante cōplexione hoc faciunt.

¶ Causa aūt efficiens aut est cōplexio corporis totius aut in mēbro p̄ncipali inflāmans aut infrigidans ꝯgelans aut exiccās ꝯstringens ⁊ ꝓprie cū ei cōmiscet̄ humiditas extranea. Materie v̄o aut sunt san. singularis aut sanguis flegmatic⁹ aut sanguis choleric⁹ aut sanguis melācholic⁹: aut est flegma singulare: aut vehementia crudi: aut singularis: aut humor cōpositus ex flegmate ⁊ cholera: aut aliquid ex genere cholere: aut ventositas irritata. Et plurimuz quidem fit a flegmate cum cholera: deinde a crudo deinde a sang. postea cholera ⁊ raro fit a melancholia.

¶ Declarat cās efficiētes. Primo hoc. Scd̄o ponit cās cārū. ibi (Et cause.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cā efficiens est mala complexio ⁊c̄. Aut in mēbro p̄ncipali p̄ncipaliter. i. in corde ⁊ epate. Crudi. i. flegmatis subtilis. Singularis. i. humor subtilis purus.

¶ Dubitat̄ vtrū dolor iuncturarū magis fiat ex flegmate vel magis ex cholera. Probat̄ ꝙ magis fiat ex flegmate qꝛ multiplicatur in iuncturis. Scd̄o qꝛ in senib⁹ fiunt magis isti dolores in qb⁹ abundant flegmata. In oppositū est Aui. Dōꝫ ꝙ flegma aut fit per viā ꝯgestionis aut per viā defluxus. Primo mō dolor iuncturaruz fit magis a flegmate puro q̄ꝫ a permisto cuz cholera. Scd̄o mō fit magis a flegmate ⁊ cholera simul. Ratio est qꝛ cholera subtiliando flegma magis penetrat. Scd̄o qꝛ flegma esset nimis grossum. ¶ Ad rōnes. t. d. flegma ⁊c̄. verū est per viā ꝯgestionis: sed nō per viā defluxus. Ad aliā de senib⁹ dico ꝙ est ꝑꝑ debilitatē virtutis.

Dubium

¶ Et cause diuisionū huius sunt cause quedā preterite ⁊ catarri ⁊ corize sunt ex causis eius. Et curatio colice s̄m hunc modū in quo ꝯfortant̄ intestina ⁊ expellunt superfluitates ꝯsuetas ⁊ nō suscipiunt eas quare expelluntur ad extremitates.

¶ Declarat causas causarū. Prima in quatuor sicut ponit quatuor maneries causaruz. 2a ibi (Et de causis.) 3a ibi (Et frequentia.) 4a ibi (Et si adiuuerit.) Prima pꝫ. ¶ Huius cāe. s. efficientis. Ex causis eius. s. doloꝝ vel harum materierum.

¶ Et de causis eius iterū sunt cibi generātes genus faciens euenire dolorē illū materierum. Et paucitas digestionis ⁊ tranquillitas ⁊ quies ⁊ dimissio exercitij ⁊ coitus plurimus.

¶ Ponit alias causas.

¶ Et frequētia ebrietatis ⁊ retentio euacuationū consuetarū san. menstrui ⁊ alioꝝ ⁊ ani: ⁊ de illis quoꝝ iaz ꝯsuetudo currit ex flobothomia aut solutione vētris ⁊ est dimissa. Et iterū exercitiū super repletionē: ⁊ coitus super repletionē ⁊ cibū: ⁊ vinū plurimū in ieiunio ante cibū. ipsum nāqꝫ ledit neruos. Et humores crudi cū retinent̄ in corpore: deinde nō eūant̄ per naturā in egestione ⁊ vrina neqꝫ per artē: nō est ei longinquum quin euenire faciant dolores iuncturaruz si expellant̄ ad eas partes si remanserint ⁊ putrefiant.

¶ Ponit alias.

¶ Cū aūt natura expellit eos in egestione ⁊ vrina tunc iuenis cū eis vrinā grossam semꝑ non subtile crudaz: quare tunc forsitan fit securitas ab eorū malitia. Qꝫ si nō ita fuerit erit vnū eoꝝ que diximus. Et si adiuuerit ad hoc materias crudas motus iūcturarū laboriosus aut ꝑcussio aut casus aut addiderit in debilitate virtutū ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahētes materias ad ip̄m ⁊ fiant penetrantes sua ꝓprietate eueniēt dolores iuncturarū. Et hoꝝ quidē humoꝝ plurimuz est superfluitas digōnis secūde ⁊ tertie.

¶ Ponit alias. Unū eoꝝ. s. dolor iuncturarū ⁊ feb. ex putrefactiōe.

¶ Et aptiores ad hoc vt in eis multiplicentur ista sunt senes ⁊ habẽtes egritudines chronicas ⁊ ꝯualescẽtes cũ nõ regunꝟ cũ rectificatione. Et illud iõ qm̃ eoꝶ vir tutes debilitanꝟ a digõne bona ⁊ ꝓprie cũ sunt curati cũ sedatiõe absqꝫ eũone sufficiẽti ⁊ expulsiõe vltima.

¶ Ponit decẽ cañ. 2ª ibi (Et nõ qdẽ.) 3ª ibi (Et multotiẽs.) 4ª ibi (Et plurimũ.) 5ª ibi (Et dolores.) 6ª ibi (Et multotiẽs.) 7ª ibi (Et aptiora.) 8ª ibi (Et cũ succurriꝟ.) 9ª ibi (Et qñ apparet.) 10ª ibi (Et de habentibus.) Prima patet. Cum sedatione ⁊ alteratione.

¶ Et nõ qdem multiplicanꝟ dolores in iuncturis nisi qm̃ ipse sunt magis vacue q̃ꝫ reliqua membra ⁊ pluris motꝰ ⁊ debilioris cõplexionis ⁊ frigidioris. Et sitꝰ earũ in extremitatibꝰ est longinquus a regimine p̃mo.

¶ Ponit scd̃m cañ. A regimine p̃mo. s. cordis ⁊ alioꝶ mẽbroꝶ.

¶ Et multotiẽs qdem inuiscanꝟ mãe intra iuncturas ⁊ fiunt sicut gipsum ⁊ proprie que ex eis sunt crude. Et multotiens oriꝟ sup iuncturas eoꝶ caro ⁊ ꝓprie inter digitos quare ꝯtorquenꝟ digiti ⁊ ꝯstringunꝟ ⁊ fit dolor fortis qñqꝫ ⁊ sedaꝟ qñqꝫ. Et plurimũ qdẽ huiꝰ nõ fit nisi in habẽtibꝰ cõplexiones calidas. Et plurimuꝫ qdẽ oriꝟ caro cũ materia est sanguinea.

¶ Ponit aliũ cañ. Inter digitos. s. manus vel pedis. Sedaꝟ qñqꝫ. s. cessat. Cursus. s. mẽbroꝶ: vnde multa mã sanguinea attrahiꝟ.

¶ Et plurimuꝫ quidẽ illi qui accidunt dolores iuncturarũ accidit in p̃mis podagra. ¶ Et dolores qdẽ iuncturarũ sunt ex sũma egritudinũ que hereditanꝟ plurimũ: qm̃ sp̃ma est ſm cõplexionẽ generãtis. ¶ Et multotiẽs qdẽ fit curatio doloris iuncturarũ ⁊ ꝯfortatio earũ ⁊ expulsio materierũ ab eis cã ad pernitiẽ: qm̃ ille superfluitates que ꝯsuete sunt superfluere ⁊ peruenire ad iuncturas perueniũt ad membra principalia: ⁊ si nõ trahunꝟ ad iuncturas currũt alibi facientes cadere habẽtẽ eas in timore. ¶ Et aptiora tempora ad hoc vt in eis eueniant dolores iuncturarũ ⁊ podagra sunt ver ꝓpter motũ san. ⁊ humoꝶ in eo. Et autũnus ꝓpter malitiã humoris ⁊ digestionis ⁊ antecessioneꝫ dilatationis poroꝶuꝫ in estate ⁊ ex calore qui fortis fit in die. ¶ Et cũ succurriꝟ doloribꝰ iũcturarũ in primis cũ apparẽt fit eoꝶ cura facilis. Cꝫ si ꝯfirmenꝟ ⁊ ꝯsuescãt ꝓprie illi qui generati sunt ex humoribꝰ diuersis non curanꝟ. ¶ Et qñ apparent varices in habentibꝰ dolorẽ iuncturaꝶ ⁊ podagrã est eoꝶ sanatio per eas. ¶ Et de habẽtibꝰ dolorẽ iuncturaꝶ qdã sunt qui sibi superuenire eos faciunt ꝓpter malitiaꝫ sui regiminis. Et de illis sũt super quos euenire facit eos corruptio forme membroꝶ eoꝶ ⁊ dilatatio meatuũ venarũ eoꝶ ⁊ generatio humoꝶ maloꝶ in ipsis ꝓpter malitiã cõplexionis mẽbroꝶ radicaliũ. Et qñqꝫ cõmouenꝟ dolores iuncturaruꝫ in febribus ⁊ eoꝶ eleuatio sicut ipsi qñqꝫ eueniũt in febribꝰ. Sciatica v̊o est de sũma doloris iuncturarũ ⁊ est dolor qui incipit a iunctura anche ⁊ descendit retro ad coxã. Et qñqꝫ extendiꝟ vsqꝫ ad genu ⁊ ad calcaneũ: ⁊ q̃ꝫto plus ꝓlongaꝟ spatium eius addiꝟ eius descẽsio ⁊ ſm mãm in paucitate ⁊ multitudine sua. Et qñqꝫ ꝓtendiꝟ vsqꝫ ad digitos ⁊ extenuanꝟ ex eo pes ⁊ coxa: ⁊ in fine eius delectaꝟ cõpressione ⁊ deambulatione pauca sup extremitates duoꝶ digitoꝶ: ⁊ fit ei difficilis icuruatio ⁊ equatio erectionis. Et qñqꝫ soluitur in eo nã ⁊ iuuaꝟ per id. Et qñqꝫ perducit ad dislocationẽ extremitatis coxe eius ⁊ est gemenetũ ſm veritatẽ. Dolor v̊o ãche: ⁊ ẽ ille in quo est dolor fixus in ancha qui nõ descẽdit nisi cuꝫ ꝑmutatur ad sciaticã multotiens accidit aut ex debilitate ꝯsequẽte a causa sessionis super dura ⁊ causa percussionis ꝯsequẽte eaꝫ ⁊ causa assiduationis equitandi ⁊ sunt cause eiꝰ ille cause: Verũtamẽ plurimũ fit ab humore crudo. Et multotiens permutaꝟ a doloribꝰ matricis chronicis ⁊ remanẽtibꝰ tẽpore longo ita vt sint decẽ mẽses. Et qñqꝫ fit a materijs calidis ⁊ permistis etiã. Et a repletione venarũ anche ex san. ⁊ ab apatibus intrinsecis in ꝓfunditate locoꝶ. Verũtamẽ non apparent ꝓpter ꝓfunditatẽ suaꝫ sicut apparẽt apata reliquarũ iuncturarum. Et diciꝟ que hꝫ dolorẽ anche ⁊ apparet in coxa eius rubedo vehemens quantitate triũ digitoꝶ nõ faciens ei dolorẽ ⁊ accidit ei in ea pruritus vehemens ⁊ desiderat olera moriꝟ in. xxv. ⁊ oẽ qdẽ membrũ in quo est dolor iuncture macrescit ⁊ extenuaꝟ. Et dolores qdẽ iuncturarũ qui sunt p̃ter sciaticam ⁊ podagrã cũ curanꝟ ⁊ eradicanꝟ eoꝶ mãe non redeunt velociter. Sciatica v̊o ⁊ podagra quãdo curanꝟ ⁊ eradicanꝟ earũ materie sunt ex eis que redeunt velociter qualibet ex causa ⁊ illud fit ꝓpter sitũ membri. Et iste qdẽ egritudines sunt ex eis que hereditanꝟ ⁊ ꝓprie podagra. Et materia qdẽ sciatice plurimũ est in iunctura ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato. Et cum dolet p̃paraꝟ effusio materierũ ex toto corpore desuper ad ipa p̃ter materias coarctatas in prinº rei. Et qñqꝫ accidit vt nõ sit in iunctura: ĩmo in neruo lato. Et multotiens qdẽ multiplicaꝟ humiditas mucosa in pyxide quare mollificaꝟ ligamentũ qd̊ est inter additamentũ ⁊ pyxidem: q̃ꝫobrem dislocatur ancha ⁊ ante illud accidit dispositio inter firmitudinem ⁊ dislocationem ⁊ est vt sit velocis exitus ⁊ velocis reditus in quieta valde. Et sciatica qdẽ est de vehemẽtioribus doloribus iuncturarũ: ⁊ cauteriũ securitatẽ facit eius. Podagra v̊o ex sũma doloꝶ iuncturarũ existens qñqꝫ incipit a digitis. s. a pollicibus. Et qñqꝫ incipit a calcaneo. Et qñqꝫ incipit ex lateribꝰ pedis. Et qñqꝫ incipit a latere eius: deinde cõmunicat. Et qñqꝫ eleuaꝟ ad coxaꝫ. Et qñqꝫ apaꝟ ⁊ videꝟ vt nõ sit illud in chordis ⁊ neruis: ĩmo in ligamentis ⁊ corporibꝰ qbus ꝯtinenꝟ iuncture deforis ſm q̇ dixit Gal. Et ꝓpter hoc non accidit vt perueniat dispositio podagricoꝶ in doloribus suis ⁊ apostematibus ipsoꝶ ad spasmum oĩno. Et ex eis que accidũt habẽtibus podagrã est vt ꝓlongenꝟ ossea testiculoꝶ ipsoꝶ. Et podagra qdem cholerica attrahit mortem subito ⁊ ꝓprie apud regimen plurimũ.

¶ Ponit quartum ⁊ ista est sententia Cõmentatoris 6ª particula aforismorum cõmento. 28.

¶ Explicit expositio Gẽtilis de fulgineo sup 3m Auic. cañ. ob id autem quia nõ exposuit sequentia capitula qd̊ nos viderimus ne opus ĩperfectũ relinqueremus decreuimꝰ subnectere expositioneꝫ Joãnis Matthei de Gradi vsqꝫ in finem: cũ qua etiam residuuꝫ textus Auicen. habere poteritis.

Matthei ex ferrariis de Gradi Expositio super vigesimasecunda Fen Tertii canon. Auicenne.

¶ Joannes Mattheus ex ferrarijs de Gradi Francisco Sfortie vicecomiti Mediolani Duci Illu^mo^. S.

Um sepe mecuȝ animo cogitarem illustrissime princeps: ꝙ non ea mihi esset vel fortune conditio vel reruȝ copia: quibus Reipub. gubernationem tuam multum iuuare posseȝ: me ad immortaleȝ: ⁊ inexhaustum nobis a summo medicorum principe Auic. thesaurum relictum: pro meo in te amore ⁊ summa veneratione conuerti: vt vel personas ⁊ coruȝ corpora: qui te ad tantaȝ prouidentiā adiuuant: qui tibi duriter ⁊ summa diligentia assistunt: ab eis in quas plerunq̄ȝ incidere solent egritudinibus (quod fieri posset) liberareȝ: vel potius ne in illas venirent prospicerem. Idcirco eius tertij voluminis partem vltimam: quā arabes vocant Fen ꝙ perobscura esset: aut plerunq̄ȝ minus intelligi soleat: exponēdam assumpsi. Ut quod assistēdi tibi studio eis bone valetudinis auferebatur: tuo munere ex labore meo illis restitueretur. Nam cum in ea nulli etiam corum qui cōmuni oīuȝ hominum iudicio doctissimi: ⁊ in medicina eruditi habiti sunt: vel rei difficultate vel negligentia: nescio quomodo elaborauerint: ꝙ in ea parte de egrotationibus quibusdaȝ potissime agatur: in quas plericq̄ȝ eorum (maxime vt dixi) qui principibus assistunt: saltu in equum vel aliquo corporis difficili aut violēto motu: rupturas siue alio nomine hernias incurrunt. Alij longa in pedes statione: siue in vestigio elephantiam quam tibiarum tumorem videmus. Alij a principibus suis emissi: longa nimis peregrinatione varices: hoc est venarum in tibijs grossitiem. Alij dum muros in castris vt murali corona vetusto ⁊ vt vsitato more coronentur: vel probitatis nomen reportent: ac duriter resistentibus hostibus in terguȝ ita percutiuntur: vt dorsum in tergo ⁊ gibbositas quedam maneat. Alij ⁊ quidem viri consulares longo causarum publicaruȝ ocio ⁊ acri studio: pingui tm̄ ⁊ molli dieta artheticā ⁊ sepe podagraȝ incurrunt. Digna mihi sane visa res est: quam lȝ difficilem prouintiam mihi assumerem: ⁊ ita publice tractareȝ: vt tu in primis ⁊ oēs intelligerent mei ingenij vires: potius q̄ȝ erga te voluntatem vel diligentiam defuisse. Nam cum viderem que theorice a doctoribus tradita sunt: eleganter ordinate multum ac copiose esse perscripta: ⁊ de his que ad practicam attinent: nihil vtilius tradi posse q̄ȝ diuinissimi Aui. sententias elucidare ⁊ clarificare. Sunt enim plereq̄ȝ graues ⁊ obscure quod auctoris grauitatem arguit. Et quoniam in singulas fen tertij canonis preterq̄ȝ in vltima per eminentissimum doctorem Gentilem de fulgineo vtilissime perscriptum est: super ea ergo ⁊ difficili ⁊ vtilissima ingenij vires omnes intendere institui: vt grauia leuia ⁊ obscura clara quoad possem perficerem. Uerum quia multos fore non ambigo: qui honestissimum hunc laborem meuȝ: potius audaciam q̄ȝ industriam appellent: non aduertentes quantum Il. D. tue me debere semper putauerim: sed aliorum studijs inuidentes potius detrahere q̄ȝ sua laudari conantur: librum hunc multis vigilijs ⁊ labore meo lucubratum tuo nomini dedicaui: vt exinde illustrari: ⁊ nullas inuidentium tenebras formidare posset: si a te tali ac tanto principe: qui non minus rerum gerendarum summa prudentia q̄ȝ fortune successibus: quibus vndiq̄ȝ irradiatus es: probatus fuerit. Nemo certe erit qui quod ipse probaueris: summe collaudare non compellatur: ⁊ me ad huiusmodi munera alacriorem efficies. Tu in eternuȝ vale: ego ad institutam expositionem pergam.

¶ Expõnes ꝓclarissimi ⁊ subtilissimi Magistri Joan. Matthei ex ferrarijs de Gradi sup vigesimāsecūdam Fen tertij canoñ. d. Aui. ad Jllustrissimū ducē Mediolani Frācisc̄ū Sfortiā vicecomitē feliciter icipiūt.

¶ Fen. xxij. de egritudinibus in extremitate membroꝝ que est duo tractatus.

¶ Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocumentis quantitatis ⁊ situs.

¶ De forma zirbi ⁊ duoꝝ syphac. Cap. pᵐ.

portet vt scias ꝙ super ventrem post cutem sunt duo panniculi: quoruz vnus nominatur syphac ⁊ cōprehendit intestina ⁊ calefacit ea sua spissitudine ⁊ vnctuositate ⁊ comprehendit lacertos.

Sta est qnta ⁊ vltima pars principalis huius totius tertij cañ. Aui. que sic ꝯtinuaṫ ad ꝓcedentia. Naz postq̄. d. Aui. ṗmo determinauit de dispositionibus membroꝝ animatoꝝ ⁊ anneroꝝ eis vt a ṗncipio ṗme fen vsq̄ ad nonā exclusiue. Secūdo determinauit de dispōnibus mēbroꝝ spiritualiuz ⁊ anneroꝝ vt a nona vsq̄ ad decimātertiā. Tertio determinauit de dispositionibus mēbroꝝ triū ṗncipaliter nālium vt stomachi epatis ⁊ splenis ⁊ anneroꝝ a tertiadecima vsq̄ ad sextādecimā. Determinauit ēt in illa parte ṗncipali de dispōnibus membroꝝ que sunt receptiua superfluitatuz dictoꝝ membroꝝ vt de intestinis ano renibus ⁊ vesica a sextadecima vsq̄ ad vigesimam. Cōsequēter quarto determinauit de dispositionibus mēbroꝝ gnōnis in viris ⁊ mulieribus: ⁊ in. 20. ⁊. 21. Jā hic vltimo pro cōplemēto doctrine dispōnum mēbroꝝ instrumētaliū quorūdā cōium ⁊ animatis ⁊ spiritualibus ⁊ nālibus ⁊ repertoꝝ in ventribus cōibus illoꝝ mēbroꝝ indifferēter fecit spālez fen de eoꝝ mēbroꝝ dispōnibus vt de dispōnibus pāniculoꝝ venarū ⁊ arteriaꝝ spōdiliū ⁊ aliarū iuncturarū. Nā in capite pectore ⁊ vētre iferiore hec oīa reperiunṫ. Nō fuit igitur conueniens de eis magis determinare simul cū dispositionibus mēbroꝝ animatoꝝ q̄ spiritualiū vel naturaliū. Et sic de his facta est ꝯueniēter doctrina specialis. Et ex hoc patet clarificatio rubrice difficilis: vt ꝙ hec est fen. 22. de egritudinibus apparētibus in extremitatibus membroꝝ. i. de egritudinibus ṗncipaliter: sed generaliter de dispōnibꝰ apparētibus in extremitatibus membroꝝ. i. dispōnibus membrorū apparētiū ⁊ idifferēter repertorū in manifestis concauitatibus mēbroꝝ extremoꝝ. i. notabiliter differētiū. nec est hic spālis determinatio de dispōnibus mēbroꝝ extrinsecoꝝ ⁊ apparētiū vt cōiter diciṫ: qꝛ de oculis in tertia tertij determinaṫ: que tñ sunt membra extrinseca ⁊ apparētia. Uel aliter possumus intelligere hoc modo s. ꝙ hic determinaṫ de dispōnibus apparētibus in extremitatibꝰ mēbroꝝ. i. dispōnibꝰ mēbroꝝ extremitatibus participantiū. s. natura ꝯsimiliū ⁊ organicoꝝ vel instr̄aliū. Hec aūt mēbra quedaz sunt hmōi. Pro cuius itelligētia est aduertēdū ꝙ mēbroꝝ quedaz vere sunt simpliciaz vt quoꝝ partes cōicāt noīe ⁊ diffinitiōe cuz toto: ⁊ cū hoc nullius opationis organice vel principalis sunt instrumenta vt caro ⁊ ossa. Quedā vere organica quoꝝ ꝑtes a toto discōueniūt in noīe ⁊ diffōne: ⁊ sunt aīe ꝓpria instr̄a ad cōplendū motus ⁊ ṗncipales opationes aīe vt manus oculus ⁊ hmōi. Jdcirco dicta sunt ēt mēbra formalia: qꝛ forma que est aīa maxime in eis existit ⁊ eis mediātibus operaṫ ⁊ manifestaṫ: ⁊ ex opposito alia simplicia dicta sunt nālia: qꝛ in ipsoꝝ creatione non sunt de intentione nāe nisi ꝓpter formalia que ex eis cōponunṫ. Quedaz sunt nāe media inter hec vt neruus chorda arteria pāniculus spinalis medulla ⁊ hmōi. Nā talis ꝓ quāto sic se hñt ꝙ ꝑtes cū toto cōicāt in noīe videnṫ nā simpliciū ꝑticipare: pro quāto tñ sunt certarū opationū aīe ꝓpria organa ꝑticipāt nā organicoꝝ: qꝛ neruus est instr̄m delationis spirituum ad mēbra ⁊ sensationis ꝓpriū organuz: ⁊ ita vene sunt ad differendū sanguinez ⁊ pāniculus maxime ṗncipalis dictus syphac ad cōtinēdū spōdiles ēt ⁊ iuncture quodāmodo vidētur vtraq̄ natura participare. Jnter hec tñ media mēbra existit dr̄ia: quoniā quedā magis natura cōsimiliū attinēt vt pāniculus ⁊ nucha: quedā magis nature organicoꝝ vt spōdiles ⁊ iūcture maxime deseruiētis in motu volūtario: quedā magis media vt nerui: ⁊ vene. Et hec est doctrina Alberti alamani in suo de aīalibus. ⁊ primo de generatione ⁊ corruptione. ca. 44. ad ṗncipiū capituli.

¶ Ad propositum igitur in hac fen determinatur de dispositionis membrorum extremitatibus participañ. s. natura consimiliū ⁊ organicorum vt dispositionibus pāniculi maxime principalis vt syphac: ⁊ qꝛ eius officium vt infra magis declarabiṫ: maxime est cōtinere interiora mēbra ꝑm debitū sitū: cuius opatio maxime leditur per rupturam: ⁊ ad cuius rupturam precipue sequitur exitus intestinorum a situ conuenienti ⁊ zirbi propter ipsoꝝ minus fortē vel debilē alligationē: ⁊ dictoꝝ membrorum lubricitatem que dicunṫ principales hernie esse. Jdeo in hac fen vna intentio erit de hernijs determinare: determinabitur etiā de dispositionibus accidētibus spōdilibus. Et qꝛ vnū ꝑcipuū nocumētū sequens spōdilium malum situm est dolor dorsi ⁊ gibbositas: de eis fiet mentio specialis: de dispōnibus etiā venaꝝ erit determinatio vt de varicibus. Et postremo qꝛ iūcture sunt mebra media: maxime attinētia organicis mēbris potissimūq̄ obediunt virtuti volūtarie motiue: quales sunt iuncture manuum peduz ⁊ anchaꝝ: fiet specialis tractatus de dolore iuncturarum ⁊ maxime harū vt podagra pedum sciatica scie vel anche ⁊ chiragra manuū. Jste tñ secūdus modus declarādi difficilior est q̄ ṗmus: ꝯ quē stāt alique difficultates. Et tñ ex his patere pōt ꝯsiderāti totius rubrice itellectꝰ q̄ sic iacet.

¶ Fen. 22. de egritudinibꝰ apparentibus in extremitatibus membroꝝ extremoꝝ: ⁊ vno mō exponēdo de egritudinibus mēbroꝝ apparentiū ⁊ repertorum in concauitatibus membrorum extremorum. i. extremaliter vel notabiliter distātiū vt animatoꝝ spiritualium ⁊ naturaliū. Uel aliter de egritudinibus membroꝝ extremorū. i. de egritudinibus mēbroꝝ extremitatibus participātiū vt natura cōsimiliū ⁊ organicoꝝ etiā sunt duo tractatus. Primus de eo qđ accidit illis mēbris. i. propter illa mēbra vel aliqua illoꝝ de nocumentis quantitatis ⁊ situs alioꝝ membroꝝ. Nam per id qđ accidit de ruptura syphac sequitur nocumentū ⁊ egritudo quātitatis vt situs zirbi ⁊ intestinorū ⁊c̄. Et iđ quia sequi potest nocumentuz zirbi per rupturaz syphac: fiet mentio de forma zirbi ⁊ duorū syphac. Et h̄ est qđ dicit de tota rubrica. ¶ Scđus tractatus erit de doloribus iuncturarum principaliter: ꝓpter quarum conuenientiam in dolore cuz dorso etiā in illo de dolore dorsi determinabiṫ.

¶ Sed circa vtrunq̄ modū superius dictū exponēdi apud intellectū cadit breuis difficultas: qꝛ. s. in hac fen non determinauit. d. A. de dispōnibus neruoꝝ sicut fecit de huiusmodi mēbris: exquo nerui ita reperiunṫ in ꝯcauitatibus membroꝝ extremoꝝ vt in capite pectore ⁊ vētre iferiore sicut pāniculi: quare ēt nerui sunt mēbra nāe medie iter ꝯsimilia ⁊ officialia sic̄ ⁊ pāniculi: vt dictū est ṗus. ¶ Ad hoc dicaṫ ꝙ nō sic fuit cōueniēs hic postremo de dispōnibus neruoꝝ determinare ⁊c̄. imo de ipsis determinasse scđa tertij fuit cōueniēs: qꝛ nerui plurimo seruitio famulanṫ cerebro: ita vt dixit Gal'. 6. afo. in cōmento illius afo. Quibuscūq̄ cerebrum sursum cōuertitur: ꝙ nerui sunt initiū cerebri. Hoc intelligiṫ non ichoatiue: sed quo ad operationes: qꝛ ṗmo manifestātur operationes eius ꝑ neruos. Ad habendā clarā notitiam iuuamētoꝝ cerebri fuit expediens ponere anathomiā neruoꝝ ⁊ vtilitates ⁊ nocumenta: quoꝝ iuuamēta ⁊ lesiōes sunt in animali singularia: erat ergo de eis fienda mentio specialis in particulari fen: ⁊ maxime imediate sequente fen de dispositionibus cerebri cui principaliter famulantur.

¶ Sz tu obicies idē eē dōz de venis: qꝛ erat determinādū vł in. 14. vel in. 15. cū ita famulenṫ epati sic̄ nerui cerebro. ¶ Dicaṫ ꝙ nō est sile: qꝛ maiora videnṫ seq nocumēta in toto ex mala dispōne neruoꝝ q̄ dispōne venaꝝ. Etiā pluribus modis ꝯtingit ledi totū lesione neruoꝝ q̄ venarū: qꝛ vltra lesionē in via vel receptaculo ꝯtingit totū ledi ꝑꝑ idebitā nerui cōpłonē ⁊ nō sic est de venis. Etiam dicaṫ ꝙ pro quāto vene oriuntur ab epate ⁊ sibi famulanṫ ⁊ cōicātur in operatione cū eo vt in digestione ⁊c̄. Sic de eis determinatur in. 14. tertij. Scđm qꝛ ipsis euenire pōt vnū speciale nocumētū nō vt epati famulanṫ: vt ipsaꝝ manifesta tumefactio corpꝰ reddēs ide turpe ꝯueniēter alibi de h̄ accidēti fieri potuit mētio spālis. Jsta tamē sunt magis persuasiua q̄ demōstratiua: neq̄ de his adduci pōt ratio demōstratiua. hec tamē sicut ꝓbabilia diligenter ꝯsiderabis: qꝛ pro hac itelligēda rubrica subtilius inuestigare non potui. ¶ Diuiditur aūt hec totalis fen in duos principales tractatus. Nā in ṗmo determinat de dispōnibus quibusdā syphac ⁊ venaꝝ ⁊ spōdiliū quorūdā vt dorsi. Jn scđo de dolorib' ṗncipalr iun-

eturarum. Scđa pars incipit. ibi (Dolor dorsi fit in lateribus ⁊c.) ⁋ Prima pars adhuc diuidit in quatuor ꝑtes ꝑncipales. Quoniā ꝑmo determinat de dispōnibꝰ egritudinalibus euenientibꝰ ex nocumēto in syphac determinādo ēt de ꝗbusdā alijs egritudinibꝰ ꝑdictis silibꝰ. Scđo determinat de vno nocumēto eueniente ex mala dispōne ꝑtiū dorsi vt spōdiliū eius. s. de gibbositate. Tertio determinat de varicibꝰ. Quarto de elephantia. Scđa ps icipit. ibi (Gibbositas est remotio spōdiliū ⁊c.) Tertia ibi (Est dilatatio venaruꝫ i crure ⁊ pede ⁊c.) Quarta ibi (Est additio ī pedibꝰ ⁊c.) ⁋ Pria ps adhuc diuidit in duas ꝑtes. Quoniā pᵒ ꝓ clariori doctrina de ruptura syphac ponit anathomiā syphac ⁊ quorūdā alioꝝ pāniculorū. Scđo ꝓsequit de ruptura huius syphac: ⁊ dispōnibus sequētibus ad eā: ⁊ dispōnibꝰ que eis assimilant. Scđa pars icipit in pnᵒ sequētis capłi. ibi (Ruptura fit ꝑꝑ solōnē ⁊c.) Presens capłꝫ ēt pᵃ diuisione diuidit in ꝗtuor ꝑtes. Qm̄ pᵒ dat nobis aliqualē euidentiā de ipso myrach. Scđo ponit anathomiā syphac ꝓprie sumpti. Tertio ponit anathomiā zirbi adipini. Quarto ipse colligit numerū partiū quātū ad ꝓpositū suū partiū ꝯtinētiū vētrē iferiorē ponēdo cū hoc ordinē eaꝝ. Scđa pars icipit. ibi (Et scđa est iterior.) Tertia ibi (Et sub duobus velaminibus est zirbus ⁊c.) Quarta ibi in fine capituli. (Primū ergo qđ occurrit ⁊c.) ⁋ De prima igit ꝑte dicit breuiter ꝙ tu debes scire ꝙ suꝑ vētrem post cutim sunt duo pāniculi quoꝝ vnus noiat syphac ⁊ cōprehendit itestina ⁊ calefacit ea sua spissitudine ⁊ vnctuositate comprehendit lacertos.

⁋ Pro cuius itelligētia est ꝑmo notandū ꝙ apud auctores iste terminus / vēter / sumit ꝗdrupliciter. cōiter: ꝓprie: magis ꝓprie: ⁊ ꝓprijssime. Cōiter idē dicit ꝙ ois nālis siue inālis cōcauitas cōtinēs ⁊ hoc mō sumit 6ᵒ afo. illo afo. Si in vētrē sanguis effundatur ⁊c. Proprie vo sumit ꝓ magna cōcauitate nāli ꝯtinente diuersa mēbra similis specifice nature vel generice. ⁊ hoc mō diuiserūt corpꝰ humanū i tres vētres. in vētrē supiorē vt animatoꝝ qđ est caput: ⁊ ventrē mediū spiritualiū qđ est pectus: ⁊ inferiorē naturaliū cōtentiuū. Tertio modo sumit venter magis ꝓprie pro ꝯcauitate oī in quā est apta fieri digestio in ꝓposito. vt supra ꝑma ꝑticula afo. Uētres vere ⁊ hyeme ⁊c. Quarto ꝓprijssime ꝓ ipo stomacho vt scđo thegni. vētris cognitiōes ⁊c. ⁊ aliqn̄ ꝓ cōcauitate ꝯtinēte oia mēbra dicta ꝑncipaliter naturalia: vt stōchū ⁊c. ⁊ sumit hic vt ēt ꝑmo regiminis acutoꝝ tex. cōmēti. 33. Est ergo sensus ꝙ suꝑ ventrē. i. super cōcauitatē cōtinētem mēbra naturalia ⁊c. ⁋ Scđo notandū ꝙ etiā cutis sumitur dupliciter. Uno mō pro extremo membroꝝ cooperimēto: ⁊ sic est idē ꝙ pellis exterior: ⁊ hoc modo appellat igmen ab auctoribus: ⁊ sic nō sumit in ꝓposito. Scđo mō sumit cutis pro mēbro aiato qđ ꝫm Aui. ꝑma ꝑmi ca. de cōplōnibus est in quo refrangunt ⁊ coalterant vel coalternantur qualitates extremoꝝ mēbroꝝ vt calidoꝝ sicut cor: fridoꝝ sicut cerebruꝫ: humidoꝝ sicut epar ⁊ siccoꝝ sicut ossa. Et sic de cuti dicebat Auic. loco allegato. ⁊ Gal. scđo cōplōnū ꝙ ipsa in homine est mēbrū eqle ⁊ gradualiter tēperatū vel huic certe equalitati ꝓpinquissimum ⁊ sic est vere sentiēs ⁊ spisse notabiliter subē: ⁊ hoc mō sumit in ꝓposito. ⁋ Tertio nota de mente Cōciliatoris dria. 47. describēdo pāniculū ꝙ pāniculus est corpꝰ expansum tenue cōtextum ex filis nerueis nō sensu perceptꝭ ⁊ hoc est omni pāniculo cōis: colligit ēt hec descriptio a dn̄o Auic. ꝑma ꝑmi doc. 4. de mēbris. ⁋ Quarto aduertēdū ꝙ pāniculoꝝ magna est adinuicē discōueniētia ⁊ in cōpositione ⁊ gratia finis. In cōpositiōe: qꝛ ꝗdaꝫ magis est carnosus ꝗdaꝫ minus ꝗdam nullo modo: ꝗdā nerueus tm̄ ꝗdā ligamētalis: ꝗdā nerueus ⁊ ꝗdā ecōtra. Gratia finis etiā multū diuersificāt: qꝛ ꝗdā ꝑncipaliter factus est vt formā ⁊ figurā mēbroꝝ custodiat ne labant: vt de pāniculo cerebri ⁊ epatis. aliꝗs factus ꝑncipalr̄ vt diuersa mēbra colligātiā habeāt adinuicē ⁊ ipsa ānectant: vt pāniculus renum ad suspēdēdū dorso ⁊ talis est maxime ligamētalis. aliquis vt mēbra sensu carētia ꝑ pāniculū sentiāt vt pāniculus pulmonis: ⁊ in extremo cordis existēs: ⁊ talis est tm̄ nerueus vel saltē a dn̄io nerueus. aliud iuuamētū pāniculi vt separet iter vnū membrū ⁊ aliud vt nocumētū vni cōicatū alteri nō cōicet vt de mediastino dr̄. aliud iuuamētū aliqn̄ fit ad defensionē nocumētoꝝ ꝑncipaliū mēbroꝝ ⁊ aliqn̄ ad vigorationē digestiue virtutꝭ dictoꝝ mēbroꝝ: ⁊ hoc ꝑ se calefaciēdo: vt de pāniculo carnoso vel pingui vel ēt reuerberādo vt de zirbo adipino. In ꝓposito aūt. d. A. manifestabit nobis iuuamēta ꝑmi pāniculi vētris ꝑ continere itestina in debito situ ⁊ ꝓ cōfortatione caloris dictoꝝ mēbrorū: vt pꝫ in lr̄a. Alia plura iuuamēta ponent iferius cū determinabit de iuuamentis scđi pāniculi. Hic aduertēdū ꝙ ēt auctores multū equoce vtūtur isto termino syphac ⁊ myrac. Aliqn̄ cōiter sumit syphac pro quolibet pāniculo ꝯtinēte: ⁊ sic pāniculos cerebri: ⁊ chistim fellis appellamus syphac. Aliqn̄ ꝓprie sumit vt ꝯdicat ad pāniculū determiatū: ⁊ sic sumēdo solēt auctores syphac itelligē pāniculū 2ᵐ dōm in ꝑte sequēti appellatū chiteron: ⁊ ita per myrach aliqn̄ itelligūt aggregatū ex oibus mēbris vel aliꝗbus eoꝝ ipsius vētris supra syphac ꝓprie acceptū. aliqn̄ ꝑ myrach itelligūt ꝓprie auctores vnū pāniculū ⁊ supra syphac ⁊ supra musculos vētris existētē ipsos musculos ꝯtinētē. Et hic est quē. d. A. hic appellauit syphac.

⁋ Pro cuiꝰ situs clariori itelligētia est vltimo circa hāc ꝑtē sciendū vt tradūt anathomiste ꝙ totus vēter supra intestina cōponit ex ꝗnꝙ substātijs realiter ⁊ specie distinctis. Nā ꝑmuꝫ qđ occurrit descēdendo est cutis de qua dictū est supra. Scđo occurrit pinguedo vł melius lardo. Tertio occurrit pāniculus grossus carnosus qui est ꝓprie myrac de quo hic est ꝑncipalis sermo. Quarto occurrūt musculi octo ꝫm Gal. 6. de iuuamētis. ca. penul. lōgitudinales duo a sursum in deorsum in directū ꝓtracti: ⁊ ꝗtuor trāsuersales: ⁊ duo icipiētes sursum ab extremis costaꝝ mēdosaꝝ ꝓtracti in oppositos angulos versus anchas: ⁊ duo incipiētes a deorsum a locis vbi ꝑmi terminātur ⁊ ꝓtrahunt in oppositos terminos ad illos. s. vnde ꝑmi iceperūt: vn̄ icipiēs sursum a dextris terminat deorsum in sinistro ⁊ ecōtra: ita ꝙ in medio vētris se cruciant: postea sunt vltimi duo musculi latitudinales manifeste grossi ⁊ carnosi iuxta dorsum versus supius ꝗ tādē in chordas termināntur circa mediū ventris: ⁊ isti cū lōgitudinalibus ꝑuenerūt se itersecantes ad angulos rectos: post istos est pāniculus dictus ꝓprie syphac: cuius anathomia paulopost ponet. Cā aūt situs ⁊ ordinis taliū mēbroꝝ ⁊ ꝑcipue musculoꝝ fuit ꝑꝑ plurima singularia iuuamēta itēta a nā ꝗ ꝑficiunt cū tali situ ⁊ positione mēbroꝝ ꝗ in pn̄s adducere nō itēdo: qꝛ nō facit ad nr̄i textꝰ itelligētiā. Sꝫ siꝗs voluerit curiosius itelligere legat Gal. 6. de iuuamētis. ca. vt supra.

⁋ Et ex his sic declaratis patere pōt itellectus littere pn̄tis. qꝛ dn̄s A. in lr̄a pn̄ti declarat pāniculū ꝑmū dictū ꝓprie myrach ꝑ duo. s. ꝑ situ eius ⁊ finē. ꝑ situ cū dicit suꝑ vētrē post cutē: ⁊ per hoc qđ dixit cōprehēdit lacertos ⁊ itestina. ex quo inuit ꝙ mediat iter cutim ⁊ lacertos vel intestina. declarat etiā ex fine ꝑ hoc qđ dixit ꝙ calefacit itestina sua spissitudie ⁊ vnctuositate: ⁊ sic in myrach duplicē modū calefaciēdi. s. reuerberādo ꝑ hoc qđ dicit spissitudine: ⁊ ēt calitatē multiplicādo ꝑ hoc qđ dicit vnctuositate ⁊ supra carnositate ⁊c. ⁋ Lego lr̄aꝫ. Opꝫ vt scias supple ad debite itelligēduꝫ ea de ꝗbus est hic ꝑncipalis itentio ꝙ per vētrē. i. cōcauitatē inferiorē nāliū ꝯtētiuā post cutē sup. ⁊ lardonē sunt duo pāniculi. s. verū myrach ⁊ verū syphac: quoꝝ vnus. i. ꝑmus descēdēdo noiat syphac: sup. largo vocabulo: sicut ⁊ ꝗlibet alius pāniculus ꝯtinēs: sꝫ ꝓprie appellat myrach: ⁊ cōprehēdit itestina: sup. mediātibꝰ musculis ⁊ calefacit ea sua spissitudine ⁊ vnctuositate ad modū supra expositū ⁊ comprehēdit lacertos supple imediatius ꝗꝫ intestina.

⁋ Sꝫ circa istā lr̄aꝫ posset cadere i mēte alicuiꝰ lr̄alis dubitatio. Nā dixit. d. A. ꝙ post cutē sūt duo pāniculi: ⁊ tn̄ iferiꝰ de tribꝰ fac̄ spālē mētionē. s. de pāniculo myrach ⁊ syphac ⁊ zirbo adipio. 2ᵒ qꝛ post cutē ēt ꝑter hos pāniculos sūt pl̄es alij vt pāniculus dictꝰ suspēsoriꝰ epatꝭ ⁊ renū ⁊ splenis ⁊ hmōi. ⁋ Dicat pᵒ notādo ꝙ post cutē eē duos pāniculos vel plures possumꝰ dupl̄r itelligē: vel. s. duos ꝯtinētes ⁊ ꝯtētos vel ꝯtinētes tm̄. Si pᵒ itelligat sic dico: vt 2ᵐ motiuuꝫ ꝯcludit: ꝙ multo plures ꝗꝫ duo sunt pāniculi post cutē. Et hᵒ mō nō loquebat. d. A. sꝫ 2ᵒᵒ. s. ꝙ post cutē sunt duo pāniculi tm̄ ꝯtinētes. Et ꝙ hec sit mēs. d. Aui. pꝫ ispiciēti textū cū sapore. nā dixit suꝑ vētrē post cutē: ⁊ exponebat. i. suꝑ ꝯcauitatē ꝯtinēteꝫ ⁊c. ⁊ ex hᵒ pꝫ ad scđm. ⁋ Sꝫ adhuc stat ꝑma difficultas: qꝛ ꝑter ꝑmos duos vt myrach ⁊ syphac est ēt tertiꝰ pāniculus ꝯtinēs vt zirbus adipinꝰ. ⁋ Ad hᵒ dicat ꝙ. d. A. loquit de pāniculis suꝑ totū vētrē. i. totā ꝯcauitatē ꝯtinētibꝰ anteriꝰ lateralr̄ ⁊ posteriꝰ: ⁊ sic tm̄ duo sūt suꝑ vētreꝫ post cutē pāniculi. s. myrach ⁊ syphac: qm̄ vt ipe dixit i ꝓxia seqn̄ti ꝑte ꝙ syphac cū singul̄ fit. i. separ ab alijs mēbris. ē sic̄ sphera. i. qđdā rotūdū vnaqueꝙ ꝯtinēs. nō sic āt ꝯtinet zirbꝰ adipinꝰ sꝫ ꝯtinet itestina circa anriꝰ tm̄: vt pꝫ: ⁊ iō de eo postremo determiauit ⁊ ea minꝰ ꝑncipalr̄ vt pꝫ in textu pn̄tis capłi: ⁊ hᵒ de ista tota ꝑte.

⁋ Et secundus est interior ⁊ nominatur alberiteron ⁊ nominatur rotundus: quoniā quādo singularis fit ab eo quod tegit ipsum est sicut sphera suꝑ quā sunt summe ⁊ additiones molles ⁊ foramina: ⁊ cōtinuatur desuper velamini ⁊ ꝓcessio eius est ex supremo ⁊ est subtilius sub cute ventris ⁊ pāniculo eius: ⁊ adherēt duo ex lacertis ventris dexter ⁊ sinister adherētia vehemēti: deinde cōtinuatur post eos ambos velamini in partibus eius carnosis ꝯtinuatione vnitionis post ꝯtinuationem suam cū stomacho ⁊ post confirmationē ⁊ soliditatem substantie eius. Et illa ꝯtinuatio est ꝯtinuatio dilatata: verum ipsa cū ꝯtinuatur epati est subtilis

valde ⁊

valde ⁊ est ei in eleuatione sua ad stomachū ⁊ in refle
xione sua descendendo ab eo firmitudo cū oppositio-
ne venarū ⁊ arteriarū magnarū suspensaꝝ cū eo ⁊ de-
scendit subtus ⁊ fit zirbū ⁊ currit super plurimū alberi
teron ab inferiori de subtilibus lacertis dilatatis sup
vētrē tunica vna. Et forsitā existimaꝛ ꝙ sit pars eius
propter ꝯtinuationē eius ⁊ similitudinē suā cū eo ⁊ in
neruositate. Cū ergo singularis fit ab eo alberiterō est
subtilis texture valde ⁊ ille est alberiterō vrine: ⁊ subti
lius eius ⁊ purius ipsius est apud epiglotalē ⁊ ortū pā
niculi intrinseci ⁊ costaꝝ ex hoc panniculo.

¶ Nunc ꝯsequenter in ista parte determinat de anathomia secun di pāniculi vt syphac ⁊ diuidiꝛ p̄sens pars in duas. Quoniaʒ p̄mo facit qđ dictū est. Scđo ipse colligit summatim iuuamēta mēbro rū pāniculoꝝ. Scđa ibi (Et ista duo velamina ⁊c.) ¶ Prima adhuc in duas. Quoniā p̄mo ponit intentionē suā de anathomia ipsi⁹ syphac. Scđo de ipso syphac ponit opinionē quorūdam. Scđa ibi (Quidā v̄o dicunt ⁊c.) ¶ Pria adhuc in duas. Quoniā p̄mo ponit ipsius anathomiam quantum ad formam ipsius ⁊ colligātiaʒ cuʒ alijs membris ⁊ ipsius originem. Secundo ponit ipsius iuuamenta. Secunda ibi (Et iuuamentum ipsius syphac est replere ⁊c.) De p̄ma parte dicit quatuor p̄ncipaliter. ¶ Dicit p̄mo ꝙ iste pāniculus īterior noiaꝛ beriterō ⁊ nominaꝛ rotūdus. Et adducit rōnē q: nominaꝛ rotūdus: ⁊ dicit quoniā cum singulis fit ab eo qđ tegit ipsuʒ est tūc sicut sphera: ideo supple dr̄ rotūdus sicut sphera sup quē sunt sūme ⁊ additiones molles ⁊ foramina. i. super quē vel in quo sunt quedā eminētie ⁊ dispōnes vel foramina ꝺm apparentiā ꝺm que nō fit apparēs vt sphera vt statim declarabitur. ¶ Dicit secūdo quo ad itelligētiā eius qđ continuaꝛ desup velamine idest diaphragmati. Et ꝓcessio eius. i. origo eius. Est ex supremo. i. parte superiore. ⁊ est subtilis sub cute vētris. i. in directo vētris. i. versus partē anteriorē magis ꝙ̄ posteriorē. ⁊ pāniculo eius. i. sub myrach q est pāniculus ꝓximior cuti. Et addit ꝙ adherēt ei. i. imediate duo ex lacertis vētris. i. latitudiales. dexter ⁊ sinister adherētia vehemēti. i. nō alio mediāte. deīde ꝯtinuaꝛ post eos ambos lacertos. i. sup eos. velamini. i. diaphragmati. ⁊ ꝑtibus ei⁹ carnosis. i. versus dorsum vbi carnosior est diaphragma ꝯtinuatiōe vicinātibus post ꝯtinuationē suā cū stōcho. i. post illā quā p̄ habuit versus stomachū. ⁊ post ꝯfirmationē ⁊ soliditatē sube eius. i. vbi fuit initiuʒ eius. ex illis duabus ꝑtib⁹. ⁊ illa ꝯtinuatio. s. syphac ⁊ diaphragmatis est versus dorsum. continuatio dilatata. s. a dextris ⁊ sinistris. ¶ Tertio ponēdo distinctionē partiū ei⁹ in subtilitate ⁊ grossitie dixit ꝙ ipse pāniculus syphac cū ꝯtinuaꝛ epati. i. a ꝑte dextra est subtilis valde. i. subtilior ꝙ̄ a sinistris. rō est q: ab illa ꝑte separanꝛ ab hoc pāniculo plures pāniculi. s. splenis ⁊ pāniculis epar suspēdēs. ⁊ est ei in eleuatiōe sua ad stōchū. i. versus anteri⁹. ēt sup. magna subtilitas ⁊ in reflexiōe sua descēdēdo. i. posteri⁹ v̄sus dorsuʒ. firmādo. i. spissando respectu ꝑtis anterioris cū oppositiōe venaꝝ ⁊ arterie magnaꝝ. i. ꝑꝑ id qđ spargit cū hoc pāniculo posteri⁹ de ramis venaꝝ ⁊ arterie extēsaꝝ ꝑ dorsum. cū oppositiōe ꝗ. i. obuiatione dictaꝝ venaꝝ posteri⁹ ⁊ nō aῆrius. ⁊ descēdit subtus ⁊ fit zirbū. i. ab hoc pāniculo ibidē originaꝛ zirbus adipinus. ¶ Addit q̄rto ꝙ currit sup plurimū alberiteron. i. sup magnā ꝑtē. ipsius pāniculi hoc est versus anteri⁹ de subtilib⁹ lacertis dilatat sup ventrē: q: subtiliores fiūt plurimi lacertoꝝ circa mediū vētris: q: in villos nerueos terminanꝛ tunica vna: ⁊ forsitā existimaꝛ ꝙ sit ꝑs eius. s. syphac ꝑꝑ ꝯtinuationē eius cū eo: ⁊ silitudinē suā cū sup. syphac ī neruositate. Et addit cū singularis ꝗ fit ab eo pāniculo vel ab ea tunica alberiteron. i. cū separaꝛ ⁊ bene sequestraꝛ syphac ab hac tunica ⁊ est subtilis texture valde. i. discerniꝛ ꝙ alberiterō. i. syphac est subtilis texture valde. i. multo subtilior saltē hic anterius ꝙ̄ sit ista tunica supra pāniculū existens. Dicit ꝯsequēter replicādo ꝙ subtilius ⁊ purius. i. pars subtilior ⁊ minus īmixta venis vel arterijs hui⁹ syphac est apud epiglotalē. i. partē supra os stomachi ⁊ ortū pāniculi īrrinseci. costaꝝ. i. pleure ex hoc pāniculo. i. ꝙ absolute myrach est subtilior in parte anteriori superius ad dexteram a qua parte oritur pleuresia a syphac ⁊c. ⁊ hoc tm̄ dicit in littera. ¶ Pro itelligētia oīum haꝝ ꝑtiuʒ q: artificiosa fuit expositio data: p̄ est notādū gn̄alr ꝙ de anathomia hui⁹ pāniculi. d. A. 13. tertij. c. 1. versus mediū ponit q̄dā que ⁊ si videanꝛ a bn̄ itelligēte ad eūdeʒ sensum posse retorqueri cū dictis hic: tm̄ q: ibi quedā clarius posita sunt de isto pāniculo ꝙ̄ in p̄n̄ti ꝑte: iō ad habēdā cōpletā notitiā anathomie huius pāniculi laudo vt que ibi posita sunt cū scriptis ꝯiunganꝛ ⁊ ista cū illis; q: ēt hic sunt q̄dā posita q̄ ibidē sunt recita ta: ⁊ ista bn̄ mēte colliganꝛ q: īter volumina illustriuʒ medicoꝝ: vt Gal'. Aui. Rasis ⁊ alioꝝ nō iueni aliqđ clarū ad cognoscendū istius pāniculi cōpōnē ⁊ colligātiā: q tm̄ īter pāniculos in corꝑe humano p̄ter myrach dr̄ eē maximus: ⁊ si via originis nō dicaꝛ eē p̄mus: q: vterꝙ̄ pāniculus dictus originaꝛ a pāniculo diaphragmatis vt statim videbiꝛ: reliq tm̄ pāniculi mēbroꝝ nutritiuoꝝ ab hoc origineʒ sumūt. ¶ Scđo pro specialiori doctrina dictoꝝ in p̄ma parte est aduertēdū ꝓ remotione dubitationis q̄ oriri posset: ꝙ lʒ myrach sit pāniculus: q si a mēbris circūstātib⁹ separeꝛ eēt sicut sphera: tm̄ ille nō est dictus rotūdus sicut iste ꝑꝑ duas cās. Pria est q: iste ē p̄mus. i. īmediatus q oia ꝯtinet mēbra nutritiua: q: ⁊ si zirbus adipinus īmediatius adhereat ītestinis ꝙ̄ syphac: nō tm̄ oia continet mēbra nutritiua vt supra dictū est ⁊ īferius de anathomia ipsi⁹ diceꝛ. Et hoc qđ dicebat. d. Aui. 13. tertij loco allegato cū dixit. Et syphac qdē ex sūma hoꝝ est pāniculus p̄mus q cōprehendit viscera nutritiua oīa: meruit igiꝛ q: p̄mus magis noīari rotundus ꝙ̄ myrach. Scđa cā esse pōt q: est melius seꝑabilis ⁊ distinguibilis syphac a reliqs ꝙ̄ myrach: ⁊ ideo dixit textus: cū singulis fit ⁊c. Nō sic aūt dixit de myrach: īmo myrach plurimā hʒ inhesionē ⁊ adherētiā cū musculis ītra ip̄m ⁊ pinguedinē supra ip̄m ⁊ hec fuit cā vt existimo erroris multoꝝ doctoꝝ medicīe q arbitrati sunt myrach solū dici de aggregato ex cute pinguedine ⁊ musculis ⁊ nō de pāniculo distincto ab eis: cū tm̄. d. Aui. in cap'lo p̄n̄ti ponat hūc pāniculū expresse in p̄n° cap'li cū dixit. post cutē sunt duo pāniculi ⁊c. ⁊ in fine cap'li exp̄ssius: ⁊ ēt. 13. tertij loco allegato cum dixit ꝙ supra syphac est myrach ⁊ lacerti vētris. Ecce ꝙ posuit d'iam iter myrach ⁊ musculos. veꝝ est tm̄ ꝙ auctores aliqn̄ ꝑ myrach totū ītelligunt vt supra dictū est. Et hoc notat Aui. in fine capituli p̄sentis. ⁊ hoc singulariter tenete ꝯtra cōem errorē ⁊c. ¶ Tertio v̄o ꝓ intelligētia illius partis supra quā vel in qua sunt sūme ⁊ additiones molles ⁊c. ꝙ cā huius inequaliter syphac pōt in duob⁹ potissimuʒ cōprehēdi. Primo ꝓpter equalitatē mēbroꝝ vicinoꝝ supioꝝ ⁊ inferioꝝ: vn̄ ꝯtinuo cū tactu mēbroꝝ inequaliū factus est ineq̄lis nā p̄mo est īequalitas mēbroꝝ supra ip̄m vt musculoꝝ ipsius vētris: q: in aliqua ꝑte ꝯiunguꝛ musculi latitudinales cū lōgitudinalib⁹ ⁊ trāsuersalib vt pʒ ītelligēti sitū ipsoꝝ vt supra dictū est: ⁊ in aliq̄ ēt ꝑte grossiores sūt musculi latitudinales vt apud originē versus dorsum: ⁊ in aliqua minus grossi ꝑꝑ istā inequalitatē mēbroꝝ cōprimentiū syphac fit ipse habēs depressiōes ⁊ eleuationes. Merito ēt mēbroꝝ īferiorū inequaliū aliqn̄ cōprimētiū syphac sursuʒ vt in extēsiōe ītestinoꝝ a fecib⁹ vel vētositate reddiꝛ ineq̄lis. nā īfra syphac ē zirbus adipin⁹ multū ineq̄lis vt ꝯstat ⁊ īfra zirbū vt ēt dixit. d. A. 13. tertij. in mesinterio īter venas meseraicas sunt q̄dā carnes glādose q̄rū vtilitas fuit ad aliqn̄ hūectādū ītestīa īdigētia humiditate. qđ pʒ ꝑ h̄ ꝙ aliqn̄ dura comedētes egerunt mollia: sic̄ ēt ē de amigdalis circa radicē lingue exn̄tib⁹: hmōi ꝗ carnes reddūt zirbū ineq̄lē ⁊ ꝯn̄ter ēt syphac remaneret īequalis. Alia cā p̄ncipalis sumi pōt rōe finis. Nā si syphac fuisset tēsus nō hn̄s eleuatiōes ⁊ depressiōes cū ītestina fuissent repleta ⁊ extēsa a vētositate nisi fuisset obediēs syphac ad certas dimēsiōes extēdi fuisset in q̄libet debili extēsiōe ītestinoꝝ facta extēsio violēta ipsi⁹ syphac: ⁊ sic distensio ipsi⁹ partiū adinuicē ⁊ sol'o ꝯtinui ⁊ ꝯn̄ter dolor: fuit ꝗ ꝯueniēs ip̄m habere additiōes vel eleuatiōes quasdā molles. i. aptas extēsioni: ⁊ ꝯsequēter depressiones vel cōcauitates q̄ ēt appellari possunt foramina īproprie: ⁊ ista cā multū mihi placet. ¶ Cōseq̄nter aduertēdū circa scđm dictū qđ notāter. d. A. dixit ꝙ supra syphac sūt duo musculi latitudinales ⁊c. ⁊ nō fecit mētionē de alijs: cū tm̄ supra ip̄m sint octo vt supra dictū est. Et sic est exp̄sse de mēte Gal'. vltimo ca. 6. de iuuamētis. Hoc iō fecit q: mediātibus his musculis p̄ncipaliter ꝑficiꝛ opatio ītestinoꝝ tutamine quoꝝ p̄ncipaliter factus est syphac hmōi. Nā p̄ncipalissima ītestinoꝝ operatione est expulsio vt. 16. tertij ad p̄n^m. Et q: latitudinales musculi maxie ad h̄ iuuāt ꝫ mēte Gal'. loco allegato: ⁊. A. 13. tertij. c. 1. i p̄n°. iō de his p̄ncipalē fecit mētionē: ⁊ istos nā ordinauit īmediate syphac adherere vt melior fieret syphac cōpressio ītestinoꝝ ⁊ exinde fecū expressio ⁊ expulsio. ¶ Scđo ꝓ spāliori ītelligentia origīs ipsius syphac est p̄° supponēdū illud qđ dicit. d. A. de ipso. 13. tertij loco sepe allegato. Dicit enī ꝙ qn̄ ꝯtinuaꝛ velamini ⁊ obuiant due extremitates eius apud dorsum: tūc ligaꝛ illis: exinde est ei⁹ initiū: eius nāꝙ̄ initiū est sup̄fluitas descēdēs ex velamine ad os stōchi ⁊ obuiat ei sup̄fluitas ei⁹ qđ ex ipso ascēdit ad dorsuʒ. Ex q̄bus verbis nobis īsignauit. d. A. modū origīs syphac taliter. Nā postꝙ̄ formatus fuit pāniculus diaphragmatis q dictus est velamen: tūc ex mā que sup̄fluit formatiōi eius fit syphac hoc mō. s. ꝙ illud superfluū diuidiꝛ in duas ꝑtes. vnā q̄ vadit versus stōchū aῆrius. aliā q̄ descēdit ad dorsuʒ. ⁊ illa q̄ descēdit reflectit se ⁊ obuiat illi q̄ vadit ad stōchū ⁊ exinde fit syphac. Et huic syphac ꝺm istū modū gn̄ato addit Aui. loco allegato fiūt reflexiones. s. ad dextrū ⁊ sinistrū: sur-

sum ⁊ deorsum terminãdo ad dorsum ⁊ in dorso vniunt ⁊ ibidem fit spissius ꝓpter secũ multũ ibidẽ cõmisceri de ramis vene magne ⁊ arterie adorti extẽsaꝝ ꝑ dorsum. Et ex his pꝫ: q̃uo iste panniculus cõtinuat desuꝑ velamini .i. diaphragmati. ⁊ q̃uo eius ꝓcessio .i. modus originis est ex supremo: qꝛ ex suꝑfluo ipsius diaphragmatis: ⁊ q̃uo cõtinuat partibus eius carnosis ꝯtinuatiõe vnitionis: qꝛ terminãt eius reflexiões ad dorsum vbi diaphragma est carnosius: ⁊ ibidẽ vniunt iste reflexiones postq̃ fuit ꝯtinuata ps que trãsiuit versus dorsum ⁊ fuit reflexa sursum ad ptẽ circa stõchũ existẽtem vbi fuit ꝯfirmata ⁊ solidata suba syphac: ⁊ tũc fuit illa dilatata cõtinuatio .s. ad dextrũ ⁊ sinistrũ versus dorsum. Reliqua sunt clara vsq; ad illã partẽ ⁊ currit suꝑ pleura. ¶ Sed circa istaꝫ partẽ põt dubitari. nã ex hoc sequit oppositũ qđ dixit .d. Aui. prima p̃mi doctrina de mẽbris. vbi voluit oẽs pãniculos in cõcauitatibus naturaliũ mẽbroꝝ reꝑtos originari syphac coopiẽte musculos .i. apud myrach ⁊ oẽs pãniculos in vẽtre spiritualium cõtẽtos originari a pleura: ita ꝙ ẽt diaphagma hꝫ idẽ originẽ: vt pꝫ ibidẽ in textu: ⁊ tñ ibi colligit .7.13. tertij expressius ꝙ syphac vere originat a diaphragmate ⁊ pleura originat a syphac maxie circa dextrũ eius: iõ circa illã partẽ est subtilior. ¶ Ad hoc dicat ꝙ vnũ membrũ ab alio originari est duplex. Uno modo vere qñ scilꝫ ex suꝑfluo gñõnis vni⁹ aliud generat q̃uo dicimus nuchã originari a cerebro. Scđo vnuꝫ dicimus originari ab alio taliter: qꝛ cũ alio hꝫ colligãtiã: ita vt vnũ ⁊ minus alio dicat egredi a maiore. Et sm̃ p̃mũ modũ est snĩa Aui. hic .7.13. tertij. ⁊ sm̃ scđm moduꝫ loquebat in doctrina de mẽbris: qꝛ ita pãniculus myrach maior est q̃ syphac ⁊ q̃ aliquis alius dicimus oẽꝫ pãniculũ inde oriri: ita dicat de pleura. ¶ Circa quam partẽ est aduertẽdũ ꝙ ex cõsimili textu huic posito a .d. Auic. loco allegato imaginatus est speculator eximius Gẽtilis de fulgineo super illa parte ꝙ ex subtiliori parte huius syphac fit tunica quedaꝫ que imediatius adheret lacertis q̃ syphac. Et ista tunica vel pãniculus qui stat in medio inter syphac ⁊ subam carnosam musculorũ dicit recte syphac: ⁊ iste est beriteron. Dicit ipse de quo imaginat .d. Aui. ꝙ sit p̃ncipiũ pleure ⁊ alioꝝ pãniculoꝝ pectoris ⁊ alioꝝ sit ex origine istius pãniculi beriteron: suꝑfluit etiã zirbus ⁊c̃. Sꝫ salua tãti viri reuerẽtia non video vñ hec sua imaginatio habeat necessitatẽ: ⁊ ꝯtra istã stat p̃mo cõmunis doctrina medicoꝝ ex expressione Auer. p̃mo colli. ca. de anathomia myrach dicentium ꝙ post musculos vẽtris versus itestina duo tm̃ mediãt pãniculi .s. syphac ⁊ zirbus: vbi sm̃ hanc imaginationẽ essent tres. Scđo cõtra hoc est experiẽtia anathomistaꝝ qui tm̃ duos numerãt pãniculos post musculos ventris. Neq; obstat textus suꝑ quo fundat. Nam postq̃ posuerat loco allegato Aui. modũ gñõnis syphac addidit. Et est ei tunica ex subtiliato lacerto vẽtris coopiens ⁊c̃. quaꝫ ipse Gal. appellauit veꝝ syphac: qꝛ paulopost addit Aui. Et sub ipsa est subtile ei⁹ qđ est vere syphac. dꝫ ḡ itelligi. Et est ei tunica subtiliato lacerto nõ qdẽ vera sed sm̃ apparẽtiã tm̃. Pro q̊ bñ itelligẽdo aduertẽdũ: qꝛ lacerti latitudiales maxie circa mediũ vẽtris i chordas ⁊ villos nerueos terminant: ⁊ ita ẽt trãsuersales. ex cõmistiõe illaꝝ chordaꝝ vel villoꝝ ipsaꝝ cõnexiõe adiuicẽ vr̃ pãniculus qdã gñari: nõ qdẽ totũ coopiẽs sicut facit syphac sꝫ nobilẽ tm̃ ptẽ ventris q tm̃ nõ est vere pãniculus. Et h̃ est iudicio meo qđ dicit text⁹ noster cũ dixit. Et curret suꝑ plm̃ alberiterõ. notãter dixit plm̃ .i. magnã ptẽ de subtilib⁹ lacertis dilatatis .i. de lacertis subtiliatis. ⁊ dilatatis suꝑ vẽtrẽ tunica vna .i. appenter. qđ manifestat ꝑ h̃ qđ addidit. Et forsitan existimat ꝙ sit ps eius .s. syphac ꝓpter ꝯtinuationẽ ei⁹ .i. adherẽtiã magnã cũ eo: ⁊ silitudinẽ magnã cũ eo in neruositate vt imaginabat .G. loco allegato: ⁊ tñ sup. nõ ẽ verus pãniculus. qđ declarat ꝑ h̃ qđ subdit. Cũ ḡ singulis fit .i. separat ab eo pãniculo appente alberiterõ .i. syphac ẽ subtil' texture valde respectu .s. illorũ villoꝝ neruoꝝ sic cõmixtoꝝ ⁊ ille ẽ alberiterõ ⁊c. Et h̃ mõ legẽdo hec snĩa .A. exp̃sse ꝯdicit iudicio imagĩatiuo Gẽtil' vt pꝫ. Reliq̃ sũt clara. Legat tota lr̃a sm̃ expõnẽ vt supra. Sequitur alia pars.

¶ Et iuuamentũ huiusmodi syphac est replere qđ est inter lacertos vẽtris ⁊ intestina ⁊ stringere locũ: ⁊ ꝓhibere superfluitates ne cadãt in locis vacuis cũ adiutorio diaphragmatis qđ est posterius: ⁊ comprimere posterius intestina ⁊ viscera euacuãtia superfluitates cũ ꝓxima sunt ad expellendũ qđ est in eis de fece ⁊ aqua hydropisis ⁊ vrina: ⁊ prohibere inflationẽ vehemẽtẽ: ⁊ ligat viscera ligamento forti: ⁊ est in dorso sicut res vna ⁊ lacerti omnes posterius suꝑ carnem glandosaꝫ q. substratam eis ⁊ venis magis ⁊ meatibus continuatis inter intestina ⁊ stomachum.

¶ In hac pte postq̃ .d. Aui. ponit anathomiã syphac: iã in presenti parte ponit eius vtilitatẽ ⁊ iuuamẽta. Et dixit quatuor p̃ncipal'r. Primo dixit ꝙ iuuamẽta huius syphac est replere qđ est inter lacertos vẽtris ⁊ itestina: ⁊ strĩgere locũ ⁊ ꝓhibere suꝑfluitates ne cadãt in locis vacuis cũ adiutorio diaphragmatis qđ est posteri⁹. Dicit scđo ꝙ ipsius iuuamentũ est cõprimere post eius itestina: ⁊ viscera euacuãtia suꝑfluitates cũ ꝓxime sunt ad expellẽdũ qđ in eis est de fece ⁊ aqua vel ipsis hydropisis ⁊ vrinã. Tertio dixit ꝙ ipsius iuuamentũ est ꝓhibere iflationẽ vehementẽ. Dicit quarto ꝙ ligat viscera ligamẽto forti ⁊ est in dorso sicut res vna ⁊ lacerti oẽs posterius super carnẽ glãdosam quasi sustentatã eis ⁊ venis magnis ⁊ meatibus ꝯtinuatis iter itestina ⁊ stõchũ. ¶ Que lr̃a ⁊ si quo ad maximã eius partẽ videat satis clara: tñ ꝓ manifestiori itelligẽtia p̃mo circa p̃mũ dictũ est aĩaduertendũ ꝙ ex illa littera videt posse colligi ꝙ iter musculos ⁊ itestina nõ cadit alius pãniculus p̃ter syphac ⁊ oĩa itestina cooperiẽs vt supra dictuꝫ est. replet ḡ mediũ vel ꝯcauitatẽ oẽm existentẽ iter musculos ⁊ itestina p̃ter quã a parte anteriori vbi est zirbus adipinus vt post declarabit hic. est igit pãniculus q adheret itestis lateraliter ⁊ circa dorsuꝫ: ⁊ iõ dr̃ stringere locũ: qꝛ replet: sic ẽt solem⁹ dicere saccuꝫ repletũ esse strictũ ita vt nihil vltra recipi possit: ita est de illa ꝯcauitate. nã pãniculo replet ⁊ ita stringit locus. ⁊ adducit cãm p̃ncipalẽ huius imediate adherẽtie ad itestina ꝑ hoc qđ addit ⁊ ꝓhibere suꝑfluitates .i. ꝓpter ꝓhibitionẽ supple mẽbroꝝ superioꝝ. ne cadant in locis vacuis: qꝛ vacuitas est cã receptionis suꝑfluitatũ vt iferi⁹ trac. scđo. Ad hoc ẽt adiuuat diaphragma qđ est posterius: qꝛ nõ sic imediate adheret itestinis sicut syphac: est tñ defensaculũ suꝑfluitatũ mẽbroꝝ spũalium ⁊ animatoꝝ ne in ꝯcauitatũ nãlium recipiant. ¶ Circa scđm dictũ est ꝯsiderãdũ ꝙ lꝫ isti termini viscera ⁊ itestina aliqñ ab auctoribus sumant vt sũt termini oẽs ⁊ synonymi ad oĩa mẽbra organica iteriora ⁊ occulta: tñ in ꝓposito ꝑ viscera itellexit ꝓprie mẽbra organica in cõcauitate nãlium ꝯtenta vt stõchus epar renes vesica ⁊c̃. Et ꝑ itestina itellexit illa mẽbra que solemus itestina appellare: q̃ .s. sunt mẽbra deputata ad receptionẽ suꝑfluitatũ grossaꝝ p̃me digõnis. Tertio notãdũ ꝙ licet cõprimere hmõi mẽbra posteri⁹ ⁊c̃. sit ꝓprie officiũ musculoꝝ latitudialiũ vẽtris vt dixit .G. 6. de iuuamẽtis vlti. ca. ⁊ alibi pluries. tñ .d. A. hic .7.13. tertij. hoc iuuamẽtũ attribuit huic pãniculo. Et hoc est qꝛ mediãte hoc pãniculo dicti musculi ꝑfectissime cõplẽt officiũ suũ: qꝛ eñi iste pãniculus imediate attingit viscera ⁊ itestina ⁊ vniq̃; circũuoluit ꝑ cõpressionẽ: ḡ dictoꝝ musculoꝝ versus posterius cõprimit iste pãniculus qđ attingẽs est oĩa viscera ⁊ maxie deputata expulsioni vt itestina ad vesicã: ad q̃ nõ attingerẽt dicti musculi: qꝛ neq; suꝑiores itestino recto neq; vesice iuuat p̃ncipal'r iste pãniculus ad hmõi expulsionẽ. ¶ Ulteri⁹ aduertẽdũ ꝙ iste pãniculus lꝫ de itẽtione .d. A. iuuet ẽt ad expulsionẽ vẽtositatis iterdũ aggregate itestinis: ⁊ aliqñ ad partũ perficiẽdũ: de his tñ nõ facit mentionẽ .d. Auic. vel qꝛ relinquẽs has opationes notas ex his q̃ h̃ ponunt: vel qꝛ iste sunt p̃ncipaliores operationes de q̄bus hic facit mẽtionẽ: qꝛ operatio partus nõ cõuenit nisi mulieribus: ⁊ ad euacuationẽ vẽtositatis nõ sic necessaria est talis compressio sicut ad alias suꝑfluitates expellẽdas: qꝛ sola euaporatiua forte sufficerẽt. ¶ Circa tertiũ dictũ aduertendũ ꝙ notãter dixit inflationẽ vehemẽtem ꝓpter id qđ supra dictũ est suꝑ illa pte ꝙ iste panniculus hꝫ depressiones ⁊ additiões: qꝛ nãle est huic pãniculo vt aliqñ extendat ⁊ certã iflationẽ nõ ꝓhibeat. vt eã .s. que cõiter sequit repletionẽ itestinoꝝ a fecib⁹. sed bñ ꝓhibet iflationẽ vehemẽtẽ que aliquãdo cõtingeret in itestinis vñ causaret dolor acutissimus nisi esset iste pãniculus obuiãs itestinis cum eleuant ⁊ tumesunt: ⁊ sic huic vehemẽti iflationi resistit. ¶ Circa quartũ dictũ sunt oĩa clara ex suꝑius dictis de anathomia ipsi⁹ p̃ter id qđ dicit (Et lacerti oẽs posterius ⁊c̃. vbi reperit duplex lr̃a. Nã dicit littera exterior) ⁊ fit totũ suꝑ carnẽ glãdosam ⁊c̃ .i. ⁊ totus iste pãniculus sustentat suꝑ carne glãdosa de qua dictũ est supra. sustẽtat ẽt maxime versus dorsuꝫ venis ⁊ arterijs ⁊ meatibus ꝯtinuatis ⁊c̃ .i. meseraicis suꝑ q̄bus oĩb⁹ sustẽtat ⁊ sic est lr̃a clara. Alia repit in textu. Et lacerti oẽs ⁊c̃ .i. ꝙ iste pãniculus cũ carne glandosa susteutat lacertis qui oẽs sunt. posterius .i. post panniculum .s. supra pãniculum ⁊ venis magnis ⁊c̃. lego totã litterã. Et iuuamentũ eius syphac est replere qđ est .i. ꝯcauitate existẽte inter lacertos ⁊ itestina. Et stringere locũ .i. vnde sit strictura ꝯcauitatis: ⁊ ꝓhibere suꝑfluitatẽ .i. ⁊ hoc factũ est p̃ncipaliter a natura ꝓpter ꝓhibere ⁊c̃. Ne ducatur in locis vacuis cũ adiutorio diaphragmatis .i. hoc ẽt iuuamentũ afferret diaphagma qđ est posterius supple q̃ pãniculus ad cõtangẽdũ. Aliud iuuamẽtũ est cõprimere posteri⁹ itestina .i. adiuuare cõpressionẽ fiẽdã a musculis latitudinalib⁹ circa itestina ꝓprie sumpta. Et viscera euacuantia suꝑfluitatẽ .i. p̃ncipaliter deputata ad euacuandũ ⁊c̃. Cuꝫ proxima sunt ad expellendũ .i. cũ nã itendit

expulsionẽ

expulsionē ipsoꝝ mēbroꝝ eius qđ in eis est de fece ⁊ aqua hydropisis ⁊ vrina: qꝛ per cōpressionē syphac circa ītestina aqua in ascite cōtēta in cōcauitate inter syphac ⁊ intestina cōprimitur ⁊ ꝑ poros venarū meseraicarū ⁊ ramoꝝ vene chilis reīgredit̃ in venas: ⁊ aliquādo tandē mouetur ad renes ⁊ vesicam: ⁊ aliquādo aliqua ipsius pars mouet̃ per concauuꝫ epatis ad intestina: ⁊ aliquando īmediate in intestina ⁊ per secessum educitur. iuuant etiā ad ꝓhibēdū īflationē vehemētē ſm ꝙ dictū est. Et ligat viscera ligamento forti ⁊ est in dorso sicut res vna vt supra expositum est. Et fit totū ꝫ vnā litterā. i. fit totus pāniculus quasi sustētatus venis ⁊ carne glandosa ⁊c. Uel ſm ꝙ littera manet sustentat̃ lacertis qui oēs sunt post eius ⁊c. Sequitur alia pars.

¶ Quidam vō dicunt non pertransit vt dicatur ꝙ in syphac sint genera villoꝝ contextorum ſm partes notas villorū qui sunt instrumēta virtutum trium naturaliū. Et isti qdē nō est possibile vt dicant illud in tunicis venarum ⁊ vesice ⁊ matricis nisi de aliquo pāniculoꝝ imo est corpus singulare.

¶ In hac parte. d. Auic. ponit sniam quorūdā de cōmistione villoꝝ in ipso syphac ⁊ duo facit. Primo ponit opinionē ipsoꝝ satis generalē de cōmistione villoꝝ in mēbris pāniculosis. Scđo ipse remouet iudiciū istoꝝ ꝓpter quedā specialia mēbra. Scđa pars ibi (Proxime.) Et isti quidē nō est possibile ⁊c. De his duabus partibus dixit ꝑmo. Quidā vō dicūt ꝙ nō pertrāsit vt dicat̃. i. verū est ꝙ syphac. i. in quolibet mēbro pāniculoso cōtinēte sunt genera villoꝝ ꝯtextoꝝ ſm partes notas villoꝝ que sunt instr̄a virtutū triuꝫ naturaliū. s. ministrantiū vt attractiue retētiue ⁊ expulsiue. Dixit scđo istud dictū generale mūdificatio. Isti quidē nō est possibile vt dicāt. i. istud nō est veꝝ in tunicis venarū vesice ⁊ matricis nisi de aliquo pāniculo: imo est corpus singulare. ¶ Circa ītelligētiā qrū partiū satis ītrinsecarū ⁊ obscuraꝝ est cōsiderandū ꝙ quidā sunt arbitrati ꝙ oīa mēbra pāniculosa ⁊ maxime aliquoꝝ contentiua obiecti vt sunt stomachus ⁊ ītestina cōponunt̃ ex duobus tunicis vel pāniculis: in vno quoꝝ eēt ꝑncipal'r vnū genus villoꝝ vt in extrinseco genus villoꝝ latitudinaliū: ⁊ in ītrinseco essent cōmixti villi transuersales cū lōgitudinalibus: per villos ītelligēdo ꝑtes mēbroꝝ ad modū filoꝝ ꝓtensas ꝑ mēbra: que fila quādoqꝫ īcedūt ſm diametrū lōgitudīs mēbri ⁊ dicunt̃ lōgitudinales. qnqꝫ ſm diametrū latitudinis ⁊ dicunt̃ latitudinales. qnqꝫ ꝓtendunt̃ per mēbruꝫ taliter vt capiāt aliqđ de diametro latitudinis ⁊ lōgitudinis ⁊ vocant̃ transuersales. ¶ Notandū scđo de mēte. d. Aui. ꝑma ꝑmi de mēbris. ꝙ hmōi genera villoꝝ sunt instr̄a virtutū naturaliū aīe ministrantiū differēter. Nā mediātibus villis lōgitudinalibus perficit̃ oꝑatio virtutis attractiue que est attractio ⁊ mediātibus latitudinalibus ꝑficit̃ oꝑatio expulsiue ⁊ mediātibus transuersalibus ꝑficit̃ oꝑatio retētiue: ⁊ maxime hoc intelligēdo de mēbris habētibus oꝑationes toti cōes: qꝛ mēbra particularia ꝓ oꝑationibus ꝓprijs nō necessario īdiguerūt hmōi villis saltē manifestis: sed ad has oꝑationes ꝑficiēdas sola sufficit ipsoꝝ mēbroꝝ ꝓpria complexio: vt expresse colligit̃ in doctrina de virtutibus: iō bene dictū suū ītelligebāt de mēbris pāniculosis alia corā obiecta continētibus. ¶ Tertio aduertēdū ⁊ est declaratio ꝑmi notati ꝙ cā ꝓpter quaꝫ fuerūt isti moti ad hoc ponēdū. s. ꝙ oīa talia mēbra hñt duas tunicas: in quarū vna exteriore eēnt maxime villi latitudinales ⁊ in interiore lōgitudinales cū trāsuersalibꝰ fuit satis apparēs: qꝛ attractio vnius obiecti ⁊ expulsio eiusdē sunt motus satis cōtrarij: ne ğ hoꝝ instr̄a sese mutuo īpedirēt: vt supra motus lōgitudinaliū īpediret motū latitudinaliū nō fuit ꝯueniēs huiusmodi villos in eadē tunica eē cōtextos: sed melius fuit istos in diuersis tunicis fore situatos: vnde sat̄ vtile fuit vt villi attrahēdi ⁊ retinēdi eēnt simul. Cā aūt quare ꝯstituti sunt villi latitudinales in tunica exteriori ⁊ lōgitudinales in īteriori fuit ꝑꝑ hoc: qꝛ attrahēs meliꝰ attrahit dū īmediate attrahibile ꝯtingit. Itē qꝛ qđ attrahit̃ sub rōne ꝯuenienter attrahit̃: ideo fuit ꝯueniēs mēbrū attrahēs ſm instr̄a attrahēda ꝯtingere attrahibile. Et ꝑ idē pꝫ ꝙ fuit ꝯueniēs villos trāsuersales in eadē tunica eē cōtextos. Et ꝓpter oppositas cās pꝫ: quare cōueniēs fuit villos latitudinales in tunica exteriore esse ꝯtextos. Istud fuit motiuū istoꝝ: ⁊ hoc est iudicio meo qđ voluit in prima parte. legat̃ ergo sic littera. Quidā dicūt nō ꝑtransit vt dicat̃. i. verū est ꝙ in syphac. i. in quolibet pāniculoso mēbro ꝯtinēte ⁊ operāte oꝑationē cōmunē sunt oīa genera villoꝝ ꝯtextoꝝ ſm partes notas. i. ſm partes sensibiliter differētes. in duabus tunicis ipsius membri. i. ītrinseca ⁊ extrinseca. Et addit declarando supple dico villoꝝ qui sunt instrumēta triū virtutū naturalē vt supra expositum est. Et hoc dixit quodāmodo tacite reddēdo causam motiuaꝫ istoꝝ: qꝛ isti villi sunt instr̄a virtutū operationū ꝯtrariaꝝ: ne ergo sese impediāt fuit ꝯueniēs: vt supra ⁊c. Qđ dictū. d. Auicē. mōdificans dixit. Et isti quidē nō est poſe vt dicāt istud in tunicis venarū ⁊ vesice ⁊ matricis. quasi dicat: lꝫ verū sit hoc. s. in mēbris habētibus duas ⁊c. vt plurimū villi sint ſm ordinē ⁊ situꝫ supra positū situati: tamē non est verū generaliter ꝙ omnia mēbra neruosa vel pāniculosa contētiua ⁊c. habeāt villos ꝯtextos in diuersis tunicis: qꝛ hoc fallit in his primis de quibus in littera: ⁊ hoc qꝛ nullū primoꝝ duoꝝ mēbroꝝ est compositūꝫ ex duabus tunicis. nō hoc est verū de matrice ex duobus pāniculis cōposita: de qua tamē pāniculus interior est corpus vnum singulare pāniculosum: ⁊ tamē in eo sunt omnia villoꝝ genera ꝯtexta. Qđ aūt vene ⁊ vesica sint ex vnica tunica tm̄ ꝯstituta est expresse de mente. d. Auicē. prima primi doctrina de mēbris. ⁊ ꝙ matrix ex duabus tunicis cōponat̃: ⁊ tamē in ītrinseca tunica sint contexta omnia villoꝝ genera est de mēte eiusdē scđa tertij. cap. i. īfra a ꝑncipio per vnā columnam. Neqꝫ cōcludit motiuū eoꝝ: qꝛ lꝫ villi latitudinales ⁊ lōgitudinales sint ad diuersas operatiōes vt ad attractionē ⁊ expulsionē: ⁊ vna operatio videat̃ aliā impedire nō ꝓpterea est concludēdū ꝙ oporteat istos villos in diuersis tunicis esse ꝯtextos: qꝛ possunt taliter disponi in vna tunica vt villi lōgitudinales nō īpediēt latitudinales: ⁊ hoc precipue quādo illa tunica erit spisse ⁊ solide substātie vt est ītrinseca tunica matricis multū venosa. Nā in parte magis ītrinseca situant̃ lōgitudinales: ⁊ in parte magis extrinseca situantur latitudinales: ⁊ hoc est qđ dicit textus. Et istud qdē nō est possibile vt dicāt. i. nō est hoc generaliter verū vt pꝫ in tunicis venarū. ⁊ vesica que. s. ex vnica tunica tm̄ cōstituit̃: ⁊ tamē sunt mēbra pāniculosa cōtinētia ⁊c. Nō est etiā veꝝ de matrice habēte duas tunicas. Et si littera dicat vbi de quo pāniculoꝝ falsificat̃ qđ dictum est vt de pāniculo ītrinseco: ⁊ sic est littera clara. Et si littera iacet nisi dꝫ sic exponi. Et matricis in qbus falsificat̃: vt dictū est: ⁊ supple nō est veꝝ qđ dicit nisi de aliquo pāniculoꝝ vel de aliquo mēbro pāniculoso vt stomacho ītestinis ⁊c. Prima littera mihi magis placet vt dicat vbi de aliquo ⁊ nō dicat nisi. quomodocūqꝫ repiat̃ habes litterā clarā: ad eundē tamē sensum retorquendo ⁊c. ¶ Sꝫ circa vnū hic suppositū cadit vna leuis dubitatio: quoniā supponit̃ vesicā habere tm̄ vnā tunicā ⁊. d. A. tñ. 19. tertij ca. i. ponit eam habere duas tunicas. Idē dixit Auer. ꝑmo colliget. ¶ Ad hoc pōt dici duplex respōsio. Prima est ꝙ verū est ꝙ habet duas tunicas ſm veritatē sed vnicā tm̄ habet ꝫ apparētiā: qꝛ sunt occulte ⁊ inseparabiles. Uel aliter ēt melius dicat̃ ꝙ vesica nō habet nisi vnicā tunicā totā eius capacitatē ambientē. ſm partē aūt ipsius habet duas. s. ſm partē illā ſm quā ad vesicā pertingūt pori vritides vt ſm partē supiorē ipsius. Si enim vnica fuisset tunica solū: repleta vesica potuisset vrina regurgitare versus renes: aut ēt cōprimēdo partes pectinis debuisset sursum ascēdere vrina: cuius oppositū manifestat experimētū. Fuit ergo expediēs ibidē eē duas tunicas ꝑforatas foraminibus nō directe sibi appositis ꝑ q̄ defert̃ vrina in vesicā. Uñ cū ītrat ꝑmā tunicā labit̃ supra supficiē. Secundo vsqꝫ dū occurrat foraminibus in secūda tunica ⁊ ibi īgredit̃ in cōcauitatē vesice ⁊ sic impleta vesica ⁊ extēsa tunica ipsa quo ad partē superiorē tunc occurrūt foramina īterioris tunice tunice supiori ⁊ sibi inherēt: ⁊ proinde quanto magis vesica replet̃ ⁊ extendit̃ tāto magis ꝓhibetur exitus vrine vt loco eodē. ¶ Ad propositūꝫ itaqꝫ nostrū: qꝛ ꝑs supior vesice fuit in creatione tenuis ꝑter alias vtilitates: fuit ꝯueniēs vesicā q̊ ad illā ꝑtē hēre duas tunicas vt potuissent villi q sūt istr̄a ṽtutū ꝯuenięter disponi: qꝛ in vnica tm̄ nō potuissent secus eē de ꝑte īferiore ipsiꝰ vesice q̄ creata fuit spisse sube: qꝛ sup fūdū ipsiꝰ residet aq̊sitas mordicatiua: potuerūt ğ gña villoꝝ in eadē tal'r disponi vt sese nō īpedirēt in oꝑationibꝰ: ⁊ hoc sufficit. d. A. ad ꝓbandū ꝯ illos ⁊c. Sequitur alia pars.

¶ Et ista duo velamina tutamina sunt viscerū cōcauitatis īferioris. Cunqꝫ perueniūt ad pectinē fiunt in eis duo foramina stricta. q. ipsa ambo sint per que transit lumbare a dextra ⁊ sinistra in eis inseparabilia donec fiant sicut due chiste duorum ouorum.

¶ In ista ꝑte postqꝫ spāliter diuisim supius posuit anathomiā myrach ⁊ syphac ponēdo cū hoc ipsoꝝ vtilitates: iā sūmatim colligit ipsoꝝ amboꝝ sil' iuuamētū qđdā gñale: ⁊ duo facit. Nā ꝑ facit qđ dictū est. Scđo ipse ponit quēdā modū cōpositiōis ⁊ terminatiōis ipsoꝝ apud pectinem. Secunda ibi (Cūqꝫ perueniunt ad pectinē.) ¶ Dicit ꝑmo ꝙ ista duo velamina. i. isti duo pāniculi tutamina sūt viscerū ꝯcauitatis īferioris. i. organicoꝝ mēbroꝝ cōtētoꝝ in cōcauitate īferiori. ⁊ clara ē lr̄a. Dicit scđo. s. descēdēdo: qꝛ ipsoꝝ origo vt supra dictū est versus diaphragma: fiūt in eis duo foramia stricta q̄si ābo sint ꝑ q̄ trāsit lūbare dextrū ⁊ sinistrū ī eis īsepabilia donec fiāt sic̄ due chistes duoꝝ ouoꝝ. Pro ītelligētia cuiꝰ scđi dci sūt

quedā notāda maxime ad ītelligētiā terminoꝝ: q̄ꝛ talis recta ītelligētia multū ꝓficiet sequētibus. ¶ Prio ḡ aduertēdū ꝙ ꝑ pectinē debem⁹ ītelligere ꝑtē illā ventris q̄ est circa os femoris in fine illioꝝ ⁊ circa radicē virge in viris ⁊ circa os extrīsecū vulue in mulierib⁹. ¶ Scd̄o aduertēdū ꝙ ꝑ lūbare ītelligūt hic medici suspēsoriū vel suspēsoria testiculoꝝ: nō dico bursam testiculos suspēdētē: q̄ꝛ talis a medicis appellat̄ osseuꝫ: ⁊ aliq̄n eam appellauit Gal. pudēdū aliq̄n virile. Sꝫ ꝑ lūbaria ītelligere debemus vasa seminaria dicta q̄ tm̄ sunt duplicia: qm̄ quedā suꝑ testiculos sunt posita ⁊ ad eos terminant̄ ad extrema suꝑiora testiculoꝝ: deīde descendūt ad aliud extremū īferi⁹: deīde iterato sursuꝫ ad eadē extrema reuoluunt̄: vn̄ talia dicta sunt īuoluta ⁊ vocant̄ ꝑparatoria: q̄ꝛ mām̄ spermatis testiculis deferēdo disponūt ⁊ preparāt: ⁊ hm̄ōi voluit Arist. sperma generari ⁊ nō in testiculis. Quedā seruiūt testiculis seruitio delatorio tm̄ deferendo ip̄m veꝝ sperma versus radicē virge deorsuꝫ ꝓus descēdēdo versus anū ⁊ collū vesice: deīde ascēdendo ad radicē virge vt tādē ꝑ cānales ꝓprios virge deferat̄ in locū debitū cōceptiōis. Hoc dictū est in viris: sil'r ēt ⁊ in mulierib⁹ reꝑiunt̄ ⁊c̄. tn̄ multū differēter: quorū diuersitas ad p̄ns adducere nō ꝯuenit: vnū tn̄ nō tacebo qd̄ est de mēte. G. 14. de vtilitate particularū qd̄ fortassis in oꝑe vtilitatē afferet. s. ꝙ hm̄ōi vasa vt in fen patebit in viris non circūuoluunt̄ testiculis ne ipsis īmediate adhereāt ⁊ cōtāgant: sed īter ipsa ⁊ testiculos cadit vna caro media glādosa: nō sic aūt est in mulieribus: sꝫ īmediate testiculos tangūt mulierū. Et hoc ꝑꝑ laxitatē testiculoꝝ viroꝝ respectu vasoꝝ suoꝝ solidoꝝ ⁊ duroꝝ respectu vasoꝝ in mulieribus cōparatione suoꝝ testiculoꝝ. Modus autē originis hoꝝ vasoꝝ est dexto ⁊ sinistro in aliq̄bus cōis ⁊ in aliq̄bus differūt. Cōueniūt quidē q̄ꝛ q̄dlibet illoꝝ originat̄ supra renes ⁊ eodē modo ꝯtexunt̄ ⁊ eisdē cōsustētant̄. Sꝫ differūt qm̄ lūbare dextrū originat̄ suꝑius a vena chilis: ⁊ arteria adorti īmediate in directo renis dextri: lūbare v̄o sinistrū nō originat̄ sic sursum ab arteria vel vena chilis ꝑ dorsuꝫ ꝓtēsis: sꝫ īmediate originat̄ a vena emulgēte ad renē sinistrū terminata. Modus aūt sp̄alis originis talis est: qm̄ a dextra corporis ꝑte corā rene dextro a corpore arterie ⁊ vene chilis ꝑ dorsuꝫ descēdētiū originānt̄ rami plurimi fere ꝑ totū ⁊ paucissimi ab arterijs ⁊ venis emulgētib⁹ tēdētib⁹ in renē dextrū: qui siq̄dē rami multipliciter cōtexunt̄ vn̄ in vnū corpus sunt ꝓtensi īfra renē ip̄m dextruꝫ. In ꝑte v̄o sinistra a venis ⁊ arterijs emulgētib⁹ tm̄ originant̄ plurimi rami q̄ tādē ēt ꝑ fortē adinuicē cōmistionē īfra renē sinistrū in vnū corpus protendunt̄: ⁊ tāta est istoꝝ anfractuū ramoꝝ facta vehemēs īuolutio ⁊ cōmistio: ꝙ si velles vnū istoꝝ ramoꝝ īcidere nō posses sine alio vel alijs. Et hoc est qd̄. d. A. dicit 2° tertij cap. 1. cuꝫ dixit. Et in meatib⁹ q̄dē veniētibus ad duo oua. i. de istis vasis veniētib⁹ ad testiculos. Et de venis pulsatilib⁹ ⁊ q̄etis p̄limū ramificat̄ ex vena pulsatili ⁊ vena q̄eta q̄ sunt due radices ramificātes plurimoꝝ anfractuū ⁊ īuolutionū q̄ tādiu ramificant̄ sup. ⁊ cōmiscent̄ donec īcisio tua quā in vna illaꝝ duaꝝ facis supple vel facere ītēdis fit sil'is īcisioni tue: quā facis supple vel facere ītendis in pluribus venis ⁊c̄. Sunt ēt hm̄ōi corpora sustētata carne glādosa q̄dā. Et ex his dict̄ pꝫ clarū verbū. d. G. 14. de vtilitate ꝑticulaꝝ cū dixit. Adinuenit nā vasis sꝑmaticis lōgū qd̄dā corpus ⁊ varicosuꝫ ⁊ cōcauū ampliās ⁊ dilatās vsq̄ p̄limū vndiq̄ sic̄ pol'e erat ad susceptionē copiosaꝫ multi sꝑmatis ⁊c̄. Et ex his oīb⁹ corrolarie pꝫ p̄mo veritas dicentiū ꝙ vasa p̄dicta ortū hn̄t a corde ⁊ epate. qd̄ veꝝ est mediate: q̄ꝛ mediātibus vena chili ⁊ arteria magna. Pꝫ 2° ꝙ sub̄a istoꝝ vasoꝝ est ad rubeū declinās ⁊ maxīe circa ipsoꝝ p̄ncipiū: est enī venosa. Pꝫ 3° quare vas dextrū est deferēs sanguinē calidiorē ⁊ magis spirituosum sinistro. Et ex hoc vltimo pꝫ: quare rustici volētes ḡnare masculos stringūt sinistrū testiculū tauri vt effundat̄ semen ex dextro tm̄ qd̄ est calidius secunda tertij de signis masculinitat̄. Et quādo talia vasa vt supra dictū est sunt delatiua māe spermatice ad testiculos: fuit expediēs a nā syphac ordinari duo foramina: qm̄ talia vasa ad testiculos veniētia vident̄ syphac ꝑforare in suo descēsu in duobus locis vt a dextris ⁊ a sinistris in fine illoꝝ supra os pectinis. Per hūc ergo pāniculū sic ꝑforatū descēdūt dicta vasa vsq̄ ad cōtactū testiculoꝝ vt supra dictū est. Pāniculus aūt talis ꝑforatus dicit̄ tanq̄ defensaculū ⁊ coopertoriū: taliū vasoꝝ: lꝫ rōnabile ⁊ credibile fit p̄ter dictū pāniculum esse appropriatū pāniculo hm̄ōi vasa īmediate circūdātia: sicut ēt quelibet vene vltra sub̄am venosaꝫ ponunt̄ hēre pāniculū cooperiētē. qd̄ manifestat̄ per hoc: q̄ꝛ a p̄atibus membroꝝ pāniculosoꝝ maxime pleurie appet pulsus serrinus ⁊ tensus. qd̄ nō esset nisi q̄ꝛ vene vltra sub̄am ꝓpriā haberēt pāniculū cooperiētē habētē cuꝫ alijs pāniculis colligātiā. ꝓ hoc etiam alie possent rōnes adduci. ¶ Sed hic diligēter obsecro attēdatis: q̄ꝛ in hoc sepe fallunt̄ medici precipue chirugici. ꝙ nō s̄m cōem doctrinā auctoꝝ ille pāniculus syphac ab illis locis vbi ꝑforat̄ īferius descendēs cooperiēs dicta vasa in p̄n° sui s̄m nām est sicut clausus īmediate fere attingēs vasa quāuis possit dilatari ⁊ frāgi ꝑ accidēs. Cūq̄ a p̄n° ꝑforationis ꝑtrāsiuerūt vasa: tūc īcipit dilatari ⁊ elōgari: ⁊ nō cessat eius elōgatio augeri vsq̄ ad testiculos: ad quos cū ꝑuenit dilatat̄ dilatatione multa vt ꝯtineat dictos testiculos: demū versus fineꝫ testiculoꝝ iterato ꝯstringit̄: ⁊ ex hoc pāniculo syphac taliter situato ⁊ alio pāniculo spissiore ⁊ grossiore talē habētē ad ip̄m syphac habitudinē qualē hꝫ myrach ꝓpriū vētris simul cū cuti ad syphac veꝝ ꝯstituit̄ bursa testiculoꝝ siue osseum. Cōstituit̄ ḡ osseū ex duabus tunicis. tunica. s. ītrinseca q̄ est ipse pāniculus syphac sic distēsus. ⁊ tunica extrinseca habēte ortū ex parte femoris continuata retro apud collum vesice: ante v̄o ad ipsam virgam ⁊ a lateribus ambobus īguinibus. Et dictus pāniculus īterior syphac a p̄n° ꝑforationis ei⁹ dr̄ cōiter a medicis dydym⁹. Lꝫ īueniā Cōciliatorē in dr̄ia. 37. dydymū appellare vasa feminaria suꝑiora ⁊ nō ipꝫ pāniculū. In hac ēt sn̄ia īueni Gerardū in suis glosulis sup viatico. Reliquos oēs īuenio vno verbo sentiētes ꝙ ipse syphac ꝑforatus ⁊ īferius distēsus appellat̄ dydymus. Et sic de cōi doctrīa teneam⁹ ne equocare ꝯtingeret cū īferius de ruptura ⁊ dilatatiōe dydymi tractabit̄. Et hoc bene mēti teneatis ꝓpter equocationes euitandas. Et ex his bene intellect̄ habetis optimā ītellihētiā ad futura. Ad veritatē postremo pro ītelligentia vnius ꝑticularis textus: ꝙ ipse syphac vel dydym⁹ nō est vnus ꝯtinēs in vna ꝯcauitate ambos testiculos: sed ex eo pāniculo fiūt due ꝯcauitates duob⁹ testiculis appropriate: ⁊ hoc fecit nā ne vnus testiculoꝝ aliū ꝯtāgeret: ⁊ cōsequēter ne vnius nocumētum facile alteri cōicaret̄. Et ex his oībus clara est lr̄a: lego ipsaꝫ. Cūq̄ ꝑueniūt ad pectinē. s. tales pāniculi descēdēdo. fiūt in eis duo foramia stricta sup. a nā stricte. i. fere adequate continētia ipsa vasa in ipso p̄n° q̄si ipsa ambo sint per q̄ trāsit lūbare dextrū ⁊ sinistrū. dixit quasi ꝑꝑ pāniculū suꝑiorē per quē nō ꝓprie dicūtur ꝑtrāsire sed ꝑ inferiorē tm̄. Tn̄ inuit ꝙ ēt pāniculus suꝑior format̄ ita vt. s. a p̄n° sue aꝑtionis sit multū strictū orificiū: deīde dilatat̄ ad cōpositionē ossei sicut ēt īferior lūbare. i. vas seminariū dextrū ⁊ sinistrū. q̄ q̄uo ꝯueniāt ⁊ differāt dictū est supra. In eis orificijs īseparabilia. i. ꝑ nām adapte cōtenta in eis orificijs q̄ꝛ nō sunt nāliter latiora q̄ grossiora sint talia vasa: lꝫ accidētaliter possint dilatari ꝑꝑ quorū dilatationē fiūt diuerse sp̄ēs hernie vt īfra videbit̄ capl'o sequēti: donec fiant due chistes duoꝝ ouoꝝ: q̄ꝛ tūc hm̄ōi orificia cū īferius descēdūt pāniculi dilatant̄ ad plus ꝯtinēdū q̄ ipsa vasa tm̄: q̄ꝛ ad ꝯtinenduꝫ ipsa oua vel testiculos: ⁊ hoc est qd̄ dixit illa pars.

¶ Et sub duobus velaminib⁹ est zirbū: ⁊ zirbū q̄dē est cōpositū ex duob⁹ pāniculis quoꝝ vnus cooperit aliū inter quos sunt arterie plurime ⁊ vene pauciores eis. Et figura eius est sicut kistis ⁊ est ligatum cum stomacho ⁊ meseraicis ⁊ cuꝫ collo: ⁊ eius processio est ex eo quod descendit ex superfluitate alberiteron apud stomachum ⁊ duodenuꝫ ⁊ eo quod ascendit ex superfluitate eius ⁊ apud pectinem.

¶ In ista ꝑte post doctrinā anathomie p̄moꝝ duoꝝ pāniculoꝝ vt myrach ⁊ syphac iā dat nobis notitiā tertij panniculi īmediatius viscera maxime quo ad ꝑtē an̄riorem ꝯtingētem vt zirbi adipini: ⁊ tria fac̄. Nā p̄ dat notitiā cōpōnis ei⁹. Scd̄o ipsius figure ⁊ colligātie. Tertio ipsius origīs. 2ª ibi (Et figura ei⁹.) 3ª ibi (Et eius ꝓcessio.) ¶ Primo ergo ponēdo p̄us ordinem situs eius dixit. Et sub duob⁹ velamib⁹ ē zirbus: ⁊ ꝯtinuādo ipsi⁹ cōpōnē addit: ⁊ zirbū q̄dē est cōpositū ex duob⁹ pāniculis: quoꝝ vn⁹ cooꝑit aliuꝫ: īter quos. s. pāniculos sūt arterie p̄lime ⁊ vene pauciores eis. s. arterijs. ¶ Dixit 2° ⁊ figura ei⁹ est sic̄ chistis: addit ꝯn̄ter ꝙ ē ligatū cū stōcho ⁊ meseraicis ⁊ cū colō. ¶ Dixit 3° p̄ncipal'r quātū ad ipsi⁹ originē ꝙ ei⁹ ꝓcessio. i. origo ē ex eo qd̄ descēdit ex supfluitate beriterō. i. syphac apud stōchū in duodenū: ⁊ in eo ascēdit ex supfluitate ei⁹ inferi⁹ ⁊ apud pectinē. ¶ Pro ītellectu q̄rū ꝑtiū ē p̄° ꝯsiderādū ꝙ. d. A. in declarādo anathomiā isti⁹ pāniculi nō posuit ipsi⁹ iuuamēta sic̄ fecit ī alijs: ⁊ h̄ est q̄ꝛ in mult̄ cōicat cū alijs. Prio q̄ꝛ cōprehēdit ītestina maxīe q̄° ad ꝑtē an̄riorē: ⁊ ligat ipsa ⁊ iuuat ad expulsionē fecū ⁊ alioꝝ supfluitatū cōprimēdo posteri⁹ sic̄ syphac ⁊ ꝓhibꝫ īflationē vehemētē ⁊ nimiā distēsionē ītestinoꝝ ꝑꝑ vētositatē ⁊c̄. Cōicat ēt in p̄cipuo iuuamēto cū myrach in h̄. s. ꝙ iuuat digōnē calefaciēdo sua spissitudīe ⁊ vnctuositate. Et hāc vtilitatē maxīe īnuit. d. A. ex mō cōpōnis ipsi⁹ cū dixit ꝙ ī cōpōne ei⁹ ītrāt p̄lime arterie ⁊ vene pauciores: nō explicuit de pīguedīe: q̄ꝛ h̄ notissimū extat. Dubiū āt erat nunq̄d eēt vn⁹ pāniculus tm̄ vel eēnt duo. Dubiū ēt eē poterat nunq̄d vene apparēter ꝓpter ipsius sub̄am desseminate essent ꝓprie vene vel arterie: idcirco hoc totū declarauit vt pꝫ in lr̄a. ¶ Scd̄o

lla. ¶ Scđo notandū principaliter ꝙ quia zirbus vel omentū qđ
idē est datū est aīali ad calefaciēdū vt Gal. 5° de iuuamētis: idcir-
co fuit ꝯueniēs ipm eē talis modi cōpōnis. necīa enī sibi fuit spissi
tudo vt ꝓhiberet dissolutionē caloris nālis: imo vigoraret reuer-
berādo. fuit etiā necīa leuitas ne sua ꝗuitate stōchū coartaret vel
ītestina. Et qm̄ vtrūq; nō bene fieri potuisset per vnicā tunicā ꝯue
niēs fuit vt ex duab⁹ cōponeret̄ tunicis tenuib⁹ ⁊ nō grauātib⁹ vt
ipsis duab⁹ mediātib⁹ opportuna fuerit calorꝭ reuerberatio qđ p
vnicā tunicaꝫ fieri nō potuisset. Et qm̄ vt idē Gal. addidit res que
est creata ad calefaciēdū opꝫ ꝙ sit calida in virtute īdiguit vt per
ei⁹ subām multe vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles forēt seminate: ⁊
ēt multa pīguedo ipm eēt circūdās: quā qdē pīguedinē voluit. G.
ibidē eē in corpore humano calide cōplexionis qđ ꝓbat per velo
citatē accēsionis ei⁹ ⁊ ipsi⁹ ꝓpinqtatē ad nām ignis. Et exinde vr̄
velle ꝙ nō solū calefacit reuerberādo sed ēt potissime caliditatē
multiplicādo. Pro īcidēti igit̄ aduertatꝫ ꝙ nisi foret auctoritas. d.
Aui. ꝑma ꝑmi de cōplexionib⁹ mēbroꝝ q īter frīda cōnumerauit
pīguedinē: ꝓbabilius mihi videret̄ ipsaꝫ pīguedinē esse calide cō-
plexionis ꝙ̄ frīde. Ad hoc enī vident̄ motiua deducē: maxime qꝛ
extra corp⁹ humanū ponit̄ calide cōplexionis: ēt qꝛ vt oēs testant̄
mā illius est vnctuositas sanguinis ⁊ ipsius ꝑs calidior: cū ꝫ gñet̄
maxime circa mēbra calida vt cor ⁊ renes: quoꝝ caliditas plus fa
cit ad calefaciēdū ꝙ̄ aer īspissatus ad īfrīdādū. Propter quā cām
dixerūt qdā ꝙ neruus cordis calidior est carne pedis videt̄ posse
ꝯcludi ꝙ ipsa sit calide cōplexionis. Pro hoc ēt fiat motiuū de lar
done q gñat̄ īter cutim ⁊ musculos ad quē locū lꝫ ibi nō terminat̄
aeris attractio sine forti ipsi⁹ alteratione: ⁊ lꝫ ibi sit pāniculus my
rach ipse est multū carnosus calefaciēs ⁊c̄. Et ꝑ hac parte videt̄
esse clara snīa Arist. 2° de partib⁹. c. 1. circa fineꝫ ⁊. 3. ca. Adducē ēt
pōt per hoc alia motiua que a questionatorib⁹ adduci solēt: ad q̄ꝝ
aliq̄ male ꝯm rei veritatē rn̄deri pōt vt memini al's me dixisse cuꝫ
legerē illā mām: qꝛ nō appet modus q̄uo circa cor possit a frigido
supra cutē coagulari. Cū vt dicūt doc. nerui qdā corꝑis quo ad cō-
plexionē quā hn̄t ꝯm distantiā vel ꝓpinqtatē ad fonteꝫ caloris vt
ad cor sūt calidi respectu cutis. Et ꝑꝑ hoc dixit Gal. 1. cōplexionū
ca. vlt. versus finē. Et neq; qdē poſ̄e est ꝙ pīguedo in circuitu epa
tis coagulet̄ neq; in circuitu cordis neq; in circuitu alicui⁹ mēbro-
rū vehemētis caliditatis ⁊c̄. Cui⁹ tn̄ oppositū manifestat experiē-
tia cū circa cor gñet̄: ⁊ hoc dixit: qꝛ supponebat ꝙ a dn̄ante frigo-
re supra cutim coagularet̄: qꝛ vt ipse ibidē refert vr̄ esse pīguedo
similis oleo īspissato. ⁊ ēt qꝛ a calido liquefit: ⁊ exīde visus est mul
tū duble loq: imo cū sua pace ꝯtra sensum: ⁊ hoc fecit qꝛ suppone
bat ꝙ a frīdo supra cutim coagularet̄: ⁊ ex alia parte sentiebat vt
re vera sentiēdū est ꝙ partes ꝓpinque cordi quātū nāliter frīde:
tn̄ merito situs sunt actual'r cuti calidiores. Et ꝑꝑ idē fundamētū
coact⁹ est Cōciliator. 5. parti. ꝓble. ꝓble. 5. in fine. dicē ꝙ pīguedo
circa cor gñata est alterius nāe ab alia pīguedine: vel ꝙ ꝯsiderata
cōplexione cordis tm̄ nō possit ibidē pīguedo gñari: sꝫ hoc fit a nā
ꝑꝑ finē. cū tm̄ vt manifestū est ꝑter finē requirat̄ agens. Propter
hec itaq; mihi vt ꝑncipio apparuit salua semꝑ auc̄te maioꝝ ꝙ ip
sa pīguedo sit calide cōplexionis: ⁊ ꝙ ipsa a frīdo coagulet̄ vel ali
quo mō īspisset̄: nō qdē ab agēte frīdo respcū cutis: sed a diminu-
to calido respcū illius vnctuose ⁊ vaporose māe sanguinee ex qua
gñat̄: que mā ꝑꝑ ei⁹ possibilitatē a debili calido per frīditatē in ip
sam mām agētē īspissat̄ ⁊ quodāmō coagulat̄ ⁊ nō ꝯgelat̄ vt aliq
existimabā: neq; necesse fuit vt qđcūq; hoc mō īspissatū īspissetur
ab agēte frīdo neq; qđ ipm sic īspissatū sit formal'r frīdū vt de plū
bo liquefacto in aere libero tēpore estatꝫ posito tꝫ ꝙ tn̄ ibi coagu-
lat̄ a satis ītēso calido: debili tn̄ ⁊ remisso respcū māe coagulāde:
ꝑmanente ēt cū eo post coagulationē formali caliditate notabil'r
ītēsa imo vſtiua: ⁊ cū isto mō imaginationis soluet qlibet exerci-
tatus facile hincinde difficultates que in ista mā oriunt̄ sustētan-
do ēt cū his dicta auctoꝝ vt ꝙ a frīdo coagulat̄ ⁊c̄. Posset ēt ꝓba
biliter qs dicē si placeret ꝙ ipsa pīguedo gñat̄ a calido dn̄ante sic
termināte ⁊ īspissante sicut ēt est de gnōne epatis que gnō largo
vocabulo dr̄ coagulatio vel ꝯgelatio. cuꝫ dicit̄ ꝙ epar est sanguis
cōgelat⁹: ita dici posset de tali gnōne pinguedinis: ⁊ iste modus vr̄
magis ꝯsonus dictis Aristo. locis supra allegatis. Cū h̄ tn̄ dicerē si
placet ꝙ id qđ remanet post gnōnē est minus calidum ꝙ̄ mā ex q̄
gñat̄: lꝫ hec dīgō fiat a calido: nec hoc est īcōueniēs sicut dr̄ de epa
te respcū sanguis qđ est min⁹ calidū ꝙ̄ sanguis: vt pꝫ caplo de cō
plexionib⁹ mēbroꝝ. Et hoc qꝛ per dīgōnē fit in sanguine resolutio
partiū calidarū: sicut ēt dicim⁹ de gnōne lactis que fit a calido ex
mā multo calidiore ꝙ̄ sit ipm lac: ⁊ q hēbit modū sustētādi de la-
cte ēt hēbit modū ad hoc sustētādum. Et spāliter hic nō obstat qđ
obycit̄: qꝛ liquefit a calido: ꝫ coagulat̄ a frīdo. Dicat̄ breuiter ꝙ il
la auctoritas īdiget multa limitatiōe quā ad ꝑsens adducē nō ꝯue
nit: sed sufficiat pro nūc dicē ꝙ illa auctoritas nō hꝫ vniuersalita-
tē sic absolute ītellecta: qꝛ ꝯm hoc fere ꝓbari posset oīa metalla a
frīdo ꝯgelari: qꝛ a calido liquefiūt: ⁊ sic oīa ponerent̄ cōplexionis
frīde: ⁊ sic aurū eēt frīde cōplexionis qđ nō est verū. In sūma igit̄
tenerē ꝓbabilius ꝙ ipsa pīguedo sit calide cōplexionis ꝙ̄ frigide
respcū cutis: ⁊ sic intrās in cōpōne zirbi positiue iuuat ad dīgōneꝫ.
Et pro hac snīa ēt est auctoritas exꝑssa Auer. 2. collꝫ de iuuamen-
tis sepi. Et lꝫ fecerim aliq̄liter digressionē a ꝑncipali: qꝛ tn̄ phan-
tasie sic ad ꝑsens occurrit: volui que occurrebāt in ꝑsens adducē:
⁊ al's fortassis istaꝫ determinabo mām. Et ex hac vtilitate cōposi-
tionis ipsius zirbi reddi pn̄t cāe q̄rūdā apparētiarum. Primo q̄re
nā ordinauit vt ipse zirbus cooperiret in hoīe tm̄ oīa ītestina cuꝫ
in reliqs aīalib⁹ hoc non appeat: cui⁹ cā assignat̄ per hoc: qꝛ cū hō
īter cetera aīalia sit debilissimū aīaliū īdigestior: vt voluit. d. G. 5.
de iuuamētis: per hoc. s. ꝙ ei⁹ cutis tenuior est ⁊ plus ꝑuata pilis:
fuit ꝯueniēs ad vigorādā dīgōnē membroꝝ nāliū ipsum zirbū oīa
cooperire ītestina. Posset ēt per hoc alia assignari ratio: que pōt
colligi de mēte Aristo. 10. ꝓblema. ꝓble. 51. Quia hō inter cetera
aīalia est recte stature ⁊ plus aptū recipere occasiones ad nocen
dum circa ventrē ꝙ̄ alia aīalia: ꝑꝑ quā cām dixit Aristo. loco alle
gato ꝙ homo īter alia aīalia mag̃ abūdat pilis circa vētrē ꝙ̄ cir-
ca dorsum: ex eadē cā dicere possum⁹ ꝙ ad defensionē ordinauit
nā vt zirbus supra totū extēderet̄. Pōt ēt ex dictis reddi rō appa-
rentie quā adduxit Gal. 5. de īgenio sanitatis: ⁊ in libro de iuuamē
to anhelit⁹. 2. ca. s. ꝙ qdā miles fuit in bello vulneratus in ventre
cui epiles. i. zirbus fuit abscissus: qui cū ex vulnē sanat⁹ fuisset escā
tn̄ digerere nō potuit. cā est clara: qꝛ abscissum est mēbrū dīgōneꝫ
plurimā coadiuuās. ¶ Tertio ꝑncipal'r aduertēdū sup illo v̄bo ꝙ
ei⁹ figura est sicut kistis: hoc pōt dupl'r verificari. Uno mō sic. s. qꝛ
ei⁹ cōpositio est ex duob⁹ pāniculis vt supra dcm̄ est: fit vt sit sicut
saccus in quo si aliqd poneret̄ retineret id. ⁊ hūc sensuꝫ exꝑssit. d.
Aui. 13. tertij ꝑmo cap̄. Alius sensus est vt sic ītelligat̄ ꝙ iste zirb⁹
in hoīe in figura est sicut kistis nō sic est in alijs aīalib⁹: qm̄ in ho-
mine cooperit oīa ītestina: ⁊ ita cooperit vt in fine ipsi⁹ reflectat̄
īterius versus posterius: ⁊ sic in fundo videt̄ sicut saccus ītestina
ꝯtinēs. Et ꝯm hāc imaginatā phantasiaꝫ manifestū fuit id de quo
sepe dubitaui: q̄uo. s. ex ruptura syphac vel dilatatiōe dydymi zir
bus descēdit ad bursam: qm̄ ego imaginor ꝙ cū zirb⁹ cooperit īte
stina nō solū extremaliter ꝑuenit ad ꝯtactū syphac in fundo ven-
tris: sed ēt versus posterius reflectit̄: ⁊ sic iacet velut planus suꝑ
orificia syphac supra os femoris. ⁊ circa h̄ bene ꝯsiderate: qꝛ hec
ītelligētia plurimū coadiuuat in verā cognitioneꝫ rupture zirba-
lis: ⁊ sine hac male dari pōt modus illius rupture. ¶ Ultimo pro
ītelligētia sequētis lr̄e de mō ꝯtinuationis ⁊ originis ipsi⁹ zirbi re-
currēdū est ad qđ suꝑ scriptū est de origine beriteron vel syphac:
qm̄ syphac originatur ab eo qđ suꝑfluit gnōni diaphragmatis ꝯm
modū supra positū: ita ēt iste zirb⁹ originat̄ ab eo qđ suꝑfluit gene
rationi ipsi⁹ syphac: vn̄ id suꝑfluū diuidit̄ in duas ꝑtes. vna v̄sus
stōchū ⁊ alia v̄sus pectinē: ⁊ hmōi suꝑfluitates in ꝙ̄to tal'r ab īfor
matiua virtute dirigunt̄ vt vna alteri obuiet: ita vt cōmisceant̄ ad
cōpositionē zirbi: ⁊ hoc est qđ dicit text⁹ cū dicit. ⁊ eius ꝓcessio. i.
origo est ex eo qđ descēdit ex ꝑte superiore hoc est apud stōchū ⁊
duodenū qđ est ꝑmū de gracilib⁹: ⁊ eo qđ ascēdit ex superfluitate
ei⁹. i. syphac ab inferiori vt apud pectinē ⁊c̄. Et ex his pꝫ clarifica-
tio lr̄e superius de ꝯtinua rōne ipsi⁹ ⁊ alligātia qn̄ ꝯtinuat̄ cū sto-
macho ⁊ colon ⁊ multis meseraycis. Et hic notat ꝙ nō dixit ipsuꝫ
ꝯtinuari cū dorso sicut ꝑcipue dixit de syphac: qꝛ non circūuoluit̄
ambiēs totū vētrē sicut facit syphac: sed solū cooperit versus an-
terius ⁊ aliq̄n lateral'r nō ꝑueniēs vsq; ad dorsum. ¶ Sed posset
aliqs dicē: q̄re fecit solū mentionē numerādo ipsi⁹ alligātiā de ite
stino colon ⁊ nō de alijs ītestinis. ¶ Ad hoc ꝑmo dici pōt ꝙ ēt de-
dit ītelligē alligātiā cū alijs per hoc ꝙ ponit alligātiā cū meserai-
cis que ꝯtinuant̄ ipsis ītestinis. Uel al'r ⁊ forte melius dicat̄ ꝙ nu
merauit colon vt nobis īnueret ꝙ cū ipso ꝑcipuam ⁊ maximā hꝫ
colligātiā: eo qꝛ colon equitat ipm stōchum: ⁊ ipsi supereminet vt
anathomiste tradūt: ⁊ sic cū eo facta fuit vehemēs alligatio vt ēt
stōcho notabil'r alligaret. Fuit aūt ꝯueniens vt nā sic ordinauerit
sitū colon ꝑcipue ꝑꝑ duas cās. Prima fuit qꝛ nā fecit de isto inte-
stino plurimas ꝯcauitates vel multa colla: vn̄ dr̄ collū ad lōgo tpe
feces ꝯtinēdū: que nisi ꝯtīuo calefierēt ⁊ humectarent̄ nō possent
ibidē debite formari: ordinauit ꝫ nā vt colon poneretur in medio
īter stōchū ex ꝑte īferiori ⁊ zirbū ex parte suꝑiori vt ipsis vtriſq;
simul calefierēt feces ⁊ humectarent̄. Scđa cā assignare pōt per
hoc qꝛ ꝑꝑ dictas cellulas ⁊ īuolutiōes ipsius colon difficilius ex-
pellunt̄ dicte suꝑfluitates ꝙ̄ ab alijs ītestinis. Fuit ꝫ ꝯueniens vt
ita situaret̄ ꝙ nō solū virt⁹ ipsi⁹ expulsiua stimularet̄ per trāsmis
saꝫ cholerā ad ītra ipsi⁹ ꝯcauitatē qđ ēt est alijs cōe: sed ēt vt quo
ad partē ipsi⁹ extrinsecā ꝯtangat̄ a kisti fellis: ⁊ ꝑꝑ h̄ fuit ita situa
tū supra stōchū ⁊ circa partē dextrā ꝯtangat̄ a tertia pēnula epa-

tis sub qua locata est ipsa kistis: ⁊ ꝓpterea ad sensum apparet ꝙ
tale intestinū in tali loco appꝫt citrinū. Hec tñ rō est minus ꝓba-
bilis ꝙ̄ p̄ma: sed ex his duabꝰ fiat vna ītegra rñsio ⁊c̄. lego lrãz. Et
sub duobꝰ velaminibꝰ. s. myrach ⁊ syphac est zirbꝰ: ⁊ declarat ip-
sius cōpōnē dicēs. Et zirbū qdē est cōpositū ex duobꝰ pāniculis: q-
rū vnus cooperit aliū. Et fuit hoc ꝯueniēs vt dictuꝫ est. Primo qꝛ
creatꝰ est pro parte ad reuerberãdū calorē qꝺ fieri ꝯueniēter nō
potuisset per vnū pāniculū: qꝛ sua spissitudine nimis ḡuasset inte-
stina īter quos arterie sunt plurime ⁊ vene pauciores eis. Et sup-
ple multa pīguedo ad positionē calefactionis ⁊ digestiuū ꝯfortan
dū. Et figura eiꝰ est sicut kistis. duplr̄ legēdo. vel. s. ꝙ illi duo pāni-
culi sic adinuicē disponunt ꝙ si īter eos aliqd poneret ita ꝯtine-
ret sicut saccus ꝯtinēs. Uel alr̄ ꝙ ip̄m zirbuꝫ in extremitate v̓sus
pectinē reflectit īterius ad posterius ⁊ sic ītestina sustinet. Et iste
modus mihi placuit pp̄ rōnē adductã: ꝯñter explicãs alligantiã ⁊
originē dixit. Et est ligatū cū dorso ⁊ meseraicis ⁊ colon: ⁊ ibi dcm̄
est q̄re spāliter dixit cū colon: ⁊ sunt ꝓ h̄ adducte due cāe vt audi-
stis. Et addit ꝙ eiꝰ ꝓcessio est ex eo qꝺ descēdit ex supfluitate be-
riteron. i. syphac: supple in parte superiori vt apud stōchū ⁊ duo-
denū ⁊ ex eo qꝺ ascēdit ex superfluitate eius. i. sibi occurrit ascen-
dendo ex parte inferiori apud pectinē. Sequitur alia pars.

¶ Primū ergo qꝺ occurrit de ventre est cutis: deinde
sub ipsa est pāniculus primus ⁊ nominat aggregatio
eoꝝ myrach: deinde sunt lacerti: postea alberiteron:
deinde zirbum: deinde intestina.

¶ In hac parte p̄us diuisa que fuit quarta pars p̄ncipalis capituli
ipse enumerat ptes ip̄m ventrē īferiorē ꝯtinētes: ponēdo ēt ordi
nē in eis in situ ⁊ est clara lrã lego eã. Primū ḡ supple recapitulã-
do ꝙ occurrit de vētre. i. de ꝯtinētibus vētrē. i. ꝯcauitatē īferiorē
supple īcipiēdo ab exterioribꝰ descēdendo est cutis supple ꝓprie
sumpta que est organū tactus: deīde sub ipsa est pāniculus p̄mus
supple dcm̄ veruꝫ myrach. Et addit ꝙ noīat aggregatio eoꝝ my-
rach. s. bm quēdã modū accipiēdo myrach: īcludendo ēt cū dictis
partibꝰ lardonē quē tñ nō noīauit: qꝛ bm cōeꝫ modū ipse lardo nō
est mēbrū verū: deīde sunt lacerti. s. p̄mo duo sunt longitudinales
postea q̄tuor trãsuersales: postremo duo lōgitudinales vt sup̄ di-
ctū est: ⁊ ēt aggregatio oīum istoꝝ cū superioribus cōi acceptione
dr̄ myrach vt supra dictū est. Postea est beriteron. i. verū syphac
deīde zirbꝰ: deīde sunt intestina que nō cōnumerant īter ꝯtinētia
ꝯcauitatē cuꝫ ipsa sint in ipsa ꝯcauitate ꝯtenta: vt pꝫ: sed ipsa hic
numerauit tanq̄ꝫ illa ad que ista deriuant vel gratia quoꝝ ista su-
periora sic disponunt ⁊c̄. Et sic est finis p̄mi capituli. Deo laudē ⁊
gratias infinitas ago. Ego Matheus de ferrarijs de gradi.

¶ De ruptura ⁊ his que assimilant et. Cap. 2m.

Ruptura fit per solͦnē pāniculi a singulari-
tate sua ⁊ casuꝫ fixure ī eo quē penetrat cor-
pus qꝺ fuit cōprehēsum ī eo añ scissurã: aut
pp̄ dilatationē stricture ī meatu aut solͦnē.

¶ Expedito. ca. i. de anathomia pāniculoꝝ ⁊ p̄cipue syphac: sequit
rubrica sequētis capl̄i que est de ruptura: ⁊ que ei assimilant. Pro
ꝯtinuatiōe eiꝰ ⁊ spāliori ītelligētia est ꝯsiderãdū vt quodãmō di-
ctū est: circa p̄ncipiū ꝙ. d. Aui. volēs in hac fen spāliter de dispō-
nibꝰ q̄rūdã mēbroꝝ determinare vt pāniculoꝝ venaꝝ ⁊ iūcturaꝝ
pp̄ cãs ibidē: circa rubricã allegatas: ⁊ spāliter volēs determina-
re de dispōnibꝰ syphac tanq̄ꝫ pāniculi p̄ncipalioris cuiꝰ p̄cipuū of-
ficiū est intestina in debito situ ꝯtinē vt dcm̄ est in capl̄o supꝛiore.
Et cū īpediat hmōi oꝑatio maxime pp̄ rupturã ipsiꝰ pāniculi ad
quã plerūq̄ꝫ sequit tumefactio ossei vel burse testiculoꝝ pp̄ descē
sum zirbi vel ītestinoꝝ in ipsam. Et qm̄ in hac tumefactiōe cōicat
apparēter tumefactio pēdens cū aquositate vētositate vel carno
sitate in ipsa bursa reꝑtis: ⁊ cū hac ēt ꝯuenire vr̄ tumefactio pen-
dens ex repletione vel distēsione venarū vel arteriarū testiculos
circūuoluētiū: que dispōnes ⁊ si ēt sine ruptura pāniculi fiant q̄ꝫtū
assimilant dispōni sequēti rupturã vt dictuꝫ est: iō ꝯueniēs fuit ꝓ
ītegra ⁊ ꝑfecta notitia simul facē tractatū de ruptura vel dispōni-
bus sequētibꝰ rupturã ⁊ de alijs dispōnibꝰ que eis assimilant: ma-
xime de eis que vna cōi denoīatiōe nūcupant: ⁊ de oībꝰ spēbꝰ her-
nie: ⁊ h̄ est qꝺ dicit rubrica lego eaꝫ. De ruptura vel supple dispō-
nibꝰ ad eã sequētibꝰ erit īferius determinatio ⁊ que ei assimilan-
tur. i. ēt doctrina erit de dispōnibꝰ alijs que ei. i. tumefactioni se-
quēti rupturã assimilant. Et ex ītellectu huiꝰ rubrice pꝫ ꝙ hec est
gñalis rubrica ad sequētia oīa capl̄a vsq̄ꝫ ad capl̄m de gibbosita-
te. ¶ Cū tractat ad h̄ aūt spāle capi. si addant q̄dã vt statim tāget
īntroducēdo capl̄m ꝺterminãdo de ruptura p̄ncipalr̄ ipsiꝰ syphac
⁊ dispōnibꝰ que ei assimilant bm modū supradictū. Auctor p̄ncipa
liter duo facit. Nã p̄ determinat de ruptura plerūq̄ꝫ ꝯtingente vt
de ea que fit circa osseū vel bursaꝫ testiculoꝝ ⁊ dispōnibꝰ similibꝰ.
Scd̄o determinat de ruptura minus cōiter ꝯtingēte ⁊ dispōnibꝰ
similibꝰ vt de ea que fit sup̄ sumē: ⁊ circa ꝑtes vmbilicales. Secū-
da ꝑs īcipit. ibi (Cunq̄ꝫ accidit in vmbilico ⁊c̄.) Prima adhuc in
tres. Nã p̄ determinat de causis rupture ⁊ dispōnū eã sequētiū: ⁊
ēt dispōnū eis similiū ꝺterminãdo cū hoc de diuersitatibꝰ earūdē.
Scd̄o de signis. Tertio de cura. 2o ibi (Signū aūt.) 3o ibi (Regimē
qdē vl̄e.) ¶ Et ex hac īntroductōe patere pōt q̄uo rubrica superior
gñalis debeat ꝯ̄bi ad h̄ spāle capl̄m vt sic legat. De ruptura vtplu
rimū ꝯtingēte. i. facta circa īguina erit determinatio spālis ponē-
do cãs eiꝰ ītrinsecas ⁊ extrinsecas: ⁊ ēt de causis dispōnis sequen
tis ad rupturã. s. tumefactōis ossei: ēt ⁊ de causis dispōnū isti simi
liū vt de causis aliarū spērū hernie: determinãdo ēt de diuersita-
tibꝰ earūdē rupturarū: ⁊ hoc facit in toto cap̄. Diuidit ēt pñs capi
tulū p̄ncipali diuisione in tres ꝑtes. Nã p̄mo ponit cãs gñales ru
pture. i. augmēti vel tumefactiōis ossei de sursum veniētis. Scd̄o
īquirit cãs mag̃ spāles rupture ipsiꝰ pāniculi ⁊ dispōnis ad eã se-
quētis adducēdo ēt cãs dispōnū isti similiū vt aliaꝝ herniaꝝ. Ter
tio ipse cōparat q̄sdã spēs rupture adinuicē. Scd̄a pars īcipit. ibi
(Et durities qdē folliculi.) 3o ibi (Et qñq̄ꝫ accidit ruptura supra te-
sticulos.) Prima adhuc in duas. Nam p̄ facit qꝺ dcm̄ est. Scd̄o
ipsa appropriat diuersa noīa dictis dispōnibꝰ. 2o ibi. (Et cū accidit
id talr̄.) ¶ De p̄ma ꝑte dixit. Ruptura fit pp̄ solͦnē pāniculi a sin
gularitate sua: ⁊ casuꝫ scissure in eo quē penetrat corpꝰ qꝺ fuit cō-
prehēsum in eo ante scissurã: aut pp̄ dilatationē stricture in mea-
tu aut solͦnē. ¶ Pro ītelligētia huiꝰ ꝑtis est p̄ notãduꝫ ꝙ hic ter-
minus ruptura sumit duplr̄. Primo ꝓp̄e vt eū accipit. d. Auic̄. 2o
p̄mi. 4. c. de egritudinibꝰ solͦnis ꝯtinuitatis: ⁊ sic idē dicit ꝙ solͦ
pāniculi: ⁊ h̄ mō distinguit ꝯtra plagã que est solͦ in carne ⁊ ꝯtra
alias spāles solͦnes ꝯtinuitatꝭ alioꝝ spāliū mēbroꝝ vt ibidē ostē-
dit Aui. ⁊ h̄ mō nō sumit hic: vt pꝫ ex p̄ncipio textus cū dixit ꝙ ru-
ptura fit per solͦnē pāniculi. si igit fit pp̄ solͦnē: nō ḡ est ipsa solū
modo solͦ pāniculi. Scd̄o mō sumit cōiter de mēte auctoꝝ vt est
ibidē vt crepatura vel hernia: ⁊ h̄ mō idē est ꝙ augmētū vel emi-
nētia apparēs vtpl̄m v̓sus inguina vel in ipsa bursa testiculoꝝ. Et
bm h̄ solēt auctores aliqñ ītitulare cap̄. istud cap̄. de ruptura ali-
qñ de crepatura aliqñ de hernia: que oīa sumunt vt synonyma: ⁊
hoc mō sumit in ꝓposito. Dicit aūt hec eminētia ruptura: qꝛ ple-
rūq̄ꝫ sequit rupturã ꝓprie sumptã vt solͦnē in panniculo syphac
vt videbit. Dicit ēt crepatura pp̄ eandē cãm. Dicit aūt hernia bm
aliquos: qꝛ est dispō nō herēs: qꝛ ītestina nō debite īherēt pānicu-
lo facta ipsiꝰ solͦne. Uel alr̄ ego ītelligo vt dicat hernia: qꝛ est dis-
positio herēs vel īherēs vt denotet ipsiꝰ difficilē curationē. Con-
stantinus aūt lib. 6. in viatico appellabat cap̄. istud cap̄. de īntercel-
licis ⁊ exponebat Gerardus in glosulis. i. de īnteriociliacis ab inte-
riori ꝙ est ītestinū ⁊ cilion qꝺ est vēter. i. vtplurimū descēsus īnte-
stinoꝝ pp̄ solͦnē in pāniculis vētris ꝯtingēs. ¶ Scd̄o notãduꝫ ꝙ
de hmōi eminētia q̄ꝫtū ꝓposito ꝑtinet due fieri pñt p̄ncipales ꝯsi
derationes. Qñq̄ꝫ ꝯsiderat merito situs in quo est: ⁊ pp̄ istã ꝯside
rationē distinxerūt qdã herniã in tres spēs. Quia q̄daꝫ est hernia
burse vel ossei vt cū est tumor ī bursa: ⁊ ē dicta bursalis vel ossea-
lis. Quedã est hernia īguinis vt cū est eminētia in īguine ad modū
glãdule vel ad q̄ꝫtitatē castanee ⁊ vocat hernia īguinalis. Quedaꝫ
est hernia circa partē vmbilici vt cū est in illis partibꝰ tumor vel
eminētia ⁊ dr̄ hernia vmbilicalis. ¶ Scd̄o p̄ncipalr̄ ꝯsiderari pōt
talis eminētia merito mãe ipsam cãntis. Et bm hãc ꝯsiderationē
qdã distinxerūt herniã in q̄nq̄ꝫ spēs in huiꝰ mã. s. ītestinalē zirbalē
aquosam vētosam ⁊ varicosaꝫ: qm̄ talis augmēti vel eminētie cã
aliqñ est ꝺscēsus ītestinoꝝ: aliqñ zirbi: nōnunq̄ꝫ tumefactio vaso-
rū seminaliū vel venarū ⁊ arteriarū ipsoꝝ testiculoꝝ ad modū va
ricū in tibijs apparētiū: ⁊ aliqñ aquositas est cã: ⁊ aliqñ vētositas.
Preter has tñ duas p̄ncipales ꝯsiderationes ex q̄bꝰ sumunt q̄daꝫ
spēs eiꝰ accidētales. nã esse pōt ꝯsideratio de q̄ꝫtitate ipsius; vnde
q̄dã est magna: q̄dã ꝑua: q̄dã mediocris. pōt etiã esse ꝯsideratio de
tꝑe eiꝰ: vt q̄dã fit a natiuitate: q̄dã nouiter apparēs: quedã medio
mō: ⁊ alia pōt esse de ipsa ꝯsideratione sumpta ab ea in relatione
ad corpꝰ patiēter: ⁊ in cōplexione ⁊ etate ipsiꝰ corꝑis: qm̄ q̄dã ēēnt
duris vt melãcholicis: q̄dã humidis vt flegmaticis: ita ēt q̄dã eue
nit in etate tenera: q̄dã in senectute: q̄dã in media: ⁊ bm has diuer
sitates sumit difficultas vel facilitas curationis vt in fen mag̃ dr̄.
Et qdã vltra has spēs addiderūt humoralē. i. ab aliq̄ humoꝝ in cō
cauitate burse reꝑtoꝝ nō nãliter pēdētē: qdã aliqñ addiderūt car
nosam: ⁊ alij vltra has oēs apostemosaꝫ: cōiter tñ auctores posue
rūt solū q̄nq̄ꝫ. Cuiꝰ cãm arbitror eē: qꝛ ipsi solū posuerūt illas esse
ꝓprias spēs hernie que vtpl̄m ꝯñtur ad rupturã ipsiꝰ syphac vel
ad dilatationē ipsiꝰ dydymi: vl̄ vt vno v̓bo dicat solū illas eminē-

tias ⁊ maxime bursales appellāt spēs hernie que fiunt tales per cām de sursum descēdentē: cui⁹ sunt gnq; ptes dicte: vt pꝫ ꝯsideranti. nō sic aūt eueniūt apostemosa vel carnosa vł' ēt humoralis: q̄ꝛ tales vt multū gñanť per viā paulatine ꝯgestionis in ipa bursa testiculoꝝ vel circa testiculos ꝑꝑ ðbilitatē nālis cōplexionis illorū mēbꝛoꝝ vel malitiā cōplexionis eoꝛūdē. nō est tñ negādū qn ēt vētosa vel aquosa gñenť hoc mō: sed vtplurimū per viā rupture vel dilatationis ꝓducunť: idcirco dicunť spēs hernie vel rupture que sunt noīa synonyma vt supra dcm̄ est. Et ex h̄ appet cā diuersitatis in dictis antiquoꝝ circa h̄. ¶ Tertio ꝑncipal'r aduertendū ꝙ hmōi eminētia bursalis de q̄ hic est ꝑncipalis ꝯmo: q̄ꝛ de vmbilicali vel iguinali fere eādē faciāt apparētiā: iferius erit ꝯmo aliq̊ triū modoꝝ. Cātur aūt. s. ruptura ex ruptura pāniculi syphac per quā rupturā penetrat corp⁹ qð fuit cōpꝛehēsuꝫ in eo pāniculo aň scissurā. s. itestinū vel zirbū qui vt supra in alio caplo visum est iacet cū sua suba supra syphac in fundo vel ambo exeūt ⁊ exinde fit tumoꝛ magnus. Et talis scissura a duab⁹ causis in gñe ꝯtingē pōt. s. vel a cā intrinseca q̄lis eēt vētositas. vel a cā extrinseca q̄lis esset saltus magnus vel aliq̄ alia de causis tangendis. Uel scđo euenire pōt talis eminētia ꝑ apitionē ⁊ dilatationeꝫ dydymoꝝ: q̄ꝛ si estis bene memores dictoꝝ superius non sunt nisi duo foramina facta in syphac per que pertrāsierūt vasa seminaria testiculis: que duo foramina videnť adequate ⁊ ꝑcise ꝯtinē dicta vasa ne iferius aliqd descēdat: q qdē meat⁹ trāsierūt supra ossa femoꝛis ⁊ iferius dilatanť ad ꝯtinēdū nō solū vasa dicta: sed ēt testiculos: vnde tandē ex eis fit pellicula interioꝛ burse testiculoꝝ. Si igiť cōtingat tales meatus vel dydymos dilatari ⁊ ampliari: tūc poterūt deoꝛsuꝫ penetrare per eos itestina vel zirb⁹ vel aquositas ⁊c. ⁊ vsq; ad testiculos ꝑuenire sicut ēt ex ruptura ipsi⁹ syphac. Sed ex ruptura syphac descēdunt iferius decurrēdo supra os femoꝛis iter ipm. s. et myrach: in descēsu aūt ex apertione meat⁹ vel meatuū descēdūt per itra dictos dydymos vel meat⁹ dilatatos: quoꝝ notitia tradita est supius. Pōt ēt tertio iferi⁹ aliqð itra bursam testiculoꝝ descēdere facta sola relaxatione ⁊ mollificatiōe ⁊ ꝯñter amplificať ipsi⁹ syphac: vñ sic mollificat⁹ pāniculus ⁊ amplificat⁹ nō tñ rupt⁹ poterit tanquā saccus descēdere decurrēdo supra os femoꝛis in bursam: ⁊ sic eni ꝯñter zirb⁹ vel itestina vel alie humiditates que tñ sic deflure nō ꝑtingēt ipsos testiculos: imo semꝑ ꝯtinebunť in ipso pāniculo syphac sic dilatato ⁊ mollificato: imo nec ēt ipse pāniculus ꝯtanget dictos testiculos: sed ipe recipiť in ꝯcauitate media iter pelliculā iterioꝛē ipsi⁹ burse ⁊ pelliculā exterioꝛeꝫ. Et ex h̄ ēt appet ꝙ si zirb⁹ vel itestina descēdāt in bursam ex ruptura syphac decurrēdo supra os femoꝛis ꝙ talia nō ꝯtangēt ipsos testiculos: sed solū inter duas burse pelliculas recipienť. Et ex h̄ vlterius appet ꝙ solūmō zirb⁹ vel itestina descēdētia per dilatationē meatuū vel dydymoꝝ ꝑtingē pñt ad subam testiculoꝝ. Et h̄ bene mēti tenete: q̄ꝛ ex h̄ sequiť vnū vtilissimum in pꝛactica ꝯtra cōes hmōi mystery magros ꝙ i icidēdo al's i curādo herniā zirbalē vł' itestinalē ꝓueniētes ex ruptura syphac vel ex relaxatiōe eiusdeꝫ ēt cū ferro nō expedire extrahi testiculū. Secus aūt est de ea que ꝓuenit ex dilatatione meatuū: ⁊ ꝑꝑ illa que est varicalis si fit longi tēpoꝛis: male al'r crurari pōt: q̄ꝛ tales varices q̊dāmō imediate testiculos attingūt. dico notāter q̊dāmō ꝑꝑ aliq̄ dicta superi⁹ cuꝫ ꝯmo fuit de vasis seminarys. ¶ Jn sūma ḡ ꝯcludendo dico ꝙ oīs talis hernia bursalis ꝓpꝛie sumpta vel cātur ex aptione meatuuꝫ vel dydymoꝝ vel relaxatione pāniculi syphac: ⁊ amplificatōe ei⁹ vel ex solōne ꝯtinuitatis in eo: ⁊ h̄ dupl'r: vel solōne facta a cā intrinseca vel a cā extriseca: nō apparēt alie cāe si ꝯsiderabis: ⁊ has oēs tetigit. d. Aui. in textu ⁊ sic clarus est text⁹: lego l'ram. Ruptura fit. i. crepatura vel hernia ⁊ maxime bursalis fit ꝑꝑ solōnē pāniculi syphac a singularitate sua. i. sua ꝯtinuitate supple a cā itrinseca: aut casum scissure in eo pāniculo: ⁊ sic inuit solōnē a cā extrinseca per hoc qð dixit casum: quā. s. scissurā penetrat coꝛp⁹ qð fuit cōpꝛehēsuꝫ in eo: aut scissurā. s. zirbū vel itestina vel aliud coꝛpus: aut supple fuit hernia ꝓpter dilatationē stricture in meatu. i. dydymus: ⁊ supple descendit ⁊c. aut tertio fit ꝓpter solutionē. i. relaxationē supple ipsius pāniculi ⁊c.

¶ Et cum accidit illud taliter ꝙ quando incedit penetrans peruenit ad testiculos nominatur ramex ⁊ hernia. Qð aūt est ꝑter hoc nominať nomine cōmunitatꝭ hernia testiculi ⁊ varices eius ⁊ durities ipsius.

¶ Nunc ꝯñter ipse appꝛopꝛiat aliqb⁹ istarū herniaruꝫ nomē spāle dicēs: ꝙ cū accidit id tal'r ꝙ qñ icedit penetrās ꝑuenit ad testiculos noīať ramex ⁊ hernia. Qð aūt est ꝑter hoc vocať noīe cōitatꝭ hernia testiculi ⁊ varices ⁊ durities ipsius. ¶ Pꝛo declaratione hmōi est notādū ꝙ qdā auctoꝛes ipꝛopꝛie vtunť h̄ v̄bo ramex idē volētes ꝯnotari per istū terminū ramex ⁊ hernia: ita ꝙ ēt herniā iguinalē ramicē appellāt. Et ex istoꝝ numero fuit Serap̄. 5. bꝛeuiary cap̄. ꝓpꝛio. Aui. aūt volēs vti terminis ꝯm eoꝝ ꝓpꝛiā signationē. posuit istā dr̄iaꝫ iter herniā ⁊ ramicē: vt ꝙ hernia sit tanq; genus ⁊ ramex tanq; spēs: vñ oīs ramex sit hernia ⁊ nō econtra: ita vt illa solū hernia dicať ramex ꝯm quā id qð descendit penetrās ꝑueniat vsq; ad testiculos. i. ad ꝯtactū testiculoꝝ. Alie aūt hernie bursales cū qbus ramex vera cōicare v'ꝫ dꝛ absolute ⁊ noīe cōitatis. i. cōi noīe hernia testiculoꝝ vel durities ipsius. dixit igiť tria. Pꝛimo icedet ⁊ sic inuit descēsuꝫ. Scđo penetrās. Tertio ꝑuenit ad testiculos. Ex his pꝫ ꝑmo ꝙ nulla hernia facta per viaꝫ paulatine ꝯgestionis dꝫ dici ramex ex quo nō icedit. Patet scđo ꝙ nulla hernia iguinalis vel vmbilicalis dici pōt ꝓpꝛie ramex. Sequiť tertio ꝙ nulla ruptura mulierū appellari pōt ramex vere. Quarto seqť ꝙ nulla hernia pēdēs ex relaxatione syphac vel ex ruptura ei⁹ dꝫ appellari ꝓpꝛie ramex ex quo vt dictuꝫ est: supra in nulla tali id qð descēdit vel nō est penetrās vel nō ꝑuenit ad ꝯtactū testiculoꝝ. Nā illa que per relaxationē nō est ꝓpꝛie incedens penetrās: vt pꝫ: alia ⁊ si penetret nō tñ ꝑuenit ⁊c. iō notāter ponit duas clausulas vt ly penetrās: ⁊ per hoc excludit illa que ex relaxatione: ⁊ per hoc qð dixit ꝑuenit ad ꝯtactū: exclusit factuꝫ ex ruptura pāniculi: vt pꝫ. Seqť 5° ꝙ solū illa dꝫ dici ramex que fit ꝑꝑ descensuꝫ ex aperitione vel amplificatiōe dydymoꝝ vel laterius eoꝝ: ⁊ qm̄ talis vtpl'm est itestinalis zirbalis vel aquosa: pꝛo tāto Auicē. istas solas tres hernias appellauit ramices in ca. varicosa aūt nō appellať ramex: lꝫ mā illa faciēs tumefactionē venarū sequať dilatationē ipsoꝝ dydymoꝝ: ⁊ hoc est ꝓpterea: q̄ꝛ talis mā non pōt imediate ꝯtangē ad subam testiculoꝝ cū semꝑ ꝯtineať in illis vasis. Uētosa aūt cāta ex descēsu vētositatis ꝑꝑ dilatationē ipsoꝛuꝫ dydymoꝝ posset recte appellari ramex. Uerū q̄ꝛ vētositatis non est cōi ꝯmone ꝯtangē ipsos testiculos: q̄ꝛ nō est coꝛp⁹ notabil'r sensibile sic est itestinū zirb⁹ vel aquositas ide est ꝙ vētosam herniā nō appellauit ramicē sicut fecit de alys trib⁹ quoꝝ sensibiliū coꝛpoꝝ est ꝓpꝛius ꝯtact⁹ cuꝫ testiculis. Et ꝯm hoc clara est l'ra. Lego eā. ¶ Et cū accidit. i. eminētia bursalis tal'r. i. tali mō ꝙ qñ incidit penetrās. i. qñ id qð descēdit penetrādo iferius ꝑuenit ad testiculos. i. ad verū ꝯtactū testiculoꝝ noīať ramex: ⁊ hernia. i. nō solum vocať hernia qð est sicut qðdā genus: imo spāliter cū h̄ vocať ramex. Qð aūt est ꝑter hoc. i. eminētia que nō sic fit: ita ꝙ id qð nō descēdit vel icedit: ⁊ si descēdit nō ꝑuenit ad ꝯtactū ipsoꝝ testiculoꝝ vocať vel noīe cōitatis. i. gñali vocabulo tm̄. i. a vulgo hernia testiculi ⁊ varices ⁊ durities ei⁹. Et notāter explicuit spēꝫ hernie varicalis: ⁊ nō alias q̄ nō sunt vere ramex: q̄ꝛ magꝭ dubiū erat nūquid varicalis deberet dici ramex: q̄ꝛ fit vt maxime ex dilatatiōe dydymoꝝ. Non erat aūt sic dubiū de eis que fiunt ex ruptura vel relaxatione syphac: q̄ꝛ nō recipiunť illa coꝛpoꝛa itra pelliculā intrinsecā imediate testiculos ꝯtinentē sicut ꝯtinenť varices: tñ dixit ꝙ ēt varicalis de q̄ erat rōnabil'r dubiuꝫ nō opꝫ dici ramex ⁊c. Dixit ēt notāter ⁊ durities: qm̄ pendens a carnositate vel apostemate nō dꝫ dici ramex. Et si ꝯtingat testiculos: qm̄ quelibet talis nō est incedens sed fit per paulatinā ꝯgestionē ibidē ⁊c.

¶ Et durities qdem folliculi testiculoꝝ cadit in zirbo. Accidit eni qñq; vt dilatenť duo foramina ꝑdicta ꝓpter debilitatē eoꝝ: aut disrumpať ⁊ egrediať qð seqť ea de humiditate glutinosa: aut humoꝛosa: aut mollificatiua: aut ꝓpter adiutoꝛiū ex ꝑcussione: aut motu: aut casu: aut retentione spermatis moti ⁊ ꝓhibiti ab expulsione: aut ascēsione mulieris suꝑ virū: aut labore anhelitus in coitu ⁊ ꝓpꝛie super repletionē: ⁊ similiter coitu super nauseatiuā satietateꝫ ⁊ aggregationē ventositatis ⁊ egestionis in ventre: quare descendit: aut zirbum aut velamen ⁊ intestina ⁊ propꝛie monoculum: qm̄ est solutū nō ligatū. Aut humiditates que effunduntur ad eos ex expulsione nature.

¶ Jn hac scđa ꝑte ꝑncipali cap̄. d. Aui. ingrens cās spāles vere rupture ⁊ dispōnū ei similiū duo facit ꝑncipal'r. Qm̄ ꝑmo ipe ingrit cās venarū rupturarū vel dispōnū sequētiū ad rupturā syphacis vel apertionē dydymi vel dydymoꝝ. Scđo ipse ponit cās dispōnū istis similiū. Scđa pars icipit. ibi (Aut gñatur apud eos.) ¶ De ꝑma parte ingrēdo cās rupturarū ꝑmittit ꝑmo vnū. s. ꝙ aliqñ fit durities vel tumoꝛ ossei ꝑꝑ descēsuꝫ zirbi ⁊ dicit. Et durities qdeꝫ folliculi testiculoꝝ cadit in zirbo. i. aliqñ fit tumoꝛ bursalis vel augmētū ei⁹ ꝑꝑ descēsuꝫ zirbi. Pꝛo quo declarādo ipse adducit etiā

modũ hernie humoralis vł aquose: hoc tñ faciẽdo duo facit. Qm̃ p̃mo simul ostẽdit modum hernie eueniẽtis ex ruptura syphac ⁊ apertione dydymoꝝ. Scd̃o ostẽdit modũ hernie eueniẽtis a relaxatione. Scd̃a ibi inferius per duas lineas (Et qñqꝫ ⁊c̃.) Dixit igiť p̃mo. accidit eñi qñqꝫ vt dilatenť duo foramina p̃dicta. i. duo dydymi ꝑꝑ debilitatẽ eoꝝ. i. nãlẽ vtplm̃. s. sequẽtẽ malitiã cõplexionis humide: vñ. s. facilr̃ ex oĩ cã dilatanť aut disrumpunť. s. panniculi vt supple zirb⁹ ⁊ syphac ꝑꝑ aliqꝫ cãm de qb⁹ statiꝫ diceť ⁊ sequiť. Et egrediať qd̃ sequiť ea. i. foramina ꝑꝑ ipsoꝝ debilitatẽ: aut alr̃ ea. i. mẽbra disrupta. s. zirbũ ⁊ syphacẽ. de hũiditate glutinosa aut humorosa aut mollificatiua ⁊ hm̃oĩ. Declarat cãm hernie humoralis vel aquose s̃m tres g̃dus humiditatũ vt humiditatis satꝭ grosse ⁊ satis cõpacte quã dedit intelligi per ly glutinosa. i. simili glutini pisciũ vel charte. Scd̃o inuit aliũ g̃dũ humiditatis mediocris in sub̃a per hoc qd̃ dixit: aut humorosa. Tertio inuit g̃dũ humiditatis subtilis ⁊ tenuis sub̃e per hoc qd̃ dixit: aut mollificatiua. Ab oĩ tali fieri põt hernia humoralis vel aquosa: qꝛ ꝯtingit q̃libet talẽ reꝑiri in fundo vẽtris supra zirbũ ⁊ syphac iacẽtia supra ossa femoris: vnde ruptis illis vel ampliatis illis orificijs vel dydymus talis deorsuꝫ p̃cipitabiť ⁊c̃. Seqť lr̃a adducẽdo cãm talis rupture vel dilatationis ꝙ hoc ꝯtingit: aut ꝑꝑ adiutoriũ ex ꝑcussione. i. ꝙ ꝑcussio ad hoc adiuuať. v. g. cũ q̃s ꝑcutiť cũ pedib⁹ circa illas ꝑtes vt fieri solet ab armigeris ꝯtra famulos suos: aut supple ꝯtingit motu. s. forti ⁊ laborioso vel saltari vel eq̃tatione inordinata aut casu maxime ab alto: sicut aliqñ ꝯtingit in saltantib⁹ ab alto ad notãdũ p̃cipue cũ tenẽt apertas tibias aut si cadãt sup̃ aliq̃ frusta arboꝝ vel lignoꝝ. Et addit h̃ posse ꝯtingẽ a retẽtione spermatis moti ⁊ ꝓhibiti ab expulsione aut ascẽsione mulieris super virũ. ¶ Pro itellectu hm̃oĩ ꝑtis est breuiter notandũ ꝙ lꝫ in actu coit⁹ mã ꝓprie spermatica que extra duciť nõ trãseat in plurimũ per illa vasa seminaria que sunt cooperta dydymo cũ dicta vasa sint dicta p̃paratoria ⁊ nõ subseruientia expulsiue testiculoꝝ: imo ipsa mã vel erat in ꝯcauitate testiculoꝝ vel in vasis inuolutis vel medijs s̃m varias opĩones: tñ cũ expelliť mã sꝑmatica p̃us in dictꝭ locis retẽta ordinauit nã vt ꝑñter mã sꝑmatica vel in sperma cõuertẽda ad testiculos trahať per dicta vasa p̃paratoria: vñ si ꝯtigat mãm que erat in via expulsionis nõ expelli: que tñ est remota a situ suo succedẽs mã occurrẽs nõ recipiť itra testiculos: sed solũ in dictis vasis remanet ⁊ ibi suꝑcalefacta ⁊ spumosa multũ maxime qñ antecessit vehemẽs cõmotio ⁊ desideriũ: tũc spumãdo dilatat dicta vasa: ⁊ ꝑñter ipsos dydymos amplificat vltra ipoꝝ nãlẽ amplitudinẽ: ⁊ tãdẽ in ꝓcessu euãta ipa mã vel saltẽ detumefacta ⁊ attenuatis dictis vasibus remanẽt dydymi dilatati: vñ per eos põt ꝑñter decurrere deorsum mã in osseũ. ¶ Scd̃o notãdũ ꝑꝑ sequẽtẽ lr̃aꝫ ꝙ ipsa patiť duas expõnes. Prima est vt sit q̊dãmõ expositiua p̃cedẽtis lr̃e. s. ꝙ talis dilatatio ꝯtingẽ põt retẽtiõe spermatis moti ⁊ ꝓhibiti ⁊c̃. Aut. i. expositiue vt in ascẽsione mulieris supra virũ. s. hora coitus: qm̃. s. talis iꝓbe cõiungať vir ⁊ mulier vt aliq̃ faciũt bestiales: tũc ꝯtingit nõ totalr̃ expelli sperma motũ in matricẽ: ⁊ sic ipm̃ retentũ erit cã nocumẽti vt supra. Uel alr̃ legať lr̃a ⁊ teneať ly aut / aduersatiue: ⁊ sic denotabit aliã cãm dilatationis meatuũ vel ruptionis pãniculoꝝ vt est in ascẽsione mulierꝭ supra virũ: qm̃ ⁊ mole ⁊ põderositate corporis mulieris cõprimiť deorsuꝫ myrach viri: ⁊ ꝑñter syphac: ⁊ sic itestina ⁊ humiditates ꝯtente itra zirbũ cõprimunť deorsum: vñ per vim ipelli ꝑñt in ipsos dydymos ⁊ exinde dydymi dilatabunť: vel igr̃ cõprimi ꝑñt dicte mãe supra syphac i fundo vẽtris vt cõpressione fortiter facta supra syphac: ⁊ ipm̃ ipellente rumpať ipm̃ syphac ⁊c̃. Et ex h̃ imaginari possum⁹ in muliere dilatari syphac vel rumpi cũ. s. fit vehemẽs cõpressio vtriusqꝫ myrach vt in forti amplexu ꝯtingit qñ ita conanť vt vnus vehemẽtissime alteri ihereat. Et ꝓpter eãdẽ cãm fiunt rupture ẽt in ludentib⁹ ad brachia. Et iste est sensus magꝭ ad mẽtẽ. d. Aui. vt pꝫ in sequẽti lr̃a ꝯtinuãdo cãs hm̃oĩ rupture: vnde g̃nalr̃ oĩs violẽtia cõpressionis ipsi⁹ myrach ⁊ syphac siue fiat ab extrinseco siue ab itrinseco est cã dicte aperture vel rupture per modũ dictũ ab itrinseco: ⁊ a diaphragmate nãlia deorsuꝫ cõprimẽte vt fit in forti vociferatione ⁊ planctu maxime pueroꝝ ⁊ in tubicinatorib⁹: ⁊ forti fecũ expl̃sione vł fetus aut in partu ꝯtingit. hoc ẽt ꝯtigit ⁊ violẽter anhelitũ ꝯtinẽtib⁹. Et ex h̃ verificať textus sequẽs vt ꝑꝑ laborẽ anhelit⁹ in coitu ⁊ ꝓprie suꝑ repletionẽ ꝑꝑ magis laboriosaꝫ fieri cõpressionẽ deorsuꝫ. Et silr̃ coitu suꝑ satietatẽ nauseatiuã: ⁊ hoc supple ꝯtingit a cã extrinseca cõprimẽdo vt sup̃ dcm̃ est: ⁊ sicut fieret ex strictura lumbarꝭ siue diploidis vt faciunt gallãtes adolescẽtuli: aut fieret ꝑꝑ difficultatem ⁊ cõpressioneꝫ in anhelitu multo maiorẽ esse in coitu stãte repletione q̃ inanitione ⁊ sicut supra nauseatiuã satietatẽ tutã. i. stãte ad sũmũ repleto stomacho hoc ꝯtingit. hoc ẽt euenit: ⁊ suꝑ eãdẽ cãm vt dicit text⁹ sequens ꝑꝑ aggregationẽ vẽtositatis ⁊ egestiõis in vẽtre. i. in itestinis. Et vlr̃ oĩa ea que mouẽt syphac ꝯtinẽtem viscera motu forti sunt cã hm̃oĩ ⁊ maxime cũ est sub̃e tenuis ⁊ tenere: ⁊ ꝑꝑ idem plerũqꝫ accidit ifantib⁹. Et ꝑñter ꝯtinuãdo addit q̃uo ꝑꝑ istas cãs fit talis eminẽtia bursalis ⁊ dixit. Quare descẽdit aut zirbũ aut velamen. i. syphac: aut itestina ⁊ ꝓprie monoculũ. Et adducit cãm q̃re magꝭ monoculũ q̃ alia itestina descẽdit: ⁊ dixit ꝙ hoc est qm̃ ipm̃ est solutũ ⁊ nõ ligatũ supple mediãtib⁹ meseraicis vel mesinterio cũ epate ⁊ dorso sicut alligata sunt alia itestina: imo vt dixit Aui. 16. tertij p̃mo ca. in vltimis verbis anathomie monoculi: nõ aduenit ei ex meseraica res que hẽat magnitudinẽ. i. nõ bene ligať mediãtib⁹ meseraicis: ⁊ h̃ ꝑꝑ multa iuuamẽta que ibidẽ tãgunť ⁊ ꝓpterea pauloante posuit sñiam huic similẽ cũ dixit. Et h̃ intestinũ est dignius alijs itestinis vt d̃scẽdat in ruptura iguinis: qm̃ nõ est ligatũ ⁊c̃. Et hoc bene notate: qꝛ cũ fit descẽsus ei⁹ itestini in bursa testiculoꝝ sepe iminet periculuꝫ vite: qm̃ rara ⁊ difficilis fit reductio hui⁹ itestini ꝑꝑ extẽsionẽ factã a fecib⁹ vel aliqñ a vermib⁹ in eo ꝯtẽtis a qb⁹ raro euãť. Et ꝓpterea ex multis causis fiũt acutissimi dolores ⁊ ꝑducũt plerũqꝫ ad colicã ⁊ ꝓhibitionẽ fecũ per iferius ⁊ eaꝝ euõnẽ per superius. Et ego vidi multos colicos q̃ q̃dã verecũdia nolẽtes se accusare de crepatura male curati aliquot dieb⁹ fuerũt egri laborãtes: ⁊ postq̃ casus inotuit post reductionẽ itestini in ꝓprias regiones facile ꝯualuerũt: vñ laudo ꝙ medicus cũ occurrit laborãti ex colica iter reliq̃s inq̃sitiones de h̃ p̃cipuaꝫ faciat iuestigationẽ. Cõtinuãdo textũ adducẽdo cãs talis eminentie p̃ter eã que fit ex descẽsu zirbi aut itestini dixit ꝙ humiditates de qb⁹ supra dcm̃ est: que sunt triũ modoꝝ: ẽt effundunť ad eos. s. testiculos stãte dilatatiõe dydymoꝝ vel ruptura syphacis: ⁊ h̃ ex expulsione nãe se exonerãte ⁊ supple itelligať ẽt idẽ d̃ vẽtositate: qꝛ aptis dydymis vel soluto syphac fieri poterit ipsi⁹ descẽsus vẽtositatꝭ ex q̃ fiet bursalis eminẽtia. Lege lr̃am ⁊ pꝫ vsqꝫ ad illã ꝑtẽ.

¶ Aut generantur apud eos propter frigus ipsorum ⁊ conuersionem san. ad aquositatem.

¶ Et notate hic ꝙ Auẽzo. 38. theisir imaginat⁹ est vnã nouã cãm dilatationis dydymoꝝ quã nõ ponit. d. A. s. exiccationẽ vasoꝝ spermaticoꝝ ab ãnositate ⁊ senectute vel alia cã exiccãte: ⁊ ex hoc vt dixit amplianť foramĩa accidẽtalr̃: tñ diceť alr̃ ꝙ ẽt a tali cã exiccãte ꝯhunť dicta foramina ⁊c̃. In hac ꝑte supra diuisa ꝑñter adducit cãs dispõnũ similiũ dispõnibus rupturarũ vt tumefactionis ossei eueniẽtis nõ ex ruptura vel relaxatione syphacis vel apertura dydymoꝝ. Uel alr̃ põt itroduci lr̃a vt i hac ꝑte. d. Aui. velit remouere dubiũ qd̃ oriri posset. Nã dcm̃ est sup̃ ꝙ tumefactio bursalis euenit ꝑꝑ descẽsum ei⁹ qd̃ fuit ꝯtentũ supra syphac añ solutionẽ vel relaxationẽ ei⁹. Posset aliq̃s dicẽ ꝓuenit ne ab alia cã q̃ ab istis: ⁊ rñdet ꝙ sic: qꝛ aliqñ ꝓuenire põt nõ per descẽsum alicuius corporis qd̃ recipiať in ipsa bursa sed per mãm ibidẽ paulatine ꝯgestã: aut aliã cãm nõ de sursum fluentẽ. Et posset s̃m h̃ diuidi ista ꝑs in q̃nqꝫ ꝑticulas s̃m q̃nqꝫ spãles cãs quas adducit in textu. Sed legẽdo lr̃am ꝯtinuã dixit p̃ ꝙ supple humiditates g̃nanť apd̃ eos. s. testiculos ꝑꝑ frig⁹ ipsoꝝ ⁊ ꝯuersionẽ sanguis ad aquotatẽ. i. ꝙ ꝑꝑ debilitateꝫ cõplexionis testiculoꝝ a friditate: vnde sanguis ad testiculos trãsmissus totus nõ ꝯuertiť in sub̃am ipsoꝝ: sed aliq̃ ꝑs ifrigidať ad nãm flegmatice humiditatis cũ q̃ videť multũ cõuenire: vel saltẽ ⁊ forte melius id suꝑfluũ aqueũ qd̃ suꝑfluit digõni testiculoꝝ ꝓ ipsoꝝ nutricatiõe ꝑꝑ friditatẽ cõplexionis eoꝝ nõ isensibilr̃ resoluiť sic in cõplõne tẽpata vel calida testiculoꝝ: imo ibi paulatine per viã ꝯgestiõis mł̃tiplicať ⁊ ide fit eminẽtia aq̊sa: ⁊ cũ isto mõ glosandi nõ stant difficultates que stãt cũ p̃ mõ: vt intelligẽti: lꝫ p̃m⁹ modus ꝯformior sit textui. Et addit textus.

¶ Et fortaisse accidit ei panniculus proprius.

¶ Pro cui⁹ dicti clarificatione est notãdũ ꝙ iste text⁹ duplr̃ patiť modũ itelligẽdi. Prim⁹ est ꝙ iste humiditates in osseo reꝑte per viã paulatine ꝯgestionis fortassis nõ g̃nanť apud ipsos testiculos: nec in pãniculo itrinseco imediate ipsos ꝯtinẽti: sed fortasse generanť in pãniculo extrinseco. i. in ꝯcauitate media iter extrinsecuꝫ ⁊ itrinsecũ vt iter pãniculũ myrach ⁊ syphac: ⁊ sic reperiunť circũdate in pãniculo ꝓprio receptiões suꝑfluitatũ ad d̃iam pãniculi iterioris q̃ vocať p̃mus testiculus ex quo nãlr̃ dilatať ⁊ magnificať ad q̃titatẽ testiculoꝝ tm̃: fortasse igiť accidit eis pãniculus ꝓprius. i. g̃nať in pãniculo extrinseco ⁊c̃. vel alr̃ itelligať vt ꝙ talis eminẽtia bursalis aquosa: lꝫ g̃neť apud eos testiculos ꝑꝑ frig⁹ ipsoꝝ ⁊ ꝯuersionẽ sanguis ad aquositatẽ: nõ tñ necio tãgit ipsos testiculos: imo fortasse accidit eis humiditatib⁹ pãniculus ꝓpri⁹. i. vt recõdantur in syphac vel kisti ꝓprio: ita ꝙ nã s̃m ꝙ paulatine multiplicať talis aquositas sic ꝯtiuo eã cooperit quodã pãniculo sicut ẽt fit de glãdulis habẽtib⁹ ꝓpriũ syphac vel ꝓpriã kistim: lꝫ eñi ꝯtineť hec aquositas itra pãniculũ imediate tãgentẽ testiculos: nõ tñ ipsos ꝯtãgit: qꝛ iter ipm̃ pãniculũ est alius pãniculus in-

clusus in quo ipſa clauditᷣ: ⁊ hoc ſatis eſt poſe: ⁊ hoc eſt qꝺ dixit. fortaſſe accidit ei pānicul᷒ ꝓprius: deinde ꝯtinuādo ponit aliam cauſam talis eminentie nō per viā defluxus dicens.

Et quandoqꝫ eſt propter humiditatem ſanguineaꝫ ⁊ feculentā vbi eſt cauſa eius percuſſio aut caſus.

Pro ītelligētia hui⁹ ꝑtis aduertatis ꝙ iſta lr̄a pōt dupl'r legi ſm ꝙ duplex lr̄a reperitᷣ. naꝫ vna hꝫ vbi eſt cā ⁊c̄. alia hꝫ niſi eſt cā ⁊c̄. Pr̄io mō legēdo eſt ſenſus ꝙ ꝑꝑ caſuꝫ vel percuſſionē factā circa ꝑtes oſſei defluxa ꝑte groſſiori ⁊ feculēta ipſius ſanguīs ad ꝯcauū ipſi⁹ burſe fiet hernia talis humiditatis ſanguinee ad fuſcū declināntis ⁊ tādē fiet hernia ſanioſa ſine ꝯfluxu: ⁊ ſic eſt lr̄a clara: ⁊ ſm hūc modū poſſet fieri ēt hernia talis apparētie per viā deflux⁹ facto caſu vel ꝑcuſſione circa ꝑtes īguinis: vt pꝫ: ſed q̄tū ad pn̄s legatᷣ vt dcm̄ eſt. Si v̇o lr̄a iaceat niſi eſt ſenſus ꝙ ēt niſi cā ſit ꝑcuſſio aut caſus a qb⁹ ſepe fit hernia talis modi per viaꝫ defluxus tn̄ ſm modū dcm̄ ſupra de hernia aquoſa per viā paulatine ꝯgeſtionis: ⁊ ēt ſm eūdē fieri pōt hernia ꝑꝑ humiditatē ſanguineā ⁊ feculentā: q2 ſtāte debili cōpl'one teſticuloꝝ a frīditate illa ꝑs ſanguīs feculēta que reſecatᷣ a digōne mēbroꝝ que vtpl'm tranſit in ſordiciē cutis a cōpl'one ipſoꝝ teſticuloꝝ nō expellit ad cutē: īmo ibidē paulatine aggregatᷣ vt tādē fiat eminētia manifeſta burſalis ⁊ appellari poterit hernia feculēta vel melācholica: ⁊ ſm hūc ſenſum ēt ſtat clara lr̄a: ⁊ iſte modus mihi mag̃ placet: q2 hernia ſanguinea facta a caſu vel ꝑcuſſione vtpl'm eſt per viā defluxus ⁊ nō per viā paulatine ꝯgeſtionis de qua eſt in ꝓpoſito ſermo. Sequitᷣ.

Aut ventoſitas inflatiua. Et qn̄qꝫ ꝯfert curatio cuꝫ ferro. Et quādoqꝫ naſcitᷣ illic caro addita. Et quandoqꝫ ingroſſatᷣ oſſeū: aut induratᷣ ex apoſtemate: aut piguedine: quare aſſimilantᷣ ramici ⁊ nominatᷣ hernia carnis. Et qn̄qꝫ eſt ſimil'r in inguinibus.

Intēdit ꝙ ēt fieri pōt hernia a vētoſitate īflatiua nō per viā defluxus: ſed per modū q dict⁹ eſt: qm̄ ſtāte debili digeſtiua teſticuloꝝ certa humiditas per viā diminute digōnis vētoſatᷣ que nō reſoluitᷣ ab īpotētia virtutis: ⁊ ſic paulatine ꝯgregatᷣ in altero pāniculoꝝ oſſei: ⁊ fit eminētia ⁊ diſtēſio ⁊c̄. Et addit qꝺdā apparenter īpertinēs curatiuū dicēs ꝙ qn̄qꝫ ꝯfert curatio cū ferro: ꝙ ⁊ ſi videatᷣ īpertinēs tn̄ recte ꝯſiderāti hꝫ ad ꝓncipale ītētū pertinētiā. Quia ad declarādū ꝙ q̄libet talis hernia de q̄ pauloante dictū eſt fieri poſſit per viā paulatine ꝯgeſtiōis dixit ꝙ qn̄qꝫ ꝯferret curatio cū ferro. i. curā ꝑficit ꝑforatio oſſei cū ferro: vn̄ eūata mā ꝯtenta ſiue ſit aquoſitas ſiue vētoſitas īmediate: ⁊ per nām fit vera curatio: qꝺ nō eſſet ſi talis eminētia pēderet a mā defluxa vel apertione dydymoꝝ vel ruptura pāniculi ⁊c̄. q2 vltra ꝑforationē cum ferro ⁊ eūata mā ꝯiuncta adhuc ad cure ꝑfectionē multe reſtant ītentiones curatiue vt īferius latius declarabitᷣ: ⁊ ſic ītelligēti pꝫ ꝙ hoc dōm eſt mediū ad ꝓbādū id qꝺ ſupra dixerat. Uel ſi placet dici pōt ꝙ notāter iſtū textū poſuit vt declararet vnū cui⁹ oppoſitū cōiter creditᷣ: vt. ſ. ꝙ nō oīs hernia vētoſa eſt curabilis ꝑ plura reſoluētia vel exiccātia īterius vel exterius applicata cui⁹ oppoſitū cōiter creditᷣ. Nā vt ipſe dixit qn̄qꝫ ꝯferret curatio cū ferro. i. ad curā eſt nec̄ia ꝑforatio cū ferro: ⁊ hoc eſt veruꝫ in virtute debili vbi nā nō pōt bene actuare medicīas: quo caſu illa medicamina nō ſufficiūt: ⁊ tūc eſt nec̄ia ꝑforatio: ⁊ tūc iſte text⁹ nō refertᷣ niſi ad ventoſam: magis tn̄ mihi placet qꝺ ꝓmo dixi. Deīde adducendo aliā cām apparētie ſimilis hernie ex deſcenſu dixit ꝙ qn̄qꝫ naſcitᷣ illic caro addita. i. que recipitᷣ in ꝯcauitate media īter myrach pelliculā extrinſecā ⁊ ſyphac pelliculā ītrinſecā adherēdo. ſ. alteri pellicularū: vel īter ſyphac ⁊ teſticulos ēt alteri eoꝝ īherēdo. Qꝺ aūt ibidē poſſit caro gn̄ari manifeſtū eſt cuꝫ ex ſuperfluo alimēti in oī ꝯcauitate poſſit caro addita gn̄ari. Dixit ꝯn̄ter explicādo alias cās īgroſſatiōis oſſei ꝙ qn̄qꝫ īgroſſatᷣ oſſeū aut īduratᷣ ex aꝑate aut pinguedine q̄re aſſimilatᷣ ramici ⁊ noīatᷣ hernia carnis. Pro ītellectu hui⁹ ꝑticule eſt aduertēdū ꝙ ꝓprie dicimus oſſeū īgroſſari ex aꝑate qn̄ ipſa ſubā pellicularis aꝑatᷣ ſiue ītrinſeca ſiue extrinſeca ſicut ⁊ reliq̄ ſimplicia mēbra aꝑantᷣ: ⁊ hec diſtingui pōt ab illa eminētia que fit per carnē additā: q2 illa ſecernitur diſtincta a ſubā burſali: nō ſic aūt ſecernitᷣ iſta apoſtemoſa. ex pinguedine ēt īherēte ſubē pelliculari pōt tumefieri burſa: ⁊ hec plurimā hꝫ ꝯueniētiā cū hernia zirbali: q2 ita tact⁹ huius eſt mollis ⁊ aliqual'r ineq̄lis ꝑꝑ ineq̄litatē piguedinis: ſicut ēt in zirbali vel iteſtinali: quaruꝫ vtraqꝫ ꝓprie dr̄ vel dici pōt ramex vt ſupra viſum eſt: ⁊ iō dixit q2 aſſimilatᷣ ramici. Scꝺo notādū ꝙ ex iſta particula noīatᷣ hernia carnis. Innuit. d. Aui. ꝙ nō ſolū illa que pendet a carne addita appellatᷣ hernia carnoſa: ſed ēt illa que pēdet a piguedine ⁊ aꝑate ꝑꝑ ſimilitudinē quā hꝫ cū eadē. Tertio notādū vt clarius īfra videbitᷣ in cap̄lo ſignoꝝ v̇ſus finē: ꝙ nō ſolū appellatᷣ hernia carnoſa illa que fit per additionē carnis ipſi burſe: ſed ēt per additionē carnis teſticulis: ⁊ non ſolū tales: ſed ēt que fiunt ex magnificatione dictoꝝ mēbroꝝ ex impotētia poſitiue virtutis ſicut fit in hypoſarcha alioꝝ mēbroꝝ: ſed ſoluꝫ hic explicuit cām vtpl'm euenietē. videbis īferius. Ponit ꝯn̄ter vnā ꝯcluſionē generalē: ꝙ. ſ. ſicut dcm̄ eſt poſſe gn̄ari tumefactionem in oſſeo non per deſcēſum alicui⁹ māe deorſum: ſed per ſolā ibidē paulatinam māe ꝯgeſtionē: ita ſimil'r euenire pōt ⁊ īguinib⁹: q2 in illis locis vacuis euenire pōt eminētia: ⁊ tumefactio per verā rupturā ⁊ deſcēſum alicuius rei vel māe deſuꝑ ſiue ſit zirbalis ſiue humoralis vel alia hmōi. Et venire pōt etiā talis eminētia nō per deſcēſum māe deorſuꝫ: ſed per paulatinā ibidē ꝯgeſtionē ſiue ſit apoſtemās ſiue nō apoſtemās ſicut ⁊ ſupra dcm̄ eſt de burſali. cā totius pꝫ: q2 eadem vel ſimiles cāe ꝯtingē pn̄t ad tumefactionē inducendā in talibus locis vt in oſſeo: vt pꝫ intelligēti. hoc eſt qꝺ dixit in iſta ꝑua lr̄a. Et qn̄qꝫ ⁊c̄. Deinde ipſe appropriat nomen alteri ſpeciei tumefactionis apparentis circa oſſeū: ⁊ breuiter dicit.

Et qn̄qꝫ inflantᷣ vene eius ⁊ noīatᷣ hernia varicoſa.

Circa hāc partē ꝓ aduertēdū ꝙ Aui. q̄dāmō ſeparatim manifeſtauit hāc hernā varicoſam ab alijs ſpēbus hernie vt ꝓceſſus lr̄e manifeſtat: q2 hec hernia ſapit nām mediā īter herniā verā pendentē ex deſcēſu māe deorſum vt eſt zirbalis vel īteſtinalis: ⁊ herniā nō verā. ſ. tumefactionē oſſei pēdētē ex mā ibidē paulatine cōgeſta vt eſt carnoſa vel apoſtemoſa que ēt ſaltē vtpl'm fit per viā paulatine ꝯgeſtionis: q2 talis hernia fere īdifferēter pōt ꝑuenire ex tumefactione illarū venarū ꝑꝑ mām deſurſum venientē: ⁊ ꝑꝑ mām ibidē paulatine ꝯgeſtā: vt pꝫ. Scꝺo etiaꝫ de tali hernia fecit ſpālē mētionē poſt herniā verā ⁊ nō veraꝫ: q2 iſta q̄dāmō diuerſa eſt ab vtriſqꝫ illarū. In h̄ enī ille cōicāt vt īteſtinalis ⁊ zirbalis ex vna ꝑte: ⁊ carnoſa ⁊ apoſtemoſa ex alia: ꝙ. vtraqꝫ earū fieri pōt ꝑ ꝓſentiā talis māe in vtroqꝫ pāniculoꝝ vt in ſyphac īteriore appellato dydymo ⁊ in pāniculo exteriore. Nā per dilatationē dydymi ītra oſſa femoris recipi pōt in pāniculo īteriore zirb⁹ vel īteſtinū. Per rupturā aūt ſyphac recipi pn̄t in pāniculo exteriore zirb⁹ vel īteſtina: vn̄ nō deueniēt ad ꝯtactū teſticuloꝝ. In hoc etiaꝫ cōicant hernie vtpl'm nō vere vt carnoſa vel apoſtemoſa: q2 equal'r fieri pn̄t in pāniculo interiore ⁊ exteriore. Secus aūt eſt in hac hernia venali vel varicoſa: q2 hoc ſolū fit per ꝓſentiā māe ꝯtēte in pāniculo īteriore vt ad ītra venas ꝯtētas ītra dydymū ⁊ pāniculū īteriorē ⁊ ſic diuerſa eſt ab illis. Poſſunt hic ēt alia ſpeculari: ſꝫ iſta ſufficiūt. Scꝺo ꝯſiderādū ꝙ nō ſolū tumefactio venarū: ſed ēt arteriaꝝ facit hanc herniā varicoſaꝫ: equaliter enī apparere pōt tumefactio ex repletione venarū ⁊ arteriarū. per hoc ergo qꝺ dixit replentᷣ vene ītellexit vene vel arterie. Et hoc ipſe manifeſtat in fine cap̄. de ſignis vbi ponit ſigna iſtarū diſtinctarū. Lego lr̄aꝫ. Et qn̄qꝫ inflantᷣ vene eius. i. teſticuli.

Et qn̄qꝫ mollificantᷣ mollificatione vehemēti abſqꝫ ruptura: quare ꝓlongatᷣ ⁊ aſſimilatᷣ hernie īterū.

Hec pars ſm diuiſionē ſupra factā in illa parte. Et durities q̄dē folliculi ⁊c̄. ſic ꝯtinuatᷣ ad ꝓcedētia. Nā poſtq̄. d. Aui. poſuerat treſ cās in gn̄e: vn̄ fit vera hernia burſalis per viā deſcēſus māe: vt ꝓpter aperturā dydymoꝝ ⁊ rupturā pāniculoꝝ ⁊ mollificationem eorūdē vt in ꝓncipio cap̄li: ⁊ ꝯn̄ter declarauit modos qb⁹ ad aperturā dydymoꝝ ⁊ ad ruptionē pāniculoꝝ: ſequitᷣ hec hernia burſalis ponēdo ēt cās harū rupturarū: iā in hac ꝑte pro cōplemēto doctrine ſequitᷣ declarādo modū q̄ ꝑꝑ relaxationē pāniculi tm̄ fit ēt hernia vel diſpō ei ſimilis: ⁊ dicit ꝙ qn̄qꝫ mollificatᷣ ſupple pāniculus ſyphac mollificatione vehemēti abſqꝫ ruptura: q2 ꝓlongatur ⁊c̄. Pro declaratione ꝑtis ꝓ° notādū ꝙ notāter ſupra ſimul determinauit de hernia per aperturā dydymoꝝ ⁊ rupturā pāniculi ⁊ multa ītermiſcēdo tandē ſeparatim de hac determinauit: ⁊ ideo eſt: q2 ab eiſdē cauſis pēdēt vel pēdere pn̄t aꝑtura dydymorū ⁊ ruptura ſyphac: vt a vētoſitate īpellēte ad planctū ⁊ forti vociferatione ⁊ ab oī vētris cōpreſſione ⁊ multa alia que eq̄liter eſſe pn̄t cāe aꝑture ⁊ ruptioni pāniculi: ⁊ ideo ꝯn̄ter de eiſdē determinatū eſt. Cauſe aūt mollificationis ⁊ relaxationis multū ꝯ̄rie ſunt cauſis rupture: q2 humectatio que eſt cā mollificationis pāniculi eſt īdiſpoſitiua cā ſol'onis eiuſdē: vt pꝫ: ideo ꝯueniēter de ea ſeparatim determinatū eſt. Uel al'r per illas duas ſpēs vt aꝑturā dydymoꝝ ⁊ rupturaꝫ zirbi in fundo pn̄t fieri hernia ⁊ ramex: ⁊ talis nō pōt fieri ꝑꝑ relaxationē pāniculi vt ꝯſiderāti patebit: he tamē cāe ſunt ꝑſuaſiue. Scꝺo notādū ꝙ per mollificationē pāniculi ex mā pāniculū comprimēte pōt notabil'r pāniculus amplificari ⁊ diſtēdi: cōprimētib⁹ ꝗ zirbo ⁊ īteſtinis pāniculuꝫ ſyphac in fundo vētris ſupra oſſa femoris ⁊ ipſo exiſtēte mollificato diſtēdetᷣ īfra pāniculus ⁊ amplificabitᷣ ⁊ ꝯn̄tur zirbus vel inteſtina vel vtraqꝫ ⁊

recipiunt hec oīa in bursa testiculoꝝ īt͛ra myrach ⁊ syphac.i.īt͛ra pāniculū ītrinsecū ⁊ extrinsecū:q͛re ꝯn͛ter ꝓlōgabit͛ osseū ⁊ ītumescet ⁊ sic assimilabit͛ vere hernie dicte ramex de qua vt supra dcm̄ est descēdētia deorsuz veniūt ad ꝯtactū testiculoꝝ ad quē ꝯtactū talia descēdētia deuenire nō pn̄t:⁊ iō ei in apparētia tm̄ assimilatur:⁊ hoc est qđ dixit text⁹.Uel si placet pōt al͛r legi lr̄a.vt hec lr̄a ꝯtinuet͛ cū satis īmediate p̄cedēti:qm̄ supra manifestās cās:vnde fiunt similes apparētie veris hernijs per viā īdescēsus que tm̄ nō fiunt per viā descēsus vt ex aꝗte vel carnositate ibidē genita faciētib⁹ apparētiā ⁊c̄.dixit ꝙ qn̄ꝫ mollificat͛ supple bursa vel osseum tm̄ absꝫ ruptura ⁊ supple absꝫ descēsu alicui⁹rei desursuz:⁊ tn̄ ꝓlongat͛.s.osseū ab humiditate ītrinseca ipsi ⁊ assimilat͛ hernie iterū:⁊ sic est lr̄a clara:magis tn̄ placet p̄ma sentētia.

¶ Et quādoꝫ accidit ruptura super testiculos ⁊ ꝑuenit apud iguina:⁊ qđ est supra ea in sumine est maloꝝ accidentium ⁊ in duobus emunctorijs.

¶ Hec est tertia ꝑs p̄ncipalis capl̄i in qua.d.Aui.cōparat quasdaz spēs rupturarū adinuicē ⁊ duo facit p̄ncipal͛r.Qm̄ p̄mo ipse cōparat aliq̄s spēs rupture in facilitate ⁊ difficultate curatiōis ex ꝑte ei⁹ qđ descēdit.Scđa ꝑs īcipit ibi in fine(Et scias ꝙ ramex ītestinoꝝ ⁊c̄.) Prima adhuc in duas.Qm̄ ip̄e p̄mo cōparat rupturas supra testiculos.i.eminētias siue sint circa sumē siue supra ipsum ad illas rupturas vel eminētias que vtpl͛m fiunt circa testiculos vel osseū.Scđo cōparat rupturas supra testiculos factas īter se.2ª ibi(Et illa que accidit supra sumē ⁊c̄.) ¶ Dicit in p̄mo cōparādo rupturas suꝑ testiculos factas ad eas que circa osseuz fiunt in malitia ꝙ qn̄ꝫ accidit ruptura supra testiculos ⁊ ꝑuenit apud inguina ⁊ ꝙ est supra ea in sumine ⁊ est maloꝝ accidētiū ⁊ in duob⁹ emūctorijs. ¶ Pro ītellectu ꝑtis p̄mo ītelligēduz ꝙ hic vt ēt al͛s supra notatū est per rupturas ītelligit eminētias:ita vt hic cōparet eminētias que supra testiculos fiunt ad eas que circa osseū ⁊c̄. Est ꝗ sn̄ia.d.Aui.hic ꝙ tales eminētie supra testiculos vtpl͛m sūt maloꝝ accidētiū respcū illarum que circa testiculos fiunt. ¶ Pro declaratione ei⁹ est scđo aduertēdū ꝙ lꝫ eq̄liter euenire possit augmentū in myrach supra testiculos versus vmbilicū ⁊ in ipso vmbilico ꝑꝑ mām ibidē paulatine ꝯgestā siue sit aquositas siue vētositas siue alius humor vel apostema sit ēt in osseo vt māifestū est ītelligēti vt īfra patebit in capl͛o de augmēto vmbilici:tn̄ eminētia vel augmētū factū subito ex receptione noue māe in q̄dā receptaculo vt zirbi vel ītestinoꝝ ꝑꝑ exitū eoꝝ a ꝓꝓrio situ supra quā eminētiā vel augmētū ꝓꝓrie cadit nomē rupture vt supra dictuz est:talis nō eq̄litas euenit in myrach supra testiculos ⁊ in osseo testiculoꝝ:qm̄ talis eminētia testiculoꝝ in bursa euenire pōt ꝑꝑ rupturā syphac:⁊ ꝑꝑ dilatationē dydymoꝝ:⁊ ꝑꝑ mollificationem ⁊ relaxationē syphac deorsum vt supra visuz est.Eminētia aūt que fit in myrach supra testiculos subito vt in sumē vel circa nō bene fieri pōt nisi per rupturā ipsi⁹ syphac vt ꝯsiderāti diligēter manifestū erit:⁊ ideo eminētia ossei ex apertione dydymoꝝ vel relaxatione pāniculi fieri pōt sine manifesto dolore.Eminētia aūt facta ex ruptura pāniculi nō fit sine dolore necꝫ sine aliq̄li dolore ꝯseruat͛:relique aūt sic.Inde est ꝙ eminētie supra osseū facte sunt vtplurimū maloꝝ accidētiū:qꝛ dolorose respcū eminentie bursalis. Dico notāter vtpl͛m:qꝛ ēt eminētia bursalis facta ex ruptura pāniculi est cū dolore sicut ⁊ illa que supra sumē ⁊ forte maiori.Sed qm̄ vtpl͛m fit talis eminētia bursalis ex dilatatione dydymoꝝ vel relaxatiōe pāniculi ⁊c̄.iō ꝯclusio.d.Aui.appet vera. ¶ Tertio notādū ꝓ ītellectu illius termini sumen:ꝙ ꝗm.d.Aui.in synonymis: Sumē est caro vel pīguedo femoris.Femur aūt est pars ventris terminata superius ad radicē virge in viris. ¶ Et ex his pꝫ lr̄a clara.lego eā.Et qn̄ꝫ accidit ruptura.i.eminentia supra testiculos ⁊ ꝑuenit supple dicta ruptura apud inguina.s.fit circa loca dicta vacua vel emūctoria cōiter notata:⁊ qđ est supra in sumine.i.ēt euenit qn̄ꝫ ipsa ruptura.i.eminētia ꝑꝑ rupturā nō circa inguina tm̄ sed etiaz supra in sumē ⁊ supple in partibus vētris supra sumen: qꝛ ēt in partibus vmbilicalibus sequit͛ est malorum accidentium ⁊ in duobus emunctorijs.sic ordinetur littera vt pars posterior precedat vt sic legatur.non solum fit dicta ruptura circa inguina ⁊ loca vacua ⁊ in sumen ⁊ supra sumen:sed etiaz in ipsis duobus emunctorijs.⁊ est maloruz accidentium.i.quelibet talis supra testiculos est malorum accidentium vtpluri mum respectu eminētie bursalis vt supra lectum ⁊c̄.

¶ Et illa que accidit supra sumē est parūper raro ꝗm cōparationem ad alias:qm̄ ille locus sustentatus est lacertis:⁊ quod sub eo est tuetur extremitatib⁹ lacertorum.Et quandoqꝫ accidit sumini augmentuz:⁊ est de genere rupture iterum.

¶ Nūc ipse cōparat rupturas vel eminētias suꝑ testiculos factas inter se.Et p̄mo in eo qđ magis vel minus eueniūt.Scđo in accidentibus.Secunda ibi(Et omne qđ est ex ruptura.) ¶ De prima parte dicit ꝙ illa ruptura.i.eminentia vt supra que accidit supra sumē est parūper raro per cōparationē ad alias supple que fiūt circa iguina:⁊ adducit rationē dicēs quoniā ille locus.i.supra sumē sustentatus est lacertis.⁊ qđ sub eo.s.sumine.i.circa inguina est tenet͛ extremitatibus lacetorū.Cōsequēter rn̄det tacite dubitationi.Posset aliq̄s dicē:⁊ tu tm̄ cōparas rupturas supra sumen factas ad eas que circa iguina pōt ne in ipso sumīe eē ruptura de qua possit cū alijs fieri comparatio.Et rn̄det ꝙ sic dicēs.Et qn̄ꝫ accidit sumini augmentuz ⁊ est de genere rupture iterum que.s. etiā raro fit respectu eaꝝ que circa inguina ⁊ ꝓpter eādē causaz. ¶ Notandū pro intellectu partis ꝙ corpulētia musculoruz ventris est cā vt suphac nō nimis extendi possit vt supra visum est in capitulo suꝑiore.sunt ergo musculi cū sua carnositate ⁊ corpulētia cā impeditiua rupture pāniculi syphac ⁊ ex ꝯsequēti tenuitas musculoꝝ ⁊ extremitates ei⁹ vt chorde minus ꝓhibēt solutionē ipsius pāniculi ⁊ rupturā:cū igit͛ in directū vētris versus sumen per totum extendant͛ masculi longitudinales : versus v͛o inguina terminētur musculi transuersales ad chordas a superioribus oppositis angulis descēdentes ⁊ aliq̄ ab inferioribus originē sumunt supra inguina magis originant͛ vt patet sciēti situz musculorum:vt est etiā dictuz supra de anathomia ipsorum.⁊ hoc īnuit dominus Auic.Sequit͛ ꝙ facilius fit ruptura circa inguina q̄ꝫ supra sumen vel in sumine.Pro hoc etiaz facit:qꝛ intestina magis grauitant in fundo ventris ꝗm cōem sitū hominis cum sit recte stature circa mediū ventris:⁊ ideo facilius rumpit͛ syphac inferius q̄ꝫ circa mediū ⁊ sic raro fit ruptura supra sumē respectu ei⁹ que circa īguina:qꝛ ēt magis grauitant intestina circa emūctoria q̄ꝫ in sumē cū sint magis deliuia ꝑꝑ etiā dispositionē musculoruz: sequit͛ tota ꝯclusio.Et hoc est qđ voluit in toto textu.lego litterā. Et illa que accidit supra sumen est parūper raro.i.per cōparationem ad alias supple que fiunt circa inguina vel in ipsis emunctorijs.Et adducit rationē de hoc dicēs:ꝙ hoc est ideo qꝛ ille loc⁹.s. supra sumē sustentatus est lacertis.i.musculis.s.lōgitudinalibus: ⁊ ideo supple difficiliter rumpit͛ syphac ⁊ qđ sub eo cōtinet͛ extremitatibus lacertorū.i.locus circa inguina nō sustentat͛ musculis sed solū chordis musculoꝝ īter quas chordas nō est caro media: ⁊ ideo faciliter ibidez pōt rūpi syphac.Deinde respondens tacite questioni dixit.Et quandoqꝫ accidit sumini augmētū ⁊ est de genere rupture iterum quasi velit ꝙ talis ruptura etiā rarius fit q̄ꝫ circa inguina propter causam supradictaz:etiā ꝓpter minorē ibi esse grauitatem intestinoꝝ q̄ꝫ circa loca inferiora.

¶ Et oē qđ est ex ruptura suꝑ sumē est maloꝝ accidētiuz quāuis sit parue additionis:⁊ nō dolēt in principio:qm̄ expulsum in ea sunt ītestina minuta ⁊ sunt expressa coartata ⁊ coartāt fecē ⁊ euomit eā ⁊ est de genere ileos ⁊ inq̄etudo ei⁹ ⁊ angustia ipsius.verum illa que est subt⁹ est magis susceptibilis dilatationis ⁊ magis incedens in additione ⁊ nō dolet in principio.

¶ Nunc ipse cōparat dictas rupturas supra osseū factas īter se in accidētib⁹.Et dicit ꝙ oīs ruptura supra sumē.s.versus ꝑtes vmbilicales est maloꝝ accidētiū ⁊ parue additionis ⁊ nō dolet in p̄ncipio.i.nō est intēsi doloris in p̄ncipio respcū.s.illarū que fiunt circa īguina.Et adducit rōnē dicēs:qm̄ expulsum in ea.s.ruptura facta sursum.i.receptum in orificio rupture facte in syphac sursum sunt ītestina minuta.i.gracilia:⁊ sunt cōpressa coartata ⁊ coartāt fecē.Et supple sic patiēs euomit eā.s.fecem:⁊ est ex gn̄e ileos.i.ad hāc dispōnē vtplurimū sequit͛ ileos ⁊ accidētia ei⁹ sequunt͛ vt ex inq̄etudine eius ⁊ angustia eius.s.ileos:veꝝ illa.s.ruptura que est subtus.i.fit circa īguina est mag͛ susceptibilis dilatationis ⁊ mag͛ īcedēs in additione.i.facilius dilatat͛ ⁊ mag͛ ꝯtinuo auget͛ dilatatio:⁊ nō dolet in p̄ncipio supple tantū quantū in ꝓcessu. ¶ Notādum ꝙ ex hoc textu nō intēdit.d.Auic.nisi ꝓbare ꝙ ruptura versus vmbilicū est magis suspecta:qꝛ ad eam sequunt͛ prauiora accidentia q̄ꝫ illa que est versus inguina:lꝫ dicta ruptura circa inguina sit difficilius curabilis q̄ꝫ alia que est circa vmbilicū.Et totum hoc ꝓbat per idē mediū per hoc.s.qꝛ expulsum in ruptura superiore sunt ītestina minuta:⁊ sunt cōprehēsa coartata ⁊ coartant fecē:⁊ supple in ruptura īferiore expulsuz.i.ꝑꝑ qđ expulsum fuit ruptura in syphac sunt ītestina grossa nō sic cōpressa nec coartata coartantia fecē:⁊ ideo ex hoc sequit͛ ꝑ° ꝙ ruptura superior fit parua respcū īferioris:⁊ ēt fit parue additionis.i.postq̄ꝫ īcipit nō

multū magnificat̄: q2 ipſa ĩteſtina minuta nō ſic ſunt apta multuꝫ
dilatari ſicut groſſa: ⁊ ꝯn̄ter ad eoꝝ extẽſionẽ vtputa a vẽtoſitate
nō tāta fit ruptura: q2 ⁊ ſi aliqñ fiat ruptura ipſa tñ̄ fit ꝑua ꝓꝑ nō
poſſe multū ĩteſtina ĩtumeſcẽ nec dilatari: per hoc ẽt ꝙ ſunt com
preſſa. i. fortiter dorſo alligata nō pn̄t vltra ꝓpriū ſitū multū ĩpel-
li: ⁊ ꝯn̄ter ſm̄ ipſoꝝ multas ꝑtes nō pn̄t recipi ĩtra orificiū ruptu-
re: ⁊ iō ruptura ipſa nō eſt multū dilatabilis. econtra v̄o eſt de ru-
ptura ĩferiori: q2 ĩteſtina ſunt groſſiora ⁊ latiora. multū ǵ pn̄t dila-
tari ⁊ extẽdi a cā aliq̄ ĩtrinſeca vtputa a vẽtoſitate: ideo ad ipſoꝝ
magnā dilatationẽ magna pōt fieri in ſyphac ruptura: nō ſunt ẽt
coartata. i. fortiter dorſo alligata ſicut ſuperiora vt ſupra dc̄m̄ eſt
de monoculo: iō facta ruptura facil'r quo ad ipſoꝝ multas partes
recipi pn̄t in ruptura: ⁊ ꝯn̄ter dilatabilis eſt multuꝫ ruptura: ideo
eſt multe additionis reſpcū ſuperioris que fit. ¶ Et ex h̄ ſequit̄ ꝓ
clarū verbū. d. A. cū dixit ꝙ ſuperior ruptura nō dolet in ꝑ̄ncipio
ſupple reſpcū rupture ĩferioris. Et h̄ eſt q2 parua fit ruptura: qm̄
expulſum in ea ſunt inteſtina minuta. ¶ Sequit̄ ſcd̄o alia ꝑ̄ncipa
lis ꝯcluſio quā ĩtendit. ſ. ꝙ ruptura ſuperior eſt facilius curabilis
q̄ ⁊c̄. ⁊ ĩferior difficilius q2 ſuꝑior eſt ꝑue additionis: q2 inteſtina
minuta ſunt coartāda ⁊ ĩferior magne additiōis ꝓꝑ oppoſitā cāꝫ.
ẽt ꝓ h̄ facit vt ſupra dc̄m̄ eſt ĩteſtina mag̃ grauitāt deorſum v̄ſus
ĩguina q̄ verſus ſurſum. ¶ Sequit̄ tertio ꝙ q2 ipſa ĩteſtina minu
ta ſunt ſtrictiora ⁊ minus extẽſibilia ꝙ iō mag̃ coartāt fecẽ in eis
ꝯtentā: vn̄ ĩteſtina talia in ruptura recepta: ita fecẽ coartāt vt ꝑ-
fecta fiat clauſio ⁊ oppilatio ipſoꝝ ĩteſtinoꝝ maxime: q2 vt ſupra
dc̄m̄ eſt: talis ruptura eſt ꝑue additiōis. Et ex hoc ꝯcludit̄ ꝙ lꝫ ſit
ꝑue additionis: eſt tñ̄ mag̃ ſuſpecta ⁊ prauoꝝ accidẽtiū reſpcū ĩſe
rioris qd̄ ꝑ̄ncipaliſſime in toto textu ĩtẽdebat̄: ⁊ ſic ꝓꝑ fortẽ oppi
lationẽ habẽs eā euomit fecẽ. Et eſt hec paſſio ex gn̄e ileoſ q̄re eſt
vna cā ileos: ſicut ẽt ruptura ĩguinis aliqñ ꝑducit ad colicam: ⁊ ſic
ad eā ſequit̄ ingetudo ⁊ anguſtia ſicut in ileos. Et ex his appet to-
tus text' clarus: lego lr̄am. Et oẽ qd̄ eſt ex ruptura ſupra ſumẽ. i.
oīs ruptura circa vmbilicū eſt maloꝝ accidẽtium ⁊ ſupple valde
ſuſpecta reſpcū rupture inferioris q̄uis ſit ꝑue additionis: ⁊ ſup
ple exīde facilius curabilis q̄ ĩferior: ⁊ nō dolet in ꝑ̄ncipio ſupple
reſpcū ĩferioris: q2 ꝑua fit ſol'o: ⁊ adducẽs cām̄ huius totius dixit:
qm̄ expulſum ſunt in ea ĩteſtina minuta. i. receptū in ea. ſ. ruptura
ſuperiore ꝓꝑ expulſionẽ ⁊ extẽſionẽ ſunt ⁊c̄. ⁊ ſunt cōpreſſa coar-
tata ad modū ſupra expoſitū: iō coartāt fecem: ⁊ ſupple vehemẽs
fit oppilatio ⁊ euomit ſupple ſic patiẽs eā. ſ. fecẽ ⁊ ẽ de gn̄e ileos.
⁊ inquietudinẽ ei' ⁊ anguſtiā ei'. verū illa que eſt ſubtus ⁊ ſupple
ſi nō ſit ſuſpecta eſt mag̃ ſuſceptibilis dilatationis ⁊ mag̃ ĩcedẽs
in additione: ideo ſupple difficilius curabilis: ⁊ nō dolet in princi-
pio ſupple ſic vt in ꝓceſſu: q2 in ꝓceſſu multū dilatat̄.

¶ Et ſcias ꝙ ramex inteſtinorum ⁊ zirbi eſt egritudo fortis difficilis quāuis ſit ꝑua. Et ramex aque eſt egritudo facilis ⁊ ſi ſit magna.

¶ In hac vltima ꝑticula hui' cap̄. d. Aui. cōparat q̄ſdā ſpẽs ruptu-
re vel hernie ĩter ſe in facilitate vel difficultate curationis ex ꝑte
ei' qd̄ ꝯtinet̄ vel deſcẽdit: poſtq̄ in ꝑte ſuꝑiore cōparauit quaſdā
ſpẽs ipſaꝝ in malitia ex ꝑte ſitus dictarū rupturarū ⁊ breuiter di
xit in textu. Et ſcias ꝙ ramex ĩteſtinoꝝ ⁊ zirbi eſt egritudo fortis
difficilis q̄uis ſit ꝑua: ⁊ ramex aque eſt egritudo facilis ⁊ ſi ſit ma
gna. ¶ Pro ĩtellectu ꝑtis aduertẽduꝫ ꝙ. d. A. in hac parte accipit
iſtū terminū ramex ꝓprie q vt ſupra dicebat̄ ſolū di' de hernia in
qua qd̄ deſcẽdit deorſum venit ad ꝯtactū teſticuloꝝ ⁊ illius cā vt
ſupra dc̄m̄ eſt: fuit ſola dilatatio dydymoruꝫ ⁊ nō ruptio pānicul
vel relaxatio eius: ⁊ ideo ſolū ĩteſtinalẽ zirbalẽ ⁊ aquoſam appel-
lauit ramicẽ vt ibidẽ fuit notatū ⁊ ad illū locuꝫ recurre. Eſt ǵ ſen-
ſus lr̄e ꝙ magna eminẽtia burſalis ab aquoſitate pendẽs eſt faci-
lius curabilis q̄ ꝑua eminẽtia zirbalis vel ĩteſtinalis quarū que-
libet pẽdeat ex dilatatione dydymoꝝ. Et iō hoc eſt ꝓ°: q2 ex certa
dilatatione dydymoꝝ ẽt ꝑua ꝑuenire pōt magna eminẽtia ab aq̄-
ſitate: ex q̄ dilatatiōe tñ̄ nō fieri poterit eminẽtia burſalis vel ĩte-
ſtinalis: cū facilius ſit multā aquoſitatẽ per aliqd̄ receptaculū vl'
viā deſcẽdere q̄ ſubam ĩteſtini vel zirbi: igit̄ apparẽte eminentia
zirbali vel ĩteſtinali ⁊ ſi ſit ꝑua maior eſt: tñ̄ facta dilatatio dydy-
moꝝ q̄ in cera eminẽtia burſali aquoſa magna ideo difficilius cu
rabit̄ zirbalis cū maior ſit dilatatio ⁊c̄. Scd̄a cā hui' dicti eẽ pōt:
q2 curatio talis hernie aquoſe aliqñ ꝑficit̄ vnica intẽtione medi-
cinali vt cū exiccatiuis: q2 ſimul exiccabit̄ humiditas ⁊ dydymus
parū dilatat' ꝯſtringet̄. In curatione aūt hernie zirbalis vel inte
ſtinalis vt ĩfra videbit̄ duplex intẽtio necio reqrit̄. Una eſt redu-
ctio hoꝝ mẽbroꝝ in ſitū ꝓpriū vt ĩtra ſyphac. Alia eſt ꝯſtrictio di
cte dilatationis dydymoꝝ ⁊ he ĩtẽtiones vtplurimū ꝯuꝫ ꝑficiun
tur: q2 intẽtio ad reductionẽ ꝑficit̄ cū mollificātib' ⁊ humectātib'.
Alia aūt vt ꝯſtrictio dilatationis ꝑficit̄ cū ſtipticis ꝯſtringẽtibus:
vt pꝫ ideo difficilior erit iſtoruꝫ curatio: vt pꝫ. Tertia cā eſſe pōt ⁊
declaratiua ꝓme: q2 hernia talis aquoſa vtplurimū curari pōt cū
medicinis localib' extrinſecus appoſitis: q2 ꝑua eſt dydymoꝝ di-
latatio in illa q2 ſi magna foret dilatatio ẽt ꝯiungeret̄ zirbalis vel
inteſtinalis. In zirbali aūt vel inteſtinali tāta vtplurimū eſt dila-
tatio ꝙ ad cure ꝑfectionẽ nō ſufficit applicatio extrĩſecoꝝ reme-
dioꝝ ꝯſtringẽtiū: cū talis dilatatio ꝯtinue maioret̄: ita vt tradunt
doc. ꝙ aliqñ trāſit de vno latere ad aliud ꝓꝑ ꝯtinuū deſcẽſum ip-
ſoꝝ ĩteſtinoꝝ: ĩmo opꝫ vti oꝑatione manuali cū ligatura dydymi
vt ĩfra videbit̄: qd̄ multo difficilius ⁊ periculoſuꝫ extat. Dictū eſt
aūt in ꝑ̄ncipio hic ſolū cōparare tales hernias ex apertura dydy-
moꝝ pẽdẽtes: q2 nō ĩcōueniet certā herniā vel ĩteſtinalẽ eſſe faci-
lius curabilem q̄ certa data aquoſa vt hernia zirbalis ab relaxa-
tione pāniculi ſyphacis ſupra os femoris cōparata hernie aquo-
ſe ex ruptura pāniculi vel aꝑtura dydymoꝝ: vt manifeſtū eſt cōſi-
derāti ⁊ ĩferius mag̃ manifeſtabit̄: ſed illa hernia zirbalis nō pōt
dici vere ramex vt ſupra viſum: ideo dixi hic ꝓprie ſumi iſtū ter-
minū ramex: ⁊ ſic eſt lr̄a clara. ¶ Scd̄o ĩtelligẽdū pro cōplemẽto
doc. ꝙ ꝓꝑ has ſpẽs hernie quas. d. Aui. cōparauit in malitia acci-
dentiū ⁊ curationis vt ſumptas ex ꝑte ſitus ⁊ ex ꝑte ei' qd̄ deſcẽ-
dit vel recipit̄ penes alios auctores ẽt de ipſis hernijs. alie fiunt
ꝯſiderationes ſm̄ quas ſumit̄ facilitas ſiue difficultas curationis
que tñ̄ oẽs ꝑ̄ncipal'r attributionẽ hn̄t ad herniā ex ruptura pẽdẽ-
tem. Nā q̄dā fit de ea ꝯſideratio ſumpta ex quātitate eius vt ſi ſit
magna vel ꝑua ruptura. Alia fit ꝯſideratio ex tẽpore ei': vt ſi diu-
turna vel modici tẽporis. Alia ſumit̄ in relaxatione ipſi' ad infir-
mū: ⁊ ex ꝑte cōplexionis ipſi' nāl'is vel ex ꝑte etatis: vt. ſ. ſi ĩfirm'
ſit calide ⁊ humide cōplexionis vel fride ⁊ ſicce mel'ice: vel ſi ſit in
etate pueritie vel ſenectutis vel medie: ⁊ he cōſiderationes apud
auctores dicte ſunt accidẽtales: idcirco de his nō fecit. d. A. men-
tionẽ: ſm̄ has tñ̄ ſumunt̄ facilitas ⁊c̄. Naꝫ que eſt magna antiq̄ in
corpore duro vel mel'ico in etate ſenectutis nunq̄ per medicinas
ſanat̄ ⁊ forte nō ſanat̄ per manualẽ oꝑōnẽ. Que aūt eſt parua mo
dici tẽporis in corpore ſanguineo in etate puerili nō ſolū per ma-
nualẽ oꝑōnẽ: ſed ẽt per medicinas ſanat̄. Que v̄o eſt ĩter ꝓ̄dictas
media: mediocriter ſe hꝫ: vt ꝙ curabilis eſt per manualẽ oꝑōnẽ ⁊
nō per medicinas vtplurimū: ⁊ ſi ſit magna in corpore molli vel ſi
ſit ꝑua ⁊ ātiquata: ita vt labia ſint obſtrecata; ⁊ hoc dico de vera
ruptura rupto ſyphac. Et ita ĩtelligantur oẽs auctores cū dicūt ꝙ
multa ruptura curabilis eſt per medicinas intelligat̄ de vera ru-
ptura: ⁊ poſt etatẽ pueritie ⁊ maxime in corpore nō notabil'r hu-
mido: q2 de ruptura ex relaxatione pāniculi multi ẽt ſenuꝫ curati
ſunt per medicinas. Et curaui ego vnū affinẽ meū ſexagenariū cū
medicinis tm̄ ⁊ cuꝫ debito ordine diete: ⁊ q ſteterat multis annis
ſic diſpoſit': ſed fuit ⁊ relaxatione que facile curat̄ per medicinas
vt dixit Halyabas. Et addit. Et hāc curātes q̄dā cū medicinis ve-
rā ſyphac diſruptionẽ curaſſe putāt ⁊ errāt: ⁊ hoc totū ꝑuenit ꝓꝑ
nō diſtinguẽ recte ĩter eā que fit ex relaxatione ⁊ eā que fit ex ru-
ptura. Eſt tñ̄ aduertẽdū ꝙ ſi ruptura ẽt ſit ſatis recens in corpore
puerili: ſed ſit corpus mel'icū durū ex ꝑte cōplexionis: vix ẽt ſanat̄
per medicinas ꝓꝑ debilitatẽ nutritiue in talib': ⁊ ideo in h̄ debẽt
medici eſſe multū curioſi ⁊ diligẽtes anteq̄ curā alicui' taliū ſuſci
piāt. Poterit enī ſcire recte ꝯſiderās facta ſol'one in ſyphac quis
patiẽtiū ſit per medicinas curādus ⁊ qs relinquẽdus ꝙ nō aduer
tūt cōiter cuius miniſterij magr̄i idcirco ſepe fallunt̄. ¶ Sed iam
poſtq̄ aliq̄liter digreſſi ſumus venio ad lr̄am. Et lego eaꝫ. Et ſcias
ꝙ ramex ĩteſtinoꝝ ⁊ zirbi. i. eminẽtia burſalis ex deſcẽſu aliquo-
rū iſtoꝝ ꝓꝑ apparitioneꝫ dydymoꝝ: eſt egritudo fortis difficilis.
ſupple ad curā: q̄uis ſit egritudo ꝑua. i. eminẽtia ſit parua. Et ra-
mex aque eſt egritudo facilis: ⁊ ſi ſit magna. i. eminentia burſalis
ab aquoſitate veniẽte deorſuꝫ per dilatationẽ dydymoꝝ eſt egri-
tudo facilis ſupple curationis: ⁊ ſi ſit magna talis eminẽtia ꝓpter
cās in ꝓ̄mo notato adductas. Et ſic ad laudem altiſſimi ſentẽtiata
eſt lr̄a. c. ſed reſtat ꝓꝑ facilius memorie cōmẽdare vt cap̄. epiloge
mus. D. igit̄. A. in ca. q2 eius ꝑ̄ncipalis ĩtẽtio in hoc cap̄. fuit deter
minare de hernia burſali vera per viā deſcẽſus mãe deſuꝑ: ponit
ꝓ̄mo cās talis deſcẽſus reducẽs eas ad tres in gn̄e: dicẽs ꝙ talis
hernia que large appellari pōt ruptura vt ibidẽ dictum eſt: ſit vel
fieri pōt aut a ruptura pāniculi aut ſcd̄o ab aperitione vel dilata-
tione dydymoꝝ: aut tertio a relaxatione ⁊ amplificatione ipſius
ſyphac ꝯtinẽtis nāliter mẽbra q̄dā ſuperius ꝓ̄cipue in ꝓprio ſitu.
vn̄ per q̄libet iſtaꝝ cārū fluūt deorſuꝫ: ⁊ ibi in burſa eminẽtiā ma
nifeſtāt. Tres ǵ ſunt cāe in gn̄e deſcẽſus deorſuꝫ. Et qm̄ deſcẽden
do aliqñ ꝯ̄ſcẽdẽs ꝑuenit ad ꝯtactū teſticuloꝝ ⁊ aliqñ nō: ⁊ hec va-
rietas facit varietatẽ in noīe herniarū ꝯtinuādo addidit ꝙ q̄dam
iſtarū eſt appellata ramex vt illa que ꝑuenit ad ꝯtactū teſticulo-
rū. alia appellat̄ ſolū hernia mãe cōitatis ſm̄ modū ibi expoſitū: ⁊
ibi ĩferebant̄ pulchra correlaria. Cōſequenter declarat mām̄ de-

scendentẽ deorsuꝫ aliquã explicando ⁊ aliquã supple intelligẽdo: explicãdo zirbalẽ ⁊ humoralẽ: supple intelligẽdo intestinalẽ dicẽs ꝙ talis eminẽtia vł durities cadit in zirbo.i.ꝑꝑ zirbũ ⁊c̃. Cõsequẽter ponit cãs descen. alicuiꝰ mãe deorsum per viã dilatationis dydymoꝝ vel rupture pãniculi dicẽs ꝙ aliqñ fit ex ꝑcussione aut casu aut motu discurrẽdo vsqꝫ ad aliã particulã: aut gñaꝛ: quas ⁊ si nõ sigillatim ponã tu tñ eas collige mẽte. Cõsequenter ipse ponit cãs apparẽtie similis hernie vt eminẽtie circa osseũ nõ per viam descẽsus mãe: sed per viã paulatine ꝯgestionis explicãdo spẽs talium apparentiaꝝ: vt ꝙ qdã est aquosa qdã vẽtosa qdã apostemosa ⁊c̃. discurrendo vsqꝫ ad illã partẽ. Et qñqꝫ est similis ⁊c̃. In qua postqꝫ in gñe declarauit ꝙ eminẽtia bursalis a duplici cã pẽdere põt. s. aut per viã descẽsus vel per viam paulatine ꝯgestionis vniuersalizat: ⁊ hoc appere posset in iguinalibꝰ: ⁊ supple supra sumẽ versus vmbilicũ similr. Cõsequẽter ponit cãꝫ hernie varicose sic separatim: qꝛ est velut qdã mediãs iter eã que fit per viã defluxꝰ: ⁊ que fit per viã paulatine ꝯgestionis ßm modũ vobis supradictũ. Tandẽ qꝛ nõ expleuerat nisi cãs hernie vere per viaꝫ rupture vel aperitionis dydymoꝝ explicat ꝯñter cãs dicte hernie per viã relaxationis pãniculi ⁊c̃. Cõsequẽter qꝛ pauloante posuerat ꝙ tales eminẽtie fieri pñt circa osseũ: ⁊ circa iguina ⁊ supra sumẽ vt in lřa parua sequẽti cõparat has spẽs adinuicẽ. Et p̊ in h̃ ꝙ magꝭ vel minus eueniũt ꝯñter in facilitate ⁊ difficultate curationis ⁊ periculositate merito accidẽtiũ. Dicẽs p̊ ꝙ raro fit ruptura supra sumẽ respcũ illarũ que fiunt circa iguina vel osseũ: ⁊ adducta est cã circa textũ. Cõsequẽter dixit ꝙ ruptura supra sumen est maloꝝ accidentiũ respcũ eiꝰ que est ĩfra: lꝫ sit minus dilatabilis: ⁊ ꝯñter magꝭ susceptibilis cure adducẽdo cãs ⁊c̃. Cõsequenter vltimo cõparat aliqs spẽs vere hernie de qbꝰ est ꝑncipalis ßmo in h̃ cap̃. dicẽs ꝙ zirbalis vel intestinalis: ⁊ si ꝑua sit est deterior vel difficilioris curationis qꝫ aquosa: ⁊ si sit magna ⁊ adduxi cãs legẽdo. Et sic habetur in modicis verbis ꝯtinuatio partiũ cap̃. cũ intẽtione earũ tanqꝫ in epilogo. Posset aũt in tali mã ordinate magꝭ ⁊ strictiue concludi: vt. s. sic discurraꝛ. eminẽtiarũ circa myrach apparẽtiuꝫ qdã est bursalis qdã est iguinalis qdã vmbilicalis: ⁊ quelibet talis põt esse duplex. vel per viã paulatine ꝯgestionis mãe: vel per viã aliũde receptionis mãe: ⁊ qm̃ pluribꝰ modis põt recipi mã aliunde in osseo qꝫ circa iguina vel vmbilicũ: qꝛ a qcũqꝫ recipi põt circa iguina vel supra sumẽ: ẽt ab eadẽ recipi põt in osseo ⁊ nõ ecõtra: ideo sufficiet nobis ponere cãs talis eminẽtie in osseo per viã defluxꝰ. talis igiꝛ eminẽtia bursalis per viã defluxus aut fit ꝑpter rupturam pãniculi: aut ꝑꝑ dilatationẽ dydymoꝝ in qua cãe alie nõ pñt ꝯuenire: aut fit ꝑꝑ relaxationẽ pãniculi. Illa aũt que taliter fit vt descendẽs veniat ad ꝯtactũ testiculoꝝ illa sola dꝛ hernia ⁊ ramex stricte: ⁊ qm̃ tñ illa que fit per aperitionẽ dydymoꝝ est hmõi: sequiꝛ ꝙ qlibet alia vt que fit vel ex ruptura pãniculi vel relaxatione dꝫ solũ dici hernia: ⁊ hoc est qd̃ dixit de p̃ma ꝑte. Et qm̃ descẽdens aliq̊ dictoꝝ modoꝝ esse põt itestinũ maxime monoculuꝫ vel zirbꝰ siue pãniculus vel aquositas vel vẽtositas inde est ꝙ qdã dicta est zirbalis qdã itestinalis qdã aquosa qdã vẽtosa reducẽs qꝫlibet humoralem ad aquosam: qꝛ tñ talis humor esse põt subtilis grossus ⁊ medie sub̃e: põt ẽt fieri diuisio de humorali ßm modos dictos. Cause aũt dicte rupture pãniculi vł dilatationis dydymorũ esse pñt itrinsece vel extrinsece: vt vẽtositas ipellẽs vel cõpressio ex p̃gnatione ⁊ hmõi: ⁊ ita de extrinsecis dicaꝛ. Intrinsece aũt sunt duplices: qꝛ qdã sunt dispositiue qdã effectiue magꝭ ꝯcurrentes. Dispositiue aũt videnꝛ ꝯrie: qꝛ ad dilatationẽ dydymoꝝ potẽtissime iuuat humiditas ⁊ ad rupturã aũt pãniculi magꝭ seruit siccitas. Effectiue v̊o ꝯcurrentes sunt similes vt saltus clamor risus ĩmoderatus plãctus maxime pueroꝝ: casus ꝑcussio: ⁊ talia oĩa de qbꝰ supra. Et qlibet talis aut est de recẽti facta: aut multo tẽpore: aut magna: aut ꝑua: aut in corpore puerili: aut senili vł mediocri: aut meł̃ico vel sanguineo vł mediocri: ⁊ ßm has varietates sumiꝛ difficultas vel facilitas curationis: vt supra visum est. Cã aũt relaxationis pãniculi p̃ncipalr̃ est humiditas abundans: ⁊ hec aut est ĩtrinseca ⁊ añs: aut extrinseca vt balneũ ⁊ humectãtia reliq: lꝫ cãe ĩpellẽtes q̊dãmõ necio ꝯcurrãt ad distẽdẽdũ dictũ pãniculũ supra os femoris ĩtra ip̃m osseũ. facta aũt per viã paulatine ꝯgestionis esse põt aut hũoralis aut carnosa aut aquosa aut apostemosa ßm ꝙ in quolibet alio receptaculo quelibet talis dispõ gñari põt. harũ aũt cãe pñt eẽ ĩtrinsece ⁊ extrinsece: ⁊ de ĩtrinsecis qd̃libet genus malitie cõplexionis põt esse cã: vt notũ est intelligenti. ꝑꝑ aũt has duas differẽtias eminẽtiarũ in gñe est vna tertia dicta varicosa medie cuiusdã nãe ĩter factas per viã descẽsus ⁊ factas per viã paulatine ꝯgestionis vt supra declaratum est de cõparatione eminẽtiarũ aliarũ nõ bursaliũ inter se sicut cõparauit. d. Aui. neqꝫ p̃sentis est ꝑpositi cũ sub hoc nostro ordine nõ ꝯueniẽter cadant; cum etiam satis supra de eis dictum sit.

De signis. Cap̃. 3ᵐ.

Signum autem cõmune rupturis est additio apparens: ⁊ sentiꝛ inter syphac intrinsecuꝫ ⁊ iter myrach: ⁊ additur eius apparitio apud motum ⁊ cõprehensionem anhelitus.

Istud est capl̃m de signis rupturarũ in quo. d. Auicẽ. sic ꝑcedit. Qm̃ p̊ ipse ponit signa qdã cõia ipsis rupturis. Scd̃o ipse ponit signa spãlia ꝯueniẽtia spãlibꝰ rupturis tam ex parte spãliũ satis tñ cõmuniũ cãrũ descẽsus qꝫ ex ꝑte mãe ipsarũ rupturarũ. Scd̃a ꝑs ĩcipit. ibi (Et eiꝰ que est ꝑꝑ dilatationẽ ⁊c̃.) In p̃ma igiꝛ ꝑte ipse ponit qdã signa cõia signãtia rupturã absolute. Et dicit. d. Aui. ꝙ signũ cõe rupturis est additio apparẽs ⁊ sentiꝛ ĩter syphac ĩtrinsecũ: ⁊ ĩter myrach ⁊ crediꝛ eius apparitio apud motuꝫ ⁊ cõpressionẽ anhelitus. Pro ĩtellectu ꝑtis notãdũ ꝙ lꝫ. d. Aui. hic promittat se nobis daturũ signa cõia in rupturis. i. que in oĩbꝰ spẽbꝰ herniarũ apparẽt: nõ tñ fuit mens sua ꝙ oĩa hec signa posita cõuenire possint oĩbus spẽbꝰ hernie: qꝛ in hernia apostemosa bursali in syphac ĩteriore per viã paulatine ꝯgestionis nõ põt ꝯuenire illa particula ꝙ addiꝛ eiꝰ apparitio apud motuꝫ vel vociferationẽ: ex quo suppono nõ eẽ factã rupturã pãniculi vel relaxationem vel foraminis: ita ⁊ de multis aliꝭ dici põt: vt pꝫ. Posuit tñ vnũ in oĩbus cõe signũ ⁊ est p̃mũ. s. additio apparens. i. aliq̊ mõ vt aliq̊ tẽpore sensibilis: qꝛ ⁊ si nõ sit in qlibet hernia tumefactio visu cõprehẽsionis vel saltẽ nõ oĩ tẽpore: qꝛ in osseo defluxa aliq̃ ꝑte zirbi vel ĩgrossatis aliqualiter venis vel arteriꝭ vt in vineali non semꝑ ad visuꝫ manifestaꝛ tumefactio ossei: tñ a medico bene exercitato tactu erit cõprehẽsibilis: ⁊ in isto mõ est apparẽs: qꝛ aliquo mõ sensibilis: ita dicerẽ de hernia ĩguinali vł vmbilicali ex ruptura pãniculi: qꝛ hoĩe iacẽte resupino eminẽtia que visu cõprehẽdebaꝛ dũ erat stans iam visu occultaꝛ: ⁊ iõ ⁊ si pro eo tempore nõ sit apparẽs saltim in aliq̊ tẽpore sit cõprehensibilis vt hoĩe facto recto. Scd̃o notãdũ ꝙ. d. Aui. in hac ꝑte capl̃i p̃ncipalr̃ ĩtẽdit ponere signa cõia herniꝭ per viã defluxꝰ: vtputa cõia herniꝭ ex ruptura pãniculi vel relaxatione vel ẽt aperitiõe meatꝰ: ⁊ hoc ideo p̃ncipalr̃ ĩtẽdit: qꝛ taliũ rupturaruꝫ signa aliqñ visui occultanꝛ vt supra visuꝫ est: ⁊ p̃cipue de ĩguinalibꝰ ⁊ vmbilicalibꝰ: nõ sic aũt occultanꝛ signa herniaꝝ paulatine ꝯgestarũ: vt pꝫ. Primũ igiꝛ signũ clarũ est ĩtelligẽdo ßm modũ supra positũ: qꝛ ⁊ apparẽs additio. i. aliq̊ mõ vel aliq̊ tẽpore sensibilis. Et qm̃ nõ semꝑ visu cõprehẽdiꝛ vt supra dcm̃ est: ideo addidit ⁊ sentiꝛ ĩter syphac ĩtrinsecũ ⁊ myrach. i. a medico experto sentiꝛ aliq̃lis eminẽtia per tactũ ĩter syphac ĩtrinsecũ ⁊ myrach supple: ⁊ si myrach videaꝛ eq̃liter se habens in oẽs suas ꝑtes ⁊ istud manifestaꝛ tussiẽdo: ⁊ hoc potissimũ dixit de ruptura ĩguinali vel vmbilicali de qbꝰ aliquotiẽs est magis dubiũ. Tertio p̃ncipalr̃ ꝯsiderãdũ ꝙ lꝫ illa vltima particula ⁊ addiꝛ eiꝰ apparitio apud motũ ⁊ cõpressionẽ anhelitꝰ potissimũ verificeꝛ de vera ruptura facta per solõneꝫ pãniculi. s. zirbali vel intestinali vel alia hmõi. Et hoc siue sit bursalis siue ĩguinalis: tñ etiã hoc cõe est vt in hernia per relaxationẽ ⁊ aperitionẽ meatus: qꝛ per motũ mouenꝛ mãe deorsum ⁊ grauitãt magꝭ ĩtestina ⁊ zirbus supra syphac: vnde facta ruptura descẽdunt per rupturaꝫ ⁊ aliqñ magnificaꝛ ruptura ⁊ per idẽ dilatato meatu dydymi per grauitatẽ mẽbroꝝ superioꝝ per motũ descẽdũt per meatuꝫ ⁊ aliquãdo vlterius dilatanꝛ. similr̃ mollificato pãniculo per motũ ẽt habilitaꝛ descẽsus pãniculi grauitãtibꝰ magꝭ mẽbris superioribus supra pãniculũ. Similr̃ ⁊ ꝑꝑ eãdẽ cãm addiꝛ eius apparitio apud cõpressionẽ anhelitꝰ: qꝛ cõpresso diaphragmate supra stõchũ ⁊ naturalia cõprimunꝛ ipsa deorsum: ⁊ sic manifestaꝛ ipsa eminentia ßm aliquẽ modoꝝ dictoꝝ superius. Et ex hoc pꝫ error quorũdã q ad distinguẽdũ herniã ex solõne pãniculi ab ea que ex relaxatiõe dicũt: sed ponaꝛ patiẽs resupinus ⁊ cũ manu ĩtromittaꝛ tumor et cõprimaꝛ: deinde eger erigaꝛ ⁊ p̃cipiaꝛ vt tussiat aut alr̃ deorsum anhelitũ ĩpellat: si cadãt ĩtestina ruptus est pãniculus vt dicũt: ⁊ sic nõ est relaxatus. Patet enĩ ꝙ in pura relaxatione: ⁊ etiã in dilatatione meatꝰ cadere pñt vt dcm̃ est. Sed qũo ꝑprie distinguãtur videbiꝛ in particula sequẽti. Anteqꝫ tñ ipsam exponamus ponam vnũ signũ cõe his oĩbus herniꝭ positũ a q̊dã illustri doc. Anglico: qd̃ tñ mihi empericũ videꝛ: neqꝫ in manifestã scio reducere cãm dicit sic. Si ex lignis sambuci fiat ignis cũ ille q ẽ herniosus senserit fumũ illius ignis vel lignoꝝ statim descẽdunt intestina et habebit patiẽs torsiones ĩtolerabiles ⁊ rugitũ in vẽtre ⁊ ĩtestinis cũ sono q audieꝛ ab oĩbꝰ in domo circũstãtibus. qd sit de hoc nos ipsi experiamur. Sequar ego in parte diui. i. sancti Thome iudiciũ. Lego lřam. Signũ aũt cõe rupturis: p̃cipue. s. per viã descẽsus est additio apparens. i. aliquo mõ vel aliquo tẽpore sensu cõprehensibilis ⁊ sentiꝛ syphac intrinsecuꝫ: ⁊ inter myrach. i. a medico

etiã exercitato

ēt exercitato dũ occultat visu marie iguinalis ꝛc. sentit ꝛc. Et additur eius apparitio apud motũ ꝛ cõpressionē anhelitus. i. additur vel manifestatur ſm expositionem vt supra.

¶ Et eius que est ꝑpter dilatationem meatus signum est ꝙ apparet paulatim in osseo absq; motu laborioso ꝛ vociferatione ꝛ alijs ꝛ est ramex testiculi. qḋ autē est ꝑpter illud qḋ est supra est ꝑpter disruptionē: proculdubio ꝛ non confert ei exiccatio.

¶ In hac scḋa pte pñcipali. d. Aui. ponit quedã signa minus cõia significãtia spãles rupturas sũpta ꝛ ex pte cãe descensus: ꝛ ex parte mãe. Et p̊ ponit signa diuersaꝝ ex pte cãe descẽsus. Scḋo ex parte mãe. 2ª ibi (Et signũ eius que est ex itestinis.) Et ponendo signa ex pte cãe descẽsus ēt p̊ ponit signa ex pte dilatatiõis meatus. Scḋo ex pte rupture pãniculi. Scḋa ibi (Que aũt est ꝑpter illud ꝛc.)

¶ Legẽdo lrãz ꝯtinuã de ambab⁹ p̄mis ptib⁹ dicit p̊ ꝙ eius q̄ est pp dilatationē meat⁹: signũ est qḋ appet paulatim in osseo absq; motu laborioso ꝛ vociferatiõe ꝛ alijs ē ramex testicl'i. Dicit ꝯñter q̄ ãt ē pp id qḋ ē sup̄ ē pp disruptionē ꝑculdubio ꝛ ñ ꝯfert ei exiccatio.

¶ Pro itelligẽtia ptis ꝑ cõi itroductorio p̊ notãdũ ꝙ sicut signa posita in p̄cedẽti pticula pñcipal'r ꝯueniunt hernijs iguinalibus vel vmbilicalibus: vt supra declarabat: ita ex opposito signa hic posita pñcipal'r debēt hernijs bursalib⁹: q2 hernia bursalis p viã dilatatiõis. i. meat⁹ põt in iguinali: sed solũ bursali ꝯuenit vt pz. Et h̄ artificiose fecit: q2 supius erãt iuestigãda signa cõia rupturis absolute: ꝛ qm̃ bursales fere semper sunt manifeste siue hõ iaceat siue stet siue anhelitum comprimat siue non hernie aut iguinales plerunq; occultant: iõ fuit ꝯueniēs ponere signa p̄cipue declarãtia iguinales. ꝛ ponẽdo signa cõia absolute in distiguẽdo ãt spãles hernias ex pte cãe descẽsus nõ erat neciuz ponere signa ꝯuenientia rupturis iguinalib⁹: q2 tales vtpl'm fiũt ex ruptura pãniculi: nunq; ex aptione meatus: rarissime ex relaxatiõe pãniculi: bursales v̊o eq̄liter ex oib⁹ his causis fieri possunt vt pz: iõ conueniens fuit ꝛc.

¶ Scḋo pro spãli itellectu ptis notãdũ ꝙ hernia ꝑpter dilatationē meatus fit paulatim apparēs in osseo ēt nõ ꝯcurrẽte motu sup. laborioso neq; vociferatiõe: vl' sup. itelligat saltu cantu ꝑcussiõe vel alia cã simili de q̄bus supius. illa aũt q̄ subito appet p̄cipue cõcurrẽte aliqua de dictis causis ꝑculdubio fit a ruptura pãniculi. cã p̊ sumit ex hoc q2 facta ex aptiõe dydymoꝝ potissimũ fit ab humiditate mollificãte: vñ supra in grauitãtibus mẽbris paulatine dilatatur meat⁹: ꝛ sic paulatine descẽdũt zirbus vel itestina in osseo: maxime cũ ad talē descẽsum nõ iuuēt aliqua de dictis causis: tũc sat̄ euidẽter ꝯcludere possum⁹ ꝙ talis descẽsus nõ fit ex aptiõe sic ex opposito: vt est rõ scḋi dicti ꝯcurrerẽte aliq̄ de dictis causis: ꝛ subito facto descẽsu dictoꝝ mẽbroꝝ ꝯcludē possum⁹ de ruptura: qm̃ ipsa apta est vt multũ iduci ab aliq̄ talis cã: maxime si cũ hoc seq̄tur dolor: nõ eēt tñ icõueniēs: qm̃ ꝯcurrente aliqua tali cã vt forti motu vel saltu humectat̄ dydymis notabiliter subito dilatarent: ꝛ sic subito fieret casus illoꝝ: ꝛ forte pp hoc remouet ad distinguēdũ illã q̄ fit ex ruptura ab illa q̄ fit ex aptiõe: qm̃ vtrobiq; ꝯcurrere põt cã p̄mitiua de dictis supra ꝛ subito appebit. dixit ꝛ nõ ꝯfert ei exiccatio. i. in illa que fit ex ruptura. ad curationē nõ sufficit exiccatio. i. vtplurimũ: imo ꝑpter exiccationē: vt infra videbit. requirunt etiã medicine glutinatiue. vbi in alijs vtplurimũ ꝯfert. i. sufficit. s. in facta ex apertione vt videbitis: ꝛ sic distinguetur.

¶ Sz dubitabis qm̃. d. A. nõ ponit signa illi⁹ q̄ fit ex relaxatiõe pãniculi q̄ alia est: ꝛ ab ea q̄ fit ex ruptura: ꝛ ab ea q̄ fit ex apertiõe meatus ꝛc. ¶ Ad hoc breuiter dicat ꝙ q2 ab eisdē causis fiũt relaxatio pãniculi ꝛ descẽsus a relaxatiõe ꝛ dilatatio meat⁹ ꝛ descẽsus a dilatatiõe: igit illa q̄ distinguunt herniã factã ex ruptura ab illa q̄ fit ex aptione dydymoꝝ ēt distinguũt ab illa q̄ fit ex relaxatiõe: qm̃ talis fit paulatim ēt nõ ꝯcurrente motu laborioso vel vociferatione vel alia cã ꝛc. ꝛ sine dolore. sz q̄uõ ille iter se distiguant: appet manifeste ex sensu: qm̃ in illa q̄ fit ex relaxatiõe pãniculi: appet q̄dam dilatatio myrach ab osse femoris ꝛ ibi icipit tumor: ꝛ aliq̄ñ notabili tpe sic durat anteq; descẽdat in osseũ: ꝛ cum descẽdit recipit mä descẽsus iter syphac ꝛ myrach in osseo sil' cũ pãniculo: ꝛ iõ igrossatur bursa. in illa aũt q̄ fit ex aptiõe dydymi nõ appet illa dilatatio vel eminẽtia supra os femoris: qm̃ illa descẽdit p itra os femoris ꝛ recipit i syphac iterior ꝛ ꝑuenit ad ꝯtactũ testiculoꝝ: ꝛ iõ maior erit tumefactio in bursa facta ex relaxatiõe. q2 sil'is cũ zirbo vel itestis descẽdit pãniculus: ꝛ nõ ita ad ꝑfundũ descẽdit: ꝛ sic nõ multũ bursa elõgat: ꝛ hoc sciet distinguere medicus exptus: ꝛ forte pp hãc cãm ad declarãdũ dixit in textu in illa que est pp dilatationez est ramex testiculi: ꝛ sic distinguit ab ea q̄ est a relaxatione.

¶ Et ex his oibus apparet clarificatio text⁹. lego lrãz. Et ei⁹ q̄ ē pp dilatationē meat⁹. i. dydymi: signũ ē qḋ appet paulatim in osseo. i. vtpl'm absq; motu laborioso ꝛ vociferatiõe ꝛ alijs ꝛ i alia mĺtũ elõgat ꝛ paꝝ tumescit. i. fit sepe ñ ꝯcurrẽte aliq̄ tali cã. ꝛ ita dicat ȝ illa q̄ fit ex relaxatiõe ꝛ ē ramex testicl'i. ꝛ p h̄ distinguit ab alia q̄ fit ex relaxatiõe: q2 q̄ fit ex relaxatiõe nõ ꝑuenit ad ꝯtactũ testiculoꝝ: iõ nõ est vera ramex. q̄ aũt est pp idē qḋ est supra. i. q̄ subito appet est pp disruptionē ꝑculdubio. i. fracturã pãniculi. itelligat h̄ vt in plurib⁹: q2 vt dictũ ē nõ icõuenit ꝙ ēt fiat hernia ex aptiõe meat⁹ vel relaxatiõis subito ab aliqua de dictis causis: ꝛ iõ addidit ad distiguẽdũ ꝛ ñ ꝯfert ei exiccatio. i. i ista q̄ fit ex ruptura ad curatõem nõ suffic̄ applicatio medicinaꝝ exiccãtiũ q̄ plerũq; sufficit in alijs.

¶ Et signũ eius que est ex intestinis penetrantibus incisurã est reditio eius cũ velocitate cũ resupinat ꝛ sensibilitas rugitus ꝛ ꝑprie cum premitur.

¶ In ista pte. d. A ponit signa spãlia p q̄ declarant spãles hernie ex pte mãe ipsaꝝ siue sit p viã descensus siue p viã paulatine ꝯgõnis. p̄us tñ de his q̄ p viã descẽsus: ꝯñter de his q̄ ēt fiũt p viã paulatie ꝯgõnis i illa pte ꝛ ramex q̄dē aq̄. Põt tñ dici pñs ps i ptes septez sz septē spãles hernias i textu mẽoratas: ponẽdo signa appropriata cuiuslibet eaꝝ. 2ª ps icipit. ibi (Illã v̊o q̄ fit ex zirbo.) 3ª ibi (Et ramex q̄dē aq̄.) 4ª ibi (Et hernie vẽtose.) 5ª ibi (Et carnose signũ.) 6ª ibi (Et q̄ñq; ē ex lapideitate.) 7ª ꝛ vltia ibi (Hernia v̊o varicosa.)

¶ De p̊ª pte dicit. Et signũ ei⁹ q̄ ē ex itestinis penetrãtib⁹ ꝛ in scissurã. i. p pãniculũ fractũ est reductio ei⁹ cũ velocitate cũ resupinat ꝛ ꝛ sensibilitas rugit⁹ ꝛ ꝑprie cuz cõprimit. ¶ Pro clariori itellectu est notandũ ꝙ hic signa posita de hernia itestinali ex ruptura pãniculi sũt ēt cõia hernie itestinali ex aptione meat⁹: qm̃ eq̄liter in vtrisq; v̊ificãt. sz p hec signa distiguit a fcã p relaxationē pãnicl'i. rõ p̄dcã sumit ex h̄: q2 sic hernia fit subito ꝛ ñ paulatie ex pte ipoꝝ mẽbroꝝ lubrificãtiũ ꝛ deorsũ grauit ēt cũ pua alligatõe marie monoculi: ita resupiato corpe ꝛ sbleuat̄ aliquãtisp crurib⁹ stãte libero meatu facil' fit ipsoꝝ reductio ipsis exñtib⁹ lubricis ꝛ ad receptaculũ ꝑpriũ merito tal' fit⁹ grauitãtib⁹. dixi notãter stãte libero meatu ita i reditiõe sic fuit i descẽsu: qm̃ ꝯtigit ꝛ sepe euenire solet vt postq; itestia vacua vl' semiuacua defluxa sũt i osseũ p nouũ discẽsũ fecis vl' alicui⁹ alteri⁹ hũiditat̄ vl' vẽtositat̄ ipa itestia replēt ꝛ extẽdũt ꝛ tũc difficult reducit ēt cũ misterio: ꝛ h̄ ē q2 nõ ita ē libeꝝ orificiũ siue ex pte rupture siue aptiõis dydymi ad reditionē sic fuit ad descẽsuz. Sz stãte eq̄l'r libero meatu ꝛc. ꝙ ē nõ tumefact̄ ãpli⁹ itestis q; p̄us eq̄ facil'r fiet reditio sic fact⁹ ē descẽsus. nõ sic ãt fit i descẽsu itestinoꝝ cũ pãniculo relaxato: q2 vt supra dicebat talis hernia vtpl'm paulatie fit: ꝛ sic paulatie fcõ descẽsu pãniculi cũ q̊ itestia descẽderũt ēt resupiato hoie paulatie fit reductio. Et si forte ipa itestia facile redirēt: q2 tñ pãniculus dict⁹ relaxatus facile nõ redibit: iõ nõ clare distiguet de reductiõe ipsoꝝ itestioꝝ i osseo: q2 ēt i osseo appebit eminẽtia. Sec⁹ erit si ȝscẽdãt itestia p rupturã vel aptionē: q2 cito reducēt ꝛ cito reducta appebũt. Et p idē manifestari põt cã 2ª dci. s. ꝙ sentit rugit⁹ cũ itestia reducũt si ipa fluxerit p aptionē meat⁹ vl' rupturã pãnicl'i: ꝛ ꝑprie cũ cõprimit sup. manib⁹ a chirugico i reductiõe: ꝛ nõ sic cũ descẽdũt sil' cuz relaxatiõe pãnicl'i: q2 pp p̊ªm cãm mag̃ distẽdũt itestia deorsuz ꝛ malũ iter ipsoꝝ ptes sitũ acq̄rũt: ꝛ iõ cũ reducũt: ꝛ sz debitũ sitũ disponunt vẽtositas i eis iclusa: a q̄ sz ptē nunq; euãnt diuerso modo mouet p ea: ꝛ iõ sonit⁹ vl' rugit⁹ q̄dã sentit. si ãt cũ pãnicl'o ȝscẽdũt sp fere eũdē sitũ s̄uãt quē hñt i vẽtre: q2 descẽdũt ꝯtinuo assistẽtia supra pãniculũ. ꝛ cũ pãnicl'us reducit sil' cũ eo itestia reducũt sp in ptib⁹ ei⁹ eũdē sitũ obs̄uãtia. nõ g̊ expedit vẽtositatē diuerso mõ per ipa moueri: ꝛ sic sonit⁹ vel rugit⁹ nõ sentit. p hãc ēt pticulã distinguit ab alijs spẽb⁹ de q̄b⁹ ifra videbit. sz hic nõ solũ voluit distiguē itestinalē ab alijs: sz ēt itestinales iter se vt factã p rupturã pãniculi vel aptionē meat⁹ ex vna pte: ꝛ itestinalē ex relaxatõe pãnicl'i vt dcm̃ ē. Lego lrãz. Et signũ ei⁹ q̄ ē ex itestis penetrãtib⁹ i scissurã i. descẽdẽtib⁹ p scissurã: vel sup. aptionē meat⁹. Est reductio ei⁹ cũ velocitate cũ resupinat. sup. egri eleuat̄ aliq̄liter crurib⁹ respcũ. s. illi⁹ q̄ fit p relaxationē pãniculi: ꝛ h̄ stante eq̄liter libero orificio vt supra dcm̃ ē. Et sensibilitas rugit⁹ ꝛ ꝑprie cũ cõprimit sup. a chirugico itẽdẽte reducē: ꝛ p h̄ distiguit ab alijs spẽb⁹: ꝛ ab ea q̄ est itestinalis p relaxationē vt supra dictũ est. Deinde cũ dicit.

¶ Illam v̊o que fit ex zirbo ꝛ syphac significat aduentus eius paulatim: ꝛ est ad ꝑfundum cũ equalitate in situ. Et nõ sentit in illa ramice rugitus ꝛ ſm plurimuz est quãtitatis parue in quãtitate ꝑfunditatis.

¶ Nũc ipse ponit signa facte ex zirbo. Et ȝ facte cũ pãniculo ex relaxatiõe ei⁹. 2º zirbalis ex ruptura pãniculi vel aptione meat⁹. 2ª ibi (Et q̄ñq; egredit total'r ꝛc.) ¶ Et de p̊ª pte dicit ꝙ illã q̄ fit ex zirbo ꝛ syphac. i. sil' cũ syphac p relaxationē ei⁹: q2 ꝛ ipse ȝscẽdit sigt euẽ

tus eiꝰ paulatiꝫ ⁊ ē ad ꝓfūdū. vel vt dicit lr̄a exterioꝛ: ⁊ ē ad ip̄ressionē cū eq̄litate ī situ: ⁊ nō sentiť ī illa ramice rugitꝰ: ⁊ bm plm ē q̄titatꝭ ꝑue ī quātitate ꝓfūditate ⁊c̄. Aduertēdū ꝙ ex sup̄ dictꝭ ī ꝑticula supioꝛe habeť clara notitia dictoꝝ ī ista ꝑticula. Pͥo gdē manifestū ē ex dictꝭ ꝙ talis descēsus zirbi cū pāniculo descēdēte ē paulatiꝫ: qꝛ pāniculꝰ ex relaxatōe vtplm paulatiꝫ descēdit. dixit ꝯñter hꝫ vnā lr̄aꝫ: ⁊ ē ad ꝓfūdū cū eq̄litate ī situ: vt ꝑ h̄ distiguať ab itestinali ēt ꝑ relaxationē pāniculi: q̄ ēt paulatiꝫ fit vt sup̄ dicebať. qm̄ ⁊ si ī itestinali cuꝫ pāniculo in tactu sup̄ficiali nō ꝑcipiať nisi eq̄litas ipsiꝰ pāniculi: tn̄ tāgēti ī ꝓfūdo ꝑcipiť īeq̄litas ī sitū ꝑꝑ ineq̄litateꝫ ꝑtiū ipsiꝰ itestini. ī zirbali āt ēt ī ꝓfūdo apud tāgētē nō ꝑcipiť dicta ineq̄litas. ⁊ h̄ clariꝰ manifestabat alia lr̄a exterioꝛ cū dixit. ⁊ ē ad īpressionē: sup. fortiter factā cū equalr̄ ī situ sup. respcū itestinalis. dixit ꝯñter ꝙ nō sentiť ī ista ramice large sumēdo h̄ ramicē rugitꝰ. ⁊ sic distiguiť ab itestinali cū aꝑtura ī q̄ manifeste sentiť rugitꝰ. ⁊ forte ꝙ ēt ī illa q̄ fit ꝑ relaxationē. ⁊ si n̄ nōbilis sētiať rugitꝰ: a q̄bꝰ tn̄ sentiť maxīe cū cōprimiť ī reducēdo: in hac āt zirbali nullꝰ fit rugitꝰ: qꝛ in eo nō icludiť vētositas apta ꝑ cōpressionē in diuersas ꝑtes pelli sic̄ fit ī itestinali. addit ꝯñter. ⁊ hꝫ plm ē q̄titatꝭ ꝑue ī q̄titate ꝓfūditatꝭ. i. nō descēdit vsq ad fūdū burse: vn̄ nō elōgať bursa sic̄ sup. elōgať descēdētibꝰ itestinis ex aꝑtiōe vel ruptura. cuiꝰ rō ēt colligiť ex dictꝭ sup̄: qꝛ pāniclꝰ ꝓhibet ne vsq ad fūdū deueniat zirbꝰ: qꝛ ipse vtplm nō tn̄ descēdit cū sit magꝭ ⁊ fortiꝰ alligatꝰ q̄ꝫ itestinū vl' zirbꝰ: ēt qꝛ molles pānicli sit cū icluso ꝑꝑ eiꝰ āplitudinē nō ita faciliter descēdit itra pelliculā iterioꝛē ⁊ exterioꝛē burse sic̄ si solū zirbꝰ vl' itestīa d̄scēdāt sic̄ fit stāte aꝑtōe dydymi vl' ruptur̄ pānicli.

Et qn̄q egrediť totaliter ⁊ hꝫ quātitatē magnā ⁊ est difficilis sanatiōis sic̄ hernia itestini: verū eiꝰ tactꝰ nō ē diuersus a tactu hernie itestini ⁊ vētositatis ⁊ reditio eiꝰ que ē ex itestino ⁊ zirbo difficilioꝛ est q̄ꝫ vētose.

Nūc ꝯñter ponit signa zirbalis ex aꝑtiōe meatꝰ vel ruptura pāniculi: ⁊ qm̄ talis hernia plm cōicat cū hernia itestinali ex sil'i cā ꝓcedēte: iō. d. A. duo facit. Qm̄ pͦ fac̄ qd̄ dcm̄ ē. 2ͦ ponit signa distictiua iter zirbalē ⁊ itestialē eodē mō ꝓueniētes. 2ͦ ibi (Uerū eius tactū ⁊c̄.) Dixit pͦ. Et qn̄q egrediť totalr̄. sup. zirbꝰ. i. q̄ ad notabilē eiꝰ ꝑtē. ⁊ hꝫ q̄titatē magnā. i. tumefactio in osseo: ⁊ ēt distēsio: ⁊ elōgatio ē magna ī osseo: sup. sic̄ ēt fit ī itestiali ex sil'i cā. Et si ē difficilis sanatiōis sic̄ hernia itestinalis. Pro clarioꝛi itellectu pͦ notādū ꝙ ista lr̄a pōt duplr̄ itroduci. Pͥo vt ista lr̄a sit remotiua dubitatiōis: qm̄ supꝛa erat dcm̄ ꝙ talis hernia zirbalis hꝫ plm ē quātitatꝭ ꝑue hꝫ ꝓfūdū ossei: ita ꝙ nō multū extēdiť bursa testiculoꝝ ꝑꝑ cās eductas. Posset aliqs dicē ē ne h̄ sꝑ veꝝ? Et h̄ rn̄det ꝙ n̄: imo qn̄q egrediť totalr̄. i. q̄ ad notabilē ꝑtē sil' cū pāniculo: ⁊ ita multū ꝓlōgať bursa ⁊c̄. Et sup. h̄ ꝯtingē pōt ꝑꝑ plimā hūiditatē dictarū ꝑtiū mollificātē syphac ⁊ zirbū: ita vt multū distēdi ⁊ īfra elōgari possit mollificātē ēt bursam: vt facilr̄ possit dilatari: neq multū resistat descēsui pāniculi ⁊ zirbi deoꝛsuꝫ vsq ad fūdū burse: ⁊ tūc legať sequēs lr̄a hꝫ ꝯtinuationē dictā ⁊ ē clara. Pōt ēt itroduci lr̄a bm ꝙ a pͥnͦ itroducebať ⁊ placet mihi magꝭ. s. ꝙ ī hac ꝑte ipse ponat signa zirbalis ex ruptura pāniculi vel aꝑtiōe dydymi ⁊ tūc sic legať lr̄a. Et qn̄q egrediť totalr̄ zirbꝰ. i. egrediť sitū ꝓpꝛiū: vt cū rumpiť syphac vel descēdit ꝑꝑ dilatationē meatꝰ ⁊c̄. qm̄ cū descēdit cū pāniculo ꝑ relaxationē: tūc nō egrediť totalr̄ sitū ꝓpꝛiū: qꝛ ꝯtinuo manet itra syphac q ē sibi locꝰ ꝯueniēs. ad denotādū igiť descēsuꝫ zirbi nō cū pāniculo: dixit ꝙ qn̄q egrediť totalr̄ ⁊c̄. ⁊ hꝫ magnā q̄titatē. i. ꝙ osseū multū dislōgať: qꝛ zirbus ꝑuenit vsq ad fūdū ossei ⁊c̄. Et est difficilis sanatiōis sic̄ hernia itestini. Ista vltīa ꝑs pōt duplr̄ legi. Uno mō vt hec ꝑs referať ad totū p̄cedens. i. ꝙ zirbalis qn̄q egrediť totaliter bm modū vltimū dictū sic̄ ⁊ itestinalis hꝫ. ⁊ quātitatē magnā. i. osseū sicut ēt itestinalis ⁊ est difficilis sanatiōis ⁊c̄. Uel pōt ista pars tn̄ referri ad ly difficilis sanatiōis: sicut iacet lr̄a. ⁊ tūc rō huiꝰ sumiť ex hoc: qꝛ eedē curatiue itētiōes debētur in zirbali ⁊ itestinali pēdētibus ex ruptura pāniculi vel aꝑtione meatꝰ: saluo ꝙ iterdū difficilioꝛ fit reductio itestinoꝝ ꝓpter ipsoꝝ impletionē ex vētositate vel fecibus qd̄ nō fit in zirbali: verū qꝛ ⁊ hꝫ hoc pōt eē remotio difficultatis lr̄alis inter difficultatis curatiōis: hec parua est ⁊ maioꝛ multo est difficultas ꝯsolidatiōis in qua iste due hernie cōicāt: iō d̄ ꝙ ista est difficilis sanatiōis sicut ⁊ itestinalis. Uel aliter dicať ꝙ itētio curatiua que sumiť a cā descēsus est eadē siue sit dilatatio dydymoꝝ: siue sit ruptura panniculi: iō dixit ⁊ est difficilis ⁊c̄. Sꝫ oriť dubitatio quō possit descēdere zirbus vsq ad fundū burse sic̄ ⁊ itestina cū ipse zirbus sit creatus tm̄ ad coopeimētū itestinoꝝ nō ꝓpter ꝙ quātūcunq rūpať pāniculus vel dilateņť dydymi: quō pōt distēdi deoꝛsum nisi dicať ꝙ ab humiditate pōt amplificari: ⁊ sic deoꝛsum distēdi. Hec tn̄ solutio patiť istātiā: qꝛ sepe apparet ꝙ a casu vel ꝑcussione rupto pāniculo descendit deoꝛsum imediate zirbus: ⁊ tn̄ nō ꝓ tunc: ita subito videť zirbus ab humiditate molle fieri ⁊ amplificari: iō aliter dici pōt: vt ēt al's dixi cū eēt sermo de anathomia zirbi: ꝙ ipse zirbus nō soluꝫ ꝑuenit cooperiēdo itestina vsq ad ꝯtactū idirectū ossis femoris: sed ēt versus posterius reflectiť: ita ꝙ itestina iferius ꝯtinet ⁊ sup eo ipsa residēt in fundo: vn̄ rupto pāniculo vel dilatato dydymus descēdere pōt deoꝛsum cū tota illa ꝑte bm quā reflectebat posterius: ⁊ sic bm eā bene ꝑtingere pōt vsq ad fundū burse: ⁊ sic poterit bursa amplificari ⁊ distēdi: verū est tn̄ ꝙ nō ad tātā quātitateꝫ ꝑuenire pōt tumefactio in osseo ex solo descensu zirbi. sic aliqn̄ fit ex descēsu itestinoꝝ: qm̄ intantū aliqn̄ descēdūt itestina in osseo vt amplificeť ad q̄titatē vniꝰ q̄rtarij: sic̄ ego vidi in paupe q̄dā mendicāte. tm̄ aūt extēdi nō possunt ex solo descēsu zirbi: ⁊ ꝑꝑ hoc fortassis illa vltima ꝑticula sicut hernia itestini meliꝰ refereť ad ꝑticulā imediate p̄cedentē tātū quātū ad totū vt pꝫ: posset tn̄ ad bonū itellectū saluari si ēt ad totū referať. Et sic clara est lr̄a: lego eā. Et qn̄q egrediť totaliter. i. bm vnū modū exponēdi quo ad notabilē eiꝰ ꝑtē ēt pro relaxatiōe tm̄: ⁊ sup. ꝓinde hꝫ osseus quātitatē magnā. i. multū igrossať ⁊ elōgať ipse osseus: ⁊ est difficilis sanationis sic̄ hernia itestinalis: referēdo ly sic̄ hernia itestinalis vel ad totuꝫ p̄cedēs vel tm̄ ad ly difficilis sanatiōis. Uel aliter. Et qn̄q egrediť totaliter. i. extra ꝓpꝛiū sitū ita vt exeat descēdēdo ꝓpter rupturaꝫ pāniculi vbi zirbus nō totaliter egrediť vt supꝛa visum est. Reliq̄ legaņť vt supꝛa. Ueꝝ tactꝰ eiꝰ nō est diuersus ⁊c̄. hec lr̄a repiť affirmatiua ⁊ negatiua. quōcūq tn̄ in hac ꝑte itēdit. d. A. ponere d̄ṙiaꝫ iter herniā itestinalē ⁊ zirbalē totaliter descēdeņ. ⁊ ēt ventosam: qm̄ tales oēs in pͣ appꝛehēsiōe vt visu ⁊ sup̄ficiali tactu multū ꝯueniūť. Si igiť lr̄a sit negatiua vt iacet ꝙ tactus zirbalis nō est diuersus a tactu hernie intestini ⁊ vētosita. itelligať in pͣ appꝛehēsione: qꝛ quelibet illaꝝ est leuis tactus: sꝫ sup. tm̄ in alijs distiguūť itestinalis ⁊ zirbalis iter se vt statim videbiť: ⁊ vtreq distinguunť a vētosa in reditiōe vt iacet lr̄a. Sꝫ si lr̄a stet affirmatiua vt credo stare debet tūc sic legať lr̄a. Quia supꝛa dicebať ꝙ zirbalis cōicat cuꝫ itestinali qn̄q vt cū egrediť totaliter: ⁊ tūc hꝫ quātitatē magnā sic̄ itestinalis: ⁊ est difficilis sanatiōis sic̄ illa ⁊c̄. tn̄ distinguunť: qm̄ tactꝰ eiꝰ. s. zirbalis est diuersus ab itestinali debite cōpꝛehēdēti: qꝛ in itestinali maioꝛ ꝑcipiť diuersitas in leuitate tactus q̄ꝫ in zirbali: ēt maioꝛ vel minoꝛ eleuatio bm diuersas ꝑtes eminētie q̄ꝫ in zirbali ⁊ hoc ꝑꝑ maioꝛē inequalitatē in ꝑtibus itestini q̄ꝫ zirbi. in hoc tn̄ requiriť medicus diligēter exercitatus. Distinguiť ēt bm quosdā: qꝛ q̄ est ex zirbo est sine doloꝛe. in itestinali āt associať doloꝛ gdā. h̄ itelligať nisi sit doloꝛ ex sol'one pāniculi q ēt in zirbali eē posset. Differet ēt ex facili reditu ad iterioꝛa magꝭ ī zirbali q̄ꝫ ī itestinali cū cōprimiť manu. cā pꝫ ꝯsiderāti. Differūt aūt he due spēs a vētosa cuꝫ qua apparēter cōicare videnť: qꝛ distincte ipꝛimēti nulla ꝑcipiť in tactu ineq̄litas siue diuersitas sicut in illis ēt vt dixit textꝰ: facilioꝛ est reditio vētose q̄ꝫ illaꝝ. ēt sepe cū sacellationibus tm̄ ⁊ euaporationibꝰ dissoluiť vētosa. nō sic ille ēt: qꝛ he due magnificanť ꝑ balneū ⁊ humectationē ⁊ motū. nō sic vētosa: imo cū eis sepe minoratur: ⁊ sic pꝫ quō clare distinguanť. Lego lr̄am que clara est.

Et ramex qdē aq̄ cognosciť ꝑ tactū ⁊ tēsioneꝫ ossei ⁊ ꝑ splēdoꝛē ⁊ leuitatē ⁊ ipa iteꝝ nō redit ⁊ nō reigrediť.

Postq̄ꝫ. d. Aui. posuit signa distinctiua herniaꝝ eueniētiuꝫ ex descensu mēbꝛoꝝ deoꝛsum in bursam testiculoꝝ: iā ꝯñter ipse ponit signa herniarū per viā paulatine cōgestionis ꝓductarū indifferenter ⁊ ꝑ viā descēsus: determinat igiť hic de tertia spē hernie vt de aquosa. Dicit ḡ circa lr̄aꝫ ꝙ ramex aq̄ cognosciť ꝑ tactū ⁊ tēsionē ossei ⁊ ꝑ splēdoꝛē ⁊ leuitatē: ⁊ ipsa iterū nō redit neq igrediť ⁊c̄. Pro itellectu lr̄e p̄mo itelligēdū ꝙ ꝑ ꝑticulas in lr̄a positas manifeste distingui pōt inter talē herniā aquosam ⁊ alias spēs. Pͥo quidē dixit ꝙ cognosciť ꝑ tactum: qm̄ in tactu est leuis ꝑꝑ subam aquosam ⁊ equalis: ⁊ ꝑ hoc distinguiť ab itestinali ⁊ zirbali: quarū tactus est inequalis: vt dictū est. in tactu ēt faciliter cedit tāgenti: ⁊ sic distinguiť ab apostemosa vel carnosa. in tactu ēt si pꝛemať cū duobus digitis duarum manuum sentietur inūdatio aque. nō sic aūt in vētosa. distiguiť ēt ex splēdoꝛe ab ipsa vētosa carnosa ⁊ alijs p̄cipue si in obscuro cū cādela lateraliter inspiciať: lꝫ ēt in ventosa aliq̄lis luciditas appareat: sed ab ea potissimū distingueť ex ponderositate. ab eadē ēt distinguiť ꝑ hoc ꝙ nō facile redit cū est resoluta neq faciliter dissoluiť sicut vētosa. ꝑ hanc ēt particulā distinguiť ab itestinali in qua aliqn̄ cōiungiť aquositas in itestinis: qꝛ facilis itestinalis per eleua. cruriū cū aliquali cōpꝛessione digitoꝝ facile igrediť in sitū ꝓpꝛiū postea in motu vel saltu faciliter redit. nō sic aūt aquosa: qꝛ aquositas nō hꝫ illā alligātiā cū mēbꝛis supioꝛibus: ēt qꝛ quo ad magnā partē eius ꝑ paulatinā cōgestionē ibideꝫ generať: ⁊ nō descēdit per rupturā vel dilata. sicut itestinalis. Et h̄ notauit. d. A. in vltimis verbis textus dicebat. debēt igiť magistri huiꝰ artis oīa hec signa simul colligē ⁊ ꝯñter ꝯcludere ⁊ nō ex vno

vel duobus

vel duobus tm̃: ⁊ ẽt erit timor in iudicãdo. Et ego vidi in vno nota
bili ciue papiensi do. Andrea de becharia q patiebat̃ herniã aquo-
sam duobus vel trib⁹ annis: ⁊ fuit sub regimine meo ⁊ vnius alte-
rius docto. chirugici: ⁊ credebam⁹ nos firmiter ꝙ esset hernia car
nosa: q2 tãta erat extẽsio ossei vt mã tactui nõ cederet: neq3 appe-
bat notabilis inũdatio ꝓpter magnã extẽsionẽ ipsius ossei: tandez
vnus empericus magister huius artificij eũ visitauit ⁊ iudicauit
ibi esse iclusam aquositatẽ: tñ cũ timore ⁊ debilibus euidẽtijs illud
iudicabat: vltimate facta in fundo burse leui ꝑforatiõe cũ rasorio
stricto exiuit aquositas citrina in sub̃a ⁊ colore lisciuij ad q̃titatẽ
vni⁹ bochalis: ita vt fuerit ĩpleta vna tazia magna: ⁊ magna pars
esset supra pãnos ⁊ terrã effusa: tãdẽ cũ ↄstrictiuis tm̃ totã bursaz
circũuoluẽtibus in decẽ dieb⁹ remãsit ꝑfecte sanus. O q̃gratũ mi
hi fuit vidisse istũ casuz. Debẽt igit̃ medici oĩa signa diligẽter cõtẽ-
plari: ⁊ tũc iudicare ⁊ cũ timore semꝑ recolligẽdo mẽte dictũ vete
ris iudiciũ difficile. lego litterã. Et ramex qdẽ aque cognoscit̃ ꝑ ta
ctũ. s. q2 tactus est leuis ⁊ eq̃lis: ⁊ ex hoc distinguit̃ a zirbali ĩtesti-
nali ⁊ apostemosa. Et tensionẽ ossei: supple cũ grauitate: ⁊ ex h̃ di-
stinguit̃ a vẽtosa. Et splẽdorẽ artificialiter vt dictũ est: ⁊ ex hoc di
stinguit̃ a carnosa. Et leuitatẽ ⁊ ex hoc distinguit̃ vt supra ab ĩtesti
nali ⁊ zirbali: ⁊ ipsa iterũ nõ redit: ⁊ ꝯm hoc distingui põt a vẽtosa
q̃ facile resoluitur ⁊ facile redit. vel legat̃ lr̃a ↄtinua. Et ipsa iteruz
nõ redit neq3 ingreditur vt ꝑ has ꝑticulas distinguat̃ ab ĩtestinali
in qua aliqñ cõiungit̃ aquositas in ĩtestinis: qm̃ talis facile ingre-
dit̃ resupinato corpore ⁊c̃. ⁊ facile redit deorsum per motũ vel sal-
tũ. nõ sic aũt talis aquosa: qm̃ vtplurimũ quo ad magnã ꝑtem per
paulatinam cõgestionem ibidẽ est genita ⁊c̃.

¶ Et hernie ventose cognitio est qm̃ inflatio ventosa
manifesta est. Et vẽtosa quidẽ redit absq3 cõpressione
plurima ⁊ dolore. Et qñq3 redit ĩ dispõne: ⁊ resupina-
tio nõ facit eã velocioris redit⁹ q̃3 hora alia. Judiciuz
nãq3 eius in resupinatiõe ⁊ nõ resupinatione simile est
cũ nõ sit grauitas ei neq3 lubricitas: s3 in ea q̃ est ex ĩ-
testinis est diuersum qm̃ est apud resupinationẽ faci-
lior parũ. Et qñq3 accidũt ex ea dolores vehementes
ꝓpterea ꝙ extẽdit osseũ. Et qñq3 cõprimit testiculuz.

¶ Nũc ↄñter declarat ꝑ signa quartã speciẽ hernie vt vẽtose ⁊ duo
facit. Qm̃ ipse p̃mo eaz manifestat ex signo satis cõi. Scd̃o magis
spãliter declarat ꝑ signa magis appropriata hernijs. Scd̃a ibi (Et
vẽtosa.) De p̃ma ꝑte dixit ꝙ hernie vẽtose cognitio est sup. mani-
nifesta: ⁊ adducit rõnẽ satis cõem: qm̃ inflatio vẽtosa manifesta ẽ:
vt arguat sic. d. A. oĩs inflatio vẽtosa sensu ꝑceptibilis est manife-
sta: s3 hernia vẽtosa est ĩflatio vẽtosa sensu ꝑceptibilis: igit̃ est ma
nifesta. assumptũ supponit notũ: q2 accidẽtia ĩflationis vẽtose sunt
satis clara vt dolor extẽsiuus si fuerit ĩclusa in mẽbro sensitiuo si-
ne grauitate cũ facilitate dissolutionis nisi fuerit multa cã fouens
⁊ virtus nõ sit multũ ꝓstrata ⁊ facilitate reditus: ⁊ marie post ci-
bos vẽtosos ⁊ ꝑꝑ inordinationẽ regimĩs ⁊c̃. Et sic p3 p̃ma lr̃a. Di-
xit ↄñter spãliter mag̃ declarãdo. Et vẽtosa qdẽ redit absq3 com-
pressiõe plurima ⁊ dolore ꝑꝑ abbreuiare. cã hui⁹ est clara: q2 aliqñ
a v̇tute tm̃ dissoluit̃: ⁊ sic sine cõpressione redit bursa ad dispõnem
nãlẽ: ⁊ aliqñ redit tumefactio burse sine dolore. i. ĩguinis: ⁊ ꝑ h̃ di-
stinguit̃ ab ĩtestinali ⁊ zirbali que plurimũ nõ reducunt̃ sine com-
pressiõe: ⁊ ↄñter sepe cũ redeũt aliqualis fit dolor ĩguinis: ⁊ marie
si descẽdãt ꝑ rupturã pãniculi: vt p3. Addidit. Et qñq3 redit ĩ dispõ-
ne. i. subito: ẽt nõ p̃cedente sensibili cã. cã p3: q2 q̃libet passio aĩalis
vel ĩfluxus celestis debilitãs vel q̃cũq3 alia cã debilitãs occulte ĩ-
primẽs eẽ põt cã redit⁹ talis eminẽtie ꝑꝑ debilitari digestiuã ⁊ ex-
pulsiuã mẽbri. Et h̃ est forte signũ: qm̃ ꝑ h̃ distiguit̃ sat̃ sufficienter
a q̃libet alia spẽ: qm̃ nulla eaꝝ facta vera reductiõe. i. curatiõe su-
bito redit nõ ↄcurrẽte aliq̃ cã manifeste ĩprimẽte vt motu saltu vl'
aliq̃ hmõi. Addit. Et resupinatio nõ facit eã velocioris redit⁹ q̃3 ho
ra alia. s. q̃3 statio. cã clara est. ⁊ ꝑ hãc ẽt distiguit̃ a zirbali vel ĩte-
stinali: vt p3. ⁊ declarat dicẽs. iudiciũ nãq3 ei⁹ in resupinatiõe ⁊ nõ
resupina. sile est. s. ad resoluẽdũ vel redeũdũ. Et subdit cãm hui⁹ cũ
dicit. Cũ nõ sit grauitas ei neq3 lubricitas: sup. ꝑꝑ quã cãm facilius
reducant̃ in resupinatiõe ⁊ difficili⁹ in statiõe: ⁊ ꝑꝑ h̃ distinguit̃ ab
ea q̃ est ex ĩtestis: ⁊ ꝓpterea addit̃. S3 ĩ ea q̃ est ex ĩtestis est diuer-
suz. i. nõ sic est: qm̃ est apud resupinationẽ facilior. sup. reductio pa
rũ. Dixit notãter paꝝ: vt inuat ꝙ nõ sola resupinatio sufficit ad re-
ductionẽ: s3 ẽt reqrit̃ reductio cũ digit̃: s3 bñ iuuat ad reductionez
ĩtestinalis ⁊ nõ vẽtose. ¶ Cõsequẽter remouet dubitationẽ: q2 su-
pra dictũ est ꝙ talis vẽtosa reddit absq3 cõpressiõe ⁊ dolor. Posset
aliqs dicere in vẽtosa ↄiũgit̃ ne aliqñ dolor. Rñdet ꝙ sic ⁊ dicit. Et
qñq3 accidũt ex ea dolores vehemẽtes. ⁊ adducit cãm dicẽs ꝓpte-
rea ꝙ extẽdit osseũ: sup. ip̃a vẽtositas: ⁊ sic fit solo ↄtinui: ⁊ qñq3 cõ
primit testiculũ: ⁊ sic ẽt distẽdunt̃ lateraliter ꝑtes testiculi ⁊c̃. Et iõ
supra cũ exponebat̃ illa ꝑs. redit sine dolore. exponebat̃ sine dolo-
re ĩguinis ad drĩam intestinalis ꝑ rupturã panniculi. Et sic est tota
ista lr̃a clara: lege eam ꝯm modũ expositum.

¶ Et carnose signũ est ꝙ est in ipso osseo nõ ĩtra ipsuz:
⁊ est cum duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie.

¶ Jn hac 5ª ꝑticu. ipse ponit signa q̃nte spẽi hernie. s. carnose: ⁊ bre
uiter dixit ꝙ ei⁹ signũ est in ipso osseo ⁊ nõ ĩtra ip̃m: ⁊ est cũ duritie
⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie. ¶ Pro ĩtellectu ꝑtis est aduertẽdũ ꝙ
eo mõ generat̃ vel gñari põt hernia carnosa q̃uo gñat̃ in toto hy-
posarcha. q2. s. ꝑꝑ ĩdispõnẽ in sanguĩe ⁊ debilitatẽ in appositiua vl'
nutritiua v̇tute: vñ nõ ↄueniẽter sanguis vnit̃ mẽbro: iõ tumescit
bursa aliqñ ꝑꝑ aliquã dictaꝝ causaꝝ. ex q̃ sequit̃ ꝙ talis tumefa-
ctio est ĩ ip̃o osseo. i. in ip̃a sub̃a pelliculari ⁊ nõ ĩtra ip3 sic̃ dixit te-
xtus ad drĩaz hernie aquose zirbalis vel ĩtestinalis: ⁊ ꝑ istũ eũdem
modũ nõ ĩcõuenit ẽt tumefieri testiculũ: ⁊ erit sil'r appellãda carno
sa: cũ ẽt testiculus sit nãe carnose: q2 glãdulose. dixit tñ text⁹ solũ ꝙ
est in ipso osseo ĩtellexit vtpl'm: q2 raro euenit ĩ testiculo respectu
ei⁹ qd̃ euenit in bursa: ⁊ si euenit in testiculo p̃us vtpl'm manifesta
tur in bursa: ⁊ iõ est q2 fortior est v̇t⁹ nutritiua testiculi q̃3 burse q̃
est sub̃a pãnicularis quo ad magnã ꝑtẽ. ẽt nã maiorẽ h3 sollicitudi
nẽ de debita restauratiõe testiculi q̃3 burse tãq3 mẽbri p̃ncipalioꝝ:
tñ põt ẽt circa testiculũ caro gñari: ẽt circa bursaz caro ĩteri⁹ gña-
ri: ⁊ circa pãniculũ extrĩsecũ tm̃ ⁊ ĩtrinsecũ tm̃: ⁊ q̃libet talis dr̃ car
nosa. Et ĩter istas distiguẽ est difficultas ab alijs: tñ spẽb⁹ ꝑ signa
in textu posita pñt ab alijs distigui: qm̃ in talib⁹ ad tactũ nõ ꝑcipit̃
nisi tumefactio in ipso osseo vel testiculo vel circa osseũ vel circa
testiculũ: ⁊ nõ ꝑcipit̃ in ↄcauitate aliqd̃ tumefaciẽs sic̃ fit in aquo-
sa vel zirbali vel ĩtestinali in qb⁹ ꝑcipit̃ sub̃a testicularis libera nõ
magnificata neq3 circa ip3 aliqd adherẽs. ⁊ ita ẽ de bursa q̃ p̃t seor
suz tãgi ñ tumefacta neq3 circa eã aliqd adherẽs: s3 ĩ ↄcauitate tm̃
ꝑcipit̃ illud ĩplẽs ⁊ tumefaciẽs qd̃cũq3 illd̃ fuerit: ⁊ h̃ ẽ qd̃ dixit te-
xt⁹. Et carnose signũ ꝙ ẽ ĩ ipso osseo sup. tumefactio vl' sup. circa
ip3 vel sup. ĩ ip̃o testiculo: vel circa ip3: ⁊ nõ ĩtra ip3. s. osseũ. i. nõ in
ↄcauitate ↄtinẽte testiculũ: ⁊ ẽ cũ duritie ⁊ grossitie. s. ipsi⁹ ossei vel
testiculi. de grossitie manifestũ ẽ. de duritie ẽt marie si sit carnosa
ꝑ additionẽ carnis circũuolute ad aliqd̃ istoꝝ: q2 mĩor eẽt durities
ĩgenita ꝑꝑ defectũ ĩ appositiuã ⁊c̃. Et diuersitate vie. i. diuersitate
receptaculi vl' ↄcauitat̃ ĩ tãgeñ. a tactu testicl'i vl' burse: q2 illa cõ-
cauitas repit̃ vacua ⁊ libera nõ ꝑ ĩclusionẽ alicui⁹ ibidẽ p̃ternãl'r
ↄtẽti nisi sit testiculus tumefact⁹ vl' adherẽs testiculo vl' burse: ⁊ iõ
diuersus ẽ tact⁹ vie. s. ipsi⁹ cõcauitat̃ a tactu dictoꝝ mẽbroꝝ: qm̃ il-
la mẽbra vl' aliqd̃ eoꝝ ĩ tali carnosa ꝑcipiũt̃ male disposita vel in
se vel ꝑ adherẽtiã ĩ tactu. via ãt vel receptaculũ ĩ tactu ꝑcipit̃ ↄue
niẽter se hñs. Uel al'r ⁊ clari⁹. Et diuersitate vie ĩ tactu ĩ hac carno
sa respectu tact⁹ ĩ zirbali vel ĩtestinali vel hũorali ĩ qb⁹ illa via vel
receptaculũ repit̃ egra ꝑ ĩclusionẽ mãe p̃ternãl'r ↄtẽte. nõ sic ãt in
carnosa vt dcm̃ ẽ. ad idẽ tñ venit ĩ sñia. Et sic p3 q̃uo carnosa disti-
guat̃ ab illis. difficile ãt ẽ tales carnosas ĩter se distinguẽ marie q̃
sũt ꝑ adherẽtiã carnis ĩ vna pellicula ⁊ nõ ĩ alia. facile ãt distiguet̃
bñ disposita: q2 tãgẽs poterit ꝑcipe bursaz
bñ dispositã: ⁊ tñ testiculos magnificatos vel dura carne circũuo-
lutos: ⁊ ↄ̃ testicl'os bñ dispositos ⁊ bursaz ĩpĩguatã vl' carne circũ-
datã vl' circũuolutã. ꝑt ẽt cũ aĩaduertẽtia tãgẽs distiguẽ ĩter ipsas
bursales difficili⁹ tñ ẽ. ⁊ sic ĩ sũma reddit̃ clara lr̃a: lego eã. Et carno
se signũ ẽ ꝙ ẽ ĩ ip̃o osseo sup. tũefactio vel durities vl' testicl'o vl' cir
ca ea ⁊ ñ ĩtra ip3 osseũ. i. ñ ĩ via vl' ↄcauitate. Et ẽ cũ duritie ⁊ gros-
sitie ⁊ diuersitate vie. i. receptaculi ĩ tactu vl' respcũ tact⁹ burse vel
testiculi vel respcũ tact⁹ ĩtestĩalis vel zirbal' ꝯm modũ expositũ.

¶ Et qñq3 est ex lapideitate ap̃at̃ duri ⁊ noiat̃ buris.

¶ Ponit ↄñter de sexta spẽ. s. de ap̃oso ꝯ3 modũ disiõis sup̃ fctm̃ di
cẽs. ꝙ aliqñ fit spãlis hernia. i. ossei tumefactio ex ap̃ate duro ⁊ vo
cat̃ buris. vel si placet dici posset ꝙ. d. A. sic̃ decl'ando signa carno-
se dixit cũ duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie ⁊c̃. ꝯm modũ exposi-
tũ ex additiõe carnis: ita fit aliqñ ex ap̃ate duro. sil'r notãter dixit
duro: q2 l3 possint ẽt illa signa ↄiũgi ĩ ap̃ate nõ duro: q2 tñ ĩ nõ duro
plerũq3 ↄcomitat̃ vehemẽs dolor ꝑꝑ h̃ manifeste decernit̃ a car-
nosa ĩ q̃ dolor nõ manifestat. ĩ duro ãt ẽt nõ fit manifestus dolor: ⁊
sic cũ carnosa v3 mł'tũ cũ signis ↄuenire: ⁊ sic d3 legi ↄtinua lr̃a vt
sic legat̃. Et dcã carnosa ẽ cũ duritie ⁊ grossitie ⁊ diuersitate vie ꝯ3
modũ expositũ ⁊ ↄtinuet̃. Et qñq3 ẽ sup. tal' appentia ĩ accñtib⁹ ex
lapideitate ap̃at̃ duri ⁊c̃. Si v̇o velim⁹ facẽ ꝙ sit ꝑs spãlis possu-
m⁹ dicẽ ꝙ h̃ põit signa ap̃ose: ⁊ sũt illa q̃ dicta sũt de carnosa ⁊ ista
nõ solũ sũt signa ap̃at̃ duri: s3 ẽt mollis a quo fieri põt talis tume-
factio. de ap̃ate tñ duro explicuit: q2 a carnosa min⁹ differret: q2 in
aliquo nõ duro ꝑꝑ dolorẽ distinguit̃ manifeste ⁊c̃. Sequit̃ alia ꝑs.

¶ Hernia vō varicosa cognoscitur ex venis repletis ⁊ ex corrosiōe vrinali ⁊ ex ꝯtorsiōe vueali. In ea cū mollificatiōe testiculoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a cursibus ⁊ motibus. Et illā que est in arterijs tactus cū digitis cōprehēdit. Et illa que nō est in eis: imo in venis nutrientibus illa membra non comprehendit tactus.

¶ Hec est septima ⁊ vltima particula huius partis principalis: in
qua. d. Aui. determinat de hernia varicosa ponendo ipsius signa: ⁊
pōt eē ꝑs satis ꝑncipalis sic ꝯtinuādo. Nā postq̄ꝫ determinauit ꝑ°
de signis vere herniaꝝ vt eaꝝ q̄ fiūt ꝑ viā descēsus vt zirbalis ⁊ ite
stinalis ⁊c. Et scđo determinauit de signis herniaꝝ ꝫm apparētiaꝫ
vt illarū que vt multū fiūt ꝑ viaꝫ paulatine ꝯgestionis vt de signis
aquose carnose ⁊ apostemose. Iaꝫ determinat tertio ꝑncipal'r de
signis hernie cuiusdā nāe medie īter eas: puta varicose vel vena-
lis: q̄ vt dictū est in ca. causaꝝ cū de ipsa determinaꝫ hꝫ nām mediā
īter eas que fiūt per viā descēsus ⁊ illas que fiunt ꝑ viaꝫ paulatine
cōgestionis ꝑꝑ causas ibidē adductas recurras ad illā parteꝫ ⁊ sic
est pars satis principalis duo facit. Prio ponit signa cōia eiꝰ. Se-
cūdo magis specialia. Scđa ibi (Et illa que est de ambobꝰ ꝑtibꝰ.)
¶ Dicit ꝙ varicosa cognosciꝫ ex venis repletis ⁊ ꝯtorsione vena-
li in ea cū mollificatiōe testiculoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a cursibus ⁊ motibꝰ.
Dicit 2° ꝙ illā q̄ est in arterijs tactus digitꝭ cōprehēdit ⁊ illā q̄ nō ē
in eis: īmo in venis nutriētibus illa mēbra nō cōprehendit tactus.
¶ Pro intellectu ꝑtiū ꝑ° notandū ꝙ isti termini repiunꝫ synonymi
hernia varicosa hernia venalis ⁊ vinealis idē īportātes: nā ⁊ si ꝓ-
prie varices dicanꝫ de dilatationibus venaꝝ in crure ⁊ pede vt in-
fra in ca. ꝓprio: tñ lōge cadit istud vocabulū supra amplificationē
⁊ dilatatiōeꝫ venaꝝ sensu ꝑceptibiliū vel arteriaꝝ. ⁊ dicunꝫ vena-
les vel vineales: q꞉ tales vene vel arterie ex repletiōe manifestan
tur ꝯtorte ꝫm ipsaꝝ īcessum sicͭ ⁊ stipites vineaꝝ: vñ dicunꝫ vinea-
les: sic ēt in eadē vua sūt diuersi racemi miores ⁊ maiores: ita ēt in
portēsione venaꝝ cū ramificari videanꝫ minores ⁊ maiores facta
extēsiōe ipsaꝝ venaꝝ appꝫent sic racemi vuā ītegrātes: q꞉ ēt vtpl'm
sanguis extēdēs est feculētꝰ ⁊ mel'icꝰ ad fuscū declinās ī nigrū q̄ co-
lore vue colorificanꝫ: ide est ꝙ ꝑꝑ hāc sil'itudinē vinealis dici pñt.
¶ Scđo notādū ꝙ iste vene vel arterie quarū extēsione ⁊ dilata-
tione fit hernia ⁊ tumefactio varicosa sunt vene ⁊ arterie ꝯstituē-
tes vasa seminaria marie ꝑparatoria q̄ ifra dydymuꝫ ꝓtensa alli-
ganꝫ testiculis ⁊ circa eos īuoluūꝫ: vñ suspēsoria ⁊ īuoluta vasa di
cunꝫ de quoꝝ origine ⁊ cōpositione satis dcm̄ est in. i. c. supra: ⁊ ibi
recurraꝫ vtiliter ad hāc ꝑtē ītelligēdā. mediātibꝰ aūt istis venis ⁊
arterijs nō solū deferꝫ mā ꝫm medicos ꝓ gnōne spmatꝭ ꝓlifici in
testiculis: sꝫ ēt mā ꝓprie nutricatiōis eoꝝ: vñ exñte repletiōe ⁊ ex-
tēsione istoꝝ meatuū a sanguie vtplurimū feculēto facta ꝯñter in
istis oppilatiōibus ꝓhibeꝫ vel minoraꝫ trāsitus māe nutrimētalis
ipsoꝝ testiculoꝝ: ⁊ ēt māe ꝓ gnōne spmatꝭ necīe ⁊ ꝓinde istoꝝ te-
sticuli debilitanꝫ minoranꝫ ⁊ mollificanꝫ. Et hͦ est qđ dicit textus
nꝫ ꝙ hernia talis cognosciꝫ ex venis repletꝭ ⁊c. cū mollificatiōe te
sticuloꝝ. i. minoratiōe ⁊ debilitate eoꝝ ⁊ ꝓhibitiōe. i. ex ꝓhibitiōe
a cursibꝰ ⁊ motibꝰ. s. māe nutrimētalis ꝑꝑ oppilationeꝫ. Et ex hͦ ēt
appꝫet qūo tales nō sūt habiles ad generādū. Et ex hoc īferatur ꝙ
hec hernia nō est negligēda: īmo iter alias ꝑcipue īdicat de ipsius
curatiōe: ⁊ in hoc vidi multos laborare ⁊ multos reduci: ⁊ ꝫm hoc
appꝫet clara lr̄a. Pōt ēt aliter ītelligi ista ꝑs. s. hec hernia cognosci
tur ex mollificatiōe testiculoꝝ. i. distēsiōe eoꝝ ⁊ elōgaꝫ a radice vir
ge ꝑꝑ illas venas vel arterias esse repletas sanguine feculēto: vñ
deorsuꝫ trahūt: ⁊ ex ꝯsequēti ꝓhibenꝫ dicti testiculi a cursibꝰ ⁊ mo
tibus. i. vt nō apte mouenꝫ sursuꝫ ad radiceꝫ virge ꝑꝑ illas venas
vel arterias eē repletas sanguīe feculēto: vñ deorsuꝫ trahunꝫ ⁊ ex
ꝯsequēti ꝓhibētur dicti testiculi a cursibꝰ ⁊ a motibꝰ. i. vt nō apte
mouenꝫ sursum ad radicē virge ꝑ ꝯ̄ctionē fiendaꝫ a vasis spmati-
cis delatiuis hora expulsiōis spmatꝭ. qūolibet ītelligaꝫ est snīa bo-
na ⁊ lr̄a clara vsq꞉ ad illā ꝑticulā. Et illā ⁊c. vbi dixit ꝙ talis tume-
factio arteriaꝝ manifestaꝫ: q꞉ tactus cōprehēdit digitis differēter
a plenitudine venaꝝ: q꞉ ꝑ tactū in arterijs ꝑcipiꝫ pulsatio ⁊ nō in
venis. Notate tñ ꝙ istud est difficile cōprehēdere: q꞉ vt dixit. d. A.
supra fen. 20. c. 1. satis ad ꝑnᵐ. hmōi vene ⁊ arterie ad ipsius vasis
cōpositionē venientes talē adinuicē hñt vnionē ⁊ ꝯtexturā vt vix
sensu discerni possint sepate: ita vt īcisio tua quā in vna illaꝝ dua-
rū facis vl' sup. eē ītēdis sit sil'is īcisiōi tue quā facis in pluribꝰ. q. d.
tantā hñt adinuicē nexionē vt non possit vna scindi sine alia: ⁊ ita
male sentiri pōt ⁊c. Lego lr̄am. Hernia vō varicosa ex venis co-
gnosciꝫ repletꝭ. i. dilatatis ⁊ ꝯtorsione vineali. i. torsis ad modū sti-
pitū vineaꝝ in ea cū mollificatiōe testiculoꝝ. i. ipsoꝝ ꝑuitate ⁊ de-
bilitate ⁊ ꝓhibitiōe. i. ex ꝓhibitiōe a cursibꝰ ⁊ motibus. s. nutrimē-
ti. s. ꝑꝑ oppilationē ⁊c. vel ex mollificatiōe testiculoꝝ. i. relaxatio-

ne vel distēsione eoꝝ. s. ꝑꝑ repletionem dictarū venaruꝫ ⁊ ꝓhibi-
tione a cursibus ⁊ motibus. i. nō habili motu ⁊ eleuatiōe eoꝝ hr̄e. i.
⁊ illā ⁊c. est clarū. Sūmo ca. In isto cap. i. posuit signū quoddā cōe
oibus hernijs ⁊ est additio: vel sup. tumefactio apparēs maxime
sup. maxime circa īguina vel vmbilicū vel osseū apparēs. i. sensibi
lis aliquo tꝑe vel aliquo sensu. qđ dꝛ notanter ꝑꝑ aliquas debiles
hernias quarū tumefactio visu nō cōprehēdiꝫ sed tactu ab exꝑto
medico: vel ēt q꞉ certo tꝑe in ruptura inguinis ex ruptura pānicu
li nō appꝫet tumefactio vt distēso corꝑe supra dorsuꝫ. sꝫ si corpꝰ ele
ueꝫ tūc tumefactio manifestaꝫ. Posuit ꝯñter aliđ signū cōe nō oi-
bꝰ: sꝫ ꝑcipue illis q̄ ex defluxu fiūt in osseuꝫ siue sit ex ruptura pā-
niculi siue relaxatiōe siue apertura dydymi ⁊ est ꝙ magis manife-
statur apud motū vel vociferationē. cā clara est. ¶ Consequenter
ponit signa specialia cōueniētia rupturis ex ꝑte ēt descensus. s. ex
parte dilatationis dydymi ex ꝑte rupture pāniculi. cū hoc ēt īclu-
dit signa ex ꝑte relaxatōis pāniculi: q꞉ fere eadē sunt sicut que fiūt
ex aꝑtiōe dydymi cū ex eadē cā vtplurimū fiāt. s. ab humiditate re
laxāte: dicit ꝙ tales fiūt paulatim nō ꝯcurrēte motu vel vocifera
tiōe: tñ sup. differēter: qm̄ in facta ꝑ relaxationē pāniculi apparet
eminētia exterior ꝑ tēpus supra os femoris in alia nō: in facta aūt
ex ruptura pāniculi illa fit subito: ⁊ sup. cū dolore ⁊ marie antecesꝫ
sit aliqua de causis ꝑmitiuis vtplurimū: ⁊ hec in prima parte cap.
¶ In secūda ꝑte ipse ponit signa herniaꝝ ex ꝑte māe ipsaꝝ. Et ꝑ°
illaꝝ q̄ fiūt per viā descensus: deīde eaꝝ que ꝑ viam paulatine ꝯge
stionis: ⁊ ꝯñter illaꝝ que sunt quodāmō medie nature in fine cap.
¶ Dicit ꝑmo de ītestinali per rupturā panniculi ꝙ signa sunt ve-
lox reductio ipsoꝝ ad sitū ꝓprium cū hora resupinaꝫ ⁊ sensibilitas
rugitus. ⁊ ista eadē etiā cōtingūt in intestinali ex aꝑtione dydymi:
ītelligaꝫ vt dicebaꝫ stante libero meatu ⁊c. Et per hoc differet a
facta ꝑ relaxationē pāniculi: q꞉ lꝫ talia intestina ꝫm se faciliter re-
deāt ad sitū ꝓpriū: tamē ille pāniculus non eque faciliter redit vt
declarabaꝫ: ⁊ per hoc quod dicitur de rugitu distinguiꝫ a zirbali.
¶ Consequēter ponit signa zirbalis. Et ꝑmo a relaxatione. Secun-
do ex ruptura. ¶ Dicit ꝑmo ꝙ in ꝑma descensus fit paulatim: ⁊ ꝑꝫ
hoc distinguiꝫ ab illa que fit per rupturā vel apertionē meatus: ⁊
est in impressione ad profundū cū equalitate in situ ad differentiā
ītestinalis in qua diligēter tāgendo percipiꝫ in tactu inequalitas.
Aliud signū. nō sentiꝫ rugitus. s. sicut in ītestinali: ⁊ est quantitatis
parue ꝫm plurimū ꝫm profundū. i. nō multū elongaꝫ in ꝓfundo: ⁊
sic distinguiꝫ ab alia que fit per rupturam pāniculi vel apertione
meatus: qm̄ in tali fit descēsus vsq꞉ ad fundū: ⁊ subito ipsiꝰ ossei: ⁊
distinguiꝫ ab ītestinali in tactu ꝓpter equalitatē vt dictū est: ⁊ est
facilioris curatiōis quātū. s. ad reductionē: q꞉ in ītestinali propter
vētositatē extendētem ꝑꝑ feces aliquādo difficilis fit reductio: lꝫ
equalis sit difficultas curatiōis vera. s. cōsolidationis vulneris vel
stricture aꝑture: q꞉ istaꝝ multo maior est difficultas in curatione
q̄ꝫ in vētosa vt ꝑꝫ. ⁊ hoc est qđ dixit vsq꞉ ad illā partem. Et ramex
aque. vbi ponit signa hernie ex ꝑte māe per viā ꝯgestionis vtplu-
rimū facte. Et dicit ꝙ ista cognosciꝫ per tactū: q꞉ est equalis: ēt di-
stinguiꝫ a zirbali ⁊ ītestinali: ⁊ aliqualiter mollis nisi supple sit mul
tū extensa: ⁊ tūc cognosciꝫ per splēdorē q꞉ apprehensa candela in
obscuro manifestaꝫ aquositas: ⁊ ista nō redit supple eque faciliter
neq꞉ sup. remoueꝫ faciliter sicut vētosa cū qua magnā hꝫ cōuenien-
tiā: ⁊ supple magis grauitat: ⁊ ꝓpter hoc ponit signa vētose. Dicit
ꝑmo ventose cognitio est manifesta: q꞉ supple est equalitas ⁊ ten-
sio sine grauitate: ⁊ aliquando cito remoueꝫ: īmo absq꞉ cōpressio-
ne: vel supple alio medici exercitio: q꞉ fortificata virtute resoluti-
ua. ⁊c. Et quandoq꞉ redit īdispositiue. i. subito. s. per passiones aīa-
les vel alias causas debilitantes vel ꝓpter vsum regiminis vēto-
santis ⁊ resupinātis nō facit eam facilius remoueri: q꞉ supple sta-
tio: ⁊ ꝫm hoc distinguitur a zirbali ⁊ intestinali ⁊ addit rationem:
quia simile est ad resolutionē vētositatis siue stet siue nō stet. Ad-
dit etiā rationē huius q꞉ grauitas neq꞉ lubricitas ad hoc iuuant si-
cut iuuant in aliquibus alijs puta in intestinali. Addit aliud signuꝫ
qđ est vehemētissimus dolor propter extensionē nō sic in ceteris.
¶ Consequenter ponit signa carnose sicut hyposarche ī osseo vel
testiculo vel carnose. i. carnis addite ⁊ dixit ꝙ talis tumefactio est
in ipso osseo ⁊ nō intra ipsum ad differentiā aliarum que sunt ītra
vel in pellicula intrinseca vel extrinseca supple separata ab ipso
osseo vel testiculo ⁊ est cū duritie ⁊ grossitie: cū duritie maxime in
in tāgeñ. ⁊c. differēter ab alijs. Et addit ꝙ talis apparētia est in la-
pideitate aꝑatis duri. in nō duro aūt preter hoc ēt est dolor vt for-
te febris. Dixit vltimate de hernia nature medie vt de varicosa:
ꝙ ipsius signa sunt vene vel supple arterie cū torsione vineali ea-
rū ⁊ mollificatiōe testiculoꝝ. i. paruitate vl' debilitate ipsoꝝ ꝓpter
ꝓhibitionē vel minorationē nutrimēti ex oppila. in cursibꝰ ipsius
nutrimēti. i. in ipsis venis a sanguine vel vt multuꝫ feculēte ⁊c. Et
ꝙ illa que est arteriaꝝ distinguit sensus per tactū; q꞉ ꝑ pulsatiōeꝫ
ab illa

ab illa que est venaꝝ ⁊c̄. ⁊ sic finis cap̄. cū laude dn̄i. Qn̄ igit̄ vobis occurrat casus poteritis imediate sciētifice discurrere p signa hic posita ad iuestigandū ipm̄ pncipalē morbum ⁊ ꝯsequenter ad cās eius per ea que sunt notanda in fine cap̄. pcedentis.

¶ De cura. Cap̄. 4m.

Regimē vl'e hn̄tib⁹ rupturā est dimittē repletionē ⁊ dimittē motū plurimū ⁊ saltus ⁊ icessuz subitū ⁊ coitū. Et deterior illaꝝ dispōnuz est illa q̄ ē sup repletionē. Et opꝫ vt dimittat cibos iflatiuos ⁊ nō multū vtat̄ potu aque ⁊ dimittat oēs res mollificātes ita ꝙ ēt balnea. Et cū comederit resupinet̄ ⁊ sit cū sedet ꝯstrictus circa rupturā ⁊ apud coitū ꝓprie: ⁊ sit coitus ei⁹ apud lenitatez vētris eius.

¶ Expeditis in superioribus ca. de anathomia syphac ⁊ alioꝝ pāniculoꝝ ⁊ de causis rupture ipsius ⁊ dispōnū sibi similiū vt aliarum herniaꝝ circa iguina vel bursaz apparentiū: determinatū est ēt de signis dictaꝝ herniaꝝ ⁊ differētijs ipsaꝝ iter se. iaz ꝯñter ꝓsequit̄ de cura harū dispōnū ⁊ duo facit pncipal'r. Qm̄ p̄ ponit curā satis generalē. Scd̄o spālē ꝯhēdo ad spāles hernias. Scd̄a pars icipit in pn° cap̄. sequētis. ibi (Si est amborū ⁊c̄.) ¶ Presens ca. pncipali diuisione diuidit̄ in tres ptes. Quoniā pmo ponit quedā cōmunia ad dictā pertinētia euitāda in ruptura. Scd̄o ipse ponit itentiones reductiuas in vera ruptura. Tertio ꝯsequēter ponit cōmunia instr̄a qbus mediātibus dicte itentiones perficiunt̄. Secunda ibi (Et scias ꝙ intentio ⁊c̄.) Tertia ibi (Amplius consolidatio ⁊c̄.)

¶ De pma pte dicit ꝙ vl'e regimē hn̄tib⁹ rupturā est dimittere repletionē ⁊ dimittere motū plurimū ⁊ saltus ⁊ icessuz subitū ⁊ coitū: ⁊ deterior haꝝ dispōnū est illa q̄ est supra repletiōez. Dicit scd̄o pncipal'r ꝙ opꝫ vt dimittat cibos iflatiuos ⁊ nō multuz vtat̄ potu aque. Tertio dicit ꝙ sup. opꝫ vt dimittat oēs res mollificātes ita ꝙ ēt balnea. Quarto dicit ostēdet debitū modū se hn̄di in opationib⁹ suis. Et cū comedit resupinet̄: ⁊ sic cū sedet ꝯstrictus circa rupturā ⁊ apud coitū ꝓprie ⁊ fit coit⁹ ei⁹ sup leuitatē vētris eius.

¶ Pro itelligētia oium haꝝ particularū simul aduertēdū vt supra dictū est. d. Aui. in hoc tractatu pncipaliter itēdit determinare de ruptura vera syphac tanq̄ de morbo vel pl'm huic pāniculo ꝯtingēte q est pmus pāniculoꝝ vt supra visum est: ⁊ ꝯñter de causis signis ⁊ cura ipsius rupture: vere tñ pp ꝯueniētiā in apparētia aliarū herniarū cū ista ruptura de illis ꝯñter determinat: iō pp hanc cām pncipal'r hic ponit ista cōia euitanda maxime in vera ruptura: lꝫ ista eadē adaptari possint ad omnem herniam vt videbitur.

¶ Scd̄o aduertēdū circa pmū dictū ꝙ repletio est mala in ruptura ita ⁊ motus plurimus ⁊ itēsiue vt saltus ⁊ veniēs qlibet motus vel ēt extēsiue vt lōgus: nā p repletionē p se ⁊ motū ēt p se ⁊ maxime sup repletionē ꝓhibet̄ ꝯsolidatio scissure pāniculi: cū p repletiōez stōchi ⁊ itestinoꝝ fiat distēsio syphac supra quē grauitant ⁊ residēt itestina: vñ elōgant̄ labia vulneꝝ ⁊ sic ꝓhibet̄ ꝯsolidatio. Ꝭ idē efficit mot⁹ plurim⁹ qūolibet itelligat̄ cū p talē motum icessus grauitāt mag̃ itestina supra syphac ⁊c̄. vt pꝫ. ⁊ Ꝭ maxie fit cū motus sequit̄ repletiōez ⁊ pp eādē cām ēt coitus nocet: qm̄ vt supra visum est in de causis rupture ad quē locū ꝓ itellectu harū ptium recurrat̄ in coitu cōprimit̄ vēter: ⁊ iō itestina pp cōpressionē deorsuz cōprimūt: ⁊ sic labia vulneris dilatant̄ ⁊c̄. ⁊ maxime stante repletiōe stōchi ⁊ itestinoꝝ. hoc ꝯtingit vt pꝫ ꝯsiderāti. Hoc ēt eidē verificari pōt in ruptura facta ex dilatatione dydymoꝝ ⁊ relaxatiōe ipsi⁹ pāniculi: qm̄ facta cōpressione vel distēsione zirbi vel itestinoꝝ deorsuz mag̃ dydym⁹ dilatat̄ ⁊ pāniculus relaxatus magis deorsum distēdit̄ vt pꝫ. Pōt ēt declarari qūo talia sint cā augmēti aliaꝝ herniaꝝ vt aquose vētose apostemose vinealis tā p viā defluxus ibidē q̄ ēt p viā paulatine ꝯgestiōis. nā in eis q̄ p viā defluxus manifestū est ꝙ ex vehemēti motu vētositas supioꝝ deorsuz mouet̄: ita ēt aquositas ⁊ mā quelibet apat̄: ⁊ ē sanguis mel'icus: ⁊ ex ꝯsequēti qlibet talis est apta augeri in illis: ēt q̄ fiūt p viā paulatine ꝯgestionis. istud declarat̄ qm̄ ex vehemēti motu ⁊ supfluo ⁊ maxime sup repletionē ⁊ coitū virtus nālis debilitat̄: ⁊ maxime mēbroꝝ pus lesoꝝ: ⁊ iō apta est aquositas vel vētositas vel qlibet alia mā apationis gñari ⁊ augeri. Et p ꝯñs vl'e regimē habentibus rupturā. i. oibus rupturis cōe est dimittere repletionē ⁊ motū plurimū ⁊c̄. vt dicit textus. Dico tñ ꝙ pncipalissime ista lr̄a verificat̄ in vera ruptura ⁊ scissura pāniculi. Et hoc est pcipuuz ⁊ singulare in curatione talis rupture dimittere motū ⁊c̄. ¶ Sꝫ obycies non appet qūo motus noceat in ruptura syphac vmbilicali cū p motū grauiter itestina deorsum ⁊ remoueātur a loco rupture. ēt appet ꝙ coitus in casu nō noceat: ⁊ maxime in mulieribus qb⁹ tales vmbilicales magis eueniūt q̄ viris pp pgnationes; cū in coitu aliqliter cōprimat̄ ps vmbilicalis mulieris: ⁊ sic si zirbus vel intestina sint extra sitū ꝓpriū ꝓpter rupturā ibidē syphac vident̄ p talē cōpressionē in sitū ꝓpriū reduci: ēt seq̄t in iuuamētū ⁊ nō nocumētū.

¶ Dicat̄ p̄ ꝙ motus laboriosus in hoc casu nocet. naꝫ lꝫ itestina vel zirbus distrahi videant̄ a loco rupture p motū ex alia pte extēdētibus ipsis deorsuz ipm̄ pāniculū in fundo supra quē residēt ꝯñter labia vulneris elongāt: maxie si vulnus sit rotūdū vel ƀm trāsuersum sit icedēs vt plerunq̄ euenit. Si ēt ƀm lōgū stet scissura: tñ ꝓhibet̄ ꝯsolidatio: q2 p tēsionē pāniculi deorsuz fit vt pāniculus inhereat zirbo vel intestinis: vel ab eis comprimatur ⁊c̄. ¶ Quō ēt coitus noceat manifestū est: qm̄ per talē compressionē vētris mulieris vt manifeste pꝫ elonganrur labia vulneris ipsius syphac. ēt si esset ruptura in viro: hoc idē ꝯtingeret. ¶ Tertio aduertēdum pncipaliter circa scd̄m dictuz ꝙ cibi iflatiui in casu nr̄o valde nocēt: q2 pp ipsoꝝ exhibitionē multiplicata vētositate in itestinis itumescūt itestina: ⁊ ꝯñter ampliat̄ ruptura vt pꝫ. tales ēt cibi iflatiui in qualibet alia vident̄ nocere cū sint taliter iflatiui: vl' q2 supflua abūdent humiditate: ⁊ sic inaquosa p se nocent. vel sint terrestris ⁊ sube mel'ice vt sunt plurima genera leguminū ⁊ talia generādo sanguinē mel'icum sunt de p se cā augmēti varicose: ⁊ p accidēs vel mediate sunt aliarū oium herniaꝝ cā augmēti debilitādo digestiuā: ⁊ ad corruptionē digestiue pparando ƀm multos modos positos a. d. A. 13. tertij. 3. c. 2. ⁊. 3. vbi ista latius debēt declarari. Et p idē pꝫ qūo potus aque. s. fontis: vel sup. cuiuslibet alterius vehemētis fridiatis ⁊ humiditat̄ est nociuus ⁊ plurime vētositat̄ multiplicatiuus: cū ventositates ꝯtingāt ⁊ generent̄ ex diminutione ⁊ paruitate calidi radicalis ⁊ elementalis: vt dixit Auer. 2. canticorum diuisione. 1. capitulo de regimine cibi ⁊ potus. cōmento. 25.

¶ Circa tertiū dcm̄ dixit ꝙ lꝫ i ruptura aliquādo ad curaz sint necessarie res mollificātes ⁊ ēt balnea vt ifra videbit̄: vbi. s. eēt itentio reductionis intestinoꝝ in bursa existentiuz fecibus repletoꝝ ⁊ extēsoꝝ: tñ idicatiōe sumpta a ꝯsolida. que de directo opponit̄ rupture panniculi talia humectantia nocent: cum medicine consolidatiue: vt infra videbitur siccitate: ⁊ confortatione participent.

¶ Circa quartū dictū vbi ondit debitū modū se habēdi: dixit ꝙ cū comedit resupinet̄: vbi aduertat̄ vt ꝙ ly comedit. pōt teneri in psenti ⁊ in pterito ƀm ꝙ pōt ꝓduci vel breuiari: ⁊ ƀm oēm sensuz est clara lr̄a: q2 hoīe stāte ⁊ comedēte: vel postq̄ comedit iā grauatur fundus stōchi: ⁊ sic ꝯñter itestina deponit ⁊c̄. resupinet̄ igit̄ illo tēpore. tpe ꝟo inanitiōis tūc sedeat vel stet: ita tñ vt addit textus ꝙ sit cōstrictus rupturā. i. teneat tūc maxime cinguluz vel brachale: de quo iferius tanget̄ bn̄ ordinatū supra locū rupture vt ꝓhibeat descensuz mēbroꝝ ifra rupturā: ⁊ sic ꝓhibeat a dilatatione scissure. ⁊ addit maxie apud coitū: sup. sit ꝯstrictus pp cām supra dictā: q2 cōprimunt̄ tūc maxime deorsum itestina. ⁊ ita amplieт̄ istud dictū ēt ad alios viuēdi modos in qbus disponunt̄ itestina ad motū deorsum vt in actu ascellādi: qm̄ in illo actu cōcomitat̄ plerūq̄ cōpressio faciens ⁊c̄. pro tūc ergo sit maxima cautela vt brachale sit decēter strictū. ¶ Et notate ꝙ pp negligētiā huius canonis in ope multe taliū dispositionū vel nūq̄ reducunt̄ vel difficillime reducātur: vbi tñ cū istis obseruātijs ⁊ alijs applicatis remedijs reducerent̄. Tota lr̄a est clara: lege eam totam vsq̄ ad illam partem.

¶ Et scias ꝙ itētio i curatiōe rupture ē ꝯsolidatio scissure si possi'bis est: aut ꝯseruatio ei⁹ ne addat̄: ⁊ exiccatio ei⁹ qd̄ mollificatū ē ⁊ dilatatū: ⁊ reductio ei⁹ qd̄ descēdit in ipsa si ē zirbū aut itestinū: ⁊ resolo ei⁹ qd̄ aggregatū ē in ea si ē aq̄ aut vētositas ⁊ ꝓhibitio mãei q̄ extēdit eā: ⁊ si nō resolnit̄ pparatio fiat in ei⁹ extractiōe.

¶ In hac scd̄a pte ca. d. A. ponit itētiones oēs que haberi pñt: vel debēt in reducēdo rupturā maxime paruā. ¶ Pro itelligētia cui⁹ ptis est aduertēdū vt colligit̄ de mente. d. Ari. 2. physicoꝝ. trac. 1. de causis: ꝙ q̄cunq̄ cāe sunt medie iter agēs ⁊ finē mouent̄ ab agēte pp finē: ⁊ ex ꝯsequēti finis est pmū in itētiōe ⁊ vltimū in executiōe. iō. d. A. numerādo itētiones habēdas in curatiōe rupture pāniculi cū descēsu itestinoꝝ vel zirbi ⁊ cū aggregatiōe mãe ventose vel aquose in eis directe ⁊ multū mystice numerauit has itētiōes hn̄das ƀm ordinē itētionis qui ꝯrius est directe ordini executiōis: q2 in executiōe retrogrado sumunt̄ indicatiōes ab ordine hic posito. Primū ergo in tali casu qd̄ isurgit in mente medici est scissure ꝯsolidatio: ex quo hic est ƀmo pncipalis de fractura ipsi⁹: q̄ si nō sit possibilis vt aliqñ cōtingit in antiq̄ta ⁊ in etate ꝓuecta ⁊ in corpe mel'ico vt supra visuz est: tūc surgit itētio ad ꝓhibitionē dilatationis. Et q2 itētio q̄ est ꝯsolidatio pfici nō pōt sine exiccatiōe vulneꝝ qm̄ in oī digōne mēbri repit̄ duplex hūiditas. s. subtilis ⁊ grossa: q̄rū qlibet idiget exiccatiōe ⁊ ꝯsolidatiōe: vt dixit Auer. 5. collꝫ. 6. c. ⁊. A. 2. can̄. in canonib⁹ gn̄alibus. c. 4. dixit ꝙ cōsolidatiua medici-

na est q ue exiccat ⁊ inspissat humiditatē stantem inter duas sup-
ficies vulneris ꝓpinquas ⁊c̄. ideo tertia ꝑncipalis intētio est exic-
catio ei⁹ qđ mollificatū est ⁊ dilatatū: ⁊ qm̄ talis dilatatio vel scis-
sura pāniculi ꝯsolidari nō pōt nisi labia vulneris adinuicē vniant:
vt tertio thegni. nō pn̄t aūt vniri stāte descēsu zirbi vel ītestini nisi
pᵐ facta reductiōe ipsoꝝ in syphac ꝓpriū. iō īsurgit alia ītētio q̄ ē
reductio ei⁹ qđ descēdit si est zirbū vel ītestinū. ⁊ qm̄ talis reductio
aliqñ fieri nō pōt ꝑꝑ īpletionē ītestinoꝝ ab aquositate vel vētosi-
tate: q꞉ sic dilatata ītestina nō pn̄t recipi ītra scissurā: iō pro redu-
ctione fiēda īsurgit alia ītētio q̄ est resol'o eius qđ aggregatū est in
ea. s. ītestinali: qđ. s. est aqua vel vētositas vel cū resolutiuis vel cū
extractiōe maxīe. s. dicte mãe in ipso osseo sint recepte. Et q꞉ facta
reductiōe ītestinoꝝ in locū ꝓpriū cū fit ꝯsolidatio q̄ vt multū ꝓhi-
bet ꝑ humiditatē ⁊ aliqñ ꝑ vētositatē: idcirco ad ꝓhibitionem re-
mouēdā ꝯsolidatiōis vel ad ꝓhibitionē ēt future rupture insurgit
alia ītētio q̄ est ꝓhibitio mãei q̄ extēdit vel sup. apta est extende-
re ⁊c̄. ⁊ hoc sup. cū dieta ⁊ potiōe vt videbit in parte sequēti. Et ex
his p꞉ lr̄a clara lego eā. Et scias ꝙ ītentio sup. ꝑncipalissima cura-
tiōe rupture est ꝯsolidatio scissure si possibilis est. Ecce ꝙ ꝑncipa-
liter loquit de sol'one pāniculi syphac: aut si nō est sup. possibilis ī-
tētio est ꝯseruatio eius. s. scissure ne addat ⁊ exiccatio eius qđ mol
lificatū est ⁊ dilatatū. i. que ītētio ꝯsolidatiōis vel ꝓhibitiōis dila-
tatiōis cōplet exiccādo id qđ mollificatū est sup. ⁊ ruptū aut dila-
tatū. Et reductio eius qđ descēdit in ipsa siue sit zirbū aut ītestinū
qñ talis ꝯsolidatio ēt fieri nō pōt nisi pᵃ facta reductiōe ītestini vl'
zirbi vt labia vulneris īmediari possint. Et resol'o eius qđ aggrega
tū est in ea si est aqua vel vētositas: q꞉ talis reductio ītestinoꝝ fieri
sepe nō pōt nisi resoluat id qđ aggregatū est in ea ruptura siue sit
aqua vel vētositas fouet a cā añcedēte: iō op꞉ ei⁹ multiplicationē
ꝓhibere. Et addit ⁊ si nō resoluit ꝑparatio fiat in eius extractiōe.
Ecce videt͡ mirabilē ordinē. d. Aui. in ītētionib⁹ hn̄dis in cura ſm
ꝑmā ꝯsideratōē: vbi tn̄ ſ꞉ opationē actualē eēt de directo mō re-
trogrado operādo: q꞉ op꞉ ītēdere cū dieta ⁊ medicis ad mãm an-
tecedētē digerēdo equādo euacuādo ne deorsū fluat: ꝯñter resol-
uere qđ aggregatū est in bursa vt fiat ipsoꝝ ītestinoꝝ reductio tā-
dē ipsa reducat ꝯñter adhibeant q̄ ꝓhibēt reditū deorsū ⁊ dilata
tionē cū brachali ⁊c̄. ⁊ ꝯñter ad ꝯsolidātia scissurā vltio deueniēdū
est: que tn̄ executio fuit ꝑma in via ītentionis: vt p꞉.

¶ Amplius consolidatio scissure aut conseruatio eius vt non addatur fit cū medicinis glutinationē facientibus confortantibus in quibus est stipticitas: ⁊ quāto magis est scissura minor ē ꝯsolidatio facilior. Et qñq꞉ fit iuuamētū in ea cū cauterio ⁊ eius exiccatio fit cum medicinis resolutiuis. Et reductio eius qđ descēdit fit cū strictura ⁊ ligatura. Verū resolutio eius qđ aggregatū est fit cū empl'is faciētibus ad hydropisim ⁊ q̄ sūt eis similia. Et ꝓhibitio materiei fit cū euacuatione ⁊ equatione cibi: ⁊ eius extractio fit cū medicinis adurētibus cum fortitudine ⁊ operatione ferri.

¶ In hac tertia ꝑte ꝑncipali cap. ipse ponit quibusdā cōib⁹ instr̄is
ītētiōes dicte ꝑficiant. Et directe ponit ordinē in his instr̄is ſ꞉ or-
dinē ītētionū ꝑus in lr̄a positaꝝ. Pmo ponēdo q̄ habeat iuuamētū
in ꝯsolidatiōe. Scđo in ꝓhibitiōe dilatatiōis. Tertio in reductiōe
eius qđ descēdit. Quarto in resol'one eius qđ aggregatum est de
aquositate vel vētositate. Quinto in ꝓhibitione mãe añceden. Et
sic posset diuidi ꝑs in qnq꞉ partes: patebūt ꝑtes legēdo lr̄am cōti-
nuā. ¶ Dicit pᵒ de ꝑmis duabus ꝙ ꝯsolidatio scissure ⁊ cōseruatio
eius vt nō addat fit cū medicis glutinationē faciētib⁹ ꝯfortātib⁹ in
qbus est stipticitas. ⁊ quāto magis est scissura breuior est ꝯsolida-
tio facilior. ⁊ qñq꞉ fit iuuamentū in ea cū cauterio. Dicit ēt ꝙ eius
exiccatio fit cū medicis. De 3° dicit ꝙ reductio ei⁹ qđ đscēdit fit cū
strictura ⁊ ligatura. De 4° dicit veꝝ ei⁹ resol'o qđ aggregatū ē fit
cū empl'is facien. in hydropisi ⁊ q̄ sūt eis sil'ia. De vltio dicit ꝙ ꝓhi
bitio materiei fit cū eu̇one ⁊ equatiōe cibi. Et q꞉ supius dixerat in
resolu. eius qđ aggregatū est nō semꝑ sufficit resol'o s꞉ aliqñ est ne
cessaria extractio: pro cōplemēto dixit ꝙ extractio fit cū medicis
adurentibus cum fortitudine ⁊ operatione ferri.

¶ Pro ītelligētia quarū partiū ꝑmo notandū circa dicta in primis
duab⁹ ad ꝯsolidationē. Pria ītentio gn̄alis est vnitio ex quo ꝯsoli-
datio opponit sol'oni vnitat͡. Hāc aūt vnitiōē labioꝝ vulneris nō
manifeste directe ⁊ fere īmediate respiciūt tria ꝑncipalia ⁊ opera
nr̄a. s. pᵒ ducere ꝑtes distātes: ⁊ scđo seruare sic conductas: ⁊ tertio
subām. i. cōpl'onē ꝑtis sanā ꝯseruare. Per hec eni tanq꞉ ꝑ opa nr̄a
adiuuat nã q̄ est ꝑncipale agēs ad ꝯsolidatiōē. ꝑmo qdē op꞉ addu
cere labia in vnū: qm̄ vnitio ꝑtiū distātiū nō fit nisi ꝑtes ille cōtan-
gāt se. talis aūt ꝯtactus ꝑ ꝯductionē fit labioꝝ in vnū. ⁊ q꞉ ipsa ope
ratio q̄ est vnitio fiēda a nã reqrit tp̄s ꝯueniēs: cū actio in tp̄e fiat
ꝑter id qđ labia sic in vnū ꝯducant expedit sic ipsa ꝯducta seruare
tp̄e sufficiēti: q꞉ ēt nã nō ꝯueniēter actionē opat nisi ei⁹ cōpl'o vel
subā ꝙ idē ē in ꝓposito sit sana: iō expedit subā sanā ꝑt͡ ſuare. Et
h̃ est qđ expsse dixit Gal'. 3°. theg. tex. cō. 107. cū dixit. Cōglutinat ĝ
distātia ⁊ eā q̄ ex ꝑn° vnitionē reddit nã. nostrū vō opus pᵐ. i. ad
medicū ꝑtinēs idē vt dictū est ꝯducē in id ip꞉ distātia. 2ᵐ vō serua
re in q̄ ꝯducta sūt. ⁊ 3ᵐ nil ītercidat īter labia ꝓuidē. ⁊ q̄rtū ipsam
ꝑtis subā seruare. Istud aūt tertiū nō posui tāq꞉ ab extrīseco ma
gis sūptū: ⁊ ꝙ nō in oī vulnere est neciū: s꞉ in discooꝑto ⁊ manife-
sto tm̄ in quo casu nō sum⁹ nos. Hec igit tria sūt q̄ directe ⁊ īme-
diate vnitionē vel ꝯsolidationē recipiūt. qdā ēt alia sūt q̄ mediate
⁊ mag̃ īdirecte ꝯsolidatiōē respiciūt: ⁊ talia sunt q̄ vulneri nō de-
bent rōne ipsi⁹ vulner͡ tm̄: s꞉ rōne alicui⁹ qđ cōponit cū vulnere vel
ꝙ timet cōponi cū vulnere: cui⁹ tn̄ cōpō ꝓhibet fieri sanatiōē vul
ner͡ nisi ꝓhibeat: sic. v. g. eēt fluxus mãe vel mã fluxa vel apa q̄ oīa
curatiōē vulner͡ īpedirēt nisi admouerēt vl' ꝓhiberēt euenire vl'
ēt mollificatio ꝑtis lese. ꝑ h̃ eni ꝙ mēbrū solutū est debilitatū nō
pōt nutrimētū sibi adueniēs ꝑfecte digeri: ex quo remanet supflui
tas humida īdigesta in mēbro: ⁊ maxīe q꞉ expulsiua mēbri est fa-
cta debilis nō sufficiēs ēt illud supfluū qđ nāliter deberet ꝑ digōnē
resecari expellere. Et ꝑꝑ h̃. d. A. hn̄s ꝯsiderationē ad has cās īpedi
tiuas dixit q̄rta ꝑmi ca. 28. In tertio aūt in medicādo sol'onē ꝯtinui-
tat͡ q̄ in mēbris accidit mollib⁹ est triū ꝑncipioꝝ curā habere. Pri
mū eoꝝ est qm̄ si cā fuerit fixa. i. nō fuerit vulnus multū paruum ⁊
supficiale: q꞉ talia per se curant: est retinere illud qđ fluit ⁊ ꝯstrin
gere illius mãm si ipsa fuerit currēs. Et scđm est scissurā ꝯsolida-
re cū medicis ⁊ cibis ꝯuenlētibus: ⁊ in hac hn̄ ītelligēti īcludunt ī-
tentiones. G. supradicte. Et tertiū est putrefactionē ꝓhibere quā-
to plus possibile fuerit ⁊c̄. Ecce ꝙ. d. A. nō solū habuit cōsideratio-
nē de ea que īmediate vulnus respiciūt sed ēt ad ea q̄ vtplurimum
ip̄m ꝯsequunt. ¶ Pōt ēt videre in eo alia breuis ⁊ gn̄alis fieri diui
sio has vtrasq꞉ cōprehēdēs. s. ꝙ ītentio curatiua vulneris: aut su-
mit ab eis q̄ ꝓhibēt īpediētia cōsolidationē: aut ab eis q̄ iuuāt: ⁊ h̃
dupl'r. q꞉ aut iuuat instrumētaliter mediate: q꞉ nature offerēdo cō
ueniētia positiue ad opationē ipsius. aut ipsam virtutē īmediate
ꝯfortādo que aliqualiter est ex resol'one debilitata vt sit sufficiens
ad opationē vnitionis si sumat īdicatio ab eis q̄ ꝓhibent īpedien-
tia. sic habet ītētio ad dilatationē labioꝝ admouendā q̄ ꝑficit per
ipsoꝝ in vnū ꝯductionē ⁊ cōseruationē ⁊c̄. ⁊ ne aliqd ītercidat ex-
trinsecus ſm hāc īdicationē sumit ītētio ad ꝓhibitionē fluxus ⁊
apostematis cū diuertētibus vt flobothomia potione dieta subti-
li ⁊ sil'ib⁹. Si aūt sumat īdicatio ab eis q̄ nature offerunt que ipsā
īstrumētaliter in ꝯsolidādo iuuāt sic habet ītentio de exhibitione
medicinaꝝ glutinationē faciētiū ⁊ exiccātiū. nā ꝑ medicinas exic-
catiuas humidū accidētale cōsumit qđ in vulneribus coniungitur
vt supra dicebat. per medicinas vō glutinatiuas humiditate qua-
dam viscosa labiū cū labio īuiscatur ⁊ vnitur. Si vō sumat indica
tio ab eis que virtutē ipsam debilitatā cōfortāt sic habetur inten
tio ad medicinas cōfortatiuas ⁊ stipticas: cū per stipticitatē vnian
tur ꝑtes mēbri: ⁊ sic ipsius robur vigorat. ꝑ stipticitatē ēt cōforta-
tur membrū ne recipiat. Et hoc est qđ dixit textus noster cū dixit.
Amplius cōsolidatio scissure aut cōseruatio eius ne addat fit cum
medicinis glutinationē faciētibus ⁊ cōfortātib⁹ in qb⁹ est stiptici-
tas. Et addit: ⁊ quāto scissura est minor tāto est ꝯsolidatio facilior.
hoc ītelligat ceteris paribus ex ꝑte etatis cōpl'onis diuturnitatis:
qm̄ in corpore melācholico senili ⁊ ruptura antiqua difficilior est
cōsolidatio q꞉ ⁊ si ꝑua sit ruptura q꞉ in certa maiore ruptura oppo
sit͡ ꝯditionib⁹ vt supra dcm̄ est. ¶ Scđo attendēdū ꝙ hic duplex
reꝑit lr̄a. Una dicit. qñq꞉ iuuamētū in ea cū cauterio. Scđa lr̄a ex-
terior dicit cū vomitu. Credo ꝙ pᵃ sit sanior. nā l꞉ vomit⁹ ꝯferat ꝑ
hoc qđ ad oppositū diuertit: q꞉ tn̄ est mot⁹ satis laboriosus saltē
vt in pluribus dubiū est ne in vehemēti cōmotiōe fiat vulneris di-
latatio ⁊c̄. Cauteriū vō in vulnere ad cōsolidationē valet ꝑ hoc ꝙ
cauteriū sua forti siccitate exiccat ꝑ se humiditatē extraneā. ꝑ ca-
liditatē ēt ꝑ accn̄s exiccat ꝑ hoc qđ resoluit. ꝯdēsat ēt ꝑtes mem-
bri: ⁊ ꝯstringit eas: ⁊ sic ꝓhibet receptionē materie in membro: ⁊
membrū cōfortat q̄ oīa ꝑncipal'r faciūt ad cōsolidationē: vt dictū
est supra: de modo aūt ⁊ forma applicatiōe cauterij dicet īferius.
¶ S꞉ dubitat. nā ex supradictis ad cōsolidationē ꝑcipue reqrit me
dicina exiccatiua: vt ēt expresse colligit quarta quarti trac. 1. ⁊ q̄r-
ta primi ca. superius allegato: ⁊ tn̄. d. A. in textu de ipsis nullā fecit
mentionē: sed solū dixit ꝙ cōsolidatio scissure fit cū medicis glu-
tinationē faciētibus ⁊ confortantibus in quibus est stipticitas ⁊c̄.
¶ Ad hoc dicatur primo ꝙ hoc tanq꞉ notum ⁊ famosū relinquit
vel maxime cum in particula superiore cū ponit generales ītētio-
nes in

nes in curatione pro vna ꝑncipali itētione dixit. Et exiccatio eius qđ mollificatū est sup. est neccia: qꝛ vt supra ibidem exponebať cōplet itētio ↄsolidatiōis exiccando id mēbrū qđ mollificatū est ꝑꝑ s. lesionē eius: vt supra exponebať. Manifestauit ēt hoc in ꝓxima lr̄a inferiore cū dixit. Et ei⁹ exiccatio fit cū medicinis resolutiuis: ⁊ hoc si ꝑ accidēs humidū euaporare faciēdo. Et sic inuebať nō solū ea q̄ ꝑ se exiccāt sꝫ ēt ꝑ accñs in hoc casu eē necessaria: maxime cū mēbrū cui⁹ ↄsolidatio q̄rit vt pāniculi sit nāliter sitū. Si igiť in cōsolidatione mēbrorū absolute debeat medicina esse in ꝑmo gradu vel quasi exiccatiua vt de mēte. d. A. quarta primi loco allegato. ⁊ tertio de ingenio sani. ⁊ quarta quarti loco allegaro colligiť. sequiť manifeste ꝙ si in mēbris mollibus medicina exiccatiua est necessaria in ↄsolidatione pāniculi est maxīe necessaria cū exiccatiua in ꝑ respectu humidi nō eēt exiccatina in ꝑmo respectu sicci: vt pꝫ itelligēti. ꝟ Uel dicať scđo ⁊ notate dictū singulare ꝙ vt supra dictum est obseruauit ordinē retrogradū qui dꝫ hr̄i in exiccatiōe: ⁊ iō intētio sua est ꝙ in exiccatione ꝑmū apponanť supra locū rupture medicine resolutiue ⁊ exiccatiue q̄ medicine iuuant cōsolidationē. per hoc ꝙ remouēt ipediēs ipsaꝫ ēt medicine iuuāt positiue vt statim videbiť: deinde apponanť ea que īmediate ad cōsolidationē faciūt vt medicine glutinatiue ⁊ ↄfortantes in q̄bus est stipticitas vt supra in ordīe lr̄e posuit. Et ꝙ hec sit mēs sua pꝫ ēt cū sapore īspiciēti lr̄aꝫ in ca. īferiore: cū dicet. Et opꝫ vt administrenť in ea empl'a q̄ sup̄ scissurā administranť postq̄ aggregata sunt labia scissure. Ex his verbis īnuebat ꝑ debere apponi medicinas resolutiuas ⁊ exiccatiuas deīde ↄglutinatiuas ↄfortātes stipticas. Et rō huius est qꝛ ↄsolidatio fieri nō pōt: vt supra dictū est nisi labia elōgata ⁊ distensa adinuicē ꝓxima fiāt. medicine aūt glutinose ad hāc ꝑfectionem ducere nō pn̄t: ꝫ ꝑmo offerēde sunt medicīe resolutiue aliqualiter ⁊ stiptice: qꝛ haꝝ virtute medicinaꝝ minorato ꝑ resolōnē humido accidētali hoꝝ mēbroꝝ ⁊ exiccato fit vt ↄuenienter talia membra ꝓxima fiāt: ⁊ sic ꝑ medicinas glutina. ↄsolidatiōi fiūt parata. Et h̄ diligēter mēte ↄseruate: qꝛ est tanq̄ clauis in curatiōe in applicatiōe medicaminū: ⁊ istū ordinē seruauit. A. in ca. vt videbitis.

¶ Circa dicta in tertia ⁊ q̄rta ꝑte oīa sunt clara si lr̄a exponať. Exponať ꝫ sic. ⁊ reductio ei⁹ qđ descēdit. i. ↄseruatio reducti. qđ descēdit. i. descēdebat vel est aptū descēdere: ⁊ sup. prohibitio eius a descēsu fit cū strictura ⁊ ligatura decēter ↄstrictiua. s. brachali de quo in ca. īferiore erit sermo spālis. Et addebat ꝓ exequenda alia ītētione ꝙ resolō ei⁹ qđ aggregatū est sup. in ītestinis vel in bursa fit. i. ꝑficiť cū empl'is facieñ. in hydropisi. i. iuuātibus in hydropisi asclite. s. vel tympanite: qꝛ aquositas vel vētositas plerūq̄ ibidem ↄgregať. Idē ītelligať de vnguētis ascellationibus ⁊ similibus de q̄bus dictū est. 14. huius ⁊ spāliter diceť in cap̄l'is īferioribus.

¶ Circa q̄ntā ꝑtē dixit ꝓ executione alterius ītētionis ꝙ ꝓhibitio materiei sup. q̄ habeť ad cām añcedētē fit cū eūone ⁊ sup. ⁊ digōne māe antecedētis ⁊ equatione cibi. i. debita dieta in oībus de q̄bus ēt spāliter īferius erit sermo in illa ꝑte satis ad ꝑn^m. ꝙ si addať ruptura ⁊c. ⁊ in alia ꝑte sequēte. Qđ dixit in vltima ꝑte ꝙ si sup. nō sufficiūt ad exiccationē medicine laudate in hydropisi: tūc extractio aquositatis ⁊ vētositatꝭ maxīe aquositatis fit cū medicis adurētibus cū fortitudīe ⁊ oꝑatiōe ferri. ꝟ Ista lr̄a habere pōt duplicē sensum. Prīo ꝙ fiat talis extractio īsensibiliter cū medicis vehemētioris calītatꝭ ⁊ exiccatiōis q̄ sint ille q̄ vt plerūq̄ laudanť in hydropisi: qꝛ si in hydropisi laudanť medicīe calefactiue ⁊ exiccatiue in scđo ibi exhibeanť q̄ sunt tales in tertio: ⁊ vocanť sic̄ adurentes respectu illaꝝ. vel fiat extractio sensibilis ꝑforādo cum ferro ip̄m osseū: qꝛ plerunq̄ resudat ad ītra osseū humiditas multiplicata in intestinis ⁊ iste est modus cōis quo vtunť chirugici de quo mō vt supra dixi vidi singularē casum. Alius sensus est ꝙ extractio fiat cū medicis adurētib⁹ cū fortitudine. i. cū meris causticis: q̄ vt dixit Auer. 5. colliget debēt eē in fine calītatꝭ cū subē grossitudīe ⁊ aliq̄ñ cū oꝑatiōe ferri. s. cū cauterio actuali. talia enī cauteria maxīe laudanť in mēbris humidis ⁊ laxis ad exiccādū vt testebať. d. Aui. secūdo canticoꝝ ꝑte scđa textu cōmēti. 17. Uterq̄ sensus bonus est: magis tamē placet primus q̄ scđus. Et sic patet expositio omniuꝫ haꝝ ꝑticulaꝝ ⁊ cōsequēter totius cap̄. per vos legatis litteram.

¶ In sūma igiť q̄tū ad curā in vl'i ꝑ hētis debitū regimē in dieta numerādo a q̄b⁹ cauēdū ē ꝑcipue vt a repletiōe motu plurio saltu ⁊c. in cibis ēt ab īflatiuis oīb⁹ potu aque ⁊ ab alijs oīb⁹ multū mollificātib⁹: in debito ēt ordine se hñdi sꝫ sitū corporis vt resupinetur ⁊ sedeat strictus ⁊c. ¶ Habetis ↄñter ītētiones oēs q̄ haberi debēt in reducēdo rupturā maxīe paruaꝫ ⁊ ↄñter multo magis ad alias min⁹ ꝑuas. s. ad verā rupturā ītestinalē q̄ sunt in ordine sex. Prīa est ↄsolidatio si est passibilis. Scđa si nō ē passibilis ↄseruatiōe maioreť. Tertia exiccatio mēbri debilitati ⁊ mollificati qꝛ sine hac nō pōt fieri ↄsolidatio. Quarta reductio eius qđ stat descēdēs in bursa. Quinta resolutio ei⁹ qđ ↄtineť in eo qđ est sic descēdēs si fit aq̄ vel vētositas qꝛ aliter nō posset fieri apta reductio. Sexta ꝓhibitio māei añcedeñ. ⁊ fouētis: ⁊ sic̄ dcm̄ ē lꝫ iste cōes ītētiōes optimū habeāt ordinē ꝫm viā ītētiōis tn̄ ꝫm modū executiōis sunt mō retrogrado ordināde. ¶ Habetꝭ tertio a q̄b⁹ dicte ītētiones ꝑficiuntur. Prīa q̄ est ↄsolidatio ꝑficiť cū glutinatiōem faciētib⁹ exiccātibus ⁊ ↄfortātib⁹. Scđa ēt ꝑficiť cū his. Tertia q̄ est exiccatio mēbri debilitati cū resolutiuis. Quarta q̄ est reductio eius ⁊c fit sup. cū magna leuitate cōprimēte supinato hoīe ⁊ tādē ꝓhibeť descensus cū ligatura ⁊ strictura. Quīta q̄ ē resolō ei⁹ qđ ↄtineť ⁊c. ꝑficiť cū valētib⁹ in hydrope: ⁊ si nō cū ferro ꝑforādo vel cauterizādo vt dictū est. Sexta que est ꝓhibitio māei añcedētis cōpleť cū digōne eūone māe ⁊ equatiōe cibi. s. ordinatiōe diete. Ecce videtꝭ hūc mirabilem ordinem in hoc capitulo. Sequitur aliud capitulum.

¶ De curatiōe rupturaꝝ ītestini ⁊ zirbi. Cap̄. 5^m.

SI est amboꝝ descēsio ad osseū possibilis est eoꝝ reductio. Uerū fit difficilis ꝫm cōparationē reductionis amboꝝ in ruptura que est desup̄. illud enī fit facile cū resupinatiōe ⁊ q̄libet compressione cum manu. Qꝛ si addatur ruptura incipiatur in desiccādo illud qđ dilatatum est ꝓpter humiditatem ⁊ adunando quod scissum est ⁊ ingenietur in consolidatione eius. Et cum fit inobediens ad redeundum fiat vt eger sedeat in aqua calida ⁊ emplastretur ruptura cum lenitiuis aut vaporetur cuꝫ pāno calido tandiu donec redeat. Deide stringatur suppositis medicinis aggregationem facientibus ⁊ dimittatur tribus diebus ⁊ sit resupinatus. Et sit strictura cuꝫ inuolutionibus quadratis ⁊ inuolutionibus preparatis ad aggregandū labia scissure. Et quandoq̄ cauterizatur ꝫm hanc stricturam ⁊ preparationeꝫ: ⁊ nō administrentur inuolutiones spherice: quoniaꝫ ipse dilatant maxime: aut necessaria est consolidatio: ⁊ nō opꝫ vt approximent huic rupture ferrum oīno.

¶ Posita cura ruptaꝝ in gn̄ali: iā spālius ꝓsequiť de cura dictarū herniaꝝ. Et qm̄ hernie maxīe ꝑncipales sūt sex. s. zirbalis vel itestinalis aquosa vētosa carnosa varicalis ⁊ apostemosa: ⁊ īter has carnosa varicalis ⁊ apostemosa magnā adinuicē hñt ↄformitatē: ēt in cura de carnosa ⁊ varicosa vnicū facit cap̄l'm ad qđ ēt reduci pōt de apostemosa. Diuidiť igiť tota ista ꝑs ꝑncipalis in q̄tuor ꝑtes. Qm̄ ꝑ determiat de curatiōe ītestinalis ⁊ zirbalis. Scđo de cura rupture aque. Tertio de cura vētose. Quarto de alijs duab⁹ simul. Scđa ꝑs ibi in ꝑn° sequētꝭ ca. (Qñq̄ euacuať ⁊c.) Tertia ibi (Regimē ī hoc ⁊c.) Quarta ibi (Curatio hoꝝ ē ⁊c.) ꝟ Presens ēt cap̄l'ꝫ ꝑncipali diuisiōe diuidiť in duas ꝑtes. Qm̄ ꝑ ponit regimē obseruādū in reductiōe taliū mēbroꝝ in sitū ꝓpriū ⁊ ↄseruatiōe ipsoꝝ in tali debito sitū. Scđo ipse ponit medicinas ↄueniētes ad ↄsolidatiōeꝫ. Scđa ꝑs īcipit ibi (Et medicine q̄ bibunť.) ꝟ Prīa adhuc diuidi pōt in duas ꝑtes. Qm̄ ꝑ ip̄e ponit cōparatiōeꝫ in facilitate reductiōis istaꝝ herniaꝝ bursaliū ⁊ nō bursaliū ponēdo ēt q̄dā cām ꝓ ↄsolidatꝭ supi⁹ dictā. Scđo dat nobis modū in reductiōe. Scđa ibi (Et cū fit ⁊c.) ¶ De ꝑ^a dicit si ē amboꝝ. s. ītestini ⁊ zirbi descēsio in osseū possibilis est ipsoꝝ reductio: veꝝ est difficilis ꝫm cōparationē reductiōis amboꝝ ipsoꝝ q̄ in ruptura q̄ ē desup̄. Rō hui⁹ ꝑtis est satis manifesta ꝑ rōnē suā sequētē: qm̄ ruptura desup̄ vt inguinalis vel vmbilicalis facile cū resupinatōe corporis reduciť vel cū aliqua breui cōpressione cū manu. illa aūt que est bursalis: aliquando multū difficiliter: imo cū grādi studio vt videbiť in particula inferiore. nā ꝓpter id. s. qđ vtplurimū in ītestiali ↄtineť vētositas: ⁊ aliq̄ñ feces extēdentes ītestina difficulter valde aliq̄ñ intra orificiū rupture recipiunť. Addit ↄñter vnū cui⁹ rō habita est supius. In cap̄. supiore dixit. Si addať ruptura īcipiať in desiccādo qđ dilatatū est ꝑꝑ humiditatē. s. accidētaliter multiplicatā. ⁊ adunando qđ scissum est: hoc est qꝛ exiccādo aduneť qđ scissuꝫ est ⁊ ingenieť in ↄsolida. eius. s. sup. cū medicis glutinationē facieñ. ↄfortātib⁹ ⁊c. vt supra dicebať. Dixit notāter si addať ruptura. s. syphac notabilis: qꝛ leuis ruptura de recēti facta plerūq̄ stāte hoīe supino ⁊ cuꝫ bono regimine a nā per se curať. lego lr̄aꝫ. Si est ⁊c. ⁊ cū fit inobediēs ⁊c. Iā ↄñter dat nobis modū in reductiōe que faciliter nō fit reductio ⁊ modū ↄseruatiōis: ⁊ dixit. Et cū fit inobediēs ad redeūdum: fac vt eger sedeat in aqua calida: ⁊ emplastretur ruptura cū lenitiuis: aut vaporeť cū pāno calido tādiu donec redeat. Dixit se-

eundo facta.s.tali reductione ad conseruandū ne de nouo fluant
deorsum:deinde stringat͛ suppositis medicis aggregationē faciē-
tibꝰ ⁊ dimittat͛ tribus diebus.Et dādo ordinē in strictura dixit.Et
fit strictura cū īuolutionibus q̄dratis ⁊ īuolutionibus ꝑparatꝭ ad
aggregandū labia scissure.Et addit ꝙ qn̄qꝫ cauterizat͛ ſm hāc stri-
cturā ⁊ preparationē.Et ad remotionē cuiusdā erroris ꝯtingentis
in actu practico de figura plumazoli dixit.Et nō administrent͛ īuo
lutiōes sphericę qm̄ ipse dilatāt rupturā:maxime aūt in casu est
necessaria ꝯsolidatio.Addit vltimo circa hoc vnū casum.⁊ nō opꝫ
vt approximet medicus.s.huic rupture ferrū oīno.

¶Pro itelligētia istoꝝ dictoꝝ ē p̄ aduertēdū vt su p̄ dcm̄ ē ꝙ aliqn̄
ruptura itestīalis vel zirbal' facile reducit͛.s.cū ē iguīalis:vl' ēt aliq̄
liter bursalis nō mltū distēsa deorsuꝫ:nā tūc solū resupinato corꝑe
⁊ ad se aerē attrahēte occultatur eminētia.aliqn̄ vo distēsis itesti
nis multū ⁊ elōgato osseo replent͛ ipsa aquositate fecibus īterduꝫ
vel vētositate:⁊ tūc est diligēter laborādū in reductiōe:⁊ in hac do
ctrina nobis īsinuat.d.A.in presenti pte.In hoc igit͛ habeat͛ ordo
vt reductio cū facilitate fiat:qm̄ si violēta fieret fortassis ipsiꝰ sy-
phacis maior fieret aptura.Laudo igit͛ vt nisi vēter sit mollis ⁊ i-
testina sint vacua anteqꝫ corpus ponat͛ in balneo vt clystere pona
tur lenitiuū tm̄ ⁊ nō attractiuū:q̄ in attrahēdo sequeret͛ nocumē-
tū vt ꝯstat.Et in emissiōe clysteris habeat cautelā vt patiēs nō sur
gat in emissiōe eius sed ipo iacēte ⁊ supra altero laterū declinante
leuiter clystere emittat͛: postea euacuatis supfluitatibus ponat͛
in balneo nō cōmuni totus:sed tm̄ stet in cōcha balnei:ita vt par
tes genitales vsqꝫ ad vmbilicū balneo madefiāt:⁊ in ipso sic situa-
to minister ꝯtinuo attrectādo ⁊ leuiter sursum cōprimēdo redu-
cat.Voluit tm̄ Rasis in diuisionibus ꝙ moret͛ in aq̄ calida ꝑ horaꝫ
⁊ postea premat͛ ad reductionē:⁊ si p̄ma vice non reducat͛ iterato
ponat͛ in aqua calida:⁊ sic ꝯsequēter ꝯtinuet͛ vsqꝫ ad reductioneꝫ.
Verū ego laudarē vt videt͛ textui nostro ꝯformari vt p̄mū ponat͛
patiēs superius ⁊ leuiter manibus ꝑtractet͛:vt si possibile est hoc
modo reducat͛.Et si nō sic sufficiat cū aliqn̄ sola vētositas sit in cā
ꝓhibēs reditū:tūc fiat vaporatio cum panno calido tādiu vt dicit
textus donec redeat:supple stāte vētositate in causa.Sed si feces
dure ꝯiungant͛ vt aliqn̄ fit in colica:tūc ēt ante balneū laudo fieri
fomētationē cū filtro infuso in aqua decoctionis altee maluarum
mercurialis floꝝ camomille fenugreci ⁊ semīs lini:addēdo bonaꝫ
quātitatē butyri ad mollificationē:vel sumere pānū lineū duplica
tū ⁊ īfundere in oleo oliuaꝝ maturarū oleo amigda.dul.cū pingue
dine galline ⁊ butyro:⁊ cōtinuare aliquā taliū fomētationum vsqꝫ
ad debitā reductionē.Qꝫ si pur ista nō suffecerint:tūc ego postre-
mo laudo positionē in aqua tepida vel calida balnei ēt in casu hu-
mectatiui artificialiter cū eis que supra ponebant͛ ponēdo in bal-
neo.Et si ꝯiungat͛ vētositas vt plerunqꝫ euenire solet in balneo po
nant͛ aliqua resolutiua vt anhetū rutha feniculus ⁊ semina horuꝫ
cū modico vini albi.Istū ordinē nobis posuit dn̄s Auic.sed mō re-
trogrado.ratio cuiꝰ ordinis sumit͛ in hoc:q̄ lꝫ humectātia ⁊ mol-
lificātia ad reductionē īterdū sunt necessaria ⁊ sic vtiliter seruant
in cura rupture:tm̄ ex parte qua humectat͛ accidētaliter mēbrum
scissum ⁊ cuius notabilis exiccatio est necessaria ad cōsolidationē
vt supra dictū est:ideo ex parte ista nocent.Si igit͛ cōpleri pōt in-
tētio reductionis per euaporationē cū panno calido melius est qꝫ
cū euaporatione humectātiū.Et q̄ balneū actuale certis paribus
magis humectat ēt partes quarū humectatio nō est necessaria qꝫ
fomētatio ex eo ⁊ magis debilitat:iō si cōpleri pōt cū fomētatiōe
decoctionis vel cū embrocationibus ēt ex oleis vel alijs humectā-
tibus ⁊ resoluētibꝰ magis eiꝰ ꝯueniēs qꝫ formale balneū.Et sic ha
betis ordinē in reductione quantū est ex parte medicaminū loca-
liū.Alia pleraqꝫ q̄ restāt prudētia medici sunt regulāda : vt verbi
gratia ꝙ stet īfirmus cū plumatio sub coxis:⁊ aliqn̄ stāte vacuita-
te ītestinoꝝ ⁊ stomachi fiat leuatio cruriū ad supiora:⁊ cū illo situ
minister operet͛ reducēdo exhibitionē tenuis diete:maxīe in quā-
to fricationes mēbroꝝ superiorū ⁊ nō īferiorū:hec oīa omitto ꝑꝑ
cās manifestas ⁊ exptus medicus de similibꝰ ꝯsiderabit.Et sic ha
betis clarā p̄mā lrām q̄ sic legit͛.Et cū sit inobediēs ad redeūduꝫ.s.
q̄ sit necessaria diligētia in reductiōe aut euaporet͛ cū pāno calido
tādiu donec redeat sup.si est possibile:⁊ in hoc manifestat p̄ᵐ mo-
dū eē electiorē.Et si nō emplastret͛ ruptura cū lenitiuis:⁊ hoc itel-
ligūtur fomētatiōes embrocationes ⁊ sil'ia.Etsi nō sufficiat fiat vt
eger sedeat in aqua calida.notate dixit notanter sedeat ⁊c̄.

¶Circa dicta in secūda pte est aduertēdū ꝙ .d.Auic.in illis verbis
p̄mo īnuit ꝙ facta reductione p̄mū fienduꝫ est ꝓhibere ne denuo
descēdat zirbus vel ītestina:⁊ hoc fit cū strictura.veruꝫ:q̄ p̄ter h̄
ēt stat ītentio ꝯsolidationis pāniculi scissi q̄ ꝯsolidatio fieri nō pōt
nisi ꝑ adunationē labioꝝ distātiū ipsius pāniculi q̄ cōplet͛ ꝑ medici
nas aggregationē faciētes:iō opꝫ ante stricturā.s.cū brachali p̄mū
supponi medicinas aggregationē faciētes.s.labioꝝ:⁊ iste sunt me-
dicīe resoluētes ⁊ exiccātes vt supra visuꝫ est:que notabiliter dif-
ferūt a ꝯsolidātibꝰ:⁊ dimittant͛ sic tribꝰ diebus q̄ verisil'e est in tri
bus diebꝰ resoluto humido extraneo ⁊ exiccato mēbrū ita corru-
gari vt labia vulneris adinuicē ꝓpinqua fiāt.Et tūc sup.post istos
tres dies apponi debēt medicīne ꝯsolidatiue facta noua ligatura
q̄ tūc magꝭ necessaria ē qꝫ a p̄nᵒ:qm̄ a p̄nᵒ ītētio adunatiōis labioꝝ
aliqn̄ ꝑficit͛ cū fomētationibus:aliqn̄ cū vnctionibus vt īfra vide-
bit͛:deīde in tali casu forte nō eēt icōueniēs semel in die renouare
medicamina ⁊ sic ligatura nō est tm̄ necessaria:hoīe tm̄ semꝑ īmo-
bilitato ⁊ sup dorsum exn̄te:sꝫ in ꝓcessu vbi ītētio est maxime ad
ꝯglutinationē q̄ potissimū cū gūmi ⁊ glutīe ⁊ viscosis ꝑficit͛ ⁊ q̄ ad
cōpositionē creatoꝝ maxīe ꝯueniūt quorū actio est tarda ⁊ ipsoꝝ
virtutes lōgiori cōseruant͛ tpe:iō in ꝓcessu strictura magꝭ firma ⁊
lōga est necessaria.Et ꝑꝑ hoc notate ꝑ ꝯcordia auctoꝝ de religa-
tura:q̄ aliq iubēt nō renouari ligaturā nisi post deceꝫ dies aliqui
post septē aliq post duos vel tres dies.Dicat͛ ꝙ p̄mi loquunt͛ in ca
su quo medicīe cōsolidatiue sunt applicate:⁊ alij q de breuiori ter
mino itelligūt appositis medicis adunationē faciētibꝰ tm̄:veꝝ est
tm̄ ꝙ Gētilis ī ꝯsilio suo famoso ad rupturā dixit de his medicis i-
telligēs q̄ ad ꝯsolidationē faciūt:q̄ varietatē dictaꝝ medicinaruꝫ
nō ꝯsiderauit.In ꝯseruatōe adherētie ligauimꝰ supra locū:⁊ in ad-
ministratiōe antidoti.i.medicamīs ſꝫ ꝓcessuꝫ dieꝝ debitꝰ ordo est
seruādus:vt neqꝫ breuitate hore ītercidat͛ eius actio:nec ꝓlixitate
euanescat sup.virtꝰ medicamis.sed ꝑ q̄rtā vnāquāqꝫ diē vel gutaꝫ
demū ꝑiodica fiat eiꝰ īnouatio.vbi tm̄ ligatura eēt decēter fcā ⁊ in-
firmū nō grauaret ⁊ tpe frīdo laudarē tardari ligaturā vsqꝫ ad se-
ptē dies.i h̄ magꝭ ꝯsonāt dicta auctoꝝ.nec h̄ tpe fiet haꝝ medicia-
rū in v̄tute euanescētia.Addit ēt textus ad debitā formationē illiꝰ
ligature ꝙ fit strictura cū īuolutionibꝰ q̄dratꝭ ⁊ īuolutiōibꝰ ꝑparatꝭ
ad aggregādū labia scissure.Ecce quō voluit in alia ⁊ alia ruptura
fieri debere aliā ⁊ aliā ligaturā:q̄ oīno ex oī plumazolo.v̄.g.eq̄li-
ter aggregant͛ labia vulneris facti ſm lōgū ⁊ ſm latū.In h̄ igit͛ stet
bona cōsideratio medici ad cōprehēdēdū formaꝫ vulneris q̄ tactu
ab experto cōprehēdi pōt medico:⁊ ſꝫ labia vulnerꝭ ita formare plu
mazolū aliqn̄ q̄dratū aliqn̄ triāgularē vt sit sufficiēs ad aggregā-
dū labia scissure ⁊ ipa sic ꝯseruare:⁊ cuiuscūqꝫ figure fiat ita dispo
nat͛ vt notat textꝰ ꝙ nō sit spherice figure:qm̄ ꝑ sphericitatē ⁊ acu
tiē qꝫdā sup plano subītrat ī scissurā ⁊ sic ꝯnter ipsaꝫ dilatat:cū tm̄
necī a fit ꝯsolidatio. ¶Forma aūt plumazoli quantū ad figurā vt
dcm̄ ē nō pōt bn̄ dari:sꝫ in cōi hoīe fiat ſm hāc cōpōnē:ipse pluma
zolus vt sit.s.iiij.digitꝭ amplus ⁊ sit de tela lini multꝭ plicamibꝰ ordi
nata:īter quas ponat͛ cottū ⁊ sit plane figure ⁊ alliget͛ brachali ſꝫ
cōeꝫ morē facto:⁊ fiat lamina fcā ferrea ſꝫ qꝫtitatē rupture vel pa
rū maior:⁊ est meliꝰ:q̄ ēt tota pānis ⁊ modico cotti īuoluat͛:nō tm̄
rotūda remaneat:īmo plana:⁊ tūc supra locuꝫ rupture supponat͛
īmediate medicamē siue empl'm siue cerotū vel vnguentū:sꝫ cero
tū magꝭ laudat͛ ad ꝯsolidationē vt dicebat͛:sup coriū igit͛ extensum
ita vt loco firmiter adhereat supponēdo ꝯnter dictā laminā ⁊ su-
pra ipsaꝫ plumazolū.⁊ tūc strīgat͛ cū brachali facto decēter cōpre-
hēdendo labia vulneris ad aggregationem vt dictum est supra.

¶Ex hoc videt͛ magnus error practicātiū cōiter qui cū eadē figura
⁊ forma brachalis vnūquodqꝫ ligāt ⁊ stringūt:cū tamen nō possint
cuiuslibet vulneris labia elōgata equal'r in vnū adducere:⁊ cā er-
roris istoꝝ fuit q̄ existimāt ꝙ brachale nihil operet͛ nisi sustinere
mēbra sursum ne descēdāt.cū tm̄.d.Aui.hic vt videtis ad aliā p̄nci
palē ītentionē ipsum ordinauerit.s.ad aggregāduꝫ labia scissure ⁊
ipsa sic aggregata cōtinere que est magna pars cure.Et ꝓpterea
sequit͛ textus.Et qn̄qꝫ cauterizat͛ ſm hāc stricturā ⁊ ꝑparationē:
quasi dicat ꝙ si medicamīa resolutiua ⁊ exiccatiua nō sufficiūt ad
hāc ītētionē labioꝝ:qn̄qꝫ cauterizamus ad hāc ītētionē p̄ncipal'r:
qm̄ vt dixit Haly.8.prac.ca.3.Cauteriū.n.humditatē desiccat re-
ducitqꝫ vltima meatuū.i.labia vulneris elōgata ⁊ adinuiceꝫ arcet.

¶Ecce quō magna ītentio est ad vnionē labiorum ⁊c̄.posset tm̄ iste
textus aliter īduci vt sit mēs.d.Aui.ꝙ lꝫ facta sit adunatio labioꝝ
ꝑ brachale cū medicamine resolutiuo vel exiccatiuo:dubiū tm̄ est
si supponant͛ medicīe ꝯsolidatiue ne fiat ꝯsolidatio : cū multo ma
iorē vim in cōsolidatione habeat cauteriū qꝫ tales medicine : ideo
dixit ꝙ qn̄qꝫ cauterizat͛ ſm hanc stricturam ⁊ ꝑparationem:idest
postqꝫ facta est preparatio per stricturā.Primus tm̄ sensus mihi
magis placet. ¶Aduertēdū p̄ ꝑꝑ vltimū verbū cū dixit.Et nō opꝫ
vt approximet huic rupture ferrū oīno. ¶Cadit dubitatio nō par
ua de hoc ꝑꝑ sn̄iaꝫ variā auctoꝝ.Nā Sera.5.breuiarij.c.1.in p̄nᵒ
cure talis rupture laudat in corporibꝰ duris curā cū ferro:⁊ addu-
cit hoc eē de ꝯsuetudine aliptū.Itē sensit Haly.8.practice in p̄nᵒ.
dixit sic ad lrām.In ītestinoꝝ eruptione q̄ ex scissura syphacis fit
medicātibus medicaminibꝰ curabilis nō est sup.hernia de qua est
rubrica cap̄.sed eius cura ferrū est ⁊ coctura ⁊c̄.Et huius curaꝫ cū
ferro tradidit.6.prac.ca.5.⁊ in hac sn̄ia sunt aliqui moderniores.

¶In opposita

¶ In oppositā partē est snīa. d. Aui. hic. Rasis etiā in Al. ⁊ diuisionib⁹ in cura huius nō apposuit ferrū. Idē Auēzoar in hac hernia nō ponit ferrū: lȝ in aquosa sicut ēt. d. Aui. īferius. ¶ Hec auctoꝝ ꝯdictio facit me in hoc ad loquēdū suspectū ⁊ dubiū: verū vt non cadam sub reꝑhensione Cōciliatoris. 12. 8. dr̄ia. Qui cū reꝑhendebat Haly false interꝑtantē. S. 3. thegni circa illū passuȝ. calidiora calidiorib⁹ ⁊c̄. dixit ille nāq; ꝑfectus iudicaꝛ expositor qui menteȝ iuste interꝑtaꝛ dicētis siue veruȝ dicat aut falsum: vt scribiꝛ ꝑmo ꝓnosticoꝝ: ideo conabor ego verba. d. Aui. ⁊ si forte apud aliquos dubia essent ad clarū sensum reducere. Pro declaratione ⁊ ꝯcordia auctoꝝ ꝑmo cōmemorādo ꝙ vt supra dicebaꝛ in ca. de causis. ꝙ trib⁹ modis in gn̄e ꝯtingit zirbū vel ītestina descēdere ītra osseū. Aut. s. ꝑmo dilataris dydymis per amplificationē eoꝝ pn̄t discurrere zirb⁹ vel ītestina. Scd̄o per rupturā ipsi⁹ syphacis. Tertio per relaxationē ⁊ mollificationē eiusdē syphacis. Pōt igiꝛ fieri descēsio mēbroꝝ. s. zirbi vel ītestinoꝝ aliq̄ triū modoꝝ supradictoꝝ: tn̄ differēter vt ibidē dicebaꝛ ⁊ ad diuersum sitū descēdūt talia mēbra per vnā cām: ⁊ ꝑꝑ alias: qm̄ si descēdant ex aꝑtione dydymoꝝ: tūc ꝑueniunt ad ꝯtactū testiculi vel testiculoꝝ ⁊ appellaꝛ vera ramex vt ibidē dicebaꝛ: sed si ex ruptura pāniculi fiat descēsus vel ēt ex relaxatione: tūc zirb⁹ vel intestina nō pn̄t ꝑuenire ad ꝯtactū testiculoꝝ: sed aut recipiunꝛ īter vnā pelliculā ⁊ aliā burse vt ex ruptura ꝯtingit aut in ipso syphac cōtinenꝛ sicut in sacco vt supra loco illo declaratū ē. Et ex hoc fundamēto cū alio addito. s. ꝙ. d. Aui. hic loquiꝛ de descēsu hoꝝ mēbroꝝ ex ruptura syphacis in textu hēbim⁹ ꝑmo vnū modū ꝯcordie: vt. s. velit. d. A. ꝙ nō opȝ vt approximet huic rupture ferrū oīno. s. ad extractionē testiculi vt facere solēt ministri huius artis stante hac ruptura in qua nullū testiculis cōicaꝛ nocumētū: cū nō possint talia mēbra ad ꝯtactū venire testiculoꝝ extrahūt testiculū. cū hoc tn̄ stat vt ad curationem ꝯueniat ferrū. s. scindēdo myrach in loco rupture ⁊ ꝑn̄ter sumēdo syphac: ⁊ tandē si expedit cauterizādo vt videbiꝛ. hunc 2m sensum sequebanꝛ Serapio ⁊ Halyabas. ꝑmū aūt sensum. d. Aui. cū ceteris sequacib⁹. Aliter imaginari possum⁹ ⁊ forte credo magꝭ ad mentem illoꝝ distinguēdo de ruptura: qm̄ alia est magna alia ꝑua alia recens alia antiq̄ alia in puero alia in sene sanguineo vel melīco. Et ꝭm hoc credit. d. Aui. cū Auēzoar ⁊ reliqs ꝙ ruptura in iuuene maxime nō multū antiquata possit cū medicinis reduci: vt expresse Auēzoar dixit. in pueris difficiliter ꝑꝑ planctū ⁊ iordinationē: ⁊ in senib⁹ difficiliter ꝑꝑ duritiē pāniculi. Et in his nō est tutum cū ferro laborare: qm̄ pueri ex dolore facillime dissoluerenꝛ: ēt nō possent regimini ꝯueniēter subijci si eis aliqd̄ diuersum occurreret accidēs. senes ēt ꝑꝑ debilitatē nō sunt tāto labori ⁊ timori exponēdi maxime cū eis suꝑsit modicū tēporis ad vitā. iuuenes aūt q tolerare possent per hoc ꝙ sunt fortis virtutis ⁊ patiēter tolerant quietē ⁊ ociū ⁊ nō sic pueri ⁊ regimini per medicinas cōueniēter subijciunꝛ: tales per medicinas ꝯueniēter curari pn̄t: vanū esset igiꝛ per chirugiā curā attētare. Fundamentū igiꝛ suū fuit ꝙ oēs hoīes vel apti sunt sine graui mortis periculo ferrū tolerare est vel nō: si sic vt iuuenes tales curari pn̄t per medicinas: frustra ꝭ per opōnē cū ferro nec nō ꝯsiliū suū est ꝙ nō approximet ferro ꝑꝑ timorē ⁊c̄. Et hec snīa. d. Aui. fuit arbitraria ⁊ multuȝ rōnalis. Halyabas aūt ⁊ Serap̄. noluerūt obseq illis q cū senes essent adhuc obstinate volebāt verā talis rupture curationē que q̄ medicinis fit nō posset laudabāt isti fieri debere cū ferro: ⁊ ꝙ hoc sit verū: pȝ īspicienti seriē lr̄e Serapionis qui laudabat hoc in corporibus duris. i. senib⁹ ꝭm ꝯsuetudinē aliptū: nō ꝙ hoc faceret de ꝑncipali ꝯsilio: sed vt volūtati illoꝝ obsequereꝛ: melius ꝭ est blandiriue curare ⁊ clausam sustinere rupturā q̄ȝ tali se periculo cōmittē: maxime cū per talē rupturā obseruato debito regimine ⁊ ligatura possit homo velut sanus vsq; ad terminū ꝑfixuȝ etatiue decurrere ⁊ ad ꝯseruationē spēi sufficiēter se exercere. Non sic aūt est in aquosa vel varicosa: q̄ in aquosa leuis est cum ferro curatio ⁊ sine timore que si redeat curatio reitereꝛ. Uaricosa autē alqn̄ talis est in iuuene vt per medicinas curari non possit que nisi cureꝛ debilitaꝛ testiculus vel forte corrūpeꝛ: ita vt ille nō reddaꝛ ad generationē apt⁹: ⁊ iō in iuuene aliqn̄ laudaꝛ oꝑatio cū ferro. Notate ista oīa. Nō tn̄. d. A. laudauit. Lego lr̄am ꝯtinuādo ad ꝑmā.

¶ Postq̄ȝ sunt reducta illa membra deinde stringaꝛ suppositis. i. ꝑus positis medicinis aggregationē facientib⁹ ⁊ dimittaꝛ supple his trib⁹ dieb⁹ ⁊ stet supinus ⁊ addens formā ad cōpositionē lumbaris maxime plumazoli: dixit. Et sit strictura. i. id quo fit strictura ⁊ ꝯseruaꝛ supple facta cū īuolutionib⁹ quadratis ⁊ īuolutionibus ꝑparatis. ad aggregādū. i. ita disponaꝛ vt sit faciens ad aggregandum labia scissure ꝭm ꝙ dicebaꝛ: ⁊ addidit. Et qn̄q; cauterizaꝛ ꝭm hāc stricturā ⁊ ꝑparationē: vel q̄ cauteriū facit ad hāc intentionē cōplendā. s. ad aggregandū ⁊ sic ꝯseruandū: vel q̄ facta per medicinas ⁊ lumbare aggregatione tūc ad ꝑfectā ꝯsolidationem fiat cauteriū. Et addit ēt declarādo de forma plumāzoli ne cōtingat error. Et nō administrenꝛ īuolutiones sphericе: qm̄ ipse dilatant: maxime aūt necessaria est ꝯsolidatio. Postremo addit cañ. in opere obseruādo pro ꝯsilio. Et nō opȝ vt approximet. s. medic⁹ ferrū oīno supple ad ꝯsolidationē qd̄ qūo ītelligaꝛ satis dcm̄ est.

¶ Et medicine que bibunꝛ q̄bus iuuanꝛ habentes rupturam sunt sagzenea ⁊ decoctio nucis cupressi ⁊ ꝓprie in q̄bus dissoluta sunt sagzenea ⁊ diacyminū.

¶ Sequiꝛ pars de medicinis in qua. d. A. ꝑncipalr̄ duo facit. Qm̄ ꝑ̊ ponit medicinas que ad aggregationē magꝭ faciunt. Scd̄o que ad ꝯsolidationē. ibi (Et de emplr̄is ꝯueniētib⁹.) ⁋ Et in ꝑma ꝑte ꝑ̊ ponit ea que per interius. Scd̄o per exterius. ibi (Et opȝ vt administrenꝛ ⁊c̄.) ⁋ Primo etiā ponit q̄b⁹ vtendū est per superius. Scd̄o ponit cañ. in appositione emplroꝝ. ibi (Et opȝ.) ¶ De ꝑma ꝑte dixit. ⁊ medicine que bibunꝛ q̄bus iuuanꝛ habētes rupturā sunt sagzenea ⁊ decoctio nucū cupressi: ⁊ ꝓprie in qua dissoluta sunt sagzenea ⁊ diacyminū. ¶ Notate ꝙ vsus hoꝝ medicinaliū nō solū ꝯuenit in hernia ītestinali ex ruptura pāniculi: sed ēt in facta ex dilatatione dydymoꝝ ⁊ in relaxatione. In oībus eni talib⁹ intendim⁹ resolōni ⁊ exiccatiōi. nā relaxatio pāniculi pēdet a suꝑflua humiditate similr̄ ⁊ dilatatio dydymoꝝ vtplurimuȝ. In facta vō ex ruptura ꝑmū intēdimus ꝑparationi labioꝝ que perficiꝛ cū resoluētib⁹ ⁊ exiccantib⁹ vt sepe dictū est. talia aūt oīa sunt hmōi. Nam sagzenea est ꝯfectio magna que scribiꝛ ab. A. 5. cañ. trac. 1. valens vt ibidē scribiꝛ ad oēs passiones frīdas ⁊ vētositates grossas ⁊ ad frigus ⁊ ad similia: ⁊ in sūma est resolutiua ⁊ exiccatiua carminatiua vētositatū quarū resolutionē maxime intēdim⁹ in curatione cuiuslibet rupture: vt pȝ īspiciēti descriptionē ei⁹. In nuce cupressi: vt. 2. cañ. ca. de cupresso est virt⁹ calefactiua sine attractione: ⁊ in hoc vt ibidē differt ab alijs calefactiuis ⁊ resoluit humiditates ⁊ in ipsa est virt⁹ adherere faciēs qd̄ est ꝑcipuū in casu nr̄o. Ideo dixit in ca. de nuce cupressi qd̄ est emplm̄ rupture ⁊ aliđ nō dixit. decoctio igiꝛ ei⁹ maxime valet ꝑcipue si misceaꝛ cū alio in hoc ēt habēte ꝓprietatē vt supra de sagzenea. Et si coquaꝛ in vino medij coloris cū modico aque cisterne erit ꝯueniēter. Diacyminū est cōfectio nota cui⁹ est resoluere carminare ⁊ exiccare. In h̄ valerēt alie ꝯfectiōes magne vt tyriaca metridatū ⁊ relique ꝯfectiōes: vt dianisuȝ ꝯfectio de seminib⁹ ꝓprie trifera. S. posita a Mesue 2a ꝑte ꝑme distōnis ⁊ similes exhibēdo cū decoctiōe ꝑdicta in mane ꝭm doses eaꝝ debitas: q̄s ab Aui. ⁊ Mesue locis ꝓprijs regratis.

¶ Et opȝ vt administrentur in ea emplastra que super scissurā administranꝛ postq̄ȝ aggregata sunt labia scissure ⁊ tracta sunt duo oua ad superiora ⁊ expleta est reductio eius qd̄ descendit. Et de istis emplastris est illud qd̄ fit ex sauina ⁊ nuce cupressi ⁊ cupressi folijs. Ipsa enim sunt radices emplastroꝝ super plurimum iuuamenti: quoꝝ est ꝯuenientia.

¶ Supple ruptura. Cōsequēter ponit cañ. dicēs emplr̄a que super scissurā administranꝛ: postq̄ȝ aggregata sunt labia scissure. i. administrenꝛ emplr̄a que valēt ad scissurā ꝑncipalr̄ ⁊ talia sunt ꝯsolidatiua que vt supra visuȝ est cū glutinosis ⁊ stipticis ꝑficiunꝛ postq̄ȝ apposita sunt illa que faciūt ad ꝯgregationē labioꝝ vt sepe dictū est: ⁊ postq̄ȝ tracta sunt duo oua. i. testiculi ad superiora: ⁊ expleta est reductio ei⁹ qd̄ descēdit. i. descēdebat. q. d. facta reductiōe ꝑꝑ quā ꝯhunꝛ sursum testiculi q elongabanꝛ ꝑꝑ illa mēbra deorsum fluxa: ⁊ appositis ꝑn̄ter emplr̄is faciētib⁹ ad aggregationē labioꝝ: tūc apponanꝛ emplr̄a que valent ad scissurā. i. ꝯsolidātia. Et sic videtis īperitiā illoꝝ qui semꝑ cū eodē emplastro curant ⁊ cū eisdē medicinis de quoꝝ numero fuit Haly. 3. thegni cōmē. 186. Qui in totali curatiōe applicabat tm̄ exiccātia cū cauterizātibus vt folia cupressi aloen calcē ⁊ achaciā ⁊c̄. nullā faciēs mentionē de ꝯglutinātib⁹ que tn̄ sunt necessaria. Et istis emplr̄is ⁊c̄. Iaȝ scd̄o ipse applicat emplm̄ ꝯueniēs ēt ad hāc intētionē. s. ad adunationē ⁊c̄. dixit ꝙ emplm̄ ꝯueniēs est id qd̄ fit ex sauina nuce cupressi ⁊ folijs eius. ipsa eni sunt radices emploꝝ suꝑ plurimū iuuamēti quoruȝ est ꝯueniētia supple medicoꝝ. i. auct. veteres ꝯueniunt in exhibitione huius emplr̄i ad hāc intentionē: ⁊ hec est veritas: q̄ Sera. 5. breuiarij loco allegato istas medicinas verificat in casu isto: qm̄ nux cupressi ⁊ folia ei⁹ notabilr̄ exiccāt ⁊ sauina resoluit ⁊ effugat vētositates: ita ⁊ alij plures de nuce cupressi. A. 2. cañ. ca. de nuce cupressi qd̄ est aliud ca. de cupresso dixit hec verba tm̄. Est emplastrū rupture quasi per anthonomasiā sit singularissimū in ruptura. Et ca. de cupresso dixit in areola vulnerū: folia ei⁹ recētia ⁊ nux ipsi⁹ ꝯsolidāt vulnera que sunt in membris duris vt in casu nr̄o: lȝ

hic pͥncipalr̄ nō ponat̄ ad ꝯsolidationē: sed ad adunationē ⁊ exiccationē de sauina de qua scribit̄ ēt 2° cañ. in ca. de abel. lꝫ. A. exponat abel est fruct⁹ iuniperi: tñ re vera est sauina: vt pꝫ per Serap. ca. i. de simplicib⁹. vbi ēt ꝯcordat cū d. A. in q̄litatib⁹ ⁊ ꝓprietatibus ei⁹ ipsa est vehemētis resol'onis ⁊ est in ea exiccatio ⁊ stipticitas. Et dixit Simon Januēsis ꝙ in illo cap. deficit areola mēbrorū capitis sup̄ areola expulsionis vbi dixit ꝙ opōnes iuniperi ⁊ sauine ꝯueniūt: sed sauine opōnes sunt fortiores valēt mirabiliter in ꝓuocādo vrinā mēstrua ⁊ fetū: ita vt dixerit in de simplicibus Serap. cap. i. Et ꝓpter cām sue subtilitatis ꝓuocat mēstrua plus oī medicia ⁊c̄. In sūma igit̄ tales medicine p̄cipue sunt in casu nostro: de mō cōpositionis ⁊ applicationis dicā in fine capituli.

¶ Et de emplastris ꝯuenientie est illud qđ fit ex bdellio ⁊ dragaganto gūmi arabico ⁊ glutino pisciū ⁊ glutino corioꝝ ⁊ tuberibus siccis ⁊ carnib⁹ cācroꝝ ⁊ rosis cū capitib⁹ suis ⁊ omnib⁹ stipticis ⁊ mastice ⁊ myrto sicca ⁊ mes excorticatꝭ ⁊ alteid ⁊ folijs altee de mecha ⁊ alumine iameni ⁊ sumach ⁊ fructu tamarisci et magra ⁊ centaurea ⁊ aloe senegenio.

¶ Nunc expedita p̄ma ītētione ꝓsequit̄ aliā. s. ordinationē emplastroꝝ que pficiūt ꝯsolidationē ⁊ posset diuidi pars in p̄tes nouem s̄m ꝙ nouē ponit descriptiones. Et īspicienti p̄mā cōpositionē pꝫ ꝙ in ipsa ītrāt p̄mo glutināntia postea exiccātia stiptica ⁊ ꝯfortātia ⁊ in his est ītentio pfecta. Ponunt̄ eni p̄mo genera gūmi que sunt glutinosa cū aliq̄li stipticitate ⁊ exiccatione: vt scđo cañ. ca. de gūmi. Et ibi est fortis textus ꝙ oēs spēs gūmi sunt calide: lꝫ de dragaganto dixerit ꝙ ipm̄ est frigidū ad aliqualē stipticitatē declinans: sed sufficit nobis qđ est inuiscatiuū cū aliq̄li exiccatione de bdellio nō est dubitatio ꝙ sit viscosum. est ēt frigidū ⁊ stipticū satis. pisciū glutē. i. colla pisciū. est qđdā viscosū ⁊ glutinosū qđ absoluit̄ a pisce quodā magno vt dixit Serapio s̄m Simonē ab ītestinis pisciū: ⁊ est ēt aliud glutē corioꝝ q̄drupedū similr̄ multū viscosum. Tubera sunt genus fungoꝝ: ⁊ est id qđ dr̄ tartufere ⁊ sunt cōplexionis terree: sed habēt admistā paruā sub̄am subtilē iuuantē ad penetrandū: ⁊ ideo siccitate iuuāt ⁊ maxime sicca: q̄m recēter collecta participant grossa humiditate: maxime laudant̄ arenosa in hoc casu. Carnes cācroꝝ participāt notabili viscositate: ⁊ si cū hoc intēdam⁹ exiccationi possum⁹ totū sumē cū testa vl̄ facē adustionē. Eoꝝ modū adustionis posuit Serapio ca. i. de cancro. Et ibi habetis singularē medicinam ad morsum canis rabidi: ita vt dixit Gal'. ꝙ nunꝙ vidit aliquē mori cū illa medicina. Et dixit ꝙ cācrus fluuialis sibi debet̄ cū tota sua nā. Qꝫ rose ēt cū suis capitib⁹ ⁊ alia stiptica ⁊ myrt⁹ maxime sicca. talia oīa sunt stiptica. Sequit̄ in libro meo ⁊ mes excorticatis. nō reperio apud auct. mes sed bene reperio mēsce: ⁊ sunt pise vel robilie que sunt genera leguminū ad melicū declināt ⁊ stipticū ⁊ maxime si excorticent̄: ⁊ ita credo velit iacere lr̄a. ⁊ alteid ⁊ folia altee. i. maluauisci de mecha illius ꝯtrate sunt notabilr̄ exiccatiua ⁊ radix ⁊ semē ei⁹ ⁊ stipticitate participāt vt dixit Serapio cap'o ꝓprio. notate ꝑꝑ illos q ipsa vtunt̄ ad humectādū ⁊ mollefaciēdum ⁊ est vsus cōis medicoꝝ: lꝫ Aui. ea posuerit maturatiua mollificatiua ca. ꝓprio. Alumē iameni est notabilr̄ stipticū ⁊ exiccatiuū: ⁊ est alumē scissum qđ a vulgo de pluma dr̄: ita stipticū est vt ꝓhibeat fluxū humiditatū accidētaliū. debet ipsius poni modica q̄ttitas in cōpōne. Sumach sunt grña notabilr̄ stiptica. Tamariscus est arbor satis nota: in ea est stipticitas cū exiccatione: sed ei⁹ fruct⁹ vehemētis stipticitatis vt cap. ꝓprio s̄m Aui. Magra est terra q̄dā rubea in ipsa est glutinatio ⁊ stipticas ⁊ est fortior in ꝯstrictione: ⁊ dixit. d. Aui. ꝙ est lutū sigillatū. Cētaurea est calida ⁊ sicca vsq; in tertiū ⁊ est exiccatiua sine mordicatione: sigillat ⁊ ꝯsolidat vulnera mala: imo scribit̄ ꝙ si coquat̄ cū carne incisa ꝯiūgit eam. Ecce mirabilē virtutē in ꝯsolidādo de aloes. manifestū est ꝙ est calidū ⁊ siccū stipticū extra positū ⁊ ꝯfortatiuū ꝑꝑ virtutē stipticitatꝭ que est in eo cū aromaticitate. iā ista oīa videtis notabilr̄ in casu nr̄o ꝯuenire.

¶ Descriptio alia emplastri. ℞. ammoniaci ⁊ thuris ⁊ aloes senegenij ⁊ dabac: oīū añ. ℥. ij. bdellij pondus ℥. ij. achacie ⁊ sarcocolle: amboꝝ añ. ℥. j. terant̄ in mortario ⁊ madefiant in p̄ncipio noctis cū aceto: deide terant̄ in mane cū aliquātulo sauine ⁊ ībibat̄ ex eis cottum ⁊ ponat̄ sup̄ locū ⁊ stringat̄ ligando. Emplastrū lene. ℞. masticis ⁊ sarcocolle ⁊ thuris partes equales ⁊ aggregent̄ in vino ⁊ passis ⁊ liniat̄ super pergamenum de pāno ⁊ stringatur. Et simile illi est illud qđ fit ex aloe ⁊ glutine ⁊ thure.

¶ Ponit ꝯñter aliā descriptionē que talis est. ℞. armoniaci ipm̄ est gūmi quo aurū adheret vñ libri ⁊ pgamēta eo deaurant̄. glutinosū ꝗ est calidū ⁊ ei⁹ exiccatio est fortis. Turis. in hoc nō est dubitatio sua glutinositate ⁊ aromaticitate qđ ꝯuenit aloes sengeni ⁊ dabac. i. illarū ꝯtratarū. de hoc dcm̄ est: q̄uo ꝯueniat: oīū añ. ℥. ij. bdellij. ℥. ij. dictū est supra ponit̄ in tali dosi ad refrangēdū caliditatē superioꝝ. achacie ⁊ sarcocolle: amboꝝ añ. ℥. j. De achacia auctores varie loquunt̄. q̄dā dicūt ꝙ est fruct⁹ arboris vt Diasco. Aui. dixit ꝙ est succ⁹ cuiusdā arboris appellate alcharchi. Sera. dixit ꝙ est spina barbarica ⁊ ex succo fruct⁹ ⁊ folioꝝ aliq̄ñ fit: q̄cquid sit frida stiptica ⁊ multū inuiscatiua. nos aūt vt dixit Simon cap. ꝓprio achacia caretes ex succo prunelloꝝ syluestriū exp̄sso ⁊ decocto ad spissitudinē faciam⁹. Sarcocolla est genus gūmi mirabile in casu nr̄o. Est. n. vt dixit. A. glutinatiua ꝑꝑ hoc ꝯsolidat et creat carnē ⁊ administrat̄ in empl'is: ⁊ in ipsa est virt⁹ adherere faciēs ⁊c̄. Et qꝛ oīa sunt fere gūmi dixit ad cōpositionē terant̄ in mortario ⁊ madefiant in p̄ncipio noctis in aceto ⁊ supple sic per noctē dimittant̄: deinde terant̄ in mane cū aliquātulo sauine ⁊ imbibat̄ ex eis. i. in eis cottū ⁊ ponat̄ sup̄ locū. Ecce q̄uo vtit̄ hoc vocabulo emplastrū hic. ponit ꝯñter aliud empl'm. ei⁹ descriptio talis est. ℞. masticis sarcocolle ⁊ thuris partes eq̄les ⁊ aggregent̄ in vino de passis. i. dulci: vel cocto ad maiorē inuiscationē: ⁊ leniatur. i. extēdant̄ sup̄ pergamentū de pāno ad drīā pergameni quo vtebant̄ veteres. ꝯstrīgat̄ cū vittis qb⁹ vtunt̄ mulieres ad ponēdum intus machagnanos. cōis vsus est vt extendat̄ sup̄ pāno vel fustaneo. oīa hic posita sunt supra declarata preterꝙ de mastice maxime gūmi notū calefactiuū aliqualr̄ ⁊ stipticū minus tamen thure: sed etiā est inuiscatiuū. Addit aliud ⁊ dixit aliud simile illi. s. in effectu est id qđ fit ex aloe ⁊ glutine ⁊ thure notū est per dicta.

¶ Et iterum sumat̄ nux cupressi ⁊ thus ⁊ achacia ⁊ balaustie ⁊ sarcocolla ⁊ san. draconis ⁊ licyum ⁊ myrra ⁊ galle ⁊ sauina equali mensura ⁊ terant̄ bene ⁊ conficiantur cū gūmi ⁊ fiat vt adhereant ouo aut in quocūq; loco fiat ruptura donec cadant.

¶ Cōsequēter ponit illā descriptionē mihi magis gratam cū in ea pfecte cōprehendant̄ oēs intētiones quas querimus: cui⁹ descriptio sumat̄ nux cupressi thus ⁊ achacia ⁊ balaustie notabilr̄ oīa sunt stiptica. sarcocolla sanguis draconis est succus rubeus not⁹ est ꝯstrictiuus ⁊ ꝯglutinat vlcera ⁊ plagas. Licyū. lyciū est succus siue sit arboris siue fruct⁹ ipm̄ est in actiuis fere tēperatū: sed desiccat vsq; in tertiū: vnde restringit ⁊ ꝯgregat: ⁊ sic maxime cōueniret in medicinis adunationē faciētib⁹. in casu tñ nr̄o maxime cōuenit exiccādo. ex eo fiunt suppositoria de licyo ad thenasmonē nota apothecarijs ⁊ sūt opiata. myrra ⁊ galle ⁊ sauina equali mēsura terant̄ bene ⁊ sufficiēter cū gūmi p̄us. s. dissoluto cū vino cocto ⁊ fiat vt adhereant ouo. s. parti ꝓxime ouo. i. testiculo: aut in quocūq; loco fuerit ruptura qꝛ plerūq; ibi est eminētia vt ouū donec cadāt quasi videat̄ innuere ꝙ cū hoc medicamine sic multo tēpore curet̄ ⁊ re vera est egregiū: vt pꝫ considerāti diligēter. nō est aliq̄d dcm̄ de myrra ⁊ gallis. Sed myrra est gūma calida ⁊ est s̄m aliquos sicca vsq; ad tertiū resolutiua vētositatū: ⁊ in ipsa est stipticitas ⁊ adherētia ⁊ ꝯsolidat vlcera: ⁊ sibi p̄cipuū est ꝓhibere a putrefactione: ita ꝙ ēt mortuū ꝯseruat a fetore ⁊c̄. Ecce q̄uo multipliciter valent in casu nostro galle maxime si colligātur īmature habent substantiā multū terreā ⁊ cōstrictio earū est vehemēs ⁊ fortificant membra laxa debilia ⁊c̄.

¶ Emplastrū bonū qđ quādoq; consolidat rupturā infantiū. ℞. corticū granatoꝝ pondus. ℥. x. gallarū immaturarū. v. decoquant̄ cū vini stiptici. ℥. v. decoctiōe vehemēti ⁊ reducant̄ intestina ad superiora ⁊ embrocet̄ locus cū aqua frigida ⁊ inuiscet̄ hoc emplastrū ⁊ nō soluat̄ nisi trāsacta hebdomada aut in oīb⁹. x. diebus semel. Emplastrū mirabile sumant̄ masticis corticis thuris nucis cupressi ⁊ myrre ⁊ glutinū piscium ⁊ sarcocolle oīum partes equales: dissoluant̄ gluten cū aceto vini ⁊ aggregent̄ cū eo medicie ⁊ fiat ex eis emplastrū. Et fortasse sufficit infantibus emplastrum qđ fit ex balaustijs ⁊ psilio ⁊ radice lilij sylnestris. Et fortasse sufficit tibi vt facias emplastrū cū lenticula aque

que est de genere herbarũ nascentiũ in aqua. Et fortasse sufficit vt linianꝛ eoꝝ rupture cũ bdellio dissoluto in vino ⁊ oleo sambacino aut cũ castoreo ⁊ ꝓpe qñ est aq̃sa. Et iterũ fortasse sufficit cũ sauich de ordeo.

¶ Ponit ꝯñter aliud emplm̃ bonũ qđ q̃nq; ꝯsolidat rupturã infantiũ vt. ℞. corticũ granatoꝝ. ʒ. x. gallarũ imaturarũ. ʒ. v. decoquantur in. ℥. vj. vini stiptici decoctione vehemẽti cortices granatoꝝ vehemẽter sunt stiptice ⁊ maxime granati muzi: lʒ balaustie magis ericcẽt que ẽt vulnera coherere faciunt. capita tñ ipsoꝝ sunt magis stiptica reliq̃s partib⁹. Addidit ꝙ reducanꝛ ĩtestina ad superiora ⁊ embrocetꝛ locus cũ aq̃ frĩda ⁊ inuiscetꝛ hoc emplm̃ ⁊ nõ soluatꝛ nisi transacta hebdomada aut in oĩb⁹ decẽ dieb⁹ semel. In his verbis ẽt ĩnuit. d. A. ꝙ ruptura in puero aliq̃ñ vt cũ est recẽs facile per medicinas curatꝛ: facta. s. reductione ĩtestinoꝝ que aliq̃ñ fit cũ embrocatione cũ aqua frĩda q2 illa mẽbra sensibilia ꝑcepto nocumẽto ꝯhunꝛ: vl'si cũ oꝑõne manuali nec̃ia reductio fiat: ⁊ tũc ꝯñter facta embrocatione cũ aqua veri frigoris labia vulneris adunanꝛ in puero ꝓpter ipsoꝝ grandẽ passibilitatẽ. ¶ Et ex h̃ haberi põt clarificatio apparẽtie que ad miraculũ deducebatꝛ de aqua fontis in territorio Caravazij ducat⁹ Mediolani: vbi multi ꝓpter introitũ in aqua frĩda laborãtes descẽsu ĩtestinoꝝ abiectis brachalib⁹ seipsos existimabãt curatos: cũ tñ re vera ꝯsolidatio facta nõ esset: ⁊ ideo post parũ tẽporis recidiuabãt plures: lʒ forte aliq̃ deuotione ⁊ fide sanarenꝛ: q̃bus reductis emplm̃ ibi appositũ solũ aliq̃ñ est sufficiens. ꝙ si nõ sufficiat ad ꝯsolidationẽ: q2 ibi nõ apponitꝛ aliqđ ꝯglutinãs: addidit ꝑꝑ hoc: ⁊ iuiscetꝛ hoc emplm̃ supple cũ aliq̃ ꝯglutinio vel cũ gũmi vel dragagãto resoluto in vino ⁊c̃. Aliud emplm̃ mirabile ꝺm eũ. ℞. masticis corticum thuris nucis cupressi ⁊ myrre ad ericcãdũ stipticãdũ adherere faciendũ ⁊ ꝯfortãdũ: glutinis pisciũ ⁊ sarcocolle ad iuiscandũ: oĩum partes equales. dissoluatꝛ glutẽ in aceto vini ⁊ aggregenꝛ cũ eo medicine ⁊ fiat ex eis emplm̃. Addit ⁊ fortasse sufficit emplm̃ infantib⁹ qđ fit ex balaustijs ⁊ psilio ⁊ radice lilij syluestris. de balaustijs dictũ est quomõ ꝯueniãt ericcãdo ⁊ stipticãdo. de psilio magnam apud auctores reperio discordiã. Nã. d. A. z. cañ. ponit ipm̃ frigidum ⁊ humidũ in scđo in. 13. tertij cap̃. de vomitu. ponit iustificãdo vnaʒ descriptionẽ ꝙ psiliũ est stupefactiuũ. Serap̃. cap̃. ꝓprio ponit ꝙ est frĩdũ in scđo: sed tẽperatũ in passiuis. Idẽ Auer. 5. colliget: ⁊ tñ experientia pʒ ꝙ disrũpit exituras ⁊ vlcerat in fine. Credo in ista difficultate esse dđm sicut idẽ dixit. d. Aui. z. cañ. in canonib⁹ generalib⁹ cap̃. 1. vltra ꝓhemiũ: vbi postq̃ posuit ꝙ in medicinis sunt q̃dã in q̃b⁹ sunt due subẽ diuerse ꝺm nãm absq; permistione: oĩno dixit ꝙ ex eis sunt que sunt sensu sic apparẽtes diuerse sicut partes citri. ⁊ ex eis sunt que sunt magis occulte. videtꝛ enim vt dixit ipse ꝙ cortex psilij ⁊ loq̃mur de granis: q2 istis vtimur in medicinis: ⁊ qđ est suꝑ eius corticẽ sit fortis infrigidationis: ⁊ medulla ⁊ farina que est in ipso est fortis calefactionis: ita vt sit medicĩa rubificans ⁊ vlcerans: ⁊ cortex eius est sicut velamẽ distinguẽs iter ea. hec. A. Et iđ practici cũ volũt vti psilio ad ĩfrigidãdũ infundũt in aqua tepida: ⁊ ab eo educitꝛ in aqua mucilago que latebat suꝑ corticẽ ꝺm quã partẽ est frigidũ ⁊ redditꝛ humidũ saltẽ per ĩfusionẽ: ⁊ fit vt aliq̃ñ sit stupefactiuũ: maxime si ĩfundatꝛ in aqua lactuce vel sempuiue ⁊c̃. Substãtia ṽo itrinseca est notabiliter calefactiua ⁊ ericcatiua: ⁊ ideo si rumpatꝛ vel teratꝛ operatꝛ: ita vt disrũpat exituras per hoc ꝙ penetrat virt⁹ medulle ei⁹ que calida est ⁊ ericcatiua: ita vt sit vlcerãs ⁊ id qđ est crudũ ex eo facit ẽt cruda mag̃ ⁊ refrenat eã: ⁊ hoc est q2 non actuatꝛ nisi pars suꝑficialis frida tñ. qñ aũt rumpitꝛ ⁊ infunditꝛ in aqua ꝺm quẽ modũ vtimur eo in emplastris ad rupturã ⁊ maxime ad ramicẽ ĩtestini ĩfantiuʒ ⁊ eminẽtiã vmbilici vt Serapio in cap̃. ꝓprio de psilio: tũc refrãgitꝛ intẽsa caliditas que est in subã per ĩfusionẽ ⁊ permistionẽ cuʒ parte mucilaginosa que latebat in superficie: ⁊ sic redditꝛ totũ aliqualiter viscosum cũ aliquali ꝯfortatione: ⁊ sic in casu nr̃o valet: taliter igitꝛ eo vtamur. ⁊ istum modũ posuit Serap̃. loco allegato. Radix lilij syluestris albi que quãtũ ad subãm terreã est desiccatiua ⁊ est calidi ꝯfortatiua. Ireos tñ est in oĩb⁹ illis fortior: ⁊ est cũ hoc stiptica: ⁊ forte de illo loquitꝛ. d. Aui. hic. Addit ⁊ fortasse sufficit tibi vt facias emplm̃ ex lenticula aque. Istã eandeʒ sñiam posuit Serap̃. ꝙ ꝯfert crepature ĩtestinali ĩfantiũ ⁊ forte a tota substantia: est ipsa herba q̃dã que natat supra suꝑficiẽ aque maxime paludib⁹ multũ viridis: ⁊ est rotũda similis in figura lenticule. Et fortasse sufficit vt lenianꝛ eoꝝ rupture cũ bdellio dissoluto in vino ⁊ oleo sambacino ⁊ castoreo. de bdellio dictũ est: oleũ sambacinuʒ hʒ virtutẽ desiccatiuã ⁊ ꝯglutinatiuã resolutiuaʒ temperate dixit Gal'. In sambuco virtus ei⁹ ꝑma est que desiccat. scđa est que incarnat ⁊ resoluit tẽperate. Castoreũ est notabiliter resolutiuum ⁊ ericcatiuũ: iđ maxime valet qñ est aquosa vt dixit textus. Addit ⁊ fortasse sufficit ad curã cũ sauich ⁊ ordeo vel pultib⁹ ordei in q̃b⁹ est viscositas ⁊ glutinatio maxime si reducanꝛ ad spissitudinẽ emplastri: ⁊ sic habem⁹ expositionẽ totius capituli.

¶ Cõsequẽter sumendũ est cap̃. ⁊ deinde ponẽdus est modus magis ordinarius domestic⁹ ⁊ clarus in opere: apponẽdo ẽt electas magis medicinas in isto casu. ¶ In caplo igitꝛ ꝑmo posuit cõparationẽ in facilitate reductionis hernie intestinalis bursalis ⁊ inguinalis: ⁊ in sũma dixit ꝙ facilius reducitꝛ ĩguinalis: ⁊ que est desuper q̃ bursalis: deinde ipse fecit memoriã cuiusdã singularis in ista mã: vt ꝙ ad ꝯsolidationẽ ꝑmo ꝓueniãt desiccãtia humiditatẽ accidẽtalẽ mẽbri dilatati ad adunationẽ labioꝝ faciendaʒ: deinde ꝓncipal'r ipse ponit modũ in reductione si est aliq̃liter difficilis ⁊ ibi vt supra dixi mõ retrogrado ĩsinuauit ꝙ ꝑmo videatꝛ si pertractando tñ manib⁹ reducatꝛ: ⁊ si nõ ponatꝛ pãnus calidus ad euaporationẽ vẽtositatis que est aliq̃ñ in cã. Et si nõ sufficit ꝙ ibi forte sit alia mã ĩpediens: tũc ponatꝛ filtrũ in balneo infusum vel decoctione: que fomẽtatio si fortassis nõ sufficiat tũc ponatꝛ in balneo: ⁊ hoc signãter fecit ꝓpter cãm necessariã: vt supra dcm̃ est.

¶ Cõsequẽter facta reductione dedit nobis modũ ꝯseruãdi debitũ ipsoꝝ sitũ cũ ligatura ⁊ strictura manifestãdo formam stricture ⁊ maxime plumazoli in hoc ꝙ nõ sit spherice figure ⁊ in ceteris nõ dedit formã neq; dari põt: q2 talis ligatura fit etiã ꝑꝑ ꝑparare aggregationẽ labioꝝ vulneris que al'r ⁊ alio mõ fit ꝺm diuersitatem scissure vt ibidẽ dicebatꝛ. Et dixit ꝙ nõ opʒ vt tali rupture approximetꝛ ferrũ oĩno. qđ quõ ĩtelligatꝛ dictũ est ibidẽ.

¶ Cõsequẽter ipse ponit medicinas: ⁊ ꝑmo aggregationẽ faciẽtes: scđo ꝯsolidãtes: ⁊ ꝑus eas que per ĩterius sumunꝛ ⁊ ꝯñter que ꝑ exterius vsq; ad illã partẽ: ⁊ de empl'is cõueniẽtibus ⁊c̃. vbi ponit medicinas faciẽtes ad ꝯsolidationẽ: ⁊ ꝑmo cões. scđo ꝯ̃hendo ad rupturas infantiũ: ⁊ in sũma fuerũt nouẽ: vidistis istarũ oĩuʒ clarificationẽ. ¶ Jam igitꝛ aggredior ordinẽ habendũ in opere: ⁊ qm̃ alia intẽtio est ad morbũ alia ad cãm alia ad accidẽs: ⁊ nõ põt hic perfici cura morbi nisi sumatꝛ ꝓnci. a remotione accidẽtis vt a descensu ĩtestinoꝝ. ꝑmũ igitꝛ ꝑsentato corpore si ĩtestina sint in osseo reducanꝛ ꝺm modũ dcm̃ circa l'ram ⁊ iungatꝛ quies ĩfirmo: ĩmo iaceat supinus crurib⁹ aliq̃liter eleuatis ⁊ ordinetꝛ dieta declinãdo in oĩb⁹ ad regimẽ ericcatiuũ ⁊ in ꝓncipio aliq̃liter calefactiuum ⁊ in ꝓcessu minorato ericcatiuo tñ adhibeanꝛ cũ stipticis aliqual'r glutinosa vt pedes vitulorum gelatine vina grossa nigra aliqual'r dulcia cibaria de pasta oua sorbilia recẽtia vel modicuʒ cocta caseus recẽs modici salis ⁊ hmõi: vitenꝛ ꝯñter oĩa aperitiua humectãtia lubrica incisiua subtiliatiua ⁊ acuta aperitiua vt vina alba semina calida vt anisum feniculũ ⁊ talia humectãtia: etiã ⁊ lubrica vt brodialia rape ficus vue cassia pruna ⁊ talia. incisiua vt acetosa. oĩa subtiliatiua etiã vitenꝛ vt spẽs acute vt cinamomum. ʒʒ. macis galãga piper ⁊ similia: ⁊ radices acutoꝝ calidoꝝ ⁊ subtiliatiuorũ vt cepe raffani allia ⁊ talia oĩa vitenꝛ: qm̃ talia oĩa videnꝛ in cãm relaxatiõis vel solõnis ĩmediate vel saltez mediate addẽ.

¶ Sed ad medicinalia magis veniẽdo habẽdo intẽtionem ad cãm relaxationis vel ꝓhibitionis ꝯsolidationis que est humiditas superflua: ꝓhibitio cuius vt supra dicebatꝛ in cap̃. de cura in gñali in fine fit cũ eũone ⁊ equatione cibi. i. dieta de qua iaʒ dictũ est summatim: restat vt fiat eũatio: ꝑmo tamẽ facta ipsius digõne cũ appropriatis syrupis inter quos laudo syrupũ talẽ domesticum. ℞. mellis rosati colati. ℥. ij. syrupi de sticados syrupi de duab⁹ radicibus sine aceto añ. ℥. s. cũ aquis bethonice melisse ⁊ mẽthe añ. ℥. ij. misce pro duab⁹ vicib⁹ ⁊ ꝯtinuetꝛ q̃nq; vel sex diebus: post quem sumptũ in aurora dormiatꝛ per horã ad minus ⁊ tardetꝛ prãdiũ horis trib⁹. Et si placeret facere syrupũ magistralẽ habentẽ hãc cõmunẽ intẽtionẽ ⁊ intẽtionẽ appropriatã etiã in ericcãdo ⁊ ꝓhibẽdo dilatationẽ vulneris ⁊ adunãdo labia vulneris distẽsa ꝑparando ad ꝯsolidationẽ põt fieri syrupus vt infra. ℞. radicũ anagalici vel anagalis ꝺm. d. A. z. cañ. radicis serpẽtarie ⁊ celydonie cyperi serpilij menthe melisse nepite gatarie camedreos añ. M. j. decoquanꝛ in aqua vsq; ad medietatẽ ⁊ colentur ⁊ ad oẽs duas libras istius decoctionis ponatꝛ lib. j. mellis vel zucchari ⁊ decoquatꝛ vsq; ad perfectionẽ syrupi ⁊ exhibeanꝛ ex eo. ℥. ij. cũ totidẽ aque betonice ⁊ mẽthe ⁊ ꝯtinuetꝛ: vt supra ⁊ clarificetꝛ aromatizãdo cũ mace ⁊ laudano: qm̃ vt dicit Sera. ꝺm Gal'. aggregãt ⁊c̃. ¶ Quib⁹ sic sumptis syrupis exhibeatꝛ medicina solutiua flegmatis in corpore cõmunis habitudinis vt infra. ℞. agarici electi subtiliter triti. ʒ. j. s. ʒʒ. ℈. j. incorporenꝛ in forma trociscoꝝ cũ oxymelle. s. ericcẽtur in vmbra per diẽ: deinde dissoluanꝛ terẽdo ⁊ infundanꝛ in aq̃s melisse bethonice ⁊ ruthe ad minus per horas decẽ: deinde facta bona expressione colature addatꝛ electuarij indi. ʒ. ij. mellis rosati ℥. ij. misce ⁊ fiat potio. valet hic benedicta Nicolai ꝯfectio de dactylis. valet electuariũ idũ maius ꝑcipue: ꝯfectio ẽt alkatꝛ Mesue

hic singulariter valet: qm̄ ꝯfortat viscera mollificata euādo superfluitates in toto corpore. Ex his pōt fieri ꝯfectū in forma boli cū zuccharo apponēdo dosim ꝯuenientē que in locis ꝓprijs pergranť. Et in forma pillulata valēt pillule auree dicte turbice que tñ multo fortiores sunt ẜm. N. nec sic in ꝓposito placēt sicut pillule Mesue valēt pillule fetide valēt singulariter pillule de bdellio: qr pter id qđ euānt ꝯstringūt. ꝯueniūt etiā aggregatiue maiores pp bdelliū ꝛ myrabolanos ꝛ reliq̄ multa in casu nr̄o ꝯueniētia. Et tales medicine maxime ꝓficiunt in descēsu facto per relaxationeȝ. exhibeanť ẜm modū medicinarū acutarū exhibēdo lauatiuum ex aqua mellis hora ꝯueniēti ꝛc̄. ⁋ Et post euātā bene māȝ in ꝯsumptione ꝯueniūt medicine tyriacales de qb⁹ supra in cap̄lo dicebatur vt sagzenea metridatū ꝛc̄. vnde sequēti mane exhibeať potio vt infra. ℞. metridati. ʒ. j. diabug. ℥. ß. cū vino calido paruȝ sumať. Sequētib⁹ duobus vel tribus diebus in mane per duas vel tres horas ante pastū sumať morsellū vnū ꝯfec. de qbus supra vt dianisum diacyminū ꝛ hmōi ad resoluendū ꝛ exiccādū. Et hoc quātū ad ea que interius sumunť intentione habita ad causam.

⁋ Sed quātū ad exterius sumēda p̄muȝ laudo vt fiat medicamen d. A. ẜm hanc formā. ℞. sauine. M. j. nucū cupressi ꝛ folioꝝ ei⁹. añ. ℥. ß. bulliāt in vino nigro ꝛ aqua equalis q̄ntitatis bona decoctione: deinde facta colatura oīa simul bene pistenť ꝛ cuȝ oleo camomillino redigant in formā emplastri ꝛ superponať calidū sup loco rupture ꝛ bis in die muteť. Et si apponať parū mellis ad ꝯtinēdum erit ꝯueniēs. Pōt ēt in decoctione eadē infundi petia triplicata ꝛ loco supponi ꝛ pluries in die hoc fiat epithimando. Ad hāc itētionē valeret decoctio spice squināti absinthij camedreos serpilij cyperi nucis muscate ꝛ similiū. Et ex pulueribus hoꝝ vel aliquoꝝ istoꝝ cū oleo de mētha costo spica ꝛ similib⁹ ꝛ modico cere fieri pōt vnguētū ad super vngendū. Et ista eadē ꝯtinuenť a p̄ncipio superponēdo laminaȝ cū brachali vt supra dicebať ad ꝓhibitionē defluxus cū ꝯtingat aliqñ per lectū moueri vel sedere. Posset ad hāc intētionē fieri cerotū cū virtute medicaminuȝ de qbus pauloante dictū est. Sed nō est magna cura qñ talis exiccatio humiditatis ꝛ adunatio labioꝝ adinuicē satis breui tēpore fiet. In q̊ etiā tēpore laudo vt stōchus in digerēdo iuueť cū aliquo vnguēto stomatico vel ceroto ne supfluitates aque multiplicenť ꝛc̄. ⁋ Expedita hac intētione nūc ad morbū ꝛ ꝯsolidationē restat p̄ncipalis intētio que cū stipticis ꝛ exiccatiuis ꝛ glutinosis perficiť interius ꝛ exterius. Per interius igiť cōpleri pōt cū puluerib⁹ per os in electuarijs pillulis ꝯfectionib⁹ in morsellis: que ꝛ si multipliciter variari possint: tñ pp nō multiplicare nimis remedia: vñ aliquādo fit vt difficulter electior habeať medicina: ponā tātūmodo exēpli cā vnā ꝛ apparere meo electiorē. Puluis igiť in casu ꝯueniens sit talis. ℞. stipticū serpilij montani caude equine ꝛ radicis ei⁹ radicis sigilli sancte Marie añ. ʒ. ij. radicis valeriane. ʒ. iij. ista sola vt refert Lafranchus Mediolanensis per se curauit. piloꝝ leporis boliarme. thuris emathitis añ. ʒ. j. achacie mūmie añ. ʒ. ß. misce fiat puluis subtilis de quo sumať in mane cum modico vini rubei trib⁹ dieb⁹. Sequētib⁹ vo dieb⁹ q̄tuor sumat syrupum vt infra. ℞. oīum ꝯsolidarū corrigiole plantaginis qnqueneruie. añ. ℥. j. rosarū thurꝭ masticis emathitꝭ añ. ʒ. ij. myrtilloꝝ sumach sanguinis draco. añ. ʒ. j. ꝛ decoquanť in aqua pluuiali ꝛ cuȝ zuccharo syrupizeť. pōt ēt exhiberi ante cenā per tres horas stōcho vacuo cū aqua mēthe ꝛ plantaginis: ꝛ si cū eo posueris parū pulueris leporis viui in olla combusti melius operabiť. Post istos dies sumi pōt ad quātitatē nucis in mane cū vino nigro de electuario vt infra. ℞. radicū anagalici bene decoctarum in vino nigro: ꝛ postea optime ꝯtritarū ꝛ mellis dispumati añ. lib. ij. coquantur lēto igne vsq̧ ad ꝑfectionē: ꝛ postea supponať puluis ifrascriptus. ℞. sanguinis draco. ℥. ß. masticis ꝛ piloꝝ leporis icisoꝝ añ. ʒ. ij. lapi. emathitis. ʒ. j. nucis cupressi. ℈. ij. gariofiloruȝ macis cinamomi nucis muscate añ. ʒ. ß. cyperi. ʒʒ. croci añ. ℈. j. ꝛ bene icorporentur ꝛ vsui reseruenť. In h̄ ēt valeret electuariū Sētilis: sed vt ꝓmisi nō intēdo remedia multiplicare ꝛ illā descriptionē posui in ꝯsilio meo in tali casu pro q̄dā nobilissima domina Brogūda ibidē si placet recurratꝭ. Pillule p̄cipue in isto casu valētes sunt Sētilis artificiose multū ꝛ singulares descriptio: quarū est vt infra. ℞. rasure vel limature ferri. s. calibis. ℥. ß. piloꝝ leporis minutissime icisoꝝ. ʒ. iij. nucis cupressi mūmie sanguinis draconis hypoquistidos olibani achacie añ. ʒ. ij. nasturtij draganti myrre cyperi añ. ʒ. j. teranť ꝛ cōficianť cū succo ꝯsolide maioris. Sed notate p̄cipue ꝙ nocte qua sumunť debet patiēs tenere sup loco fracture magnetē sufficientis magnitudinis lenē ꝛ applanatā sup carne nuda. Pōt ēt fieri cōfectio qua vti pōt ante cenā per horas duas in hac forma. ℞. draganti gūmi arabici assi folioꝝ rosaꝝ siccarū ꝛ seminis eius spodij achacie hypoqstidos amilli lapi. emathis boliarmeni terre sigillate coralli añ. ʒ. j. thuris nucū cupressi cyperi añ. ʒ. ß. croci ꝛ cinamomi añ. ℈. ß. puluerizenť ꝛ cū zuccharo dissoluto in aq̄ mēthe et portulace qđ sufficit ꝛ fiat cōfectio in morsellis. ⁋ Ultimo restat ordinare ad hanc intētionē ea que exterius sunt applicanda ꝛ talia exhiberi p̄nt: ꝛ per viā epithimationis empl̄i vnguēti ꝛ ceroti: lȝ cerotū sit ꝯuenientius ad hāc intētionē ꝓpter cās supra tactas: de singulis tñ vt habeať in opere maior copia: ponā exēpluȝ p̄mo epithimatis vt infra. ℞. sanguinis porci veteris sani lib. ij. liquefiat ꝛ cuȝ cinere radicis capparis ꝛ pulueris nasturtij misceanť ꝛ cū petia epithimeť: ꝛ si parū gūmi in vino nigro dissoluať ꝛ secum misceať erit ꝯueniētius. Emplastrū fiat ẜm hūc modum. ℞. picis naualis colophonie añ. ʒ. vj. sanguinis draconis emathitis myrre ꝛ mūmie aristloogie rotūde ꝛ lōge añ. ʒ. j. rosa. gallaꝝ ꝯsolide maioris ꝛ minoris añ. ʒ. ß. oīa p̄ter gūmas puluerizenť que dissoluanť in vino ꝛ cū albumine oui qđ sufficit ad icorporādū ꝛ fiat empl̄m. Posset ad necessitatē sine magno ministerio sic fieri. ℞. zucchari rosati. ℥. ij. michlete atanasie añ. ʒ. ij. oīa simul misceanť ꝛ loco emplastri supponanť: ꝛ si nō sit spisse subē addať de diacydonitē sine speb⁹ q̄ntū sufficit. Et nō myreris si ista ēt exterius apponunť vnguentū fiat ẜm hunc modū. ℞. olei myrtilloꝝ. ℥. j. ß. olei rosati. ℥. ß. lapidis ema[illegible]tis thuris masticis boliar. mūmie sanguinis draconis seminis nasturtij añ. ʒ. ß. ponanť in cazola olea sup ignē ꝛ bulliant ꝛ tandē cū cera qđ sufficit ꝛ fiat vnguentū. Fiat ēt cerotū vt ifra. ℞. glutinis pisciū ꝛ glutinis de corijs bouū gūmi arabici draganti masticis boliarmeni sanguinis draconis añ. ʒ. ij. thuris. ʒ. iij. picis grece. ℥. j. picis naualis. ℥. ij. mūmie. ʒ. iij. glutinis carpētariorum. ℥. ß. liquefiant pix naualis ꝛ greca ad ignē ꝛ cū liquefacte fuerint addanť glutina ꝛ his liquefactis ꝛ incorporatis deponanť ab igne ꝛ superponať puluis suprascriptoꝝ ꝛ bene incorporenť: ꝛ cū ifrigidari inceperint fiat ex eis magdaleon ꝛ reserueť extēdendo super corio ꝛ in tēpore renouādo vt supra dcm̄ est. Et de istis sum ꝯtentus quātū ad localia. ⁋ Quādo tñ ista localia nō sufficiunt in certa hernia ad ꝑfectionē cure ꝯuenit approximare cauteriuȝ vt in facta a relaxatione pāniculi syphacis descēdentis cū itestinis iter myrach ꝛ os femoris: ꝛ in facta etiā ex dilatatione meatuum nisi fiat a siccitate vt aliqñ fit vt supra dicebať ẜm Auēzoar: ꝛ qñ in cōplexione humida nāli a qua vt multū tales pēdent dispōnes ꝯueniūt oēs auctores sup iuuamēto cū cauterio in eis exiccando humiditatē superfluā ꝛ mēbrū ꝯfortādo ꝛ mēbra adunādo elōgata. ⁋ Sed nunquid cauteriū melius sit cū medicina comburente vel cum ferro ignito. Determinauit Albucasis partic. 30. Azarauij capitulo primo in his verbis.

⁋ Et scitote filij ꝙ ex securitate curationis per cauteriū cū igne ꝛ bonitate eius sup cauteriū cū medicina comburente est: qm̄ ignis est simplex: cuius actio nō ꝑuenit nisi ad mēbꝝ qđ cauterizať ꝛ nō nocet mēbro alij ꝯiuncto nisi nocumēto paruo. medicine vo cōburētis actio ꝑuenit ad illud qđ elōgať ex mēbris: ꝛ fortasse facit accidere in mēbro egritudinē difficilis sanationis ꝛ fortasse interficit ꝛc̄. Et cā huius dicti vt colligi pōt ibidē ex verbis suis sumitur ex actualitate ꝛ simplicitate subē ipsius ignis ꝛ potētialitate ꝛ cōmistione subē ipsius medicine. nā medicina qr paulatim ad actuȝ sue opōnis deduciť ꝛ dolorē p̄stat tēpore lōgo facit humores currere versus loca ꝓpinqua: ꝛ aliqñ ꝓpter ebullitionē in humorib⁹ factā cātur febris maxime: qr tale pharmacū agit putrefaciendo vt aliqual'r qnto de simplici medicina colligiť: ꝛ qr lōgiorē effectū inducit q̄ cauteriū ignis: ex eis multotiēs derelinquiť malitia cōplexionis in mēbro difficilis forte sanationis: qđ nō facit ignis cuius actio est subita: est tñ dolor ignis intensiue maior q̄ medicine: qm̄ vt dixit Serap̄. de simplicib⁹ in sermone vniuersali de secundis virtutib⁹ medicinarū simpliciū cañ. de medicina adurēte. tales medicine grossitudine subē tarde alterāt ꝛ paulatine: ideo alteratio nō sic est sensibilis sicut alteratio ignis subita. Regulariter igiť eligibilior est opatio cū ferro q̄ cū medicina. Et pōt sumi etiā ratio ex hoc ꝙ magis in ꝑtāte nr̄a est vt auferamus cauteriū ferreū cū volumus q̄ cauteriū medicine ꝛ maxime liqde. In aliqb⁹ tñ casib⁹ ꝯtingit vt eligať cauteriū cū medicina. Primo vbi ifirmi eēnt timidi credētes maiorē dolorē multo ꝛ iportabiliorē ex igne q̄ medicina: ita vt nequaq̄ paterenť sibi applicari ignē: tūc eligimus medicinas. pp qđ dixit. d. A. ʒ. cañ. fen. 15. Si spleneticus non tolerat ignē administrenť cauteria cū medicinis. Scđs casus est in fistula antrosa cuius orificiū est multū angustū stante ꝓfundita te lata vbi nō posset sine grādi partiū circūstātiū lesione in ꝓfundum pertingere: ꝛ tunc eligim⁹ apponere medicinas. Tertius casus est vbi locus sit multū neruosus vel arteriosus sup que membra amplius pōt iprimere cauteriū cū igne. minus aūt ledit cauteriū cū medicina debite ꝯstructū cum eius virtus nō sit adeo vehemens. In his igiť casib⁹ eligimus cauteriū cum medicinis. De mā vo cauterij actualis ꝛ si ẜm aliquos modernos multiplex reperiatur: tñ veteres duplex metallū acceperūt vt aurū ꝛ ferrū: ꝛ qđ ip

roꝝ sit eligibilius in hoc multũ veteres ante Albucasiʒ sunt diuer
sificati.Sed decisio stet in hoc ꝙ de cauterio possum⁹ loq dupl'r:
scʒ ꝫm se tm̃.Alio mõ in relaxatione ad operantẽ medicum.Si de
ipso fiat ꝯsideratio ꝫm se tm̃:sic manifestũ est ꝙ cauteriũ auri eli
gibilib⁹ est cũ aurũ sit metallũ nobilius ꝙ̃ sit ferrũ ⁊ mag᷑ tẽpera
tũ ⁊ humane nãe mag᷑ ꝓportionatũ.Si aũt sit ꝯsideratio ad ope
rantẽ sic cauteriũ cũ ferro est laudabilius:qꝛ in tali cauterio auri
põt esse deceptio:⁊ ideo opʒ vt caueat̃ ille error medicũ esse mul
tũ exercitatũ qui cognoscat ⁊ experiẽtia sciat cõmẽsurare calorẽ
ignis in eo:ita vt nõ sic igneat̃ vt liquescat ⁊ in laminas ꝯuertat̃ ⁊
nõ sic fiat debilis ignitio vt ĩfrigidet̃ ante cauterizationẽ ꝑfectã:
⁊ qꝛ pauci sunt tales ne igitur accidat error:melius est vti cõiter
cauterio ferri ꝙ̃ auri vt Azarauius dixit loco supra allegato:⁊ iõ
Cõciliator dĩa.227.decisit istã mãm in duob⁹ v̾bis sic absolute.
eligẽdũ est cauterium auri:quo ad plures aũt ferri.De tẽpore v̾o
cauterizationis ⁊ qbus in corporib⁹ mag᷑ ꝯueniat:hic nõ tractabo
cũ iam videamur satis a ꝑncipali digressisse ꝓposito:⁊ si ꝑtinẽter
factũ sit si diligẽter lector ꝯsiderabit.Sed pro hac tota mã ad ma
iorẽ copiã ⁊ ĩtegritatẽ recurratis ad Cõciliatorẽ dĩa.226.⁊.227.
vbi clare hec habebitis:⁊ ad Azarauiuʒ loco allegato ⁊ ad ea que
scribunt̃ cõiter per docto.sup quarta ꝑmi ca.29.Ad ꝓpositũ aũt
nr̃m redeũdo dicamus ꝙ in casu nr̃o cauteriũ vtrũqʒ põt ꝯuenire
vt pʒ ꝑ iuuamẽta ipsi⁹ que colligunt̃ a.d.A.loco allegato in ꝑn.ca.
¶Sed vt ad opus veniamus in casib⁹ nostris vbi sit sola relaxa
tio pãniculi vel dydymi dilatatio ⁊ velimus vti cauterio potẽtia
li habeat̃ talis ordo:vt ꝑmũ distenso corpore ꝑcipiat ei vt teneat
anhelitũ suũ:ita vt appeat locus relaxationis vt exꝑsse ꝯcludere
possit de dilatatione dydymi:quo facto signa locũ super os femo
ris:⁊ apponam⁹ medicamẽ sup loco ĩcipiendo a minore ⁊ augmẽ
tando ꝓcedes donec ad debitã quãtitatẽ perueneris:⁊ qñ locus
circulariter fuerit exiccatus ꝯueniẽter ꝓfundãdo ꝓcedas succes
siue diminuẽdo ꝫm ꝓcessum augmẽti ꝑcedẽtis:⁊ cũ ꝓfundaueris
vsqʒ ad pãniculũ exclusiue tũc cura locũ cautery facta escara cuʒ
butyro donec remoueat̃ escara:deĩde cura cũ reliqs ꝯsolidãtib⁹
donec sanet̃.semꝑ tñ iaceat super dorsum donec sigillet̃ vulnus.
¶Cauteria v̾o ꝯuenientia non sint subã grosse ⁊ terree neqʒ aquee
fluxibilis:sed sub̃e medie in forma vnguẽti:põt igit̃ fieri cauteriuʒ
ex sapone nigro ⁊ calce viua ⁊ cũ succo affodiloꝝ incorporet̃.Fit
ẽt bonũ cauteriũ ex fermẽto ⁊ cãtaridib⁹ abscissis alis ⁊ capitib⁹
⁊ aceto fortissimo ⁊ melle anacardino.Fit ẽt empl'm qȝ fuit Ra
sis in hac forma.℞.synapis piperis euforby puluerizatoꝝ subti
liter añ.ʒ.j.mellis anacardini qȝ sufficit ad incorporãdũ ⁊ fac em
plastruʒ medie sub̃e.Multa alia habent̃ apud chirugicos fortio
ra ⁊ minus fortia:quoꝝ habẽt experiẽtiã ⁊ doloris ⁊ tẽporis quo
cõiter faciũt opõnẽ:⁊ sup expertis mag᷑ est cõfidẽdũ.Unguẽtũ cõ
ueniẽs ad ꝯsolidãdũ remota escara fiat vt ĩfra.℞.aristologie ro
tũde ireos myrre olibani sarcocolle añ.ʒ.j.ʒ.diadragãti gũmi ara
bici san.draconis añ.ʒ.ʒ.ceruse lote lythargiry ĩfusi in aceto ꝑ no
ctem añ.ʒ.ij.olei rosati.℥.iiij.cere qȝ sufficit ⁊ fiat vnguentuʒ vel
fiat medietas tm̃.Item vnguentum de cerusa valet ⁊ cuʒ his vsqʒ
ad perfectionem curetur.

¶Et si noluerimus vti cauterio cũ igne modũ habet̃ cõiter a pra
cticis.Sed describã vobis modũ quẽ ponit Albucasis particu.30.
Azarauy parte ꝑma cap̃.45.Primũ igit̃ ꝑcipias ĩfirmo vt die il
lo abstineat a comestione:deĩde sedeat iter manus ministri sup
posito plumatio sub cossis:⁊ ipso ligato cũ bindis institis quãtum
ad crura pectus ⁊ brachia.teneat tũc anhelitũ suũ vt manifestet̃
locus hernie ⁊ signet̃ cũ encaustro in circũferẽtia:⁊ tũc habeatur
instrumentũ ignitũ cuius figura sit semicirculi ⁊ ponat̃ sup signa
tũ locũ manu ministri cũ cauterio stãte recta:⁊ teneat sic ipm do
nec ꝯsequat̃ vsqʒ ad os:⁊ si nõ potuerit ꝯsequi in vna vice secun
det cauteriũ:qꝛ vt dixit auctor:si nõ ꝯsequeris cũ cauterio vsqʒ ad
os nõ ꝯferet opatio tua.Credo esse verũ stante dilatatione dydy
moꝝ:⁊ deline circa locũ cautery post tres dies cuʒ butyro donec
remoueat̃ escara.demũ curet̃ cũ reliqs vnguentis vt supra dice
bat̃.verũ est tñ ꝙ Albucasis posuit curã rupture cum cauterio ru
pto pãniculo ⁊ descendentib⁹ ĩtestinis in osseũ ⁊ est multũ timo
rosa opatio siue sit cũ cauterio medicine siue cũ cauterio actuali:
qꝛ semꝑ dubiũ est ne cũ cauterizas exeat ĩtestinuʒ ⁊ cum cauterio
istud ꝯtangas:⁊ ipm cõburas.est igit̃ maximus timor neqʒ laudo
fieri debere.Sed si pur opõne manuali vti velimus melius cõue
nit ĩcisio ⁊ suitio que etiã ꝑꝑ dolorẽ est suspecta ita vt supra dixit
d.A.Et opʒ vt nõ approximet huic rupture oĩno ferrũ.Et ibidem
ꝯcordaui sñias auctoꝝ.Si igit̃ aliqñ cõuenit opatio manualis fit
ĩcisio:⁊ hoc in ruptura leui iguinis nõ descẽdentib⁹ ĩtestinis in os
seũ:⁊ eo casu talis habeat̃ ordo vt ꝑmũ facias infirmũ ambulare:
⁊ si est necesse saltare vt bene manifestet̃ vbi sit tot⁹ locus eminẽ
tie ⁊ signa locũ:deĩde fac ĩfirmũ iacere sup dorsuʒ suũ iter manus
tuas:⁊ ꝑcipe vt liget̃ vel teneat̃ a ministris:deĩde incide locũ ru
pture per latitudinẽ sectione tendente ꝫm quãtitatẽ triũ digitoꝝ:
deide excoria myrach donec syphac appeat:⁊ si aliqd ex ĩtestino
extra syphac apparuerit reduc illud in locuʒ suũ.Et si nihil extra
fuerit vl' si reduxisti eũ sit ꝑsens alius minister q ĩponat extremũ
ĩstrumẽti rady siue stili sup syphac vt ĩtus ꝯtineat ĩtestinũ:⁊ ꝓhi
beat ipm ab exitu:deinde opʒ vt suas vtrũqʒ latus syphac sutura
firma:⁊ hoc facies ꝯtinuo tenẽte alio ministro dictũ ĩstrumentuʒ
ad ꝓhibẽdũ exitũ ĩtestini:cũqʒ suisti tũc extrahe ĩstrumẽtũ ⁊ non
ĩcidas ex syphac aliqd oĩno:deĩde cura vulnus cura vulnerũ my
rach penetrãtiũ.opʒ tñ vt toto tꝑe curatiõis vt ẽt supra dicebat̃:
iaceat ĩfirmus supinus donec sit ꝑfecte sanatus.Nõ expedit hic
singulariter oĩa in h̃ opꝑe ꝑtinẽtia declarare ne ponam⁹ cap̃.in ca.
sed sufficit ea apponẽ que huic loco sũt mag᷑ necĩa.Ad habẽdam
aũt ꝑfectã notitiã curatiõis vulnerũ myrach penetrãtiũ recurra
tis ꝑcipue ad.d.Aui.q̃rta q̃rti trac.ꝑ ca.7.⁊.8.cũ qbuisdã sequẽti.
Et cũ istis sit finis executionis in opere huius cap̃.Laus deo.

¶De ruptura aque. Cap̃.6m.

Quandoqʒ euacuatur aquositas eius cũ be
zel gradato.Quãdoqʒ euacuatur cũ empla
stris extrahentib⁹ aquositateʒ.Et post illud
quãdoqʒ fit cũ ferro ⁊ medicinis acutis cale
facientibus illud qȝ sequit̃ rupturã ex syphac:quare
constringitur ⁊ non descendit aquositas.

¶Posita cura hernie ĩtestinalis vel zirbalis:ꝑñter ponit curã aq̃
se ⁊ duo facit ꝑncipal'r in ca.Qm̃ ꝑmo ostẽdit qb⁹ opõnib⁹ curari
põt.Scd̃o ꝓsequit̃ ipsas opões.Scd̃a ibi(In opõne v̾o.)¶De
ꝑma dicit ꝙ qñqʒ euat̃ aquositas ei⁹.s.hernie cũ zebel.i.cũ instr̃o
ꝑforãdi:lʒ aliqñ sumat̃ ꝓ ꝑforatiõe hydropicoꝝ vt Ser.ca.de hy
dropisi.gradato.i.paulatim euante.Et qñqʒ euant̃ cuʒ empl'is ex
trahẽtib⁹ aquositatẽ:⁊ post id.Qñqʒ fit cũ ferro sup.ignito ⁊ cum
medicinis acutis calefaciẽtib⁹ id qȝ sequit̃ rupturaʒ ex syphac.i.
cũ medicinis causticis:q̃re ꝯstringit̃ ⁊ nõ descẽdit aq̊sitas.¶Pro
ĩtellectu huius partis est ꝑmo aduertẽdũ ꝙ.d.A.hic tetigit in ge
nere tres modos opõnis ad curã hui⁹ hernie.Primo cũ bezel gra
dato vt videbit̃.Scd̃o cũ empl'is suppositis burse ĩsensibil'r resol
uentib⁹ ⁊ exiccãtib⁹.Tertio cuʒ cauterio:⁊ hoc dupl'r:qꝛ aut cum
igne aut medi.causticis.Cã autẽ q̃re ꝑforatio ⁊ euatio mãe dʒ esse
gradata ita vt ꝑmũ pars euet̃ ⁊ modica deinde alia pars maior ⁊
alia successiue maior vsquequo sit tota euata põt colligi per simi
lia his que scribunt̃ ẽt.14.terty ca.de cura hydropisis asclit̃.vbi
postqʒ dixit.d.A.de incisione v̾o myrach scias ꝙ parũ ꝓficit nisi
in corpore valde forti ⁊c̃.post duas lineas addidit.Et rectius qdẽ
est vt nõ fiat vice vna subito:⁊ adducit rõnẽ dicẽs vt ne euet̃ spũs
subito ⁊ cadat virt⁹.i.ꝑꝑ illã subitaʒ euõnẽ euat̃ spũs subito ⁊ ca
dit virt⁹:iõ addidit ĩmo paulatim sup.fiat euatio:⁊ vt ipsa nõ ꝑue
niat ad multũ debilẽ.i.⁊ caueat̃ vt nõ fiat nisi in corpore forti:⁊ iõ
laudat.d.A.nõ fieri in puero neqʒ in sene.idẽ dixit Serap̃.4.bre
uiary ca.7.Et lʒ nõ tot nocumenta sequerent̃ ex bezel burse sicut
ex bezel myrach vẽtris si simul tota mã euaret̃:qꝛ in bezel vẽtris
vt declarat Cõciliator dĩa.217.sequunt̃ febres ⁊ difficultas anhe
litus:qꝛ euata mã tñ mẽbra nãlia remanẽt ĩbibita aquositate:vñ
distendunt diaphragma deorsum mag᷑ ꝙ̃ ꝑus:qm̃ igit̃ aquositate
natabat̃ ꝑus ⁊c̃.istud nõ ꝯtingeret in bezel burse:nõ ẽt tãta adue
niret resol'o:vt pʒ tñ pur notabilis adueniret ideo cauendũ est ⁊c̃.
¶Ulterius est aduertẽdũ circa vltima verba l'r̃e ꝙ ipsa p̃nt hẽre
duplicẽ ĩtellectũ.Primus est ꝙ qñqʒ fit exiccatio cũ ferro.i.igni
to ⁊ cũ medicis calefaciẽtib⁹ id qȝ ꝯsequit̃ rupturaʒ ex syphac.i.
cũ medicinis causticis calefaciẽtib⁹ supple ⁊ exiccantib⁹ ipm sy
phac qȝ sequit̃ ad rupturã.i.ad apparitionem eminentie:qꝛ post
exiccationẽ aquositatis in bursa existẽtis ⁊ minorata ꝑñter emi
nẽtia tãdẽ per tales medicinas exiccat̃ ipm syphac:⁊ ꝯbitur ⁊ sic
ꝯstringit̃ ⁊ nõ descẽdit aquositas vt dicit textus:que supple descẽ
debat ꝑus vel ipso relaxato ĩter myrach ⁊ os femoris:vel frequẽ
tius euenit ex dilatatiõe dydymi:qm̃ talis nõ sic fit ex vera ruptu
ra pãniculi:qm̃ ad eã sequunt̃ zirbus vel intestina vt supra visum
est.Et iste sensus bene ꝯsonat toti l'r̃e:alio mõ vt legat̃ ꝙ talia cau
stica calefaciũt ⁊ exiccãt id qȝ ꝯsequit̃ ad rupturã.i.ipsam humi
ditatẽ in bursa existentẽ sequẽtẽ rupturã syphac:qꝛ ꝑꝑ rupturaʒ
ibidẽ fluxã:per rupturã ĩtelligẽdo oẽʒ relaxationẽ vel dilatationẽ
ipsi⁹ syphac:⁊ ꝑñter fortificata virtute mẽbri vnit̃ mẽbꝝ ⁊ nõ de
scẽdit aq̊sitas.ꝑm⁹ modus mag᷑ placet:legat̃ l'r̃am:⁊ est clara.

¶In opatione v̾o que fit cũ bezel ⁊ flõmo opʒ vt ele
uent̃ testiculi ad superiora ⁊ elongent̃ valde ab osseo

postq̄z obliquatus est pectē ⁊ pars ei⁹ vt elongetur ab infirmo ⁊ vt resupinetur super lectū: aut sup locū in quo sedent hoīes. Et fiat vt sedeat ancilla a dextra ei⁹ extendens virgā eius ad superiora. Deinde flōmet̄ cum flōmo lato. Et caue ne flōmes aliq̄d de cōmissura: sed de dextra parte aut sinistra: deinde scinde fugiēdo cōmissuram ⁊ stude tādiu donec descendat tota aquositas ⁊ euacues eā: deinde tibi inest electio si timueris reuersionē ⁊ repletionē ei⁹ post tp̄s vt reiteres cūonē si volueris cū bezel. Et si volueris cauterizabis.

¶ Cōsequēter ponit modū in opōnibus ⁊ diuidi pōt in tres sic̄ tres sunt p̄ncipales opōnes. Qm̄ p̄mo ipse ponit modū bezel. Secūdo cautery. Tertio medicinarū. 2ª ibi (Et cauteriū.) 3ª ibi (Emplastra vō ⁊c̄.) ¶ De p̄ma parte dicit. In opōne vō ⁊c̄. ¶ Pro intellectu p̄me partis est notādū ꝙ. d. A. in hac parte p̄ncipal'r reddidit ministrū cautū in pforādo vel flōmādo ne tāgat pāniculū siue cōmissurā que iacet diuidēs per mediū bursaz testiculoꝝ in duos folliculos ꝯtinētes testiculos pp̄ iuuamēta dicta superius de anathomia. ne ēt tāgat testiculos pforādo vel scindēdo: qm̄ ꝯtact⁹ ipsoꝝ mēbroꝝ esset valde nociuus: ⁊ nullo mō in cura iuuatiuus: ⁊ h̄ itellecto pz lr̄a clara: lego eā. In opōne vō que fit cū bezel. i. cū instrumēto acuto pforante ⁊ flōmo: opz vt eleuent̄ testiculi ad superiora ⁊ elōgent̄ valde cum osseo. i. a fundo ossei. postq̄z obliquatus est pectē. i. sursum p̄us presso pectine. ⁊. i. vt pars eius. s. pectinis elōget̄ ab ifirmo. i. a fundo ossei. qd̄ debet esse ifirmū per scissurā supple vt melius possint testiculi sursum eleuari ⁊ vt resupinet̄ supple eger sup lectū aut sup locū in quo sedeāt hoīes. s. sup tabula ⁊ ip̄m teneāt vel ligent cū institis. Et fiat vt sedeat ancilla a dextris eius extēdens virgā ei⁹ ad superiora supple ne sit īpedimēto operanti: ꝯueniret honestati vt esset scutifer vl' famulus medici ⁊ nō ancilla: deīde flōmet̄ cū flōmo lato supple vel pforet̄ cū istrumento acuto in fundo ipsius ossei. Et caue ne flōmes aliq̄d de cōmissura supple vel pungas. Sed a dextra p̄te vel sinistra scinde fugiendo cōmissurā ⁊ stude iam diu donec descēdat tota aquositas supple iterpolata vicib⁹ vt supra dicebat̄ ⁊ eūes eā supple etiā cōprimēdo: q2 si ēt modica pars remaneret debilitādo mēbra esset cā recidiue. Et addit ꝯñter deīde tibi est electio si timueris reuersionem ⁊ repletionē ei⁹. s. ossei post tp̄s vt reiteres curationē ei⁹ cuz zebel. i. postq̄z iam icepit adhuc bursa intumescere: nōdū tñ est repleta: ⁊ si volueris cauterizabis supple ad p̄uisionē ⁊ ꝓhibitionez recidiue. Et notate ꝙ ꝯtra istū cañ. ⁊ p̄cedētē cōiter practicāt ministri huius artis vt bis vidi. Primo in eo ꝙ totā mām̄ simul euacuant. Scd̄o perforando cōprimunt oīa mēbra deorsum.

¶ Et cauteriuz fit hoc modo. Sume ferrum subtile in quo sunt vncini ⁊ igniat̄ sicut ignit̄ cauteriū ⁊ liga testiculos quāto longius possibile est a locis ⁊ reuolue cauteriū ab osseo: ita vt nō inueniat testiculuz ⁊ inueniat osseū ⁊ alberiteron ⁊ ꝯstringat ⁊ calefaciat ipsuz quare nō ingrediat̄ ip̄m aqua post illud. Et ꝙ dilatet meatū est eni melius: deīde cura crustas ⁊ ꝯsolida.

¶ Iaz ipse ponit modū operādi cū cauterio actuali dans ēt formā illius. Scd̄o in pforando cōprimūt oīa mēbra deorsum ēt. Primo dat vnū modū. Scd̄o scd̄m. Scd̄a ibi (Et fortasse.) ¶ Primo igit̄ dicit. Et cauteriū fit hoc mō: sume ferrū subtile in quo sunt vncini ⁊ igneat̄ sicut cōiter ignit̄ cauteriū ⁊ liga testiculos vl' supple strīge testiculos sursum q̄to lōgius poss̄e est a locis supple pforationis hoc est a fundo burse: ⁊ reuolue cauterium ab osseo. i. in osseo ita vt nō iueniat testiculū ⁊ iueniat osseū ⁊ alberiteron ꝯtāgēdo. s. iterius ip̄m alberiteron. i. syphac q̄ est pellicula itrinseca ipsi⁹ ossei vt sup̄ dcm̄ est ca. de anathomia. ⁊ ꝯstringat ⁊ calefaciat ip̄m: q̄re nō igrediat̄ in ip̄m aqua post id. i. sic ꝯtangēdo iterius ip̄m syphac: ⁊ calefaciēdo exiccet: ita vt ꝯstringat̄: ⁊ deīde ipso ꝯstricto ꝓhibeat̄ effusio humiditatis que p̄mū fluebat pp̄ dilatationē vel relaxationē ei⁹: ⁊ supple ꝓhibeat̄ superius qd̄ dilatet ip̄m supple siue sit vētositas siue aliud aptū dilatare. est eni melius: deīde cura crustas. s. remouēdo escarā cū vnctuosis: ⁊ ꝯsolida supple tandem. ⁊ vltimo ista tota lr̄a clara est. Et videtis si itelligatur cā q̄re voluit ip̄m istrumētū esse subtile: in quo sint vncini: ⁊ quare interius circūuolui. cā primi est ex quo ponit̄ istud cauteriū p̄ncipal'r ad exiccādū beriteron vel syphac humectatum nimis si iponeret̄ tm̄ istrumētū subtile nō posset bene ꝯtangi actual'r ip̄e pāniculus cui⁹ ꝯtactū q̄rim⁹: ⁊ si esset istrumētū in p̄ncipio grossum: ita vt iterius multe partes possent ꝯtāgi: tūc laboriosa esset perforatio ipsius ossei ⁊ suspecta pp̄ dolorez. Ad hoc ḡ vt facilius fiat pforatio ordinauit p̄mo vt instrumentū sit acutū: ⁊ postea habeat vncinos ⁊ cū vncinis facile intrabit in foramē p̄mo factū: ⁊ cū intrauerit cū vncinis circūuoluat̄ vt vncini igniti ad diuersas p̄tes ipsius beriteron pertingant: sed timor restat ne acuitas istrumēti pertīgat ad testiculos: ⁊ ideo signāter dixit. ⁊ reuolue cauteriū in osseo: ita vt nō iueniat testiculū: sed inueniat osseū ⁊ alberiteron vt sup̄ exponebat̄. forma instrumēti pōt esse talis. lego lr̄am.

¶ Et fortasse incidis ex beriteron aliquid: deīde cauteriza ipsum ⁊ pone super scissuras stiptica ⁊ prohibe egrum potare aquam.

¶ Dicit ꝯñter dādo aliū modū cautery. Et fortasse incidis ex beriteron aliq̄d: deinde cauteriza ip̄m ⁊ pone sup scissuram stiptica ⁊ ꝓhibe egrū potare aquā. In his verbis inuit tria. Primū ꝙ facta sectione cū flōmo ⁊ excarnato myrach ⁊ syphac cōuenit aliq̄ñ de ipso syphac vel beriteron aliq̄d abscindē vt mag̃ ꝯhat̄ ⁊ minus relaxet̄ vel dilatet̄ ⁊ tandē ad ꝓhibitionem fluxus sanguinis ⁊ ad exiccandū ꝯuenit vt cauterizet̄ locus abscissus. Et scd̄o sup scissuram myrach vel pellicule exterioris ponant̄ stiptica ad ꝯsolidandū. Dicit tertio vnū cōe in oī ꝯsolidatione vt ꝓhibeat̄ eger potare aquā: ⁊ per aquā itelligam⁹ oē humectatiuū. cā hui⁹ sepe supra dicta est: lego lr̄am. Et fortasse supple ad ꝓhibitionē recidiue icidis ex beriteron vt facta sectione cuz flōmo ⁊ excarnato myrach vel pelle extrinseca: deinde cauteriza ip̄m. s. beriteron qui remansit scissus propter causas dictas. Et pone super scissuram stiptica scissuram. s. myrach. Et prohibe egrum potare aquā: ⁊ supple indifferenter quodlibet humectatiuum ⁊c̄.

¶ Emplastra vō ad ramicē aque sūt ex genere emplastroꝝ hydropisis ⁊ splenis. Et sicut si sumant̄ staphisagria ⁊ cyminū ⁊ aggregent̄ cū passis rubeis enucleatis aggregatiōe facta cū ꝯtritione ⁊ fiant sicut vnguētum ⁊ emplastret̄ cū eis. Et iterū sumant̄ piper ⁊ grana lauri ⁊ baurach ⁊ cera ⁊ oleū antiquuz ⁊ fiat̄ ex eis vnguentū ⁊ emplastret̄ cuz eo. Et iterum sumat̄ cinis quercus ⁊ cōficiat̄ cū oleo cōfortato cū decoctione ⁊ emplastret̄ cū eo. est eni iuuatiuū valde. Et sumantur nitri. ʒ. xxx. cere. ℥. vij. olei. ℥. vj. ⁊ piperis: qm̄ bonuz est ⁊ granoꝝ lauri grana. lxxx. fiat ex eis emplastrū adherens. Et bdellium arabicum sanat testiculos: ⁊ quandoq̄z resoluit ramicem aque pueroꝝ.

¶ In hac tertia parte p̄ncipali cap̄. ipse enumerat quedā empl'a in casu ꝯferētia ⁊ posset pars in q̄tuor diuidi ſm̄ ꝙ q̄tuor ponit descriptiones. Primo ponit tñ vnā cōez regulā de ipsis emplastris. Scd̄o prosequit̄ ad descriptiones eoꝝ. Partes patebūt legendo. ¶ De p̄ma parte ponit vnū cōmune in curatione huius hernie ⁊ dixit. empl'a vō que ad ramicē aque supple ꝯueniunt sunt ex gn̄e emplastrorū hydropisis asclitis ⁊ splenis. i. sint in virtute similia empl'is iuuātibus in apostemate frigido ⁊ humido splenis. ¶ Pro cuius itellectu est aduertēdū: vt dixit. d. Aui. 14. terty trac. 4. in p̄nci. ca. in cura hydropisis asclitis. ¶ Canō cōis in curis eorum est exiccatio ⁊ extractio supfluitatū supple aquosarū. p° sensibiliter per eūonē ⁊ ꝓuocationē: ⁊ insensibiliter. s. calefaciēdo purificādo ⁊ resoluēdo. Apostemata ēt splenis frida ita curant̄: sȝ in hoc aliqual'r differūt: q2 vt ipse ibidē. 15. terty dixit de cura malarū cōplexionū splenis. ¶ Differētia iter curationes spleneticas ⁊ epaticas est in fortitudine ⁊ debilitate ⁊c̄. voluit ꝙ fortiores medicine debeant̄ in curationib⁹ splenis q̄z epatis ⁊ acutiores in penetrādo ꝯueniūt spleni q̄z epati: imo in medicinis epatis nō afferat̄ acetū nisi in necessitate: ecōtrario in medicis splenis vt ibidē. In sūma in his verbis innuit̄ ꝙ medicine in casu nr̄o que apponi debēt local'r debēt esse exiccatiue ⁊ calefactiue resolutiue vt sunt ille que ꝓsunt hydropisi asclitis. debēt etiā p̄ticipare nāe medicinarū splenis que addūt sup dictā icisionē aliqualē ad ꝓfundationem medicinaꝝ: ⁊ sic habet̄ regula in his medicinis. ¶ Et ſm̄ hāc regulā p̄mo facit empl'm ex strafusaria que est vua passa mōtana cuius granū est magnū sicut cicer nigꝝ: est calida ⁊ sicca in tertio: calefactiua imo adustiua ⁊ ꝯñter exiccatiua acuta penetratiua: vtit̄ loco pyretri: ⁊ est ex ea timor si iterius sumat̄ pp̄ acuitatez ⁊ vlcerationē: ⁊ cyminū est notū calidū in tertio siccū in scd̄o resolutiuū: ⁊ in ipso est incisio exiccatio ⁊ stipticitas ⁊ ponit̄ in emplastri

testiculoꝝ cū oleo: tñ hic miscenť cū vuis passis ꝑmo ad debite cō
ponendū in modū empľi ēt ad ꝓhibēdum acuitatē strafusarie ne
fiat vlceratio quā cū his empľis nō itendimus. lego lrām ꝑmam.
¶ Emplastra vͦo ad ramicē aque supple valentia sunt ex gñe em
plastroꝝ hydropisis. s. asclitis: ⁊ splenis. s. resolutiua ⁊ exiccatiua
⁊ penetratiua aliqualr. Et in hoc pro exemplo ponit ꝑmaꝫ descri
ptionē dicēs: sicut si sumať strafusaria ⁊ cyminuꝫ. s. puluerizata ⁊
aggregenť cū passis rubeis enucleatis: qꝛ aggregatione facta cuꝫ
ꝯtritione. i. facta cōmistione debita cuꝫ pistello in mortario ⁊ fiat
sicut vnguentū ⁊ iplastreť cū eis. s. bursa testiculoꝝ superponēdo
pecie ⁊c̄. ¶ Ponit ꝯñter aliā in hac forma. Et iteruꝫ sumať piper
calidū ⁊ siccū in tertio: ⁊ est declinās ad quartum: in ipso est vehe
mens resolutio. grana lauri calida ⁊ sicca in scd̄o: in ipsis est reso
lutio ⁊ exiccatio fortis. baurach est in oṗōnib᷒ salis cōis. sꝫ est eo
fortius ⁊ maxime armenū qd̄ est melius ⁊ estimať ꝙ sit vitruꝫ: lꝫ
in eo sit aliq̄lis resolͦo ⁊ exiccatio: hic tñ ꝑncipalius poniť ad inci
dendū ⁊ maxime qꝛ cōmisceť cū oleo antiq̄ iam viscoso aliq̄liter:
fiant ꝫ sic: sumanť piperis granoꝝ lauri baurach añ. ℥. s. pulueri
zenť ⁊ cū. ℥. j. s. olei veteris ⁊ cera qd̄ sufficit fiat vnguentū ⁊ egre
giū est. Et iterū sumať cineris quercus ⁊ ꝯficiať cum oleo ꝯforta
to. i. vigorato cū decoctione supple rerū de qb᷒ supra vt granoꝛuꝫ
lauri cymini baurach ⁊c̄. ⁊ emplastreť cū eo: lꝫ cinis fici sit oī cinē
fortioꝛ in abstersione ⁊ exiccatione: tñ oēs in hoc ꝯueniūt: ⁊ cuꝫ h̄
cinis quercus est magꝭ stipticus: ⁊ hꝫ stipticitatē cum exiccatione
quercus: ⁊ iō voluit ad penetrationē vigorare oleū cū decoctione
rerū vt supra. ¶ Ponit etiā aliud cuius verificatio iam posita est
vt sumanť nitri. ʒ. xxx. ⁊ cere. ℥. vij. ⁊ olei. ℥. vj. ⁊ piperis: qm̄ est bo
nuꝫ ne rephēdas eū: qꝛ ipm̄ supra posuit. ⁊ granoꝝ lauri gra. lxxx.
supple eq̄liter ⁊ fiat ex eis empľm adherēs: ⁊ qꝛ ad adherētiaꝫ est
necessariū aliqd̄ gūmi dixit. Et bdelliū arabicū sanat testiculos. i.
est medicina ipsis appropriata ad adherētiā: ita vt fiat cerotū: cuꝫ
eo misceať: sꝫ opꝫ oleū inouare ad debitā formā ceroti: istd̄ tñ stat
in ope apothecarij. Addidit ēt. Et qñqꝫ resoluit ramicē aq̄ puero
rū. i. ipm̄ bdelliū: dissoluiť. s. in vino albo: ⁊ sic est finis ca. huius.
¶ In sūma igiť in ca. i. posuit tres modos gñales curationis talis
hernie vt cū bezel vel flōmo ḡdato. Et qñqꝫ cū empľis ⁊ cū caute
rio: ⁊ hoc dupľr. vel cū cauterio actuali vel cū potentiali. Et ꝯñter
ꝓcedēdo ꝑmo ponit ordinē obseruādū in oṗōne cuꝫ bezel vel flo
bothomo ponēdo duo a qb᷒ ꝑncipalr cauē debem᷒ in tali opere.
Primo ne cū bezel ꝯtanganť testiculi. Scd̄o ne tangať cōmissura
⁊ obserueť vt tota aquositas in tpe eūeť. Deinde posuit moduꝫ in
cauterizādo humidū cū cauterio actuali declarādo ēt ipsi᷒ instru
mēti formā vt ꝙ sit subtile cum vncinis ⁊c̄. ¶ Cōsequenter ponit
duos modos. Primū ꝑforando tm̄ ⁊ circūuoluēdo iterius. Scd̄m
abscindēdo aliqd de beriteron: ⁊ postea cauterizādo ptē scissam.
Cōsequēter circa medicinas exterius applicādas duo facit. Prio
posuit vnū cōe obseruādū in electione ipsaꝝ medicinaꝝ vt ꝙ sint
in virtute similes medicinis hydropisis asclitis ⁊ splenis vt apo
stematibus frigidis ⁊ humidis splenis ⁊ tales sunt medicine cale
factiue exiccatiue ⁊ resolutiue cū penetratiuis ꝯiūcte. Et de ipsis
posuit exemplū in q̄tuoꝛ descriptionibus vt in forma empľi ⁊ vn
guenti ⁊ ceroti ⁊ sic habetis totum capitulum in summa.
¶ Sed vna parua restat dubitatio: qm̄ in ꝑncipio posuit vnū mo
dum curationis fieri per medicinas cauterizatiuas: ⁊ tñ de eis nō
dedit modū in vsu earū neqꝫ exēplū posuit sicut de reliq̄s oib᷒ fe
cit. ¶ Dicať breuiter ꝙ ideo nō fecit ꝑmo: qꝛ ipsis medicinis cau
terizantib᷒ minus vtimur q̄ȝ alijs: qꝛ si expedit vti cauterio ꝑeligi
mus cauteriū actuale supra potētiale. Pōt etiā dici ꝙ in applica
tione ipsarū medicinarū nō est artificiosa multū oṗatio sed suffi
cit vt eligať locus vbi poni debeāt: ⁊ iste est locus q̄ etiaꝫ est locus
cauterij actualis vt in fundo burse nō tāgendo cōmissurā. Nō fuit
igiť expediēs in vsu istarū dare regulā. Que aūt sint tales medici
ne supra dictū est. ¶ Mihi tñ appet sub alio ordine posse istā col
ligere sniaꝫ. s. sub hac forma. Intētio que habeť ad herniā aquo
sam aut est curatiua aut est ꝑuisiua: qꝛ q̄dā est ad ipm̄ moꝛbuꝫ re
mouēdū: q̄dā est ad ꝓhibitionē recidue. Intētio aūt curatiua que
est ad ipm̄ moꝛbū maxime vertiť ad eūoneꝫ aquositatis in bursa
ꝯtente. Et qm̄ hec eūatio fieri pōt dupľr per medicinas locales. s.
eūando insensibiľr ⁊ sensibiľr. Primo cōpleť hec intētio per medi
cinas resoluētes ⁊ exiccātes: ⁊ qm̄ pāniculus extrinsecus satis du
rus est ⁊ spissus: ideo cū illis medicinis admiscēde sunt medicine
ad penetrationē adiuuātes. Et hoc est qd̄ dicebat textus cū ince
pit tractare de q̄litate medicinarū in casu ꝯuenientiū. Si vͦo cum
his insensibiľr eūantib᷒ nō possit ꝑfici intētio nr̄a tunc intēdimus
cū eūantib᷒ sensibiľr. s. cū ꝑforatione. Et hoc fit vel cū instrumēto
acuto: ⁊ cū bezel vel cū flōmo: qꝛ tñ intēdimus extractioni totius
aque cū si aliq̄ pars remaneret debilitando mēbra disponereť ad
recidiuā. tota aūt aquositas apte eūari nō pōt nisi i fundo sit vul
nus vel ꝑforatio: ideo opꝫ in fundo ꝑforare. Et qꝛ ꝑforando timoꝛ
est de ꝯtactu testiculoꝝ ⁊ cōtactu cōmissure: ideo pro remotione
erroꝛis posuit cautelā habendā in reducēdo sursuꝫ testiculos ⁊c̄.
qꝛ ēt in extractione totius aquositatis vnica vice ꝑꝑ multos spi
ritus simul eūari ⁊ subitā in nā fieri mationē quā nā nō sine nota
bili tolerat nocumēto cōmittereť erroꝛ: ideo pro remotione hui᷒
erroꝛis qñ eūať aquositas cū bezel vel flōmo fiat paulatine ⁊ suc
cessiue vt etiā ipse dixit a principio fiat cū bezel gradato ⁊c̄. ⁊ hec
quo ad curatiuam intentionem sufficiunt.
¶ Si vͦo timuer̄i recidiuā ⁊ repletionē ei᷒ burse post tp̄s ⁊ tibi sit
electio ad ꝑuisionē hec ꝯueniētissime fit cum cauterio actuali ac
potētiali fortissime iꝑimētib᷒ ad exiccādā humiditatē iaꝫ in mē
bris habituatā: ⁊ ēt ad ꝯctionē ⁊ stricturā ipsoꝝ mēbroꝝ. tale aūt
cauteriū actuale ꝯueniētissime fit aliq̄ duoꝝ modoꝝ. Unus est ꝑ
forādo cū stilo acuto in q̄ sint vncini ⁊ circūuoluēdo infra bursam
ad ꝯtāgēdū beriteron vt exiccet ⁊ ꝯhať. in hoc tñ sit cautela vt nō
tāganť testiculi neqꝫ cōmissura vt supra dicebať. Alius modus est
vt cū flōmo fiat scissura in parte iferioꝛi: deide excarneť myrach
a beriteron ⁊ de ipso beriteron aliqd abscindať: ⁊ postea cauteri
zeť ⁊ ꝯñter crustis remotis ꝯsolideť. ¶ Si vͦo eligereť cauteriuꝫ
potētiale ꝑꝑ timoꝛē ifirmi: tūc cōposito d̄bite cauterio supponať
parti dextre vľ sinistre burse vsquequo bursa ꝑforeť ⁊ paulatine
aquositas extrahať: lꝫ pro magna parte in vigoꝛe cauterij isensi
biliter ꝯsumeť: postea cureť cū regimine de quo supra in alio ca.
dictū est sufficiēter: ⁊ hoc cauteriū maxime laudarem aggregata
ipsa aquositate per viā paulatine ꝯgestionis ⁊ nō per viā deflux᷒
multiplicata: qꝛ isto casu maxime si ex dilatatione dydymi ꝑueni
ret magꝭ placeret vt facta cū bezel eūone aquositatis ꝭm moduꝫ
supra dictū vt apponereť cauteriū potētiale super inguine illius
partis que magꝭ est tumefacta vsqꝫ ad os femoꝛis ꝓfundando vt
supra dicebať: ⁊ postea curando vsqꝫ ad perfectioneꝫ vt supra. Et
ex hoc. n. cauterio magis exiccabiť ⁊ constringeť dydymus dila
tatus ex ipso posito in fundo burse. Et sic habetis sententiaꝫ cap̄.
suprascripti eisdem fere verbis: sed cum ordine claro.
¶ Sed veniendo ad magistralē oṗōnē opꝫ multa supponē que di
stincte posita sūt in cap̄. superioꝛe: vt de dieta que similis per oīa
esse debet sicut ⁊ supra: etiā siccioꝛ si poſe est: ita vt nō solū in ca
su nr̄o cauēdū est a potu aque ⁊ humectantiū: sed etiā sit ꝓhibitio
a visione nedū a potu vt ita dixerim vt etiam dixit. d. A. 14. tertij
de cura asclitis. Cōfectiones etiā per interius sumende sint illius
nāe vt supra dicebať in ꝯfortatione nāliū ⁊ exiccatione. Et in hoc
casu maxime stāte defluxu aquositatꝭ a superioꝛib᷒ ꝯuenit eūatio
māe ipsa ꝑdigesta: ⁊ similr in isto casu ꝯueniētes sunt syrupi qui
positi sunt. eūones etiā ille ꝯueniūt nihilominus in ꝓposito pos
sent eligi alique a ꝓprietate eūantes. in hoc singulariter valeret
pro cōmuni eūone nō debilitādo membra exhibitio hiere. H. s. in
electuario quā posuit. 7. terapētice dādo. ʒ. vj. in electuario cum
modico zucchari in forma boli. ⁊ post valent ēt a ꝓprietate magꝭ
pillule de mezereon: ⁊ facta purgatione tūc maxime ꝯueniunt ty
riacales medicine ⁊ diacurcuma ꝑcipue cū reliq̄s valentib᷒ ascli
ti. pro localib᷒ habetis medicias positas in ca. que singulares sūt.
habetis ad copiā que scribunť. 14. tertij ca. ꝓprio. Sed ego pono
vobis vnā singulareꝫ quā recitat Azarauius ex mente. H. vt infra
℞. picis humide cotilū mediū: lactis ficuūꝫ cotilum. j. cotilus est
mensura. ix. ʒ. lythargirij. ℥. j. galbani aureos. viij. auř. sumiť vtplu
rimū vt est pondus. ʒ. s. terbētine. ℥. s. sepi vituli. ℥. j. opoponaci au
reos. viij. olei de kerua optimi cotilis. iiij. aceti fortis cotiluꝫ. j. ly
thargirium cū oleo de kerua ⁊ sepo coquanť: deide addanť terbē
tina ⁊ galbanū infusum in aceto ⁊ colatū ⁊ misceanť cum eo pix ⁊
opo. ⁊ omnia misceantur ⁊ suauiter coquātur donec inspissentur
⁊ reponanť pro vsu. Inquit Hal. ꝙ ipse curauit multos etiaꝫ hy
dropicos cum super ventrem eoꝛum ponebatur sine alio medica
mine vt refert Azarauius: ⁊ sic sit finis cap̄.

¶ De cura rupture ventositatis. Cap. 7m.

Regimē in hoc est vt deuitet inflatiua ex ole
rib᷒ ⁊ granis ⁊ repletionē suꝑfluā ꝑducentē
ad rugitū ⁊ ad malitiā digestionis ⁊ potū vi
ni misti ⁊ vinū crudū inflatiuū.

¶ Pro qua expediēda. d. A. duo facit ꝑncipalr. Qm̄ ꝑmo ipe ponit
ordinē in dieta a qb᷒ est abstinēdū. Scd̄o ponit ordinē in medicis
⁊ qb᷒ est vtendū. Scd̄a ibi (Et sumāt in potu.) ¶ De ꝑma parte di
cit ꝙ regimē in hoc. s. q̄ȝtū ad dietā est vt deuitet supple patiēs in
flatiua ex olerib᷒ ⁊ granis ⁊ repletionē suꝑfluā ꝑducentē ad rugi
tū ⁊ malitiā digōnis ⁊ potū vini misti ⁊ vinuꝫ crudum inflatiuum.
¶ Pro itellectu hui᷒ partis ꝑter alia que supra dicta sunt de re
gimine in vniuersali habentiū rupturā cōmemoꝛāda sunt quedā.

Primo vnū qđ satis ḡnaliter scribit̃ de ḡnōne vētositatis.13. tertij tracta.3.cap̄.1.s.de nocumētis digestiue cū dixit: verūtñ nō cōuertit̃ supple mã nisi ad hydropisim tympanitē cū stōch⁹ in ipsa hꝫ ipressionē tāte q̄ntitatis que facit vaporationē cibi: ⁊ nō qꝛ digerat. requirit̃ igit̃ ad vētositatis ḡnōnē debilis actio caloris in mã ita vt faciat opōnē mediā sufficientē ad īflationē ⁊ nō ad cōpletā digōnē vel resolōnē: ⁊ ex hoc dicebat̃ ꝙ ventositas ḡnat̃ a calido diminuto 4° metheo. Et pro h̄ sequit̃ vnū qđ dicebat. d. Aui. eadē fen trac.5.ca.1. Et ꝙ oē a quo nō accidit inflatio non accidit ab eo īflatio: nisi aut ꝑꝑ seip̄m ab illo in sua suba: aut ꝑꝑ duas res p̄ter ip̄m: quarꝫ vna est dn̄ium caliditatis sup ip̄m ⁊ altera frigus qđ nō mouet aliqd. Et ex his īfert̃ p̄mo ꝙ stante tēperata caliditate stōchi ⁊ nāliū si exhibeat̃ cib⁹ multa abundans humiditate extranee aut grosse multū sube nō resoluet̃ illa humiditas īsensibiliter nec equaliter trāsmutabit̃: sed ita debilitās aget vt ꝯuertat humiditatē vel cibū in vētositatē. Sequit̃ scđo ꝙ si talis cib⁹ exhibeat̃ corpori cuius caliditas stōchi sit multū fortis vehemētis virtutis aut ita debilis vt nullā fere sufficiat facere in mã ipressionē nō generabit̃ vētositas: qꝛ in p̄mo corpore īsensibiliter resoluet̃ ⁊ in secundo nō euaporabit. ¶ Et ex his hētis cām verificationis text⁹ nr̄i. Primo ꝯuitet īflatiua ex olerib⁹ vt lactucis portulacis: ⁊ granis vt faseolis ꝑꝑ humiditatē in ipsis supfluā. vel lentib⁹ ꝑꝑ grossitudinē sube. ḡnabit̃. n. ex his cū calore satis tēperato ventositas. vitāda est ēt repletio supflua: qꝛ supra multā cibi quātitatē nō hꝫ virtus integrū dn̄iuꝫ: sed tm̄ solū vt sufficiat ipressionē tāte q̄ntitatis efficē que faciat cibi vaporationē: ⁊ nō qꝛ digerat ⁊ sic supflua repletio ꝓducit ad rugitū ⁊ malitiā digōnis vt dicit text⁹. Uel pōt legi ly ⁊ causatiue. i. ꝓducit ad rugitū ⁊ malitiā digōnis. i. ꝑꝑ malitiā digōnis. Et per idē fundamentū sequit̃ ꝙ ēt vitet potū vini misti ⁊ vinū crudū. i. nāliter aquosum: qꝛ aqueitas ⁊ friditas minuūt caliditatē nālem: ita vt solū habeat̃ supra cibū semidominiū ⁊ nō integrū dn̄ium ⁊c̃. Et ꝓpter hoc fit inflatiuū: lego lr̃am. Regimen in hoc est vt deuitet inflatiua. i. que sunt īflatiua b̄m seipsa tm̄ vel ꝓpter nimiā humiditatē vel ꝓpter modū substātie ex oleribus ⁊ granis ⁊ repletionē superfluā: ⁊ si supple etiā esset ex cibis tēperatis ꝓducentib⁹ ad rugitū ⁊ malitiā digestionis b̄m duplicē intellectum datum. Et supple vitet potum vini misti ⁊ vinum crudum. i. aquosum inflatiuū. i. qꝛ qđlibet tale fit inflatiuū ⁊c̃.

¶ Et sumāt in potu medicinas resoluētes vētositateꝫ sicut diacyminū ⁊ sagzenea ⁊ trifera magna ⁊ totū illud cuꝫ decoctione galange. Confectio ad eos bona. ℞. folioꝝ ruthe sicce ⁊ hyssopi ⁊ cymini ⁊ ameos ⁊ semē agnicasti ⁊ baurach ⁊ calamēti: oīuꝫ partes equales: ⁊ epithimi quātū oīa: ꝯficiant̃ cū melle.

¶ Do. Aui. ꝯñter notificat nobis medicinas qb⁹ est vtenduꝫ: ⁊ diuidit̃ pars in duas. Q̄m p̄mo ipse ponit medicinas sumēdas per iterius. Scđo illas que sunt locales exterius applicāde. Scđa ibi (Et fiat empl'm.) ¶ Primo ponit quasdā notas ꝯfectiones. Scđo ponit vnius descriptionē. ibi (Cōfectiones.) ¶ Dicit p̄mo ⁊ sumāt in potu medicinas resoluētes vētositatē sicut diacyminū ⁊ sagzenea ⁊ trifera magna ⁊ totū id cū decoctione galange supple maxime cū vino. ¶ Pro itellectu huius partis ⁊ sequētis ⁊ earū que paulo ante dicta sunt aduertēdū ꝙ cū calor semidominiū tm̄ hꝫ supra mām: tūc ḡnat vētositatē: sed cū calor p̄mū debilis ita vigorat̃ vt fiat vehemētis virtutis poterit b̄m modū debitū terminari: tunc vētositatē nō ḡnat: ⁊ siqua est ḡnata ipsaꝫ resoluit. Ex quo sequit̃ ꝙ exhibitio ꝯfectionū gradū caliditatis intēdentiū ⁊ vigorantiuꝫ ip̄m calidū nāle ꝯuenit in resoluēdo vētositatē in corpore mediocris virtutis sufficientis aliquā ipressionē facere: ita vt euaporare faciat. qđ dico notāter qꝛ in corpore debilitato multū virtutis aliqñ intēsio gradualis caloris facit ad vētositatē ḡnandam: vt pꝫ ex dictis. Et ex his sequit̃ ꝙ exhibitio diacymini ꝯfec. ⁊ cōfectionis sagzenee ⁊ trifere magne que sunt ꝯfe. note vt supra dcm̄ est: in casu nr̄o ꝯuenit cū in his oīb⁹ fit virt⁹ calefactiua ⁊ virtutū naturaliū mēbroꝝ vigoratiua. ¶ Notate tñ ꝙ aliqñ stāte multa mã faciēte vētositatē exhibitio istoꝝ videt̃ addere in vētositatē p̄parando ipsam subtiliationi: nec̄ ꝓpterea est desistendū: qꝛ in ꝓcessu minuet̃. Sed laudabile erit mām antecedentē p̄parare digerēdo ⁊ eūatiua detur cū decoctione galāge in ieiunio b̄m doses suas. maior tñ cautela est habenda in sagzenea ⁊ trifera magna q̄̃ diacymino qꝛ opiate sunt. Sint igit̃ in casu notabil'r antiquate ⁊ fermentate. Galāga est simplex notū substātiale resolutiuū vētositatū est bonū stōcho ⁊ digestiuū cibi ⁊ odorē oris efficit bonū. Pōit ꝯfec. in hac forma. ℞. folioꝝ ruthe sicce. dixit sicce qꝛ humida est calida ⁊ sicca in scđo tm̄: vbi tñ est calida ⁊ sicca in tertio: est subtiliatiua ⁊ carminatiua valde b̄m. d. Auicē. capl'o ꝓprio ⁊ fit ex ea b̄m antiquos cū folijs lauri super testiculos emplastrū.

¶ Et fiat ēpl'm cū rutha ⁊ cymino ⁊ calamēto ⁊ agnocasto ⁊ acoro ⁊ bacca. lauri ⁊ sansuco ⁊ cera ⁊ storace. Et sint olea qb⁹ fit inūctio sicut oleū de costo ⁊ sambacinū ⁊ oleū nardinū ꝓprie. Et fiat euaporatio cum resoluētibus vētositatē p̄dictis multotiēs. Et qñ fortior fit dolor administrent̃ colyria facta ex melle ⁊ nitro ⁊ serapio ⁊ opoponaco ⁊ cymio ⁊ se. ruthe ⁊ folijs ruthe ⁊ casto. s. oīb⁹ aut q̄busdā eoꝝ b̄m necessitatē.

¶ Ponit medicinas per exterius applicādas ⁊ diuidit̃ in quatuor particulas. Quia p̄mo ponit empl'a. Scđo olea. Tertio fomentationes. Quarto colyria. 2° ibi (Et sint oleū.) 3° ibi (Et fiet vaporatio.) 4° ibi (Et qñ fortior.) ¶ Primo g̃ ponit empl'm optimuꝫ qđ debet fieri ꝓprie in casu nr̄o hyssopi: est calidus ⁊ siccus etiam in tertio resolutiuus ap̄atū. Cyminū etiā est calidū ⁊ siccum in tertio maxime resolutiuū vētositatū vt supra dictū est. Ameos etiā calidum est ⁊ siccū in tertio: vtimur semine eius. Seminis agni casti: etiā est calidū in p̄mo b̄m. d. Aui. sed siccū in tertio: b̄m tamē Auerroym 5° colliget ponit̃ calidū ⁊ siccū in tertio ⁊ valet vt ipse dixit sicut se. ruthe: tñ se. ruthe fortioris est virtutis. Serapio simil'r capitulo ꝓprio b̄m Gal'. ponit ip̄m calidū ⁊ siccū in tertio. Sed q̄cq̄d sit est resolutiuū subtiliatiuū disgregatiuū vētositatū. De baurach dcm̄ est supra. Calamentū aliq eleuāt ip̄m vsq̄ ad quartuꝫ in caliditate: ideo est rubificatiuū ⁊ vlceratiuū: vnde est in ipso virt⁹ multum resolutiua sicut est in pulegio: oīum sumant̃ partes eq̄les: ⁊ epithimi quātū oīa: ⁊ cū melle ꝯficiant̃ i forma emplastri. Epithimū etiā calidū est ⁊ siccū i tertio ⁊ sua siccitate multū exiccatiuū. Ponit aliđ empl'm sub hac forma. ℞. ruthe sicce cymini calamēti agni casti baccarū lauri sansuci. i. maiorane calida est ⁊ sicca in tertio. sceha est spēs hyssopi valet sicut hyssopus ana partes eq̄les: ⁊ cū storace maxime humida ad debite īcorporandū factis ex alijs puluerib⁹ fiat empl'm. Storax est gūmi q̄daꝫ que extrahit̃ ex decoctione corticis illius: cuius est gūmi: est calida ⁊ sicca ⁊ ei⁹ calefactio est sicut myrre de qua supra dcm̄ est. Reliqua sunt supra declarata. ¶ Ponit ꝯñter ordinē oleoꝝ ⁊ dixit. Et sunt olea q̄bus fit inūctio sicut oleū de costo: lꝫ p̄ncipal'r valeat friditati lacertoꝝ ⁊ iuncturarū: tñ absolute est resolutiuū oleū sambacinū. similiter valet oleū nardinū. i. de spica est benedictū: vt dixit. M. expertorū iuuamētoꝝ ⁊ ꝓprie ad oēs egritudines friditatis ⁊ vētositatis. In hoc ēt valēt oleū de nucib⁹ ⁊ oleū de kerua: p̄cipue tñ de oleo nardino. Dicā vobis vnum singulare qđ ponit. d. Auic. 13. tertij. de cura cōplexionis fride ⁊ sicce ꝙ enumerādo medicinas humectatiuas ⁊ calefactiuas dixit ꝙ oleū nardinū plus humectat q̄̃ calefaciat. ¶ Notate hic ponit ꝯñter aliū moduꝫ medicine localis vt fomētationes vel vaporationes: ⁊ dixit. Et fiat vaporatio cū resoluentib⁹ vētositatē p̄dictis multotiēs: vt. v̄. g. sumēdo ruthe maiorane folioꝝ lauri calamēti pulegij assari añ. M. j. ⁊ bulliāt in aqua ⁊ vino eq̄liter vsq̄ ad debitā ꝯsumptionē ⁊ cū spongia fiat fomētatio. ⁊ si volumus fortificare possum⁹ addere de seminib⁹ ruthe anisi carui cymini ameos agnicasti ⁊ similiū. ¶ Cōsequēter īnuit nobis aliū notabilē modū ad carminādū vētositatē quo etiā vtuntur practici in tympanite vt. s. fiat colyriū ex melle nitro serapino opoponaco ⁊ cymino ⁊ se. ruthe ⁊ folijs ⁊ castoreo oībus aut quibusdā eoꝝ b̄m necessitatē. Q̄uo aūt ista ꝓficiant manifestū est de multis. De serapino ⁊ opoponaco ⁊ castoreo de q̄bus nō est dictū dicat̃. serapinū est calidū ⁊ siccū in tertio: purgat flegma ⁊ cōfert colice ⁊ expellit vētositates grossas. Opoponacū simil'r est gūmi calidū ⁊ siccū: calefacit subtiliat ⁊ resoluit. Castoreū est medicina multū singularis est testiculus aīalis marini est subtilius ⁊ fortius b̄m. d. A. oī qđ calefacit ⁊ exiccat: ⁊ opꝫ vt sit cal'. i fine tertij ⁊ siccū in scđo: resoluit vētositates ⁊ p̄cipue remouet frigus matricis ⁊ vētositatē ⁊ frigus testiculi: ⁊ hꝫ etiā priuilegiū ꝙ nō est aliquid magis iuuatiuū vētositati in aure q̄̃ ip̄m: cū. s. ex castoreo accipiatur quātū est lens vna ⁊ dissoluat̃ in oleo nardino ⁊ distillet̃. Posset aūt tal'r cōponi colyriū. ℞. se. ruthe ⁊ mēthe sicce nitri añ. ℥. s. opoponaci serapini añ. ℈. j. castorei gra. v. puluerizent̃ ⁊ cū melle forment̃ colyria lōga: vel posset gūmi dissolui cū vino albo ⁊ cum pulueribus misceri ⁊ cū melle formari suppositoria. ¶ Sed forte diceres: q̄uo talia colyria iuuāt in casu isto cuꝫ nō ꝑtingat virtus medicine ad locū lesum. ¶ Dicat̃ ꝙ per simplicē alterationē alterato itestino recto ꝯñter alterat̃ vesica que sup intestinū iacet: ⁊ ꝯñter ipsa alterata alterant̃ partes ꝯuicine: ⁊ sic bursa testiculoꝝ tandē calefiet ⁊ subtiliabit̃ ⁊ qđ interius ꝯtinet̃: ⁊ ꝯñter fiet vētositatis resol'o ⁊ carminatio. per aliū etiā modū fieri pōt iuuamentū si bene ꝯsiderabis: ⁊ sic habetis finē capl'i.

¶ In sūma

¶ In summa igit̃ ꝓ habuistis ordinē in dieta qbus.s.est cauēdū. Se
cūdo habuistis ordinē in medicis. Prio in exhibēdis ꝑ supius. Se
cūdo de localibus iter q̃s ꝓ posuit empl'a: ꝯñter olea: tertio fomē
tatiões. Et ex his potestis cōponē vnguenta epithimata ⁊ cerota.
¶ Posuit postremo vnū aliū medicamē curatiōis ꝑ colyria vt vi
distis. ¶ Notate ꝙ ad debitā curā sūt ēt fienda q̃ dicta sunt supra
in alio capl'o.s.si sit aliq̃ mā flegmatica fouēs.ꝓ vt digerat̃. ⁊ scđo
pharmaco nō attrahēte a remotis euacuet̃ vt cum pillulis de hiera
vel elefanginis vel hiera. H. diafinicō: ⁊ ēt nō trahit a multū remo
tis ꝑꝑ dactylos ītrātes cōpositionē eius ⁊c̃. ¶ Et ēt in isto casu ꝓ
cipue est ꝯfortādus stōchus cū vnguētis vel cerotis appropriatis
qñ cā gnōnis vētositatis maxime pēdet vitio digōnis stōchi. Etiā
vobis ponā in isto casu vnā descriptionē vt infra. ℞. fenic. cymini
carui nitri: ameos. añ. ꝑtē vnā. picis cere añ. ꝑtes. ij. medicinas te
re diligēter. Picē aūt ⁊ cerā in modico liquefac oleo costino ⁊ nar
dino eq̃liter ⁊ cū eis puluerē suprascriptoꝝ optime miscebis ⁊ su
perpone. Possez multa alia localia ordinare sꝫ sufficiat ad curam
maxime: q2 iste casus satis inter alios facilis sit ad curandum.

¶ De cura ramicis carnis ⁊ varicose. Cap. 8m.

Curatio eoꝝ est curatio apostematū durorū.
Et multotiēs quidē sufficit in ramice varico
sa inunctio cū vnguēto basilicon ⁊ adipibus
lenibus ⁊ medullis.

¶ Positis curis triū ꝓncipaliū spērum herniarū: iā in hoc capl'o vt
supra fuit diuisum determinat de tribus alijs sequētibꝰ simul: qm̃
magnā adinuicē hñt ꝯueniētiā in cura.s. de hernia carnosa ⁊ vari
cosa vt dicit rubrica. ⁊ in hac īcludit̃ de apōsa vt statiꝫ dicet in ꝓnᵒ
ca. Et summarie se expediēdo de cura dixit. Curatio eaꝝ.s. carno
se ⁊ varicose est cura apatū duroꝝ.i. cū illis cōplet̃ cū qbus curan
tur apata dura. Et addit. Et multotiēs qdē sufficit in ramice vari
cosa inūctio cū vnguēto basilicon ꝺm. d. A. 5. cañ. trac. ii. cōponitur
ex pice q̃ est maturatiua humorū grossoꝝ abstersiua ⁊ calefactiua
⁊ respicit apata dura ītestinoꝝ matricis ⁊ testiculoꝝ ca. ꝓprio. in
trat myrra de quo supra dictū est ꝙ est calida subtiliatiua ⁊ reso
lutiua. ītrat ēt rasina q̃ ē gūmi calefactiuū subtiliatiuū lenificatiuū
⁊ est notabilis resol'onis. glutē alimbat ēt ītrat qđ ē genus gūmi:
ꝙ ⁊ si sit minus calidū q̃ꝫ gūma pini ⁊ q̃ꝫ glutē cupressi nō est tñ mi
noris resol'onis. ītrat cera de qua scribit̃ ꝺm. d. A. in. c. demū. in ipa
est humectatio maturatio ⁊ aliq̃lis resol'o. Ecce quō quō istud vn
guētū ꝯuenit in apatū curatiōe duroꝝ.s. mollificādo subtiliādo re
soluēdo ꝑ ītrātia: qm̃ vt colligit̃ a. d. A. fen. 3. quarti. 2. trac. de cura
apatū duroꝝ ⁊ est canō ꝓcipuꝰ. Nō tñ curent̃.s. apata dura aliqua
medicīa cū eo qđ resoluit ⁊ exiccat: qm̃ id ꝓducit ad vehementiaꝫ
lapideitatis ꝑꝑ exiccationē grossi ⁊ resol'onē subtilis. Et addit. Et
opꝫ vt ponant̃ curationi eius due reuolutiōes.s. reuolutio resol'o
nis cū lenitate cū eo qđ nō exiccat pl'm: q2 oē resolutiuum ꝺm pl'm
exiccat ⁊ humectatiuū raro resoluit ⁊c̃. Et reuolutio alia lenifica
tiōis ⁊ sint iste due reuolutiōes succedētes. Addit tñ īfra ꝙ in com
positione medicinaꝝ opꝫ vt aggreget̃ iter duas virtutes ⁊c̃. vt in
cōpositione huius vnguēti fit. ¶ Pro spāli tñ mag̃ ītelligētia ca.
est notādū ꝙ hernia varicalis ⁊ carnosa īcludunt̃ sub hernia apō
sa: q2 in varicali fit tumefactio ꝓter nām venaruꝫ vel arteriaꝝ: in
carnosa sil'r saltē fit tumefactio ossei: lꝫ non semꝑ apostemet̃ suba
ipsiꝰ burse vel testiculi vbi.s. fiat caro addita suꝑ testiculū vt supra
dicebat̃ in causis: iō largo vocabulo q̃libet illaꝝ appellari pōt apo
stemosa: ⁊ lꝫ al'r fieri possit apōsa vt īfra videbit̃: tñ de his deter
minādo ēt determinat de apostemosa. ¶ Et si tu obijcias sil'r etiā
de apostemosa erat sermo cuꝫ determinabat̃ de aquosa. Dicat̃
ꝙ quātū ad hoc verū est ꝙ ita cōueniūt. Sed tñ est magna dr̃ia in
curatione aquose cū vera apostemosa que nō est in curatiōe vari
calis vel carnose vt īfra clare videbit̃. ¶ Scđo notādū vt īfra vi
debit̃ ca. de varicibus ad ꝓnm. pl'm sanguis replētis dictas venas
est mel'icū: cuius igit̃ curatio per medicinas locales est cū subtilia
tiuis humectatiuis ⁊ resolutiuis sicut ⁊ in apostematibus duris.
Carnose ēt curatio ꝑ localia alijs nō pōt cōpleri medicis nisi cum
subtiliātibus ⁊ resoluētibus ac humectantibus: magis tñ ⁊ minus
sicut ⁊ apata dura: q2 nō oīa sunt equaliter sicca: vt pꝫ.
¶ Et ex his appꝫet clarificatio textus cū dixit: Curatio eaꝝ est cura
apatū duroꝝ ⁊ ꝑficit̃ in his ⁊c̃. ¶ Nō ponit āt. d. A. hic modū spā
lē curatiōis apōse hernie neq̃ꝫ apatū duroꝝ: q2 de curatiōe apatuꝫ
duroꝝ tractabit late īferius fen. 3. quarti trac. 2. ⁊ de apatibus te
sticuloꝝ ⁊ burse: vñ de hernia apōsa: clare supra determinatuꝫ est
scđa huius. 2. trac. ne igit̃ sermo inutiliter ꝓlongaret̃ hic: de apo
stemosa nō feccit mētionē. ¶ Pro aliq̃li tñ ītelligētia ⁊ summarie
talis hernie vt hic de oībus hernijs habeat̃ cōpletus tractatus est
notādū ꝙ aliqñ ipm apa colligit̃ in suba ipsoꝝ testiculoꝝ: aliquan
do ītra pelliculas: ⁊ aliqñ ītra cutē exteriorē. ⁊ aliqñ fit de mā fri
gida aliqñ de cal'a: ⁊ hec ꝑ accidētia cognoscunt̃: qm̃ si sit de calida
mā adest rubor ⁊ fortis īflāmatio ⁊ dolor ⁊ febris ꝑꝑ colligātiam
hoꝝ cū corde. si v̊o de frida locus est albus vel liuet. sed si de mel'ia
locus declinat ad fuscū ⁊ sine dolore vel modico dolore. ēt si sit de
flegmate si sit īter pelliculas tumor appꝫet maior q̃ꝫ si sit in ipso te
sticulo apa vel caro addita: q2 locus est extēsibilior. ꝑ tractū ēt ꝑci
pit̃ carnosa ab aquosa: q2 īpressio digiti retinet̃ in carnosa. si in cu
te sint exteriori: tūc ad sensum pustule in cute apparēt vel vlcera.
In cura igit̃ taliū passionū breuiter dicat̃. si corpus sit plectoricuꝫ
vl'is ꝓcedat eūo ꝺm exigētiā māe dominantis: q2 si humor calidus
sit in cā fiat flōmia de basilica: que si nō sufficit sequat̃ purgatio cū
medicina laxatiua cū appropriatis. Ad vltimū v̊o fiat minutio de
saphena q̃ ꝓprie respicit mēbra gnōnis: loquor de īteriori saphe
na. His ꝑactis fiāt localia. nā apati calido in ꝓnᵒ apponant̃ reper
cussiua. in hoc vꝫ inūctio cū oleo rosa. ⁊ violato appositis pecijs in
fusis in aqua ⁊ aceto. si mā sit multuꝫ acuta in hoc vꝫ fomentatio
ex aqua decoctōis maluaꝝ solatri fabarum ⁊ rosaꝝ equal'r: ⁊ sepe
epithimet̃ locus cū pecia in ea īfusa. Ad h̃ vꝫ ēt si coquant̃ fabe in
aceto ⁊ in forma empl'i suꝑponant̃: ⁊ si placet addere oleū ro. pa
rū nō erit inutile. In augmento coquant̃ fabe in media ꝑte vini ⁊
alia aque ⁊ suꝑponant̃ in modū empl'i cū oleo ro. addēdo modicuꝫ
olei de camomilla. In statu aūt addere ꝯuenit in decoctione faba
rū aliqd floꝝ camomille melliloti ⁊c̃. equal'r miscēdo de dictis oleis.
Et in declinatiōe plus de resolutiuis apponēdo ⁊c̃. In cā aūt frida
furfur tritici in vino coctꝰ ⁊ suppositꝰ cū actuali cal'itate pl'm pro
dest. Itē farina ordei cū melle. Itē vua passa ab arillis mūdata cū
cymino ⁊ melle ⁊ farina fabaꝝ oībus simul ꝯtritis ⁊ suppositis egre
gie vꝫ. Dicit̃ ēt ꝙ spoliū serpētis īfusuꝫ in oleo ꝯ oēs passiones te
sticuloꝝ mirabil'r ꝓdest. Apa aūt mel'icū v'l īdifferēter apa qđlibꝫ
vetus testiculoꝝ magis curat̃ cū sectiōe facta sub osseo vt supra di
cebat̃ de aquosa: facta ꝓus remollitiōe cū altea butyro maluis se.
lini ⁊ fenug. ⁊ sil'ibus. ⁊ mā velut saniata facta cuꝫ reliq̃s medicis.
Uaricosa ēt curet̃ ꝓmū cuꝫ flōmia cōi si sit aliq̃le dñium sanguis ⁊
postea cū particulari flōmia saphenaꝝ vt supra: ⁊ postea suppone
do q̃ subtiliēt ⁊ resoluāt: de qbus supra dictū est addēdo q̃dā respi
ciētia mām mel'icaꝫ ⁊ maxie adustā vt epithimū polypodiuꝫ sene
capilluꝫ. v. flo. boragis ⁊ buglos. ⁊c̃. ⁊ cū his reducet̃ si deus volue
rit. Sed si medicine locales cū sil'ibus nō sufficiāt ꝓcedēduꝫ est ad
oꝑationē manualē: lꝫ de ea nō fecerit. d. A. mentioneꝫ: ꝓpterea q2
in ca. de cura varicū ⁊ elephātie īfra faciet spālē mētioneꝫ seu ser
monē circa oꝑationē manualē: ⁊ illi ꝓportionalis trahi pōt hic ad
curā hernie varicalis: iō ⁊c̃. vel dicat̃ ꝙ q2 talis curatio nunq̃ꝫ fieri
pōt sine tali abscissione testiculi vel testiculoꝝ vt statim dicet̃ que
operatio magnū afferet de vita timorē in se ēt maxie ꝑꝑ īperitiaꝫ
ministroꝝ huius artis: ad effugiēdū igit̃ istū timorē cuꝫ cautela nō
posuit curam de oꝑatione manuali talis hernie: aliqui tñ audacio
res de ea fecerunt spālē mētionem de quoꝝ numero fuit Haly. 6.
practice: cuius modus vt breuiter stringatur est talis. ¶ Situato
ꝓmo corpore suꝑ loco alto sedendo aliqualiter inuestigabis distin
guēdo cutem testiuꝫ in ipsum osseum a testibus: ⁊ tunc depones in
fundo burse testiculos vt magis manifestent̃ suspensoria que sunt
tumefacta: ⁊ tunc apprehende cutem testium ⁊ vasoꝝ que virge
proxima est cū digitis tuis aut ministri ⁊ fortiter illam extende ⁊
cū flobothomo scinde lato optime incidēti incisione equali in lon
gitudine vasis suspendentis: deīde excoriabis corpora que sub cu
te sunt donec vasa denudent̃: ⁊ tunc transibis per ea acum in qua
filum sericum posueris duplum ⁊ ligabis dicta vasa in duobus lo
cis scilꝫ in parte superiore ⁊ inferiore versus testiculum: dehinc in
medio illa scindes ⁊ sanguinē qui adunatus est ibidē educes: dein
de curabis locū incisum cura vulneꝝ: ⁊ hoc est cōmune varicibus
venarum pulsatiliū ⁊ non pulsatilium. Et addit ꝙ cum varices in
omnibus acciderint vasis expedit auferre ambos testes cum va
sis ⁊ postea curare. ¶ Sꝫ notate ꝙ ex his posset aliquis mēte ma
le dispōnis velle ītelligere ꝙ aliquādo in tali cura fit īcisio vniꝰ va
sis ⁊ nō alterius eiusdē testiculi: ⁊ sic ꝯñter possit testiculus rema
nere facta incisione vasis alicuius testiculi imaginando ꝙ eiusdeꝫ
testiculi multa sūt vasa sustētātia. Qui sensus nequaquā est acce
ptādus: cū vt supra habitū est in anathomia pāniculi syphac ⁊ va
sorum de mente Gal'. 14. de vtilitate particularuꝫ ⁊. d. Auicen. ca.
primo secundo tertij: lꝫ originent̃ talia vasa a pluribus ramis ar
teriarum ⁊ venarum: tamē dicti rami multipliciter cōtexuntur ⁊
in duo corpora reducunt̃: quoꝝ vnum protendit̃ ad testiculum de
xtrū ⁊ aliū ad sinistrū: vnde talis facta est cōmistio. ꝙ si velles vnū
istoꝝ ramorum incidere non posses sine alio vel alijs vt ibideꝫ di
cebat̃ ⁊ ad aliū locum recurratis pro intelligentia huius. In sum
ma igitur in cura talis hernie cum ferro opꝫ testiculū vel testicu
los abscindere: q2 si vnum tm̃ vasorum est lesum sufficit illum tm̃

admonere testiculū cuius illud vas est suspensoriū. ⁊ si ambo vasa fuerint varicata cum hac cura vtrosq; testiculos excidere oportebit. neq; dimittēdi sunt in bursa: q̄m per abscissionē vasis sustētantis per qḋ nutrimētū ēt testiculo affert subtrahit nutrimētum ab ipso ⁊ sic putrefieret: ⁊ alterū fortassis putrefaceret si sanus esset. In hoc igitur casu operādo debire bene ꝯuenit testiculi extractio.
¶ Sed notate ꝙ magistri huius artis in oib⁹ fere hernijs vt aquosa ītestinali zirbali in q̄bus vt multū nō est necessaria extractio testiculi: idē operant extrahētes vt videant aliq̄d grāde ⁊ nobile fecisse: vltra tñ īcisionē vtunt cauterio actuali ad ꝓhibitionē superabundātie fluxus sanguīs. Et ego istud laudo lꝫ Halyabas nō fecerit mētionē maxime si fiat ꝑ doctū hoiem. In hac tñ ꝑatiōe vt cōstat ꝯsiderāti est maxim⁹ timor de vita. Jō. d. A. vt supra cū cautela subterfugit hāc ꝑationē nullā de ea faciēs mētionē: maxīe q̄m cū tali hernia ⁊ si īterdū ꝓhibeat act⁹ gnōnis vt supra visuꝫ est: tñ nō est de ea timor de morte sicut est in ītestinali: imo cū ea posset hō ꝑ oēm debitā etatē decurrere. Et ego pluries ex istis cognoui. Satis igit cuilibet īdiuiduo vr meli⁹ posse sese ꝯseruare q̄ꝫ sibi silr generare: vñ ꝯcludendo ꝙ sñia mea est vt nullus hac sola laborans passione huic grādi periculo se exponat. Nec silr carnosa in qua aliq̄n ad ꝑfectionē cure est silis ꝑatio necessaria. Et sic sit finis capituli qḋ non resumo ꝑꝑ ipsius paucitatem ⁊c̄.

¶ De augmēto vmbilici. Cap. 9m.

Quandoq; accidit in vmbilico augmētum qḋ est ꝺm semitam rupture note.

¶ Expeditis de duabus drijs herniaꝝ ⁊ dispōnuꝫ ipsis silium ex pte sit⁹ ipsaꝝ. s. de bursali ⁊ intestinali: iā tertio ꝓncipalr ipse ꝓsequit de tertia dria ipsaꝝ vt de vmbilicali vt de augmēto vel eminētia ⁊ tumefactione vmbilici. Et diuidit pñs ꝑs in partes tres. Q̄m ꝓmo ipse ponit cās talis augmenti. Scḋo signa. Tertio curā. Scḋa ibi (In eo qḋ est.) Tertia ibi (Ad illḋ augmētū.) ¶ Prima ꝑs pōt diuidi in q̄tuor ꝑtes sꝫ q̄tuor ꝓncipales cās q̄s adducit. 2a ibi (Et qñq; est.) 3a ibi (Et qñq; fit.) 4a ibi (Et quandoq; fit cā.)
¶ De ꝓma ꝑte dixit ꝙ qñq; accidit in vmbilico augmētū qḋ ē ꝺm semitā rupture note. s. ꝑ rupturā syphac iuxta vmbilicuꝫ: vñ recipiunt ītra myrach supra syphac zirbus aut ītestina: ⁊ hec est vna cā augmēti. Notādū ē ꝙ Iō. d. A. appellat augmētū factū ex ruptura pāniculi fieri ꝺm semitā rupture note: q̄ꝛ supra herniā bursaleꝫ factā ꝑ rupturā pāniculi ꝓncipalissime cadit hoc vocabulū ruptura ⁊ supra alias hernias cadit ꝑ viā silitudis: vñ alie hernie dicunt rupture ꝓ quāto ad talē appentiā vt tumefactionē adducunt sicut ⁊ ipsa hernia facta ex ruptura quātūcūq; in alijs nulla fuerit ruptura: ⁊ iō talis ruptura dr nota: q̄ꝛ famosa ⁊ principalissima: ⁊ sic est lrā clara ꝓme ꝑtis. De scḋa ꝑte dixit assignādo aliā cām.

¶ Et qñq; est ꝺm semitā hydropisis ita vt aggreget in illo loco solo humiditas aut vētositas. Et qñq; fit cā vene aut arterie faciētis currere ad ipm san. Et qñq; fit cā apātis duri aut additione carnis sub cute.

¶ Notādū ꝙ sicut hoc nomē hydropisis ꝓncipalissime dr de aquosa vel tympanite vt alibi ē vidēdū ⁊ nō de hyposarcha: ⁊ q̄libet illarū fit ex multiplicatiōe aquositat̄ vel vētositat̄ vel vtrinsq; ītra ꝯcauitatē syphac ⁊ ītestinoꝝ: vñ facta aggregatione ipsaꝝ vel per viā resudatiōis aliūde vl ꝑ viā rupture pori euritides vl alia cā alibi vidēda fit extēsio ipsi⁹ syphac in sursuꝫ ⁊ eleuat myrach totuꝫ ⁊ ꝯñter fit augmētū totius vētris: ita si hmōi aquositat̄ vel vētositatis fiat aggregatio in illo solo loco. s. in ꝯcauitate vmbilicali ita vt illi⁹ ꝑtis fiat extēsio ⁊ eleuatio sicut toti⁹ vētris fit eleuatio ī hydropisi dicet augmētū vmbilici ⁊ nō hydrops: iō notāter dixit ī illo loco solo: q̄ꝛ cū eleuatiōe illi⁹ ꝑtis stare pōt aliaꝝ ꝑtiū vētris debit⁹ situs. ꝙ āt aliq̄ cāe ꝓductiue aquositat̄ in tota ꝯcauitate media vñ fit hydrops possint vel sibi silēs ꝓducē aquositatē vel vētositatē in illa sola ꝯcauitate vmbilici: manifestū ē ꝯsiderāti ⁊ sic ē clara lrā: fit & ꝺm semitā hydropisis ⁊c̄. Dixit 3o adducēdo aliā cām gñalē huius apparētie. Et qñq; fit. clara est lrā: q̄ꝛ ꝑ rupturā vene aut arterie in illo loco ⁊ recepto ipso sanguīe in illa ꝯcauitate ītumescere pōt dict⁹ loc⁹: ⁊ sic appellari pōt ꝑꝑ istā cām augmētū vmbilici ⁊c̄. De vltīa ꝑte dixit. Et qñq; fit ⁊c̄. Notate ꝙ ēt ex apāte nō duro vt flatico fieri pōt augmētū vmbilici sicut ēt ex duro: ⁊ iō credo ꝙ ꝑ hoc qḋ dixit ex apāte duro voluit ēt ītelligi apā nō durū. vel dicat ꝙ ēt durū mag̃ aptū ē facē talē eminētiā in tāto ꝓcise situ q̄ꝫ molle: q̄ꝛ molle magis est aptū spargi ad maiores dimēsiōes q̄ꝫ durū: iō ab ipso molli nō sic debebit denoīari augmentū vmbilici sicut ab ipso duro. Iste modus hꝫ īstantias: iō mag̃ ꝯfido in ꝓ. Quib⁹ aūt modis gñari ibidē possint talia apāta vel ēt caro addita dicat: ꝙ q̄b⁹ modis pñt alibi gñari: ita ēt ⁊ ibi pñt gñari; ⁊ sic pꝫ sñia hui⁹ ꝑui ca. vt ꝙ ponit q̄tuor cās talis augmēti. Pria est ruptura syphac vñ ꝑ exitū ītestinoꝝ vel zirbi fit tale augmētū. Scḋa est multiplicatio aquositatis vel vētositatis in illo loco solo ꝺm semitaꝫ hydropisis. Tertia est ex fluxu sanguinis ⁊ adunatiōe ipsius in loco ꝑꝑ rupturā vene vel arterie. Quarta est apā duruꝫ supple aut molle aut generatio carnis addite in illo loco ⁊c̄. legatis per vos lrām ⁊c̄.

¶ De signis. Cap. 10m.

In eo q̄ est cā egressionis zirbi aut ītestini signum est ꝙ color corporis est color ipsius ⁊ fit locus diuersus ⁊ ꝓprie in ruptura ex ītestinis ⁊ associat rupture ex ītestinis dolor q̄daꝫ ⁊ occultat cū p̄mit vt occultet. Et qñq; occultat cū rugitu ⁊ addit ei administratio mollificātium scilꝫ ex balneis ⁊ inunctione ⁊ motus magnitudine.

¶ In isto cap. ponunt signa cārū augmēti ipsi⁹ vmbilici: ⁊ diuidit ī q̄tuor ꝓncipales ꝑtes ꝺm ꝙ ponit signa q̄tuor ꝓncipaliū cāꝝ q̄ sup numerabant. Prio ponit signa augmēti facti ex ruptura syphac. Scḋo ipse ponit signa facti sꝫ semitā hydropisis vt ab humiditate vl vētositate. Tertio facti ex sanguīe ⁊c̄. Quarto facti ex carne addita vel apāte. 2a ibi (Et illud qḋ est.) 3a ibi (Et qḋ est ex sanguīe.) 4a ibi (Et qḋ est ex natiuitate.) ¶ De tota ꝓa ꝑte ponēdo signa zirbalis ⁊ ītestinalis ꝑ rupturā differenter ab alijs causis distiguēdo ēt īter se dixit. In eo qḋ ē cā egressiōis zirbi aut ītestini signū est ꝙ color ē color corꝑis ipsi⁹: ⁊ fit loc⁹ diuersus ⁊ ꝓprie ī ruptura ex ītestis ⁊ associat rupture ex ītestis dolor q̄dā ⁊ occultat ⁊ cū p̄mit vt occultet: ⁊ qñq; occultat cū rugitu. ⁊ addit ei. s. augmēto vmbilici ī magnitudīe admīstratio mollificātiū ex balneis ⁊ inūctiōe ⁊ mot⁹ magnitudine. ¶ Pro ītellectu hui⁹ ꝑtis attēdēduꝫ ꝙ. d. A. ponit hic q̄dā signa cōia zirbali ⁊ ītestinali ⁊ q̄dā q̄b⁹ distiguūt. Prio dixit ꝙ color ē color corꝑis ipsi⁹ ītelligat. s. corp⁹ ipsi⁹ īfirmi: ⁊ hoc ē cōe q̄ꝛ ītestinali ⁊ zirbali nō variat color cut̄ ipsi⁹ vmbilici colore ꝑtiū circūstātiū cū eodē colore colorificēt sicut cut̄ myrach. sec⁹ ē aliq̄n ī aq̊sa sanguinea vel apā: vt pꝫ. Dixit 2o ⁊ fit loc⁹ diuersus. s. in tactu q̄ꝛ inēq̄lis ꝑꝑ īeq̄litatē ipsoꝝ zirbi vl ītestioꝝ. ⁊ sup. tñ leuis ī tactu: ⁊ hoc ē ēt cōe ꝑ hoc ꝙ ē leuis distiguit ab apōsa ⁊ carnosa: ⁊ ꝑ hoc ꝙ ē diuersus distiguit a sāguīea ⁊ a pēdēte ab hūiditate vl vētositate: ꝯñter ponēdo signa distictiua īter se ⁊ sūt ēt supra posita ī ca. signoꝝ rupturaꝝ in cōi dixit: ⁊ ꝓprie ī ītestiali sup. ē diuersitas ī tactu q̄ꝛ maior. s. q̄ꝫ ī zirbali ꝑꝑ maiorē ipsoꝝ ineq̄litatē ⁊ eminētiā ⁊ depressionē: ⁊ associat rupture ex ītestis dolor q̄dā: ⁊ sup. nō sic in zirbali: q̄ꝛ sūt mēbra mag̃ sensibilia in q̄b⁹ ēt vtplm claudit vētositas extendēs: ⁊ nō sic ī zirbo: vl q̄ꝛ cū recipiunt ītra orificiū rupture syphac ⁊ ipsoꝝ corpulētia ⁊ ineq̄litate maiore q̄ꝫ in zirbo fit dilatatio ipsi⁹ orificij ⁊ soluo ꝯtinui saltē maior q̄ꝫ ī zirbali: ⁊ sic fit dolor saltē maior: ad hoc ēt iuuat vētositas: aliq̄n īpetuose mota ꝑ ītestinū ⁊c̄. vñ ī zirbali lenitate ipsi⁹ fit penetrās orificiū syphac siue ipsi⁹ dilatatōe ⁊ sic nō fit dolor neq; ex ꝑte ipsi⁹ ꝑꝑ nō īcludi ī ipo vētositatē sicut in ītestino: neq; ex ꝑte dilatatiōis orificij pāniculi: vbi e͡ꝫ in ītestinali fit duplr dolor vt pꝫ. Et addit ⁊ occultat cuꝫ p̄mit vt occultet sup. eminētia vmbilicalis ab istis causis: ⁊ istud ē signū cōe ꝑ qḋ ista rupture distinguit ab alijs oib⁹: q̄ꝛ aliq̄n cōpressiōe decenti a medico facta illa mēbra recipiunt ītra syphac in situ ꝓprio: ⁊ sic in totum occultat augmētū. nō sic āt occultāt cōpressiōe apōsa carnosa aq̊sa sanguinea ⁊c̄. vt pꝫ. Et addit qñq; occultat cū rugitu: q̄ꝛ in reducēdo ꝑcipit son⁹ obtusus ⁊ hoc est signū ꝓpriū ītestialis distiguēs a zirbali ꝑꝑ īclusaꝫ vētositatē cū aq̊sitate ītra ītestinū ⁊c̄. ꝯñter subdit ⁊ addit ei. s. augmēto vmbilici ī magnitudīe admīstratio mollificātiū ex balneis ⁊c̄. Et hoc est signū cōe distinguens ab alijs: q̄ꝛ ꝑ talia mollificantia ⁊ relaxātia ampliat orificium: vel saltē fit obediēs dilatationi vt exeāt zirbus vel ītestina. mollificant ēt ligamēta taliū mēbroꝝ: vnde habilius possunt extra syphac extēdi: ⁊ sic auget augmētū vmbilici. nō sic aūt fieri pōt in alijs causis: vt pꝫ cōsiderāti. Addit vltio ⁊ motus magnitudinē sup. efficit in augmēto in istis causis nō sic in alijs vt pꝫ saltem appenter ⁊ subito.

¶ Et illud qḋ est ex humiditate nō reducit cōpressio ⁊ est lene cuius quātitatē nō alterat compressio facta cā occultationis: ⁊ est color eius color corporis.

¶ Pōit 2o ꝓncipalr signa pēdētia ab hūiditate ꝑ modū hydropisis ibidē aggregata. Et dixit ⁊ qḋ ē ab hūiditate ñ reducit cōpressio: iō sup. si cū vno digito cōprimit in alia ꝑte eleuat: qḋ nō fit in zirbali vel ītestinali: q̄ꝛ ī totū occultat: ⁊ cā ē clara. Et addit. Et ē leue sup. in tactu respcū ītestīalis ⁊ zirbalis quoꝝ tact⁹ ē diuersus vt supra dicebat. Addit ēt mag̃ declarādo ꝙ paulo añ dixit de occultatiōe per cōpressionē cuius quātitatē. s. augmenti nō alterat. s. in totum

occultādo

occultādo cōpressio facta cā occultatiōis.i.leuit tractādo ⁊ cōprimēdo: qꝛ posset ita violēta fieri cōpressio vt ꝑ illā rūperet syphac itrisecū: ⁊ tūc humiditas tumefaciēs īgrederet ꝯcauitatē iter syphac ⁊ itestina: q̄ posito totū augmētuꝫ occultaret sicēt in zirbali vel itestinali. Sꝫ talis cōpressio violēta nō fit cā occultatiōis vt pꝫ: iō notāter dixit facta cā occultatiōis. Et est color eius color corporis differēter.s.a sanguinea. Et sic est lr̄a clara. legite lr̄am vos.

¶ Et qđ est ex vētositate est leui⁹ ⁊ nō min⁹ expellēs qꝫ illud qđ est ab hūiditate ⁊ est ei sonus tympani ⁊ vox.

¶ Ponit ꝯsiter signa vētose differēter marie aquosa: ⁊ hoc iō facit qꝛ cū illa magnā hꝫ ꝯformationē respcū aliaꝝ. cōicāt.n.in hoc ꝙ tact⁹ ē leuis ⁊ ꝫm hoc distinguunt ab itestinali vel zirbali: ēt ꝑ hoc qđ nō occultant cōpressione ꝫm modū expositū in quo cōicāt: distiguunt ab illis. ꝑ hoc aūt qđ color istaꝝ est color corpis distinguūt a sanguinea vel forte ēt ab apostemosa. ponēda igit sūt signa qbus iter se distiguant. dixit ꝗ ponēdo ista signa. Et qđ ē ex vētositate ē leui⁹ ⁊ min⁹ expellēs qꝫ qđ ex humiditate. dixit p̄ leui⁹: qꝛ in mā humida verisil'r repit difformitas in ꝑtib⁹ tāta quāta nō repit in vētosa. ⁊ iō min⁹ leuis est tact⁹. dixit ēt ⁊ min⁹ expellēs.i. min⁹ extendēs: itelligat quātū ad extēsionē pluriū ꝑtiū: qꝛ pauciores ꝑtes vmbilicales extēdunt in vētosa qꝫ in hūida: lꝫ forte in vētosa augmētū fit mag̃ eleuatū qꝫ in humida: q̄re humiditas lubricādo in pl'es ꝑtes discurrit vbi vētositas aerea petens exitū mag̃ eleuat: iō dici pōt satis large ꝙ augmētū vmbilici ex vētositate est itēsiue mai⁹ ⁊ ab hūiditate extēsiue. Addit ponēdo signū claꝝ distictuꝫ. Et est ei sonus tympani ⁊ vox.i. q̄si vox: qꝛ aliqñ ꝑtractādo cū digitꝭ in ventosa fit sonus q̄si dearticulatus ⁊ nō sic in aq̊sa: imo si cū vētositate ꝯiūgat humiditas fit son⁹ obtusus ⁊ nō clarus ꝑꝑ nō sic posse ventositatē diuidi in paruas ꝑtes sicut si sola eēt. de hoc habetꝭ determinationeꝫ a.d.A.13.tertij.trac.5.c.de rugitu.⁊.z.thegni de signis cāne.⁊ a doctoribus ibidē. Et sic est lr̄a clara. Legatis ipsam.

¶ Et qđ est ex san. est sanguinei coloris ⁊ nigri.

¶ Postea ponit signa sanguinee ⁊ verba sunt clara. Lege.

¶ Et qđ est ex natiuitate carnis aut duritie ē graue durum cuius occultatio nō est sicut occultatio alioꝝ.

¶ De vltima ꝑte ponendo signa facte a natiuitate carnis vel apāte dixit. Et qđ est ex natiuitate carnis ⁊c̄. ¶ Pro verificatione ꝑtis p̄ attēdēdū ꝙ si vellemus verificare illā ꝑticulā graue respectu ventosi tm̄: de quo imediate añ fcā ē mētio ꝙ lr̄a est clara: qꝛ in vētoso nō ē grauitas sꝫ extēsio. Sꝫ si debeat verificari respcū aliaꝝ oium vt aq̊se itestinalis ⁊ zirbalis opꝫ addi ceterꝭ parib⁹.s. stāte eq̄li eminētia vel augmēto in istis oib⁹: maior.n.ē grauedo i apōsa vel carnea qꝫ in aliq̄ aliaꝝ: cū in istis duab⁹ sub eq̄li extēsiōe plus de mā cōtineat grauitare faciēs vt pꝫ: al'r nō eēt veꝝ: qꝛ staret oppositū vt pꝫ ꝯsiderāti. ¶ Scđo notādū circa illud verbū ei⁹ occultatio nō est sic̄ occultatio alioꝝ. rō hui⁹ dicti sumit ex hoc: qꝛ in itestinali ⁊ zirbali aliqñ in totū fit occultatio vt supra dicebat: ⁊ in istis nō cū talis caro addita vel apāa nō recipiat itra syphac. nō ēt in istis fit occultatio sicut in aquosa vel vētosa: qm̄ cōpressiōe facta cuꝫ digito i aliq̄ illaꝝ q̄libet illaꝝ obedit depssiōi illi⁹ digiti: ⁊ si alie ꝑtes mag̃ eleuent ad dr̄iam ꝑmaꝝ: in carnea v̊o vel apōsa nō fit talis occultatio: qꝛ pars supposita digito cōprimēti nō obedit depressioni: qꝛ dura. vel si pur aliq̄liter est obediēs: nō tñ sic̄ aquosa vel vētosa in qbus est minor resistētia: ⁊ sic nō fit in istis occultatio sic̄ est occultatio in alijs vt pꝫ itelligēti: ⁊ sic habetꝭ totā lr̄aꝫ clarā: ꝑ vos legite: ⁊ ꝯsiter claꝝ capl'm. Ubi in sūma posuit p̄ signa itestinalis ⁊ zirbalis differēter ab alijs. nā ꝑ h̄ ꝙ color ei⁹ est color corpis distiguit a sanguinea: ⁊ ꝑ hoc ꝙ loc⁹ est diuersus in tactu distiguit ab aquosa ⁊ vētosa. ⁊ ꝑ hoc ꝙ occultat cū ꝑmit distinguit a carnea ⁊ apōsa. posuit ēt signū distictiuū iter se qꝛ in itestinali ē dolor q nō ē in zirbali: ⁊ ēt cū fit reductio in itestinali qñqꝫ fit rugit⁹ ⁊ nō in zirbali. Posuit scđo signa ab hūiditate. p̄ ꝑ h̄ ꝙ tact⁹ est leuis: ⁊ sic distinguit a ꝑmis: ⁊ ē color sil'is colorꝭ corpis: ⁊ sic distiguit a sanguinea cū qua in alijs marie cōicat: ⁊ ipsi⁹ nō fit occultatio cū ꝑmit cā occultatiōis ꝫm modū expositū. ⁊ ꝫm hoc ēt a ꝑmis distiguit tñ digito deprimēti cedit ꝫm illā ꝑtē ꝫm quā occurrit. ⁊ sic distiguit a carnea vl' apōsa. Posuit tertio signa vētose distiguēdo ab humida cū qua in multꝭ cōicat qb⁹ distiguit ab alijs sic̄ in ipsa humida. Dixit ꝙ tale augmētū ē leui⁹ in tactu qꝫ aquea ⁊ min⁹ expellēs exponebatur min⁹ extēdēs: qꝛ pauciores ꝑtes myrach eleuās: lꝫ forte forti⁹ eleuaret vt dicebat. ⁊ fit ei.s. in cōprimēdo son⁹ tympani ⁊ sic̄ vox: qꝛ son⁹ fere dearticulatus ab aiali. Dixit ponēdo signa sanguinee. Et qđ est ex sanguine est sanguinei coloris ⁊ nigri: qꝛ ille sanguis ibidē extra vasa ꝓpria est in via putrefactiōis: ⁊ sic denigrat. Dixit vltio de carnea vel apōsa ꝙ est cū grauitate respcū vētose vel ēt respcū oiuꝫ aliaꝝ posita eq̄li extēsiōe ⁊c̄. vt dicebat ⁊ cū duritie:

⁊ ꝙ ei⁹ occultatio nō est sicut alioꝝ occultatio ad modū supra positū: qꝛ fere nō obedit compressioni digitoꝝ: ⁊ sic finis ca. signorum.

¶ De cura. Cap. ii^m.

AD illud quod est ex apertione vene pulsatilis ⁊ nō pulsatilis aut vētositate curandum non opꝫ te laborare. Qꝛ si laboraueris ad illud cōsequetur te vt labores ad incidendum ⁊ suendum. Reliquorum autem curatio est vt facias egrum surgere ⁊ precipias ei vt ostendat ventreꝫ suum ⁊ retineat anhelitum suum tandiu donec appareat augmētum. Cum ergo apparuerit fac in circuitu eius circulū vt sit distinctū: deinde resupina eum non super circulū post separationē eius cū vncino ⁊ fac operationem super myrach solū ita vt non accipias qđ sub ipso est: ⁊ itromitte in eo acū cum filo taliter vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde perfora tali perforatione vt discooperiat ab eo qđ est sub myrach solum. Si ergo est sub eo intestinū expelle itestinū ad iferiora: ⁊ si est zirbū extende ipm̄ ⁊ incide lacertum: deinde sue locū disruptum cum filis oppositis duris extēsis adinuicem ⁊ stringe ipm̄ super alchatin ⁊ sue eū ⁊ dimitte filis. iiij. capita considerando vt cadat ad lacertum ⁊ consolida residuū ⁊ stude vt cōsolides ita vt profunde remaneat ⁊ nō excedēs ad exteriora ita vt sit nō fedum.

¶ In hoc ca. ipse ponit curā augmēti vmbilici marie facti ꝑ rupturā pāniculi nō faciēdo mētionē de augmēto ab aquositate neqꝫ ab apāte vel carne addita: ⁊ hoc fecit qꝛ curatio pēdēs ab humiditate satꝭ hēri pōt ꝑ ea q̄ supra dicta sūt late de hernia aquosa siue cū medicis siue cū bezel. De facta v̊o ab apāte vel carne addita ēt nō ponit curā cū se remittat ad ea q̄ sūt dcā supra in ca. de ramice carnis ⁊ varicose. ⁊ ad illud capl'm ꝓ his recurratꝭ. Spāl'r igit ipse facit mētionē de trib⁹ spēb⁹ vt de sanguinea vētosa ⁊ zirbali vel itestinali. Et duo facit. Qm̄ p̄ ipse ponit vnū canonē quodāmō excusatiuū a lōga ꝑtractatiōe de cura augmētatiōis vmbilici ex aꝑtione vene ⁊ vētose. Scđo ipe ponit spālē modū chirugicū obseruāduꝫ in cura itestinalis vel zirbalis. Scđa ꝑs icipit ibi (Reliquoꝝ āt ⁊c̄.) De p̄ª ꝑte dixit. Ad illud.s. aug. qđ est ex aꝑtiōe.s. orificioꝝ vene pulsatilis: aut nō pulsatilis: aut vētositate curādū nō opꝫ laborare. Qꝛ si laborauerꝭ ad id ꝯsequit te vt labores ad icidēdū ⁊ suendū vt teneat. ¶ Notandū ꝙ ista littera pōt dupliciter legi. Uno modo vt intelligat nō oportet te laborare in curatione.i. vehemēter ꝯderare ⁊ speculari de nouo modo curationis in augmento facto ex aꝑtione vene ⁊c̄.s. sanguineo vel in vētoso: qm̄ supple modus est facilis ad curādū: ⁊ iā supple latus supra in ca. de cura rupture vētositatis: qꝛ in istis cū eisdē medicinis perficiet curatio.s. cum subtiliātibus ⁊ resoluētibus ⁊ ꝫm istū modū est itroducta lr̄a vt sit canō excusans a lōga ⁊ exq̄sita ꝑtractatiōe de hac cura. Et addit ꝙ si laboraueris.i. si sit expediens alius modus cure ab eo q in loco allegato dictus est: qꝛ.s. illa nō suffecerint marie in sanguinea sequet te vt labores.i. oportebit ad icidenduꝫ ⁊ suendum: qm̄ stāte multo sanguine ibidē congregato fortassis remedia resolutiua nō sufficient: sed expediet icidere myrach ⁊ ipm̄ sanguinē extrahere: deide suere ⁊ erit facta cura sine alia exquisita opatione: ⁊ sic nō opꝫ multū in hoc cap̄. laborare ad dandū nouum modum in cura talis augmēti. Alius sensus pōt esse talis vt velit.d. Auicē. in his verbis reddere medicū cautū in opere.s. ad sibi insinuādum vt nō laborēt cū medicinis localibus in cura harum dispōnuꝫ: qꝛ esset frustra laborare cū medicinis: qm̄ verisimile est ꝙ talis mā sanguinea ibidē aggregata nō sit medicinis resolubilis ēt si ventositas fuerit tanta vt faciat manifestū aug. vmbilici iā erit signū ꝙ talia mēbra sunt multū debilitata: ⁊ sic cum medicinis curari nō poterit: ⁊ ideo non oportet te medicū laborare in cura cū medicinis: qꝛ inanis eēt operatio. ꝙ si laboraueris ad id.i. si itendas laborare ad curam tūc cōsequet te ⁊c̄.i. oportebit laborare ad incidendum ⁊ suendum sup. cū flobothomo in sanguinea ⁊ cum bezel in ventosa vt dicet in fine cap̄. lꝫ Halya. prohibuerit ferruꝫ in sanguinea. Primus tñ modus ⁊ si videat magis artificiosus mihi tñ est magis gratus: legatꝭ lr̄am ꝫm modum qui nobis magis placet ⁊ erit clara littera.

¶ Cōsequēter ipse ponit modū chirugicū cure augmēti ex ruptura syphac ꝓpter exitū itestinū aut zirbi: ⁊ ponit verba satis dura ad

itelligēdū: silr ⁊ alij auctores q de hoc casu faciūt mētionē qꝛ pauci faciūt. ¶ Sed ex verbis hic do. Auic. ⁊ Halya. 9. ca. practice pōt colligi modus sub hac forma. precipe īfirmo vt surgat ⁊ stet rect⁹ ⁊ extēdat se in posteri⁹ quātū pōt ⁊ ꝯtineat anhelitū tā diu donec bn̄ cōprehēdat talis eminētia: q cū tibi manifesta fuerit fac in circuitu eius eminētie circulū cū atramēto vt sit distinctū. i. distincte cognitū ipm augmētū: deide resupina eū supra dorsum ⁊ nō super circulū. i. nō sup myrach anterius: ⁊ liga ipm taliter. i. totaliter cū institis vt se mouere nō possit cū opatione feceris: aut habeas homines fortes ipm tenētes per caput ⁊ brachia ⁊c. Et tūc icide cuȝ flobothomo p totū circulū quē fecisti cū atramēto circūquaqꝫ leuiter: tn̄ ita vt nō icidas aliqd de eo qd est sub myrach vt syphac vel aliud: deide fige in medio ipsius myrach circūcisi vncinū ⁊ ipm myrach subleua ⁊ alius minister eū teneat sic subleuatuȝ. Caue tn̄ cū figis vncinū ne ꝓfundes in fixione vt nō tāgas aliqd qd sit sub myrach. s. zirbū aut itestinū: ideo dixit. Post separationē eius cuȝ vncino sup myrach ⁊c. Deide accipe duas acus longas sm quātitatē ipsius ptis myrach circūcisi ⁊ plus ⁊ itromitte in vnamquāqꝫ acū filū duplicatū ⁊ tortū aut chordulā de syrico ⁊ itromitte vnā de ipsis ex vna pte myrach vicina icisioni quā fecisti: ⁊ fac eā penetrare sm rectitudinē in partē sibi oppositā: deide itromitte eodē modo aliā acū in puncto quadrature circuli: iuxta ēt icisionē: ⁊ fac silr penetrare in ptē sibi oppositā ita vt obuiēt sibi fila eaꝝ sm figurā crucis: ⁊ itromissio ipsaꝝ acuū sit sub ipso myrach solū ꝯsiderādo ne acus obuiet alicui de corporibus ꝯtētis sub myrach. s. syphac nec zirbo vl itestino. Et ad hūc pcipuū finē fixus est vncin⁹ in myrach vt subleuet hora talis opatiōis: subleua igit eū cū vncino cū operaris ne acus ꝑueniāt ad aliqd mēbroꝝ iferiorum ꝯnter extrahe acus ex oppositis ptibus ⁊ dimitte ptes equales fili pendētes vl chordule: deide liga cū eis ligamēto forti ⁊ nodabis nodo currēti vt cū velis denodare possis facile: ⁊ fac vt cadat ligatio ad lacertū. i. iuxta lacertū quāto plus fuerit possibile. Facto nodo pdicto icide ex vna pte illius ptis myrach circūligate faciēs scissuraȝ tāte quātitatis qꝫ p eā possis itromittere digitū tuū indicē: ⁊ itromitte ipm per eā: ⁊ quere an iueneris zirbū an itestinū cū filo ligatū. qꝫ si iueneris illic itestinū solue ligaturaȝ: ⁊ in hoc tibi seruit qꝫ nodus factus fuerit currēs: ⁊ ipelle itestinū ad anteriorē ventris: deide stringe filū nodo firmo. Si āt iueneris zirbū nō repellas ipȝ iferius vel iterius: sed liga ipsum ⁊ amputa qd supeminet ex eo ⁊ sue: ⁊ qꝛ ibi sūt vene magne aut arterie cauēdo fluxū sanguis ⁊ cauterizādo si necium fuerit. Deide dimitte locū ligatuȝ stricte donec mortificet caro ipsa ligata ⁊ cadat p se ipsam aut incide ipsam qn̄ subtiliat ⁊ mortificat: deide cura locū cuȝ eo qd opȝ ex vnguētis ⁊ ⁊ alijs donec ꝯsolidet. Caue tn̄ vt itellexit tex. in fine ne fiat cōsolidatio dū vulnus adhuc fuerit ꝯcauū ⁊ nō sufficiēter repletū ne remaneat cicatrix ꝯcaua. Silr stude vt ꝯsolides anteqꝫ sit ꝓcedens ad exteriora: ne fedū remaneat supeminēs reliquo vētri. Et istum modū voluit itelligere. d. A. in verbis suis si diligēter ꝯsideraueris: ⁊ cū his dictis legi pōt littera clare. lege eā. Reliquoꝝ āt curatio. s. factoꝝ p rupturā pāniculi est vt facias egrū surgere: sup. si est sedēs: ⁊ pcipias ei vt extēdat vētrē suū. s. declinādo se. s. sm caput in posterius ⁊ retineat anhelitū suū tādiu donec appareat augmētuȝ s. pfecte: qꝛ sm istū modū melius manifestabit. Cum g apparuerit fac in circuitu eius. s. augmēti circulū sup. cū atramēto vt sit distictum. i. vt pcise sciat locus rupture: deide resupina eū. s. īfirmū nō sup circulū: qꝛ nō supra vētrem: sed supra dorsum: ⁊ sup. ꝯnter ipsum ligabis sm modū dictū. Addit post separationē eius cū vncino pponat ibi nota copulationis: ⁊ vt sit pars satis pncipalis vt ligat sic hoie sic ꝯstituto ⁊ ligato. ⁊ post separationē. i. eleuationeȝ partis myrach circū icise cū vncino ifixo in tali pte leuiter: ita vt nō accipias vel tāgas cū vncino qd sub ipso est de corporibus: tūc itromitte in eo acuȝ cum filo. s. in pte myrach vicina icisiōi taliter sup. artificiose laborando vt nō obuiet. s. acus corpori sub ipso: qꝛ nec zirbo ⁊c. ⁊ sup. ligabis sm modū dcm̄ supra cuȝ filis duaꝝ acuū. deide pfora tali pforatione. s. faciēdo icisionē ptis ligate vt discoperiat ab eo. s. saltē per itromissionē digiti in scissuram. qd est sub myrach solū. s. tm̄ pcise fiat icisio vt manifestet qd ē ⁊c. ⁊ nō plus. Si ergo est sub eo itestinū sup. ligatū dissolue ligaturā ⁊ expelle itestinū ad iferiora. s. itra syphac. Et si est zirbuȝ extēde ipm ⁊ icide lacertū. i. iuxta lacertū qꝫtomagꝫ est pole cauēdo. s. venas magnas vel arterias pp timorē fluxus sanguis. deide sue locū disruptuȝ. i. firmiter stringe ⁊ liga ligamēto forti cū filis oppositis duris extēsis adiuicē. Ecce quō inuit modū ligationis supra positū ⁊ stringe ipȝ sup alchatim: dixit littera exterior vētrē ⁊ est clarum ⁊ sue eum. i. noda cū firmo nodo: ⁊ dimitte filis quatuor capita. s. ad scindendū qn̄ erit facta putrefactio ptis circūcise: ⁊ tūc cadēt ipsa capita filoꝝ: cōsiderādo vt cadat ad lacertū. i. iuxta lacertū quātū est pole: sup. ipse nodus tanqꝫ circa ptē firmiorē: ⁊ ꝯsolidādo residuuȝ sup.

cū vnguētis ⁊ alijs sup. facta remotione illius ptis myrach circūcise. Et stude vt nō ꝓfunde remaneat: sup. ipsa cicatrix pp turpitudinē cure. Et nō ꝓcedens ad exteriora. i. neqꝫ etiā sit supeminens alijs ptibus vētris: qꝛ ēt eēt fedū. Et sic habetis lrām clarā. Aliqui tn̄ moderniores breuib⁹ se expediūt de hac cura dicētes qꝫ signato loco ⁊ ligato patiēte istitis ponat minister digitū suuȝ sup locuȝ rupture tenēdo firmiter vt nō exeat itestinū aut zirbū: ⁊ tunc icide cū pilo cutē myrach sup loco totā eqliter donec ꝑuenias ad rupturā syphac: ⁊ ea iuenta sue syphac sm modum q dat cōiter in cura vulnerū myrach penetrātiū: ⁊ postea silr curant cura illoꝝ: hec tn̄ sunt apud exptos chirugicos notissima: ⁊ si dicta difficilia videāt.

¶ Ventosi aūt regimen iterum est albezel ⁊ icisio ⁊ cōtusio post illud sm modum qui dictus est.

¶ Cōsequēter. d. A. in vltimis verbis ca. dixit: ventosi aūt regimen sup. vltra medicinas locales iteꝝ est albezel. i. pforatio cū stilo acuto vel flobothomo. ⁊ icisio. i. cū rasorio. ⁊ cū suitio post id sm modū q dictus est. Clara est lrā: ⁊ sic hētis finē ca. qd nō expedit epilogare: cū fere in toto agat narratiue de modo chirugico obseruando. Et ꝯnter habemus finē totius tractatus de rupturis ⁊ dispositionibus eis similibus: de quo in ifinitum altissimo gratias ago: ⁊ precor vt futura mea apte disponat ⁊c.

¶ De gibbositate ⁊ vētositate gibbositatis. Cap. 12[m].

Gibbositas ē remotio spōdiliū: aut ad iteriora dorsi aut ad anteriorē ptē. Et est gibbositas anterioris quā qdā nomināt arcuationē: ⁊ qn̄ accidit cū cōitate ossiū cassi noiatur concauatio ⁊ arcuatio: aut ad exteriora dorsi ⁊ est gibbositas posterioris aut ad latus ⁊ dicit contorsio.

¶ Hec est secūda ps pncipalis huius primi tractatus que sic cōtinuat ad precedentem. Nam postqꝫ in pma parte determinauit de egritudib⁹ eueniētib⁹ ex nocumēto in syphac ⁊ qbusdā alijs egritudinib⁹ pdictꝭ silib⁹: iā 2° determinat de vno nocumēto eueniēte ex qdā mala dispōne ptiū dorsi ⁊ spōdiliū ei⁹. s. de gibbositate. Et diuidit pn̄s ps in tres ptes pncipales. Qm̄ p ipse determinat de ipsa gibbositate quātū ad cās. Scdo de signis cāruȝ. Tertio de cura. 2ª ibi (Facte a causis ⁊c.) 3ª ibi (Humide qdeȝ ⁊ sicce curatio.) Pn̄s ca. ēt pª diuisiōe diuidit in tres ptes. Qm̄ p declarat qd nois vere gibbositatꝭ ⁊ sibi siliuȝ dispōnū. Scdo ponit cās ipsaꝝ. Tertio ponit qdā ꝓnostica. 2ª ibi (Et cāe ei⁹ aut sunt ⁊c.) 3ª ibi (Et gibbositas qdē.) De pª pte dixit qꝫ gibbositas est remotio spōdiliū: aut ad anteriora dorsi aut ad anriorē pteȝ. ⁊ idē est. ⁊ est. i. vocat gibbositas anrioris quā qdē noiant arcuationē. Et qnqꝫ accidit cū cōitate ossiū cassi ⁊ noiat ꝯcauatio ⁊ arcuatio: aut ad exteriora dorsi: sup. est remotio spōdiliū ⁊ ē gibbositas posterioris. i. sic noiat. aut ad lat⁹: sup. est remotio ipsoꝝ spōdiliū ⁊ dicitur ꝯtorsio.

¶ Pro itelligentia ergo generali ca. est p prenotandū qꝫ certi spondiles debito mō situati ⁊ ordinati ꝯstituūt quoddam mēbrū organicū quod per aggregationē ipsoꝝ cum tali ordine dicitur dorsuȝ: vn̄ dorsum nō ē nisi mēbrum organicum de spondilibus ordinatis scm̄ dorsuȝ: igit in se icludit plura mēbra ossuosa: qꝛ plures spōdiles adiuicē p ꝓprias iūcturas ordinatiȝ alligatas. describit āt dorsuȝ ab illucidatore. 2. ꝓble. 14. ꝓble. sic. Est āt dorsuȝ pectoris posteri⁹: cui⁹ ptes sūt spatule due ⁊ spina. Est āt spōdilis os i cui⁹ medio est foramē p qd nucha trāsit: vn̄ nucha q ē ps cerebri trāsit p spōles colli ⁊ p dorsuȝ tāqꝫ clauis ligās spōdiles velut ligna adiuicem debite adunata: vt. 2. colli. de iuuamē. spine. i. spinalis medulle. aggregat igit dorsuȝ spōdiles oēs pter spōdiles colli q sūt septē. reliq āt sūt sexdeciȝ: de qb⁹ decē sūt spōdiles pectoris ⁊. 6. dnr spōdiles alchatiȝ q sūt vltie v̓sus caudā: sūt igit i totū vigītitres. spōdiles tn̄ pectoris. i. ille cū qb⁹ coste ꝯiūgūt ⁊ q mēbra attractoꝝ aeris cōprehēdūt sunt ille remotiōe quaꝝ fit gibbositas de qua est pn̄s smo.

¶ Scdo notādū pp v̓bū positū i rubrica qꝫ p vētositatꝭ gibbositatē itelligē dbeam⁹ gibbositatē factā ex torsiōe spōdiliū a vapore grosso i toto eleuato ꝑcutiēte ad ipsas spōdiles vel ad ligamēta ipsaruȝ: vn̄ pp vehemētē ipulsionē ad an̄ retro vel lateralr torquent: vt dixit Auēzoar. 55. thesir in. c. de epidimia. Neqꝫ mirādū vr̄ qꝫ ex vēto tātus effect⁹ q est spōdiliū remotio a situ suo causari possit cū in nālib⁹ ⁊ artificiosis. hoc manifeste ꝯtingat in nālibus pȝ in terremotu. in artificialib⁹ pȝ qm̄ posito musto in vtre: ⁊ si forti tamē sepe p ebullitionē a vētositate iclusa expellēte vel iplēte rumpit vter. Qȝ si dicat cū hec gibbositas vētositatꝭ sit vna spālis gibbositas de qua spāliter in ca. tractat sicut ⁊ de reliqs ab alijs causis: qre de hac tm̄ in rubrica facta est mētio. Dicat qꝫ de hac. d. A. ⁊ reliqui auctores fecerūt spālem mētionē tanqꝫ de illa cuius euētus non videbat possibilis sicut est de alijs vt seriose in ca. patebit.

¶ Tertio

¶Tertio spāliter notandū ꝙ oēs spondiles ꝯueniūt in multis: ⁊ in qbusdā differūt. Cōueniunt p̄mo q: vnaqueqꝫ est semita nuche ⁊ ꝑ illas nucha vsqꝫ ad caudā descēdit: vt ab ea mediātibꝰ spōdilibus ꝑ quedā ipsarū foramina exeāt nerui q a nucha originant᷑ vt sensuꝫ ⁊ motū mēbris tribuāt ⁊ maxime motū: qm̄ vt dixit .d. A. p̄ma primi doc. 5. sūma. 1. ca. 6. Si nerui oēs a cerebro nascerent᷑ eēt neciuꝫ caput multo maius eē ꝙ̄ sit ⁊ crescere ⁊ grauare supra totū corpꝰ. neruo quoqꝫ esset neciuꝫ grāde ꝑtrāsire spatiū ⁊ lōgū donec ad exteriorū finē ꝑueniret: ⁊ eēt nocumētis expositū ⁊ ad īcidēdū: ⁊ eiꝰ qdē lōgitudo ipsius debilitaret fortitudinē ad attrahēdum mēbra grauia ad sua p̄ncipalia: ideoqꝫ deus cuius nomē sit benedictū misericorditer egit faciēs ptē cerebri que est nucha ad inferiora corporis incedere sicut cānales a fonte quatenus ex ea neruoꝝ diuisiones a duobus suis lateribus ⁊ eius extremo ꝛm eius oppositionē ⁊ vicinitatē cū mēbris egrediant᷑. Et in hoc cōicat nucha cū cerebro: cū ab ea. s. originent᷑ nerui sicut a cerebro. nerui tn̄ a cerebro orti sunt magis ad sensuꝫ ꝙ̄ ad motū cū sint multū molles ⁊ passibiles ⁊ sentire stet in q̄dā pati. molle āt ē īpressionū facile receptiuū. Nerui v̄o q a nucha maxīe circa īferiorē finē eiꝰ originant᷑ cū a nucha magꝭ terrestre p̄nm sumāt sunt duriores ⁊ ad motū aptiores: ⁊ ex ꝯn̄ti q a medio originant᷑ ⁊ a nucha spōdiliū colli cū minꝰ molles sint ꝙ̄ primi ⁊ minus duri ꝙ̄ secūdi apti sunt ꝯueniēter pro sensu ⁊ motu. ⁊ hec est sn̄ia Gal'. 8. de iuuamentis mēbroꝝ. veꝝ est tn̄ ꝙ oiuꝫ neruoꝝ radix est a cerebro. vn̄. A. p̄ma p̄mi doc. vt supra ca. 1. summe tertie dixit. Neruoꝝ p̄nm est cerebrum ⁊ hoc duobus modis. qm̄ quorūdā neruoꝝ cerebrū est p̄nm suū ꝛm sui essentiaꝫ: ⁊ alioꝝ est p̄nm mediāte nucha. Septē aūt sunt neruoꝝ paria que īmediate a cerebro oriunt᷑. Nerui aūt q mediāte nucha oriunt᷑ sūt triginta ⁊ vno de paribꝰ ꝯcludunt᷑: ⁊ vnus alius est neruus sine socio remanēs: quoꝝ octo a spōdilibus colli oriunt᷑ ⁊ .xij. a spōdilibꝰ pectoris: ⁊ qnqꝫ ab īferiori pte dorsi: ⁊ tria ab ossibꝰ q̄renibus supponunt᷑: ⁊ tria ab osse caude: ⁊ ab extremitate ossis illiꝰ exit sine socio vnus vt dixit Haly. expresse. 2° theorice ⁊ reliq auctores medicine. ⁊ dixit .d. Aui. loco ibi supra. Ex neruis q a cerebro oriunt᷑ non iuuant᷑ mēbra in sentiēdo ⁊ mouendo nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ viscera īterioꝝ: alia v̄o mēbra hmōi iuuamēta nō habēt nisi ex neruis nuche. Cōicat v̄o nucha cerebro: q: sicut cerebrū claudit᷑ duabus miringis vel duobus pāniculis cooperit᷑: vno molli. s. pia mr̄e vt colligat talis pāniculus totā cerebri subāꝫ mollē exn̄te alio superiꝰ. duriori vt custodiat a circūdāte craneo q tātū distat a subtili ⁊ molli īferiore quātū sufficit suscipere ip̄m cerebrū diastolādo de spatio: ita ēt ⁊ nucha eisdē vel ꝓportionalibꝰ cooperit᷑ ꝑꝑ eosdē fines: q: tn̄ ipsa nō pulsat nō manifeste dicti distāt in spōdilibus pāniculi. Et q: vt dicit Gal'. 13. de vtilitate particu. Nullus reperibilis existit motus in ossibus capitis. In spōdilibus v̄o fortis existit motus: iō in cerebro nullū vltra grossaꝫ miringā aliud circū appositū est regimē. In dorsali v̄o tunica neruosa ⁊ fortis. s. sup. apposita est in qua īuoluunt᷑ predicte due tunice vt supra. Addit ēt Gal'. viscosus humor. i. flegmaticus huic tunice. s. neruose supeffusus fuit sicut ei q colligat spōdiles vniuersas ⁊ articulos ⁊ lingue ⁊ lanigo vrinatiuo ⁊ oibus quecūqꝫ frequēter moueri īdigētia sunt. i. supinfundit᷑ ipse flegmaticus humor ad ꝓhibēdū. s. ipsoꝝ exiccationeꝫ. Hic enī est finis summarius flegma. p̄ma p̄mi de humoribus. Ex dictis pꝫ ꝙ spōdiles nō solū cōicant in ꝯtinēdo nuchā: sꝫ ēt in ipsarū ꝯcauitate tres pāniculi ꝯtinent᷑ quoꝝ vnus ꝯtinet aliuꝫ ⁊ supra vltimū v̄sus ossa supinfusus est humor flegmaticus ⁊ hoc est oibus cōe. Cōicant. iij. in hoc ꝙ quelibet spōdilis hꝫ in creatione versus posterius quasdā eleuationes: vn̄ in qualibet vident᷑ esse sicut spine ⁊ simenia ad modū .d. Aui. ⁊ hoc facit nā q: factū est dorsum ⁊ collū quo ad ptē posteriorē sicut custodia ⁊ clypeus mēbroꝝ nobiliū q̄ sūt posita corā ipsis. ad defensionē igit᷑ fecit nā hmōi spinas posterius. facte sunt ēt cuilibet spōdili additiones quedā laterales q̄ dicunt᷑ ale p̄ter vnaꝫ dorsi que alas nō hꝫ: ⁊ ipse ēt in oibus facte sunt ad defensionē neruoꝝ ⁊ venarū quarūdā q̄ in lōgitudine corporis ꝓfundius ꝙ̄ ipse spōdiles ingrediunt᷑. Sunt ēt in q̄libet spondili quedā alia additamēta ⁊ ꝯcauitas quoꝝ additāmētoꝝ aliqua aspiciūt in sursum ad spōdilē supiorē: ⁊ aliq̄ in deorsum ad spondilē īferiorē: ⁊ obuiāt talia additamēta foramibꝰ aliaꝝ spōdiliū sursuꝫ vel deorsuꝫ vt ꝯtinuitate iūcturali ordinēt᷑: ⁊ iō talibꝰ additamētis vndiqꝫ inherēt ligamēta fortiter ea ligātia sicut ⁊ in reliqs est iūcturis. Cōicāt ēt in foraminibus a qbus nerui oriunt᷑: qm̄ hec foramina a duobꝰ lateribus spōdilis posita fuerūt ⁊ nō retro ꝓpter defensionis defectū ipsoꝝ neruoꝝ: q: in situ exteriore alterātibus nimis eēnt expositi ⁊ ꝑcussionibꝰ. neqꝫ anterius facta sunt hec foramina: qm̄ cū corpus sua nāli pōderositate ⁊ suis īmotibꝰ volūtarijs ad anteriora declinet᷑ debilitarent᷑ tales nerui ⁊ quodāmō conuersione spōdiliū ad anterius alterarent᷑: vn̄ est in vnaquaqꝫ spōdili sicut semicirculus ⁊ ꝯuersio ad anterius. Cōicāt ēt q: supra quālibet spōdilē ad applanāduꝫ: ⁊ ne caro osse duro ledat᷑ suprapositā sunt ligamēta ⁊ nerui ⁊ musculi: ne dicte spōdiles circa additiōes posteriꝰ plane leues ⁊ lubrice addant᷑. an̄rius quoqꝫ sunt ligamēta ⁊ musculi ad eas in debito situ ꝯtinēdū: vn̄ vt dixit Auer. de mēte G. 2. collꝫ. de musculis in toto q sūt qngēti ⁊ .29. sunt musculi spōdiliū. 48. ita habes loco allegato ca. de iuuamētis mēbroꝝ que sūt instrā virtutis motiue. ista sunt p̄ncipalia in qbus ipse spōdiles cōmunicāt: lꝫ ēt qbusdā alijs cōicent de qbus nō facio mētionē cum hoc nō sit de p̄ncipali ītentione. Differūt ēt in aliqbus p̄ncipalibꝰ. P̄mo ita habetis loco allegato de iuuamētis mēbroꝝ que sūt īstrā virtutis motiue: q: cū inferiores sint sicut bases superioruꝫ ⁊ que sunt alteꝝ eaꝝ que pectoris ⁊ que illaꝝ que colli: ⁊ cū id qd̄ defert᷑ deferēte leuius esse oporteat sequit᷑ vt superiores. s. colli minores sint ꝙ̄ pectoris ⁊ pectoris minores ꝙ̄ alchatim: veꝝ qm̄ vt supra dicebat᷑ spōdiles maxīe sūt create ad ꝯtinēdū spinalē nuchā: q̄ quāto ꝓpinquior est origini vt cerebro tāto grossior existit. Fuit igitur expediēs vt foramina spōdiliū superioꝝ eēnt latiora foraminibus īferioꝝ. Et q: amplitudo foraminū attenuat corpora ipsaꝝ spōdiliū: cū tn̄ supiores spōdiles create fuerint maxīe ad defensionē mēbroꝝ ad vitā sūme neciorū: vt que colli ꝑꝑ tracheā arteriaꝫ ⁊ que pectoris ꝑꝑ cor ⁊ pulmonē. cū igit᷑ tales spondiles ꝑꝑ fines dictos fuerint in creatura debiliores in se oportuit vt ꝑ alligationē eēnt fortiores: fortioribꝰ igit᷑ ligamētis ligant᷑ spōdiles supiores ꝙ̄ inferiores vt colli ꝙ̄ pectoris: ⁊ pectoris ꝙ̄ alchatim. verūtamē vt dixit Auēzoar: q: iūcture colli nō sustentant᷑ a costis sicut iūcture pectoris: neqꝫ ipsaꝝ musculi sunt ita fortes facilius ꝯtorquent᷑ spōdiles colli ꝙ̄ pectoris: ligamēta qbus tn̄ ligant᷑ diuersimode ligāt: q: ligamēta anterius sunt plus stricta: ⁊ posterius ligamenta minus stricta vt melius obediāt incuruationi: ⁊ ad anterius curuari ⁊ flecti est magis neciuꝫ ꝙ̄ posterius flecti. ⁊ sic videt᷑ hoc oibus iūcturis cōe. Differūt ēt in alijs ⁊ additamētis: q: q̄dā spondiles plures hn̄t ⁊ q̄dā pauciores. Differūt ēt tales ale: qm̄ spōdiles ad quas coste terminant᷑ hn̄t alas ⁊ vnaquaqꝫ earū sunt due vacuitates vt capita costaꝝ gibbosa in eis mirabiliter ligent᷑: nō sic est de alijs. Differūt quoqꝫ in curuatura q: semicirculus in eis ē ineq̄lis: q: in aliquibus maior ⁊ in aliqbus breuior. Differūt ēt in alijs que ad p̄sens nō adduco: q: nō necessaria sunt: ⁊ si ea que dicta sunt videant᷑ satis a ꝓposito remota: tamē ad futura bene intelligēda proficient.

¶Quarto p̄ncipal'r aduertēdū ꝙ notāter dixit gibbositas ē remotio spōdiliū ⁊c̄. q: in gibbositate cum qua stat vita nō fit dislocatio spondiliū: sꝫ fit aliq̄lis a situ suo remotio: qm̄ dislocatio vt dixit .d. A. cū ceteris qnta q̄rti ca. 1. est ītegra egressio ossis ex loco suo: que si accidat in spōdilibus maxīe pectoris subito sequet᷑ mors: ex quo rūperet᷑ nucha: ⁊ sic oēs nerui dātes sensuꝫ ⁊ motū mēbris spūalibus ⁊ nālibꝰ ꝓ maiori pte destruerent᷑: cū nerui a spōdilibus exeūtes in ꝯ̄finia mēbra dirigāt᷑ a qbꝰ exeūt vt dixit Albaras: ⁊ vt hꝫ videri de anathomia neruoꝝ ab Albarate. 30. theorice. ⁊ ab. A. p̄ma p̄mi doc. 5. ⁊ ab alijs locis suis. est igit᷑ remotio. H̄ tn̄ ītelligendū est nō de remotione vnius tm̄ vel duarū spōdiliū sꝫ de remotione pluriū: q: qn̄ plures ꝯtigue spōdiles a situ suo remouent᷑ vniformiter difformiter ad modū cuiusdā harenatiōis tūc manifestat᷑ ipsa gibbositas. nō sic aūt manifestaret᷑ si vna tm̄ vel due curuarentur.

¶Vltio circa hāc ptē est notādū vt colligi pōt hic ex l'ra: ꝙ hic talis gibbositas sumi pōt dupl'r. s. cōiter: ⁊ ꝓprie. cōiter sumit᷑ īdifferenter ꝓ oī remotiōe spōdiliū a recto situ suo vt sumit᷑ in rubrica calidi de gibbositate. ꝓprie v̄o distinguit᷑ ꝯ̄ strumā ⁊ arcuationē que est gibbositas an̄rioris ⁊ ꝯ̄ torsionē q̄ est remotio spōdiliū lateraliter facta: vn̄ gibbositas ꝓprie est cōuersio spōdiliū posteriꝰ: ⁊ sic ītellexit textꝰ circa finē huiꝰ ptis. Lego eā. Gibbositas sup. cōiter ē remotio spōdiliū: ⁊ ītelligat᷑ cāliter. i. ꝑꝑ remotiōeꝫ spōdiliū causata. pōt ēt ītelligi in recto aut ad īteriora dorsi. i. sup. tm̄ apparens depressio posteriꝰ ⁊ nō eminētia an̄riꝰ: aut ad an̄riorē ptē. s. est remotio: ita vt eminentia anterius appareat. Dixit textus. Et est gibbositas anterioris sup. ptis quā qdē noiant arcuationē. Et addit. Et qn̄qꝫ accidit cū cōitate ossiū cassi. i. ꝙ ꝯcauant᷑ ēt ossa pectoris anteriꝰ vt coste. posteriꝰ plicant᷑ ad anteriꝰ: ⁊ noiat᷑. s. nō solū arcuatio sꝫ ēt ꝯcauatio. ⁊ hec est q̄ struma ꝓprie vocat᷑. Addit aūt ad exteriora dorsi sup. est remotio vel plicatio spōdiliū. ⁊ hec est gibbositas posterioris. i. est ꝓprie gibbositas siue alio appropriato vocabulo. aut ad latus sup. est remotio. ⁊ dicit᷑ ꝯtorsio. s. ꝓprie.

¶Et cause eius aut sunt primitiue sicut percussio aut casus ⁊ que currūt cursu coꝝ: aut corporee ex humiditate aquosa salsa lubricatiua mollificās ligamēta aut humiditate limosa. Et que pl'm fit ab humiditate salsa est torsio nō ad anteriora aut posteriora.

¶In hac scd̄a pte p̄ncipali ca. ꝓsequit᷑ de causis gibbositat̄: ⁊ duo

p̃ncipaliter facit. Qm̃ p̃mo ipse supposita aliq̃li diuisiõe de causis ipsius de ipsis particulariter enumerãdo ꝓsequit̃. Scõo ipse ponit cañ. vnũ cõez dictis causis. Scõa ibi (Et totũ id aut est ⁊c̃.) Prima adhuc in duas. Qm̃ p̃ faciẽdo qđ dictũ est enumerat causas satis in agẽdo cõsimiles. Scõo multũ ab ipsis diuersas. Scõa ibi (Et qñq3 fit gibbositas.) Pria adhuc in duas. Qm̃ p̃ facit qđ dictũ est. Scõo ẽt in causis satis sĩlib⁹ ponit diuersitatẽ in ꝓducẽdo. Scõa ibi (Et q̃ plurimũ fit.) De p̃a pte dixit ponẽdo diuisionẽ. Cãe ei⁹ aut sunt p̃mitiue vt casus ⁊ ꝑcussio ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ: aut corporee ex humiditate aquosa salsa lubricatiua mollificãte ligamenta aut humiditate limosa. De z⁹ pte dixit. Et q̃ plĩm fit ab humiditate salsa est ꝯtorsio. i. ꝯclinatio ad lat⁹ nõ ad anteriora aut ad posteriora.

℃ Pro itelligẽtia ptis p̃ memorãdũ est qđ scribit̃ a. d. A. scõa p̃mi doct. z⁹ ca. i. ꝙ cãe p̃mitiue q̃ sũt cãe extra corporis subaз existeñ. vel ex pte aĩe se tenẽtes differũt a corporeis ħ est ab añtibus. Primo q2 añcedẽtes sunt corporee: p̃mitiue v̊o nõ. Scõo q2 iter añcedẽtes ⁊ egritudinẽ cadit cã media vt ꝯiũcta: iter p̃mitiuas v̊o cãs ⁊ egritudinẽ nõ necio iteruenit mediũ. A ꝯiũct̃ v̊o differũt añcedẽtes cãe: q2 iter ꝯiũctã ⁊ egritudinẽ nõ cadit mediũ: iter añcedẽtes v̊o ⁊ egritudinẽ bñ cadit mediũ. p̃mitiue v̊o medie sũt iter has qm̃ iterdũ iter ipsas ⁊ egritudines est mediũ vt de calĩtate aer̃ humiditates cerebrales liq̃faciẽte q̃ sunt cã imediata: iterdũ paralysis. Aliqñ spasmi ⁊c̃. aliqñ v̊o iter cãm ⁊ egritudinẽ nulla alia cadit cã media vt de cultello soluẽte ꝯtinuũ. nã iter icidẽtẽ cultellũ ⁊ solõnẽ ꝯtinui nullũ cadit mediũ. In ꝓposito igit̃ ꝑcussio ⁊ casus cũ sint cãe p̃mitiue: aliqñ sũt cã gibbositat̃ imediata maxĩe strume ꝓꝑ icuruari ex ꝑcussiõe spõdiles ad añteri⁹. idẽ ⁊ in alijs sĩlibus ꝯtingẽ põt vt ex ipulsiõe spõdiliũ facta deorsuз in cõi ludo pueroꝝ: cũ vn⁹ supra dorsuз alterius eqtãdo saltat: sic̃ mihi nouissime p̃sentat⁹ est fili⁹ dñi Azonis devitudono: ⁊ iste põt eẽ modus q2 nõ solũ torquẽtur spõdiles sз ẽt mẽbra pectoris vt dixit textus p̃or ad añri⁹ vt pз.

℃ Scõo notãdũ ꝙ q̃cũq3 mã humida apta est facẽ ꝯtorsionẽ iũcturarũ spõdiliũ dupl'r. Prio mollificãdo ⁊ relaxãdo ligamẽta vl' musculos qb⁹ ꝯtinent̃ in debito situ. Scõo mõ replẽdo ꝯcauitatẽ neruoꝝ musculoꝝ: vñ fiat spasm⁹ ⁊ ꝯñter ꝯbant̃ ligamẽta iũcturaꝝ q̃ cũ dict̃ musculis ꝯtinuant̃ ꝑ chordã in illã ptẽ in q̃ musculus ꝯbit̃: vt si spasmet̃ musculus iterior fiet plicatio añterius ⁊ si posterior fiet plicatio posteri⁹ vt in exẽplo familiari. Uidem⁹. n. ꝙ cũ ꝯbunt̃ chorde pedũ auiũ mortuaꝝ ꝯbũt̃ digiti pedũ in illã ptẽ: p̃ ẽt mõ dupliciter: q2 vel talis mã humida mollificãs musculos vel ligamẽta ẽ tãte q̃ntitat̃ vt mẽbrũ repleat ⁊ vt ipз multũ fiat põderosuз: ⁊ sic sua grauitate ꝯbit in ptẽ suã iũcturas qb⁹ alligat̃: ⁊ si eẽnt talia mẽbra iteri⁹ ad añrius traherẽt ⁊ si posteri⁹ ad posteri⁹. Alio mõ si talis humiditas tm̃ mollificaret ⁊ relaxaret nõ notabiliter grauitando: ⁊ isto mõ a cã quãtũlibet debili mouẽte ad oppositũ spõdiles i ptẽ illã plicarent̃. Et hoc q2 tales musculi vel ligamenta nõ pñt ꝯ resistẽ plicatõi: imo obedirẽt: vt. v̊. g. mollificãtis musculis añriorib⁹ a facili cã spõdiles plicabunt̃ posteri⁹ ⁊ eꝯ. Et isto mõ hũiditas ligamẽtoꝝ est cã ꝑ accñs ꝯtorsiõis sic̃ absentia naute submersiõis nauis: ⁊ alio mõ est cã mag̃ ꝑ se. istud notãdũ colligi põt scõa p̃mi doc. z. de causis dislocatiõis ⁊ sepatiõis a situ. Ex q̊ pз ꝙ mã aquea subtilis est mag̃ cã ꝑ accñs gibbositat̃ q̃ ꝑ se eꝯ mã limosa magis cã ꝑ se ad modũ supra dcm̃. q̃libet g̃ talis põt eẽ cã idifferẽter gibbositatis vere ⁊ est remotio ad posteri⁹ ⁊ arcuatiõis q̃ est remotio ad añrius. humiditas aũt salsa q2 nitrosa mordicatiua est ⁊ pungitiua ꝑ illos musculos discurrẽs dolorẽ acutũ causans cã est vt hõ lateraliter torqueat̃: ⁊ sic est cã torsiõis saltẽ dispositiua. ⁊ ħ est ꝙ itẽdebat vidẽ meo. d. A. i textu. lego lr̃aз q̃ mihi ẽ clara. Cãe ei⁹ aut sũt p̃mitiue. i. nõ ꝯcurrẽte aliq̃ cã corporea vt ꝑcussio ⁊ casus sup. ab alto vel casus rei dure sup̃ dorsuз. ⁊ q̃ currũt cursu eoꝝ sic̃ i exẽplo dato. Aut corporee sup. sũt cãe. ex hũiditte aq̃sa sup. vl' salsa lubricatiua mollificãs ligamẽta: q2 q̃libet talis ẽ hũectatiua relaxãs: aut sup. ꝯtingere põt ab humiditate limosa. i. grossa feculẽta q̃ efficit torsionẽ grauitãdo ⁊ trahẽdo in partẽ suã vt dcm̃ est. ⁊ addidit. Et q̃ plurimũ fit de remotiõe spõdiliũ ab humiditate salsa cũ hoc ꝙ mollificat ligamẽta sicut ⁊ aquosa isipida est ꝯtorsio. i. plicatio spõdiliũ lateralis nõ ad anteriora aut ad posteriora.

℃ **Et qñq3 fit gibbositas ꝓꝑ vẽtositatẽ aliquã ꝑcutiẽtẽ faciẽtẽ gibbositatẽ aut ap̃a aut exiturã extẽdẽtẽ tunicas i pte sua. Et multotiẽs declarat̃ ap̃a ꝑ san. egrediẽtẽ cũ solõne ventris significãtẽ maturationẽ ap̃atis ⁊ eius eruptionẽ. Et multotiẽs est illud apostema durũ. Et quandoq3 fit propter spasmum ligamentoꝝ ⁊ est pauci casus velocis interfectionis.**

℃ In ista pte ip̃e enumerat cãs satis diuersas in faciẽdo gibbositatẽ que breuiter sunt tres; q2 aut est vẽtositas ꝑcutiẽs ⁊ iplẽs vñ fit gibbositas vẽtositat̃ vt sup̃ dcm̃ ẽ circa rubricã. aut ẽ ap̃a siue durũ cõprimẽdo siue trahẽdo in ptẽ suã: aut exitura vt ap̃a mollificatũ in via saniatiõis: ⁊ mag̃ facit grauitãdo q̃ cõprimẽdo vt pз: ⁊ iterdũ cognoscit̃ ꝙ fuerit exitura ꝓꝑ sanguinẽ corruptũ egredientẽ vel ꝑ secessum vel vrinã sic ipm̃ nã deriuante ad vias expulsionũ: aut g̃ fit ꝓꝑ spasmũ ligamentoꝝ sup. a siccitate factũ: q2 de facto a mã ꝑ repletionẽ iã dictũ est; tñ dixit. d. Aui. ꝙ est pauci casus ⁊ velocis iterfectiõis: ⁊ cã clara est: qm̃ raro deuenit̃ ad tãtã siccitateз ꝙ ligamẽta spasment̃: ꝙ si pur eueniat est difficillime reducibilitatis: imo plerunq3 mortalis vt scõa tertij ⁊ scõa afo. cõ. z6. ⁊ pluries alibi. lego lr̃aз ⁊ clara est. Et qñq3 fit gibbositas ꝓꝑ vẽtositatẽ aliquã ꝑcutiẽtẽ faciẽtẽ gibbositatẽ aut ap̃a. s. aquosuз aut exituraз extẽdẽtẽ tunicã in pte sua sicut ⁊ de ap̃ate aquoso. Addit sup. in dubio a qua cã pẽdeat multotiẽs: declarat̃ ap̃a ꝑ sanguinẽ egrediẽtẽ cũ solõnẽ vẽtr̃ tãq3 sup. ꝑ sig̃nationẽ significãtẽ maturatiõeз ap̃at̃ aut ei⁹ eruptionẽ. Addit ⁊ ml'totiẽs ẽ id ap̃a duꝝ sup. nocẽs cõprimẽdo vl' ẽt trãhẽdo. Et põit 3ᵃᵐ cãз: qñq3 fit ꝓꝑ spasmũ ligamẽtoꝝ. s. a siccitate: ⁊ ẽ pauci casus. i. raro ꝯtingẽs ⁊ velocis iterfectiõis.

℃ **Et totũ illud aut est causa cõitatis spondilium plurium numero ⁊ ꝟm gradationem: aut nõ est ita.**

℃ In hac scõa parte huius partis p̃ncipalis ipse ponit vnum communem canonẽ dictis causis: ⁊ dicit ꝙ totũ id. s. de istis causis producẽtibus ad remotionem spõdilium siue sint p̃mitiue siue corporee: aut est causa spõdilium plurium numero: ⁊ ꝟm gradationem: aut nõ est ita. s. ille cause: aut ita occurrunt ꝙ remouentur plures contigue spondiles ⁊ curuantur ad ante vel retro vel lateraliter ad modum semicirculi: ⁊ sic fit large gibbositas: aut dicte cause nõ sic occurrũt: sз aut vna tm̃ vel due remouẽt̃: vel si plures remouent̃ ꝟm occursuз cãrum ille nõ se hñt ꝟm gradationẽ. i. nõ sunt cõtigue: ⁊ tũc lз fiat remotio spondiliũ: nõ tñ fit gibbositas: sicut etiã supra dictũ est. ⁊ hoc intendit littera. lege eam sic.

℃ **Et gibbositas qdem ⁊ proprie illa que est ad anteriora constringit locum super pulmonem: quare facit accidere malitiam anhelitus.**

℃ Hec est tertia pars principalis cap̃. in qua. d. A. ponit quasdam ꝯclusiones ꝓnosticas de ipsa gibbositate. cuз hoc ẽt eas verificat. ⁊ diuidit̃ pars in quatuor ꝟm q̃tuor cõclusiones quas ponit. Secũda ibi (Et quãdo accidit in infante.) Tertia ibi (Et in ĩfantibus q̃dẽ accidit.) Quarta ibi (Et subtiliant̃ crura.) De p̃ma parte dixit ponẽdo ꝯclusionẽ g̃ñalez absolute ꝙ gibbositas facit nocumẽtum in anhelitu: q2 velocitat vel ĩspissat: ꝓprie illa q̃ est ad añriora. reddit cãm: q2 ꝯstrĩgit locũ super pulmonẽ. rõ huius satis clara est: qm̃ ꝑ oẽm gibbositatẽ ꝯstringit̃ vel abbreuiat̃ ꝯcauitas pectoris: ⁊ per ꝯñs pulmo cũ nõ possit in attrahẽdo ad magnas dimẽsiones dilatari: minus de aere attrahet q̃ sit expediens ꝓ refrigerio: ⁊ ꝑ ꝯñs citior ĩsurget necessitas ad nouũ aerẽ attrahẽdũ: ⁊ sic frequẽtabit ĩspirationẽ: p̃cipue tñ ꝑ gibbositatẽ ad anteriora factã: q2 in struma fit maius nocumẽtũ in anhelitu: qm̃ tũc ꝓprie ꝯstringit̃ locus sup̱ pulmonẽ: q2 ꝯcauitas pectoris ꝯstringitur versus anterius: in alijs nõ sic ꝯstringit̃ tñ sꝑ abbreuiat̃: iõ semꝑ in anhelitu fit nocumentũ. Lego lr̃aз. Et gibbositas quidẽ ⁊ ꝓprie illa que est ad anteriora constringit locũ super pulmonem: q2 vacuitatẽ pectoris. hoc est medium probandi conclusionem: quare facit accidere malitiã anhelitus: ⁊ hec est conclusio prima.

℃ **Et qñ accidit in ĩfante ꝓhibet pectus ĩcedere in dilatatiõe ⁊ amplificatiõe sui: quare diuersificãt mẽbra anhelit⁹ nocumẽta ꝯstringẽtia sup̱ ea anhelitũ. Et ꝓꝑ illud dicit Hip. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteq̃ꝫ expuat ipse morit̃: ⁊ illud iõ qm̃ significat ꝑmutationẽ mãei faciẽtis eas ambas ad spõdiles. Et facit accidere in eis exiturã fortẽ apparẽtẽ eueniẽtẽ a mã grossa. Et si nõ eẽt ei⁹ grossitudo nõ accideret ab ea gibbositas. Et cũ ita sit nõ fit preparatio pectori vt dilatet̃ pulmo: q̃re retinet̃ anhelit⁹: imo opз vt malus fiat anhelitus ⁊ perducat ad perditionem.**

℃ Secunda conclusio. Gibbositas accidens in infante est multuз praua. probat cõclusionẽ per hoc: q2 cũ fit in infante prohibet pectus ad dilatationẽ conuenientẽ ⁊ amplificationẽ quã natura itẽdit: quare fiunt diuersa nocumenta in membris anhelitus. s. in cõpositione: q2 aliqua talia membra curuant̃ plusquã oportet: ⁊ aliq̃ strictiora fiunt ꝟm diuersam plicationẽ aliqñ spõdiliũ: ⁊ iterdũ cõstarũ vñ talia nocumẽta addũt in ꝯstrictione anhelitus ⁊ sunt quodãmodo reprobabilia: q2 post etatẽ augmẽti talia mẽbra nõ rectificant̃;

ficant: vñ ista ꝯclusio est spālis vt sic intelligat. sicut gibbositas ad anteriora iter reliquas est praua: ita gibbositas facta in etate īfantie prauior est ceteris paribus ꝙ̄ facta in alijs etatib⁹. Et ꝑꝑ h̄ infert ꝑ modū correlarij sniā Hip. 6. afo. afor. 46. Cuicunq̄ aduenit gibbositas ex asmate ⁊ tussi: anteꝙ̄ expuat: ipse moriť. Et lr̄a Hip. sic dicit. Quicūq̄ gibbosi vel gibbi ex asmate fiūt aut tussi: ante iuuētutē pereūt. Et videť seq ex lr̄a supiore ꝓpter id: vt ēt dixit. G. in cōmēto: q2 molestatiōes multe fiūt ꝓpter iperfectionem mēbroꝝ spiritualiū: vñ mā̄ expui nō pōt ⁊ anhelitus fit difficilis ⁊ nō remoueri pōt: iō moriunť. d. A. tñ in textu adducit aliā cām que tñ in idē tēdit: q2. s. facta gibbositate ab asmate vł tussi significať ꝑmutatio materiei ipsaꝝ ad spōdiles. vñ facit accidere in eis vel apud eas. s. in ligamētis vel muscłis exiturā fortē. s. magnā: ⁊ sic ꝯhūť spōdiles ꝭm modū dictū superius: ⁊ sic īdisponiť pectus ne dilateť ꝭm dilatationē necessariā pulmoni: iō fiet malus anhelitus ⁊ mā̄ expui nō poterit ⁊ sic ꝓforabiť. Et hoc est qꝺ̄ dixit vsq̄ ad illā partē. Et īfantibus qdē. Lego lr̄am. E qñ accidit in īfante: sup. ipsa gibbositas ꝓhibet pectus incedere in dilatatiōe ⁊ amplificatiōe sui. i. ꝓhibetur ipsius magnificatio quā natura ītēdit: q̄re diuersificāt mēbra anhelitus nocumēta ꝯstringētia sup ea anhelitū. i. quare ipsis non dilatatis ꝓpter gibbositatē facta sunt diuersa nocumēta in membris anhelitus: q2 cōprimūtur ⁊ ꝯstringunť applicatiōe ⁊ paruitate mēbroꝝ ossuosoꝝ pulmo mediastinū vel diaphragma ⁊ sic cōstringūt anhelitū. i. paruus fit anhelit⁹. Inferet: ⁊ ꝑꝑ id dixit Hip. s. 6. afo. 47. Cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi anteꝙ̄ expuat ipse moriť. Et posita est lr̄a Hip. ꝭm ꝙ iacet ⁊ verificata. Sequiť reddere cām dicti: ⁊ id iō qm̄ figīt ꝑmutationē mā̄e in faciēdo eas ambas sup. dispōnes. s. asma ⁊ tussim ad spondiles ⁊ facit accidere in eis. i. apud eas vt dictū est exiturā fortē apparētē. i. apostema magnū eueniētē a mā̄ grossa: q2 vtplurimū talis mā̄ est grossa ꝑcipue in īfante. Addit ⁊ si nō eēt eius grossitudo nō accideret ab ea gibbositas. i. nō eque faciliter saltē positiue ⁊ ꝑ viam tractus vt supra: q2 nō est negandū qn ēt a multa mā̄ nō grossa hoc fieri posset: ⁊ maxime mollificādo ligamēta ⁊ vt sit cā ꝑ accidēs ad modū sup̄ positū. Addidit ꝯñter adducēdo mediū ꝯclu. ⁊ cū ita sit nō fit ꝓparatio pectori vt dilateť pulmoni. i. facta spōdiliū īcuruatione īdisponiť pectus: q2 abbreuiať ne pulmo possit ꝯueniēter dilatari: q2 retinetur anhelitus: sup. ne fiat magnus: īmo oportet vt fiat malus anhelit⁹ idest aliqñ sicut prefocati ꝓpter multā materiā ⁊ inobedientiam instrumentorum ⁊ perducat ad perditionem.

Et infantibus qdem accidit gibbositas ⁊ vētositas gibbositatis quando cibanť ante horā quāobrē īgrossantur humores ⁊ declināt ad spondiles.

Hic ponit tertiā ꝯclusionē ꝓnosticā dicēs ꝙ īfantibus cū cibantur ante horā suā vt ante quartū vel sextū mēsem accidit gibbositas ⁊ vētositas gibbositatis: ⁊ adducit mediū ꝑ hoc. s. ꝙ multiplicā tur in eis ꝑ īdigestionē ex impotētia stomachoꝝ eorum humores grossi flegmatici ⁊ īterdū vētositas grossa q̄ declināt ad spōdiles: ⁊ sic ꝭm modū dictū supra vel fit gibbositas vel vētositas gibbositatis. lego lr̄az. Et īfantib⁹ qdē accidit gibbositas ⁊ vētositas gibbositat̄ qñ cibanť añ horā: q̄obrē. i. ꝑꝑ quā cām ex īdigestiōe īgrossanť humores. i. młtiplicanť hūores grossi: ⁊ sup. vētositas grossa ⁊ declināt ad spōdiles. i. ꝯtingit vt ꝑmutenť ad spōdiles: ⁊ tūc ⁊c̄.

Et subtiliantur crura habentis gibbositatē propter illud qꝺ̄ facit gibbositas de oppilatiōe quorūdā meatuum ⁊ vie in qua penetrat cibus.

Hic ponit quartā ꝯclusionē q̄ talis est. Crura habentis gibbositatē subtilianť: ⁊ adducit rōnem q2 gibbositas facit oppilationem meatuū ⁊ viaꝝ per quas trāsit spūs aīalis ad crura: absentia cuius debilitať virtus nutritiua in agendo ⁊ ꝑ ꝯñs minorať nutritio ⁊ sic crura subtiliātur. Pro ītelligētia ꝑtis est notādū ꝙlꝫ dixerit. d. Aui. ꝙ gibbosis subtilianť crura nō ꝓpterea voluit ītelligi qn etiā alia mēbra subtilienť: īmo aliqñ magis brachia ꝙ̄ crura subtilianť ⁊ aliqñ reliq̄ mēbra ꝭm ꝙ in gibbositate aliqñ maior fit remotio spōdiliū dorsi pectoris ꝙ̄ ꝑtis īferioris ⁊ ꝯñter maior fit attenuatoria oppilatio in neruis trāsmissis ad brachia ꝙ̄ ad crura ⁊ aliqñ ecōtra: qm̄ vt dixit. d. Aui. de anathomia neruoꝝ: par neruoꝝ oriť iter 2^{am} ⁊ 3^{am} spōdilē pectoris porrigiť ad cutē brachioꝝ ⁊ de quinq̄ neruis spōdiliū īferioꝝ de qbus dcm̄ est a ꝑncipio duo paria inferiora ad partē cruriuꝫ multos transmittunt ramos ita ⁊ a medijs inter has spōdiliū rami neruoꝝ ad media inter hec transmittunť. Scđo supponēdū de cōi mēte medicoꝝ ꝙ lꝫ spūs aīalis q ꝑ neruos ad mēbra deferť nō sit virtut̄ nutritiue īmediatū istr̄m: sꝫ virtut̄ sensitiue ⁊ motiue: tñ v̄tus nālis ab īfluxu spūs aīalis multum in operādo iuuať ⁊ vigorať: ⁊ iō ꝑ absentiā vel minoratiōeꝫ ipsius spūs aīalis minorata actiōe nālis v̄tut̄ mēbroꝝ minorať. Et ꝓpter hāc cām dicūt doc. ꝙ mēbra ꝑalytica subtilianť. Modus āt quō minorať spūs aīalis ꝑ gibbositatē talis est. qm̄ vt supra dcm̄ est in gñalibus quelibet spōdiliū hꝫ ꝯcauitatē in qua spōdiles adinuiceꝫ ꝯiungunť in qua iūctura sunt foramina lateralia a qb⁹ nerui egrediunť: qua ꝯcauitate remota ad aliquā dr̄iam pōnis dicti nerui ꝑ spōdilē cōprimunť ⁊ sic oppilatiōe attenuatoria oppilať vñ nō pñt ꝯueniēter spūs ꝑ tales trāsire neruos. Nō tñ ītelligas ꝙ semꝑ ad oēm leuē torsionē in añ vł retro spōdiliū causeť talis oppilatio: q2 vt dixit. d G. 4. īterioꝝ. 3. ca. ⁊ est ꝑcipuū capłm in ista mā̄ aduidēdū ꝯñter dixit eni sic. Cūq̄ passio in tota nucha est: oīa mēbra subsistētia eque mollificabunť. ꝙ si vna spōdilis muteť ad extraneam s. ꝑtē ita vt gibbus fiat aut ad īteriora vt ꝯcaueť poſ̄e est vt nō noceat mēbris sub ea exñtibus in motu vel in sensu: ⁊ poſ̄e est vt noceat. ītelligať igiť ꝯclusio ꝯtingēter ⁊ non nečio. si tñ fieret ꝯtorsio lateralis videreť nečia vt ēt ipse in eodē ca. vr̄ sonare. ex quo pꝫ ꝙ īterdū nō solū causať subtiliatio mēbri: īmo aliqñ paralysis vt pꝫ ītelligēti. Fecit. d. Aui. mētionē de crurib⁹: qm̄ ipsoꝝ macrefactio maxime demōstrať: ⁊ hoc est qꝺ̄ ītēdebat in lr̄a. lego eā. Et subtilianť crura habētibus gibbositatē ꝑꝑ id qꝺ̄ facit gibbositas de oppilatiōe quorūdā meatuū ⁊ vie in qua penetrat cibus. i. meatuuꝫ ⁊ vie. s. neruorū q sunt via spirituū aīaliū iuuātium ad cibos in membra cōuertēdos vt dictū est. ⁊ sit finis huius cap̄. ꝭm seriem littere.

In cap̄. igiť p̄ habuim⁹ in rubrica qd est gibbositas absolute vt remotio spōdiliū a situ suo. Habuimus ēt qd est vētositas gibbositat̄ vt supra gibbositas a vētositate grossa ꝑueniēs ⁊c̄. Habuimus ꝯñter in ꝑn° ca. dr̄iaꝫ īter gibbositatē verā q̄ est remotio spondiliū posterius: ⁊ strumā que est īclinatio ad anterius: ⁊ dr̄ arcuatio: ⁊ qñ nō solū spōdiles: sꝫ ēt mēbra pectoris anterius torquenť nō solū dr̄ arcuatio: sꝫ ēt ꝯcauatio. sꝫ qñ fit spōdiliū īclinatio lateralis dr̄ ꝯtorsio. Et circa illas ꝑtes habuistis multa vtilia vt qd sit dorsuꝫ ⁊ qd spōdilis ⁊ vtilitatē spōdiliū ⁊ numeꝝ ipsaꝝ ⁊ ꝯueniētiā ī ipsis spōdilib⁹ ⁊ dr̄iaꝫ in eis ⁊ numeꝝ neruoꝝ ⁊ ipsoꝝ aliquoꝝ a ꝓprijs locis egressionē vt cruriū ⁊ brachioꝝ tāq̄ magis necessarioꝝ ⁊ numeꝝ musculoꝝ: ⁊ hec omnia ad bonā ītelligētiam cap̄. vt patuit.

Postea scđo ꝑncipałr habuistis de causis ipsi⁹ gibbositat̄ absolute. Prio magis gñałr: Scđo spālius vt ꝙ cāe ei⁹ aut sunt ꝑmitiue vt casus ⁊c̄. aut corporee ⁊ ibi habuistis dr̄iaꝫ in talib⁹ causis. ⁊ de causis corporeis dcm̄ est: ꝙ aut sunt mā̄e humide aut vētositas aut ap̄a molle ꝭm se aut ꝯuersuꝫ ad exituraꝫ: qꝺ̄ aliqñ cognosciť ꝑ exeūtia in egestiōib⁹ vel vrinis de sanguie corrupto vel sanie aut ē ap̄a durū: ⁊ aliqñ ⁊ vltio fit a spasmo a siccitate: hoc tñ raro euenit ⁊ tūc est mortalis. Et dcm̄ est si fiat de humiditate h̄ ꝯtingit vel mollificādo ligamēta: vñ disponūť spōdiles ad ꝯuersionē ī ꝑtē oppositā aut fit ꝑ hūiditatē spasmātē musculos vel ligamēta de repletiōe: ⁊ sic ꝯhēte spōdiles in ꝑtē suā: aut fit ꝑ viā tract⁹ pōderādo a mā̄ multa grauāte: aut fit comprimēdo vt in ap̄ate duro euenire pñt. Et ꝯñter dcm̄ est ꝙ gibbositas pēdēs a mā̄ salsa vtpłm est cōtorsio ⁊ dicta est cā.

Postea in tertia ꝑte ca. habuistis q̄tuor cōclusiōes ꝓnosticas. Pria fuit gibbositas ad anteriora ⁊ est alijs deterior: ⁊ adduxit cām: q2 maxie illa ꝯstringit locū suꝑ pulmonē: vñ fit malitia anhelit⁹. Scđa ꝯcło fuit ꝙ gibbositas ꝯtigēs in īfante deterior est ꝙ̄ in alijs etatib⁹ ꝯtigēs. ꝑ h̄ mediū ꝓbauit: q2 nō pñt dilatari ⁊ augeri mēbra pectoris ꝭꝫ debitas exigētias nā̄e: vñ fiūt diuersa nocumēta in mēbris anhelit⁹ q̄ reddunť īcorrigibilia: ⁊ ad illꝺ̄ ꝓbādū ex ꝓportiōali medio adducit sniāꝫ Hip. 6. afo. ibi. Cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi añq̄ expuat moriť ⁊c̄. Et verificauit aforismū vt vidistis. Tertia ꝯcło fuit ꝙ īfātib⁹ accidit gibbositas ⁊ vētositas gibbositat̄ qñ cibanť añ horā suā vt circa 4^{m} vel 6^{m} mēseꝫ: ⁊ verificauit ꝑ h̄ ꝙ młtiplicanť in eis hūores grossi ⁊c̄. q ꝯñter pellūť ad spōdiles ⁊c̄. Quarta ꝯcło hñtiū gibbositatē crura subtilianť: ⁊ adduxit cām oppilatiōes factas ī meatib⁹ ⁊c̄. ⁊ ibi dcm̄ est quō ēt alia mēbra subtiliari pñt ꝭm ꝙ oppilanť aliqñ ꝑ remotiōeꝫ spōdiliū q̄ sūt meat⁹ delatiōis spūum ad alia mēbra ⁊c̄. ⁊ dictus est talis modus oppilatiōis. Et sic habuistis sūmatiꝫ ca. ⁊ ordinē dictoꝝ maxie ī causis in qb⁹ erat ordo nečius ⁊c̄.

De signis. Cap. 13^{m}.

Signa facte a causis ꝑmitiuis sunt casus eaꝝ. Et signū facte ab humiditate est signū forme ⁊ tactus ⁊ ꝙ locus parum exiccat oleum cum quo inungitur. Et tarditas eius in exiccando ipsum ⁊ antecessio etiam regiminis humectantis. Et signuꝫ facte ab apostemate est tactus loci ⁊ dolor eius pungitiuus proprie ⁊ fe. habenti eam accidentes. Et signū facte a siccitate est significatio siccitatis corporis ⁊ tolerantia fe. acutaꝝ ⁊ euacuationuꝫ ⁊ veloci-

tas exiccationis olei ⁊ vehemētia ipsius siccitatis.

¶ In isto ca. signoꝝ causaꝝ gibbositatis. d. A. quatuor ꝑncipal'r facit ẜm genera quatuor signoꝝ correspondētium q̃tuor generibus causaꝝ. Et ꝑmo ponit signū causaꝝ ꝑmitiuaruꝫ. Scđo signa facte gibbositatꝭ ab humiditate. Tertio ab aꝑate. Quarto a spasmo de siccitate. Scđa ibi (Et signum facte ab humiditate.) Tertia ibi (Et signū facte ab aꝑate.) Quarta ibi (Et signū facte a siccitate.) Nō ponit signa vētositatis gibbositatꝭ tanq̃ relinquēs ea satꝭ nota ex signis vētositatis sepius dicta. De ꝑma parte dicit. signa facte a causis ꝑmitiuis sunt casus earū. i. euētus dictaꝝ causaꝝ vt. s. si ꝑcussus est suꝑ dorso vel cecidit ab alto ⁊ sic de alijs. clara est lr̃a. De secunda ꝑte dixit de causis corporeis ꝑmo de humiditate. Et signū facte ab hūiditate est signū forme: q2. s. color appet alb⁹ vel liuidus. Et tact⁹: q2 loc⁹ est ĩ tactu fridus ⁊ mollis. Et ꝙ locus paꝝ exiccat oleū cū quo inungit̃ ⁊ tarditas eius in exiccādo ip̄m: q2 mēbrū est humidū: ⁊ iō per se nō exiccat̃: est ēt frigidū: ⁊ nō fit nisi tarda resolutio: ⁊ iō ēt patiens nō exiccat̃ nisi tarde. Et istud signuꝫ ponit scđa ꝑmi de signis cōplexionū ⁊ sunt vltĩa verba capl'i. Et antecessio regiminis humectātis sup. ex aere ocio cibis humidis potu aque vsu fructuū. Dicit ꝯñter ponēdo signa facte ab apostemate. Et signū facte ab apostemate est tactus loci: q2. s. cōprimendo dolet: nō sic ab humiditate tm̃ cū in aꝑate fit solutio ꝯtinui necessaria: ⁊ ꝑ cōpressionē videt̃ ēt ad maiorē disponi sol'onez. addit. Et dolor eius pungitiuus ꝓprie: quasi dicat ⁊ dolor qui sentit̃ ab ĩfirmo ēt nulla facta cōpressione est ꝓprie. i. maxime pungitiuus: q2 sequens aꝑa a mã acuta siue sit cholerica vel sanguinea siue flegma salsum: cuꝫ tales mãe promptiores sint ad aꝑata q̃ mãe aquee de quaꝝ nã est per mēbra discurrere: ⁊ q̃ mãe mel'ice qbus merito grossitiei materie quodāmodo resistit̃ penetrationi in mēbra addit. Et febres accidētes habēti eã. s. gibbositatē: q2 ad aꝑata ĩtrĩseca ⁊ maxime calida: ⁊ precipue in mēbris satis vicinis cordi vt in casu isto ꝯsequunt̃ febres: vñ supposito ꝙ ꝑ tactū sit dolor ēt sine tactu: ⁊ ꝑcipue dolor acut⁹ ꝯiūcta ꝯñter febre significare pōt ꝯueniēter de aꝑate. dubia tñ sunt signa ⁊ nō certa: q2 a mã nō apostemāte. hec oĩa fieri pñt vt in spasmo: maxĩe ꝑꝑ dolorē in corpore cacochimo ad febres ꝑparato. Et ꝑꝑ hoc dixit supra in ca. causaꝝ. Et multotiēs declaratur apostema ꝑ sanguinē egrediētē cū sol'one vētris ⁊c̃. quasi inuat ꝙ sepe est apostemosa: ⁊ nō cognoscit̃ nisi qñ virus emittit̃. Dixit vltimo ponendo signa facte a spasmo sicco. Et signū facte a siccitate est signatio siccitatꝭ corꝑis: q2 corpus est siccuꝫ. Et tolerātia febriū acutarū. i. ꝑseuerātia ⁊ diuturnitas febriū acutaꝝ exiccātiū ⁊ euacuātiū. s. ꝑ vētrē vel fluxū nariū vel coitū ⁊ similiū: ⁊ sup. tolerātia quarūcunq̃ causaꝝ exiccātiū vt ieiunoꝝ vigiliaꝝ studioꝝ passionū aĩaliū: vsus medicinaꝝ calidaꝝ ⁊ vini potētis veterꝭ ⁊ similiū multoꝝ exiccare potētiū: ⁊ addit. Et velocitas exiccationis olei ⁊ vehemētia ipsius siccitatis: sup. totius: q2 parua siccitas vt iuncta corpori cholerico iuuenili nō sano nō ꝑducit ad spasmū. sed cū est extrema siccitas cū gibbositate sequēte: tūc ē satꝭ argumētū euidēs ꝙ cã sit siccitas spasmãs ⁊c̃. Et iō illa ꝑticula fuit determinata superius: qm̃ lꝫ velocitas exiccationis ꝑ se videat̃ seq ad siccitatem mēbroꝝ: tñ stat ꝙ nō minus sequat̃ ad apostema calidū vel ad dolorē vndecūq̃ fiat: cū ꝑ tales cãs fiat sufficiēs resolutio. ⁊ nō ĩconuenit ꝙ vna cã ꝑ accidēs plus operet̃ ⁊ velocius ad certū effectuꝫ q̃ certa cã ꝑ se: ⁊ iō illud nō est euidēs signū nisi ꝯiungat̃ cū lr̃a sequēti. ⁊ ꝑꝑ hoc addidit: ⁊ vehemētia siccitatis. naꝫ in his duob⁹ fit satis sufficiēs signū. Et sic est finis capituli signoꝝ. Pro clariori tñ ⁊ magis ĩtegra cognitione signoꝝ recurratis ad Auer. 4. colliget. ⁊ ad. d. A. scđa primi doc. z. primo ⁊ tertio de signis cōplexionū. cū ibidē aliquibus sequētibus de signis dominij cuiusdã humoris de signis apostematū declarantibus ⁊ alibi locis suis.

¶ De cura gibbositatis ⁊ ventositatis facientis ventositatem. Cap. 14m.

Humide qdem ⁊ sicce curatio est cura paralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sicci in necessitate eūonis ⁊ dimissionis eius: al's diuisionis eius: ⁊ qualitate admĩstrandi empl'a ⁊ embrocas ⁊ que sunt ei similia.

¶ Sequit̃ capl'm de cura gibbositatis ⁊ vētositatis gibbositatis: in quo. d. A. tria facit ꝑncipal'r. Quoniã ꝑmo ipse ponit curã gubbositatis pendētis a mã mollificāte ⁊ relaxāte ⁊ pēdēte a siccitate ⁊ ēt a vētositate. Scđo ipse determinat de cura facte ab apostemate. Tertio ipse iterato reuertit̃ ad curã gibbositatꝭ humide. Scđa ibi (Apostemose aūt cura.) versus finē capituli. Tertia ibi apud partē signatã (Rememoratio emplastroꝝ ⁊c̃.) Prima adhuc in duas diuidit̃. Quoniã ꝑ ipe ponit canonē gñalē curatiuū humide ⁊ sicce simul. Scđo spãlius determĩat de cura gibbositatꝭ humide. Scđa ibi (Et cañ. medicinaꝝ eius ⁊c̃.) ¶ De ꝑ° ꝑte dixit humide quideꝫ ⁊ sicce curatio est cura paralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sicci in necessitate eūonis ⁊ dimissionis eius ⁊ qualitate administrādi emplastra ⁊ embrocas ⁊ que sunt eis similia. ¶ Notandum ꝙ in his verbis. d. A. nobis ĩnuit ĩstrumēta curatiua qbus curatio gibbositatis humide ⁊ sicce maxime cōmunicat cū paralysi ꝓpria ⁊ cum spasmo siue fuerit ꝑ materiã siue fuerit a siccitate: q2 vis curationis ꝑcipue ꝯsistit in eūone si expedit vt in paralysi ⁊ spasmo humido ⁊ ꝓhibitione euacuationis vt in spasmo sicco: ⁊ ꝯsequēter stat ĩtentio in humectādo cū qualitate administrandi empl'a ⁊ embrocas ⁊ que sunt eis similia vt balnea vt sint exiccatiua scilicet in pēdentibus a mã ⁊ humectatiua vt in spasmo sicco. Et notāter fecit hoc: q2 vt supra dictū est gibbositas a materia nō apostemāte pēdēs: aut pēdet ab ipsa ꝑ viã paralysis mollificātis: aut ꝑ viã spasmi cōtrahentis: ⁊ aliquādo ꝑ absentiã materie vt a siccitate fit gibbositas per viã spasmi: ideo ne ponat̃ capl'm in ca. notāter posuit in ꝑn° capl'i sñiam dictã vt ꝑ hãc remittat nos ad ea q̃ scribunt̃ z° tertij ca. ꝓprijs de paralysi ⁊ spasmo ⁊ ꝑ embrocas: ⁊ que sunt eis similia. ĩtellexit ēt regimē in dieta qđ ꝓportionabiliter obseruari dꝫ sicut ⁊ in paralysi ⁊ in spasmo. ad illa ꝗ pro cura tali recurrendū est ⁊ cū diligētia ꝯsiderãdū: q2 in illis capitulis sunt egregij ⁊ spãlissimi cañ. obseruãdi: q nisi obseruent̃ plerūq̃ ĩfirmi periclitant̃: vt verbi gr̃a stãte repletiōe sanguis cū vrina rubea grossa cū ceteris signis: deinde sanguis appet ꝯcludēdū ex cōi doctrina ꝯsentiente etate ⁊c̃. de fiēda forti ⁊ copiosa flōmia. ⁊ tñ ꝫ ħ est spãlis cañ. cap. de cura spasmi dū dixit. Et nō extrahas totū qđ neciuꝫ est ex sanguie cui⁹ extractio est ꝓpter spasmū ⁊c̃. imo retine ex eo aliqd vt resistat spasmo ⁊c̃. ita est vt in multis alijs. lego lr̃aꝫ. Humide quidem ⁊ sicce. s. gibbositatis curatio est cura paralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sicci in necessitate eūonis: vt sup. in paralysi ⁊ spasmo humido ⁊ dimissionis eius vt in spasmo sicco: ⁊ in qualitate administrãdi empl'a ⁊ embrocas ⁊ q̃ sunt his similia. s. ēt cōicare dꝫ curatio gibbositatꝭ cū curatiōe paralysis vel spasmi humidi vel sicci in qualitate localiū remedioꝝ: vt si debeãt eē humectatiua vel exiccatiua. ita ēt vt in dieta ꝓportionabil'r. hoc est qđ ĩtellexit.

¶ Et canon medicinaꝝ eius que nō est cuꝫ siccitate est vt sint stiptice vt stringãt ligamēta q̃ mollificata sunt quãobrē ĩclinate sunt spondiles. Et calefactiue vt confortent ea. Et resolutiue vt constringant̃ humiditates mollificātes aut adiuuātes ad mollificãdum. Nã cum cadit sufficiētia suꝑ stiptica possibile est vt ꝯfortent̃ ligamēta. Verū cū nō resoluit̃ materia ꝑtransit vt ꝑmutetur ad membrū aliud. Et plurimū quideꝫ ꝑmutatur ad pedes ⁊ facit in eis accidere paralysim ⁊ similia ẜm mãm in subtilitate ⁊ grossitudine sua ⁊ ẜm permistionem eius ex ĩbibitione aut infusione paulatim facta.

¶ In ꝑte ista ipse ponit curã facte ab humiditate ⁊ maxime relaxante vel mollificāte ⁊ tria facit. Qm̃ ꝑmo ipse ponit cañ. obseruandū in medicinis gñaliter cuius nãe debeãt esse. Scđo ipse respondet tacite qōni. Tertio ipe rñdet ⁊ enumerabit medicinas in casu isto ꝯferētes ⁊ simplices ⁊ cōpositas. z^a ibi (Et cuꝫ antecedit mundificatio.) 3ª ibi (Et qñq̃ aggregat̃ stipticitas.) ¶ De ꝑma ꝑte dicit tria ꝑncipal'r. Dicit ꝑmo cañ. medicinarū eius que nō est cuꝫ siccitate. s. humide est vt sint stiptice. s. medicine: ⁊ adducit cãꝫ vt ꝯstringãt ligamēta que mollificata sunt q̃obrē ĩclinate sunt spondiles: ⁊ calefactiue supple sint ipse medicine vt ꝯfortent ea ⁊ resolutiue vt ꝯstringant̃ humiditates mollificātes aut adiuuantes ad mollificãdū. Dicit scđo. nã cū cadit sufficiētia suꝑ stiptica pōle est vt ꝯfortent̃ ligamēta: verū cū nō resoluit̃ mã ꝑtrãsit vt permutet̃ ad mēbrū aliud. Dixit tertio. ⁊ plurimū qdē ꝑmutat̃ ad pedes ⁊ facit accidē in eis paralysim ⁊ similia ẜm mãm in subtilitate ⁊ grossitudine sua ⁊ ẜm ꝑmistionē ei⁹ ex ĩbibitione aut ĩfusione paulatiꝫ facta ⁊c̃. ¶ Primo notandū ꝙ in ꝑmis verbis huius partis. d. A. nobis manifestauit tres ꝯditiones habēdas in medicia vel medicinis que sunt vere cãe salubres hui⁹ dispōnis: vt ꝙ sint stiptice calefactiue ⁊ resolutiue. Primo qdē stiptice: qm̃ vt supponit̃ cã talis gibbositatis fuit humiditas relaxans ligamēta vel musculos: vnde saltē per accidēs inclinate sunt spōdiles. huic aūt relaxationi ⁊ mollificationi opponit̃ adunatio partiū mēbroꝝ per humiditatē elongatoꝝ. talis aūt ꝑficit̃ per medicinã stipticã cui⁹ suba vt dixit Auer. 5. colliget est terrestris sicca ⁊ frida cui⁹ est exiccare ⁊ vnire vel ꝯstringere: vnde ꝯñter fit a talib⁹ mēbris humiditatum exꝑssio ⁊ separatio. Debēt scđo esse calefactiue vt eis mediantib⁹ talia

talia mēbra ꝯfortent: ex quo enī talia membra sunt neruosa: imo supra ligamēta ⁊ chordas aliqñ cadit nomē nerui vt Haly. 3. thegni cōmē. 116. Est igit in eis elementū dñans fridū qꝓpter ad frigiditatē lesiuā facile inclinant: per medicinas aūt calidas huic lapsui ꝯriat: ⁊ sic talia mēbra ꝯfortant vt. 5. colliget cap. ꝓprio. ⁊ vt breuius dicat cū talia mēbra sint debilis caloris īnati a caliditate medicinarū ipsarū calor vigorat ⁊ ꝯfortat quo ꝯfortato calore ab ipsis membris mā nociua excutit ⁊ expellit. Expedit tertio vt sint resolutiue vt acuta ipsarū caliditate subam humoris extenuādo in vaporē ꝯuertant ⁊ insensibilis tandē fiat resolō: ⁊ hec ꝓprietas medicine maxime necessaria est in medicia tali vt sit liptomere: ⁊ pro parte subtilis sube vt virt⁹ medicine ad ꝓfundum vbi talia mēbra sunt situata penetrare possit ⁊ sit tāto calidior ꝙ ꝓprie discrasie ꝯriet vt in trāsitu medicine cū virtute sufficiēte vsq₃ in profundū deueniat vt est cañ. d. H. 3. thegni tex. cōmēti. 68. ⁊. 66. Nec₃ cadat admiratio per hoc qđ dictū est: ꝙ dꝫ esse stiptica ⁊ frigida ⁊ ꝙ sit resolutiua q₂ in diuersis partib⁹ ēt medicine eiusdē nō incōuenit hoc reperiri vt in nuce cupressi in textu nr̄o īferius videbit. Et ista eadē remedia ꝯueniunt in gibbositate facta ex spasmo humido per eadē media declarādo vt intelligēti pꝫ. Et hoc ēt fuit snīa. d. A. scđo cañ. ca. 4. circa finē. cū dixit. Et oīs medicina resolutiua cū qua est ꝯctio. i. stipticitas ꝯferet mollificationi iūcturaꝝ ⁊ spasmo eoꝝ. s. de repletione ⁊ apatib⁹ flegmaticis ⁊c̄. Et hoc est qđ in lr̄a intēdit in ꝑma parte. lego lr̄am. Et cañ. medicinarū ei⁹. s. gibbositatis que nō est cū siccitate. i. pendentis a mā humida siue per viā relaxationis siue per viam spasmi tñ ipse verificat de mā humida relaxāte per hoc qđ addit est vt sint stiptice vt ꝯstringāt ligamēta que mollificata sunt: ꝙobrē. i. ꝑꝑ quā mollificationē inclinate sunt spondiles ad modū sepe dictū. Et calefactiue supple sint medicie adducēs cām dixit vt ꝯfortent ea. s. mēbra mollificata ꝓm modū dictū: vnde sequit supple excussio māe nociue mollificātis. Et resolutiue supple etiā sint medicine vt ꝯstringant humiditates mollificātes. i. minuant per extenuationem resoluēdo dictas humiditates mollificātes. i. aut adiuuātes ad mollificādū: q₂ forte etiā alia cā ꝯcurrit ad humectādū. s. de causis ꝑmitiuis: lꝫ sit difficile intelligē qūo alr̄ humectēt ꝙ per mām humidā. ¶ Circa scđm dictū est ꝯsiderāduꝫ ꝙ aliqñ in solis stipticis medicinis stat sufficiētia in exiccādo mām mollificētē iam per se ꝙ per accidēs. Primo qdē cum medicine stiptice sint exiccatiue per se exiccant. Scđo cū per eas ꝑtes mēbri vniant mēbruꝫ ꝯfortat: ⁊ sic est pos̄e vt mām resoluāt: ꝙ si nō fuerit sufficiēs ad resoluēdū saltim erit sufficiēs a se dictā mām ad expellēdū: ita ꝙ mā exiccabit. ¶ Notandū tñ hoc singulariter ⁊ est notatuꝫ Plusquācōmēta. 3. thegni cōmē. 66. ꝙ stiptica qb⁹ expulsiua ꝯfortat nō hn̄t supfluū excessuꝫ in siccitate ⁊ stipticitate: sed tm̄ vsq₃ ad terminū q̊ mēbruꝫ acgrere faciāt bonā exꝑssionis figurā. Si enī vlterius ꝓcederēt retētiua ꝓculdubio vigoraret: ⁊ sic ad resoluēdū saltē erit sufficiēs a se dictā mām vel expellendū: ita ꝙ mā exiccabit. si aūt nō exiccabit ad alia trāsmittet. mēbra aūt ad que talis expellit mā vtplurimū sunt pedes cū sint mēbra ignobilia deorsum situata ⁊ mā est ꝗuis disposita ad motū deorsum: ⁊ hoc est qđ intēdit. lego lr̄am. Nā cū cadit sufficiētia sup stiptica pos̄e est vt ꝯfortent ligamēta: supple ita vt tota mā resoluat ⁊ ꝯsumat: iđ addit: verū cū nō resoluit mā pertrāsit. i. cōiter euenit vt ꝑmutet ad mēbrū aliud. ⁊ addit. Et plurimū qdē ꝑmutat ad pedes ⁊ facit accidere in eis paralysim ⁊ similia: q₂ aliqñ spasmum vel vndimiā ⁊c̄. ꝓm mām in subtilitate ⁊ grossitudine sua: q₂ subtilis. s. mā discurrit per subam mēbri mollificans: ⁊ sic generat paralysim. grossa aūt replet in latū ⁊ in longū abbreuiat ⁊ sic generat spasmū. ⁊ addit. Et ꝓm ꝑmistionē ei⁹. s. māe diuersam cū mēbro fit aliqñ paralysis ⁊ aliqñ spasm⁹ ex imbibitione aut infusione paulatim: aut supple subito facta: q₂ paulatim imbibita facit paralysim ⁊ subito infusa in ꝯcauitatem neruoꝝ vtplurimū facit spasmū vt videndū est locis suis.

¶ Et cū ātecedit mūdificatio nō est malū vti stipticis.

¶ In hac scđa ꝑte huius ꝑtis ꝑncipalis ipse remouet dubiū qđdā. Posset aliqs dicē tu dixisti ꝙ regula medicinarū in isto casu ꝯuenientiū est vt sint stiptice debemus ne a ꝑncipio in oī corpore applicare stiptica. Rn̄det ꝙ nō: q₂ supple ī corpore plectorico nō facta euōne nō ꝯueniret: ⁊ iđ dixit ⁊ cū antecedit mūdificatio nō est malū vti stipticis q̄si īnuat ꝙ ante mūdificationē supple stāte plectoria est īcōueniēs. Et rō hui⁹ sumit ex. H. 3. thegni tex. cōmē. 159. ⁊. 169. ꝙ per stiptica vel repellit mā posterius cū fluit vel mēbris ꝯfortatis excutit mā nociua supra alia mēbra: sed stāte plectoria corp⁹ repletū nō recipit cum penetratio corpoꝝ nō sit pos̄is: imo obstructis poris mēbroꝝ ibidē virtute medicine mā īpingit ⁊ cōstringit: sed euāta mā nā ad seipsam qđ repellit trahet ne det vacuū: ⁊ sic oꝑatio stiptice ꝑficit medicine: ⁊ hoc intēdebat in ꝑsenti ꝑticula. lego eā. Et cū antecedit mūdificatio nō est malū vti stipticis: secus stāte plectoria ꝓm vasa si nō antecedit mūdificatio.

¶ Et qñq₃ aggregant stipticitas ⁊ calefactio ⁊ resolō in re vna sicut aggregant in nuce cupressi ⁊ folijs ei⁹ ⁊ folijs lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ alusniati ⁊ enula.

¶ In hac tertia parte enumerat medicinas simplices ⁊ cōpositas valētes in gibbositate pēdēte ab humiditate ⁊ vētositate. Et ꝑmo que ꝓprius faciunt ad humidā. Scđo ad humidā cū vētositate simul. Tertio ad vētosaꝫ mag̃. 2ª ibi (Medicamē forte.) 3ª ibi (Emplastrū ad gibbositatē ⁊c̄.) Primo enumerādo medicinas simplices que in hoc casu valēt rn̄det cuidā tacite dubitationi: q₂ aliqs posset dicere dictū est ꝙ regula medicinarū ⁊c̄. est ꝙ sint stiptice calefactiue ⁊ resolutiue pōt ne hoc in vna medicia simplici reperiri vt ab ea incipiamus vt est regula cōis. Rn̄det ꝙ sic: ⁊ dixit. ⁊ qñq₃ aggregant stipticitas calefactio ⁊ resolō in re vna. ⁊ exemplificat in multis dicēs sicut aggregant in nuce cupressi ⁊ in folijs eius ⁊ folijs lauri ⁊ calamo aro. ⁊ absinthio ⁊ enula. De nuce cupssi ⁊ folijs eius dictū est supra in ca. de cura rupture ꝫirbalis ⁊ itestinalis ꝙ in cupsso est calefactio sine attractione qđ plurimū nō est in alijs calefactiuis. de granis lauri ēt supra dictū est: ibidē recurratis ne ꝯtingat ibidē multotiēs replicare. de calamo aroma. dixit ēt ca. ꝓprio ꝙ in ipso est virt⁹ subtiliatiua ⁊ suba subtilis sic̄ in cinamomo ⁊ pipere: tñ exiccatio est maior in eo. idē Serap̄. qđ sit alusniati nō reperio. alusen est qđ. d. A. scribit. alquaseꝫ. est herba similis lilio: ⁊ in ipso est ista virt⁹ ⁊ ꝑcipue ꝯtra morsum canis rabidi. ¶ Et de enula notate: q₂ ꝑmo sibi īsunt ꝓprietates que hic a. d. A. scribunt: sed singulariter in casu nr̄o valet: q₂ dixit Serap̄. ꝓm. H. ꝯfert fluxibilitati neruoꝝ que fit ab humiditate: ideo dicebat. d. A. 2. cañ. ꝙ qui assuete vtit enula non indiget vt mingat oī hora. ꝑcipue etiā valet in māebus grossis in pectore: q₂ sua humiditate lenit ⁊ in ea est abstersio vltima vt ibidē.

¶ Et qñq₃ cōponit medicina ex stipticis frigidis sicut rosa ⁊ achacia ⁊ balaustijs cū calidis calefacientibus resoluentib⁹ sicut bacca lauri ⁊ castoreo ⁊ folijs oleādri ⁊ acoro. Olea vō ꝯferentia ei que est humida sunt olea rerū calidarū stipticarū sicut oleū cupressi ⁊ oleū ruthe. Et idigēt empl̄is habētib⁹ medicinas resolutiuas fortꝫ resolōnis sic̄ sūt folia oleādri ⁊ acorus ⁊ castoreū ⁊ rutha. Et ex oleis oleū de rutha ⁊ oleū de castoreo ⁊ oleū de pyretro ⁊ euforbio factū ꝓm hūc modū. Disrūpant ꝑip ⁊ castoreū ⁊ pyretrū ⁊ pulpa collogntide ⁊ euforbiū ⁊ assa in oleo ruthino: ita vt ꝑ. ℥. j. medicinarū sumat lib. j. olei: deinde moret sub sole ⁊ colet post duas hebdomadas ⁊ remouent sup ipm medicine ⁊ fiat illud multotiēs ad minus octies ⁊ administret. Medicamē forte ad illā que est ex hūidita te ⁊ ad ventosam. ℞. sauinā ⁊ scebā ⁊ āmoniacū ⁊ nuceꝫ cupressi ⁊ pyretrū ⁊ sansucū ⁊ cordumeni ⁊ squinātum ⁊ cassiā decoquant cuꝫ aqua decoctione optima ⁊ fundat desuper de oleo quātū est aque medietas ⁊ decoquant ⁊ iterent aliquotiēs ⁊ ꝓijciant in eo castoreū ⁊ euforbiū ⁊ sauina ꝯtrita ⁊ administret. Et in ipo qdē est cōfortatio mēbri ⁊ carminatio ventositatis ⁊ resolutio humiditatū extranearū grossaꝝ. Emplastrū ad gibbositatem ex ventositate. ℞. storacis liquide ⁊ costi ⁊ calami aromatici ⁊ sauine: omniuꝫ ana. ℥. j. euforbij. ʒ. j. olei nardini quātum necesse est.

¶ Ponit vnā cautelā obseruādā in applicatione taliū medicaminū in casu nr̄o ⁊ sil̄ibus dicēs. Et qñq₃ cōponit medicina. s. talis cal̄a ⁊ resolutiua cū stipticis fridis sic̄ rosa achacia ⁊ balaustijs de qbus oībus dcm̄ est supra applicādo. s. cū calidis calefaciētibus ⁊ resoluētib⁹ sic̄ baccis lauri ⁊ castoreo ⁊ folijs oleādri ⁊ acori. de baccis lauri ⁊ castoreo dictū est supra. de oleādro Serap. nō facit mētioneꝫ neq₃ Auer. apud Diasco. dꝛ nereo. d. A. 2. cañ. dixit ꝙ syluestris hec herba est cui⁹ folia assimilant folijs portulace sꝫ strictiora: vehemēter calefacit: imo est venenū hoībus ⁊ canibus ⁊c̄. ⁊ in forma empl̄i valet dolori dorsi: sup. a cā humida ⁊ frigida. de acoro dixit Serap. idē. d. A. ꝙ est subtiliatiuus: ⁊ valet ꝯtorsionibus ⁊ attritionib⁹ neruoꝝ. addit tñ. d. A. ꝙ valet spasmo. s. materiali. ⁊ eo in mē-

bris neruosis multũ vtunť practici medici hodie. Cã autẽ talis cõpositionis sumiť p̃mo ex dicto. G.3.thegni.tex.cõmẽ.169.q2 vehemẽter calida mordẽt: vñ mẽbrũ dolet: dolor aũt exacuit reuma: vñ dubiũ est ne sua mordacitate maxime in corpore ĩpuro multuꝫ de mã ad locũ trahať ⁊c̃. ⁊ sic fit ꝑmistio cũ frigidis. mordẽt aũt talia calida ⁊ dolorẽ efficiũt vt dixit Plusquãcõmẽtator sup̲ illa p̲te eo qd̃ resoluẽdo ⁊ eliquãdo faciũt ꝑuenire solõnez plurime materiei ⁊ inordinati situs. Alia cã colligiť a.d.A. scd̃a tertij de cura p̲alysis in fine: qm̃ mã subtilis dilatať virtute medicĩe multũ calide per ea mẽbra plurimũ. cũ vo mẽbrũ aliq̃liter ĩfrigidať ꝯfortať membruꝫ a frigore: minorať q̃titas materiei: ⁊ ꝑuenit ad h̃ vt euanescat ⁊c̃. Tertia cã ẽt est remotiua dubitatiõis. diceret aliqs accipias medicinas remisse calidas ⁊ nõ vehemẽter calidas dĩ ꝙ sumiť cã ex quadã necessitate cõpositionis medicina ꝑ quaꝝ necessitatẽ elegãter posuit Auer.5.colliget.c.22.⁊ Serapio.7.breuiarij.cap̃.2. necessitas igiť in casu nostro sumitur ex necessaria ꝓrietate virtutis medicine que in vnica nõ reperiť: verbi gratia ex necessaria forti subtiliatione resolõne ⁊ ꝯfortatione cũ stipticitate simul: qm̃ veniens resolõ facit ad eliquefactionẽ ⁊ cũ ea nõ ꝯiungiť stipticitas ⁊ ꝯfortatio. Q; si dicas istud de directo videtur oppugnare dicas supra de mẽte. d.A. q dixit ꝙ in nuce cupressi folijs lauri ⁊ calamo aromatico est virt⁹ resolutiua calefactiua ⁊ stiptica ⁊c̃. dicať ꝯcedendo nõ tñ tãta sicut in castoreo ⁊ oleãdro est calefactio ⁊ tanta subtiliatio ⁊ resolõ quãta est in istis. aliqñ necesse est vti p̲p̲ mãe inobedientiã ad leuiores medicinas ⁊ cũ tanta resolõne nõ stat cõfortatio ⁊ stipticitas que ĩ casu est nec̃ia ideo necesse fuit vt q̃nq; cõponať medicina calida resoluẽs cũ fridis stipticis ⁊ hanc cãm puto mag̃ ad mẽtẽ. d. Aui. hic: lꝫ quelibet sit bona ⁊ si ex oĩb⁹ fiat vna erit melior. lego lr̃am. Et q̃nq; cõponiť medicina ex stipticis fridis sicut rosa achacia ⁊ balaustijs cũ calidis calefaciẽtib⁹ supple potẽter ⁊ resoluẽtib⁹ sicut bacis lauri ⁊ castoreo ⁊ folijs oleãdri ⁊ acoro. ¶ Cõsequẽter ꝯtinuãdo in localib⁹ enumerat olea in hoc casu maxime valẽtia ponẽdo descriptionem olei de euforbio que notabilis ⁊ notãda est descriptio: q2 per eã sciet exp̲tus alias de oleis ponẽ descriptiones. Et q2 tota ista pars est clara: lege eã. Olea vo ꝯferẽtia ei que humida est sunt olea rerũ calidarum stipticarũ ex canone sup̲iore sicut oleũ cupressi ⁊ oleũ ruthe: ⁊ ita valent multa alia vt de spica de lauro de enula vulpinũ qd̃ est precipuũ ⁊ similia. Et addit. Et indiget empl'is habẽtib⁹ medicinas resolutiuas fortis resolõnis p̲p̲ mãm vtplurimuꝫ latere in ꝓfundo sicut sũt folia oleãdri ⁊ acorus ⁊ castoreũ ⁊ rutha. Et ex oleis oleũ de rutha ⁊ oleũ de castoreo ⁊ oleũ de pyretro ⁊ pulpa collogntide ⁊ euforbiũ ⁊ asa supple eq̃liter in oleo ruthino: ita vt p.℥.j. medicinarũ sumať lib̃.j. olei deinde moreť sub sole ⁊ coletur post duas hebdomodas. s. postq̃ steterit per eas ꝯtinuo sub sole ⁊ renouentur sup̲ ip̃m. s. oleũ colatũ medicĩe. s. similes vt p̃us. Et fiat id multotiens ad minus octies. s. postq̃ steterit per duas hebdomadas renoueñť medicine: ⁊ tunc pro vsu reseruet. Ex dictis. d.A. in hac descriptione possum⁹ colligẽ tria vtilia ad cõpositionẽ taliũ oleorũ. p̃mũ ꝙ tales sp̃es nõ puluerizenť: sed grosso satis mõ rumpantur. per hoc ꝙ dixit disrumpanť ⁊c̃. colligiť scd̃o q̃lis debeat esse mẽsura sp̃erũ ⁊ olei vt. s. pro q̃libet.℥.j. sp̃erũ ponať lib̃.j. olei. Tertio colligiť tp̃s debite fermẽtationis ipsi⁹ olei vt. s. stet q̃tuor mensib⁹ sub sole: ⁊ hoc intelligiť tp̃e estatis vt fiat bona decoctio: ⁊ in oĩ medio mẽse sp̃es renoueñť: ita ꝙ octies ad minus renoueñť: ⁊ tunc re vera credo ego ꝙ sit efficacioris virtutis q̃ si sp̃es semel tm̃ coquanť aut bis. Et notate hãc descriptionẽ: q2 fortior est q̃ illa que poniť.5.cañ.trac.10.⁊ q̃ illa Mesue vltima distõne: qm̃ ⁊ si ille sunt multũ efficaces in passionib⁹ neruoꝝ ⁊ dolorib⁹ iũcturarũ ⁊ dorsi vt locis allegatis tñ in isto ĩtrant duo fortia simplicia in resoluẽdo que nõ ĩtrãt in illis. simplicia. n. illoꝝ sũt similia. Intrãt hic. s. pulpa collogntide ⁊ assa ⁊ nõ ibi ĩ v̈tute collogntide est istõ oleũ resolutiuũ ex lõginq̊ ⁊ potẽter ⁊ p̃cipue in mẽbris neruosis.

¶ Notate p̃cipuã regulã de collogntida cũ p̲ iterius d3 sumi dixit d.A. nõ sit aliqs ꝯtent⁹ ꝙ ipsa sit valde trita. pars. n. minima eius in sensu cũ ĩuenit humiditatẽ inflať ⁊ adheret partib⁹ stõchi ⁊ ĩuolutionib⁹ ĩtestinoꝝ ⁊ apostemat. Assa calida existẽs in quarto est maxime resolutiua p̃cipue fetida ⁊ ꝯfert potissimũ dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ mẽbroꝝ neruosoꝝ: vnde mihi ista olei descriptio excellentior videť maxime p̲p̲ totiẽs sp̃es renouari. ¶ Medicamen forte ad illã. iam ipse ponit cõpositionẽ olei ꝯueniẽtis in gibbositate ab humiditate ⁊ vẽtositate gibbositatis simul: cui⁹ descriptio. ℞. sauinã ⁊ sceba est sp̃es absinthij ⁊ diciť herba lumbricoꝝ ⁊ ãmonia cũ ⁊ nucẽ cup̃ssi ⁊ pyretrũ ⁊ sansucũ est sp̃es maiorane ⁊ cordumeni: sed d3 stare cardamomi: q2 greci cordumeni vocant cardamomi: ⁊ hoc est arabicũ a greco extractum: sed cordumeni apud nos carui agreste: ⁊ squinãtũ ⁊ cassia decoquanť cũ aqua decoctionis optima: p̃mo. s. frustatim incisa. Ubi nota ꝙ per cassiã hic nõ possumus ĩtelligẽ cassiam pinguẽ: sed cassiã ligneã: q2 cassia p̃guis in hoc casu nõ ꝯueniret: vt p3. Et in hoc est error cõmunis cũ cassiaꝫ fistulã reperiũt ĩtelligũt cassiã pinguem: ⁊ tñ vt dicit Simon mos antiquoꝝ fuit per cassiã fistulã cassiã ligneam appellare: ⁊ ita per cassiã absolute ⁊ in hoc credo errauit Mundinus. Ex hoc ẽt credo euenisse cõem errorẽ practicãtiũ: q cũ in ꝓuocatione mẽstruorũ vel secũdine reperiãt valere cortices cassie fistule ĩtelligũt ipsi de corticib⁹ cassie pinguis qd̃ tñ credo ĩtelligẽdũ de corticib⁹ cassie lignee: q2 ip̃a sicut cinamomũ in hoc p̃cipuã h3 vtilitatẽ. notate bene. Addit ⁊ effundať desup̲ de oleo q̃tũ est aque medietas. s. facta decoctione ⁊ decoquať ⁊ itereť aliquotiens. i. apposito oleo fiat iterata decoctio postea sup̲addať ẽt de oleo q̃tũ est medietas illius aque que remãsit postea iterato bulliãt tãdẽ addať de oleo ꝯtinuãdo decoctionẽ ⁊ appositionẽ olei vsq; ad totius aque ꝯsumptionẽ: deinde ꝓijciať in eo. s. oleo sic decocto castoreũ euforbiuꝫ ⁊ sauina ꝯtrita vt etiã virtutes eoꝝ in oleo ĩprimanť sicut vt dixit Mesue ĩprimiť forma sigilli in cera ⁊ administreť pro vsu. Tunc addit. Et in ipso q̃dẽ est ꝯfortatio mẽbri ⁊ carminatio vẽtositatis ⁊ resolõ humiditatũ extraneaꝝ grossarũ: vt p3 inspiciẽti ꝓprietates simpliciũ de q̃b⁹ supra dictum est. ¶ Ponit ꝯñter empl'm ad gibbositatẽ vẽtositatis magis valẽs: cui⁹ descriptio. ℞. storacis liquide. q̃dã dicũt ꝙ est storax que extrahiť per decoctionẽ corticis arboris sicut storax est ip̃m gũmi arboris ⁊. d.A. facit duo capitula. vnũ de storace humida videte vos. q̃dã dicũt ꝙ est mel storacis calamite: sed q̃cq̃d sit est calida exiccatiua ⁊ resolutiua. costi calamo romatici sauine: oĩum añ.ʒ.j. euforbij.ʒ.j. ⁊ de his oĩb⁹ dictũ est supra olei nardini q̃tũ est necesse. s. ad debite ĩcorporandũ dictos pulueres cũ gũmi ⁊ fiat empl'm per intrãtia p3 vtilitas.

¶ **Apostemose autem cura: cura est apostematis difficilis maturatiõis ⁊ eruptionis ⁊ resolutionis propria apostematibus duris.**

¶ Hec est scd̃a p̲s p̃ncipalis ca. in q̃ ipse determinat de gibbositate ab ap̃ate: ⁊ breuiter nos remittit ad curã ap̃atũ duroꝝ de q̃bus videndũ est.3.quarti cap̃. de sferos. Dixit G. Apostemose aũt cura est cura ap̃atum difficilis maturationis ⁊ eruptionis ⁊ resolõnis ꝓpria ap̃atib⁹ duris: supple q2 talia sunt hmõi ꝯditionũ. de apostematib⁹ mollib⁹ nõ facit hic mẽtionẽ: q2 eoꝝ cura habeť sicut ⁊ gibbositatis humide. de ap̃atibus etiã ꝯuersis ad exiturã nõ facit mentionẽ: p̃mo q2 etiã de cura hoꝝ ĩuuit nos remittere ad curaꝫ exiturarũ intrinsecarũ: ⁊ scd̃o q2 tales exiture cũ rumpunť euãta mã que vel cõprimebat vel g̃uitabat facile p̲ se vel modico adiutorio ꝯñter fiat curatio: s3 de ap̃atib⁹ duris erat fienda memoria sp̃alis cũ sint illa q̃ difficillimã faciũt curationeꝫ ⁊c̃. Lege tu lr̃am.

¶ **Rememoratio emplastroꝝ ad gibbositatẽ humidã emplastrũ bonũ. Sumanť acorus ⁊ enula ⁊ decoquãtur in aqua cupressi ⁊ emplastreť ex eis locus. Emplastrũ ꝯferẽs humide ⁊ ventose ex eis simul. Sumantur enula ⁊ sauina ⁊ acor⁹ ⁊ coquanť in vino donec in decoctione dissoluanť: ⁊ dissoluať cuꝫ eis bdelliũ donec fiat sicut vnguentũ ⁊ administreť.**

¶ In hac vltima parte ca. ipse reuertiť ad q̃dã remedia gibbositatis humide. Primo ponit duo empl'a. Scd̃o ponit aliud genus curationis qñ p̃cedẽtia nõ ꝯtulerint. Scd̃a ibi (Et qñ nõ valẽt curationes.) In p̃ma parte enumerãdo empl'a ꝯueniẽtia in gibbositate humida dixit. empl'm bonũ. sumanť acorus ⁊ enula ⁊ decoquãtur in aqua cupressi ⁊ empleť cũ eis locus. de his oĩb⁹ dictũ est supra: ⁊ p3 ꝙ oĩa valẽt. acorus. n. ⁊ enula post decoctionẽ cũ aq̃ decoctionis cupressi pisteñť vel cũ ipso cupresso vel sine ⁊ ponanť loco empl'i: q2 aqua cup̃ssi p̲p̲ fortẽ decoctioneꝫ quã cup̃ssus req̃rit terrestreitate sub̃e h3 virtutẽ cup̃ssi ⁊ est durioris sub̃e q̃ acorus vel enula: ⁊ iõ ꝯueniẽs est p̃mo ip̃m decoq: ⁊ ꝯñter reliq̃. lego lr̃aꝫ. Rememoratio empl'oꝝ ad gibbositatẽ humidã empl'm bonuꝫ sumať acorus ⁊ enula: ⁊ supple mũdenť ita in frusta ĩcidanť ⁊ decoquanť in aqua cup̃ssi. s. decoctionis ei⁹ ⁊ empleť cũ eis siue oĩbus siue duob⁹ tm̃ bene adinuicẽ masselatis ⁊ ꝯtritis locus eminẽtie ⁊ doloris. Ponit aliud ꝯferẽs cũ hoc vẽtose: ⁊ dixit. empl'm ꝯferẽs humide ⁊ vẽtose ex eis simul sumanť enula ⁊ sauina ⁊ acorus supple eq̃les p̲tes mũdenť ⁊ decoquať in vino. s. medij coloris donec in decoctione dissoluanť ⁊ dissoluať cũ eis bdelliũ qd̃ faciliter fiet in virtute vini supple tãte quãtitatis ꝙ coctũ viscosuꝫ reddat: iõ addit donec fiat sicut vnguẽtũ ⁊ administreť. clara sunt oĩa.

¶ **Et quando non valent curationes cum eis que bibũtur ⁊ emplastris aut similibus: administreť caute-**

rium vt remoueaꝭ mollificatio ⁊ indureꝭ locus.

¶ Cõsequẽter vltimo ipse ponit singulare remediũ valẽs qñ reliq̃ remedia nõ ꝯtulerint ⁊ nõ solum in hoc casu valet: sed gñalr̃ in oĩ cõplexione mãli humida maxime frida. Et dixit. Et qñ nõ valent curationes cũ eis que bibunꝭ ⁊ emplr̃is ⁊ similibꝰ. s. vnguẽtis oleis fomẽtationibꝰ ⁊c. administreꝭ cauteriũ ⁊ remoueaꝭ mollificatio ⁊ idureꝭ locus. Notate hic ꝙ vt sup̃ dictũ est oẽs auc̃. laudãt cauteriũ in frida cõplexione mãliter humida ad mãm exiccãdã ⁊ mẽbrũ ꝯfortandũ: ⁊ p̃cipue cũ reliq̃ nõ sufficiãt ad pfectionẽ vt etiaꝫ hic videꝭ inuere. A. tñ in hoc casu peccãte mã ĩtra pectꝰ nõ laudarem ego fieri cauteriũ: sed vbi mã peccãs esset in musculis exteriorib꜠: tũc cauteriũ multum ꝓficeret: sed de mõ ipsiꝰ ⁊ quale esse debeat actuale an potẽtiale: in isto casu ꝑꝑ membra esse neruosa laudarẽ potẽtiale. de descriptionibꝰ ipoꝝ ⁊ forma ⁊ ordine habuistis supra copiose: vnde hic silentio ꝑtranseo ad illũ locũ recurratis: tñ Albucasis laudauit in h̃ casu cauteriũ actuale cap̃. 43. vt. s. sit cauteriũ ad modũ circuli vt capiat superiorẽ ꝑtẽ spõdilis eq̃liter ⁊c. Dixit tñ caue nõ administres cauterium in gibbositate que fit in spasmo nerui. tu vide de restauratione per chirugiã que aliqñ per se solã est sufficiẽs: nõ fecit hic. d. A. mẽtionẽ: qꝛ nisi subito fiat reductio q̃dãmõ nõ valet opõ: qꝛ etiã. s. spondiliũ fiat remotio ad anterius nõ est pos̃e vt cureꝭ vt oẽs dicũt: ⁊ si est ad posterius posuit curã ⁊ ordinẽ q̃nta quarti ca. de dislocatione spondilium ⁊ separatione eoꝝ: qꝛ de dislocatione cõpleta nõ oportuit v̈ba ꝓlõgare cũ vt etiã ipse dixit in p̃ncipio cap̃. loco allegato qñ spõdiles dislocanꝭ dislocatione cõpleta ĩterficit ꝓculdubio: solũ ḡ ponit curam remotionis aliqualis spondiliũ: ⁊ sic vere gibbositatis. Non fuit igiꝭ expediẽs hic aliq̃d tractare neq̧ ego aliq̃d dicã: sed ad illum locũ vos remitto: ⁊ sic habetis finẽ cap̃. de cura gibbositat̃ in quo habuistis multa vtilia ⁊ quodãmõ necessaria ⁊ sufficiẽtia ad capl̃m ĩfra de doloribꝰ dorsi. ¶ Sũmarie igiꝭ habuistis in ca. i. canonẽ gñalẽ curatiuũ humide ⁊ sicce simul vt ꝙ cura eoꝝ quãtũ ad cũonẽ dietã ⁊ localia est cura paralysis si sit humida vel cura spasmi sicci si sit sicca. Et per hoc verbũ habeo excusationẽ: qꝛ in hoc ca. nõ sequar intẽtũ qd̃ a p̃ncipio ꝓposuerã: qꝛ statui post ordineꝫ curatiuũ traditũ per dñm. A. in vnoquoq̧ capl̃o ponẽ ordinẽ domesticũ obseruãdũ in actu practico ꝑ modũ ꝯsilij nõ tñ declinãdo a via. d. A. hic nõ faciã ne videar facẽ ꝯsiliũ de paralysi vl̃ spasmo: sed pro istis materijs recurratis ad scd̃am tertij ⁊ in mã paralysis feci ꝯsiliũ ⁊ diuulgatũ ip̃m videte. ¶ Habuistis scd̃o sp̃alẽ canonẽ in medicis obseruãdũ in gibbositate humida vt si sint medicine stiptice calide ⁊ resolutiue: ⁊ cãm q̃re sic debeãt qualificare. ¶ Habuistis ꝯñter canonẽ correctiuũ superioris vt ꝙ talia vtplurimũ nõ offeranꝭ nisi facta purgatione. ¶ Cõsequẽter posuit q̃dã simplicia in q̃bus est ꝯiuncta oĩs talis virtus vt in nuce cupssi ⁊c. ¶ Habuistis ꝯñter canonẽ cõpõnis diuersarũ medicinaruꝫ ⁊ cõpositionis medicinarũ multũ calidarũ cũ frigidis stipticis: ⁊ adduxi cãs varias necessitatis aliqñ talis compositionis. ¶ Habuistis postea quedã olea ⁊ descriptiones quorũdã medicaminuꝫ in casu isto ꝯferẽtiũ ⁊ sp̃aliter descriptionẽ olei de euforbio que fuit multum egregia ⁊ merito cõpositionis ⁊ merito ordinis descriptiõis. ¶ Ultimo habitus est cañ. ꝙ qñ reliqua nõ ꝯtulerint: tunc cauterium est medicina singularis. Sequiꝭ cañ. de varicibus.

¶ De varicibus. Cap̃. 15m.

Est dilatatio venarũ in crure ⁊ pede ꝑꝑ multitudinẽ eius qd̃ descendit ad eas ex san. Et plurimũ san. est melãcholicũ: ⁊ qñq̧ est san. mũdus nõ melãcholicus: ⁊ quandoq̧ sang. grossus flegmaticus. Et quocunq̧ mõ sit est sanguis in quo nõ est putrefactio: ⁊ si nõ non saluabiꝭ cum eis pes ab vlceratione ⁊ ap̃atibus malignis.

¶ In ista parte ꝓpter cãm assignatã versus p̃ncipiũ ipse determinat de q̃dã dispõne venarũ ⁊ de ipsarũ tumefactione ⁊ grossitie: ⁊ qꝛ talis tumefactio in tibijs vtplurimũ manifestatur: que vene qꝛ multipliciter tortuose incedunt per tibias: lꝫ alibi ꝯtingere posset ⁊ cũ tumescũt ad similitudinẽ vitis apparẽt: iõ ab aliq̃bꝰ ista egritudo vitis appellaꝭ: ⁊ ab Aui. varices appellanꝭ. Et qm̃ ab eisdem fere causis vt videbiꝭ fiunt varices ⁊ elephãtia: idcirco de vtrisq̧ fit determinatio. Primo tñ tractat de varicibꝰ tanq̧ ad ꝓpositũ mag̃ ꝑtinẽtibꝰ. Scd̃o de elephantia. Scd̃a ibi (Et additio in pedibus ⁊c.) Presens pars p̃ncipali diuisiõe diuidiꝭ in partes tres. Qm̃ p̃mo manifestat q̃d nõis varicũ. Scd̃o ipse adducit ipsarum cãs. Tertio ponit modũ terminationis earũ. 2a ibi (Et plurimum sanguis ⁊c.) 3a ibi (Et iste varices nõ suscipiunt.) ¶ De p̃ma parte dixit declarãdo rubricã de varice. Est additio venarum in crure ⁊ pede ꝑꝑ multitudinẽ eiꝰ qd̃ descẽdit ad eas ex sanguine. ¶ Notãdum ꝙ per additionẽ intelligit grossitiẽ ⁊ manifestationẽ ipsarũ. per pedẽ intelligit pedẽ magnum in se aggregantẽ crus ⁊ coxam: vnde tales vene nõ tamẽ tumescũt in crure: sed etiã tumescunt in coxa per sanguinẽ nõ solũ intelligit sanguinẽ ꝓprie sumptum ab alijs distinctũ humoribus: sed etiã per sanguinẽ intelligit indifferenter vel ipsum sanguinẽ verũ vel massam ipsius vt etiam alibi. aliqñ sumiꝭ ꝓut notaꝭ tertio thegni cõmen. 196. ⁊ sic est clara lr̃a cum rubrica capituli. lege eam. Et plurimũ.

¶ Et plurimũ quidẽ accidunt cursoribꝰ ⁊ viatoribꝰ ⁊ onera portantibꝰ ⁊ coram regibus astantibus.

¶ Nunc ꝓsequiꝭ enumerãdo cãs ipsius. Et p̃mo numerat cãs corporeas. Secũdo p̃mitiuas. Tertio declarat in causis corporeis si fiant incipiẽdo vel nõ. 2a ibi (Et plurimũ ⁊c.) 3a ibi (Et multotiens accidit.) ¶ Dicit ḡ p̃mo ꝙ plurimum sanguis est melãcholicus: ⁊ qñq̧ est sanguis mũdus nõ mel̃icus: ⁊ qñq̧ est sanguis grossus flegmaticus. addit ꝯñter: ⁊ q̃uocũq̧ sit est sanguis in quo non est putrefactio: ⁊ si nõ. i. si est putrefactio nõ saluabiꝭ cũ eis pes ab vlceratione ⁊ ap̃atibꝰ malignis. Rõ p̃mi dicti est: qꝛ sanguis mel̃icus sua grauitate moueꝭ deorsum ⁊ sua grossitudine receptꝰ in ꝯcauitatibꝰ venarũ magnaruꝫ nõ põt per porositates venarũ resudare neq̧ in orificia recipi paruarũ venarũ: vnde ibidẽ remanẽs ita aggregaꝭ vt ipsarũ venarũ magnarũ per tibias extẽsarũ fiat amplitudo ⁊ dilatatio: ⁊ ideo vtplurimũ sanguis est mel̃icus: qꝛ sanguis subtilis vel aquosus nõ sic est aptꝰ ibidẽ retineri. Qñq̧ tñ est sanguis nõ mel̃icus: sed mediocris sub̃e tante multitudinis vt ad venas tibiarũ defluẽs sua multitudine oppilet ⁊ ꝯñter ibidẽ retineatur ⁊ ex ꝯñti fiat ipsarũ venarũ dilatatio. põt etiã talis oppilatio fieri ex sanguine grosso flegmatico viscoso vel q̃dãmõ aliqñ gibbosato: vnde ⁊ si recipi possit in ꝯcauitatibꝰ venarũ magnarũ non tñ alias strictiores venas subintrare põt. Et hoc est qd̃ dixit subiungẽdo. Et qñq̧ est sanguis mũdus nõ mel̃icus: sꝫ supple mediocris sub̃e ⁊ supple peccãs multitudĩe. Et qñq̧ est sanguis grossus flegmaticus. supple etiã viscositate adherẽs ⁊ oppilãs. Rõ tertij dicti est qꝛ stãte corruptione in humore aliq̃ pars per ebullitionẽ subtiliata ⁊ a virtute stimulata expulsa sua acuitate corrodit mẽbrũ cui occurrit: ⁊ sic fiunt vlcerationes in tibia: vel si forte nõ rũpaꝭ cutis saltẽ fiunt maligna ap̃ata: ⁊ hoc est qd̃ dixit. Et q̃uocũq̧ sit in sanguĩe in quo nõ est putrefactio. ecce per sanguinẽ ĩtelligit massam humoralẽ: ⁊ si nõ ĩmo supple sit putrefactio non saluabiꝭ cũ eis. s. putrefactis humoribꝰ pes ab vlceratione ⁊ ap̃atibꝰ malignis. Lege tu lr̃am ꝯtinuã. Et plurimuꝫ. Nunc ipse narrat cãs vtplurimũ p̃mitiuas huiꝰ dispõnis ⁊ dicit. Et plurimũ q̃dẽ accidũt. s. varices cursoribꝰ ⁊ viatoribꝰ ⁊ onera portãtibꝰ ⁊ corã regibꝰ: vel supple alijs p̃ncipibꝰ assistentibꝰ. Rõ istoꝝ oĩuꝫ est vna: qm̃ ꝑꝑ tales cãs p̃mo calefiunt mẽbra deorsum: ⁊ sic mãm copiosius attrahunt q̃ꝫ pro nutricatione sit necessariũ. hoc manifestũ est in itinerantibꝰ ⁊ cursoribꝰ ꝑꝑ motũ. hoc etiã verũ est in assistentibꝰ coraꝫ regibꝰ ⁊ onera portantibꝰ: qꝛ in talibꝰ oĩbus laborãt maxime aĩales virtutes mẽbroꝝ ĩferioꝝ p̃cipue pedũ: ꝑꝑ qd̃ dixit Auer. sexto colliget cap̃. 2. ꝙ sedere ⁊ sup̃ pedes stare est exercitiũ dorsi: ⁊ nõ ꝑꝑ aliud nisi qꝛ dorsum fatigaꝭ. multomagis tibie fatiganꝭ ꝑꝑ sustentare molẽ corporis: ⁊ etiã ꝯstat experiẽtia: ⁊ iõ virtutes multaꝫ quãtitatẽ spirituũ ⁊ sanguinis trãsmittũt ad eas ⁊ sic calefiũt q̃bꝰ supercalefactis ꝓmoueꝭ ad attrahendũ ex quo attractio a vacuo fit ⁊ a calido. Ad hoc etiã cõmuniter adiuuat qꝛ in sic dispositis facilitatur motus materierũ deorsum: vt patet ⁊ sic due precipue cause concurrunt. s. facilitas descensus materie ⁊ habilitas recipientis. Et sic est clara lr̃a. Lege eam.

¶ Et multotiens accidit propter egritudines acutas: quoniã expelliꝭ materia illic in illis qui ex p̃dictis ad eas sunt preparati. Et quãdoq̧ accidunt incipiendo sicut accidunt dolores iuncturarũ incipiẽdo. Et accidunt habentibus splenẽ ex predictis multotiens.

¶ Jam tertio ipse narrat varietatẽ huiꝰ dispõnis quãtũ ad euentũ ipsiꝰ ⁊ dixit. Et multotiẽs accidit post egritudines acutas. supple etiã diuturnas: ⁊ adducit cãm dicẽs qm̃ expelliꝭ mã illic in illis q̃ ex p̃dictis ad hoc sunt parati. addit. Et qñq̧ accidit incipiendo. ⁊ addit. Et accidũt habẽtibꝰ splenẽ ex p̃dictis multotiẽs. ¶ Aduertendũ ꝙ tota lr̃a p̃ma clara est: excepto ꝙ illa particula in illis q̃ ex p̃dictis ad eas sunt parati: qꝛ põt hẽre duplicẽ ĩtellectũ. Primꝰ est ꝙ post egritudines pelliꝭ mã illuc. s. ad venas tibiarũ in illis q̃ sunt parati ad eas ex p̃dictis. s. cursoribꝰ itinerãtibꝰ: qꝛ in istis ꝑꝑ vsum cursus mãerũ deorsum facile per nãm cũ ip̃a expellit mãm

cretice expellit eũ ad dictas venas ꝛ sic sunt ex p̄dictis ad h̄ parati. Scd̄s est ꝙ nã post egritudines expellit illic ad venas tibiaruꝫ in illis q̄ sunt parati ad hoc. s. ꝑꝑ amplitudinẽ venarũ ꝛ laxitatẽ ꝛ debilitatẽ ex predictis. s. mãebus vt melia vel flegmate grosso ꝛc̄. Uterqꝫ sensus bonus est. ¶ Scd̄o notãdũ ꝙ in habẽtibꝰ splenẽ. i. passiones spleneticas multotiẽs fiunt iste eũones per nãm ad venas tibiaꝝ: ꝛ hoc iõ qꝛ in talibꝰ ex ĩpotẽtia attractiue splenis ꝛ sequestratiue cuiusdã multũ de nã melica in massa sanguis remãet ꝛ sic transiens sanguis ad venas tibiarũ ibidẽ paulatine remanẽs ƀm modũ supra dictũ tãdẽ facit extẽsionẽ venarũ: ꝛ sic fit iste morbus ĩcipiẽdo sicut etiã fiunt dolores iuncturarũ ĩcipiẽdo qñ in toto vitio epatis vel sto. mã flegmatica in tota massa viscosa superabundat. ꝛ hoc intẽdebat in illa parte ꝙ accidunt ĩcipiẽdo sicut ꝛ dolores iuncturarũ. ꝛ addit. ꝛ accidũt habentibꝰ splenẽ ex p̄dictis que. s. fiunt ĩcipiẽdo multotiẽs: lꝫ ista pars vltima possit verificari ẽt de eis que fiũt cretice: qm̄ passiones splenetice nõ multotiẽs sint melice cũ ꝯtingat a nã talẽ mãm cretice expelli multotiẽs expellit ad dictas venas ꝑꝑ cãm superius dictam. ꝛ sic ly ex p̄dictis põt retorqueri ad dictas passiones que alias sequunt: vt pꝫ. lego lrãm. Et multotiẽs accidũt. s. dicte varices post egritudines acutas: qm̄ expellit mã illic. s. ad venas tibiarũ: in illis q̄ ex p̄dictꝭ: dupliciter exponẽdo: qꝛ ex p̄dictis. s. cursoribꝰ vel itinerãtibꝰ sunt parati ꝑꝑ cãm dictã. vel ex p̄dictis mãebꝰ expellit. s. melia ꝛc̄. in illis qui sunt parati ꝑꝑ amplitudinẽ meatuũ ꝛc̄. Et qñqꝫ accidunt incipiendo: ꝛ nõ supple post alias egritudines: sed per paulatinã ꝯgestionẽ sicut accidunt dolores iuncturarũ incipiendo. s. aliquotiẽs. ꝛ accidunt habentibꝰ splenẽ. i. passiones spleneticas ex predictis multotiens etiã ly ex p̄dictis: duplr referẽdo vt dictũ est.

¶ Et iste varices non suscipiunt curationem.

¶ In ista parte tertia p̄ncipali ipse ponit modũ terminationis dictarũ varicũ ꝛ tria facit ƀm tres modos terminationis. 2ª ibi (Et qñqꝫ ĩciduntꝛ.) 3ª ibi (Et multotiẽs qdeꝫ.) De p̄ma dixit ꝛ iste varices nõ suscipiũt curationẽ. s. que accidũt habẽtibꝰ splenẽ. Rõ huius: qꝛ in habentibꝰ passiones spleneticas debilitato splene multa mã melica vt supra dicebaꝛ in massa remanet que faciliter deorsum moueꝛ: ꝛ sic lꝫ mã sub forma ꝯiuncta existẽs remoueaꝛ: tñ ꝑꝑ fluxũ succedẽtis mãe egritudo ꝯseruaꝛ: ꝛ sic nõ suscipiũt curationeꝫ. Aduertẽdũ tñ ꝙ ista ꝯclusio veritatẽ hꝫ ꝯseruatis passionibꝰ spleneticis ꝛ splene nõ fortificato: qꝛ ipsis remotis ꝛ mẽbro ratificato possibilis est vera curatio sicut ꝛ reliquarũ similiuꝫ. etiã dico ꝙ nõ repugnaret stãte debili splene tales varices vere curari: qꝛ est si splen nõ debite sanguinẽ mũdificaret: tñ per medicinas melãcholiã eũantes posset mũdificari: ꝛ sic nõ multiplicareꝛ in toto vnde ꝯñter nõ flueret ad tibias: verũtamẽ oporteret medicinas multotiẽs reiterare: ꝛ hoc esset difficile ꝛ nãe laboriosum. ꝯclusio igiꝛ nõ ĩtelligaꝛ ĩpossibiliter sed difficulter. lege eã.

¶ Et qñqꝫ ĩciduntꝛ ꝛ accidit ex incisione earũ extenuatio mẽbri ꝓpter p̄uationẽ deferentiũ nutrimẽtũ ꝛ accidũt in illis que ex eis sunt melãcholice cuꝫ ĩciduntꝛ ꝛ ꝓhibenꝛ egritudines melãcholice ꝛ melãcholia.

¶ Nunc ipse ponit ƀm modũ terminationis dictarũ varicuꝫ. s. q̄ fit per ĩcisionẽ. Et p̄mo facit hoc. Scd̄o remouet dubitationẽ. Scd̄a ibi (Cũ aũt est sanguis.) circa p̄n. Etiã duo facit. Qm̄ p̄ͦ ponit vnũ nocumẽtũ aptũ seq̄ ex ĩcisione dictarũ venaruꝫ. Scd̄o ponit aliud nocumẽtũ aptũ seq̄ ẽt ex ĩcisione. Scd̄a ibi (Et accidũt in illis ꝛc̄.) De p̄ma parte dicit ꝛ qñqꝫ ĩciduntꝛ: ꝛ accidit ex ĩcisione earũ extenuatio mẽbri ꝓpter p̄uationẽ deferentiũ nutrimẽtũ. Dicit de scd̄a parte ꝛ accidũt in illis que ex eis sunt melice cũ ĩciduntꝛ ꝛ ꝓhibentur egritudines melice ꝛ melia. ¶ Pro ĩtellectu harũ duarũ particularũ simul notandũ est ꝙ tales vene pro cura ꝑfecta multiplr ĩcidi p̄ñt: qm̄ aliqñ ƀm longũ scõmanꝛ in vna tm̄ vel pluribꝰ partibus ipsarũ: aliqñ v̄o ƀm trãsuersum in totũ inciduntꝛ: ꝛ aliqñ p̄ter hoc etiã extrahunꝛ vt in cura magis videbiꝛ. In ꝓposito aũt per incisionẽ intelligit incisionẽ alicuius magni rami ƀm trãsuersum totalẽ a quo ramo alij plures oriunꝛ: q̄re facta ĩcisione manifestũ est sanguinẽ ꝛ humores nõ posse vlterius ad ĩferiora mẽbra deuenire vt si sit facta ĩcisio sub genu ĩmediate non poterit per ramos oẽs illius rami mã õferri ad pedẽ: ex quo sequiꝛ vt de necessitate mẽbrũ minuaꝛ ꝛ extenuabiꝛ ꝓpter minorari nutrimẽtũ ipsiꝰ mẽbri. Sequiꝛ scd̄o per talẽ ĩcisionẽ disponi ad gnõnem egritudinuꝫ melãcholicarũ si mã dictaꝝ varicũ fuerit melãcholica vt quartane melãcholice passiones lepre ꝛ hmõi: ꝛ disponiꝛ ad gnõnẽ simili mõ passionũ flegmaticarũ si mã ipsarũ fuerit flegmatica vt ad generationẽ appoplexie ꝛ similiũ. Et hoc est qd̄ ĩtẽdebat in lrã. lego eã. Et qñqꝫ ĩciduntꝛ. s. ex trãsuerso totalr pro cura. Et accidit ex incisione earũ extenuatio mẽbri. s. ĩferioris ꝑꝑ p̄uationẽ deferentiũ nutrimẽtũ. s. ipsoꝝ ramoꝝ ortoꝝ a ramo grosso ĩciso. Et accidunt in illis que ex eis sunt melice cũ ĩciduntꝛ ꝛ ꝓhibenꝛ. s. mãe ipse melãcholice ne deorsum feranꝛ ꝑꝑ incisionẽ ipsarũ venarũ egritudines melãcholice vt sicut. s. quartana lepre ꝛ melancholia. i. passio sic appellata ab auctoribꝰ que est melãcholia. ita ĩtelligas ꝙ si varices sint flegmatice ꝛ ĩciduntꝛ ꝛ ꝓhibenꝛ mãe ꝛc̄. ꝙ accidũt tunc passiones flegmatice vt subeth epi. ꝛ similes: qꝛ tales mãe erant misse a nã ꝛ elõgate a p̄ncipalibꝰ. ꝓhibita aũt tali exoneratiõe remanẽt dicte mãe ad ĩtra ꝛ faciũt morbos nouos ꝓportiõales ꝛc̄.

¶ Cũ aũt est sanguis mundus ꝛ eradicanꝛ aut auferũtur: tunc nõ timeꝛ ꝙ accidat melancholia.

¶ In ista parte ipse remouet dubitationeꝫ: qꝛ aliq̄s posset dicẽ est ne necessariũ ꝙ semꝑ cuꝫ varices eradicanꝛ vel inciduntꝛ ꝙ fiant passiones melãcholice. Rñdeꝛ ꝙ nõ. Nã cum sanguis est mũdus sed. s. tñ peccãs in quãto: lꝫ eradicenꝛ vel auferanꝛ: tñ tũc nõ timetur ꝙ accidat melãcholia: vel supple alia passio melãcholica. Rõ est: qꝛ ꝛ si ꝓhibeaꝛ talis sanguis ne ad ĩferiora pellatur ꝛ ꝯñter in habitu totius multipliceꝛ nõ ꝓpterea gñabiꝛ melãcholia cũ sanguis nõ sit melãcholicꝰ. Sed si alie egritudines gñabunꝛ ipse erũt de abundantia sanguinis vt synocha vel apostema sanguinea vel fluxus sanguineus vel ruptura vene ꝛ similes. Est tñ aduertẽdum ꝙ hoc intelligi hꝫ ĩmediate: qꝛ mediate staret oppositũ: qm̄ multiplicato sanguine in toto per inflãmationẽ tandeꝫ ꝛ resolutionem fieri poterit humor melãcholicus ꝛ ĩmediate generari p̄ñt egritudines melãcholice: ꝛ sic est lrã clara. Lege lrãm.

¶ Et multotiens quidem putrefit illud quod est in varicibus ꝛ perducit ad vlcera.

¶ Iam ipse ponit vltimũ modũ terminatiõis: ꝛ dixit ꝙ multotiẽs qdẽ putrefit id qd̄ est in varicibꝰ ꝛ ꝑducit ad vlcera. s. ꝓpter putrefactionẽ mãe. Et rõ est clara. nã dicta mã ꝓpter putrefactionẽ reddiꝛ acuta corrosiua ꝛ vlceratiua: vt pꝫ ꝛc̄. ꝛ sic est finis cap̄. In quo p̄mo manifestauit q̄d habemꝰ ĩtelligẽ per varices: postea posuit cãs. Et p̄mo se tenentes ex parte mãe vt corporeas. Scd̄o ex parte cãrũ p̄mitiuarũ. De corporeis dixit ꝙ plurimuꝫ est sanguis melãcholicus ꝛ aliqñ sanguis flegmaticus grossus ꝛ aliqñ sanguis mundus: sed qũocũqꝫ sit in tali mã non est putrefactio. Postea in causis p̄mitiuis dixit ꝙ accidit cursoribꝰ itinerãtibꝰ ꝛ onera portantibus ꝛc̄. Postea habuistis qũo aliqñ accidit post egritudines acutas: etiã addebaꝛ post chronicas põt accidere: ꝛ aliqñ ĩcipiendo ꝛ p̄cipue habẽtibꝰ passiones spleneticas: postea posuit moduꝫ terminationis ipsarũ. ꝛ ꝙ qñ inciduntꝛ: ꝛ tũc duo timenꝛ. s. vel mẽbroꝝ ĩferioꝝ arefactio aut passionũ melãcholicaꝝ gñatio: vel supple flegmaticarũ si varices sint flegmatice: ꝛ si pẽdeãt a sanguine mũdo nõ est timor passionũ melãcholicarũ: ĩtelligebaꝛ ĩmediate: qꝛ mediate eẽt timor passionũ melãcholicarũ. Dictũ est postremo ꝙ si mã putrefiat ꝙ terminatio fit per varices ad vlcera ꝛc̄.

¶ De elephantia. Cap. 16m.

E St additio in pedibus ƀm modum qui accidit in venis varicum: quare ingrossat pedeꝫ cum qualitate sua.

¶ Postqꝫ determinauit de varicibꝰ: nũc ꝑꝑ cõitatẽ in causis vt supra dicebaꝛ ipse determinat de elephantia que etiaꝫ est passio tibiarũ ꝛ pedũ: ꝛ diciꝛ elephantia ƀm Auẽzo. qꝛ talr disponunꝛ pedes in hac passione vt assimilenꝛ pedi vel tibijs elephantꝭ: ꝛ in. ca. tria facit. Qm̄ p̄mo sicut ꝛ in superiori cap̄. declarat q̄d nõis elephantie. Scd̄o ipse ponit cãs corporales spãles talis passionis. Tertio ipse ponit cãs magis gñales ꝛ cões ẽt varicibꝰ de q̄bꝰ suꝑ nõ fecerat mẽtionẽ. 2ª ibi (Et qñqꝫ.) 3ª ibi (Et cã.) ¶ De p̄ma parte dixit declarãdo elephantiã. Elephantia est additio sup. nõ nãlis in pedibꝰ ƀm modũ q̄ accidit in venis varicũ. s. ꝑꝑ multitudinẽ eius qd̄ descẽdit ad eos ꝛc̄. q̄re ingrossat pedẽ cũ equalitate sua. Et per hoc distinguiꝛ a varicibꝰ in q̄bus nõ appet equalis tumefactio in toto pede: per pedẽ hic intelligiꝛ pes sicut ꝛ in superiori cap̄. s. pes magnus aggregãs simul pedeꝫ cũ tibia: aliqñ tñ tumescit pes sine tibia ꝛ appet p̄ncipiũ cacexie: ꝛ signũ distinctiuũ poneꝛ in ca. signorũ. Et sic est lrã clara: lege eã. Est additio ꝛc̄. cũ eq̄litate sua. i. apparet equalis in toto additio: qd̄ nõ fit in varicibꝰ: qꝛ in ipsis tm̄ apparet additio in venis: ꝛ pes sepe extenuaꝛ vt dictũ est supra.

¶ Et qñqꝫ fit ꝓpter humorẽ melãcholicuꝫ: ꝛ est illud qd̄ est plurimum. Et quandoqꝫ fit propter humorem flegmaticum grossum. Et quandoqꝫ accidit ex causis ex quibus accidunt varices ꝛ ex sanguine bono cum plurimum descendit aut nutritur eo pes nutrimento

aliquo aut est in primis rubeus deinde niger.

¶ Ponēdo cās ipsi⁹ corporeas ipse breuiter ponit easdē cās quas etiā supra posuit de varicibus: cū eodē mō fieri possit elephantia sicut ⁊ varices: q2 in hoc tm̄ differūt ꝙ in varicib⁹ cā ꝑter nāz magnificās claudiť in venis tm̄ notabiľr magnis: in elephantia autez mā replēs per totū mēbrū est sparsa: dixit ğ. Et qn̄qȝ fit pp humorem melācholicū ⁊ est id qd̄ est plurimū. Et qn̄qȝ fit pp humorem flegmaticū grossum: totū istud clarū est ex dictis supra. Dixit ꝯsequēter. Et qn̄qȝ accidit ex causis ex qbus accidūt varices. s. aliqn̄ post egritudines alias: ⁊ aliqn̄ icipiēdo sicut supra declaratuz est. Et ex sanguine bono cū plurimū descēdit: ecce vocat abundantiā quāti saltē respectu mēbri particularis: aut nutriť bȝ lr̄a exterior ⁊ nutriť: ita ꝙ ly aut sonet ⁊ eo pes nutrimēto aliquo. i. pes nutritur tali sanguine nutrimēto aliquo ipropriе: q2 nō fit bona appositio vel assimilatio. Et addit ꝙ talis pes est in ꝑmis rebus rubeus: deinde niger. Et hoc est q2 sanguis ibidē nō debite a nā regular⁹ alterať. Et sic cutis quodāmō denigrať vel liuescit: ⁊ sic est clara lr̄a.

¶ Et causa eius est vehemētia repletionis ⁊ etiā debilitas mēbri ꝑpter multitudinē caliditatis ⁊ vehemētia attractionis eius propter vehemētiam caliditatis inflāmate ex motu: ⁊ adiuuant ad illud dispositiones adiuuantes ad varices.

¶ In hac tertia parte ponit cās cōes ad has dispōnes reducens se ad duas cās que sunt cōes ad oēs egritudines que fiunt per viam deflux⁹: ⁊ dixit. Et cā ei⁹. s. elephātie est vehemētia repletionis. s. in toto: hoc tm̄ maxime verificať in sanguinea: hec est ꝑma causa. Scd̄a est debilitas mēbri. s. recipiētis vt cruris pp multitudinem caliditatis: q2 oīs excellēs cōplexio mēbrū debilitat. Addit etiam cām istrumētalē ad hoc iuuantē tenente se ex parte cāe efficiētis vt vehementiā attractionis: ideo subdit. Et vehemētia attractionis ei⁹: lȝ reperiať tex. in accusatiuo dȝ stare in nominatiuo pp vehementiā caliditatis inflāmate ex motu: ita ꝙ ipse adducat ꝑter cās duas cōes ad morbos per viā fluxus aliā specialē in hoc casu vt vehemētiā attractionis pp caliditatez hoꝝ membroꝝ: q2 talia mēbra vtmultū supcalefiūt pp motū: etiā caliditas dupľr adiuuat ad hoc. Primo mēbrū debilitādo: sicut etiā facit quelibet alia excellēs cōplexio: sed ista maxime hic ꝯiungiť pp motū: ēt adiuuat vt dispō passiua. Scd̄o q2 per caliditatē vigorať attractio: ēt stat debilitas mēbri cū vehemētia attractionis māe: ⁊ hoc totū pp caliditatē inflāmatā acqsitā ex motu. Et hoc est qd̄ itēdit: lego lr̄az. Et cā ei⁹. s. elephantie est vehemētia repletionis. s. in toto ⁊ debilitas mēbri pp multitudinē caliditatis ⁊ vehemētiā attractionis eius mēbri pp vehementiā caliditatis inflāmātis ex motu. Addit vltimo in causis. Et ad id adiuuāt hoc est ad hāc egritudinē dispositiones. s. ꝑmitiue adiuuātes ad varices: sicut cursus: longa itineratio: statio in pedib⁹: portatio oneris: ista oīa adiuuāt ad elephātiam: sicut etiā ad varices ꝭm modū expositū supra: vel adiuuant ad id. s. ad caliditatē mēbri ⁊ ꝯñter ad ipsius debilitatē ⁊ ad vehementiā attractionis dicte dispōnes ꝑmitiue que dicte sunt: vt pȝ. Lege lr̄am. Etiā est finis hui⁹ ꝑmi ca. vbi ꝑmo habuistis qd nominis elephantie vt ꝙ est eq̄lis additio in pedib⁹ ꝭm modū qui erat dictus de additione venarū pedū in varicib⁹: habuistis cās corporeas vt ꝙ plurimū est melancholica aliqn̄ flegmatica: interdum sanguis mundus multitudine peccās: postea habuistis causas cōmunes vt repletionē totius debilitatē membri ⁊ vehementiā attractionis propter caliditatem ⁊c̄.

¶ De signis. Cap. 17m.

DIscernitur vnaquaqȝ ex suo simili per colorem ⁊ regimen antecedens.

¶ Istud est ca. cōe signoꝝ cārū varicū ⁊ elephantie in quo ab eisdē fiunt vt supra dictū est. Diuidiť. c. in duas partes. Qm̄ ꝑmo ponit vnū cōe signū oībus corporeis ⁊ ꝑmitiuis Scd̄o ponit signa spālia cārū corporearum. ibi (Et melica est ⁊c̄.) ¶ De ꝑma parte dixit. Discerniť vnaqueqȝ ex suo simili per colorem ⁊ regimē antecedēs: itelligēdū ꝙ ista lr̄a pōt hēre duplicē intellectū. Primus est ꝙ vnaqueqȝ cārū māliū discerniť ex suo simili per colorē ⁊ regimē antecedēs: q2 si color fuerit alb⁹ ⁊ regimen antecedēs fuerit multiplicatiuū flegmatis: sciť tūc ꝙ est flegmatica: ⁊ si fuerit color rubeus ⁊ ꝑcessit dieta sanguinis multiplicatiua: tunc discerniť ꝙ est sanguinea: ita dico de meľia ꝓportionabiliter. Alius sensus est vt color similis māe sit signū distinctiuū materie vt dictū est: ⁊ regimē antecedēs sit signū cārū ꝑmitiuarū: vt si fuit cursor vel assistens corā ꝑncipib⁹ vel portās onera grauia: hoc est signū cārū ꝑmitiuaꝝ: q2 cā earū est signū earū: ita ꝙ in ista ꝑte ponanť signa cōia causis corporeis ⁊ ꝑmitiuis: ⁊ ꝭȝ hūc modū introducta est lr̄a: qūocūqȝ tm̄ legať sensus est bonus. Lege lr̄am.

¶ Et melācholica est grauis tēdens ad caliditatē. Et illa que rubea est: est magis icolumis q̄ȝ nigra. Et flegmatica est ad lenitatem decliuis.

¶ Nunc ipse ponit spālius signa dictarū cārū māliū: ⁊ dicit ꝙ melācholia est grauis tēdens ad caliditatē. Et illa. s. melācholia que est rubea est mag̃ icolumis q̄ȝ nigra. Rō ꝑmi dicti est: q2 mā melācholica pōderosa est: q2 terrea ēt mēbruȝ multū grauitať: dixit ꝙ tēdit ad caliditatē: hoc itelligať vtplurimū maxime degn̄ata per viā defluxus: qm̄ mā melancholica satis imobilis est neqȝ moueť ad alia mēbra nisi sibi ꝯiungať aliqd̄ vehiculū deferēs vel ab itrinseco vt cholera vel sanguis vel ab extrinseco vt si putrefiat: ⁊ sic qūolibet calefit ⁊ mēbruȝ calefacit: illa tm̄ que facta est calida per mistionē sanguinis est icolumior q2 benignior ⁊ nāe obediētior q̄ȝ per mistionem cholere vel q̄ȝ putrefacta. Ex quo pȝ ꝙ illa que est rubea est mag̃ icolumis q̄ȝ nigra: per nigrā itelligēdo nō rubeā. s. vel obscurā vel viridē vel subcitrinā. ēt est clara lr̄a. lege eaȝ. Addit ꝯñter ꝙ flegmatica est ad leuitatē decliuis: q2 membrū palpatur melius ⁊ leuius nisi supple stet nimia repletio vel extensio: q2 tunc non apparebit molle sed durū: sed ceteris partibus apparet mollius ex quo materia est huiusmodi.

¶ Et quandoqȝ festinat melancholica ad scissionem ⁊ vlcerationem. Et sanguinea nota est.

¶ Nunc ipse iterponit vnū ꝓnosticū de ipsa melācholica: ⁊ dixit. Et qn̄qȝ festinat melācholica ad scissionē. s. mēbri ⁊ vlcerationez: hoc manifestū est de melācholia adusta per putrefactionē gn̄ata vel calida per cholere mistionē. Addit ꝙ sanguinea est nota ⁊ est manifesta ex colore rubeo ex tactu calido cū reliqs signis sanguineis: ⁊ est finis. lege totā lr̄az. Non opȝ sūmare: q2 breue est. c. pōt poni signū distinctiuū a cacesia. Primo q2 in cacesia membrū magis obedit ipressioni: q2 materia nō est sic grossa sicut in ista. Secundo q2 in cacesia stat manifestū epatis nocumētū qd̄ cognoscitur ex operibus ⁊ casibus eius: hic nō necessario.

¶ De cura varicū ⁊ elephantie. Cap. 18m.

ELephantia qdē maligna est que parū sanať ⁊ opȝ vt dimittať cū dispōne sua si nō addiť. Q2 si ꝑuenit ad vlcerationē ⁊ timeť corrosio nō est aliqd nisi vt incidať radicit⁹.

¶ In isto cap. d. A. ponit simul curā varicuȝ ⁊ elephantie ⁊ diuidiť ꝑncipali diuisione in tres partes. Qm̄ ipse ꝑmo narrat facilitatē ⁊ difficultatē curationis elephantie ponēdo etiā ipsius aliqualez curā. Scd̄o ipse ponit curā mag̃ varicū. Tertio ipse ponit similitudinē quādā elephantie cū nodis. 2a ibi (Regimē ꝟo varicum.) 3a ibi in fine capi. (Et fortasse assimilanť nodi ⁊c̄.) ¶ Prima adhuc in tres. Qm̄ ꝑmo ipe gn̄aliter ponit modū terminationis ei⁹. Scd̄o ipse ponit regimē obseruādum in ꝑncipio ne augeať. Tertio ipse ponit modū curatiuū si sit apta curari in ꝯfirmata. 2a ibi (Cū ergo succurriť.) 3a ibi (Cū aūt ꝯfirmať.) ¶ De ꝑma parte dixit duo ꝑncipaľr. Primo ꝙ elephantia qdē maligna est que paruȝ sanať. Et addit. Et opȝ ꝙ dimittať cū dispōne sua si non addit. Dixit scd̄o ꝙ si ꝑuenit ad vlcerationē ⁊ timeť corrosio nō est ad aliud nisi vt icidať radicitus. s. est istud ꝯueniētius remediū ad hoc. ¶ Pro itelligentia totius cap. est ꝑnotādū ꝙ ponēdo curā elephātie ipse multa dimisit ad curā necessaria que ponenť in cura varicū: ⁊ ibidem quedā etiā relinquenť que supponit itellecta in cura elephantie: ⁊ hoc qm̄ in cura cōicant quātū ad dietā ⁊ medicinas: ⁊ si differāt quātū ad manualē opationē: q2 vt dictuȝ est supra he dispōnes in causis corporeis ⁊ ꝑmitiuis cōicāt. Differūt solū in hoc ꝙ varices sunt augmentū venarū tibiarū ⁊ sepe fit aliarū partiū extenuatio: ⁊ sic stat partiū mēbri magna ineq̄litas in eleuatione ⁊ depressione. in elephantia est augmentū in toto pede equale: per pedē itelligendo pedē magnū: vnde sicut aliqn̄ fit augmētū nāle mēbroꝝ ⁊ est lapsus ab optima cōpositione in augmento: vt dixit. d. A. scd̄a ꝑmi. c. 3. de nicomacho ꝙ ita creuerunt oīa sibi mēbra ꝙ se mouē nō poterat: ita fit etiā augmētū ꝑternāle aliqn̄ in mēbro ⁊ equaľr. Et etiā q̄ȝtū ad opōnē manualē differūt in cura: qm̄ varicib⁹ aliqn̄ est necessaria scissura venarū tm̄: in elephantia fit aliqn̄ nec̄ia scissura totius tibie vt videbiť in ꝓcessu. ¶ Scd̄o notādū ꝙ elephantia semꝑ est difficilis sanationis pp duo. Primo q2 mā talis morbi semꝑ est mā grossa: q2 subtilis ⁊ cholerica ibidē nō reseruareť ⁊ est difficulter resolubilis. Scd̄o q2 mēbrū est debile ⁊ aptū receptioni māe: tum in se: tum pp sitū eius: ⁊ etiā q2 per motū calefit ipsius vigorať attractio ex ꝯñti aliq̄ portio māe resolueret: tm̄ pp situm mēbri ⁊ debilitatē eius ⁊ ipso pp motū calefacto coadiuuā-

te ad attrahēdū vtplurimū plus de mā fluit ꝙ̄ resoluatur: ad hoc adiuuat: q̄ꝛ cū resol'o nō fiat nisi per medicinas calidas quarū virtute mā exacuit̄: que tn̄ est calida vt supra dictū est: ⁊ vtplurimuȝ adusta dubiū est ne approximatione taliū medicinarū mā ita augeat̄ ꝙ membrū ad vlceratione ⁊ corrosionem veniat. Et ad hunc sensum credo laudauit Hippo. 6. afoꝛ. afoꝛ. 38. Cancros curari nō debere: hoc est cū medicinis hmōi ꝓpter timorem corrosionis: lȝ Gal'. in cōmēto videt̄ itelligere de cura cum ferro: ⁊ sic appet snīa p̄me partis clara. ¶ Tertio notādū ꝓpter dictū in scđo loco ꝙ lȝ aliq̄lis timor esset de corrosione membri: ⁊ si. s. color viridis fiat ⁊ aliq̄liter fiat in sensu diminutio: nō tamē membrū debet radicitꝰ eleuari ⁊ remoueri: q̄ꝛ aliq̄n sufficit sola scalpellatio ⁊ scarificatio ⁊ vētosatio mēbri: posset tamē itātū membrū corrodi ꝙ esset mēbrū radicitus remouendū. v. g. pede corroso supra genu posset remoueri tibia vsq̄ ad genu: ⁊ si supra etiā supra: ⁊ ꝓpter hoc pōt legi lr̄a dupl'r. Primo sic si timet̄ corrosio nō est aliud supple iuuās nisi vt incidat̄ radicitus. i. scarificet̄ membrū radicitus total'r: vel al'r incidat̄ radicitus. i. in totū icidat̄ ⁊ ammoueat̄ membrū. Lego lr̄am. Elephantia qdē maligna est. s. q̄ntū ad modū terminationis que parū sanat̄: ⁊ opȝ ꝙ dimittat̄ cū dispōne sua si nō addit̄. i. non curet̄ vere cū medicinis fortibꝰ resoluētibꝰ vel cū ferro ꝓpter timorē cancerationis ꝓpter cās dictas nisi addat̄: q̄m tunc expedit vti fortibꝰ: nō tn̄ vult qn cū medicinis ꝓcedamꝰ blādientibꝰ ⁊ magnificationē ꝓhibētibꝰ vt patebit. Q̄ꝛ si ꝑuenit ad vlcerationeȝ ⁊ timet̄ corrosio vel ex se vel imperitia medici nō est aliud. s. iuuamentū nisi vt incidat̄ radicitus: dupl'r exponēdo vt dictū est.

¶ Cuȝ ergo succurrit̄ ei in p̄ncipio sui pol'e est vt ꝓhibeat̄ cū eūonibꝰ ⁊ ꝓprie cū vomitu laborioso ⁊ cū eo qđ extrahit flegma ⁊ melancholiā: ⁊ flōmia si indiget ea: deinde administrent̄ stiptica super pedē.

¶ Postq̄ posuit difficultatē saniationis eiꝰ iam ꝯfirmate: nūc ipse insinuat nobis qd faciēdū in p̄ncipio cū manifestat̄. Et p̄mo dixit. Cū succurrit̄ ei in p̄ncipio sui pol'e est vt ꝓhibeat̄ cū eūonibꝰ. Addit. Et ꝓp̄e cū vomitu laborioso ⁊ cū eo qđ extrahit flegma ⁊ melancholiaȝ ⁊ cū flōmia si indiget ea. Addit. Deinde. s. factis purgationibꝰ administrent̄ stiptica super pedē. ¶ Pro itellectu partis p̄mo notādū ꝙ in p̄ncipio possibilis est prohibitio: q̄m in p̄ncipio nō adhuc nā est assuefacta trāsmittere talē eūonem ad pedē neq̄ mēbrū per mām debilitatū est: vnde lȝ merito situs mēbri ⁊ dispositionis in attrahēdo cū icipit talis morbus difficulter ipediat̄: tn̄ possibile est vt ꝓhibeatur deriuando mām que deberet fluere ad aliū locū: ⁊ ideo dixit pol'e ⁊c̄. ⁊ q̄ꝛ deriuatio per superiora cū hoc ꝙ mām aliūde euacuat etiā diuertit ad oppo. ⁊ nō sic diuertit euacuatio per secessum: ideo in casu isto laudauit eūonē cum vomitu laborioso vt inueret nō sufficere vomitū medicinarū cōmuniuȝ q sit cū vomitiuo leui: sed oportere fieri vomitū māerū ꝓpriaruȝ: ⁊ q̄m tales per vomitū educibiles sūt flegma ⁊ melācholia que sua ponderositate difficulter euomunt̄: ideo expedit vti vomiti laborioso tales mās respiciēte. notāter igit̄ dixit cū vomitu laborioso: verū q̄ꝛ mā talis dispōnis nō semꝑ est dominās flegma vel melācholia: sed sanguis vt visum est: qui cū nō sit per medicinā vomitiuā ꝓprie educibilis: sed per flōmiā: ideo dixit. Et cuȝ flōmia fiat eūatio si indiget ea: vt in casu dicto. Ex hoc tn̄ nō ꝯcludas nō fieri debere eūonē per secessum: imo etiā illa ꝯuenit: sed eūatio per vomitū ꝓprie vȝ maxime in dispōne ad vomendū: ⁊ hoc intellexit in illo verbo ꝓprie: ⁊ ex hoc pȝ p̄ma pars clara. ¶ Scđo notāduȝ ꝙ d. A. in dictis hic isinuauit nobis modū ꝓcedēdi in cura: q̄m primo iussit fieri debere eūones: deīde mēbruȝ stipticis ꝯfortari ⁊ mām repcuti: al'r irregular'r foret opatio vt al's dcm̄ est. Lege tu lr̄am.

¶ Cū aūt ꝯfirmat̄ parū sperat̄ qđ ꝓhibeat̄: ⁊ si sperat̄ scias ꝙ sūma curationis sperate huius egritudinis est assiduatio in curatione ⁊ administratio resoluentium fortiū: ⁊ dicit̄ ꝙ alchitrā ꝯfert ei inuiscatū ⁊ linitū.

¶ In hac tertia parte ipse ponit curā iaȝ ꝯfirmate si possibilis est curatio ⁊ ꝓhibitio ⁊ duo facit. Primo facit qđ dcm̄ est. Scđo ipe ponit vnū simplex in hoc casu valēs ƀm q̄sdā. ibi (Et dicit̄.) ¶ De p̄ma parte dicit. Cū aūt ꝯfirmat̄ parū sperat̄ ꝙ ꝓhibeat̄: clarū est ex dictis. Addit. Et si sperat̄ scias ꝙ sūma curationis sperate huius egritudinis est assiduatio in curatione: ⁊ administratio resoluentiū fortiū. ¶ De scđa parte dixit. Dicit̄ ꝙ alchitran ꝯferret ei inuiscatū ⁊ linitū. ¶ Notādū ꝙ nō sine mysterio dixit ꝙ sūma curationis sperate est assiduatio in curatione ⁊ nō dixit in eūone vl' digōne vel resol'one: sed dixit curatione. Et hoc fecit notanter vt inueret nobis maximā habendā diligentiā in omni istrumēto curatiuo ꝓpter difficultatē curationis. s. in sex rebꝰ nō nālibꝰ q̄ntum ad dietā: in medicinalibꝰ etiā cū digestiuis ⁊ euacuatiuis māe antecedentis ⁊ ꝓprie cū resoluētibꝰ ꝯfortātibꝰ ⁊ similibꝰ. nā ista oīa claudunt̄ sub isto termino curatiuo. assiduatio igit̄ in curatiōe est necessaria in vera cura sperate: spāliter tn̄ assiduatio resoluētiuȝ fortiū p̄suppositis cōibus: qđ etiā notāter dictum est: q̄ꝛ in digōne ⁊ eūone māe ꝯueniūt morbi māles: nō dico cuȝ eisdē. In resol'one aūt talis materie p̄cipue cōuenit applicatio resoluentium fortiū: cum talis mā vtplurimū sit melācholia vel flegma grossuȝ reperta in extremitate corporis mēbro debili ⁊ frigido: ideo resoluētia fortia sunt necessaria ad curationeȝ. Et sic pȝ clarificatio p̄me lr̄e. Lege eā. ¶ Super scđa parte notādū ꝙ alchitran reperit̄ dupl'r scriptū. aliq̄n sic ⁊ aliq̄n scribit̄ chitran: vt pȝ in scđo cañ. cap̄. de scerbin. vbi dicit̄ ꝙ scerbin est arbor: alchitran ⁊ est cap̄. 664. In cap̄. aūt. 500. scribit̄ chitran qdē est gūmi arboris que noīat̄ ascerbin: qdā dicūt ꝙ est gūmi cedri: nō tn̄ appet sic ex verbis. d. Aui. in dictis cap̄. Sed q̄cq̄d sit est gūmi calidū ⁊ siccū in q̄nto rubificat ⁊ cauterizat ⁊ carnē laxā efficit fortē: ⁊ dixit idē. d. A. ca. eodē de chitran ꝙ est medicamē elephantie ⁊ varicibꝰ deglutitū ⁊ linitū.

¶ Regimē v̄o varicū est: q̄m opȝ vt eūet̄ corpꝰ ex venis manus. Et eūent̄ melācholia ⁊ humores grossi et rectificet̄ regimē ⁊ deuitet omne igrossatiuū ⁊ deuitet motus laboriosos ⁊ stationē lōgā: deinde perueni ad istas venas: quare flōma eas ⁊ extrahe totū qđ in eis est de sanguīe melācholico: ⁊ fac flōmiā in fine saphene: deinde assidue fac in oī pauco mūdificationē corporis cū eis que sunt sicut hierapigra cū aliquātulo lapidis lazuli ⁊ assiduet̄ suꝑ eā q̄ntuȝ pol'e est: ⁊ assiduet potū epithimi in aqua casei ⁊ dimittat motum oīno: ⁊ vtat̄ ligatura suꝑ pedes cuȝ istitis ab iferiori parte ad superiorē. s. calcaneo vsq̄ ad genu. Et cū hoc administra epithimata stiptica ⁊ ꝓprie post mūdificationem cū flōmia ex manibꝰ ⁊ pedibꝰ ⁊ venis ipsis ⁊ cinerem caulis aut oleū de oliuis pulueriȝata desuꝑ tamarisco ⁊ lupinos decoctos epithimādo ⁊ embrocādo cū aq̄s eius. Et fimus caprarū ⁊ farina fenugreci ⁊ semē rafsani ⁊ semē ruthe sunt huius generis etiā.

¶ Ista est scđa pars p̄ncipalis cap̄. in qua ipse ꝯtrahit curā haruȝ dispōnū mag̃ ad varices: ⁊ diuidit̄ pars presens p̄ncipal'r in duas partes. Quoniā p̄mo ipse ponit curā ipsarū mag̃ cōmunē ⁊ familiarē. Scđo curā magis desperatā. Scđa ibi (Q̄ꝛ si nō valet aliq̄d nisi icisio.) Prima pars etiā diuidi pōt in tres partes. Quoniaȝ p̄mo ipse ponit regimē obseruādū satis cōmune circa totū corpꝰ. Scđo ponit q̄uo operādū est circa ipsas venas tumefactas ipm̄ sanguinē eūando. Tertio ponit qd fiendū facta eūone totius māe in totius regimē: ⁊ circa ipsas tibias ꝓhibēdo ⁊ obseruādo a recidiua. 2ª ibi (Deīde ꝑueni ad istas.) 3ª ibi (Deīde assidue fac.) ¶ De p̄ma parte dicit ⁊ est totū clarū. Regimē v̄o varicū est q̄m opȝ vt eūetur corpꝰ ex venis manus. s. q̄m mā est sanguini mista ⁊ in toto est sanguinis repletio: per manū intellige brachiū. Rō est: q̄ꝛ fit diuersio ⁊ eūatio. Addit. Et eūent̄ melācholia ⁊ humores grossi. s. cū vomitu ⁊ potione appropriatis. Addit. Et rectificet̄ regimē in oībus sex rebꝰ nō nālibꝰ ꝓhibēdo igrossationē humoꝝ ⁊ adustionem: ⁊ exēplificat dicēs. Deuitēt oē igrossatiuū. s. maxime in cibo ⁊ potu ⁊ carnes grossas ⁊ similia in cibo: ⁊ vinū grossum nigrū in potu. Addit. Et deuitet motꝰ laboriosos maxime itelligit̄ de motu ꝓgressiuo: lȝ possit ad motū oēm laboriosum ampliari: vt pȝ: ⁊ stationē lōgā. nā talia oīa cāe sunt vel esse p̄nt varicū. Dixit de secunda parte ⁊ totū clarū est: deīde perueni ad istas venas fact̄. s. istis cōibus eūationibꝰ. Et dixit notāter: deīde vt denotet ordineȝ habēdū in cura: q̄ꝛ si fieret flōmia saphene nō p̄suppositꝭ alijs nullo mō iuuaret: vt pȝ q̄re flōma eas ⁊ extrahe totū qđ in eis est de sanguine melācholico. Et vt sup. hoc fiat ꝯueniēter addit fac flobothomiā in fine saphene. Et intellige fiat lata flōmia vt grossus sanguis exire possit ⁊ paulatine fiat cōpressio venarū tumefactarū deorsum adiuuādo eductionē ipsiꝰ sanguinis grossi. Et nota ꝙ dixit exemplificādo de flōmia saphenarū: ita itelligit hic de flobothomia vene sciatice si vene replete ad ipsam maiorē habeāt directionē: q̄m cōpletior fiet eūatio eius cuius eūonē intēdimus. De tertia parte regimē ponēdo p̄seruatiuū dixit: deinde facta eūone particulari assidue fac in oī modico. s. tēporis mūdificationē corporis cū eis que sunt sicut hiera pigra; in eūando mās grossas cuȝ

aliquãto.s.modico lapidis lazuli vt a ꝓprietate respiciat mãꝫ melancholicã:⁊ assiduet᷑ sup eã.s.euõnẽ vt corpꝰ seruet᷑ mũdũ ⁊ non multiplicent᷑ mãe:⁊ assiduet potũ epithimi in aqua casei.s.faciendo ĩfusionẽ epithimi:vt.ʒ.ij.in aqua casei per totã noctẽ:⁊ postea facta expressiõe colatura exhibeat᷑.Hoc domesticũ est ⁊ singulis duobꝰ diebꝰ exhiberi põt:ideo dixit assiduet.Addit ⁊ dimittat motum oĩno:pꝫ.Addit etiã.Et vtat᷑ ligatura sup pedes.s.tibias cum institis supple strictis superligatis calciamentis stricto subtili:⁊ cõiter fit ex pelle canis.Et laudant hoc.d.Ab ĩferiori parte ad superiorẽ.s.a calcaneo incipiẽdo vsqꝫ ad genu.s.ꝓcedẽdo:hoc totũ fit ad ꝓhibitionẽ fluxus mãe.Addit.Et hoc.s.toto qđ dcm̄ est administra epithimata stiptica ad ꝯfortationẽ cruriũ ne mãm iterũ recipiãt ꝓprie post mũdificationẽ cũ flõmia ex manibꝰ ⁊ pedibꝰ ⁊ venis ipsis:qꝛ nõ ꝓcedẽtibꝰ euõnibꝰ cõibus etiã nõ euãta mã ꝓpria incõueniret aplicatio stipticoꝝ:qꝛ esset dubiũ de ĩpingendo mãm in mẽbro:⁊ de disponẽdo ipsam ad putrefactionẽ ꝓhibita trãspiratione.Addit.Et cinerẽ caulis:est.n.fortis exiccationis 2º cañ.Addit.Seraꝑ.caꝑ.ꝓprio ꝙ ita desiccatiuus est vt deueniat ad hoc qđ hẽat virtutẽ cõburendi.Addit.Aut oleũ de oliuis.s.immaturis puluerizata desup thamarisco.s.p̃mo facta inũctione cũ oleo:⁊ postea superaspergat᷑ puluis thamarisci in quo est virtus exiccatiua cũ stipticitate forti.Addit.Et lupinos decoctos epithimãdo ⁊ embrocãdo cũ aqua ꝺcoctionis lupinoꝝ:totũ istud valet:qm̄ exiccat ⁊ abstergit resoluẽdo sine mordicatione:imo eoꝝ decoctio sup cãcrenas ꝯfert corruptioni earũ ⁊ herpeti estiomeno vt scđo cañ.in quas dispõnes facile cadit hec passio.Addit ꝯñter.Et fimus caprarũ ⁊ farina fenugreci ⁊ semẽ raffani ⁊ semẽ eruce sunt huius gñis.s.ꝙ exiccãt ⁊ resoluũt.De stercore caprarũ dixit 2º cañ.ꝙ resoluit scrophulas fortiter.Dixit Sera.ꝙ ꝯfert apatibus fraudulẽtis sicut sunt apata renũ ⁊c.Ecce quõ valet in casu.De fenugreco dixit Sera.ꝙ est calidũ in tertio ⁊ desiccat in p̃mo:vnde apata dura pauce caliditatis resoluit ⁊ curat:lꝫ.d.A.2º cañ.dicat ꝙ est calidũ in fine p̃mi ⁊ siccũ simil'r:tamẽ dixit ꝙ resoluit apata calida flegmatica ⁊ dura ⁊ ꝙ declinantia ad duritiẽ lenit ⁊ maturat.Et ad hanc ĩtẽtionẽ cõiter vtunt᷑ eo practici.De semine raffani scribit.d.A.2.cañ.ꝙ est calidũ in tertio ⁊ in ipso est fortis resolo:⁊ cũ aceto eradicat vlcus cancrenarũ ⁊c.Idẽ Sera.ꝺm.H.Et ibi multa bona singulariter habent᷑ ⁊ mirabilia.Rasis dicit ꝙ ipse est expertus ꝙ distillauit aquã raffani sup scorpionẽ ⁊ vidit ip̃m statim ĩmobilẽ:deinde ꝯtinue inflatũ:⁊ per mediũ crepauit:vnde dixit ꝙ ꝯfert venenis sicut tyriaca:loquit᷑ de semine:⁊ ĩtelligit maxime in morsibꝰ venenoꝝ:vt pꝫ bene ꝯsiderãti.De semine vrtice notuꝫ est ꝙ calefacit subtiliat subtiliatione forti ⁊ resoluit sicut etiã semen chartami vt al's dictum est.Et sic bene pꝫ quomodo ista omnia simplicia in hoc casu valent quibus põt multipliciter vti medicus approximando:vt patet.

Qꝛ si nõ valet aliqd nisi ĩcisio scinde carnẽ ⁊ fac apparere vites ⁊ scinde eas in longitudine sua ⁊ caue ne findas eas latitudinal'r aut ex trãsuerso quare fugiant ⁊ noceãt.Cũqꝫ feceris illud extrahe totũ qđ in eis est ex san.Et opꝫ vt facias currere ex eis illud qđ pol'e est currere:deĩde mũdifices illud scindẽdo in lõgitudine.

Posita cura magis domestica ⁊ per medicinas:in hac parte ip̃e ponit curã magis desperatã per chirugiam:⁊ duo facit.Qm̄ p̃mo facit hoc.Scđo ipse ponit quosdã cañ.obseruãdos post dictã operationẽ.Scđa ibi(Et opꝫ post incisionẽ ⁊c.)P̃ria adhuc in duas ꝺm duos p̃ncipales modos cure per chirugiã.s.per incisionem dictarũ venarũ ⁊ per extractionẽ ipsarũ.Scđa ibi(Et qñqꝫ extrahũtur cũ acu ⁊c.)De p̃ma pte dixit.Qꝛ si nõ valet aliqd nisi ĩcisio q.d.si medicĩe nõ sufficiũt ad curationẽ:scinde carnẽ.s.in directo vbi vis facere incisionẽ ⁊ fac apparere vites.s.carnem excoriãdo vsqꝫ dũ vites appareãt:qđ manifestabit᷑:qꝛ appet qđdã subalbũ sicut chorda cũ erit discoopta vena carne:⁊ scinde eas in lõgitudine sua ad euõnẽ mãe ꝯtente que nõ potuit educi per flõmiã factã in fundo ꝓpter terresticitatẽ eius:⁊ dat cautelã in ĩcidẽdo dicẽs.Et caue ne scindas eas latitudinal'r in ĩtegrũ aut ex trãsuerso idẽ est:qre fugiãt ⁊ noceãt:qꝛ pars ĩferior nocebit:qm̄ forte putrefiet ⁊ corrũpet᷑ ꝓhibito nutrimẽto:lꝫ hoc nõ fit necessariũ:qm̄ ad illã terminant᷑ alij rami venaꝝ:vnde nutriri poterit ⁊ ꝯseruari:pars etiã superior nocebit:qꝛ cũ erit ꝯtracta non poterit ꝯsolidari ⁊ sic sanguis ꝯtinuo emanabit deorsum ⁊c.Scinde ergo ꝺm longũ.Addit.Cũqꝫ feceris id extrahe totũ id qđ est in eis ex sanguĩe supple tolerante virtute.Addit.Et opꝫ vt facias currere ex eis id qđ possibile est currere.s.vt p̃us facias flõmiã in loco decliui vt sanguis subtilior fluat postea remanẽte grosso:deĩde mũdifices id scindẽdo in lõgitudine:qm̄ sic ꝓcedẽdo in incisione vene ex abundantia sanguinis nõ ĩpediet᷑ operatio:qꝛ sanguis erit diminutus per flobothomiã ꝓcedentẽ.Modũ tamẽ clariorẽ huiꝰ opõnis ponit Albucasis caꝑ.60.p̃me partis dixit sic.Sectio eius.s.varicis fit ꝺm hũc modũ.Embroca crus ĩprimis cũ aq̃ calida multũ donec resoluat᷑ sanguis grossus.i.subtiliet᷑:deĩde stringe crus ĩfirmi a sup̱iori parte coxe eiꝰ vsqꝫ ad ĩferiorẽ partẽ genu cũ vitta:deĩde seca venam in loco vno aut duobꝰ sectione ampla:ĩtelligit ꝺm longũ:⁊ facta p̃us flõmia ĩferius:qꝛ illa est cura regularis:⁊ ista coacta:deĩde trahe sanguinẽ nigrum manu tua ab ĩferiori parte cruris vsqꝫ sursuꝫ:⁊ a superiori vsqꝫ ĩferius donec egrediat᷑ ex sanguine quãtitas quã vides sufficere ⁊ quã tolerat virtus infirmi:postea liga eum ⁊ supple ꝯsolida.Iste est modus incisionis ꝺm Albuca.

Et qñqꝫ extrahunt᷑ cũ acu ⁊ incidunt᷑ penitus:⁊ opꝫ tũc vt eradicent᷑ ⁊ si nõ nocebũt.Et melior extractio est cũ cauterio.Cauteriũ eni melius est q̃ꝫ incisio.

In hac scđa parte ipse ponit aliũ modũ operãdi in hoc casu chirugicũ:⁊ ipse est extractio ipsius vene.Primo facit hoc.Scđo remouet dubiũ.Scđa ibi(Et nõ licet.)Dixit p̃º.Et qñqꝫ extrahuntur cũ acu.s.cũ stilo supposito ⁊ incidunt᷑ penitus.i.ꝺm trãsuersuꝫ:⁊ opꝫ tũc vt eradicent᷑.i.total'r ãmoueant᷑:⁊ si nõ nocebũt.s.si non auferant᷑ ꝑꝑ cãs dictas superius:qꝛ.s.corrũperent᷑ ⁊c.Addit ⁊ melior extractio est cũ cauterio.Cauteriũ.n.melius est q̃ꝫ incisio.Nõ põt esse:qꝛ cũ fit incisio sine cauterio dubiũ est de superfluo fluxu sanguinis:⁊ sic noceret patiẽti ⁊ operanti simul etiã:qꝛ cauterizãdo sigillat᷑ vena in trunco superiore ne sang.fluat deorsum.

Et nõ licet vt exhant᷑ nisi rubee nõ nigre.In nigris ꝺo fiat illud qđ descripsimꝰ p̃us de mũdificatione.

Nunc ipse remouet dubiũ:posset aliqs dicẽ ꝯuenit ne talis operatio in omni tali dispõne cũ reliq̃ remedia nõ sufficiũt.Rñdet ꝙ nõ ⁊ dixit.Et nõ licet vt extrahant᷑ nisi rubee nõ nigre.In nigr ꝺo fiat id qđ descripsimus p̃us de mundificatione supple ⁊ localibus p̃us dictis saltẽ ad ꝓhibitionẽ augmẽti ⁊ malitie earũ.Rõ partis sumit᷑ ex hoc:qm̄ cum vene sunt rubee:tunc stat in toto notabilis mẽsura sanguinis laudabilis cũ quo ꝯiungit᷑ tenor virtutis ad tolerandũ dictã operationẽ:que multũ est ꝓpter dolorem virtutis ꝓstratiua:vnde corpora nisi fortia nõ sunt tali periculo exponenda:⁊ ideo in corporibꝰ in qbꝰ tales vene sunt nigre cũ in eis dominet᷑ melãcholia ⁊ talia corpora sunt debilia:ꝓhibuit notãter.d.A.in eis fieri talẽ operationẽ:sed curanda sunt vt dictum est supra.Modũ etiã clariorẽ huius operationis posuit Azarauius caꝑ.allegato ꝺm hunc modũ.Rade crus infirmi si in eo sint pili multi:deĩde intromitte ip̃m in balneũ:aut embroca crus eius cũ aq̃ calida donec rubeat ⁊ exuberẽt vene:aut exercitet᷑ exercitio forti si non est ei p̃sens balneũ donec calefiat membrũ:deinde seca cutẽ in directo vene sectione per lõgitudinẽ:aut in vltimo eius apud genu vt in inferiori parte eius apud calcaneũ:deinde aperi cutẽ cũ vncinis ⁊ excoria venã ab omni parte donec ap̱peat sensui ⁊ est apparitio eius ꝙ vides eã rubeã ad nigredinẽ decliuẽ.Cũ ergo euadit ex cute vides eã albã q̃si sit chorda:deĩde intromitte sub ea radium donec eleuet᷑:⁊ qñ egredit᷑ a cute suspẽde eã cũ vncino ceco leui:deĩde seca sectione alia ꝓpe illã sectionẽ tribꝰ digitis:deinde excoria cutẽ a superiori parte vene donec appareat:deinde eleua eã cũ digitis sicut fecisti ⁊ suspẽde eã cũ vncino alio sicut fecisti in p̃mis:deĩde seca sectione alia aut sectionibꝰ pluribꝰ ea si indiges illo:deinde eleua ⁊ incide ipsaꝫ in vltima sectione apud calcaneũ:deinde extrahe eã ⁊ eleua ipsaꝫ donec egrediat᷑ ex sectione scđa:deinde extrahe eã ad sectionẽ que est supra eaꝫ:⁊ fac illud donec extrahas eã ex sectione que est superior sectionibus oĩbus donec egrediat᷑ tota:⁊ tunc incide eã.Si aũt nõ obedit tibi ad extrahendum ⁊ eleuandũ:tunc intromitte acũ filo forti duplo ⁊ liga eam ⁊ extrahe ipsam:aut intromitte sub ea radiũ ⁊ reuolue manũ tuam ad oẽm partẽ donec egrediat᷑:⁊ caue ne ĩcidat᷑:fit enĩ difficile eleuare eã valde:⁊ egredit᷑ super infirmũ ex ea nocumentũ.Cũ ergo extraheris eã totã pone super locũ vulnerũ lanã infusam in vino ⁊ oleo rosato ⁊ cura eũ donec sanet᷑:hoc totuꝫ est Albucasis:⁊ est clarus modus.Ego tñ habui sociũ qui curauit vnuꝫ cũ actu chirugico isto mõ.calefacta vena ⁊ stricta superius vt ingrossescat in parte ipsius magis eleuata accepit tenaculã perforatã ⁊ cũ ea eleuauit venã intm̄ vt orificiũ tenacule occurrat infra venã:⁊ tũc imposuit acũ filo de serico torto intra orificiũ tenacule ⁊ perforauit infra venã:ita ꝙ vena erat superior:postea ligauit venã ligatura forti:postea ĩfra per digitũ a ligatura incisit in directo illius cum grauian qđ est instrumẽtũ tortũ incidens totã venã per transuersum:postea eleuato crure cõpressit manibꝰ sursum sanguinẽ in ea clausum:quo euãto accepit cauteriũ aliqual'r rotundũ ⁊ cauterizauit orificiũ superius vene incise:postea cũ stipticis ꝯfortantibꝰ

ſubito curatꝰ fuit: iſte modus eſt clarus. Aliū vidi qui ꝑus poſuit cauteriū potētiale ſupra locū vbi vult facere opōnē: ⁊ infra q̄tuor horas facta fuit eſcara. Poſtea mane ſequēti cauterizauit cū igne multis vicibus vſquequo venit ad venā. Poſtea eleuauit venā ⁊ inciſit ⁊ ſupra ligauit. Poſtea perforauit orificiū inferius vene inciſe que erat etiā cauſticata ⁊ exiuit ſanguis cōprimēdo in ſurſū qui erat ꝯtentus in vena ad bonā quātitatē. Poſtea etiā illā partē cauterizauit: ⁊ poſtea eā curauit eſcarā: ita ꝙ in viginti diebꝰ videbat̄ ſanus. Tamē q2 ille magiſter nō erat bene litteratus nō fecit purgationes neq3 flōmias que in caſu ſunt neceſſarie: vñ. zo. die inuaſit eū fe. acuta cū vrinis ſubiugalibus ⁊ in ſeptimana mortuus fuit: lȝ ego vocatus ad febrē cū q̄buſdā aliis quātū potuerim febri occurri: ⁊ erat nobiliſſi. ſcholaris legiſta. Unde notate nunquā fiendas tales operationes niſi preparato corpore ⁊ mundificato ⁊ pharmaciis ſi expedit ⁊ flōmiis. nam in iſtis modica aduertentia perduxit ad mortem ſupra enarratum.

Et quandoq3 accidit vt non ſanetur vlcus dum nō ad vltimum peruenitur in mundificatione ⁊ nō cucurrerunt adhuc humores melācholici ⁊ groſſi.

Nunc ipſe ponit vnā ꝯtingentiā circa ꝯſolidationē vlceris artificioſe inducti ⁊ breuiter dixit. Et qñq3 accidit vt nō ſanet̄ vulnus: dum nō ad vltimū peruenit̄ in mūdificatione: ⁊ nō cucurrerūt adhuc humores melācholici groſſi. i. nō ſic eūati currēdo. i. cū forti pharmaco educēdo ⁊ nō leuiter eūando: ⁊ ideo eſt q2 ſtante in toto adhuc de humoribꝰ ꝯtinuo aliqd de eis decurrit ad vulnus ꝑꝑ ꝯſuetudinē fluxus ⁊ ꝑꝑ debilitatē etiā ex artificio mēbri acq̄ſitā: ⁊ ſic fit īpedimētū in ꝯſolidatione vlceris. Expedit igit̄ ad cōſolidationē cōplete ⁊ eradicatiue eūare. Lege lr̄am.

Et opȝ poſt īciſionē ⁊ extractionē ⁊ cauteriū vt deuitet illud qđ generat humorē melācholicū ⁊ aſſiduet mūdificationē corporis: ita vt nō generet̄ ſuꝑfluitas melancholica: quare fiat reuerſio egritudinis ſi fuerit mãei iter ad ipā nō ſtrictū: ⁊ nō moueat̄ qđ fuerit cōſueti motꝰ a pedibus ad membra que ſublimiora ſūt: q̄ꝛuis in apertione ⁊ ſciſſione ſit timor. Et cū nō expellitur ad mēbrū vilius peruenit ad mēbra ſublimiora: q̄obrē rectius eſt vt nō aperiant̄ neq3 fiat in eis aliquid niſi poſt mundificationē vltimā.

In hac ſcđa pte huiꝰ ptis ipſe ponit canonē obſeruādū poſt inciſionē ⁊ duo facit. Primo facit hoc. Scđo pōit correlariū. Scđa ibi (Quāobrē.) Et dixit ꝑmo. Et opȝ poſt īciſionē ⁊ extractionē ⁊ cauteriū vt deuitet id qđ generet humorē melācholicū. ſ. in oībꝰ ſex rebꝰ nō nālibꝰ: maxime in cibo ⁊ potu ⁊ paſſionibus aīe: ⁊ aſſiduet mūdificationē corporis: ita vt nō gn̄et̄ ſuꝑfluitas melācholica: ⁊ adduxit duo pericula niſi talis fiat obſeruātia. Primū eſt reuerſio egritudinis: iđ dixit. Quare fiat reuerſio egritudinis ſi fuerit mãei iter ad ipſam. ſ. varicē nō ſtrictum qđ accidere pōt facta inciſione cū flōmo vel etiā facta inciſione per longū ⁊ facta ꝯſolidatione: ſed poſtea nō appoſitis ſtipticis ſupra tibiā. Aliud periculū eſt ꝓhibitio fluxus mãe qđ ꝯtingere pōt vel ꝓpter extractionem venarū: vel ꝓpter medicinas ſtipticas ſuperpoſitas ⁊ multiplicata mã que ad illas partes ſolita eſt trāſmitti: cū nō poſſit ad membra vilia trāſmitti mittit̄ ad mēbra nobiliora. Ideo addidit. Aut moueat̄ qđ fuit ꝯſueti motus a pedibꝰ. i. qđ ſolebat fluere ad pedes ad mēbra que ſunt ſublimiora: ⁊ īterponit vnū īpertinens: dicēs q̄ꝛuis in apertione ⁊ inciſione ſit timor ꝓpter. ſ. artificioſā opōnē ⁊ dolorē ſequētē: deīde ꝯtinuat ꝓpoſitū ⁊ dixit. Et cum nō expellit̄ ad mēbrū vilius ꝑuenit ad mēbra ſublimiora. Et ex hoc dicto infert vnū correlariū dicēs: q̄obrē rectius eſt vt nō aperiantur neq3 fiat in eis aliqd niſi poſt mūdificationē vltimā. Iſtud manifeſte ſequit̄ ex dictis vt ſupra pȝ. Lege lr̄am ꝯtinuā.

Et fortaſſe aſſimilantur nodi elephantie quare extrahitur in eis. verum nodi tanguntur cum ferro: ſed elephantia eſt ſicut diximus.

Iſta eſt tertia pars ꝑncipalis cap̄. in qua ipſe ponit ſimilitudinē quādā elephantie cū nodis: vnde ꝯñter fit error in cura. ⁊ dixit. Et fortaſſe aſſimilant̄ nodi elephantie: q2 errat̄ in eis. ſ. in cura: ⁊ ſupple error eſt equalr̄ ꝙ curant̄: ⁊ tñ nō debēt eodē mō curari: ideo dixit: vnde nodi tangunt̄ cū ferro. ſ. ſcindēdo ⁊ excarnādo glandulam cū kiſt ꝓprio a carne circūdante: vt tertia quarti cap̄. ꝓprio. Sed elephantia eſt ſicut diximus: q2 diſtinguit̄ a nodis vt ſtatim dicet̄: ⁊ etiā curat̄ ſicut diximus in ca. ſupra. Pro ītellectu partis eſt aduertendū ꝙ in elephantia ꝓpter maximā repletionē ⁊ extēſionē factā in cute tibie aliqñ apparēt trūboſitates q̄dā mã groſſa exiſtēte nō apta fluxibilitati: ⁊ ꝓpter aliq̄lē eleuationem ⁊ duritiē aſſimilant̄ tales trūboſitates nodis: differūt tñ a nodis ꝑcipue in hoc: q2 nodi cū digitꝭ tangunt̄ ⁊ eleuant̄ ⁊ ſeparant̄ a carne ab oī parte: q2 talis mã groſſa claudit̄ in proprio receptaculo. nō ſic aūt ſeparant̄ tales trūboſitates a carne: īmo remanēt cum carne ꝯtinue. Et ex hoc pȝ ꝙ etiā colligi pōt ꝯueniētia aliqñ varicū cū nodis ⁊ differētia ipſarū: q2 queādmodū accidit vt nodetur neruus ⁊ ſimilet̄ nodo vt loco allegato tertia quarti ꝓpter ipſū ſm̄ partē ingroſſari ⁊ nō ſm̄ totū: ita ꝯtingit ⁊ de vena ſm̄ partem plus ingroſſari: ⁊ tunc nodo ſm̄ illā partē aſſimilabit̄: tamē differret a nodo in hoc ꝙ nō ſeparat̄ eq̄liter ab oī parte: q2 nō ſm̄ lōgū: ſed ſm̄ dextrū ⁊ ſiniſtrū tñ. nodus aūt eq̄liter ex oī parte ſeparatur: vt pȝ: ⁊ hoc eſt qđ intendit. Lego lr̄am. Et fortaſſe aſſimilant̄ nodi elephantie ſupple aliqñ etiā varicibꝰ: q̄re erratur in eis. ſ. in cura: q̄re nodi tangunt̄ cū ferro. ſ. ad debitā curā. Sed elephantia eſt ſicut diximus ſupple ⁊ varices quantū. ſ. ad curā que ſupra dicta eſt: ⁊ ſic eſt finis capl'i. In caplo igit̄ ꝑmo habuiſtis difficultatem cure ipſius elephantie: q2 parū ſanat̄: ⁊ ītelligebat̄ de ꝯfirmata: ⁊ melius eſt eam dimitti in diſpōne ſua ſi nō addit̄. ſ. in malitiā q̄ȝ ꝙ curet̄: ītelligebat̄ cū medicinis fortibus ꝓpter timorē corroſionis ſicut etiā dicebat̄ de cura cancri. Et ſi ꝑuenit ad vlcerationē ⁊ corroſionē nō eſt melius q̄ȝ ꝙ membrū radicitus āmoueat̄ vel vt ſupra dicebat̄ ſcarificet̄: q2 aliqñ ſufficit. Poſtea addidit ꝙ ſi ſuccurrat̄ in ꝑncipio maxime cū eūonibꝰ ⁊ ꝓprie cū vomitu laborioſo qđ notāter dicebat̄: q2 appropriato mãe vt cū eūantibus flegma ⁊ melācholiā poſſibile eſt vt ꝓhibeat̄: in hoc tñ ꝯuenit aliquādo flegma vt ſtante plectoria ⁊ factis eūonibus apponant̄ ſtiptica ſuꝑ loco: q2 alr̄ eſſet opatio irregularis: ⁊ hoc ad ꝓhibitionem. Poſtea addit ꝙ in ꝯfirmata in qua eſt fiducia ſanationis ꝙ cura perficit̄ cū reſoluentibꝰ fortibꝰ: ītelligit̄ ꝑmiſſis eūonibꝰ ſicut ſupra dictū eſt: ⁊ ibi in cañ. laudauit alchitran pro ſingulari qđ eſt gūmi cedri. Poſtea ingredit̄ ad regimen varicū: ⁊ ꝑmo cū gn̄alibꝰ remediis. Scđo cū ſpālibus. Primo laudat eūones cum flōmia in manibꝰ. i. brachio: intelligit̄ in corpore ſangineo vel in mã ſanguini miſta qđ tñ vt multū eſt. Laudat ēt purgationes ꝑſuppoſitis. ſ. digeſtiuis ſm̄ varietatē mãe. Ponit etiā obſeruationē regiminis in ſex rebꝰ nō nālibus ꝓhibēdo. ſ. multiplicationē humoris groſſi maxime ſanguinis aduſti ⁊ maxime in caſu vituperat motꝰ laborioſos ⁊ ſtationē longā in pedes: ita intelligat̄ ꝑcipue de paſſionibus animi. Quibus ſuppoſitis adueniēdo ad particulares venas laudat flōmiā in fine ſaphene. Idē ītelligebat̄ de vena ſciatica ſi vene tumefacte ab ea ramificant̄ eūando totū ſanguinē curſibilē: ⁊ ſi ſupple in totū eūet̄ ꝯtinuitatis purgationibꝰ maxime cū hiera pigra acuta cū lapide lazuli vel cū mag̃ domeſtico vt cū potu epithimi in aqua caſei. Fiant ꝯñter ducētes ad tibiā ligature īcipiendo deorſum ⁊ aſcendendo: ꝓcede ſupponēdo ſtiptica ꝯfortantia ⁊ exiccātia in quo laudat cinerē caulis thamariſcos lupinos fimū caprarū ⁊c̄. Et addit. Si ſupple nō eūet̄ tota mã eūando ꝑ flōmiā: tūc opȝ ſcindere venā ſm̄ longū: ⁊ ſupple totū malū ſanguinē euacuare: ⁊ tūc ſuperligare que dicta ſunt ꝯtinuādo medicinas euacuatiuas ⁊ regimē ſupra dictū. Addit ꝙ qñq3 extrahunt̄ ſupple in ītegrū cū acu ⁊ īcidunt̄ radicitus ⁊ āmouent̄: ⁊ ſi nō āmouent̄ nocebunt ꝑꝑ cās ibidē aſſignatas: ⁊ dixit ꝙ melior extractio eſt cū cauterio. modū vtrūq3 opōnis ⁊ īcidēdi ⁊ extrahēdi: poſui ſm̄ doctrinā Albucaſis: recurratis ſi oportuerit. Et addit vnū vtile in caſu tali. ſ. ꝙ quelibet talis opatio eſt timoroſa: ⁊ dȝ fieri in venis rubeis ⁊ nō nigris vt īnuat ꝙ nō fiat niſi in corꝑe forti ⁊ nō debili: ⁊ ꝙ talis curatio vlceris aliqñ fieri nō pōt donec corpꝰ nō eſt plene mūdificatū. Poſtea ponit quoſdā canones q̄dāmō reſumēdo qđ eſt dcm̄: vt ꝙ facta tali opōne opȝ cauere a multiplicātibꝰ dictos humores: qm̄ ſi fuerit iter dorſum ad fluxū liberū fiet recidiua: ⁊ ſi fuerit via reſtricta eſt dubiū ne mã ſolita deorſum fluē moueat̄ ad mēbra ſublimiora ⁊ nobiliora: q̄re ꝯcludit ꝙ rectius eſt vt non aperiant̄ niſi poſt mūdificationē vltimā: ⁊ tūc ēt ſupple fiat obſeruatio regiminis ad ꝓhibitionē ⁊c̄. Poſtea in fine poſuit ſimilitudinē elephantie cū nodis: ⁊ ꝯñter errorē in cura ſi eodē mō curentur: q2 nodi tāgunt̄ ferro. ſ. ad curā ⁊ elephantie cura eſt ſicut diximus: ita dixi ⁊ de varicibꝰ poſſe dici: ⁊ ſic ſit finis huiꝰ ꝑmi tra.

Pro aliq̄li obſeruādo ordine in diſcurſu harū diſpōnū quātū ad eſſentiā eaꝝ ⁊ cās ⁊ ſigna ꝯñter carū ⁊ poſtremo ad curā: ſciendū eſt ꝙ varices ⁊ elephantia in gn̄e ſunt morboꝝ oīa gn̄a morborū īcludentia: ꝑncipaliter tñ ſunt in gn̄e male cōpōnis q2 augmenti: vñ varices ſunt augmētū venaꝝ per tibias ꝓtenſarū: que q2 tortuoſe īcedūt per crura ad modū vitis: vites ab aliq̄bus appellant̄ cū eleuatione: tñ dictarū venarū cruriū multotiēs ꝯiungit̄ aliarū partiū macrefactio ꝑꝑ oppilationē ipſaꝝ venarū vt videbit̄. Elephantia

ponit autor ppá curam varic[illegible] e lfã[illegible]

phātia aūt eſt ĩnaturale: augmētũ ēt cruriũ fere equale: ⁊ per hoc
diſtinguit̃ a varicibus. Ecce q̄uo hec vtraqꝫ diſpoſitio eſt morbus
ꝑcipue in cōpoſitione: qꝛ in augmēto cruriū vel venaꝝ ipſius. Eſt
aūt egritudo mãlis. qꝛ tale augmētũ fit ꝓpter multitudinē humo-
ris vtplurimũ groſſi in illis ꝑtibus retēti q̇ humor ⁊ ſi ibidē vt mul
tũ multiplicet̃ ꝑ viā defluxus maxime in varicibus: tñ nō ĩcōuenit
vt ēt paulatine ibidē ꝑ ĩdigeſtionē ⁊ ĩpotētiā reſolutiue ⁊ expulſi-
ue aggreget̃ ⁊ ꝑcipue in elephātia. Et ex his pꝫ ꝙ tales morbi ſibi
talia mēbra determināt: vñ ſi alibi q̄ȝ in tibijs vene tumeſcerēt ⁊ ĩ-
groſſarent̃ vel alia mēbra vt brachia ſicut pedes in elephātia non
ꝓpterea varices vel elephātia denoīaret̃: ſunt igitur appropriate
egritudines. Cāe aūt eaꝝ maxīe ꝑ viā defluxus ad has duas redu-
cunt̃. ſ. ad debilitatē mēbri recipiētis ⁊ fortitudinē alioꝝ expellen-
tiũ. Debilitas aūt recipiētis aut eſt talis in creatura aut eſt talis in
tꝑe. In creatura ex debilitate ꝑncipioꝝ nāliũ vl' ex nō debita ipſo-
rũ adinuicē ꝯueniētia. Ex tꝑe aūt cōtingit maxime ꝓpter malitiā
noue cōplexionis ꝑcipue calide que ēt in attrahēdo iuuat: ⁊ ꝓpte-
rea in itinerationibus ⁊ onera portātibus: vel ꝓpter lōgā ſtatiōeꝫ
accidūt tales diſpōnes: qꝛ talia mēbra fatigata ſupcaleſiūt. Exacui
tur aūt expulſiua ſupioꝝ mēbroꝝ ipſa irritata aut a multitudine
humoris aut ipſiꝰ malitia: qꝛ necitate ⁊ irritate virtutes nãles ſu-
mūt ĩcrementũ. Malitia aūt humoris aut eſt talis ꝓpter acuita-
tatē aut ꝓpter groſſitiē ⁊ viſcoſitatē. Acuitas aūt lꝫ vt multũ cum
mã ſubtili ꝯiungat̃: tñ etiā aliqñ cũ groſſa vt in mã mel'ica per viaꝫ
aduſtionis: ⁊ qm̃ materia ſubtilis merito ſub̃e non eſt diſpoſita vt
in cōcauitate venarũ vel in mēbris multo tꝑe recluſa ꝯtineat̃ ma-
xime ſi calida ſit: ideo in cauſis corporeis cā añs ⁊ cōiuncta vtplu-
rimũ eſt mã mel'ica aduſta maxīe ĩfluxa mã: qm̃ in tali mã ē terre
ſtreitas faciēs ad ꝑmanētiā in mēbro ex vna ꝑte ⁊ acuitas faciēs
ad fluxũ ꝓpter ſtimulũ expulſiue ex alia. Ex dictis pꝫ ꝑmo ꝙ cau-
ſa corporea harum diſpōnum nō eſt cholera vel ſanguis ſubſtan-
tialis. Pꝫ ſecūdo ꝙ aliquādo cā eſt multitudo ſanguinis ſubſtan-
tia nō peccās. Pꝫ tertio ꝙ aliquādo cauſa eſt flegma groſſum cũ
aliqd differēs cōmiſcet̃. Pꝫ quarto per idē ꝙ aliqñ materia me-
lācholica difficilis eſt in cā. Patet vltimo ꝙ mã mel'ica aduſta eſt
in cā vtplurimũ ex quocũqꝫ humore fiat aduſta nō tñ putrefacta:
differenter tñ qꝛ in varicibus mã mel'ica vtplurimũ eſt ex ſangui-
ne aduſto ⁊ in elephātia ex flegmate aduſto: ex alijs autem cauſis
equal'r fit elephātia vel varix ſm variā mēbroꝝ preparationē: ce-
teris paribus in ſpē materie groſſior appꝫt mã varicũ q̄ȝ elephan
tie: loquor in facta per viā defluxus: qꝛ ſubtilior mã penetrat in ve
nas paruas ⁊ non claudit̃ in ꝯcauitatibus tm̃ magis. Pꝫ vlterius
ꝙ quelibet talis diſpō eſt morbus chronicus ⁊ tarde terminatio-
nis ⁊ vt multũ deſperatus ad curā ſi fuerit ꝯfirmatus ꝓpter debi
litatē mēbroꝝ ⁊ multitudinē vel groſſitiē materie: ēt qꝛ cũ tali mã
acuitas cōiungit̃ que a medicis ſubtiliātibus ⁊ reſoluentibus ſepe
malitiat̃: vñ deterior fiet diſpoſitio. Ex quo vlterius patet correla
riũ. d. A. ꝙ ſi nō addit̃ in malitia melius eſt vt nō curet̃. ſ. niſi blan-
diēdo ꝓhibēdo augmētũ ⁊ malitiā earũ. Pꝫ vlterius ꝙ in varici-
bus vt multũ alie ꝑtes cruriũ minorant̃ ꝑꝑ oppilationē ⁊ ꝓhibitio
nē trāſitus nutrimēti. Pꝫ ēt ꝙ ĩciſis venis ꝑ trāſuerſum mēbra ĩ-
feriora extenuant̃: pꝫ vlterius ꝙ tales morbi vtplurimũ ſequūtur
morbos chronicos: lꝫ ſequi poſſint ēt acutos ꝑ criſim: maxime tñ
ſequūt̃ egritudīes ſplenis vt pꝫ. Et hec in cauſis ⁊ ꝓnoſtico ſūma-
tim ſufficiāt. ¶ Signa harũ diſpōnũ ſunt duplicia. quedā ſūt ſigna
ipſaꝝ diſpōnũ: quedā ſigna cauſarũ. Signa diſpōnũ ꝑ ſe nota ſūt:
qꝛ vt dixit Raſ ad Alman. c. ꝓprio. Cũ vene plene groſſe ⁊ diuerſo
modo curuate ⁊ virides. ſ. aliqual'r vtplurimum in crure apparue
rint: egritudo q̄ vitis dr̄ adeſſe ſignificat̃. Ecce ſigna clara varicuꝫ.
Cũ aūt crus videris totũ ĩgroſſatũ aliqual'r ita vt a genu ĩfra fere
ſit equalitas cũ pede ēt tumefacto ⁊ ſit durities cũ colore obfuſco
in toto crure ⁊ nō alibi ſit tumor: tũc elephātiā iudicabis. Dico no-
tāter cũ colore obfuſco ⁊ duritie ꝑꝑ vndimiā in qua nō appꝫt co-
lor obfuſcus: ſꝫ eſt aꝑa albũ molle: qꝛ a mã f'latica molli depēdēs.
Dixi ēt ⁊ nō alibi ſit tumor ad drīaꝫ cacheſie in qua nō ſolũ cruris fit
tumefactio: ſꝫ ēt in palpebris ſaltē appꝫt: qꝛ dicta diſpō vitio epa-
tis toti nocumētũ cōicat ꝙ nō necio in elephātia ꝯiungit̃: ⁊ ſic pa-
tēt ſigna diſpōnũ. ¶ Signa aūt cauſaꝝ ⁊ nunqd tales ſint ꝑ viā flu
xus vel per viā paulatine ꝯgeſtionis generate: ⁊ ſi ꝑ viā fluxus nũ-
quid per criſim poſt alias egritudines acutas vel chronicas ēt ſūt
clara ex mō gnōnis eaꝝ ſubito vel tarde: ēt ex ꝑceſſiōe cauſaꝝ pri-
mitiuaꝝ vario mō coadunātiũ ad mēbri debilitatē vel ad fluxibili-
tateꝫ mãe: ēt ex ꝑceſſione morboꝝ acutoꝝ vel chronicoꝝ. Expedit
ſolũ vt ponant̃ ſigna mãe diſtictiua. Signa igit̃ multitudis ſangui
nis ſunt rubedo loci: caliditas tactus: non multũ tamē acuta ſꝫ va
poroſa: difficultas ad imprimēdũ: ⁊ vtplurimũ coniungit̃ cũ ſignis
dominij ſanguinis in toto vt cũ amplitudine venarũ rubore colo-
ris pulſu magno: vrina rubea obſcura ⁊ ſimilibus ex precedēti re-
gimine ⁊c̃. Signa aūt ſanguis aduſti ſunt iſtis ſil'ia: ſaluo ꝙ color
mēbri eſt ad fuſcũ magꝭ declinās: ⁊ in tactu calor eſt acutior: ⁊ pre-
ceſſit regimē aduſtiuũ. Et addit Raſis in diuiſionibus ꝙ in iſta ap-
paret aliqd ex eminētijs. Si v̊o mã fuerit cholera aduſta eſt rube-
do magꝭ clara ad citrinũ aliqual'r declinās: ⁊ in tactu caliditaꝭ eſt
magis mordax: ⁊ pōderoſitas minor: ⁊ habitudo totius cholerica:
⁊ regimē ꝑceſſit cholericũ ⁊ aduſtiuũ ex exercitijs laborioſus ⁊ ci-
bis ⁊ coitu ⁊ ſil'ibus aduſtionē ꝓducētibus in cholera. Signa aūt
f'latice ſunt: qꝛ tactus eſt fridus: color cruris albus: ponderoſitas
magna: ĩpreſſio mollis cũ habitudīe f'latica ⁊ vrina pulſu ⁊ regimi
ne ꝑcedēte atteſtātibus f'lati. Q̄ð ſi fuerit mel'ica ex f'late ſtat al-
bedo cũ quadā obfuſcatiōe ⁊ aliq̄li colore: remiſſo tñ ⁊ maior in ĩ-
primēdo difficultas: ⁊ qð ꝑcipuũ eſt ſi poſt regimē f'laticũ ⁊ habi-
tudinē f'laticā ſecuta eſt cā adurēs ex fortibus exercitijs vel lōgitu
dine febris vel alia ſil'is cā. Si v̊o mã fuerit mel'ica nālis qð raro
ꝯtigit ꝑꝑ terreſtreitatē mãe adſunt multa grauitas: color fuſcus
friditas in tactu: habitudo mel'ica cũ reliqs de ſignis mel'icis. Et ſi
fuerit mel'ia aduſta ex mel'ia: tũc color ad viriditatē decliat cũ pon
deroſitate ⁊ aliquali acuitate, in tactu: ⁊ fiūt ēt trōboſitates maxīe
in elephātia: vñ aſſimilant̃ nodis: ⁊ poſtremo color denigrat̃ cũ re
liqs ſignis ꝓportionalibus ꝑcedētibus de habitudine ⁊ de regimi-
ne ⁊c̃. ⁊ maxīe ſi ſequetur febres mel'icas ⁊ aꝑata ſplenis ⁊c̃. Et tu
alia diſcurre: ⁊ in his ſum ꝯtētus breuiter. ¶ Cura aūt duplex re-
gimē. ſ. vl'e ⁊ ꝑticulare. Vl'e aūt attēdit̃ circa duo vt debitũ regimē
ſex reꝝ nō nāliũ ad ꝓhibitionē mãe añtis in toto: ⁊ 2° circa mãm
antecedētem in toto reptam cum appropriatꝭ ad eaꝫ digerēdam ⁊
euacuandā ⁊ tandē cũ ꝯfortatione membroꝝ alterando ipſoꝝ cō-
plexionē malam ⁊ bonā ĩducēdo: particulare autē regimen maxi-
me vertitur circa mãm ꝯiunctam in venis magnis tibiarum vel
in ipſis cruribus equal'r ꝯtentam. ¶ In regimine vniuerſali ꝑmo
aduertendũ ꝙ qꝛ omnis mã apta fluere ad dicta loca ⁊ ibidē mul
to tꝑe ꝯtineri eſt frīda ꝑter ſanguinē: q̇ vt ſupra dcm̃ eſt aliqñ ſola
multitudine peccās pōt eſſe cā: iō in oībus ꝑterqꝫ in illa regimē dꝫ
ad calidũ declinare: qꝛ ēt quelibet alia a ſanguine ꝑter eā q̄ pēdet
a flegmate groſſo ē mel'ica ſiue a mã nāli ſiue aduſta ſit cauſata: ⁊
cũ oīs talis ſit mã ſicca opꝫ vt regimē ad humidũ declinet: in omni
igit̃ ꝑterqꝫ in ſanguinea ⁊ f'latica regimē dꝫ ad humidũ declinare:
⁊ in qualibet ꝑterqꝫ in pēdēte a ſanguīe dꝫ ad calidũ declinare: ĩne
qual'r tñ ⁊ diuerſo mō: qm̃ in facta a mã frīda ſiue aduſtione vt in
flegmatica vel mel'ica nāli dꝫ regimen notabil'r ad calidũ decli-
nare: in factis aūt ꝑ aduſtionē ad remiſſe calidũ: ⁊ ad remiſſius cali-
dũ in factis per aduſtionē ex humoribus calidis ⁊ ex ſanguine vel
cholera q̄ȝ ex factis ex flegmate vel mel'ia: qꝛ regimē notabil'r ca-
lidũ diſponit ad aduſtionē: iō dicūt qdam ꝙ in mel'ia ex aduſtione
cholere regimē dꝫ ad frīdũ declinare ad ꝓhibitionē aduſtionis: ⁊
qdā addūt hoc etiā eſſe debere ꝑꝑ humorē digerēduꝫ exiſtimātes
humorē talē mel'icũ eē calidũ. Cuiꝰ oppoſitũ ego ꝓbabiliter credo
vt videt̃ colligi poſſe ꝑma ꝑmi ca. de humoribus in facto eē: cũ ſit
eſſentialiter mel'ia cuiꝰ eſt ad frīduꝫ declinare: cũ ꝑ notabile tꝑs ꝑ-
māſit talis: qꝛ forte in via trāſitus ⁊ gnōnis facta ꝑ aduſtionē ma-
xime ex calido humore vt eſt ꝓbabile ꝑ certũ tꝑs ꝑmanet calida:
in ꝓceſſu tñ vt credo remanet frīda: dicerē igit̃ de tali caſu ꝙ ĩtē-
tiōe habita ad mãm in toto exñteꝫ añteꝫ ĩproprie: qꝛ aptā tranſire
in mãm ꝓprie añteꝫ vt habita ĩtētiōe ad mãm cholericā q̄ abūdet
in toto aptā ꝑ regimē calidũ facile ꝯuerti in mel'iam aduſtā q̄ po-
ſtea ad loca declinaret ⁊ fieret ꝯiũcta: tũc regimē deberet ad frīdũ
declinare. Sꝫ habita ĩtētione ad mãm ꝓprie añtem ⁊ ēt ꝯiũctaꝫ q̄
mel'ia eſt ⁊ ꝯñter frīda: dico ꝙ regimē dꝫ ad calidũ declinare: ma-
gis tñ ⁊ minus ſm ꝙ mã eſt ſm ſe magꝭ vel minꝰ frīda: qꝛ ſi imagi-
net̃ mãm mel'icā factā ꝑ ꝯgelationē ex flegmate vitreo: tũc mani-
feſtũ eſt ꝙ regimē dꝫ ad calidũ notabil'r declinare. ſed vbi mã eēt
mel'ica ex aduſtiōe praſſine cholere: tũc regimē dꝫ ad remiſſe mul
tũ calidũ declinare: forte tñ in ꝑnͨ ad aliquale frigidum.

¶ Et eſt aduertendũ ꝙ vbi ꝓ digōne mãe eſſet neceſſitas regiminis
multũ calidi: tũc ꝯuenit regimē notabiliter humiduꝫ ꝑterqꝫ in fle-
gmate: quoniā in materia melācholica per regimē multũ caliduꝫ
niſi notabiliter humectet̃: dubiũ eſt ne reſol'one facta in partibus
ſubtilibus relique partes petrificent̃: ſꝫ ſi humectent̃ equata mã
ceſſat illa dubitatio. Et hec oīa mēti bene tene: qm̃ ex his dictis po
teris diſcurrere ad debitũ regimē in omni mã: ⁊ ego nō ꝓcedam
particulariter ad regimē cuiuſcũqꝫ materie: qꝛ nimis longũ eēt: ſꝫ
ſolũ deueniā ad regimē materie vtplurimũ ꝯtingētis. ſ. ad regimē
materie mel'ice ꝑ aduſtionē ex ſanguine in varicibus: ⁊ ad regimē
mãe melācholice ex flegmate in elephātia: qm̃ ſicut ſupra dictuꝫ
eſt dicte diſpōnes vtplurimũ a dictis materijs procedunt.

¶ In varicibus igitur erit ĩtentio ad mãm mel'icam ex ſanguine: in
elephātia ad materiā mel'icaꝫ ex flegmate: ⁊ ſm hunc ordineꝫ cre-
do ꝓceſſiſſe. d. Aui. in tex. qð etiā ĩtelligēti diligenter conſideranti

manifestũ erit. Si tñ medico per signa ꝑdicta inotesceret cãm di-
ctarũ dispõnũ aliã eẽ recurrat ad doctores vbi tractãt de passioni-
bus melĩcis ⁊ ab illis doctioꝛ fiet q̃uo circa generalia opandum sit
cum memoria eoꝝ que premissa sunt pauloante.

¶ In varicibus igit̃ ꝑ sit aer ad remissuz cal'm ⁊ humidũ declinans.
Hoc dico intentione habita ad ipsam mãm vere añtez vel ꝯiun-
ctã. Sz si haberemus itẽtionẽ maiorẽ ad mãm añcedẽtẽ vel ꝯiun-
ctã vt in corpe repleto sanguĩe ꝓhibẽdo adustionem in eo: tũc aer
deberet ad fridũ vel siccũ aliq̃liter declinare: q si nõ habeat̃ sic dis
positus ꝯm nãm rectificet̃ talis ꝯm artẽ euaporãdo camerã vl' ir-
rorãdo cũ appropriat͡s. vñ si itẽderem⁹ calefactiõi ⁊ humectationi
ꝯueniret irroratio ex aqua buglosse ꝓ duab⁹ ꝑtib⁹ ⁊ aqs violaruz
⁊ melisse ana ꝓ ꝑte vna. ⁊ si ĩfridatiõi ⁊ exiccationi fiat irroratio
ex aqs endiuie ꝓ duab⁹ ꝑtib⁹ ⁊ vna ꝑte aq̃ rosate ⁊ aceti ana. ¶ In
elephãtia aũt sit aer ad calidũ ⁊ humidũ sat͡s declinãs habito respe
ctu ad ipsaz mãm fl'aticã ꝓhibẽdũ q̃ faciliter trãsiret in ipsaz mãz
adustã habito respectu ẽt ad ipsaz mãm iã factã. Sz si itẽtio verte
ret̃ ad ꝓhibitionẽ adustiõis opz aerẽ aliqual'r ad fridũ declinare:
iõ habito oĩ respectu laudo vt aer ad tẽperiem in q̃litatib⁹ oĩbus
decliner. Eligat̃ igit̃ aer tẽperat⁹ nõ vẽtosus mundus a vaporibus
prauis clarus boni odoris: q si nãlis nõ existat fiat artificialiter cũ
suffumigio facto ꝑ camerã vt ĩfra. ℞. oĩum sandaloꝝ. añ. ʒ. 5. ro. ʒ.
vj. ambre. ʒ. j. musci. ℈. 5. ben albi ⁊ rubei. añ. ℈. ij. floꝝ nenufaris. ʒ.
iij. laudani. ℥. j. masticis: thuris. añ. ʒ. ij. ꝯtũdant̃ oĩa grosso mõ: ⁊ si
appet addere potes aliq̃d de ligno aloes: hoc tñ est ꝓ diuitib⁹: po-
sito de isto cocleari medio sup prunas. Pro paupere aũt fiat suffu
migiũ vt ĩfra. ℞. floꝝ rosarũ violaꝝ nenufaris. añ. ʒ. ij. thuris ma
sticis gariofiloꝝ. añ. ʒ. j. 5. misce ⁊ fiat vt supra.

¶ Circa motũ ⁊ quietẽ dico ꝙ q2 quies humectat ⁊ in mã melĩca ĩ-
tẽtio est humectatio: iõ laudo q̃etem supra exercitiũ: qm̃ ẽt in casu
nr̃o vtroq3 mẽbra lesa sunt crura ⁊ lesio ꝯseruat̃ ꝑ malã cõpl'onez
calidã coadiuuãtẽ ad attrahẽdũ: ẽt q2 ꝑ motuz disponunt̃ mãe ad
cursuz deorsum: iõ in vtroq3 casu exercitiũ pedũ ẽ maxime vitãdũ:
ĩmo ⁊ statio sup pedes. veruz q2 nisi corpus aliqual'r exercitaret̃:
dubiũ eẽt de multiplicãdo materias in toto ⁊ ꝯñter ab expulsiua
mẽbroꝝ supioꝝ ꝯiũcta debilitate mẽbroꝝ ĩferiorũ facile pellerent̃
mãe supflue ad ĩferiora vñ nocumẽtũ augeret̃: iõ ꝯueniẽs est cor-
pus aliqualiter exercitari: ⁊ q2 exercitiũ cruriũ est ĩcõueniẽs vt di
ctũ est: iõ loco ipsius ꝯuenit exercitiũ factũ cũ fricationib⁹ mẽbroꝝ
maxie supioꝝ vt brachioꝝ ⁊ spatulaꝝ. Fiat igit̃ tale exercitiũ cuz
fricationibus leuiter factis ꝑ duas horas in mane ⁊ vnã horaz añ
cenã: nõ fiat tñ nisi prius expulsis supfluitatib⁹ cõibus ⁊ celebratis
duab⁹ digõnibus vt stõchi ⁊ epat͡s vt cõiter ꝑ. ix. horas assumpto ci
bo ꝑcedẽti. fiãt aũt tales fricationes in aere clause camere rectifi-
cato sicut prius dcm̃ est: ⁊ sint suaues fricatiões, ne si fortes fiant
corpore iflãmato disponãt̃ humores ad fluxũ ⁊ ad adustionẽ. Lau
daret̃ ẽt exercitiũ factũ cũ naui vel suauiter eq̃tãdo: lz ꝑꝑ situ mẽ-
broꝝ istud ẽt nõ sit ꝯueniẽs. Et in hoc ad curã haꝝ dispõnũ est ha-
bẽda oĩno obseruãtia: q2 est maxie ꝑs cure sicut fortiter pedibus
exercitari est maxia cã taliũ dispõnũ: vt pz in itinerãtibus ⁊ coraz
regibus assistẽtibus in q̃bus tales solẽt euenire dispões: si ẽt ta-
lia corpa exercitent̃ exercitiũ manuũ vt in arte camosoria sutoria
vel pectinatiõe lane vel alio hmõi in quo brachia exercitent̃ ⁊ nõ
crura est laudabile multũ: saluo si eẽt ars adurẽs vt ferraria vel vi
trearia: qm̃ ꝑ tales disponunt̃ humores ad adustionẽ q̃ in casu vi-
tãda sũt. ¶ De somno aũt ⁊ vigilijs laudo ꝙ somn⁹ equet̃ vigilijs
ṽtute maxie ĩ elephãtia: qm̃ supflue vigilie adurũt: ⁊ somn⁹ supflu⁹
disponit ad fl'a multiplicãdũ q̃d facile trãsit in mãm vere añtem.
Et lz dixeriz ista equari debere in ṽtute nõ ĩtelligo ꝙ quãtũ ad tp̃s
sit eq̃litas. nã semꝑ fere vigilia dz eẽ ꝓlixioꝛ somno quãtũ ad tp̃s.
Sz somnus. viij. vel. ix. horaꝝ ad plus in virtute equat̃ vigilijs ho-
raꝝ. xij. q2 tãtũ humectant̃ corpora ꝑ illud spatiũ in somno quãtũ
exiccant̃ ꝑ vigiliã moderati exercitij horaꝝ. xij. In varicib⁹ tñ bre
uioꝛ somn⁹ ꝯueniret vt pz. ¶ De repletiõe ⁊ inanitiõe dicat̃ ꝙ iani
tio aliqual'r laudat̃: nõ laudo ieiuniũ: q2 ꝑparat ad adustionẽ: sz no
tabilẽ in vtroq3 casu laudo parcitatẽ: q2 minorant̃ mãe apte trãsi-
re in adustionẽ: nõ est tñ ita attenuãda dieta ꝙ si forte oporteret ĩ
varicib⁹ post lõgũ tp̃s qñ reliq̃ nõ ꝯtulissent deuenire ad chirugicã
oꝑationẽ vbi opz ṽtutẽ eẽ ꝯstãtẽ ꝯtingeret repire ṽtutẽ debilita-
tã: ⁊ sic nõ possem⁹ ad oꝑationẽ deuenire manualẽ: vt ĩferius vide
bit̃. Supfluitates aũt cões purgent̃ ꝑ vomit⁹ leues clysteria ⁊ sup
positoria. De passiõib⁹ aĩ breuiter dicat̃ ꝙ passiões nocẽt oẽs q̃ fa
ciũt accidere cal'itatẽ additã ⁊ supfluã sic furoꝛ ⁊ ira: qm̃ ꝑparant
adustioni q̃ ẽt faciũt accidere friditatẽ supfluã sic timoꝛ ⁊ pauoꝛ ẽt
nocẽte sua friditate maxie in elephãtia. sz q̃ ꝓducũt cal'itatẽ tẽpe
ratã ⁊ friditatẽ tẽperatã tales cõpetere pñt vt ꝓducẽtes fridita-
tẽ in varicibus sicut tristitia ⁊ iuidia: ⁊ cal'itatẽ in elephãtia vt gau
diũ ⁊ letitia; ita exẽplificauit Haly. z. thegni, cõmen. 34. De ãnexo

vt de coitu dico ꝙ in pluribus nõ iuuat: tñ in varicibus in corpore
sanguineo ⁊ solito tali euõni stãte obto ẽt delectabili ĩterpolando
iuuat: fiet tñ celebrat͡s duab⁹ ꝑmis digõnib⁹ ⁊ cũ sanguis est in semi
ta ad mẽbra: nõ tñ ea hora facimus sz tꝑe ꝑcedẽti ⁊c̃. ¶ Quãtũ ad
regimẽ in cibo ⁊ potu ꝑ obseruent̃ aliq̃ regule. Pria ꝙ cibus eoꝝ
nõ sit crudus sed sit aliqual'r de se resoluẽs cruditatẽ ⁊ vẽtositatẽ
ꝑcipue in elephãtia. Scd̃a est ꝙ cibus nõ sit grossus: ĩmo subtiliãs
grossuz vt sit subtilis nutrimẽti. Tertia est ꝙ oĩa oppilatiua in ca-
su sũt nociua siue oppilẽt ꝑ modũ subẽ vt grossa viscosa ⁊ inheren
tia: siue oppilẽt ꝑ qualitates vt sunt põtica ⁊ stiptica. ex hoc tñ nõ
ĩferat̃ ꝙ aperitiua in casu ꝯueniãt: q2 ꝑparãt ad discursuz humoꝝ
⁊ sic nocẽt. Quarta regula oĩa fortiter frida cibaria nocent: oĩa ẽt
vehemẽter calida ꝑ hoc ꝙ ad adustionẽ disponũt nocẽt. Quĩta re
gula cibaria ꝯueniẽtia debẽt ad aliqualẽ caliditatẽ ⁊ humiditatez
declinare: mag͡s tñ ⁊ minus ꝯm ꝙ supra dictũ est de mã diuersa: nõ
sint tñ subẽ multũ passibilis vel corruptibilis. Ex his regulis potes
correlarie ĩferre in ꝑticularib⁹ q̃b⁹ est vtẽdũ ⁊ a q̃bus est abstinen
dũ. Sit igit̃ panis eoꝝ frumẽti mediocriter fermẽtat⁹ ẽt aliqual'r:
surfure⁹ vni⁹ diei duoꝝ aut triũ: nõ multũ in furno exiccat⁹: quẽ si
hr̃e ꝯtingat cruste amoueãt̃. In carnib⁹ ꝯueniũt carnes gallinaꝝ
pinguiũ pulloꝝ iuuenũ ꝑdicũ faseanoꝝ auiculaꝝ mõtanaꝝ piguiũ:
q2 macre vt aliq̃ volũt sunt melĩce ꝑꝑ siccitatẽ. Carnes ãt hedorũ
castratoꝝ iuuenũ vituloꝝ ⁊ sint elixate ⁊ nõ assate. Sz si assate pla
ceãt: ꝑtes exteriores ãmoueant̃: q2 aduste nocent. Euitent̃ carnes
vaccine hircine caprine porcine siue sint salite siue nõ: bouine ẽt ⁊
spãliter salite. Carnes ẽt aquatice sũt vitãde ⁊ syluestres aĩalium
multoꝝ vt ceruoꝝ leporine ꝑcipue q̃ prone sũt ad humorẽ melĩcũ.
Credo ꝙ carnes caprioli iuuenis ⁊ danei iuuenis ⁊ cuniculoꝝ ꝯue
niãt. Caseus ẽt nocet ⁊ maxie antiquus fortiter salitus. Euitet len
tes fabas ⁊ olera oĩa sicca vt erucaz raffanum caules. Euitet oĩa
multũ acria ⁊ salsa multũ. Pro ĩtegra doctrina hui⁹ vide Gal'. z. ĩte
rioꝝ. ca. 7. vbi clare ⁊c̃. Cõueniũt oua sorbilia nõ tñ multũ frequen
ter ꝑcipue in varicib⁹ corporis sanguinei: q2 sanguinẽ nimis multi-
plicarẽt: ⁊ h̃ ĩtelligat̃ de cibarijs oĩb⁹ multũ nutritiuis. Pisces cõ-
ueniẽtes sunt petrosi ⁊ squamosi nõ grossi corporis: vtant̃ pane co
cto in brodijs dictaꝝ carniũ: valet far colatũ cũ zuccharo: brodetũ
cũ zuccharo vel cũ lacte amigdalaꝝ dulciũ q̃d in h̃ casu multũ ꝯue
nit. In scd̃is mẽsis valẽt amigdale vue passe pinee aliq̃ ⁊ phistici.
Vinũ sit nõ vinosuz neq3 albũ subtile penetratiuũ: sz sit medie subẽ
ad rubeũ declinãs mediocris potẽtie: mistũ ẽt cũ notabili ꝑte zuc-
chari. Et in his suz ꝯtẽtus quãtum ad regimẽ in rebus nõ nãlibus.

¶ Expedito ꝑ ꝑncipali vt circa regimen obseruãdũ in dieta: iã ꝯse-
quẽter restat circa vl'e regimẽ z^m ꝑncipale vt curatio cũ medicis.
Et ꝑ^a itẽtio erit circa cãm añtem in toto exñtem que in se multas
ĩcludit ĩtẽtiones vt ꝑparationẽ ⁊ digõnẽ in mã. Scd̃a circa euõnẽ
diuersiuã ⁊ minoratiuã ⁊ tandẽ eradicatiuã dicte mãe. Tertia erit
circa ꝯfortationẽ mẽbroꝝ ad generandũ mãm laudabilem in toto
maxie circa ꝯfortationẽ cordis ⁊ splenis ⁊ epat͡s: vñ dicebat Mes
in cura sode ab humore melĩco. Cura oĩum egritudinũ melĩcaruz
nõ est expoliãda ab vno triũ regiminuz. Primum est regimẽ circa
adequationẽ cãe eius ⁊ ipsius digõnẽ. Et z^m regimen circa ipsius
euõnez sup. ⁊ diuersionẽ. Tertiũ est regimẽ ꝯfortatiuũ cordis sup.
⁊ splenis vel epatis. Quia tñ digõ ꝓpria mãe maxie in elephantia
ꝑficit̃ cũ subtiliatiuis ⁊ calefactiuis ⁊ oppilatiões apiẽtibus q̃ me-
dicine tute nõ possunt exhiberi remanẽtibus meterieb⁹ cõibus in
stõcho ⁊ ĩtestinis: qm̃ tales mãe cões ꝑ tales medicinas ꝑducerẽ-
tur ad venas ⁊ eẽnt cã maioris oppilatiõis: iõ regulare est ꝑmo ta
les mãs cões euãre cũ clysterijs vel medicia secessiua. In casu igit̃
vt in elephãtia ꝯueniret clystere vt ĩfra. ℞. maluaꝝ mercurialis
blitis. añ. M. j. camomille furfuris frumẽti. añ. M. 5. bulliãt in de-
bita quãtitate aque vsq3 ad debitã ꝯsumptionẽ que dz eẽ parua: ⁊
de colatura sumat̃ lib. j. 5. cui addat̃ cassie fistule. ℥. j. 5. mellis rosa-
ti pul'. zucchari. añ. ℥. 5. cũ. ℥. iij. olei cõmunis vel seminis lini ⁊. ʒ. iij.
salis ⁊ fiat clystere: ⁊ in varicibus loco blitis ⁊ camomille ponerẽ
matrẽ violaꝝ cũ ordeo cũ modico olei violati loco olei de semĩe li
ni. Per supi⁹ ṽo exhiberi põt potio vt ĩfra. ℞. cassie nouiter extre
de cãnis. ʒ. x. syrupi viol'. ℥. j. 5. in varicib⁹ vel mell' violati in elephã
tia loco syrupi violati cũ decoctiõe prunoꝝ thamarindoꝝ sebestẽ
violaꝝ ordei q̃d sufficit in varicib⁹: ⁊ in elephãtia addat̃ paꝝ anisi
⁊ feniculi in decoctiõe ⁊ fiat potio. Facta aũt vẽtris lenitiõe veniẽ
dũ est ad ꝓpriã mãm añtem. Et q2 in elephãtia duplex est mã: añs
scilz mã flegmatica ⁊ melĩca ex fl'ate: ad hãc vtrãq3 in digestiuis
⁊ euãtiuis dz esse ĩtẽtio in elephãtia. In varicib⁹ aũt ẽt est duplex
mã: añs vt sanguis supercalefactus in via ad adustionem ⁊ melã-
cholia sanguinea: igit̃ ⁊ in varicibus ad vtrãq3 dz eẽ ĩtẽtio. Et qm̃
he ĩtẽtiones ꝯrijs quodãmodo perficiunt̃ vt supra dictuz est: ob-
seruabimus regulã. d. Gal'. prima aforismorum in cõmento aforis.
16. Humide diete ⁊c̃. vbi dixit, In his ergo duobus ꝯtrarijs opz vt

fortioꝛ

fortior medicet̄ prius: al'r nō negligat̄ sicut ⁊ hydropici cū febrici-
tāt ⁊c. In varicib' igit̄ q: maior ītētio in mā antecedēte est ꝓuide-
re ne sanguis in melia ꝑ adustionē trāseat ⁊ cū fridis cōplet̄ q̄ꝫ fit
ad ipsaꝫ meliaꝫ q̄ cū aliq̄liter calefaciētib' digerit̄ vt supra dictum.
Jō cū digestiuis in casu appropriatꝭ he ītētiōes ꝫm hūc ordinē sal-
uabunt̄. In elephātia nō est tāta diuersitas: in ītētionib' tn̄ est ali-
qualis q̄ et in appropriatꝭ obseruabit̄. Digestiuū ꝫ in varicib' cōue-
niēs ⁊ domesticū est tale. ℞. syrupi acetosi. ℥. j. syrupi de fumoter-
re. ℥. ß. aquaꝝ endiuie fumiterre ⁊ buglo. an̄. ℥. j. misce: ⁊ si mā esset
grossior ⁊ in corpore senili vel in hyeme loco syrupi acetosi pone-
rē oxymel simplex. Possem et facere iulep ex aq̄s appropriatꝭ pro
delicatis vt ifra. ℞. aquaꝝ cicoree lupuloꝝ buglo. ⁊ fumiterre. an̄.
℥. ij. aceti albi. ℥. j. ⁊ cū zuccharo albo debite quantitatis clarificet̄
iulep. In elephātia āt ꝯueniret syrupus vt ifra. ℞. oxymellis sim-
plicis. ℥. ij. syrupi de bizātijs. ℥. j. mellis rof. ℥. ß. aquaꝝ melisse bu-
glosse ⁊ feniculi. an̄. ℥. ij. clarificet̄ ꝓ duab' vicib' ⁊ aromatizet̄ cuꝫ
modico croci: posset fieri iulep ex dictis aq̄s ꝫm modū supradictū.
Et istis syrupis vtat̄ sex vel septē vicib' maxime in elephātia ꝑꝑ
īdispōnē humoris anteq̄ꝫ fiat eūo in humore: neq̄ꝫ in ꝑn° vti debe-
mus fortioribus digestiuis: q: in q̄libet mā grossa est hn̄da cautela
ne fortia digestiua ⁊ calefactiua subito applicent̄ ⁊ ꝑcipue ī meli-
ca: īmo opꝫ gradatiꝫ mām equare ꝑ subtiliādo si sit viscosa vel hu
mectādo si sit melica: ⁊ ꝯñter exhibē aliq̄d resolōnē faciēs cū me-
diocritate: ⁊ ꝓprie ei' q̄ꝺ habilitatū est vt sonāt mētes. d. A. ꝑcipue
⁊ Meſ in ca. de melia. ⁊ Aui. et ca. eodē. ⁊ ꝑus remissiora: deide for
tiora. Et cū mā iā digeri manifestat̄: tūc exhiberi pōt solutiuū et sa
tis debile in ꝑn°: ⁊ regulariter ꝑcipue in elephātia et habita ītētio
ne ad mām ipsaꝫ iā melicā factā ꝫꝫ canonē et ipsi' Mesue in de cu
ra cū dixit sic: ⁊ sūt verba aurea. ¶ Regimē eūatiuū māe. s. melice
cōplēt tria ꝯsiderabilia in eūone huius māe obseruāda. Primū est
vt nō semel ⁊ laboriosaꝫ ⁊ subitā faciam' eūonē: sꝫ ꝑ īteruualla ha-
bētē tēperiē vt nā eūonē ⁊ nō eūo nām regulet: hoc eniꝫ est ꝑceptū
Hip. Subita eniꝫ ⁊ violēta oꝑatio vix a nā regulat̄: ⁊ ei' oꝑatio est
sicut īpetus flāme q̄ subito in subtile agit ⁊ debile: ⁊ ꝑtergreditur
grossuꝫ. opus ꝟo moderati caloris est equal'r in vtrāq̄ꝫ ꝑtē rei eli-
xabilis ⁊ assabilis agere. Scđm ꝯsiderabile est vt euacatiuū sit cō-
mēsuratū nō excedēs mediocritatē: sꝫ sit extēsio eleuationis eius
nō recedēs aut modicū recedēs a gradu medicinaꝝ incolumiū. Et
tertiū ꝯsiderabile est vt expolient̄ solutiua a reb' lenitiuis ⁊ hume
ctatiuis: hoc eniꝫ est q̄ꝺ oꝑationē bonificat: ⁊ ꝫ est cōe oium egri-
tudinū melicaꝝ vt ꝑdixerat. Eūatiuū igit̄ ꝯueniēs in varicib' hn̄do
maxie ītētionē ad mūdificationē sang. eēt sumere. ℥. vj. vl'. vij. de-
coctiōis capilli vene. quā scribit Meſ dist. 7. in ꝑnci. ⁊ habita ītē-
tione ad mām adustā mag' ꝯueniret decoctio fumiterre ibidē po-
sita. Posset et fieri solutiuū appropriatū ꝫꝫ hūc modū. ℞. aque di-
stillatiōis fumiterre ⁊ buglosse. an̄. ℥. ß. thamaridoꝝ floꝝ fumiter-
re ⁊ sene. an̄. ʒ. ij. ⁊ in fine decoctiōis addat̄ epithimi ⁊ cuscute. an̄.
ʒ. j. ß. ⁊ post parū dimittant̄ ad ignē tepefieri: deide manib' fricent̄
⁊ colent̄ ⁊ in colatura dissoluant̄ cassie extracte. ℥. ß. ⁊ iteꝫ colent̄ ⁊
addant̄ diasene. ʒ. ij. ⁊ plus ⁊ minus ꝫm nec̄itatē: ꝫ est appropriatū
vt pꝫ. Si aūt eēt ītentio ad mām flegmaticā ⁊ melicā ex flegmate
vt in elephātia ꝯueniret solutiuū leue in ꝑn° post digōnem vt ifra
℞. polypodij. ʒ. ij. turbith. ʒ. j. agarici electi misti cū oxymelle. s. ʒ. ß.
salis gēme. ʒʒ. an̄. gra. iij. īfundant̄ in aq̄s buglo. feniculi fumiterre.
an̄. ℥. j. seri caprini. ℥. iij. dimittant̄ in īfusiōe ꝑ horas. xij. postea fiat
colatura in qua dissolue cassie. ℥. ß. diacatholicōis nō actuati cū dia
gridio. ʒ. iij. misce fiat potio. In ꝫ casu posset exhiberi diasene cōe
sine diagridio dādo. ʒ. iij. vel. iiij. ꝫꝫ dispōnē patiētꝭ ⁊ pōt formari bo
lus: vl' pōt fieri potio cū aq̄s supradictꝭ. Posses et formare pillas
in casu isto satis leues ꝫm formā vt ifra. ℞. hierepig. Gal'. ʒ iij. aga
rici electi. ʒ. j. myrabolanoꝝ kebuloꝝ ⁊ idoꝝ. an̄. ʒ. ß. floꝝ buglosse ⁊
boragis. an̄. ℈. j. cū syrupo de epithimo fiat pill'e: de q̄bus exhibe
bis. iij. vel plus vel minus ꝫm q̄ꝫ apparebit.

¶ His expeditꝭ vidēdū ē de flōmia si ꝯueniat vel nō: ⁊ si ꝯueniat vn̄
fieri debeat. Pro ꝑmo dico dubiū esse si in mā melica ꝯueniat ꝑꝑ
quosdā textus qui vident̄ ꝯdicē. Naꝫ est textus in ꝑn° cap̄. de cura
quartane ꝑma quarti: veꝝ oibus spēbus suis sunt īdicia in q̄bus
cōicāt: ⁊ id est q̄ꝫ ipse oēs minuunt̄ in ꝑn'. Postea paulopost dixit.
Et qn̄ nō necessaria est flōmia: tūc flōmia eius est nocēs inquātum
debilitat: ⁊ inquātū educit ꝯriuꝫ melie: ⁊ inquātū mouet humores
ad īferiora. Postea versus finē capl'i dixit. Cū ergo digesta est egri
tudo: tūc bonū est flobothomare ex basilica: et post qn̄ vituꝑauit
tyriacas ante digōnē dixit. Et in fine eius si necessaria fuerit flobo
thomia aude suꝑ eā. Ecce ponit eā timorosaꝫ: neq̄ꝫ conuenire nisi
post digōnem ⁊ eūonē: ⁊ tn̄ ex ꝑmo tex. habet̄ q̄ꝫ in ꝑn°: ⁊ alibi mul
totiēs īuenies in dictis auctoꝝ supra hoc varietatē: nō curo addu
cere ꝓpter euitare ꝓlixitatē. In summa ad tollēdā cōtrouersiam
dicerē ꝑmo ponēdo vnā distinctionem q̄ꝫ talis mā melica vel est
peccās in toto vel in ꝑticulari mēbro. In toto dupl'r: q: vel ītra va
sa magna: vt in q̄rtana ꝯtinua: vel in totius ambitu vt in lepra. In
particulari mēbro et dupl'r: q: vel in mēbro nobili vt in cerebro.
vel ignobili vt splene. vel in tibijs vt in casu nr̄o. ⁊ q̄libet talis aut
est sanguini mista: ⁊ a complōne sanguis nō notabil'r remota: aut
ecōtra et: aut ꝯiungit̄ in corpore plectorico sanguineo cū alijs con
ditionibus flōmiam ꝓmouētibus: aut nō. Alia distinctio. talis flo-
bothomia aut ītēdit̄ rōne eūonis dicte māe: aut gratia ꝓhibitiōis
gnōnis ⁊ multiplicatiōis ei': ꝫꝫ has distōnes ponerē istas ꝯclōnes.

¶ Prima. stāte mā melica ītra vasa magna nō remota a nā sangui
nis si ꝯiungat̄ in corpore sanguineo cū alijs ꝯditionibus flōmie nō
ꝯdicētibus: tūc ꝯuenit flobothō. ⁊ in ꝑn°: apparet q: ꝑ flobo. ꝓhi-
bet̄ multiplicatio melie eūando sanguinē aptuꝫ facil'r in meliam
trāsire. Hāc ꝯclusionē ītellexit. d. A. loco allega. in ꝑ textu cū dixit.
Verū oibus spēbus suis sunt īdicia in q̄bus cōicant: ⁊ id est vt ipse
oēs minuant̄ in ꝑn°. i. oibus spēbus quartanarū a quacūq̄ꝫ mā pē-
dentiū ꝯuenit vel ꝯuenire pōt vt minuat̄ in ꝑn° vt in casu ꝯclōnis
habita ītētione ꝑncipal'r nō ad mām ꝓpriam sed ad antecedentē:
q: in quartana a melia nāli ꝓcedente si ꝯiungat̄ cū ꝯditionibus di
ctis cōpetit flōmia vt pꝫ: sil'r in ceteris vt discurrēdo pꝫ. ¶ Secun-
da cōclusio. stāte mā melica in totius ambitu ꝯiuncta multitudine
sanguis in venis cū ꝯditionibus positus in alia cōclusione cōpetit
flōmia etiā in ꝑn°: pꝫ ꝯclusio hec vt ꝑcedens ītelligēti. Hāc cōclu
sionē ītellexit. d. A. tertia quarti tractatu tertio de cura lepre in ꝑn
cipio ca. cū dixit. Et cū tu verificaueris q̄ꝫ illic. i. in vasis cōibus est
sanguis plurimus corruptus. i. nō elōgatus a nā melie aduste: sꝫ in
via ad eā: tūc opꝫ vt incipias ⁊ flobothomes flōmia vltima: ⁊ si nō
aliunde saltē ex manibus ⁊c. ¶ Tertia cōclusio. stāte melia peccā-
te in particulari mēbro maxime ꝑncipali cerebro existēte in toto
abūdantia sanguis nō separati multū a natura melie cū ꝯditioni-
bus vt supra: ꝯuenit et a ꝑncipio flobothomia: ⁊ hoc ītentione ha
bita ad ꝓhibitionē gnōnis melācholie: pꝫ cōclusio vt precedēs. Et
hanc ꝯclusiōem ītellexit Gal'. tertio īteriorū capl'o. 7. cū dixit. Cuꝫ
videris materiā melicam esse clausaꝫ in corpore. s. bene permistā
cū sanguine flobothoma venā mediā que colligātiam habet cū ba
silica ⁊ cephalica ⁊ est can̄. ꝑmus: ⁊ loquebat̄ in casu passionis me-
lācholice que est passio cerebri. Hanc et ꝯclusionē ītellexit. d. Aui.
ꝑma tertij de cura melie cum dixit. Euacuatio q̄dem ita facienda
est. Nam si vides venas plenas qualitercūq̄ꝫ sit tūc cholera nigra
est sanguinea. i. sanguis nō notabiliter differt a natura melie. Flo-
bothoma ergo ex nigra: īmo opꝫ ꝫm omneꝫ dispōnem. s. huiusmo-
di. i. in quocūq̄ꝫ mēbro peccauerit melancholia stante tali dispōne
venarum vt a flobothomia īcipias. ⁊ sic ampliat̄ etiā cōclusio per
idē fundamētum peccāte materia in alio mēbro a membro ꝑnci-
pali. ¶ Quarta cōclusio. habita ītentione ad euacuandū materiaꝫ
melicam ꝓpriam peccātem siue sit in toto peccās siue particula-
ri mēbro nō ꝯuenit flōmia nisi ꝑcedente digōne: ⁊ vtplurimū facta
de mā minoratiua eūone cuꝫ pharmaco. Ista ꝯclo rōne declarat̄:
qm̄ melia vbicūq̄ꝫ fuerit nō digesta sꝫ cruda elōgat̄ notabil'r a nā
sanguis ⁊ frida ⁊ sicca exn̄s īmobilis reddit̄ ⁊ inepta eūoni ꝑ flo-
bothomiā: igr̄ talis ante digōnē nō ē ꝑ flōmiā eūanda. Et ꝯfirmat̄:
q: facta flōmia mā melica īdigesta exn̄te fit sanguis ⁊ humoꝝ ca-
lidorū euacuatio: quoꝝ ꝑsentia disponit̄ meliaꝫ digōni ⁊ per coruꝫ
eūonē īcrudat̄: ipsa tn̄ mā melica nō euacuat̄ cū per talē eūonem
nō sit apta ꝯueniēter euacuari: igit̄ ⁊c. Et qm̄ mā melancholica in
morbis ꝓportionalibus vtplurimū multitudīe peccat ⁊ nō reddit̄
apta a virtute ꝯueniēter digeri nisi ꝟtute ꝑ exonerationē alleuia-
ta q̄ꝫ ꝑ eūonē minoratiuā perficit̄. Ideo ꝯcludit̄ q̄ꝫ vtplurimū non
dꝫ fieri talis māe eūo per flōmiam nisi ꝑcedēte eūone minoratiua
eiusdē cū pharmaco. Hec ꝯclo et est de mēte. d. A. locis supra al-
lega. cū dixit. Cū ergo digesta est egritudo tūc bonū est flobo. etiaꝫ
cū addidit. Et in fine eius si necessaria fuerit flōmia: q: si sit facta
digesta mista sanguini ⁊ cōuersa ad nām eius: aude suꝑ eā. Innuit
q̄ꝫ si al'r fiat flobo. ad ītētionē eūonis māe melice q̄ꝫ nō sit digō in
mā: tunc timorosuꝫ est ⁊ nociuū. posseꝫ alios textus ꝓ hac ꝯclusio-
ne adducere: sed isti sufficiāt. Cōfirmat̄ et ꝯclusio experimēto: qm̄
vt refert Guilel. placētinus: ipse aliqn̄ fecit flobo. ad eūoneꝫ dicte
māe nō ꝑcedētibus alijs ꝑticularib' eūonib': nō tn̄ successit: dixit
enim sic. In veritate dico q̄ꝫ tempore meo nō inueni magnā vtili-
tatē in flobo. que fit in melica ex quacūq̄ꝫ cā fit nisi post duas vel
plures purgatiōes antecedētes cū rebus respiciētibus ⁊ educēti-
bus mām melicam naturalē vel adustā vel aliū humorem conuer
sum ad naturā melie absq̄ꝫ adustiōe. Et ratio est: q: flobo. euacuat
sanguinē calidū ⁊ humidū resistentē humori melico ⁊c. Ecce cōclu
sionem verificatam experimēto doctoris. Concludo igit̄ q̄ꝫ si cor-
pus a quo fienda est euacuatio per flobothō. fit multuꝫ sanguineū
⁊ conuertatur ad naturaꝫ melācholicā fiat flobo. in ipso principio
ad minorandum dictū sanguinē ⁊ ad naturam alleuiandā vt dige-

ſtioni melie poſſit melius ītēdere. Sed ſi nō ſit ſanguineū neqꝫ mā miſta ſanguini vt cōiter eſt in ꝑnº morboꝝ melicoꝝ: flōmia in ꝑnº facta eſt multū nociua ꝑꝑ eiꝰ ineptitudinē ad talē eūonē: imo laudabile eſt ꝙ ēt facta digōne in mā cū dꝫ fieri eūo melie ꝑ flōmiā ꝙ corpus bñ exercitet ⁊ non fiat niſi ad minus tranſacta hora tertia diei ad bñ cōmiſcēdū meliaꝫ cū ſang. vt cū ſanguie ſimul euacuet: ⁊ ꝓinde laudāt auctores flobotho. talē fieri debere lataꝫ: ⁊ ſm hāc deciſionē poterꝭ gloſare ⁊ ꝯcordare textus ſi ꝯꝛꝛij appebūt. De qua vena fieri debeat ſic dico breuiter ꝙ vbi ītēdamꝰ minorare mām cōem ne trāſeat in añcedētē flōmia fiat ſtāte in toto nocumēto de baſilica dextri lateris: ſꝫ ſi fuerit in ꝑticulari mēbro fiat de baſilica oppoſiti lateris corꝑe plectorico exñte: ⁊ ſi corpus nō fuerit repletū multū fiat de vena nigra eiuſdē lateris. Sꝫ ſi volumus eūare māꝫ ꝓpriā fiat de ſaluatella ſiniſtra ſtāte in toto nocumēto: ⁊ ſi in ꝑticulari mēbro fiat de baſilica vel de ſaluatella eiuſdē aliqñ in ſaphenis pedū ⁊ multū laudat: ⁊ aliqñ in ſaluatella manus ꝟtute debili exñte ⁊c̃. In ꝓpoſito igit nr̃o qꝛ in varicibꝰ mā peccās ē melia cuiꝰ radix fuit ſanguis dico ꝙ vtplꝫ cōpetit flōmia diuerſiua ⁊ euacuatiua: ⁊ ſi ꝯiungant plectorie cū ſanguie in via ad aduſtionēꝫ ꝑº fiat de baſilica dextra flōmia in ꝑnº: poſtea facta digōne ⁊ eūone minoratiua fiat ꝯñter eūo ꝑ flōmiā ſaluatelle ⁊ fiat paulatina: poſtea vlterius facta digōne reiteret vel in brachio vel in manu. Jō in cura varicū auctores laudāt flōmiā. In elephātia aūt: qꝛ radix māe eſt vtplm̄ flegma opꝫ flegma eūare ⁊ diuertere: ⁊ hoc ꝯueniēter fit ꝑ vomitū: iō auctores ꝓcipue in caſu iſto laudāt vomitū fieri: tñ aliqñ necia eſt flōmia ſaltē ad ꝟtutē alleuiādū. Jō dixit. d. A. i ꝑnº cure elephātie. Cū ḡ ſuccurrit ei in ꝑnº ſui pole eſt vt ꝓhibeatur cū eūonibꝰ ⁊ ꝓprie cū vomitu laborioſo ⁊ cū eo qꝺ extrahit fla ⁊ cū flōmia ſi idiget ea. Ex hoc tñ nō collige ꝙ in ꝑnº cōpetat vomitus laborioſus: ſed habita ītētiōe ad mām ꝓpriā eūandā qꝺ nō fit in ꝑnº bñ cōpetit laborioſus vomitꝰ: in ꝑnº aūt in vtroqꝫ caſu cōpetere pōt vomitus leuis vt īfra. ℞. aque ordei decoctiōis anheti. ℥. viij. oxymellis. ſ. in elephātia vl ſyrupi acetoſi. ſ. in varicibꝰ. ℥. ij. ſumat tepidū ⁊ poſt duas tertias hore cū ītētione vomēdi ipoſito digito in gulā fiat vomitꝰ. Factis ⁊ expeditꝭ iā digeſtis leuibꝰ ⁊ minoratiuis ⁊ ordinata flōmia: ponēda ſūt digeſtiua fortiora ⁊ eūatiua. In varicibꝰ igit digeſtiuū fortiꝰ fiat vt īfra. ℞. ſyrupi de bizantijs cū aceto. ℥. ij. ſyrupi violati cōpoſiti ſyrupi de epithimo. añ. ℥. 5. aqꝝ bugloſſe meliſſe boragīs ⁊ lupuloꝝ. añ. ℥. 5. miſce ꝓ duabus vicibꝰ: clarificet ⁊ aromatizet cū modico macis. Ad hāc ēt ītētionē valeret ſyrupus vt īfra. ℞. aquarū bugloſſe lupuloꝝ fumiterre. añ. ℥. v. aque decoctiōis thimi ⁊ epithimi ⁊ capilloꝝ veneris. añ. ℥. ij. florū boragis bugloſſe ⁊ violaꝝ. añ. M. j. ligni aloes ſandaloꝝ alborū ⁊ rubeoꝝ. añ. ʒ. j. bulliāt oia ſimul parū ⁊ dimittant ſic ꝑ diē nālē: poſtea facta colatura cū zuccharo albo addito modico aceti ſyrupizet: poſtea. ℞. folliculoꝝ ſene. M. j. thimi epithimi floꝝ boragis bugloſ. añ. M. 5. oia ſimul piſtent ⁊ in ſacculo ligent ⁊ in ſyrupo ſuſpēdant ⁊c̃. Syrupus ēt in caſu fortior quo vlteriꝰ in ꝓceſſu vti poſſumꝰ fiat vt īfra. ℞. florū boragis ⁊ buglo. florū fumiterre ⁊ viol. ac meliſſe. añ. ʒ. ij. ligritie corticū citri paſſulaꝝ enucleatarum ſemīs bōbycis aniſi ameos. añ. ℥. 5. ſcolopēdrie ſcariole capill. ve. endiuie ⁊ cicoree. añ. M. j. maiorane baſiliconis camedreos. añ. M. 5. ſticados ara. ſene epithimi. añ. ℥. 5. pruna numero. x. bulliant in aqua ſufficiēter ⁊ colent ⁊ colature addat ſucci buglo. ⁊ pomoꝝ dulciū. añ. ℥. 5. ⁊ ſyrupizet cū zuccharo albo ⁊ aromatizet cū croco ⁊ ſandalis. Et ſi volueris facere domeſticū fiat vt īfra. ℞. ſyrupi ꝺ bizātijs ſyrupi de pomis ſm Meſ in ca. de ſoda melica. añ. ℥. ij. ſyrupi de epithimo. ℥. j. aquarū cicoree ſcolopēdrie lupuloꝝ ⁊ fumiterre. añ. ℥. ij. 5. miſce ꝓ tribꝰ vicibꝰ: clarificet ⁊ aromatizet vt ſuperior. In elephātia aūt fiat ſyrupus domeſticus vt īfra. ℞. ſyrupi de epithimo. ℥. ij. oxymell. ſimplicis: ſyrupi de fumoterre. añ. ℥. 5. aquarū feniculi cuſcute ⁊ ſcolopēdrie. añ. ℥. ij. miſce ꝓ duabꝰ vicibus: clarificet cū modico croci ⁊ cinamomi: vl fiat magiſtrale ſub hac forma. ℞. radicuꝫ feniculi ſparagi bruſci polypodij. añ. M. 5. thimi epithimi cuſcute ſeminū ſcolopēdrie: extremitatū thamariſci florū boragis florū buglo. añ. ℥. j. hec oia bulliāt in lib. iiij. aque vſqꝫ ad ꝯſumptionē tertie ꝑtis ⁊ dimittant ſic in īfuſiōe ꝑ diē: ⁊ poſtea fiat colatura ⁊ colature adde aq̄ lupuloꝝ boragis buglo. ⁊ meliſſe. añ. ℥. ij. ⁊ cū ſufficiēti quātitate mellis ⁊ aceti parū fiat ſyrupꝰ de quo ſumat cū aqs meliſſe abſinthij ⁊ apij. Et ſi velis domeſticū fortiorē quo vti poſſis magꝭ in ꝓceſſu ſic fiat. ℞. ſyrupi de epithimo ſyrupi acetoſi cōpoſiti ſyrupi de thimo. añ. ℥. 5. aquaꝝ ſcolopēdrie meliſſe ⁊ bethonice. añ. ℥. j. miſce: clarificet duplicādo: ⁊ aromatizet vt ſup̄ cuꝫ cinamomo. Pōt ēt alr̄ fieri vt. ℞. radicū qnqꝫ diureticaꝝ: radicū acori ⁊ raffani corticū: radicū capparis. añ. ℥. j. corticū mediāi arboris fraſſini ⁊ thamariſci. añ. ℥. 5. florū geneſtre capill. vene. floꝝ meliſſe. añ. ℥. ij. camedreos ſcolopēdrie eupatorij abſinthij. añ. M. 5. ſticados aromatici. ℥. 5. bulliāt in aqua ꝯuenienter ⁊ radicibus multa bullitiōe: floribꝰ ⁊ herbis modica bullitione ſm artē: deide facta colatura cuꝫ melle ⁊ zuccharo ⁊ equalr̄ modico aceti fiat ſyrupus debite decoctꝰ q poſtea aromatizet cū mace cinamomo croco: paꝝ poſitꝭ i pecia īfuſa in eadē: ⁊ exhibeat cū aqs ſcolopēdrie ⁊ meliſſe ⁊ eupatorij. Et iſtis ſyrupis potes vt in toto ꝓceſſu: aliqñ fortioribꝰ aliqñ minꝰ fortibꝰ: ⁊ aliqñ faciēdo iulep ꝑꝑ delicatos cū aqs diſtillatꝭ vt ſupra. Et ꝯñter cū his fcā digōne debemꝰ iterato mām eūare ēt gradatiꝫ cū minꝰ fortibꝰ: poſt cuꝫ fortioribꝰ. Et qm̄ in h̄ poſſet error notabilis cōmitti vtile erit ſi ſimplicia tales mās eūantia ſm gradus in fortitudine ⁊ debilitate cōnumerent: qꝛ ex iſtoꝝ cognitiōe poterꝭ ad ſolutiua ꝯueniētia ꝓcedere. De ſolone iſtoꝝ ⁊ gradibꝰ reperio apud doc. diuerſitatē. Naꝫ Auer. in cāticis 2ª ꝑte ꝑᵉ ꝑtis practice cō. 12. ſicut dixit. Fortior ex his medicis eſt lazulus: poſt ipm epithimus: poſt ipm polypodiū: poſt ipm myrabolani idi ⁊ kebuli. Sene āt ⁊ fumuſterre educunt humores aduſtos. Addit. Ego nō repio buglo. iter educētes meliaꝫ nihilominꝰ eſt ex reſiſtētibꝰ ei. ¶ Ex iſto habes diuerſas medicias valētes in melia nāli ⁊ melia aduſta ⁊ gradus ipſaꝝ: neqꝫ in his cōnumerant thimꝰ neqꝫ lapis armenꝰ. Hāc ēt varietatē in ſoluēdo obſeruat Meſ in ſimplicibꝰ ſuiſ qñ laudat epithimū: polypodiū in melia nāli. ſene āt ⁊ fumūterre laudat i melia aduſta. myrabolanos indos dicit valē i vtraqꝫ melia. ipſe pōit lapidē armenū valē i mā melica ꝯſiderādo morbos qbꝰ vꝫ. d. A. z. cañ. nō facit caplm̄ de lapide lazulo: ſꝫ bñ de lapide armeno ⁊ in iſto ca. tñ dixit ꝙ in ſoluēdo meliaꝫ fortior eſt lapide lazuli ⁊ ꝙ ſimilat in colore azuli ⁊ ꝙ eo vtunt pictores ⁊ tinctores loco lazuli. Et Sera. nō facit mētiōeꝫ de lapide armeno: ſꝫ de lapide lazuli dixit ꝙ laxat humores melicos ⁊c̃. De epithimo dixit. d. A. ꝙ ſoluēdo educit meliaꝫ fortiter ēt fla: ⁊ ꝙ potio. ſ. decoctio eſt q̄tuor aureoꝝ. dixit de mēte alioꝝ ꝙ ſi ſumat in ſuba pōdus eſt vſqꝫ ad aur. ij. 5. ⁊ decoctuꝫ vſqꝫ ad q̄tuor. Dixit Sera. de mēte Abis ꝙ educit meliaꝫ ītellige nālē. Sꝫ Dia. dixit purgat cholerā ⁊ meliaꝫ. De polypodio dixit. d. A. ſoluit meliaꝫ ideſt nālē ſine ꝓūctione ⁊ ſoluit flegma. Jā dixit Serap. ꝙ purgat meliaꝫ ſuauiter ⁊ fla. Et ꝙ qdā medicoꝝ igeniati ſūt ad eos q non poterāt potare medicinā ꝓijciebāt ipꝫ totū tritū in aliqbus cibis ipſoꝝ ⁊ purgat meliaꝫ leuiter. i. nālē. De myrabolanis dixit. d. A. nigri ſoluūt meliaꝫ ⁊ fla. Ita ēt ſenſit Sera. de ſene ⁊ fumoterre. Dixit Sera. ſꝫ Raſiꝫ in ca. de ſene in fine. Sene ⁊ fumuſterre purgāt humores aduſtos. d. A. nō facit mētionē. Itaqꝫ videmꝰ doc. in h̄ cōuenire ꝙ lazulus epithimū myrabolani polypodiū purgāt meliaꝫ nālē: fumuſterre ⁊ ſene euacuāt meliaꝫ aduſtā: h̄ igit ꝓ regla obſuemꝰ. ¶ Sꝫ reſtāt adhuc due difficultates: Una ē de gradatiōe in ſoluēdo meliaꝫ. Alia eſt ꝺ lapide armeno ⁊ de thimo q̄s medicias aliq cōnumerāt iter has ⁊ aliq nō. Repio Roſatiū anglicū cuiꝰ auctoritas ēt excellēs eſt ⁊ in graduādo vꝫ h̄ mō ſentire: dixit ſic graduādo a debiliori ad fortiꝰ. In ꝑ gradu ⁊ ordine ſūt myrabolani idi ⁊ emblici: poſt ipſos ſūt polypodiū cū aniſo ⁊ diureticis: deide epithimū: qꝛ eiꝰ opatio eſt fortior opatiōe polypodij ⁊ maiorē iferret corpori anguſtiā: imo opꝫ remittē eiꝰ q̄litates ꝑmas ⁊ malitiā i tarde ſoluēdo ⁊c̃. poſt epithimū eſt lapis lazuli: de elleboro nō faciūt mētionē tanqꝫ de eo q eſt apud nos medicina fortꝭ nimis: ꝯueniūt igit ꝙ lapis lazuli ē fortior medicia ad eūandū meliaꝫ: poſt epithimus: poſt polypodiū: ⁊ poſt in vltio gradu ſūt myrabolani: qꝛ debiliores in educēdo meliaꝫ. ¶ Nota igit h̄ ꝓ regula: credo cōe iudiciū male ītelligētiū ſit in oppoſito: credūt ꝙ polypodiū vl epithimꝰ minꝰ ſoluāt qꝫ myrabolani. De vltia difficultate ꝑ de thimo reperio cōiter auctores thymū laudare in mā frida marie flatica: ⁊ in paſſiōibꝰ pectoris ēt ſyrupū de thimo ad idē valē: nō repio fieri de thimo ꝓcipuā mētionē ꝯ paſſiōes melicas a ſenioribꝰ ⁊ illuſtribꝰ medicis: lꝫ moderniores eo in his paſſiōibꝰ vtant: ⁊ repio Roſatiū ſic dicētē in cura q̄rtane. Sed vnū ego dico ꝙ thimꝰ eſt herba bona in paſſiōe ſplenis ⁊ in morbis melicis ⁊ morbis alijs. Sed in epithimo qꝺ hic eſt. i. q laudat h̄ nunqꝫ iueni opationē ſenſibilē bonā: hec ipſe. Starē ḡ cū iudicio maioris ꝑtis ⁊ marie ꝑmoꝝ medicoꝝ neqꝫ ſua expiētia dꝫ in h̄ facere regulā. Credo bñ ꝙ calitate ⁊ ſubtilitate digerēdo valeat ſꝫ ſoluēdo nō credo. ¶ Circa vltimuꝫ qꝺ me multū difficultat vt de lapide arme. nūqd debeat poni iter medicinas hmōi cū ab aliqbꝰ de eo fiat mētio ⁊ ab aliqbꝰ nō. Repi Raſiꝫ ꝑ ꝯtinētis ca. de melia verſus finē: q iterpoſitꝭ verbis qbuſdā alijs: hec verba dicit. Antiq ꝯſueuerūt vti elleboro: ſꝫ ego magꝭ laudo lapidē armenū: qꝛ nulla dubitatio vel defectus eſt in opatione ipſiꝰ: ⁊ oñdit ꝟtus opationis eius ſuꝑ īfirmū ꝑ paucos dies: ⁊ ſi neceſſe eſt reitera ipm: qꝛ nō eſt in eo calefactio: nec qualitas mala nec malus ſapor. Ecce qualia verba: dicerem igit pro tali mā ꝙ lazulus ⁊ lapis armenus cū ſint medicie multū fortes vt oēs teſtātur ꝑter verba Raſis pauloante dicta nō deberēt eē in vſu noſtro ⁊ ab eis cauere debemus quātū poſſumus: ſicut eniꝫ antiqores qbus nō erāt note leuiores medicine vtebant elleboro ⁊ nunc loco

ellebori

ellebori vtunť lapide lazuli: vt dixit Serap. p̄mo breuiarij de cura
mel'ie versus finē. dixit. Medici antiq dabāt in hac egritudie elle-
boꝝ nigrū decoctū in aq̄ aut ꝯtritū aut mistū cū alijs medicis: sed
medici nr̄i tp̄is recedūt ab eo ꝑꝑ vehemētiā q̄ accidit illi q ip̄z ac-
cipit. Idē dixit Auer. 5. coll'z. c. de elleboro. ⁊ idem dixit ꝙ adamas
hꝫ talē virtutē purgat sic elleborus. Et. d. A. c. de lapide armeno di
xit ꝙ lapis armen⁹ fortior ē lapide lazuli. Ita ⁊ nos qb⁹ ĩnotescūt
leuiores istis debem⁹ ab istis diuertē q̄tū possum⁹. Idē dico de sca
monea in mā cholerica: q̄r vt dixit Gal'. z. regiminis acutoꝝ cō. 11. in
fi. verūt̄n melior est cōpositio q solutiuā pōt potare medicinā in q̄
elleborus cadit ⁊ nō capit in ea scamonea. Cū t̄n reliq̄ nō sufficiunt
sup eas p̄sumēdū est: dicerē t̄n ꝯsulēdo salua semp reuerētia Rab
ꝙ lapis armenus dꝫ in totū dimitti necꝫ eo aliquo pacto vti debe-
m⁹. Prio q̄r ĩ v̄tute lapis lazuli ei assil'ať ⁊ est familiarior: ⁊ oēs fe
re de eo faciūt mētionē p̄ter. d. A. q ⁊ si nō ponit ca. de ipso simpli-
ci: t̄n multotiēs eo vtiť ⁊ approbat. Scd̄o qd̄ me plus mouet ēt: q̄r
q̄ sit talis medicia a mult̄ ignorať nō t̄m a modernis: sꝫ ab antigo-
rib⁹ ⁊ marime doct̄ ⁊ exptis: reperi Rabi moysen in tractatu q̄dā
de ꝯseruatiōe sanitat̄ ad regē Hispanie sic dixisse. Nō dꝫ euacua-
ri dn̄s cū lapide lazuli ꝑꝑ eius vehemētiā: necꝫ cū lapide armeno:
q̄r nō cognosciť de quo ĩtulit dubietatē nobilior medicoꝝ. s. Auen-
zoar ꝙ nō sit ille q tali noīe nūcupať: ego ēt testor me multotiēs a
doctis apothecarijs ꝑquisiuisse qd ĩtelligāt ꝑ lapidē armenū: aliq
meli⁹ ĩtelligētes ꝯfusiōe ducti dicūt se nō ĩtelligē: ⁊ t̄n cōponūt pil-
lulas de lapide armeno: alij min⁹ sciētes libere dicūt ꝙ ꝑ lapidem
armenū sumūt bolū armenū in cōpōnib⁹. Ecce bestialitatē eoꝝ cū
lapis armen⁹ sit vehemēť solutiu⁹ ⁊ bolus armen⁹ sol'oni ꝯtrieť: hec
oīa diligēter nōte ꝓ bona doctria. Nā ⁊ si aliq̄lē a ꝓposito feceriz
digressionē: vtil'r t̄n factū existimo: hētis h̄ de lapide armeno ⁊ de
thimo a mult̄ laudari in soluēdo mām mel'icā: ego v̄itupero: ha-
buistis gradus in fortitudīe ⁊ debilitate mediciaꝝ soluētiū mel'iaz
diuerso mō a cōi iudicio: tertio habuistis electionē medicinaꝝ sol
uētiū mel'iaz nālē ⁊ mel'iaz adustā. Notate t̄n h̄ ꝙ lꝫ haꝝ medicina
rū aliq̄ mag̃ eligāt mel'iaz nālē ⁊ aliq̄ mag̃ adustā: credo t̄n ꝙ oēs
tales oēm mām euacuēt mel'icaz: ⁊ ꝓ tāto doctores in mā mel'ica
quacūcꝫ oī tali medicina vtunť. ⁊ rōnē huius credo eē: q̄r ꝓbabile
⁊ verisil'e est ꝙ oēs māe mel'ice sint eiusdez speciei: qd̄ manifestať
per hoc: q̄r oēs tales cū putrefiūt febrē causantes eadē ꝓprietate
specifica afficiunť: q̄r de quarto in q̄rtuz faciūt de natura sua ꝑio-
dū. Ideo ꝓbabile est ꝙ oīs medicina que ꝑ ꝓprietatē vnā illarum
respicit: oēm respicere possit: cū hoc t̄n stat ꝙ inequal'r vt ꝯstat ĩ-
telligēti: circa electionē igiť eaꝝ in opere bonū est ꝯsiderare.

¶ Iā redeo ad p̄ncipale nostrū vt ad medicinas euacuatiuas: vale-
ret igiť in varicibus solutiuū vt ĩfra. ℞. diacatholicōis Damasce-
ni vel Nicolai sine diagridio. ʒ. vj. diaprunis nō solutiui. ʒ. ij. ꝯfec.
amech. ʒ. ij. syrupi viola. ℥. j. s. ⁊ cū aquis fumiterre bugl. ⁊ lupuloꝝ
decoctiōis floꝝ boragis ⁊ bugl. folliculoꝝ sene. an̄. ʒ. j. misce fiat po
tio. In h̄ casu in forma pillulaꝝ valerēt pill'e vt ĩfra. ℞. pillulaꝝ de
fumoterre pillulaꝝ ĩdaꝝ. an̄. ℈. ij. cū el'io amech formēť ⁊ exhibeā-
tur cū. ℥. ij. aque casei. Et si velis sol'onē magistraliter factā fiat vt
ĩfra. ℞. reubarbari electi. ʒ. ij. epithimi. ʒ. j. folliculoꝝ sene. ʒ. j. s. my
rabolanoꝝ citrinoꝝ ⁊ idoꝝ. an̄. ʒ. s. spice sgnāti. an̄. gra. ij. passulaꝝ
ʒ. j. s. ĩfundanť oīa in aq̄s vt ĩfra. ℞. aquaꝝ fumiterre cicoree sco-
lopēdrie ⁊ buglo. an̄. ℥. j. s. ⁊ bulliāt duab⁹ vel trib⁹ bullitionib⁹ ⁊ re
maneāt in ĩfusionē post decoctionē horas. x. postea fiat fort̄ exp̄s-
sio ⁊ colature addať diasene. ʒ. iij. syrupi vio. ℥. ij. misce ⁊ fiat potio.
Posses si talia nō sufficerēt in ꝓcessu addē dosez solutiuoꝝ: vel ēt
aliqd de lapide lazuli loco ⁊ rectificato b̄m artē: sꝑ t̄n cū timore: lꝫ
dicāt aliq doc. ꝙ sup pill'as de lapide lazuli p̄sumēdū est sine timo
re ⁊ cautela. In elephātia āt ꝯueniret solutiuū domesticuz fcm̄ vt
ĩfra. ℞. diacatholiconis cassie ex̄cte. an̄. ℥. s. hierepigre. ʒ. j. s. diase
ne. ʒ. ij. syrupi de epithimo. ℥. j. cū decoctiōe polypodij cuscute ra-
dicū feniculi ⁊ scolopēdrie. an̄. ʒ. ij. passulaꝝ. ℥. s. sumēdo. ℥. v. dicte
decoctiōis debite facte fiat potio: ⁊ domesticū ēt eēt ius galli vete
ris ordinati b̄z artē in quo coquunť polypodiū sene epithimū pas-
sule chartamū ⁊ hyssopus: sumēdo de eo facta dissolutōe carniū ⁊
⁊ exp̄ssiōe. ℥. vj. vel. vij. Et si voluer̄ forti⁹ facē fac vt ĩfra. ℞. agari-
ci electi. ʒ. j. s. ʒʒ. salisgēme. an̄. ℈. s. myrabolanoꝝ kebuloꝝ. ʒ. ij. ĩdoꝝ
ʒ. j. s. ꝯtundanť ⁊ fricenť cū oleo amigdalaꝝ dulciū ⁊ oīa simul ĩfun
danť in decoctiōe vt ĩfra. ℞. polypodij quercini: radicū feniculi pe
troselli. an̄. ʒ. iij. folliculoꝝ sene. ʒ. ij. epithimi. ʒ. j. passulaꝝ. ʒ. iij. stica
dos: floꝝ boragīs ⁊ melisse. an̄. ʒ. s. bulliāt in sufficiēti q̄ntitate aque
b̄m artē bulliēdo plus radices ⁊ post flores cuz epithimo: ⁊ sumať
de ista decoctiōe fcā colatura. ℥. v. ⁊ iste dimittanť in ĩfusiōe ꝑ ho-
ras. x. postea fiat exp̄ssio ⁊ colature addať diacatholicōis. ʒ. vj. dia
sene. ʒ. s. oxymell'. s. ℥. j. misce ⁊ fiat potio. Seq̄nti mane post medi
cinas sumat ꝯfec. vt ĩfra. ℞. metridati. ʒ. j. diabug. ʒ. ij. misce: h̄ idez
post alias euōnes in elephātia: circa t̄n p̄n^m minoreť metridatuz ⁊

augeať diabugl. ⁊ in ꝓcessu fiat eꝯ. Post medicias in varicib⁹ fiat
ꝯfec. vt ĩfra. ℞. diabug. ℥. s. spērū ꝯfec. electuarij de gēmis. ℈. s. cū
syrupo de bizātijs fit ꝯfec. ¶ Quidā posuit el'm sat̄ forte valens
in oī mā mel'ica cui⁹ descriptio talis est. ℞. buglo. ligritie. an̄. ℥. j. sti
cados aromatici camedreos camepiteos calamēti absinthij seis
anisi. an̄. ʒ. ij. s. epithimi polypodij sene. an̄. ℥. j. myrabolanoꝝ ĩdoꝝ
⁊ kebuloꝝ. an̄. ℥. s. agarici. ʒ. vj. passulaꝝ. ℥. j. s. prunoꝝ iuiubaꝝ. an̄.
numero. l. scolopēdrie. M. j. bulliāt in libris. iij. vscꝫ ad ꝯsumptio-
nē medietat̄ excepto epithimo q ponať in fine decoctiōis: ⁊ facta
decoctiōe ꝑ diē dimittāť in ĩfusiōe postea fiat colatura ⁊ bona ex-
pressio in qua ponanť vt ĩfra. ℞. lapi. lazuli ar. qd̄ t̄n nō placet p̄p.
an̄. ʒ. iij. ellebori nigri. ʒ. ij. s. sene. ʒ. vj. reubar. electi. ℥. s. cĩnamomi
electi. ʒ. ij. ligni aloes. ʒ. j. ben albi ⁊ rubei. an̄. ʒ. s. spice sgnāti. an̄. ℈.
s. oīa grosse ꝯtundanť ⁊ ponanť in dicta colatura calida ⁊ ꝑ diez ⁊
noctē in ĩfusiōe ꝑmaneāt: postea fiat colatura ⁊ cū sufficiēti quāti-
tate mellis ⁊ zucchari fiat eq̄liter ⁊ fiat el'm: cuius dosis est ab. ℥. s.
vscꝫ ad. ʒ. vj. Hētis varia solutiua ⁊ fortia ⁊ min⁹ fortia qb⁹ vario
mō vti opꝫ: q̄m in casu opꝫ corpus mūdū tenē: ⁊ marīe si debeam⁹
deuenire ad opationē manualē q̄ laboriosa est ꝑꝑ qd̄ dixit. d. A. c.
ꝓprio in fine. Rectius est vt nō aperianť. s. varices necꝫ fiat in eis
aliqd. s. laboriosuz nisi post mūdificationē vltimā ⁊ v̄sus p̄n^m cure.
Cū aūt ꝯfirmať parū sperať ꝙ ꝓhibeať: ⁊ si sperať scias ꝙ sūma
curatiōis sperate huius egritudīs est assiduatio in curatiōe. s. cum
medicis euacuātib⁹ ⁊c̄. Et q̄m vt dicebať circa textū exponēdo in
hoc casu marīe valet vomit⁹ ⁊ nō solū māerū cōiuz: sꝫ ēt cū appro
priat̄ appropriatoꝝ marīe in elephātia: iō obseruenť v̄ba Serap.
ca. de mel'ia sub hac forma. Si humor est terrestris grossus fridus
mūda stōchū cū vomitu cū potu aque calide in qua decocta sunt
anhetū ⁊ sal ⁊ calamētū fluuiale ⁊ nux vomica ⁊ semen atriplicis
⁊ semē raffani sup. cū oīb⁹ istis vel aliq̄bus eaꝝ. Et ciba illuz in pri-
mis ex raffano decocto cū secaniabin facto cū aceto sq̄llitico: ⁊ si
adiuuat v̄t⁹ abūdātius apponem⁹ elleboꝝ in raffano ⁊ ĩfundemus
in secaniabin. Habes in isto casu p̄rima vomitiua ⁊ fortiora si ꝯsi-
deras: p̄ igiť posses ĩfundē raffanū in oxymelle. s. facto ex aceto cōi
vel ex aceto sq̄llitico ⁊ est forti⁹ ⁊ postq̄ steterit ĩ ĩfusiōe circa ho-
ras sex comedas de ipso raffano tres vel q̄tuor bolos male masti
cādo: ⁊ post mediā horā cū ĩtētiōe vomēdi ponať digit⁹ in gulā vel
pēna ĩfusa in oleo ⁊ fiet vomit⁹. Et si nō suffecerit post talē cibatio
nē hora dicta exhibeať decoctio vt ĩfra. ℞. calamēti fluuialis. ʒ. j.
s. semis anheti ⁊ atriplicis. an̄. ʒ. s. bulliāt in aq̄. ℥. x. vscꝫ ad ꝯsum-
ptionē tertie ꝑtis: ⁊ facta colatura addať oxymellis simplicis vel
sq̄llitici. ℥. j. s. ⁊ tepidū exhibeať: ⁊ si forti⁹ voluer̄ adde in decoctio
ne de semīe raffani vel bulliāt hec in media ꝑte aque raffani: ⁊ si
forti⁹ ponať de nuce vomica: ⁊ si forti⁹ nutriať raffan⁹ cū elleboro ĩ
oxymelle simplici vel cōposito mā viscosiori exn̄te vel sq̄llitico ĩ-
ponēdo frusta ꝑua ellebori ĩ raffano: t̄n cū dꝫ sumi raffan⁹ abijcia-
tur elleborus. Alios modos posui ĩ ꝯsilio meo de lepra: aduerte t̄n
ꝙ nisi stōch⁹ in v̄tute fuerit fort̄ ⁊ ĩ suba robust⁹ cū alia p̄paratiōe
ad vomēdū nō auderē in exhibitiōe hoꝝ vomitiuoꝝ: q̄r audiui de
medico multū audace: q cū vomitiuo ꝑduxit stōchū ad vomēdum
vscꝫ ad mortē. Si igiť fieri ꝯtingat obseruenť canones positi a. d.
A. 4. p̄mi. c. ij. ⁊. xij. cū succedētib⁹ q̄busdā. Et nō obliuiscar̄ ꝯforta-
re stōchū si vomit⁹ laboriosus fact⁹ fuerit. Ego t̄n mag̃ ĩhereo euō-
nib⁹ ꝑ secessuz sic ēt de cōi fit vsu: lꝫ Hip. multū vomitū laudaue-
rit. Et vt habeam⁹ ordinē in solutiuis: q̄r frequēs nimis vsus ē no-
ciu⁹: ⁊ ex alia ꝑte opꝫ corpus bn̄ mūdare in talib⁹ passiōib⁹ ⁊ mūdū
ꝯseruare. Iō ꝓ regula obseruet qd̄ colligiť p̄ᵃ tertij. c. de mel'ia bn̄
ꝯsiderāti. postq̄ vener̄ de debilib⁹ ad fortiores: tūc debes semel ĩ
mēse cū medicia forti euacuare ⁊ semel ĩ hebdomada cū medicia
debili ⁊ semel in hebdomada cū medicia mediocri: h̄ ĩtelligiť stan
te v̄tute. dixit. n. sic ad lr̄az. Si g̃ nō ꝯferūt. i. nō sufficiūt sup. medi-
cie p̄dicte reitera iteꝝ: ⁊ in oī hebdomada euacua vice vna cū pil-
lulis subtilib⁹. i. leuib⁹ medijs. i. mediocrib⁹ cōposit̄. Et ĩter spatiuz
admĩstra triferā epithimi. Exꝑtū nācꝫ ē potare eos trifera epithi
mi b̄z hūc modū. Sumanť trifera. ʒ. iij. epithimi. ʒ. j. hiere. ʒ. s. addit
⁊ oī mēse euacua cū aliqua forti de hieris magnis donec ĩuenias
egritudinē iā remotā. Si bn̄ ꝯsideras colligiť qd̄ dcm̄ est. Iā vltio
restat in h̄ p̄ncipali deuenire ad alterationē mēbroꝝ. In varicib⁹
igiť post aliquā euōnē ꝯuenit epithimare epar vt ĩfra. ℞. aquaruz
cicoree ēdiuie fumiterre ⁊ buglosse. an̄. ℥. ij. sādaloꝝ oīuz: coralloꝝ
vtriuscꝫ. an̄. ʒ. s. ligni aloes. ℈. j. aceti paꝝ fiat epithima: vel pōt fie
ri sacculus ex floꝝ rosaꝝ violaꝝ: floꝝ boragīs ⁊ buglosse. an̄. M. s.
spice absinthij. ʒ. ij. cū spēb⁹ vt supra fiat sacculus ꝓ epate q fumi-
geť cū asꝑsiōe sup lapide ignito ex aq̄s cicoree ⁊ absin. equal'r cū fu
mo. Pro corde fiat epithima cordiale sub hac fo̅a. ℞. aq̄rum bo-
ragis buglosse ⁊ vio. an̄. ℥. iiij. melisse roſ. an̄. ℥. j. s. vini albi odori-
feri. ℥. s. sandaloꝝ citrinoꝝ ⁊ rubeoꝝ: coralloꝝ alboꝝ ⁊ rubeo. an̄. ʒ.
s. ozimi gariofilate vtriuscꝫ bene sicce incise. an̄. ℈. j. ambre croci

añ.gra.j.5.cāphore:ossis de corde cerui.añ.gra.ij.misce:⁊ si placet
potes addere de fragmētis ītrātib⁹ in ꝯfectiōe de gēmis.ʒ.5.ꝓ deli
catis.Et ex eisdē potes cōstituere sacculū mutādo aquas in flore ⁊
herbis addēdo de corticib⁹ citri remissis in q̄litate cū semīe aceto-
se.Jn elephātia āt fiāt ēt rectificatōes hoꝝ mēbroꝝ cū filˡib⁹:ſʒ mi
norēt doses fridoꝝ vt violaꝝ rosaꝝ sandaloꝝ ⁊c̄.Et augeāt doses
calidoꝝ vt ben gariofi.cīnamomi ābre ozimi addēdo vbi non sunt
posite vel augēdo vbi sunt posite. Jn ꝯfortatiōe āt splenis vtpluri
mū debilitat in attrahēdo vel expellēdo in tali casu ꝑͦ fiat fomēta-
tio sup̄ ip̄m splenē vt īfra. ℞.corticū radicū thamarisci corticuʒ ra
dicū salicis ⁊ capparoꝝ lapatij acuti ⁊ ebuli añ.M.ij.scolopēdrie
floꝝ genestre absinthij abrotani añ.M.j.costi cypi.añ.M.5.semi
nū fenugreci ⁊ semīs lini.añ.M.j.5.spice nardi.℥.5.ponanť oīa ad
bulliēdū in vino albo ⁊ aqua equalr̄ ⁊ q̄rta pte aceti albi:⁊ facta de
bita decoctiōe cū filtro vel spōgia īfusis in dicta decoctiōe fiat fo-
mētatio supra ip̄m splenē ter vel q̄ter:⁊ si volueris fortiorē efficere
adde de gūmi in decoctiōe vt armoniaco bdellio serapino opopo-
naco ponēdo.℥.5.vel.℥.j.de q̄libet eorū ⁊ de aceto ponēdo mediaʒ
ptē aceti sqllitici.Et facta fomētatio fiat iunctio supra splenē cum
vnguēto vt īfra. ℞.olei amigdalaꝝ amaraꝝ olei rute olei de cap-
parib⁹ añ.℥.5.olei de lilijs albis.ʒ.ij.semīs aneti carui ameos añ.
ʒ.5.costi cyperi cīnamomi añ.℈.5.aceti.ʒ.ij.croci gra.ij.⁊ misce:⁊
si volueris forti⁹ facere adde de gūmi ſm necessitatē. Jn h̄ casu va
let oleū b̄ndictū ⁊ balsamū.Et posset ēt fieri emplr̄m ⁊ cerotū cū ap
propriatis vt. ℞.dialtee martiatō.añ.℥.5.armoniaci dissoluti in ace
to.℥.j.floꝝ genestre semīs anheti.añ.ʒ.5.fiat cerotum si placet:⁊ si
volueris facē emplr̄m poteris addē oleorū de lilio de capparib⁹ cū pin
guedīe porci ⁊ cū farina fenugreci ⁊ semīs lini:⁊ sic variabis ma-
nēte eadē ītētiōe. Pro ꝯfortatiōe v̄o mēbroꝝ p īterius valēt confe
ctiōes cordiales cū aliqb⁹ epaticis ⁊ spleneticis in varicib⁹ minus
calidis ⁊ in elephātia calidiorib⁹. Jn varicib⁹ fit ꝯfectio. ℞.spēruʒ
diarodon abbatis.℥.5.spērū electuarij letificātis Rasis:spēruʒ cō-
fec.de gēmis añ.ʒ.j.5.cū zucharo dissoluto in aquis melisse cico-
ree ⁊ fumiterre q̄ꝺ sufficit ⁊ fiat ꝯfec.in morsellis.ʒ.ij.ꝓ quolibet
morsello:⁊ dať in sero añ cenā ꝑ duas horas vel vnā ad minus. Jn
elephātia valeret vt īfra. ℞.spērum diambre.ʒ.ij.spēruʒ cōfectio-
nis de musco dulcis.ʒ.j.spērum diarodon abbatis.ʒ.5.cū.℥.vj.zuc-
chari dissoluti ī aq̄s melisse scolopēdrie ⁊ bethonice cū modico vi
ni albi electi ⁊ fiat ꝯfec.in morsellis. Posset ēt fieri elr̄m in hoc ꝓ-
posito vt īfra. ℞.corticū citri cōditoꝝ ligritie rase.℈.ij.candi car-
niū passulaꝝ pinguiū añ.℥.j.margaritaꝝ.ʒ.j.hyacintoꝝ saphirorū
smeraldi doronici corallorū alboꝝ ⁊ ru.añ.℈.j.cīnamo.macis ga-
lāge añ.ʒ.5.gario.cubebe ligni aloes storacis calamite semīs basi-
licōis añ.℈.5.croci.ʒ.5.musci ambre añ.gra.vj.ꝯserue boragīs ⁊
buglo.succi pomoꝝ dulciū depurati añ.℥.ij.aque rosa.vini optimi
añ.℥.j.⁊ cuʒ lib.j.zucchari albi fiat elr̄m in bona forma quo vti pōt
diebus q̄bus nō syrupizať neq̄ aliter soluiť.bonū est ⁊ regulare in
his morbis chronicis vt aliq̄n dimittať nā q̄eta cū debita dieta ⁊
nullis medicinalib⁹ altereť.Et sic fit expeditū p̄mū p̄ncipale circa
regimē in toto habendū. ¶ Cōsequēter est ordinādū q̄uo opanduʒ
sit circa pticularia mēbra. Jn varicib⁹ igiť obseruеť talis modus:
factis p̄ͦ q̄ p̄cesserūt fricenť dicte varices cū pāno tepido ⁊ si foret
pānus de grana eēt cōueniētior ⁊ ꝯtinueť fricatio vsq̄ dū mēbruʒ
caleat ⁊ sanguis venarū subtiliat⁹ videať ⁊ h̄ fiat post duas horas
diei in estate ⁊ vltra vesperas in hyeme. Cōsequēter b̄n ꝯsidera si
vene īflate sint de ramis saphenaꝝ vel sciaticaꝝ.si saphene acci-
pe flobothomū ⁊ aperi venā īfra cauiculā in pte domestica pedis:
⁊ si fuerīt rami sciaticaꝝ aperi venā īfra cauiculā in pte exteriore
⁊ syluestri ⁊ facias latū orificiū vt sanguis grossus exire possit ſm
tn̄ vene minute dispōnē:fiat tn̄ flōmia facta prius ligatura stricta
post fricatiōes cū binda sup̄ genu:si supra genu venaꝝ tumefactio
extēdať:⁊ si sint tm̄ īfra genu tumefacte stringanť īfra genu ⁊ ma
nib⁹ cōprimanť deorsuʒ vt grossa mā possit educi:⁊ tota vni⁹ cruris
educať vna vice si v̄tus ꝯsentiat:⁊ si nō partiať vsq̄ dū tota edu-
cta sit ſm modū q̄ supra dictus est:⁊ cognosceť ei⁹ eductio totalis
q̄n nō stabit ipsaꝝ apparēs tumefactio:⁊ hoc expedito in vno cru
re post duos vel tres dies fiat silˡis opatio in alio crure si vene alte
ri⁹ cruris sint tumefacte. Q̄ꝫ si forte ꝯtingeret pp viscositatē ⁊ ter
restreitatē humoris q̄ nō obēdiat descēsui deorsuʒ tūc opꝫ aliā fa
cere opationē.s.vt facta fricatiōe vel embrocata tibia cū aqua ca
lida vsq̄ dū vene rubeāt ⁊ exuberēt fiat flōmia in diuersis ptibus
cruriū vbi mā mag̃ grossa appeat:⁊ mā īde educať. Cōseq̄nter fiat
decēs ligatura īcipiēdo a calcaneo b̄n stringēdo ⁊ sursuʒ ꝓcedēdo
vsq̄ ad genu ⁊ sic fascia remaneat vsq̄ ad ꝯsolidationē flōmie:po
stea dissoluať ⁊ crus cū stipticis ꝯforteť fomētādo embrocando ⁊
inūgēdo:⁊ post ēt fiat decēs ligatura vt supra.Et ꝯn̄ter post aliq̄ͦs
dies anteq̄ mēbrū exerciteť fiat calcia de pelle canis ꝑ lōguʒ īcisa
⁊ cū chordula serica paulatine strīgať ⁊ fascia ſm modū dictū sup-
ponať vsq̄ ad tp̄s:⁊ paulatine exercitari īcipiat obseruādo in reli-
quis regimē ſm q̄ dictū est in dieta ⁊ in medicis maxīe cū vomi-
tu vel aliqb⁹ flobothomijs in brachio aduertēdū:q² tūc diuersio ē
necīa ne aliq̄d deorsuʒ fluat q̄ꝺ fluē ꝯsueuit:post cū ꝑ tp̄s tumefie-
ri nō appeat remoueať sp regimē obseruādo vt dcm̄ ē:q² maxim⁹
timor est ī tali passiōe de recidiua pp cās supra exp̄ssas.Et si ꝑ flo
bothomiā venaꝝ nō possit tota mā ꝯueniēter educi ⁊ opus sit ve-
nas īcidere vel in totū remouē:ad ꝑfectā curā recurre ad ea q̄ su-
pra scripta sūt circa textū ſm doctrinā Albucab ⁊ moduʒ obserua
suū:h̄ modū nō ponā pp nō ꝓlōgare inutiliter.Et q² dcm̄ ē q̄ expe
dit post flōmiā vt mēbrū stipticis ꝯforteť iā sūt ponēde medicine
ad h̄ valētes. Prīo g̃ fiat decoctio de qua facta ꝯsolidatiōe mēbrū
epithimeť vt īfra. ℞.ros.absinthij folioꝝ piroꝝ ⁊ plātagīs añ.M.
j.mēthe.M.5.gallaꝝ balaustiaꝝ corticū granatoꝝ añ.ʒ.ij.nucū cu
pressi masticis añ.ʒ.j.5.sandaloꝝ rubeoꝝ sanguis draconis añ.ʒ.j.
bulliāt ī situla vna aque vsq̄ ad q̄nte ptis ꝯsumptionē ⁊ de ea fiat
embroca ⁊ cataplasmatio:⁊ si fiat cū spōgia īfusa ⁊ supligetur erit
vtile. Post fiat inūctio cū vnguēto vt īfra. ℞.vnguenti sandali.℥.
iij.olei myrtilloꝝ.ʒ.ij.succi barbe hircīe achacie añ.ʒ.j.5.coriādro
rū p̄paratoꝝ nucis cupssi añ.ʒ.j.rectificeť vnguētū ꝓ vngēdo. Pos
ses ēt facere emplr̄m ꝯfortatiuū vt īfra. ℞.orobi.℥.j.5.farine faba-
rū.℥.5.⁊ cū decoctiōe supradicta fiat emplr̄m addēdo olei myrtini
⁊ ros.lotoꝝ in aceto añ.℥.5. Posses ēt facere cerotū ex pulueribus
ꝯstrictiuis cū dragagāto mastice ⁊ silˡib⁹.valet vnguētū de cerusa
⁊ silˡia:⁊ cū his ordinatis positis ꝑficieť ītētio nr̄a.Ego tn̄ laudo nō mi
nus ad curā debitū regimē diete ⁊ medicinaꝝ q̄ ista localia:q² sine
obseruatiōe illoꝝ ista eēnt timorosa. Jn localib⁹ v̄o ꝓ elephātia ē
cōmemorādū:vt dictū est circa textū q̄ in applicatiōe medicami-
nū est timor:q̄m si ad fridū declinauerit dubiū est de īpingēdo ma
teriā in mēbro.⁊ si calidū dubiuʒ est ne mā adusta mag̃ malitieť:⁊
ad cācrenā trāseat. Jō h̄nda est cautela maxīe in regimīe ⁊ purga
tiōe ꝯtinuata vt aliqualia calida resolutiua applicari possint de-
bēt talia eē in hoc ꝯfortatiua ⁊ stiptica aliq̄liter:mag̃ tn̄ ⁊ minus
ſm tēpora:q² in ꝓcessu magis resolutiua q̄ stiptica. Jn hoc g̃ casu
ad ꝯfortatiōeʒ ⁊ exiccatiōeʒ mãe maxīe si satis mollis fuerit ꝯuenit
si apponanť spōgie magne noue supra crura tumefacta ⁊ fortiter
supligēť:⁊ forti⁹ erit si īfundanť in aqua cineris cauliū ficus ⁊ vitis.
Et si placet potes facere embrocā lōgā cū aq̄ decoctiōis lupinoruʒ
vel cū dicto liscīuio īposito modico aceto ⁊ postea supaspgas de
puluē vt īfra. ℞.semīs anheti thamarisci torrefacti sticados ara
bici añ.ʒ.ij.myrre.ʒ.5.ros.℈.j.oīa puluerizabis ⁊ supaspergēs:⁊ vt
retineať pedes p̄us inūge cū olͦ absinthij ⁊ ros.añ.Ad hoc ēt vꝫ fa
rina fenugreci cū aloe:⁊ postremo si nō sufficiāt vꝫ alumē cū fimo
caprīo si secū misceať ⁊ īfundať ī aceto felicitabiť opatio. Jn h̄ tn̄
īherēdū exptis chirugicis:q² aliq̄n oportebit remedia variare ſm
mag̃ ⁊ min⁹ calidū ⁊ mag̃ ⁊ min⁹ exiccatiuū:⁊ aliq̄n scarificare opꝫ
⁊ scalpellare ſm q̄ forte mēbrū sit in via ad corruptionē vel nō:ꝓ
his igiť ad doctos recurrať chirugicos:⁊ in his ad p̄ns suʒ ꝯtētus.
Et notate q̄ istud ꝯsilium:lꝫ fcm̄ sit ī casu varicū ⁊ elephātia:tn̄ ad
oēs morbos melˡicos diligēter ꝯsiderāti iuuamētū p̄stabit:⁊ maxīe
in melijs ꝑ adustionē ex sanguīe vel flˡate.Et sic sit finis:laus deo.

¶ Tractatus secūdus de doloribus hoꝝ membroruʒ.

¶ De dolore dorsi. Cap.pᵐ.

Dolor dorsi fit in lacertis ⁊ chordis ītrin-
secis ⁊ extrinsecis clausis cū dorso.

¶ Jste est scd̄us trac.huius fen.zz.in quo vt a
p̄ncipio dicebať ītēdit determinare de dolorib⁹
p̄ncipaliter iuncturaꝝ tanq̄ de vno p̄ncipali no
cumēto iūcturis eueniente que iūcture sunt mē-
bra apparētia in extremitatibus:q² in vētribus
oīb⁹ extremis vt capite pectore ⁊ vētre īferiore:vel q² sūt mēbra
q̄ extremitatib⁹ pticipāt vt nā ꝯsimiliū mēbroꝝ ⁊ organicoꝝ de q̄-
bus est ītētio in hac fen determinare vt dicebať ī rubrica p̄ncipali
ad quā recurras:q² tn̄ dolor dorsi maximā hꝫ ꝯueniētiā cū dolori-
b⁹ iūcturaꝝ in causis ⁊ cura cū sit dolor mēbroꝝ neruosoꝝ vt statiʒ
videbiť:placuit in h̄ trac.de dolore dorsi determinare ⁊ de dolore
ilij sibi ꝯsilˡi:⁊ sic pꝫ rubrica trac.q̄ dicit sic.Trac.scd̄us de dolorib⁹
hoꝝ mēbroꝝ.s.iūcturaꝝ.de dolore sup.ēt dorsi ⁊ ilij pp ꝯueniētiā.
Diuidiť p̄ns tra.p̄ma diuisiōe in duas ptes.Quoniā p̄mo determi
nat de dolore dorsi ⁊ ilij.Scd̄o de doloribus iūcturaꝝ.Secūda ibi
(Causa patiēs ⁊c̄.) Prima in duas. Primo de dolore dorsi deter
minat.Scd̄o de dolore ilij.Scd̄a ibi(Est ꝓprimus huic ca.) Pria
adhuc in tres.Quoniā p̄mo ponit causas.Scd̄o signa. Tertio cu-
rā. Partes per se patēt. Presens capitulū etiā diuiditur p̄ncipa
liter in duas partes.Quoniā primo ipse ponit causam patientē.s.
membra in q̄bus subiectiue fundatur talis actio lesa que est dolor
dorsi.

dorſi. Scđo ipſe enumerat cās talis doloris. Scđa ibi (Et qualitercūq; ſit ⁊c.) ¶ De pͥma pte dixit dolor dorſi fit in lacertꝭ ⁊ chordis ītrinſecis ⁊ extrinſecis clauſis cū dorſo. ¶ Pro ītellectu ptis ſunt cōmemorāda quedā que notata fuerūt circa pͥmᵐ ca. de gibboſitate. Et pͥ ꝙ dorſuꝫ dicit aggregationē ſpōdiliū cū debito ordine alligataꝝ a radice colli vſq; ad finē caude. Et ꝙ tales ſpōdiles dorſuꝫ ītegrātes in totū ſunt .16. de qͥbus .11. ſunt ſpōdiles pectoris .i. ille cū qͥbus coſte cōiungunť. ⁊ qnq; dicunť ſpōdiles alchatim q̄ ſunt vltime verſus caudā. Cōmemorandū eſt ēt vt ibidē dicebať circa ꝯueniētiā ſpōdiliū ꝙ ſupra quālibet ſpōdilē ad applanāduꝫ ⁊ ne caro oſſe duro ledať ſupra poſita ſunt ligamēta ⁊ nerui ⁊ muſculi: vt dicte ſpōdiles circa poſterius ꝑ additiones ꝓprias plane leues ⁊ lubrice reddanť. Ad anterius ēt ipſaꝝ ſunt ligamenta ⁊ muſculi ad eas in debito ſitu continēdū. Cā igiť effectiua doloris dorſi ſubiectiue in talibꝰ lacertis ⁊ chordis ⁊ ligamētꝭ fundať: ⁊ ex ꝯſequenti dolor in illis fit: ⁊ hoc eſt qđ dicit textus. Lege. Dolor dorſi fit in lacertis .i. ſubiectiue fundať in lacertꝭ ⁊ chordis ītrinſecis ad debitū ſitū ſpōdiliū ꝯtinēdū ordinatis ⁊ extrinſecis ad applanādū clauſis cū dorſo .i. alligatis ad ipſum dorſum: q2 ad ipſas ſpondiles ſic ſituatas continendum ſiue hoc ſit ad intra iuncturas ſpondiliū ipās alligando ſiue interius ſiue exterius.

¶ **Et qualitercunq; ſit aut accidit pp frigus cōplexionis ⁊ flegmatis crudi aut propter multitudinem exercitij vel laboris aut propter multitudinem coitus. Et quandoq; fit propter cauſas gibboſitatis cum nondū confirmata eſt: aut propter cōmunitateꝫ quorūdaꝫ viſcerum ſicut fit propter debilitatem renum ⁊ maciem eorum ⁊ propter repletionem vehementem vene magne poſite ſuper dorſum: aut propter cauſam apoſtematis aut vulnus in canna pulmonis.**

¶ Jā ipē ponit cās doloris ipſius dorſi: ⁊ duo facit. Qm̄ pͥmo ponit cās que ſunt cāe per eſſentiā talis doloris. Scđo ponit cauſas que ſunt tales ꝑ cōitatē. Scđa ibi (Aut pp cōitatē.) In enumerando tn̄ cauſas ꝑ eēntiā enumerat cās corporeas ⁊ pͥmitiuas. Dixit igiť ⁊ ē lr̃a ſatꝭ clara. Et qualitercūq; ſit ſup. in cauſis talis doloris aut accidit .ſ. talis dolor pp frigus cōplr̃onis .i. pp cōplr̃onē fridā ſingularē hoc eſt ſine mā̃ .ſ. in dictis mēbris ſꝫm modū doloris factū frido ſcđa pͥmi. Et flegmatis crudi .i. aliqn̄ accidit pp cōplr̃onem fridam cū mā̃ vt ꝓpter preſentiā flegmatis crudi in talibus mēbris: ⁊ per flegma crudū ītelligamus qđcunq; flegma īprimēs ſua frigiditate. Idē ītellige de cōplexione calida ſine mā̃ ⁊ cū mā̃: ſꝫ minus frequēter q̄ꝫ a frida. Aut pp multitudinē .ſ. fit talis dolor: q2 quicunq; humor in dictis mēbris ībibitus ēt ſine mala cōplr̃one vt hic ſupponiť: ſed ſola quātitate extēdēdo ⁊ ſoluēdo cōtinuū pōt eſſe cā talis doloris. Poſtea enumerat cās primitiuas: vt pp multitudinē coitus pp quē ꝑduceť ad cām corporeā: q2 ꝓpter motū ⁊ agitationeꝫ maxime in ptibus dorſi fiet fluxus aliquarū materierum ad dicta mēbra que materie erūt cā doloris vel ſua multitudine vel ſua q̄litate: vel etiā q2 ex coitu pp euōneꝫ ſpūum debilitatis illis mēbris fit vt a qualibet leui cā ledanť. Addit. Et qnq; fit ꝓpter cās gibboſitatis cū nōdū eſt confirmata .i. ēt aliqn̄ fit ab alijs cauſis pͥmitiuis quales ſunt cauſe gibboſitatis nō ꝯfirmate .i. que nō ſufficiunt ad ꝑfectā gibboſitatē ſicut verberationes ſupra dorſum: nō tn̄ fortes ꝙ ſufficiāt plicare ſpōdiles: q2 ſi eēnt potētes facere gibboſitatē: tūc talis dolor deberet dici dolor gibboſitatis ⁊ poneret in ſupiori ca. ⁊ nō dolor dorſi. Addit ponēdo cās per cōitatē dicēs. Aut per cōitatē quorūdā viſceꝝ .i. mēbroꝝ ītrinſecoꝝ .ſupple aliqn̄ accidit hec egritudo ſicut fit pp debilitatē renū ⁊ macieꝫ eoꝝ: q2 ipſis debilibus exiſtētibus in virtute ſuſtētatiua grauitāt ⁊ pōderāt ꝟſus vētrē: maxime ſi hic iaceat ſup vētrē. Et ꝯn̄ter pp alligationē quā hn̄t cū dorſo diſtēdūt ligamēta deorſum: ⁊ ſic fit dolor dorſi per diſtēſionē cā cōitatis mēbroꝝ vt renū. Addit. Et ꝓpter repletionem vehemētē vene magne .ſ. chilis poſite ſup dorſuꝫ fit talis dolor cōprimēdo ſupra ligamēta ⁊ muſculos dorſi aut imprimēdo malam cōplr̃onē calidā: ⁊ hoc ſepe accidit ⁊ eſt ſignū ſatis euidēs p̄cipue in pueris ſtāte febre ꝯcluſa appitionis variolaꝝ pp ebullitionē factā in vena chilis fit dolor dorſi ⁊ ꝑcipiť ſicut verberati. Addit aut pp cām apͣtis .ſ. in locis vicinis cōprimēdo ⁊ cōtrahēdo vt ſupra dictū eſt de gibboſitate. aut vulnus in cāna pulmōis .ſ. pōt eē cā talis doloris pp alligationē ⁊ vicinitatem: vt pꝫ.

¶ **Et qnq; fit in medio dorſi. Et qnq; fit ꝓpter cōitatē matricis ſicut fit qn̄ appropinquat deſcenſus menſtruoꝝ aut ꝑfocatio matricis. Et cū ſunt ſigna partus dolor fit dorſi. Et iterū qnq; eſt ex ſignis criſis.**

¶ Jā in enumerādo cās doloris dorſi ꝑ cōitatē remouet dubitationē. poſſet aliqs dubitare dicēs ſit ne ſemꝑ talis dolor in eadē parte dorſi. rn̄det ꝙ nō: q2 aliqn̄ fit in medio dorſi: aliqn̄ īfra circa ſpōdiles alchatim. fit in medio dorſi qn̄ mēbrū cuiꝰ cōitate lediť directionē hꝫ ad mediū dorſi. v̄. g. ſi fieret apͣ verſus originem arterie magne q̄ dr̄ arteria adorti fieret dolor circa qntā ſpōdilē dorſi: qm̄ vt dixit. G. in libello de iuuamēto anhelitus dicta arteria que originať a ſiniſtro vētriculo cordis pͥmo terminať ad .v. ſpōdilē dorſi ⁊ in illo loco cedit iſophagus tali arterie: vn̄ declinat in alterā ptē dās locū dicte arterie ⁊c. ⁊ ſic fieret dolor circa mediū pp directionē mēbri leſi: aliqn̄ v̄o fieret deorſuꝫ dolor vt pp cōitatē matricis que alligať dorſo īferius ſicut fit cū appropinquat deſcēſus menſtruoꝝ: q2 dilatanť vene mēſtruales ⁊ extēdūť: ⁊ ſic cōitate cū dorſo fit dolor in illis ptibꝰ. Addit vltimo. Qđ iterū eſt qnq; ex ſignis criſis ⁊ maxime cū fieri oꝫ criſis ꝑ fluxū ſanguīs nariū pp ebullitionē ſanguīs circa venam magnam ⁊c. lego litteram. Remouēdo dubitationem dixit. Et qnq; fit in medio dorſi .ſ. dolor ſicut exēplificatū eſt in caſu apͣtis circa pͥmᵐ arterie adorti. ⁊ ſup. qnq; fit circa dorſum inferius: ſicut ⁊ qnq; fit pp cōitatem matricis ſicut cuꝫ appropinquat deſcenſus menſtruoꝝ facta cōmotione in ſanguine ⁊ venis mēſtrualibus tumefactis: aut ſup. cum fit ꝑforatio mr̃icis pp ſimilē cām fit dolor circa partem inferiorem dorſi. Et cuꝫ ſunt ſigna partus alia .ſ. ſupple fit talis dolor dorſi. Iterum quandoq; eſt ex ſignis criſis .ſ. talis dolor dorſi vt verificatum eſt.

¶ De ſignis. Cap. 2ᵐ.

Illum qdē qui eſt ex frigore ⁊ qui eſt ex crudo humore deambulatio ⁊ exercitiū ſedāt ſꝫm plurimum. Et eſt eius inceptio paulatim. Et qnq; ſentitur cum eo frigus.

¶ In iſto cap̄. ſignorum tria facit principaliter. Quoniam primo ipſe ponit ſigna diſtinctiua cauſarū ſpecialia ⁊ ꝑ eſſentiā ⁊ ꝑ cōitatē. Scđo ipſe ponit vnā certā ꝯtingentiaꝫ euenientē in dolore dorſi. Tertio ipſe ponit vnum ſignū cōe ad diſtinguendū ſi cā talis doloris eſt in dorſo ⁊ mēbris ſupioribꝰ vel in vētre ⁊ mēbris inferioribus. Scđa ibi (Et dolores qdeꝫ dorſi aut egent.) Tertia ibi in fine capl'i (Et cū manus inuenit doloreꝫ). ⁋ Prima adhuc in duas. Qm̄ pͥmo ponit ſigna cārū ꝑ eēntiā. Scđo per cōitatē. Scđa ibi (Et factꝰ cā renuꝫ). ⁋ Et pͥmo ſigna corpeaꝝ. Scđo pͥmitiuarū. ibi (Et factū a labore.) ¶ De prima dixit. Illuꝫ qdem qui eſt ex frigore .i. ex cōplr̃one frigida ſine mā̃: ⁊ q eſt ex humore crudo .ſ. ex fridit ate mā̃li deambulatio ⁊ exercitiū ſedāt ſꝫm plurimū. Rō eſt clara: q2 exercitiū ⁊ deābulatio calefaciēdo ꝑducūt mēbrū infrigidatū ad complexionem ſuam nālem. Dixit tn̄ notanter ſꝫm plurimum: qm̄ poſſibile eſſet ꝙ ꝓpter motū in corpore repleto pp agitationē factaꝫ in mēbris alique ptes mā̃e fluerent ad locū: ⁊ ſic eſſent cā additionis doloris: ſed in corpe ſatis mūdo vt ſꝫm plurimū reperitur hoc nō ꝯtingeret: iō vtplurimū ſedant dolorē. Addit. Et eſt eius iceptio paulatim. Rō aūt eſt ſatis clara: q2 cōplexio frigida tarde induciť inter actiuas qualitates. Addit. qnq; ſentiť cū eo frigus. hoc veruꝫ eſt vt in corpore multum ſenſibili ⁊ in principio cū talis cōplr̃o frigida induciť vel acqriť. in corpore aūt obtuſi ſenſus forte non perciperet: vel ēt vbi talis mala cōplr̃o eſſet diuturni tēporis: ⁊ quaſi habituata: q2 tunc non ſentiret vt ſecūda primi de cauſis doloris: ideo dixit quādoq;: ⁊ ſic eſt prima littera clara: lego eam.

¶ **Et factuꝫ a labore ⁊ onere rei grauantis ⁊ ſimilibus ⁊ a coitu ſignificat anteceſſio rei illius.**

¶ Conſequēter ipſe ponit ſigna cauſaꝝ pͥmitiuarum: ⁊ eſt lr̃a clara. dixit factū a labore vt ex ſubleuatiōe rei grauis ⁊ onere rei grauātis ſupra humeros portatura ⁊ ſimilibꝰ vt ab aere frido vl' vnctionibꝰ fridis vel balneo vel pluuia vt ſepe ꝯtingit ⁊ a coitu: ſignificať an̄ceſſio rei illiꝰ .i. qn̄ an̄cedit aliqđ iſtoꝝ: ⁊ ꝙ ſtatim ſubſecutꝰ eſt dolor ille: tūc ē ſignū ꝙ cā illiꝰ fuit cā illa pͥmitiua p̄cedēs. lege lr̃aꝫ.

¶ **Et factus cā renum eſt apud alchatim ⁊ debilitať cū eo deſideriū coeūdi ⁊ fit cū vna cārū renū notaꝝ.**

¶ Nunc ipſe ponit ſigna cauſaꝝ ꝑ cōitateꝫ: ⁊ hoc faciendo pͥmo ponit ſigna facti a cōitate renū. Scđo īmiſcet ſigna facti ēt a mala cōplexiōe cal'a ſatis incidētal'r tanq; de cā corpali de qua ſupra nō fecerat mentionē. Tertio ꝯtinuat in ſignis quarūdā cāꝝ per cōitatē. Scđa ibi (Et factū cā cal'itatꝭ.) Tertia ibi (Et factū cā repletiōis venaꝝ.) ¶ De pͥma dixit. Et factus cā renuꝫ eſt apud alchatim. Et rō eſt: q2 renes ligantur dorſo ſupra alchatim in loco medio īter coſtas ⁊ anchas. Dixit igiť notāter apud: q2 ſupra. Et debilitať cuꝫ eo deſideriū coeūdi: iſtđ intelligať ſtante apͣte in illis mēbris vel ſtāte lapide vel humore groſſo in dictis mēbris: q2 in iſtis caſibꝰ maxime fit dolor dorſi pp diſtēſionē: ⁊ in dictis caſibꝰ minoranť ꝟtutes

operationū:non tm̄ renū verū ēt mēbrox vicinox vt vasox seminarium transeuntiū ꝑ renes ⁊c̄. Sꝫ vbi eēt mala cōplo calida aliq̄liter debilitans forte nō ꝯtingeret:sed in tali casu non fieret notabilis dolor ꝑ viam distensionis a cōitate.addit.Et fit cū vna cārū renū notatarū supple debilitatis vt si ꝓꝑ lapidē vel apa in ipsis vł dilatationē colatorij:vn̄ cōiter debilitant ⁊ se sustentare non pn̄t sed grauitant.lege litteram ⁊ est clara.

¶Et factuꝫ cā calitatis pure significant inflāmatio ⁊ mordicatio cū leuitate ⁊ pulsationis priuatione.

¶Nunc ipse vt supra dicebat ponit signa incidentaliter doloris facti a cōplexiōe calida sine materia:⁊ est lr̄a clara clara dicēs.Et factū cā caliditatis pure.i.sine materia significāt iflāmatio ⁊ mordicatio.s.loci dolentis cū leuitate:qꝛ ꝓꝑ absentiā materie nō est grauitas:⁊ ꝓuatione pulsatiōis ꝓꝑ idē:qꝛ nō existēte mā nō itumescit neqꝫ ebullit:⁊ sic nō percipitur pulsatio ⁊c̄.lege eam.

¶Factum causa repletionis venarum significant extensio doloris in dorso cum caliditate ⁊ inflāmatio ⁊ pulsatio ⁊ repletio corporis.

¶Cōsequenter cōtinuat in signis doloris per cōmunitatem ⁊ dixit. Et factū cā repletionis venarum maxime.s.chilis ⁊ arterie adorti extensarū per dorsum significāt extēsio doloris in dorso:qꝛ venax fit extēsio:tenduntꝰ ēt ligamenta quibus dorso alligātur cū caliditate propter multitudinē sanguinis ⁊ spirituū sibi vicinox:⁊ inflāmatio in illis locis propter eādeꝫ cām:⁊ pulsatio ꝓpter ebullitionē factā in sanguine ꝓꝑ ꝓhibitionē transpirationis factā ab oppilatiōe a multitudine ⁊ extēsione:⁊ repletio corporis.s.totius qꝛ stāte repletione harum venarum que toti deferunt nutrimentū tāqꝫ trunci magni a quibus alij minores magnificantur:expedit consequenter vt aliorum fiat repletio:⁊ cōsequenter totius corporis repletio manifestatur.Litteram lege.

¶Et factuꝫ propter causas gibbositatis significant ea que docuimus in capitulo eius.

¶Jam ꝯn̄ter nos remittit ad ca.supra de signis causarum gibbositatis:supple cū nōdū sunt ꝯfirmate.i.sufficiētes ad gibbositateꝫ vt supra dicebatur:⁊ breuiter dicit.Et factuꝫ ꝓpter cās gibbositatis ꝟm modum expositū significāt ea que docuimus in cap̄.eius supra maxime si fuerit ab apostemate membrox vicinox ex acuitate doloris febre ⁊c̄. Nota tamē ꝙ sicut supra docuit nos significare dolorē dorsi factū esse cōitate renum per hoc ꝙ dolor est supra alchatim ⁊ ꝙ aliqua extitit causa nocumētorū renū:vt supra dicebatur per idē mediū discurrere potes.Si dolor factus fuerit cōmunitate epatis splenis mediastini diaphragmatis vel matricis:qꝛ stante eēntiali nocumēto in aliquo horū verbi gratia apostemate possibile est:imo vtplurimū contingit fieri dolorem dorsi ꝓpter alligationē horum membroruꝫ ad dorsum:⁊ discurremus qō̄ illox sit lesuꝫ ex lesa oꝑatione illius membri:vt de epate ⁊ splene clarū est videre ꝑ accidentia:⁊ ex loco doloris:qꝛ si fuerit ꝓꝑ epar ꝑcipietꝰ dolor magis ad dextrum:si ꝓꝑ splenem magis ad sinistruꝫ:⁊ hoc in loco terminationis costarū:⁊ si a matrice erit dolor in alchatiꝫ:⁊ si a mediastino cū difficultate anhelitus erit dolor in medio spatularum in longū:⁊ sic per similia discurrere potes si fuerit a stomacho vel intestinis vel mesinterio semper te reducēdo ad genera signorum que sumuntur scd̄a primi doc.3.c.1.singulari.Accidētia ⁊ significationes circa finē:ibi habes egregiā doctrinā ad hoc ⁊ similia inuestigandum.Lege litteram.

¶Et dolores quidem dorsi aut egent incuruatione aut erectione.Et indigentes incuruatione sunt illi in quibus est causa spasmus ex apostemate dorsi:aut alijs ex causis gibbositatis.Et indigentes erectione sunt illi in quibus non est necessarium ꝙ diuersificet reductionem anhelitus ex incolumitate lacertorum a reclinatione retro ⁊ incuruatione a non facientibus dolorem.

¶Ista est scd̄a pars principalis in qua ipse ponit vnum cōiter contingēs in dolore dorsi ⁊ est vel necessitas erectionis vel icuruationis:ita vt homo vel cogatur stare rectus vel curuus in dolore ip̄o dorsi.Duo facit.Pr̄io ponit cōclusionē.Scd̄o ipsam declarat.Secunda ibi(Et indigētes.)¶Dixit igitꝰ p̄mo.Et dolores quideꝫ dorsi aut egent incuruatione.i.necessariam faciunt incuruationē vel saltem disponunt.aut egēt erectione.i.necessariā faciūt vel inclinant ad erectionē.Et ꝓsequitur declarando dicens.Et indigentes icuruatione sunt illi in quibus est cā spasmus ex apostemate dorsi aut alijs ex causis gibbositatis.Et indigentes erectione sunt illi in quibus nō est necessariū ꝙ diuersificet reductionē anhelitus ex icolumitate lacertox a reclinatione retro ⁊ icuruatione ante facientibus dolorē. Notandū ꝙ dolores dorsi vtplurimum fiunt a causis ꝓportionalibus causis gibbositatis cōiter accipiendo gibbositatē:⁊ pro gibbositate ꝓprie accepta que est eminentia ad posterius vel pro arcuatione ꝯcauatione ⁊ struma que est eminētia ad anterius cum plicationē spondiliū:⁊ aliquando ossium cassi anterioris vel ēt pro ꝯtorsiōe que est plicatio ad latus pꝫ discurrēdo in causis ⁊ primitiuis ⁊ corporeis.cum igitur cause gibbositatis communiter accepte cōmotione spōdilium ad anterius vel posterius faciāt eminētiam ante vel retro:⁊ sic cogāt hominē stare decliuē ad anterius vel erectum.sequitur ꝙ cause talis doloris dorsi sine gibbositate cū sint debiliores illis saltem disponūt hominē vel facilitant ad hoc vel vt incuruetur vel erigatꝰ:verbi gratia stante apostemate in aliquo viscerū interiorum per viam tactus spondiliū:ad anterius fit vt iclinetur homo ad anterius:⁊ si vult erigi magis dolet:ita ēt stante materia humida implēte ligamēta ⁊ musculos interiores trahēte ad anterius:tunc iclinatꝰ hō ad anterius vel propter spasmum in dictis membris:vt declaratū est supra in causis gibbositatis ⁊ in talibus causis fit difficultas in anhelitu ⁊ diuersitas:⁊ ꝓpter ꝯstrictionē pectoris ⁊ inobediētiā istrumentorum in motu:ꝓportionabilibꝰ v̄o causis existētibꝰ in musculis exterioribus disponitꝰ homo vt nō possit plicari ad anterius:qꝛ musculi nō obediunt tali plicationi:verbi gratia apostematis dictis musculis vel aliter in eis facto therano:ita vt nō reddantꝰ plicabiles cogitur tūc homo stare rectus:⁊ in tali casu ꝓpterea nō difficultatꝰ vel diuersificatꝰ anhelitus:tū qꝛ nō minoratꝰ cōcauitas pectoris:tū qꝛ instrumēta maxime in anhelitu deseruiētia vt itrinseca stant incolumia vt supponitꝰ.Et hoc totum intelligebat in tex.satis difficili. Lego lr̄aꝫ.Et dolores qdē dorsi aut egēt icuruatione.i.disponūt:⁊ aliqn̄ necessitāt ad icuruationē aut erectionē i.ad erectiōeꝫ iclināt vel necessitāt:⁊ h̄ declarādo dixit.Et idigentes in curuatione sunt illi in qbus est cā spasmus ex ap̄ate dorsi.i.lacertox dorsi itrinsecox:aut alijs supple causis fit spasmus illox mēbrox qꝫ ex apostemate vt ex repletione vel acuitate doloris a mala cōplone ⁊c̄.vel aliter alijs.i.quādo est alijs causis gibbositatꝭ vt ex materia replēte musculos deorsum grauitāte vel ex nocumēto mēbrox itrinsecox dorso alligatox fit dolor dorsi:tūc fit incuruatio in tali dolore vt pꝫ.Addit.Et idigentes erectione sunt illi in quibus nō est necessariū ꝙ diuersificet reductionē anhelitus.i.in quibus non ꝯiungitꝰ cā ꝓpter quā necessario fiat diuersus anhelitus in reductiōe:imo ꝑmanet cuiusdā mēsure subsequēs cū ꝑcedēti.Ex icolumitate lacertox ⁊ reclinatiōe retro ⁊ icuruatiōe an̄ faciētibꝰ dolorē.i.ꝓꝑ incolumitatē lacertox:qꝛ nō sunt lesi lacerti itrinseci:imo ꝟm se sūt obediētes.Et in reclinatiōe retro ⁊ icuruatione ante faciētibꝰ dolorem.s.qn̄ tales lacerti sunt lesi:cū hoc tn̄ supponatꝰ ꝙ in lacertis extrinsecis est nocumentum ad verificandum textū.

¶Et cum manus inuenit dolorē:tunc causa est in dorso:⁊ si non inuenit tunc cā est in ventre.

¶In hac vltima parte cap̄.ipse declarat per signū cōmune manifestum quādo cā faciens dolorē est in dorso vel ventre.Et dixit breuiter.Et cū manus iuenit dolorē ita.s.ꝙ cōpressiōe manus fiat dolor:tūc cā est in dorso.Et si nō iuenit.i.si cōprimēdo nō ꝓpterea fit dolor:tūc cā est in vētre. Nota ꝙ lr̄a pōt duplr̄ legi.qꝛ ꝑ dorsuꝫ possumꝰ hic duo itelligere:qꝛ aut ꝑ dorsuꝫ itelligimꝰ aggregationē spōdiliū cū ligamētis ⁊ musculis extrīsecis tn̄ ⁊ nō itrīsecis:aut ꝑ dorsuꝫ itelligimꝰ aggregatū ex spōdilibꝰ ⁊ musculis siue ligamētis extrīsecis ⁊ ēt itrīsecis.si itelligamꝰ p̄ mō plana est lr̄a:qꝛ si cā doloris fuerit i extrīsecis mēbris cutꝭ imediate suppositꝭ i cōpressiōe manꝰ iuenit dolorē:⁊ cā exn̄te in itrīsecis vel alijs mēbris iterioribꝰ.nō 2° mō accipiēdo dorsuꝫ ēt vt credo vera ē lr̄a:maxie in corporibꝰ macris:qm̄ cōpressiōe exteriꝰ facta:ēt si cā sit in musculis itrīsecis via vicinitatꝭ fiet ēt dolor:sꝫ si fuerit in vētre i mēbris ꝯtētis i cōcauitate iteriore vt in renibꝰ stōcho splene ⁊ sīl'ibus vt supra dicebatꝰ in causis ꝑ cōitatē tūc manus nō iuenit dolorē:lege sicut placet.

¶De cura doloris dorsi. Cap.3m.

Oportet vt redeas in ea ad curationes dolox iuncturarum quas dicemus ⁊ curatiōes gibbositatis ⁊ vētositatis facientis gibbositatē. nam via vna est.

¶Istud est ca.de cura doloris dorsi vt dicit rubrica capituli.Diuidatꝰ p̄sens capl'm p̄ma diuisiōe in tres partes.Quoniā p̄mo pro tali cura nos remittit ad alia loca.Secundo ponit curam satis generalē discurrēdo ꝑ cās a qbus euenire pōt.Tertio ponit curaꝫ talis doloris euenientis a causis vtplurimum contingētibus.Secunda ibi(Frigidus v̄o inquantum.)Tertia ibi(Et qm̄ plurimum eius.)

¶De p̄ma

¶ De pͥma parte est lr̃a clara: ⁊ dixit. Opꝫ vt redeas in ea. s. cura ad curationes doloꝝ juncturarũ quas dicemus paulopost. Et curationes gibbositatis ⁊ vẽtositatis faciẽtis gibbositatẽ supple q̃s diximus in cap. gibbositatis. nã vna est cura vel. s. proportionalis ex quo a similibus fiunt causis vt supra dictũ est. lege tu.

¶ Frigidus vͦo inquantũ est frigidus: opꝫ vt curetur cũ ebibitis ⁊ emplastris ⁊ vnctionib⁹ predictis in cap. preteritis. Et inquãtuꝫ est illic crudus humor opꝫ vt fiat euacuatio cum eis que sunt sicut hiera de pulpa colloquintide ⁊ pillule fetide.

¶ Nunc ipse ꝓsequiꝛ ponẽdo curã gñalẽ discurrẽdo per cãs possibiles ⁊ posset diuidi in tot partes per quot discurrit cãs. Partes patẽt. ¶ Sed legẽdo lr̃am ꝯtinuam dicit pͥmo de frigido sine mã. Frigidus vͦo inquãtũ est frigidus. i. inquãtum est ĩmãlis. s. a mala tm̃ cõplexione depẽdens opꝫ vt cureꝛ cuꝫ hebibitis. s. alterãtibus ⁊ nõ euãntib⁹ nisi forte esset ĩtẽtio ad mãm in toto dubitantes de fluxu: qꝛ tũc oporteret euãre. Et empl'is ⁊ vnctionib⁹ predictis in cap. p̄teritis. i. nouiter dictis. s. de dolorib⁹ juncturarũ ⁊ de gibbositate. Addit ⁊ iquãtũ est illic humor crudus. i. mala cõplexio frigida cũ mã opꝫ vt fiat euãtio cũ eis que sũt sicut hiera de pulpa colloquintide. i. magna. ⁊ pillule fetide: qm̃ tales medicine mãs tales euãnt ⁊ a mẽbris lõginqs: hoc tñ ĩtelligaꝛ facta in tali mã aliq̃ digestione. Et nota ꝙ ibi nõ laudat leuia euãtiua: qꝛ talia nocent vt mag̃ declarabiꝛ in de dolorib⁹ iũcturarũ cũ aliqual'r mãm agitẽt ⁊ nõ sint ad educẽdũ potẽtes: sed laudat solũ medicias fortes q̃rũ est ⁊ mãs grossas ⁊ ab extremis mẽbris euãre: ⁊ tales sunt vt hieralogodion ẜm. d. A. 5. cañ. est illa hiera: tñ Mes. dist. 3. posuit hierã collogntidos ⁊ d̃scripsͭ. Rasis. ⁊ in casu valẽt pillule fetide maxime virtute gũmarũ ĩtrantiũ: ⁊ tu vide descriptionẽ locis suis.

¶ Et factus a labore ⁊ similibus: opꝫ vt cureꝛ cũ cibo bono ⁊ vnctionib⁹ temperatis ⁊ oleis tepidis. Et facti a coitu cura est cura eius qui debilitat⁹ est a coitu. Et facti cã renũ curatio est cura debilitatis renuꝫ. Et facti causa repletionis venarũ plurime cura est flobothomia ex curuatura genu etiã. ipsa eni in dispositione sedat eum ⁊ proprie cum cõsequuntur inunctiones ex oleo ro. ⁊ similibus. Et facti causa gibbositatis curatio est cura gibbositatis.

¶ Ponit curã facti a labore: ⁊ est lr̃a clara dicẽs. Et fact⁹ a labore ⁊ similib⁹. s. ex portatione supra humeros grauis oneris vel lõga itineratione vel statione suꝑ pedes lõga: vnde ꝓpter aliquã taliũ cãrũ sequiꝛ debilitas in virtute ⁊ dictarũ partium dorsi laxitas ⁊ dolor ꝓpter cãs supra assignatas: vt ꝓpter fluxũ aliquarũ mãerũ ad dorsum opꝫ vt succurraꝛ cũ cibo bono ad virtutẽ viuificãdã: ⁊ vnctionibus tẽperatis ⁊ oleis tepidis ad dicta mẽbra laxa ⁊ forte aliqual'r attrita ꝯfortãda ⁊ mãꝫ fluxã resoluẽdo: prosequiꝛ dicẽs. Et facti a coitu cura illius est cura ei⁹ q debilitat⁹ est ex coitu. ibi suꝑ. recurras ad. xx. tertij. Addit. Et facti cã renũ curatio est cura debilitatis renum etiã supra posita. 18. ⁊. 19. tertij: in debilitate sua essentiali. Dicit ꝯñter ⁊ est notabilis tex. Et facti. s. doloris cã repletionis venarũ plurime ẜm modũ supradictũ cura est flõmia ex curuatura genu. ipsa. n. in dispõne sanat eũ. i. statim ⁊ subito. Addit. Et ꝓprie cũ sequenꝛ inũctiones ex oleo ros. ⁊ similib⁹. s. ad infrigidãdũ ⁊ remittendũ ebullitionẽ ipsius sanguinis. ¶ Pro itellectu huius particule est pͥmo notãdũ ꝙ in hoc casu maxime necessaria ẽ flõmia: qm̃ lꝫ nõ adhuc fiat febris vel ruptura vene nec factũ sit aliqđ notabile apostema: tñ qꝛ dubiũ est nõ facta flõmia de aliquo hmõi necessaria est flõmia. Et pro hoc facit singularis tex. d. H. in lib. de flõmia dist. 1. ca. 5. cũ dixit sic. Non eni solũ qñ iã magna affuerit egritudo flõmare est tp̃s: sed cuꝫ suspicaꝛ debere fieri. Preuenit. n. egritudo quã Hippo. dixit docens nos quecũqꝫ p̃sentib⁹ iam egritudinib⁹ recte vtiqꝫ agemus melius esse hec ẜm pͥncipia earũ vel debẽtib⁹ ĩcipere anticipare faciẽtes vt predicte intẽtiones ad sanas adhuc transferanꝛ: hoc tñ ĩtelligaꝛ stante robore semꝑ virtutis. ¶ Scđo notãdũ ꝙ lꝫ tex. dicat fiendã flobohomiã ex curuatura genu nõ ĩtelligam⁹ ꝙ sub curuatura reperiatur hec vena: sed exterius ad domesticã vel syluestrẽ partẽ. nam lꝫ. d. A. quarta pͥmi cap. ꝓprio de flõmia venarũ in tali loco nullaꝫ fecerit mẽtionẽ cũ loquebaꝛ de flõmijs venarũ peduꝫ: tñ Halya. 9. practice ponit duas venas in exteriori parte genu que aliqñ flobothomanꝛ. H. etiã in lib. supra alleg. dist. 2. ca. 4. ponit duas venas in crurib⁹ differẽtes a venis coxaꝝ ⁊ pedũ ĩferioꝝ: ⁊ has ego ĩtelligo illas que sunt apud genu: credo tñ per iuuamenta flõmie dictarũ venarũ que illis locis colliguntꝛ ⁊ a. H. ⁊ Haly. ꝙ dicte vene sint que in pedib⁹ ĩferiorib⁹ dicunꝛ sciatice vel saphene: qꝛ eorũdem sunt iuuamentoꝝ etiã ꝓpter directionẽ ad illas: qđ tñ hic eas laudauerit flõmari: ideo fecit vt existimo: qꝛ cum ꝓximiores sint loco dolẽti ⁊ dubiũ vehemẽs sit vel de ruptura venarum vel apãte superioꝝ mẽbroꝝ citior fiet diuersio a ꝓhibitione apãtis ⁊ citior euãtio mãe abundantis: ⁊ sic ꝓhibitio rupture venarũ q̃ꝫ si ex saphenis vel sciaticis fieret: laudarẽ tñ ego in casu stãte multa plectoria: vt pͥmo fieret euãtio de vna medicina: ⁊ breuiter obseruenꝛ illi cañ. in hac flõmia q obseruari ꝯberẽt in cura synoche inflatiue: ⁊ talẽ euõnẽ ipse p̃supposuit. ¶ Tertio notãdũ ꝙ ex vͦbis tex. ĩsinuauit nobis modũ circa actũ practicũ: vt ꝙ pͥus fiat flobothomia: deĩde ponanꝛ circa locũ doloris ĩfrigidãtia ⁊ extractiua inflãmationis ex oleo ros. ⁊ similib⁹: qm̃ si vellemus nõ flõmando ĩfrĩdare ⁊ extinguere maius sequereꝛ nocumẽtũ: vt fuit cañ. d. A. pͥma quarti de cura febris sanguĩs cũ dixit. Et scias ꝙ esse ꝯtẽtus infrĩdatione ⁊ dimittere flõmiã ⁊ solõnẽ ventris addit in oppilatione ⁊ coartatione: q̃re addiꝛ putredo ⁊ caliditas in reliqua dispositione ⁊c̃. Lege tu lr̃am. Addit. Et facti causa gibbositatis. i. a causis proportionalibus causis ꝓductiuis gibbositatis tamẽ debiliorib⁹: vt supra dicebatur in causis: curatio est cura gibbositatis: ad illum igitur locum recurras: pꝫ lr̃a.

¶ Et qm̃ plurimũ ei⁹ qđ accidit ex dolore dorsi nõ accidit nisi ꝑꝑ frigus aut ꝑꝑ debilitatẽ renũ: tũc opꝫ vt sit plurimũ curationis ex ꝑte eoꝝ. Et nos qdẽ iam cõpleuim⁹ sermonẽ in curatione renũ. Et cõpleuim⁹ iterũ sermonẽ in calefactione dorsi in ca. gibbositatis.

¶ Jam in hac tertia parte ipse ponit curã cãrũ vtplurimũ ꝯtingẽtium: ⁊ diuidi põt pars in tres partes. Qm̃ pͥmo ipse ponit ipsarũ cãrũ curã gñalẽ ⁊ remissiuã. Scđo spãlẽ adducendo particularia medicamina. Tertio ponit cãm in applicatione remedioꝝ localiũ. 2ª ibi (Verũ de curatiõib⁹ ꝓprijs.) 3ª ibi (Et melius qdẽ est ⁊c̃.) in fine. ¶ De pͥma parte dixit: ⁊ est lr̃a clara. Et qm̃ plurimũ ei⁹ qđ accidit ex dolore dorsi. s. a causis nõ accidit nisi ꝑꝑ frigus: aut ꝑꝑ debilitatẽ renũ: tũc opꝫ vt sit plurimũ curationis ei⁹ ex ꝑte eoꝝ. s. frĩditatis vel debilitatis renũ: ⁊ remittẽs nos dixit. Et nos iam cõpleuim⁹ sermonẽ in curatione renũ: ⁊ supple ꝯñter de debilitate eoꝝ. 18. tertij. Et cõpleuim⁹ etiã ẜmonẽ in calefactione dorsi in ca. gibbositatis supra: ad illa igiꝛ loca nos remittit. Lege lr̃am.

¶ Verũ de curationibus ꝓprijs doloꝝ dorsi frigidorũ est administratio olei de euforbio solius. Et de potionibus expertis ad ip̃m est tyriaca diatesseron aut oleũ de kerua cũ aqua apij. Et vt bibat infusionẽ ciceris nigri ⁊ acori multotiẽs cũ. ʒ. iiij. butyri ⁊. ʒ. j. mellis ⁊ vtaꝛ hoc. xiiij. diebus. Et comestio asparagoꝝ ⁊ assiduatio eius est iuuatiua valde. Et pillule soluẽtes habentes hunc dolorem qui sunt frigide cõplexionis sunt pillule fetide. Emplastra vͦo sunt hoc modo. Nã empl'atio cũ oleãdro sanat eũ qui antiqu⁹ est. Et emplastratio cũ eis que sunt sicut opoponacũ ⁊ bdelliũ ⁊ serapinũ ⁊ enula ⁊ ãmoniacũ ⁊ castoreũ ⁊ euforbiuꝫ sigillatim ⁊ cõposite cum oleo laurino ⁊ oleo rutbi. ⁊ oleo de storace ⁊ oleo de kerua iuuatiua ẽ valde. Et de vnguẽtis sunt oleũ de euforbio ⁊ oleuꝫ de costo ⁊ oleo de lilio inest ꝓprietas mirabilis.

¶ In hac scđa particula ipse ponit curã spãlẽ adducẽdo particularia remedia: ⁊ posset diuidi in tot partes quot spãlia ponit diuersa remedia: sed legẽdo ꝯtinuã lr̃am pͥmo dixit ⁊ est clara lr̃a: veꝝ de curationib⁹ ꝓprijs dolori dorsi frĩdo est administratio olei de euforbio solius. i. ad vnctionẽ cõpositionẽ eius: ⁊ vtilitates posuimus supra de cura gibbositatis: ibi recurras qm̃ ẽ singulare. Addit. Et de potionib⁹ expertis ad ip̃m est tyriaca diatesseron ⁊ scribiꝛ ab oĩb⁹ auctorib⁹: pꝫ ꝙ merito cõponentiũ quatuor calidoꝝ ⁊ subtiliantiũ que intrãt valet: aut oleũ de kerua cuꝫ aqua apij. v. g. ℥. j. cũ. ℥. ij. aque apij: kerua est cataputia maior: ab aliqb⁹ diciꝛ mirasol est vel pẽtadactylus: aut sisamus agrestis: in sũma est cal'm ⁊ siccũ in scđo: fit oleũ ex semine ei⁹: est dissolutiuũ ⁊ ꝯfortat membra maxime frĩda: ⁊ fit de eo duplex oleũ simplex ⁊ cõpositũ gnto cañ. sed cõpositũ est vehementis caliditatis: credo ꝙ de cõposito nõ ĩtelligat. d. A. cũ exhibeat ip̃m in via positionis: sed tñ de sim-

plici dixit Serap. ꝙ nõ debemus eo vti in cibis: sed in lucerna ⁊c. tñ. d. Aui. sepe eo vtit̃ per superi⁹. Et nota hic ꝙ. d. A. laudat ipm̃ exhiberi nõ solũ sed cũ aqua apij. Rõ est: q̃ tale oleũ satis tenacitate ⁊ viscositate participat: vt igit̃ acq̃rat penetrationẽ ad lõginquas partes sit eius mistio cũ aqua apij. Addit ponẽdo aliã potionem mag̃ gratã. Et supple ꝯuenit vt bibat patiẽs a cã frĩda infusionẽ ciceris nigri ⁊ acori multotiẽs cuꝫ q̃tuor. ʒ. butyri: ⁊. ʒ. j. mellis. Istud idẽ ponit̃. ii. ꝯtinẽtis sub ꝓpria forma: saluo ꝙ nõ ponit̃ acorus de mente gatiscuch esset suauis potus sumẽdo. s. ℥. iiij. dicte infusionis cũ ipso butyro ⁊ melle: ista oĩa iuuãt mẽbra neruosa calefaciẽdo. Et notate ꝙ notãter dixit infusionẽ ciceris ⁊ nõ dixit decoctionẽ vt virtus corticis tm̃ ⁊ nõ sub̃e ciceris absoluat̃: q̃ sub̃a ciceris vẽtosa existẽs que in decoctione reciperet̃ forte non iuuaret: imo noceret: ⁊ vtat̃ hac infusione. 14. dieb⁹ in loco allegato. i. multo tẽpore: q̃ nõ est timorosa ⁊ est suauis. Addit. Et comestio sparagoꝝ ⁊ assiduatio ei⁹ est iuuatiua valde. Istud valere videtur deriuãdo mãs ad vias vrine non sua caliditate que remissa est vt. 5. coll'ꝫ ⁊. z. cañ. ⁊ cũ multa ꝯiungit̃ humiditate: ideo nõ laudareꝫ nisi in corpore satis puro: vel forte hoc facit a ꝓprietate vt scribit̃. ii. ꝯti. vel de mente diam. qḋ tamẽ alibi non reperio. dixit tñ. d. Aui. z. cañ. bibit̃ eius decoctio ꝑꝑ dolorẽ dorsi ⁊ sciatice. Addit ꝯsequẽdo. Et pillule soluẽtes habẽtes hũc dolorẽ q̃ sunt fride cõplexionis sunt pillule fetide. Istas pillulas oẽs laudãt in talib⁹ dispõnib⁹: ⁊ patebit ipsarũ vtilitas inspiciẽti cõpositionẽ ipsaruꝫ per ea que supra dicta sunt. Addit de empl'is. Emplastra v̈o sunt hoc mõ. Nã empl'm cũ oleãdro sanat illũ qui antiqu⁹ est: de oleandro dcm̃ est supra qd sit. ⁊ de mẽte. d. A. etiã. z. cañ. fit ex eo emplastrũ dolori dorsi. hoc etiã. ii. ꝯti. ad finẽ de mẽte Tabir. dixit si emplastret̃ spinale in quo sit dolor antiquus cũ oleãdro sanabit̃. Addit. Et emplastratio ex eis que sũt ⁊c. omnia clara sunt ex eis que supra dicta sunt: q̃ de oĩbus his simplicibus supra facta est mentio. Sed notate hoc dictũ ꝙ in oleo de lilio inest proprietas mirabilis ⁊c. Clara est l'ra. Lege eam tu.

¶ Et melius qdẽ est vt calefiat dorsuꝫ in primis fricãdo cũ pãno aspero: deinde inungat̃ cõprimendo.

¶ In hac tertia parte cap̃. ipse ponit vnã regulã obseruandã in applicatione vnguẽtoꝝ ⁊ oleoꝝ in casu isto. Et dicit. Et melius qdeꝫ est vt calefiat dorsum in p̃mis fricãdo cũ pãno aspero: deide inungat̃ cõprimẽdo. Rõ cañ. est: q̃ per talẽ p̃cedentẽ calefactionẽ ĩductã cũ fricatione aperient̃ pori cutis: vnde fortiter postea inũgendo p̃parat̃ trãsitus medicine ad locũ ꝓfundũ ad quẽ forte nõ penetraret nõ facta tali p̃paratiõe. Et ex hoc ĩferat̃: ⁊ notate ꝙ iste canon nõ tm̃ appropriat̃ in hoc casu: sed ampliari dꝫ in oĩb⁹ morbis ĩtrinsecis in q̈b⁹ difficulter transit virtus medicine exterius applicãdo vt in passionib⁹ iuncturarũ ⁊ passionib⁹ pectoris ⁊ cerebri cũ volumus extrĩsecus inũctiones fieri debere. Rõ est eadẽ vt pꝫ. Et sic est finis hui⁹ cap̃. nõ sumo cap̃. ꝑꝑ tẽporis breuitateꝫ: neq̧ pono ordinẽ in cura ꝑꝑ ea que sup̃ dicta sunt de gibbositate.

¶ De dolore ilij. Cap̃. 4m.

Est proximus huic capitulo ⁊ plurimuꝫ eius est ventosum flegmaticum ⁊ appropinquat ei cura eius.

¶ In hoc cap̃. d. Aui. determinat de vno dolore qui in causis ⁊ cura cõicat cũ dolore dorsi. s. de dolore ilij vel ilioꝝ: ⁊ duo facit p̃ncipal'r. Qm̃ p̃mo ipse ponit quedã gñalia circa hanc dispõnẽ ⁊ eius curã. Scõo spãliter determinat ponẽdo eius spãlem curã. Scõa ibi (Et de curatione ꝓpria.) ¶ Prima pars posset in partes tres diuidi ſm tria dicta p̃ncipal'r. Qm̃ p̃mo excusando se remouet obiectionẽ que hic legitime oriri posset. Posset aliq̃s merito dubitare: q̃re in hac fen determinat de dolore hoꝝ membroꝝ cũ in gñali rubrica dictũ sit in hac fen determinãdũ de egritudinib⁹ accidentib⁹ in extremitatib⁹ mẽbroꝝ: cũ tñ dicta mẽbra nõ sint extrema aliquo dictoꝝ modoꝝ vt videbit̃ nãm hoꝝ mẽbroꝝ ꝯsiderãti. Remouendo ergo dixit ꝙ talis dolor. s. in causis ⁊ cura est proximus huic cap̃. s. de dolore dorsi: ĩmo satis rõnabiliter ꝑꝑ pertinẽtiã ad cap̃. p̃cedens ponit in hoc loco de tali dolore determinari: ⁊ hoc intẽdebat cũ dixit. Et ꝓximus huic cap̃. Dixit scõo ponendo cãm vtplurimũ ꝯtingentẽ ſm quã cõicat cũ dolore dorsi. Et plurimum eius est vẽtosum flegmaticũ. i. vtplurimũ dolor est depẽdẽs a vẽtositate: cuius cã fouẽs est flegma. Dixit tertio pur ꝯtinuãdo ptinentiã ad cap̃. p̃cedẽs. Et appropinquat ei. s. dolori huic ilioꝝ q̃tũ ad curã: cura ei⁹. s. doloris dorsi. ¶ Pro ĩtellectu ptis est aduertẽdum ꝙ apud medicos reperiunt̃ isti termini iliom per. m. ⁊ ilion per. n. q̃ termini diuersa sigñant. Nam iliom est tertiũ de ĩtestinis gracilib⁹ descẽdẽdo ⁊ alijs lõgius ⁊ in eo plures sunt ĩuolutiones q̃ in alijs: ideo dictũ est ĩtestinũ lõgũ subtile ĩuolutũ ab Aui. supra 16. tertij cap̃. 1. Ilion aũt est mẽbrũ musculoꝝ dorso ĩherẽs: ⁊ sunt duo talia dicta mẽbra ⁊ breuiter sunt duo musculi suppositi renibus ad ipsos sustentãdũ ⁊ dicunt̃ lũbi ⁊ dolor in talib⁹ mẽbris fact⁹ dr̃ dolor in ilijs: ⁊ si in altero eoꝝ tm̃ fuerit dr̃ dolor ilij vt sonat rubrica cap̃. ⁊ si dolor fuerit intestinalis in gracilibus ĩtestinis dicitur iliacus ꝓpter intestinum ilion cõnumerari intestinis. Causa autẽ quare in dictis membris vtplurimũ fiat dolor ventosus flegmaticus satis no. est ex supra dictis: cum dicta membra musculosa sint frigida ⁊c. Et sic est clara l'ra. Lege eam tu.

¶ Et de curatione propria ei est vt sumãtur fenugreci ⁊ granorum arasced ⁊ semi. apij ⁊ ameos ⁊. ʒʒ. ⁊ cinnamo. partes equales serapini quãtuꝫ omnia fiant ex eis pillule vt auellane ⁊ administrentur.

¶ Nunc ipse ponit curã mag̃ spãlẽ hui⁹ doloris. Et p̃mo curã cãe vtplurimũ ꝯtingẽtis. Scõo aliarũ cãrum. Scõa ibi (Qr̃ si fuerit.) ¶ Dixit igit̃ ponẽdo descriptionẽ q̃rũdã pillulaꝝ que sumi debẽt partim ad digerẽdũ mãm fridã ⁊ aliqual'r euãdũ ⁊ mẽbra cõfortandũ. Et de curatiõe ꝓpria est vt sumat̃ fenugreci ⁊ granoꝝ mascet ⁊ seminis apij ⁊ ameos ⁊. ʒʒ. cinamomi partes eq̃les. v̈. g. ʒ. 5. serapini quãtũ oĩa ⁊ fiant ex eis pillule vt auellane. i. pue: dn̄t spẽs puluerizari ⁊ serapinũ in vino dissolui ⁊ oĩa simul in pasta reddi: postea pillule ꝯficiant̃: ⁊ p̃ñt due de eis oĩbus duob⁹ dieb⁹ exhiberi: hoc intelligit̃ nisi stõchus sit lesus: q̃ multũ nocet serapinũ stomacho. In eis stant intẽtiones que dicte sunt in fenugreco semĩe apij ⁊ ameos. Stat in p̃mis intẽtio ad digerẽdũ talẽ mãm ⁊ in locis longinquis in zinzi. ⁊ cinamomo ⁊ digerendi ⁊ cõfortãdi simul stat intentio: in serapino ⁊ digerendi ⁊ soluendi materiã in dictis locis existentem: vnde dixit Mes. ꝙ mirabiliter soluit materias grossas. ⁊ dixit. d. A. cap̃. ꝓprio ꝙ soluit ab anchis: ⁊ ꝯsequẽter intellige a membris eis circundantibus. lege l'ram.

¶ Qr̃ si fuerit ꝓpter apostema in membro aut in eo qḋ cõmunicat ei: tunc curatio eius est illa cura. Et parũ qdẽ fit ꝓpter malitiam cõplexionis calide ⁊ sicce aut cũ materia nisi ſm semitã cõmunitatis mẽbroꝝ vrine ⁊ intestinoꝝ. Et signũ ⁊ cura in hoc manifesta sunt.

¶ Nũc ipse remittit curã aliarũ cãrũ ad alia loca. Et dixit ꝙ si fuerit ꝑꝑ apostema in mẽbro. s. ilio aut in eo ꝙ cõicat ei puta in matrice in muliere vel in intestinis grossis vel renib⁹: tũc curatio ei⁹ est illa cura: recurre ad tertiã quarti ⁊ ad loca in q̈b⁹ determinat̃ de nocumẽtis dictoꝝ mẽbroꝝ. ⁊ tibi ibidẽ manifesta fiet cura. Addit vnã regulã de causis hui⁹ doloris: ⁊ est l'ra clara dixit. Et paruꝫ qdem fit. s. talis dolor ꝑꝑ malitiã cõplexionis calide. s. sine mã aut cũ mã nisi ſm semitã cõitatis mẽbroꝝ vrine. s. renũ p̃cipue ⁊ intestinoꝝ. Et addit. Et signũ ⁊ cura in hoc. s. casu male cõplexionis calide singularis vel cũ mã in renib⁹ vel in intestinis manifesta sunt sup. ex dictis in. 16. ⁊. 18. tertij. Notãdũ ꝙ rõ q̃re raro talia mẽbra ĩcurrũt dolorẽ ꝑꝑ malitiam cõplexionis calide ⁊ sicce ĩmãlis vel mãlis sumit̃ ex dictis supra: qm̃ talia mẽbra sunt de nã frigida ⁊c. Aliq̃ñ tñ vicinitate renũ talẽ malitiã ĩcurrunt cũ renes sint membra calida ⁊ facile ĩflãmabilia ⁊ ꝯñter apta ⁊ malã cõplexionẽ calidã mãlẽ ⁊ ĩmãleꝫ incurrere ⁊ sic vicino cõicare. Sed tu diceres ſm hoc nõ apparet ꝙ dicta mẽbra debeãt incurrere dolorẽ a tali cã cõitate ĩtestinoꝝ: cuius oppositũ dicit textus cuꝫ intestina sint mẽbra nã frida q̃ pãniculosa. dicas ꝙ motiuũ haberet euidentiã nisi ad ĩtestina multe ꝯiũgerent̃ vene mediãte mesinterio per q̃s in ipsis intestinis mãdari põt mã cholerica: ⁊ maxime q̃ ĩtestinũ ieiunũ dictis mẽbris vicinat̃ ⁊ ad ipm̃ multum fluit de cholera ad expulsiuã stimulandã etiã multi rami venarũ sibi cõicãt ad humidum kilosum surgendũ ⁊ pro tanto ex fluxu talis mãe cholere ad dictũ intestinũ ꝓpter vicinitatẽ nõ incõuenit vel tm̃ interdũ malam cõplexionẽ sine mã cõicari ⁊ aliquãdo cuꝫ mã cõmunicat̃. Et patet sententia littere: ⁊ clara est littera. Lege eam tu. ¶ Sequit̃ gloriosum cap̃. de doloribus iuncturarum ⁊c.

¶ De doloribus iuncturarũ ⁊ eis que cõmunicant podagre ⁊ sciatice ⁊ alijs. Cap̃. 5m.

Causa patiens in his egritudinib⁹ est mẽbrũ suscipiẽs. Et cã efficiens sunt cõplexiones ⁊ materie male. Et cã instrumẽtalis est dilatatio meatuũ nãliũ accidẽtalis: aut ex creatione: aut euẽtus cõplexionũ nõ naturaliũ: quas accidere fecit mot⁹ ⁊ vacuitas ⁊ raritas accidẽtalis: aut p̃

ꝑter creationẽ ſicut eſt in carnibus glandoſis.

¶ In hac ſcđa parte p̃ncipali huius ſecundi tractat⁹ ſp̃aliter ꝓſequit̃ de doloꝛib⁹ iuncturarũ: ⁊ tria p̃ncipal'r facit. Qm̃ p̃mo determinat de egritudinib⁹ iuncturarũ gñaliter quãtũ ad ipſarũ cãs ſigna ⁊ curã. Scđo p̃ncipal'r facit cap'm de cautela ab hmõi doloꝛib⁹ iuncturarũ. Tertio ſp̃alius deſcẽdẽdo ponit curã ſciatice. 2ª ibi (Opꝫ vt vtat̃ ille.) 3ª ibi in cap̃. ſequẽti (Cura que mag̃ ꝓpꝛia eſt ⁊c̃.) ¶ Prima pars etiã in tres diuidit̃. Qm̃ p̃mo ipſe determinat de doloꝛib⁹ iuncturarũ quãtũ ad cãs ⁊ tempoꝛa eoꝝ ⁊c̃. Scđo ponit ſigna. Tertio curam. 2ª ibi in p̃ncipio ſequentis cap̃. (Illius qđ ⁊c̃.) 3ª ibi (Cũ cognoſcit̃.) Preſens ca. p̃ma diuiſione diuidit̃ in partes quatuoꝛ. Qm̃ p̃mo ipſe determinat de doloꝛib⁹ iuncturaꝝ ſatis gñaliter enumerãdo cãs: ⁊ tẽpoꝛa ⁊c̃. Scđo ſp̃aliter d̃terminat de ſciatica ⁊ doloꝛe anche. Tertio ipſe ponit cõparationeꝫ in facilitate ⁊ difficultate reditus ſciatice ⁊ podagre ad alios doloꝛes iuncturarũ. Quarto ipſe redit etiã ad determinãdũ de ſciatica ⁊ podagra ſp̃alius. 2ª ibi (Sciatica vo.) 3ª ibi (Doloꝛes qdẽ iuncturarũ. 4ª ibi (Et mã qdẽ ſciatice.) ¶ Prima pars etiã diuidit̃ in quatuoꝛ. Qm̃ p̃mo ipſe ponit cãs euẽtus doloꝛis iũcturarũ. Scđo ipſe ponit coꝛpoꝛa que aptioꝛa ſunt ad tales doloꝛes ⁊ cãs multiplicationis taliuꝫ doloꝝ reſpcũ alioꝝ doloꝝ. Tertio ponit varios modos terminationis. Quarto ipſe enumerat tẽpoꝛa aptioꝛa ad ad tales doloꝛes cauſandos. 2ª ibi (Et aptioꝛa ad h.) 3ª ibi (Et multotiens qdẽ.) 4ª ibi (Et aptioꝛa tẽpoꝛa.) ¶ Prima adhuc in duas. Qm̃ p̃mo ipſe ponit vnã diuiſionẽ cãrũ taliuꝫ doloꝝ. Scđo ſubdiſtinguit mẽbꝛa p̃me diuiſionis. Scđa ibi (Amplius ⁊c̃.) ¶ De p̃ma igit̃ parte ponẽdo vnã diuiſionẽ gñalẽ cãrũ dixit. Cauſa patiẽs in his egritudinib⁹ eſt mẽbꝝ ſuſcipiẽs: ⁊ cã efficiẽs ſunt cõplexiones ⁊ mãe male: ⁊ cã inſtrumẽtalis eſt dilatatio meatuũ nãliũ accidẽtalis: aut ex creatione: aut euẽtus cõplexionũ nõ nãliũ quas accidere fecit motus ⁊ vacuitas ⁊ raritas accidẽtalis: aut ꝓpter creationẽ ſicut eſt in carnib⁹ glãdoſis. ¶ Pro intellectu partis eſt attendendũ ꝙ apud auctoꝛes medicine reperiunt̃ in doloꝛib⁹ iũcturarũ qdã termini medicinales appꝛopꝛiati. Nã reperiunt̃ iſti termini gutta artetica chiragra ſciatica ⁊ podagra. Artetica ꝓp̃e eſt paſſio in iuncturis ſimul oĩbus vel ſaltẽ plurib⁹ vt in iũcturis colli doꝛſi manuũ pedũ ⁊ ſimiliũ: ⁊ dicit̃ artetica ab artus qđ eſt iunctura vl' ꝯcathenatio qđ idẽ ẽ: qꝛ iũcture cũ ligamẽtis ꝯcathenãtur: ⁊ teneo tenes quaſi ideꝫ ſonet artetica qđ doloꝛ tenens artus vel ꝯcathenationes vel iũcturas: ⁊ talis doloꝛ pluriũ iuncturaruꝫ ꝓpꝛie etiã dicit̃ gutta vel ſtillicidiũ: qꝛ talis doloꝛ pluriũ iũcturaꝝ ſimul fit potiſſimũ per defluxũ humoꝝ ad iuncturas: ⁊ nõ fit talis doloꝛ per viã paulatine ꝯgeſtionis humoꝝ in talib⁹ iuncturis: qm̃ nõ fit veriſimile oĩa mẽbꝛa iuncturarũ eſſe eq̃liter debilia in digerendo male ⁊ indebite ſup̃fluũ expellẽdo. Sed ſtante in venis plectoꝛia vt plenitudine ſanguiniſ alioꝝ humoꝝ: tũc nõ ꝯtenti debite in eis per poꝛos venaruꝫ ⁊ mẽbꝛoꝝ defluunt ad iuncturas plures ſimul: cũ quo etiã ſtat ꝙ ad iuncturas tm̃ pedũ vel manuũ fluuãt: ⁊ ſic pꝫ ꝙ artetica ⁊ gutta vt multuꝫ fiunt per viam defluxus: vbi doloꝛes aliarũ iuncturarũ particularũ aliq̃n fiunt per viaꝫ paulatine ꝯgeſtionis. Aduerte tñ ꝙ multi alij moꝛbi a doloꝛib⁹ iuncturarũ fiunt vtplurimũ per viã defluxus: vt paralyſis ſquinãtia obthalmia ⁊ ſimiles: nõ tñ appellant̃ gutta vel ſtillicidiũ ſicut doloꝛ iuncturarũ a tali cã. Et rõ ſumi põt ex hoc: qꝛ defluxus mãe ad iuncturas magis aſſimilat̃ ſtillicidio vel gutte q̃ꝫ fluxus mãe ad alia mẽbꝛa: qm̃ lꝫ in iuncturis fit manifeſta cõcauitas ⁊ ſic videant̃ ad ſuſceptionẽ ſuperfluitatũ diſpoſite: tñ ex alia parte nã muniuit iũcturas deſup̃ muſculis ⁊ ligamẽtis miro mõ ꝯtextis ad eas roborandas: vnde difficulter fit tranſitus mãe intra iuncturã: ⁊ ſic paulatine diſtillat: ⁊ ſic ꝯueniẽter gutta dici põt: nõ ſic eſt de fluxu ad alia mẽbꝛa: artetica igit̃ ⁊ gutta ꝓp̃e ſunt nomina ſynonyma. Chiragra eſt ꝓpꝛie doloꝛ in iuncturis manuũ cũ cubitis vel cũ digitꝭ: ⁊ dr̃ chiragra a chiros qđ eſt manus ⁊ gradioꝛ ris quaſi ſupergradiens manus: ſicut chiromania dicit̃ ars docẽs diſpõnes hominũ per venas ⁊ lineas ⁊ figuras manuũ. Sciatica dicit̃ pꝛopꝛie doloꝛ circa anchã maxime cũ a iunctura ĩcipit anche ⁊ deſcendit ad coxaꝫ: ⁊ aliq̃n vſqꝫ ad genu vel calcaneũ extendit̃. In ancha aũt tria ꝯſiderant̃. ſ. p̃mo ſuperioꝛ pars oſſis coxe ⁊ vocat̃ vertebꝛuꝫ ⁊ os rotundũ a vertẽdo: qꝛ vertit̃ in gradiẽdo in cõcauitate oſſis ſuperioꝛis ſibi ꝯtigui: ⁊ illa ꝯcauitas que eſt ſcđꝫ in ancha ꝯſideratũ dr̃ piſcis vel ſcia: eſt tertio ligamentũ ligans vertebꝛũ cũ pixide vel ſcia vnde fit iunctura. Sunt etiã muſculi circũuoluẽtes dictã iuncturã: ⁊ hoc totũ appellat̃ ancha: doloꝛ igit̃ factus in muſculis ſuperioꝛib⁹ huius iuncture ⁊ nõ in oſſibus dictis necꝫ in ligamento vt qdã dixerũt cũ ſit natura creatũ inſenſibile ꝓpter fines colligẽdos p̃ma p̃mi dicit̃ doloꝛ ſciaticus ꝓpter ꝯcauitatẽ dicte iuncture que dicta eſt ſcia. Sciatica igit̃ eſt doloꝛ ſciã tenẽs ad modum dictũ. Podagra aũt eſt doloꝛ in articulis peduꝫ ⁊ calcaneis: vnde dicit̃ podagra quaſi doloꝛ pedum ſupergradiens.

¶ Scđo notandũ ꝙ. d. A. circa hãc partẽ enumerãdo cãs hoꝝ doloꝝ ſolũ enumerauit cãs in duplici gñe cãrũ. ſ. in gñe cãe efficientis ⁊ mãlis per ſe vel reductiue: nullã faciẽs mẽtionẽ de cã foꝛmali vel finali. Et hoc notãter fecit: qꝛ ſm veritatẽ harũ duarũ cãruꝫ tm̃ ſumit̃ varia ĩdicatio de ĩgenio curatiuo. nam finis egritudinis ſemp̃ eſt idẽ vt leſio opõnis: ⁊ iõ ſemp̃ vna manet intẽtio que eſt reductio ad opõnẽ nãlẽ. hec aũt reductio inducit̃ multipliciter variando intẽtiones ſm varietatẽ cãrũ efficientiũ vel mãliũ: ſm enĩ varietatẽ illarũ ſumit̃ varia electio triũ regularũ p̃ncipal'r faciẽtium ad ingeniũ curatiuũ. ſ. de q̃litate medicine ⁊ quãtitate eius ⁊ hoꝛa ipſius: de qbus clara fit mẽtio quarta p̃mi cap̃. 1. In his tribus tota vis p̃ncipal'r curationis exiſtit: vt ibidẽ hꝫ videri. Idẽ dico de cã foꝛmali: que lꝫ alia ſit in alio ⁊ alio moꝛbo: qꝛ tñ varietas curationis ab illis duab⁹ cauſis tm̃ ſumitur vel ad illas tm̃ reduci põt: ideo de illis tm̃ faciẽs mẽtionẽ ſufficiẽter factã exiſtit. ꝙ aũt per ꝯſiderationẽ illarũ tm̃ cãrũ ſufficiẽter habeant̃ regule de ingenio curatiuo patebit ꝯſiderãti ⁊ vidẽti que ſcribunt̃ loco allegato. Ulterius ĩtelligẽdũ ꝙ in enumerãdo dictas cãs enumerauit p̃ncipales ⁊ inſtrumẽtales in vtroqꝫ gñe: ⁊ de p̃ncipalib⁹ efficiẽtibus ĩmediatas ⁊ mediatas: membꝛũ enĩ ſuſcipiẽs. i. in quo ſubiectiue eſt doloꝛ eſt cã mãlis p̃ncipalis ⁊ ĩmediata talis egritudinis. dilatatio aũt meatuũ ſiue ſit nãlis ex creatione ſiue accidẽtalis ex tẽpoꝛe vt ex receptione medicinarũ aperitiuarũ iſta eſt cã ĩſtrumẽtalis reducibilis ad genus cãe mãlis: ⁊ ſubiectiue vt pꝫ. cõplexiones aũt male ⁊ mãe male ſunt cãe p̃ncipales effectiue ſi ſint in iũctura dolẽte ĩmediate: ⁊ ſi ſint in aliq̃ p̃ncipali mẽbꝛo ſunt cãe p̃ncipales ⁊ mediate: qm̃ ꝑꝑ malã cõplexionẽ mẽbꝛi p̃ncipalis multiplicant̃ male mãe: ⁊ tãdẽ a foꝛtitudine mẽbꝛi expellunt̃ ad debilia vt iuncturas: ⁊ ſic ſunt cãe p̃ncipales effectiue mediate doloꝛ iuncturarũ. mot⁹ aũt ⁊ vacuitas i. inanitio diſponẽtes ad ĩflãmationẽ ⁊ ad malã cõplexionẽ ⁊ curſuꝫ mãerũ ſunt cãe inſtrumẽtales tenẽtes ſe ex parte cãe efficiẽtis: ⁊ hoc ĩtelligi põt ⁊ mediate ⁊ ĩmediate ſm ꝙ dicta cõplexio acgri põt aliqđ p̃ncipaliũ mẽbꝛoꝝ vel mẽbꝛis ipſis dolẽtib⁹. mot⁹ tñ etiã eſſe põt cã inſtrumentalis tenẽs ſe ex parte cãe mãlis pꝛo quãto ꝑꝑ motũ mẽbꝛo debilitato ⁊ ſup̃calefacto ip̃m fit diſpoſitũ ad facile ſup̃fluitates recipiendũ. Idẽ dico de vacuatione ⁊ inanitione: ꝑꝑ qđ dixit. H. 2. ꝓnoſticoꝝ circa finẽ cõmẽ. 65. in fine cõmẽti. ꝙ effuſio humoꝝ ad mẽbꝛa que mouent̃ ⁊ caleſiunt eſt facilioꝛ. Et ex his app̃et clare lr̃a. lege eaꝫ. Cã patiẽs. i. mãlis ⁊ ſubiectiua in hmõi egritudinibus. ſ. articuloꝝ eſt mẽbꝛũ ſuſcipiẽs ⁊ p̃ncipalis cã efficiẽs ſunt cõplexiones ⁊ materie male: ita ꝙ male addant̃ etiã ad cõplexiones: qꝛ male cõplexiones ſunt cã efficiẽs ĩmediate doloꝛis ſi ſint in mẽbꝛo dolẽte. ⁊ cã inſtrumẽtalis. ſ. tenens ſe ex parte cãe mãlis vt mẽbꝛoꝝ ſuſcipientiũ: eſt dilatatio meatuũ nãliũ. i. a nã deputatoꝝ ad deferendũ ad talia mẽbꝛa nutrimẽtũ. accidẽtalis vt ꝓpter medicinas: aut ex creatione: aut euẽtus cõplexionũ nãliũ quas accidere facit mot⁹ ⁊ vacuitas. i. inanitio ſupple ſunt cãe efficiẽtes ĩmediate vel mediate ſm modũ dictũ: ⁊ ꝑñter mot⁹ ⁊ vacuitas ſunt dictarũ cãruꝫ cãe inſtrumẽtales. pñt etiã vt dictũ eſt eſſe cãe inſtrumẽtales ⁊ ſe tenere ex p̃te cãe ſubiectiue ſicut raritas accidẽtalis mẽbꝛo acq̃ſi ta: vt ꝑꝑ caliditatẽ vel ex creatione ſicut in carnibus glãdoſis eſt cã ĩſtrumẽtalis ſe tenẽs ex parte mãe: qꝛ per has diſpõnes membꝛa reddunt̃ apta ad receptionẽ ſuperfluitatũ: ita etiã per malaꝫ cõplexionẽ accidẽtalẽ ex motu. ſ. mẽbꝛũ debilitatũ diſponit̃ ad receptionẽ ⁊c̃. Et ſic mala cõplexio tenebit ſe ex parte cãe ĩſtrumẽtalis mãlis: ideo addit. Et raritas accidẽtalis: aut ꝑꝑ creationẽ ſicut eſt in carnib⁹ glãdoſis. i. ſicut iſte ſe tenẽt ex p̃te mãe: ita etiã euẽtus cõplexionũ ⁊c̃. ſe tenere pñt. Lr̃a fuit aliq̃liter difficilis.

¶ Amplius diſtinguamus vnãquãqꝫ harũ diuiſionũ diſtinctione aliqua. Membꝛũ itaqꝫ ſuſcipiẽs eſt cã vt eueniant iſte egritudines: aut ꝓpter debilitatẽ ſui ꝓpter malitiã cõplexionis ꝯfirmate ⁊ pꝛopꝛie frigide ⁊ ꝓpter debilitatẽ ſui in creatione ſua nõ ex parte complexionis: aut ꝓpter vehementiaꝫ caliditatis ⁊ ꝓpꝛie cũ accidit per motũ ⁊ per doloꝛes ⁊ per cauſas extrinſecas: lꝫ hec diuiſio nõ ſit lõginqua a diuiſione cõplexionali aut caſu: al's cã ſui ſitus ſub mẽbꝛis alijs: ⁊ vbi ad ip̃m currunt materie per naturã: ⁊ ꝓpter hoc multiplicant̃ in pedibus ⁊ anchis.

¶ In hac parte ipſe ſubdiſtinguit mẽbꝛa ſupꝛaſcripte diuiſionis: ⁊ duo facit. Qm̃ p̃mo ipſe ſubdiſtinguit p̃mũ mẽbꝛũ. ſ. tenens ſe ex parte cãe paſſiue ⁊ mãlis. Scđo diſtinguit ſm ſe tenẽs ex p̃te cãe

efficiẽtis. Scđa ibi (Causa aũt efficiẽs.) Et p̄mo ꝯtinuat se cũ p̄cedentib⁹. Scđo ꝓsequit̃ qđ intẽdit. ibi (Membrũ itaqꝫ suscipiẽs.) Primo etiã ponit vnã cãm cõem huius cãe mãlis ⁊ eaꝫ declarat. Scđo ponit aliã cãm diuersaꝫ etiã in hoc gñe. ibi (Aut cã sui sit⁹.)

¶ Dicit de ambab⁹ partib⁹ p̄mo. Amplius distinguam⁹ vnãquãqꝫ harũ diuisionũ diuisione aliq̃. s. vnũqđqꝫ mẽbrũ diuisionis. Iteruꝫ distinguam⁹: ⁊ ꝓsequẽdo de cã patiẽte dixit mẽbꝝ itaqꝫ suscipiẽs est cã vt eueniãt iste egritudines. s. passiue ⁊ mãliter: aut per debilitatẽ sui: aut ꝑꝑ malitiã cõplexionis ꝯfirmate ꝓprie frigide: ⁊ debilitatẽ sui in creatione sua nõ ex parte cõplexionis: aut supple ẽt ꝑꝑ debilitatẽ cõplexionalẽ nõ friditatis: sed ꝑꝑ vehementiã caliditatis. Addit. Et ꝓprie cũ accidit supple talis mala cõplexio calida ꝑꝑ motũ: ⁊ per dolores ⁊ per cãs extrinsecas vt per morsuꝫ venenosi aĩalis calidi vel medicamẽto aliq̃ calido supple: tũc est maxima cã vt mẽbrũ patiat̃: hmõi tñ cãe extrinsece p̄ncipal̃r debilitant pro quãto ĩprimũt in mẽbro malã cõplexionem: ideo addit. lꝫ hec dispõ nõ sit lõginq̃ a dispõne cõplexionali. De scđa ꝑte adducendo aliã cãm passibilitatis mẽbri dixit. Aut cã sui situs sub mẽbris alijs ⁊ vbi ad ip̄m currũt mãe per nãm. i. nãliter supple est cã talis passibilitatis. Ideo addit. Et ꝑꝑ hoc. i. ꝑꝑ istã cãm vt ꝑꝑ sitũ deorsum in pedib⁹ multiplicant̃. s. tales dolores.

¶ Nota p̄mo ꝙ ex p̄ma parte huius textus colligunt̃ quedã que in diuisione superiore explicite nõ ponebant̃: qꝛ supra est dictũ de causis passibilitatis in his egritudinib⁹ ꝙ cã talis p̄ncipalis est ip̄m mẽbrũ: ⁊ ꝙ cã instrumẽtalis est dilatatio meatuũ ⁊c. ⁊ dicebat̃ ꝙ male cõplexiones indifferẽter ex illo textu: ita attribui poterãt ad cãm effectiuã sicut ad mãlẽ: ⁊ ꝙ raritas accidẽtalis vel ex creatione videbat̃ ꝓprius attribui causis instrumẽtalib⁹ q̃ꝫ p̄ncipali passioni: lꝫ etiã sibi attribui posset. Et iam ibi explicite colligitur ꝙ debilitas mẽbri est cã q̊dãmõ ĩmediata ⁊ p̄ncipalis passibilitatis mẽbri siue sit talis ex malitia cõplexionis ꝯfirmate ⁊. s. ex tẽpore acq̃site siue fuerit talis ex cratiõe sua nõ ex ꝑte cõplexionis: qđ põt dupl̃r intelligi. Uno mõ ꝙ mẽbrũ sit ex creatione debile nõ ex parte cõplexionis: ĩmo stante tẽperamẽto cõplexionali stabit debilitas merito male cõpõnis ⁊ ꝑꝑ raritatẽ ⁊ malã texturã. vel al̃r nõ ex parte cõplexionis. s. acq̃site sed cõgenite ⁊ nãlis: possemus etiã imaginari gradualẽ cõplexionẽ tẽperatã cũ bona cõpositione in mẽbro: ⁊ tñ erit mẽbrũ debile nãliter vel ꝑꝑ indebitã dependentiã vel paucitatẽ mẽsure spirtuũ req̃sitoꝝ ad debitã oꝑõnẽ mẽbri: vel ꝓpter occultã q̃litatẽ habilitantẽ vt facile patiat̃: vt videbit̃ in questiuncula si tales morbi sint hereditarij ⁊c. Et sic erit mẽbruꝫ debile ex creatione nõ ex parte cõplexionis ƀm cõeꝫ doctrinã: lꝫ ego in hoc fuerim cõtrarius cõi opioni. In p̄mo thegni colligit̃ scđo ꝙ talis mala cõplexio ꝯfirmata ex tẽpore acq̃sita: tñ qua mẽbꝝ redditur debile ꝓprie. i. vt multũ est cõplexio frida. Et rõ nota est cuꝫ talia mẽbra sint per nãm cõplexional̃r frida: ideo vt multũ mag̃ labuntur ad fridũ q̃ꝫ ad calidũ. Colligit̃ tertio ꝙ talis malitia cõplexionalis qua mẽbꝝ reddit̃ ĩterdũ debile ex ꝯñti passibile est cõplexio calida ꝯfirmata. s. Et hic singulariter notate ꝙ existẽte hoĩe. v̄. g. podagrico a tali mala cõplexione ꝯfirmata calida ꝯtiget medicũ vel infirmũ sepe decipi: qm̃ eger nõ ꝑcipiet caliditatẽ in seipso: cũ enĩ cõplexio talis ꝓpter diuturnitatẽ sit facta velut nãlis nõ sentiet̃ vt diuersa cõplexio: ⁊ forte medicus per hoc credit cãm esse frigidã vt cõiter accidere solet: ⁊ si ad tactũ ꝑcipiet̃ aliq̃ caliditas attribuet ipse alicui mãe subtili fluenti ꝑꝑ dolorẽ ⁊c. Et hoc ꝯtingere põt. s. vt talis mala cõplexio calida ꝯfirmet̃ ꝑꝑ motuꝫ ꝓprie vt multũ in itinerantib⁹: qꝛ nõ ꝯsiderabit medicus de tali itineratione: aut ꝓpter dolores qui p̄cesserũt: ⁊ ibi opꝫ bene speculari: qꝛ forte p̄existẽtes dolores habuerũt radicẽ cãm fridã: ⁊ ipsa remota ꝑꝑ dolores remansit in mẽbro mala cõplexio calida ꝯfirmata: vnde ⁊c. Et sic opꝫ medicũ maxime esse diligentẽ: ⁊ hãc credo esse vnã cãm male curationis podagre diuturne que al̃s habuit radicem cãm frigidã: qꝛ ꝑꝑ lõgos dolores est mẽbrũ debilitatũ per cõplexionẽ calidã: ⁊ sic ab oĩ cã facile ledit̃ ⁊ dolet: ⁊ tũc medici exhibent regimẽ calefactiuum: qꝛ per talia solebat dolor alleuiari vel remoueri: cũ nõ erat dicta ꝯfirmata cõplexio: ⁊ nunc ꝯtinuo deteriorat̃: qꝛ vel addit: vel salteꝫ fouet̃ cã debilitatis ⁊c. Notate bene ideo ꝙ oportebit alia multa discurrere vt videbit̃ in cap̄. signorũ. idẽ dicat̃ posse euenire ꝑꝑ vsum medicinarũ lõgo tẽpore calidaꝝ: qꝛ acq̃ret̃ in mẽbro ⁊c. Et hoc est qđ dixit ꝑꝑ cãs extrĩsecas. i. medicinas. Qũo aũt mot⁹ sint cã caliditatis ⁊ maxime ꝓgressiuus in mẽbris ĩferiorib⁹ vt pedib⁹: manifestũ est p̄mo qꝛ motũ euigilato calido exacuit̃ sicut per getẽ hebetat̃: ⁊ sic sibi ꝯuicinas ꝑtes magis calefacit ⁊ sanguinẽ eliquidat. Modũ aũt mag̃ per rõneꝫ assignabat Albert⁹ magnus circa finẽ p̄mi metheo. dicens sic. qđ est cã rarefactionis ⁊ separationis partiũ est cã caloris: sed qñ corp⁹ mouet̃ sup aliud corp⁹ distrahit ⁊ separat partes adeo ꝙ separãtur ⁊ distrahunt̃ ab eo partes eius etiã si possit suscipere separationẽ: ⁊ sic alterãdo nãm educit calorẽ qui potẽtia fuit in mã: sicut oĩs forma potentialiter est in mã: ⁊ hoc mõ emicat ignis ex fricatione lapidũ adinuicẽ: ⁊ sagitta plumbea fricata adherẽs ex balista proiecta liquefit: ⁊ hic est modus cõis motui locali. Alius modus est etiã eius ⁊ appropriatur motui volũtario tal̃r eo ꝙ nã ad mẽbra mot⁹ dirigit spũs ⁊ sanguinẽ tanq̃ꝫ instrumẽta ipsius: ⁊ sic mẽbrũ calefit. Alius modus põt esse: qꝛ ꝑꝑ motũ mẽbroꝝ ĩferiorũ maxime supfluũ facta in spiritib⁹ resolõne ⁊ membris debilitatis nitit̃ nã succurrere ipsis: ⁊ sic ad ipsa trãsmittit q̄bus ꝯfortent̃ instumẽta. s. sanguinẽ ⁊ spũs: ⁊ vtplurimũ inordinate: vnde fit in ipsis ꝯfusio ⁊ superincensio. acq̃rit̃ igit̃ in mẽbro caliditas nõ nãlis: qꝛ nõ ꝯueniẽs neqꝫ ꝓportionata pro oꝑõnib⁹ mẽbri cũ hui⁹ totalis caloris cã nõ sit ipsa nã vt dictũ est: que etiã si ad hãc cõcurrat hoc fit ipsa sic necessitata: ⁊ nõ regulariter operãte. facit etiã motus ad caliditatẽ ĩnãlẽ maxime mẽbroꝝ ĩferioꝝ: cũ per motũ agitatis in corpore humorib⁹ disponant̃ nãliter ⁊ deorsum moueant̃ ⁊ citius mouent̃ subtiles ⁊ calidi ⁊c. Hec tñ rõ patit̃ instantiã: sed sit hic persuadens tm̃: ⁊ sic ꝑꝑ motũ põt acq̃ri mala cõplexio cal̃a in mẽbro ⁊ ꝯfirmari vel habituari: etiã erit cã debilitatis ⁊ passibilitatis mẽbri: dolor est etiã cã caliditatis per hoc: qꝛ cũ dolor sit sensatio cãe ꝯ̃rie ⁊c. ⁊ virt⁹ expulsiua nõ exeat in actũ suũ sine operatione nisi cũ nocumẽtũ aliqđ senserit: fit igit̃ ad sensum ꝯ̃rie cãe eã virtutẽ ĩpetuoso q̊dã motu moueri vt cãꝫ doloris a se expellat: ⁊ talis virt⁹ expulsiua exiccat̃ nõ solũ in parte ꝓprie dolẽte: sed ẽt in adiacẽtib⁹ partib⁹ que secũ cõpatiunt̃: vnde fit vt fortiter exprimat vt nociuũ a se expellat: ex qua q̄dẽ exp̄ssione accidit sanguinem ⁊ spiritũ fluere ad locũ dolentẽ: ⁊ sic supercalefieri: ⁊ qꝛ cũ fit sensus ꝯ̃rij nã deriuat q̃si in succursum vocata sanguinẽ ⁊ spirituꝫ vt fortius expellat q̄b⁹ ꝑs doloris supcalefit: vñ in forti dolore intrĩseco fit ĩfrĩdatio extremitatũ: ⁊ ĩterdũ syncopis ꝑꝑ deriuationẽ sanguis ⁊ spirituũ ad locũ dolentẽ. Qũo aũt cãe extrinsece aliq̃ calefaciãt vt medicine calide vel balnea calida ⁊ sĩl̃ia mãifestũ ẽ.

¶ Scđo notãdũ ꝙ mẽbro debilitato siue a cã frida siue calida ꝯfirmata siue ex creatione ip̄m disposuit ad hos dolores etiã mãles: qꝛ ex ordine nãe fit vt mẽbra fortia expellant ad debilia: ⁊ ipsa sic debilia existẽtia vlterius expellere nõ p̄ñt: ⁊ sic mãe in loco coarceant̃: etiã si membrũ sit debile per cõplexionẽ calidã ꝯtiget ip̄m plus attrahere q̃ꝫ possit debite alterare: vnde opꝫ ip̄m supfluum expelli ab ipsa virtute expulsiua que cũ ꝓportionet̃ sue digestiue nõ totũ supfluũ expellet: cũ plus sit attractũ q̃ꝫ ꝯueniebat sue digestiue. Et si virt⁹ expulsiua sit etiã ĩbecillior q̃ꝫ digestiua ꝓportionabiliter etiã minus expellet: ⁊ sic oportebit oĩno illud remanere in mẽbro ⁊ ꝯ̃ter lesiones ĩferre penes malitiã quãtitatis ⁊ q̃litatis eius qđ retẽtũ est: neqꝫ fit verisimile vt expulsiua sit fortior q̃ꝫ sua digestiua cũ sibi subordinet̃: que etiã si esset per accidẽs fortior: nõ ꝓpterea ad alia fortiora expellere poterit: qꝛ illa fortiora nõ recipient ⁊c. Et ex his pꝫ capl̃m totũ clarum qđ dicit̃ in p̄ma parte: ꝙ etiã situs sub alijs mẽbris disponat ad receptionẽ superfluitatuꝫ manifestũ est. Lego totã l̃ram. Cõtinuãdo igit̃ dixit. Amplius distiguamus vnãquãqꝫ harũ diuisionuꝫ. i. vnũqđqꝫ mẽbroꝝ diuisionis distinctiõe aliq̃: ⁊ ꝓsequit̃ dicẽs. Membrũ itaqꝫ suscipiẽs est cã. s. passiua vt eueniãt iste egritudines: aut ꝓpter đbilitatẽ sui ꝓpter malitiã debilitantẽ ꝯfirmate. i. habituate ⁊ ꝓprie frigide ꝑꝑ cãm dictã ⁊ supple ꝑꝑ debilitatẽ sui in creatione sua nõ ex parte complexionis: sed supple ex parte male cõplexionis vt raritatis vel ꝓpter indebitã dependentiã vel ꝓpter paucitatẽ in mẽsura spirituũ ⁊c. vt dicebat̃. Addit. Et ꝓpter vehemẽtiã caliditatis si fuerit debile. s. ex tẽpore: ideo addit. Et ꝓprie cũ accidit per motũ: ⁊ propter dolores: qm̃ talis cõplexio calida ab hmõi causis maxime est cã taliũ doloꝝ ꝑꝑ cãs assignatas: ⁊ ꝑꝑ cãs extrinsecas etiã. s. si fiat talis mala cõplexio calida est ⁊c. lꝫ hec diuisio nõ sit lõginq̃ a diuisione cõplexionali: qꝛ ad illã reducit̃ vt exponebat̃: ⁊ addẽs aliam cãm etiã se tenenteꝫ ex parte cãe passiue dixit: aut cã sui situs sub mẽbris alijs: ⁊ vbi ad ip̄m. i. ꝑꝑ quẽ sitũ currũt mãe per nãm. i. nãliter: qꝛ mãe sua grauitate deorsum mouent̃. Et hãc sñiam etiam ponit Ari. p̄ma ꝓble. 7. ꝓble. Ideo infert correlariũ dicẽs: ⁊ propter hoc multiplicant̃ in pedibus ⁊ anchis. s. tales dolores.

¶ Causa aũt efficiens aut est cõplexio corporis totius aut in mẽbro principali inflãmans aut infrigidãs cõgelans aut exiccans constringens: ⁊ proprie cuꝫ ei cõmiscetur humiditas extranea.

¶ In ista parte ꝓsequit̃ de alio mẽbro diuisionis taliũ doloꝝ. s. de cã efficiẽte. Et qm̃ cãrũ efficiẽtiũ q̊dã se tenent ex ꝑte cãrũ corporaliũ: q̊dã ex parte cãrũ p̄mitiuarũ. Primo ponit cãs corporales. Scđo magis p̄mitiuas. ibi (Et cãe diuisionũ.) Et qm̃ supra de cã efficiẽte corporali determinãs dixit ꝙ cã efficiẽs sũt cõplexiones

male.s.imāles vt dicebat̄ ⁊ māe male. Primo declarat quō dicte male cōplexiones sint cā. Scđo quō dicte māe vt que sint ille. Secūda ibi (Māe vo ⁊c̄.) ¶ Dixit igit̄ de pma parte. Causa efficiens aut est cōplexio corporis totius.s.excellens vel inālis: aut in mēbro pncipali supple calida inflāmās: aut supple talis cōplexio est infrigidās ꝯgelans aut ericcās ꝯstringēs. Addit. Et ꝓprie cum ei admiscet̄ humiditas extranea. ¶ Pro intellectu huius partis est notādū ꝙ in hac parte enumerādo cās que sunt cōplexiones sine mā solū exemplificauit de talibꝰ causis in toto vel in pncipalibus mēbris nullā faciēs mētionē de causis talibꝰ subiectiue in mēbro dolēte existēribus. Et ꝯñter cās tales mediatas tm̄ enumerauit ⁊ nō imediatas: ⁊ huiꝰ cā fuit: qm̄ illas cās imediatas tanꝗ̄ notissimas cās effectiuas taliū doloꝝ supra itellexit. Dubiuz.n.nō est ꝙ mala cōplexio diuersa in mēbro sentiēte subiectiue existēs est cā efficiēs doloris illius mēbri: nō ita manifestū apparebat ꝙ mala cōplexio in mēbris alijs a mēbro dolēte sit cā talis doloris: ideo h̄ declarās manifestauit qđ imanifestā erat dubium: de manifesto nullā faciēs mētionē. ¶ Scđo notādū ꝙ nō posuit malam cōplexionē humidā esse cām taliū doloꝝ sicut fiet: aut fecit de reliqs cōplexionibꝰ: qm̄ habet̄ scđa pmi de causis doloris absolute cōplexio humida etiā subiectiue in mēbro existēs nullo mō efficit dolorem: multo igit̄ minus facit dolorē in mēbro nō existens: sed mediate tm̄ ꝯcurrēs sicut alie faciūt qđ maxime veruz est de dolore forti de quo est sermo. Cōplexio tn̄ calida vl' frigida in toto vel in pncipali existēs pōt esse cā taliuz doloꝝ essentialiter cōmunicādo sibi similē qualitatē in specie in mēbro dolēte: ⁊ sic fiet cā doloris vt pꝫ: pōt etiā esse cā doloris mediāte mā trahēdo mām calidam vel frigidā ad iuncturas expellēdo. siccitas aūt si fuerit in pncipali nō sic faciliter cōmunicat̄ mēbro dolēti: ita vt per se dolorē causet cū sit q̈litas magꝭ patiēs ꝗ̄ actiua: ideo si mediate cōcurrit ad dolorē hoc magꝭ efficit mām p̄existētē ꝯstringēdo ⁊ ad iuncturas exprimēdo: qm̄ per se mām nō generat: ⁊ forte ad hunc sensuz dixit. d. Aui. scđa pmi loco allega. ꝙ caliditas ⁊ frigiditas essential'r causant dolorē ⁊ siccitas accidentaliter: ideo notanter dixit textꝰ aut ericcans supple siccitas cōstringens: ⁊ ꝓprie cum ei admiscetur humiditas extranea. Et sic pꝫ lr̄a clara. Lege eam.

¶ Materie vo aut sūt san. singularis: aut sanguis flegmaticus: aut sanguis cholericus: aut sanguis melācholicus: aut est flegma singulare: aut vehemētia crudi: aut singularis: aut humor cōpositus ex flegmate ⁊ chol'a: aut aliqd ex gn̄e cholē: aut vētositas irritata.

¶ In hac scđa particula huius partis ipse ꝓsequit̄ de causis efficientibꝰ corporalibꝰ mālibꝰ enumerādo.s.mās que efficiunt talē dolorē: ⁊ duo facit. Qm̄ pmo facit qđ dcm̄ est. Scđo ponit ordinē harū māerū in cādo ꝭm ꝙ multum vel raro sunt sicut cāe. Scđa ibi (Et plurimū qdē fit ⁊c̄.) ¶ De pᵃ parte dixit. Māe vo aut sunt sanguis singularis.i.solus: aut sanguis flegmaticus: aut sanguis cholericus: aut sanguis melācholicꝰ: aut est flegma singulare: aut vehemētia crudi: aut singularis: aut humor cōpositus ex flegmate ⁊ cholera: aut aliqd ex gn̄e cholere: aut vētositas irritata. hoc est qđ dicit. ¶ Pro intellectu partis est pmo itelligēdū vt colligi pōt pma pmi cap. de humoribꝰ. ꝙ dupl'r dicit̄ vel dici pōt sanguis cholericus flegmaticꝰ vel melācholicus. Uno mō cū ipse sanguis ab intrinseco ꝯuertit̄ ad nām alicuius talis humoris.s.cholere flegmatis ⁊ melācholie: q̄.s.calefiat ⁊ ericcet̄ vel ifrigidet̄ ⁊c̄. Scđo mō q̄ sanguini ab extrinseco admisceat̄ cholera flegma vel melancholia: ⁊ vtroqꝫ mō posset itelligere. d. Auic̄. cū dixit. Sanguis cholericus flegmaticus ⁊c̄. maxime tn̄ intellexit scđo mō. ¶ Notandū scđo ꝙ ex verbis. d. Auic̄. expresse colligit̄ ꝙ ex oi humore tanꝗ̄ ex mā fieri pōt dolor iūcturarū: q̄ humor qlibet aut est sanguis singularis.i.solus: aut flegma singulare.s.nāle: aut alius humor crudus: siue sit flegma aqueū siue gipseū vel aliud simplex flegma ināle vel melācholia inālis ex humore crudo per cōgelationem maxime gn̄ata: aut melācholia nālis que singulariter inter humores nāles dicit̄ cruda vbi sit sola ⁊ singularis: aut aliquid ex gn̄e cholere siue fuerit nālis siue innālis: ⁊ hoc siue sub forma sit cholere existēs siue sit facta melācholia per adustionē. nā quelibꝫ taliū est aliqd de gn̄e cholere: qm̄ melācholia per adustionē cāta appellat̄ cholera nigra: aut est humor mistꝰ ex cholera ⁊ flegmate aut ex cholera ⁊ melācholia ⁊c̄. nō apparet ꝙ alius reperiatur humor neqꝫ simplex neqꝫ cōpositꝰ: lꝫ multiplex ⁊ varia fieri possit taliū humoꝝ cōpositio: q̄ aliqn̄ flegma cholere dominat̄: ⁊ aliquādo ecōtra: ⁊ aliqn̄ est duoꝝ tm̄ aliqn̄ triū ⁊ iterdū oium humorū est cōpositio. variari etiā pōt talis cōpositio ex parte multiplicis diuersitatis in diuersis spēbꝰ flegmatis cholere ⁊ melācholie vt pꝫ. Hos aūt modos oēs explicite vl' iplicite posuit. d. A. in tex.

Primo qdē dixit explicite de sanguine puro sine alio humore per hoc qđ dixit sanguis singularis. dixit etiā explicite de sanguine cū alijs humoribꝰ misto per hoc ꝙ dixit aut sanguis flegmaticꝰ cholericus ⁊c̄. vt exponebat̄ in notato superiori. fecit etiā mētionem quō flegma solū pōt esse cā per hoc qđ dixit aut flegma singulare. explicuit etiā quō melācholia per se nālis maxime pōt esse cā per hoc qđ dixit aut singularis.s.singularis crudi. addit singularis.i.p se iplicite vt inuat ꝙ ois humor fridus qui nō est flegma nāle vel melācholia nālis siue sit aquositas siue aliud flegma nāle vel melācholia inālis nō adusta pōt esse cā per hoc qđ dixit aut vehemētia crudi iplicite. ⁊ inuebat ꝙ ois humor simplex calidus q nō est sanguis pōt esse sic cā per hoc qđ dixit aut aliqd ex gn̄e cholē includens ⁊ nālē ⁊ pter nām ⁊ melācholiā adustā vt dictū est: cū qlibet talis humor cōprehēdat̄ sub nomine cholere. dedit etiā itelligere oēm cōpositionē vnius humoris cū alio vel pluriū per h̄ qđ dixit aut cōpositꝰ ex flegmate ⁊ cholera. inuebat ꝯñter oēm possibilē cōpositionē humoꝝ. de hac tn̄ spālē facit mētionem tanꝗ̄ de ea que est vtplurimū cā taliū doloꝝ vt infra videbit̄. Addit etiam aliā possibilē cām taliū doloꝝ nō humoralē que est sepe ꝯtingens ⁊ est ventositas irritata.i.impulsa coartata ⁊ constricta inter iuncturas. Et sic pꝫ ꝙ omnis causa humoralis ⁊ ventositas esse pōt causa talium doloꝝ: nō ergo mirandū ꝓpter maxime multiplicez ⁊ diuersam humoꝝ cōpositionē si tales morbi aliquādo sunt tarde curationis. Lege lr̄am: q̄ iam clara est.

¶ Et plurimum quidem fit a flegmate cum cholera: deinde a crudo: deinde a sang. postea a cholera: ⁊ raro fit a melancholia.

¶ In hac scđa particula huiꝰ particule ipse ponit ordinē haꝝ materierū in cādo hos dolores dicēs. Et plurimū qdē fit ex flegmate ⁊ cholera: deinde a crudo: deide a sanguine post a cholera: ⁊ raro fit a melācholia. ¶ Pro itellectu partis orit̄ dubitatio: qm̄ nō appet ꝙ talis sit ordo in cādo dictos dolores. Primo qdē videt̄ ꝙ flegma vtplurimū sit in cā: qm̄ cū mēbra iuncturaꝝ sint nāliter debilia nō apta ꝓpriū nutrimētum ꝯueniēter dicere videt̄ ꝙ per viā indigestionis debeāt māe flegmatice in illis magꝭ multiplicari: ⁊ ex ꝯñti debēt esse cā taliū doloꝝ. Scđo videt̄ ꝙ cholera magꝭ debeat esse cā: qm̄ cū mā cholerica sit iter oēs humores magꝭ mobilis: videt̄ ꝙ ipsa ꝓpter ipsiꝰ facilē cursuz ad iuncturas vtplurimū sit cā taliū doloꝝ. Tertio appet ꝙ sanguis plurimū debeat eē cā: qm̄ multo maior est mēsura sanguis in toto ꝗ̄ alioꝝ humoꝝ: ⁊ per ꝯñs citius supabūdat in corpore alijs humoribꝰ: ⁊ exinde sequit̄ ꝙ magis dꝫ ad iuncturas fluere: ⁊ sic esse magꝭ cā doloris ⁊c̄. ¶ Pro rn̄sione igit̄ est pmo itelligēdū ꝙ mā faciēs dolorē iuncturarū ⁊ in iuncturis existēs differēter ⁊ vario mō ibidē est ꝯtenta: vel q̄ per viā indigestionis ⁊ paulatine ꝯgestionis est ibidē aggregata: vel est aliūde fluxa. d. A. aūt cū ponit ordinē taliū māerum in cādo maxime itellexit de fluxa mā vel fluēte. Et hoc q̄ tales dolores magꝭ fiunt a mā currente vel expulsa ꝗ̄ a mā ibidē cōgesta. ¶ Scđo notādū in corpore nāliter disposito ⁊ debito vtente regimine plus est de sanguine ꝗ̄ flegmate: ⁊ plus de flegmate ꝗ̄ cholera: ⁊ plus de cholera ꝗ̄ melācholia: cū sanguis sit nāe ꝯformior: ⁊ melācholia minime vite cōformis: ⁊ alij duo medij ꝭm medium modū in ordine dicto: imo dicūt aliq ⁊ est multum ꝓbabile ꝙ ꝭm quādaz ꝯiecturā veritati ꝓpinquā pōt dici ꝙ sanguis est duplus respectu flegmatis ⁊ flegma duplū respcū cholere: ⁊ cholera dupla respcū melācholie. hoc tn̄ scire pūctualiter esset valde difficile: hoc totū intelligit̄ de humoribꝰ nālibus ⁊ in corpore debito vtēte regimine qđ dico pro tāto q̄ hodie ꝓpter ingluuiē ⁊ gulositatē hominū plus sumētes ꝗ̄ possint digerē: ⁊ ēt in alijs malo regimie vtētes vt exercitio vel coitu: vt dixit. H. 6. afor̄. in cōmen. 80. afor̄. Eunuchi nō podagrizant ⁊c̄. verisimiliter de flegmate per viā idigestionis rātū multiplicat̄ vt ipm flegma nō talē hēat ad sanguinē habitudinē ⁊ ad cholerā vt sanguis ad eū hēat ꝓportionē duplā: imo multo breuē vt forte sexquialterā: ⁊ ipm flegma nō solum sit duplū ad cholerā: imo forte triplū vel quadruplū: maxime dico in nostro clymate: ⁊ hoc flegma per viā indigestionis multiplicatuz appellat̄ hic a. d. Aui. cruduz: q̄ per viā cruditatis ⁊ indigestionis multiplicatū. ¶ Tertio nota ꝙ cholera cū sit humor subtilis ⁊ calidus ex sui natura cū mouetur magis mouetur ad exteriora ⁊ ad circūferentiam ꝗ̄ ad interiora: patet.

¶ Ex his itaqꝫ solui pn̄t difficultates: dico igit̄ cū textu pmo ꝙ plurimū fit ex flegmate cū cholera: q̄ flegma nāliter quodāmō mouet̄ ad iūcturas ne motu iuncturaꝝ ⁊ calore acqsito ipsis arescāt: imo ad humectandū ordinauit nā flegma ad illas morari: istud tn̄ verū est de flegmate nāli. In hac tn̄ vtilitate etiaz cōmunicat flegma aqueū ināle: verū q̄ illud flegma est mā doloris iuncturaruz est vtplurimū per viā indigestionis multiplicatum ꝙ viscositate

participat ⁊ grossitie: ⁊ tale non pôt nisi subtiliet facilr penetrare
ad iuncturas ꝑpter circũstãtia mẽbra dictas iuncturas stricte al
ligantia vt supra dictũ est. subtiliat aũt ꝯueniẽter per cholerã: iõ
plurimũ talis dolor fit a flegmate ⁊ cholera: per flegma intelligit
flegma qõlibet indifferenter ĩnãle: deinde fit a crudo. i. flegmate
subtili aqueo qõ cruditati maxime videt attinere: qm̃ tale etiam
sine mistione cholere fluere pôt ad iuncturas. Sed si tu dices cũ
tale flegma aqueũ maxime per indigestionẽ cãetur ⁊ de se possit
ad iuncturas fluere videt ꝙ ad ipm̃ vtplurimũ fit cã taliũ doloꝝ.
Dicat ꝙ nõ plus de isto flegmate gñat ꝗ̃ de oĩbus alijs flegmati-
bus innãlibus simul: qm̃ ex multiplici varietate in regimine ⁊ va-
rietate corpoꝝ per indigestionẽ varie spẽs flegmatis gñari pñt:
idcirco ex varijs spẽb⁹ flegmatis cũ cholera alijs a flegmate cru-
do plus fit talis dolor ꝗ̃ ex flegmate crudo: deinde fit a crudo ꝑꝑ
cãm dictã. Et ſm hoc solutũ est ad ꝑmas duas difficultates. ¶ Ad
ꝑmũ dicit ꝙ in ꝑposito sermo est de mãeb⁹ que dolores efficiunt
per viã defluxus de dolore facto per viã cõgestionis ar. concludit
verũ. ¶ Ad scðm dicit ꝙ lꝫ cholera sit maxime ĩter humores mo
bilis: tñ ipsa sui subtilitate ⁊ caliditate magꝭ ad alias regiones mo
uet ꝗ̃ ad iuncturas: vnde maxime mouet ad cutẽ ⁊ facit sudorẽ:
vel aliqñ si multũ abundauerit facit icteritiã: sepe etiã mouet ad
os stõchi ⁊ vomitu educit. ¶ Ad tertiũ dicit ꝙ lꝫ sanguis sit mul-
to amplior in quãtitate alijs humorib⁹: tñ ex alia parte dico ꝙ sic
esse fuit necessariũ ꝑpter restaurationẽ ei⁹ qõ ꝯtinuo dissoluitur.
Et si dicat aptus est etiã ex cibarijs magꝭ in toto multiplicari: di-
co ꝙ si multiplicat etiã in mẽbra aptus est trãsmutari: vnde tunc
mẽbra maxime carniformia magnificant ſm ꝙ ⁊ ipse multiplica
tur: ⁊ per ꝯñs non supfluit: ita vt a virtute ad iuncturas expellat:
sicut fit de alijs cũ multiplicant: posset tñ ex regimie ĩpinguatiuo
ex parte ciboꝝ ⁊ dimissione exercitij ita multiplicari in venis vt
facta venarũ extẽsione dilatatis poris venarũ discurrat extra ve
nas ⁊ fluat ad iũcturas. Et ex hac cã sepe euenire solet in viris cõ
sularib⁹ ⁊ multis religiosis qui cibarijs delicatis ⁊ vinis ꝑciosis
multũ abundãt: postea vtẽtes studio ⁊ cogitationib⁹ modico vtũ-
tur exercitio: ⁊ ꝯñter ꝓhibita resolõne ⁊ multiplicato sanguine
tandẽ deueniũt ad illã abũdãtiã ⁊c̃. Pôt etiã istud ꝯtingẽ ex ꝓua-
tione alicui⁹ euõnis fieri solite de ipso sanguine sicut retentis he-
morroidib⁹ que paroxismalr fluere solebãt vel retẽtis mẽstruis
in muliere. Posset etiã hoc ꝯtingere ex debilitate attractiue alicu
ius particularis mẽbri nõ attrahẽtis sanguinẽ ꝯsuetũ: vnde epa-
te tãtũ de sanguĩe gñante sic̃ solebat ⁊ nõ attracto tãtũ de sangui-
ne ad mẽbra supabũdat in mẽsura ⁊c̃. Et istũ casum posuit Auer.
singularẽ. 4. colli. ca. 36. De quodã patiẽte fluxũ sanguinis cui⁹ cã
latuit medicos multo tẽpore: tandẽ ipse cognouit ꝙ cã erat debi-
litas attractiue ⁊ digestiue vnius brachij ĩfirmi ⁊c̃. Iste tũc cãe vt
minus sunt cãe gnõnis dictoꝝ doloꝝ ꝗ̃ flegma cũ cholera: vel fle
gma crudũ: qꝛ raro deuenit ad istã extẽsionẽ venarũ: qꝛ antequã
ad eã ꝑueniat sepe supcalefit sanguis vel putrefit: ⁊ fit febris san-
guinea alterius gñis: ⁊ ex debito regimine exhibito in talibus fe-
brib⁹ minorat dicta mẽsura ⁊c̃. Ex his igit solutũ fit ad difficulta-
tem. Ex his etiã verificat⁹ est ordo. d. A. in talib⁹ mãeb⁹ in cãndo
hos dolores: qm̃ ꝑmũ est mã per viã defluxus flegma cũ cholera
ꝑpter subtiliari flegma a cholera: postea flegma aqueũ: deinde
sanguis: postea cholã: que lꝫ sit mobilior ꝗ̃ sanguis: tñ ꝑꝑ cãs di-
ctas rarius mouet ad iuncturas: hoc ĩtelligit de cholera pura: for
te ꝙ cholera grossa ex mistione flegmatis: vt vitellina magis est
cã ꝗ̃ solus sanguis ꝑꝑ illas cãs que dicte sunt. raro aũt melãcho-
lia est cã per viã defluxus: ⁊ hoc ꝑꝑ terrestreitatẽ mãe ĩmobilita-
tem ⁊ grossitiẽ eius. Notate tñ ⁊ singulariter ꝙ lꝫ rarius fluat mã
melica ad iuncturas vnde fiat dolor ⁊c̃. vt dictũ est: tñ ex hoc nõ
sequit ꝙ pauciores reperiant podagrici vel chiragrici ex mã me
lãcholica ꝗ̃ ex alia mã: imo stat oppositũ: ⁊ credo vtplurimũ ꝯtin
gere. s. ꝙ plures reperiant podagrici vel chiragrici ex mã melan
cholica ꝗ̃ ex alia mã: ⁊ hoc ideo est nõ qꝛ mã ꝑncipalr fluxa fue-
rit melia: sed alia mã vt flegmatica vel sanguinea: sed ꝑꝑ tẽporis
diuturnitatẽ fit melia. vel per viã ꝯgelatiõis vt que fit ex flegma-
te crudo ⁊ maxime si illud flegma genitũ esset ex cibis crudis ⁊ fri
gidis vt lactucis cucurbitis citrullis ⁊ alijs fructib⁹. nã tale flegma
in mẽbris fridis lõgo tẽpore existẽs ꝯgelat ⁊ expsso humido rema
net melia. Ex sanguine aũt vel ex flegmate cũ melia misto vel fle
gmate salso si cãetur sepe ꝑꝑ malum regimẽ mã adurit ⁊ subtile
resoluit ⁊ grossum incinerat ⁊ manet mã melica adusta: ⁊ sepe cõ
tingit ꝑꝑ balnea sulphurea vel aluminosa vel inũctiones multũ
resolutiuas nõ appositis secũ humectatiuis vel ꝑꝑ poni in furno
vt qdã ꝯsilio idiotaꝝ fecerũt: sicut euenit magnifico dño Antonio
de triultio Mediolanẽsi: ꝑꝑ eñi talia ⁊ si mãe dictoꝝ morboꝝ nõ
fuissent a ꝑncipio melice sed sanguinee vel flegmatice ⁊ ex parte
mãe fuissent satis salubres: tñ nũc dicte mãe vitio mali regiminis
facte sunt melice ⁊ morbi facti sunt incurabiles. Et hoc potissimũ
accidit in cõplexionib⁹ calidis ꝑꝑ resolõnẽ que fit in mã: vñ sicut
flegma cũ exiccat fit sicut lapis: ita si sanguis fuerit in cã ⁊ exicce-
tur fit sicut caro. Cõcludo igitur ꝙ lꝫ mã fluens raro sit melica: tñ
plures reperiunt laborãtes ex mã melãcholica ꝗ̃ ex alia mã: ⁊ cũ
alijs mãebus sepe fit salus: sed cũ ad hanc deuentũ est associant
vsqꝫ ad mortẽ: ⁊ sic pꝫ lrã clara. Lege tu illã.

¶ Et cause diuisionum huius sunt cause quedam pre-
terite ⁊ catarri ⁊ corize sunt ex causis eius. Et curatio
colice ſm hunc modũ in quo ꝯfortant intestina ⁊ ex-
pellunt supfluitates cõsuetas ⁊ nõ suscipiunt eas qua-
re expelluntur ad extremitates.

¶ In ista parte auctor qꝛ supra manifestauit in gñe cãe efficientis
cãs se tenẽtes ex parte cãrũ corporalium: nũc sicut dicebat ponit
cãs efficiẽtes taliũ doloꝝ se tenentes ex parte cãrũ ꝑmitiuarũ: qꝛ
cãe de qb⁹ fit sermo inferius aut sunt vere ꝑmitiue aut ad eas re-
ducibiles vt patebit ꝯsideranti: ista pars pôt diuidi in tot particu
las quot cãs particulares posuit: duo tñ ꝑncipaliter facit. Primo
facit qõ dictũ est. Scðo epilogando enumerat in hoc gñe oẽs cãs
taliũ doloꝝ. Scða ibi (Et si adiuuent.) ¶ De ꝑma parte igit dixit.
Cause diuisionũ huius cãe. i. cãe diuisionũ. i. mẽbrũ diuisionis hui⁹
cãe. s. efficiẽtis. s. est ꝙ cãrũ efficiẽtiũ quedã sunt vel vere ꝑmitiue
vel ad eas reducibiles: ⁊ sup. taliũ qdã sunt cãe ꝑterite. s. ex mor-
bis ꝑcedẽtib⁹ ⁊c̃. Et nota hic ꝙ lꝫ apud auctores medicine ista no
mina catarrus ⁊ coriza sint termini differẽtes ſm genus ⁊ spẽm:
qm̃ catarrus ⁊ si gñalr dicat de fluxu mãe humoralis de vno mẽ-
bro ad aliud mẽbrũ qõ sub ipo ꝯtinet scða ꝑmi doc. 1. ca. tñ ꝓprie
dixit fluxũ vt a particulari mẽbro ad ĩferiora vt a cerebro: ⁊ simi-
liter coriza: lꝫ differãt: qm̃ catarrus dicit talẽ fluxũ mãe ad ĩferio-
ra nõ per viã nasi: coriza ṽo dicit defluxũ per viã nasi ⁊ maxime
de mã subtili vt expsse colligit a. d. Aui. 5. tertij cap̃. de coriza ⁊ ca-
tarro. in principio cap̃. ⁊ sic catarrus videt in plus se hẽre ꝗ̃ cori-
za. In ꝑposito tñ sumunt vt termini synonymi vt dicãt defluxũ
a cerebro ad inferiora: ⁊ si ĩter hos terminos est distinctio illa est
ex parte mãe: cũ catarrus dicat defluxũ mãe grossioris: ⁊ coriza
defluxũ mãe subtilis aquee. q̃uo aũt hm̃oi catarrus ⁊ coriza sint
cãe taliũ doloꝝ ꝑterite: pꝫ ex hoc qm̃ ꝑcedẽtib⁹ his significat mãm
fluxisse ad ĩferiora ⁊ ꝯñter ad iuncturas: ⁊ sic per viã debilitatis
acq̃site in iũcturis etiã per viã defluxus mãe coriza vel catarrus
potuerũt esse cãe ꝑterite taliũ doloꝝ: qꝛ ĩmediate nõ semper sunt
cãe taliũ doloꝝ: cũ nõ semꝑ ad iuncturas fiat defluxus: sed ꝯtinua
to defluxu vt multũ fiet fluxus etiã ad iuncturas ꝑcipue pedũ ꝑꝑ
cãs supra assignatas: ẽt dici pôt ꝙ fluẽte mã ad mẽbra nãlia. v. g.
ad stõchũ vel epar ꝑpter debilitatẽ acq̃sitã in talib⁹ mẽbris mul-
tiplicatis ꝯñter mãebus in toto per viã indigestionis dictoꝝ mẽ-
broꝝ facta: deinde ꝯñter expulsione mãerũ ad iuncturas: tunc ca-
tarri ⁊ corize fuerunt cãe ꝑterite taliũ doloꝝ: vt pꝫ. Cõsequenter
ꝯtinuãdo in talib⁹ causis ponit illã cãm ꝑteritã ⁊ declarat modũ
eius dicens. Et curatio colice ſm modũ in quo ꝯfortant intestina:
supple est de causis ꝑteritis taliũ doloꝝ: ⁊ declarãdo dixit. Et ex-
pellunt supfluitates ꝯsuetas. i. ꝑpter hãc ꝯfortationẽ ipsi⁹ intesti
nis ꝯfortatis ⁊ fortiorib⁹ factis expellũt supfluitates: supple quas
aliũde solebãt recipere: ⁊ nõ recipiũt eas ꝑpter fortitudinẽ ipoꝝ:
vnde fit ꝙ dicte supfluitates ad alias ꝑtes expellunt: ⁊ maxime
debiles quales sunt extremitates que ꝑpter debilitatẽ recipiẽt:
ideo addit ꝯtinuãdo q̃re expellunt ad extremitates: ⁊ sic ad earũ
iuncturas ⁊c̃. Et sic est clara lrã. Declaret q̃uo aliqñ in colica ꝯfor
tant intestina. Pro cuius intellectu breuiter aduerte ꝙ lꝫ in coli-
ca ꝯiungat oppilatio: qm̃ in ea semper difficilis fit exitus eius qõ
debet egredi per nãm vt. 16. tertij in ꝑnci. capli. ⁊ exinde ab hac i-
tentione ꝯueniũt deoppilãtia ⁊ rarefaciẽtia ⁊ sic nõ cõfortãtia: tñ
excellẽtes medici postꝗ̃ adimpleuerũt hãc intẽtionẽ vt sit vẽter
fact⁹ leuis mitigata etiã dispõne ĩtestinali dolorosa: tunc vertunt
se ad aliã intẽtionẽ. s. ad ꝯfortationẽ intestinoꝝ cũ puluere. s. inte-
stini lupi ⁊ cũ clysterijs factis ex decoctione intestinoꝝ castrati ⁊
similib⁹ ꝯfortatiuis: ad quã intẽtionẽ sepe ad nimis pauca aduertẽ
tes nõ intẽdunt: circa quã nisi intẽdat fit debilitas in ĩtestinis ⁊ ex
dolore ꝑcedẽte ⁊ ex denudatione ipsoꝝ ĩtestinoꝝ facta ꝑꝑ fortia
clysteria abstergẽtia quecũqꝫ modica vẽtositas per ĩtestina tran-
siens parit dolorẽ ĩtestinoꝝ: ĩmo fortius ꝑfecta iam digõne stõchi
vt post sex vel septẽ horas assumpto cibo cum pars grossa seque-
strat a subtili ⁊ grossa in ĩtestinis recipit: tunc infirmi incipiũt ẽt
dolere: ⁊ medici intẽdẽtes remouere dolorẽ ꝯtinuo ꝓsequunt cũ
abstergẽtib⁹ ⁊ mũdificantib⁹ ipsa intestina: ⁊ sic semꝑ magꝭ debili-
tant: vnde si ꝓcedim⁹ cũ ꝯfortãtib⁹ vt dcm̃ est fortificant ĩtestina
⁊ curant. Et pro intẽtione ista ego isto ãno. M. cccclij. cum essem

apud Mediolanū vocatus in tribus nobilib⁹ viris acqſiui maximū honorē ⁊ fructū etiā nobilē: vnde bene notate: ⁊ ꝯtra iſtum canonem incedunt medici torpidi: vt dixit. d. A. ſcđa ꝑmi doc. 2. de cauſis doloris abſolute. in fine. vbi dicit ⁊ eſt textus ſingularis. Eſt etiā cū poſt dolorē remanet aliqd qđ ſenſuȝ hȝ doloris: nec tamē eſt dolor certus: ſed ex ſūma reꝝ que per ſe reſoluunť: ⁊ torpidus quidē in medicando laborat ⁊ nocet ei: credo ꝙ proprie loquať in cañ. iſto. Lege totā iſtam primā partem.

¶ Et de cauſis eius iterū ſunt cibi generātes genus faciens euenire dolorē illū materierū. Et paucitas digeſtionis ⁊ trāquillitas ⁊ quies ⁊ dimiſſio exercitij ⁊ coitus plurimus. Et frequētia ebrietatis ⁊ retentio euacuationū ꝯſuetarū ſan. menſtrui ⁊ alioꝝ ⁊ ani: ⁊ de illis quoꝝ iaȝ ꝯſuetudo currit ex flōmia aut ſol'one vētris ⁊ eſt dimiſſa. Et iterū exercitiū ſuper repletionē: ⁊ coitus ſuper repletionē ⁊ cibū: ⁊ vinū plurimū in ieiunio ante cibū. ipm nāqȝ ledit neruos. Et humores crudi cū retinenť in corpore: deinde nō eūanť per nām in egeſtione ⁊ vrina neqȝ per artē: nō eſt ei longinquum quin euenire faciant dolores iuncturarū ſi expellanť ad eas partes ſi remanſerint ⁊ putrefiant. Cuȝ aūt nā expellit eos in egeſtione ⁊ vrina tunc inuenis cum eis vrinā groſſam ſemper nō ſubtilē crudam: quare tunc forſitan fit ſecuritas ab eoꝝ malitia. Qꝫ ſi nō ita fuerit erit vnum eorum que diximus.

¶ In hac ſcđa ꝑte hui⁹ partis ipſe enumerat cās magis ſe tenētes ex parte cāꝝ ꝑſentiū: qꝛ nō ex parte morboꝝ ꝓcedentiuȝ: ⁊ diuidi pōt in tot partes quot ipſe enumerat. Partes patebunt. ¶ Dicit de ꝑma ꝑte ⁊ de cauſis eius iterū in gñe cāe. ſ. efficientis ⁊ ꝑmitiuis: ſunt cibi gñantes genus faciēs euenire dolorē illū māerū. i. cibi faciētes ex nā ſui humorē ꝓportiōatū ad gnōnē hoꝝ doloꝝ: ſicꝰ v. g. cibi q vel ꝑꝑ groſſitiē vel viſcoſitatē vel aqueitatē multiplicant flegma qđ plerūqȝ eſt cā mālis taliū doloꝝ vel ſoluȝ vel cum cholera miſta vt ſupra dcm̄ eſt. Ideo expoſuit Gerardus in gloſa exteriore ly māerū. i. ex māeb⁹. Cibi igiť gñantes genus ꝓportionatū māerū vel ex māeb⁹ taliū doloꝝ vt dictum eſt ſunt de cauſis ꝑmitiuis hoꝝ doloꝝ. Addit. Et paucitas digōnis: ſupple vndecūqȝ fiat ſiue ex parte cibi in ſe dictū eſt: ſiue ex parte ſtōchi in ſe: qꝛ. ſ. ꝓpter malitiā ꝯplexionis ſit in virtute debilis: ſiue fit ex reb⁹ accidentib⁹ ſuperuenietib⁹ digōnē īpedientib⁹ de qb⁹ oībus cauſis clare locutus eſt ſupra. 13. tertij tracta. 3. in ꝑmis tribus cap. talis paruitas digōnis eſt cā taliū doloꝝ multiplicando māa flegmaticas ⁊c̄. cū diminuta digeſtio faciat ad flegmatis gnōnē ꝑma ꝑmi: ex quo flegma eſt ſanguis diminute decoctus: tñ. d. Aui. hic ſolum numerat cās diminute vel corrupte digōnis extrinſecas ⁊ ꝑmitiuas ⁊ nō ꝯplexionales vel corporales: qm̄ de illis ſupra fecit mētionē. Ideo ꝯtinuādo dixit. Et trāquillitas ⁊ quies. per trāqllitatē ītelligēdo ociū ī opōnib⁹ aīalib⁹ ⁊ dimiſſio exercitij vt ly et/teneatur expoſitiue exponēdo ly quies: ⁊ eſt ſenſus ꝙ tūc tranquillitas in aīalib⁹ ⁊ quies. i. dimiſſio exercitij ſupple fieri ꝯſueti. ſi etiā per tranquillitatē ⁊ quietē idē ītelligatur vt dimiſſio exercitij nō erit malū: ⁊ coitus plurimus. i. ſuꝑfluus ⁊ frequētia ebrietatiſ: ⁊ retētio eūonū ꝯſuetaꝝ ſanguinis mēſtrui. ſ. in mulieribus. ⁊ ani. i. ſanguis hemorroidalis ⁊ alioꝝ ſupple retētio de illis. ſ. humorib⁹ quoꝝ ꝯſuetudo iaȝ cucurrit: ſupple vt eūenť ex flōmia aut ſol'one vētris: ⁊ dimiſſa eſt. ſ. talis ꝯſueta eūatio: oēs tales cāe ſunt ſm quēdam modū cāe paruitatis digōnis vel corruptionis ⁊ gñaliter cāe taliū doloꝝ: qm̄ ꝑꝑ quālibet earū minuiť caliditas nālis que ad ꝑfectā digōnē eſt neceſſaria: etiā ꝓpter multas earū fit īmediate ſuꝑfluitatū retētio ⁊ ꝯñter ipſaꝝ ſuꝑfluitatū in toto multiplicatio: vnde tandē nā grauata trāſmittit ad iuncturas ⁊c̄. Quies enī ⁊ trāquillitas ſemꝑ eſt infrigidās ꝓpter ꝑuationē viuificationis caloris: ⁊ ꝓpter ꝯſtrictionē que eſt ſuffocās ⁊ humectat ꝓpter defectū reſolutionis ſuꝑfluitatū vt ſcđa ꝑmi doc. 2. de eis que ꝓueniunt ex ſomno ⁊ quiete in fine cap. Coitus etiā plurimus euacuat de ſpū qui virtutis eſt inſtrm̄. dixit notāter plurimus: qm̄ tēperat⁹ vt dixit. G. 3. thegni tex. cōmē. 36. iuuat. ⁊ Cōmētator clarius in cōmēto: ⁊ Cōciliator dr̄ia. 203. Declarat quō tēperatus in multis egritudinibus flegmaticis ꝯferret. Frequētia quoqȝ ebrietatis caliditateȝ ſuffocat: iō tertia ꝑmi de regimine aque ⁊ vini dixit. d. A. frequēs quoqȝ ebrietas eſt res mala que epatis ⁊ cerebri ꝯplexionē corrumpit ⁊ neruos debilitat ⁊ ad neruoꝝ egritudinē ꝑducit ⁊ apoplexiā ⁊ mortē ſubitaneā. dixit notāter frequēs ebrietas: qm̄ ipſe teſtať expreſſe in parte ꝑma ſcđe partis canticoꝝ tex. cōmēti. 23. ebrietas ſemel in menſe nō vituperať: dixit enī ad lr̄am ſic in fine illius tex. Eſtqȝ omni tēpore vite niſi ſemel in mēſe ebrietas euitāda: ⁊ ſic eā ꝯcedit in mēſe. Tandē Auer. eū redarguit in cōmēto illius partis. dixit enī. Aſcenſus aūt ebrietatis ſemel in mēſe eſt erroneus: qm̄ lȝ vinū teſte. G. ſit ex magis ꝯuenietib⁹ calori nāli ⁊ ſit reſpcū eius in gradu in quo eſt oleū ad lumē ⁊ ignē: tñ ſicut multū ⁊ ſuperfluū oleū extinguit lumē ſic ſuꝑfluū vinū calorē nālē extinguit. Et addit. Qꝫ ſi etiā ipm ſit ex magis ꝯuenientibus calori nāli ipm nihilominus eſt ex nocentib⁹ magis calori aīali ⁊ ſenſibili: et organis eius. ſ. cerebro ⁊ neruis. Et addit. Et ob hoc aq̄ mellis vtilior eſt vino eis qui nāliter habēt neruos debiles. hec notate vtiliter ad ſequētia: ⁊ iſta ſnīa mihi magis placet. Retētio etiā ꝯſuetarū eūonū īmediate ad hos dolores quodāmō ꝑparat multiplicando in toto mās vt dictū eſt. Cōſequēter addit dicens. Et iteruȝ ſupple in talib⁹ cauſis eſt exercitiū ſuꝑ repletionē ⁊ cibū. ſ. ſtōchi: qm̄ ꝓpter exercitiū diuertiť calor nālis ⁊ aīalis ad exteriora: ⁊ cibus etiā ꝓpter motū agitať in ſtōcho: ⁊ per ꝯñs vel diminute digeriť vel corrūpiť: ⁊ ꝯñter ⁊c̄. Addit ⁊ coit⁹ ſuꝑ repletionē etiā nō ſuꝑfluus: qꝛ nō debito tēpore factus ꝓpter ſimilē modū eſt de talibus cauſis. Addit etiā vinū plurimū in ieiunio ante cibuȝ ſupple eſt de talib⁹ cauſis nō tamē ſm modū qui dictus eſt: qꝛ caliditatē nālem minuit ſuffocādo: ⁊ ꝯñter minuiť ſuꝑfluitatū reſol'o ex eoꝛ ⁊ multiplicanť māe in toto: ſed etiā ex alio in hoc ꝑcipuū ꝯferret nocumētū: qm̄ mēbra debilitat neruoſa: vnde ꝯñter paſſibilia reddunť: ideo dixit: ipm nāqȝ ledit neruos: vnde dixit Gal'. 5. afoꝛ. i cōmento. 6. Uinū per hoc ꝙ cito ꝯfortat corp⁹ nāl'r īplet neruos ⁊c̄. Et ex ꝯñti ꝑꝑ potationē vini plurimi ante cibū in ieiunio cū. ſ. ſūt mēbra auida ad ſuſceptionē cibi maxime diſponiť ad dictos dolores ꝑꝑ hec duo. ſ. ꝑmo ꝑꝑ multiplicationē ſuꝑfluitatuȝ diminuto calore nāli ꝑꝑ ſuffocationē vt ſupra dictū eſt. ſcđo qꝛ mēbra neruoſa debilitanť per hoc ꝙ ledunť vt dixit ⁊ ex ꝯñti iuncture que neruoſis mēbris alliganť: ⁊ iſte due cāe neceſſarie ſunt in oī morbo māli vt dixit Seraꝑ. 4. breuiarij qui ſic dicit. Scias ꝙ in oīb⁹ mēbris ꝑparatis vt accidat eis aliqd ex egritudinib⁹ que fiunt ex materijs neceſſariū eſt vt aggregenť iſte due cāe. ſ. multitudo ſuperfluitatis ⁊ debilitas mēbri recipiētis ⁊ ſic appꝫ iſta pars clara. Et vt etiā clarior ⁊ verior appareat: qm̄ iſta cā eſt vna de cauſis maximis ad ꝓducendū hos dolores circa hanc partē mouebiť paulopoſt difficultas talis: ſi potus dȝ ꝑcedere cibuȝ vel ſubſequi ſuꝑ ꝟbo qđ dixit vinū plurimū in ieiunio ante cibū. ſ. eſt cā ⁊c̄. ꝓus tñ expediamus totā iſtā partē. Dicit igiť ꝯñter ꝯtinuādo in cauſis multiplicationis ſuꝑfluitatū qꝛ ſupra dixerat ꝙ retētio ſuꝑfluitatum ſolitarū manifeſte eūari potiſſime ſanguinearū: qꝛ retētio fluxus ſanguinis mēſtrui vel ani vel ex flōmia ⁊c̄. erat cā. Iam dicit ꝙ retētio etiā ſuꝑfluitatū crudarū vel flegmaticaꝝ que nō ſic manifeſte eūari ſolebāt: pur tñ eūabanť vt per vrinā vel per ſeceſſuȝ ⁊ cū retinenť: qꝛ per illas vias nāles nō educunť neqȝ ēt per aereȝ tunc ſi expellanť ad illas partes. ſ. iūcturas aggrauata nā ⁊ ſe exonerante fit talis retētio per hunc modū cā dictoꝝ doloꝝ: ꝙ ſi forte non expellanť a virtute: ſed retineanť tunc putrefiunt: ⁊ ſupple ſunt cā febriū putridarū. Et ideo dixit: ⁊ humores crudi cū retinentur in corpore: deinde nō eūanť per nām in egeſtione ⁊ vrina neqȝ per artē nō eſt lōginquū qn euenire faciāt dolores iuncturarum ſi expellanť ad eas partes. ſ. iuncturas ſupple. Et ſi remāſerint. ſ. in venis vel alibi nō expulſe ad iuncturas ⁊ putrefiant: qꝛ ſupple putrefient tanqȝ nō regulate a virtute: ſupple tunc erunt cāe aliaruȝ egritudinū vt febriū putridarū ⁊c̄. ¶ Cōſequēter ponens ſignū qñ a nā expullunť dixit. Cū aūt nā expellit eos. ſ. humores crudos in egeſtione ⁊ vrina: tunc inuenis vrinā cū eis. i. ꝓpter eos humores cōmiſtos groſſam ſemꝑ non ſubtilē crudā. Ratio huius clara eſt: vnde ꝯcludit ꝙ facta expulſione taliū humoꝝ per nām vel ſupple per artē fit ſecuritas a malitia ⁊ nocumēto earuȝ in corꝑe. Et hec eſt ſnīa afoꝛ. 74. 4ͤ parti. Quib⁹ ſpes eſt ad articulos apoſtema ꝯuerti ⁊c̄. Et ex oppoſito ſi nō expellanť fiet vel dolor iuncturarū vel putrefactio ipſoꝝ ⁊c̄. Ideo dixit. Quare. ſ. ſtante vrina groſſa vel al'r expulſa per artē vel nām mā: tunc forſitan fit ſecuritas ab eoꝝ malitia. ſ. nocumēto. Qꝫ ſi nō ita fuerit: qꝛ nullo mō expellanť erit. i. eueniet vnū eoꝝ que dixim⁹. ſ. vel dolor iuncturaꝝ vel alius morb⁹ ꝑꝑ putrefactionē humoꝝ crudoꝝ. Et hec eſt ſnīa afoꝛ. 74. 4ͤ parti. Quibus ſpes eſt ad articulos apoſtema ꝯuerti ⁊c̄.

¶ Et ſi adiuuerit ad hoc materias crudas mot⁹ iūcturaruȝ laborioſus aut ꝑcuſſio aut caſus: aut addiderit in debilitate virtutum ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahētes materias ad ipſum ⁊ fiant penetrantes

sua ꝓprietate eueniēt dolores iuncturarū.

¶ Nunc in ista scd̄a parte aliq̄liter difficili epilogat in dictis causis: vnde ipse ponit tres cās que si simul ꝯcurrāt nō est postea dubium de euentu horū doloꝝ stante sensibilitate mēbri. Enumerat igiꝭ p̄mo cās facilitātes iuncturas p̄cipue pedu₃ ad receptionem mãerū: ⁊ quodāmō eas trahētes. Scd̄o enumerat cās faciētes ad multiplicationē mãerū in toto. Tertio ānectit cām iuuantē ⁊ deferentē mās ad iuncturas sua ꝓprietate. Primū tāgit cū dixit. Motus iuncturarū laboriosus aut percussio aut casus. s. iuncture vel ad iuncturā: ista nāq₃ trahūt mās ad ip̄m locū iuncturarū calefaciendo ⁊ debilitādo: ⁊ qm̄ nā succurrit vel intēdit succurrere mēbro leso vt manifestū est. Scd̄m tetigit cū dixit: aut addiderint in debilitate virtutū vt ira ⁊ vigilie: aut supple relique res debilitātes virtutes: qm̄ talia d̄bilitātia virtutes faciūt ad multiplicationē₃ supfluitatū. Tertiū tetigit cū dixit. Et fiant penetrātes sua ꝓprietate. s. mãe penetrātes fiant ad iūcturas ꝓpter cibos vel materias sua ꝓprietate penetrātes ad iuncturas: vnde tales mãe vł cibi secum tales mās deferunt ad iuncturas: hm̄oi sunt vina alba subtilia: acetū: alique etiā decoctiones vt ciceroꝝ rubeoꝝ vel faseoloꝝ: vel aliq̄ aromatica que si exhibeanꝭ corpore repleto deferent mās ad iuncturas. Si igiꝭ ista oīa ꝯcurrant in cāndo vt laboriosus motus iuncturaru₃ vel casus ⁊c̄. habilitando iuncturas vt attrahant mās ad eas ⁊ debilitas mēbroꝝ nãliū acq̄sita ex illa vigilia coitu vel alia hm̄oi cā multiplicās in toto mās sicut supra dictū est: ⁊ cū hoc ꝯcurrant alique medicine vel cibi sua ꝓprietate trahētes mās ad iuncturas: tunc eueniēt dolores a mã iuncturales semꝑ p̄supposita sensatione mēbri: ⁊ hoc totu₃ voluit. d. A. videre meo in textu: ⁊ itelliges eū si leges ƀm hūc sensu₃. Lege ꝫ sic. Et si adiuuerit eū ad hoc. s. ad talē dolorē cāndū mās crudas: supple attrahēdo ad iuncturas vel habilitādo eas mās crudas ad decursum ad ipsas iuncturas q̄d adiuuerit motꝰ iuncturarū laboriosus aut percussio aut casus ⁊ similia: ⁊ hoc est vnū. Aut addiderit in debilitate virtutū. s. nãliū ira ⁊ vigilie: aut supple alie res debilitantes virtutes: ⁊ sic faciētes ad multiplicationē mãerū in toto ⁊ trahētes mās ad ip̄m. s. locū iuncturarū per hoc. s. ꝙ inflāmant mēbra iuncturarū ⁊ ea exiccāt p̄cipue. Uel si placet ista pars ⁊ trahentes mās ad ip̄m referri pōt tm̄ ad partē superiorē ⁊ ad motu₃ laboriosum iuncturarū ⁊ casum ⁊ ꝑcussionē: qm̄ tales cāe sunt trahentes ad ip̄m locū. s. casus ⁊ ꝑcussio vt supra exponebaꝭ: ⁊ tūc ordina textū sic. Et si adiuuerit ad hoc supra mās crudas. s. attrahēdo motꝰ iuncturarū laboriosus aut percussio aut casus: aut supple similes cāe de calefaciētibꝰ iuncturas: supple tales sunt trahētes mās ad ip̄m locū vt dictū est. Postea ꝓsequaris: aut addiderint pro scd̄a cā vt dictum est: ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊c̄. ⁊ sic fint cā scd̄a. Addit pro tertia cā ⁊ fiant penetrātes. i. ⁊ si adiuuerit ad hoc. s. cibi ⁊ medicine tales. s. ⁊ fiant penetrātes sua ꝓprietate vt dictū est: euenient dolores iuncturarū istis. s. suppositis: vt p₃. Et sic p₃ lr̄a clara: l₃ fuerit difficilis.

¶ Et horum quidem humorum plurimū est superfluitas digestionis secunde ⁊ tertie.

¶ Nunc vltimo pro cōplemēto huius partis ipse ponit vnū canonem in mã taliū doloꝝ ⁊ breuiter dixit. Et hoꝝ q̄dē humoꝝ. s. qui sunt mã taliū doloꝝ plurimū est superfluitas digōnis scd̄e aut tertie totius canonis. Ratio est satis manifesta: qm̄ cū q̄tuor tm̄ sint in hoīe digōnes: vt p̄ma que stōchi: scd̄a que epatis: tertia venarū: quarta mēbroꝝ p̄ma p̄mi. Prime aūt digestionis supfluitas fit egestio grossa: ⁊ vltime digōnis vt mēbroꝝ superfluitas ad cutim trāsmittaꝭ que in lauatione manuū absoluiꝭ: restat ꝙ superfluus humor qui est mã taliū humoꝝ sit supfluitas scd̄e aut tertie digestionis: vtplurimū tñ est supfluitas scd̄e: qm̄ scd̄a digōne digeruntur humores p̄mi a q̄bꝰ mali ⁊ supflui humores sequestranꭲ vt loco allegato. Dixit notāter vtplurimū: qm̄ aliq̄ñ etiā per corrupta₃ vel absolute iperfectā stōchi digōnē aliq̄ mali humores gñanꭲ vt scd̄o cōplexionū. versus finē. ⁊ ꝯñter tales p̄ñt esse mã taliū dolorum. Lege lr̄am. ¶ Anteq̄₃ deueniā ad expōnē sequētis textꝰ p̄ncipalis p̄mo mouebo illā difficultatē quā supra d̄terminare ꝓmisi. Sit igiꝭ ista p̄ncipalis difficultas: vtrū vinū vel alius potꝰ debeat p̄cedere cibū vel subseq̄: vel potius secū debeat cōmisceri. ⁋ Primo ꝓbaꭲ ꝙ p̄cedere debeat: qm̄ cū cibꝰ ⁊ vinū exhibeanꭲ corpori pro restauratione dissoluto: nā necessitas cibi est vt suppleat locū eius q̄d resoluiꭲ. 13. tertij ca. de destructione appetitꝰ. cū itaq₃ p̄us nã dissoluat humorē subtilē cui ꝯueniēter satisfit per potū q̄₃ grossum cui satisfit per cibū sequiꭲ p̄us debere sumi potū q̄₃ cibū. Secundo potus plerūq₃ exhibeꭲ corpori ad delationē cibi per membra ipso p̄us in stōcho digesto ⁊ aliq̄liter in epate ⁊ venis potissimū in corporibus quoꝝ attractiua mēbroꝝ est debilis: sed hec est hora ꝯueniēs ad futurū cibū: ꝫ potꝰ d₃ p̄cedere cibū. ⁋ Probaꭲ 2°

p̄ncipalr̄ ꝙ sit simul comedendū ⁊ bibendū. i. p̄mo debeat sumi cibus ⁊ postea potus: ꝯñter cibꝰ postea potus ⁊ sic successiue. Prio per fundamentū supra datū: qm̄ simul ꝯsumiꭲ substantia humida que potu reficiꭲ: ⁊ sicca que cibo resumiꭲ: vtriq₃ eni eq̄liter applicaꭲ calor nãlis resoluēs: igiꭲ cibus ⁊ potus simul est dādus. Scd̄o qm̄ maxime in corporibꝰ tēperatis satisfaciēdū est appetitui: cu₃ in illis maxime ƀm nãm ꝓcedat: sed si cibꝰ fuerit siccus simul cu₃ eo potus desideraꭲ vt p₃: igiꭲ simul dādus est cibꝰ ⁊ potus. pro hac parte etiā est cōis vsus noster: q₂ sic comedētes ⁊ bibētes facimꝰ. ⁋ Tertio p̄ncipalr̄ arguiꭲ ꝙ post cibū totalr̄ sumptū sit bibendu₃ ⁊ nō ante: qm̄ si alr̄ sumaꭲ ita cibo cōmisceꭲ potus vt inatet totus cibus in stōcho interq₃ parietes stōchi ⁊ ip̄m cibū interponiꭲ humidū: vnde nō pōt stōchus debite cibū cōtangere medio humido existēte: ⁊ sic in stōcho fit ipsius cibi fluctuatio. exhibito aūt potu post cibū maxime ipso p̄digesto ꝯueniēter fit ipsius cibi per membra distributio ⁊c̄. Et pro hac sn̄ia sunt verba. G. 7. terapē. c. 8. iuenio ꝙ ibi exp̄sse sic dixit. Et nō bibere in cena statim anteq̄₃ digestus sit cibus: inatāt. n. cibaria bibētibꝰ eis vt nō tāgat ea vētris. i. stōchi corpꝰ media stante humiditate. tandē dixit. Si vō siticulosi fuerint abstinere eos penitus supple a potu triste simul ⁊ inutile: paucū aūt dādū vt mitigeꭲ tristitia ⁊ humilieꭲ sitis. postea addit. Cū aūt bene digesserint cibū ꝯcedere copiose bibere: distribuit. n. in gerētibꝰ citissime. Ad hanc etiā partē sunt verba exp̄ssa. d. Aui. tertia p̄mi. ca. de regimine eius q̄d comediꭲ ⁊ bibiꭲ ad mediū capituli: vbi sic dixit. Ad sūmū vō op₃ post comestionē bibat q₂: ⁊ non in hora comedēdi quātitatē aliq₃ que cibo ꝯferat. Ecce q̄ñ exp̄sse ꝯcludiꭲ cū cibo nō esse bibēdū: sed post ip̄m. ¶ Pro decisione huius difficultatis faciā q̄tuor breues articulos. Primo ponenꭲ q̄dā p̄ambula. Scd̄o ponā ꝯclusiones de quesito. Tertio mouebo difficultates ꝯtra ꝯclusiones. Quarto respōdebiꭲ ad motiua sp̄alia.

¶ Quantū ad p̄mū pono aliq̄s distinctiones. Prima sit ista: vinum vel alius potus vel exhibeꭲ corpori gr̄a alimēti principalr̄ vel gr̄a medicie. Scd̄a distinctio: talis potus exhibitus gr̄a medicine vel exhibeꭲ p̄ncipalr̄ ad alterādū vel ad delationē nutrimēti per mēbra. Tertia distinctio: cibus de quo est sermo in q̄one vel est de se grosse satis subē vel liquide vt sunt pistate ⁊ hm̄oi. Quarta distinctio: corpora regēda debito regimine in cibatione ⁊ potu vel sunt alr̄s ꝯsueta potare post comestionem ex multo tēpore ⁊ nō ledi inde vt multa sunt p̄cipue hispanoꝝ vel nō sic assueta. ¶ Quantu₃ ad scd̄m articulū sit hec p̄ma ꝯclusio vinū vel alius potus exhibitus gr̄a medicine alteratiue tm̄ nō d₃ cibo ad restaurationē ordinato cōmisceri: sed ante cibu₃ exhiberi. Probaꭲ ꝯclusio: qm̄ talis potus si cū cibo misceaꭲ debilitaꭲ eiꝰ operatio medicinalis vt colligi pōt scd̄a p̄mi cap. 18. extraneaꭲ etiā cibꝰ a nã cibi: vt p₃. Si aūt ante cibū exhibeaꭲ stōcho vacuo ꝯueniēter ꝑficiꭲ eiꝰ operatio vt calefactio stante cōplexione mala frigida sine mã vel cū mã exhibito vino potēti odorifero: vel ifrigidatio exhibita aqua frida in cōplexione calida ⁊ sicca stōchi: igiꭲ ⁊c̄. Pro ista ꝯclusione ē p̄mo cōis modus oīum practicantiu₃ qui potus medicinales exhibent stōcho vacuo. Est etiā expressa sn̄ia Almāsoris 4° de regimine bibitionis. ⁊ tertia p̄mi de regimine aque ⁊ vini: ⁊ in multis alijs locis. ⁋ Scd̄a ꝯclusio potus exhibitus gr̄a delationis nutrimēti per mēbra d₃ ante cibum exhiberi. Probaꭲ ꝯclusio: qm̄ talis potus d₃ exhiberi stōcho ⁊ itestinis superioribus iam eūatis ⁊ alleuiatis ⁊ ipso etiā in epate pro parte digesto: ⁊ hec est hora future noue refectionis: igitur ꝯclusio clara. Et pro hac sn̄ia est auctoritas. G. 7. practice loco allegato supra: ⁊. d. A. tertia p̄mi de regimine eiꝰ q̄d comediꭲ cū dixit: neq₃ post ip̄m cibū multa bibēda ē aqua supple vel alius potus que iter ip̄m ⁊ corpꝰ stōchi separatione₃ faciat: ⁊ ip̄m faciat natare: sed est expectandū ⁊ nō est bibendu₃ donec de stōcho descēdat: ⁊ hoc q̄dē declarat superioris vētris leuitas. Et ista ꝯclusione inferꭲ correlarie ꝙ post cibū sumptū est potꝰ dandus. s. multu₃ medicine: vt p₃. ⁋ Tertia ꝯclusio: stante cibo solide substātie vel mediocris: ⁊ potu exhibito ad debite digerendū vel chilificandū: siue sit potus nutritiuus siue nō d₃ potus simul ⁊ plurimū cū cibo exhiberi ita. s. ꝙ post modicū cibum sumaꭲ aliq̄d de potu: ⁊ sic ꝯñter ꝯtinuādo ꝯclusio probaꭲ: qm̄ sic ipsis cibo ⁊ potu ordinate sumptis ꝯueniēs fit potus cum cibo ꝑmisto: ⁊ ipsius cibi equatio ⁊ reductio ad subām ptisane similē que ad debitam facit chilifactionē: cū vt diciꭲ p̄ma p̄mi. c. de humoribꝰ. Nutriens cum digeriꭲ fit in sua essentia in multis aīaliū auxilio eius q̄d ei admisceꭲ de eo q̄d bibiꭲ plurimū chilus ⁊c̄. s. ꝓpter debitā ꝑmistione₃ sicci cū humido factā. hec igiꭲ permistio ad digōnē debitā p̄parat ⁊ tandē ad nutritionē: ⁊ si alio mō sumaꭲ potus nō debita fit permistio: vt p₃: igiꭲ ꝯclusio vera. pro hac etiā ꝯclusione sunt quedam adducta ante. Dixi tñ notāter stante cibo solide substantie ⁊c̄. qm̄ posset esse cibus adeo subtilis ⁊ liquide substantie vt sunt pistate carniū cōmuniter exhibite egrotis ꝙ ad debitā chilifactionē non

esset

esset alius potus necẽius: imo si alius sumit̃ potus vt plerũq̃ ꝓꝑ lasciuiã fit ad idigestionẽ ꝑparat ⁊ fluctuationẽ eius in stõcho causando. Dixi ẽt vꝛplr̃m qm̃ sũt aliq̃ adeo humidoꝝ stõchoꝝ ⁊ remollitoꝝ: q̃bus si supꝛa cibũ mediocris subẽ potus exhiberet̃: cibꝰ extra stõchũ extraheret̃. ⁋ Quarta ꝯcl'o lꝫ precedẽtes ꝯcl'ones vere sint: in q̃busdã tñ casibus si potus ante cibũ vel post sumat̃ nõ ꝓpterea fit nociuus. ꝯcl'o pꝫ: ꝑ in ꝯsuetis in mane ante cibũ potare: vt sunt multi papiẽsiũ nr̃o tp̃e q̃ ante tertias ad potãduꝫ frequentãt: ⁊ tñ eis nõ nocet: imo si forte abstinerẽt subito eis noceret: cũ ꝯsuetudo sit acq̃sita quedã nã: scd̃o cõpl'onũ cap̃. 4. ⁊ vsus sint res extra rõnẽ: tertia ꝑmi de regimĩe eiꝰ q̃d comedit̃. Et ẽt hec est sñia d. A. scd̃o canticoꝝ ca. de cibo ⁊ potu: tex. cõmẽti. 5. ⁊ 6. vbi dixit ꝙ homo debet vti malitia cibi ſm vsum ⁊ ꝯsuetũ moduꝫ. ⁊ Cõmẽta. dixit ꝙ ꝯsuetudo necẽio sit obseruãda quãuis ẽt praua eẽt ⁊ illaudabilis. pꝫ ẽt in clamose sitiẽtibus q̃bus omni tẽpore potus est exhibẽdus: vt pꝫ ex Gal'. 5. afoꝛ. cõmen. 28. dixit. opꝫ tñ ꝓculdubio vt nimiũ sitiẽtibus potus ei det̃. Idẽ voluit. 7. terapentice loco supꝛa allegato: ⁊ sic pꝫ ꝯcl'o clara. ⁋ Pꝛo euidẽtioꝛi tñ ⁊ clarioꝛi ĩtelligẽtia difficultat̃ obyciã ꝯ̃ ꝯcl'ones oẽs. Pꝛio ꝯ̃ ꝑmã est mens expꝛessa. G. 2ª afo. in cõmen. 21. afo. Potus idigẽtiaꝫ soluit. vbi expꝛesse dixit ꝑ potũ debere ĩtelligi vinũ ⁊ per ĩdigentiã ibi ĩtelligi appetitũ caninũ causatũ ex pꝛesentia humoꝝ frigidoꝝ in oꝛe stomachi: ⁊ ꝯñter ibi exhibet̃ vinũ gratia medicine: ⁊ tandẽ docet ibidẽ ipsum nõ debere exhiberi nisi post cibaria quedã pinguia: que si nõ aliter habeant̃ artificial'r machinent̃: ergo sequit̃ ꝯ̃ ꝯcl'onẽ ꝙ potus exhibitus gr̃a medicĩe nõ dꝫ exhiberi stõcho vacuo q̃d fuit ꝓbãdũ. ⁋ Cõtra scd̃aꝫ ꝯcl'onẽ ar. qm̃ exhibito potu stõcho ⁊ ĩtestinis alleuiat̃: tũc exhibet̃ stõcho vacuo ⁊ ieiuno: sed potu tũc exhibito siue sit aq̃ siue vinũ sequit̃ idẽ nocumẽtũ: igit̃ ⁊c̃. Tenet ꝯña cũ minoꝛi: sꝫ maioꝛ declarat̃: qm̃ si sit aqua per cõpl'onẽ suã fridã stõcho nocet inter mẽbꝛa nãl'r frida: imo si exhibeat̃ in ieiunio numerat̃ ĩter venena sexta q̃rti: ⁊ ĩde timet̃ coꝛruptio cõpl'onis ⁊ hydropisis vt ibidẽ. si vᷓo sit vinũ ẽt sua penetratione stõchũ ledit cũ sit mẽbꝛũ neruosum. ꝯfirmat̃ ẽt ꝙ sic exhibitũ acetosabitur in stõcho sicut ẽt in neruis acetosat̃: vt scd̃a tertij: ⁊ ꝑ hoc ꝑparat ad spasmũ. Et ꝓpterea. d. Aui. tertia ꝑmi. Amplius sapiens sibi ꝓhibere dꝫ ne ieiunus vinũ bibat ⁊c̃. Addit: qm̃ cerebꝛo magnũ facit nocumẽtũ: ⁊ neruis ⁊ ad spasmũ ꝑducit ⁊c̃. ⁋ Contra tertiã ꝯcl'onẽ ꝑ sunt auctoꝛitates adducte añ oppo. Ad ꝓbãdũ oppo. huius ꝯcl'onis: est ẽt rõ: qm̃ potus est fridus ⁊ humidus actu vel potẽtia cũ sitis sit appetitus ad potũ ⁊ sic ad fridũ ⁊ humidũ: modo tale fridũ ĩpedit digestiuã cuꝫ digõ calido ꝑficiat̃: ergo ad digõnẽ nõ ꝯuenit miscere potũ cũ cibo. ꝓ hoc ẽt est pꝛactica. G. qui sexto de regimine sanitat̃ fatet̃ se hoꝛa q̃rta diei sumere panẽ solũ ⁊ nunq̃ in tali cibo bibere: igit̃ ⁊c̃. ⁋ Cõtra q̃rtã ꝯcl'onẽ ar. qm̃ in illa ꝑmo supponit̃ ꝙ mala ꝯsuetudo est obseruãda vt bibere mane ⁊c̃. Contra hoc est sñia Raẜ. 3. Almã. de regi. comestionis. vbi dixit de cõsuetudine. Est ẽt sũmopere obseruãdũ vt cibos sibi ꝯsuetos q̃sq̃ accipiat. Et addit nisi cõsuetudo ꝑuersa fuerit q̃ oĩno vitãda est. Etiã dixit. d. A. tertia ꝑmi de regimine eiꝰ q̃d comedit̃ ⁊ bibit̃: ꝙ cibi mali cõsueti ducũt ad egritudines ꝑnecãtes illos: ille vᷓo in cuiꝰ stõcho mala digerũt̃ cibaria. Supponit̃ 2º ꝙ multũ sitiẽtibꝰ sit potꝰ dãdus: ⁊ tñ Hip. loco alle. i tex. dixit nocte valde sitiẽtibꝰ si supꝑdoꝛmierit bonũ: ⁊ sic nõ ꝯcedit eis potũ.

⁋ Ad has aũt difficultates est respondendum: pꝛimo ad pꝛimam. ⁋ Cõtra ꝑmã ꝯcl'onẽ cõcedo ꝙ ꝑ potũ. G. in illo cõmento ĩtelligit vinũ: ⁊ ꝙ vinũ exhibet̃ medicial'r in appetitu canino: q̃ꝛ facto a cã frida. Et cũ dꝛ. G. ibi iubet añ vinũ exhiberi piguia ⁊c̃. ⁊ sic nõ exhibet̃ stõcho vacuo. dico ꝙ vinũ in modica quãtitate si sumeret̃ tm̃ ad alterationẽ malitie cõpl'onalis deberet exhiberi stõcho vacuo sꝫ si simul cũ alteratiõe ĩtẽdamꝰ euõnẽ materierũ fridaꝝ in stõcho cõtẽtaꝝ ꝑ vomitũ: tũc ⁊ eo casu debent talia vnctuosa ꝑexhiberi. Et ad hũc sensuꝫ locutꝰ est. G. sꝫ ad alteratiõeꝫ tm̃ loq̃bat̃ ꝯcl'o ⁊c̃.

⁋ Ad difficultates ꝯ̃ scd̃aꝫ ꝯcl'onẽ dicat̃ ꝑ ad foꝛmã ar. ꝙ ar. nõ valet: si ꝑ exhibitũ potũ stõcho vacuo seq̃tur notabile nocumẽtũ siue potus sit vinũ siue aqua: igit̃ gratia delationis nutrimẽti nõ dꝫ exhiberi stõcho vacuo: qm̃ ⁊ si notabile seq̃ret̃ nocumẽtũ: tñ q̃ꝛ in ceteris coꝛꝑibꝰ maxĩe est necẽitas delatiõis nutrimẽti ad mẽbꝛa vt in q̃busdã macris ⁊ debilibꝰ in q̃bus attractiua mẽbꝛoꝝ est ĩbecillis ⁊ h̃ ꝑ totũ ꝑficit̃ ip̃o taliter exhibito ĩde est ꝙ melius est sic facẽ q̃ nõ facere: iõ ⁊c̃. ⁋ Tñ ꝓ mã motiuoꝝ: q̃ꝛ ẽt ad aliud tẽdũt: nota ꝙ coꝛpoꝝ q̃dã hñt stõchos debiles in cõpl'one ⁊ cõpõne vt quoꝝ stomachi in sp̃ẽ stõchoꝝ sũt nã fridi ⁊ ĩ textura rari: ⁊ q̃dã hñt stomachos foꝛtes: ẽt cũ his dispõnibꝰ vel aliq̃ eaꝝ q̃nq̃ cõiungit̃ foꝛtitudo cerebꝛi ⁊ oꝛtoꝝ ab eo: ⁊ q̃nq̃ debilitas ipsoꝝ. ⁋ Nota ẽt ꝙ ⁊ si ieiuniũ ĩterdũ vario mõ sumat̃: tñ auctoꝛes ꝑ ieiuniũ cõiter ĩtelligũt subtractionẽ vel ꝑuationẽ cibi hoꝛa debita ipsius: vt stãte stomacho vacuo ⁊ facta debita attractione mẽbꝛoꝝ a venis ⁊c̃. Et fame ꝯñter nãli causata si tũc nõ exhibeat̃ cibus: sed cũ tali dispõne stomachus ꝑ notabile tp̃s ꝑmaneat. tũc ꝓpꝛie est hõ ieiunãs: ⁊ sic aliud est dicere potuꝫ exhibẽ stõcho vacuo ⁊ stõcho ieiuno: q̃ꝛ ad stõchũ ieiunum añcedit vacuitas stõchi ⁊ nõ ecõtra de necẽitate. Et ſm hec dico ꝯñter ꝙ vbi in foꝛte eẽt necẽitas delatiõis nutrimẽti ad mẽbꝛa hoc cõueniẽter cõpleret̃ ꝑ potũ vini subtilis stãte stomacho vacuo: vbi tñ in foꝛte esset debilitas stõchi ex ꝑte raritatis ipsius ⁊ denudatiõis cũ cõitate debilitat̃ cerebꝛi ⁊ neruoꝝ ꝙ eo casu nõ eẽt exhibẽdus potus ꝓ hoc foꝛte exequẽdo: q̃ꝛ verisil'r maximũ sequeret̃ nocumẽtũ ex ꝑte neruoꝝ ⁊ cerebꝛi: iuuamẽtũ delationis nutrimẽti ad mẽbꝛa posset al'r cõpleri vigoꝛãdo. s. attractiuam mẽbꝛoꝝ cũ ꝯueniẽtibꝰ ⁊ appꝛopꝛiat̃ de q̃bus habet̃ doctrinã scd̃a q̃rti trac. 4. Sꝫ vbi staret oppositũ: tũc illo casu eẽt potus exhibẽdus stõcho vacuo: nõ dico stõcho ieiuno: q̃ꝛ stãte stõcho ieiuno sꝑ est potus timoꝛosus ꝓꝑ auaraꝫ eẽ nãm vñ trahit̃ ĩtra neruos stomachi: ⁊ si fuerit aq̃ nocet: vt pꝫ: ⁊ si fuerit vinũ ẽt ĩdigestuꝫ trahit̃ ad mẽbꝛa alia vsq̃ ad aĩata: ⁊ ibi pl'imo nocet nocumẽto. ⁊ h̃ ẽ q̃d sentiebat. d. A. 3ª ꝑmi loco supꝛa allato. cũ dixit. Sapiẽs sibi ꝓhibẽ dꝫ ne ieiunus vinũ bibat ⁊c̃. dixit ieiunꝰ. ⁊ 6ª q̃rti cõnumerauit aquã exhibitã in ieiuno ĩter venena: ⁊ ꝑ hoc idẽ fũdamẽtũ 2ª q̃rti de regi. cõualescẽtiũ in. c. cibatiõis. dixit. Nõ opꝫ vt bibat subito: foꝛtasse. n. erit ex hoc timoꝛ. Et addit post aliq̃ verba. Et aq̃ vehementis frigoꝛis ẽ ex eis a q̃bꝰ opꝫ alienari ꝯualescẽs: q̃nq̃ eñi ĩterficit ⁊c̃. Sꝫ vbi eẽt stõchus vacuꝰ cũ bonitate sui ⁊ cerebꝛi ⁊ oꝛtoꝝ ab eo: ex potu aque vel vini in pauca quãtitate: nõ sequeret̃ notabile nocumẽtũ. ⁋ Et ad rõnes ꝑ de aqua que occurrit mẽbꝛo nãl'r cõpl'onal'r frido: dico ꝙ verũ est quãtũ ad ĩnatã cõpl'onẽ ſm quã lederetur: nisi coadiuuaret̃ a circũstãtibꝰ mẽbꝛis vt in coꝛde epate ⁊c̃. sꝫ ſm hãc influentẽ est calide cõpl'onis. Et ꝑ idẽ dico ad rõnem de vino. nõ sequit̃ in neruis acetosatur ⁊c̃. igit̃ ⁊ in stomacho acetosabitur: q̃ꝛ in stõcho iuuat̃ a caliditate circũstãtiũ: vt dictũ est: ⁊ tũc pꝫ rñsum esse ad motiua ꝯ̃ cõclusionẽ: ⁊ de foꝛma ⁊ de materia.

⁋ Ad obta ꝯ̃ tertiã ꝯcl'onẽ rñdet̃ ꝑ ad auctoꝛitatẽ. G. 7. de ige. sani. vr̃ laudare in fine tex. potũ post cibũ vt cũ bñ digesserit. dicatur ꝙ ibi loq̃bat̃ de potu delatiuo nutrimẽti ad mẽbꝛa: vt pꝫ cũ dixit. distribuit̃. n. ita gerẽtibꝰ citissime. Sꝫ q̃ꝫtũ ad ꝑmã ꝑtẽ tex. vbi vr̃ vituperare potũ cũ cibo: qm̃ dixit nõ bibẽ in cena: ĩnatãt. n. cibaria ⁊c̃. Dixit Cõci. ꝙ ibi loq̃bat̃ de regimĩe curatiuo cõpl'onis sicce stõchi cal'i nõ valẽtis cibũ grossuꝫ solidũ alterare: sꝫ ĩdigẽt tales subtilioꝛi ⁊ liq̃dioꝛi cibo q̃le ẽ ius: quo exhibito nõ expedit potũ ad comestionẽ exhiberi: imo si exhibeat̃ ĩnatãt cibaria ⁊c̃. sꝫ si eẽt cibꝰ solidus dato potu in cena nõ sequeret̃ tale nocumẽtũ. Iõ notãter dixit in ꝯcl'one stãte cibo grosso ⁊ solide subẽ. Ista rñsio ⁊ si in se vera sit: nõ bñ tñ adaptat̃ vᷓbis tex. qm̃ ⁊ si exhibeat̃ potꝰ ẽt stãte cibo liq̃do nõ ꝓpterea seq̃t̃ ꝙ ĩnatet cibꝰ ex eo ꝙ nõ tãgit ip̃m cibũ stõchꝰ media stãte hũiditate vt ip̃e dixit: q̃ꝛ ex cibo tali ⁊ potu secũ exhibito fit vna talis massa quã attigit stõchus neq̃ hũidũ ĩterponit̃ ĩter stõchũ ⁊ cibũ. Põt igr̃ dari alia rñsio ĩterponẽdo tex. cũ dixit. nõ bibẽ in cena statiꝫ ĩtelligat̃ post cenã statiꝫ: ⁊ istã glosulaꝫ reperi sup̃ illa lr̃a. G. in lib. meo. ⁊ ſm hãc lr̃aꝫ verificabit̃ clare tota sñia. G. ⁊ sic nõ negauit ipse q̃n simul cũ cibo solide subẽ sit bibẽdũ. Sꝫ qm̃ vt sepe fit maxĩe apud magnates ꝑ mediã hoꝛã post ĩtegrũ pꝛãdiũ vel cenã bibit̃ ad hũc erroꝛẽ coꝛrigẽdũ dixit. nõ bibẽ in cena. i. post cenã statiꝫ añq̃ digestus sit cibus. ⁊ adducẽs rõnẽ huiꝰ dixit. Innatãt. n. cibaria bibẽtibꝰ eis. s. ita vt nõ tangat ea. s. cibaria vẽtris. i. stõchi coꝛpꝰ media stãte humiditate: q̃ꝛ illa hũiditas potꝰ dati post cenã ĩterponit̃ ĩter totã massaꝫ ꝑsistẽtẽ in stõcho ⁊ ipsaꝫ stõchi subãꝫ vt bñ pꝫ: nõ sic eẽt si est simul cũ cibo datꝰ vt pꝫ: ⁊ hec cã est cõis ad oẽꝫ potũ ẽt si sit aq̃. Et hãc exꝑssaꝫ sñiaꝫ dixit. d. A. 2ª ꝑmi cũ dixit. Neq̃ post ip̃ꝫ. s. cibũ multa bibẽda est aq̃ q̃ ĩter ip̃m ⁊ eiꝰ eẽntiã stõchi sepationẽ faciat ⁊c̃. De vino ẽt ẽ alia cã q̃ ponit̃ loco eodẽ: vinũ quoq̃ post cibũ est ex rebꝰ mag̃ ĩpediẽtibꝰ: qm̃ digerit̃ velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibũ cũ nõdũ sit digestus ⁊ facit hẽditare oppilatiões ẽt putrefactiõeꝫ ⁊c̃. ⁋ Ad auctoꝛitatẽ vᷓo. d. A. loco vbi supꝛa de regimĩe eiꝰ q̃d comedit̃. q̃ textꝰ vr̃ foꝛtissimꝰ ꝯ̃ ꝯcl'onẽ: q̃ꝛ vr̃ in totũ ꝓhibere potũ misceri cibo ꝑ hoc q̃d dixit. Ad sũmũ vᷓo opꝫ vt post comestionẽ bibat q̃s ⁊ nõ in hoꝛa comedẽdi ⁊c̃. Dico breuiter dimissis diuersoꝝ expõnibꝰ ꝙ ibi ꝓpꝛie loquebat̃ de potu delatiuo ⁊ nõ ad mistionẽ necẽio. Pꝛo quo nota ꝙ lꝫ talis potus vt supꝛa dcm̃ est aliqual'r exhiberi debeat stõcho vacuo: q̃ꝛ ip̃o ĩtestinis supioꝛibꝰ aliqual'r alleuiat̃: nõ tñ exhiberi dꝫ hoꝛa vere famis: qm̃ tũc noceret ꝓpter illas cãs que supꝛa dcẽ sunt ꝙ nõ dꝫ exhiberi potus stomacho ieiuno: ⁊ tñ hoꝛa famis est hoꝛa comedẽdi vt pꝫ in coꝛpoꝛibus sanis ⁊ temperatis: est igitur sensus ꝙ ad summum. i. vl'r de potu delatiuo loquẽdo opꝫ vt post comestionẽ bibat quis. i. mediate multũ vt dixit coꝛ. scd̃e cõclusionis ⁊ nõ in hoꝛa comedẽdi. i. hoꝛa famis quãtitateꝫ aliquã. s. potus q̃ cibo cõferat. s. ad delationẽ. ⁊ q̃d de potu delatiuo ibi loquat̃: pꝫ bñ consideranti serieꝫ littere ĩmediate anterioꝛis. Et sic est rñsum

ad auctoritates. ¶ Ad rōnē cū dicebat̄ potus est actu vel potentia frigidus: ⁊ sic est īpeditiuus digōnis ⁊c̄. Dico p̄ ꝙ si sit potētia calidus sic ē vinū cōiter nō īpedit īmo iuuat digōnē. Dico scḋo ꝙ etiā vbi sit actu ⁊ potētia fridus sic̄ est aqua ꝙ exhibita in debita quātitate ad mistionē in stōcho calido vbi ꝯuenit nō nocet̄ ide stomachus marīe: q̄ refrāgit̄ eius humiditas. i. friditas a caľitate cibi: q̄ cibus est calidus ⁊ siccus: cū fames que est appetitus ad calidū ⁊ siccū sit ad cibū ⁊c̄. nō occurrit ēt humido stōcho cū p̄us via ordinis in cōmestione p̄cedat cibus postea pot⁹ ⁊c̄. ¶ Ad illḋ qḋ postremo dicebat̄ de practica. B. 6. de regi. sani. dicat̄ ꝙ forte. B. erat humidi ⁊ lapsi multū stōchi: ⁊ sic nō sibi ꝯueniebat potus ad mistionē cibi: q̄ cibus ad eq̄litatē sube reducebat̄ p humiditatez stōchi. vel dicat̄ aliter ꝙ. B. sicut mos fuit ātiquoꝝ semel tm̄ in die sumebat cibū vere nutritiōis ⁊ restauratiōis vt in sero in cena: in mane aūt q̄rta hora diei vt loco allegato sumebat cibū tm̄ ad aliqualem refocillationē virtutis: ⁊ h̄ ēt obseruādū est regulariter nisi in corporib⁹ catarrosis: vt dixit Cōcilia. ēt hoc idē sentit Gen. 13. tertij. sic̄ ēt hoc tpe multi hoīuz occupatissimi in die ad itellectuales ꝯsideratiōes vt ꝯsulares qb⁹ datū est dare audiētiā alijs: in mane tm̄ faciūt collationē de ꝯfectiōib⁹ de zucchаro vel melle ⁊ nihil sepe sumūt de potu: postea in cena laudabiľr ⁊ copiose cenāt cū cibo potū sum̄edo: ita ēt. B. in die occupat⁹ ⁊ pp īfirmoꝝ visitatiōes ⁊ reipublice gestionē in mane vt ibidē ip̄e refert cibū tm̄ simplicissimū vt panē tm̄ comedebat paꝝ. s. sed postea in cena cū cibo notabilis quātitatis potu vtebat̄ ad mistionē debito: ⁊ talē cibū in sero appellabat ordinariū: ꝓ tāto. 7. de īgenio in textu sup̄ allťato dās ordinē in cibatiōe ⁊ potu dixit. Nō bibē in cena ⁊c̄. ⁊ nō dixit in prandio vel mane ⁊ sic est solutū ad motiua ꝯ 3ᵃᵐ ꝯcl'onē. Ad motiua facta ꝯ 4ᵃᵐ ꝯcl'onē vbi sumebat̄ ꝯsuetudinē eē ꝯseruādā: lz h̄ nō sequeret̄ ex ꝯcl'one: q̄ erat dcm̄ in ꝯcl'one ꝙ aliq̄n talis ꝯsuetudo nō est nociua: ⁊ ex hoc nō sequit̄: ꝙ est obseruanda: q̄ tm̄ in ꝓbatione ꝯcl'onis illud est suppositū ⁊ p̄cipue fūdatū sup quodā textu. d. A. i. canticoꝝ. ⁊ Auer. loco eodē arguebat̄ ꝯ ex sn̄ia Rab. 3. ad Almāf. vbi dixit. Et est obseruādū sūmopere vt cibos sibi ꝯsuetos quisq̄ accipiat nisi ꝯsuetudo ꝑuersa fuerit q̄ oīno ē vitāda ⁊c̄. Hec difficultas exigeret lōgā discussionē ad bn̄ itelligēdū de ꝯsuetudīe. Sz qm̄ nō est p̄ntis ꝓpositi ad eā recurrēdū est. 2. afo. afor. 49. ibi assueti assuetos ferre ⁊c̄. ⁊ in sequēti afo. ego igit̄ stricte rn̄debo q̄tū potero. ¶ Notādū p̄ ꝙ lz in nālib⁹ ⁊ aīalib⁹ acq̄rant̄ ꝯsuetudines: q̄ ex frequētat̄ op̄atiōib⁹ nālib⁹ acq̄rit̄ q̄dā q̄litas in agēte vel passo ad prōptius ⁊ cū minori nocumēto tolerādū certā actionē vel passionē q̄ in agēte vel passo in quo nō p̄fuerit tales frequētate op̄atiōes vt pz in comestiōib⁹ ⁊ potatiōib⁹ ⁊ exercitijs. Idē ēt in aīalib⁹ euenit vt pz in artib⁹ ⁊ v̄tutib⁹ q̄buslibet moralib⁹: q̄ tm̄ medic⁹ est artifex q̄ ꝯsiderās op̄atiōes ab hoīe ꝓueniētes eas ꝯsiderat ꝓ quāto ipsaꝝ p̄nᵐ est cōpl'o cōpositio ⁊ vnitas ex quo iste sunt nāe mēbroꝝ: seq̄t̄ ꝙ si ꝯsuetudo ē alicui⁹ op̄atiōis p̄nᵐ vľ iclinās ad aliquid agēdū vel patiēdū h̄ vel ex acq̄sitiōe alicui⁹ formalis dispōnis se tenētis ex p̄te cōpl'onis cōpōnis vel vnitat̄: vel ipsa ꝯsuetudo ē illa formalis dispō ex frequētatis op̄ōnib⁹ acq̄sita: nō fit igit̄ talis noua dispō in hoīe nisi facta in his nālib⁹ p̄ncipijs aliq̄ ꝑmutatiōe: īmo si assuet⁹ cibis fridis min⁹ ledat̄ ex eis ceteris parib⁹ q̄ nō assuet⁹: h̄ est q̄ in eo assueto est acq̄sita q̄dā q̄litas sil'itudīs ꝑ quā minus patit̄: ⁊ h̄ ꝑ alterationē in cōpl'one factā: ita ēt si exercitat⁹ ex ꝯsuetudine prōpti⁹ ⁊ sine nocumēto tolerat exercitiū qḋ nō tolerare nō exercitat⁹: hoc euenit ꝑ ꝯsolidationē ⁊ fortitudinē acq̄sitaz musculis ⁊ iūctur̄ ⁊c̄. ⁊ talē vel sil'em dispōnē potuisset ēt nā a p̄n° ꝓducē vt pz: ⁊ queādmodū dico de his ita itelligē potestis ⁊ in reliq̄s. ¶ Nota tm̄ vlteri⁹ ꝙ he op̄ationes ad ꝯsuetudinē añtes quandoq̄ sunt de multū ⁊ notabiľr ꝑmutātib⁹ corpus humanuz: quandoq̄ debiľr vt. v̄. g. cōmestio fungoꝝ est de marīe ꝑmutātib⁹ corpus humanū: comestio v̄o modice quātitat̄: vel potatio supra illḋ qḋ certo corpo i ꝯueniēter deberet̄ est de modice alterātib⁹. Cū his attēde ꝙ lz in modice alterātib⁹ ꝑ ꝯsuetudinē corp⁹ disponat̄ ita vt min⁹ lederet̄ ipso recedēte in vsu taliū a debita mēsura q̄ si nō eēt ꝯsuet⁹ nō ꝓpterea hec est ꝯsuetudo simpľr obseruanda: q̄ ⁊ si min⁹ ledat̄ nō tm̄ ꝑ hāc iuuat̄ simpľr: sed iterduz b̄m q̄d: vt qn̄ a cōi ⁊ delicato mō viuēdi diuertit̄ ad cibos grossiores vel ad aerē frigidiorē: qm̄ forte talib⁹ ineuitabiľr occurrem⁹: ⁊ tūc magis lederemur nisi al's fuissem⁹ aliqualr assueti: plus tm̄ alterat̄ corpus simpľr q̄ si ordinatū ⁊ debitū modū viuēdi semꝑ obseruaret: est igit̄ ab hac ꝯsuetudine paulatim diuertēdū cū illa mag̃ alterēt ⁊ noceāt: neq̄ hec cōsuetudo ex valde alterātib⁹ ꝓhibere pōt q̄n aliq̄n corp⁹ ad egritudinē deducat: ⁊ h̄ est qḋ dixit. d. A. loco supra alle. illo. §. Ille v̄o in cui⁹ stōcho mala digerunt̄ cibaria ⁊c̄. vbi dixit ꝙ mali cibi ꝯsueti ducūt ad egritudines ꝑnecātes ⁊c̄. ⁊ Rab cū dixit: nisi ꝯsuetudo ꝑuersa fuerit q̄ oīno vitāda est. neq̄ ex h̄ ꝯcludit̄ ꝙ ꝯsuetudo aliq̄liter mala sit obseruāda: īmo colligit̄ ꝑꝑ hoc enim qḋ dixit ꝑuersa oīno est vitāda: īnuit ꝙ p̄us mala ēt ꝯsuetudo est vitāda: sz cū maiore studio vitāda est ꝑuersa. Est tm̄ hec alterāda paulatine ⁊ nō subito cū sit facta sicut nālis ex mutatiōe facta in p̄ncipijs nālib⁹ vt dcm̄ est: ⁊ h̄ est qḋ dicebat̄ in ꝓbatiōe ꝯcl'onis de illis biblicis papiēsibus. Hoc tm̄ totū qḋ dcm̄ est de ꝑmutatiōe fiēda ꝯsuetudīs si sit mala: qm̄ ip̄a semꝑ alterat itelligat̄ nisi paulatine ⁊ fere ꝯtinue post gnōnē sit iducta: qm̄ forte talis nullo mō alterat ꝑmutādo vt pz de puella nutrita ex napello vt in multis locis colligit̄. ⁊ exp̄sse notat̄ ab Arist. sil'is sn̄ia p̄ma ꝓblematū ꝓble. 45. ¶ Ultio nota ꝓ rn̄siōe ad tex. Aui. in cāticis. ⁊ Auer. ꝙ in cibarijs respectu cibatorū duplex est ꝯueniētia ⁊ ēt diuersitas: q̄dā est ꝯueniētia cōpl'onis ⁊ dr̄ isequēs formā: q̄dā est specifica ⁊ isequēs mām: ita ēt q̄dā est diuersitas isequēs formā ⁊ dr̄ cōpl'onalis: q̄dā dr̄ isequens mām ⁊ dr̄ specifica. Exēplū de cōpl'onali vt cibus sanguineus est ꝯueniēs sanguineo: ⁊ discōueniēs mel'ico ad purā ꝯseruationez vt sic: ꝯ est est de cibo mel'ico. Exēplū de ꝯueniētia specifica: qm̄ aliq̄s sanguineus eligit iter cibaria fabas ⁊ legumina: q̄ si nō ꝯueniūt cōpl'onaliter: ꝯueniūt ꝙ b̄m formā specificā vel ex p̄te cōpl'onis isequentis māni. Et nota ꝙ ista specifica ꝯueniētia plus facit ad nutritionem in cibo ⁊ cibato q̄ qualitatiua: ⁊ isequens formā. videmus. n. in diuersis sp̄ēbus ꝙ cibus hoī nō est cibus asino equo vel boui: vt pz de comestiōe carniū vituli: ⁊ hoc nō pōt reduci in discōueniētiā vľ ꝯueniētiā qualitatiuā: sed magis ꝓuenit ex ꝯueniētia vel discōueniētia isequēte mām. magis enim cōpl'onaliter ⁊ b̄m formā bos cōuenit carnibus vituli q̄ homo: ꝙ igit̄ fit hoī nutrimētū ⁊ nō boui: hoc est q̄ iter hoīem ⁊ carnes vitulinas cadit specifica cōuenientia: que nō cadit iter bouē ⁊ carnes vituli: hoc idez est itelligere in idiuiduis eiusdē speciei: qm̄ aliq̄s hō sanguine⁹ melius nutrit̄ ex caseo veteri q̄ ouis: ⁊ hoc nō pōt reduci nisi in ꝓprietate isequente mām: ꝯtingit igit̄ ꝙ homo parue qualitatis ⁊ ꝑ sil'itudinē qualitatiuā ⁊ ꝑ formā specificā ꝯueniētiā habeat cū cibo male qualitatis: ⁊ ex eo optime nutriat̄: sicut. n. hō sanguineus merito occulte ꝓprietatis inter ip̄m ⁊ vinū abhorret quandoq̄ vinū ita ꝙ est q̄si sibi venenū: ita talis malus cib⁹ cōiter malus existimat⁹ respectu alicui⁹ corpis erit ꝯueniētissimus. Et iō dixit. d. A. tertia p̄mi. vnaqueq̄ p̄terea figura ⁊ cōpl'o oīs cibū hz ꝯueniētē ⁊ ꝯsil'ez ad quē mutādū si volūtas fuerit nocumētū ei faciet ⁊ ipedimētū. vbi igit̄ repiat̄ aliqḋ corpus marīe cibū certū desiderās ⁊ ad sensum ꝑcipiat̄ qḋ ide nutrit̄ ⁊ ꝯfortat̄ plus alio cibo ⁊ nunq̄ in ip̄m nocumētuz iprimit: tunc si isto vsum fuerit corpus lōgo tēpore talis consuetudo neccio est obseruāda: qm̄ illa ꝓprietas ⁊ ꝯueniētia specifica plus facit ad iuuamētū q̄ apparēs qualitatiua cōpl'o ad nocēdū. i. ad nocumentū. Et hec ꝯueniētia specifica sepe reperit̄ inter cōpl'onē inequalē ⁊ cibū ēt inequalē. Et b̄m hūc sensum loquebat̄. d. A. in loco alleg. cū dixit. Sūt aūt q̄plures cōpl'ones inequales cū malitia cibi rectificabiles. i. cū malitia apparēte ⁊ qualitatiua que minus facit q̄ specifica ꝯueniētia: ideo addit. Utat̄ ꝙ eis homo. s. talibus cibis b̄m vsum ⁊ cōsuetudinē. Et Cōmen. tūc dixit ꝙ talis consuetudo neccio est obseruāda: quāuis ⁊ praua eēt ⁊ illaudabilis. s. apꝑenter. Etiaz huic nō obstat dictū Rasis q̄ ipse appellabat ꝑuersam cōsuetudinē illā. s. que est in cibis ⁊ in se malis ⁊ in q̄bus nō cadit occulta ꝓprietas cū cibatis vt cōiter est de fructib⁹ ⁊ similib⁹. Et sic est rn̄sum ad omnes difficultates factas ad ꝯcl'ones preter illā de siti q̄ leuissima est: qm̄ si pōt dormire ⁊ per somnū remouebit̄ sitis bonū est dormire. Sed vbi ēt sitis clamosa impediens somnū tūc dādus est potus: ⁊ hoc erat dcm̄ circa ꝯcl'onez. Ad oīa argumenta añ oppositum facta: pz respondendo ꝑ dicta in corpe q̄ōnis preter q̄ ad p̄mū qḋ videt̄ ad hoc deducere ꝙ semper potus dz precedere cibum ex hoc: qm̄ potus est ꝓpter dissolutionem humidi subtilis ⁊ cib⁹ ad restaurationē grossi: mō citi⁹ resoluit̄ subtile q̄ grossuz ⁊c̄. Dicat̄ ꝯcesso ꝙ per potū restaurat̄ humidū subtile ꝑ cibū grossuz: q̄ ꝑ humidū cibo reptū ēt restaurat̄ humidū subtile deꝑditū vt pz in illis qui multo tēpore vescunt̄ cibo sine potu: tamē ēt illo suppo sito dico cōsequēter ꝙ non citius dissoluit̄ humidū subtile qḋ per potum restauratur q̄ grossum ⁊c̄. q̄ lz sit b̄m dissolutionez magis paratū q̄ grossum: q̄ tamen natura humidi subtilis maiorē quantitatē membris apponit q̄ grossi non citius consumit̄ humidum subtile necessitans ad potum q̄ grossum necessitans ad cibuz: īmo eque cito cōsumunt̄ cōmunibus causis ad resolutionem facientibus occurrentibus: plus enim resistit qḋ multum est vt sic q̄ paucum vt pz ⁊c̄. Et sic est finis questionis.

¶ Et aptiores ad hoc vt in eis multiplicent̄ ista sūt senes ⁊ habētes egritudines chronicas ⁊ ꝯualescētes cū nō regunt̄ cū rectificatione. Et illud iō qm̄ eoꝝ virtutes debilitant̄ a digōne bona ⁊ ꝓprie cū sunt curati cū sedatiōe absq̄ eūone sufficiēti ⁊ expulsione vltima.

¶ Hec

¶ Hec aũt est scđa pars ꝓncipalis ptis ꝓme totius capituli: in qua postq̃ in ꝓcedẽti pte ipse posuit causas multiplices ⁊ varios euentus doloꝝ iũcturaꝝ: in hac pte ip̃e ponit q̃ corpa sũt magꝭ pata vt eis tales dolores eueniãt: ⁊ duo facit in hac pte. Q̃m ꝓ facit qđ dcm̃ ẽ. 2° ipse rñdet cuidã tacito dubio. 2° ibi (Et nõ q̃dẽ mltiplicãt ⁊c.)

¶ De ꝓma pte dixit duo. Primum ꝙ aptiores. s. hoĩes ad hoc. s. vt ip̃e exponit vt eis multiplicent̃ ista. s. dolores iũcturarũ sunt senes ⁊ hñtes egritudines chronicas ⁊ ꝯualescẽtes cũ nõ regunt̃ cũ rectificatiõe. Dixit 2° reddẽdo cãm huiꝰ dicti: ⁊ iõ sup. euenit vt in talibꝰ multiplicent̃ dolores: q̃m eoꝝ virtutes debilitant̃ a digõne bona: ⁊ ꝓprie cũ sunt curati. s. dicti ꝯualescẽtes cũ sedatione. i. cura blanditiua: absq̃ euõne sufficienti ⁊ expulsione multa. i. eradicatiua.

¶ Notãdũ ꝙ ex verbis. d. A. in tex. ꝯcludi pñt duo egregia. Primũ ꝙ oĩa corpora in q̃bus eoꝝ virtutes nãles debilitant̃ a digõne bona sunt apta vt in eis multiplicent̃ dolores iũcturaꝝ. Rõ huiꝰ clara est: q̃m cũ debilitant̃ a digõne bona multiplicant̃ ꝑ indigõnẽ superfluitates flegmatice: que vt supra visuꝫ est sunt vtplurimuꝫ cã taliũ doloꝝ. Dixit tñ notãter apta vel aptiora: q̃m nõ in oĩbus debilitata digõne eueniũt hi dolores: q̃m in aliq̃bus tales mãe supflue deriuãt̃ ad alia loca ⁊ nõ ad iũcturas: tñ oĩa talia sũt apta ⁊c. vt pꝫ ĩtelligẽti. Colligit̃ scđo ꝙ oĩa corpa q̃ debilitant̃ a digõne sunt vel corpa senũ vel egrotãtia egritudĩe chronica aut male recta aut nõ vere ꝯualescẽtia vel reducibilia ad aliq̃ istoꝝ: qđ dico ꝓp corpa sana in estate: talia ẽt apta sũt ꝓp debilitatẽ a digõne ĩcurrere dolores iũcturaꝝ. Sꝫ hmõi reducunt̃ ad corpa senũ: cũ oĩa talia dicant̃ neutra tertij significati vt pꝫ: cũ. n. oĩa corpa debilia ad digerẽduꝫ sint: aut corpa egra: aut debilia nãliter vel senũ: aut vere ꝯualescẽtia cũ malo regimĩe vtunt̃: aut nõ vere ꝯualescẽtia sꝫ appenter tm̃: ⁊ corpa egra egritudine acuta: ⁊ si fiãt debilia ad digerendũ: nõ tñ sũt merito taliũ egritudinũ apta ĩcurrere tales dolores: q̃m cũ tales morbi sint breuis terminatiõis ad salutẽ vel mortẽ: si ad mortẽ terminent̃ nõ sunt de illis vt pꝫ. si ad salutẽ cum talia corpora sint apta cito resumi ⁊ rectificari iuxta sniam afo. 7. 2° pti. Que multo tpe extenuant̃ corpa ⁊c. ⁊ q̃ modico. s. tpe modice. i. cito: ẽt ideꝫ sentit. d. A. 2° q̃rti de regimine ꝯualescẽtiũ: sequit̃ ꝙ in talibus nõ multiplicabunt̃ mãe q̃ debebãt ad iũcturas fluere: ĩmo virtute fortificata resoluent̃. corpa aũt egra egritudine chronica ꝓp diuturnitatẽ morbi sunt apta mltiplicare ꝓp ĩdigestionẽ supfluitates ⁊c. Et hec ẽt est snĩa Hip. 4. afo. afo. 44. Quibuscũq̃ fe. lõge sunt ⁊c. Corpa ẽt ꝯualescẽtiũ ex morbis q̃buslibet si malo regant̃ regimĩe sunt apta recidiuare: ex ꝯñti ẽt apta ĩcurre dolores iũcturarũ. Sꝫ si debito regãt̃ regimĩe vt eis tãtũ offerat̃ q̃tũ ꝯueniẽter trãsmutare pñt: ⁊ si qualia opꝫ offerant̃: q̃m in talibus virtutes in dies ⁊ horas fortificant̃: si ẽt aliq̃ mãe supflue generant̃ tandẽ resoluunt̃ fortificata virtute. Et hoc verũ est in vere ꝯualescẽtibꝰ in q̃bus nõ stãt mãe retẽte apte facere recidiuã: secus est in nõ vere ꝯualescẽtibꝰ in q̃bꝰ stãt mãe ĩteriꝰ latẽtes q̃ nõ sunt apte ab illis corpibꝰ resolui ꝓp debilitatẽ: tales igit̃ mãe erãt apte ad iũcturas fluere ⁊ cõsequẽter erũt cã doloꝝ iũcturaꝝ. Et h̃ est qđ ipse expssit in tex. cuꝫ dixit ⁊ ꝓprie sunt apte euenire tales dolores cũ sunt curati. s. ꝯualescẽtes cũ sedatiõe. i. cũ cura blãditiua vt exponebat̃ absq̃ euõne sufficiẽti ⁊ expulsiõe forti. i. euãtiua. In summa igit̃ oĩa corpa in q̃bus sũt apti fieri dolores iũcturaꝝ ꝓp debilitatẽ digestiue sunt vel corpa neutra tertij significati ⁊ hec dedit ĩtelligi cũ dixit senes. aut corpa egra egritudĩe chronica q2 de egris acuta egritudĩe nõ verificat̃ vt visuꝫ ẽ: vel sũt corpa ꝯualescẽtiũ vere: sꝫ malo recta regimĩe: vel sũt nõ v̾e ꝯualescẽtia: ⁊ hec oĩa tetigit in lr̃a: neq̃ p̃la sunt ꝯbilia q̃ saltẽ ad aliq̃ hoꝝ nõ reducãt̃: lego lr̃aꝫ. Et aptiores. s. hoĩes ad h̃. s. vt ip̃e expõit vt ĩ eis mltiplicẽt̃ ista. s. dolores iũcturaꝝ sũt senes ⁊ sup. oĩa ꝯsilr̃ disposita sic̃ senes: vt sũt oĩa neutra tertij significati: ⁊ hñtes egritudĩes chronicas. dixit notãter chronicas: q2 patiẽtes egritudĩes acutas nõ sũt hmõi vt ẽ visuꝫ: ⁊ ꝯualescẽtes. s. veri cũ nõ regũt̃ cũ rectificatõe. i. cũ bona dieta ꝯueniẽti eis: ⁊ sup. nõ veri ꝯualescẽtes ĩ q̃bꝰ mãe ĩtus latẽt q2 nõ sũt sufficiẽter euãte. qđ statiꝫ manifestat̃ in lr̃a. Et adducens rõnẽ hoꝝ addit. Et iõ sup. euenit dictꝭ corpibꝰ: q̃m eoꝝ v̾tutes debilitant̃ a digõne bona. ⁊ iõ sup. multiplicant̃ supfluitates apte fluẽ ad iũcturas. Addit explicãdo de nõ veris ꝯualescẽtibꝰ: ⁊ ꝓprie. s. istud euenit cũ sunt curati. s. dicti ꝯualescẽtes cũ sedatiõe. i. cura blãditiua: sicut sepe fit in colica cũ stupefactiuis dolorẽ remouẽdo absq̃ euõne sufficienti ⁊ expulsione vltĩa. i. nõ facta tali euõne mãe: ⁊ sic est clara lr̃a.

¶ **Et nõ quidẽ multiplicant̃ dolores in iuncturis nisi q̃m ipse sunt magis vacue q̃ꝫ reliqua mẽbra ⁊ pluris motus ⁊ debilioris cõplõnis ⁊ frigidioris. Et situs earũ in extremitatibꝰ est lõginqus a regimine ꝓmo.**

¶ Nũc in ista pte ipse rñdet tacito cuidã dubio. posset. n. aliq̃s merito dubitare vñ est ꝙ dolores iũcturaꝝ magꝭ multiplicant̃ in corporibꝰ humanis q̃ꝫ alij dolores aliaꝝ spẽrũ vel alijs ptibus sicut de facto ꝯtigit. Rñdẽdo igit̃ ad h̃ dicit. Et nõ multiplicant̃ dolores in iũcturis nisi q̃m ipse sũt magꝭ vacue q̃ꝫ reliq̃ mẽbra: ⁊ pluris motꝰ: ⁊ debilioris cõplõnis: ⁊ fridioris: ⁊ sitꝰ eaꝝ in extremitatibꝰ lõginq̃s a regimĩe ꝓ. i. a regimĩe ꝓmoꝝ mẽbroꝝ. i. ꝓncipaliũ. ¶ Pro ĩtellectu ptis attẽdẽdũ ꝙ rñdẽdo ad q̃sitũ ipse adducit cãs satisfaciẽtes doloribꝰ cãtis ꝑ mãm paulatĩe ꝯgestã ⁊ ꝑ viã defluxꝰ mãe: tetigit ꝓ cãs multiplicatiõis doloris in iũctur̃ ꝑ viã defluxꝰ magꝭ q̃ꝫ in alijs locis ꝑ h̃ qđ dixit: q̃m ipse sũt magꝭ vacue q̃ꝫ reliq̃ mẽbra: ⁊ iõ sup. magꝭ apte recipe supfluitates aliunde ꝓp loci capacitatẽ: ⁊ ꝑ hoc ꝙ sũt pluris motꝰ sit vt supra fuit declaratũ vt ẽt ad iũcturas facilius fluãt mãe: q̃m ipse iũcture calefiũt ⁊c. iste due cãe se tenent ex pte mãe fluẽtis. Addit postea cãs se tenẽtes ex pte mãe paulatine ꝯgeste cũ addit. Et debilioris cõplõnis ⁊ fridioris. s. sunt iũcture q̃ꝫ reliq̃ mẽbra: tũ q2 sũt rare: tũ q2 sũt mẽbra ossuosa cartilaginosa vl̃ ligamẽtalia sanguĩe ꝓuata: iõ ꝓp istas cãs multiplicant̃ in eis supfluitates ꝓp debilitatẽ resolutiue eaꝝ ⁊ expulsiue vt supra ẽ declaratũ: ⁊ ad h̃ ẽt iuuat sitꝰ eoꝝ in extremitatibꝰ lõginq̃s. s. situs a regimĩe ꝓ. i. ꝓncipaliũ mẽbroꝝ: ⁊ hec ꝓt eẽ cã cõis mãe fluẽtꝭ ⁊ ꝯgenite: ꝓp h̃. n. ꝙ mẽbra nobilia expellũt ad extrema: ꝑ h̃ ẽt ꝙ distãt a ꝓncipalibꝰ mẽbris nõ coadiuuant̃ in resoluẽdo sic̃ reliq̃ ꝓpingora: ⁊ sic iste sũt manifeste cãe ꝙ dolores magꝭ in iũcturis q̃ꝫ in alijs locis multiplicant̃. ¶ Aduertẽduꝫ tñ ꝙ ad h̃ ꝙ ꝓpositio ista. d. A. sit vera: dꝫ addi illa cõis pticula ceter̃ paribꝰ ex pte aliaꝝ cãꝝ fortificãtiũ vel debilitãtiũ mẽbra: q̃m aliq̃ sũt corpa in q̃bꝰ stõchꝰ vel caput vel aliud pticulare mẽbrũ vl̃ ꝓp debilitatẽ in aliq̃ taliũ mẽbrorũ ꝯctã ex ꝓncipijs ĩtrĩsecis vt p̃re vel m̃re vl̃ ex ĩfluxu horaꝝ gñõnis debilitãte sic vnũ pticulare mẽbrũ ꝙ nõ iũcturas ꝯtiget ꝙ ĩ talibꝰ corpibꝰ plus mltiplicabũt̃ dolores ĩ stõcho q̃ꝫ in iũctur̃: sꝫ posita ceteroꝝ paritate ꝯclõ. d. A. est vera ⁊ clara est lr̃a: lege tu eam.

¶ **Et multotiẽs quidẽ inuiscant̃ materie intra iũcturas ⁊ fiunt sicut gipsuꝫ ⁊ proprie que ex eis sunt crude. Et multotiẽs orit̃ sup iũcturas eoꝝ caro ⁊ ꝓprie iter digitos: quare ꝯtorquent̃ digiti ⁊ constringunt̃ ⁊ fit dolor fortis q̃ñq̃ ⁊ sedat̃ quãdoq̃ꝫ. Et plurimũ q̃dem huius nõ fit nisi in hñtibus cõplõnes calidas. Et plurimum q̃dem oritur caro cum materia est sanguinea.**

¶ Ista est tertia ps ꝓncipalis ꝓe ptis in q̃ ip̃e ponit varios modos terminatiõis doloꝝ iũcturaꝝ: ꝓcipue cũ nõ vere curant̃. Et diuiditur ista pars in duas. Q̃m ꝓmo facit qđ dictum est. Scđo ipse ponit quosdã cañ. extrauagantes circa istam mãm doloꝝ iuncturarum. Scđa pars incipit ibi (Et plurimum q̃dem illi cui ⁊c.)

¶ De ꝓa pte ipse ĩtẽdit istã ꝯclõnẽ ꝙ dolores iũcturaꝝ cũ nõ curãt̃ vere ꝓducũt ad hoc vt fiat aliq̃ñ vera iũcturaꝝ dislocatio: ⁊ aliq̃ñ ⁊ si nõ fiat vera dislocatio: tñ supra iũcturas maxie manuũ ⁊ pedũ fiũt q̃dã apparẽtes trũbositates: q̃rũ aliq̃ sũt ex mã flãtica gipsea ⁊ ĩdurata: ⁊ aliq̃ fiũt ex sanguĩe ĩspissato ⁊ ĩdurato q est sic̃ caro. Dixit igit̃ ꝓ. Et multotiẽs q̃dẽ ĩuiscant̃ mãe ĩtra iũcturas ⁊ fiunt sup. aliq̃ñ sic̃ gipsuꝫ: ⁊ sup. ꝓp h̃ dislocant̃ iũcture. Et ꝓprie q̃ ex eis sunt crude. s. dicte mãe: q̃m tales sũt q̃ magꝭ ĩuiscant̃ ⁊ tãdẽ gipseant̃. Dixit scđo. Et mltotiẽs orit̃ sup iũcturas eoꝝ. s. patiẽtiũ caro. s. apparẽter ex sanguĩe silr̃ ĩgrossato ⁊ ꝓprie iter digitos. s. manuũ ⁊ pedũ: q̃re ꝯtorquent̃ digiti ⁊ ꝯstringunt̃ ⁊ fit dolor fortꝭ q̃ñq̃ ⁊ sedatur q̃ñq̃. Addit declarãdo in q̃bꝰ corpibꝰ ista maxie ꝯtingãt ⁊ dixit. Et plr̃m q̃dẽ huiꝰ nõ fit nisi in hñtibꝰ cõplõnes calas. s. talis dislocatio vl̃ dcã appentia trũbositatũ: ⁊ specificãdo de carnea dixit. Et plr̃m q̃dẽ orit̃ caro cũ mã est sanguinea. ¶ Pro ĩtelligẽtia ptis aduertẽdũ: vt expsse colligit̃ ꝓa ꝓmi de hũoribꝰ in facto eẽ flãa crudũ ẽt subtile ⁊ aquosuꝫ cũ lõgo tpe fuerit retẽtũ in foramibꝰ ⁊ iũctur̃ eiꝰ subtile resoluit̃ ⁊ tãdẽ fit valde grossuꝫ ⁊ albũ ⁊ ẽ illđ qđ vocat̃ gipseũ qđ oĩbꝰ vt ibidẽ dr̃ existit grossiꝰ: tñ imaginãdũ ẽ ꝙ anteq̃ ad tãtã duritiẽ ⁊ grossitiẽ deducat̃ ꝓm fit viscosuꝫ ⁊ mucilaginosuꝫ: q̃m tale flãa mucilaginosuꝫ vꝫ eẽ velut mediuꝫ trãsitus iter flãa aquosum subtile ⁊ gipseũ grossuꝫ: ad vtrũq̃ tñ istoꝝ deuenit̃ ꝑ resolõnẽ ptiũ subtiliũ: ⁊ ꝑ ꝯñs a calõ ꝓducũt̃ siue tale calm̃ fuerit nãle vt in cõplexiõe calãa nãli. s. sanguinea vel cholica: siue tale calm̃ fuerit accidẽtale vt sepe ꝯtingit in morbis iũcturaꝝ ⁊ medicis calĩs ⁊ balneis mineralibꝰ vt ẽt alꝭs dcm̃ ẽ. Et hic adiũgẽdũ ꝙ queadmodũ ex flãate aq̃so lapso ĩtra iũcturas ꝓp diuturnitatẽ tãdẽ ꝯuertit̃ in gipseũ ꝑ resolõnẽ ita ꝯfluxa mã sãguinea resudãte ex por̃ venaꝝ ꝓp repletiõeꝫ ipsaꝝ vl̃ sbtilitatatẽ ⁊ liq̃ditatẽ eiꝰ sanguĩs ĩtra iũcturas vl̃ circa eas tãdẽ stãs ibi lõgo tpe facta resolõne in ptibꝰ subtilibꝰ reliq̃ ps cũ ĩdurat̃ fit sic̃ caro. Et ex his ĩtelligẽti pꝫ clarificatio totius lr̃e. Prio ꝙ mãe q̃ multotiẽs ĩtra iũcturas ĩuiscant̃ fiũt sic̃ gi-

pſu᷑:ꝛ hoc qm̄ mãe que multotiēs in iūcturis exiſtūt ſunt crude
vt ſupra dcm̄ eſt:ꝛ tales ꝑꝑ diuturnitatē gipſeanꝭ:tn̄ tales mãe cū
fiūt viſcoſe aliqñ ītra ligamētū iūcture taliter recipiūꝭ vt ligamē-
tū ꝓlongeꝭ:vñ ſi fuerit tale ligamētū ſic ligãs v̓tebrū cā piſcide ipo
ſic relaxato ꝛ elōgato ꝑꝑ tales mãs mucilaginoſas īterdum reſilit
vertebrū ex piſcide. Et hec ē ſnīa afo. penultimi .6. afo. Quibuſcūꝗ
a ſciatica moleſtatis ꝛc̈. Aliqñ v̓o talis mã recipiꝭ ī chordis ꝛ ner-
uis ligātibus iūcturas exteriꝰ:ꝛ ſi fuerit iūcture digitoꝝ dilatatis
chordis a mã īplēte ꝛ aliqñ recepta mã in ꝑte v̓ſus cutiꝫ tādē īdu-
rata ꝛ exiccata a calido fiūt q̄dā apparētie trūboſitatū ꝑꝑ quaꝝ di
uerſitatē in diuerſis ſitibꝰ dictaꝝ iūcturaꝝ ꝯtorquenꝭ digiti ꝛ ꝯſrin
gunꝭ ꝛ fit dolor fortis valde facta ſic torſiōe:ꝛ ſedaꝭ qñꝗ dolor cū
nō fit elōgatio mēbroꝝ ſed eq̄lis tm̄ remollitio ꝛ ipſiꝰ mãe ꝯuerſio
ad cutim:vñ experiētia ꝯſtat ꝙ ſi aliqñ fuerit in chiragra vel po-
dagra dolor acutiſſimꝰ mãs chordas ꝛ neruos extēdēte cū tota ma
nus vel pes aꝑaꝭ manifeſtiſſime dolor minuiꝭ:qꝛ mã ꝯuertiꝭ ex-
tra neruos ad cutiꝫ. Colligiꝭ ēt ex dictis ꝙ ſanguis diuerſo mō ſic
ꝛ flegma aqueū recipi pōt in diuerſis mēbris ꝛ tādē īgroſſari ꝛ fiet
ſicut caro ꝑꝑ reſolōnē in eo factaꝫ a calido:ꝛ ꝯñter pꝫ ꝙ qꝛ talis
effuſio ſanguis vt multotiēs ſequiꝭ vel abūdantiā eiꝰ vt venaꝝ re-
pletionē vt in ſāguinea cōplōne vl̓ ſubtilitatē ꝛ ꝑñtationē eiꝰ a mã
cholerica ꝛ hec in cōplōne cholica:ſequiꝭ manifeſte ꝙ iſta fiūt in
calda cōplōne exiccāte vel reſoluēte:ꝛ illa caro in cōplōne ſangui-
nea magꝭ vt pꝫ:ꝛ hꝫ hec tota ſnīa lr̄e:lego eā. Et multotiēs q̄dē īui
ſcanꝭ mãe ītra iūcturas:ſup. poſtꝗ̄ fuerūt ſubtiles ꝛ aquoſe ꝛ fiūt
ſicut gipſuꝫ ꝑꝑ reſolōnē in eis factā:ꝛ ſup. ꝑꝑ id diſlōganꝭ aliqñ iū-
cture:ꝛ h̓ accidit vt dcm̄ ē ꝓprie cū ſūt crude. Et addit ſup. ꝑ eūdē
modū. Et ml̓totiēs oriꝭ ſup iūcturas eoꝝ caro. ſ. apparēter:qꝛ ſan
guine īgroſſato ꝛ ꝓprie īter digitos. ſ. magꝭ h̓ appet ꝗ̄ in alijs iun-
cturis:lꝫ ēt ꝛ in alijs fieri poſſit:q̄re ꝯtorquenꝭ digiti ꝛ ſtringunꝭ ꝛ
fit dolor fortꝭ qñꝗ:ꝛ ſedaꝭ qñꝗ ꝑꝑ cās aſſignatas. Addit. Et plꝫ q̄-
dē huiꝰ. ſ. diſlocatio vl̓ appentia trūboſitatū:nō fit niſi ī hñtibꝰ cō-
plexiōes calidas:qꝛ a calido fit illa reſolō ꝛ exiccatio. Addit. Ut pl̓m
q̄dē oriꝭ caro cū mã eſt ſanguinea:qꝛ magꝭ fit ex abūdātia ſanguis
ꝗ̄ ex eiꝰ ſubtilitate:vt pꝫ īntelligēti:ꝛ ſic magis in ſanguinea.

**¶ Et plurimum quidem illi qui accidunt dolores iun-
ctuarum accidit in primis podagra.**

¶ In hac ſcd̄a ꝑte huiꝰ ꝑtis ipſe ponit quoſdā cañ. extrauagantes
circa iſtā mãm doloꝝ iūcturarum. Et diuidiꝭ in tres ꝑtes ſm̄ tres
ſpāles cañ. quos pōit. Scd̄a ibi (Et dolores q̄dē ꝛc̈.) Tertia ibi (Et
multotiēs q̄dē.) ¶ De pͣ ꝑte dicit. Et pl̓m q̄dē illi cui accidūt dolo
res iūcturaꝝ accidit in p̄mis podagra. Canon iſte clarus eſt ex eis
que ſunt dicta ſuꝑius paulatine de cauſis multiplicatiōis doloruꝫ
iūcturaꝝ reſpectu alioꝝ doloꝝ. nā cū magis multiplicenꝭ dolores
in iuncturis ꝗ̄ alibi īter alias cās eſt:qm̄ ſunt fridioris cōplōnis ꝛ
ſitus eaꝝ lōginquꝰ eſt a regimīe p̄. i. p̄ncipaliuꝫ mēbroꝝ vt expone-
bat:cū ēt iūcture pedū nō ſint minꝰ fride alijs iūcturis:ꝛ ex alia ꝑte
magis diſtātes a p̄ncipalibꝰ mēbris:ꝛ ſitus earuꝫ magis deorſum
exiſtat:ex ꝯñti paſſibiliores ſunt ad recipiēdū ſuꝑfluitates ex natu
ra ſitus:ſequiꝭ ꝯcluſio clara:lege tu litteram.

**¶ Et dolores q̄dē iunctuaꝝ ſunt ex ſūma egritudinum
q̄ hereditanꝭ pl̓m qm̄ ſperma eſt ſm̄ cōplōnē gñantis.**

¶ Nunc ſcd̄o ponit aliā cām manifeſtātē aliqñ difficultatē cure do
loꝝ iūcturaꝝ. Et p̄ ponit cām. Scd̄o reddit cām illiꝰ. Dixit p̄. Et do
lores iūcturarū q̄dē ſunt ex ſūma egritudinū que hēditanꝭ pl̓m:ꝛ
iō tūc ſup. cū accidūt difficulter curanꝭ ꝓpter cōnaturalitatē p̄nci
pioꝝ. Dixit ſcd̄o reddēdo cām dicti:hoc ſup. iō eſt qm̄ ſperma eſt
ſm̄ cōplōnē generātis:ꝛ iō ſup. cū ſperma podagrici fuerit macu-
latū necio pedes debilitanꝭ filioꝝ. Et dixit Gal̓. 6. afo. in fine cōmē.
29. illiꝰ afo. Eunuchi nō podagrizāt neꝗ calui fiūt ꝛc̈. ¶ Pro clario
ri tñ īntellectu huiꝰ ꝓpoſitiōis moueꝭ hic dubiū:vtrū podagra poſ
ſit ex hereditate ꝯhi ita ꝙ ex parētibꝰ vel ꝓgenitoribꝰ in filijs poſ-
ſit acqri. Ad ꝑtē negatiuā arguā breuibꝰ medijs. Primo ſic:qꝛ ſi ſic
eēt maxīe eēt ꝑꝑ motiuū. d. A. qꝛ ſꝑma eſt ſm̄ cōplexionē generan
tis:ꝛ ex ꝯñti ſi generans eſt debilitatū ſm̄ pedes producitur ſper-
ma debile pro gñatione pedum. Sed ꝙ hoc fundamentum non ſit
ſufficiens declaratur ꝑꝑ duo. Primo qꝛ ſperma prolificum ſil̓e vi-
detur in toto ꝛ in partibus:igiꝭ nō magis faciet defectum ex pede
ꝗ̄ in manu:ſi igiꝭ nō gñatur chiragra ex podagrico:ergo neꝗ po-
dagra. Scd̄o ſi fundamentū hēret veritatē:maxime eſſet qꝛ ſper-
ma a q̄lꝫ mēbro decidiꝭ:ſed hoc ridiculuꝫ eſt dicere:vt expreſſe de-
clarat Ari. 15. de aīalibus circa mediū. Adducit enim tale mediū ad
hoc:qm̄ ſi ſperma eſſet ſm̄ viā diſſolutionis. ſ. mēbroꝝ qꝛ. ſ. diſſol-
uaꝭ ex q̄lꝫ mēbro:tūc aīalia magni corporis eſſent multe gñatiōis
ꝛ parui corꝑis pauce gñationis:hoc aūt eſt falſum. ꝙ tñ hoc ſequa
tur manifeſtuꝫ eſt:qm̄ plus decidiꝭ ex magno corꝑe ꝗ̄ ex paruo:ꝛ ſic
pꝫ fundamentū nullū eſſe. ¶ Scd̄o principal̓r ar. ſic. febris non eſt
morbꝰ hereditarius ſil̓r neꝗ hydrops:ergo ſeqꝭ ēt ꝙ neꝗ podra
ga dꝫ dici morbus hēditarius:pꝫ cū dicte egritudines nō cōnumerē
tur inter morbos hēditarios. ꝛ ꝯñtia declaraꝭ cuꝫ dicti morbi ſint
morbi principaliū mēbroꝝ vt cordis ꝛ epatis:quoꝝ principal̓r eſt
influxus ſupra ſperma ꝓlificū ꝓducendū. Si igiꝭ talia mēbra ſunt
leſa:ſequiꝭ ꝙ ſperma erit ſm̄ dicta mēbra maculatum ex ꝯñti ge-
nerabunꭲ in fetu correſpondentia mēbra maculata. Et pōt ꝯfirma
ri:qm̄ ſi ꝑꝑ hoc ꝙ ſperma ē maculatū. v̓. g. podagrici fiat podragri
cus cū nō maculeꝭ niſi vel ex parte ſubſtantie corpulēte vel ſubſtā-
tie ſpirituoſe:cū in ipſo nō cōſideremus niſi duo talia p̄ncipia. vnū
mãle qd̄ eſt pars corpulenta. aliud formale qd̄ eſt pars ſpirituoſa:
cū ex ꝑte materie maxime ex epate decidaꝭ ex vno vt ſic eſt mã vl
timi alimēti diſtributi ꝑ mēbra ꝛc̈. Cū igiꝭ epar ſit principiū alimē-
ti vt ſanguinis eſt ēt principiū ſuꝑflui dicti alimēti maxime ſuꝑflui
in quāto:ſeqꝭ igiꝭ ꝙ quo ad mãm ſpermatis maculato epate:vt ē
in hydrope vt oēs volūt medici dꝫ fil̓is ī fetu diſpō gñari. Si ēt fiat
maculatio ex parte ſpūs incluſi in eo:cū quantū ad hoc principiuꝫ
formale maxime ex corde ꝯpendat ſiue teneamꝰ ſpūm gignitiuū eē
vnū ꝑ aggregationē oīum ſpirituū:ſiue dicaꝭ eſſe ſubſtātia virtua-
liter includens potentiā dictoꝝ ſpirituū qūocunꝗ ſit maxīe ex cor
de dependet vt pꝫ:ꝛ ſic febris parentū deberenꝭ ī filijs hēditari ꝛc̈.
Pōt ēt ꝯfirmari:qm̄ ſi aliqs morbus foret hēditarius vt podragra
hoc maxime eſt:qm̄ talis morbus eſt diuturnus ꝛ fixus ꝛc̈. Sed ali
qua febris vt tꝫ de quartana ē. xij. annoꝝ. ꝛ ethica. ¶ Ad oppoſituꝫ
prīo eſt expreſſum verbū. d. A. in textu:eſt ēt ſnīa eiuſdē. d. A. ſcd̄a
primi doc. 1. ca. vl. in fine cap. vbi ꝯnumerando egritudines quaſdā
que in ſemine hereditanꝭ explicuit de podagra. Idē etiam Gal. 6.
afo. cōmēto illius afo. Eunuchi nō podagrizant ꝛc̈. in fine cōmen-
ti. vbi ponit podagrā hereditati ꝛc̈. Ideꝫ ꝛ alibi pluries reperitur.
¶ In iſta. q. duo fient articuli. In prīo ponaꝫ declarationē aliquoꝝ
terminoꝝ ꝛ quaſdā ſuppoſitiōes. In ſcd̄o ponā breues ꝯcluſiones
de queſito. ¶ Quantū ad primū primo ſciendū ꝙ hic terminꝰ egri
tudo in propoſito nō ſumiꝭ pro diſpoſitione qua corpus eſt actua-
liter leſum in conſuetudinarijs operationibus ſicut ꝑ egritudineꝫ
nūc ꝛ in actu:ſed ꝑ egritudinē in ꝓpoſito intelligimus diſpōnē ſm̄
quā corpus nō eſt aptū ſm̄ ſe toto tꝑe vite ſue vl̓ ī maiori parte ꝑ-
manere ſanū:imo merito principioꝝ generationis eſt aptuꝫ egro-
tare:ꝛ tale corpus ſm̄ Pluſquācōmen. p̄mo thegni cōmē. 15. ꝛ 16.
ad mentē. G. dicitur egrū ſimpl̓r:qꝛ talis diſpō qua diciꝭ egrū ſim-
pliciter eſt vt hītus q̄dā cōgenitus ad facile actual̓r egrotandū ꝑꝑ
diſtare a principijs corꝑis optime ſani:ꝛ cū hac egritudīe habitua
li ꝯiungitur ſepe actualis ſanitas que diciꝭ vt ibidē ſanitas vt nūc.
nā eadē diſpō eſt egritudo ſimpl̓r ꝛ ſanitas vt nunc:vt ibidē decla-
rat egregie Pluſquācōmen. ex quo talis ſanitas vt nunc non eſt ſa
nitas ſm̄ veritatē:imo eſt lapſus a vera ſanitate:ſed eſt tm̄ ſanitas
ſm̄ ſenſum ꝛ apparentiā:ꝛ ſic a generatione talis ꝯcta:qm̄ oīa cor
pora ꝯhunt a gñatione aliquā cōplexionē equalem ſub qua ſunt ſa
na:que diciꝭ ab. d. A. p̄ma primi de cōplōnibus equalitas q̄nti mo-
di:ꝛ ſic eſt ſanitas:ſi tñ talis equalitas nō ſit abſoluta equalitas ſed
hñti tm̄ diciꝭ ſanitas nūc:qꝛ tñ talis diſpō eſt vt habitus quidā con
genitus ē aliqual̓r talis ſimpl̓r:eſt igiꝭ vel neutralitas vel egritudo
ſimpl̓r. Per egritudinē ergo in ꝓpoſito intelligo talem egritudinē
in habitu:que inquantū talis diſpō congenita a principijs genera-
tionis eſt lapſa ab optima ſanitate in primis particulis vt neruis
chordis ꝛ hmōi:ꝛ ſenſibiliter dicitur egritudo ſimpl̓r. Inquātū ve-
ro hec eadem diſpō eſt ei melior que acquiri potuit ex ſuis princi-
pijs:qua. ſ. ſuo mō perficit operatiōes diciꝭ propria hoī ſanitas:ve
rum qꝛ nō eſt firma de ſe neꝗ ꝑdurans ꝑꝑ id dꝛ ſanitas vt nunc:qꝛ
ꝑ ipſum eſt aptum corpus tm̄ eſſe ſanū vt nūc nō aūt ꝑmanere:hoc
tñ vt dcm̄ eſt appellaꝭ in ꝓpoſito egritudo:cū queriꝭ ſi podagra ſit
egritudo hereditaria. ¶ Scd̄o notandū ꝙ per morbū hereditariū
ego intelligo morbū ꝯctum a principijs gñationis ad moduꝫ ſupra
dictum ꝑꝑ conſimilē morbū fuiſſe diuturnuꝫ ꝛ fixū in patre matre
vel ꝓgenitoribus vſꝗ ad quartā gñationē:qꝛ vltra illā nō ſtat aſſi-
milatio fetus ad parentes:vt ſi pater auus vel ꝓauus fuerit poda-
gricus ex multo tꝑe ꝛ fiat in filio diſpoſitio in pedibus ꝑ quā a faci
li cā incurrat podagram:tūc talis diſpoſitio diceꝭ morbus hēdita-
rius. Sed ſi talis diſpō ꝯhereꝭ a principijs gñationis per aliquam
accidentalē cām:vt ꝑꝑ malum regimen non debereꝭ dici morbus
hereditarius ꝛc̈. Ulteriꝰ in ꝓpoſito ſuppono cū ph̓o primo ꝛ ſcd̄o
de generatione aīaliū ꝙ in gñatione fetus agens generans eſt ſper
ma viri ꝛ recipiens eſt mulieris menſtruum:ꝛ ꝙ in ſpermate viri
eſt virtus quedam informatiua que videꝭ velut idolum generatiue
que eſt in patre:qm̄ hō generat hoīem per ſperma ſicut per inſtru
mentum ſicut artifex artificiatum per inſtr̄a media:ꝛ ſm̄ varium
modum inſtr̄orum ab artifice fiunt varie artificiatorum ſpecies:
ſil̓r ſm̄ variū modū generātis mediāte īformatiua ſpermatis fiūt

diuerſe

diuerse spẽs mẽbroꝝ. Lũ hoc supponit ꝙ dicta virtus īformatiua subiectiue fundat in pte spũosa spmatis q dr a phis ⁊ medicis spũs ignitiuꝰ: q vel est spũs qdã in virtute ꝯtinẽs potẽtiã spũum pticuriũ mẽbroꝝ marie pncipaliũ ⁊ precipue cordis: vel est aggregatũ ex hmõi spiritibꝰ: agit igit īformatiua virtus in vigore hoꝝ spũuz pncipalr. Supponit tertio ⁊ cũ pho. 18. aĩaliũ vbi ponit cãs assimilationis: ⁊ alibi ẽt ꝙ sperma viri quo ad ptẽ corpulẽtã ⁊ mẽstruuz mulieris qd est mã gnõnis sũt supflui alimenti vltimi vl cibi. i. cibi quarta digõne digesti qd erat in potẽtia ꝓpinq: vt eẽt mẽbrũ q tãdẽ humor veniẽs ad testiculos in viro ⁊ ad cõcauũ mřicis in muliere in virtute spũum ꝯclusoꝝ in eo dr sperma in viro ⁊ mẽstruuz in muliẽ. qcqd igit repit in oibꝰ mẽbris přis formalr hz virtus spermatis virtualr. i. dicta virtus in forma que est dicta virtus diuina in multis locis: vñ põt oia facere in mã disposita que erãt in pře: ⁊ nõ solũ que erãt in patre formalr: verũ ẽt que in eo relucebãt ex auo ⁊ pauo ⁊c̃. Lũ igit in patre reperiant diuersa vt masculinitas cõplo color quãtitas mẽbroꝝ numerus ⁊c̃. que tãtã hñt adinuicez diuersitatẽ ꝙ qdã põt ab alijs separari: ꝯtingere põt ꝙ dicta vtus īformatiua erit potẽs in vno motu ad alterũ istoꝝ ꝓducendũ ⁊ nõ in alio motu alterũ ꝓducere poterit: vt ꝙ poterit ꝓducere ens humanũ ⁊ nõ ꝓducet ipm sic coloratũ vel nõ masculũ. Et qm̃ vt ibidẽ dicit phs motus est a ꝯrio in ꝯrium si ꝯtingat vt sperma patris sit oĩno forte ⁊ mã que est mẽstruũ mulieris sit oĩno obediẽs assimilabit fetus in totũ patri. ꝙ si sperma obtinere nõ sufficiat gñabit aliud qd aliqualr agẽti ꝯriũ est: ſm tñ passi dispõnẽ: vñ si nõ possit masclus ex gñante gñari gñabit femella q̃ masculo aliquo mõ est ꝯriũ. idẽ dr de femella q̃ est masculus occasionatus: ⁊ sicut dcm̃ est ꝙ sperma viri ipm est in potẽtia actiua oẽ mẽbrũ: ita mẽstruũ mulieris est in potẽtia passiua oẽ mẽbrũ mulieris: qm̃ vnaqueqꝫ ptiuz corpis nři sit ex tali mã mẽstruali pticulr: cuiꝰ ptis ipsa ẽ susceptiua: vñ ex vltimo alimẽti qd supfluit. v. g. nutricatiõi stõchi vl oculi mřis gñat in fetu stõchus vel oculus: qm̃ corpus dat fetui ex matre: aĩa aũt ⁊ oĩs forma ⁊ figura est ex pře. Jõ dixit phs p̊ de gnõne manifestũ est ꝙ sperma viri nõ est ꝯueniẽs q̃titati aĩalis sz q̃litati ⁊c̃. Et isto mõ ego ītelligo illã pticulã vltimã positã in diffinitione spermatis cũ dr ꝙ est supfluitas vltima alimẽti: lz Ja. de forliuio aliter ītelligat ⁊ videre meo male. Jn ista mã possem multa bona dicere de causis similitudinis ⁊ dissimilitudinis: sed ista proposito nostro sufficiant. Et hec de primo articulo.

¶ Quãtũ ad secundum articulũ sit ista pma ꝯclo. Nõ semp podagra in pře vel matre est cã sufficiẽs ad hoc vt in filio fiat silis hẽditarius morbus. Probat: qm̃ vbi nõ fuerit in aliquo eoꝝ morbꝰ diuturnus sed modici tpis nõ gñabit ide morbus hẽditariꝰ ex dictis in scdo notato. ⁊ declarat rõne: qm̃ vbi in patre per diẽ tm̃ vel duos fuerit podagra: ꝯtingit vt ex pcedẽti mã sana sit genitũ sperma ꝓlificũ existẽs in testiculis vel vasis seminarijs: ex quo p copulationẽ cũ muliere berta fiet fortes sanꝰ: g ⁊c̃. Etiã ⁊ est fortius vbi decidat ex nutrimẽto aliqualr alterato sed remisse cõtingẽs est ⁊ verisimile multũ vt talis malitia debilis corrigat remanẽte spũ ex illo mẽbro vt pede deciso forti ⁊ sufficiẽte ex mã ꝓportionata pedẽ fortẽ gñare potẽte: g ⁊c̃. Et sicut declaratũ est ex pte spermatis viri ꝓportionali medio declarari põt ex pte mẽstrui mulieris. ¶ Scda ꝯclo: nõ quelibet podagra a pncipijs gnõnis ꝯtracta est morbus hereditariꝰ. pz vbi pp īfluxũ aut aliã cãm ex pte regiminis sint debilitate iũcture pedũ filij: ita vt merito talis dispõnis sit tale corpꝰ aptũ facilr in actualẽ morbũ podagricũ cadere: ⁊ tñ pater vel ꝓgenitores nõ fuerint podagrici. idẽ dico de matre: tũc talis podagra in filio ex pncipijs gnõnis nõ dz dici morbus hẽditarius vt pz ex supra dictis. ¶ Tertia ꝯclo: vbi nunqꝫ pater vel mater actualr vel habitualr podagrici fuerint: stat tñ in fetu gñari podagraz vel dispõnem habitualẽ ad facile actualr sic patiẽdum: ⁊ merito talis dispõnis poterit dici talis ex hereditate ꝯtracta. pz in casu vbi ꝓgenitores podagrici fuerint ⁊ pp dispõnẽ debilitãtẽ iũcturas filij trãsfusam in filio mediãte patre sano acqret in filio habitualis dispõ vt facilr īcurrat egritudinẽ actualẽ podagricã. manifestũ est tunc ꝙ talis dispõ debebit dici hereditaria: qꝛ a parẽtibꝰ derelicta est in filio: ergo ⁊c̃. Sed si forte dubitares ħ nõ esse possibile ꝙ si auus fuerit podagricus ⁊ nõ pater: tandẽ ꝙ merito pncipij aui in patre fiat filius podagricus: dicat hoc eẽ multũ possibile: imo de facto ẽ verũ in multis vt expientia manifestat: ẽt ex sñia colligit Arist. 4. de gnõne aĩaliũ vbi voluit ꝙ motus generãtis qdã sunt in potentia ꝓpinqua: qdã remota: qdã remotiore. ⁊ motꝰ in potẽtia remota sunt motꝰ aui: ⁊ in potẽtia remotiore sunt motꝰ ꝓaui: qm̃ in pře relucet vtus patris eius ⁊ aui: ex ꝯñti non est īpossibile ꝙ spũs gignitiuus in semĩe přis īclusus recipiat virtutẽ īformatiuã ſm motũ aui ⁊ nõ patris vel pp īfluxũ vel aerẽ ⁊c̃. Põt ẽt ꝯtingere ꝙ mã mẽstrualis obediat īpressioni motꝰ īducẽdi ex virtute aui ⁊ nõ patris ꝓpter multas cõtingẽtias si cõsiderabis: ⁊ sic generabit fetus ſm dispõnẽ aui ⁊ nõ patris ⁊c̃. ¶ Quarta cõclusio: ⁊ si podagra ẽt diuturna ⁊ habitualis in patre vel matre nõ necio in filio hereditet: est tñ talis podagra ex sũma egritudinuz q̃ hereditant vt dicit tex. Hec ꝯclusio quo ad pmã ptẽ ꝓbari posset. Prio qm̃ malitia in spũ deciso a pede přis vel ẽt malitia ptis mãe ꝓportionata gnõni pedũ filij quelibet talis malitia posset in virtute membroꝝ pncipaliũ corrigi: ⁊ tũc nõ generabit pes debilis. Posset ⁊ scdo talis malitia corrigi in virtute astroꝝ: ẽt supposito ꝙ pr fuerit podagricus vñ merito spermatis virilis si mã esset receptiua īpressionis dicti spermatis deberet gñari dispõ silis in filio: stat ꝙ mã non sit obediẽs: īmo dicte īpressioni ꝯriet quo casu posito nulla in pedibus similis dispõ cũ patre generabit: g pma pars ꝯclonis vera: scda vo pars est sñia tex. nři ⁊ mens. d. A. scda pmi loco allegato in oppositũ qõnis: vbi cõnumerat podagrã īter morbos hereditarios. Põt ẽt rõne ꝓbari: qm̃ oẽ genitũ ꝓducit ſm dispõnẽ generãtis nisi generãs fuerit īpeditũ: sed cũ sperma virile qd ꝓlificũ est vtplurimũ obtineat supra mãm gnõnis: sequit ꝙ disponet mãm ſm ipsiꝰ dispositionẽ: cũ igit sperma decisum ab habitualr podagrico ꝓlificũ existẽs sit quadã dispõne ſm partẽ spirituosam a pedibus decisaz qualificatũ talẽ vel ꝯsimilẽ dispõnez in pedibus fetus ꝓducet. sed hec talis dispõ est egritudo vt dcm̃ est in corpe qõnis: igit egritudo in patre hereditabit in filio: ⁊ sic est ex sũma eoꝝ que hereditãtur. Posset ẽt aliter ꝓbari sed ad pñs sufficiat. Jaz restat rñdere ad argumẽta pncipalia facta ante oppositũ. ¶ Arguebat pmo sic. si questio foret vera maxime eẽt ꝓpter motiuũ. d. Aui. qꝛ sperma est dispositũ ſm complexionẽ generãtis ⁊c̃. Sed ꝙ hoc fundamentum nõ eẽt sufficiens declarabit ꝓpter duo. Primo qꝛ sperma ꝓlificũ videt simile in toto ⁊ partibus: igit ⁊c̃. Dicatur breuiter ꝙ lz videat simile quãtũ ad partẽ corpulentã ſm quã tñ nõ est simplr simile: tñ ſm partẽ spirituosam in eo īclusam est multũ varie virtutis ſm ꝙ in ea pte existũt vel formaliter diuersi spũs diuersorũ pncipaliũ membrorũ ⁊ alioꝝ particulariũ multoꝝ: vel saltez spũs gignitiuus virtualẽ diuersitatẽ dictoꝝ spũum continẽs: vñ pp talẽ varietatẽ non īconuenit vario modo in diuersis mẽbris varias īprimi dispõnes ⁊c̃. marime cũ virtus īformatiua pcipue ⁊ īmediate in dicto spũ vel spiritibus fundet. ⁊ sic sit ad pmũ rñsum. ¶ Arguebat scdo destruẽdo fundamẽtũ: qꝛ si verũ id eẽt pp id ꝙ spma ex oibus decidit mẽbris: sed hoc ridiculũ dicebat de mẽte Arist. q ꝓbabat ꝯtrariũ: ⁊ ibi est īductũ. Dicat breuiter cõcedẽdo cuz pho ꝙ sperma nõ sit ſm mãm dissolutiõis mẽbroꝝ pp motiuũ suũ: verũtamẽ sperma sicut ⁊ sanguis mẽstruus sit ex mã quadã qua potuissent mẽbra nutriri ⁊ ex fere silr nutriunt: ⁊ cũ eadẽ sit mã nutricationis ⁊ gnõnis ſm varietatẽ nutricatiõis diuersoꝝ membrorũ: sit ẽt varietas gnõnis diuersoꝝ membroꝝ: ⁊ cũ diuersis qualificationibus: vñ nõ est incõueniẽs generari pedẽ debilẽ vel ꝓpter materiã ꝓportionatã gnõnis pedis sic eẽ qualificataz: vel pp spũm a pede debili decisum sic eẽ q̃lificatũ ⁊ debilitatũ ⁊c̃. vt dcm̃ est in. q.

¶ Ad secundum pncipale cũ arguebat. febris non est morbus hereditarius silr neqꝫ hydrops: ergo ⁊c̃. ⁊ ꝯfirmabat: qm̃ cũ in spermate duo tm̃ ꝯsideremus pncipiũ. s. mãle qd est supfluũ vltimi alimẽti qd est ex epate: ⁊ formale. i. ps spirituosa q̃ marie a virtute cordis depẽdet vt dictũ est: sequit ꝙ si maculato mẽbro pticulari vt pede sanguis vel spũs ide decisus ꝓpter id maculet ⁊ exide mẽbrũ ꝓportionale qd exide generat remaneat debilitatũ: sequit ꝙ multomagis epate vel corde lesis existẽtibus ⁊c̃. Dicat pmo ꝓbabiliter ꝙ in talibus mẽbris morbi nõ possunt diuturnari. nam propter membrorũ pncipalitatẽ si stet notabile vitium in his mẽbris ⁊ p tps pseueret ad mortẽ deducet: ⁊ ex dictis supius nõ sit morbꝰ hẽditarius nisi ex morbo diuturno. Uel dicat aliter ⁊ clarius ⁊ fundamẽtaliꝰ ad mãm ꝙ morboꝝ in mẽbris pncipalibꝰ qdã sunt morbi simplr tales ſm quos: ⁊ si nõ fiat lesio in ꝯsuetudinarijs opationibꝰ: p tales tñ dicta mẽbra sunt apta faciliter labi in egritudinez nũc sicut eẽt debilitas cerebri nãli siue sequẽs malitiã cõplonalem siue nõ p quã tale corpꝰ aptũ est cadere in vertiginẽ vel alios morbos actu tales. Jdẽ dico de debilitate cordis nãli vl habituali ẽt ex pte ſm quã ⁊ si ipm cor nõ sit actu egrũ facilr tñ ex modico vapore sibi cõicato vel ab ītrinseco vel ab extrĩseco aptũ est cadere in lipothomiã tremorẽ cordis vel syncopiz: ⁊ de hmõi egritudibus simplr nõ est dubiũ ꝙ si sint in altero parẽtũ ⁊ nõ corrigant p aliũ vel aliã cãm tales sũt marie morbi hẽditarij. ⁊ de his ītellexit Jo. dama. pª pticula suoꝝ afo. cũ dixit. Queadmodũ taz vitioꝝ animi qꝫ figure corpis a parẽtibꝰ cadit hẽditas ita quoqꝫ morbus diuturnariꝰ: ⁊ marie si fuerit in pncipali morbo. Si aũt dicti morbi in mẽbris pncipalibꝰ fuerit actu tales vt hydrops epatis vel febris cordis: tũc de tali dispõne pncipaliũ talẽ possumꝰ facere ꝯsideratiõez: qm̃ aut mã vel spũs ab alijs mẽbris decisa talr est q̃lificata ꝙ nequaqꝫ corrigibilis est a vtute īformatiua viri: ⁊ tũc dico ꝙ tale mẽstruũ nõ est aptũ gnõni: ⁊ ꝯñter nõ fiet morbus hẽditarius in filio.

Idē dico de spū deciso ab epate viri hydropici: qm̄ mala dispō in eo est talis ꝙ ṽtute alioꝝ spūuꝫ iclusoꝝ in spū gignitiuo nō pōt corrigi: nec ēt a bonitate mēstrui mulieris: ⁊ tūc dico ēt ꝙ tale spma virile nō est ꝓlificū: ⁊ sic ꝯñter nō fit morbꝰ hēditariꝰ. ⁊ hāc cām ꝓlificatiōis expressit. d. A. 21. tertij. ca. de sterilitate ⁊ difficultate impregnatiōis. cū dixit. Et de gñe qdē spmatꝫ ex q̄ nō fit gnō est spma īfantis ⁊ patiētis nauseatiuā satietatē ⁊ ebrij ⁊ senis ⁊ eius q plīm vtiꝛ coitu: ⁊ cuiꝰ corpꝰ nō est sanū. ītelligebat ꝑncipalr̄ de egritudīe taliū mēbroꝝ ꝑncipaliū ⁊ nō oīuꝫ mēbroꝝ īdifferēter: qm̄ alia mēbra ꝑticularia cū sūt debilia ⁊ egra nō ꝑꝑ h̄ ꝓhibēt qn spma vtplꝫ reddaꝛ ꝓlificū: qm̄ gnō nō fit ꝑncipalr̄ in ṽtute illoꝝ mēbroꝝ sꝫ ꝑncipaliū: lꝫ īṽtute illoꝝ fiat ꝑticulariū assilatio mēbroꝝ vt sup̄ dctm̄ est. Jō notāter 2ᵒ tertij. de spmate gñante ⁊ nō gñante dixit. d. A. Et spma hñtis mēbra debilitata raro gñat sanū. in his ṽbis denotaꝛ stātibꝰ dictꝫ mēbris debilibꝰ vel īfirmis polītas gñantis ⁊ silitudo gñati. Si ṽo talia mēbra eēnt lesa egritudīe ꝫm quā malitia in spū īpressa eēt corrigibilis: qꝛ debilr̄ īpressa vt eēt calītas in spū in certo febriēte remouibilis ꝑ friditatē mēstrui mulierꝫ: dicerē tale spma eē ꝓlificū: ⁊ nō ꝓpterea fiet morbꝰ hēditariꝰ. Et rō est: qꝛ talis spūs in semīe iclusus nō remanet gñans ꝫm illā talē accñtaleꝫ dispōnē īductā a gñante: īmo illa remoueꝛ vt pꝫ: īmo fortiꝰ dico ꝙ poīe est ꝑꝑ dictā calītatē īductā a gñante tale spma cū hac muliere fiat ꝓlificū ꝑꝑ friditatē mēstrui mulieris: vbi si fuisset in q̄litatibꝰ tēperatū nō fuisset ꝓlificū: ⁊ h̄ qꝛ ꝑ hāc calītatē deueniꝛ ad tēperamētū q̄ddā ⁊c̄. Et hāc sniaꝫ exꝑssit. d. A. 21. tertij. ca. allato. cū dixit. Et loqbaꝛ ꝫm medicoꝝ sniaꝫ de spmate mulieris. Et qñꝗ diuersificanꝛ duo spmata ꝑꝑ cām malitie cōplōnis in vnoquoꝗ eorū ꝙ cū alio nō equaꝛ: īmo addit ei corruptionē. Nā cuꝫ ꝑmutanꝛ vel sup. alteꝝ tm̄ ꝑmutaꝛ īuenit vnūq̄dꝗ amboꝝ ꝙ equat ip̄m cuꝫ ꝯrietate ⁊c̄. Eādē sniaꝫ explicuit Ari. 18. de aīalibꝰ. vbi dixit. qm̄ oīa nālia ⁊ artificialia nō fiūt nisi ꝑꝑ terminū ⁊ tēperātiā ⁊c̄. addit. euenit ꝙ iuuenes nō gñant: ⁊ cū fuerit in etate gñabunt. Breuiter igiꝛ rñdēdo ad motiuū ⁊ ꝯfirmationē dicaꝛ argumētū h̄ nō valere. hydrops vel febris nō hēditanꝛ cū sint morbi ꝑncipaliū membroꝝ: ꝫ neꝗ egritudines ꝑticulariū morboꝝ nō hēditabūtur. argumētū nō valet ꝑ media q̄ adducta sūt sup̄: ⁊ h̄ est fūdamētū: qꝛ ad h̄ ꝙ sperma sit ꝓlificū reqriꝛ debita dispō ꝑncipaliū: ⁊ ꝯñter spūum ide decisoꝝ ⁊ nō fit ꝑticulariū vt pꝫ. Et sic fit rñsuꝫ ad totā difficultateꝫ ⁊ ꝯñter ad q̄ōnem ⁊c̄. Lege tu lrām: ⁊ est tota ista pars clara.

¶ Et multotiēs qdē fit curatio doloris iuncturaꝝ ⁊ cōfortatio eaꝝ ⁊ expulsio materierū ab eis cā ad ꝑnitiē: qm̄ ille suꝑfluitates que cōsuete sunt superfluere ⁊ ꝑuenire ad iūcturas perueniūt ad mēbra principalia: ⁊ si nō trahuntur ad iūcturas currūt alibi faciētes cadere habentem eas in timore.

¶ Iste est tertius spālis cañ. circa istā mām ⁊ est multū notabilis ⁊ mēti tenēdus. Dicit. Et multotiēs fit curatio doloris iuncturarū ⁊ ꝯfortatio eaꝝ ⁊ expulsio materieꝝ ab eis cā ad pernicem. Et adducēs rōnē dicit. qm̄ ille suꝑfluitates que ꝯsueuerūt suꝑfluere sup. in toto ⁊ ꝑuenire ad iūcturas currūt alibi. i. ad alia loca faciētes cadere habētē eas. s. superfluitates in timore. ¶ Notādū ꝓ ītellectu ꝑtis de mēte Auer. 5. collꝫ ꝙ via medicādi dolorē ē triplex. Una ē remotio cāe doloris. Scđa stupefactio mēbri. Tertia īpressio delitie in mēbrū imprimēdo qualitatē mēbro cōformē: ⁊ ista est q̄ vere diciꝛ medicatiua: qm̄ in ꝑmo genere vt ibidē dixit Auer. cadunt multa genera medicinaꝝ vt solutiuarū digestiuaruꝫ ⁊ resolutiuarū ⁊c̄. scđm genus est tm̄ medicatiuū per accidēs ꝓhibēdo sensationē mēbri. Ideꝫ ēt ⁊ silibus verbis dixit scđo canticoꝝ expresse. In ꝓposito Aui. ibi loquiꝛ de medicatiōe doloris quātū ad ꝑmum modū qui est remotio cause que ꝓprius dꝫ dici curatio q̄ꝫ aliud genus medicādi dolorē. Ideo dixit. Multotiēs quidē fit curatio ⁊c̄. Attende tñ ꝙ talis remotio cause doloris aliquādo fit alterando qualitatē cāe doloris: aliqñ euacuādo cuꝫ solutiuis: aliqñ repercutiēdo ne fluat ⁊ mēbrū cōfortādo. Curatio aūt doloris que cōpleꝛ cū euacuatione māe siue sensibilr̄ cū pharmaco siue cū resolutiuis nō est illa que timorosa sit: qꝛ per eūonē māe nō habilitantur alie māe vt fluāt ad ꝑncipalia. illa ēt que ꝑficiꝛ alterādo qualitateꝫ cāe māe in iuncturis nō reddiꝛ timorosa vt pꝫ. illa aūt que cōpletur cū reꝑcussiuis ⁊ ꝯfortatiuis mēbri illa est q̄ suspecta est: ⁊ de hac est textus noster: ꝓpterea dixit. Et multotiēs qdē fit curatio doloris iuncturarū: vt īnuatꝰ viā medicatiōis doloris que fit ꝑ ablationem māe esse suspectā ⁊ nō illā que ꝓprie diciꝛ medicatiua: ⁊ qm̄ nō q̄libet talis est suspecta: sed ea tm̄ que fit ꝯfortādo ⁊ reꝑcutiēdo mēbrū stipticādo ⁊ ꝯñter ꝓhibendo ne vlterius dicte māe recipianꝛ explicuit cōtinuādo de qua āmotione cause ītelligit dicēs. ⁊ cōfortatio eaꝝ: vt ly et/teneaꝛ expositiue, i, āmotio cāe q̄ fit cū ꝯfortatione mēbri ⁊ expulsione māerū ab eis talis est que suspecta est: ⁊ est cā ad ꝑnitiē. ¶ Ulterius ꝯsiderādū ꝙ snīa textus verificaꝛ de dolore iuncturaꝝ qui fit ꝑ viā defluxus māe ⁊ nō ꝑ viā paulatine cōgestionis māe in iūcturis: qꝛ in illa que fit ꝑ viā ꝯgestionis māe vera curatio facta eūone māe est mēbri ꝯfortatio: neꝗ ꝓpterea fit timor de fluxu māe ad alia mēbra: qꝛ nō suꝑfluūt in toto vt supponitur: sed cū in toto suꝑfluūt ⁊ ꝯñter ꝯsuescūt fluere ad iūcturas: tūc stipticatio iūcture ⁊ ꝯfortatio est timorosa: ⁊ iō ad hoc declarādū dixit: qm̄ ille suꝑfluitates que ꝯsueuerūt suꝑfluere ⁊ ꝑuenire ad iūcturas. ecce ꝙ loquiꝛ de ea q̄ fit ꝑ viā defluxus. ꝑueniūt ad mēbra ꝑncipalia: ⁊ si nō trahunꝛ ad iūcturas. i. cū efficiūt timorē ꝑꝑ reꝑcussionē factā ⁊c̄. ⁊ nō īcedimus attrahēdo ad iūcturas ⁊c̄. vel alr̄ si nō trahunꝛ ad iūcturas. i. si ꝓhibenꝛ ne moueāꝛ ad iūcturas currūt ⁊c̄. ¶ Ulterius notādū ꝙ notāter dixit. multotiēs: qm̄ nō semꝑ istud sequiꝛ. nā facta ꝯfortatiōe iūcturarū ⁊ reꝑcussiōe nō potente nā trāsmittere mās que in toto suꝑfluūt ad iūcturas forte eā corpus euacuabit ꝑ manifestos cānales vt ꝑ fluxū sanguinis nariū si fuerit sanguinea: vel ꝑ sudorē si fuerit cholerica: vel ꝑ fluxuꝫ ventris ⁊c̄. ⁊ sic nō sequereꝛ timor. vel ēt ꝑꝑ varietatē in regimine: vñ māe nō multiplicarenꝛ: vel aliter ꝑ artē euacuarenꝛ māe. Cū autē sunt in toto multiplicate ⁊ solite fluere ad iūcturas ⁊ nō fiat ꝑmutatio in regimine neꝗ ex ꝑte diete neꝗ ex ꝑte eūonū: tūc vtplurimū cū fit ꝯfortatio iūcturaꝝ est timor de ꝑditiōe ꝑꝑ cām quaꝫ adducit. d. A. in hoc tex. Uolētibus ꝫ nobis vere curare podagrā. ṽ. g. qꝛ in hac est maior timor q̄ꝫ de dolore aliarū iuncturarū ꝑꝑ maiorē prōptitudinē ad mās recipiēdū facta eūone māe añq̄ꝫ simplr̄ repercutiamꝰ ⁊ ꝯfortemꝰ pedes: ꝑus ordinemus dietā ꝑuisiuā a multiplicatiōe māe fluxure: ēt vbi fuisset talis dolor creticus vt de mēse in mēsem añ terminū futuri fluxus euacuemꝰ aliūde mām: ⁊ sic corpꝰ mūdū ꝯseruabiꝛ ⁊ a doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ ab aliȷs morbis cretice eueniētibꝰ: ⁊ isto casu poterimꝰ factis eūonibꝰ ꝑseruare a doloribꝰ iūcturaꝝ ꝯfortādo iuncturas sine timore: ⁊ vti illis de qbus īfra erit sermo cū determinabiꝛ de cautela a doloribꝰ iūcturaruꝫ: alꝫ si corpus fuerit intēperatū: ⁊ nō velit subiȷci regimini diete: vt ego multos hoīes cognoui q malūt hr̄e aliqñ dictos dolores q̄ꝫ se abstinē a multa potatiōe vini: ꝑcipue alibi potētis: ⁊ ēt nolūt obedire medicis: isto casu debemꝰ eē cauti in ꝯfortatiōe iūcturaꝝ ⁊ ꝓhibitiōe fluxure māe: ⁊ ꝑcipue qñ a multo tꝑe fuerit habituatꝰ fluxus. Et hoc ꝑncipalr̄ ītēdebat. d. A. in tex. vt nos cautos redderet ꝑꝑ timorē de quo in textu fit mētio: lege lrāꝫ. Et multotiēs qdē fit curatio. i. medicatio doloris iūcturaꝝ cū āmotiōe cāe doloris q̄ ꝓprie dꝫ curatio ad drīam mitigatiōis q̄ fit cū stupefactiōe mēbri vl̄ cū īprimētibꝰ delitiā in mēbro. Addit. Et ꝯfortatio eaꝝ ⁊ expulsio māerū ab eis. i. āmotio cāe q̄ nō fit cū eūonibꝰ ⁊ resolōnibꝰ ⁊ remittētibꝰ malitiā māe: sꝫ cū ꝯfortatiōe eaꝝ iūcturaꝝ ⁊ reꝑcussiōe: talis āmotio māe ē cā ad ꝑnitiē. Ualr̄ dicaꝛ ꝙ curatio dolorꝫ. i. mitigatio q̄ fit cū eūone cāe q̄ dꝫ dici curatio ad quā eūonē māe seqꝛ ꝯfortatio ipsaꝝ iūcturaꝝ ⁊ expulsio māeꝝ ab eis: talis subsequēs ꝯfortatio ⁊ expulsio māerū fit cā ad ꝑnitiem: ⁊ h̄ sepe fit: qm̄ eūata mā medici ne fiat recidiua ꝯfortāt iūcturas ⁊ apponūt reꝑcussiua suꝑ iūcturas cōiter: ⁊ in hoc est error nisi ītēdamꝰ rectificatiōi corꝑis cū dieta cōuenienti ⁊ eūonibus: vt supra dictū est ꝑꝑ cām adductā in textu: qm̄ ille suꝑfluitates que ꝯsuete sunt ⁊c̄. ⁊ iste ītellectus videꝛ clarior: lege tu totum textum: qꝛ clarus est.

¶ Et aptiora tempora ad hoc vt in eis eueniant dolores iuncturarum ⁊ podagra sunt ver propter motum sanguinis ⁊ humorum in eo. Et autumnus propter malitiam humoris ⁊ digestionis ⁊ antecessioneꝫ dilatationis pororum in estate: ⁊ ex calore qui fortis fit in die.

¶ Ista est quarta pars ꝑme ꝑncipalis ca. in qua ipse ꝑncipalr̄ ponit q̄ tēpora sunt aptiora ad euētū doloꝝ iuncturaꝝ: ⁊ duo facit ꝑncipalr̄. Qm̄ ꝑmo facit q̄d dcm̄ est. Scđo ponit quosdā cañ. spāles. Scđa ibi (Et cū succurriꝛ doloribus ⁊c̄.) ¶ Primo ponēdo cañ. ⁊ reddēdo cām illius dixit. Et aptiora tēpora ad hoc vt in eis eueniant dolores iuncturaꝝ ⁊ podagra. i. ꝑcipue podagra sunt ver propter motū sanguīs: ⁊ humoꝝ in eo: ⁊ autūnus ꝑꝑ malitiaꝫ humoꝝ ⁊ digōnis ⁊ antecessionē dilatationis poroꝝ in estate: ⁊ ex calore q fortis fit in die. ¶ Pro ītellectu ꝑtis aduerte ꝙ in isto textu ꝫm ꝙ d. A. expressit dua tempora qbus marie eueniunt dolores iūcturarū. s. ver ⁊ autūnus: ita ēt si bene ꝯsidereꝛ: explicuit duas cās gñales euētus doloris iūcturaꝝ. s. cām ꝑ viā defluxus: ⁊ hāc appropriauit veri: ⁊ iō dixit ꝙ ver ꝑꝑ motum sanguīs ⁊ humorum in eo est tēpus aptum ⁊c̄. ecce explicuit cām defluxus. Intellexit etiaꝫ cām doloris iuncturaꝝ factā ꝑ viā paulatine ꝯgestionis ⁊ hanc appropriauit autūno: ⁊ hoc innuebat cū dixit. Et autūnus ꝑꝑ malitiaꝫ coꝝ

humoꝝ

humoꝝ ⁊ digōnis sup. malitiaꝫ est tēpus: ⁊ q2 mala digōne facta in mēbris vñ mali generant humores ⁊ virtutes mēbroꝝ particulariū ⁊ iūcturaꝝ reddūt īpotētes ad expulsionē supfluitatū: vñ cōsequēter aggregant ⁊ sunt cā ⁊c. lꝫ ista cā possit eē cā doloꝝ p viam defluxus vt pꝫ ꝯsiderāti dicta supius. Addit. Et añcessionē dilatatiōis poroꝝ in estate. Intellige ꝙ pp talē añcessioneꝫ dilatationis poroꝝ in estate facta resolōne in ꝟtute in autūno ꝯiungit virtus debilis q̄ cā ē ⁊c. Et ad hāc ꝟtutē vt debilitet adiuuat difformitas tēpoꝝ autūni. Jō addit. Et ex calore q fortꝭ fit in die ⁊ sup. in nocte aer infridat. Hec enī ineq̄litas facit ad debilitatē ꝟtutꝭ: ⁊ sic tales cāe faciūt vt aptiora tēpora ad euētū taliū doloꝝ sūt ver ⁊ autūnꝰ vt dicit tex. In vere q̄dē pp fluxū humoꝝ ⁊ in autūno pp malitiaꝫ digōnis: ⁊ adducens cām talis malitie digōnis in autūno: dixit hoc sup. fieri pp ꝟtutē eē debilitatā tūc: ⁊ h̄ pp añcessionē dilatationis poroꝝ in estate: ⁊ ꝯñter resolōnis facte. ēt pp ineq̄litateꝫ ⁊ difformitatē tēpoꝝ ipsiꝰ autūni ex calore q fortꝭ fit in die: ⁊ sup. īfrigidat aer in nocte. Similē sñiam huic quātū ad secūdam partē tex. posuit. H. tertio afo. cōmen. 16. Lege litteram q2 est clara.

¶ Et cū succurrit doloribus iuncturaruꝫ in primis cuꝫ apparent fit eoruꝫ cura facilis. Ꝙ si confirmentur ⁊ cōsuescant proprie illi qui generati sunt ex humoribus diuersis non curantur.

¶ Ista ē scōa ps huiꝰ ptis q̄ in duas diuidit. Q2 p̄mo ponit quosdā canones ꝓnosticos circa istā mām. Scōo ipse redit ad adducēdū cās doloꝝ iuncturarū quodāmō eas epilogando. Scōa ibi (Et de hñtibus dolores iuncturaꝝ.) ¶ Prima adhuc in duas ꝟm duos ꝓnosticos cañ. quos ponit. Scōa ibi (Et quādo apparēt varices.) ¶ De p̄ma pte ponēdo p̄mū cañ. ꝓnosticū cū dixit. Et cū succurritur doloribus iūcturaꝝ in p̄mis cū apparent fit eoꝝ cura facilis: ꝙ si ꝯfirment ⁊ ꝯsuescāt ꝓprie illi q generati sunt ex humoribus diuersis nō curant. i. multū difficilr curant. Rō ꝯclusionis quātuꝫ ad ambas ptes videt eē clara. nā in p̄nº mēbra iuncturaꝝ nō sunt adhuc debilitata neq3 habituata ad mās recipiēdū: vñ facilr pñt materie cū fluūt ad alias ꝑmutare vias: mēbra ēt satis facilr pñt confortari: cū nō sint multū debilitata: vñ nō recipiēt: ⁊ sic facilius erit eoꝝ cura cū appent in p̄ncipijs: ⁊ marie hoc dictū est verū de ea q̄ fit p viā defluxus: lꝫ ēt verificari possit de ea que fit p viā paulatine ꝯgestionis ꝓpter mēbrū a p̄nº nō multū debilitatū posse a p̄nº faciliter fortificari. Ecōtra ꝟo ⁊ est rō scōe ptis cum hmōi dolores sunt ꝯfirmati ⁊ ꝯsueti non facilr curant: tñ q2 mēbra iā sunt facta debilia: ⁊ meatꝰ sunt amplificati ⁊ relaxati: ⁊ nā accepit ꝯsuetudīe se exonerare ad illa mēbra: ⁊ cū ꝯsuetudo fit alterata q̄daꝫ nā difficulter multū pñt mēbra rectificari marie īferiora pp situ vt in podagra ⁊ sciatica: in chiragra aūt pp mobilitatē manuuꝫ: ⁊ ex ꝯñti dispōnē nālē passiuā in attrahēdo mās difficulter disponunt ne recipiāt: relique ēt iūcture saltē facte sunt apte pp laxitatē viaruꝫ ⁊ ipsarū debilitatē ad recipiendū si ex multo tēpore sint ꝯsuete: ⁊ sic oēs difficulter curant: ⁊ p̄cipue difficulter curant illi dolores qui gñati sunt ex diuersis humoribus vt dixit tex. q2 in talibꝰ debilitatis iūcturis ex multiplici malitia cōplexionali diuersarū materierū male ⁊ difficulter multuꝫ talis mēbroꝝ malitia est corrigibilis: ēt ex pte regīs diete ad ꝓhibitionē diuersaꝝ mārū difficilis habetur ordinatio: ⁊ sic tales assueti dolores difficulter multuꝫ sanant. Aduertēdū tñ ꝙ facilitas curatiōis taliū doloꝝ in p̄nº nō est in oībus eq̄lis: īmo multū diuersa magnā in se ꝯtinēs latitudinē: q2 in illis q sunt nālr fortes in opationibꝰ mēbroꝝ: sed pp īdebitum tm̄ regimē īcurrūt dolores iūcturaꝝ vt podagrā: verbi gratia q2 multū pedibus exercitant cum vsu multi coitus ⁊ potatiōe vini multi subtilꝭ ⁊ cōmestiōe aceti ⁊ multa mora pedum in aqua frida post exercitiū laboriosum ⁊c. isto casu in p̄mis cū apparēt faciliter curant si amicus obedire velit ⁊ marie facilr. Sed si ꝓpter malitiā nālē mēbroꝝ radicaliū ⁊ dilatationē meatuū cū malo regimīe fiāt tales dolores: tūc in p̄mis cū apparēt fit curatio facilis: nō tñ ita facilis sicut in p̄mo casu. Ubi aūt cū ꝯditionibus dictis ꝯiūgat debilitas in iūcturis ex p̄ncipijs gnōnis a parētibus vt fit morbus hereditarius ad modū supradictū: ⁊ si in p̄mis cū appent tales dolores q̄dā facilitate magis facilīꝰ curant q̄ si cū eisdē ꝯditionibꝰ ꝯfirment ⁊ ꝯsuescāt tñ difficulter satis curant. Et sicut dcm̄ est ꝙ facilitas curatiōis doloꝝ in p̄nº cū apparēt in diuersis est inequalis ꝟm varias circūstantias: ita ītelligat de difficultate curatiōis taliū doloꝝ cū ꝯfirmant ⁊ ꝯsuescūt ꝙ talis difficultas est ineq̄lis: q2 in aliq̄bus cū certis circūstantijs est minor ⁊ in aliq̄bꝰ maior: vt pꝫ ītelligēti. Et ex h̄ clarus ītellectus discurrere poterit ad multa subtilia. s. ꝙ aliq̄s talis dolor in p̄nº cuꝫ manifestatur difficilius curat q̄ aliquis certus datus ꝯfirmatus: ⁊ aliquis est aliqualr curabilis: ⁊ ꝙ aliquis ꝯfirmatus pōt dici faciliter curabilis: ⁊ ad multa alia si considerabis que vident incōuenientia ⁊ tamē nō sunt: q2 omne facile est aliqualr difficile: ⁊ oē difficile est aliquo modo facile vt alibi hꝫ videri ⁊c. Lege tu lr̄am: clara est ex dictis.

¶ Et qñ apparent varices in habentibus dolorē iuncturarū ⁊ podagrā est eoꝝ sanatio per eas.

¶ Iste est scōus cañ. ꝓnosticus huius partis ⁊ est clarus: dicit. Et qñ apparēt varices in habentibus dolores iuncturarū ⁊ podagrā i. p̄cipue podagrā est eaꝝ sanatio per eas. s. est signū sanationis dictoꝝ doloꝝ: q2 signū est ꝙ materia que solebat fluere ad iuncturas p̄cipue ad podagraꝫ vel pedū iā ꝯuertit ad alias vias: q2. s. recipitur in venis per tibias ꝓtensis: qđ manifestatur ex varicibus tibiarum de quibus principaliter intendit.

¶ Et de habentibus dolorem iuncturaruꝫ q̄dam sunt qui sibi superuenire eos faciūt ꝓpter malitiaꝫ sui regiminis. Et de illis sunt sup quos euenire facit eos corruptio forme mēbroꝝ eoꝝ ⁊ dilatatio meatuū venarū eoꝝ ⁊ generatio humoꝝ maloꝝ in ipsis ꝓpter malitiā complexionis membroꝝ radicalium.

¶ Iā in hac pte ipse recapitulat sūmatim cās euētus doloꝝ iūcturarū que breuiter sub hac dispōne cōprehendunt ꝙ tales cāe vel sunt p̄mitiue ⁊ quodāmō extrīsece vel corpales. Si extrinsece sic se tenēt ex pte mali regimīs: ⁊ hāc p̄mā cām expressit in p̄ma parte. Si sint corpales: vel h̄ est q2 tales iūcture sint debilitate nālr: q2 si ex tpe mag̃ se tenebit ex pte causaꝝ extrinsecaꝝ: ⁊ sic nālr in eis dicimus eē corruptionē forme mēbroꝝ. i. dictaꝝ iūcturaꝝ. vel hoc euenit ex istꝭorū dispōne. vt q2 vie sint late ad fluxū habilitantes versus iūcturas. vel hoc est ex pte malitie cōplōnis mēbroꝝ radicaliū: vñ pp dictā malitiā fit in ipsis generatio maloꝝ humoꝝ: ⁊ ex ꝯñti fluūt ad iūcturas. vel sup. hoc accidit ex oībus istis causis vel aliq̄bus earū certo mō cōbinatis vt patebit ītelligenti: ⁊ has oēs cās ipse recte expressit in textu legēti lr̄am: lege ergo eā. Et de habētibus dolores iūcturaꝝ q̄dā sunt q sibi supuenire eos faciunt pp malitiā sui regimīs: ecce assignat causas primitiuas que sub certo mō ꝟm volūtatē nostram nobis occurrunt. Idcirco dixit sibiipsis eos. s. dolores superuenire faciūt. q. d. ex imperio volūtatis eorum ipsis eueniūt. Et de illis sunt sup quos euenire facit eos. s. dolores corruptio forme. i. debilitas naturalis mēbroꝝ eoꝝ. i. dictaꝝ iūcturarū: ⁊ hec est vna cā corporalis. Addit. Et dilatatio meatuū venaruꝫ vel sup. arteriaꝝ eoꝝ. ⁊ hec est secūda causa instrālis. Sequit. Et generatio humoꝝ maloꝝ in ipsis ꝓpter malitiā complōnis mēbroꝝ radicaliū. s. maxime p̄ncipaliuꝫ. Et hec est 3ª cā ēt corporalis: ⁊ sic omnes expressit vt pꝫ. Et nota bene istam diuisionē: q2 ad istā reduci pñt generalr oēs cause: q2 ibi explicantur membra nutrientia ⁊ recipientia cum habilitate mittendi.

¶ Et qñq3 cōmouent dolores iuncturarū in febribus ⁊ eoꝝ eleuatio sicut ipsi qñq3 eueniūt in febribus.

¶ In hac vltima particula quarte partis p̄me partis p̄ncipalis. d. Aui. ponit vnum cañ. cōtingentē circa dolorem iuncturarū: ⁊ breuiter dixit. Et quandoq3 cōmouent dolores iuncturaꝝ in febribus idest vbi alias euenerunt: ⁊ cū fuerint quietati quādoq3 in febribus supuenientibus cōmouent. i. fit doloris recidiuatio ꝓpter febres. Addit. Et eoꝝ eleuatio. sicut ipsi quādoq3 veniūt in febribus. i. sicut dicti dolores aliquādo īcipiunt euenire in febribus: silr fit eoꝝ in febribus aliqñ eleuatio. i. remotio. Causa talium cōtingentiaruꝫ sumitur ex hoc. Nam in febribus ꝓpter eliquationē humoꝝ ⁊ subtiliationē ipsoꝝ contingit ꝙ in corpore in quo alꝭ solebant euenire dolores huiusmodi ꝙ facta tali subtiliatione in humoribus ꝓpter febrē currūt humores ad iūcturas ad quas fluere solebāt: ⁊ sic cōmouent ꝓpter febres vt in p̄ma parte dicebatur: ēt ꝓpter febres mēbris debilitatis ꝓpter īdigestionē multiplicant humores ⁊c. Et pp istas cās cōtingit vt in febribus īcipiant apparere: vbi tñ nūq3 ante apparuerāt: ⁊ hoc maxime verū est in corporibus debilium iuncturaꝝ naturalr sicut in illis in q̄bus est egritudo simplr talis ex hereditate ⁊ nō actu talis: sed supueniente febre fit actu talis: ⁊ hoc dicebat in vltima parte tex. Cōtingit ēt ꝙ ꝓpter febres fit eleuatio ⁊ remotio dolorum iuncturaꝝ: q2 cōtingit iūcturas debilitatas eē ex malitia complōnis fride: ⁊ ꝓpter febrē fit remotio talis malitie cōplexionalis ēt si fit cū materia: sicut de febre in spasmo materiali ꝯtingit: vbi ēt ꝓpter febres si cū materia febris euacuata per sudorē vel per vrinā euacuetur ēt materia fluxura ad iūcturas cōtinget ꝙ in tali febre fiet āmotio ⁊ eleuatio taliū doloruꝫ iuncturarū: ⁊ sic febris sicut aliquando est causa euentus taliū dolorum: ita est aliquando causa remotionis similium doloruꝫ: ⁊ hoc est quod dixit. Lege litteram claram.

¶ Sciatica vo ē de sūma doloris iūcturaꝝ: ⁊ ē dolor q icipit a iūctura ācbe ⁊ descēdit retro ad coxā. Et qn̄qꝫ extendit vsqꝫ ad genu ⁊ ad calcaneū. Et q̄nto plus ꝓlōgat spatiū eiꝰ addit eiꝰ descēsio ⁊ ꝭm mām in paucitate ⁊ multitudie sua. Et qn̄qꝫ ꝓtēdit vsqꝫ ad digitos. Et extenuant ex eo pes ⁊ coxa. Et ī fine eiꝰ delectat cōpressione ⁊ deābulatiōe pauca sup̄ extremitates suoꝝ digitoꝝ. Et fit ei difficil' icurvatio ⁊ equatio erectiōis.

¶ Ista est scd̄a pars principalis.c. in qua spāl'r ipse descēdit ad declarādū de doloribꝰ specialiū iuncturaꝝ: ⁊ duo facit ꝑncipal'r. Qm̄ ꝑmo determinat de sciatica ⁊ de dolore anche. Scd̄o ipse vltimate ponit duos cañ. ꝓnosticos absolutos ⁊ gn̄ales circa dolores iūcturaꝝ. Scd̄a ibi in fine huius ꝑtis (Et qui hꝫ dolorem anche ⁊c̄.) ¶ Prima ꝑs adhuc in duas diuidit. Qm̄ ꝑ̊ determinat de sciatica. Scd̄o de dolore anche. Scd̄a ibi (Dolor vo anche.) ¶ Pr̄ia adhuc in duas. Qm̄ ꝑmo ipse manifestat q̄d sit sciatica ꝑ eius accidentia. Scd̄o ipe ponit modū aliqñ determinatiōis eiꝰ. Scd̄a ibi (Et qn̄qꝫ soluit in eo nā.) ¶ De p̊ᵃ ꝑte ꝑ̊ ponit vnū gn̄ale de sciatica dicens. Sciatica vo est de sūma doloris iūcturaꝝ. ꝯn̄ter adducēdo accidētia sciatice q̄bus ipsa sciatica cognoscit ab alijs doloribꝰ iūcturaꝝ ponit. v. per ordinem. Primum est ꝙ sciatica est dolor qui incipit a iūctura anche ⁊ descēdit retro ad coxā: ⁊ qn̄qꝫ extēdit vsqꝫ ad genu ⁊ calcaneū. Dicit scd̄o. Et quāto plus ꝓlōgat spatiū eiꝰ addit eiꝰ descēsio ⁊ ꝭm mām in paucitate ⁊ multitudine sua. Dicit secundo. Et qn̄qꝫ ꝓtendit vsqꝫ ad digitos. Dixit tertio. Et extenuatur ex eo pes ⁊ cossa. Dixit quarto. Et in fine eius delectant cōpressiōe ⁊ deambulatiōe pauca sup̄ extremitates digitorū suoꝝ. Dixit quinto. Et fit ei difficilis curuatio ⁊ equatio erectionis.

¶ Pro itelligētia ꝑtis est aduertēdū ꝙ lꝫ sciatica sit de sūma doloris iūcturarū vt dixit tex. tñ auctores de sciatica ꝑcipuū faciūt ca. vltra ca. doloris iūcturaꝝ. Et rō est quā ponit Ras in diuisionibus ca. ꝓprio in ꝑn°: qm̄ iūctura anche est iūctura multū ꝓfunda ⁊ sup̄ ipsaꝫ est p'lima sup̄ quam nō appet signū apātis manifeste sicut in alijs: ēt in cura talis doloris est diuersitas a cura doloꝝ aliaꝝ iuncturaꝝ. Jō ⁊ sil'r. d. A. postq̄ determinauit gn̄al'r de doloribꝰ iūcturarū absolute: iā spālē facit determinationem de sciatica ⁊ dolore anche: iō vt h̄ declararet dixit in ꝑn. tex. Sciatica vo ē de sūma doloris iuncturaꝝ. tñ sup. de sciatica ⁊ dolore anche fiet spālis determinatio differēter ab alijs ⁊c̄. ¶ Scd̄o notādū ꝓ euidentia huius ꝑtis ⁊ sequētis ꝙ lꝫ ancha large aliqñ sumat ꝓ oī osse exn̄te circa ꝯcathenationē illā vbi ossa ꝯiūgūt dorso q̄ sūt ī toto añ ⁊ retro sex vt volūt auctores q̄ñ sumebat 4ᵃ ꝓble. 2° ꝓble. cū q̄rebat q̄re est ꝙ oculi ⁊ anche eoꝝ q p'limo vtunt coitu sensibil'r cōpatiūt ⁊c̄. ibi sumebat ancha large ꝓ oī tali osse tal'r ꝯiūcto. Jn ꝓposito aūt aliqñ ꝑ anchā itelligimꝰ stricte illō os latū multoꝝ lateꝝ in cuius extremitate est foramē in q̄ō igredit extremitas ossis rotundi dicta vertebrū q̄ō est extremitas ⁊ caput ossis coxe quā concauitatē sic appellamꝰ: ⁊ sic dolorē factū in dcā iūctura qua alligat vertebrū in pixide anche. i. in ꝯcauitate dicti ossis dolorē sciaticū appellamꝰ: ⁊ aliqñ sciaticā passionē: h̄ mō sumpsit. d. A. in tex. isto: ifra tñ cuꝫ de dolore anche erit determinatio: sumit ancha mag̃ large vt supra de mēte Ari. sumebat. ꝑ sciaticā ḡ itelligimꝰ egritudinē siue dolorē dicte iūcture vel ꝯcatenatiōis q̄ est vertebrū cū pixide anche q̄ iūctura est in hoīe ad motū rectū ꝓgressiuū maxīe necīa: q̄r ꝭm eā fit eleuatio coxe: ⁊ eiꝰ icuruatio ⁊ ad eādē iūcturā vario ⁊ multiplici mō alligat chorda grossa veniēs a musculo magno: q oībꝰ musculis corꝑis maior existit: vt dixit. d. A. p̊ᵃ ꝑmi de anathomia musculoꝝ coxe: q musculus syluestrē vel extrīsecā ꝑtē coxe ⁊ itrīsecā ⁊ os femoris ⁊ totā anchā coopit ⁊ orificiū ad pollicē distiguit: dicit q̊ mediāte musculo ꝑ chordaꝫ circa ipsiꝰ musculi aliud extremū factaꝫ ⁊ cum genu alligatā dicta iūctura fit: ⁊ vertebri cū genu: magnā ⁊ ꝑcipuā hꝫ colligātiā: ⁊ tādē ꝯn̄ter mediāte genu ⁊ musculo cruris cū pede ꝑuo ꝑ chordas ēt grādē hꝫ colligātiā ⁊ ꝑ villos cuiusdā musculi. Et ex dict̄ h̄ iferť ꝑ̊ vitas ꝑmi accn̄tis doloris sciatici: qm̄ ē dolor q icipit a iūctura anche stricte sumēdo anchaꝫ ⁊ descēdit retro ad coxā. i. talis dolor ēt ꝑcipit descēdēs in ꝑte extrīseca coxe: sup. ēt aliqñ sentit in ꝑte itrīseca. ⁊ h̄ ꝑꝑ dictū musculū alligātē dictā iūcturā cū tota coxa ⁊ femorī vt dicebat. Et addit. Et qn̄qꝫ extēdit vsqꝫ ad genu ⁊ calcaneū: ēt. s. ꝑ colligātiā vt dictuꝫ est. Rō dicti scd̄i est clara: q̄r quāto plus ꝓlōgat spatiū eius. s. doloris maius cōicat nocumētū colligat̄ mēbris: ⁊ sic mag̃ extēdit: ⁊ ⁊ sic addit eiꝰ descēsio: ēt q̄r ad ꝓlōgatiōeꝫ doloris plus attrahit ō mā q̄ tandē mēbris iferioribꝰ cōicat ⁊c̄. Jdcirco addit. Et ꝭm mām in multitudie ⁊ paucitate sua. s. ꝭm ꝙ mā ex multa vel pauca q̄ trahit vel mouet deorsuꝫ sic magnificat eiꝰ descēsio ad iferius vel minuit. ⁊ ex ꝯn̄ti posset intātū multiplicari mā ꝙ qn̄qꝫ ꝓtēdit. s. dolor sciaticꝰ vsqꝫ ad digitos: ⁊ ꝑ villos eiusdē musculi q vsqꝫ ad pollicē extēdunt vt dcm̄ est: ⁊ h̄ est q̄ō dixit. Addit. 3°. Et extenuat sup. qn̄qꝫ ex eo. s. dolore sciatico: pes ⁊ coxa: ⁊ istud posset declarari ꝑ ea q̄ dicta sūt supra in ca. de causis gibbositat̄ in fine. sꝫ ad pn̄s dicat h̄ eē breuiter q̄r debilitant in motu pedes ⁊ coxa: ex ꝯn̄ti non attrahit ad illa nutrimētū: ēt q̄r ad debilitatē vtut̄ aīalis in membris vel defectu sequit ipotētia caloris nālis vt alibi est declaratū: ēt q̄r ꝑꝑ dolorē attrahunt flatice humiditates q̄ obtēdūt actioneꝫ calidi nālis ⁊c̄. vn̄ ꝑꝑ oīa ista tabēt crus ⁊ pedes. Dixit q̄rto. Et in fine eiꝰ delectant cōpressiōe ⁊ deābulatōe pauca sup extremitates digitoꝝ suoꝝ. dixit in fine. i. in declinatione doloris iā tota fere mā euacuata: delectant cōpressiōe. s. cū manu iꝑrimēdo coxā: qm̄ ꝑ talē cōpressionē excutit residuū māe q̄ remāsit: ⁊ ꝑtes muscl'i ꝑ ipsarū appꝑinq̄tiōem debitū sitū acq̄rūt: qm̄ ꝑ̊us erāt elōgate ꝑ ipletionē māe. delectant ḡ cōpressione: q̄r iuuant: vel cōpressiōe pedes cū terra meliꝰ ꝑꝑ eādē cām delectant: ēt ex paulatina deābulatiōe iuuant: qm̄ per tale exercitiū vigorat calor nālis ⁊ relique materierū q̄ remāserāt resoluunt. dixit notāter pauca: q̄r forte deābulationē nō sustinerēt. i. lōgaꝫ. dixit ēt sup extremitates digitoꝝ suoꝝ vt iuuat talē motū fieri suauē ⁊ paulatinū. nā cū sic mouemur suauiter icipiētes icipimꝰ cū depōne digitoꝝ: ⁊ h̄ totū est: qm̄ talia membra sūt ꝑcedēti morbo debilitata ⁊c̄. Dixit vltio de hac ꝑte ponendo aliō accn̄s sciatice ꝙ fit difficilis icuruatio ⁊ eq̄tio erectiōis. i. dolorose icuruat crus vel coxa: ⁊ postq̄ est icuruatū crus vt equetur difficilis fit erectio: qm̄ ꝑ quēlibet talē motū fit distēsio ligamētoꝝ ipsius iuncture: q̄r ad talē motū necessaria est reuolutio vertebri. in pixide. stare aūt nō est eis difficile: q̄r ad stationeꝫ nō mouet vertebrū: sed ad expansionē vel ꝯtionē cruris necessario mouetur: ideo dixit. d. A. ꝑma ꝑmi doc. 5. ca. 26. Cum aūt musculis coxe aut cruris nocumētū acciderit vt in casu nostro figere erit facile: sed moueri difficile: lege l'ram: q̄r iaꝫ clara est.

¶ Et quādoqꝫ soluit in eo natura ⁊ iuuatur per id. Et qn̄qꝫ perducit ad dislocationem extremitatis coxe eiꝰ ⁊ est cementum ꝭm veritatem.

¶ Postq̄ declarauit sciaticam per ꝓpria accidētia iam ipse ponit diuersum modum terminationis talis doloris: ⁊ duo facit ꝭm duos modos terminationis quos ponit. Secunda ibi (Et quando ⁊c̄.) ¶ Dixit primo ⁊ est clarum. Et quandoqꝫ soluitur in eo nā ⁊ iuuat per id. i. ꝙ in tali dolore aliqñ lubricus fit vēter: quoniam iterdū irritata nā ex acuitate doloris mouet ipsa sic stimulata ad euacuādū mām ꝓprie añtem ipsiꝰ: ⁊ idē iuuat ad eūonē māe nociue. dixit tñ qn̄qꝫ: q̄r nō semꝑ cū soluit nā iuuant ꝑ id ifirmi: qm̄ possibile est ꝙ ꝑꝑ dolorē iūcture ꝑ colligātiā debilitato stōcho ⁊ itestinis vel ꝑꝑ paucitatē somni ꝑ idigestionē dictoꝝ mēbroꝝ vl' debilē ꝯtētiuā eoꝝ fiet lienterica passio: ⁊ sic vēter soluet: ⁊ nō ꝓpterea idē iuuat. Dicit de scd̄a ꝑte. Et qn̄qꝫ talis dolor sup. ꝑducit ad dislocationē extremitat̄ coxe eiꝰ. i. tal'r fit ꝙ vertebrū exit pixidē ⁊ ꝓpriā ꝯcauitatē: ⁊ est sup. tūc cemētū ꝭm vitatē. i. vt dicit l'ra exterior fit tūc ꝑuatio gressus: ⁊ iō sup. tunc de cura huiꝰ ad istā fen tm̄ nō ꝑtinet determinatio: sꝫ sup. recurrat ad q̄rtū cañ. fen. 5ᵃ: ibi habet clare de dislocatiōe anche ⁊ ossis anche. q̄ñ aūt fiat aliqñ dislocatio ꝑfecta ossis coxe a cā corporea iā supra dcm̄ est: qm̄ ad dolorē sciaticū aliqñ tāta sequit attractio māeꝝ viscosaꝝ ad dictā iūcturā ꝙ ligamētū alligās mollificat ⁊ elōgat itātū ꝙ iterdū resilit vertebrū ex pixide: ⁊ ē sn̄ia afo. 6. ꝑti. ante tñ illud sepe accidit sil'itudo dislocationis: ⁊ ꝯtingit in casu tali vt sit velox exitus ⁊ velox reditus ad situꝫ ꝯuenientē ꝓpter cām claram: lege litterā.

¶ Dolor vo anche ⁊ est ille in quo est dolor fixus in ancha qui nō descēdit nisi cū ꝑmutatur ad sciaticam multotiens accidit aut ex debilitate cōsequēte a cā sessiōis super dura ⁊ cā ꝑcussionis cōsequēte eā ⁊ cā assiduatiōis equitādi ⁊ sunt cause eius ille cause. Verūtamen plurimum fit ab humore crudo. Et multotiēs ꝑmutat a doloribus matricis chronicis ⁊ remanētibus tēpore longo ita vt sint. x. menses.

¶ Nunc scd̄o determinat de dolore anche hn̄te magnā cōuenientiā cū dolore sciatico: ⁊ duo facit. Primo ipsuꝫ manifestat ꝑ ꝓpria accidētia. Secundo adducit cās ipsius. ibi (Multotiens accidit.) ¶ Dicit ꝑmo quodāmodo cōtinuādo cū dolore sciatico. Dolor vo anche est ille in q̄ est dolor fixus in ancha q nō descēdit sup. ad genu ⁊ ad pedes sicut sciaticꝰ nisi cū ꝑmutat ad sciaticā: ⁊ declarādo cās ꝑmo primitiuas: secūdo corporeas dixit. Multotiens accidit aut a debilitate ꝯn̄te anchaꝫ cā sessionis super dura: ⁊ cā ꝑcussiōis ꝯn̄te eam;

ꝯn̄te eaꝫ: ⁊ cā aſſiduationis equitādi: oēs tales cāe ꝑmitiue ꝑn̄t eē cāe debilitātes anchā ⁊ inducētes dolorē: aut per cōpreſſionem: ⁊ ex ꝯn̄ti ex ſeſſione ꝯtinui·ide cāta: ⁊ in ſeſſione ſuꝑ dura: ⁊ ꝑcuſſione ſuꝑ eā. aut cā deſcēſus multe mãe ad anchas ꝑꝑ motū in dictꝭ anchis cauſatū ſicut in aſſidue eqtantibus vt dixit. talis aūt dolor vt dictū eſt magis fixus eſt in ancha nō deſcēdens ad genu vel pedem ꝙ̄ ſciaticus: ꝓpterea qꝛ nō eſt tāta anche: ⁊ illoꝝ mēbroꝝ colligātia ſicut eſt cū iunctura ſic vt manifeſtū eſt: tn̄ nō eſt negāduꝫ qn etiā aliqn̄ in tali dolore cōicet etiā genu cū pede ꝑꝑ muſculum cōem coxe ⁊ anche ſicut dc̄m̄ eſt: ſed ſufficit ꝙ nō tātuꝫ. Addit. Et ſunt cāe eius ille cāe. ſ. oēs que dicte ſunt ſupra de cauſis doloris iuncturarū abſolute: ſunt etiā cāe huius doloris: qꝛ ꝑter ꝑmitiuaſ ſunt cōplexionales oēs ſine mã ⁊ cū mã vel ſimplici vel miſta ſm̄ modū qui dict᷒ eſt ſupra. Addit. Uerūtamē plurimū fit ab humore crudo. Et ſi tu dicas ſupra in cauſis doloris abſolute dictuꝫ eſt ꝙ vtplurimū fit a flegmate cū cholera: deinde a crudo: ⁊ tamē hic dicit̄ ꝙ vtplurimū a crudo. Nota ꝙ cū incipit dicere ⁊ ſunt cauſe ei᷒ ille cāe: lꝫ ṽba tex. videant̄ adaptari ꝓprie dolori anche: tamē cōia ſunt etiā dolori ſciatico: ita vt enumeret cās euentus doloris ſciatici ⁊ āche. Dico ſcd̄o ꝙ iſta difficultas tacta eſt ſupra ad quā recurras loco ſuo. In ſūma tn̄ dico ꝙ per crudū hic vt etiā ſupra intelligit̄ flegma aqueū ſubtile qđ maxime cruditate ꝑticipat: ex ꝯn̄ti dico ꝙ tale flegma cōparatuꝫ ad quoſcꝫ alios humores ſingulares: ⁊ per ſe ſine miſtione alioꝝ humoꝝ ꝙ vtplurimū dolorū qlibet iuncturarū pēdet ab hoc humore plus ꝙ̄ ab alio: loquendo de dolore facto per cām fluentē: ⁊ iſto mō cōparabat̄ hic: ſꝫ ſi forte cōpararemus humorē talē ad quālibet aliā mām indifferenter ſiue ſimplicē ſiue cōpoſitā: dico ꝙ vtplurimū magis fit a flegmate cuꝫ cholera ꝙ̄ a flegmate crudo tm̄: qꝛ plus de alijs ſpēbus flegmatis ſimul ſumptis gn̄atur in corpore humano ꝙ̄ de tali ſubtili tm̄: ⁊ qm̄ illa nō faciliter mouent̄ ad iuncturas ſine miſtione cholere: habilitant̄ aūt ad fluxū permiſtū cū cholera inde eſt ⁊c̄. ⁊ iſto mō cōparationis cōparabat̄ ſupra. Poteris etiā habere mām ꝓbabilē reſpondendi ſi ꝯſiderabis: qꝛ differēter dc̄m eſt de his iuncturis ⁊ de alijs: cū iſte ꝯcauitates ſint ampliores ꝙ̄ concauitates aliarū iuncturarū: ꝯſidera tu reſponſionē. Addit numerādo vnuꝫ certū modū huius doloris per viā permutationis. Et multotiens permutat̄ a dolorib᷒ matricis chronicis ⁊ remanētibus tēpore lōgo: ita vt. x. mēſes vel. ſ. aliquādo plures. Et ratio clara eſt: qm̄ ꝓpter dolores matricis lōgos per vicinitatē debilitat̄ ancha: vnde fit poſſibile ꝙ mã que faciebat dolorē matricis mouebit̄ ad iūcturas anche vel ſcie: ⁊ ſic fiet dolor anche vel ſcie.

Et qn̄cꝫ fit a materijs calidis ⁊ ꝑmiſtis ēt. Et a repletione venarū anche ex ſang. ⁊ ab apoſtematib᷒ intrinſecis in ꝓfunditate locoꝝ. Uerūtamē nō apparēt ꝓpter profunditatem ſuam ſicut apparent apoſtemata reliquarū iuncturarum.

Ponit ꝯn̄ter alios modos explicite de mãeb᷒ faciētib᷒ tales dolores: qm̄ dixerat ꝙ vtplurimū fit ab humore crudo. Iaꝫ addit ꝙ qn̄cꝫ fit a materijs calidis. ſ. ſimplicib᷒ ⁊ permiſtis: ⁊ d̄clarās vnū modū euentus talis doloris a cauſa calida vt a ſanguine dixit. Et ex repletione venarū anche ex ſanguine. ſ. fit talis dolor: quoniaꝫ ꝓpter extēſionē venarū per poros ipſarū reſudat dictus ſanguis ad ꝯcauitates dictarū iuncturarū. Addit ponēdo aliū modū euentus taliū modoꝝ. Et ab ap̄atib᷒ intrinſecis in ꝓfunditate locoruꝫ ſuꝑ. exiſtētib᷒ euenit aliqn̄ talis dolor: verūtn̄ nō apparent ꝑꝑ ꝓfunditatē ſuā. i. dictarū ꝯcauitatū maxime ſic ſicut apparēt ap̄ata reliquarū iuncturarū. Iſtud totū clarū eſt: lege lr̄am ꝯtinuā.

Et dicit̄ que hꝫ dolorē anche ⁊ apparet in coxa ei᷒ rubedo vehemēs quātitate triū digitoꝝ nō faciens ei dolorē: ⁊ accidit ei in ea pruritus vehemēs ⁊ deſiderat olera moriet̄ in. 25. ⁊ omne qdē membrū in quo eſt dolor iuncture macreſcit ⁊ extenuat̄.

In iſta vltima parte huius partis ipſe ponit duo ꝓnoſtica circa hos dolores. ibi (Et oē qdē membrū.) De ꝑma parte dixit. Et dicitur qui hꝫ dolorē anche ⁊ apparet in coxa ei᷒ rubedo vehemēs quātitate triū digitoꝝ nō faciēs ei dolorē ⁊ acciderit ei in ea. ſ. coxa pruritus vehemēs ⁊ deſiderat olera moriet̄ in. 25. Iſta ſn̄ia elicit̄ ab Hippo. in lib. de capſa eburnea: ſed nō ſic iacēt verba: imo eſt aliquāto gn̄alior. dixit ſic. Cū apparebit in coxa ſiniſtra iferiori: abſolute dicit iferiori: rubedo vehemēs que nō dolet: tūc ſcias ꝙ habēs eā moriet̄ in. 25. die ſue egritudinis. ſ. ꝑncipalis: ſi. ſ. ante 25. diē apparuerit. Addit. Et ſignū illius eſt: qꝛ in ꝑncipio ſue egritudinis hꝫ prurituꝫ vehementē ⁊ deſiderat comedere olera. Ecce aliqualē diuerſitatē: qꝛ in textu nr̄o ꝯhit̄ ad dolorē āche ⁊ hic nō: etiā in nr̄o nō determinat̄ ad anchā ſiniſtrā: ⁊ in hoc ſic. Ratio ꝑci ſe verificans nr̄m tex. credo poſſet male aſſignari ſicut necꝫ ratio aliarū ſn̄iarū eiuſdē libelli diſtincte aſſignari pōt: ſaltē per me vident̄ ille ſn̄ie eſſe quedā ꝓphetie: quarum nō eſt rō: ſed ꝓbabilis quedā perſuaſio pōt adduci: qm̄ cū ꝑmū acciderit in coxa prurit᷒ vehemēs ſiuēte mã calida miſta ſanguini: qđ declarat̄ etiā qꝛ appetit olera ꝓpter cōplexionē nō nālēꝫ calidā ⁊c̄. tūc cū apparebit rubedo vehemēs quātitate magna. ſ. triū digitoꝝ eſt ſignū ꝙ iam multū fluxit de mã calida ad coxā ꝯn̄ter ad muſculuꝫ eius qui eſt mēbrū maxime ſenſitiuū: ſi ergo nō dolet ſignū eſt ꝙ virt᷒ ſenſitiua eſt hebetata multū ⁊ q̊dāmō ſtupida: ⁊ ꝙ mens egrotat iuxta ſn̄iam afoꝛ. 6. 2ᵉ parti. Quicūcꝫ dolētes aliqđ corporis plurimum doloris nō ſentiunt his mens egrotat: ⁊ ſic eſt ſignū mortis cū ꝯditionib᷒ verificantibus afoꝛ. vide ibi. Sed vtrū in. 25. vel. 23. neſcio aſſignare cām: ſed dicā cū Gentili in ſimili exponēte ſic. moriet̄ in 9. vel. 10. i. poſſibile eſt vt moriat̄ in illo die. ita ipſe exponit alibi: moriet̄ ꝗ in. 25. i. poſ̄e eſt ꝙ moriat̄: lꝫ cū pudore ſic exponaꝫ. Dixit ꝯn̄ter ponēdo aliū can̄. ꝓnoſticū. Et oē qdē mēbꝝ in quo eſt dolor iuncture macreſcit ⁊ extenuat̄. Ratio huius dicti adducta eſt ſuꝑ per tres cās: al's chartas recurre ſupra. lege lr̄am totā.

Et dolores qdē iuncturarū qui ſunt ꝑter ſciaticaꝫ ⁊ podagrā cū curant̄ ⁊ eradicant̄ eoꝝ mãe nō redeunt velociter. Sciatica ṽo ⁊ podagra quādo curant̄ ⁊ eradicant̄ earū materie ſunt ex eis que redeunt velociter qualibet ex cauſa: ⁊ illud fit ꝓpter ſitū membri.

Iſta eſt tertia pars ꝑncipalis ca. in qua ipſe ponit cōparationeꝫ ſciatice ⁊ podagre ſimul ad alios dolores iuncturarū: ⁊ duo facit. Qm̄ ꝑmo ipſe ponit ꝯcluſionē quādā cū eius ꝓbatione. Scd̄o ipſe ponit vnā ſpālēꝫ ꝯcluſionē de ſciatica ⁊ podagra: que tn̄ ſuꝑ poſita eſt gn̄al'r de oib᷒ dolorib᷒ iuncturarū. Scd̄a ibi (Et iſte qdē ⁊c̄.) De ꝑma parte ponit ꝯcluſionē ⁊ dicit. Et dolores qdē iūcturaꝝ qui ſunt ꝑter ſciaticā ⁊ podagrā cuꝫ curant̄ ⁊ eradicant̄ eoꝝ mãe nō redeūt velociter. Sciatica ṽo ⁊ podagra cū curant̄ ⁊ eradicantur earū mãe ſunt ex eis que redeunt velociter q̄libet ex cā ⁊ ꝓbādo ꝯcluſionē dixit. Et id fit ꝓpter ſitū mēbri. Pro intellectu huius partis nota ꝑmo ꝙ ad verificationē tex. de hac cōparatiōe in reditu podagre ⁊ ſciatice ad alios dolores: opꝫ intelligi ceteris paribus: qm̄ eſſet multū bene poſſibile ꝙ chiragra in certo corpore poſtꝙ̄ mã eius eſſet eradicata ⁊ facta cura citius rediret ꝙ̄ podagra curata. ſimiliter in alio certo corpore puta ſi chiragra pēdeat ex diuerſis humorib᷒ ⁊ podagra ex vno tm̄: vbi etiā corp᷒ patiēs chiragrā ſit aptū ad dictā paſſionē ꝑꝑ eius parētes vel malū regimē parētis patiētis podagrā nō ſic ſint diſpoſiti ⁊c̄. tunc manifeſtuꝫ eſt ꝙ chiragra etiā curata citius redibit in illo ꝙ̄ podagra curata in iſto. ⁊ hoc ꝓpter iſtā diuerſitatē: ſed poſita paritate ꝯcluſio hꝫ veritatē: ⁊ hoc ꝓpter cām quā adduxit. d. A. in tex. propter ſitū dictarū iuncturarū: reſpcū aliarū enī ſint iferiores facilius ad eas fluunt mãe ꝙ̄ ad alias. Et ex hoc inferri pōt per eandē rōnem ꝙ cōparando podagrā ad ſciaticā cū eſt curata podagra facilius apta eſt redire ꝙ̄ ſciatica: ⁊ intelligēdo de ea que fit per viā defluxus: qm̄ per viā paulatine ꝯgeſtionis oppoſituꝫ ſtaret: qm̄ pedes cū magis exercitent̄ ipſoꝝ reſolutiua erit fortior: ⁊ ſic non aggregabit̄ ⁊c̄. ꝓbabil'r tn̄ hoc dico qm̄ poſſet dicere aduerſarius qđ in ſciatica eſt iunctura magis carnoſa: ⁊ eſt ꝓpingor ꝑncipalib᷒ mēbris: ⁊ iſtud plus facit ꝙ minus aggreget̄ mã in ſciatica ꝙ̄ in pedibus: ſed nō eſt de hoc difficultas nr̄a: qm̄ ſermo eſt de dictis dolorib᷒ factis per viā defluxus. Nota ſcd̄o ꝙ notāter dixit cū curant̄ ⁊ eradicant̄ earū mãe vt innuat ꝙ ipſe intelligit de vera cura ⁊ nō blāditiua que aliqn̄ fit per ſtupefaciētia: qm̄ ſi remoueat̄ dolor chiragricus per ſtupefacientia ⁊ podagricus veriſimil'r citius redibit dolor chiragric᷒ ꝙ̄ podagricus: qm̄ tardius remittet̄ eq̄lis cōplexio frigida inducta in pede ꝙ̄ in manu: ⁊ ꝓpter magis diſtare pedes a fonte caloris: ⁊ ꝓpter ipſos eſſe minus mobiles ꝙ̄ manus: ſed ſi fiat vera curatio eradicādo materiā morbi: tunc facilius redierint podagra ⁊ ſciatica ꝙ̄ reliqui dolores iuncturarū: ⁊ hoc ꝓpter ſitum deorſum: vnde diſponunt̄ vt facilius materias recipiant ⁊c̄. Lege litteram claram.

Et iſte quidē egritudines ſunt ex eis que hereditantur ⁊ proprie podagra.

Ponit ꝯn̄ter aliā ꝯcluſionē ꝙ iſte qdem egritudines. ſ. ſciatica ⁊ podagra ſunt ex eis que hereditant̄ ⁊ ꝓprie podagra. Ratio hui᷒ partis dicta eſt ſuperius vbi hoc dictū eſt de oibus dolorib᷒ iuncturarū gn̄aliter: ⁊ de hoc facta eſt ſpālis qō ad quā recurre ſi placet. Quare tn̄ podagra ſit magis de illis que hereditant̄ ꝙ̄ ſciati-

ea etiã ex dictis ibidẽ põt haberi fundamẽtalis respõsio: qm̃ spũs decisi a pedib⁹ videnť minus facere ad necessariã gnõnẽ fetus q̃ȝ decisi ab alijs mẽbris iuncturarũ cũ videanť mẽbra minus nobilia: ideo stãte malitia in talib⁹ spiritib⁹ nã nõ reddiť tãtũ sollicita de corrigendo dictã malitiã: sicut si spũs aliarũ nobiliũ magis iuncturarũ sint infecti mala qualitate: qm̃ vbi notabiliter essent infecti ꝓpter vicinitatẽ spirituũ p̃ncipaliũ membroꝝ si ab illis aliq̃liter nõ corriganť illos p̃ncipaliũ spũs coinquinabunt: ⁊ sic nõ reddetur forte sperma ꝓlificũ: qm̃ in vigore dictoꝝ spirituũ maxime ip̃m reddiť ꝓlificũ. Lege lr̃am paruam ⁊c̃.

¶ Et materia quidẽ sciatice plurimũ est in iunctura ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato. Et cũ dolet preparať effusio materierũ ex toto corpore desuꝑ ad ipsa p̃ter materias coarctatas in prin. rei. Et qñq̃ȝ accidit vt nõ sit in iunctura: imo in neruo lato.

¶ Ista est quarta pars p̃ncipalis cap. in qua pro cõplemẽto doctrine etiã reuertiť ad determinãdũ de sciatica ⁊ podagra quodãmõ spãliori: ⁊ diuidiť pars in duas. Qm̃ p̃mo de sciatica spãlius determinat. Scd̃o de podagra. Secũda ibi (Podagra v̽o ex sũma ⁊c̃.) ¶ Prima etiã in tres diuidiť. Qm̃ p̃mo ipse põit diuersos modos euentus doloris sciatici ex diuerso mõ situs mãe dolorẽ efficiẽtis. Scd̃o ipse ponit vnã frequentẽ ꝯtingẽtiam quã etiã supra posuit euenientẽ ad dolorẽ sciaticũ ꝓpter mãm illius in certo situ ꝯtineri. Tertio ipse cõparat dolorẽ sciaticũ ad alios dolores iuncturarum in vehemẽtia ipsius doloris. 2ᵃ ibi (Et multotiens.) 3ᵃ ibi (Et sciatica qdẽ.) ¶ De p̃ma parte dixit. Et mã qdẽ sciatice plurimuȝ est in iunctura. i. plurimũ incipit dolor sciaticus ꝓpter mãm existentẽ in iunctura. i. in ꝯcauitate iuncturarũ vel in ligamento alligante vertebrũ cũ pixide: ⁊ ꝓcedit ex ea. s. iunctura vel supple dicto ligamẽto in neruo lato. i. in neruo expanso exterius supra iuncturã. s. ad neruos ⁊ chordas exterius iuncturaȝ ligãtes ⁊ eam b̃m debitũ sitũ seruantes. ¶ Pro intellectu partis nota q̄ ista lr̃a põt dupl'r legi. Uno mõ vt lr̃a iacet. s. q̄ mã faciẽs dolorẽ sciaticuȝ vtplurimũ est in iunctura vel in ligamẽto formal'r: postea ꝓcedit dicta mã ex ea in neruo lato: ita q̄ sit dolor tm̃ in p̃ncipio: qm̃ elongato a mã ligamẽto ꝯñter etiã aliq̃liter vertebro a pixide elõgato chorde ⁊ nerui exterius iuncturã alligãtes extenduntur: vnde tm̃ fit dolor vtplurimũ in p̃ncipijs nõ cõicata mã dictis mẽbris exteriorib⁹: ⁊ hoc est q̄r vtplurimũ in ꝯcauitate iũcture ꝯgregať mã magis siue per viã defluxus ꝑꝑ facilitatẽ receptiõis siue per viã paulatine ꝯgestionis ꝑꝑ debilitatẽ ossiũ in digerẽdo maiorẽ q̃ȝ in exteriorib⁹ vbi ꝑꝑ p̄sentiã magni musculi ⁊ carnis coopiẽtis iũcturã virt⁹ digestiua fortior reddiť ⁊ expulsiua: ideo vtplurimũ aggregatur mã in ꝯcauitate iuncture: ⁊ fit dolor ꝑꝑ extẽsionẽ mẽbroꝝ exterioꝝ: vt dictũ est: q̄r mã in ligamẽto subiectiue existẽs nõ efficit in eo dolorẽ ꝑꝑ id qd̃ ligamẽtũ nõ sentit: sed in ꝓcessu aggregata multa mã in iunctra a nã expelliť ex ea in neruo lato exterius. s. expanso supra iuncturã qui neruus originať a musculo magno coxe de quo dictũ est supra: ⁊ tunc illa mẽbra extrinsece nõ solũ dolent ꝓpter extensionẽ in illis factã ꝓpter mãm ligamẽtũ ĩtrinsecum elongantẽ: ⁊ sic superiora mẽbra extendentẽ: sed etiã ꝓpter mãm dictis mẽbris extrinsecis etiã cõmunicantẽ. Et hoc videtur clare sonare lr̃a cũ dicit. Et mã qdẽ sciatice plurimũ est in iunctura. i. fit dolor sciatic⁹ vtplurimũ ꝑꝑ esse mãm in iũctura ⁊ nõ in exteriorib⁹ hoc est. s. in p̃ncipijs doloris hm̃õi: sed sup. in ꝓcessu ꝓcedit dicta mã. s. a nã sic mittẽte vel ꝓpter exuberãtiã ei⁹ ꝓcedit ex ea in neruo lato ⁊c̃. Scd̃s sensus lr̃e est vt ĩnuat q̄ dolor sciaticus est in iunctura ꝓpter essentiã ꝓpter hoc q̄ vtplurimũ in iunctura est mã faciẽs dolorẽ subiectiue: sed ꝓcedit ab ea iunctura. s. dolor in neruo lato per cõmunitatẽ. s. per cõpassionẽ dictoꝝ mẽbrorũ: ⁊ merito hoꝝ dolor est veniẽs p̃ncipal'r. Sȝ si obijciať si dolor est per essentiã in iunctura: ꝗ ligamẽtũ vel ossa sentiũt qd̃ nõ cõcediť a medicis. Ad hãc difficultatẽ rñdet Illucidator quarta ꝓble. scd̃o ꝓble. in fine cõmẽti: q̄ duplex est sensus in aĩatis: qdam est nãlis: ⁊ qdã aĩalis: ⁊ dicit q̄ ossa sentiũt sensu nãli lȝ nõ aĩali: ⁊ hoc sufficit ad dõm ossa ancharũ dolere. Re vera nisi esset auctoritas tãti hoĩs ꝯtra respõsionẽ instarẽ: nec ista respõsio cõiter a medicis acceptareť: ꝑꝑ ꝗ fugere has difficultates tenẽda est p̃ma expositio que multũ textui est ꝯformis. s. q̄ mã vtplurimũ est in iunctura: ⁊ postea cõicať neruo lato: hoc tamẽ in tali dolore nõ sempꝑ est: qm̃ posset aliqñ esse mã p̃ᵐᵒ in dicto neruo: ⁊ per eã posset fieri dolor sciaticus: postea dicta mã vel pars ei⁹ recipieť intra iuncturam: ⁊ ꝓpter hoc addidit tex. Et qñq̃ȝ accidit vt nõ sit. s. dicta mã in p̃ncipio doloris in iũctura: ĩmo in neruo lato. Postea addit. Et cũ dolet supple ꝑꝑ mãm etiã tm̃ in iũctura ꝯtentã p̄parať effusio mãerũ ex toto corpore desuꝑ ad ipsam. s. iuncturã p̃ter mãs coarctatas a p̃ncipio rei: ⁊ hoc est ꝑꝑ nãm velle succurrere mẽbro debili: q̄r etiã dolor attrahit reuma sic̃ ventosa ꝑꝑ caliditatẽ loci ⁊c̃. Et ex hoc textu potes colligere q̄ in corporib⁹ repletis in p̃ncipio doloris sciatici: q̄r est de vehemẽtiorib⁹ dolorib⁹ iuncturarũ vt statim dicet tex. debem⁹ a p̃ncipio diuertere euacuãdo cũ flõmia vel pharmacia vt ĩfra videbiť. Et sic legẽdo lr̃am ꝯtinuãdo p̃ncipium tex. cũ fine ei⁹: ⁊ postea legẽdo textũ mediũ vt factũ est: lr̃a est clara. Lege ergo eã sic. Et mã qdẽ sciatice plurimũ est in iunctura. s. in p̃ncipio doloris: ꝓcedit ex ea. s. in ꝓcessu ĩ neruo lato exterius: supple hoc tñ nõ sempꝑ est q̄ a p̃ncipio sit mã in iũctura. vnde addit in fine tex. Et qñq̃ȝ accidit vt nõ sit in iũctura. s. a p̃ncipio: ĩmo in neruo lato. s. p̃us postea e ffundiť ad iuncturã. Postea lege aliũ tex. mediũ ⁊ est textus notabilis. Et cũ dolet. s. eger quãtũcunq̃ȝ. s. esset mã tm̃ in iunctura: propter tñ dolorẽ p̄parať effusio desuper ad ipsaȝ ꝓpter materias coarctatas in p̃ncipio rei. i. doloris: ⁊ ex hoc collige ꝯclusionẽ quã dixi. Et sic clara est lr̃a.

¶ Et multotiẽs qdẽ multiplicať humiditas mucosa in pixide quare mollificať ligamentũ qd̃ est ĩter additamentũ ⁊ pixidẽ: quãobrẽ dislocať ancha ⁊ ante illud accidit dispõ inter firmitudinẽ ⁊ dislocationẽ ⁊ est vt sit velocis exitus ⁊ velocis redit⁹ inquieta valde.

¶ Jam ipse ponit vnã frequentẽ ꝯtingentiã euenientẽ ad dolorem sciaticũ ꝑꝑ mãm ꝯtineri in iũctura vel eius ligamẽto: ⁊ est lr̃a clara etiã supra lecta dicẽs. Et multotiẽs qdẽ multiplicať humiditas viscosa in pixide. i. in illa vacuitate iuncture. s. multipliceť per defluxũ siue per paulatinã ꝯgestionẽ quare. i. ꝑꝑ quã multiplicationem humiditatis mollificať ligamẽtũ qd̃ est ĩter additamẽtum ⁊ pixidẽ. i. ligamẽtũ ligans vertebrũ cũ pixide: ⁊ supple ꝑꝑ mollificationẽ illã extẽdiť dictũ ligamẽtũ sicut in mẽbris paralyticatis euenit: ⁊ sic elõgať vertebrũ a pixide: quãobrẽ ꝑꝑ dictã elõgationẽ dislocať ancha. i. aliqñ resilit vertebꝝ extra pixidẽ sumẽdo ibi ãchaȝ pro tota illa iunctura. ¶ Cõsequẽter addit ponẽdo qdã signa antecedẽtia ad dictã dislocationẽ ⁊ dicit: ⁊ ante id. s. dislocationẽ: accidit dispõ ĩter firmitudinẽ ⁊ dislocationẽ. i. q̄ patiẽs anteq̃ȝ sit in totũ facta dislocatio: sed est in via nõ põt debite firmare crus ⁊ pedem ⁊ libere ambulare nec incuruare: ⁊ eleuare tibiã sicut sanus: nõ est tñ sibi ĩpossibile illa fieri: lȝ cũ difficultate fiãt: ⁊ sic est dispõ media ĩter fortitudinẽ que ꝯuenit iuncture ad motũ ꝓgressiuuȝ ⁊ dislocationẽ: q̄r cũ p̃ma dispõne põt libere incedere: in scd̃a aũt facta. s. dislocatione nequaq̃ȝ põt: ⁊ sic ante dictaȝ dislocationẽ a mã mollificãte ⁊ relaxante est in dispõne media. Addit aliud signũ dicens. Est. i. ꝯtingit vt sit velocis exitus ⁊ velocis reditus. i. ꝯtingit q̄ fiat facilis dislocatio ⁊ facilis exitus vertebri a pixide ꝑꝑ plurimã humiditatẽ relaxantẽ ⁊ facilis reditus ad debitũ sitũ iuncture exiccata aliqual'r mã: vnde ꝯ̃hiť ligamẽtũ: ⁊ sic trahit vertebꝝ qd̃ resiliuerat extra pixidẽ ad intra pixidẽ. Et addit q̄ est ingeta valde: põt dupl'r legi. Uno mõ inquieta passiue: q̄r per hãc dislocationem inquietať valde infirmus: q̄r cũ dislocať extẽdunť valde chorde ⁊ nerui supra iuncturã existẽtes ⁊ grandis fit dolor: ⁊ sic reddiť infirmus inquietus valde. Uel al'r inquieta valde. i. hec dispõ non remanet vnius modi: ĩmo multũ varia existit. Aliqñ qdẽ fit dislocatio multiplicata aliq̃liter humiditate: aliqñ qdẽ fit subitus reditus ad sitũ ꝓpriũ exiccata mã: vel ꝑꝑ regimẽ exiccatiuũ ĩfirmi vel medicinas locales exiccãtes: ꝓpterea parũ de nouo multiplicata humiditate fit dislocatio: postea per exiccationeȝ fit reditus: ⁊ sic est inquieta valde hec dispõ: ⁊ istũ sensum credo intellexisse. d. A. in lr̃a. Nota tamẽ q̄ dicit est. i. ꝯtingit: q̄r vtplurimũ cum fit dislocatio est tardi reditus: ĩmo fere impossibilis: precipue cuȝ illa humiditas in iunctura existens exiccatur: vnde fit postea inobediẽs receptioni vertebri in pixide.

¶ Et sciatica qdẽ est de vehemẽtiorib⁹ dolorib⁹ iuncturarũ ⁊ cauterium securitatem facit eius.

¶ In hac tertia particula hui⁹ partis ipse cõparat dolorẽ sciaticũ ad alios dolores iuncturarũ in vehemẽtia doloris: ⁊ breuiter dic̃. Et sciatica qdẽ est de vehemẽtiorib⁹ doloribus iuncturarũ. Nota hic q̄. d. A. noluit p̄cise determinare nunqd iste dolor sit alijs dolorib⁹ iuncturarũ vehemẽtior: qm̃ hoc declarare esset difficile: q̄r ⁊ si ad iuncturã scie ꝓueniat magna quãtitas neruoꝝ: etiaȝ multa mã ꝑꝑ receptaculũ fluat ad iuncturã illã: ⁊ nõ sic ad iũcturas manuũ vel pedũ. Posset tñ aduersarius dicere q̄ ex alia parte nerui manuũ maxime sunt magꝭ sensitiui ⁊ spũs illis in sensu seruiẽtes habẽt tẽperamẽtũ magꝭ pro sensu ꝓportionatũ: sicut ẽt dicit. d. A. cap̃. de stupore. Qd̃ tact⁹ pedis est in cõparatione tactus manus sicut stupor: verũtamẽ est q̄ dolor sciaticus est multũ vehemẽs ⁊ forte alijs vehemẽtior: ⁊ ita sensit Azarauius trac. d̃ dolore iũctu.

cū dixit in ca. de sciatica: ⁊ hec spēs doloris sciatici reliquarū specierū est pessima: ⁊ loquebat̄ ad vehemētiā doloꝛ: qm̄ paulopost addidit ꝙ est raro ꝯtingēs ⁊ eius curatio est facilis. si igit̄ est pessima maxime hoc itellexit quātū ad doloris vehemētiā. Gordanus aūt in trac. suo iuncturaꝝ dixit. Qꝛ dolor podagricus est maior alijs: lꝫ ad sciā plures nerui veniāt vt idē dixit: verū ē tñ ꝙ posset dici ꝙ ipse itellexit ꝙ est maior extēsiue: qm̄ ad pedes plures māe mouent̄ ꝑꝑ sitū eoꝝ: ⁊ qm̄ sunt mēbra minus carnosa ⁊ magis distantia a fonte caloris: vnde difficilius mā resoluit̄. Ad effugiēduꝫ igit̄ istos arbitrarios sensus dixit notāter. d. A. ꝙ ipse dolor est de vehemētioribꝰ: ⁊ hoc est maxime verū ⁊ clarū ꝑꝑ plurimos neruos ad dictā iuncturā terminari ⁊c̄. forte tamē ꝙ ꝓbabilr dicere possemus ꝙ ceteris paribꝰ dolor chiragricus etiā est maxime vehemens ex fundamēto statim dicto: lꝫ de hoc nō reperiā auctores mētionē spālem fecisse: sed qcqd sit lr̄a est vera ⁊ clara. lege eam. Addit vltimo circa hanc partiū pertinentē ad ꝑseruationē ne fiat dislocatio anche supple cū fit illa dispō media iter firmitudineꝫ ⁊ dislocationē: ⁊ dicit. Et cauteriū securitatē facit eiꝰ. i. ne fiat dislocatio vera sup. qñ reliq̄ nō suffecerint. Ratio huiꝰ est: qm̄ vt supra trac. 1. dictū est cū erat sermo de cauterijs. Cauteriū singulariter exiccat humiditates mēbroꝝ maxime flegmaticas iprimēdo etiā in mēbrū humidū ⁊ relaxatū ꝯfortationē ne recipiat vt tradūt auctores: ⁊ ꝑcipue. d. A. quarta ꝑmi. ca. 29. ⁊ Albucasis in sua chirugia ca. 1. post ꝓhemiū. exiccādo igit̄ dictā humiditatē relaxantem ligamētū: vnde elongat̄ ⁊ facilitat̄ ad exitū ꝯsumpta humiditate abbreuiat̄: ⁊ sic dislocatio ꝓhibet̄. Notate tñ ꝙ auctores spāliter d. A. 4. cañ. fen. 5. de dislocatione anche. in fine cap̄. laudat cauteriū etiā facta dislocatione ab hmōi cā. Idē Halyab. 6. practi. c. 81. ⁊ Albucasis. 1. trac. chirugie. ca. 4. qm̄ per eandē cām iuuat remouendo dislocationē per quā etiā ꝓhibet eaꝫ fieri in paratis ad eā. De modo aūt cauterizādi in casu isto ponunt̄ ab auctoribus varij modi: nō cōuenit nobis in presenti adducere: quoniā non est illud principalis ꝓpositi: sed si vultis recurratis ad Halyab. ⁊ Albucasim locis allegatis: lege litteram.

¶ Podagra v̊o ex sūma doloꝝ iūcturarū existēs qñqꝫ icipit a digitis. s. a pollicibꝰ. Et qñqꝫ icipit a calcaneo. Et qñqꝫ icipit ex lateribꝰ pedis. Et qñqꝫ incipit a latere eius: deinde cōicat. Et qñqꝫ eleuat̄ ad coxā.

¶ In ꝑma parte ꝑncipali huius partis post dicta de podagra adducit etiā quedā spālia de ipa. Primo manifestādo modū incisionis eiꝰ. Scḋo ipse ponit duo ꝓnostica de ipsa. Scḋa ibi (Et ex eis que accidunt ⁊c̄.) ⁋ Prima etiā in duas. Qm̄ ꝑmo facit qḋ dictuꝫ est. Scḋo ipse ponit quedā modū terminationis doloris podagrici. Scḋa ibi (Et qñqꝫ apostemant̄.) ¶ De ꝑma parte dicit. Podagra v̊o est ex sūma doloꝝ iuncturarū existēs. ⁊ qñqꝫ incipit a digitis. s. a pollicibꝰ. qñqꝫ icipit a calcaneo. ⁊ qñqꝫ icipit a lateribꝰ pedis. ⁊ qñqꝫ icipit a latere eius. s. pedis: deinde cōicat supple alteri lateri vel toti pedi. Et addit. Et qñqꝫ cōicat̄ dolor vsqꝫ ad coxam. ¶ Pro itellectu huiꝰ partis est notādū de mēte expssa. d. A. ꝑma ꝑmi doc. 5. sūma. 1. ca. vlt. ⁊. 4. de iuuamētis mēbro. ca. 2. de mēte G. pes humanus fuit cōpositus ex multis ossibꝰ: puta ex. 26. vnde in eo sunt multe iuncture: ⁊ hoc factū est vt pes esset mēbrū aptū ad figendū ⁊ colligendū vt ibidē. illarū tñ iuncturaruꝫ quedā sunt magꝭ ꝑncipales: qm̄ est ꝑmo iunctura calcanei ex osse grosso quadrāgulato: postea est alia māifesta ex osse nariculari etiā quadrāgulare oblongū: postea est iunctura rasete pedis ex tribꝰ spālibꝰ ossibꝰ ꝯstituta: postea est pecten qḋ colligat̄ cū ossibꝰ digitoꝝ qui sunt. 14. qꝛ glibet digitus hꝫ tria ossa ꝑter pollicē qui tm̄ duo ꝯtinet. ꝭm igit̄ ꝙ mā aliqñ plus recipit̄ in iunctura que alligat̄ pollicibus q̄ꝫ alibi: ita plus icipit ibi dolor: sed si plus fluat ad iuncturā calcanei plus icipit in illa iunctura dolor: ⁊ sic dico de reliqs: postea v̊o ꝑꝑ cōpositionē ⁊ vicinitatē alijs iuncturis pedis cōmunicat̄: pōt aūt in vna eaꝝ plus recipi q̄ꝫ in alia ꝑꝑ varias ꝯtingētias ⁊ nāles ⁊ acqsitas de qbꝰ in causis supra facta est mētio. ¶ Est 2° notandū ꝙ per chordas harū iuncturaruꝫ: ⁊ ꝯñter per musculos qñqꝫ dolor eleuat̄ vsqꝫ ad coxā: qm̄ vt supra dictum est: musculus magnus coxe extēdit̄ per chordas vsqꝫ ad pedē: etiā chorde adiuuantes in extēsione digitoꝝ originant̄ a musculo cruris extrinseco: lꝫ chorde iuuantes in ꝯtractione digitoꝝ originent̄ a musculis qui sunt in planta pedis: ⁊ sic per colligantiā dictarū iuncturaruꝫ cū dictis musculis aliqñ eleuat̄ dolor vsqꝫ ad coxaꝫ: ⁊ possibile est ꝙ cōmunicet etiā scie per eundē modū: sed erit mediū ad declarāduꝫ nunqd debeat dici dolor sciaticus vel podagricus: qm̄ in sciatico ꝑmo incipiet dolor superius versus anchā postea cōicabitur deorsum: ⁊ in podagrico erit ecōtra. Lege lrām qꝛ clara est.

¶ Et quandoqꝫ apostematur.

¶ Nunc ipse ponit vnū modū terminationis eius: ⁊ duo facit. Qm̄ ꝑmo facit hoc. Scḋo remouet dubitationē que oriri posset apud itelligentē adducēdo cām ⁊ auctorizādo de mēte. G. Scḋa ibi (Et videt̄ ⁊c̄.) ¶ Dicit igit̄ ꝑ° de isto dolore ꝙ qñqꝫ. s. pes apostemat̄ exterius. s. post dolorē. Et rō clara ē: qm̄ aliqñ a nā mittit̄ mā que erat in ꝯcauitate iuncturarū ad mēbra versus cutim ⁊ ibi apostemat: ⁊ hoc nō est cōmune oībus iuncturis: qm̄ ad dolorē sciaticuꝫ nō sequit̄ apostema extrīsecū: qm̄ mā est coarctata in loco multū ꝓfundo: ⁊ lꝫ eius portio aliqñ cōmunicet̄ mēbris exterioribus: qꝛ tñ illa iunctura superius magno musculo ⁊ multa carne cooperta est si etiā portio exterius moueatur nō fit apparēs extrinsecus eminētia vel apostematio. nō sic aūt pes: qm̄ supra pedem nō est nisi modica caro: vnde cū mā exterius mouet̄ super pedē manifestat̄ tumor ⁊ apostematio. nō sic aūt fit cuꝫ mouet̄ mā a iunctura scie supra propter causam dictam. Ideo dixit. Et quādoqꝫ apostemat̄. s. pes post dolorē podagricū: qm̄ hoc nō est cōmune omnibꝰ doloribus iuncturarum.

¶ Et videt̄ vt nō sit illud in chordis ⁊ neruis: imo in ligamentis ⁊ corporibus qbus ꝯtinent̄ iuncture deforis ꝭm ꝙ dixit Gal'. Et ꝓpter hoc nō accidit vt perueniat dispositio podagricoꝝ in doloribus suis ⁊ apostematibus ipsoꝝ ad spasmū oīno.

¶ Cōsequēter remouet dubitationē adducēdo cām. posset aliquis dicere si pes apostemat̄ igit̄ mā mittit̄ vel recipit̄ in mēbris exterioribus: igit̄ in chordis ⁊ neruis: ex ꝯñti ꝓpter ipletionē neruoꝝ debet causari spasmus qḋ tñ nō fit: vt etiā cōmuniter videmus in patiētibꝰ podagrā ꝙ nō spasmant̄. Respōdet ipse huic difficultati dicēs. Et videt̄ ꝙ nō sit id in chordis ⁊ neruis. i. apatio nō fit ⁊c̄. imo in ligamētis ⁊ corporibꝰ. s. carnosis qbꝰ ꝯtinent̄ iuncture deforis ꝭm ꝙ dicit. G. addit remouēdo. ⁊ ꝑꝑ hoc. i. ꝓpter hāc cāꝫ ꝙ nō recipit̄ mā in mēbris neruosis nō accidit vt perueniat dispositio podagricoꝝ in doloribꝰ suis ⁊ apatibꝰ ipsoꝝ ad spasmū oīno. Intellige ꝙ dixit ad spasmū oīno quasi inuat ꝙ ꝓpter illam cām neqꝫ fit spasmus ex dolore: qm̄ nō cōmunicat̄ imediate nocumentuꝫ ꝑncipio. s. cerebro neqꝫ nuche quale cōmunicaret̄ si mā faciēs dolores esset in neruis: ⁊ sic nō ꝯtrahit̄ cerebrū in se neqꝫ membra neruosa ad ipm. nō etiā fit spasmus de repletione: qm̄ mā in neruis dum est nō extēdunt̄ in latū neqꝫ ꝯñter abbreuiant̄ in lōgum: ⁊ sic nō fit spasmus oīno: qꝛ neqꝫ mālis neqꝫ imālis. Causa aūt in podagra: qꝛ mā recipit̄ in ligamētis: ⁊ non in neruis vel chordis pōt esse ⁊ strictior cōpositio sube neruoꝝ vel fortitudo virtutis ꝓpter ꝑsentiā multoꝝ spirituū aīaliū in eis in resistēdo. nō sic autē est in ligamētis. Lege lr̄am: qꝛ clara est. Sed hic orit̄ dubitatio ex lr̄a q̄dam superiore: qm̄ supra dixit. Qꝛ mā sciatice plurimū est in iunctura: ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato. s. exterius vt supra legebatur. ⁊ sic videt̄ de mēte eius ꝙ mā recipit̄ in neruo lato ⁊c̄. Ad hoc dicatur ꝙ ibi cū posuit ꝙ mā ꝓcedat ex iunctura in neruo lato posuit vnā possibilē ꝯtingentiā: ⁊ sic dicēdū est ꝙ possibiliter posset fieri spasmus: ⁊ in hoc textu intelligit ꝙ raro. vel dicas ꝙ ibi per neruum latum nō intellexit nisi ligamentum extrinsecū: ⁊ magis placet sic dicere. Lege litterā tu.

¶ Et ex eis que accidunt habentibus podagraꝫ est vt prolongentur ossea testiculoꝝ ipsorum. Et podagra quidem cholerica attrahit mortem subito ⁊ proprie apud regimen plurimum.

¶ In hac vltima ꝑticula capituli ipse ponit duos cañ. ꝓnosticos. in podagricis. Primus est ꝙ ex eis que accidunt habētibꝰ podagram est vt ꝓlōgent̄ ossea. i. burse testiculoꝝ. Ratio clara est: qm̄ cū fluunt māe deorsum a superioribꝰ ad pedes etiā aliq̄ pars eius per partes ossei trāsit: ⁊ sic per eū osseus elōgat̄. Dicit scḋo ponēdo aliū cañ. Et podagra qdē cholerica attrahit mortē subitā: ⁊ ꝓprie apud regimē plurimū. i. regimē grossum. Ratio huiꝰ dicti est satis euidēs. nā exquo in dolore podagrico a mā cholerica est vehementia acuti doloris: ⁊ ꝓpter extēsionē: ⁊ ꝓpter malā q̄litatē: ⁊ cū talis mā faciēs dolorē sit flura neqꝫ fluxerit nisi per abundantiā eius in toto. cuꝫ aūt ad acutissimū dolorē mā cholerica in toto existēs sit apta faciliter inflāmari ex ꝯñti apta ponere oēs humores in ebullitione: ad hunc dolorē igit̄ est apta seq febris incēsiua que virtutē ꝓsternet simul cū dolore: vnde ꝯñter attrahet mortē subitā. Et hoc ꝓprie verū est apud regimē plurimū. i. grossum vt dicit textus: per regimē grossuꝫ nō itelligēdo regimē grossi ⁊ pauci nutrimēti vt est regimē leguminū cauliū ⁊ hmōi vt vulgares cōmuniter accipiunt: sed per regimē grossum itelligēdo regimē delicatoꝝ hominū qui cōmuniter accipiunt̄ ab hac egritudine qḋ sub

modica q̄ātitate est regimē plurimi nutrimēti vt sunt oua sorbilia carnes gallinarū vinū dulce grossuꝫ ⁊c̄. tale regimē vocat̄ grossuꝫ: q̄ꝛ plurimi nutrimēti. nā tale vtplurimū regimē est calidū inflāmabile ex ebullitione ⁊ ex ꝯñti faciliter in mām appropriatā ⁊ ꝯiunctā cōuertibile. stante igit̄ dolore fortissimo addito hoc regimine ꝓp q̄ꝺ est aptus dolor nō solū ꝯuersari veruꝫ etiā augeri: pꝫ q̄ūo talis podagra cū tale regimine attrahit. i. est apta trahē mortem subitā per modū dictū. lege lr̄am. Et sic est finis hui⁹ gloriosi ⁊ difficilis ca. ¶ In hoc cap̄. igit̄ ꝑmo habuistis ḡnaliter quātuꝫ ad cās ⁊ tēpora. ꝑmo quātū ad cās euētus taliū doloꝝ. Primo ponit vnā diuisionē cārū vt ꝙ cā patiēs. i. mālis est mēbrū suscipiens: ⁊ cā efficiēs sunt cōplexiones ⁊ māe male: ⁊ cā īstrumētalis ⁊ ꝑparatiua est dilatatio meatuū nālis aut accidētalis ex tēpore acq̄sita vt ex motu ⁊c̄. Et ibi habuistis egregia de causis ⁊ per se ⁊ accidentalib⁹ ⁊ positiuis ⁊ ꝑuatiuis taliū doloꝝ in diuersis ḡnibus taliū cārū. Habuistis ꝯñter aliā diuisionē ex parte cāe passiue: vt q̄ꝺ mēbrū sit patiēs: aut ꝓp debilitatē in creatura: aut ꝓpter debilitatē cōplexionalē ⁊ ꝓprie frigidā ꝯfirmatā: aut ꝓpter cōplexionē calidā etiā ꝯfirmatam: maxime q̄ñ eius cā est caliditas acq̄sita ex motu aut morsu venenosi aīalis. aut tertio fit ꝓp situm mēbri sub mēbris alijs: ideo multiplicant̄ tales dolores in pedib⁹ ⁊ anchis. Ibi habuistis q̄ūo cū bonitate cōplexionis mēbri pōt stare debilitas mēbri ꝓp malā cōpositionē vt in casu iuncturarū ꝓp raritatē texture ⁊c̄. etiā dicebat̄ ꝓp malā dependētiā a spiritib⁹ ⁊ humoribus ⁊c̄. Cōsequēter habuistis aliā diuisionē se tenentē ex ꝑte cārū efficientiū que fuerant due. s. cōplexiones ⁊ māe. de cōplexionib⁹ dicit ꝙ aut sunt toti cōmunes: aut in principali membro vt corde vel epate. he aūt aut sunt cōplexiones calide: aut sicce ꝯstringentes: ⁊ ꝓprie si cōiungat̄ humiditas extranea. de cōplexione īmāli humida nō fecit mētioneꝫ: ⁊ ibi vidistis cām. Postea posuit diuisionē de cā efficiēte corporali. s. humorali: dicens ꝙ aliq̄ñ talis cā est sanguis singularis ⁊ pur⁹: aliq̄ñ alius humor mistus sanguini: ⁊ de quolibet alio humore verificabat̄: aut flegma singulare: aut vehemētia crudi: ⁊ per hoc intelligebat̄ ꝙ etiā flegma sine sanguine: ⁊ melancholia sine sanguine pōt esse cā: humor ēt mistus. s. ex cholera ⁊ flegmate cū melancholia: aut vētositas sola: oē tale pōt esse cā. Addidit postea ꝙ inter has cās ꝑmuꝫ fit a cholera ⁊ a flegmate simul: postea a flegmate: postea a sanguine: postea a cholera: ⁊ ꝙ raro fit a melācholia. Et ibi habuistis circa hoc documentū bonū litterale: ⁊ breuiter fuit verificatū dictū. d. A. loquendo de talib⁹ dolorib⁹ factis per viam defluxus: q̄m in factis per paulatinam cōgestionē esset alr̄ dōm: ⁊ ibi singulariter dicebat̄ ꝙ lꝫ a mā melācholica rarius fiant tales dolores q̄ꝫ ab alijs māeb⁹: tñ ex illo nō debebat fieri ꝯñtia ꝙ corpora melācholica rarius incurrant dictos dolores alijs: imo etiā ex mā melācholica plures reperiunt̄ sic dolētes q̄ꝫ alia mā. nā postq̄ꝫ iam fluxit alia mā: postea fit melācholica per indurationē. Postea habuistis multas cās ꝑmitiuas que inducūt ad tales dolores: ⁊ sunt fere oēs cāe que sunt cāe indigestionis: ⁊ ibi dicebat̄ inter ceteras cās ꝙ ꝯfortare itestina in cōsuetis pati colicā sepe ꝑducit ad dictos dolores: ⁊ quelibet retentio euōnū ꝯsuetarū ⁊c̄. vt fluxus sanguinis ⁊c̄. ⁊ ꝙ vinū bibitū in ieiuno maxime ad illos ducit: ⁊ percussio aut casus supra iuncturas est etiā fortis in hac cā. Et ibi habuistis pulchrā ⁊ longā q̄ōnē vtꝝ vinū vel alius potus debeat ꝑcedere cibū: vbi habuistis ꝙ vinum exhibitū gr̄a tm̄ medicine dꝫ ꝑcedere cibū: sed si exhibeat̄ ad debite digerendū ⁊ qualificandū stante cibo grosse sub̄e dꝫ simul cū cibo cōmisceri. Et ibi dicebat̄ ꝙ tñ in q̄busdā casib⁹ etiā irregulariter exhibeat̄ ante cibū vel post: non tñ fit semꝑ nociuus: inter alia hoc dicebat̄ ꝓp ꝯsuetudinē. Et ibi vidistis vtilē determinationeꝫ de ꝯsuetudine q̄ūo aliq̄ñ cibaria mala nō nocēt: ⁊ q̄ūo tñ nō debēt obseruari ⁊c̄. ibi recurratis. Habuistis ꝯñter de parationibus ad has egritudines ꝙ corpora senilia ⁊ habētia egritudines chronicas ⁊ ꝯualescētia cū nō debite regunt̄ sunt aptiora ad tales dolores: ⁊ hoc ꝓp debilitatē digestiue eoꝝ: ideo colligebat̄ ꝙ oīa corpora in q̄b⁹ ꝓp aliquā cām digestiua debilitat̄ sunt parata ⁊c̄. Postea habuistis cās quare dolores iuncturarū magis eueniūt q̄ꝫ alij dolores: q̄ꝛ. s. sunt mēbra magis vacua ⁊ pluris mot⁹ ⁊ debilioris cōplexionis ⁊c̄. Postea habuistis modos terminationis dictoruꝫ doloꝝ cū nō vere curant̄: q̄m aliq̄ñ dislocant̄: aliq̄ñ īdurant̄: aliq̄ñ ꝯtorquent̄: aliq̄ñ nascit̄ suꝑ eis caro ⁊c̄. ⁊ maxime in cōplexionib⁹ calidis hoc ꝯtingit. Postea habu stis q̄ūo īter dolores iuncturaꝝ vtplurimū īcipit fieri podagra. Et q̄ūo dolores iuncturaꝝ sunt de sūma egritudinū que hereditant̄. Et ibi habuistis bonū documentū vtrū podagra possit ex hereditate ꝯ̄hi: ⁊ vidistis ꝙ sic: lꝫ multi alij periculosiores morbi ⁊ prauiores nō sint hereditarij: ⁊ vidistiꝫ cām huius varietatis. Habuistis ꝯñter singularē canonē q̄ūo curatio doloris iuncturarū est sepe cā ad pernitiem: ibi vidistis q̄ūo hoc debeat intelligi: q̄ꝛ in corporib⁹ debilib⁹: ⁊ in q̄bus tales dolores sunt antiq̄: ⁊ in pendentib⁹ a diuersis mēbris: ⁊ vtentib⁹ malo regimine ⁊c̄. In talib⁹ est timor ꝯfortare iuncturas: in alr̄ dispositis nō sic ⁊c̄. Habuistis ꝯñter q̄ūo ver ꝓp motū sanguīs ⁊ humoꝝ: ⁊ autūnus ꝓp malitiā humoꝝ ⁊ debilitatē digestiue ⁊ raritatē poroꝝ acq̄sitā in estate ꝑcedēti sunt aptiora tēpora euētus taliū doloꝝ. Habuistis ꝯñter q̄ūo si curent̄ vel succurrat̄ dolori iuncturarū in ꝑncipio facilis fit eoꝝ curatio: ⁊ si ꝯfirment̄ ⁊ ꝯsuescāt. difficile multū curant̄: ⁊ q̄ūo varices si appareāt in habētib⁹ tales dolores fit sanatio eoꝝ per eas: postea etiā reducit euentū taliū dolorum ad certas cās supra recitatas. Postea habuistis q̄ūo sciatica est in sūma doloꝝ iuncturarū: ⁊ manifestat eā per hoc q̄ꝺ incipit a iunctura anche ⁊ descēdit retro ad coraꝫ ⁊ genu ⁊ aliq̄ñ vsq̄ꝫ ad calcaneū: ⁊ vidistis modū ꝓp neruū latū: ⁊ q̄ūo extenuat̄ in eo dolore pes ⁊ cora ⁊c̄. ⁊ q̄ūo aliq̄ñ ꝑducit ad dislocationeꝫ coxe. Et ꝙ dolor anche ab eo diuersificat̄: q̄m est dolor fixus in ancha ⁊ non descēdit nisi ꝑmutet̄ ad sciaticā ⁊c̄. Et ibi habuistis ꝯñter cās illorū spāliū doloꝝ q̄ sunt ꝓportionales causis dict̄ supra. Habuistis ꝯñter q̄ūo reliq̄ dolores iuncturarū ꝑter sciaticā ⁊ podagrā cū curant̄ nō redeūt velociter. sciatica v̄o ⁊ podagra ex q̄libet cā facile redeūt. Habuistis ꝯñter q̄ūo sciatica est de vehemētiorib⁹ dolorib⁹ iuncturarū: ⁊ ibi habuistis circa hoc dubitationē: dictū est h̄ verificari extēsiue: intēsiue chiragra est fortior. Postea habu stis modū inceptionis podagre: q̄ꝛ in pede a diuersis partib⁹ incipit: ⁊ q̄ūo aliq̄ñ extēdit̄ vsq̄ꝫ ad coram. Postea habuistis q̄ūo dolores podagricoꝝ raro perducunt ad spasmū. Postea habuistis vltimo q̄ūo podagra ⁊ colica attrahit mortē subitā: ꝓprie apud plurimū ⁊ copiosum regimen. Et sit finis capituli.

¶ De signis. Cap. 6m.

Illud quideꝫ oportet te cognoscere de causis harum egritudinuꝫ per signa. In primis est dispositio simplicitatis cōplexionis aut cōpositionis eius cū materia.

¶ Istud cap̄. signoꝝ doloꝝ iuncturarū est scd̄a pars ꝑncipalis huius ꝑme partis secūdi tractat⁹ hui⁹ fen: in qua. d. Aui. ponit signa ad decernendū dolores iuncturarū vel cās dictaruꝫ egritudinū: ⁊ diuidit̄ ꝑsens capi. ꝑma diuisione in duas partes. Q̄m ꝑmo ipse ꝑponit vnū ꝑambulū ꝑcognoscendū ante specialē cognitionē causarū dictoꝝ doloꝝ. Scd̄o ipse ꝓsequit̄ spāliter ponēdo signa causarū doloꝝ mālium. Scd̄a ibi (In māli v̄o ⁊c̄.) Prima adhuc in duas. Q̄m ꝑmo ipse facit q̄ꝺ dictū est. Scd̄o ip̄e ponit signa ad cognoscendū distincte cām doloris esse malā cōplexionē simplicem sine mā ⁊ nō mālē. Scd̄a ibi (Et simplex q̄dē ⁊c̄.) De ꝑma parte dixit. Illud q̄ꝺ opꝫ te cognoscere de causis harū egritudinū. s. dolorū iuncturarū per signa in ꝑmis est dispō simplicitatis cōplexionis aut cōpositionis ei⁹. s. cōplexionis cū mā. i. ꝙ opꝫ ꝑmū cognoscere de signis cārū doloꝝ est: nunq̄d dolor hēat cām que sit mala cōplexio simplex aut mala cōplexio mista ⁊ mālis. cā clara ē: q̄m hoc nescito nō possum⁹ ꝓcedere via recta in cura neq̄ꝫ in inuestigando cās: q̄ꝛ nō per signa humorib⁹ appropriata nisi sciamus q̄ñ morb⁹ est mālis. neq̄ꝫ etiā in cura recta via poterimus ꝓcedere: q̄m in mālib⁹ ꝑma intētio est euāatio que aliq̄ñ ꝑficit̄ nō ꝑcedente digestiuo per flōmiā: ⁊ per pharmacū vt infra videbit̄: vbi si morbus fit in mālis in ipso ꝑma intētio est pura alteratio ⁊ nō euāatio: igit̄ elegāter dixit text⁹ noster vt hēamus viam ad ꝓsequendum in signis humoꝝ vel vētositatis vel nō ꝓsequenduꝫ: vt etiā stet in medico clara intētio curādi in euāando vel nō euāando. Illud quod opꝫ ꝑmū cognoscere de signis causarū doloꝝ est dispositio simplicitatis cōplexionis. i. si cā doloris sit mala cōplexio simplex: aut cōpositionis. i. si sit mista vel cum materia cōiuncta: q̄ꝛ aliter nō possemus ⁊c̄. Et sic clara est littera: lege.

¶ Et simplex quideꝫ eius est parūper ⁊ raro ⁊ fit in ea dolor sine grauedine ⁊ absq̄ꝫ inflatione: ⁊ nō est alteratio coloris neq̄ꝫ signū materiei.

¶ In hac particula duo facit. Primo ponit vnū cañ. talē. Q̄ꝛ simplex q̄dē cōplexio est parūper ⁊ raro. Et addit ponēdo signa complexionis diuerse sine mā dicēs. Et fit in ea dolor sine grauedine ⁊ absq̄ꝫ inflatione: ⁊ nō est alteratio coloris supple a nāli: neq̄ꝫ signū māei. Ratio ꝑmi dicti ē clara: q̄m raro fit mala cōplexio simplex in mēbro: q̄m vtplurimū eius cāe sunt cāe ꝑmitiue: ⁊ ipse plerūq̄ꝫ mouēt antecedētes: ⁊ sic cū mā ꝯiungunt̄: etiā q̄ꝛ si est mala cōplexio sine mā est cā dolorꝭ cū dolor attrahat reuma. 3. thegni cōmē. 16. fit ꝯñter mala cōplexio mālis ⁊ nō ꝑmanet simplex: ⁊ sic salteꝫ verū est ꝙ simplex cōplexio diuersa dolorē cāns est parūper ⁊ raro ꝑmanēs simplex: nō tñ est negādū q̄n etiā per notabile tp̄s possit simplex ꝑmanere vt ītelligēti pꝫ: ideo ipsi⁹ posuit signa distin-

ctiua: ⁊ oīa clara sunt. Primo qdē fit in ea dolor sine grauedine: qm̄ tm̄ mãe est grauedinē efficere: ⁊ scđa pmi: ⁊ scđo interioꝝ sepe: ⁊ absq3 inflatione: q2 nō fit inflatio nisi a mã: ⁊ per idē nō est alteratio coloris. s. a nãli: qm̄ talis alteratio non pueniret nisi per pñsentiā mãe maxime in pncipijs mēbroꝝ: qđ notanter dico: qm̄ in pcessu ꝓpter dolorē posset tāta fieri in spiritib⁹ dissolutio ꝙ vbi color a pncipio erat viuidus posset fieri pallidus: ⁊ sic color maturaretur: sed in pncipio hoc nō esset bene ꝯtingens. Addit ꝙ nō est aliud signū mãei. s. de pōderositate de pigritia ad motū ⁊ reliquis querēdis scđa pmi doc. 3. ca. 7. ⁊ 10. Et sic p3 lr̄a clara.

¶ In materiali vō illud qđ de ea in primis oportet te cognoscere est genus materiei.

¶ In hac parte. d. A. ponit diuersos modos ad cognoscēdū dispositiones mãles vel diuersa gñā signoꝝ ad significandū. Et pº facit hoc gñalr̄ nō determināndo se ad signa spãlis mãe. Scđo ipse ponit spãlia signa ad significādū supra spãles mãs. Scđa ibi (Et materiā qdē sanguineā.) ⁋ Prima adhuc in duas. Qm̄ pmo ipse ponit qdā gñā signoꝝ sumpta a cōcomitātibus essentialr̄ cās doloꝝ. Scđo ponit signa mag3 accidētalia. Scđa ibi (Et qñ cognoscit in plurib⁹ hoībus.) ⁋ Prima adhuc in duas. Qm̄ pmo ponit vnum cōe cognoscēdū. Scđo ꝓsequit ad vias cognitionis. Scđa ibi (Et via cognitionis.) ¶ Dicit igit pmo. In mãli vō id qđ de ea in primis op3 te cognoscere est genus mãei. s. nungd mã sit sanguinea vel flegmatica ⁊c̄. dixit notāter genus: qm̄ pter cognitionē si mã est flegmatica in gñe hēri pōt postea cognitio de specie flegmatis nungd flegma sit aqueū vel vitreū vel gipseū: ⁊ sic si tm̄ cognoscatur ꝙ mã est flegmatica cognoscit tm̄ genus mãei: ⁊ hec est pma cognitio que hēri d3: qm̄ ista nō habita nō pōt medicus neq3 specialius discurrē in cognoscēdo neq3 in ope aliqd canonice opari: dicit igit: in mãli qdē op3 pmū cognoscē genus mãei ⁊c̄. Lege.

¶ Et via cognitionis eius est aut ex colore loci aut ex colore apatis ei⁹ cū dolore sicut fit in humore crudo. Et ex tactu aut est frigidus aut calidus aut inflāmat⁹ aut ꝑm ꝯsuetudinē. Aut ex accidētibus doloris an sit cū inflāmatione vehemēti ⁊ pulsatione: aut cū inflāmatione equali ⁊ tensione aut cū tensione tm̄. Aut ex eis qb⁹ iuuat ⁊ cū qbus sedat dolor si nō errat existimatio: tūc eni existimat ꝓpterea ꝙ frigida sunt ei ꝯueniētia ꝙ materia sit calida. Et nō accidit existimationi eius vt erret nisi ꝓpter additionē doloris apud infrigidationē inspissantē existimās ꝙ materia inspissata sit frigida. Aut errat per sedationem doloris apud resolutionē ⁊ existimat ꝙ mã sit frida ⁊ est calida que resoluit ⁊ resoluit ⁊ sedat dolor eius: imo op3 vt cōsideres oīa illa. Aut ex hora doloris ⁊ additione ei⁹ an est in vacuitate aut repletione. Et ex dispōne incipiēte ad apostema ⁊ tarditate in eo: aut priuatione apostematis oīno: quare significat humores malos subtiles calidos aut cōpositos ⁊ sunt inter viscosum ⁊ humorem crudū purū. Et ex dispōne grauitatis. Grauitas in materijs subtilib⁹ de quib⁹ possibile est vt aggreget plurimū vice vna est plus.

¶ Ista pars posset diuidi in tot partes quot vijs icedere possum⁹ ad cognoscēdū quas ponit in lr̄a: ⁊ sunt in sūma septē vie. s. ex colore: ex tactu: ex accidētib⁹ doloris: ex iuuātib⁹ ⁊ nocētib⁹: ex hora doloris: ex dispōne incipiēte ad apostema aut tarditate aut pūatione apat3: ⁊ ex grauitate. Et ista pars posset in. 7. partes diuidi. Partes patebūt legēdo lr̄am. ⁋ Legēdo igit lr̄am ꝯtinuā dicit pº. Et via cognitionis eius. s. cāe talis doloris est. i. sumi pōt aut ex colore loci: supple tm̄ sine apate ⁊ dolore. s. vehementi: aut ex colore apatis eius cū dolore. s. ex colore ꝯiuncto apati cū dolore simul. s. acuto: qm̄ alr̄ significabim⁹ de cā doloris ex colore tm̄ sine apate ⁊ dolore: sicut fit in humore crudo vt dicit text⁹: qm̄ stante humore crudo in cā doloris non alterat color cutis alteratione notabili a nãli: neq3 manifestat apostema in mēbro: neq3 fit vehemens dolor: opposito mō est stante mã cholerica mista sanguini que fit cā doloris: qm̄ tunc mutat color notabilr̄: ⁊ fit apparētia apatis: saltem in alijs a sciatica: cū dolore etiā vehemēti: ⁊ hoc est qđ dicit de hac pticula. ⁋ Dicit scđo. Et ex tactu: supple sumit scđa significatio: per hoc. s. ꝙ locos est frigidus aut calidus inflāmatus: aut ꝑm ꝯsuetudinē: q2 neq3 sit notabilr̄ calidus neq3 notabilr̄ frigidus respcū ꝯsueti: q2 alr̄ ⁊ alr̄ ex tali qualitatū perceptione supra cām dolorē facientē iudicamus: q2 ex calido tactu cām calidā ⁊c̄. ⁋ Dicit 3º ꝙ iudicare possum⁹ alia via. s. ex accidētib⁹ doloris an sit cū inflāmatione vehemēti ⁊ pulsatione: aut cū inflāmatione equali ⁊ tensione: aut cū tensione tm̄: qm̄ vt ifra clare videbit si fuerit cū inflāmatione vehemēti ⁊ pulsatione significabit supra humorem cholericū cū aliquali sanguinis mistione: si autē fuerit inflāmatio equalis. i. nō nimis mordax cū tēsione significabit mag3 supra materiā sanguineā: si vō cū dolore fuerit tensio tm̄ signū erit vel flegmatis vel vētositatis: ⁊ hoc est qđ dixit. ⁋ Dixit 4º ponēdo aliđ genus signoꝝ sumptū ex iuuantib⁹ ⁊ nocētib⁹: ⁊ duo facit. Primo facit hoc. Scđo remouet errorē quēdā qui aliqñ ꝯtigit qui nisi remoueret signū tale ex iuuantib⁹ sumptum nō esset verū. Scđa ibi (Si nō errat.) ¶ Dicit igit ꝯtinuādo in signis ꝙ cognoscit cā. s. doloris pter alias signātiones: aut ex eis qb⁹ iuuant: aut cū qb⁹ sedat dolor. nā si dolor iuuat a calidis signū est ꝙ mã est frida: ⁊ si a frigidis ꝙ mã est calida: ⁊ hoc est potētissimū signoꝝ nisi error interueniat: qm̄ cū dolor sit sensatio rei ꝯ̄rie dispōni. s. nãli membri sentientis: ⁊ per ꝯtrariū supueniēs illi cāe ꝯ̄rie dicta cōplexio diuersa remoueat: vt de nã ꝯ̄rioꝝ est efficere: mēbrū igit ad nãlē dispositionē deducit ꝯtinuo remissa illa cōplexione ꝯ̄ria: ideo per ꝯ̄riū dolor minuit vt p3: regula igit est vera nisi per accidēs falsificet. Ideo ad remouēdū errorē qui ꝯtingere posset: dixit scđo. Si non errat estimatio. i. si nō ꝯtingat error in estimatione: supple ꝙ aliqñ ꝯtingit: qm̄ stante interdū mã frigida cū applicant certa frida fit inde iuuamentū: ⁊ tunc estimat ꝙ cōplexio est calida: q2 per cōtrariū debet fieri iuuamētū ꝑꝑ cām dictā superius: ⁊ tñ nō sic est: qm̄ cā est frigida vt suppositū est. Itē addit: tūc. n. estimat. s. medicus ꝓpterea ꝙ frigida sunt ei ꝯueniētia ꝙ mã sit calida: ⁊ nō supple sic est: quō aūt hoc ꝯtingere possit manifestū est per viā stupefactionis ⁊ ꝓhibitionis sensationis mēbri a cā frida vel localiter supposita vel interius sumpta: qm̄ ista frigida iuuabunt remittendo dolorē quātūcūq3 cā dolorē efficiēs sit frida: vt p3. Cōtingit ēt: q2 stāte cā calida per applicationē frigidoꝝ fiet in dolore additio: qm̄ per ipsa frigida fiet inspissatio cutis ⁊ mãe: vnde fiet ꝓhibitio exitus vapoꝝ: etiā fiet incentratio mãe calide in ꝓfundū mēbri: ⁊ sic fiet additio in dolore: ⁊ tunc estimabit ꝙ cā sit frigida: ⁊ nō sic erit: ⁊ sic erit estimatio falsa. Ideo pro hoc dixit textus. Et nō accidit estimationi eius. s. medici vt erret nisi ꝑꝑ additionem doloris apud infrigidationē inspissantem. ista est cā additionis doloris vt dixi existimās ꝙ mã inspissata sit frigida: q2 frida nocēt: ⁊ tñ supple est calida vt supponit: ⁊ sequit additio in dolorē per aliū modum vt dictū est: ꝗ per additionē malitie cōplexionis. Cōtingit ēt ꝙ stante mã faciēte dolorē calida ꝙ per applicationē calidoꝝ fit iuuamentū per resolutionē mãe: ex pñti per minorationē ei⁹ rarefacta cuti ⁊ aliqualr̄ subtiliata mã: vnde ipsa minorata ⁊ ex pñti extēsione minorata minuit dolor: ⁊ tñ mã est calida ⁊ existimatur frgida: ⁊ ideo addit text⁹. Aut errat per sedationē doloris apđ resolutionē. s. mãe. Et existimat ꝙ mã sit frida: q2. s. per calida seqtur iuuamentū. Et est calida que resoluit. s. faciēs dolorem. Et que resoluit ⁊ sedat dolor eius. Et he oēs remissiones doloris fiunt a simili ⁊ nō a ꝯ̄rio sed per accidens: ⁊ ideo in hoc posset esse error: ideo addit textus: imo op3. i. ꝑꝑ has ꝯtingentes falsitates supple nō op3 vt ꝯcludas mãm calidā: q2 iuuat a frigido: vel frigidam q2 iuuat a calido: qm̄ in hoc sepe est error: op3 igit vt ꝯsideres oīa illa que sunt dicta superius in gñali de colore apparente: de tactu: de accidentib⁹ doloris ⁊c̄. de qb⁹ etiā ifra spãlior fiet sermo. Ideo elegāter dixit. d. A. z. c. quarte pmi. Et caue tibi ne decipiat ipressio que erit accidētalis: ⁊ sic est ista lr̄a clara. Addit qnto ꝙ etiam cognosci pōt aut ex hora doloris: q2 si dolor mag3 ifestat hora mane est signū sanguinis: qm̄ illa hora est hora motus sanguinis: si in meridie cholere ⁊c̄. Addit ex additione eius. s. an est supple maior in vacuitate aut repletione: qm̄ si tēpore vacuitat3 mag3 molestet est signū humoris calidioris. si vō tēpore repletionis mag3 signū humoris frigidi. Addit de sexta parte: supple ꝙ cognosci etiā pōt cā doloris per aliā viā. s. ⁊ ex dispōne incipiente ad apostema. i. ꝙ cū icipit dispō dolorosa: etiā icipit membrū apostemari: ⁊ tarditate in eo. i. ⁊ tarditate apparitionis apatis in eo dolore: q2. s. per tēpus stat dolor antequā appareat apostema: pur tandē apparet: aut pūatione apatis oīno. i. q2 stante dolore: ⁊ eo ꝯtinuato nunq3 apparet apostema. Nā ex his varietatibus ꝯtingit signāre supra diuersas mãs: qm̄ si cū apparet dolor etiā mãifestat tūc vel subito apostema est signū ꝙ mã est subtilis mobilis calida: q2 per ei⁹ caliditatē ⁊ mobilitatē mouet sursū: etiā ꝓpter eius prauitatē a nã extra pellit: vnde apostema manifestat. Si vō ꝯtinuato dolore nō appet apostema oīno est signū mãe maxime crude ⁊ gros-

se cui⁹ est stare in ꝓfundo iuncture neq; faciliter extra p osse trās-
mitti. Si ṽo medio mō eueniat. s. ꝙ ꝑncipiante dolore nō statim
apparet apostema: ⁊ ꝯtinuato dolore per tps tūc apparet: signuz
est māe miste: q₂ neq; simpliciter subtilis ⁊ calide neq; simpliciter
grosse ⁊ crude. Patet q₂ per dispōnē mediā in accidētib⁹ dz argui
dispō media in cā: hoc tñ totum ītellige in alijs ꝑcipue iuncturis a
scia in qua vtplurimū nō fit apostema vt supra dictū est: ⁊ hāc sen
tentiā totā ītellexit textus cū dixit. Ex dispōne īcipiēte ad aposte-
ma. s. cōtingit supra certā mām signare: ⁊ tarditate. s. in eo dolore
de apparitione apatis: etiā supple ꝯtingit signare: aut priuatione
apatis oīno. i. q₂ nullo mō appareat apostema in dolore: etiā sup-
ple ꝯtingit signare: ⁊ declarat addens: quare signat humores ma
los subtiles calidos. s. ꝑmus modus apparitionis apatis cuz dolo
re: ⁊ supple ex opposito. s. ꝙ oīno non appeat apostema significat
grossos ⁊ crudos: aut cōpositos: ⁊ sunt īter humores calidos ⁊ hu
morē crudū purū. s. si medio mō appeat signū est māe medie inter
humores simpliciter calidos ⁊ simpl'r crudos: ⁊ sic est cōpositus
per participationē calidoꝝ ⁊ crudoꝝ. Et sic est clara lr̄a: lege eaz.
Addit de vltima particula. Et ex dispōne grauitatis: supple possu-
mus signare: qm̄ si dolor fuerit sine grauitate: ⁊ fuerit mālis: erit
signū vētositatis vel humoꝝ subtiliū. dico notāter si fuerit mālis:
qm̄ in dolore a mala cōplexione sine mā nō est grauitas: sed de il-
lo in ꝓposito nō est sermo ꝑsens vt supra dictū est: ⁊ si fuerit gra-
uitas signat humores grossos vt flegma vel melācholiam: lz raro
īmo rarissime vt volunt doctores fiant tales dolores a melācho-
lia. ex dispōne igit grauitatis possumus signare supra mām in ge-
nere. d. Aui. tñ remouet dubitationē que posset apud ītelligentez
oriri. Diceret aliqs: est ne semp verū ꝙ stante dolore cū grauita-
te debeamus ꝯcludere super mām grossam. Rñdet. d. Aui. ꝙ nō:
qm̄ stāte mā subtili multa pp multitudinē cū dolore ꝯiunget gra-
uitas. ⁊ est plus. i. plurimuz euenit hoc: qm̄ in materijs subtilibus
possibile est: imo plurimū ꝯtingens est: vt aggreget plurimū de il
lis in vno loco vna vice: ⁊ sic ꝓpter multitudinē fiet in mēbro gra
uitas: lz humor nō sit grossus. argumentū igit sumptū a grauitate
nō est per se euidēs: sed ex eo alijs ꝯiūcto poterit fieri argumētū.
Et hoc ītellexit. d. Auic. cū p⁹ dixerat ꝙ ex grauitate sumit signi-
ficatio supple verisimilis de humore grosso. Si querat est ne hoc
semp verū. Rñdet ꝙ nō: īmo sepe ⁊ plurimū in subtilib⁹ pp mul-
titudinē in vna vice aggregationis in loco stabit grauitas: ideo di
xit. grauitas. s. cuz dolore in materijs subtilib⁹ de qb⁹ possibile est
vt aggreget plurimū vice vna est plus. i. est plurimū ꝯtingens. vel
al'r legat. est plus. i. subito vt intelligat ꝙ grauitas eueniēs plus. i.
subito signat mās subtiles: ⁊ grauitas tarde apparens significat
grossas. Et ratio ꝑme partis adducit in textu cū dixit: qm̄ in mate
rijs subtilib⁹ ⁊c. vice vna ⁊c. Lege lr̄am vt placet.

¶ Et qñq; cognoscit in pluribus horis ex vrinis illud qđ vincit super ipsam ⁊ ex egestione an vincens super eam sit cholerica res aut mucosa. Et cognoscit qñq; ex etate ⁊ ꝯsuetudine ⁊ ex regimine ꝑcedēte in comestis ⁊ ebibitis ⁊ exercitio ⁊ requie ⁊ ex cōtrarijs eoꝝ ⁊ cōmunitate cōplexionis reliq corporis.

¶ In hac scđa parte huius partis ipse ponit signa qdā mag accidentalia ad significādū supra dictas mās sumpta ex gñe reꝝ ꝑter nām: puta ex accidētib⁹ ⁊ gñe rerū nāliū ⁊ nō nāliū. Partes patēt. Dixit notāter in plurib⁹ horis. i. multotiēs cognoscit ⁊ nō semper recte cognoscit. ṽ. g. qñtūcūq; vrina sit tincta in dolore sciatico nō ꝓpterea debemus arguere mām cholericā vel sanguineaz esse in cā: qm̄ ꝓpter dolorē a vētositate vel alia mā ꝯtingentē sup inflāmatis spiritib⁹ ⁊ humoribus portio cholerica de ea que est in venis trāsmittet ad vias vrine ⁊ tinget inde vrina: ⁊ tñ mā cōiuncta morbi erit vētositas. Idē dico de fecib⁹: ⁊ pp hoc dixit multotiēs vel in plurib⁹ horis: ⁊ istā sñiam exꝑssam posuit idē. d. Aui. secūda ꝑmi sūma de vrinis ⁊. 16. tertij trac. 3. de signis distinctiōis colice. in fine cap. dixit igit. Et qñq; cognoscit in plurib⁹ horis. i. multotiens id qđ vincit sup ipsam. i. cognoscit cā faciens egritudinē ex vrinis ⁊ ex egestione an vincēs sup eā sit res cholerica aut mucosa. s. pp egestionē apparere cholericā vel mucosam: vel supple alterius modi indicat ⁊c. Et qñq; cognoscit ex etate: qm̄ in etate senectutis mā vincēs vel morbū faciēs verisimil'r est frida. opposito mō in etate iuuētutis: ꝯtingit tñ oppositū: vt pz per alias ꝯtingentias. Et ꝯsuetudine supple qñq; cognoscit: qm̄ si ꝯsueuit affligi a cā calida cuz eodē supposito regimine verisimile est etiā ꝙ cā sit calida: vel si parētes sui solebāt ex tali cā molestari ꝓbabile est iste a simili cā molestet: staret tñ oppositū: vt pz ꝯsideranti. Et ex regimine ꝑcedēte in comestis ⁊ bibitis: q₂ qui ꝯsueuit vsq; ad crapulā comedere est signū māe flegmatice per indigestionē vel pp comistionē pisciū olerū lact' ⁊ casei fructuū ⁊ hmōi: opposito mō de delicate viuētib⁹ ⁊ ociose cū ouis sorbilib⁹ carnib⁹ electis cum spēb⁹ ꝑparatis vinis potētib⁹ ⁊c. ꝓut solet euenire ꝑlatis ⁊ viris ꝯsularib⁹: ꝓbabile est ꝙ cā est calida. Addit. Et exercitio ⁊ quiete ⁊ ꝯrijs hoꝝ que supple dicta sunt: qm̄ quies īfrigidat ⁊ mot⁹ calefacit ꝓbabil'r possumus arguere ⁊c. Addit. Et cōitate cōplexionis reliq corporis. ṽ. g. si totius habitudo sit calida debemus arguere supra calidā: ⁊ si frida frigidā: idē ītelligat de tpe āni: de regione: de arte: ⁊ reliqs signationib⁹ de qb⁹ exꝑssam ⁊ clarā notitiā dedit idē. d. Aui. scđa ꝑmi doc. 3. de signis dominij cuiuscūq; humoris: ⁊ Auer. 4. coll'z cap'lis a. 9. vsq; ad. 13. Hec oīa tñ signa singulariter sumpta sunt accidētalia ⁊ non essentialia: vt pz: si tñ collectiue sumant: ⁊ simul ex his oīb⁹. s. idē signabit erit euidēs multū significatio. ṽ. g. si totius habitudo sit cholerica ⁊ etas iuuentutis ⁊ tps estiuū ⁊ regio oriētalis ⁊ dieta in cibo fuerit calida ⁊ sicca ⁊ exercitiū calidū vt ars ferraria vel vitrearia: ⁊ ꝯsuetudo parentū fuerit ad hos morbos calidos ⁊ siccos: ēt ipse sic ꝯsueuerit: ⁊ vrine ⁊ egestiones fuerint cholerice ⁊c. Ex his oīb⁹ ꝓbabil'r satis arguē possumus supra cām doloris esse calidā: vt pz. Lege lr̄am ꝯtinuā.

¶ Et materiā qdē sanguineā significat rubedo loci si nō est vehemētis ꝓfunditatis: aut nō est aut nō apparet adhuc. Et significant ipsam tensio vehemēs ⁊ repulsio ⁊ pulsatio ⁊ grauitas ⁊ preteritū regimē. Et qđ scitur de dispositionib⁹ corporis sanguinei ⁊ fortasse est corpus grossum arteriosum pingue.

¶ In hac scđa parte ꝑncipali huius partis ipse postq; posuit signa gñalia ad signādū cās doloꝝ: ponit signa spālia vniuscuiusq; cāe: ⁊ duo facit. Qm̄ ꝑmo ponit signa cārū simpliciū. Scđo māerū mistarū. Scđa ibi (Materias aūt permistas ⁊c.) Prima adhuc in tres diuidit. Qm̄ ꝑmo ponit signa māerū humoraliū nō adustarū. Scđo adustarū. Tertio māe vētose. Scđa ibi (Mām ṽo murie.) Tertia ibi (Mām ṽo vētosam.) Prima adhuc in qtuor. Qm̄ p⁹ ipse ponit signa cāe sanguinee. Scđo cholerice. Tertio flegmatice. Quarto melācholice. 2ª ibi (Et mām cholericaz signant.) 3ª ibi (Et mām flegmaticā.) 4ª ibi (Et mām melācholicā.) Prima adhuc in duas. Qm̄ ꝑmo ipse ponit signa cōia cāe sanguinee doloruz articuloruz. Scđo spāliter cāe sanguinee in sciatica. Scđa ibi (Et est in sciatica.) Primo pōit signū sumptū ex colore. Scđo ex alijs de modis doloris ⁊c. ¶ Dicit igit ꝑmo. Et mām qdē sanguineā significat rubedo loci si nō est vehementis ꝓfunditatis: aut non est aut nō apparet adhuc. ¶ Pro intellectu huius textus satis difficilis qui fecit me ad varios sensus discurrere: attende ꝙ textus dz sic intelligi ꝙ mā sanguinea dz manifestari per colorē rubeuz nisi ipsa sit in loco multū ꝓfundo: vt etiā dixit Gal'. ꝑmo afor. cōmē. 2. Color corporis abūdātiā humoꝝ ostendit nisi in ꝓfundo occubuerint. Et si est in loco multū ꝓfundo: aut nō est color rubeus in cuti actualiter: neq; futurus erit stante mā ꝓfunda: aut si aliqñ apparebit: q₂ forte mā exterius expandet: saltē adhuc nō apparet stante ipsa ꝓfunda. Et sic lege lr̄az clarā hoc mō. s. Et mām sanguineā signant rubedo. i. dz signari mā sanguinea per rubedinē loci: si nō est vehemētis ꝓfunditatis. s. qm̄ stante ipsa ꝓfunda: aut nō est. s. color rubeus in loco: neq; erit. aut si forte erit: q₂ expandet mā exterius nō apparet adhuc. Addit ꝯñter ꝓsequēdo in signis sanguinee. Et signant ipsam. s. mām sanguineā tēsio vehemēs: q₂ mā sanguinea pro maxima parte in venis ꝯtente ⁊ quātitate ⁊ caliditate secū ꝯiuncta extendente multū extēdit: ⁊ sic fit extēsio vehemens ⁊ repulsio. i. cū per tactū cōprimit locus ⁊ locus cedat cōprimenti tñ nō actuali vlteriori facta cōpressione digitus sursuz īpellit: ⁊ hoc ꝓpter ebullitionē ⁊ eleuationē māe sequit. Et pulsatio pp eandez fit cām. Addit. Et grauitas supple ꝯcomitat ⁊ regimē ꝑteritū. s. ꝙ ꝑcessit regimē sanguinis multiplicatiuum in comestis ⁊ bibitis ⁊ ocio ⁊ cū iocūditate ⁊c. Addit. Et qđ sequit de dispōnib⁹ corporis sanguinei. s. est signū talis. Et addit ꝙ supple talis dispō corporis sanguinei est ꝙ fortasse est corp⁹ grossum carnosum ⁊ pingue: q₂ in corpore sanguineo restauratiua est fortis supra dissolutiuā ipso debite recto: ⁊ sic corp⁹ ingrossat ⁊ fit carnosum ⁊ pingue nō pinguedine vera ꝫm cōiter ītelligētes: sed pinguedine musculosa. dixit tñ tex. fortasse q₂ pos'e foret pp exercitiū vel aliud genus euacuationis ꝙ corp⁹ sanguineū per nām nō erit talis dispōnis: idcirco dixit ipso debite recto ⁊c. stante igit tali dispōne corporis sanguinei simul cū alijs dictis supra ⁊ alijs dispōnib⁹ corporis sanguinei sumptis ex colore rubeo faciei ⁊ repletione vasoꝝ ⁊ fortitudine pulsus: ⁊ si ꝯiungat qdā mēbroꝝ lassitudo cū caliditate actuali in toto ⁊ cū somno ꝓfundo ⁊ somnietate rerū rubearuz vt refert Auer. de mente. G. de illo q somniabat se balneare in dolio pleno sanguine; tūc stātib⁹ his accidētib⁹ satis sufficiēter ꝯcludere pos-

fumus supra mām sanguineā. Et sic est clara lr̄a. Lege eā.

¶ Et est in sciatica sanguinea dolor extēsiuus longus similis lōgitudinis quā flobothomia statim sedat.

¶ Nunc spāliter ponit signa sciatice sanguinee ponēs duo p̄cipue signa. Dicit igit. Et est in sciatica sanguinea dolor extēsus longus similis lōgitudinis quē flobotho. statim sedat: ⁊ hoc est s̄m signū. ¶ Attēde ꝙ signāter posuit spālia signa sciatice sanguinee postq̄ȝ posuerat signa in gnāli doloris iuncturarū a cā sanguinea: qm̄ qdā signa ex supra dictis nō manifestant in sciatica sanguinea. s. rubedo loci ⁊ repulsio pp mām esse in ꝓfundo situatā. Et hec signa cōmuniter accipiunt ad ꝓbādū mām sanguineā. Ut igit clara hēat notitia de sciatica sanguinea ⁊ distincta postq̄ȝ signa alia ad sciaticā ꝯsequunt fuit ꝯueniēs spālia in ea ponere signa. Primū signuȝ fuit ꝙ dolor est extēsus lōgus. s. extēsus per coxā ⁊ tibiā similis lōgitudinis: ⁊ in hoc differt a sciatica a cā flegmatica pendente: qm̄ dolor ⁊ si sit forte lōgus extēsus per tibiā: tn̄ nō est similis lōgitudinis: qr. s. maior multo est v̄sus sciā ⁊ coxā q̄ȝ v̄sus genu ⁊ pedes: qm̄ est in illis locis per cōpassionē tm̄ vt declaratuȝ est supra. In sanguinea aūt qm̄ mā est venas replens ⁊ extēdens per coxā extēsas ⁊ tibiā inde fit dolor similis lōgitudinis. i. fit dolor in lōgitudine ⁊ extēsione similis. s. extēsiuus ⁊ pulsatiuus versus sciā in coxa vel tibia. Scd̄m signū fuit ꝙ flōmia statiȝ sedat dolorē: pȝ qm̄ per eā imediate euātur cā faciēs dolorē. In dolore aūt ab alijs causis pēdente forte flōmia auget dolorē vt in vētosa vel ēt in alijs per hoc ꝙ humores fluē facit vt īfra videbit: ⁊ si aliqn̄ iuuet: qr forte ꝓhibet fluxū māe ad locū: tn̄ nō sedat. i. dolorē nō remouet nisi sit mā dolorē efficiēs sanguinea: ⁊ sic est clara lr̄a: lege eā.

¶ Et mām cholericā signat caliditas vehemens que ledit tactū cū paruitate quātitatis in egritudie ⁊ paruitate grauedinis ⁊ tensionis ⁊ paruitate rubedinis ⁊ declinatiōe doloris ad illud quod apparet de cute ⁊ tranquillitate ei⁹ ex frigore: ⁊ qd̄ preterijt ex regimine ⁊ relique significationes quas diximus. Et dispositio corporis cholerici.

¶ In hac scd̄a parte hui⁹ partis ipse ponit signa māe cholerice doloris ipsarū iūcturarū: ⁊ diuidi posset pars in tot ptes quot signa pōit. Partes patebūt legēdo lr̄aȝ ꝯtinuā. Dicit igit. Et mām cholericā signat caliditas vehemēs que ledit tactū cū paruitate quātitatis in egritudine ⁊ paruitate grauedinis ⁊ tensionis ⁊ paruitate rubedinis ⁊ declaratione doloris ad id qd̄ appet de cute ⁊ trāquillitate ei⁹ ex frigore supple declarat: ⁊ qd̄ p̄terijt ex regimine supple multiplicatiuo cholere: ⁊ signationes supple relique quas diximus. s. ex colore loci: vt qr sit color citrinus: ⁊ ex etate: vt quia etatis iuuētutis ⁊ cōplexione ⁊ ꝯsuetudine ⁊c̄. Ex istis qdeȝ oībus sufficiēter arguere possumus supra mām cholericā esse cām doloris. Ratio p̄me partis est manifesta. s. ꝙ sit in tali dolore caliditas vehemēs que ledit tactū: qm̄ cholera existēs calida ⁊ sicca est acuta ad īprimendū ⁊ ad tactū eius calor īprimit sicut calor febriētis. Addit cū paruitate quātitatis in egritudine. i. ꝙ ille calor in membro nō: ita extēdit neq̄ȝ tantā quātitatē mēbri occupat sicut calor sanguinis ex eo qd̄ talis mā sanguinea nisi sit multe quātitatis nō efficit notabilē dolorē. cholerica v̄o etiā modice quātitatis existēs notabilē efficit dolorē: ideo ꝓpter paucitatē māe eius sufficientē efficere dolorē nō tm̄ de mēbro occupat. Uel alr̄ cū puitate quātitatis in egritudine vt lr̄e ꝯtinuet p̄cedēti hoc modo. s. ꝙ caliditas que ledit tactū in cholerica est cū paruitate quātitatis. s. in detractione egritudinis. i. ꝙ ille calor qui ledit tactū in tangēte īpressus paruo tēpore durat respcū caloris sanguinis: ⁊ si sit acutior: qr illi vapores sunt subtiliores. Primus tn̄ sensus magis mihi placet vt illa pars sit per se legēda. Addit etiā cū paruitate grauedinis ⁊ tēsionis ⁊ paruitate rubedinis: sed supple cū colore ad citrinū declinante: totū clarū est. Addit etiā ꝙ declinat dolor ad id qd̄ apparet de cute hoc est ad cutim: ratio clara est: qm̄ mā cholerica subtilis existēs ⁊ mobilis nō remanet ꝓfundata in iunctura: sed sursuȝ ad cutim mouet ⁊c̄. Addit ꝙ ex frigore tranquillat. s. īfirmus hoc est ex regimine infrigidante: maxime localiter apposito maxime iuuat: qm̄ mā cholerica subtilis existēs facilē recipit īpressionē a cōtrario ⁊ maxime: qm̄ mā est circa cutim expansa medicamē frigidum extrinsecus applicatū quodāmō imediate applicat ꝯrio ⁊c̄. totū reliquū claꝝ est vsq̄ȝ ad illā partē ⁊ dispō corporis cholerici: supple etiā declarat mām cholericā. s. si sit macer citrinus latarū venarū iracundus ⁊c̄. totū clarū est. Lege lr̄am.

¶ Et mām flegmaticā significat ꝙ nō alteratur color aut alterat ad plumbeitatē: aut est illic parū inflamationis ⁊ adherentia doloris ⁊ priuatio signoꝝ sang. ⁊ cholere. Et ꝙ fortis sit incessio doloris in latū. Et ꝙ corp⁹ nō est carnosum: imo est adipe plenū. Et significationes note hui⁹ cōplexionis que p̄terite sunt.

¶ Jam tertio in hac parte ipse ponit signa doloris flegmatice māe ⁊ ꝯtinuādo in signis dixit. Et mām flegmaticā signant supple accidentia que sequunt. s. ꝙ nō alterat color. s. loci dolētis. alteratione. s. sensibili a colore nāli: aut aletrat ad plumbeitatē. s. si pur alterat. Ratio clara est: qr flegma nō colorificat cutim colore spāli: qr nō rubeo qm̄ aque attinet ⁊c̄. ⁊ si pur color alterat: hoc est per accidens offuscando claritatē sanguinis ⁊ spirituū: vnde cutis viuida reddit: ⁊ ꝓpter hoc si alterat color cutis a mā flegmatica est ad aliq̄liter fuscū vel plūbeū declinās. Addit ꝙ aut est illis parū inflāmationis. i. cū tali dolore si est inflāmatio est modica: qr non rōne ꝓprie māe: sed rōne alicuius modice quātitatis sanguinis ⁊ spirituū ad locū fluentiū ꝓpter remissum dolorē. Et addit ꝙ est adherentia doloris. i. ꝯtinuitas ad oīam vētositatis in qua color etiaȝ nō notabilr̄ mutat: sed dolor nō adherēs. i. ꝯtinuus. Sed ne forte diceret aliqs etiā ꝯtinuitas doloris est in sanguineo vl̄ cholerico: ⁊ sic nō erit distinctio vtrū sit ex flegmate vel sanguine vel cholera. Ad hoc discutiēdū dixit ꝙ cū adherētia doloris. i. ꝯtinuitate ei⁹ est p̄uatio signoꝝ sanguinis ⁊ cholere: ⁊ ꝓpter istā p̄uationē alioꝝ signoꝝ sanguinis: ⁊ si sit dolor adherēs: tn̄ ꝯcludit ꝙ non est a sanguine vel cholera pēdens. Addit ponēdo aliud signū dicens. Et ꝙ sit fortis incessio doloris in latū. i. ꝙ talis dolor multū dilatat per mēbrū. Ratio clara est: qm̄ talis mā frīda existēs ⁊ nō calida non sursum in cupū eleuat: sed per mēbrū spargit. Addit. Et ꝙ corpus nō est carnosum: īmo adipe plenū: qm̄ in tali in quo flegma dominat virt⁹ siguifica est debilitata etiā restauratiua ⁊ a frīdis vapor sanguificus in pinguedinē coagulat. Addit pro cōplemēto signoꝝ. Et signationes note huius cōplexionis. i. que cōplexionē flegmaticā ꝯsequunt que p̄terite sunt. i. que p̄us dicte sunt. s. scd̄a p̄mi de signis cōplexionū vel dominij flegmatis: supple in hoc dolore cōiungunt saltē vt in pluribus: vt tarditas in motu: pusillanimitas: paruitas pulsus: in egestione ⁊ vrinis albedo ⁊c̄. Et sic est tota lr̄a clara. Lege eam continuam.

¶ Et mām melācholicā significāt doloris occultatio ⁊ paruitas tensionis ⁊ paucitas iuuamēti cū curatione ⁊ attenuatio loci: ⁊ nō est in eo mollities neq̄ȝ claritas coloris. Et qn̄qȝ tendit ad tenebrositatē ⁊ significant ipsam cōplexio viri ⁊ dispositio splenis eius et appetitus superfluus ⁊ regimen ipsius preteritum et relique significationes quas innuimus in cognitione complexionis melancholice.

¶ In hac quarta p̄ticula ipse ponit signa māe melācholice facientis dolorē hmōi: lȝ raro accidat. Posset etiā ista pars in tot diuidi quot spālia signa ponit. Partes patebūt. Legēdo igit lr̄aȝ ꝯtinuā ipse p̄mo dicit. Et mām melācholicā signant: supple que sequuntur. i. doloris occultatio: ⁊ paruitas tensionis. i. ꝙ dolor ad tactuȝ nō manifestat: qr modico exterius aliq̄liter cōprimente nō auget dolor. Ratio est qm̄ mā melācholica grauis existēs iacet in ꝓfundo iuncture: ⁊ ideo per cōpressionē leuiter factā in mēbro extrinseco: nō ꝓpterea dolor ītendit: ita ꝙ ad tactū non percipit vbi sit dolor: sed infirmus tm̄ dolorē ex se sentit: ideo est doloris occultatio: etiā est paruitas tensionis: qm̄ nō fit tēsio nisi per subintroitū māe in membra: ⁊ qm̄ mā melācholica sua grossitie difficulter in mēbra penetrat: ⁊ s̄m modicā eius partē: ideo fit parua tensio: tn̄ aliq̄lis fit: al's nō esset ibi verus dolor: pȝ ex his que supra dicta sūt versus finē capl'i p̄cedētis. Addit etiā: paucitas iuuamēti cū curatione: ⁊ attenuatio loci: supple sunt signa. Ratio primi est: qm̄ mā melācholica difficulter digerit ⁊ difficulter resoluitur: ⁊ gn̄aliter difficilē recipit a medicinis īpressionē: ideo ex medicinis sequitur paucitas iuuamēti cū curatione. Ratio secūdi est: qm̄ ꝓpter mām melācholicā mēbrū īfrīdat: etiā a grossitie māe fit oppilatio viarum nutrimēti: vnde ꝓpter p̄uationē nutrimēti mēbrū attenuat. Et ꝓpter hanc cām est illud cōmune in omni dolore iuncturarum vt supra visum est. d. A. tamē in melācholica maxime manifestat: qm̄ in tali maxime fit oppositio ⁊ infrīdatio: vnde ⁊c̄. Addit. Et nō est in eo mollities neq̄ȝ claritas coloris: ⁊ qn̄q̄ȝ tēdit ad tenebrositatē: ⁊ per hec signa distinguit a flegmatica cū qua mag̃ ꝯuenit q̄ȝ cū alijs. s. in paruitate doloris ⁊ in paucitate iuuamenti a medicinis ⁊c̄. In his tn̄ distinguit: qm̄ in flegmatica est mollities que nō est in melācholica ꝓpter humorē flegmaticū esse mollē fluxibilē:

⁊ nō sic melācholia: ⁊ per idē vel simile in flegmatica est claritas color̄: qm̄ flegma aque ꝓportionat̄: potissimū flegma qđ plerūq̄ fluit ad iuncturas qđ est subtile aqueū: lꝫ postea in ꝓcessu interdū induret̄ ⁊ gipset̄. in melācholia aūt color cutis mutat̄ ⁊ ad tenebrositatē tendit: qm̄ ipsa ad fuscū declinat: raro tn̄ ꝯtingit ꝙ in melācholia color cutis mutet̄ ꝓpterea: q: talis mā ꝓpter eius grauitatē remanet in ꝓfundo iuncture: ⁊ sic nō alterat̄ color cutis ab ea: sed si pur cōtingit vt ipsius aliq̄ pars sursum a nā mittat̄: vt qn̄q̄ fit: tunc color cutis tendit ad tenebrositatē: ⁊ ꝓpterea dixit qn̄q̄: q: raro hoc euenit: ⁊ notate ꝙ dixit tenebrositatem: ⁊ nō dixit ad plumbeitatē sicut erat flegmatica: q: ille est color mag̃ clarus: ⁊ iste est mag̃ obscurus sicut ⁊ mā. Et addit. Et signant ipsam cōplexio viri. s. ⁊ mulieris: q. s. in eo signa stant dominij melācholice. s. timor tristitia solitudo macies ⁊c̄. Et dispō splenis eius ⁊ appetitus superfluus. s. fames nimia. Ratio clara est: qm̄ abundante mā melācholica in toto multū de ea mittit̄ ad splenē tāquā ad ei⁹ ꝓpriū receptaculū: ⁊ sic ꝓpter eius multitudinē in splene ingrossat̄ aut apatur splen: ⁊ ꝓpter istā cām ꝯñter fit magnus appetit⁹: qm̄ multa melācholica mā ꝓfluit a splene ad os stōchi per cānalem manifestū ibidē terminatū: ⁊ sic fit inde tediosa sensatio ꝓpter cōfricationē partiū stōchi facta corrugatione dictarū partiū ex acetositate melācholie: ⁊ sic ꝯñter fit appetitus ad cibū vt per cibuꝫ hec sensatio tristis remoueat̄. Notate tamē ꝙ lꝫ cū determinata quātitate melācholie ꝓpulse ad os stōchi intendat̄ appetit⁹ q est fames: ⁊ sic cōiter in quartanis dominā̄te melancholia fames fit valida: nō tamē ad quācūq̄ mēsuram melācholie trāsmisse ad os stōchi intēdit̄ appetit⁹: imo aliqñ per multitudinē ei⁹ minuit̄ appetitus ⁊ aliqñ destruit̄ vt colligit̄. 13. tertij cap̄. ꝓprio. raro tn̄ ad dictā superabundantiā fit ꝙ perdat̄: imo vtplurimū auget̄: ⁊ hoc intēdit text⁹ ꝙ dispositio splenis. i. grossities ⁊ appetit⁹ sup̄fluus sunt signa dominā̄tis melācholie. Addit ⁊ est lr̄a clara. Et regimē ipsi⁹ p̄teritū. s. qđ fuit melācholicū de studio comestione leguminum timore ⁊c̄. ⁊ relique significationes quas innuimus in cognitione cōplexionis melācholice. s. scđa p̄mi. omnia talia cū p̄cedentibus si simul cōiungant̄ erit semicertitudo ꝙ dolor talis pendeat a materia melācholica. Lege totam istā partem.

¶ Materiā v̊o cholericā significat caliditas vehemēs cū re que est quasi pruritus cum nocumēto vehemēti ab eo: in quo est calefactio ⁊ iuuamēto vehemēti ab eo: in quo est infrigidatio ⁊ stipticitas quedā.

¶ Postq̄ supra in p̄cedentib⁹ particulis ipse posuit signa māeruꝫ humoraliū nō adustarū iam in hac parte ipse ponit signa māeruꝫ adustarum. ¶ Et no. pro intellectu partis ꝙ lꝫ oīs humoralis mā aduri possit vt p̄ma p̄mi doc. de humoribus. ⁊ p̄ma quarti cap̄. de quartana. tamē p̄cipue ipse ponit hic signa māerū que ab intrinseco aduri etiā nō acquisita in eis putredine pn̄t: ⁊ que plurimum adurunt̄: sicut sunt sanguis ⁊ cholera: ⁊ p̄cipue ponit signa cholere aduste: qm̄ cholera etiam facilius aduri ⁊ inflāmari pōt q̄ sanguis: etiā qm̄ talis mā adusta est que frequētius facit dolorē iuncturarū q̄ alia adusta. Et posset diuidi pars in tot ptes quot signa ponit. Partes patebūt. Dicit igit̄ p̄mo. Materiā v̊o murie. i. cholere aduste signat caliditas vehemēs cū re que est quasi pruritus: nō dixit ꝙ caliditas vehemēs sit signum talis cholere aduste: qm̄ caliditas vehemēs etiā ꝯiungit̄ in cholera non adusta vt supra in loco ꝓprio: ⁊ sic per hoc nō distiguent̄ ab ea: ideo addit cū re que est quasi pruritus. nā si istud accidēs cū vehemēti caliditate ꝯiungat̄ erit signū talis māe aduste. Pro quo aduerte vt ibidē. d. Auic. dixit septima quarti trac. 3. Distinguit̄ pruritus a scabie in duob⁹ p̄cipue. Primo. s. qm̄ mā pruritus est mā grossior q̄ mā scabiei: iō intra cutē mag̃ ꝯtinet̄: ⁊ ꝓinde sequit̄ alia dr̄ia ꝙ mā pruritus cōtinet̄ ītra duas cutes: mā v̊o scabiei scalpit mēbrū: mā igit̄ faciēs verū prurit̄ est satis grossa vt flegma salsum: vel cholera sanguini mista intra cutē: ⁊ cutē inclusa ibidē titillationē faciēs: vnde fit pruritus ꝓpter eā mām sua grossitie exterius penetrare nō potētem: qm̄ igit̄ mā cholerica adusta aliquāto grossior est q̄ nō adusta: tn̄ subtilior est q̄ flegma salsuꝫ vel q̄ cholera sanguini mista: inde fit ꝙ nō in totū sub cute claudit̄: sicut flegma salsum: ⁊ sic verum pruritū nō efficit: nō etiā in totū sub forma vaporis insensibiliter educit̄ sicut mā cholerica nō adusta: imo ipsius aliqua pars retinet̄: ideo fit res que est quasi pruritus vt dicebat textus. Per vehementē ergo caliditatē distinguit̄ ab alijs membris adustis ⁊ flegmate salso que nō sunt māe calide: ⁊ per reꝫ que est quasi pruritus: ⁊ non verus pruritus distinguit̄ a sanguine cholerico: ⁊ per hoc ꝙ est quasi pruritus cū vehemēti caliditate distinguit̄ a chora nō adusta in qua est vehemens caliditas: sed nō est res que sit quasi pruritus: ⁊ sic est ista pars clara. Addit supple sumit̄ etiam significatio de mā cholerica adusta cū nocumēto. i. ex nocumēto vehemēti ab eo in quo est calefactio: ⁊ iuuamento vehemēti in q̄ est infrigidatio ⁊ stipticitas quedā: totū clarū est p̄ter illā partē: ⁊ stipticitas quedā: qm̄ illa mā est vehemēter calida: ⁊ sic iuuatur a frigido ⁊ nocet̄ a calido. Sed de stipticitate posset quis legitime dubitare: qm̄ exquo talis mā est cholera adusta sicca: debet igit̄ iuuari a frigidis in q̄bus est humiditas ⁊ nō stipticitas que in sicco fundat̄. Dicat̄ ꝙ argumentū ꝓbat verū ꝙ sumpta indicatione tm̄ a mā faciente dolorē frigida ⁊ humida magis ꝯueniūt q̄ frigida in q̄bus est stipticitas ꝓpter cām dictam: verū est tamē ꝙ hic sermo de dolorib⁹ iuncturarū a mā depēdentibus vtplurimū per viā defluxus: ⁊ qm̄ iuncture ꝓpter vacuitatē ⁊ earū nālem debilitatē cōplexionalē faciles sunt ad sup̄fluitates recipiendū nisi aliqualiter stipticis ꝯfortent̄. Ideo cautius est membrū ꝯfortare ne recipiat dolore ⁊ caliditate māe attrahētib⁹ cū aliq̄liter stipticis q̄ attēdere equationi māe sicce cū humidis: qm̄ illa humida relaxarent ⁊ habilitarēt iūcturas ad recipiēdū: illa tn̄ ꝯfortātia debēt esse parū stiptica ⁊ nō multū stiptica: qm̄ mām siccaꝫ sicciorē efficerent: ⁊ ꝓpterea dixit textus elegāter ⁊ artificiose ꝙ tales a tali cā patiētes iuuant̄ ab eo in quo est frigidatio ⁊ stiptipticas q̄daꝫ. Notāter dixit quedā. i. debilis per quā. s. tm̄ membrū ꝯfortet̄ ⁊c̄. Et hoc notate pro singulari: qm̄ ex hoc textu vos potestis colligere ꝙ in oī dolore iuncturarū nunq̄ expoliari debent medicine ab aliquali ꝯfortatione: sicut etiā in medicinis membroꝝ p̄ncipaliū: vt. 7. colliget. Auer. de hoc tamē melius in cap̄. sequenti. Nota tn̄ ꝙ etiaꝫ ab alijs materiebus adustis pōt fieri dolor ⁊c̄. sed tūc illa signa erunt remissiora ⁊c̄. Et sic patet lr̄a clara. Lege eam que aliqualiter fuit ambigua.

¶ Materiā v̊o ventosam significat tensio vehemens absq̄ grauitate. Et significant ipsam permutatio doloris ⁊ regimen ventositatis generatiuū.

¶ Cōsequēter in hac tertia particula ipse ponit signa doloris a vētositate que etiā sola existēs qn̄q̄ est cā doloris iuncturarū. Dixit breuiter. Mām v̊o vētosam signat tēsio vehemēs absq̄ grauitate: ⁊ per hoc distinguit̄ a mā humorali ⁊ sanguinea: ⁊ signat ipsaꝫ cām doloris ꝑmutatio. s. de vna parte ad aliā: qm̄ vt dixit. d. Aui. scđa p̄mi de signis vētositatis: si est dolor extēsiuus ⁊ vehemēs si illic ꝑmutatio ex dolore fuerit iaꝫ significatio cōpleta erit supple ad significandū vētositatē. Addit p̄cipue cuꝫ nō est grauitas vt in textu nostro. Addit vltimo: ⁊ regimē ventositatis gn̄atiuū: supple p̄cessit de comestione fructuū de frigiditate peduꝫ de repletione de inordinato motu supra repletionē ⁊ similia. Lr̄a clara est: lege eam. Audiui tamē de quodā perito medico qui fuit deceptus existimans in genu vnius esse mām aquosam flegmaticā: cuꝫ tamen esset ventositas ⁊ incisit ⁊ solus sanguis exiuit: ⁊ inde calūniatus remansit. Aduertatis ergo diligenter ne decipiamini.

¶ Materias autē permistas significant tensio vehemens ⁊ paucitas iuuamenti cum curationibus calidis ⁊ frigidis ⁊ diuersitas horarū in quibus iuuatur. Juuat̄ eniꝫ aliqua medicina vna hora ⁊ hora alia cū ea que illi contraria est.

¶ Hec est scđa pars principalis huius partis: in qua postq̄ supra posuit signa māerū simpliciū: iam ponit signa māerū cōpositarū: ⁊ diuidit̄ pars in tres partes. Quoniā p̄mo ponit q̄dā signa significantia mās mistas. Scđo ipse ponit que corpora magis incurrūt dolores a mā mista. Tertio redit etiā ad signa. 2ª ibi (Et plurimū qdē ⁊c̄.) 3ª ibi (Et hoꝝ qdē.) Prima posset etiā diuidi in tot partes quot signa ponit. Partes patebūt. ¶ Dicit igit̄ p̄mo legēdo lr̄am ꝯtinuā. Materias aūt permistas significāt: supple p̄mo tensio veniens. ¶ Pro intellectu huius partis ⁊ sequentiū est intelligendū ꝙ lꝫ cōpositio materierū possit esse multiplex: qm̄ aliqñ est cōpositio rerū diuersoꝝ generū multū elongatoꝝ vt humoris ⁊ ventositatis: ⁊ aliqñ est cōpositio diuersoꝝ humoꝝ eiusdē spēi in accidētibus multū distinctoꝝ: vt cōpositio flegmatis aquei subtilis ⁊ gipsei multum grossi: vel cholere citrine subtilis ⁊ cholere vitelline grosse. Idē de cōpositione melācholie nālis ⁊ aduste. Et hoc multipliciter fieri pōt vt ītelligenti ꝯsideranti videbit̄. In ꝓposito cū do. Aui. vult ponere signa materie miste: nō intendit ponere signa p̄ncipaliter materierū genere elōgantiū vt humoris ⁊ ventositatis: qm̄ vbi foret cōpositio flegmatis ⁊ vētositatis signa omnia in textu posita nō possent verificari. v̄. g. in tali cōpositione esset manifestū iuuamētū ex calidis qđ non ꝯtingit in materia mista vt in textu: neq̄ etiā intēdit ponere signa materierū cōpositarū eiusdē speciei: qm̄ in eisdē etiā oīa signa nō verificarent̄ vt consideranti patebit. Intēdit igit̄ ponere signa materierū diuersarū specieruꝫ

subalternarū

subalternarum humoraliũ: ⁊ nõ quorũcunq;: etiam qr nõ eoꝝ humoꝝ qui in aliqbus cõicant accidẽtibus vt flegmatis ⁊ melĩe: qm̄ etiam in hac cõpositione nõ bene verificari possent signa in textu posita. Principalr̃ igit̃ intẽdit ponere signa materieꝝ cõpositarũ ex diuersis speciebus humoꝝ diuersoꝝ ꝯ̃riarũ qualitatũ maxime in actiuis dissperatarum vt cholere ⁊ flegmatis vel sanguis: de his ponit potissimũ signũ: tñ qr ꝑꝑ malũ regimẽ vtplurimũ he cõpositiones in corporibus nobiliũ euenire solẽt ⁊ q nobiles sunt vt multum his morbis laborãt. tũ ẽt qm̄ si cõmittatur error in curatione in tali compositione maius seqtur nocumentũ ⁊ minus fit corrigibile q̃ si cõmittatur error in curatione materierũ compositarũ ab alio modo cõpositionis. Et notate bene istud notatũ: qm̄ ex hoc facile declarari possunt signa posita in lr̃a. ẽt ex hoc notato ĩtelligẽs soluet multa dubiũcula que circa lr̃am oriri possent. Est igit̃ p̃mo tẽsio vehemens: qm̄ stante mã̃ faciente dolorẽ mista ex flegmate ⁊ cholera agẽte ex caliditate cholere in mãm humidã ventosabilẽ facta ĩde vẽtositate fiet extẽsio vehemẽs. Addit. Et paucitas iuuamenti cũ curationibus calidis ⁊ frigidis. Et rõ est manifesta. naz curationes calide ⁊ si pro parte pñt iuuare pro mã̃ frigida: nocent tñ inquãtũ adducunt ad calr̃itatẽ cholere: ita dico correspõdenter de frigidis. Addit. Et diuersitas horaꝝ in qbus iuuant̃. i. in diuersis horis diuerso modo iuuant̃ seruato semp eodẽ genere applicationis ⁊ earũdẽ rerũ. rõ est qm̄ hora verbi gratia meridiei que est hora motus cholere medicamen frigidũ magis iuuat: ⁊ hora noctis eidẽ medicamẽ minus iuuat ꝑꝑ tũc magis moueri flegma ⁊ eẽ tũc indigentiã medicaminis aliqualr̃ calidi: ⁊ sic vt dixit textus iuuat̃ medicina vna hora ⁊ hora alia cuz ea que illi ꝯ̃rie est: vt dcm̄ est de medicina frida in meridie ⁊ in nocte iuuant̃ calida. Lege lr̃az istã.

¶ Et plurimũ quidez accidit hoc accidẽs corporibus calide cõplr̃onis aut cholerice nature que vtunt̃ regimine ĩfrigidãte humectãte generatiuo flegmatis ⁊ humoris crudi ex cibis ⁊ motibus sup̱ repletionẽ: quare ꝑmiscent̃ duo humores ⁊ expellitur ex eis qd̕ grossum est: ꝓpterea ꝙ summersit ip̄m subtile sanguineũ ⁊ cholericũ ad iũcturas. Et hoꝝ quidam plurimuz iuuant̃ ⁊ quiescũt dolores ꝑ cõpressionẽ subtilẽ cũ manibus pluribus: qm̄ humor resoluit̃ ⁊ maturat̃ ꝑ eaz ⁊ iuuantur cũ vnctionibus tẽperate caliditatis cum quiete. Motus enim prohibet a maturatione.

¶ Nunc scd̕o ipse ponit que corpora frequẽtius ĩcurrũt hos dolores. Et breuiter dixit. Et plurimũ qdẽ accidit hoc accidẽs. i. dolor a dicta mã̃ mista corporibus calide cõplr̃onis aut cholerice nãe que vtunt̃ regimine ĩfrigidãte ⁊ humectãte generatiuo flegmatꝭ ⁊ humoris crudi ex cibis ⁊ motibus sup̱ repletionẽ: qr permiscent̃ duo humores hi. s. cholera ⁊ flegma. ecce quõ loquit̃ expresse de materia mista ⁊ cholera ⁊ flegmate ⁊ nõ alia mistione vt dicebat̃ in notato. Addit ponẽdo modũ quõ tales humores cõcurrãt ad efficiendũ talẽ dolorẽ dicẽs cõtinuando. Et expellit̃ qd̕ ex eis grossum est ꝓpterea ꝙ submergit ip̄m subtile sanguineũ ⁊ cholericũ ad iũcturas. i. ꝙ pars humoris subtilis ꝑmista cũ flegmate grosso facilitat penetratiõem ipsius flegmatis ⁊ est sibi vehiculũ in iũcturas profundas in quas nõ faciliter penetraret: nisi subtiliaretur ⁊c̃. Lege lr̃am qr clara est. Ultimo redit ad ponẽdũ vnũ signum ẽt talis materie miste dicẽs. Et hoꝝ qdã plurimũ iuuãtur ⁊ qescũt dolores. i. plurimũ hoꝝ sic patiẽtiũ dolores quiescũt: ⁊ ipsi sup̱. patiẽtes iuuãtur ⁊c̃. ꝑ cõpressionẽ subtilẽ. i. leuẽ cũ manibus pluribus: duplr̃ intelligẽdo pluribus: vel pluribus. i. vicibus iterãdo cõpressionẽ leuẽ manibus: vl̃ aliter cũ manibus pluribus: quasi ĩuuat ꝙ totũ membrũ dolorosuz dz cõprimi manibus: ⁊ si nõ sufficiãt due manus tm̄ ad cõprimẽdũ ⁊ occupãdũ totũ membrum dolens apponant̃ plures ẽt diuersoꝝ: ⁊ vterq; sensus est bonus: ⁊ adducit cãm iuuamẽti dicẽs. Quoniã humor resoluit̃ ⁊ maturat̃ per eã. s. leuez cõpressionẽ ⁊c̃. ratio est: qm̄ ad manũ influẽt virtutes oĩum membroruz p̃ncipaliũ mediãtibus spiritibus eoꝝ: vñ in ipsoꝝ virtute fit inde resolutio: cum ibi ẽt sit caliditas valde tẽperata: vñ ponit̃ vola manus ĩter partes corporis maxime tẽperata p̃ma p̃mi. doc. de cõplexionibus. per ipsaz igit̃ ꝯfortat̃ caliditas nãlis mẽbri dolẽtis: ⁊ ide fit potẽs ad oꝑatiões nãles: ⁊ ꝯñter ad resoluẽdũ ⁊ maturandum: ⁊ ꝑꝑ istã cãm dixit Serapio de simplicibus in sermonibus vniuersalibus ca. z. sermone. 4. Si possibile esset ꝙ manibus nõ separetur ab applicatione cõtinua mẽbri in quo est generatio saniei necessaria ⁊c̃. citius generaret̃ in eo sanies q̃ cũ alio. ⁊ addit rõnẽ dicẽs. Qm̄ talis medicina est in vltio assimilationis talis corpis ⁊c̃. dicit tñ textus leuẽ: qm̄ si forte fieret cõpressio fortis fieret ide dolor vel augeret̃. Et ꝑꝑ istã cãm addit. Et iuuant̃ cũ vnctionibꝰ tẽperate calidis cũ quiete. Motus enim ꝓhibet a maturatiõe. nã tẽperata calida ꝯfortando iuuãt vt dcm̄ est. Sed si medicina ad aliquã ꝯ̃rietatez fuerit excedẽs nocebit mãe cũ qua hz symbolũ illã augẽdo ⁊ ĩtendẽdo: medicine igit̃ tẽperate sunt nec̃ie. Et qm̄ vtplurimũ ꝯtingit in talibus doloribus cãm esse mistã vt ĩfra videbit̃: debemus igit̃ esse cauti vt in pluribus nõ applicare medicinas excessiuaꝝ qualitatũ. Qd̕ aũt dixit ꝙ motus a maturatione ꝓhibet manifestũ est: qm̄ per ipsum sp̄us cũ calore naturali ad extra diuertitur: ⁊ sic est clara lr̃a: lege eã totã. Et si habetis sñiatuz ⁊ expositũ totũ cap̄. signoꝝ qd̕ vtillimuz est nõ in his casibus tm̄: sed in oĩbus ẽt apostematibus oĩum mẽbroꝝ in exterioribus apparẽtibus ⁊ in occultis: ⁊ per hec declarata ad multa vtilia discurrere potes. In summa igit̃ habuistis p̃mo quõ p̃mo opz considerare. s. in signis si dolor est pendẽs a mala cõplexione tm̄ sine mã̃ vel est pẽdẽs a mala cõplr̃one cum mã̃. rõ fuit: qm̄ alr̃s non poterimus in casu ꝓcedere vt ibi declarabat̃: ⁊ ibi dicebat textus ꝙ raro fit talis dolor a cõplexione sine mã̃: ⁊ sup̱. si sic faciliter curat̃ qm̄ sola alteratio fit ⁊ sufficit ad curã: ⁊ qr signa sunt ꝙ ibi nõ est grauitas neq; alteratio coloris ⁊c̃. Postea habuistis ꝙ p̃ma cõsideratio si sit mãlis est de genere materiei vt si est pẽdẽs a sanguine vel cholera vel flegmate vel vẽtositate ⁊c̃. vel simplr̃ vel cõposite. Et ad hoc cognoscẽdũ ipse ponit p̃mo quedaz signa essentialia cõcomitãtia: ⁊ postea accidẽtalia. Inter essentialia ipse posuit septẽ: ita ꝙ septem vijs nos possumus discurrere ad cognoscẽdũ ipsam mãm doloris. s. ex colore ex tactu ex accidẽtibus doloris: ex iuuãtibus ⁊ nocẽtibꝰ: ex hora doloris: ex dispõne ĩcipiente ad ap̄a vt tarditate aut p̃uatione apostematis ⁊. vij. ex grauitate. Alia poterũt eẽ signa sed sunt accidẽtalia magis. Ex colore primo possumus significare duplr̃: qm̄ aut secũ cõcomitat̃ apostema aut non: qm̄ aliter significare possumus cõplicato ap̄ate: ẽt aliter ipso nõ cõplicato: ẽt aliter si cũ colore cõplicet̃ dolor vel nõ cõplicet̃: qm̄ si nõ sit vehemẽs dolor neq; alteret̃ color mẽbri notabiliter neq; apostema manifestet̃ tunc significat̃ ꝙ mã̃ est cruda: econtra si dolor sit notabilis ⁊ color cutis notabiliter mutetur ⁊ mẽbrũ aliqualr̃ apostemet̃: tũc materia est calida vtplurimũ sanguis vel sanguini mista nisi in sciatica vbi aliqñ fallit vt ĩfra videbit̃ ꝑꝑ mãm in ꝓfundo situatã. Ex tactu ẽt iudicat̃: qm̄ si tactus est calidus arguit̃ de mã̃ calida: ⁊ econtra si est frigidus: ibi tñ dicebat̃ ꝙ aliquando fallit vt vbi supra locũ fuisset positũ aliqd̕ calefaciẽs: tunc esset error ẽt stante mã̃ frigida: vel si mẽbrũ eẽt fricatũ appareret ad tactũ locus calidus ⁊c̃. Ex accidẽtibus ẽt doloris. s. ex ĩflãmatione vehemẽti ⁊ tẽsione: aut cũ tẽsione tm̄ sine inflãmatione. Si p̃mo mõ significabit̃ supra mãm calidã sanguineã: si cũ inflãmatione sine tẽsione supra mãm magꝭ cholericã: si v̓o cũ tẽsione sine ĩflãmatione: tunc significat̃ supra mãm flegmaticã vel vẽtosaz: sed differẽter: qm̄ si fuerit cũ hoc grauitas significat̃ de mã̃ flr̃atica: si nõ de vẽtosa. Et ex his qbꝰ ẽt iuuat̃ ⁊ nõ iuuat̃ sequit̃ significatio de mã̃: qm̄ si iuuat̃ frigidis est mã̃ calida: ⁊ si calidis frigida. Ibi tñ habuistis vnũ singulare bene notãdum ꝙ hoc fallit qm̄ aliqñ frigida nocent: ⁊ tñ cã̃ est calida: ⁊ hoc est qñ ꝑ ĩfrigidationẽ inspissat̃ mẽbrũ: vñ ꝯñter a mã̃ maior fit extẽsio: aut aliqñ iuuatur calidis: ⁊ tñ mã̃ est calida: ⁊ hoc est qm̄ aliqñ calida rarefaciẽdo ⁊ mãm resoluẽdo minorãt mãm ẽt calidã: ⁊ sic minorata mã̃ minuitur dolor ⁊c̃. Ita ẽt ⁊ aliqñ frigida iuuãt in dolore a mã̃ frida aut ĩgrossando mãm ⁊ siccã ad minores dimẽsiones deducẽdo aut stupefaciẽdo. Dixit igitur opz vt oĩa illa cõsideres. Ex accidẽtibus ẽt doloris: vt ex hora maioris vel minoris afflictionis an die an nocte an in vacuitate aut repletione: qm̄ si in die ⁊ hora vacuitatis magis molestat arguit̃ de mã̃ calida: si v̓o nocte ⁊ hora repletiõis arguit̃ de mã̃ frida. Ex dispõne etiã disponẽte ⁊ incipiẽte ad ap̄a ⁊ tarditate eius significatur supra genus materie: qm̄ si p̃ncipiante dolore subito appareret apostema significat̃ de materia subtili calida: ⁊ si ecõtrario ꝯtinuato dolore non ꝓpterea accidit vt appareat apostema est signũ ꝙ est cruda grossa ⁊ manet in ꝓfundo membri: sed si ĩcipiente dolore: nõ tñ apparet apostema: sed per tp̄s. Ap̄a est signũ ꝙ mã̃ est mista ⁊c̃. Ex grauitate ẽt possumus arguere hoc: qm̄ si dolor fuerit materialis ⁊ nõ fuerit grauitas significat̃ vel de vẽtositate vel de mã̃ subtili calida: ⁊ has distĩgue ex accidẽtibꝰ doloris ⁊ colore ⁊ tactu ⁊c̃. si v̓o fuerit grauitas cũ dolore arguit̃ supra mãm frigidam grossam. dixit tñ ibi textus ꝙ aliquando ꝓpter multitudinẽ materie calide ⁊ subtilis põt esse dolor cum grauitate: ⁊ ꝙ hoc sepe accidit. Ponit ꝯñter alia signa magis accidẽtalia: quoniã aliquãdo ex vrinis significamus: aliquãdo ex egestionibus: aliqñ ex etate ⁊ cõsuetudine ⁊ regimine p̃cedẽte in cibis ⁊ potibus ⁊ exercitio ⁊ quiete: ⁊ tu discurre ad oĩa ista cõmuniter notata. Posuit cõsequenter specialiter signa harum materierũ. Primo sanguinee que sunt nota: postea cholerice etiã nota ex dictis: postea flegmatis ẽt ex dictis clara: postea melr̃ice ẽt

satis nota: tu discurre per illas septē vias que dicte sunt. Postea ponit signa aduste: postea vētose: postea materie miste. Oīa itelligēti sunt nota ex dictis substātialibus signis vel accidētalibus. Et in materia mista potissimū signum fuit ꝙ ab vna medicina aliqua hora iuuant ⁊ nō alia: ⁊ ꝙ talis dolor a materia mista ꝑcipue euenit corporibus calide cōplexionis qui vtunt regimine infrigidatiuo generatiuo flegmatis. Postea habuistis in fine quō motus ꝓhibet a maturatione ⁊. s. digestione materie: ⁊ sit finis.

De curationibus dolorum iuncturarum ⁊ podagre ⁊ scia. Cap. 7m.

Cum cognoscit ꝙ cā est cōplexio simplex facile est ipsius regimē. Multotiēs nāqꝫ est īflatio pura absqꝫ apostemate: quare sufficit ꝑmutatio cōplexionis. Et maius quo indiget est euō cholere simul. al's semel ⁊ san. Et similiter qñqꝫ est cōgelatio ⁊ frigus dolorē faciēs quare sufficit ꝑmutatio cōplexionis. Et maius quo indiget est euatio flegmatis vt calefiat san. Et multotiēs qdeꝫ est siccitas exasperans quare necessaria est humectatio sicut scis.

Istud singulare capitulum sic cōtinuat ad precedētia: qm̄ postqꝫ supra ipse determinauit de doloribus iūcturaꝝ quātū ad cās ⁊ signa: in hac parte ꝑncipali ipse intēdit ponere curā taliū doloꝝ. Et ꝑma diuisione diuidit in duas. Qm̄ ꝑmo ipse ponit curā magis generalē ꝑ canones vel regulas obseruādas. Scđo ipse specialiꝰ descēdit ad medicinas. Scđa ibi (Opꝫ vt in eis nō educat ⁊c̄.) Prima ēt in duas. Qm̄ ꝑmo ipse ponit cām circa curationeꝫ ex parte magis medicinaliū. Scđo ex ꝑte dicte. Scđa in fine ꝑsentis capl'i ibi (Et opꝫ vt dimittat vinū oīno.) Prima adhuc in duas. Quoniā ꝑmo ipse ponit curā qñ doloris cā est mala cōplexio sine mā. Scđo qñ est cū materia. Scđa ibi apud ꝑncipiū satis capl'i (Cum aūt cā in eis est materia ⁊c̄.) De ꝑma parte dicit. Cū cognoscit ꝙ causa sup. doloris est cōplexio simplex. i. sine mā. s. dependens a cā primitiua facile est ipsius regimē. s. curatiuū: ⁊ declarat dicēs: multotiēs nāqꝫ est inflāmatio pura absqꝫ apāte vel sup. absqꝫ alia mā: quare sufficit sup. ad verā curā ꝑmutatio cōplexionis: clarum est ex quo nō est peccatū nisi in cōplexione membri sufficit sola alteratio: sup. cū localibus ꝯrꝫs cōplexioni ⁊ regimine cōtrario. Et hoc dico multotiēs. i. vtplurimū: qm̄ vbi esset timor de lapsu humoꝝ siue fluxu: nō adhuc tamē lapsoꝝ siue fluxoꝝ ꝑꝑ plenitudinē vel ꝑpter impressionē fuisset fortē ex dolore: aliqñ est ad curā ⁊ ꝑuisionē futuri morbi aliud sup. necium: ⁊ iō addit textus. Et maius quo indiget: sup. tūc cū est timor de futuro lapsu verbi gratia humoꝝ ad calidū ꝑꝑ malitiā cōplexionis calide: ⁊ ꝯsequēter de fluxu hoꝝ ad locuꝫ dolentē: marie ꝑpter iclinationē eoꝝ ad motū est euacuatio cholere semel ⁊ sanguinis: sup. ad ꝓhibēdū talē lapsum ad calidū ⁊ fluxū: qm̄ per euōnem taliū humoꝝ calidoꝝ fit totius infrigidatio. Dicit tamē semel. i. talis euacuatio debet esse leuis ⁊ cū medicina leui euacuante semel tm̄ vel bis fcā vt sunt pruna tamarindi māna ⁊ hmōi: qm̄ fortes medicine cholerā euacuātes ad īflāmationem ex alia parte perducūt. Idē ītellige de flōmia ꝙ fit minuta cum. s. est necessaria flōmia: vt stāte sanguinis repletione: ⁊ talis euacuatio īfrigidat per accñs vt pꝫ. Vel aliter semel tm̄ euatio cholere ⁊ sanguinis fit ⁊ nō pluries: est maius quo īdiget: scilicet aliquādo vt in casu nostro in cōplexione calida: correspōdēter intelligendū est in cōplexione tm̄ frigida ꝙ sola ꝑmutatio cōplexionis cū cōtrario sufficit. hoc intellige cū nō est facilitas ad lapsum humoꝝ frigidorum vt preternaturaliter ad frigidū distemperent: vel calidoꝝ ne infrigidētur nimis: ⁊ tūc maius quo īdiget est euacuatio flegmatꝭ: qm̄ per euōnem eius calefit sanguis ꝑ accidēs cum reddat minus frigidus qui ꝯñter ꝓhibet īfrigidationem frigidoꝝ ⁊c̄. Et hoc est qđ dixit ꝯtinuādo. Et similiter qñqꝫ est ꝯgelatio ⁊ frigus dolorē faciēs. s. tm̄ sine mā: quare sufficit permutatio cōplexionis. s. ad curā cū cōtrarijs: sed hoc nō semper sufficit vt in timore de lapsu humoꝝ: qm̄ forte excessiue calida sine timore nō exhiberent. Et tunc addit. Et maius quo īdiget. s. in illo casu est euō flegmatis vt calefiat sanguis. Idē est ītelligēdū de siccitate. Iō addit. Et multotiēs qdē est siccitas exasperās. i. ꝯhens vel corrugās: ⁊ sup. per hūc modū causans dolorē causando solōnem in cōtinuo: quare nečia est humectatio sicut scis. s. vel cū humectātibus. s. positiue: ⁊ si nō sufficient maius quo īdigebit erit humectatio ꝑuatiua euacuādo mām cholericā siccā. vñ membrū reddet humidius: vel sicut scis sup. in radicibus vl'ibus: vbi habitū est de modo humectatiōis. hanc aūt calefactionē vel infrigidationē vel humectationē priuatiuā posuit. d. A. scđa ꝑmi doc. z. summa ꝑma ca. 17. ad mediū ca. ⁊ summa scđa eiusdē doc. cap. 1. z. ⁊. 3. colligit ēt de flōmia ꝙ infrigidat capl'o de flōmia. quarta ꝑmi satis ad principiū ca. Sed si tu queras. d. A. nō hic posuit curā male cōplexionis sine mā ⁊ humide ⁊ sic videt īsufficiens. Dicat breuiter cū eo scđa primi summa eadē de causis doloris absolute: ꝙ humiditas sine mā nullo mō dolorē efficit: ⁊ ideo nō oportuit ponere curā illius cū ab eo dolor nō dependeat ⁊c̄. ⁊ si ex eo dolor causaret eadē correspōdētia erit rō in cura. Ex hoc textu potestis colligere ꝙ aliqñ in mala cōplexione simplici sine mā ad curā cōpetit euacuatio. Et si ꝯ hoc obijciat de mente Gal'. 3. thegni tex. cōmenti. 8z. ⁊ ꝫm Plusquācōmentatorē tex. cōmē. 34. illa parte. Curatio vō vnū quidē hꝫ modū ⁊c̄. vbi expresse colligit de mente Gal'. esse ꝙ discrasie facte vt est mala cōplexio simplex ex quo nō hꝫ cām a qua depēdeat vna sola sumitur ītentio curatiua que est ablatio contrarij: vt si cā fuerit calida applicet causa frigida vt in textu ipse declarat: igitur in hac parte nō cōuenit euacuatio ex quo euō respicit mām ⁊c̄. Dicat hic ꝯcedēdo sniam. G. ꝙ discrasie facte vna tm̄ sumit ītentio curatiua q̄ est remotio eius per ꝯrium alterans: ⁊ hoc per se: ⁊ hec vocat vera curatio vt loco allegato: tñ nō incōuenit ꝙ si in tali casu coniungat cā vt multitudo humoꝝ ꝑꝑ quā dubitet de futuro lapsu ꝙ tūc ad ꝑuisionē ⁊ nō ad verā curationē cōpetat euacuatio que respicit illā mām in quāto peccantē: ⁊ sic euacuatio est sibi cōtraria pro quanto euatio siue īnanitio ꝯriat repletioni. Ista responsio posset dari: sed nō videt tollere totā difficultatē: qm̄ ex textu nostro apparet ꝙ euō remouet illam cōplexionē frigidā. v. g. euacuādo cholerā: qm̄ talis euō īfrigidat. Dico igit aliter. s. ꝙ discrasie facte per se vna tm̄ sumitur intentio ꝑ alterantia. per accidēs aūt īterdū cōuenit euacuatio vt in exemplo dato euō cholere ꝑ accñs remouet cōplexionē calidā: qm̄ remota cā ꝓhibēte īductionē frigiditatis nā ꝯñter mediantibus etiā alteratiuis remouet alterā cōplexionē calidam: sicut ⁊ aperiens fenestrā est cā per accidēs illuminationis domus: ⁊ ꝫm hoc saluatur vtraqꝫ sententia. Lege litteram totā quoniā iā est clara.

Cū aūt cā est in eis mā: tūc opꝫ vt ꝓhibeat qđ effundit ꝑ attractionē ad ꝯtrariū ⁊ ꝑ minorationē ⁊ cōfortet mēbrū vt nō suscipiat ⁊ resoluat qđ inuētum est vt priuet: ⁊ redi in oībus illis ad canones vl'es.

In hac scđa parte ꝑncipali huius partis ipse prosequit ponēdo curā doloꝝ mālium: ⁊ pōt diuidi tota ista pars in duas. Qm̄ ꝑmo ipse ponit canones obseruandos in cura regulari. Scđo ostendit quid faciendum est coacte in excessiuo dolore. Scđa ibi versus finem capi. (Cum ergo fortes fiunt dolores.) Pria adhuc in duas. Quoniam primo ponit curam magis generalem. Scđo minus generalem. Scđa ibi prope (Et si fuerit sanguinea ⁊c̄.)

Prima pars ēt posset in duas diuidi ꝫm duas principales ītētiones que sunt habēde in morbo materiali a causa fluēte depēdentiā habēte: quaꝝ vna sumit a mā flurura: ⁊ alia sumit a materia iā flura. Prima igit ītētio que sumitur a flurura est ꝓhibitio fluxus materie. Scđa que sumit a iaꝫ flura est resolutio eius qđ fluxum est: ⁊ has ponit. d. Aui. in l'ra. Et qm̄ ꝑma ītentio perficit tribꝰ spēcialibus instrumētis ꝓhibēdo. s. fluxū: diuertēdo mām ad oppositū scilꝫ sine euōne ⁊ diuertēdo euacuādo mām que est flurura: ⁊ cōfortādo membrū lesum ne recipiat: cū his tribus sufficiēter cōpletur ꝑma ītētio: has oēs ītentiones. s. duas generales ⁊ tres spāles cōplentes: ꝑmā generalē posuit ipse in littera legēdo litterā continuā. Dicit igit ꝑmo ponēdo ꝑmā ītentionē ⁊ eā declarādo. Cū autē cā in eis est materia. s. doloribus: tunc opꝫ ꝙ ꝓhibeat qđ effundit scilꝫ de mā: ⁊ ponens modos ꝓhibitionis dixit: per attractionē ad cōtrariū. s. nō extra euacuando: ⁊ per minorationē. s. euacuādo materiā extra tñ ad oppositū diuertēdo: qr. s. euacuādo per partē oppositā loco dolēti: ⁊ est secūdus modus. Addit ponēdo tertiū modū ꝓhibitionis materie flurure dicēs. Et cōfortet mēbrū vt nō suscipiat. s. cū medicinis frigidis ⁊ stipticis ⁊c̄. Addit ponēdo secūdā ꝑncipalē ītentionē que sumit a mā flura dicens. Et resoluatur qđ inuentum est scilꝫ esse fluxum vt priuet scilꝫ in totum membrum a materia que fluxit. Et excusans se a speciali determinatione diuersimode applicationis repercussiuoꝝ vel diuersiuorum ⁊ resolutiuorum addit. Et redi in omnibus illis ad canones vniuersales. s. scriptos tertio thegni: ⁊ quarta primi specialiter cap. 25.

Pro ītellectu huius totius ꝑtis est sciendū vt colligit ex verbis Gal. expresse tertio thegni cōmē. 165. ꝙ qñ cuꝫ apostemate vel dolore apostemoso ꝯiungit plectoria totius: in cura ꝑmo oꝫ fieri euacuatio totius: scđo debet fieri tractus ad ꝑtem oppositam: deinde fiat repercussio in loco: quarto fiat resolutio materie remanētis. Sed vbi nō sit corpus multum vel minus ꝫm totū repletum dicit Plusquācōmētator ibidē: nō opꝫ incipere ab euōne totius: sed expedit in reliqs habere ordinē qui dictus est: ⁊ istū ordinē nō exñte plectoria

plectoria obseruauit.d.A.in textu nostro:vt p̄mo fiat diuersio ad
opposituͣ que aliqñ sufficit vt fiat nõ extra euacuando mãm: vt in
corpore ēt nõ mediocriter pleno:qm̃ in tali aliqñ solum exercitiū
partis opposite facit ad sufficientē diuersionē:vt dixit.d.A.quar-
ta primi loco allegato. Nã multotiens a manu apostemosa trahiť
mã qñ cū alia res deferť ponderosa:⁊ hora vna teneť:vtplurimū
tñ ꝯuenit diuersio euacuatiua ⁊ vocať minoratiua apud.d.A.hic.
per flõmiã.s.vel euacuationē aliã que fiat ad opposituͣ per vnã tm̃
diametrū ītegrã:q2 si fieret attractio per duas diametros attra-
ctio fiet quodãmodo impossibilis de mã fluente que est proxima
mēbro leso nõ correspõdētibus meatibus materie in tali diuersio
ne habilis ⁊c̃. Hec.n.diuersio cõueniēter facta dupľr iuuat. Prio
q2 minorat mãm ⁊ ꝓhibet ipsam fluere ad locū lesum cū ad ꝯriuz
trahat. Scḋo iuuat qm̃ euacuando facit vt totū ⁊ membra vicina
mēbro egro possint recipere mãm fluentē cū repcutiť quã recipe
re nõ possent si vasa forent plena.⁊ hoc est qḋ dicebat.H.ꝙ corp⁹
repletū nõ recipit. Juuat ēt q2 quodãmõ attrahit mãz fluxã ne deť
vacuū.ista igř diuersio ꝯueniēter añcedē dz repulsionē siue repcus
sionē quã.H.appellauit pulsionē ⁊ trãsmissionē p parū ante textū
allegatū.⁊ hec intētio que est repercussio cõpleť cū aliqualiter fri-
gidis ⁊ stipticis.nã per frigida applicato mēbro fit q̃daz expressio
de mã fluxa:ēt vie aliq̃liter ꝯstringunť ne succedēs alia fluat mã.
per stiptica aūt vnitis ꝑtibus membri ⁊ virtute membri ꝯfortata
fit ēt humoris fluxi ad partes vicinas excussio quedã.ipsa ēt par-
te ꝯfortata validior reddiť ad nõ recipiēdū mãm ledentē. Hec tñ
repcussio nõ cū equalibus frigidis ⁊ siccis fiēda est semp:sed in di-
uersis materijs diuersimode:qm̃ in mã cholerica frigidiora ⁊ ma-
gis stiptica ꝯueniūt q̃ʒ in sanguinea cū sit breuioris quãtitatis ⁊ ma
gis apta fluxui ⁊ plus soluens ꝯtinuū q̃ʒ sanguinea:correspõdenter
intellige de mã mista flegmati vbi cū remissioribus cõpleť repcus-
sio. Hec etiã ītētio q̃ est repcussio ꝯuenienter antecedit ad resolu-
tionē ei⁹ qḋ remãsit que resolutio p euaporationē fieri dz:qm̃ mi-
norata mã que erat in mēbro p modū dcm̃ repcutiēdo:modica cõ
sequēter in mēbro remanente faciliter fiet dicte mãe subtiliatio ⁊
dilatatio nõ soluēdo ꝯtinuū ⁊ nõ causando dolorez pp extēsionem
non fieri in mēbro a mã que subtiliať:vnde nõ causať dolor:vbi si
nõ facta repulsione applicarenť resolutiuuz mēbro subtiliata mã
fieret mēbro extensio fortis ⁊ solutio in ꝯtinuo ⁊ ex ꝯñti dolor ma-
gnus.Et hos ordines seruauit.d.A.in textu nostro vt statim vide-
biť legendo lrãm. Prius tamē est vlterius notãdū aliud in ista mã
singulare. Nota igiť scḋo hic ꝙ lz canon iste a.d.A.positus hic ⁊ a
H.loco alle.sit generalis:hz tñ ⁊ patiť exceptiones quasdã: qm̃ nõ
in oī casu dz obseruari.v.g.vbi talis dolor iuncturaꝝ eēt factus p
viã crisis vel expulsionis cretice in febre acuta vt sepe fit maxime
in pedibus nõ debemus isto casu trahere ad opposituͣ versus p̄nci
palia neq̃ʒ fortiter repcutere:quoniã esset timor vt īfra videbitur.
Ubi ēt talis dolor fieret a casu vel ꝑcussione supra iuncturã in cor-
pore paucoꝝ humoꝝ ⁊ bonoꝝ:tūc sola repcussiua nõ precedente
euõne diuersiua sufficerēt ad curã cū aliq̃bus mitigatiuis doloris:
īmo vbi in casu ēt necessaria eēt diuersio hic debes prius cū loca-
libus attēdere mitigationi doloris:qm̃ dolor attrahit apostema q̃ʒ
ꝙ ad longinquum fiat attractio vel diuersio vt dicebat.d.A.quar
ta p̄mi.Cū mãm ad longinquū trahere volueris dolorē loci prius
seda. Jn alijs ēt q̃busdã casibus canoniste nõ esset obseruãdus. Jõ
ne ꝯtingat error in opere ipse in his remisit nos ad canones vľes
in q̃bus sunt vel fieri debēt tales exceptiones. Lege eã lrãm q2 cla
ra est. Cū cã in eis.s.doloribus est mã:tūc opz vt ꝓhibeať qḋ effun
diť.⁊ hec est p̄ma ītētio gñalis que sumiť ad cãm fluentē: ⁊ addu-
cēs modos q̃bus cõpleť hec ītentio:addit. Per attractionē ad cõ-
trariū.s.aliqñ nõ extrahēdo mãm.i.euacuãdo illã:⁊ est vnus mo-
dus. Prosequiť in alio ⁊ p minorationē.s.per diuersionē euacuati
uã:⁊ est secūdus modus. Addit ponēdo tertiū modū dicēs:⁊ ꝯfor-
teť mēbrum ne suscipiat.⁊ est tertius modus cõplēdi primã inten
tionē. Ecce ordinē quē seruauit:p̄mo diuertēdo nõ euacuãdo si suf
ficiat: ⁊ si nõ sufficit fiat euõ minoratiua:postea ꝯforteť membrū
vt supra dictū est. Addit postea ponēdo scḋam p̄ncipalem ītētio-
nem que sumiť a fluxa mã dicēs. Et resoluať qḋ īuentum est vt pri
uetur.i.resoluatur mã que inuēta est in loco fluxa vt priueť mem-
brum ex ea.i.in toto resoluatur:⁊ hic est ordo generalis:qm̃ vt di-
ctuz est sunt q̃dã casus in q̃bus iste canon non dz obseruari. Addit.
Et redi in oībus illis ad canones vniuersales.

Et si fuerit sanguinea aut cum dñio san.oprtebit vt administres flõmiã ex parte cõtraria. Et si fuerit cõis iūcturis corporis tūc ex vtrisq̃ʒ ꝑtibus flobothoma simul:deinde administra vomitum ⁊ ꝓprie qñ dolor est in īferiorib⁹. Uomitus.n.magis iuuatiuus est ei q̃ʒ vētris solutio:deinde administra solutionē ventris.

In hac parte p̄ncipali ipse spãlius prosequiť ponēdo curã dicto-
rū doloꝝ:⁊ diuidi põt tota ista pars principalis diuisione p̄ncipali
in duas partes. Qm̃ p̄mo ipse ponit diuersos cañ.respicientes di-
uersos modos euõnum sumptos ex ꝑte ordinis ipsaꝝ euõnum in-
ter se vt medicinaꝝ soluētiū flobothomie ⁊ vomitus q̃ʒ ex ꝑte or-
dinis medicinaꝝ iterius tm̃ sumendaꝝ in fortitudine ⁊ debilitate
eaꝝ. Scḋo ipse ponit cañ.circa applicationē medicinaꝝ exterius.
Scḋa ibi(Repcussio aūt mãe.) Prima ēt in tres. Qm̃ p̄mo facit
qḋ dictū est. Scḋo ipse ponit quasdã regulas obseruandas in eo q
dz sumere medicinas. Scḋa ibi(Et expedit ei q ⁊c̃.) Tertio ordina
uit q̃d fiēdū est factis euõnibus. Tertia ibi(Deinde administra ꝓ-
uocationē ⁊c̃.) Pria ēt in duas. Qm̃ p̄mo ponit cañ.respicientē
modū euõnis fiēde vel nõ fiēde ante digõnē mãe. Scḋo ponit cañ.
in euõne post digõnez. Scḋa ibi(Cūq̃ʒ compleť maturatio.) Pri
ma ēt in duas diuidi põt. Qm̃ p̄mo ponit cañ.positiuos circa eua-
cuationem seruandos. Scḋo ponit canones negatiuos. Secunda
ibi(Et nõ fiat flobothomia.) Primo etiã ponit ordinem seruandū
in euõnibus per flõmiam vomitum vel secessum. Scḋo ipse ꝓse-
quiť circa canonē soluendi per secessuz. Scḋa ibi(Et incipe a re
forti si nõ ⁊c̃.) De p̄ma igiť parte ponēdo ordinē in diuersis mo-
dis euõnū:p̄ncipaliter dicit tria. Dicit p̄mo. Et si fuerit sanguinea
scilz mã dolorē faciēs:aut cū dominio sanguinis oportet vt admi-
nistres flõmiam ex ꝑte contraria:supple si dolor sit in certa parti
culari iūctura:verbi gratia in pede vel manu:⁊ si fuerit cõis iūctu-
ris corpis tūc ex vtrisq̃ʒ ꝑtib⁹ simul sup.flõmabis. Dicit scḋo dei-
de administra vomitū:⁊ ꝓprie qñ dolor est in īferioribus:⁊ addu-
cēs rõnē dicti sui dicit:vomitus.n.magis iuuatiuus est ei q̃ʒ vētris
solutio. Dicit tertio cõtinuãdo ordinē:deinde administra soľonem
vētris. Ratio p̄me ꝑtis est satis clara.nã ex quo mã est sanguinea
apta p flobo.euãri cõueniens est flobothomia a principio. Et dixit
notanter ex parte opposita:puta si fuerit in pede dextro fiat in ba
silica ꝑtis dextre vľ mediana eiusdē brachij:⁊ si in sinistro sinistra
correspõdēter:⁊ rõnes huius ponit Rasis in tractatu de iūcturis:
qm̃ p talē flobo.preter id qḋ euacuatur mã peccãs apta fluere vel
que pro ꝑte fluxit disponiť remouēs mãm ne fluat ad locū lesum:
sed ad opposituͣ inclineť. Nota ēt pp illã particulã aut cū dñio san
guinis ꝙ illa lrã põt dupľr ītelligi. Uno mõ ꝙ mã peccante nõ exi-
stēte pura sanguinea sed alia vt flegmatica mista cū sanguine cuz
dominio tamen eiusdez sanguinis competit flobothomia ꝓpter
cãm dictã. Alius sensus est ⁊ notabilis vt īuuat ꝙ adhuc nõ existē-
te mã sanguinea faciente dolorem pura.s.neq̃ʒ mista sanguini cuz
dominio eius sed sup.flegmatica aut vētosa:si tñ cõiungať dñium
sanguinis in toto vt possibile est in tali casu adhuc in p̄n° cõpetit
flobo.nõ q2 euacueť mã peccans vt in casu superiore:sed qm̃ ꝓui-
detur ne pp dolorem attrahatur dicta materia sanguinea in toto
existēs ad locū lesum:⁊ ista sentētia vel similis ēt ponebať in prin-
cipio cap̄.vt qñ suspicať de futuro morbo ⁊ per flobo.posset fieri
preuisio etiã si pro tūc nõ sit actu egritudo in qua s̄m se non sumať
ītentio de flobotho.fienda:tñ tūc deberet fieri flobotho.⁊ hoc est
qḋ dicebat Gal.in suo de flobo.cap̄.5.cū dixit:⁊ est tex.singularis.
Nõ enim solū qñ iaz magna fuerit egritudo flobothomare est tē-
pus:sed cū suspicabitur debens.ꝓuenit enim eruditio quã Hip.di
xit docens nos.quecunq̃ʒ p̄sentibus iam egritudinibus recte vtiq̃ʒ
agemus melius eē hoc s̄m p̄ncipia earū vel debētibus īcipere an-
ticipare faciētes. Ecce ꝙ cū est suspitio debemus anticipare.hoc
tñ qḋ dictū est de flobotho.fienda ītelligendum est si reliqua con-
senserint de etate ⁊ reliquis ⁊c̃. Notate tamē ꝙ nõ in omni reple
tione in principio doloꝝ debetur euacuatio per flobotho.volētes
preuidere ne de materia replente aliquid fluat ad iuncturam:sed
tm̃ in illis vt ibidez dicit Gal.debemus preuidere cum flobotho-
mia in futuris morbis quibus presentibus recte vtiq̃ʒ ageremus
si flobothomaremus:modo manifestū est existente repletione in
toto flegmatica si flueret materia flegmatica ad iuncturã ꝙ tunc
ab illa materia nõ sumereť intentio recta de flobothomia. Et hoc
est qḋ dicebat.d.Aui.quarta p̄mi cap̄.proprio.cum dixit. Et debes
scire ꝙ nõ quotiēs noīata repletiõis signa apparuerint opz vt mi
nuas:īmo quãdoq̃ʒ est repletio ex humoribus crudis ⁊ est tunc flo
bothomia multum impediens ⁊c̃. Et totam istam sñiam tacite in-
nuebat textus noster vbi tm̃ laudauit flobothomiam stante mate
ria sanguinea faciente dolorem aut cum dominio sanguinis in to-
to s̄m scḋm modum exponendi:⁊ hoc totum bene notate:quoniã
multi medicorum in omni dolore iuncturarum a principio faciūt
flobothomiam ⁊ male:vt etiam infra videbitur.

Est scḋo principaliter aduertendum ēt circa p̄maz partem illud
verbū. Et si fuerit cõis iūcturꝭ corporis tūc expedit ex vtrisq̃ʒ par-
tibus simul flobothomare:qḋ p passionē eē cõem iūcturis corpo-

ris possumus duoītelligere. Primo cōitatem gn̄alem: ita ꝙ in oī-bus vel maxime manifestis iūcturis totius corporis fit dolor sicut in artetica fit. Scd̄o mō vt ītelligamꝰ passionē esse cōem iuncturis corporis non omnibus sed duabus. v.g. si dolor fit in vtroq̄ pede tūc fiat in vtrisq̄ brachijs: ⁊ lꝫ vtroq̄ modo intelligi possit: credo tn̄ ꝙ scd̄o modo ꝓprius ītelligatur. rō tn̄ vtriusq̄ sensus est eadem: qm̄ existente dolore in oībus vt in artetica ⁊ fuerit mā sanguinea est significatio maxime supabundātie sanguinis in venis: vn̄ cum nō pōt in venis ꝯtineri resudās ꝑ poros venaꝝ effluit ad oēs iun-cturas: qm̄ ex oībus venis totius fluit. In tali igitur casu cōuenit flobothomia ex ambabus vel vtrisq̄ ꝑtibꝰ simul. s. ex basilica dextra ⁊ sinistra simul: qm̄ ex tali flōmia ab oī ꝑte diuertitur. Secūdus sensus ēt eodē fundamēto fulcitur: qm̄ existēte podagra in vtroq̄ pede fiēda est flōmia in vtroq̄ brachio: qm̄ ꝑ flōmiā factaꝫ in dextro diuertitur ꝯueniēter materia ex pede dextro: ⁊ existēte dolore in pede sinistro ꝯueniēter diuertitur mā ꝑ flōmiā sinistri brachij: ⁊ sic expedit ex vtrisq̄ ꝑtibus simul flobothomare.

¶ Sed hic restarēt alique dubitationes. Primo qm̄ de mēte Rasis in diuisionibus si dolor in manu dextra fiat: flobothoma in manu sinistra: ⁊ si in sinistra in dextra. quō fiet si ēt dolor in vtraq̄ manu apparet ex dictis ꝙ debebit fieri ēt flobo. ex vtraq̄ manu: qm̄ per flobo. dextre diuertetur a sinistra: ⁊ ꝑ flobo sinistre a dextra: qd̄ nō apparet rōnale: qm̄ per quālibet istaꝝ fieret tractus ad mēbruꝫ lesum. Dōm hic ꝙ arg. nō ꝯcludit ꝑꝑ hoc nocumētū qd̄ sequeretur ꝙ dcm̄ est: imo ēt vbi esset dolor in vna manu tm̄ sed eēt timor qr sic ꝯsueuit ne ēt accidat in alia: tūc nō debemus ex manu flobothomare sed ex pede. nō sic aūt sequitur nocumētum existente dolore in vtroq̄ pede si fiat flōmia ex vtraq̄ manu. i. brachio: qm̄ nulla illaꝝ est egra vt suppono. existēte igitur dolore in vna tm̄ pōt fieri flobothomia in altero brachio nisi in casu dicto: vel nisi esset mulier in qua essent retēta mēstrua vel his similibus vt in aꝑate sanguineo epatis vbi sit fiēda flōmia: lꝫ esset dolor in pede sinistro nō deberemus flobothomare ꝫm exigētiā pedis sꝫ epatis: sꝫ si esset in vtraq̄ nō in ambobus brachijs sed in saphenis vel arteticis: sub cauillis extrīsecis situatis vt infra videbitur. ¶ Sꝫ ēt scd̄o remanet difficultas: qr existente dolore in pede dextro vult ꝙ debeat fieri in ꝑncipio flobothomia ex manu vel brachio dextro ⁊ in sinistro pede ex sinistro brachio. Videtur magis ꝙ exn̄te dolore in pede dextro debeat fieri flobo. in sinistro brachio q̄ in dextro: qm̄ Rasis in diuisionibus dixit ꝙ in elephātia debemꝰ īcipere a flōmia basilice lateris oppositi: ⁊ in Almansore dixit. Et basilica quoq̄ ꝯ̄rie partis minutio fiēda est. idē videtur de dolore podagrico. Idē ēt Serap. quarto breuiarij. c. z4. de curatione doloris iuncturaꝝ dixit. In egritudine ergo podagre flobothomamus ex iunctura opposita pedi īfirmo. iunctura aūt opposita nō est dextre manus ad pedē dextrū: sꝫ magis dextre ad sinistrū: ⁊ sinistre ad dextrū: cū iter illa maior fit distātia ⁊ ꝯn̄ter oppositio. Pro hac ꝑte ēt facere vr̄ textus noster cū dixit si fuerit sanguinea ⁊c. opꝫ vt administres flōmiaꝫ ex parte ꝯ̄ria. maior aūt ꝯ̄rietas est superius ad iferius ⁊ dextre ad sinistrā q̄ superius ad īferius tm̄: igitur potius fienda est flobothomia existēte dolore in pede dextro ex basilica brachij q̄ dextri ⁊c. Etiā ꝓ hac parte sunt expressa verba Azarauij in ca. de aluacras siue podagra. vbi dixit. curatio que fit ex sanguine est ꝙ flobothometur patiēs ex ꝑte opposita egritudini. ⁊ declaratur vt si fuerit dolor in dextro pede fiat flobo. in basilica sinistri brachij. ¶ In oppositum tn̄ huius est cōmunis practica practicantiū fundantiū se sup hoc qm̄ ars dꝫ imitari nām. nā aūt existēte aꝑate vt in epate cū facit fluxū ex nare dextra ad bonū vt multū terminatur: ⁊ ad maluꝫ si per sinistrā. opposito mō est si aꝑa esset in splene. Idē expresse dixit Auer. 7. colliget. c. z7. vbi ponēs curā solonis ꝯtinuitatis facte in venis exēplificādo de tractu ad ꝑtē oppositā dixit. Et tractio ad partem oppositā fit sicut qn̄ ꝑꝑ fluxū sanguis nariū vt dextre vētosas sup epar poni iubemus: aut super splenē si fuerit ex sinistra. Idē Rasis in diuisiōibus si est in pede dextro fiat in manu dextra: ⁊ si sinistro in sinistra. Idē ēt expresse in tractatu suo de iuncturis.

¶ Pro declaratione huius difficultatis est intelligēdū ꝑmo ꝙ corpus patiēs aut est plectoricū: ⁊ cū hoc fortis virtutis ⁊ morbus est in ꝑnꝰ ꝑncipiante: aut iste nō adsunt cōditiōes: qm̄ ⁊ si forte sit vna earū: verbi gratia qr mā īcipiat primū fluere: tamē corpus nō erit plectoricū: qr nō maxime sanguine repletū ⁊ virtus nō erit fortis: aut forte corpus erit plenū sed medicus nō occurrit nisi postq̄ materia pro ꝑte notabili fluxit vt plerunq̄ fit. ¶ Scd̄o suppono ꝙ in magna plectoria sanguinea si fit dolor iuncturaꝝ vtplurimū nō fit dolor in ꝑticulari iūctura vt in pede tm̄ dextro vel sinistro: sed vt plurimum fit artetica que est pluribus cōis iuncturis. rō huius dicta est supra: qm̄ in maxima repletione sanguinea per resudationē effunditur sanguis ab omnibus venis totius: itaq̄ ad oēs iuncturas fluit: ⁊ in oibus recipitur: ⁊ nō in particulari tm̄: cum hoc tamen stat ꝙ prius manifestetur fluxus in vna q̄ alijs.

¶ Istis breuiter notatis ponuntur tres ꝯclōnes. Pr̄ia est ꝙ maxima existēte plectoria in ꝑnꝰ fluxus ad vnā tm̄ iuncturā vt ad pedem dextrum flobo. est ex ꝑte ꝯ̄dictoria vt ex vena basilica sinistri brachij. Hec ꝯclō pꝫ: qm̄ in tali casu fiēda est maxima diuersio a loco apto maius nocumētū incurrere: cū igitur maius nocumētū sit aptū īcurrere mēbrū qd̄ ꝑmū incipit ledi ꝓpter maiorē facilitatem ad mām recipiendā: vel ꝑꝑ ipsius debilitatē: vel vias esse latiores ad eū: qr aliter in ea nō prius incepisset: vel ꝓpter dolorē prius ibi initiari qui addit attrahēdo mām. vel propter oēs istas cās simul ⁊ alias de qbus facta est mētio in ca. causaꝝ. sequitur ꝙ ab hoc mēbro sit precipue maxima fiēda diuersio. Maior aūt fit diuersio diuertēdo ꝯ̄dictorie ꝫm modū dictū ꝑ vnā semidiametrū que est īferius ad superius ⁊ aliā q̄ est dextri ad sinistrū q̄ faciēdo diuersionē tm̄ per eā que est īferius ad superius: igitur ꝯclō vera. Neq̄ hic obstet ꝙ eductio q̄ fit in longinqua multo plus debilitat q̄ que ad ꝓpinqua: vnde flobo. pedis plus debilitat q̄ manus. c. de flobo. quarta primi. nā hic de hoc nō est timor: cū ponamus corpus plectoricuꝫ ⁊ virtutē ꝯstare. Et istā ꝯclusionē expresse ītelligebat Auer. 7. colliget. c. 16. vbi dixit. Et si possibile esset desideraremus vt qn̄ attrahere volumus vt ibi oēs existerēt oppsitiones: maxime quādo est repletio ꝫm vasa. Nota tamē ꝙ Auēzoar in. 47. theisir: flobothomat in principio de vena cephalica oppositi lateris: sed cōiter oēs alij faciūt flobothomiā de basilica: ⁊ hic ego assentio. ¶ Scd̄a conclusio est in dolore sanguineo dextri pedis si corpus nō fuerit plectoricū ⁊ nō fuerit virtus multū ꝯstās: vel mā nō fuerit in ꝑncipio fluxus: sꝫ iā pro ꝑte aliq̄li tm̄ fluxa: tūc cōpetit flōmia ꝯtrarie tm̄ facta. s. in basilica dextri brachij. hec ꝯclō declaratur: qm̄ ꝑ flōmiam sic factā sufficiēter adimpletur ītētio medici q̄ est inclinatio māe fluxe in partē diuersam a mēbro dolēte: ⁊ cū hoc fit ꝯueniēter de mā fluxa aliqualis euō: vbi si fiat diuersio ꝯ̄dictoria nō fieret ꝯuenienter de mā fluxa euō: cū ad illā ꝑtē rectitudinē nō habeat que tn̄ requiritur in euōne diuersiua: vt colligitur q̄rta ꝑmi. c. j. §. Et quādoq̄ cōfert loci ⁊ societatis simul sollicitudinē habere ⁊c. Per illaꝫ ēt diuersionē debilitaretur nimis virtus: ergo seqtur ꝯclō. s. ꝙ fiēda est ꝯ̄rie tm̄ ad modum expositū. ¶ Et ex his īfertur tertia ꝯclō talis: vtplurimū in podagra sanguinea pedis dextri in ꝑnꝰ flobothomandū est in brachio dextro: ⁊ sinistri pedis in sinistro: ⁊ sic ex ꝑte ꝯ̄ria vt dicebat textus noster ⁊ nō ꝯ̄dictoria. Ista ꝯclō pꝫ ex ꝑcedentibus. Primo qr vtplurimum cū fit podagra in vno pede tm̄ nō est corpus plectoricū: ⁊ sic non cōpetit diuersiua ꝯ̄dictoria: sed sufficit ꝯ̄ria diuersio. Scd̄o qr vtplurimū non occurrit medicus in ꝑnꝰ fluxus māe: sed iā fluxa pro ꝑte mā quo casu īsurgit intētio diuersionis ⁊ cū euōne: ⁊ hec ꝯueniēter cōpletur per flōmiā factaꝫ ꝯ̄rie vt dixit ꝑcedens cōclusio: igitur tota ꝯclō vera. Dicitur ēt vtplurimuꝫ ꝓpter casus supra positos vel similes: qm̄ si in muliere ꝓpter retentionē menstruoꝝ fieret podagra in vno pede nō dꝫ fieri flōmia in brachio sꝫ in alio pede ⁊c. ⁊ sic de alijs: quos casus ponit Rasis in suo trac. de iūcturis. ca. 3. ¶ Itē restat rn̄dere ad dicta ante oppositū. Ad ꝑmū qd̄ est forte de elephātia in qua Rasis precepit fieri flobotho. de vena basilica lateris oppositi. Rn̄det Cōciliator differentia. zz4. vbi ēt ipse tractat istam mām satis obscure. dixit ad hoc ꝙ similitudo nō tenet de elephantia ⁊ de dolore iuncturaꝝ: qm̄ vt ipse dixit: elephātia vtplurimū ꝯtingit ex maiori plenitudīe q̄ dolor iūcturaꝝ: ⁊ ex hoc soluit q̄si innuat ꝙ existēte plectoria vt dictū est dꝫ fieri diuersio ꝯ̄dictoria ⁊ hec vt multū ꝯiungitur in elephātia: qua nō existēte fiēda est flōmia ꝯ̄ria: ⁊ qr plurimū talis nō existit in dolore iuncturaꝝ: inde est ꝙ in tali dolore dꝫ fieri de vena eiusdeꝫ lateris. Hec rn̄sio ꝑꝑ tāti viri auctoritatē deberet esse nobis ꝯclō: verūtamē ꝑꝑ istos textus forte ꝯiungeretur error in opere: qr sic in omni elephātia fieret flōmia in ꝑte opposita ꝯ̄dictorie ⁊ esset confirmatio per auctoritatē Cōciliatoris: qr cū ea cōiungitur plectoria. Dicā hic quedā breuia ⁊ si dissona sn̄ie Conciliatoris: credo tn̄ euacuabūt radicitus difficultatē. Dico igitur ꝑmo supponēdo ꝙ elephātia vtplurimū pēdet a mā melīca: ⁊ sepe ēt a flegmate grosso: raius aūt fit a sanguine. Suppono scd̄o ꝙ cū fit ex sanguine vtplurimū cū tali cā ꝯiungitur plectoria sanguinea. Iste due suppositiōes expresse colliguntur ex tex. d. A. supra in causis elephantie ⁊ in cura eius. Supponitur ꝯn̄ter ꝙ raro vel nunq̄ dū elephātia est melīca vel flegmatica: secū ꝯiūgitur plectoria sanguinea: ⁊ cū hoc supponatur ꝙ alia plectoria a sanguine nō īdicat de flobothomia fienda. Istud supra declaratū est de mēte. d. A. quarta primi.

¶ Istis sic stātibus dico ꝑmo ꝯ̄ Cōciliatorē ꝙ vtplurimū nō est fiēda flobotho. in elephātia dextri pedis ex basilica sinistri brachij: ⁊ si in ea ꝯiungatur plectoria: qm̄ vtpl'm elephātia pendēs est a materia melīca vel flegmate grosso: ⁊ in tali raro vel nunq̄ coniungitur plectoria: que īdicet de flobothomia fienda vt pꝫ: igitur dictum verū. Dico secūdo ꝙ si elephantia est sanguinea vtplurimuꝫ cā eius

est vehmētia

est vehemẽtia repletionis sanguinee vt dixit. d. A. c. proprio. Dico
igit ꝙ in tali casu in quo cõpetit flobo. cũ cõiungat plectoria dz fie
ri flobo. ex pte ꝯ̃ria. i. ꝯdictoria: hoc tñ raro contingit: qm̃ raro eue
nit vt pẽdeat elephãtia a sanguĩe: si tñ fit a sanguie tũc cõpetit flo
bo. ƀm modũ dictũ. Et istũ sensum forte ĩtellexit Cõcilia. cũ Rasi lo
cis allegatis: verum qꝛ tex. Rasis ĩdistincte videt sonare ꝙ in pn°
elephãtie semp debemus flobothomare ex pte opposita ꝛc. forte
posset dici ꝙ in alijs elephãtijs a sanguinea nõ cõpetit flõmia: ꝛ rõ
est nõ qꝛ in ea ꝯiungat plectoria indicãs de flobo. vt dicebat Cõci.
sed qm̃ mã elephãtie quecũq₃ sit adustiõe participat: ad ꝓhibitio
nẽ igit adustiõis: qꝛ flobo. ĩfrigidat ad modũ supra dictũ in pn° ca
pituli: forte in qualibet cõpetit flobo. ꝛ ex vena opposita ꝯdictorie
ƀm modũ dictũ: qꝛ si sit sanguinea cõpetit ex alia vena p rõnẽ assi
gnatã: ꝛ si sit alterius humoris frigidi: qꝛ a cholera nõ fit: vt ca. ꝓ
prio fuit declaratũ: pp tñ adustionẽ in tali mã ad ꝓhibitionez eius
ad ĩfrigidandũ aliqualr̃ cõpetit flõmia: ꝛ non ex eadẽ pte: qꝛ timor
eẽt existẽte mã frĩda ne nimis ĩfrigidaret ꝛ ĩgrossaret: est igit con
ueniẽs vt in parte opposita fiat: ꝛ sic in omni cõuenit a pncipio cõ
sentiẽte virtute ꝛ in etate ꝯueniẽti. Et hoc forte voluit Rasis ꝛ nõ
ꝓpter plectoriã secũ cõiungi: vt dixit Cõcilia. sed ꝓpter aliaz cãm
vt dcm̃ est: que cã nõ cõiungit in dolore iuncturaruz a cã frigida qꝛ
ibi nõ est timor de adustione mãe: ꝛ sic est respõsum fundamẽtalr̃
ad pmam difficultatẽ: ꝛ notate. ¶ Ad scõm qd̃ fuit dictũ Serap. di
co cũ dixit fiẽdam esse flõmiam ex parte opposita: ipse ĩtellexit nõ
oppositionẽ ꝓprijssime sumptã que est ĩter ꝯdictoria: sed eã tm̃ q
est inter ꝯ̃ria. s. que est superius ad ĩferius tm̃. Deide dico ad textũ
nostrũ ꝙ fienda est ex parte ꝯ̃rie vere. ¶ Ad textũ Azaravij claruz
dic ꝙ ipse ĩtellexit in pn° pncipiãte cũ alijs ꝯditionibus ꝛc. ꝛ sic est
solutũ ad istã difficultatẽ pro hac parte. Pro parte vo opposita si
reperiat textus qd̃ debeat fieri ex parte ꝯ̃ria ꝛ nõ ꝯdictoria ĩtelli
gitur vt in pluribus non existente plectoria neq₃ existẽte materia
in pncipio fluxus pncipiante vt dictum est ꝛc.

¶ Est cõsequẽter circa presentẽ lectionẽ aduerrendũ circa ordinez
quẽ dicit esse obseruandũ his diuersis generibus euonuz: qm̃ pmo
ordinat flõmiã si fuerit expediẽs: postea vomitũ ꝓprie in passioni
bus mẽbroꝝ ĩferiorũ postea soloñẽ vẽtris. Aduerte hic per soloñẽ
vẽtris debere ĩtelligi verã soloñẽ que fit cũ electiue soluentibus ꝛ
nõ cũ leniẽtibus: qm̃ lenitio vẽtris regulr̃ dz pcedere flõmiam: vt
pma quarti ꝛ quarta pmi ꝛ alibi in multis locis: sed de soloñe ven
tris exoluẽte ĩtellexit. d. A. Idẽ dico de vomitu ꝙ aliqs est vomi
tus leuis factus in corpe aptissimo ad vomẽdũ ad mãs cões in sto
macho leuigãtes euacuandũ vt cũ aqua calida tm̃ vel cũ pẽna inũ
cta oleo in guttur ĩmissa: qdaz vo est factus cũ appropriatis eligen
do. s. cũ medicinis appropriate soluẽtibus: ĩter quas tñ est diuersi
tas in debilitate mediocritate ꝛ fortitudine vt dixit Mesue in de
cõsolatione medicinaꝝ ĩtẽtione pma cap. z. Hic tñ ordo. d. A. qui
fuit ponere flõmiam ante vomitũ: maxime ĩtellexit de vomitu ele
ctiuo ꝛ nõ leui cõi: qm̃ forte nõ incõueniret in habito ad vomẽdum
ꝛ mã leuigãte in ore stomachi stante ẽt necessitate flõmie ppone
re vomitũ leuẽ sicut de lenitione vẽtris dictũ est: sed de vomitu ap
propriato ĩtelligebat per hoc qd̃ dixit ipm conuenire qñ dolor est
in ĩferioribus: qm̃ talis est qꝛ in casu multũ cõfert: qꝛ ab ĩferiorib⁹
eradicãdo. i. euacuãdo diuertit. Et ꝓpter istã cãm. d. Auic. dicebat
loquẽs de isto forti appropriato ꝛ cap. ꝓprio: ꝙ ipsius attractio ꝛ
eradicatio. i. euõ est ab ĩferioribus: ꝛ ꝓpter istã cãm addidit text⁹
noster: vomitus. n. magis iuuatiuus est ei. s. dolori mẽbroꝝ inferio
rũ q̃ vẽtris solutio. s. per secessuz: ꝛ tota cã est qꝛ diuertit materiã
fluentẽ a mẽbris lesis: purgatio aũt per secessuz si fieret fluẽte mã
coadiuuaret ad pcipitãdũ materias deorsuz: supposito igit ꝙ ser
mo in vomitu sit de electiuo vomitu rõ ordinis clara est. s. ꝙ flobo
thomia precedere dz: qm̃ ipsa minus agitat mãs ꝛ ad eã fiẽdã non
sic requirit pparatio ꝛ digestio sicut ad vomitũ: quã pparationez
reperies quarta pmi. c. 11. Vomitus ẽt in casu isto stante dolore in
ĩferioribus pcedere dz euõnẽ p secessum: qm̃ ꝛ si vomitus appro
priatus vtplr̃m sit euõ mag laboriosa: q̃ euõ ẽt cũ appropriatis per
secessum: vt dixit Haly. ca. ꝓprio. ꝛ Mes loco allegato: qꝛ ad eum
maior sequit in toto cõmotio: tñ qꝛ vomitus ab ĩferioribus diuer
tit: ꝛ solo secessiua quodãmodo ad fluxũ pparat: iõ ꝯueniẽter ppo
nẽdus est vomitus soloñi: ꝛ istũ ordinẽ seruauit textus noster. Hic
tñ aduerte ꝙ lʒ vomitus talis debeat eẽ ex electiuis aliqualr̃: nõ tñ
in pncipio dz esse maxĩe fortis: sed in ꝓcessu mag: qm̃ ex eo nimia
fieret cõmotio materierũ in pn° qd̃ plurimũ obesset. Sed si tñ ta
lis vt ꝛc. ꝛ hoc est qd̃ dixit Serap. Incipiamus ꝛ demus id qd̃ cõ
plete mouet vomitũ quadã motione ꝛc. v. g. cũ cassia ꝛ decoctione
semĩs anheti vel atriplicis: ꝛ nõ cuz nuce vomica vel chartamo q
sunt mediocriter vomitiua: multo minus conuenit elleborus ꝛc.

¶ Nota vltio ex vltima pte tex. colligit ex opposito ꝙ si dolor iun
cturaꝝ sit in supioribus: tũc post factã flõmiã dz fieri euõ p seces
sum ad diuertẽdũ a supioribus: ꝛ postea vomitus ꝛc. Hoc ẽt totuz
intellige stante morbo in pn°: qm̃ digesta mã cũ ĩtẽdimus eradica
tioni mãe stãte dolore in ĩferioribus magis valet secessus q̃ vomi
tus ꝛ ecõtra stãte nocumẽto in supioribus eradicatiue magis vale
bit vomitus: sʒ tũc dz eẽ cũ laboriosis vt ĩtelligẽti patere põt. Hic
essent multa dicẽda de qualitate vomitus ꝛ mõ: sed ista alibi que
rant: vbi hec mã ꝓprius tangi dz. In ꝓposito tãtuz sit dictũ quãtũ
ad expositionẽ textus nostri ꝛ eius bonã ĩtelligẽtiã fuit cõueniẽs:
lego igit lrã. Et si fuerit sanguinea. s. mãm faciẽs dolorẽ: aut cuz
dñio sanguinis. s. mista ꝛc. aut cũ dñio sanguis in toto vt expone
bat: oportebit vt administres flõmiam ex pte ꝯ̃ria ad modũ tactũ
in qõne. Et si fuerit cõis. s. dolor iũcturis corporis duplr̃ exponen
do: vt dictũ est: qꝛ vel cõis toti vel duabus ꝯ̃rijs iuncturis: tunc ex
vtrisq₃ ptibus simul. s. expedit euacuare: deĩde. s. facta flõmia: ad
ministra vomitũ ꝓprie qñ dolor est in ĩferioribus: ꝛ hic loquit de
vomitu electiuo: ꝛ adducẽs cãm huius dixit. Vomitus enim mag
iuuatiuus est ei. s. dolori inferioꝝ mẽbroꝝ q̃ ventris solo propter
cãm dictã. vltimate his cõpletis addit. Deinde administra soloñez
ventris: ꝛ est tertium instrumentum in euacuantibus.

¶ **Et incipe a re forti si non ꝓhibet priuatio maturita
tis ꝛ grossitudo materiei quãuis facilis sit incolumior
ꝛ gradatio cõuenientior: deinde sequere cuz solutiuis
mundificantibus ƀm gradationem.**

¶ Postq₃ supra in pte ꝓxime lecta ipse posuit cañ. obseruãdum in
ordine medicinaꝝ euacuãtiũ. s. flõmie vomitus ꝛ medicine secessi
ue: in hac pte spãlius ponit cañ. attẽdẽdos circa euõnẽ p secessuz:
ꝛ posset diuidi ista pars in tres. Qm̃ pmo ipse ponit ordinẽ seruan
dũ. Scdo sñiaz quorũdã. Tertio reuertit declarando ƀm mentem
suã. Scda ibi (Et de hoibus sunt.) Tertia ibi (Et rectius qdez est.)

¶ De pma pte dicit. Et incipe. s. in medicis soluẽtib⁹ a re forti: si nõ
ꝓhibeat puatio maturitatꝭ ꝛ grossitudo materiei q̃uis facilis sit
incolumior ꝛ gradatio cõueniẽtior. Addit. Deide sequere cũ soluti
uis mũdificãtibus ƀm gradationẽ. ¶ Nota ꝙ ex hoc tex. d. A. vult
ĩnuere ꝙ in dolorib⁹ iũcturaꝝ a pn° cũ volumus euacuare debem⁹
euacuare cũ medicina aliqualr̃ humorẽ eligẽte: cuius ẽt vtus vsq₃
ad iũcturas ꝯuenire possit: qm̃ cũ tales morbi vtplr̃m ꝯiungant cũ
magna repletiõe est indigẽtia a pn° minoratiõis mãe vt nã fortior
reddat supra residuũ: queadmodũ ẽt facimus in magnis apatibus
in qbus pp multitudinẽ mãe cũ dubitamus ne virtus possit dige
rere mãm ab ipso statim pn° minoramus educẽdo de mã cũ ferro
tertia quarti de curationibus exiturarũ apparentiũ. vbi habes ca
sus in qbus interdũ expedit euacuare de mã ipsa nõ digesta: ꝛ iste
est vnus casus pp multitudinẽ eius. talis aũt minoratiua euõ non
dz fieri cũ medicina absolute debili: qm̃ vt infra dicet textus talis
ĩterdũ mouet mãm ꝛ nõ educit: ꝛ forte subtiliat humores vñ ma
gis fluũt ad mẽbrũ lesuz: expedit itaq₃ vt sit tãtũ potẽs vt aliqd de
mã educere possit: qꝛ ẽt mẽbra a qbus pro pte dz fieri eductio sunt
multũ distãtia qbus nõ coniungunt loca vacua extrinsecus. i. non
ad ea ꝯiungunt cãnales manifesti p quos fiat eductio mãe: ꝓpter
ẽt istã cãm ꝯuenit medicina nõ leuis absolute vt colligit in canoni
bus vlibus quarta pmi ca. 1. de electiõe quãtitatis medicine. Cum
hac tñ sñia vult. d. Aui. nobis ĩnuere ꝙ stãte peccato in mã subtili
vt cholerica tutius exhibere possum⁹ medicinã talẽ minoratiuam
eligẽtẽ humorẽ: vel ẽt vbi mã esset flegma subtile aqueũ q̃ qñ mã
peccãs fuerit simplr̃ cruda grossa: qm̃ talis mã grossa vt flegmati
ca viscosa vel gipsea nõ sic obedit euõni a pn° sicut subtilis: qm̃ mã
subtilis nõ est in totũ puata digõne sicut grossa: ĩmo satis faciliter
educibilis est nisi esset ĩbibita. sed illa ne flueret ad iũcturas: idcir
co dixit textus. Et ĩcipe a re forti. si nõ ꝓhibet priuatio maturita
tis. i. ĩdispositio ad euõnẽ vt in mã frigida est grossitudo mãe: dicit
tamẽ supposito ꝙ a pn° debeamus euacuare cũ medicina forti: tñ
facilis est incolumior. i. a pn° euacuãdo debemus eligere in gradu
medicinaꝝ fortiũ siue a ꝓprietate eligentiũ medicinã in illis debi
lẽ: postea debemus ꝓcedere addẽdo in fortitudine. s. a minus for
ti ad magis fortẽ. v. g. pmo possumus in mã cholerica exhibẽ cas
siam in tãta quãtitate vt eligat humorẽ ẽt cũ aliqb⁹ myrabolanis:
postea possumus addere in fortitudine exhibẽdo reubarbaruz qd̃
fortius soluit: postea ĩtẽdẽdo ꝓcedere possumus ad scamoneã ꝛc.
Et in frigida materia pmo euacuare possumus cũ chartamo ꝛ po
lypodio: ꝛ postea addere ad agaricũ mã facta aliqualiter digesta:
postea magis completa digestiõe addere in gradu fortitudinis ad
turbith: postea in ꝓcessu magis ad colloquintidã ꝛc.

¶ Aduerte tñ hic ꝛ est doctrina omniũ in hac materia ꝛ erit textus
expressus. d. Auic. infra in. c. sequẽti satis ad principiuz ꝙ medici
ne ꝯueniẽtes in casu nr̃o que debẽt eẽ ita fortes ꝙ attrahant a lo
cis remotis: opʒ ꝙ habeant stipticitatẽ aliquã qua sigillẽt orificia

venaꝝ ꝓhibēdo humores facta eūone minoratiua:ne alij deīceps
fluāt:iō ibidē laudat.d.Aui.hermodactylos ṗcipue qm̄ faciūt suc-
cedere sol'oni stipticitatē ⁊ ꝯfortāt ⁊c̄.Et ita videbis obseruatum
ab eo in medicinis oībus suis ꝫ multos practicātes qui ad hoc nō
aduertūt.Nō esset tñ negandū qn ēt ante talē medicinā possit ṗce
dere clystere lenitiuū.Et notate bene istū modum exponēdi:qr de
hac difficultate multi sunt ambigui ꝑꝑ varia dicta auctoꝝ qui vi-
dent negare medicinas fortes añ digōnem mãe:de hoc tñ ēt infra
dicet.Et ex his pꝫ lr̄a clara:lege eā sic.Et incipe a re forti.s.medici
nis educētibus ꝑ secessum:cū stat intētio eūonis a ṗncipio:vt sepe
fit:īcipe cū medicinis eligēdo soluētibus ēt hñtib⁹ virtutē attrahē
di a iūcturis si nō ꝓhibeat priuatio maturitatis ⁊ grossitudo mate
riei:quasi dicat ꝙ in ṗn° cū euacuamus tutius cū fortiori medicia
euacuare possumus in mã subtili q̄ꝫ grossa:neq̄ꝫ in grossa est tanta
indigētia de euacuādo in ṗn° sicut est in subtili:qr nō sic est apta ad
fluxū sicut illa:⁊ sic magis dat indutias ad digerēdū.Addit tñ quā-
uis facilis sit īcolumior:⁊ gradatio ꝯuenientior:quasi dicat ꝙ eua
cuādo a ṗncipio cū medicina forti ad modū dictum melius est siue
in subtili siue in grossa incipere a medicis eligentibus a debiliori-
bus in gradu fortitudinis:deinde sequere cum solutiuis mūdificā-
tibus ẜꝫ gradationē:q̄si dicat hoc nō solū obseruādū est in medici-
nis minoratiuis:hoc est in ṗncipio ⁊ augmēto.s.ꝓcedere ẜm gra-
dationē intendendo in fortitudine:verum ēt in medicinis mundifi
cantibus.s.in statu ⁊c̄.hoc est obseruandum.

¶ Et sunt de hoībus qui describūt initiū cū facili post
facile ⁊ sigillant cū forti post maturationem.

¶ Jā ipse ponit sniam quorūdam circa has medicinas:⁊ in senten
tia illi nolebāt vnq̄ꝫ esse vtendū medicis fortibus.i.eligentibus ⁊ a
iūcturis euacuātibus:nisi post mãe integrā digōnem:ita ꝙ ꝑ totuꝫ
ꝓcessum ante digōneꝫ exhibeāt medicinas tm̄ debiles.s.vna post
aliā.postea facta digōne sigillabant.s.eradicando cū medicina for-
ti ⁊ nunq̄ꝫ ante:de eoꝝ numero fuit Serapio q in cap'o curationis
in generali dixit.Jncipiamus ⁊ demus illud qđ mouet quadā mo-
tiōe ⁊ soluat cū facilitate ⁊c̄.Postea addit.Et nō opꝫ vt faciamus
illud.i.exhibere solutiuū forte:nisi post terminatiōeꝫ hore.s.digō-
nis mãe.Jdē ēt Haly.visus est sentire.Et hoc est qđ intendit:lege
litterā.Et de hoībus sunt qui describūt.i.qui dicūt initiuꝫ cū facili
post facile:hoc est in initio incipiunt euacuare cum facili:⁊ supple
postea sic cōtinuant euacuādo cuꝫ alio facili post facile:⁊ sigillant
cū forti post maturationē.i.exhibēt fortē medicinā eradicātē ⁊ si-
gillantē:ita ꝙ nō amplius restet intentio ad eūonem tm̄ post ma-
turationem.i.post cōpletam digestionem.

¶ Et rectius quidē est in hoc si materia est subtilis cho
lerica festinare eūonem cum videt maturatio. Et si est
grossa nō est malū premittere ꝙ eā subtiliet ⁊ maturet
⁊ preparet ipsam ad hoc vt expellat ad ꝑtem eūonis.
Et tu iterū alleuia cum solutione subtili.

¶ Jn hac tertia parte ipse redit ad sniam ꝓpriam ⁊ aduersatur po
sitioni nouiter dicte:⁊ est pars declarans in dicta ꝑte supiore.Et
ṗmo ponit ordinē seruādum in mã simplici.Scđo in cōposita.Se-
cūda ibi(Et si mã fuerit cōposita.) ¶ Dicit igit ṗmo.Et recti⁹ qdē
est in hoc.i.in ista difficultate tacta si mã est subtilis cholerica fe-
stinare eūonem.s.a ṗncipio euacuare cū forti medicina ad moduꝫ
supra expositū cū videt maturatio.i.cū pro qr videt maturatio ēt
in dicta materia ab ipso principio:quoniam mã cholerica faciens
talē morbū ab ipso ṗncipio videtur digesta hac digestione que est
preparatio ad expulsionē ex quo est mobilis educibilis ⁊c̄.vel cum
videt maturatio quasi īnuat ꝙ nō semper a ṗncipio possumus fa-
cere talē minoratiuā eūonem ēt in materia subtili ꝓpter aliquam
cām impedimēti ad eūonem ex parte materie vel alia cā:sed que-
cūq̄ꝫ sit illa causa nō videbit tūc maturatio.i.ṗparatio ad eūoneꝫ:
hoc tamē raro euenit in mã subtili:sed si pur stet intentio ad eua-
cuationē in principio debemus euacuare cū medicina forti ad mo
dum dictū ⁊ nō cū facili vt dicebat ṗcedēs expositio:primus tamē
sensus mihi magis placet ꝓpter necessitatem minorādi a ṗncipio
in materia subtili ⁊ eius dispōneꝫ.Jdeo addit de grossa que aliqñ
est indisposita.Et si est grossa nō est malū ṗmittere ꝙ eā subtiliet
⁊ maturet ⁊ ṗparet eaꝫ ad hoc vt expellat.i.dirigat cū medicis di
gestiuis ad ꝑtē eūonis ħ est ad loca expulsionuꝫ. ¶ Nota ex ħ te-
xtu nō aliud ītēdit.d.A.nisi ꝙ minus tute euacuamus a ṗncipio in
materia grossa q̄ꝫ in subtili vt ēt supra dixit:ēt tutius possumus di-
mittere eūonē in ṗncipio in materia grossa q̄ꝫ in subtili:qm̄ in hac
nō est timor de fluxu:nisi ergo sit plurima repletio nō est maluꝫ in
materia grossa ante euacuationē habilitare mãm ad eūonem cuꝫ
digestiuis vt dixit textus:veruntamē quoniā vtplurimuꝫ in istis

morbis ꝯiungitur repletio:laudarem ego a principio fiendam esse
eūonē minoratiuā ꝓpter cām dictā superius:⁊ in hoc magis assen
tirem positioni Rasis qui in febribus flegmaticis ⁊ mel'icis a ṗnci
pio purgabat q̄ꝫ Gal.qui vituperauit a ṗncipio in flegmaticis:⁊ si
vera esset snia Rasis cui ēt ꝯsentit Gal.in mel'icis a principio esse
euacuandum propter multitudineꝫ materie:vt dixit Auer.7.col-
liget.ca.6.vbi ponit istā ꝯtrouersiam:multo magis hic fieri dꝫ vbi
ꝓpter multitudinē materie dubium est ne talis materia frigida ⁊
grossa in iūcturis recipiatur a qbus erit multū difficile eradicare.
Sed si materia eēt adeo grossa ꝙ nullo modo obediret euacuatio
ni:isto casu dicit.d.Auic.nō est malū premittere digōnē:qr tūc nō
erit timor vt faciliter recipiat in iūcturis.Vr̄ tñ.d.A.velle ꝙ ēt in
mã multū grossa ⁊ inobediēte ad eūonem:⁊ si debeamus ītendere
cū digestiuis anteq̄ꝫ fiat specialis euacuatio:tñ debemus etiā dige
rēdo aliqd euacuare de materia ꝓpria:verbi gratia dando vnam
pillulā satis leuē ante cenam pel post syrupū per duas horas:⁊ ali
qui eā exhibēt ante syrupū:⁊ post bibunt syrupū.sed alius modus
magis mihi placet:⁊ hoc est qđ addendo dixit.Et tu interim alle-
uia.s.nām minorādo de materia cū sol'one subtili ī tali casu.Et ex
hoc toto textu posset colligi de mēte.d.A.esse ꝙ in tali casu eūatio
quecunq̄ꝫ fienda sit semꝑ dꝫ esse cū appropriatis ⁊ electiue educen
tibus ⁊ nō cū lenitiuis:vt multi imperitoꝝ faciūt qui exhibēt in ṗn
cipijs cassiā in modica quātitate cū decoctione lenitiua:⁊ male eis
succedit cōiter.Et nota bene istud qđ est cōis error in queꝫ multi
ēt appellati famosi incidūt.Et si infra.d.Aui.iubebit exhibere cas-
siaꝫ ipse ītelliget ꝙ in tāta quātitate exhibeat ꝙ ex ꝓprietate eli-
gat ⁊ exhibebit ipse eā ipsa rectificata cuꝫ aliquo ꝯfortatiuo vt in
cā calida cuꝫ aqua solatri ⁊c̄.vt loco illo videbitis.Habeꝫ scđo ex
hoc colligere ꝙ in quolibet tali morbo ēt a ṗn° est de mã ꝓpria ali
quid eūandū.nam in subtili mã est dispō ita vt nō sit nec̄ia digō:in
grossa aūt in qua ēt est nec̄ia digō:dixit ꝙ cū digerit īterim alleuia
cū sol'one subtili ⁊c̄.Et nota ꝙ nō dicit alleuia cuꝫ facili.i.medicia:
ẜꝫ dicit cū sol'one subtili.i.cū medicina debil'r soluēte.i.a ꝓprietate
educēte ẜꝫ debil'r:⁊ appellabit.medicia fort' debilis.Lege lr̄aꝫ sic.
Et recti⁹ qdeꝫ est si mã est subtilis chol'ica festinare.i.a ṗn° eūare
cū.i.qr vi͛ maturatio:⁊ si ē grossa nō ē malū ⁊c̄.ħ est digerē:sed ite-
rim digerēdo alleuia cū sol'one subtili.vel sic clari⁹:si est grossa al-
leuia cū subtili sol'one:hoc est a ṗn°.sed īterim nō est malū aliquid
digerere.i.euacuando digerere ⁊ digerendo euacuare.

¶ Et si mã fuerit cōposita fac vt solutiuū ⁊ empl'm sint
cōposita:lꝫ tñ melius sit vt blande tractet in ṗncipio.

¶ Cōsequēter ponit ordinē seruādū in cōposita mã postq̄ꝫ posuit or
dinē in simplici ⁊ grossa ꝑ se:dicit igit:⁊ est lr̄a clara quodāmō cō-
tinuādo.Et si mã fuerit cōposita fac vt solutiuū ⁊ empl'm sint cōpo
sita.i.in eis diuersa ītegrātia hñtia virtutes ad diuersas mãs:qr.s.
in solutiuo sit mã electiua cholere ⁊ flegmat'.Et addit.lꝫ tñ melius
sit vt blāde tractet a ṗn°.Nota ꝙ supra dictū est ꝙ in mã subtili a
ṗn° possumus euacuare:ēt in grossa debemus cū appropriat' alle-
uiare:in cōposita igit debemus a ṗn° eūare:vt ḡ nō ꝯtingat error:
⁊ ne simus nimis audaces in soluēdo cū medicina forti nimis a ṗn
cipio:dixit melius eē vt blande tractet in ṗncipio.s.subtil'r soluen
do ⁊ nō nimis laboriose:hoc est qđ intendit:lege lr̄am.

¶ Et non fiat flōmia. Flobothomia.n.accrescere facit
humores ⁊ eos currere in corpus: ⁊ nō extrahit illud
quod necesse est vt extrahatur.

¶ Postq̄ꝫ posuit cañ.respiciētes modū fiēde eūonis positiuos ⁊ fir
matiuos:ꝯsequenter ipse ponit dictos cañ.negantes:⁊ diuiditur
pars in duas.Quoniam primo ponit cañ.circa flobothomiaꝫ.Se-
cundo circa euacuationes.Secunda ibi(Et similiter non fiat ⁊c̄.)
¶ De ṗma igit ꝑte dicit.Et nō fiat flōmia.Et adducēs rōnē sui dicti
dicit ⁊ est tex.cōiter allegatus.⁊ huic sil'is ēt ponebat quarta ṗmi
c.1.de flōmia apud ṗnm ca.Flobothomia.n.accrescere facit humo
res ⁊ facit eos currere in corpus:⁊ nō extrahit illud qđ nec̄e est vt
extrahat. ¶ Pro ītellectu huius partis est ītelligēdū ꝙ lꝫ ista ꝑs
sit signata spālis ⁊ ita sit ẜꝫ modū assignatū:tñ hec ꝑs ꝯtinuationē
hꝫ cū ṗcedēti vbi erat sermo de mã cōposita ex subtili ⁊ grossa vt
ex cholera ⁊ flegmate que ē cā frequēter ꝯtingēs:imo vtplurimū
cōtingēs vt supra dicebat.Est ergo sensus lr̄e ꝙ in tali mã cōposi-
ta nō fiat flōmia adducēdo rōnes positas in tex.qm̄ accrescere fa-
cit humores ⁊c̄. ¶ Et igit scđo est aduertendū ꝙ indicatiōe sum-
pta a tali mã ꝑ eūone non cōpetit flobo.qm̄ flobo.respicit ṗcipue
peccatū in sanguine in quanto vel in quali:qñ igit in casu talis ma
terie cōposite ex cholera ⁊ flegmate que nō est ꝑ flōmiā cōuenien-
ter educibilis fieret flōmia sequerent nocumēta que ponuntur in
lr̄a.Primo ad flōmiā sequit motus in tota massa humorali:⁊ iō fit
cōmotio ⁊ ꝯmistio humoꝝ maloꝝ cū sanguie laudabili:⁊ sic accre
scere

scere humores facit illaudabiles. Et hoc intelligit per hoc q̄d dicit accrescere facit humores qꝛ sanguinē laudabilē ꝯuertit ad illaudabilē ꝑ mistionē cū malis humoribꝰ: ⁊ ꝑꝑ eādē radicē qꝛ cōmouēdo humores: qꝛ ēt motus subtiliat humores ⁊ habilitat ad fluxū: ⁊ sic facit eos currere in corpus ⁊ ꝯ̄nter ad mēbrum lesum: ⁊ ex eodez fundamēto cū talis materia nō sit bene educibilis ꝑ flōmiam: sed per flobothomiā educatur sanguis nō peccās vt supponit: sequit q̄d dicit tex. s. ꝙ nō extrahit illud q̄d necesse est vt extrahatur: sed supple malus humor remanebit saltē s̄m magnā partem ⁊ bonus euacuabitnr. Nota tamē ꝙ vbi materia peccans esset per flobothomiam educibilis vt contingit si materia esset sanguinea. i. p̄ncipale peccatū sit in sanguine: tunc flōmia est melius remediuz q̄d fieri possit: ⁊ per eā tm̄ sepe curati sunt egri vt. d. G. in de flōmia: ⁊ Rab in suo de iūcturis: vbi ponit pulchrū exēpluz de vna muliere: vos videatis: ⁊ in isto casu quāto citius fit a p̄nº melius est vbi ēt mā peccās eēt mista sanguini: ⁊ in toto eēt dn̄ium sanguis ⁊ timeremus ne in sanguine acquirat ebullitio ⁊c. tūc deberemus ēt a p̄ncipio flobothomare vt supra de hoc dc̄m̄ est. Sed si alius humor a sanguine peccauerit simul cū eo: ita tñ ꝙ dn̄ium sit illius humoris supra sanguinē: dicūt quidā ⁊ bñ nō īcipimꝰ a flobothomia ꝑꝑ tex. nostrum qm̄ subtiliat ⁊c. Sed primo debemus euacuare illum humorē vel illos si fuerint plures domināntes postea flobothomare si expedit: hoc tñ intelligatur si ille humor peccauerit in quali ⁊ nō in quāto: qm̄ si peccauerit in quāto cū sanguine maxime si eius quātitas nō multū dominās fuerit in sanguine tūc a flōmia īcipiēdum. Et hanc sn̄iam posuit. R. de iuncturis cum dixit. Si materia fuerit s̄m ꝓportionē humorū in corpe ⁊ nō apparet victoria multa aliquoꝝ nec in colore nec in tactu: tūc scias ꝙ dolor est ex plenitudine: ⁊ tūc incipe curā cū minutione sanguis ⁊c. Et de his potes recurrere ad ea que dicunt quarta primi. c. 4. satis ad p̄nᵐ. Lege lrām ꝯtinuādo cum mā mista: qꝛ clara est vt pꝫ ex mō exposito. Et nō solū verificat tex. in mā cōposita: sed in omni mā non educibili conuenienter per flobothomiam: siue sit flegma siue melancholia siue ventositas ꝑꝑ eadem nocumēta: bene notate.

¶ Et similiter non fiat euacuatio ⁊ assiduetur aqua ordei vsquequo maturatio appeat. Si aūt repletio exigit vt fiat expulsio: tunc fiat cū eo q̄d facit ascellare semel aut bis: ⁊ ex eis que bibuntur sicut aqua endiuie ⁊ solatri cū cassiafistu. ⁊ clysteribus ⁊ sunt rectiora.

¶ Nūc cōsequēter ipse ponit can̄. p̄ncipaliter negatiuos circa solutionē fiendā: ⁊ posset diuidi pars in quatuor s̄m quatuor sp̄ales canones quos ponit. Scd̄a ibi (Cū āt declinare.) Tertia ibi (Et attēde crises.) Quarta ibi (Et si possibile est.)

¶ De p̄ma igitur parte dicit. Et similiter nō fiat euacuatio. s. fortis eradicatiua. s. in p̄ncipio maxime in materia mista sicut etiā supra dicebat de flobothomia: qm̄ eadē fere sequerent nocumenta que ēt supra dicebant de flōmia: qm̄ cū talis mā sit a p̄ncipio non obediens eūoni: fiet in ea magna agitatio ⁊ cōmotio: ⁊ sic permiscebit iuuatiuū cū nocitiuo: ⁊ ex ꝯsequēti accrescere facit humores malos: qꝛ ēt exagitādo humores facit eos fluxibiliies: facit eos consequēter currē in membra lesa. Nota tñ ꝙ maius nocumētū sequit cum fit flobothomia in tali materia q̄ꝫ qn̄ fit euacuatio ēt fortis īconueniens. Et ratio est: quoniam per flōmiaz in casu nostro plus euacuat de eo q̄d nō est dignū euacuari ⁊ minus de eo q̄d deberet euacuari q̄ꝫ per pharmaciā. Nam per talē eligendo euacuationez ⁊ si euacuetur etiā de iuuatiuo: plus tñ de nocitiuo euacuatur: qm̄ illud eligit ⁊ nō sic iuuatiuū. Peccatum ergo in pharmacia nimis forti quantū ad euacuare iuuatiuū videt esse ꝑ accn̄s: pro quanto euacuatur simul cū nocitiuo: qm̄ ꝓpter īdigestionē nō est ab eo separatū. Peccatū vo flōmie in casu nr̄o in euacuando iuuatiū videt eē per se pro quāto flōmia per se euacuat sanguinē q in casu nō dꝫ euacuari: cū hoc tñ stat ꝙ a p̄nº in tali mā possit ⁊ debeat fieri euacuatio minoratiua eligēdo: qm̄ ⁊ si aliquale sequat nocumētū: ⁊ sic operatio aliquo mō videat irregularis: tñ ꝓpter cās supradictas melius est eā facere q̄ꝫ non facere: tñ ne credat medicus ꝙ exquo pōt fieri eūo minoratiua ꝙ ꝓpter hoc nō debeat fieri ꝯtinua digō in materia vsq̄ꝫ dū sit cōplete digesta: ⁊ tūc tm̄ cōueniat eradicatiua dixit. Et assiduet aqua ordei. s. in materia subtili: vel aliud digerēs appropriatum. s. syrupus rosatus vel syrupus de granatis vel alius vsquequo appareat maturatio: ⁊ tūc sup. fiat euacuatio eradicatiua. Et sicut exēplificatū est in mā subtili: ita correspōdenter ītelligat in grossa cū suis appropriatis. Sed ne ex mente excidat medici ꝙ aliqn̄ ante digōnē ꝯuenit euacuatio: vt sepe dc̄m̄ est addit. Si āt repletio exigit vt fiat expulsio. s. minoratiua a p̄nº ꝓpter cām̄ sepe dictā: ad īsinuandū ꝙ nō fiat cū multum fortibus sed s̄m gradus in fortitudine incipiendo a debiliori dixit ꝙ tūc fiat cū eo q̄d facit ascellare semel aut bis ex eis q̄ bibūt sicut aq̄ endiuie ⁊ solatri cū cassiafistu. ⁊ clysteribus: ⁊ sunt rectiora. i. conuenientiora.

¶ Nota ex hoc tex. nō debetis colligere ꝙ cū fienda est eūo a p̄ncipio ꝙ debeat fieri cū lenitiuis: qm̄ oppositū est supra declaratum: imo dꝫ fieri cum appropriate eligētibus: debilr̄ tñ soluētibus vt supra dictū est. Et si tu dicas videt ꝙ cū lenientibus tm̄ debeat fieri talis eūo: qm̄ dixit debere fieri cū eo q̄d ascellare facit semel ⁊c. ⁊ h̄ cōuenientius faciūt lenientia. Itē expsse dixit exēplificādo de aqua endiuie cū cassiafistula q̄d videt eē lenitiuū. Itez dixit ꝙ clysteria sunt rectiora: sed clysteria vident ascellare facere leniēdo: igit apparet ꝙ euacuatio fienda sit cū lenitiuis. Dicatur vt supra ꝙ talis eūo fiēda est cū appropriatis cū q̄bus ēt aliqua ꝯiungat ꝯfortatione facta in mā agitatione plus sequatur nocumētū ꝑꝑ fluere mās ad iūcturas q̄ꝫ sit iuuamētū ex virtutis exoneratione siue ꝑ lenientia siue per aliter euacuantia in q̄bus nō fit ꝯfortatio: iō cuꝫ cassia apposuit aquā endiuie ⁊ solatri: ⁊ in ista est virtus ꝯfortatiua valde imo cōstrictiua vt scd̄o can̄. c. ꝓprio. Et ad. d. A. p̄mo dico ꝙ iussit fieri debere eūonem cū eis q̄ ascellare faciunt semel aut bis de mā ꝓpria ⁊ nō de māebꝰ cōibꝰ sicut faciūt medicine lenitiue. Et cū replicas ꝙ ipse exemplificādo dixit de cassiafistu. dico ꝙ voluit eā esse tāte quātitatis ꝙ exoluēdo educat ⁊ a ꝓprietate ⁊ nō leniēdo tm̄: sed de hac exēplificauit vt īnueret nobis eūonem talē eē fiendā cū soluētibus subtiliter. i. debiliter vt supra dicebat ⁊ nō cū fortibus ⁊ in ꝓcessu cū fortioribus. Ad illud de clysteri dico qꝛ ipse voluit ꝙ in clysteri sit ēt aliq̄d appropriate soluēs: ⁊ ꝙ sūt rectiora. i. minus timorosa: qm̄ minus est aptū sequi nocumētū per clystere euacuās eligēdo q̄ꝫ per medicinā siłeꝫ per supius datā: qm̄ ꝑ clystere minor fieret in toto agitatio ⁊ breuior angustia: qm̄ māe trahētur ad ītestina ⁊ nō ad stomachū ⁊ sic sunt rectiora: si ēt fierent clysteria lenitiua tm̄ nō eēnt nociua sic̄ medicine sumpte ꝑ supius ⁊c. Et nota bñ expōnē istā: qꝛ credo ꝙ iste textus superficiar̄ ītellectus duxerit multos ad errorē. Lege totā litterā qꝛ clara est.

¶ Cum autem declinare incipit tūc non declines ad illa ⁊ euacua: quoniam fortasse mouebit humores a locis suis ad egritudinem.

¶ Nūc ponit scd̄m can̄. negatiuū sumptū in medicis educētibus ex parte māe cū deorsum mouent: ⁊ breuiter dicit. Cuꝫ aūt declinare īcipit tūc nō declines ⁊ euacua: qm̄ fortasse mouebit humores a locis suis ad egritudinē. i. ad locū egritudis. Nota ꝙ iste tex. patitur multiplicē expōnez. Una est ꝙ cū declinare īcepit. s. egritudo: qm̄ scilꝫ est facta digō in mā ⁊ pro parte euacuatio: tunc nō declines. s. in euacuādo. i. nō minores sup. tm̄: ⁊ euacua. i. imo tūc euacua. s. eradicatiue: qm̄ si sup. euacuabis. ⁊ declines in eūone. i. nō cōplete euacues: fortasse mouebit talis eūo humores a locis suis ad egritudinē: quare fiet agitatio ⁊ nō eradicatio: iō nō declines ab eūone eradicatiua ex quo mā est obediēs ne sequat illud nocumētū. Iste intellectus est satis peregrinus ⁊ subtilis: sꝫ credo ꝙ nō sit de mēte d. A. Alius igit sensus est vt littera ītroducebat talis. Cū declinare incepit. i. in p̄nº morbi cū dolor vel mā declinat. i. deorsum mouet vel in īferioribus īcepit manifestari: tunc nō declines. i. supposito ꝙ debeas euacuare tūc nō declines. i. nō euacues per īferius: verbi gratia in podagra: ⁊ euacua: sꝫ ꝑ partē oppositā. s. ꝑ flōmiā brachij in mā calida vel per vomitū ad diuersum: qm̄ si euacuabis declinādo fortasse mouebit humores talis eūo a locis suis ad egritudinē: qꝛ egritudo est in īferioribus. Et sic mā deorsum mota facilr̄ ad locū defluet egritudinis. Si igit in podagra facta eūone diuersiua ꝑ oppositū sit nec̄ia eūo iterū ꝑ īferius debebit fieri cuꝫ cautela ⁊ arte cū medicinis que postq̄ꝫ soluūt ēt meatus ꝯstringēdo sigillēt: vt ēt supra dicebat. Et si cū hoc illo casu ēt apponant supra crura aliqua stipticantia vias claudētia nō erit inartificiale: imo vtile multū ⁊ ꝯueniēs. Uel tertio sic. Cū declinare īcipit. s. mā ad locum egritudinis: qꝛ. s. agitata a leui pharmaco: tūc nō declines. i. ad dictā leuem eūonem: quare nō debes ꝓseq̄ sic euacuādo: sed euacua cū forti: qm̄ ⁊c. Uel quarto sic. Cū declinare īcipit apostema vel inflatio loci dolentis: ⁊ hoc sine eūone p̄cedente debita: tunc nō declines. s. desistas ab eūone: qm̄ desistēdo ⁊c. mouebit scilꝫ nā humores ⁊c. Et hunc can̄. diligenter notate maxime declaratum s̄m tertium modum exponendi: magis tamen placet secūdus modus: sꝫ s̄m vltimū modū magis videtur lr̄a ꝯtinuari.

¶ Et attēde crises. s. q̄ fit in die quarto ⁊ septimo ⁊ vndecimo: ⁊ hora crisis melior eis est quartusdecimus.

¶ Postq̄ꝫ supra declarauit qn̄ sit fienda eūo ex p̄te māe: iam ponit can̄. in eūone ex parte quorūdā dierū in q̄bus nō dꝫ fieri. Ipse igit ponit vnū can̄. qui ⁊ si videat affirmatiuꝰ: tñ in eo ꝯtinet in virtute can̄. negatiuus dixit. Et attēde crises ⁊ q̄ fit in die q̄rto. vij. ⁊. xj.

Et addit. Et hora crisis melior eis est.xiiij. Intelligēdū ꝙ.d.Aui.ex
hoc textu nō aliud intendit nisi ꝙ attēdētibus nobis ad istos dies
creticos nō cōmittimus errorē quē faciliter cōmitterem⁹:nisi at-
tēdamus ad dictos dies in ope:q2 in talibus dieb⁹ plerūq; fiūt cri-
ses ⁊ euōnes. Jō in talibus diebus nō debem⁹ euacuare neq; aliȷs
ꝓuocationibus vti:⁊ est snīa afoꝛ.zo.ꝑme ꝑticule.Ea quoꝝ crisis
fit ⁊c̄. Hec est igiꝑ ꝯclo quā itēdit ꝙ dꝫ medicus attēdē hos dies ⁊
in illis nō dꝫ euacuare neq; aliqd nouū facere:⁊ sic cañ.iste nega-
tiuus in verbis.d.A.includiꝑ vt supra dicebaꝑ.Rō aūt huius ꝙ nō
sit mouendū in talibus diebus sumiꝑ ab eodē scđa q̄rti tract.z.ca.
10.ad ꝑn^m ca.dicit sic.Et opꝫ in die crisis vt regaꝑ eger regimīe ꝓ-
prio:nō ergo moueaꝑ oīno cum medicina:fortasse enim adiuuabit
nām ad euacuationeꝫ.s.dicta medicina si exhibereꝑ:quare super-
fluet vehemēter.s.nā in euacuādo:⁊ fortasse faciet ei ꝯrietatem in
parte sua.i.impediet nām ab euōne a via per quā intendit natura
euacuare:quare pariet dolorē nō crisim:⁊ nō fiet euacuatio.i.debi-
ta ⁊ conueniens:⁊ hoc erit qm̄ forte natura intēdit facere crisim ⁊
nō fiet euō.s.debita ⁊ ꝯueniens:⁊ hoc erit qm̄ forte natura intēdit
facere crisim ꝑ sudorē:⁊ si tu dederis medicinā solutiuam traben
do nām ad stōchum ⁊ intestina moueꝑ mā ad diuersum:⁊ sic fiet
nāe ipedimētū:⁊ sic appellabiꝑ medicus nō nature minister sꝫ ini-
micus:vt dixit.G.in ꝑma de creticis diebus.Scđo nota ꝙ lꝫ in q̄li
bet die possit fieri crisis per accōmodationeꝫ:tñ in certo numero
dierū vt multū fiūt crises bone ⁊ laudabiles:⁊ hmōi sunt in acutis
dies scripti a.d.A.in lr̄a vt.iiij.vij.xj.vt oēs tradūt medici ⁊ astro-
logi.Cām aūt integrā hoꝝ dieꝝ creticoꝝ:qm̄ nō est p̄ntis ꝓpositi
require late a.G.ꝑmo scđo ⁊ tertio de diebus creticis:⁊ ab domi-
no Aui.z.quarti trac.z.ca.3.precipue.❡Causa tñ cōiter assignata
est:qm̄ per motū lune in dictis diebus acquiriꝑ qdam aspectus ad
illū punctū zodiaci in quo erat luna tēpore inuasionis egritudinis
per quē aspectum aut virtus confortaꝑ aut morbus vt in sextili ⁊
trino q sunt aspectus amicitie itegre vel medie:⁊ in quarto ⁊ aspe
ctu oppositionis qui sunt aspectus inimicitie medie vel itegre.Sꝫ
siue virtus siue morbus fortificenꝑ:tūc pugna isurgit natura ꝯtra
morbū ⁊ ecōtra.Et per hāc pugnā si natura fuerit dominās supra
mām fiet crisis ad bonū:⁊ si fuerit subdominās fiet crisis ad malū.
Hic possent multa dici ⁊ varia curiose:sed ista sufficiāt ad lr̄e ex-
positionē.Si tñ prius visum fuerit in veritate illius verbi qđ dicit
d.A.s.ꝙ hora crisis melior eis est.xiiij.Nā ꝙ hoc nō sit verū:pꝫ ꝑ
hoc:q2.vij.dies fortior est ad creticandū q̄3.xiiij.qm̄ de mēte Hip.
4.afo.61.afo.Que iparib⁹ iudicanꝑ diebus discreta sunt ⁊ amica
ꝯuersioni.colligiꝑ ꝙ impares dies sunt meliores ad crisim:cū igiꝑ
xiiij.sit par.⁊.vij.impar videtur ꝙ melior sit.vij.q̄3.xiiij.⁊ lꝫ Gal.in
cōmento dixerit illū afo.nō fuisse Hip.Jtē etiā ipse.G.eadem par
ticula cōmento.36.illius afoꝛ.Sudores febricitanti.⁊c̄.magis lau-
dauit crises in imparibus q̄3 paribus:ꝑcipue q2 paroxismi acutaꝝ
⁊ cholericaꝝ maxime fiūt in imparibus cū crises fiant hora maio
ris afflictiōis scđa quarti:sequiꝑ ⁊c̄.Pro hac ꝑte ēt facit rō crisis
que supra dicta est que maior videꝑ cōiungi in.vij.q̄3 in.xiiij.qm̄ in
vij.vr̄ esse maior repugnantia q̄3 in quartadecima.vbi autē maior
est repugnātia ⁊ ꝯrietas ibidē maior itercidit pugna:⁊ ꝯn̄ter ma-
ior ⁊ perfectior crisis.ꝙ autem in septima maior sit ꝯrietas q̄3 in
quartadecima:pꝫ per hoc.nā cum signa sint opposita ⁊ quodlibet
habeat duas qualitates sicut elemēta:⁊ luna in septima semꝑ sit
in signo opposito in duabus qualitatibus:vel saltē in actiuis illi si-
gno in quo erat luna quādo icipit egritudo:nō sic aūt cōtingit cum
luna venit ad oppositū in quartadecima:quoniaꝫ ⁊ si tunc luna sit
in signo opposito quo ad situm nō tamen in signo opposito quo ad
formam saltē tantum quantū est cū est in quadratura in septima:
qm̄ in.xiiij.vel in oppositione oppositio est tm̄ in passiuis qualita-
tibus signoꝝ ⁊ cū est in quadratura in.vij.qm̄ in.xiiij.est oppositio
vel in vtrisq; qualitatibus vel saltē in actiuis.maior autē est ꝯtra-
rietas que est actiuaꝝ q̄3 passiuarū:igiꝑ ⁊c̄.Exempli gratia si egri-
tudo alicuius incipit luna exn̄te in ariete in septima die erit in can
cro in simili gradu:si erat in ꝑncipio erit in ꝑncipio oppositi:si in
medio:in medio cancri:⁊ in his vt pꝫ est oppositio in ambabus q̄-
litatibus:cū aries sit calidus ⁊ siccus ⁊ cācer fridus ⁊ humidus:⁊
si in ꝑ^a die fuit in cācro in 7ª erit in libra:iter q̄ signa lꝫ nō sit oppo-
sitio in vtraq; qualitate est saltē oppositio in actiuis vt pꝫ.Cuꝫ tñ
luna in ꝑn^o egritudinis fuit in ariete in.xiiij.erit in libra:q̄ cū sit si-
gnū calidū ⁊ humidū nō ꝯriaꝑ in actiuis sꝫ in passiuis tm̄:⁊ ita erit
de aliȷs si ꝯsiderabis:vt de scorpiōe ⁊ thauro ⁊c̄.⁊ sic pꝫ ꝙ.vij.dies
videꝑ esse fortior quo ad crisim q̄3.xiiij.❡ Jn oppo.tñ hui⁹ est tex.
noster cū dixit.Et hora crisis melior eis est.xiiij.Pro hac ēt parte
est snīa eiusdē scđa quarti trac.z.c.3.cū dixit.Et dies.xiiij.est dies
fortis valde:⁊ de fortitudine eius est ꝙ nō inueniꝑ dies cui non ꝓ-
portioneꝑ.xiiij.qui sit vltimus in fortitudine in indiciȷs crisis ⁊ sa-
lute eius nedū a cōplemēto eius.Facit ēt pro hoc:q2 mā est magꝭ
digesta in.xiiij.q̄3.vij.⁊ sic eius habilior sit expulsio cuꝫ in eam lon-
giori tempore egerit virtus naturalis digerēdo ⁊c̄.

❡Pro decisione huius q̄ōnis breuiter stringēs mām ponaꝑ hec di
stinctio ꝙ vna dies pōt dici alia magis cretica dupl̄r.Uno modo
q2 in ea plures crises contingāt.Alio modo q2 in ea vehemētiores
⁊ acutiores fiant crises:⁊ ꝫm hoc ponunꝑ due breues ꝯclusiones.
❡Pria est ista sumēdo diē esse magis creticaꝫ alia scđo modo:q2
in ea fortiores ⁊ acutiores fiāt crises:sic dico ꝙ.vij.est magis cre-
tica q̄3.xiiij.qm̄ morbi crisi terminabiles in.vij.sunt morbi per-
acuti quoꝝ materia est calidior subtilior ⁊ mobilior q̄3 sit mā mor
boꝝ terminaliū ꝑ crisim in.xiiij.igiꝑ a tali mā est apta virtus magꝭ
irritari ad pugnā:⁊ per ꝯn̄s nā maiori conatu mouebiꝑ ꝯtra mate
riā:⁊ per ꝯn̄s deriuando mām ad loca expulsionū ⁊ tādē eā creti-
ce euacuādo accidētia fient seuiora:⁊ ex consequenti crises erunt
acutiores ⁊ fortiores.Et ad hāc ꝯclōnē ꝓbandā optime facit arg.
adductum ante oppo.q2 in.vij.in ꝑma scđe quadre luna coniungi
tur in aspectu magis ꝯrio quantū ad qualitates q̄3 cum est in.xiiij.
⁊ sensum huius cōclusionis sonant oēs auctoritates dicentes.vij.
magis creticam.❡Scđa ꝯclusio est talis:sumendo vnā diem alia
esse magis creticaꝫ:q2 in ea plures crises ꝯtingāt:sic dico ꝙ.xiiij.
est magis cretica q̄3.vij.⁊ istum sensum ꝯclusionis intellexit.d.A.
loco allegato scđa quarti.⁊ rōne declaraꝑ:qm̄ modice materie fu-
riose reperiunꝑ que sint in.vij.per crisiꝫ terminabiles ⁊ multo plu
res reperiunꝑ que sunt in qualitatibus medie iter vehementer ca
lidas ⁊ frigidas:⁊ tales sunt per crisim in.xiiij.terminabiles ⁊ non
in.vij.imo etiā magis q̄3 in alia cretica posteriori:igiꝑ ⁊c̄.Cōsequē
tia est clara ⁊ assumptum est Hip.prima particula afo.zz.afo.Di
gesta medicari ⁊c̄.in fine.vbi dixit ꝙ multe materie sunt nō furio
se ꝙ ēt multo plures reperianꝑ materie medie inter calidas ⁊ fri-
gidas q̄3 extremaliter frigide vel calide maxime per crisim termi
nabiles:pꝫ de frigidis:q2 tales vt multum nō sunt crisi terminabi
les de mēte.d.A.loco allegato:q2 ēt corpora calida vt sepe hoc no
stro tp̄e vtunꝑ crapulis ⁊ coitu ⁊ sepe ocio:vñ per indigestionē in-
frigidanꝑ humores ⁊ sic vtplurimū multiplicanꝑ humores medie
nature qui in.vij.nō sunt digesti.in.xiiij.aūt pōt ipsoꝝ eē ꝑfecta di
gestio:⁊ sic tunc ipsoꝝ fiet crisis cōueniēs ⁊ ꝑfecta ⁊ nō ante:neq;
vt multum in dictis materiebus tardaꝑ ad creticādum:qm̄ in illa
die ꝓpter aspectuꝫ oppositionis qui est vere inimicitie fit pugna
ex q̄ fit crisis:⁊ quoniā egritudines iuncturaꝝ vtplurimuꝫ pen-
dent a materia nō valde acuta:imo a materia mista ex cholera ⁊
flegmate vt in ca.cārū dcm̄ est:ideo iste māe cū per crisim termi-
nanꝑ maxime in.xiiij.die terminanꝑ ⁊ sic sunt apte terminari:⁊ ad
istuꝫ sensum dixit textus noster.⁊ hora crisis melior eis.i.dies ad
crisim ꝯueniētior in materiebus faciētibus dolorē iūcturarum est
xiiij.⁊c̄.⁊ sic pꝫ expositio lr̄e totius cū hac scđa ꝯclōne.Et ad argu.
ꝑmum factū ꝯ ꝯclōnem:q2 dies impares videnꝑ meliores ad cre-
ticandū q̄3 pares ⁊c̄.rñdet.d.A.scđa quarti loco allegato dicēs ꝙ
impares qdē fortiores sunt in crisibus ꝫm plurimuꝫ ⁊ in plurimo
numero.q.d.ꝙ plures sunt dies impares in qbus vtplurimū fiunt
crises q̄3 pares:cū quo tñ stat ꝙ cōparādo.xiiij.ad quālibet aliam
diem ꝙ plures fiunt in ea crises q̄3 in alia.vel dic cōcedēdo ꝙ dies
impar quātū est ex ꝑte materie crisi terminabilis que vtplurimū
est acuta cholera conueniētior est ad crisim q̄3 dies par:q2 crises
fiūt in vehemētia accidentiū.modo in dictis māebus vehemētio-
ra fiūt accidētia in imparibus:qm̄ in illis fiūt paroxismi vel excre
scētie ⁊ nō sic in paribus:si tñ ꝯsidereꝑ aspectus cū ꝑparatione si-
mul materie dico ꝙ certa dies par vt.xiiij.est magis cretica ad
hunc sensum vt in ea plures cōtingunt crises q̄3 in alia die impari:
⁊ hoc est:q2 materie plures reperiunꝑ terminabiles ꝯueniēter in
xiiij.q̄3 in.vij.vt que sunt nature medie in qualitatibus vt dcm̄ est:
⁊ hmōi sunt māe facientes vtplurimū morbos iuncturaꝝ.de mor
bis aūt tertianaꝝ nō sic est dōm:qm̄ in illis ꝓpter modū periodi-
cādi vel manifeste siue imanifeste excrescēdi de tertio in tertium
magis fiunt crises in.xj.q̄3 in.xiiij.qm̄ in talibus plus facit ad creti
cādū motus ꝓprius materie q̄3 aspectus:⁊ cuꝫ hoc stat ꝙ.xiiij.sit
fortior ad sensuꝫ supra allegatū:⁊ ad istū itellectū dixit.d.Auic̄.ca.
supra allega.paꝝ ante textuꝫ supra allega.de fortitudine diei.xiiij.
in creticādo:⁊ notate textū.Et dies.xj.nō est in ꝟtute.xiiij.verūtñ
in egritudinibus in qbus paroxismi eaꝝ icipiūt in iparibus vt ter
tiana est fortis valde ⁊ fortior.xiiij.Jnnuēs ꝙ in tertianis plures
fiūt crises in.xj.q̄3.xiiij.⁊ notate.Et sic breuiter satisfactū est ad dif
ficultateꝫ de fortitudine dierū crisis.Et h̄ sufficiat quātū ad decla-
rationē tex.nostri:lege igiꝑ lr̄am.Et attende crises.i.dies in qbus
de eoꝝ numero est vt in eis ꝑꝑ aspectus ꝑcipue lune fiāt crises.s.
ad hoc:vt cū cautela operis in dictis diebus ꝑꝑ cām assignatam:⁊
enumerās quos dies dixit.Et que fit.i.est apta fieri in.iiij.vij.⁊.xj.
postea cōparando dies creticos in fortitudine dixit.Et hora crisis
melior eis est.xiiij.ad modum expositum.

❡Et si

¶ Et si possibile est vt cesses ab eũone vsq̧ ad maturationē ⁊ sis ꝯtentus embrocis cũ aqua frigida ⁊ calida ⁊ tepida ꝭm canones predictos in cap̄. embroce: fac ⁊ incipe ab aqua frigida.

¶ Nunc ipse ponit. 4. can̄. negatiuũ ēt respicientez eũonē: ⁊ qm̄ in canone ipe facit mētionē de embrocis: ipse scd̄o ꝯn̄ter ponit can̄. spālē in epithimatib⁹ que cũ embrocis multũ ꝯueniũt: est tm̄ cōis ēt ad q̄cũq̧ localia applicāda. Scd̄a ibi (Epithimata v̄o cal'a ⁊c̄.) ¶ De p̄ma pte dixit. Et si pol'e est vt cesses ab eũone vsq̧ ad maturationē. s. q2 eēt modicũ de mā: q2 corp⁹ eēt velut purũ ⁊ sis ꝯtentus embrocis. i. vt tibi sufficiāt embroce cũ aq̄ frida ⁊ calida ⁊ tepida ꝭm can̄. p̄dictos in ca. embrocarũ fac. Et addit. Et incipe ab aq̄ frida. Nota ꝙ vbi ista sufficiāt ꝯueniens est cessare in p̄ncipio ab eũone: qm̄ lʒ talis eũatio in p̄ncipio facta vtpl'm sit necessaria pp̄ cās sepe dictas: tm̄ q2 vt supponit̄ dicta mā in p̄ncipio est idigesta semp̄ ipsi⁹ eũatio in p̄ncipio facta est irregularis: ⁊ cũ aliq̄li fit nocumēto: si igit̄ embroce sufficerent melius est cessare ab eũone in p̄ncipio. ¶ Est igit̄ scd̄o notādũ ꝙ nō existēte mā multum mobili neq̧ multa neq̧ iuncturarũ passibilitatē: qñ. s. al's dicte iũcture nō fuerint passe aliqñ sole embroce sufficiũt mām fluētē sistēdo digerēdo ⁊ aliqñ resoluēdo: q2 vbi modica fuerit mā calida fluxa embroca cũ aq̄ frida saltē in virtute frida ad digōnē ⁊ doloris remissionē sufficiet: ⁊ vbi fuerit mā frida modica ad digōnez māe ēt ad resol'onē eius fortasse sufficeret embroca calida actu ⁊ in virtute: vbi aũt fuerit mā mista ꝯueniret aq̄ tepida facta ꝭm can̄. scriptos q̄rta p̄mi ca. 18. p̄cipue vbi dat̄. Nꝫ si mā nō sit in fluxu debem⁹ icipere embroca calida ad rarefaciendũ mēbrũ: siue igit̄ sit mā fluxa frida siue calida siue mista p̄us dʒ fieri embroca calida: sed differēter: qm̄ in mā calida dʒ eē embroca calida tm̄ actu vel tepida ⁊ in potētia frida: ⁊ in frida mā dʒ eē embroca ⁊ actu ⁊ potētia calida. Post aũt embrocationē cũ calida laudat. d. A. fieri embrocā fridā saltē actu ad duo iuuamēta. Primũ est vt ꝯstringat̄ illud qd̄ iam penetrauit de embroca p̄us facta. Scd̄m ē q2 embroca calida rarefaciēdo mēbrũ dissoluit de spiritu ⁊ calido nāli: vt igit̄ mēbrũ factum lassum ꝯfortet̄ ⁊ in virtute roboret̄: laudauit. d. A. embrocaz fridā post calidā: ideo dixit tex. de ordine harũ embrocarũ calidarũ fridarũ vel tepidaruz remittēdo nos ad id qd̄ al's dixit in canonib⁹ q̄rta p̄mi. est ꝙ iste embroce fiāt ꝭm can̄. dictos in. c. embroce q̄rta p̄mi. Nota tm̄ q2 dixit. Et icipe ab aq̄ frida. nō vult. d. Aui. ꝙ absolute embrocādo p̄us icipiam⁹ ab embrocatione aque fride: qm̄ eēt ꝯ̄rius sibiipsi loco alleg. vbi iussit eē icipiēdũ ab embrocis calidis: ⁊ postea seq̄ cũ embroca actu frida vt ēt rō manifestat vt declaratũ est: sʒ voluit. d. A. icipere ab aq̄ frida: q2 in p̄ncipio morboꝝ nō existēte mā fluxa: sed icipiēte fluere pro q̄to māe fluēti cōpetit repcussio debem⁹ tũc icipere a frida: sed si eēt fluxa mā ⁊ itēderemus digōni vel resol'oni māe ⁊ mitigationi doloris vt sepe fit cũ embrocis: isto casu icipiēdũ est a calida vt in canonib⁹ dcm̄ est: ⁊ hoc regulariter ⁊ vt in plurib⁹: q2 vbi eēt mā multuz ignea forte mag̃ ꝯuenirēt embroce fride ēt ad māz fluxā vt fuit sn̄ia afo2. 26. 5e parti. In articulis tumores ⁊ dolores ⁊c̄. nā in tali casu aq̄ frida supinfusa refrigerat malā cōplexionē calidā ⁊ mām calidā: humores attenuat repellēdo: ⁊ sic dolores sedat: etiā ⁊ stupefaciēdo ⁊c̄. Et hoc est qd̄ itēdebat. Lege l'ram. Et si est pol'e vt cesses ab eũone vsq̧ ad maturationē: q2. s. nō sit nec̄ia a p̄ncipio eũatio ⁊ sis ꝯtentus embrocis cũ aqua frigida calida ⁊ tepida. i. tibi sufficiant embroce ꝭm canones notos in ca. embrocarũ fac. i. cuz tibi sufficiant embroce fac eas ꝭm can̄. notos quarta p̄mi cap̄. ꝓprio embrocarum. s. embrocādo prius cum aqua calida. s. actu vel tepida: deinde cum frigida actu ꝓpter causam dictā. tamē addit: ⁊ incipe ab aqua frigida. i. morbo incipiente fac embrocā frigidā ad repercutiēduz materiam fluentem ⁊c̄.

¶ Epithimata v̄o calida ⁊ narcotica omnia sunt nociua. Calida quidem ꝓpter attractionē. Sed narcotica ꝓpter cōgelationē ⁊ cruditatē. Et iterum epithimata infrigidantia grossum faciunt crudũ ⁊ mortificāt subtile ꝓlongant etiā egritudinem.

¶ Nunc postq̧ dedit quēdam canonem de embrocis dat canones quosdā alios circa applicationē diuersoꝝ localiũ etiā sumptoruz interdũ per interius. Et diuidi posset pars etiā in q̄tuor ꝭm q̄tuor can̄. quos ponit. 2a ibi (Et aqua quidez calida.) 3a ibi (Et oxymel.) 4a ibi (Et semina fortia.) ¶ Primo aũt ponit canonē circa epithimata que magnā habent ꝯuenientiā cuz embrocis cũ vtraq̧ fiant ex re humida liquida: sed embroce ex alto effundunt̄. Epithimata v̄o fiunt cũ pānis infusis in liquoribus in q̄bus interdũ sunt aliqui pulueres: ⁊ dictis pānis aliqual'r expressis mēbro superponunt̄ ⁊ dixit. Epithimata v̄o calida. s. notabil'r ⁊ actu ⁊ potentia: ⁊ supple frigida etiā intense oīa sunt nociua. maxime. s. in p̄ncipio: ⁊ adducens rōnē dicti sui dixit. Calida q̄dē ꝓpter attractionē supple nocent: sed narcotica ꝓpter ꝯgelationem ⁊ cruditatē. s. sunt nociua. Et addit. Et iterũ epithimata infrigidantia supple que tamē non sunt narcotica: q2 nō sint intense frigida grossum faciunt crudum ⁊ mortificant subtile ⁊ ꝓlongant egritudinē. ¶ No. ꝙ. d. A. in hoc tex. ponit etiā implicite canonē negatiuuz circa applicationē epithimatũ. Et breuiter intēdit istā ꝯclusionē sub forma regule vel canonis. s. ꝙ medicus nō debet in principio hoꝝ morboꝝ applicare epithimata calida. s. fortia neq̧ frigida stupefactiua vel narcotica neq̧ etiā intense frigida: ⁊ si nō sint narcotica vt sepe fit ab idiotis in sedatione doloꝝ: applicāt enī talia frigida: vel ꝙ aliquando ad resolutionē materie parũ fluxe applicāt calida notabiliter nulla facta p̄us eũone in corpore etiā impuro. Et ꝓbans istā ꝯclusionem dixit ꝙ talia omnia sunt nociua: qm̄ calida attrahunt materiaz ad locũ: ⁊ sic plus est id qd̄ attrahit̄ q̄ qd̄ resoluit̄: ⁊ sic auget̄ dolor: ⁊ hoc sepe euenire solet: sed narcotica ꝓpter ꝯgelationem supple quā faciunt in spiritibus ⁊ naturalib⁹ humiditatib⁹: ⁊ cruditatē quā supple faciunt materia nociua eam ingrossando ⁊ immobilitando. ¶ Nota scd̄o pro expositione huius termini narcoticũ: ꝙ narcoticũ vt dixit Cōciliator differētia. zzz. est medicamē doloris sedatiuũ: cuius natura cũ siccitate vehemēter est frigida: ipsa enī friditas ad finē tertij generis eleuat̄ ⁊ vsq̧ ad quartũ ⁊c̄. ꝯn̄ter mortificat sensum membri: ⁊ per hunc modũ sedat dolorez vt quarta p̄mi in fine ⁊ q̄nto colliget: ⁊ sic vt patet nocet dupliciter. s. extinguendo calidũ naturale ⁊ cōgelando materiā etiā incrudando eā ꝓpter calidũ extingui cuius est digerere. frigida etiā intense: ⁊ si nō sint narcotica vel stupefactiua etiā nocent: ⁊ hoc intēdit per hoc qd̄ dicit epithimata infrigidantia: qm̄ grossum humorem faciunt crudũ: ⁊. i. q2 mortificant subtile. Naz in materia etiā calida cũ ipsa sit etherogenea: cuius vna pars est subtilis magis ⁊ alia grossa ꝓpter subtilē cōmistā grosse tota materia reddit̄ nature obedientior ad expulsionē: q2 ꝓpter istas partes reddit̄ magis eq̄lis q̄ si altera istarũ partiuz maxime subtilis remoueret̄. Ideo 13. tertij de cura asclitis: ipse ꝓhibuit eũonem cholere: qm̄ vt ipse ibidē dixit ipsa aliquo mō resistit aquositati. idem faciet in cap'o sequenti in p̄ncipio: cũ igit̄ talia intense frigidantia extinguant caliditatē fundatā in parte subtili materie inde est ꝙ nocent incrudando grossum mortificando subtile. i. ꝓpter mortificationē caliditatis in subtili existentis: ⁊ inde fit materia inepta euacuationi: ⁊ ex ꝯsequenti ꝓlongant egritudinē: ⁊ hoc est qd̄ intendit: lʒ etiaz aliter posset legi l'ra: sed iste sensus magis placet. ¶ Et nota ꝙ lʒ d. Aui. faciat per hunc canonē nos cautos in applicatione epithimatum: potest tamē ampliari canon: ⁊ debet ad omnia localiter apponenda siue sint fomētationes siue epithimata siue embrocationes siue olea vel vnguenta vel emplastra ⁊ hm̄oi: qm̄ omnia talia possent ex dictis construi medicinis. ¶ Aduerte etiaz ꝙ lʒ iste can̄. sit regularis: tamen in cura coacta. s. in dolore acutissimo aliquando necessarium est ad ista deuenire vt infra in hoc capitulo videbitur. Lege tu l'ram: q2 est clara.

¶ Et aqua quidem calida nociua est eis que quoniaz humectat iuncturas.

¶ Ponit scd̄m can̄. ipertinentē eũoni: sed occurrentē errori q̄ aliqñ cōmittit̄ in dispositis ad dolores iũcturarũ: ⁊ breuiter dixit. Et aqua q̄dē calida nociua est eis. s. vel actu patiētib⁹ dolores iuncturarũ vel paratis ad eos ⁊ dispositis. Et adducit rōnē dicti sui: qm̄ humectat iũcturas ⁊ ex ꝯn̄ti relaxant̄ debilitāturq̧ ⁊ habiles redduntur ad recipiēdas sup̄fluitates. Et sic īnuit istā ꝯclusionē ꝙ in talib⁹ dispositis vel actu sic patiētib⁹ nō dʒ fieri lotio vel embrocatio pedũ cũ aq̄ calida. Cōclusio declarat̄: q2 nocet eis per modũ dictũ pp̄ can̄. d. A. qm̄ humectat ⁊c̄. Nota cũ. d. A. loq̄t̄ hic de aq̄ calida itelligit de aq̄ simplici calida ⁊ non de calida in virtute: qm̄ de ea supra posuit can̄. ꝙ nocet in p̄ncipio per hoc ꝙ mās attrahit. Est igit̄ ꝭmo de aq̄ simplici calida ēt: qm̄ vt ifra videbit̄ in ca. cautele a dolorib⁹ iuncturaꝝ ipe ibidē laudat aq̄s thermaꝝ: qm̄ ꝯfortant vt ibi declarabit̄: ⁊ si sint actu calide: ēt aq̄ salsa laudat̄ ad eādem intētionē: aq̄ ēt frida in loco alleg. laudat̄: qd̄ q̄uo admistrari debeat ibidē videbit̄: sʒ aq̄ calida simplex. i. fontis cōis nō laudat̄: imo hāc hic vituperat pp̄ cām dictā: qm̄ humectat: pp̄ caliditatē enī fit ei⁹ facilis penetratio: ⁊ postea per formalē ⁊ virtualē humiditatē relaxat ⁊ sic debilitat: ⁊ ex ꝯn̄ti nocet. Lege l'ram clara est.

¶ Et oxymel propter suam acetositatem non est magni iuuamenti.

¶ Iam ipse ponit can̄. circa applicationē oxymellis etiā sumptio-

nem eius per inferius: ⁊ breuiter dixit. Et oxymel ꝓꝑ suā acetositatē nō est magni iuuamēti. Nota ꝙ. d. A. videns quodāmō sniās varias auctoꝝ circa exhibitionē oxymellis in hmōi morbis neqꝫ ad alterā partiū possit afferri augmentū multū euidēs ipse nō volens absolute laudare eiꝰ exhibitionē neqꝫ negare visus est mistice hoc mō dicēdi ꝙ oxymel ꝓꝑ eiꝰ acetositatē nō est multi iuuamenti: nō dixit ꝙ sit nocumēti: sed ꝙ nō est multi iuuamēti: ⁊ ex hͦ videt̄ inuere ꝙ nō debemꝰ in his passionibus multū eo vti ex quo reperiunt̄ alie medicine in casu magis apte ꝓficere. Nam tertio regi. acutoꝝ tex. cōmē. 34. ibidē dixit Hippo. ꝙ debilitat virtutē articuloꝝ. i. iuncturaꝝ. ēt. G. ꝑmi regi. acu. cōmē. 28. vituperat acetū ⁊ secaniabin in mēbris neruosis. nā cū nerui sint nā fridi ⁊ sicci multū ab aceto frigido patiunt̄. Mesue ꝟo in antidotario dist. 6. in sermone de secaniabin puro dixit ꝙ ex tali permistione aque aceti ⁊ mellis maxime ex melle ⁊ aceto acquirit̄ ꝯsecutio iuuamētoꝝ multoꝝ qui sunt in corpore toto ⁊ ad mās que sunt in iuncturis ꝓprie: qm̄ resoluit eas ⁊c̄. Itaqꝫ ꝓpter has ꝯdictiones dixit ꝙ nō est magni iuuamēti: nō negauit iuuamētū aptū ab eo ꝓuenire: sed dicit ꝓpter acetū nō est magni iuuamenti: q̄r. G. non admittit oxymel in dictis passionibus ꝓpter acetū: ⁊ Mesue dixit ꝙ in dicta cōmistione acqrit̄ virtus resolōnis que nō est in altero tm̄: ita ꝙ etiā Mesue ꝯsiderādo acetū tm̄ nō laudaret in his passionibꝰ: sed ꝯsiderata cōmistione laudat. Aui. igit̄ caute ꝓcedens dixit tacite ꝙ est iuuamentū: sed nō est magni iuuamenti ꝓpter acetum: quasi inuat ꝙ ad alias medicinas est declinandū que sunt efficacioris iuuamēti: quare in sūma qd dōm est. Ego in sūma dicerē ꝙ in mā calida nō ꝯueniat neqꝫ etiā syrupus acetosus de zuccharo: qm̄ ꝓpter acetū ex qualitate nocet neruis neqꝫ ibi est aliq̄ subtiliantis necessitas. In mā etiā frigida in ꝑncipio ⁊ augmēto nō cōuenit cū mā fluit: qm̄ ꝑparat ad fluxū mām subtiliādo ⁊ vias dilatando: etiā nocet qualitate aceti. ⁊ istum cañ. posuit Jo. de sancto amando sup antidotario. N. ꝙ in reumate ⁊ defluxu nō debemus audere supra oxymel ꝓpter istā cām. Si tamē mā fluxa esset multum grossa ⁊ in corpore solidoꝝ musculoꝝ ⁊ neruoꝝ ⁊ nō macilento ⁊ raro tunc ad incidendum ⁊ pro parte ad resoluendū darē ego in syrupo etiā si extra ponat̄ partē oxymellis maxime pauce cōmistionis: quoniā in isto casu sperarē multo magis iuuamentum qꝫ nocumentum. Et ad istū intellectū laudauit Rosarius oxymel squilliticum lꝫ acetum noceat. Hanc etiam sentētiam secutus est Gilbertus. Lege lr̄am istam: nota bene.

Et semina fortia sicut se. fe. quādoqꝫ adurunt superfluitatem ⁊ cōuertunt eam in lapideitate.

Jam vltimo circa hāc partē ip̄e ponit vnū cañ. vt etiā occurrat indoctis medicis qui in doloribꝰ iuncturarū ⁊ per interius ⁊ localiter exhibēt medicinas fortis caliditatis ⁊ exiccationis ꝑcipue in cā frida: nō itelligēdo ꝙ dicte medicine vehementer calide aliqñ stante repletione eliquāt mās ex ꝯñti fluunt ad iuncturas ⁊ aliqñ adurūt. Idē dico si supra locū dolentē ponant̄: qm̄ resoluēdo subtile sepe fiunt cā petrificandi mām: ideo vt occurrat̄ huic operationi irregulari dixit ponendo circa hoc canonē. Et semina fortia sicut semē feniculi: ⁊ supple alie medicine multū calide ⁊ sicce sepe adurunt superfluitatē. i. mām superfluā vel nociuā ⁊ ꝯuertunt eam in lapideitatē. Et in istū errorē cognoui vnū nominatū medicum famosum: qm̄ hoc nostro tempore petrificauit pedes vnius ꝑstātissimi doc. d. Catonis vt ipse mihi retulit in bina vel trina applicatione cuiusdā medicaminis localis. Et notate ꝙ si aliquando visus hoꝝ per interius ad ꝓuocationē vrine sit ꝯueniens nō tamē nisi in certis casibus vt infra loco ꝓprio videbit̄. Sed de localibꝰ semper verēda est istoꝝ exiccantiū applicatio nisi sepe succedat humectatio vt infra videbit̄: lege lr̄am: q̄r clara est.

Cūqꝫ cōplet̄ maturitas tunc euacua cū eis que sunt sicut hermodactyli ⁊ buzeidē ⁊ pillule eoꝝ ⁊ itēde cū facilitate: ⁊ icipe iterū ⁊ epithima cū eis que sunt sicut herba que nascitur in fluuijs ⁊ similia.

Ista est scd̄a pars ꝑncipalis scd̄e ptis ꝑncipalis que sic ꝯtinuat̄ ad ꝑcedentē. Quoniā ꝑmo ipse posuit cañ. attendendos in eūone si fienda sit an ne sumpta indicatione a mā nō digesta. Scd̄o ꝑncipaliter ponit cañ. attendendos in eūone māe cū iam facta est digestio: ⁊ duo facit ꝑncipaliter. Quoniā ꝑmo ipse exemplificat cū qbus debet fieri euacuatio facta digestione. Scd̄o ponit cañ. circa exhibitionem harū medicinarū. Scd̄a ibi (Et caue ne in potu.)

De prima parte dixit. Cūqꝫ cōplet̄ maturatio. s. versus statum: vel sup. est completa in statu: tunc euacua cum his que sunt sicut hermodactyli ⁊ buzeidem ⁊ pillule eorum: ⁊ intēde cū facilitate. Addit. Et incipe iterum supple embrocando ⁊ epithima cum eis que sunt sicut herba que nascitur in fluuijs.

Nota primo in cañ. maxime laudari ab oibus in eūone māe flegmatice hermodactylos albos ⁊ electos: qm̄ rubeus vl' niger sūt vehementis malitie. educunt enī electi flegma ꝑcipue grossum a iuncturis: vt dixit Me. c. ꝓprio: ⁊ ita ꝯueniunt in doloribꝰ iuncturarū ⁊ eūando mām existētē ibidē ⁊ ꝯfortando ⁊ resoluēdo exterius applicata: ideo. d. A. 2. cañ. ca. ꝓprio. dixit de eis qd̄ sunt ꝯueniens tyriaca oibus doloribus iuncturarū ⁊c̄. verū est tamē ꝙ de se nocēt stōcho vt oēs scribunt: q̄r ꝓpter superfluā accidentalē humiditatē eoꝝ inducūt nauseam stōchi ⁊ sunt tarde solōnis ⁊ sic permanent māe attracte ad stōchū longo tēpore in eo: ⁊ generāt in stōcho vētositatē ꝓpter ipsoꝝ caliditatē nisi rectificent̄. rectificant̄ aūt cū cymino. 33. ⁊ pipere vt ca. ꝓprijs ⁊ ca. seq. expresse. Cū ergo. d. A. dixit ꝙ opꝫ euacuare cū eis que sunt sicut hermodactyli intellexit si electi fuerint ⁊ ꝺm artē rectificati: ⁊ ideo qm̄ ad rectificationē quedā addunt̄ ⁊ per illoꝝ additionem ⁊ si fiant citius soluētes: q̄r tñ minor eoꝝ dosis per se est aur. j. vt Me. Si igit̄ alia debēt addi correctiua eoꝝ fiet magna quātitas pulueris exhibenda ad solutionē pro vna vice ⁊ sic infirmos tediaret nimis: vñ ꝓꝑ istā cām auctores ꝯstruxerūt pillulas de hermodactylis in qbus ꝑter hermodactylos qui sunt basis pillulaꝝ ipsi addūt alia solutiua respiciētia flegma ⁊ cholerā plus ⁊ minus ꝺm diuersas itētiones descriptionū vt ad debite soluēdū ꝑua sufficiat qꝫtitas ne tediū ifirmis afferat̄: iō dixit. d. A. ⁊ pillule eoꝝ. s. hermodactyloꝝ. s. debēt exhiberi que diuersificant̄: iō dixit. d. A. in soluēdo: qm̄ qdā ex eis plus soluūt flegma vt pillule de hermodactylis maiores: ⁊ qdā plus cholerā vt minores: ⁊ qdā qͦdāmō equal'r vtrāqꝫ mām vt pill'e descriptiōe ꝓpria Me. ꝺm ꝙ in eiꝰ diuersa addunt̄ solutiua mag̃ vnū humorē qꝫ aliū respiciētia: ⁊ sic fiūt acutiores: vñ in satis pauca dosi cū correctiuis simul dictoꝝ hermodactyloꝝ faciūt cōpletā ⁊ satis rectā solōnē. Nō sup illo ꝟbo buzeidē postqꝫ in multis synonymis nō reperierā qd eēt tādē i synonymis Rasis reperi ꝙ est testiculus vulpis. est aūt testiculus vulpis satyrion ꝺꝫ Simonē iañ. de testiculo vulpis ⁊ canis faciūt capitula Sera. ⁊. A. ⁊ neuter eoꝝ ponit ꝙ aliqual'r soluat: verū est tñ ꝙ forte a ꝓprietate ꝯfortat iuncturas ⁊ mēbra neruosa: ⁊ si de eo nō fecerint auctores in hͦ spālē mētionē: q̄r tñ multā vī hēe ꝯueniētiā cū hermodactylis in multū nutriēdo ⁊ in ꝓuocatiōe libidinis ēt in q̄litatibꝰ manifestis forte ꝙ ēt ꝯuenit in ista ꝓꝑetate ꝯfortādi: vñ per māifestā q̄litatē nō appꝫt quō debeat curare spasmū q est in posterioribꝰ cerebri: vt dixit. d. A. ⁊ Sera. q ꝯueniūt in hͦ ꝙ cōfert spasmo ⁊ thetano q fiūt in posterioribꝰ cerebri vel dorsi: vñ Auer. 5. colli. ca. de satyriō: volēs ip̄e ponē hͦ de itētiōe ꝓpria: q̄r nō vidit in hͦ rōnē māifestā: sed si fit: fit per occultā: ⁊ tñ nō repit̄ ab auctoribꝰ dcm̄ ꝙ a ꝓꝑetate ꝯfortet iūcturas vel mēbra neruosa neqꝫ ꝙ soluat addurit in hͦ testimoniū duoꝝ antiquoꝝ Elmesaic ⁊ Elmosalic q iurauerunt in eoꝝ aiabꝰ ꝙ curat spasmū postreme ptis qñ bibit̄ cū vino nigro stiptico succꝰ eiꝰ distēperatꝰ. Cōcludo igit̄ ꝙ a ꝓꝑetate dꝫ mēbra neruosa iuuare ꝑ occultā ꝓprietatē: si ḡ cū hermodactylis adderet̄ soluētibꝰ addēdo in ꝯfortatione iuncturarū nō icōueniret: alicubi tñ reperi buzeidē dixit Simon ꝺm Judeū ꝙ est bistorta: ⁊ in glosulis Almāsoris ꝙ est spēs satyrion. de buzeidē facit ꝓpriū ca. Serapio ⁊ appellat de Salamone ⁊ credo hͦ sit ꝓpriū eiꝰ vocabulū: ⁊ ibi dixit ꝙ vꝫ sicut hermodactyli i dolore iūcturaꝝ ⁊c̄. Addit tñ ⁊ itēde cū facilitate. i. in his soluētibꝰ appropriatis que fortiora pñt exhiberi iā digesta mā qꝫ ante vt supra fuit dcm̄: opꝫ tñ intēdere cū facilitate: ita ꝙ nō nimis soluas neqꝫ nimis laboriose. Interponit ꝯñter ꝯtinuādo certū aliū cañ. dicēs. Et incipe iterū. Nō ex hͦ tex. d. A. vult nobis īnuere vnā optimā cautelā in ope. s. ꝙ qñ est eūatū de mā ꝯiuncta cū medicinis satis fortibꝰ ꝙ debemꝰ sup mēbra dolētia facē embrocatiōes ⁊ epithimata cū aliqbꝰ mollificātibꝰ ⁊ aliqual'r subtiliātibꝰ. Idē est itelligēdū de vnctionibꝰ ⁊c̄. Et rō est: qm̄ in talibꝰ morbis vtpl'm pendentibꝰ a mā satis grossa verisimile est ne mā tota possit vna vice eradicari ex ꝯñti: cū per solōnē ⁊ eūonē in mā fiat ꝑus eūo ptis subtilis ⁊ mag̃ digesta remanēte pte mag̃ grossa tanqꝫ minus apta eūari vt ꝯñter ipa possit ꝯueniēter eūari ⁊ nō lapideat̄ qd̄ est vnū de maioribꝰ nocumētis que euenire solēt i talibꝰ morbis: iō ip̄e laudat fieri post eūonē fomētationes ⁊ epithimata sup mā que remāsit ad finē dictū. Et nota ꝙ dixit. Et icipe iterū ⁊c̄. qsi inuat ꝙ ante ēt qꝫlibet eūonē laboriose fiendā cū appropriatis fortibus: debemus etiā habilitare mām ad eūonē in dictis embrocis ⁊ epithimatibus ⁊ nō solū facta eūone: ideo ad hoc demonstrandū ipse supra anteqꝫ cañ. poneret in eūone materie digeste: neqꝫ exemplificaret cum quibus essent dicte eūones fiende ipse preordinauit cañ. respiciētem embrocationes ⁊ epithimata ad īsinuādū ista debere vtpl'm in istis casibꝰ ꝑcedē. Ideo istud cōmemorās dixit. post dictā eūonē iteꝝ īcipe ⁊ epithima ⁊c̄. sicut supple fecisti añ istā eūonē: qm̄ sicut illa epithimata ꝯueniebāt ad illā eūonē factā; ita ad futurā de mā q reman-

fit ista ēt ꝑparēt. Et exēplificādo cū qb⁹ debeat fieri dixit: fiat cū eis que sūt sicut herba que nascit̃ in fluuijs 7 silia. Nō ꝙ ista herba: vt dixit lr̃a Gerardi exterior vocat̃ oca. Est aūt oca: dixit Rab in synonymis arbor. s. parua que in locis paludosis nascit̃ 7 in ocalib⁹: vbi. i. oce vt multū cōmorant̃. Et qdā herba pticipans calitate 7 hūiditate ad ītētionē nr̃az 7 hui⁹ iuuamēti eēt camomilla fenugrecū altea 7 silia: lege lr̃az sic. Cūqꝫ cōplet̃. s. in fine augmēti: vl' supple est cōpleta vt in statu: tūc euacua cū his que sunt sicut hermodactyli q electiue educūt māz grossam de iuncturis: 7 talis mā̃ est in q̃ expectat̃ digō: 7 buzidē. i. testiculus vulpis vl' satyrion q a ꝓprietate respicit mēbra neruosa: vt est dcm̄: 7 pill'e hoꝝ. s. hermodactyloꝝ sūt. s. q̃s ad hāc sol'onē ꝯueniēter faciēdā debem⁹ exhibere 7 nō hermodactylos solū: neqꝫ etiā cū correctiuis suis tm̄: q2 eēt q̄ttitas nimia vt dcm̄ est. Et ītēde cū facilitate. s. sic eūando 7c̄. Et īcipe iterū 7 epithima. s. vel embroca facta purgatiōe ad ꝑparādū mām̄ que remāsit sicut ēt fecisti añ ꝑdictā purgationē. s. faciēdo epithimata 7 embrocas cū his que sūt sic̄ herba que nascit̃ in fluuijs. i. occa 7 similia que calefaciāt aliqual'r 7 humectēt 7c̄.

Et caue ne in potu des in ꝑmis nisi medicinā debilem: qm̄ ipsa mouet mām̄ 7 non facit currere aliqd de quo sit curandū: imo fortasse subtilias materias 9gelatas alias 7 facit eas currere ad membrū.

Nūc scđo ip̄e ponit caṅ. attēdēdū in eūone qñ. s. est facta digō in mā̃. Et dicit tex. 7 sic iacere cōiter repit̃: sed est difficilis multū. Et caue ne in potu des in ꝑmis: h̃ est facta digōne nisi medicinā debilez: qm̄ ip̄a mouet māz. s. per corp⁹ 7 nō facit currē aliqd. i. nō facit eūare aliqd de q̃ sit curādū: q2. s. debil'r eūat: imo fortasse subtiliat mās 9gelatas alias. s. que nō actu cānt nocumētū 7 facit eas currere ad mēbrū. s. ꝑꝑ eas eē subtiliatas 7c̄. Notate ego nō vidi istū textū ab aliq̃ expositū: sic̄ neqꝫ aliquē aliuz hui⁹ fen. Et re vera nisi ego īmutē v̄ba textus: ita vt ascribat̃ error scriptori nescirē bene verificare textū: tn̄ ego afferā vnū sensuz cū q̃ posset stare text⁹ vt iacet: sed nō videt̃ bene textui 9formis. Notādo ꝙ dupl'r aliq̃ medicina dicit̃ debilis. Uno mō q2 leuis vt lenitiua vel ēt exoluēs: s3 debilis in gradu exoluētiū vt myrabolani vt succus rosa. Alio mō dicit̃ medicina debilis: q2 7 si sit de specie fortis exoluentiū: tn̄ ꝑꝑ ei⁹ ꝑuitatē in dosi est debilis in soluēdo vt agaricus vel scamonea in ꝑua dosi. Et sic dupl'r dicit̃ aliq̃ medicina debilis: igit̃ opposito mō pōt dupl'r dici aliq̃ medicina fortis: vt p3: f̃m h̃ pōt legi sic lr̃a sicut ēt supra legebat̃ q̃dāmō illa ꝑte 7 īcipe a re forti. Et caue ne des in potu in ꝑmis medicinā nisi debilez scđo mō: qm̄ ipsa. s. que est debilis ꝑmo mō: q2 lenitiua vl' modice exoluēs mouet mām̄. s. ꝓpriā: 7 nō educit. s. eā: 7 nō facit currē. s. eūando extra aliqd de q̃ sit curādū: q2 si aliqd educit nō est de mā̃ ꝓpria: s3 de māeb⁹ cōib⁹: 7 sic nō est aliqd de quo sit curādū 7c̄. Alio mō pōt verificari text⁹ vt ly ne/sit corrupta dictio: sed debeat iacere vt 7 isto mō iacebit lr̃a. Et caue. i. mēti bene teneas vt in potu des in ꝑmis. s. cū ītēdimus eūare māz digestā oēm medicinā nisi debilē quocūqꝫ mō fuerit debilis: qm̄ ip̄a mouet mām̄: 7 nō facit currē. s. eūari aliqd de q̃ sit curādū: q2 si est d̄bilis scđo mō: q2. s. darem⁹ in corpore mediocri solum tres pill'as de hermodactylis: q2 media. 3. tm̄ vt sepe fit mouet mām̄ ꝑpriā: 7 si aliqd educit de ꝓpria mā̃ nō educit aliqd de quo sit curādū: q2 modicū educit 7 illud parū ꝑficit: sed per aliam partē vel aliū modū mag̃ nocet per h̃ ꝙ subtiliat alias mās 9gelatas que sepe reperiunt̃ in corporib⁹ sic patiētibus: que tn̄ nō actu cānt dolorē: s3 subtiliate currāt ad mēbꝝ lesuz: iō illa nocet q̊cūqꝫ mō fuerit debilis: vt p3. Uult igit̃ ꝙ stāte mā̃ digesta nullo mō dabis medicinā debilē ꝑꝑ nocumētū dcm̄: sed cū erat mā̃ īdigesta in ꝑncipio forte: imo vt multū ꝯueniebat medicina debilis scđo mō vt supra declarabat̃. Alio mō pōt ēt legi lr̃a: 7 in idē tēdit: ita vt ly nisi/sit lr̃a corrupta 7 debeat dicē vti: 7 hoc sepe euenit errore scriptoꝝ q reperiētes istā dictionē vti/scriptā per u/cū pūcto supi⁹. s. h̃ mō ú/existimāt ꝙ ly u/sit vnū n/7 pūctū supius sit i/7 tūc faciunt sic ñ/7 est nisi: 7 istū ꝓprius credo fuisse errorē text⁹ 7 difficultatē ei⁹: 7 hoc mō sic debebit legi. Et caue ne in potu des medicinā vti debilē: qm̄ ipsa. s. debilis mouet 7c̄. expone totū ita vt in ꝑximo intellectu statiz dato. Et re vera ista d3 esse sn̄ia text⁹ nr̄i q appellat̃ difficilis 7 est si sic iaceat. ¶ S3 tu dices nōne dādo medicinā debilē scđo mō ēt in ꝑn° sequunt̃ nocumēta hic posita: q2 nō eūat̃ aliqd de q̃ sit curādū 7 subtiliant̃ alij hūores 7c̄. Dōm 9cedēdo ꝙ illa eūo est aliq̃l'r irregularis: tn̄ multo melius est eā facē q̄ꝫ nō facē ꝑꝑ plenitudinē in ꝑncipio 9iunctā: vñ exonerata ꝓ ꝑte nā̃ 9ñter fortior reddit̃ sup̄ residuū: cū h̃ ēt dico ꝙ tūc nō possumus tute eūare cū medicina absolute forti: 7 si eā exhiberemus volēdo eradicare magnū: imo forte maximū sequeret̃ nocumētū ꝑꝑ mām̄ nō eē digestā neqꝫ parataz eūoni: 7 sic multa sequerent̃ nocumēta que nō sequunt̃ stāte mā̃ digesta. Dico tertio ꝙ ēt exhibita medicina forti debili in ꝑncipio nō sequit̃ tātū nocumētuz quātum sequeret̃ si exhiberet̃ in statu mā̃ digesta: q2 nō sic est mā̃ grossa apta per medicinā debilē subtiliari in ꝑncipio morbi 7 fluere ad mēbruz sicut est cū est mā̃ digesta: 7 sic in statu debemus eūare cū medicina forti 7 nō debili sicut in ꝑncipio: q2 maius ex ea sequit̃ iuuamentum in statu q̄ꝫ in ꝑncipio: imo in ꝑncipio sequit̃ notabile nocumentū: etiā per medicinā debilē scđo mō ꝓbabiliter minus sequit̃ nocumentum q̄ꝫ per eandem in statu si consideras.

Expedit ei qui vult sumē medicinā vt sūmo mane sumat 7 tardet cibū: deide sumat post tres horas. xx. aur. panis cū vino 7 aq̄ pauca. Et post. vj. horas igrediat̃ balneū 7 egrediat̃: deide cibet̃ cū eo qđ ꝯueniēs est.

Hec est 2ª ps ꝑncipalis illi⁹ ꝑtis que sic 9tinuat̃ ad ꝑcedētē: qm̄ in ꝑcedēti ip̄e posuit q̃sdā caṅ. respiciētes diuersos modos eūonū sumptos tā ex ꝑte ordinis ip̄aꝝ eūonū iter se vt fleg. sol'onis 7 vomitus 7c̄. q̄ꝫ ex ꝑte medicinaꝝ tm̄ soluēdū in fortitudine 7 debilitate. In hac ꝑte ꝑncipali ip̄e ponit caṅ. sp̄ales attēdēdos ex ꝑte ei⁹ q d3 sumē medicinā solutiuaz. Et diuidi posset ps in tres ꝑtes f̃m ꝙ tria ꝑncipalia dat documēta. Partes patebūt. Dixit igit̃ legendo lr̃am 9tinuā ꝑmo circa ꝑmū dcm̄ tria. Primuz est: 7 expedit ei q vult sumē medicinaz vt sūmo mane sumat. Scđm est: 7 tardet cibū. s. sumpta medicina. Tertiū est: sumat post tres horas. xx. aureos panis cū vino 7 aq̄ pauca. Dicit 2° 7 post sex horas igrediat̃ balneū 7 egrediat̃. Dicit 3°: deide cibet̃ cū eo qđ ꝯueniēs est.

Pro itell'u gñali hoꝝ dictoꝝ est notādū ꝑ° ꝙ l3 ip̄e idē. d. Aui. 4° ꝑmi ca. 5. posuerit sufficiēter caṅ. attēdēdos in eo q d3 sumē medicinā: 7 anteq̄ꝫ sumat: 7 post q̄ꝫ sumpsit medicinā: tn̄ ꝑcipue in hoc ca. memorat̃ q̃sdā regulas obseruādas in eo q medicinā sumpsit: 7 h̃ signanter facit: qm̄ medicine que in isto caṅ. dicunt̃ 7 maxime eradicatiue eūantes de qb⁹ in ꝑñti fen est f̃mo: vt p3: 9tinuādo ad ꝑtē ꝓxime ꝑcedētē debēt eē multū fortes 7 laboriose: tuz vt eūent a mēbris lōginqs: tuz vt eūent mās difficilis eūonis: qm̄ māe taliū nocumētoꝝ vtpl'm sunt hmōi: iō ꝑꝑ fortitudinē earū medicinarū est maxime occurrēdū ad nocumēta q̃ ex medicis soluētib⁹ apta sunt sp̄al'r euenire: g̃ posuit circa exhibitionē istaꝝ sp̄ales caṅ. 7c̄.

Scđo ꝑncipal'r attende circa dicta in ꝑª ꝑti. Primo q̃re debeat sumē medicinā sūmo mane. Rō clara est ex h̃: qm̄ vt dcm̄ ē: tales medicine sunt laboriose exoluētes: sunt igit̃ multū inflāmātes: iō hora recētiore sumi debēt: ēt 7 forti⁹: qm̄ opōnē suā cōplēt in lōgo t̃pe ꝑꝑ cās ꝓxime assignatas: ne igit̃ nimis tardaret̃ cib⁹ ad expectādā cōpletā opōnē pharmaci nisi sūmo mane sumerent̃ eēt necessariū in die tardare multū cibū: sp̄alē hic g̃ efficit regulā: qm̄ nō sic in oībus alijs medicinis est nec̄ia: sed in his tm̄ que in lōgo t̃pe opōnē ꝑficiūt vt in casu nr̄o. Scđo dixit ꝙ tardet cibū. s. ꝓprium prādiū 7 vere cibalē. Rō clara est: ex quo tales medicine tarde cōplent opōnes suas: neqꝫ d3 talis cib⁹ sumi nisi cōpleta opōne pharmaci: 7 sic sequit̃ manifeste ꝙ expedit cibū tardari. Rō q2 nō d3 cibus sumi nisi cōpleuerit medicina suā opōnē vt haberi pōt ex his que scribunt̃ loco allegato q̃rta ꝑmi. Prīo q2 cib⁹ ꝑmistus medicine faceret vt medicia cū ip̄o traheret̃ ad mēbra. Scđo q2 medicina faceret vt cib⁹ ad ītestina descēderet anteq̄ꝫ sit digestus 7c̄. Dixit 3°: deide sumat post tres horas. xx. aur̃. panis cū vino 7 modica aq̄. Posset aliqs dicē iste tex. v3 9triari pauloante dictis: q2 si post tres horas d3 sumē 7c̄. sequit̃ ꝙ nō op3 multum tardari: 7 sic nō fuit ēt expediēs sūmo mane sumē medicinā. Hic posset dici ꝓ sol'one ꝑmo cū dixit post tres horas sumat 7c̄. d3 intelligi nō post tres horas īmediate ab assumpto pharmaco: sed post tres horas ab opōne cōpleta pharmaci: qm̄ in illo spatio medio non occupata nā̃ a cibo reddet̃ ipsa sufficiēs ad resoluēdū reliqas māerum si que remāserūt in iūcturis 7c̄. Ideo signāter in isto casu dixerat 7 tardet cibū. s. ēt post q̄ꝫ medicina suā cōpleuerat opōnē: 7 dās t̃ps tardatiōis dixit sumat post tres horas 7c̄. Uel al'r pōt legi vt velit d. A. ꝙ post q̄ꝫ erit sūpta medicia ꝑ tres horas 7 iam ꝓ ꝑte opata fuerit ꝯueniēs erit vt sumat illū modicū panē īfusuz ī modico vīo cū aq̄. Nā in talib⁹ corꝑib⁹ cū dat̃ medicia eradicatiua multo t̃pe dicta corꝑa debita recte steterūt cū dieta multū tenui vt īfra v3: vñ dicta corꝑa tūc sūt ī v̄tute relaxata 7 debilitata multū ēt ex dolore: iō ad 9fortādū v̄tutē stōchi 7 totius vt a v̄tute coadiuuet̃ medicina in expellēdo cōmotos humores ꝯueniēs est tūc aliq̃l'r cū cibo modico v̄tutē viuificare; 7 istū caṅ. bene posuit. d. A. loco alleg. nā cū posuisset gñalē regulā cū dixit. Op3 ne medicine potator comedat vel bibat donec medicina suā ꝑficiat operationē 7c̄. exceptauit quosdā casus iter quos dixit. Si stōchus nō tolerauerit ne comedat ꝓpterea ꝙ a comestione vehemēter abstinuit 7 famez tolerauit det̃ ei paꝝ panis īfusi 7c̄. 7 ibi īnuebat̃ nō debere in casu

dari cibū pp̄ vehementē appetitū ad eū: sed pp̄ id qȯ vehemēter
abstinuit. vnde virt⁹ supple sit debilitata ⁊c̄. ideo laudauit panem
ĩfusum: q2 nō ĩfusus a virtute debili difficulter trāsmutaret̃ ⁊c̄. ⁊
hūc sensum credo esse ad mētē. d. A. hic ĩtelligēs ꝙ post cōpletā
operationē medicine tardet cibū vel prandium viuificata virtute
aliqual'r ex ꝓcedēti: ⁊ iste cañ. pōt obꝯuari vbicūqȝ in virtute debi
li sit necessaria medicina fortis: lȝ hoc aliqual'r coacte fiat: ĩperiti
tñ medici ad vlteriora nō ꝯsiderātes ꝓstantē medicū sic operātē
infamarēt vt est ĩperitoꝝ mos ⁊ ego sepe vidi. Sed tu dices si ta-
lis cib⁹ exhibet̃ nō gr̃a prandij: sed tm̄ gr̃a aliq̄lis ꝯfortationis nō
appet ꝙ tāta debeat exhiberi q̄ntitas panis que est viginti aureo-
rū cū aureus sit. ʒ. j. s. videt̃ ꝙ eēnt. xxx. ʒ. ⁊ sic essent circiter. iiij. ℥.
panis qȯ sufficeret ꝓ prandio. Dicat̃ vt dixit Gentilis ꝙ aureus
aliqñ sumit̃ pro. ʒ. j. s. aliqñ ꝓ. ʒ. tm̄ aliqñ ꝓ breuiori pondere q̄ʒ. ʒ. ⁊
in ꝓposito sumit̃ ꝓ breuiori pōdere q̄ʒ. ʒ. vt tota q̄ntitas sit vni⁹. ℥.
cū dimidia vel circiter. Uel dicat̃ leta fronte ꝙ ipse voluit tantā
quātitatem offerri debere pro leui refectione: ⁊ illa erit modica
quātitas tempore suo: cum de regione sua maiores multo essent
⁊ sint comestores q̄ʒ italici ⁊ precipue lombardi vel tusci.

¶ Nota vltimo per hoc qȯ dixit ⁊ post sex horas nō ab assumpto
pharmaco: sed ab ista data refectione: ⁊ sic erūt nouē hore ab as-
sumpto pharmaco: ĩgrediat̃ balneū ⁊c̄. s. añ prādiū: qm̄ tales me-
dicie añ cōpletā opōnē tardāt sepe vsqȝ ad. 7. vel. 8. horas: postea
aliqual'r qetata nā pñt ĩtrare balneū: per balneū ĩtelligēdo vl' aq̄ʒ
balnei aliqual'r calidā ad resoluēdū reliqas si remāserūt: vel aquā
fridā ad remittēdū ĩflāmationē in humorib⁹ ⁊ mēbris ĩductā: vel
per balneū possumus ĩtelligē casam balnei: ⁊ nō ꝓmā neqȝ tertiā:
qm̄ ꝓma nō sufficit ad aliqualē resol'onē mãe: ⁊ tertia nimis exic-
cat ⁊ de virtute dissoluit: intrēt ĝ scd̄az casam balnei sufficiētē in
ꝓposito: qcqd tñ sit de quocūqȝ balneo ĩtelligat̃: inuit ꝙ modico
tp̄e ibidē dȝ cōmorari: qm̄ aq̄ frida noceret mēbris neruosis: ⁊ bal
neū calidū nimis dissolueret. Jdeo addit. Et egrediat̃. i. modico tē
pore cū ĩgressus fuerit in balneū ĩgrediat̃ ⁊c̄. Addit vltimo. Deide
cibet̃ cū eo qȯ est ꝯueniēs. i. aliqual'r qetata nā post balneū exhi-
beat̃ prādiū cū cibis boni nutrimēti ⁊ nō tñ ĩflāmabilib⁹: de qbus
ĩfra dicet̃. Hic possent multa dici de balneo post medicinā si ꝯue-
niat vel nō: sed qm̄ nō est ꝓncipalis ꝓpositi: sed illa difficultas est
alibi tāgenda oīa relinq̊. Jn sūma tñ dico oīa hic posita debere in
opere obseruari. Primo. s. ꝙ exhibeat̃ sūmo mane: ⁊ sup. post eā
dormiat̃. Scd̄o post tres horas in casu nr̄o ab assumpto pharma
co: qm̄ vtplurimū ꝯiungit̃ virtutis debilitas: ⁊ pp̄ subtilē dietā ꝓ-
cedēte multo tp̄e obseruatā anteqȝ talis medicia eradicatiua ex-
hibeat̃: ⁊ pp̄ dolorē bonū est si exhibeant̃ duo boli panis infusi in
aq̄ ⁊ vino: sit tñ vinū nigrū ⁊ aq̄ cocta ad subleuādum virtutē ⁊c̄.
postea tardet̃ per sex horas partim vt operatio cōpleat̃ pharma
ci partim etiā vt postea per horā vel circa quietata nā ipsas reli-
quias humoꝝ resoluat: ⁊ si placet potes ĩponere corp⁹ in balneo:
ego tñ nō facerē neqȝ est de cōmuni more practicantiū sic facere:
etiā qm̄ corpora sic dissoluta verisimiliter cū tedio intrarent: tūc
balneū pp̄ ꝓcedētes labores medicine ad scellam: ideo si pur esset
necessariū balneū forte cōpeteret magis sequenti die post medi-
cinā ⁊ nō alia die: ⁊ ita eum laudauit ipse quarta primi loco allega
to versus finē cap̄. Lego l'ram ⁊ expedit ⁊c̄. est tota clara.

¶ Deinde administra ꝓuocationē. Nā ꝓuocatio de-
siccat materiā doloꝝ iuncturarū: qm̄ ipse sicut scis est
ex superfluitate digestionis que est epatis ⁊ venarum
⁊ ꝓprie in podagra calida. Uerūtamē plures haben-
tiū dolores iuncturarū frigidos ⁊ cōplexiones humi-
das nō iuuant̃ cū solutione plurima facta potione ⁊
clysteri. Et cum medicant̃ cum diureticis sanant̃. Et
de corporib⁹ qdē extenuatis sunt corpora que nō to-
lerant solutionē ⁊ ꝓuocationē plurimā ⁊ generat̃ ex
eis in ipsis adustio san. Cōsiderent̃ ergo omnia illa.

¶ Jn ista p̄te ipse ponit cañ. de fiendis ⁊ factis eũonibus cū soluti-
uis: duo facit. Qm̄ ꝓmo ipse ponit vnū cañ. circa hoc gñalē vt ꝙ
ꝓuocatiua tūc ꝯueniūt. Scd̄o ponit laudes vnius determinati ꝓ-
uocatiui ĩ casu valētis vt tyriace. Scd̄a ibi (Et tyriaca ⁊c̄.) Pri-
ma adhuc in. d. Qm̄ ꝓmo ponēdo vtilitatē ꝓuocātiū in casu speci
ficat in quo dolore ꝓcipue ꝯueniāt. Scd̄o ponit exceptionē q̊rūdā
corpoꝝ in qb⁹ vsus ꝓuocātiū est suspect⁹. Scd̄a ibi (Et de corpib⁹
qdē.) Pria adhuc in duas. Qm̄ ꝓmo ipe facit qȯ dcm̄ est. Scd̄o
remouet dubitationē quādā. Scd̄a ibi (Uerūtñ pl'es habētiū ⁊c̄.)

¶ De ꝓma parte dixit. Deinde administra. s. factis eũonib⁹ pro ma
gna parte eradicatiuis ꝓuocationē: ⁊ adducēs rōnē dixit. Nā ꝓ-
uocatio desiccat mām doloꝝ iūcturarū: qm̄ ipsa. s. mā est ex sup-
fluitate digōnis que est epatis ⁊ venarū. i. est que resecat̃ ex sup-
fluitate digōnis illoꝝ mēbroꝝ: ⁊ declarās in quo dolore ꝓcipue cō
ueniat dixit ⁊ ꝓprie in podagra calida est ꝯueniētia ꝓuocātiū. Di
xit scd̄o remouēdo dubitationē. verūtñ plures habētium dolores
iuncturarū fridos ⁊ cōpl'ones humidas nō iuuant̃. s. cōplete cū so
lutione plurima facta. s. ēt ꝯueniēter cū potione ⁊ clysteri ⁊ cū me
dicant̃ cū diureticis sanant̃. Cōsequēter legēdo l'ram ꝯtinuā facit
exceptionē quorūdā corpoꝝ in qb⁹ vsus ꝓuocantiū est suspect⁹ ⁊
dixit. Et de corporib⁹ qdē extenuatis sunt corpora que nō tolerāt
solutionē ⁊ ꝓuocationē plurimā: ⁊ adducēs rōnē dixit: ⁊ generat̃
ex eis. s. ꝓuocantibus in ipsis. s. corporibus extenuatis adustio for
tis. Considerent̃ ergo oīa illa. s. ad exhibitionē ꝓuocantiū.

¶ Pro ĩtellectu oīum harū particularū est ꝓmo notādū vt no. Cō.
dr̄ia. xxx. Medicina ꝓuocatiua sumit̃ dupl'r. s. cōiter ⁊ ꝓprie. Su
mēdo cōiter sic oīs medicina de cui⁹ virtute est educē mās ꝑ vias
vrine vocat̃ ꝓuocatiua: ⁊ hoc mō alique dicunt̃ tales que sunt fri
gide: vt aq̄ ordei semina melonū ⁊ reliq̄ cōmunia frida: q̄dā sunt
tēperate vt capillus ve. ligritia ⁊ hmōi. Alio mō sumit̃ pro medi-
cina diuretica ꝓprie: ⁊ sic ipse describit qȯ diureticū est medica-
men calidū. s. ⁊ acutū sanguinis. s. vel supple alterius humoꝝ sub-
tiliatiuū: subtilis a grosso discretiuū: ipsiusqȝ tenuioꝝ in vrine vias
eductiuū sicut semē apij feniculi ⁊ acori: ⁊ de his ꝓprie sumptꝭ est
sermo in ꝓposito: ⁊ de his ĩtellexit. ¶ Scd̄o spālius attēdendum
ꝙ ex ꝓncipio tex. per hoc qȯ dixit deinde ⁊c̄. colligit̃ ꝙ diuretica
nō sunt approximāda nisi factis purgationib⁹ sufficiētibus ita vt
modicū tm̄ de mā remāserit: qm̄ si ante exhiberent̃ eēnt ad nocu-
mentū agitādo mās ⁊ ponēdo eas in fluxu ad iuncturas: sed cum
modicū de mā remāsit ꝓcipue in iuncturis nō amplius est talis ti
mor: vt pȝ: sed ex illis aptū est seq iuuamētū exiccādo mām dupli
citer. Uno mō per simplicē alterationē exiccādo cū tales medicie
sint sicce. Alio mō subtiliādo mās que sunt in iuncturis per calidi-
tatē siccitati ꝯiūctā: ⁊ ꝯñter per easdē vias per quas defluxit mā
ad iuncturas eādē mām subtiliatā extra corp⁹ per vias vrine edu
cēdo: ⁊ hoc mō desiccat mām doloꝝ iuncturarū. s. actual'r in iun-
cturis ledentē. Uel al'r vt intelligat̃. s. ꝙ reliquie mãerū que erāt
in venis sunt que exiccant̃. i. ꝯsumuntur per hoc qȯ ad vias vrine
educunt̃: ⁊ declarās q̄uo tales sint ꝯueniēter per illas vias educi-
biles dixit: qm̄. s. ipsa mā in venis existens que est cā añs doloris
iuncturarū ⁊ cām cūctā ꝯseruās est ex superfluitate digōnis que
est epatis ⁊ venarū: ⁊ talis. s. superfluitas est ꝯuenienter per illas
vias educibilis: vt pȝ ꝯsideranti decisionē vrine ⁊ hypostasis ei⁹:
⁊ hoc mō exiccat mām. s. mediatā: ⁊ sic illa remota faciliter vel a
natura vel in virtute localiū medicaminū remouebit̃ mā ꝯiūcta.
Uterqȝ ĩtellectus est bonus: ⁊ si ex vtroqȝ fiat vnus ĩteger erit cō
pletior vt per tales medicias diureticas vtraqȝ mā educat̃. s. que
actu in iūcturis existit: ⁊ que in venis remāserat: ⁊ quelibet talis
est per illas vias educibilis cū quelibet talis sit ex superfluitate
digestionis epatis ⁊ venarū ⁊c̄. Et addit ꝙ ꝓprie in podagra cali-
da talis diureticoꝝ exhibitio est ꝯueniēs. Rō est: qm̄ mā cal'a sub-
tilis existēs facilius educibilis est ꝑ vias vrine q̄ʒ alia grossa ⁊ ma
xime si sit in iūcturis: qm̄ mā grossa male posset reingredi venas
vt tādē per vias vrine educat̃ ⁊c̄. Sed hic posset obijci ex verbis
Azarauij q in cura doloꝝ iūcturaꝝ in gñali postqȝ dixit ꝙ medici-
ne ꝓuocātes eradicāt dolorē iuncturaꝝ. Addidit. Et nō decet eas
accipē nisi eos in quoꝝ corporib⁹ multū flegma crudū ⁊ grossū cō
tinet̃. Sed caueāt ab eis qcūqȝ passi sūt hāc passionē ex cā calida.
Ecce q̄uo vetat diuretica in cā calida: ⁊ tñ. d. A. visus est ea magis
laudare in cā calida: dicat̃ qm̄ isti tex. exꝓsse vident̃ adinuicē sibi
aduersari ꝙ ꝓuocatiua etiā post debitas factas eũones exhibita
mag̃ ꝯuenire in cā calida q̄ʒ frida: pōt duplicē hēre sensum. Prio
rōne mãe vt ꝙ mag̃ ꝯueniāt in mā calida: q2 ipsa sit apta mag̃ ⁊
ꝯueniētius educi per vias vrine q̄ʒ alia. Scd̄o mag̃ ꝯuenire possu
mus ĩtelligē nō respcū mãe tm̄: sed cū hoc respcū corporis cui ap
proximari debēt: q2 in eoꝝ approximatiōe corp⁹ minus nocumē-
tū ĩcurrat: ⁊ ꝭm hūc sensū iussit Azarauius ꝙ corpora calida vel
que passa sunt passionē ex cā calida sunt qbus nō debēt applicari
talia ꝓuocatiua: qm̄ sua caliditate adurerēt humores: ⁊ corp⁹ qȯ
verisil'r est siccū mag̃ exiccarēt: ⁊ h̊ intelligens. d. A. ꝓpterea ꝙ vi-
sus erat laudare ꝓuocantia in calida cā dixit in fine tex. nr̄i. Et de
corporib⁹ qdē extenuatis sunt corpora. i. ⁊ de corporib⁹ sunt q̄dā
corpora vt extenuata vel al'r calida que nō tolerāt sol'onē ⁊ ꝓuo-
cationē plurimā: ⁊ gñant̃. i. ꝓpterea ꝙ ex dictis plurimū soluen-
tib⁹ ⁊ ꝓuocātib⁹ fortib⁹ gñat̃ in ipsis adustio sanguinis ⁊c̄. ꝓpter
igit̃ nocumētū qȯ dictis corporib⁹ ĩfert̃ sunt vetita dicta ꝓuocā-
tia in dictis corporib⁹. Sed si per mag̃ ꝯuenire intelligam⁹ mām
dictis ꝓuocatiuis esse mag̃ obedientē ad eũonē: sic dico ꝙ talia
ꝓuocātia ꝓprie valent in cā calida: qm̄ talis subtilis existēs habi-

llus educit̃ per vias strictas quales sũt vie vrinales ꝙ̃ mã grossa:
⁊ hũc sensum intellexit. d. A. in pᷓma pte text ꝰ: ⁊ aliũ sensuꝫ ĩtelle-
xit Azarauius qui vetauit in eis qui passi sunt hãc passioneꝫ ex cã
calida. ⁊ idẽ. d. A. inferre tex. Et ex his colligit̃ ex opposito ꝙ ꝓuo
cãtia secure exhiberi pñt factis sufficiẽtibꝰ purgationibꝰ in corpo
ribꝰ in qbus flegma grossum ꝯtinet̃: vt. s. habẽtibus cõplexiones
frigidas: vt dixit Azara. ⁊ hoc ẽt ĩtellexit. d. A. in illa pte. Uerum-
tamẽ ⁊c̃. Nã cũ posuisset ꝙ in podagra calida ꝓprie valent ꝓuo-
cantia: potuisset aliqs dubitare: si in alijs corporibꝰ habẽtibꝰ dolo
res iuncturarũ fridos ⁊ cõplexiones humidas possent ista ꝯueni-
re. Remouẽdo dubitationeꝫ: vt dicebat̃ in diuisione lr̃e dixit. Ue-
rũtamẽ plures habẽtiũ dolores iuncturarũ fridos ⁊ cõplexiones
humidas nõ iuuant̃. s. nõ cõplete curant̃ cũ solõne facta potiõe. i.
cũ potione ⁊ clysteri. s. appropriatis. ⁊ cũ medicant̃ cuꝫ diureticis
sanant̃. s. cõplete. Et ex hoc textu toto sic ĩtellecto colligo pᷓmo de
mẽte. d. A. esse ꝙ ẽt in calida ⁊ frigida factis sufficiẽtibꝰ purgatio-
nibꝰ cũ potionibꝰ ⁊ clysterijs nisi corpora reddant̃ ex illis ꝑfecte
curata ꝙ ꝓuocãtia ꝯueniũt. Sed in ipsa cã calida merito mãe ꝑ-
prius ꝯueniũt ꝙ̃ in frĩda: lꝫ corpora frĩda vel patiẽtia morbos fri
gidos sine nocumẽto vel saltẽ minore tolerãt ipsoꝝ exhibitioneꝫ
ꝙ̃ calida. Et ex ꝑñti ĩferat̃ regula practica ꝙ vbi debeamus in cã
calida ꝓuocare: ⁊ in corpore macro debemꝰ exhibẽ leuiora ꝓuo-
cantia. v. g. capillũ ve. cũ liqritia ⁊ cuscute: ⁊ si volumꝰ aliqd forte
apponẽ: vt. v. g. daucũ vel spicã secũ misceamꝰ aliqđ ĩfridãs ꝓuo
catiuũ de seminibus fridis: ẽt hoc leue ꝑꝑ duas cãs erit ꝯueniens
in dicto casu: tũ qꝛ mã est obediẽs eductioni per vias vrine: vnde
cũ leui ꝓuocatiuo educet̃. Scđo qꝛ dcm̃ corpꝰ calidũ existẽs ⁊ sic-
cũ ex forti ꝓuocatiuo lederet̃. vbi aũt in corpore hũido ⁊ mã gros
sa ꝓuocatiua sint exhibẽda debẽt fortia exhiberi: vt spica daucꝰ
ãmomũ bacce iuniperi rubea tinctoꝝ ⁊c̃. qm̃ expedit in talibꝰ ma
teriã grossam vehemẽter subtiliare: vt per illas vias strictas pos
sit adduci: nec est timor in dictis corporibꝰ de adurẽdo vel exiccã-
do nimis. Uerũtñ ne mã subtilis educat̃ ⁊ grossa petrificet̃ a quo
maxime cauere debemꝰ vt oẽs tradũt auctores: ꝯueniẽs erit cuꝫ
dictis ꝓuocatiuis aliq̃ humectãtia admiscere si ẽt fiat supra locũ
iuncturarũ erit ꝯueniens. Et notate ꝙ pᷓter hoc ꝙ corpora cõple-
xionũ humidarũ nõ sic sunt apta ledi ex talibꝰ fortibus diureticis
sicut opposito mõ disposita: ẽt qꝛ mã grossa nõ sic est obediẽs edu
ctioni cũ solutiuis per superius vel clysterijs sicut mã calida. Cre
do ꝙ plurimũ ꝯueniat applicare dicta ꝓuocatiua in dictis corpo
ribꝰ pinguibꝰ ⁊ humidis ꝙ̃ calidis ⁊ siccis: ⁊ pluries ex eis iuuant̃
cũ talibꝰ ꝓuocatiuis ꝙ̃ opposito mõ dispositi: ⁊ hoc intẽdebat cũ
dixit. Uerũtamẽ plures habentiuꝫ ⁊c̃. qꝛ tamẽ mã calida facilius
educit̃ videt̃ ꝙ magis debeat: ita ꝯuenire in ea. Idcirco ꝓpter ta
lem dubitationeꝫ dixit in fine textus. Considerent̃ ergo oĩa illa. s.
de iuuamentis ⁊ nocumentis ⁊c̃. Et ex his sic declaratis pꝫ intelle
ctus littere: lege eam: deinde post factas sufficientes euacuatio-
nes cum solutiuis administra prouocationem ⁊c̃.

¶ Et tyriaca iterũ in frigidis ꝯfert ⁊ ꝓprie post eũonẽ. Ipsa eni mũdificat reliquas materierũ cũ facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ ꝯfortat omnia membra.

¶ In ista vltima pte huiꝰ ptis ipse ponit exẽplariter vnũ ꝓuocati-
uũ cõpositũ ꝯueniẽs in casu qñ eis vtẽdũ est: ⁊ maxime post medi
cinã solutiuã de recẽti exhibitã. Dixit igit̃. Et tyriaca iterũ in frigi
dis ꝯferret: ⁊ ꝓpe post eũonẽ ipsa mũdificat reliqas mãerũ cũ fa
cilitate ⁊ resoluit eas ⁊ ꝯfortat oĩa mẽbra. Notate bene textũ: qꝛ
vtiliter seruit ⁊ in alijs locis. Nota ꝙ. d. A. signãter dixit ꝙ in fri-
gidis. s. cõplexionibus ⁊ mẽbris. s. frĩdis ꝯfert: qm̃ videt̃ ĩnuere ꝙ
in cõplexione calida ⁊ cã calida ipsiꝰ applicatio est aliqualr̃ verẽ-
da. Nõ tñ per caliditatẽ est apta magꝭ nocẽ ꝙ̃ multe aliarũ medi-
cinarũ calidaꝝ: qm̃ vt dixit idẽ. d. A. in de viribꝰ cordis. Experimẽ
tum ostẽdit nobis vt tyriacã ⁊ metridatũ minus notabilr̃ calefa-
cere corpora nr̃a ꝙ̃ diacyminũ ⁊c̃. imo tũc voluit. d. A. 5. cañ. cap.
ꝓprio ꝙ per hoc ꝙ suas opõnes nõ efficit nisi per ꝓprietatẽ for-
me ipsiꝰ: vnde ꝯfortat spiritũ ⁊ calorẽ nãlẽ vel ĩnatũ inde iuuat̃ nã
ipsiꝰ. i. aĩa. s. recipiẽtis sup ꝯrietatẽ faciẽtia calida ⁊ frĩda: ⁊ sic vꝫ
ĩnuere ẽt ꝙ in mẽbris ⁊ cõplexionibꝰ calidis ipsiꝰ exhibitio sit ꝯue
niẽs. Cõciliator tñ dr̃ia. 92. videt̃ sentire ꝙ vsus tyriace est suspe-
ctus nisi in timore veneni: vel cũ timet̃ sup̃fluꝰ fluxus ⁊ effrenitãs
ad stupefaciẽdũ: sed tũc illa dꝫ esse recẽs ⁊c̃. ⁊ fundamẽtũ eiꝰ videt̃
esse: qm̃ per sua simplicia multũ fortia in corporibꝰ nimis grandẽ
facit ĩmutationeꝫ ⁊ maxime in caliditate: qꝛ dicit ꝙ debilitat vir-
tutẽ ⁊ spiritũ resoluit ⁊c̃. Et ꝙ ad calefaciẽdũ alie reperiunt̃ medi
cine que illud efficẽ pñt sine tali nocumẽto: ⁊ videt̃ in hoc quodã-
mõ inherere Auer. 5. collr̃. in ca. de medicinis tyriacalibꝰ: vel ex eo
forte sumpsit fundamẽtũ qui dixit ꝙ iste medicine nõ curant nisi
recipiant̃ cũ est in corpore venenosa dispõ facta a veneno: tũc eni
dat̃ corpori vnã virtutẽ ⁊c̃. Et addit qñ eas comedit homo sanꝰ. i.
nõ participãs venenositate: sunt sicut venenũ exceptis granis ci-
tri ⁊ similibꝰ. Quid sit de hac ꝯdictione: qꝛ alr̃s feci de hoc qõneꝫ: ⁊
qm̃ nõ est pñtis ꝓpositi intactã relinquã: cũ ẽt tacite. d. Aui. istam
difficultatẽ dubiã relinquat ⁊ mistice multũ locutꝰ est. Noluit ipe
dicẽ ꝙ in calida noceat vel iuuet qđ aliq dicũt expresse ꝙ in cali-
da nocet ⁊ est cõis sñia: ⁊ aliq dicũt ꝙ tẽperate exhibita ẽt in cali-
da iuuat spiritũ ⁊ calorẽ ĩnatũ ꝯfortãdo. Noluit ẽt dicẽ ꝙ simplr̃
in frĩda ꝯueniat: qm̃ in hoc aduersaret̃ Auerroi vt dictũ est. Sed
addidit ⁊ ꝓprie post eũonẽ supple factã cũ pharmaco. s. laborioso
qđ aliqli pticipat venenositate: ⁊ tũc nõ est dubiũ ꝙ ꝯuenit. Idcir
co dicit: ⁊ legite lr̃aꝫ: qꝛ iam est clara. Et tyriaca ẽt. s. fermẽtata: in
frĩdis cõplexionibꝰ. s. ⁊ mãebꝰ ꝯferret. s. pro diuretico ꝯueniẽti: ⁊
ꝓprie post eũonẽ posuit istã pticulã ꝑꝑ cãm dictã nõ ꝙ velit nos
cautos hic reddẽ ꝙ diuretica cõpetẽt ante eũonem: qm̃ ex ordine
textꝰ supioris istud ĩnuebat̃ cũ dixit. deide ⁊c̃. sed signãter posuit h̄
ad euitãdũ ꝯdictionẽ Auer. ⁊ eũ sequẽtiũ qui nolebant eã ꝯuenire
nisi in dispõne aliqualr̃ venenosa: ĩmo dixit: ⁊ ꝓprie post eũonẽ fa
ctã. s. cũ pharmaco venenositate pticipãte: qm̃ tũc nõ est dubiũ ꝙ
in mã frigida ꝯferat̃: ⁊ ita est cõis mos practicantiuꝫ. de cã calida
nõ facit mentionẽ vt illud in duobio relinquat: cõis tñ sñia est ꝙ
in cã calida ⁊ puero ⁊ iuuene ⁊ tpe calido nõ ꝯueniat: sed sunt ver
ba eiusdẽ in de viribus cordis. Addit postea declarãdo vtilitates
eius. In mã frĩda ⁊c̃. ipsa eni. s. tyriaca dicto mõ exhibita mũdifi-
cat reliquias mãerũ cũ facilitate. s. educẽdo per vias vrine ⁊ resol
uit eas ⁊ ꝯfortat oĩa mẽbra. s. cũ sua ꝓprietate ⁊c̃.

¶ Repercussio autẽ materiei a membro nõ opꝫ vt fiat materia existẽte fortis effusionis plurime resumptionis. Illud enim facit duas res malas: quaruꝫ vna est ꝙ facit mãm iobediẽteꝫ ⁊ est ꝯtrariũ motui eiꝰ: quare accidit dolor magnus. Et cũ accidit hmõi tũc cessa ⁊ occupare cũ lenificãtibꝰ. Et scđa est: qm̃ fortasse conuertit̃ ad mẽbra pᷓncipalia: quare accidit timor.

¶ In hac scđa pte pᷓncipali postꝙ̃ ipse posuit cañ. circa exhibitio-
nẽ medicinaꝝ per ĩterius exhibẽdaruꝫ: iam ipse ponit cañ. medi-
cinarũ per exterius applicãdarũ. Et pᷓmo ipse ponit cañ. circa ex-
hibitionẽ medicinarũ nõ facta eũone. Scđo circa exhibitionẽ ea-
rũ in declinatione. Scđa ibi (In fine vo eiꝰ ⁊c̃.) Prima adhuc in
duas. Qm̃ pᷓmo ipse ponit ordinẽ exhibẽdaꝝ in pᷓncipio cũ mã est
plurima. Scđo cũ mã nõ est plurima. Scđa ibi (Et cum mã nõ est
plurima ⁊c̃.) Et pᷓmo ponit regulã. Scđo adducit rõneꝫ eiꝰ. Se-
cũda ibi (Illud enĩ.) ¶ De pᷓma igit̃ parte dicit. Repercussio autẽ
mãe a mẽbro. s. iuncturali: nõ opꝫ vt fiat mã existẽte fortis effusio
nis plurime resumptionis. Illud enĩ est rõ dicti. s. repcutẽ cũ ꝯdi-
tionibꝰ dictis facit duas res malas. Quaruꝫ vna est ꝙ facit mãm
inobedientẽ ⁊ est ꝯriũ. i. talr̃ repcutẽ est ꝯriũ motui eiꝰ. s. mãe qre
accidit dolor magnus. Et ponẽs modũ corrigendi errorẽ dixit. Et
cũ accidit hmõi. s. dolor magnus ꝑꝑ repcutẽ: tũc cessa a repcussi-
uis ⁊ occupare cũ leuificãtibꝰ. i. in applicatione lenificãtiũ. Et 2ᵃ. s.
res mala que sequit̃ est: qm̃ fortasse supple per talẽ repcussionem
ꝯuertet̃. s. mã ad membra pᷓncipalia: qre accidit timor. s. de morte
ꝑꝑ talẽ ꝯuersionẽ factã mãe ad pᷓncipalia: qm̃ causabunt̃ fortia ⁊
timorosa accidentia ⁊c̃. ¶ Pro intellectu partis est notandum ꝙ
ex hoc textu voluit. d. A. inducere timorem medico in applicatio-
ne repcussiuoꝝ in pᷓncipio doloꝝ iuncturarũ: qm̃ sepe medici adu
latores vt blandiant̃ egregijs ⁊ ipsis obtẽperẽt a pᷓncipio cũ dolor
manifestat̃ in iũcturis etiã in ꝯsuetis pati dolorẽ occurrũt ad re-
mittẽdũ dolorẽ ⁊ ad ꝓhibẽdũ ne lesio sit in iũcturis: qm̃ multi sũt
q sollicitãt medicos ꝙ oĩno faciãt ꝙ nõ amplius ĩcurrãt tales do
lores iuncturarũ ⁊ maxime si iuuenes fuerint. appet. n. multꝭ eorũ
ꝙ ad ignominiã sit eoꝝ: qm̃ vident̃ dicte passiones senibus ꝓprie
accidẽ debere vt dicũt ⁊c̃. ⁊ sic ignominiã magꝭ timẽtes ꝙ̃ dãnum
multũ sollicitãt medicos ⁊c̃. vnde medici adulatores ⁊ ad modica
respiciẽtes occurrũt ad remissionẽ doloris ⁊ ad repcussionẽ mãe
cũ repcussiuis. In his igit̃ dat cañ. ꝯtra istos dicẽs ꝙ repcussio nõ
fiat mã existẽte fortis effusionis ⁊ plurime resumptionis. i. cũ mã
est in magno fluxu ad mẽbrũ. itaꝙ̃ si pura aliqualr̃ resistat̃ fluxui:
ita vt videat̃ minui a pᷓma repcussione: iterato redeat fluxꝰ ⁊ ma-
ior ꝙ̃ pᷓus: ⁊ iste reditꝰ mãe dat̃ ĩtelligi per hoc qđ dixit. Et pluri-
me resumptionis metaphorice: qm̃ sicut corpora demacrata vel
alr̃ minorata vel extenuata cũ reintegrant̃ vel ĩpinguant̃ dicunt̃
resumi: ita ista apata iũcturaꝝ pᷓus tumescẽtia postea ꝑ repcussi-
ua mĩorata ⁊ extenuata si iterato ĩgrossent̃ ⁊ notabilr̃ talia apata
dicunt̃ fortꝭ effusionis ⁊ plime resumptiõis. hic aũt reditꝰ apatꝭ vl̃
reingrossatio vel resumptio nõ fit nisi dñante multa mã ĩ toto: vñ

corp⁹ nõ recipit: vt dicebat. G.3. thegni corp⁹ plenũ nõ recipit: ⁊ si pur aliqualr̃ ꝑꝑ frida repcussiua mã igrossata ⁊ ad minores dimẽsiones adducta videat̃ repercuti ⁊ mẽbrũ videat̃ minorari: in apostemate tñ ꝑꝑ abundantiã mãe in toto iterato fluit alia mã ⁊ sic resumit̃. Ex hoc ergo errore si cõmittat̃ sequunt̃ duo notabilia nocumẽta. Primũ est ꝙ talis repercussio facit mãm inobedientẽ. s. ad dissolutionẽ per hoc ꝙ ingrossat̃ ⁊ ipingit eã ad interius ſm ꝙ expandebat̃ exterius: ⁊ tale ipellere ad interiora est ꝯriũ eius motui. s. mãe que mouebat̃ exterius: quare accidit dolor magnus ipsa ipressa in virtute repercussiuoꝝ ad intra mẽbra neruosa. Jdeo addit corrigẽdo errorẽ medici. Et cũ accidit hmõi: tunc cessa. s. ab applicatione repcussiuoꝝ. Et occupare cũ lenientib⁹ ad relarandum mẽbrũ ⁊ dilatãdũ ne mã tantã causet extẽsionem: ⁊ sic dolor minuet̃. Scðm nocumentũ qð sequit̃ per repcussiua in mã fortis effusionis ⁊ plurime resumptionis est: qm̃ fortasse ꝯuertit̃ ad mẽbra ꝑncipalia. s. talis mã cũ repercutit̃ ⁊ ꝓhibet̃ effundi ad extrema: ⁊ hoc maxime fit cũ nõ cessaueris a repcutiendo etiã cessante dolore: q̃re accidit timor. s. de morte ꝑꝑ nocumẽtũ qð iferet̃ ꝑncipalib⁹ mẽbris: quoꝝ nocumẽtũ si fiat notabile vtplurimũ est mortale. Et notate ꝙ dixit. Fortasse ꝯuertit̃: qm̃ possibile est ꝙ mã repercussa solũ recipiat̃ in mẽbris circũstãtib⁹: ⁊ nõ trãseat vsq̃ ad ꝑncipalia: qm̃ nõ est extremoꝝ vt pedũ vel manuũ ad ꝑncipalia manifesta directio: vnde nõ tãtus est timor in applicatione repercussiuoꝝ in iuncturis q̃uis esset in applicatione earũdẽ in emunctorijs: qm̃ ipsorum ad ꝑncipalia est manifesta directio: ⁊ sic si eis repcussiua apponant̃ imediate ꝯuertit̃ mã ad ꝑncipalia: ⁊ ꝓpterea in illo casu in illis cõpetit repcussio: vbi in iuncturis aliq̃n cõpetit: vt cũ mã non est plurima: vt in parte ꝓxime futura: ideo dixit fortasse ⁊c̃. Et istũ casum isto ãno vidi in magnifico. d. Andrea de birago illustrissimi ꝑncipis Mediolani aulico suo tp̃e cõsiliario ꝑmo: qui cũ esset ãnis. 54. ⁊ iam per. 20. ãnos passus erat periodice podagrã: qm̃ acceperat vxorẽ nobilissimã grecã iuuenem robustã: cũ tñ nunq̃ eã vidisset voluit se ꝑparare vt senex nõ videret̃ neq̃ podagricus ⁊ per mẽsem vel duos cũ non esset actu eger fecit ꝯtinua repcussiua sup̃ pedes: dietã tñ subtiliãdo: qua tandez ipso multũ debilitato ꝑꝑ attenuationẽ diete: aggregata tñ aliq̃li mã que solebat ad iuncturas fluere cũ nõ potuit ꝯuersa est ad ꝑncipalia ⁊ subito mortuus est. Nota bene. Lege lr̃am ⁊c̃.

¶ Et cum materia nõ est plurima aut est parue restaurationis: tunc nõ est malũ repellere eam in primis cũ nõ est ibi sciatica. Nam repercussio in ea retinet mãm in ꝓfundo: quare opꝫ vt fiat paulatiꝫ debiliter: aut dimittat̃ ⁊ sit occupatio cũ euõne.

¶ Nunc ipse ostẽdit qd fiendũ est cũ mã nõ est plurima: ⁊ est quodãmõ remotio dubitationis que posset oriri: dixit igit̃. Et cuꝫ mã nõ est plurima aut est parue restaurationis. i. cũ non est mã fortis effusionis: aut est parue quãtitatis ad restaurationẽ. i. ad reditũ ⁊ ꝓsequendũ fluxũ. ⁊ sic denotat̃ ꝙ est pauca: tũc nõ est malũ repellere eã in ꝑmis cũ est. s. in fluxu. Et faciẽs exceptionẽ regule dixit nisi in sciatica: ⁊ adducit rõnẽ q̃re in sciatica nõ debeat fieri repercussio. Addit. Nã repcussio in ea retinet mãm in ꝓfundo. i. iuncture: q̃re supple expedit vt nõ fiat: ⁊ si pur oꝫ fieri fiat paulatim debiliter: ideo dixit aut dimittat̃ ⁊ occupatio. s. medici sit cũ euõne. s. mãe. ¶ Nota ꝙ ex ꝑma parte tex. ꝑ° colligit̃ ꝙ existẽte mã pauca que sit in fluxu ꝯueniẽs est vel nõ malũ si fiat aliq̃lis repcussio. ⁊ rõ est. Nã stãte modica mã per repcussionẽ factã in ꝑncipio fluxus vnit̃ mẽbrũ ⁊ partes ei⁹ aliq̃ mõ ꝯfortantur ne recipiãt mãm intra iuncturã: que cũ est fluxa intra iuncturã cũ ipsa sit mẽbrũ frigidũ ⁊ ꝯcauũ difficulter postea educit̃ ex iũctura: vnde melius est ꝙ ad partes circũstãtes repcutiat̃ mã a qb⁹ melius resolui poterit: tum q: ille ꝑtes sunt calidiores: tuꝫ q: virt⁹ medicaminis melius poterit ad mãm peruenire cũ nõ sic sit in ꝓfundo ꝯstituta: ẽt per repcussionẽ vnitis partib⁹ mẽbri ꝯñter calor mẽbri erit apt⁹ resoluere modicã mãm fluxaꝫ: ⁊ sic iuuabit ipsa repcussiua supra locũ iuncture applicare: cũ sumus securi ꝙ modica sit mã: ⁊ cum in ꝑncipio fluxus occurrimus. Sed si in ꝑncipio fluxus non possemus occurrere: sed iam satis notabilis pars sit fluxa. v̇. g. ad genu ⁊ cũ nõ est plurima mã in toto tñ nõ tunc debem⁹ supra iuncturã repcussiuũ apponere vt dicũt docto. sed supra locuꝫ a parte vnde fluit mã aliqualr̃ distantẽ. v̇. g. supra genu versus coxã: ita ꝙ finis medicĩe repcussiue attingat ꝑncipiũ loci doloris exclusiue. cognoscemus aũt notabilẽ partẽ mãe fluxe ad locũ q̃n apposito medicamine repcussiuo supra ip̃m augebit̃ dolor: ⁊ eo casu remoueamus repcussiuũ ⁊ apponamus in loco supra vt dictuꝫ est. Et hoc nisi sit mã plurima in toto: q: illo casu neq̃ supra debemus ponere repcussiuũ ꝑꝑ timorẽ ne fluat ad ꝑncipalia: sed debemus ꝑus euãre.

Et hoc intẽdebat in ꝑma parte cũ dixit si nõ est plurima ⁊c̃. bonuꝫ est repercutere eã in ꝑmis cũ est. s. in fluxu in ꝑncipio. Et ex opposito sequit̃ oppo. vt cũ plurima in toto nullo mõ licet repcutẽ: sed cũ nõ est plurima ⁊ nõ in ꝑncipio si fiat repcussio: tunc nõ repercutiamus mẽbrũ lesum: sed supra vt dictũ est. ¶ No. scðo ꝙ ipse fecit exceptionẽ in sciatica ⁊ alij faciũt saltẽ timorẽ iponẽtes in approximatione repcussiuoꝝ in ea. Et rõ est: qm̃ si mã in scia repcutiat̃ aliq̃li fluxa mã ꝑꝑ magnã ꝓfunditatẽ iũcture mã ad ꝓfundũ multũ ipellit̃: ꝑꝑ eni ꝓfunditatẽ ei⁹ nõ apparẽt in dolore sciatico ap̃ata: sicut in reliq̃s iuncturis: ⁊ sic indisponit̃ resolõni. etiã q: in dolore sciatico nõ põt bene manifestari que sit mã fluens neq̃ in colore neq̃ in tactu vt supra visum est: ideo nõ possum⁹ scire que ꝯueniẽter sint applicanda repcussiua: ideo tutius est nõ repcutẽ. Sed si pur eẽt dolor satis fortis: tũc ad ꝓhibẽdũ ne vacuitas iuncture repleat̃: tũc ꝑꝑ timorẽ si repleret̃: q: dubitaret̃ de difficillima curatione ipsius ꝓpter ꝓfunditateꝫ iuncture: ꝑeligimus aliq̃liter repercutere: ⁊ tũc opꝫ vt fiat paulatim debiliter vt dicit tex. noster ꝓpter cãm supra dictã. Licet Rasis in de iuncturis ca. 17. dixit ꝙ non debemus apponere aliqd frigidũ in passione sciatica q̃uis sit cã calida: ⁊ cõburat̃ ex calore. Et nota ꝙ gñalr̃ repcussiua que debẽt applicari in dolore iuncturaruꝫ: ceteris parib⁹ semper debẽt eẽ remissiora q̃ que in alijs locis applicant̃: tũ q: talia mẽbra iuncturaruꝫ sunt cõplexionis frigide: vnde a frigiditate calor mẽbroꝝ debilitat̃: tũ ẽt vt supra dcm̃ est: si per repcussiua mã ipellat̃ ad intra ꝯcauitatẽ iũcture: tunc difficillime soluit̃. Et ex opposito põt colligi icidẽter: ⁊ est sigulariter notãdũ ꝙ stãte itentione resolõnis mãerũ collectarũ in iuncturis vel alijs locis ꝙ resolutiua mãerũ in iuncturis ꝯtentaꝝ debẽt esse fortiora resolutiuis materierũ collectarũ in alijs. Tuꝫ q: mã in iũcturis est in ꝓfundo situata: vnde virt⁹ medicine nõ eque bene attingit ad mãm dissoluendã sicut ad mãm in alijs locis ꝯtẽtã. Tuꝫ etiã q: mã in iũcturis existẽs est vtplurimũ mag̃ grossa ⁊ iuncture stricte ⁊ cõpacte: vñ dicta mã difficulter subtiliat̃ ⁊ in vaporẽ ꝯuertit̃: ⁊ qm̃ dicte iuncture sunt membra neruosa ⁊c̃. ¶ Ultimo nota ꝙ lꝫ ex tex. nr̃o in ꝑncipio doloris pro applicandis repcussiuis videat̃ fieri exceptio tm̃ de dolore sciatico: in quo vel nõ debẽt applicari vel saltẽ debiliter: tñ dicũt qdã ⁊ bene ꝙ etiã incipiente dolore in spatula est ẽt habendus timor in applicatione repercussiuoꝝ: qm̃ appositis spatule repercussiuis dubiũ est ꝓpter directionẽ ipsi⁹ spatule ad pulmonẽ ne mã repulsa impellat̃ ad pulmonẽ ⁊ ad cor ⁊ maius causet nocumẽtũ. Et ego memini audiuisse ꝙ in dolore spatule apposito quodã sacculo a medico ꝙ infra duos dies amicus mortuus est ꝓbabiliter fuit sacculus repercussiuus: vnde mã fuit conuersa ad interius ⁊c̃. Et hoc notate bene. Lege lr̃am: q: clara est.

¶ Jn fine v̇o ei⁹ opꝫ vt occuperis in eis que resoluunt ⁊ subtiliant ⁊ extrahũt materiã ex ꝓfundo ad illud qð apparet saltem cũ ventosis cuꝫ incisione aut suctione aut cauterio. Et cũ rubificantibus ⁊ vesicantibus per quas current mãe ⁊ nõ cosolident̃ vsq̃ ad tẽpus. Et de vesicantib⁹ qdẽ sunt sicut allia ⁊ cepe ⁊ nõ est qð sit sicut mel anacardi ⁊ post ip̃m lac titimali ⁊ lac fici.

¶ Jn hac parte ipse vltimo ponit cañ. circa applicationẽ medicinarũ exterius cũ intendimus eradicationi mãe. s. facta minoratiua euõne ⁊ digesta mã in iuncturis existente vt in declinatione: ⁊ duo facit. Primo ponit cañ. declarantẽ cũ qbus cõplet̃ hec intentio. s. eradicare materiã ex iuncturis in declinatione ⁊ hoc generaliter. Scðo ponit cañ. magis specialẽ circa illaꝫ materiã. Scða ibi (Et opꝫ vt misceat̃ ⁊c̃.) ¶ De prima igit̃ parte dixit. Jn fine v̇o eius opꝫ vt occuperis in eis que resoluunt ⁊ subtiliant ⁊ extrahũt materiã in ꝓfundo ad illud qð apparet. s. ad cutem saltẽ cuꝫ ventosis cum incisione aut suctione. i. tm̃ cuꝫ igne: vel forte cum sanguisugis ⁊ cum cauterio ⁊ cũ rubificãtibus ⁊ vesicãtib⁹ per quas scꝫ vesicationes currũt materie: ⁊ nõ ꝯsolident̃ vsq̃ ad tp̃s: declarans iter vesicãtia que ꝯueniũt dixit exẽplificando. Et de vesicantibus qdem sunt allia ⁊ cepe: ⁊ nõ est quid sit ita electũ inter vesicantia sicut mel anacardum: ⁊ post ipsum lac titimali: ⁊ lac fici. ¶ Pro intellectu partis: primo est notãdum ꝙ ista littera potest dupliciter legi. Uno modo legẽdo ſm ꝙ littera est introducta vt cum intendimus eradicare materiam cum medicinis exterius applicandis debemus occupari in eis que resoluant ⁊ subtilient: ⁊ supple si illa non sufficiant: q: si sit materia profundata in iunctura vt est plerũq̃ in dolore sciatico de quo dicebatur pauloante: tunc intendamus etiam cum his que extrahunt materiam ex profundo ⁊c̃. Continuando litteram. Jta ꝙ ex hoc modo videtur posse colligi ꝙ semper in declinatione dolorum iuncturarum de-

bemus pro complemento cure applicare loco ea que subtiliant ⁊
resoluunt. Et si isto modo intelligeret sententia nõ esset vera: nisi
apponeret vna ꝯditio. s. qm̃ in declinatione etiã doloris nõ ꝓpte-
rea mẽbrũ reddit aptũ ad motũ volũtariũ pp. s. mãm esse in ꝓfun
do situataz: vnde nõ amplius extẽdit neruos ⁊ chordas circa iun-
cturã existens ⁊ sic nõ fit dolor: sed solũ pp ipsam esse in iunctura
vel ligamẽto ⁊c. indisponit mẽbrũ ⁊c. ad motũ volũtarium: stante
ista ꝯditione: tũc debemus facere qđ dicit ⁊c. vel etiã vbi cã dolo-
ris fuerit mã grossa aliqualr̃ vt sanguis grossus vel flegmaticus
vel melãcholicus: qm̃ in p̃mo si esset oppo. cũ est remissus dolor:
⁊ cũ hoc mẽbrũ posset in debitas operationes nõ expedit tunc vti
dissolutiuis vt manifestũ est. in scđo ẽt cañ. si mã esset solũ chole-
ra peccãs nõ cõpeteret dissolutiua. Dixit Rasis in de iuncturis ca.
12. Empl'a que dissoluũt nõ sunt necessaria nisi in dolorib⁹ iunctu-
rarum mõ dicto quoꝝ mã est sanguis grossus vel mel'icus vel fle-
gmaticus. Sed apostema qđ est ex pura cholera istis oĩno nõ in-
diget ⁊c. quasi velit ꝙ per se curabunt sine dissolutiuis: ꝺm igitur
istũ modũ exponẽdi opꝫ suppleri vt dictũ est. ¶ Alio mõ põt ĩtelli
gi text⁹ vt isto mõ ĩtelligat ꝙ positis medicinis supra locũ que cõ
muniter laudant a doctorib⁹ ad dolorẽ remouẽdũ ⁊ ad habilitan
dum liberũ motũ mẽbri lesi ꝺm dispõnez mãe de qbus infra locis
ꝓprijs erit sermo: tũc qñ ille medicine nõ sufficiunt dixit. In fine
vo ei⁹. s. factis remedijs supradictis opꝫ vt occuperis cuꝫ eis que
resoluũt ⁊ subtiliãt ⁊ extrahũt mãm ex ꝓfundo. Rõ huius est: qm̃
cũ alijs nõ fiebat vera curatio ꝓpterea ꝙ mã erat in ꝓfundo exi-
stẽs ⁊ que grossitie participabat: qm̃ si fuisset subtilis vt cholera
pura nõ fuisset necessaria medicina subtiliatiua aliq̃ vt supra di-
ctũ est. si igit cũ medicinis factis cõmunib⁹ mitigatiuis doloris ⁊
resolutiuis nõ est facta curatio ꝑfecta: sequit igit ꝙ opꝫ occupari
cũ eis que resoluũt ⁊ subtiliãt pp grossitiẽ mãe ⁊ extrahunt mãm
ex ꝓfundo ad id qđ appet. s. ad cutẽ ⁊ ad supficiẽ saltẽ cũ vẽtosis
cũ incisione. s. vbi mã fuerit sanguinea vel sanguini mista. sicut ẽt
in casu tali cõpeteret sanguisugarũ appositio: aut cũ vẽtosis cum
suctione: q̃ cũ multo igne sine scarificatione: q̃ exuccãdo multuꝫ
attrahãt: ⁊ hoc mag̃ valeret in mã flegmatica grossa: ⁊ cũ caute-
rio. s. actuali vel potẽtiali de quo supra dcm̃ est: ⁊ ĩfra spãlius di-
cet: ⁊ cũ rubificãtib⁹ ⁊ vesicãtib⁹. s. emplastris vnguẽtis epithima
tib⁹ cerotis ⁊ talib⁹: ⁊ aliq ꝑcutiũt cũ vrticis per quas vesicatio-
nes factas. s. currunt mãe. Et addit. Et nõ ꝯsolident vsq ad tps. s.
notabile vt mã tota possit cõplete educi ⁊ eradicari: ĩmo. s. probi
beat ꝯsolidatio apponẽdo humectãtia: vel pinguedines ⁊ aliqua
acuta vt loco ꝓprio videbit: qũocũq ĩtelligat siue legat: snĩa bo-
na est. ¶ Ulterius attẽdendũ ꝙ medicine vesicatorie sunt ille que
pp suã maximã caliditatẽ siccitati ꝯiunctã sunt maxime attracti-
ue ⁊ a centro ad circũferẽtiã eductiue: ita vt earũ attractio dicat
quodãmõ violẽta que sub gñe rubificantiũ compꝛehẽdi pñt dixit
d. Aui. 2. cañ. ca. 4. ꝙ medicina rubificatiua est illa cui⁹ ꝓprietas
est vt calefaciat mẽbrũ cui obuiat fortiter: ita vt ad ipm vehemẽ
ti attractione sanguinẽ trahat ꝑuenientẽ ad eius exteriora ⁊ ru-
bificat ipm ⁊c. hoc verũ est si supra membrũ sanguificũ apponat:
sed vbi supra mẽbrũ in quo fit dominans humor flegmaticus po-
nat nõ dicet rubificatiua cũ tũc sanguineꝫ nõ attrahet: sed magis
vesicatoria alias mãs ad cutim ꝯuertẽs vt est synapis que supra
mẽbrũ posita aliqñ vesicat ꝺm dispõnẽ cui occurrit vt dictuꝫ est:
hmõi generis etiã sunt cepe porri ⁊ allia: ⁊ que vt multũ sunt cali
da in tertio gradu cũ siccitate in eodẽ: ⁊ tales medicine vident eẽ
remissioris caloris q̃ sint medicine vlceratiue etiã substãtie sub-
tilioris. Qm̃ medicina vlceratiua est cuius ꝓprietas est vt resol-
uat ⁊ ꝯsumat humiditates ꝯtinuãtes ĩter partes cutis ⁊ attrahat
mãm malã. i. a medicina malitiatã ad eã: ita vt ꝑueniat vulnus in
membro. s. ⁊ tales sunt medicĩe que sunt calide in quarto vt ana-
cardi loco allegato: dicte tñ medicine ante cõpletã earũ opõnem
fiunt vesicãtes vt etiã intelligẽti põt apparere ex dictis: ⁊ pp istã
cãm hic cõnumerauit mel anacardi inter vesicãtia: cũ tñ 2° cañ.
ponat ĩter vlcerãtia. Anacardus est fruct⁹ qdã habẽs testã ⁊ me-
dullã intrinsecus: ⁊ assimilat ossi dactyli ⁊ dicit a medicis pedicu-
lus elephantis vt dixit Simon: ⁊ cortex ei⁹ vt dixit. d. A. ca. ꝓprio
est rarus frangibilis in cui⁹ raritate est mel viscosum ⁊ dicit mel
anacardi: ⁊ est quo vtimur ad vlcerãdũ vel vesicãdũ ⁊ adiuuãduꝫ
memoriã lesam pp abũdantiã humiditatis. colligit autẽ ipm mel
anacardinũ vt dixit Rasis in de iuncturis: q̃ alibi nõ potui repe-
rire: hoc mõ: accipe anacardos ⁊ pone in aceto forti ad igneꝫ ⁊ ꝑ-
mitte diu bullire: mel qđ ꝯtinet in anacardis exhibit ⁊ ĩuenit in
aceto: illud accipiat ⁊ vsui reseruet: ⁊ ego credo si anacardi fran-
gant grosso mõ: ⁊ postea ⁊c. melius colliget mel. De titimallo ⁊ de
lacte eius nõ faciũt mẽtionẽ. A. neq Serapio sub ꝓprio vocabu-
lo: sed Diascorides vt Simon refert ponit ipsius septem genera.
Sed q̃ esset nimis longũ dicere vos videbitis loco allegato disti

ctionẽ ipsoꝝ: in sũma est lacticiniũ qđdã faciẽs astas satis lõgas
facit semẽ ⁊ lac: diuersificant folia in figura ⁊ colore ⁊ extẽsione:
etiã semẽ ei⁹ ꝺm diuersitatẽ generũ: in sũma est exuberãtis lactis
magis q̃ aliud lacticiniũ. Nã ei⁹ vt dixit Auer. 5. collig. est in fine
caloris ⁊ ꝓprie ei⁹ lac: ideo dꝫ esse vlceratiuũ: ⁊ dixit ꝙ radix eius
cocta in aceto remouet in ꝯtinẽti dolorẽ dentiũ maxime grossoꝝ:
sed addit ꝙ si cadat in aliq̃ pte horis ꝙ cõburit illã: ⁊ ꝓpterea di-
xit ꝙ qñ volum⁹ ipm ponẽ sup dentẽ debẽt alij dẽtes cera circun
dari: qm̃ faceret cadere alios dentes ⁊c. De lacte ficus multa dicũ
tur clara a doctorib⁹: inest ei virtus lacticinij acuti: ita ꝙ calefa-
cit calefactione vehemẽti vt dixit Serapio. Et sic ꝺm ordinem in
fortitudine vesicantiũ vel vlcerãtiũ est p̃mo mel anacardi: postea
lac titimalli: ⁊ debilius est lac ficus. s. arboris vel folioꝝ ⁊c. vt dixit
textus. Et sic clara est lr̃a nostra: lege eam totã.

¶ Et opꝫ vt admisceat cũ abstersiuo ⁊ vesicante leni-
tiuũ: ⁊ si nõ perducit ad lapideitatẽ iuncturarũ. Nam
vesicatio iterum est sicut resolutio per id qđ timet de
ingrossatione. Et ꝯfert vesicans si misceat cũ resoluti
uis ⁊ adipibus ⁊ deuitet frigus.

¶ Jam ꝯñter ipse ponit cañ. spãles circa applicationẽ: vt resoluẽ-
tiũ ⁊ rubificantiũ vel vesicãtiũ: ⁊ diuidi põt pars in duas ꝺm duos
cañ. quos ponit p̃ncipalr̃. Scđa ibi (Et nõ opꝫ vt appꝛoximent ei
resolutiua.) ¶ Prima adhuc in duas ꝺm ꝙ p̃mo facit qđ dcm̃ est.
Scđo ponit vnũ ĩcidẽtẽ cañ. circa istã mãm. Scđa ibi (Et deuitet
frigus.) ¶ De p̃ma pte dixit. Et opꝫ vt misceat cũ abstersiuo ⁊ ve
sicãte lenitiuũ. i. humectatiuũ vel mollitiuũ: ⁊ adducit rõnẽ dicẽs.
Et si nõ. s. si nõ misceat secũ lenitiuũ ꝑducet. s. vesicãs ad lapideita
tẽ ĩ̃ucturarũ: q̃ resoluẽdo ⁊ exiccãdo subtile. ⁊ hoc declarãs dixit.
Nã vesicatio iterũ est sicut resolo per illud qđ timet de ingrossa-
tione. q. d. sicut in resolutiuis per illud. i. pp illđ qđ timet de ĩgros-
satione mãe pp facilius ⁊ citius resolui subtile q̃ grossuꝫ apponit
canonice aliqđ humectatiuũ: ita pp eãdẽ cãm dꝫ apponi ẽt in vesi
cantib⁹ que multo mag̃ resoluũt q̃ ea que dicta sunt simplr̃ reso-
lutiua: cũ resolutiuũ medicamẽ aliqđ est calidũ tm̃ in scđo vel ad
mag̃ in tertio: vbi vesicãtia sunt vehemẽter calida q̃re vel in fine
tertij gradus vel in quarto sicut supra dictũ est: dꝫ igit esse maior
timor de ĩgrossatione mãe ⁊ lapideitate per appꝛoximationẽ vesi
cantiũ nisi apponat humectatiuũ q̃ per appꝛoximationẽ solũ re-
solutiua simplr̃. hoc est qđ dicit. Nota tñ ꝙ nõ est mens sua ꝙ le-
nitiuũ semp debeat actualiter admisceri cũ vesicante: qm̃ forte si
admisceret vesicatoriũ ĩpediret in opõne sua: sed vult ꝙ secũ mi
sceat in effectu. s. ꝑponẽdo lenitiuũ vel humectatiuũ ante vesica-
toriũ vt mã humectet vel adequet: vel ẽt aliqñ post vesicatorium
apponat humectatiuũ ad ꝓhibẽdũ exiccationẽ remanẽtẽ: ⁊ post-
ea apponat vesicatoriũ: ⁊ postea humectatiuũ: sicut idẽ dixit ter-
tia quarti de apatibus duris. sint iste reuolutiones succedẽtes. s.
sibi inuicẽ. s. post vnã intẽtionẽ sequit alia: ⁊ hoc mõ miscebit vesi
canti vel resolutiuo lenitiuũ in effectu ⁊ si nõ formalr̃: ideo in fine
lr̃e addit. Et ꝯferet vesicans si misceat cũ resolutiuis ⁊ adipib⁹ ad
modũ expositũ. Lege lr̃am q̃ addit. Et deuitet frigus pati. s. mem
brũ in loco vesicato: ideo est qm̃ pp frig⁹ occurrens ĩpediret ope-
ratio medici que est attractio a ꝓfundo mẽbri ad id qđ appet. s.
ad cutiꝫ. nã frig⁹ ĩpingeret mãm ad ĩtra. Ideo deuitet ⁊c. lege.

¶ Et nõ opꝫ vt appꝛoximent ei resolutiua fortia in p̃n
cipio rei añ euõnẽ: qm̃ facient euenire mãs plurimas:
deĩde resoluũt subtile earũ ⁊ ĩspissant residuũ ⁊ retine-
bũt ipsam. Et opꝫ vt obseruet illud ꝺm plurimũ iterũ.
Et ꝓprie qñ mã est viscosa aut melãcholica.

¶ Jam scđo ponit aliũ cañ. respicientẽ etiã applicationẽ resoluti-
uoꝝ. Et p̃mo ponit eũ spãlẽ in vno tpe morbi. Scđo ampliat eum
ad oĩa tẽpora morbi. Scđa ibi (Et opꝫ.) Dixit legẽdo lr̃am ꝯtinuã
q̃ clara est. Et nõ opꝫ vt appꝛoximent ei. s. dolori iũcturaꝝ ẽt a cã
frida resolutiua fortia in p̃ncipio rei ante euõnẽ. s. mãe. ⁊ adducit
rõnẽ: qm̃ facient euenire mãs plurimas. s. ipsa fortia resolutiua. s.
ad locũ doloris: stante. s. repletione: q̃ verisimile est ꝙ plus attra
het de mã q̃ resoluat ex quo corpus est repletũ vt supponit: ⁊ sic
per ipoꝝ appꝛoximationẽ augebit morb⁹: hoc est vnũ nocumẽtũ.
Adducit scđꝫ nocumẽtũ dicens: deinde post istud nocumẽtũ seq-
tur aliud ꝙ resoluũt subtile earũ. s. mãerũ ⁊ inspissant residuũ. i. p
resolutionẽ subtilis inspissat pars remanẽs: ⁊ retinebunt ipm. s.
residuũ inspissatũ. i. ꝓpter id qđ est inspissatũ residuũ retinebit in
iunctura ⁊ indisponet resoloni. Cõsequẽter reddẽs cañ. cõem ad
oĩa tpa morbi dixit. Et opꝫ vt obseruet illud ꝺm plurimũ iteruꝫ. i.
obseruet ille cañ. de nõ applicando loco doloris resolutiua fortia

nõ solũ in ꝑncipio morbi ante euacuationẽ mãe: sed etiã obseruet̃ ꝯm plurimũ ꝯm plurima tẽpora morbi.i.q2 etiã in augmẽto ⁊ statu obseruet̃ istud ꝓpter causas dictas que forte similes euenient si dicte mãe fortes applicarent̃ in augmẽto vel statu sicut etiã in ꝑncipio: ⁊ si nõ tm̃ sequeret̃ nocumentũ: tamẽ aliquale sequeret̃ nocumentũ: q2 nocumentũ inspissationis vbi sola applicent̃ resolutiua sine mollitiuis maxime in mã apta terrestrificari sicut est mã grossa ⁊ melãcholica: qm̃ facta modica resolutione de subtili totũ remanens est terrestre. Non sic aũt timor esset si mã fuisset subtilis vel mediocris substãtie cuius quelibet pars esset faciliter a medicina resolutiua apta resolui: vnde nõ esset timor de tali petrificatione: vt pz. Ideo bene notanter addidit. Et ꝓprie supple opz obseruari qȏ dictũ est: quãdo materia est viscosa aut melancholica. Lege lr̃am: q2 tota est clara.

¶ Cum ergo fortes fiunt dolores ⁊ nõ tolerant̃ nõ est excusatio quin tribuant̃ sedatiua doloris ebibita ⁊ linita. Epithimata v̾o sedant cuz subtilitate resolutionis materiei aut cum stupefactione: ⁊ nõ administres stupefaciens nisi apud necessitatẽ.

¶ Hec est vltima pars huius cap̃. de applicatione medicinarum: que sic ꝯtinuat̃ ad ꝑcedentes. Nam postq̃ supra posuit canones obseruãdos in cura regulari ⁊ in vera cura que ꝑncipaliter vertitur ad cãm ⁊ eius remotionẽ: iaz ꝯñter ipse ponit quosdã breues cañ. in applicatione medicinaruz ad curã magis mendosam spectantiũ. Et ꝑmo facit hoc. Scȏo ipse ponit vnũ cañ. generalẽ circa applicationẽ medicinarũ quarũlibet indifferẽter. Scȏa ibi (Et scias ꝙ rectius est ⁊c̃.) ¶ In ꝑma etiã parte duo facit. Quoniam ꝑmo ponit cũ qbus generaliter in cura nõ vera mitigatur dolor. Scȏo ponit magis specialẽ modũ applicationis dictarũ medicinarũ dolorẽ mitigantiũ. Scȏa ibi (Et mensura illud.) ¶ De prima parte: qm̃ aliqs posset dicere. Ego intelleri qd faciendũ est pro vera remotione doloris in diuersis tẽporibꝰ ipsius: qd si dicte medicine nõ remouerẽt dolorẽ: sed pur dolor esset magnus ꝓsternens virtutẽ debemus facere tũc. Huic rñdet. cum ergo fortes fuerint dolores: q2 nõ remouent̃ per medicinas cãe appropriatas: ⁊ supple ita fortes fiunt ꝙ ⁊ nõ tolerant̃: q2.s. virtus ꝓsternitur nõ est excusatio quin tribuant̃ sedatiua doloris ebibita ⁊ linita: vel supple epithimata. Et addit specificãdo de localibus. Et epithimata aut sedant.s. dolorẽ cũ subtilitate resolutionis mãei: aut cũ stupefactione. Et addit vnũ singulariter obseruãdũ circa stupefacientia. Et nõ administres stupefaciens nisi apud necessitatẽ.s. quãdo relique medicine nõ sufficiunt in remotione doloris ⁊ virtꝰ nõ sustinet ⁊c̃. ¶ Nota ꝑmo ex hoc textu colligit̃ ꝙ dolores mitigari vel remoueri pñt gñaliter dupl'r per ebibitas medicinas ⁊ per locales siue leniẽdo siue emplastrãdo siue epithimãdo ⁊c̃. pz. Colligit̃ scȏo ꝙ cũ dolor nõ remouet̃ per remotionẽ cause cuz appropriatis que est vera curatio ꝙ tunc per duo alia ingenia põt fieri remotio vel saltẽ mitigatio ipsius ⁊ ꝑcipue per epithimata vel localia medicamina. ꝑmũ est cũ eis que sedãt.s. dolorẽ cũ subtilitate resolutionis mãei: ⁊ per hoc ĩuebat modũ medicinarũ que dicunt̃ vere mitigatiue doloris: ⁊ sunt ille que vocant̃ anodine. naz tales vt dixit Auer. 5. colli. ꝑstãt sine medio illud qȏ resistit cause doloris. nã tales sunt tẽperate similes calori nãli: aut parũ calidiores ĩtantũ ĩquantũ calor nãlis erit refrigeratus a debita mẽsura caloris nãlis membri ꝓpter resolutionẽ factam in ipso ex dolore vel cã eius: ⁊ ꝓpterea dicte medicine mitigãt dolorẽ ⁊ ex cã calida ⁊ frigida pro quãto augmẽtat calorẽ naturalẽ qui est instrumẽtum aĩe in operationibꝰ oĩbus: ⁊ ideo sic fortificatus dominat̃ super oẽm malã cõplexionẽ que facit dolorẽ: ⁊ ꝯm hoc etiã adiuuabunt ad digestionẽ mãe ⁊ ad aliqualẽ resolutionẽ que est cã doloris. Ideo dixit ꝙ sedant cũ subtilitate resolutionis materiei: ideo tales medicine vltra hoc ꝙ sumit sic tẽperate debẽt etiã esse subtilis substãtie penetrãtes: ⁊ huius generis medicinaꝝ sunt vt ibidem dixit Auer. pinguedines ⁊ olea vt pinguedo anatis ⁊ galline ⁊ anseris pinguedo melior est vt ibidẽ: ⁊ iste modus põt ꝯuenienter exhiberi sine magna ꝯtradictione ad oppositũ in oĩ dolore. Et ad istũ modũ reduci possunt qdam modi mitigatiui doloris positi quarta ꝑmi cap̃. penul. in fine vbi dixit. Qz dulcis cantilena ⁊ occupari in eo qȏ gaudiũ efficit mitigat dolorẽ.s. hoc fit ꝯfortãdo calorez naturalẽ. ¶ Secũdus modus mitigãdi vel remouẽdi dolorẽ fit per ea que stupefaciũt vt nõ sentiat dolorẽ: ⁊ ꝯm istuz modũ nõ aufert̃ dolor nisi per accidẽs ꝑncipal'r pro quãto aut auferũt sensum a mẽbro aut ipm̃ indurãt ꝓpter indispõnẽ acqsitã in spiritu qui est instrumẽtũ sensus: aut in mẽbro qȏ est organũ sensus: cuz ita disponit̃ ꝙ a cõplexione debita sensitiui spũs nõ pñt ad debite sentiendũ disponi: ⁊ hoc ꝓpter cõplexionẽ frigidã ipsius medicie vt dixit. d. Aui. 2. cañ. ca. 4. ⁊ Cõciliator differẽtia. 22. narcoticum est medicamẽ doloris sedatiuũ cuiꝰ nã cũ siccitate vehemẽter est frigida: ipsa enĩ vsq3 ad finẽ tertij gradus eleuat̃ ⁊ vsq3 ad quartũ. Et ex hoc potestis inferre ꝯtra multos modernos ꝙ medicina calida per caliditatẽ nõ põt dici stupefactiua ⁊c̃. dico tñ per accidẽs ꝑncipal'r iuuat ad mitigationẽ doloris cuiuslibet indifferẽter: qm̃ in dolore a cã calida remittẽdo cõplexionẽ eiꝰ posset per se iuuare: sed hoc nõ esset cõmune omni dolori: vbi tñ per hoc qȏ stupefactiuũ oẽm dolorẽ remouet vel minuit: etiã ꝓpter aliã cãm ꝯferre põt stupefactio vt videbit̃ in particula sequẽti. Et ex hoc colligi põt veritas tertij dicti. d. A. in textu cũ dixit. Et nõ administres stupefaciẽs nisi apud necessitatẽ.i. nisi cũ timet̃ ꝙ virtus dissoluet̃ ⁊ homo ꝑꝑ dolorẽ in vita persistere nõ poterit. Ratio est: qm̃ stupefactiuũ videt̃ iuuare tm̃ per hunc modũ: qm̃ calidũ nãle mortificat: ⁊ sic semp̱ eius exhibitio est multũ coacta ⁊ irregularis. Ideo bene dicebat Mesue ad rectificationẽ medicinarũ intẽtione tertia ca. 3. cañ. 6. illo singulari in ꝑncipio. Cõpingere aũt ⁊ stupefacẽ est vltimũ ad qȏ niti debes: ⁊ postq̃ reliqua oĩa nõ ꝯtulerit: ⁊ est res posita sicut in desperatione. Addit. Cõponunt aũt rem magni erroris a ꝑncipio hmõi curãtes cũ narcoticis: est enĩ cũ eis curatio mendosa ⁊c̃. Postea ĩfra dixit. Timent̃ aũt ex narcoticis plura nocumẽta. sunt enĩ oĩno ꝯtraria rei vite ꝯgelãtia ⁊ mortificantia nuda qdẽ magis adhuc magis recẽtia ⁊c̃. ⁊ in ꝓcessu mag̃. addi etiã qñ sunt correcta ⁊ rectificata. verũ si excusari potes nõ ꝓpinari est melius: ⁊ si excusari nõ potes melius est vt nõ potui detur: sed administrari in emplastris tm̃ est melior cura ⁊c̃. Postea addit. Et oĩno caue ne dederis sup̱ cibũ neq3 corporibꝰ ĩpuris: sed post mũdificatiões potius. Et vita exhibitionẽ eoꝝ diebꝰ ꝯtinuis: imo interueniat inter ea tp̃s ⁊ exhibitio rerũ ꝯfortãtiuz: vt saluet̃ tp̃s thesaurus ⁊c̃. Ecce q̃ singularia verba dantia nobis timorem in applicatione stupefactiuoꝝ: similez sñiam posuit. d. A. 16. tertij cap̃. de cura colice frigide in ꝑncipio: vbi voluit ꝙ ꝑmꝰ cañ. est in cura vt nõ ĩcipiat̃ a stupefactione: ⁊ qm̃ sedare dolorẽ cũ narcoticis est cõponere rem maximi erroris ⁊c̃. ⁊ ꝙ non est curatio vera ⁊ q̃uõ est ꝯfirmatio cãe doloris ⁊ destruit̃ sensus ⁊c̃. Idẽ voluit de cura fluxus vẽtris absolute. 16. tertij cũ dixit. In narcoticis v̾o est timor ⁊c̃. Addit. Et q̃uocũq3 sit nõ opz vt administrentur q̃diu ab eis excusatio eẽ põt. Qz si necessaria fuerit eoꝝ administratio nõ exhibeant̃ ei cuius infrigidat̃ corpꝰ ⁊ debilitat̃ virtus ⁊c̃. ⁊ gñal'r hec est sñia oĩum auctoꝝ circa hãc mãm: imo in doloribꝰ iuncturarũ Rasis nõ audebat applicare medicinas intẽse frigiditatis ẽt nõ opiatas nisi cũ dolor erat tãte vehemẽtie ꝙ dubitabat̃ de defectu egri: ⁊ sic pz q̃uõ nõ sunt administranda narcotica nisi apud necessitatẽ.s. grandem vt dicit textꝰ noster: tamẽ vt dixit Mesue cap̃. allegato in vehemẽti dolore aliqñ melior cura est cura mendosa que est stupefactio q̃ cura vera ne virtꝰ resoluat̃ ⁊ cadat ⁊c̃. Si tamen post dictas medicinas membrum remaneret stupiduz: tunc expedit vti medicinis calefacientibus sensuz membri reducentibꝰ vt per auctores locis proprijs est expressum: sic patet ista pars clara: lege eam tu.

¶ Et mensura illud qȏ sedat malitiã sũmaz doloris ⁊ vtere eo cũ audacia ⁊ temeritate plus.

¶ Nunc ipse ponit modũ specialẽ applicationis medicinarũ dolorez mitigantiũ. Et breuiter dixit. Et mẽsura illud qȏ sedat malitiã sũmã doloris ⁊ vtere eo cũ audacia ⁊ temeritate plus. Nota ista pars põt dupl'r legi. Uno mõ gñaliter referẽdo lr̃az ad vtrũq3 modũ mitigandi dolorẽ vt sit sensus. Mẽsura illud qȏ sedat malitiã doloris.i. medicamẽ: ly summã dz dicere sũma.i. mẽsura medicamen sũma doloris.i. ꝙ ꝓportionet̃ medicamen sũme ⁊ quãtitati doloris: ⁊ põt hoc intelligi siue subtiliter resoluendo siue stupefaciendo: in nullo enĩ dz ꝑtransiri mẽsura eq̃lis medicaminis ⁊ terminata maxime in stupefaciẽdo: ⁊ tunc vtere eo sic cõmensurato cũ audacia ⁊c̃. Uel aliter vt iste sensus lr̃e referat̃ tm̃ ad medicamen stupefactiuũ ⁊ erit sensus. Mensura illud qȏ sedat malitiaz sũmã doloris ⁊ tale est stupefactiuuz.i. ipm̃ stupefactiuũ ꝯsolare cũ medicinis ꝯueniẽtibꝰ.s. cordialibꝰ ⁊ stomaticis ⁊c̃. vt declarãt auctores: talia enĩ satis corrigunt malitiã stupefactiui: vnde talia etiã cũ est necessitas nõ sunt exhibenda nuda vel pura: sed correcta: vt etiã supra dicebat̃ de mente Mesue: ⁊ quãdo sic est correctũ vtere eo tunc cum audacia ⁊ temeritate plus: ⁊ istum ꝓprius credo esse intellectũ. d. A. Neq3 opz sic exponendo alterare lr̃am: etiã sibi ꝯsonat lr̃a exterior Gerardi cũ exponit mẽsura.i. premitte.s. cũ stupefactiuo ⁊c̃. ⁊ ꝑmus modus exponẽdi hz aliqualẽ difficultatẽ de his medicinis: lege lr̃am tu.

¶ Et multotiens confert stupefactio inquãtũ ingrossat materiam procedentem: quare retinet̃.

¶ In hac particula.d.A.vult rñdere cuidã tacite dubitationi. Posset aliqs querere si medicina stupefactiua approximata hora necessitatis ad aliud cõferre põt q̃ꝫ ꝙ dolorẽ mitiget sensum mẽbri auferẽdo vel ĩdurãdo.Et rñdet ꝙ sic:qm̃ vbi approximaret materia fluẽte existẽte subtili:stãte tñ dolore vehemẽtissimo in isto casu pter hoc ꝙ mitigat dolorẽ stupefaciẽdo sensum:cõferret etiam stupefactio.i.medicina stupefactiua inquantum ingrossat mãm.s. subtilẽ ꝓcedentẽ.i.fluẽtẽ.quare retinet.s.ꝙ nõ fluat ꝑ hoc ꝙ est ĩgrossata.hoc est qđ dicit textus.iuuat ẽt vel iuuare põt stante tali mã calida:per hoc ꝙ stãte medicina stupefactiua frigida remittit malitia cõplõnis calide q̃ est cã doloris ⁊ sic remittet dolorem per se ⁊ nõ solũ ꝑ accidens vt supra dictum est:lege lrãm.

¶ Et scias ꝙ rectius est vt permutatio fiat cũ medicinis.Quãdoqꝫ enim est medicina conferens vni membro ⁊ nõ alij membro.Et qñqꝫ confert in hora : deinde post illud nocet ⁊ mouet dolorem.

¶ In hac vltima particula pertinẽte ad exhibitionem medicinarũ ipse ponit vnũ cañ.cõem circa applicationẽ medicinaꝝ qui maxime cõueniens est in morbis chronicis:⁊ breuiter dixit.Et scias ꝙ rectius est.i.magis ꝯueniẽs:vt permutatio fiat cuꝫ medicinis ⁊.s. nõ persistat cõtinuo in vna medicina:⁊ adducens rõnem dicti sui addit.Qñqꝫ enim est medicina ꝯferẽs vni membro ⁊ nõ alteri mẽbro:⁊ qñqꝫ cõferret in hora.s.certa.deinde post illud.i.tẽpus nocet scilꝫ eadẽ medicina ⁊ mouet dolorẽ:ergo bene sequitur ꝙ non est standũ in vna medicina:ĩmo rectius est vt permutatio fiat.

¶ Pro ĩtelligẽtia partis est notandũ ꝙ permutationẽ fieri in medicinis põt intelligi dupl'r.Primo ꝙ ꝑmutatio fiat in medicinis discurrẽdo in morbos ꝫm diuersas eius circũstantias:vt verbi gratia discurrẽdo ꝑ diuersa tẽpora morbi:⁊ hoc modo nõ est dubiũ ꝙ opꝫ vt ꝑmutatio fiat in medicĩs:qm̃ alie debent medicine in principio morbi alie in statu ⁊c̃.Scđo mõ põt intelligi ꝙ manẽte morbo eiusdẽ vel similis dispõnis manifeste stante tali dispõne diuturna:opꝫ ꝙ fiat permutatio in medicĩs.Et si hoc mõ intelligat vt intelligi dꝫ:hoc ẽt põt ĩtelligi dupl'r:aut ꝙ fiat ꝑmutatio in medicĩs diuerse qualitatis vt si stãte simili dispõne vna erat calida alia approximet frigida:vel fiat permutatio in quantitate eius:vt prius exhibita medicĩa calida in p̃mo:iã debeat fieri ꝑmutatio ad calidã in scđo vel ecõtra.Aut scđo p̃ncipal'r põt intelligi ꝙ stãte eadẽ dispõne fieri debeat ꝑmutatio in medicinis diuerse speciei que tñ sint eiusdẽ virtutis in qualitate ⁊ eiusdẽ quãtitatꝪ in gradu:vt p̃us exhibui ml'to tꝑe regularit camomillã manente eadẽ dispõne debeaꝫ exhibere mellilotũ in eq̃li dosi.Si ĩtelligat p̃ vt ꝙ ꝑmutatio fieri debeat ad medicĩas diuersas in qualitate vel quãtitate manẽte eadẽ dispõne sic dico ꝙ nõ dꝫ talis mutatio fieri:ĩmo ꝯtra tales sic permutãtes stat snĩa.d.A.quarta p̃mi cap̃.1.illo.§.pter hoc tibi caue ne a rectitudine recedas:iꝫ videris ꝙ ipsaꝝ.s.medicinaꝝ tardet iuuamẽtuꝫ.Idẽ voluit.d.Hip.in scđa ꝑticula afoꝛ.52.Oĩa ꝫm rõnem faciẽti ⁊c̃.Ibidẽ ĩnuit ꝙ nõ est transeundũ ad aliã medicinã qñ.s.dispositio manet eadem . Si v̓o intelligat scđo modo vt.s.ꝙ stante dispositione diuturna ẽt vniformi saltẽ ꝫm apparentiã ꝙ permutatio fieri debeat ad medicinas diuersas in specie similes tñ in virtute:sic dico cũ dño.A.hic ꝙ rectius est vt talis ꝑmutatio fiat:qm̃ in diuersis membris simili apparente dispositione quãdoqꝫ est medicina ꝯferẽs vni mẽbro ⁊ nõ alteri membro : ⁊ hoc quoniã ꝓpter diuersam compositionẽ diuersoꝝ membroꝝ diuerso modo actuabit vna medicina in diuersis mẽbris:aut ꝓpter proprietatẽ que cadit sic occultã vnius medicine in spẽ ad vnũ mẽbrũ ꝙ nõ ad aliud sicut ⁊ in cibis ꝓpter easdem cãs manifestũ est videre: ꝓpter qđ dixit.d.Aui.tertia p̃mi cap̃.de regimine eius qđ comeditur ⁊ bibit.Unaqueqꝫ preterea figura ⁊ cõplexio oĩs cibuꝫ habet cõuenientẽ ⁊c̃.Et addit.Ex hoĩbus quoqꝫ est cui aliquod nutriẽtiũ laudabilium.s.de cõi ꝯsideratione nocet.⁊ hoc totuꝫ est ꝑꝑ occultas ꝓprietates ⁊c̃.in diuersis ad diuersa repertas.In codeꝫ etiã membro manẽte eadẽ dispõne diuturna rectius est vt ꝑmutatio fiat in diuersis medicĩs ꝫm modũ dictũ:⁊ hoc est quoniã continuata vna medicina inter eã ⁊ mẽbrũ acquirit vna assuetudo que est q̃dam similitudo ꝓpter quã nõ fit mẽbrũ aptũ pati ab hac medicina:nec talis medicina apta agere cũ actio fiat ꝓpter cõtrarietatẽ:medicatio aũt fit cuꝫ alteratione ⁊ passione facta in mẽbro: ⁊ propter istã cãm dicebat.d.Aui.quarta primi loco allegato.Et cuꝫ hoc nõ ꝫm vnã medicationẽ cuꝫ vna tibi standũ est medicina:ĩmo in vna medicatione medicinas ꝑmuta:qm̃ ab ipso qđ cõsuetuꝫ est nõ fit passio.Põt ẽt hec varietas in agẽdo ꝯtingere vt supra dicebat ꝓpter occultas ꝓprietates que diuerse cadũt in diuersis medicinis respectu eiusdẽ mẽbri ꝫm quas vna medicina similis alteri in qualitate diuersa tñ in spẽ aget cõueniẽter in mẽbrum ⁊ alia nõ:⁊ talis diuersitatũ ꝓprietas nõ põt cognosci nisi experimento: opꝫ igit variare:⁊ hãc totam snĩam ĩnuebat.d.A.10.tertij de cura asmatis cũ dixit.In medicinis v̓o opꝫ vt ꝑmutatio fiat ⁊ nõ continuet vna medicina ex eis assidue ⁊ amplectat eã nã.i.fiat sibi assueta ⁊ sic exp̃ssit p̃mã cãm.Et addit.Et iteꝝ inter medicinas ⁊ corpora sunt ꝓportiones que nõ cõprehẽdunt nisi experimẽto:cuꝫ ergo experieris ꝯsequeris qđ magis iuuatiuũ sit ⁊c̃.Contingit ẽt vt vna medicina vna hora iuuabit ⁊ alia nocebit vt dicit textus noster: ⁊ hoc erit ꝑꝑ cãm extrinsecã vt ꝑꝑ supcelestẽ influxuꝫ ꝫm quẽ aliq̃ hora iuuabitur ad debite agendum ⁊ alia hora impediet vel eius operatio proprius ledetur.Neqꝫ põt talis diuersitas in aliam causam reduci : vbi ergo viderimus tunc membrum a tali medicina ledi debem᷒ ad aliã diuerse forme eiusdẽ tñ qualitatis declinare ⁊ nõ ad ꝯ̃riã ꝯ̃rie qualitatis vt multi empericoꝝ faciũt:dico h̃ semꝑ manẽte eo qđ a principio vt dixit Hip.afo.supra allega.⁊ ad hũc sensum ẽt dixit.d.A.p̃ma p̃mi de cõplõnib᷒ versus finẽ.Ĩõqꝫ precipitur eis qui medicãtur vt cũ cõplõnem mutare voluerint ⁊ vnaꝫ adhibuerint medicinã que nõ cõtulerit ab ea discedãt ⁊ aliaꝫ sup. similis qualitatis diuersam tñ in forma approximent ⁊c̃.Et in his omnibus pꝫ clarificatio lr̃e nostre.Lege eam tu.

¶ Et oportet vt dimittat vinum omnino vsquequo sanetur ex eo sanatione integra ⁊ veniant super ipsum quatuor tempora . Et oportet vt dimittat illud consuetus ꝫm gradationem ⁊ vtatur cum ipsum dimittit diureticis ⁊ vinum de melle cum diureticis confert eis.

¶ Hec est scđa ꝑs p̃ncipalis huius capl'i q̃ sic cõtinuat ad p̃cedentẽ.Nã postqꝫ ipse posuit cañ.circa medicinalia magis:scđo ponit ꝯ̃nter cañ.in dieta:⁊ diuidit tota ista ꝑs in duas.Qm̃ p̃mo facit qđ dictũ est.Scđo ipse ponit incidẽter vnũ cañ.ẽt medicinaleꝫ circa flẽmiã fiẽdã in quodã spãli mõ doloris.Scđa ibi(Et si euenerit dolor in dorso.) Prima adhuc in duas.Primo ponit cañ.circa potũ.Scđo circa cibũ marie ⁊ circa carnes.Scđa ibi(Et opꝫ vt euitet caro ⁊c̃.) Pria adhuc in.d.Qm̃ p̃ ponit duos canones de potu.Scđo incidẽter in curatiõe ponit spãlẽ cañ.circa quedã corpora.ibi(Et mel'ici de hñtib᷒ ⁊c̃.) Prio ẽt ponit cañ.circa abstinẽtiã vini.Scđo ponit qđ exhibẽdũ loco illius.ibi(Et vtat.)

¶ De p̃ma igit ꝑte dicit legẽdo lrãm cõtinuã.Et opꝫ vt dimittat vinũ oĩno.s.patiẽs dolorẽ iũcturaꝝ:quousqꝫ sanet ex eo.s.dolore sanatiõe ĩtegra:⁊ veniãt suꝑ ipm.s.dolorẽ quatuor tẽpora.s.p̃ncipiũ augmentũ status ⁊ declinatio.s.ꝑ totũ tꝑs vl'e morbi opꝫ vt dimittat vinũ.Addit ponẽdo aliũ cañ.Et opꝫ vt dimittat illud.s.vinum ꝯsuetus.s.ad potãdũ ꝫm gradationẽ.Addit.Et vtat cũ ipm dimittit diureticis.s.loco vini.Et addit.Et vinũ de melle.i.hydromel vl' syrupus de melle cũ diureticis.s.simul cõferet eis.s.patiẽtibus loco vini ⁊c̃.Est ĩtelligẽdũ p̃mo ꝓ remotione ꝯ̃dictionis que vr̃ posse colligi in textu:qm̃ ex p̃mo textu vr̃ absolute colligi ꝙ nullo mõ debeat eis vinũ in aliquo tꝑe morbi:⁊ ex scđo vr̃ colligi oppositũ: qm̃ opꝫ vt cõsuetus dimittat ꝫm gradationẽ.qꝛ.s.in p̃n° doloris minus bibat q̃ꝫ tꝑe sanitatis:⁊ postea adhuc minus versus aug.⁊ in aug.minus vsqꝫ dũ sic ꝫm gradationẽ minorãdo nihil detur.Et sic apparet ꝙ in ꝯsuetis in q̃busdã tẽporibus debeat exhiberi vinum qđ repugnat dictis in p̃ma ꝑte.Est ꝰ ĩtelligẽdũ pro ꝯ̃dictiõe remouẽda:ꝙ isti duo textus nõ de eodẽ corpore vel eisdẽ corporibus cũ eisdẽ circunstãtijs verificant neqꝫ verificari pñt vt pꝫ.Sed p̃mus textus verificat de patiẽte actu dolorẽ iũcturaruꝫ:qđ manifestat ꝑ hoc ꝙ dixit quousqꝫ sanet ex eo sanatione ĩtegra.Et sic denotat ꝙ est sermo de patiẽte actu dolorẽ.Secũdus v̓o textus intelligit de preuisione a dolore iuncturaꝝ in nõ patiente actu in quo tñ est timor de dolore ne eueniat vt qꝛ ꝓgenitores sui passi sint tales dolores cũ talis sit morbus hereditarius vt supra dictũ est ⁊ demonstratũ in q̃õne:aut qꝛ al's semel vel bis sit passus:tunc ad p̃uisionẽ est vinũ dimittẽdũ.Et in h̃ casu dixit tex.ꝙ assueti.s.bibẽ vinũ opꝫ ꝙ dimittãt ꝫm gradatiõem:⁊ hoc tꝑe sanitatis : qꝛ si fieret subita mutatio talẽ nõ sustineret nã sine notabili nocumẽto vt supra visum est de ꝯsuetudine in q̃õne de potu:dꝫ igit paulatine ⁊ ꝫm gradationẽ dimitti ⁊c̃.⁊ sic pꝫ ꝙ nõ ꝯ̃dicũt text᷒:qm̃ de diuersis est diuersus sermo. ¶ Sed pro verificatiõe ⁊ clara ĩtelligẽtia vtriusqꝫ textus opꝫ dubitare.Utrũ vinũ vel exhibitio eius cõpetat in doloribus iũcturaꝝ.Et vr̃ ꝙ sic.Prio qm̃ cũ iũcture sint mẽbra neruosa frigida ⁊ sicca existẽtia p̃ternãliter disposita debẽt ad nãlẽ dispositionẽ reduci per ꝯ̃rium.hmõi aũt est vinũ calidũ ⁊ humidũ existẽs.seqtur igit ꝙ vinũ in cura cõuenit.⁊ argumẽtũ saltẽ hꝫ euidẽtiã vbi tales iuncture sint lapse ad cõplõnẽ malam sil'em eis ⁊ ꝓportionalẽ siue mãlem siue ĩmãlem.Scđo sic simile est de egritudinibus neruoꝝ ⁊ iuncturarũ cũ dicte iuncture sint membra ner-

nosa vt pꝫ. sed vinum competit in cura egritudinum omnium ner uorũ: ergo ⁊ neruosoꝝ. apparet ⁊ argu. similiter pꝫ ꝑ. d. Aui. f. scđa tertij cap. de cura paralysis vltra medietatẽ cũ dixit. Et vinũ antiquũ paucũ cõferet valde egritudinibꝰ neruoꝝ oĩbus ⁊c̃. Preterea ꝙ calorẽ nãlez cõfortat ⁊ mãm digerit maxime in flegmatica ⁊ eã digestã ad expulsionẽ ꝯuertit illud ꝯuenit in cura talis doloris flegmatici: sed vinũ est hmõi vinũ maxime de quo est cõis sermo: vt pꝫ de mẽte Gal. scđo afo. cõmẽ. 18. afo. Eorũ que nutriunt ⁊c̃. igit vinũ videt cõpetere saltez in aliquo. ¶ Ad oppo. est textus noster expresse. Ad hoc est ẽt singularis textus Auer. scđo canticorũ in cõmento. 24. ad finẽ. cũ dixit. Et si vinũ sit ex rebus magis ꝯueniẽtibus calori nãli ipsum nihilominus est ex nocentibus magis calori nãli ⁊ sensibili ⁊ organis eius. s. cerebro ⁊ neruis ⁊c̃. ex ꝯñti nocet mẽbris neruosis. Idẽ voluit Gal. scđo afo. Idem ẽt colligit tertia ꝑmi de regimine aque ⁊ vini. saltẽ ꝙ cerebro nisi multũ forti nocumentũ afferet ⁊ ꝑ ꝯñs ẽt originatis ab eo sicut sunt nerui ⁊ mẽbra neruosa ⁊c̃. ⁊ alibi de mẽte auctoꝝ pluries. ¶ In ista questiuncula breuiter determinãda duo faciã. ꝑmo notabo q̃dam. scđo ꝯclões ponã in mã decisiuas. ¶ Nota igit ꝑmo ꝙ vinũ cõpetere in doloribus iuncturarũ põt dupl'r itelligi. Uno mõ ꝙ cõpetat vel noceat stante actu dolore iũcturaruz. Alio modo vt itelligat cõpetere vel nõ cõpetere in doloribus iuncturarũ nõ actu existẽtibus: sed ꝙ eiꝰ vsus ꝓseruãdo iuuet a doloribus iũcturaꝝ in corpore disposito ad tales dolores: vel ꝙ eius vsus faciliter ad casum in dolores iũcturarũ: ita ꝙ corpora disposita de se ẽt magis ⁊ citius disponat vt icurrãt dolorẽ iũcturarũ: ⁊ sub vtroq̧ sensu itelligit titu. questiõis.

¶ Scđo nota ꝙ vinũ iuuare vel nocere ꝫ alteꝝ modoꝝ dictoꝝ si exhibeat: põt ẽt itelligi dupl'r. Uel. s. ꝙ exhibitũ alimẽti ⁊ nutricationis gratia sit ꝯueniens vel nociuũ: ita ꝙ sit potus nutritiuꝰ ꝯueniẽs vel discõueniẽs i actu patiẽte dolores iũcturaꝝ vl' ad ipos dispositio. Alio modo ꝙ ipm exhibitũ loco medicine sit ꝯueniẽs: vel ita ꝙ sit medicina curãs dolores iuncturarũ in patiẽte formaliter vel sit medicina ꝓseruans a doloribꝰ in disposito ad tales dolores: vel ꝙ sit medicina nocẽs in doloribus vel actu existẽtibus vel futuris vt. s. per ipm tanq̃ ꝑ medicinã corpus male dispositũ ẽt deterius disponat: ita vt ꝑꝑ vsum vini facilius ⁊ citius cadat in dolores ⁊c̃. Et h notatũ iõ ponit qm̃ aliqñ sumit in sanis vl' egris vinũ vt hꝫ rõnẽ cibi ⁊ potus ꝓ qñato ex eo q̃rit restauratio deꝑditi qđ est cibi officiũ delatio cibi alterius ad mẽbra qđ est de rõne potus ⁊ ꝑꝑ vtranq̧ talẽ intẽtionẽ: aliqñ ⁊ plurimũ sumit vinũ: aliqñ võ sumit vinũ loco medicine ⁊ potus tm̃ alteratiui: quale est vinũ qđ in digõne humoꝝ exhibet frigidoꝝ ⁊ in aptiõe viaꝝ ⁊ in syncopis releuatione. Ad quã itentionẽ dixit Hip. ꝙ potus indigẽtiã soluit idest vinũ potatũ curat appetitũ caninũ. ¶ Tertio nota ꝙ lꝫ vinũ multipliciter diuersificatũ reperiat in complexione: qm̃ quoddaz est frigidũ ⁊ humidũ aque vicinũ ⁊ aliud calidũ ⁊ humidũ aliud calidũ ⁊ siccũ vt tertio regimĩs acutoꝝ. cõmento. 8. ⁊. 9. ⁊ alibi in multis locis. In ꝓposito cũ de vino est sermo itelligit de vino in eius potiori sumpto significato qđ in oĩbus fere vini circũstantijs mediocritatẽ obtinet: etiã tale est calidũ ⁊ humidũ qđ plurimum ponit nutritiuũ: de quo dixit. G. 3° itroductorij pulsuũ. ea q̃ a vino appositio est cita: qꝛ calidũ est ⁊ humidũ ⁊c̃. ⁊ qnto de regimĩe sanitatis. idẽ colligit. ⁊. 3. proble. pro. 16. ⁊. 18. etiam colligitur.

¶ Istis sic notatis circa istã mãm ponit cõiter ista ꝯclusio. in egrotãtibus actu in ꝑn° maxime in corpore plectorico nõ competit vinũ. in declinatione aũt in parua quantitate ⁊ corpore mundificato cõpetere põt. hec ꝯclusio sic expresse ponit a Gordonio: ⁊ similis huic ponit a Gẽtili scđa tertij de cura paralysis. circa illũ textũ supra allegatũ. Et vinũ antiquũ purũ ⁊c̃. ibi dixit ꝙ si mã est cruda ⁊ in fluxu ꝙ vinũ nõ cõpetit: sed si mã est digesta ⁊ euacuationes sint aliquales facte ꝙ tũc cõpetit. verũ est ꝙ ista ꝯclusio Gẽtilis ponit de vino in egritudinibus neruoꝝ. sed ad idẽ venit vt dcm̃ est supra cũ iuncture dicant mẽbra neruosa. Ista ꝯclusio ⁊ si forte ad itellectuz eoꝝ sit vera: qm̃ in ꝑn° facit ꝓcipitare materias ad loca lesa ⁊ in declinatione ꝯfortãdo calorẽ naturalẽ ⁊ mãm modicã q̃ remansit expellendo iuuet: tñ ista ꝯclusio sic absolute prolata est expresse cõtra textũ nostrũ vbi dicit. Et opꝫ ꝙ dimittat. s. patiẽs vinum oĩno vsquequo sanet sanatione integra ⁊c̃. Ideo sustinẽdo textuz nostrũ vt iacet ampliando ad corpora nunc sana vel neutra disposita ad tales dolores aliter est dđm. ¶ Dico igit scđo ꝑncipaliter ⁊ sit hec ꝑma cõclusio ꝙ vinũ exhibituz pro cibo ⁊ potu tm̃ vt cõiter eo vtimur cũ cibarijs reliqs semꝑ per se nocet neruis: ⁊ ex cõsequẽti eius vsus nunq̃ ꝯuenit in doloribus iuncturaruz siue actu existẽtibus siue futuris neq̧ reliqs passionibus neruosis. Cõclusio ista est de mẽte. d. Aui. hic ⁊ põt declarari. Primo quoniam cibus neruis conueniẽs debet eisdez in complexione proportionari: ita vt qualem situm nerui obtinent in genere membrorum: talem situ sibi cõueniẽtẽ obtineat in genere nutrimẽtorũ vt est cõis scđo la medicoꝝ: sed nerui in genere mẽbroꝝ cũ oꝑatione facta ad cutim modicũ recedũt per frigidũ ⁊ siccũ: nutrimẽtũ igit taliter disponi dꝫ vt sit frigidũ ⁊ siccũ si dꝫ esse ipsis cõueniẽs: vinum aũt de quo est sermo est calidũ ⁊ humidũ in genere nutrimẽtoꝝ: ergo ⁊c̃. Sed si forte diceres ꝙ hoc est verũ in corpore optime sano cõseruãdo simpliciter: in mẽbris aũt egris vel neutris in q̈bus est necessaria preuisio vel curatio que in quadã cõsistũt cõtrarietate ꝯueniret vt nutrimentũ nõ sit illo modo simile: imo aliquo mõ cõtrariũ vt in casu nostro vbi nerui vel sunt actu dolẽtes vel in via ad casuz in dolorẽ ⁊c̃. cũ igit vinũ calidũ sit ⁊ humidũ videt in casu maxime ꝯuenire. Huic difficultati breuiter dicat ꝙ motiuuz hꝫ euidẽtiam in casu quo vinũ exhibeat alterationis ⁊ medicine gratia ⁊ nõ gratia tm̃ nutrimẽti vt in ꝯclusione dĩ. Dico etiã ꝙ in preuisione ipsoꝝ neruoꝝ a casu in cõplexionẽ frigidã ⁊ ꝓportionalẽ ipsoꝝ neruorũ nõ est vinũ sibi cõueniẽs: qm̃ in tali preuisione dꝫ medicina vel cibus tãtũ medicinalis ad cõtrariũ precise cõuerti quantũ membrũ corrigendũ vel preseruandũ in aliud cõtrariũ cõuertit vt volebat Gal. tertio thegni tex. cõmen. 5. modo vinũ de quo est sermo plus ad humidũ ⁊ calidũ declinat respectu cibi tẽperati q̃ nerui in frigido ⁊ sicco acute declinẽt vt manifestũ est itelligẽti: seq̈tur igit ꝙ ẽt ex parte huius vinũ tale nõ cõuenit: imo sua notabili caliditate nocet neruis contrariũ nimis existẽs ipsis. Cõfirmat ẽt conclusio: qm̃ vinũ tum subtilitate sube tũ amicabilitate cũ virtute est maxime penetratiuũ: vñ sepe idigestum ad mẽbra post epar transit ⁊ vsq̧ ad oẽs neruos in q̈bus a frigiditate dictoꝝ mẽbroꝝ cũ nõ possit sufficiẽter digeri in acetosum cõuertit ⁊ proinde sicut acetũ nocet maxime neruis sua acuta qualitate mordicãdo vt dicebat. G. tertio regi. acutoꝝ. tex. cõmen. 4. Acetum femĩs plus q̃ masculis inimicat: qꝛ vulue. i. matrici nociuũ est que. s. est neruosa. Et ibi pꝫ in cõmento de mẽte. G. q̃ñ acetũ maxime noceat neruis ⁊ membris neruosis: qm̃ cũ sua friditate est maxime penetratiuũ ꝓpter subtilitatẽ sue sube: vñ dicit ꝙ penetrat in membrũ neruosum: ita vt nõ remaneat in eo pars quãuis sit ꝑua valde cui nõ noceat ⁊c̃. Cũ igit vinũ sit aceto maxĩe vicinũ ꝫm modũ dictũ: pꝫ q̃ñ eiꝰ vsus via cibi sit nociuus neruis ⁊ membris oĩbus neruosis: nocet ẽt sua penetratiõe ẽt si acetosum nõ fiat: qm̃ mãs suꝑfluas intrat subaz neruoꝝ ⁊ neruosoꝝ mẽbroꝝ secũ deferẽdo conuertit. ¶ Tertio ad ꝯclonem Ari. qm̃ vinũ calidũ ⁊ subtile ⁊ humidũ ⁊ existẽs plurimũ ad cerebrũ euaporabile. Nã hoc vꝛ ꝓpriũ calido subtili cũ humido ꝯiuncto: qm̃ calidũ agẽs ⁊ humidũ euaporare facit: ⁊ sic ipsum ad cerebrũ eleuat ꝑꝑ qđ ex vino maxĩe fit ebrietas vel crapula tertio ꝓblematũ: replet igitur cerebrũ vaporibus maxime ex vino: q tãdẽ ingrossati ⁊ ad nãm deducti flegmaticaz frigiditate cerebri ipsi cerebro nocumẽtũ inferũt ipm vlterius infrigidãdo ⁊ humectando ⁊ sic debilitãdo: quo sic a mã humida ꝯbilitato facile tales mãe ad neruos ⁊ neruosa mẽbra deducẽt: ⁊ sic vinũ hoc mõ nocet. Pro ista ꝯclusione ẽt est singulare verbũ Azarauij q in patiẽte doloreꝫ iuncturarũ dixit. Et nõ bibat vinum oĩbus diebus vite sue. Et si nõ est possibile ei relinquere vinũ ex nimia eius inclinatione ad ipsuz abstineat saltẽ ab ipso vno anno vel duobus vsquequo dolor recedat ⁊c̃. Hec ẽt ꝯclo est de mẽte Conciliatoris dĩa. 202. vbi verificat ꝯclonẽ ẽt experimẽto dicit sic. videmus. n. hoĩes vinũ nõ bibẽtes ꝑꝑ legẽ vt saracenos aut carentes qꝛ illuc nõ ꝑueniat vel inopia seu abominatione fatali vel pietatis studio neruoꝝ passionibus incũbere minime. Et hoc pꝫ ꝙ in cura regulari nunq̃ in talibꝰ patiẽtibus in aliquo tꝑe morbi pro via alimẽti est exhibẽdũ vinũ. Infert scđo ꝙ si exhibeat in declinatione ẽt in via cibi talis exhibitio est discõueniẽs. Infert tertio ꝙ magis nociua est eius exhibitio hoc mõ in ꝑn° vel augmẽto q̃ in declinatiõe: qm̃ in principio ꝑ ipm liquescũt mãe q̃ ad neruos deportate ex eis nerui magis replent. Infert quarto ꝙ ẽt in sanis ad eos dispositis exhibitio vini ꝓparat ad dictos dolores. Infert ꝯñter ꝙ in dictis ⁊ actu patientibus vinũ subtile albũ est magis inimicũ. Infert ẽt ꝙ vinũ acutũ citrinum vetus ẽt magis nocet q̃ mediocre ꝑꝑ hoc. s. ꝙ est magis penetratiuũ ⁊c̃. Infert vltio ex eisdẽ fundamẽtis ꝙ in dictis corporibus bibere vinũ in ieiunio ⁊ cũ vehemẽti siti est multũ ledens vt dicebat. G. 6. afo. in cõ. 28. afo. Eunuchi nõ podagrizãt ⁊c̃. Posses ad alia discurrẽ si liberet. Eãdẽ ẽt ꝯclonẽ expssit Ras. 12. ꝯtiñ. dixit sic. Abstinẽtia potꝰ vini sanat podagrã. Ego. n. (dixit ipe) vidi plures patiẽtes relinquere potũ vini ⁊ sanati sunt de podagra oĩno aut ad minus debilitata est passio ide valde bene. Addit. Considera tñ ꝙ si de retentione potus vini nõ euenerit patiẽti detrimẽtũ euitet eius potus omni tꝑe eius. ꝙ si nõ poterit abstinẽtia potꝰ vini fieri toto tꝑe vite sue saltez fiat ꝑ duos annos vt passio tollatur ⁊c̃. Ecce itaq̧ si aliqñ medici cõcedunt vinũ in talibus passionibus via cibi ⁊ in cõi vsu potus hoc fit ex praua medicoꝝ cõsuetudine magis blandiri intẽdẽtiũ q̃ recte curare vel modica ipsoꝝ aduertẽtia ⁊c̃. Uerũ si infirmi nolũt aliqñ vinũ relinquere: vel qm̃ ꝑꝑ

dimissionẽ

dimissionẽ vini ĩcurrũt aliqđ notabile detrimẽtũ vt debilitatez in virtute aut multiplicationẽ vẽtositatũ in nãlibus aut debilitatẽ digestiue epatis vt qꝛ conuertant̃ ad cacesiã vel aliqđ hmõi tunc ponit̃ ista ɔclusio: ꝙ lꝫ ita sit vt dictũ est tñ vinũ aliqñ in doloribꝰ iuncturarũ ⁊ in paratis ad eos via medicine ɔueniẽter exhibet̃ aliqñ quidẽ regulr̃ aliqñ irregulr̃ sed ɔueniẽter. Ista ɔclo quo ad p̃maz ꝑtem est de mente. d. A. scđa tertij loco alleg. vbi dixit. Et vinum antiquũ paucuz ɔferet in oĩbus egritudinibus neruoꝝ ⁊c̃. Notanter dixit paucũ vt sit medicinalr̃: ibi qdez ĩtelligebat ꝙ in declinatione morboꝝ p̃cipue mãliuz neruoꝝ ⁊ neruosoꝝ exhibitio modici vini cõferet. i. est apta ɔferre. Dico ẽt regulr̃ qꝛ nõ existẽte forti indicatiõe ad oppo. qm̃ tũc in declinatione morboꝝ virtute debilitata ⁊ mã iã pro ꝑte expulsa vel resoluta ꝑ exhibitionẽ vini antiq modice quãtitatis virtus ɔfortat̃ ⁊ relique mãerũ si sint in via expulsionis expellunt̃ vel a caliditate vini resoluunt̃ ⁊c̃. Neqꝫ est ibi timor de nocẽdo neruis nocumẽto notabilitatũ: qꝛ modicũ existẽs a virtute debite regulat̃ ⁊ digerit̃: neqꝫ aptũ est in neruis acetosari: nõ est ẽt aptũ penetrare multũ ⁊ mãs in ꝓfundũ deducere: tum qꝛ modicum exñs nã auara multo tꝑe sustinet ne subito penetret: mãe ẽt sunt pro magna ꝑte euacuate vel saltẽ digeste vñ sunt magis ad expulsionẽ inclinate q̃ꝫ vt intra neruos deducant̃. non ẽt ꝑꝑ idẽ est timor de liq̃factiõe mãeꝝ: nõ ẽt timor est ex modica quãtitate vt nocumẽtũ ꝑ euaporationẽ fiat cerebro ⁊ ꝯñter neruis crapulã vel ebrietatẽ cãndo ⁊c̃. vt pꝫ: ⁊ ẽt manifestum est ꝙ eius exhibitio illo tꝑe est regularis: qm̃ cõueniẽs sine ĩdicatione magna ad oppositũ qñqꝫ ẽt grã medicĩe in doloribꝰ iũcturaꝝ a mala cõplone sicca sine mã vinũ aq̃ mistũ si modicũ ipsiꝰ exhibeat̃ vr̃ regulr̃ exhiberi posse vt pꝫ ɔsiderãti. In alijs ṽo casibꝰ de qbꝰ sup̃ dicebat̃ cũ vinũ exhibet̃ in alijs tẽporibus morbi mãlis iuncturarũ vt ꝑꝑ debilitatẽ stomachi ⁊ multiplicationẽ vẽtositatis ⁊c̃. tũc dico ꝙ ⁊ si aliquãdo cõueniat eius exhibitio: qm̃ melius est in ceteris similibus causis vinũ exhibere q̃ꝫ nõ exhibere qꝛ maius sequeret̃ nocumentũ nõ exhibẽdo q̃ꝫ exhibẽdo: tñ quelibet talis exhibitio est irregularis: maxime si cũ cibo ⁊ in q̃ꝫtitate exhibeat̃ vt exhiberi solet: qm̃ per ipsius exhibitionẽ in dictis tẽporibus morbi neruosis mẽbris semꝑ notabile seqtur nocumẽtuz vt pꝫ ex eis que supra dicta sunt nõ recapitulãdo. Et forte ꝙ iste fuit ĩtellectus Bordonij in ɔclusione sua. s. ꝙ in p̃nº in doloribus iũcturaꝝ nõ cõpetit vinũ: hoc est regulariter maxime in corpore plectorico vt ipse dicebat. In declinatione aũt ⁊ corpore mũdificato in parua quãtitate cõpetere põt scilꝫ regulr̃ vt dictũ: ⁊ sic potes formare ɔclusionẽ si placet: hoc tñ totũ est cũ vinũ exhibet̃ grã medicine ⁊ nõ alimẽti grã. Neqꝫ h̃ repugnat textui nr̃o cũ dixit. Et opꝫ vt nõ bibãt vinũ oĩno vsquequo sanent̃ ex eo sanatiõe ĩtegra. Intelligebat ipse nõ bibãt via cibi ⁊ potus vt cõiter fit. Sꝫ si aliqñ opꝫ ad ip̃m ĩclinare medicinalr̃: tũc opꝫ ipsum rectificari. s. vt videbit̃ in sequẽti ꝑticula tex. nr̃i. Et ꝫm istã declarationẽ est rñsuz ad difficultatẽ totã: ⁊ ꝫm eãdẽ possumꝰ rñdẽ ad ar. q̃ fiebãt añ opp. ¶ Ad p̃mũ dr̃ p̃º ꝙ ar. hꝫ euidẽtiã cũ exhibet̃ vinũ via medicine ⁊ grã nutrimẽti. Dico scđo ꝙ vinũ ɔueniẽter nõ sit preseruatio neruoꝝ a lapsu ꝓportionali: imo est vinum amplius cali. q̃ꝫ ɔueniat: ⁊ neruos relaxat ⁊ resoluit vt dictũ est in corpore questionis ⁊c̃. Posset ẽt dici ꝙ lꝫ ꝑ hũc moduz videat̃ debere ɔferre: tñ per multos alios modos magꝭ nocet: ⁊ sic eius vsus nõ est ɔueniẽs. Ad textũ. d. Aui. dictũ est q̃uo ĩtelligat̃ ⁊c̃. Ad aliud dicat̃. via medicine aliqñ ɔuenit vsus eius vt dictuz est. Et sic sit finis cuz gratia altissimi ⁊c̃. Et ɔñter declaratus est p̃me lr̃e textus.

¶ Pro declaratiõe scđe lr̃e sequẽtꝭ vbi ponit qd fiẽdũ loco potus qñ dimittit̃ vinũ in casu de necessitate: est igit̃ notãduz qm̃ dixit: ⁊ vtat̃ ⁊c̃. Posset aliqs legitime dubitare qm̃ supra cuz loquebat̃ de exhibitiõe diureticoꝝ voluit diuretica solũ exhiberi debere factis eũonibus: si igit̃ vinũ est dimittẽdũ vsqꝫ a p̃nº ⁊ ꝑ totũ tꝑs vl̃e morbi vt dictũ est cũ tñ a p̃nº nõ sint facte eũones appꝫt ꝙ nõ semꝑ dũ dimittit̃ vinũ sit vtendũ diureticis. Pro hac igit̃ difficultate remouẽda est ĩtelligẽdũ ꝙ mẽs. d. A. nõ fuit ꝙ simplr̃ diuretica ɔueniãt loco vini: sed dixit ꝙ est vtẽdũ diureticis. s. aliqbus ad decoctionẽ simul cũ aqua paucis tñ: ita. s. ꝙ illud totuz qđ gratia potus offert̃ sit nõ simplr̃ diureticuz sed bñ sit ꝑticipãs virtute diureticoꝝ. ⁊ rõ huius est qm̃ vinũ qđ exhibet̃ cũ cibis ad duplicẽ ĩtẽtionẽ exhibet̃ scilꝫ loco nutrimẽti ⁊ loco potus delatiui cibi ad mẽbra: vñ cibus cũ vino mistus postq̃ꝫ est digestus ɔueniẽter: tũc melius ad mẽbra transit q̃ꝫ si cũ vino nõ eẽt mistus: expedit igit̃ loco vini cũ ip̃m dimittit̃ loco potus aliqd exhiberi in quo sit ṽtus penetrare faciẽs cibũ ad mẽbra. aqua aũt sola de se ad hoc nõ sufficeret cũ sua frigiditate ⁊ grossitie ꝓhibeat magis penetrationẽ q̃ꝫ iuuet: fuit igitur necessariũ pro hac ꝑficiẽda ĩtentione vt simul cũ aqua in decoctione eius apponerent̃ aliqua leuia diuretica. i. deportatiua nutrimẽti ad mẽbra quoꝝ virtute hec ĩtentio cõpleri possit. Et ꝑꝑ hoc addit. Et vinũ de melle cũ diureticis cõferet eis. i. aliqñ eis ɔferet syrupus mellis cũ aqua eius vbi. s. esset corpus melicũ senile in quo difficulter penetrat cibus ad mẽbra. Nõ est aũt necessariũ in oĩ hora dolores patiẽtibus talẽ potũ exhiberi: ĩmo in cã calida valebit sola decoctio ordei cũ modico zucchari: vt in pluribꝰ ɔueniẽs potus loco vini in doloribus iũcturaꝝ est aqua mellis vt dixit Mes. in sermone de aqua mellis. distinctione. 6. ⁊ aliqñ aqua zucchari in estate sufficit: ⁊ vocabit̃ hec aqua facta cũ diureticis vel aliquo eoꝝ: qm̃ zuccharũ in hoc ponet̃ diureticũ. ẽ. n. in eo aꝑtio ⁊ abstersio p̃ma q̃rti de cura effi. ex oppilatione. ꝑ hoc igit̃ ꝙ est in eo aꝑtio sic in ꝓposito dr̃ diureticũ: de cõi tñ vsu apponũt medici in aq̃ cĩnamomũ aliq macẽ aliq saluiã vel rosmarinuz: in istis est virtus aliqualis aꝑitiua ⁊ cũ hoc neruoꝝ cõfortatiua: ⁊ sic in casu est ɔueniẽs remittẽdo nocumẽtũ aque aptũ sua friditate fieri neruis. Et ex his pꝫ malus modus multoꝝ practicãtiũ q in doloribꝰ iũcturaꝝ ꝓhibito vino exhibẽt aquã decoctiõis coriãdroꝝ intẽdẽtes ɔstipatiõi ꝑ coriãdros ⁊ nõ ꝓuocationi aliq̃li: veꝝ est ꝙ forte ꝑ decoctionẽ illã acq̃rit̃ q̃dã aꝑtio ꝑꝑ ꝑtẽ calidã suꝑficialẽ coriandri q̃ acuta ẽ cũ modicũ decoquit̃: sꝫ h̃ nõ ẽ de eoꝝ ĩtẽtiõe: sꝫ cũ fit ãplior decoctio illa ꝑs calida dissoluit̃: ⁊ centralis frida ⁊ stiptica in dectione remanet: ⁊ tũc illa aqua in casu est nociua. Lege lr̃az qm̃ clara est.

¶ **Et melancholici de habẽtibus arteticaz opꝫ vt rectificet̃ splen ⁊ euacuet̃ eius melancholia ⁊ humectet̃ corpus eius ⁊ leniat̃ cũ cibo ⁊ inunctionibus ⁊ silibus ⁊ nõ assiduet̃ super ipsum pura resolutio sine lenificatione sicut sciuisti in radicibus vniuersalibus.**

¶ In ista ꝑte suꝑius diuisa ipse ponit vnũ cañ. ĩcidẽtalẽ curatiuum quorũdã determinatoꝝ corpoꝝ vt melicoꝝ dolores hmõi patientiũ: dicit igit̃ breuiter. Et melici. s. hoĩs de habẽtibus arteticã: vel sup. spãlem dolorẽ iuncturaruꝫ opꝫ vt rectificet̃. i. corrigat̃ splen ⁊ euacuet̃ eius melia ⁊ humectet̃ corpus eius ⁊ leniat̃ cũ cibis ⁊ inũctionibus ⁊ similibus: ⁊ nõ assiduet̃ suꝑ ip̃m. s. cũ medicis pura resolutio sine lenificatione sicut sciuisti in radicibus vl̃ibus. s. habitꝭ quarta p̃mi ẽt supra in cap̃. Nota ꝙ ista lr̃a põt habere duplicem sensum. Primus est ꝙ si homo melicus patiat̃ arteticaz ⁊c̃. Scđs sensus est si hõ patiat̃ dolorez arteticũ a cã melica. i. a mã melica: opꝫ vt rectificet̃ ⁊c̃. Et iste scđus sensus est maxime verus: qm̃ p̃º expedit rectificare splenẽ digerẽdo mãm melicaz in splene vt plurimũ reseruatã: ẽt splenẽ ɔfortare vt poteris in mundificãdo sanguinẽ a melia ne fluat ad iũcturas: exigit̃ ẽt postq̃ꝫ est facta digõ in mã vt cũ appropriatis euacuet̃: exigit̃ ẽt spãliter cũ mã digerit̃ vt humectet̃ ⁊ leniat̃ ⁊ cũ cibis ⁊ medicis notabilr̃: qm̃ in hac maior est timor de petrificatione mãe q̃ꝫ de quacũqꝫ alia mã peccãte: vñ ⁊ si supra posuerit generalẽ cañ. circa oẽm mãm iuncturaꝝ ⁊ non simpliciter attẽdamus cum resolutiuis nisi cuz hoc humectemus propter dubiũ petrificationis qđ est vnũ de pessimis accidẽtibus cõtingẽtibus in doloribus iũcturaꝝ: precipue tamẽ de hac materia spãlem facit cañ. quoniam talis mã facilius transiret in petrificationem ⁊c̃. Lege litteram: qꝛ clara est.

¶ **Et oportet vt deuitetur caro in eo quod frigidum: alr̃s factum est de hac egritudine. Qꝛ si necessaria fuerit tũc detur caro auis mõtane ⁊ leporis ⁊ gazeli. Et oĩs caro paucarum superfluitatum.**

¶ Postq̃ꝫ posuit regimẽ in dieta circa potũ: nunc ponit regimẽ circa cibũ ⁊ p̃cipue circa vsum carniũ: dixit igit̃. Et opꝫ vt deuitet̃ caro in eo qđ frigidum est de hac egritudine. Qꝛ si necessaria fuerit tũc detur caro auis mõtane ⁊ leporine ⁊ gazeli ⁊ oĩs caro paucaꝝ suꝑfluitatũ. Nota hic reꝑit̃ duplex lr̃a. Una dixit. Oportet vt deuitet̃ caro in eo qđ factũ est de hac egritudine: ⁊ tũc dꝫ exponi vitet̃ caro cũ talis egritudo multũ ĩfestat: tũc quasi dr̃ egritudo facta. ⁊ rõ est qm̃ cũ talis egritudo multũ infestat sicut ẽt in alijs mãebus multũ infestãtibus opꝫ dare cibaria facilis digõnis modici nutrimẽti ⁊ modicaꝝ suꝑfluitatũ: ⁊ sic est vitanda caro vt virtus possit ĩtendere morbo ⁊ materie eius: ⁊ p̃cipue in talibus doloribus non dꝫ exhiberi caro quoniã per eã corpus nimis humectat̃ ⁊ sic in casu nocet. Qꝛ si pur necessaria fuerit vt ꝓpter debilitatem infirmi vel aliã cãm: tũc detur caro auis montane ad differentiã auium in aqs degentiũ que aues montane habent humidũ aereũ: ⁊ sic p̃stãt nutrimentũ nõ aqueũ humectans sed substãtificũ: sunt ẽt paucaꝝ suꝑfluitatũ: sunt ẽt merito modi subẽ facilis satis digõnis. Idẽ dico de carne leporina ⁊ gazelis ⁊ hmõi in cõparatione ad alias carnes quadrupedũ: sunt qdẽ magis aerei nutrimẽti ⁊c̃. Alia lr̃a dicit vt in libro meo. Opꝫ vt deuitet̃ caro in eo qđ est fridũ de hac egritudine. i. ꝙ opꝫ vt vitet̃ caro in hac egritudine ẽt frigida. i. a cã frigida pendẽte ꝑꝑ cãs nunc dictas ꝑꝑ dolorẽ infestantẽ vt nã possit intẽdere digõni materie: multo ergo magis vitanda est caro in eo

qđ est calidū de hac egritudine ꝑꝑ cās magis impediētes ⁊ de q̄bus sumif melior īdicatio de nō dādo ⁊c̄. cū in egritudine de cā calida pēdēte maior sit dolor sit ēt morbus futurus breuior que ambo īdicāt de magis subtiliādo dietā vt pꝫ ītelligēti. Si igif dꝫ vitari caro regulr̄ in dolore iūcturaꝝ a cā frida ꝑꝑ cās supra tactas ꝑ hoc ꝙ humectat ⁊ est notabiliū supfluitatū ēt satis difficilis digōnis seqtur ꝙ multo magꝭ in alio dolore oī iūcturaꝝ ēt: qm̄ in dolore a cā calida exhibitio carniū calefaciētium ⁊ sic tacite īnuebat ꝙ in nullo tali dolore regulr̄ conueniunt carnes: sed aliqn̄ ꝓpter necessitatem cum volumus exhibeamus de illis que dicta sunt: quo casu si possint digeri cōueniētius exhibentur assate q̄ꝫ elixate: qm̄ minus relaxant ⁊ paucarum sunt supfluitatū q̄ꝫ elixate: sed conuenienter de his ⁊ reliquis ad dietam pertinentibus infra dicetur in caꝑ. de cautela a doloribus iūcturarū. Lege lr̄am tu.

¶ Et si euenerit dolor in dorso in ꝑmis ⁊ ꝑmutetur ad manus tūc flobothoma ex manu vt egrediaf sang. ⁊ humor ex parte sue declinationis.

¶ In hac vltima ꝑticula. d. A. ponit vnuꝫ spālem cañ. declarantē a quo loco sit fiēda flōmia in certo cañ. ⁊ breuiter dixit. Et si euenerit dolor in dorso in primis ⁊ ꝑmutetur ad manus flobothoma ex manu vt egrediaf sanguis ⁊ humor. s. cuꝫ sanguine peccans ex ꝑte sue declinationis. ¶ Pro ītellectu ꝑtis est singulr̄ intelligēduꝫ: qm̄ supra cū est facta mētio de fiēda est flōmia in dolore iuncturaꝝ solā erat sermo de flōmia fienda vel mā in ꝓncipio fluxus existente vel pro ꝑte fluxa ⁊ pro ꝑte fluxura: ⁊ tunc stabat intētio diuersiua tm̄ vel stabat intētio diuersiua simul ⁊ euacuatiua: ⁊ ꝓpterea ibidē dicebaf ꝙ existēte dolore in ꝑticulari mēbro fiēda erat flōmia vl̄ ex ꝑte ꝯ̄ria tm̄ vl̄ ex ꝑte ꝯ̄dictoria: qm̄ si erat ītētio tm̄ diuersiua stāte virtute fiēda erat diuisio ꝯ̄dictoria: ⁊ si ibi erat ītētio mista. s. diuersiua ⁊ euacuatiua fienda erat flōmia ex ꝑte ꝯ̄ria: ita ꝙ nunq̄ꝫ dictū est per eandē ꝑtem fieri debere eūonem cū flōmia. Nūc aūt d. Aui. ponit cañ. in fiēda flōmia qn̄ est intētio tm̄ euacuare ⁊ nullo mō diuersiua: qn̄. s. mā est totaliter fluxa vel trāsmissa ⁊ non est eius aliqua pars fluxura: vt cuꝫ venerit dolor in dorso in primis: ⁊ qm̄ talis dolor in dorso cōtingēs vtplurimū pēdet ex sanguine vel mā mista sanguini: ītelligit ergo de dolore a tali mā pendente: facto igitur illo dolore ⁊ factis. s. diuersionibus opportunis cū flobothomijs reliquis ēt factis ꝯueniētibus remedijs si postea ꝑmutef ad manus. s. totaliter vt. s. ad cubitū vel ad rasetaꝫ manus proprie sumpte ita vt tota mā sit ꝑmutata ⁊ in totū cessauerit dolor dorsi stāte dolore in manu vel brachio mā ēt tali existēte vt sit cū flobothomia educibilis: tunc dixit textus ꝙ flōmia fieri dꝫ ex manu vt euacuef sanguis ⁊ humor. s. cū sanguine peccās ex parte sue declinationis. i. ex parte de qua humor declinauit. Et rō huius est: qm̄ vbi ītentio sola est eūo que melius adimplef euacuādo. s. per partē in qua peccat q̄ꝫ per aliā: vt colligif tertio thegni. Et fuit ēt sententia clara eiusdē. G. in suo de flobothomia distinctione. z. ca. 5. ad prin. cuꝫ dixit. Nā incipiētibus qdem. s. doloribus vel aꝑatibus ex mā fluente ꝓhibere opꝫ qđ superfluit. s. diuertēdo: in antiquatꝭ vō ipsis. i. totaliter fluxis solū euacuare qđ īcineratū est in patiēti supple ꝯuenit. Et addit. Euacuabif āt optime hoc. i. talis mā totaliter fluxa ꝑ copulatas venas eis. s. mēbris que in ipsa particula supple sunt cōtente ⁊c̄. Et sic pꝫ de mēte eius esse ꝙ mā in totū fluxa si est fiēda eūo per flobothomiā que est fiēda peccāte mā sanguinea tūc fienda est flobothomia ꝑ venas copulatas māe peccanti: ⁊ sic per partē ad quā mā declinauit dꝫ fieri euacuatio ⁊c̄. Nota tn̄ non esse mētem suam ꝙ si dolor fit in cubito ꝙ fiat flobotho. ex cubito: qm̄ nūq̄ꝫ a mēbro egro ē actu fiēda flobo. ꝑꝑ timorē ne ad ipm̄ alie traherenf māe nisi foret mā vētosa: sꝫ ītellexit ꝑ venas copulatas ⁊c̄. idest ꝑ venas ꝓximas ⁊ hn̄tes magnā ⁊ īmediatā ad locū colligātiā fieri debere flōmiā: stante igif dolore in cubito fiat flobo. cum ītendimus in casu euacuare tm̄ mām ex vena posita inter anularē ⁊ minimū: lꝫ ēt vena posita īter pollicē ⁊ īdicē in casu eodē iuuaret cū sit ramus ēt basilice vt alꝭ dixi esse de mēte. d. A. ⁊ sic etiam credidit Gētilis tertia tertij. Si vō foret dolor in raseta manus in casu nr̄o fienda esset flobo. euacuatiua ex basilica eiusdeꝫ brachij: qm̄ lꝫ nō euacuef ex loco dolēte fit tn̄ eūo ꝑ venas copulatas ⁊c̄. Et hoc est qđ intēdit in sūma: lege totā lr̄am ⁊ sic est finis caꝑ. laudes altissimo īfinite. Jā restat vt snīa ca. memorie magis cōmendetur sūmate. c. In. c. igif ꝓmo posuit curā doloris iūcturaꝝ pendentis a malitia tm̄ cōplōnis vt ꝙ cura est ꝑ regimē ꝯ̄riū: ⁊ si cā est īflāmatio pura cura est īfrigidatio cū dieta ⁊ medicis: ita ēt si cā est malitia cōplōnis frigide curatio est cum regimine calido: ponif tn̄ ibi vnū singulare in textu. s. ꝙ aliqn̄ in dolore ēt in māli ꝯuenit eūo: vt in cōplōne calida eūo cholere ⁊ sanguis: qm̄ curat ꝑ accidēs infrigidādo: ita ēt in mala cōplōne frigida eūo flegmatis iuuat: qm̄ calefit mēbrum per accidēs. Postea ponēs cañ. curatiuum in dolore māli ipse ponit duas ꝓncipales ītētiones: quaruꝫ vna sumif a mā que est in fluxu ⁊ alia sumif a mā fluxa: ⁊ illa q̄ sumif a mā: vt est in fluxu ꝑficif duabus ꝑmis ītētionibus. s. diuersione ad oppo. ⁊ cōfortatione mēbri ne recipiat: ⁊ illa diuersio ēt est duplex: qm̄ q̄daꝫ est diuersio tm̄ sine eūone: q̄dā est diuersio cū eūone. intentio aūt q̄ habef ad mām fluxā est vna tm̄. s. in totū eūo eius qđ fluxit: ⁊ talis aliqn̄ fit sensibilr̄ cū scarificatiōe vel flōmia: aliqn̄ īsensibiliter cuꝫ emplīs ⁊ hmōi. Postea spālius descēdendo in mālibus ponēs ordinē in ea in qua cōpetere pn̄t flōmia vomitus ⁊ solō ventris vt mā peccāte cū sanguine dixit: ꝑmū qdē fiat flōmia diuersiua: ⁊ ibi sunt dicta multa de flōmia fienda. s. ex qua vena fieri debeat an ex eadē ꝑte vl̄ ex opposita: postea fiat vomitus cū mā. s. peccat deorsuꝫ vt in pedibus ēt diuertēdo: postea fiat solō vētris: ⁊ exponebaf debere ītelligi de solōne ꝓprie dicta ⁊ nō de lenitiōe ventris: qm̄ illa dꝫ ꝓcedere alias eūones. Postea dās ordinē in exhibitione medicinaꝝ solutiuaꝝ: dicit ꝙ debemus incipere a re forti nisi ꝓhibeat priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materiei vbi fuit tex. satis ambiguus: qm̄ aliqn̄ videtur ponere timorē in exhibitione medicinarū fortium a principio: ⁊ postea videtur earum vsum a principio etiam magis laudare. In effectu dictum est ꝙ ipse ītendebat ꝙ a principio euacuandum est cum medicina appropriata aliqualiter euacuāte a iūcturꝭ debili tn̄: ⁊ in ꝓcessu possumus ad fortiores ꝫm gradationē procedere: ⁊ nō debemus vti medicina lenitiua tm̄ vt multi faciūt. Et si aliqn̄ auctores videtur vti cassia sine alijs solutiuis de ea tm̄ sumunt qđ electiue euacuet. s. in cholerica semꝑ apponēdo aliqđ ꝯfortatiuū ne mā fluat ad iūcturas vt aquaꝫ solatri in cholerica. dcm̄ est tn̄ ibi de mēte. d. Auicē. esse ꝙ timor est in applicatiōe taliū medicinaꝝ electiuaꝝ in ꝓn° peccāte mā cholerica vel flegmatica subtili ⁊ aquea q̄ꝫ peccāte mā frigida grossa: qm̄ talis mā subtilis a ꝓn° cōparata māe grosse videf sicut digesta aliqualiter: ⁊ sic minus nocumētū sequif ad ipsius eūonem in ꝓn° factā cū medicina appropriata q̄ꝫ in grossa. Et addit ꝑꝑ talē varietatē in diuersa mā ꝙ in mā cōposita fiāt solutiua ⁊ emplastra cōposita ⁊c̄. Postea posuit timorē in faciēdo flōmiam a ꝓn° qn̄. s. nō est necessaria flōmia: vt cū nō est mā peccās sanguis vel cuꝫ sanguine mista: vbi dixit ꝙ flōmia accrescere facit humores ⁊ facit eos currere in corpus ⁊c̄. Et idē dixit de eūone forti ⁊ laboriose multū soluēte facta in ꝓn° ꝙ ꝑꝑ eandē cām nocet. Et ꝓpter hoc addidit. Et cū declinare īcipit tūc nō declines: ⁊ ibi sūt dicti multi modi exponēdi: sed iste est ibidē positus magis gratus cū declinare īcipit dolor. i. moueri ad mēbra deorsum: tūc nō declines. i. nō euacua cum medicis mouētibus per deorsum in ipso ꝓn°: sed magis cū diuertētibꝰ ad oppositū. s. cū vomitu. s. appropriato aliqualr̄ ⁊c̄. Postea dat nobis regulā de die eūonis: vt ꝙ debemꝰ attēdere crises ne in die cretica ꝯtingat euacuare: ne aut natura impediatur aut forte oꝑatio suꝑabundet: ⁊ ibi dicebaf de mēte. d. A. ꝙ dies. 14. est melior dies ad creticādū: ⁊ ibi est dubitatū: ⁊ probaf ꝙ septima sit fortior per bona motiua: ⁊ ibi breuiter ꝯcordabaf ꝙ sumēdo vnā diē esse alia magis creticam: qꝛ in ea fortiores ⁊ acutiores fiant crises sic. 7. est magis cretica q̄ꝫ. 14. Si vō dicaf dies magis cretica: qm̄ in ea absolute plures fiant crises sic dicebaf ꝙ. 14. est magis cretica: ⁊ ꝫm hoc soluebanf in illa mā difficultates. Cōsequenter corrigēs qđ supra dictū erat de fiēda solōne in ꝓn° que iō laudabaf: qm̄ tales morbi vt multū coniungunf cū repletione ⁊ sic a ꝓn° est ꝯueniēs minoratio. Si forte in aliquo fieret talis dolor ⁊ nō nisi a modica materia: dixit ꝙ si est possibile data ista cā cessare ab eūone vsq̄ꝫ dū sit mā digesta est laudabile ⁊ esse cōtentus embrocationibus ad mitigationē doloris ⁊ ad digōnē māe: verūtamē qꝛ ibi dixit ꝙ tūc īcipere debemꝰ ab aqua frida embrocādo ⁊ tn̄. 4. i. c. embrocarū dixit. oppo. Dicebaf pro ꝯcordia ꝙ īcipiēte mā fluere ⁊ modica existēte ītendēdo ad fluxū tm̄ debemus īcipere ab aqua frida: sed si mā esset pro ꝑte fluxa ad quā eēt ītentio digōnis ⁊ mitigationis doloris debemus īcipere ab aqua calida vel tepida nisi mā foret nimis ignea quo casu aqua frigida esset ꝯueniēs digestiuū ⁊ doloris mitigatiuū. Postea ponens ēt modū circa embrocas vel epithimata posuit nocumēta ipoꝝ in ꝓn° si sint multū calida siue multū frigida. Nā calida nocēt mām attrahēdo: ēt aqua calida ꝑ hoc ꝙ humectat iūcturas: ⁊ frigida narcotica ꝑ hoc nocēt ꝙ ꝯgelant mās ⁊ īgrossant ⁊ sic īdisponūt ad resolōnē. Postea posuit vnum cañ. circa exhibitionē oxymellis: qm̄ erat īter auctores ꝯ̄dictio: vt G. ꝓmo regi. acuto. ⁊ alioꝝ ex vna parte qui vetāt acetū ⁊ oxymel in talibus mēbris: ⁊ Mes. videf ex alia ꝑte laudare exhibitionem: ipse nolēs se in hoc determinare ad alterā partiū dixit ꝙ oxymel ꝓpter suā acetositatē nō est magni iuuamenti ⁊c̄. Uidebaf inuere ꝙ debemus loco alijs vti medicis cū alia reperianf q̄ vtiliter seruiūt sine nocumēto. Postea posuit timorē in applicatione ꝓuocatiuoꝝ fortiū ante cōpletā digōnē ⁊ eūonē dicens ꝙ talia qn̄q̄ꝫ adurūt mām ⁊ ꝯuertūt eā in lapideitatē. Postea ponit qd fiendum est

postq̄ꝫ

postq̃ materia est digesta vel facta maturitas dicens: q tunc opȝ
euacuare cū eis q̄ sunt sicut hermodactyli ꝛ benzidē ꝛ exponeba-
tur .i. testiculus vulpis. Et ibi habuistis iuuamēta hermodactyloꝝ
in casu isto: ꝛ correctiones nocumētoꝝ eoꝝ. Et ibi posuit vnaȝ sin-
gularē cautelā obseruandā in euōne materierū ex iūcturis cū me-
dicis fortibus: ꝛ fuit q tunc factis his euōnibus fortibus debem⁹
epithimare iuncturas cū aliqbus humectātibus vel aliter embro
care vel inūgere vt mā remanēs nō induret: qm̄ verisimiliter ta-
les medicine fortes euacuantes a iūcturis euacuāt semp de mate
ria illa que est magis subtilis ꝛc̄. Ideo addidit. ꝛ icipe iteꝝ ꝛ epithi
ma ꝛc̄. Postea posuit illū textū difficilē. Et caue ne in potu des in
p̄mis nisi medicinā debilē ꝛc̄. vbi dixi nisi corrigaꝛ littera q textus
nō posset tolerari: sed fuit error scriptoris qui vbi dixit nisi: debe-
bat dici vti: vel aliter vt exponaꝛ b̄m q supra exponebatur in alio
textu cū dixit. Et icipe in p̄mis a re forti ꝛc̄. s. q non des in potu in
p̄mis medicinā nisi fortē. s. solutiuā a ꝓprietate debilē: tñ in soluē-
do ꝓꝓ paruitatē in dosi: qm̄ medicia alio mō debilis. s. lenitiua mo
uet mām ꝛ nō facit currē. i. nō euacuat aliqd de quo sit curādū ꝛc̄.
sed corrigendo lrām videꝛ sensus littere clarior. Postea posuit in
alia p̄te p̄ncipali cañ. respicientes illū qui dȝ sumere medicinam ex
p̄te triū circūstantiarū. Primo. s. q sumat sūmo mane ꝛ q tardet
cibū sumpta medicia ꝛ q sumat post tres horas. xx. aureos panis
cū aqua. Dixit secūdo q post sex horas igrediaꝛ balneū. Tertio q
post cibeꝛ cū eo qđ est ꝯueniēs: vbi videbaꝛ dub. qūo tardaꝛ cibus
si post tres horas sumiꝛ panis. xx. aureoꝝ ꝛc̄. Dicebaꝛ breuiter q
ibi erat sermo de medicis debētibus eradicare mām post ipsaꝝ di
gestionē: talia igiꝛ corpora ꝛ ex doloribus precedētibus ꝛ acuitate
medicine multū post tres horas a p̄n° opationis remanēt relaxa-
ta: vt igiꝛ ipsoꝝ virtus aliqualr̄ refocilleꝛ tūc paꝝ dieteꝛ ꝛ. xx. au
rei panis sunt modica quātitas tpe. d. A. vel q aureus sumiꝛ ꝓpro
prie: postea post sex horas ab assumpta opatiōe medicine iposito
p̄us parūper corpore in balneo dȝ dietari cū cibo ꝯueniēti ꝛc̄. Po-
stea posuit qđ est faciendū factis euōnibus cū solutiuis: docēs tūc
exhibitionē in genere ꝓuocatiuoꝝ. Et ibi dictū est qūo in diuersis
mēbris diuersa ꝓuocatiua b̄m magis ꝛ minus ꝯueniūt: qm̄ corpo-
ra extenuata nō tolerāt ꝓuocatiua fortia ꝛc̄. Et ibi est dubitatū in
quo corpe magis cōpetūt ꝓuocatiua: ꝛ dictū est q quantuȝ est ex
p̄te nocumēti apti iferri ex ꝓuocatiuis nō cōueniūt siccis: sȝ ex vti
litate ipsoꝝ magis cōueniunt in corporibus cholericis ꝛc̄. Postea
singulariter ꝓ vno ꝓuocatiuo laudauit tyriacā: qm̄ preter hoc q
mūdificat reliqas materieꝝ cuȝ facilitate confortat ēt oīa mēbra.
Postea posuit circa applicationē cañ. medicinaꝝ localiū earū. s. q̄
in p̄n° debēt administrari ꝛ in fine. Dixit p̄ qūo repcussio est verēda
mā existēte fortis effusionis. i. in corpe multū repleto ꝓꝓ duo: tum
qꝛ facit mām inobediētē resolōni: tū qꝛ repcutiēdo ab ignobilib⁹
mēbris forte ille māe ꝯuertunꝛ ad mēbra p̄ncipalia. Postea addi-
dit q existēte mā multa tūc in p̄n° nō est malū repellere nisi in scia
tica. Nā repcussio in ea multū nocet mām in iūctura ꝓfundando:
quare opȝ in ea aut dimittaꝛ aut paulatim fiat. Postea ponit cañ.
qđ faciēdū est in declinatione euāta magna p̄te māe: qm̄ opȝ tunc
occupari cū eis que soluūt ꝛ subtiliāt ꝛ extrahūt mām ex profun-
do ꝛc̄. ēt cū rubificātib⁹ si expedit ꝛ vesicādo: tñ circa h̄ posuit cañ.
vt talia nō absoluanꝛ ab humectatiuis: al's petrificareꝛ mā. Nam
vesicatio est sicut resolutio quedā ꝛc̄. Postea ipse posuit qđ fiēdū
est in cura coacta qñ fortes fiūt dolores ꝛ canonice facta nō suffi-
cerēt que cām doloris p̄ncipalr̄ respiciunt: ꝛ ibi posuit duo igenia
in sedādo dolorē: vnū est applicare ea q̄ sedāt cū subtilitate resolu-
tiōis vt sunt medicine anodine vt ibi fuit declaratū: scđm est cum
eis q̄ stupefaciūt. Et ibidē addidit nō debere approximari stupefa-
ciētia nisi apud necitatē: ꝛ qñ reliqua oīa nō ꝯtulerint. Et ibidem
sunt adducta quedā vtiliter de itētiōe Mesue circa illā mām. Po
stea posuit cañ. in p̄mutatiōe medicinaꝝ in talibus doloribus: qm̄
aliqñ ꝯfert vna medicina vni mēbro ꝛ nō alteri: ꝛ aliqñ vna hora
ꝛ nō alia: imo tūc nocet. Et ibi habuistis cās hui⁹: ꝛ qūo fiēda est ta
lis p̄mutatio qꝛ nō dȝ fieri p̄mutatio ad medicinas diuerse vel cō-
trarie q̄litatis ꝛ diuersi gradus: sed solū diuersas b̄m spēm manen
te semp eadē dispōne morbi ꝛc̄. Postea posuit regimē in dieta: ꝛ
p̄° in vino qꝛ opȝ vt dimittaꝛ vinū oīno vsquequo saneꝛ ex eo do-
lere patiēs sanatione integra ꝛc̄. Et circa hoc est mota qđ ꝛ soluta
qꝛ via nutrimēti nunq̃ ꝯuenit: loco medicine aliqñ regulr̄ in decli
natione ꝯuenit: aliqñ coacte in alijs tp̄ibus. Postea visum est quid
dȝ dari sanis ꝛ egris loco vini: vt syrupus de melle cū diureticis. i.
cū virtute alicui⁹ diuretici: ita q aliqñ aqua sola zucchari appella-
tur potus cōueniēs loco vini ꝛc̄. Postea posuit quēdam cañ. cir-
ca corpa melica si eis accidat dolor iūcturaꝝ: vt q splen ipsoꝝ re-
rectificeꝛ ꝛ corpora humecteꝛ ꝓꝓ dubiū ne mā petrificeꝛ ꝛc̄. Po
stea posuit cañ. circa carnes vt q viteꝛ caro in eo qđ factuȝ est de
egritudie. i. dū ifestat egritudo vel in eo qđ frigidū est: quasi iuuat
q in omni egritudine artetica ēt a cā frigida nocēt carnes. Sed si
pur ꝓꝓ necessitatē debeāt exhiberi sint sicut carnes auiū mōtana-
rū ꝛ leporꝫ ꝛ generalr̄ sint carnes leuis digōnis modicaꝝ sup̄fluita-
tū. Postea posuit vltimatū cañ. circa flōmiam fiēdam grā euōnis
tm̄: dicēs q si dolor euenerit in dorso postea fit p̄mutatio ad ma-
nus tūc si mā est flegmatica educibilis dȝ educi per eandē p̄teȝ ad
quā declinauit mā vt sanguis ꝛ humor. s. secū mistus egrediaꝛ. s. to
taliter ꝛ sufficiēter: ꝛ ibi adduxi bonū tex. H. in suo d̄ flōmia in ista
mā: ꝛ hec sint summatim collecta. Si aliqd spālius intelligere vo-
lueris recurre ad loca ꝓpria supra. Al's forte ordinabo moduȝ cu-
re in tali mā faciēdo de his cōsiliū generale in fine.

De solutione eorum. Cap. 8m.

Portet vt in eis non educatur solutione fle-
gma solum: imo cum cholera. Nam cum in
eis solum flegma solutione educitur iuuan-
tur statim ꝛ redit cholera ꝛ facit currere mem
brum flegma vice alia.

Postq̃. d. A. supra in ca. ꝓprime lecto posuit curā doloꝝ iunctu-
raꝝ generalē p̄ canones: iā icipit specialius ꝓsequi de cura ipsorū
doloꝝ cōnumerādo medicinas spāles cōferētes. Et duo facit. Qm̄
p̄mo facit qđ dictū est. Scđo ipse ponit curā accidētiū cōsequen-
tiū ad dictos dolores iuncturaꝝ. Pars secunda icipit ibi (Isti sunt
habētes cōplexiones calidas ꝛc̄. Pria ēt in tres. Qm̄ p̄mo ponit
medicinas magis valētes in dictis doloribus a mā frigida flegma
tica. Scđo ponit medicinas p̄cipue valētes in dolore vētoso. Ter
tio ponit eas que magis valēt in dolore a cā calida. Scđa ibi (Hec
currit cursu gibbositatis.) Tertia ibi (Oportet vt cureꝛ cuȝ eis q̄
ifrigidāt ꝛc̄.) Prima pars ēt in duas diuidiꝛ. Qm̄ p̄mo ponit di-
uersas medicinas valentes in cā frigida ex p̄te medicinaꝝ sumen
daꝝ per iterius. Scđo ponit medicinas in illa itētiōe exterius ap
plicādas vt p̄ empl'a vnctiones embrocas ꝛ h̄mōi. Scđa ibi (Em-
plastrū bonū ꝛc̄.) Pria ēt in duas. Qm̄ p̄mo ipse ponit quosdam
cañ. respiciētes medicinas exhibēdas enumerādo cū hoc aliquas
medicinas secessiuas ꝛ vomitiuas. Scđo ꝓseqꝛ magis ad medi
cinas spāles precipue secessiuas. Scđa ibi (Et de illis q̄ cōferūt ꝛc̄.
Presens caplm ēt p̄ma diuisione diuiditur in tres partes. Qm̄
p̄mo ipse ponit dictos cañ. Scđo ipse ponit iuuamēta quarūdam
spāliuȝ medicinarū in cā valentiū. Tertio discurrit ad medicinas
cōpositas. Scđa ibi (Et in hermodactylis.) Tertia ibi (Et de cogni
tis ꝛc̄.) Prima ēt in duas b̄m q duos ponit cañ. Scđa ibi (Et non
opȝ vt sit ꝛc̄.) Primo igiꝛ ponit cañ. obseruādum in euōne māe
flegmatice in casu nostro q est talis. Opȝ vt in eis. s. doloribus iun
cturaꝝ a mā flegmatica p̄cipue pēdētib⁹ vt plerūq̧ euenit nō edu
caꝛ solōne. i. cū medicina solutiua flegma solū: ꝛ adducēs rōneȝ di-
xit. Nā cū in eis solū flegma solōne educiꝛ: iuuanꝛ statim. s. egroti:
sed sup. postea faciliter ꝛ post modicū tēpus redit dolor: ꝛ. i. qꝛ re-
dit cholera ꝛ facit currere ad mēbrum. s. dolores flegmaticos vice
alia: tota pars est clara: qm̄ euāto flegmate siue cholera corpus p̄
accidens calefit: ꝛ humores calidi reddunꝛ acutiores vt dicebatur
in p̄ncipio. c. generalis cure. ꝛ sic sup̄calefacta ꝯñter mobilis facta
p̄ corpus moueꝛ: ꝛ ita ad flegma qđ remansit attingens subtiliat
ip̄m: ꝛ ꝯñter facit ip̄m fluere ad mēbrū iā debilitatum: ꝛ exinde fit
recidiua: vt dicit tex. noster: lege eum tu.

Et non opȝ vt sit eoꝝ catarticū vehemētis calītatis
fortis valde: q̄re liquefiāt humores ꝛ redeat ad mēbꝝ
quātū est illud qđ acceptū est multiplicitér.

Et nō opȝ vt catarticū eoꝝ sit vehemētis caliditatis fortꝭ valde. i.
nō sit medicina solutiua ēt flegmatis fortis caliditatis valde. ꝛ ad-
ducit rōnem quare. i. ꝓpter quā liquefiāt humores. s. q sunt in to-
to p̄ter eos q educunꝛ a caliditate excessiua medicine. Et redeant
s. dicti humores liquefacti ad mēbrū quātū est illud qđ acceptum
est. s. ex mēbro multipliciter. i. ne illi liquefacti humores sint plu-
res multipliciter. i. multo plures q redeunt ad mēbrū ꝓꝓ liquefa-
ctionē eoꝝ q̃ sint humores accepti ex mēbris. i. euacuati ex mēbro
ꝓꝓ pharmacū ꝛc̄. Nota q iste cañ. maxie obseruādus est in dolo-
rib⁹ iūcturaꝝ qñ in dictis doloribus facta cūone per pharmacum
educta materia de mēbro vie remanēt aperte: iūcture de se ēt re-
manēt apte receptioni sup̄fluitatū ꝓpter ipsaꝝ vacuitatē: ꝛ ꝓ tā-
to cauēdū est ne medicine soluētes sint humoꝝ liquefactiue: imo
sint in qbus post solōnē mēbris acquiriꝛ virtus sigillans vt in my
rabolanis repiꝛ ꝛ hermodactylis vt statim videbiꝛ. Et ꝓpterea p̄-
stātes medici cū est idigētia fortiū medicaminū ꝓꝓ mām grossam
peccare ꝛ esse situatā in locis multū longinqs semp̄ ponunt ad re-
missionē inflāmationis medicinaꝝ ꝛ ad acquirendā aliquā ꝯforta
tionē in membris ne recipiant rosas in compositiōe: ꝛ ita dicit ro-

sa anglicana semper facere. Isti cañ. sunt in materia nostra ꝓcelosi: ⁊ eos semper in euacuando debemus habere ante oculos ne cõtingat error. Lege litteram: q̄ꝛ clara est.

¶ Et in hermodactylis quidem creditur esse plurimum iuuamenti propterea ꝙ ipsi soluunt statim humorem frigidum: ⁊ in ipsis est res alia: qm̄ faciũt succedere solutioni stipticitatẽ ⁊ ꝯfortant: quare nõ est possibile cũ eis vt redeãt supfluitates liquefacte ꝑ medicinã q̄bus nõ accidit vt euacuarent ⁊ ꝓhibẽt iteꝝ illud qd̄ subtiliatũ est per virtutẽ medicine solutiue currere in meatũ: ⁊ hoc ex opatione hermodactyloꝝ ꝯ̄triuz est reliq̄s solutiuis ⁊ euacuatiuis calidis: ⁊ plura eoꝝ sũt que dilatant meatus ⁊ dimittunt eos dilatatos.

¶ Positis istis duobus cañ. nunc ꝯ̄nter ipse laudat duas ꝓcipuas medicinas in casu isto valẽtes ad soluẽdũ: ⁊ ſm hoc põt diuidi ista pars in duas. Scd̄a pars ĩcipit ibi (Et dixerũt quidã ꝙ pedi coruino ⁊c̄.) Prima ẽt in duas. Qm̄ ꝑ ponit vtilitatẽ hermodactyloꝝ in soluẽdo in casu. Scd̄o ponit ipsoꝝ nocumẽta nisi corrigantur. Scd̄a ibi (Uerũ.) ¶ De ꝑma parte dixit. Et in hermodactylis quidẽ credit̄ esse plurimũ iuuamẽti. s. ad casum: ⁊ adducit rõnem dicẽs ꝓpterea ꝙ ipsi soluũt statim. i. ꝑ ꝓpriam virtutẽ humorem frigiduꝫ: ⁊ hoc est quod ĩtendimus. Et addit. Et in ipsis est res alia qm̄ faciũt succedere solõni. s. quã faciũt stipticitateꝫ ⁊ ꝯfortãt: q̄re idest ꝓpter hoc ꝙ ĩducũt stipticitatẽ: nõ est possibile cũ eis. s. stipticitate ⁊ ꝯfortatione vt redeãt supfluitates liquefacte per medicinã sua. s. caliditate. q̄bus. i. superfluitatibus nõ accidit vt euacuentur: imo. s. in corpore remanẽt. Et cõtinuãs ipsoꝝ vtilitateꝫ ꝓpter confortationẽ ⁊ stipticitatẽ dixit. Et ꝓhibet̄ iteꝝ illud qd̄ subtiliatũ est ꝑ virtutẽ medicine solutiue currere in meatus. s. dilatatos. Addidit appropriãdo istã vtilitatẽ hermodactylis: q̄ꝛ non est cõis alijs solutiuis oĩbus dicens. Et hoc qd̄ sup. ex opatione hermodactyloꝝ. s. peruenit de stipticãdo ⁊ ꝓhibendo ⁊c̄. ꝯ̄trium est reliquis solutiuis ⁊ euacuatiuis calidis: dixit signanter calidis: nã in myrabolanis hoc bñ repit̄. nã ꝑ ħ qd̄ relinquũt friditatẽ faciũt succedere stipticitatẽ vt. 16. tertij de cura vlcerationis. in medicis aũt calidis nõ est sic repire. Ueruꝫ plura eoꝝ. s. solutiuoꝝ calidoꝝ sunt q̄ dilatant meatus: ⁊ dimittũt eos dilatatos: ⁊ sic eoꝝ vsus nisi reprimant̄ est nociuus: qm̄ vt supra dicebat̄ forte liquefactis ⁊ subtiliatis humoribus q̄ remãserũt redirent ad mẽbrũ in maiori quãtitate q̄ꝫ sit illud qd̄ acceptũ est ⁊ euacuatũ ex mẽbro.

¶ Uerum hermodactyli sunt nociui stomacho: quare opꝫ vt misceant̄ cũ eis que sunt sicut piper ⁊. 33. ⁊ cyminũ. Et quandoq̄ꝫ admiscent̄ ei ea que sunt sicut aloes ⁊ scamonea vt confortetur eoꝝ solutio.

¶ Ponit ipsoꝝ nocumẽta nisi rectificent̄: ponit ẽt cum q̄bus debẽt rectificari. dixit igit̄: verũ hermodactyli sũt nociui stomacho: qm̄ ꝓpter plurimã humiditatẽ ĩducunt nauseã: ẽt qm̄ sunt tarde solutionis humores ad stomachũ attractos ꝓpter longã morã in euacuãdo in vẽtositatẽ ꝯuertũt vt idẽ scd̄o cañ. ⁊ Sera. ⁊ generaliter oẽs in hoc ꝯueniũt vt ẽt supra dicebat̄: ad correctionẽ igit̄ exigũt mistionẽ quorũdã que humiditatẽ accidẽtalẽ exiccẽt: que ẽt vẽtositatẽ dissoluãt: que ẽt operationẽ eoꝝ accelerent: hmõi autẽ sunt 33. ⁊ piper ⁊ cyminũ exiccãdo ⁊ resoluẽdo: ẽt in accelerãdo solõnẽ: que si nõ sufficiãt in accelerãdo aliquãdo additur aloes: ⁊ aliquando scamonea. ⁊ hoc est qd̄ dicebat textus cũ dixit cõtinuãdo. Quare opꝫ vt misceant̄ cũ eis. s. hermodactylis: q̄ꝛ nocent stomacho q̄ sũt sicut piper ⁊. 33. ⁊ cyminũ: ⁊ qñq̄ꝫ admiscent̄ eis. s. solutiuis hermodactyloꝝ cuꝫ alijs correctiuis quãdo. s. nõ sufficiũt in celeriter soluẽdo ea que sunt sicut aloes ⁊ scamonea vt ꝯfortetur eoꝝ solutio. i. celeretur. Rasis tamẽ in suo de iuncturis semꝑ cuꝫ buzeiden ⁊ sunt hermodactyli addit ad ꝓhibendũ nocumẽtum stomachi. s. anisum. 33. ⁊ masticẽ: ⁊ qm̄ vt dixit ipsoꝝ magnus vsus exiccat iuncturas: ipse laudat cũ vtimur eis vnctionẽ iũcturaꝝ ex oleis ⁊ pinguedinibus ⁊c̄. Ista tota ꝑs est clara si legat̄ ſm moduꝫ expositum intelligẽdo de hermodactylis albis ⁊ electis: si exponat̄ vna particula: qm̄ dixit in textu ꝙ ipsi hermodactyli soluũt statim humoreꝫ frigiduꝫ: ⁊ tamẽ dictum est ꝙ oportet corrigere ipsos in soluẽdo: quoniam sunt tarde solutionis: breuiter dicatur ꝙ nõ intellexit ꝙ soluant statim. i. ꝙ solutio ipsorum sit velox: imo est de se tarda. Ideo intellexit vt in littera exponebatur soluunt statim. i. electiue ⁊ appropriate educunt humorem frigidum ⁊ grossuꝫ ex iuncturis vt omnes testantur auctores ⁊ sic in soluendo multum iuuant in casu isto maxime propter id quod confortant ⁊c̄. Lege litteram continuam quia clara est.

¶ Et dixerũt q̄dam ꝙ pedi coruino inest operatio hermodactyloꝝ ⁊ nõ est eius nocere stomacho. Et lapis armenus confert doloribus iuncturarum.

¶ Hec est scd̄a pars huius partis in qua laudat etiam duas alias simplices medicinas. vnam de mẽte quorũdam. aliã videt̄ laudare de ĩtentione propria dixit. Et dixerũt q̄dam fuit Paulus ꝙ pedi coruino inest operatio hermodactyloꝝ quantuꝫ ad iuuamẽta: ⁊ nõ est eius. s. pedis coruini nocere stomacho sicut hermodactylorũ. Addit. Et lapis armenus cõfert doloribus iuncturaꝝ. s. in soluẽdo ⁊c̄. Intellige ꝙ cuꝫ auctores vtunt̄ pede coruino in casu ẽt isto semꝑ vtunt̄ radice eius ⁊ nõ folijs: ita ẽt. d. Aui. scd̄o cañ. ponit iuuamẽta radicis eius. scd̄o ẽt cañ. de lapide armeno nõ ponit ipm̄ iuuare in talibus doloribus: sed bene dixit ꝙ nocet stomacho: forte iuuaret euacuãdo humorẽ melicũ quẽ a ꝓprietate respicit si ex eo dolor pẽderet. Idẽ dixit Mes. in ca. ꝓprio nõ attribuẽs ei proprietatẽ soluẽdi ex iũcturis. Ego vt al's dixi in tractatu de varicibꝰ nõ vterer eo qm̄ re vera nescit̄ q̄d sit vt ẽt dixit Rabbi moyses ꝙ de eo intulit dubietatẽ nobilior medicoꝝ. s. Auenzoar nunq̄d sit illud quod tali nomine nuncupat̄ ⁊c̄. Lege litteram.

¶ Et de cognitis sunt pillule iuuamẽti ⁊ pillule fetide ⁊ hiera ruffi est magni iuua. ad podagrã ⁊ sciaticã: ⁊ grana nil iuuatiua sũt iteꝝ: ⁊ grana regis ⁊ buzeidẽ ⁊ almezabaragi ⁊ raba. calamũ ⁊ cẽtaurea ⁊ colloq̄n. ⁊ aloes ⁊ scamonea ⁊ vitis alba ⁊ albarmel ponãt̄ cũ eis ãmoniacũ ⁊ sarcocol. ⁊ bdelliũ ⁊ turbith ⁊ pyretrum.

¶ Hec est tertia pars principalis cap̄. in qua ipse discurrit ad medicinas cõpositas in casu valẽtes. Et ꝑmo ponit diuersas medicinas per secessum eductiuas. Scd̄o ipse ponit medicinã vnã vomitiuã. Scd̄a ibi apud finẽ ca. (Uomitiuũ forte ⁊c̄.) Prĩo ẽt ipe ponit quasdã medicinas notas in casu valẽtes compositas ⁊ simplices. Scd̄o ponit cõpositioneꝫ aliaꝝ diuersarum medicinaꝝ. Scd̄a ibi (Descriptio solutiui cũ facilitate.) ¶ Dixit ꝑmo. Et de cognitis ⁊. s. in cõmuni vsu habitis sũt pillule iuuamẽti ⁊ pillule fetide: ⁊ hiera ruffi est magni iuuamẽti ad sciaticã ⁊ podagrã. de pillulis iuuamẽti: lꝫ. d. Aui. sepe ponat eas ꝯferre in casu: ĩmo infra in cura sciatice in solutiuis dixit. Nõ sunt alique sicut pillule iuuamenti. s. tm̄ in casu vtiles. ẽt in fine q̄nti cañ. eas in casu maxime laudat. Ego tñ per plura discurrens antidotaria nõ ĩuenio haruꝫ pillularũ descriptioneꝫ: vidi Haly. ⁊ in cura ⁊ in. 10. practice Serap. ⁊. 4. ⁊. 7. bre. Azara. in antidotario: antidotarium ẽt vniuersaliter. d. A. spãliter discurrẽdo: ⁊ in hac fen: ⁊ quinto cañ. alios ẽt plures: verum est ꝙ apud. d. Auic. 5° cañ. ponunt̄ pillule proficui que ẽt spãliter in casu isto cõueniunt ⁊ sunt multũ fortes: ⁊ ibi do. Aui. videt̄ multũ timidus in approximãdo. nã dixit ꝙ de ipsis dent̄ vsq̄ꝫ ad. ʒ. j. tertiã ꝑtem ⁊ si plus ad. ʒ. s. ⁊ si vis plus multiplicare vsq̄ꝫ ad duas tertias ʒ. sed ille nõ denominant̄ pillule iuuamẽti que in casu ita laudant̄: sed ꝓficui. Si aliquis descriptionẽ ipsaꝝ auctenticã mõstrauit habebo multũ gratam. De pillulis fetidis nõ est dubiũ ꝙ tales pillule do. Auic. ⁊ Mes. maiores ⁊ ab alijs posite in casu nostro maxime ꝯueniũt ꝓpter genera gũmoꝝ ⁊ hermodactyloꝝ ⁊ pulpe colloq̄ntide ⁊ reliquoꝝ ĩtrantiũ in cõpositione vt ĩfra videbit̄ discurrẽdo per simplicia. Hiera ẽt ruffi ꝓpter colloquin. ⁊ multa reliqua intrantia in eius cõpositione vt patet. 5. cañ. trac. 2. est cõueniẽs. Nã colloquintida ꝓprie educit flegma ex neruis ⁊ mẽbris neruosis vt Serap. 7. breuiarij cũ de solutiuis determinat. etiã dicit in suo de simpli. ꝙ educit flegma grossum ꝓprie ex iuncturis. idẽ Mesue. c. proprio. Hiera aũt ruffi addit supra cõem vltra aloem agaricuꝫ ⁊ colloquintidã: ⁊ est cõmunissima ita vt antiq̄tus nõ cadebat nomẽ hiere nisi supra hierã ruffi 5° cañ. vt supra. Addit. Et grana nil iteꝝ iuuatiua sũt ⁊ grana reḡ ⁊ buzeidẽ ⁊ almehezabaragi. De nil nihil scribit. d. Aui. cap̄. proprio quantũ ad ĩtentionem nostrã: sed est calidum in ꝑmo ⁊ siccũ in secundo: sed dicit Simon ꝙ est herba sil'is volubili ⁊ eius granum ĩter solutiua ponit̄. Serap. vo. de eo facit capitulũ qd̄ ẽ capl'ꝫ de grano ĩdico ⁊ dr̄ habel: ⁊ ibi dr̄ ꝙ educit fl'a viscosum: sed ꝓpter tardã nimis solõnem dixit ꝙ facit tortiones in ore stomachi: vñ addit ꝙ nunq̄ꝫ vidit ipsum dari solũ nisi admisceat̄ ei scamonea: ⁊ sic cõueniẽter operatur ⁊c̄. In hoc textu potestis colligere ꝙ educit illud flegma ex iũcturis granũ regis credo ꝙ sit granuꝫ solis: lꝫ nõ reperiam alibi in casu nostro valere: q̄ꝛ tñ precipue valet in fricatione lapidis ⁊ ꝓuocatiõe vrine que operationes non cõplent̄ nisi a calido ⁊ sicco: probabile est etiã ꝙ soluat flegma ⁊c̄. Buzeiden ponitur species satyrionis dixit Simon: ſm alios expresse ponitur testiculus vulpis: vel palma christi. Et lꝫ ẽt

nõ reperiã

nõ reperiã expressum quomodo in casu valeat: tamẽ quoniam est
plurime caliditatis vt quinto colliget: nõ est longinquũ quin in ca-
su conueniat: tñ vt ibidem dixit Auerrois: quidam sapiẽtes iura-
uerũt in eoꝝ animalibus ꝙ curat spasmum postreme partis quã-
do bibitur cum vino ⁊c. Idem sentit. d. A. secundo cañ. de testicu-
lo vulpis ꝓprio ca. Serapio tñ facit cap̃. ꝓpriũ de buzeiden: ⁊ di-
cit ꝙ valet sicut hermodactyli: ⁊ cũ propter caliditatez nõ debeat
iuuare spasmum siccũ apparet ꝯsequenter ꝙ valet in passionibus
neruosis ⁊ sicut iuncturarũ a materia grossa ⁊c. Almezabaragi ex
qbusdam probabilibus existimo ꝙ sit cartamus: lz non reperiam
expresse positum: qui etiaz singulariter in casu valet vt omnes tra
dunt euacuando flegma: ⁊ specialiter dixit Auerrois ꝙ est eius no
bilitas quasi supra nobilitatem omnium medicinaruz soluentium
flegma. Et rabaial hamẽ dicit glossa ordinaria Herardi est fumus
terre: qui lz ꝯm omnes auctores valeat in euacuãdo humorẽ adu-
stum ⁊ clarificando sanguinem: tamẽ dixit Mesue ꝙ etiã purgat
flegma cum cholera: ⁊ sic in hoc est eius conueniẽs vsus: maxime
qð est de medicinis que stipticitatẽ ⁊ confortationem habẽt: ⁊ sic
meatus post euacuationẽ constringũt sicut supra de hermodacty
lis dicebatur. Addit. Et centaurea ⁊ colloquintida ⁊ aloes ⁊ scamo
nea ⁊ vitis alba ⁊ albarmel: ponanꝰ cum eis armoniacum ⁊ sarco
colla ⁊ bdelliũ ⁊ turbith ⁊ pyretrũ: de cẽtaurea dictũ est supra que
in casu nostro precipue minor maxime laudaꝰ ⁊ potissimũ clyste-
rizata in sciatica est singularis medicina vt. d. Aui. scðo cañ. ca. ꝓ-
prio. ꝯm Mesue euacuat flegma proprie a iuncturis. De colloquin
tida ⁊ aloe manifestum est. Scamonea quoqz iuuat vt cuz flegma-
te fiat euacuatio cholere vt supra dictũ est. Vitis alba est brionia
⁊ apud do. Aui. secundo cañ. fessire dicitur est calida ⁊ sicca in ter-
tio qua vtunꝰ rustici ad soluẽdum est fortis multũ educit flegma ⁊
ex longinquis: vnde in casu valet. Armoniacuz valet soluendo fle-
gma: sed ꝓprie valet exterius applicatũ mollificando durities iũ-
cturarũ ⁊c. ⁊ clysterizatũ propter aptionẽ aperit orificia venarum
ita vt emanet sanguis: ⁊ sic in sciatica ꝑcipue conuenit. Harmel
est spẽs ruthe acrestis vel ei comparatur q̃ ꝯm Aui. ca. ꝓprio con-
fert sciatice ⁊ doloribus iuncturaꝝ: que si forte non soluit sensibilr
saltim isensibiliter hoc facit: ⁊ in hoc cũ alijs medicinis soluenti-
bus ꝯueniẽter misceri põt. Sarcocolla est spẽs gũmi nota: educit
solonem flegma crudum ⁊ grossuz ꝓprie ex iũcturis ⁊ ancha vt di
xit Mesue: sed qm̃ nocet stomacho vigoratur eius opatio cum. ʒʒ.
⁊ cordumeni. Bdellium itelligendo de arabico claro ⁊ electo etiaz
deponit flegma: ⁊ valet spasmo ⁊ sic membris neruosis vt 2° cañ.
De turbith nõ est dubitatio qð educit flegma grossuz ex longinquo
⁊ ꝑcipue ex iuncturis vt dixit Mesue cap̃. proprio maxime valet
doloribus iuncturaꝝ euacuãdo mãm grossam ⁊ viscosaz. De pyre-
tro nõ reperio ꝙ de propria virtute soluat: sed verũ est ꝙ sua acui
tate ⁊ mordicatione attrahit flegma. Ideo si nõ soluat saltez iuuat
alias medicinas ad soluendum: ⁊ forte ꝙ soluit vt hic ponitur: lz
ab alijs non sit expressuz quos ego viderim ⁊c. ⁊ sic pz clarificatio
istorum simplicium. Nota tamen ꝙ lz omnes dicte medicine sim
plices solutiue in casu nostro cõueniant: tamen ex eis alique sunt
electiores: vnde vt infra videbitur de cura doloris sciatici. Elemẽ-
ta quidem medicinarũ solutiuarũ. i. pro excellentia in casu nostro
sunt pulpa colloquintide ⁊ cẽtauree ⁊ gũme. s. sarcocolla armonia
cum serapinum opoponacum ⁊c. ⁊ fumus terre ⁊ tapsia ⁊ succus
cucumeris asinini vt infra videbitur ⁊c.

¶ Descriptio solutiui cuz facilitate. ʒʒ. ʒ. j. piper agarici
amborum añ. ʒ. ß. medulle cartami pondus. ʒ. ij. radi-
cis pedis coruini. ʒ. iij. cuius dosis sit. x. ⁊. viij. silique fa
ciẽs ascellare septies aut octies. Et iteꝝ cymini carme
ni. ʒʒ. hermodactyloꝝ: omniuz añ. ʒ. j. aloes pondus. ʒ.
ij. Sumantur de puluere. ʒ. ij. cum decoctione anbeti:
est. n. iuuatiua in hora. Et iterũ sumatur oleũ de nuci-
bus ⁊ oleũ de alkerua ⁊ sarcocolla vna die cum hiera
pigra ⁊ vna die sola. vij. diebus ⁊ nõ sumatur nisi cum
alseluzabaragi ⁊ anheto decoctis.

¶ Iam prosequitur ponendo descriptiones medicinarum cõposi-
tarũ: ⁊ posset diuidi pars in tot quot descriptiones ipse ponit: par
tes patebũt. Dicit igitur ponẽdo primam sic: descriptio solutiui cũ
facilitate. s. soluẽtis ⁊ appropriati. ℞. ʒʒ. ʒ. j. piperis: agarici. añ. ʒ. ß.
medulle cartami. ʒ. ij. radicis pedis coruini. ʒ. iij. hec est basis: ⁊ sup
ple fiant pillule si placet cum succo caulium: vel fiat puluis subti-
lis: ⁊ ponẽs dosim dixit cuius dosis est decem octo silique: siliqua
est pondus quatuor granoꝝ ordei boni: ⁊ dicitur etiam hirac sunt
circiter. ʒ. j. ℈. ß. est conueniens dosis ⁊ satis lenis ⁊ notanda, nam

ibi ponunꝰ correctiua vt. ʒʒ. ⁊ piper ⁊ reliqua lenitiue ⁊ appropria-
te soluũt. De agarico nõ est supra dictum sed est solutiuuz familie
vt dicebat Democritus: educit humiditatẽ omnem ⁊ flegma ⁊ hu
mores grossos precipue ⁊ a cerebro ⁊ iuncturis spãliter vt Mes.
cap̃. proprio. ⁊ dicebat Auer. de eo in secũdo canticoꝝ ꝙ agaricus
est medicina laudabilis ⁊ educit humores grossos: ⁊ in summa est
securior omnibus alijs medicis. s. laboriosis humores grossos sol-
uẽtibus: dicit ꝙ facit ascellare sexties aut septies: breuiter est le-
nis ⁊ bona. Et iteꝝ ponit aliã receptã. ℞. cinamomi carmeni. i. illi*
cõtrate. ʒʒ. ista sunt correctiua hermodactyloꝝ: hermodactyloruz
oĩum añ. ʒ. j. aloes. ʒ. ij. sumaꝰ de puluere. ʒ. ij. ß. cũ decoctione anhe
ti vt trahat ad longinqua: verum est ꝙ illa aqua est aliqualiter vo
mitiua: in dispositis ad vomendũ darẽ cuz aqua maiorane vel ru-
the: lz ista dosis videatur fortis nõ tamẽ in corpore robusto est ni-
mis fortis qm̃ maior solutiui pars est aloes: eius dosis in suba est
vsqz ad. ʒ. ij. cap̃. proprio. ponit aliam. Et iterũ sumatur oleũ de nu-
cibus vel oleũ de alcherua vel cherna idẽ est cataputia maior vel
pentadactylus a cuius granis exprimitur oleũ ⁊ dicitur oleum de
cherua ⁊ sarcocolla vna die cũ hiera ⁊ vna die sola nouez diebus.
Medici nostri tẽporis nõ vtuntur dare oleũ in potu: lz multi anti-
quoꝝ illud faciunt: si dicta olea exhiberenꝰ non est dubium ꝙ ali-
qualiter soluerẽt materiam frigidã ⁊ grossam maxime oleum de
cherua: qð oleũ exterius applicatum grossas ventositates dissol-
uit ⁊ flegma grossuz attenuat. Sarcocolla vt supra dictũ est in casu
conuenit: sed addit ꝙ exhibeatur vna die cũ hierapigra ad molli-
ficandũ materias etiã cões: ⁊ postea alia die sola. s. sarcocolla vt a
longinquo magis attrahat: ⁊ videtur ĩnuere ꝙ nouẽ diebus conti
nuetur eius exhibitio. Intelligatis ad bonum ĩtellectũ: ex hoc vi-
detur ĩnuere ꝙ est necessariuz in talibus passionibus frequentare
solutiua: q2 bis vel ter euacuãdo nõ fit cura perfecta: ĩmo aliquã-
do nouẽ diebus vel nouẽ vicibus oportet euacuare non dico conti
nuis neqz ipse dicit sed intelligatur interpolando. Et addit. Et non
sumaꝰ. s. hierapigra vel sarcocolla nisi cũ alfelizaragi: aliquãdo re-
peritur alesimati: ⁊ est potus factus cũ aqua decoctionis spẽrum
cõium vt zinzi. gariof. cinamomi: de quo etiam dixit ꝑma tertij de
cura apoplexie ad mediũ ca. ⁊ anheto decoctis. vult dicere ꝙ fiat
decoctio cũ spẽbus ⁊ anheto: ⁊ cũ illa decoctione debite quãtitatꝭ
sumatur qm̃ confortabitur operatio solutiui: ⁊ stomachus etiã ex
eo nõ ledetur ⁊c. Et nota hoc similiter ad multa similia: qm̃ quan-
do vis exhibere aliqð solutiuum in forma pulueris quod sit corri-
gendum: ⁊ si apponantur correctiua pulverizata cũ debita dosi so
lutiuum fiet nimia quantitas: ⁊ tediosa: tunc isto casu facias deco-
ctionem correctiuorum: ⁊ cum illa exhibeatur solutiuuz ⁊ nõ exhi-
beatur solutiuum solum: hoc est quod intendit.

¶ Et iterũ sumantur hermodactyli ⁊ buzeiden ⁊ meza-
baragi ⁊ piper ⁊. ʒʒ. ⁊ anisum ⁊ daucum conficianꝰ cuz
melle ⁊ bibatur ex eis omni die.

¶ Posuit aliquas descriptiones in forma pillularum ⁊ puluerum:
modo ponit aliquas alias in forma electuarij ⁊ decoctionis: ꝑmo
in forma electuarij sic. Et iterum sumantur hermodactyli ⁊ buzei-
den: ⁊ mezabaragi: de isto facit capituluz ipse secundo cañ. ⁊ dicit
ꝙ solutione educit humores grossos ⁊ flegma ⁊ ꝙ confert dolori
iuncturarum ⁊ scie ⁊ podagre ⁊c. Et sic apparet ꝙ ex illis mem-
bris euacuet: est species lacticinij ⁊ est sicut arbor scebram. ⁊ ibi di
xit pro vsu ꝙ qñ proijcitur in gurgite vbi sint pisces inebriat eos ⁊
eleuat eos ⁊c. hec tria soluunt mãm propriaz ex iuncturis: ⁊ piper
ʒʒ. ⁊ anisum ac dausum: ista sunt correctiua solutiuorum maxime
hermodactyloꝝ: conficiantur cum melle in forma electuarij ⁊ bi-
batur ex eis. s. reductis in cõpositione. s. cũ aliqua aqua appropria
ta vt aqua mellis vel iue omni die. nõ intelligatur ꝙ velit dare oĩ
die tale solutiuũ: qm̃ re vera non esset laudabile: sed bibatur omni
die fiende solutionis. s. si erit gratius q̃ sumere pillulas vel pulue-
res ⁊c. debebunt illa correctiua exhiberi ꝯm proportionem ad so-
lutiua ꝯm ꝙ est dictum supra. dosis erit proportionando quoniaz
in electuario ad libram mellis ponunꝰ tres vncie specieꝝ: si in pul
uere de speciebus darentur. ʒ. j. ß. vel circa posset dari vsqz ad. ʒ. vj.
vel ad minus. ℥. ß. in electuario.

¶ Et iteruz sumãtur ex hermodactylis pondus. ʒ. xxx.
⁊ pulpe colloquintide pondus. ʒ. x. decoquantur cum
xv. lib. aque donec remaneant. iij. lib. aque ⁊ sit dosis
eius omni die. ʒ. j. cum tribus vnc. zucchari: est enim
mirabile valde. Solutiuum lene iuuatiuum sacrcocolle
rubee. ʒ. iiij. zucchari rubei. ʒ. iij. teranꝰ ⁊ cõmisceanꝰ cũ
oleo centũ nucũ ⁊ proijcianꝰ super ea aqua anbeti: est

enim mirabile soluens absq3 labore. Et alleuiat.

¶ Ponit solutiua in forma potionis dicens. Et iterum sumantur ex hermodactylis pondus. ʒ. xxx. pulpe collogntide. ʒ. x. decoquātur cū quindeci3 libris aque donec remaneāt tres libre aque. i. decoctionis. Et sit dosis eius omni die ad modū expositu3 pauloante. media libra est vnus cyatus sex. ℥. cu3 tribus. ℥. zucchari ad dulcorandum: est enim mirabile valde. Ista medicina in corpore multum robusto credo ꝙ sit conueniens: sed in corpora mediocri ego eam non exhiberem: quia in ipsa non intrant solutiuorum propria correctiua: tamen quia pro qualibet dosi vt pro omni media libra decoctionis que est sexta pars totius intrāt in virtute plus ꝙ̄ sex ʒ. solutiui in decoctione que saltem reddūt tres. ʒ. solutiui veri precipue collogntide: possent dari. ℥. ij. dicte decoctionis sine magno timore: sed quedam sunt corpora ita robusta ꝙ conuenirēt. Ex modo huius decoctionis potestis colligere quanta decoctione debēt decoqui solutiua cum intendimus solutionem per decoctionem. Nam debet decoctio consumi ẜm proportionē que est quindecim ad tria vt patet: que est consumere plus ꝙ̄ duas partes ⁊c. imo de quinq3 partibus quatuor. Ex hac etia3 potes colligere quāta aqua debet poni pro decoctione solutiuoꝝ si volumus facere decoctionē solutiuā: q2 pro qualibet. ℥. solutiui tres libras aque ⁊ pro qualiber. ʒ. solutiui aque. ℥. iiij. ʒ. Et hoc est vt in pluribus cōe: si cōsiderabis in his est talis proportio sicut in ista. Aui. ponit alia3 que est etiam satis fortis: nō tamen sicut dicta etiam est correcta: dicit tamen ipse solutiuum leue iuuatiuu3. ℞. sarcocolle rubee. i. electe. ʒ. iij. zucchari rubei. ʒ. iij. teranť ⁊ misceantur cū oleo centum nucu3 ad vigorandū operationem sarcocolle: imo frequens vsus nucum educit vermes scđo cañ. Et proyciatur super ea aqua anheti ēt ad intentionē remotionis ventositatis quā sepe inducit pp tarditatē solutionis eius. i. bibatur cū aqua anheti. ēt vt dixi hoc est solutiuū nostro tpe forte. dosis sarcocolle est a. ʒ. j. vsq3 ad duas: dicit tamē ipse est eni3 mirabile soluens absq3 labore ⁊ alleuiat: forte ꝙ talis cōmestio facit eum domesticum solutiuum.

¶ Uomitiuum valde conferens habentibus humiditatē ⁊ melancholiam ex habentibus dolores iuncturarum ⁊ sciaticam. ℞. aloes ⁊ se. ellebori nigri ⁊ scamonee: omnium añ. vnc. j. euforbij ⁊ nitri: amborum añ. vnc. ʒ. ꝯficiantur cū succo caulis: ⁊ quādo fit vomitus cum eo eradicatur radix egritudinis.

¶ Hec est tertia pars principalis huius capituli in qua ponit solutiuum per vomitum postq3 posuit solutiua per secessum: ⁊ breuiter dixit. Uomitiuum forte valde cōferēs habentibus humiditatē ⁊ melancholiam ex habētibus dolores iuncturarum ⁊ sciaticam. ℞. aloes ⁊ seminis ellebori nigri ⁊ scamonee omniu3 añ. ℥. j. euforbij ⁊ nitri amborum añ. ℥. ʒ. ⁊ conficiantur cum succo caulium. Et addit. Et quando fit vomitus cum eo. s. vomitiuo eradicatur radix egritudinis: intelligatis hic non esse mentem do. Aui. ꝙ istud totū sumatur pro vno vomitiuo. quoniam re vera esset rudis ingenij q sic crederet: quoniā ẜm istu3 non tm̄ homo interficeretur sed tres boues simul interficerentur si recte considerabitur. Sed fuit mēs do. Auicen. ꝙ istis sic in pastam reductis si sumatur de ea circiter ʒ. ʒ. ⁊ dissoluatur cum aqua decoctionis anheti vel nucis vomice qđ est vomitiuum forte: ⁊ si continuetur eradicatur radix egritudinis. Nam omnia intrantia sunt satis fortia vt p3 singulariter elleborus euforbiū ⁊ scamonea que sunt fortissime medicinaru3: dosis quarum est per grana ⁊ non est per. ʒ. neq3 minus. ℥. verū ꝙ attrahunt a longissimis partibus ⁊ eradicant materias difficilis eradicationis: sed istorum omnium vsus ⁊ singularium ⁊ compositoru3 est maxime verendus. Nam elleborus albus propter acuitatem si excedatur interficit homines: ⁊ est venenu3 canibus ⁊ porcis: imo stercus bibentium ipsum propter acuitatem interficit gallinas vt d. Aui. ca. proprio: multo magis elleborus niger cū sit fortior vt volunt auctores: breuiter est medicina supra quā etiā in minori quātitate ꝙ̄ dixerim nō presumerē: verū est ꝙ per vomitu3 iuuaret in melancholicis ⁊ flegmaticis qui per aliū modū nō possent curari. Et sic ipse posuit vnā medicinā quodāmodo desperatā vt patebit discurrēdo per capitula simpliciū ẜm Meš. Serap. ⁊ A. ideo dixit vomitiuū forte valde ⁊c. lege lr̄am. Et sic est finis huius ca. ¶ Primo in ca. posuit duos cañ. attēdēdos in soluēdo in dolore iuncturarū. Primus fuit ꝙ nō euacueť flegma sine cholera: qm̄ l3 dolor a flegmate pēdēs remoueretť tñ p̄sto recidiuaret qm̄ cholera subtiliaret aliud fl'a ⁊ sic subtiliatū flueret ad iuncturas ⁊c. Scđs cañ. fuit ꝙ solutiuū in casu cōueniēs nō op3 vt sit vehementis cal'itatis ne liquefiant humores ex eo ⁊ plures ꝯñter fluant ꝙ̄ sint illi q sunt euacuati: ⁊ si solutiuū necessariū sit calidu3 remittať. Addidit post laudādo quasdā medicinas ponēdo ēt nocumēta vnius ipsaꝝ nisi corrigant: dixit laudādo hermodactylos ꝙ ipsi soluūt humorem frigidū statim. i. appropriate: ⁊ postea faciunt succedere stipticitatē ⁊ cōfortationē: vnde post ipsoꝝ sol'onem non possent fluere postea humores ad iuncturas vt cōiter fit in alijs medicinis calidis: q2 dimittunt vias dilatatas post sol'onem. Nocumentū v̓o ipsorū est ꝙ nocent stomacho ēt forti nisi corrigant cu3 cymino ⁊. ʒʒ. ⁊ dictū est ꝙ ēt aloes ⁊ scamonea ad sol'one3 vigorandā aliquādo sibi associatur. Laudat scđo aliam medicinam dicens ꝙ pedi coruino inest opatio hermodactyloꝝ ⁊ nō est ei nocē stōcho: ⁊ itelligebať de radice eius. Laudauit ēt alia diuersa simplicia soluētia vt lapidē armenum collogntidā centaureā grana nil ⁊ alia. Laudat inter composita pillulas iuuamenti: dixi ibi quomodo reperianť ⁊ quomodo nō: laudauit pillulas fetitas hierā ruffi. Posuit ꝯñter descriptionem quarūdā pillulaꝝ singulariu3: posuit ēt puluerē vnū elec. solut. ⁊ ipsoꝝ doses erāt satis moderate. Posuit ꝯñter electuariu3 etiam conueniens. Postea vnam decoctionē: vbi vidistis proportionem medicinaꝝ ad aquā: modum ēt decoctionis medicinaru3. Postea vltimo posuit vnum vomitiuum valde forte: de quo vidistis paulante ⁊ hec de ca. summati3. In soluēdo tñ mām frigidam grossam ex iuncturis: ego cōmemoro singulariter pillulas de sarcocolla quas ponit Meš. c. proprio de sarcocolla. Ualēt etia3 alie pillule quaꝝ descriptio est ista. ℞. turbith. ʒ. j. colloquintide. ʒ. j. ʒ. sarcocol. ʒ. iij. collogn. ⁊ sarcocol. cū oleo nucū linianť: salis gēme. ʒ. j. ex eis pillule ꝯficianť: dosis eius est. ʒ. ʒ. vsq3. ʒ. j. ʒ. Uel possunt fieri pillule sub hac forma. ℞. agarici: medulle cartami hermodactylorum3 a ñ. ℥. ʒ. radicis peonie: radicis pedis coruini añ. ℥. j. ʒ. piperis zinzib. añ. ʒ. ij. polypodij quercini. ʒ. j. ʒ. masticis. ʒ. j. turbith reubarbari añ. ʒ. j. roš. ʒ. ij. ʒ. cum succo caulium fiant pillule: dosis est vt supra: etiam sunt leuiores. Potest etiam fieri puluis domesticus ẜm istum modum. ℞. hermodactylorū zinzibe. añ. ℥. ʒ. aloes loti. ʒ. ij. fiat puluis addendo de zuccharo ad libitum: sed dosis pulueris sine zuccharo est. ʒ. j. ʒ. vsq3 ad duas communiter. Posset receptas multiplicare: sed iste sufficiant: quonia3. d. A. sufficientissimus fuit ⁊ alibi a doctoribus multas inuenire potestis: iste tamen in materia iudicio meo sunt egregie ⁊ debite correcte.

¶ De potionibus ad solutionem faciendam ⁊ de illis q̄ conferunt eis. Cap. 9m.

ET de illis que conferunt eis est medicamen albesed ẜm hunc modum. ℞. albesed de quo dixit quidam ꝙ est alkeiri rubea auř. j. ⁊ ʒ. gariofilorum. ʒ. vj. ⁊ myrre ⁊ peonie ⁊ semi. anheti: omnium añ. vnc. vnam ⁊ polij venti. xij. ⁊ vtriusq3 aristologie añ. vncias duas: de quo in potu detur vētum. j. cu3 aqua mellis ⁊ non comedat. ix. horis ⁊ fiat illud. x. diebus. Et iteru3 medicamen quod administratur omni hora ⁊ sanat cum prouocatione ex camepitheos camedreos gentiane: omniu3 añ. vnc. vij. foliorum3 ruthe sicce. ix. vnc. teranť ⁊ cribellentur: ⁊ sit dosis eius omni die coclearium vnum in ieiunio post digestione3 cibi preteriti in tribus vnc. aque frigide. Et iterum medicamen albesed ẜm sermonem qui existimauit ꝙ sit alkeiri rubei floris ⁊ est proximū descriptioni primi. ℞. cinamomi philonij: omniu3 añ. vnc. ij. folij indi vnc. j. gariofili. grana. xv. albesed quod est alkeiri predicta vnc. ʒ. aristol'. vtriusq3 vnc. iiij. cui9 dosis sit omni die kirat. iij. quod incipiat bibere apud equalitatē vernalem: ⁊ vtatur eo. l. diebus ⁊ dimittat ipsum. xv. diebus deinde iteretur ẜm hoc anno toto nisi cū ortu alsahara vsq3 ad mensem ⁊. ʒ. ⁊ ẜm regiones. Si autem nō non potest bibere ipsum anno toto bibat ipsu3 in medietate frigida. Cumq3 pertransierunt ducenti dies nō erit malum vt bibatur vno die ⁊ duobus diebus non. Et oportet vt elongetur ab eo comestio quantum possibile est ei: ⁊ si non plus saltem vsq3 ad nona3 ⁊ rectificetur regimen reliquum. Et oportet vt deuitet ea que nocent habentibus dolorem iuncturarum.

¶ Sequiť

¶ Sequit capitulū cuius rubrica est potiones ad solutionē faciendam. Pro cuius intelligentia nota ꝙ ex ista rubrica nō debemus intelligere de mente. d. Auic. esse ꝙ descriptiones posite in caplo sint ꝑncipaliter solutionē facientes. s. per secessum vel vomitum educentes: qm̄ vt patebit ꝯsideranti tales nō sunt ꝑncipaliter solutiue: sed ideo dicunt potiones ad solutionē faciendam: qm̄ sunt ꝑparantes ad solutionē faciendā: q2 vel mām digerentes: q2 subtiliantes vt multe earū: vel aperientes vt etiā alique ex eis ꝑncipaliter que dicunt ꝓuocatiue: vel ꝯfortantes virtutē membrorū neruosoꝝ: ⁊ sic etiā iuuant in expellendo materias ex iuncturis: ⁊ sic debet suppleri rubrica: potiones ad solutionē faciendā. s. iuuātes: ⁊ nō potiones solutiue vel soluentes: quoniā de eis dixit in capitulo antecedenti. Et q2 vt habitū est supra in capitulo generali si materia est grossa nō est malū: imo est ꝯueniens premittere qđ eam subtiliet ⁊ maturet ⁊ preparet eā ad hoc vt expellat ad partem euacuationis. Ideo positis solutiuis ne quis arbitretur vt in tali materia grossa debeat fieri euacuatio sine digōne. ponit post capitulū soluentiū appropriatoꝝ capitulū de digestiuis: ⁊ sic sunt iuuantes ad solutionē faciendā. Possumus etiā dicere ꝙ per hoc qđ dixit potiones ad solutionē faciendaȝ intelligebat ponere descriptiones ad solutionem. s. minus sensibilē ꝙ̄ per secessum. s. faciendam ad ꝓuocationeȝ per vrinā vel ad exiccationem ⁊ resolutionem insensibileȝ: ⁊ iste sunt que conueniunt post purgationes vt supra dicebatur in caꝑ. generali. ⁊ iste sensus est bonus valde. Uerum est tamen ꝙ in istis digerentibus vel ꝓuocantibus aliqn̄ etiam īmiscentur aliqua a proprietate soluentia. ⁊ hoc facit quoniam vt supra dictum est aliquādo cōuenit digerendo euacuare. Ponendo igitur descriptiones iuuantes ad solutionē ꝫm alteruȝ istoꝝ modoꝝ tria facit. Quoniā ꝑmo facit hoc absolute ⁊ indifferenter. Scd̄o appropriate cum dolores sunt remoti. Tertio etiaȝ specialius trahit ad dolores anche. Secūda ibi (Et cum chronica sunt apostemata.) Tertia ibi (Et ad dolorem anche.) Prima pōt diuidi in tot partes quot descriptiones ponit: partes patebunt.

¶ De primo dixit. ⁊ de illis. s. medicinis compositis que conferūt eis. s. corporibus ꝫm aliquem dictoꝝ modoꝝ est medicamē albesced ꝫm hunc modum. ℞. albesced de quo quidam dixit ꝙ est alcheiri rubeum: ⁊ ita creditur neq3 aliter reperio. M. j. s. alcheiri ꝫm Auer. quinto colliget est viola de romania: est calida in secundo: facit aborsum: ⁊ aperit oppilationē cerebri: vnde suspensa ad colla epilepticoꝝ ab ea liberant: debet ergo in casu valere cerebrum cōfortando ⁊ calefaciendo neruos ⁊ materiaȝ subtiliando: aureus vt est sepe dictuȝ est pōdus. ʒ. j. s. gariofi. ʒ. vj. calefaciunt ⁊ neruos cōfortant: myrra calida ⁊ sicca cerebrum cōfortat: peonia etiam vt fama est cōmunis de mente Gal. cerebrū confortat ꝙ a paroxismo epilepticum liberat ⁊c. ⁊ seminis anisi: omnium aā. ℥. j. poly venti. xij. polium. s. montanum est calidum ⁊ siccum vltra scd̄m: sunt eius due species: sed quelibet earum multum aperit ⁊ ꝓuocat. ventum est pondus: nō reperio expressam quātitateȝ sic vidi in multis synonymis: arbitror ꝙ sit pondus. ʒ. iij. vel circa: erit igit poly. ʒ. xxxvj. ⁊ vtriusq3 aristologie ana. ℥. ij. vtreq3 ⁊ longa ⁊ rotūda sunt calide ⁊ sicce in secūdo ꝫm Auer. multū aperientes: ⁊ dixit. d. Aui. ꝙ quādo bibunt habentes podagram iuuantur ab ea. s. exiccando ⁊ prouocando: ⁊ ꝙ est conueniens epithimata super podagram ⁊ maxime rotūda: fiat ex eis. s. puluis de quo in potu detur ventum. j. i. ʒ. iij. ꝓyce cuȝ aqua mellis: ecce quomodo est ꝯueniens digestiuuȝ ⁊ preparatiuū in materia nostra ⁊ resolutiuum ⁊ exiccatiuū ⁊ ꝓuocatiuū. Addit nō comedat nouem horis scȝ post ipsum: vt nō impediat eius operatio: ⁊ faciat illud decem dieb⁹. Et notate hoc ꝙ ex isto verbo īnuit ꝙ digestiua materierum grossarū debent cōtinuari multis diebus ⁊ nō debetis esse cōtenti exhibitione triuȝ syrupoꝝ ⁊c. vt cōmuniter fit ⁊ male: vel cū intendimus prouocare ⁊ reliquias materierū per vrinā vel alios meatus insensibiliter educere nō debemus per multos dies regimen mutare. Continuando ponit aliā descriptionē dixit. Et iteruȝ medicamen qđ administrat omni hora. i. administrari pōt ꝫm diuersas circūstantias omni tēpore morbi vt supra dictū est: vt cuȝ esset modica valde materia ⁊c. tamē conuenientius administrari debet in declinatione: facta eni pro maiori parte euacuatione materie: tunc ꝯuenit ꝓuocare ⁊ exiccare: ⁊ sanat cū ꝓuocatione. ℞. camepitheos camedreos gentiane: oiuȝ aā. ʒ. vj. folioꝝ ruthe sicce. ℥. ix. terant ⁊ cribellent: ⁊ fit dosis ei⁹. s. puluis omni die cocleariūm vnum in ieiunio post digestionē cibi preteriti in trib⁹ vncijs aque frigide. Nota ex hoc textu artific. Auic. q2 iste puluis est notabiliter: imo maxime calidus: exhibet ipsum cū aqua frigida ad ꝓhibitionē inflāmationis ⁊ adustionis vel exiccationis nimie de qua est timor in iuncturis: exhibeat ergo cū aqua ordei vel aqua endiuie vel zucchari tm̄: q2 etiā talis puluis est maxime ꝓuocatiuus ꝓpter timorē ne occurrens cibo in stomacho faceret ꝑcipitare ipsum ante cōpletā digestionē ad membra ⁊ esset cā oppilationū. Dixit signāter ꝙ offerat in ieiunio post digestionē cibi preteriti. Camedreos calidus ⁊ sicc⁹ est in tertio: camepitheos calidus in scd̄o ⁊ siccus in tertio: in virtute sunt fere pares: ideo auctores fere semper eos ponunt associatos: maxime ꝓuocāt ⁊ exiccant ⁊ a ꝓprietate respiciūt membra neruosa. de camedreos dicit ꝙ cōfert attractioni lacertoꝝ: ⁊ eius syrup⁹ ꝯferret spasmo. de camepitheos dicit ꝙ ꝯfert sciatice: ⁊ qn̄ bibit cū aqua mellis quatuor diebus sanat sciaticā ⁊ resoluit duritiē podagre in scd̄o cañ. de gētiana ⁊ dicit etiā in scd̄o cañ. ꝙ eius radix est vltima in apertione ⁊ subtiliatione ⁊ abstersione: nam calida est in tertio sicca in scd̄o ⁊ aspectū hȝ ad membra neruosa. Sed ibidē colligit ꝙ ex ea assumit succus eius ⁊c. ⁊ ponit modū: vide tu ibi. De rutha dictum est supra etiam hic dicit ꝙ rutha sicca domestica est calida ⁊ sicca in tertio: sed syluestris est calida ⁊ sicca in quarto: est subtiliatiua ⁊ resolutiua valde: ꝯfert paralysi ⁊ sciatice bibita ⁊ dolorib⁹ iuncturarū: ⁊ more emplastri superposita cū melle etiam scd̄o cañ. Ecce quomodouis ista simplicia singulariter in casu ꝯueniunt ꝓuocando ⁊ materiam que remansit pro parte resoluendo vel exiccādo ⁊ appropriate a iuncturis: hoc igit est forte multū in declinatione ꝯueniens ⁊c. Rutha auteȝ agrestis ita est acuta ꝓpter caliditatē: vt eius vsus hominem interficiat: quoniam est calida in quarto. Ponit ꝯsequenter aliam descriptioneȝ similem prime ⁊ dixit. Et iterum medicamen albesced ꝫm sermonem supple illius qui existimauit ꝙ sit alkeiri rubei coloris: q2 est viola rubea vt dictū est: ⁊ est ꝓximū descriptioni ꝑme. ℞. cinamomi philonij: omniū aā. ℥. ij. folij indi. ℥. j. gariofi. gra. xv. quoniā ex gariofi. multe quātitatis timeret stipticitas prohibitiua ꝓuocationis: quoniā ventrem constipant quinto colliget. Albesced qđ est alkeiri predicta. ecce affirmat iudiciū illoꝝ de albesced. Aristologie vtriusq3. ℥. iij. cuius dosis est omni die kirat. iij. i. xij. grana est satis parua dosis: forte ꝓpter tedium philonij posuit paruaȝ dosim. Ista tota descriptio satis nota est quomodo vtiliter seruiat ad intentionem nostram si declaratur quid sit folium indum: est foliū quoddaȝ aromaticū simile spice in virtute: sed est calidius quoniā est calidū in scd̄o: ⁊ magis confortat stomachū ⁊ epar ꝙ̄ spica: ⁊ magis ꝓuocat caꝑ. proprio. propter tamen caliditatem medicaminis ipse ponit quo tēpore est vsus eius magis ꝯueniens: ⁊ dixit qđ. s. medicamen incipiat bibere apud equalitatem vernalem: ⁊ vtatur eo. s. euacuatis. 50. diebus ⁊ dimittat ipsuȝ. xv. diebus ne acquiratur ad medicamē assuetudo: deinde reiteretur ꝫm hoc āno toto. s. sumēdo. 50. diebus: ⁊ postea interpone. xv. dies nisi cuȝ ortu alsabara vsq3 ad mēsem ⁊ medium. i. dimittatur per totum tempus caniculare incipiendo a decimo Julij vsq3 per totuȝ mensem Augusti propter inflāmationem: ⁊ ꝫm regiones etiaȝ fiat maior vel breuior in hoc obseruantia: quoniā in calidioribus regionibus pluri tempore est abstinendum ⁊ in minus calidis vti possumus pluri tempore. Addit. Si autem non potest bibere ipsum toto āno scilicet: quoniaȝ corpus inflammatur etiam ꝫm modum dictum bibat ipsum in medietate frigida. s. a secunda parte autūni vsq3 per primam veris: secundum tamen modum dictum interponendo dies. Addit. Et cum pertransierint ducenti dies. s. in eo qui eo potest vti toto anno preterq3 in diebus canicularibus cum postea volumus dimittere medicinam: quoniam fecerit notabilem impressionem iam in corpore dixit: ꝙ non erit malum vt bibatur de illo vna die ⁊ duobus non: ⁊ postea vna die sic et tribus non: et ita paulatine discedere ⁊ non subito. Addit. Et oportet vt elongetur ab eo comestio quantum possibile est ei ne virtus medicine impediatur: et si non plus saltem vsq3 ad nonam tardetur. s. addit. Et rectificetur reliquum regimen. s. in cibo ⁊ potu ⁊ reliquis scȝ vt deuitet ea que nocent habentibus dolorem iuncturarum. s. de nimia comestione de potu vini ⁊ aceti ⁊ coit⁹ ⁊c. Ex isto textu debetis notare multa. primo ꝙ quando corpus solituȝ pati dolores iuncturarum fuit purgatum sufficienter ad euacuandum reliquias materierum ⁊ confortandum membra neruosa ne amplius fiat reditus ad similes dolores oportet corpori exhiberi medicamen tale ad has perficiendum intentiones. Et secundo debemus continuare multo ⁊ multo tempore etiam vltra annuȝ: q2 tamen talia medicamina sunt de genere calidorum ⁊ inflāmantium docet ꝙ non debemus vti eis in tempore multuȝ calido. Idem intellige si corpus esset de se multum inflāmabile debemus tunc parce ⁊ in tempore ⁊ dosi istis vti. Colligitur etiam ꝙ quomodocūq3 in longo vsu debemus interponere vices. Etiam colligitur ꝙ quando est facta longa medicaminis impressio: tunc cum volumus dimittere medicamen debemus etiaȝ gradatim dimittere ⁊ nō subito. Colligitur etiam ꝙ in vsu talium medicaminum prouocantium ⁊ exiccantium debemus multuȝ tardare cibum. Colligit etiā ⁊ est radix preseruationis ꝙ cum intendimus preseruare preter vsum

talium medicaminum: opꝫ rectificare regimen ⁊ cõſeruare regimen rectificatum cauendo ab omnibus alijs que nocent patientibus dolores iuncturarũ. Et nota ꝙ lꝫ poſuerit iſtas conditiones in iſto medicamine: iſte tamẽ ſunt cõmunes ad ſuperiores medicinas de qbus dictũ eſt etiaꝫ ad oẽs ſimiles que exhiberi poſſent. Et credo ego re vera ꝙ qm̃ medici noſtri tẽporis non obſeruant iſtos cañ. hic poſitos neqꝫ iubent vt obſeruent ꝙ hec eſt cã reditꝰ paroxiſmoꝝ doloꝝ iuncturaruꝫ: vbi ſi iſti cañ. obſeruarent multi vere curarent ⁊ nõ recidiuarẽt: ſed medici cuꝫ purgauerũt corpꝰ: ⁊ corpus eſt cũ aliq̃li ꝯualeſcentia nõ amplius eis iniungunt regimen neqꝫ medicinas ꝯſeruatiuas: ideo in tẽpore redeunt ⁊c. hoc igit eſt magis aſcribendũ iperitie vel negligẽtie medicoꝝ q̃ fragilitati nãe vt fieri ſolet. Notate egregie iſtos canones vtiles.

¶ Et exiſtimauerunt quidam ꝙ de expertis que nõ diuerſificantur omnino eſt vt in potu dẽtur oſſa hominis aduſta. Et iam quidem vſi fuerunt eis quidam de preſumptuoſis ⁊ ſanati ſunt cuꝫ eis ex podagra ⁊ doloribus iuncturarum omnino. Et hiera quidem hermetis maximi eſt iuuamenti ei qui bibit eam in vere diebus aliquot cõfortando iuncturas eius: ⁊ ipſa extrahit ſuperfluitates cuius plurimuꝫ efficit per ſudorem ⁊ prouocationem ⁊ confert ſciatice.

¶ Poſtq̃ ſupra ipſe poſuit medicinas iuuantes cũ qualitate manifeſta: ꝯñter ipſe ponit vnã ſingularem valentem in caſu cũ occulta proprietate: ⁊ eam ponit de intentione alioꝝ: dixit igit. Et eſtimauerunt quidam ꝙ de expertis que nõ diuerſificant. ſ. quin ꝓducant talem effectum: eſt vt in potu dent oſſa hominis aduſta. ſ. pulueriȝata exhibendo. ſ. coclear vnuꝫ pro vice ſtomacho ieiuno cum aqua iue vel alia appropriata. Et addit. Et iam quidẽ vſi ſunt eis qdã de ꝓſumptuoſis ⁊ ſanati ſunt cũ eis ex podagra ⁊ doloribus iuncturarũ omnino. Ecce qũo. d. Aui. affirmat eoꝝ iuuamentum: nec eſt irrationale: qm̃ ꝓpter ſpecificã ꝯuenientiaꝫ ꝓbabiliter debet cadere ꝓprietas ſm quã adinuicẽ ꝯfortant: ⁊ ſic ꝯfortatis iuncturis modica exiſtẽte materia vel nulla ſi modica erit poterit reſolui: ⁊ ſic tandẽ denuo nõ recipiẽs aliũde neqꝫ per earũ impotentiã iuncturarũ nouã aggregabunt mãm ⁊ ſic non fit reditus paroxiſmoꝝ: ⁊ per ꝯñs remanebunt curati omnino. Et ex hoc ꝓbabiliter põt inferri ꝙ in doloribus iuncturarũ pedũ magis debebunt valere oſſa correſpondentia pedũ pulueriȝata: ⁊ ſi dolor fuerit in ancha magis debebit os coxe maxime circa eius extremuꝫ verſus pixidẽ: qm̃ inter talia maior eſt ꝯuenientia: ⁊ ex ꝯſequenti maior ipſoꝝ adinuicẽ ꝯfortatio. vbi tamẽ eſſet materia notabilis vltra dicta oſſa credo eſſet neceſſariũ aliqꝺ ſoluẽs. Et ad hãc intẽtionẽ ad vacuandũ. ſ. ⁊ ꝯfortandũ poſſet cũ dicto puluere addi tertia pars hermodactyloꝝ ⁊ quarta. ʒʒ. Sed eſt aduertendum dixit roſa anglicana ꝙ qui vtit hoc puluere opꝫ vt venter cũ clyſterijs molle fiat: qm̃ talis puluis eſt multũ ꝯſtipulatiuus. Et ꝑ inde ordinans ipſe iſtum puluerẽ ꝯfortatiuũ addit liquiritiã ad aliqualiter humectandũ: cuius deſcriptio eſt talis. ℞. berbene. ℥. j. oſſiuꝫ humanoꝝ cõbuſtoꝝ ſm correſpondentiã ſi fieri põt vt dictũ eſt ſubtiliſſime pulueriȝatoꝝ. ʒ. ij. liquiritie. ʒ. iij. miſce: ſumat de eo quolibet die coclear vnũ cum brodio per vnã horã adminus ante cibũ: ⁊ appellat iſtũ puluereꝫ puluerẽ ſaraceniũ. Addit etiã ipſe ꝙ calcaneus porci aduſtus ideꝫ operat appropriate. Lege lrãm. Addit ꝯtinuando in eis que per qualitatẽ ꝓuocant exiccant ⁊ ꝯfortant. Et dixit ꝙ hiera quidem hermetis maximi eſt iuuamenti ei q bibit eam in vere diebus aliquot confortando iuncturas eius: ⁊ ponens modũ ꝯferentie dixit. Et ipſa extrahit ſuperfluitates: cuiꝰ. ſ. iuuamenti plurimũ efficit per ſudorẽ ⁊ ꝓuocationẽ: ⁊ ꝯfert ſciatice. ſ. precipue. Jſtam hierã nõ reperietis inter hieras a. d. Aui. poſitas: ſed bene reperietis in confectionibus ante hieras vbi ponit duas deſcriptiones ꝯfectionis hermetis. Sed prima eſt que maxime ꝯfert doloribus iuncturarũ: in eius cõpoſitione intrãt ſingularia in caſu noſtro valentia. ſ. agaricus ⁊ ſemen ruthe ⁊ euforbiũ gentiana ⁊ ariſtologia ⁊ centaurea ⁊ ſimiles medicine que in caſu valent videbitis vos: ſed ibi nõ poſuit inter hieras: qm̃ nõ intrat in ea aloes vel colloquintida a quibus ſumit hiere denominatio vt volunt doctores cõmuniter: tamẽ bene inſpicienti eſt ſingulariter in caſu appropriata. Poſuit etiã deſcriptionem cõfectionis hermetis infra in cura proprie ſciatice: ſed eã appellauit per hieram: ſed credo ꝙ proprius eam intelligat hic: quoniã ſic conferet vt hic innuit: neqꝫ in hoc ſumi debet hiera hermetis quam ponit Meſue diſtinctione tertia: ⁊ eſt ſecunda deſcriptio inter hieras: quoniã ⁊ ſi laudet in doloribus iuncturaruꝫ: tamen in caſu noſtro nõ ꝯuenit: quoniã illa eſt multum ⁊ fortiter ſolutiua. hec autem vt dixit. d. Auicẽ. hic ⁊ infra de cura ſciatice: plurimũ eius iuuamenti efficit per ſudorem ⁊ prouocationem: ⁊ ita operatur dicta confectio. d. Aui. ⁊ ibi loco allegato vult inferre ꝙ eius vſus ſit hora veris: ſicut etiam dixit hic. Et hec cõfectio. d. Aui. eſt illa fere per totum quã poſuit Aȝarauius pro hiera hermetis vt patebit cõſideranti: ⁊ ibi ipſe dixit ꝙ iſta hiera eſt cito penetrans ad interiora corporis: ⁊ ꝙ ſoluit ſuperfluitates ⁊ humores groſſos per vrinam ⁊ ſudorem. Addit ꝙ eſt ſicut candela in corpore humano: nõ igitur debet haberi in vſu niſi in tempore tẽperato. Notate bene que dicta ſunt: quoniã poſſet eſſe error in vſu eius accipiendo illã Meſue pro loco iſtius que nõ reperit apud. d. Auic. inter hieras: doſis eſt. ʒ. j. ß. in puluere. Et notate ꝙ Aȝarauius ⁊ ſi cõnumerauit iſtam confectionem inter hieras non tamen in ea ſm eum intrat aloes: neqꝫ colloquintida: lege lrãm.

¶ Et cum chronica fuerint apoſtemata ⁊ dolores iuncturarum iuuantur per hoc regimen relatum ad humaim. ſumatur ſauine ſicce quarta kelim ⁊ decoquatur cum eo qꝺ ſubmergat ex aqua ſuper ignem leuem donec denigretur aqua: ⁊ ſumatur de colatura eiꝰ lib. j. ⁊ ß. proijciantur ſuper eam. iij. ℥. olei ſiſamini ⁊ bibat ipſam eger ⁊ comedat ſuper ipſam cibum preparatum cum acreſta.

¶ Hec eſt ſecũda pars principalis huius capituli in qua ipſe ſpecialius ponit medicamen valens ad intentionem dictam quando egritudo facta eſt chronica ⁊ dicit. Et cũ chronica ſunt apoſtemata ⁊ dolores iuncturarum iuuantur per hoc regimen relatum ad Humaim: ⁊ eſt nomen cuiuſdaꝫ medici: ſumat ſauine ſicce quarta kelim: kelim eſt nomẽ ponderis nõ reperitur: ſed eſt ſicut. ℥. x. vt credo ⁊ coquatur cũ eo qꝺ ſummergat. ex aqua. i. in aqua tante quãtitatis preciſe ꝙ ſummergatur in aqua ſuper lentum igneꝫ donec denigretur aqua: ⁊ ſumat de colatura eius lib. j. ⁊ ſemis. i. ℥. xviij. ⁊ proijciatur ſuper eam olei ſiſamini. ℥. iij. ⁊ bibat ipſam eger ⁊ comedat ſuper ipſam. ſ. potionem cibum preparatum cuꝫ acreſta ad reintegrationem appetitus debilitati per potuꝫ oleagineum ⁊ vnionem partium ſtomachi. Sauina eſt planta nota aſpera: calida ⁊ ſicca in tertio: diſſoluit ⁊ ſubtiliat: ⁊ propter eius ſubtiliationem prouocat menſtrua plus omni alia re: educit ſua acuitate fetum viuum ⁊ mortuum. dicit Serapio. Eſt igitur multum ſubtiliatiua ⁊ prouocatiua: ⁊ propterea in chronicis magis laudatur: ⁊ propter eius fortem ſubtiliationem ⁊ exiccationẽ addiderunt oleum ſiſaminum ad humectandum ⁊ mollificandũ qꝺ valde neceſſariũ eſt in talibus apoſtematibꝰ chronicis. Ego tamẽ vt ſupra dixi non vterer neqꝫ moderni vtuntur: tamen in ſe talis compoſitio in caſu eſt apta multum iuuare.

¶ Et ad dolorem anche eſt regimen leue ſi nõ ledant ipſum balneuꝫ ⁊ aqua calida ⁊ ſemina. Forſitan proprie poſt cibũ malũ ſedat eũ vomitꝰ ſup aquã ciceris ⁊ ſolutio ventris cũ aqua olerũ ⁊ caſſia fiſtula.

¶ In hac tertia ⁊ vltima parte huius capituli ipſe ponit vnum leue remedium valens proprie in dolore anche quãdo reliqua ⁊ leuia ⁊ fortia exhibita non ſufficiunt localia etiam interius exhibita dixit. Et ad dolorem anche eſt regimen leue ſi non ſedant ipſuꝫ balneum ⁊ aqua calida ⁊ eſt de leuibus remedijs: ⁊ ſemina. ſ. exhibita interius vt in ſuperioribus dictum eſt etiã nõ ſufficiunt ⁊ eſt forte remedium: ſed ponit ipſum leue medicamen. Forſitan proprie poſt cibum maluꝫ in ſe vel cum malo ordine ſedat eum. i. dolorem vomitus ſuper aquam ciceris ⁊ ſolutio ventris cum aqua olerum ⁊ caſſiafiſtula: vult innuere ꝙ aliquando multiplicatis diuerſis remedijs ⁊ exterius ⁊ interius leue vomitiuum. ſ. factum cum malo ordine cibariorum ⁊ cum aqua ciceris iuuat aliquãdo ⁊ ſolutio leuis ventris iuuat quando fortiora non iuuant facta. ſ. cum aqua olerum. ſ. decoctione cõmuni olerum ⁊ caſſiafiſtula. Et hoc eſt quãdo aliquãdo natura a fortibus medicinis nimis terretur: vnde ꝯſequenter nõ debite actuat medicinas fortes ⁊ debiles debite regulat: ⁊ ex eis conſequenter fit iuuamentum: ⁊ hoc ego aliquotiens vidi notate: etiã aliquãdo ab vno leui nõ iuuabitur ⁊ alio ſic: imo ſic vna hora ꝙ nõ alia vt ſupra dictum eſt: lege lrãm. Hic tamẽ non eſt omittendũ vnũ Raſis in de iuncturis circa materiam clyſteriorum. dixit ſic. Poſt purgationẽ. ſ. factã per seceſſum ⁊ vomitũ maior cura ſunt clyſteria que attrahunt materiam tali attractione ꝙ vulnerant inteſtina ⁊ exire faciunt ſanguineꝫ: ⁊ tunc ceſſat dolor eadẽ die. Et addit. Et ego nõ vidi ⁊c. ſequere qꝛ nõ expedit ſummare capitulũ: qm̃ breue eſt ⁊c.

¶ De emplastris iuuatiuis ad dolores iuncturarum grossi humoris ⁊ eorū que sunt in via vt conuertantur in lapideitatem. Cap. 10m.

Emplastrū bonū. ℞. granoꝝ alkerua mundatoꝝ. ʒ. iij. teranť cū. ʒ. j. butyri vaccini optime ⁊ ꝓijciať desup. ʒ. j. mellis ⁊ faciat ipm viscosū ⁊ fiat cū eo empl'm ⁊ ꝓprie sup iuncturas siccas. Et qñq3 poniť cū eo ex aceto forti. ʒ. j.

¶ Sequiť rubrica de empl'is. Ista pars ꝯtinuať vt supra diuisa est ad p̄cedentē in hunc modū. Postq̄ supra in p̄cedētib⁹ duob⁹ capitulis ꝓximis ipse posuit curā spālē doloꝝ iuncturarū pendentiū a cā frigida grossa que est apta p̄cipue indurari per medicinas sumendas per superius ⁊ exterius. p̄mo. s. soluētes per secessū vel vomitū: postea posuit potiones ad solutionē faciēdā etiā per iterius sumēdas que sunt ad solutionē faciendā ẜm alterū duoꝝ itellectuū positoꝝ superius: iam ꝯñter ipse ꝓsequiť ponēdo curā etiā doloꝝ ab eadē cā pendentiū per medicinas locales. Et p̄mo facit hoc per emplastra. Scd̄o per vnctiones ⁊ vnguenta. Tertio per embrocas ⁊ balnea. Scd̄a in p̄ncipio sequētis capituli imediate. ibi (Oleū ⁊c̄.) Tertia in p̄ncipio tertij cap'li. ibi (Embroca.) ¶ Ex hac diuisione p3 clarificatio rubrice talis. Emplastra iuuantia ad dolores iuncturarū grossi humoris ⁊ eoꝝ qui sunt in via vt cōuertanť in lapideitatē. s. ꝓpter humoris grossitiē. ¶ Et nota pro itelligentia gñali positoꝝ in ca. ꝙ in mēte medici in his empl'is stant diuerse intentiones. nam per hoc ꝙ mā est frigida grossa stat per oppo. intētio calefactiua ⁊ subtiliatiua: per hoc etiam ꝙ est dura vel disposita ad petrificationē stat intentio humectatiua ⁊ mollificatiua: per hoc ꝙ est in ꝓfundo mēbri vtputa in iunctura nocēs stat alia intētio que est attractiua ad exterius: ⁊ per hoc ꝙ est nocens ⁊ simpl'r p̄ter nām stat vltima itētio que est resolutiua: ideo in empl'is in casu appropriatis debēt reperiri medicie ad has intentiones valētes vel ad oēs vel ad plures earū si nō oēs possint reperiri: ideo. d. A. in. ca. vt videbitis ponet diuersa empl'a quorū aliqua ad vnā intentionē mag' declināt q̄3 ad aliā: vt aliq̄ ad resoluendū magis q̄3 ad mollificandū ⁊ aliqua ad attrahendū magis q̄3 ad resoluendū: ⁊ hoc fuit bene ꝯueniens: qm̄ aliqñ vna intentio superat aliā: qm̄ stante mā in ꝓfundo ⁊ dura p̄ma intentio est mollificatio: scd̄a attractio: tertia resolutio: ⁊ qñ iste intentiones oēs nō possent per vnū empl'm cōpleri: tunc op3 per diuersa cōpleri vnū p̄us apponēdo: ⁊ postea alterum succedere faciēdo. Et qm̄ in mente medici raro reperiunť dicte intentiones equales etiā est difficile ex eodē emplastro illas oēs intentiones equaliter cōpleri: fuit igiť ꝯueniens diuersas emplastroꝝ ponere descriptiones per quas diuerse intentiones cōpleri possint: ⁊ ꝓpter istam cām ipse diuersas posuit descriptiones emplastroꝝ. Posset itaq3 presens ca. in tot partes diuidi quot ponit descriptiones. Partes patebunt legēdo. ¶ De p̄ma igiť ponit empl'm bonū hoc mō. ℞. granoꝝ alkerua mundatoꝝ. ʒ. iij. teranť cū. ʒ. j. butyri vaccini optime ⁊ ꝓijciať desuper. ʒ. j. mellis vt fiat ipm viscosum: ⁊ fiat cū eo emplastrū: ⁊ ꝓprie super iuncturas siccas. Et addit. Et qñq3 poniť cū eo ex aceto forti. ʒ. j. ad adiuuādū penetrationē ⁊ subtiliationem. De kerua dictū est supra que est cataputia maior vel pentadactylus: calefacit ⁊ subtiliat: idē operanť semina eius ex qb⁹ fit oleum de kerua: debēt mūdari: qm̄ habēt exterius corticē asperū durū: butyrū calefacit humectat ⁊ dissoluit: mel quoq3 calefacit subtiliat ⁊ resoluit: ⁊ videť. d. Aui. ipm hic ponere p̄ncipal'r ad cōpōnē ⁊ ad formā emplastri vt fiat viscosum: ⁊ hoc notate cū vultis aggregare aliquas medicinas ad cōpositionē emplastri que sint de se sicce: vnde nō possit inuiscari si nō sit intētio ad infrigidandum potestis ꝯueniēter ad inuiscandū apponere mel ⁊c̄. Dixit notāter ꝙ super iuncturas siccas valet: qm̄ in virtute butyri etiā illorum granoꝝ vnctuosoꝝ est medicamē humectatiuū ⁊ sic facit vtiliter ad iuncturas siccas. i. in qb⁹ est timor de siccitate ⁊ duritie: est ēt tale medicamē attractiuū: vt p3: ⁊ sic ꝯuenit subtiliādo dissoluendo attrahēdo ⁊ hūectādo aliqual'r: in casu igiť est multū ꝯueniēs.

¶ Et emplastratio cū stercore vaccino est fortis valde in doloribus iuncturarum ⁊ dorsi ⁊ genuum: ⁊ est quasi melior pluribus alijs.

¶ Addit ponēdo aliud medicamē qd̄ multū laudat in ꝓposito dicens. Et emplastratio cū stercore vaccino. s. cū educiť ex aiali est fortis valde. s. multū iuuans in iuncturarū doloribus ⁊ dorsi ⁊ genuū: ⁊ quasi melior plurib⁹ alijs empl'is ad hoc. Notate hic in hoc casu vt videtis laudat stercus vaccinū sup reliq̄ stercora: ⁊ tñ oia ꝯueniunt sua caliditate: qm̄ dixit Serap. ꝙ omne stercus est calidū ⁊ siccū differēter tamē. Dixit etiā. d. Aui. nullū reperiť frigidū ⁊ humidū. Posset aliq̄s dicere ꝙ de mente. d. A. 2. cañ. ca. de stercore aialiū. 123. cap. in areola iūcturarū: ipse singulariter ⁊ p̄cipue laudat stercus camelli. d. Aui. etiā infra ca. 220. in 2° cañ. de stercore absolute simil'r in areola iuncturarū p̄cipue laudauit caprarum stercus cū aceto: ⁊ dixit esse de experimentis. H. Idem dixit Serap. ca. ꝓprio de simplicib⁹ dicit. stercus caprarū est calidū resolutiuū ⁊ ꝯfert apātib⁹ fraudulētis: sicut sunt apāta genuū ⁊ dolori iuncturarū ⁊ scie ⁊c̄. Quidā etiā p̄ncipal'r in isto casu laudant stercus pauonū: ⁊ dicūt de hoc vidisse experimentū manifestum. Breuiter dicať ꝙ in casu nr̄o in corpore mediocr̄i habitudinis verū est verbū. d. A. hic de stercore vaccino: qm̄ l3 reperianť fortiora stercora in calefaciēdo ⁊ exiccādo: vt est stercus camelli ⁊ colūboꝝ vt dictū est: q2 tñ in casu nr̄o timor est de nimis exiccādo ⁊ petrificādo tale stercus est in casu nr̄o magis alijs ꝯueniens. nā tale est aliqual'r mollitiuū vt dixit Serap. loco alleg. maxime si colligať tp̄e veris. Ubi aūt nō sit timor de exiccādo: sed intentio sit ad multū resoluēdū: tunc in isto casu mag' ꝯuenirēt alia fortiora existentia: que tñ semꝑ verēda sunt ne nimis exiccēt ⁊ indurēt: ideo auctores cū eis talib⁹ fortib⁹ vtunť cū eisdē applicāt aliqd̄ icisiuū vt acetū in stercore colūboꝝ: vel addunt secū aliqd̄ humectatiuū vt stercori caprarū montanarū addūt axungiā porci vt in 2° cañ. Stercus vō pauonū credo ꝙ sit aliqual'r timēdū ꝑꝑ nimiā siccitatē: sicut ēt stercus anatis ⁊ accipitris ⁊ aliarū auiū rapaciū: q2 raro administranť: q2 sunt suꝑflua valde vt dixit. d. A. loco allega. in p̄n. c. Breuiter igiť pro ꝯclusione dicať ꝙ exhibēdo aliqd̄ stercus tm̄ in casu nr̄o sine alio corrigēte ꝙ tenenda est snīa. d. Aui. hic ꝙ stercus vaccinū est emplastratio quasi melior pluribus alijs ⁊c̄. ⁊ si nō potestis ipm ex aiali colligere potestis ea facere calefieri in cacabo cum aliquo oleo appropriato vel aqua iue vel roris marini ⁊c̄. Notādum dixit etiā tex. ꝙ sit melior omnib⁹ alijs. s. pluribus alijs: l3 ẜm bonā logicam ad sensum arguentis illa foret vera ꝙ ista emplastratio est melior alijs oibus ⁊c̄.

¶ Empl'm forte. ℞. olei antiq̄ lib. j. ⁊ s. ⁊ nitri alexādrini ⁊ glutē alboti: amboꝝ añ. lib. j. ⁊ euforbij. ʒ. j. ⁊ ireos ʒ. ij. ⁊ farine fenugre. lib. j. ⁊ s. fiat ex eis empl'm.

¶ Ponit ꝯñter aliud empl'm ⁊ vtile multū in casu dicēs. Empl'm forte. ℞. olei antiq̄ lib. j. s. olei alexādrini ⁊ glutinis alboti: amborum añ. lib. j. euforbij. ʒ. j. ireos. ʒ. ij. farine fenugreci lib. j. s. fiat ex eis empl'm. est notabile cōpositū in casu nr̄o: est. n. calefactiuū attractiuū ⁊ resolutiuū per ireos nitrū ⁊ euforbiū qd̄ est gen⁹ gūmi fortius oi gūmi in calefaciēdo: de ireos ⁊ nitro dictū est sup̄: ⁊ glutine alboti. i. terbētina etiā dictū est: qm̄ calefacit ⁊ attrahit: oleū ēt antiquū est calidū si de oleo cōi vt dr̄ sit ẜmo. nā vsq3 ad tp̄s satis magnū cū antiquať calefit: qm̄ elemēta calida in eo dominantur: posset tñ intātū antiquari ꝙ infrigidareť ⁊ fieret terreū: hoc tamē tp̄s esset longū nimis vt pōt colligi scd̄o cañ. cap. 1. post ꝓhemium ꝓpter ipsius fortē cōplexionē. idē etiā colligi pōt. 4. metheoroꝝ: est etiā aliqualiter humectatiuū. Idem dico de fenugreco ⁊ sic in eo est omnis intentio nostra.

¶ Et iteꝝ bdelliū opoponacū adeps liq̄fact⁹ iuuatiua sunt ei valde qd̄ fit ex crudo hūore i genib⁹ ⁊ iūcturis.

¶ Ponit aliđ: ē ēt claꝝ ex dictꝭ: dic̄. Et iteꝝ bdelliū opo. adeps liq̄facta: ⁊ itelligať de adipe anatis cū sit alijs fortior q̄nto colliget: iuuatiua sunt valde ei qd̄ fit ex crudo humore in genib⁹ ⁊ iuncturis.

¶ Emplastrū suggitiuū resolutiuū nitri dauich. j. ammoniaci fiat ex eis emplastrū aut sumať euforbium ⁊ teratur cum oleo de lilio ⁊ liniať cum eo.

¶ Ponit aliđ empl'm suggitiuū. i. attrahēs q̄dāmō suggēdo resolutiuū. ℞. nitri dauich. j. āmoniaci. ʒ. j. s. fiat ex eis empl'm. s. puluerizādo nitrū ⁊ āmoniacū i aceto dissoluēdo: ⁊ postea cōmiscēdo.

¶ Emplastrū forte. ℞. baurach ⁊ galliam ⁊ pyretrum staphisagriam ⁊ calcē misceantur omnia ⁊ liniantur ex eis iuncture cum melle ⁊ aliquātulo aceto.

¶ Ponit aliud qd̄ est multū forte ⁊ ipse testať emplastrū forte. ℞. baurach. i. species salis est calidū ⁊ siccū. ⁊ galliam est quid cōpositū apothecarijs notū calidū cōponiť ex specieb⁹ ⁊ musco diuerso mō: quoniā diuerse fiunt cōpositiones: sed illa Mesue est multū electa: est resolutiua ⁊ ꝯfortatiua virtutis membroꝝ. pyretrū ⁊ staphisagria sunt calida ⁊ sicca in tertio multū attractiua vt supra dictū est. calcem. omnia misceanť ⁊ linianť ex eis iuncture cū melle ⁊ aliquātulo aceto: est forte valde ad dissoluendū.

¶ Emplastrū bonū ⁊ resolutiuum āmoniaci ⁊ lycij su-

manẽ ptes equales:terãẽ cũ oleo onfancino ⁊ vino antiquo ⁊ farina fabarũ ⁊ emplastreẽ cũ eo calido.

ℭ Ponit ꝯsequẽter aliũ:dixit.Emplastrũ bonũ resolutiuũ.ammoniaci ⁊ lycij partes sumanẽ equales:lyciũ est succus folioꝝ arboris cuiusdã spinose:desiccat in tertio lȝ eius caliditas sit fere temperata:⁊ per eius secũdaȝ virtutẽ multũ resoluit vt dixit Serap̃. teranẽ cũ antiquo vino albo.s.⁊ potenti ⁊ oleo onfancino ad aliq̃lem ꝯfortationẽ ⁊ farina fabarũ emplastraẽ cum eo calido.Jstud emplastrũ ꝓpter lyciũ ⁊ farinã fabarũ non est notabiliter calefactiuũ:sed est exiccatiuũ:qm̃ etiã farina fabaruȝ est fere in actiuis temperata:sed notabiliter exiccat ⁊ abstergit:⁊ appropriate confert podagre.vbi igiẽ dolor depẽderet ex materia molli in iuncturis:istud magis ꝯueniret q̃ꝫ si esset grossa materia:veruȝ est tamẽ ꝙ ꝓpter vinũ antiquũ ⁊ ammoniacũ est notabiliter resolutiuũ.

ℭ Et empl'm ex cinẽ ciclamis ⁊ melle ẽ mirabile valde.

ℭ Addit.Et emplastrũ ex cinere ciclaminis cũ aceto ⁊ melle est mirabile valde.Et notate istud verbũ mirabile valde.Ciclamẽ hȝ folia similia folijs hedere:sed sunt maculata signis ad albũ declinãtibus:medici vtuntur radice succo ⁊ semine:sed succo vel semine magis:est calefactiua subtiliatiua ⁊ aperitiua multũ:imo diciẽ de ea ꝙ si mulier portauerit eã super collũ vel humeros nõ põt ĩpregnari ⁊c̃.Propter ergo suam virtutem ⁊ aceti ⁊ mellis credo cuȝ d.A.ꝙ in materia grossa eius operatio in casu debeat esse mirabilis:⁊ maxime quãdo in cineribus ꝓpter ignitionem acquisita est quedam fortis acuitas ad dissoluendũ.

ℭ Et de emplastris est modus que necessaria sunt ad ꝯfortandũ membrũ ⁊ resoluendũ residuũ ⁊ nõ indigeẽ eis nisi post eũonẽ integrã de qb⁹ est empl'm.℞.sauine ⁊ nucis cupressi ⁊ ossium adustoꝝ partes equales ⁊ aluminis partẽ.j.dragaganti sextã partis vnius ⁊ glutinis pisciũ quãtum sufficit ad ꝯgregandũ.

ℭ Addit ponendo vnũ emplastrũ cõfortatiuũ principaliter membroꝝ ne iterato recipiant:⁊ cũ hoc etiã est aliqualiter resolutiuũ:⁊ ponit regulaȝ in vsu eius dicit sic.Et de emplastris est modus.i. quedã est species emplastroꝝ que necessaria sunt ad ꝯfortanduȝ membrũ ⁊ resoluendũ.s.residuũ qđ remansit in materia:⁊ ponẽs regulã in vsu eoꝝ dixit.Et nõ indigeẽ eis post euacuationem integram supple vel quasi:quoniã si vtereẽ eis ante cõpletaȝ vel fere cõpletã euacuationẽ esset timor ꝓpter stipticitateȝ ne mã in iunctura clauderet:sed cum est modica materia confortata virtute mẽbri nõ est de hoc timor:quoniã natura illã modicaȝ poterit resoluere:de quibus est hoc emplastrũ.℞.sauine ⁊ nucuȝ cupressi ⁊ ossiuȝ adustoꝝ.s.humanoꝝ partes equales.s.ʒ.5.de his omnibus supra dictũ est quomodo resoluãt ⁊ exiccent cõfortãdo:aluminis partẽ vnam.s.ʒ.j.5.ad maiorẽ exiccationẽ:draganti est vitreolum etiã resolutiuũ ⁊ exiccatiuũ vehemẽter acutũ:poniẽ eius modica pars:qꝛ esset timor adurendi vt sexta partis vnius.i.circiter grana.xv.Et notate ꝙ hic posset esse error credẽdo ꝙ per dragantũ intelligereẽ gũmi frigidũ notũ:sed in casu illud non ꝯuenit:⁊ illud appellaẽ ab auctoribus dragagantũ.Addit ⁊ glutinis pisciũ quãtũ sufficit ad incorporandũ ad formam emplastri:qꝛ reliqua omnia sunt sicca:etiam prohibet nimiã exiccationẽ.

ℭ Aliud faciens operationes in egritudinib⁹ plures ⁊ illud ideo:qm̃ aperit ⁊ extrahit spinas ⁊ ossa putrida ex ꝓfundo ⁊ ꝯfert mollificationi iuuamẽtũ manifestũ ℞.se.vꝛtice mũdati ⁊ spume baurach ⁊ salis ãmoniaci ⁊ arist.rotũ.⁊ radicis colloquintide ⁊ glutinis alimbat:oium añ.auẽ.xx.fenugreci ⁊ piperis ⁊ macropiperis:oiũ añ.auẽ.x.ãmoniaci auẽ.xij.cordumeni ⁊ xylobalsami ⁊ thuris ⁊ myrre ⁊ adipis capre ⁊ gũme pini:oium añ.auẽ.x.cere lib.iij.dabk lib.viij.lactis fici sylvestris auẽ.viij.olei de lilio quãtum sufficit ad liquefactionem medicinarũ humidarũ ⁊ vini optimi quãtum sufficit ad cõficiendas medicinas siccas cõmisceanẽ omnia ⁊ fricenẽ ⁊ administrentur.

ℭ Ponit ꝯsequenter aliud emplastrũ iuuans ad multas egritudines ⁊ maxime in attrahendo:⁊ est descriptio multuȝ singularis ⁊ artificiosa:dicit.Aliud faciens operationes in plurib⁹ egritudinibus ⁊ declarat:⁊ illud ideo:qm̃ aperit ⁊ extrahit spinas ⁊ ossa putrida ex ꝓfundo.s.membroꝝ.⁊ cõfert mollificationi iuuamentuȝ manifestum.i.paralysi.℞.seminis vꝛtice mundate calefacit ⁊ resoluit calefactione ⁊ resolutione multa.Dixit Serap̃.spuma baurach est quedã spẽs baurach siue nitri:⁊ differt ꝫm Gal'.vt dixit Serap̃.a baurach africe in hoc ꝙ spuma baurach est sicut farina frumenti:baurach aũt siue minerale siue artificiale est aggregatũ vel coagulatũ ⁊ vocaẽ ista spuma baurach affonitiuȝ:virtus ei⁹ est sicut salis desiccatiua multũ ⁊ subtiliatiua humoꝝ grossoꝝ sicut ⁊ quelibet spẽs nitri ⁊ salis ammo.⁊ species salis nãlis extrahitur ex lapidib⁹ albis:electior est sicut crystallus:est calidus in quarto:est subtiliatiuus humoꝝ grossoꝝ:⁊ de proprietate eius est ꝙ trahit de interioribus ad exteriora.Aristologie rotunde est fortior alia de qua dictũ est supra cũ notabiliter subtiliet ⁊c̃.Radix colloquintide dictũ est supra qũo est calida ⁊ sicca in tertio ⁊ subtiliatiua multum resolutiua ⁊ attractiua a remotis.Glutinis alimbat:idẽ ꝙ glu.albotim est terbentina:dictum est supra sepe quomodo est calefactiua ⁊ resolutiua sicut omnes.rasine.omniuȝ ana.auẽ.xx.fenugreci piperis ⁊ macropiperis:macropiper est id in quo generaẽ piper sicut faseoli generanẽ in quodã oblõgo:oĩa sunt calida ⁊ sicca vt dictũ est supra attractiua omniuȝ añ.auẽ.x. Ammoniaci:dictũ est supra qũo subtiliat humores grossos ꝓprie in iuncturis:⁊ quomodo valet podagre ⁊c̃.auẽ.vij.etiã ad debitã facit cõmistionẽ.Cordumeni est ex medicinis rubificantibus ⁊ cõfert per ꝓprietatẽ egritudinibus neruoꝝ ⁊ dolori anche ꝫm.A.2° cañ.Et xylobalsami ⁊ thuris:xylobalsamũ est lignuȝ balsami:⁊ lȝ sit minus forte q̃ꝫ oleũ balsami:tamẽ est notabiliter calefactiuũ ⁊ dissolutiuũ.de thure manifestũ est.Et myrre ⁊ adipis capre valet aliqualiter humectando ⁊ resoluendo iuuat.⁊ gũmi pini calefacit vt rasine alie vt dictum est ⁊ attrahit:oium añ.auẽ.x.cere lib.iij. dabk lib.viij.dabk est spẽs stellionis calefacit multum:lactis fici syluestris auẽ.viij.poniẽ ĩter rubificãtia ⁊ vesicantia.olei de lilio quãtũ sufficit ad liquefactionẽ medicinarũ humidarũ:⁊ vini optimi quãtũ sufficit ad conficiendum medicinas siccas:conficiantur omnia simul ⁊ fricentur ⁊ administrentur.Lege nunc totã descriptionem cõtinuam ⁊ videbis ipsius mirabilem vtilitatem in casu ⁊ ad alias egritudines de quibus dixit.

ℭ Aliud conferens in hora ad sciaticã ⁊ dolorem manus ⁊ pedis ⁊ dolorem reliquarum iuncturarũ sumaẽ fenugrecũ ⁊ ꝓijciaẽ in vase testeo ⁊ proijciaẽ desuper aceti cõmisti quantũ sufficit ⁊ coquatur super prunas vsquequo dissoluatur in decoctione:deinde proijciatur desuper mellis quãtũ sufficit ⁊ bulliat scđo ⁊ reseruetur.Aliud simile illi.picis de minera lib.iij.fecis aceti sicce aduste lib.j.baurach lib.j.⁊.5.gũme pini ⁊ cere ⁊ sulphuris nõ adusti ⁊ staphisagrie:omnium lib.j.pyretri lib.5.cordumeni kist vnum.

ℭ Ponit ꝯsequẽter aliud satis domesticũ in casu valens maxime ad remissionẽ doloris dixit.Aliud ꝯferens in hora.s.subito ad sciaticam ⁊ dolorẽ manus ⁊ pedis ⁊ dolorẽ reliquarũ iuncturaruȝ sumaẽ fenugrecũ ⁊ ꝓijciaẽ in vase testeo.i.lapideo:⁊ ꝓijciaẽ desup aceti cõmisti quãtũ sufficit.i.cũ modico aque:⁊ coquaẽ super prunas vsquequo dissoluanẽ in decoctione:deinde proijciaẽ desuper mellis quãtũ sufficit.s.ad bonã cõpositioneȝ pro emplastro ⁊ bulliat scđo ⁊ reseruetẽ pro vsu:totuȝ clarum est ex dictis siue per fenugrecum intelligas herbam siue semen eius.Addit aliud simile illi.s.quãtũ ad effectuȝ.℞.picis de minera lib.iij.fecis aceti sicce aduste lib.j.baurach.i.nitri lib.j.5.gũmi pini ⁊ cere sulphuris non adusti ne nimia fiat exiccatio ⁊ staphisagrie:oiuȝ añ.lib.j.pyretri lib.5.cordumeni kistum.j.dissoluanẽ gũme cũ aceto ⁊ reliqua misceantur:⁊ si placet addaẽ parũ mellis fiat emplastrũ.omnia sunt clara si declaretur quid sit pix de minera:reliqua omnia ex habitis possunt intelligi quomodo conueniant.Est igiẽ pix de minera pix noua ꝫm ꝙ educitur ex arbore ⁊ vocaẽ pix liquida ad differentiam aliorum duoꝝ modoꝝ picis quos ponit Serap̃.cap̃.ꝓprio: vide tu:⁊ hec noua liquida dicta calefacit ⁊ exiccat:⁊ plus calefacit q̃ꝫ exiccat:vbi alia plus exiccat q̃ꝫ calefaciat.Et addit Auer.ꝙ in maturando fortior est que est recens.Dicitur igitur de minera: qꝛ neqꝫ tempore neqꝫ artificio adulterata est ⁊c̃.kistum est pondus lib.j.5.⁊ hoc de cap̃.isto.

ℭ De vnctionib⁹ in hmõi intẽtione p̃dicta. Cap.II^m.

Oleum de colloquintida ⁊ oleum de castoreo ⁊ oleum de synapi ⁊ oleum de kerua ⁊ oleum de nuce romana:⁊ proprie quando

adurítur ⁊ currít: ⁊ oleum de colloquintida factum ex decoctione eius cum oleo rosa. donec consumatur aqua: ⁊ oleum de costo vltimũ est: ⁊ proprie cum storace aut cum asa oleum de costo. Et de vnguentis bonis iuuatiuis est oleum in quo decoquitur vipera ⁊ est ex eis que sanant sanatione integra. Et de eis est oleum vespertilionum: cuius modus est vt sumantur xij. vespertiliones decollati ⁊ sumatur de succo almarmacor ⁊ olei ãtiqui lib. 5. ⁊ aristo. ℥. iiij. ⁊ castorei. ℥. iiij. ⁊ costi. ℥. iij. decoquantur omnia simul donec cõsumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

¶ Ponit ꝯsequenter vnctiones in intentione predicta vt dicit rubrica. s. in calefaciẽdo: dissoluẽdo: ad exterius trahẽdo: ꝯfortãdo: ⁊ ſm hunc modũ in remouẽdo dolorẽ: ⁊ dicit ꝑmo. Oleũ de colloquintida ⁊ oleũ de castoreo ⁊ oleũ de synapi ⁊ oleuz de kerua: ista omnia per virtutes simpliciũ suoꝝ manifeste cõueniunt: ⁊ de his habetis descriptiones ⁊ vtilitates cõmuniter ab auctoribus. ⁊. 5. cañ. tracta. vlti. ⁊ a Me. distin. vlt. Addit. Et oleũ de nuce romana ⁊ ꝓprie quãdo adurit ⁊ currit. i. quãdo ita adurit ꝙ non ꝓpterea exiccat: sed currit vel currere põt oleũ ipsa cõpressa in casu iuuat: qm̃ per adustionẽ si fuerit recens pars humida aquea cõsumitur remanente humido oleagineo ꝓprio: vnde sua caliditate ⁊ siccitate iuuat. Addit. Et oleũ de colloquintida factũ ex decoctione eius cum oleo rosa. donec cõsumat aqua. Et sic ĩnuit modum faciendi ipsum. s. ponendo colloquintidam in tribus partibus. s. olei rosati vt reddat aliqualiter ꝯfortatiuũ ⁊ vna parte aque ⁊ tñ bulliãt vt aqua cõsumat: tunc illud appellari poterit oleum de colloquintida ⁊ oleum de costo vltimũ est. s. in iuuãdo ⁊ ꝓprie cum storace. s. si bullierit vt de alio dicebat: aut oleum de costo cum asa. s. fetida bullitum: q2 asa fetida calidior est q̃ odorifera: sed forte propter odorẽ eligeret odorifera: est calida vsq3 ad ꝑncipiũ quarti: est etiã exiccatiua cõfortans iuncturas. storax est etiã gũmi calidũ ⁊ siccũ notabiliter existens ⁊ confortatiuum maxime aromaticitate sua: qm̃ est boni odoris: ⁊ similis calefactione ⁊ siccitate cuz myrra in membris neruosis vsus eius precipue conueniens: ⁊ sic p3 ꝙ olea in qbus ista decoquent ꝓprius in casu cõueniunt. Ponit aliud cõmuniter laudatũ in casu dicit. Et de vnguentis bonis iuuatiuis est oleũ in quo decoquit vipera: ⁊ est ex eis que sanant sanatione integra: intelligat ponendo cum parte ipsius parũ cere: habeat etiã vipera electa de qua scribit quinto cañ. de tyriacis. ⁊ ab Andro. singulariter in trac. suo de tyriaca. ⁊ abscindat ab ea caput ⁊ cauda vsq3 ad tres digitos ⁊c. p3: qm̃ in vipera est virtus multũ calefactiua ⁊ attractiua: ⁊ virtus etiã in ea ꝯfortat vt ad exterius expellat: vt p3 in vsu eius in lepra. Ponit aliud singulare multũ laudatum ab auctoribus: ⁊ est oleum de vespertilionibus. dicit sic. Et ex eis est oleũ vespertilionũ: ei⁹ modus est vt sumant. xij. vespertiliones decollati ⁊ sumat de succo almarmacor ⁊ olei antiq lib. 5. ⁊ aristologie. ℥. iiij. ⁊ castorei. ℥. iiij. ⁊ costi. ℥. iij. ⁊ decoquant omnia simul donec ꝯsumat aqua ⁊ remaneat oleũ: ⁊ supple illud pro vsu reseruet. In vespertilionibus dicit. d. A. z. cañ. ꝙ est vehemẽs calefactio ⁊ abstersio ⁊c. Quid sit vespertilio est satis notuz: vult ꝙ decollent forte ꝓpter aliqualẽ venenositatẽ. Almarmacor nõ reperit sic: sed bene marmacor ⁊ est curũgem. Est aũt curũgem ſm Simonẽ ozymũ gariofilatũ vel melissa ꝓprius: ⁊ ponit vnum pro altero: sed siue sit melissa siue ozymũ nõ est dubitandũ quomodo in casu ꝯueniat. De aristologia costo ⁊ castoreo dcm̃ est supra qũo qõlibet horuz est in casu nr̃o singulare: ita ꝙ re vera hec est egregia descriptio in casu valens: ista etiam valere debet in paralysi ⁊ similib⁹ egritudinibus. Notate bene eam: si conspicitis in descriptione nõ ponit aquã: ⁊ tamẽ dixit decoquant vsq3 dum cõsumat aqua: volebat nobis ĩnuere ꝙ cũ debet bulliri oleũ debet semper quasi apponi vel aqua vel vinũ simul in decoctione: manifestum est enĩ ꝙ in illo oleo ⁊ succo nõ possent predicta ꝯueniẽter bulliri nisi aliud humidũ apponeret. Et sic p3 finis huius cap. parui: ⁊ cõsequenter emplastroꝝ ⁊ linimẽtoꝝ. d. A. que singularia sunt: ego hic ponã aliquas breues descriptiões electas. Primũ igit sit hoc emplastrũ valens in causa frigida ad resoluendũ apostemata aliqualiter dura ⁊ ad dolores iuncturarũ omniuz ⁊ podagre spãliter est Azarauij. ℞. camomille anheti farine fenugreci semĩs lini. añ. ℥. x. bdellij mellis storacis liqde armoniaci galbani. añ. ℥. v. kerue purgate. ℥. x. olei de lilio qõ sufficit ad gũmas mollificãdas: lactis ficuũ siccarũ qõ sufficit ad istas cõgregandas ⁊ fiat emplastrum. Unguentũ appropriatũ cum materia est ꝯfundata ad resoluẽdũ. ℞. olei de vespertilionib⁹. d. Aui. supra: olei de serpentibus: ⁊ olei de vulpibus: ⁊ de radice cucumeris asinini: olei de edra ⁊ de laureola medulle cerui ⁊ vituli fellis vaccini. añ. partes equales: olei terbẽtine ⁊ de lateribus añ. partẽ. 5. croci sextã partis: misceant oĩa ⁊ inunctio fiat cũ eis. ¶ Aliud domesticũ empl̃m ⁊ est rosarij ℞. folioꝝ ebuli. M. ij. decoquant in aqua diu: deĩde extrahant ⁊ ꝯterant bene: postea ponant in mortario ⁊ secuz misceant flores genestre cũ axungia porci vel cuz butyro: ⁊ sic supponat. Et si volueris ex eo facere vnctionẽ ad modũ vnguẽti facias totũ extrahi per pãnũ lineũ ⁊ qõ colatũ fuerit reseruet. ¶ Aliud excellens. ℞. bdellij: opo. armo. nitri galbani semĩs synapis pyretri sulphuris añ. ℥. ij. lythargirij quãtũ de omnibus: postea accipe lythargiriũ ⁊ coquat in oleo antiquo donec inspisset: deinde reliqua apponant ⁊ bulliant donec fiat emplastrũ. Linimentũ in casu multũ approbatũ sit vt infra. ℞. pullum cyconie antequã multũ crescat in pẽnis ⁊ depilatũ frustatim incide ⁊ pone in vase cuz lib. j. olei dulcis vel sisamini ⁊ superadde medullã vulturis ⁊ medullã asini masculi ⁊ fac bullire vsq3 ad cõpletã decoctionẽ ⁊ cola ⁊ vtere. ¶ Aliud ⁊ vltimũ qõ dicunt multi esse expertũ ⁊ est ꝑcipuuz vt dicit. ℞. masculũ anserem ⁊ depilatũ ⁊ euisceratũ intromitte in ventrez eius M. j. gũmi edre ⁊ thuris ⁊ adde etiã intus sanguinẽ porci veteris ⁊ sepum ouium ⁊ species aromaticas ponantur consequenter ad ignem vt assetur ⁊ cum assatur plenus his omnibus colligatur qõ distillat ⁊ cum eo distillato iuncta cera liquefacta ſm ꝓportionez debitam fiat vnguentum ⁊ vsui reseruetur: ⁊ his sum ꝯtentus nõ curans de multiplicatione remediorum.

¶ De embrocis in illa intentione. Cap. 12m.

Embroca sedatiua iuuatiua experta sumatur gallia ⁊ ordeum ⁊ lactuce decoquant cũ aceto donec discoquant ⁊ dissoluant ⁊ fiat embrocatio ⁊ est ꝯueniens ad calidum.

¶ His expeditis. d. Auic. prosequitur determinando de embrocis ⁊ balneis. Et primo simul determinat de eis. Scõo facit paruum capitulum de balneis. ibi (Balneatio quidem.) ¶ Presens etiam capitulũ ꝑma diuisione diuidit in tres partes. Quoniã ꝑmo ponit descriptiones embrocaruz. Scõo suffumigij vel stuffe. Tertio ꝓprie balneoꝝ. z⁹ ibi (Et ex eis iterum.) 3⁹ ibi (Et sedeat in dectione asini ⁊c.) ¶ Prima adhuc in duas. Qm̃ ꝑmo ponit embrocã valẽtem in causa calida. Secundo in frigida. ibi (Et iteruz maiorana.)

¶ De prima dixit. Embroca sedatiua. s. doloris a causa calida iuuatiua experta. Sumant gallia ⁊ ordeum ⁊ lactuce coquant cum aceto donec discoquant ⁊ dissoluant: ⁊ fiat cum eo embrocatio: ⁊ est cõueniens ad cal. istud in principio magis iuuaret fluente materia facta diuersione: ⁊ pro parte euacuatione ad sedandum dolorem ⁊ repercutienduz: vt p3: valet tamẽ etiam vbi esset modica materia in declinatione multũ calida: gallia tamen confortat virtutem membri remittendo etiam frigiditatem alioꝝ.

¶ Et iterum maiorana ⁊ anhetuz ⁊ folia lauri ⁊ rutha ⁊ cyminum coquant ⁊ fiat cũ eis embroca.

¶ Ponit aliud ad cãm frigidam dixit. Et iterũ maiorana ⁊ anhetũ ⁊ folia lauri ⁊ rutha ⁊ cyminum coquantur. s. in aqua ⁊ fiat cũ eis embrocatio: nõ est dubium ꝙ hoc valet in causa frigida.

¶ Et ex eis iteruz que conferunt ad lapideitatem iuncturarũ ⁊ genu est fex aceti in omni parte cuius ponit sexta partis barmel ꝯtriti super quã ꝓijciant lapides igniti ⁊ fiat suffumigiũ faciendo cuz eo suffumigationem sub kisse al's trisse aut similibus.

¶ Ponit consequenter suffumigium fiendum vel stuffam in casu valentem ⁊ dixit. Et ex his iterum que conferunt ad lapideitatez iuncturarum ⁊ genu est fex aceti in omni parte: cuius ponit sexta pars barmel contriti ⁊ est species ruthe acrestis super quã ꝓyciantur lapides igniti. s. cum aceto ⁊ fiat suffumigium faciendo cũ eo suffumigationem sub kisse. i. pãno cooperiente lineo vel similibus. ita credo intelligat. nam kissa est pica auis. non esset in ꝓposito: istud suffumigium est vehementer incisiuum ⁊ subtiliatiuum ⁊ desiccatiuum: vt patet consideranti simplicia nota.

¶ Et sedeat in decoctiõe asini syluestris in qua ponũtur omnia membra eius decocta cũ anheto ⁊ rectificatur cum seminibus ⁊ porris ⁊ similibus.

¶ In hac tertia parte ipse ponit descriptiones balnei valentes in casu: ⁊ in duas posset diuidi ſm ꝙ duas ponit. Secũda ibi (Et decoctio ordei ⁊ vulpis.) ¶ De prima parte dixit. Et sedeat in decoctione asini syluestris in qua ponunt omnia membra ei⁹ decocta

cũ anheto ⁊ sale ⁊ rectificat.s.fortificat decoctio cũ seminibus.s. calidis vt anheto ⁊c.⁊ porris ⁊ similib⁹.s.exiccatiuis. ¶ Nota ꝙ dixit. Sedeat in decoctione: istud verbũ sedeat intelligat q̃n.s.eẽt dolor in ancha: ita ꝙ oporteret balneũ ad anchã vel sciam attingere: ⁊ si solũ esset in pedibus sufficeret pedes in balneo poni. vbi aũt esset in toto artetica: tunc oporteret fieri balneũ toti cõmune ita vt totũ corpus in balneo extenderet. Omnia posita in descriptione sunt clara ꝓter ꝙ de asino syluestri de quo nõ reperio capitulũ spãle: verũ est ꝙ.d.A.z.cañ. facit caplm de asino absolute: sꝫ dixit ꝙ valet humectãdo: q͛ in ꝯtracto a siccitate vꝫ: ⁊ sic nõ bene appareret q̃õ in casu valeret: possumus dicere ꝙ lꝫ caro asini sit humectatiua: tamen totus asinus maxime syluestris declinat ad notabilẽ siccitatẽ. ꝑmo asinus est aĩal melãcholicũ maxime syluestris: postea ossa asini que dñant in eo cum sit aĩal modice carnis notabil͛r sunt sicca: ideo tot⁹ asinus reddit notabil͛r exiccatiuus: ⁊ ꝓpterea dixit ĩ q̃ ꝯcoctiõe ponant oĩa mẽbra ei⁹: reliq̃ posita calefaciũt ⁊ exiccãt: ⁊ sic totũ balneũ reddit calefactiuũ ⁊ exiccatiuũ.

¶ Et decoctio ordei ⁊ vulpis cuius modus est vt bulliat aqua ebullitione vehemẽti tandiu donec minuatur tertia eius ⁊ proijciatur super ipsaꝫ daba aut vulpes viua decollata cum san. suo ⁊ decoquatur donec dissoluatur in decoctione ⁊ coletur aqua ⁊ sedeant in ea: aut proijciatur super illam aquam oleum ⁊ decoquatur donec permisceantur: aut donec aqua consumatur ⁊ remanet oleum ⁊ sedeat in eo. Et quandoqꝫ decoquitur in oleo sicut est.

¶ Ponit ꝯñter aliud balneũ qđ fit vt ĩfra dicit. Et decoctio ordei ⁊ vulpis cui⁹ modus est vt bulliat aqua ebullitione vehemẽti tãdiu donec minuat tertia eius ⁊ ꝓijciat super ipsa daba ẽm Simoneꝫ que est spẽs stellionis ⁊ ẽm alios est mustella aut vulpis viua aut supple decollate cũ sanguĩe ⁊ decoquant donec. dissoluant in decoctione: ⁊ colet aqua: ⁊ sedeat in ea.s.patiens ad modũ supradictũ: aut ꝓijciat super illã aquã oleũ ⁊ decoquant donec ꝑmisceãtur.s.oleũ ⁊ aqua forti permistione: aut donec ꝯsumat aqua ⁊ remaneat oleũ: ita vt tãtũ bulliat ꝙ ꝑma ꝯcoctio videat ꝯsumpta: ita vt tota vis decoctionis remaneat in oleo: ⁊ sedeat in eo.s.patiens in oleo. Et q̃ñqꝫ decoquit.s.vulpis in oleo sicut est.s.sine aq̃. Notate hic: q͛ de isto balneo multi medicoꝝ faciunt in isto cõposito mirabile festuꝫ ⁊ singulariter: q͛ dixit.d.Aui.ꝑmo cañ.z.fen. de eis que ꝓueniunt ex vsu solis ad finẽ cap̃. Si in oleo vulpis cocta fuerit aut dab.i.mustella vt exponebatur ⁊ supple ex eo oleo fiat balneũ: erit medicamẽ melius qđ esse põt dolorẽ habẽtib⁹ iuncturarũ ⁊ podagrã. Idẽ etiã scđo cañ.cap̃.ꝓprio de vulpe dixit. ⁊ sunt verba egregia. dixit sic. Quãdo vulpes coquunt in aq̃ ⁊ embrocant iuncture dolorose ex ea ꝯfert vehemẽter: ⁊ simil͛r oleum q̃n viua decoquit in ipso: ĩmo hoc est valde fortius. Et opꝫ q̄dem vt ꝓlonget eius.s.corporis sessio in ipso.s.oleo sic facto: vt ponit textus noster hic. Ubi notate ꝙ ex hoc tex. habetis triplicem moduꝫ fiendi balnei ex vulpe. Primũ ꝙ bulliat in aqua tm̃ que tamẽ ꝑus bullierit vsqꝫ ad ꝯsumptionẽ tertie partis vt reddat post decoctionẽ illa decoctio subtilior ⁊ apta magis penetrare facta residentia grossi per decoctionẽ: ⁊ ibi ponit aliq̄d de ordeo: q̃m iuuat in exiccando ⁊ ꝓhibet inflãmationẽ. Scđm modũ ponit vt cũ aq̃ ponat oleũ facta decoctione ipsius in aqua ẽm modũ suũ.s.ꝙ tandiu decoquant ꝙ vulpes dissoluant in decoctione: ⁊ postea addatur oleũ facta colatura decoctionis ⁊ iterato simul aqua ⁊ oleum bulliant vsqꝫ dum facta sit bona mistio olei cũ aqua vel vsqꝫ adeo ꝙ tota aqua in bullitione ꝯsumat ⁊ est fortius. Tertiũ modũ ponit.s.decoquendo eam tm̃ in oleo vsqꝫ ad perfectã decoctionẽ vt supra: ⁊ ẽm istũ modũ etiã est eius balnei fortior operatio in resoluendo ⁊ exiccando vt ipse dixit loco allegato. Sed quomodocũqꝫ tamẽ decoquat de istis tribus modis dictis aliq̃n decoquit viua ligata vel ruptis tibijs eius ⁊ ea ꝯñter ĩposita in aqua vel oleo bullientib⁹ ⁊ decocta vsqꝫ ad separationẽ partiũ aut decollat ⁊ mortua cum sanguine suo vt ponit textus: ponit ad bulliendum: quasi velit ꝙ omni modo tota debet poni in decoctione: q͛ etiã in virtute pellis eius est plurimum dissolutiua: q̃m vt ipse scđo cañ. dixit. sua pellis est omni pelle calidior. Est igit hoc balneũ maxime resolutiuũ de materiebus iuncturaꝝ: verũ est ꝙ.d.A.timens ipsius fortẽ calefactionẽ ⁊ dissolutionẽ dixit scđo cañ. ꝙ nõ est hoc applicandũ nisi facta eũone ꝓpter timorẽ ne magis dissoluant mãe calefaciendo que sunt in toto ⁊ fluant ad iuncturas q̃ resoluatur de materiebus existentibus in iuncturis. Idem dixit de pinguedine vulpis in eius applicatione. Sed Serap̃. in de simplicibus laudauit in omni dolore iuncturarũ hmõi balneũ: ⁊ affirmat auctoritate antiquoꝝ eius vtilitatẽ semper in talibus doloribus: ⁊ ꝯsequẽter dixit ꝙ tale oleum trahit materias in ambitu totius existẽtes ad exteriora: vnde ꝯsequẽter nõ possunt fluere ad iuncturas: ⁊ sic si fiat mora diuturna corporis in tali balneo nõ tm̃ resoluunt materie que erant in iuncturis: sed etiã alie: ⁊ pro tanto nõ nocet ei⁹ vsus etiã si exhiberet tale balneũ ante euacuationẽ. Ego tamẽ in hoc magis inhererem sententie.d.A.loco allegato: ⁊ ad illam intentionem posuit hic ipsius descriptiones magis ⁊ minus fortes vt aliquãdo vna vtat ⁊ nõ alia ẽm corporis maiorem ⁊ minorem plenitudinem. Et ex his pꝫ l͛ra clara: lege eam.

¶ De balneationibus ad huiusmodi. Cap̃.13m.

Balneatio quidem cum aquis calidis ⁊ humidis nocet eis propter illud quod liquefacit de humorib⁹ ⁊ dilatat de poris nisi in aquis thermarum. Balneationes vͦo sicce cum fricatione cum nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in arena calida sunt iuuatiua eis.

¶ Ponit nũc vnũ caplm vbi gñaliter magis tractat vtilitatẽ ⁊ nocumenta balneoꝝ: ⁊ dixit breuiter. Balneatio quidem cum aquis calidis ⁊ humidis nocet eis. Et adducens rationẽ quare nocet dixit: per.i.ꝓpter illud qđ liquefacit de humoribus.s.in toto existẽtibus ⁊ dilatat de poris ex cõsequenti supple habilitat materias vt fluant ad iuncturas: primo liquefaciendo materiã: scđo disponendo membrum ad recipienduꝫ dilatando ⁊ aperiendo meatus nõ solũ cõmunes: ĩmo etiaꝫ meatus ꝓximos ⁊ ĩmediatos ad iuncturas. Ponit cõsequenter faciendo exceptionem vtilitatem certorum balneoꝝ dixit. Nisi in aquis thermarũ.i.nisi in balneis mineralibus talia balnea que sunt actu calida vtplurimũ saltẽ participant minera sulphuris vt voluit Aristo. in de ꝓprietatib⁹ elementoꝝ etiam.z4.ꝓblematuꝫ ꝓblemate.18.ẽm illumina. in fine ꝓblema. lꝫ aliqua plus aliqua minus: sꝫ vtplurimũ vltra sulphur participãt natura aluminis vel nitri vel aliquãdo ferri: ⁊ talia maxime caliditate ⁊ stipticitate cõfortant ⁊ exiccant: ⁊ sic iuuãt exiccando materiam ⁊ iuncturas cõfortãdo: ideo talia mineralia per hoc ꝙ multũ cõfortant: nõ bene ꝯueniunt nisi facta sufficiẽti purgatione. De his balneis posset hic vtiliter multa dicere: sꝫ ad aliũ magis specialẽ pertinent tractatũ. Addit. Balneationes vͦo sicce cum fricatione cum nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in arena calida sunt iuuatiua eis.s.sudare faciendo ⁊ exiccando ⁊c. ¶ Circa dictũ in prima parte nota cuꝫ dixit ꝙ balneatio cũ aquis calidis ⁊ hu. nocet: hoc nõ tm̃ intelligit de balneatione in aqua dulci cõmunis fontis calida: sed etiã ampliari põt dictũ ad decoctiones rerũ calidarũ ⁊ humidarũ: sicut etiã decoctio seminis lini paritarie atriplicis altee sisami amigdalaꝝ ⁊ hmõi: tamẽ talia in virtute calida ⁊ humida ita nocerent: sicut etiam aqua fontis calefacta ⁊ forte plus. Ex opposito collige ꝙ nõ solũ aque thermarũ ⁊ mineraliũ in casu cõueniunt: sed etiã aque decoctionũ radicũ ⁊ herbarũ in casu calefacientiũ ⁊ exiccantiuꝫ ⁊ a ꝓprietate iuncturas ⁊ membra neruosa respicientiũ: vt.vͦ.g. de radicibus sicut esset acorus qui in casu singularissime valet. Iua aromatica: ĩmo sola iua vt dixit Gilber. cõfert arteticis omnibus sumpta etiã in cibis ⁊ recens ⁊ sicca: ⁊ hoc facit cũ ꝓprietate sua quã hꝫ ad iuncturas: lꝫ etiã cũ qualitate manifesta valeat ad ꝓpositũ nostrũ calefaciendo ⁊ exiccando. Idem dico ꝯ rosmarino bethonica rutha maiorana saluia serpilio ⁊ huiusmodi. Nam si ex eis vel in aqua vel oleo fieret decoctio ⁊ ꝯsequenter balneum vel stuffa in declinatione vel post purgationes etiã si habere non possent balnea mineralia loco illorum conuenirent: ⁊ possent addi in decoctione nitrũ alumen sal sulphur cũ gũmis appropriatis: ⁊ esset singulare ⁊ forte excellentius q̃ simplex minerale: vnde cuꝫ talibus possumus multos debiles ex etate vel morbo excusare ne ad balnea mineralia deducant: q̃m sepe talibus nõ sine magno discrimine id fieri põt: vnde sepe ad malos fines deducunt: nõ ꝓpter balnea tm̃: sed ꝓpter incõsuetudinem ad aerẽ regionis ⁊ incõsuetudinẽ ad motũ ⁊ mutationẽ in comestionibus ⁊ potibus ⁊ lectis ⁊ hmõi: vnde laudo ego prius talia artificiata balnea attentari: que si pur forte nõ sufficiant stante postea appetitu ⁊ inclinatione forti infirmi ad dicta balnea: tunc ad ipsa ⁊ super ipsa ꝑsumẽdũ est: aliter nõ laudo maxime in corporib⁹ ex etate vel morbo debilitatis vel al's multũ delicatis: hoc notate.

¶ De sedatiuis doloris calidis leuibus. Cap̃.14m.

Sumat fenugrecũ ⁊ terat cuꝫ aceto cõmisto cõtritione minutissima: deinde fundat super ipm mel ⁊ coquat donec coagulet ⁊ liniatur

post q̄ꝫ conteritur super tabulam sicut algallia ⁊ misceť loco cum pãno lini ⁊ cõquasseť cuꝫ oleo sisamino ⁊ ingrosseť sicut mel ⁊ dimittať duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ ⁊ succurrať exiccationi ei⁹ cũ oleo ro. Et hoc qdẽ ꝯueniens est in ꝑncipio egritudinis ⁊ in ascẽsione eius.

¶ Sequiť rubrica cap̃. de sedantib⁹ dolores medicaminibus. s. que sunt calida leuia. Pro intellectu rubrice est intelligẽdũ ex his que dicta sunt supra in ca. gñali ꝙ sedatiua doloris que nõ dicunť proprie curatiua sunt duplicia. Nã quedã sũt talia que vocanť ꝓprie mitigatiua doloris per hoc ꝙ sedãt dolorẽ cum subtilitate resolutionis mãei ꝯfortãdo. s. calidũ nãle vt ibi dicebať vt sunt medicine anodine que vel sunt tẽperate similes calori nãli vel parũ calidiores. quedã vͦo sedãt dolorẽ per hoc. s. ꝙ ꝓhibẽt cãm doloris nõ sentiri: ⁊ hoc vel qꝛ auferunt sensum a mẽbro vel qꝛ ipm̃ indurãt: ⁊ tales sunt medicine stupefactiue multuꝫ fortes in infrigidando. D. A. igiť post q̄ꝫ posuit localia applicãda supra in dolorib⁹ iuncturarũ que de se sunt vere curatiua doloꝝ iuncturaruꝫ respicientia cãm frigidã ꝑcipue: nunc ꝯñter ponit medicinas applicandas in sedando dolorẽ que ꝓprie cãm nõ respiciunt vt remoueať. Et ꝑͦ ponit sedantia dolorẽ ꝑmo mõ que sedant ꝯfortãdo calorẽ nãlem vt sunt tẽperata vel calida leuia: ⁊ hoc est qδ dicit rubrica presentis ca. Scð̃o ponit medicinas sedatiuas doloris per modũ scð̃ꝫ. s. stupefaciẽdo: ⁊ hoc facit in seq. ca. ⁊ hoc est qδ dicit rub. sequẽtis ca. cũ dixit. sedãtia doloreꝫ narcotica. i. stupefactiua. In ꝑmo igiť ca. ponunť medicine ꝯferẽtes ꝑmo mõ: ⁊ ƀm hoc põt diuidi capitulũ in qnqꝫ ptes ƀm ꝙ qnqꝫ ponit descriptiões. Partes patebũt. De ꝑma parte dicit. Sumať fenugrecũ ⁊ terať cũ aceto misto cõtritione minutissima: deinde infundať super ipm̃ mel. s. tãte quãtitatis ꝙ decoqui possit: ideo addit. Et coquať donec coaguleť. s. ad formã emplastri. ⁊ leniať post q̄ꝫ ꝯteriť. i. post q̄ꝫ est ꝯtritũ ⁊ bullitum ⁊ reductum ad formã emplastri super tabulaꝫ sicut algallia extensa. s. super tabulam petia lini super qua extendať ⁊ loco supponať: ideo addit. Et inuisceť loco. s. dolenti cũ pãno lini. s. notabiliter superligeť vt fortiter adhereat ad fortiorẽ impressionẽ: ⁊ addit. Et dimittať duob⁹ diebus aut tribus ad perficiendã integraꝫ operationẽ: sed si forte ꝓpter longã morã exiccareť emplastruꝫ ⁊ noceret corrugando vt corrigať nocumentũ: addit. Succurratur exiccationi eius cũ oleo ro. s. aliqñ super peciã infundendo oleum ro. ⁊c̃. Et addit ꝙ ⁊ hoc qdẽ ꝯueniens est in ꝑncipio egritudinis ⁊ ascensione eius. i. etiã in augmẽto. Similis descriptio posita est supra fere ad vnguẽ in cap̃. superiore de emplastris versus finẽ vbi ponit ꝙ generaliter valet ad dolorem omniũ iuncturarũ: ⁊ ex dictis ibidẽ habes sufficienter declarationem istius ꝙ valeat in ꝑncipio ⁊ augmento aliqualiter prohibendo fluxum. manifestuꝫ est in virtute aceti intrantis.

¶ Et iterum sumanť in principijs ⁊ in residuis mucilago fenugreci ⁊ se. lini ⁊ conquassetur cum oleo sisamino ⁊ ingrossetur sicut mel.

¶ Ponit etiã aliud valens in ꝓposito etiã in ꝑncipio ⁊ alijs tẽporibus existẽte mã magis grossa: ⁊ dixit. Et iteruꝫ sumať in ꝑncipijs ⁊ in residuis. s. tẽporibus mucilago seminis lini ⁊ fenugreci ⁊ conquassenť cũ oleo sisamino ⁊ igrosseť sicut mel. s. debite cõquassando ⁊ bulliẽ. istud etiã vt pꝫ est sicut tẽperatũ vel ad calidũ parum declinans: ⁊ per illũ modũ iuuat vt supra dicebať.

¶ Et iterum quando nõ est dolor valde vehemẽs emplastreť cũ caulibus recentibus ⁊ apio.

¶ Ponit aliud etiã qñ mã est magis grossa ⁊ dolor est breuior: dixit. Et iterũ qñ nõ est dolor valde vehemẽs emplastreť cũ caulib⁹ recentib⁹ ⁊ apio. Dixit signãter recẽtibus: qꝛ per decoctionẽ fiunt stiptice nequaqꝫ resolutiue: vbi si sint recẽtes nõ bullite neqꝫ lote neqꝫ ex multo tp̃e collecte in parte supficiali est pars satis acuta dissolutiua que per decoctionẽ lotionẽ vel ꝑ aerẽ ẽt ex multo tẽpore dissoluiť illa ps: ⁊ sic nõ iuuaret vt põt colligi. z. cañ. z. cap̃.

¶ Et si fuerit fortior emplastreť cum oleo irino ⁊ farina fenugreci ⁊ farina ciceris cum syrupo mellis cum pauco vino ⁊ cũ aliquantulo olei de alcãna.

¶ Ponit aliã ⁊ vltimaꝫ qñ etiã mã esset grossior ⁊ dixit. Et si fuerit fortior. s. in permanentia: ita ꝙ ex ꝑcedentibus non mitigeť dolor ꝓpter materiã esse grossiorẽ ⁊ calorẽ nãlem esse nimis refrigeratum: emplastretur cum oleo irino ⁊ farina fenugreci ⁊ farina ciceris ipsa ẽ exiccatiua ⁊ sic ꝯfortatiua cũ syrupo mellis. i. hydromelle ⁊ cũ pauco vino. pꝫ quomodo ista medicina sit aliquãtulũ alijs calidior ⁊ sic in casu ꝯueniens maxime addendo vt dixit cum aliquãtulo olei de alcãna qδ ꝓprie valet confortando membra neruosa: vt Mesue distinctione vltima: alcãna idẽ est ꝙ cyprus: inde oleum de alcãna. i. oleum de cypro.

¶ Et iterum cinis caulium cum adipe ⁊ ceroto facto cũ oleo camomillino bonus eis est valde.

¶ Dixit vltimo ⁊ est etiã fortius. Et iteruꝫ cinis cauliũ est acutus ⁊ desiccatiuus cum adipe. s. anseris que est alijs melior vt supra de mente Auer. ⁊ ceroto facto cũ oleo camomille bonus est eis valde. s. addẽdo cinerẽ cauliũ ⁊ adipẽ oleũ camomillinũ cum modico cere ⁊ inde fiat cerotũ vel vnguentuꝫ ⁊c̃. Patet qũo valet: ⁊ sic sit finis huius cap̃. ꝑsentis. Ad hoc cap̃. de sedantib⁹ dolorẽ ꝯfortantibus calorẽ nãlem recte reduci debẽt medici que in casu isto valent a ꝓprietate: qm̃ ille sunt que ꝓprie calorẽ nãlem ꝯfortant: nõ absolute vt est calor nãlis: ſꝫ appropriate vt est calor nãlis appropriatus huic mẽbro vel his mẽbris iuncturarũ: de numero haruꝫ medicinarũ sunt vt supra dictũ est singulariter hermodactyli nõ tm̃ vt soluunt per interius assumpti: imo exterius applicati sunt ꝯueniens tyriaca omnib⁹ dolorib⁹ iuncturarũ: ⁊ ꝑcipue hora fluxuum: vt dicebat. D. A. zͦ cañ. de ossib⁹ etiã humanis cõbustis dictũ est. Et Hermes in suis experimẽtis dixit cognouisse medicuꝫ qui dabat de cinere dictoꝝ ossiũ in casu isto ⁊ ꝓficiebat multum ⁊ maxime correspõdenter. Ad ista quidẽ addunt ⁊ videť empericũ ꝙ siquis accipiat viuentẽ ranã in nomine dolentis ⁊ ligauerit in pelle ceruina quãdo nec sol nec luna fuerint super terrã: ⁊ cũ forfice duos posteriores pedes absciderit ⁊ ligauerit in pelle ceruina ⁊ dextrũ dextro pedi ⁊ sinistrũ sinistro ligauerit: podagricũ sanabit. Dicunt alij maxime vbi intẽdimus ꝑter remissionẽ doloris ꝓhibere mãm in iunctura existente a lapideitate ꝙ si vesica apri cũ vrina in eo ꝯtenta tollať ⁊ sicceť: deinde cuꝫ vrina que in ea remanserit in ea ingrossata ⁊ in modũ vnguẽti reducta super iuncturam hora declinationis doloris illiniať ꝙ dolorẽ tollit: ⁊ mãm in loco existentẽ lapidari nõ permittit: dicunt quoqꝫ istud si in potu deť in certa dosi curat epilepticos. De radice etiã matricarie cuꝫ melle comesta miranda dicunt in casu. Hor nõ curo istas narrare hystorias vel forte fabulas: qm̃ nõ sunt de ꝑncipali intentione nostra: tamẽ si pluries tales volueris medicias recurre ad Rasiꝫ in suo de iuncturis: qm̃ de talibus facit capl'm ꝓpriũ.

¶ De narcoticis sedantibus dolorem. Cap̃. 15m.

Sumanť opij auř. iij. ⁊ croci auř. j. ⁊ terantur cũ lacte vaccino ⁊ ꝓijciať desuper medulla panis similaginei ⁊ liniať ⁊ fiat ex eis emplastrum ⁊ cooperiať cuꝫ folijs sicle etiã aut lactuce ⁊ ponať loco panis similaginei beratũ. Et iteruꝫ se. iusquiami nigri. ʒ. vj. apij. j. ⁊ croci. j. vini dulcis cuꝫ quo conficiatur ⁊ misceatur cum cerato. Et iterum se. iusquiami albi ⁊ opiũ ⁊ psiliũ ⁊ achacia ⁊ mugat sumãtur ⁊ informẽtur troc. ex eis ⁊ linianť cũ lacte vaccino ⁊ reseruenť cuꝫ folio. Et iterũ aloes. ʒ. x. succi iusquiami. ʒ. vj. iusquiami ni. ʒ. iiij. hypoquistidos. ʒ. vj. pomoruꝫ mandragore. xx. auř. croci auř. iiij. decoquanť poma mandragore cuꝫ aceto donec dissoluãtur ⁊ proijciantur super medicinas ⁊ liniatur cum eis. Et iteruꝫ mãdragora proijciatur in butyro vaccino trita: deinde inungatur cum ea dolor. Et iterum opiuꝫ ⁊ storax sumantur ⁊ fiat ex eis epithima.

¶ Jam sequiť aliud capl'm cuius rubrica supra ꝯtinuata est cũ ꝑcedenti in quo ipse ponit medicinas sedantes dolorẽ narcoticando vel stupefaciendo: ⁊ posset totuꝫ capl'm in tot partes diuidi quot ponit descriptiones. Potest tamen diuidi principaliter in duas partes. Quoniam primo ipse ponit descriptiones fortes stupefactiuas. In secũda parte versus finẽ ipse ponit duas domesticas ⁊ suauiter stupefacientes. Scð̃a ibi (Et ex his que stupefaciunt ⁊c̃.)

¶ De ꝑma parte ꝑmo ponit vnã descriptionẽ que talis est. Sumãtur opij auř. iiij. ⁊ croci auř. j. ⁊ terať cũ lacte vaccino: ⁊ ꝓijciatur desuper medulla panis similaginei vel de simila idẽ est ⁊ leniať. s. manibus: totum misceatur ⁊ fiat emplastrum ⁊ cooperiatur cum folijs sicle aut lactuce vt innuat ꝙ non superligetur: quoniã talia narcotica non applicantur nisi in fortissimo dolore vt clare supra dictũ est: quo casu membꝝ multũ callet: medicamẽ igiť tm̃ cooperiať ⁊ non ligeť ꝓpter euitare inflãmationem. Istud est notabile stupefactiuũ ⁊ est id quo cõmuniter vtimur ĩ isto casu: imo etiã in

alijs doloribus mitigandis: qm̄ est correctū per crocū: qr opiū est frigidū in quarto: ⁊ omni stupefactiuo fortius est succus papaueris nigri: ⁊ qm̄ inimicat̃ pͥncipaliter calori naturali ⁊ vitali ⁊ precipue vitali: qm̄ mortificat: corrigit̃ ꝯuenienter per crocum viuificantem: perficit̃ etiā ꝓprie eius operatio exterius applicando si cum lacte misceat̃: vt cap̄. ꝓprio scōo can̄. medulla etiā panis de simila multū ꝯuenit sua quadā viscositate: qm̄ simila est flos farine frumēti humectantis. Itaq̃ stante necessitate istud est pͥcipuū remediū: possemus ⁊ cū opio ⁊ croco ⁊ modico cere facere cerotū addendo parū olei rosa. si expedit: ⁊ hoc est qd̄ addit: aut ponatur loco panis similaginei cerotū. Nota qm̄ cū reperit̃ absolute cerotum intelligunt cerotū. S. qd̄ fit ex oleo rosato ⁊ cera tm̄: ita dicit Simon. ⁊ si nō habeat̃ panis de simila: qr apud nos raro reperit̃ loco ei⁹ bene ꝯueniet sumere medullā vnius miche panis frumēti albi sine furfure. nā ꝓpter hoc singulariter ꝙ in pane sit furfur eligit̃ panis de simila: ⁊ qr aliqualiter frigidior: qm̄ farina est plus humectatiua ⁊c̄. Ponit ꝯñter aliā ⁊ dicit. Et iterū seminis iusquiami nigri. ℥. vj. est frigidū ⁊ siccuȝ in tertio in fine eius: etiā stupefactiuū satis forte: imo dixit. d. A. scōo can̄. ca. ꝓprio. iusquiamū nigrū est fortius in stupefaciēdo alijs: vnde dixit ꝙ nō debemus eo vti: dixit. Alienet̃ nigrū semper. forte intellexit ne interius sumat̃. est eni multū forte. opij. ʒ. j. croci. ʒ. j. vini dulcis. i. cocti cū quo cōficiant̃ ⁊ misceant̃ cū ceroto. i. quasi fiat cerotuȝ: vel aliter misceat̃ cum ceroto. S. qd̄ fit ex oleo rosato ⁊ cera: vt pauloante dicebat̃: ⁊ tunc habebit bonā substantiā: vt extendat̃ super locum. Ponit aliud ad eandē intentionē ⁊ dicit. Et iterū semen iusquiami albi ⁊ opiū ⁊ psiliū etiā ponit̃ stupefactiuū exterius exhibitū vt supra dictum est: ⁊ achacia etiā sua intensa frigiditate ⁊ siccitate iuuat ad stupefaciendūȝ. ⁊ mugat est radix granati. s. agrestis est calidum vsq̃ ad tertiū gradū: humidū in scōo: ꝯfortat iuncturas: ⁊ ꝓhibet duritiē earū sm̄. d. A. scōo can̄. est igit̃ hic multū ꝯueniens in compositione. nā est sicut correctiuū stupefactiuoꝝ. ⁊ īformēt̃ ex eis trocisci vt eorum virtus longiori tēpore ꝯseruet̃. ⁊ liniant̃ cuȝ lacte vaccino. i. dissoluant̃ cū lacte cū est eoꝝ necessitas ⁊ reseruent̃ cū folio. Ista pars pōt dupl'r legi. Uno mō vt tales trocisci conseruent̃ cū folio. i. cum eis ad ꝯseruandū ponat̃ foliū romaticū simile spice in virtute notū apothecarijs. nam preseruat. imo dixit. d. A. ca. ꝓprio. custodit pānos a tineis. Uel aliter reseruentur corpora patientia superposito medicamine cū folio. i. aliquo. s. lactuca vel sicle vt supra dicebat̃ nō ponēdo ligaturā. Ponit aliud dicens. Et iterum aloes. ʒ. x. succi iusquiami. s. albi. ʒ. vj. iusquiami nigri. ʒ. iiij. hypoquistidos. ʒ. vj. succus barbe hircine frigidus: pomoꝝ mandragore aur̃. xx. croci aur̃. iiij. decoquant̃ poma mandragore cum acero donec dissoluant̃ ⁊ ꝓijciantur super medicinas alias. s. ipsis bene malaxatis ⁊ liniat̃ cum eis. s. locus doloris: ista medicina est multū fortis: verū est ꝙ est notabiliter correcta cum croco ⁊ aloe vt pȝ: tota est clara ex dictis si dicat̃ aliqd̄ de pomis mādragore: de ipsis nō facit mentionē. d. A. scōo can̄. in duob⁹ capitulis in qb⁹ de mandragora facit mentionē: sed bene de ligno ⁊ lacte ⁊ succo eius: lȝ quarta primi cap̄. vlti. de eis dixit. Breuiter est frigida in tertio: ⁊ sicca in eodem stupefactiua: ⁊ dixit ꝙ ex radice eius cum sauic fit emplastrū ad dolorē iuncturarū: de semine tamē eius facit vnū verbū: ⁊ forte semē appellat poma eius: Serapio facit singulare capitulū ⁊ magnū de mādragora: ⁊ ibi ⁊ de semine ⁊ succo ⁊ radice ⁊ pomis facit mentionē: ⁊ ponit eius notabiles virtutes: videatis vos: breuiter est stupefactiua: ipse tamen laudat emplastrum factū ex radice eius cū sauic: sicut etiā. d. A. in dolorib⁹ iuncturarū: imo dicit ꝙ remouet oēm dolorē: ideo si loco pomoꝝ ponatur radix nō erit in casu nostro incōueniēs. Auer. qnto colliget facit mentionem de pomis eius: ⁊ videt̃ inuere ꝙ ꝓpter multam humiditatē in eis ꝯiunctā cū frigiditate maxime ꝓuocant somnū forte magis etiā sic sedat dolorem per hoc ꝙ somnus est vna de causis sedationis doloris quarta primi cap̄. penul. Ponit aliud dicit. Et iterum mandragora ꝓijciat̃ in butyro vaccino trita: deinde inungatur cum ea dolor: clarum est ꝙ intelligit de radice. Ponit aliud. Et iterum storax ⁊ opium sumantur. s. equaliter: storax est conueniens eius correctiuum vt supra intelligi potuit ⁊ fiat ex eis epithima. s. in aqua bulliēte: ⁊ postea ex ea fiat epithima: ⁊ est notabile ⁊ peregrinum remedium imponendo desuper petiam in illa aqua infusam.

¶ Et ex eis que stupefaciunt est effusio aque plurime cum non sunt vlcera. Et iterum psiliuȝ infundatur in aqua calida ⁊ cum inflatur conquassetur cū oleo rosa. ⁊ infrigidetur ⁊ liniatur cum eo.

¶ Hec est scōa pars principalis huius cap̄. in qua ipse ponit duas medicinas magis domesticas in stupefaciendo. Et dixit primo. Et ex eis que stupefaciūt est effusio aque plurime. s. frigide. Addit cū nō sunt vlcera: nō ꝙ intendat quin effusio aque plurime inducat stuporem cum sunt vlcera: ⁊ si non essent ꝙ induceret: sed vult ꝙ nō debet applicari illud stupefactiuūȝ cū sunt vlcera: qr nimis lederent̃ vlcera per formalē humiditatē aque ⁊ virtualē: sed in casu necessitatis stante vlcere factis alijs stupefactiuis esset vtēdū. qūo aūt aqua frigida stupefacit: notū est ⁊ declaratū quarta pͥmi cap̄. allega. Ponit aliā medicinā etiā domesticā dicit. Et iterū psilium infundatur in aqua calida: ⁊ cū inflatur cōquasset̃ cum oleo ro. ⁊ infrigidet̃ ⁊ liniat̃ cū eo. quare aūt prius infundit̃ in aqua calida anteq̃ agitet̃ cū oleo ro. est qm̄ per illam infusionēȝ disponit̃ psiliū: vt illa pars humida viscosa in superficie latens ex qua educitur mucilago postea debite misceat̃ cū oleo ro. cum illoꝝ simul fiet agitatio ⁊ cōquassatio: vbi si cōquassaret̃ cū oleo ro. prius non educet̃ illa mucilago: imo aut frigiditate formali olei aut saltem quadā eius stipticitate ꝓhiberet̃ illud vnctuosum a psilio absolui: imo in ꝓfunduȝ psilij magis penetraret: ⁊ ex ꝯsequēti in virtute psilij: postea nō fieret stupefactio: qm̄ rōne mucilaginis tm̄ hoc operatur: vt al's declaraui supra: ⁊ sic habetis expeditionē. c. lege lfaȝ: tota est clara. ista que sunt hic posita pͥncipaliter posita sunt pro localibus remedijs: sed si esset indigentia exhibendi superius ad hoc facit tyriaca noua ⁊ philoniuȝ ⁊ rubea trociscata: ⁊ reges recens: ⁊ hmōi de qbus habetis ab auctoribus copiaȝ. Pono etiā vnum domesticum stupefactiuū locale. ℞. folioꝝ iusquiami solatri papaueris lactuce plantaginis an̄. decoquant̃ in aqua ⁊ conterantur ⁊ supponantur: etiam illa decoctio via epithimatis est iuuatiua: ⁊ sic finis huius medicine.

¶ De curatione ventosi. Cap. 16m.

Hoc currit cursu gibbositatis vētose ⁊ de eis in quibus est iuuamentū sedādo dolorē cuȝ stupefactione est vt sumant̃ gētiane ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ aristo. ⁊ calamēti ⁊ se. citrulli ⁊ hermodactylorū ⁊ buzeiden ⁊ almebezabara ⁊ almugat ptes equales: opij pars. 5. cui⁹ dosis sit vsq̃ ad. ij. ʒ.

¶ Sequit̃ capl'm doloris vētosi vt dicit rubrica. Curatio ventosi. s. per medicinas per interius ⁊ exterius. Duo facit in ca. Primo ponit curam satis generalem remittendo nos ad ea que dicta sunt supra in cura gibbositatis ventose. Scōo ponit vnū speciale medicamen sumendum per interius stupefaciendo iuuans. ibi (Et de eis.) ¶ Primo dixit. Hec currit cursu gibbositatis vētose. s. quātum ad curam dando medicinas prius digestiuas ⁊ euacuatiuas ⁊ ꝯsumptiuas reliquarū materierū ⁊ etiā applicando medicinas locales ex vnctionibus ⁊ emplastris: pro quibus omnib⁹ recurrēdum est supra in loco ꝓprio. De scōa parte dixit. Et de eis in quibus est iuuamentū sedando dolorē cū stupefactione est vt sumantur gentiane ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ aristologie ⁊ calamēti: ista omnia intense multum calefaciunt ⁊ resoluūt vt habuistis supra: ⁊ seminis citrulli: etiā iuuant ꝓuocando: hermodactyloꝝ ⁊ buzeidē: ista a ꝓprietate resoluunt ex iūcturis vt supra sepe: ⁊ almebezahara ⁊ almugat: de mugati dictum paruȝ supra est radix calida ⁊ sicca: almebezahara nō reperio quid sit: debet esse corruptum vocabuluȝ: sed etiā debet esse radix resolutiua ⁊ exiccatiua: partes equales omnium. s. istoꝝ sumant̃: opij pars media: vnde fit stupefactiuum totū medicamen: lȝ sint plura intrantia calida: qd̄ quomodo sit possi. est alibi videndum scōo ⁊ quinto can̄. huius dosis sit vsq̃ ad. ʒ. ij. non exhibeatur tamen nisi post sex menses: sicut etiaȝ cōmune est reliqs opiatis: valeret loco istius egetea Me. sed in maiori dosi: ⁊ sic finis huius capituli.

¶ De regimine cauterij ad eos. Cap. 17m.

Et de cauterizatiōe bona eis: aut de eis que surgunt loco cauterij est vt iaceat infirmus sm̄ figuraȝ quā opȝ. Et prohibeat̃ ei motus ⁊ conseruetur circuitus doloris ⁊ impleatur mediū eius sale ⁊ ponat̃ desuper parū olei ⁊ ponatur desup pānus ⁊ sunt p̄sentia cauteria diuersa ⁊ ignianttur cauteria ⁊ administrent̃ in primis taliter vt nō sentiantur calida: deinde sentiātur cum ea: deinde fiant fortia donec nō possunt tolerari. Cum ergo pertransierint virtutem perforetur massa ⁊ precipiat̃ ei vt inclinetur quatenus egrediant̃ sal ⁊ oleū: deinde cooperiantur cum lana ⁊ ligetur.

Expeditis

¶ Expeditis capitulis diuersoꝝ modoꝝ: ⁊ itentionum curatiuarū
doloꝝ iuncturarū. s. per potiones emplastra linimēta epithimata
⁊ balnea tā domestica q̄ȝ stupefactiua: iam ꝯñter ipse ponit modū
cure p cauteria p̄cipue actualia: qm̄ de potentialibus nō multū di
uersificāt auctores: ⁊ hoc facit in doloribus a materia frida: ⁊ hoc
est qd̄ dicit rubrica. Regimē cautery. s. actualis ad eos. s. dolores
a mā frida. Et ex hoc ordine potes tu duo p̄ncipal'r elicere. Primū
q̄ cauteria in curatione taliū doloꝝ cōpetunt sic in doloribus a cā
frigida q̄ nō calida: qm̄ in cura calidoꝝ nō ponit regimen cautery
vt patebit. inuens q̄ illis doloribus nō sic ꝯueniunt cauteria sicut
in doloribus a materia frigida. Colligit̄ scd̄o ex ordine capituloꝝ
q̄ ipse posuit istud cap'm ipsum vltimū in curatione hoꝝ dolorū:
vt ex hoc inuat q̄ medicus nunq̄ȝ dȝ attētare curā per cauterium
maxime actuale nisi p̄us tētauerit oīa alia regimīa ad curaȝ illoꝝ
possibilia: ⁊ tūc solū qñ reliqua nō sufficiūt ad cauteriū recurrēduȝ
est. Et hec est cōis medicoꝝ snīa: ⁊ Albucasis precipue in p̄ma sua
parte cap̄. 44. de cauterizatione podagre ibi dixit. Cū ḡ curat̄ po
dagra frigide cāe cū modis curatiōis. s. possibilibus: ⁊ nō remouen
tur dolores: tūc cauteriū remouet ⁊c̄. Idē voluit Haly. 9. practi. c.
81. ad p̄n^m satis. In ca. aūt duo facit. Primo ip̄e ponit ordinē quē
dā seu modū cauterizandi cōem pluribus iuncturis. Scd̄o ipse po
nit qd fiendū ad viuificāduȝ virtutem qñ fiat actual'r cauterizatio.
Scd̄a ibi in fine capituli (Et oportet vt sit.)

¶ De p̄ma parte dixit. De cauterizatione bona eis. s. si pur fiēda est
aut. i. ⁊ d̄ eis que surgūt. i. subueniūt loco cautery. i. loco cauterizā
do: qꝛ nō solū hic ponit̄ forma cautery sed ēt ponunt̄ dispōnes ser
uiētes idebite cauterizādo est vt iaceat īfirmus ꝑm figurā qua opȝ
scilȝ vt manifestet̄ locus doloris ⁊ cauterizandus ⁊ ꝓhibeat̄ ei mo
tus nō tm̄ actualis: imo neq̄ȝ q̄ se mouere possit. ne. s. impediat ꝓ
pter dolorē operationē medici. s. ligetur ꝯueniēter vt decet: ⁊ con
seruet̄ circuitus doloris. i. circa locum doloris fiat circulus: verbi
gratia circa os: siue si voluerimus cauterizare sciam fiat circulus
cū incaustro ⁊ ipleat̄ mediū eius sale. i. in medio circuli ꝓprie cir
ca os ipsum sic ponat̄ sal mediocriter tritū ⁊ ponat̄ desuꝑ paruȝ
olei ⁊ ponat̄ desuper pānus de lana vel. s. lineus durus supra sal ⁊
oleū que sunt supra locū cauterizandū. Et sint p̄ntia cauteria diuer
sa ꝑm. s. formā ⁊ figurā loci cauterizandi: qm̄ in diuersis mēbris di
uersa ꝯueniūt cauteria: vel ēt pro eodē cauterizando mēbro. v̄. g.
in scia sint cauteria diuersa in grossitie ⁊ subtilitate vt vnū fortius
imprimere possit q̄ȝ aliud. Vel aliter in eodē cauterio sint diuersa
puncta cautery vt vnica opatiōe diuerse fiant cauterizationes: sȝ
scd̄s sensus magis placet per ea que sequunt̄. Et igniātur cauteria
illa diuersa ⁊ administret̄ imprimis taliter vt nō sentiant̄ calida. i.
sentiant̄ nō intēse nimis calida. Approximent̄ ergo p̄us ea que sūt
subtiliora: qꝛ minus calefaciēt ꝑꝑ minorē multitudinē forme cal'i
tatis. Deinde sentiant̄ cum ea. s. caliditate satis itensa: deinde fiāt
fortia. i. fortiter iprimētia donec nō possint tolerari. Et istā grada
tionē ipse signanter posuit ne nā nimis terreret̄ ⁊ ex timore forte
syncopim icurreret: sed paulatine assuefacta nā minus leditur. Cū
ergo ꝑtrāsierint virtutē. s. vstionis manifestā. i. cū ꝑtrāsierint cale
faciēdo ⁊ vrēdo: ita. s. q̄ vstio ⁊ a patiēte ⁊ ab operāte sit cognita:
perforet̄ sup. tūc massa. s. pānus cū sale ⁊ oleo: ꝑforetur cum ferro
ignito: ⁊ sup. tūc p̄cipiat̄ ei vt inclinet̄. s. dictus patiēs ꝯuertendo
se supra locū cauterizatū quatenus egrediat̄ sal ⁊ oleū ne. s. in loco
remaneāt: qꝛ si remanerēt ꝯtinuo adderēt in cauterizādo: deinde
coopiat̄ cū lana ⁊ liget̄. hoc est qd̄ dixit in p̄ma parte. ¶ Pro itel
ligentia tñ vlteriori de bonitate ⁊ vtilitatibus cautery ⁊ electione
actualis supra potētiale vel econtra: ⁊ mō cōi applicationis satis
ego dixi supra in tractatu rupturaꝝ ⁊ gibbositatis: ad ista loca pro
ista mā debite itelligēda recurratis: debetis ēt itelligere q̄ ꝓ cau
terizādo diuersas iūcturas diuersi diuersa sūt imaginati instrā: ēt
cū diuersis cauterys circa eādem iuncturā cauterizant de quibus
spāl'r recurratis ad Haly. ⁊ Albucasim locis supra alleg. Cōmemo
ro ēt hic vobis q̄ lȝ cauteriuȝ cōiter laudet̄ in oī morbo materiali
a cā frigida quādo reliqua ⁊c̄. tñ ipsum nō ꝓprie ꝯuenit in dolore
iuncturarū qñ mā est ingrossata nimis ⁊ indurata: sed p̄cipue ꝯue
nit qñ ꝓpter exuberantiā materie ⁊ remollitionē ligamētoꝝ dislo
cat̄ iūctura vt colligebat̄. 6. afo. afo. vlti. Quibuscūq̄ȝ a sciatica mo
lestatis vertebrū foris resilit his tabescit crus ⁊ claudicant si non
vrantur. i. cauterizent̄ ⁊c̄. Ibi ꝓprie vtebatur cauterio ꝑꝑ exicca
re ⁊c̄. vt al's declaratuȝ est: hoc dico esse verū de cauterio actuali
intelligēdo: qꝛ de potētiali aliquādo medici vtunt̄ ꝓpter alios fi
nes vt ifra magis videbit̄: lȝ ēt ad illos fines ꝯueniret actuale vt
in ꝓposito posuit. d. A. cōem eius vtilitatē in omni dolore iunctu
rarū a cā frigida vt supra est introductū capitulum.

¶ Est secūdo specialiter notandū ꝓ intellectu modi cauterizādi hic
positi ab. d. A. quem aly non posuerunt. s. de ponēdo sal ⁊ oleum in
medio circuli facti supra iuncturam supra quā querimus cauteri
zare ⁊ postea superponere pānum ⁊ postea gradatim cauterizare
ꝑm modū expositū q̄. d. A. imaginat' est istū modū artificialē: tum
ꝑꝑ minus ledere ifirmū: tum qꝛ isto mō ꝯuenientius adimplet̄ i
tentio medici q̄ȝ solū cū ferro cauterizans. Nā sic calefaciēdo pri
mo calefit sal ⁊ oleū: ⁊ sic ꝯñter plus ⁊ plus calefit: ⁊ sic ferrū nūq̄ȝ
nisi vsq̄ȝ ad vltimū ꝑuenit ad ꝯtactū imediatū carnis: sed mediāte
sale facit vstionē: ⁊ sic sal est imediatū cauterizans: qd̄ ēt est v̄tua
liter ad illā itētionē ꝓpter quā cauterizat̄ iuuatiuū. oleū aūt paruȝ
addit̄ ꝑꝑ hoc q̄ sal firmū maneat itra circulū. facit ēt vt sal citius
igneat̄: ēt forte aliqualiter mitigat dolorē cautery. pānus etiam su
perponit̄ ne sal fieret inflāmatum citius q̄ȝ medicus itendat: etiaȝ
forte resiliret cū caliditas ferri sibi aliqualiter intense cōicaretur:
sicut ēt pȝ proiecto sale in cineribus calidis q̄ crepitat extra cine
res humido suo intrinseco in ventositatē conuerso. Si igitur pan
nus suppositus a circunstantibus manibus deorsuȝ pressus tenea
tur clauso iferius sale ꝯuenienter fiet per sal caustīcatio: ⁊ si par
tes salis eēnt satis grosse supplerēt vices pluriū cauterioꝝ: sicut ēt
fiunt cauteria artificialia cū pluribus pūctis. Et sic patet bene itel
ligenti quō iste modus est ad cauterizādū ꝯuenientissimus: tuȝ q̄
minus cruciat̄ eger qꝛ fit iductio ꝯrie qualitatis paulatina ⁊ nō su
bita: tuȝ qꝛ in virtute salis adimplet̄ itentio medici in cauterizādo
vt dictū est. s. per virtualē siccitatē eius: ēt nō est tantus timor de
ꝯtactu neruoꝝ ⁊c̄. Reliqua omnia sunt clara prout litteraliter est
expositum. ¶ Attēde etiā vtiliter in ista mā q̄ ista cauteria actua
lia siue potētialia in diuersis sitibus mēbroꝝ fiunt: stāte ēt dolore
in eodē loco ꝑꝑ diuersos fines. Nā stante verbi gr̄a dolore in genu
aliqñ cauterizāt medici in loco genu tm̄: aliqñ supra locuȝ genu in
coxa: aliqñ infra in crure: ⁊ hoc ꝑꝑ diuersas itētiones. nam si ma
teria fluat ad genu per mēbra superiora ꝯueniēter fiet cauteriuȝ
supra genu per tres vel quatuor digitos in coxa: vt in illo loco re
cipiatur materia: qm̄ membrū per dolorē disponetur ad recipien
dū multipliciter mām: ⁊ per eādē partē euacuabit̄: ideo oportebit
orificiū teneri longo tempore apertū. Si v̄o materia esset ibidem
paulatine cōgesta: tūc ꝯuenienter fieret cauteriū super loco ad eā
materiam exiccandū ⁊ per eam partē euacuandū. ⁊ ad mēbrū cō
fortandū ꝯueniret etiam fieri cauteriū infra verbi gratia in crure
per tres digitos infra genu. hoc tamē fiat cū ingenio ne pertingat̄
ad fines musculoꝝ qꝛ esset timor: ideo forte tutius erit magis ifra
q̄ȝ per tres digitos facere cauteriū: qm̄ etiā ad illum locum deriua
bit mā que paulatine in genu generaret̄ ⁊ cōsequēter cōfortato ge
nu fieret vera cura: sed expedit tenere apertū orificiū multo tēpo
re: credo ēt forte ꝯueniret fluēte mā ad genu: qm̄ ꝑꝑ dolorē ⁊ con
cauitatē transibit mā ēt vltra genu vsq̄ȝ ad locū cauterizatuȝ neq̄ȝ
in genu remanebit: itaq̄ȝ siue fiat dolor ꝑ mām paulatine cōgestam
siue per mām fluentē laudo fieri cauterizationē in loco deorsum: ⁊
istud ꝓprius ꝯuenit qñ dolor a mā cōgesta nō fuisset multū chro
nicus: quo casu melius credo erit cauterizare p̄mo locū ⁊ postea ꝑ
tempus pōt cauterizare locū inferiorē vt patebit cōsiderāti. Pri
mū erit curandū actualē dolorē remouēdo cām existentē. Secun
dū erit ad p̄uisionē ⁊ erit ad diuersionē materie vt pȝ. Et istud qd̄
dixi de cauterio idem intellige de medicina cōburente vel vesican
te ⁊ cauterizante: ⁊ sicut exēplificatū est de genu ita itelligatur de
dolore sciatico correspōdēter faciendo. s. rupturaȝ in nate vel in co
xa vel infra genu: ⁊ ita vidi singularem vtilitateȝ in dn̄o Petro de
carpalica preposito ecclesie maioris Papie: qui cuȝ multis annis
bis vl'ter in āno laborare graui dolore sciatico posito sibi rupto
rio in coxa in parte syluestri fuit curatus ex illo dolore: sed semꝑ
tenuit orificium apertum tenēdo itra orificium vnuȝ cicer grossuȝ
oī die ipsum renouādo. Ego quoq̄ȝ in artetico dolore plurium men
siuȝ factis sufficiētibus eūonibus feci ruptoriū in palma manus si
nistre in do. Alexādro spinola ⁊ fuit curatus vera cura ⁊ nunq̄ȝ po
stea recidiuauit. Hec bn̄ notate quoniaȝ in casibus hmōi ista sunt
plurimi iuuamenti. Lege litteram totam.

¶ Et opȝ vt sit super caput infirmi vas plenuȝ aqua ⁊
aqua ro. cū qua abstergatur facies eius quādo sudat:
⁊ caueatur ne caro aduratur ⁊ vlceretur.

¶ Hec est scd̄a pars p̄ncipalis in qua ipse ponit vnū obseruanduȝ
qñ corpus dȝ cauterizari ad viuificandā virtuteȝ que forte ꝑꝑ do
lorē dissolueret̄: ⁊ dicit. Et opȝ vt sit supra caput infirmi. i. iuxta ca
put. vas plenū aqua. s. simplici ⁊ aqua ros̄. cū qua abstergat̄ facies
eius quando sudat. s. pre dolore: ⁊ si apponeret̄ in ea ēt parum vini
aromatici non eēt nisi bonum. Nā oīa simul mista sua aromatici
tate cōfortant sp̄us ⁊ stipticitate aque ro. ꝓhibent ipsorum disso
lutionē. Et hoc qd̄ hic ponit. d. A. est ēt fiendum in omni vehemen
ti dissolutione sp̄uum a causa calida. Addit postremo ⁊ caueat̄ ne
caro adurat̄ ⁊ vlceretur: que. s. operatione ista nō est necessaria vt
aduratur: patet. Et sic est finis huius capituli egregy.

ℭ De cura calidi doloris. Cap. 18m.

Portet vt curent̃ cum eis que infrigidant ⁊ humectant ex oleribus ⁊ carnibus ⁊ cibis ⁊ fructib⁹ ⁊ linimentis ⁊ embrocis ⁊ cerataꝛijs ⁊ exercitent̃ cũ equalitate ⁊ balneent̃ cuz aq̃ dulci postq̃ȝ effundit̃ super extremitates eoꝛum aqua frigida in domo prima ⁊ administret̃ tina tepida: deinde summergat̃ in aqua tepida subito semel: ⁊ fundat̃ super pedes eoꝝ aqua frigida.

ℭ Hec est tertia pars principalis prime partis supꝛa diuise de cura in speciali doloꝝ iuncturarũ in qua postq̃ȝ in duabus precedentibus partibus determinauit: p̃mo de cura doloꝝ a causa frigida: ⁊ scd̃o de cura doloris ventosi: nunc tertio determinat de cura doloꝝ taliũ a cã calida pendentiũ ⁊ maxime a cholera. Et hoc faciendo tria facit. Quoniã p̃mo ipse ponit generaliter curam ex parte regiminis in dieta etiã applicãdo quedã medicinalia magis ⁊ interius ⁊ exterius applicãda. Scd̃o p̃ncipaliter ipse ponit medicinas locales siue per exterius applicãdas. Tertio ipse ponit curaȝ magis per medicinas solutiuas. Scd̃a ibi (Scias ꝙ quando ipsa sunt frigida.) Tertia ibi (Sumat̃ myrabolanoꝝ citrinoꝝ.) ⁋ Primo etiã ponit regimẽ ad dietã pertinẽs gñaliter. Scd̃o põit cañ. specialem in medicinis exhibẽdis. Scd̃a ibi (Et opȝ vt soluãtur.) ℭ De p̃ma parte dixit. Opȝ vt curet̃ cuȝ eis que infrigidant ⁊ humectant ex oleribus ⁊ carnibus ⁊ cibis ⁊ fructibus: intellige talibus omnibus humidis nõ tamẽ superflua humiditate: qm̃ superflue humida reddunt humoꝛes aqueos ⁊ fluxibiles ⁊ instrumẽta iuncturaruȝ relaxant: ⁊ ꝓpterea in fine cap̃. seq. ipse abhoꝛret ea que replent sanguinẽ aquositate plurima vt sunt persica ⁊c̃. Ideȝ intellige de reliquis cibis. Addit. Et lenimẽtis ⁊ embrocis ⁊ cerotarijs: qꝛ. s. talia sint frigida ⁊ humida: intellige veruȝ esse sumpta indicatione a mã doloris: cũ quo tamẽ stat ꝙ habita intentione a cõpositione membroꝝ que per nimiaȝ humiditatẽ relaxant̃ ⁊ sic fiunt aptioꝛa ad receptionẽ superfluitatũ ꝙ talia notabiliter humida nocent vt sepe supꝛa dictũ est: etiã habita intentione a tempoꝛe moꝛbi vt fluente mã in p̃ncipio repercutiẽdo mãm lenimenta ad stipticũ declinantia magis ꝯueniunt. Addit. Et exercitet̃ cuȝ equalitate: nõ intelligatis ꝙ stante doloꝛe. v. g. in pedibus ꝙ coꝛpus debeat exercitari deambulando: qm̃ tunc quies mẽbꝛoꝝ inferioꝝ ꝯuenit ⁊ nõ motus vt manifestũ est: ⁊ hoc generaliter volũt oẽs: sed bene voluit ꝙ exercitent̃ cũ equalitate. i. cũ tẽperamento ⁊ ꝯuenientia. s. fricationibus membꝛoꝝ superioꝝ in casu dicto vt mã ꝓhibeat̃ a fluxu deoꝛsum etiã vt ab interioꝛibus ad exterioꝛa ducant̃ ⁊c̃. Quietato tamẽ doloꝛe ⁊ euãta mã etiã in doloꝛe podagrico in declinatione ꝯuenit leue exercitiũ pedũ ad reliquias materierũ resoluendũ ⁊ membꝛa ꝯfoꝛtandũ. Addit circa exhibitionẽ balneoꝝ. Et balneent̃ cũ aqua dulci postq̃ȝ effundit̃ super extremitates eoꝝ aqua frigida in domo p̃ma. i. in domo vel casa p̃ma balnei vbi est aqua tepida balneant̃ in aqua dulci tepida: ideo addit. Et administret̃ tina tepida: deinde submergat̃ in aqua tepida subito semel: ⁊ fundat̃ super pedes eoꝛũ aqua frigida. Uult in sũma ꝙ talia coꝛpoꝛa balneent̃ in aqua tepida nõ calida ne mã ignirẽt: fit aũt tale balneũ ad ꝯuertendũ mãm exterius etiã ad infrigidandum ⁊ humectandũ mãm talẽ calidã ⁊ siccã. Sed qm̃ tale balneuȝ relaxat ⁊ mãm ponit in fluxu: ne ergo in iuncturis peduȝ recipiat̃ mã: intendit. d. A. ꝯfoꝛtare iuncturas pedum cũ aqua frigida ideo iubet pꝛius super pedes infundi aquam frigidaȝ. Iste igit̃ tex. maxime intelligitur in patiente doloꝛem iuncturarum pedum tm̃ a causa cholerica: quoniã in doloꝛe aliarum iuncturarum nõ posset verificari. Lege lr̃am totam: qꝛ clara est.

ℭ Et opȝ vt soluant̃ ⁊ ꝓuocatione vtantur cum eis in quibus nõ est calefactio plurima sicut syrupus ros. ⁊ diacydoniten solutiuum. Medicamen bonum in quo est pꝛouocatio ⁊ solutio ⁊ sedatio doloꝛis. ℞. semi. melonis: semi. citrulli ⁊ hermodactyloꝛum al. ⁊ almugat: omniuȝ ana partem. j. opij tertiã partis vnius: aggregentur omnia: ⁊ sit dosis eius. ʒ. iiij. cũ. ʒ. iiij. zucchari: est enim pꝛesentis iuuamenti.

ℭ Nunc ꝯñter ipse ponit vnũ cañ. circa medicinas exhibendas in casu: duo facit. Quoniã p̃mo facit hoc. Scd̃o ponit descriptioneȝ cuiusdã medicaminis in quo est intẽtio solutionis ⁊ ꝓuocationis. Scd̃a ibi (Medicamen bonũ.) ℭ De p̃ma pte dixit. Et opȝ vt soluant̃ ⁊ ꝓuocatione vtant̃ cũ eis in qb⁹ nõ est calefactio plurima: ⁊ exemplificat de ꝓuocantib⁹ sicut est syrup⁹ ros. de soluentibus sicut est diacydonitẽ solutiuũ. ℭ Nota signanter posuit cañ. in ꝓuocantib⁹ ⁊ soluentib⁹: qm̃ in talib⁹ in casu vtplurimũ errare cõtingeret: qꝛ ꝓuocantia ⁊ soluẽtia vtplurimũ sunt calida ⁊ sicca vt supꝛa visum est. Fuit igit̃ expediẽs in his reddere medicũ cautuȝ stante moꝛbo a cã calida. ℭ Nota scd̃o: qꝛ posses dubitare de syrupo ro. quomõ sit ꝓuocatiuus ꝙ triplex reperitur syrupus ros. quidã fit cũ succo rosarũ ⁊ est aliqualiter solutiuus: quidã fit cum substãtia sicca rosarũ infusarũ: ⁊ hic est satis stipticus: qdã fit cuȝ infusione rosarũ recentiũ ⁊ iste est aliqualiter aperitiuus ⁊ ꝓuocatiuus: ⁊ de isto est hic sermo: quoniã in parte superficiali ro. recẽtium est virtus calida aperitiua vnde ponit̃ ꝓuocatiuus: ⁊ de hoc habetis hic mentẽ. d. A. quoniã de alijs intelligere nõ posset: ⁊ notate hoc bene. De syrupo tamẽ ros. ipse in ca. inferioꝛe faciet vnũ qui est syrupus solutiuus ⁊ de illo non intelligit. De diacydoniten solutiuo facit duas descriptiones quinto cañ. tracta. scd̃o: pꝛima est notabiliter calida: secũda nõ: ⁊ est que fit cũ carnositate cydonioꝛuȝ: illa est que foꝛmari debet in casu isto. Ponit alias duas in ca. inferioꝛe: p̃ma satis erit ꝯueniens: posuit etiã ipsi⁹ descriptionem. 13. tertij in cura generali malitie cõplexionis cũ materia vbi tm̃ intrant cydonia zuccharũ ⁊ scamonea: ego acceptarẽ illã que dicta est quinto cañ. Ponit ꝯsequenter medicamen: ⁊ dixit medicamen bonũ in quo sunt pꝛouocatio solutio ⁊ sedatio doloꝛis. ℞. seminis melonũ ⁊ seminis citrulli: ista sunt ꝓuocantia ⁊ frigida: ⁊ hermodactyloꝝ alboꝝ: qꝛ sunt alijs electioꝛes: per hos soluit: ⁊ almugat est radix vt dictũ est supꝛa: etiã ꝓuocat oĩuȝ añ. partẽ. j. opij tertiã partẽ vnius: per hoc fit sedatiuũ doloꝛis: ego tamẽ nõ efficerẽ medicinã solutiuã ⁊ stupefactiuã simul: qm̃ videnť ad cõtraria ꝓmouere: ⁊ foꝛte est lr̃a coꝛrupta vt loco opij debeat dicẽ apij: ⁊ tunc erit virtus foꝛtius ꝓuocatiua: existimo tamẽ ꝙ fuerit mens sua vt esset stupefactiua: etiã ꝓuocare ⁊ soluere per secessum videnť esse ꝯtrarie operationes: sed natura diriget euacuando materias habiles vt per secessum euacuent̃: ⁊ que per sudoꝛẽ vel vꝛinã per illas vias educet ⁊ in virtute stupefactiuũ doloꝛem sedabit s̃m modũ alibi videnduȝ: aggregent̃ omnia: ⁊ sit dosis ei⁹ ʒ. iiij. videt̃ esse foꝛtis dosis. s. qꝛ nimis stupefaceret: sed foꝛte pꝛopter solutionẽ ei ꝯiunctã ĩpediet̃ eius stupefactio tanta ⁊c̃. cuȝ. ʒ. iiij. zucchari. s. puluerizando ⁊ exhibendo cuȝ modico aque oꝛdei: est eñi p̃sentis iuuamẽti. Et sic est finis huius p̃sentis capl̃i.

ℭ De epithimatibus. Cap. 19m.

Cias ꝙ quando ipsa sunt frida stiptica sicut sandali: tunc foꝛtasse ledunt: imo opoꝛtet vt sint tepoꝛem facientia ⁊ leniant. Et quando leduntur cum infrigidantibus pꝛopter tensionem eoꝛuȝ administrentur ea que mollificant sicut rob ⁊ oleum ros. ⁊ ceratum.

ℭ Nunc specialius in hac scd̃a parte ꝓsequit̃ ponẽdo oꝛdineȝ per localia applicanda in tali doloꝛe a cã calida: ⁊ duo facit p̃ncipalr̃. Quoniã p̃mo ipse ꝓhibet fieri vnũ erroꝛeȝ qui faciliter cõmitteret̃ in p̃ncipio hoꝝ doloꝝ dando etiã modũ coꝛrigẽdi si cõmissus esset ponẽdo ꝯñter medicinas ꝯuenientes in p̃ncipio ⁊ augmẽto taliũ doloꝝ. Scd̃o ipse ponit medicinas magis ꝯuenientes in fine talium doloꝝ siue declinatione. Scd̃a ibi (Et de eis que iuuatiua sunt in fine ⁊c̃.) ⁋ Prima adhuc in duas. Quoniã p̃mo facit qd̃ dictum est. Scd̃o ipse ponit vnũ cañ. multũ vtilẽ cũ vtimur medicinis frigidis in doloꝛibus mãlibus. Scd̃a ibi (Et cum sedant doloꝛem ⁊c̃.) ⁋ Prima etiam in duas. Quoniã p̃mo ipse docet cauere ab erroꝛe dicto ⁊ erroꝛem coꝛrigere. Secũdo ipse narrat medicinas conuenientes ⁊c̃. Scd̃a ibi (Et quãdoq̃ȝ ponit̃ super illud ⁊c̃.) ℭ De p̃ma parte dixit. Scias ꝙ qñ ipsa. s. medicamina que applicant̃ sunt frigida stiptica sicut sandali: tunc foꝛtasse ledunt. Et rõ est: qm̃ frigiditate ⁊ nimia stipticitate stante iam fluxa mã coꝛrugat̃ membꝛũ ⁊ mã magis ꝓfundat̃: ⁊ sic duplr̃ nocet: tuȝ qꝛ membꝛo ad minoꝛes dimensiones deducto eadẽ stante materia membꝛuȝ a materia extendet̃ ⁊ doloꝛ augebit̃: etiã qm̃ magis ꝓfundata mã aliqñ maioꝛ fit doloꝛ: qꝛ mẽbꝛis aliqñ magis sensitiuis vicinant̃: etiã indisponit̃ materia ad resolutionẽ: vt pȝ ⁊c̃. Ideo addit: imo opȝ vt sint. s. medicine tepoꝛẽ facientes. i. aliqualẽ leuem caliditatẽ inducentes: ⁊ leniant. s. aliqñ: quãdo. s. talia stiptica applicata doloꝛẽ inducunt. Addit dando intelligere ꝙ nõ solũ põt cõmitti erroꝛ in applicatione medicaminũ per hoc ꝙ sunt stiptica: sed etiã per hoc ꝙ sunt frigida nimis: qm̃ per frigiditateȝ perducitur ad similia nocumẽta que dicta sunt supꝛa. Et quãdo ledunt̃ cum infrigidantib⁹ ꝓpter tensionẽ eoꝝ. s. mẽbꝛoꝝ dolentiũ factaȝ

a mã

a mã cõpresso deorsum mẽbro circa mã m ꝓpter frigiditatem medicaminis administrent̃ ea que mollificãt. s. ad dilatãdũ ⁊ rarefaciendũ membrũ: ⁊ hoc modo prohibebit̃ extẽsio mẽbri: ⁊ dolor mitigabit̃: ⁊ exẽplificat sicut rob. i. vinũ coctũ: nõ fit tñ vinũ nimis potẽs: ⁊ oleũ roſ. factũ. s. ex oleo cõmuni oliuarũ maturarũ: ⁊ cerotum s. Gal. de quo dictũ est supra qḋ fit ex solo oleo ro. cũ cera. nam talia aliqualr̃ leniũt: ⁊ sic dolorẽ mitigãt: ⁊ errorẽ corrigunt. Nota ꝙ signãter hic docuit vitare errorẽ ⁊ ipsum corrigere: qm̃ fluente mã ⁊ maxime calida intẽtio est ꝓhibere fluxũ materie fluxure que stipticis perficit̃: ⁊ repcutere ẽt iã fluxã pro parte mãm que frigidis ⁊ stipticis etiã adimplet̃: tñ vt supra dictũ est illa stiptica ꝓhibentia fluxũ nõ debẽt supra locum directe apponi: sed supra p duos vel tres digitos ad ꝓhibẽdũ mãm vel fluxũ ei⁹: sup locum vo apponi debent ea que repellant siue repcutiãt: siue igit̃ error fiat vt pure vel pͥncipalr̃ stiptica applicent̃ loco dolenti siue ẽt frigida nimis ⁊ stiptica ẽt sup loco ponerent̃ ꝓpter medicum nõ bene cõmẽsurare medicinas ſm morbũ ⁊ nãm eius ⁊ cuilibet ẽt perito facile euenire posset: iõ fuit cõueniẽs hic ponere istũ cañ. Multa hic dici possent q̃ dicta sunt vtilr̃ in ca. gñali de cura illa pte. Repcussio autem materiei a mẽbro ⁊c. ad illũ locum recurratis.

¶ Et quandoqꝫ ponitur sup illud pãnus infusus aqua ⁊ aceto. Et de eis que sunt experta est succus extremitatum cãne humide. Cum enim ex eo linimentum fit sedatur dolor statim. Et iterum terantur glandes optime ⁊ decoquantur vehementer ⁊ embrocetur cum eis hora longa ⁊ cum tolerant infrigidantia ⁊ non faciunt eis dolores per inspissationem ⁊ tensionem. Tunc nõ est aliqd sicut aqua endiuie ⁊ aqua solatri ⁊ aqua semperuiue ⁊ aqua blitorum al's bletarum ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ similia. Et similiter emplastratio cum adipibus ⁊ similibus eis ⁊ cum melonibus. Ipsi enim infrigidant ⁊ leniunt simul. Et mucilago psilij est fortis infrigidationis. Et iterum sandali ⁊ memithe ⁊ similia sedant dolorem.

¶ Incipit ponere diuersas medicinas valẽtes in pͥn. morbi ⁊ aug. a tali materia: ⁊ posset diuidi in tot ptes quot ponit descriptiones. Partes patebũt legẽdo. ¶ Dicit igit̃ pͥmo. Et qñqꝫ ponit̃ sup illud scilꝫ mẽbrũ dolẽs a mã calida in pͥn° ⁊c. pãnus infusus aqua ⁊ aceto: pꝫ qũo valet in mã: nisi tñ sit maximus feruor: nõ dꝫ poni remediũ actualiter frigidũ: sed dꝫ tepefieri aliqualr̃ in virtute. 18. afo. 5. particu. Frigidũ inimicum neruis ossibus ⁊c. Addit. Et de eis que sunt experta est succus extremitatũ cãne humide. i. noue ⁊ recentis. Cũ enim ex eo linimentũ fit sedat̃ dolor statim. Cãna ⁊ si multiplex reperiat̃ itelligit̃ de canna que nascit̃ in paludibus vel prope aquas que est interius inanis: cuius radix vt dicit Serap. pontica est. i. ad stipticũ declinat: ⁊ valet emplata attritioni neruoꝝ: ꝯ̃ter in hoc casu dꝫ conuenire multum. Ponit aliud dicit. Et iterum terant̃ glandes optime ⁊ decoquant̃ vehemẽter vt. s. virtus stiptica in aqua possit remanere: ⁊ embrocent̃ cum eis hora lõga. Addit. Et cũ tolerãt infrigidãtia ⁊ nõ faciũt ei dolores p inspissationẽ ⁊ tensionẽ: tunc nõ est aliqd ita iuuatiuũ. s. ad epithimãdũ sicut aqua endiuie ⁊ aqua solatri ⁊ aqua sempuiue ⁊ aqua bletarũ ⁊ cucumeris scilꝫ oĩa simul sumpta: qm̃ in toto est virtus frida ⁊ humectatiua cũ aliquali ꝯfortatione stiptica vt pꝫ: ⁊ cucurbita. s. incisa tpe suo ⁊ supposita in maxima inflãmatione ẽt ꝯuenit ⁊ similia. Addit ponẽdo empl'm in quo nõ põt esse timor de nimis infrigidando dixit. Et silr̃ empl'm cum adipibus. s. humectãtibus nõ intense caliditatis vt pulle iuuenis vel oleo cõi ⁊ silibus eis. s. humectãtib⁹ sicut eẽt mucilago dragagãti ⁊ semĩs lini ⁊ cũ melonibus. s. ipsos bulliẽdo ⁊ postea pistando ⁊ cũ dictis pinguedinibus miscẽdo in forma emplastri sup. est ꝯueniẽs: ⁊ declarãdo eius vtilitatẽ dixit. Ipsa eni. s. talis empl'atio infridat ⁊ lenit simul vt pꝫ. Addit. Et mucilago psilij est fortis ĩfrigidationis: dixi vobis qũo ponit̃ stupefactiuũ ⁊ dissoluat̃ cũ aceto est multũ potẽs in casu: vt ponit Azarauius in tali cura. Addit vltimo circa hãc partẽ. Et iteꝝ sandali ⁊ memithe ⁊ silia sedant dolorem. s. talem: memithe est herba frigida ⁊ humida ex cuius succo fit fiet̃ memithe: ⁊ multum laudatur in obtalmia ⁊ in omni passiõe calida oculoꝝ a Mes. ⁊ a religs aucto. sua igitur humiditate cõtẽperat siccitatẽ sandalorum.

¶ Et cum sedant dolorem oportet vt auferantur ⁊ remoueantur.

¶ Nunc ꝯ̃ter ipse ponit vnũ cañ. cõem ⁊ obseruãdũ in applicatione medicinarũ frigidaꝝ cũ apponunt̃ pͥncipalr̃ ad sedandũ dolorẽ mãlẽ dicẽs. Et cũ sedãt dolorem. s. tales medicine fride: tũc opꝫ vt auferant̃ ⁊ renouent̃. Et rõ clara est: qm̃ tales medicine sua frigiditate igrossant mãm ⁊ claudũt poros mẽbri maxime tales stiptice ⁊ eã ꝓfundare faciunt in mẽbro: ⁊ ꝯ̃ter idisponũt eã ne resoluat̃: ⁊ ꝓpterea vbi est modica talis mã nõ nimis furens ⁊ circa supficiẽ existẽs laudauit Rasis in de iuncturis nõ debere apponi medicinã localem: qm̃ per seipsam reducetur ⁊c.

¶ Et de eis que iuuatiua sunt in fine residuorum dolorum iuncturarũ ⁊ podagre calidorum est vt sumantur aloes ⁊ croci ⁊ myrre partes equales: ⁊ liniantur cum aqua caulis aut endiuie ſm quantitatẽ caliditatis. Et iterum ceratum cum oleo camomillino. Et iterum diachilon dissolutũ in oleo camomillino. Balnea que ex eis nocent sunt balnea calida. Frigida vo quandoqꝫ iuuant ⁊ repercutiunt ⁊ confortant ⁊ sedant dolorem.

¶ Hec est scḋa pars huius pͥncipalis ca. in qua postqꝫ posuit medicinas magis valẽtes in pͥn° ⁊ in aug. nũc ipse ponit medicinas que ꝓprie valẽt in declinatiõe resol'onis. s. resolutis ptib⁹ subtilioribus ipsius mãe: lꝫ Ras vt dixi supra voluerit in declinatiõe taliũ doloꝝ nõ esse necessaria remedia: ⁊ posset diuidi pars in tot partes quot medicinas ponit. Partes patebũt. ¶ De pͥa igit̃ pte dixit. Et de eis que iuuatiua sunt in fine residuoꝝ doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ podagre calidoꝝ est vt sumant̃ aloes ⁊ croci ⁊ myrre ptes equales ⁊ liniant̃ cũ aqua caulis aut endiuie. s. ſm quãtitatẽ caliditatis: qm̃ si timeremus ꝙ pp talẽ medicinã mẽbrũ in caliditate adhuc itenderet̃: tũc ad remissionẽ caliditatꝭ medicĩe ipse apponit aquã endiuie. Nota tñ ꝙ lꝫ tale medicamẽ ⁊ sequẽtia videant̃ notabiliter calida ⁊ sic in casu nõ videant̃ valere: tñ ꝯsiderãdo diligẽter tũc maxime cõueniũt: qm̃ pͥmo mã est igrossata p medicinas fridas ⁊ in ꝓfundo mẽbri ꝓfundata: mẽbra ẽt que nãliter sunt frida p medicinas fridas sunt debilitata ẽt ex dolore: ꝯueniẽter igit̃ in declinatione partim ad habilitãdũ mãm resol'oni ⁊ ad ꝯfortãdũ dicta mẽbra debilitata p medicinas frigidas: pͥcipue tales medicine ꝯueniũt que vltra ꝙ calefaciũt ẽt ꝯfortãt vt pꝫ ꝯsiderãti simplicia de qbus supra dictum est. Nã aloes vt dixit do. Aui. 2. cañ. valet doloribus iuncturarum. Et addit Mesue. Et doloribus a cã calida vel cholera factis: de reliqs dcm̃ est supra. Addit. Et iteꝝ cerotũ. s. Gal. de quo dictũ est sepe cũ oleo camomillino. s. est ꝯueniẽs. Et iteꝝ diachilon dissolutum cũ oleo camomillino. s. est ꝯueniẽs. Intellige de diachilon suo scripto 5° cañ. versus finẽ qḋ nõ est intense caliditatis: ⁊ nõ de diachilon magno Mes. quo cõiter vtimur: nã ipm est multo calidius: ponit̃ tñ ab eodẽ diachilon puũ qḋ in casu nr̃o multũ ꝯueniret ad frigidũ ⁊ humidũ declinat: ⁊ dixit ꝙ valet dissoluens morbos a caliditate factos. Et postea ꝯsequenter vltio circa hãc ptẽ ponit cañ. circa balnea: qm̃ balnea in declinatõe maxĩe ꝯuenire dicunt̃. Et dixit balnea que eis nocẽt sunt balnea calida. s. mineralia in casu pp dubiũ ĩflãmationis: frida vo qñqꝫ iuuãt: nõ tñ in hoc tpe declinationis: qꝛ nõ efficiũt vtilitates q̃ tũc querunt̃ que sunt supra prime dicte sꝫ iterdũ tpe pͥncipij ⁊ aug. ꝯueniunt. Ideo dixit. Qñqꝫ iuuãt ⁊. i. pro quãto repercutiunt ⁊ cõfortant ⁊ sedant dolorem vt est supra dictum. Et sic est finis huius capituli.

¶ De solutiuis. Cap. 20m.

Sumantur myrabola. citrinoꝝ. ʒ. x. ⁊ hermodactylorum ⁊ buzeidẽ: amborum añ ʒ iij. se. apij ⁊ anisi: amborũ añ. ʒ. ij. conficiantur cum zucharo dissoluto de quo. in potu sumantur oi die. ʒ. ij. Et iterũ sumatur succi cydoniorum lib. j. ⁊ aceti de vino vnc. iij. ⁊ zucchari lib. j. ⁊ hermodacty. aloes ⁊ diagridij. ʒ. iij. ⁊ dosis eius sit ex. ʒ. vnc. vsqꝫ ad vnc. j. ⁊ ʒ. Et iteꝝ hermodatyloꝝ. ʒ. x. scamonee. ʒ. j. ⁊ tertia. ʒ. j. cubebe. ʒ. iij. zucchari tabarzet. ʒ. xxx. dosis ei⁹. ʒ. iij Et iteꝝ scamonea decocta in duplo sui aque cydoniorum acetosoꝝ aut pomoꝝ decoctione in qua ꝯsideret̃ substãtia eius. Cũ ergo icipit ĩspissari oppilet̃ os ei⁹ in quo est ⁊ dimittatur donec exiccetur ⁊ sumatur de ea pondus. ʒ. x. ⁊ sumantur de tabarzet. ʒ. xx. ⁊ de cubebis contritis sicut alcohol pondus ʒ. ij. aggregentur omnia cũ iuleb ⁊ fiãt inde pillule ⁊ exiccent̃ in vmbra. Et sit do-

fis earum pillule.ij.vsq; ad.iij.in omni hora.

¶Sequit̃ de solutiuis rubrica. In isto igit̃ capl'o ponit descriptio-
nes solutiuoꝝ in casu ꝯuenientiũ: duo tñ facit. Qm̃ p̃ facit hoc. Se-
cũdo ipse redit ẽt ad ordinandũ debitas eis dietas maxime ex pte
cibi. Scđa ibi (Et isti quidẽ iuuant plurimum a cibis ⁊c.) Prima
adhuc in duas. Qm̃ p̃ᵒ ponit medicinas magis valẽtes in mã sim-
plici calida. Scđo ponit eas q̃ valẽt in mã mista dominante tñ mã
cholerica. Scđa ibi (Et cum est illic compositio.) Prima posset
diuidi in tot partes quot ponit descriptiones. Partes patebunt.

¶Dixit p̃mo. Sumant̃ myrabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.x.⁊ hermodacty
loꝝ ⁊ buzeidẽ: amboꝝ añ.ʒ.iij.semis apij ⁊ anisi ad corrigẽdã infla
tionẽ aptã euenire ex hermodactylis: amboꝝ añ.ʒ.ij.conficiant̃ cũ
zuccharo dissoluto.i.puluerizato si placet: vel dissoluto in aqua en
diuie. Et additis illis spẽbus põt fieri cõfectio in morsellis ponen-
do pro qualibet.℥.j.specierũ lib.j.zucchari: de quo in potu sumant̃
oĩ die.ʒ.ij.videt̃ ĩnuere ꝙ sumat̃ in forma pulueris: per hoc qđ di-
xit in potu. Et re vera si tãtuz de zuccharo poneret̃ sic̃ sunt spẽs si-
cut fit cõiter in pulueribus eẽt dosis spẽruz pro qualibet dosi.ʒ.j.⁊
eẽt multũ cõueniẽs dosis ⁊ leuis: exhiberet̃ ergo oĩ die.s.fiẽde solu
tionis ⁊ est egregia medicina ⁊ in casu practicãda vt pꝫ cõsiderãti
ea que supra sunt dicta. Si vᵒ fieret in forma ꝯfectiõis ẽm moduz
dictũ de zuccharo ad debite soluẽdũ: oporteret sumẽ plus q̃ duas
ʒ.ĩmo ad minꝰ posset dari.℥.ß.si tñ velles ea vti oĩ die nõ dꝫ eẽ ma-
ior dosis.ʒ.ij.ĩ morsellis. Ponit aliud vñ fit ꝯfectio diacydonioꝝ ẽ
mõ. Et iteꝝ sumat̃ succi cydonioꝝ lib.j.⁊ aceti de vino ad dñaz ace
ti fructuũ.℥.iij.⁊ zuc.lib.j.⁊.ʒ.iij.⁊ dosis eiꝰ fit.℥.ß.vsq; ad.℥.j.ß.ibi
cũ posuit zucchari lib.j.⁊.ʒ.iij.cadit charta noua inter ly ⁊.ʒ.iij.vbi
deest aliqđ solutiuũ: tñ in oĩbus voluminibus circa hãc partẽ visis
que fuerũt sex vel septẽ fuit lr̃a sicut est in meo: ⁊ aliq sic ꝯtinuant
lr̃am nihil ĩterponẽdo: aliq ĩterponũt dicẽtes ⁊ hermodactyloꝝ.ʒ.
iij.⁊ oẽs male: qm̃ medicamẽ nõ esset solutiuũ sicut ĩtẽdit.d.Auic̃.
Ego nisi ꝙ dosis esset nimis magna: dicerẽ ꝙ ibi deberet eẽ scamo
nee: sed trãseat tanq̃ nõ ĩtellecta: ⁊ veniamꝰ ad aliã ⁊c. Ponit aliã
dicẽs. Et iteꝝ hermodactyloꝝ.ʒ.x.scamonee.ʒ.j.⁊ tertiã.ʒ.vnius.i.
℈.iiij.cubebe ad correctionẽ vtriusq; pro confortatione stõchi. est
spẽs nota.zucchari tabarzet.ʒ.xxx.dosis eiꝰ est.ʒ.iij.qm̃ debite sol-
uit in isto casu mãm cholericã ⁊ nõ est dosis nimis fortis si cõside-
rabis. Ponit aliã sic. Et iterũ scamonea decocta in duplo sui aque
cydonioꝝ acetosoꝝ aut pomoꝝ: per aquã ĩtelligẽdo aquam deco-
ctionis eorũdẽ: decoctiõe in qua ꝯsideret̃ subã eius.s.vt nõ nimis
exiccet̃: ideo addit. Cũ ergo ĩcipit ĩspissari oppilet̃ os eius in quo ẽ
s.vas lapideũ in quo bullit ⁊ dimittat̃.s.nõ bulliẽdo donec ĩspisset̃
⁊ sumatur.i.postea de ea sic ĩspissata scamonea pondus.ʒ.x.⁊ su-
mant̃ de tabarzet.ʒ.xx.⁊ de cubebe ꝯtritis sicut alcohol.s.subtilis-
sime põdus.ʒ.ij.aggregent̃ oĩa cũ iulep.s.ro.⁊ fiãt ĩde pillule ⁊ exic
cent̃ ĩ vmbra ⁊ fit dosis eaꝝ pillule due vsq; ad tres.s.℈.ij.in oĩ ho
ra.s.ꝯueniẽti ad purgationẽ. Re vera si iste pill'e bñ ꝯsiderent̃ sunt
singulares in casu ⁊ notabil'r correcte: qm̃ p illã decoctionẽ scamo
nee cum succo cydonioꝝ vel aqua eoꝝ remittit̃ acuitas scamonee
⁊ acquiritur bonitas confortationis stomachi: cubebe etiam cor-
rigũt nocumenta eius vt patet inspicienti vtilitates eorum preci-
pue sua aromaticitate ⁊ confortatione membrorum naturalium:
⁊ ego satis laudo vsum istarum in casu isto.

¶Et cũ illic est cõpositio tũc administra hierapigrã: ⁊
de eis que cõferũt eis est syrupus ros.ẽm hũc modum.
Sumant̃ succi ro.lib.ij.⁊ mellis lib.iiij.⁊ sca monee as-
sate vnc.j.decoquant̃ vsquequo ĩspissent̃: ⁊ sit dosis eiꝰ
ex duobꝰ vsq; ad.v. Et iterũ ĩfundant̃ tamarindi cum
cassia fi.in aqua endiuie ⁊ feñ.⁊ si nõ fuerit fe.sumatur
decoctio myrabo.⁊ fumiterre ⁊ prunoꝝ ⁊ tamarindo-
doꝝ ⁊ absinthij ẽm ꝙ videt̃. Et iteꝝ buzeidẽ ⁊ hermo
dactyli ⁊ rose rubee eq̃li mẽsura sumant̃ de quo suma-
tur aur̃.j.⁊.ß. Est.n.in ipso sedatio ⁊ infrigidatio.

¶Hec est scđa ps p̃ncipalis cap̃.in qua ipse ponit descriptiões va
lẽtes in talibus doloribus quãdo mã est cõposita.s.cuz flegmate tñ
chol'a dñante. Posset ẽt diuidi in tot ptes quot ponit descriptões.

¶Dicit p̃ᵒ. Et cũ est illic cõpositio administra hierãpigrã.nam in ea
vt pꝫ est virtus eũandi cholerã ⁊ flegma in virtute aloes ⁊ specieꝝ
eius. veꝝ est ꝙ hiera simplex nõ hꝫ virtutẽ que trãseat vsq; ad iun
cturas: credo igit̃ ꝙ ĩtelligat de hiera acuta.i.actuata cuz agarico
vel collognitida. Addit. Et ex eis q̃ ꝯferũt eis est syrupus ro.ẽꝫ hũc
modũ: vñ.s.fit solutiuus. Sumant̃ succi ro.lib.ij.⁊mellis lib.iiij.sca
monee assate.i.correcte p assationem in coctano.℥.j.decoquantur
vsquequo ĩspissent̃.s.spissitudine ꝯueniẽtie subẽ syrupoꝝ: dosis est
ex duobꝰ: nõ exprimit̃ pondus in meo neq; in alijs libris quos vidi:
sed solũ reperit̃ ex duobus vsq; ad qnq;: bene ꝯsiderãti ⁊ calculan-
ti cõputata cõsumptione succi in decoctiõe mellis põt dari de syru
po.℥.j.qm̃ in eo ĩtrabũt gra.x.scamonee p qualibet.℥.syrupi ⁊ est
dosis cõis scamonee. Credo igit̃ ꝙ velit dicere tex.ꝙ dosis eius est
ex.ij.aur̃.vsq; ad qnq; ⁊ erit bona dosis. Et aduertañ hic ꝙ scamo-
nea vt soluat mãꝫ mistã cõmiscet̃ cũ melle hic ⁊ nõ cũ zuccharo vt
fiebat in p̃cedẽtibus descriptionibus. Addit aliã ⁊ dixit. Et iterum
ĩfundant̃ tamarindi: ꝓprie soluũt cholerã ẽt aliqual'r ꝯfortãdo: qꝛ
frigidi ⁊ sicci in scđo cũ cassiafistula que educit cum cholera adusta
flegma in aqua endiuie ⁊ feni.vt materiei cõposite appropriet̃: ẽt
valebit si sic fiat. ℞.tamarindoꝝ electoꝝ.℥.j.ĩfundant̃ in aquis en
diuie ⁊ feni.añ per horas octo: postea facta expressione forti cola-
ture addat̃ cassie fistule nouiter extracte de cãnis.℥.j.neq; ista me-
dicina relaxãdo nocere põt pp tamarindos in qbus est virtus con
fortatiua vt dictũ est.nã sola cassia in his aqs non ꝯueniret vt al's
supra dixit. Ponit aliã descriptionẽ magis appropriatã qñ nõ est
febris: dixit. Et si nõ fuerit febris sumat̃ decoctio myrabo.s.citrino
rũ ⁊ fumiterre ⁊ prunoꝝ ac tamarindoꝝ: oĩa hec appropriate sol-
uunt cholerã: ⁊ absinthij magis respiẽdo flegma ẽm ꝙ vr̃.s.ponẽ-
do plus ⁊ minus de absinthio ẽm ꝙ plus ⁊ minus est materia gros
sa. Et potestis sumere.v̇.g.de myrabolanis ⁊ reliqs añ.℥.ß.in de-
coc.ẽt leuis erit potio: de absinthio lꝫ nõ repiat̃ clarus tex.ꝙ sol-
uat flegma: ĩmo.d.A.facit verba q̃ vident̃ dubia ad ꝯriũ sꝫ ꝙ soluit
cholerã vt exp̃sse Meß.tñ dicit ꝙ ĩterficit ascarides ⁊ soluit eos
vñ bñ ꝓbabile est ꝙ ẽt soluat flegma sed leuiter: ⁊ credo ꝙ ad hãc
intẽtionẽ hic ponit̃: ⁊ si nõ est aliud expressum soluens flegma ĩter
myrabolanos pone vnã partẽ myrabola.kebuloꝝ ⁊ sufficiet: ⁊ sic
pꝫ quõ ista descriptio in casu ꝯuenit: sed debes ĩtelligere ꝙ signan
ter dixit si nõ est febris ⁊ ĩtelligit de mãli: qm̃ si esset febris exhibi-
tio myrabo.ꝓpter stipticitatẽ eoꝝ esset timorosa maxime si exhi-
beret̃ ante digõnẽ vt ipse exp̃sse dicet ĩferius p̃ma quarti de cura
febriũ in gñali versus finẽ ca.⁊c. Ponit aliã descriptionez dicens.
Et iteꝝ buzeidẽ ⁊ hermodactyli ⁊ ro.rubee iuuabũt soluẽdo ꝯhen-
do ad cholerã ⁊ corrigẽdo nocumẽtũ hermodactyloꝝ p pte equa
li mẽsura sumant̃ de quo sumat̃.s.toto aur̃.vnus ⁊ semis: est.n.in
ipso sedatio.s.doloris ⁊ ĩfrigidatio ⁊ supple appropriata solutio vt
pꝫ cõsideranti que dicta sunt supra de simplicibus istis.

¶Et isti quidẽ iuuant̃ plurimũ a cibis frigidis ⁊ gros-
sis sicut qui fiunt de lentibus cũ aceto ⁊ reliquis cibis
infrigidãtibus ingrossantibus sang. sicut ille qui fit de
acetosa ⁊ ventres cũ aceto preparati ⁊ acetosum car-
nis vaccine. Et quandoq; iuuãtur plurimum cũ cibis
exiccantibus sicut est herbus. Et non oportet vt ieiu-
nẽt plurimum. Et eis quidẽ cõceditur ex fructibus vti
piris ꝓprie ⁊ prunis ⁊ malis ⁊ granatis ⁊ persicis. Ego
autem abhorreo eis ea que sunt sicut persica ⁊ chryso-
milla ⁊ que replent san.aquositate plurima.

¶Hec est tertia ps p̃ncipalis huius cap̃.in qua ipse redit ad ordi-
nandũ cõuenientẽ dietã eoꝝ ⁊ dixit. Et isti quidẽ iuuant̃ pl'imũ a ci
bis fridis ⁊ grossis ad igrossandũ ⁊ ĩfrigidandũ mãm calidã subti-
lẽ: maxĩe hoc ꝯuenit in p̃nᵒ fluẽte mã: ⁊ exẽplificat sicut qui fit de
lẽtibus cũ aceto: nõ ĩtelligas cũ multo aceto sed aliqual'r acetosita
tis. nam acetũ in casu maxime nociuũ est p ĩterius sumptuz. ⁊ reli-
quis cibis infrigidãtibus ⁊ ĩgrossantibus sanguinẽ sicut eẽnt extre
mitates animaliũ maxime pedes porcoꝝ ⁊ relique ptes musculo-
se cibaria de pasta azima pisces parui caseus recens ⁊ hmõi: hoc
tñ ĩtelligatur stante digestiua stomachi forti ⁊ in corpore nõ apto
oppilationi: exẽplificat ipse sicut ille cibus qui fit de acetosa: ⁊ ven
tres cũ aceto p̃parati.i.ĩtestina aĩaliũ p̃parata aliqual'r cũ aceto ⁊
acetosum carnis vaccine: eodẽ mõ exponẽdo cuz cõditionibus di-
ctis ĩtelligẽdo addit. Et qñq; iuuant̃ plurimũ cũ cibis exiccantibus
sicut est orobus: patet stante fluxibilitate ⁊ liquiditate mãe. Ponit
aliã regulã circa dietã. Et nõ opꝫ vt ieiunẽt plurimum. Nota dixit
plurimũ qm̃ vult ꝙ dieta sit subtilis ẽt respectu quãti vt nã mem-
broꝝ reddat̃ auara vñ materia nõ ita fluet: neq; nã occupabit̃ plu-
rimũ vt mãm digerere possit: nõ tñ sit ieiuniũ plurimũ: qm̃ perdu-
cit ad inflãmationẽ in casu isto peccãte mã calida vt pꝫ. Ponit cõ-
sequẽter regimẽ in fructibus: dixit. Et eis qdẽ ꝯcedit̃ ex fructibus
vti piris ꝓprie. nã frigiditate ⁊ ꝯfortatiõe iuuãt: ⁊ prunis ⁊ malis
granatis ⁊ persicis: hoc dixit ẽm cõem vsum practicãtiũ: ꝓpterea
dixit ꝯcedit̃: qm̃ pruna ⁊ persica ⁊ alij fructus humidi multũ nõ cõ-
ueniũt. Ideo addit de ĩtẽtione ꝓpria. Ego aũt abhorreo eis.s.etiaz
patiẽtibus a cã calida ea q̃ sunt sicut persica ⁊ chrysomilla: ⁊ p hoc
qđ dixit sicut ĩtellexit oĩa hmõi.s.multũ hũida. Jõ addit ⁊ est red-
ditio cãe

ditio cãe nocumẽti ⁊ que replẽt sanguinẽ plurima aquositate: oĩa
talia nocẽt: sup. qm̃. s. fit sanguis ex eis ebullibilis ⁊c. Et sic est finis
ca. lege tu lr̃am totã ꝯtinuã si placet: capl'm fuit singulare: ibi habe
tis diuersos modos cõponẽdi medicinas solutiuas ⁊ in forma po-
tionis ꝯfectiõis solide pulꝛ pillaꝝ ⁊ syrupoꝝ: ⁊ fuerũt egregie mul
tũ descriptiões vt vidistis: ego tñ h̃ afferã tres descriptiões singu
lares: vnã in mã tm̃ cal'a: vnã in mã mista dñante chol'a: aliã ĩ mã
mista dñante mã fl'atica. Sit ĝ hec p̃ᵃ descriptio. ℞. myra. citrino-
rũ. ʒ. ij. reubarb. electi. ʒ. s. rosarũ. ʒ. j. scamonee cocte in pomo. ʒ. s.
cũ succo rosa. fiant pillule. dosis est. ʒ. j. vsq; in. ij. Alia descriptio in
vsta dñante cholera. ℞. reubarbari. ʒ. ij. myrabo. citrinoꝝ. ʒ. s. her
modacty. agarici turbith añ. ʒ. j. s. diagridij masti. gario. añ. ʒ. s. cõfi
ciant cũ succo rosaꝝ ⁊ est dosis vt supra. Alia descriptio que magĝ
valet vincẽre flegmate. ℞. turbith myrabo. citri. ⁊ emblicoꝝ añ. ʒ.
ij. rob. ʒʒ. anisi hermodactyloꝝ añ. ʒ. j. piperis longi sticados añ. ʒ.
s. gariofi. croci añ. ℈. s. diagridij. ℈. j. aloes. ʒ. j. s. cõficiantur oĩa cũ
succo iue ⁊ rosarum ⁊ fiant pillule.

¶ De cura iuncturarum exiccatarum ⁊ conuersaruʒ in lapideitatem. Cap. 21m.

ISti sunt habentes cõplexiones calidas ⁊ materias grossas.

¶ Sequit rubrica iuncturaꝝ ꝯuersaꝝ in lapideitatẽ ⁊
exiccataꝝ: hec est pars p̃ncipalis ꝑtis curatiue que sic
cõtinuat ad precedẽtẽ: nã postq; ipse posuit curã dolorũ iunctura-
rũ ƀm multiplicia ĩgenia curatiua vt vidistis: nunc scḋo ipse ponit
curã quorũdã accidẽtiũ sequẽtiũ ad dolores iuncturarum merito
mãe ipsoꝝ doloruʒ. Et diuidit ꝑs in duas. Qm̃ p̃ ipse ponit curam
iuncturaꝝ ĩduratarũ ⁊ exiccatarũ in lapideitatẽ ꝯuersarũ. s. tanq;
vnius accidẽtis sepe sequẽtis ad dictos dolores: ⁊ hoc est qḋ dicit
rubrica p̃ns. Scḋo ipse ponit curaʒ ꝯ̃ctionis mẽbroꝝ. Scḋa ibi in
p̃nᵒ sequẽtis capl'i (Scias ꝙ oleũ ⁊c.) ¶ Presens capl'm p̃ᵃ diuisio
ne diuidit in duas ꝑtes. Qm̃ p̃mo ipse ponit duos cañ. declarãtes
cãs ĩduratiõis ⁊ lapidatiõis iuncturaꝝ. Scḋo ipse ponit curaʒ per
medicinas. Scḋo ibi (Et de eis q̃bus cauet ⁊c.) ¶ Prima ꝑs ẽt in
duas diuidit. Qm̃ p̃ ponit cañ. dicti accidẽtis ex ꝑte causaꝝ ĩtrinse
caꝝ. Scḋo alio subintellecto cañ. causaꝝ extrinsecaꝝ huius acci-
dẽtis per viã correlarij infert dando regulã in ꝓhibendo illas cãs
extrinsecas que ad hoc accidẽs adducũt. Scḋa ibi (Et opꝫ vt ⁊c.)

¶ De p̃ma ꝑte dixit. Isti. s. q̃ ad hoc sepe deducunt ab ĩtrinseco sũt
habẽtes cõplexiões calidas ⁊ materias grossas. Rõ huius est: qm̃
per complexionem calidã cito resoluit ⁊ exiccat id modicum sub-
tile qḋ est in mã grossa: ⁊ consequenter cõtinuata actione in gros-
so grossum terrestrificat ⁊ lapideatur. Et hoc est quod intendit.
Lege tu literam: ⁊ hoc est vna causa.

¶ Et oportet vt isti nõ resoluant sine lenificatiõe: imo oportet vt leniantur ⁊ resoluantur simul.

¶ Cõsequẽter ipse subintelligit aliã cãm extrinsecã. s. ꝙ aliquando
fit hoc accidẽs ꝓpter hoc ꝙ applicantur medicine fortes resoluti
ue supra locũ doloris sine aliquo humectante: ⁊ propterea infert.
Et opꝫ vt isti. s. sic dispositi non resoluantur sine lenificatione: imo
opꝫ vt leniantur ⁊ resoluant simul: ⁊ rõ dicta est. ¶ Nota tñ ꝙ lꝫ
de istis sit maxime habenda ista cautela tanq; in maxime disposi-
tis ad talẽ ĩduratiõnẽ iuncturarũ: tñ ẽt in alijs maxime cuꝫ est mã
grossa illud obseruari dꝫ vt supra sepe dictũ est. Si ẽt non sempꝛ si-
mul talia applicent medicamina: duꝫ tamẽ talia sibiinuiceʒ succe-
dant non perducentur ad ĩduratiõnẽ. Lege litteram.

¶ Et de eis quibus cauetur a lapideitate sunt empla-
stra facta ex farina herbi ⁊ lupinoꝝ cũ oxymelle ⁊ ala-
niuden ⁊ vitis albe cum parte lyci ⁊ ãmoniaco cum vi
no antiquo ⁊ oleo onfancino. Et quandoq; ponitur
desuper farina fabarũ. Et de eis que conferũt ei cuius
iuncture conuerse sunt in lapideitatem aut sunt in iti-
nere lapideitatis sunt emplastra que diximus in frigi-
dis de doloribus iuncturarum grossorum humorum
⁊ vnctiones ⁊ embroce cum eis que fiunt. Et de illis
que conferunt eis est farina lupinoꝝ cũ oxymelle: aut
aceto cõmisto: ⁊ iterum radix almaroth: ⁊ iteruʒ em-
plastretur cum bulbo ⁊ dissoluto in aqua. ipse eni pro-
hibet lapideitatem incipientem. Et similiter embroce
ex aquis in quibus decocta sunt calamentum ⁊ alba-
sce: aut aceto: aut decoctione in qua caseus antiquus
decoctus est ꝓprie in iure cassiefi. ⁊ nitrum ⁊ euforbiũ
⁊ aqua cineris cauliũ combustorum.

¶ Consequenter ipse ponit medicinas curantes cum iam sunt lapi
deate iuncture. Et diuidi posset pars in tot partes quot ponit me-
dicinas. Partes patebũt. ¶ De p̃ma parte dixit. Et de eis q̃bus ca
uetur a lapideitate sunt emplastra facta ex farina orobi vel herbi
idem est ⁊ lupinorum cũ oxymelle ⁊ alaniuden ⁊ vite alba cũ par-
te lycij ⁊ ãmo. cum vino antiquo ⁊ oleo onfancino. Addit. Et quan
doq; ponitur desuper farina fabaruʒ. ¶ Nota ꝙ lꝫ dicat ꝙ ex eis
quibus cauetur ⁊c. ⁊ ex hoc videatur ponere regimẽ preseruatiuũ
⁊ nõ curatiuum: tamẽ mens principalis sua hic fuit ponere curam
huius accidentis: per hoc ergo ꝙ dixit cauetur volebat innuere ꝙ
istis medicinis stãte iam induratione cauetur ab vlteriori lapidei-
tate ⁊c. Sed spãliter pro verificatiõe notate p̃mo orobus calidus
est ⁊ siccus. incidit abstergit ⁊ aperit: ⁊ ita aperit: ꝙ si eius magna
quantitas sumitur facit mingere sanguinẽ vt dixit Auer. cũ Sera.
farina eiuʒ fit artificialiter superaspersus prius ipsis aqua ⁊ aceto
⁊ tunc in emplastris mollificat apostemata omnia dura vt Sera.
de farina lupinoꝝ idem Serap. dixit ꝙ resoluit sine mordicatione
apostemata dura: ⁊ precipue quando decoquit cum aceto ⁊ melle
vt hic fit: qm̃ cõmiscetur cum oxymelle vt pꝫ. alaniudẽ non repe-
rio quid sit: dꝫ esse vocabulum corruptum: bene reperio aniuden ⁊
est arbor asse que in casu cõuenit vt pꝫ scḋo cañ. cap̃. ꝓprio de vite
alba dictum est supra quomodo est fortis medicina. nam fortiter
subtiliat ⁊ dissoluit apostemata: ⁊ vtimur in empl'is radice eius: hꝫ
singularia iuuamẽta de quibus al's. addit cum parte lycij qꝛ stipti-
cat vt supra dictum est: ⁊ confortat membrum ne per medicinam
illam fortẽ dissoluat robur membri. reliqua oĩa sunt clara intelli-
gẽti. de vino albo quomodo in casu cõueniat nostro subtiliando ĩ-
cidendo resoluẽdo ⁊ aliqualiter mollificando: lege tu. Addit remit
tẽdo nos ad ea que dicta sunt supra ⁊ est lr̃a clara. dixit. Et de eis q̃
conferũt ei cuius iuncture in lapideitatem conuerse sunt aut sunt
in itinere lapideitatis. i. in via vt ꝯuertantur sunt emplastra que
dicta sunt vel que diximus in frigidis: de doloribus. s. remouendis
frigidis iuncturaꝝ grossoꝝ humoruʒ: ⁊ vnctiones ⁊ embroce quas
cum eis. s. sup. diximus iuuari. Addit. Et de illis que conferunt eis
est farina lupinoruʒ cum oxymelle aut aceto cõmisto. s. sine melle
ad magis ꝓfundandũ virtutẽ lupinoꝝ. Et iterum radix almaroth
supple est iuuatiua. s. si cum farina lupinoꝝ redigatur ad formam
empl'i. almaroth quidã dicunt ꝙ est pulegium subtiliatiuuʒ ⁊ inci-
siuum: tamẽ credo ꝙ debeat dicere maroth ⁊ est radix aniudẽ de
quo supra est dictuʒ: ⁊ eius nã est minus potens q̃ asa q̃ est succus
eius arboris: sed est fortior arbore scḋo cañ. Addit. Et iterũ empla
stret cũ bulbo dissoluto cum aqua: bulbus est cepe cõe qḋ comedi
tur ƀm aliquos. d. A. videtur ĩnuere qḋ assimilatur ei est in virtu-
te anagalis. Serap. dixit ꝙ est cepe paruum sine tunicis: oẽs con-
cordant ꝙ assimilatur cepe cõmuni: ⁊ ꝙ si fiet emplastruʒ cum eo
cõferet attritioni neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ ⁊ cõferet podagre ⁊ genera-
liter doloribus iuncturarum subtiliando humectando ⁊ resoluen-
do: ⁊ sic in casu nostro debet multum ꝯuenire. Ideo addit Ipse. n.
s. bulbus prohibet lapideitatem incipientẽ. Addit. Et similiter em
broce in quibus decocta sunt calamentum ⁊ alasce aut. i. cũ aceto
pꝫ quomodo ista ꝯueniãt. Addit. Aut decoctione. s. fiat embroca in
qua caseus antiquus decoctus est ꝓprie in iure cassiefistu. i. talis
decoctio in qua caseus antiquus est decoctus mista decoctione cũ
expressione cassiefi. est multũ ꝯueniens: quoniam in virtute iuris
cassiefist. est notabiliter mollificans: postea ex parte casei antiqui
fortis saliti est multum dissoluens: ĩmo dicũt multi ꝙ talis caseus
antiquus puluerizatus ⁊ superpositus talibus iuncturis induratis
cum nõ possint mollificari eas rumpit: ⁊ tandẽ educta mã consoli-
dantur vere ⁊ nihil postea remanet de induratione. Addit vltimo.
Et nitrum ⁊ euforbium ⁊ aqua cineris cauliũ cõbustarũ supple va
lent: credo ꝙ rumperent illam induratam vt dicebatur pauloan-
te: vt pꝫ cõsideranti terminos al's declaratos: ⁊ has duas descri-
ptiones posuit in fine capi. qm̃ non restat aliud ingeniuʒ curatiuũ
in talibus iuncturis induratis cuꝫ nõ possunt mollificari nisi vt rũ-
pantur ⁊ mã educatur ⁊ postea fiat consolidatio: ⁊ hoc de cap̃. ƀm
ipsum. Ego aũt ad istam intentionem obseruareʒ cañ. Rasis in de
iuncturis in p̃ncipio ca. dixit sic. Cum apostema incepit indurescẽ
re vtaris medicinis mollificatiuis ƀm duritiem apatis ⁊ tãdiu do
nec videas remolliri ⁊ rarefieri ⁊ in latitudine augmentari: tũc re-
uertatis ad dissolutiua ⁊ eis vtaris ƀm duritiei quãtitatem: ⁊ non
cesses q̃nq; mollificare quãdoq; dissoluere donec totũ resoluat ⁊c.
Mollificatio aũt adimplet cum balneationibus appropriatis: vt
decoctione radicis altee fenug. ⁊ lini: ⁊ cum vnctionibus de q̃bus
ponit vnam quã dixit expertam ⁊ ꝙ nõ fallit sic. ℞. feces olei irini

⁊ feces olei seminis lini mucilag. fenug. pinguedinē anatis ⁊ misce
⁊ superpone. Ad hoc optime valet hyssopi cerotum cum axungia
anatis: ⁊ cōpone cū armoniaco ⁊ bdellio dissoluat in succo ruthe:
cū isto adimplet omnis tua itētio simul. Idē Rasis in fine ca. eius-
dē ad rumpendū dicta apata qn̄ resolui nō possunt dixit sic de mē-
te. H. accepit. H. caseum antiquū longi tēporis ⁊ nasturtiū ⁊ pulue-
rizauit simul: postea accepit pedes porci antiq salitos ⁊ coxit ⁊ cū
aqua illa miscuit nasturtiū ⁊ caseum ⁊ fecit emplastrum sup iun-
cturas lapideatas ⁊ rūpebatur cutis ⁊ exibat omnis venenositas
siue humorositas ⁊ sic patiens sanabatur. Et addit. Expertus sum
illud sepe. Quidam vō dicunt cum egreditur materia indurata ex
loco rupto superponitur puluis cyperi cuz axungia anseris: ⁊ istis
in ista materia sum contentus.

¶ De cura contractionis ⁊ azemena. Cap. 22m.

SCias ꝙ oleum de andacocha potando ex eo
⁊ inungendo cū ipso est res magis conferens
ei. Et modus faciendi hoc oleum est vt deco-
quatur andacocha cum seminibus in tanto
quantum in ipso est ⁊ oleo donec cōsumat aquositas.
Cuius dosis sit vsq ad. ℥. iiij. ⁊ minus.

¶ Sequit rubrica de cura contractionis ⁊ azemena. dixit Simon
azera est ɔctio: nō repio azemena: breuiter est rubrica de contra-
ctione mēbrorum qd̄ est accidēs ad dolorez iuncturaꝝ. aliquando
sequēs extensionē neruoꝝ vel neruosoꝝ a ventositate: aliqn̄ a mā
implente: aliqn̄ fit talis ɔctio: qm̄ pp dolorē ɔhuntur membra ad
suā originem sicut ꝓprie dicitur de spasmo. Jō in cap̄. primo ponit
curam qn̄ fit talis ɔctio a mā extendente. Scđo qn̄ a ventositate.
Tertio quando a dolore principaliter cōcomitāte siccitate. Scđa
ibi (Et illius que ex ea ⁊c̄.) Tertia ibi (Et de eis que experta sunt.)

¶ Dixit igit de p̄ma parte. Scias ꝙ oleū de andacocha potando
ex eo ⁊ vngēdo cū ipso est magis cōferens ei. s. sic disposito a cā di-
cta. Andacocha est spēs trifolij ƀm oēs: sed apud. d. A. scribit tari-
filon. breuiter Serap. in ca. de trifolio. dixit in fine cap̄. ꝙ qdaz cu-
rauit absq eo quēdā cui faciebat inūgi pedes cum oleo tali ⁊ disso-
lute sunt enodationes pedū eius. manifestat eius virtutē grandez
cum dixit. d. A. ꝙ eius decoctio si effundit sup morsum vipere se-
dat dolorē eius: ⁊ si effundit super membrū sanum facit in ipso cō-
tingere simile illi qd̄ contingit ex morsu vipere. Idē Serap. in sen-
tētia consequēter dixit ponēdo eius descriptionē. Et modus faciē-
di hoc oleū est vt decoquatur andacocha cum seminibus. nā semi-
na sunt fortiora in tanto vino. s. albo ⁊ potenti quantum ipsa est ⁊
oleo. s. cōmuni: hoc est tātuz de oleo ⁊ vino accipiat vt illa in vase
cooperiri possit: ⁊ sup. tātuz decoquatur donec consumatur aquo-
sitas eius. s. vinum consumatur remanente oleo: cuius dosis. s. in
potu sit vsq ad. ℥. iiij. ⁊ minus: hoc dicit ne simus nimis audaces in
ipsum exhibendo propter eius fortitudinem: vt dixi: pro vsu eius
inungendo non est ponenda dosis.

**¶ Et illius que ex ea vētosa est curatio currit cursu cu-
rationis ventositatis ⁊ facientis ventositatem.**

¶ Nunc ɔsequēter ipse ponit curaz illius contractionis que a ven-
tositate pendet: ⁊ dixit. Et illius que ex ea ventosa est curatio cur-
rit cursu curationis ventositatis facientis ventositatem. i. ita de-
bet cura sicut cura ventositatis: ⁊ supple rei facientis ventositatē
vel fouentis eam. s. si fuerit ventositas pura cum resoluentibus ⁊
carminantibus ventositatem: ⁊ si fuerit etiaz causa faciens vel fo-
uens ventositatem vt flegma vel melancholia ipsam appropriate
digerendo ⁊ euacuando: ⁊ consequenter ventositatem resoluēdo:
cura ergo fit cum eis que curant ventositatez ⁊ que faciunt vel fo-
uent vētositatem ⁊c̄. lege litteram.

**¶ Et de eis que experta sunt ad contractum est vt su-
matur pellis ouis hora qua excoriatur ⁊ ponatur sup
ipsum ⁊ liniatur lacte vaccino dulci ⁊ iuuatur eo. Et
administratio balnei sicci ⁊ sudare in furno aut fouea
ignita iuuatiua sunt.**

¶ Consequenter in tertia parte ponit curam contracti a dolore p̄n-
cipaliter: maxime si cōcomitetur siccitas: ⁊ dixit. Et de eis que ex-
perta sunt ad contractum est vt sumatur pellis ouis hora qua ex-
coriatur ⁊ ponatur. s. sic calida circa ipsum vel super ipsum: ⁊ lenia-
tur supple si expedit lacte vaccino dulci ad humectandum: ⁊ iuua-
tur eo: patet intelligenti confortando illa caliditate quodāmodo
naturali membris: ⁊ sic deliciam imprimendo: ⁊ est vnus modus
mitigandi dolorem: ⁊ leuiter resoluendo. Addit. Et administratio
balnei sicci vt sudare in furno aut in fouea ignita iuuatiua sūt. Ego
ista fortia remedia nō attētarez: qꝛ nisi stante mā ventosa vel sub-
tili credo ꝙ essent ad timorez magis. Et ego vidi in magnifico do.
Anto. de triultio q habebat iuncturas induratas ⁊ fuit positus in
furno ⁊ postea fuerunt lapideate facte: ⁊ nisi ego fuissem credo ꝙ
fuisset suffocatus. nā volebāt ponere ipsum intra furnuz etiam cū
capite ⁊c̄. Et sic finis cap̄. Lege litteram.

¶ De cautela ad dolores iuncturaꝝ. Cap. 23m.

OPortet vt vtatur ille qui assuetus est his do-
loribus flobothomia ⁊ solutione vētris in ve-
re. Et cuz proximus est paroxismus ⁊ vtatur
regimine temperato in subtilitate.

¶ Sequitur cap̄. de cautela a doloribus iuncturarum vt dixit rubri-
ca quod est pars tertia principalis huius prime partis. Nā postq̄
determinauit de doloribus iuncturarum: secundo determinauit
de accidentibus plerūq sequentibus ad dictos dolores: nunc in
hoc cap̄. determinat de cautela vel preseruatione a doloribus iun-
cturarum maxime in his qui al's passi sunt dictos dolores iun-
cturarum vel etiam al's paratis ad dictos dolores. Et diuidi po-
test totuz capl'm p̄ma diuisione in duas partes principales. Quo-
niam primo ipse ponit quid sit fiendum circa medicinalia. Secun-
do ordinat quid fiendum circa ea que ad dietam rerum non natu-
ralium ptinet. Secunda ibi (Et vtatur exercitio tēperato.) Pri-
ma pars etiam in duas diuidi potest. Quoniam primo ipse ponit
quid sit fiendum magis generaliter in medicaminibus. Secundo
specialius. Secunda ibi (Et cuz accidit euacuatio ⁊c̄.) Prima ēt
in duas. Nam primo facit quod dictum est multum generaliter.
Secundo minus generaliter. Scđa ibi (Et omnino oportet si cā.)

¶ De prima parte dixit. Opz vt vtatur ille qui assuetus est his do-
loribus flobothomia ⁊ solutione ventris in vere: hoc intellige si ta-
les dolores sint materiales vt ƀm plurimū est: ⁊ intelligatur ly et /
aliquando pro vel quoniam. aliquando sola flobothomia sufficit
vt cum materia est sanguinea vel sanguini multum mista que so-
lent facere tales dolores. aliquando autem sola pharmacia suffi-
cit: vt cum causa est flegma vel melancholia non miste sanguini:
neq corpus est natura sanguineum. aliquando tamē vtrūq est ne-
cessarium: ⁊ hoc est vtplurimuz verum maxime in illa que fit per
viam defluxus vt patet consideranti ea que dicta sunt in cap̄. cau-
sarum supra. Oportet hic multa supponere que al's dicta sunt ne
contingat idem multotiens replicare. dixit signanter in vere: quo-
niam materie in vere calefiunt ⁊ mouentur vnde apte sunt magis
ad iuncturas fluere: vt etiam declaratum est eodem capl'o supra
de tempore quo magis eueniunt dicti dolores. Si igitur fiat illo
tempore flobothomia ⁊ pharmacia vel vtrūq simul materia eua-
cuabitur ⁊ a fluxu diuertetur ⁊c̄.

**¶ Et omnino oportet si causa in qd̄ accidit ei sit multi-
tudo humorum vt non dimittat eos multiplicari cum
eo quod euacuat ⁊ cum eo qd̄ exercitio admīstrat bo-
no. Et si cā fuerit corruptio eorum opponatur illi cum
euacuatione eius qd̄ oportet ⁊ cōtrarietate regiminis
per qd̄ generatur. Flegma enim generatur per adiuto-
rium ex infrigidantibus: ⁊ tu quidem scis ea ⁊ scis op-
positionē eorum. Et cholera generat per adiutorium
calefacientiū: ⁊ tu scis ea ⁊ scis oppositionem eoꝝ. Et
similiter melācholia generat per id qd̄ scis ⁊ opponi-
tur ei quod generat ipsum per id quod scis.**

¶ Nunc cōsequēter specialius prosequitur declarando quid fien-
dum circa euacuationem materie ⁊ alterationem eius si alteratio
est necessaria: ⁊ dixit legendo litteram continuam. Et omnino opz
si causa in eo qd̄ accidit ei. s. de dolore sit multitudo humorū. s. pec-
cantium in quanto vt nō dimittat eos multiplicare cum eo quod
euacuet. s. euacuando cum flobotho. que proprie respicit peccatuz
humoris in quanto: ⁊ cum eo qd̄ minorat ex cibo dupliciter. s. mo-
dicuz dando de cibo. s. nutritiuo: vel cū cibo exiccatiuo aliqualiter:
sed sensus primus melior est: ⁊ cum eo qd̄ administrat ex exerci-
tio bono. i. aliq̄liter resolutiuo ⁊ minoratiuo materie qd̄ est exerci-
tium magis longum q̄ velox. Addit. Et si causa. s. talium dolorum
cōsuetorum euenire sit corruptio eorum. s. humoruz: ita scilz ꝙ sit
peccatum in quali ⁊ non in quanto opponatur illi. i. occurratur. s.
ne eueniat a tali causa cum euacuatione eius quod oportet. s. eua-
cuando materiam peccantem cum solutiuo appropriato ⁊ cōtra-
rietate regiminis per qd̄ generat. s. talis humor peccans in quali
idest inducat cōtrariū regimē ad illud per qd̄ illud generat, v. g. si

peccans

peccans mã sit flegma inducaꝛ regimen cõtrariũ regimini facien-
ti ad flegmatis generationem: ⁊ si hoc dꝫ fieri opꝫ prescire qd est
illud qd generat flegma vt sumatur contrarium eius. Ideo addit.
Flegma enim generaꝛ per adiutoriũ ex infrigidãtibus: ⁊ tu qnidẽ
scis ea. s. que infrigidant ⁊ scis oppositionẽ eorum. Ideo sup. in il-
lo casu dimitte infrigidãtia ⁊ vtere calefaciẽtibus. Et econtra si cã
fuerit cholera: tunc opꝫ euacuare eam cũ appropriatis: ⁊ occurre-
re cause calefacienti faciẽti ad gnõnẽ cũ ĩfrigidantibus. Iõ addit.
Et cholera generaꝛ p adiutoriũ calefacientiũ ⁊ tu scis ea: ⁊ scis op
positionẽ eoꝝ. s. cum ĩfrigidãtibus: idem est ẽt intelligendũ de me-
lancholia: si sit in cã vt purgetur: deinde adducatur regimẽ ꝯtrium
regimini ipsam generanti. Ideo etiam addit. Et similiter melan-
cholia generaꝛ p id quod scis ⁊ opponitur ei qd generat ipsam p
id quod scis: quoniam. n. generatur ab infrigidãtibus ⁊ exiccanti-
bus opꝫ occurrere cũ calefacientibus tẽperate ⁊ humectantibus.
Et hoc est qd intẽdit de tota ista pte: lege eam qꝛ clara est.

¶ Et cum accidit euacuatio tunc ex illis que rectiora
sunt est confortatio membri cum stipticis vt non susci-
piat superfluitates ⁊ proprie cum non timetur cõuer-
sio earum ad membra principalia causa antecessionis
mundificationis. Et ista sunt sicut achacia ⁊ balaustie
⁊ succus virge pastoris ⁊ lycium ⁊ memithe. Et iteruꝫ
fricatio locorum cum sale trito ⁊ cum oleo etiaꝫ nisi sit
siccitas vehemens.

¶ Hec est scda pars gñalis prime partis in qua ipse postq̃ posuit
faciẽda in preseruando a doloribus iuncturaꝝ gñaliter circa eũo-
nem fiendã vel non fiendã ⁊ circa alterãtia medicinalia: nũc ꝯñter
ipse insinuat nobis qd sit fiendũ cũ accidit fieri eũonem: ⁊ breuiter
dixit. Et cũ accidit eũatio. s. ꝙ fieri debeat tũc ex illis q̃ rectiora sũt
est ꝯfortatio mẽbri cũ stipticis: ⁊ adducit rõnem vt nõ suscipiat. s.
mẽbrũ aptũ supfluitates: qm̃ cũ fit eũo siue p medicinaꝫ siue p flo-
bothomiã mouenꝛ humores maxime p medicinã solutiuaꝫ vñ sic
cõmoti ⁊ positi in motu faciliter fluerẽt ad mẽbrũ ꝯsuetũ ad reci-
piendum: tum pp debilitateꝫ ipsius mẽbri: tum pp nãm alĩs ꝯsue-
tã esse ad illud membrũ trãsmittere: ideo cõueniẽs est vt mẽbrum
stipticis ꝯfortetur ⁊ pp vigorare ipsius virtutem vt resistat mãe
que flueret ẽt pp ꝯstrigere meatus ne p ipsos facilis fiat penetra-
tio. Dixit tñ. d. A. qm̃ timor est in repcutiẽdo a mẽbris ignobilibus
mãm ne ꝯñter fluat ad mẽbra ꝓ̃ncipalia vt supra est posit⁹ cañ. Et
ꝓprie. s. fiat talis ꝓhibitio flux⁹ ad mẽbrũ cũ stipticis cũ nõ timeꝛ
ꝯuersio eaꝝ. s. materieꝝ ad mẽbra principalia cã antecessiõis mun
dificationis duplr̃ intelligẽdo: aut qꝛ nulla ꝓ̃cessit mũdificatio sed
est corpus repletũ: qꝛ eo casu ante mũdificationẽ appropriatã for-
tẽ non deberemus apponere illa stiptica ꝓhibentia fluxũ ad illas
ptes: qm̃ eẽt tunc magnus timor de reditu materieꝝ ad ꝓ̃ncipalia
pp corporis nimiã plenitudinẽ: ⁊ sic cã antecessionis mũdificatio-
nis nõ facte nõ debẽt iuncture ꝯfortari stãte corpore multũ pleno:
qm̃ minus sequereꝛ nocumẽtũ nõ ꝓhibẽdo q̃ꝫ ꝓhibendo ꝓut alĩs
fuit sñia sua supra. Alio modo legaꝛ affirmatiue sic: cũ accidit eua-
cuatio. i. cũ facta est euacuatio: tũc ex illis que rectiora sunt est cõ-
fortatio mẽbri cuꝫ stipticis vt nõ suscipiat superfluitates ⁊ ꝓprie
cũ non. i. qꝛ nõ timetur conuersio eaꝝ ad membra ꝓ̃ncipalia causa
antecessionis ⁊ mollificationis. i. propter istaꝫ cãm ꝙ est facta mũ
dificatio antecedens ad illam confortationẽ nõ timeꝛ ⁊c. Et ad eũ-
dẽ redeũdo intellectũ: ⁊ exẽplificat cũ quibus debet fieri talis con-
fortatio dicens. Et ista sunt sicut achacia ⁊ balaustie ⁊ succus vir-
ge pastoris ⁊ lyciũ ⁊ memithe: de omnibus istis est supra declara-
tũ quomodo repercutiunt ⁊ confortant in cã calida: ⁊ in cã frigida
ponit alia ꝯfortantia. Et iterũ fricatio cum sale trito ⁊ cum oleo. s.
masticis nisi sit siccitas vehemẽs: qm̃ tunc talia exiccantia confor
tantia essent aliqualiter timorosa: vt patet.

¶ Et quando est apostema flegmaticũ ⁊ bibit habens
ipsum aristo. ro. pondus. ꝫ. ij. aliquotiens in vere ⁊ hye-
me: tunc fortasse probibeꝛ periodus eius.

¶ Nunc incidẽter circa hãc ptem ipse ponit vnũ cañ. curatiuum si
est apa vel ẽt preseruatiuuꝫ si futurũ est approbabiliter apostema
flegmaticũ per spãlẽ medicinã ⁊ dicit. Et quãdo est apostema fle-
gmaticum. s. in actu: ⁊ sup. est facta purgatio vel dubiũ est de apo-
stemate flegmatico futuro ⁊ bibit habẽs ipsum ad sensum exposi-
tũ aristologie rotũde que est fortior pondus. ꝫ. ij. aliquotiẽs in hye-
me ⁊ vere: tunc fortasse ꝓhibeꝛ paroxismus eius. postq̃ꝫ loquiꝛ de
ꝓ̃uisione eius cũ. s. est timor de futuro apostemate dixit in vere vel
hyeme: qm̃ in estate esset timor de calefactione ⁊ inflãmatione ni-
mia: oẽs ꝯueniũt ꝙ valet in passionibus iuncturarum: ⁊ dixit scdo
cañ. ꝙ patiẽtes podagrã bibunt eã ⁊ iuuantur ex ea.

¶ Et vtaꝛ exercitio tẽperato ⁊ vectatiõe ⁊ nõ supfluat
in eis qm̃ excitant podagraꝫ ⁊ dolores: ⁊ nõ adhibeaꝛ
illud quo nõ est ꝯsuetus subito sine gradatione. ꝙ si il-
lud accidat administra olea ꝯfortãtia inungendo.

¶ Hec est scda pars principalis cap. in qua ipse ponit regimẽ ꝯue-
niens in dieta in preseruãdo a dictis doloribus iuncturaꝝ: ⁊ posset
diuidi in tot ptes quot spãles cañ. ponit ſm aliquas res de nõ na-
turalibus: partes patebũt legẽdo. De ꝓ̃ma dixit circa motũ ⁊ quie-
tẽ. Et vtaꝛ exercitio tẽperato. s. pedes ambulando suauiter: qm̃ la-
boriosum ⁊ forte noceret vt supra dictũ est: quies ẽt nocet debili-
tãdo iuncturas ⁊ per paucitatẽ resolutionis: ẽt quoniã infrigidat:
temperatum ergo exercitiũ iuncturas ꝯfortat. Addit ⁊ vectatione
supple vtaꝛ cũ nõ põt multũ incedere ⁊ sufficiẽter pedes portetur
in equo tñ suauiter. Iõ addit. Et nõ supfluat in eis qm̃ excitãt poda
grã ⁊ dolores nimis ad iuncturas mãm attrahẽdo ꝓpter calidita-
tẽ acquisitã ⁊c. Addit ẽt magis determinãdo ⁊ specificãdo regulã
precipue circa motũ dicens. Et nõ adhibeaꝛ illud. s. exercitiuꝫ quo
nõ est cõsuetus subito sine gradatione. rõ clara est. ꝙ si illud acci-
dat. s. vt sit necessariũ ẽt sine gradatione iniungi. v. g. nõ est consue
tus nisi suauiter ⁊ tarde incedere ⁊ sit expediẽs ꝓpter aliquã pri-
cularẽ cõtingentiã vt sollicite ⁊ velociter exerciteꝛ: tunc sup. admi
nistra olea confortãtia inungendo. s. iuncturas.

¶ Et oportet vt deuitent carnes grossas ⁊ oĩa salsa ⁊
assekessud. Et ex oleribus deuitent ea que sunt sicla ⁊
baucie ⁊ citrulli ⁊ aqua melonis. Nocent enim ipsa ꝓ-
pterea ꝙ generant humorem aquosum ⁊ conferũt per
prouocationem ⁊ diuersificatur dispositio eoꝝ in cor-
poribus. Et deuitent potare vinum plurimum gros-
sum: immo omne vinum. Et cibentur eis que sunt bo-
ne digestionis ⁊ velocis. Et oportet vt deuitent reple
tionem ⁊ annihilationem ab exercitio: ⁊ deuitẽt cum
hoc superfluitatem in labore ⁊ exercitio ⁊ proprie sup
nibus: quoniam ipse liquefaciunt humores ⁊ faciunt
eos currere ad iuncturas. Verũ aque thermaꝝ ꝯferũt
eis in hora egritudinis. Et ex illis que conferunt eis in
principijs balneoꝝ ⁊ post ipsaꝝ expletionẽ. Et in me-
dio introitus eoꝝ in ipsis est effusio aque frigide sup
iuncturas si non est aliquid qd prohibeat ex debilita-
te neruorum. Et quandoq̃ꝫ auferunt hoc nocumentuꝫ
feb. Et oportet vt non dormiant super cibum omnino
quoniam est ex rebus nocibilioribus eis.

¶ In hac parte ipse ponit regimen quantũ ad cibũ ⁊ potũ. Primo
circa cibum. Scdo circa potum. Scda ibi (Et deuitẽt potare ⁊c.)
¶ Dicit ꝓ̃mo ⁊ opꝫ vt deuitent carnes grossas: hoc precipue verũ
est in dolore a causa frigida vt plerunq̃ꝫ euenit: ⁊ salsa: omnia ista
sunt supra declarata: ⁊ assekessud nõ reperio qd sit: sed dꝫ esse ge-
nus salsamẽti acetosi qd nocet vt pꝫ p dicta. Addit. Et ex oleribus
deuitẽt ea que sunt sicut sicla ⁊ bautie. i. pastinaca ⁊ citrulli ⁊ aqua
melonis. Addit. Nocent enim. s. talia ꝓpterea ꝙ generãt humorẽ
aquosum. Addit tñ dubitatiue dictũ est supra ꝙ ꝓuocatiua cõue-
niunt: igiꝛ ista cõueniunt: ideo dixit ⁊ cõferũt p ꝓuocationẽ. s. aliqs
posset dicere hoc: ⁊ respõdẽs dixit. Et diuersificaꝛ dispositio eoꝝ. s.
prouocantiũ in corporibus. s. quantũ ad iuuandũ ⁊ nocendũ: qm̃ in
corporibus mũdificatis actu egris a materia grossa ⁊ flegmatica
in declinatione ꝓuocantia ꝯueniũt vt supra est dictũ. In sanis aũt
siue neutris ad ꝓ̃uisioneꝫ vt hic nõ conueniunt: tum propter nimiã
ipsorum humiditatẽ: tum etiam qꝛ disponũt materias ad fluxũ ⁊c.
hoc est quod intendit. Dicit secundo circa potum. Et deuitent po-
tare vinum plurimum ⁊ grossum qꝛ nocet: humores cõmouendo:
⁊ subtile prouocando nocet ⁊ neruis: vt supra fuit declaratum in
questione de hac materia. Ideo addit. Immo vinuꝫ omne scilicet
oportet deuitare: tamen precipue dixit grossuꝫ cũ generet grossuꝫ
nutrimentũ qd in causa frigida de qua est hic specialis intẽtio est
discõueniens. Addit cõtinuando in cibis generaliter. Et cibenꝛ eis
que sunt bone digõnis ⁊ velocis: declaratũ est supra. nã calida ciba
ria que ꝯueniũt in morbo ꝯueniũt ẽt in preseruatione vt pꝫ. Addit
ponẽdo regimẽ circa aliam reꝫ nõ naturalẽ. E opꝫ vt deuitent re-

pletionẽ ⁊ annihilationem ab exercitio ⁊ deuitent cũ hoc sup̃fluitatem in labore ⁊ exercitio ⁊ proprie super repletionem. Ista oĩa sunt declarata supra in cap̃. causarum. Addit circa quoddã annexum exercitio. Et deuitent coitum: patet quomodo multipliciter noceat non est hic morandum. Ponit cõsequenter ordinem circa balneationes ⁊ dicit. Et minorent in balneationibus. i. ex balneationibus: ⁊ dicit littera exterior ⁊ adducit rationem: quoniam ipse liquefaciunt humores ⁊ faciunt eos currere ad iuncturas relaxando ⁊ meatus aperiendo. Addit tamen vnum: aque thermarum cõferũt eis in hora egritudinis: de his late dcm̃ est supra. Ponit cõsequenter vnum obseruandum cum corpus vult vti balneo etiam minerali vt dixit. Et ex illis que conferunt eis in principio balneorum: idest thermarum ⁊ post ipsaruꝫ expletionem: ⁊ in medio introitus ipsoruꝫ in ipsis est effusio aque frigide super iuncturas: iuuat eniꝫ in p̃n°: ne relique materie fluentes recipiantur in iuncturis: in medio etiam cõueniunt partim ad eandem intentioneꝫ: partim ad cõseruandam virtutem thermarum in iuncturis: ⁊ postremo valet ad eandẽ intentionem. vbi tamẽ essent iuncture debiles post balnea calida si exhiberet aqua credo ꝙ nimis nocerent. Jõ elegãter addit id debere obseruari: si nõ est aliquid qđ prohibeat in debilitate neruoꝝ: ẽt addit. Et q̃nq̃ auferunt hoc nocumentũ. s. de debilitate neruorum febres. Dicit vltimo. Et oportet vt nõ dormiant super cibum oĩno: qm̃ est ex rebus nocibilioribus eis: patet etiam: qm̃ caput tunc vaporibus repletur ⁊ humectat̃ ⁊ consequẽter nerui ⁊ mẽbra neruosa ⁊ iuncture debilitant̃ ⁊ remolliunt̃ ⁊c̃. patet consideranti ea que dicta sunt supra. lege totam litteram qꝛ clara est. Et sic sit finis capituli huius.

¶ De cura. Cap̃. 24m.

Cura que magis ꝓpria est sciatice ⁊ doloribꝰ anche ⁊ genuũ fixis est ꝙ oportet vt redeat̃ in curatione eoꝝ ad canones in doloribꝰ iuncturaruꝫ. Et tu q̃dem scis ꝙ ipsi differunt ab alijs doloribus iuncturarũ. Nam repercussio in principio quadoq̃ nocet eis nocumẽto vehemẽti: qm̃ materia ꝓfunda est ⁊ repercussio retinet eaꝫ illic ⁊ ponit eã taliter ꝙ difficilis sit eius resolutio: ⁊ preparat eã ad hoc vt dislocet iuncturas cum ipsa dislocet iuncturas absq̃ repercussione silr̃: imo opꝫ si volueris sedationẽ doloris in principio vt sedes eos cũ mollificatiuis lenificãtibꝰ nisi accidat vt sit materia subtilis valde. Et sit difficilis eoꝝ curatio in frigore ⁊ in tempore frigido ⁊ in pingui ⁊ in parte sinistra est difficilior.

¶ Hec est tertia pars principalis prime partis huius tractatus in qua ipse ponit specialiter curam doloris sciatici ⁊ anche. Et diuiditur ꝑs presens in duas ꝑtes. Quoniaꝫ p̃mo ipse ponit curam horum dolorum magis generalem. Scđo magis spãlem per medicinas appropriatas. Scđa ibi in rubrica (Embroce.) Presens capitulũ ẽt in tres diuiditur. Qm̃ p° ipe ponit curam doloris sciatici generaliori modo. Scđo etiam magis spãliter. Scđa ibi (In illis ṽo que de eis sunt sanguinee.) ¶ In prima ꝑte pro cura generali ipse remittit nos ad ea que dicta sunt supra capitulo generali in cura: ⁊ adducit rõnem quare de dolore sciatico facit spãlem determinationẽ vltra illã g̃nalem de doloribus iũcturaꝝ. igit̃ dicit. Cura que magis ꝓpria est sciatice ⁊ doloribus anche ⁊ genuũ. i. ⁊ nõ sic alijs doloribus aliarum iuncturarum est ꝙ opꝫ vt redeat̃ in curatione eoꝝ ad cañ. in doloribus iuncturaꝝ. Sed qꝛ posset aliq̃s dicere dubitatiue: q̃uo est recurrendum ad cañ. generales: si est hic ponẽda cura que est magis propria sciatice ⁊c̃. Rñdendo dicit ⁊ tu quideꝫ scis. s. ex eis que sunt dicta loco allegato vbi erat sermo de repercussiuis ꝙ ipsi differũt ab alijs doloribus iuncturaꝝ: ⁊ declarans dixit: ⁊ est idem cũ dictis in loco allegato. Nam reꝑcussio in p̃ncipio. s. facta egritudinis q̃nq̃ nocet eis nocumẽto vehemẽti: ⁊ tanto. s. nocumẽto nõ nocet si fiat in alijs doloribus iuncturarũ: ⁊ declarat sic dicens: qm̃ mã profunda est. s. illa que iam est fluxa: ⁊ repercussio retinet eam illic. s. in profundo talium iuncturaruꝫ ⁊ ponit eam talem. i. taliter operat̃ reꝑcussio vel medicina reꝑcussiua in ea ꝓfundãdo ⁊ incrudãdo ꝙ difficilis sit eius resolutio ⁊ preparat eã. s. mãm ꝓfundãdo intra iuncturas vt dislocet iuncturas cuꝫ ipsa dislocet iuncturas absq̃ reꝑcussione similiter. i. ꝑ hoc ꝙ mã aliq̃ñ imbibitur in ligamento de se ⁊ ꝯñter cum elongat̃ ligamentum sit dislocatio iuncture: ita etiã cum per repercussionẽ profundet̃ materia interius habilitabitur iunctura ad dislocationem per eundẽ moduꝫ per quẽ ẽt aliquãdo dislocatur sine repercussione vt est dictũ: ⁊ sic duplex per reꝑcussionẽ in dictis iuncturis sequit̃ nocumentum ꝙ nõ sic sequit̃ per repercussionem in alijs ꝓpter hoc scilꝫ ꝙ dicte iũcture sunt magis profunde: vnde apposito reꝑcussiuo in dictis iuncturis materia magis profundatur vnde sit difficilis resolutionis: etiaꝫ ꝑꝑ illud disponunt̃ iuncture ad dislocationẽ ſm modũ dictum. Et ꝓpterea ẽt vt supra dicebat̃ Rasis in de iuncturis ꝓhibebat reꝑcussiua localia ⁊ frigida in sciatica: ẽt si a causa calida quodãmõ cõbureret̃: dicebat̃ tñ ꝙ vbi esset vehemẽtissimus dolor ita vt dubitaret̃ de dissolõne virtutis in illo casu apponeremus frigida p̃eligẽtes mãm ingrossari ⁊ incrudari ⁊ iuncturã habilitari ad dislocationẽ q̃ dissolutionẽ virtutis ⁊ morteꝫ: ⁊ hoc totum pendet ex hoc ꝙ tales iuncture sunt magis profunde alijs: vñ in alijs in principio fluxus ẽt postq̃ aliquid fluxit de mã repercutimus vbi in istis nõ sumus ausi repercutere: dicebatur ẽt super timorem esse in iuncturis spatule: ⁊ sic pꝫ q̃uo de sciatica ⁊ dolore anche ⁊ genu est cura fienda ꝓpria vt dicit textus noster: totũ est clarũ si declaret̃ q̃d sit ancha ⁊ scia: ⁊ lꝫ ẽt supra sit dcm̃ tñ vtiliter hic repetet̃. Est igitur notandũ ꝙ ancha ab auctoribus dupliciter accipi cõsueuit: aliquãdo generaliter ⁊ cõmuniter pro tota nate ⁊ comprehendit iuncturam ⁊ coxam: aliquãdo pro sola iunctura cõposita ex osse anche ⁊ coxe. naꝫ in osse anche est concauitas quedã appellata pixis in qua egredit̃ extremitas superior ossis coxe que vertebrũ appellat̃ ⁊ in ea inuoluitur: ⁊ ipsa cõmuni vocabulo ⁊ large sumpta ꝓprius dicit̃ ancha: stricte autẽ sumpta dicit̃ scia: ⁊ sic apparet quid debeamus aliquãdo intelligere per anchã ⁊ aliquando per sciã ita ꝑ dolorẽ anche ⁊ per dolorẽ scie. In ꝓposito cum dixit cura magis ꝓpria sciatice ⁊ doloribus anche: ibi ancha sumebat̃ stricte: ⁊ ly et tenebatur expositiue: vt esset sensus cura propria sciatice ⁊ doloribus anche ⁊c̃. ⁊ hoc est: qꝛ sumendo ancham large quilibet dolor in ancha illo modo sumpta accidens a materia sit a materia loco profundo recepta vt patet consideranti ⁊c̃. Et ex hoc iam patet tota littera clara. Lege eam tu.

¶ In illis ṽo que de eis sunt sanguinee de rebus magis conferentibus eis est flobothomia: ⁊ iuuantur in dispositione per flobothomiaꝫ in primis ex manu deinde ex pede: ⁊ non fiat flobothomia ex pede nisi post flobothomiam ex manu.

¶ In hac parte specialius prosequitur ponendo curam horum dolorum ſm speciales causas ipsoꝝ. Et duo facit. Qm̃ primo ipse ponit curam magis sanguinee. Secundo flegmatice tanq̃ plerunq̃ occurrẽtium. Scđa ibi (Illi ṽo qui flegmatici ex eis ⁊c̃.) Prima etiã posset diuidi. Qm̃ p̃mo ponit vtilitatẽ flobothomie in tali dolore. Scđo ponit vtilitatem vomitus ⁊ solutionis. Partes patebunt legendo litteram continuã. ¶ Primo dicit. In illis ṽo. s. doloribus que de eis. s. materiebꝰ sunt sanguinee de rebus magis cõferentibus eis est flobothomia: pꝫ cum per eã cõuenienter factaꝫ mã sufficienter diuertatur ⁊ euacuet̃. Ideo addit ⁊ iuuãtur in dispositione. s. subito per flobothomiam in primis. i. in principio factam ex manu. s. ex vena brachij. s. basilica diuerse partis vt supra est declaratũ ad debite diuertẽdũ: deinde. s. in ꝓcessu fluxa mã ad euacuandũ ex pede. s. fiat flõmia ex saphena vel sciatica vt paulo post videbitur euacuando ab ea que directiorẽ hꝫ aspectum ad locum vt ꝯueniẽtior fiat euacuatio mãe. Deinde ponit vnã regulam bñ obseruãdam in casu isto ⁊ dixit. Et nõ fiat flobothomia ex pede nisi post flõmiã ex manu. ⁊ ratio est: quoniã si primũ fieret ex pede que est euacuatiua flegmatica ⁊ nõ cẽt facta ex brachio: que est diuersiua verisimilr̃ stante corpore pleno vt in principio multo plus attraheretur de materia ad locũ q̃ euacuaret̃ per partẽ. ⁊ hoc bene notate. Idem esset dicendum in similibus: vt si esset apostema calidũ in matrice vel testiculis nunq̃ maxime in principio est fienda flobothomia ex saphenis nisi prius sit facta ex basilica.

¶ Et iuuamentum sit in eis per vomituꝫ. Uentris aũt solutio quãdoq̃ vsq̃ ad finẽ postponitur ⁊ est sufficiẽtia in vomitu forti vt nõ trahat solutio ventris materiã ad inferiora nisi sciatur ꝙ sit parua. Et de bono est vt ieiunent duobus diebus deinde flobothomet̃. Et scias ꝙ flobothomia sciatice vene magis est iuuatiua in sciatica q̃ saphene plurimuꝫ nisi sit dolor leuior extensus in syluestri: imo sit purus rubeus cuius extẽsio ex domestico: quare erit saphena magis conferens ei q̃ vena sciatica: quãuis ambe sint duo rami vene vniꝰ sicut basilica ⁊ cephalica in manibus venaꝝ. S. remc-

moratur

moraꝝ saphene ⁊ vene curuature poplitis tm̄. Et flobothomia vene curuature poplitꝭ magis iuuatiua est q̄ꝫ vene sciatice ⁊ saphene simul. Et ex eis que flomātur est vena que est iter minimū ⁊ scōꝫ pedis ⁊ flomeꝛ post ipsam vena sciatica. Et dicitꝛ ꝙ hec vena magis iuuatiua est q̄ꝫ vena sciatica sicut saluatella magis iuuatiua est q̄ꝫ basilica in egritudinibꝰ epatis ⁊ splenis.

¶ Nunc ꝯñter ipse ponit iuuamētū vomitus ⁊ solutionis in casu ⁊ dixit. Et iuuamentū fit ex eis per vomitū: hoc maxime verū est cū alia mā est sanguini mista vt cholera: vl' etiā cholera sola: qm̄ per vomitū diuertitꝛ mā ad oppositū: etiā mā calida faciliter est vomitu educibilis: ⁊ addit de ventris solōne. Uentris aūt solutio q̄ñq3 vsq3 ad finē postponitꝛ: ⁊ adducit rōnē duplicē. Primo q2 dixit ⁊.i. q2 est sufficiētia in vomitu forti. forti.s. nō tm̄ ad diuertendū in p̄ncipio: sed etiā ad euacuandū. Scḋo ꝯtinuat. nō fit solutio per deorsum: vt nō trahat solutio ventris mām ad inferiora: vnde si traheretꝛ etiā ipsius pars faciliter moueretꝛ ad anchā. Addit nisi sciatur si sit parua.s. mā: qm̄ stante modica mā peccante ⁊ corpore nō repleto: nō fit timor in solutione ventris ne mā fluat ad anchaꝫ: qm̄ illa modica mā in virtute potionis vel solutiui deorsum per venerem educitꝛ. Addit ꝯsequenter de bono.s. regimine est vt ieiunēt duobus diebus: deinde flomentꝛ.s. ex appropriatis venis: qm̄ per tale ieiuniuꝫ nisi corpus nimis inflāmaretꝛ fit aliqualis minoratio mãe: vnde nā redditꝛ auara: ⁊ sic mā nō redditꝛ apta ad fluxuꝫ: supplet igitꝛ vices flomie diuersiue: ⁊ hoc fieri posset in corpore timoroso ad flomiā de venis magnis: qm̄ qdā timent illam ⁊ nō flomiā paruarū vt pedū: ⁊ tunc illud ieiuniū supplebit vt dictuꝫ est si corpus fuerit de illis qui faciliter tolerant ieiuniū: ideo ꝯtinuādo de venis peduꝫ dixit. Et scias ꝙ flomia sciatice vene magis iuuatiua est in sciatica q̄ꝫ saphene: qm̄ directiorē hꝫ aspectū ad sciam q̄ꝫ saphena: ex quo scia est in ꝑte syluestri natis situata: ita ⁊ vena sciatica est in extrinseca parte pedis situata vbi saphena est in domestica. Addit tn̄ vtplurimuꝫ ⁊ dixit. Nisi sit dolor leuior extensus in syluestri.s. tibie: ⁊ supple grauior in domestica parte tibie: vt aliquādo ꝯtingit. Addit ꝯtinuādo. imo sit purus.s. dolor in domestico: ⁊ supple nō in syluestri. declaratꝛ.s. ꝙ sit in domestico per colorem vt.s. sit rubeus.s. color tibie cuius tensio ex domestico supple sit tm̄. Isto stāte dixit quare erit tūc saphena magis ꝯferens ei q̄ꝫ vena sciatica.s. ad flomandū: ⁊ hoc erit: qm̄ tunc illa vena sciatica magis imediate educet de mā ꝯiuncta ex quo expanditꝛ per partē domesticā. Addit remouēdo dubitationē q̄uis ambe sint duo rami vene vnius sicut basilica ⁊ cephalica in manibꝰ supple: ⁊ si sint rami vene eiusdē tn̄ in diuersis mēbris flomia in eis facta diuerso mō ꝯuenit: q2 in passionibus capitis flomia cephalice ꝓficit: ⁊ nō sic basilice. in passionibus aūt epatis ⁊ nālium magis ꝓficit basilice ⁊ nō cephalice flomia. Idē dico de istis ramis sciatice ⁊ saphene: lꝫ ex eodē trunco oriantꝛ tamē inequaliter seruiunt: qm̄ illa que sciatice magis valēt in passione scie: ⁊ illa que saphene magis valent in passionibꝰ matricis ⁊ genitaliū in viris: vt exꝑsse declarauit. H. in suo de flomia distin.3.cap.4. hoc dictū est vtplurimū ꝓpter similē ꝯtingentiā quā posuit. d. A. hic. naꝫ vbi manifestatꝛ expresse ꝙ mā sciatice intenderetꝛ ad interius tibie vel pedis flomia saphene esset ꝯueniētior: ⁊ hoc manifestabitur ex colore ⁊ dolore extensis per partem domesticā tibie. qūo aūt basilica ⁊ cephalica ab eodē trunco ramificentꝛ ⁊ saphena ⁊ sciatica etiā ab eodem est declaratū quarta p̄mi cap. ꝓprio: vbi etiam ponitꝛ ista sentētia vt hic: ⁊ ego al's declaraui ipsoꝝ variaꝫ vtilitatē in diuersis: ⁊ breuiter dixi ꝙ lꝫ ab eodē trunco ramificentꝛ: qm̄ tamē ad ipsos terminantꝛ alie venule parue a q̄bus fit etiā eũatio cuꝫ fit ab illis eũatio ⁊ ille parue. v.g. saphenarū imediatiorē habēt colligātiā cum matrice q̄ꝫ cū scia: ⁊ ecōtra vene parue ad sciaticā venā terminantes imediatiorē habēt cū scia colligātiā: tn̄ sit ⁊c̄. Idē debes itelligere de cephalica ⁊ basilica respectu capitis ⁊ nāliū. Addit verū. H. rememoratꝛ saphene: ⁊ vene curuature poplitis.i. in curuatura poplitis existente tm̄.i. de istis facit mentionem tm̄ ꝙ iuuant in tali dolore sciatico.s. in quodā de hoc sp̄ali tractatu: qm̄ in suo de flobothomia de sciaticis venis ad hanc vtilitatē facit mentionem: ⁊ addit. Et flomia vene curuature poplitis magis iuuatiua est q̄ꝫ vene sciatice ⁊ saphene simul. hoc est verū si intelligatꝛ diuertendo: qm̄ eũando nō esset verū cū per illas tanq̄ꝫ per truncos maiores ⁊ directiores melius possit eũari mā q̄ꝫ per istā paruā venā que est ramus alterius illarū: sed ad diuertēdū vt dcm̄ est qñ ꝑꝑ cām debilitatis nō possemus ad aliā ꝯriā diametrū diuertere: tūc flomia illius eēt ꝯueniētior: vt pꝫ itelligēti. Addit. Et ex eis.s. venis pedis que flomantꝛ.s. in casu isto est vena que est iter minimū ⁊ scōꝫ pedis ⁊ flomatꝛ post ipsaꝫ vena sciatica: qm̄ p̄mo facta flomia diuersiua per aliā venā: tunc ꝯuenientius fiet flomia eũatiua per venaꝫ sciaticā: vt dicebatꝛ pauloante de alia parua vena: qm̄ etiam talis que iacet iter minimū ⁊ scōm est ramus sciatice sicut illa que est in curuatura poplitis est ramus saphene. Et addit verificādo qḋ dictū est. Et dicitꝛ ꝙ hec vena.s. in flomando in casu nostro est magis iuuatiua q̄ꝫ vena sciatica sit diuertēdo: sicut saluatella que est in manu iter minimū ⁊ scōm est magꝭ iuuatiua q̄ꝫ basilica in egritudinibus epatis ⁊ splenis. hoc est verum modo exposito: q2 ista saluatella plus iuuat in egritudinibus epatis diuertendo q̄ꝫ basilica vt pꝫ: nō tamē in euacuādo. Idem igitꝛ est intelligenduꝫ de istis venis minutis peduꝫ ad comparationem sciatice vel saphene. Et sic pꝫ lr̄a clara. Lege eam totā sic exponendo.

¶ Illi aūt qui sunt flegmatici ex eis currunt cursu apostematū grossoꝝ ⁊ in verificatione curationis. Et ꝓpter hoc nō opꝫ vt sit presumptio ad administranduꝫ resolutiua fortia ante euacuationē ꝓpter illud qḋ sciuisti cum eis que diximus. Et iam diximus ꝙ vomitꝰ iuuantior est q̄ꝫ ventris solutio ꝓpter motꝰ materiei ad partē doloris ⁊ vomitus mouet eam ab eo. Et de eis que bona sunt in eo est si fiat cū baurach ⁊ aceto. Et cum euomuerit cum vomitiuis fortibus quibꝰ indigetur in humoribus eorū frigidis grossis: tunc opꝫ vt sequaris illud cum subtiliatiuis calefacientibus. Et est necessaria in flegmaticis iterum quandoq3: immo multotiens flobothomia.

¶ In hac scḋa parte huius partis ipse ponit curaꝫ doloris sciatici a causa frigida materiali: ⁊ duo principaliter facit. Quoniaꝫ p̄mo facit hoc. Scḋo ipse declarat quomodo diuerse intentiones etiaꝫ quodāmō ꝯtradicentes cōcurrunt in applicatione emplastrorum fortiū in casu isto. Scḋa ibi (Emplastroꝝ qdē administratoꝝ ⁊c̄.) Prima in duas sicut duo facit principaliter. Quoniā p̄mo in cura huius ipse nos remittit ad ea que supra dicta sunt in cura apostematū grossoꝝ. Scḋo ipse ponit vnā descriptionē confectionis hermetis quaꝫ supra ⁊ hic in casu isto multū laudat. Scḋa ibi (Et administrentꝛ post euacuationē ⁊c̄.) ¶ Dicit igitꝛ p̄mo. Illi aūt qui sunt flegmatici ex eis currunt cursu apostematū grossoꝝ.i. curantur cura apostematum grossoꝝ. Et verificatione curationis.i. per equales verificatur rōnes vtriusq3 cura: hoc est si vnū medicamē cōuenit in certo tēpore in cura apostematū grossoꝝ: idem etiā cōuenit in ꝓportionali tēpore in dolore sciatico causato a mā frigida. nā vtriusq3 ratio est vna vt patet cōsideranti. Ideo addit inferendo. Et ꝓpter hoc nō opꝫ vt sit presumptio ad ministranduꝫ resolutiua fortia ante euacuationē.s. in dolore sciatico: sicut etiā nō conuenit in principio apostematis a materia grossa fortia resolutiua applicare ꝓpter id qḋ sciuisti cū eis.s. remedijs que diximꝰ.s. supra: qm̄ fortia resolutiua in p̄ncipio facerent ebullitionē in mā ⁊ attraherent ad locū mām ⁊ apostema ꝯñter augeretꝛ: similiter si apponeretꝛ in dolore sciatico a tali mā esset similis timor: ⁊ sic de augmēto doloris ⁊c̄. hoc est qḋ dixit: lege lr̄am. Cōsequēter etiam repetit quedā de vomitu ⁊ solutione ventris in casu ⁊ dixit. Et iaꝫ diximus.s. cap̄. generali supra etiā hic pauloante ꝙ vomitꝰ iuuantior est q̄ꝫ ventris solutio ꝓpter motus mãei.s. per solutionem ad partē doloris: q2 per solutionē mā mouetꝛ deorsum ⁊ sic quodammodo mouetꝛ ad locū doloris: ⁊ vomitꝰ mouet eā.s. mām ab eo.s. loco doloris ꝯuertendo in sursum. Et similiter Rasis voluit in ca. sciatice vbi dixit: ⁊ sis memor vt nō vtaris medicina laxatiua āte vomitū. Postea ponēdo vomitiuū in casu ꝯueniens dixit: ⁊ de eis que bona sunt in eo.s. faciendo vomitū est vt fiat cum baurach ⁊ aceto. vtrūq3 est solutiuū vt dictū est supra. dando cū aqua tepida est cōe ⁊ nō multū forte. postea supple intendit ꝙ fiat cū fortioribꝰ ⁊ cū nuce vomica ⁊ elleboro vel virtute eius ⁊ similibus: de q̄bus habuistis supra descriptiones. Ideo addit. Et cū euomuerint cuꝫ vomitiuis fortibus q̄bus indigetꝛ in humoribꝰ eoꝝ frigidis grossis: tunc opꝫ vt occuperis vel ꝯsequaris id.s. talia fortia vomitiua cū subtiliatiuis calefaciētibꝰ.s. localibꝰ ipsa in forma emploꝝ vel vnguētoꝝ supra āchā apponēdo. Et ex ista lr̄a colligitꝛ ꝙ nunq̄ꝫ talia localia debēt apponi nisi p̄us factis talibus vomitiuis: ⁊ hoc bene notate ꝑꝑ dubiū tractꝰ mãe ad locū: sed si ꝓpter dolorē sint necessaria aliq̄ localia ante dictas eũones ⁊ ne appareat defectꝰ in operante tunc apponamus de illis que dolorē remittunt ꝯfortando ⁊ leniter resoluēdo vt supra dictū est: lege lr̄am qm̄ est clara. Addit vltimo circa hāc partē ad remotionē cōis errorꝭ. Et est necessaria

in flegmaticis de istis.s.passionibus:iterum qn̄q3 imo multotiens flōmia. Patet cañ.ex his que dicta sunt supra:qm̄ l3 habita intentione ad mām ꝯiunctā vel etiā ꝓprie antecedētē in flegmatica nō ꝯueniat flōmia:tñ habita intentione ad cām antecedentē antecedentis:vt in corpore sanguineo:vel aliter calido dubitādo ne per caliditatem sanguinis vel cholere cū sanguine misto aliud flegma subtiliaret:⁊ sic ad iuncturā plueret isto casu ad infrigidandū ⁊ ꝓhibendū fluxū ad illam partē lesam ꝯueniēs est flōmia:⁊ hoc sepe accidit:ideo signāter dixit imo multotiens:⁊ sic est clara tota ista pars. Lege eam totam ꝯtinuā si placet.

⁋ Et administretur post euacuationē cum eis que diximus ex diureticis ⁊ ebibitis iuuantibus ad dolorez iuncturarū medicamen hermetis proprie.nā hoc medicamen est mirabile valde camedreos gentiane:amborum añ.ʒ.ix.aristol.ro.ʒ.ij.se.ruthe sicce lib.j.terant ⁊ cribellent cribello subtili cuius dosis sit coclear.j.⁊ administrentur iterum vaporationes ⁊ embroce resolutiue ⁊ aqua thermarū.Qz si nō excusat:tunc clysteriza:deinde administrentur ventose super ancha3 cum incisione ⁊ sine incisione ⁊ pone rubificantia vesicantia ⁊ nō cōsolident donec sanetur.

⁋ In ista parte ꝯñter postq3 dedit modū circa euacuationes fiendas post quas conuenienter in casu isto applicari pñt ⁊ interius ⁊ exterius ea que subtiliant ꝓuocāt ⁊ resoluūt:ꝑncipaliter intēdit ponere descriptionē ꝯfectionis hermetis quā supra hierā hermetis appellauit:qm̄ ipsa est in hoc casu mirabilis iuuamēti:⁊ dixit. Et administrent post euacuationē cu3 eis que diximus.s.flōmijs vel vomitu de medicaminibꝰ.s.ex diureticis ⁊ ebibitis.s.ad intētionē dictā iuuantibus ad dolorē iuncturarū ⁊ ponit medicamē hermetis:dixit medicamē hermetis ꝓprie.s.ꝯuenientissimū est. Nā hoc medicamē est mirabile valde. ℞.camedreos:gētiane:amboꝝ añ.ʒ.ix.aristol.rotun.ʒ.ij.seminis ruthe sicce lib.j.terant ⁊ cribellentur cribello subtili:cuius dosis.s.in puluere sit cocleariū vnū cum modico.s.hydromellis. Manifestū est ex simplicibꝰ supra declaratis q̄ño istud medicamē est multū ꝓuocatiuū ⁊ exiccatiuū ⁊ iūcturarū ꝯfortatiuū ⁊ educit per sudorez vt supra dicebat:⁊ est timor vsus eius in estate:ideo supra laudabatur in vere. Addit ⁊ administrent etiā vaporationes ⁊ embroce solutiue ⁊ aque thermarū:de quibus oībus dictū est supra q̄ño in hac intentione valeāt. Addit ꝙ si nō excusat.s.qđ dictu3 est de vaporationibus ⁊ embrocis ⁊c̄. tunc clysteriza.s.cu3 clysteri forti excoriatiuo vt dicebat supra de mente Rasis:dixit sic repeto:qm̄ vtile post purgationē maior cura sunt clysteria que attrahunt mām tali attractione ꝙ vulnerātur intestina ⁊ exire faciūt sanguinē:⁊ tunc cessat dolor eade3 die:qđ ego vidi dixit ipse:plus q̄3 in mille hoībus. Et addit. Et nunquā vidi aliquē qui vteret istis medicinis qn ex toto sanaret vel alleuiaret nisi sit ita fortis.s.cā ꝙ idigeret vstione.h ipse. Et ego dico pro vero dū essem iuuenis doctor triū ānoꝝ ꝙ visitaui vnū armigerū patientē sciaticā qui fuerat eger multis mēsibꝰ ⁊ cū feci sibi tale clystere ⁊ excoriatis intestinis fuit subito curatus:habui inde magnū honorē:verū est ꝙ aliq vituperāt. Sed re vera in hoīe robusto habēte intestina fortia:qñ reliq nō sufficiunt de factis vt dixit.d.Aui.laudarē ego fieri aliqđ tale:ꝓpter cuiꝰ vtilitatē hic ponam duas descriptiones in casu valētes. Prima est Rasis loco al leg.sub hac forma. ℞.corticū radicis capparis:corticis collogntide centauree minoris cucumeris asinini corticis agarici añ.ʒ.v.⁊ coque in.iij.lib.aque donec remaneāt due tertie lib.vnius:deinde cola ⁊ pone mel ⁊ oleū ⁊ fac clystere:⁊ sustineat q̄3to magis poterit. Pono nunc aliud qđ est forte:nō tñ sicut ꝑcedēs h3 cū hoc virtutē mitigādi dolorē oēm arteticū vel sciaticū fit vt ifra. ℞.bletis mercurialis añ.M.j.furfuris fenug.ameos carui cētauree minoris floꝝ camomille añ.M.j.coquant in aqua ⁊ colent:⁊ in colatura ponat benedicte.ʒ.j.serapini.ʒ.j.salis gēme.ʒ.5.mellis.ʒ.ij.olei camomille.ʒ.ij.misce. Nota tñ ꝙ anteq3 ponant dicta clysteria ⁊ maxime ꝑmū ꝑus d3 apponi clystere lenitiuū fecū eductiuu3:hoc notate. Addit deinde administrent ventose super ancham cū incisione ⁊ sine incisione.nā tales attrahūt mā3 ad supficiē.⁊ si fuerit mā sanguinea educit per scarificationē:⁊ si nō fuerit sanguiea saltem extrahit ita vt postea relique medicine melius eā resoluere possint. Rasis tñ in tracta.vt supra posuit eā ad vesicandum:dixit accipiat vētosam cuius orificiū sit magnū ad quātitatē palme manus ⁊ ingrediat:⁊ orificiū superius optime claudat ⁊ ponat super ancham ⁊ immediate adherebit:⁊ sic stet per duas horas:postea amoueat ⁊ iterato ponat vsq3 du3 vesicet ⁊c̄. postea obserua circa hoc que dicta sunt supra. Addit vltra ventosam ⁊ si non sufficit pone rubificantia ⁊ vesicantia de quibus dictū est supra:⁊ non cōsolident.s.vlcera facta donec sanet.s.patiens ex dolore apponendo semper aliqua attractiua ⁊c̄.

⁋ Et emplastroꝝ quidem administratoru3 in eis diligitur acuitas propter duas intentiones:quarum vna est resolutio ⁊ altera attractio ad exteriora.

⁋ In scđa parte principali huius partis ipse ponit intentiones cōtrarias ꝯiungi in applicatione emplastroꝝ fortium in casu. Et primo ponit cañ.quare cōponunt acuta in casu. Scđo timorē q euenit ex acutoꝝ appositione. Scđa ibi(Et abhorret.) ⁋ Dicit igitur emplastroꝝ quidē administratoꝝ in eis.s.conuenienter diligitur acuitas propter duas intentiones.i.curant medici ⁊ intendunt vt sint acuta ꝓpter duas intentiones. Quarum vna est resolutio.s.fienda de materia difficulter resolubili. Et altera est attractio ad exteriora.s.ex profundo. Ista duo faciunt vt medicus intendat in casu acuitatem emplastrorum.

⁋ Et abhorretur acuitas ꝓpter quādā intentionem ⁊ est ꝙ ipsa exiccat materiā ⁊ in lapideitatē ꝯuertit ⁊ dimittit eā nō recipientē medicinā q̄3obrē op3 vt nō dimittatur lenificatio. Et qn̄q3 necessarie sunt ventose ⁊ earum positio ꝓpter attractionem.

⁋ Ponit cōtrarias intentiones que ad vnā reducunt propter quā abhorrentur acuta:⁊ est ꝙ ista.s.acuitas emplastroꝝ exiccat materiam ⁊ in lapideitatē cōuertit.s.ꝓpter fortē resolutionē que fit in subtili prius materie ⁊ dimittit eā.s.materiā nō recipientē medicinā.i.nō recipit cū est lapideata vtilitatem ex medicina. Ideo addit correlarie. Quāobrē op3 vt nō dimittatur lenificatio.s.quin misceat cū resolutione aut salte3 ei succedat sicut est supra dictū. Addit vltimo ⁊ qn̄q3 sunt necessarie ventose ⁊ earū appositio propter attractionem dictū est:⁊ sic sit finis capituli. In capitulo breuiter habuistis primo quomodo cura sciatice est sibi ꝓpria:ita ꝙ est diuersa a cura aliarū iūcturarū precipue in hoc ꝙ in principio alioꝝ doloꝝ licet repcutere mā3:in sciatica aūt nō:l3 dictū est nisi materia sua acuitate tātū dolorē iprimeret ꝙ esset timor de morte quādo tunc auderemus. Habuistis ꝯsequēter causa3 huius ne materia ꝓfundet in ipsa sciatica:idē dicebatur de genu ⁊ spatula. Et vbi sit aliqualis dolor debemus ipsum mitigare cum lenitiuis resoluentibꝰ ⁊c̄. Habuistis postea ꝙ in causa sanguinea flobothomia est de rebus magis conferentibus facta primo flobothomia de brachio postea de pede:⁊ ibi addebat ꝙ nunq3 in tali casu fiat flobothomia ex pede nisi post flobothomiā ex manu. Postea dicebatur quomodo in vomitu est magnum iuuamentū in casu etiā aliquando ex solutione:sed ipsa interdu3 postponitur vsq3 ad declinatione3:⁊ fit sufficientia in vomitu. Postea habuistis quomodo flobothomia sciatice vene est magis iuuatiua q̄3 saphene nisi manifestaret ꝙ materia deriuaret magis ad saphenam:quia.s.esset maior dolor in parte domestica cruris:⁊ color rubidus ibi alteratus. Postea habuistis quomodo vena curuature poplitis iuuantior est in casu q̄3 vena sciatica vel saphena.idem etiam dicebatur de vena posita inter minimum ⁊ scđm pedis:sicut etiam dicebatur de flobothomia saluatelle que magis iuuat in passionibꝰ epatis ⁊ splenis q̄3 flobo.basilice:totum istud intelligebatur quādo est intentio diuertēdi vt est in prin.sed vbi est intentio euacuādi secus est dicendum. Habuistis consequenter ꝙ illi qui patiuntur dolorem a materia flegmatica curantur cursu.i.sicut curātur apostemata grossa:vnde non debent applicari resolutiua fortia ante euacuationem materie:⁊ ibi etiam repetit de vomitu quomodo iuuantior est q̄3 ventris solutio:⁊ ibi dictum est de mente Rasis ꝙ nunquā debet medicus in sciatica soluere nisi prius vomitum prouocauerit:⁊ ipse posuit vomitiuum in casu conueniēs ex baurach ⁊ aceto ⁊.s.hydromelle. Postea dixit post euacuationem competere subtiliatiua ⁊ prouocatiua iterius ⁊ exterius:interius sumere laudauit medicamen hermetis:⁊ ibi posuit descriptionem eius:exterius laudauit embrocas fomentationes ⁊ huiusmodi. Habuistis consequenter ꝙ illa quādo non sufficiunt:tūc clysteria fortia conueniunt. Et ibi habuistis dictum egregiū Rasis quomodo non vidit aliquem qui vteretur eis post mundificationem qui nō sanaret ⁊c̄. Et postea habuistis si ista nō sufficiūt tunc ventose ⁊ medicine vesicatorie sunt necessarie. Postea habuistis quomodo in approximatione emplastrorum acutorum sunt contrarie intentiones:in casu quidem conueniunt pro quanto attrahunt ex profundo ⁊ resoluunt:⁊ nocent pro quanto indurant materiam. Et ibi habuistis correlarie quomodo misceantur vel sunt miscenda secum mollificatiua.

¶ De embrocis ⁊ tinis. Cap. 25m.

SUmant olei de alcãna lib. j. ⁊ aceti lib. ß. ⁊ ni
tri quarta lib. j. ⁊ cardamomi. ℥. j. ⁊. ß. ⁊ hysso
pi. ℥. j. ⁊. ß. sũmergat in eo lana ⁊ vaporet cuz
ea loc⁹: ⁊ administrent tine ex aquis medici
narũ singulariũ resoluentiũ predictaꝝ in hoc cap. Ea
vo ex quibus fiunt inunctiones sunt sicut oleum costi
num ⁊ oleum de eufor. ⁊ oleũ. de pyretro ⁊ oleũ de ca
storeo que administrent post mundificationẽ ⁊ cera
taria cũ opoponaco ⁊ euforbio ⁊ oleis predictis.

¶ Sequit de embrocis rubrica ⁊ ꝯtinuat ad ꝑcedẽtia sic: qm̃ supra
in cap. posuit curã gñalẽ ipsius sciatice per cañ. ⁊ medicinas gene
rales: nunc ipse enumerãs medicinas magis spãles: ⁊ ꝑmo loca
les: scdo soluentes: ⁊ numerãdo locales numerat eas que maxi
me faciunt vtilitatẽ factis purgationibus. Et ꝑmo numerat em
brocas ⁊ vnctiones. Scdo emplastra ⁊ epithimata. Et hoc est qd
dicũt tres rubrice futuroꝝ capituloꝝ. De ꝑma parte embrocaruz
dicit ꝑmo sumant olei de alkãna lib. j. ⁊ aceti lib. ß. ⁊ nitri quartaz
lib. vni⁹. i. ℥. iij. ⁊ cardamomi. ℥. j. ß. ⁊ hyssopi. s. humide. ℥. j. ß. sum
mergat in eo lana ⁊ vaporet cũ eo locus. In casu isto multũ valet
oleũ de alkãna: qm̃ ꝯfortat mẽbra neruosa ⁊ calefacit dissoluẽdo.
nã alkãna idẽ est qd cyperus de quo dictũ est supra qño valet. ni
trũ ⁊ cardamomũ manifestũ est qño valeant in casu exiccando ⁊
attrahẽdo ⁊ dissoluẽdo: acetũ ponit ad penetrationem: hyssopus
humida ad mollificationẽ ꝓhibẽdo lapideitatẽ: etiã mitigat dolo
rem. Addit. Et administrent tine ex aquis medicinarũ singulariuz
resoluentiũ predictarũ in hoc cap. sicut sunt gentiana camedreos
aristologia centaurea rosmarinus berhonica iua ⁊ similia. Et ista
est cõmunis practica ꝙ facta purgatione fiunt tales tine in qbus
infundit eger ſm anchas: ⁊ aliqñ cũ vapore ab illis decoctionib⁹
resoluto fiunt stuffe: ⁊ multũ valent in casu. Addit. ea vo ex qbus
fiunt vnctiones sunt sicut oleũ costinũ ⁊ oleũ de euforbio ⁊ oleum
de pyretro ⁊ oleũ de castoreo que administrantur post mũdifica
tionẽ. i. talia administrant ⁊ administrari solũ debẽt post mũdifi
cationẽ. totũ est claruz. Addit. Et cerataria cum opo. ⁊ euforbio ⁊
oleis ꝑdictis. s. cõponi pñt: ⁊ in casu multum valebunt.

¶ De epithimatibus ⁊ emplastris. Cap. 26m.

EMplastrũ resoluẽs mãm ad illud qd appa
ret ex ꝓfundo. ℞. se. ruthe syluestris: baccaꝝ
lauri aniudẽ nitri sceba armeni cordumeni ⁊
pulpe collognti. ameos: oium añ. auī. iiij. ru
the recẽtis picis cere ãmoniaci: oium añ. octauã: be
zard auī. v. opopo. sulphuris qd nõ tetigit ignis: am
boꝝ añ. auī. iiij. fiat ex eis emplm̃: ⁊ si liniat sciatica ex
stercore caprino ⁊ aceto forti erit sicut medicamẽ de
synapi ⁊ melius eo ⁊ magis iuuatiuũ eo. Et emplm̃ ru
bificantia ⁊ vesicãtia bona sunt valde. Et opz vt ꝓfo
rent vesice: deinde puluerizet super eas medicamen
exiccatiuũ: deinde iteret vesicatio vsquequo eueniat
sanitas. Et iteꝝ sumant lib. j. baurach: lib. j. olei ⁊ fiat
ex eis epithima. Et iterũ emplastrũ iuuatiuũ staphisa
grie lib. j. fecis aduste lib. ij. pyretri lib. ß. nasturtij lib.
j. ⁊. ß. bezard. ß. sulphuris lib. j. baurach tãtũdẽ: olei co
tilas. iij. gũmi pini qd sit equale cũ bezard: fiat ex om
nibus emplastrũ ⁊ administret. Et iteruz sumat picis
pars. j. sulphuris pars. j. cõtriti sicut alcohol ⁊ liniatur
super ancham ⁊ ponat desuper charta de pãno ⁊ di
mittat vsquequo cadat per se. Et ex eis que experta
sunt est vt colligat planta tapsie in estate dum est viri
dis. Et eius ꝯtritio optima fiat: qm̃ est difficilis ad cõ
terendũ: deinde aggrega ipsum cũ cera ⁊ inuisca eam
ãche ⁊ loco doloris ⁊ liget desuper ⁊ dimittat q̃tuor
horis vsq ad sex: deinde ingrediat balneũ. Cũq pa
ruz rorari incipit ingrediat tinã ⁊ tollat ab eo empla
strum ⁊ ponat super locũ lana cũ dragaganto hebdo
mada vna aut. x. diebus. Et iteret qm̃ excusat a synapi
⁊ gũma ruthe agrestis. Et iterũ staphisagria ⁊ gũma
pini ⁊ gũma iterũ ruthe agrestis ⁊ cera ⁊ oleuz de ru
tha. Et iterũ pyretrũ ⁊ dabk ⁊ flos lapidis suis ⁊ bau
rach ⁊ staphisagria ⁊ sumat ex eis emplastrũ. Et quã
doq addit in eo nasturtiuz. Et ex eis que ꝯferunt ad
hoc ⁊ ad dolores genuũ est ceratũ de euforbio. Et ite
rum olei de alcãna. ℥. viij. ⁊ aceti. ℥. iiij. nitri. ℥. ij. pyretri
℥. j. ĩfundat pyretrũ cũ oleo de alcãna postq triueris
ipsum ⁊ pone ipsum in oleo tribus dieb⁹ ⁊ bulliat bul
litione leui: deinde proijciant desuper acetũ ⁊ nitrum
postea imbibat in ipso lana sordida: deinde ponatur
super locum dolorosum anche. Et aliud simile illi de
epithimatib⁹. ℞. cere colate auī. c. ⁊ glutinis alimbat
auī. xxv. ⁊ floris eris auī. vij. lilij ⁊ albezard ⁊ myrre:
oium añ. auī. vj. ⁊ alkitran auī. v. aggrega ista ⁊ con
quassa ea sicut pars. j. ⁊ fac ex eis emplastrũ. j. ⁊ lini cũ
eo locum dolorosum pyxidis precipue si fuerit mate
ria faciens dolorẽ sang. fluxus in iunctura ipsa aut fle
gma grossuz vitreũ qd iam bibit pyxis iuncture. Em
plastrũ sedãs sciaticã. ℞. olei antiqui. ℥. xviij. limature
plumbi ⁊ salis masse glutinis alimbat: oium añ. auī. c.
limature eris rubei. ℥. iij. floris eris abrasi ⁊ condisi ⁊
radicis almezerion nigri aristol. synapis: oiuz añ. ℥. ij.
ꝓijciat in eo quãdoq pyretri. ℥. j. Aliud. ℞. aniuden
se. ruthe syluestris baccarũ lauri ⁊ baurach ⁊ collogn
tide sceba ameos cordumeni: omnium añ. auī. iiij. ru
the hortulane humide ⁊ picis sicce glutinis alimbat
gũme pini ãmoniaci adipis vituloꝝ: omnium añ. auī.
xv. opopona. auī. vj. sulphuris non adusti auī. iiij. olei
de alcanna. ℥. xviij. Aliud. ℞. picis humide. ℥. xviij. ari
stol. ℥. x. ⁊. ß. cere lib. j. gũme pini auī. iiij. sulphuris non
adusti lib. j. baurach lib. j. ⁊. ß. staphisagrie kist. j. ⁊ est
cotile. ij. pyretri lib. ß. cordumeni kist. j. bezard lib. ß. li
quefiẽda liquefac ⁊ tere sicca ⁊ permisce oia ⁊ frica ea
ſm modũ ꝑdictũ in eo cuius rememoratio ꝑterijt.

¶ Prosequitur cõsequenter circa emplastra ⁊ epithimata: ⁊ pos
set diuidi capituluz in tot partes quot ponit descriptiones. Par
tes patebunt. ¶ Dicit primo cõnumerando vnam descriptionem
in forma emplastri. Emplastrũ resoluens. i. primo attrahens ma
teriam ad id quod apparet. i. ad cutez ex profundo ⁊ supple post
ea vltimo resoluens ⁊c. ℞. seminis ruthe syluestris baccarũ lau
ri aniuden nitri sceba: omnia ista sunt clara. Armeni potest intel
ligi sceba illius contrate. nam sceba est species absinthij dicitur
herba lumbricorum. vel aliter vt ly armeni sit aliud simplex: quo
niam reperitur apud auctores armentrias ⁊ est kli in casu cõue
niens: vnde fit sal kli ⁊ est attractiuum forte ⁊ vesicatiuum: vnde
forte dicitur armeni: sed primus sensus est probabilior: sumitur
ibi herba lumbricorum illius contrate que fortior est. Cordumeni
⁊ pulpe colloquintide ameos. cordumeni est carui agreste valet
precipue secundo cañ. omnium ana auī. iiij. omnia sunt clara. Ru
the recentis non sicca ne sit nimis acuta. picis cere armo. omniuz
ana octauam. s. partem de auī. iiij. s. auī. mediũ. bezard auī. v. No
tate dicit Simon ⁊ egregie ꝙ auctores per bezard generaliter in
telligunt omnem medicinam liberantem a veneno: aliquando in
telligunt tyriacam: aliquando intelligunt galbanum propter ex
cellentem virtutem eius contra venenum: de quo mirabilia dixit
do. Aui. secundo cañ. capi. proprio. quomodo sit tyriaca omnibus
venenis vide tu ibi. aliquando intelligunt lapidem quendam qui
dicitur lapis bezarde generatur in oculis ceruorum orientalium
vt etiaz vidi ab Rabbimoise in quodam suo tractatu: sed Simon
ponit modum generationis eius: vide tu. breuiter hic. d. Aui. per
bezard intellexit galbanum quod in casu isto valet vt cap. ꝓprijs.

Oppo.sulphuris qđ non tetigerit ignis:quoniam ignis debilitat virtutē eius vt etiā pȝ scđo cañ.est medicina fortis multum:imo vsqꝫ in quarto exiccat:amboꝝ añ.auř.iiij.fiat ex eis emplastruȝ.s. dissoluendo gūmas in vino ⁊ postea pulueres superaspergendo: ⁊ cum cera fiat emplastrū vel cerotū:est forte multū vt pȝ ꝯside-ranti. Addit ꝯtinuando in emplastris. Et si leniat sciatica cū stercore caprino ⁊ aceto forti.s.infuso stercore in aceto vt al's dictum est erit sicut medicamē de synapi.s.quātū ad attrahendū ⁊ dolorē mitigandū ⁊ melius eo ⁊ magis iuuatiuū ipso:qm̄ in stercore cum hoc ꝙ est virtus fortis in attrahēdo etiam est virtus ꝯfortatiua. Addit. Et emplastra rubificantia ⁊ vesicantia bona sunt valde in casu:qm̄ mām attrahunt forti attractione:de eis dictū est supra. Iter cetera laudabaꝛ mel anacardi ⁊c. ⁊ posui vobis modū extra-ctionis eius. Addit ponēdo modū vsus vesicantiū post operatio-nem eoꝝ ⁊ dicit. Et opȝ vt perforenꝛ vesice.s.ipsis factis per tales medicinas: ⁊ deinde puluerizeꝛ super eas medicamē exiccatiuuȝ: deinde itereꝛ vesicatio vsquequo currat sanies. Nō intelligas ꝙ īmediate facta vesicatione ⁊ ipsis ruptis ꝙ debeāt apponi exiccātia cicatrizantia ⁊ ꝯsolidantia: ⁊ postea apponaꝛ alia vesicatoria: sed facta pͥma vesicatione ⁊ ipsis perforatis per tp̄s ex eis educatur mā cū attractiuis lenibus vel cū melle vel cū ficubus vel cum caulibꝰ acutis vt fieri ꝯsueuit: ⁊ hoc per notabile tp̄s: ⁊ cuȝ existi-mamus euacuatā sufficienter mām tunc apponamus medicamē exiccatiuū ad intentionē ꝯsolidandi vt myrrā aloeȝ thus gallas ⁊ hmōi: ⁊ si nō adhuc apparebit facta vera cura neqꝫ mā sit ex toto euacuata:tūc de nouo applica vesicatoria ⁊ fac vt pͥus vsquequo currat sanies.lege lr̄am ⁊c. Addit. Et iterū sumaꝛ lib.j.baurach ⁊ lib.j.olei ⁊ fiat ex eis epithima:si erit oleū antiquū erit magis cō-ueniens:pȝ qūo valeat. Aliud. Et iterū emplastrum iuuatiuuȝ. ℞. staphisagrie lib.j.fecis aduste lib.ij.pyretri lib.ß.nasturtij lib.j.ß. bezard.i.galbani lib.ß.sulphuris lib.j.baurach tātūdē:olei cotilos tres.s.antiqui:gūmi pini qđ sit equale cū bezard.s.in quātitate.j. lib.ß.fiat ex eis empl'm ⁊ administreꝛ:omnia ista sunt supra declarata:recurre supra pro verificatione. Ponit aliud. Et iterū sumaꝛ picis pars vna ⁊ sulphuris pars vna ⁊ contriti sint vt alcohol.s. subtilissime ⁊ leniaꝛ super anchā:erit in forma vnguēti vt pȝ. ⁊ ponaꝛ desuper charta.s.vel pecia grossa vel coriū ⁊ dimittaꝛ vsque-quo cadat per se. Ponit ꝯñter vnū modū singularē cure excusan-teȝ a fortiter vesicātibus ⁊ dicit. Et ex eis que experta sunt est vt colligaꝛ planta capsie in estate duȝ est viridis ⁊ eius ꝯtritio opti-ma fiat.i.lōga fiat qm̄ est difficilis ad ꝯterendum:deinde aggrega ipsam.s.sic pistatā ⁊ humidā cū cera ⁊ inuisca eā ancha ⁊ loco doloris ⁊ ligeꝛ desuper ⁊ dimittaꝛ q̄tuor horis vsqꝫ ad sex. De capsia nō habetis capitulū neqꝫ a.d. Auic̄.neqꝫ a Serapione sed a Sera-pione habetis singulare capl'm in q̄ dicit ab eo capsia ⁊ bene dicit Simon ꝙ corrupte scribiꝛ dȝ scribi per c vt hic ⁊ scribitur per t: breuiter est planta:eius succus ⁊ radix eius est fortis multū in at-trahendo:ita ꝙ qñ volumus ex ꝓfundo attrahere ista est singu-laris medicina: ⁊ ibi dicit Serapio ꝙ pp eius acuitatē opȝ ꝙ qui colligit leniaꝛ quodā lenimento ne membra nuda ⁊ facies a vapore eius forti noceanꝛ:dicit etiaȝ ꝙ eius operatio est tarda ꝓpter humiditatē ꝯiunctā. Ideo signanter dixit.d.A.dimittaꝛ quatuor horis vsqꝫ ad sex. Addit.deinde ingrediaꝛ balneū.i.stuffam etiam ad magis attrahendū. Cūqꝫ parū rorare incepit.s.corpus incipiat sudare igrediaꝛ tinā.s.balneū humidū: ⁊ si esset factū cū decoctio-ne rerū appropriatarū esset ꝯuenientius: ⁊ tollaꝛ.s.postea empla-strum:qm̄ debuit iam multū attraxisse ⁊ vesicasse ⁊ loco eius ap-ponaꝛ super locū lana cuȝ draganto.i.vitriolo prius.s.infusa lana in aliquo succo de appropriatis: ⁊ postea super aspergaꝛ vitreolū ad exiccādū hebdomada vna aut decē diebꝰ: ⁊ itereꝛ qm̄ excusat a synapi ⁊ gūma ruthe agrestis qua sua acuitate fortius mordent ⁊ cū quadā violentia magis attrahunt: ⁊ sic maiorē causant dolo-reȝ. Addit. Et iterū staphisagria ⁊ gūma pini ⁊ iterū gūma ruthe agrestis ⁊ cera ⁊ oleū de rutha.s.si ex eis fiat cerotū erit ꝯueniēs: totū pȝ ex supra declaratꝭ. Addit. Et iterū pyretrū ⁊ dabk ⁊ flos lapidiȝ suis ⁊ baurach ⁊ staphisagria ⁊ sumaꝛ ex eis empl'm: ⁊ qñqꝫ addiꝛ in eo nasturtiū:oīa ista sunt clara preter duo.ly dabk est viscus:pȝ qūo attrahat.flos lapidis nō reperio qd sit:sed etiā si eēt lapis molaris:pȝ qūo notabiliter exiccat. Addit. Et ex eis que ꝯferunt ad hoc.s.sciaticā ⁊ ad dolores genuuȝ est cerotū ex euforbio pȝ. Et iterū olei de alchāna.ʒ.viij. ⁊ aceti.ʒ.iiij. ⁊ nitri.ʒ.ij. ⁊ pyre-tri.ʒ.j.infundaꝛ pyretrū in oleo de alchāna postqꝫ triueris ip̄m: ⁊ pone ip̄m in oleo.s.eodē tribus diebus ⁊ bulliat.s.post bullitione leni:deide ꝓyciant desuper acetū ⁊ nitrū postea imbibaꝛ in ipso lana sordida.i.succida deinde ponaꝛ super locū dolorosuȝ anche: vt pȝ hec descriptio est notabilis in casu ⁊ artificiosa. Ponit ꝯse-quenter quatuor alias descriptiones ad eandē vtilitateȝ: ⁊ qm̄ in eis nō ponunꝛ aliqua que nō sint supra sepe declarata fugiens ꝓlixitatem ne alijs tedio fiam ipsas specialiter hic non declarabo: sed vos ipsi discurratis: ⁊ facile ex dictis intelligetis.

¶ Et fm̄ ꝙ dicit post solutiua bona ⁊ vtilia sunt pillule de hermodactylis ⁊ pillule fetide ⁊ pillule đ tapsia ⁊ pillule de storace ⁊ nō sunt aliqua sicut pillule iuuamēti neqꝫ sicut hiera hermetis que bibatur in vere: ⁊ illius qui bibit eam incipiunt iuncture dolorose roreȝ emittere ⁊ sudare: ⁊ nō est in ea solutio ventris plurima:imo mundificat cum subtiliatione. Et electuaria quidem medicinarum solutiuarum sunt pulpa colloquintide ⁊ centaurea ⁊ gummi ⁊ fumus terre ⁊ tapsia ⁊ succus cucu.asinini.

¶ Sequiꝛ capl'm de solutiuis in casu ꝯferentibus:in quo duo facit. Primo ipse ponit medicinas soluentes. Scđo in fine ca.ipse etiā redit ad aliqua localia. Scđa ibi(Et emplastreꝛ ancha cuȝ fece.) ⁊ Prima adhuc in duas. Qm̄ pͥmo ponit medicinas sumēdas per superius. Scđo per inferius vt suppositoria ⁊ clysteria. Scđa ibi (Et cū accidit mundificatio ⁊c.) ⁊ Prima etiā in duas. Qm̄ pͥmo ipse enumerat quasdā singulares medicinas p̄ncipalissime in ca-su valentes ⁊ compositas ⁊ simplices. Scđo ponit descriptiones duas. Scđa ibi(Sumanꝛ due collogntide.) Primo etiā ponit cō-positas valentes. Scđo simplices. Dicit igitur pͥmo bona ⁊ vtilia quidā sūt pillule de hermodactylis.s.maiores dominātē flegma-te: ⁊ pillule fetide.s.maiores ⁊ pillule de capsia. Mesue nō ponit: sed.d.A.ponit tres descriptiones:pͥma ⁊ tertia in casu magis va-lent qꝫ scđa ⁊ pͥma precipue: ⁊ pillule de storace:istas nō reperio: sed debēt esse in virtute storacis de qua est supra dictū qūo in ca-su valeat. Addit. Et nō sunt alique.s.tm̄ vtiles sicut pillule iuuamēti:de istis feci multa verba superius:singulariter est dictū ꝙ sub hoc titulo nō reperiunꝛ:sed bene reperiunꝛ pillule proficui:inde supra:neqꝫ sicut hiera hermetis:etiā de hac sufficiēter est dictuȝ. recipiaꝛ vna cōfectio quā ipse ponit ante hieras facit duas: ⁊ sumaꝛ prima:addit ꝙ bibaꝛ in vere: ⁊ ponens modū iuuamentoruȝ eius dixit. Et illius.s.hoīs qui bibit eā incipiunt eoꝝ iuncture dolorose rorē emittere ⁊ sudare: ⁊ hoc est ꝓpter fortē ipsius apertionē: ⁊ nō est in ea solutio vētris plurima:qm̄ nō soluit nisi per agaricū soluentē:ideo addit īmo mūdificat cū subtiliatione. Cōsequēter enumerat medicinas simplices hic p̄cipuas dicens. Elemēta qdē medicinarū solutiuarū.i.fundamēta sunt pulpa collogntide ⁊ centaurea ⁊ gūme.s.opo.serapinuȝ ⁊ hmōi: ⁊ fumusterre ⁊ capsia ⁊ succus cucumeris asinini: ⁊ de istis oībus dictū est supra.

¶ Sumantur due colloquintide ⁊ perforentur ⁊ educaꝛ qđ in ꝯcauitatibꝰ ambarū est ex pulpa ⁊ seminibꝰ ⁊ carne: ⁊ ipleanꝛ oleo sisamino ⁊ cooperianꝛ ambaꝝ foramina ⁊ dimittanꝛ nocte vna:deinde ꝓyciant ambe colloquintide in mane illius noctis cū oleo qđ est in eis ambabus in ollam ⁊ fundatur super eas ambas quātū est olei mensura.j. ⁊ ß.de aqua ⁊ coquanꝛ simul vsquequo discocte sunt ambe colloquintide. Cū ergo discocte sunt ambe extrahanꝛ ⁊ proijciantur ambe ⁊ coquanꝛ aqua ⁊ oleū tempore sufficienti:deinde ꝓijciatur desuper elleborus contritus puluerizatus cribellatus fm̄ quātitatē qua cōgelatur aqua ⁊ fiat sicut panis de quo fiant magdaleones fm̄ quātitatē auellane ⁊ sumantur de illis auellanis.xviij.numero ⁊ sumat infirmus post balneationem. Et modus alius est vt decoquanꝛ oleum cum succo.

¶ Nunc ꝯñter ponit duas descriptiones solutiuoꝝ. Et dicit primo sumanꝛ due collogntide ⁊ perforenꝛ ⁊ educaꝛ qđ in ꝯcauitatibus earū est ex pulpa ⁊ seminibꝰ ⁊ carne ita.s.ꝙ nihil intrinsecū remaneat:sed solus cortex exterior ⁊ impleanꝛ oleo sisamino ⁊ cooperianꝛ ambarū foramina.s.vbi sunt perforate ⁊ dimittantur nocte vna.s.sic:deinde ꝓyciant ambe colloquintide in mane illius noctis hoc est mane succedēti cū oleo qđ est in eis ambabꝰ in ollā.s. coopertis ipsis vt prius: ⁊ fundaꝛ sup̱ eas ambas quātū est mēsura olei vna ⁊ media.s.mēsura de aqua.v̇.g.si oleū eēt due libre ponanꝛ in olla aque libre tres ⁊ coq̄nꝛ simul vsquequo discocte sint ambe collogntide:q̇.s.dissoluanꝛ in decoctione. Cum ergo disco-

cte fuerint ambe extrahant ⁊ ꝓiciant ambe ⁊ coquat aq̄ ⁊ oleuz tēpore sufficienti: ita. s. ꝙ aqua ↄsumat: deinde proijciat desuper elleborus albus. s. ↄtritus cribellatus ſm quātitatez qua ↄgelet. i. inspisset aqua vel oleū ex ipso puluere ⁊ fiat sicut panis. i. ita spissus sicut pasta de quo fiant magdaliūculi. s. forme rotūde ſm quātitatē auellane: ⁊ sumant de illis auellanis. 18. numero: nō intelligatis pro vna dosi: qm̄ dictū esset erroneū: sed intelligat ꝙ ex decem ⁊ octo ad plus fiet vera cura antequā oīa sint expedita. s. sumendo qñ expedit vnū pro vice: credo etiam ꝙ erit fortis dosis. Addit ⁊ sumat infirmus post balneationē ad mollificandā ⁊ subtiliandez mām vt. s. melius per pharmacū possit educi. Ponit etiā alium modū sic. Et modus alius est vt decoquat oleū cuz succo. s. colloquintide recētis superaddendo aquā ad mensurā datā: deinde fiat bullitio ad ↄsumptionē aque: postea superaspergat puluis ellebori tante quātitatis vt fiat pasta ⁊ sequere sicut est dictuz in ꝓcedenti ⁊c. Hoꝛ istas descriptiones ego non ponerē in practica: ⁊ ꝓpter fortitudinē ⁊ incōsuetudinē olei: lege lr̄am.

Et cū accidit mundificatio per solutionez ventris ⁊ vomitū ⁊ ꝓlongat egritudo: tunc tibi ↄuenit vti suppositoꝛijs ex medicinis facientibus excoꝛiationē ⁊ solutione educentibus san. sicut est decoctio cucu. asinini ⁊ colloquintide ⁊ fel vaccinū ⁊ pyretrū ⁊ centaurea ⁊ nastur. ⁊ tapsia ⁊ elixatura piscinz omnia illa iuuatiua sunt eis in hac hoꝛa ⁊ forte sanāt. Et quādoqꝫ ponitur in clysteribus euforbiū ⁊ dicitur ꝙ illud est nociuū valde prohibens a reliquis ↄuersionibus: in fine vo eis est iuuatiuum: ⁊ proprie quando sequitur vesicatio. Et multotiens quidez accidit excoꝛiatio per se ⁊ euenit cum ea sanitas. Clystere bonū excoꝛiationez faciens decoquantur colloquintida ⁊ nasturtiuz ⁊ radix capparis ⁊ centau. ⁊ cucumer asininus ⁊ tapsia et rubea ⁊ fiat clystere cuz aqua ⁊ emplastret ancha cū fece ⁊ est ex clysteribus iuuatiuis. Et iterū emplastretur cū aceto ⁊ furfure calefactis. Si aūt fuerit illic san. q moriat in ea cauterizet cū auro rubeo loc⁹ san. cauterizatione vehemēti vt currat san. ex ea.

Hec est scđa pars prime partis in qua ipse ponit medicamina per inferius sumēda foꝛtia qñ exbibita per superius nō sufficiūt. Dicit ꝑmo. Et cū accidit mundificatio. s. vt facta sit per solutionez ventris ⁊ vomitū ⁊ ꝓlongat egritudo: ita. s. ꝙ nō remoueatur per predicta: tunc tibi ↄuenit vti suppositoꝛijs ⁊ medicinis facientib⁹ excoꝛiationē ⁊ solutione educentib⁹ sanguinē. s. de clysterijs sicut est decoctio cucumeris asinini ⁊ collogntide ⁊ fel vaccinū ⁊ pyretrum ⁊ centaurea ⁊ nasturtiū ⁊ tapsia ⁊ elixatura pisciū. s. salitoꝝ oīa illa iuuatiua sunt in eis in hac hoꝛa: ⁊ foꝛtasse sanant: oīa ista sunt clara: ⁊ de hoc vidistis supra sniam Rasis. Addit. Et qñqꝫ ponitur in clysterib⁹ euforbiū: ⁊ dicit ꝙ. i. nocitiuū valde. s. si exbibeatur in ꝑncipio ante alias mundificationes ꝓhibens a reliqs ↄuersionibus: hoc est qꝛ ꝓpter eius grande nocumētū in ꝑncipio perducit eger ad moꝛtē: vnde nō pōt amplius curari neqꝫ recidiuare ſm ꝙ multi post curationē recidiuant vel ↄuertunt ad similē dispositionē: ꝓhibet ergo moꝛtē inferendo a reliquis ↄuersionibus. Ideo addit. In fine vo eius est iuuatiuū: ⁊ ꝓprie qñ sequit vesicatio: qm̄ tunc manifestat iuuamētū eius per vesicationē subsequētem: qm̄ per eā in tēpoꝛe debito factā sit cōpleta cura: lege lr̄am. Addit. Et multotiens qdem accidit excoꝛiatio per se. i. nō manifesta cā vt qꝛ non ex clysteri vel suppositoꝛijs excoꝛiatiuis ⁊ fit vel euenit in ea sanitas: ⁊ hoc est qꝛ ita diuertit ⁊ euacuat mā dolorē causans siue arte illo mō īducat excoꝛiatio siue a nā tm̄. Ponit cōsequēter clystere in casu ↄueniens dixit. Clystere bonum excoꝛiationē faciens: decoquant collogntida ⁊ nasturtiū ⁊ radix capparis ⁊ centaurea ⁊ cucumer asininus ⁊ cassia ⁊ rubea. s. tinctoꝛum ⁊ fiat clystere cū aqua. i. cū decoctione istoꝝ colata addendo modicum mellis ⁊ olei si placet. Et emplastres anchā cū fece. i. cum eo qđ remanet post colaturaz de rebus decoctis: pꝫ ꝙ valent attrahendo ⁊ dissoluēdo: supra sunt ista oīa declarata. Addit. Et est ex clysteribus iuuatiuis. s. qđ dictū est nūc vel qđ id īmediate sequit etiā qđ dicit apponendū esse exterius ⁊ melius fit. Ideo ↄtinuando dixit ⁊ est ex clysterib⁹ iuuatiuis: ⁊ iterū emplastret cuz aceto ⁊ furfure hoc est ex his pōt fieri clystere ⁊ emplastrū ad intentionem nostrā. Dixit vltimo. Si autē fuerit illic sanguis. i. in scia qui moꝛiat in ea. s. scia: qꝛ si induret ⁊ fiat melancholia sanguinea: ita vt sanguis perdat ꝓpriā formā cauterizet cū auro rubeo. i. electo vel rubeo. i. rubificato per ignem locus sanguinis cauterizatione vehementi vt currat sanguis ex ea. Nō intelligat ꝙ post cauterizationez currat sanguis: imo vna ꝑcipua vtilitas cauterizationis est ꝓhibere fluxū sanguinis vt supra est declaratuz: sed intellexit ꝓfundet cauterizatio vt currat sanguis. i. tātū ꝓfundet vt ↄueniatur ad illū sanguinē: ita ꝙ si nō esset ingrossatus ⁊ nō esset in membro cauterizatio: tunc ille sanguis flueret ⁊c. hoc est qđ intendit. Utrū aūt fieri debeat cauteriū cū auro vel ferro fuit supra declaratū in ꝑmo tracta. Et de mō cauterizandi in sciatica dictuz est in cap̄. ꝓprio de cura cū cauterio. lege totā lr̄am: qm̄ clara est. Et sic est finis huius cap̄. ⁊ ↄñter totius tractatus de doloꝛibus.

De bothoꝛ iuncturarū. Cap̄. 27m.

Hē bothoꝛ apparent in crure nigre. q. ipse sit fructus thamarisci aut grana viridia. Et mā earū est mā varicū. Et cura earū ex ꝑte mūdificatiōis est cura varicū ⁊ vlcerū melācholicoꝝ quoꝝ canonē dicemus in libro quarto.

Expeditis istis ↄñter ipse pro cōplemento istius fen. 22. ⁊ ↄñter totius tertij cañ. d. A. vt cōpleat sermo oīum egritudinū que euenire possunt a vertice capitis vsqꝫ ad extremitates pedū ⁊ vnguiū ponit curā quarūdam specialiū passionū quarū alique crurib⁹ eueniunt ⁊ sunt quedā bothoꝛ: alique pedib⁹ ⁊ calcaneis: ⁊ vltimo vnguibus: ⁊ sic facit nouū quēdaz spālem tractatū: qui in tot partes diuidi pōt quot parua ponit capitula ⁊ sunt in sūma gnqꝫ. Partes patebunt. Dixit igit ꝑmo in rubꝛica de bothoꝛ noīatis bothim: ⁊ ex hoc ↄtrahit determinationē apostematū bothoꝛ ad certa bothoꝛ illa. s. que dicunt bothim. Nā bothoꝛ absolute est apostema paruū ⁊ maxime sanguineum: de istis erit determinatio in tertia quarti vbi de apatib⁹ determinat absolute. Sꝫ de bothoꝛ bothim que sunt apata tm̄ cruriū hic ↄueniēter determinat. Dicit igit primo. Hē bothoꝛ. s. spāles de qbus est rubꝛica apparēt in crure nigre quasi ipse sint fructus thamarisci ⁊ grana viridia magna. grana thamarisci sunt nota assimilant gallis granū viride dicit granum qđ est fructus arboꝛis terbētini. vnde colligit terbētina ⁊ vocatur a. d. A. bothim inde glutē albothim. i. terbentina. nō igit illa apata sunt viridia: imo ad nigrū declināt sed assimilant granis viridibus: in quātitate ⁊ figura sunt sicut galle. Addit ꝙ mā earū. s. pustularū est mā varicū. i. mā melācholica vtplurimū ex sanguine facta vt supra est dictū. Et ↄñter addit ⁊ cura earū ex parte mundificat. s. ex flobo. ⁊ pharmacia ⁊c. est cura varicū ⁊ vlcerū melancholicoꝝ quātū. s. ad curationē ipsarū si vlcerent: ideo ad mundificationē recurras supra de varicib⁹: sed ad curam vlcerum dixit quoꝝ cañ. dicemus in libro quarto: ideo supple quātū ad curā vlcerum ad illū locū recurre. Lege totā lr̄am: qꝛ clara est.

De doloꝛe calcanei. Cap̄. 28m.

Quandoqꝫ accidit ex obuiatiōe ↄterēte: aut casu: aut coartatōe calciamēti ⁊ alijs ⁊ sanat ipm̄ embꝛocatio plurima cū aqua frida ⁊ epithima de memithe ⁊ bolo armeno resolnto.

Ponit ↄñter aliud cap̄. de doloꝛe calcanei vt dicit rubꝛica. Prio ponit ei⁹ cās vtplurimū ↄtingētes. Scđo curā. ibi (Et sanat ipm̄.) Dicit ꝑmo qñqꝫ accidit ex obuiatione ↄterente. s. ad lapidem ⁊ bancā vel aliqđ hmōi aut casu. i. ꝓp casum alicuius rei super calcaneū: aut coartatione. i. strictura calciamenti sicut sepe euenit iuuenibus pollitis philocaptis precipue pedemontanis ⁊ gallicis: ⁊ alijs supple similibus causis solet euenire doloꝛ calcanei ⁊ apostema calidū in eo. Addit ponēdo curaz. Et sanat ipsum embꝛocatio plurima cū aqua frigida ⁊ epithima de memithe: ⁊ boloarmeno resoluto. i. dissoluto cum memithe. Memithe est herba frigida ⁊ humida vt est dictum supra ex succo eius fiunt trocisci memithe multū laudati in opthalmia. Nota hic ꝙ talis doloꝛ aut iniungitur apostemati non facta eius solutione manifesta aut est solutio apparens ⁊ aliquādo cū apostemate ⁊ aliquādo sine: si sit apostema tm̄ sic embꝛoca aque frigide est sufficiens repercutere mām ⁊ malā cōplexionē calidā remouere: si vo ↄiungat solutio manifesta sic bolus armenus cū succo memithe est magis cōueniens: vt pꝫ. Ad ꝑmā etiā intentionē voluit Azarauius precipue valere succum coꝛiandri ⁊ aquā rosatā. Ad secūdam intentionem maxime fluente aliqua virulētia dixit ipse ꝙ si fiat cinis de sola sotulariū maxime valet: idē dixit de gallis ⁊ pulmone vulpis puluerizato. Nota etiā ꝙ nullo mō ponat calcaneū in terra ⁊ stent in qete ⁊c. etiā aliqñ est necessaria flobo. stante coꝛpoꝛe plectoꝛico ⁊c.

¶ De debilitate pedis. Cap̄. 29m.

Fit quādoq; in creatione: ⁊ fit quādoq; debilitas ex labore plurimo ⁊ ex mollificatione antecedente ⁊ ex oppilatione vie nutrimenti ad ip̄m sicut accidit castratis.

¶ Ponit cōsequenter cap̄. de debilitate pedis. vt dicit rubrica: ita vt ab omni fere causa leduntur in incessu. Et ponit causas eius: de quibus tamen dictū est in cap̄. causarum dolor̄ iuncturarum: dixit. Fit quandoq; in creatione. s. talis debilitas propter parentes al's in pedibus debiles: vel propter specialem influxum: ⁊ fit quādoq; debilitas ex labore plurimo vt. s. ex multa itineratione vel multa statione pedis coram principibus vt supra dictum est: ⁊ ex mollificatione antecedente: vt quando steterit multum in aqua vel balneo aque dulcis: ⁊ ex oppilatione vie nutrimenti ad ip̄m. s. pedem sicut accidit castratis: quoniam est in ipsis propter dominium frigiditatis in eis: quoniam vt dixit Aristo. 19. de animalib' omnia animalia castrata alterantur in naturam feminaruz inde oppilantur vie transitus nutrimēti maxime in extremis: ⁊ sic p̄hibito nutrimento pes debilitatur. Non ponit hic curaz: sed pro cura recurras ad curam specialium causarum locis proprijs: ⁊ satis dictum est supra de confortatione iuncturarum. in cap̄. de cautela a doloribus iuncturarum: lege l'am.

¶ De bothor vnguium ⁊ attritione earū. Cap̄. 30m.

Appropinquat cura eor̄ cure suppurationis. Et ex illis que conferunt illis est emplastruz cū folijs nitri ⁊ cū folijs cupressi. Et emplastrū de adipib' cum fimo caprino ⁊ stercore vaccino. Et cōferunt eis nux cupressi ⁊ sauina emplastrate: ⁊ conferunt eis phistici decocti emplastrati. Et de eis que liquefaciunt san. mortuuz sub attritione est farina confecta cum oleo ⁊ super ipsum posita.

¶ Ponit cōsequenter cap̄. de doloribus vnguiū: ⁊ attritione. i. propter attritionez earum: ⁊ ponit quedam que magis valent in p̄ncipio: ⁊ quedam magis in processu: ⁊ quedam ad liquefactionem sanguinis coagulati infra vnguē. Dicit primo. Appropinquat cura eorum cure suppurationis. i. apostematis in via ad saniationē: ⁊ innuit in via repercussiua nō cōuenire propter attritionem factam vt est cōmunis doctrina chirugicorum: imo semper cū cōfortatione apponantur aliqua que resoluant. Ideo addit. Et ex illis que conferunt illis est emplastrum cum folijs myrti ⁊ cum folijs cupressi: ⁊ hoc magis in principio. Et emplastrum de adipibus cum fimo caprino ⁊ stercore vaccino ad maiorem resolutionem ⁊ mitigationem doloris: ⁊ hoc magis in processu. Addit ⁊ conferunt eis nux cupressi ⁊ sauina emplastrata confortant exiccant ⁊ resoluunt: ⁊ sic etiam in processu vt in augmento conueniunt. Et cōferunt eis phistici decocti empl'ati. s. magis in statu: hoc est magis solum ad resoluendum. Postea addit de eis que liquefaciunt sanguinem mortuum. i. coagulatuz sub attritione est farina. s. furmenti confecta cum oleo. s. cōmuni oliuarum maturaruz ⁊ super ip̄m posita: ista omnia hic posita ad dictas intentiones sunt nota ex eis que dicta sunt supra sepe: lege tu l'am.

¶ De inflatione vnguis ⁊ pruritu in ea. Cap̄. 31m.

Curatur cum aqua maris abluendo cum ea semper: quare remouet: aut cuz decoctione lentiū ⁊ herbi: aut cū decoctione cucumeris. Et ex emplastris eius sunt nenufar ⁊ oleuz ⁊ ficus decocte coniunctim ⁊ singulariter.

¶ Ponit vltimum cap̄. de inflatione vnguis ⁊ pruritus in ea vt dixit rubrica. Ista inflatio cum pruritu pendet potissime ex extensione a vaporibus acutis facta: est etiam igitur intentio resolutio ⁊ exiccatio: dicit igitur. Curatur cum aqua maris abluendo cum ea semper. i. sepe: quare remouetur. s. si sic fiat: patet causa: aut cū decoctione lentiū ⁊ orobi. s. abluantur: patet quomodo valet propter aliqualem in eis virtutem calidam resolutiuam: aut cuz decoctione cucumeris nō domestici: sed asinini: ista est fortior quādo relique nō sufficerent. Addit. Ex emplastris est nenufar: habet littera exterior est bulbus ⁊ magis verisimile: quoniam bulb' hic manifeste valet vt supra dictū est. nenufar autem si multuz valet hoc est magis per proprietatem: ⁊ oleum ⁊ ficus decocte coniunctim ⁊ singulariter: omnia ista sunt intelligenti clara: neq; est hic multum laborandum ad verificationem cum ista non sint de principali intentione: ⁊ de eis apud chirugicos est sermo precipuus: ⁊ ad eos conuenienter est recurrendum: maxime ad Lafranchum Mediolanensis: ⁊ Guilelmum Placentinum ⁊c. Et sic finis cum laude altissimi.

¶ Expliciunt preclarissima cōmentaria in Fen 22am Tertij can̄. Principis Auic. excellētissimi medici dn̄i Joānis Matthei de Gradi ex Ferrarijs: necn on eximij speculatoris dn̄i Gentilis Fulginatis in totuz residuum eiusdem Tertij. Venetijs omni cum diligentia nouissime emendatissima impressa: ere ⁊ cur a Heredu nobilis viri. q. Domini Octauiani Scoti ciuis Modoetiensis: sociorūq;. Anno a Christi natiuitate 1522. Die. 22. Januarij.

Registrum

✠✠ aa bb cc dd ee ff gg hh ij kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv xx yy zz ⁊⁊ ?? ꝶꝶ Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh.

✠§ Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Vv Xx Yy Zz AAa BBb CCc DDd EEe FFf GGg HHh IIi KKk LLl MMm NNn OOo PPp QQq RRr SSs TTt VVv XXx YYy ZZz EtEt⁊.

✠§ Ternus. Gg Hh Xx. Quinterni: Ceteri alij Quaterni.

